Joann. Balbi de Jann.

Catholicon

1a editio

Maguntiae
Gottemberg

Ce liure qui est un traité fort ample de la grammaire intitulé Catholicon, seu Summa Grammaticalis — a esté composé par frere jean Balbi, dominicain, genois de nation, et fut acheué le 7e. de mars 1286, comme jl le dit lui mesme a la fin de son liure. jl est diuisé en cinq — parties.

La premiere traite de l'ortographe.

La seconde des accents.

La troisiesme de l'Ethimologie des noms, des verbes, et des participes en general.

La quatriesme des figures et des uices du barbarisme et du soloecisme.

La cinquiesme traite de l'Ethimologie des mots qui se trouuent le plus souuent dans la Bible, dans les Sts. peres, et chez les poetes, disposez par l'ordre de l'alphabeth, et forme un tres gros uocabulaire ou dictionaire latin.

La presente édition de ce liure a esté faite dans la uille de mayence, en l'année 1460, ou le secret admirable de l'imprimerie venoit d'estre trouué tout nouuellement, et ou on ne faisoit que commancer de le mettre en usage, ce qui a obligé l'imprimeur à en faire mention à la fin du liure — comme d'un auantage particulier et d'une grace singuliere — que la ville de Mayence auoit receue de Dieu, laquelle jl n'auoit pas uoulu communiquer aux autres peuples de la terre.

En effet jusqu'alors on ne s'estoit serui de l'imprimerie dans aucune autre uille de l'Europe, et tous les liures qui ont esté imprimez ailleurs qu'à mayence sont d'une datte posterieure; on en trouue mesme — tres peu qui ayent esté imprimez a mayence auparauant.

On trouue un semblable exemplaire de ce liure a paris dans la bibliotheque des feuillans au raport de Morery en son dictionaire historique souz le mot jmprimerie.

Le premier feuillet manque.

Cet ouvrage a été imprimé par J. Guttenberg. voy. Dict. Bibl. de Santander, vol. I, p. 114.

Nam inquantū scribitur cōuenit ei figura. Rōne uocis conuenit ei nomen. ſʒ inquantū ꝓnunciaṫ conuenit ei ptās. ¶ Item non ē ignorandū ꝙ mutacō lr̄aꝝ fit qnqꝫ modis. scilꝫ casu ut ūgo ūginis Tempe ut ago egi. Deriuatione ut saxū saxosus Compōne ut arma armipotens Antiqua ꝓlacōne ut prodes ꝓ prodes. ¶ Est autē mutacō substantialis et accidental'. Substantial' autem mutatio est cū vna lr̄ā poniṫ ꝓ alia. ut ago egi. Accidentalis uero mutacō est qn̄ prodꝰ eadem ponitur pro corꝰ ut lego legi ¶ Itez sciendū est ꝙ sex sunt species motus. sicut dicit arꝰ in libro p̄dicamentoꝝ. scilꝫ generacō. corruptio. augmentū. diminucō. alteratio. ſm locū mutacō. Et ſm omnes istas spēs motus habet fieri mutacō lr̄aꝝ. Secundū generationem. ut creo creaui. Secundū corruptionem ut ago egi. Secundū augmentū. ut amo amaui. Secūdū diminucōnem ut sedeo sedi. Secundū alteracōnem. ut lego legi. Secundū loci mutationem. ut mordeo momordi. ¶ Item scias ꝙ prodꝰ u modo manet. ut ludo lusi. mō mutatur in u corꝰ. ut pungo pupugi tundo tutudi. Item u in o transit. ut nemus nemoris. Ebur eciam eboris pro u habet o Itez aliqn̄ o in u mutaṫ ut tremo tremui. et huc illuc. pro hoc illoc. Item a prodꝰ in prodꝰ inueniṫ conūti. ut alitus anelitus. ¶ Preterea sciendū est ꝙ septem sunt lr̄ē que interponunṫ causa euphonie. scꝫ b. ut ambigo ex am ꝯpōne et ago interposita b. Item imbuo is ex in et uo is. n mutata in m et interposita b ſm quosdam. C ut sicubi ex si et ubi interposita c lr̄ā. Item nūcubi ex nū et ubi interponiṫ c lr̄ā. D ut prodest a pro et ē interposita d. ut dicit p̄s in viij li ꝑ totam declinacōnem ubicūqꝫ a uocali incipit hoc ūbum interponitur d iuncture compōnis. R ut dirimo. ex di et emo interposita r. S ut obscurus. ex ob et cura re. interposita s lr̄ā. T ut identidem ex idem et idem interposita t lr̄ā. V consonans ut bos bouis. Et ut dicit p̄s in vij li. A boue quoqꝫ bouū debet fieri. e in vm. ¶ Sed notandum ꝙ u consonantem accipiunt obliqui casus singulares hiatus causa. Abijciunt tamen eam qn̄ plurales sunt gtūs datūs ablatūs. Vnde gtūs bouū. Dtūs autem et abltūs sepe ꝑ sincopam medie ꝓferunṫ sillabe. bobus ꝓ bouibus. De predictis quidam dant euphoniam Ri. sus. re. vm. bra. ca. do. De mutacōne consonā‑tiuꝫ. v.

Postq̄ꝫ de uocalibus diximus. nūc de mutacōne consonantiū dicamus. Sciendū ergo p̄mo est ꝙ tres sunt consonantes q̄ manent eedem ꝑ omnes casus. et non mutantur scꝫ l n r. ut sal sal'. flumen fluminis. cesar cesaris T quoqꝫ et c q̄uis in sol' tribus nominibus inueniatur que pn̄t declinari. Hoc idem seruant ut caput capitis. Occiput occipitis. Sinciput sincipitis Ab eodem composita ut allec allecis. Lac lactis in quo t eciam additur. Inueniṫ ecīā hoc lacte declinatū. Relique ūo consonantes mutanṫ ul' abijciunt. d ut aliquid alicuius. M ut templum pli. S ut magnus ni. x ut rex regis. Sed h̄ uidetur fallē in h̄ nomine epar epatis. in quo r nō remanet ꝑ omnes casus. Sed dic ꝙ intelligendū ē de nominibus latinis. ſʒ epar nō ē latinū. ¶ Nota ecīā sicut dicit p̄s in p̄mo maioris. ꝙ in p̄teritis ꝑfectis uerboꝝ solent omnes consonantes mō mutari. mō manere. exceptis iiij. scilꝫ l ut celo celaui. P ut turpo turpaui. S ut quasso quassaui. x ut nexo nexui. Hee enī nunq̄ꝫ mutanṫ Alie uero consonātes mō mutanṫ mō manent. ut habeo habui. Iubeo iussi. Compesco compescui. dico dixi. ascendo ascēdi. ledo lesi. lego legi. pungo punxi. demo dempsi premo pressi. moneo monui. sino siui. nequeo nequiui. torqueo torsi. desero deserui. uro ussi. uerto. uerti. flexo flexi. Sed p̄t obijci de hoc ūbo uello uulsi. in quo mutatur l in p̄terito. Sed dic ꝙ p̄s intellexit de regularibus. Nam uello uelli facē debuit regulariter. ¶ Item queritur de disco didici. pello pepuli. ꝑcello ꝑculi. Sed dic ꝙ l et s nō mutanṫ in hijs ūbis ſʒ abijciunṫ potius. Intelligendꝰ est ergo de regularibus. et de mutantibus nō dꝰ abijcientibus Nunc de singulis consonantibꝫ uideamus

B manet ut bibo bibi. Mutatur in ps ut nubo nupsi. ul' in duo s ut iubeo iussi. ut uult pris in viij li. ¶ Queritur autē de scripsi nupsi. cur non ꝑ b ſʒ ꝑ p scribantur. et hoc ē causa euphonie ꝙ in p̄ncipio silbe b ante s uel t non p̄t inueniri ut ipse psitacus aptus Nam absonus. abstinens. et similia. non in p̄ncipio sillabe coniuncta b et s hn̄t. cū ꝓpō sepatim ē silba Igitur pticipia supra dictoꝝ ūboꝝ rōnabilit' ꝑ pt scribuntur. scriptus. nuptus. Et nomina ex hijs diuata. scriptor. nupcie. hec p̄s in ix li. In p̄mo autem dicit. ꝙ b et s. non alias dn̄t ꝓ p poni. hoc est in eadꝰ silba coniūcte. nisi in fine nn̄. cuius gtūs in bis desinit. ut urbs urbis. celebs celibis Si obiciatur de abs. dic ſm quosdam. ꝙ deberet excipi. uel ut quidam dicunt. intelligendꝰ est de polisillabis. ut legatur lr̄ā sic. n̄ alias dn̄t ꝓponi in nn̄s nisi in ill' cuius gtūs in bis desinit.

C transit in u consonantem. ut pasco paui In x ut dico dixi in s ut mulceo mulsi. parco parsi. et pepci. Et in g antecedente n ut quadringenti. septingenti Necnon post s posita transit aliqn̄ in t. ul' assumit eaꝫ. ut irascor iratus nanciscor nactus. nascor natus. paciscor pactus.

D transit in c. ut accidit quidq̄ꝫ In g ut aggero In l ut allido In p ut apponο In r ut arrideo. meridies Antiquissimi ūo ꝓ ad ar frequentissime ponebant. ut arfari ꝓ adfari. aruolare ꝓ aduolare. vnde ōnditur recte arcesso dici ab artio ūbo. qdꝰ nunc actio dicimus. quod est ex ad et cio compositū Transit eciam in s. ut assideo In duas quoqꝫ s. ut cedo cessi In t ut attammo Item d interponitur frequenter hiatus cā ꝓhibendi in cōpositis. ut redigo. redarguo ꝓdest Retrahitur eciam cū sequens silba ab s et alia consonante incipit. i. aspicio. ascendo. aspiro. asto. h̄ autem fit ne consonans geminetur ante aliam consonantem.

F in lr̄is dcōnibꝫ. ponimus ut fama. filius in gc̄is nōibꝫ ph. ut orpheus. pheton Hoc tn̄ scire debemus ꝙ nō tam fixis labris ē ꝓnuncianda f. q̄ꝫ ph. atqꝫ hoc solum interest.

G trn̄sit in s ut spargo sparsi. In x ut rego rexi In ct. ut pingor pictus. ago actus.

H est ubi manet integra. ut habeo habui. Est ubi mutatur in x ut traho traxi. ueho uexi ut dicit pristianus in nono libro.

K Supuacua est ut dicit p̄s in p̄mo maioris q̄ q̄uis scribatur nullā aliam vim habet q̄ꝫ c

L Transit in x. ut paulum ¶ ut sup̄ dictū est pauxillū. mala maxilla. uelū uexillū. In r Transit in n. et maxime de ¶ tabula taberna

M ul' t ul' q seqn̄tibus. ut tantū tantundem. qdꝰ componitur a tantū et demū. Idem identidem. ca

num corundem. num nuncubi nunquis nunquam
anceps ꝓ amceps. Am enim ꝑpō f uł c uł q seqn̄
tibus. m mutatur in n. ut anfractus. ancisus. anq̄
ro. Vocali uero seqn̄te intercipit b. ut ambitus. ā
besus. ambustus. ambages. Necnon eciaꝫ in com
bustus et comburo idem fit. Idem m final' dictio
nis subtrahit̄ in metro pleꝝ qꝫ. que si a uocali in
cipiat sequens dcō. Vt illū expirantem transfixo
pectore flamas. Vetustissimi tamen non semper
eam subtrahebant. Ennius in x annal'. Insignita
fere cū milia miliū octo. Item m obscuꝝ in extre
mitate dcōnum sonū habet ut templum. aptum
in pncipio ut magnus. Mediocrem in medijs ut
vmbra. Item sola hec semiuocal' post s ponitur
quod mutaꝝ est. ut smirma smaragdus. Et ante
liquidam. ut samnis. ramnis. Et qn̄ ante s poni
tur in finali sillaba nominis. more mute interpo
sita ꝫ facit genitiū. hiems hiemis. uelut inops in
opis. celebs celibis. sicut dicit ps in pmo maior'.
Idem in x dicit. M manet. ut emo emi. Assumit
ps. ut demo dempsi. como compsi. promo ꝓmpsi
Geminat̄ ut mordeo momordi. Subtrahitur ut
rumpo rupi. Item dicit in x li. Emo emptū facit.
quod ideo assumpsit p. qꝛ non p̄t m ante tū sine
p inueniri. causa euphonie ut sumptus ꝓmptus
comptus. De am et circum infra dicam.

N modo mutatur in ps. ut temno tempsi. Vel
in u loco consonantis. ut sterno straui. Sub
trahit̄ ut linquo liqui. vinco uici coniunx coniu
gis ꝓ coniūgis. ne ūbum putetur esse. ut dic̄ ps
in ix et in vj li. dicit q coniūx desinit in nx. Itē
n ut dic̄ p̄s in p̄n ma. transit in g. ut ignosco igno
tus ignauus ignominia. cognosco cognatus p̄t tū
in q̄busdā coꝝ eciā ꝑ concisionem a dempta ui
deri n. ut ignarus. qꝛ in simplicibus quoqꝫ p̄t per
adiectionem inueniri g. ut gnarus gnatus et seqn̄
te g uł c ꝓ ea enim greci scribūt g. Et quidaꝫ ue
tustissimi autores romanoꝝ euphonie causa. ut
aggchises. aggeps. aggulus. alij scribunt n et g. ut
anceps. angulus. et hoc usus modernorum habet
Transit n in l. ut vnus ullus. catena catella. bonus
bellus. Similiter collido. colligo illido. Item tran
sit n in m sequentibus b m p. ut imbell' immineo
impator. impellor. Similiter in grecis nominibꝫ
neutris in on desinentibus. ut pellion pelliom. trā
sit eciam in r. ut corrigo. corrumpo irrigo. Hanc
autē mutacōnem lraꝝ sciendū est naturali quadā
uocis racōne fieri ꝓpter celeriorem motū lingue
labioꝝqꝫ ad vicinos facilius trāseuntiū pulsus. Et
scias q in ij li p̄s addit pene. vn̄ dicit. Pene ubicū
qꝫ cum ꝑpō ante dcōnem ab r incipientē compo
nitur. mutat n in r ut corruo. Transit et supdicta
consonans n in s. ut scindo scissus. findo fissus. in
t ut canis catulus. In c ecquid pro enquid. Expel
litur in grecis in on desinentibus. cū in latinā trā
seunt formam. ut simo. leo. draco. sicut econt̄ ad
ditur latinis nominibus in o desinentibus apud g̊
cos. ut ciceron caton ꝓ cicero et cato. Transit eci
am in u. ut sino siui. sterno straui.

P manet. ut sapio piu. Assumit s. ut repo rep
si. Duplicatur. ut reperio repperi.

Q nisi eandem vim quā c haberet. nunq̄ in p̄n
cipijs infinitiuoꝝ uł interrogatiuoꝝ quorun
dam nominū posita. ꝑ obliquos casus in C lrām
trāsiret. ut loquor locutus. sequor secutus. ut dic̄
p̄s in p maioris. Et in x li dicit. Deponentia q̊r
mutant eam in cu. et sumentia tū faciūt supinum
loquor locutū. sequor secutū. Et post subdit p̄s
in j li. Q transit in s. ut torqueo torsi. sicut et c. ꝑ
co parsi. Siliter abijcit n in p̄terito ꝑfecto sic et c
ut linquo liqui. et uinco uici. transit eciā in x. ut.
coquo coxi. duco duxi. Apud antiquissimos freqn̄
tissime loco cu sillabe quu ponebat̄ et mō. ut ar
quus. coquus. oquulus. Pro arcus. cocus. oculus.
Quuꝛ ꝓ cu. quur pro cur. De q eciā sup̄ dictum ē

R Sine aspirōne poni¶ qn̄ determinaui de k q c
tur in latinis dcōnibus. In grecis uero uł p̄n
cipal' uł geminata in media dcōne aspiratur. Vt
rhetor. rhodus. purrhus. Transit in l. ut nig̃ nigel
lus. vmbra vmbella. In s. ut arbor uł arbos. O
dos ꝓ odor. uerro uersus. In duas s. ut uro ussi.
gero facit gessi. In u consonantem. tero triui. sero
seui. In n ut encus pro ereus.

S In metro apud uetustissimos vim suam fre
quenter amittit. Vt uirgil' in x enei. Ponite
spes sibi quisqꝫ. Transit in m. ut rursum ꝓ rursus
diminuo ꝓ dis̄minuo. Terenc̄ in adelphis. diminu
etur tibi cerebꝝ Et scias q diminuo ꝑ duo m dr
a dis et minuo. i. in diuisas ptes minuo. Sꝫ dimi
nuo ꝑ vnū m. a di et minuo. imꝑtat diminucōꝫ
Item s mutatur in n. ut sanguis inis. In r ut flos
floris ius iuris In x ut aiax ꝓ aias. et pistrix ꝓ
pistris In quo sequimur dores Illi eniꝫ ornix ꝓ
ornis dīt In d. ut custos custodis. preses p̄sidis.
palus paludis. In t. ut nepos nepotis. ūtus ūtu
tis In u consonantem. ut bos bouis Itē sepe ꝓ ꝫ
solemus s geminatā ponē. ut patrisso ꝓ patrizo
Sepe eciā s ꝓ aspiratione ponitur in hijs dcōni
bus quas a grecis sumpsimus. ut semis sex septē
sicut uult p̄s in pmo minoris. ¶ Hic ē sciendū q
s freqnter inuenit̄ liquescere maxime apud anti
quos. Et ideo de liquidis aliqua dicam. Inuenitur
autē liquescentia tam in uocalibus q̄ in consonā
tibus. et de utraqꝫ hic dicam. Vocales ut dicit p̄s
apud latinos oēs ancipites sunt uł liquide id ē
que facile mō ꝓduci mō corripi p̄nt. Inuenimus
enim qn̄qꝫ uocalem eandem ꝓduci. qn̄qꝫ corripi.
sicut patet in hac dcōne tenebre. cuius pnł ꝓdu
citur et cor̄ iitute illius liquide que ē ibi scilicꝫ r
Et uocantur liquide quadā similitudine liquidū
enim de facili currit de vno loco ad alium. sic ui
demus in aqua et vino et oleo. Ita eciaꝫ in uoca
libus. facile enim producūtur et corripiūtur. sicut
dictū est. Similiter dicūtur ancipites. i. dubie. qꝛ
ad utꝛqꝫ ponibiles sunt. ut oñsum est. In conso
nantibus enim eciam sunt ancipites uł liquide ut
l r. que mō longam mō breuem post mutas posi
te in eadem sillaba faciunt sillabā. Hijs quidam
non irrōnabiliter addūt m n. qꝛ ipse quoqꝫ cōmu
nes faciūt sillabas post mutas posite. Vnde ouid̄
x metham. Piscosam qꝫ guidon grauidamqꝫ ama
thunta metall'. Ecce h lrā n posita in eadem sill'a
cū muta g. non facit uocalem sequentē scꝫ gui lō
gam. ¶ Scias tamen q aliter dicūtur uocales li
quide et aliter consonantes. Vocales dicūtur liq̄
de. quia de facili mouent̄ de correpcōne in ꝓduc
tionem. sicut predictū est. Consonantes uero dicū
tur liquide quia habent ptātē destruende correp
cōnis. quando uidelicet non liquescunt. et non de
struendi quando liquescunt. Nam tūc uocał' biūs
remanet. sicut naturaliter erat. Inuenit̄ eciam h
lrā liquescere s maxime apud antiquos. qꝛ uideli

cet in ſcanſione metri abijcit̄ conſonans cū prece
dente uocali quando ſeqn̄s dcō incipit a uocali. et
h̄ fit freq̄nter in hac lr̄a m ut apud oraciū. Omni
bus hoc uiciū eſt cantoribus inter amicos. Quā
doq3 fit in hac lr̄a s. ut apud catonem. Succeſſos
indignos noli tu ferre moleſte. abijcitur enim s
cū ſua uocali u. de hac dcōne ſucceſſus. Qn̄q3 ab
ijcitur ſine uocali. ut apud orac̄. Regis opus ſte
ril' q3 diu palus apta q3 remis. Abijcit̄ enim s fi
nal' de hoc nomine palus. ut fiat b̄uis ꝓpter ſe
quentem uocalem. uel ſi liqueſcit s ultima huius
nominis palus in ſcanſione metri. Quod eciā fit
apud cathonem. Quod noſti factū n̄ rectum noli
ſilere. quaſi dicat noli ilere. et apud lucanū. Terga
ſedent crebro macul' diſtincta ſmaragdo. In ſcanſi
one enim s abijcitur et dr̄ maragdo. Inde eciā eſt
ꝙ diſertus cor̄ ṗmā ſillabam di. cū ſit naturali
ter longa. qn̄ componit̄ ex di et arſ interpoſita s
cauſa euphonie. quod ibi liqueſcit. Sic ergo freq̄n
ter fiebat olim in hac lr̄a s elipſis. q2 s ſonū ha
bet ualde facilem et quaſi ſibilantē et multociens
liqueſcit. Non ſolū autē s liqueſcit in metro ſ3 et
in proſa licet de hoc ṗs non faciat mencōnē Ideo
nota ꝙ s poſita inter duas uocales fere ubiq3 li
queſcit quantū ad ſonū. i. non ꝓfertur in ſui ple
no ſono. ut niſi deſignaui. Hoc autem non p̄t ac
cidē in x. licet affinitatem habeat cū s. Non eni3
uidētur racōnabile nec euphonie conſonum. ꝙ x
cū ſit duplex conſonans ſemꝑ deueniat ad medi
um ſonu3 ſimplicis et liquide conſonantis. ſic̄ ad
ſonū de s liquida. ut uidelicet proferatur eo ſono
quo ꝓfertur niſi dixit ul' uexillū ul' auxiliatus.
Vnde aliter eſt dcō ꝓferenda qn̄ ſcribitur per s.
et qn̄ per x. ſicut manifeſte patet in hoc preterito
hauſit. quod ſcribit̄ ꝑ s quando ē p̄teritū de hau
rio hauris. et in hoc p̄terito auxit. quod ſcribitur
ꝑ x qn̄ dn̄dit ab augeo auges. Similiter h̄ patet
in hoc p̄terito luſit quod ſcribit̄ ꝑ s quando eſt
p̄teritum de ludo is. et in hoc p̄terito luxit. quod
ſcribitur ꝑ x qn̄ eſt p̄teritū de luceo ces ul' lugeo
ges. In quibus intelligentibuſ patet ꝙ̄ differenter
pronūcietur x ab s liquida. Sicut ergo ꝓnuncia
tur auxit luxit qn̄ ſcribunt̄ ꝑ x. Item dixit uixit
Sic pronūciande ſimiles dcōnes ſunt. ut auxiliū
auxiliatus. uexillū uexillifer. ¶ Ad maiorem au
tem declaracōnem eoꝝ que dcā ſunt de liquidiſ ſci
as ꝙ ſḿ quoſdam triplex eſt liqueſcentia lr̄e. eſt
enim quedam liqueſcentia que dr̄ quedā habili
tas elementi ſ̄ ꝙ facile tranſit de productione in
correpcōnem. ul' econūſo et hoc ē tantū in uocali
bus. Eſt eciā quedā alia liqueſcentia que attendit̄
quantū ad ſubām lr̄e Siue ſ̄ naturam ꝓlacōnis
ipſius. i. ſḿ ꝙ ipſa ſubtrahit̄ et non ꝓfertur. ul'
ſemiplene ꝓfertur. ſicut patuit in hac lr̄a s. ſimili
ter habetur in multiſ alijs tam uocalib3 ꝙ̄ conſo
nantibus. ut ſuadeo ſuauis ſuauitas. in quibuſ in
ſcanſione ſubtrahit̄ u ul' m. Et ē huiuſmodi liq̄ſ
centia ſubālis. p̄cedens uero accidental'. Et hec ſe
cunda p̄t eſſe in uocalibus et conſonantibuſ ſicut
p̄dictum eſt. Eſt et tercia liqueſcentia lr̄e que atte
ditur circa lr̄e ptātem. ſicut uidemus in liquidis l
r. que non ſemꝑ cū aliqua conſonante prod̄ uoca
lem p̄cedentem. Imo ipſis liqueſcentibus uocalis
corripitur. ut illud. Et tenebriſ addit quas ſine lu
ce gerit. ¶ Hic nota ꝙ liquide poſite poſt mutā
in eadem ſillaba naturaliter ꝑmittunt p̄cedentem

uocalem naturaliter b̄uem corripi. ut aſſecla et te
nebre. Vnde dixi naturaliter b̄uem. q2 ſi naturali
ter eſſ3 longa non poſſet eſſe breuis. nec in uerſu
nec in proſa. vnde q2 mater et frater prod̄ natura
liter ṗmam. nūꝙ̄ cōmatres et confratres p̄nt in
in pnl' corripi nec in uſu nec in proſa. Si autē ſit
breuis naturaliter p̄t produci et corripi in metro
ut tenebre pnl' cor̄. et tenebre penultima prod̄. ſ3
in proſa ſemꝑ debet corripi pnl'. ut compatres te
nebre. et hic cōmuniter et q̄i generaliter corripit̄.
Hug̃ uero uidetur fuiſſe q̄i ſingularis opinionis
in hoc. dicit enim in quodam libello quem com
poſuit de accentu. Q2 qn̄ liquida ponit̄ poſt mu
tam in eadem ſillaba naturaliter ꝙ ſi uocalis eſt
naturaliter b̄uis p̄t corripi et ꝓduci in metro. et
eciam in ꝓſa. Si autem ē naturaliter longa tam
in uſu ꝙ̄ in proſa ꝓducitur. ut cōmatres. Vn̄ p̄t
dici ſ́m eū. tenebre pnl' cor̄ ꝙ ſit accentus in an̄
pnl'. q2 b̄uis eſt naturaliter. Eciā p̄t dici tenebre.
pnl' prod̄. eo ꝙ accentus p̄ncipal' ſit in pnl' ꝓpter
p̄onem conſonantiū. Vnde p̄t tenebre in pnl' corri
pi. et ꝓduci in proſa ꝓ uoluntate legentis. ſed qd̄
prius dictū ē cōmuniter tenetur. et puto eſſe ueꝝ

T tranſit in s. ut uto uſus. concutio concuſſus
C uero an̄cedente tranſit t in x. ut pecto pex
ui. flecto flexui. ¶ Hic nota ꝙ ſicut dicit hug̃ in
vincio cis. Regula gn̄alis eſt. ꝙ quotiens t poni
tur ante J puram ſequente uocali habet ſonū de
c. ut lcō amatio. niſi p̄cedat s ul' x ul' aſpiracō in
tercidat inter t et J. ul' niſi drn̄tia impediat. S an̄
cedat ut ſaluſtius. x ut cōmixtio. Aſpiracō inter
cedit. ut corinthios. Et in hijs omnibus et ſimili
bus t retinetur in ſuo ſono licet ſequatur J pura
drn̄tia impedit ne t habeat ſonū de c. licet i pura
ſequatur in iſtis gn̄ſ litiū uitium. ad drn̄tiam iſto
rum ntōꝝ. hoc uiciū. hoc liciū. Dicendū ē ergo ad
corinth. Extingue flamaſ litium. Et ſimiliter uitis
uitiū. ut t retineatur in ſuo ſono. licet J pura ſeq̄
tur. Et ſciaſ ꝙ licet aliquando t habeat ſonū de c
ut dictū eſt. non tamen c accipit ſonū de t. vn̄ dcō
nes que ſcribunt̄ ꝑ c debent ꝑ c pronūciari. ut fa
cio facis. Iacio cis. aſpicio cis. Illicio cis. Ea uero
que ſcribunt̄ per t. accipiunt quandoq3 ſonū de c
ut dixi in q̄tio tis. potior riſ ſentio tis. ſitio tiſ Si
queras. quō cognoſcit̄ an facio ſcribat̄ per c. Di
co ꝙ ad ſecundam ꝑſonam cognoſcit̄. quia per c
ꝓnūciatur. ut facio facis. Et ita de alijs ſimilibus
quatio tiſ ſentio tiſ et ſimilia omnia ſcribūtur per
t. licet ꝓnūcietur per c. quod p̄t cognoſci ad ſecū
dam ꝑſonam. et pluralem numeꝝ. Dicimus eni3
quatio tis quatimus. ſentio tis ſentimus. et ita de
ſimilibus dicas. Amicicia uero pudicicia iuſticia.
et huiuſmodi ꝑ c ſcribunt̄ ſicut proferunt̄ q2 for
mant̄ a genitō ſi ueniunt a nominibus ſecūde de
clinacōnis. ul' a dtō ſi ueniunt a nominibuſ tercie
declinacōnis addita cia. uiolentia uero aſtutia ſcri
buntur ꝑ t. ſ3 ꝓnunciantur ſono de c. q2 formant̄
a genitō uiolenti aſtuti addita a. Prudentia autē
et negligentia ſcribunt̄ eciam ꝑ t licet pronūcient̄
in ſono c. quia formant̄ a dtīs prudenti negligen
ti. addita a. et ſic de ſimilibus dicas. Sed p̄t dubi
tari de uigintiunuſ q2 hic t non accipit ſonū de c
Dico ꝙ J hic eſt in iunctura compōnis. et ſic non
eſt cont̄ regulam datam. q2 regula h̄ habet excep
cōnem. licet hug̃ non excipiat h̄. vn̄ ad predcās
tres excepcōnes debet addi. Et niſi J ſit in iunctu

ra compositionis.ut vigintiunus.

X Duplex consonans mō accipitur ꝑ cs.ut in hoc nomine apex apicis.mō pro gs.ut in h nomine grex gregis.Transit tamen et in u consonantē.ut nix niuis.Necnon in ct.ut nox noctis.supellex supellectil'.Sed h contra regulam declinari uidentur.qꝛ uidelicet omnia nomina desinētia in x.faciunt in cis ul' in gis genitiuū.exceptis quatuor nominibus que uidentur contra regulā declinari.sciꝫ nix niuis.uox noctis.senex senis.supellex supellectil'.Composita uero simpliciū declinacōm seq̄ntur.ut pernox pnoctis.exlex exlegis.Subit eciam x loco aspirōnis.ut ueho uexi.traho traxi ūtitur in f ut efficio effero.Et sciendum qꝫ quociensc̄umqꝫ ex prepō ꝑponitur compositis dcōnibꝫ a uocali incipientibus ul' ab hijs tribus consonātibꝫ c p t.integra manet.ut exaro exeo.exigo.exoleo.exuro excutio expeto extraho.Quidam ūo dixerūt.qꝫ eciā x sequente s integra manet.ut si dicatur exsequor.exspes.Sꝫ isti uident' facere cōtra grecoꝝ consuetudinem.Illi eniꝫ s seq̄nte nūqꝫ x ꝑponunt h k.Melius ergo ut dicit ps in pmo maioris nos x solam ponimus que ponit' pro cs Cuius racōnem non solū ipse sonus auriū iudicō possit reddere.Sed eciā qꝫ geminari s aliqua consonante antecedente minime pt.geminari autem uideretur post consonantem si x antecedente que loco cs fungitur ipsa consequat'.ut dicatur exsequie.exsequor.Quod si liceret.licebit eciā a simili post bs uel ps quas loco duplicis accipimus addere s.ut dicatur obssessus.abssessus.quod minime licet.qꝛ non pt duplicari consonans alia subsequente consonante.qm̄ nec añcedente nisi sit liquida añ mutam.ut supellex.suffragor.sufflo effluo.effringor.ut dicit ps in pmo li tractatus de b.Tamen duplex consonans ut x pt inueniri añcedente consonāte.ut lanx falanx.et seq̄nte.ut expeto.Et nota qꝫ sicut dicit ps in xiiij li.Nulla alia ps in x desinit apud latinos nisi nomina et ex ꝑpō que greca est.et nix et pax aduibium comicū quo utitur terencius.quod similiter grecū est.Et scias qꝫ x incipit ab J cū alie semiuocales ab e incipiant.Et ē racō.qꝛ in J terminatur apud gcos. Vocatur enim xi.sicut docet alphabetū grecum. vñ per apostrophen dicimus ix.vñ hic nota qꝫ uocales dr̄ qꝛ p se uocem faciūt sine consonantibus.vñ quelibet uocal' per se facit sillabam.ut amo.Et inchoant uocales a suo nomine.et in se terminant' siue in nomen suū.Consonantes autē dr̄ quasi cū alio sonantes.i.cū sono uocal'.Non enim possunt proferri sine sono uocalis.Et hoc satis patet in eoꝝ prolacōnibus.sicut cū dicimus be ce de.Similiter non possunt p se pficere silbaꝫ sine presentia uocalis.uocales uero sine eis sic.Tm̄ enim uere refert inter uocales et consonantes qꝫ tum inter animas et corpa.Anima enim p se mouet' et mouet corpus.Corpus autem non mouet animā nec p se mouet'.sicut patet in cadauē.ita et uocales p se mouent' ad pficiendū sillabam.et consonantes mouent secū.Consonantes uero sine uocalibus immobiles sunt ad pficiendū sillabam Semiuocales autem ab e incipiūt et in se terminant.absqꝫ x que sola ab J incipit.p apostrophē greci nominis xi.qꝛ necesse fuit cū x sit semiuocalis a uocali incipe et in se terminare.Que x nouissime a latinis assumpta post oms ponitur l'ras q̄bus latine dcōnes egent.Qꝛ autē ab J incipit eius nom̄ oñdit eē huius in cōmto qd scribit in donatū hijs ūbis.Semiuocales sunt vij.que ita pferuntur ut inchoent ab e l'rā.et desinent in naturalēꝫ sonū.ut f.l.m.n.r.s.x.h x ab i inchoat.Idem eē entrophius confirmat dicens.Vna duplex consonans x que ideo ab J incipit.qꝫ apud grecos in eādem desinit.i.xi.Mute autē a se incipientes et in e uocalē desinentes.exceptis q et k quaꝝ altera in u altera in a finit' sua conficiūt nomina.Incipiūt ergo mute a sono muto siue a sono ꝓpio et terminant' in sonū uocal'.Cū ergo plurimū denominetur l'rā a pncipio et sonus mutaꝝ fit in pncipio mutus.sicut patet in eaꝝ prolacōne merito uocate sunt mute.Incipiunt ergo ut dixi mute a sono muto siue a sono ꝓprio.et terminant' in sonum uocal' e.ut be ce de.excepta f quam quidam ideo posuerūt semiuocalem ut seruius sup.quia incipit a uocali.i.ab e.sicut semiuocales.et terminatur in sonū ꝓpium.hoc tamen non facit eam semiuocalem.nomen enim l'rē non mutat esse l'rē.Vnde dicit pris in pmo maioris.Nichil enim aliud semiuocal' habet l'rā hec f nisi nominis ꝓlacōnem que a uocali incipit.h hoc ptātem l'rē mutare non debuit.Si enim essꝫ semiuocal' necessario terminal' nominū inueniret' qd mime repies Nec añ l ul' r in eadem silba posset poni.qui locus mutaꝝ dūtaxat.nec cōmunem añ easdem positam faceret silbam.¶ Volo eciaꝫ te scire qꝫ quantū semiuocales uincunt' a uocalibus.tantū uincūt et ipse mutas ut sup tetigi.qd pꝫ ex eo qꝫ uocales hn̄t tres ꝓpetates.p se enim pficiunt uocem.inchoant nomina.et t'minant similiter Semiuocales autem haꝝ duas tm̄ hn̄t Nam inchoatiue sunt dcōnum et terminales.ut nil.et ita de alijs semiuocalibus que qñqꝫ inchoant dcōnes.qñqꝫ terminant.terciam ūo non hn̄t.sciliꝫ qꝛ p se uocem non pficiunt Et ita uincuntur a uocalibus.Mute ūo nec p se uocem faciunt.nec oms terminant nomina.licet quedam eaꝝ t'minant nomina.sicut c d t Et h in paucis nominibus exercent Nam pauca desinencia in ea inueniuntur Inchoant tam̄ nomina.Et ita vnaꝫ tm̄ sibi uendicant ex ill' tribus ꝓpetatibꝫ Vincunt' ergo a semiuocalibus qꝛ licet inchoant tamen raro terminant nomina.Vnde et apud gcos uocales et semiuocales tantū terminant nomina non mute.et merito.Illa enim debent esse in fine que multum sonant.qꝛ omnis prolacō plus festinat circa finem.et plus sonat.Vñ eciam oratores exaltant uocem suā in fine ul' circa finem Habent ergo semiuocales secundū euphoniā.Naꝫ melius et pfectius sonant qꝫ mute.sicut et uocales ipsis semiuocalibus.Hec dicta sunt de semiuo-

Y uocal' ē semp.et scribit' ¶ calibus grā de x tantū in grecis nominibus et barbaris sicut et z.Vnde quando y ponit' inter duas uocales ē uocalis.et p se sillabicatur.vnd prosopopeia est sex sillabaꝝ.et ita de similibus dicas.Quia autem mentio fcā est de x et z que sunt duplices cōsonātes.et i aliquando ē duplex consonans.Ideo hic dicā de J oñdens qñ sit duplex consonans.et qñ simplex.Deinde eciā subiungam de u consonāte.

I potest esse simplex consonans.et aliquando duplex.V uero tantū ē simplex consonans. Notandū est ergo qꝫ J consonans posita naturaliter inter duas uocales vim suā retinentes alias

seruantes. et maxime in simplici dcōne. Accipitur ꝓ duplici consonante. et debet sillabicari cū seqn̄te sillaba. ut maior. troia. Si eniȝ J remaneret uocal' essent tres uocales iūcte sine ulla media consonāte et iñ ueniēt hiatus intolēabil'. ut uult ps in iij libro. In tenuia autē remansit J uocal'. et est racō hec. q2 ntīs plural' neutri generis formatus ab ablt̄o singulari desinente in J. dȝ supare illū ablatiuū vna sillaba. ut mari maria. forti fortia. Hoc autē non fuisset in hac dcōne tenuia. nisi J remāsisset uocal'. Preterea qn̄ J est duplex consonans debet sillabicari cū sequenti sillaba. quod non fit in tenuia. ¶ Notandū eciā q2 inuenit̄ i inter duas uocales positū simplex consonans. ȝ in cōpositis tantū. ut reiectus reijce. sicut docet ps in orthogphia introducens exemplū ūgilij. Titire pascentes a flumine reijce capellas. Ecce hec quatuor sillabe re ij ce ca sunt omnes bues. Et faciunt ꝓceleumaticū constantem ex quatuor sillabis buibus. Oportet ergo q2 J non sit ibi duplex consonans. ymo simplex. cū non faciat ibi pōnem. racō autē hec est. q2 i non ē inter illas uocales natuāliter ȝ grā compōnis Cum ergo hec ꝓpō re naturaliter buis sit ibi eciā corr̄ inuenit̄ a poeta. Vnde composita excludunt̄ in hoc q2 dicitur naturaliter. Et hoc uult hug. qui dicit q2 baiulo as ē uerbum simplex. et sic ibi i ē duplex consonans. Et prod̄ pmam. Si autē baiulo sit ibi compositū uerbum tūc non ē i ibi duplex consonans. nec pma longa ȝ potius breuis. Juxta illud. Cloco colum baiulat. lathesis trahit. atropos occat. Item dicit hug. q2 magister componit̄ a maior et sterion q̄i maior in stacōne. Et debet scribi media sillaba ꝑ duo i. vnū consonans et aliud uocale. ut dicatur maijster. Sed constat q2 magister habet pmam buem. et ē compositū. ergo si scribatur per duo i maijster. i non erit ibi duplex consonans cum sit pma buis. Alij dicūt q2 reijcio tam in pn̄ti q2 in pterito pmam producere et corripere inuenit̄. q2 ibi i pt esse simplex consonans. et sic pmaȝ corr̄ Vnde uirg. Titire pascentes a flumine reijce capellas. Vel pt i ibi esse duplex consonans. et sic producit̄ pōne. Vnde idem uirg. Reijce ne maculis obfuscent uellera pell'. Alie uero ꝓpōnes composite cū hoc uerbo iacio penitus producūtur. ut in ijcio. adijcio. eijcio proiicio deijcio. in quibus omnibus i duplex consonans ē ante i uocalem. et istius opinionis fuit magister bene. ¶ Hijs uisis dici pt q2 i consonans posita inter duas uocales naturaliter ē duplex consonans. et posicōnem facit pcedenti uocali. ut maior. peior. et hec regula generał ē in simplici dcōne. De tenuia nō ē obieccō q2 ibi i non ē consonans. cū non sillabicetur cum secūda sillaba. sed ꝑ se. quia uocal' est. In compositis autem habet instantiam. Sed hoc pt excludi in eo q2 dicitur. J posita inter duas uocales naturaliter. q2 in compositis non uidetur ibi i esse naralit' ȝ potius accidentaliter scȝ racōne compōnis Aliqn̄ eciam facit pōnem. etc̄ in compositis. ut adijcio eijcio. q2 ponit̄ inter duas uocales. et sillabicatur cū sequenti sillaba. licet hoc omnino nō sit naturaliter. ut supius declaratum est. Patet ergo quō uerificetur regula predcā. J consonans posita naturaliter inter duas uocales vim suā seruātes et maxime in simplici dcōne accipit̄ ꝓ duplici consonante. Hec autē ꝑticula vim suā seruātes non ē declarata. Ideo nota q2 hoc additū est. q2 i positū inter u post g uł q et alterā uocalem non ē duplex consonans ymo uocal'. Racō autem huius est. q2 altera illaꝝ uocaliū scȝ u nō seruat ibi vim suā ymo amittit. Juxta illā regulā de dyptōgis supius datam. scȝ u posita post g uł q uł s sequente uocali in eadem sillaba amittit vim litere ut qui. lingua suadet. Ex quo patet q2 in hijs dcōnibus nequior. pinguior. quia. et similibus. J nō est consonans ȝ uocalis. sicut docet ps li iij a in tractatu compatiuoꝝ. Quidā contra predcāȝ regulam obijciūt de coiere. ubi i non ē duplex consonans posita inter duas uocales. cum pcedens uocal' corripiatur scilȝ co. Vnde lucanus. Nec coiere patres. etc̄. Sed ex predictis patet solucō. q2 uidelicet nō ē ibi i inter duas uocales naturaliter ymo accidentaliter. uidelicet grā compositionis et sincope. Debet enim dici coiuere. sed ꝑ sincopam dr̄ coiere. sicut coij. Vnde in hijs dcōnibus coiere coij coijsse. introiere. introierunt. et similibus remansit J uocal' cum non sit ibi naturaliter inter duas uocales. et hoc eciā patet q2 J non sillabicatur cū sequenti sillaba ȝ ꝑ se solam. quod non posset fieri si esset consonans. ¶ Sic uidimus qn̄ i sit duplex consonans. Nunc uideamus qn̄ sit simplex. Et dicendū ē sm ps. q2 j mō ꝓ simplici mō pro duplici accipitur consonante. Pro simplici qn̄ ab ea incipit sillaba in pn̄cipio dcōnis posita subsequente uocali in eadem sillaba. ut iuno iupiter. pro duplici aūt qn̄ in medio dcōnis ab ea incipit sillaba post uocalem an̄ se positam. subseqn̄te quoqȝ uocali in eadem sillaba. ut maius peius eius. ꝓ simplici quoqȝ in media dcōne inuenit̄ ȝ in compositis. ut iniuria eiectus reijce. Virgilius in bucolic̄ proceleumaticum posuit pro dactilo. Titire pascētes a flumine reijce capellas.

V Est consonans qn̄ ab ea incipit sillaba in pn̄cipio diccōnis posita sub seqn̄te uocali in eadem sillaba. ut venus. Et ē tantū simplex consonans. Vnde dicit ps. q2 in ea preualuit ptās simplicis consonantis. Sȝ uidetur q2 sit duplex consonans. Nam si dicam cupiui penł prod̄ si dicam cupij pnł corr̄. Et sic uidetur q2 u sit duplex consonans. et pstet posicōnem uocali precedenti. Ad h̄ dn̄dū est q2 u tantum est simplex cōsonans. nec illa uocal' pcedens posicōnē ab illo u recipit. ymo ē naturaliter longa sicut patet in supino et pticipio. in quibus non ē u. et tamen producit penł. ut cupitus ta tum. Et scias q2 u posita post g q uł s sequente uocali in eadem sillaba amittit vim lr̄e Nam vim consonantis nō habet ibi cū non faciat pōnem cum altera consonante. vim uocal' non habet. cū non faciat cū altera uocali cū qua ē in eadem sillaba dyptongum. ¶ Et sciendū q2 hoc ueꝝ ē ubi u cum altera uocali seqn̄te est in eadem sillaba. ut quis anguis. Si uo sunt in diūsis sillabis. non ē ueꝝ ut arguo. exiguus. et hoc accidit tantū ubi ē g et non q. Nam q nunq̄ pt sillabicari uł scribi nisi seqn̄tibus duabȝ uocalibus que sunt in eadem sillaba secū. et ideo q2uis iste ntīs quis scribatur ꝑ q. Genitīs tamē eius nō scribitur per q ȝ ꝑ c. ut cuius. quia in cuius J est consonans non uocalis. Ex predictis patet q2 equus equi. et equus a vm scribuntur per duplicem u post q. De recto ordine lr̄aꝝ

D Icto de diuisione lr̄aꝝ et eaꝝ mu vi.

tacōne. dicendū eſt de recto ordine ipſarum lr̃aꝝ
Sciaſ ergo ꝙ vnicuiqꝫ lr̃e accidunt tria. ſcilicꝫ no
men. figura poteſtas. Nomen .i. nominacō. ut a b
Et ſunt elementoꝝ nomina indeclinabilia. tam a
pud nos q̃ꝫ apud grecos. Et hoc duplici de cauſa
Prima ē quia ſimplicia et ſtabilia debent eſſe ele
menta. q̃i ſimplex fundamentum cuiuſlibꝫ doctri
ne et immobile. Secūda ē qꝛ ſi uariaretur eorum
nominū declinacō ſignacō euaneſceret. cum uoca
les a ſuis uocibus conficiant ſua nomina. Si enꝫ
diceretur h̃ a. huius atis. non eſſet ampliuſ nomē
illius lr̃e in obliquis. Similiter de vnaquaqꝫ lite
ra ſiue uocali ſiue conſonante. q̃re nomina elemē
toꝝ indeclinabilia remanſerūt. Figure accidūt q̃s
uidemus in ſingul' literis. Ptās uero ē ipſa ꝓnūci
acō ꝓpter quā et figure et nomina ſunt inuenta
Diuiditur tamen ptās lr̃e in ſubſtantiale et accñ
tale. Subſtantialis poteſtaſ lr̃aꝝ ē lr̃am eſſe uoca
lem ul' conſonantem. ſemiuocalem ul' mutam. ac
cidental' uero ē multiplex. uidelicet correpcō ꝓduc
tio. aſpiracō. leuitas. liqueſcentia. duplicitas. ĩmu
tacō. tranſmutacō. Ordo eciā accidit literis. ꝫ non
aſſignatur eis ꝓ accidente. qm̃ ps dr̃ eſſe poteſta
tis. Qꝛ enim aliqua lr̃a ꝑponatur ul' poſtponatur
in ſillaba hoc habet a mō ꝓnunciandi. qui nich
il aliud ē q̃ꝫ poteſtas. Accidit ergo ordo literis. q̇
q̃uis in ſillabis dinoſcitur. tamen qꝛ coniunctus
eſſe uidetur cum poteſtate elementoꝝ. non abſur
dū puto nūc illū ei ſubiungere. Sunt ergo uoca
les prepoſitiue uidelicet ſubſequentibus alijs uo
calibus in eiſdem ſillabis a e o. Subiunctiue e u
ut ae au eu oe. J quoqꝫ apud antiquos poſt e po
nebatur. et ei dyptongū faciebant. quā ꝓ omni
i longa ſcribebant more antiquorū grecoꝝ. Dyp
tongi autē quibus nūc utimur ſunt quatuor ſcꝫ
ae au eu oe. de quibus ſup̃ dictū eſt. ¶ Nūc ergo
de ordine conſonantiū uideamus. et p̃mo de ordi
ne ſemiuocaliū. Jn ſemiuocalibus ſunt alie ꝑpoſi
tiue alijs ſemiuocalibus in eadem ſillaba. ut m ſe
quente n. ut amnis. damnū. ſomnū. hymnus. Et
ut dicit papias. Somniū ſomnū et cetera ſimilia
que habent m ante n in eadem ſillaba debent ꝓ
nūciari. Et marcianus in orthogr̃phia dicit. ꝙ lr̃e
que inter ſe copulari non pñt adiecta alia lr̃a ſo
cianť. ut m et n. cū non coeant uocali añcedente
vniunť. ut in omnj. et in ſomno. S quoqꝫ prepo
ſita ē ſeq̃nte m. ut ſmizna ſmaragdus. ꝑ ſ non ꝑ ꝫ
ſcribi dꝫ. Nam ut dicit p̃s in p̃mo maioris. Viciū
faciunt qui ꝫ ante m ſcribunt. Nunq̃ꝫ enꝫ duplex
lr̃a in capite ſillabe poſita p̃t cum alia iūgi cōſo
nante. Preterea s frequenter liqueſcit in metro. ꝫ
uero non. Sic ergo ille ũſus poſſꝫ culpari ſi ſma
ragdus ſcriberetur ꝑ ꝫ. quem ponit lucanus in x
li. Terga ſedent crebro macul' diſtincta ſmaragdo
S uero ibi ſcripta ceſſat rep̃henſio. Nam s freq̃n
ter liqueſcit in metro. Et ideo illa ſillaba ma p̃t
ibi corripi. ut ſup̃ oſtenſum eſt. Jn fine autē ſilla
be om̃s liquide ſolent ante s poni. ut puls. hiems
mons. ars. Similiter añ x. excepta m. ut falx lãx
arx arcis. ¶ Jn mutis ꝑponūtur b et g ſequente
d. ut bdeliū genus lapidis. abdomen. migdonides.
C uero et p ꝑponūtur ſequente t. ut actus. lcũſ ap
tus. dyptongus. Vñ peccant q̇ ſillabicant ac tus
ꝫ ſic debent ſillabicari a ctus. qꝛ c cū t ſunt eiuſ
dem ſillabe. et ſic de omnibus p̃dictis et ſimilibus
Semiuocal' nulla ꝑponitur mutis. niſi s ſequente
b. ut aſbeſtus. aſbutes. C uel q. ut ſcutū. ſqualor
P ut ſpes ſpera. T ut ſtatus. Añ aliam autē nullā
mutaꝝ. ¶ Hic nota ꝙ ſicut dicit p̃s. P non pati
tur r añ ſe in eadem ſillaba. Si autē obijciať de h̃
nomine ſtirps. Jn qua r poniť añ p in eadem ſil
laba. Dico ꝙ p̃s intellexit in p̃ncipio ſillabe. Pñ
cipiū autem uoco quidquid eſt añ p̃mam uoca
lem. Cū ergo p patiatur r ibi circa p̃mā uocalem
ceſſat obieccō. Poteſt eciā aliter dici Quod enim
dicit p̃s intelligitur quando p ſumiť in ui ſua et
ſimpliciter. Jbi autem non ſumiť p ſimpliciter ſi
ue in ui ꝓpria. ymo ps ibi collaterales ſumūtur
pro vna figura que ē apud grecos et uocatur pſi
et huius eſt figure Ѱ. Et ut uult p̃s in p̃mo ma
Hoc intereſt inter elementa et lr̃as. ꝙ elementa
proprie dicuntur ipſe ſcilicet pronunciationes
Note autē eaꝝ lr̃e abuſiue tamen et elementa ꝓ
literis et lr̃e ꝓ elementis uocanť Cum enim dici
mus non poſſe conſtare in eadem ſillaba r añ p
non de literis dicimus. ꝫ de pronūciacōne literaꝝ
Nam quantū ad ſcripturā pñt coniūgi. nō tamen
eciā enūciari niſi poſtpoſita r ut princeps. Mute
uero ſemiuocalibus ꝑponuntur liquidis abſqꝫ m
om̃s pene omnibus. ut bl blandus. Cl clarus. Dl
abodlas nomen barbaꝝ. Gl gladius. Tl atlas. Pl
planus. Fl flauus. Bn abnuo. Sed b magiſ ē ſuꝑi
oriſ ſillabe. quia ꝑpoſitio debet ſillabicari ꝑ ſe. Cr
crudus. Dn ariadne. Gn gnens. Tn etna. Pn the
rapne. Br vmbre. Cr crebre. Dr draco. Fr frater. gr
gratus. Pr pratum. Tr tractus. Ante m autē inue
nitur c d g t. ſicut piracmon. alcmena. dragma. a
dmetus. itmos. P ꝑponiť huic lr̃e s in p̃ncipio ſil
labe. ut ipſe pſitacus. et ſic conſtat ꝙ p et s dñt
ſimul ſillabicari. ¶ B añ s ul' t nunq̃ꝫ inuenitur
in principio ſillabe. nec eciam ſtare p̃t. Et ideo b
conuertitur in p ut nubo nupſi nuptū. Anologia
enim requirebat b in p̃terito et ſupino cum eſſet
b in pñti. ꝫ euphonia cogit ſcribi ꝑ p et non ꝑ b
dcās dcōnes. Vnde p̃s in fine p̃mi maioris dicit.
nubo nupſi. ſcribo ſcripſi faciunt. q̃uis analogia
ꝑ b cogit ſcribere. ꝫ euphonia ſuꝑat. que eciam
nuptam non nubtam. et ſcriptū non ſcribtū com
pellit ꝑ p non ꝑ b dicere et ſcribere. De litera vij

Viſo de lr̃a. nunc uidendū ē de ſillaba. et de
ſillaba hoc mō. Primo quid ſit ſillaba. q̃t
literis conſtare uidetur et p̃t. et quo ordi
ne. Secūdo de literis terminantibuſ ſillabam. Ter
cio de accñtibuſ ſingulis ſillabis. ¶ Sciaſ ergo ꝙ
ſillaba ut dicit p̃s in ij ma. eſt comp̃henſio lr̃aꝝ
conſequens ſub vno accentu et vno ſpū prolata.
Abuſiue tamen et ſingulariū uocaliū ſonoſ ſilbas
nominamus. Poſſumuſ tamen et ſic diffinire ſil
labam. Sillaba ē uox lr̃aliſ q̃ ſub vno accentu .i.
vno ſpū indiſtanter profertur. A ſingul' tamen in
cipiens. Non plus q̃ꝫ ad ſex literas procedere ſilla
ba p̃t in latino ſermone. ut a ab ars mars ſtans
ſtirps. ¶ Et ſciendū ꝙ ſillabe que ex ſinguliſ con
ſtant literis non plures ſunt q̃ꝫ ipſe uocaleſ ex q̇
bus fiunt. Quot autem ex amplioribus pene in
numerabiles. Nulla ſillaba treſ uocales habet. vñ
u et J non aliter iūgunť dyptongis niſi loco poſi
te conſonantiū. u tñ eciā tūc iungi p̃t dyptōgo cū
amittit vim lr̃e ut quae linguae. ſepe inueniunť
ꝓ duabuſ uocalibuſ iūctis. h̃ eſt ꝓ dyptongo ſin
gule uocales poſite. ut ploſtꝝ ꝓ plauſtꝝ. et inqui
ro ꝓ inquaero. et ubiqꝫ pro eu dyptongo e prod

ul' J. Que singulaꝝ lr̃aꝝ sint sillabe ex uocalibus
ut dictuꝫ est constat ut a et e. et cetera. Quod au
tem ex duabus constant ul' a uocalibus fiunt. et
inuenit̃ dyptongus. ut ae oe. ul' a uocali et conso
nante añcedente ul' sequente. añcedente ut da. Se
quente ut ad. Non plus tamen q̃ tres consonan
tes antecedere uocalem. nec rursus conseq̃ nisi tres
pñt. ¶ Sed tamen hic notandũ est ꝙ si añcedãt
tres consonantes non pñt nisi due consequi uoca
lem. ut monstrans nec iterũ si consequantur tres
pñt añcedere nisi due. ut stirps. Si añcedens silla
ba terminet in consonantẽ necesse ẽ eciã seqñtẽ
a consonante incipe. ut artus. ille. arduus. nisi sit
compositũ. ut abeo. adeo. peo. Herodianus tamẽ
de orthogᷓphia oñdit rõnabilius esse sonorius q̃3
quantũ ad ipsam uocis ꝓlacõnem. in compositis
quoq̃3 simpliciũ regulam in ordinandis sillabarũ
literis seruari. Sed contra eum sic obijcit̃ ergo ob
litus ablatus obrato et similia si b transit in secũ
dam sillãm more simpliciũ dcõnum p̄mam com
munẽ habere in metris oportet. ut posset eciam
corripi. ꝫ hoc nusquam inuenit̃ Preterea circũeo
circũago et similia non paterentur elisionem m
in ꝓnũciatione si transiret in sequentẽ sillãm m.
nec in ꝓhibeo exhibeo inhumatus anhelo inhi
beo adhuc abhinc et similibus. secũde sillabe p̃nci
pal' aspiraretur uocal'. si terminalis consonans p̄
põnis in eaꝫ transiret. quõ in istic istoc et h̃ istec
istuc. Si uero in media dcõne sillaba a uocali in
cipiat necesse ẽ añcedentem quoq̃3 nisi sit compo
sita in uocalem terminari. ut pietas curial' pario
ruo minuo. Est tamen qñ in compositis eciã sub
trahitur consonans ut coeo cois. qñq̃3 mutat̃ ut
in comedo. ubi eciã ꝯpositio non sillabicatur ꝑ se
ꝫ transit ad seqñtem sillbam. Item scias ꝙ conso
nans posita inter duas uocales semꝑ est de seqñ
ti sillaba in simplici dcõne. ut amo nisi geminet̃
tũc enim vna consonans ẽ de prima sillaba. et se
quens de secũda ut assus. sed in composita dcõne
ẽ de p̄cedente sillaba. si naturaliter sibi cohẽt. vt
adeo ꝑeo. principales sillabe. h̃ est in p̃ncipio dic
tionũ posite ab omnibus incipe literis. desinẽ tñ
non in om̃s possunt. ꝫ in has. In uocales quidẽ
omnes a quacũq̃3 consonante incipiat seqñs silla
ba ut mare genus filius notũ ludus. In consonã
tes uero si seqñs sillaba a uocali incipiat. nõ pñt
sillabe desinẽ. ñ ut dictuꝫ ẽ in dcõnibus que ex ꝯpõ
nibus in consonantes desinentibus ul' alijs ꝑtibꝫ
orõnis sunt composite. ut abutor obaudio obedio
subeo aduro ineo ꝑago inteo alrutuꝝ tñseo p̄teo
Nec tamen si sequens a consonante incipiat. licet
añcedentem in quãcumq̃3 consonantem desinere.
ergo ꝑ singulas consonantes ut potero id tracta-
re conabor.

De b viij.

B Terminat p̄cedentem sillãm si sequens quoq̃3 ab ea
dem incipiat. ut sabburra sabbata gibbus
gibberosus gibber obba. Composita quoq̃3 a pre
põnibus in b desinentibus. et ab alijs dcõnibus a
b incipientibus. ut subbibo. Que tamen consonãs
c sequente solet pleꝝq̃3 mutari in eam. ut occido.
occumbo succumbo succino succidi. In quibusdã
tamen ꝓ ab abs ꝯposicõ cum dcõnibus a c incipi
entibus componitur. ut abscondo abscedo abscido
Ob quoq̃3 ẽ quando assumit s cũ componit̃ cum
dcõne a c incipiente. ut obscurus obscenus. ita di
cit p̄s in ij libro mas. ꝫ in ix libro dicit. quod in
uenit̃ obs a quo componit̃ obscenus. vnde dicit.
Absoleo quoq̃3 absoleui facit. Non enĩ a soleo qd̃
solitus sum ul' solui facit p̄teritũ. ꝫ ab abs et ole
o. sicut obscenus ab obs et canendo. ¶ F eciam se
quente in eandem conũtitur b ut officio. offundo
sufficio suffero suffio. ul' conũtitur in u uocalem
ut aufero. aufugio. Et componit̃ aufero ex ab et
fero. aufugio ex ab et fugio. Racõ autẽ quare b
hic non conũtitur in f ꝫ in u uocalem ẽ hec. q̃a
si scriberent̃ ibi duo f dubiũ esset utꝝ essent com
posita ex ab ul' ad. cũ utraq̃3 illaꝝ ꝯpõnum conũ
tat suã consonantẽ in f seqñte ea. Nec ẽ inconue
niens ꝙ b mutet̃ in u. cũ eciam u aliqñ conũtat̃
in b. ut celebs. Componit̃ enim a celestem et ui
tã et ducens. G quoq̃3 sequente in eam transit b.
ut suggero oggannio. Nec eciã m subsequente ut
summitto. Preterea omitto ꝓ ommitto dicimus
Orac̃ in ij sermonũ. Aut spem deponas. aut artẽ
illusus omittas. Subtrahit̃ vnũ m ut p̄mam cor
ripiat. Idem patitur b sequente p. ut appono sup
pono. Quandoq̃3 tamen ut dicit magister bñ abij
cit̃ b sequente p. ut opio et opior. sicut d in apio
R quoq̃3 sequente p̄s pleꝝq̃3 in eam conũtitur b.
ut arripio surripio. In quibusdam tamen manet
immutabil'. ut abrogo abrado. Et hoc fit cã dꝛñe
q̃3 si arrado et arrogo diceremus ꝑ duo r dubium
esset utꝝ essent composita ex ab ul' ad. cũ utraq̃3
ꝯpositio mutet extremãm consonantẽ in r sequẽte
r. Item ob retinet b sequente r. ut obruo. Alijs au
tem quibuscumq̃3 lr̃is seqñtibus integra manet b
ut abdo obdo subdolus abhinc abluo sublatus ob
loq̃r abnegor obnitor subnixus. ergo nulla nisi
ꝯpõ cogat añcedens sillaba in b p̄t desinẽ. nisi cõ
seqñs q̃3 a b incipiat. ut oñsum ẽ in p̄dictis nomi
nibus. ita dicit p̄s in ij lib̊. In tractatu auteꝫ pre
põnum sic dicit p̄s. A ab abs ex e fere eandẽ sig
nificacõnis vim hñt. Nam et locales et temꝑales
et ordinales simul inueniunt̃ Sed qñ consonans
sequit̃ a et e mag̃ ꝯponũtur in appositione. ut a
domo. e iure. Ab uo et ex sepissime in compõne
non solũ uocalibus ꝫ eciaꝫ consonantibus ut abi
go abduco exuro excurro. In appõne uocali q̃d se
q̄nte semꝑ. ut ab illo. ex illo. Consonanti raro. nã
a q̃dem et e uocali quidem seqnte ñ ꝯponitur. ab
autẽ et ex consonantibus seqntibus solent ꝯponi.
si nulla asperitas uocis ꝓhibeat. Abs tantũ in cõ
põne consonantibus solet ꝯponi. Ab omnibus in
compõne ꝯponitur lr̃is. absque c ul' q ul' t. ut ab
duco affatur. Nam b in f cõuersa est. aufero in q̊
b conũtitur in u taꝫ euphonie causa q̃ dꝛñtie ne
si affero dicas ab ad ꝯpõne et fero componi uide
atur. abluo abnego. arripio in quo b in r conuer
titur. Asporto in quo b in s cõmutatur sic̃ aspel
lo. dꝛñtie causa. ne si apporto et appello dicamus
ab ad composita estiment̃. hec p̄s. Vñ usus. Ab
si componis elementa queq̃3 sequũtur. C q t tan
tum simul hec tres excipiũtur. Ex predictis colli
ge ꝙ hec ꝯpõ ob hijs literis seqntibus mutat b.
in illas. scꝫ c ut occido. f ut offero. g ut ogganni
o. p. ut oppono. Qñq̃3 subtrahit u. ut apio. Si au
tem sequatur m subtrahit b. ut omitto. Vel mu
tatur in hanc literaꝫ m ut ommitto. Qñq̃3 tamen
intercipit s cũ diccõne incipiente a c. ut obscurus
obscenus. Vñ de p̄dictis. Cur feri grex po mum.
nũc ob mutatur in illas. Ex p̄dictis patet ꝙ op
probriũ scribit̃ ꝑ geminũ p. Componit̃ enim ex

ob et probriū.mutato b in p.De ab satis patet ꝑ
predcā.¶ Sub ut uult pris in tractatu ꝑpōnum
hijs literis seqn̄tibus mutat b in illas.scꝫ c uł f
uł g.uł m uł p.ut succūbo succurro suffició.suffer
ro suggero summitto summoueo.supparo.suppono
In compōne uero modo localem vim retinet sub
ut subeo.suppono.subijcio.sūmitto.subduco.sub
traho.mō diminutiuam vim.ut subrideo.subtrist
tis suffundo.An uero sub mutetur in r sequente r
non facit mentionem p̓s in xiiij li in tractatu de
ꝑpōnibus.ꝟ in ij li ut dictū est supra.dicit p̓s ꝙ
b sequente r pleꝝqꝫ in eam conūtitur ut surripio
et cetera.uide supra.Dicit eciam ibi p̓s ꝙ b muta
tur in s ut iubeo.a quo uenit iussi.Conuertitur
eciaꝫ in f causa ornātie in asporto et aspello.ut su
pra dixi.De predictis dici p̄t.Cor.fu.ga.mel.po
rum precedens subtrahit ad se.Qn̄qꝫ autem rema
net b sequente c.ut subcinericius.Ne ex succo et
cinere componi uideatur.Dicendū ē ergo succon
trarie.licet quidā dicant subcontrarie ꝑ b.Quidā
eciā dicūt obecco ꝑ b.Licet hoc non habeatur a
p̓s.¶ Item nota hic.ꝙ ꝟm p̓s.suspicio et sustuli
sunt composita a susum uł sursum aduibio.et n̄
a sub ꝑpōne.Suscipio enim componit̃ a susuꝫ et
capio.Sustuli a susum et tuli.Qꝛ autē non sint
composita a sub patet.Nam si in suscipio fuisset
b.non fuisset mutata in s seqn̄te c.sicut in succur
ro.a sub et curro.Similiter si in sustuli fuissꝫ b n̄
fuissꝫ mutatū in s.sequente t.ymo remansissꝫ in
tegꝝ.ut in succinnio.ergo non sunt composita a
sub.ꝟ a susum uł sursum.Suspicor autē et suspi
cio similiter sunt composita a susum et nō a sub
Si enim composita essent a sub remansissꝫ b ibi.
et non fuissꝫ mutatū in s.sicut patet in similibus
ut substo et subsisto.Composita ergo sunt a susū
uł sursum.Hoc tamen sciendūꝫ est.ꝙ s qd̓ erat
in illo aduibio susum subtractū est.ꝑpter illud s
quod erat ex ꝑte illius componentis.scꝫ spica uł
specio.Nā si remansisset ibi sicut in sustuli et sus
picio geminaretur ibi par consonans an̄ alteram
consonantē.Vn̄ dicit p̓s.Suspicor quoqꝫ et suspi
cio a susum uł sursuꝫ componūtur.Sed abijciūt
vnam s.qꝛ non p̄t duplicari consonans alia sub
sequente consonāte.quoniā nec an̄cedente nisi sit
muta an̄ liquidam.ut supplex.suffragor.

C Nullam superiorem sillābam terminat nisi se
quens incipiat a c.uł a q.ut bacca bucca
siccus.succus.ecquis.quicq̄.acqꝫ.Ex hoc
quoqꝫ ōnditur eandem vim habere c et q.¶ Si
obijciatur de necdum.necne necnon.ubi ꝑcedens
sillaba desinit in c.et tamen seqn̄s non incipit a c
uel a q.Dici p̄t ꝙ p̓s intellexit de compositis ex
pn̄cipalibus ꝑtibus.i.nomine et u̓bo.Vel dicas.
ꝙ non sunt composita ꝟ sunt irregulares dcōnuꝫ
aggregacōnes sub vno accentu.Quidquid autem
ꝑ d scribitur.¶ Et scias ꝙ c cum e et i repn̄tat
plene sonū suū.ut cecus.cibus.Cū a uero uł o uł
u sonū habet hēc k.ut caput.culex.coma.ut qui
dam dicūt.¶ Item animaduūte ꝙ c transit in g n
ꝑcedente.ut qn̄gentí.Compositū ē ergo a quinqꝫ
et centū conūsa c in g.ꝑpter affinitatem quā ha
bet g cū n.tantam enim affinitatem habet n cū
g.ꝙ sepe facit c conūti in g.ꝑcedente tamen n.ut
quingenti.quadringenti.Cuius signū est ꝙ si non
ꝑcedat n c.non conūtitur in g.ymo remanet inte
gꝝ.ut ducenti.trecenti.de hoc eciā in g dicam in

D Non terminat ꝑcedentem sillābam ¶ ferius
nisi sequens quoqꝫ ab eadem incipiat.in
simplicibus dcōnibus et in plerisqꝫ cōposi
tis.ut ab addir uel ab addier.addo.reddo.reddu
co.quod eciā reduco dicitur.Virgił in iiij eneyd̓
Eiectam classeꝫ socios a morte reduxit.Hic tamē
ipsa consonans d in ad ꝑpōne mutatur seqn̄tibus
hijs nouem literis.c.g.f.l.n.p.r.s.t.ut accido ac
cūbo.affcūs.aggero.allido.annuo.applico.arrideo
assiduus.assideo.attingo.Vn̄ u̓sus.Cor ka g̈ns.
le.nis.pir.ra.sal.ta.ad sibi mutat.Ex quo patet
ꝟm quosdam.ꝙ dicendū est assum affui.nō ad
sum ꝑ d adsumus.¶ Item scias ꝙ d aliquando
non mutat̃ seqn̄te p.ꝟ abijcitur.ut apio qd̓ com
ponitur ex ad et perio.Aliqui dicūt ꝙ componi
tur ex a et ꝑio ꝟ prius dictū magis michi placꝫ
Subtrahit̃ eciam d in quibusdam cū sequens dcō
incipiat a gn.uł sp.uł sc.ut agnitus aspcūs.ascen
do.Tollitur inde tamen sequit̃ si consona post s.
Et rō est.quia regula sup̈ a pristiano data est si
duo pares consonantes ꝑcedūt aliquā consonan
tē vna illarū debet abijci.ut asto.ascendo.ne ge
minacō consonantis sit an̄ consonantem.q̇a nec
an̄ consonantē nec post consonantē debet fieri ge
minacō consonantis.nisi altera illaꝝ fuerit liqui
da l uł r.ut supplico.supprimo.Sed obijcit̃ de id
circo.quodcumqꝫ.et similibus.quoꝝ p̓ma sillaba
desinit in d.Licet sequens non incipiat a d.Dico
ꝙ ista regula non semꝑ uerificat̃ in compositis.
ꝟm p̓s.Et ideo fallere p̄t in ilł.sicut eciā in hijs
dcōnibus adeo.aduro.Alijs autē seqn̄tibus literis
integra manet d in compōne.ut adbibo.adhereo
admitto.adquiro.aduoco.Inuenit̃ āmitto.ꝟ com
ponit̃ ex am ꝑpōne insepabili.Amitto eniꝫ ex a
componit̃.admiror et eciam āmiror ex am ꝑpō
ne inuenitur.Sic ergo d integra manet sequente
q ut adquiro.secund̓ p̓s.¶ Sed obijcitur de quic
q̈ ubi d mutat̃ in c sequente q.Vnde supra dixit
p̓s.ꝙ d transit in c ut accidit quicq̈.Dico ꝙ hoc
intelligendū est de hac ꝑpōne ad.que non mutat
d seqn̄te q.ut adquiro.sicut patet ꝑ textū p̓s qui
dicit.Alijs autē seqn̄tibus literis integra manet d
in compōne.ut adbibo.admitto.et cetera.semper
exemplificat de ad.et sic de quicq̈ non ē obieccō
Vel p̄t dici ꝙ hec consonans d seqn̄te q remanꝫ
integra et non mutatur.ut adquiro.Hoc autem
dictū esse uidetur.qꝛ cū q et c repn̄sentent ideꝫ ele
mentum uidetur ꝙ sicut d mutatur in c sequēte
c.ut accipit.Ita eciā d sequente q.ꝟ remanet tūc
immutabił generaliter in compositis ab hac ꝑpō
ne ad et fere ubiqꝫ eciaꝫ in alijs compositis h̓ di
co.qꝛ qn̄qꝫ mutatur in c causa euphonie.ut quic
q̈.et eciam quicquid.ut dicūt quidam.Alij uero
dicunt ꝙ quidquid scribit̃ ꝑ d.non ꝑ c.Vnde nō
mutatur ibi d.sicut nec in quodqꝫ uł quidqꝫ.Nec
p̓s exemplificat nisi de quicq̈.ut patuit.Dic̄ eni
d transit in c.ut accipit.quicq̈.Et sic ex u̓bis p̓s
non habetur ꝙ quidquid scribatur ꝑ c.Item no
ta ꝙ nullū u̓bum desinit in d.Vnde inquit scribi
tur ꝑ t.¶ Volo eciā te scire.ꝙ quedā cognatio
siue affinitas ē inter d et ꝫ.Vnde quidam scriben
tes d sepe exprimūt ꝫ in sono.antiqui eciā scribe
bant medencius ꝓ mezencius.Similiter affinita
tem hn̄t in sono d et t.sicut patet in terminatio
ne istoꝝ nominū caput.apud.Parū eniꝫ distingui
tur inter d et t quo ad sonū.Item inter t sine as

piracõne et t cū aspiratione est d media. ut decla
F Nullam terminat sillam ¶ rabitur in h.
nisi loco b uł d uł s uł x in ꝓ̄põnibus sit
posita. cū sequens dicciõ ab eadem incipit
consonante. ut offero sufficio affectus difficił dif
fundo. efficio. Et ex hoc quoqꝫ muta esse ondituꝛ
f ꝓ ꝙ cū oīs semiuocales simplices solent in me
dijs dcõnibus geminari. hec non geminatur. nec
terminat eas sic ille. nisi in suo nõīe ꝓ̄po. scꝫ q̄n
dꝛ f. ꝭ et ꝓ̄ponit̄ liquidis l et r. more mutaꝝ. de of
fa non est questio. quia componit̄ ex ob et fans.
et ita f ē ibi posita loco b. et dꝛ offa q̄i obfans.
.i. contra fantem. quia noceat fanti cū eius os im
pleat. Vnde quidam. Offa nocꝫ fanti. ꝭ prodest e
surienti. Item scias ꝙ f magnā affinitatē habꝫ cū
ph in sono. ut patet in filius et philippus. Et scri
bit̄ f in latinis dcõnibus. ph in grecis. nec tā fix
is labijs ē ꝓnuncianda f quō ph. atqꝫ hoc solum
interest dicit pristianus.

G Apud latinos nullius sillabe ē determina
bił. nisi cū loco d uł b ponit̄. ut in ad uel
sub uel ob ꝓ̄põne. ut aggero agger. sugge
ro. oggannio. Est q̄n n pn̄cipał sillabe an̄ se assu
mit g. ut natus gnatus. notus gnotus antiq̄. Vn̄
ignotus. nosco gnosco. noui gnoui. Et post se tn̄
c sepe positam in g conūtit. ut in nūis. quadn̄gē
ti pro quadricenti a centū. q̄ngenti. septingenti. oc
tingenti. adeo eniꝫ n ꝓ̄posita facit c in g conūti. ꝙ
in quibus n non ē numerus seruat c. ducenti. tre
centi. sescenti ꝓ sexcenti. ¶ Ad predcõꝝ declaracõ
nem scias. ꝙ in hijs ꝓ̄põnibus in et con. n altera
n sequente pleꝝqꝫ mutat̄ in g. ut ignosco. cognos
co. ignotus. cognitus. cognatus. ignominia. igna
rus. In quibusdam ex p̄dictis subtrahit̄ n a dcīs
ꝓ̄põnibus. qꝛ in altero componentiū inuenitur g.
ut gnarus. uł additur ꝑ ꝓthesim. ut dicat̄ gnos
co gnoui. vnde dn̄dum ē dinosco sine g. Preterea
supinū faceret dignitū si ibi esset g. sicut agnituꝫ
cognitū. et ꝑticipiū p̄teriti passiui. dignitus. sicut
cognitus agnitus. quod tamen non dicimus. Itē
scias ꝙ inter c sine aspiracõne et c cuꝫ aspiracõne
media ē g. sicut declarabit̄ in h. Item J consonās
habet in sono affinitatem cum g. Inde est ꝙ plu
res scribunt magister per g. cum rectius ꝓ hugu
cionem scribatur per duo i vnum consonans et
aliud uocale sic maijster.

H Non p̄t terminare sillām. Et si opponatur
de uah et ah et oh interiectionibus. q̄ ui
dentur terminare sillām. dico ꝙ hoc fit ꝑ
apocopam. qꝛ ꝑfecta sunt uaha aha oha. Nā suū
est interieccõnis ꝓferri uoce abscondita. Interiec
cões enim significant affcūs animi. que pertur
bant mentē loquentis. ne ꝑfecte loqui possit. hoc
intellige de dcõnibus latinis. Nam in theologia
utimur dcõnibus hebraicis in quibus aspiracõis
nota post tres mutas terminał habetur. scꝫ post
c ut sadoch. post p ut ioseph aleph. post t. ut de
leth. ¶ Item scias ꝙ si aspiracõ ponatur inter a
liquā consonantē et uocalem seq̄ntem in eadeꝫ sil
laba. aspiracõ attribuit̄ consonanti p̄cedenti. et n̄
uocali seq̄nti. ut nichil. philippus. Item si dcõ inci
piens a uocali aspirata componit̄ cuꝫ alia dcõne
remanente uocali uel muta. remanet aspiracõ. ut
rehabeo prohibeo exhibeo. Sed si abijciat̄ uoca
lis abijcitur aspiratio. ut prebeo. ¶ Item nulle pre
põnes uł coniūctiones aspirantur. Require supra
ubi de aspiracõne dixi. ¶ Nota eciā ꝙ sicut dicit
p̄s. inter c sine aspiracõne et c cū aspiracõne me
dia est g. inter t sine aspiracõne et t cū aspiratio
ne media ē d. inter p sine aspiracõne et p cū aspi
racõne siue f ē b. sunt ergo medie d b g. Et dicū
tur medie. qꝛ non ita leuiter sonant. sicut ille nō
aspirate. nec ita aspere sicut aspirate. uerbi grā. G
non ita leuiter sonat sicut c sine aspiracõne. Nec
ita aspere sicut ch. et ideo dꝛ esse media inter c et
ch. Similiter d non ita leuiter sonat sicut t sine h
nec ita aspere sicut th. et ideo dꝛ media inter t si
ne aspiracõne et t cum aspiracõne. i. inter t et th
Similiter b non ita leuiter sonat sic̄ p sine h nec
ita aspere sicut ph siue f. Et dꝛ media inter p nō
aspiratam et p aspiratam. i. inter p et ph. Et no
tandū ꝙ in leuibus. i. in tribus p̄dictis consonan
tibus. scꝫ p c t non aspiratis pulsus exterioꝛ est. i.
circa labia. quia formātur in extremitate labioꝝ
ut patet in eaꝝ prolacõne. In asperis uero. i. in il
lis aspiratis. pulsus fit interior. i. in gutture. quia
in gutture formant̄. medie uō eaꝝ scꝫ b d g obti
nent mediū locū. quia nec formantur circa labia
nec in gutture. sicut patet in prolacõne eaꝝ. ꝭ for
mantur q̄i in lingua affixa medio palato. qui lo
cus est medius inter guttur et labia. Et hec est u
na causa qua confirmat pristianus b d g
esse medias predictarum.

K Nullius sillabe potest esse terminalis.

L Quacūqꝫ consonante sequente p̄t an̄ceden
teꝫ terminare sillām. ut albus. ulcus. soldū
ualde. alfeus. algeo. illud. ulmus. alnus.
talpa. fulsit. altus. silua. mulxi. Q et r solis seq̄n
tibus nō inueni antecedere l. Nam h et k nec pos
sunt post l inueniri.

M Terminat supiorem sillām q̄n sequens sil
laba incipit a b uł p uł altera m. ut cābi
ses. ābo. compo. impiū. summus. hāmon. Vn̄ ū
sus. M uł p uł b nusquā uult n fore p̄ se. ¶ No
tandū ꝙ inuenit̄ an coniunctio. et scribit̄ ꝑ n. ut
ibi. Eloquar an sileam. Et nunꝙ inuenit̄ in com
põne. am autem ꝓ̄pō nunꝙ inuenitur in appõne
ꝑmo semꝑ in compõne. ut di dis re se am cō. Ex
p̄dictis patet. ꝙ an̄ c d t q f non ē scribenda m.
ꝭ n. ut nuncubi. tantundem. eundem. identidem. nū
quid. anfractus. Et mutat̄ in predcīs m in n. Itē
quotienscumqꝫ hec prepō circū componit̄ cū dcõ
ne incipiente a uocali. m debet scribi ꝭ non ꝓfer
ri. ut circumago. circumamictus. circūeo. Vn̄ ūsus
Circum composita uocał si comitetur. M non ꝓ
fertur ꝭ sola figura tenetur. hoc autē fit ne uide
atur sillabicari cū sequenti uocali. et ꝓpter sonuꝫ
difficilem. qꝛ sonus eius terminat̄ clausis labijs.
ꝭ statim debent labia apiri ꝓpter sequentē uoca
lem. vide eciā in circūeo is. Item sciendū ꝙ inue
nit̄ con et cū. h prepō con scripta ꝑ o et n. nunꝙ
in appõne inuenitur. ꝭ in compõne tantū. Et mu
tat q̄nqꝫ n in m. maxime sequente b. ut comburo
m ut cōmitto. p ut compono. Cū uero scripta per
u et m nunꝙ inuenit̄ in compõne. Ex quo eciam
patet ꝙ mecū. tecū. secū. nobiscū. uobiscū n̄ sunt
composita. Et ē cum q̄nqꝫ aduerbium tempale. ut
cū ueneris ad me. i. q̄n. Q̄nqꝫ coniunctio adiūcti
ua. ut cum seruias michi diligo te. Q̄nqꝫ ē prepo
sitio seruiens ablatiuo. ut uado cum illo.

N Terminat an̄cedentem sillabam seq̄ntibus
c. uł d. uł f. uł g. uł altera n. uł q uł s. uł

t.ul' J.ul' u eciam ꝑ consonantibus positis.ul' x
ut mancus.conduco.confiteor.congruus.annus.
inquiro.consitus.antonius.coniūgo.conūto.anx
ius. B autē seq̄nte ul' p in m conūtitur.ut imbuo
impius.L uero ul' m ul' r seq̄ntibus in eas cōmu
tatur.ut collido.immunis.corrumpo.Et pene ubi
cumq̄ cum prepō aū dcōnem ab r incipientē com
ponitur hocidem patitur.et hoc recte cum nec in
simplicibus inueniatur dcōnibus n aū r.nisi for
te in aliquo ꝓpo nomine.ut henricus supple.Ex
hoc patet.q̄ hee ꝓpōnes in et con.si componant̄
cū dcōne incipiente ab r ul' l conūtunt n in illas
ut irruo.illudo.collido.corruo.Verumptamen con
composita cū dcōne incipiente ab r q̄nq̄ retinꝫ n
Et ideo dicit p̄s pene.et fit causa dr̄tie.ut conri
go gas.fuisset enīꝫ ibi concidentia inter p̄mā hu
ius ūbi corrigo gis.et p̄mam huius ūbi corrigo.
gas.ſm quosdā.Simile iudiciū de consimilibus
habetur. ¶ Item scias q̄ hec ꝓpō con q̄nq̄ in cō
pōne ꝑdit n seq̄nte uocali.ut coeo is.a con et eo.
subtracta n causa euphonie.Q̄nq̄ conuertit n in
m.ut comedo dis.et hoc eciā fit causa euphonie.
Et sillabicatur m cū seq̄nti sillaba et non cū p̄ma
Et hoc accidit propter mutacōnem consonantis
Et si obijcias.Omnis ꝓpō ita sillabicanda ē in cō
pōne sicut ꝑ se.ut habetur a p̄s.Dico q̄ hoc ueri
ficatur q̄n ꝓpō remanet integra.hic autē corrum
pitur.cū n conūtatur in m.Si ultra instes dicens
Ergo a simili potuit fieri in hoc ūbo coeo is.ut
conuertatur n in m.et dicatur comeo mis mit.et
secundā et terciā personam huius ūbi como is it
Quare causa uitandi concidentiā illā non ibi cō
uersa fuit n in m.ymo subtracta ē n causa uitan
di cacephaton.Item nota q̄ sic dicit hug.in erge
En apud grecos tm̄ ualet quantū in apud latinos
Vn̄ nomina greca siue nocha que predcām ꝓpōm
hn̄t in sui compōne p̄nt scribi indr̄nter mō ꝑ en
mō per in.ut entimema et intimema.Energumi
nus et inerguminus.encaustum et incaustum.Et

P sic de similibus dicas.
Nullam terminat sillabam nisi sequens in
cipiat a p.ut lippus.apparet.

Q Non p̄t terminare sillām q̄r q et k semper
in inicio sillabaꝝ inueniunt̄.Et apud anti
quos ponebat̄ cui pro qui.sicut et quu ꝓ
cu sillā.et quur pro cur.ut sup̄ dixi in q et K de
kā.Et scias q̄ q nunq̄ p̄t sillabicari ul' scribi nisi
seq̄ntibus duabus uocalibus que sunt in eadem
silla secū.Vn̄ licet iste ntūs quis scribat̄ ꝑ q gtūs
tamen eius non scribitur ꝑ q.ſ; ꝑ c.ut cuius.q̄r
in cuius i consonans ē non uocal'.Patet eciaꝫ ex
hoc q̄ equus equi.et equus qua quiꝫ et similia
debent scribi ꝑ duo u uocalia ambo.ut sup̄ dixi
in u consonante.

R Quacūq̄ consonante seq̄nte p̄t terminare
priorem sillām.ut morbus.parcus.ordo
ꝑficio coorfinium oppidi nomen.margo.ꝑhibeo
ꝑlego.ꝑluceo.interluuiū.carmen.carnis.corpus.
arquipotens.arquitenens.cursus.morsus.Artus.
pirrus.currus.exerses.In quibusdam tm̄ compo
sitis inuenio r in l cōūti ut intelligo et pellicio pro
interlego et ꝑlicio.pellego ꝓ ꝑlego pelluceo ꝓ ꝑ

S Nullam superiorem sillāꝫ terminat ¶ luceo
in simplici dcōne nisi seq̄ns incipiat ab ead
ut cassus et nisi in cōpositis ab hijs conso
nantibꝫ incipiat s c f g m p t ul' i et u consonan
tibus.ut obscurus.discutio.transfero.transgredi
or.transmeo.displicet.disterminat.disiungit.t̄ns
ueho.In omnibus p̄dictis compōnibus ē s termi
nal' ꝓpōnis.Nam in simplicibus dcōnibus necesse
est s et c esse eiusdem sillabe.ut pascua.luscus M
eciam ul' p uel t seq̄ntes in simplici dcōne s eius
dem sillabe secū est.ut cosmus.prosper.testis.Et
scias q̄ p̄s in ij lib' ma.obscure determinat de s
Scire eciam debes q̄ ut dicit p̄s in xiiij.li.Ab m
ul' u loco consonantis incipientibus solet in cōpō
ne ꝓponi a.ut amendo.amens.aueho.aū q in ap
pōne abs ut abs quolibet.Aū c uero ul' t in com
posicōne.ut abscondo.abscedo.abscido.abstraho.
obstruo.abstineo.freq̄ntius tam̄ a et ab et abs ū
bis passiuis ul' ablatiuis iūgunt̄.ut amor a uiro
ul' ab illo.accipio ab illo.ul' abs quolibꝫ aufero
ul' ab illo aufero.hec p̄s.Abs eciā in appōne in
uenit̄ cū dcōne incipiente a t.ut proijce hoc abs
te.De abs eciā dixi in b.Item ut dicit p̄s in xiiij
li.Hec ꝓpō trans et componit̄ et sepatur.ut trās
ueho.transfero.trans padum.trans tibrim.et q̄n
componit̄ cum dcōne incipiente a d.ul' n ul' i cō
sonante amittit ns.ut trado.traduco.t̄no traijcō
traiceo.Cū i uero uocali remanet integra.ut trans
itus.Et eciā cum alijs uocalibus.ut t̄nsactus t̄ns
eo.Ex dictis patet q̄ in math i c.dicendū est.cū
nollet eaꝫ traducere.ut abijciatur tam in scriptu
ra q̄ in ꝓnunciacōne ns.Item ut in eodem dicit
p̄s.Di et dis ꝓpōnes sꝑ in compōne inueniunt̄.et
hn̄t eandem significacōnem.quō ab et abs.sunt
autē sepatiue.ut diuido dis.diduco.distraho.dis
curro.quod dya prepō apud grecos facit.Et sciē
dum q̄ tūc dis ꝓponitur q̄n sequitur c ul' f ul' p
ul' s ul' t ul' i loco consonantis.ut discumbo dis
cutio.differo.diffido.diffundo.in quibus s in f cō
ūtit̄ euphonie cā.displiceo.disputo.dissicō dissero
distraho.distribuo.distorqueo.disiectus.disiūgo
Alijs uero quibuscumq̄ consonantibus seq̄ntibus
di ꝓponitur.ut dinosco.dimitto.diduco.digero.di
luo.diruo.Et ubiq̄ producitur di excepto dirimo
et disertus.Luc in v.Et non admisse dirimit suf
fragia plebis.Oracius.fecundi calices quem non
fecere disertum.Componit̄ autem dirimo a di et
emo interposita r causa euphonie.Disertus uero
componit̄ a di et ars interposita s.Et nota q̄nꝫ
componit̄ cum dcōne incipiente a uocali.et tunc
aliq̄n recipit r causa euphonie.ul' causa uitādi hi
atū ut dirimo.Q̄nq̄ recipit s.ut disertus.Tamen
scias q̄ bis et tris cū componit̄ cū dcōne incipiē
te ab f abijciūt s.et p̄mam cor̄.Nam i aū f sine
ph producitur.ut ripheus preter composita a nu
meris.ut bifidus.trifidus.trifarius.et similia.

T Si superiorem finit sillām necesse est seq̄ntē
quoq̄ ab ea incipere.ut mitto quotta atti
cus.attinet.Si opponatur de atq̄ atubi astu post
q̄.Dico q̄ non sunt ꝓprie compōnes ſ; pocius q̄
dam irregulares dcōnum aggregacōnes.et sic ob

X Nullam sillām terminat in ¶ secō cessat
media dcōne.nisi in compositis a ꝓposicō
ne ex.que integra manere p̄t sequente c
ul' p ul' q ul' t.ut excurro.expello.extendo.exqui
ro.S autē sequente x abijcit̄ s.ut exequor.Vnde
ūsus.Ex p̄cedente cadit s de ꝑte sequente.L q̄ se
quente inuenit̄ in hoc nomine exlex ex inteḡ.F
enim seq̄nte in eam conūtitur x.ut efficio effūdo
effero.Ceteris uero consonantibꝫ sequentibꝫ e ū x

p̄poni solet. Ita dic̄ p̄s in ij ma. In xiiij aūt li sic
dic̄. E et in appōne et in cōpōne inuenit̄ an̄ b d
g l m n r. et ante u et i loco consonantiū positas
ut ebeto. educo. egero. eludo. emineo. enarro. euo
eripio euebo. eijcio qd̄ cōponit̄ ab e et iacō. conū
sa a in i. vn̄ debet scribi per duo i. Reliquis uero
consonantibus seq̄ntibus ex p̄ponitur non e. scʒ c
ut excubo. f ut efficio. effundo. effero. in quibus
et similibus x in f cōmutatur euphonie causa. h
ut horreo. exhorreo. exhibeo. p ut expello. q ut
exquiro. t ut extendo. Vocalibus quoqʒ seq̄ntibʒ
tam in appōne q̄ in compōne ex p̄ponitur. ut ex
aro. exegi. exigo. exoletus. exulcero. exequatus.
exaudio. S uero seq̄nte x abijcitur s. ut exequor
ab ex et sequor. ¶ Sed queritur de hoc quod di
cit p̄s. q̄ in x nulla sillaba terminatur in media
dcōne. nisi in compositis a p̄pōne ex que integra
manē p̄t seq̄nte c ꝛc̄. Inuenit̄ eniʒ instantia in dex
tera dextrorsuʒ sexcenti sexdecim textus sexagin
ta. et similibus. Ad hoc dico q̄ p̄s obscure hic lo
cutus ē Vnde predicta ūba a diūsis diūsimode ex
ponūtur. Quidā eniʒ dicūt q̄ intelligitur de com
positis et non simplicibus. et sic non ē obieccō de
textus quia simplex est. Q̄ autem desinat in x in
media dcōne testat̄ p̄s dicens in xi li. x an̄ceden
te vnuʒ inuenio in tus. a textu textus. Sic ergo
intelligitur de compositis. Sed quidam coartant
hanc regulā ad composita ab aliqua p̄pōne. et sic
non esset questio de sexcenti. quia non ē composi
tū a prepōne ſʒ a nomine. Et tūc est sensus. Nulla
sillaba in iunctura compōnis desinit in x in aliq̄
bus compositis a p̄pōne. nisi in compositis ab ista
p̄pōne ex. que integra manere p̄t seq̄nte c. et cete
ra. Quidam ūo dicūt q̄ generaliter intelligenduʒ
est quod dicit p̄s. Nam nulla sillaba in iunctura
compōnis desinit in x nisi in compositis ab ex. Si
ergo obijciatur de dextrorsum. Dico q̄ x ibi non
ē in iunctura compōnis. siue in media dcōne. seu
in fine p̄mi componentis. ymo ē ibi r. Componi
tur enim a dextera et ūsum. ¶ Et scias q̄ tūc dr̄
x poni in iūctura compōnis. q̄r nichil additur in
ter componentia. Sed tunc opponitur de sexcenti
quia hic x est in iunctura compōnis. Componit̄
enim a sex et centum. Ad hoc dicūt quidā q̄ ses
centi p̄ s debet scribi. q̄r x mutatur in s. Alij dn̄t
q̄ x abijcit̄ et sic secenti et sedecim scribūtur sine
s et x. et h̄ magis michi placet. Sexaginta enī cō
ponitur a sex et gentos quod ē decem. vn̄ non ē
ibi x in iunctura compōnis. quia apponitur et ad
ditur inter componentia. vnde nichil prohibʒ q̄n
scribatur per x. Aliqui sunt qui intelligunt p̄dic
tam regulam in simplicibus et compositis. vnde
sic exponūtur ūba p̄s. In x nulla sillaba termina
tur in media dcōne. nisi seq̄nte c ul' p ul' q uel t
et hoc apparet in compositis a p̄pōne ex que inte
gra manere p̄t cū hijs ūbis excurro. expello. ex
quiro extendo. Predcā regula sic intellecta est pla
na. et uerificatur tam in simplicibus q̄ in compo
V uocal' est. et ideo p̄t ter ¶ sitis generaliter
minare sillām et incipe. quacumqʒ conso
nante seq̄nte ul' p̄cedente. sicut omnes uo
Z In p̄egrinis dcōnibʒ semp̄ ¶ cales faciunt
in p̄ncipio inuenit̄ sillabe. et si an̄cedat a
lia sillaba necesse ē eam ul' in uocalem de
sinē. ut gaza. ul' in n. ut melanzotos. ul' in r. ut a
riobarzanes. ¶ Sed opponitur de achaz ubi z nō

in p̄ncipio ſʒ in fine silbe est. Potest responderi q̄
nomen hebreum ē P̄isti autē de latinis uel g̃cis
dcōnibus intelligit Et scias q̄ p̄egnum hic p̄p̄e
appellatur g̃cū. Aliq̄n autem sub peregno comp̄
henditur greca dcō et barbara. aliq̄n omnis dcō
que non est in p̄pria lingua

D Iximus de litteris ter
minantibus silbam Nunc de accidentibus
sillabe dicamus Scias ergo q̄ unicuiqʒ sil
labe accidit tenor. sp̄us. tempus. numerus littera
rū. Tenor acutus uel g̃uis uel circūflexus In dcō
ne tenor siue accentus certus absqʒ ea diccōne in
certus non p̄t tamen sine eo esse Similiter sp̄us
asper ul' leuis Tempus unū uel duo. Vel eciaʒ ut
quibusdam placet. unū et semis. ul' duo et semis
uel tria. vnū si uocal' est breuis p̄ se. ut eo. vel si
eam una consonans simplex consequit̄. ut caput
Vnū et semis in cōmunibus silbis. ut lacme.
Et sciendum q̄ non solum an̄ l ul' r ſʒ eciā an̄ m
ut sup̄ docuimus et n posite mute faciūt commu
nes. Preterea m an̄ n posita fecerunt quidā com
munes sillabas. Illud quoqʒ non ē p̄termittendū
q̄ tribus consonantibus seq̄ntibus p̄t fieri commu
nis sillaba. q̄n in p̄ncipio sillabe seq̄ntis post uoca
lem correptam s et muta et post eam liquida seq̄
tur. quippe cū s in metro subtrahi more soleat ue
teꝝ. ut oracius sermonū li j. Liquimus insani riden
tes p̄mia scribere. In longis natura uel pōne duo
sunt tempa. ut dos ars. Duo et semis. q̄n post uo
calem natura longam vna sequit̄ consonans. ut
sol. Tria q̄n post uocalem natura longam due cō
sonantes sequūtur ul' vna duplex. ut mons rex
tamen in metro necesse ē vnamquamqʒ sillabam
ul' vnius ul' duum accipi temp̄m. Numerus scilʒ
lr̄aꝝ accidit sillabe. q̄r ut sup̄ diximus nō minus
q̄ vnius nec plus q̄ sex lr̄aꝝ apud latinos p̄t in
ueniri. Incipit secunda pars huiꝰ opis. De
Accentu X.

xpleta iam p̄ dei grām pri
ma p̄te huius op̄is que est
de orthog̃phia. nūc de secū
da p̄te scʒ de accentu uidea
mus. De accentu auteʒ hoc
mō dicemus. Primo osten
demus quid sit accentus et
quot sint. Secūdo ponemus
regulas generales accentus
et questiones circa eas. Tercio manifestabimus q̄
et quot loca obtineat accentus. et quare. Quarto
autē ponemus quasdam regulas generales ualen
tes ad accentū cuiuslibet sillabe. Quinto subiūge
mus regulas sp̄ales de accentu p̄me et medie silbe.
et sumitur h̄ largo mō accentus eciā ad tp̄us. Sex
to dicemus de accentu p̄tium indeclinabiliū. Septi
mo de sex impedimentis accentus. et de dubijs cir
ca ea. De accentu in g̃nali XI.

A Ccentus ē regularis modulacō uocis fcā in
significatiua p̄nūciacōne p̄ncipaliter ad
iacens vni sillabe. Regularis dr̄ ad drām
metrice modulacōnis et mellite. que accentū non
considerat regularem. Adiacet autē accentus regu
laris p̄ncipaliter vni sillabe q̄uis ſm ipsum tota
lis dcō iudicetur. Et dr̄ accentus ab accinendo. i.
ad consignificandū aliquid canendo. qm̄ accentus
ad hoc inuentus est ut significacō dcōnis melius
distinguat̄ Tres autem sunt accentus scʒ acutus.

grauis et circũflexus. Acutus fit p̄ eleuacõnez uo
cis. ut in p̄ma sillaba huius nominis dn̄s. Grauis
fit p̄ inclinacõnem uocis. ut patet in media et ulti
ma sillaba huius nominis dn̄s. Circũflexus autẽ
fit ptim p̄ eleuacõnem et ptim p̄ inclinacõnez uo
cis. ut patet in pnl' huius infinitiui amare. Vnde
dicit p̄stian in libro de accentu. Accentus acutus
ideo inuentus est. quia acuit et eleuat sillãm. Gra
uis uero eo q̄ deprimat atq̧ deponat. Circumflex
us ideo. q̄z deprimat et acuat. ¶ Et nota q̄ quidã
dicũt circumflexũ nichil esse in tempe nr̄o ponen
tes illum sub acuto. Sed errant penitus circa na
turam et artem loq̄ntes. q̄z inter acutũ et grauem
oportet medium inueniri. Duo uero sunt p̄ncipa
les accentus. scilz acutus et circumflexus. Grauis
enim est secundarius In nulla ergo dcõne pn̄t es
se simul acutus et circũflexus. nec duo acuti. nec
duo circũflexi. Habito ergo accentu alicuius dcõ
nis acuto ul' circũflexo relique sillabe eiusdẽ dcõ
nis ḡuantur. et hoc obseruatur in simplici dcõne
ut romanus. et in compositis. ut malesanus. vno
enim accentu regitur principali.

Notandũ autem ẽ q̄ nulla sillaba b̄uis circũ
flectitur. Item omnis dcõ monosillaba natu
raliter b̄uis acuitur. ut quis dux. Naturaliter lõ
ga circũflectitur. ut sol pax. Item in bissillabis si p̄
ma fuerit longa naturaliter et ultima b̄uis. p̄ma
circũflectitur et ultima ḡuatur. ut hamus et urbe
In omnibus bissillabis alijs acuitur p̄ma et ulti
ma grauatur. siue ambe sint longe. ut estas. siue
b̄ues. ut mare. siue p̄ma b̄uis et ultima longa. ut
amant. Si p̄ma sit breuis naturaliter sed longa
põne ut frango parco arceo. fontes. nactus. cessi.
gessi. In polisillabis. i. in trissillabis et deinceps.
si pnl' b̄uietur anp̄enultima acuitur. ut dominus
et misericordia. relique ḡuantur. Si uo pnl' sit lõ
ga naturaliter. s; ultima b̄uietur pnl' circũflectitur
ut amare. In reliquis autem polisillabis pnl' acu
itur et relique ḡuantur. siue penul' et ultima pro
ducant̄ ut amarent. siue pnl' sit b̄uis naturaliter
s; longa põne ultima exn̄te longa seu b̄ui. ut cõ
fringit ul' confringunt. Questiones circa Accentũ

Ad maiorem intelligentiã predcãꝝ xij.
regularũ a p̄s traditaꝝ hic aliqua dubita
bilia moueamus. Quero ergo p̄mo. Quid
sit tempus productum. et quid correptũ. Ad hoc
dico q̄ tempus correptũ d̄r hoc in quo generatur
uox ul' sillaba aliqua ita q̄ non possit generari
in minori. ad hoc q̄ saluetur sp̄es illius lr̄e ul' sil
labe. Tempus uero productũ d̄r ipsius tempis cor
repti geminacõ. Et si obijcias. Omne continuum
ẽ diuisibile in infinitũ. et tempus ẽ huiusmodi er
go poterit diuidi. Dico q̄ tempus s̄m se et per na
turam ꝓpiam ẽ diuisibile in infinitũ. s; in compa
cõne ad formã uocis ꝓlate in sp̄e nõ est diuisibi
le in infinitũ. p̄t enim aliquid in se diuisibile esse
in infinitũ. in compatione tamen ad formam rei
simpliciter. ul' ad formã rei relatam ad motũ nõ
est diuisibile in infinitũ. Verbi grã. Caro s̄m suaz
quantitatẽ s̄ quã quanta est diuisibil' in infinituz
si tamen diuidatur actu contingit deuenire ad q̄n
titatem quam nõ est ultra diuidẽ. ad hoc q̄ ma
neat species carnis. Similiter ignis diuisibil' est s̄
quantitatem in infinitũ. si tamen diuidatur actu
aliq̄n indiuisibil' est rõne speciei. Contingit eniz p̄
diuisionez uenire ad minimũ ignem. qui et si ha

beat formã ignis et speciem. et possit ulterius di
uidi manente forma et sp̄e ignis. non tamen p̄t
ulterius diuidi per species ita q̄ maneat motus
sursum. et ita quo ad formã relatam ad motum
ẽ aliq̄n ignis indiuisibil'. qui tamen de se est diui
sibil' in infinitũ. Similiter autem est et in succes
siuis. sicut in uoce et in tempore commensurante
ipsam. Nam q̄uis tempus s̄m se in infinitum sit
diuisibile tamen compando ipsuz ad uocem quã
mensurat manifestũ est q̄ contingit uocez ḡnari
in aliquo tempe tam puo q̄ si generaretur in mi
nori non saluaretur in ea species uocis. et tale tẽ
pus d̄r hic correptũ. et huius geminacõ constitu
it tempus ꝓductum. sic ergo manifestũ est q̄ n̄
omne tempus ẽ productũ. q̄uis de se sit diuisibi
le in infinitũ. q̄z sic non sumit̄ tempus productuz
s; pro geminato tempe correpto. sicut dictũ ẽ. scz
s̄m q̄ est indiuisibile non in se s; in compatione
ad uocem. siue ad ipsam formã uocis. Sic autez
non est diuisibile in infinitũ. ¶ Item queritur. cũ
tanta uideatur esse mora in ḡui accentu quanta
in acuto s̄m eleuacõnez. q̄z magis ponit̄ acutus
esse accentus p̄ncipal' q̄ grauis. quare ergo ponũ
tur alij accentus a graui esse principales. et gra
uis non. Ad hoc rn̄deo. q̄ accentus p̄ncipal' fit ꝑꝑ
sonoritatem. Sonoritas autẽ magis habetur p̄ ele
uacõnem q̄ p̄ dep̄ssionem. et ꝓpterea accentus q̄
consistunt in eleuacõne magis constituuntur p̄nci
pales q̄ ille qui consistit in dep̄ssione. Sed acutus
et circũflexus magis consistunt in eleuacõne. et ḡ
uis magis in dep̄ssione. et ꝓpterea ponũt̄ acutus
et circũflexus esse p̄ncipales. et ḡuis non. Q2 aũt
sonoritas magis habet̄ p̄ eleuacõnem q̄ p̄ dep̄ssi
onem. sic on̄ditur. Mora maior maiorem causat
sonoritatem. s; maior ẽ mora in eleuatione q̄ in
dep̄ssione. ergo maior sonoritas. Et q̄ maior sit
mora in eleuacõne q̄ in dep̄ssione sic on̄dit̄. Ele
uacõ non fit nisi p̄ motũ instrumentoꝝ sursuz. de
p̄ssio uo p̄ motum eoꝝdem deorsum. Sed ipsa in
strumẽta cũ sint ḡuia naturaliter mouent̄ deorsuz
non autem sursum nisi p̄ uiolentiam. et ideo facili
us mouent̄ ad dep̄ssionem q̄ ad eleuacõnem. et
ideo minor fit mora in depressione q̄ in eleuacõ
ne. Quare cũ in accentu ḡui fiat dep̄ssio. in alijs
autem eleuacõ. minor fit mora in ipso q̄ in alijs
et ita minor sonoritas. Si autẽ dicas q̄ circũflex
us consistit tam in eleuacõne q̄ in dep̄ssione. Et
ita quatenus erit accentus p̄ncipal' erit et nõ p̄n
cipal' iam patet solucõ. maior eniz mora fit in e
leuacõne q̄ in dep̄ssione. et ideo maior sonoritas
fit et magis consistit et p̄ncipalius in eleuatione
q̄ in depressione. et ideo rõne eleuacõnis d̄r p̄nci
pal' et non racõne dep̄ssionis secũdarius. ¶ Item
queritur. quare tantũ vnus accentus p̄ncipal' de
bet esse vnius dcõnis. Solucõ. Accentus p̄ncipal'
ẽ ad continuandũ p̄tes dcõnis sic ut fiant tamq̄
vnũ materiale respcũ significacõnis r̄n̄tandε. hoc
autem maxime fit p̄ aliquod vnũ continuans. q̄
re necesse ẽ esse in dcõne vnicũ accentũ p̄ncipalẽ.
continuantem eius p̄tes. ad quẽ relique sill'e dcõ
nis inclinant̄ quemadmodũ om̄s p̄tes corpis ad
vnã cõmunem pfcõnem p̄ncipalem inclinant̄ in
quantũ sunt p̄tes vnius. ¶ Item querit̄ quare ac
centus circũflexus non p̄t fieri nisi in lr̄ã ul' sill'a
naturaliter longa. acutus uo in b̄ui p̄t fieri. ad h̄
dicendũ ẽ. q̄z circũflexus accentus consistit in ele

uacōne et depꝛ̄ssione. Ad hoc autem ꝙ eleuacō et ipsa depressio sint supra idem atq̃ supra eandem lrām exigitur duplex tempus. qꝛ utrūq̃ in vno tēpe nisi fuerit productū fieri non p̄t simul. vn̄ necesse ē ꝙ illa uocal' que accipe debet circumflexum accentū habeat tempus productū. Vnd̄ non potest fieri accentus circūflexus nisi in lrā naturaliter longa. Acutus autē accentus consistit in sola eleuacōne. que in vnico tempe sup̄ vnā lrām fieri contingit. Vnde cū omnis uocal' et omnis sillaba habeat vnū tempus ad minus. p̄t omnis uocal' et omnis sillaba sustentare acutū accentū. Ex hoc patet. ꝙ q̈uis sillaba longa pōne terminetur ꝑ consonantem. et geminacō consonantis termine tur in depꝛ̄ssione. sicut accentus circūflexus. tamen ob hoc non contingit ꝙ in sillaba tali fieri hēat tal' accentus. quia sup̄ eandem lrām nūo. et ante q̈ aliqua lrā grauet̃ in uoce. oportet fieri eleuacōnem et depꝛ̄ssionem ubicumq̃ debet fieri circūflexus accentus. vn̄ subsequens generacō consonantium facere non p̄t ꝙ circūflectatur illa uocalis si simpliciter fuerit correpta. ¶ Item queritur de regul' quas dat p̄s de dissillabis et polisillabis sic. si pnl' fuerit prod̄ naturaliter. et ultima fuerit corꝛ̄ pnl' circumflectitur. Si autem pnl' fuerit correpta naturaliter. et ultima prod̄ acuetur et non circumflectetur. Queritur ergo causa. uidetur enim ꝙ dicat falsum. Quia circūflexus accentus non exigit nisi sillām naturaliter prod̄. vnde uidetur siue ultima producta sit siue corꝛ̄. dūmodo pnl' sit longa naturaliter. ꝙ sup̄ ipsā possit fieri accentus circūflexus. Item circūflexus accentus determinat sillabam naturaliter prod̄. ergo productio confert ad hoc ꝙ sit circūflexus accentus. ergo ultima exn̄te prod̄ mag̃ circūflectetur pnl' exn̄s ꝓd̄. q̈ ultima exn̄te corꝛ̄. Ad hoc dicendū ꝙ ultima exn̄te prod̄ non p̄t penl' circūflecti. Et hec causa ē. quia accentus circūflexus non patitur post se in eadem dcōne duas sillabas b̄ues. et vna sillaba prod̄ eq̄pollet duabus b̄uibus. ꝓpterea non patitur post se c̄cumflexus accentus vnam prod̄. Causa autē quare non patitur duas sillabas b̄ues post se ē. quia non patitur post suā eleuacōnem nisi duplicē depꝛ̄ssionem. vn̄ cū post eleuacōnem factam in ip̄o circumflexo adhuc fit in eodem depꝛ̄ssio. non erit post ipsum nisi vna sillaba longa ul' vna depressio. et ita non patitur post se duas sillabas b̄ues ul' vnā prod̄ que eis equipollet. Item causa quare non patitur post se nisi duplicem depꝛ̄ssionem est quia pn̄cipal' accentus cuꝫ non possit esse in fine attendit̃ tamen in relacōne ad finem. et ideo maxime h̄ ꝙ p̄t debet esse ꝓpinquus fini. s̄ si propinquus fini non erit. sequit̃ ipsum magis q̈ vna depꝛ̄ssio. vnde post eleuacōneꝫ pn̄cipalis accentus non ponitur nisi vnica ul' duplex depressio vnica ut qn̄ penultima acuitur. Duplex ut qn̄ pnl' circūflectit̃. ul' antepnl' acuitur. ¶ Ad p̄mum obiectū dicenduꝫ. ꝙ circūflexus exigit sillām naturaliter prod̄. non quocūq̃ mō. s̄ subsequente sillaba b̄ui vn̄ nō solū exigit sillām naturaliter prod̄ s̄ etiā ita ꝙ subsequatur sillaba b̄uis. ¶ Ad aliud dicēdū ꝙ productio dupliciter confert ad accentum circūflexū. quod aliqn̄ fit. aliqn̄ non. Confert enī productō ad accentū circūflexū. si sit in eadem sillaba cū accentu circūflexo. non confert autē si sit extra sillām. ¶ Dubitatur de hoc quod ē supra

suppositū. scꝫ ꝙ tantū duplex depressio fieri debet post pn̄cipalem accentū. et ꝙ sillaba longa hēat quasi duas depꝛ̄ssiones. tūc eniꝫ uidet̃ ꝙ antepenl' non p̄t acui penl' exn̄te prod̄. Tūc enim sequitur triplex depꝛ̄ssio pn̄cipalem accentū. Et dicendū ꝙ eleuacō acuti accentus p̄t post se triplicem depꝛ̄ssionem habere dicto mō. s̄ non eleuacō circūflexi. Cuius causa ē quia accentus de sui natura determinat sibi depꝛ̄ssionem. vn̄ non tantū attenditur duplex depꝛ̄ssio post acutum q̈ post circūflexum. et sic non tantam facit sonoritatem. nec turpē sonū depꝛ̄ssionis. ¶ Item queritur de hoc quod dicit ꝙ in trissillabis qn̄ pnl' ē corꝛ̄ antepnl' semꝑ acuitur et seruat accentū pn̄cipalem. Sed exquo an̄penl' p̄t esse corꝛ̄. sicut et penultima. queritur tunc qn̄ utraq̃ eaꝝ est b̄uis. quare magis accentus pn̄cipalis cadit suꝑ antepnl'. q̈ sup̄ pnl'. Solucō. hoc est ꝓpter maioꝝ tempꝝ distinccōnem. qꝛ maior est distinctio tempꝝ utraq̃. scꝫ tam pnl' q̈ antepenl' exn̄te correpta. si antepnl' acuatur. q̈ si acuatur pnl'. et hoc sic ꝑspiciendū est. Hec dcō legere corripitur in pnl' et antepnl'. Si ergo sup̄ penl' fieret accentus non determinaretur utrū esset b̄uis uel longa. qꝛ tam b̄uis q̈ longa p̄t acui. sed cum sit acutus in an̄pnl' determinatur ꝑ prolacōnem ipsam pnl' b̄uem esse. De locis Accentus. xiij.

Positis regul' generalibus accentus. et modis q̄ōnibus circa eas. uideamus quot loca obtineat accentus pn̄cipalis. Et scias ergo ꝙ sicut dicit p̄s. in li de accentu ¶ Acutus accentus apud latinos duo loca obtinet pnl' et an̄pnl' apud grecos uero antepnl' et pnl' et ultimā. Circūflexus uo pnl' tantū. Ponit̃ namq̃ g̃uis accentus cū acuto et circūflexo in eadeꝫ dcōne. s̄ non in eadeꝫ sillaba. Obseruat̃ namq̃ accentus vnus in integris dcōnibus. ut romanus. hispanus. In cōpositis uero vnus similiter. ut malesanus.

Ad declaracōnem predcōꝝ. p̄mo queritur quare apud nos pn̄cipalis accentus non p̄t fieri in ultima sillaba ꝓp̄e sicut apud grecos. cū nos g̃coꝝ ymitatores simus. Solucō in ultima sill'a cōuenientior ē depressio q̈ eleuacō. qꝛ in fine dictionis claudunt̃ labia ꝓp̄e et quiescunt. s̄ ad h̄ ꝙ claudant̃ instrumenta. oportet ꝙ sit motus deorsum. et ita depꝛ̄ssio. sed accentus pn̄cipal' non fit ꝑ depꝛ̄ssionem. sed per eleuacōnem. et ita apud nos sup̄ ultimam sillām non fit pn̄cipalis accentus et hec ē consideracō latinoꝝ. quare in ultima sillaba ꝓp̄e n̄ accidit pn̄cipal' accentus Racō autē quare ipsi greci suꝑ ultimā sillām potuerūt habere principalem accentū hec p̄t esse. quia signatio dcōnis maxime cognoscit̃ ꝑ finem. et ideo ad discernendū signacōnem dcōnis potuerūt accentuare in ultima sillaba. que ē finis dcōnis. et hoc potuit eē eoꝝ consideracō. ¶ Item querit̃ quare pn̄cipal' accentus apud latinos habet solū hec loca scꝫ penl' et antepnl' et non plura. Item cū uterq̃ fiat in loco pnl'. queritur quare non similiter fiat in antepnl'. et hoc ē querē. quare circumflexus accentus non fit in antepnl' loco. sicut acutus. p̄mo solum fit in pnl'. et acutus in utroq̃ loco. ¶ Ad p̄mum dico. ꝙ accentus pn̄cipal' fit in dcōne. aliquo mō ꝓpter discernendū significationem dcōnis. vn̄ inest dcōni ꝑ relacōnem ad suā significacōnem. sed significacō pn̄cipalis dcōnis attenditur penes finē et ꝓpterea iuxta finem. h̄m ꝙ iam dictū est fieri

debet accentus principalis.qꝛ in fine fieri non pt
sicut supius est ostensum.Quare oportet ꝙ sit in lo
co positus pximo fini.sicut in pnl' ul' in pximo
tantū vno mediante.sicut in anpenultimo.et ita
non pt pncipalis accentus habere plura loca.nec
alia ab istis.Alia causa ad idem.qa si ponat' ac
centus pncipal' alibi.sicut in loco pcedente ante
pnl'.fieret nimia depssio.et ita nimia insonoritas
ut patet in hac dcōne pdixent.Si enim fieret ac
centus pncipal' sup pmam sillām.nimia fieret de
pssio ꝓpter tres subseqntes ūsus finem dcōnis.et
ita nimia insonoritas.sicut patet in expimento.
uel sensibiliter.ꝭ pferatur dcō illa tali mō.sic er
go necessariū fuit pncipales accentus nō plures
esse ul' alios situs habere.Ex hoc eciā patet quare
uterqꝫ pncipal' accentus cadit in penl' sillaba uel
in antepnl'.quia ex iam dictis patet ꝙ ad eupho
niā faciendā post eleuacōnem pncipal' accentus
non debet fieri nisi vna depssio.ul' due ad plus.ꝭ
pncipal' accentus in eo ꝙ talis solū consistit in e
leuacōne.Quare cū pncipal' accentus.qui ē circū
flexus habeat in fine sui depssionem.et post ele
uacōnem.non debet sequi nisi duplex depssio ad
plus.causa predcā.Propterea solū in penul' fieri
habet circūflexus.Si uero fiat in antepnl' ipse cir
cūflexus habet post eleuacōnem in quo consistit
accentus pncipal' depssionem vnā.et eciā sequū
tur due sillabe ğuate.et ita duplex depressio.Et
ita post pncipalem accentū sunt tres depssiones
et sic manifestū est.ꝙ nimia fieret sic depssio et
insonoritas.et ita oportet ꝙ sit in pnl' silba.acu
tus autē accentus non habet nisi eleuacōnez solū
vnde si ponat' in pnl' sillaba sequit' ipsum vna de
pssio.Si autē in antepenl' duplex.et hoc pmittit
sonoritas et euphonia.ꝭ non sinit triplicē et qua
druplicem depssionē et opꝫt subsequi eleuacōnē
accentus pncipalis.vn̄ tantū in penl' et antepenl'
sillā pt fieri accentus.et sic patet solucō ad q̄situ

Ostenso que.
et quot loca obtineat pncipal' accentus et
quare.conseqnter ponende sunt quedā re
gule generales ad cognoscendū accentū cuiuslibꝫ
sillabe.Nota ergo ꝙ uocal' an̄ alteram uocalem
apud latinos bꝛuiatur.ut deus.pter fio fiebaꝫ.qd
prod i puram ubicumqꝫ nō habet r.cū omnibus
suis compositis.qn̄ significat passionem.Nam si
r sequitur ad e.bꝛuiatur i an̄ e.ut fierem fieri.et
pter gtōs et dtōs quinte declinacōnis.hn̄tes tres
uocales continuas.in quibus e an̄ i producit'.ut
diei.et preter genitōs hn̄tes i uocalem ante us
que cōmunis est in ūsu.sed in prosa pducitur.ut
vnius.ꝭ tamen alterius bꝛuis est longatur alius
Apud grecos ūo sepius producitur.ut aer medea
et hinc est ꝙ sm quosdam nomina notha pn̄t in
pnl' corripi et produci.sm patrie consuetudinem
et uolūtatem legentis.vn̄ dicit hug' in fagin.In
hoc nomine scenophegia licet et corripe et pdu
cere pnl'.sm uolūtatem legentis.est enim nomē
non nothū.Quia ergo a greco dn̄dit pt pnl' pro
duci.apud grecos in multis uocal' an̄ uocalem p
ducitur.ꝭ qꝛ ad formam latinitatis reductū ē pt
et corripi in legendo.Apud latinos eniꝫ uocal' an̄.
uocalem non producit' nisi in paucis.De nomini
bus ymitantibus greca.ut lombardia.require in
impedimento usus.In̄ eciā est ꝙ uocal' an̄ uoca
lē in eodem nomine et in eadem significatione in

uenitur qn̄qꝫ corripi et pduci.vnde dicit magister
bene.Primis sillabis ꝓpoꝝ nominū indꝛn̄ter pos
sumus uti.ut iacobus.nisi sit ibi uocal' an̄ uocalē
ul' positio.ul' dyptongus.ul' contra celebrē usum
autoꝝ.ut cesar.qꝛ semꝑ autores pmam pducūt
Discrepant tamen aliqn̄ autores habito respectu
ad diūsa.Nam orion prod pmam sm ouid.Osti
tit orion latona nitentibus astris Atqꝫ sm ūgiliū
corripitur.Orpheus in siluis inter delphinas orion
Hoc sepe contingit propter diūsas significacōnes
ut h.Nam ouid accipit orion pro quadam stella.
sed ūgil' p quodam citharedo.Qn̄qꝫ autē in ead
significatione inuenit' corripi et produci.ut patet
in hoc nomine dyana.Nam corripit' ab ouid.qd
iuuat intincte studia exercere dyana.Sed a uirgi
lio pducitur ibi.Exercet dyana choros quē mille
secure.Hoc autem contingit habito respcū nunc
ad linguā grecam.nūc ad latinā.Ex hoc patet ꝙ
framea romphea diūso respcū pn̄t corripi et pro
duci in pnl'.usus tamen habet ꝙ pnl' corripiatur
maxime in prosa.Item scias ꝙ ꝓpia nomina loco
rū pn̄t esse in dꝛn̄tia.ut pictauis.Vn̄ quidaꝫ ait
Erige pictauis libera facta caput.Sed alter corri
pit dicens.Pictauis in ūnis subigit sua rura nec
ultra.Dicamus ergo in talibus magis usum seqn
dum esse.ita eciā contingit in hoc nomine helyo
dorus.quia uidetur pduci.Vn̄ oracius.Hospicio
modico rcōr comes heliodorus.Inuenit' et corri
pi pnl'.Vnde pantheon.Corpus heliodori fodiunt
abeunt qꝫ latenter.Sed sm doctoꝝ usum cor' sicut
et theodorus.licet inueniat' pnl' prod.Vn̄ iuuena
lis.Lautorū pueros artem dicens theodorus Inue
nit' eciam theodolus p l scriptū.nomen cuiusdam
libri.a theos et dolos.Simile eniꝫ accidit in hꝰ no
mine monas monadis.qꝛ in anticlaudiano pma
corripit' ubi dr.Et monas et nūi de se parit vni
ca turba.Sed alter dicit.Monade subtracta dice
tur apocapa facta.Hoc autē ideo cōuenit ut dīc
magister bene.qꝛ non bene scitur a latinis natura
uocabuli greci.Sꝫ scimus ꝙ deriuata a monade.
bꝛuiantur.ut monachus.Item regula general' est
ꝙ omnis sillaba dyptongata pducitur.ut audio
musae.nisi sequens sillaba incipiat a uocali.ut p
uro pustus.Vnde ūgil'.Stipitibus duris agit' su
dibus qꝫ pustis.¶ Dyptongus autem ē coniūctio
duaꝝ uocaliū vim suam seruantiū in eadem silla
ba.Nam u post g ul' q ul' s sequente uocali in ea
d silba posita amittit vim lrē.vt quis lingua.sua
det.Item uocal' an̄ duas consonantes ul' an̄ vnā
duplicem pōne producit'.ut arma dux maior ga
ꝫa.nisi vna eaꝝ liquescat.ut tenebre.Liquide sunt
l r.que posite post mutam in eadem sillaba natu
raliter pmittūt pcedentē uocalē naturaliter bꝛuem
corripi.ut allecia.tenebre.Duplices ūo sunt tres.
scꝫ J consonans posita inter duas uocales natu
raliter.et x et ꝫ semꝑ.ut maior.dux.gaꝫa.¶ Et
scias ꝙ y greca semꝑ ē uocalis posita inter duas
uocales.ut prosopopeya.et sm quosdaꝫ alleluya
ꝭ i latinū est duplex consonans qn̄ ponit' inter
duas uocales naturaliter.maxime in simplici dcō
ne.et sillabicatur cuꝫ seqnte uocali.ut maior.tro
ia.vnde in prosa semper huiusmodi i debet conso
nantē sonare.licet poete tale i qn̄qꝫ accipiant pro
uocali.quod necessitati metri potius q̄ arti impu
tatur.Vnde ouid in viij epp.Per cuius androma
chen uexauit achaia uictrix.Item in vj epp.Im

pia quid dubitas de continuo mori. Item uirgilius
in v eneyd. Troia criniso contemptū flumine ma
ter. Hic eniȝ troia ē trissillabū. Et cor a. sic uult
ꝑs in vij libro. ubi agit de accō pme declinacōis
ubi dicit ꝙ omnis ntūs latinus a terminalē corr
et introducit predcm̄ ūbum uirgilij. ubi a corr in
troia. qꝛ trissillabū est. tamen semꝑ in ꝓsa bissil
labū troia est. et ita de similibus dicas. *xiiij.*

De accentu pme et pnl' sillbe

Positis regul' generalibus ad cognoscendum accentū cu
iuslibet sillabe. Nūc ponamus regulas ad
cognoscendū accentū spāliter prime et penultime
sillabe. Scias ergo ꝙ de pma sillaba dant̄ quedaȝ
regule spāliter. quaꝝ vna est hec. Omne pteritū
bissillabū prod pmā. ut emi. pter bibi. fidi. a fin
do dis. scidi a scindo is. dedi. steti. tuli. et hn̄tia uo
calem an̄ uocalem. ut fui. Sed in omnibus alijs
quanta fuerit in pn̄ti. tanta remanet in preterito
ut amo amaui. pter geminantia. que cor pmam
sillām. ut momordi. et pter genui. posui. coegi. q̄
primam in pn̄ti prod. ȝ in pterito cor. et pter re
puli repperi et retuli. que hijs contrariū faciūt. ho
rū autē supina pmam cor semꝑ. scȝ repulsuȝ rela
tū reptum. ¶ Hic animaduerte ꝙ ꝑs dicit in ix
ꝙ duxi pteritum ondītur esse correptū naturali
ter ex nomine quod ab eo deriuat̄ et corripitur.
ut dux ducis. sicut rexi produxi. approbat̄ ex no
mine quod ab eo nascitur rex regis. De hoc req̄
re infra. ubi agit̄ de accentu ūboꝝ g. ¶ Itē regu
la general' est. sicut infra eodem libro dicam cum
tractabo de accentu nominū in x terminantiū. ꝙ
obliqui uenientes a nt̄is hn̄tibus i uocalem natu
raliter breuem an̄ x cor pnl' gt̄i. ut fornix fornicis
fornax fornacis. Si autē ueniāt a nt̄o hn̄te i na
turaliter longam prod pnl'. ut cornix cornicis. Et
hoc ē ueꝝ eciā in alijs uocalibus. ut pehax peha
cis pollux. De hoc eciā dicam in dico dicis. Item ōne supinū bissillabū prod primam. ut natū. pter
itum. quitū a queo quis. citū a cieo cies secūde cō
iugacōnis. sitū a sino nis. litū a lino nis. datum.
satū. statū. ratū a reor reris ratū. Sed itū produci
tur in ambitū pticipio ul' supino. Item notuȝ in
compōne qn̄ o mutatur in i breuiatur. ut agnitū
cognitū. ¶ Item quanta fuerit pma naturaliter
in pmitiuo tanta remanet in suo directe deriuatō
ut amator amor. sedes sedi. rex rexi. et q̄nta fue
rit in simplici. tanta remanet in suo dircē compo
sito. ut amo pamo. Quidam tamen degenerant
in specie ul' figura.

De accentu medie sillbe. xv.

Media sillaba siue penultima. et maxime
in trissillabis. et deinceps. accentu cognos
catur. Vn̄ si pnl' g̃uatur ē breuis. ut tabula
Si uero acuatur longa ē. ut fortuna. et non fiat
drn̄tia inter circūflexum et acutuȝ. Hoc tamen in
multis fallit. qꝛ sex sunt impedim̄ta accentus. ut
infra dicetur. Quare non ē accentui semꝑ creden
dum. Ad accentū autē reducūtur omnia que aug
mento ul' diminucōne cognoscuntur. Augmento
ut lego plego. Diminutione. ut amauimus ama
uero. ¶ Et scias ꝙ ꝑs in li de accentu ponit quas
dam regulas ad cognoscenduȝ accentū penultime
sillabe. ex quibus aliquas ponam hic.

Si nomen terminetur in a. aut est ꝓpium aut
appellatm̄. aut commune. Si ꝓpium produci
tur pnl'. non tm̄ natura sed usu. ul' drn̄e causa. ut
catilina. maria. stephania. Si sit cōmune aut grecū
aut latinū. Si grecū prod pnl'. ut poema. sophia.
et hec adhuc nomina non producuntur natura ȝ
usu. cū sint aliena uocabula. Si sit latinū ul' ergo
simplex ul' compositū. Si compositū. uel ergo ab
hoc ūbo cano ul' gigno ul' colo. et hoc cor penl'
ut tibicina. quod format̄ a tibicen inis. is in a. au
rigina. ruricola. Sed tibicen quod non desinit in
a prod pmam. ul' componit̄ ab alio ūbo ab hijs
ūbis. et de hijs nichil dicit autor nisi supponendo
ꝑ hoc ꝙ determinat cōmuniter de terminantibus
in a. dicens ꝙ composita talem hn̄t regulam pro
nūciandi. qualem hn̄t in simplici. Si autē nomen
desinens in a sit simplex. ul' ergo habet uocalem
an̄ a. et tūc cor pnl'. ut iusticia. ul' consonantē. et
si sic. ul' ergo habet r an̄ a ut desinat in ra. et sic
est simile pticipio. et producit penultimā. ut scrip
tura. natura. ul' n an̄ a. et prod similiter. ut roma
na. lupina. excepto timpana. ul' c an̄ a. ita ꝙ an̄
cedat a i. ut cretica. et breuiatur. exceptis tamen
hijs. uesica. formica. et similibus. ul' habet d an̄
a. et cor. ut frigida. Nec tamē dicit aliquid d hijs
que hn̄t d an̄ a. ul' aliam consonantem ab r et n
ante a. quia sufficienter ꝑ regulam de hijs intelli
git̄ de hijs que in obliquitate sunt dicit. ꝙ in ōni
bȝ hijs obseruandus ē accentus in illo. ubi seruat̄ in
rectis Ondit eciā. ꝙ sic ē in rectis sic et in obliquis
Hanc autē regulam confuso mō tradit ꝑs cū dic
Latina uero nomina. ¶ Item dicit ꝑs in iiij lib de
nominatiuis. In na desinentia denominatiua siue
ūbalia de quibus iam diximus cū de possessiuis
in nus ul' in na ul' in num desinentibus tractaba
mus. omnino longam hn̄t penul'. ul' natura uel
pōne. ut officiū officina. medicus medicina. Leo.
leena. tonstrix tonstrina. coquus coquina et culi
na. lux lucis lucina. lateo latrina. Nam mutina sa
gana. pagina. non uident̄ esse deriuatiua. sagana
et saga idem sunt uel significant. In ra autem ter
minantia omnia pticipia feminina futuri tempis
similem hn̄t formā. Vn̄ pnl' quoqȝ u prod. scrip
tura. tritura. censura. litura. Magister autē bene.
dicit. feminina fixa prod i an̄ na. ut piscina. pre
ter pagina. femina. machina. trutina. proserpina.
patina. lamina. sarcina. fusina. fiscina. lucina. buci
na. elemosina. et pter illa que sequūtur naturaȝ
suoꝝ masculinorum. ut asina. et sicut diximus de
masculinis ꝓpis. ꝙ quedam prod i an̄ n. ut albi
nus. et quedā corripiūt. ut altinus. Ita dicimus de
femininis. qꝛ quedam cor. ut mutina. Quedam
prod. ut mesina et lamina. Et bene dicit. ꝙ illa
que sequūtur naturā suoꝝ masculinoꝝ ut asina.
cor i an̄ na. Nam sicut dixit quidā. A mare cum
na uenit ipsi petit assimilari. q̄i dicat. Cū na. i. qn̄
dcō terminata in na. uenit a mare. i. a masculino
ut dn̄a a dn̄s. asina ab asinus. petit assimilari si
bi scȝ masculino in accentu uidelicet. Vn̄ sicut asi
nus cor penultimā. ita et asina. Similiter dic de
vicino et uicina. tibicine et tibicina et ita de simi
libus. ¶ Hic eciam nota ꝙ nomina tercie declina
cōnis greca desinentia in a faciūt genitm̄ addita
tis. vna sillaba crescendo et penl' breuiando. ut dog
ma dogmatis. perizoma perizomatis.

Nomen desinens terminatuȝ in ile. prod
pnl'. ut monile. sedile. Si autem sit nomē ad
iectm̄ hn̄s consonantē inter a et e prod similiter.
ut ūbale. singulare. De reliquis autem. ut sunt uti
le uisibile nichil dicit. vn̄ si obijciatur contra hāc

regulam q̄ sit diminuta.ul' cont' alterā aliquam
quaꝫ ponit.Dicendū ē q̄ non sunt simpliciter re
gule generales.ꝫ p̄ donecitates et exempla ad regu
las sumendas.sufficienter p̱ aliqua que alibi det'
minata sunt.Infra autem cum determinabit' de
terminatis in is aliqua supplebo.
In o si nomen aliqd̄ terminetur.ul' precedit
consonans ul' uocal'.Si uocal'.ul' e ut gane
o.uel i.ut mulio.et siue sic.siue sic cor' pnl' in nt̄o
ꝫ ꝓducunt eam in genit̄o.et in ceteris obliquis.
ut mulio mulionis.et pusio pusionis.Si autem
p̄cedit consonans.prod̄ pnl'.et h̄ in nominatiuo
ut caligo fuligo.ꝫ si in obliquis diu̇sificatur.aut
enim retinet' o quod fuit in recto.et tūc prod̄ in
obliquis.ut carbo huius carbonis.ul' mutatur in
i.et tūc cor' pnl'.ut fuligo fuliginis.ul' sic plenius
Nomina tercie declinacōnis desinentia in o produ
cūt pnl' in obliquis.et formant genit̄m a nt̄o ad
dita nis.ut dido didonis.Si u̇o retinent o.u̇sa o.
in i cor'.et addita nis formant genit̄m.ut homo
hominis Sed excipiūtur nomina ciuitatū.ut redo
redonis.sardo sardinis.turo turonis.et gentilia.si
cut linguo linguonis.brito britonis.et hic et h̄ si
do.huius sidonis.Nam sindo sindonis aliud ē.Et
de similibus.Virġ eneidoꝝ xj e.Pulsant et pictis
bellant' amazones armis.Iuuenal' lib̄ iiij satira
iij dicit.Viscones ut fama ē alimentis talibus usi
In eadem e.Quam nec terribiles simbri nec brito
nes vnq̄.u̇gil' eñ xj.Mirmidonū ꝓcēs frigia ar
ma tremiscunt.Item excipiūtur ꝓpria a quibus d̄
nominant' localia.ul' gentilia ut h̄ macedo donis a
quo macedonia nie.et h̄ et h̄ macedo donis.hic
lacedemo lacedemonis.a quo lacedemonia nie.h̄
et hec lacedemonis.et sic de alijs dicet'.Dico autē
obliquos ꝓpoꝝ nominū que loca designant.q̄ a
lia prod̄.ut naso nasonis.Ouid̄ de sine titulo lib̄
p̄mo.Qui mō nasonis fueramus q̄ꝫ libelli.Itē
ut dicit virġ.Simo simonis ꝓpium nomen cuius
dam rustici a terencio introducti.prod̄ o in obli
quis.ad dr̄ām nominis apostoli.qd̄ cor' o in obli
quis.et retinetur n in nomine apostoli.ꝫ a nomi
ne rustici expellitur.Item nomina in o.non decli
nata nec latina.acuuntur in ultima.ut abdenago
reliqua in pnl'.ut gasso.sartago acuūtur.Vñ pa
tet.q̄ pharao si inueniat' preterq̄ in nt̄o et ut̄o in
ultima acuit'.Exod̄ xij.Equus pharaonis.Idem
dico de apollo.licet aliqui hoc non seruent.
In i tantū vnū nomen repitur trisillabū scꝫ
michi.quod in penl' b̄uiatur.Si autē aliquis op
ponat de hoc nomine mancipi.Dicenduꝫ q̄ non
stat in compositis.ꝫ autor intendit de simplicibꝫ
Sed adhuc instat in hijs gummi.nausi.frugi.cor
di.et similibus.Dicenduꝫ q̄ ars ista tradita tota
a p̄s.de regul' specialibus.datur de trisillabis pri
cipaliter.et alijs deinceps polisillabis.Ipse autē
instat in bisillabis.
TAntū vnū nomē trisillabū in u terminatū
inuenitur.quod ē monoptotū.in singulari et in
pl'i declinabile.et istud corripit' in pnl' scꝫ tonitru
SI fiat consideracō qual' sit penl' in nominibꝫ
terminantibus in al.ul' ergo in rc̄o ul' in ob
liquo.Si in rc̄o.ul' erit ꝓpium nomen barbarum
et tūc corripit' ut hanibal.asdrubal.Vel erit nom̄
apellatiuū.et tūc producit'.ut tribunal.excepto h̄
nomine animal et eciam sal.Si in obliquo.uel er
go in neutro.et sic producit' in pnl'.ut animalis
tribunalis.ul' in masculino.et sic corripitur.ut as
drubalis hanibalis.predcā addita is genitiuant.ut
animal animalis.
NOmina terminantia in el sillabam prod̄ pnl'
obliquoꝝ.et corripiunt penul' rectoꝝ.ut michael
michaelis.daniel danielis.
NOmina terminata in il cor' pnl' tam in recto
q̄ in obliquo.ut euigil euigil'.Nota tñ hic q̄ hu
iusmodi nomina si declinant' is addita cor' penl'.
genitiuant.ut pugil pugil'.et hoc si ē latinū.gre
ca non.q̄ acuūt ultimā in recto.Ideo in obliquis
pnl' longam hn̄t.ut tanaquil tanaquil'.Vñ u̇sus
Corripias pugilis.sed producas tanaquilis.
In ol vnū inuenit' quod cor' penl'.ut helyol
et hoc in trisillabis intelligit'.Tamen de alijs sci
as q̄ nomen in ol ꝓd̄ et ē tercie decli.et is addita
producendo pnl' genitiuat.ut sol solis.que tamen
non uariantur.in ultima acuuntur.ut micol
NOmen in ul cor' est tercie declinacōnis.et iūc
ta is facit genit̄m.penul' b̄uiando.ut p̄sul.consul
presulis consulis exul exul'.Omnia alia in ultima
acuūtur.et non sunt latina.ut heriul.Si tamē de
clinant' in obliquis pnl' longam hn̄t.ut saul sau
lis.Aurora sup hester.Regis cui uitam concessit
mucro saul'.Hec regula non ponitur a pristiano
NOmina terminata in vm b̄uiant'.ut dorcium
philorciū.Et sciendū q̄ non ponit regulam
iuxta nomina terminata in ā.ul' in em.ul' in im
quia non sunt latina.de quibus scilicet latinis et
trisillabis intendit hic principaliter.
In ā ul' in em ul' in im ul' in om.si sunt bar
bara sunt masculini uel feminini generis.ut cha
naam.iherusalem.ioachim.edom.et acuuntur
In an nomen ꝓducitur.et ꝑtinet ad terciam
declinacōnem.et est grecū h̄ p̄s in vj li.ubi
dicit.q̄ grece declinat'.ut titan titanos.uel latine.
o u̇sa in i pnl' prod̄.sicut et in recto ultima est a
cuta.ut pean peanis.leuitan.Virġ x enerd̄ f.Cō
clament socij letum peana secuti.Excipitur euan
De quo dicit p̄s.q̄ euan t sumit post n.vñ facit
euantis et non euanis.et ponit hanc regulam ge
neraleꝫ.q̄ a gn̄is in os fiūt nomina in nus.ut titā
titanos.h̄ titanus ni.delphin delphinos.h̄ delphi
nus ni.arabs arabos.hic arabus bi.elephas ele
phantos.h̄ elephantus ti.rinocerus uelut ethio
pus.et p̱ talia nomina accentus facilius declarat'
SI nomen terminet' in en sillām.ul' p̄ponitur
c ul' non.si sic cor' pnl'.ut fidicen liricen.sed
excipit' tibicen.quod pro duabus i b̄uibus vnaꝫ
longam hu̇it.debuit eniꝫ i geminare tibia tibijcē
pro quo tibicen d̄r.Si non habeat c añ n.uel er
go diuatur a p̄ma cōiugacōne ul' quarta.et tunc
prod̄.ut solamen a solor.et munimen a munio
similiter et amamen.audimen.ul' deriuantur a se
cūda ul' tercia.et tūc cor' pnl'.ut a sedeo sedimen
a rego regimen.ꝓpter u̇balia uenientia a uerbis
tercie coniugacōnis.desinentibus in uo diuisas q̄
prod̄ penl'.ut acuo acumen.fluo flumen.nuo.nu
men.hn̄t enim u prod̄ penl'.Alia uero uenientia
ab alijs u̇bis secūde et tercie coniugacōnis.hn̄t i
cor' penul'.sicut dicit p̄s in iiij li.ut moneo moni
men.tego tegis tegimen.ul' tegmen p̱ sincopam.
Ispecio specimen.
In on nomen ꝑtinet ad terciā declinacōnē.et
ē grecū.et uel grece declinatur.ut mennon mēno
nos.ul' latine o conu̇sa in i.ut mennon mēnonis

sinō onos ul' h̄ sinon onis. Quedā autē p̄cipue ꝓpria tis sumpta genitiuant. ut pheto pheto̅ntis. demophon demophontis. Quedā uero is addita genitiuant. penl' prod ul' cor. s̄m grecos. ut ait p̄s in vj li. tn̄ in maiori p̄te cor penl' in obliquis. ut sidon sidonis. symon simonis. canon canonis. dracon draconis. Et qn̄q prod. ut symon symonis ꝓ ꝓprium nomen. salomon salomonis. triphon triphonis. pnl' prod. In aurora in lib macha. contra triphonem. tūc rex demetrius ibat. Idem in eodem. Antiochū triphon hoc tempe p̄dere captat. sampson similiter sampsonis eciā prod. Hic tamen regulariter teneas. q si penl' prod in obliquis tunc nt̄i ultima acuitur. ut cedron cedronis. Si autem penul' genitī corripiatur. tūc in recto penl' ul' an̄ pnl' acuatur. Sed quid dicemus de triphon. si uis sequi aurorā. et dicere q pnl' genitī producatur. oportet te dicere q ultima nt̄i acuatur. sic cedron Si autem uis dicere q pnl' genitī corripiatur sic de symonis tūc dic q ultima nt̄i triphon nō acuitur. ymo p̄ma. sicut canon. Ad u̅sum autem q̄ de aurora in contrarium ducitur. facile est rn̄dere. q̄ uidelicet autores in ꝓpriis nominibus ponūt breuē ꝓ longa. et longam pro breui. aliqn̄ ul' autoritate poetica uel figuratiue. Sicut et theodorus a iuuenali prod in pnl'. ut dixi sup in regul' generalibꝫ de accentu cuiuslibet sillabe capitulo ostenso

Nomina terminata in ar neutra producuntur tam in rcō q̄ in obliquis. ut torcular. torcularis. Sed a rectis excipit' laquear. et ab obliquis nectaris. iubaris. Epatis eciā corr pnl'. sed non est latinū. et intellige de neutris deriuatiuis. Nā ut dicit p̄s in vj li. Neutra in ar si deriuatiua sunt ꝓd a in obliquis casibus. ut a lupa h̄ lupanar naris a laqueo h̄ laquear laquearis. a calce hoc calcar calcaris. Si uero sunt mas ge. corr penl' genitī. ut cesar cesaris. et bostar bostaris. Sed dubitat' de specular. et similibus. an producant pnl'. Ad hoc dicit magister bn̄. q nomina tercie declinationis h̄n̄tia u an̄ l. penl' prod. dummō sint integra. ut torcular. Nam p̄nt apocopari. et tunc sequuntur naturam suorum u̅borum. Vn̄ specular pro speculare cor pnl'. sicut speculor aris Sotular autem nichil ē. ymo dicimus sotularis. Eodem mō dicimus subligar pro subligare. Aliqui dicūt. q specular et similia prod pnl'. Michi autem uidet' cū magistro bn̄. q specular et similia apocopata cor pnl'. sic d̄ claratū ē. Et scias q huiusmodi nōīa in ar addita is genitiuant. ut cesar ris. torcular laris. specular specularis. p̄ter far farris. quod s̄m p̄s p̄one h̄uit pnl' longam. quod solum r lr̄am geminauit ne u̅bum esse putet' secūde p̄sone. for faris. Item epar u̅tit r in t. penl' nichilominus breuiando. ut epatis. Hug tamen dicit eparis ul' epatis. Itē lar ait hug ꝓ domo puella et oppido s̄m regulā facit laris. s; pro quodā rege. causa dr̄ne t assumit et facit lartis. Consueuit eciam queri de hoc nomine bostar. an penl' producatur in obliquis. Ad h̄ dicit magister bene. Nota q dicimus h̄ bostar ꝓ quodam barbaro. et nichil ē hic bostar. Vn̄ corr pnl' genitiui. et nunq prod. Errauit autē hug. q̄ dixit h̄ bostar bostaris in deriuacōnibus suis hec magister bn̄. Hug uero sic dicit. Bos componitur cū sto stas. et dr̄ h̄ bostar bostaris. penl' prod. i. locus ubi boues stant sc; stabulum. Dicitur eciā bostar locus ubi corpora boum comburebantur

Inuenit' et h̄ bostar bostaris penl' cor. ꝓprium nomen uiri et p̄mitiuū. Vult ergo hug. q bostar aris inuenit' in neutro et in masculino genē. et sic in obliquis penl' p̄t corripē et producere diu̅sis respectibus. et hoc magis michi placet. Hoc eciam uult pap. qui dicit. Bostar locus ubi comburunt' corpora boum ul' statio boum.

Si nom̄ terminetur in er ul' considerat' ad penultimam recti ul' obliqui. Si obliqui breuiatur in pnl'. ut uolucer uolucris. papauer papaueris. Excipitur mulieris quod prod pnl'. Vnd̄ stacius. Si qua deū soboles si qua ē mulieris origo. Sed in maiori p̄s nō excipit. dicit enī sic p̄s. Q omnia latina desinentia in er. si crescunt in genitō cor penultimā in obliquis. ut paup̄is. Si u̅o non crescūt in obliquis ꝓferūtur sicut et sui nt̄i. ꝓ tanto dicit magister bn̄ q mulier cor pnl'. q̄ a p̄s non excipit' in ma. Et supponit q ille libellus de accētu ubi mulieris excipit' nō fuit compositus a p̄s sicut et multi dn̄t. Et dicit q stacius ꝓpter necessitatem eam prod. Et ideo poete nunq utūtur obliquis eius. Vsus tamen sequens prod obliquos de mulier. sicut et muliebris. Si autē penl' considerēt' in rcō. ul' ergo erit neutri generis. et prod penultimā. ut papauer. ul' mas ge ul' fe. et cor pnl' ut mulier. uolucer. Exceptis hijs que prod penl' p̄one. ut equester. pedester. siluester. De panther. pantheris. crather cratheris. que prod pnl' crescē tis gn̄. non ē instantia. quia non sunt latina.

In ir sillām terminata in pnl' breuiantur. ut semiuir. triuir. Et scias q I fere breuiatur ubi q in iūctura compōnis. ut omnipotens. tubicen. p̄ter tibicen. Et ut dicit p̄s. in vij lib. ubi agit de genitō sing. secūde declinacōnis. Et in ir et ur et eus desinentia. semp vna sillaba vincūt in genitiuo. que et pnl' breuem h̄n̄t. ut triuir triuiri. semiuir semiuiri. satur saturi. nisi greca productio fiat in

Nomen in or ē tercie ₵ grecis. ut tideus tidei declinacōnis. et addita is genituat. p̄ter cor quod interpositā habet d. ad dr̄n̄tiam ablati pluraľ huius nominis corus cori. et p̄ter ador quod ē indeclinabile. ut ꝓbat p̄s in vj. ꝓpter repugnātiam duarum regularum. Quia autem neutrum est debet corripi pnl'. s; quia uenit ab adoro ras. debet produci in penl'. et ideo indeclinabile est. Nomina in or prod penl' obliquorum. ut lictor lictoris. amor amoris. Excipiunt' neutra. et sunt tantūmō quatuor. sc; equor equoris. marmor marmoris. cor cordis. ador. Item excipiuntur greca ꝓpria. s̄m p̄s. in vj. ut actor actoris. quod cor pnl'. quod est ꝓpriū nomen grecū. Sed qn̄ est appellatiū et latinū. ꝓd pnul' gn̄. Vnde quidam. Actoris in spolijs u̅tus actoris habetur. Item hector hectoris. Agenor agenoris. nichanor nichanoris Theodolus. Virgine stup̄ta non passus agenoris arma. Aurora li macha Ense metunt dextram linguā nichanoris hostes. Et potes a simili nocare. licet in aliquibus usus nō habeat q quotienscumq appellatiua et ꝓpria cōueniūt. ꝓpria in penl' sunt grauata. ut dicatur sub rege sapore. pnl' breuiata. et cantor cantoris penultima cor. ꝓ ꝓprio nomine. Ouid in epy. Plenius et melius eusippo et cantore dicit. Vn̄ quidā Cantoris est ꝓprium. cantoris non ꝓpatur. Itē excipiūtur composita de corpus et decus. ul' decor in quantū est cōmune. q̄ tunc corripit'. Nam mas ꝓducitur. Vnde u̅sus. Cōmunē decorem. s; marē di

co decorem. Similiter composita a puer. q talia
uelut ꝓpria reputant᷑. ut publipor bliporis. et mar
cipor marciporis. Ita enim antiqui pro publij pu
er et marcij puer dicebant. Ista teste ꝑs o nō pro
ducunt in obliquis casibus. Salustius in iiij his
tor̄. Vnus consistit in agro lucano gnarus loci no
mine publipor. Item excipiuntur arbor oris. cas
tor castoris. memor memoris. et eius composita
Item rethor rethoris. Vñ iuuenal̄. Cedūt gram
matici vincunt᷑ rethores omnes. Et cor̄ penl̄ gñ
castor castoris. siue sit animal siue ꝓpriū castoris
et pollucis. ¶ De n̄tis autē ūbalium in or scias
q quedā cor̄ pnl̄. et quedā prod̄. Nam ꝓm ꝑs li
iiij de denominatiuis huiusmodi nomina formā
tur a ūbis. ul̄ p abieccōnem o. quod fit cū ūbuz
habet r añ o. ut laboro labor. ul̄ p adieccōnem r
ut amo amor. ul̄ formant᷑ a nominibus ul̄ ꝑtici
pijs in us conūsa us in or. ut senatus senator. a
matus amator. tonsus tonsor. doctus doctor. uel
pñt formari u ūsa in or. ut auditu auditor. debi
tu debitor. Vñ patet q quedā producūtur. sicut
ea a quibus dñdunt. ut auditu auditor. Quedaz
uero pnl̄ cor̄. ut debitu debitor. uide eciā in scribo

In ur terminata cor̄ pnl̄ tam in rcō q̈ in ob
liquis. ut iecur iecuris. satur saturi. et semp
ꝑtinet ad terciā. ꝑter satur. quod ē secunde. q fac
femininū in a satura. et omnia is addita cor̄ pnl̄
efficiunt genitm̄. ꝑter fur furis. quod produc̄ fu
ad dr̄ntiam secūde ꝑsone de furo ris. ꝓm illud. cū
tu mēte furis te fallūt gaudia furis Excipiūtur eci
am quantū ad formacōnem. ebur. femur. iecur ro
bur. que ūtunt eciam u in o. et addita is pnl̄ cor̄
genitiuant. ut robur roboris.

In as sillām terminata producūtur in pnl̄
obliquoꝝ. et corripiunt᷑ in penul̄ rcoꝝ. ut
dignitas dignitatis. et in omnibus casibꝫ
prod̄ a. ꝫ excipienda sunt quedā ꝓpria drñe causa
in fine nñ circūflexa. ut lenas lenatis. menas me
natis. ne accusañ plurales mena ne. genus piscis
et lena ne. i. meretrix esse putent᷑ Item excipiun
tur appellatiua p sincopam ꝓlata. que seruant ac
centū in ultima. ut arpinas. ꝑmas. optimas. rauē
nas. capenas. poncias. larinas. et eciā nr̄as et ues
tras. sublata ē enim in ꝑdictis hec sillaba ti. et su
per a seruatur accentus. et hec lrā ꝑus fuit in pe
nultima. nūc autem ē in ultima sillaba Et h̄ uult
ꝑs. qui in iiij li de nominatiuis dicit. De ꝑdictis q̄
ideo in fine reflexum hñt accentū. quia per sinco
pam ti proferūtur. ꝑfecta enim eoꝝ inueniuntur
apud antiquissimos in tis desinentia. ut h̄ et hec
primatis. optimatis. arpinatis. et sunt huiusmodi
in as denominatiua pleꝝq; similia accusatō plura
li ꝑmitiuoꝝ suoꝝ. et sunt cōnia. Item omnia bar
bara in as in ultima acuūtur. ut eneas. maginas
Nam nugas et nephas. cū sint latina in penl̄ acu
ūtur. licet non uarient᷑. Sed de anas anatis dubi
tatur. an debeat ꝓduci in obliquis. Dicunt multi
q pnl̄ cor̄ in obliquis. quod eciā repitur in mar
to. Magister bene dicit. q iuxta regulam desinen
tiū in as debet produci. et hoc credo ueꝝ. Item sci
as q barrabas be. et cayphas phe pnl̄ ḡuant. si
militer ionathas the. ꝫ ionathan. barraban inde
clinabilia acuūt ultimam. Et nota q sicut dic̄ ꝑs
in li iiij. In as pleraq; denominatiua sunt. quorū
ꝑmitiua si sunt secunde declinacōnis gtō singula
ri tercie dtō assumūt tas. i. pnl̄ ubiq; cor̄. ut pro

bus ꝓbi probitas. mendicus mendici mendicitas
asper asperi asperitas. sedulus seduli sedulitas. Ti
midus timidi timiditas. Et nota q hec que in ge
nitō duplicant i. extremā eorum mutant in e. eu
phonie causa. ut pius pij pietas. anxius ij anxie
tas. liber quoq; excipit᷑. quod ntō assumpsit tas
non genitō. ut liber libertas. Tercie uero declinati
onis nomina datō assumunt tas. ut diximus. ut
capax capaci capacitas. affinis affini affinitas. ce
ler celeri celeritas autor autori autoritas. Excipi
unt᷑ pauca. que b ul̄ p sine e hñt añ er. hec enim
ntō assumūt tas ut puber pubertas. uber ubertas
paup pauptas. Sed hoc possumus eciā in secūde
declinacōnis nominibus obseruare. ut liber libtas
facit. ut sup̈ dictū est. Asper autem et prosper q
s hñt añ p. asperitas et ꝓsperitas faciūt. saluber
et salubris facit ntm̄. ideoq; salubritas. et celeber
celebris celebri celebritas. Vetus quoq; qd̄ vnuz
triū geneꝝ in us desinens inuenitur. ntō assumit
tas. uetustas. Excipiūtur etc̄ que in or desinentia.
mutauerūt or in es. et assumpserūt tas. ut maior
maiestas. honor honestas. et similia.

In es. ul̄ sunt qñte declinacōnis ul̄ tercie. Si
tercie cor̄ pnl̄. tam in rectis q̈ in obliquis. ut ali
pes alipedis. hercules herculis. aries arietis. Exci
pitur quietis. heredis. locupletis. et que sunt simi
lis formacōnis. Si ūo sunt qñte declinacōnis. ul̄
ergo hñt uocalem añ es. et tunc cor̄ penl̄ ntī. et
prod̄ pnl̄ genitī. ut dies diei. Vel hñt consonan
tem añ es. et tūc cor̄ penl̄ in obliquis. ut fides fi
dei. Et nota q thecnites et huiusmodi denomina
tiua in tes desinentia declinant᷑ sicut ꝓnomica in
a desinentia. et sunt tantū mas ge. Vñ errant illi
qui dicūt achnicen israelites ꝓ israelitis j regum
xxvij. a. Item mulier thecnites ꝓ thecnitis. ij re
gum xxiiij. a. Item naamia amanithes pro ama
nithis. iij reg̈ xiiij. g. Et declinant᷑ huiusmodi de
nominatiua in tis. h̄ israelitis. huius israelitidis.
ad modum ꝓnomicoꝝ femininoꝝ. h̄ moabitis
moabitidis. h̄ amonitis. huius amonitidis. et ꝓ
duc̄ pnul̄ in rectis. ꝫ eam cor̄ in obliquis. Quan
do ūo terminant᷑ huiusmodi denominatiua in ta
sunt cōmunis generis. ut israelita. hierosolimita.
bethleemita. et penultima producitur.

Omina desinentia in is. aut sunt dissillā. aut
trissillaba. Si sunt dissillaba cor̄ in obliquis
ut aspis aspidis. Si ergo sunt trissillaba. ul̄ ergo
adiectiua ul̄ substantiua. Si substantiua prod̄ pnl̄
ut libetis. sinapis. Si adiectiua. ul̄ ergo hñt a añ
l. et prod̄ penultimam. ut moral̄. special̄. uel non
hñt. ut humil̄. util̄. et huiusmodi. Et cor̄ hec pnl̄
tam in rectis q̈ in obliquis. ¶ Scias eciam q ꝑs
in iiij li. sic dicit. I longam hñt omnia in il̄. que
a nominibus deriuant᷑. necnon in ile neutra. siue
ex eis in ilis fiant. siue non habeant aliquod añ
se genus. Sed a quacūq; ꝑteorōnis nascantur. ut
edes edil̄. senex senil̄. agnus agnil̄. puer puerilis
uir uiril̄. scurra scurril̄. ciuis ciuil̄. huus huil̄ qñtus
qñtilis. sextus sextilis. hostis hostilis. subtel sub
til̄. excipit᷑ par parilis. Exilis eciā a genitō factū
denominatiuoꝝ seruauit regulā. Similiter neutra
prod̄ pnl̄ ouile. monile. cubile. sedile. nam in ilis
desinētia ūbalia siue ꝑticipialia cor̄ eandem. i. pnl̄
ut fero fertil̄. utor utilis. futio futil̄. uolo uolatil̄
sorbeo sorbil̄. textus textil̄. altus ul̄ alitus altilis
fictus fictilis. Hec pris. Magister autē bene addit

11

dicens. q ex hijs que ueniunt a nominibus ex
cipiunt̃ paril' dapsilis humil'. qꝛ paril' deriuatur
a par paris. dapsil' a dape. humilis ab humo. et
tamen coꝛ̇ pnl'. Textil' a unḡ corripitur. qꝛ accipit
h tamq̄ ꝓpꝛiū nomen Sȝ qn̄ deriuatur a testa ꝓd̄
pnl'. et est cōmune. ut uas testile Si uero deriuat̃
a textu ul' a texendo coꝛ̇ pnl'. ut textilis uestis ul'
ora. Eccl' xlv. Opus textile.

Nomina desinentia in os sillabam prod̄ tam
in nt̄o q̄ꝫ in obliquis. sacerdos sacerdotis. Le
pos leporis. ut eloquentem significat.

Si nomina terminent̃ in us. aut sunt propria
aut cōmunia. Si ꝓpꝛia coꝛ̇ penl'. nisi sint pōne
longa. ut ruptus et huiusmodi. Si sint cōmunia
aut ergo sunt similia pticipijs. et dn̄dunt a ūbis
et sunt secūde ul' quarte declinacōnis. ul' sunt alia
ab hijs. si sunt huiusmodi ꝓducūtur. ut amatus
cupitus. Sed hinc excipiūtur ista tria. insitus. il
litus. nequitus. Et composita ab eo is. ut preteri
tus obitus. et composita ab hijs ūbis do sto et re
or. ut inditus. institus. irritus. Item excipiunt̃ ea
que ueniunt a spiro halo et ambio. ut spūs. hali
tus. ambitus. media coꝛ̇. ambitus autē in partici
pio prod̄. Item excipiunt̃ composita huius ūbi
eruo. ut erutus dirutus. et omnia ista pn̄t esse no
mina et pticipia h q pn̄t habere tempus uel ca
rere tempe. Si sunt alia ab hijs. aut ergo sunt se
cūde declinacōnis aut tercie. Si tercie coꝛ̇ penl' in
rc̄o. et in obliquis prod̄. ut seruitus seruitutis. sed
excipiunt̃ que sunt pōne longa. ut iuuentus. Si
autē sint secūde declinacōnis. aut ergo sunt substā
tiua aut adiectiua. si substantiua coꝛ̇ pnl' ut frax
inus. h excipit̃ papirus ri. Si adiectiua. ul' ergo ha
bent s inter i et u in loco pnl' ul' non. si non. ꝓd̄
penl'. ut marcianus. capuanus. et hec sequūtur re
gulam coꝝ que terminant̃ in a. de quibus dictuȝ
ē supius. Si autē hn̄t c inter i et u in penul' loco
corripiuntur in pnl'. ut gallicus. anglicus. scoticus
et adijcit illis vnū quod ē quarte declinacōnis scȝ
porticus. Hec pn̄t colligi ex dictis p̄s de accentu
Scias eciā q nomina quarte declinacōnis. ul' pti
cipia in tus. supinoꝝ et pticipiorū accentu omni
mode sunt regenda. Vnde supinoꝝ et pticipioruȝ
regule attendant̃. Si ergo sunt a p̄ma coniugati
one ul' secūda. corripiuntur. ut domitus. exercitus
et si a tercia. ut agnitus. oblitus. Nisi habeant su
pinū ad modū quarte cōiugacōnis. ut lacessitus.
Si autem a quarta prod̄. ut uagitus. nisi ueniant
a ūbis in eo. ut p̄teritus ambitus. pticipiū prod̄.
h ūbale coꝛ̇. ut sup̄ eciam tetigi. Item o an̄ l in
diminutiuis s̄uiatur. ut hostiolum. filiolus. Itē
u an̄ l. ut horridulus. homūculus producitur.

Possessiua terminata in nus prod̄ pnl'. excep
tis quibusdam terminatis in ginus. ul' in ti
nus. Vnde p̄s in ij maioꝛ̇. Possessiua hn̄tia i an̄
nus prod̄ pnl'. ut masculinus. femininus. uicinus
pusinus. reginus. diuinus. apnus. rufus rufinus.
marcellus marcellinus. porcus porcinus. canis ca
ninus. mustela mustelinus. Sus suinus. ouis oui
nus. nam ouilla et suilla deriuatiua sunt. Excipi
unt̃ desinentia in tinus. que non hn̄t t a suis pri
mitiuis ut a diu diutinus uenit a cras crastinus hor
no hornotinus. clam clandestinus. p̄us ul' p̄stus.
p̄stinus. hec enim pnl' corripiunt. Si uero hn̄t t a
p̄mitiuis prod̄ penl'. ut uespertinus a uesperta te.
iacinctinus a iacincto. euentinus ab euentu. Item

constantinus et clementinus a p̄mitiuoꝝ genitiuis
hn̄t t. ut matutinus a matuta que aurora intelligi
tur. mediestinus autem a medio et stando uel te
nendo componi uidetur. Item excipiūtur possessi
ua desinentia in ginus. siue que hn̄t g ante inus
qꝛ talia coꝛ̇ pnl'. Vnde dicit p̄s ibidem. Inuenitur
eciam ibidem i s̄uis an̄ nus. g an̄cedente inus in
hijs q̄ ab arboribus deriuant̃. ut oleaginus. fagi
nus. Vsus tamen autoꝝ contradicit in pte p̄dc̄e
regule. qꝛ bissinus. smaragdinus. amestinus. ada
mantinus. et huiusmodi possessiua que sumūtur
a nominibus lapidū ul' filoꝝ coꝛ̇ pnl'. Prudencius
Inter has sp̄es smaragdina ḡmine ūno. Sed pos
simus dicere. q in omnibus talibus est figura q̄
dicitur sistole in metro poetica licentia. ut uult hu
gucio dicens. Jacinctinus na nū. pnl' prod̄. q̄uis
poetica licentia qn̄q̄ꝫ corripiatur. Item dicit q bō
bicinus na nū pnl' prod̄. licet iuuenalis eam corri
piat. uide in bombicinus in suo loco. Et si obijci
as. mirum uidetur si omnes poete in vna corda
errassent. Dico q non oīs errauerūt in ead̄ cor
da. qꝛ ibi poete aliqui eciā producūt penl' predcō
rū nominū. Vn̄ aurora super hester. b. Se q̄ꝫ sma
ragdinus miscet uterq̄ꝫ color. Item super al' egip
sum. Cristallina fuit facta fenestra decens. hoc ec̄
dicit pap. Sed querit̃ de bissinū. morticinū substā
tiuis. et similibus. Ad hoc dicūt quidaȝ. q hec sic
et adiectiua prod̄ pnl'. qꝛ licet mutent modum de
clinandi. non tamen mutant accentū. Alij dicunt
q coꝛ̇ pnl' ad drn̄tiam adiectiuoꝝ. Vnde apocal'
xix. debet legi coꝛ̇ pnl'. bissinū sunt iustificacōnes
sanctoꝝ. Michi autē uidet̃. q bissinū coꝛ̇ pnl' ad
drn̄tiam adiectiui ut dictuȝ ē. Sȝ de morticinū ali
ud ē. qꝛ cū sit compositū sequit̃ naturam compo
nentis. Vn̄ qn̄ componit̃ a cedo cedis prod̄ penl'
siue sit adiectiuū siue substantiuū. Vn̄ Isa. v. ꝓd̄
morticina. qꝛ glosa dicit. Morticina coꝝ ꝓstrata
a romanis. Qn̄ uero componit̃ a cado dis coꝛ̇ pe
nultimam. Vnde ūsus. De cado morticinū. de cedo
mortitatiuū. Morticina cadūt ferro morticina mor
te. Si enim morticinū a cedo corripet pnl' ad dif
ferentiā sui adiectiui. tūc non esset drā inter mor
ticinū a cedo. et morticinū a cado. et sic de similibȝ

Nomina terminata in duas ¶ est dicendū
consonantes pōne ꝓducuntur. et sunt ter
cie declinacōnis. Terminata in bs. ut arabs
arabis. trabs. urbs. ul' in ms. ut hiems. quod sine
p scribitur. ut patet in genitō. ul' in ps. ul' in ops
interposita i. genitiuant pnl'. nisi defendat posicō
s̄uiata. Vnde quidam dicit. arabs arabis ab aro
tn̄ exigit arabis. canabs nabis. psius Tunc mare
tn̄silieres ut torta canabe fultū penolpen. pelops
pelopis. Ouid̄ e viij. Tu quoq̄ꝫ habes pelopem ꝓ
auū pelopis q̄ꝫ parentē. Excipitur quantū ad ac
centū ciclops ciclopis. quod prod̄ pnl'. Virgilius.
in vij enevd̄. e. ferrum exercebant fasto ciclopes
in antro. Theodolus b. fulmina ciclopes iouis im
pio fabricantes. Et dicūt aliqui et ꝓbabiliter. q
si ē gentile commune prod̄. h si ꝓpꝛium corripitur
Scias eciam q cicrops scriptū p r coꝛ̇ penul' in
obliquis. Vnde theodolus. Egregio cicropi debet̃
causa litandi. Excipiunt̃ eciā quantū ad formati
onem que hn̄t e an̄ b ul' p. que non solū accipiūt
i. h et e ūtunt in i coꝛ̇. ut celebs celibis. forceps
forcipis. h tamen monosillaba non mutant E. ut
plebs plebis. seps sepis. Auceps eciaȝ n̄ mutat E

b

in i.ꝫ in u coꝛ̄.ut aucupis. Item composita a ca
pite ablata s.et mutata e in I et addita itis faci
unt genitiuū.pnl' coꝛ̄.ut biceps bicipitis.preceps
ꝑcipitis.cenceps cencipitis.i.hn̄s centum capita
Sciendum tamen ꝙ polisillaba terminata in ps
pn̄t dupliciter considerari.ꝓut eniꝫ sunt composi
ta a capio genitiuant in ipis Sed ꝓut componū
tur a capite faciūt in ipitis. Princeps tn̄ facit pn̄ci
pis.et auceps aucupis. Vn̄ quidam. In ceps a ca
pio pis suscipit in genitō.si uenit a capite tūc suscipiat
pitis apte. Pris autē in fine sexti ait.ꝙ an
tiqui dicebant ancipes et ꝑcipes bicipes in ntō.et
sic ꝫm anologiā sequebat̄ gtūs ancipes ancipitis
sic̄ sospes sospitis. stipes stipitis. Sed stips stipis
ē obulus. stipes stipitis arbor. Item terminata in
ls ns rs.ut puls.dens.ars.cohors.ūtunt s in tis
ul' interponūt tis.ut pultis dentis artis. Sed tam̄
composita de vncia ūtunt s in cis.ut deuns deun
cis.quinquūs quinquūcis. Hug̃ tamen uult ꝙ de
uns componatur ab vncia ul' vns. Itē glans frōs
lens et composita de pendo ūbo ut libripens mu
tant s in dis.ut libripendis glandis.lendis pro a
nimali.q̄ꝛ ꝓ legumine facit lentis.ꝫm regulā fac̄
frons frondis ꝓ folio.nam ꝓ facie frons frontis
normā seruat. Similiter sumūt dis composita de
corde.ut discors discordis. Secors secordis.uecors
uecordis. Dicit eniꝫ ꝑs.ꝙ in omnibus fere cōposi
tis.quod dicit ꝓpter exanguis. Declinacōem com
posita simplicis.licet in ntō drānt ymitantur Itē
iens quiens cū suis compositis genitiuant in ūtis
ut euntis.redeuntis.nequeuntis.ꝑter ambiens am
bientis seruans normā.fors ablatō forte.et non

Nomina in t terminantia.tā ¶ habet plus.
in rcō q̄ in obliquo coꝛ̄ penul'.et sunt tercie
declinacōnis.ut caput cū suis compositis.naꝫ q̄t
quot aliquot non uariantur. Declinabilia ergo u
conūsa in i coꝛ̄ et addita is genitiuant.ut caput
capitis.sinciput sincipitis.occiput occipitis.et sūt
neutri generis. Si queris hic. Cū solū in duas mu
tas desinant nomina latina.sciꝫ c et t.ut allec et
caput.quare non determinet ꝑs in li de accentu d̄
hijs que desinūt in c.sicut de hijs que desinūt in
t.dico ꝙ nomina terminata in c.aut sunt mono
sillaba ut lac.aut dissillaba quoꝝ penl' prod̄ pō
ne.ut allec.et de hijs ꝑ se patet modus accentuā
di ꝑ regulas generales supius datas.et ꝓpterea n̄
ponit regulas de nominibus terminatis in c.sicut
de hijs que terminant̄ in t.sicut frater ruptus an

In x desinens nomen prod̄.q̄ꝛ ¶ glicus dicit
x ē duplex consonans.et ꝑtinet ad terciā de
dinacōm.et omnia x conūsa in cis ul' gis geniti
uant.ꝑter nix niuis.nox noctis.senex senis.et ā
tiq̄tus senicis.supellex supellectil'.penl' coꝛ̄.uetus
tissimi tamen et h̄ supellectil' nominatiū profere
bant. Et omnia que non hn̄t g uel t in genitiuo
coꝛ̄ pnl'. De ꝑdictis ūsus. Omnis rcūs in x.in cis
ul' gis genitiuat. Absq̄ꝫ senex et nix nox atque su
pellex. In gis autē faciūt solū illa que ueniunt a
ūbis in go.x conūsa in gis.ut lex legis.a lego le
gis. Rex regis.a rego regis rexi. Remex tn̄ ūtit
e in i et fit remigis.a remigo gas. Frux autē fru
gis facit.a frugo ūbo greco. Similiter falanx fa
langis caterua. Spinx spingis et eciā spingos.de
quibus dicit ꝑs in fine sexti.ꝙ in x greca seruant
in genitō an̄ is eandem consonanteꝫ quam apud
grecos ante os.ut pheax pheacis.spinx spingis

onix onicis. Quidam tamen dicūt ꝙ ueniūt a ū
bis grecis in go. Coniūx uero amittit n ad drām
secūde ꝑsone coniūgo coniūgis.et facit coniugis
coꝛ̄ penul'. Omnia alia x ūsa in cis genitiuant.ut
pax pacis qd̄ raro hꝫ plurale.nex necis Cicero ꝓ
milone. Insidiatori ūo et latroni quibꝫ ꝑt inferri
iusta nex.pix picis.dux ducis. Sed terminata in
x coꝛ̄ naturaliter e.ꝑter ūuex si sint dissillaba ū
tunt e in I.ut apex apicis.remex remigis.uertex
ūticis.ꝑter monosillaba et eoꝝ composita.ut lex
exlex exlegis.ueruex tamen habet e. Composita
uero simpliciū declinacōm sequuntur.ut pernox
ꝑnoctis.exlex exlegis.seminex seminecis.dux in

Omne nomen desinens in ax coꝛ̄ ¶ terdux
pnl' recti.et prod̄ pnl' obliquoꝝ.ut ꝑtinax ꝑ
tinacis.et hoc ueꝝ est in latinis. Nam ut dicit ꝑs
in fine sexti. Barbara in x magis coꝛ̄ penul'.ut
pharnax pharnacis et similia. Excipitur aiax aia
cis.quod producit penultimam.

Si nomen terminetur in ex coꝛ̄ penl' tam in
rectis q̄ in obliq̄s.ut artifex artificis.opifex
opificis. Excipit̄ ūuex ūuecis.quod non soluꝫ in
genitō pnl' prod̄.ꝫ eciam e seruauit. Excipiuntur
eciā quedā monosillaba que prod̄ pnl' in obliq̄s
ut fex fecis.lex legis.rex regis.et eoꝝ composita
exlex legis.interrex.patet ergo ex dictis.ꝙ ibex
ibicis coꝛ̄ pnl'.quia ūtit e in I coꝛ̄. Vn̄ ūsus. Cor
nua fert ibex.iob testis et ibicis inde. Item quidā
excipiūt uibex uibicis. Vn̄ ꝑsius. Si puteal mul
ta est cantus uibice flagellas. Pap̄ eciam dicit.ꝙ
uibex facit in bicis.prod̄ antepnl' et pnl'. Sꝫ ut
dicit magister bene.dn̄dum ē uibix uibicis.sicut
lodix lodicis.et ꝫm hoc.non oportet ꝙ excipia
tur.q̄ꝛ desinit in ix. Sed dubitant aliqui.an sit di
cendū silex ul' silix. Dico ꝙ dicendū ē h̄ ul' hec si
lex.incerti generis. Et coꝛ̄ pnl' ꝫm regulā desinen
tiū in ex. Ouid̄ epi x. Illic tu silices illic adaman
ta tulisti. Item ūgilius eneid̄ vij. Stabat acuta si
lex precisis vndiq̄ꝫ saxis.

In ix terminata aut sunt mas aut fe.aut cō
munis generis. Si mas coꝛ̄ pnl'. Nam ut dic̄
ꝑs in vj g. In x desinentia masculina tamen lati
na coꝛ̄ pnl' in obliquis.ut fornix fornicis.hic ca
lix calicis.uarix uaricis. Excipit̄ bombix bōbicis
et fenix fenicis.que prod̄ pnl'. ¶ Sed dubitatur
de mastix masticis.an prod̄ pnl' in obliquis.dn̄t
quidam ꝙ sic.et istos oportet dicere mastico cas
penl' prod̄. Magister bene dicit.ꝙ mastix penul'
corripit in obliquis.sicut fornix fornicis.et inde
mastico pnl' coꝛ̄.et hūc seq̄r.si aūt sint fe ge ꝓd̄
pnl' in obliq̄s ut lodix lodicis.uibix icis.ibix icis
excipitur pix picis.nix niuis felix felicis.salix sa
licis Si sunt cōmunis ul' omnis generis prod̄ eciā
pnl'.ut felix felicis.uictrix uictricis uictrices. Iuue
nal'. Tollite iam pridem uictricia tollite signa. Cō
posita sequūtur naturam simpliciū. Vn̄ ꝑnix ꝑni
cis prod̄ penl' in obliquis qn̄ uenit a ꝑnitor ꝑni
teris. Sed coꝛ̄ eandem cū uenit a ꝑneco ꝑnecas
Vn̄ quidam. Qui necat ē ꝑnix.festinat currere ꝑ
nix. ¶ Nota h̄ regulam generalem de desinentibꝫ
in ix. Obliqui uenientes a nr̄is hn̄tibus I uocaleꝫ
naturaliter breuem an̄ x coꝛ̄ penultimā.ut calix ca
licis.fornix fornicis.et hoc ueꝝ est eciā in alijs uo
calibus.ut pharnax pharnacis.uolux uolucis. Si
autē ueniant a ntō hn̄te i naturaliter longam.ꝓ
ducūt penl'.ut cornix cornicis. Radix radicis.vn̄

radico cas. Vibix uibicis. sandix sandicis. bōbix
bombicis. pnix pnicis. i. uelox. Et in alijs uocali
bus eciam hoc contingit. ut pheax pheacis. Pol
lux pollucis. ¶ Item scias q̄ sicut dicit p̄s in fi
ne quarti. In ix feminina inueniūtur. a masculi
nis ūbalibus siue denominatiuis in tor desinenti
bus defigurata. i. deriuata. q̄ mutant or in rix. ut
uictor uictrix. senator senatrix. cultor cultrix. nu
tritor quoq̄ nutritrix debuit facere. causa eupho
nie siue alternitatis mediā sillām concidit. nutrix
eniȝ dicimus. Tonsor tonstrix debuit facere. ꝫ int
ponit̄ t. et facit tonstrix tonstricis. Vn̄ predcā ū
balia sequūtur in nt̄o modū et regulam accentu
andi ūbaliū a quibus formantur. Vn̄ aliqn̄ pro
ducūtur. ut amator amatrix. auditor auditrix. a
liqn̄ in penl̄ corripiūtur. ut debitor debitrix. Bibi
tor bibitrix. sicut masculina a quibus formātur
De accentu autem desinentiū in or supius est de
terminatum. Item scias q̄ ūbalia predcā in trix
sunt fe ge. p̄ter uictrix et ultrix. Que in nt̄o accu
sat̄o et ut̄o singulari sunt fe ge. ꝫ in reliquis casi
bus sunt cōmunia triū generꝫ. Vn̄ faciūt abltm̄
in e et in i. Vn̄ uersus. Victrix uictricem uictrix
dat femina sola. Sic ultrix reliquis dat genus om
ne scola. Hug̃ autē dicit q̄ uictrix dr̄ a vinco cis
et est cōmunis generis in nt̄o accusat̄o et ut̄o sin
gulari. In istis eniȝ casibus non habet neutrꝫ. In
alijs uero casibus in singulari et in plurali est om
nis generis. in vna uoce uł diūsis. Sed quod pri
us dictū est uerius uidetur et cōmuniter tenetur.
Ad cuius euidentiam scias q̄ uictrix et ultrix de
necessitate fiunt fe ge. ꝓpter ūbalia masculina a
quibus trahūt originem. ut uictor et ultor. Inde
uictrix et ultrix. Hec tamen q̄ꝛ construūtur qn̄q̄
cū femininis. ut uictrices caterue. qn̄q̄ cū neutris
ut uictricia signa. iudicant̄ triū generꝫ in obliq̄s.
Excepto accusat̄o singulari. in q̄ sunt fe ge tantū
ut hanc uictricem. q̄uis non inueniatur construi
cū masculinis. ꝫ oportet q̄ habeat masculinū. ut
dicatur. loquor de rege uictrici. alioquin iste abla
tiuus uictrice uł uictrici haberet cōmunitateȝ fe.
et neutri tantū. que cōmunitas est contra artem
Ex hoc autē sequitur q̄ gt̄us et dt̄us debent ha
bere cōmunitatem triū generꝫ. sicut abaltūs. q̄m̄
isti tres obliqui hn̄t consimilem compacōem ad
masculinū et femininū et neutrꝫ. et hn̄t similem
naturaȝ regendi. quod in multis uidere possimus
ut huius fortis. huic forti. ab hoc et ab hac et ab
hoc forti. Ecce isti ablatiui sunt consimiles in ge
neribus. Item neutrꝫ sepe construitur cū genitiuo
in casibus sibi p̄uilegiatis. scꝫ nt̄o accusat̄o et ut̄o
q̄ꝛ in illis non mutat terminacōnem. ut multum
vini. plus vini. aliquid panis. non tamen hoc p̄t
in genit̄o dt̄o et ablt̄o. q̄ꝛ in ilł sequitur naturam
mas et fe eiusdem nominis. vn̄ nichil est dictum
loquor de multo vini. vel egeo plure vini q̄ tu.
uł loquor de aliquo panis. q̄ꝛ masculina et femi
nina eorūdem nominū talem construccōnem non
hn̄t. Et sic patet quare uictrix et ultx sint omnis
generis in genit̄o dt̄o et ablt̄o. et que sit istorꝫ ca
suū affinitas et cognacō. patet eciā quare tm̄ sint
fe ge. in nominat̄o accusat̄o et ut̄o singulari.

Desinentia in ox prod̄ pnł genitiui. ut uelox
uelocis. Excipit̄ capadox capadocis. Oracius
in epp. Mancipus locuples eget eris capadocium
rex. Iuuenał satira p̄ma. Quamq̄ et capodoces fa
ciunt equites q̄ꝫ bitini. In nt̄o autē cor̄ pnł. ut in
pluribus. ut uelinox uelinocis. atrox autē natura

Lux cor̄ pnł gn̄. ut crux crucis ¶ Aliter cor̄ a
dux ducis. nux nucis. trux trucis. ut dicit p̄s
in vj. subiux subiugis. iniux iniugis. uolux uolu
cis barbarꝫ nomen. de quo dicit p̄s in fine vj. q̄
barbara in x mag̃ cor̄ pnł. ut uolucis. excipiunt̄
autē allux allucis. et pollux pollucis. Vn̄ quidā
Volucis a uolux uult inter barbara poni. allux
et pollux bene declinantur in ucis. Et ꝓm mgr̄m̄
bene pollux pollucis prod̄ pnł geniti. quia habꝫ
u naturaliter longam an̄ x in recto. sed uolux hꝫ
uocalem scilꝫ u naturaliter breuem an̄ x. et ideo in
obliquis cor̄ pnł. Lux eciam lucis prod̄ pnł. Que
dam de accentu nominum quere in tercia p̄te hu
ius operis in capitulo de speciebus nominum

Ad predcōrꝫ declaracōem p̄t sic queri. Oīs
fere regule quas ponit p̄s in lib̄ de accen
tu. quarꝫ multe supradcē sunt declarate ad
cognoscendū tempus penultimarꝫ in trissillabis.
et deinceps. Quare ergo non ponit p̄s regulas cog
noscendi in monosillabis et dissillabis. sicut in ce
teris polisillabis. ad hoc sic rn̄det frater robertus
anglicus. quāuis necessaria sit cognicō tempis. in
hijs tamen non accidit error tam manifestus cir
ca accentū in monosillabis et dissillabis sicut in
trissillabis. et deinceps. In monosillabis autem et
dissillabis semp est vnus locus accentus diūsifica
tus. nisi fuerit causa impediens. In trissillab̄ au
tem et deinceps non sic est. q̄ꝛ ibi pn̄t plures accē
tus diūsa loca obtinere. Item q̄ꝛ acutus accentus
et circūflexus non multū drn̄t. ut uidetur in ꝓnū
ciando si ponatur vnus pro altero nō incidit ob
h̄ error manifestus in monosillabis et dissillabis.
In alijs autē polisillabis aliter est. In hijs enim
est duplex locus p̄ncipalis. scilꝫ an̄penultimus et
penultimus. Vnde vnus habet accentum p̄ncipa
lem. reliquus non p̄ncipalem habet. Vnde si silba
hn̄s accentū p̄ncipalem ꝓferatur sub non p̄ncipa
li. accidit error manifestus. q̄ꝛ multū drn̄t in ꝓnū
ciando p̄ncipał accentus et non p̄ncipalis. Et ideo
hac rōne non ponit regulas cognoscendi tempus
in monosillabis et dissillabis. sicut in alijs polisil
labis. Ego tn̄ multa supra posui de monosillabis
et dissillabis. et declaraui et suppleui. Aliqn̄ uerba
que p̄s ponit in vj de accentu imp̄fecte ex ūbis
que ipsemet p̄s ponit in maiori uolumine.

Queri eciā p̄t. quare simpliciter in diūsis tem
p̄ibus. in diūsis p̄sonis diūsificatur ūbuꝫ in
mō accentuandi. ut amabam amauerā. et huius
modi. Item queri p̄t in nominibus. diuersificatur
enim in ilł accentus. ita q̄ in diūsis casibus sup̄
sillabas diūsas fit accentus. ut iter itineris. palus
paludis. et cetera. Rō huius ē. ut fiat discrecō ac
cidentiū. cuiusmodi sunt p̄sona numerus et huius
modi. Et hoc patet sic. p̄ hoc enim q̄ auget̄ uel
minuit̄ numerus sillabarꝫ fit de sillaba ultima nō
ultima. et de penultima non pnł. et ita cōmutata
sillaba ab vno loco ad alterꝫ. transmutatur accē
tus qui fit in illa sillaba. ut patet si dicam amaui
amauimus sup̄ eandem sillām utrobiq̄ fit accen
tus p̄ncipał. ꝫ in vna dcōne fit sup̄ pnł. et in ali
a fit sup̄ an̄penultimā. ꝓpter additionem vnius
sillabe ad finem. Similiter autē patet in nomini
bus. si quis inspiciat. Idem eciā patet in ūbis diū
sificato temp̄e. ut amabaȝ amauero. Sed tota ua

racō ista ꝑ diūsificacōnem sillabaꝝ et tempꝫ fit
ut int̄ se distinguant̄ accn̄tia nūs et ꝑsona et hu
iusmodi. et ꝑ modū sil̄r. ꝙ diūsificacō accentus in
diūsis tempibus et ꝑsonis fit ꝓpter discrecōnem
accidentium. de accentu uerboꝝ xvj.

Regul' accentuū nominū expositis. pris.
determinat de regul' accentuandi uerba
confuse tamen et inordinate. Sꝫ sic pn̄t
extrahi diuidendo. Omne ūbū ṗme con
iugacōnis aut ē simplex uel compositum. Si sim
plex et intelligatur de trissillabis et polisillabis
ceteris. ul' ergo ē pn̄tis tempis ul' p̄teriti ul' futu
ri. Si pn̄tis ul' ergo indicatiui modi uel impatiui
ul' optaū ul' subiūcti ul' infiniti. si indicaū. ul' ḡ ē
nūi singularis ul' plural'. Si singularis sic pnl' cor
ripitur. ut rogito tas. exceptis hijs que pōne pro
ducūtur in pnl'. ut magistro magistras. Si plural'
prod̄ pnl'. p̄terq̄ in tercia ꝑsona. ut recogitent. Si
autē sit pn̄s impatiui ul' subiūctiui. ul' ergo sinḡ
numeri ul' plural'. Si singularis tūc corripit penl'
ut cogita cogitem. Si plural' prod̄ pnl' ut cogite
mus cogitetis. cogitate. excepta tercia ꝑsona que
corripitur. hoc intellige. nisi pōne producant̄ pre
dcā. ut magistra magistre magistrent. et ita in si
milibus dicas. Si autē sit pn̄s optatiui ul' infini
tiui prod̄ generaliter penl'. ut recogitarem recogi
tare. Si autē sit p̄teriti tempis. ul' ergo p̄teriti im
ꝑfecti ul' alterius. Si impfecti. aut indicatiui aut
subiūctiui. Si indicatiui prod̄ pnl'. ut recogitabaꝫ
Si subiūctiui prod̄ penl'. ut pn̄s optatiui. Si autē
sint alterius tempis q̄ impfecti. ul' ergo p̄teriti ꝑ
fecti ul' plus q̄ ꝑfecti. Si p̄teriti perfecti. uel ergo
subiūctiui ul' indicatiui. si indicatiui. uel ergo desi
nit in aui. ut amaui. ul' in ui diuisas. ut micui pli
cui. si autē in aui prod̄ pnl' in omni persona. pre
terq̄ in ṗma ꝑsona pluralis numeri. Si uero desi
nit in ui diuisas cor̄ penl' in sinḡ. ut plicuit excep
ta secunda ꝑsona. que prod̄ pōne. ut plicuisti. In
plurali autem prod̄ pnl'. p̄terq̄ in ṗma ꝑsona. ut
plicuimus plicuistis plicuerūt ul' plicuere. Si sit p̄
teriti perfecti subiunctiui cor̄ pnul' in omni perso
na. ut amauerim ris rit. Si sit p̄teriti plus q̄ ꝑfec
ti. uel ergo indicatiui ul' optatiui ul' subiunctiui.
si indicatiui. ul' ergo numeri singularis ul' plural'
si sinḡ. cor̄ pnl' in omni ꝑsona. ut amaueram. Si
sit plural'. prod̄ pnl'. excepta tercia ꝑsona que cor̄
penl'. ut amauerant. Si autem sit p̄teritū plus q̄
ꝑfectū optatiui ul' subiūctiui ul' infiniti prod̄ pnl'
pōne. ut amauissem. Si autem sit futuri tempis
ul' ergo indicaū ul' impaū ul' optatiui ul' subiūc
tiui. Si indicatiui in singulari prod̄ penl'. ut ama
bo In plūali ūo habꝫ cor̄. ut amabimus. excepta
ꝑsona tercia. ut amabūt. Si ūo sit futuꝝ impaū
prod̄ penl' in omni ꝑsona tam in singulari q̄ in
plurali. Si autē sit futuꝝ optatiui. similem habet
accentū pn̄tis modi subiūctiui. ul' pn̄tis modi in
dicaū. Si uero sit futuꝝ modi subiūctiui simileꝫ
habet accentū cū p̄terito ꝑfecto subiūctiui. corripi
endo pnl' in compōne et in simplicitate sup̄ eand̄
sillā̄m. In fine autem regule autor cū dicit excipi
tur relauo et cetera facit quandā notabilitatē. et
non proprie excepcōnem. ꝙ quedam sunt uerba
ṗme coniugacōnis. ut relauo. que in p̄terito ꝑfec
to et plus q̄ ꝑfecto indicatiui modi et futuri sub
iūctiui seruant accentū sup̄ pnl' sillabam. In alijs
autē tempibus non fit sup̄ eandem sillabā ſꝫ diū

sam. ut relaui relauero. Ista seruant accentū super
hanc sillā̄m la. Si dicam relauabam relauabo. ser
uant accentū sup illam sillabam ua. et ita non su
pra eandem quam ṗus. Similiter ē de hoc uerbo
renuo. In reliquis ūo omnibus ita ē ꝙ sup̄ eand̄
sillabam in omni tempe seruant accentū. ut ama
bam. amaui. amaueram. amauerꝫ. Omnia ista in
hac sillā ma ſuant accentū. Et sciendum ꝙ hanc
eandem notabilitatē ponit in ūbis secūde cōiuga
cōnis tercie et quarte. ¶ Ultimo in hac ꝓpria cō
iugacōne dat hanc regulā. Cū quacūqꝫ ꝑteratio
nis componatur ꝑpō. quale tempus habuit ext̄
compōnem. tale habet in compōne. ut redimo in
hibeo et similia. ¶ Per predcā satis p̄t patere de
facile accentus ūboꝝ secūde tercie et quarte cōiu
gacōnis. Possumus eciā hic addere. et ad maiorē
declaracōnem accentuū ūborum sic dicere. E añ
r in ūbis actiue uocis s̄uiatur in p̄terito plus q̄
ꝑfecto indicatiui in omni cōiugatione. ut amaue
ram. docuerā. legeram. cucurreram. audieram ras.
rat. Item in pn̄ti et in p̄terito impfecto optatiui
et in p̄terito impfecto subiūcti tercie cōiug̈. ut uti
nā cū legerē res ret. legēmus tis rent. Itē in p̄terito
ꝑfecto et futuro subiūctiui. in omni coniugacōne
ut cū amauerim. docuerim. cucurrerim. audiuerꝫ.
Amauero. docuero. cucurrero. audiuero audiueris
Item in pn̄ti et p̄terito impfecto infinitiui tercie
cōiugacōnis. ut legere. pendere. In ūbis autē pas
siue uocis e añ r cor̄ in pn̄ti indicatiui modi. in
tercia coniugatione. ut legor legeris ul' legere. se
quor sequeris ul' sequē. Item in futuro indicatiui
in ṗma et secūda coniugatione. ut amabor ama
beris ul' amabē. doceberis ul' docebere. Item in p̄
senti impatiui in tercia coniugatione. ut legere. se
quē sequatur. Item in pn̄ti optatiui. et p̄terito im
ꝑfecto subiūctiui tercie coniugationis. in prima ꝑ
sona sing̈. ut utinā ul' cū legerer sequerer. E uero
añ r in ūbis actiue uocis prod̄ in p̄terito perfecto
indicatiui in omni coniug̈. ut amauerūt ul' ama
uere. docuerūt ul' docuere. legerūt ul' legere. audie
rūt ul' audiere. Item in pn̄ti et ꝑterito imperfecto
optatiui. et p̄terito imperfcō subiūctiui secūde cō
iugacōnis. ut utinā ul' cum docerem doceres docēt
doceremus tis rent. Item in pn̄ti infinitiui secūde
cōiugationis. ut docere gaudere. In ūbis autē pas
siue uocis producitur e añ r. in pn̄ti indicaū mo
di secūde coniugacōnis. ut doceor doceris uel docē
Item in futuro indicaū in tercia et quarta cōiug̈
ut legar legaris ul' re. sequar sequeris ul' sequere
audiar audieris ul' audiere. Item in pn̄ti impaū
secūde coniugacōnis. ut docere. tondere. Item in p̄
senti et p̄terito impfecto optaū. et p̄terito imper
fecto subiūctiui. prime et secūde coniugacōnis. ut
utinā ul' cū amarer amareris ul' amarere amare
tur. utinā ul' cū docerer docereris ul' docerere doce
retur. doceremur doceremini docerent̄. Et eciaꝫ in
pn̄ti et p̄terito impfecto subiūctiui. tercie coniuga
cōnis. excepta ṗma ꝑsona singulari. ut utinā uel
cū legerer legereris legerē legeret̄ legeremur lege
remini legerentur. Et similiter in quarta coniug̈
ut utinā ul' cū audirer audireris ul' audirere audi
retur. Item in futuro optaū. et in pn̄ti subiūctiui
ṗme cōiug̈. ut utinā ul' cū amer ameris uel amē
ametur. Item in pn̄ti et p̄terito impfecto tempe
infiniti modi secūde coniug̈. ut doceri. ¶ Nota ec̄
ꝙ sicut dicit ṗs in ix libro. I añ mus in p̄terito

impfecto indicatiui cor̄.ut amauimus.Idem eciā contingit in p̄terito pfecto.et futuro subiunctiui ut amauerimus.docuerimus.Et eciā in pn̄ti indicatiui tercie coniugacōnis.ut legimus.Nam in q̄rta ꝓducitur.ut audimus.Item sciaſ ꝙ ūba p̄me coniugacōnis hn̄t in actiuo et neutro a prod̄ an̄ s in secunda pſona sing̈ pn̄tiſ indicatiui modi.ut amo amas.In paſſiuo ūo communi et deponenti.hn̄t a prod̄ an̄ re ul' ris.ut amor amaris uel amare.Verba autē secūde coniugacōniſ in secunda pſona pn̄tis indicatiui modi sing̈.hn̄t e prod̄ an̄ s in actiuo et neutro.Vt doceo doces.In paſſiuo uero cōmuni et deponenti hn̄t e prod̄ ante re ul' an̄ ris.ut doceor doceriſ ul' docere.Verba ūo tercie coniugacōnis in secūda pſona pn̄tiſ indicatiui modi.in actiuo et neutro habent i cor̄ an̄ ſ ut lego legis.In paſſiuo cōmuni et deponenti hn̄t e cor̄ an̄ ris ul' re.ut legor legeris ul' legere.Verba autem quarte coniugacōnis in secunda pſona pn̄tis indicatiui modi in actiuo et neutro habent i productam an̄ s.ut audio audis.aio ais.In paſſiuo uero cōmuni et deponenti.predcē pſone hn̄t i ꝓductam an̄ re ul' ris.ut audior audiriſ ul' audire largior largiris ul' largire.Item scias ꝙ ūba que cōueniūt cū nominibuſ in ca ul' in cus.ul' hn̄tibꝫ genitiuū in cis ꝓducentibus pn̄l'.et ipſa piter ꝓducūtur.ut formica.formico cas.Amicus amico cas.Obſtitx obſtitricis.obſtitrico obſtitricas.meretrix meretricis.meretricor caris.Animaduerte.eciā.sicut dicit p̄s in ix libro.ubi agit de ūbis secūde coniugacōnis.in pn̄cipio Obseruandū est in omnibus ūbis.ꝙ si minuant pn̄tis sillabas.p̄teritū necessario pn̄l' prod̄ in p̄terito.siue prod̄ siue correpta sit in pn̄ti.n̄ sincopā patiatur.ut cieo ciui.et p sincopam cij.Rideo risi.fauco faui.augeo xi.moueo ui.sedeo di.fugio gi.facō feci fodio di uenio ueni.Ergo langueo langui.et liqueo liqui pares hn̄t in pn̄ti et in p̄terito sillabas.corripiūt enim pn̄l' p̄teriti. ¶ Dicit insup p̄s in ix libro ꝙ duxi p̄teritū de duco cis.oñdit esse correptum naturaliter ex nomine quod ab eo deriuat̄ et corripitur dux ducis.sicut rexi ꝓduci approbatur ex nomine quod ab eo naſcitur rex regis.Et subdit ibidem pris.Queritur ergo.an luceo luxi debeat natura prod̄ accipi.cū lux ꝓducatur.in quo eciā illud queritur.An nomē a ūbo.an magis ex nomine ūbum natū sit.quod esse michi rectiuſ uidetur.Qm̄ ab igne igneo ignes et ignesco.et a flama flamo flamaſ et flamasco.et sic patet.ꝙ luxi p̄teritū prod̄ p̄mam naturaliter.cū lux lucis a q̄ naſcitur ꝓducatur. De accentu ptiū indeclinabilium. xvij

Iam in p̄cedenti determinatū est de mō accentuandi in ptibus declinabilibus. Nūc sexto determinandū ē de mō accentuandi in ptibus indeclinabilibus.et p̄mo de accentu p̄pōnum et adūbioꝝ. ¶ De accentu p̄pōnū tres regule dant̄.quas infra ponā cū determinabo de impedimentis accentus distinccōnis.Quedā p̄pōnes interponuntur ul' in compōne ul' in appōne. ut qua de causa.qua in re.quā ob rem.quas ob res.quod quidā putant esse compositū.qꝛ p̄s dicit in xiiij li.ꝙ ob p̄pō cum alijs ptibus cōiuncta simul cū illis loco coniūctionis causal' excipit̄.ut quamobrem ꝓ quapropter.ut scꝫ totū hoc quā obrem ꝓ causali coniūctione ponatur.siue dicat̄ ps composita.siue non.Donatus tamen dicit.Interrogandi adūbia.Cur.quare.quamobrem.Quidaꝫ dicūt esse tres dcōnes aggregate loco vnius posite.et penultima acuenda.Quidā dicūt sub tribus accentibus ꝓferenda. De accentu adūbioꝝ. xviij

Si adūbiū desinat in a acuit̄ in fine.ut dicit p̄s in libro de accentu.Ad cuius intelligentiā scias.ꝙ ut dicit p̄s in xv li.Aliqn̄ ablatiui nominū ꝓ adūbijs accipiūtur.ut vna q̄ nequa.et de talibus intelligitur.Tūc enim seruant accentū sup̄ ultimā ꝓpter concidentiā in nomine Vnde vna adūbiū acuitur in ultima ad dr̄ntiam eiusdem ſm ꝙ ē nomen.ne scꝫ nomen esse putetur.alia enim aduerbia in a non acuūtur in fine ut p̄terea.interea.ita.Sed quid dicemuſ de roma ianua qn̄ ponuntur adūbialiter.ut uenio roma debet ne acui in fine.Dico ꝙ non.qꝛ non ē omnino simile in vna et roma.n̄ enī ita ōino adūbialiter ponūtur nomina ꝓpria.sicut vna qua nequa Quod patet.qꝛ deberet concordare cū nominibuſ adiectiuis et relatiuis in accn̄tibꝫ sicut alia nomina.ut uenio roma que est pulchra ciuitas.

Adūbia terminata in e.non descendentia a ꝓprijs cor̄ pn̄l'.ut p̄mū p̄mule.sedule.ſꝫ uenientia a ꝓpis producūtur.ut tuliane.i.modo tulij mariane.Et scias ꝙ ut dicit p̄ſ in xv li.Nomina apud autores adūbialiter ponūtur.et quedam p oīs casus.Et tūc sunt indeclinabilia.ut sublime uolans.sublime uolantis.sublime uolanti.et cetera talia non mutant accentū.Item nota ꝙ ſꝫ p̄s.pone adūbium acuit ultimā.ad dr̄ntiam huiuſ ūbi pone.qd̄ circūflectit po.ſꝫ nūq̄d h' in alijs cōsimilibꝫ regularit' obſuat̄ ut dicat̄ age ultīa ac̄ qn̄ est adūbiū.ad dr̄ciā age ūbi impatiui Dico ꝙ n̄ qꝛ est qn̄ autores seruauerūt concidentiā.ē qn̄ n̄ Nec oportet ꝙ in talibus seruet̄ concidentia.nisi in paucis positis ab autore.qꝛ utꝝꝫ est ps pn̄cipal'.et certam habet differentiam.ꝓpter accidentia sua.Eciam neutra dependꝫ ab alia.sicut infra dicetur cum agetur de impedimento differentie

In i aduerbia terminata corripiunt penul' ut uesperi.

Adūbium si terminet̄ in o causa dr̄ntie in ultimo seruat accentū.ut falso.qn̄ eniꝫ est adūbium ultima acuitur.qn̄ est nomen ultima g̃uat̄ hoc dicit p̄s in libro de accentu.hoc intelligi uidetur de adūbijs in o.descendentibus a ꝓnominibꝫ ut eo.aliquo.alio.licet enī quis sit nomen et alius.tamen quidā putauerūt ista nomina q̄ sequūtur regulam ſm modū ꝓnominū ut quiſ et composita eius.et alius et huiusmodi esse ꝓnomina Vn̄ cū dr.adūbium in o terminatū acuit ultimā Glosatur.De ꝓnominibus adūbia que facis ad das.Ista expō uidetur michi bona.et in paucis habet instantiā.Excipitur tamen falso.qꝛ p̄s dic̄ ꝙ acuit ultimā.et forte aliqua pauca alia.de hoc eciā infra dicam cū agetur de impedimento dr̄ne

In am nisi defendat posicō.ut neuñq̄ in penl' dep̄munt̄ ut bifariam.trifariam.multifariaꝫ Quidā excipiunt palam.ad dr̄ntiam de pala le.ſꝫ hoc multis non placet.qꝛ ſm hoc acuetur multifariam ad differentiam adiectiui nominis.et perperam.ad dr̄ntiam adiectiui nominis.Declinatur autem p̄perus ra rū.ꝓpterea huiusmodi dr̄na ul' concidentia non semp attenditur.ymo ē qn̄ autores seruauerūt concidentiā est qn̄ non.ut infra de impedimento differentie dicetur.

In as adūbia terminata in ultima acuuntur ut alias ꝑ ꝙ est adūbiū. acuit̃ in ultima ad differentiam nominis. quod in fine grauatur.

In er adūbia terminata cor̃ pnl'. ut grauiter nisi positio interueniat. ut prudenter.

In es aduerbia desinentia. corripiunt penultimam. ut quinquies.

Aduerbia in itus terminata corripiunt penultimam. ut funditus diuinitus.

In c adūbia terminata acuūt ultimā. ut huc adhuc. hinc. abhinc. dehinc. hac. illac. istac. illic istic. quoꝝ eciā integ̃ erant illicce isticce. illuc istuc. excipitur donec. quod ultimam corripit. sicut et nec. et ideo penultima acuitur

Adūbia terminata in l pauca inueniūtur. Et cor̃ penul' in trissillabis. et deinceps. ut insimul edipol. simul enim cor̃. facetus. Gratus et optatus student simul omnibus esse. Dissillaba uero habent in penultima accentum. ut semel.

Dubitari consueuit de accentu quoꝝdam adūbioꝝ. sicut de hijs que componūtur a magis. minus. mō. sup. tamen. tenus. ubi. inde. longe de quibus per ordinem est uidendum. *de compositis a magis. xix.*

Multomagis sicut dicit hug̃ in rosario due sunt ptes. et sic duobus accentibus regende. Similiter quantomagis. Et sciaſ ꝙ multo et quanto sunt nomina adūbialiter posita et non mutant accentū nominū Unde nō debent acui in fine. Similiter multomaxime. *de compositis a minus. xx.*

Aminus composita eciam hn̄t dubitacōnem. De quibus hug̃ in rosario sic dicit. Paulominus et nichilominus qn̄qꝫ sunt dcōnes composite. qn̄qꝫ orōnes. Cū autē paulominus est dcō composita ꝓferri debꝫ sub vno accentu acuto posito in anpnl'. et ē adūbium remissiuum et tm̄ ualet ꝙ fere. ut paulominus consummauerūt me in terra. Qn̄ uo sunt due dcōnes. i. paulo abltīs. et minus nomen ul' adūbium. debent ꝓferri sub duobus accentibus. licet minus corripiatur. Et minus compatiue tenetur tam nomen ꝙ adūbium. ut dicendo paulo minus minoratus ab angelis. Et minuisti eū paulominus ab angelis Item iste ē doctor. ꝭ ille paulo minus eo doctus. Itē hoc al' ē puū. et hꝰ ē paulo minus illo. Similiter ē de hac dcōne nichilominus Cū eniꝫ est dcō composita debet regi vno accentu acuto in antepenl' collocato. et est coniūctio adūsatiua. et tantū ualet quantū tamē. ut iste me offendit et ego nichilominus benefeci ei. Qn̄ uero ē oracō. scꝫ abltūs nichilo et minus nomen ul' adūbiū. debet ꝓferri duobus accentibꝫ. sicut paulo minus. Et minus tenetur compatiue. et nominaliter. siue adūbialiter. ut iste multuꝫ comedit et ille nichilo minus isto. Nominaliter tenetur hic. hoc animal ē magnū et illud nichilo minus illo. Et semp in tali constructōne intelligit̃ in ad regimen illius ablatiui sicut et in paulo minus Quo minus ꝑ q semꝑ sunt due dcōnes. Nam cominus ꝑ c. i. ꝓpe vna' dcō est. Tamen pap̄ dicit. quominus. i. aliter nō. q̈i ꝓ vna dcōne sumens. ¶ De siquominus sunt due opiniones. Nam hug̃ in rosario dicit tres esse dcōnes. Joh̄ xiiij. Si quo minus dixissem uobꝭ ꝗꝛ uado parare uobis. Et sunt sub tribus accentibꝫ ꝓferende. et si est coniūctio. minus ponit̃ pro adūbio negandi scꝫ non. Quo ē nomen et ibi supfluit. ul' ponit̃ adūbialiter quo. i. aliquo mō. Et est sensus. Si non esset. uel aliquo mō non essent in domo patris mei mansiones mlt̃e. dixisseꝫ uobꝭ ꝗꝛ uado pare uobis locū. Alij dicūt ꝙ sunt due dcōnes scꝫ abltūs siquo. et minus adūbiū. i. sine aliq̊ minus. Et ꝭm utramqꝫ opinionem minus acuit penul'. ¶ Cōminus et eminus componūtur a minus. et cor̃ mi. Vn̄ u̇sus. Eminus a longe ꝭ comminus ad ꝓpe spectat. *de compositis a modo xxi.*

Composita a modo qōnem hn̄t. ut quomodo. nullomodo. ꝛc̄. Ad hoc dicit hug̃ in predcō libello qui rosariū dr̄. ꝙ quo mō. nullo mō non sunt dcōnes composite. ꝭ due dcōnes. vn̄ duobus accentibus debet regi. ponit̃ tamen qn̄qꝫ quō ꝓ qualiter. Et tūc in signū huius rei. ꝙ ille due dcōnes ponūtur ꝓ vna pn̄t proferri sub vno accentu. Sed qn̄ retinent̃ in ui nominū tunc sub duobus accentibus dn̄t pronūciari. Similiter dicēdum ē de nullo mō. Pris eciā dicit in xv lib̊. ubi egit de negatiuis. alie ptes accipiunt̃ pro adūbiorū diūsis significacōnibus. et est qn̄ due partes ponūtur ꝓ vna. ut nullo mō. nullatenus. Ex predictis ūbis duplex ē opinio. Quidā dicūt ꝙ antepnl' predcōꝝ acuitur. ꝗꝛ sub vno accentu ꝓferuntur. ut ꝓ vna dcōne poni notent̃. Alij dicūt pris ideo dixisse duas ptes pro vna poni. non ꝙ sint due. ꝭ potius vna composita. quod ṗs nunꝙ negat. ꝭ duas inquit eo ꝙ due integre ptes ꝑ compōm ibi iūcte inueniunt̃. De solūmodo et tantūmō usualiter tenetur ꝙ sit sub vno accentu sicut composita dcō ꝓferenda. Pn̄t nichilominus esse due ptes. ꝭ in alio sensu. Quodā modo due ptes sunt. Siquomodo tres ptes pn̄t esse. ul' due. siquo mō. Quidquid tamen sit ꝓfertur mō disiunctim. pnl' acuendo. *de compositis a super xxij.*

ASuper composita dubitacōnem hn̄t. ut desuꝑ et insuꝑ. Quidā enim dicūt ꝙ sint due diccōnes. et sub duobus accentibus ꝓferende. et suꝑ tenetur loco casus. Nam si casus sequitur constat duas dcōnes. ut desuꝑ terram. Alij quod uerius credo dicūt vnam dcōnem esse compositam. dicit eniꝫ ṗs in xiiij li in tractatu de ꝓpōnibus. a. ꝙ ꝓposicō carentibus casu solū preponit̃ ꝑ composicōm. Vn̄ cū dicit in regula gn̄ali ꝙ ꝓpō cōposita cū dcōne hn̄te pnl' acutam anpenl' eam facit. dat ꝑ oppositū intelligi. ꝙ si pnl' est cor̃ in compōne nichilominus sit cor̃. Vn̄ inuenitur desuꝑ et deforis. Idem a simili dicit de deforis. *de compositis a tamen xxiij.*

De compositis a tamen querit̃. ut attamen. uerūtamen. sitamen. sedtm̄. Hug̃ dicit ꝙ sunt due dcōnes. et sub duobus ꝓferende accentibus. vn̄ ueꝝ tm̄ sub duobꝫ accentibꝫ dꝫ ꝓferri. et ibi ueꝝ est nom̄. Sꝫ ponit̃ ꝓ hac coniūctione copulatiua ꝭ tm̄ ē coniūctio adūsatiua. Similiter dic de attamen et sedtamen. Et dicit ꝙ at et sed sunt ibi copulatiue coniūctiones. tamen uo ē adūsatiua coniūctio. Et dicit eciaꝫ ꝙ ṗs nō facit mencōm de compōne predcōꝝ. Alij dicūt ꝙ tam̄ cū ꝑdictis componit̃ et accentu acuto in antepnl' posito sunt predcē dcōnes ꝓferende. ut uerūtam̄ attamen. sedtamen. sitamen. et hoc qn̄ ponuntur in ui vnius coniūctionis. sicut pro sed ul' simili diccōne Possunt eciam predcā esse orōnes. siue due ptes et regi duobus accentibus. ꝭ in alio sensu. ut si dicaꝫ. frater iohannes ianuenꝭ qui compilauit hūc libꝝ dicit. ꝙ deinceps acuit pnl'. uerū tamen ē ꝙ multi aliter dicūt. et ita de consimilibus. sed

tūc tamen ponit̄ ꝓ ſed. et ueꝝ ē nomen. et h̄ cō
muniter tenetur. et hoc credo uerū. Dico ergo ꝙ
uerūtamen. attamē. et huiuſmodi. debent acui in
antepnl'. ut dictū eſt. ſiue uelis dicere ꝙ ſint uere
compōnes ſiue mauis dicē ꝙ ſint irregulares uocū
congeries loco vnius dcōnis. Inuenit̄ eciā heb vj
g. Tamenetſi ita loq̄mur. i. q̄uis. De compoſitis a

tenus. XXiiij

De compoſitis eciā a tenus dubitatur.
Priſtianus enim dicit in tractatu ꝑpōnum a
ꝙ apud grecos toaxpis quod ē tenus. non ꝑpoſi
cō ſ3 adūbium eſſe oñditur. Vñ de attenus. nul
latenus. quatenus. oretenus. querit̄ an ſint diccō
nes compoſite. Ad hoc dicit hug̉ in roſario. ſiue
in libello qui intitulat̄ ſ3 eū de dubio accentu. ꝙ
attenus. quatenus. nullatenus. ſunt due dcōnes in
uicē compoſite. et debent ꝓferri vno accentu acu
to poſito in antepnl'. Et addit. ut omnis obieccō
remoueat̄ dicimus ꝙ hactenus non componitur
ex hac ſm ꝙ ē ꝓnomen. ſ3 ſm ꝙ ē adūbium ul'
adūbialiter tenet̄ Sed ſi ibi hac tenetur in ui pro
nominis. et tenus in ui ꝑpōnis. ꝓferendū eſt ſub
duobus accentibus hac tenus. Similiter in omni
bus ſimilibus. Ad hanc opi. facit quod dicit pap̄
Eatenus. i. eouſq3. hucuſq3. ea rōne. et ita uidet̄.
uelle ꝙ ſit vna dcō. Item dicit. Quatenus eſt adū
biū loci uel tempis. ut cū dicimus. quatenus ibi
mus. i. quouſq3. qua racōne. quo ordine. Itē hug̉
in predcō libro dicit. ꝙ pt dici ꝓtinus p̱ i. Et de
riuatur a ꝓpe. Et eſt adūbiū tempis ul' ordinis.
protinus. i. ſtatim ul' conſeqñter. Et pt eciam dici
ꝓtenus p̱ e. Et ē compoſitū a pro ul' a procul et
tenus. et eſt adūbiū loci ꝓtenus. i. longe quaſi ꝓ
cul. i. longe a tenus. Quatenus autem ſemp̱ ſcribi
debet p̱ e. et nunꝙ p̱ i. nichil eniȝ ē quatinus. ps
eniȝ dicit quatenus eſſe adiūctiuam coniūctioneȝ
Alij dicūt ꝙ pñt eſſe due dcōnes et orōnes. vñ
pap̄ ſub ſillaba hac. hactenus. i. uſq3 huc. ul' uſq3
nūc. Quidam duas faciūt ptes. quidā vnam. ſed
melius vnā. Item hug̉ in libello de dubio accen
tu dicit. Si in hac dcōne quatenus teneat̄ qua in
ui nominis. et tenus in ui ꝑpōnis. proferendū eſt
qua tenus ſub duobus accentibus ſicut et hac te
nus. Et ſubdit. Sed diceret aliquis. qualiter pote
ro cognoſcere ꝙ quatenus ſit dcō compoſita. ul'
ꝙ ſint due dcōnes. Ad hoc dicimus ꝙ ſenſus cō
ſtruccōnis hoc ei indicabit. et eciaȝ dcōnum con
ſtructio. Si enim illi ablañ tenent̄ adiectiue dicē
dum ē nulla tenus. hac tenus. qua tenus. ſemper
ſub duobus accentibus ꝓferendo. Si uero non te
nent̄ adiectiue et in ui ablōꝝ efficiunt̄ dcōnes cō
poſite ex ill' et ꝑpōne tenus. Et tūc dicetur hacte
nus. nullatenus. quatenus. ſub vno accentu poſi
to ſup̱ antepenl' ſillām. Et ꝙ dicit ps duas ptes
poni ꝓ vna cū dicimus nullatenus. dicimus eum
dixiſſe hoc. non q2 uellet nullatenus non eſſe dic
cōnem compoſitam. ſ3 q2 ille due ptes integre iū
gunt̄ in illa compōne. Hec hug̉. Pap̄ ſ3 uſum ꝓ
pria uidetur ſtare opinione. Vnd' dicit. Hactenus
quantū ad artem due ſunt ptes. ꝓnomen et ꝑpō
ſicut pubetenus Sed uſus obtinuit ꝓ vna parte
haberi. ſciliȝ ꝓ adūbio tempis. Tercij dicūt. ꝙ te
nus aliqñ poſtponitur dcōni caſuali. ut hactenus
p̱ h. quatenus. oretenus. ūbotenus et tūc non idē
ꝓuenit compō ymo oracō. Tenus autē prepoſicō
que quaſi ſemp̱ poſtponitur diſiūctim a ſuo ab
latō ꝓfertur. q2 tunc ſm ps nunꝙ p̱ compōnem

ſ3 p̱ appōnem ꝑpōnes ſic poſtpoſite ꝓferūtur. Cū
ergo d' quodamtenus. ūbotenus. circūtenus. hac
tenus. ſunt due ptes. et ſub duobus accentib3 ꝓ
ferende. et te acuit̄. quia prepō poſtpoſita ſuo ca
ſuali ſeruat generalem regulam accentuū. que eſt
ꝙ biſſillabe ꝑpōnes acuant pnl'. Vnde dicit pſ in
tractatu ꝑpōnum. Sine ꝑpō eſt et ūbum. S3 accen
tu differt qñ ꝑponitur. ꝑpoſita enim ḡuatur utra
q3 ſillaba. ut ſine terrore. poſtpoſita pnl' acuit. ut
deſine nil altū mens inchoat. De hoc eciam uide
infra de impedimento diſtinccōnis. Si uo tenus
poſtponatur dcōni non caſuali. tūc pt eſſe cōpō.
ut ꝓtenus. quod componitur a ꝓcul et tenus. et
actenus ſine h. quod componit̄ ex ac adūbio et
tenus. Vñ pap̄ bene dicit actenus eſſe compoſitū
et tūc ſine h ſcribit̄. Qñ uero ē ibi h ſunt due par
tes. et duobus accentibus ꝓferende. hac et tenus
et acuitur te. Sed ꝙ dicit pap̄ eatenus eſſe dcōm
ideo hoc facit. q2 eſt orō non pfecta. et ꝓpter hoc
eciā dicit ꝙ quatenus eſt adūbiuȝ. i. adūbij loco
ſumptū. q2 ꝑpō cum caſuali equipollet adūbio. ul'
pt dici ꝙ pap̄ loquitur ꝓ ſuo tempe. quia forte
tūc uſualiter dicebat̄ oretenus ḡuata te. ſ3 ſ3 arteȝ
acuenda eſt. Et hoc uidetur notaſſe pap̄ cū dicit
Hactenus quantū ad artem ſunt due ptes. prono
men et prepō. ſicut pube tenus. S3 uſus obtinuit
ꝓ vna pte haberi. Sed nūc modni lrāti cōmuni
ter dicunt ꝙ pubetenus et hactenus et huiuſmo
di ſunt due dcōnes. et acuit̄ te. q2 ꝑpō poſtpoſita
ſuo caſuali ſeruat ſuū accentū ut dictū eſt. De q̄
tenus dicendum ꝙ ſunt due ptes. et ꝙ dicit hug̉
ꝙ quatenus ſemp̱ ſcribit̄ p̱ e. et quatinus nichil
ē non creditur ei. ymo quatinus ꝓut p̱ i ē ſcribē
dū deriuat̄ a qua. et ē ſimplex. Vnde dicit pap̄. q̄
tinus ꝓut ē coniūctio cauſal' per i ſcribit̄. Poteſt
eciā eſſe coniūctio adiūctiua. Hoc eciā uult grec̄
qui dicit. Dcō quatinus eſt. oratio quatenus eſto
Dcō ſub media huis eſt orō longa. Si fiat proſa
huiat tamen utraq3 metrū. Hec ultima opinio ꝓ
babilior ē et cōmunior. Sed hic oritur queſtio q̄
dam difficil' non diſſimulanda. dictuȝ enim ē ꝙ
oretenus. hactenus p̱ h. quatenus et huiuſmodi
ſunt due partes. et duobus accentibus ꝓferende.
Sed quid dicemus de nullatenus. ullatenus. oīs
cōmuniter ꝓferūt has dcōnes ſub vno accentu.
tamꝙ ſint dcōnes compoſite. Ad hoc dico ꝙ nō
ſunt huiuſmodi orōnes dcōnes compoſite. ſ3 ſunt
quedā irregulares uocū congeries. que ſm uſum
ſub vno accentu acuto poſito ſup̱ añpenl' ꝓferū
tur ac ſi eſſent dcō vna compoſita. et talis irregu
laris uocū congeries inuenit̄ in multis alijs. ſic̄
in eueſtigio. extemplo. Vnde dicit magiſter bene
in ope donati inuenimus ꝙ prepō uidetur p̱ com
pōnem uenire cū ſeqñti caſuali. ut inuicē. extem
plo. et non extimplo. q2 ꝑpō non corrūpit caſum
cui tranſſumptiue adiūgitur. i. accm̄ ul' ablatiuū
ſeqntem. et ita nichil eſt dictū extimplo. Similit̄
uident̄ compōnes conſimiles eſſe decetero. defaci
li. eximprouiſo. eueſtigio. quas oīes dicimus in
ueritate non eſſe compōnes ſ3 irregulares uocum
congeries. et hoc ideo. q2 caſus cū ſua ꝑpōne fun
gitur loco adūbij. ul' adūbial' determinacōnis vñ
pñt caſualia cum ꝑpōnibus ad interrogacōnes ad
ūbioꝝ rñderi. ut quo uadis ad urbem. Qualiter ſi
et hoc defacili. Qualiter introiuit iſte. eximproui
ſo. Qñ ueniſti extemplo. i. ſtatim. Sic ergo ut dic

tū est nullatenus.ullatenus.et huiusmodi n̄ sunt
compōnes.ſ; quedam irregulares uocū congeries
que sub vno accentu ſm usum ꝓferūtur.ac si es
sent vna dcō.et hoc innuit p̄s q꞉ in tractatu adū
biorꝝ.ubi agit de abnegatiuis dicit.Est qn̄ due p
tes ponūtur pro vna.ut nullomō nullatenus.Si
autē ulterius uelis instare et dicere.ergo a simili
oretenus hactenus et huiusmodi pn̄t sub vno ac
centu ꝓferri.Dico q꞉ non sequitur.q꞉ predcā sūt
quedā irregulares congeries uocū.et improp̄era
tes artis.et improprietates non sunt extendende
licet ꝑpter cōmunem usum.ul' ꝑpter poeticā au
toritatem sunt sustinende.Et ita similiū idem sit
iudicium. De compositis ab ubi xxv.

De compositis ab ubi consueuit queri.ut acu
bi.postubi.astubi.nūcubi.&c. dico q꞉ ubi reci
pit xj intercompōnes et adieccōnes.ut sicubi.nec
ubi.alicubi.nūcubi.ecubi.ubiq꞉.ubiubi.ubiuis.u
bicūq꞉ ubilibz.ubinā.Et quelibz istarꝝ dcōnū vno
accentu regitur.cū sit vna dcō.vn̄ sicubi.necubi.
alicubi.nūcubi.ecubi.acuūt antepnl'.ubiq꞉ acuit
pnl'.De alijs p̄t patere.Inueniunt᷑ eciam quedaz
uocū aggregacōnes que uidentur esse composite
ab ubi.ſ; ꝑprie non sunt compōnes.sed quedam
irregulares uocū congeries.ut acubi.astubi.post
ubi.q̄ funguntur loco vnius dcōnis.scz postq꞉ ul' ſ;
ul' altius consil'is dcōnis Et tūc ad notand̄ q꞉ due
dcōnes ponunt᷑ ꝓ vna.debent sub vno accentu
proferri ut uidelz anpnl' acuat᷑.Pn̄t tam̄ poni in
ui duarꝝ dcōnum.ut manifestū est.ut acubi.i.sed
postq꞉.sed qn̄.Vn̄ ad gal'.Acubi uenit plenitudo
tempis.i.sed postq꞉.Et tūc constat q꞉ regunt᷑ du
obus pn̄cipalibus accentibus.Et similiter de astu
bi postubi et similibus.Si aliqn̄ huiusmodi irre
gulares uocū congeries inueniant᷑ dn̄dum est.de
compositis ab inde et longe infra dicam de impe
dimento distinccōnis.Hec de accentu ptiū indecli
nabiliū dcā sunt. De impedimentis accentus xxvj.

Nunc septimo loco restat determina.
re de impedimentis accentus.Scias ergo
q꞉ impedimenta regularꝝ de accentu tradita
rum sunt sex.scīz concisio.drīātia consortiū.usus.
enclesis.distinccō.De vno quoq꞉ istorꝝ p ordinez

Concisio impedit naturalē accē ¶ uideamus
tū.quia supra quamcūq꞉ sillām fuerit accen
tus in integra dcōne.sup eandem remanet in cor
rupta.ut amat ꝓ amauit.Circūflectit enim hanc
sillām mat.sicut amauit et eandem prod̄.similit᷑
desinentia in as gentilia siue patria circūflectūt ul
timam.causa concisionis.q꞉ illa eadem circūflecte
batur in integris.ut nrās.urās.cuias.arpinas ra
uennas.et hijs similia.q꞉ꝝ nr̄i olim fuerūt cuiatis
nrātis.urātis.arpinatis rauennatis.pnl' circūflexa
Similiter quiris.illic.istic.circūflectūt ultimaz.q꞉
integra eorꝝ fuerūt in nrō quiritis.isticce.illicce.q̄
nrō tempe p concisionem ꝓferūtur.sicut uult p̄s
in quarto libro d.ubi determinat de desinentibus
in as.Illud idem contingit in uīis apocopatis.q̄
rū nr̄i corripiunt᷑ in anpnl'.q꞉uis ibid̄ sit accentus
acutus.ut ūgilius o uirgili.mercurius o mercuri
et martirius o martiri.ulterius ulteri.gaius gai.ta
les eniz uīi acuūt pnl'.q꞉uis ipsa sit b'uis.sicut ea
dem acuitur in nr̄is eorꝝ.et acueret᷑ in illis uoca
tiuis mercurie.uirgilie.martirie.si usus haberet.
ergo subtracta ultima uocali.oportuit q꞉ accētus
acutus remaneret sup eandem sillām sup quā fu
isset in integris.sicut ꝓbat p̄s in vij libro b.ubi
determinat de utō secūde declin̄.Ondit eciā ibidem
q꞉ nultei pompei sunt duarꝝ sillāꝝ.et i ē ibi con
sonans.et gai monosillabū.uide in iij pte.ubi a
git᷑ de utō secunde declinacōnis.Sed obijcit᷑ circa
hoc documentū de compositis ab inde aduerbio
ut exin̄.dein̄.subin̄.ꝓin̄.qm̄ hec integra habent
accentū sup anpenl'.ſ; facta concisione hn̄t accen
tū sup̄ hanc sillām in.ut exin.proin.subin.Ad ſ;
dico q꞉ integ̃ non habuerūt accentū super anpe
nultimā per regulā.cū penl' esset longa pōne.ad
quā pertinebat pn̄cipalis accentus.Et ideo facta
corrupcōne.ultime sillabe accentus reūtitur ad lo
cū suū.i.ad hanc sillām in.Item obijcitur de hoc
ūbo petijt.ꝓ petiuit.q꞉ non habet accentū super
pnl'.Dico q꞉ mutacō tempis hoc fecit.q꞉ petiuit
prod̄ pnl'.sed petijt cor̄.ꝑpter uocalem.Similiter
deū acuit pnl' ꝓ deorꝝ.et non uidetur regulā con
cisionis seruare.q꞉ deū acuit pnl'.et deorꝝ circūflec
tit.Dico q꞉ hoc fit ꝑpter subtraccōnem uocal'.re
gula enim de concisione intelligitur.manente ea
dem uocali.sicut uult p̄s in vij libro.ubi agit de
utō secunde declinacōnis.In abscisionibus inquit
si ea uocal' in qua ē accentus integra manet.ser
uat eciam accentū integrū.ut audiuit.audit.ues
tratis uestras.illicce illic.

Causa drīātie sepe mutat᷑ ul' corrumpitur na
turalis accentus.ut pone aduūbiuz acuit ulti
mam.ad drīātiam huius ūbi pone.quod circum
flectit p̄mam.Similiter circū qn̄ postponit᷑ casua
li acuit ultimā ad drīātiaz huius nominis circū.ut
maria omnia circū Similiter ergo nomen circum
flectit ultimam ad drīātiam huius coniūctionis er
go.et alio aliquo hn̄t accentū in fine.ad drīātiā
nominū.sicut alias.et hoc possessiuuz cuius in fi
ne acuit᷑ ad drīātiam huius infiniti nominis cu
ius.Sed querit᷑ quare in multis alijs talis drīātia
non seruatur.ut modo.sero.cito.crebro.deberent
enim hec mutare accentū ad drīātiam nominum
Ad hoc dico q꞉ sufficit ad drīātiam tempis in ulti
ma sillaba.q꞉ qn̄ sunt aduūbia hn̄t ultimā cōmu
nem.ſ; qn̄ sunt nomina prod̄ eam.tamen datiui
et ablatiui aduūbialiter positi non mutant accētū
ut liquido secreto tuto et similia.que non trāseūt
in aduūbia.q꞉uis ponant᷑ aduūbialiter.Vn̄ hn̄t ul
timam longam sicut et nomina.ut vult magister
bene.¶ Hic nota q꞉ sicut dicit in xv li.in tracta
tu de aduūbijs.Aduūbia uenientia a nominibus se
cunde declinacōnis.conuūtūt o in e longam.ut cla
ro clare.Huic optimo optime.Multa autē ex su
pradictis nominibus ipsa terminacōne dn̄ ꝓ ad
ūbijs accipiunt᷑.ut falso.consulto.postremo.sedu
lo augurato.manifesto.p̄uato.p̄cario.merito.Et
sepe cor̄ o terminalem qn̄ in aduerbia transeunt
ut cito.mō.sero.necessario.Dicit᷑ et necesse.uerū
et uero.p̄mū et p̄mo.et ista ſm mgrm̄ bene ꝓd̄
o et similia ut uidisti.Excipit tamen tria sp̄aliter
de quibus eciā p̄s exemplificat.ut patuit.vn̄ di
cit magister bene.In o producūtur dn̄ et ablatiui
siū ponant᷑ casualiter siue aduūbialiter.ut merito
p̄ter gerūdia que ſm donatū cōmunia sunt.ut le
gendo.Et p̄ter cito.sero.mō.et alia pauca.q̄ posi
ta aduūbialiter cōmunia sunt.Vn̄ patet q꞉ huius
modi datiui in o aduūbialiter positi non acuūtur
in fine.nec eciaz alia aduūbia.nisi pauca.exceptis
aduūbijs in o.que fiūt a pronominibus ut alio a

liq̄ et similibus. sicut dixi sup̄ qn̄ determinaui de
adūbijs terminantibus in o. Et ꝓpter hoc multi
dicūt ꝙ multo tanto quanto cū sint dn̄ adūbiali
ter positi. n̄ debent in fine acui cū n̄ sint ꝓnomi
na. nec eciam sequātur regulā secūdi modi prono
minū. ut quis. vnus. totus. alius. et cetera. Huius
modi eniȝ adūbia que dn̄dunt a nominibus seqn̄
tibus regulā secūdi modi ꝓnominis. que quidaȝ
putauerūt ꝓnomina acuūt ultimā. sicut et adūbi
a in o. que ueniūt a ꝓnominibus. ut illo. eo. alio
Et composita a quo. ut siquo. nequo. aliquo. nū
quo. ecquo. quoquo. omnia ista a quo aduerbio
loci componūtur. Canis autem nomen nō mutat
accentū ad drn̄tiam huius ūbi canis. qꝛ utraqȝ ē
pn̄cipal̄ ps. et certam habet drn̄tiam ꝓpter accn̄
tia sua. et neutra dependet ab altera. ȝ ubi drn̄tia
habet locū. debet vnū ab altero ꝑ originē depen
dere. Ita p̄t in consimilibus dici. Et ē ūbum utile
et notabile. Et nisi in aliquibus cōmunis usus cō
tradicat. ul̄ exp̄sse autoritas ē. generaliter est ob

Consortij causa qn̄qȝ regula na ❡ seruandū.
turalis accentus non seruatur. ut cuia cuiuȝ
acuūt pnl̄. ꝓpter consortiū masculini quod est cu
ius. et utraqȝ et pluraqȝ acuūt pnl̄. ꝓpter consor
tiū masculinoꝝ et neutroꝝ suoꝝ. in quibus penl̄
de necessitate acuitur. ut uterqȝ utrumqȝ. plerusqȝ.
pleꝝqȝ. Potest tn̄ esse in causa coniūctio endetica
siue epictasis. i. sillabica adieccō scȝ qȝ. Item p̄t di
ci de compositis ab hoc ūbo facio. que retinent a
in compōne. que ꝓpter consortiū p̄me ꝑsone in
qua an̄penultima acuitur. eadem facta pnl̄ acuit̄
in secunda ꝑsona. ut benefacio bn̄facis. q̈uis ipsa
sit b̄uis. Similiter tepefacio tepefacis tepefacit. si
uero corrūpitur illa uocal̄ a. ut inficio. tūc nō ser
uatur consortium accentus. ut inficis inficit. sicut
uult p̄s in viij libro. c. dicens. Si ūo facio uerbo
ul̄ fio integris manentibus. aliud ūbum infinitū
an̄ ea componat̄. non solū significacōnes et con
iugacōnes integras eis seruamus. ȝ eciā accentus
ut calefacio calefacis calefacit. tepefacio tepefacis
tepefacit. In secunda eniȝ et tercia ꝑsona penulti
mas acuimus. q̈uis sint b̄ues. Similiter calefio.
calefis calefit. tepefio tepefis tepefit. finales s̄uāt
accentus in secūda et tercia ꝑsona quos habent
in simplicibus. Idem contingit in hoc ūbo fideiu
beo bes bet. qꝛ secunda ꝑsona et tercia acuūt pnl̄
ꝓpter consortium p̄me ꝑsone. q̈uis hec sillaba sit
b̄uis. Hac rōne possemus dicere usucapio pis. pe
nultima acuta. ꝓpter consortiū p̄me ꝑsone. ȝ iam
multi ḡuant eam. quod laudo. et bn̄ p̄t fieri cum
sit b̄uis. Idem contingit in hoc uerbo beneplaceo
ces cet. pnl̄ acuta. ꝓpter consortiū p̄me ꝑsone. Qꝛ
eniȝ placeo sit compositū. patet ꝑ hoc nomen bn̄
placitū deriuatū ab eo. ut beneplacitū est deo ha
bitare in eo. ul̄ lego ad beneplacitum tuum.

Usu mediante qn̄qȝ regule predcē generalem
accentū non seruant. ut satisdare penl̄ acuta.
cū deberet eam ḡuare. qꝛ b̄uis ē sic diximus. circū
dare pnl̄ ḡuata. Sȝ usus debet aliquid rōnis hrē.
Dico ergo id contigisse. qꝛ in digesto et alijs libris
legalibus hoc ūbum satisdare ꝑ diuisionē profer
tur. ut reus debet adesse satis qȝ dare. et ideo hoc
ūbum dare seruat accentū acutum quem habȝ in
simplicitate. Vsus eciā habet ꝙ omnia composi
ta a duo ul̄ tria habeant accentū acutū sup̄ penl̄
ut uigintiduo. uigintitria. q̈uis illa sit b̄uis. sed iō

hoc contingit. qꝛ plus certitudinis ē in ultimo nūa
li ꝙ̈ in p̄mo. causa declinacōnis et generis qd̄ dis
tinguit. et ideo remanet accentus simplicis in pnl̄
Vsus eciā acuit pnl̄ quoꝝdam nominū latinorū
ut lombardia. rectoria. papia. q̈uis ipsa sit b̄uis
sed dicimus ꝙ hoc contigit causa mutacōnis im
mutant̄ enim greca desinentia in a. que hn̄t penl̄
acutam. ut comedia. tragedia. elegia. abbatia. the
ologia. et hijs similia. Et sciendū ꝙ huiusmodi
greca pn̄t corripē subtracta vna uocali de dypton
go que ibi est scȝ ei. et pn̄t eandem producere. ȝ
in cōmuni s̄mone semp̄ retinemus accentū acutū
ul̄ circūflexum et nunꝙ̈ ḡuem. ut maria. quāuis
possit corripi. Vn̄ prudencius. Nec mea maria po
tis ē constringē iura. Potest eciā producere. Iuxta
illud. Transiuit maria cū fratre btā maria. Sic er
go quedam latina ꝑ grecismū hn̄t accentū super
penl̄. quod causa maioris boatus uidetur contin
gere. qꝛ dcōnes grece ꝓlate magis ore rotundo so
nant. Ita uult magister bene. Hug̈ dicit ꝙ nomi
na notha pn̄t in pnl̄ corripi. et ꝓduci ꝓ uolunta
te legentis. ut scenophegia. ut dixi sup̄ ubi posui
regulas generales ad cognoscendū accentū cuius
libȝ sillabe. Similiter habet usus. ut dicamus uice
comes. archicocus. pnl̄ acuta. Sed hoc facit potē
tia uū. qꝛ remanet incorruptus. et ideo nō amittit
accentū. Non autem ē h̄ ignorandū. ꝙ sicut dicit
pris in vij libro. tractans de datō plurali secunde
declinacōnis. Oportet scire quidem anologie racō
nem. usum tamen autoꝝ magis emulari. Attende
hic diligenter. ꝙ p̄s non dicit simpliciter usum. ȝ
usum autoꝝ. vnde uide ne decipiaris ꝑ equocacō
nem in usu. sumendo usum ydeotaꝝ ꝑmo pocius
ad usum ꝓ usu autoꝝ et in arte accentus ꝑitoꝝ.
Nam ut dic̄ amb̄. uulgi usus non p̄iudicat ūitati
Consiliū hug̈. si uis illud s̄uare et huius tale est.
Dicit eniȝ Inquis ul̄ qui. quisputas est una dcō
simplex Et ē ibi putas sillabica adieccio. et debet
ꝓferri sub uno accentu posito sub antepenul̄. ut
ibi Quisputas maior ē in regno celoꝝ Si tamen
in aliqua ecclesia tibi legendum fuerit. cuius abu
sus quis putas ꝓ duabus accipiat partibus Nos
consulendo consulimus. ut abusum illius ecclesie
sequaris. nisi tante fueris autoritatis ꝙ prauum
usum corrigere ualeas velle namqȝ uideri sapien
tem inter insanos et ydeotas ecclesie. quedaȝ spe

Enclesis. i. inclinacio. mutat ❡ cies furoris est
naturalem accentū. ȝ fit enclesis in pn̄cipio
et in fine. In pn̄cipio fit ꝑ huiusmodi ꝑticulas si
nū et ne. ut siquis. nūquis. nequis. et fit hoc s̄m
grecos. qꝛ sepe faciūt enclesim in pn̄cipio. iste er
go ꝑticule inclinant accentū seqn̄tis sillabe ad se
. i. trahūt accentū ad se. ita ꝙ non ē pn̄cipalis ac
centus sup̄ seqn̄tem sillām. ȝ sup̄ p̄mam. et talis
accentus reductus ad p̄mam sillām circumflexus
ē. ut siquis. nūquis. nequis. et in talibus bn̄ s̄ua
tur regula natural̄ accentus. ꝓpter eandem encle
siȝ dicimus neqn̄ an̄pnl̄ acuta. cū debēt pnl̄ acui
quia longa est pōne. Similiter ē dn̄dum aliquan
do. an̄pnl̄ acuta. non ad drn̄tiam huius ablan̄ ali
quanto. ut uidet̄ uelle p̄s. ȝ causa consortij. sciłȝ
ut pnl̄ huius adūbij qn̄ grauetur in hac compō
ne sicut in alijs. siqn̄. neqn̄. aliquando. sicut dicit
magister bene. pris autē in xv li in tractatu de ad
ūbijs sic dicit. Inde et ex eo composita dein̄. subin̄
exin̄. ꝑin̄. proin̄. que omnia an̄pnl̄ hn̄t acutam.

ul' quia p adieccōnem hn̄t de ut quibusdam uide
tur. Unde freqn̄ter inuenimus exin. dein. ul' ma
gis qꝛ ꝓpōnes sepate ḡuantur ut coniūcte esse on̄
dantur. acutū in hijs assumpserunt accentū quoq̄
et coniūctio si et ne. adūbio tamen ꝓponūtur qn̄
ut sign̄. neqn̄. Nam aliqn̄ dr̄ntie causa ad aliquā
to. quod consimilem sonum habere uidetur acuit
antepnl'. Ita dicit pris. illud quod est dictū supra
a mgrō bene. magis est rō essential'. sciꝫ ꝙ aliqn̄
causa consortij antepnl' acuat. non ad dr̄ntiaꝫ de
aliquanto. Differt autē enclesis facta in principio
ab illa que fit in fine quia illa que fit in fine ha
bet sup se pn̄cipalem accentū. sciꝫ et acutū uel cir
cūflexum. finalis autem semp habet ḡuem. ¶ En
clesis autē in fine accidit hijs tribus coniunctioni
bus qꝫ. ne. ue. qꝛ inclinant accentū p̄cedentis sill'ē
ad se. i. trahunt accentum sill'e illius sup quam
erat accentus principal' in p̄cedenti dcōne. ad ulti
mam sillabam eiusdem dicc̄ōnis. ita ꝙ finis eius
dem dictionis acuitur uel circumflectitur. Et ipsa
sequens coniunctio enclética semper grauatur. ut
dixit qꝫ. legis ne. cōmuniter ue. Et ita corrumpun
tur ibi duo accentus. qꝛ in p̄cedenti dcōne mutaꝛ̄
principal' accentus de suo loco ad ultimū. et ipa
coniūctio enclética. que debet uel deberet naturali
ter acui. cū sit b'uis. ibi ḡuatur. Et hoc ideo con
tingit. qꝛ cum deberet ḡuari si p̄cederet oporteret
eam eundem accentū seruare posterius. quem ha
buisset prius. Et sic amisso pn̄cipali accentu. pro
fertur cū p̄cedenti dcōne. ac si esset vna dcō secū.
Qn̄qꝫ tamen non inclinat accentū p̄cedentis sill'e
qd' accidit ꝓpter corrupcōnem p̄cedentis uocalis
ut heccine. cū deberet dici heccene. Corrupta ē eniꝫ
ibi sillabica adieccō. qꝛ non erat de substantia dcō
nis. nec habebat aliquem accentū p se. cū careat
significacōne et non sit dcō. Et hoc factū ē causa
maioris elegantie. ul' causa necessitatis. qꝛ non ē
ponēdus pn̄cipal' accentus. sup aliquā sillabicam
adieccōnem. cū penitus careat sensu. et sic necessi
tas cogit eam corripi. ne diceremus heccine. posi
to accentu acuto sup pnl'. Similiter vndiqꝫ et de
niqꝫ non inclinant accentuꝫ. quia p̄cedens uocalis
corrupta est. Nam vndiqꝫ componiꝛ̄ ex vn̄ et qꝫ
deniqꝫ ex denuo et qꝫ. Causa quoqꝫ dr̄ntie amittit
qn̄qꝫ coniunctio enclética vim suam. ut itaqꝫ. uti
qꝫ. an̄penl' acuta. qn̄ sunt composite dcōnes. Cum
uero sine compōne accipianꝛ̄. hn̄t accentū super
pnl'. seruata natura ipsius enclesis. et merito. quia
melius seruat vim suam coniūctio enclética ext'
compōnem ꝙ in compōne. Similiter cessat incli
nacō p̄cedentis sill'e. qn̄ coniūctio enclética cōiū
git monosillām dcōnem. ut mulier uir qꝫ currūt.
Non enim inuenit an̄ finalem sillām ꝙ inclinet.
Dicūt eciam quidā. ꝙ causa interrogacōnis cōiūc
tio enclética amittit vim suam. ut currit ne sortes
plato qꝫ. uidetur eniꝫ acui. Ad hoc dico ꝙ coniūc
cōnes encletice causa corrupcōnis uel dr̄ntie uel
monosillabe dcōnis. amittūt inclinacōnem p̄cedē
tis sillabe. ipse tamen semp ḡuantur. Sed cā int'
rogacōnis nullo mō. ut legis ne. mō enim inclina
tur accentus p̄cedentis sillabe sup ultimā huius
ūbi legis. ꝫ ipsa coniūctio uidetur ibi retinere ge
neralem accentū. i. acutū. quod alibi non facit. et
hoc contingit ex mō interrogandi. Enclesis eciam
facit ut dicamus ubiqꝫ. penl' acuta. ꝙuis ipsa sit
cōmunis. i. longa et b'uis. Vel dicamus ꝙ in ac
centu potius sit credenduꝫ longitudini ꝙ b'uitati
cū longa sit dignior b'ui. Rectius ergo uideꝛ̄ ꝙ cō
iūctio enclética in fine interrogatiue orōnis posita
quantū ad accentū orōnis ac. ꝙtū ad se ḡuatur
Et quod dicimus de hac coniūctione qꝫ. possimus
dicere de eadem qn̄ ē sillabica adieccō. ut pleriqꝫ
pleraqꝫ. pleꝛūqꝫ. ul' sufficiat rō supius assignata. p̄
fertur eciam encletice hec ꝓpō cū. quādo ꝓponitur
hijs ꝓnominibus me. te. se. nobis. uobis. qꝛ ipsa
ḡuatur. ac si esset vna dcō cū pronomine p̄ceden
ti. cū deberet acui. eo ꝙ b'uis. Et ponit accentum
circūflexum sup ultimā sillām p̄cedentiū ablto꜡.
et sic inclinat. ut nobiscum. uobiscum. ꝫ p̄cedente
monosillabo abltō. non uidetur inclinare. cū ipe
abltūs p se circumflectetur. ut mecū. tecū. secum.
nisi dicamus ꝙ inclinat accentū ad se. eo ꝙ ipsa
preposicō inclinatur. i. ḡuatur. hoc autē fit. quia
cū deberet illis abltūs ꝓponi ut ḡuaretur. sicut fa
cit cū alijs ablañs. oportet ꝙ postposita faciat il
lud idem. i. ut grauaretur. Postponitur autē hu
ic ablatō nobis. causa uitandi cacephaton. Alijs
autē ablñs eiusdem modi postponitur causa cō
sortij. Si uero postponatur alijs ablñs acuitur ut
qui cūqꝫ. quibus cum. et hoc ideo. quia p̄t ꝓponi
ut cū qui. et cū quibus. sicut uult p̄s in xiiij lib'.
ꝓpōnum g. dicens. cū p solam appōnem inuenitur
nec miꝛ꜡. cū loco eius in compōne semp con per o
componaꝛ̄. ut coniūgo. Et ita cū ꝓposicō qn̄ pro
nominibus postponitur. enclética uice fungitur. ut
mecū. tecū. secuꝫ. nobiscum. uobiscum. Alijs uero
postposita acuitur. ut quo cū. qua cū. qui cū. qui
bus cū. Et in xij libro ꝓnominū g. dicit p̄s. Me
cū aut tecū. secū. nobiscum. uobiscum. p anastro
phen cū ꝓnomine ꝓpō cum. Quoniā si dicam ꝓp
ter te. et te ꝓpter. idem significo. Et cū quibus. et
quibus cū. sic cum me et mecū. Nam antiquissimi
utꝛ꜡qꝫ dicebant. ꝫ in plurali p̄me psone cacepha
ticam dicere solebant p anastrophen. nobiscū pro
Distincco impedit regulas qn̄qꝫ ¶ cum nobis
natural' accentus. Distincco namqꝫ est causa
quare omnia composita ab inde habeant accētū
acutū. sup antepnl'. ut exinde. dein̄. ꝓin̄. subin̄. cū
pnl' que ē longa pōne deberet ꝫm regulam acui.
Pris autē hoc dicit fieri p grecismū. quia ideꝫ con
tingit in quibusdam adūbijs grecis. et ideo fit ne
prepō uideatur p appōnem uenire si ḡuaretur. a
cuitur ergo. ut on̄datur ꝙ per compōnem uenit
Vn̄ in xiiij libro c. sic dicit p̄s. Cum apud grecos
prepō composita cū dcōnibus alijs quibusdā pnl'
hn̄tibus acutam. antepnl' eam facit. si addit signi
ficacōni aliquid. apud nos quoqꝫ in vno adūbio
hoc solꝫ facere. inde. deinde. exinde. proinde. pinde
subinde. ne si ḡuareꝛ̄ ꝓpō. p apposicōnem esse pu
tetur ante adūbium. qd' fieri non licet Et in xij li
b. dic̄ Inde et ex eo cōposita. deinde. subindē. pinde
exinde. omnia antepenl' hn̄t acutam. uel qꝛ p ad
ieccionem hn̄t de. ut quibusdam uidetur. vnde fre
quenter inuenimus exin. dein. Vel magis qꝛ ꝓpō
nes sepate ḡuantur ut coniuncte eē on̄danꝛ̄. acu
tū in hijs assumpꝫunt accentū. qm̄ coniunccio si
et ne adūbio cū. ꝓponunꝛ̄ qn̄qꝫ. ut sign̄. neqn̄. ꝛc̄
ut dixi sup̄ de compositis a qn̄. in impedimento
enclesis ¶ Sed uidetur ꝙ eadem rōne possit dici
deintus. abintus. delonge. deorsum. desursum. an̄
pnl' acuta. Item p̄s in li de accentu. dicit ꝙ om̄ia
adūbia composita que a ꝓpōnibus componuntur

sub uno accentu pronunciāda sunt.ut deinde ex
inde.ꝫ deind.exinde.de quibus exemplificat ꝓs
anpnl' acuunt.Ergo a simili alia adūbia compo
sita a preponibus.ut deintus.delonge.deorsuz.et
huiusmodi.uidisti quia ꝓs dicit.ꝙ adūbia cōpo
sita a ꝑponibus.sub vno accentu debent proferri
tamen non dicit que sillaba debeat acui.penl'.an
antepnl'.Et ideo circa hoc ē multiplex opinio.q̄
dam eniꝫ si queritur ab eis sup quam sillām obs
uandus ē ille vnus pͥcipal' accentus.Dnt ꝙ fac
ta consideracōne ad ꝓpriam legem et naturaꝫ ac
centuandi.debet acui in penul'.cū sit longa pōne
facta autem consideracōne ad ambiguitatē remo
uendā.que posset esse.utꝝ sit vna dcō ul' orō.de
bꝫ acui in anpenultima.Vn̄ diūsimode diūsi cōsi
derando.ipsa diūsimode ꝓnūciant.Et ista fuit o
pinio fratris roberti anglici.Alij dicūt ꝙ semper
antepnl' debet acui.ne uideantur esse due ꝑtes.ut
deiñ.aliqn̄.delonge.deorsum.desursum.deinceps.
Sunt eciam alij qui dicūt.ꝙ composita ab iñ et
qn̄ acuūt antepenl'.Alia autē adūbia a prepōne
composita.et adūbio hn̄te longam pnul'.acuūt
antepenl'.ẜm regulam genalem accentus.Accipi
ūt autē quedā scꝫ composita a longe et contra.ut
alonge.delonge.econtra.decontra.Item excipiunt
deinceps.enimuero.et composita ab intus.ut de
intus.abintus.Ista ẜm eos antepenl' acuūt.sicut
deiñ et siquando.ne scꝫ uideantur esse due partes
Sed deorsum.desursum.et similia.acuūt pnl'.Sed
non uidetur aliqua rōnabilis causa quare potius
delonge et alia que a regula generali accentus ex
cipiunt' antepnl' acuūt.q̄ desursum et deorsuꝫ.et
huiusmodi.Alij dicūt ꝙ semp in predictis serua
tur regula accentus generał.Vn̄ penl' debet acui
cum sit pōne longa.nec excipiunt nisi composita
ab iñ.Et isti muniunt se autoritate ꝓs.qui dicit.
ꝙ in vno adūbio antepenl' acuitur.ut iñ deinde
ꝛc.ut dictū est sup.Et ista opinio magis uidetur
esse ẜm artem.et intencōnem ꝓs.Et istius opini
onis fuit hug.Vn̄ ipse dat talem genalem regu
lam.in libello de dubio accentu.siue in rosario di
cens.Est genalis regula quā ex ūbis ꝓs in tracta
tu preponis apte diligentia lcōris poterit elicere
Si aliquod adūbiū pnl' hn̄s longam componat'
cum ꝑpōne.compositū iñ acuit ipsam pnl'.ut alō
ge.excepto vno solo.scꝫ iñ.a quo et prepōne cō
posita omnia ac' anpenul'.ut exiñ.ne uideant' es
se due ꝑtes si acueretur pnl'.Ex hac regula patet
ꝙ exiñ.perinde.proiñ.subinde.deiñ.debet dici.ut
acutus accentus sit in antepnl'.Item ex hoc patꝫ
ꝙ debet dici alonge.delonge.econtra.abintus de
intus.deorsum.desursum.ut acutus accentus sit
in pnl'.Ad eoꝝ similitudinem dicimus esse dicen
dū deinceps.alioquin.aliūde.et similia.ut acutus
accentus sit in pnl'.licet non sit composita a ꝑpō
nibus et adūbijs.nam deinceps est compositum
a de et incepto.aliūde ab alijs et vnde.alioquin
alio et quin.Dicūt tamen quidam.ꝙ alioqn̄ cō
ponitur ab alio inquantū ponit' adūbialiter.qd
quia habet ultimā cōmunem.dicūt ꝙ alioqn̄ in
pnl' p̄t corripi et produci.ut dicatur alioquin pnl'
acuta.ul' alioqn̄ antepnl' acuta.Sed ad hoc dici
p̄t.sicut sup dictum ē de ubiqꝫ.ꝙ in accentu poti
us ē cedendū longitudini q̄ bꝛuitati.cū longa sit
dignior bꝛui.Et dicit eciā hug.ꝙ si inueniat' ali
quid cont' hanc regulam in libro de accentu.Dicē

dum ē ꝙ ille liber non ē autenticus.nec credit ꝙ
ꝓs eum composuit.ul' si composuit eum secutus
ē ibi opiniones alioꝝ circa predcā.Sed in maio
ri uolumine sentit quod dictuꝫ ē Et in ista opini
one sequor eum sine p̄iudicio alioꝝ opinionum
Ad ꝑmū ergo quod obijciebatur.ꝙ scꝫ eadeꝫ rō
ne qua dr deiñ antepenl' acuta.ne uideantur esse
due ꝑtes orōnis.ut dicit ꝓs.Potest eciam acui ā
tepnl'.ut delonge.deintus.deinceps.deorsuꝫ.desur
sum.et similibus.Dico ꝙ racō ꝓs est aliqualiter
probabilis.non sufficiens.non necessaria.Vn̄ fun
damentū illoꝝ qui dicūt ꝙ dn̄dum est alonge de
orsum et huiusmodi antepnl' acuta.ne uideantur
esse due ꝑtes debile uidetur.q2 ita a simili posset
argui.ut dicit hug.ꝙ eadem rōne pnl' de induco
cis.et indico cis.g̃uanda est.et antepnl' acuenda
ne uideant' esse due ꝑtes.quod friuolum ē. ¶ Si
adhuc instes.et dicas.quare potius antepenl' in
compositis ab iñ acuitur.q̄ antepnl' alioꝝ p̄dic
toꝝ.scꝫ delonge.deintus.deinceps.deorsum.desur
sum.et similiū.Rn̄deo.ꝙ procul dubio hec ques
tio multū uidetur augere.oportet siquidem inue
nire rōnem spālem.quare potius cōposita ab iñ
antepenl' acuant.q̄ alia adūbia predcā consimili
ter composita.Sed que ē illa.dico hoc specialiter
in compositis ab iñ accidisse.q2 in omnibus com
positis ab hoc adūbio iñ concurrebant sillabe p̄
pōnales.i.hn̄tes materiā ul' ymaginem ꝑpōnum
ita ꝙ si pnl' acueretur.iam uiderent' esse tres pre
pōnes in illa iunctura.Et sic causa distinguendi
ꝙ ultime due sillabe tamq̄ ꝑpōnes in illa iūctura
non sument'.ꝫ tamq̄ adūbium vnū.vn̄ accētus
ad ꝑmam sillām trahitur.Hoc autem non conti
git in illis adūbijs scilꝫ deintus.abintus.delonge
deorsum.deinceps.decontra.et similibus.Et ideo
patet.ꝙ debent pnl' acuere.sicut regula docet.Et
hoc sentit magister bene.Predcā opinio est eciaꝫ
ẜm ꝓs.qui dicit.ꝙ in vno adūbio inde solemus
hoc facere.ut sup dixi.ꝙ scꝫ antepnl' acuatur.ut
deiñ.Sed uide.quidam hoc sic exponūt.In vno
id ē in vna ꝑte.et que sit illa ꝑs pris exponit di
cens.In vno scilꝫ adūbio.Sed hec expō non con
cordat cuꝫ textu.ymo potius discordat.q2 statim
sequitur.inde.vn̄ textus et in xiiij li.quem supra
posui dicit.Apud nos in vno adūbio hoc solꝫ fa
cere inde deinde.scꝫ ꝙ antepnl' acuitur.uide sup
Vn̄ spāliter et singulariter exponit de h̄ adūbio
iñ.Ad aliud quod obiciebatur de ꝓs.de accentu
ubi dicitur.ꝙ omnia adūbia composita a ꝑponi
bus sub vno accentu ꝓnūcianda sunt.ut deinde
exiñ.Sed ista de quibus exemplificat antepenul'
acuunt.ergo et alia aduerbia composita et consi
milia.et delonge deorsum ꝛc.Dico ꝙ non sequit'
q2 uidelicet similitudo attenditur in gn̄ali.hoc ē
dictū.sicut ista composita deiñ exinde ꝓnūciant'
sub uno accentu Ita alia composita de ꝑpōne et
adūbio.ut delonge.deorsum.et similia.sub uno
accentu ꝓnūcianda sunt.Non tamen eo accentu
quo deinde.et alia composita ab iñ.q2 iam in ma
iori uolumine ꝓs declarauit ꝙ in hoc vno aduer
bio iñ.hoc solemus facere.ꝙ scilꝫ ab eo composi
ta.et ꝑpōne hn̄te pnl' longam.anpnl' more grecoꝝ
causa dr̄ie acuatur.Sed sub vno accentu debēt
ꝓferri acuto posito qn̄qꝫ sup antepenl' si pnl' sit
bꝛuis.ut de ꝓpe.Qn̄qꝫ sup pnl'.si pnl' sit pōne lō
ga.ut delonge.desursum.deintus.et sic de consimi

libus.Composita eciā ab hoc adūbio qn̄ acuunt
antepnl'.ꝫ non causa dr̄ñtie ul' distinccōnis.sicut
composita ab in̄.Sed potius ꝓpter enclesim uel
consortiū.sicut plenius on̄sum est sup̄ in impedi
mento enclesis.Distinccō eciam impedit regulas
naturalis accentus qn̄qꝫ in infinitis nominibꝫ et
adūbijs.que interrogacōnem uel relacōnem hn̄t
Similiter in ꝑpōnibus et coniunctionibus.de qui
bus taliter ē notandū.Omne interrogatiuū inter
rogatiue positū.seruat naturalem accentū.ut q̊s
acuitur eniꝫ.ꝫ qui circūflectitur.Similiter qualis
interrogatiue positū circūflectit p̄mam.Idem con
tingit qn̄ interrogatiua pn̄r infinite.qꝛ ꝩuāt na
turalem accentū.Sed circa hoc infinitiuū qui sciē
dum ē ꝙ habet duplicem infinitateꝫ.Nam q̄ndoqꝫ
equipollꝫ huic infinitō quis.ut nescio qui currat
id ē quis.et tūc circumflectitur.Qn̄qꝫ requirit duo
ūba.ut qui interficiet tirannū p̄miū accipiet.id ē
quicūqꝫ.Et tūc habet accentū contrariū interroga
cōni.i.ḡuem.Idem de consimilibus infinitis dicē
dum ē.ut qualis.quantus.qualiter et quantū ꝛc̄
et seruetur idem tam in n̄tō q̄ꝫ in obliquis.Cum
auteꝫ huiusmodi interrogatiua ponūtur relatiue
distinguendū est.qꝛ si ponūtur in contextu.i.in
eadem clausula cū suo an̄cedente ḡuantur p om
nes sillabas.et hoc ē in locucōne poni.ut homo
qui currit mouetur.et qualiter legit sortes legit
plato.Si uero p se ponanꝰ.i.ext' contextum.ꝫ
est in alia clausula.tūc acuūtur in illa sillaba ad
quā ptinet regularis accentus.ut sortes currit qui
mouetur.i.sortes currit et ipse mouetur.ita sumi
tur ibi.Qui fuit iacob.qui fuit ysaac.qui fuit a
braam.Sunt enim huiusmodi nomina et aduer
bia qn̄qꝫ inceptiua clausulaꝝ.et tūc faciūt relacō
nem explicitam.et oportet ꝙ tunc acuantur ad
on̄dendū hanc vim.Qn̄qꝫ inseruntur clausule sui
an̄cedentis et tūc faciūt relacōnem implicitam.vn̄
trahūtur ab an̄cedente suo.et iō tūc amittūt na
turalem accentū et reguntꝰ graui.Quidam ūo di
cūt relatiuū in locucōne poni qn̄ immediate ad
iūgitur suo ūbo.ꝫ ext' locucōnem qn̄ dcōnes al
terius capituli cadunt inter relatiuū et ūbum.ut
petrus ē amicus meus qui cū ad eū uenissem cu
rialiter me recepit.habet autem predcā distinccō
locū in omnibus interrogatiuis nominibus et ad
ūbijs que relatiue accipi pn̄t.ut quis.qual'.quā
tus.quot.quotenus.cuius.et cuias.quo.qua.ubi
et vn̄.qn̄.cur.quantū.qualiter.et quotiens.

Causa quoqꝫ **De accentu ꝑpōnū xxvij.**
distinguendi.ꝑpōnes uariant accentus su
os.et merito.quia magis coherent q̄ꝫ alie
dcōnes.Hic autē large accipiunꝰ ꝑpōnes.scꝫ taꝫ
uere q̄ꝫ adūbiales.que aliqn̄ casui seruiūt.sic do
natus enumerauit.De hijs ergo sicut uult p̄s in
xiiij li.tres regule danꝰ tales.Prepōnes p se pro
late acuūtur in fine.Hoc sic intelligimus.scꝫ qn̄
ponūꝰ materialiter.ut ad que p̄s ē .Secūda regu
la ꝫ est.Omnis prepō ꝑposita suo casuali.ut ex
tra domū.ul' interposita suis casualibꝫ ut domuꝫ
ext' tuam.ul' ꝑposita casui relato ad suū casuale.
ut ext' mūdi terminos ḡuatur omnibus sillab.lo
cus enim tal' habet se ad modū materie rōne p̄n
cipij.Et ideo amittit regularem accentū.Tercia re
gula ē hec.Prepōnes postposite casualibus quos
exigunt.ul' posite per defectū ūboꝝ.ut o uiri so
la mei sup astionatis ymago.i.fratres.ul' posite
in fine.ut mille homines uenere sup̄.seruant ge
neralem regulā accentuū.que ē ut monosillabe p̄
pōnes acuanꝰ.ut trans.per.et dissillabe acuant
pnl'.ut uado renum ultra.nisi dr̄ñtia ꝓhibeat.ut
maria omnia circū.ꝫ eni ccū ac ultimā ne puteꝰ
eē nom̄.et nisi de necessitate postponatur.ut cuꝫ
Vn̄ non acuitur ꝫ ḡuatur post illos qn̄qꝫ abltōs
me.te.se.nobis.uobis.quibus non debet preponi
¶ Ex predictis patet.ꝙ sine prepō qn̄ preponitur
casuali ḡuatur in utraqꝫ sillaba.ut sine timore.ꝫ
qn̄ postponiꝰ acuit penl'.ut te sine nil altū mens
inchoat.ut dicit p̄s in tractatu ꝑpōnum.Ex hoc
eciā constat.ꝙ tenus qn̄ casuali postponitur acu
it p̄maꝫ.ut oretenus.qꝛ seruat generalem regulā
accentus.Et scias ꝙ ūsus postponiꝰ accusatō et
trahit ip̄m secū ad faciendū vnuꝫ adūbiū locale
ut ytaliāūsus.vn̄ ille accūs amittit generaleꝫ ac
centuꝫ.et ḡuatur omnibus sillabis.Vel dicaꝰ ꝙ
sunt due ptes.et ūsus inclinat accentū p̄cedentis
dcōnis ad hanc sillām uer.vnde oīs alie ḡuanꝰ
et illa sola ibi circūflectitur.et sic ē enclesis.Vnde
dicit p̄s in xv li.ytaliam ūsus.ciciliam ūsus.ipse
accentus esse composita monstrat.Nisi dicamus
ꝙ ūsus ibi declinat sup̄ dcā nomina.cōiūccōnes
quoqꝫ causa distinccōnis uariant accentū.qꝛ ꝑposi
te omnibus ḡuanꝰ sillabis.ut sortes currit ergo
mouetur.Postposite uero seruant regulareꝫ accē
tuꝫ.ut sortes currit mouetur ergo.Preter encleti
cas.que postposite ḡuantur.quemadmoduꝫ si p̄
ponentur.Magis autē applicantur iste tres qꝫ ne
ue q̄ꝫ alie coniūccōnes subiūctiui ordinis.et ideo
fuerūt potius encletice.Distinccō insup regularis
accentus cogit accentum in alijs sillabis qn̄qꝫ cor
rumpi.ut arpinas pnl' ḡuata.cū sit longa.debēt
enim acui.Sed cogit eam ḡuari circūflexus accē
tus.qui est sup ultimam.similiter pasiphe ḡuat
mediam.q̄uis ipsa sit longa ꝓpter ultimā circum
flexam.Similiter meimet ḡuat mediam quāuis
longam.quod facit accentus acutus positus sup̄
p̄mam sillām p se.quia sillabica adieccō non po
tuit mutare accentū in ꝓnomine.Vn̄ sicut ego
et mei acuunt p̄mam p se.ita seqn̄te sillabica ad
ieccōne.ut egomꝫ.meimꝫ.id cōtingit in cōpositis
ab ꝫ ūbo fio qn̄ signat passioneꝫ.ut tepefio fis se
cūda enim et tercia psona ꝓpter consortiū prime
hn̄t accentū sup hanc pnl' sillām fi.quā secunda
psona circūflectit.sed tercia psona acuit.et iā cor
rumpitur accentus p̄me sillabe.que esset regula
riter acuenda.Sed ꝓpter pn̄cipalem accentū ulti
me sillabe ḡuatur.Similiter ab hoc ūbo facio ḡ
uant antepnl' in impatiuo cū deberet acui ꝓpter
seqn̄tem b̄uem.ꝫ quia est pn̄cipal' accentus sup
hanc sillām fac.Ideo oīs alias ptes oportet gra
uari.ut tepefac.benefac.Similiter causa distincti
onis ponimus accentū sup hanc sillām li in hoc
dtō alicui.qui apud metricos accipitur ꝓ trissilla
bo.Vn̄ accentus deberet esse sup p̄mam sillabaꝫ
ꝫ respicimus in accentu modulacōnem ꝓsaicam
que accipit illū datiuū pro trissillabo.Et ideo po
nitur ibi accentus sup hanc sillām li.tamē̄ꝙ esset
penul'.Idem contingit in multis uīs.ut pompei
uultei.que dn̄r accentū habere sup p̄mam sillām
qꝛ bissillabi sunt apud metricos.ꝫ causa concisio
nis hn̄t accentū sup hanc sillām e.sicut in integ̊s
erat.qꝛ ꝓferūtur in prosa tamē̄ꝙ trissillabi.De ꝫ
eciam supra dixi in impedimento concisionis.

Queri hic pt. Quare adūbia hn̄t accentus de
terminatos. siue ꝑponantur. siue postponan
tur. nisi fuerit dr̄ītie causa. ꝑpō uero non. Item q̄
ramus quare prepō ꝑposita suo casuali grauatur
omnibus sillabis. postposita uero acuit᷑ in princi
pio. et retinet generalem modū accentuandi. nisi
fuerit dr̄ītie causa. Solucō. Ad ꝑmū dico. ꝙ adū
bia determinatam hn̄t significacōnem respcū ꝑpō
nū. et eandem siue ꝑponant᷑ siue postponantur re
tinent. Et ꝓpterea non mutant suos accentus siue
sint añ siue post. Prepōnes uero non similiter ha
bent determinatam significacōnem. nec eandeꝫ cū
ꝑponūtur ul' postponunt᷑ ꝙ prepōnes signant eā
dem habitudinem que ꝑ casuale signatur. vn̄ ea
rū significacō ab adiūccōne casual' determinatur
Item non habent eandem significacōnem qn̄ pre
ponūtur et qn̄ postponūtur. ꝙ cū ꝑponūtur mo
dum ꝑpōnis hn̄t. qn̄ autē postponūtur suis casu
alibus q̈i modū adūbij hn̄t. Greca enim qn̄ respi
cit casuale et ei defuit prepō est. et significacōnē
prepōnis ꝓpe habet. Qn̄ enim ꝓfertur sine casu
ali magis adūbium ē. et sic habet aliam significa
cōm. in ꝑponendo et postponendo. et ꝓpterea nō
hn̄t vnū modū accentuandi determinatum. ꝫ di
ūsificatū. ¶ Ad secundū dicendū. ꝙ prerepō signi
ficat eandem habitudinē que ꝑ casuale signat᷑ et
hoc habet cū ꝑponitur. et ꝓpterea vnit᷑ cum suo
casuali q̈i indiuisum ab ipso. Vn̄ respicit casuale
sicut sillaba respicit dcōnem cuius est ꝑs ab ipsa
diuisa. Et ad hoc designandū ğuatur in omnibꝫ
sillabis cū ꝑponitur. et tūc habet naturalem accē
tum ꝑpōnis. ꝙ retineat ꝑ modū et ad modū vni
us sillabe. Qn̄ autem postponitur suo casuali nō
retinet naturalem ordinationem nec ponitur sub
dcōne que consignificet idem quod ipsa significat
indiuisum a suo casuali. vn̄ quia mutat ordinacō
nem debitā ꝑpōnis. mutat et accentum debitū ei
dem. Et hoc dupliciter. Si enī habeat concidentiā
cū alia ꝑte orōnis acuitur in fine. ꝓpter ambigu
itatem tollendā. sicut sup̈ dictū est de hac dcōne
pone. Si autē non habeat concidentiā cū alia ꝑte
orōnis tūc retinet modum accentuandi gen̄alem
et ac in ꝑncipio ul' in medio. sicut terminatur ad
fferet

De interiectione xxvij.

¶ Interiectiones ut dicit ꝑs in lib' de accentu. nul
lam certam regulam accentuandi tenent.
Aliqn̄ enim hn̄t ꝑncipalem accentū in ultima sil
laba. aliqn̄ in pnl' ul' añpnl'. Potest hic queri de
eo quod dicit ꝙ interiectiones non ꝓuant regulā
determinatam accentuandi. cū acuant᷑ aliqn̄ in fi
ne aliqn̄ in medio. uidetur enim ꝙ implicet oppo
sita. ꝙ si hn̄t in medio ul' in fine accentū habent
accentū determinatū. Et dicit ꝙ non. Et tamen di
cit ꝙ hn̄t accentū in medio ul' in fine. Itē in ma
iori dic. li xv. g. ꝙ interieccōnes non hn̄t certos ac
centus. Sed habere accentuꝫ in medio ul' in fine
ē habere accentū determinatū. quare sibi contdic
Solucō. ꝙ dicit ꝙ non seruant certos accentus ꝫ
intelligendū est ꝓut ꝓferūt᷑ sine deliberacōne. scꝫ
qn̄ significant affcūs subito ꝓlatos et sine delibe
racōne animi. et hoc uidetur uelle ꝑs. qui in fine
xv lib dicit. Optime de accentibꝫ interieccōnuꝫ do
cuit donatus. ꝙ non sunt certi. Quippe cū et abs
condita uoce. i. non plene expssa ꝓferant᷑. Et ꝙ
ꝑ affcūs cōmoti qualitate confundūtur in eis ac
centus. Aliqn̄ uo significant affcūs ꝓlatos cū de
liberacōne. et tunc ꝑn̄t retinē certū accentū in me
dio ul' in fine. Et sic non ē contrarietas in dictis
autoris. Aliter. Hoc quod dicit ꝑs. ꝙ interiectio
nes non hn̄t certos accentus. Hoc ē ꝙ non hn̄t
accentus determinatos circa aliquē locū uel in fi
ne tantū. ul' in medio tantū. ꝫ nūc in fine nūc in
medio. ꝫm diūsas dispōnes ipsius ꝓferentis. Pe
nes hoc enim ꝙ ipse ꝓferens afficitur magis fa
ciendo moram sup̱ vnā sillām q̄ꝫ sup̱ alteram. uel
magis deꝑmendo vnā q̄ꝫ alterā. siue sit media siū
ultima. penes hoc diūsificant᷑ accentus interieccō
nis. ita ꝙ non habꝫ ipsum certum nec in certo lo
co. Sed hoc ꝙ dicit interiectionem accentū habē
in medio ul' in fine. hoc ē intelligendū ex disposi
cione illius ꝓferentis siue eius qui afficitur. ꝑt e
nim sic disponi ꝙ eleuet silbam mediam uel ulti
mam indifferenter ul' deꝑmat Dico autē ꝙ inter
ieccōnes habeant accentū sup̈ locum debitū et de
terminatū. scilꝫ qn̄ ꝓferunt᷑ cū delibacione ut dic
tum ē Tunc queritur rō quare mag̃ ꝓuent accen
tū sup̈ silbam mediam ul' ultimam q̄ꝫ sup̈ ꝑmaꝫ
Racō autē talis ē scilꝫ ut in eod̈ ꝫm naturam ꝑ
artem reducat᷑ ad ordinacōneꝫ. ꝙ ita ē in ūitate
ꝙ interieccōnes signant affectus prolatos subito
Et ꝓpterea in fine ꝫ naturam maxime fit deꝑssio
ꝫ accentus ꝑncipalis cum consistat in eleuatione
moderat depressionem. et ꝓptēa ad ꝫ ꝙ ista ordi
nacō ꝫ naturam que ē in deꝑmendo reducatur ad
ordinacionem ꝑ artem. tenet interieccō accentum
in fine uel in loco ꝓximo ipsi finj.

De accentu autē barbaroꝝ nominuꝫ. incerti su
mus. ꝙ barbari aliter ꝓnunciant q̄ꝫ nos. tn̄
ut sepius. barbare dcōnes apud latinos in fine ac
centuantur maxime si sint indecli. ut iacob. esau
osanna. amen. Doctrinale Omnis barbara uox n̄
declinata latine. accentuꝫ sup̱ extremam ꝓuabit a
cutuꝫ Hec de accentu scriptori si non lectori cōme
morasse sufficiat. Nunc de ethimologia et dyasin
tastica quasi mixtim aliqua disseramus

Incipit tercia ps de ethimologia. xxviij

Ethimologia ut sup̈ in ꝑncipio
huius operis dixi. dr̄ ab ethi
mon qd̈ est ueꝝ. et logos ser
mo Inde ethimologia. i. trac
tatus de ūitate omniū ꝑcium
oracōnis absolute Et sub ista
comp̄hendunt᷑ octo ꝑtes orō
nis et coꝝ accidencia. de q̈bus
aliqua tangam Et maxime de nomine. et ūbo et
ꝑticipio Et ꝑmo de nomine In fine eciam subiū
gam de constructione et regimine ¶ Nomē ergo
ut dicit ꝑs in secundo maioris. Est ꝑs oracionis
que unicuiqꝫ subiectoꝝ corꝑm seu reꝝ cōmunem
ul' ꝓpam distribuit qualitatem Nomini accidūt
sex. species. qualitas. genus. nūs. figura. casus.
Species ē original' dispō nominis ꝑ quam fit
ꝑmitiui ul' deriuatiui discrecō. Nominū itaqꝫ
aliud ꝑmitiuū. aliud deriuatiuū. Tam ꝑmitiuorū
q̄ꝫ deriuatiuoꝝ aliud ꝓpꝛium. aliud appellatm̄. Pro
ꝑum ꝑmitiuū ut nilus. Propriū deriuatiuū ut ni
lius. Primitiuū appellatiuū ut mons. Deriuatiuū
appellatm̄ ut montanus. Propꝛium nomen ē illud
quod ꝑuatam subam et ꝑuatam qualitatē desig
nat. ut martinus. Appellatiuuꝫ nomen ē illud qd̈
naturaliter est cōmune multoꝝ. quos eadem sub
stantia ul' qualitas generalis ul' spālis iūgit. Ge

neralis ut animal Spālis ut homo. Species ꝓpri
oꝝ nominū tantū sunt quatuor. nomen. ꝑnomē.
cognomen. et agnomen. de quibus infra in q̄nta
pte dn̄o concedente dicam in suis locis. ¶ Multe
alie sunt spēs nominū. sicut ꝑs enūat in maiori.
Sed spēs de quibus h̄ intendimus sunt decem scꝫ
adiectiuū. relatiuū. collectiuū. complexiuū. ꝓno
micū. possessiuuꝫ. compatiuū. suplatiuū. diminuti
uū. denominatiuū. Sed anteq̄ꝫ de ꝑdictis determi
nemus. aliqua dubitabilia circa deriuatiuam spe
ciem moueamus. ¶ Quero ergo ꝑmo quō sumā
tur ista uocabula ꝑmitiuū et deriuatiuū. Ad hoc
dico q̄ ista uocabula sumūtur transsumptiue. ꝑ
mitiuū enim tractū est a fonte in quo ꝑus appet
aqua ueniens ꝑ occultos meatus. Deriuatiuū au
tem tractum ē a riuo defluente ab ipso fonte. vn̄
sicut riuus ab alio riuo p̄t deduci. ita vnū deriua
tiuū ab alio deriuatiuo trahit originem. ꝟ fons et
riui ad faciendū flumen decurrūt. et tam ꝑmitiua
q̄ deriuatiua orōnem que p̄t dici flumen efficiūt
Omnia enim flumina exeūt a mari. et in mare tā
dem redeunt. et mare non redundat. Sic oīs orō
nes a grāmatica suam trahūt originem. et in ean
dem redeunt. et tamen ḡmmatica nō redundat. qꝛ
sicut orō trahit originem a ptibus. et ptes a silla
bis. ꝟm materiam uocis. et sillabe a literis. ita fit
resolucō in easdem. nec p̄t in hoc mari esse aliq̄
redundantia. qꝛ nichil p̄t grāmatice supaddi q̄tū
ad integratem artis. Qꝛ enim ḡmmatica dicatur
pelagus habemus a ꝑs dicente in prohemio suo
Quāuis ad herodiam scriptoꝝ pelagus. Oracius
quoqꝫ de isto fonte loquitur dicens. Greco fonte
cadent pte detorta. Idem eciā de flumine huius ar
tis inquit. Asciscet noua q̄ꝫ genitor ꝓduxerit usus
Vehemens et liquidus puro q̄ꝫ simillimus anni
Dcōnes enim qn̄qꝫ fluūt. et qn̄qꝫ arescunt. prout
usus approbat ul' recusat. ¶ Quero eciā. an ethy
mologia sit spēs deriuacōnis. ut cadauer q̄i caro
data vmibus. uidetᷣ q̄ non. qꝛ si hoc esset omnis
dcō posset dici deriuatiua. cū omnis dcō ethymo
logizari possit. dummō uelit aliquis meditari. Ad
h̄ dico q̄ ethymologia non est spēs deriuacōnis.
ꝟ quasi species. Alludit enim significacōni. trahen
do argumentum ꝑ lr̄as ul' sillās aliūde. ut bos q̄i
bonus operatur soli. Et mons q̄i moles opposita
nascenti soli. Et taurus. q̄i tuens agmina uaccaꝝ
robore uiriū suaꝝ. Et deus quasi dans eternaꝫ ui
tam suis. Et roma q̄i radix omniū maloꝝ auari
cia. Et homo q̄i hn̄s omnia manu omnipotentis.
qꝛ omnipotens omnia ꝑꝑ hominem creauit. et sin
ceris quasi sine carie. et sic de similibus. Non ē ta
men dicendū q̄ ab ill' deriuentᷣ ul' componantur
ꝑ que ethymologizantᷣ. De compositis eciam cō
sueuit dubitari. an a suis componentibus deriuē
tur. Pris dicit in libro constructionū q̄ sic. et meri
to. quia in̄ trahūt originem. Sed ꝟm hoc uidetur
idem esse spēs quod figura. quod esse non p̄t. ad
h̄ dico q̄ omnia composita a suis componentibꝫ
deriuantᷣ. non tamen spēs est figura. Spēs enim
respicit qualitatem. qꝛ esse ꝑmitiuū ul' deriuatiuū
est esse equale. ꝟ figura respicit quantitateꝫ. quia
si est simplex respicit vnitatem. Si uero composi
ta respicit binariū. trinariū. ul' quaternariū. Nam
ex pluribus q̄ quatuor dcōnibus nulla dcō po
test componi.

Similiter dubitatur. an ꝑncipale deriuetur a
sumpto. ut albedo ab albo. et bonitas a bono. di
cit ꝑscianus q̄ sic. et merito. qꝛ h̄ formantur ab
ill'. et sunt alterius institucōnis. ¶ Sed uidetᷣ q̄
potius sumptū deriuetᷣ a ꝑncipali. qꝛ est sumptū
ab eo ergo deriuatiuū. Et si illud est ꝑncipale er
go ꝑmitiuū respcū sumpti. Item ꝑncipale desig̃t
causam et sumptū effectū. Omnis autē causa na
turaliter ꝑor ē suo effcū. ars autē est ymago na
ture. ergo ad artem ptinet q̄ sumptū deriuetur a
principali. Solucō. Dico q̄ principale deriuatur a
sumpto ut albedo ab albo. ul' bonitas diuatᷣ a bo
no. hac rōne. quia sumptū est ꝑus sensu et poste
rius intellcū. Pncipale autē facit contrariū. Forma
autē concreta substantie ꝑus cadit in sensum q̄
in intellectū. ut bonus. qꝛ omnis compō ē uicina
sensui. Forma uero abstractius cadit in intellectū
q̄ in sensum. ut bonitas. Citius enī apphendo for
mam abstractam q̄ concretam. Sed ḡmmaticus
ꝓcedit magis ꝑ uiā sensus q̄ ꝑ uiā intellcūs. Et
ideo rcē dicit ꝑncipale deriuari a sumpto. et n̄ ecō
ūso. Principale eciam dr̄. non qꝛ sit ꝑmitiuū. sed
qꝛ est causatiuū. nec sumptū dr̄ eo q̄ sit deriuati
uū a ꝑncipali. sed quia est effectiuum. Et hoc to
tum speculatur anima intelligibilis.

Queritur insuꝑ. si fiat deriuacō tantuꝫ signifi
cacōne. dicit ꝑs q̄ sic. ut ab vno semel. quod
satis alienū uidetur. qꝛ eadem rōne mons p̄t deri
uari ab alto. Solucō. Dico q̄ recta et ꝓpa deriua
tio debet ymaginem uocis et significacōnis sui ꝑ
mitiui habere. sicut riuus sui fontis aquā redolet
et saporem. Qn̄qꝫ tamen degenerat deriuacō. sicut
filius a prē. quia non ymitatur primitiuū. nisi in
uoce. ut fere a ferus. et sane a sanus. hec eniꝫ ad
ūbia ueniūt ab illis. ꝟ multum distant a signifi
cacōne ipsoꝝ. Qn̄qꝫ fit deriuacō significacōne tan
tum. et hec habet se ad modū filij adoptiui. ut ab
vno semel. Non tamen eadem rōne mons deriua
tur ab alto. qꝛ ars requirit q̄ a nominibus nūa
libus trahantᷣ adūbia nūalia. ut ter quater et sic
deinceps. ꝟ hec non poterant stare sine suis prin
cipijs. scꝫ vnitate et binario. ergo cū hrēmus no
mina oportuit q̄ hrēmus adūbia eoꝝdem nume
roꝝ. et sic vnus adoptauit sibi semel et duo bis. ꝟ
ars non requirit q̄ ab adiectiuo dn̄dat nisi suum
ꝑncipale. altitudo ab alto. et sic nō fuit de arte q̄
mons deriuetur ab alto. sicut ergo est filius natu
ralis et legitimus. et ē filius natural' tantū. et ē fi
lius legitimus tantū. ita sunt tres spēs deriuacōnū
Deriuacō eniꝫ que fit uoce et significacōne est si
cut filius legitimus et naturalis. qui ē de legitimo
coitu natus. que fit uoce tantū p̄t dici spuria. sic̄
filius natural' tantū. qui spurius nominatur. que
autem fit significacōne tantū p̄t dici adoptiua. sic̄
filius legitimus tantum qui dicitur adoptiuus

Adhuc queritur. si ex formacōne semꝑ proue
niat deriuacō. Ita uidetur. qꝛ formacō q̄ndā
originem introducit. et sic creat deriuacōnē quod
si uerū est. ergo omnis gt̄us qui formatur a ntō
deriuatur ab eo. et omne passiuū erit speciei deri
uatiue. qꝛ formatur ab actiuo. dicet forsitan. qꝛ si
formans et formatū sunt diusaꝝ institucōnū est
ibi deriuacō. Contra. Participium futuri tempis in
rus formatur ab ultimo supino. et est alterius in
stitucōnis q̄ supinū. ergo pticipiū deriuatur a su
pino. ergo a nomine dn̄dit. non ergo a ūbo. Ead
rōne pticipiū futuri tempis in dus formatᷣ a ge

nitiuo p̄ntis temporis p̄ticipij quod ē alterius in
stitucōnis. ut legens legentis. Jn̄ legendus. Ergo
deriuat̄ ab eo. non ergo dn̄dit ul' deriuatur a uer
bo passiuo. Ad hoc rn̄deo. q̄ formacō qn̄q̄ indu
cit deriuacōnem. et qn̄q̄ non. Si eniȝ formans et
formatum ab eadem fuerūt ul' fluūt institutione.
tūc vnū ab altero non deriuatur. Vn̄ gtūs nō de
riuatur a ntō. q̄ vnius nature sunt. i. institucōis
Similiter actm̄ et passiuū in vna institucōne sig
nificant. Similiter p̄ticipia gerūdia et supina. ab
vna institutione cū suo ū̄bo dependent. Et ideo li
cet vnū formetur ab alio. non tn̄ deriuatur. Sed
omnia deriuantur a ū̄bo. Gerūdia eniȝ et supina
magis annexa sunt ū̄bis q̄ alia nomina. sicut pȝ
in coniugacōne ū̄boꝝ. At si formans et formatū
diuĩsas hn̄t institucōnes. ut albus et albedo. tunc
ē ibi deriuacō. Et sic alicubi ē formacō ubi non ē
deriuacō. et aliqn̄ est deriuatio ubi nulla ē forma
tio. et alicubi simul concurrunt.

De illa eciā deriuacōne que fit p̄ anthifrasim
. i. p̄ contrarium dubitatur. ut lucus a lucco
parca a p̄cendo. libitina a libendo. Dico q̄ rcā est
tal' deriuatio. q̄ fit uoce et significacōne. ȝ sicut ē
duplex finis in natura. scȝ consumens et consum
mans. Nam consumens ē ille qui destruit. Cōsum
mans ē ille qui p̄ficit. Ita oportuit in spē duos fi
nes interuenire. Cuȝ itaq̄ deriuatiua p̄mitant̄ sig
nificacōnem p̄mitiuoꝝ p̄ affirmacōnem. talis deri
uacō est consummatiua. Cū uero p̄mitant̄ signifi
cacōnem p̄mitiuoꝝ p̄ destruccōneȝ. talis deriuacō
est consumptiua. ut libitina q̄ non libet. Nam cer
tum ē q̄ uterq̄ finis. debetur substantie cū quali
tate. scȝ consumens et consummans. sicut enim p̄
ficitur. ita tandem consumitur. An trāslacio faciat deriuacionem. xxix.

De translacōne
similiter querit̄. an semp̄ faciat deriuacōnē
ut theos in̄ deus. patir in̄ pater. matros in̄
mater. Dicūt quidam q̄ sic. ergo ƀm eos ego tu
sui deriuatiua sunt. q̄ transferūtur de greco in la
tinū. ut dicit ps. Item ƀm eos vnū et idem nomē
est p̄mitiuū et deriuatiuum. ut etherem ul' ethera
quoniā grecus actūs debet esse p̄mitiuus. et lati
nus debet esse deriuatiuus. p̄mo omne nomen la
tinū erit deriuatiuū. cū possit grece declinari. et a
greco nomine deriuari. ut martinos ind̄ martinus
et p̄amos in̄ p̄amus. Ad hoc dico q̄ qn̄ latinuȝ
ē eiusdeȝ significacōnis prorsus cū greco nomine
ul' hebreo. nulla ē ibi deriuacō. ȝ solūmō quedā
detorsio vnius lingue in alteram. ut iacob ind̄ ia
cobus. Joseph in̄ iosephus. et deus non deriuatur
a theos. nec pater a patir. nec mater a matros q̄
idem sunt. nec drn̄t in significacōne. nec in modo
significandi. q̄ non est dicendū q̄ sit alius homo
cū quis loquitur grece. et alius cū loquitur lati
ne. Similiter non ē dn̄duȝ q̄ greci habeant alia
euangelia q̄ latini. q̄uis habeant alias uoces ul'
p̄nūciacōnes. At si latinū drāt a greco ul' hebreo
aliquantulū in significacōne uel in mō significan
di. ut non sit idem cū illo. tūc si translacō esset in
linguā latinam. tunc sine dubio ibi ē deriuacō. ut
gigno a geos quod ē terra. et olor oloris ab olō
quod est totū. q̄ totus ē albus. Et paclitus a pa
clisis quod ē consolacō. Et spūs a pir quod ē ig
nis. Et ita est caute de singul' iudicandū. Ita uult
magister hn̄. et sumit deriuacōnem stricte et p̄p̄e
et hūc sequor. Si autem infra in qnta p̄te aliter
dictum repies. scias me non hoc dicere asserendo
ȝ hugucōnis qui multū large sumpsit deriuacōm
opinionē potius recitando. Notis iam qōnibȝ
circa spēm deriuatiuam et solutis. nūc de speciebȝ
nominū sup̄ nūatis. et primo de adiectiuo ƀm or
dinem uideamus. De adiectiuis xxx.

Adiectiuū nomen ē illud. quod adijcit̄ pro
prijs ul' appellatīs nominibus. et signat lau
dem ul' uituperiū ul' mediū ul' accn̄s vni
cuiq̄. Laudem ut iustus. Vitupacōneȝ ut iniustus
Mediū ut magnus. Dicimus eniȝ magnus impa
tor laudantes. Et magnus latro ul' fur uitupan
tes. Accidens uero id ē suum vnicuiq̄. ut nig̃ cor
uus. et altū mare. Propriū autē est adiectiuoꝝ cō
pari. ut dicit ps in ij maioris. Vn̄ patet q̄ illa q̄
non comparantur non sunt uera adiectiua. ¶ Itē
nullū ueꝝ adiectm̄ deficit in aliquo casu. que eni
deficiunt fixa sunt. ut fas dcōne. sicut dicam infra
in c de p̄ticipijs in fine. ¶ Item scias q̄ adiectiua
in tres spēs diuidūtur. Nam quedā sunt mobilia
p̄ tres terminacōnes. Quedam adiectiua coniūcti
sunt omnis generis. ut prudens. Quedam in com
mune et neutꝝ diuidūtur. ut h̄ et h̄ fortis et hoc
forte. Pauca tamen terminant masculinum in er
femininū in is. neutꝝ in e. ut h̄ acer. h̄ acris. hoc
acre. de hoc plenius dicam infra in c de omni ge
nere. et in c de declinacōne nominis. ¶ Et scias q̄
ueꝝ adiectm̄ substantiuat̄ in neutro genē tantuȝ
et tūc resoluit̄ in suū femininū. et generale uoca
bulum. ut album currit. i. alba res currit. Qn̄q̄ re
soluitur in nomen sue p̄p̄etatis. ut descendamus
in planū. i. in planiciem. Qn̄q̄ resoluit̄ in nomē
minus q̄ generale. ut multū vini ē in foro. i. m'l
ta ps vini uel multa copia. Item nota q̄ adiecti
uū p̄fessionis p̄t substantiuari in quolibet genere
et in utroq̄ nūo. ut grammaticus currit. dyaletici
disputant. Vnde Oracius. Grammatici certant et
adhuc sub iudice lis est. Similiter adiectiua perti
nentia ad rōnabilia dignitate rōnabilis creature.
substantiuant̄ in quolibet genē et eciam nūo. ut
iustus g̃minabit sicut liliū. et iusti in p̄petuum vi
uent. ¶ Nota eciā q̄ si vnū adiectm̄ ponat̄ inter
duo substantiua mediante copula ū̄bali tenet̄ cō
cordari cū sequente et non cū an̄cedente. ut bos ē
utile animal. et crucibolū est bonus uigilator. fal
lit tamen in quibusdam p̄ticipijs. ut aqua ē factū
vinū. et petrus ē electūs p̄tās. De relatiuis xxxi.

Relatiuū ē an̄ late rei recordatm̄. q̄ ut uult
ps in minori. Relacō est rei an̄ late recor
dacō. ut h̄. sortes currit qui disputat. Hoc
relatiuū qui facit recordacōnem de sorte. qui ē res
an̄ lata. Reltōꝝ aūt. alia sunt relatiua subē. ut q̄
et ille. Alia sunt relatiua accn̄tis. ut talis. qual'. tā
tus quantus. Relatiuū substantie ē q̄d refert ean
dem substantiam cū suo an̄cedente in nūo. ut qui
et ille. Reltōꝝ substantie. quedam sunt relatiua p̄
demptitatis. ut qui. ille. Quedā diuersitatis. ut alter
et reliquus. et similia. Relatiuū substantie idemp
titatis est quod refert et supponit p̄ eodem. ut sor
tes currit qui disputat. Hoc relatiuum qui refert
sortem. et supponit p̄ eodem sorte. Omnia siquid̄
relatiua idemptitatis referūt eandem substantiam
nūo cū suo an̄cedente. et referūt et supponūt sem
p̄ p̄ eodem in nūo. Et ex hoc patet q̄ maior est
certitudo p̄ relatiuū idemptitatis q̄ p̄ suum an̄ce
dens positum loco relatiui. ut homo currit et hō

disputat. q2 dubiū ē utꝝ de eodem homine dicat᷑
ul᷑ nō. ꝫ cū d᷑ homo currit et ille disputat. certū
ē ꝙ de eodem homine d᷑. Hoc eciā patet per p̄s
in minori dicentē. Cū autē d᷑. aiax iuit ad troiā
et aiax fortiter pugnauit. dubiū est de quo aiace
intelligatur. Si autē dicatur. aiax uenit ad troiā
et idem fortiter pugnauit. de eodem intelligitur a
iace. Relatiuū diūsitatis in substantia est qd̄ sup
ponit ꝓ diūso ab eo quod refert. ut sortes currit
et alius disputat. hoc relatiuū alius refert sortem
et supponit ꝓ alio a sorte. quia sensus ē sortes cur
rit et alius a sorte disputat. et ita facit recordatio

Dicto de relatō substantie dicē ¶ nem de sorte
dum ē de relatiuis accn̄tis. Relatiuū autē ac
cidentis ē quod refert eandem rem ꝑ modū deno
minacōnis. ut tale et consimilia. Et scias ꝙ hec ē
dr̄ntia inter relatiuū substantie et accn̄tis. quia re
latiuū substantie refert vnicā rem ꝑ modū eius
quod quid ē ut albedo que ē in piere. et color qui
ē in corpe. et sic de alijs. Relatiuū autē accn̄tis ē
quod refert rem ꝑ modū denominacōnis. ut sor
tes ē albus. et tal᷑ est plato. Item relatiuū substā
tie refert idem in nūo. et sic facit ꝑsonalem relati
onem. Relatm̄ autem accn̄tis refert idem in sp̄ē.
ut sortes est albus et tal᷑ est plato. et sic facit sim
plicem relacōnem. Et hoc ideo est. q2 idem accn̄s
in numero non p̄t esse in diūsis substantijs. ꝫ idē
accn̄s in sp̄ē p̄t esse in diūsis substantijs. Relacō
autem ꝑsonal᷑ appellatur qn̄ relatiuū et an̄cedens
ꝓ eodem supponunt in nūo. ut petrus currit qui
mouetur. Simplex uero relacō d᷑ qn̄ relatiuū et
an̄cedens supponūt ꝓ eodem in sp̄ē. et non in nu
mero. ut mulier dampnauit que saluauit. Alia e
nim fuit mulier que dampnauit nūo. q2 eua. et a
lia que saluauit. q2 maria. Item relatiuū substan
tie sicut qui et reliqua ꝓnomina trahūt genus a
p̄cedenti dcōne ꝓprie. ut uideo hominē qui est ani
mal. Aliqn̄ trahūt genus a sequenti minus ꝓprie
ut semini tuo qui est xp̄us. Relatiuum uero acci
dentis siue qualitatis trahit genus a sequenti dicti
one ꝓprie loquendo. ut talis ē padus. quale ē ma
re. Et nullū deo est tale sacrificiū. qualis est zelus
animaꝝ. Aliqn̄ autem trahit genus a p̄cedenti dic
cōne. ꝫ impropē. Vn̄ orac̄. Putrescentes mamme
tales sunt qualis est equina ubera. Relatiuū accn̄
tis diuiditur. q2 aliud ē relatiuū idemptitatis. ut
tal᷑. et aliud est relatiuū diūsitatis. ut alteriusmo
di. Relatiuū accidentis idemptitatis est. qd̄ refert
eandem qualitatem in specie. et supponit ꝓ eadē
in sp̄ē. ut sortes ē albus. et talis ē plato. Relatm̄
aūt diūsitatis in accn̄tibꝫ est qd̄ refert idem acci
dens in sp̄ē. et supponit ꝓ diūso in sp̄ē. ut sortes
ē albus. et alteriusmodi est plato. ¶ Differt autē
relatiuū idemptitatis accn̄tis a relatō substantie
idemptitatis. q2 relatm̄ substantie idemptitatis re
fert eandem substantiam in numero. Relatiuū au
tem idemptitatis in accn̄tibus non refert idem ac
cidens in numero. ꝫ idem accidens in sp̄ē ¶ Item
relatōꝝ idemptitatis in accn̄tibus. aliud est reltm̄
quantitatis continue. ut tantus. Aliud discrete. ut
tot. ¶ Sciendū eciā ē ꝙ talis. tantus. tot. totiens
quotiens. pn̄t esse relatiua demonstratiua redditi
ua. eo ꝙ si ad pn̄tes dicantur demonstratiua sunt
ut cū dicimus demonstrantes mare. tal᷑ est nilus
demonstrantes herculem talis est plato. Si autē
non dicant᷑ ad pn̄tes siue ꝑ demonstracōnē reꝝ
pn̄tiū. tunc sunt relatiua ul᷑ redditiua. ꝫ ꝓprie red
ditiua sunt que reddūtur ad interrogacōnem p̄ce
dentem. ut si dicam. qual᷑ ē sortes. talis est plato.
Relatiua autem qn̄qꝫ sine interrogacōne ꝓferun
tur. ut qual᷑ est plato tal᷑ fuit sortes. Et qn̄qꝫ ad
iectiua nomina dn̄r sp̄aliū accn̄tium. ut ethiops
est niger et talis est coruus. Vel sortes fuit albꝫ ¶ et talis est plato

Circa hoc relatiuū qui p̄t
queri. an ponat᷑ ꝑ defectū sui an̄cedentis. ad
hoc dico ꝙ qui p̄t poni ꝑ defectū sui an̄cedentis
ꝑ omnes casus. dummō an̄cedens intelligatur in
ntō casu. Vt uenit cuius causa deest iste. Exigit
cui debeo. Minatur quem timeo. Floret quo docen
te ualeo. In omnibus hijs subaudiendus est ntūs
sicut dicit p̄s in minori. ¶ Sed quid si an̄cedens
intelligatur in obliquo. Ad hoc dico ꝙ relatiuū
p̄t poni in omni casu ꝑ defectū sui an̄cedentis. si
ue an̄cedens intelligatur in ntō siue in obliq̄ sili
relatō. vn̄ bn̄ dicit᷑. Misereor cuius misereris. ꝓco
cui ꝓcis. Sed nūquid potest poni h̄ relatm̄ qui ꝑ
defectū an̄cedentis intellecti in casu dissimili. Cre
do ꝙ sic. Vn̄ Ratho uideto cui des. i. illū cui des ec
ce relatiuū ponit᷑ in dtō. et an̄cedens intelligitur in
accusatō. Eodem mō bn̄ dicitur. Amo cuius mise
reris. Relatiuū est enī quod debet concordare cū
an̄cedente in genē. et in nūo. Sed in casu nunq̄m
tenetur concordare. quantum ē de natura sua. et
ꝓpter h̄ ita bn̄ p̄t intelligi an̄cedens in simili ob
liquo. sicut in dissimili. licet quidam contrarium
dicant. Non autē conūtitur. ꝙ scꝫ relatiuū intelli
gatur in an̄te nisi sit demr̄atiuū. ut demonstrato
nilo bn̄ d᷑ tale est mare. q2 intelligitur qualis est
nilus. vnde p̄s in p̄mo minoris dic̄ Relatiua ubi
sunt posita minime intelligi pn̄t nisi in demon
stracōne. tunc enī et sine relatiuis possumus red
ditiua ꝓferre. ut si ōn̄dentes ūgiliū dicamus tal᷑
fuit homerus. ul᷑ thesean demr̄antes. dicamus tā
tus fuit hercules. ꝙ autē dictū est ꝙ posito rela
tiuo intelligatur an̄s in omni casu. hoc ueꝝ est
nisi aliud impediat. ut cū d᷑ Sum simil᷑ qui cur
rit. Et uado ad qui currit. q2 talis eclipsis non est
toleranda. non enī h̄ p̄t intelligi in relatō. impe
diente ꝑpōne que non d᷑ poni sine casu cuj seruit

Queritur circa h̄ relatiuū quj. An congrue di
catur homo est res fragil᷑ qui de facili mori
tur. Ita uidetur ꝙ uocus similem locucōnem po
suit dicens. Quid est imbecillius homine q̄s mus
culaꝝ sepe morsus necat. Dico ꝙ ualde impropa
est talis relacō. tamen ē excusabil᷑. quia huiusmo
di nomina appellatiua qn̄qꝫ hn̄t respectū ad rem
speciei. que in intellcū est vna res singularis. Et
ita sunt ꝓpria teste p̄s. Qn̄qꝫ hn̄t respectū ad p̄ti
cularia eiusdem speciei. et sunt cōmunia. Et hoc
mō ē ibi dicendū. quid ē imbecillius homine q̄s
et cetera. q2 an̄cedens uenit simpliciter. q̄i habito
respcū ad sp̄ēm que simplex est. q2 omnia similia
sunt simplicia. Sed relatiuū tenetur ꝑsonaliter. i.
ꝓ p̄ticularibus hominibus qui dicūtur ꝑsone. qn̄
qꝫ pluralis ad singularem refertur. ut repudiebat
seruicia cuius in ea regione magna copia erat. an̄
cedens enī uenit ꝓ formatis. i. seruis. relatiuū au
tem ꝓ forma. i. ꝯuitute ipsoꝝ. Ita consueuit dici.
Habeo tres denarios et eo amplius. Refert enī
hoc ꝓnomen eo ipsum trinarium signatum hoc
nomine tres. et tamen supponit eundem trinariū
ꝓ tribus denarijs. In sac̄ eciā pagina inuenimus

ꝙ plurale refertur ad singulare.in geñ ꝑmo.ubi
dr.Creauit deus hominē ad ymaginem suam.ad
ymaginem dei creauit illū.masculū et feminam
creauit eos vl' illos.Et dictū fuit hoc añꝙ facēt
mulierem de costa uiri.Ad hoc dico.naturā hoīs
uoluit demonstrare.quia licet sit vnus homo in
spē.tamen ad multitudinē creatus.que multitu
do non nisi ꝑ masculū et feminā poterat ꝓuenire
et ita in añcedente ē vnitas speciei.que ē pncipi
um multitudinis.In relatiuo autē est pluralitas
que ē causa generandi.et sic tal' relacō fuit ualde
generalis et decens.Similes abusiones qñqꝫ facit
relatiuū in genere.ut semini tuo qui ē xpūs.ma
gis eniꝫ uoluit ponē in masculino genē ꝙ in neu
tro.causa discrecōnis.ut oñderet nullū aliud nisi
xpm̄ fuisse illud semen in quo bñdicūtur gentes
De compōnibus autē et sillabicis adieccōnibus di
cam infra in figura composita.¶ Nota eciam ꝙ
si hͦ interrogatiuū quis iūgitur ūbo substantō uel
uocatō.si sequatur ꝓpium nomen.habet querē de
ꝓpa substantia.et tūc cedit in suppositū.et debet
fieri rñsio ꝑ demonstratiuū ꝓnomen.ut quis ē so
crates.iste vl' ille.Si uero sequat' demonstratiuū
ꝓnomen.habet querē de ꝓpria nominacōne.Et
tunc cedit in appositū.Et tūc debet fieri responsio
ꝑ ꝓpium nomen.ut quis ē iste.socrates vl' plato.
Si ūo iūgatur ūbo accītali.pt fieri rñsio tam ꝑ
ꝓpium nomen.tam ꝑ ꝓnomen demonstratiuum
ut quis currit.ille vl' iste.sortes vl' plato.tamen
si redditur nomen.eget altera interrogacōne.vñ
dicit ps in ꝑmo minoris.Cū autē quis ponitur
ꝑ se interrogatiuū pt cuicūqꝫ ūbo iūgi.ut quis ā
bulat.quis loquitur.quis legit.Et si ꝓnomē red
ditur non eget altera interrogacōne.Sin uero no
men post.eget altera interrogacōne.ꝓ multoꝝ si
militudine nominū.ut quis currit.aiax.qͦs aiax
thelamonius vl' locus. De collectiuis xxxij.

Collectiuū nom̄ ē illud quod in singulari
numero multitudinē signat.ut populus
plebs.concio.gens.turba.Et ut uult ps.
in v lib.c de nūo.huiusmodi nomina collectiua
sunt singularia uoce.ꝫ pluralia intellcū.quia in
singulari numero conueniunt pluribus simul.po
pulus eniꝫ ē plura.et non vnū.¶ Sed uidetur ꝙ
nomen collectiuū sit singularis numeri intellectu
qꝛ hͦ nomen populus habet modum significandi
ut vnū.ergo facit discrecōnē singularitatis.ergo
ē singularis numeri intellcū.et ita non ē uerū ꝙ
sit pl'e intellcū.sicut dicit ps.Itē si esset pl'is nūi
intellcū.magis ꝓprie dr populus currūt ꝙ popu
lus currit.et ita hec esset figuratiua populus cur
rit.et ñ illa ꝑplūs currūt.omnis enim constructio
ad intellectū referenda ē ut dicit ps.Item hͦ nom̄
populus ex vna institucōne datū est tantum ab
vna forma.qꝛ vnius rei vnica est ꝑfeccō.ergo cō
stituit intellectū ut de vno.ergo ē singularis nu
meri uoce et intellcū.quod si ueꝝ ē ergo non est
oñdum populus currūt.et per figuram magis ꝙ
homo currūt.¶ Solucō.Dico ꝙ ē singularis nūi
uoce et intellcū.i.mō intelligendi.qꝛ licet plura si
mul significet.i.appellet.tamen significat ea ut v
nū.Et ideo ꝓpissime dr.populus currit.i.ꝑ sinthe
sim.i.concidentiā.qꝛ non ad intellectū.ꝫ ad ea q̄
intelligūtur habetur ibi respcūs.Si autē uis tñs
sumē intellectū ad res intellcās.bñ potes dicere ꝙ
ē congrua intellcū.Et est oñdum ꝙ ꝓpter talem

transsumpcōnem hoc nomen populus signat ut
plura.cū dico.populus currūt.Verbo autē ꝑs re
spondemus.ꝙ elegantissime dixit cū ait.ē plura
le intellcū.i.plura siml' appellans vno intellectu
singulari.ꝓpter quod eciā dixit ꝙ ē singulare uo
ce.qꝛ in forma singularis numeri plura ut vnum
significat.plura eniꝫ ut vnū pñt vno intellcū pa
riter apphendi.¶ Si dicat aliquis.ꝙ vnius signi
vnicū debet esse signatū.Vnde cū intellcūs sit in
tellcē rei signū.non pñt vno intellcū plura simul
apphendi.Rñdeo ꝙ apud animā plura simul di
cūtur vnū significatū.ut homines et populus.et
ita ꝑ nomen collectiuū datur vna forma respectu
multoꝝ et vnus intellcūs.quo ē signū vnius sig
nati.siue illud signatū sit vna res siue plures.ꝓp
ter hec nomina collectiua sepe construūtur cum
ūbo plurali.ut turba ruūt.Et pt ipsa figura non
solū tolerari.ꝫ eciam usualiter obseruari.Sed q̄ri
tur.an possit dici.albus populus currūt.dico ꝙ
bene pt adiectiuū ad eandem ꝓpetatē trahi.quia
caret numeri discrecōne.vñ bñ dr albus populus
currūt.sed post ūbum substantiuū caue.quia pro
uiris dicendū ē populus sunt albi.ꝓ feminis po
pulus sunt albe.Nec ē oñdum aliquo mō.popu
lus sunt albus.qꝛ ūbum iam traxerat nomen ad
pluralitatem.vñ si adiectiuū singulare sequatur
post ūbum nō bene rñdet substantiuo posito col
lectiue.tñ añ ūbū bñ diceret'.ut albus ꝑplūs sunt
in hac urbe.De relatō dicimus ꝙ pt ad eandem
ꝓpetatem trahi.ut populus hic labijs me hono
rat.cor autē eoꝝ longe ē a me.¶ Queritur eciā
an bñ dicatur.gens que nouit xpm benedcī sunt
Dico ꝙ pt dici.Et inuenit' simile in iohanne vij.
turba inquit que non nouit legem sunt maledicti
Dubitatur eciam de ista.Populus qui currit dis
putant.Dico ꝙ si iste terminus qui currit fungat'
loco ꝑticipij congrua ē.sicut ista.populus currens
vl' bononiensis vl' albus disputant.Si autē fun
gatur loco coniūctionis et ūbi.incongrua est.si
cut ista.populus currit et disputant.qꝛ non pt si
mul accipi singulariter et pluraliter.¶ Queri con
sueuit.an ecclesia sit nomen collectiuū.et uidetur
ꝙ sic.qꝛ ē congregacō fideliū.ergo pt dici.ecclesia
dei sunt in celo.Dico ꝙ non ē collectiuū.qꝛ collec
tiuū sapit diuisitatem.ꝫ ecclesia tantummō vnita
tem.Sūt enim oms̄ fideles quedam membra cari
tatis vinculo coniūcta in vno corpe cuius caput
est xpūs.et sic non est oñdum.ecclesia sunt vl' ec
clesia militant.ne uideatur in ecclesia dei esse diui
sio.que vnitate spūali firmiter est vnita.Sunt et
quedam collectiua que distribucōnem hñt.ut ut'
qꝫ et neuter.Nam omne distributiuū ē collectiuū
ꝫ non econūso.Ін contingit ꝙ huiusmodi collec
tiua qñqꝫ construūtur cum ūbo singulari.ut om
nis homo currit.et uterqꝫ istoꝝ disputat.et hͦ hñt
ꝓprie.Qñqꝫ cum ūbo plurali.ꝑ figuram que dici
tur sinthesis.et hͦ in eadem ꝑsona.ut utraqꝫ formo
se paridi potuere uideri.Vel in ꝑsona seqñtis ge
niti.ut uterque uestꝝ uocamini scipiones.¶ Hoc
eciam dicit ps.et sic bñ dicitur.uterqꝫ nostꝝ legi
mus.Vñ ouid.Miscuimus lacrimas mestus uter
qꝫ suas.Idem sepe contingit in alijs collectiuis.ut
Jubilate deo omnis terra.Et apud oraciū.Iacta
mus iam pridem omnis te roma beatū.Et apud
ouid.qͦsquis ubiqꝫ uiri faciles aduītite mentes.Et
in apostolo.Alter alterius onera portate.Distri

butiue uoluit intelligere aplūs ꝓ omnibꝫ duobꝫ
Simile ē illud terencij. Apite aliquis acutū. Et il
lud similiter lucani. Ausi sumus certare cū ꝑntibꝫ
queqꝫ ciuitas suis. de complexiuis xxxiij.

SVnt autē quedam nomina simi
lia collectiuis. que dn̄r complexiua. qꝛ in
eodem nūo ueniūt tam ꝓ vno q̄ꝫ ꝓ pluri
bus. ut vinū et arma. In eo ꝙ tenenť ꝓ pluribꝫ
naturam collectiuoꝝ uidenť habere. Sed in eo ꝙ
tenentur ꝓ vno discrepant ab eis. et huiusmodi
nomina gerūt ymaginē epycenoꝝ. qꝛ sicut epyce
nū vna uoce et vno articulo signat animalia uť
usqꝫ sexus. Ita nomina complexiua vna uoce et
eodem nūo tam ꝓ vno q̄ꝫ ꝓ pluribus supponūt
ut auꝝ et nuptie. Et ideo non dn̄t ꝓprie in utroqꝫ
numero declinari. qꝛ in vno gerūt effectū utusqꝫ
Que autē inter ista complexiua magis vim vni
tiuā hn̄t debent in singulari nūo declinari. ut pul
uis. sanguis. lutū. cenū. Hec enim uehementē ha
bent aggregacōnem. Similiter nomina metalloꝝ
uľ seminū uľ liquidoꝝ ad mensurā uľ ad pensum
ꝑtinentiū complexiua sunt. ut auꝝ. argentū. orde
um et frumentū. vinū et oleum et liq̄men. Si au
tē non ꝑtinent ad mensurā et ad pensum tunc de
clinanť in utroqꝫ numero. Non enim consueuit a
qua pendi uľ mensurari. Sed ꝫm hoc non deberꝫ
metallum in plurali declinari. nec es eris. Dico ꝙ
q̄ndoqꝫ sunt nomina generalia. q̄nqꝫ sp̄alia. Prout
sunt generalia in utroqꝫ nūo declinanť. qꝛ multe
sunt species eris et metalloꝝ. Prout sunt specialia
declinanť in singulari tantū. ut auꝝ et ferꝝ. Com
plexiua uero que declinanť in plurali nūo tantū
magis hn̄t se ad multitudinem. Et iñ ꝓcessit rō.
ꝙ tantū pluraliter uľ sp̄aliter declinantur ut nup
tie. Nam licet nuptie possint esse vnuꝫ cōnubium
duo tamen exiguntť ad esse nuptiaꝝ. scilꝫ mascu
lus et femina. Similiter non ē quis armatus. licꝫ
habeat vnū gladiū. Et kalende. none. ydus ratio
nem sue pluralitatis hn̄t. qm̄ in principio mensis
multi uocabanť ad audiendū denunciacōnem ka
lendaꝝ. None sunt p̄ncipia nundinarū. que multi
tudinem mercīū et ꝑsonaꝝ requirit. Idus autē di
uisiones nūdinaꝝ. ubi reꝝ pluralitas et similiter
ꝑsonaꝝ ē necessaria. Scale sine multitudine ḡdu
um. uľ duoꝝ equalitate lignorū non fiunt. Tene
bre ꝓuacōnem duoꝝ. luminis. oculoꝝ important
uľ hn̄t respectū ad ꝓuacōnem lucis illustrantis et
rei que illustratur. Nomina festorū que apud anti
quos fere omnia tantū in plurali nūo rōnabiliter
declinanť ut latine latinarū. letanie letaniarū. azi
ma azimoꝝ. encenia enceniorꝝ. qꝛ multa requirun
tur ad celeb̄ndum festa. uľ quia non tantuꝫ vno
die ꝫ pluribus digniora festa celeb̄ntur. festa tm̄
plura que nos colimus nr̄o tempe. sunt singularia
ut natiuitas. epyphania. pascha. penthecosten. qꝛ
vnus deus. vna fides. vnū baptisma. vnitate ma
gis q̄ꝫ pluralitate letantur. Similiter nomina lib̄
rum sepe tm̄ pluraliter declinātur. ut ysagoge de
cretales. decreta. topica. rethorica. analetica. tegni
et pantegni. q̄uis ista duo sint indeclinabilia. qꝛ
q̄uis liber sit vnū in formitate materie in distic
cōnibus tamē et sentenciaꝝ uarietatibus habꝫ in
se multitudinē. Et sic de nominibus complexiuis
p̄t rō assignari. quare tantū sunt singularia uľ tā
tū p̄ľalia. Nūc de eisdem quedā dubitabilia subiū
gamus. Queritur ergo. an possit congrue dici. Vi
nū sunt. uľ auꝝ sunt. sicut dicimus populus sunt
Ita ꝙ fiat suppō ꝓ vino quod ē multa. uľ ꝓ au
ro quod ē multa. ita uidetur. qꝛ non est magis rō
de populo q̄ꝫ de vino. ymo ē magis racō de vino
quā de populo. qꝛ in populo non ē ambiguitas.
quin semꝑ ueniat collectiue. ꝫ in vino ē ambigu
itas. utꝝ supponat ꝓ vino quod ē vnū. an ꝓ vi
no quod ē plura. ergo sicut epycenū causa remo
uendi ambiguitatem q̄nqꝫ recipit adiectiuū alteri
us generis. ut alba anser. sic nomen collectiuum.
p̄t recipere ūbum pluralis nūi. causa on̄dendi ꝙ
supponat ꝓ pluribus. et ꝫm hꝫ bn̄ dicitur vinum
bibunť. auꝝ donanť. Econtrario fiet in complexi
uis pluralibus. ut nuptie celeb̄ntur. pro vno con
nubio. et arma geritur. ꝓ vno gladio. Sic enī lo
quitur btūs ģģ. Mulier est uetus arma dyaboli
qꝛ ut on̄deret se loqui de armis que erant vnum
dixit uetus et non uetera. Si quis autem dicat ꝙ
alia rō est de vino q̄ꝫ de populo. qꝛ vinū non hꝫ
discrecōnem ꝑtiū sicut populus. Quid ergo de fru
mento et piꝑe dicetur. ubi ꝑtes eciā discrete sunt
sicut in populo. ꝫm hoc enim congrue diceť fru
mentū mensuranť. et piꝑ uendunť. sicut pars in
frusta secant. Ad predicta dico ꝙ nulla complex
iua p̄nt supponē ūbo alterius numeri. q̄ꝫ ipsa sint
vn̄ ita male dꝛ omnibus modis. vinum sunt uel
frumentū sunt. sicut male dꝛ homo sunt. Et simi
liter nichil est dictū. arma geritur. Natura enī cō
plexiuoꝝ multū differt a collectiuis. quia cōplex
iua singularis numeri hn̄t vim magis vnitiuam
ut dixi rōne mensure ut vinū. uľ pensionis. ut au
rum. uľ cōmixtionis ut puluis. In mensuratis tn̄
et pensis discreta quantitas et continua eq̄pollent
qꝛ ex vno vino p̄nt effici multa vina. et ex mul
tis vinis vnū vinū. silr ex vno auro p̄nt effici mľ
ta et econť. in talibus enī discreta q̄ntitas et conti
nua cōfundiť. vn̄ uidemus ꝙ alicui interroganti q̄ꝫ
tū dedisti possumus rn̄dere vnā marcam. uel xx
solidos. et sic in pensis uel mensuratis discreta et
continua equipollent. ꝫ continua sunt magis natu
ralia q̄ꝫ discreta. qꝛ continua quantitas ē a natura
discreta ūo magis a rōne. sed rō natura posterior
est. qm̄ rō ymitať eam. ergo quecumqꝫ complex
iua singularis numeri se hn̄t ad pensum uľ ad m̄
suram magis hn̄t se ad vnitatem q̄ꝫ ad multitu
dinem. rōne quantitatis continue. que uere ē vna
In collectiuis autē non sic. qꝛ vnitas in eis nō au
fert multitudinem actualem. Et sic patet ꝙ male
dꝛ. vinū sunt. frumentū sunt. eciam si fiat suppō
ꝓ multis. qꝛ vnitas mensure uľ pense in omnibꝫ
talibus predn̄atur Et ita non ē obieccō de pipē.
uľ frumento. quāuis in eo sint ꝑtes discrete. qui
dam ūo dicūt hoc accidere ꝓpter naturam homo
geniorꝝ. quia quelibet ꝑs frumenti frumentū ē et
quelibet ꝑs piperis piꝑ est. et quelibet pars vini
vinū est. Hoc autem non contingit in populo. et
sic maior cōuenientia et maior vnitas fuit in ho
mogeneis vn̄ on̄dum ē vinū bibitur et nō bibūť
Sed dicimus ꝙ non ē ita. qꝛ uidemus ꝙ aceruus
lapidum habꝫ in se naturā homogeneoꝝ. cū que
libꝫ ꝑs lapidis sit lapis. et tamen aceruus dictus
de lapidibus collectiue p̄t uenire sicut populus et
sic homogeneus n̄ fuit causa illius singularitatis
De mixtis et confusis dicimus. sicut de hijs que ꝑ
naturam deꝑssa sunt uľ confusa. ut ē puluis lutū
scenū. qꝛ in talibus confusio deꝑssitati equipollet

Et sic habet singularitatē. que ūbum plurale non
recipit. De complexiuis autē pluralis nūi dico. q̄
magis hn̄t se ad similitudinē ul' ad multitudinē
ut sup̄ dictū est. vn̄ nullo mō pn̄t supponē uerbo
singularis nūi. ¶ De btō autem gg̊ dico q̄ usus
ē autoritate sua. et figurate locutus ē In ore aūt
rudis esset solocismus. ul' uiciū aliud. Exemplū
autē quod introducit de epyceno aliter se habet.
q̄ in genē est cōmunitas. in nūo autem non. ha
bet enim epycenū se ad masculū et femellam. Sȝ
complexiuū non habet se ad singularitatē et plu
ralitatem in eadem uoce. q̄uis supponat pro vno
et pro multis ¶ An uero sit dn̄dum. Nuptiaꝝ alie
sunt bone alie male. ul' nuptiarum alia bona alia
mala. cū agetur de suplatiuo dicam.

Patronomicū. de patronomicis xxxiiij

Patronomicū nomen est illud ut dicit p̄s in ij maioris.
quod a p̄p̄is deriuatur tantummō patrū
nominibus ſm formā grecaȝ. quod significat cū
genitō primitiui filios ul' nepotes. ut eacides eaci
filius ul' nepos. ¶ Patronomicoꝝ quedam sunt
masculini generis. quedā feminini generis. mascu
linoꝝ tres sunt forme apud grecos. scilȝ in on. ut
pelion. In adios. ut piradios. In des ut p̄amides
Et hac forma tantū utūtur latini. ¶ De hac ergo
forma dn̄dum est. q̄ pronomicoꝝ masculinoꝝ. q̄
dam ueniūt a nominibus p̄me. quedā a nomini
bus secūde. quedam a nominibus tercie declinati
onis. Que ueniūt a nominibus p̄me. formantur a
genitō. Ae dyptongo in a mutata. et addita des
ut eneas enee eneades. Que ueniunt a nominibȝ
secūde formanť a genitō hoc mō. Si gtūs desinit
in J. tantū assumūt des. ut p̄amus p̄ami priami
des. Si ūo gtūs desinit in duo i. ultimū J mutatur
in a. et addita des. ut ūgilius ūgilij. ultima J mu
tata in a. et addita des fit ūgiliades. Si autē geni
tiuus desinit in ei. ei mutata in J prod̄ et addita
des ut theseus thesei. ei mutata in J et addita des
fit thesides. Que ueniūt a nominibȝ tercie formā
tur a genitō interposita de sillaba. ut nestor toris
interposita de fit nestorides. Et ē sciendū q̄ om
nia pronomica masculina sunt p̄me declinacōnis
Et sic declinantur.

Nominatō h̄ priamides. Gtō huius priamide.
Datō huic priamide. Accusatō hūc p̄amidem
ul' priamida. Vtō o priamide ul' p̄amides ul' pria
mida. Ablatō ab hoc p̄amide uel p̄amida. Et plu
raliter. Ntō hij priamide. Gtō hoꝝ p̄amidaꝝ uel
priamidū. Dtō hijs p̄amidis. Accusatō hos p̄ami
das ul' priamides. Vtō o priamide. Abltō ab hijs
p̄amidis ¶ Pronomicoꝝ femininoꝝ similiter tres
forme. Prima in as. Secūda in is. Tercia in e. Pa
tronomica nomina feminina desinentia in as. et
in is formanť a masculinis subtracta de. ut enea
des fit eneas. et priamides remota de fit priamis
Sciendū tamen ē q̄ patronomica feminina. que
ueniūt a masculinis hn̄tibus J longam pro i et e
ūuibus. non formanť ab eis. ȝ ab eoꝝ integris ut
pelleis et eneis. et non formanť a pellides et eni
des. ȝ a pelleides et eneides. Pronomicis autē fe
mininis desinentibus in ne non utimur. ut nerine
arastine. quia sunt apud grecos lingue iadis. et io
de ipsoꝝ formatione non curamus ad p̄ns. Alia
ūo sunt tercie decli. apud latinos. et declinanť sic.

Nominatō hec priamis. Gtō huius p̄amidis
ul' priamidos. Dtō huic priamidi. accusatiuo
hanc priamidem ul' p̄amidam. Vtō o p̄amis uel
p̄ami. ablatō ab hac priamide. Et pluraliter. Ntō
hee p̄amides. Gtō haꝝ p̄amidū. Datō hijs p̄ami
dibus. accusatō has priamides ul' p̄amidas. Vtō
o priamides. abltō ab ab hijs priamidibȝ. ¶ Desi
nentia uero in as eodem mō declinantur. ut m̄ ta
men in a singularem faciūt si oportet. Vn̄ ouid̄
Pone metū bachi gnosia uxor eris. ¶ Notandū
ē h̄. q̄ quatuor modis fit abusio in pronomicis.
scȝ origine. significacōne. formacōne. et tempe. O
rigine qn̄ oriūtur a p̄p̄is nominibus matꝝ. vnde
dicit p̄s in ij maioris. Scire autē debemus abusi
ue eciā a matribus et ab auis maternis et a regi
bus siue conditoribus et a fratribus eciam patro
nomica solere formari. ut latonides latone filius
apollo et illiades illie filius romulus. Significacō
ne qn̄ n̄ signat filios ul' nepotes. ut romulide. i. ro
mani. et citropide. i. athenienses. Formacōne quā
do non supat suū p̄mitiuū vna sillaba. ut scipia
des. ul' qn̄ supat plus vna sillaba. ut athlaciades
Tempe qn̄ non hn̄t penl' cor̄. ut eedrides. lagides
belides. que contra regulam pnl' acuūt ul' produ
cūt apud poetas. ¶ Scire eciam debes q̄ huius
modi denominatiua desinentia in tes. ut tecnites
amanites. sunt mas ge tantū. et declinanť ad mo
dū pronomicoꝝ masculinoꝝ. vn̄ errant illi qui di
cūt achnicen israelites. p̄ israelitis. Reg̊ xxvij a.
Et mulier thecnites p̄ thecnitis. Reg̊ xiiij a. Et
naamā amanites. p̄ amanitis. Reg̊ xiiij g. Et de
clinanť huiusmodi pronomica in tis ad modum
pronomicoꝝ femininoꝝ in is desinentiū. h̄ israeli
tis israelitidis. h̄ moabitis moabitidis. h̄ moani
tis moanitidis. ¶ Denominatiua uero in ta sunt
cōmunis generis. ut israelita. hierosolimita. beth
leemita. de possessiuis. xxxv.

Possessiuū nomen ē illud ut dicit p̄s in ij
maior. quod cū genitō p̄ncipali signat ali
quid ex hijs que possidentur. ut euandꝰ
ensis. p̄ euandri ensis. et regius honor pro regis
honor. hoc autē interest inter pronomica et pos
sessiua. q̄ pronomica filios ul' nepotes significant
Possessiua autē non solū filios ul' nepotes signifi
cant. ȝ omnia que pn̄t esse in possessione. Et pa
tronomica a p̄p̄is tantū deriuanť. Possessiua au
tē ab appellatiuis. Et q̄ pronomica a masculino
dn̄dunt pleꝝq̄ genē rarissime autem a feminino
nec p̄p̄rie qn̄ a matribus fiūt. Possessiua autē ab
omnibus nascuntur generibus. Et q̄ pronomica
ad homines p̄tinent ul' ad deos. possessiua ūo ad
oīs res. fiūt autē possessiua a nominibus. ut ce
sar cesareus. ul' a ūbo. ut opto optatiuus. Vel ab
adūbijs. ut extra extraneus. Et uel mobilia sunt
ut marcius marcia. ul' fixa. ut sacrariū. donarium
armariū. Possessiua autē dicimus non solū posses
sionem significantia. ȝ eciā que formā hn̄t posses
siuoꝝ. Sunt enim quedam gentilia similȝ posses
sessiuis hn̄tia formam. ut romanus ciuis. et roma
nus ager. Quedā autē et p̄p̄ria eadem et gentilia
et possessiua. ut latinus filius fanni. et latinus ci
uis. et latinus ag̊. Alia tm̄mō p̄p̄a formantur pos
sessiue. ut qn̄tilianus iulianus Alia loco pronomico
ruȝ posita. ut emilianus scipio. et octauianus ce
sar. Et eadem forma. agnomina quoq̄ multa iue
nires ut affricanus. p̄sicus. getulicus. creticus Alia
autem sunt eiusdem deriuacōnis. que ex materia
p̄ncipaliū constare signanť. ut ferreus a ferro fac

tus. Similiter argenteus. aureus. marmoreus. A
lia ex moribus. ut cardiacus. Aliq̄ a ꝓfessionibꝫ.
ut mathematicus. gm̄maticus. rethoricus. Alia a
disciplinis. ut aristotilicus. socraticus. Alia que pri
mitiuoꝝ similiter pn̄t habere significacōm. ut tx
ius ꝓ trax. ¶ De accentu possessiuoꝝ hn̄tiū i an
nus. ut bissinus sup̄ dixi in secund̄ pte de accentu
ubi agitur de desinentibꝫ in inus. Et scias ꝙ pos
sessiua nomina ascendentibus. i. supioribus nō so
lent adiūgi. ut hectoreus pater non dicimus. fra
ter uero ul' suus dicimus. ꝓnomina ūo superiori
bus eciā adiūguntur. ut meus pater. ¶ Circa con
structionez possessiuoꝝ consueuit dubitari. an pos
sessiuū possit recipē adiectiuū ex pte possessionis
non gr̄ā genitiui in eo intellecti. ut scꝫ congrue di
catur. filius socraticus albi currit. gtūs eniz posses
soris intelligitur in possessiuo in omni casu. Dico
ꝙ sic. et hoc uult ps̄. qui in pmo minoris talē la
tinitatem ponit. Subieccōnes nominatiue fiūt ap
pellatoꝝ et ꝓprioꝝ. hic eniz appellatiuoꝝ et ꝓpri
oꝝ tenent̄ adiectiue. rōne istius gn̄ primiū noīm
in eo intellecti. et ē sensus. Subieccōnes nominati
ue. i. nominū. Nominū dico appellatoꝝ ul' ꝓproꝝ
fiūt. In euangelio eciam luce dr̄. Tuam ipsius ani
mam ptransibit gladius. i. tuiipsius. ¶ Item queri
tur qn̄ nomen ꝓpium psone dignitatis ul' officij
requirit determinari p ꝓpium nomē loci. ul' patri
um ul' aliquod possessiuū. qualiter sit dn̄duz. Ad
hoc dico. si uis determinare originez debes ponē
adiectiuū nominis loci cum ꝓpōne. ut petrus de bo
nonia. et albertus iudex de florentia. Si autē uis
notare possessionem. tūc dignitas ul' officiū aut
ē tempale aut spūale. si est tempale tūc debet po
ni gtūs loci. ul' gtūs plural' possessionis. ut ptās
bononie ul' bononiensiū. sil'r rex francie rex fran
coꝝ Si autē dignitas ē spūalis dꝫ poni nomen pa
trium in conformitate acciūtiuꝫ. cū nomine digni
tatis. ut archiepūs ianuensis. archidraconus flo
rentinus. et raro ul' nunꝙ florentie ul' florentinoꝝ
ianue ul' ianuensium.

Nota eciā ꝙ ista quatuor ꝓnomina meus tu
us noster et uester. licet diuisificent̄ in perso
nis ex pte possessoris. tamen ex pte possessionis
sunt tercie persone. Et ideo ūbū possessionis siue
añcedentis debet concordare secū in numero et p
sona. sicut ntūs cuꝫ ūbo. Verbum autē huiusmo
di relatiui qui uariatur in psona et numero. quā
do scilicet vnus actus redditur possessori. et alius
possessionis. ut meus filius qui lego disputat. Tu
us filius qui legis disputat. noster filius qui legi
mus disputat. Vester filius qui legitis disputat.
Qn̄ autem ambo ūba siue actus reddūtur posses
sioni debent ambo ūba esse tercie persone. ut me
us filius qui legit disputat. tuus filius qui legit
disputat. Noster filius qui legit disputat. Vester
filius qui legit disputat. et similia. Sciendum est
insuper ꝙ possessiuoꝝ quedaꝫ sunt possessiua uo
ce et significacōne. ut socraticus. Quedam uoce et
non significacōne. ut extraneus et optatiuus. q̄daꝫ
significacōne ꝟ nō uoce. ut celestis. ¶ Nō est eciā
ignorandū ꝙ forme possessiuoꝝ sunt q̄tuor. due
sumpte a grecis. et due a latinis. A grecis in cus ut
cipriacus. et in us puram. ut hectoreus. A latinis
in nus. ut romanus. ul' in ius. ut catelinarius quo
rum formacōnes sunt uarie et diuse. ¶ De singu
lis uideamus. et pmo de possessiuis desinentibus

Possessiua in cus desinentia. si a pri in cus.
mitiuis habeant c. pares hn̄t illis sillabas ut
itace itacus. Alia uero omnia a ul' i an̄ cus hn̄t
a siue sint a ntō ul' genitō deriuata. vna sillā vin
cūt ea ex quibus deriuant̄. Et si primitiua habue
rint i pn̄l'. h̄ assumunt an̄ cus. ut ilium iliacus. si
o pmitiua habuerint. tūc hec i hn̄t an̄ cus dn̄s fa
cit dn̄icus. Et sciendū. ꝙ non solū a pmitiuis sed
eciam a deriuatiuis deriuant̄ huiuscemodi posses
siua nomina. ut tros troicus. affer affricus. gram
matos gm̄maticus. italus italicus. nam italia ita
liacus debuit facere. ciprius cipriacus. Nam ciprus
facit cipricus. cardia cardicus. ilium iliacus. mulio
mulionis mulionicus. Predcā possessiua cor' penl'
Vidimus de possessiuis desinentibus in cus. uide
amus de desinentibus in us puram.

In us puram desinūt possessiua tam greca ꝙ
latina añte e ꝓd ul' e cor' ul' i cor'. ul' o ꝓd
ul' ae ul' oe dyptongo. E bꝫui ut cesareus ferreus
uitreus. marmoreus. et fere omnia ad materiam
ptinencia e breuem ante us hn̄t. ut plumbeus ar
genteus Inueniunt̄ autē pauca sine e. ut a quer
cu quercius Et a corulo corulus. ab abiete abieg
nus Itē oleaginus faginus. E uero longam spon
deus. plebeus. I buem. ut marcius. i. bellicosus O
ꝓd herous. ae diptōguꝫ. ut sabaeus. tholomaeus
Hec autez ae diptongum hn̄t pn̄l' que a feminis
in e longam apud grecos desinentibus. uel que a
ūbis grecis circūflexis deriuant̄. ut cerce cercaeus
yle ylaeus. dyone dyonaeus ptolome ptolomaeꝰ
Oe añcedente. ut euboea euboeus Et qꝛ apud gre
cos in multis oe dyptongus inuenitur ante o sci
re debemus ꝙ solent latini mō eam in e longam
conūtere. ut spondoeos spondeus Est autez qn̄ ab
ieccione i. e cor' ponunt ante us. ut hectoreus. age
norius. in quo iones sequunt̄. more eciam ionico
ꝓ ei diptongo. e longam ponimus. ut achilleius
dn̄tes ¶ Determinauimus de possessiuis desinen
tibus in us puram. determinemus de possessiuis

In nus possessiuoꝝ ter ¶ desinentibus in nus
minancium forme et significacōnes diūse in
ueniuntur quibus latini frequenter utunt̄ in sig
nificacōne possessiua. ut cesarinus Inuenitur autē
in quibusdam a longa an̄ nus. ut campanus. his
panus. In alijs e longa. ut abienus. rabienus ege
nus In alijs i longa. ut camerinus. uicinus. femi
ninus Inuenitur eciam i bꝫuis g añcedente in hijs
que ab arboribus deriuant̄. ut oleaginus Et ab
hijs que ab aduerbijs nascuntur tempalibus. ut
cras crastinus. horno hornotinus. diu diurnus. u
quoqꝫ longa ante nus ut tribunus R eciam et l.
inueniuntur ante nus. ut externus. hesternus hib
nus colurnus. ficulnus. populnus Plautus in cassi
na Sꝫ mane dum istec aut populna sors aut abi
egna est tua ¶ Conemur ergo sicut possimus ex
ponē racionem penultimaꝝ in supdictis formis
litteraꝝ ¶ In a desinencia añcedente aliqua conso
nante seu uocali. ꝓducta eadem a et accepta nus
faciunt deriuatiuū. nisi sint mutoꝝ animalium ut
silla sillanus. roma romanus. nola nolanus. silua
siluanus Excipiunt̄ iugurtinus. messalinus. terre
nus. que ꝗuis a nominibus in a desinentibus cō
sonante antecedente deriuentur. non seruauerunt
tamen a De mustelinus et aquilinus paulo post
tractabit̄ A pluribus ꝗ̄ in ae diptongum desinē
tibus. ul' in a deriuata possessiua. similiter a ꝓd

hn̄t ante nus ul' na ul' num. ut thebae thebanus
cumae cumanus. Signa antesignanus Membra
membrana. quod est femininum. Possunt tamen
hec duo et a singularibus esse. scȝ a signū et mem
brꝝ. quod paulopost ondetur. Similiter a habent
an̄ nus possessiua que deriuant̄ a nominibus in
ius terminantibus. ul' adūbijs in e longam ut pō
peius pompeianus. tullius tullianus. iulius julia
nus. ūgilius ūgilianus. salustius salustianus. coti
die cotidianus. Similiter a meridie meridianus.
hodie tamen hodiernus facit. Similiter a longaȝ
hn̄t an̄ nus ea que deriuant̄ a nominibus in cus
uel in culus desinentibus. que sunt ultra duas sil
labas. Vt sunt rusticus rusticanus. Publicus pu
blicanus. tusculus tusculanus. excipitur a mascu
lino quod ē deriuatiuū maris masculinus factus
Nā dissillaba in cus desinentia sine a sunt. ut mā
cus mancinus. lacus lacuna. porcus porcinus. In
vm quoqȝ neutra consonante an̄cedente in deriua
tiuis a pn̄l' longam hn̄t an̄ nus ut oppidū oppida
nus. spoletū spoletanus. castellū castellanus. bene
uentū beneuentanus. Similiter a hn̄t pn̄l' longa
an̄ nus pleraqȝ uenientia a nominibus tercie decli
nationis. ut cesar cesaris cesarianus. Fons fontis
fontanus. urbs urbis urbanus. sol sol' solanus. ex
quo subsolanus. Ex eo. i. ex sole ē eciā solinus ꝓ
priū. milo milonis milonianus. piso pisonis piso
nianus. quāuis qdā et pisoninus et miloninius di
ci putauerunt. ß a ꝓpꝛiis deriuata pleꝛꝗ i hn̄t an̄
a. ut iouis iouianus. cesaris cesarianus. possum9
tamen dicere. ꝙ a cesarius et milonus et pisonius
et iouius deriuata sunt cesarianus. milonianus pi
sonianus. iouianus. lux lucis lucanus. a quo com
positū est an̄lucanus. Ex eodem. i. ex luce eciam
nascitur lucna. Vetus ueteris ueteranus. limes li
mitis limitanus. ancon anconis anconicanus Hoc
tamen eciam p̄t esse ab anconites. sicut post ostē
detur. gades gadis gaditanus. Ideoqȝ autem dixi
mus pleraqȝ. ꝙ a neutris in e desinentibus deriua
ta i hn̄t an̄ nus. ut mare marinus. et ab alijs que
pares hn̄t sillabas tam in nt̄o ꝙ in genit̄o. ut her
cules hercul' herculinus. follis foll' follinus. men
sis autē mensurnus et imber imbernus facit. ut in
fra dicet̄. Similiter in ia desinentia n an̄cedente
mutant ia in us et faciūt deriuatiua a p̄miт̄s tn̄
hn̄tia n. ut hispania hispanus. hircania hircanus.
maritania maritanus. Laninia laninanus. Cāpa
nia campanus. et prod̄ a pn̄l'. Dardanus uo ꝓpꝛiū
est et p̄mitiuū. ideoqȝ a cor̄ habet. abusiue tamē
poete ꝓ dardanio ponūt dardanū. Si uero an̄ ia
aliam non n habuerint consonantē. I longaȝ hn̄t
ab eis deriuata an̄ nus. ut placentia placentinus
Que uo apud grecos a nominibus urbiū deriuata
in tes desinūt ea apud latinos in tanus pleꝛumqȝ
efferūt̄ ut anconites tanus. tripolites tanus. nea
polites tanus. mutant enim es in a prod̄ et accipi
ūt nus. Similiter a salapia salapitanus. a gadibȝ
gaditanus. a taurominio taurominitanus. Inue
niūtur tamen autoritate ueterꝝ ul' euphonie cau
sa et maxime in ꝓpꝛiis quedam nomina non ꝯuā
tia p̄dcās regulas. ut ligus liguris ligurinus non
ligurianus. censor censoris censorinus non censo
rianus. Sic ergo ut patuit quedam possessiua de
sinentia in us hn̄t a prod̄ an̄ nus. uide eciā infra
in possessiuis desinentibus in inus. Quedam eciaȝ
possessiua desinentia in nus hn̄t r an̄ nus. de qui
bus sic nota.

NOmina desinentia in er si sint tercie declinacō
nis ul' in ius faciunt genitiuū accepta nus ip
se ntīs facit diuatīn. ut pater paternus. uer ūnus
acer aceris ꝓ arbore acernus facit. alter alternus.
illa scȝ obseruata regula de mutis animalibus que
faciunt in inus. ut infra dicam. ideoqȝ anser anse
rinus. passer passerinus dicimus. Ab adūbijs quo
qȝ uenientia in ra desinentibus r hn̄t an̄ nus. vt
infra infernus. extra externus. Ab alijs quoqȝ ad
ūbijs tempalibus inueniūtur quedā r an̄ nus hn̄
tia. ut noctu nocturnus. diu diurnus. Heri alterni
tatis causa facit hesternus. semp sempiternus. In
teria eciam desinentia similiter faciūt deriuatiuū
ut fabrateria fabraternus. etas quoqȝ eternus An
tiqui tamen euitas et euiternus ab euo dicebant
uetus p̄terea ueternus facit non solū ueteranus ß
diuisas hn̄t significacōnes. quercus eciā quernus.
colirus colurnus. tacitus taciturnus. mensis m̄sur
nus. sic enīȝ cicero posuit ꝓ mensurnis. in primo
rethoricoꝝ ps quedam eternitatis. cū alicuius āni
mensurni. diurni. nocturni. uespertini. certa signifi
cacōne. Ab hieme quoqȝ uel himbre hymbernus
fit. Sic ergo ut uidimus quedā possessiua desinē
tia in nus hn̄t a an̄ nus. et quedam r. Quedā eci
am possessiua desinentia in nus habent i an̄ nus
de quibus tales dantur regule.

DEsinentia in er si sint secūde declinationis. et
in us. consonante an̄cedente eiusdem declina
cōnis. exceptis in cus sup̄ duas sillabas. ul' in cu
lus. de quibus pauloan̄ docuimus. Et in vm desi
nentia ꝓpꝛia si faciūt deriuatiua in inus terminan
tia. i longam hn̄t pn̄l'. ut auster austrinus. adult'
adulterinus. libertus libertinus. diuus diuinus. ru
fus rufinus. mancus mancinus. pusium pusinus
camisiū camisinus. Excipiūtur ab humus huma
nus. A mūdo mundanus. a xp̄o xp̄ianus. et a pa
gus paganus. et a priscus priscianus. ß hoc mag̊
a p̄scio uidetur esse deriuatiuū. dn̄s eciam fac̄ do
minicus. Nam ꝙ a taurominio taurominitanus di
cimus seq̄mur grecos. qui taurominites dn̄t. gen
tilia enī apud grecos in tes desinentia mutant es
in a et accipiūt nus. cū in hanc formā ueniūt. ut
tauromnites taurominitanus. metropolites metro
politanus. Item I longam seruant omnia q̄ a no
minibus mutoꝝ animalium cuiuscumqȝ sint decli
nacōnis in hanc formā. ut aper apri apꝛnus. cap
capri capꝛnus. taurus tauri taurinus. Ferus uel fe
ra ferinus. Lepus leporinus. Formica formicinus
hirundo hirūdininus. aquila aquilinus. Mustela
mustelinus. ꝙuis in a desinant tn̄ non hn̄t a an̄
nus in deriuatiuis. Iteȝ leo leonis leoninus. ūuex
ūuecis ūuecinus. Ouinus quoqȝ ab oue. et suinus
a sue. Nā ouilla et suilla diminutiua sunt. In nus
enim desinentia ul' in na ul' in nū. si faciunt dimi
nutiua abiecta n duas assumūt l. ut vnus ullus.
vna ulla. vnū ullū vinū uillū. geminus gemellus
gemina mella. geminū mellū. sic ergo ouina ouil
la. suina suilla ¶ Inueniūtur quedam in tinus pe
nultimā corripientia. ß que a p̄mitiuis non hn̄t t
ut diu diutinus. cras crastinus. horno hornotinus
p̄us ul' priscus pristinus Nā constantinus et deme
trinus a p̄mitiuoꝝ genitiuis hn̄t t. ut matutinus
a matuta que aurora intelligitur. mediestinus au
tem a medio et stando ul' tenendo componi uide
tur. fiscina autem cor̄ pn̄l' quō fuscina. Cur ergo

piscina producitur.q2 sine dubio deriuatū ē a pis
ce.fiscina autē a fisco.An fiscus a fiscina an neutrū
a neutro deriuet' dubiū ē Nā nec fuscina a fusco
nec pagina a pago.nec muña a muro.nec armini
um ab armo deriuata cū sint primitiua pnl' corri
puerunt.Sin autem in er desinentia tercie sunt de
clinacōnis.ul' in ius faciūt genitiuū accepta nus.
ipse ntūs facit deriuatiuū.ut uer ūnus.Pater pa
ternus.ut dixi sup̈.Item desinentia in ia n antece
dente.mutant ia in us et faciūt deriuatiua.ut his
pania hispanus.laninia laninus.ut dixi sup̈ ubi
egi de possessiuis desinentibus in nus.Si uero añ
ia aliā ñ n hūerint consonantē.I ꝓd hñt ab eis
possessiua deriuata ante nus.ut placentia placenti
nus.anagnia q̄3 q2 g añ n habet anagninus facit
Similiter alexandria alexandrinus.numantia nu
mantinus.aritia aritinus.Itē3 ut dixi sup̈.In cus
desinentia si sunt disillaba non hñt a añ nus.co
rū possessiua ß sunt sñ a.ut mancus mancinus la
cus lacuna porcus porcinus.Item possessiua ueni
entia a nōinibus tercie decli desiñtib3 in e hñt i ꝓ
ductam añ nus.ut mare marinus.p̄neste prenesti
nus.et ab alijs que pares hñt sillabas.tā3 in no
minatō q̄ in genitō.ut hercules herculinus.ū res
ūris ūrinus.follis follis follinus.In gnus quoq3
ul' gna ul' gnū terminantia longam hñt uocale3
penl'.ut a regno regnū.a bene benignus.a male
malignus.ab abiete abiegnus.a pino pignus.In
ueniūtur tamen ut sup̈ eciam dixi autoritate ue
terū ul' euphonie causa quedam nomina non ser
uantia sup̈ dcās regulas.ut ligus liguris ligurinus
non ligurianus.censor censoris censorinus nō cē
sorianus.¶ Egimus de possessiuis desinentib3 in
nus.nūc agamus de possessiuis desinentib3 in rius

POssessiua quedā3 inueniūtur in ius siue rius
desinentia.vñ nota q̄ in latino sermone nō
solum utimur predictis formis.ß eciam ꝓpis qui
busdam latinorū.ut in us ul' in a ul' in vm purā
añcedente n.ut cantilinarius.hereditarius.uxori
us.flacaria.ptisanariū.Et scias q̄ q̄uis forma sit
possessiua hec que in rius desinit.tamen diūsa sig
nificacōnis nomina in hac forma quoq3 inueniū
tur.Nam alia ab officijs.ut tabernarius.tabella
rius.hostiarius.erarius.Alia a dignitatibus.ut p̄
torius.p̄fectorius.questorius.censorius.Que tñ
possessiua hñt significacōnem aliā ab alijs rebus
in quibus sunt.ul' de quibus sunt.ul' quas hñt In
quibus sunt.ut collariū quod in collo ē Menso
riū qd in mensa.motorium quod in motu ē pal
mariū quod in palma ē.hoc ē in laude.de q̇bus
sunt.ut frumentaria lex.i.lex de frumēto.numu
laria lex de numis.et agroria lex de agris.ex his
autem quas continent ut vinaria cella que hab3
vinū.et armaria in quo arma posita sunt.sic ui
olariū.rosariū.uiridariū.¶ Et scias q̄ q̄uis sicut
ostēdimus diūsas hñt significacōnes sup̈ dcē for
me nominū tñ maxima ps eorū apud latinos pos
sessiuorū habet demonstracōnē Ideoq3 h̄ inter pos
sessiuorū species posuimus.Non ē autē h̄ ignorā
dum.q̄ eciam in is et in er terminantiū deriuati
uorū multa ponūtur et inueniūtur significacōnis
possessiue apud nos.ut ciuilis.hostilis.celestis lu
naris.castrensis.equester.pedester.paluster.quorū
quia diūse et uarie sunt forme et significationes.
postea cū reliquis speciēb3 denominatorū per ordi
nē tractauimus.nūc de nomine compatiuo uidea

COmpatiuū.De compatiuis.xxxvi. mus
nomen ē illud quod cū positiui intellectu
ul' cū aliquo ꝑticipe sensu positiui magis
adūbium signat.ut fortior magis fortis.et ulteri
or magis ultra q̄ ille qui ultra ē.fiunt autem cō
patiua a nominibus adiectiuis.ut albus albior.a
ūbis.ut detero deteris deterior.A ꝑticipijs nomi
naliter positis.ut indulgens indulgentior.Ab ad
ūbijs siue ꝓpōnibus.ut extra exterior.¶ Et scien
dum q̄ ut dicit p̄s in iij li a.Localia adūbia siue
prepōnes ex quibus compatiua nascuntur nomi
na pene sunt h̄.extra terior.ultra terior.cit' terior
sup̈ pior.infra terior post tior ꝓpe ꝓpior.añ tior
penitus penitior.Apuleius in p̄mo h̄mectore Vi
sus est ei adolescens.honesta forma.q̄i ad nupci
as exornatus trahē se in penitiorem ꝑtem domus
.i.secretiorem Sunt autem que compari p̄nt no
mina uel secunde ul' tercie declinacionis Et si sunt
secunde.mobilia sunt.i.in a faciunt feminina.et
in um neutra Et uel in er ul' in us desinūt Et as
sumencia gtō or.faciunt compatiua.corripiunt tñ
pnl' i.ut tener teneri tenerior.Niger nigri nigrior
clarus clari clarior ¶ Notandum ē q̄ sinisterior
quasi a gtō sinisteri uideat' esse factum.cū in usu
sinister ubiq3 reꝑiatur.Que autē3 ueniūt a nomi
nibus tercie format' a datiuo addita or.ut felix
felici addita or fit felicior.p̄ter illa que ueniunt
ab hijs nominibus.bonus.malus.magnus ꝑuus
dexter.sinister.magnificus.multus.iuuenis.et a
micus.ßm quosdam.que irregulariter compant'
Itē hñtia uocalem añ alteram uocalem.compati
ua non hñt.ß assumūt loco eius positiuū cū ma
gis.ut pius magis pius pijssimus.et arduus ma
gis arduus arduissimus.Vñ ūsus.Regula gram
matice ꝓhibet certissima lege.Ne quis ius ul' uus
compet absq3 magis.ut egregius.pius.arduus et
hoc fit duabus regul' repugnantibus.quarū vna
ē Omne compatiuū debet supare suū positiū vna
sillaba.ut fortis fortior.Alia talis est.I posita in
ter duas uocales vim suam s̄uantes in simplici
dcōne.accipitur ꝓ duplici consonante.et transit.
ad seqn̄tem sillām.ut maior.et peior.Si enim I
remaneret uocal'.contingeret hiatū intolerabilem
fieri.tribus uocalibus iūctis ꝑ tres sillabas conti
nue positis nulla consonante media.si dicamus pi
ior arduior.Itē omnia compatiua in or cō.sunt
ge.et mutata or.in us faciūt neutra.excepto vno
quod solum cū fit a positiuo quantū ad suā uo
cem fixū s̄uabit eius genus.h̄ senex huic seni.h̄
senior.q̄uis hoc quoq3 uetustissimi cōmune acci
pientes h̄ et h̄ senex ꝓferebant.Pomponius in e
pigrāmate.Tua amica senex est Item compatiua
desinentia in or faciūt ablatiuū in e et in I.ut hic
et h̄ melior et h̄ melius.Ablatō meliore ul' meli
ori.excepto senior.quod facit in e tantū.Inuenit'
eciam a nequam.quod ē indeclinabile triū generū
tam compatiuum q̄ suplatiuū.ut nequam nequi
or nequissimus.Ab adūbijs uero deriuatiua in ra
desinentibus mutant ra in er et accepta ior faciūt
compatiuū.ut extra exterior.ultra ulterior.citra
citerior.Infra inferior.sup̈ superior.Similiter in
erior faciunt post et añ.ut posterior et anterior.
ꝓpe uero ꝓpior facit.Et detero deterior.Et a sepe
adūbio positiuū ul' compatiuū non legi.Suplati
uū posuit catho.ꝓpter diem atq3 fenus sepissimā
discordiam fuisse.Sed querit p̄s an prior sit com

ꝑatiuū.et dicit ꝙ ſic.quia in or deſinens cōmune
in us facit neutꝝ.quod in nullis alijs niſi in com
ꝑatiuis inuenitur.Et uidetur a ꝑdem adubio naſ
ci.quod abiecta dem accipit or.et facit compatiū
prior.Sed i cor̄.quia in nullo compatiuo i ante
or ꝓduci pt.In ſuplatiuo uo ꝑuauit ꝓductōnez
accepta mus.ꝑmus.Ex quo aliud adubium naſ
citur.primo ul̄ ꝑme.Vnd̄ terencius in andria cō
poſitū dixit apme in uita eſſe utile.Inuenit̄ eciā
ꝑor ꝓ melior poſitū.et tūc ſine dubio habꝫ vim
compatiui.et ꝑmus ꝓ optimus.et tūc ſuplatiui
ſignificacōnem obtinet.Vt ūgil̄ in viij.Et ꝑmos
iuuenū tot miſit ordo.ꝑmos poſuit pro optimos
Et ſcias ꝙ ſicut alter de duobus.et alius de mul
tis dicitur.ſic prior de duobus.et primus de mul
tis ſolet dici.ut dicit ꝑs in iij libro a.Vn̄ uerſus.
De multis ꝑꝑe ꝑmuſ dices alius ꝙ.Sed prior ac
alter dic concordare duobus.Et ſciendū ꝙ apud
latinos diminucōnem quoqꝫ accipiūt quedā com
ꝑatiuoꝝ.quod apud grecos non inuenit̄ ut gran
diuſculus.Maiuſculus.minuſculus.meliuſculus.
Omnia tamen hec a neutro compatiui.adieccōne
culus inuenio fieri.ut ḡndiuſ grandiuſculuſ ꝛc̄.Tā
et ꝙ̄ adubia tamen compatiuo et ſuplatiuo adij
ciūtur.cū duo ul̄ plures compatiui ul̄ ſuperlatiui
diuſe ſignificacōnis poſiti inter ſe equant̄.ul̄ idē
geminant̄ ut tam iuſtior ꝙ̄ felicior eneaſ hectore
Minus autem adubiū eſt.qn̄ cum poſitō poſitū
ul̄ iūctum.contrarie ſignificacōnis compatiuū de
monſtrat.ut minus ſtultus ꝓ prudentior.Terenc̄
in eunuco.Hic nemo fuit minus ineptus ꝓ pru
dentior.Eſt tamen qn̄ pro non adubio ponit̄.ut
minus bonus ꝓ malus.Magis quoqꝫ adubium
non ſolū poſitō ſꝫ eciam compatō iūgitur.qn̄ ip
ſe compatiuus ul̄ ad ſe uel ad aliū compatur.vt
achilles enea fortior mag̃ ꝙ̄ iuſtior.et aiax ulix
e fortior magis ꝙ̄ diomede.Compatiuus autem
gradus ablatiuo caſui iungitur utriuſque numeri
Interdū tamen et ntō.qn̄ ꝙ̄ adubium ſequit̄ Su
platiuus autē genitō plurali ul̄ ſingulari iūgitur
qn̄ ipm nomē ſingulare multitudinem ſignificat
ut fortiſſime gentis.¶ Eſt eciam regula ꝙ quem
cūqꝫ caſum regit poſitū.et eundem regit compa
tiuū et ſuplatiuū.ꝑter coꝝ ꝑncipalem conſtructi
onem.Vn̄ ſicut bn̄ dicitur.Sum ſimilis petri ul̄
petro.ita bene dicitur.ſum ſimilior tui ul̄ tibi io
hanne.¶ Nota tamen ꝙ fit abuſio in comparati
uo tribus modis.ſcilꝫ ſignificacōne.conſtruccōne
et officio.Significacōne.qn̄ non ſignificat augm̄
tum ſui poſitiui.ut potiſ potior.ut ponticū mare
ē dulcius ꝙ̄ cetera maria.i.minus amaꝝ.Vn̄ dic̄
ꝑs.Eſt qn̄ compatiuū ad contraria compatur.et
minus poſitō ſignificat.ut mare ponticū dulcius.
ꝙ̄ cetera.h̄ enim non ad dulcia.ſꝫ ad amara fcā
compacōne oñditur.paꝝ aliqd dulcedinis ꝙ̄ cetā
habere ponticuꝫ mare.Conſtructōne.qn̄ non con
ſtruit̄ cū ablтō.uel cū ſimili caſu mediante ꝙ̄.ut
maior iuuenum ꝓ iuuenibus.et maior hoꝝ cari
tas ꝓ hijs.Officio.qn̄ non ſignificat poſitiua cū
magiſ adubio.ut triſtior.i.triſtis.Vn̄ in apocal̄
xxiiij ſenioreſ ꝓ xxiiij ſenes. De ſuplatiuo xxxvij

Suplatiuum ē quod ul̄ ad plures ſui gene
ris compatum ſupraponit̄ omnibus.ul̄ ꝑ
ſe ꝓlatū intellectū habet cū ualde adubio
poſitiui.ut fortiſſimus grecoꝝ achilles.i.fortiſ ſu
per oms̄ grecos.Si autē dicam.fortiſſimuſ hercu
les fuit.non adijciens quoꝝ.intelligo ualde fortiſ
Conſtruit̄ autem ſuperlatiuū cuꝫ genitiuo plurali
ul̄ cum genitō ſingulari nominis collectiui.ut ſor
tes ē fortiſſimus romanoꝝ.ſortes eſt fortiſſimus
romane gentis.Aliqn̄ tamen abſolute ponitur et
equipollet ſuo poſitō et ualde adubio.ut petrus
ē fortiſſimus.i.ualde fortis.Habꝫ tamen ſuplati
uū ꝑter ſuam ꝑncipalez conſtructōnem.conſtruc
cōnem ſui poſitiui.Vn̄ ſicut bn̄ dicitur.ſum ſimi
liſ platonis ul̄ platoni.ita congrue d̄r.ſum ſimilli
mus platoni ul̄ platonis.et ſum digniſſimuſ iſto
roꝝ laudis ul̄ laudū.¶ Item nota ꝙ ſuplatiuuꝫ
qn̄qꝫ uenit ſuperlatiue et ꝑtitiue.et ꝑm hoc incon
grue d̄r.ſortes ē fortiſſimuſ aſinoꝝ.i.ualde fortis
de numero aſinoꝝ.Qn̄qꝫ uenit ſuperlatiue et non
partitiue.Et ꝑm hoc congrue d̄r.ſortes ē fortiſſi
mus aſinoꝝ.i.ualde fortis ſuper aſinos.Item ſci
as ꝙ ſuperlatiua pn̄t concordare in genē cum ſe
qn̄tibuſ genitiuis.ut homo ē digniſſima creatura
rū.Pn̄t eciam diſcordare.Vn̄ orac̄.quid agiſ dul
ciſſime reꝝ.Sed uide.ſupellatiua ſunt uera adiec
tiua.qꝛ naſcūtur a nominibus adiectiuis.et ideo
debent concordare cum ſuis ſubſtantiuis in tribꝫ.
in numero genē et caſu.Vn̄ bn̄ dicitur.margari
ta ē pulcherrima lapidū.Item ſuplatiua habent
quandā naturam ꝑticōnis.et ideo pn̄t concorda
re cū ſequenti genitō.Vnde bene d̄r.margarita ē
pulcherrimus lapidū.ſed cetera ꝑtitiua non ſunt
uera adiectiua.Et ideo tantum debent concordare
in genē cū genitō ſequenti.et non diſcordare.vn̄
bene d̄r.homo ē vna reꝝ.Sed male d̄r.homo ē
vnus reꝝ.¶ Item poſtꝙ̄ de ꝑtitiuis feci mencōnē.
uolo te ſcire.ꝙ ꝑtitiuū tenetur concordare cū ge
nitiuo in queꝫ ꝑtitur in genē.Sed ille gtūs habꝫ
utꝝqꝫ numeꝝ.ut aliquiſ hominū currit.ul̄ aliqui
hominuꝫ currūt.Si uero declinatur tantū in plu
rali numero.dn̄t concordare in genere et nūo.ut
nuptiaꝝ alie bone alie male.Sꝫ nuptiaꝝ alia bo
na alia mala incongrue d̄r.Itē ſi fiat ꝑticō in ge
nitō ſingulari nominis collectiui.tūc trahit genꝰ
a rebus ſuppoſitis.et non a genitō.Vn̄ ſi fiat ꝑti
cō ꝓ mare erit maſculini generis.ut vnus iſtius
populi ē petrus.Si autē fiat ꝓ femina tunc erit
feminini generis.ut vna iſtius populi ē berta.ſi
autē fiat ꝑticō pro re inſenſata.tunc erit neu.ge.
ut iſtius aceruī aliud ē ferrū aliud ē lapis.Si au
tem ponit̄ ꝑtitīū nomen cuꝫ nomine etrodito de
bet reſpicere genus quod ibi ē quia compacōnez
habet ad res ꝑ genitiuū ſuppoſitas.ꝑm genuſ qd̄
accidit genitō.et ſic ē dicendū.vnus celoꝝ.vna e
pulaꝝ.et non vnū celoꝝ et vnū epulaꝝ.non tn̄
ſequitur vnus celus ul̄ vna epula.qꝛ genus plu
rale ē fortius ſingulari.De hoc infra eciam dicaꝫ
in c de genē.cum de nominibus ethroditis agam
¶ Hic nota ꝙ ꝑtitiuū quinqꝫ modiſ reſpicit ul̄ re
git genitiuū.Qn̄qꝫ ſine diſcrecōne alicuiuſ accn̄tis
ut ubiqꝫ terraꝝ.Qn̄qꝫ cū diſcrecōne generis.ut v
nus uiroꝝ.Qn̄qꝫ cū diſcrecōne generis et numeri
ſicut in complexiuis.ut nuptiaꝝ alie ſunt vnum
alie ſunt plura.Non enim concedo ꝙ bn̄ dicatur.
nuptiaꝝ alia ē hoc.alia eſt illud.Qn̄qꝫ trahit ge
nus a re ſuppoſita.ut huiuſ populi alius ē ſortes
aliuſ ē plato.ul̄ alia berta alia helena.ꝓ feminis
Qn̄ uero non ſubeſt aliquiſ ſexus.debꝫ in neutro
ſumi.ut huius aceruī aliud eſt lignū aliud eſt la
pis.Qn̄qꝫ reſpicit nomen extra ſumptū.ut ualde

mane vna sabbatoꝝ. Nam habetur ibi respectus
ad hoc nomen die. Fit eciam qn̄oq₃ tenuis ꝑticō. ut
Scire eciam te uolo. ꝙ C hoc regni. hoc anni
cū dr̄. Quod ꝑ supabundantiam dr̄ vni soli
cōuenit. ibi vnū solū uenit complexiue. tam pro
vno q̄ pro pluribus. uelut cū dicitur. isti sunt al
bissimi hominū. Ecce illud quod supponitur per
hoc pronomen isti dicitur vnum solum.

Forme superlatiuoꝝ sunt octo. due quidem in
quas plura desinūt suplatiua. rimus et simus
Sex uero in quas pauca desinūt. limus. ximus.
timus. remus. simus. nimus. Et omnia suplatiua
mobilia sunt. i. ꝑ mutacōnem us in a faciunt fe
minina. et a in vm neut̄. De singul̄ ꝑ ordinē ui
In rimus desinentia formantur ab C deamus
adiectiuis desinentibus in er. addita in nomi
natiuo rimus. siue sint secūde uel tercie declinatio
nis. ut pulcher crior pulcherrimus. acer acerrimus
tener tenerrimus. paup pauprimus. saluber. salu
bris. salubre. Formatur eciam a masculino ꝫ ana
logiam addita rimus. ut saluber saluberrimus. et
sic de similibus. p̄ter dextimus et sinistimus. pro
dexterrimus et sinisterrimus. Maturus facit mat̄
rimus. Vn̄ dicit p̄s in iij li. Maturrimus cuius cū
positiuus maturus sit. quasi a nt̄o matur qui nūc
in usu non ē nascatur. in er desinentiū regulā ser
uauit. i. in rimus terminat̄. Inuenitur et maturis
simus. ꝫm analogiam in us terminantiū. Nupri
mus eciam ꝓferebant antiquissimi. vn̄ adūbium
posuit cicero. et qn̄oq₃ nuprime dictū. facile memo
rie mandatur. qui suplatiuus magis ab aduerbio
in er desinente uidetur nasci. Nomen enim positi
uū in us desinit. ut capro uidetur uester nuperus
cuius acm̄ plautus ꝓfert. in captiuis recens cap
tū hominē nupeꝝ et nouiciū. et bene. ut super su
ꝑus. sic nuꝑ nuperus debet esse. Veterrimus eciā
cum in us desinat eius positiuus. tamen formā
in er terminantiū seruat in suplatiuo. ueterrimus
quasi a ueter positiuo. quod cap̄ quoq₃ approbat
autoritas. et usus antiquissimoꝝ. Eminus cuꝫ ue
ter occubuit p̄amus. Cuius eciam compatiuuꝫ ue
terior ꝓtulit plautus. In rimus eciaꝫ a ūbo vnū
inuenitur. detero deterior deterrimus. et vnum a
normalū. pessimus.

In simus desinentia si ueniūt ab adiectiuis se
cūde declinacōnis formant̄ a genitō. addita s
et simus. ut albꝫ albi. addita s et simus fit albis
simus. Si uero ueniūt a nominibus tercie formā
tur a genitō addita simus. ut felix felicis felicissi
simus. locuples locupletis locupletissimus. p̄ter q̄
dam anormala. i. inequalia. que irregulariter cō
parantur. ut malus peior pessimus.

In limus autem tantū quinq₃ desinūt suplati
ua. cū suis compositis. et formant̄ ab adiectiuis.
tercie declinationis desinentibus in lis. remota is
et addita limus. ut facilis facillimus. difficilis dif
ficillimus. Gracil̄ gracillimus. humil̄ humillimus
Simil̄ simillimus. dissimil̄ dissimillimus. agilis
agillimus. Ista septē enumerat p̄s. quoꝝ cum in
is desinant positiui. abiecta is et addita limus fa
ciūt suplatiuos. ꝫm p̄s. Ex hoc patet. ꝙ util̄ non
desinit in limus. ꝫ in simus. utilissimus. Item ex
hoc uidetur ꝙ positiua predcōꝝ scribūtur ꝑ vnū
l. sed suplatiua per duo l. De predictis ūsus. In li
mus quinq₃ dat fagus cetera linque.

In ximus duo tantū inueniūtur. Vnum anor
malū ut maximus. quod fit a positiuo secūde de
clinacōnis desinente in us. ut magnus maior max
imus. Alteꝝ ab adūbio. ut ꝓpe propior ꝓximus
Quod tamen qn̄ pro cognato accipitur est positi
uum. et habet comparatiuum. sed non superlatm̄
ut proximior proximus.

In timus desinit vnū anormalū optimus. Et
ab adūbijs siue ꝑpōnibus deriuata ꝫ. ut int̄
interior intimus. ultra ulterior ultimus. citra cite
rior citimus. et p̄terea dextimus et sinistimus ex
timus quoq₃ pro extremus dicebant antiqui.

In remus ab adūbijs siue prepōnibus uenien
tia desinūt hec. extra exterior extremus. su
p̄ supior supmus. post posterior postremus. Ex
quo patet nec a supero neq₃ a postero fieri cōpa
tiuos ul̄ suplatiuos. sicut nec ab infero infimus.
nam si essent a nomine supero postero infero. ser
uassent regulā in us terminantiū secūde declinati
onis. que in simus ꝓferūt suplatiuuꝫ. et facerent
supissimus et posterissimus et inferissimus ⁊c̄. Et
sciendū ꝙ hec sola forma habet e prod̄ an̄ mus
cū omnis alia forma suplatiui habeat i correptā
ante mus. vt pulcherrimus. doctissimus. humilli
mus. maximus. optimus. minimus. infimus

In simus vnum solum desinit ab adūbio de
riuatum. ut infra inferior infimus.

In nimus vnū anormalū desinit. puus minor
minimus. Illud quoq₃ notandum. ꝙ omnia
cōpatīa et suplatiua duaꝝ sillabaꝝ nūm excedūt
exceptis prior et p̄mus. et anormal̄ hijs minor
et maior et peior et plus. nec miꝝ cum positiua
q̄ ex quibus nascuntur compatiua et suplatiua
bissillaba sint. ul̄ eo plus ꝑ genitōs et vnā ul̄ du
as assumentia sillabas faciunt supradcōs gradus
ut ditis ditior ditissimus. niger nigrior nigrimus
util̄ utilior utilissimus. simil̄ similior simillimus.
infra inferior infimus. Suplatiuus uero ē quādo
compatiuuꝫ supat vna sillaba. ut qn̄ in simus fi
nitur. iustior iustissimus. Et qn̄ in rimus suplati
uus finitur. Si positiui ntūs et gtūs pares hn̄t sil
labas. ut teter tetrior teterrimus. Acer acris acri
or acerrimus Et qn̄ par ē ut in limus terminatis
agilior agillimus. facilior facillimus Et q̄ndo vna
vincitur sillaba. ut qn̄ in simus. ul̄ in timus. uel
remus desinit. ut inferior infimus. ultior ultimus
exterior extremus ul̄ extimus.

De diminutiuo xxxviij.

Diminutiuū ē quod diminucō
nem primitiui sui absolute demonstrat. ut
rex regulus. i. puus rex. Ideo autē positū
ē absolute. ut dicit p̄s in iij li. quia compatiua q̄
non solū augent ꝫ eciam est qn̄ minuūt vim pri
mitōꝝ. ꝫ non absolute. Ad aliquid enim omnino
fit compacō. ut breuior dr̄ ad b̄uem. et angustior
ad angustum. Vn̄ q̄uis in hijs quoq₃ compatīs
inueniant̄ quedam diminutiua apud latinos. non
pn̄t tamen absoluta esse cū a compatiuis sint de
riuata. et ipsa q̄ compationem significent. ut ma
iusculus. minusculus. necesse ē enim ad aliquid e
a comparari. ut terencius in eunucho. Thais uxor
mea q̄ ego sum maiuscula est. i. puo maior q̄ e
go. Alia autem diminutiua. i. omnia que non a
compatiuis deriuant̄ ex se hn̄t diminucōnem et
nulli comparant̄ ut regulus. Diminutiua autē in
uenta sunt tribus de causis. ul̄ causa necessarie sig
nificacōnis. ul̄ causa urbanitatis. ul̄ causa adula
cōnis. Vnde dicit p̄s in iij libro. ubi agit de dimi

nutiuis. Solent autem diminutiua ul' necessarie significaco̅nis causa ꝓferri. ut salustius Postquaꝫ reguli in vnu̅ conuenere. reguli .i. pui reges. Vel urbanitatis ut iuuenal'. in sat' iij. Vnde fit ut malim fraterculus esse gigantuꝫ. Vel adulaco̅nis. et maxime pueroꝝ. ut catulaster. ancomaster. petriciolus. sergiolus. Deriuant̄ ergo pleꝝqꝫ ab appellatiuis. pauca eciam a ꝓpriis. et seruant genera primitiuoꝝ. pleꝝqꝫ et sepe inueniu̅tur diminutoꝝ diminutiua in diu̅sas desinentia formas. ut homo. homuncio. homunculus. homullus. homullulus. Su̅t autem forme diminutiuoꝝ masculini gener' hec. culus. ulus absqꝫ c. ellus. xillus. illus absque x. ullus. olus. cio. aster. leus.

De diminutiuoꝝ desinentiu̅ in culus formaco̅ne sic dicit ps. Monosillaba in es desinentia uocali an̄cedente cuiuscumqꝫ sint generis. et in er omnia que sunt tercie declinaco̅nis. et in us neut̄ nto̅ assumu̅t in masculino culus. in feminino cula. in neutro culuꝫ. ut flos flosculus. mas masculus. plus plusculus. os osculu̅. quod q̈uis sit forme diminutiue. tamen qꝛ aliam habuit significatione̅ fecit ex se aliud diminutiuu̅ oscillu̅. Sus tam̄ facit sucula ul' suscula. Similiter faciu̅t in er t'minantia diminutiuum. ut frater fraterculus. pater paterculus. quod et ꝓpꝛium inuenit̄ mulier mulier
cula. paup pauperculus cula culum. mater matercula. excipitur uenter uentriculus. Sic qꝫ faciu̅t in us neutra. ut munus munusculu̅. corpus corpusculu̅. opus opusculu̅. crus crusculuꝫ. thus thusculu̅. Nec non et compatiua in us neutri generis similit' faciu̅t diminutiua. ꝭ mobilia .i. masculini feminini et neutri generis. ut maius maiusculus la luꝫ. g̈ndiusculus la lum. celerius celeriusculus a vm. vn̄ celeriuscule adu̅biu̅. sicut a sepius compatiuo sepiuscule adu̅biu̅. Plus quoqꝫ q̈uis a masculino ul' feminino compatiuis non ueniat. facit tam̄ plusculus la lu̅. Vnde terenc̄ in form̄. Cum pluscule supellectile opus est. Lepus quoqꝫ quod soluꝫ in us desinens masculinu̅ ul' epychenum dissillabu̅ latinu̅ tercie declinaco̅nis est. assumit nto̅ culus. et facit diminutiuu̅ ut lepus lepusculus. pannus pa̅ni et panniculus facit. Ad hanc formaꝫ positiua in or desinentia mutant or in us. et accepta culus faciunt diminutiua. ut rumor rumusculus. ul' assumu̅t culus ul' cula. ut amator amatorculus. Soror sororcula. In is uero ul' in e desinentia omnia ul' in ns monosill'a ul' in is dto̅ corripientia i assumu̅t predca̅s sillabas .i. culus cula culu̅. et faciunt diminutiua. ut ignis igni igniculus. testis testi testiculus. nauis naui nauicula. Cutis cuti cuticula. auis aui auicula. rethe rethi rethiculuꝫ. fons fonti fonticulus. mons monti monticulus. dulcis dulci dulcicula culu̅. securis securi securicula. Similiter fidus fidi fidicula. fides enim fidecula facit. Et cu̅ omnia huiusmodi diminutiua tam pnl' q̈ antepnl' cor̄. cuticula i antepnl' prod̄ aliq̄n necessitate metri. excipitur lapis qui lapillus facit diminutiuu̅. ecia̅ anguis anguilla. vnguis quoqꝫ vngula facit. Que tamen et si non forma̅ uident̄ habe̅ diminutiuoꝝ. significaco̅ne tamen non sunt diminutiua Secu̅du̅ supradca̅m forma̅. q̈rte quoqꝫ declinaco̅nis nomina faciu̅t diminutiua. us eniꝫ ul' u nu̅ conu̅tunt in i cor̄. et accipiu̅t culus in masculino. In feminino cula. in neutro culu̅. ut currus curriculus. dr̄ tamen et h̄ curriculu̅. u̅sus u̅siculus

artus articulus. fructus fructiculus. anus anicula cornu corniculum. genu geniculum. Excipit̄ ab acu aculeus. a domus domu̅cula. ¶ In es prod̄ desinentia feminina tercie declinaco̅nis ul' q̈nte. abiecta s assumu̅t cula. et faciu̅t diminutiua. et seruant e prod̄. ut uulpes uulpecula. nubes nubecula. dies diecula. res recula. uepres uepręcula. Excipitur m̄ces. cuius is geniu̅ in ula conu̅sa facit diminutiuu̅ m̄cedula. Et apes cuius diminutiuu̅ ꝓ e longa i habuit. apicula. ita dicit ps in iij libro de diminutiuis in vj li d. Ouid̄ in xvij metamorphoseos h̄ apis ꝓtulit dicens. non apis in̄ tulit hos sedula flores. Quod ecia̅ diminutiuu̅ o̅ndit apicula. quo̅ fidicula docet ꝑmitiui sui nominatiuu̅ fidis non fides esse. Ex hijs uidetur q̈ pristianus uelit. q̈ apecula sit diminutiuum de apes. et apicula de apis. quod olim in usu fuit. et hoc eciam uult hug. ¶ In o desinentia si faciu̅t diminutiua conu̅tunt o in un. et accipiu̅t culus ul' cula. ut tiro tiru̅culus. Latro Latrunculus. carbo carbu̅culus pedo pedu̅culus. curculio curculiunculus. u̅go uirguncula. ratio ratiuncula. offensio offensiu̅cula. ioligo ioliguncula. homo homu̅culus. Dicit̄ tame̅ et homu̅cio et homullus homullulus. Leno Lenu̅culus. rana ranu̅culus facit. Queda̅ alia desinunt in culus ul' cula. de quibus dicam in desinentibus

Desinentia in ulus sic formantur. ¶ in ulus In x omnia ul' in us sup̄ sillа̅m. ul' in t desinentia geniu̅ extremaꝫ terminaco̅nem in is. in u conu̅tunt. et accepta lus ul' la ul' lum. faciu̅t diminutiua. ut rex regis regulus. codex codicis codiculus. et ex eo codicillus. fornax fornacis fornacula. fax facis facula. ceruix ceruicis ceruicula. adolescens adolescentis adolescentulus. caput capitis capitulu̅. ¶ In us terminans vnum tercie declinaco̅nis co̅mune triu̅ generuꝫ abiecta s assumit lus in diminutiuo. ut uetus uetulus. femininum uetula neutꝝ uetuluꝫ. Sus co̅mune abiecta s et assumpta cula facit diminutiuu̅ sucula. paulus facit paululus. capis capidis capidula facit. ut dicit ps in vj. Queda̅ alia diminutiua desinunt in ulus. de q̇bus dicetur cu̅ determinabitur de desinentibus in olus. et de desinentibus in ellus et in illum.

In ellus et in illus ul' xillus desinentia sic formant̄. Nam ut dicit ps. In nus siue habea̅t an̄ n aliam consonante̅ siue non. et in lus si non habeant geminatu̅ l. et in er secu̅de declinationis nomina duplicant l an̄ us in diminutiuis. ut asinus asellus. geminus gemellus. bonus bellus. pugnus pugillus. agnus agnellus. anulus anellus. oculus ocellus. populus popellus. catulus catell9 tener tenellus. liber libellus. ¶ Et sciendu̅ q̈ omnia e hn̄t pnl'. absqꝫ pugillo. nisi ꝑmitiua pnl' habeant natura prod̄ in omni gene̅. tu̅c eniꝫ ꝑuant ꝑmitiui uocalem. ut vnus vna vnu̅. ullus ulla ullum. vinu̅ uillum. Excipitur vnu̅ in lus desinens Paulus quoqꝫ non geminat l in diminutiuo. Nec miꝝ. cu̅ au dyptongus post se geminari consonantem ꝓhibeat. facit ergo paulus paululus. et e̅ ex hoc pauxillus et pauxillulus. quas formas ꝑua̅t et femininu̅ et neutꝝ eius paulula. pauxilla pauxillula. paulum pauluꝫ pauxillum. pauxilluluꝫ Similiter uelum uexillu̅ facit diminutiuu̅. Et puto ideo hoc assumpsisse x. quia hec in lus ul' la ul' lu̅ desinentiu̅ primitiuoꝝ facientiu̅ diminutiua penultima̅ natura longam hn̄t. paulum pauxilluꝫ

uelū uexillū.iō mala assūpsit x maxilla.et talus taxillus.Que uero geminant l añ us ul' a ul' vm in ulus ula ulum faciunt iteꝝ diminutiua.ut homullus homullulus.pauxillus pauxillulus.pauxilla pauxillula.pauxillū pauxillulum.femina quoq; in a desinentia siue habeant añ n aliam cōsonantē siue non.geminant l. in diminutiuis añ a.ut catena catella.asina asella.gemina gemella.columna columnella.Excipitur rana ranūculus.Eandem formā in la quoq; desinentia ul' in ra ꝑuant.ut fabula fabella.tabula tabella.libra libella.capra capella.vmbra vmbella.sacer sacra sacꝝ sacellus a vm.puer puera antiqui ex quo puella tener ra rum tenellus a vm.miser misera miserū misellus a vm.Excipiunt' in ra desinentia.q̄ nec a masculinis in er desinentibus fiunt.nec hn̄t ante r aliā in eadem sill'a consonantē.ut ara arula.terra terrula.litera literula.Neutra quoq; in vm desinentia.geminant in diminucōne l. añ vm.et si g hn̄t añ ti in pnl' sill'a diminutiui J et non e accipiunt.ut tignū tigillū signū sigillum.Alia uero e hn̄t in pnl'.nisi sit quod supius docuimus pnl' ꝑmitiui naturaliter longa.ut bonū bellū.geminū gemellum.scamnū scamnellum.Que uero in vm desinūt i pnl' añcedente.J ultima genitiui mutata in o accepta lum.faciūt dimi.ut palliū palliolū.ita dicit ps in iij li.ubi agit de diminutiuis.In ij uero libro ubi agit de possessiuis sic dicit.Ouinus quoq; ab oue deriuat'.et suinus a sue.Nam ouilla et suilla deriuatiua sunt.In nus enim desinentia ul' na ul' nū si faciunt diminutiua.abiecta n duas assumūt l.ut vnus ullus.vna ulla.vnū ullū bonus bellus.bona bella.bonū bellum.geminus gemellus.gemina gemella.geminū gemelluꝫ.vinū uillum.Sic ergo suina suilla.ouina ouilla.Ita dicit ps in ij li.de possessiuis.Deinde subdit pris in iij libro.Similiter in illum et in ellum faciunt diminutiua in lum ul' rum desinentia.ut tantulū tantillū.Lucꝝ lucellū.terebꝝ terebellum.fabrꝫ fabellum.flagꝝ flagellum.castꝝ castellum.sacrū sacellum. ¶ Et scire debemus ꝙ in ellus ul' ullus desinentia diminutiua.si a dissillabis deriuantur assumunt vnam sillām.ut agnus agnellus.lib' libellus.culter cultellus.paulus pauxillus.Similiter feminina in ella ul' in illa terminantia.ut cap̄ capella.libra libella.paula pauxilla.Sic eciā neut' in ellum ul' in illum exeuntia.tignū tigillum.signū sigillum.Lucꝝ Lucellū.Excipiūtur uenientia a desinentibus in nus ul' in na ul' in nū.que nullaꝫ hn̄t consonantem añcedentē in eadem sillā añ n ut a bono vno vino deriuatiua.et merito excipiūtur.hec enim pares hn̄t sillās ꝑmitiuis bonus bona bonū.bellus a vm.vnus vna vnū ullus a vm.vinū uillum.Notandū eciam ꝙ pannus panniculus facit.A trissillabis quoq; uenientia diminutiua que geminant l.pares hn̄t sillās primitiuis.ut oculus ocellus.catulus catellus.geminus gemellus.fabula fabella.tabula tabella.Excipiūtur que in ꝑmitiuis añ n aliam hn̄t in eadeꝫ sillaba consonantem.hec enim vnā addūt sillabaꝫ diminutiuis.sicut eciam dissillaba eiusdem terminationis.ut columna columnella.sicut agna agnella.tignum tigillum.

De diminutiuis desinentibus in ullus ꝑ geminū l.dictum ē sup̄ ubi determinaui de formatione desinentium in ellus ul' in illus ul' in xillus

De formacōne desinentiuꝫ in olus ita teneas In us desinentia secunde declinacōnis nomina.e uel i añcedentibus.mutant us in o.et accepta lus faciūt diminutiua.ut urceus urceolus.alueus alueolus.Luceus Luceolus.malleus malleolus aureus aureolus.capriolus quoq; uidetur a nominatō capreus esse.cuius femininū ē in usu capa.Nam capra a capro fit.ex quibus capellus et capella fiunt diminutiua.J quoq; añcedente.ut filius filiolus.gladius gladiolus.A ꝓpiis sergius sergiolus.tullius tulliolus.patricius patriciolus.excipitur antonius quod antoniaster facit diminutiuū.feminina quoq; e ul' i añ l hn̄tia.in ola faciunt diminutiua.ut laurea laureola.urcia urciola.filia filiola.tullia tulliola.Lutea Luteola.Eciā neutra e ul' i añ vm hn̄tia.in diminuti hn̄t añ lum luteum luteolum.palliū palliolū.Laureū laureolum.Et que in vm desinūt.J penl' añcedente.mutata i ultima geniti in o et accepta lum faciunt diminutiua.ut palliū palliolū.ut dixi supra in desinentibus in ellus ul' in illus.Et scias ꝙ in omnibus diminutiuis p̄dictis corripit' o añ lus uel la ul' lum.Alia omnia in us terminantia secunde declinacōnis uero abiecta s accipiunt lus.et faciunt diminutiua.ut cantus cantulus.uentus uentulus ꝑuus ꝑuulus.ꝑuus ꝑuulus.paucus pauculus.grecus greculus.primus primulus.feminina quoq; in a desinentia consonante anteposita.Et in vm neutra.in ulum et in ula faciūt diminutiua.sicut silua siluula.Luna lunula.rubicūda cunde rubicūdula.lingua linguula.et ꝑ concisioneꝫ lingula.puella puellula.serra serrula.aqua aquula.Similit' anima animula.Similiter equa equula.archa archula mensa mensula.In ulum.ꝑmū ꝑmulus.tātum tantulū.Et hoc tamen et in olus desinentia vna sillaba vincunt sua ꝑmitiua.et cor' pnl'.

In aster cio ul' leus satis pauca in usu inueniunt' diminutiua.et fere hec.In aster.antonius antoniaster.surdus surdaster.catulus catulaster.pasicus pasicaster.In cio.homo homūcio.senex senecio.In leus.equus equuleus.h' acus aculeus.oculus oculeus.

Inueniunt' multa ꝓpia siue appellatiua.q̄ cuꝫ non sint diminutiua.formas tamen habent diminutiuoꝝ.ut agniculus cuniculus.metellus camillus.tribulus.friuolus friuola friuolum.camilla tabula.vinculū.ꝑiculum.Et sciendū ꝙ pauca inueniūtur diminutiua que non seruant genera ꝑmitiuoꝝ.ut h' rana ranunculus.canis canicula.scutū ul' scuta.i.rotunda forma.scutula uel scutella.h' qualus h' quasillum.pristrinū uel pistrilla.h' acus h' aculeus.p̄terea anguis anguilla.vnguis ungula.nubes nubilum.que magis sunt denominatiua existimanda q̄ꝫ diminutiua.Quippe n̄ hn̄t diminutiuoꝝ significacōnem ꝫ formam tantū.p̄terea panus panicula.ꝓbus eciā ponit h' glandium.hec glandula ps est intestinoꝝ.Ensis ensiculus ensicula.Preterea h' beta malua hic betaceus maluaceus. De denominatiuis .xxxix.

Denominatiuū est illud nomen quod a nomine deriuatur.ut iusticia ab hoc nomine iustus.sed quia multe inueniūtur forme cōmunes tam denominatiuis q̄ꝫ u'balibus nec non eciam ꝑticipalibus et adu'bialibus non incōgruuꝫ esse existimo de hijs quoq; in hoc loco sil' ¶ determinare

In a desinencia denominat' bre

uem hn̄t an̄ a uel n ul' r. ut sapientia. acrimonia
cautela. suadela. tonstrina. armatura. Inueniūtur
tamen in ūbalibus eciam alias consonantes an̄ a
hn̄tia. ꝫ eas quas a ūbis accipiunt. ut scribo scri
ba cōniuo cōuiua. colligo collega. secūde ꝙ declina
tionis nomina in us desinentia. c an̄cedente. quot
cūqꝫ sint sillabaꝝ. nisi sint regionuꝫ nomina que
deriuanꝭ ex hijs. Alia uero quacūqꝫ consonante
an̄ us posita tantū dissillaba. et que in is desinē
tia tercie declinacōnis. similem hn̄t ntō genitiuuꝫ
que secunde quidem sunt genitiuo. que uero tercie
datō assumūt cia. ut amicus amici amicicia. pudi
cus pudici pudicicia. letus leti leticia. durus duri.
duricia. mestus mesti mesticia. stultus stulti stulti
cia. segnis segni segnicia. Tristis tristi tristicia. I tā
pnl' ꝙ ultima ubiqꝫ cor̄. Et scribūtur omnia p̄dic
ta et similia p c in pnl'. que formanꝭ a genitō ul'
dtō addita cia. Alia uero a supradictis casibus as
sumūt a. i ubiqꝫ in hijs cor̄. ut controūsus cōtro
ūsi controūsia. ignauus ignaui ignauia. uiolētus
uiolenti uiolento uiolentia. supbus supbi supbia
modestus modesti modestia. miser quoqꝫ quāuis
in er desinat miseri miseria. astutus astuti astutia
Similiter faciunt regionū nomina pleraqꝫ. ut ita
lius itali italia. gallus galli gallia. hispanus hispa
ni hispania. Scotus scoti scotia. dardanus dardani
dardania. tuscus tusci tusco tuscia. grecus greci ꝙ
cia. Similiter faciunt tercie declinationis nomina.
siue pticipia. que vna sillaba vincūt genitō ntm̄.
assumūt enim dtō a. pnl' i ubiqꝫ sicut supra dcm̄
est correpta. ut negligens negligenti negligentia.
prudens prudenti prudentia. misericors misericordi
misericordia. Iners inerti inertia. Inops inopis ino
pi inopia. ius iuri iniuria. nomē nomini ignomi
nia. cesar cesari cesaria. Inueniūtur tamen quedā
que in monia desinūt a nominibus siue ūbis de
riuata. castus ti castimonia. pco psi psimonia q̄ror
q̄ri q̄rimonia. acer acri acmonia. ōnia predcā hn̄t

Consonante ūo an̄cedente in a desi C i an̄ a.
nentia denominatiua siue ūbalia formas hn̄t
tres la ra na. La e longa an̄te. ut cautus cauti cau
tela. acutus acuti acutela. custos custodi custode
la. mandatū dati mandatela. cliens clienti clientela
Et nota ꝙ omnia extmā genitī uocalem. si secun
de sint siue tercie dtō in e longaꝫ conūtentia assu
munt la. Que uero a ūbis fuerint secūde coniuga
cōnis. a secūda psona abijciūt s et assumūt la. ut
candeo candes candela. Oracius in primo eplāꝝ.
Ac bene numatum decorat suadela uenus qꝫ.

In na ūo desinētia denom̄. siue ūbalia ōnimō
ꝓd hn̄t pnl' natura ul' pōne officiū officina
lux cis lucina. lateo latina tonstrix strina. nā muti
na. sagina. pagina. non uidenꝭ esse deriuatiua. In
ra autem tminantia omnia pticipijs femininis fu
turi tempis similem habent formam. Vn̄ penul
tima u sine dubio ꝓducitur. ut tritura. litura. Et
sciendū. ꝙ supra dcē omnes forme. i. in a desinen
tes ꝓprie sunt feminini generis. Inueniūtur tam̄
pauca ūbalia masculina siue cōmunia. consonātes
ūboꝝ ꝑuantia. ut scribo ul' scriba. lego ꝫ collega
fugio hic et ꝫ profuga. assequor asseda. aduenio
aduena. conuenio conuena. conuiuo conuiua.

In io terminantia. pleꝝqꝫ a pticipijs fiunt pre
teriti tempis. quoꝝ gtūs assumpta o et cor̄
I facit huiusmodi nomina. oratus orata oratum
orati oratio. accusatus accusati accusatio. datus da
ti datio. nexus nexi nexio. oblitus obliti oblitio
auctus aucti auctio. pfectus perfecti perfectio. mi
nutus minuti minutio. Interfectus autem interfec
ti interfectio fecit euphonie causa. abiecta t p̄miti
ui. haustus ti haustio Ex hoc patet ꝙ omnia pre
dcā scribuntur p t. qd̄ tamen accipit sonum de c

In go desinentia siue sint deriuatiua siue p̄mi
tiua. siue composita pnl' prod̄. ul' natura ul'
positione. ut uirago compago. excipitur vnum li
go. cuius penl' corripitur. Nec miꝝ cū sit masculi
nū. et solum dissillabū uocalem i ante go habens

In do desinentia deriuatiua tam a nominibꝫ
ꝙ a ūbis ul' pticipijs ueniunt. hec q̄nqꝫ mō
e longam mō I. mō tu hn̄t an̄ do. Et sciendū ꝙ
e prod̄ an̄ do hn̄tia. si a nominibus deriuanꝭ ex
treme sillabe terminacōnes in e conūtunt. et ac
cipiūt do. ut dulcis dulcedo. acer acris acredo. Sin
a ūbis secūdaꝝ terminationes psonaꝝ in e prod̄
similiter conūtunt. et accepta do faciūt supra dcē
forme deriuacōnes. Intercapio intercapis interca
pedo. Torpeo torpes torpedo. I similiter an̄ do hn̄
tia extremas sillabas secūde uel tercie psone in I
longam conūtunt et accipiunt do. ut cupio cupis
cupido. libet libido. Excipitur formido formidinis
a formido formidas. quod ideo fecit ūbale nom̄
simile primitiuo uerbo. quia ipsa posicō ūbi talē

In tudo uero desinentia si C habuit formam
a nominibus ueniūt secūde declinacōnis non
a pticipijs ul' pticipalibus genitō singulari. tercie
declinacōnis dtō assumūt tudo. i an̄penul' corrrep
ta. ut amplus ampli amplitudo. firmus firmi fir
mitudo. solus soli solitudo. suauis suaui suauitudo
hebes autē causa euphonie facit hebetudo. ul' he
bitudo p i. ꝯm quosdam. Sin a pticipijs uel ptici
palibus in tus desinentibus deriuanꝭ. abiecta s as
sumūt do. ut habitus habitudo. a testa quoqꝫ si
ue testu testudo. quod ē corpale. Et scias ꝙ non
solum deriuatiua. ꝫ omnia in do desinentia. q̄uis
non sint deriuatiua. penl' u hn̄tia prod̄ eam natu
ra ul' pōne. ut hirudo hirundo arundo.

In u deriuatiua pauca inuenio. specus cu pe
cus cu. testa testu. tonitrus tonitru. cornus nu
nec interest aliqd̄ int' p̄mitiuoꝝ et deriuatōꝝ sig
nificacōnem. ideoqꝫ dubiū ē an sint deriuatiua di

In il ul' in ul desinentia. siue a nomi C cenda
nibus siue a ūbis deriuata sint. fiūt adieccō
ne extremaꝝ uocalium siue sillabaꝝ p̄mitiui. ut
pugillus pugil. uigilo uigil. consulo consul. exulo

In ur desinentia a ūbis C exul. presulo p̄sul
inuenio fieri abieccōne o. ut murmuro mur
mur. auguro augur. saturo saturas satur. ꝫ tn̄ fa
cit et femininū satura. et neutrum saturum.

In alis desinentia ul' ale siue sint a nominibꝫ
p̄me declinacōnis assumūt ntō primitiuorū
lis ul' le. et producunt a pnl'. ut curia curialis me
moria memorial'. pluuia pluuialis. mensa mensa
le mensalis. Sin secunde extremaꝫ I genitiui. Sin
tercie is mutant in a longam et assumunt lis. ut
mercurius m̄curij mercurialis. fluuius fluuij fluui
al'. neuter neutri neutral'. liber libri libral'. theatꝝ
theatri theatral'. iudiciū iudicij iudicial'. marcius.
marcij marcial'. fatum fati fatalis. genitus ti geni
tal'. ūgo nis ūginalis. caput itis capital' cardo di
nis cardinal'. hospes hospitis hospital'. nauis na
uis naual'. dos dotis dotal'. flos floris floralis. cor
pus corpis corpalis. celebs celibis celibalis. mors

mortis mortal'. iuuenis iuuenal'. Inuenitur et iu
uenilis. pnceps principis principal'. municeps mu
nicipis municipalis. crinis crinalis. uox uocis uo
calis. Sin a quarte declinacōnis nominibus deriuē
tur abiecta s. Sin a quinte es ex nto assumunt a
lis. ut manus manual'. census census censual'. spe
cies specialis. Verbalia quoqꝫ a pma coniugacō
ne inueniūtur in alis. penetro penetralis.

In el' pauca inueniūtur denominatiua. fidus
fidi fidelis. crudus crudi crudelis. patruus pa
trui patruelis. frater fratris fratruelis ¶ Et nota
qꝫ omnia extremā i genitiui in e prod mutantia
assumpserūt lis. frater uero fratris. is in u conūsa

In aris desinentia deriuant̄ ¶ assumpta elis
a nominibus siue ūbis. quoꝝ extrema silla
incipit ab l. uel alia consonante ul' a uocali aliq.
pura. fiūt autem a gtō nominū. siue a pōne ūbo
rum sic. Quecumqꝫ lrā siue lrē sequant̄ l ul' aliam
cōsonantem. ex qua postrema incipiat sillaba ge
nitiui. transeūt in a longā et assumūt ris. uel si a
uocali incipiat ipsa extrema mutatur in a longā
et assumūt ris. ut populus populi popularis. sin
gulus singuli singularis. apollo apollinis apollina
ris. consul consul' consularis. miles militis milita
ris. scola le scolaris. peculiū peculij peculiaris. fa
milia familie familiaris. molo molis mola mole
molaris. Sic eciam neutra in are finita. uelū ueli

In ensis desinentia si sint a nomini ¶ uelare
bus pme ul' secūde declinacōnis mutant ex
tremaꝫ ptē nrī singularis ul' plural' in en et assu
mūt sis. ut oliua oliuens. sardinia sardiniens. his
pania hispaniens. castꝝ castrens. foꝝ forens. iliū
iliens. utica uticens. hostia ciuitas ē hostiens. Ja
nua ianuens. tremona tremonens. Athena uero a
thenens. euphonie causa i habuit antepnl'. et ha
lite halitiensis. Sin uero tercie sint declinacōnis ab
ijciūt extremam s genitī et assumūt ensis. ut pis
tor pistoris pistoriens. cartago inis cartaginens.

In bris stris ul' stis desinentia sic formantur
Que eniꝫ duas consonantes hn̄t an̄ is ul' a
ntō fiunt pmitiuoꝝ ul' a genitō. Et a ntō quidem
deriuata abijciūt extremaꝫ lrām et assumunt bris
ut salus salubris. mulier muliebris. A genitō uero
mutata eius extrema pte in e et assumpta stis ul'
stris. ager agri agrestis. celū celi celestis. terra ter

In tis quoqꝫ inueniūtur deno ¶ re terrestris
minatiua ꝫ antique ꝓlata. penul' natura ul'
pōne longam hn̄tia. ut samnitis pro samnis. sicut
laurentis pro laurens. tiburtis quoqꝫ ꝓ tibure. tes
te capro. sic quiritis pro quiris. et ceritis ul' ceretis
ꝓ ceres. qui tamen nrī nūc in usu non sunt. Vn̄
ūgil' in x. Qui cerete domo qui sunt memonis in
aruis. Inuenitur tamen et cor̄ i hn̄s apud eundē
ūgiliū. Est ingens gelidū lucus ꝓpe ceritis amnem

In ius desinentia siue a nominibus siue a uer
bis deriuata. fuant ante ius pmitiuoꝝ suoꝝ
consonantes ex quibus incipiūt ultime ul' penul
time sillabe. Sed tūc penultime. cū et ipsa penul'
in uocalem desinit et ultima a uocali incipit. ut
seruus serui seruius. seruilis seruilius. agellus agelli
agellius. silua siluius. ūgula ūgilius. mars martis
martius. nūcio nuncius. saucio saucius. scio scius
nescio ꝙ nescius. Exceptis in cius desinentibꝫ que

In cius desiñtia si sint nōina ex ¶ formant̄ sic
quibus deriuant̄ ul' pticipia secūde decli. assu
mūt genitō singulari tercie dtō cius i tm̄ tam pnl'
ꝙ antepnl' cor̄. ut aduectus aduecti aduecticius cō
mendatus commendati commendaticius. faber fa
bri fabricius. Pigneratus pignerati pigneraticius.
tribunus tribuni tribunicius. pater patri patricius
edilis edilis edilicius. gentilis gentilis gentilicius
Inueniūtur tamen quedaꝫ a pme quoqꝫ declina
cōnis nominibus eiusdem forme que hn̄t a ante
cius. sic mbrana mbnacius. gallina nacius cortina

In uus diuisas tam a nōinibus ꝙ a ¶ nacius
ūbis deriuata. fm in ius terminatoꝝ regulā
mutacōne extremaꝝ lrāꝝ ul' lrē in uus solent fie
ri. ut pater patri patruus. annus anni ānuus. pro
spicio prospicuus. ambigo ambiguus. pigeo pigu
us. ardeo arduus. uacuo ul' uaco uacuus. rigo ri
guus. ¶ Notandum inter hec menstruus. quod eu
phonie causa assumpsit t et r.

In quus quoqꝫ desinentia. similiter fiunt. equo
equus. obliquo obliquus. Sed magis ab his
nominibus ūba ꝙ a ūbis nomina sunt deriuatiua
longus longinquus. Ideo assumunt n an̄ quus qr
alit' euphonie satisfacere n̄ poterat

In bus ul' cus desinentia. a uerbis b ul' c ante
postremam uocalem uel uocales hn̄tia deri
uantur. mutacōne o. et si an̄ eam alia sit uocalis
eius quoqꝫ in us. ut ꝓbo ꝓbus. turbo turbus or
bo orbus. supbio supbus. pco pcus. luceo lucus ar
ceo arcus. Inueniunt̄ pauca a nominibus ul' ūbis
in ulcus. sus subulcus. Bos bubulcus. Pero petul

In dus tres sunt forme. scilꝫ in idus. in ¶ cus
būdus. in andus ul' in endus. In idus seruat
consonantem. ex qua ultima ul' pnl' pmitiui inci
pit sillaba. Sed tunc pnl' si non intercedat conso
nans inter ultime et penultime sillabe uocales. et
reliquā eiusdeꝫ sillabe ul' sillabaꝝ ptem mutat in
i cor̄. et assumit dus. ut herba turba. herbidus t̄
bidus. vua vuidus rabies rabidus. timeo timidus
areo aridus. squaleo squalidus. ferueo feruidus. in
uideo inuidus. frigeo frigidus. ualeo ualidus. Et
hec quidem in dus sup̄ dicte forme nomina mon
strantur in se habere ex quibus deriuant̄. ut her
bidus qui habet herbas. turbidus qui habet tur
bam. timidus qui habet timorem. rabidus qui ha
bet rabiem. inuidus qui habet inuidiam.

In bundus uero desinentia similitudinē habē
signant. ut uitabundus simil' uitanti. moribū
dus simil' morienti. furibundus similis furienti. et
sunt pene omnia huiusmodi forme nomina uer
balia. et si a ūbis pme coniugacōnis deriuantur a
habent longam an̄ pnl'. ut causor causaris causa
būdus. uito uitas uitabūdus. Sin ab alijs I cor̄
ut ludo ludis ludibundus. morior moreris mori
būdus. ¶ Excipitur alternitatis causa rubicūdus qd
in pnul' sillaba pro B c habuit. ne sit absonum si

In andus ul' endus ¶ rubibūdus dicamus
ē forma pticipial'. i. q hꝫ terminacōnem ptici
pioꝝ futuri tempis passiuoꝝ. et signat dignū esse
aliqueꝫ eo quod demonstratur. ut laudandus lau
de dignus. Curandus dignus curari. Ordinandus
dignus ordinari. legendus dignus legi. Loqn̄dus
dignus de quo homines loquantur.

In lus desinentiū forme similes sunt diminu
tiuis. et ueniūt tam a nominibus ꝙ a ūbis.
ut ānus anniculus. pateo patulus. credo credulus
pendo pendulus. bibo bibulus. extremas ptes sil
labaꝝ finalium siue extremas sillabas si sint pure
in ulus conūtūt. excepto anniculo dn̄tie causa.

nā annulus di ē. nouacula a nouo uas deriuat̄
In rus denominatiua siue ūbalia pauca inue
niūtur que pnl' prod. honor honorus. odor
odorus. cano canorus. sono sonorus. quoꝝ regu
la im ꝓmptu est. nam nomina us ūbalia rus as
In sus duplicem hn̄t formam. uel ¶ sumūt.
enim ꝑticipialia sunt. i. ꝑticipijs ꝑterita tēpis
similia. et res incorpales signant. et sunt q̈rte con
iugacōnis. ut usus. cursus. aut mobilia sunt et se
cūde. ut lassus. cassus. fessus ul' o prod hn̄t ante
sus. et signant plenū esse aliquid eius quod signa
tur. ut saxosus plenus saxis. spumosus plenus spu
mis. uentosus plenus uento. fiunt autem a primi
tiuis suis hoc mō. mutant extremā ꝑtem sillabe
ul' sillām si pura est in qua terminatur genitiuꝰ
in o prod et assumūt sus. ut saxi saxosus. curie
curiosus. herbe herbosus. scelus sceleris scelerosus
numerus nūi numerosus. Onus oneris onerosus.
ꝑfidie diosus. Notand ꝙ a metu meticulosus fit
In tus si sint participialia aut denominatiua
ul' incorpalia et fixa sunt. et q̈rte decli et sunt
ūbalia. ut motus. tumultus. sonitus. habitus cul
tus. consultus. tribunatus. ul' mobilia et secunde
scilꝫ declinacōnis sunt. et non ūbalia. ut togatus
palliatus. tunicatus. g̃tus. letus mutus. Et scien
dū ꝙ si a ṗme declinacōnis nominibus deriuant̄
a hn̄t pnl' prod. ut stellatus. barbatus. trabeatus
Sin autē secūde ul' tercie in quibusdam a. in alijs
i prod. ut palliū pallij palliatus. anulus li anula
tus. Excipit̄ manuleatus. quod q̈uis a pnl' prod
habeat. tamen a quarta declinacōne deriuatur ma
nus manuleatus. Grates ul' gratie gratus. I prod
ut anitus. maritus. ceritus. ab ano mare cerē. Ex
cipiunt̄ uetustus et libertus. in quibꝫ nō̄ ṗmitō
rum tus assumpserūt A quarte declinacōnis nomi
nibus deriuata u prod hn̄t ante tus. ut cornutus
uerrutus. astutus. uersutus.
In ptus ctus xus ꝑticipialia sū ūbalia inueniū
tur. amictus. acceptus. sumptus. aptus. rap
tus. Laxus nexus. Hec enim omnia cum non sig
nificant tempus nomina sunt.
In stus a nominibus ul' ūbis nascunt̄ extre
maꝫ ꝑtem conūtentibus in stus. e ul' u añce
dentibus. ut honor honestus. meror mestus. mo
dus modestus. scelus scelestus. robur robustus ā
go angustus. ꝑterea uenus uenustus. onustus ab
onus. que quō uetus uetustus assumpta tus faci
unt deriuatiua. et omnia vna vincūt sillaba ṗmi
In ax pleꝝqꝫ ūbalia in ¶ tiua. absqꝫ mestus
ueniūtur ab omni cōiugacōne. uoro uorax
audeo audes audax. emo emis emax. pellicio pel
licis pellax. sagio sagis sagax.
In ex cor similiter a ūbis. ut lateo latex. uer
to tis ūtex. uomo uomis uomex. In ex ꝓd
similiter. rego regis rex. lego legis lex.
In ix feminina inueniūtur a masculinis ūba
libus siue denominatiuis in tor desinentibꝫ
defigurata. que mutant or in rix ut uictor uictrix
nutritor quoque nutritrix debuit facere. quod eu
phonie causa siue alternitatis mediam sillabam
concidit. nutrix enim dicimus.
In ox uerbalia uel denominatiua. uoco uox.
uelum uelox.
In ux luceo lux. duco dux. In vnx et arx. cō
iungo cōiunx. arceo arx.
In duas consonantes inueniuntur ꝑticipialia

sapiens amans cū sint sine tempe. Multa alia que
ꝑtinent ad denominatiua siue ūbalia sup posui.
in secunda ꝑte ubi posui regulas de penultime sil
labe accentu. Hec dcā de speciebus nominū suffi

de genere nominū xl

Nunc de ¶ ciant
genē nominū uideamus. Circa autem ge
nus ṗmo queratur a quibus caus genera
nominū imponant̄ Ad hoc intelligendū nota. ꝙ
genus dr a genos quod ē natura. nullū autē acci
dens magis respicit naturā q̈ genus. nam qn̄ꝫ ha
betur respcūs ad sexum. ut h̄ uir h̄ mulier. hic pe
trus hec maria. hic et h̄ homo. Qn̄qꝫ ad ymitacō
nem sexus. ut h̄ ignis h̄ aer. h̄ aqua. h̄ terra. Nā
supiora elementa quasi mares et inferiora quasi
femine. quoniā illa agunt in inferiora. et h̄ pati
ūtur ab illis. Propter hanc ymitacōnem nomina
arboꝝ sunt feminini generis. qꝛ naturā matris in
suis fructibus ymitant̄. ut pirus et ulmus. h̄ eniꝫ
est quasi obstetx puerparū bachi. vn̄ oleaster fu
it masculini generis. quia non concipit cū sit ꝓꝓ
um sue gentis concipē. i. oliuaꝝ. Cum sit sermo d
lignis iam non pn̄t concipē. Vn̄ magis sunt neu
tri generis. ut cerusa. pruna. buxum. hanc ymitati
onem habes in nominibus fluuioꝝ. qꝛ sunt mas
culini generis. eo ꝙ fortiter et cum impetu ruūt
Et in hoc quandam naturam maritatis gerūt. ꝟ
trustinū fuit neutri. ꝓpter qualitatem uocis maxi
me cū signaret rem insexatam. Similiter lapis pe
tra saxum aliquid naturale in suis generibus rep̄
sentant. Nam lapis quasi ledens pedem dr. et in h̄
ymitatur marem. qui ē fortior q̈ femina in ledē
do. et ideo fuit masculini generis. Petra autem q̈i
pedibus trita dr. et sic onditur pati. et ob hoc est
feminini generis. Saxū dictū fuit a sauciendo. id
est firmando. qꝛ ꝓpter magnitudinē suam ē firmū
ita ꝙ non mouet̄. et in hoc differt a masculino
et feminino sexu. et sic est neutri generis ꝓꝑe. ꝓ
ter hanc eandeꝫ similitudinē sunt multa nomina
feminini generis. ut ūtus. qualitas. et hijs similia
qꝛ fecunditatem quandā hn̄t racōne specierū q̈s
in se continent. Salus autem ꝓpter delcātionē fu
it ut femina. morbus autē ꝓpter lesionē ut mas
Et ita pt̄ sagaciter de similibus iudicari. Ea uero
que non ꝑtinent ad rem sexatam. ul' ut sexatam
sunt neutri generis. ut h̄ scamnum. Animal ergo
quod dr non tantū de sexatis ꝟ eciā de insexatis
qꝛ multe sunt spēs animaliū que carent sexu. eo
ꝙ nascunt̄ de putrefaccōne ul' confricacōne. Ideo
fuit generis neutri. Sal similiter debet esse neut̄
generis quantū ad rem. ꝟ repugnat qualitas uo
cis neutrorū desinentiū in al. qꝛ neutra desinentia
in al prod pnl' genitiui. et terminant ablatiuū in
i. sicut masculina desinentia in al. et sic qualitas uo
cis tali adiūcta racōni cogit h̄ nomen sal esse tan
tū masculini generis. non eniꝫ qualitas uocis suffi
cit. nec uolūtas alicuius. nisi racō nature ul' rei ta
li generi sit adiūcta. Qn̄qꝫ datur genus a compa
cōne accidentis ad substantiā. ut h̄ et h̄ et h̄ felix
Vt ergo causas a quibus genus imponit̄ bꝛiter
colligamus. dicimus ꝙ genus qn̄qꝫ accidit habito
respcū ad vnū sexum ꝑ se. ut uir et mulier. Qn̄qꝫ
ad utrūqꝫ. ut homo. Qn̄qꝫ ad ymitacōnem ge͞nis
natural'. ut lapis et petra. Qn̄qꝫ ad rem insexatam
ut scamnū. Qn̄qꝫ ad ymitacōnem insexate rei. ut
animal. pecus. mancipiū. et scortū. Nā scortū con
tra racōnem nature peccat. Et iō nichil nascitur

ab ea. Vñ non fuit masculini generis nec femini
ni. Qñq3 habetur respcũs ad qualitatem uocis ra
cõni tamen adiũcta. ut hoc sal. Qñq3 ad compa
cõnem accñtis. ut albus alba albũ. Epychenũ au
tem et dubiũ diũsas pñt habere causas. ¶ Queri
tur autẽ cur nullũ nomen quinte declinacõnis sit
masculini generis. pter dies et meridies. ꝟ omnia
sunt feminini generis. nisi expes. quod ẽ omnis
generis. et caret obliquis. Ad hoc dico ꝙ ideo no
mina quinte declinacõnis sunt magꝭ feminini ge
neris. ꝙ̈ masculini. qꝛ qualitas illius declinacõnis
quandã naturã feminini sexus importat. ppter
diuisionem quã facit in genitõ et dtõ. qꝛ genitũs
et datũs illius declinacõnis desinit in ei diuisas ac
diuisio feminino sexui conuenit. ppter fecundita
tem. Expes autem nõ potuit obliquos habere. qꝛ
oporteret ꝙ abltũs suus desineret in e et in i. cũ
sit omnis generis. quod in ista declinacõne esse ñ
potuit. Similiter oporteret. ꝙ abltũs desinẽt in e
corr̃. ut contingit in omnibus hijs que sunt om
nis generis. ut felice uł felici. Sed abltũs quinte
declinacõnis non potest desinere in e correptã. De
die autem inferius dicemus.

Queri etiam pt de illo ũbo ṗs. quod dicit in
pncipio v libri. Genera nominũ principalia
sunt duo que sola nouit racõ nature. masculinũ
et femininũ. Genera enĩ dñr a generando. ppe q̃
generare pñt. q̃ sunt mas et femininũ. Igitur nõ
nouit epychenũ. et hoc falsum ẽ quia sine dubio
repitur in aliquo animali. Itez si nouit illa ergo
sola natura ignorat neutrũ genus. ergo aliquid ẽ
ignoratũ nature quod tñ est notũ homini. Sz p
bo ꝙ neutrũ ẽ notum nature. qꝛ sicut natura no
uit res sexatas. ita et insexatas. Sz sicut illa duo
ptinent ad res sexatas. ita neutrũ ptinet ad res in
sexatas. ergo sicut racõ nature nouit illa duo. ita
nouit et neutrũ. non ergo nouit illa sola. Ad hoc
dico. ꝙ ṗs h̃ appellauit naturã quandã formam
conseruatiuã speciei. scz sexum. quod pt uideri ex
eo ꝙ ipse restrinxit hoc ũbum generare tantum
ad masculũ et feminã. qꝛ hec sola sexũ hñt. cum
generacõ sit omniũ rerũ in ũitate que fiũt ex ali
quo pcedenti. cui contrariũ ẽ creari. quia creari ẽ
ex nichilo aliquid fieri. ut in animabus contingit
Rõ ergo nature. i. sexualis ppetatis ignorat epy
chenũ. qꝛ licet aliquod animal habeat utrũq3 sexũ
ut lepus. Non tamen hoc ẽ de rõne nature. ymo
ẽ quedam irregularitas. et ideo dꝛ racõ ignorare
hoc genus. Neutrũ autẽ licet notũ sit apud illam
naturaz que generaliter ẽ in rebus causatis. Igno
tũ est tamen apud illam que ẽ in rebus sexatis.
de qua ibi ṗs intendit. Item restringitᷣ natura in
legibus ad illam que ẽ in animalibus tantũ habẽ
tibus vim generandi et concipiendi. ubi dicitᷣ. ius
naturale ẽ quod natura omnia animalia docuit
. i. forma quedã naturalitᷣ animalibus impssa. hoc
eciam mõ pt natura restringi supius in ũbo ṗs.
ad illam que ẽ in animalibus tantũ. Et sic cessat
obiectio. Et nota ꝙ generare potius tractũ est a
genere. ꝙ̈ genus a generando. qꝛ prius oportet ge
nus esse in animali ꝙ̈ ipsum generet. Sed ṗs cau
sam uoluit p effectũ probare. cũ dicit. Genus dꝛ a
generando. quod non intelligitur tamꝙ̈ a sua cã
ꝟ tamꝙ̈ ab effcũ. A genẽ enĩ puenit effcũs gene
racõnis. causatiue autẽ et recte genus dꝛ a genos
quod ẽ natura. Et inde genesis. i. generatio.

Circa neutrũ genus que- de neutro gñe xli
ritur. An sit pura negacõ. an aliquid po
nat. Si ẽ pura negacõ. ergo non est dispõ
entis. Ergo neutrũ genus nichil ẽ Si ergo ponat
aliquid abstracte. Abstracta negacõne aliq̃ dispõ
relinquitᷣ Queratur ergo que sit illa dispõ. Solu
cõ. dico ꝙ neutrũ ṗuat et ponit. Priuat enĩ dispõ
nem masculini et feminini. et ponit dispõnem q̈n
dam rei carentis sexu uel quasi carentis.

Queri eciam pt. quare neutrũ semp eandez for
mam seruat in accusatõ quam habet in ntõ
Ad hoc dico ꝙ ntũs significat rem ut agentẽ. ac
cusatiuus ut patientẽ. ꝟ masculinũ ẽ ab agente. fe
mininũ a patiente. cũ ita q3 neutrũ ṗuat masculi
nũ et femininũ. nõ debet neutrũ de se generare ac
cusatiuũ alterius qualitatis. ne rõnez agentis et pa
tientis generis pmitari uideatur. Vocatiuũ autez
habet similem ntõ. sicut hñt fere omnia nomina
quia nominatiuus et uocatiuus intransitiui sunt.

Quero eciaz an sit dicendũ pro ppo nomine h̃
ferrũ. h̃ desideriũ uł h̃ desiderius. et sic de consi
milibus. Hanc qõnem mouet magister bñ uł bo
nũ. querens an sit dicendũ. bonus uł bonũ uł be
ne. et dicit ꝙ est dicendũ. h̃ bene. bonũ. sicut hic
omnebonũ. h̃ gliceriũ. qꝛ nomen nrm̃ est imposi
tũ ꝟm formã neutri generis. et non ꝟm formam
adũbij. uelut cũ dꝛ. deus det tibi bonũ. uel deus
ẽ summũ bonũ. Vñ sicut aliquis uocatur omne
bonũ et non omne bene. ita ego suz uocandus bo
nũ et non bñ. ut magister bonũ ita dicit. Tamen
est dicendũ ꝙ grãmatica qñq3 pcedit uulgariter
qñq3 regulariter. uulgariter quantũ ad scripta ple
beia in quibus est loquendũ magis apte. et tunc
iuxta ydeoma pt dici magister bene. Regulariter
tamen pcedit in hijs que piti sentiũt. ꝟm rõnem
artis. Vñ nomina ꝟm diũsas linguas diũsas uocis
qualitates sortiũtur. ut ihesus hebrice. sother gre
ce. saluator latine. Ergo aliter ẽ loquendũ apud
uulgus. aliter apud pitos. Si quẽ ergo uideris uo
care ferrũ. uł consiliũ uł desideriũ uł argumẽtuz bñ
possꝫ dicẽ. h̃ ferrũ. et h̃ consiliũ. et h̃ desideriũ. uł h̃
argumentũ. qꝛ qualitas uocis essentiã rei non mu
tat. Concedimus tñ ꝙ posset dici. h̃ ferrus. uł h̃
consilius. et ita de consimilibus. Similiter h̃ bonũ
ẽ dñdum. qꝛ hoc nomen ẽ datũ ꝟm illam formã
quã habet h̃ adiectiuũ bonus bona bonũ in neu
tro genẽ q̈ndo ponitur substantiue. Nam quando
ponitᷣ substantiue ꝟm respectũ masculini dicendũ
est hic bonus. de cõmuni gñe xlij

Circa cõmune genus pt queri. utrũ cõmune
genus sit aliquid in natura. Si enim ẽ ali
quid ergo aliquod genus pticipat utrũq3
sexũ. ergo homo cũ sit cõmunis generis. istud cõ
mune puenit ex aliquo genẽ utriusq3 sexus. Et
aliquis homo esset mas et femina. quod ẽ impos
sibile. Si autẽ nichil ẽ in natura. ergo nullũ nomẽ
naturaliter ẽ cõmunis generis. ergo homo uel ci
uis non uenit naturaliter p mare et femina. qd
falsum ẽ. quia simul accipitur pro utroq3 sexu. ut
omnis ciuis. Solucõ dico ꝙ nullũ genus ẽ cõmu
ne quantũ ad naturã. nec aliquis sexus ẽ commu
nis ad masculinũ et femininũ. Et hoc ẽ quod ait
ṗs. Cõmune genus magis qualitate uocis dinosci
tur ꝙ̈ natura. Cõmunitas ergo a qua dꝛ cõmune
genus ẽ forma anime non nature. sicut affirma
tio et negacõ. quoniam anima posuit communi

nitatem in genere. propter opus generacōnis. qđ
masculus et femina communiter exercent.

QVerit̃ ergo Quare non habeamus cōmune
ex masculino et neutro. uel ex feminino et
neutro. Et uidet̃ ꝙ possit inueniri. ut uir et man
cipiū diligunt se. mulier et mancipiū uident se. di
co ꝙ talis cōmunitas esse non p̄t. quia vnū ē na
turale et alteꝝ innaturale. Item vnū est ꝑuatiuū
alteꝝ positiuū. et ideo non faciūt vnū esse. Cū uo
dicit̃. uir et mancipiū diligunt se. hoc pronomen
se ibi ē neutri generis. qꝛ neutꝝ concipit masculi
nū. Similiter mulier et mancipiū uident se. hoc ꝓ
nomen se ē generis neutri. qꝛ concipit femininum
Et nota ꝙ solū masculinū qn̄q; gerit naturaȝ cō
munis ratione antonomasie. i. excellentie. ut qui
cūq; uult saluus esse. hoc enī intelligit̃ ita de ma
re sic̃ de femina. Simil'r diliges deū et proximū
et h̄ sepe reꝑitur. ꝫ femininū n̄ h̄ȝ eandeȝ viȝ. Vn̄
nunq̄ accipitur ꝓ cōmuni. De omni gñe xliij

SEquitur de omni genē. quod adiectiuoꝝ
est. qm̄ sig̃t rem compabilem mas femini
no et neutro. Hec auteȝ adiectiua in tres
species diuidunt̃. Nam quedaȝ sunt mobilia per
tres terminacōnes. et hec tangunt ꝑmam et secū
dam declinacōnem. et non sunt omnis generis cō
iūctim. nisi in dtō et ablatiuo plurali. ut albus al
ba album. Quedā tamen mobilia sunt omnis ge
neris in genitō et dtō singulari. qꝛ sunt secūdi mo
di ꝓnominū. ut vnus vna vnū Gtō vnius. Dacō
vni. Quedam uero adiectiua coniunctim sunt om
nis generis. ut felix et prudens. Quedam in com
mune et neutꝝ diuidunt̃. ut h̄ et h̄ fortis et h̄ for
te. Pauca tamen terminant masculinum in er. fe
mininuȝ in is. neutꝝ in e. ut h̄ acer. h̄ acris. hoc
acre. Cur autem fiat talis diuisio pateȝ. qm̄ adiecti
ua coniūctim p̄dicata ꝑ diuisionē reddunt̃. ut uir
et mulier et mancipiū sunt alba. ergo mulier est
alba et uir ē albus et mancipium ē album. Alte
ra uero diuisio que ꝑtim ē composita et ꝑtiȝ sim
plex non p̄t fieri nisi ꝑ cōmune et neutꝝ. et sic ē
certū ꝙ t'narius non habet compacōnem nisi ad
coniuncta simul ul' ad simplicia diuisim. ul' ꝑtim
ad composita et ꝑtim ad simplicia diuisim. Et h̄
ē racō quare adiectiua in tres partes diuidūtur

QVeri eciam p̄t. quare nulluȝ nomē desinens
in is potest esse omnis generis in nominatō
casu. ut dicit p̄s. Videtur eciā falsum dicere. qꝛ h̄
nomen semis in vno sensu ē omnis generis et in
declinabile. ut hic et h̄ et hoc semis. i. dimidius a
vm. Dico ꝙ p̄s đ declinabilibȝ intellexit. ꝫ hec se
mis. huius semissis. i. medietas assis declinabile
ē. Sed adhuc obijcitur de h̄ nomine tricuspis qđ
uidetur habere neutꝝ. cū dicat ouiđ. posito q; tri
cuspide telo. mulcet aquas. Ad hoc r̄ndet p̄s ꝙ ꝑ
figuram recipit neutꝝ. et sic tricuspis ē commune
duū geneꝝ tantū. Ideo autē nullū nomē desinens
in is potuit esse omnis generis in ntō. qꝛ ut dicit
p̄s. in vj libro ubi determinat de desinentibus in
in is. nullū neutꝝ ꝑ se in is finire p̄t. quod in ali
is uocalibus non contingit. Nam in as. in es. In
os. in us. reꝑiuntur neutra. ut uas uasis. Es eris
os ossis. ius iuris. In is autē nullū neutꝝ desinit
et hoc natura huius uocalis credimus peruenire

QVero eciam. si hec sit congrua. omnis ciuis
ē albus. et uidetur ꝙ sic. qꝛ substantiuū com
munis generis p̄t recipē adiectiuū in utroq; gn̄e
ergo et hoc nomen ciuis. et ita ē congrua. ¶ Sed
probo ꝙ est incongrua. qꝛ hoc signum omnis co
git hunc terminū ciuis supponē pro maribus et fe
minis. causa sue distribucōnis. sed hoc adiectiuuȝ
albus restringit ipsum tantū ad mares ergo ē ibi
repugnantia. et si ē incongrua. dicimus ꝙ hoc ad
iectiuū albus p̄t ibi uagari ad femininū. et sic nō
restringit. Potest auteȝ restringē tantū ad mares.
suppōne huius termini ciuis. et s̄m hoc quidā iu
dicant eam incongruā. propter repugnantiā offi
cioꝝ. nos uero congruam. quia non fit distribucō
nisi pro maribus. Vn̄ nulla ē ibi repugnantia. nā
talia sunt subiecta qualia p̄dicata ꝑmiserint esse
ut ait boecius in libro de trinitate.

DVbitatur eciā de quibusdam nominibus an
sint cōmunis generis. an omnis. ut diues pau
per. ebes. et teres. degener. uber. comes. hospes. et
sospes. bipes. quadrupes. compos. et memor. Vi
dent̃ enim esse omnis generis. qꝛ compacōm h̄nt
ad masculinū et femininū et neutꝝ. quod ꝑ eaꝝ
construccōnem patet. ut diues uir. diues mulier. di
ues regnū. Vnde ouiđ. Addidit externo marmore
diues opus. Et boecius ait. Constat eternū bonū
esse sui compos. Iteȝ lucanus. Imperiū q; comes
Iuuenalis. Depositū tibi sospes erit. Et sic multa
exempla habere possimus. Item ea que compan
tur ex istis bene h̄nt compatiuū neutꝝ. ut paup
pauperior pauꝑrimus. pauper pauperior pauꝑri
ma. pauꝑ pauperius pauꝑrimū. Sed compatiuū
neutꝝ nō p̄t oriri nisi a positiuo neutro. ergo po
sitiua eoꝝ habent neutra. Ad hoc dicūt quidā ꝙ
sunt cōmunis generis. ꝫ ꝑ figuram qn̄q; iūgunt̃
neutris. ut diues regnū. Quero ergo. An ꝑ eandē
figuram p̄t dici. habeo diuitem regnū. ul' ista reg
na sunt diuites. cū bene dicatur. loquor de diuite
regno. ꝓpter hoc concedūt quidam ꝙ sint omnis
generis. quod et p̄s qn̄q; dicit de quibusdaȝ eoꝝ
ut h̄ et h̄ et h̄ memor. h̄ et h̄ et h̄ pauꝑ. quod si
ueꝝ ē. ergo terminant ablatiuū in e et in i. quia
hec ē natura omnis generis. ut h̄ et h̄ et h̄ felix.
Ablatō ab hoc et ab hac et ab hoc felice uel feli
ci. ergo pauꝑ facit paupere ul' pauperi. et diues
diuite ul' diuiti. ergo neutꝝ pl'e dȝ desinere in a. et
hoc nusquā reperit̃. quia non dicimus hij et hec
memores et hec memoria. nec dicimus diuites et
diuitia. hebetes et hebetia. Inuenit̃ tamen hospi
ta in plurali neutꝝ. Vnđ stacius. Accipias fessis
q; libens iteꝝ hospita pandas. flumina. ergo erit
dicendū h̄ et h̄ et h̄ hospes. ergo hospite ul' hospi
ti faceret ablatiuū. quod nichil ē Nos dicimus ꝙ
predcā nomina sunt cōmunis generis in declina
cōne sed omnis in construccōne. et hoc ideo qꝛ si
in declinacōne ꝓponerent̃ tria articularia. de necessi
tate facerent ablatiuū in e et in i. et neutꝝ plura
le in a. ꝫ quia significacō eoꝝ ē compabil' tribus
generibus. ideo compantur quedaȝ ex eis. et om
nia p̄nt adiici masculino femiño et neutro satis
ꝓprie. sed non in qualibet sui terminacōne. Quia
qualitas accusatiui desinentis in em et forma plu
ralis in es nullo mō p̄nt neutro generi adaptari
vn̄ nichil ē habeo diuitē regnū. ul' diuites regna
ꝫ alie terminacōnes eoꝝ p̄nt neutro generi adap
tari. ut diues regnū. diuitis regni. diuitū regnoꝝ.
diuitibus regnis. licet ergo sint omnis generis in
construccōne. nō tamen oportet ꝙ sint omnis ge
neris in declinacōne. quia racōne legis que in decli

nacōne omnis generis obseruatur.iñ predcā incō
uenientia ꝓuenirent.Certe bñ dicitur uir aduena
mulier aduena.mancipiū aduena.non tñ in dedi
nacōne dicam h̄ et h̄ et h̄ aduena. ¶ Et nota ꝙ
ista tria memor hebes et teres.q̈uis a ꝑs q̄ndoq̧
tantū cōmunis generis iudicent̄ rcē pñt dici om
nis generis in declinacōne.sed neutꝝ plurale ipso
rum in a non repitur usualit̄.de hospes dicimus
ꝙ est cōmune.h̄ et h̄ hospes tam in singulari q̈
in plurali.Sed h̄ hospita.huius hospite in singu
lari femininū.in plurali ē neutꝝ.hñs tantū ntm̄
accusatiuū et uocatm̄.et sic ē ethroclitū.ut h̄ hos
pita.accusatō hec hospita.uō o hospita.Idem ē
dicendum de sospita.quia h̄ et h̄ sospes dicimus
et h̄ sospita rc.et in plurali h̄ sospita. ¶ De uber
et degener dicimus quod de paup.Licet ꝑ autori
tatem q̄ñq̧ finiant ablatiuū in i.Sed memor tā
in e q̈ in i.teste ꝑs.De compos.comes.bipes.q̄
drupes.idem dicimus quod de diues.et sic omnia
predcā sunt cōmunis generis et omnis.diuisa cō
sideracōne.Quedam tamen ex ill̄ terminant ab
latiuū tantū in e.quedam uero in e et in i.

Queritur eciā de plus.uictrix.ultrix.cuius ge
neris sint.Ad hoc dico.ꝙ plus in ntō accusa
tō uō est neutri generis.ꝭ in alijs casibus habet
tria genera.vñ facit ablatiuū tam in e q̈ in i.ut
plure ul̄ pluri.Hoc autē contingit.q̄ꝛ nullum mo
nosillabū in us potuit esse omnis generis.At q̄ꝛ
compatiuū erat huius nominis multus ta tum
oportuit ꝙ in reliquis casibus esset cōmune triū
generꝝ ut sui positiui omnibus generibus rñderet
et ꝓpter hoc dicimus ꝙ fuit hoc nomen plus om
nis generis in construccōne.ꝭ neutri tantū in de
clinacōne.quia erat compatiuū ad tria genera.ut
iste panis ē plus illo.et hec farina ē plus illa.et
hoc frumentū est plus illo.Hac de causa contin
git ꝙ in ill̄ casibus qui hñt omne genus compo
nitur cū con.ut compluris complurī complures.
et non in forma neutri.vñ nichil ē complus.Et
hoc ideo.quia hec prepō con importat collcōnē.
et ob hoc potuit cōuenire cū omni genē.sed non
cū neutro.q̄ꝛ multitudo recipit collcōnem.simplici
tas uero non.De uictrix et ultrix dixi sup̈ in ij ꝑ
te.ubi determinaui de accentu desinentium in trix

De epycheno gñe xliiij

Epychenū ge
nus.i.promiscuū.sub vna uoce et vno ar
ticulo animalia utriusq̧ sexus signat.ut
coruus et aquila.Et dr̄ epychenū.i.sup̈ cōmune
quia sup̈ utriusq̧ sexus animalia cadit.Videtur
ergo ꝙ hoc nomen ꝓximus sit epychenū cū dr̄
dilige deū et ꝓximū.q̄ꝛ sub vna uoce et vno arti
culo uenit ꝓ masculo et femina.Dico ꝙ h̄ habꝫ
ex impropetate.i.ꝑ figurā.et ideo nō ē epychenū
Item demonstrato mare et femina.bñ dicit̄.isti
ciues currūt.Ecce hoc nomen ciues vna uoce vno
quoq̧ articulo sumit̄ ꝓ masculo et femina.et ita
uidetur ꝙ sit epychenū.dico ꝙ hoc contingit ex
impropetate.q̄m ē ibi conceptio gñm.et sic ñ ē ¶ ibi epychenositas.

Videtur eciā ꝙ hoc no
nomē substantia sit epychenū.quia sub vna
uoce et vno articulo comp̄hendit animalia utrius
q̧ sexus.Ad hoc dico ꝙ in regula ꝑs subintelligi
tur tantū.At substantia ideo non ē epychenū.q̄ꝛ
nō cōuenit tantū animalibus utriusq̧ sexus.imo
eciam alijs rebus.Idem dicimus de omnibus ge
neralibus. ¶ Item uidetur ꝙ animal sit epyche
nū.q̄ꝛ significat animalia utriusq̧ sexus.vna uo
ce et vno articulo.Ad hoc dico ꝙ nullū nomen
neutri generis ē epychenū.q̄ꝛ non significat rem
ut sexatam.ymo ut insexatam.Animal eciā cō
uenit animalibus insexatis.mancipiū ergo non ē
epychenū.cū sit neutri generis.q̈uis vna uoce et
vno articulo significet animalia utriusq̧ sexus.q̄ꝛ
neutꝝ genus datū est a ꝑuacōne utriusq̧ sexus
Item nomina pisciū non sunt ꝓmiscua.ut lucius
et anguilla.q̄ꝛ non generant̄ ꝑ coitū.ꝭ per solā
confricacōnem.et ita ꝓprie non hñt sexū.et hoc
ut in pluribus intelligas.hoc dico.q̄ꝛ quidā pis
ces dñr sexū habere et coire.ut foce et murena.

Queritur eciam.quare nomina rōnabiliū nō
sint aliquo mō epychena.Dico ꝙ certa sex
us discrecō fuit in causa.Sed uide quedā nomina
rōnabilia uident̄ habere utꝝq̧ sexum.sicut hmo
froditus.Nam ut dicit Isid̄ xi.ethi.Hermofrodi
ti appellati sunt.eo ꝙ in eis uterq̧ sexus appareat.
herma quippe apud grecos masculus.afrodi femi
na nūcupatur.hij dexteram mamillā uirilē sinis
trā muliebrem hñtes.uicissim coeūdo.et gignūt.
et pariūt.Hoc enim dicit aug̃ in xvj li de ci.dei.
Sed p̄t dici ꝙ huiusmodi animalia sunt quedā
monstra nature et irregularitas.

Queri eciam p̄t.In quibus animalibus epiche
nosis habeat locum.Ad hoc dico.ꝙ in qui
busdam animalibus ē sexus multū incertus.nec
erat uocis qualitas nisi vna.et in illis potuit ha
bere locū epychenosis.ut dama.talpa.miluus et
pica.Sed nomina quadrupedū in a pñt esse tā
masculini q̈ feminini generis.ut h̄ dama uel hec
dama.h̄ talpa h̄ talpa.Et in utroq̧ genē accipi
ūtur ꝓ animalibus utriusq̧ sexus.At nomina bi
pedū in a tantū sunt feminini generis.de hijs au
tem dico que sunt epychena.ut h̄ aquila.h̄ pica
h̄ noctua.ꝭ columba non fuit epychenū.quia dici
mus h̄ columbus ꝓ mare.et hoc ꝓpter fecūdita
tem accidit.sicut gallus et gallina.Palumbus rcē
fuit ergo epychenū.ꝓpter indiscrecōnem sexus et
raram fecunditatē.Nomina autem auiū epyche
na que desinūt in a.ideo sunt feminina magis q̄ꝛ
et aues cuiusdam leuitatis sunt sicut femine.et f
minacō uocis in a maiorē conuenientiam habet
cum feminino q̈ cum masculino genere. ¶ Nota
eciam h̄.ꝙ omne epychenū ē masculini ul̄ femi
nini generis.ut h̄ turtur.h̄ aquila.et cū simili ad
iectiuo p̄t eandem ꝓmiscuitatem ꝑuare.ut vnus
turtur uolat.mō non discernit sexū.ut consueuit
fieri cū cōmuni q̄ñ dr̄ albus ciuis.Similiter si di
cam alba aquila.non fit mō restriccō ad feminā
sic fit in cōmuni.ut alba ciuis.Potest ergo dici
vnus turtur.et alba aquila.tam ꝓ mare q̈ ꝓ fe
mina.tamen q̄ñq̧ promiscua ista recipiūt adiecti
ua contra naturā sui articuli.cā discernendi sexū
Vñ Anser erat cuidam p̄cioso germine feta.simi
liter est dictum de turture.sola uolabit.sola sede
bit.tamen nobiliores autores hijs abusionibꝫ ñ
utūtur.ꝭ eciā alijs substantiuis adijciūtur adiec
tiua contra suū articulū.q̄ñq̧ racōne suppositorū
ut apud salustiū.Pars in cruce positi sunt.ps̄ bes
tijs obiecti sunt.Q̄ñq̧ causa alterius substantiui.
quod subintelligitur.ut p̄neste sub ipsa subaudi
tur enī urbe.Q̄ñq̧ causa exp̄mendi naturam rei
ut triste lupus stabil̄.i.res naturaliter tristis.hoc
ē tristiciam inferens.non enim masculinū et femi

ninū exprimit naturam ut neutrum.

Incertū genus. de gnē incerto .xlv.

Incertū genus. sive dubiū est ab anima ꝓpter diūsitatē uetē
tiū opiniones. ergo ſm hoc non ſumus certi
cuius generis ſint nomina que dnr̄ incerti genis
ergo altera iſtaꝝ locucōnū ē incongrua. dies ē ſe
renus dies ē ſerena. ſed neſcimus utꝝ. Modicum
autē fermentū maſſam paſte corrūpit. ergo utꝗ
repudianda ē. Dicūt quidam ꝙ ſine dubio altera
illaꝝ ē incongrua. Sed quia ꝑiores debemus eſ
ſe ad ſaluandū ꝙ̄ ad condempnandū. ideo dicunt
utramqꝫ eſſe recipiendam. Non eniꝫ ſciūt cuiuſ ge
neris ſint huiuſmodi nomina. Et ſimilit̄ neſciūt
que illaꝝ locucōnum ſit incongrua. Nos uero dici
mus ꝙ nullū debet eſſe nobis dubiū de genē iſto
rū nominū ꝓpter autoritatem ueteꝝ. qui utroqꝫ
genē uſi ſunt. Autoritas enim eſt ſententia ymita
cōne digna. Dicimus itaqꝫ ꝙ omnia nomina inc̄
ti generis ſunt duū generꝝ ſine dubio. et hoc ſepe
dicit ṗs. non tamen ſunt cōmunis generis. qꝛ nul
la ē ibi cōmunitas quo ad animā ul' naturā. Nec
contraxerūt illa duo genera ex autoritate ſꝫ ex di
ūſis. Cū ergo dr̄ hoc nomen ē dubij generis ul' in
certi. illa dubitacō non ē ad modnos referenda. ſꝫ
ad ṗmos inuentores. uelut cū dr̄. ceci uident. clau
di ambulant. ſurdi audiūt. i. qui ṗus habuerunt
cecitatem. ul' claudicacōnem ul' ſurditatem. ſꝫ mō
non ſunt tales. Et forſitan aliqua racō traxit anti
quoſ ad hec duo genera. qꝛ dies qñqꝫ ſumit̄ ꝓ cer
to tempꝫ. qñqꝫ ꝓ incerto. qñ uenit ꝓ certo debet
eſſe maſculini generis. qꝛ certitudo eſt in maribus
Qñ uenit ꝓ incerto debet eſſe femininū. qꝛ nichil
incertius ꝙ̄ femina. Juxta illud. qd leuius fumo
flamen. quid flamine uentus. Quid uento mulier
quid muliere nichil. Similit̄ ē finiſ conſummans.
et ē finis conſumens. In eo ꝙ conſummat habet
ſe ad modū maris. in eo ꝙ conſumit habet ſe ad
modum femine. Similiter cortex in eo ꝙ munit
arboreꝫ habꝫ ſe ut mas. in eo ꝙ ab arbore patit̄
ē ſicut femina. et ita ṗt de alijs iudicari. Et ſcien
dū. ꝙ ita ſunt incerti generiſ in plurali ſicut in ſin
gulari. ṗter dies. quod in plurali tantū ē maſculi
ni generis. qꝛ nō habet ſe niſi ad certū tempuſ in

Queritur. Vero ħ cū ſm autoritatē ueterꝝ plurali nūo
nomina qñqꝫ ſint ge neutri. Qñqꝫ maſ
culini. ut ħ pūctus et ħ punctū. et ħ ſtadiuſ et ħ
ſtadiū. et ħ catinus et ħ catinū. quare non dicun
tur multi incerti generis. Solucō dicimus ꝙ maſ
culinū taliū nominū iam ceſſauit. qꝛ non utimur
niſi neutro genē iſtoꝝ nominū. Eſto tamē ꝙ ute
remur hijs nominibus in utroqꝫ genē. nō tamen
eſſent dicenda incerti generis. qꝛ uarias terminati
ones hn̄t ſꝫ diūſa genera. quod in nominibus du
bijs non contingit. ¶ Item queritur quare non
habeamus aliquod adiectiū incerti generis. mul
ta eniꝫ adiectiua ponit ṗs de quoꝝ generibꝫ uide
tur dubitare. ut paupꝫ et diues. Ad hoc dico ꝙ n̄
potuit neutꝝ incertitudinē cū maſculino ul' femi
nino ul' cōmuni habere. qꝛ requirit̄ ꝙ ubi ē incer
titudo ibi ſit vna et eadem terminacō diūſoꝝ ge
neꝝ ꝑ omnes caſus. Hoc autē non habet neutrū
cū alijs generibus. Nam in quibuſdam terminati
onibus cōuenit cuꝫ alijs generibus. et in quibuſ
dam diſcrepat. et iō neutꝝ ad incerti generis na
turam non potuit ꝑuenire. Et hec eſt racō quare
nullum adiectiuū eſt incerti generis. cū omne ad
iectiuū ꝓprie habeat in ſe neutꝝ.

De etherodítis. xlvi.

De etheroditis nominibus genē conſueuit
queri. Ad cuius euidentiā ſcias. ꝙ quedaꝫ
nomina etherodiſim patiūtur generis. i.
diūſitatem. ul' irregularitatem quandam ut ħ ce
lū hij celi. hoc epulū. et hee epule. ħ locuſ hij loci
ħ loca. ħ pelagus et hij pelagi. hic carbaſuſ et in
plurali ħ carbaſa ſoꝝ. Et ita contingit in quibuſ
dam alijs. Querit̄ ergo. vñ iſta irregularitas fue
rit in generibꝫ. Ad hoc ṗt dici ꝙ ab autoritate di
ūſoꝝ uſuū hoc ꝓceſſit. et forſitan non ſine rōne
qꝛ uidetur ꝙ etherodiſꝫ ſempꝫ immutet ſignificati
onē ut ħ celum ꝓ continente. Sed hij celi ꝓ his
qui continent̄ in eo. ut celi enarrant gloriam dei
Et ħ epulū pro corꝑali. ſꝫ epule epulaꝝ ꝓ ſp̄uali
id eſt pro refeccōne ſcientie ul' uirtutis. Vnd dic̄
plato in thymeo. Veniſtiſ ad epulas heſternas. et
ħ locus ꝓprie quantitas eſt circūſcribens corpus.
Set ħ loca locoꝝ ꝓprie hijs dnr̄ in quibꝫ poſſeſſi
ones hn̄tur. hij loci pro locis dialeticis. Item hoc
pelagus ē alta nimiſ aquaꝝ ꝓfunditas. Sed hij
pelagi pelagoꝝ ad certitudinē ꝓfunde aque reſtri
gitur. Et ħ carbaſus ueſtiſ ſinuoſa. que tn̄ uiro ul'
mulieri cōuenire ṗt. Sꝫ carbaſa carbaſoꝝ ad uela
nauiū ꝑtinent. Hic infernuſ pro loco generali om
niū penaꝝ. ſꝫ inferna infernoꝝ ꝓ lociſ ꝑticulariū
penaꝝ. Hic ſibuluſ ē hominū. ſꝫ ſibula ſunt ſꝫpen
tū. Hec topica ce ꝓ ſcientia. ſꝫ topica topicoꝝ ꝓ
libro. Idem ē dñdum de rethorica et analetica. Itē
ħ menaluſ pro totali monte. ſꝫ menala menaloꝝ
ꝓ appendicijſ et collibuſ ſibi adiacentibus. Hic ꝑ
gamuſ ꝓ ciuitate. ſꝫ ꝑgama ꝑgamoꝝ ꝓ edificijs
ſuis. Hoc poꝛꝝ pro maioribus. hij porri ꝓ mino
ribus. Hij freni frenorum per ſe. Sed ħ frena fre
noꝝ cū ſuo appatu. Hoc raſtꝝ ꝓ vna ſpē ligonū
Sed raſtri raſtroꝝ ꝓ omnibus ſpeciebus ligonū.
Et ita ṗt diligenſ ꝑſcrutator inueſtigare drn̄tiam
in huiuſmodi etheroditis. ſepe tamen iſte ꝓpeta
teſ ab autoribuſ non ſuant̄. Videtur ergo. ꝙ hoc
nomen felix et cetera ſimilia ſint etherodita. quia
ħ nomē felix in ntō eſt omniſ generis. ſꝫ in accu
ſatō eſt neutri. ergo uariat genus. et ſic ē ethero
ditū. Illi qui dicūt omne genuſ eſſe quoddā acci
dens ꝑ ſe. bene concedūt ꝙ ē ibi etheroclisis. Nos
uero dicimus ꝙ non. Cū uero felix ſit omnis ge
neris. dicimus ꝙ ē neutri. et ſic non uariat genus

Queritur eciam. an ſit dicendū vnū celorum
an vnus celoꝝ. Dicūt quidam ꝙ utꝝqꝫ bene
dicitur diūſis reſpectibus. Quia ꝑtitiuū ṗt reſpicē
genus quod illic ē. i. genus genitī. et ſic ē dñduꝫ
vnus celoꝝ. et ṗt reſpicere id ſolū pro quo patit̄
ſingulariter. et ſic ē dñdum vnū celoꝝ. ſicut vnuꝫ
celuꝫ de nūo celoꝝ. et vnū epulaꝝ ſicut vnū epu
lū de nūo epulaꝝ. Noſ uero dicimus. ꝙ debꝫ reſpi
cē genus quod illic eſt qꝛ compacōnem habet ad
res ꝑ genitiuū ſuppoſitas. ſm genuſ quod accidit
genitō. Et ſic ē dicendū. vnus celoꝝ. vna epula
rum. et non vnū celoꝝ. nec vnuꝫ epulaꝝ. non tn̄
ſequitur vnus celus ul' vna epula. qꝛ genuſ plura
le ē fortius ſingulari. In genitō autē nominis col
lectiui ṗt fieri particō. ita ꝙ genus a rebuſ ſuppo
ſitis contrahatur. Vñ bn̄ dr̄. vnus iſtius gentiſ ē
ſortes. et vna iſtius populi ē maria. Et ſcias ꝙ e
therodiſꝫ fit quatuor modis. ſcꝫ genere qñ diccō
eſt alterius generis in ſingulari ꝙ̄ in plurali. ut ħ
celum. hij celi. Declinacōne qñ dcō eſt alteriuſ de

dinacōnis in singulari ꝙ in plurali. ut hec uas ua
sis. Et pluraliter hec uasa uasoꝝ. Numero qñ nume
rus pluralis non recte formatur a singulari. ut e
go pluraliter nos. Casu qñ gtīus non recte forma
tur a suo ntō. ut hic iupiter. huius iouis. Multa
ad genus ꝑtinentia infra ponā. ubi agam de decli
nacōne nominū. et in iiij ꝑte ubi agetur de silen
si siue concepcōne. Amodo de numero uideamus.

Numerus inter accñ *de numero xlvij*
tia nominis terciū locum de iure possidet.
Natura enim distinxit genera ut ipa mul
tiplicetur nūo. Quoꝝ generꝫ multiplicacō retinen
da est ad confuandas spēs in esse. Et certū est ꝙ
non pñt species teneri in esse nisi ꝑ multiplicita
tem ꝑticulariū. hoc autem non p̄t fieri bene nisi
ꝑus exñte generꝫ multitudine. Vñ post speciē de
genē et post genus de numero est agendum.

Queri solet cui ꝑti accidat nūs. Dico ꝙ nume
rus accidit cuicūqꝫ accidit ꝑsona. et econūso
qꝛ ꝑsona dr̄ quasi ꝑ se vna. et sic vnitas ē perfcō
vnius ꝑsone quo ad quid. Vñ gerūdia et supina
carent numero. qꝛ carent ꝑsona. Adūbijs autē nō
accidit nūs nec ꝑsona. licet quedam aduerbia sint
nūalia. ut bis. ter. Et quedam ꝑsonalia. ut meatī
et tuatim. qꝛ non hñt numerꝫ nec ꝑsonam ꝓ acci
dente. ꝫ pro significacōne. et ſm hoc p̄t nūs diui
di a ꝑsona. Videtur tamen ꝙ age et agite hēant
numerꝫ pro accñte. qꝛ age requirit ūbum singula
re. ut age lege. ꝫ agite ūbum plurale. ut agite le
gite. ergo accidit eis nūs. Ad hoc dico ꝙ indeñr
junguntur cum uerbo singularis nūi. et pluralis
sicut age legite Et agite lege. Vnde Stacius En
age ab diūsis thalamos ſuate mantis. Item pro
sper. age iam p̄cor meaꝫ comes in remota rerꝫ
trepidam būem qꝫ uitā dño deo dicemus. et hoc
uult ꝑs. qui in v li ubi agit de nūo dicit. Nūos au
tem hec hñt dcōnes que ꝑsonas quoqꝫ hñt uł fi
nitas uł infinitas. i. nomina ūba ꝑticipia prono
mina. vñ si deficiat in ꝑsonis ūbum deficit et in
nūo. qualia sunt infinita. impꝑsonalia. gerūdia uł
supina. adūbiū uero q̄uis sepe demonstret nume
rū ad significacōnem nominū nūaliū. non tamen
q̄i accñtem hunc habet. et sic patet ꝙ nūs nullo
modo accidit adūbijs. Vnde ille ūsus ē repudian
dus. Pluribus ē agite dicendum ꝫ age soli.

Numerus autem ꝓut hic sumitur diuidit̄ in
singularem nūm et pluralem. quia satis ē in
hac arte vnū a multo uł multū ab vno discernē
et reliquē dr̄ñtie numeroꝝ ad aliam ꝑtinent facul
tatē. Iste uō sunt principales. qꝛ vnitas et binari
us sunt duo pn̄cipia nūoꝝ. Tamen drñter. qꝛ vni
tas est primū pn̄cipiū et simplex. Binarius autē
est pn̄cipiū secundū et compositū. Ab vnitate er
go ē singularitas. a binario autē pluralitas ē. vñ
sicut bina geminant vnitatē. sic pluralis nūs si est
uere pluralis debet geminare suū singulare. ut hō
et homines

Sed querit̄ de quibusdam no
minibus. quorū pluralia suū non geminant
singulare. ut uter alter. uterqꝫ. neuterqꝫ. et alterut̄
ita enim dñr de duobus in plurali sicut in singu
lari. Vñ boec̄. Inter utrasqꝫ l̄ras. i. int̄ ambas. q̄ri
tur ergo vñ hoc contingat. Ad hoc dico ꝙ hec no
mina data sunt ad dualitatē. q̄i pn̄cipali significa
cōne. vñ non pñt eam relinquē in singulari neqꝫ
in plurali. Sicut nec homo relinquit humanitatē
siue dicatur de vno siue de pluribus. Dicimus er
go ꝙ non geminant dualitatem. qꝛ in utroqꝫ nu
mero distribuūt siue ꝑtiunt̄. respcū duoꝝ. ꝫ tam̄
geminant numerꝫ app̄hendenti dualitatem. qꝛ p̄t
dualitas app̄hendi ut vnū. Et hoc faciūt predicta
nomina in singulari. Et p̄t app̄hendi ut plura. Et
hoc faciunt eadem nomina in plurali. et sic gemi
nant sine dubio singulare. Numerus enim apud
naturam ē plura. ꝫ apud animā est vnū. et ideo
p̄t duobus rcē modis app̄hendi. Item eciam du
bitatur de hoc nomine vnus. qꝛ inuenit̄ qñqꝫ in
plurali. ut vne et altere scale. similiter vna menia
Et illud Terencij. Ex vnis nupcijs fecistis michi
geminas. Ad hoc dico ꝙ non geminat vnitatem
qꝛ illa est pn̄cipalis eius significacō. Sed vnitas
p̄t app̄hendi ut vnū et ut plura. et merito. qꝛ est
vnitas pura. et vnitas impura. Sic ergo geminat
singulare. quantū ad modū app̄hendendi. Et hec fit
racōne quoꝝdaꝫ nominū que tantū in plurali nu
mero declinant̄ Et qñqꝫ signant vnum ut plura.
et qñqꝫ plura ut plura. vñ bñ dr̄. vna arma. vne
nuptie. ꝫ male dr̄ vne homines. vne mulieres. in
masculino autem genē non inuenit̄ apud auto
res in plurali nūo. Posset autē dici vni manes uł
vni penates. nisi usus resisteret. Et nota ꝙ vnus
qñqꝫ significat vnitatē animoꝝ. Vñ in actibus a
ploꝝ. Multitudinis credentiū erat cor vnū et ani
ma vna. Et ſm hoc posset dici. Iste muliēs sunt
vne. i. vnanimes. et corda nr̄a sunt vna. i. vnani
ma. Vñ lucanus. fecere nefas in ꝑtibus vnis. id
est vnius animi et uoluntatis.

Nunc de utroqꝫ numero uideamus. Scias ergo
ꝙ singularis nūs ē forma dcōnis significan
tis ut vnū. Plural̄ autē est forma dcōnis sig̃ntis
ut plura. Isti uticꝫ modi notant̄ qñ pueris dr̄. cu
ius nūi singularis. quare qꝛ singulariter ꝓfertur. i.
vnū designans. Et profertur pluraliter. i. plura de
signans. ¶ Secundū hoc ita obijcitur. chimera ē
inopinabilis. hec nomen chimera signat rem suam
ut vnā. ꝫ ipsa non ē vna nec p̄t esse ergo sig̃t eā
falso. ergo hec debet iudicari falsa chimera ē inopi
nabil̄. quemadmodū chimera iudicaretur ut alba
cū ipsa non sit alba. hec iudicaretur falsa. chyme
ra ē alba. Querit̄ eciam cui tal̄ singularitas insit
Dico ꝙ inest app̄hendenti. et non ē forma nature
ꝫ racionis Et licet aliter sit q̄ app̄hendatur. non
tamen falso. qꝛ aliud est de albedine. aliud de mō
app̄hendendi. Albedo enim ē forma natural̄. Sin
gularitas autē est forma racionis siue intellectus
vnde inest tm̄ anime Et ideo non surgit inde falsi
tas. qꝛ bene inest cui debet inesse Possumus eciaꝫ
dicē ꝙ tal̄ singularitas inest chimere ꝓut ipsa ē
apud animam ꝑ intellectum solum. quia tale fig
mentum est vnum ꝑ app̄hensionem. q̄uis nichil
sit in natura Et hoc est quasi idem quod prius

Queritur que nomina discernant numerꝫ. et q̄
non. ad hoc dico ꝙ substantiua. ut homo et
homines Et adiectiua substantiue retenta ut albū
discrecionem q̄ntitatis in rebus suppositis faciunt
ut est homo. ergo vnum. Et sunt homines. ergo
plura Et albuꝫ currit. ergo vna res alba Sunt ta
men quedam substantiua que in eodem nūo. ue
niunt tam ꝓ uno q̄ ꝓ pluribus. ut uinum et ar
ma. et hec dñr nomina complexiua. qꝛ quoddam
vinuꝫ ē unuꝫ. q̄ddam ē plura Similiter quedam
arma sunt vnuꝫ et quedam arma sunt plura non
tamen huiusmodi nomina hñt duos modos signi

ficandi. scilꝫ singulariter et pluraliter. ſꝫ uel singu
lariter tantū ut vinū. ul' pluraliter tantum ut ar
ma. Adiectiua autē sicut et ūba carent nūi dis
crecōne quantū ad ꝓpetatem quam signt. qm̄ at
tribuūt eam complexiue. i. tam ꝓ vno q̄ ꝓ plu
ribus. ut albus. i. ꝑticipans albedine uel albedini
bꝫ. Vn̄ nō pt̄ dici ꝓꝑl'us ē albꝫ. qꝛ tot impmit al
bedines hꝰ nomen albus quot sunt homines in po
pulo. Similiter populus currit. Tot enim cursus at
tribuūtur populo ex quot hominibus populus
constat. non tamen adiectiua hn̄t numeꝝ cōplex
iuū. ſꝫ ul' signt singulariter tantū ut albus. ul' plu
raliter tantū ut albi. Non ignoro tamen ꝙ multa
nomina sunt singularis nūi et plural' in eadeꝫ uo
ce. ut dicit ꝓs in v libꝰ ubi agit de nūo. ut poete.
albi. sedes. manus. et res. illi et illa. Sꝫ hoc simul
et eodem respcū nulla dcō casualis habere pt̄. In
ūbis autem hꝰ non contingit. ut dicit ꝓs. qꝛ nullū
ūbum in eadem uoce apud latinos ē utriusqꝫ nu
meri. Si obijciatur de hoc ūbo audiere quod est
plural' nūi in ꝑterito actiui. et ē singularis nume
in futuro passiui. et hoc habet in eadem uoce ꝓr
sus. Dico ꝙ aliud ē ūbum actiuū et aliud passiuū
sicut alia est actio q̄ passio.

QVeritur autē vn̄ istud contingat ꝙ substan
tiua ex maiori pte faciunt discrecōnem nūi
ſꝫ adiectiua non. Ad hoc rn̄dendū. ꝙ causa forma
lis hoc facit. qꝛ forma substantial' agit ad nume
rū cum ab ea sit perfectio et esse rei. et hanc desig
nant nomina substantiua. forma uero accn̄talis
nō facit ad nūm. qꝛ nō facit quid ſꝫ alteꝝ. et ideo
adiectiua non hn̄t nūm qui sit a rebus ſꝫ a modo
significandi tantum.

EXcipiūtur autē nūalia. q̄uis non dicanť ꝓꝓe
adiectiua. ea enim attribuūt rem suam cū discreti
one nūi. ut isti sunt duo. i. vno binario ꝑticipan
tes. Si eniꝫ carerent nūi discrecōne iam sequetur
ꝙ quatuor essent duo. qꝛ quatuor participant bi
nario ul' binarijs. Eadem rōne mille possent esse
duo. Patet ergo ꝙ nūalia copulant cū discrecōne
nūi. Et merito. qꝛ inuenta fuerūt ad indiscrecōm
nūi remouendā. et sic quantū ad hoc ymitantur
naturā substantiuoꝝ. qꝛ semp nūs comitatur for
mā subalem. Vn̄ ꝓs nūm appellauit formā. Hec
est racō quare alterius nature adiectiua non copu
lantur nūalibus sicut nec substantiuis. Vn̄ male
dr̄ isti sunt duo et albi. sicut male dr̄. isti sunt al
bi et homines. Sm̄ hoc uidetur ꝙ omnia nūalia
sint dicenda singularis nūi. quia copulant reꝫ su
am cū discrecōne singularitatis. quod si ueꝝ ē er
go sunt singularis nūi quo ad intellectū. et sic po
terit dici. duo currit. Solucō dicimus ꝙ ōnia nu
meralia sunt plural' nūi eciam realiter. ꝑter vnus
qꝛ nūs apud naturam ē plura. Naꝫ duo uenire ꝓ
binario. idem ē quod uenire ꝓ duabus vnitatibꝫ
qn̄ signat ipsum in compacōne suppositoꝝ. ſꝫ qn̄
nūs signatur adiectiue fit s̄mo de ipso tamquam
de vno. ut binarius ē discreta q̄ntitas. qꝛ ē vnum
apud animam. et sic nichil ē dictum. duo currit.

SVnt autem quedā similia numeralibus. que
tn̄ in singulari nūo dn̄r de pluribus. et ē ge
minus. duplex. binus. et similia. ut iste habet ge
minū bouem. i. duos. et iste laborat duplici mor
bo. i. duobus. et iste fertur bina ceruice. i. ceruice
duoꝝ. et sic substantiua que ꝓꝓrie dn̄r de vno ū
tute taliū nominū ꝑtinent ad plura mō significā

di singulariter reſuato. non eniꝫ bn̄ dicitur gemi
nus bos currit. et uidetur ꝙ possit recte concedi.
geminus bos ē duo boues. non tamen bos ē bo
ues. quia cessante causa. i. adiectiuo cessat effcūs

QVero hꝰ. an uigintiunus sit singularis nūi
an plural'. Refert eniꝫ multū. an sit dicendū
uigintiunus homo. an uigintiunus homines. dn̄t
quidam ꝙ utꝝqꝫ bn̄ dicitur. qꝛ tale nomen habꝫ
in se cām singularitatis et pluralitatis. Dn̄t alij.
ꝙ tale nomen ē plural' nūi tantū. qꝛ maior nūs
vincit minorem. vn̄ uigintiunus homines ē dn̄
dum. et non uigintiunus homo. Sm̄ istos contin
git ꝙ abltūs pluralis desinit in o. ut uigintiuno.
et ntūs plural' in us. q̄uis non sit quarte declinati
onis. ut uigintiunus. et gtūs pluralis in ius ut ui
gintiunius. quod totū est contra regulas huius ar
tis. Nos uero dicimus ꝙ rcē dn̄dū ē uigintiunus
homo et non uigintiunus homines. qꝛ finis vin
cit pn̄cipium testante ꝓs. vn̄ probat ꝙ huiusmo
di debet esse nomen potius q̄ ꝓnomen. rōne no
minis quod ē in fine. Similiter dicit in libro con
structōnū. ꝙ terminacō maxime obtinet ꝑtes orō
nis. et sic in compōne huius nominis uigintiunus
magis ē tenenda constructō huius nominis vnus
ꝓpter finem. Vnde boecius in arismetrica talē po
nit latinitatem. Si septies tres addanť in uiginti
unū numeꝝ cadūt. non enim dixit in uigintiunū
nūos. Si ergo usquam inueniať construi cuꝫ plu
rali dn̄dum ē hoc n̄ esse de arte. ſꝫ ē abusio quedā
ut si diceres. Iste habet uigintiunā marcas. Dici
mus ergo ꝙ hoc nomen homo rōne sue cōmuni
tatis trahiť ad collcōnem. et hoc habꝫ ibi ex ad
iūcto. ut uigintiunus homo non ē vnus homo ſꝫ
plures homines. non tn̄ homo ē homines. pt̄ eciā
tale nomen in plurali nūo declinari. sicut vnus ut
uigintiune scale. et uigintiuna encenia. Nolumus
eciam ꝑterire. ꝙ quidam ista distinguunt. Si sub
stantiuū p̄cedit tūc debet pluraliter sumi. ut hēo
denarios uigintiunū. Si uero postponať debet sin
gulariter sumi. ut habeo uigintiunuꝫ denariū. Et
certe ista sententia multū elegantie habet. quia re
spicit impressionem numeri propioris.

DE ꝓꝓrijs nominibus locoꝝ que in plurali nu
mero tantū declinanť querit̄ an possint con
strui cum ūbo singularis numeri. ut dicať pise est
pulchra. et uidetur ꝙ sic. quia huiusmodi nōina
sunt singularia intellcū. ſꝫ uoce pluralia. Ad hꝰ di
co ꝙ incongrua ē. qꝛ modū significandi habꝫ plu
raliter. Et hoc ē quod dicit ꝓs. qꝛ huiusmodi no
mina sunt singularia intellcū. i. vnā rem singula
rem designant. intellcū tamen plurali. i. designant
eam ut plura. Et ideo non pn̄t supponē ūbis sin
gularis numeri. nisi fiat alia institucō in singulari
SEd queritur quare ꝓꝓria ¶ ut pisa ē bona
nomina locoꝝ sepe in plurali nūo instituan
tur et inueniant̄. cuꝫ de iure sue significacōnis no
men ꝓꝓrium careat pluralitate. Ad hoc dico ꝙ lo
cus pt̄ considerari ut vnū et ut pl'a. Rōne continē
tis ē vnū. Rōne contentoꝝ ē plura. qꝛ ē locus con
tinens et ē locus contentus. et hac consideracōne
pn̄t nomina locoꝝ institui tam in sinḡ q̄ in pl'i.

NOta hꝰ ꝙ ut dicit ꝓs quedam nomina sunt
semper singularia. ul' natura ul' usu. natura
ut ꝓꝓria. quia nō signant qualitatem cōmunē ut
achilles sol et luna. Vsu tn̄ sunt singularia. que li
cet qualitatem cōmunē significent. usus tamē sin

gulariter ꝓferri tradidit.ut sanguis et puluis.Et
scias ꝙ sol et luna sunt ꝓpria ſm opinionē pla
tonis.qui putabat planetas habere spūs racōna
les.et illum sequit̄ ps.dn̄do ꝙ sunt ꝓpria sed cō
siderata natura rerū ꝓut eas anima specular̄ com
munia sunt.et hoc uult aristotiles quem ps qn̄qꝫ
ymitatur dn̄do ꝙ sint appellatiua.Cetera uero no
mina planetarū.ut saturnus.iupiter.mars.uenus.
mercurius.ꝓpria sunt.quia sunt imposita stellis as
trologice.occasione sumpta a quibusdā personis

QVinqꝫ tamen modis ea que semꝑ sunt singu
laria natura uł usu ad pluralitatē trahūtur
scꝫ euentu.ut duo cathones.Particōne.ut gallia
rum alia comata alia togata.Opinione ut duo so
les Lucan in ix.Europam qꝫ alios soles asiā qꝫ ui
dentem.Autoritate ueterū.ut mella et vina.Officō
appellatiui.ut apud oui.Illic et multos hectores
esse puta.i.multos fortes.Sunt tamen quedam
ꝓpria que rōnabiliter in utroqꝫ nūo accipiuntur
qꝛ cōueniūt cōmuniter omnibus de cognacōne.ſꝫ
hoc non de natura communis qualitatis ꝓcessit
ymo ex quadam accōmodacōne.quia fungūtur
loco prōnomicorū apud latinos.ut cornelij metel
li camilli cesares.Vn̄ ouid.Cesaribus ūtus conti
git an̄ diem.¶ Sunt et alia que singulari nume
ro carent.qꝛ sunt semꝑ pluralia.uł natura ut pis
ces et gemini.uł usu quemadmodū complexiua
que tam ꝓ vno ꝙ pro pluribus supponūt plura
liter.qꝛ magis hn̄t se ad multitudinē ꝙ ad vnita
tē.ut manes moenia.Sꝫ ea que sꝑ sunt pluralia
natura uł usu rarissime ad singularitatem descen
dunt.et h̄ ideo qꝛ pluralitas ē fortior singularita
tate.uł quia vnitas non nascit̄ a multitudine ſꝫ
multitudo ab vnitate.Quedā tamen ex illis qn̄qꝫ
accipiūtur in singulari.uł autoritate ut teneb̄ et
scala.uł alia institucōne facta.ut theba be.vnde
stacius Viue supstes ait dire qꝫ ad moenia thebe
solus abi.Et tamen ꝓ eadem ciuitate dicimus et
thebe thebarū.Vn̄ orac̄.Thebis nutritus an argis
Qn̄qꝫ contingit ibi etherodisis.qꝛ mutant signifi
cacōnem mutato nūo.ut uespē uesperarū.et uespe
ra uespē in alio sensu.et hee opes opum.sed ops
opis in alio sensu.Predcā pn̄t confirmari ꝑ ps in
li v ubi determinat de nūo.sic dn̄tem.Sunt qdā
nomina semꝑ singularia uł natura uł usu.Natu
ra ut ꝓpria que naturaliter indiuidua sunt.Iupi
ter achilles sol et luna ytalia.usu qꝫ singulariter
ꝓferri tradidit usus.ut sanguis et puluis.in hijs
tn̄ ipsis ē qn̄ uł euentus uł particō regionū uel
diuīse opiniones uł autoritas ueterum cogit.uł
qn̄ ꝓ appellatiuis quoqꝫ ꝓferūtur.ut eciam plu
rali nūo proferant̄.Similiter sunt quedaꝫ nomi
na semꝑ pluralia.uł natura uł usu.natura ut ge
mini.ꝓpium in signo celesti ut pisces.Vsu ut ma
nes.arma.moenia.saturnalia.kalende.none.idus
et omnia pene festorū dierū nomina.Sunt quedā
singularia uoce.intellcū pluralia.q̄ et comphensi
ua dn̄r.ut populus.exercitus.legio.Alia circa in
tellectum singularia sed uoce pluralia.ut athene
thebe.Inueniūtur tamen quedaꝫ in hijs et singu
lariter ꝓlata idem significantia.Stacius in ij the
baidos.Viue supstes ait dire qꝫ ad moenia thebe
Hec ps.

An sit dicendū vni vos. xlviij

DE quadam usuali locucōne dubitatur.ut
cū dicimus vni causa honoris.uos estis bo
nus uł boni.Pluralitas ista significat plu
res ꝑsonas.i.ꝑsonatus illi cui loqmur inesse.Et
ꝑ hoc captatur quedā beniuolentia.Hoc autē pri
us introductum fuit a cesare.qui solus oīs dig
nitates urbis accepit.Sed hoc in abusionē max
imā deuenit.qꝛ iā cuilibet populari dicimus uos
et ita falso loqmur et incongrue.teste donato.qꝛ
si vni dixerimus salucte solocismū facimus.vnd̄
quidam Tzutānus.vnū uosamus falso uere qꝫ tu
amus.traxit enim uoso sas ab hoc plurali uos.
et tuo tuas ab hoc singulari tu.Dn̄t ergo quidā
ꝙ debet adiectiuū in plurali nūo poni.ut uos es
tis boni humiles et benigni.Nos uō dicimus ꝙ
si quis loquatur in ꝑma persona de se pluraliter.
omnia debent in nūo rn̄dere.ut nos sumus pati
et ꝑni ad honorem uestrū.Loquitur enī qui sic lo
quitur potius conceptiue.et sic aliquos alios sibi
consociat.ut facit apostolicus uł alius dn̄s.nam
qn̄ non loquitur conceptiue tunc singulari ſmo
ne utitur dn̄s cum ꝓpheta.Ventrem meū doleo
Cum ergo ſmo dirigit̄ ad secundam ꝑsonā causa
honoris.si ē adiectiuū nomen significacōne tantū
decō seqn̄s debet in singulari nūo poni.ut uos es
tis pater meus.dn̄s meus.bn̄factor meus.si uero
ē adiectiuū uoce et significacōne et est nomen.et
immediate ueniat cū substantiuo debet poni in
plurali nūo.ut uos albi curritis.Si mediate ueni
at debet potius in nūo singulari sequi.ut uos es
tis bonus et pius.Et hoc ideo.ut ꝑ adiectiuū sin
gulare odn̄datur ꝙ ꝓnomen ibi sumitur pluralit̄
tantū causa honoris.non causa uere pluralitatis
¶ Preterea cū adiectiuū sit tercie persone non p̄t
ad hanc impropetatem accedere.qꝛ tercia ꝑsona
causa talis honoris nunꝙ pluraliter sumit̄.eo ꝙ
caret discrecōne ſmonis.est ergo dn̄dum uos es
tis bonus et non boni.sicut eciā ipm ydeoma so
nat.et minor impropetas est si dicam uos estis
bonus.ꝙ si dicam uos estis boni.¶ De ꝑticipio
autē dicimus ꝙ p̄t in utroqꝫ nūo sequi.eo ꝙ ha
bet naturā ūbi et naturā nominis adiectiui.Naꝫ
bn̄ dr̄.uos estis uocatus epūs.uel estis uocati e
piscopi.Rectius tn̄ ē ꝙ sumatur pluraliter sicut
ūbum.qꝛ maiorem conuenientiā habet cum ūbo
ex quo et nascitur.vn̄ dn̄dum ē diligo uos bn̄fa
cientes michi.et non bn̄facientem.Ad talem plu
ralitatē si sequitur relatiuū substantie in ntō casu.
debet eiusdem nūi esse.qꝛ tūc est eiusdem ꝑsone
cum ūbo an̄ti.ut diligo uos qui bn̄facitis michi
At si sequatur in obliquo debꝫ singulariter poni
qꝛ tūc non amittit naturalem ꝑsonā.i.terciaꝫ.Qꝛ
quidem nunꝙ istam impropetatem recipit.Et ꝙ
relatiuū in obliquo teneat̄ in ui tercie ꝑsone quā
uis an̄cedens sit secūde ꝑsone.patet ex eo ꝙ p̄t re
cipe hoc relatiuū suus.quod nunꝙ refert̄ nisi ad
an̄s tercie ꝑsone.Vn̄ bn̄ dicitur.tu quem diligis
suus filius ueni huc.et ideo p̄t fieri in̄ conūsa lo
cucō.ut dicatur.Tu qui diligeris a filio suo ueni
huc.qꝛ relatiuū positū in ntō casu.esset ut suum
an̄s secūde ꝑsone.vn̄ n̄ possꝫ rcipe h̄ relatiuū suo
relatiuū enīꝫ refertur ad alterū relatiuū dicendū
ē ergo ut ex dictis patet.diligo uos ad cuius dig
nitatem recurro.et non ad quorū.

QVero eciam h̄.an causa honoris possit hoc
nomen dn̄o geminari in salutacōnibꝫ.ut pa
tri et dn̄o plurimū reuerendo dn̄o petro archidy
acono ianuensi.ad hoc dicūt quidam.ꝙ ē ibi cā
tologia.ꝓpter inutilem repeticōnem huius dn̄i do

mino.Et iō ꝭ eos non ē talis salutacio admitten
da Alij uͦo predictam salutationem recipiunt dn̄
tes ꝙ primū domino ꝑeminentiam signat alterꝫ
ponitur causa urbanitatis tantum.Et ħ recte pt
sustineri in lombardia.ꝗ lombardi causa urbani
tatis fere omnes diuites uel nobiles dnōs appel
lant indrn̄ter.et hoc intelligo si mediate iūganẗ.
Nam si immediate iūgerenẗ non rcē diceret̃.ut
patri quamplurimū reuerendo et dn̄o dn̄o petro
archidyacono ecclesie ꝛc̄. De figura nominis xlix

De figura apte agitur post numerꝫ.ꝗ post
ꝙ̈ res fuerunt distincte nūo.figuracōnes
rerꝫ inuente sunt causa determinandi cōfu
sionē.et causa hn̄di certitudinem per ea que pn̄t
circa aliquid dephendi.Et ita figura sequiẗ nūm
sicut ea q̄ sunt externus sequunẗ id qd̄ interius ē

Q Vero quid sit figura in grām̄atica.dico ꝙ fi
gura ē ex eodem uł diūso ꝓueniens quedaꝫ
dispō dcōnis Ex eodem.i.ex indiuiduo prouenit
simplex figura.qn̄ dictio non p̄t diuidi in partes
intelligibiles.quarꝫ sensum habeat.Nec ē a cōpo
sito deriuata ut magnus.Ex diūso ꝓuenit figura
composita.ut magnanimus.ꝗ p̄t diuidi in intel
ligibilia suo toti cōuenientia.scilꝫ magnus et ani
mus.Similiter figura decomposita ꝓuenit ex di
uerso.ut magnanimitas.ꝗ licet non ꝑ se in mag
na animitas possit diuidi.qm̄ animitas nichil est
tamen traxit diuisitatem a composito quod ē mag ¶ nimus.

Tres sunt figure scꝫ simplex.com
posita.decomposita.Simplex figura ut tactū
ē dr̄ que non p̄t diuidi in duas intelligibiles ptes
ꝑoris sensus capaces.nec deriuatur a composito.
Et scias ꝙ dcō diciẗ esse figure simplicis rōne in
tellcūs.non simpliciter.ꝭ compati ad uocem.que
ipsum anime repn̄tat.et sic tał simplicitas ꝑuat
diuisionē intelligibiliū.Vnd̄ figura simplex diciẗ
accidere dcōni.et licet omnis intellcūs dcōnał sit
simplex.Refert tamen inter intellectum simplicis
dcōnis et composite.ꝗ simplex non habet multi
tudinem in potentia.ꝭ composita hn̄t multitudi
nem in potentia intelligibiliū.sicut mixtū ex aq̄
et vino potentialiter habet aquam et vinum.

Quid sit figura composita querẗ.Dico ꝙ que
cūqꝫ dcō p̄t diuidi ꝑ se in aliqua intelligibili
a toti conuenientia nec ē a composito deriuata.ē
figure composite.Ideo dico p̄t.ꝗ quedaꝫ dcōnes
sunt composite que non diuidūtur in intelligibi
lia.ꝓpter usuꝫ deficientē.pn̄t tamen diuidi.ut cō
pleo et offendo.Nam pleo uł fendo non sunt in u
su.Per se dico.ꝗ quedam dcōnes pn̄t diuidi in
intelligibilia.ꝭ non ꝑ se.vnde sunt figure decom
posite.sicut magnanimitas.Hoc enim diuiditur
ꝑ aliud quod ē magnanimus.Toti conuenientia.
ideo dixi.ꝙ quedam pn̄t ꝑ se diuidi.ꝭ non in ta
lia ex quibus suam significationem ꝓducant.ut
uires.quod diuidi p̄t in ui et res.et ideo non est
figure composite.ꝗ totū non cōuenit cū significa
cōne illarꝫ ptiū.Sunt et quedam alie dcōnes que
bene pn̄t diuidi in duo intelligibilia toti cōueni
entia.ut edoctus.nec tamen sunt figure composi
te.ꝗ trahūt suam compōnem et cōpaginē aliun
de.et ideo non sunt figure decomposite.nam si cō
paginem n̄ ꝭuant licet a ūbo compōnem trahāt
ꝑ se tamen componūtur.ut confractus.contr̄ctus
collatus.et compactus.Est enim compago iūctu
ra ꝑncipalis uocał in ipso pn̄ti uł p̄terito.que ꝭ
non remanet in ꝑticipio preteriti tempis uł supi
no.dn̄dum ē ꝙ in talibus ē ꝑ se compō facienda.
In ūbo enim dicimus confringo confregi.ꝭ in su
pino confractū.ergo confractū ꝑ se componitur
ex con et fractum.quamuis habeat compōnem
a uerbo.Et sic de alijs est dicendum.

Ex dictis patet ꝙ quedaꝫ nomina sunt dubie
figure.ut impietas et infidelitas.ꝗ pn̄t ꝑ se
diuidi in duo intelligibilia.et pn̄t hoc a composi
sitis habere.ut impietas ab impius.et infidelitas
ab infidelis.Et nota ꝙ magis hec ꝓpō in ꝙ̈ aliq̄
alia facit hanc ambiguitatem.Quod ideo contin
git.ꝙ plures mutacōnes habet ꝙ̈ aliqua alia pre
pō.Et ꝭm ꝙ ꝑuat magis conuenit cū nomine ꝙ̈
cum ūbo.Habet enꝫ exilem negacōnem.sic no
men habet exilem compōnem.ꝭ ūbum habet ue
hementē.ꝗ ꝑficit suam compōnem et nominis.
ut homo albꝫ currit.et sic albedo et cursus in ho
mine conueniūt.Sed ꝑfectio compōnis tota ē a
ūbo.Nomen enim quod ē albus signat composi
tū.ꝭ ūbum on̄dit formā componi.Et sic nomen
habet se ad compōnem debiliter.ꝭ ūbum fortiter
Et ideo hec ꝓpō in raro uenit ad compōnem ūbi.
qn̄ negat.ꝗ exilis negacō non p̄t remouere for
tem compōnem.Inuenitur tamen inhonoro ras
ubi quidem negat honorem.ꝭ magis ponit contr̄
riū honoris.i.dedecus.In alijs uero significacōni
bus sepe adiūgitur ūbis.ut incolo.inꝭuio inqui
ro.nominibus autem qn̄ ꝑuat freq̄nter adiungi
tur ut ꝑtim ꝑuet et ꝑtim ponat.ꝗ non p̄t nomi
ni auferre formā qn̄ aliquam imp̄mat.cuꝫ omne
nomen datū sit a forma.ut impius.ꝑuat enī pi
etatem a subiecto et ponit contr̄iuꝫ.Similiẗ impi
etas ꝑuat pietatem abstractiue.et ponit uiciuꝫ si
bi contr̄ium abstractiue.Sicut autē se habet hec
ꝑticula in nominibꝫ.ita se habet in participijs.ꝗ
participiū pn̄tis tempis uł p̄teriti nominaliẗ posi
tū nullam aliam prepositionem ꝙ̈ in.potest reci
pe ꝑ compōnem ꝙ̈ suū ūbum.ut impotens et in
doctus.Et hoc ideo ꝗ in exiliter ı̄mutat.ut dixi
ꝭ alie ꝓpōnes uiolenter.Et ideo ꝑticipiū tn̄siens
in vim nominis nullam ꝓpōnem ꝑ se recipit ad
sui compōnem.p̄ter in.que ē nominibus approꝑ
ata.Vn̄ ꝑticipiū futuri tempis nominaliter posi
tū eam non recipit.ꝗ sapit naturaꝫ ūbi causa infi
nitiui per quem exponitur.ut docendus dignus
doceri.et ita nichil ē dictū indocendus.sicut nichil
ē indoceri.ergo incultus.i.non cultus nomen est
ꝭ incultus.i.habitatus.ꝑticipiū ē ab incolor ris

Queritur quare non recipiamus istas compō
nes.imbonus.infortis.sicut impius et indig
nus.Ad hoc dico ꝙ habemus opposita istorꝫ sine
aliqua compōne.ꝗ malus opponitur bono.et de
bilis forti.Nam cū dr̄ malus ꝑuatur bonitas.et
imp̄mitur uiciū.Similiter cum dr̄ ħ ē debilis tolli
tur fortitudo et imp̄mitur suū contr̄ium.Sed ꝙ̈
uis non sit dn̄dum imbonus.uł immalus.tamē
ē dn̄dum non bonus.non malus.absqꝫ ulla com
pōne.et tūc fit ibi ꝑuacō sine ulla imp̄ssione sui
contrarij.ut loquor de homine non bono.uel lo
quor de homine non malo. ¶ Sciendū tamen ꝙ
bonū et malū sunt immediata circa rōnalem cre
aturā.vnd̄ sequitur de homine ꝙ si est n̄ malus
ergo bonus est.si ergo est malus ergo ē n̄ bonus
Sed circa alias creaturas hn̄t mediū quod est in
drn̄s.ut iste lapis est non bonus.et similiter est

nō malus. et ita n̄ sequitur ꝙ sit malus ul' bonus ꝫ indifferens. de compositis a non .l.

D E hac autē negacōne non sciendū ē ꝙ p̄posita nomini ꝑ compōnez ꝓuat tantum ut nullus et nemo. Non enim ꝓuat rem sine qualitate istoꝝ nominū. ꝫ attribucōnem seq̄ntis ūbi. ut nullus homo currit. nemo disputat. similiter nichil. ut nichil currit. Sꝫ q̄n ꝑ compōnez adiūgitur ūbis. sine dubio ꝓuat et ponit. ut nolo. nequeo. nescio. Hec enim sola ūba componūtur cū non. ut oñdatur pena inflicta homini. ꝓpter originale peccatū. qꝛ punitus est in bonitate scientia et potentia. Si autem ueniat ꝑ infinitatē tūc hꝫ exilem negacōnem. qꝛ ꝓuat et ponit. ut n̄ homo. i. ens aliquod quod non ē homo. Sꝫ tale nomen dr̄ infinitū a dyaleticis. et non ē hic compō grāmaticoꝝ. ꝫ loycoꝝ tantū. qui utūtur ea ꝓpter necessitatem conūsionū. In arte autē grāmatica dicimus. ꝙ non q̄n facit exilem negacōnez. et tūc sicut dicit ꝑs. p̄t eciam adiūgi nomini sepatī ut non bonus uir. nō bona mulier. non bonū mācipiū. qꝛ non ē dn̄dum ꝙ non bonus sit hoc qd̄ dr̄ nomen compositū infinitū. qꝛ si hoc essꝫ corrūpetur accentus. ut oporteret nos dicere nōbonus āñpenultima acuta. ¶ Ex p̄dictis habemus ꝙ h̄ ē recipienda. iste lapis ē non pius non tamen ē impius. qꝛ cū dico non pius. non uenit ꝑ apposicōnem. et ꝓuat tantū. ꝫ impius ꝓuat et ponit. Et nota ꝙ q̄n non uenit ꝑ infinitatez. nullo mō p̄t infinitare dcōnem que in se habꝫ finitatem. et sic non infinitat ūbum ꝑme ul' secūde ꝑsone. quāuis infinitet ūbuz tercie ꝑsone. ut sortes nonlegit. h̄ ē agit aliquid. ꝫ non legit. Hac eciā rōne nō infinitaꝝ aliquod pronomen. Vñ nichil ē dictū. sortes ē non hoc. qꝛ si hoc essꝫ. bñ diceretur lego n̄ ego. i. aliquid quod non ē ego. et hoc nichil essꝫ Ex dictis iam hēmus. quare magis h̄ negacō in componatur cū nominibus q̈ꝙ cum ūbis. et qualiter hec ꝑticula non. q̄nꝙ faciat uehementē negacōnem. ut nullus. q̄nꝙ tenuem ut non bonus. q̄nꝙ infinitam. ut non homo. de figura composita. li.

C Omposita figura ut ait ꝑs in v li. ubi agit de figura. in omnibus ꝑtibus orōnis inueniꝝ. excepta interiectione. que ē figure simplicis. Participia ūo sunt omnia figure simplicis ul' decomposite. ꝑter pauca non ꝓuantia cōpaginē suoꝝ ūboꝝ. vñ sunt figure composite. ut contactus.

Q Veritur hic. quid obessꝫ si diceremus. contactus ē figure decomposite. Dicimus ꝙ hoc foret cont' naturā. qꝛ ꝓm hoc integ̃ et ꝑfecta fluerent a corruptis et imꝑfectis. Nam contactus constat ex integris. ꝫ contingo ex integro et corrupto Et iō fuit compago ꝓuanda. naꝫ minus ꝑfcā ueniūt a mag̃ ꝑfectis et nō econūso

S ed queritur h̄ de hoc ꝑticipio ꝑtesum ūbi inꝑsonal'. ut tedet tedebat ꝑtesum ē Et h̄ dicit ipe ꝑs. ergo compositū descendit a simplici quod eē non p̄t Dico ꝙ sicut tollo accipit mutuo sustuli compositū ita hoc simplex tedet. accipit mutuo supplecionē a composito ꝑticipio. qd̄ ab h̄ ūbo ꝑtedet ꝓꝑe uenire dꝫ. Et certū est ꝙ sepe simplicia ponuntur pro compositis et econūso

V idetur autē ꝙ interiectio q̄nꝙ sit figure composite. ut ꝓchdolor et heu oe Similiter est querendum quare interiectio non potuit esse figure composite ad h̄ dico ꝙ idō non p̄t interiectio habere figuram compositā. qꝛ ꝓꝑium est passionis destruere. vnde cū interiectio affectum passionis designet. naturam hꝫ compōni contrariam et ꝓpter h̄ consueuit abscondita ꝓferri uoce. Ergo ꝓchdolor non p̄t esse una ꝑs. ymo sunt due Sed heu oe sunt due interieccōnes absꝙ compōne. sic o utinam sunt duo adūbia optandi sine composi

P reposicōnes autē apud g̃ ¶ cōne ueniencia. cos om̄s sunt figure simplicis. sed apud latinos uidentur esse figure composite. ut adūsuz. et inter qd̄ ex in et ter componiꝝ qꝛ ternarius medium hꝫ. unde inter mediationem notat. ꝫ considerata ueritate. om̄s fere ꝑꝑōnes sunt figure simplicis Nam quedam nūantur inter ꝑꝑōnes que mag̃ adūbia sunt Et causa illoꝝ dicit ꝑs ꝙ figura composita in preposicione inuenitur

S icut in compōne reꝝ naturaliuz quedam corrūpunꝝ ut farina et aqua in compōne panis Et quedam integ̃ remanent. ut fundamentū. tectū. paries. in compōne domus. ita in grāmaticis contingit. qꝛ fit compō q̄nꝙ ex integris. ut ꝑpulc̄ Q̄nꝙ ex corruptis. ut patricida. Q̄nꝙ ex integro et corrupto. ut maledcūs. Q̄nꝙ ex corrupto et integro. ut impius. Corrupcōnes autē iste fiūt in huiusmodi compositis causa cuiusdaz elegantie atꝙ cōuenientie. Quod in naturalibus eciā contingit. ubi suꝑflua resecanꝝ. et enormia et aspera poliuntur. Sed consueuit obijci sophistice. Patricida cōponi ex parente et cedens. Hec autē integ̃ sunt ergo componiꝝ ex integris. Item omnis dcō cōposita componiꝝ ex hijs que integra sunt. ergo omnis dcō composita componiꝝ ex integris. Solucō Dicimus ꝙ hec prepō ex signat causam materialem cū dico. nomen componiꝝ ex integris. i. integre sese hn̄tibus in compōne. Similiter ex corruptis. i. corrupte uenientibus ad compōnem. vnde n̄ sequitur. hoc componiꝝ ex hijs que sunt integra

Q Vero de hoc quod dicit ¶ ergo ex integris ꝑs ꝙ cuiuscumꝙmodi ē compositū ex quatuor. Naꝫ nulla dcō p̄t ex pluribus componi q̈ꝙ ex quatuor. Hoc non uidetur ueꝝ. qꝛ ipse dicit in tractatu ꝑꝑōnum. ꝙ hec ꝑꝑō cum non uenit ꝑ cōposicōm ꝫ con. Ad hoc dicūt quidam. ꝙ ꝑs accipit cum ꝑꝑōnem q̄nꝙ large. q̄nꝙ stricte. Large cū dic̄ sillabicam adieccōnem ꝑ compōnem uenire. et h̄ mō cuiuscumꝙmodi ē compositū ex quatuor. nā cūꝙ ꝓꝑie ē sillabica adieccō. ꝫ ipse accipit ibi cū ꝙ ꝑ duabus ꝑtibus. Stricte autē loq̄ndo. non dicit sillabicam adieccōnem uenire ꝑ compōnem. et sic non ē contrarius sibi. Cum enim ꝑꝑō nō uenit ꝑ compōnem. ꝫ q̄n ē sillabica adieccō. sic itaꝙ ꝙ compō large accipiaꝝ. Nos uero dicimus ꝙ cum p̄t ꝑ ueram compōnem uenire. non tamen per se ꝫ ūtute huius coniūccōnis ꝙ. Et hoc uult ꝑs cū dicit. ꝙ cū non uenit per compōnem. Illud enim ꝙ dicūt sillabicam adieccōm uenire per cōposicōnem. hoc nichil ē quia ꝑs ubiꝙ dicit. ꝙ sillabica adieccō non accipitur per compōnem. dicimus ergo ꝙ quicūꝙ componiꝝ ex qui et cū et ꝙ. Ab h̄ relcō qui trahit vim relacōnis. qꝛ requirit duo ūba. sicut hoc relatiuū qui. A ꝑꝑōne habꝫ ut sit collectiuū. A coniūctione ut sit distributiuū. Similiꝝ cuiuscumꝙmodi habet vim relatiui a cuius. A p̄pōne ūo habet collcōnem. a coniūccōne distribucōnem. Ab hoc autē gtō modi habet qualitatem adiectiuam. quia talis genitiuus regitur ex ui ac

cidentis.ut liber huiuſmodi.
COmponūtur autē nomina ex omnibus par
tibus orōnis.excepta interieccōne.q2 ipſa eſt
alterius nature ꝙ alie.Non enim ē ad placitum
ſimpliciter.nec exit a rōne exñte in ſua potentia
ꝫ ab iraſcibilitate uł concupiſcibilitate ꝓcedit.et
ob hoc nullū nomen cū interieccōne componiť
Sed p̄t nomen componi cum nomine.ut paterfa
milias.Cum ūbo ut armiger.Cum ꝑticipio.ut ſe
natuſconſultū.Cum ꝓnomine.ut huiuſmodi.cū
ꝑpōne.ut impius.Cum aduerbijs.ſicut maleficus
Cum coniunccōne.ut uterque.ſiquis nequis
SEd non uidetur nomen componi poſſe cum
uerbo.ita ꝙ ex eis compoſitum ſit nomen
ut armiger.quoniam ūbum trahit potius ꝙ tra
hatur ſicut pꝫ in ħ ūbo edifico.q2 ūbum ē in o
ꝑacōne.ꝫ nomen in quiete.ergo armiger non de
bet componi a nomine et ūbo.Non enim ē armi
ger idem quod arma gerit.ymo armiger.i.arma
gerens.ergo armiger non ē compoſitū a ūbo.et
hoc ē contra p̄s.Similiter non uidetur poſſe cō
poni cū ꝑticipio retento in ui ꝑticipij niſi compo
natur añ cuꝫ ſuo ūbo.ut edificans ab edifico.q2
ꝑticipiū ſimiliter ē in opacōne.et nullam p̄t hrē
compōneꝫ retentū in ui ꝑticipij.niſi contrahat il
lam a ſuo ūbo.Sed decretū non habet compoſiti
onē genitiui a ſuo ūbo.ergo cū hoc genitō ſena
tuſ non componitur.in eo ꝙ ē ꝑticipium.ꝫ in eo
ꝙ ē nomen.Et ita deberet dixiſſe p̄s.ꝙ ſenatuſ
decretū componiť a nomine et non a ꝑticipio.Jd
p̄t de ſimilibus obijci.ut homicida.celicola.armi
potens.q2 non uidentur hec poſſe componi a ꝑti
cipijs in ui ꝑticipioꝝ poſitis.cum ūba ipſoꝝ has
compōnes nō recipiant.Dicimus ꝙ ē compoſitio
immediata et mediata.Jmmediata que fit per ꝓ
ora.Mediata que fit per remotiora.ꝭm hoc di
cimus ꝙ armiger quantū ad īmediatam compō
nem componiť ex nominibus.ſcilꝫ armoꝝ et ge.
rens.ꝫ quantū ad mediatam reducitur ad ūbum
et ideo dr̄ componi a ūbo.q2 dr̄ armig̓ qui arma
gerit.Similiter ſenatuſdecretū quantū ad īmedi
atam compōnem componiť ex nominibus.ſcꝫ ħ
genitō ſenatus.et nomine quod ē decretū ti.Sed
quantū ad mediatam compōnem componitur a
participio.q2 ſenatuſdecretū ē illud ius quod ē a
ſenatu decretū.Et ita p̄s qñqꝫ habet reſpectū ad
īmediatam compōnem.qñqꝫ ad mediatam.vnde
ipſe dicit ꝙ armipotens componiť qñqꝫ ab ħ ge
nitiuo armoꝝ.qñqꝫ ab hoc actō arma.quod ꝭm
predcām diſtinccōnē ſoluendum ē.q2 componitur
cū gtō īmediate.i.ꝑ ſe.cū accuſatō aūt mediate.i.
per grām genitī.et ſic eſt iudicandū de ſimilibus
ut homicida.celicola.i.hominiſ cedens.et celi co
lens.et hec ad participiū reducūtur.ſcilꝫ hominē
cedens.et celum colens. ¶ Et nota ꝙ ꝙuis iſto
mō ūba uł participia cū obliquis nominū cōpo
nanť.formacōnes tamen iſtaꝝ compōnū qñqꝫ fi
unt a nñs.ut homicida et armipotens.nec tñ cō
ponūtur ab hijs nñs homo uł arma.ꝫ ab obli
quiſ eoꝝ.Qñqꝫ formantur a gñs.ut lucifer.et ſic
formacō ſemper recipit maiorem humilitatē uo
cis.compō uero maiorem conuenientiā intelligibi
liū.ex quibus ipm̄ compoſitū eſt productū.Poſ
ſumus eciam dicere.ꝙ ꝑticipiū in ui ꝑticipij retē
tū componitur cū obliquo.et a tali compōne hꝫ
ut tranſeat in nomen.ut ſi faciens componatur
cū hoc actō doctū.neceſſe ē ꝙ tranſeat in nomen
vñ doctificus componiť a doctum et faciens.Et
ſicut ꝑticipiuꝫ tranſit in nomen compōne.ut in
doctus et doctificus.ita uerbum tranſit in nomen
compoſitione.ut armiger.
COmponūtur nomina fere ꝑ omnes caſus.ꝑ
nominatiuū.ut reſpublica.ꝑ genitiuuꝫ.ut le
giſlator.Per dtm̄.ut tribunuſplebi.Per actm̄.ut
agricola.i.agꝝ colens.Per abltm̄.ut menceps.i.
mente captus.fere dixi ꝓpter utm̄.q2 ꝑ ipſuꝫ re
tentū in ui utī non fit compō.Nam macte.i.ma
gis apte.accipitur ꝓ hoc ntō mactus.qui apud
antiquos fuit in uſu.Similiter pluralia cū ſingu
laribus componūtur.ut orbiſterraꝝ.et aſecretis.
et acaliculis.arñſis.abatis.acōmentarijs.Hec enī
componūtur ab aſſiſtens et illis dñs.et nomina
ſunt officioꝝ indeclinabilia.Similiter ꝑ accuſatm̄
pluralem fit compō.ut gemellipa.i.gemellos pa
riens.et ꝑ ablatiuuꝫ pluralem.ut quidam uolunt
de illis eiſdem.ſcꝫ aſecretis.acaliculis.ab a ꝑpōne
latina et ab hoc ablatō ſecretis.qm̄ ab ipſis ſecre
tis que ei cōmittunť dr̄ aliquis aſecretis.Et idem
p̄t de alijs iudicari. ¶ Et hic ē drñtia notanda in
ter ꝑticipiū et alias dcōnes caſuales.q2 nomen et
pronomen componūtur eciā ꝑ obliquos.ut aliuſ
modi.iſtiuſmodi.ſed participia non pñt cōponi.
teſte p̄s.niſi ꝑ nominatiuū.et hoc hñt a ſuiſ uer
bis.qm̄ ūba vim denominatiuoꝝ hñt.et non ob
liquoꝝ.ergo ſi aliquod ꝑticipiuꝫ in obliquo caſu
ad compōnem uenire uideatur.dñdum ē ꝙ amit
tit naturaꝫ ꝑticipij.et compōne tranſit in nomen
ut doctificus.i.doctum faciens.Si obijciatur de e
dificans.dicimus ꝙ faciens non habꝫ hanc com
pōnem a ſe.ymo a ūbo.q2 ē figure decompoſite.
CVm ūbis eciam componūtur nomina ꝑ om
nes caſus.excepto ntō et utō.componuntur
enim per gtm̄.ut magiſpendo.floccipendo.Per da
tiuū ut crucifigo.Per actm̄ ut edifico.i.edeꝫ facio
Per ablatiuū ut uſucapio.Ntūs autē non p̄t ue
nire ad compōnem ūbi integre.quod dico ꝓpter
poſſum.quod componiť ex hoc ntō potis et ſuꝫ
Nec utūs.et hoc ideo.q2 compōnes fiūt cauſa per
feccōnis.ac ſi ex ntō ſiue utō et ūbo ꝓduceretur
vnū ūbum compoſitū.talis compō de perfecto fa
cit et imperfectū.q2 ntūs cum ūbo.uel eciaꝫ utūs
cum ūbo generat ꝑfectum ſenſum.ꝫ omnis dcō
ſimplex uł compoſita in eo ꝙ dcō habet impfec
cōnem.et ſic talis compō ſtare non poſſet.Vñ ſi
quiſ uellet ita ponē.ꝙ tantū ualeret iſte ťminus
a quantū iſta orō.ſorteſ currit.iniuſte ponēt.nec
eſſet illud poſſibile.quia ꝑfectum et impfectum
non equipollent.ſimiliter nec ſimplex et uere cō
poſitū.Ex p̄dictis habemus ꝙ cuꝫ dr̄ marcus.i.
tullius.uł marcuſ hoc ē tullius.id eſt uł hoc eſt
non p̄t eſſe dicēo compoſita.q2 conſtat ex ntō et
et uerbo.et ita non ſunt coniūctiones expoſitiue
ut quidā dicūt.q2 nec eciaꝫ tał ſpēs coniūccōnuꝫ
inuenta ē Et ſic ē dñdum ꝙ ſunt orōnes expoſiti
ue.et non dcōneſ compoſite.et illud ꝓnomen ħ
uenit ibi demonſtratiue.et hoc pronomen id rela
tiue.et reſpicit intellectū p̄cedentiſ dcōniſ et ñ ſup
poſitū.et ideo ſumiť in neutro genē.et in ſingula
ri nūo.Et ſciaſ ꝙ omnis dcō compoſita pñcipali
ter reſoluitur in duas ꝑtes.ꝫ ille pñt adhuc ſim
plicitatem et compōnem habere.ut impterituſ ꝓ
us enim compoſitū ſiue decompoſitū fuit ꝑteri

tus. et inde compositū fuit impterritus. Vnde ṗs dicit ꝙ quedam accipiūt secundā compōnem ex iam aū̄ compositis. ut inexpugnabilis. imperfectus. et hijs similia.

De compōne autē integroꝝ ita dicit ṗs in v lib. ubi agit de figura. ꝙ si fiat compō ex duobus nr̄is utero declinatur. ut hec respublica. huius reipublice. Si autē ntūs componitur ex duobus obliquis. uterqꝫ obliquus manꝫ indeclinabilis. ut huiusmodi. Si uero componatꝰ ex ntō et obliquo uł ex obliquo et ntō. ntūs declinatur. et obliquus remanet indeclinabił. ut hic tribunusplebis. huius tribuniplebis. et hꝰ senatusdecretū. huius senatusdecreti. Excipitur alteruter quod q̈uis componatꝰ ex duobus integris nominatiuis. tamen declinatur tantū in fine. Requirit enim predcā regula. ꝙ hꝰ masculinū alteruter faciat alteriusutrius. ꝭ alia regula uult ꝙ sequatꝰ eūdem genitiuū cū suo feminino et neutro. que faciunt alterutrius. Omnis gtūs desinens in ius debet esse cōmunis triū generꝝ. Hec itaqꝫ regula p̄ōnatur. qꝛ duo sunt potentiora vno. et sic alterutꝰ facꝰ gtīn̄ altutrius. sicut suū femininū et neutꝝ. ¶ Et sciendū. ꝙ femininū et neutrū non declinantꝰ ex utraqꝫ pte. nec componūtur ex integꝭs. et causa uitandi hyatū si diceremus alterutꝰ. uł causa uitandi metacismū si diceremus alterutꝝ. et sic maior elegantia fuit in compōne facta ex corrupto et integro. et sepe uidemus ꝙ vnū cedit duobus. vnde uterqꝫ acuit pnł. et similiter pleraqꝫ. ꝓpter masculinū et neutꝝ suū que idem faciunt. Potest tamē encletica coniūctio esse causa in hijs. qꝛ sepe inclinat accentū p̄cedentis sillabe in compōne integꝝ sicut extra compōnez. ut utraqꝫ. pleraqꝫ. ubiqꝫ. qn̄qꝫ. ut dicit ṗs libro quinto in tractatu de figura.

Consueuit tamen obijci de pluribus alijs cōtra predcām regulam. vn̄ ṗs insufficiens eē uidetur. Obijcitur enim de pnasus. lopdus. duodenus. capapellis. Et de quibusdam ꝓpꝛijs nominibꝫ ut omnebonū. osaureū. qꝛ componūtur ex duobꝫ integꝭs nr̄is. et tamen declinantꝰ tantū in fine. Ad hoc dicimus ꝙ ṗs satis sufficienter dixit. Naz dicimus ꝙ pnasus non componitꝰ qꝛ fuit impositꝫ a grecis. qui nunꝙ hūerunt respectum ad hec nomina latina. par et nasus. Duodenus autem non componitꝰ ex duo et denus. ꝭ deriuatur a duodecim. et sic ē figure decomposite. Si obijciatꝰ de duodecim. in quo non declinatur ntūs iste duo. Dicimus ꝙ non oportet qꝛ regula intelligenda est tantū de integꝭs. Duodecim autē componitꝰ ex integro et corrupto. Leopdus autem componitꝰ ex corrupto et integro. scꝫ ex lea uł leena et pdo. qꝛ non dꝛ leopdus eo ꝙ sit ptim leo et ptim pardus Sed quia natus ē ex leena et pdo. Capapellis uo componitꝰ ex ablтō et ntō. sicut legenis quod inuenitur in rethoricis. qꝛ dꝛ capapellis quasi pelł cū capa. In ꝓpꝛijs nominibus certe possumus dicē ꝙ regula ṗs tenꝫ. ut hꝰ monspessulanus. huius mōtispessulani. et hꝰ monsleo. huius montisleonis. qn̄qꝫ tamen facimus grecismū. qꝛ declinamus nomē compositū sic in fine tantū. ut hꝰ omnebonū. huius omneboni. Et uidetur hoc esse de rōne. quia illa compō non ē uera ꝭ tantū ymaginaria. non enim traxit aliquā significacōnem ab eo quod ē omne. Idem dn̄dum est de osaureū osaurei. Greci autē non declinant aliquod nomen compositū in medio ꝭ in fine tantū. Verbū uo compositū qn̄qꝫ declinant in medio et in fine. ut catagrapho. i. scribo. et catagꝭphe. i. scripsi. Et quotiens hꝰ apud eos contingit. facit compōnem p se in pn̄ti. et p se in p̄terito. Et hoc ideo sicut diximus supius. ne corrupta ex integris uł integra ex corruptis componi uideantꝰ.

Illud eciam notandū est. ꝙ qualiscumqꝫ fuerit compō in ntō. talis remanet in obliquis. Si enim fit ex integꝭs integra remanet in obliquis. ut neutꝰpassiuus. neutripassiui Si autē fit ex corruptis eandem corrupcōnem retinet in obliquis. ut patricida patricide. Idez dico si fiat ex corrupto et integro. ut multimodus. uł ex integro et corrupto. ut pꝭpicax pꝭpicacis. Excipiūtur ista quatuor. alteruter alterutrius. tātūdem. tantidem. quidꝙ cuiusquam. idem eiusdem Naz alteruter componitꝰ ex integꝭs. ꝭ alterutrius ex integro et corrupto. Tantūdem ex corruptis. ꝭ tantidem ex integꝭ et corrupto. Quidꝙ ex corrupto et integro. ꝭ cuiusquam ex integris. Idem ex corruptis. ꝭ eiusdez ex integro et corrupto. sicut uult magister bene.

Querendū est hꝰ. utꝝ ūbum cum ūbo possit componi. sicut nomen cū nomine. dicit priscianus ꝙ sic. ꝭ non nisi cū infinitiuo. ut tepefacio tepefacis. i. tepere facio. qꝛ infinitiuus ē quasi nomē ūbale. ꝭ alij modi inter se non componūtur. et hꝰ ideo. qꝛ vnaqueqꝫ inclinacō habet suū finez et certū terminū. vn̄ non pn̄t ad vnū reduci sine medio. i. sine coniūctione. et ideo ex alijs modis non potuit fieri vna compō. qꝛ diūsitas motus et finis impediebat vnius intellcūs simplicitatē. Inuenitꝰ tamen iure ciuili. compō facta ex duobus integris ūbis. que declinantur ex utraqꝫ pte sicut duo nn̄ scꝫ utorfruor. uterisfrueris. usufructus sum. et talis compō in nullis alijs ūbis inuenitꝰ. Similiter ē vna mirabił compō orbiūueij. quod ē compositū ex integꝭs diūsoꝝ generꝝ et nūoꝝ. Et declinatur orbiūueij. Genitō orbiumucioꝝ. Dтō orbiumueijs ⁊c̄. Ciuitas enī ē que uocatur orbiū et uocatꝰ ueij. Sed corrupto nomine dꝛ orbeuetus. Et inde ꝓpꝛie dicebantur ciues orbiti siue ueientani. uł cōiunctim orbitueientani. qui nūc dn̄r orbeuetani

Queri nunc p̄t. vn̄ p̄t contingere. ꝙ obliquus rcō coniūctus maneat indeclinabilis. cum dꝫ sui natura sit declinabilis. ut tribunusplebis. dicimus ꝙ hoc contrahit ex adiūcto. quia natura illa p quam rcūs construitꝰ cū obliquo. vna ē sibi et omnibus suis obliquis. et ita ē simplex et indiuisibilis. et hec natura ꝓuauit obliquū indeclinabilem in tali compōne. Similiter si fiat composicō ex duobus gn̄s debet uterqꝫ gtūs indeclinabił pmanere. ut huiusmodi. Quod eciam ex natura obliquitatis contingit. quemadmodū si absqꝫ compōne uenirent. Nam si isti genitiui huius mōi adiūgerentꝰ alicui ntō ipsuꝫ et omnes eius obliquos vniformiter respicerent. et hꝰ eadem est natura et causa que ꝓuauit eos indeclinabiles in compōne

Quero. an sicut fit ista compō respublica possit fieri hec compō mulier alba. Item sicut ē vna compō tribunusplebis. magistermilitū. argilletū. malefidus. et malesanus. possit esse vna cōposicō potestasbononiensiū. magisterplatonis. socratisasinus. maleconcors. malefortis. et sic de cōsimilibus queri p̄t. Ad predcā rn̄demus ꝙ omnis compō immutat et cōmoditatem habet. alioquin est

inutil' et non ē tenenda. dicimus ergo ꝙ id respu
blica ē vna compō ut aliquid immutet. Nam qn̄
respublica sunt due ptes. idez ē res publica quod
res notoria et manifesta. Vn̄ oraē. Publica mate
ries ꝑuati iuris erit. i. materies iam notificata. cū
autem ē vna dcō iam composita. idem ē respubli
ca quod cōmune. Hec mutacō non contingeret in
mulieralba. q2 siue esset vna diccō composita siue
non. semꝑ fieret suppō ꝓ muliē alba. et sic nulla
esset utilitas in tali compōne. vn̄ non ē facienda
Ad secundū dicimus. ꝙ aliud ē tribunusplebis in
compōne. et aliud extra compōnez. q2 extra com
pōnem potest uenire pro tribuno cuiuscūqꝫ ple
bis. Sed in compōne ꝓ illo solo qui habebat tri
bunatū in plebe romana. Similiter magistermili
tum qn̄ est vna dcō. notat dignitatem magnam.
quam quis habebat in urbe romana. et is mō dr̄
marescalcus. Sed qn̄ sunt due ptes p̄t fieri suppō
pro quocūqꝫ aliquos milites magistrante. Argile
tū uero vna dcō. ē nomen loci ubi fuit argus in
terfcūs. ꝫ qn̄ sunt due ptes dr̄ mors argi. Malefi
dus vna dcō. significat illū qui leuitatem habet
et non ꝓuat fidem. Sed qn̄ sunt due ptes. signat
illū cui non ꝓuatur fides. ut iste ē fidus male in
ter hostes. Malesanus signat illū qui ē leprosus
Sed qn̄ sunt due ptes. signat illū qui habet sani
tatem impfectam. Paterfamilias vna dcō. signat
illū qui est dn̄s vnius hereditatis de iure. et si nō
esset natus dūmō essꝫ viuus in utero matris. sed
qn̄ sunt due ptes. signat illum cuius ꝓles iam ē
vna familia. Tales autē immutacōnes non proue
nirent si essent composita illa que obijciūtur. nā
potestasbononiensiū non sumeretur ꝓ alio in cō
pōne ꝙ extra compōnem. nec magisterplatonis.
ul' socratisasinus. nec maleconcors. ul' malefortis.
Ideo tales compōnes recusantur. Sed milesiusticie
mō tempe possumus dicere ꝙ sit vna dcō cōpo
sita. quia ptinet ad quoddam officiū reddendi ius
ticiam. Sed qn̄ sunt due partes. miles iusticie. dr̄
quicūqꝫ ē miles iustus. Similiter dn̄slegū. i. iuris
peritus. ē vna dcō. Sed qn̄ sunt due partes dici
tur dn̄s legum solus imperator. q2 ipse solus ha
bet ptātem condendi et destruendi iura. Idem est
in ūbis dicenduz. q2 non sicut dicimus maledico
benefacio. malefacio. possumus dicere ꝙ sit vna
compō. malecurro. ul' benelego. Nam aliud ē ma
ledico. bn̄facio. malefacio. qn̄ ibi est compō. et a
liud qn̄ non est. Sed in malecurro ul' benelego n̄
erat aliud. et ideo inutilis fuisset ista compō. simi
liter aliud ē satisdo ul' satisfacio. quando ē ibi com
pō. et aliud qn̄ non est. Sed si uellem eodem mō
componē satislego ul' satisscribo. non possez. quia
nichil immutaret compō. Similiter aliud ē usuca
pio ꝑ compōnem et aliud sine compōne. q2 ꝑ cō
pōnem ptinꝫ ad quoddam ius. ꝫ absqꝫ compōne
ptinet ad quemcumqꝫ capiendi usum Et ita de si
milibus est dicendum uel iudicandum

Queritur eciam quare magꝭ fit compō ex duo
bus genitiuis ꝙ ex duobus alijs obliquis.
sicut enim dicimus huiusmodi. possemus dicere
huicmodo. huncmodum. ul' assignetur racio q̄re
non Ad h' dico ꝙ ex null' obliquis integꝭ fit cō
positio nominatiualis nisi ex genitiuis. q2 tales ge
nitiui qn̄ ueniunt ꝑ appōnem. reguntur ex ui ac
cidentis. q2 demonstrant essenciam rei sicut adiec
tiua. Nam genitiui causaz formalem designant. ut
equus albi coloris. et liber istiusmodi Vnde uide
mus ꝙ talibus gn̄s. i. qui regunt̄ ex ui acciden
tis p̄t accidens copulari. i. adiectiuū. ut equus ce
ler et albi coloris currit Nulli autem alij casus re
guntur ex ui accidentis ꝓꝑe et naturaliter. quod
dico ꝓpter obliquos ablatiuos. qui aliqn̄ ꝓpter
affinitatem quam hn̄t cū genitiuis ex hac natu
ra reguntur. ut equus albo colore Soli ergo gn̄
hn̄t hanc naturaliter cū adiectiuis conueniencia z
Et ideo ex gn̄s solis. qui ex ui accidentis regunt̄
p̄t fieri nominatiualis compō. que uice vnius ad
iectiui sumatur. ut huiusmodi. istiusmōi. alterius
modi. aliusmodi. cuiusmodi. patet ergo quare nō
fiat talis compositio ex alijs obliquis.

Quero h'. que cōmoditas sit in hijs compōni
bus. et quare nunꝙ fiant sine hoc genitiuo
modi. Ad hoc dico ꝙ fiūt causa immutacōnis. q2
qn̄ non est ibi compō regunt̄ duobus accentibus
Et ille gtūs modi sumitur ꝓ mensura ul' quanti
tate. ut liber istius modi. i. istius quantitatis ꝫ qn̄
est ibi compō. statim regunt̄ vno pn̄cipali accētu
sicut natura dcōnis requirit. et tale compositum
designat tūc qualitatem. et non quantitatem. ut li
ber huiusmodi. i. talis. antepenul' enim mō acuit̄
Quare autē magis fiat ꝑ hūc genitiuuz modi. h'
ē racō. q2 sumptum sine compōne in tali respcū.
qn̄ regitur ex ui accn̄tis. accipitur ꝓ quantitate.
Sed modus ꝑ quez regunt̄ tales genitī ē qualitas
quedam respectiua. Et ideo iste gtūs modi solus
fuit utriqꝫ nature cōueniens. scꝫ ad quantitatem.
quando non interuenit compositio. Et ad qualita
tem. quando est ibi compositio.

Sed queritur an tal' compō sit recipienda bo
nimodi. sicut alicuiusmodi. cū bene dicatur
liber bonimodi. Dico ꝙ non ē recipienda. ut bo
nimodi sit vnū nomen omnis generis. indeclinabi
le. sicut huiusmodi. Et dico ꝙ speciale adiectiuū
impedit. quia compō producta ex talibus genitīs
requirit generalitatem. Vnde facienda ē ꝑ nomē
generale. ut cuiusmodi. ul' ꝑ nomen. quod quid̄
ptinet ad omnem materiaz. ut istiusmodi. et eius
modi. Sunt enim huiusmodi adiectiua generalia
et ideo adiectiuū speciale ad talem compōnez ue
nire non potuit. Similis tn̄ compō uidetur posse
fieri ex hijs genitiuis vnius moris. ut sit vnuz no
men omnis generis. et erit sensus. vniusmoris id
ē concors. ut isti homines sunt vniusmoris. i. cō
cordes et vnanimes. Vnde p̄s. Qui habitare facit
vniusmoris in domo. i. vnanimes et concordes. ni
si enim ueniant ꝑ compōnem non uidetur latine
dictum. q2 non habent a quo regantur.

Queritur insuꝑ. Quare in huiusmodi compō
nibus qn̄qꝫ p̄cedat obliquus. qn̄qꝫ postpona
tur. ut senatusdecretū. et magistermilitū. ad h' di
co ꝙ in ordine compōnis ē magna uis facienda
Verbū enim semꝑ in compōne possidet finem q2
magis fines ꝙ alie ptes. et in̄ fuit necesse ꝙ semꝑ
ūbum declinaretur in fine. Idem facit et pn̄cipiū
q2 tenet naturam ūbi. Nomen autē in tali compō
ne qn̄qꝫ tenet pn̄cipiū. qn̄qꝫ finem. principiū dat̄
ei. quod ē dignius. finis autem indigniori. et hac
rōne dicimus. senatusdecretū. et magistermilitum
q2 senatus ē dignior suo decreto. cum possit illud
condere et destruē. et magister ē dignior militibꝫ
quibus p̄sidet. Similiter in compōne facta ꝑ hūc
genitiuū modi. debitus ordo ꝓuatur. q2 finis debe

tur nomini.cū ad nomen reducant̄ adiectiua ita
composita.ut huiusmodi.istiusmodi.Et etiā alia
rōne.ꝗ iste gtūs modi ꝑficit intellectum q̄litatis
in talibus adiectiuis.et ꝯm hoc illa que magis ꝑ
ficiūt et specificant in compōnibus deberent hr̄e
finem.et quantū ad hoc finis dignior ē q̄ꝫ sit per
fectio rei.Vn̄ nunq̄ꝫ est adūbium tempis rōne fi
nis.et nusquam adūbiū loci rōne finis.ergo nāqꝫ
uidetur ꝙ deberet esse copulatiua.quod tamen n̄
ē ymo est causalis.Dicimus ꝙ hec ꝑticula qꝫ hic
alia de causa postponit̄.scꝫ ꝗ ē ordinis subiūcti.

[Q]Ueri pt̄ hic.quare contingat ꝙ quedaꝫ gemi
nata ueniant ad compōnem et quedam nō
Nam deus deus non ē vnū nomen compositum.
nec fuit fuit ē vnū compositū ūbum.Ad hoc di
cimus.si compō supaddit aliquid geminacōni.uti
lis est compō.Si nichil supaddat nulla tūc debet
composicō supuenire.Dicimus ergo generaliter ꝙ
omnia interrogatiua nomina uł aduerbia pn̄t ge
minari et de iure componi.ꝗ compō superaddit
geminacōnem.ut quisquis.qualisqualis.quantus
quantus.quotquot.cuiuscuius.possessiuū.ut cu
iascuias.ubiubi.vndeunde.utut.quandoqn̄.et ita
de omnibus que pn̄t recipere cumqꝫ.ut qn̄cumqꝫ
hec enim absqꝫ geminatione sumpta interrogati
ua sunt et infinita.nec hn̄t generalem ꝓnūciacō
nem.i.non sunt distributiua.Sed si geminantur
absqꝫ compōne.adhuc nichil immutant.ut quis
faciet hoc quis.geminata ē ibi interrogacō.Si ue
ro componant̄ amittunt interrogacōnem.et fiūt
collectiua et distributiua.ut quisquis currit moue
tur.i.omnis qui.Similiter qualisqualis.i.quali
bet qualis.et ubiubi ē ignis est calor.i.ubicumqꝫ
et utut legit sortes legit plato.i.utcuqꝫ.et ita de
alijs dn̄dum ē Quare non geminatur alteꝝ cōpo
nentiū.scꝫ hunc ablatiuū re.De construccōne au
tē huiusmodi q̄squis et dcōnū recipientiū cūqꝫ sci
as.ꝙ dcō geminata ut quisquis.uł recipiens cūqꝫ
ut quicūqꝫ.habet vim duoꝝ casuū scꝫ an̄tis et re
latiui.vn̄ requirit duo ūba poni in construccōne
et ponenda sunt in tali casu in quo ponit̄ relati
uū facta explicacōne.siue in eo casu poni debent
quem requirit ūbum seq̄ns immediate.Ut uideo
quicūqꝫ homo currit.i.uideo omnē hominē qui
currit.et quemcūqꝫ hominē uideo currit.i.omnis
hō currit quem uideo.Similiter uideo quidquid
ē hic intus.i.uideo omne illud quod ē hic intus
et quidquid uideo ē hic intus.i.omne illud ē hic
intus quod uideo.uł uideo quisquis homo ē al
bus.i.uideo omnem hominem qui est albus

[N]On autē hoc ē ignorandū ꝙ tria ꝓnomina
geminata compōnem hn̄t in accusatō et ab
latiuo tantū.ut meme.tete.sese.et hoc tantūꝫ in
singulari faciūt.ꝑter sese quod geminat̄ tā in sin
gulari q̄ꝫ in plurali.Si ergo dicatur nosnos illeil
le.non est compō.ſꝫ geminacō tantū.Querit̄ vn̄
contingat h̄ compō tantū in duobus casibus Ad
hoc dicit ꝑs ꝙ isti soli casus monosillabi repiun
tur singulares in hijs tribus ꝓnominibus et inde
ꝓcessit compō ꝗ regunt̄ uno acuto accentu Et
scias ꝙ hec predcā compō est utilis.ꝗ ubi talis
geminacio repitur in accō et abltō istoꝝ ꝓnomi
num.statim habetur respectus ad compōnem que
in nob est.scilicꝫ ad animam et corpus.ut diligo
meme.i.diligo me ſꝫ utrūqꝫ hominem.vnde in sa
lustio habetur Omnes homines qui student sese
prestare ceteris animalibus.sese dixit q̄ꝫtū ad ani
mam et corpus Et uidemur in hoc imitari grecos
qui duobus obliquis casibus istoꝝ ꝓnominū usi
sunt in singulari nūo.monosillabicas adieccōnes
addunt ¶ Iam habemus ꝙ geminacio facit com
pōnem interrogatiuis.et in hijs tribus.me.te.se
ubicumqꝫ alibi fit geminacō.nulla ibi est compō
ꝗ nichil ibi compō supaddit.ut deusdeus.tantū
enim ualet ista geminacō si est compō.quantum
si non est composicio Et sic tał composicio tāq̄ꝫ
prorsus inutilis.recusanda est

[D]Ubitatur autē multū d' ꝓpōnibus que cū no
minibus componunt̄.ut impius.ꝗ uidetur
hec ꝑticula in.habere naturam adūbij negatiui
in huiusmodi compōne Negare enim mag̃ ꝑtinꝫ
ad adūbiuꝫ q̄ꝫ ad ꝓpōm Similiter si dicam remit
to.uidetur ꝙ hec prepō sit censenda fieri mag̃ ex
adūbio inseꝑabili et ūbo.q̄ꝫ ex inseꝑabili ꝓpōne.
Nam ꝑ intellectū adūbij exponitur.et non ꝑ ꝓpō
nalem.ut remitto.i.iteꝝ mitto.Cum ergo uis sig
nificacōnis sit in omnibus ꝑtibus contemplanda
ut dicit ꝑs.dn̄dum ē ꝙ remitto componet̄ ex ad
ūbio inseꝑabili et ūbo.Item prepō semꝑ ē in tn̄
sicōne.ut dicit ꝑs.vnde non pt̄ construi cum ntō
ꝓpter intransicōnem suā.Nec cum utō.ergo repu
gnat ntō.Non ergo debet secū ꝑ compōnem iūgi
ꝗ repugnantia non bn̄ conueniūt.nec in vna se
de morant̄ ergo in non rcē componit̄ cū pius.si
ē ibi dicenda ꝓpō.Ad predcā dicimus.ꝙ impius
componitur ex in ꝓposicōne et pius.ꝗ licet in in
appōne non neget.Potest tamen in compōne ne
gare.quia sepe facit ꝓpō in compōne.quod nō pt̄
facere in appōne.Si dicat negare ꝓpium esse adū
bioꝝ.Dico ꝙ sic quantū ad rem ūbi.ſꝫ quantum
ad rem nominis bn̄ cōuenit ꝓpōni.Si opponat de
ꝓposicōne inseꝑabili.ut remitto.quia dicit ꝙ po
tius debꝫ dici adūbiū inseꝑabile.Dico ꝙ n̄ ē uerū
Prepōnes enim inseꝑabiles bn̄ constituunt intel
lectū explicabilem ꝑ adūbiū.ſꝫ non debet ideo di
ci adūbiū inseꝑabile.quia in hoc sunt adūbia ex
ilis nature.sicut prepōnes.que ab adiūcto trahūt
certitudinem intellcūs.et intellcūs quem innuūt
non ē adūbialis ſꝫ affinis adūbiali.Preterea īmu
tant sicut prepōnes.quia qn̄qꝫ augent.ut inꝑuio
.i.ualde ꝑuio.Qn̄qꝫ ꝑuant.ut inhonoro.similiter
recludo.i.apio.et recludo.i.iteꝝ claudo.et sic uagā
naturam hn̄t sicut prepōnes.ꝗ magis in naturā
prepōnū cedunt.Non enim adūbia sunt adeo debi
lis nature ut prepōnes.ꝗ illa egent vno extremo
ſꝫ prepōnes duobus extremis.Quod autē obijcit
de transicōne non obstat.quia prepō duas facies
habet ut ūbum transitiuū.Respicit enim seq̄ntem
casum transitiue.et in eo finit dependentiā suam.
Id autē quod an̄cedit siue sit ūbuꝫ siue dcō casu
alis respicit intransitiue ut.suꝫ in domo.et ex ꝑte
ante uagatur ad omnes casus.ex parte autē post
finem suam terminet in accusatiuo casu uł in ab
latiuo.qui apud latinos p̄cipue sunt transitiui.ſꝫ
apud grecos a tribus casibꝫ eaꝝ transicō et depē
dentia terminatur.scilicꝫ genitō.datō.et accō.Dici
mus itaqꝫ ꝙ quantū ad intransicōnem quaꝫ hn̄t
ex ꝑte an̄ prepōnes sunt nate componi.ꝗ intn̄
sicō magis ē compōni apta.i.vniformitati cōposi
toꝝ.ſꝫ quantū ad transicōnem quam hn̄t a parte
post ueniūt ꝑ appōnem sequentis casus.i.ꝑ regi
men.uł ideo dictum ē ꝑ appōnem.i.seꝑacōnem.

qꝛ non ē de rōne ut componantur cū acc̄o uł ab
latiuo p̲ se. cū incidat ibi magna transic̄ōnis diu̇
sitas. ſꝫ per compōnem dꝛ p̄p̄ō uenire quantuꝫ ad
p̄cedentia. quibus confert ipsum quod desigt̄. ut
sum in domo. Sic ōnditur ꝙ ego sum localis re
spcū domus mee continentis. vn̄ u̇bum construit̄
cum p̄pōne adiūcta suo casuali intransitiue. sed cū
ipso casuali intransitiue. sicut et prepō. Ex p̄dictis
patet ꝙ p̄p̄ō rectissime componit̄ cū suo nt̄o cum
sit intransitiua ex vna p̲te. et sic cōuenit nt̄o q̇ si
militer intransitiuus ē Eadem rōne debet cū u̇bo
componi. qꝛ intellectum nt̄i habet. nec p̲ appōneꝫ
secū uenire p̄t. ꝑpter intellectum nt̄i. Cuꝫ p̲ticipio
autē iungitur utroq̄ mō. sicuti cū nomine p̲ com
pōnem ad modū sui u̇bi. ut p̲legens. Et p̲ apposi
cōnem. ut uado ad legentem. loquor de legente.

Quero ħ. quare magis adu̇biū ueniat ad com
pōnem ꝓnominis. ut eccū et ellum q̈ prepō
Nulla enim p̄p̄ō iūgitur pronomini p̲ compōnem
qꝛ mecū. tecū. secum. nobiscum. uobiscum. n̄ sunt
adu̇bia composita. ſꝫ hn̄t hanc p̄pōnem cum per
appōnem. i. p̲ regimen. interueniente anastrophe
. i. p̄posteracōne s̄monis. Ad ħ dico ꝙ cum ꝓno
mine iungitur p̄p̄ō per solam appōnem. sicut cum
ꝓprio nomine. ut ad illū. de illo. sicut ad platonē
et de platone. qꝛ non inuenit quod īmutet in pro
prio nomine uł ꝓnomine. Propriū enim nomen
non significat dependenter. in eo ꝙ ꝓpium. Simi
liter nec ꝓnom̄. iō neutꝝ eoꝝ p̄t vniri cuꝫ p̄pōne
que ꝓpter suā infinitatē se applicat tantū an̄ uel
dependenti ex p̲te intransic̄ōnis. sicut hoc signum
omnis ꝓpter suū officiū non bn̄ iūgitur ꝓpo no
mini uł ꝓnomini. ut omnis plato. uł omnis iste
Adu̇biū autem potuit cū ꝓnomine componi cā
demonstracōnis cuiusdam que simił ē finitati ꝓ
nominū. ut eccū et ellū. i. ecce eum et ecce illum
Et q̄nq̄ꝫ trahitur pronomen ab adu̇bio ita ꝙ ce
dit in p̲tem ipsius. ut p̄terea et interea. Naꝫ p̄ter
et inter ꝓpe sunt adu̇bia que adiūcta huic acc̄o
eandem determinacōneꝫ faciūt adu̇bialem. qꝛ cū
ille accūs desinit in a correptam. propter naturā
aduerbialem trahitur ad productam.

Videtur tamen ꝙ prepō p̲ compōnem ueniat
cū sequenti casuali. ut in ui cē. extemplo et nō
extimplo. qꝛ prepō non corrumpit casum cui tn̄
sitiue adiungitur. i. accm̄ uł ablatiuū seqn̄tem. et
ita nichil ē dictū extimplo. Similiter uidentur cō
pōnes consimiles esse. de cetero. de facili. eximpro
uiso. e uestigio. Ad hoc dicimus ꝙ omnes predic
te in ueritate non sunt compōnes. ſꝫ irregulares
uocū congeries. et hoc ideo. qꝛ casus cū sua p̄posi
cōne fungit̄ loco adu̇bij uł adu̇bialis determina
cōnis. Vn̄ pn̄t casualia cū suis p̄pōnibus ad in̄
rogacōnes adu̇bioꝝ r̄nderi. ut quo uadis. ad ur
bem. qualiter fiat hoc de facili. Qualiter intrauit
iste eximprouiso. quando uenistis extemplo id ē
statim.

De sillabicis adiectionibus. .lij.

Nunc de sillabicis adiectōnibus ē uidendū
Dicit p̄s ꝙ sillabica adiecc̄ō q̄nq̄ꝫ īmutat
sp̄em ſꝫ non figuram. qꝛ sillabica adiectio
nichil intelligibile anime rep̄sentat. q̈uis immutꝫ
aliquod officiū dc̄ōnis. Erit ergo dc̄ō que recipit
sillabicam adiecc̄ōneꝫ speciei deriuatiue. ut plerus
q̄ꝫ a plerus. et egomet ab ego. non tamen ē figu
re composite. qꝛ nō p̄t in plura intelligibilia

Consueuit q̄ri. qn̄ ħ p̲ticula q̄ꝫ sit sil labica adiecc̄ō. et qn̄ ueniat p̲ compōnem. ad hoc
dico ꝙ q̄ndo hec p̲ticula q̄ꝫ nullam vim coniunc
cōnis retinere uidetur non uenit p̲ compōneꝫ. sed
ē sillabica adiecc̄ō. ut pleꝝq̄ꝫ. itaq̄ꝫ. utiq̄ꝫ. Sed cuꝫ
vim aliquā coniūctionis exercet p̲ compōneꝫ ue
nit. ut uterq̄ꝫ. quisq̄ꝫ. ubiq̄ꝫ. In talibus enim q̄ndā
aggregacōnem importat ipsa coniūctio. ut uterq̄ꝫ
. i. vnus et alter. et quisq̄ꝫ. i. quicūq̄ꝫ. uel quisq̄ꝫ. i.
vnus et alter. et ubiq̄ꝫ. i. ubicūq̄ꝫ. uł ubiq̄ꝫ. i. in v
no et in alio loco. et sic de singulis.

Nota ħ ꝙ sillabice adiecc̄ōnes semp̲ debent es
se finales. ut quisnam. egomet. qm̄ alteracō
nem quandā faciūt circa officia p̄cedentiū dc̄ōnū
vn̄ sicut accidentia que quidem alterant solēt ad
uenire post compōnem substantialiū. ita sillabice
adiecc̄ōnes debent ultimo aduenire et nūq̄ in pn̄
cipio poni. Et p̲ ħ eciā pꝫ ꝙ siquis. nequis nūquis
composita sunt et non sillabicata. sicut aliquis et
ecquis. eo ꝙ nichil ē additū fini eoꝝ. quod ē ꝓp̄
um sillabice adiecc̄ōnis. Pris autē ꝓbat alia rati
one ꝙ n̄ sit sillabicata. sciłꝫ qꝛ corrūpitur femini
num eoꝝ. ae dyptongo mutata in a. ut siqua. ne
qua. nūqua. sicut aliqua et ecqua. et hoc faciunt
in singulari. feminino et neutro plurali. At silla
bica adiecc̄ō non corrumpit dc̄ōnem cui sillabica
tur. qm̄ accn̄tia non immutant esse substantiale
rei. et sic patet ꝙ sunt composita et non sillabica
ta. Donatus uero dicit. ꝙ in illis quinq̄ꝫ non mu
tatur ae dyptongus in a. ſꝫ dicit antiquos dixisse
que uł qua. sicut masculinū et neutꝝ. In eodem
nomine geminamus. ut quis uł qui quid uł qd̄.
Et inuenitur illud femininū apud u̇giliū ōntem
Et qua cū puero ē amisse cura p̲ntis. Nūc autem
non utimur illo nisi in hijs compositis. siqua. ne
qua. aliqua. nūqua. ecqua. et ita s̄m donatuꝫ qua
uenit integre ad compōnem illoꝝ ſꝫ corrupte. s̄m
pristianū

Consueuit multū dubitari de cōpōnibus et sillabicis adiectōnibus huius no
minis quis uł qui. vnde de illis aliquid ħ dicam
Scias ergo ꝙ quis uł qui ē omniū nominū cōfu
sissimū. hn̄s se ad modum materie infinite. Vnde
ꝓpter multitudinem officioꝝ habuit multitudi
nem formaꝝ et terminacōnū. ut p̲ diu̇sas formas
et compōnes et sillabicas adiecc̄ōnes explicata ip
sius natura et confusio posset in aliquam certitu
dinem redigi et melius comp̄hendi.

Habꝫ ita
q̄ꝫ xvi intercompōnes et sillabicas adiecc̄ōnes. Cō
pōnes enim sunt septem. siquis. nequis. aliquis.
nūquis. ecquis. et vnusquisq̄ꝫ. quisq̄ꝫ. Quis auteꝫ
habet quinq̄ꝫ adiecc̄ōnes. quisnam. quispiaꝫ. quis
putas. quisquam. et quisq̄ꝫ. Sed qui recipit qua
tuor adiecc̄ōnes. scꝫ quidam q̇uis. quilibet et qui
cūq̄ꝫ. Vnde u̇sus. Cū quis nam q̄ꝫ piam sine q̇ cō
iūge putas q̈. dam uis cūq̄ꝫ libet qui sine quis re
tinet. Cetera autem nomina interrogatiua uel infi
nita non recipiūt sillabicam adiecc̄ōnem nisi vnā
scꝫ cūq̄ꝫ. ut qualiscumq̄ꝫ. quantuscumq̄ꝫ. quodcūq̄ꝫ
et similia. hec enim geminant̄. ut qualisquał. Et
componūtur cū alius. ut aliqualis. et recipiūt cū
q̄ꝫ sicut diximus. nec ullam aliam hn̄t compōneꝫ
uł adiecc̄ōnem cōmunem cū quis uł qui. Cōfusis
simū ergo inter nomina fuit quis uł qui. vn̄ cau
sa confusionis et infinitatis habet xvj intercōpo
sic̄ōnes et sillabicas adiecc̄ōnes. Ac cetera nomi
na interrogatiua non hn̄t nisi tres. ut cuiuscuius
alicuius et cuiuscumq̄ꝫ possessiua.

DE adũbijs autẽ interrogatiuis uľ infiniti
uis. Dico ꝙ vnũ ex illis sciliȝ ubi recipit
xj intercompõnes et adieccões. ut sicubi
necubi. alicubi. nũcubi. ecubi. ubiqȝ. ubiubi. ubiuis
ubilibet. ubicũqȝ. ubinam. Sed alia adũbia inter
gatiua uľ infinita non hñt tot uarietates. preter
quo qua. vñ ꝗ ista pñt xj intercompõnes et sil
labicas adieccões habere sicut ubi. nisi usus in
aliquibus eoꝝ forsitan repugnaret. ut siquo. neq̃
aliquo. nũquo. ecquo. quoqȝ. quoquo. quouis quo
libet. quocũqȝ. quonam. Adũbiũ uo tempale reci
pit pauciores. ꝗ non ẽ tante confusionis ut loca
le. habet enim compõnes sex. ut siqñ. nequando.
aliquando. qñqȝ. qñquando. qñcumqȝ. Cetera autẽ
adũbia interrogatiua uľ infinita adũbia non ha
bent aliam compõnem ꝙ̃ nomina interrogatiua
a quibus dñdunt. geminant̃ enim. ut qualiterq̃li
ter. Recipiũt cumqȝ. ut qualitercumqȝ. et hñt eã
dem compõnem. ut aliqualiter. Idem ẽ tenenduȝ
in alijs. Inter adũbia siquidem confusissima sunt
localia interrogatiua. ut quo. qua. ubi. vnde. que
xj compõnes et sillabicas adieccões pñt habere
Tempale autem recipit quinqȝ. ꝗ minus localibȝ
ẽ confusum et infinitũ. ꝭ plus alijs. Alia uero in
terrogatiua adũbia non pñt recipe nisi tres cõpõ
nes. sicut interrogatiua nomina a quibus dñdũt

QVerit̃ quare interrogatiua siũ infinita siũ no
mina siũ adũbia subãm siue locuȝ sigñtia re
cipiunt sillabicam adieccõnem. alia uero non. ut
quisnam. ubinam. ꝭ nichil ẽ qualisnam uľ quan
donaȝ. Ad hoc dico ꝙ alteracões non adueniũt
nisi rei contente uľ continenti. et sic tantũ substan
tie uľ loco. Et hac rõne interrogatiuũ substantie.
uľ loci recipit sillabicas adieccões et non alia in
terrogatiua. Tempus enim licet uideatur alterari
ꝗ mõ est obscuꝝ modo serenũ. tamen hoc nõ cõ
tingit rõne tempis ipsius sed aeris qui ꝓprie sere
nus dr uľ obscurus. Accñtibus autem non adue
niũt alteracões. ymo accñtia sunt illa q̃ alterãt

DE si et ne queritur quare non componan
tur cũ ũbis ꝭ potius cum nominibus. Et
quare magis cũ interrogacõne substantie
uľ loci uľ tempis. ut siquis. sicubi. siqñ. ꝙ̃ cũ ali
is infinitis. ꝗ nichil est dictum siqualis uľ siqua
liter. et quare magis cũ quis ꝙ̃ cũ qui. Ad ꝭ dici
mus ꝙ sicut ũbũ potuit ñ esse interrogatiuũ ita
non potuit ꝑ composicõnem recipe coniũccões
ꝗ cõiũctio signum ẽ diũsitatis. que vniformitati
compõnis repugnat. Si tamen et ne hñt ut pos
sint componi. cũ quibusdam nominibus et adũ
bijs infinitis. et hoc ideo. ꝗ inueniũt generalem
infinitatem in eis. In ũbis autem non. At si obij
ciatur de sisto et nequeo. ꝗ uident̃ componi a cõ
iũctionibus. Dicimus ꝙ sisto est figure simplicis
Sed nequeo componit̃ ex non et queo. et sic nul
la cõiunctio pt cum ũbo componi. nec eciaȝ cum
nomine. pter si et ne. Que ꝓpter suam infinitatẽ
sunt applicabilia nominibus uľ adũbijs infinitis
Quia sicut hoc nomen quis requirit duo uerba.
quando ponit̃ infinite. ita ille due cõiunctiones si
et ne. et ita fuit apta compõ ex ilľ ꝓueniens. cuȝ
alijs uo infinitis componi ñ pñt. ꝓpter debilitatẽ
ipsoꝝ. Si enim ẽ acquisitiua. ꝭ ne repulsiua. õnis
autem acquisicõ uľ repulsio ẽ substantie loco uľ
tempi subiacentis. et non ẽ accñtiũ. que quidem
acquirũtur uľ repellũtur. et hac rõne ille due cõ
iũctiones non cõponũtur cũ alijs infinitis. vñ ni
chil ẽ siquantus uľ nequantus. Cũ quis iõ magis
componitur ꝙ̃ cũ qui. ꝗ quis habet plus infini
tatis ꝙ̃ qui. et ꝭ patet ex eo ꝙ pñcipiũ sibi dat̃
et qui traxit originem suam ab eo.

SCire eciam debes ꝗ aliquis ex alio et quis
componitur. quasi ab alio quis Vnde non
est dicendum credo in aliquem deum. ne diũsita
tem ponẽ uideamur. Hanc compõnem habent ce
tera infinita que interrogatiua sunt. ut aliqualis.
alicubi. aliquando. aliquantũ. et ita de similibus.
Et hoc ideo. ꝗ omnis diũsitas a forma substan
tiali uľ accñtali ꝓuenit. siue illa designetur nomi
naliter siue aduerbialiter. sed non recipit eam qui
singulare. et hoc facit eius relacõ que duo uerba
requirit. Si quis dicat. Et qui ẽ infinitũ sicut q̃s
et ideo pt componi cũ alio. ut dicatur aliquis uľ
aliqui. Dicimus ꝙ alterũ supflueret. ꝗ non esset
dñtia inter vnũ et reliquum. Magis ergo debuit
poni cũ quis. eo ꝙ habuit infinitatẽ sine ulla re
lacõne. Num uenit ad compõnem quis. uľ locaľ
adũbij. ut nũquis. nũcubi. nunꝙ̃. ꝭ alia non iue
ni. et hoc ideo. ꝗ nũ querit de inherentia. ut num
fecisti hoc. Omnis autem inherentia dr quidã lo
cus respcũ substantie de qua fit sermo. Et ideo cõ
ponitur tantũ cũ interrogatiuo substantie uľ loci
Cũ qui autẽ non componitur. ꝗ minus se habet
ad infinitatem ꝙ̃ quis. nec ipso interrogatiuo uti
mur adeo frequenter ut quis. En componitur cũ
quis ut ecquis. mutata n in c. Nec cuȝ alijs infini
tis componitur. nisi forsitan ecubi. quod uidetur
similiter posse dici. Dicimus ꝙ infinitas materie
magis excitat ꝙ̃ infinitas accñtis. ꝗ anima plus
laborat in apphensione materie ꝙ̃ forme. et ideo
interrogatiuũ substantie magis recipit hoc aduer
biũ en. ꝙ̃ interrogatiuuȝ accñtis ubi similiter pt
recipe. ꝗ adũbiũ locale magis infinitũ ẽ alijs Et
ob hoc habuit plures dñas ꝙ̃ alia adũbia. Cum
itaqȝ anima plus in apphensione tante infinitatis
laboret. merito adũbium locale recipit en. ut ecq̃
et ecqua et ecubi. ꝗ hoc adũbium en animã ex
citat uehementer et magis applicatur huic inter
rogatiuo quis. eo ꝙ uehementiorem habȝ infini
tatem. Nam qui ẽ nomen articulare. quis autem ñ
Vnusquisqȝ autem componit̃ ex vnus et quisqȝ
Sed hec compõ nulli alij cõuenit nisi infinito. vi
nitas enim ẽ solius substantie ꝑ se. Accñtis autem
per aliud. Quisque ergo colligit et distribuit sicut
õnis. Sȝ vnus quasi ptitũ. ut sit sensus. vnusquis
qȝ. i. quisqȝ ꝑ se. Quisquis geminatũ componitur
et hoc faciũt reliqua infinita. preter cur et quare
ut qualisqualis. ubiubi. quandoqñ. Hoc autem iõ
contingit. ꝗ infinitas addita infinitati auget cõ
fusionem. et sic introducit cũ distribucõne collec
cõnem. siue multitudinem. ꝭ non debet geminari
relatiuũ in eo casu huius nominis. ubi infinitũ a
relatiuo secernitur. Nichil ergo dictum ẽ quiqui q̃
que. quodquod. ne includi relacõ gemina uideat̃

¶ At si a relatiuo nõ secernitur infinitũ pt per om
nes casus geminari. sicut uidemus in alijs infini
tis. Et ita pt dici cuiuscuius. cuicui. sicut dicimus
qualisqualis et qualiquali. Potest ergo quisquis
in quolibet casu geminari. tam in singulari quam
in plurali. sicut qualisqualis et quantusquantus si
usus haberet. Vsus tamen nõ habet nisi q̃squis
quidquid et quoquo. et hoc tenemus cõmuniter

Nec ē ibi ꝯm rōnem uis aliqua facienda. nisi ubi
infinitum a relatiuo secernitur.

Septem predcē compōnes adiūgunt̄ reliquis
terminacōnibus huius nominis quis taȝ in
singulari ꝙ in plurali. ꝑter vnusquisqȝ quod non
habuit plurale. causa huius nominis vnus. Credo
tamen ꝙ posset dici vnaqueqȝ menia. et vneque
qȝ scale. et ꝑter quisquis ꝯm usum. Nec ulle ipius
compōnes uel sillabice adieccōnes hn̄t qui in ab
ablatiuo singulari. nec quis in dtō et ablatō plu
rali. quod contigit ex debilitate simplicis. qm̄ iste
abltūs qui ē in rarissimo usu. Eodem mō quis da
tiuus et abltūs pluralis. Debilitas enim simplici
um sepe naturam impedit compositoꝝ.

Que autem postponuntur huic nomini quis
ul' qui. magis uidentur esse sillabice adiectio
nes. ut supra dictum ē. ut quisnam. quispiam. ꝛc̄.

Nota eciam h. ꝙ sicut dicit ꝑs in xij li. ubi a
git de figura pronominis. Quatuor sunt silla
bice adieccōnes. que adiūguntur ꝓnominibȝ. scȝ
met. te. pte. ce. Met additur huic pronomini ego
ꝑ omnes casus. excepto genitō plurali. Additur
eciam huic ꝓnomini tu ꝑ omnes casus. excepto
genitō plurali. et excepto ntō et utō singularibus
quibus non apponitur met simpliciter. ad differen
tiam huius ūbi timeo times timet. Sed interponi
tur hec sillabica adieccō te. et dr̄ tutemet. ul' ad
ditur aliqn̄ hec sillabica adieccō te sine met. et di
cit̄ tute. Luc̄ in primo. Accipe ꝑterea q̄ corpa tute
necesse est. Idem in eodem. Tutemet a nobis iam
quouis tempe natū. Additur eciam huic pronomi
ni sui ꝑ oīs casus. ut suimet. sibimet. semet. Pre
qn̄qȝ additur ablatiuis femininis possessiuorum
ꝓnominū. ut meapte. tuapte. suapte. nostrapte.
urāpte. Sciendū tamen ꝙ et met et te addunt̄ su
ꝑdictis ꝓnominibus. ul' discretionis causa plerū
qȝ. ul' significantie. ut terencius in adelphis. Ego
met rapui. Intelligitur enim ego et non alius. Ci
cero. Pro murena quid ē quod cū admoneris. q̄si
tam̄ tute noris ita et salutas. Tute dixit ꝓ tuipse
ꝑ te et non aliū. Ce addebatur huic ꝓnomini hic
hec hoc ꝑ omnes casus apud antiquos. et diceba
tur hicce. hecce. hocce. ꝑ duo c. Nunc autē addit̄
eidem ꝓnomini in hijs casibus qui in s desinūt.
euphonie cā. huiusce. hisce. hosce. hasce. Necnō il
licce dicebant antiqui. Vn̄ illi quasi apocopa fac
ta in fine ꝯuat accentū. Itez illiusce. istiusce. illuc
ce. istucce. ueteres dicebant. Teste papiniano. qui
de orthographia hoc dicit. Et concludit ꝑs. h̄ er
go hoc est met. te. pte. ce. adieccōnes esse ipse sen
sus arguit. qui nullus in hijs sepatis pt̄ inueniri
Ergo egomet. tute. suapte. huiusce. minime dn̄da
sunt composita. qꝛ adieccō si sepetur nichil signa
re posset ꝑ se. Scias eciā ꝙ dr̄ heccine cum debe
ret dici heccene ꝑ e. qꝛ ce ē sillabica adieccō. q̄ ad
ditur ad hec. ſ mutatur e in i. et ne est dcō ꝑ se
et ponitur pro an. De declinacōne nominū. liij.

De casu ammō dicendū. Sed qꝛ declinacō ꝑ
casum cognoscitur. ideo prius ꝙ de forma
cōne casuū determinē. aliqua de declinatio
ne dicaȝ. Scias ergo ꝙ declinacōnes nominū sunt
quinqȝ. scȝ prima. secūda. tercia. quarta. et quinta
et cognoscunt̄ ꝑ casum. Vn̄ nō oportuit ꝙ assig
naretur declinacō ꝓ accn̄te nominū. Cognoscitur
autem declinacō maxime ꝑ gtm̄ et eciam datiuū
Prima declinatio ē cuius genitūs singularis desi
nit in ae dyptongon. et dtūs in ae. ut poeta poe
te poete. Secūda declinacō ē cuius genitūs singu
laris desinit in i prod. et dtūs in o similiter prod
ut dominus dn̄i domino. Tercia declinacō ē cuius
gtūs desinit in is correptam. et dtūs in i. ut ma
ter matris matri. Quarta ē cuius genitūs desinit
in us prod et dtūs in ui diuisas. ut h̄ uisus. huius
uisus. huic uisui. Quedam tamen neutra desinūt
in u. et sunt indeclinabilia in singulari nūo. ut h̄
cornu. huius cornu. huic cornu. Quinta uero ē cu
ius genitūs desinit in ei et dtūs similiter in ei di
uisas. ut hec res huius rei huic rei. Predicta pn̄t
comp̄hendi b̄uiter in hoc ūsu. ita ꝙ pro qualibȝ
sillaba sumatur vna declinacō. ꝯ ordinem. Se mi
nis us ei genitiuus desinit omnis.

Nunc circa declinacōnes predcās aliqua dubia
moueamus. Quero ergo ꝑmo. cur in prima
declinacōne ul' quinta nullū nomen neutri gn̄is
inueniatur. sicut testatur ꝑs in vj lib̊ a. Ad hoc
dico ꝙ qualitas uocis erat contraria. qꝛ cū omnia
nomina neutra que regularitatem seruant in plu
rali numero desinant in a oportuissȝ ꝙ ntūs sin
gularis et ntūs pluralis ꝑme declinacōnis habu
issent eandem terminacōnem in neutro genē. qm̄
ambo desiuissent in a. quod contra rōnem fuissȝ
qꝛ neutꝝ plurale debȝ a qualitate uocis sui singu
laris differre. Nec eciam ntūs plural' ꝑme declina
cōnis potuisset in a desinē. qꝛ ꝯm hoc gtūs plura
lis non habuisset a an rum. Item dico ꝙ ꝑma
declinacō ē appropata tantū masculino et femini
no generi et cōmuni. et in hoc ē pn̄cipalior alijs
declinacōnibus. sicut masculinū et femininū pn̄ci
paliora sunt alijs generibus. et hoc patet in geni
tiuo prime declinacōnis. qui desinit in ae dypton
giȝ. qꝛ iste due uocales naturam maris et femine
demonstrant. Nam mares nascentes ꝑmo ꝓferūt
a. ſ femine e. quod a ꝑmis pn̄tibus contraxerunt
quoniā. A dat adam genitor. e parit eua parens
Si obijciatur de hoc nomine pascha. quia inueni
tur hec pasca ce. dicimus ꝙ abusio ē. nec vnꝙ in
uenimus in plurali nūo ꝑme declinacōnis. debet
ergo ꝓꝑe declinari h̄ pasca. huius pascatis. Idem
dicimus in quinta declinacōne. qꝛ oportuisset no
minatiuū pluralem desinē in a. quod erat contra
naturam qn̄te. Preterea quinta declinacō non ha
bet nisi vnam terminacōnem. vn̄ nec ꝓꝑie debu
it nisi vnū genus habere et magis femininū ꝓꝑ
ter hanc uocalem e. que ē signum diuisionis.

Queri eciam pt̄. quare non habeamus adiecti
uū omnis generis in ntō singulari alicuius de
clinacōnis nisi tercie. Item queritur quare nullum
adiectiuū sit quarte uel qn̄te declinacōnis. Ad h̄
dicimus. ꝙ ideo nullū nomen adiectiuum pt̄ esse
in ntīs aliaꝝ declinacōnū. qꝛ nullam formā in eis
posses inuenire sup quaȝ cadunt masculinū femi
ninū et neutꝝ diuisim. qꝛ nec simul concurrere po
terūt. Et hec eadem est rō quare nullū nomen ad
iectiuū sit quarte ul' qn̄te declinacōnis. Tercia ūo
aptissima fuit cuilibet generi. ꝓꝑter multitudineȝ
terminacōnuȝ quas habet. Ideoqȝ causa sue digni
tatis mediū locū inter declinacōnes possidet. Que
dam uero mobilia sequūtur regulam secūdi mōi
ꝓnominū. ut vnus. totus. solus. ullus. alius. uteꝛ
alter. qꝛ ul' faciunt discrecōnem. ul' ueniūt ad ex
pōnem discrecōnis. et sic hn̄t cū ꝓnominibus q̄n
dam affinitateȝ. vn̄ in genitō sunt omnis generis

et datiuo. sicut ꝓnomina secundi modi. Aliquot
tamē adiectiua tercie declinationis habuerūt mo
bilitatem trium generꝝ. ut h̄ alac. h̄ alacris. hoc
alacre. ne tercia declinatio videretur insufficientiā
habē. et magis data fuit masculino h̄ terminacō
er. et feminino is. et neutro e. qꝛ in adiectiuis mo
bilibus sepe masculina desinunt in er. ut miser et
sacer. vn̄ altera terminacō que quondā fuit com
munis in illis nominibus. qꝛ ut dicit ṗs in vij li
ubi agit de ablō tercie declinacōnis desinente in
i Olim dicebatur h̄ et h̄ celer uł celeris. h̄ celere
Oportuit ꝙ remaneret sub feminino genē tantū
qꝛ fuit masculino generi spoliata. Sꝫ in e corř de
sinit neutꝝ. qꝛ in is nullū nomen omnis generis
in nō casu p̄t esse. ut dicit pristianus. et ideo op
tuit neutꝝ aliam formam hr̄e. et mag̊ in e. quia
is correpta dicē nunꝙ transit nisi in e correptam
testante ṗs. ut fortis forte. Preterea in e correptā
nullū nomen latinū desinit. nisi neutri generis ut
mare et p̄neste. Et sic patet quare masculinuꝫ in
er. et femininū in is. et neutꝝ in e desinat. h̄ aūt
sunt nomina que faciunt masculinū in er. femini
nū in is. neutꝝ in e. ꝭm grecos Siluester uolucer
alacer ꝗ saluber equester. Campester celeber acer
ꝗ celer ꝗ pedester. horuꝫ bis quinꝗ tenet hic er
hec is et hoc e.

Consueuit eciam dubitari. cur nulluꝫ nomen
quinte declinacōnis sit masculini generis. pre
ter dies et meridies. ꝟ potius sunt fe. ge. Sꝫ hoc
supra determinatū ē in c de genere. b.

Queritur eciam quare mobilia ṗme et secūde
declinacōnis non sunt omnis generis cōiunc
tim. nisi in dō et ablō plurali. ut albis. Ad h̄ di
co ꝙ prima declinacio non potuit habere ge neu
tꝝ. ut suṗ dictum ē Secūda uero habet neutrum
in us uł in um. ut uulgus et templum. Neutrum
ūo secunde declinacōnis non concurrit masculino
et feminino simul. nisi in dō et ablatiuo plurali.
ut albis. qꝛ in hijs solis casibus cōmunicant sua
genera. et penitus ad cōmunitatem reducūt. In u
traꝗ enim dtūs et abltūs desinūt in is productaꝫ
ut poeis et asinis. exceptis paucis femininis ut
anima animabus. formanť eciam similiter ab ab
latiuo ꝓducto. ut ab hoc poeta. in̄ poetis. et ab
hoc asino. in̄ asinis. Et ē hoc de rōne. qꝛ sicut ars
diuidit ita colligit. Vn̄ oportuit ꝙ masculinū et
femininū et neutꝝ que in nulla alia forma ṗme
uł secūde declinacōnis simul concurrebant in hac
terminacōne is finaliter conuenirent. Que forma
ob hoc fuit cōmunis ṗme et secunde declinacōni
et magis tracta fuit a secūda. ꝓpter hanc uocalē
i. que ꝓpria ē secūde declinacōnis. In illa eniꝫ for
ma concurrūt masculinum et neutꝝ ex ꝑte secun
de. et femininum ex ꝑte ṗme. Rō autem talis cō
munitatis innuitur in donato. qn̄ pueris dr̄ albꝫ
alba album ē ṗme declinacōnis ex ꝑte feminini
secunde ex parte masculini et neutri. .liiij.

Casus ut dicit ṗs in v li. **De casu nominū**
est declinacō nominis uł aliaꝝ casualium
dcōnum. que fit maxime in fine. Ordo ꝗ
naturalis casibus datus ē. quippe ntūs quem pri
mū natura ꝓtulit ipse sibi locū ṗmum defendit.
Vnde ūbis quoꝗ intransitiue iste quasi egregius
adheret. Genitūs secūdum locū sibi defendit. h̄
quoꝗ naturale vinculū generis possidet. et nasci
tur a nō. Generat autem omnes obliquos casus
sequentes. Datiuus qui magis amicos cōuenit. ter
ciū locū tenet. eo ꝙ uł eandem habet uocem cuꝫ
genitō. uł vnius abiectione uel mutacōne lr̄e ab
eo fit. Qui ūo magis ad inimicos ꝑtinet. i. accusati
uus quartū extremū locū apud grecos obtinuit.
Vtūs quippe imꝑfectior ceteris esse uidetur. Nisi
enim secūde ꝑsone coniūgi non p̄t. cū suꝑiores q̄
tuor omnes ꝑsonas possint complecti figurate ad
iuncti ꝓnominibus. ut ego pristianus scribo. Tu
pristianus scribis. ille pristianus scribit. et cetera
Similiter ablatūs tribus adiungitur ꝑsonis. ut a
me pristiano accipis. a te pristiano accipio. ab il
lo ṗs accipit. Non egent autē nomina ꝓnomini
bus. ꝗuis omnes circūeant ꝑsonas. Si cum uūs
aut substantiuis ūbis coniungant̄. ut ūgilius no
minor uł sum. ūgilius nominaris uł es. ūgilius
nominatur uł est. Igitur ablatūs ꝓprius ē roma
norꝝ. Nūc de predcōꝝ casuū formacōne uideamꝰ

De formacōne casuū ṗme declinacōnis. lv.

Prima declinatio ut uult ṗs in vij li a. ha
bet terminacōnes in nō tres. a. as. es. Et
habet duas lr̄as terminales. scilꝫ a et s. In a tam
latinoꝝ ꝙ grecoꝝ. tam masculinoꝝ ꝙ femininoꝝ
et cōmunium. In as uero et in es grecoꝝ tantuꝫ
et masculinoꝝ. ut hic scriba. poeta. h̄ roma. musa
h̄ et h̄ aduena. h̄ eneas. h̄ enchises. Cuius geniti
uus et dtūs in ae dyptongon desinit. et pares ha
bent sillabas nō. ut h̄ poeta. huius poete. huic
poete. hic eneas. huius enee. h̄ enchises. huius en
chise. Et in vj li. in p̄ncipio dicit ṗs. In a desinē
tia nomina ṗme declinacōnis. siue latina siū gre
ca. masculina uł feminina uł cōmunia addita e
in ae dyptongon faciūt genitiuum. ut hic scriba.
huius scribe. h̄ musa. huius muse. Inueniūtur ta
men quedam ex cōmunibus. eciā neutro geni ad
iūcta. sed figurate ꝑ allothecam. ut aduena man
cipiū. ¶ Valerius autē maximus in ij moralium
ponit. alienigena studia. quod ṗma declinacō nō
habet. Nullū enim neutꝝ nec ṗme nec quinte de
clinacōnis p̄t inueniri. nec idem esse singularis no
minatiuus neutri generis in a desinens. et nomi
natiuus pluralis. ꝟ antiquissimi hic alienigenus h̄
alienigena. et h̄ alienigenuꝫ dicebant. ex quo p̄t
esse hoc plurale. necnon cetera similiter a genere
composita ꝓferebant. caprigenus. terrigenus. tau
rigenus Et subdit post pauca ṗs. Eiusdem. i. ṗme
declinacōnis feminin̄ genitiuū eť in as more gre
co solebant antiquissimi terminare. Vnde adhuc
paterfamilias et materfamilias pro familie sole
mus dicere. et frequens h̄ habet usus. Dicitur tn̄
et p̄rfamilie. et p̄rēsfamilie et familiaꝝ et familijs
Que uero desinūt in es uł in as. mutant es uel
as in ae dyptongum. et faciūt genitiuū. ut h̄ an
dreas. huius andree. h̄ enchises. huius enchise. In
ueniūtur eciā terminacōnes in prima declinacōne
in am et in e ꝭ grecos. ut adam. Que ūsa in e facit
genitiuū huius ade. et similiter datiuū. quia dtūs
similis ē genitō. et omnes alios casus habet simi
les ipsi recto. Que ūo desinūt in e addita es faci
unt genitiuū. ut libie libies. et accusatiuuꝫ in em
uł in en. Alios uero casus habet pares rcō. vnde
quia hee due forme nō sunt latine in omni casu
ultima acuitur. Item dicit ṗs in vj. b. In e prod
greca sunt feminina. et uł grece declinantur. ut li
bie libies. uł mutata e in a in nō et accepta e fa
ciūt in ae dyptongum genitiuū. ut helena helene

libia libiae. Accūs ae dyptongum genitī siue dtī
murat in am. ut poete. hūc poetaꝫ. muse musam
¶ Frequentius tamen inuenimus in grecis nomi
nibus in as et in es terminantibus accusatiuū gre
cū ꝓferre autores hūc enean. hūc enchisen per n
Romane tn̄ declinacōnis rō. exigit hūc eneaꝫ et
hunc enchisem dicere p m. Vtūs pme declinatio
nis in a correptam effertur. ut poeta. Nisi sit gre
cū. et apud grecos ꝓducens a. ſuet eandem eciam
apud nos ꝓductam. ut enea. Est tamen qn̄ in es
prod terminantiū grecoꝝ utūs in e longam exit
ſm grecos. uł communiter uł poetice. ut achate
enchise. Abltūs huius declinacōnis in a ꝓductaꝫ
desinit. ut ab hoc poeta. Est auteꝫ qn̄ hūc quoqꝫ
poete in e prod terminant in grecis nominibus.
que datiuū grecū in E finiunt. ut ūgił in j eneid
Vno graditur comitatus achate. pro achata.

Nominatiuus et utūs plurał pme decli simił
ē genitō et dtō singulari. Nam p ae dypton
gum ꝓferuntur. ut hij et o poete. Gtūs pluralis
eiusdem declinacōnis fit addita ablatiuo singula
ri rum sillaba. ut ab h poeta. hoꝝ poetaꝝ. Prod
eniꝫ a tam in ablatiuo singulari ꝙ in genitō plu
rali. Et notandū ꝙ omnes casus tam singularis
ꝙ pluralis numeri. pares hn̄t nūo sillabas in hac
declinacōne. excepto genitō plurali. Hic eniꝫ abū
dat vna sillaba. Est autē qn̄ hūc quoqꝫ p concisi
onem ꝓferunt. et maxime in compositis. et in pa
tronomicis. ut grauigenū ꝓ grauigenaꝝ. caprige
nū ꝓ caprigenaꝝ. omnigenū pro omnigenaꝝ. Et
celicolū ꝓ celicolaꝝ. et trinūdinū ꝓ trinundinaꝝ
eneadū ꝓ eneadaꝝ. dardanidū ꝓ dardanidarum
Dtūs et ablatiuus supradcē declinacōnis mutant
a extremā ablatiui singularis in is prod. ut poe
ta. hijs et ab hijs poetis. Inueniūtur quedā pau
ca tamen feminini generis que ex masculinis tn̄s
figurant̄ non hn̄tibus neutra. que et animalium
sunt demonstratiua naturaliter diuisuꝫ genus ha
bentia. que drn̄tie causa abltō singulari bus sumē
tia faciūt datiuū et ablatiuū pluralem. quod nul
la alia habet declinacō in bus terminans supdic
tos casus. ut a longam in eis penuł habeat. Vt
hijs uacabus. filiabus. deabus. equabus. mulabꝫ
asinabus. Marcus cato. in originibus dotes filia
bus suis non dant. et filijs tamen in codeꝫ genē
dictuꝫ ē. Ennius in endromeda. filijs ꝓpter te ob
iecta sum innocens nerei. Item inuenit̄ uacis pro
uacabus. et asinis ꝓ asinabus in pmo reg. Eabꝫ
eē ꝓ eis drn̄e causa ennius protulit in iiij ānaliū
Multa tn̄ alia teste ps contra regulam uiciose et
in hijs et in alijs casibus uetustissimi protulisse
inueniūtur. in quibus non sunt ymitandi. Ambe
eciam et due quāuis nulla simili drn̄tie causa co
gente. similem hn̄t datiuū et ablatiuū. ambabus
duabus. Quamꝙ genitiuum ambaꝝ duaꝝ faciūt
De sup dictis nota ūsus mgrāles. A ueniens ex
us sine neutro transit in abus. Hec animatorum
sunt discernentia sexuꝫ. Accūs quoqꝫ pluralis fit
addita s ablatō singulari. producit̄ enim. ut hos
poetas. De pronomicoꝝ autem pme declinacōnis
formatione sup dictum est. De formacōne casuū 2e declinacōnis. lvj.

Secunda declinacō
habet tres lrās terminales. scꝫ r. s. m. Ter
minacōnes uero habꝫ nn̄ sex. er. ir. ur. us
eus. vm. In er masculinoꝝ. tam latinoꝝ ꝙ grecoꝝ
ut caper capri. hiber hiberi. quod per apocopam
extreme sillabe prolatū. solū in hac declinatione
prod er. et ab eo compositū ut celtiber celtiberi
Celte enim dnr̄ galli et hiberi hispani. Vn̄ dicunt̄
celtiberi mixti ex utraqꝫ gente populi. Vn̄ lucan̄
Et celte miscentes nomen hiberis. Dicit̄ tamē et
hiber hiberi pro hispanus. et hiber hiberis qn̄ de
illa gente loqmur. que ē iuxta armenios Et hibe
rus hiberi fluuius. Lucanus in iiij. Qui pstat tris
aufert tibi nomen hiberus. In ir eciam uł in ur
tantū latinoꝝ et masculinoꝝ. ut uir uiri. satur sa
turi. In us latinoꝝ et grecoꝝ masculinoꝝ et femini
noꝝ neutroꝝqꝫ. ut h homerus homeri. h cipssus
huius cipssi. h uulgus huius uulgi. In eus grecoꝝ
tantum masculinoꝝ. ut h orpheus. huius orphei
In vm neutroꝝ tantū tam latinoꝝ ꝙ grecorū. et
figurate femininorū. apud comicos. ut h regnum
huius regni. h peliū huius pelij. h glicerium hu
ius glicerij. h sophronium huius sophronij.

Genitiuus secūde declinacōnis in omni nomi
ne i longa terminatur. ſꝫ in quibusdam pes
habet sillabas ntō. In quibusdam vna sillā abun
dat. In ir et in ur et in eus desinentia semp vna
sillaba vincūt in genitō. que et penuł huem hn̄t
ut triuir triuiri. satur saturi. nisi poetica produccō
fiat in grecis. ut tidei. In us ūo et in vm pes hn̄t
sillabas. ut ūgilius ūgilij. pmus pmi. templū tē
pli. freqn̄ter tamen inuenimus ueteres in huius
cemodi gtīs. i. geminantibus i. subtrahē alteram
ex hijs. Virg in pmo eneyd. Hic cū ille urbeꝫ pa
tani sedes qꝫ locauit. ꝓ patanij. Idem in buc. Nec
spes libtatis erat nec cura peculi. ꝓ peculij. Itē in
uenit̄ tuguri ꝓ tugurij. oci ꝓ ocij. antoni ꝓ anto
nij. h autē faciūt met cā. Nunꝙ enī minores uult
habere sillabas gtūs ntō. In er ergo tantū desinē
tia ancipitem hn̄t regulam gtī. in alijs enim abū
dat. ut lucifer luciferi. armig armigeri. prosper ꝓ
speri. in alijs non abundat. ſꝫ pares habet. ut me
nander menandri. sacer sacri.

Datiuus et abltūs singularis secūde declinacō
nis fit a genitiuo mutacōne extreme i in o
prod. ut huius luciferi. huic et ab h lucifero. Est
tamen qn̄ eciam greco dtō in nominibus in eus
facientibus nominatiuuꝫ uti solent antiqui. Virg
in bucoł. Orphi calliopea lino formosus apollo.
Et oportet scire in hac declinacōne ꝙ omnes ob
liqui casus tam singulares ꝙ plurales eundeꝫ nu
meꝝ sillabaꝝ ſuant quem gtūs singularis. absqꝫ
genitiuo plurali. qui vna sillaba uult supare. nisi
p concisionem ꝓferatur. ut deū pro deoꝝ. Vn̄ dij
et dijs cū ꝓ monosillabis ponuntur p sineresim
sunt accipienda e et i in vnam sillabam. ueteres
enim i finalem que ē longa p ei dyptongum scri
bebant. Longas auteꝫ uocales uetustissimi eciā ge
minare solebant. Que ūo ſm analogiam ꝓferun
tur. i. dei et deis dissillaba sunt. Lucanus in ij. O.
utinam celi qꝫ deis herebi qꝫ liceret. Idem accidit
eē in ꝓnomine ei et ij. eis et ijs. e quibꝫ illud ap
paret. ꝙ uetustissimi ut sup diximus ꝓ vna lon
ga uocali solebant duas scribere. Ecce enim uesti
giū antiquitatis in hijs adhuc ſuatur. cuꝫ due i.
ꝓ vna ponant̄. tam in supdicti nominis ꝙ ꝓno
minis trinis casibus. ut ij dij. ijs dijs. et ab his di
is. ii ijs ab ijs. Nam si dicas dei. deis. a deis. Ei. e
is. ab eis. dissillaba sunt. sicut ondimus. Puto au
tem ꝙ in his quoqꝫ drn̄tie causa ſuata ē gemina
cō i. ne si di et dis. et i et is dicamus. dubitacō fi

at significacōnis. Nam di eciam ꝓnō est. et dis ꝓnō
est. et i et is sunt ũba. Itaq; in compōne eidem et
eisdem ꝑ vnā i scripsisse. q; nulla confusio sit sig
nificationis. inueniuntur pro eidem et eisdem

Accusatiuus quoq; a genitō fit mutacōne i in
vm. ut huius p̄ami. hūc priamū. tidei tideū.
In huiuscemodi tamen nominibus. i. in eus desi
nentibus greco mag̃ accusatiuo utūtur autores
Virgilius in viij eneyd̄. Et amicū crethea musis
crethea musaꝝ comitez. Inueniť tamen in usu et
in vm acc̄us huiuscemodi nominū. Cicero de na
tura deoꝝ tercio. theseum ypolitū. Et sciaś q; om
nes obliqui casus sequūtur genitiuū. Vtūs tamen
sequitur nominatiuum suum.

Vocatūs secūde declinacōnis qn̄ in r ul' in m
finitur. ntūs similis ē ei. ut h̄ lucifer. O luci
fer. Hoc templū. O templū. Virgilius. Cū paulo
an̄ timber. nominatiuū ꝓtulit. Mox uocatiuum
timbre posuit in x. Glancia laude timb' q; similli
ma proles. Et tibi timbre caput euandrius abstu
lit ensis. Sed non ē hic uocatiuus a ntō in er desi
nente. ſ; in us accipiendus h̄ timbrus o timbre. So
let enim poeta huiuscemodi nomina sepe tam in
er q̃ in us proferre. teucer teucrus. euand̄ euan
drus. Virgilius in x. Pallas euander in ipsis oīa
sunt oculis. Item in ix. Tūc rex euandrus romane
conditor arcis. Notandū tamen q; plantus a puer
ntō. utō puere dixit. in mcatore egomet memor
tu puere abi. Hinc intus ocius. Idem in curculio
ne. Cedo puere si num quid facturus es iam scies
Quod quibusdam a ntō puerus rectius esse uideť
Si uero in eus desinit ntūs. mag̃ grecū ꝯuamus
uocatiuū. Oracius in p̄mo ꝯmonū. Pentheu rec
tor thebaꝝ. Probo tamen et alijs artiū scriptori
bz. et o penthee posse dici. ſ; latinaz anologiā pla
cet. quod in usu non inueni. ¶ In us ũo terminā
tia si sint ꝓpria i an̄ us habentia. abiecta us faci
unt uocatiuū in i. ut h̄ ũgilius. o ũgili. Hec tam̄
eadem eciam in e proferebant antiquissimi. o uir
gilie mercurie dicentes. Juniores autem breuitate
gaudentes. per abasionem extreme lrē ꝓtulerunt
ꝓ ũgilie ũgili. et ꝓ mercurie mercuri. Oracius in
p̄mo carminū. Mercuri fecūde nepos atlantis vn̄
accentus ꝑfecti uñ in hijs ꝯuatur. Si enī in hijs
non esset abscisio. debuerūt huiuscemodi uñ. i. q̃
in i desinentes pnl' correptam hn̄t. antepnl' acuē
ut ũgili. mercuri. martiri. quod minime licet. nam
pnl' acuimus. In abscisionibus enim si ea uocalis
in qua ē accentus integra manet. ꝯuat eciā accen
tū integꝝ. ut audiuit audit. urātis urās. illicce il
lic. De pompei et uultei et gai et similibz uñs q̃ i
loco consonantis an̄ us hn̄t in ntō. dubitať. utꝝ
i extrema ꝓ uocali an ꝓ consonante sit accipiē
da. quō in alijs casibus. quod magis more antiq̃
rōnabilius esse uidetur. Nam solebant illi non so
lū in p̄ncipio. ſ; eciam in fine sillabe ponē i loco
consonantis. Id q; in uetustissimis inuenies scrip
turis. q̃tiens inter duas uocales poniť i ut eijus.
pompeijus uulteijus gaijus. quod eciam omnes
qui de lrā curiosius scripserunt affirmant. Necnō
eciam metra ōndunt quod dicimus. Et regule ip
sius rō in supradcō uoc̄. Omnis utūs in i desinēs
vna sillā minor debz esse ntō. ut salustius salusti
ergo si pompeius et uulteius trisillā sunt in ntō
in utō bisillaba esse debent. quod nō p̄t fieri ni
si i loco consonantis accipiatur. Vn̄ illud quoq;
possumus scire. q; bene quoq; cui pro monosilla
bo accipiūt metrici et huic. Omnis enim gtūs in
ius desinens. vna sillaba uult supare suū datiuum
ut ille illius illi. Alter alterius alteri. Alius quoq; ꝑ
duo i debuit esse gtūs cā dn̄ q̃ ē alij. ſ; ul' hiatus
causa. uel quia inter duas uocales i uocalis esse
n̄ poterat. vnam tantum i habuit ¶ Datiuus au
tem loco consonantis eam accipi prohibebat. quo
niam ipse duplicat uocalem. Et credo differentie
causa. ne ali ũbum infinitū esse putaretur. uetus
tissimi tamen similem genitīn nominatō posuisse
inueniūtur. ſ; accentu differt. quippe circūflectit in
genitō penl'. Cecilius in vj. Nullius alius rei nisi a
micicie coꝝ causa. Ei quoq; cū rōnabiliter mono
sillabū esse deret. cū gtūs eius sit disillabz a poetis
ꝑ dieresim ꝓferri inuenitur dr̄ntie causa. ne si mo
nosillabū sit interiectō esse putetur. ut ũgilius in
ij eneyd̄. Ei michi qualis erat quantuz mutatus
ab illo. hectore. Q; autez pompei uultei et gai et
similia i finalem et an̄ eam uocalem pro vna sil
laba hn̄t. usus quoq; confirmat. Orac̄ in j epl'aꝝ.
Durus ait uultei nimis attentus q; uideris. uultei
disillabū accepit ꝯ anologiam. Alia uero omnia
in us desinentia masculina seu feminina. conūsa
us in e faciūt uocatiuū. ut hic p̄amus. o priame
pius. o pie. Excipitur vnū. quod tam in e q̃ in i
facit utīn. q̃uis sit appellatiuū. o filie. o fili. Est tm̄
quando ntō quoq; in us terminante ꝓ uocatō. siū
metri siue euphonie causa utūtur. Virgil' in viij
Corniğ hespidū fluuius regnator aquaꝝ. Lucanus
in ij. Degener o populus uix secula longa decoꝝ
Sic meruisse ueris. Quotidie eciaz ecclesia cantat
Sanctus sanctus scūs. dominus deus sabaoth. pro
scē et dn̄e et dee. Item agnus dei. pro agne.

Nominatiuus pluralis et utūs secūde declinati
onis. tam masculini q̃ feminini generis. in
i finitur. et ē similis genitō singulari. ut huius doc
ti. hij et o docti. In neutris uero extremā i genitī
singularis mutantes in a ꝯuem facimus ntīn accu
satiuū et uocatiuū pluralem. ut huius templi. h̄
et o templa. huius munij. h̄ et o munia. Alij ũo
casus plurales in tribus generibus cōmunē pos

Et gtūs quidem in omni ¶ sident regulam
genē fit ab ablatō singulari. assumpte rū. ut
ab hoc uiro. hoꝝ uiroꝝ. Ab hac platano. harum
platanoꝝ. ab hoc templo. hoꝝ temploꝝ. Inueniť
tamen ꝑ concisionem medie sillabe masculinoꝝ
pleꝝq; nominū que neutra non hn̄t. Hunc casuz
ꝓferentes maxime poete. Est autem eciam apud
ueteres prosam scribentes idem inuenire. sed raro
Virgilius in j eneyd̄. Item celo clamor q; uirum
stridor q; rudenciū. ꝓ uiroꝝ. Inueniť eciam medi
mnū ꝓ medimnoꝝ. deū pro deoꝝ. diuū ꝓ diuo
rum. muniū pro munioꝝ. libeꝝ ꝓ liberoꝝ. iugeꝝ
pro iugeroꝝ. dr tamen h̄ iuger iugeris. Vn̄ iuue
nalis in iij. Jugeribus paucis lũbos donare dictis
Quod et in ꝓnominibus quoq; fecerūt antiq̃. me
um ꝓ meoꝝ. tuū ꝓ tuoꝝ. ntīn pro nr̄oꝝ dicentes

Datiuus et abltūs plurales secūde declinacōnis
fiūt similiter ab abltō singulari mutacōne o
finalis in is longam. ut a uiro uiris. et ab hijs ui
ris. Inueniunť tamen pauca inequalem hn̄tia de
clinacōnē ut uas in singulari numero tercie decli
nacōnis. h̄ uas. huius uasis. In plurali uero secun
de. h̄ uasa. hoꝝ uasoꝝ. hijs et ab hijs uasis. Festo
rum eciam nomina dieꝝ. in a desinentia. semper

pluralia. gtīm quidez tam ꝑ ꝼormā secūde ꝙ̄ tercie ꝓferūt. Datiuū uero et ablatiuū ꝯm terciam. Vt hec uulcanalia. hoꝝ uulcanalioꝝ uł uulcanaliū. his et ab his uulcanalibus. Similiter saturnalia. floralia. compitalia. quinquatria. ¶ Sūt tamen quedā nomina quoꝝ aliqui casus in usu deficiūt. quos ꝙ̄uis ꝯm anologiam possumus proferre. Tamen quia apud autores non inuenimus. recusandos puto. ut huius tabi. et ab hoc tabo. Ceteri uo casus in usu non facile inueniūtur. maria. era. vina. ordea. mella genitōs et dtōs plurales in usu raro habent. Nisi apud uetustissimos. apud quos multa ꝑterita deficientia inuenies. oportet ergo scire quidem anologie rōnem. usum tamen autoꝝ magis emulari. Duo ꝑterea et ambo genitiuos quidem et acc̄ōs ꝯm hanc declinacōnem ꝓferunt duoꝝ et amborū. duos et ambos. ꝙ̄uis in neutro ꝺr̄ntie causa duū soleat dici. dtōs uero et ablatōs in bus terminant in omni genē. duobus. duabus. duobꝫ ambobus ambabus ambobus.

Accusatiuus pluralis secunde declinationis in masculino et feminino genē fit ab ablatiuo singulari addita s. a docto doctos. a platano has platanos. Neutra enim semꝑ accusatiuū habent similem nominatiuo et uocatiuo.

Nota hic ꝙ nomina secūde declinacōnis desinentia in us sunt masculini generis. ut dn̄s. preter nomina ꝓpria ciuitatū uł insularꝝ. ut damascus et pontus. et ꝑter nomina ꝓuinciaꝝ. ut egiptus. et ꝑter nomina arboꝝ uł herbaꝝ. ut q̄rcus et ysopus. et eciaꝫ methodus et athomus. q̄ sunt feminini generis. ¶ De nominibus arboꝝ excipiūtur dumus. rubus. que sunt masculini generis. Philosophus et philocalus sunt cōmunis generis Pelagus et uulgus apud modnos in singulari numero sunt neutri generis. In plurali uero masculini generis. Inueniť eciaꝫ hic uulgus et hic pelagus in masculino genē. Pus et uirus sunt neutri generis et indecli. Paradisus et infernus sunt masculini generis. licet quidam dixerūt ꝙ feminini. Et ꝑter illa que continenť in hijs u̇sibus mgr̄alibus Artus dyptongus nardus costus ꝗꝫ faselus. Alnus cristallus sinodus balanus quoqꝫ uānus Carbasus atqꝫ colus abissus humus quoqꝫ botrus. Hijs heremus bissus iungatur et ipsa papirus. que sunt feminini generis. ¶ Postꝙ̄ fecimus mencōneꝫ de genē nominū desinentiuꝫ in us secunde declinacōnis. Nūc eciā dicamus de genere nominū desinentiū in us tercie et quarte declinacōnis. Scias ergo ꝙ nomina tercie declinacōnis desin̄tia in us sunt neutri generis. ut corpus corpis. Et pectus pectoris. Preter mus et lepus que sunt mas ge. uł dic ꝙ lepus ē promiscui generis sub articulo masculino. Et ꝑter grus sus et ligus. Que sunt cōmunis generis. Vetus intercus sunt omnis generis. et ꝑter dyptongata. ut laus et fraus. et producentia penł crescentis genitiui. ut u̇tus u̇tutis. et tellus tellluris. et ꝑter uenus ueneris. pecus pecudis. q̄ sunt feminini generis. ꝫ pecus pecoris ē neutri generis ¶ Nomina uo quarte declinacōnis in us desinētia sunt masculini generis. ut uisus et auditus preter nomina arborū. ut quercus. laurus. que sunt feminini generis. Et ꝑter illa que continentur in hijs uersibus. Porticus atqꝫ tribus nurus manus aut anus ydus. Sic acus atqꝫ domus penus specus excipe socrus. que sunt feminini generis. Specus tamen et penus sunt aliqn̄ mas ge. in eadeꝫ declinacōne.

In er sunt masculini generis. ut pater et magister. ꝑter mulier et mater et linť que sunt feminini generis. Et ꝑter iter. sp̄inť. ruder. rod. iuger. uesper pro tempe. et cancer ꝓ morbo ꝯm ueteres. et h̄ntia u consonantē uł b an̄ er ut uer ueris et tuber tuberis. nisi sint adiectiua. ut saluber. et ꝑter nomina fructuū terre. ut piper et papauer. que sunt neutri generis. ¶ De h̄ntibus u uł b an̄ er excipiunť ista. puluer et imber cum suis compositis. ut september. que sunt masculini generis. ¶ De nominibus fructuū terre excipiuntur ista. acer nomen arboris. quod ē feminini generis. Cucum. oleaster. et piaster. sunt masculini generis. et degener et pauꝑ sunt communis generis declinacōne. ꝫ constructōne sunt omnis. uber uero qn̄ stat ꝓ abundantia ē omnis generis constructōne. ꝫ cōmunis declinacōne. qn̄ auteꝫ ꝓ mamilla est neutri generis.

In ir sunt masculini generis. ut uir. leuir. preter ir pir et gadir. que sunt neutri gen̄. martir uero est communis generis.

In ur sunt neutri generis. ut murmur et guť Sed murmur uris fuit olim masculini generis. Vn̄ in euangelio Joh. Multus murmur erat in populo. ꝑter ꝓpria nomina uiroꝝ uł deoꝝ. uł gentilia. seu auiū appellatiua. Et h̄ntia x uł f uel t an̄ ur. ut auxur nomen iouis. astur. uultur. turtur. et que sunt masculini generis. et ꝑter u̇balia que hominibꝫ imponi p̄nt. ut fur et augur. que sunt cōmunis generis. Satur uero est mas ge.

In eus dyptongum desinentia. et maxime secunde declinacōnis. sunt ḡca. et masculini generis. ut orpheus orphei.

In u̅ sunt neu generis. ut templū. et scamnū ꝑter composita ab obliquis. ut paterfamiliaꝝ et magistermilitū. que dinoscūtur ex suis p̄ncipijs. Centū uero ē omnis generis nūi plurał. et indeclinabile. et ꝑter ꝓpria nomina uiroꝝ. ut omnebonum. que sunt masculini generis. et ꝑter nomina ꝓpria mulieꝝ. ut dorciū et philorciū. q̄ sunt feminini generis.

De tercia declinacione. lvij.

Tercia declinacō habet decem lr̄as terminales. scꝫ a. e. o. l. n. r. s. x. c. t. A ut poema. E ut sedile. O ut u̇go. L ut mel. N ut carmen R ut pater. S ut ciuitas. x ut felix. C ut lac. T ut caput. ¶ Terminacōnes uero hꝫ nr̄i septuaginta et octo. uł circa hoc. Desinit enim in a correptam ut hoc poema poematis. In e corř ut monile. In o corř ut u̇go u̇ginis. dido didonis. in al corř ut hoc sal salł. hoc tribunal. In el correptam neutri. hoc mel. huius mellis. In el prod barbara ut hic daniel. In il corř. ut hic pugil pugilis. in ol prod ut hic sol. in ul corř ut hic et hec exul. in an prod ut hic pean peanis. In en corř. ut hic flamen. inis. in en prod ut hec siren sirenis. in in prod ut hic delphin huius delphinis. In on prod greca. masculina uł feminina ut hic mennon mēnonis. hec sidon huius sidonis. In ar corř. ut hoc calcar calcaris. in ar prod ut hic nar naris. in er correptam ut hoc tuber huius tuberis in er prod ut hoc uer huius ueris. in ir correptam. vnū neutrꝝ. hoc gadir. huius gadiris. Quidā addūt hic abaddir huius abaddiris. lapis quem ꝓ ioue deuorauit saturnus. ꝫ in usu nō inueni. in or corř ut hic et hec autor. huius autoris. in ur corř vnum inueniť cōmune duū generꝝ. ut hic et hec fur. huius

furis. In as correptam. ut hic et h archas. huius
archadis. gentile. in as prod. ut h atlas. huius at
lantis. in es correptam. ut h et hec et h teres tere
tis. in es prod. ut hic uerres uris. in is correptam
ut hic paris. huius paridis. uel paris uel paridos
Dtō huic pari ul' paridi. Actō hūc parim ul' pari
dem ul' parida. Vtō o paris. Abltō ab h pari pa
ride ul' parida. In is prod. ut hic et h dis appella
tiuū. huius ditis. in os correptam vnū latinū neu
trꝫ. h os ossis. quod et h ossum antiquissimi pro
tulerūt. in os prod. ut h heros herois. In us cor
ut h lepus leporis. hic et h ligus liguris. in us ꝓ
ductam. ut hic et h sus. huius suis. in is greca. h
erinis. huius erinis. In aes latinū vnū masculinū
h praes dis. et vnū neu. h es. huius eris. In aus
latina duo feminina. hec laus. huius laudis. hec
fraus fraudis. In ans latina. hic quadrans quadrā
tis. et hic glans glandis. in ens latina. ut hic et h
parens pntis. in ons latina. ut h et h et h insons
insontis. In uns latina masculina. h aruns arūtis
In ins vnū grecū inuenitur femininū. h tytins.
huius titintis. In ars latina. ut h ars. huius artis
in ers latina omnis generis. ut h et hec et h iners
inertis. in ors latina. ut mauors. huius mauortis.
hic et hec et h concors concordis. in urs latina cō
munia triuꝫ generꝫ. ut h et hec et h tiburs. huius
tiburtis gentile. in uls vnuꝫ femininū. h puls. hu
ius pultis. in ems vnū femininū. h hiems. huius
hiemis. In abs. ut h arabs. huius arabis. h trabs
trabis. Vetustissimi eciā trabes ꝓtulerūt ꝓ trabs
In ebs correptam latina omnis generis. ut hic et
hec et h celebs celibis. In ebs prod vnū latinum
femininū. h plebs. huius plebis. Dicitur tamē et
h plebes. huius plebei. Lucanus in iij. Nescit ple
bes ieiunia timere. In obs latina feminina. ut h
scobs. huius scobis. In ibs vnū masculinū hec ca
libs. huius calibis. In urbs vnū femininū. h urbs
huius urbis. in aps vnū femininū. h daps huius
dapis. Sed nominatiūs in usu frequenti non est.
in eps masculini et omnis generis. h manceps hu
ius mancipis. h et hec et h pticeps. huius pticipis
Adeps ul' adipes in utroqꝫ genē inuenit᷑. in ops
latinū femininū vnū. hec ops. huius opis nomē
matris deorꝫ ul' copia. cuius quoqꝫ ntūs in usu fre
quenti non ē. ſ3 illius quod ex eo componit᷑ cre
ditur omnis generis. h et hec et h inops inopis.
Vetustissimi tñ eciā h et h et h ops et cops pro
opulentia et copiosus proferebant. In ips gͤca ti
nips tinipis. in irps latinū vnū hic et h stirps. In
ax correptam latina et greca. ut h fax facis. hec a
bax abacis. quod tamen et h abacus. huius aba
ci frequenter inuenitur. In ax prod. ut h pheax
huius pheacis. In ex correptam. ut h lex legis h
ilex ilicis. in ex prod latina masculina. feminina
ul' cōmunia triū generꝫ. ut h rex huius regis hec
lex huius legis. et hic et hec et h exlex huius ex
legis. In ix correptam latina masculina ul' femini
na. h calix huius calicis. h pix huius picis. hec
nix huius niuis. in ix prod greca et latina. mascu
lina ul' feminina ul' cōmunia triū generꝫ. ut hic
phoenix. huius phoenicis. h cornix huius corni
cis. h et h et h felix huius felicis. In ox correptā
femininū h nox huius noctis. Et ex eo composi
tū cōmune triū generꝫ. h et h et h pnox pnoctis
in ox prod. h uox huius uocis. In ux correptam
masculina ul' feminina. h uolux uolucis. hec nux
nucis. dux ducis. in ux prod masculina uel femi
nina. h pollux pollucis. h lux lucis. In ix greca
tam masculina ꝙ feminina. sandix dicis. h stix.
stigis. In aex femininuꝫ h faex huius faecis. In
aux vnū femininū. hec faux huius faucis. in alx
vnū femininū. hec falx huius falcis. In anx vnū
femininū hec lanx huius lancis. In unx vnuꝫ cō
mune. h et hec coniūx huius coniugis. In arx v
nū femininū. h arx huius arcis. In ac vnū neutꝫ
h lac. huius lactis. In ec vnuꝫ neutꝫ. ut allec alle
cis. In ut. ut h caput huius capitis.

De genere nominum. lviij.

De generibus nominū
ꝑdictarum terminationū aliquid nūc dica
mus. et grā tercie declinacōnis eciā de gnī
bus aliarꝫ declinacōnū in ꝑdictis terminacōnibus
desinentium subiungamus.

Omnia nomina desinentia in a in ntō casu sin
gulari. sunt fe ge. ut musa. preter nomina ui
rorꝫ ut catilina. et fluuiorꝫ ut turia. et nomina of
ficiorū ad mares ptinentiū. ut scriba. lixa. nauta.
collega. et nomina populorꝫ. ut geta et sarmata.
que sunt masculini generis. ꝑter dama. talpa. pā
thera. que sunt incerti generis. Cometa et plane
ta. que sunt mas ge. et ꝑter composita et deriua
ta a ūbis ul' ptiripijs. a masculinis non transfor
mata. ut aduena. indigena. et gentilia seu patria
ut francigena et numida Et imitatiua. ut ꝑstianis
ta. que sunt cōnis ge. ¶ De predictis ūo compo
sitis excipiuntur a pario composita. ut uipera et
puerpera. que sunt tantū fe ge. et preter nomina
tercie decli. ut sophisma matis. que sunt neu ge.
Et preter greca seu barbara. ut manna. osanna. al
leluia. Et nomina litterarꝫ ut a et k. que sunt neu
ge. et indeclina. ¶ Scias tamen ꝙ huiusmodi no
mina gͤca ul' hebrea. ut manna. pascha. declinan
tur ut frequencius ꝑ terciam declina. ut h pascha
catis. et hoc manna natis. Inuenit᷑ eciaꝫ irregula
riter in ꝑma declinaci. neu ge. ut h pascha huius
pasche. Pluralia omnia in a sunt neut᷑ ut arma.
et castra. ꝑter nūalia desinēcia in ginta. ut trigin
ta et quadraginta. que sunt omnis ge. et indecli.
Nam a quatuor usqꝫ ad centū. sunt nūi pluralis.
omnis generis. et indeclinabilia

In e desinencia sunt neutri ge. ut mare sedile.
preter in fine accentuata. ut libie et agathe
et que singulare que sunt fe ge. Et ꝑter composi
ta uel sillabicata. que dinoscunt᷑ a suis ꝑncipijs.
ut quis et orbisterre Pluralia in e sunt fe ge. ut
athene. preter cepe et cete. Et que. plurale. cuius
genitiuus est quorꝫ. que sunt neu ge. Mille uero
est omnis ge. nūi plural' et indeclinabile

Desinencia in i sunt neu ge. ut gummi. sinapi.
preter qui. quod est mas ge. Et ꝑter compo
sita ab obliquis. ut huiusmodi et istiusmodi. que
sunt omnis ge. et indeclina. frugi. nichili cordi. mā
cipi. neumancipi. sunt obliqui casus. qui figurate
iunguntur omnibus casibus.

Desinentia in o sunt mas ge. ut ꝑmo ꝑmonis
et ligo ligonis. ꝑter ꝓpria nomina mulierꝫ
ut dido didonis. ul' locorꝫ ut cartago. et vnū appel
latiuꝫ quod ē caro. et ūbalia desinentia in io. ut
legio legionis. et lcō lcōnis. et hñtia d ul' g añ o
mutantia o in i in genitō. ut dulcedo dulcedinis.
et caligo caliginis. que sunt feminini generis. De
hñtibus d ul' g añ o excipiūtur ordo et cupido ꝓ
filio ueneris. que sunt mas ge. Cupido ꝓ cupidi

rate ē fe ge. Margo. cardo. bubo sunt incerti gen̄
Octo ē numeri pluralis et indeclinabil'. Pseudo est
indeclinabile. et omnis generis. in utroq3 nūo. ut
pseudoapostolus. et pseudopropheta. sicut dicit hu
guciō. Et q̄ inueniatur in sing' nūo. patet apoca
lips' xvj. ubi dr̄. uidi de ore pseudopropheta exis
se spūs tres immundos. Duo et ambo q̄nq3 sunt
mas q̄nq3 neutri. O nomen lr̄ē et pondo sunt neu
tri generis et indeclinabilia. Et p̄ter nemo homo
latro. pomilio. et huiusmodi uerbalia. ut bibo bi
bonis. et comedo onis. que sunt cōmunis generis

IN u desinentia sunt neutri generis. ut cornu
ueru. Barbara si inueniant' et sint ꝓpa nomi
na uirorū sunt masculini generis ut esau.

IN b nullū nomen latinū inuenitur. Barbara
si inueniant' et sint propria nomina uirorū
sunt masculini generis ut iacob.

IN c duo neutra inueniuntur. ut lac lactis. et
allec allecis. Barbara si inueniantur propria
nomina uirorū. sunt masculini generis. ut ysaac.

IN d duo neutra inueniūtur. ut aliud et quid
Barbara si inueniantur propria nomina ui
rorum sunt generis masculini. ut dauid.

IN g nullū latinū inuenitur. Barbara si inue
niantur et sint ꝓpria nomina uirorū sunt masculi
ni generis. ut gog et magog.

IN t sunt neu ge. ut caput cū suis compositis
ut sinciput occiput. p̄ter composita et sillabi
cata. que dinoscūtur ex suis p̄ncipijs. ut quilib3
tot et quot cū suis compositis. ut aliquot. q̄ sunt
cōmunis ge. numeri pluralis. et indeclinabilia.

IN al suut neutri generis. ut animal. p̄ter sal
quod apud antiquos fuit neut' ge. apud nos
ē mas ge. Barbara uero ꝓpa nomina uirorū sunt
masculini generis. ut hanibal.

IN el sunt neu generis. ut mel et fel. p̄ter nōi
na ꝓpria uirorū. ut michael et gabriel. que

IN il sunt mas ge. ut pugil. ¶ sunt mas ge
p̄ter uigil et puigil. que sunt cōmunis gene
ris. Nil et nichil sunt neutri generis. et indeclinabi
lia. Propria nomina mulierū sunt femini generis
ut tanaquil et abigail.

DEsinentia in ol sunt mas ge. ut sol. Preter ꝓ
pria nomina mulierū q̄ sunt fe ge. ut micol.

IN ul sunt mas gen̄. ut consul. Preter exul et
presul que sunt cōmunis generis.

IN am vnū inuenitur quod ē omnis generis
et indeclinabile. ut nequam. Barbara ꝓpria nomi
na uirorū sunt masculini generis. ut abraa3. sillabi
cata dinoscuntur ex suis p̄ncipijs. ut quisquam.

IN em duo neu inueniuntur. ut tantūdem et
in nomen lr̄ē. Totide3 uero ē omnis generis
numeri plural' et indeclinabile. Hierusalem ūo et
bethleem sunt fe. ge. et indeclinabilia. nūalia qui
dem sunt omnis ge. nūi plural'. ut nouem et decē

DEsinentia in im sunt neu ge. ut tim nomen
uici. Barbara ꝓpria nomina uirorū sunt mas
ge. ut ioachim. Numeralia sunt omnis generis et
indeclinabilia. ut duodecim.

IN an sunt masculini generis. ut titan.

IN en desinentia sunt neutri ge. ut nomen no
minis. carmen carminis. p̄ter composita de
cano nis. et nominibus instrumentorū. ut cornicē
tibicen et fidicen. et lien. rien. ren. splen. pecten. et
flamen ꝓ sacerdote iouis. et hymen ꝓ deo nuptia
rum. que sunt mas ge. siren uero est generis fe

IN im duo īueniūtur. ut cherubin et seraphin
que sunt neutri generis. nūi pluralis. et inde
clinabilia. Delphin uero ē masculini generis.

IN on sunt mas ge. ut symeon. p̄ter nomina
ꝓpria locorum. ut sidon. ul' uestiū ut sindon.
que sunt feminini generis. et p̄ter greca. ut ilion
pelion. que sunt neutri generis et indeclinabilia.

IN ar sunt neutri generis. ut calcar et torcular
p̄ter nomina ꝓpria uirorū ut cesar. et fluuio
rū ut nar. et p̄ter lar. et lucar. q̄ sunt mas ge. Par
cū suis compositis est omnis ge. ut separ dispar.

IN or sunt mas ge. ut amor ¶ et compar.
p̄ter uxor soror et arbor. que sunt fe. et pre
ter ador. marmor. equor et cor. que sunt neu ge.
Ador uero ē neu ge. et indeclinabile. Et p̄ter com
posita a colore ut bicolor. a decore ut dedecor. A
corpore ut bicorpor et tricorpor. et omnia cōpati
ua. excepto senior. et p̄ter autor et memor cū su
is compositis ut immemor. que sunt cō ge. Quatu
or ūo ē omnis ge. numeri plural'. et indeclinabile

IN as sunt fe ge. ut pietas. p̄ter ꝓpria nomi
na uirorū ut mecenas. que sunt mas ge. et p̄
ter gentilia seu patria. ut rauennas et arpinas. et
nomina que importent dignitatē. ut p̄mas et op
timas que sunt cōmunis ge. Et p̄ter as mas uas
dis. q̄ sunt mas ge. Vas ꝓ uase ē neu ge. et p̄ter
phas et nephas. que sunt neutri generis. et indecli
nabilia. Nugas uero ē omnis ge. et indeclinabile.
Et p̄ter composita ul' sillabicata q̄ dinoscunt' ex
suis principijs. ut quisputas et paterfamilias.

IN es sunt fe ge. ut res et spes. p̄ter dies. qd̄
in singulari numero ē incerti generis. in plu
rali uero ē mas ge. et p̄ter ꝓpria nomina uirorū
ut ulixes. et nomina populorū ut araxes. Et p̄rō
nomica ut p̄amides. et p̄ter ūres lebes et meridi
es. et corripientia pnl' crescentis genitiui. ut limes
limitis. trames t'mitis. que sunt mas ge. De corri
pientibus penl' crescentis genitiui excipiūtur ista
abies compes teres stipes ueges teges et seges. q̄
sunt fe ge. Inuenit' eciā compes in mas ge. Inte
rius aggrauauit compedem meū. Et preter cōue
nientia utriq3 sexui. ut miles. que sunt cōmunis ge
neris. et alijs rebus. que sunt omnis generis. Vt
teres et locuples. Es eris ē neutri generis.

IN is sunt fe. ut auis. p̄ter cōuenientia utriq3
sexui ut iuuenis et amabilis que sunt cōmu
nis generis. Et p̄ter corripientia pnl' crescentis ge
nitiui. ut lapis lapidis. et hn̄tia duas consonātes
an̄ is. ut postis et uectis. ul' vnam duplicem cōso
nantē. ut axis. et p̄ter illa quorū pnl' sillā termina
tur in vnam ex liquidis. ut torquis et collis. Et
hn̄tia n an̄ is. ut panis. funis. que sunt mas gen̄
De corripientibus pnl' crescentis geniti excipiunt'
p̄rōnomica. ut p̄amis priamidis. que sunt fe gen̄
De hn̄tibus n an̄ is excipiuntur canis et iuuenis
que sunt cōmunis ge. Clunis et finis sunt incerti
generis. et p̄ter illa que continent' in hijs carmini
bus. Diplois et cassis cuspis caspis et clamis ab3
Aspis glis febris et crinis et eumenis alpis. lis ne
ptis lactis pollis pixis q3 pabsis. Piramis et pell'
peluis tussis mala pestis. Restis et orexis turris.
uall' quoq3 uestis. que sunt fe ge. et p̄ter edilis et
caul'. et quis cū suis compositis. ut siquis nequis et
aliquis. et composita ab hoc nomine as assis. ut
monossis et tressis. que sunt mas ge. Sementis ūo
ē fe ge. Semis ꝓ dimidio ē omnis ge. Semis ūo

ꝓ semisse ē mas ge. Et ꝑter pusillaris. annalis. an
nularis. auricularis. natalis. cardinalis. subtelaris.
Et nomina mensium. ut quintilis et sextilis. que
qñ sunt fixa sunt mas ge. ꝫ qñ sunt mobilia sunt
cōmunis geñ. Molaris pro dente est mas generis
In os desinentia sunt mas ge. ut flos et ros.
Preter dos. cos. glos et arbos. et nomina in
sularū ut rhodos. que sunt fe ge. Et ꝑter bos sac̄
dos custos et compos. que sunt cōmunis ge. Os o
ris et os ossis sunt neutri generis. et ꝑter gr̄ca ut
melos et chaos ylios pelios que sunt neutri ge.
De desinentibus uero in er ¶ et indeclinabilia
ir. ur. us. eus ū. q̄ sunt terminacōnes nīi secū
de declinacōnis. dixi supra ubi determinaui de for
macōne casuū secūde decli ¶ Genera autem supra
predcāꝝ terminacōnū de quibus non ē habitum
Nomina desinentia ¶ sic breuiter pn̄t colligi
in x. sunt fe ge. ut pax cis. Preter cōuenienti
a utriqꝫ sexui. ut dux et coniūx. que sunt commu
nis generis. Et ꝑter adiectiua ut felix et capax q̄
sunt omnis generis. Et preter polisillaba hn̄tia e
añ x. ut ūtex ūticis. cimex cimicis. pulex pulicis
que sunt mas ge. De quibus excipit̄ supellex su
pellectilis. et uibex uibicis ꝫm quosdaꝫ. magister
bene dicit. ꝙ dn̄dum ē h uibix uibicis ꝑ i. sic̄ lo
dix lodicis. Et ꝑter ꝑtinentia solis mulieribus ut
pelex pelicis. et nomina fetuū terre. ut carex cari
cis et ilex ilicis que sunt fe ge. et ꝑter cortex silex
et linx lincis que sunt incerti generis. De nomini
bus fructuū terre excipitur frutex fruticis. quod
ē mas ge. Calx calcis ꝓ pede ē mas ge. ꝓ cemen
to uero ē fe ge. Natrix natricis et fornix fornicis
et ꝑtinentia ad solos mares. rex et iudex et eciaꝫ
grex. et ꝓpria nomina uiroꝝ ut aiax. uel fluuioꝝ
ut acax. que sunt mas ge. Victrix et ultrix in no
minatō acc̄ō et uc̄ō singulari sunt fe ge. In alijs
uero casibus sunt adiectiua. Vñ ūsus. Victrix uic
tricꝫ uictrix dat femina sola. Sic ultrix reliquis
dat genus omne scola. Cetera ūo huiusmodi ūba
lia sunt tantū fe ge. ut hec amatrix amatricis.
Monosillaba desinentia in duas consonantes.
sunt fe ge. ut ars artis. pars ꝑtis. ꝑter mons
pons. fons. dens. mars stirps pro trunco. que sunt
mas ge. Stirps uero ꝓ progenie ē fe ge. Stips sti
pis ꝓ obulo ē fe ge. ꝫ tūc non habet r. et preter
adiectiua ut sons et insons que sunt omnis geñ
Polisillaba desinentia in duas consonantes sunt
mas geñ. ut auceps aucupis. et forceps for
cipis. que ꝫ antiquos fuerūt eciam fe ge. De hijs
excipiunt̄ hiems et cohors cohortis q̄ sunt fe geñ
Et adiectiua ut concors et insipiens. que sunt oīs
generis. Bidens et serpens sunt generis incerti ul̄
cōmunis ut quidam uolūt. Et ꝑter conuenientia
utriqꝫ sexui. ut celebs celibis. et gentilia seu patria
ut arabs arabis. que sunt cōmunis generis. .lix.

De genitiuo tercie declinacionis.

Genitiuus tercie declinacōnis in is desinit cor̄. excepto
vno monosillabo. h uis huius uis. q̄uis alie om
nes declinacōnes prod̄ terminacōnem eiusdem ca
sus. Oportet ūo scire ꝙ in quibusdam pares habe
at gt̄ūs tercie declinacōnis suo nt̄ō sillabas. in qui
busdam vna. in alijs duabus sillabis vincat. Et
pares quidem hn̄t in nominibus in e desinentibꝫ
cor̄. ut h mare. huius maris. Et in quibusdaꝫ in
er ul̄ in es ul̄ in is tam cor̄ q̄ prod̄ exeuntibus
ut h pater huius patris. h ūres huius ūris. h se
des huius sedis. h collis huius collis. h auis. hu
ius auis. h uis huius uis. In alijs autē omnibus
eiusdem declinationis nominibus vna sillaba su
pat nt̄m̄ genitiūs. ut scema scematis. consul cōsu
lis. pecten pectinis. baccar baccaris. lis litis. apex.
apicis. Excipitur h caro huius carnis. in quo pa
res hn̄t sillabas gt̄ūs et nt̄ūs. et senex senis. supel
lex supellectil̄. in quo duabꝫ vincit sillabis geniti
uus nt̄m̄. Huiusmodi quoqꝫ nt̄m̄ quidam similez
genitō ꝓtulerūt. Et omnia que a capite composi
ta in ps desinūt. similiter hn̄t duabus sillabis su
pantem gt̄m̄. ut anceps ancipitis. biceps bicipitis
centiceps centicipitis. Que ueteres in es ꝓferentes
ꝫ regulā declinabant ancepes pitis. bicepes pitis
centicipes centicipitis sicut hospes hospitis sospes
sospitis. Iuniores uero gaudentes breuiloquio ꝑ cō
scisionem eam ꝓtulerūt. quod et in alijs dcōnibꝫ
fecisse inueniūtur. ut dic duc fac et fer. ꝓ dice et
duce et face et fere. Necnon eciam uc̄ōs in ius desi
nentiū ꝓpriorū ut ūgili pro ūgilie dn̄tes. De for
macōne autē et accentu gt̄ī tercie declinacōnis mul
ta utilia supra dixi in ij parte ubi egi de accentu
medie siue pn̄l̄ sillabe. Nota ꝙ gt̄ūs tercie declina
cōnis terminatur in is cor̄ ut dixi. licet figuratiue
aliqñ terminetur in i. Vñ usualiter dr̄. lex moy
si ꝓ moysis. Item inuenitur achilli pro achill̄. sic̄
ꝓbat ps in v li ubi agit de nominibus desinenti
bus in es prod̄. Et introducit istum ūsum ūgilij
in ꝑmo eneud̄. Troas reliquias danaū atqꝫ immi
tis achilli. Greca eciam quedaꝫ in i quedaꝫ in oi
quedam in os terminant gt̄m̄. et ꝑcipue ꝑ̄nomi
ca feminina. De datiuo tercie declinacōnis .lx.

Datiuus tercie declinacōnis nascitur a gt̄ō.
abiecta s et ꝓducta i. ut mare maris mari
Inueniūtur poete rarissime in grecis nomi
nibus que apud grecos in i cor̄ terminant supra
dictum casum. Ipsi quoqꝫ eū corripientes. Stacius
in ꝑmo achilleydos. Palladi litore celebrabat sci
dros honorem. De accusatiuo. .lxi.

Accusatiuus tercie declina fit. is gt̄ī modo in
em mō in im conūsa. ut huius solis. hunc
solem. huius tiberis. hūc tiberim. Nā scire
debes ꝙ acc̄ūs singularis tercie declinacōnis. qñqꝫ
desinit in em tantū. qñqꝫ in im tantū. qñqꝫ in em
et in im. Acc̄ūs desinens in em in masculino femi
nino et cōmuni genē formatur a genitō singula
ri. is in em. ut patris patrem. Quedam tamen gre
ca faciunt acc̄m̄ in em et in a. ut aerem ul̄ aera.
Item quedam greca desinentia in is hn̄tia pares
sillabas in nt̄ō et genitō casu singulari. faciunt ac
cusatiuū in im tantū. ut tigris tigrim. Ista nouem
nomina latina faciūt accusatiuum in em et in im
Et continent̄ in istis duobus ūsiculis. Est clauis
nauis puppis turris qꝫ securis. Vestis auis pellis
facit em facit im quoqꝫ febris. Ista qñqꝫ nomina
latina faciūt acc̄m̄ in im tantū. q̄ continent̄ in h
ūsiculo. Im tantū faciūt h quartū nomina casuꝫ
Vim burim tussim maguderim qꝫ sitim. Cetera la
tina nomina faciūt acc̄m̄ in em tantū. Scire eciaꝫ
debes ꝙ sicut dicit ps in vij li. ubi agit de accusa
tiuis tercie declinacōnis. nō ꝑt ab alio nt̄ō nisi in
is desinente in im acc̄ūs proferri. Et post pauca
subdit ps. In grecis autem frequenter inuenimus
autores tam in hac q̄ in alijs declinacōnibꝫ gre
cos pleuqꝫ ꝫuantes acc̄ōs. ut titana. sirena. toraca
lampada. pro titanem. sirenem. toracē. lampadem

q̄uis plantus hanc lampadem dixit. Tene inquit
hanc lampadem ymo ego hanc tenebo.

De uocatiuo terciae declinationis. lxij.

Vocatiuus in tercia
declinac̄ similis est n̄to suo. ħ cicero. ħ con
sul. O cicero. o consul. Inueniũtur tamen
greca que utim̄ grecũ ꝑuant. ut tibris o tibri. Pal
las o palla. Virgilius in xj. Que ego nō alio dig
ner te funē palla.

De ablatiuo 3e declinationis. lxiij.

Ablatiuus tercie declinacōnis in alijs per e
cor̄. in alijs p i prod. in alijs et p e et p i
profertur. Sex regule assignant̄ de nomi
nibus tercie declinacōnis facientibus ablatiuũ in i
tantũ. Prima hec ē in i faciũt ablatiuũ neutra q̄
in e cor̄ desinũt et sunt appellatiua. ut hoc mare
ab ħ mari. Et ē similis huiusmodi abltũs suo da
tiuo. huic mari. ab ħ mari. Vetustissimi tamē so
lebant huiusmodi nominũ ablatiuuꝫ eciam in e
proferre. Ouid in v fastoꝝ. Cur tibi ꝓ libitis clau
dũtur rete leones. rete ꝓ reti. Excipitur gausape.
quod facit ablatiuũ in e. Orac̄ in ij ꝯmonũ. hijs
ut sublatis puer alte tinctus acerua. Gausape pur
pureo mensam pterisit et alter. Vñ ꝑsius quasi in
e tantũ desinente sup̄ dicti nominis ablatō. Gau
sapa dixit pluralem non gausapia. Iam clamides
regũ iã lutea gausapa captis Antiquissimi tñ et ħ
gausapes et hec gausapa. et ħ gausape. et plurale
neutri. et ħ gausapa quasi a n̄tō ħ gausapũ ꝓtu
lisse inueniũtur. Vñ cassius ad metenacē. Gau
sapo purpureo salutaris. Seneca ouidiũ sequens.
gausapa si sumpsit gausapa sumpta ꝓbat. ꝓꝑa d̄
sinentia in e similem hñt n̄tm̄ ablatiuo. ħ p̄neste
ab hoc p̄neste. panicale ab hoc panicale. Virg̃ in
viij eneyd̄. Qualis erã cũ primaꝫ aciem preneste
sub ipsa. figurate enim ad urbem reddidit ipã. cũ
ꝓꝑum oppidi neutꝝ ē. ¶ Secũda regula hec ē qꝛ
illoꝝ ablatiũs in i terminatur neutroꝝ que in al
desinũt. ut ħ tribunal. ab ħ tribunali. hoc ceruical
ab ħ ceruicali. Si autē sunt mas ge faciũt in e. ut
ħ hanibal. ab ħ hanibale. ħ sal ab ħ sale. ¶ Terci
a regula ē. In i similiter faciunt ablatiuũ que in
ar desinũt neutra. et in obliquis casibus ꝓducũt
a pnl̄. ut hoc calcar calcaris a calcari. Lucar luca
ris a lucari. Si autem sunt mas ge faciũt in e tan
tũ. ut ħ cesar. ab hoc cesare. Item si sint neut̄ et
cor̄ a pnl̄. faciũt in e similiter. ut hoc nectar aris
ab hoc nectare. hoc iubar iubaris. ab hoc iubare
¶ Quarta regula est. Masculina ul̄ cōmunia in
er ul̄ in is desinentia si faciũt in e neutra abltm̄
in i efferũt. ut ħ pedester. ħ pedestris. hoc pedes
tre. ab hoc et ab hac et ab hoc pedestri. Saluber
salubris salubre. ab hoc et ab hac et ab ħ salubri
Virg̃ in pmo georg̃. Balantum qꝫ gregem fluuio
mersere salubri. ħ et ħ celer ul̄ celeris et ħ celere
ab hoc et ab hac et ab hoc celeri. Marcus Cato d̄
re militari satis celeri si sint tempe limus modissia
ac celer hasta uolans prumpit pectora ferro. Itē
ħ et ħ utilis et ħ utile. ab hoc et ab hac et ab hoc
utili. Sciendũ tamen. qꝫ si inueniantur ꝓꝑa appel
latiuis similia in i facientibus ablatiuũ illa per e
ꝓferũt eum. Iuuenalis ꝓꝑum. a iuuenale. Simili
ter marcialis a marciale. et sic de alijs ꝓꝑis nomi
nibus in is desinentibus consimilibus intelligas.
Si autē huiusmodi nomina similia adiectiuis sint
appellatiua faciũt in i tantum ablatiuũ. siue sint
adiectiua siue substantiua. ut cardinalis. ãnal̄. sco
laris. uitalis. iuuenalis. uitalis. uocalis. ꝛc̄. ¶ Quin
ta regula ē. Nomina greca seu latina facientia ac
cusatiuũ in im tantũ terminant ablatiuũ in i. ut
tiberim a tiberi. parim a pari. caribdim a caribdi
tigrim a tigri. tussim a tussi. vim a ui. Iuuenalis
in v. Sena dignum uera qꝫ caribdi. ¶ Sexta re
gula ē. Nomina mensiũ in is ul̄ in er desinentia.
faciũt ablatiuũ in i. ut quintilis a quitili. aprilis
ab aprili. september a septembri. octuber ab octu
bri. ul̄ october p o ꝯm quosdam. Iuuenal̄ in iij.
Psallere et vinũ toto nescire decembri. Pñt tamē
eciam et cōmunia esse. Vñ kalendas septembris
dicimus. Preterea simplex eorũ similiter inueni̇t
faciens ablatiuũ in i. imber ab imbri. Inuenitur
eciam et in e. Vñ thobias. fletus vnda rigat im
bre madente genas. Patria eciam in is. ut ianuē
sis. bononiensis. in i desinunt. ut ianuensis ianu
ensi. bononiensis bononiensi. ¶ Sed ꝯm hug̃ hu
iusmodi nomina patria ul̄ gentilia semp sunt ad
iectiua ħ et ħ parisiensis et ħ parisiense. licet sub
stantiuent̄ in masculino et feminino genē. ut ha
bes in dacus. et ꝑ hoc faciũt ablatiuũ in i tantũ
qꝛ neutꝝ eoꝝ in n̄tō desinit in e. et hoc teneas. Bi
pennis cōmunis generis est. Et habet eciaꝫ neutꝝ
in e. et ideo ablatiuum a bipenni facit.

Septem regule assignantur de ablatiuo tercie
declinationis desinente in e et in i. Prima ħ
est. Omnia cōmunia triũ generꝝ ut ħ et ħ et ħ fe
rox. par. uetus. audax. triplex artifex duplex sup
plex. inops. anceps. concors. felix. faciũt ablatiuũ
in e et in i. ut ferox feroce ul̄ feroci. ¶ Secunda
regula ē talis. Omnia pticipia triũ generꝝ cōmuni
a faciũt eciam ablatiuũ in e et in i. ut ħ et ħ et
ħ legens. abltō ab hoc et ab hac et ab hoc legen
te ul̄ legenti. ¶ Tercia regula ē. Omnia compati
ua faciunt in e et in i. ut ħ et ħ melior et ħ meli
us. abltō ab ħ et ab hac et ab ħ meliore ul̄ meli
ori. Excipitur senior. quod ē tantũ mas ge. et fa
cit tantũ in e. ut ħ senior ab ħ seniore. ¶ Quarta
regula ē. Omnia nomina facientia actm̄ in em et
in im faciũt ablatiuũ in e et in i. ut ħ clauis. ac
cusatiuo hanc clauem ul̄ clauim. abltō ab hac cla
ue ul̄ claui. Non tamen conũtitur regula. ñ enim
in e et in i desiñtia in abltō eē actm̄ hñt in em et
in im ut dicit ꝑs ¶ Quinta regula est. ũbalia desi
nentia in ix feminina que pñt esse cōmunia cuꝫ
neutris. ut uictrix et ultrix. vnde et ultricia et uic
tricia tam in e q̄ꝫ in i faciunt ablatiuũ. Lucanus
in pmo. Tollite iam pridem uictricia tollite signa
Item stacius in v theb̄. Vltricia grauis ũginibus
dare tela donans patri. Alia autem ũbalia in trix. q̄
non sunt cōmunis generis in abltō casu faciũt ab
latiuũ in e tantũ. ut ħ amatrix. ab hac amatrice
et sic de omnibus ũbalibus femininis in ix. excep
tis uictrix et ultrix. ¶ Sexta regula ē talis. In as
circũflexa gentilia ul̄ patria ut rauennas arpinas
tam in e q̄ꝫ in i faciũt ablatiuũ. ut ħ et ħ rauen
nas. abltō a rauēnate ul̄ rauennati. Et sunt apud
nos cōmunis generis. et carent neutro. Sed apud
antiquos dicebatur ħ et ħ arpinatis. et ħ arpina
te. Vnde adhuc declinacōnem et accentum pfecti
ꝑuamus. qꝛ uidelicet abltũs desinit in i. sicut arpi
natis et ħ arpinate faciebat. desinit nichilominus
in e. ꝑ usum sicut desinentia in as. ut pietas. Et cir
cumflectitur ultima. scꝫ as. sicut in integris circum
flectebatur eadem uocalis scꝫ a. que erat pnl̄. Vñ
dicit ꝑs in vij li. ubi agit de ablatiuo tercie decli

nacōnis desīnte in e et in I in fine. In as quoq̧ ē
cumflexa. que apud ueteres eciam in tis proferri
docuimus. tam in e q̄ in I finiūt ablatiuū. Vnde
h̄ et h̄ nr̄as nr̄ate ul' nr̄ati ſm hoc. ¶ Septima
regula ē. Polisillaba desinentia in uis ut auis nisi
crescant in genitō. ꝓpter puluis. Et desinentia in
ctis ut uectis. et in gnis ut ignis. ul' in guis ut an
guis. nisi crescant in genitō. ꝓpter sanguinis. Vel
in mnis ut amnis. et alia fere omnia quoꝝ extre
ma sillaba in is desinit a duabus incipiens conso
nantibus. ut postis. in e et in I faciūt ablatīn̄. fe
re dictum ē ꝓpter uestis. pestis. neptis. restis. fus
tis et hostis. et hn̄tia ſc an̄ is. ut piscis fascis que
faciunt ablatiuū in e tantū. Ista eciam nomina
ymber. memor. teres. uigil. ebes. faciūt ablatiuū
in e et in I. Alia uero omnia tercie declinationis
nomina in e cor̄ p ablatiuos desinūt. cū omnes a
lie terminacōnes ablatiui in omni declinacōne ꝓ
ducantur Ergo si qua ex hijs que debent in e per
ablatiuū proferri inueniamus p i prolata. autori
tati ascribimus. que sepe eciam dtīs pro ablatīs.
necnon eciam pro genitīs ē usa. Virg̊ in viij. Ad
uectum eneam classi uictos q̧ penates. ꝓ aduectū
classe. nisi dicamus hellenismo. i. more grecorum
hellenes enī quidam greci dn̄r usum esse poetaꝝ
Datō enim casui illi h̄ adiūgunt ūbum ſcꝫ aduec
tū. Dicūt enim. aduebo tibi. aduectum tibi. In gre
cis ē qn̄ inuenimus e producta sing̊. ablatīn̄ tam
p̄me q̄ tercie declinacōnis nominū. Qui mag̊ dati
uus ē grecus pro ablatō positus latino. Virg̊ in
p̄mo eneyd̄. Ipse vno graditur comitatus achate
Lucanus in vij. Signa q̧ ab eufrate cū crassis cap
ta seq̄ntis. De nominatiuo plurali. lxiiij.

Nominatiuus pluralis tercie declinacōnis fit
a genitō singulari. mutata ultima is in es
prod̄. in masculinis et femininis et cōmu
nibus. ut huius cardinis. hij cardines. huius ma
tris hee matres. huius uatis hee uates. Neutra ue
ro ex ablītō singulari faciūt ntīn̄ pluralem h̄ mō.
Si in i ul' tam in e q̄ in i exeat ablīūs. correpta
i et addita a facit ntīūs pluralis ut ab hoc mari h̄
maria. ab h̄ ceruicali hec ceruicalia. a pare ul' pari
paria. a felice felici felicia. Excipitur a uetere uel
ueteri. quod uetera et non ueteria facit. Necnō ab
hoc ludicri. quod ludicra et non ludicria facit. Si
militer excipiuntur compatiua. que ablatiuum.
tam in E quam in I terminant. que in ra non in
ria desinūt. Maiora enim et minora et plura dici
mus. q̄uis antiqui eciam pluria dixerūt. Vnd̄ cō
positū compluria. Terenc̄ in phor. Multa aduení
enti ut sit noua h̄ compluria. Cic̄o de signis. Imo
uero alia compluria. In quibusdam tamen codici
bus inuenitur complura. Gausape quoq̧ sicut su
pra diximus in ablatiuo tercie declinationis desi
nente in I et ablatiuꝫ in e facit. ab hoc gausape
et ntīūs pluralis in a desinit. Gausapa enim et nō
gausapia dicimus. Parsius. Iam clamides regiꝫ iā
lutea gausapa captis. lutea. i. rubicunda. Amplus
tre ibidem q̄uis facit ablatiuū amplustri. ntīn̄ ta
men pluralem non solū in a ſꝫ in ia terminat. Et
amplustra enim et amplustria antiqui protulisse
inueniuntur. Cicero in arato. Nauibus assumptis
fluitantia querē amplustra. Cesar in arato. fulgēt
argee stellis amplustria puppis. Alia uero neutra
que in e terminant ablatiuū. mutata e in a faciūt
ntīn̄ pluralem. ut ab hoc numine numina. et a tē
pore tempa. De genitiuo plurali. .lxiiij.

Genitiuus pluralis tercie declinacōnis nasci
tur ab ablītō singulari h̄ mō. Cum ablīūs
in I uel in e et in I desinit. cor̄ I assumit
vm. a sedili hoꝝ sediliū. ab equestri equestriū. ab
utili utiliū. a sapiente uel sapienti sapientiū. Mul
ta tam̄ p sincopam solent proferri. ut sapientū ꝓ
sapientiū. merentū pro merentiū. celestum pro ce
lestiū. Virg̊ in viij. Celestum uis magna iubet
¶ Sciendū tamen q̄ rarissime hec que solā I faci
unt ablatīn̄ sincopam paciunt̄. I p gtīn̄ pluraleꝫ
Inuenitur tamen maꝝ ꝓ mariū. qui tamē in ra
ro usu est. genitiuus apud neniū. in carmine belli
punici. senex fretus pietate dn̄i allocutus summi
dei regis fratrem neptunū regnatorem maꝝ. pro
mariū. Compatiua quoq̧ que inueniunt̄ tam in
e q̄ in I excūtia p ablīn̄ carent I pnl' in genitō
plurali. ut maiore ul' maiori hoꝝ maioꝝ. Plus ta
men pluriū facit. Memor eciam uigil supplex ar
tifex q̄uis ablīn̄ faciant in e et in I. faciūt tamē
gtīn̄ pluralem in vm. et non in iū. ut memorum
uigilū suppliciū et artificū. Puto tamen hoc eciam
ab oratoribus dr̄ntie causa sic ꝓferri p sincopā q̧
supplicium et artificium neutra singularia inueni
unt̄. Vetera insup ludicra et amplustra faciūt in
ū. ueteꝝ. ludicꝝ amplustꝝ. h̄ et h̄ parens quando
ē nomen duū est generꝝ. et genitiuū pluraleꝫ abs
q̧ I facit pleꝝq̧. hoꝝ parentū. Virg̊ in ij eneyd̄.
Decora alta parentū. Q autem pntium non irrō
nabiliter dr̄. ostēdit eciam actīūs pluralis in is ec̄
termians. qui ꝓprius ē in iū terminantis gtī. Teren
cius. Quod uolo aut peto parentis mons ut com
monstres michi. In e uero solam finientia ablīn̄
si ntīūs in duas terminatur consonantes. mutant
e in i breuē et assumūt vm. ut h̄ mars a marte. ho
ꝝ martiū. h̄ frons a fronte haꝝ frontiū. h̄ ars ab
arte haꝝ artiū. Rarissime autem et hec supradcā
sicut illa que in I solā terminant ablatīn̄. p sinco
pam I ꝓferunt genitiuū pluralem. Excipiunt̄ ea
que desinunt in ms ul' ps. que si non sunt a capi
te composita e ablīī in vm conūtunt et faciunt
genitiuꝫ pluralem. ut h̄ hiems ab hieme hiemū
princeps a principe pn̄cipū. municeps a municipe
municipū. forceps a forcipe forcipum. manceps a
mancipe mancipiū. A capite enim composita. et
duabus sillabis abundant in genitō. et triuꝫ sunt
generꝝ cōmunia. Itaq̧ et ablīn̄ tam in e q̄ in i et
gtīn̄ pluralem rōnabiliter in iū terminant. ut hic
et h̄ et h̄ triceps a tricipite ul' cipiti tricipitiū. Nisi
sincopa fiat. Preceps tamen p̄cipitū usualiter facit
¶ Et sciendum q̄ consors et cohors faciūt cōsor
tū et cohortū ſm cōmunē usum. Illa quoq̧ que
pares hn̄t sillabas tam in genitō q̄ in nominati
uo mutant E in I et assumunt vm. ut hic collis
huius collis ab hoc colle horuꝫ colliū. h̄ edes. hu
ius edis ab hac ede edium. h̄ cedes a cede cediuꝫ
nisi hec quoq̧ p sincopam I proferant̄. freq̄ntius
tamen in es terminata absq̧ I inueniunt̄. ut ua
tū pro uatiū. Virg̊ in iiij eney. Multa q̧ ꝓpterea
uatū predcā prioꝝ. Cicero. Vestraꝝ sedū templo
rum q̧ causa. Excipiunt̄ iuuenis a iuuene iuuenū
canis a cane canum. panis a pane panuꝫ. Carent
enim I pnl' semp. Vn̄ u̇sus. Is par p̄stat iū iuue
nis canis excipe panis. In as quoq̧ latina mutāt
e ablatiui in I et assumūt vm. a ciuitate ciuitati
um. a ꝓbitate probitatū. In hijs tamen freq̄nter

pmo semp apud modnos solet fieri conscisio i in genitō plurali. a ciuitate ciuitatū. a probitate probitatū. Similiter desinentia in is longaꝫ mutant e ablatiui in I et assumūt vm. et faciūt genitiuuꝫ pluralem. ut quiris a quirite hoꝝ quiritiū. lis a lite litiū. samnis a samnite samnitiū. dis a dite ditium. Sed hec qnqꝫ pferunt p sincopam. ut quirite quiritū. ¶ Nomina semp pluralia que in es desinūt. i. que ex se non hnt singularia. gtm in iū. faciunt. ut hee uires haꝝ uiriū. hij penates hoꝝ penatiū. hij quinquatres hoꝝ quinquatriū. hij et hee et h tres. hoꝝ et haꝝ et hoꝝ triū. penatū tn sepius p sincopam pfertur. Cetera uo omnia ablatiuum in e solam terminantia. mutant eam in vm et faciunt gtm pluralem. ut a poemate poematū. a duce ducū. ab alite alitū. Nam alituū per interpōnem addita u protulit virg in viij. Alituum pecudū qꝫ genus sopor altus habebat. A boue quoqꝫ bouū debet fieri. Sed hoc nomen notandum ē. in quo u consonantē assumūt obliqui casus singulares hiatus causa. abijciunt autē u qn plurales sunt. Virg in iij. Leta boum passim campis armenta uidemus. Dtūs autem et abltūs eius nominis p sincopam semp medie pfertur sillabe bobus pro bouibus. Ntūs uero pluralis et actūs et utūs qui similes sunt raro abijciūt u loco consonantis positam. Excipiunt a magistris ista cor cordis cordium. caro carnis carne carniū. lar lare larium. nox nocte noctium. nix niue niuiū. os osse ossium. uter utre utrium. uenter uentre uentrium Nam omnia ista faciunt genitiuū pluralem in iū.

De datiuo et abltō plurali tercie declinacōnis. lxvj.

Datiuus et ablatiuus pluralis tercie declinationis nascitur a singulari genitō interiecta bus. ut huius hominis. hijs et ab hijs hominibus. toreuma toreumatis hijs et ab hijs toreumatibus. In huiusmodi tamen nominibus .i. neutris a finitis que sunt greca freqnter inuenimus antiquos datiuū et ablatiuū plurales in is prod proferentes contra regulam tercie declinacōnis. quam suant in ceteris casibus supradcōꝝ nominū. ut cicero frequenter in urinis toreumatis dicit et peripetasmatis et emblematis in li de signis Nunc de peripetasmatis quemadmoduꝫ te expedias non habes in eodem scapia cum emblematis. Idem ad heremum quarto. De orōnibus aut poematis. q̈uis neutro genē h ubiqꝫ profert. Si eniꝫ sicut plantus et alij uetustissimi feminino genere hec ptulisset. pares sillabas omni casui seruasset absqꝫ genitō plurali sm anologiam pme declinacōnis. Est ergo magis apud ciceronem et eos qui similiter in huius proferūt etherodito n. i. diuersiclinū. quia uidelicet in singulari nūo sunt tercie declinacōnis. ſꝫ in plurali secūde. uel pnt declinari h peripetasmatū ti. hoc emblematum. ut dic celsus. Excipitur bobus ut dixi euphonie causa. p bouibus. Est enim gtūs singularis bouis. Et inde bobus prod pmam. ſꝫ alijs casibus eam cor. Ouidius e. Non pfecturis litora bobus arat. Virg in buc. Ille meos errare boues ut cnis et ipsum. Et h ut recuperet in tempibus qd amisit in sillabis

De accusatiuo plurali 3e declinacōis. lxvij.

Accusatiuus pluralis tercie declinacōnis similis ē pprie ntō sicut et utūs. In illis uero q genitiuū pluralem in vm finiūt pleꝝqꝫ per es longam profertur accūs. ut hij latrones latronum. hos latrones. o latrones. Inueniunt tamen quedam is solam prod terminantia accm pluraleꝫ. que eciam in ntō singulari similiter in is desinunt. ut h sardis. has sardis. h sirtis has sirtis. Sic ergo faciunt accm pluralem nomina tercie declinacōnis. facientia genitiuū in vm. Quedam eciam greca faciunt accusatiuū pluralē in es et in as. ut pixides ul pixidas. Ouid. Pixidas inuenies et reꝝ mille figuras. Crater crateris crateras ul crateres. Virgilius in viij eneyd. Indulgent vino et uertunt crateras alienos. et priamis pamidis pamides ul priamidas. uide in crater in suo loco. Quoꝝ autem in iū terminantiū genitiuū freqntius in is. et quoꝝ rarius exeat in es accūs. ut potero breuiter colligam. Omniū que tam ntm q genitiuū singularis nūi similem hnt. eorū accūs pluralis raro in es frequenter in is solet terminari. apud antiquos intelligas. Apud autē modnos sepius in es. ut pinguis. dulcis. nauis. hic et h omnis. huius omnis hos et has omnis ul omnes. Salustius in catilinario. Omnes homines qui sese student ceteris animalibus. Terenc. Omnis nos gaudere oportet. Virg in v eneyd. Quoqꝫ magis fessas optem dimittere nauis. Similiter in is et in es faciūt accusatiuuꝫ in es desinentia semp pluralia. ut hij manes hoꝝ maniū. hos manes ul manis. tres trium hos et has tres ul tris. uires tamen facit tantum in es. In er quoqꝫ desinentia que in I terminant. ablatiuū faciūt accusatiuū pluralem in is et in es ut acer ab acri. hos acres ul acris. Similiter saluber ul salubris a salubri. salubres ul salubris. Imber ab imbri hos imbres ul imbris. h december h decembri. hos decembres ul decembris. Oracius in pmo epy. Me quater undenos sciat impleuisse decembris. Silr faciunt accm in os et in is et in ns ul in rs terminantia. ut h fons huius fontis. hos fontes ul fontis. hic et h iners. hos et has inertes ul inertis. hec pars has ptes ul has ptis Virg in ij georg. Aggredior sanctos ausus recludē fontis. uirgilius in vj. Hic locus ē ptis ubi seuia findit in ambas. Alia autem q̈uis genitiuū pluralem in vm desinentia raro inuenies et in paucis in is terminantia accm. Nam desinentia in as in ntō licet genitiuū pluralem in iū faciunt sm anologiam. tn in es accusatiuū pluralem pferunt tantum. vnd ciuitas ciuitatiū has ciuitates fere ubiqꝫ legimus In x terminantia triū geneꝝ cōmunia quāuis in paucissimis genitiuū pluralem absqꝫ I pnl profe rant. Difficile enim inuenies audaciū pro audaciū ul feliciū pro felicium. Supplicium enim mag dnie causa profertur. ne si suppliciū dicas aliud sigficare uidearis. Quō artificuꝫ p artificium. et iudiciū pro iudicium. tamen accm pleꝝqꝫ p es pferūt raro p is. Virg in iiij georg. Deīn tenacis suspendit ceras. Plus plurium quod solum in us terminans in ium habuit genitiuū pluralem. tam in es q in is finit accm. Orac in pmo epy. Est tibi sol tepidus pluris admoueris auras. Similiter cōpluris. Item lis haꝝ litium has lites ul litis. Cicero in frumentaria. Sedasti eciam litis illoꝝ ¶ Et scias q ut dicit ps. pprīū est genitiui terminantis in iū. facere accm pluralem in is et in es. ut dixi supra ubi egi de gtō plurali tercie declinacōnis. Et intelligas pprium quod vni soli cōuenit ſꝫ non omni. q uidelicet sola nomina tercie declinationis que faciunt gtm pluralem in iū. faciunt accm pluraleꝫ in

is et in es. Vñ patet ꝙ panis canis iuuenis. licet
ntūs et gtūs singularis desinat in is. et pares ha
beat sillabas in nominatiuo et genitō tamen qꝛ
genitūs pluralis eoꝝ non desinit in ium ſꝫ in vm
facit tantuꝫ acc̄m pluralem in es. non in is. Non
tamen omnia que faciunt gt̄m pluralem in ium
faciunt acc̄m pluralem in is. quia desinentia in as
ul' in x. ut ciuitas et audax. licet faciant in iū ciui
tatiū et audaciuꝫ. non tamen faciunt acc̄m plura
lem in is. ſꝫ tantū in es. maxime apud modernos
ut has ciuitates. hos et has audaces. ut per dcā
patuit. De casibus quarte declinationis. lxviij.

Quarta declinatio terminationes habet in
ntō duas. in us correptaꝫ et in u prod. In
us masculinoꝝ et femininoꝝ tantūmō la
tinoꝝ. ut hꝫ senatus huius senatus. hꝫ manus huius
manus. In u neutroruꝫ que omnia indeclinabilia
sunt in singulari nūo. ut hoc genu huius genu. hꝫ
cornu. huius cornu. hꝫ ueru huius ueru. Duas ha
bet uero literas terminales. scilicet s et u.

Genitiuus quarte declinacōnis ē simil' suo no
minatiuo. et desinit in us productaꝫ ul' in u
ut manus uisus cornu.

Datiuus quarte declinacōnis fit a genitiuo ab
iecta s et addita i ſꝫ cor' pnl' ut huic senatui
Accusatiuus quarte declinationis fit ¶ manui.
a ntō. mutata s in m. ut hꝫ senatus hūc sena
tum. hec manus hanc manum.

Vocatiuus similis ē ntō. hꝫ senatus O senatus
Ablatiuus singularis a genitō fit. abiecta s. ꝓ
ducitur enim u. sicut in genitō. ut huius ma
Nominatiuus et accūs ¶ nus ab hac manu
et utūs plurales in hac declinacōne similes
sunt genitō singulari. ut huius senatus hij
et hos et o senatus. hee ydus. haꝝ yduū. semper
Datiūs plural' a ntō fit singulari. ab ¶ plurale.
iecta s et assumpta vm. Corripitur enim in
utraqꝫ sillaba quō et in ntō. hꝫ manus haꝝ manu
um. Et oportet scire ꝙ in hac declinacōne omnes
casus pares hn̄t sillabas ntō singulari. excepto da
tiuo singulari. et genitō dtō et ablatiuo pluralibꝫ
qui vna sillaba superant.

Datiuus et abltūs pluralis quarte declinacōnis
fit a ntō singulari. mutata u in i et interpō
sita bu. ut hꝫ manus hijs et ab hijs manibꝫ. Que
dam tamen ꝟuant u ul' causa dr̄ntie ul' solo usu.
que continent' in hijs u̇sibus. Est specus et ꝑtus
portus lacus et tribus artus. Arcus acus ficus q̄r
cus specu qꝫ ueru qꝫ. Quedam autē ex hijs faciūt
in ubus causa dr̄ntie. ut arcus arcubus. partus par
tubus. artus artubus. Arcibus enim et ꝑtibus et
artibus ab arce ꝑte ars artis ab arte nascūtur que
sunt tercie declinacōnis. cuius dtūs et abltūs plu
rales pnl' aliam nisi i cor' habere non pn̄t. Vnde
excipitur hijs et ab hijs bobus. in quo penl' pro
ducatur. Alia uero ꝟuant u in pnl' solo usu. nulla
causa dr̄ntie cogente. ¶ Neutroꝝ uero singularia
in u desinentia indeclinabilia assumūt a et faciūt
nt̄m accusatiuum et ut̄m plurales. ut genu genua
Gtūs uero dtūs et abltūs ad similitudinē fit taꝫ
mas ꝙ fe. ut cornuū gtūs. hijs et ab hijs cornibꝫ
¶ Et scias ꝙ in hac declinacōne us cor' in ntō et uo
catiuo singulari. ſꝫ in alijs casibus sicut in gtō sin
gulari. ut huius uisus. et in ntō et accusatiuo et uo
catiuo pluralibus. ut hij hos et o uisus ꝓducitur
De casibus quinte declinationis. lxix.

Quinta declinatio terminacōnem habet ntī
vnam. es prod. Et vnam lr̄am terminaleꝫ
scꝫ s. Et sunt omnia fe ge et latina. Excipit' vnū.
quod ē dies. Quod in singulari nūo tam mas ꝙ
fe ge inuenit' In plurali uero semꝑ mas inuenit'.
hij dies. sicut eciam ab eo compositū semꝑ mas ē
hꝫ meridies. Causam huius dixi supra in capitulo
de genere quasi in principio.

Genitiuus et datūs eiusdem declinacōnis simi
les sunt. fit enim extrema s ntī abiecta et as
sumpta i. ut hꝫ dies huius diei. hꝫ fides huius fidei
et ꝟuant productōnem ntī si i habeant pnl'. ut a
cies aciei. Si autē consonantē habeant an̄ es. cor'
e tam in genitō ꝙ in datō. ut hꝫ fides huius fidei
hec plebes huius plebei huic plebei.

Accusatiuus a ntō fit s in m mutata. et neces
sario cor' e. Nunꝙ enim an̄ m terminalē lon
ga inuenitur uocalis. ut hunc meridiem.

Vocatūs similis ē ntō. hꝫ meridies. o meridies

Ablatiuus quoqꝫ fit a ntō abiecta s. hꝫ meridi
es ab hꝫ meridie. Inueniūtur tamen huiusce
modi ablatiuo ueteres eciam pro genitō usi. ut u̇
gilius in iiij georḡ. Libra die somni qꝫ pares ubi
fecerit horas. die posuit ꝓ diei. Et producitur e.

Nominatiuus et accusatiuus et uocatūs plu
rales similes sunt nominatiuo singulari. ut
hec res. hee et has et o res.

Genitiuus pluralis addita ablatō singulari rū
fit. ab hac re. harum rerum.

Datiuus quoqꝫ et abltūs pluralis ab ablatiuo
fiūt singulari. adiecta bus. ut ab hac re. hijs
et ab hijs rebus. Et nota ꝙ nomina quinte de
clinacōnis non sunt in usu in genitō dtō et abltō
pluralibus. ꝑter ista septem que in hijs u̇sibus cō
tinentur. Nomina sunt quinte que dant pluralia
septē. Est res atqꝫ dies acies facies speciesqꝫ. Hijs
quoqꝫ maneries addatur materies qꝫ. Inueniunt'
eciam quedam alia nomina quinte declinacōnis
aliqn̄ in p̄dictis casibus apud ueteres. Vnde in ij
machꝫ c vij. Noli frustra extolli uanis speciebus.
¶ Hic p̄t queri quare nullū nomen neutꝝ inue
niatur in quinta declinacōne. nec eciam aliquod
adiectiuū. ſꝫ hꝫ sup̄ in c de declinacōne solutum est
Explicit tractatus de nomine. Incipit tracta-
tus de uerbo. lxx.

Verbum ē pars
orōnis cum temꝑibus et modis sine
casu agendi ul' patiendi sig̃ficatiuū. sic̄
dicit ꝑs in viij li. Verbo accidūt viij
scꝫ genus. tempus. modus species. fi
gura. coniugatio et ꝑsona. cū numero ꝙ quedam
u̇ba non proferūtur naturali usu impediente.
Sciendū autē quedaꝫ u̇ba inueniri defectiua quo
rūdam supradcōꝝ accidentiū. et hoc ul' nature ne
cessitate fieri ul' fortune casu. ergo necessitas natu
re biptita est in significacōne et in cōmoditate. i.
in consonantia elementoꝝ. Sūt enim quedam nō
solum in u̇bis. ſꝫ eciam in alijs ꝑtibus orōnis. q̄
significacōnis causa dici nō debent. ut si uelimus
dicere masculinū ab eo quod ē nupta nuptus. ul'
a puerpera puerperus. Oppugnat ipsa reꝝ natura
ꝓpter significacōnem que solum accidit feminis.
nisi figura ul' autoritas intercedat. figura ut si di
cam bonus animus uxoris michi nuptus est. ꝓp
ter bonū hn̄s animuꝫ uxor michi nupta est. Au
toritas ut plautus in cassina. licet inquit agat sci
re nouū nuptū ꝓ maritū. Necnon in pronōibus

ꝑmitiuis que sunt tercie ꝑsone. si uelimus ꝓferre
utm̄ casum qui non p̄t accidere nisi secūde ꝑsone
hec eadem naturalis necessitas uetat. Incōmodi
tate uero seu inconsonantia deficiūt quedam. vt
si uolumus ab eo quod ē cursor et risor femini
na facere ẜm anologiam mutacōne or in rix. ab
sonuꝫ fit et incongruū nature lr̄aꝝ. Vn̄ cicero uo
lens ab eo quod ē expulsor ꝓferre femininum.
mutauit s in t et expultrix dixit. tustulanoꝝ v
O uite philosophia .i. dux. o ūtutis indagatrix ex
pultrix qꝫ uicioꝝ. In eodem. Regie ūgines que ut
tonstricule tondebant barbam. ab eo quod ē ton
sor tonstrix femininum fecit addita t. et ex eo di
minutiuū ut tonstricula. quō a nutritor nutrix nu
tricula. et ea p naturam. ¶ Per fortunā quoqꝫ du
obus modis ꝓhibemur quedam proferre. uel qꝛ
inusitata sunt. uľ qꝛ incontinua et turpia uľ aspe
ra prolata uidenť esse. Inusitata sunt quibus nō
inueniūtur usi autores q̄ꝛ pro porcōne potestateꝫ
faciente dicendi. ut prex. dicor. for. dor. positiuum
faris debet esse for. passiuū do debet esse dor. Ea e
niꝫ q̄uis rōne regule bene dicantur tamen qꝛ in
usu autoꝝ non inueniūtur recusamus dicere. In
continua uero uľ turpia uľ aspera prolata esse ui
dentur metuturus uľ metuiturus. Nutritrix quod
q̄uis ẜm anologiam debuisset dici. In tor enī ter
minata masculina que ex ūbis nascunť mutant
or in rix et faciūt feminina. ut doctor doctrix. uic
trix a uictor. Cum ergo masculinū sit nutritor ex
eo ẜ anologiam nascebatur nutritrix. Euphonie
tamē causa concisio facta ē medie sillabe. sicut bo
bus ꝓ bouibus. Necnon eciam in contextu diūsa
rū dcōnū. h̄ solet fieri. ut cū nobis turpe ē dicere
itaqꝫ nobiscum ꝓposteꝝ profertur Vnus ergo ex
hijs pleuqꝫ quatuor modis inuenitur qui facť tā
ūba q̄ꝛ alias ꝑtes orōnis esse defectiuas. ¶ Dz̄ntie
quoqꝫ causa multa solent uľ taceri uľ contť regu
lam ꝓferri. ut fas genitiuū non habet. Nam si fa
cis siue fasis dicamus aliud p̄t significare. Cōiunx
cōiungis ẜm anologiam debuit ꝓferri. ꝭ ne ūbū
putetur absqꝫ n profertur cōiugis Venus ueneris
cū omnia in us corť ꝓpria secūde sint declinacōnis
solum h̄ tercie inuenitur. ne si ueni dicamus ūbū
esse putetur. Et far farris solum in er desinens ge
minauit r. ne si faris dicamus aliud monstret. Si
militer repugnantibus regulis solent quedam tace
ri ut ador. gtūs in usu frequenti non inuenitur. qꝛ
due contrarie pugnant in eo regule. Cum eniꝫ sit
neutꝝ debet pnľ o genitiui corripi. ut equor oris
ꝭ cū habeat ūbum adoro pnľ producens debꝫ ꝓ
duci. Vnde et deriuatiuū eius adorea o prod̄. cuꝫ
marmorea. equorea o corripiant. Ergo repugnan
tibus regulis mansit ador in frequenti usu indecli
nabile. In ūbis quoqꝫ cū omnia in eo desinentia
secunde cōiugacōnis in ui faciant p̄teritū ꝑfectuꝫ
ut teneo tenui. dz̄ñe causa maneo mansi facit. ne
manui dtūs manus puteť. Et neo neui. ne si nui
diceremus a nuo esse uideretur. audeo ausus sum
quia hausi ab haurio fit. q̄uis huic aspiretur. fac
dic duc fer magis placuit ꝑ apocopam proferri.
dz̄ntie causa. ne si face. duce. dice. fere. diceremus a
liud significare uideremur. q̄uis h̄ non in consimi
libus omnibus uľ vniuocis soleat fieri

G Enera ūboꝝ *De gñibus uerboꝝ. lxxi.*
sunt septem actiuū. passiuū. neutꝝ. neutro
passiuū. neutripassiuum. cōmune et depo
nens. Actiui generis dr̄ illud ūbum quod desinit
in o et p̄t facere transitionem ad aliquod rōnale
animal. Vnde posset fieri confūsa locucō in prima
uľ secūda ꝑsona ꝑ assumpcōm r. Passiui generis
est ūbum quod in or desinens descendit ab actō
ꝑ adieccōnem r. Neutri generis ē illud ūbū quod
in o desinens non p̄t facere transicōneꝫ ad aliqd̄
animal rōnale vn̄ possit fieri confūsa locucō in ꝑ
ma uľ secūda ꝑsona ꝑ assumpcōnem r. In tercia
autem ꝑsona sepe passiuū solꝫ inueniri. ꝭ ad mu
ta uľ carentia anima ꝑtinens. Dicimus enim con
ditur olus. aratur terra. inseriť arbos. curriť spa
ciū. Quis enim dicat aror inseror nisi poetica con
firmacō .i. ꝓsopopeya inducatur. ergo ꝓprie illa
pn̄t habere ꝑmam et secundā ꝑsonā passiuoꝝ in
quibus et fateri pn̄t eedem persone. quod in se fit
ut ē amo te. consequitur ut ille ad quem dixi. cō
fitendo id qd̄ a me audiuit dicat amor a te. Que
daꝫ tamen sunt absoluta. ut ditesco. iuuo. ferueo
sedeo. que non egent casu ad complendam senten
tiam. vn̄ passiuis quoqꝫ carent. Neutropassiui ge
neris ē illud ūbū quod in p̄teritis ꝑfectis et plus
q̄ꝛ perfectis et in hijs que formantur ab eis reti
net lr̄aturam passiuoꝝ. In ceteris uero neutroꝝ. et
sunt quinqꝫ. Vnde ūsus Quinqꝫ puer numero neu
tropassiua tibi do. Gaudeo cuꝫ fio soleo simul au
deo fido. Neutripassiui generis ē illud ūbuꝫ quod
habet lr̄aturam neutroꝝ et significacōm passiuoꝝ
et signant passionem aliūde illatam. et sunt qua
tuor. que continentur in hoc ūsu. Exulo uapulo
ueneo nubo quatuor ista. Sensum passiui sub ue
ce gerūt aliena. uide in exulo. Cōmune ē illud uer
bum quod in passiua lr̄atura utramqꝫ retinet sig
nificacōnem. scꝫ actiuam et passiuam. ut criminor
te. criminor a te. tamen in vnica prolatione non
p̄t habere utramqꝫ construccōm. Vnde incongrue
dr̄ criminor te et a te. Verba autem cōmunia ẜm
modnos sunt ista que in hijs ūsibus continentur
Largior experior ueneror moror osculor hortor.
Criminor amplector tibi sunt cōmunia lcōr. Hoc
eciam ūbum interꝑtor in cōmuni usu in utrqꝫ sig
nificacōne inuenitur. Et ut dicit ꝑs in xj li. ūbis
plurimis que nūc in usu deponentia sunt ueteres
sicut cōmunibus usi sunt. Deponens ūbuꝫ ē illud
quod in passiua lr̄atura retinꝫ tantū significacōm
actiuam ut loquor. *De tempe uerboꝝ . lxxij.*

T Empus accidit ūbo ad diūsi actus signifi
cacōm ūboꝝ regula accōmodatū. ¶ Tria
sunt tempa. pn̄s. p̄teritū et futuꝝ. Sed p̄
teritū rursus diuiditur in tria. in p̄terituꝫ imꝑfec
tum. p̄teritum ꝑfectū. p̄teritū plus q̄ꝛ ꝑfectum. et
iure p̄teritū in tres dz̄ntias ꝑtimur. Nichil enim
certius ad noticiam nr̄am p̄t uenire q̄ꝛ gesta ꝑ di
ūsum tempis spaciū p̄teriti. facile eniꝫ dinoscitur
utꝝ multo ante an nuꝑ sint facta. an ceperint q̄
dem necdum tamen sunt ꝑfecta. Itaqꝫ qd̄ accidit
ipsis rebus quas agimus nomen ipsi tempi impo
nimus p̄teritum imꝑfectum nominantes. in quo
res aliqua cepit geri. necdum tn̄ ē ꝑfecta. Preteritū
uero ꝑfectum ē in quo res ꝑfecta monstrať. Pre
teritū plus q̄ꝛ ꝑfectum in quo iam pridem ꝑfecta
esse res ondr̄itur. Instans autē indiuiduū ē. quod
uix stare p̄t. Vn̄ merito a quibusdam instans im
ꝑfectum nominatur. Nisi enim sit imꝑfectum in
eo adhuc esse actus intelligi non p̄t. futuꝝ quoqꝫ
cū incertū sit et infinitū. ut utꝝ paulo post an mľ

to erit. non potuit discretis quibusdā finibȝ decli
nacōnis uti. itaqȝ vna uoce contētū fuit

De modis ūboꝝ. lxxiij.

MOdi ūboꝝ sunt quinqȝ. indicatiuus. impa
tiuus. optatiuus. subiūctiuus. infinitūs. Et
indicatiuus quidem modus omnia habet
tempa diuisa. quippe eo mō omnia que egimus uł
agimus uł acturi sumus absqȝ ullo impedimento
indicamus. Impatiuus ūo pn̄s et futuꝝ naturali
quadam necessitate uidetur posse accipē. ea enim
imperamus que uł statim in pn̄ti uolumus fieri
sine aliqua dilacōne uł in futuro. Optatiuus autē
q̄uis quoqȝ ipse uideatur ad futuꝝ pertinere. Ea
enim optamus que uolumus nobis uł in pn̄s uł
in futuꝝ dari. tamen eciam habet p̄teritū tempus
qꝛ euenit sepe de absentibus et ignotis rebus p̄ca
ri ut facta nobis possint in noticiam uenire. ut si
filio meo rome in pristiano legente optans dicā.
utinam rome filius meus legissȝ autores propter
quos nūc ibi moratur. Possumus tamen nūc uti
materia. ondentes que optamus non euenisse. ut
utinā non iuissem ad talem locū. In hoc aūt mō
et infinito tempa coniūcta hn̄t latini. pn̄s cum p̄
terito impfecto. et p̄teritū pfectum cū plus q̄ per
fecto. ad ymitacōnem grecoꝝ. Subiūctiuus cū
apud grecos coniuncta habeat tempa. apud nos
diuisa habȝ omnia quō indicatiuus. Infinitūs
modus coniūcta habet tempa quō optatiuus. pre
sens et p̄teritū impfectum. pfectuȝ et plus q̄ pfec
tū quō apud grecos. Cum dicimus enim legē sig
namus rem impfectam. que ad pn̄s uł ad p̄teritū
impfectuȝ attinet. Cum ūo legisse dicimus rem p
fectam que sua ē tam p̄teriti pfecti q̄ plus q̄ per
fecti. Nota autē q̄ vim nominis rei ipsius ha
bet ūbum infinitū. Vn̄ quidam nomen ūbi hoc
esse dicebant. Dico enim bonum ē legere. ac si di
cam bona est lcō. Itaqȝ omnis modus finitus p̄t
p hunc interp̄tari. ut si dicam lego. quid indicaui
legere me. Lege. quid impaui. legere te. Vtinaȝ le
gerem. quid optaui. legere me. Cum legam uenio
quid iūxi. pus legere post uenire. Modi autem
sunt diuse inclinacōnes animi uarios eius effcūs
demonstrantes. Amō de formatione p̄teriti pfecti
uideamus.

Regule gn̄ales de p̄teritis pfectis. lxxiiij.

PReteriti pfecti multiplices et uarie sunt re
gule. Itaqȝ cōmodū putauimus pmo que
in eo sunt generalia dicere. Postea ūo per
singulas sillabas tractare de eo. Omne ergo p̄te
ritū pfectū pmam psonā in i terminat. ut dicit
ps in ix li. ut amaui. Et assumpta sti facit secun
dam. ut amauisti. T uero assumpta et correpta i
terciam. ut amauit. Mus ūo assumta facit pmā
pluralem. ut amauimus. I tamen pnł cor̄. Secun
da pluralis a secunda sing̃ fit addita s amauistis
Tercia autē ex pma sing̃ nascitur. I finali conuer
sa in s prod̄ et addita runt uł re. ut amauerunt.
uł amauere. cōpererunt uł compere. Et nascit̄ ħ
quidem tempus a pn̄ti. et uł pares cū eo habȝ sil
labas. ut iuuo iuui. uł minuit̄ vna sillaba. ut fa
cio feci. uł uincit vna sillaba. oro oraui. curro cu
curri. Item omne p̄teritū bissillabū prod̄ pmā
ut emi. p̄ter quedam de quibus dixi sup̄ in ij pte
ubi posui regulas ad cognoscendū accentū prime
sillabe. Item sicut dicit ps in ix libro. ubi agit
de ūbis secūde coniug̃ a. Obfuandū ē in omnibȝ
ūbis. q̄ si minuat pn̄tis sillabas p̄terituȝ necessa
rio pmam prod̄ in p̄terito. siue prod̄ siue correp
ta sit in pn̄ti. nisi sincopam patiatur. ut cieo ciui.
et p sincopā cij. rideo risi. moueo moui. Ergo lan
gueo langui. et liqueo liqui pares hn̄t in p̄terito
et in pn̄ti sillabas. Corripiūt enim pnł p̄teriti. rep
peri a reperui apocopam patitur. Scias eciam
q̄ forme generales p̄teriti pfecti sunt octo. scȝ in
ui sillabam. in ij. uł in ui diuisas. in xi. et si. et in
i uocalem consonante anc̄edente. que in pn̄ti tem
pore an̄ o uł eo uł io inuenit̄ Et que in pn̄cipio
geminant consonantē et que in fine. Et in ui silla
bam quatuor sunt ūba que t̄minant p̄terituȝ Pri
me. ut amo amas amaui. Secūde. ut fleo fles fleui
Tercie. ut cupio cupis piui. Quarte. ut munio mu
nis muniui. In ij uero tercie et quarte. Que in ui
desinentia intercepta u consonante cor̄ u penł. ut
cupiui cupij. accessiui accessij. muniui munij. Au
diui audij. In ui diuisas omniū cōiugacōnuȝ ū
ba inueniunt̄ terminantia. pme ut tono tonas to
nui. Secunde. teneo tenes tenui. Tercie. Annuo an
nuis annui. Quarte. aperio apis apui. prosilio pro
silis prosilui. In si uero secunde et tercie et quarte
coniugacōnis inueniūtur p̄terita. Secūde ut arde
o arsi. Tercie. ut ludo ludis lusi. Quarte ut haurio
hauris hausi. In xi similiter secūde et tercie et q̄r
te coniugacōnis inueniūtur. Secūde ut augeo au
xi. mulgeo mulxi fm antiquos. ħ mulsi fm mod
nos. Tercie ut pungo xi. q̄rte ut sanxio xi. I habēt
post consonantē positam an̄ o uł eo uł io pn̄tis
tempis in omni cōiugacōne p̄terita. In pma qui
dem. ut iuuo iuui. In secūda ut prandeo p̄ndi. In
tercia ut bibo bibi. fodio fodi. et in quarta repe
rio reppi. compio comperi.

De geminacōne preteritoꝝ. lxxv.

GEminant consonantē pme quidem coniu
gacōnis duo monosillaba. ut do dedi. sto
steti. et ex hijs composita. ut reddo reddi
di et resto restiti. hn̄t antepnł bues. Secūde uero
cōiugacōnis in pn̄cipio repetūt siue geminant q̄
dam. et hn̄t pnł pōne longas. sicut et antepenuł
ut tondeo totondi. Tercie autē coniug̃. quedam in
pn̄cipio repetūt quedam in fine. In pn̄cipio repe
tentia si in pn̄ti penuł buem habuerūt. in p̄terito
quoqȝ corripiūt eam. cado cecidi. pario pepi. si lō
ga sit in pn̄ti pnł naturaliter. in p̄terito quoqȝ p
ducitur. ut cedo cecidi. pedo pepedi. Sm̄ pōne sit
in pn̄ti pnł longa. est qn̄ fuatur in p̄terito. ē qn̄
abiecta consonante corripitur. ut seruatur in hijs
posco poposci. parco pepci. fallo fefelli. tendo tetē
di. pendo pependi. curro cucurri. Abiecta consonā
te corripitur in hijs. ut disco didici. Pello pepuli.
tango tetigi. pango pepigi. pungo pupigi. tūdo tu
tudi. Et attende q̄ omnia ea que gemināt pn̄
cipalem. fuant non solū consonantem. ueꝝ eciaȝ
uocalem pme sillabe pn̄tis tempis. tam in prima
q̄ in secūda sillaba. nisi sit a. Ea enim in e conūti
tur. ut posco poposci. tendo tetendi. pendo pepen
di. disco didici. tundo tutudi. pūgo pupigi. Excipi
tur pello pepuli. A uero in e mutatur. ut fallo fe
felli. parco pepci. tango tetigi. pango pepigi. cano
cecini. cado cecidi. Et uide q̄ si pnł pn̄tis longa
sit ea quoqȝ fuat e. ut pco pepci. fallo fefelli. sin
buis in i conūtitur. ut tetigi. pepigi. cecidi. cecini
In hac enim coniugacōne. s. tercia eciā in fine fit
repeticō eiusdem sillabe ubiqȝ pnł corripitur. uen
do uendidi. credo credidi. Et sciendū q̄ vna sillā
abundat p̄teritū in quo fit repeticō pn̄cipalis uel
finalis. tam in pma q̄ in tercia coniugacōne. nisi

I sit añ o. ut do dedi. sto steti. pco pepci. cedo ceci
di. Pario uero q̄ I habuit añ o. pares habuit sil
labas tam in p̄nti q̄ȝ in p̄terito perfecto. ut pario
pepi. ¶ Sciaſ eciam q̄ nunq̄ p̄t geminari sillaba
nec in principo nec in fine in preterito. nisi que a
muta incipit. ut tūdo tutudi. pendeo uł pendo pe
pendi. disco didici. posco poposci. cedo cecidi. fal
lo fefelli. prodo ꝓdidi. uendo uendidi. Ex h̄ appa
ret f vim mute obtinere. a qua incipiens gemina
ta ē sillaba. ¶ S añ mutam posita inuenit̄ gemi
nari. cū s amittat vim suam pleruq̄ȝ posita añ mu
tam. Vnde nec in secūda sillaba repitur. ut sto ste
ti. q̄ s nō reputat̄ h̄ p̄ncipalis. cū sepe liquescat
s. Vnde quasi p̄teritū incipit ab hac muta t. et h̄
patet. q̄ geminacō ē ibi quantū ad t. non q̄ntuȝ
ad s. geminatur enim ibi t non s. m quoq̄ȝ gemi
natur. ut mordeo momordi. que loco mute in mł
tis locis fungitur. Nam et añ n posita cōmunem
facit sillām ut ramnes ramnetis. Ita dicit p̄s in p̄
mo libro. Si obijciatur de uendo uēdidi. Dico q̄
hic geminacō in fine ē non in p̄ncipio. Vnd̄ sillā
que geminatur ibi bene incipit a muta scȝ a d. sic
p̄t solui ſm illos qui dicūt q̄ u et I posite in p̄nci
pio dcōnis añ uocalem sunt semiuocales. Si autē
uelimus dicere q̄ sunt mute. tūc cessat obieccō. et
hoc credimus uerius. ¶ De ūbis que geminant
dr̄. Ter septem ūba dic p̄terito geminanda. Spon
deo tendo cano. Pello posco pario do. Mordeo ce
do cado. pedo curro tondeo fallo. Sto pango tāgo
pungo tūdo quoq̄ȝ tondo. Hijs addas disco h̄ ce
tera nulla uł pauca memento. Et uide q̄ pedo pe
dis prod̄ p̄mam. h̄ in p̄dictis ūsibus corripitur. Et
nota q̄ in compōne non geminant predcā p̄teri
tū. nisi quedam que notant̄ in hijs ūsibus. Si cō
ponant̄ geminantia non geminant̄. Lex erit hec
cūctis do sto pos dis q̄ȝ remotis. Addūt eciaȝ qui
dam sic. Curro tamen cū p̄ gemines pungo quoq̄ȝ
cū re. Tamen ſm p̄s. A curro utroq̄ȝ mō inueniū
tur prolata. ut curro decucurri uł decurri. Abscon
do eciam facit abscondi uł abscondidi. absconsuȝ
uł absconditū. ¶ Nota insup̄ q̄ sicut dicit p̄s in
p̄mo maioris. In p̄teritis ꝑfectis ūboꝝ solent om
nes consonantes mō mutari mō manere. exceptis
quatuor. scȝ l p s x. De hoc sup̄ dixi in p̄ma ꝑte
c de b lr̄ā. *De preteritis perfectis in sp̄ali. lxxvj.*

Quoniam de generalibus p̄teriti ꝑfecti tem
pis ūboꝝ formis collectim docuimus. nūc
sepatim ꝑ singulas coniugacōnes de uari
is eiusdem temporis speciebus cuius difficillima est
tractacō omniū uerbi ꝯonum differere conemur.

De preteritis et supinis p̄me coniugacōnis. lxxvij.

Prime coniugacōnis ūba a secunda ꝑsona
indicatiui modi q̄ in as desinit. tam in ac
tiua q̄ȝ in neutrali significacōne abiecta S
et addita ui faciūt p̄teritū ꝑfectuȝ. ut amo amas
amaui. no nas naui. Excipiunt̄ hec que in ui diui
sas faciūt p̄teritum subtracta as. domo domas do
mui. crepo crepas crepui. frico fricas fricui. mico
micas micui. seco secas secui. sono sonas sonat so
nui. tono tonas tonui. neco necas necui. plico pli
cas plicui uł plicaui. quod maxime in compositis
dinoscitur. Nam cuȝ ꝓpōne magis ꝑ ui diuisas. cū
nomine uero compositū ꝑ aui terminat p̄terituȝ.
ꝑfectuȝ. ut implico implicui. replico replicui. appli
co applicui. complico complicui. Duplico uero du
plicaui facit. Triplico triplicaui. Multiplico multi
plicaui. Inuenit̄ enim cū prepōne in aui faciens p̄
teritū. h̄ in raro usu. Cicero rethoricoꝝ ij. quod in
itinere tam familiariter se applicauit. Verbalia tn̄
feminina que ab eo dn̄dunt cuncta retinent a. ut
implicatio. supplicacō. explicatio. Crepo autē in cō
pōne inuenitur facere increpui et increpaui. Vnd̄
ꝓpheta increpasti supꝑbos. Item increpuerūt me
renes mei. Dimico eciam dimicaui et dimicui fa
cit supple. Cubo quoq̄ȝ cubui facit. a quo composi
ta tam p̄me q̄ȝ tercie coniug̃ inueniunt̄. Idem tn̄
hn̄t p̄teritū ꝑfectum. ut incubo cubas incubat in
cubui. et adiecta m incūbo incūbis incumbit incu
bui. Nexo quoq̄ȝ nexas uł nexis ut probo placȝ
nexui. Virg̃ tamen in v eneyd̄. Nexantem nodis
se q̄ȝ in sua membra plicantem. ſm p̄mam cōiug̃
ꝓtulit. Necto tn̄ in se ē p̄mitm̄. Nā quō a ꝑticipio
āplexus. qd̄ ex ūbo nascit̄ āplector. fit ūbū fre.
amplexor amplexaris. sic a ꝑticipio nexus quod
nascitur a ūbo necto fit frequentatiuū nexo xas
Vn̄ manifestuȝ ē q̄ rōnabilius h̄ ſm p̄mam con
iug̃ protulit uirg̃. A necto tamen similiter nexui
ꝓtulerūt pleriq̄ȝ. Quidā tamen eciam necto nexi
dicentes et nexus ut flecto flexi flexus sup̄dictis
addūt quidaȝ neco caui uł necui. Ideoq̄ȝ ꝑticipiū
p̄teriti passiui et necatus a necaui. Et nectus a ne
cui facit. Sed ꝓprie necatus ferro nectus ūo alia
ui ꝑemptus dr̄. Excipiunt̄ p̄terea h̄ quatuor. do
dedi. sto steti. iuuo iuui. lauo lauas laui. quod an
tiqui tercie coniug̃ quoq̄ȝ proferebant. lauo lauis
lauit. i. aspergo. h̄ lauo lauas. i. abluo is. ¶ A do
quoq̄ȝ composita et monosillabis ꝓpōnibus tercie
sunt coniug̃. ut addo addis. trado tradis. ꝓdo pro
dis. nam circūdo circūdas facit. quia circū et dissil
labū est et magis adūbium. Et hoc solum ūbum
prime coniug̃. a pnł in p̄nti et in p̄terito impꝑfec
to et in futuro et in infinitiuo et in ꝑticipio p̄te
riti et futuri cor̄. damus datis. datur. dabam. da
bo. dare. datus. daturus. et que ex h̄ solent fieri.
ut dabamini. Da enim ubiq̄ȝ añ finem cor̄ in hoc
ūbo simplici. ut daturus. datū. dator. Virg̃ in pri
mo eneyd̄. O passi grauiora deus dabit his quoq̄ȝ
finem. Idem in vj. Cui datus habebam custos cur
sus q̄ȝ regebam. A sto quoq̄ȝ composita ꝓuant q̄ȝ
duplacōnem in p̄terito. ut resto restiti. consto con
stiti. prosto ꝓstiti. Ouid̄ tamen astit pro astitit ꝓ
tulit. in xj metam̄. Altio ne lacrimas et q̄ pares ā
mouet astit. Et assisto enim et asto astiti facit. ue
to tamen ut dixi uetui facit. Inuenit̄ eciaȝ uetaui
Vn̄ in actibus xvj. vetati sunt a sp̄ū sancto. p̄dcā
q̄ faciūt in ui continent̄ in hoc ūsu. ita q̄ ꝑ qualȝ
sillaba accipiatur vnū ūbum. et sunt xvj. Cre. do
do se ue iu sto la mi ne to fri pli ne cu so. Cōposi
ta uero ab hijs de quibȝ non fit mentio fere om
nia faciunt p̄teritū sicut coꝝ p̄mitiua. ut adiuuo

Qvp̄imū uł ꝑticipiale in vm desinēs ¶ adiuui
omnia p̄me coniugacōnis ūba. que in aui p̄
terituȝ terminant. ui in tū conūtentia faciūt. ut a
maui amatū. Que uero in ui diuisas sillās desinūt
si c ante o habuerint ui in tū mutant. ut frico fri
cui ctū. necui ctū. h̄ necaui fac̄ atū. mico q̄ȝ cui ctū
debuit facere. h̄ dubitacōnis causa. q̄ mingo quoȝ
mictū facit. in usu non inuenitur. quāuis ab eo ū
bo compositū dimico dimicaui facit et dimicatū
quamq̄ȝ emico emicui facit. Plico eciaȝ et plicatū
et plicitū supinū facit. q̄ et plicaui et plicui. ex eo
ergo composita pnł a uł I hn̄t in supino. dupli

caui duplicatū.explicui explicitū.implicui uel im
plicaui quod in raro usu ē implicitū ul' implica
tū.facit supinum.Vn̄ dicit lucanus in quarto.Im
plicitas magno cesar torpore cohortes.Salustius
in iiij histor.Implicite rates ministeria prohibe
bant.Alia uero in ui diuisas p̄teritū desinentia.ui
in tum conūtunt in supino penl' cor.ut domui do
mitū.intonui intonitū.Oracius tamen in epodo.
intonata ꝓtulit ꝭm analogiam pro intonita.ue
tui uetitū.Inueniт eciam uetatū.Vn̄ in actibus
aplōꝝ c xvj.Vetati sunt a sp̄ū sancto.Steti uero
statū sup̄ a cor et dedi datū a similiter cor.et ea
dem similiter cor in compōne.ut circūdatū et pre
statū.ul' mutatur in i b̄uez.ut redditū et p̄stitū
q̄ composita a sto uarie uetustissimi protulerunt
astitū et astatū.p̄sto prestitū et p̄statū.V ūo lō
gam añ tum vnū habet iutum.et ab eo compo
sitū adiutū.Inueniт eciam adiuuatus apud anti
quos.Au quoq̄ vnū latū.et ꝭm antiquos lauatū
Vnde in ecclesiastico.Quid prodest lauatio eius.
Ouid in iij fastoꝝ.Sac lauaturas mane petebas
aquas.Secundū tamen modnos in usu cōmuni
est laui lotū.Poto potas facit potatū.et p sinco
pam potū.¶Sciendū autē q̄ in vm desinens su
pinū.accepto ūbo infinito quod ē ire facit infini
tū futuꝝ.ut oratū ire.dormitū ire.frequenter tn̄
antiquissimi neutrali p̄ticipio futuri addebant es
se.et infinitū futuri signabant.ut oratuꝝ esse pro
oratuꝝ ire dicentes.et facturū esse pro factuꝝ ire.
Item scias q̄ nullum ūbum prime coniugacōnis
facit supinū in sum.Nota eciam q̄ omne supinū
bissillabū prod pmam.p̄ter quedam de quibȝ su
pra dixi in secunda pte.ubi egi de regulis ualenti
bus ad cognoscendum pme sillabe accentum.

De preteritis et supinis secunde coniugacōnis. lxxviij.

Secunda coniugacō in eo desinit.et ea ṫmi
minacō ꝓpria est secunde coniug.exceptis
paucis pme coniug.et quarte duobus.co
is et queo quis.et que ex hijs componunт.ut ad
eo.redeo.peo.ueneo.nequeo.¶In eo i añcedente
vnū inuenitur.ut cieo cies.Vnde ūgil' in i eneid
Bella cient pmam necant consistere terra.inueni
tur tamen cio cis in io desinens quarte coniugac
Lucanus in ij.Nūc orbes excite feras date gentibȝ
arma.Preteritū eius tam in ui q̄ in ij desinit.ciui
ul' cij.¶Hic attende q̄ ūba secūde coniug desinē
tia in eo añcedente uocali faciunt p̄teritū eo mu
tato in ui.et supinū mutato ui in tū.ut cieo ciui
citū.penl' corr in supino secunde cōiugacōnis.In
sup̄ uero quarte coniug ꝓducitur.Vn̄ cito as fre
quentatiuū eius cū omnibus suis compositis cor
ripit pnl' et prod.ut excito et excito.p̄ter solicito
recito.suscito.et oscito.que cor tantū.De predicta
regula excipitur uieo.i.ligo.quod ē defectiuū.et
non habet p̄teritū nec supinū.Tueor deponens fa
cit tutus.ȝ qn̄ ē tercie tuor tueris facit tuitus.ui
de in tuitus.¶V loco consonantis ante eo h̄ntia
eo in i conūsa faciūt p̄teritū.et prod pnl' necessa
rio.cū p̄teritum minuatur a pn̄ti.ut moueo mo
ui.caueo caui.et supinū facit mutata ui in tū.ut
moui motū.foui fotū.Preter caueo caui qd fac
cautū.ad drn̄tiam huius nominis catus cati catū
et faueo faues fautū.ad drn̄tiam huius nominis
fatū.Et p̄ter cōniueo.quod facit cōniui ul' cōnixi
cōnixtū.ȝ istud supinū non ē in usu.Cōniuo ꝭm
terciam eciam protulerūt ueteres.Caluus cōniuē
infinitū ꝭm terciam coniug cor pnl' protulit.Cū
grauis ingenti conniuē pupula somno.i.pupilla
Vn̄ cōniueo tam in ui q̄ in xi p̄teritū habuit.fer
ueo quoq̄ eciam feruo inueniт.ab utroq̄ tamen
p̄teritum ferui dr.A ferueo.Virg in pmo eneyd
feruet opus redolent q̄ thymo flagrantia mella.
Item in viij.a feruo feruē leuitatē.auro q̄ efful
gere fluctus.Sed nūc tantū utimur in secūda cōiu
gacōne.Vn̄ feruesco cis.Dicit tamen eciam p b.
ferbeo.ex quo ferbui.vn̄ et ferbesco.Nec solū ea
diūsaꝝ cōiugacōnum ūba inueniunт.ȝ multa pre
ter ea.ut strideo strides et strido stridis.fulgeo es
fulgo fulgis.denseo denses denset.denso densas.O
leo oles.olo olis.Et p̄ter neutra eiusdē termina
cōnis q̄ carent supinis.ut paueo paui.ferueo fer
ui.lineo lini.Inueniūtur autē autores qui qn̄q̄
in p̄terito pme coniug.in ui sillām terminante fa
ciunt in secunda p̄sona tam singularis q̄ plural.
et in tercia pluralis in vnt desinente p̄sona penul
sincopam sillabe.sic eciam in secūda coniug.quā
do p̄teritū in ui desinit.ut admorūt pro admoue
runt.et summosses pro summouisses.Item gen̄a
liter in omni coniug.qn̄ p̄teritum facit in ui sup̄
facit in tū.mutato ui in tū.ut amaui amatū.Ad
iuui adiutū.noui notū.fleui fletū.cupiui cupitū.
accersiui accersitū.audiui auditū.excipiuntur laui
lautū.pro quo nūc dicimus lotū.caui cautū.faui
fautū.que drn̄e causa pro a longa au dyptongū
habuerūt.propter latum catum fatum.que alias
habent significationes.

In deo exeuntia longa uocali naturalit añce
dente ul' ar sillaba.deo in si conūsa faciūt p̄
teritū p̄fectū.ut suadeo suasi.rideo risi.ardeo arsi
p̄ter strideo strides ul' strido stridis.quod ē tercie
et secunde coniug.et facit stridi.et caret sup̄.et ꝓ
ducit i tam in pn̄ti q̄ in p̄terito.strido ul' strideo
stridi.Lucanus in vj.Auribus incertū feralis stri
deat vmbra.Tedet autē accipit p̄tesum ē.E uero
ul' i b̄uibus añ deo positis.producūt easdem uo
cales.et eo in i mutato faciūt p̄teritū.sedeo sedi.
Et ex eo composita.insideo insedi.subsideo subse
di.uideo uidi inuideo inuidi.Et notandum q̄ a se
deo composita q̄uis in pn̄ti e in i conūtant.In p̄
terito tamen eandem e ꝓd ꝭuant.ut possideo di
sllam e longa que ē in p̄terito nunq̄ mutatur.ut
inficio infeci.eligo elegi.Sin autem pma sillaba
in deo terminatoꝝ post mutam aliquā ul' semiuo
calem e ul' o correptas habuit.in aliquā liquidā
desinentes duplicatur.sic tamen ut priori gemina
taꝝ extrema consonans subtrahatur.et sic eo in
i conūsis fit p̄teritū p̄fectum.ut pendeo pependi
tondeo totondi.mordeo momordi.spondeo spopō
di.a quo eciā s in secūda sillaba demitur eupho
nie causa.In compōne tamen hec eadem ūba nō
geminant supradcām sillabam.ut rn̄deo rn̄di.de
pendeo dependi.demordeo demordi.detondeo detō
di.Vetustissimi tamen et detotondi ꝓtulerūt.En
n̄ in annal' ec.detotondit agnos letos atq̄ oppi
da cepit.Excipiunт quedam que in compōne ge
minant p̄teritū.de quibus sup̄ dixi in regulis ge
neralibus siue formis p̄teritoꝝ.¶Au añ deo h̄n
tia p p̄ticipiū in p̄terito declinanт nunc.ut audeo
ausus suȝ.gaudeo gauisus sum.Vetustissimi tam̄
et ausi pro ausus sum.et gauisi pro gauisus sum
protulerūt.In hoc ūbo audeo ec illd animaduītē
dum ē.q̄ ausiȝ ausis ausit pro subiūctiuo audeā

dcas deat inuenimus.uirg' in iij ge Ausiꝫ ul' tenui
uitē cōmittē sulco.Ouid in vj met'.Et nichil ē ꝙ
non in opimo captus amore.Ausit nec capiūt in
dusas pectora flamas.Omnia autem supradcā u̇
ba in deo exeūtia deo in sum conūtentia faciunt
supina.rideo risum.ardeo arsuꝫ.uideo uisuꝫ.mor
deo morsum.rn̄deo rn̄sum.audeo ausum.gaude
deo uero eciaꝫ J post u assumpsit.euphonie cau
sa gauisum enim facit.A sedeo preterea supina ge
mīnant s sessum.et fortasse dr̄ne causa.ne si sesuꝫ
diceretur due ꝑtes uiderent̄.Alia uero omnia in
deo desinentia de quibus non habuimus.ꝑ ui diui
sas proferūt p̄teritū.ut candeo candui.studeo stu
dui.et eo mutata in ui faciūt p̄terita.et mutatio
ne eo in J.et assumpcōne tuꝫ dn̄t fieri supina.ut
canditū studitum.Rarissime tamen ab omnibus
neutris secūde coniugacōnis.que in ui diuisas fa
ciunt p̄teritū.Inuenit̄ huiuscemodi supinū ul' ꝑti
cipiū futuri.ut caleo calui.tepeo tepui.palleo lui
Si qua tamen inueniant̄ J ꝟueꝫ an̄ tuꝫ.hn̄t hic
tamen attende.ꝙ ẜm usum modnoꝝ inueniūtur
ex neutris in ui diuisas desinentibus ẜ habere su
pina que continent̄ in hoc ūsu.ita ꝙ pro qualibꝫ
sillaba accipiatur vnū u̇bum.Sunt pla ta no pa
la me sunt o li ua ca do.Et formant supina a pn̄
ti.eo mutata in J ꝟuem et assumpta tū.ut place
o places placui placitū.taceo taces tacui tacitum
noceo noces nocui nocitū.pateo pates patui pas
sum.lateo lates latui latitū.In latito tas.Mereo
meres merui meritū.Mereo autē.i.fleo nō habet
p̄teritū nec supinū.Omne enim u̇bum quod caꝫ
p̄terito caret supino.et ꝑticipio p̄teriti tempis et
futuri in rus.ẜ non conūtitur.Illa enim ex eis n̄
ista ex illis nascunt̄.Item oleo oles olui olitum.
et oleui oletū.libeo libes libui libitū.ualeo uales
ualui ualitū.careo cares carui cassum.doleo doles
dolui dolitū Attineo autem et ꝑtineo nes hn̄t supi
nū sicut suum p̄mitiuū.ut attentū et ꝑtentū.Leo
non ē in usu in simplicitate.sicut nec pleo.Item
prandeo excipit̄.ꝗ non facit in ui.ẜ in di.ut pn̄
deo.eo in J prandi.Id tamen in suꝫ facit supinū
quō supiora.ut pransum.quod tamen ꝙuis neu
tꝝ sit.habet ꝑticipium p̄teriti tempis pransus.sic̄
quedaꝫ alia neutra.ut ceno cenatus.iuro iuratus
careo cassus quod ē nomen.pateo passus.titubo
titubatus.placeo placitus.mereo meritus.quies
co quietus.suesco suetus.cepi eciam ceptus facit
u̇bum defectium.nubo nuptus.A neutropassiuis
qꝫ sunt.gaudeo gauisus.audeo ausus.soleo soli
tus et solui.ẜ salustiū.fio factus fido fisus Vetustis
simi tamen et alijs plurimis neutris inueniuntur
ꝓtulisse ꝑticipia p̄teriti tempis.que nūc in usu n̄
sunt. ¶ Hic attende ꝙ sicut dicit hug̃.Pransus et
huiusmodi p̄terita neutroꝝ accipiuntur actiue et
passiue.et eciam ẜm ꝑs.actiue ut pransus.i.qui
prandet.et tūc descendit a prandeo.Item accipitur
passiue pransus.i.comestus et tūc descendit a pas
siuo huius u̇bi.quod inuenitur in tercia persona
scꝫ prandetur prandebatur.pransus ē ul' fuit.Qui
dam autem dicūt ꝙ huiusmodi ꝑticipia in p̄ma
et secūda ꝑsona signant accōnem.ut sum cenatus
piscem.tu es cenatus piscem.sic̄ cenaui et cenasti
piscem In tercia autē ꝑsona signat accōnē et passi
onē.ut petrus cenatus ē piscem.et cenauit piscem
piscis cenatus ē a petro.sic̄ piscis cenatur a petro
dicitur Vide in inuitatus. ¶ Item scias ꝙ medeor
deris caret p̄terito.ꝑ quo dicimus meditatus suꝫ.

In geo desinentia l ul' r an̄cedentibus.geo in
si conūsa faciunt p̄teritū ꝑfectū.ut indulgeo
indulsi.algeo alsi.turgeo tursi.tergeo tersi.uel ter
go tersi.quod et probus et carisius et celsus et di
omedes cōprobant.et ipse omnibꝫ ualidior usus
Mulgeo eciā mulsi ꝙuis drn̄tie causa quidā mul
xi protulerūt.ꝗ mulceo quoqꝫ mulsi facit.Sillā
quoqꝫ naturaliter longa an̄ geo posita mutant u̇
ba geo in xi et faciunt p̄teritum ꝑfectū.ut lugeo
luxi.augeo auxi.frigeo frixi.Alia uero omnia in
geo desinentia.eo in ui diuisas mutant in p̄terito
ut egeo egui.rigeo rigui.uigeo uigui.

Supina quedam in si p̄terituꝫ terminantia J
in vm conūtentia faciunt siue secūde siue ter
cie sint coniug̃.Nam quarte in tū faciunt supina
ut indulsi indulsum ul' indultū.et mulceo mulsi.
mulsum et multū.torsi torsum et tortū.Itaqꝫ tor
tores et torsores dr̄r.fulsi fulsum.alsi alsum.Ar
si arsum.lusi lusum.mulgeo mulsi mulsum et ml'
tū.Salustius in iiij histor'.Dein̄ leuita iā ira pos
tero die liberalibus u̇bis ꝑmulti sunt.tergeo ter
si tersum.Excipiunt̄ ussi ustum.gessi gestum faci
entia supina.In xi uero proferentia p̄teritū ꝑfec
tū cuiuscumqꝫ sint coniug̃.xi in ctum conūtentia
faciunt supina.ut luxi luctum.auxi auctuꝫ.frixi
frictum.struxi structum.finxi fictuꝫ.pinxi pictum
strinxi strictum.et minxi mictuꝫ euphonie causa
n in supino abijciūt.ꝙuis et iūxi iūctum et tinxi
tinctum.et pupigi et punxi punctuꝫ.et sanxi sanc
tū.seruauerūt in supino quoqꝫ n.Vn̄ usus.In xi p̄
terita ꝑ ctū fecere supina.Excipiunt̄ flexi et fluxi
q̄ in supinis quoqꝫ ẜuauerūt x.flexū fluxū ꝙuis
uetustissimi et fluctus pro fluxus.et flucturus pro
fluxurus soliti sunt dicere.Vn̄ et fluctus ipse mo
tus aquaꝝ.Hic eciam attende ꝙ figo facit fixi fix
um.cōniueo cōniui ul' xi cōnixū.ẜ cōnixi non est
in frequenti usu.pecto pectis.pexui ul' pexi.pexū
ul' pectum flecto nexui ul' nexi nexum.qd̄ eciam
facēt nectum nisi esset drn̄cia huius u̇bi neco cas
necui nectum.plecto plectis plexi plexum antiqui
nūc autē plector et amplector dicimus.cōmune
cū suis compositis Itē frigo frigis facit frixi frix
um ul' frictum.frigeo autē facit frigui.et caret su
pino ẜm usum.fluxi autē ut tactum ē fluxū uel
fluctum facit.In gui uero facientia p̄teritum.que
neutralia sunt non hn̄t in usu sup̄.ut egeo egui.ri
geo rigui.Debent autem ẜm analogiam in ituꝫ
facere.sicut alia neut' secūde coniug̃.q̄ mutant eo
in ui diuisas.sicut superius dictum est.

In queo desinens vnū inuenit̄ secūde coniug̃
in si terminans p̄teritum.ut torqueo torsi.et
ex eo composita ut distorqueo distorsi.contorq̄o
contorsi.extorqueo extorsi.deliqueo autē facit de
liqui.Ouid metam̄ viij.Deliquuit stagnū qꝫ suo
de nomine fecit.et habet pares sillabas in pn̄ti et
in preterito sicut langueo langui.liceo eciam liqui
facit Sup ẜm paulo ante expositam regulam In
sum proferūt.torsum distorsum contorsum extor
sum.Inueniunt̄ tamen in tū et frequentius facit
ergo torqueo torsi torsum et tortū cū ōibꝫ suis cō
positis.sed frequentius in tum.tortū.distortum.

In leo desinentia si an̄ l aliam consonantē ha
buerint cōiunctam ei in eadem sillaba.ut a
pleo ul' oleo composita.ꝑ ui sillabaꝫ faciūt p̄teri
tū ꝑfectū.o mutata in ui.ut impleo impleui.sup

pleo suppleui cuius simplex ūbum non legi. fleo
fles fleui. oleo leui. adoleo leui. exoleo leui deleo le
ui. releo releui. q̄uis oleo oleui et olui faciat. Et
similiter redoleo redoleui et redolui. q̄z nō mutant
significacōnem. Varro eciam adoluit protulit in li
iij rethor. Postq̄ adoluerit hec iuuentus. Virg̃ in
xj adoleuerit dixit. Mox matura adoleuerit etas
Passiui quoq̄z pticipiū adultus pro adolitus ꝓla
tū est. Obsoleo quoq̄z obsoleui facit. non eniz a so
leo quod ſm salustiū facit ꝑteritū ꝑfectuz solitus
sum uł solui. ſ ab obs et oleo. sicut obscenus ab
obs et cano uł ceno. Exoleo quoq̄z exoleui facit
Vñ exoletus ta tū. Plantus. Domi reliqui exole
tam ūginem. i. grandem que exoleuerat. Aboleo
uero uelut redoleo et aboleui et abolui facit ꝑteri
tū. Vñ et aboletū et abolituz et abolicō dr. A de
leo autem cuius simplex. i. leo in usu non ē dele
tū. a delino delitū nascitur. Quod et probus et ca
per approbant. usu quoq̄z adiuuante.

SVpina quoq̄z ſm supradcām regulam in ui
sillām ꝑteritum terminantiū faciūt. mutant
enim ui in tū. ut compleui completū. aboleui ab
oletū. abolui abolitū. adoleo adoletū. Vñ et letū
ipsa res que delet uitam. quasi a leo simplici quod
in usu non ē profertur. ¶ Hic attendendū q̄ ole
o facit oleui. et ſm hoc oletuz facit. et olui et ſm
h̄ olitum. Et utrūq̄z ꝑteritū et supinū retinet cum
omnibus suis compositis. ut redoleo redoleui uł
redolui. redoletū uł redolitū. abolui uł aboleui. ab
oletū uł abolitū. Cum vno tamen sincopatur. ut
adultū uł adolitū. Vñ adultus pticipiū pro adoli
tus. Quidam tamen dicūt q̄ qñ adoleo significat
crescere facit adoleui adultū. qñ significat crema
re adolui adolitū. ſ ut tactuz ē ṗs probat q̄ in u
traq̄z significacōne habet utruq̄z adultū et adolitū
adoleui et adolui. et hoc teneas Alia uero omnia
ūba in leo desinentia. eo in ui diuisas transferenti
a. faciūt ꝑteritū. ut doleo dolui. calleo callui. pal
leo pallui. excelleo excellui. quod excello inuenit̃

ALia quoq̄z secunde coniug̃ ūba. quacūq̄z conso
nante añ eo posita. eo in ui diuisas conūten
tia faciunt ꝑteritū ꝑfectū. ut habeo habui. rubeo
rubui. arceo arcui. caneo canui. tepeo tepui. pareo
parui. careo carui. censeo censui. pateo patui. liq̄o
liquui. ex quo liquesco inchoatiuū. liceo quoq̄z li
cui facit. Excipiuntur h̄. iubeo iussi. sorbeo uł eciā
sorbo. ut ꝓbo placet sorpsi uł sorbui. Lucanus in
iiij. Absorpsit penitus rupes et tecta ferarū. Cicero
ꝓ murena. Difficultatem exorbuit. Mulceo mul
si. et eciam mulgeo facit mulsi ſm modnos. Oliz
tamen mulxi dicebatur. maneo mansi. neo neui.
hereo hesi. luceo luxi. polluceo polluxi. Composi
ta predcōꝝ eciam excipiunt̃. preter emineo et im
mineo. que faciunt in ui diuisas.

SVpina quidem in ui diuisas facientia ꝑteritū
neutra deficiūt in frequenti usu. ut canui. stu
pui. tepui. horrui. patui. egui. deficit eciā metui ti
mui. Nam a carui uidetur uł caritū uł cassuz pos
se dici. q̄z futuri pticipium cariturus. ꝑteriti cassus
inuenitur. Quedam tamen hñt supina ex ꝑdictis
neutris in ui diuisas desinentibus. ut dixi suꝑ ubi
determinatū ē de desinentibus in deo. Actiua uero
pleruq̄z assumūt ui. uocales in I cor̃ conuertentia
assumūt tū. ut habeo habui habitū. inhibeo inhi
bui inhibitū. ꝑbeo ꝑbui ꝑbitum. moneo monui.
monitū. Pauca autē ui in tū conūtunt. nisi conso

nantiū natura prohibeat. ut teneo tenes tenui ten
tū. doceo doces docui doctum. Censeo ūo censui cē
sum. q̄z in simplici dcōne n añte s t siue r sequi ñ
pñt. In compositis autem pñt. ut consto constas
Iussi uero et mulsi et mansi et hesi ſ ꝑnunciataz
regulam in si ꝓferentiū ꝑteritū. I in vm conūten
tia faciūt supinū. iussi iussum. mulceo mulsi mul
sum. mansi mansum. hesi hesum. a sorbui sorbitū
A sorpsi uero sorptū debet fieri supinū. ut habui
habitū. scripsi scptū. quoꝝ neutꝝ adhuc in usu ñ
inueni. i. nec sorbitū nec sorptū. Ita dicit ṗs. Tam̄
in theologia usualiter compositū inuenit̃ scz ab
sortuz. Vnde ꝓpheta. Absorti sunt iūcti petre iudi
ces eoꝝ. A luceo quoq̄z luctum. et a polluxi pol
luctū. exigit racō in xi desinentis ꝑteriti. ſ autori
tas deficit. Neui quoq̄z in ui terminantiuz ſuat re
gulam in supino. conūtens ui in tū. ut neui netū
Hic attende q̄ torreo facit torrui tostum et eciaz
torrituz. Inuenit̃ misceo miscui mixtū. Misereor
autē deponens facit misertus sum. et miseret ūbū
imꝑsonale misertum ē. Reor ratus sum.

De preteritis et sup̄ tercie coniug̃. lxxix.

IN pncipio tercie coniug̃ ṗmo ꝑt queri de
hijs tribus ūbis aio. inquio. meio. cuius
coniug̃ sint. Ad hoc dico. q̄ aio ē quarte
coniug̃. q̄z impatiuus terminat̃ in I. Vnde nenius
an nata sit sponsa ꝑgnans uł ai uł nega. Itē ꝓd
secundā ꝑsonam pñtis indicatiui modi. ut ais. de
sinit enim in I prod̄. licet ꝑsius uideatur eā cor
ripere. ut dicit magister bene. et ē semꝑ in illo I
duplex consonans sequente uocali. ut aio aiūt. Sz
sequente consonante uocalis ē. ut ait. Est autem
defectiuū. q̄z non inuenit̃ totum in usu. Vñ dicit
ṗs. in x libro ubi agit de ꝑteritis quarte coniuga
cōnis. aio cuius declinacō in frequenti usu non ē.
quarte coniug̃ esse ondit̃ur. ab impatiuo in I t̃mi
nante. Et notandum est in hoc ūbo q̄ pares hñt
sillabas tres ꝑsone. ut aio ais ait. quod in alio hu
ius coniugacōnis ūbo non inuenies. q̄z omnia in
io desinentia tercie uł quarte coniugacōnis vna sil
laba minores hñt ṗma ꝑsona secūdam uł terciam
ut facio facis. audio audis. Sed in hoc ūbo ṗme
ꝑsone pnł ꝑōne producitur aio. Secūde ūo et ter
cie penł cor̃. Et sic quod amisit ṗma ꝑsona in sil
labis recupat in tempibus. et sola ṗma persona i
habet loco consonantis. Vñ tercia ꝑsona pluralis
aiūt. que solet a ṗma fieri. similiter I consonantē
hñs prod̄ pnł. Inuenimus tamen terciā personaz
ꝑteriti ait. que in usu non sunt. Vnd̄ neq̄z perfecti
neq̄z plus q̄ ꝑfecti. neq̄z futuri subiunctiui in hoc
ūbo declinacō inuenit̃. Potest ergo eciam ait pre
sens ꝓ ꝑterito accipi. ¶ Inquio ſm usum defectiū
est. ſ tercie coniug̃. Vñ uersus. Tercia uult inquit
quarta eq̄z sumit ait. Et scribitur inquit et ait ꝑ t.
q̄z nullum uerbum desinit in d. Et dicit ṗs in x li
quasi in pncipio. In io añte u vnū inuenio inq̄o
quod pleriq̄z artiū scriptores in usu esse ñ putant
sed inuenitur apud autores inquio inquis inquit
inquiunt inquisti inquiat. Ex quo appet ſm ana
logiam futuꝝ eius inquiā debere dici. Terencius q̄z
imperatiuum eius inque ꝓtulit in phormione. Tu
autē antiphonem uideo ab sese amittere inuitum
eam inque. Ergo ſm anologiam tercie declinatio
nis inuenitur eius tota declinacō fere ūbi. Supinū
uero ab eo non inueni. nec que solent ab eo nas
ci. ¶ Meio autem ē tercie coniug̃ et defectiuū. vñ

dicit ps. E añcedente in io vnũ inuenio tercie cõ
iugacõnis meio. in quo similiter J loco consonan
tis ē. ut aio. Et ut dicit hug. Hoc ũbuȝ in p̄terito
pfecto et plusq̄ pfecto omnino deficit. et eciaȝ p
consequens in hijs que ab istis ueniũt. Et deriuat̃
a mingo gis. Et scias q̄ meio habet J consonãs
p totum. Vñ oportet q̄ in secũda psona et in q̄
busdam alijs sit j consonans añ uocalem. et defi
cit. ut dicit magister bene. In cio añte a breui mu
tant eam in e prod. et abiecta o prod q̄ j. faciunt
p̄teritũ pfectuȝ. ut facio feci. iacio ieci. Ex hijs cõ
posita cũ p̄pone. q̄uis in p̄nti mutant a in j. tamẽ
p̄teriti regulam s̃uãt. que ē in simplicibus. ut effi
cõ effeci. proficio profeci. Ideo dixi cum p̄pone cõ
posita mutare a in j. q̄ si cũ alia pte componan
tur s̃uant a. ut calefacio calefeci. tepefacõ tepefe
ci. tremefacio tremefeci. stupefacõ stupefeci. Abij
cõ quoq̄ abieci facit. conijcõ conieci. inijcõ inieci
proijcõ proieci. Inuenitur tamen simplex icio icis
tam pnl' longa q̄ bũi facit supinũ in ctum. ſ; non
ē in usu n̄ pticipiũ p̄teriti tempis in ctus. Alia ue
ro j añ cio hñtia eandem in e conũtunt. et cio in
xi. ut aspicõ aspexi. conspicio conspexi. ex con et
specio cis. quod non ē in usu. illicõ illexi. pellicio
pellexi. Inuenit̃ eciam s̃m antiquos pellicui. alli
cõ allexi. inuenit̃ eciam s̃m antiquos allicui. exci
pitur tñ elicõ cui. et puto ideo. ne si elexi dicẽmus
necessario pticipium elcũs fieret. et esset dubitacõ
significacõnis. Item specio spexi. et licio lexi. que
non sunt in usu nisi in compositione.

Supina ex illis quidem que hñt a añ cio fiũt
a p̄nti io conũsa in tũ. ut facio factum. iacio
iactum. In omni enim ũbo siue pnl' siue antepnl'
sit a s̃uatur in supino. q̄uis mutetur in p̄terito p
fecto. ut facõ feci factũ. capio cepi captuȝ. cado ce
cidi casum. Ex hijs composita. q̄ in p̄nti mutant
a in j. ut facõ inficio. capio incipio. in sup̄ a in e
ũtunt. ut factuȝ infectuȝ. captũ inceptũ. Illa uero
que componũtur a ũbis in go desinentibus. quã
uis mutant a in j in p̄nti. tamẽ in supino immu
tabilem s̃uant eam. ut ago exigo exactuȝ. frãgo
infringo infractum. tango contingo contactuȝ. pan
go impingo impactũ. Que uero in xi terminãt p̄
teritũ. xi in ctum conũtunt et faciunt sup̄. ut sup̄
dictum ē. ut aspicio aspexi aspectũ. illicõ illexi il
lectum. Elicõ uero elicui elicitum faciat.

In dio desinens vnum inuenio. fodio fodi. et
ex eo composita. pfodio pfodi. effodio effo
di. quod pnl' p̄teriti prod. necessario s̃m p̄dictam
regulam quam ondimus. q̄ si minuantur p̄ntis
sillabe in p̄terito ꝓducitur pnl'. nisi p sincopam.
ul' p apocopam ꝓferant̃. ut cio cij. repio repperi
ꝓ repui. Et faciunt p̄dcã in dio desinentia p̄teritũ
subtracta o a pma psona p̄ntis. ut fodio fodi.

Supinum facit geminata s. ut fodio fossum
õnia enim ũba q̄ in di faciũt p̄teritũ pfectũ
in sum faciũt sup̄. ut p̄ndi p̄nsum. tetendi tensum
sedi sessum. Excepto dedi. q̄ prime est coniugacõ
nis. que pma coniug̃ nunq̄ in sum facit sup̄. Et
ex eo compositis que in terciam transeunt coniug̃
et a pnl' simplicis supini in J conũtũt. ut do dedi
datũ. pdo pdidi pditũ. uendo uendidi uenditũ. cre
do credidi creditũ. condo condidi. odi autem defec
tiuũ quondam faciebat osum. a quo dñdit hic o
sor osoris. et exosus et posus. Odio uero ē quar
te coniug̃. et facit odiui. Propheta. Cũ hijs q̄ ode
runt pacem eram pacificus. Odiui ecclesiaȝ malig
nantiũ.

In dior quoq̄ desinentia in sum fa
ciunt sup̄. ingredior ingressum. ordior orsuȝ
Inde orsus. quamuis sit quarte coniugationis

In gio similiter prod pnl' et ablata o extma
faciũt p̄teritũ pfectuȝ. ut fugio fugi. refugio
refugi. Sup̄ o in tũ. ut fugio fugitũ. cõfugio con
fugitum penultima correpta.

In pio ca añcedente mutata a in e productaȝ
et abiecta o. ꝓducta q̄ J faciũt p̄teritũ pfec
tũ. ut capio cepi. ab eo composita in p̄nti quidem
mutant a cor' simplicis in J bũem. p̄teritũ uo in
tegꝫ manet. ut incipio incepi. suscipio suscepi. su
p̄ tã eius q̄ omniũ in pi ul' psi ul' mi terminatũ
p̄teritũ pfectum terminat̃ p ptũ. ut cepi captum
incepi inceptũ. coepi coeptũ. Olim eniȝ cepio fuit
in usu. a quo nichilominus cepio ceptus defectm̃.
Item rupi ruptũ. scalpsi scalptuȝ. compsi comptũ
ꝓmpsi ꝓmptum. dempsi demptum. emi emptum
rapui quoq̄ raptũ facit. Similiter et ex eo cõpo
sita corripui correptũ. surripui surreptũ. arripui ar
reptũ. Cu uero añ pio hñtia o in ui conũtũt et
prod pnl' in p̄terito. ut cupio cupiui uel cupij. Et
ex eo composita. ut concupio concupiui ul' concu
pij. Vetustissimi autem eciaȝ s̃m quartaȝ coniug̃
solebant ꝓferre hoc ũbum. Lucrecius. Effringere
ut arta nature prius terrarum claustra cupiret.

In ui diuisas faciens preteritum vnum inuenio.
sup̄dcẽ terminacõnis. rapio rapui. et ex eo cõposi
ta eripio eripui. surripio surripui. nam surpui per
sincopam ri ꝓtulerunt quidam poetaꝝ. Vñ orac̃
in iiij carminũ. Que me surpuerat. Sapio tam sa
piui ul' pij q̄ pui ꝓtulisse autores inueniũtur. su
p̄ a cupiui et sapiui s̃m sup̄dcãȝ analogiã mutata
ui in tũ ꝓfertur. ut cupitũ et sapitũ penl' ꝓducta
ad modũ quarte. facit eciam sapitum pnl' cor'. in
quantum descendit ab hoc p̄terito sapui.

In rio vnum inuenitur pario pepi. Vetustissi
mi tamen et s̃ quartam coniug̃ hec ꝓtulisse
inueniũtur. Ennius. Oua pire solet genus hoc pẽ
nis decoratum. Sed terencius in phormione. Neq̄
pere iã diu h̃ p etatem p̄t. Isa lxvj. Qui alios pa
rere facio. Supinũ ptum debet esse. Vñ et ptus et
pturio meditatiuũ. Sed uide q̄ antiqui dicebant
pitũ. Vñ parituris a vm. Stacius in xij thebaid
Atq̄ hosti ueniat paritura marito. Cũ suis autem
compositis redit ad quartam. et facit p̄terituȝ in
ui diuisas. apio aperui aptũ. Et scribitur p vnum
p. subtrahitur eniȝ d sicut b de opio. p̄ter reperio
repperi. compio comperi. et cũ omnibȝ habȝ r añ
tũ in supino. ut apio aptum comperio comptũ.

In rior desinentia deponentia orior et morior
tam s̃m terciam q̄ s̃m quartam coniug̃ decli
nauerũt autores. Orior oreris uel oriris. morior
moreris ul' moriris. Lucanus in iiij. Nõ gratis mo
ritur iugulo qui ꝓuocat hostem. Luc̃ in iij. Cont̃
bare animã potis ē quicũq̄ adoritur. Eoꝝ supi
na ortũ et mortũ. q̄uis oriturus non orturus in
ueniatur pticipiũ futuri. ſ; p̄teriti ortus nõ oritus
dr. Orac epłãꝝ li ij. Nil orituꝝ alias nil ortũ tale
fatentes. A morior quoq̄ notandũ q̄ cũ moritu
rus s̃m analogiam faciat futuꝝ. pticipiũ mortu
us facit p̄teritũ. geminata u. quod in nullo alio p
ticipio inuenies. ꝓ mortus ul' moritus. quod pro
porcõ magis exigebat. Hic attende q̄ orior o
riris nũc ē quarte coniug̃. Sed adhuc tenet de ter

cia oritur pnl' cor̃. Ecclesiastes p̄mo. Oritur sol et occidit. Et pticipiū p̄teriti temporis ortus sum. et supinuз ortū. quod inuenit' eciam oritū. Jn̄ oritu rus. Morior autem olim fuit quarte et eciā tercie ʒ nunc tantū tercie apud modnos. facit tamen ir regulariter mortuus. sed sup̄ moritū Jnde moritu rus. Potior autē facit potitus. quod olim fuit ter ¶ cie coniug̃

IN tio desinens p si facit p̄teritū gemminata s. quatio quassi. quod teste carisio in usu non ē. pcutio pcussi. incutio incussi.

SUpinū ʒm regulam in si terminantiū p̄terituз perfectū in sum exit. si mutata in sum quassum. Vn̄ frequentatiuuз quasso quassas. Similit' pcus sum incussum. Nam ussi ustum et torsi torsuз uel tortū. et eciam gessi gestum excipiunt'. Et que q̄r te coniug̃ in si terminant p̄teritū pfectuз. ut fartio farsi fartū. haurio hausi haustū. sartio sarsi sartū. P uero ante si posita sicut sup̄ dictū est. p ptū fa cit sup̄. demo dempsi demptum. promo prompsi promptum. nubo nubis nupsi nuptum.

IN tior deponens tam tercie q̄ȝ quarte coniug̃ vnū inuenit' potior potiris. Virg̃ in iiij enei d. fas omne abrumpit polidor obtunicat et auro impotitur. ʒm terciam coniug̃ corripuit pnl'. Luci us uero in v. Deficit alma ceres nec plebes pane potitur. ʒm quartam coniug̃ prod̄ protulit penul' Infinitū tamen ʒm quartam semp inuenit'. Supi nū in itū desinit pnl' prod̄. potitū. Nunc autē tan tum est quarte coniugacionis

IN uo diuisas quacūq; an̄te consonante desi nentia. mutant o in J. ut acuo acui. imbuo ī bui. spuo spui. metuo metui. arguo argui. Excipi unt' struo struxi. fluo fluxi. pluo pluui. ʒ per sin copam ʒm usum pfert' plui Vnguo autē coquo linquo non uident' in uo diuisas terminare. in q̄ bus v vim lr̄e amittit. Vn̄ in guo quidem sillām terminantia. huiuscemodi seruant regulam in go terminatoꝝ. sicut et que in quo finiuntur rōnem sequūtur in co desinentiuз. Dicimus ergo vnguo xi linguo xi. pingo pinxi. et linquo liqui. et uico uici. Jungo quoq; iūxi. Vnde et in x. sicut a duxi dux. Extinguo eciam extinxi. cuius simplex stin ¶ guo raro ē in usu

SVpina in uo diuisas ter minantiū. J p̄teriti in tū conuertunt. et produ cūt u pnl'. acui acutū. imbui imbutū. ānui ānutū. argui argutum. vn̄ et pticipiū argutus. et futurū argutuɼus. et deriuatiuuз ex ħ u̇bo argutor taris Jnuenit' tamen in usu eciam arguiturus pro argu turus. Excipit' rutū ul' ruitū. quod u cor̃. ul' qd̄ J ʒuauit. Nam ʒm futuri pticipiū. i. ruiturus debet ruitū esse. ʒm p̄teritū uero debet rutū dici penul' cor̃. A spuo et metuo et pluo ʒm analogiam spu tū et metutū ul' metuitū. et plutū a pluui uelut adiutū ab adiuui. debent facere ʒ in usu ea nō in ueni. Alia u̇o supradcē terminacōnis uerba extre mā sillām p̄teriti in ctum conuertunt. ut struo stru xi structuз. vnxi vnctuз. liqui lictū. Excipit' fluxū qd̄ ʒuauit x in sup̄. ita dic̄ ps. ħ attende q̄ȝ ʒ mo dnos desinentia in uo diuisas faciūt supinū. i mu tata in tū. ut acui acutū. p̄ter ruo rui ruitū. ʒ in compōne amittit J supino. ut obrutū erutū diru tū. pnl' cor̃. Struo autē struxi structū. fluxi fluxū ul' ʒm antiquos fluitū. vn̄ fluito tas. et fluctus ip se motus aquaꝝ. plui plutū complui utū. Vn̄ ps terre compluta ē fruor autē facit fructus siue fru itus. metuo caret sup̄ ʒm usum. spuo autem spui

facit sputū. et nuo nui nutū. ut uult hugucio.

IN quor deponentia mutant eam in c. et assu mentia tum faciunt supinum. loquor locutū sequor secutum.

IN uo u loco consonantis posita in l quidem desinente pnl'. o extremaз in J conuertūt et fa ciūt p̄teritū. ut soluo solui. caluo calui. Vn̄ salus tius in ij historiaꝝ. infinitū passiuuз protulit cal ui pro decipi. Vocali uero natura longa an̄te. uo in xi conuertitur in p̄terito. ut viuo uixi. Sup̄ i in tū conuertentia faciunt u necessario in uocalem re deunte. ut solui solutū. uolui uolutū. ʒ debet eciā calui calutuз facere. quod tamen in usu non inue ni. et puto calumniam ex ħ esse deriuatiuū. Vixi autē in xi terminantiuз regulam ʒuat in sup̄. mu tat enim xi in ctum. uixi uictum.

IN bo desinentia uerba. uocali longa an̄te. bo in psi conuertentia faciūt p̄teritum. scribo scrip si. nubo nupsi. Nunq̄ȝ eniз p an̄ s in p̄ncipio silla be p̄t inueniri. ut pseudulus. ipse. alia uero o in J mutant in p̄terito. ut bibo bibi. Ouid̄ in vij me tamorph̄. verba q; ebiberant audi lactantia nati Lambo quoq; lambi facit. Lucilius in xxiij. Jocun dans q; puer qui lamberat ore placentas. Jnueni tur autē in libro iudicū c vij. Lambuerūt. qd̄ auto ritati ascribimus. ul' potius credo q̄ȝ lr̄ā sit scripto rum uicio corrupta. et uera sit litera lamberint. si militer scabo facit scabi. Lucilius in nono. Scabe rat ut porcus contritis arbore costis. Excipit' cū bo cū suis compositis. q; simplex non ē in usu. si ue p̄me siue tercie coniug̃. ut incubo incūbis. qd̄ eciam incubo incubas profertur. quod incubui fa cit p̄teritum. accumbo cumbis. ul' accubo bas accu bui. Et nūc quidem simplex eoꝝ. i. cubo bas p̄me ē coniug̃. Vetustissimi tamē et hec et omnia que in ui diuisas faciunt p̄teritū pfectū. in p̄ma coniu gacōne eciam ʒm terciam solebant declinare.

SVp̄ma uero in psi quidem terminantiū p̄teri tū. psi in ptū conuertūt. ut scripsi scriptū. nup psi nuptū. in bi uero assumūt tū. ut bibitū. lambi tū. ¶ Et notandum q̄ȝ cū omnia in si terminantia p̄teritū sicut sup̄ ondimus in sum terminent sup̄ exceptis quarte coniug̃ u̇bis. hec quoq; que p ul' m an̄ s habuerint. si in tū conuertūt. ut nupsi nup tū. scalpsi scalptū. dempsi demptuз. sumpsi sump tū. in quibus eciam p euphonie causa interponi tur. quod eciaз in p̄terito quibusdaз placuit ascri bere. ¶ Hic attende q̄ȝ cūbo bis cū suis composi tis. q; simplex non ē in usu faciat in ui diuisas. et in sup̄ habet J bu̇em ante tū. ut discumbo discu bui discubuisti discubitū. remota u et addita tum Jnuenitur eciam increbuit defectiuū. quod nō ha bet p̄ns. q; non repitur increbo bis. increbeo bes ʒ quidā dicūt q̄ȝ sumit' p hoc p̄terito increpui

IN bor desinentia mutant bor in psiз et faci unt supinū. ut labor lapsum. Nulla autē alia causa ē mutante b in p aut s uel t. in p̄ncipio sil labe posite. nisi euphonie causa. quare mutatur b in p. ut scribo scripsi.

IN co n an̄te. abiecta n et o in J conuersa faci unt p̄teritū. penl' quoq; prod̄. ut vinco uici. cōuinco cōuici. Et quia q ē idem elementū quod c. ideo linquo facit liqui. sicut vinco uici. abiecta n ut supra dictum ē in uo diuisas. V enim non im pedit. quia pdit vim litere.

IN sco desinentia mutant sco in ui. nisi sint in

inchoatiua. Illa enim carent p̄terito p̄fecto. quies
co quieui. cresco c̄ui. pasco paui. cerno etiā facit c̄ui
ascisco asciui. assuesco assueui. consuesco consueui
uel consuetus sum. Carisius tamen eciam consueo
ponit. Excipitur conq̄nisco conquexi quod in xi
desinit. Est autē conq̄nisco caput inclinare. Excipi
untur p̄terea eiusdem terminacōnis compesco cō
pescui. dispesco dispescui. quod ponit apuleius in
dyalogo. Cū et habitacula summa ab infimis tan
ta intercapedine fastigij dispescant. p̄ distant. ex
cipiunt̄ p̄terea disco didici posco poposci. et ex
eis composita. que similiter faciūt p̄teritū. dedisco
dedidici. deposco depoposci. Et notandū q̄ ab in
choatiuo scisco composita p̄mitiui .i. scio h̄uerūt
p̄teritū. Sm̄ uero rectā p̄porcōnem debent eorū q̄z
p̄fecta ascio et descio esse. ¶ Hic attende q̄ glis
co non ē inchoatiuū. et deberet facere glisco glivi
glitū. s; non inuenitur p̄teritum nec supinū in fre
quenti usu. Omnia tamen que p̄teritū p̄fectum in
ui terminant adiectam frequenter inuenimus p̄
secūdas et tercias p̄sonas sincopam pnl' pati silla
be. cui; ab u loco consonantis incipit. ut amaui a
mauisti uel amasti. amauimus amauistis amaue
runt uel amarunt. Neo neui neuisti uel nesti. neuit
neuimus neuistis uel nestis neuerūt uel nerūt. Iō
autē addidimus uel in ui adiectā. q̄ si in pōne sit
u consonans sincopam pati non p̄t. ut laui lauisti
non possumus dicere lasti. nec pro lauistis lastis
nec pro lauerunt larunt. Similiter faueo faues fa
uisti. nemo dicit fasti. nec pro fouisti fosti. nec p̄
soluisti solsti. Sed inuenio oraciū autoritate fecis
se in quibusdam conscisionem. c̄uis posicō uerbi
habeat u consonantē. moueo moui mouisti. ex q̄
summosses posuit oracius pro summouisses in i
s̄monū. Hunc hominem uelles si tradē disperas
ni summosses omnes. Item cōmorit p̄ cōmoue
rit idem orac' ponit in ij s̄monū. At ille qui me
commorit melius non tangere clamo.

In co uero desinentia uocali natura longa an̄
te in xi sillaba faciunt p̄teritū. ut duco duxi
dico dixi. ¶ R ante co vnū inueni pco. quod et
pepci et parsi facit p̄teritū. Ico p̄terea penl' breui
profertur in p̄n̄ti. teste capro. s; prod' eam in p̄te
rito p̄fecto. et mutat o finalem in i. ico ici. vnde
ictus. Lucrecius tamen eciam in p̄n̄ti prod' pnl'. ex
ui corpus p̄cellit et icit. Hoc tamen u̇bum nō est
in usu. ut dixi sup̄ in icio. quia d' ico uel ico. Hic
attende. q̄ coquo quis c̄uis habeat pnl' breuē et
scribatur p̄ q non p̄ c. tamen uidetur desinē in co
quantū ad sonū. q̄ u amittit vim lr̄e facit p̄teri
tum. quo mutato in xi. ut coquo coxi.

Supina in ci quidem terminantiū p̄teritum i
in tū conuertunt. ut uici uictum. conuici ctum
Eandem seruat regulam etiā liq̄ ctū. et ex eo com
posita similiter. quod nō ē in usu in simplicitate
ad dr̄n̄tiam huius u̇bi lingo lingis. quod facit lic
tū. s; cū compositis bene ē in usu. ut reliqui relic
tū. dereliqui derelictū. nec miru. cū post q u posita
vim lr̄e amittat. in ci desinentium regulam sequi
Que u̇o in ui sillabam proferūt p̄teritū p̄fectum
mutant eam in tū. Ita q̄ nichil aliud additur uel
mutat̄. et faciunt sup̄. ut requieui requietū. vnde
p̄ticipiū futuri fit requieturus. suesco sueui suetū
quod eciam hab; supplecōnem suetus sum. cresco
creui cretū. ascisco asciui ascitū. descisco desciui de
scitū. nosco noui notū. Similiter ex eo composita

ignosco ignoui ignotū. Vnde et p̄ticipium futuri
ignoturus ē. Quidam tamen contra regulā a pris
tempe hoc deriuatū protulerunt. ignosco. ignosci
tu. ¶ Notandū tamen q̄ cognosco cognoui cog
nitū. et agnosco agnoui agnitū. in freq̄n̄tiori usu
faciūt sup̄. pro o pnl' prod'. quā uetustissimi serua
bant analogiam seq̄n̄tes. sc; i cor' h̄n̄tia. vn̄ iuue
nalis in p̄mo. Agnitus accipies iubet a p̄cone uo
cari. Salustius tamen s̄m analogiam in ij histor'
Neq; inermes ex p̄lio uiros quemq̄ agnoturum
Parium s̄m utruq; protulit. in turba oresti cognita
agnota ē soror. Pasco paui s̄uauit in supino s so
lu; pastum. compesco compescui. dispesco dispes
cui. et posco poposci. et disco didici. a p̄stino tem
pe faciunt sup̄. mutacōne o in i cor' et addicōne
tū. posco poscitū. compesco compescitū. disco dis
citū. licet in frequenti usu non sint dicta supina

In xi finientia p̄teritū p̄fectum faciūt supinū
s̄m predcām regulam. dixi dictum. duxi duc
tū. pepci uero uel p̄si p̄sum facit supinū s̄m regulā
in si terminantiū. vn̄ p̄surus p̄ticipiū futuri. senes
co inchoatiuū est. Nam positiuū eius seneo inue
nitur in usu. a seneo ergo nō a senesco fit p̄teritū
senui. Salustius in primo histor'. Nisi cū ira belli
desenuisset. Idem eciam p̄ticipiū p̄teriti temp̄is ex
eo protulit. c̄uis sit neutrale in iiij. Omnes quib;
etas senecto corp̄e animus militaris erat. ¶ De su
p̄inis u̇borū in scor desinentium ita teneas. Depo
nentia in scor desinentia in antepnl' quidē sillaba
a uel i uel e correptas naturaliter faciunt sup̄ in
ctum. et p̄teritū siue p̄ticipiū in ctus. ut paciscor
pactū pactus. depaciscor depactū. proficiscor p̄fec
tu;. Expgiscor quia a p̄go est experrectum facit
quod sc; componit̄ ex per et rego quod facit rec
tū. c̄uis uetustissimi eciam expergitus dicebant
Nanciscor eciam nactū facit absq; n. sicut et pan
gor pactū. fingor fictum et tangor tactum. Scien
dū tamen q̄ sunt u̇ba que seruant n in p̄ticipijs
p̄teriti siue supinis. ut iūgor iunctus. pungor pūc
tus. vincor vinctus. fungor functus. emungor e
munctus. extingor extinctus. plangor planctus. ā
gor anctus. tingor tinctus Que autē corripit̄ an̄pe
nl' paciscor et nanciscor et p̄ficiscor et expgiscor.
ex compositis siue p̄mitiuis eorū p̄t dmosci. pacis
cor. depeciscor proficiscor a facio. expergiscor a p̄
go gis. Nanciscor uero a nancō ē. quod in usu fu
it uetustissimis. Excipitur defeciscor defessum fa
ciens supinū. et p̄ticipiū p̄teriti defessus. nā ab eo
quod ē deficō defectus fit p̄ticipiū p̄teriti temp̄is
Excipiunt̄ eciam duo composita que c̄uis in an
tepenul' i habeant cor'. In tū tamen non in ctū
faciunt supinū. cōminiscor commentū. adipiscor.
adeptū. Nam a reminiscor sup̄ uel p̄ticipiū p̄teriti
uel futuri uel participij in usu n̄ inueni. c̄uis ratio
quoq; rementū quō cōmentū exigat dici. Alia u̇o
a p̄dictis in scor desinentia absq; ci. in tū faciunt
sup̄. ut irascor iratū. ulciscor ultū. nascor natū. ob
liuiscor oblitū. uescor uesceris non habet supinū
nec per consequens participium preteriti.

In do desinentia si pnl' naturaliter longam ha
buerint. do in si conuertentia faciunt p̄teritum
p̄fectum. ut ludo lusi. rado rasi. ledo lesi. rodo rosi
uado uasi. euado euasi. illido illisi. claudo uel cludo
clausi uel clusi. Inuenit̄ eciam claudeo. s; et claudo
pro claudico inuenit̄. cedo cessi geminat s in p̄te
rito. Excipitur cedo cecidi. Luc' in iiij. donec metu

erunt castra cecidit. Pedo pepedi. Orac̄ in secundo ſmonū. Nam displosa sonat quantuz uesica pepedit. Ab eo quod ē sido p̄teritū non inueni. Virgilius in v eneyd̄ compositū protulit. subsidūt vnd̄ tumidū q₃ sub axe tonanti. accipit tamen p̄teritū mutuo a sedeo sedes et facit sedi. Cudo facit cudi. Et uidetur uirḡ sic ꝓtulisse in p̄mo en̄ Ac p̄muz silicis scintillā excudit achates suscepitq₃ ignem follis. Excudit enim tam p̄ns ꝙ p̄teritu₃ potest intelligi. Sed quia suscepit subiūxit melius p̄teritū intelligitur. Id q₃ eciaz ſuius in cōmentario en̄ comprobat hijs ūbis. Excudit aut feriendo eiecit q₂ cudere ē ferire. Vnd̄ et incus d̄r ꝙ illic aliquid cudamus .i. feriamus. Inuenitur eciam cusi apud antiquos. Sciendū autē ꝙ eius frequentatiuū cuso sas ē. ex quo compositū incuso et recuso cusas et excuso sas. accuso sas. strido autē facit stridi. Ado quoq₃ quod simplex p̄me ē coniuḡ. Composita cū p̄pōne tercie sunt. et p̄mitiui ſuant p̄teritū ꝑfectum duplicantia di. q̄uis penl̄ in illo e habet. ut do dedi. reddo reddidi prodo prodidi. ꝑdo perdidi. Credo quoq₃ ab eo componit̄ quasi cretum do et uendo uenūdo et condo compositum a do. et ex eo abscondo. Itaq₃ omnia idem p̄teritū ꝑfectū seruant. credidi. uendidi. condidi. abscondidi. plātus in carbonaria. ſm ipsaz aram auꝝ abscondidi. facit eciam abscondo abscondi. ¶ N uero an̄ do h̄nti a. o in i mutant. in p̄terito ꝑfc̄o. et si an̄ u uł i habuerint amittit n. ut fundo fudi. scindo scidi. uetustissimi tamen eciam sciciti proferebant. quod solum quoq₃ in usu esse putat asinomus in arte. quam ad constantinū impatorem scripsit. ſ₃ errat Nam luc̄ in iij scidit ponit. Qua mare tellurē subijcis aut obruit vndis. Aut scidit aut medias fecit sibi litora terras. Stacius in viij thebaidos. Oraq₃ pectora q₃ et uiridem scidit horida uestē. Sed afranius more antiquo dixit. In homine satis fortiter paulo nostras sciciditis colus. nemus in testicularia pmo q̄s sciciaimus conscindā atq₃ abijciaz. Et uident̄ hij rōnabilius protulisse. ne minoꝝ sit tēpoꝝ p̄teritū ꝙ p̄ns. quia rarissime inuenitur. findo quoq₃ fidi facit. licet quidam fisi putauerūt. ſ₃ uirḡ in viij. Et media aduersi liquefacto tpa plūbo. diffidit ac multa porrectuz extendit harena. Cetera uero seruant n. ut pando pandi. defendo discando scandi. accendo accendi. Excipiuntur duplicantia principalem sillabam. que non solū o in i conūtunt ſ₃ sillabam assumūt pendo pependi. tēdo tetendi. tundo tutudi. pnl̄ a plerisq₃ cor̄. A quibusdam autē eciam prod̄ ꝓpter supradc̄ām rationem .i. ne vincatur in compositis ab eo tempib₃ sillabaꝝ a p̄nti p̄teritū. ſ₃ ſm modnos tutudi cor̄ pnl̄ in simplicitate et compōne. ut contudi. ꝑtudi Cado quoq₃ cecidi facit. ne si cadi dicamus nomen esse putetur. Composita tamen non duplicant pnl̄ sillabaz. ut extendo extendi. p̄ter quedam de quibus sup̄ dixi. ubi egi de generalibus formis p̄teriti ꝑfecti. Excipitur et̄ diuido diuisi facit p̄teritū rudo rudis cor̄ p̄mam. facit tamen rudi. o in i mutata frendo dis caret p̄terito et supino. Quidā tamen

Supina illa quidem que a do ¶ dicūt frendui cōponūtur mutant o in i cor̄ et assumūt tū ut reddo redditū. credo creditū. ꝑdo ꝑditum. abscōdo tamen facit absconditū et absconsum. Alia uo omnia do in sum conūtunt. ut ludo lusuz. rado rasum. cedo cesum. defendo defensum. tundo tunsum cudo similit̄ cusum. cado quoq₃ casum facit. ca tamen penl̄ prod̄ In omni enim supino siue participio p̄teriti prod̄ a penl̄. exceptis datū et statum et satū et ratum. tendo autē facit tensuz. quod tn̄ facit tentū. et utꝝq₃ retinet in suis compositis. ut extensum et extentū. Vn̄ ostendo ab eo compositū facit ōn̄sum et ostentū. Ostentū quoq₃ quādo monstꝝ signat nomen ē ꝑticipiale. quō factū dictū et uisum. ab ōn̄dendo futura dictuz. Excipiunt̄ quedam sc₃ strido. et inuenit̄ strido et strideo tam tercie ꝙ secūde coniuḡ. Orac̄. Stridere secreta diuisos aure susurros. cor̄ pnl̄ protulit. Stacius uero eadem prod̄ protulit in viij. Nil stridere domi. preteritū eius ꝑfectuz debet ſm analogiam in do uł in deo desinentiū. et penl̄ siue antepnl̄ naturaliter longam h̄ntium in si terminari. ut rado rasi rideo risi. Sed puto euphonie causa. non ē in usu strisi ſ₃ stridi. et caret supino. sido sidis eciam caret p̄terito et supino. p̄teritū enim non ē in usu. dubitacōnis uł alternitatis causa debuit sisi esse. S₃ utimur p̄terito sedeo ūbi .i. sedi pro eius p̄terito. vnd̄ sido sidis sedi dicimus. Item utimur supino sedeo ūbi sc₃ sessum pro eius supino. et dicimus sido sedi sessum. ſm modnos. pedo eciam pedis pepedi caꝛ₃ supino ſm usum. et prod̄ p̄mam p̄ntis pedo et penultimaz p̄teriti. Vn̄ quidam. Heres post mortez pedet amore suo. Illud enim sciendū ꝙ n ante do h̄ntia. que amittunt n in p̄terito amittunt eand̄ in supino. et geminant s si sit pnl̄ breuis in p̄terito. ut findo fidi fissum. scindo scidi scissum. Si uo producatur vnam s habet. ut fundo fudi fusum. Composita uero terminacōnes simpliciū sequunt̄ Cedo eciam cessum. et pando pandi passuz faciūt q̄uis eciam a patior et a pateo passum dicimus. Vn̄ expando expandis expandi expassum. Vnde ūgilius in iij. Aut pater anchises passis de litore palmis. In theologia in frequenti usu ē expāsus ꝑ n. Vn̄ expansis manibus in cruce. ſ₃ uicio scriptoꝝ hoc corruptuz puto. De hoc eciam uerbo edo scias ꝙ sicut uult p̄s. Vnū anormalū inuenitur edo es est. Vetustissimi tamen eciam edo dis dit dicebant cor̄ sillaba p̄ma. Supinū eius tam esum ꝙ estum usus exigit dici. Virḡ in viij. Et postib₃ hesit adesis. Cicero pro cluentio. Celerius potius comestuz ꝙ epotum inuenias. et hoc eciā patet ꝙ a comedo quod est compositum a con et edo Et mutatur n in m et transit ad secundā sillabaz comesuz et comestū inuenit̄. Hic attende ꝙ a comedo comesum fit comeso sas. et in̄ comesacō ꝑ vnicū m et vnū s. Edo autē anormalū facit esum uel estum. sicut edo edis in eodem sensu. et tūc facit infinitiuus edo es est esse. Nam edere uenit ab h̄ uerbo edo edis .i. comedo. q₂ sepe inuenitur regulare tercie cōiuḡ. tamen edo .i. manifesto facit edidi. et tūc componit̄ a do das. Item ea que componunt̄ a cado non h̄nt supinū. p̄ter occido occasuz. Item pindo pinsi pinsum facit. Item rudo rudis rudi nō hab₃ supinū. et ē rudere ꝓpriū asinoꝝ. cuius prima corripitur. ut dicam in suo loco. q̄uis a parsio ꝓducat̄. causa metrice necessitatis. Clamat ut achadie pecuaria rudere credas.

In go an̄te r si non sint a regendo siue rego composita go in si conūtentia faciūt p̄teritū ꝑfectuz. ut mergo mersi. spargo sparsi. tergo tersi. Dicitur eciam tergeo terges. uergeo uersi. quod in raro usu ē. Alia uero in xi conūtunt go p̄ntis. et

faciunt p̄teritū.ut rego rexi.tingo tinxi.ango an
xi.Cingo cinxi.pingo pinxi.A regendo composi
ta q̄uis in p̄nti sincopam penl' patiant̄.tamen in
p̄terito pfecto causa euphonie eam ſuant.ut per
go prexi.surgo surrexi.porrigo porrexi.Nam por
rigo et corrigo et arrigo.o in i conūtentia aptissi
me ſuant ſm ꝓporcōnem simplicis declinacōnem
Excipiunt̄ sex.frango.ago.lego.pango.tango.pū
go.de quibus dicimus q̄ frango cū omnibꝫ suis
compositis facit fregi.ut confringo confregi.pfrī
go pfregi.Ago eciam facit egi cū suis compositis
ut exigo exegi.subigo subegi.prodigo ꝓdegi.co
go coegi.ambigo ambegi.tamē antiqui dicebant
ambigui.Dego facit degi.Et sic composita de frā
go et ago sequūtur simpliciuꝫ declinacōnem.et sic
ſuant simpliciū declinacōm p̄teriti.Lego eciam in
compōne in gi facit ſuans simplicis p̄teritum.ut
colligo collegi.relego relegi.quod drn̄tie causa nō
mutat le in li.q̄uis eciam pago a immutabilem
ſuauit.et dego p sincopam a euphonie causa pro
tulit.Excipiunt̄ a lego tria composita mutantia
simplicis significacōnem.que nō faciunt in gi.ſꝫ
in xi.et sic non retinent simplicis p̄teritū.scilicet
negligo neglexi.intelligo intellexi.Quod antiqui
interlego interlexi proferebant.diligo dilexi.Vn̄
ūsus.Gi lego non mutat nisi di nec iūxeris inter
Pango autem quod antiqui dicebant pago ꝓ pa
ciscor.in tribus significacōnibus habet tria p̄teri
ta Nam pango.i.cano facit panxi Et tunc caret
supinis Pango.i.facō pactū facit pepegi Et pan
go.i.iūgo facit pegi.Vn̄ compingo compegi.et
impingo impegi.Vn̄ uersus.Panxi dic cecini.cō
iūgo dat bene pegi.Cū pactum facio dicito tunc
pepigi.Tango tetigi facit.sed ab eo cōposita n̄ du
plicant p̄mam sillabam.contingo contigi.attingo
attigi.In quibus notandū q̄ penl' p̄teriti cor̄.p̄n
tis uero ꝓducitur.Pungo autem pupugi ul' pūxi
facit.ſꝫ pupugi ptinet ad stimulum seu pugionem
Punxi autē ad pūctuꝫ qd̄ fit in aliq̄ rōne.Cū suis
autem compositis non geminat.nisi repungo qd̄
facit repupugi.Expungo autem expunxi dicimus
at repungo repupugi et repunxi.ut capro uidetur
Cū ei qui nos pupugit talionem.i.uicem a nobis
redditam oñdimus.repupugi dicimus.Cuꝫ uero
de rōne ul' kalendario loq̄mur.repunxi dicimus
Item sicut sup̄ diximus in uo diuisas In guo sil
labam terminantia.siue que habent uo in eadem
sillaba seruant regulam in go terminatorū.sicut et
que in quo finiunt̄ rōnem sequūtur in eo desinē
tium.Vnde extinguo mutat guo in xi.et facit ex
tinxi.cuius simplex stinguo in usu raro est.simi
liter vnguo guo in xi mutat et facit vnxi.ſꝫ hoc
habet u tantū in p̄ma psona.in alijs non.ad drn̄
tiam huius nominis vnguis.Vn̄ a prima psona
quidam dicūt vnguentū.Alij a secūda vngentuꝫ
ſꝫ cōmuniter scribitur p u.Tingo autē non habet
u.tamen facit tinxi.linguo lingis uidetur habere
u in p̄ma psona.sicut hoc nomen lingua.In alijs
psonis n̄ habet u.elanguo elangui eciaꝫ inuenit̄.

SVpina in si facientia p̄teritū p sum ꝓferunt
mutant enim i in vm.ut mergo mersi m̄suꝫ
spargo sparsi sparsum.tergo ul' tergeo tersi tersuꝫ
Alia uero omnia que terminant in gi ul' in xi p̄
teritū faciunt sup̄ in ctum.mutant eniꝫ go in ctū
ut rego rectū iungo iunctū tingo tinctū lego lec
tum pungo punctū ago actum ¶ Hic attende q̄
pango.i.cano panxi caret supino.in alijs signifi
cacōnibus facit pactuꝫ.Frigo autēꝫ frigis frixi fa
cit frictum.ſm analogiam.et eciam frixum.figo
figis fixi fixum facit.Frigeo autē friges secūde cō
iugacōnis facit frigui.et caret supino ſm usuꝫ.ab
ijciunt tamen in supino n.euphonie causa.h̄ que
pnl' a h̄nt ul' i in p̄nti.ut frango fractuꝫ.Pango
pactum.tango tactū.fingo fictū.pingo pictū.strī
go strictum.ringo rictū.Excipiunt̄ tingo tinctum
cingo cinctū.et ex eis composita succingo succinc
tū.extinguo extinctū p totū.quod u an̄ o habet
sicut suū simplex.Ango quoq̄ drn̄tie causa serua
uit n in supino anctū.Nam ab ago actū fit.sed is
tud supinū anctum non ē in frequenti usu.nec āc
tus pticipiū.Quidam tamen eciam anxus eius p
ticipium protulerūt.Et omnia in compōne ſuant
inteḡs simplicis lr̄as in supino.q̄uis in alijs mo
dis mutent̄.ut rego rectū.pergo et porrigo prectū
et porrectū.Ago actū.cogo coactum.abigo abac
tū.tango tactū.contingo contactum.frango frac
tū.defringo defractū.pango ptū.impingo impac
tuꝫ.Et possumus h̄ extimare drn̄tie causa in ple
risq̄ fieri.ne si pictum et abictum et defrictum et
impictum diceremus.alias significacōnes mōstra
re putaremus.Luc̄ in v.Impacte cessere fores.id
ē impulse.Ex dictis patet q̄ ea que in simplicita
te h̄nt a in p̄nti ul' e.retinent eandem in supino
facta compōne.ut frango fractuꝫ.confringo con
fractum.Item rego rectum.porrigo porrectū.Pa
tet eciam q̄ composita predcā ſuant supina suo
rum simpliciū.Ambigo.dego.satago.non h̄nt su
pina in frequenti usu.

IN gor desinentia mutant eam in ctum et fa
ciunt supinum.ut fungor functum

IN ho desinentia mutant ho in xi et faciūt p̄
teritū.ut ueho uexi.traho traxi.Et ſm sup̄
dcām regulam in xi terminantiū p̄teritū pfectum
p ctum proferūt supinū.mutant enim xi in ctuꝫ
ut uectum tractum

IN lo desinencia p̄ns.in lui exeūt in preterito
O mutata in ui.ut alo alui.colo colui.molo
molui.consulo consului.occulo occului.Excipiun
t̄ duplicantia i.q̄ si A muta incipiant geminant
in p̄terito p̄ncipalem sillabam.Et si non seruant
ubiq̄ eandem uocalem positam post mutam.ut
pello pepuli.fallo fefelli.tollo tetuli.pro quo nūc
in usu frequenti ē sustuli.A tollo quoq̄ quod ue
teribus in usu fuit tetuli dicebatur.In compōne
tamen non geminant p̄ncipalem sillabā.ut refel
lo refelli.compello compuli.Suffero eciā fac̄ sus
tuli.ſꝫ in alia significacōne.Alia quoq̄ eiusdēꝫ ter
minationis o in i conūtunt.ut uello uelli.sed et
uulsi d̄r.et in frequentiori usu cello cecidi.qd̄ mō
non ē in usu.a quo deriuatur celtes et culpa.cum
suis autem compositis ē in usu.ut pcello pculi.ex
cello exculi.ul' excelleo exculi ul' excellui.¶ Hic
attende q̄ excelleo les ē neutrū.sed actiuū excello
lis sicut alo alis transit in secundā.et tūc ē neutrū
ut coaleo coales.i.cresco.et deberet facere excelle
o excelles p̄teritū excellui.ut calleo calles callui
ſm ꝓporcōnem secūde coniug̃.ab excello lis debꝫ
exculi p̄teritū esse.sicut pcello pculi.Scias eciam
q̄ psallo facit psalli.sallio sallis sallit facit salli.qd̄
inuenitur quarte sallio salliui in eodem sensu.De
hoc tamen in quarta coniugatione dicaꝫ.Inueni
tur eciam salio saliui ul' salij salui

SVpina in tū quidem exeunt.q̄ nascuntur ab
vnā l hn̄tibus.ut occulo occultū.colo cultū
consulo consultū.ab alo uero tam altus q̄ȝ alitus
dr.Volo quoqȝ anormalū uolui facit pteritū.ex
quo nomen pticipiale nascitur uultus.quō ex co
lo cultus.ex occulo occultus.Hic attende q̄ mo
lo molis non habȝ sup in frequenti usu.ad drn̄tiā
huius nominis multū.possemus tamen dicē mo
litū.sicut uolo uolitū.quod deberet facere uultuȝ.
sicut patet p nomen pticipiale uultus.quod ſm
ps nascitur ab eo.et tamen ē iam in usu uolituȝ
apud theologos.Que uero duplicant l p sum faci
unt supinū.ut fallo falsum.pello pulsuȝ.uello uul
sum.Excello excelsum.pcello pculsum.sallo salli
salsum.A psallo psallis supinū non inuenitur.A
tollo eciam deficit supinū.ſȝ pro eo utimur subla
tuȝ.Refello eciam non habet sup.Hic attende q̄
ea que nascunt̄ ab vnam l hn̄tibus mutant o in
tū.ut colo cultuȝ.et mutatur aliqn̄ uocalis pn̄tis
in u in supino.Que uero nascuntur a duas l hn̄
tibȝ mutant lo in suȝ.ut pello pulsum.et mutant
eciam aliqn̄ uocalem pn̄tis in u in sup ut patuit

IN mo desinentia si uocalis longa antecedat i
o in psi conūsa pferūt preteritum.ut sumo
sumpsi pmo prompsi.demo dempsi.como comp
si comptū.Hec autem psi in ptū conuertentia faci
unt supina.ut sumo sumpsi sumptū.pmo pmp
si pmptū.demo demptū.como comptū.Alia uo
desinentia in mo ante uocali naturaliter bui.per
ui diuisas exeunt in pterito.ut uomo uomui.ge
mo gemui.fremo fremis fremui.tremo tremui.et
mutant o in ui diuisas.Excipiunt̄ emo emi.Pre
mo pssi.Et in ui quidem diuisas terminantiuȝ su
pina fiūt ui in tū conūsis.cor penl.quō in omni
bus que ex huiuscemodi pteritis nascentia J hn̄t
an̄ tuȝ.ut uomui uomitū.gemui gemitū.fremui
mitū.tremui tremitū.Emi uo emptū facit.quod
ideo assumpsit p.q̄ non pt m ante tū sine p inue
niri.euphonie causa.ut sumptus.comptus pmp
tus.pssi uero ſm in si terminantiū regulam J in
vm conūtens facit sup.ut pressi pressum.

IN no o ul g ancedentibus p ui diuisas faciūt
pteritum.ut pono posui.et ab eo composita
ut suppono supposui.compono composui.Antiq
tamen et posiui ptulisse inueniunt̄.Gigno genui
facit pteritū.p quo geno uetustissimi inueniūtur
ptulisse.cuius infinitiuū passiuuȝ lucrecius in iij
ptulit geni.A canendo quoqȝ composita similiter
pteritū pfectū in ui diuisas finiunt.succino succi
nui.occino occinui.qdam tam et occano occanui
protulerunt.Cano autē in simplicitate geminat p
teritū et facit cecini.cū deberet facere canui.quod
non fecit ad drn̄tiam huius uerbi caneo canes ca
nui.¶ M ante no in psi conūsa faciunt pterituȝ
pfectum.ut temno tempsi.Alia uero omnia in no
desinentia p ui coniūctas pferunt pteritū pfcm.
ut sino siui.sterno straui.cerno creui.i.uideo.Cres
co eciam facit creui.sperno quoqȝ facit spreui.et li
no lini.ul magis drn̄tie causa ad nomen lini leui
quod a leo quoqȝ simplici nascitur.quod in usu
non ē.Ex quo deleo deles deleui.Vnde et letū dr
q̄ delet uitam.Vetustissimi tamen et lini ptulis
se inueniūtur.Hic attende q̄ ſm cōmuneȝ usum
modnoꝝ lino facit leui litū.Et scias.q̄ lini ē uo
catiuus huius proprie nominis linius linij

SVpina quoqȝ in ui quidem diuisas terminan
tiū pteritum subtracta u et addita tum proferun
tur.correpta tamen penl.ut posui positum.genui
genitū.A cano tamen composita pmitiui seruant
in supino terminacōnem in tū.cantū enim et suc
centū dicimus.q̄uis in ipso ūbo a in J conūtunt
ex eo composita.ſȝ in supino iteꝝ J in e trāsferūt
succino succentū.occino occentū.Hic attende q̄ p
dcā in ui diuisas facientia pteritū.hn̄t J ante tuȝ
in supino.ut genui genitū.pter composita ab h
ūbo cano.que hn̄t e an̄ tū.ut succentū.accentuȝ
pcentū.ergo ut ex dictis liquet succentor succen
toris pcentor pcentoris dici debet p e et non p J.
Que autem desinūt in psi faciūt in ptū.si in tum
conūtentia.ut temno tempsi temptum.contemno
contempsi contemptuȝ.In ui sillabam desinentia
mutant eam in tū ſm predcām regulam.ut siui.
sitū.sterno straui stratum.cerno creui cretū.ergo
quoqȝ liui uel lini litum Vn̄ uirḡ in iiij.georgi et
paribus lita corpa guttis.Et sciendū q̄ tam situm
q̄ȝ litum et itū et quitū et scitū satum corripiunt
penultimas.quod in alijs supinis que a pteritis in
ui terminantibus nascunt̄ non inuenitur.ut ama
ui amatū.neui netū.cupiui cupitum.muniui mu
nituȝ.Lucanus in viij.Illita tela dolis nec in artem
cominus vnq̄.A cieo composita ul cio tam corri
pientia q̄ producentia pnl in supino inueniūtur.
ut excito pnl breui ul longa.ſm q̄ citum cor ul

IN po desinens in ancedente ¶ prod pmam
vnuȝ inuenio.rumpo.quod subtracta m et
o in j conūsa facit pterituȝ pnl prod.tam in sim
plici q̄ in compositis ab eo.rumpo rupi.abrum
po abrupi.corrumpo corrupi.E uero buem penl
hn̄tia.mutant o in ui diuisas in preterito.ut stre
po strepui.pter supple depo depsi ptū.a quo de
rinatur clipeus.et h et h cleptis.i.fur.R uero ul
l ul e prod an̄ po hn̄tia.po in psi conūtentia faci
unt pteritū.ut scalpo scalpsi.sculpo sculpsi.sarpo
sarpsi.carpo carpsi.repo repsi.serpo serpsi.Scopo
autem scopis facit scopui.et caret supino.

SVpina in pi quidem terminatoꝝ fiunt muta
ta J in tū.ut rupi ruptū.In ui uero separatas
subtracta u.et addita tū.ut strepui strepitum.in
psi autem exeuntia.ſm supdcām regulam muta
ta si in tū.ut scalpsi scalptū.sculpsi sculptuȝ repsi

IN quor deponentia ¶ reptū.carpsi carptum
mutant eam in cu.et sumentia tum faciunt
supinum.ut loquor locutum.sequor secutum.

IN ro finita p ui sillabam terminant pteritu ȝ
ut tero triui.quero quesiui.sero seris seui.nā
sero seras a sero obdito natū serraui facit.a sero se
ris seui facit.tamen composita qn̄ mutant signi
ficacōnem simplicis p ui separatas proferunt pteri
tuȝ.o in ui conūsa.Desero pro derelinquo deserui
insero pro immitto inserui facit.si enim de arbore
dicā insero serui facit.et pticipiū insitus n̄ insertus
Virḡ in ij geor.mutataȝ qȝ insita mala ferre piꝝ
Vetustissimi tn̄ in simplici serui ptulisse inueniū
tur p ordinaui et pro seui idem pro immisi et se
minaui.Ennius in pceptis ubi uidit auenā loliuȝ
crescere inter triticū.seligit secernit aufert sedulo
ubi opā addidit quā toto studio seruit.dicas g̃ q̄
sero seris qn̄ ptinet ad insitacōnem.ul eciaȝ ad se
men facit seui.Vn̄ ūsus.Arboris ē serui.ſȝ ptinet
ad sata seui.ſȝ cum ptinet ad immissionem facit
seui.Excipiunt̄ quatuor.Nam inueniunt̄ duo ū
ba desmentia in ro.que duplicant s an̄ J in pteri

to.ut gero gessi.uro ussi. Verro autem ꝑ ꝑuium ūsi facit. ꝑm carisiū autem ūri ꝑ duo r.quod et usus cōmunis comprobat. Curro eciam repetita p̄ ore sillaba cucurri facit p̄teritū.quod in composi cōne inuenitur apud quosdam autores geminati onē p̄me sillabe ꝑuans.apud alios autē minime Vt uirḡ in iij eneyd. Decurrere iugis alia de parte ꝑntes. Cesar ad ūgilium. Excucurristi de neapoli. Ita dicit ps. ꝑm autem modnos.curro in compō ne gemi'nat tantū p̄teritū cū pre ut precucurri.et pungo cum re.ut repungo repupugi.

SVp'ina eorū que in ui sillabam termi'nant p̄ teritū.mutacōne ui in tū proferūtur. ꝑ p̄dic tam regulam triui tritū.quesiui quesitū. Seui au tem mutat e in a ꝑuem.ut seui satū. In compōne autem satum mutat a in i ꝑuem.ut insitū consi tum obsitū.ut insita mala. Serui autem facit ser tū. Vn̄ deserui desertū.inserui insertū.et exerui ex ertum. Que uero duplicant s ante i mutant si in tū in sup'ino.gessi gestū.ussi ustum. Duplicantia uo r an̄ o in p̄nti.ro in sum cōuītentia faciunt su p'inū.ut curro cursum.uerro ūri ūsum.et similiter uergo ūsi et uerto ūti faciunt sup'inum uersum.

IN so desinentia o in i cōuītentia assumunt ui et faciūt p̄teritū ꝑfectū.ut arcesso arcessi ui.lacesso lacessiui. Salustius in ij histoꝛ. Argen tū mutuū arcessiuit.lacesso lacessiui. Sic et ꝓbus dicit.et uidetur michi melius dicere q̄ lacessi.ꝑti cipiū enim passiuū lacessitus. Caper tamen laces si dicit esse ut facessi.et profert exemplū lucilij quo usus ē in xxiiij. Nam uetus ille raro lacessis se appellari.quod conscius nō erat ipse. ꝫ p̄t laces sisse ꝑ sincopam esse prolatū ui sillabe.ut cupisse petisse dicimus pro cupiuisse et petiuisse. Salusti us in iiij histo. Ergo legiones pridie in monte po sitas lacessiuit. Facesso uero et capesso et uiso que possumus desideratiua dicere.signat enim facesso desidero facere. Et capesso desidero capere. Et uiso desidero uidere. Frequentatiua eniꝫ non p̄nt eē.cū p̄me coniuḡ non sint. Hec eadem ꝑm dyomedem et carisiū.o in i cōuītentia faciunt p̄teritū ꝑfcm̄ facesso facessi.capesso capessi.uiso uisi. Similiter queso quesi. Probus tamē quesiui dicit.et melius q̄uis quoqꝫ p̄mitiuū eius.i.quero quesiui facit p̄ teritū.pinso pinsui facit preteritum.

SVpina eorū in situm exeunt arcessitū.laces sitū ꝑm in ui desmentiū regulam.ui mutata in tū. A pinso autem pistum debet eē Vn̄ pistor nomen ūbale.ut pastum pastor.ustū ustor.ges tū gestor. Ita dicit ps. ¶ Hic attende q̄ desmen tia in so hn̄t p̄teritū et supinū ad modū quarte ut lacesso sis siui sitū.p̄ter uiso quod facit uisi et caret sup'ino.et facesso facessi.et capesso capessi.q̄ faciunt ꝑm quosdam facessum et capessum. Nos uero dicimus q̄ hn̄t sup̄ ad modū quarte facessi tū et capessitū.quasi ab istis p̄teritis facessiui et capessiui. Vn̄ dicimus q̄ facessum et capessum n̄ sunt uoces sig̃ficatiue. Adhuc excipitur queso qd̄ ꝓprie facit quesiui quesitū.licet inueniatur quesi ꝫ hoc p̄teritum mō accōmodatur suo primitiuo quia nullū desideriū notat.ut quero quesiui quesi tū. Queso ergo habet quesumus et non plus. Et uide q̄ p̄t ibi esse u more antiquoꝝ.qui dicebant quesumus nolumus.q̄uis racio exigat dicamus que simus sicut legimus. Adhuc excipitur pinso pin sis pinsui pistum.quod ē desideratiuū huius uerbi

pindo.pindi pinsū p'insu.u in o pinso pinsis. Cen so autem censis inuenitur tercie.quod ꝑm quos dam facit censui censitū penl' cor̄. Sed censio cen sis censiui ē quarte pnl' ꝓd. Nam censeo censes se cūde facit censū. Nos uero dicimus sequentes ma gistꝛū bene.q̄ censo censis tercie coniuḡ potius ē desideratiuū.vn̄ facit p̄teritū et sup'inū ad modū quarte.pnl' prod. Vn̄ patet q̄ in libro numeroꝝ Semꝑ recensiti sunt debet in pnl' produci. Inueni tur eciam incerso incersis.i.prouoco.et descendit ab hoc ūbo inceo incies.a quo incito tas.et tūc facit p̄teritū et sup'inū ad modū quarte.incerso siui sitū.sicut d̄r accedo ssum accesso.arceo arces so.accio accerso. Quod antiqui dicebant accersio Vn̄ actuū x. Accersi symonem. ꝫ hoc ūbum non ē in frequenti usu nūc. ꝫ utimur hoc ūbo accerso accersis tercie coniuḡ.accersiui accersitū.quod id̄ signat. De formacōne autem ūboꝝ in so desinen tiū dicemus infra in speciebus ūboꝝ deriuatiuoꝝ qn̄ determinabimus de ūbo deriuatiuo ¶ Itē nota q̄ ista quinqꝫ ūba.licet sint tercie coniuḡ nec tn̄ desideratiua hn̄t nichilominus preterita et supina ad modū quarte cū suis compositis.scꝫ peto peti ui petitū.quero quesiui quesitū.cupio cupiui cupi tū.tero triui tritū.vn̄ contritus.sapio sapiui sapi tū.facit eciam sapio sapui.et tunc facit sapitū pe

IN to desinentia uarias hn̄t formas nl' cor̄ In to enim c an̄te inuenio pecto.cuius p̄teri tū pexui ul' pexi facit. Similiter a necto nexui ul' nexi. Flecto uero flexi facit et plecto plectis plexi Antiqui nūc plector cū omnibus suis compositis cōmune. Vn̄ plector et amplector et amplexus di cimus E hui an̄te in to desinencia duo inueni.pe to petiui.et meto messui. R an̄te similiter inueni duo.sterto sterti et uerto ūti.geminata uo t an̄ o vnū inueni.ut mitto misi.et in sto.ut sisto cuius p̄teritū qn̄ actiuam habet significacōnem.tam in simplici q̄ in composito deficit.qn̄ uero absolutā et similem sto ūbo.cōmune cū eo habet p̄teritū.ut resisto ul' resto restiti.consisto et consto constiti persisto et persto perstiti.

SVpina eoꝝ que in xui ul' xi preteritū termi nant.ꝑ xum exeunt.ut nexui nexum.quod eciam faceret nectū.nisi esset d'ñtia huius uerbi neco necas necui nectū.pexui ul' pexi pexū. Flexi flexum. Similiter faciunt sup̄ que in ctor desinūt deponentia amplector amplexum.quod tn̄ nunc cōmune est. Petiui uero ꝑm analogiam in ui ter minantiū petitū facit pnl' prod. Similiter messui messum.sic censui censum.misi duplicauit s in su pino missum. A stertui sup̄ nō inueni.nec a sisto ut dicit ps. ¶ Hic attende q̄ sisto et sto accipiūt mutuo steti statū.sed sisto quando ē transitiuū fa cit statui statutū ꝑ quosdam.et huius opinionis est huḡ. Vel dicamus cū alijs q̄ tūc non habet p̄teritū.et huius opinionis fuit magister bn̄.et ꝫ eciam uidetur uelle sup̄ ps.uerto autem facit uer ti ūsum.sicut uergo et uerro Et sic ūsum est sup̄ trium ūboꝝ. Item scias q̄ sisto ē ūbum simplex quia nulla coniūctio p̄t componi cum uerbo Ne queo enim componitur ex non et queo.

DEponentia in tor desinentia nulla an̄te cōso nante tor in sum cōuītunt.utor usum.nitor nisum facit et nixum. Vnde nisus et nixus partici pia preteriti de nitor.

IN xo duo inueniūt̃.o in ui diuisas cōuīten

tia in p̄terito.ut texo texui.nexo nexis ul' nexas nexui. Supina alterū ꝑ tum.alterū ꝑ xum finiunt textum nexum.ita dicit p̄s in x libro.Et in xj li dicit de ꝑncipio.x quoq ante vnum inuenio in tus.ut texui textus Ex predictis ūbis p̄s uidetur ꝙ mixtus debeat scribi ꝑ s.quod aliqui doctores uolunt. Sed hug̃ dicit.ꝙ misceo misces facit mis cui mixtū ꝑ x.Et cōmuniter ita scribitur immix tio de preteritis et sup̄.quarte coniug̃. .lxxx.

P Vatre coniugacōnis ūba omnia actiua ul' neutralia in io desinūt.exceptis eo et q̄o et ueneo.et ex eis compositis.ut dicit pris in x li. ¶ In cio ergo desmentia duaū excedentia nūm sillabaū simplicia.n ante.cio in xi conuersa. faciunt preteritū ꝑfectum.ut vincio vinxi.sancio sanxi. Vetustissimi tamen eciam sanciui ul' sancij proferebant.quod mō nichil est. Si autem n non habuerint.cio in si mutata faciunt p̄teritū ꝑfectū ut farcō farsi.raucō rausi.sarcio sarsi.fulcio si.Q̄d et probo placet et usus est.q̄uis alij dr̄ntie causa posuerūt fulxi.suffulcio suffulxi.alia uero omnia supradcē coniug̃ ūba.secūde ꝑsone p̄ntis abiecta finali s et addita ui.p̄teritū ꝑfectum faciūt.quod tamen eciam subtracta u consonante et cor̄ J pnl' licet proferre.ut scio scis sciui ul' scij.et ab eo cō posita ascio ascis asciui ul' ascij. Similiter cio cis quod et cieo cies dr̄ ciui ul' cij.et ab eo composita concio concis conciui uel concij.audio audiui uel audij.mollio molliui uel mollij.Munio muniui ul' munij.senio seniui ul' senij.eo iui ul' ij.queo q̄ ui ul' quij.ueneo ueniui ul' uenij.suffio suffiui ul' suffij.quod q̄uis a neutropassiuo componat̃.tn̄ quia significacōnē mutauit.mutauit eciā declina cōnem. Virg̃ in iiij geor̄. At suffire thimo ceras q̄ incidere manes.suffire dixit ꝭm rectam quarte coniug̃ declinacōnem.tamen simplex eius fieri ē. Excipiunt̃ haurio hausi. Inuenitur tamen hauri ui ul' haurij. Varro in xxiij ad ciceronem.Cū in diem haurierint.sepio sepsi.sencio sensi.uenio ue ni.aperio aperui.quod uidetur a pario esse cōpo sitū.quod uetustissimi non solum ꝭm terciā.sed eciam ꝭ quartam coniugacōnem declinabant.vñ ennius.Oua parire solū genus hoc pennis decora tū.ergo composita ex eo si p̄ncipalem sillabā pu rā nec ex integra ꝑpōne habuerint io in ui cōuer tunt in p̄terito.ut aperio apui.operio opui.coo perio cooperui.reperio uero duplicauit p in p̄te rito.quippe diminuta vna sillaba reperio repperi Simile est p̄teritū a comperio comperi.Ex dictis patet ꝙ composita a pario omnia faciūt in ui di uisas.p̄ter reperio reppi.et compio comperi. Sūt alia ex pario composita deponentia.expior ope rior.quoū participia expertus et optus ōndūt a pio esse composita.cuius ꝑticipium partus ē.Sa lio saliui ul' salij ul' salui saltū. Virg̃ in ij georgic̄ Mollibus in pratis iūctos saliere p̄ntes. In quibꝫ dam tamen inuenitur codicibus eciā saluē scriptū Lucanus in iii. Insiluit solo nociturus pondere pup pi.Ouid̄ in xi.meta.Cū sepe assiluit defense mo enibus urbis. Idem in quarto fastoū.Per flamā saluisse pecus saluisse colonos. Stacius in ix theb̄ excussi salierūt cuspide dentes.Cambio cambis po nit carisius et eius p̄teritū campsi. Vnd̄ et campso sas solebant uetustissimi dicere. Ennius in x.Leui tatē campsant.Aio cuius declinacō in usu freq̄n ti non ē.quarte coniugacōnis esse ōnditur.ab im

patiuo in i terminante.et producitur penul' in ai mus.sicut in audimus.ꝫ penl' inquimus corripit̃ cū sit tercie coniugacōnis.sicut legimus. Vñ ūsus Tercia uult inquit.quarta q̄ sumit ait. De hoc ple nius dixi in p̄ncipio tercie coniugacōnis.

S Vpina in xi quidem terminantiū ꝭm sup̄dic tā regulam ctū exeunt.xi mutata in ctū vin xi vinctū.sanxi sanctum.ꝭm modnos. Inuenitur apud uetustissimos sanciui sancitū. Vnd̄ lucrecius quod porro neq̄ sancitū quidem extat. In si uero p̄teritum finientia l ul' r antibus.mutant eam in tū in hac cōiug̃ et faciunt supinū.ut farsi fartum fulsi fultū.sarsi sartū. Vnde sartores et fartores et ex hijs composita.confercio confertuꝫ.refercio re fertuꝫ. Alia uero in si desinentia supradcām regu lam ꝭuant.i.generalem in si desinentiū.mutant enim si in sum.ut sensi sensum.raucō rausi rausuꝫ haurio hauris hausi haustū dr̄ntie causa assump sit t.q̄uis in aspiracōne differat. Sepsi uero septū ꝭm ꝓporcōnem in sup̄dictis expositam facit.mu tat enim si in tū. Veni autem uentū.et aperui a ꝑtum faciunt.sicut et pario ꝑtum.Et omnia ex hijs composita aduenio aduentū.conuenio cōuē tū.comperio comꝑtū.experior exꝑtum.et hn̄t r an̄ tum omnia composita a pario. Alia uero om nia que tam in ui q̄ in ij terminant p̄teritū ꝑfec tū in itū faciunt supinū pnl' prod̄ tam in hac cō iugacōne q̄ in alijs cōiugacōnibꝫ.ut audiui ul' au dij auditū.arcessiui ul' arcessij arcessitū.cupiui ul' cupij cupituꝫ.Excipiunt̃ in eo desinentia et dissil laba tercie et secūde coniugacōnis.que pnl' supini cor̄.ut eo iui ul' ij itū.adeo adiui ul' adij aditum p̄tereo p̄teriui p̄teritū.perio peris periui uel perij peritū.quod non ē in usu.i.instruere.docere. Inde ꝑitus ta tū pnl' prod̄. Vñ quidam. Non uadit pe ritū qui uult audire peritum. Item queo quiui ul' quij quitū.sino siui ul' sij situm.lino lini ul' poti us leui litum. Inuenitur eciam lij.quod in rarissi mo usu ē. Nec eciam lini utimur.ad dr̄ntiā huius uñ linius lini.ꝫ in frequenti usu ē lino leui lituꝫ Cieo quoq̄ ciui ul' cij citū corripit penl'. Qn̄ uero a cio cis quarte coniugacōnis est.prod̄ eam. Vnde quidam. A cieo citum non uenit ꝓmo citū. Pono quoq̄ quod antiqui posiui dixerūt.nūc in freq̄n ti usu posui facit p̄teritū.positū in supino cor̄ pe nultima. Veneo quoq̄ ꝭm analogiam uenitū de bet facere a ueniui.ui in tū cor̄ pnl'.pro quo ma gis uenū in usu est. Ideo autem diximus dissillaba in ui desinentia secunde ul' tercie coniugacōnis.in supinis ul' ꝑticipijs p̄teriti corripe penl'.quia siue dissillaba sint quarte coniugacōnis.pnl' prod̄.ut scio scitus sum. Vltra duas sillabas alterius quoq̄ cōiugacōnis produc̄.ut arcessiui arcessitus.cupiui cupitus.nisi a dissillabis sint composita.ut insitus illitus.Lucanus in viij. Illita tela dolis nec mortē quo minus usquam. Similiter impostus ꝓ impo situs. Preterea notandū ꝙ sepelio sepeliui ul' sepe lij sepultū in frequentiori usu ē supinū.antiquissi mi eciam sepelitū dicebant.et sic ꝭuabant analo giam.ui in tuꝫ mutantes. Ambio ab eo cōpositū solum mutauit e in J. Itaq̄ in io quidem desinen tiū regulam ꝭuauit in ꝑticipio et supino. Quippe pnl' prod̄ ambitus ta tū in nomine siue uocabu lo rei.dr̄ntie causa in eo terminantiū regulam ser uans.corripuit pnl'.i.ambitus. Ouid̄ in p̄mo me tam. Jussit et ambire circūdare litora terre. Luc̄ in

ꝑmo. Letalis q̷ ambitus urbi. Annua fenali' refe
rens certamina campo. Salio quoq̷ saliui uł' salij
salui saltū facit. Virg̃ in xi. Ac medias inter cedes
exultat amazon. Solent enim frequentatiua pleꝝ
q̷ a supinis uł' a ꝑticipijs p̄ntis nasci. Et scribitur
ꝑ vnum l. cum corripiat ꝑmam. et ē neutꝝ et tri
plicat p̄teritū eciam in compōne. ut insilio insilij
insiliui uł' insilui. Prosilio prosiliui prosilij ꝓsilui
sallio sallis salliui ꝑ duo l. uł' sallij ꝑ sincopaȝ salli
tū. Item inuenitur sallo sallis salli sallere salsum.
tercie cōiug̃. in eodem sensu. i. sale condire. et scri
bitur ꝑ duo l cum faciat supinū in sum. ut uello
uulsum. Nam si scriberet̃ ꝑ simplex l. faceret sup̄
in tuȝ. ut colo cultū. ut sup̄ dixi in p̄terito tercie
coniug̃ in lo. Sisenna sic in eandem paludeȝ multi
pisciū salliendoꝝ tam a nauibus semiomistis com
meant. a sallio salliendoꝝ dixit non sallendoꝝ. Sał
in iij histor̃. Per te consumpta reliqua cadaueruȝ
ad diuturnitatem usus. sallerent dixit a sallo n̄ a
sallio. Similiter lucilius ix. Sallere murenas mer
cem in frigidaria ferre. Jn̄ est eciam futuri ꝑticipi
a sallituꝛus et salsurus. Inuenit̃ eciam psallo psal
lis psalli psallere ꝑ ps et duo l. et caret supino ter
cie coniug̃. Paulus ad cor̃. Psallam spū psallaȝ et
mente. Vn̄ uersus. Sallio sallo cibum. salio pede.
cantica psallo. Sallo facit salli. salliui sallio. psallo
dat psalli. salui salio salij q̷ saliui. Sallo facit sal
sum. sallitū sallio. saltum dat salio. psalloq̷ tam̄
manet absq̷ supino. Hic attende q̷ cambio bis fa
cit campsi campsum. Vn̄ campso campsas antiq̄
dixerunt. Itē usualiter dr̄ campsor campsoris. Itē
singultio singultis facit singultui. Amicio amicis a
miciui amicire. facit amictuȝ. Et cor̃ penuł' amicis
ȝ ultimā producit. desinit enim in is prod̄. sic au
dis et alia u̇ba quarte coniug̃. ȝ amicis nomen ꝓ
ducit pnł'. Vn̄ u̇sus. Si nudos amicis xp̄i potiens
amicis. Vnde patet q̷ amicitur prod̄ penł' sicut
auditur. Jē xliij. Sicut pastor amicitur. Ouidius
v metamor̃. Ipse sibi ablatis fuluis amicitur in
alis. Iteȝ ueneo uenis ueniui uenire ē compositū
ex uenū et eo. ȝ non ex uenū inquantū ē eius su
pinū. Inuenit̃ eciam uenū omnis generis et inde
clinabile. ut h̄ res ē uenū. i. uenalis. et ita ē de cō
ponentibus illius u̇bi. Et ē uenū supinū eiusdem
u̇bi. ut frumentū mittitur uenū. i. ad uendendum
et sic uenū ē figure decomposite. ȝ in ꝑma accep
cōne ē figure simplicis. Potior eciaȝ facit potitus
quod olim fuit tercie coniugacōnis. largior largi
tus. partior ꝑtiris partitus. Orior oriris ē quarte
ȝ adhuc tenet de tercia oritur Et ꝑticipium p̄teri
ti tempis ortussum. et sup̄ ortum. quod inuenit̃
eē oritū Inde oriturus. morior autem fuit quarte
coniug̃. ȝ nunc ē tercie. facit tn̄ irregulariter mor
tuus. ȝ sup̄ moritū. et inde moriturus. Mecior aū
facit mensus et metitus Inde mensurus et meti
turus. sed mencior facit mentiris mentitus menci
ens Metor meteris. passiuum de meto tis. facit
messus ¶ Nota eciam q̷ sicut dicit hug̃ in fine d̄
eo is Omnia u̇ba quarte coniug̃ olim faciebant
futuꝝ indicatiui in bo uel in bor Vnde adhuc in
theologia inuenitur q̷ ꝓpheta dicit in ps̄ deus re
pulisti. Deus locutus ē in sancto suo. letabor et ꝑ
tibor sicimā et conuallem tabernaculoꝝ metibor
Et in prou̇bijs. c j. Et imprudentes odibūt scien
tiam. Ecce ꝑtibor. et metibor. et odibor quarte cō
iugacōnis desinūt in bor in futuro indicatiui. sed
hoc antiquitas aboluit. Et solum duo u̇ba quarte
coniug̃ faciunt futuꝝ in bo. scilȝ eo et queo. et cō
posita ab eis. excepto ambio. quod non facit in
bo. ȝ in am. ut ambiam. Si autem inueniatur in
bo fit ꝰ antiquitatem. In compositis tamen inue
nit̃ illud futuꝝ in bo et eciam in am. ut transibit
eciam transiet. peribit et periet. Vn̄ in luca. Celuȝ
et terra transibunt u̇ba autem mea non transient
¶ Hec de formacōne p̄teriti ꝑfecti et supinis u̇bo
ruȝ dcā sufficiant. Amō de formacōne alioꝝ tem
poꝝ uideamus.

De formacōne alioꝝ tempoꝝ a preterito ꝑfcō lxxxi.

Prima ꝑsona p̄ntis tempis indicatiui modi a nullo deri
uatur. Secunda autem ꝑsona p̄ntis
indicatiui modi formatur a prima h̄
mō. In ꝑma quidem coniug̃ o muta
tur in as. ut amo amas. In secūda coniugatione
eo mutatur in es prod̄. ut doceo doces. Itaq̷ neces
sario vna sillaba minor ē q̄ prima ꝑsona. ut mo
neo mones. In tercia coniug̃ o mutatur in is. ni
si desinat in io. ut lego legis. si uero desinat in io
o mutatur in s. ut facio facis. fugio fugis. In q̄r
ta coniugacōne similiter o mutatur in s. ut audi
o audis. munio munis munit. Nisi desinat in eo
Nam tunc e mutatur in i et o in s. ut eo is. queo
quis. Tercia autem ꝑsona generaliter formatur a
secūda. s mutato in t. ut amas amat. ex hoc patȝ
q̷ ait. inquit. nequit. scribuntur ꝑ t. nō ꝑ d. Nul
lum enim u̇bum terciam ꝑsonam in d terminat
¶ Prima autē persona pluralis formatur a tercia
singulari. remota t et addita mus. ut amat ama
mus in omni cōiug̃. Secunda u̇o pluralis fit a se
cunda singulari interposita ti. ut doceo doces doce
tis. Tercia pluralis fit a tercia singulari in ꝑma et
secunda coniug̃. interposita n. ut amat amant. do
cet docent. In tercia uero et quarta coniugacōne
formatur a ꝑma ꝑsona singulari. o mutata in ūt
ut lego legunt. inquio inquiunt. aio aiūt eo eūt
¶ Prima ꝑsona singularis p̄teriti impfecti indica
tiui modi formatur a secūda p̄ntis indicatiui mo
di. singularis numeri in ꝑma et secūda et eciaȝ in
quarta desinentibus in eo. remota s et addita baȝ
ut amas amabam. doces docebam. eo is ibam. In
tercia u̇o et eē in q̄rta in nō desinentibȝ in eo for
matur a ꝑma ꝑsona p̄ntis indicatiui modi. o mu
tata in e prod̄. et addita bam. ut lego legebaȝ. au
dio audiebam. quod uidetur fallere in munibam
et polibam. q̷ inuenit̃ munibam et polibam pro
muniebam et poliebam. sicut dicam in munio is
Secunda uero ꝑsona fit a ꝑma. m mutata in s ut
amabam amabas. Tercia fit a secunda s mutata
in t. ut docebas docebat. ¶ Prima persona plurał'
formatur a tercia singulari. t mutata in mus. ut
amabat amabamus. Secūda uero persona plurał'
formatur a secunda singulari interposita ti. ut a
mabas amabatis. Tercia uero formatur a tercia
singulari. interposita n. ut amabat amabant.
Prima ꝑsona futuri indicatiui modi. in ꝑma et se
cūda et eciam in quarta coniug̃ in desinentibus in
eo. remota s et addita bo. ut amo amas amabo
doces docebo. et eo is ibo. Et in am futuꝝ facere
ut transibo et transeaȝ. p̄teribo et p̄tereā. In tercia
uero coniug̃ et quarta in non desinentibus in eo
formatur a ꝑma ꝑsona p̄ntis indic̃ modi. o muta
ta in am. ut lego legam. audio audiam. Secūda
ꝑsona fit a ꝑma hoc mō. Si prima futuri desinit

in bo. o mutatur in is. sicut amabo amabis. si de
sinat in am am mutat' in es ut legam leges Ter
cia formatur a secunda. s in t mutata. ut amabis
amabit ¶ Prima ꝑsona pluralis formatur a ter
cia singulari. remota t et addita mus. ut amabit
amabimus. Secūda ꝑsona formatur a secūda sin
gulari. interposita ti. ut amabis amabitis. Tercia a
tercia singulari formatur interposita n. si desinat
futurū in am. ut leget legent. audiet audient trans
iet transient. Si uero desinat futurū in bo format'
a ꝑma ꝑsona singulari. o mutato in vnt. ut ama
bo amabunt. docebo docebunt. transibo trāsibunt
Olim tamen u̇ba quarte coniug' faciebant futurū
indicatiui in bo uł in bor. ut dixi sup̄ cū egi de p̄
teritis quarte coniugationis in fine.

SEcūda ꝑsona p̄ntis impatiui formatur a se
cūda ꝑsona p̄ntis indicatiui modi. remota s
ut amas ama. doces doce. audis audi. In tercia tñ
coniugacōne remota s. et i mutato in e. ut legis le
ge. Quedam tamen proferūtur per apocopam. ut
dic. duc. fac et fer. Tercia ꝑsona p̄ntis impatiui ē
simił' tercie ꝑsone p̄ntis tempis subiunctiui. ut a
ma amet. cū amem ames. et sic in omni coniuga
cōne. Et formatur a prima indicatiui hoc mō. in
ꝑma coniug' o mutata in et. ut amo amet. In ali
is coniug'. o mutata in at. ut doceo doceat. lego le
gat. audio audiat. ¶ Prima persona pluralis for
mat' a tercia singulari remota t et addita mus. ut
amet amemus. doceat doceamus ꝛc̄. Secūda ꝑso
na format' a tercia singulari. addita te sillaba. ut
ama amate. doce docete. audi audite. In tercia tñ
coniug' mutatur e in i corr̄. et additur te sillā. ut
lege. e in i mutato et addita te fit legite. Tercia ꝑ
sona fit a tercia singulari interposita n. ut amet a
ment ¶ Secunda ꝑsona futuri imperatiui modi
formatur a secunda p̄ntis impatiui addita to. ut
ama amato. doce doceto. audi audito. In tercia ta
men coniug'. e mutatur in i breuem et additur to
ut lege legito. Tercia persona ē similis secūde. ut a
mato tu amato ille. ¶ Prima uero pluralis futu
ri ē similis ꝑme persone plurali p̄ntis imperatiui.
ut amemus. doceamus. legamus. audiamus Secū
da persona pluralis formatur a secūda singulari.
addita te. ut amato amatote. doceto docetote. le
gito legitote. Audio audito auditote. Tercia ꝑso
na pluralis futuri imperatiui formatur a tercia ꝑ
sona plurali p̄ntis indicatiui modi. addita o. ut a
mant amanto. docent docento. legunt legūto. au

PRima ꝑsona p̄ntis optatiui ¶ diunt audiūto
modi formatur a secunda ꝑsona p̄ntis impe
ratiui modi addita rem. ut ama amarem. Secun
da ꝑsona formatur a ꝑma ꝑsona p̄ntis optatiui
m mutata in es. ut amarem amares. Tercia perso
na formatur a secunda. s mutata in t. ut amares
amaret. ¶ Prima ꝑsona pluralis formatur a pri
ma singulari. addita us. ut amarem amaremus.
Secunda persona fit a secūda singulari. interposi
ta ti sillā. ut amares amaretis. Tercia pluralis for
matur a tercia singulari. interposita n. ut doceret
docerent ¶ Prima persona futuri optatiui forma
tur a ꝑma persona p̄ntis indicatiui singularis nūi
hoc mō. In prima quidē coniugacōne o mutata
in em. ut amo amem. In omnibus alijs coniuga
tionibus o mutata in am. ut doceo doceam. Lego
legam. audio audiam. eo eam. Secūda ꝑsona for
matur a ꝑma futuri optatiui. m mutata in s. ut
amem ames. Tercia ꝑsona formatur a secūda s in
t mutata. ut ames amet. ¶ Prima ꝑsona futuri
optatiui pluralis format' a prima singuł. addita
us. ut amem amemus. Secūda ꝑsona pluralis a
secūda singulari. interposita ti. ut ames ametis. Ter
cia ꝑsona pluralis formatur a tercia singuł inter
sita n. ut amet ament. legat legant.

SVbiūctiuus in p̄nti ē ꝑ omnia similis futu
ro optatiui. Preteritū autem imperfectum sub
iūctiui ē simile p̄nti et p̄terito imperfecto optatiui

INfinitiuus formatur a secunda ꝑsona impa
tiui. addita re. ut ama amare. i ire. futurū uo
infinitiui fit per supplecōnem supini cū hoc infini
tiuo ire. uł per supplecōnem participij futuri tem
poris terminati in rū cū hoc infinitiuo esse. ut infi
nitō amatū ire uł amaturū esse. Nunc de hijs que

PFormant' a p̄terito ꝑfecto indicatiui uideamus
Rima ꝑsona preteriti plus q̄ perfecti indica
tiui modi formatur a suo p̄terito perfecto. i mu
tata in e correptā et addita ram. ut amaui ama
ueram. cucurri cucurrerā. Secūda persona format'
a ꝑma. m mutata in s. ut amaueram amaueras
Tercia fit a secunda persona s in t. ut docueras do
cuerat. ¶ Prima persona pluralis formatur a ter
cia persona singulari. remota t et addita mus. ut
amauerat amaueramus. pnł prod. Secūda perso
na format' a tercia sui singularis addita is. ut ama
uerat amaueratis. Tercia pluralis formatur a ter
cia sui singularis. interposita n. ut amauerat ama

PRima persona p̄teriti perfecti et ¶ uerant
plus q̄ perfecti optatiui modi formatur a ꝑ
ma p̄teriti ꝑfecti indicatiui modi. addita s et sem
ut amaui amauissem. cucurri cucurrissem. Secūda
autē ꝑsona formatur a sua ꝑma. m mutata in s.
ut amauissem amauisses. Tercia formatur a secun
da s mutata in t. ut utinā amauisses amauisset.
Prima ꝑsona pluralis formatur a tercia singula
ri. remota t et addita mus. ut utinā amauisset a
mauissemus. Secūda ꝑsona pluralis formatur a
tercia singulari. addita is. ut utinā amauisset ama
uissetis. cucurrisset cucurrissetis. Tercia ꝑsona plura
lis formatur a tercia singulari. interposita n. ut a
mauisset amauissent. momordisset momordissent

PRima ꝑsona p̄teriti subiunctiui formatur a
prima ꝑsona p̄teriti ꝑfecti indicatiui modi. i
mutato in e cor̄ et addita rim. ut amaui uerim. pe
pendi pependerim. acui acuerim iui iuerim. Secun
da ꝑsona formatur a sua ꝑma. m mutata in s ut
amauerim amaueris. lauerim laueris. tercia for
matur a secūda. s mutato in t. ut laueris lauerit
Prima ꝑsona pluralis format' a tercia sui singula
ris. remota t et addita mus. ut amauerit amaue
rimus cucurrerit. cucurrerimus. pnł cor̄. Secūda ꝑ
sona formatur a tercia sui sing' addita is. ut ama
uerit amaueritis. lauerit laueritis. Tercia formatur
a tercia sui singularis interposita n. ut momorde
rit momorderint ¶ Et nota regulam generalem
q̄ sicut dicit ꝑs in viij li. Preteritū ꝑfectum sub
iunctiui retinet consonantem p̄teriti ꝑfecti indica
tiui. Idem eciam facit futurū subiūctiui. Preteritū
plus q̄ ꝑfectū subiunctiui est simile preterito per
fecto et plus q̄ perfecto optatiui.

PRima ꝑsona futuri subiunctiui. Formatur a
p̄terito ꝑfecto subiunctiui. remota im et ad
dita o. ut amauerim amauero. cucurrerim cucurre
ro. penultima correpta. Secunda format' a sua pri

ma.o mutata in is.ut lauero laueris.pependero pependeris.pnl' cor̄.Tercia fit a secūda psona.s in t.ut amaueris amauerit.¶ Prima psona pluralis formatur a tercia sing̃.remota t et addita mus. ut amauerit amauerimus.Secūda psona pluralis formatur a tercia sui singularis.addita is ut ama uerit ueritis pnul' cor̄.Tercia plur̄ formatur a terci a sui singularis.interposita n.ut lauerit lauerint Ex dictis patet q̄ futuꝝ subiūctiui ē simile p̄teri to pfecto subiūctiui p omnia.excepta pma perso

PReteritū perfectuꝫ et plus q̄p̄ ¶ Una singulari perfectū infinitiui formatur a p̄terito perfcō et plus q̄ pfecto optatiui.remota m.ut utinam amauissem amauisse.momordissem momordisse legissem legisse.iuissem iuisse.

De formacōne temporum passiuorum lxxxij

PAssiui pma psona formaẗ a pma psona actiui pn̄tis indicati adiecta r.ut amo amor.Secūda uero pso na formatur a secunda sin.actiui interposita ri.ul' remota s et addita re.ut amas amaris ul' amare. In tercia tamen coniugatione mutaẗ in actiuo eč J in e.Vt legis legeris ul' legere.Tercia uero pso na passiui.formatur a tercia actiui addita ur.vt amat amatur.docet doceẗ .Prima psona plur̄ pn̄ tis indicatiui modi formaẗ a prima psona actiui plurali.us in ur mutata.ut amamus amamur.Se cūda formatur a secunda actiui pluralis.tis muta ta in mini.ut amatis amamini.docetis docemini legitis legimini.auditis audimini.Tercia uero pas siui formaẗ a tercia actiui pluralis addita ur.vt amant amanẗ

PRima psona p̄teriti imper ¶ fecti passiui indicatiui modi formatur a pri ma psona sui p̄teriti impfecti actiui.m lr̄ā muta ta in r.ut amabam amabar.Secūda persona pas siui formaẗ a secunda actiui interposita ri.uel re mota s et addita re.Vt amabas.amabaris vel amabare.Tercia uero passiui formaẗ a tercia ac tiui.addita ur.ut docebat docebaẗ.¶ Prima uero pluralis passiui formaẗ a pma persona plural' ac tiui.us in ur.ut amabamus amabamur.Secūda formatur a secūda actiui.tis mutata in mini.ut a mabatis amabamini.docebatis docebamini.Terci a persona passiui formatur a tercia actiui.addita ur.ut legebant legebanẗ.audiebant audiebantur

FVturi indicatiui passiui pma persona forma tur a prima persona futuri indicatiui actiui addita r si futuꝝ desinat in bo.sicut amabo ama bor.docebo docebor.Si autē futuꝝ actiui desinit in am formatur a futuro actiui.m.mutato in r. ut legaꝫ legar.audiā audiar.Secūda psona passi ui formaẗ a secunda actiui.hoc modo.si futuꝝ ac tiui desinit in bis.J mutato in e interponiẗ ri.ul' remota s et addita re.ut amabis amaberis uel a mabere.doceberis ul' docebere.Si uero futuruꝫ ac tiui desinit in es in secunda persona.tunc interpo nitur ri ul' remota s et addita re.ut leges legeris ul' legere.audiam audies audieris ul' audiere.pnl' prod.Tercia autem psona passiui formatur de ter cia actiui addita ur.ut amabit amabitur.leget le getur.audiet audietur.¶ Prima uero psona plu ralis passiui formatur a pma plurali actiui.us in ur mutata.ut amabimus amabimur.legemus le gemur.Secunda formatur a secūda actiui.tis mu tata in mini.sicut amabitis amabimini.docebo do cebitis docebimini.legetis legemini.audietis audi emini.Tercia psona passiui formaẗ a tercia actiui addita ur.ut amabunt amabuntur.docebunt do cebuntur.legent legentur.audient audientur.

IMpatiuus pn̄tis passiui formatur ab impa tiuo pn̄tis actiui.et secunda psona addita re ut ama amare.audi audire.Tercia psona formaẗ a tercia actiui addita ur.ut amet ametur.doceat doceatur.legat legatur.audiat audiaẗ.¶ Prima psona pluralis passiui formaẗ a pma actiui.us in ur.ut amemus amemur.Secunda formatur a se cūda actiui.te mutata in mini.ut amate amami ni.doces docete docemini legite legimī audite audi mini.Tercia uero psona formatur a tercia actiui. addita ur.ut ament amenẗ.doceant doceantur le gant legantur.audiant audiantur.

FVtuꝝ imperatiui passiui in secunda et tercia persona singulari q̄ꝛ similes sunt formatur a secūda persona futuri impatiui actiui.addita r ut amato amator tu.amator ille.doceto docetor.le gito legitor pnl' cor̄.audito auditor penul' prod ¶ Prima autem psona pluralis futuri impatī pas siui ē similis prime psone plurali pn̄tis impatiui passiui.ut amemur doceamur legamur audiamur Secunda psona pluralis futuri imperatiui passiui formatur a secunda plurali futuri imperatiui acti ui.tote mutato in minor.ut amatote amaminor docetote doceminor.legitote legiminor.auditote audiminor.Tercia autem psona formatur a terci a plurali futuri impatiui actiui addita r.ut aman to amantor.legunto leguntor audiūto audiūtor

OPtatiuus passiui in pma psona pn̄tis forma ẗ a pma psona pn̄tis sui actī.mutata m in r ut amareꝫ amarer.Secūda persona passiui forma tur a secūda actiui pn̄tis optatiui modi interposi ta ri ul' remota s et addita re.ut utinā amares a mareris ul' amarere.doceres docereris ul' docerere legeres legereris ul' legerere.repies reperiens uel reperiere penl' prod.Tercia persona passiui forma tur a tercia actiua addita ur.ut amaret amareẗ. ¶ Prima persona pluralis optatiui formatur a p ma persona plurali optatiui actiui mutata us in ur.ut amaremus amaremur.Secunda formatur a secūda actiui tis mutata in mini ut utinaꝫ ama retis amaremini.doceretis doceremini.legeretis le geremini.Tercia autem formaẗ a tercia sui actiui addita ur.ut amarent amarenẗ.¶ futuꝝ optati ui passiui in pma psona formaẗ a prima psona futuri sui actiui.m mutata in er.ut utinā amem amer.doceam docear.Secūda psona formaẗ a se cūda sui futuri actiui addita ri.ul' remota s et ad dita re.ut amer ameris ul' amere.doceam doceas docearis ul' doceare.utinā legam legas legaris ul' legare.utinā audias audiaris ul' audiare.pnl' pd Tercia persona passiui formatur a tercia persona actiui addita ur.ut utinā amet ametur.doceat do ceatur.Prima uero psona pluralis passiui forma tur a pma pluralis sui actiui.us mutata in ur.ut utinā amemus amemur.doceamus doceamur.Se cūda psona formatur a secūda actiui.tis in mini sicut utinam Ametis amemini.doceatis doceami ni.legatis legamini.audiatis audiamini.Tercia p sona formatur a tercia actiui addita ur.ut utinaꝫ ament amentur.doceant doceantur.

SVbiūctiuus pn̄s passiui ē similis futuro op tatiui passiui.ut utinā ul' cum amer ameris Preteritū impfectū subiunctiui ē simile pn̄ti et p̄te rito impfecto sui optatiui.ut utinā ul' cū docerer

Infinitiuus passiui formatur ab ¶ docereris infinito actiui. e mutata in i. ut amare amari. docere doceri. audire audiri. In tercia tamen coniugatione formatur ab infinitiuo actiui remota re et e mutata in i. ut legere legi. ¶ Futuro infiniti caret verbum passiuum sicut et verbum actiuum. habet tamen pro ipso supplecionem supini cum hoc infinitiuo iri. ut futuro amatum iri. Infinitiuus autem depo et verbi communis predicto modo formatur ab infinitiuo suo

Preteritis perfectis et preteritis plus quam perfectis omnibus et futuris subiunctiui carent verba passiua et habentia lraturam passiuam. habent tamen pro ipsis supplecionem participia preteriti temporis cum sum es est. ut amatus sum vel fui eram vel fueram. essem vel fuissem. sim vel fuerim. ero vel fuero. erunt per u vel per i erint vel fuerint. amatum esse vel fuisse.

Hec de temporibus et modis verborum dicta sufficiant. Amodo de speciebus verborum videamus.

Species verborum *de speciebus verborum lxxxiij* sicut dicit priscianus in viij libro sunt due. scilicet primitiua et deriuatiua. que fere in omnibus inueniuntur partibus orationis. Est ergo primitiua que primam posicionem ab ipsa natura accipit. ut ferueo. lego. facio. domo. garrio. albo. Deriuatiua que a positiuis deriuantur. ut feruesco. lecturio. domito. facesso. garrulo. albito. ¶ Sunt ergo deriuatiuorum diuerse species. scilicet inchoatiua. meditatiua. frequentatiua. desideratiua. diminutiua. Inuenitur preterea alia species que potest dici moralis siue vnitatiua. ut patrisso. Reperitur eciam alia species que potest dici apparitiua. *de verbo inchoatiuo lxxxiiij*

Inchoatiuum verbum est desinens in sco significans inicium actus vel passionis sui primitiui. ut caleo calesco. Que plerumque a neutris absolutam vel intrinsecus natam significantibus passionem deriuantur Quorum primitiuorum pleraque sunt secunde coniugationis. vt rubeo rubesco. palleo pallesco. marceo marcesco. areo aresco. luceo lucesco. pateo patesco. Ideoque diximus pleraque. quia inueniuntur eciam ex alijs verbis inchoatiua sed raro. ut cupio cupisco. sentio sentisco labo labasco. integro integrasco. similiter hyo hiasco. amo amasco. misereor miseresco. sed hoc magis a misereo miseres est. quo vetustissimi sunt usi. ex quo impersonale est miseret et miseretur. Nam a misereor quod est deponens nec inchoatiuum in o desinens nec impersonale possumus nasci. viuo viuisco. Inde reuiuisco. Vesperasco quoque videtur quasi a vespero vesperas verbo deriuari. Vel potest deriuari a vespera re. ¶ Formantur autem omnia inchoatiua a secunda persona presentis indicatiui modi sui primitiui addita hac sillaba co. ut labo labas labasco. ferueo ferues feruesco. cupio cupis cupisco. scio scis scisco. Excipitur hio hias quod hisco non hiasco facit. vnde dehisco cis. et inde hiscens. Vetustissimi tamen faciscor fessus dicebant. ex quo defeciscor defessus quod quidam a fateor esse deriuatum volunt. ¶ Hic attende quod verba inchoatiua sunt tercie coniugationis. sic meditatiua sunt quarte. et carent preteritis perfectis. quia videlicet preteritum perfectum significat terminum rei verbi. sed inchoatiuum inicium. Item scias quod quedam verba desinunt in sco. que non sunt inchoatiua. ut quiesco quieui. pasco paui. disco didici. posco poposci. suesco sueui suetus. Hec ponit priscianus in viij li. et in x ponit quedam alia. de quibus dixi in preteritis tercie coniugationis desinentibus in sco. Preterea ista non sunt inchoatiua licet in sco desinant. scilicet nosco noui. ignosco ignoui. cognosco cognoui. agnosco agnoui agnitum. dinosco dinoui. depesco depescui. Et quedam alia a predictis composita. et forte quedam alia que nunc non occurrunt memorie. que poteris agnoscere ad preteritum. Nam inchoatiua carent preteritis perfectis. nisi forsitan a scisco et cupisco quia modo non signant inchoacionem. vnde habent preteritum suorum primitiuorum scilicet asciui et concupiui. Nam ascio non est in usu. Concupisco nunc valet quantum concupio. Vnde concupiscentia et non concupientia. Et scias quod secundum priscianus frequentatiua frequenter faciunt ex se passiua. nam inchoatiua et meditatiua magis sunt neutra.

Meditatiuum verbum. *de verbo meditatiuo lxxxv.* est desinens in urio significans meditacionem actionis uel passionis sui uerbi primitiui. ¶ Descendunt autem ista ab actiuis vel neutris. Formantur autem ab ultimo supino addita rio. ut lectum lecturio. esu esurio. mictu micturio. partu parturio. amatu amaturio. nuptu nupturio. dictatu dictaturio. et sunt quarte coniugacionis quando inchoatiua tercie. et corripiunt u ante r. ut parturio parturis. lecturio lecturis. et secundum priscianus nullum verbum quarte coniugationis habet u correptum ante rio nisi meditatiuum. et ex hoc patet quod scaturio scaturis cum non sit meditatiuum non corripit u ante r. sic nec prurio pruris pro modo predicto Errauit autem vindocinensis cum dixerit. Et scaturizantes lesus abhorret aquas. Carent autem meditatiua preteritis perfectis. quia videlicet preteritum perfectum signat terminum rei. sed ista meditacionem accionis vel passionis. Est enim meditatio quasi media rei accio. et sunt meditatiua ut in pluribus neutra. sicut nec inchoatiua. Queri potest de hoc verbo esurio esuris. quod cum sit meditatiuum ut dicit priscianus habet tamen preteritum. ut dicitur in euangelio mathei. Esuriui enim et non dedistis michi manducare. Et tamen eciam secundum priscianus meditatiua verba carent preteritis perfectis. Ad hoc respondet hugutio quod licet ars grammatica ita exigat. potest tamen aliter inueniri in diuina pagina. que non coartatur regulis grammaticorum. Sed forte priscianus ibi nondum legerat esuriui et non dedistis michi manducare. quamuis legamus ipsum fuisse sacerdotem. sed amore iuliani apostatasse. ita dicit hugutio. Alij dicunt cum quibus ego quod esurio inquantum est verbum meditatiuum caret preterito perfecto. ut bene dicit priscianus. Aliquando tamen esurio esuris est verbum neutrum absolutum et nullam meditacionem notat. ut esurio. i. fameo. et sic sumitur in euangelio. ut esurij. i. famem habui vel famui. et sic habet preteritum perfectum. Item dico quod licet theologia non subdatur regulis grammaticorum vel donati tamquam ancilla. tamen utitur regulis grammaticorum tamquam domina ad imperium suum. Quia sapientia edificauit sibi domum et excidit columnas septem id est septem artes liberales. ¶ Nec putandum falso est quod periti theologie utantur latinitatibus contra veritatem artis grammatice. cum augustinus ambrosius hieronimus gregorius fuerint boni grammatici. Verum tamen est quod theologi utuntur aliquando alleoteca. ut sermonem quem audistis non est meus. sicut et ipsi grammatici. Vnde virgilius Vrbem quem statuo vestra est. Aliquando utuntur metaplasmo. ut moisi pro moisis. Sed aliquando utuntur tropo. ut turbatus est herodes et omnis hierosolima cum eo. et mortui sunt qui querebant animam pueri. et hoc eciam licet doctoribus theologie. quia eciam secundum donatum barbarismus est vna pars orationis viciosa in communi sermone in poemate metaplasmus. i. in ore sapientis. quia ut dicit ouidius. Si

fuit errandũ causas habet error honestas. Lex ec
humana dicit. Non omniũ que a maioribus tradi
ta sunt racõ reddi pt. Hoc autẽ quod dicit hug. q
multos sequaces habet q theologia non coarta
tur sub regulis grãmaticoꝝ. uidetur posse haberi
ex ũbis gg. qui ita dicit in eplã sup iob in fine e
pistole. Queso inquit ut huius opis dcã pcurrens
in hijs ũboꝝ folia non requiras. quia p sacra elo
quia ab eoꝝ tractatoribus infructuose loquacita
tis leuitas studiose compescitur. dũ in templo dei
nemus plantari prohibetur. Et cũcti pcul dubio
scimus. qꝛ quotiens in folijs malelere segetis culmi
pficiunt. minori plenitudine spicaꝝ gña turgescũt
Vñ et ipsam loquendi artem quã magisteria dis
ciplinę exterioris insinuant suare despexi. Naz si
cut huius quoqꝫ epistole tenor enũciat. nõ meta
cismi collisionem fugio. non barbarismi confusio
nẽ deuito. situs motus qꝫ eciam ppõnum et casus
suare contemno. qꝛ indignum uehementer existi
mo. ut ũba celestis oraculi constringam sub regu
lis donati. Neqꝫ enim hec ab ullis interpretibus in
scripture sacre autoritate suata sunt. ex qua nimi
rũ qꝛ nrã expõ oritur dignũ profecto est ut qua
si edita soboles spẽm matris ymitetur. Hec greg.
Sed intellige ũba gg sicut dixi. qꝛ uidelicet ñ con
stringunt ũba sacri oraculi tamqꝫ ancilla sub regu
lis donati. sꝫ sicut dña theologia utitur artiũ ueri
tate. Item gg et alij sacri doctores non suant sem
per doctrinaz quam tradidit donatus in libro qui
dr barbarismus. non enim semp uitant in dictis
suis metacismũ. labdacismũ. iotacismũ. collisiones
et huiusmodi. que sunt quasi folia. sꝫ magis faci
unt vim in sententia. Vnde ipsemet donatus quã
do multa uicia numerauit in c de barbarismo ita
dicit. Nos autẽ cauenda hec omnia uicia plocuti
controůsiam de nomine ptinacibus relinquamus
Multi eniz faciunt vim in folijs et ornatu ũboꝝ
potius q̃ in sententia et ueritate. quod sancti docto
res uitant. *de uerbo frequentatiuo* *lxxxvi*

F Requentatiuũ ũbum ẽ ũbum in to uł in so
uł in xo desinens significans frequentacõm
accõnis siue freqñtiam actus sui pmitiui. et faciũt
frequenter de se passiua. nam inchoatiua et medi
tatiua mag neu sunt. Deriuantur autẽ pleꝛꝫ fre
quentatiua a supinis. mutacõne extreme sillabe
u in o. ut scriptu scripto. dcũ dicto. cursu curso. do
mitu domito. nexu nexo. flexu flexo. Si autẽ sint
pme coniug ea a quibus descendunt et habeant
pnł a. mutant a in i cor et u in o. ut impatu im
perito. rogatu rogito. uolatu uolito. Ideo autem
diximus pleꝛꝫ a supinis ea deriuari. quia in gi
terminantia ptentũ a pñtis secũda psona abiecta
s et addita to faciunt frequentatiua. ut lego legis
legito. fugio fugis fugito. ago agis egi agito. co
go cogis coegi cogito. pnł cor. Vñ mergo qꝛ nisi
facit supioꝝ suat regulam. i. a supino fit frequen
tatiuũ. mersu merso mersas. quero querito dꝛñtie
causa facit. quia queso quesito facit. ¶ Scitor sci
taris notandũ quõ et sciscitor sciscitaris. quia a p
mitiuo actiuo deponentia sunt nata. qꝛ uidelicet a
scio scis scitu. u in or fit scitor scitaris. et a scisco
sciscis uenit sciscitor sciscitaris. s finalis mutata
in tor. sciscis sciscitor. Nosco quoqꝫ noscito facit.
Dicitur eciam noto tas in quo similiter est notã
dum. qd cũ a notu pmam pducente sit deriuatũ
cor tamen pnł. nec miꝝ cũ composita a notus ẽ
qñ mutant o in i cor. ut agnitus cognitus. cum
ignotus suauit o longam. Sunt tamen quedam
deficientia in supino. que raro faciunt freqñtatiua
ut ab egreo egresco et egroto. ¶ Et sunt omnia
frequentatiua pme coniugacõnis. Et suant signi
ficacõnem pmitiuoꝝ. quãuis uideantur quedã ex
hijs in aliũ sensum transire. ut traho tracto. cogo
cogito. dico dcũ dicto. Sed si quis attentius inspi
ciat non penitus absistunt h a pmitiuoꝝ significa
cõne. Notandũ eciam sector sectaris. quod dꝛñtie
cã puto p sincopam u pnł. prolatũ. ne puteꝛ nom
si secutor diceremus. cũ supinũ primitiui eius secu
tũ sit. raro tamen deriuacõnes huiuscemodi speꝝ
fiunt a uerbis desinentibus in or. qꝛ uidelicet fere
omnia dñdunt a ũbis actiuis et neutris. Multa e
ciam alia uerba frequentatiua inueniunꝛ. que for
manꝛ a secunda psona pñtis. que non enumerat
ps. sicut patebit in quinta pte. ¶ Hic attende q
supina et pticipia seu uerbalia uenientia a uerbis
quarte coniug uł a uerbis tercie coniug. que hñt
ptentũ et supinũ ad modũ quarte. ut auditũ et
cupitũ omnia prod i ante t. exceptis hijs que cõ
ponũtur a supinis correptis. ut additũ nequitum
initum pitum. et quidquid dr de supinis dñdum
ẽ de ũbalibus et de frequentatiuis eoꝝ. ut domitũ
et domitor. et domito tas pnł cor. excepto ambi
tũ supino. quod prod. et similiter ambitus pticipi
um. sꝫ h ambitus ambitus cor pnł. *lxxxvij*

D Esideratiuũ ũbum ẽ *de uerbo desideratiuo.*
ũbum desinens in so. significans desideratio
nem accõnis uł passionis sui pmitiui. ut uiso ui
sis. i. cupio uidere. Inde uisens. i. cupiens uidẽ. Ve
niunt huiusmodi ũba ab actiuis uel neutris. for
mantur quedaz ab ultimo supino. u mutata in o
ut uisum uisu. uiso uisis. Iñ inuiso inuisis pnł p
ducta. Quedam autẽ formantur a secũda psona
sui pñtis indicatiui modi. mutato eo quod sequiꝛ
ultimam consonantez in es et addita so. ut capio
capis capesso. facio facis facesso. Quedam formã
tur a secũda psona pñtis indicatiui addita so. sic
ea que formanꝛ a ũbis secunde coniug. ut arceo.
arces arcesso. Inuenitur tamen instantia in qbus
d sic in desideratiuis q ueniunt a cõpositis a cio cis
nã ut dic hug. Cieo et cio cõponũtur cũ ad. et dr
accieo acciui accitũ. et accio acciui accitũ. i. aduo
care. appellare. sꝫ antiqui in tali compõne solebant
mutare d in r. dicentes aruolare arcio. sꝫ nos dici
mus aduolare accio. mutantes d in c sequente C.
Sic ergo dr accio accis s modnos. arcio arcis sm
antiquos. et in eodem sensu. Et ab utroqꝫ istoruz
descendit ũbum desideratiuũ in so. ab arcio antiq
deberet dici arcesso arcessis. sꝫ arcesso quia dñdit
ab arceo. ideo causa dꝛñtie mutatũ ẽ primũ s scꝫ
in r. in eo q dñdit ab arcio antiquo. et dr arcerso
arcersis. Item ab accio modno debet descendere re
gulariter accesso accessis. sꝫ quia ab accedo dis ac
cessu. dñdit similiter accesso. Ideo dꝛñtie causa in
eo q uenit ab accio mutatũ est pmuz s in r. et dr
accerso accersis. Inueniꝛ ergo accerso ab accio cis.
Itẽ arcesso ab arceo. Item arcerso ab arcio. Itez ac
cesso ab accedo accessu. Inueniꝛ adhuc aliud ũbũ
desideratiuũ ab accerso accersio. et ẽ quarte coniu
gacõnis. in eadem significacõne cũ eo. et habet r
in antepnł sillaba. accersio accersis. Vñ actuum x
Accersi symonem. Et sunt ũba desideratiua tercie
coniug. habent tamen ptenta et supina ad mod

quarte. tamen accersio inuenitur quarte coniugati
onis olim. ꝫ moderni utunt̄ accerso accersis tercie cō
iugacōnis. quod idem est cū illo antiquo ũbo ac
cersio accersis quarte coniug. ¶ De ũbis eciam de
sideratiuis dixi supra ubi determinaui de p̄teritis
tercie coniug̃ desinentibus in so. de diminutiuo. 88.

Diminutiuũ ũbum est ũbum desinens in lo.
significans diminucōnem acconis sui primi
tiui. Deriuant̄ huiusmodi ũba a ũbis neutris uel
actiuis. formant̄ uero a p̄ma p̄sona p̄ñtis indica
tiui modi. mutato eo quod sequit̄ consonantez a
qua incipit secũda sillaba in illo. vt sorbeo sorbil
lo. uľ in ulo ut garrio garrulo. Caluo tamen facit
cauillo pro caluillo. ex quo calumnia. Et facit cal
ui calutum. sicut solui solutũ. ꝫ istud sup̄ calutuz
non est in usu. de uerbo morali. ¶. lxxxix.

Morale ũbum siue ymitatiuuz ē uerbũ signifi
cans morez rei sui p̄mitiui. ut patrisso. i. mo
rem patris gero uľ ymitor. Deriuant̄ autē huius
modi ũba qñq3 a nomine qñq3 a ũbo. formant̄
ũo aliqñ ab ablatiuo singulari. mutato eo quod
sequitur consonantē ultime sillabe in is et addita
so. ut patre patrisso. uľ mutato o in is et addita
so. ut greco grecisso. uel mutato o uel a in or. ut
philosopho philosophor philosopharis. et poeta
poetor poetaris. Et ut dicit p̄s in p̄mo maioris.
Sepe solemus s geminatam ponē. ut patrisso pa
trissas. de uerbo apparitiuo xc.

Apparitiuũ ũbum ē ũbum desinens in co signi
ficans appicōnem acconis rei sui p̄mitiui. des
cendũt autem huiusmodi ũba a ũbis actiuis uel
neutris. Et formant̄ a secũda p̄sona p̄ñtis indica
tiui. extrema p̄te ultime sillabe mutata in i cor̄ et
addita co. uello uellico. fodio fodis fodico. albo
albas albico. i. appareo albere. Orac̄ in v car. Nec
prata canis albicant pruinis. Item nutrio tris nu
trico et nutricor. Vnde cicero in ij de natura deoꝝ
Omnia que sicut membra et p̄tes suas nutricatur
et continet. de uerbo impsonali xci.

Impsonalia omnia ut dicit p̄s in viij lib. uľ
ab actiuis uel a neutris deriuant̄. ut amo a
matur. sto statur. placeo placet. Et scias q̄ uerba
impsonalia non dñdunt a ũbis impfectis. Nec a
ũbis passiuis cōmunibus deponentibus. nec a uer
bis anormalis. nisi ab istis duobꝫ fero et edo. nec
a defectiuis ut odi noui cepi memini. nec ab alijs
defectiuis. ut ait et inquit. nec a ũbis neutropas
siuis. ut gaudeo fio et cetera. Nec a ũbis excepte
acconis. ut pluit tonat. nec a ũbis significantibus
passionem innatam. ut palleo. rubeo. Nec a ũbis
significantibus passionē illatam. ut uapulo ueneo
nec ab hoc ũbo facio facis cũ suis compositis. qñ
non recipiunt passiuũ. ut benefacio. calefacio. ma
lefacio. tepefacio. Vñ non ē dñdum. a me benefa
citur. a me tepefacitur. uide eciam in libeo. ¶ Sũt
eciam quedam impsonalia actiue uocis. quedam
passiue. Inter que hec ē drñtia. q2 impsonalia ac
tiue uocis p̄ñt construi cũ infinitiuis ũboꝝ. ut pla
cet michi legere. Sed impsonalia passiue uocis ñ
vñ male dr. a me desideratur legere. Vnde impso
nalia actiue uocis regunt añ eosdem casus quos
regunt sua p̄sonalia post. ut michi placet. Impso
nalia passiui uocis non. vnde male dr a me legit̄
uirgiliũ Item scias q̄ sunt quedam ũba impsona
lia non simpliciter ꝫ ex adiũcto. que sequũtur cō
structōnem illoꝝ ũboꝝ impsonaliũ quibus adiũ

gunt̄. scꝫ incipit debet solet. desinit. potest. ut soc̄
tis incipit interesse legere. Socrati incipit placere
legere. soc̄tem incipit tedere legē. socratem incipit
penitere peccare. a socrate incipit legi. et sic. de cō
similibus. Nũj xxj. Tedere cepit populũ itineris uľ ¶ laboris

Nota q̄ drñtia ē inter infinitiuum
ũbi impsonalis passiue uocis. et infinitiuum
passiui. ut uult p̄s in ij minoris. q2 infinitiũs uerbi
impsonalis ad p̄fectam constructōm indiget abla
tiuo. infinitiuus uero passiui non. Item q2 infini
tiuus ũbi impsonalis construitur cũ ablatiuo in
transitiue. Infinitiuus uero passiui transitiue. Item
q2 infinitiuus ũbi impsonalis resoluit̄ in actiuum
Infinitiuus ũo passiui in passiuũ. Item q2 infiniti
uus ũbi impsonalis non construitur cũ acc̄o. infi
nitiuus uero passiui sic. Scias eciam q̄ si ũbũ pas
siuũ construitur cũ ablt̄o considerandũ est utꝝ il
le abltũs denotet causam efficientē uľ aliam. Si
efficientem denotat tũc debet poni cum p̄pōne. ut
diligor a platone. Si autem denotat causam ma
terialem uľ aliam p̄ter efficientē. non debet poni
cum p̄pōne. Vñ male dr ũberor a baculo. uľ spo
lior a p̄benda. q2 sequeret̄ iam q̄ posset fieri con
ũsa locucō. ut diceretur p̄benda spoliat me. quod ¶ ē contrariũ rōni

Sunt alia ũba ut dicit p̄s
in viij libro que ex ũbalibus nascunt̄ nomi
nibꝫ uľ p̄ticipijs. ut a rego rex. a rege regno. a du
cor ductus. a quo ducto. A legor lcũs. a quo lcũ
rio et lectito. ¶ Et sciendũz q̄ frequenter apud g̃
cos ex nominibus dignitatũ solent deriuari ũba
que actum uľ administracōnem ipsius dignitatis
significant. Apud latinos autē dignitatũ nomina
pleraq3 ex ũbis uľ nominibus nascunt̄ que faciũt
ũba. ut consul a consulendo. dc̄ator a dictando. q̄s
tor a questu. edilis ab edibus. p̄tor a p̄eundo. duc
tor a ducendo. impator ab impando. Ergo rex so
lum quod a regendo nascitur pepit ex sese aliud
ũbum regno. a uillicus eciam uillico uľ uillicor di
cebant antiqui. ¶ A metalloꝝ quoq3 nominibus
solent nasci ũba. ut ab auro auro auras. ab ere e
ro eras. vñ auratus et eratus. Et a multis quoq3
alijs nominibꝫ inuenimus ũba deriuari. ut a cor
nice cornicor. a fructice fructicor. p̄sius. Nescio q̄
cecũ graue cornicaris inepte. A philosopho quoq3
philosophor philosopharis. Ab architectũ. archi
tecti architector architectaris a patre patro patras
et patrisso. a g̃co grecisso. a spuma spumo. ab vn
da vndo. ab aqua aquor aquaris. a frumento fru
mentor taris. a pabulo pabulor pabularis. ab an
tiquo antiquo quas. heres ab hereo. a grecus gre
cor grecaris. a uespera uesperasco. a luce luceo. A
nocte p̄nocto. a mare uľ a marito marito tas. ab
hieme hiemo mas. a fortuna fortuno nas. A ba
cho bachor aris. a limpha limphor aris. et cetera
Arciũ uero nomina tam apud grecos pleraq3 q̄
apud nos omnia post ũba naturaliter sunt accipi
enda. doceo post doctor. profiteor post professor
suo post sutor. scribo post scriptor. oro post ora
tor. Et sunt fere omnia p̄fessionũ nomina apud
latinos ũbalia. et in or desinũt. Nam gr̄maticus
et philosophus et architectus et sophista et poeta
greca sunt. itaq3 ex nominibus ipsis hñt uerba a
pud grecos. Vñ nos quoq3 philosophor. architec
tor. poetor in usu habemus Omnia quoq3 que ex
ipso actu agentibus imponũtur ex ũbis nomina.
non ex nominibus ũba p̄ficiunt. ut amo amator

moneo monitor. curro cursor. lego lcto̅r. impo im
pator. consulo consultor. duco ductor. Ab adūbi
is et eciam ꝓpōnibus inueniunt̄ deriuatiua ūba ut
pendie pendino nas. Cras ex quo crastinus et ꝓ
crastino nas. Intra uł intro. hinc intro intras. su
pra uł sup hinc supero ras. **de gerundio . xxij.**

G Erundia eciam siue supina nascunt̄ a ūbo
et quodammō ūba sunt. et ideo de eis ali
quid dicemus. Simpliciter autem gerūdia
nomina sunt ꝟ ps. Vn̄ dicit gerūdia autē michi
nomina uident̄. Gerundia autē siue supina nascū
tur a uerbo actiuo. passiuo. neutro. impsonali. de
ponenti. cōmuni. Sed que nascuntur ab actiuo re
soluūtur in actiuū. ut uenio causa legendi. i. ut le
gam. Que ueniūt a passiuo resoluunt̄ in passiuū
ut frigidus in pratis cantando rumpit̄ anguis. id
ē dū cantatur. Que ueniunt a neutris resoluūtur
in neutra. ut uenio causa dormiendi. i. ut dormiā
Que ueniunt ab impsonali resoluunt̄ in imperso
nalia. ut uenio causa a me amandi id ē ut a me
ametur. i. ut ego amem. Consimile inuenitur. in
lucano. Magnus timor tegitur in audendo. i. dū
ab aliquo audetur. Que ueniūt a deponentibus re
soluunt̄ in deponens. ut uenio causa loquendi. i.
ut loquar. Que uero ueniūt a cōmunibꝫ retinent
significacōnem et constructōm actiuā et passiuā
ut uenio causa criminandi te. i. ut crimmer te. uł
uenio causa criminandi a te. i. ut c̄rimer a te. Itē
gerundium ponitur ꝓ articulo ḡco et infinitiuo
Et ideo eandem constructionem hꝫ quantū ad ca
sum quem hꝫ infinitiuus vn̄ si gerundiū dn̄dit a
ūbo actiuo regit accusatiū ante se et post se. ante
sicut infinitiuus intransitiue. post se transitiue. ut
magistꝝ legendum est ūgilium. i. magistꝝ dignū
est legere ūgilium Si dn̄dit a passiuo regit an̄ se
actiū. et post se ablatiū cū ꝓposicione. ut honoran
dum ē magistꝝ ab hominibus. i. magistꝝ dignū
est ab hominibus honorari Si dn̄dat a ūbo im
psonali. non recipit alium casum q̄ suum ūbum
ut a me curritur. et a me currendum est. id est a
me dignum ē curri **De Infinitiuo iri xxiij**

D e hoc infinitiuo iri. scias ꝙ quando ponitur
in suppleōne ūbi impsonał requirit ante se
ablatiū cū ꝓpōne a uł ab. ut uerꝝ est a me amatū
iri. i. uerꝝ est ꝙ ego amabo Sed si ponatur in sup
pleōne ūbi impsonalis requirit an̄ se accusatiuū
ut uerꝝ ē me amatū iri. i. uerꝝ est ꝙ ego amabor
Job xxij. Et putabas te tenebras nō uisurꝝ. et im
petum aquarꝝ inundantiū non oppssum iri. i. ꝙ n̄
opprimeres. uel ꝙ non opprimendus esses. Nota
h̄ ꝙ est qn̄ ponitur cum gerundijs ē impsonale.
Nam scire debes ꝙ hoc ūbuꝫ est p̄t esse impsona
le in quatuor locis. scꝫ qn̄ significat statū. ut bn̄
ē michi. Qn̄ significat contingentiā. ut ē qn̄ elemē
tū in duo diuiditur. est. i. contingit. Qn̄ claudit in
se suppositū. ita ꝙ nullo mō intelligitur extra. ut
ita ē de sorte ut de eo dicitur. Qn̄ ponit̄ cū gerun
dijs uel pticipijs ūborꝝ impsonaliū. ut a me legen
dū ē et a me lectum ē. De hoc ūbo sum eciam in
fra dicam cum agam de figuris. in c de euocacōne
Hec dcā de ūbo sufficiant. **De pticipio xxiiij**

P Articipia et infinita ūba. ad similitudi
nem optatiuorū tempa hn̄t coniuncta
p̄ntis et p̄teriti impfecti. et p̄teriti pfec
ti et plus q̄ pfecti. ut dicit ps in xj lib°.
Participiū autē p̄ntis et p̄teriti. impfecti nascitur
a p̄ma psona p̄teriti imperfecti in omni coniuga
cōne. bam in ns. ut amabam amans. docebam do
cens. legebam legens. muniebam muniebas muni
ens. Exceptis in eo desinentibus. quarte coniuga
cōnis ūbis. que mutant bam in ens. ut ibaꝫ iens
quibam quiens. p̄teribam p̄teriens. Hec eciā hn̄t
per obliquos casus pro ie eu. ut iens eūtis. q̄ens
queuntis. p̄teriens p̄tereuntis. abiens abeuntis. re
diens redeuntis. transiens transeuntis. subiens sub
euntis. Inuenitur autē munibam et polibam pro
muniebam et poliebam. Sed participia ab inteḡs
fiunt. muniebam et poliebam. In̄ poliens et muni
ens. ¶ Participiū autē futuri temporis desinens
in rus formatur ab ultimo supino. addita rus ut
amatu amaturus. locutu locuturus. Participium
enim p̄teriti perfecti et plus q̄ perfecti formatur
similiter ab ultimo supino. ut amatu addita s fit
amatus. Et desinūt ista participia in tus. ut lctūs
uł in sus ut uisus. uł in xus ut nexus. Mortuus
autē in us desinit. ¶ Participiū autem futuri tem
pis desinens in dus fit a genitō pticipij p̄ntis tem
pis tis finalis in dus conūsa. ut amans amantis
amandus. p̄teriens p̄tereuntis p̄tereundus. tn̄siens
transeuntis transeundus. ¶ Verbū cōmune habet
omniū tempm pticipia. Nam habet pticipiuꝫ pn̄
tis et p̄teriti imperfecti in us. et futuri in rus. in
quantū signat accōnem. Predcā enim duo partici
pia accōnem signant. Inde ē ꝙ ūba actiua predic
ta duo participia hn̄t. Item ūbum cōmune habet
participiū p̄teriti et futuri in dus inquantū signifi
cat passionem. Participiū enim in dus semper sig
nificat passionem. et in̄ est ꝙ ūbum deponens is
tud participiū non habet. ꝟ alia triū temporꝝ par
ticipia habet. participiū autem in tus signat passi
onem et eciam accōm aliqn̄. Inde ē ꝙ ūbuꝫ depo
nens habet istud participiū. ut locutus. Et inde ē
eciam ꝙ istud participiū signat accōem et passio
nem in ūbo cōmuni. ideo utramqꝫ significacōneꝫ
retinet. actiuam scꝫ et passiuam. non quideꝫ in v
na prolacōne. qꝛ incongrue dr̄ sum criminatus te.
a te. ꝟ in diuisis. Vnde congrue dr̄. sum c̄minatus
te et ego sum criminatus a te. Participiuꝫ autem
in dus semper passionem signat. et ideo eciaꝫ in
uerbo cōmuni constructōm tantū passiuā retinet
ut sum criminandus a te. Participiuꝫ auteꝫ futuri
in rus et p̄ntis in ns significāt accōnem semp. et
ideo in ūbo cōmuni constructōm retinet actiuam
ut sum criminans te et criminaturus te. Nota hic
ꝙ pticipiū transit in vim nominis quatuor mo
dis scꝫ compacōne. ut doctus tior issimus nom̄ est
Non enim comparat̄ participiū sicut nec ūbū. Itē
compōne. qn̄ scꝫ componitur cū dcōne cū qua nō
componit̄ suū ūbum. ut impotens. indoctus. nō
enim dicimus impossum uł indoceo ces. Itē tem
poris amissione. ut amandus uenit. i. dignus ama
ri. non enim significat tempus. sicut cū dr̄ aman
dus. i. ut ametur. Item cū constructōne. qn̄ scilicꝫ
nō retinet constructōem sui ūbi. ut amans illius
nomen est. amans illū pticipium ē. ¶ Scire insu
per debes. ꝙ pticipiū p̄ntis tempis uł p̄teriti per
fecti nominaliter positū nullam aliam ꝓpōneꝫ q̄
in p̄t recipere p compōnem q̄ suum ūbum. ut im
potens. et indoctus. et hoc ideo. quia in exilit̄ mu
tat. ꝟ alie ꝓpōnes uiolenter. et ideo participiū tn̄si
ens in vim nominis nullam ꝓpōnem per se recipit
ad sui compōnem p̄ter in. que ē nominibus appro

priata. Vnde ꝑticipiū futuri tempis nominaliter
positū eam non recipit. qꝛ sapit naturā v̄bi causa
infinitiui per quem exponitur. ut docendus .i. dig
nus doceri. Et ita nichil ē dictuꝫ. iste ē indocendus
sicut nichil ē indoceri. ergo incultus .i. non cultus
nomen ē. Sed incultus .i. inhabitatus ꝑticipiū est
ab incolor leris. Item ꝑticipiū in rus desinens nō
transit in nomen ut amaturus. ¶ Item nota ꝙ si
deficiunt supina eciam deficiūt ꝑticipia taꝫ futuri
tempis in tus desinentia ꝙ̄ preteriti que ex ipsis
nascunť. quod inuenis in omnibus meditatiuis et
inchoatiuis in quibus deficiunt supina duo extre
ma. quibus deficientibus supradcōꝝ quoqꝫ tempo
rū deficiunt ꝑticipia. Item ut tetigi a v̄bo depon̄
ti nascunť tria ꝑticipia. sciꝫ p̄ntis et p̄teriti imper
fecti ut sequens. p̄teriti ꝑfecti et plus ꝙ̄ ꝑfecti ut
secutus. futuri ut secuturus. Multi tamē ex huius
modi v̄bis deponentibus inueniunť apud antiq̄s
simos ꝑticipia tempis p̄teriti tam actiuā ꝙ̄ passi
uā significacōm h̄ntia. ut meditor meditatus. Sꝫ
sciendū ꝙ v̄bis quoqꝫ plurimis que nūc in usu de
ponentia sunt. ueteres sicut cōmunibꝫ usi sunt. et
quasi idem dn̄dum ē qn̄ inuenitur ꝑticipiuꝫ depo
nentis in dus. ut sequendus. qꝛ uľ a cōmuni olim
uenit. uľ in actiuam significacōm exponi debꝫ. ut
dicam in loquor. ¶ Item ut uult p̄s in xi libro
Casus ꝑticipia h̄nt sex quō nomina. nec sunt in ip
sis deficientia aliquo casu. nec miꝝ. nam in eo ꝙ̄
imitanť adiectiua. que nullo deficiūt casu siue mo
bilia sint. siue in duas consonantes desinentia. que
enim deficiunt fixa sunt. ut fas dcōne. ¶ Item sci
as ꝙ neutropassiua. que sunt quinqꝫ. triū tempo
rū habent ꝑticipia ut gaudeo gaudens gauisus ga
uisurus audeo audens ausus ausurus soleo solens so
litus soliturus. fio fiens factus futurus. dn̄tie cā.
ne si facturus dicamus. simile sit particpio qd̄ ue
nit a facio v̄bo. quod vim actiuā possidet fio v̄bi
Vn̄ a supino eius nascitur passiuū p̄teriti ꝑticipi
um et futuri actiuū. factū factu factus facturus. fi
do quoqꝫ fidens fisus fisurus. De numero xcv.

NVmerus ꝑticipijs accidit uterqꝫ. Singula
ris ut currens. Pluralis ut currentes. Et si
cut non deficiunt casibus. sic nec n̄uis defec
tiua inuenies ꝑticipia. De figuris ꝑticipioꝝ xcvi

FIguras h̄nt ꝑticipia quas h̄nt uľ accipiūt
a v̄bis. Nam ꝑ se nunꝙ̄ componitur ꝑtici
pium. nisi p̄us v̄bum eius componať. er
go uľ simplicia sunt uľ decomposita pleꝝqꝫ .i. a v̄
bis compositis deriuata. ut efficio efficiens. intel
ligo intelligens. Si eniꝫ ipsa ꝑ se componantur n̄
p̄us v̄bis compositis transeunt in nominuꝫ vim.
sicut eciam si compentur. ut nocens innocens. sa
piens insipiens. Simplicia enim eorū p̄nt et ꝑtici
pia esse et nomina. Composita v̄o sine dubio no
mina sunt. Ideo autē addidimus pleꝝqꝫ. qꝛ sunt q̄
dam que n̄ s̄uant compōnis v̄boꝝ compaginem.
Vn̄ appet ea ex se composita. ut effringor effrac
tus. contingor contactus et similia. De hoc supra
dixi cū egi de composita figura nominis in prin
cipio. De terminacōne ꝑticipioꝝ preteriti tempis xcvii

DE diuisis quoqꝫ consonantibus que an̄ us
in p̄teriti tempis ꝑticipijs inueniunť. quā
uis ꝑ singulas v̄bi terminacōnes cū de su
pinis tractabamus docuimus. tamen hic eciam ge
neraliter comp̄hendē non incongruū uidetur esse
Omnia ergo ꝑticipia p̄teriti tempis ut dicit p̄ris.
in xi li f. uľ in tus desinunt. ut amatus. adiutus.
uľ in ctus. ut sectus sanctus. uľ in ptus. ut captus
sumptus. uľ in stus ut questus. uľ in sus. ut risus
lusus. iussus. uľ in psus ut lapsus. uľ in xus. ut
fluxus. flexus. plexus.

IN tus desinūt omnia que p̄teritū ꝑfectuꝫ in
ui terminant sillām. mutacōne ui in tus. ut
adiuui adiutus. neui netus. deleui deletus. Straui
stratus. lacessiui lacessitus. Excipiunť dn̄e causa
tria a longam in au conu̇tentia. ut laui lautus. fa
ui fautus. caui cautus. ne si latus fatus catus di
ceremus alias significacōnes habere putarenť. ta
men scias ꝙ lotus mag̃ est in usu nunc ꝙ̄ lautus
Et scias ꝙ hec omnia pnľ productas h̄nt tam in
v̄bis p̄teriti ꝙ̄ in ꝑticipijs. exceptis seui satus. siui
situs. que in ꝑticipijs penultimas cor̄. et leui uel
liui litus. facit eciam lini. et tūc ab eo irregulariter
formatur litū. P̄ris autēꝫ approbat magis leui in
x libro. quia lino facit lini. uľ magis dn̄tie causa
ad nomen linus lini leui. quod a leo simplici nas
citur. quod in usu non ē. Vetustissimi eciam lini
dixerūt in p̄terito. Et ita ibidem dicit. In ui silla
bam desinentia mutant eam in tū. ut creui cretuꝫ
ergo liui quoqꝫ uľ lini litū. Et subdit p̄s in xi lib̊
A ciui quoqꝫ citus licet corripe et producere pnľ.
Ab iui quoqꝫ composita uľ ab ij. et quiui uľ quij
cor̄ in ꝑticipijs i an̄ tus. ut aditus. obitus. preteri
tus. nequitus. Solui eciam solutus. et uolui uolu
tus. abiecta i produxerūt tamen u pnľ. A v̄o an̄
tus corripi in quatuor solis ꝑticipijs inueni. duo
bus p̄me coniugacōnis. que duplicant in p̄terito
p̄orem sillabam dedi datus. steti status. quod ꝑti
cipio simile nomen ē. vn̄ futuꝝ staturus. Secūde
quoqꝫ coniugacōnis vnū inueni a deponenti reor
ratus. et tercie vnū. a seui satus. vn̄ insitus. I v̄o
cor̄ habent an̄ tus omnia que p̄teritū in ui diui
sas terminant. nisi sint ex p̄ntibus in lo uľ in no
desinentibus. ut domui domitus. elicui elicitus. ex
cipiunť p̄me quidem coniug̃ duo. que ꝑ sinerēsiꝫ
i proferunť. secui sectus et fricui frictus. A neco ꝙ̄
v̄bo necatus et nectus inuenit ꝑticipiū. ꝫ necatus
dr̄ ꝓprie ferro. nectus alia ui peremptus. In secūda
quoqꝫ coniugatione excipiunť in ui diuisas p̄teri
tū desinentia. que pnľ i in ꝑticipijs non h̄nt. ut h̄
docui doctus. tenui tentus. censui census. Tercie ꝙ̄
rapui raptus. et ex eo cōposita corripui correptus
p̄ripui p̄reptus. Similiter v̄ba composita a canen
do. absqꝫ i faciunt ꝑticipia s̄m p̄mitiui formā. ca
nor cantus. occinor occentus. accinor accentus ꝙ̄
uis occinui et accinui faciunt p̄teritū. In rui eciaꝫ
et in xui ꝑ idem tempus exeuntia non h̄nt i in
ꝑticipijs. ut desero deserui desertus. dissero disserui
dissertus. insero inserui insertus. aperio aperui ap
tus. messui quoqꝫ messus facit. et censui census in
lui uero desinentia ui in tus conu̇tunt in ꝑticipio
ut colo colui cultus. qn̄ est quarte coniug̃. occolo
occolui occultus. alo alui altus et alitus. vn̄ eciā
uolo uolui multus facit. qꝛ nomen ē ꝑticipiale quō
colui cultus. qn̄ est quarte coniug̃. que eciam o u
bi in u conu̇tunt. Que uero in p̄nti in uo desinūt
i extrema p̄teriti in tus conu̇sa faciunt participia
polluo polluis pollutus. eruo eruis erutus. suo su
is sutus. quod solū pnľ corripit. A do quoqꝫ com
posita i breuem h̄nt an̄ tus in ꝑticipio p̄teriti. vt
reddo redditus. credo creditus. Prodo proditus. ꝑ
do ꝑdidi perditus. uendo uenditus. Deponentia in

quor.mutant eam in cu Et sumencia tū faciunt supinum loquor locutum sequor secutum

In ctus faciunt pticipium p̄teriti passiui ūba que p idem tempus actiuoꝝ in xi faciunt ut intellexi intellcūs uexi uectus auxi auctus traxi tractus vnxi unctus.mutant enim xi in ctum Excipitur flexi qd̄ flexus facit pticipiuꝫ Et eciam figo fixi fixum.fluxi fluxuꝫ uel fluctum.frixi frixum uel frictum cū declinat̄ frigo gis.frigeo enim facit frigui et caret sup̄ conniueo conniui uel connixi connixum.Pecto tis pexui uľ pexi pexum. uel pectum Flecto nexui uľ nexi nexum.qd̄ eciaꝫ facēt nectum nisi esset differencia huius ūbi neco cas necui nectum.plecto tis xi xum antiqui.Nūc autem plector et amplector dicimus cōmune cū suis compositis Item in gor deponencia mutant eam in ctum et faciunt supina ut fungor functū panxi autem non habet sup̄ Ango auteꝫ anxi dꝫ facē anctū ꝫ non ē in usu Similiter in ci uel qui uocali longa antecedente desinencia in p̄terito in ctus faciunt.ut feci factus Ieci iactus.reliqui relictus Similiter in gi ut legi lectus fregi fractus

In ptus exeunt pticipia p̄teriti passiui cuꝫ actiua eiusdem tempis in pi uel psi uel mi terminantur ut cepi captus et cepi ceptus scalpsi scalptus compsi comptus sumpsi sumptus ꝓmsi ꝓmptus dempsi demptus nupsi nuptus Nuptus eniꝫ naturaliter siletur nisi per irrisionem uľ figuram q̄uis uetustissimi nouus nuptus ꝓtulisse inueniūtur qd̄ nunc in usu non est Emi emptus.ademi ademptus.redemi redemptus rapui q̄ꝫ raptus fac̄ et ex eo composita corripui rreptus p̄ripui p̄reptus

In stus vnum inueni deponens.queror questus.et passiuū pascor pastus.cū alia eiusdem forme soleant s abicere.nascor natus irascor iratus.obliuiscor oblitus.paciscor pactus.nanciscor nactus ꝓficiscor ꝓfectus.ulciscor vltus expgiscor experrectus deficiscor solum duplicauit.s.in pticipio defessus ¶ Hic attende q̄ eciam uro ussi facit in stus ustus.et torreo tostus et haurio hausi haustus.gessi gestus.x quoq̄ꝫ an̄cedente vnuꝫ inuenio in tus a texui textus Ita dicit p̄s.ꝓpter h̄ dn̄t quidam q̄ mistus dꝫ scribi p s non p x Alij dn̄t q̄ scribitur p x mixtus mixtio et remanet t in suo sono qꝫ p̄cedit x Et ita uult hug̃ et cōmu

In sus desinunt pticipia que ¶ nius tenetur ex ūbis ueniunt in si uľ di p̄terituꝫ actiui terminantibus nisi sint a do composita uľ quarte cōiugacōnis que nullum pticipium in sus t̄minant ut lesi lesus mersi mersus iussi iussus p̄ndeo p̄ndi p̄nsus tondeo totondi tonsus Obsideo obsedi obsessus fodio fodi fossus tendo tetendi tensus tundo tutudi tunsus p̄hendo p̄hendi p̄hensus scindo scidi scissus findo fidi fissus Excipiunt̄ ussi ustus. torsi torsus et tortus Antiqui dicebant.a torreo q̄ꝫ tostus fit.gero autem gessi gestum facit Ita dicit p̄s in xj li Et in x dicit Omnia ūba que faciūt p̄teritum in di faciunt sup̄ in sum ut p̄ndeo p̄ndi p̄nsum Excepto dedi qꝫ est p̄me coniug̃ que nūq̄ facit sup̄ in sum et ex eo compositis que in tercia transeunt coniug̃ Et a pnuľ simplicis supini in I conūtunt ut do dedi datum reddidi redditū Et addit p̄s in xj li.Similiter faciunt pticipia in sus ūba que in li uel ri uel ti t̄minant p̄teritū actiuoꝝ ut uello uelli uľ uulsi uulsus fefelli falsus pepuli pulsus pculi pculsus a suffero sustuli anormaluꝫ

est et sublatus facit decurri decursus verri uersus uerti uersus Excipi̇̄ pepi partus dirn̄ causa.pepci eniꝫ parsus facit ¶ Quarte coniugac̄ in si uel ri terminancia p̄terituꝫ in tus non an̄cedente i faciunt pticipia.farcio farsi fartus.sarcio sarsi sartus.fulcio si fultus haurio hausi haustus.reperio repperi reptus.comperio comperi compertus

In psus vnū inuenio a deponēti labor lapsus Ita dic̄ p̄s Magister bn̄ dicit.q̄ ec̄ cambio facit campsi campsum et inde campsus.sa.suꝫ et cāpsor cāpsoris.et huic cōsencio

In xus t̄a in uenio passiua.nexus a nexui.pexus a pexui flexus a flexui similr̄ faciunt pticipia āplector amplexus cōplector cōplexus et cōniueo conniui uel connixi connixiui inde connixus Sup̄ dictas formas seruant in pticipio p̄teriti cōia et deponentia que facile ex simili t̄minacōne passiuorum dinosci p̄nt.quō faciunt p singulas coniugaciones pticipia p̄teriti tp̄is Neutra pauca habent p̄teritū pticipiū ut raro ut ceno cenatus.prādeo pransus.iuro iuratus.careo cassus.qd̄ et nomen ē passus a pateo.titulo titulatus.placeo placitus quiesco quietus.suesco similiter facit suetus ¶ A neutropassiuis q̄nq̄ꝫ sunt pticipia gaudeo gauisus audeo ausus soleo solitus fio factus fido fisus Vetustissimi tn̄ et ex alijs plurimis neutris inueniūtur ꝓtulisse pticipia p̄teriti que modo in usu non sunt.Pleraq̄ꝫ tn̄ neutroꝝ secunde coniug̃ in ui diuisas desinencia in p̄terito deficiunt in supinis.ut horrui rubui tepui ferbui senui egui frigui rigui durui stupeo stupui et similia Et h̄ de pticipio dicta sunt De differencia pticipij et nominis ūbalis habes in lector lectoris.et in spirator.et in scribo Item pticipia non componuntur nisi p ntm̄ ut dicam in edifico De ꝓnomine sufficiat qd̄ dcm̄ est cū tractauimus de nomine

de ꝓpone . xcviij.

Preposicio non aspiratur Nam ut dicit p̄s in xiiij li Nulla ꝓpō hꝫ aspiracionem.sicut nec coniunccio.vnde patet q̄ abundo ē compositum ex ab et unda et non aspiratur ¶ Nota q̄ sicut dic̄ hug̃ tractans de erge.q̄ en tantū ualet apud grecos q̄tū in apud nos vn̄ huiusmodi nomina greca sine nota que predcām compōnem hn̄t in sui compōne p̄nt scribi Et scribuntur indifferent̄ modo p en modo p in.ut encaustum et incaustū enthimema et inthimema emplastrꝝ et implastrꝝ energuminus et inerguminus.energia et inergia et sic de consimilibus ¶ Nota eciam q̄ si duo prepōnes ponuntur in construccione respectu unius casualis.ultima tenetur concordare cū casuali.et p̄ma fuit locucōni et nō casuali.ut uenio de ultr̄ montes Et de post fetantes accepit eum Si autē ponantur tres ultima concordat cū casuali et alie respiciunt ꝓpōnes et casuale loco casuaľ ut uenio de p ante scolas.ueꝝtn̄ sup̄ seruit utriq̄ꝫ casui.ꝫ cum accusatiuo ponitur quando significat ad locū ut uenio de sup̄ pontem et nō de sup̄ ponte nisi p figuram Nota eciam q̄ sicut dicit pap̄ omēs ꝓposicōnes hanc habent naturam q̄ aut augent ut p̄diues aut minuūt ut sublustris subtristis aut in contrarium ūtunt.ut destruo.aut nichil signt ut emori.quod aliqn̄ tantū ualet quantum mori Aut aliquid significacōne determinant ut p̄mone o. ¶ Hic p̄t queri.an sit dn̄dum.petrus p̄tās bononie uľ de bononia.Archiepūs ianue uľ ianuensis.et ita de consimilibus.ꝫ h̄ determinatū est sup̄

de possessiuo nomine. De accentu autẽ pronoiz su
pra determinatũ ẽ in secũda pte ubi egi de accen
tu pronoium. De pronoium compone cũ quibus parti
bus componant̃ et qñ. dictuz ẽ sup in c de cõposi
ta figura nominis. Item multa utilia dixi sup in
pma pte de pronoibus in c de sillaba. de aduerbijs

Aduerbium ẽ ps orõnis indeclinabil̃ .xxix.
cuius significacõ ũbis adijcitur. H̃ enim p
ficit ũbis additũz aduerbium. quod adiecti
ua nomina appellatiuis nominibus adiuncta. ut
prudens homo prudenter agit. felix uir felicit̃ ui
uit. sicut dicit ps in xv li de aduerbijs. Nota ut di
cit ps in xv li. q̃ ppria nomina ciuitatũ siue pri
me ul̃ secũde sint decli. genitiuo quidem casu pro
aduerbio in loco accipiunt̃. ut rome sum. tarenti
sum. Accõ uero ad locũ cuiuscumq; sint declina
cõnis. ut romam eo ul̃ tarentũ. ul̃ carthaginez ul̃
athenas. Ablatõ uero de loco ul̃ p locũ. ut roma
exeo. tarento transeo. Sin tercie sint abltõ tam in
loco q̃ de loco ul̃ p locum. ut cartagine sum. car
tagine uenio. cartagine transeo. Idem eciam semp
in pluribus inuenit̃. ut athenis sum. athenis ue
nio. athenis transeo. Inueniunt̃ tamen et cuz pro
nibus nomina ciuitatũ sepius pplata. et maxime
apud historicos. Vñ salustius in catilinario. Nam
cũ brutus ab roma abierat. Inueniunt̃ tamen que
dam appellatiua supradcãm regulaz suantia tria
ut militie militiam militia. Domi domũ domo. hu
mi humũ humo. et eciam adde ruri rus rure. Pre
dcã autem sm quid non simpliciter dñr aduerbia.
et ideo pñt eis iũgi relatiua et adiectiua. ut studui
bononie que ẽ pulcra ciuitas. Et scias q̃ domus se
cũde declinacõnis ẽ et quarte. et sm declinacõnem
secũdam ponitur ad modũ pprioz nominũ non s
quartam. q̃ pprium nomen in quarta declinacõne
usualiter non repitur. et ideo bñ dr fui domi. sed
male dr fui domus. Item ut dictum ẽ. maxime a
pud historicos inuenitur. uado bononiã ul̃ ad bo
noniã. domũ ul̃ ad domũ. et sic de consimilibz. Et
sepe talis latinitas inuenitur. nec miz. q̃ pro cum
casuali equipollet aduerbio. Scias eciam q̃ ut dic
ps. In e prod aduerbia pmitiua non inueniunt̃. s
deriuatiua a nominibus secũde declinacõnis. quoz
dtũs in o longam desinens. in e longam conũtit̃
et facit aduerbium. ut huic claro clare. optimo opti
me. pulcro pulcre. affabro affabre. Cicero in ũtina
rium vj. Deum nullũ qui ei paulo affabre factus.
huic sano sane. fero fere. Excipiunt̃ bene et male
a bono et malo. in e correptam desinentia. Multa
autem ex supdictis nominibus ipsa terminacõne
dtĩ pro aduerbijs accipiunt̃. ut falso. consulto. pos
tremo. sedulo. auspicato. augurato. manifesto. pri
uato. pcario. merito. et sepe corripiunt o termina
lem qñ in aduerbia transeunt. ut cito sero modo
necessario dr. s necesse eget ũbo substantiuo. In
uenitur tamen et necessariũ. Sunt tamen quedã
ex eadem declinacõne quoz neutra pro aduerbijs
accipiunt̃. ut multũ nimiũ. ueꝝ et uero. pmum et
pmo et pme. Quod ondit terentius qui composi
tũ ab eo in andria ptulit. Nam id arbitror apri
me in hac uita esse utile. nimiũ quoq; pro nimis
frequenter inuenimus. et paꝝ pro puum. Excipiũ
tur quedam que non solũ in e s eciam in er desi
nũt. ut a duro dure duriter. a largo large et largi
ter. ab humano humane et humanit̃. a firmo fir
me et firmiter. Inueniunt̃ alia quibus non ẽ utẽ
dum. insaniter pro insane. seueriter quoq; p seue
re. blanditer. benigniter. amiciter auariter mundi
ter mestiter equiter asperiter festiuiter ampliter
ignauiter probiter proteruiter inimiciter iracundi
ter ignaniter supbiter temeriter pclariter curuit̃
puriter reuẽcundi(ter) miseriter psperiter Dicitur
eciam abunde ab abundo et abundanter et abun
dans. ¶ Sciendũz tñ q̃ quedam aduerbia non pla
ne suant significacõnem que in nominibus est a
quibus deriuant̃. ut ferus fere. sanus sane. sensus
sensĩz. Ideo autẽ diximus non plane. q̃ pt esse a
liqua racõ. ut fere dñr que omni corpe feruntur
quippe cuz quatuor pedibus utant̃ fere. ergo pro
iuxta q̃ celeribus omnia iuxta sunt. sanus p ua
lidus accipitur. ergo et sane p ualide. ¶ Hic quo
q; ntandũ q̃ a ualido ualde pro ualide profertur
p sincopam. sensim p paulatim. q̃ ea maxime fa
ciunt sensum que morant̃. A rito ũo ũbo ul̃ ritu
rite pro rcẽ. q̃ nichil traditur ritibus nisi qd rectũ
est ul̃ rectũ esse creditur A qĩte quoq; declinacio
nis nominibus composita. e pducunt. pridie. ho
die. postridie. meridie q̃; pro aduerbio accipitur cũ

In im denominatiua inueniunt̃ ¶ sit nomen.
et uerbalia siue pticipalia. ut a pte ptim. a iu
ro iuratim. a uice uicissim. ab hostio hostiatim. a
statu statim. a raptu raptim. a saltu saltim. a cur
su cursim. a sensu sensim. a singulus sigillatim ul̃

In ter quedam aduerbia desinũt ¶ singulatim
de quibus sic dicit ps. In r pmitiua cur et p
qñ pro ualde accipitur. Deriuatiua a nominibus
uero ul̃ pticipijs tercie declinacõnis ueniunt inter
excuntia. s si in ens desinat ntũs. is genitiui in er
conũtunt. ut sapiens sapientis sapienter. prudens
prudenter. Alia uero assumũt ter dtõ pnl̃ cor. ut
fortis forti fortiter. audax audaci audacter. sed p
sincopam in usu frequentiori ẽ audacter. Excipit̃
facilis quod pro faciliter facile aduerbij loco habu
it in usu. Virg in x. Quam facile accipiter saxo sa
cer ales ab alto. Difficilis autẽ difficulter facit p
difficiliter. et ab omni omnino. Preterea a tribus
et quatuor nascunt̃ aduerbia ter et quater. Obiter
enim compositũ ẽ ab ob et iter. Similiter paulis
per tantisper parump cõposita sunt. Vetustissimi
tamen quedam contra supradcãm regulam ptu
lerũt. Sed siquidem sunt nomina neutra pro adũ
bijs ut sublime uolans assumũtur. Aliter ũo re
ijciunt̃. ut pomponius de philosophia. Cũ ista h̃
memorie meminit. p memoriter. Hoc eciam ad
ũbiũ aliter ab eo quod ẽ hec alis. huius alis. hu
ic ali p alius alius alij. sm supradcãm analogiã

Ueri h̃ pt de hoc aduerbio non ¶ profertur
quare non componit̃ nisi cũ tribus ũbis. ne
queo nolo nescio. Item qñ ueniat p compõnem
cuz nominibus. et qñ p infinitacõnem. s h̃ deter
minatũ ẽ sup. ubi egi de figura composita nomi
nis. ¶ De accentu aduerbioz dixi supra in secunda
pte ubi egi de accentu aduerbioz. et eciam ubi egi
de impedimentis accentus in impedimto dnẽie.

Interieccõnem greci inter de interiectionibus. c.
aduerbia ponũt. s romanorũ scriptores hanc
sepatim ab aduerbijs accipiũt. ¶ Et scias q̃
nulla interiectio est composita. Vñ prodolor sunt
due ptes. ut ondi sup in c de composita figura no
minis. ¶ Amo specialiter de diasintastica siue cõ
structõne et de suis spẽbus et ptibz necnon de regi
mine subiũgamus. de constructionibus .cj.

Constructō pfecta quā greci sinthasiz uo
cant ualet ad omniū autoꝝ expōnem. et
ideo nūc de constructōne pncipaliter et
suis speciebus et ptibus dicemus. deind
de regimine subiūgemus. Scias ergo ꝙ construc
cōnuz alia pfecta. sicut illa que pfectuz sensum ge
nerat in animo auditoris. ut petrus currit. Alia
imperfecta sicut illa que imperfectuz sensuz gene
rat ut homo albus.

Construccōnis quatuor sunt species. scz intrā
sitiua transitiua reciproca et retransitiua. In
transitiua constructō ē illa in qua non ōnditur fi
eri transicō actus ul' passionis de vna persona in
aliam. ut sortes currit. Transitiua ē illa in qua ōn
ditur fieri transicō actus ul' passionis de vna pso
na in aliā. actus ut diligo te. passionis. ut diligor
a te. Reciproca ē illa in qua ōnditur fieri reflexi
o actus ul' passionis de vna psona in seipsam. uel
de pluribus in seipsis. Qnqȝ singulariter qnqȝ plu
raliter. Singularit' ut diligo me. diligor a me. plu
raliter ut diligimus nos. diligimur a nobis. et dr
a reci qd ē iteꝝ et proco quod est re. Inn reciproca
.i. reiteratiua. Retransitiua ē illa. in qua ōnditur
fieri transicō actus ul' passionis de vna psona in
aliā determinate. i. cū cā finali. ut rogo te ut doce
as filiū meū. vn̄ pȝ ꝙ hʒ constructō. diligo te dili
gentē me n̄ ē retransitiua. imo ē trn̄sitiua. Omnis
enim constructō retransitiua indiget ūbo subiunc
tiui modi cū adiūctiua coniūctione. ul' ocōne hn̄
te vim coniunccōnis adiūctiue. ut rogo te ut dili
gas me. Et scias ꝙ tres species cōiunccōnis conue
niunt seu rn̄dent tribus motibus in natura. ē eniȝ
motus rcūs. et isti conuenit constructō transitiua
Item ē motus circularis. et huic conuenit recipro
ca constructō. Et ē motus compositus. et huic mo
tui rn̄det ul' conuenit constructō retransitiua. In
transitiua ūo constructō nō cōuenit motui ʒ qeti

Sed pt queri. an hec costruccō. hec capa ē pe
tri sit intransitiua. Dico ꝙ simpliciter ē intrn̄
sitiua. qꝛ non ōnditur ibi fieri transicō actus uel
passionis de vna psona in aliā. Est tamen ibi trn̄si
cō psonaꝝ. qꝛ obliquus transitiue construitur cuȝ
ūbo. ʒ transicō psonaꝝ non reddit simpliciter cō
structōnem transitiuā. Item cū dico uolo legere si
iste infinitiuus legere tenet' nominaliter talis cō
structō iudicatur transitiua. et determinat transitū
huius ūbi uolo. Si autē teneatur ūbaliter est in
transitiua. et ẜm hoc construit' cuȝ hoc ūbo uolo
intransitiue. Iteȝ consueuit queri. an hec construc
cō sit transitiua petrus legit ūgiliū. cū petrus con
struatur intransitiue cū hoc ūbo legit. ad hʒ dico
ꝙ constructio magis debet iudicari rōne finis ꝙ̄
rōne pncipij. qꝛ finis dignior ē pncipio. et ẜm hʒ
hec constructō est transitiua petrus legit ūgilium
non intransitiua. licet constructō uerbi potentior
sit ad nominatiuū ꝙ̄ ad obliquū. Et scias ꝙ con
strui intransitiue ē ptinere ad eandem psonā. Con
strui uero transitiue ē ptinere ad diūsas personas
ul' tamꝙ̄ ad diūsas Item scias ꝙ in omni recipro
ca constructōne ūbum cum sequente obliquo con
struitur transitiue. ut ego diligo me. ʒ quia ūbuȝ
ōnditur ptinere ad eandem psonam secuȝ est reci
proca. et ē ibi transicō actus uel passionis. ʒ non
ē ibi transicō psonaꝝ. et ita reciproca constructio
tenet mediū inter transitiuā et intransitiuā. Vnde
omnis constructio reciproca pt dici transitiua ac

tus. licet ibi sit intransicō psonaꝝ. ʒ largo modo
Item cū tantū sit vnū pronomen reciprocū scilȝ
sui consueuit queri an ista constructio. ego diligo
me sit iudicanda reciproca. Ad hoc dico ꝙ ꝙ̄uis
sit vnū pronomen reciprocū tantū scȝ sui sibi se a
se. tamen iste debent dici reciproce construccōnes.
scilicȝ diligo me. diligis te. non ūtute pnominis
uel ūbi reciproci ibi positi. ʒ ex iunctura pnomi
nis et ūbi simul. nam ūbum et pnomen ptinent
ad eandem psonam ¶ Volo eciam te scire ꝙ ora
cio. constructio. locucio. differunt. cū unum nō re
cipiat spēs alterius Nam locucō diuiditur in tres
spēs qꝛ locucionū alia de pn̄ti ut lego ūgiliū. alia
de p̄terito ut legi. alia de futuro ut legam Iteȝ lo
cucionū alia affirmatiua alia negatiua. Construc
cio uero diuiditur in quatuor spēs ut dixi. scilicȝ
intransitiuam. transitiuam. reciprocam. et retrn̄siti
uam. Oracio autem diuiditur in quinqȝ species ut
dicam in quinta parte in oracio ¶ Postꝙ̄ de con
struccōne et suis spēbus uidimus nunc de ptibus
eius uideamus *de supposito et apposito cij.*

Scias ꝙ ptes constructionis sunt due. scilȝ
suppositū et appositū Suppositū est illud
de quo loquimur Et dr in dialetica subiec
tum Appositū uero ē illud quod de altero dr Et
appellat' in dialetica p̄dicatū Et scias ꝙ quidqd
precedit ūbum pncipale. uel intelligitur p̄cedere.
est suppositum. ūbum uero pncipale cū toto illo
quod sequitur est appositȝ Excepto sum es est.
in pn̄ti tempe indicatiui modi. quod ẜ quosdam
qn̄ ponitur inter adiectiuū et substantiuū. ut pe
trus est albus. est mera copula. et ad neutram p
tem tendit ¶ Hoc eciam nota ꝙ si unum ūbum
ponitur in orōne illud ē principale. si duo ul' plu
ra copulata p copulatiuā coniūctōnem ul' disiūcti
uam. illa ūba sunt equaliter pncipalia. ut petrus
legit et disputat. iohannes legit ul' disputat. ūbū
ūo relatiuū non pt esse pncipale. et ponitur hoc
relatiuū qui in eadem pte orōnis cum ante. cum
eo quod in constructōne ponitur respcū illius. ut
petrus qui ē studens bononie disputat. hʒ disputat
solum ē appositū. Hoc tamen fallit qn̄ qui expo
nitur p coniunctōnem adiūctiuā et relatm̄ pnom̄
ut iste ē dignus qui regat impiū. i. iste ē dignus
ut ipse regat impium. ul' ubi fuit supplecō uerbi
ut uos non estis qui loquimini. i. loquentes. Sci
as eciam ꝙ cum dr. si homo currit homo moue
tur. homo currit ē an̄cedens. homo mouetur est
consequens. Nam an̄s ē ps illa que p̄ponitur siue
immediate sequitur hanc coniūctionem si. Conse
quens ē illa ps que postponitur siue immediate
sequitur hanc coniūctōnem si. ʒ hoc magis ad di
aleticū spectat. ¶ De supposito ūbi psonalis nunc
uideamus. Scias ergo ꝙ nomen substantiuuȝ ali
qn̄ supponit p se. ut homo currit. ul' cū sua termi
nacōne. ut homo albus currit. Similiter supponit
nomen adiectiuū substantiue positū. ut albuȝ cur
rit. i. alba res. Item pnomen. ut ego curro. tu cur
ris. ille currit. Item pticipiū ut legens pficio. Itē
ūbum infinitiui modi positū nominaliter aliquā
do p se. ut legere ē bonuȝ. aliqn̄ cū adiuncto. ut a
mare deum ē bonū. et me ire ad ecclesiam ē ueruȝ
qꝛ hoc totū me ire ad ecclesiam supponit huic ū
bo est loco vnius nominatiui. Similiter supponit
subiunctm̄ ūbum uel indicatiuū p̄posito nomine
uel adūbio infinitiuo. ut quis currit scitur a me

ubi sit sortes ignoratur a me. Similiter orō sump
ta p indicatiuū ūbum uł subiunctm̄ supponit pre
posita hac coniūctione ꝙ. ut ꝙ tu legis ē uerum
uł ꝙ tu legis placet michi. Item supponit adūbi
um positū nominaliter. ut diu ē ꝙ ego ueni .i. di
uturnū tempus. ¶ Et scias ꝙ suppositū ūbi psō
nalis debet cū eo concordare in tribus sciꝫ in pso
na in numero in habitudine nāī Ex quo patet ꝙ
male dr petri currit. qꝛ licꝫ petri concordat cū ūbo
in psona et numero. tamen discordat secuꝫ in ha
bitudine nāī. cū sit casus genitiui. Nota eciā ꝙ in
uerbis tercie psone intelligitur ntūs tribus modis
Qn̄qꝫ incerte significacōnis. ut in ūbis excepte ac
cōnis. Qn̄qꝫ ui relacōnis. ut qui legit disputat. qn̄
qꝫ ui pcedentis orōnis. ut sortes legit et disputat.
In ūbis autem pme et secūde psone intelligit̄ no
minatiuus certus et determinatus. vn̄ non egent
pronomine ibi posito ad suppōnem. nisi causa dis
crecōnis uł significantie. ut ego sum lux mūdi. et
tu puer ꝓpheta altissimi uocaberis. uide in narra
cōne. ß ūba tercie psone bene indigent ut sortes
currit. nisi in pdictis casibus. Verba tamen tercie
psone si ponant̄ absqꝫ ntō non reddūt locucōneꝫ
incongruam. ß impfectam. ¶ Volo eciam te sci
re ꝙ ntūs tercie psone pt iungi cum ūbo pme et
secūde psone ex parte suppositi in quatuor locis
absqꝫ pronomine ibi posito. sicut dicaꝫ in iiij pte
in tractatu de allotheca. in c de euocacōne. Item
animadūte. ꝙ nomina que geminant̄ ut q̄squis
non recipiunt cūqꝫ. ut quicūqꝫ. hn̄t vim duorū ca
suū. et ponenda sunt in eodem casu in quo poni
tur relatiuū facta explicacōne. sicut dicam in qn̄
ta pte in quisquis. ¶ De supposito ūbi impsona
lis amō uideamus. Scias ergo ꝙ ūbis impsonali
bus fit suppō per obliquū casum. Impsonaliū au
tem ūboꝝ alia sunt actiue uocis. alia passiue. vt
placet et curritur. Inter que drn̄tie sunt hee. quia
impsonalia actiue uocis pn̄t construi cū infinitīs
ūboꝝ. ut placet michi legere. Sꝫ impsonalia pas
siue non Vn̄ male dr. a me desideratur legere. Itē
impsonalia passiue uocis sunt absoluta et intran
sitiua. ß impsonalia actiue uocis pn̄t esse transiti
ua. ut penitet me peccati. Item impsonalia actiue
uocis regunt an̄ eosdem casus quos regunt sua
personalia post. ut michi placet. Impersonalia ue
ro passiue uocis non regunt eosdem casus quos
sua ūba. Vnde male dr. a me legitur ūgiliū. licet
bene dicatur. ego lego ūgilium. et qꝛ a me legit̄.
equipollet huic. ego lego ūgiliū. et a me legitur
ūgiliū. si addatur accūs. ¶ Nota ꝙ cuꝫ dr a me
curritur pt duobus modis suppositū assignari. est
enim suppositū rei exercentis et rei exercite. Sup
positū rei exercite ē res ūbi .i. casus qui intelligit̄
p ūbum. et ꝓm hoc ūbum illud construit̄ cū ab
latiuo transitiue. et debet sic exponi. a me currit̄.
id est cursus agitur ame. Suppositū uero rei exer
centis est res ablatiui. et ꝓ hoc ablatūs supponit
et construitur cū ūbo intransitiue. et debet sic ex
poni. a me curritur .i. ego curro. A quibus autem
ūbis descendant ūba impsonalia. et de eorum con
structōne dixi sup̄ ubi egi de ūbis impsonalibus
Verba impsonalia que construūtur cū genitiuis
sunt duo sciꝫ interest et refert. sicut dicam in quin
ta pte in interest. Hoc eciaꝫ ūbum uenit impsona
le ē qn̄qꝫ. ut dicam in uenio uenis. Verba autem
impsonalia que construunt̄ cuꝫ dtīs sunt ista. pla
cet. libet. liquet. licet. uacat. euenit. contingit. acci
dit. expedit. ut michi placet. iste dtūs michi sup
ponit isti ūbo placet. et construitur secū intransi
tiue. Eodem mō bene dr. michi placet me legere.
et placet me legere. Verba autē impsonalia que
construunt̄ cum accusatiuis qn̄ iūgunt̄ cū infini
tiuis ūboꝝ ut quidam uolūt sunt ista. decet. delec
tat. iuuat. et oportet. ß qn̄ iungunt̄ absqꝫ infiniti
uo psonalia sunt. ut hoc decet me. Verba impso
nalia que construunt̄ cuꝫ accusatiuis et genitiuis
sunt ista quinqꝫ. Penitet et tedet miseret piget et
pudet ista. Sed qn̄ ponūtur cū infinitiuis reqrūt
tantū accusatiuū. ut penitet me peccare. et nō ad
iūgunt̄ cum infinitiuis nisi impersonaliter. qꝛ ille
infinitiuus ponitur loco genitiui. ut dicam in qn
ta pte in misereor. ¶ Scias eciam ꝙ quedā sunt
ūba impsonalia non simpliciter ß ex adiuncto. q̄
sequūtur construccōnes illoꝝ ūboꝝ impersonaliū
quibus adiūgunt̄ sciꝫ incipit. debet. solet. desinit. pt
ut socratis incipit interesse legere. Socrati incipit
placere legere. Socratem incipit penitere peccare.
a socrate incipit legi ¶ Nota ꝙ hoc ūbum est pt
esse impsonale in quatuor locis. sicut dixi supra
ubi egi de gerundijs.

De regimine .xiij.

De regimine amō uideamus. Scias ergo ꝙ
regere ē conferre dcōni ut ponatur in tali
casu uł in certo casu. Et scias ꝙ omnes p
tes orōnis regunt. pter ꝓpria nomina et ꝓnomi
na. et pter coniūccōnes uel interieccōnes. ut qui
dam dicūt. Nos uero dicimus ꝙ omnes ptes orō
nis regunt. pter coniūctiones et interiectiones. et
pter quedam adūbia. vn̄ concedimus ꝙ ꝓpa no
mina regunt. vn̄ bene dr. homo ē humanitate. et
socrates socratitate. qꝛ ꝓpria nomina data sunt a
ꝓpria qualitate. et pronomina regunt. vn̄ ps. ego
meoꝝ solus sum meus .i. ego solus de nūo meoꝝ
sum liber. Similiter bn̄ dr. iste liber ē meus emp
cōne. et ille ē tuus donacōne. Adūbioꝝ quedā re
gunt quedā nō regunt Illa regunt que possunt re
cipe duo extrema .i. uerbum ante. et casum post
ut uado ultra renum vn̄ dn̄r ꝓposiciones a dona
to A ps autē adūbia. qꝛ pn̄t poni absqꝫ casu. ut
uado ultra Similiter aduerbia compatiua regunt
ut loquor melius platone Et suplatiua ut diligo
te maxime istoꝝ Et eciaꝫ quedam adūbia regunt
ex natura pticionis. ut ubiqꝫ terraꝝ. Coniunccio
nes non regunt nec regere pn̄t. qꝛ non hn̄t certū
finem De interieccōnibus dn̄t quidam ꝙ regunt
ex ui sue significacionis. ut o ineffabileꝫ uiꝝ Alij
uero dn̄t ꝙ omnis casus iunctus interieccioni n̄
regitur Et hoc puto ueꝝ Item scias ꝙ nulla dcō
regit ante et post nisi ūbuꝫ et gerundium ¶ Volo
eciam te scire ꝙ omnia casualia que copulantur.
reguntur ex eadeꝫ natura. ut diligo socratem et
platonem Si uero iungantur immediate Aut p
tinent ad idem. aut ad diūsa Si ptinent ad idem.
regunt̄ ex eadem natura. ut homo albus. Si pti
nent ad diuersa regimt̄ ex diūsis naturis. ut sum
maior platone vno cubito. platone regitur ex na
tura compacōnis. vno cubito regunt̄ ex ui tmi
nacōnis excessus. ¶ Nota ħ ꝙ regula tradita est
a ps. Quemcumqꝫ casum regit ntūs regit quilibꝫ
eius obliquus. Quod in multis uidetur fallere. qꝛ
bn̄ dr. hoc ē multum vini. ß male dr. loquor de
multo vini. Similiter bn̄ dr. aliquid panis ē hic
ß male dr. loquor de aliquo panis. ß huius qōnis

solucõnem ponam inferius in plus. Nota φ quẽ
cumqꝫ casuz regit indicatiuus. et quilibet eius mo
dus. gerundiũ. supinũ. pticipium quod ab eodem
dñdit. Sz consueuit queri. an ntĩs possit regi ab
infinitiuo. gerundio. supino. pticipio. et uidet̃ φ
sic. qꝛ sicut bene dr̃. ego sum miles. ita bene dr̃ uo
lo esse miles. uenio causa fiendi miles. sum futu
rus miles. Sed huius qõnis solucõnem ponã in
quinta pte in futurus. Nota φ cũ dico. habeo pu
dorem comedendi solus. iste ntĩs solus euocatur
ab hoc ũbo habeo. mediante hoc gerũdio come
dendi. et construitur cũ hoc ũbo habeo p regimẽ
cũ gerundio uero p determinacõnem. Similiter si
dico. habeo uolũtatem eundi solus. et ita de consi
milibus dicas. ¶ Scias eciam φ ẽ regimen actiuũ
et passiuũ. Regimen actiuũ ẽ habitudo dcõnis re
gentis. et de hoc regimine dicit ps. Quemcũqꝫ ca
sum regit ntĩs et quilibet eius obliquus. Regim̃
passiuũ ẽ habitudo dcõnis que regitur. et de hoc
regimine dic̃ ps. Ntĩs qui ũbo adiũgitur immo
bilis casibus ipse manet. Hoc ẽ natura p quaz no
minatiuus regitur a ũbo. non mouetur. i. non t̃n
sit in obliquos suos. siue non accõmodatur obli
quis suis. qꝛ uidelicet ntĩs regitur intransitiue. ob
liqui autẽ transitiue. ¶ De hoc regimine singulo
rũ casuũ amodo spãles regulas p ordinez subiun
gamus. et pmo de ntõ. De nominatiuo. ciiij.

Nota ergo φ tres sunt nĩ. scz ntĩs suppo
nens. ntĩs apponens. et ntĩs exponens.
Ntĩs supponens ẽ qui supponit ũbo. vt
petrus currit. Ntĩs apponens ẽ qui ponitur post
ũbum substantiuũ. ut petrus ẽ albus. Ntĩs expo
nens ẽ ntĩs exponens ũbum. ut currit̃. i. cursus
agitur. iste ntĩs cursus exponit hoc ũbum curri
tur. Et scias φ ntĩs qui supponit ũbo tenet̃ con
cordare cũ eo in duobus accñtibus. scz in numero
et psona. Hoc autẽ impediri p̃t quatuor modis.
Qñqꝫ p euocacõnem. ut ego petrus curro. Qñqꝫ p
collcõnem. ut populus currunt. Qñqꝫ p appõnez
ut ciuitas ũtelle ẽ pulcra. Qñqꝫ p conceptionem.
ut ego et petrus legimus. Ntĩs autem apponens
scilz qui ponitur post ũbum substantiuũ. non te
netur concordare cum ũbo in nũo nec in psona.
vñ bene dr̃ sum homo sum homines. Verũtamẽ
aliqñ concordat cũ seq̃nti et non p̃cedenti. per p
lensim ul' anostrophen. eo φ intelligitur ante. ut
rixe amantiũ reintegratio ẽ amoris. sicut dicã cũ
determinabo de alloteca in ca de plensi. Itẽ scias.
φ ẽ copula ũbalis implicita et explicita. Expli
ta ẽ in hoc ũbo sum. et ideo p̃t libere recipe ntĩm
quemcũqꝫ. Nominis. ut sum homo. et pnominis
ut sum iste. et participij. ut sum legens. In ceteris
autem ũbis ẽ copula implicita. i. coartata sub ali
qua spãli significacõne. vñ non pñt recipe quem
cũqꝫ nominatiuũ. nisi qui conueniat significacõni
eoꝝ. vñ ũba uocatiua hñt copulam coartatã sub
nominatione. ergo non recipit nomen. nisi qd̃ de
terminet ipsam. ut uocor petrus. dicor petrus. Si
militer ũba que ptinent ad incessum requirũt no
minatiuũ qui determinet ipsum incessum. ut ince
do supinus. et incedo tardus. Et similiter ũba que
ptinent ad elcõnem requirunt ntĩm qui determinz
illam elcõnem. ut eligor epũs. eligor potestas. Eo
dem mõ ũba que ptinent ad sessionem. requirũt
ntĩm determinantẽ sessionem. ut sedeo iudex. sedeo
arbiter. Similiter ũba que ptinent ad appentiam
requirũt ntĩm determinantẽ appentiam. ut uideor
bonus. appareo sapiens. Et plus dico φ omnia ũ
ba personalia pñt recipere ntĩm pticipij ex parte
post. sicut recipere ũbum mediante coniunctione
ut lego ũgilium scribens. i. lego ũgiliuz et scribo
Hic eciam nota φ ũbum substantiuũ non p̃t reci
pere pnomen ex pte appositi nisi tercie psone. sic
uolũt quidam. et eciam ps uidetur hoc sentire di
cens. Nemo dicit ego sum ego ul' tu. referens pro
nomen ad ũbum ex parte post. qꝛ pronomen sig
nificat substantiam et ũbum subãm. et sic ẽ gemi
nata ibi substantia. et geminata substantia nichil
pfectuz significat. ergo pronomen non det'minat
ũbum substantiuũ. ergo nichil ẽ dictum. ego sum
ego. ul' ego sum tu. ¶ Alij autem dicũt cum qui
bus ego. φ ũbum substantiuũ bene p̃t recipẽ pri
mam et secũdam personã et terciam. vñ bene dr̃.
ego sum ego. et ego sum tu. sicut bene dr̃. sortes ẽ
sortes. et hoc ẽ hoc. Sed distinguunt ita. qꝛ illud
pnomen p̃t uenire rõne substantie. et ꝑm h̃ ẽ ibi
substantia geminata. vñ nichil ẽ ibi perfectum. et
sic intellexit ps. Vel p̃t uenire rõne qualitatis ad
quam ptinet ex ui demonstracõnis. et ꝑm h̃ per
fecte dr̃. Hec autẽ opinio p̃t affirmari p ps dñtẽ
φ drñtia ẽ inter ũbum substantiuũ et uocatiuum
qꝛ ũbum substantiuũ recipit ntĩm pronominis ex
pte post. ũbum ũo uocatiuũ non. Vñ bene dr̃. h̃
ẽ hoc. et iste ẽ iste. ergo eadem congruitas que est
in tercia psona uidetur φ sit in pma et in secũda
Item ps dat autoritatem. si tu esses hic. in qua de
monstracõne intelligitur ego. Et biria similiter
dicit. Est ego qui mecũ loquitur. Item dicimus φ
ũbum non tenetur concordare cũ sequenti ntõ. ut
dixi. et euocacõ non ita ẽ uiolenta ex pte post si
cut ex pte añ. Vñ concedimus. ego sum ille qui
curro. et ego sum ille qui currit. ¶ Volo eciaz te
scire φ ũbum substantiuũ habet aliam naturam
ex pte post q̃ alia ũba. ut multi dicũt. qꝛ cetera
ũba non pñt recipe nominatiuũ ex pte añ. scilz
tercie persone. absqꝫ pronomine ibi posito. Nomi
natiuũ dico nominis substantiui. ß ũbum substã
tiuuz p̃t bene. qꝛ nõ indiget pnomine. Et h̃ uide
tur uelle ps. qui dicit φ in ceteris ũbis male dici
tur. ß in hoc ũbo substantiuo bene dr̃. Vnde pris
tianus curro male dr̃. Sed pstianus sum bene dr̃
¶ Alij dicũt cũ quibus ego. φ ũbum substantiuum
non habet aliam naturam añ se q̃ alia ũba. vnde
sicut male dr̃. cicero accuso. sine pronomine ibi po
sito. ita male dicitur sine pronomine. cicero sum.
si ille ntĩs intelligatur a pte ante. Ille enim ntĩs
ẽ tercie psone. et euocatur. Non autem a pnomi
ne euocatur. qꝛ non ẽ ibi pnomen. Neqꝫ a ũbo. qꝛ
dcõ euocans debet p̃cedere dcõnem euocatam. Si
autẽ intelligatur ex pte post bene dr̃. et euocat̃
ab illo ũbo sum. qꝛ ũba substantiua et uocatiua
euocant ntĩm tercie psone. ut pstianus sum. pristi
anus uocor. quod cetera ũba facere nequaq̃ pñt
Nota φ ntĩs in ui nominatiui retentus. semp re
quirit ũbum positũ ul' subintellectum. ut petrus
currit. subintelligi p̃t aliqñ. et maxime ũbuz sub
stantiuũ. ut polidocus ego. subauditur sum. Et q̃
mare q̃ terras õni dicõne tenẽ pollicitus. subaudit̃
es. Et uisio ysaie. et onus moab. subauditur ẽ. qꝛ
sensus ẽ. Hec ẽ uisio ysaie. et hoc ẽ onus siue oppres
sio quã uidit pphcta ysaias sup̃ moab. Et ita de
consimilibus dñdum ẽ. Sed si ntĩs non ponitur

in ui nōinatī non requirit ūbum. ut aquile uolāt
sublime .i. sublimiter. Amō de genitiuo uideamus

G Enitiuus regitur *de genitiuo .cv.*
qñq3 a nomine. ut asinus socratis. qñq3 a
ūbo. ut misereor sortis. Et a participio. ut
sum mistus socratis. et a pronomine. ut ego me
oꝝ solus solus sum meus. et hominū h̄ ē bonus
ille malus. Qñq3 a ꝓpone ß p grecismū .i. p usum
grecoꝝ ut tenus cruꝝ .i. cruribus. et ab interiectione
ſm quosdam. ut o misere sortis. et ab adūbio. ut
ubiq3 terraꝝ. A coniūctione ūo nunq̄. Et sciendū
q̄ genitiuus regitur ex sex naturis. ut ptēbit. sc3
ex natura possessionis. ex natura ūbalis significa
cōnis. ex natura pticōnis. ex ui acc̄ntis. ex ui cau
se materialis. ex natura transicōnis. ¶ Nota ergo
q̄ omnis dcō significans rem suam ut possessam
.i. que habetur. p̄t regere genitiuū denotantē re3
possidentem .i. que habet. ex natura possessionis
ut si dicam. equus socratis. Vñ ſm hoc nullū ad
iectiuū regit genitiuū ex ista natura. nisi ponatur
substantiue. ut bona istius ciuitatis. et oīs sanc
ti et sancte dei .i. quos deus habet. Item nullū uer
bum regit genitiuū ex ista natura. p̄ter sum es ē
ut hec capa ē sortis. Secundu3 predcām regulam
omnia nomina formaꝝ regunt genitiuū. ut albe
do plōnis. sapientia salomonis. Similiter nomina
dignitatu3 et officioꝝ. regunt genitiuū ex natura
possessionis. ut epūs bononie. potestas mutine. ca
pellanus sancti martini. Et ꝓpria nomina qñ tra
hunt̄ ad possessionem. ut danus petri. et marcia
cathonis. Et similiter nomina ad aliquid dcā. req̄
runt gtm̄ ex hac natura. ut pater soc̄tis. filius pla
tonis. Item scias q̄ ūbalia desinentia in tor uł in
trix. si dñdant a ūbis transitiuis. pñt regere geni
tiuū significantē rem in quam transeat actus ūbi
ut tu es doctor petri. q2 doceas ipsum. Et si ūbu3
regit duos diūsos casus. ūbale eius similiter regit
duos genitiuos. ut su3 doctor tui grāmatice. si au
tem ueniant a ūbis absolutis. absolute ponūtur
ut spiro spiras spirator. uiuo uiuis uictor. nisi in
teruen iat alia natura. ut cursor dñi pape .i. q̄ pti
net ad dñm papam. Regunt autem ista uerbalia
gtm̄ ex ui ūbalis significacōnis ſm quosdam. ex
eo q̄ retinent significacōnem sui ūbi. Sed alit̄. q2
ūba cū tempe. ß hec ūbalia cū qualitate. Sed p̄t
dici q̄ regunt gtm̄ ex natura possessionis q2 pñt
reduci ad possessiuu3. ut si dicam. sum doctor tui
.i. tuus. et tu mei .i. meus. Et ubicūq3 est q̄ gtūs
reducitur ad possessiuu3 ē ibi natura possessionis
Similiter pticipia que ueniunt a ūbis transitiuis
posita nominaliter regunt genitiuū ex ui uerbał
significacōnis. uł ex ui possessionis. ut su3 docens
grāmatice .i. doctor. et sum doctus grāmatice. Ite3
ad naturam possessionis pticipia eciam reducun
tur. q2 ubi ē pticō. ibi ē captio ptis a suo toto. ut
vnus istoꝝ currit. alter istoꝝ legit. Vñ omnis ps
ē possessio totius. ergo rcē reducūtur ad natura3
possessionis. Regunt autem gtm̄ ex natura pticō
nis omnia ptitiua. ut aliquis. quidam. vnus et al
ter. et pronomina demonstratiua. ut ego meoru3
meus sum solus. et hominū hic ē bonus ille ma
lus. Et similiter quedam adūbia localia. ut ubiq3
terraꝝ. et ubiq3 locoꝝ. Item dicimus q̄ sicut ꝓpū
nomen qñq3 ponitur possessiue. ita ponit̄ partiti
ue. ß tamen improprie. Vñ concedimus. hominū
sortes ē bonus plato ē malus. ꝓpium eni3 nomen

vnū recipit a pluralitate. sicut boecius utit̄. quoꝝ
basilius regio ministerio depulsus ē. Hijs itaque
adiūgant̄ omnia que regunt gtm̄ ex natura pree
minentie. q2 ubicūq3 ē ꝑeminentia ibi ē aliqua p
ticō. ut dñs dñantium. rex regum. et ūgo ūginū.
sanctus sanctoꝝ. canticū canticoꝝ. Nam omnia no
mina que significant rem in qua posset esse pree
minentia regunt genitiuū pluralł sui ex hac natu
ra. ut doctor doctoꝝ. seruus ſuoꝝ. ¶ Hijs adiun
gunt̄ suplatiua que regunt gtm̄ pluralem uel sin
gularem nominis collectiui. ut sum fortissimus om
niū romanoꝝ. uł fortissimus romane gentis. Hic
ē enim quedam pticō. q2 res suplatiui ē de numo
reꝝ genitiui. et ita ē possessio. q2 omnis ps dr̄ pos
sessio quantū ad suū totu3. Similiter ē ꝑeminen
tia. q2 res suplatiui semper signatur cu3 quadam
ꝑeminentia. ut sum albissimus romanorū .i. sum
vnus romanoꝝ ꝑeminens alijs in albedine. Nolo
eciā te ignorare q̄ nomina ad aliquid dcā ut sup̄
tetigi regūt genitiuū ex natura possessionis. Pñt
autē huiusmodi nomina substantiua que dñr ad
aliquid regere datiuū cum ūbo substantiuo. ut be
ne dr̄. sum pater tibi. sum ſuus tibi. quod potest
intelligi duobus modis. possessiue et acquisitiue.
Si possessiue tūc talis ē sensus. sum pater tibi. id
ē sum pater tuus. Si acquisitiue talis ē sensus su3
pater tibi .i. ad tuū cōmodum. Regitur aute3 ut
quidam dicūt iste dtūs tibi de ly pater. et hoc nō
habet nisi cum ūbo sum es est. Vñ male dicitur
pater petro currit. ß bene dr̄. su3 pater petro. Nos
ūo dicimus q̄ regitur ab est. et nō a nomine ibi
posito. tamen construitur cu3 ly pater p determi
nacōnem. cū est p regimen. et hoc p̄t uideri. quia
ūbum p̄t interponi. ut dicatur. pater sum tibi. S3
pater sum tui male dr̄. ¶ Viso de genitō rei hñ
tis. uideamus nūc de genitō rei habite. Scias ergo
q̄ qñ ntūs designat rem hñtem. et gtūs rem ha
bitam. tūc ntūs regit illum gtm̄ ex ui acc̄ntis. et
eodem mō ablatiuū. ut si dicatur equus albi colo
ris currit. et equus albo colore currit .i. equus ha
bens album colorem currit. Et ē sciendū q̄ nullū
nomen nisi substantiuū regit genitiuū ex hac na
tura. et nullum ūbum p̄ter sum es est. ut deus est
magne ūtutis .i. hñs magnam ūtutem. Item ꝓpa
nomina pñt regere gtm̄ uł ablatiuū ex hac natu
ra. q2 ꝓpria nomina bñ pñt significare re͂ suā ut
hñtem. Vñ ouid. Acute uocis illator .i. illator ha
bens acutam uocē. Et orac̄. fracto crure crudeles
planū tollite clamat .i. planū hñtem crus fractum
Item pronomina regunt ex ista natura. Vñ boe
cius. Illa uultu placido meis questionibus mota
inquit. illa notat rem hñtem .i. illa habens uultū
placidū. Et ita ꝓpium nomen et pronomen regūt
genitiuū et ablatiuū ex ui accidentis. q2 significāt
rem suam ut habentē. Nota q̄ quando gtūs uel
abltūs regitur ex ui acc̄ntis. sp ibi requirit̄ adiec
tiuū. uł aliquod nomen habens officiū adiectiui.
q2 oportet q̄ accidens declaretur. Vnde q̄uis bene
dicatur equus albi coloris currit. tamen male dr̄
equus coloris currit. ¶ Hic tamen adūte q2 inue
nitur aliqñ vnicus genitiuus. q̄ non ē ibi adiecti
uū. ut turris fortitudinis. homo pacis. petra scan
dali. et ideo notandū q̄ vnicus genitiuus aliquā
do p̄t stare sine adiectiuo. sc3 qñ p se signat laudē
uł uituꝑiu3. ut homo pacis .i. pacificus. turris for
titudinis h̄ significat laudem. petra scandali signi

ficat uitupium.i.petra in qua fuerunt homines
scandalizati.i.offensi.homo sedicōnis.i.homo se
diciosus. Sed si p se gtūs non significat laudez ul'
uitupium.non p̄t stare sine adiectiuo.ut male di
citur.equus coloris currit.q2 non significat lau
dem ul' uitupium.ȝ est dn̄dum.equus albi colo
ris currit. ¶ Et scias ꝙ licet abltūs regatur ex ui
actn̄tis sicut gtūs.vnicus tamen ablatūs non p̄t
stare p se.sicut vnus gtūs ut dicatur.homo pace
sicut homo pacis.petra scandalo sicut petra scan
dali.Et rō est.q2 abltūs non habet istā naturam
ꝓprie.ymo eam habet ex quadam affinitate quā
habet cū genitiuo.Nam abltūs significat causam
gtūs uo actn̄s.et ideo abltūs magis indiget auxi
lio adiectiui ad declarandū actn̄s q̄ꝫ indigeat geni
tiuus. ¶ Postq̄ꝫ diximus de genitiuo rei hn̄tis et
rei habite.nūc dicamus de gtō rei materialis.No
ta ergo ꝙ talis genitiuus ꝓprie regitur ab adiec
tiuis.regitur enim ab adiectiuo denotante paup
tatem ul' suū contrariū.ut ȝ est paup pecunie.et
ille ē diues auri.Et ab adiectiuo denotante felicita
tem ul' suū contrariū.ut ille ē felix ul' infelix ani
mi.Et ab adiectiuo denotante dignitatē.ul' suum
contrariū.ut hic ē dignus honoris.et iste est dig
nus laudis.et sicut construunt̄ cū genitō ita cū ab
latiuo.ut iste ē dignus auri ul' auro.excepto ab
latiuo gerundij.male dr̄ enim.dignus honorando
ȝ dignus honorandi bn̄ dicitur.Similiter adiecti
ua que ptinent ad plenitudinem ul' suū contrari
um.regunt genitiuum ex ui cause materialis.ut
plenus vini.ul' uacuus vini.Construunt̄ similiter
cū ablatiuo.ut plenus vino.et uacuus vino.Pn̄t
eciam huiusmodi nomina regere genitiuuz et ab
ltīn mediante copulatiua coniūctōne.Vn̄ in euā
gelio.Vidimus eum plenū grā et ueritatis.Item
Jȝ xxviij c.Oīs mense replete sunt uomitu sor
diūqꝫ.Et illa que ptinent ad audaciam ul' ad suū
contrariū.ut audax belli.et timidus belli.sed non
regunt ablatiuū.Et illa adiectiua que pn̄t reduci
ad ūbalem significacōnem.regunt gtīn ex eadem
natura.ut certus et incertus.gnarus et egenus.ut
certus sum huius rei.i.scio hanc rem.Sum incer
tus huius rei.i.dubito de hac re.Sum egenus pa
nis.i.egeo pane.Scias eciā ꝙ regitur qn̄qꝫ geni
tiuus a ūbo.ex ui cause materialis.Vn̄ ūba perti
nentia ad redargucōnem siue accusacōnem ul' ad
suū contrariū.hn̄t regere gtīn ex ui cause materi
alis.ut redarguo te furti.et rephendo te criminis
arguo te iniuriaꝝ.laudo te bonitatis.miror te tris
ticie.et similiter construunt̄ cum ablīs.ut miror
te iusticia.laudo te prudentia.Item ūba que perti
nent ad empcōnem ul' uendicōnem.ualorez et es
timacōnem.regunt genitiuū denotantem p̄ciū ex
ui cause materialis.ut quanti emisti libꝝ tuū.quā
ti uendidisti libꝝ tuū.quanti estimas.quāti dicis
Et cū ablatiuo construunt̄ ista.ut quanto emis
ti.Quanto uendidisti.quanto estimas.quanto fa
cis.Et scias ꝙ autores nunq̄ꝫ ponūt ista ūba nisi
cū gtō denotante p̄cium indeterminatū.ut quāti
emisti libꝝ tuū.Et cū abltō denotante p̄ciuz deter
minatū.ut emi libꝝ meum x libris.Illa tamen q̄
ptinent ad estimacōnem.bene construunt̄ cuȝ ge
nitiuo denotante p̄ciuz determinatū.ut facō librū
meū x libraꝝ.i.estimo.et estimo amiciciam tuā
vnius obuli. ¶ De construccōne autem huius uer
bi ualeo uales qn̄ preciū denotat.dico ꝙ constru
itur cū genitō denotante preciū indeterminatum
ut in digesto.Julianus ait fundū tanti ualē quā
ti uendi p̄t.Construitur similiter cū accō denotan
te preciū determinatū ul' indeterminatū.ut in ge
nesi.Terra quā postulas xl siclos argenti ualet.cō
struitur eciam cū abltō.Et scias ꝙ ista duo ūba
scilȝ moneo et memoro construūt̄ sil' cū genitō et
accō.ut moneo te iusticie.et memoro te leccōnis
Sed moneo construitur cū duobus accusatiuis si
mul.ut moneo te iusticiā.quia ptinet ad doctrinā
et recordacōnem.ȝ memini et memoror deponēs
non construitur cū genitō et accō simul.ȝ diuisiȝ
ut memini lcōnis.et memini lcōnem.Ex natura
transicōnis aliqn̄ regitur gtūs.qn̄ scȝ designat reȝ
in quam transit actus ūbi.Vn̄ omnia ūba ptinē
tia ad recordacōnem ul' obliuionem.regunt gtīn
ex natura transicōnis.ut memini lcōnis.recordor
lcōnis.obliuiscor lcōnis.recolo lcōnis.Et hec con
struunt̄ cum accō et abltō.Similiter regunt gtīn
ex eadem natura ūba que ptinent ad indigentiam
ut careo panis.et hec construunt̄ cum abltō.Iteȝ
misereor miserens regit gtīn ex eadem natura.ut
misereor tui.regit eciam datiuū.Similiter ista q̄
tuor ūba regunt genitiuū ex natura transitionis.
abstineo.inuideo.desino.consulo.ut abstineo ira
rum.desino querelaꝝ.Inuideo tibi honoris ul' ho
nore.consulo tibi huius rei ul' hac re.Vn̄ ouidius
Ad me puenit consuluitqꝫ mei.

de datiuo .cvj.

Datiuus pn̄cipaliter regitur ex natura acq̄
sicōnis.et ſm ȝ nomina que pertinent ad
cōmodū ul' incōmodū regunt datiuuz ex
ui acquisicōnis.ut sum bonus tibi.malus illi.Et
ūba que ptinent ad cōmodū ul' incommoduz re
gunt datiuū ex eadem natura.ut do tibi equū.le
go tibi agꝝ.Et hoc ūbum est plus facit.q2 regit
duos diūsos dtōs simul ex ui acquisicōnis.ut ȝ
res est michi cure.et hec res ē michi honori.Sed
vnus dtūs regitur ex ui acquisicōnis acquirentis
scȝ michi.alter scȝ cure.ex ui acquisicōnis acquisi
te.vn̄ est ibi duplex acquisitio.scȝ acquirens et ac
quisita.vn̄ non debet interponi copula.Et scias.
ꝙ nullum aliud ūbum regit duos diūsos datiuos
ex natura acquisicōnis nisi suȝ es est.Et si inueni
atur alicubi.dic cum p̄s ꝙ vnus illoꝝ ponat̄ ad
ūbialiter.ut in prudentio.Prosilit auxilio socijs.
.i.ad auxiliandū. ¶ Sed p̄t queri.an omne ūbū
regere possit datiuū ex natura acquisicōnis.Id ē
an hbeat hoc ex ꝓpria institucōne.Dico ꝙ non
vn̄ male dr̄.hec uestis decet michi.Item nota ꝙ
ūba impsonalia regunt datiuū ex ui ūboꝝ perso
naliū.ȝ sua psonalia regunt datiuū ex ui acquisi
cōnis.ut hoc placet michi.ergo ex eadeȝ natura
et sua psonalia regunt datiuū. ¶ Regitur eciam
datūs qn̄qꝫ ex ui transicōnis.scȝ quando designat
rem in quam transit actus ūbi ul' passio.ȝ ȝ fac̄
proprie ul' improprie.Proprie ponitur in ui sua
.i.in ui datiui.ut bn̄dico tibi.maledico tibi.Et in
uideo tibi.Et tunc p̄t fieri confūsa locucō.ut bn̄di
cor a te.inuideor a te.Improꝑe qn̄ n̄ ponit̄ in ui
sua.i.in ui ablatiui et ꝑpōnis.ut diligor tibi.pro
a te.inuideor tibi.pro a te.Qn̄qꝫ autem dtūs regi
tur ex ui correlatiui respcūs.vn̄ ista nomina par
et impar.et similis et dissimilis.equalis et inequa
lis regunt datiuū ex ui correlatiui respcūs.q2 est
ibi intellcūs correlatiuus.ut sum par tibi.ergo tu
michi.sum impar tibi.ergo tu michi.sum similis

tibi.ergo tu michi.et sic de singulis. Patet ergo ex p̄dictis ꝙ dtūs regitur ex tribus naturis.scilꝫ ex ui acquisicōnis.ex ui transicōnis.ex ui correlatiui respcūs. ¶ Volo eciam hoc te scire.ꝙ u̇ba p̄cep tiua que construunt̄ cum dtō sequente infinitiuo ut p̄cipio tibi legere.pn̄t eciaꝫ construi cum actō ut p̄cipio te legere. ¶ Item nota ꝙ qn̄ u̇bum cō struitur cū aliquo obliquo sequente infinitiuo.uł construitur cū simili obliquo.ut michi placet ser uire tibi.dubium ē quis obliquus cui u̇bo redda tur.ꝭ melius ē ad pfectam construccōnem.ꝙ pri mus obliquus p̀mo u̇bo reddatur.sicut uult p̀s

De accusatiuo .xvij.

ACcusatiuus regitur a nomine adiectiuo per sinodochen.quando id quod ē ptis attribuitur toti.ut h̀ ē bo nus animā.et a nomine gentili et patrio.ut lom bardus gentem.et bononiensis patriam.et h̀ no men quis uł qui similiter regit acm̄ per synodo chen Vnde u̇gilius Quid genus vn̄ estis.quo ten ditis vn̄ uenistis Et ex eadeꝫ natura u̇ba maxime passiua regunt accusatiuū.ut iste truncatur caput et neutra absoluta.ut hic dolet uentrem. Item ad iectiua regunt accusatiuū p figuram que dr̄ sinthe sis.i.concidentia.uidelicet qn̄ ponuntur loco ptici pioꝝ.ut iste ē exosus bella.i.exodiens.et p̄scius futura.i.p̄sciens. ¶ Nota ꝙ omnis infinitiuus u̇ bi psonalis.regit accusatiuū an̄ se intransitiue.ex ui copule infinite.ut ueꝝ ē me currere.et ueꝝ est me amari.ꝭ hoc non accidit ubiqꝫ.qꝛ qn̄qꝫ impe ditur ex adiūcto.ut uolo esse bonus.vn̄ male dr̄ uolo me esse bonus. Imo debet dici.uolo me esse bonū.sicut tangam in quinta pte in futurus. De infinitiui construccōne dixi sup̄.ubi egi de gerūdi is. Similiter gerundiū regit acm̄ ante se.ex ead̀ natura.ut magistꝝ legendꝫ ē u̇giliū. De hoc tn̄ require supra.ubi agitur de gerundio. Ex natura transicōnis qn̄qꝫ regitur accūs a u̇bo.scꝫ quando designat rem in quam transit actus u̇bi.vnde ſm hoc omnia u̇ba actiua regunt acm̄.ut amo te.et cōmunia qn̄ signant accōnem.ut criminor te. Et deponentia transitiua.ut sequor te.et neutra tn̄si tiua.ut aro terram.et bibo vinū. Passiua eciā re gunt acm̄ ex natura transicōnis.qn̄ ueniunt a u̇ bis regentibus duos diu̇sos accōs.ut doceor gram maticam.induor tunicā. Quidam eciaꝫ idem dn̄t de u̇bis impsonalibus predcōꝝ u̇boꝝ.ut a me do cetur grām̄aticam. Similiter quedaꝫ u̇ba passiua regunt acm̄.q̄uis coꝝ actiua non regunt duos diu̇sos accōs.et hoc fit qn̄qꝫ p figuram que dicit̄ sinodoche.ut iste truncatur caput et radit̄ barbā Et quedā sunt que hn̄t actum adiunctuꝫ sue pas sioni.et ideo regunt acm̄ ex natura transitionis ut pascor panem.i.pascendo comedo panem.sati or carnes.i.satiando comedo carnes.ꝭ hec regunt genitiuū et ablatiuū. Nota ꝙ sunt quedam u̇ba q̄ regunt duos diu̇sos accōs.sicut in pte continetur in hijs uersibus.flagito.posco.peto.doceo.rogo. calcio.celo. Induo.succingo.moneo.sił exuo iun go. Instruo iungatur sine quo res falsificatur. Et eciam omnia que sunt similia istis.et que ptinēt ad doctrinam et dep̄cacōnem.et obsecracōnem.ut instruo te bonos mores. Oro te multa.obsecro te h̀.obtestor te h̀. Regunt autē predicta u̇ba.duos diu̇sos accōs ex natura transicōnis.hac rōne.qꝛ ptinent ad diu̇sos actus. Nam quicumqꝫ docet du o agit. Agit in discipulum quem docet.et agit in artem quam ośdit.et ideo duos accōs regunt. Sꝫ qꝛ ille due transicōnes sunt diu̇saꝝ naturaꝝ.non debent copulari.qꝛ vna transicō est dependens.a lia pficiens. Quidam tamen dn̄t ꝙ p̀mus regitur ex natura transitōnis.alius ex ui cause materiał Item scias ꝙ qn̄qꝫ regitur accūs a u̇bo ex natu ra transicōnis.ꝭ minus ꝓprie.ut h̀ ardet quandā .i.ardenter amat.et hic horret te.i.horrendo for midat.et hec lcō latet te.i.ignoratur a te.uel tu ignoras ipsam.et quia non regunt ꝓprie accusati uū.iō n̄ p̄t in̄ fieri conu̇sa locucō. Iteꝫ regit̄ accūs a p̄pōne transitiue.ut uado ad urbem. Et ab adu̇ bijs que p̄pōnes dn̄r a donato ut infra.circa.cit̄. intra.extra.supra.ut uado ultra renuꝫ. Qn̄qꝫ ab interieccōne ſm quosdam.ut o admirabilem uiꝝ Alij uolunt ꝙ regant̄ a u̇bo subintellcō.ut dico o admirabilem uiꝝ Nos uero dicimus ꝙ omnis casus qui ponitur cū interieccione nō regitur Ex ui acquisicōnis aliqn̄ accūs regitur sicut dtūs qd̀ ē miꝝ.ut hec uestis decet te.i.cōuenit tibi. Ex ui cause eciam aliqn̄ regitur.ut uitupero insipien tem.i.uitupero qꝛ sum insipiens. ¶ Habemus ergo ꝙ accūs regitur sex modis.p sinodochen.p sinthesim.ex ui copule infinite.ex natura transiti onis.ex ui acquisicōnis.et ex ui cause. Volo eciā te h̀ scire.ꝙ mitto et destino et u̇ba que ad missi onem ptinent.recipientia post se acm̄.si ille accu satiuus designat rem rōnalem.recipiunt aliū accu satiuū mediante p̄pōne ad.ut mitto nunciū meuꝫ ad te. Si uero accūs ille qui a u̇bo regitur notat aliam rem q̄ rōnalem.tunc u̇bum non recipit a lium acm̄.ꝭ datiuū.ut mitto tibi centum solidos et mitto tibi equū. Quod contingit.qꝛ res rōnalis non ē alicui acquisibilis.ꝭ mittitur ad locū.et iō ponitur cuꝫ accusatiuo et p̄pōne que significat lo calem circūstantiam.ut ad locū.quāuis inuenia tur instantia.ut lcō epistole bt̄i pauli apostoli ad galathas. Quod p̄t fieri.quia ibi quedam sermo nis directio denotatur.que p accusatiuū aptius fie ri consueuit. ¶ Potest eciam queri de illo quod dr̄ in euangelio luce.sicut locutus ē ad prēs nos tros abraam et semini eius.qꝛ uidetur ꝙ accusati uus copuletur datō. Sed hoc declarabitur in qn̄ ta parte in loquor.

De uocatiuo .xviij.

VOcatiuus regitur a u̇bo ut quidam dicūt. quia sicut ntūs tenetur concordare cum u̇ bo in nūo et psona.ita utūs. Vn̄ sicut hō legit ē congrua.homines legit ē incongrua.ita et in utō.homo lege ē congrua.homines lege est in congrua. Sꝫ ad hoc p̄t dici.ꝙ ista construccō ho mines lege.non ē incongrua ꝓpter discordantiam uū et u̇bi.ꝭ quia directio ſmonis facta ad plures requirebat u̇buꝫ plurale poni in construccōne.ut homines legite. Vn̄ hec ē incongrua.lege u̇giliū. facta direccōne ſmonis ad plures. Alij dicunt ꝙ regitur ab adu̇bio.qꝛ regere ē conferre dcōni ut ponatur in tali casu. Sed adu̇bium confert uoca tiuo.ut in tali casu ponatur.ut o petre.o iohan nes.ergo adu̇bium regit ipsum utm̄. Sed ad hoc p̄t dici.ꝙ illud adu̇bium uocandi non confert ali cui dcōni ꝙ ponatur in tali casu.sciꝫ utō.qꝛ suffi cienter ponitur sine illo. Alij dn̄t cū quibus ego. ꝙ utūs ponitur absolute.i.sine regimine.qꝛ non indiget u̇bo secunde psone.nec adu̇bio uocandi. Potest enim stare sine utroqꝫ testante p̀s.dicente appollonius scribit u̇gili.h̀ enim non ē u̇buꝫ secū

de ꝑsone nec adūbium uocandi. Dicimus ergo ꝙ ntūs et utūs in hoc cōueniunt. scilȝ qꝛ ambo sunt intransitiui et ōndunt ad idem ptinere. Sed drn̄t in hoc. qꝛ ntūs non ponitur absolute. i. sine regimine. ꝑmo semꝑ regitur a ūbo posito uł subintellcō. Vtūs uero ponitur absolute. et pt̄ indrn̄r poni cum ꝑma et secunda et tercia ꝑsona ūbi. vnde bene dr. lego ūgili. legis ūgili. legit aliquis uirgili

de ablatiuo cix.

Ablatiuus regitur. ex ui acc̄ntis sicut gtūs. ut equus albo colore currit. sicut dicimus. Equus albi coloris currit. et ex eadem natura sum es est regit ablatiuū. et nullū aliud ūbum. ut hic ē magna ūtute uł prudentia. sicut dicimus. iste ē magnus prudentie. Regitur eciam abltūs ex ui cause formał et ꝯm hoc omnia adiectiua pn̄t regere ablatiuuȝ denotantem formam sui. ut albus albedine. et coloratus colore currit. et grammaticus grāmatica. Item nomina substantiua pn̄t regere ablatiuū ex eadem natura. ut homo humanitate. Item ꝓpria nomina. ut socrates socracitate. uel ꝓpria qualitate. Nomina autem sinkathegoreumata. i. consignificatiua. non pn̄t regere tales abltōs. qꝛ nichil per se certū significant. ut quilibet et nullus. Omnia autēȝ ūba pn̄t regere tales abltōs ex ui cause formalis. ut amo te amacōne. audio te auditu. Diligo te dilcōne. Ex ui eciam compacōnis qn̄qȝ regitur abltūs. quando scȝ significat rem ad quaȝ fit collacō. ut sum maior platone. Et eciam pn̄t recipe similem casum mediante ꝙ. ut sum fortior ꝙ plato. De hoc dixi suꝑ ubi egi de compatiuo nomine. Sed si alia compatio ibi fuerit. oportet ut sequatur alius abltūs. ut sum magis fortior platone cicerone. Item hoc ūbum malo regit abltm̄ ex eadem natura. ut malo panem vino. i. magis uolo. Itē ista duo ūba ꝓfero et ꝓsto pn̄t regē ablatiuū ex eadem natura. ut prefero vinū pane. i. magis uolo. Et hoc ꝓstat illo. i. melius ē. Regitᷣ eciam abltūs ex natura transicōnis. Et hoc fit duobus modis. Qn̄qȝ mediante ꝓpōne. sicut in omnibus ūbis passiuis contingit. uł hn̄tibus vim passiuam. ut amor a te. uapulo a te. Qn̄qȝ sine ꝓpōne ut careo pane. et gaudeo societate tua. et alia consimilia hijs. construuntur ex natura transicōnis.

¶ Hic tamen adūte ꝙ si abltūs denotat causam materialem. uł aliam ꝓter efficientem. non debet poni cum ꝓpōne. vn̄ male dr. spolior a prebenda sicut suꝑ dixi ubi egi de ūbis impsonalibȝ. Ex ꝙ duplici enim causa abltūs regi pt̄. Nam aliquando ablatūs ex ui cause materialis regitur. ut isti pugnant ferro. aliqn̄ ex ui cause formalis. ut diligo te puro corde. Aliqn̄ ex ui cause finalis. ut ieiuno causa hn̄di uitam eternam. qn̄qȝ ex ui cause efficientis. ut scientia crescit studio. i. studium ē cā quare scientia crescit. Qn̄qȝ abltūs signat duas causas acc̄ntales. scȝ localem. ut bellū geritur toto orbe. et tempalem. ut audiui dyaleticā triennio. Ex dictis patet ꝙ abltūs regitur nouem modis. scȝ ex ui acc̄ntis. ex ui cause formalis. ex ui compacōnis. ex natura transicōnis. ex ui cause materialis. ex ui cause finalis. ex ui cause efficientis. qn̄ȝ autem notat locū. qn̄qȝ tempus. Nota ꝙ quidam dn̄t. ꝙ ablatiui qui notant consequentiam. i. compacōnem vnius actus ad alterū regunᷣ ꝫ non nisi a ūbo uel ꝑticipio. quia nulla ꝑsorōnis consigt. tempus nisi ūbum et participiū. Et rō est ꝯm eos qꝛ tales ablatiui non pn̄t stare ꝑ se. qꝛ dependent a ūbo. ergo ūbum regit illos. Omnes eniȝ obliqui sunt dependentes. ergo non ponūtur absolute scȝ sine regimine. Alij dicunt ꝙ ꝓdicti ablatiui nō reguntᷣ. ꝫ absolute ponūtur. ut proficio te docente et pado currente sedeo. et hec opinio ē cōmunior.

¶ De regulis autem quas quidam fugitiuas appellant. dixi supra ubi egi de aduerbijs.

Multa ptinentia ad construccōnem et regimē. posui suꝑ in tractatu de speciebus nominuȝ et ponam in quarta pte in tractatu de allotheca. Hec de ethymologia et dyasintastica dicta sufficiant.

Explicit tercia ps. Incipit quarta. de vicijs et figuris. cx.

Postquam in ꝓcedentibus determinauimus de tribȝ ptibus huius opis. scilȝ orthographia. prosodia ethymologia. ubi eciam de dyasintastica aliq̄ diximus. Nunc de quarta pte scilicet de figuris uideamus. ¶ Sed quia vnū oppositū per aliud dinoscitur. Ideo ꝑmo de uicijs annexis barbarismo et soloecismo dicemus. dein̄ de figuris. Nam de barbarismo et soloecismo in suo loco tractabimus in quinta parte. Scias ꝙ uicia ānexa barbarismo et soloecismo sunt decem ꝯm donatuȝ. scȝ acirologia cacephaton uł cacophonia. pleonasmos. perissologia. macrologia. tautologia. eclipsis. tapinosis. cacosintheton. amphibologia.

de uicijs annexis barbarismo cxi.

Acirologia ē impropria dccō. ut hic. Hunc ego si potui tantū sperare dolorem. Sperare dixit ꝓ timere. et dr ab a quod ē sine et ciros quod ē manus et logos quod ē sermo. Inde acirologia. i. ꝯmo qui non ē in manibȝ. i. in usu. Ea enim dn̄r ad manū haberi que sunt usitata. Vel acirologia dr ab a quod ē sine et ciro quod ē sancio. et logos quod ē sermo. Inde acirologia. quasi ꝯmo insancitus. qꝛ nō firmatur aliqua ¶ regula artis

Cacephaton ē obscena enūcia tio uł in composita dccōne uł in vno ūbo. ut numerū cū nauibȝ equat. et arrige aures. pamphile. et dr a cacos quod ē malum uł turpe. et phonos quod ē sonus. Vel dr a cacos turpis et phasis enunciacō. Vel dr cacephaton a cacos quod ē malū. et phatos quod ē posicō. uł phonos quod est sonus et teneo. q̄i mala posicō. uł malū sonum tenens. ¶ Obscena. i. turpis enūciacō dr cacephatō Et fit uł in composita aliqua dccōne. i. in cōtextu partiū. ut numerū cū nauibus equat. Hic eniȝ est obscena enūciacō. ꝯm quosdam inter duas ptes orōnis. scȝ numerū et cū. Vel ut alij uolunt inter cū et nauibus. Nam prepō cum sequente n lrā insolentē et obscenū reddit sonū. quia ut ps ait. M in extremitate dccōnum obscure sonat. et n litera inter asperas consonantes reputatᷣ. ut marcianus ondit. Vtriusqȝ ergo continuitateȝ ꝓpter obscurū sonū m. et asperitatē n. cacephaton genat. ꝓpter hanc causam non dicimus cuȝ nobis ꝫ nobiscum Vel in vno ūbo. ut arrige aures pamphile. Hoc exemplū ex terencio sumitur. Hec autēȝ lrā r geminata asperitas in eo quod ē arrige cacephaton efficit. nec solū in hijs cacephaton in suꝑficie cōstruccōnis cernitur. ꝫ et in sensu turpitudo quedā

inesse uidetur. Vñ dyomedes ait. Cacephaton est
nocõ compõnis inuerecũdi suspicio. ut arrige au
res pamphile. Nimiũ callide significans pamphilũ
fuisse libidinosum. Unde et suo nomine pamphi
lus q̃i ciuiuz amator interp̃tatur. Itaq; p arrectas
aures arrectum thalamũ atq; ad libidinem patũ
cum hũisse signat. ¶ Hoc alio nomine dicitur ca
cophonia. Et contrariatur ei euphonia. ut infra
dicam. Cacophonia autem ẽ turpis sonus uel tur
pis fatus. Et componit᷑ a cacos turpe et phonos
sonus. Inde cacophonicus ca cum. i. male sonans

Pleonasmos ƀm donatũ est adiectio ũbi super
uacua ad plenã sig̃cõnem. ut sic ore locuta ẽ
et auribus audite sidera celi. Poterat enim sufficẽ
si dixisset. sic locuta ẽ. eciam si non addidisset ore
Ore enim loq̃mur non oculis uł aure. Et sciasꝙ
cum dr̃ niger coruus non ẽ ibi pleonasmos ꝫ epi
thecon. Dicitur autẽ pleonasmos a pleos quod ẽ
plenitudo. et noma quod ẽ nomen. Inde pleonas
mos. i. plenitudo uł supabundantia nominis. uł
dr̃ a pleo greco quod ẽ supfluum et auaricia. et o
noma quod ẽ nomen. q̃i supfluitas auaricie nomi
nis. qꝛ sicut auarus plus querit q̃ꝫ sibi sufficiat. sic
pleonasmos plures dcõnes addit q̃ꝫ sensus exigit.

Perisologia ẽ supuacua ũboꝝ adiectio sine ul
la ui reꝝ. ut ibant qua poterant et qua non
poterant non ibant. Sufficeret enim dicere. Ibant
qua poterant. Nullus enim ignorat ꝙ qui uadit
in eam p̃tem uadit in quam facultas eundi suppe
tit. et ideo illud qđ adijcitur. et qua non poterant
non ibant. supfluũ ẽ omnino. Et dr̃ a peri quod
ẽ circum et logos quod ẽ sermo uel racõ. Inde pi
sologia. i. adiectio ũboꝝ plurimoꝝ supuacua. ut
viuat ruben et non moriatur. ꝙ cũ non sit aliud
viuẽ q̃ꝫ non mori. uł dr̃ a perisos quod ẽ supfluũ
et logos quod ẽ ƀmo. Iñ perisologia. i. supfluus
ƀmo. Et scias ꝙ pleonasmos adiectõnem vnius
ũbi. perisologia autem plurimoꝝ ũboꝝ. macrolo
gia uero longas sentencias et res non necessarias

Macrologia ẽ longa sentencia ¶ comp̃hendit
res non necessarias comp̃hendens. ut legati
non impetrata pace retro vñ uenerant domũ reu̇
si sunt. hec sentencia apud luciũ repitur. ¶ Distat
autẽ perisologia a macrologia. quia perisologia
omnino supuacua accumulat ũba non ideꝫ agen
te sentencia. macrologia uero licet non necessaria
comprehendat. tamen nõ omnino supuacua ũba
intersere uidetur. Poterat enim fieri ut legati ñ
impetrata pace reũtentes nec domũ retro vnđ ue
nerũt reũterentur. ꝫ ad alias ꝓpe partes regrede
rentur. Ideoq; appositũ ẽ retro vñ uenerũt domũ
et dr̃ macrologia a macros quod ẽ longum et lo
gos quod est ƀmo. quasi longus sermo uł oratio

Tautologia est uiciosa repeticõ eiusdem dcõ
nis. ut egomet ipse. sufficiebat enim dicẽ ego
met uł ego ipse. et dr̃ a tantos quod ẽ uacuũ uł
iteꝝ et logos qđ ẽ ƀmo. q̃i eiusdẽ uacuus uel itera
tus ƀmo. eiusdem dico saltẽ quantũ ad intellectuꝫ

Eclipsis ẽ defectus quidam necessario locutio
nis quam desiderat p̃cisa sentencia. ut ħ. secũ
Deest enim loquebatur. Item neq; ab oriente ne
q; ab occidente neq; a desertis montibus. supple pꝫ
uia fugiendi. Iste autẽ defectus fit causa uitande
prolixitatis. ut enim longa sentencia fastidiũ susci
tat. sic enim b̃uitas ƀmonis molestiam effudit. Et
dr̃ ab e quod ẽ extra et clipsis quod ẽ lux. Quia
tunc extra lucem ponit᷑. Nam eclipsis cum ꝓprie
sit lune uł solis. transsumitur ad defectũ dcõnis.
Vel dr̃ ab e quod ẽ extra et clipso quod ẽ depo
pis. i. furari. qꝛ in eclipsi necessaria dcõ dr̃ furata.
siue ut proprius loquar sublata. uide in suo loco

Tapinosis ẽ humilitas rei magne nõ id agen
te. i. significante sententia quod demonstrat.
ut si mare uocetur gurges. Vñ ũsus. Tapinosim
facies dicatur si mare gurges. ut uult donatus. uł
ƀm Iħ. quando immensitas diuina uilibus oñdit᷑
ut ego suꝫ pastor et ego sum ũmis. Et dr̃ a tapin
quod ẽ humilitas. uł a tapinos quod est humile
Donatus dicit. pellides stomacho cedere nescit. pelli
des dcũs est achilles. a pelleo patre. Stomachum
autẽ posuit pro immensa ira uł fortitudine eius.
Tante quippe audacie fuit ut nesciret cedẽ. i. locũ
dare hostibus. opponens se periculo intrepide. dũ
ergo magna res humili uocabulo nominatur ta
¶ pinosis dici p̃t

Cacosintheton ẽ uiciosa cõ
posicõ dcõnum. ut ũsa q; viuentũ terga fasti
gamus hasta. Viciosa compõ ẽ hic. qꝛ cũ debuissꝫ
dicere. ũsaq; hasta viuentũ fastigamus terga. dix
it. ũsaq; viuentũ ꝛc̃. et hoc necessitate metri cogẽ
te factum ẽ. Non enim iuxta rõnem metri poẽ ant
sibi copulari ũsa et hasta. Et dr̃ a cacos quod est
malum et sin quod ẽ con. et thesis quod ẽ posicõ
Iñ cacosintheton. i. mala et uiciosa dcõnũ compõ

Amphibologia ẽ ambiguitas dcõnis. que fit
aut p accũ casuꝫ. ut si quis dicat. audio secu
torem retiariũ supasse. Nam ħ dubium est utruꝫ
secutor supauerit retiariũ uł econũso. aut fit per
cõmune ũbum. ut si quis dicat. criminatur catho
uadatur tullius. nec addat quem uł a quo. dubi
um enim ẽ utꝝ cato crimínetur aliquem. uel cato
ab aliq̊ criminetur. uł utꝝ tullius trahat aliqueꝫ
ad uadimoniũ. uł an ipse trahatur. Vador ũbum
cõmune est. i. causas ago uł in causis agor uades
qui legaliter causas agunt. uadimoniũ locus in q̊
cause agunt᷑. Aut fit p distinccõneꝫ. ut uidi statu
am auream hastam tenentẽ. ħ dubium ẽ utꝝ sta
tua sit aurea uel hasta Si quis ħ uitare uoluerit
amphibologiam. si illa statua fuit aurea disting
uere hoc mõ. Vidi statuam auream deiñ hastaꝫ
Si uero hasta fuerit aurea ita. uidi statuam. deiñ
dicat auream hastam tenentẽ. Et eciam fit ãphi
bologia p ononima. ut si quis aciem dicat et nõ
addat oculorũ aut exercitus aut ferri. Significat
eniꝫ tria acies. Vñ uersus. Est acies oculi ferri bel
li q; caterua. ¶ fit eciam ut dicit donatus pluribꝫ
modis amphibologia. quos dinumerare ne lon
gum sit non oportet. Et dr̃ amphibologia ab am
phi quod ẽ dubium et bole quod ẽ sentencia q̃si
dubia sentencia. Et continet sub se equiuocacõm.
compõnem diuisionem. Amõ de figuris uideamus

Figuraꝝ tria *de figuris cxij*
sunt genera. metaplasmus. alloteca. tro
pus. Primo de metaplasmo. Secundo de
scemate siue alleotheca ƀm donatũ. Ter
cio de tropo. Quarto de allotheca ꝫ p̃s uideamus

Metaplasmus ẽ *de metaplasmo. cxiij.*
transformacõ quedã recti solitiq; ƀmonis in
alterã spẽꝫ metri ornatus necessitatis ue cã
Dicit᷑ metaplasmus a meta quod ẽ trans et plas
ma quod ẽ forma. Inde metaplasmus. i. transfor
macõ. qꝛ lrã uł sillaba uł eius accñtia de ꝓpa po
sitione in aliam transformatur.

Species metaplasmi ſm̄ donatū ſunt xiiij. ſciliʒ
prothesis. epentheſ. pagoge. afferes. ſincopa
apocopa. extaſ uel exteſ. ſiſtole. diereſ. ſinereſis.
uel epiſmalimpha. ſinalimpha. elipſ. antiteſ. me
tateſis. Hic nota ꝙ metaplaſmus fit in diccione.
ſicut barbariſmus cuius ut dixi xiiij ſunt ſpecies
Et fit tripliciter. ꝑ addicionem. ſubtraccionem. et
tranſmutacionem Cum fit ꝑ addicionem. hʒ tres
ſpēs. ſm̄ pn̄cipium. medium et finem. ſciʒ prothe
ſim que fit ꝑ addicionem in pn̄cipio. Epenteſim.
que fit ꝑ addicionem in medio. pagogen. que fit
ꝑ addicōnem ad finem. Item fit ꝑ ſubtraccionē
et ſic habʒ tres ſpecies contrarias dictis tribʒ. Pri
ma ē affereſiſ ſubtraccō a principio dcōnis ꝓthe
ſi contraria. Secunda ē ſincopa. que eſt ablacō de
medio dcōnis. epentheſi contraria. Tercia ē apoco
pa abſciſio de fine. contraria pagoge. et ſic habe
mus ſex ſpecies. Item fit ꝑ tranſmutacōnē. et ſic
habet octo ſpecies ut patebit. et ſic ſunt xiiij ſpe
cies in vniūſo

Prothesis eſt appō quedā
ad pn̄cipiū dcōnis lr̄e ul' ſillabe. ut gnato ꝓ
nato et retulit pro tulit. ſic enim dicebant antiqui
Et dr̄ a prothos et theſis. Nam ut dicit hug. The
ſis quod eſt poſicō componit̄ cum ꝓthos quod
eſt pͥmū et dr̄ prothesis q̄i protheſis. i. prima
poſicō. ſcʒ addicō lr̄e ul' ſillabe in principio dictio
nis. Vel prothesis dr̄ a pros quod ē ad et theſis
quod eſt poſitio. Inde prothesis id eſt appoſitio

Epenthesis eſt appō ad mediā dcōnem lr̄e ul'
ſillē. ut reliqas danaū. pro reliquas. et indu
pator pro imperator. Hec enim in metro heroyco
aliter ſtare non pn̄t. Hec a quibuſdā dr̄ epenthe
ſis. a quibuſdam parentheſis. Et dr̄ epentheſ ab
epy quod ē ſupra et theſis poſicō. Iñ epenthesis
. i. ſuppō lr̄e ul' ſillabe in medio dcōnis ſm̄ hugu
cōnem. Vel dr̄ ab epen quod ē inter ul' medium
et theſis poſicō. quaſi poſicō diccōnis facta in me
dio ul' quaſi interpoſitio. vnde grecismus. Signat
epen medium quod monſtrat epentheſis ipſa.

Paragoge eſt appō quedam in fine dcōniſ lr̄e
ul' ſillabe. ut magis pro magi. poteſtur pro
poteſt et amarier pro amari. et pt̄ contingere in
ſillabica adieccōne. ut huiuſce pro huius. Hanc a
lij ꝓparaleſim appellant. et dicit̄ a para quod eſt
iuxta et gogos ductio ul' additio. quaſi ductio ul'
additio facta circa finem dictionis.

Afferesis ē ablatio a pn̄cipio dcōnis. contraria
protheſi. ut temno ꝓ contemno. et mitte ꝓ
dimitte. et dr̄ a fares quod ē diuiſio. Et iñ h̄ affe
reſis. quaſi a capite diuiſio. i. ſubtractio lr̄e uel ſil
labe in pn̄cipio dcōnis a naturali quantitate ſm̄
hug. Et ſcribitur per f ul' ph. Vel aufereſis dr̄ ab
auferendo. Et ſcribitur ſic per au. uide in ſitus.

Sincopa ē ablatio de media dcōne lr̄e aut ſilla
be. contraria epentheſi. ut audacter ꝓ auda
citer. et cōmorit ꝓ commouerit. et dr̄ a ſin quod
eſt con et copos quod ē ceſio. Inde ſincopa. quaſi
de medio ceſio. Vel ut dicit hug. Cope grece lati
ne ceſio dr̄. et componitur cuʒ ſin quod ē con et
dr̄ ſincopa. i. ſubtraccō litere uel ſillabe de medio
dcōnis. q̄i concisio. i. cōmunis ceſio. Illud eniʒ qd̄
eſt inter pn̄cipium et finem cōmune eſt ipſis. qn̄
autem ſincopa debet fieri in ūbiſ et qn̄ non ſupra
dixi in iij pte de pteritis tercie coniug. ubi deter
minaui de ūbis deſinentibʒ in eo. et ibi uide

Apocopa ē ablacō de fine dcōniſ lr̄e ul' ſillabe
contraria pagoge. ut achilli pro achilliſ dicit̄. mo
iſi pro moiſis. et fac ꝓ face. Et dr̄ ab apos quod
ē retro. et copos quod ē ceſio. Inde apocopa de fi
ne ceſura. Vel ſm̄ hug. cope quod eſt ceſio cōpo
nitur cū apo quod eſt de et dicitur apocopa. i. de
ciſio. quaſi deorſum ceſio. i. ſubtraccō litere ul' ſil
labe de fine. Inde apocopo apocopas.

Extaſis ē extenſio lr̄e ul' ſillabe contra naturā
ūbi. ut ytaliam fato profugas. cū ytalia cor
pͥma ſillaba dici debeat. que dyaſtole a quibuſdā
dr̄. Diaſtole autē dicitur a dya quod ē diuiſio ul'
diuidens et ſtolos quod ē miſſio. qꝛ cum dcō bre
uis vnū tempuſ habeat. mittit illam in duo tem
pa producendo. Vel extaſ ē productio ſillabe na
turaliter b̄uis. et interp̄tatur extenſio. et dr̄ ab ex
quod ē extra et ſtaſis quod eſt ſtatus. quaſi ex
tra ꝓpͥum ſtatū poſicō. Et dr̄ extraſis extenſio ſil
labe. qꝛ b̄uitas extenditur in longitudinem. Qui
dam dicūt extheſis ab ex et theſis quaſi ext̄ ſuā
pōnem. Extheſis ꝑ e quidam dicunt. Et eſt idem
quod ab alijs dicitur extaſis per a.

Sistole ē correpcō ſillabe naturaliter longe. cō
traria extaſi. qꝛ ſicut extaſis producit b̄uem
ſillabam. ita ſiſtole corripit longam. ut aquoſus
orion. cū orion producte dici debeat. et apud cato
nem. Hoc uide ne rurſus leuitatis crimine damnes
Vltima eniʒ huius ūbi uide corripitur cū ſit ſecū
de coniugacōniſ et produci debeat. ut uult magiſ
ter bene. Vel pt̄ dici ſm̄ quoſdam ꝙ olim fuit ter
cie coniugacōnis. uido uidis. Et dr̄ ſiſtole uel ſiſto
la a ſin quod ē con et ſtolos quod eſt miſſio. qꝛ
ibi duo tempa que habʒ ſillaba longa mutantur
in vnū tempus quod habet ſillaba b̄uis. ul' dr̄ a
ſin quod ē ſimul et ſtolaſ quod ē curtacō. quaſi ſi
mul curtacō. Vel pt̄ dici a ſin quod ē ſine et telō
quod ē longum. q̄i ſine ſua ꝓpͥa elongacōne.
Hic nota. ꝙ ſiſtole qn̄qꝫ fit ꝓpter liqueſcentiam
ſequentis lr̄e. ut apud oraciū. Regiſ opus ſteril' qꝫ
diu palus apta qꝫ remis. Liqueſcit enim s ultima
huiuſ nominis paluſ in ſcanſione metri. Quod etc
fit apud cathonem. Quod noſti factū non rcē no
li ſilere. Et ideo dirimo et diſertuſ corripiūt pͥmas
que ſunt naturaliter longe. qꝛ dirimo componit̄
ex di et emo. et diſertuſ ex di et ars. De h̄ dixi ſu
pra in prima pte. ubi egi de s quomodo liqueſcit

Dieresis ē diuiſio ſillabe vnius in duas facta
ut apud ouid. Tercia poſt illū ſucceſſit aene
a proles. Et apud oracium. Niueſ qꝫ deducunt io
uem nūc mare nūc ſilue. Hic enim ſilue ē triſſilla
bum. ut pͥs dicit in pͥmo minoris. Sic fit dieriſis
qn̄qꝫ in hoc datō huic. Vn̄ proſper. Non tempus
non ſexuſ huic non cauſa reſiſtit. Qn̄qꝫ in hoc da
tiuo cui. ut apud albinum. Ille cui cerniſ capitolia
celſa triumphis. Qn̄qꝫ fit in ūbō. ut apud ouidiū
Accipe pompei deductum carmen ab illo. Naʒ pō
pei debet eſſe biſſillabum ꝓpͥe. Per hanc eciam
figuram ſumitur biſſillabe ul' triſſillabe h̄ nomen
dij. quod ē monoſillabū in illo caſuali ūſu. Scri
be dij lege dij ſi uis urbanuſ haberi Et dr̄ dieri
ſis a dya quod ē duo et ereſis diuiſio. quaſi vni
uſ in duo diuiſio. Et ſciaſ ꝙ diereſiſ ē ſillabe diui
ſio cū ſit dyptongata. ut amae. longae. aulai. lon
gai. Et dr̄ potiuſ aulai q̄ꝫ aulae. quia tūc n̄ poſſʒ
produci ſi adderetur e. cū eſſet uocaliſ an̄ uocaleʒ
que corripitur in latinis. ſʒ additur y uocalis gre
ca. et ita producitur a. qꝛ apud grecos uocaliſ pro

ducitur ante uocalem. siue nō sit diptongata. ut
iambus iason trissillaba.

Sineresis ē conglutinacō duaꝝ sillabaꝝ in vnā
facta. contraria dieresi. ut eripedem pro aeri
pedem. et dest pro deest. Vñ lucanus. Non dest ꝓ
lato ieiunus uenditor auro. Nam in scansione dñ
dum ē dest pro deest. et dinde pro deinde. Et dr̄ a
sin quod ē simul et eresis diuisio. quasi simł̄ diui
sa. Vel dr̄ a sin quod ē con et eresis quod ē diui
sio. eo ꝙ prius diuisa coniūguntur. uł̄ dr̄ a sinere
so ūbo quod ē glutino nas. qꝛ due lr̄ē uocales sine
diptongo uł̄ due sillabe conglutinanᷣ in vnaꝫ. h̄
alio nomine episinalimpha dr̄. eo ꝙ ibi uocalis
abijci uideatur. uide in suo loco.

Sinalimpha est abiectio uocalis in scansione
metri de fine dcōnis cū sequens dcō incipit a
uocali. ut apud iuuenalem. Semp ego auditor tā
tum nunq̄ ne reponam. o enim abijcitur. et hoc
ꝓpter elegantiam ut tollatur hyatus. et sic indu
cit ornatum. Vñ licite pt̄ fieri. et maxime in lon
go ope. sicut patet in libris poetaꝝ. qui frequenᷣ
hac utunᷣ. Contrariū uero ipsius ualde uitanduꝫ
ē. scꝫ qñ non abijcitur uocalis. et raro inuenitur
a poetis. Et scias ꝙ aliquando sinalimpha in pro
sa obseruatur. ut summope. magnope. Et dicitur
sinalimpha q̈i condelecō. deriuatur a sinalimpho
ūbo. quod ē compositū a sin quod ē con et lim
pho quod ē deleo. uł̄ dr̄ a sin et limpha quod est
aqua. Jñ sinalimpha. i. colliquescentia. Vel ƀm a
lios. limpha ē quidam humor uł̄ spuma in fron
te canū. qua dispersa p caput insaniunt. et in rabi
em ūtunᷣ. Et dr̄ a limpha liquore. qꝛ ad modū
illius discurrit. et componitur cū sin quod est con
et dr̄ sinalimpha. i. cursus duaꝝ uocaliū in diuer
sis sillabis et diuisis dcōnibus positaꝝ cum collisi
one alterius. et dr̄ sinalimpha quasi liquoꝝ com
mixtio. qꝛ sicut ubi duo liquores coniūguntur soli
vnus suam subām amittit. sic ubi fit talis uocaliū
consimiliū cōmixtio. solet vna amittere sonum q̈
tum ad metꝫ. Et dr̄ sinalimpha a quibusdam si
neresis. a quibusdam uero collisio.

Elipsis uero ē cum in scansione abijcitur con
sonans cum p̄cedente uocali. qñ sequens dcō
incipit a uocali. Et hoc fit frequenter in hac lr̄ā
m. ut apud oraciū. Omnibus hoc uiciū est canto
ribus inter amicos. Qñqꝫ fit in hac lr̄ā s. ut apud
catonem. Successos indignos noli tu ferre moles
te. Qñqꝫ abijcitur sine uocali. ut apud oraciū. Re
gis opus sterilꝫqꝫ diu palus aptaqꝫ remis. Abijciᷣ
enim s finalis de hoc nomine palus ut fiat briuis
ꝓpter sequentē uocalem. et sic excusatur illud ca
tonis. noli silere. Vnde frequenter fiebat olim in
hac lr̄ā s elipsis. qꝛ s sonū habet ualde facilem et
quasi sibilantē. et multociens liquescit. Jteꝫ scias
ꝙ m qñqꝫ eciam in prosa abijcitur in pronūciati
one. ut circūago. scribitur enim ibi m ꝫ non ꝓfer
tur. qd̄ fit ne uideatur sillabicari cū seqn̄te uoca
li. et ꝓpter sonū difficilem. qꝛ sonus eius termina
tur clausis labijs. ꝫ statim oportet labia apiri. ꝓp
ter sequentē uocalem. Apud auteꝫ antiquissimos
non abijciebatur m sequente uocali in scansione.
ut est illud ennij. milia miliū octo. Qñqꝫ tamen
aspiracō accipitur pro lr̄ā. et tūc m non abijcitur
ꝫ sillaba cuius ipsa ē finalis pōne producitur. ut a
pud theodoluꝫ. Nec cuiq̄ hominū dedit indagare
sepulcꝝ. ꝫ hoc nrō tempe non licet. fiebat et in a
lijs consonantibus olim elipsis. ut in b. quod uirg
abijcit de h̄ nomine sabburra. ut sit breuis. produ
cit etenim primam positione. Fluctu iactante sab
burra. Similiter subtraxit vnū p de hoc nomine
iuppiter. ut est illud. Mercurius iupiter neptunus
Jtē J consonans freqnter subtrahitur de his ūbis
abijcio. subijcio. causa corripiendi p̄maꝫ. in quibꝫ
omnibus possumus dicere ꝙ sit sincopa uł̄ elipꝭ
Secundū autem donatū. elipsis ē consonantiū cū
uocalibus ad se concurrentiū quedam difficilis ac
dura collisio. ut mutū ille et terris iactatus et al
to. Et dr̄ ƀm quosdam ab elido dis. uel dr̄ ab en
quod ē in et lipsis quod ē defectus. quasi interior
defectus. Et nota ꝙ p has duas species. scꝫ sina
limphe et elipsis defenduntᷣ omnes hyatus et me
tacismi. qui in metro fiunt et non uicō deputenᷣ.

Antithesis est lr̄ē pro lr̄ā posicō. ut olli pro illi
et impete ꝓ impetu. et fit causa ornatus tm̄
Grecismus autem dicit. Antithesis fit ꝫ sedet ordi
ne sillaba ūsa. ut displicina pro disciplina. Et dici
tur ab anti quod ē contra et thesis positio. quasi
vnius litere pro alia positio.

Metathesis ē transpō lr̄aꝝ in alienū locum. ꝑ
te nulla tamen ex dcōne sublata. ut euandre
pro euander. et hoc fit causa necessitatis. Vñ oui.
Agnoscens in me frater meliagre sororem. Nam
si dixisset meleager non fuisset ūsus. Dicitur aūt
metathesis a meta quod ē trans et thesis positio
Vñ metathesis. i. transpō lr̄ē. ¶ Predcē metaplas
mi species in hijs ūsibus continenᷣ. Prothesis ap
ponit. caput auferesisqꝫ recidit. Sincopa de medi
o tollit quod epenthesis auget. Aufert apocope fi
nem quem dat pagoge. Quam natura iubet pro
ducere sistole curtat. Extasis econtra producit cor
ripienda. Sineresis facies duo si iungunᷣ in unum
Dieresim reddit sillaba facta due Elipsis necat m
ꝫ uocalem sinalimpha Metathesis tenere iubꝫ an
tithesis canit olli   De scemate xxiiij.

De scemate amodo siue allotheca ƀm doctri
nam donati uideamus Nam in fine istius
quarte ptis uidebimus de allotheca ƀ doc
trinam ṗs Scias ergo ꝙ allotheca. i. aliena posi
cio dr̄ scema a donato Et in scemalexeos et scema
dyanteos dñr ab eodem ¶ Et nota ꝙ metaplas
mus est remediuꝫ contra barbarismum. ꝫ scema
ē remediū contra soloecismū. Scema latine inter
p̄tatur figura Et ē figura ƀm ysid̄ que fit in ūbis
uel sentencijs p uarias dcōnum formas ꝓpter elo
quij ornatū. Secundū donatuꝫ due sunt eius sp̄ēs
scꝫ scemadianteos. quasi ornatus sententie. et pti
net ad oratores uł̄ retores. Scema namqꝫ figura
uł̄ modus loquendi dr̄. dyanteoꝫ grecus gtūs est
et latine sonat sentencie. et de ista nichil ad p̄sens
¶ Jtem scemalexeos id est ornatus uerboꝝ uł̄
dcōnum. et ptinet ad grammaticos. lexeos gtūs
grecus ē. et latine sonat dcōnis. vñ scemalexeos.
. i. figura ūboꝝ uł̄ dcōnis. Huius auteꝫ ƀ donatū
multa sunt scemata. tamen ex omnibus necessa
ria fere sunt xvij. quoꝝ hec sunt nomina. prolen
sis. zeuma. ypozensis. silenƀ. anadiplosis. anapho
ra. epanalenƀ. epizensis. panomasia. scesisonoma
ton. panomeon. omoeptoton. omoetelenton. poli
ptoton. yrinos. polisintheton. dyaliton uł̄ asinthe
¶ ton

Prolensis est p̄sumptio reꝝ ordine se
cutaꝝ. sicut infra plenius dicam. cum agam
de allotheca.

Zeuma ē vnius ūbi conclusio diu̅sis clausulis
apte coniūcta ꝑ donatum. In doctrinali eciaꝫ
sic dr̄. Zeuma fit ūbo si plurima clauseris vno. ut
hymnus xp̄e tibi laus tibi gloria detur. De hoc
plenius dicam infra ubi determinabo de alloteca

Ypozensis ē figura supiori ¶ ꝑm priscianum
contraria. ubi diu̅sa ūba singul̄ quibusqꝫ clau
sulis ꝓprie subiunguntur. Sic regem adijt et regi
memorat nomenqꝫ genusqꝫ. Dicitur ypozenꝭ ee
contraria zeumati. qꝛ quod zeuma facit vno ūbo
ista diu̅sis pagit. habet quoqꝫ vnūquodqꝫ ūbum
suā clausulam. ut regem adijt regi memorat. vn̄
ꝑm quosdaꝫ dr̄ ab ypos quod ē contra. et zeuma
quasi contraria zeumati. ut uult donatus ¶ Beda
ūo dicit ꝙ qn̄ ūba uel sentencie singulis q̇busqꝫ
clausulis adiunguntur fit ypozensis. ūba. ut ūtu
tem terribilium tuoꝝ dicent et magnitudinē tuā
narrabunt. memoriam abundancie suauitatis tue
eructabunt. et iusticia tua exultabunt Item illud
ap̄li ad corinth̄. Siue ꝓphecie euacuabuntur. siue
lingue cessabunt. siue sciencia destruetur. sentencie
ut Si consistant adūsum me castra. non timebit
cor meum Et si exurgat adūsum me prelium In
hoc ego sperabo. ꝑm doctrinale ūo fit. qn̄ plura
ūba adduntur uni supposito. ut nos mundet. nos
ornat. nos saluet gracia xp̄i. Et dr̄ ꝑm huguconē
ab ypos quod ē sub et zensis dcō. Vn̄ ypozensis
quedam figura ubi singul̄ sensibus propria vnicu
iqꝫ clausula ē. Vel ꝑm alios. ypozensis dr̄ ab ipos
quod ē sub et zensis iunctura siue iunctio. vn̄ ipo
zensis. i. subiūctio. qꝛ subiūgit ūbuꝫ vnicuiqꝫ clau
sule. ut vinum letificat. superbia inflat. iracundia
inflamat. Rapacitas inquietat.

Silensis ē dissimiliū clausulaꝝ ꝑ vnum ūbuꝫ
conglutinata concepcō ꝑm donatū. ut hic. illi
us arma hic currus fuit. De hoc plenius dicā ubi
agam de allotheca ꝑm pristianum.

Anadiplosis ē quando ab eodem quo vnus ū
sus finit alius incipit. Vnd̄ dicit donatus. A
nadiplosis ē congeminacō dcōnis ex ultimo loco
p̄cedentis ūsus et principio sequentis. ut sequitur
pulcherrimus astur. Astur equus fidens. Et in p̄s.
Stantes erant pedes nostri in atrijs tuis hierusa
lem. Hierusalem que edificatur ut ciuitas ⁊c̄. doc
trinale uult ꝙ fiat qn̄ ubi incipit sillā vnius pe
dis ibidem incipit alia. ut psallite deo nr̄o psallite
psallite regi nr̄o psallite Et dr̄ ab ana qd̄ est sur
sum et diplosis quod ē duplicacio. quasi supioris
ūsus duplicacō. ul̄ quasi iteꝝ duplicacō. Vel dici
tur ab ana quod est re et diplon quod ē plica. q̇i
replicacō. qꝛ dictio replicatur. et ē idem cū colore
rethorico qui dicitur conduplicatio

Anafora ē repeticō ul̄ relacō eiusdem dcōnis
ꝑ pn̄cipia pluriū ūsuum. ut. Nate mee uires
magna potentia solus. Nate patris summi. Et p̄s
Dn̄s illuminacō mea et salus mea quem timebo
Dn̄s protector uite mee a quo trepidabo. Vel ꝑm
doctrinale fit. qn̄ diu̅se clausule continue ab eadeꝫ
incipiunt dcōne. ut xp̄us mūdauit xp̄us nos pu
rificauit. Vel. Te colo. te laudo. te gl̄ifico tibi plau
do. Item. Tu dn̄s tu uir tu michi frater eras. Item
Vox dn̄i in ūtute uox dn̄i in magnificentia uox
dn̄i confringentis cedros. Et dr̄ ab ana quod est
sursum et foros quod ē ferre. Vn̄ anaphora quasi
vnius ūbi ul̄ dcōnis relacō. qꝛ quod sursum ē dic
tū iteꝝ fertur. Vel dr̄ ab ana quod est re et foros
quod ē ferre quasi relatio. et uocatur in coloribꝫ
rethoricis repetitio.

Epanalensis ul̄ epinalensis ē ꝑmonis in pn̄ci
pio ūsus positi eiusdem in fine replicacō ul̄
repeticō. Vn̄ doctrinale. Principio finem facit epy
nalensis eundem. ut. Multa sup̄ priamo rogitans
sup̄ hectore multa. Item. Nobis grata prius non
sunt mō congrua nobis. Item. Deus quis similis
erit tibi ne taceas neqꝫ compescaris deus. Et paul̄
Gaudete in dn̄o semp̄ iteꝝ dico gaudete. Et Juue
nalis. Crescit amor numi q̇ntū ipsa pecunia crescit
Et dr̄ ab epy quod ē sup̄ et ana quod ē re et len
sis quod ē sumptio. Vn̄ epynalensis. i. supioris dic
tionis resumptio. Et uocatur a tullio conduplica
tio. Et est color rethoricus.

Epizensis ē eiusdem ūbi in eodem ūsu sine ali
qua dilacōne congeminacō. ut me me. Item
consurge consurge. Item in euangelio math̄. Hie
rusalem hierusalem que occidis ꝓphetas. Itē p̄s.
Viuens viuens ipse confitebor tibi. Item ys̄. con
solamini consolamini popule meus. Et dr̄ ab epi
quod ē iterare et zensis quod ē coniūctio. q̇i itera
ta coniūctio. ul̄ dr̄ ab epy quod ē sup̄ et zenꝭ qd̄
ē duplicacō. in̄ epyzensis quasi supioris dcōnis du
plicacō. In hoc autem differt epizensis ab epana
lensi. qꝛ epanalensis habet multa ūba in medio.
ut crescit amor numi quantū ipsa pecunia crescit
Epizensis uero nullum ūbum habet in medio. ꝭ
sine mora idem repetitur ut me me. assum qui fe
ci me me conuertite ferrum.

Paranomasia ē quotienscumqꝫ de nomine ali
ud efficitur nomen. ueluti quedaꝫ denomina
tio. ut terencius in comedia. Jam inceptio ē amā
tiū ꝭ amentiū ꝑm donatū. Vel panomasia est ꝑm
quosdam. qn̄ due ul̄ pluresdcōnes ponuntur hn̄
tes vnū pn̄cipium ul̄ eundem finem. ita ꝙ signi
ficent diu̅sa. ut. Curia curaꝝ genitrix nutrix mise
roꝝ. Beda autem dicit. paranomasia. i. denomina
tio dr̄. quotiens dcō pene similis ponit̄ in signifi
cacōne diuersa. mutata uidelicet lr̄ā ul̄ sillā. ut in
p̄s xxi iuxta hebr̄icaꝫ ueritatem. in te confisi sunt
et non confusi. Et paulus. uidete malos operarios
uidete conscisionem. Nos enim circūcisio qui sp̄ū
deo seruimus. Et dr̄ ꝑm hug̊ a para. i. iuxta et no
ma quod ē nomen. Inde h̄ panomasia. i. in signi
ficacōne diuersa dcō pene ipsa. ut abire aut obire
te conuenit. i. exulem fieri aut mori. Item non cu
ras uera ꝭ era. Vel dr̄ a para quod ē ad et noma
nomen. Vn̄ panomasia. i. agnominatio. qꝛ sic ē ibi
agnominacō uocat̄ a tullio tal̄ color rethoricus

Scesisonomaton ꝑm bedaꝫ ē multitudo nomi
nū coniūctoꝝ diu̅so sono vnā rem significan
tiū. Vt in ysaia. Ve genti peccatrici populo g̊ui
iniquitate semini nequā filijs sceleratis. Et in p̄s
Peccauimus cū patribus nostris iniuste egimus
iniquitatem fecimus. Vel ꝑ alios si dicam. Nubi
la nix grando procelle fulmina uenti. Et dr̄ a sce
sis quod ē multitudo et onomaton quod ē nomē
Vn̄ scesisonomaton quasi multitudo nominū. Vel
dr̄ a scesis quod ē multitudo et onoma quod est
nomen. et thesis quod ē positio. quasi positio no
minum insimul positorum.

Paranomeon est cū ab eisdeꝫ literis multa in
choant ūba ul̄ sumunt̄. ut o tite tute tante.
tibi tanta tiranne tulisti. tute id ē tuipse tanta tibi
Itē machina multa minatur maxima muris. Itē

m ps̄. Benediximus uobis in domo dn̄i deus do minus. Item ꝯm similitudinem serpentis. sicut as pidis surde. ⁊c̄. Item. uitat vim ūgo uirilem. et dr̄ a para quod ē coniūctio uł ad et onomen quod ē simile. quasi assimilacō uel coniūctio similiū. Et scias ꝙ hoc scemate raro utendum ē. ne eiusdem litere assidua repetitio fastidium generet.

Omoeptoton ē cum in similes casus exeūt ūba diūsa. sicut apud enniū inuenitur. merentes flentes lacrimantes et miserantes. ꝯm donatuꝫ Vel ꝯm bedam. omoeptoton ē cum diūsis casibꝫ uariatur orō. ut aplūs dicit ad romanos. Qm̄ ex ipso et ꝑ ipsum et in ipso sunt omnia. ipsi gloria in secula. Et in ps̄. Niue dealbabunt̄ in selmō mōtem dn̄i montem uberem. mons coagulatus mōs pinguis. ut quid suspicamini montes uberes mōs in quo beneplacitum ē deo habitare in eo. Et dicitur ab omos quod ē vnuꝫ uł simile et ptotos qd̄ ē casus. quasi vniformitas uł similitudo casuū. uł dr̄ ab omoe quod ē simile et ptotos quod est casus. quasi vniformitas uł similitudo casuuꝫ. uł dicitur ab omoe qd̄ ē simile et ptotos quod est casuale. Inde omoeptoton. i. orō uel dcō similiū casualiū. Vel ꝯm hug̊. omos quod ē vnū componitur cū ptotos quod ē casus et dr̄ omoeptoton. cū plura nomina ꝑ vnū casum denotantur. ut. Sꝫ neqꝫ currentem ꝭ nec cognoscit euntem. Tollentē qꝫ manū saxumqꝫ in mare mouentē. Vel ꝯm huguciōm. Omoeptoton uł omoptoton ē cū vno mō plura sumuntur ūba. ut abijt. abcessit. euasit. erupit. Item. cantate. exultate. et psallite.

Omoetelenton ē cum simili mō dcōnes pluribus finiunt̄. ut eos reduci q̄ꝫ relinqui. deuehi q̄ꝫ deseri malui. Et fit ꝓprie in ūbis. Vt abijt. abcessit. euasit. erupit. ut uult Isyd̄. Inter omoeptoton et omoetelenton ꝯm quosdam hoc distat. ꝙ omoeptoton ē quotiens in similes casus ūba diūsa exeunt. ut merentes ⁊c̄. Omnes enim illi casus acti sunt. Omoetelenton uero dr̄ qn̄ plurima uerba vnam hn̄t et similem clausulā. ut reduci q̄ꝫ relinqui ⁊c̄. Alij dicūt ꝙ qn̄ duo ūsus uł due clausule medietatē ūsuū in fine silī tminant. ut sunt ūsus leonini et caudati et concatenati. Beda uero dic̄ ꝙ omoetelenton ē quotiens media et postrema ūsus siue sentencie simili sillaba finiuntur. ut in ecclesiaste. melius est uidere qd̄ cupias q̄ꝫ desiderare quod nescias. Item melius est a sapiente corripi q̄ꝫ stultoꝝ adulacōne decipi. Hac figura poete et oratores sepe utunt̄. Poete h̄ mō. Peruia diuisi patuerunt cerula ponti. Oratores uero ita. beatus iob deo celi et sibi cognitus in tranquillitate ad nr̄am noticiam ꝓducendus tactus est ūbere. ut odorem suaꝝ uiriū tanto largius spargeret quāto more aromatū melius ex incessione fragr̄et. Quo scemate ipse qui hoc dicit btūs papa greg̊ sepissime usus fuisse repitur. Et dr̄ omoetelenton ab omoe quod ē similiū et telenton quod ē finis. q̄si consimiliū finis. Nam telos grece latine finis uel terminus dr̄. Vel ꝯm quosdam dr̄ omoelentos. et tūc dr̄ ab omos quod ē vnuꝫ et lentos quod ē finis. quasi habens vnum finem.

Poliptoton ē multitudo casuum uarietate distincta. ut litora litoribus contraria fluctibus vndas. Et scias ꝙ poliptoton grece latine dr̄ multitudo casuū ubi multi casus ponuntur ꝭ diūsi. ut in predcō exemplo. litora litoribus Ecce litora est accūs. et litoribus dtūs. Et ꝯm hug̊ componitur a polis quod ē pluralitas et ptotos casus. Inde poliptoton. Pluralitas casuū. cum scꝫ diūsis casibus sentencia uariatur. ut apud ꝑsium. Ex nichilo nichil in nichilū nil posse reūti. Et uocatur in rethorica traductio. quidam color rethoricus est.

Irmos ē series orōnis uł constructō tenoreꝫ suū usqꝫ ad ultimū ꝯuans. ut apud ūgilium. Principio celum ac terras camposqꝫ liquentes. Lucentēqꝫ globū lune. titaniā astra spūs intus alit. ꝯm donatū. Beda uero dicit. Irinos. i. conuenientia dr̄ qn̄ series orōnis tenorem suū usqꝫ ad ultimū seruat. Nulla uidelicet alia uł causa uł ꝑsona mutata ut in ps̄. Deus in nomine tuo saluū me fac et cetera. usqꝫ dum ait. Et non ꝓposuerūt deum ante conspectum suū. Orat enim ꝓpheta ut auxilio domini saluatoris ab hostium insecucōne liberetur. Et scias ꝙ yrinos ē longa constructōnis suspensio. ut apud autores sepe inuenitur. Et dr̄ irinos quasi sirinos. a siren quod ē tractus. Nam ut dicit hug̊. A sirinos quod ē tractus dr̄ hoc sirina atis. i. cauda uestis feminaꝝ. sirina etiam dr̄ longa series orōnis tenorem suū usque ad ultimū seruans Secundū autem hug̊. Irmos ē sentencia continuate orōnis. tenorem suū usque ad ultimuꝫ seruans Irinos interꝑtatur suspensio. Et differt yrinos ab yꝑbaton. qꝛ yrinos ordinem seruat. yꝑbaton turbat. et ideo yrinos continetur sub scemate. yꝑbaton sub tropo.

Polisintheton ē multis an nexa coniūctionibus dcō. ut materqꝫ paterqꝫ neposqꝫ. Item in ps̄. Dn̄s conseruꝫ eum et uiuificet eum. et beatū faciet eum in terra. et non tradat eum in animā inimicorū eius. Et dr̄ a polis quod ē pluralitas et sin quod ē con et thesis qd̄ ē posicō. quasi hn̄s plures compōnes. i. coniūctiones. Vel dr̄ a polis quod ē pluralitas et sinthetō compō. scꝫ qn̄ plures q̄ꝫ due orōnes coniūguntur in vnam. quasi plus q̄ꝫ sintheton. ut dicit huguccio. Et est contraria dyaliton.

Dialiton uł asintheton ē contraria polisintheton. Et fit ꝯm donatū. quando sine coniūctionibus pūctatim proferunt̄ dcōnes. ut ite. ferte citō ferꝝ. date tela. impellite remos. Item. Jubilate deo omnis terra. psalmū dicite nomini eius. date gloriā laudi eius. dicite deo ⁊c̄. Et quē tr̄a pōtus ethera. colunt. adorant. p̄dicant. Et dr̄ a dia quod ē dis et lis diuisio. quasi dissolutio orōnum. ut ferro. fame. peste. peristi. Et dr̄ dyaliton contr̄ia polisintheton. qꝛ sicut illa plures habet coniūctōnes ita ista non habet aliquam. Et ut dicit hug̊. Dya componitur cū lisis quod ē solucō et dr̄ dialitos uł dyaliton. quasi dissolucō. scꝫ pluriū orōnū sine coniūctione prolacō. qn̄ uidelicet vna orō per subtractōnem coniunctōnuꝫ diuiditur in plures q̄ꝫ in duas. Si uero diuidatur tantū in duas dr̄ figura illa asintheton ꝯm hug̊. Donatus non facit drn̄tiam inter dialiton et asintheton. Et habꝫ figura tres formas quō polisintheton. Siquidem aut equalia aut similia aut contraria disiungit sic̄ polisintheton. aut contraria aut similia aut eq̄lia coniūgit

Asintheton idem ē quod dialiton ꝯm donatū. Et dr̄ ab a quod ē sine et sin quod ē con et thesis posicō uł iūctio. i. sine coniunctione. et dicitur in coloribus articulus. Hug̊ uō dic̄. Sintheton componitur cum a. quando scilicet. vna oratio diuiditur in duas orationes.

Sintheton ut dicit hug. dr a sin quod est con
et thesis quod e posico. Jn h sintheton que
dam figura. qn sc3 due orones coniungunt in una
Antitheton ponitur ab ysid in libro ethymo
logiarum et non a donato. et h cum fit quando
contraria contrarijs opponunt et sentencie pulch
tudinem reddunt. ut illa. frigida pugnabant ca
lidis humentia siccis. Mollia cum duris sine pon
de hntia pondus. Et dr ab anti quod est contra et
thetos quod est posico. quasi contraria posico. unde
a tullio uocatur hec figura contrarium. Doctrinale
uo ubi agit de coloribus rethoricis dicit. Verba p
antitheton rndent ultima pmis. Sunt daniel noe
iob castus rectorque maritus. uide in antitheca.
Antitheca sm grec fit qn pma sentencia cont
riatur alteri. sicut in pmis duobus uersibus
boecij. Carmina qui quondam studio florente per
egi. flebilis heu mestos cogor inire modos. et ap
pellat a qbusdam antithesis. Est aut antitheca. co
traria posico ul locutio. et dr ab anti quod e con
tra et thesis quod e posico. scil3 ubi contraria con
contrarijs opponunt. et pulchritudinem sentencie
reddunt. ut frigida pugnabant calidis humentia
siccis. Antitheca grece contraposita ut contra
malum bonum. et ut per infamiam et bonam fa
mam. Oppones sunt quasi contra thecam literam
unde ut patuit papias manifeste distinguit inter
antitheton et antithecam. Hec et dr sindiasmos.
Ypallage ponitur ab Jsidoro sub scemate. sed
a doctrinali in coloribus rethoricis. Et fit s
ysid quotiens p contrarium uba intelligunt. ut da
te classibus uentos. cu econtrario classes uentis et
non uentos classibus demus. Item Perflauit fistu
la buccas. Item in hieremia. mittamus lignu3 in
panem eius. i. panem in ligno. hoc e xpm in cru
ce. Et dr ab ypa quod e mutaco et logos quod e
sermo. quasi mutaco smonis. Vel dr ab ypos qd
e sub et aleon quod e alienu et logos quod e ser
mo. quasi alienatus smo. Et reducitur ad metha
phoram reciproca3. Et fit causa metri ul ornatus
De hoc eciam infra dicam ubi determinabo de al
lotheca in c de antiptosi Ypallage uero s hug est
confusio casuu uel construccionum ul qnqz totius
sentencie. Hec de scemate et eius speciebus dca
sunt. Amo de tropo uideamus. de tropo. xv.

Tropus est dco translata a pria significa
cone ad impropriam similitudinem orna
tus necessitatisqz causa. Tropus grece lati
ne modus locucois interptat. Et dr a tropos qd
est conusio. quia talis modus loquendi conuertit
significacones et orones. et pter hoc differt ab a
lijs figuris. Metaplasmus eni3 rndet barbarismo
qui est uicium dconis. Scema solecismo qui est
uicium oronis. Sed tropus improprietatem sente
cie e excusans. Et notandum qz in tropo tria
sunt consideranda. sc3 res translata. et res ad qua3
fit translaco. et similitudo ea3. ut cu ponitur ag
nus pro homine. Vt enim dicit aristotiles in vj
topicoru. Omnes enim transferentes sm aliquam
similitudinem transferunt. Et scias qz sicut dicit
aug in libro de ciuitate dei. xx locucones tropice
pphetico more miscentur. ut ad intellec
tu spualem intenco sobria cu quodam ac salubri
labore pueniat. Pigricia uero corpalis ul meridi
te atqz inexercitate tarditas mentis contenta supfi
cie lre nichil putat interius requirendu. Et ut uult
ysid ethymologiaru pmo. Omniu troporu nomina
difficillimum e annotare. s ex omnibus donatus
xiij usui tradenda conscripsit. Sciendu3 tamen qz
allegoria diuiditur in septem spes. Jperbaton in v
Omoensis uero in tres. et sic sunt xxviij. scil3 me
taphora. catacresis. metalensis. metonomia. anto
nomasia. epytheton. sinodoche. onomatopeia. pi
frasis. yperbaton. cuius quinqz sunt spes. sc3 histero
logia ul histeronproteron. anastrophe. parenthe
sis. temesis. sinesis. Ite3 yperbole. allegoria. cuius
septem sunt spes. sc3 yronia. antifrasis. enigma. ca
rientismos. paroemia. sarcosmos. antismos. Item
omoensis. cuius spes sunt tres. sc3 ycon. parabola
padigma. De pdictis per ordinem uideamus.

Metaphora e reru uboruqz translaco. ut dic ys
loquens de metaphoris. Hec atqz alie tropi
ce locucones ad ea que intelligenda sunt ppterea
figurats amictibus obtegunt ut sensum legentis
exerceant. et ne nuda atqz imprompto uilescant.
Hoc autem fit quatuor modis. sc3 ab animali ad
animale. ut. Tiphin aurigam celeres fecere carine
Hic namqz translaco fit inter duo animalia. scil3
inter aurigam et gubernatorem. Tiphis enim gu
bernator fuerat nauis algi. auriga uero pprie dr
quilibet regens curru. Fecit itaqz translacones inter
duo animalia. du aurigam posuit pro gubernato
re. Nam ut donatus subdit. et auriga et guberna
tor animam habent. Item sm bedam fit h pmus
modus cum dr. Quare fremuerunt gentes. et dns
qui eripuit me de manu leonis et de manu ursi. et
si sumpsero pennas meas an lucem. Nam et homi
nes et bestie et uolucres animam hnt. Ab inani
mali ad inanimale. ut pelagus tenuere rates. na
et pelagus et rates anima non hnt. Jn hoc aute
facta e translaco. quia cu pelagus pprie retinere
et circumdare rates siue naues intelligatur. Nuc
rates ipsum pelagus tenere dnr. Item cu dr. Api
portas tuas libane. et qui pambulant semitas ma
ris. Translatio e enim a ciuitate ad montem. et a
terra ad mare. quoru nullum anima habet. Ab a
nimali ad inanimale. ut exiccatus e utex cameli
homines enim non montes uticem hnt. Ite3 ath
lantis cinctum assidue nubibus atris. Piniferu ca
put uento quassatur ex imbri. Nam ut h anima
lis sunt. ita mons non habet anima. cui membra
hominis ascribunt. Caput eni humerus et huius
modi membra hominis sunt. Virg aute3 h trans
tulit a re animali ad inanimale caput id e ab ho
mine ad monte. Ab Janimali ad animale. ut aufe
ram a uobis cor lapideu. Non enim lapis s popu
lus anima habet. Hic tropus s bedam et ad deu
fit multifarie. ut sub umbra ala tuarum ptege
nos. a feris. ut dns de sion rugiet. A membris hu
manis. ut quis mensus e pugillo aquas et celos
palmo ponderabit. Ab homine interiori. ut Jnue
ni dauid filiu iesse uiru sm cor meu. A motibz hu
mane mentis. ut tuc loquetur ad eos in ira sua.
et penitet me fecisse hominem. et zelatus sum si
on zelo magno. Et multa huius a rebus insensibi
libus. ut ecce ego stridebo subter uos sicut strido
plaustru onustum feno. qui uidelicet tropus et co
muni locucoi usitatissimus e. ut cu dicimus fluctu
are segetes. germinare uites. floridam iuuentute3
Scire autem debemus ut dicit donatus. esse meta
foras alias reciprocas. alias ptis vnius. ut naues
uolant. segetes fluctuant. uel uites gminant. Hoc

autem dicit ꝙ quedaȝ metaphore sunt cōmunes
ut tiphim aurigam celeres fecere carine. vł naues
uolant. qꝛ quemadmoduȝ in naui auriga dici pt.
ita in curru cōmuniter gubernator. vł naues uo
lant. quia sicut metaphorice dici potest naues uo
lant. ita cōmuniter dici pt. aues natant. Quedam
uero non sunt cōmunes siue reciproce sed vnius
ꝑtis. ut si dicam uticem montis. non eniȝ pt in u
tice dici cacumen hominis. sicut dixit uticem mō
tis. vł uites gemmant. non eniȝ pt dici gemme ui
tent. vł segetes fluctuant. non enim in uitem pt di
ci. vnde segetant. Isidorus eciam dicit. ꝙ metapho
ra aut ꝑtis vnius ē. ut fluctuare segetes. Non eniȝ
pt dici segetare fluctus. aut antistropha. i. recipro
ca. ut remigiuȝ alaꝝ. Nam et ale nauiū et alaꝝ re
migia dn̄r. Hoc eciam dicit hug. Et dꝛ metapho
ra a meta quod ē trans vł de uel iuxta et foros
quod ē ferre. In̄ hȝ metaphora. i. similitudo vł ali
cuius rei vł ubi usurpata translacō. vn̄ et a tulli
o tropus iste uocatur translacō. Et ut dicit aug
In metaphoris locucōnibus sensus l̄ralis est non
quem uba faciunt. ȝ ꝓpter quem uba fiunt. Item
scias ꝙ natura vniuscuiusꝗ rei ex diūsitate com
ponitur. et ideo in sacro eloquio ꝑ rem quamlibȝ
licite diūsa figurant̄. ut plenius dicam in leo.

Catacresis est usurpatio alieni nominis cum
ꝓpꝛium deest. ut cū patricidam dicimus q̇ oc
cidit fratrem. et piscinam que pisces non habȝ. hȝ
enim nisi extrinsecus sumerent. suū uocabulū nō
haberent. ut dicit donatus. Beda uero sic dicit. Ca
tacresis ē abusio nominis aut ubi. ad signandam
rem que ꝓpꝛia appellacōne deficit. ut pones uetēs
uectes in quatuor angulis mense ꝑ singulos pedes
et sextum sagum in fronte tecti duplices. et ibi cō
fringet cornua arcuū et labiū calicis et repandi li
lij. Hec autem a metaphora differt. eo ꝙ illa uo
cabulum hn̄ti largitur aliud. hec quod n̄ habȝ ꝓ
pꝛium alieno utitur. Pedes quippe et et frons et la
biū et cornua hominū tantū sunt et animantium
non eciam insensibiliū. Que nomina si ꝑfatis rebȝ
non imposuisset scriptura. quod ꝓpꝛium hijs debe
ret nō haberet. Ad hunc tropū ꝑtinet quod scrip
tum ē. Est autē hierosolimis probatica piscina. A
piscibus enim uocabulū accepit aqua. que nequa
ꝙ ꝓpter pisces. ȝ ad lauandas ut asserūt hostias
collcā est. vn̄ et probatice cognomē sortita ē. et dꝛ
a cata quod ē ab et cresis quod ē usus. quasi abu
sio nominis. Hec figura excusat acirologiam. Et
hic tropus uocatur a tullio abusio.

Metalensis est dcō gradatim ꝑgens ad id qd̄
ōn̄dit. et ab eo quod p̄cedit id quod sequit̄
insinuans. ut labores fructuū tuoꝝ manducabis.
Labores enim posuit pro hijs que laborando acq̄
runt̄ bonis. ꝭm bedam. Vel metalensis ē distinc
tio gradatim ꝑgens ad id quod ōn̄dit. scȝ de cau
sa euenire ad causatū ꝑ multa media. ut post ali
quot mea regna uidens mirabor aristas. Hic eniȝ
gradatiȝ ꝑgit dcō vł distinctio ad id quod ōn̄dit
quia ꝑ aristas segetes. ꝑ segetes estates. ꝑ estates
annos intelligere debemus. ergo post aliquod aris
tas. post aliquot annos ūgilius intelligi uoluit.
Quia ergo fit ꝑ multa media differt a metapho
ra. que licet procedat ab animali ad animatū uel
ecōuūso. facit hoc sine medio. Excusat auteȝ hec
figura acirologiā et cacephaton. et dꝛ a meta qd̄
ē trans et lensis quod ē sumptio. q̄i transsumpcō
quia signatū vnius transsumit̄ ad significatuȝ al
terius. vł dꝛ a meta quod ē ad et lensis quod est
sumpcō. In̄ metalensis q̄i assumpcō. qꝛ vnū post
aliud assumitur. et uocatur a tullio gradatio.

Metonomia ē ueluti quedam transnominacō
Huius multe sunt spēs. Aut enim continens
ponitur pro contento. ut terra plaudūt. effundite
ydrias. i. vinū vł aquam que ē in ydrijs. Item p̄
ta mugiunt. i. boues qui sunt in prato. uel hieru
salem que occidis ꝓphetas. Nūc pateras libate io
ui. i. vinū contentū in pateris. i. in uasis illis. aut
contentū pro continente. ut dimitte archam ire et
aspicietis. ut habetur in ꝑmo reg̃. Non eniȝ ut di
cit beda archa ȝ plaustꝝ quo continebatur archa
vł boues ire poterant. Item vina coronant. i. ci
phos implent usꝗ ad summuȝ vino. Aut inuen
tor pro inuento. ut sine cerere et libero friget ue
nus. exemplum ē terencij in comedia. Ceres ꝭ po
etas dꝛ fuisse dea et inuentrix frumenti. et lib̃ in
uentor vini. ꝑ istos ergo inuentores signantur in
uencōnes siue inuenta. ꝑ uenerem intelligit cōcu
bituȝ. ut sit sensus. Sine cerere et libero friget ue
nus. i. sine pane et vino deficit uoluptas. Iteȝ uul
canus mittit sagittas. i. ignis. Aut econūso inuen
tū pro inuentore. ut vinū p̄camur. i. liberuȝ vini
inuentorem. Iteȝ pro efficiente effectus. ut frigus
pigꝝ. i. efficiens pigriciam. et timor pallidus. Aut
econūso effectus ꝓ efficiente. ut spumantia frena
. i. equos. Fit eciam cū materia ponitur pro mate
riato. ut accinctus ferro. i. gladio. uel consequens
pro an̄te. ut pallet. i. timet. Et dꝛ a meta quod est
de et onoma quod ē nominacō vł nomen. quasi
denominacō. quia vnū pro alio nominatur. vnde
et hic tropus a tullio uocatur denominatio. Vel
dꝛ a meta quod ē trans et onoma nomen. quasi
transpō nominis. Hug̃ uero dicit sic. Metonomia
componitur a meta ꝑpōne greca quod ē trans et
noma nomen. et dꝛ hȝ metonomia quedam figu
ra. scȝ transformacō ab vna significacōne ad aliā
Et fit multis modis. cū continens ponitur pro cō
tento et econuerso. vł cū inuentor ꝓ inuento et
econūso. uel cū efficiens pro effecto et econuerso
vł cū possessor pro possessione vł econūso. vł cū
materia pro materiato vł econūso. vł cum id qd̄
fit ponitur pro eo quo fit uel econuerso

Antonomasia ē significacō uice proprij nomi
nis posita. ex accn̄tibus uidelicet ꝓpꝛiam sig
nificans ꝑsonam. Et fit tripliciter. Ab animo ut
magnanimus. i. eneas. supbȝ. i. dyabolus. Vel ut
dicit beda. ab animo. ut nunquid tu ꝑcussisti sup
bum. A corpe ut spurius altitudinis sex cubitorū
et palmo. Ab elacōne eniȝ animi dyabolus. a q̄n
titate corpis significatur golias gigas. Extn̄secus
ut infelix puer. i. troilus. Et hoc fit pluribus mo
dis. Nam ꝭm bedam in plures spēs diuidunt̄. Fit
enim uel a genē. ut nunquid omnibus nobis da
bit filius ysai agros id est dauid. Vel a loco. ut ac
tor secte nazareoꝝ. i. paulus. vł ab actu. ut qui t̄
didit illum dedit eis signū. scȝ iudas. Vel ab euē
tu. ut discipulus quem diligebat ihūs. i. iohānes
Per hunc tropum ipse dn̄s ihūs xpūs aliquando
designatur. a genere ut osanna filio dauid. a loco
ut qui sedes sup cherubin appare. Ab actu. ut pec
caui quid faciam tibi o custos hominuȝ. Fit ergo
antonomasia cuȝ cōmune alicui appropriatur. ut
ꝑ apostolum paulum. ꝑ ꝓpheam dauid. ꝑ uirgi

nem mariam. ꝑ urbem romam intelligamus. vñ ſm hug. antonomaſia ē quando illud nomen qḋ ē cōmune pluribus appropriatur alicui. In doctri nali ſic dr. Antonomaſia ſolet excellentia dici. Si nomen ꝓpꝛium taceas ponens generale. Et dicitur ab anti quod ē contra et noma quod ē nomen et theſis quod eſt poſicō. quaſi contraria uel impro pria poſicō nominis pro nomine. Vel dr ab anti quod ē pre et onoma quod ē nominacō. quaſi ꝑ cellens nominacō. uł ab anti quod ē contra et o noma quod ē nomen et iſi quod eſt equale. qua ſi contra equalitatem nominis.

Epitheton eſt ꝓpoſita dcō ꝓprio nomini. ꝓ do natum. Fit enim epytheton cū adiectiuuz nomen ꝓprio ſupponitur. ut dilcūſ deo et homini bus moyſes. miſerator et miſericors dn̄s. Juſtus loth oppꝛſſus. Fit tribus modis epytheton. ab ani mo ſicut ſapiens plato. A corpe ſicut magnus gi gas. Extrinſecus ſicut diues heres. Et hec que ex terius ſumunť diuiduntur in plures ſpēs. Deſcen dunt enim a loco. ab euentu. ab actu. Grecis plane dicit. Si ꝓprie ꝓpꝛium dicas epytheton hoc eſt. ut albuſ cignus. coruus niger. uox humida. uł qñ ꝓ prietas intelligitur in ſubiecto. ut dn̄do. dauid fi delis. deus iuſtus. fames pallida. ūtus uera. et ita adiectiuū ꝓprie adijcitur ſubſtantiuo. In doctrina li ſic dr. Fit epytheton ſi dicas triſtia bella. Et dici tur ab epy quod eſt ſuꝑ et theton uel theſis qḋ eſt poſitio. quaſi ꝓpria adiectiui ſuppō. Et differt ab antonomaſia. qꝛ antonomaſia ꝓ uice nomīs ponit̃. ut cū dr urbs denotatur roma. Epytheton nunꝙ eſt ſine nomine. uide eciam in ſuo loco.

Sinodoche ē ſignificacō pleni intellcūs capax cū plus minuſue pronūciat. Aut enim totuz a ꝑte oñdit. ut ūbum caro factum ē. et eramuſ in naui vniuerſe anime dxxvj. Hic enim minus di cens plus ſignificat. Aut econtra a toto ꝑtem. ut ꝓpter paſceuem iudeorum quia iuxta erat monu mentū poſuerunt ibi iheſum. et tulerūt dominum meū. et neſcio ubi poſuerunt eū. dn̄m dixit cum ſolum dn̄i corpus quereret. Plus eniz dicenſ minus ſignat. Quod tractans gg̃ in omeł dicit. Notanḋ iuxta hiſtoriam. ꝙ mulier non ait. Tulerunt cor pus dn̄i mei. ſꝫ tulerunt dn̄m meuz. Vſus namqꝫ ſacri eloquij ē. ut aliqñ ex ꝑte totū. aliqñ ūo ex toto ꝑtem ſignificet. ex ꝑte eteniꝫ totū ſignificat. ſicut de iacob filijs ſcꝑtū eſt. quia dn̄dit iacob in egipto in animabuſ lxx. Neqꝫ enim in egipto ſine corpibuſ anime deſcenderunt. ſꝫ ꝑ ſolam animam totus homo ſignificatur. qꝛ ex ꝑte totū exprimi tur. et ſolum dn̄icum corpuſ in monumento iacu erat. et maria non corpus dn̄i. ſꝫ ſublatū dominū querebat. uidelicet ex toto deſignans ꝑtem. Hug̃ uero dicit. ꝙ ſinodoche ē quedam figura cū quod ꝑtis ē attribuitur toti et econūſo. Eſt eciā quidā color rethoricus. et appellatur apud latinoſ intel lectio. et eſt intellectio totius ꝑ ꝑtem uł partis ꝑ totū. uł vniuſ per plura uł pluriū per vnū cogni tio. Et dr ſinodoche a ſin quod ē con et odoce qḋ ē captio uł expectacō. qꝛ per intellectum partiſ ca pitur et expectatur intellcūs totius et econuerſo. Meminiſſe autem debemus ut dicit donatus. cū ſit a parte totū ab inſigniori parte faciendū. De ſi nodoche eciam infra dicam cuz agam de allothe ca in capitulo de ſintheſi.

Onomatopeia ē nomen de ſono factum uł fic tū. ut ſtridor porte coruus acro. et ſimiliter ꝓpeta teſ animaliū. ut rugitus leonis. balatuſ ouis. Tin tinabulū a tintin. Et notandū ꝙ nomen fictum a liquando ē nomen ipſius ſoni. ut tinnitus qui eſt nomen ſonitus auris. aliqñ ē nomen habentium ſonū ut taratantara. Et dr ab onoma quod ē no men et theſis quod ē poſicō et poio quod eſt fin go. q̄i poſicō ficti nominis. et accipitur h̄ nomen large pro qualibꝫ ꝑte orōnis. Et ſcias ꝙ onoma topeia aliqñ ita large ſumitur ꝙ eciam compre hendit ūbi confirmacōnez ſiue tropū qui dicitur rematopeia. ſm hug̃. uide plenius de hoc in ſuo loco infra.

Perifraſiſ ē circūlocutio. que fit dupliciter. aut ornande rei cauſa ſi pulcra eſt prolongando materiam. Vnde uirg̃. Et iam ꝑma nouo ſpargebat lumine terraſ Tytani croceum lin quenſ aurora cubile. quaſi dicat. Jam lucebat aut dieſ ortus erat. Itē paulus ad corinthios. Scimus ꝙ ſi terreſtris domus nrā huius habitacōnis diſ ſoluatur. ꝙ edificacōnem ex deo habemuſ domū non manu factam eternam in celis. Aut cauſa ui tande feditatis. ut placitū coniugis petit infuſus gremio. Itē ad romanos. Femine eoꝝ mutauerūt naturalem uſum in eum uſum qui ē contra natu ram. ſimiliter autem et maſculi in maſculos tur pitudinem opantes ⁊c̃. Jtem iſte ſoluit tributum uentris. Quotiens ergo honeſtam rem honeſtio rem ꝑ circūlocucōnem ūboꝝ facere uolumus peri fraſiſ dr. ut auras uitaleſ carpit. i. viuit. Similiter cū turpem rem ꝑ circūlocucōnem ūboꝝ honeſta mus perifraſis ē. ut patuit. Vñ in doctrinali dicit̃ Perifraſis circūloquiū de iure uocatur. Cum ūbis curas attollere rem tibi gratam. Aut in re turpi ū bis non turpibus uti. Et ut dicit hug̃. Peri quod ē circū componitur cum fraſiſ quod ē locucō. Inḋ ꝑifraſis. i. circūlocucō. cū vna reſ pluribus uerbis ſignat̃ et deſcribitur. Et in rethorica iſte modus loquendi uocatur circuitio. Et ſcias ꝙ perifraſis que fit in orōne differt ab antonomaſia et epyte ton que fiunt in dcōne. Jtem hec oblique ordina tur ad laudem uł uituperium. ille uero directe.

Yperbaton eſt quedam tranſcenſio ūboꝝ ordi nem turbans. cuiuſ v ſunt ſpēs. ſcꝫ hiſterolo gia uel yſteronproceron. anaſtrophe. parentheſis temeſis. ſincreſis. Et dr ab yper quod ē ſuꝑ et ba ton quod ē materia. quaſi tranſcendens loquendi materiam. excuſat pleonaſmon. Vel ſm hug̃. dr ſiue componitur ab yꝑ quod ē ſupra et batin qḋ eſt gradus. et inḋ h̄ yꝑbaton. i. longa et ſuꝑgredi ens conſtrucōnis uł ſentencie tranſcenſio. ſcꝫ cū ūbum aut ſentencia ordine commutatur.

Ysterologia uł yſteronproceron. ē ſentencie cū ūbis ordo mutatus. ut torrere parant flamis et frangere ſaxa. Quod ſic intelligas. yſterologia eſt mutatus ordo ſentencie cum uerbis. ut in pre dcō exemplo. torrere parant ⁊c̃. primo enim ſolet in mola frangi triticum. et poſtea torreri id eſt fla mis coqui. ergo et ſenſus et ūba confundunt̃ Itē virg̃. moriamur et in arma ruamus Item. nutrit et peꝑit Iteꝫ. et uomit et potat Item ꝑs Hic acci piet benedcōnem a dn̄o et miſericordiam a deo ſa lutari ſuo. et cetera. Nam ut dicit Beda. prius do minuſ iuſtificat impium. et ſic benedicendo ornat iuſtum. Dicitur autez iſterologia ab iſter quod ē ultimus et logos quod ē ſermo. quaſi ſermo ulti mus ſcꝫ ꝓpoſterus. Vel dr ab iſteron quod ē poſt

et logos quod ē sermo. Jn̄ dr̄ h̄ isterologia istero
logie .i. ꝓposterus s̄mo. Sed ysteronproceron dici
tur ab isteron quod ē ordo et proceron quod est
ꝓposteratio. quasi ordo ꝓposterus. uel ab yster qd̄
ē ultimus et prothos quod est primum. quasi pro
ultimo primum et pro primo ultimum.

Ysteronproceron est sentencia ordine mutata
scʒ cōuersio recte sentencie. ysteron enim inter
ꝑtatur uidere proceron cōuersio. ut dicit huguicio

Anastrophe est ūborum ¶ uide in isterologia
tantuʒ ordo ꝓposterus. ut italiam contra. pro
contra ytaliam. Quotienscumqʒ sensu integro per
manente uerba tantuʒ mutant̄ anastrophe dicit̄
ut italiam contra. debuit enim dici contra ytaliaʒ.
eo ꝙ prepō semꝑ debet ꝓponi. Similiter et in iob
Quam ob rem ego deprecabor dn̄m. pro ob rem
quam. Vn̄ doctrinale. Dcō si subsit cū sit precedē
digna. Sic anastropha fit sic surgit litora contra.
Et dr̄ ab ana quod ē rectum et strophos quod ē
cōuersio. quasi recti ordinis conuersio. uel ab ana
quod ē re et strophos quod ē missio. quasi retro
missio. quia quod debet ꝓponi retro mittitur. uel
dr̄ ab ana quod ē re et strophos quod ē cōuersio
Jn̄ anastrophe .i. retro cōuersio. uide in suo loco.

Parenthesis ē interposita rōcinacō diūse sentē
cie. ut eneas. Neqʒ eniʒ patriis consistē men
tem. passus amor rapidū ad naues ꝑmittit acha
tem. s̄m donatū. Quotiens sentencia inchoatur ei
qʒ interponitur quelibet rōcinacō parenthesis est.
ut in predcō exemplo. debuit enim dicere. eneas
rapidū achatem ꝑmittit ad naues. et sic demum
subiūgere. Neqʒ enim patrius amor passus ē con
sistere mentē. Jtem ad gal. Cum uidissent ḡciam
que data est michi. qui enim opatus ē petro in a
postolatū opatus ē michi inter gentes. iacobus
cephas et iohannes dexteras dederūt michi. et bar
nabe societatis. Vel parenthesis ē sentencie inter
positio. qua ex medio remota integer sermo ꝑdu
rat. ut dij ceptis nam uos mutastis et illas. aspi
rate meis. Et dr̄ a para quod ē inter et thesis qd̄
est positio. quasi interpositio.

Themesis ē vnius compositi aut simplicis ū
bi sectio. vna dictione ul̄ pluribus interiectis
ut septem subiecta trioni. Hic compositum ūbuʒ
diuiditur et interponitur vna dcō. ut septem sub
iecta trioni. pro eo quod ē septemtrioni. Vn̄ doc
trinale. Dat themesis binas in ꝑtes dcō secta. Est
boree regio septem subiecta trioni. Jtem. Saxo ce
re cōminuit bꝝ. pro cerebꝝ. Et diuidit̄ h̄ simplex
ūbum scʒ cerebꝝ et dcō vna interponitur scʒ com
minuit. Jtem masili portabant iuuenes ad litora
tanas. Hic simplex ūbum diuiditur scilʒ masilita
nas .i. de masilia populus que est urbs gallica. Et
plures dcōnes interponunt̄. scilʒ portabant iuue
nes ad litora. Hec tropi sp̄es ut dicit beda nō fa
cile in scripturis sanctis que ex hebreo uel greco
sermone translate sunt p̄t inueniri. Et ē in hiero
que genuit solimis dauitica proles. Hoc ē in hie
rosolimis. et dr̄ themesis a themeros quod ē diui
sio ul̄ sectio. Diuiditur enim siue secatur vna dcō
ab alia ꝑ ea que interponunt̄. ul̄ dr̄ a teneo es et
h̄ memeris quod ē diuisio. q̄i tenens diuisionem

Sinchresis ē yꝑbaton ex omni ꝑte confusuʒ. ut
tris nothus arreptas in saxa latentia torquet
Saxa uocant ytali medijsqʒ in fluctibus aras. Est
eniʒ ordo. tris si naues arreptas nothus .i. uentus
in saxa torquet. que saxa in medijs fluctibus latē
tia itali uocant aras. s̄m donatū. Jtem. Nos ūtute
lauet qui labem criminis ornat. et ē ordo. ille qui
lauat labem criminis ornat nos ūtute. Et dicitur
a sin quod ē con et cresis quod ē confusio. quasi
confusio. Vel dr̄ a sin quod est con et chaos con
fusio. Jbi eniʒ ordo sentencie ūboꝝqʒ simul cōfun
ditur. Et ꝗꝛ fit in ꝑmutacōne pluriū dcōnum dif
fert ab ysterologia que ē in ꝑmutacōne ordinis
duaꝝ dictionum. et utraqʒ excusat cacephaton

Yperbole est dcō fidem excedens augendi mi
nuendi ue causa. Augendi. ut iste ē niue can
didior. aquilis uelocior. leonibʒ fortior. Minuen
di ue. ut terrebit te sonitus folij uolantis. et deni
grata ē suꝑ carbones facies eoꝝ. Et iste ē tardior
testudine. Vnde doctrinale. Transcensus uiri mani
festus yꝑbole fiet. Et dr̄ ab yper quod ē supra et
bole quod ē sentencia ul̄ fides. quasi suꝑ sentenci
am ul̄ fidem. Et excusat tapinosiʒ. Hic tropus uo
catur a tullio superlatio. Et contrariat̄ huic tro
po litote. de qua infra dicam.

Allegoria ē tropus quo aliud significatur ꝙ
dicitur. ut. Et iam tempus equuʒ fumantia
soluē colla. Virḡ enim cū de hoc diceret. non uere
dicebat soluenda fore colla equoꝝ. ꝫ carmen fini
endum signabat. Jtem in euangelio iohannis iiij
Leuate oculos urōs et uidete regiones ꝗꝛ albe sūt
iam ad messem. Hoc ē intelligite quia populi iā
pati sunt ad credenduʒ. Et uocatur hic tropus a
tullio ꝑmutacō. Et dr̄ ab alleon quod ē alienum
et logos quod ē sermo ul̄ gore quod ē dicere. vn̄
allegoria .i. alieniloquiū. cuʒ aliud sonat et aliud
intelligitur. p̄cipue oppositū. Et ideo allegoria dif
fert a metaphora. ubi licet aliud. non tamen sig
nificatur oppositum. De hoc require infra in quin
ta ꝑte in suo loco. Jtem infra post antismos. hu
ius multe sunt sp̄es Ex quibus eminent vij. scili
cet. yronia. antifrasis. enigma. carientismos. pario
mia. sarcosmos. antismos. ut patebit ꝑ ordinem

Ironia ē tropus ꝑ contrariū qd̄ conat̄ ostē
.i. tropus ostēs id ꝑ contrariū qd̄ conat̄ .i. qd̄
uult. ut in libro regum. Clamate uoce maiori. de
us ē eniʒ baal. et forsitan loquitur ul̄ in diūsorio
ē. aut dormit. aut excitetur. Hanc nisi ḡuitas pro
nunciacōnis innuerit confiteri uidebitur quod ne
gare contendit. s̄m donatū. Huḡ uero dicit. Ironi
a ē sentencia pronūciacōni contrariū hn̄s intellec
tū. scʒ sic laudans ut uitupare intelligatur. Et dr̄
ab yron quod est contrariū et onoma nomen. ꝗꝛ
facit contrariam pronūciacōnem intellcū. Vel dr̄
ab yron quod ē eleuacō. Debet enim fieri cū qua
dam eleuacōne uocis. Vn̄ a tullio uocatur excla
matio. Et s̄m quosdam q̄n̄cumqʒ hijsdem uerbis
aliquid et negare possumus et confirmare yronia
dici p̄t. Et differt ab antifrasi. ut in antifrasi dicā

Antifrasis ē vnius ūbi yronia ut bellum hoc
ē minime bonū. Lucus ꝗꝛ non luceat. Parce
ꝗꝛ minime ꝑcant. manes q̄i mites cū sint terribi
les. De istis grecismus dicit. Lucus et officiū bellū
libitina qʒ parce. Jsta ꝑ antifrasiʒ dicunt̄ nomina
monsqʒ. Beda dicit ꝙ h̄ antifrasis ē. amice ad qd̄
uenisti. Secundū huḡ antifrasis ē sermo econtra
rio intelligendus. Et dr̄ ab anti quod ē contra et
frasis quod ē locucō. ut lucus ꝗꝛ luce caret. et dif
fert ab yronia. ꝗꝛ yronia ꝓnūciacōne sola indicat
quod uult intelligi. ut cuʒ dr̄ homini male agen

ti.quod bonū est facis. Sed antifrasis nō uoce ꝓ
nūciantis signat contrarium ꝭ tantum ūbis suis.
quoꝝ origo contraria est. Doctrinale dicit. Antifra
sis sermo signans contraria dicto.

Enigma ē obscura sentencia ꝑ occultam simili
tudinem reꝝ. ut. mater me genuit eadē mox
gignitur ex me. Consignat aquam in glaciem con
crescere et eādem rursus effluē. Vñ doctrinale. Pa
trem progenies occidit matris in aluo. Matʼ me
genuit eadem mox gignitur ex me. Quaꝫ mater
genuit generauit filia matrem. Item de comeden
te exiuit cibus et de forti dulcedo. Signat ex ore
leonis fauū mellis extractum. uľ penne columbe
deargentate et posteriora dorsi eius in spē auri. cū
significet eloquia scripture spūalis diuino lumine
plena. Sensum uero eius interiorem maiore celes
tis sapientie grā refulgentē. uľ certe uitam sancte
ecclesie pñtem. ūtutū pennis gaudentem. futuraꝫ
autem que in celis ē. eterna cuꝫ dño claritate fru
ituram. Et dr̄ ab e quod ē extra et nigmos quod
ē liquidū. quasi extra liquidū. i. extra intelligibi
litatem. Vel dr̄ ab en quod ē in et nigma quod ē
ymago. Iñ enigma. i. sentencia in ymagine. ꝭ est
in obscuritate posita. ¶ Et differt ꝭm ysid ab al
legoria. q2 allegoria subʼ re alia aliud signat. et sic
ē gemina. Enigma uero tantū sensuꝫ habet obscu
rum ꝑ quasdam ymagines obumbratū. Pap ūo
dicit. Enigma questio obscura que difficile intelli
gitur nisi aperiatur. uide eciam in suo loco.

Carientismos ē tropus quo dura dcū ḡtius si
que mitius proferunᵗ. ut cū interrogantibus
nobis an aliquis nos quesierit rñdetur bona for
tuna. ex quo datur intelligi neminem nos quesis
se. Item. Nōne pro rachel seruiui tibi quare impo
suisti michi liam. vno enim leuissimo impōnis ū
bo iniuriam quā patiebatur ḡuissimam tempan
tius loquens significauit. Item de filio sacerdotis
dr̄. iste est de genere aaron uľ cōsobrinus fratris de
rici. Et dr̄ a caris quod est grā et mos moris. q̄si
grōsus mos. uel dr̄ ab antos quod ē flos et mos
. i. ūtus. Iñ antismos. i. tropus floride et urbane ūtutis

Paroemia ē accōmodatū rebus tem ꝑibusq3 proūbium. rebus ut aduˢsus stimulū
calcitra. i. supbis resiste. tempibus ut lupus ē in
fabula. i. tace. fertur q2 homo si a lupo pus uide
atur amittit loquelam. vñ lupus ē in fabula dici
tur qñ aliquis in media locucōne tacet. Et ut di
cunt aliqui naturales. Lupus ē animal uenenosuꝫ
et inficit aerem. aer uero infectus ueniens ad ho
minem ipsius arterias ingreditur. vnd loquelam
aufert. Sed si homo pus uidet lupuꝫ naturaliter
confortatur. et ideo non inficitur. Item ꝭ bedam
canis reūsus ad suū uomitū et sus lota in uoluta
bro luti. Et vñ saul inter ꝓphetas. quoꝝ vno cū
quemlibꝫ post actam penitentiam ad uicia relabi
Altero uero tūc utimur cū indoctum quemq3 offi
cium docendi assumē. uľ aliud quid artis quod ñ
didicit sibimet usurpare uiderimus. ꝭ tropus adeo
late patet ut liber salomonis queꝫ nos ꝭm hebre
os ꝑabolas dicimus. apud grecos ex eo nomē ac
cepit paroemiaꝝ. i. proūbioꝝ. Et ꝭ hug para cō
ponitur cū emū quod ē modulacō et dr̄ ꝭ paro
emia. i. rebus uľ tempibus accōmodatum proū
biū. Verbi grā. Voluit aliquis nocere alicui. et le
sus ē ab eo. pt dici. aduˢsus stimulū calces uľ cal
citras. uel pt dici aduˢsus stimulū calces dū signa
tur aduˢsis resistendū. Similiter quotiens utimur
proūbio in tempe cōmodo et apto paroemia est
Verbi grā. Loquebaris de aliquo talia qualia sibi
displicerent si audiret. et ille ueniens subito. dicis
lupus ē in fabula. uľ dr̄ paroemia a para. i. iuxta
et omem quod est deductio uľ modulacō. quasi
iuxta modulacōnem. quia tacet dum narrat.

Sarcosmos est plena odio atq3 hostilis irrisio
auxiliante mō dicendi significata. ut alios sal
uos fecit seipsum saluū facere non pt. si rex israel
ē descendat nūc de cruce et credimus ei. Item omnes
quos ꝑcussisti gladio mortui sunt. cū hoc dicitur
alicui qui neminem gladio ꝑcussit. Huic contrari
atur antismos. Et dr̄ sarcosmos a sarcos quod est
caro et ymos quod ē diuisio. quasi carnalis diui
sio. i. hostilis. uľ a sarcon quod ē corrosio et mos
moris. quasi mos corrosiuus. uľ dr̄ a sarcos qđ est
caro et mos moris. q̄i carneus mos. i. mala et ama
ra irrisio que pungit usq3 ad carnem.

Astismos ē tropus multiplex nūoseq3 ūtutis
Nam antismos putatur esse dictum qđ sim
plicitate caret rustica. et faceta satis urbanitate ex
politum ē. ut qui bauiū nō odit amet tua carmi
na meui. Atq3 idem iūgat uulpes et mulgeat hir
cos. Quod exponens ysid dicit. Qui bauium non
odit. pro pena ei contingat ut diligat meuiū. Fue
runt autem meuius et bauius poete pessimi et e
muli ūgilij. Qui ergo hos diligit. dicit ūgilius in
buc. sugillando faciat que contra naturam sunt. i.
iungat uulpes ad aratꝝ et mulgeat hircos. Item
antismos ē cuꝫ dr̄. mulier omni sagitte aperiet fa
retram. quasi omni ūge uirili aperiet uuluam. Itē
fili mulieris ultro uiꝝ rapientis. i. fili mētricis dix
it saul ionathe. Item aplūs. utinam abscindantur
qui nos conturbant. Et dr̄ antismos ab antos qđ
ē flos et mos moris. i. flos ūtutis uľ sentencia. iñ
antismos. i. tropus floride et urbane ūtutis uľ sen
tencie. Et est antismos contraria figura de sarcos
mos. scꝫ urbanitas siue iracundia. ut qui bauium
non odit ꝛc̄. Vt dicit hug. Et ꝭm pap dicitᵘʳ astis
mos. et eciam hug in vno loco dicit astismos si
militer. ita q2 s ē secunda lrā. et multi hoc dicūt.
Astismos ꝭm quosdam debꝫ dici. ita q2 s ē secun
da lrā. et est idem quod antismos. uide supra im
mediate in antismos.

Nota hic q2 sicut dicit beda. allegoria aliquā
do factis. aliquando ūbis tantūmodo fit. Ali
qñ factis simul et ūbis. factis sicut dr̄ ad galʼ. qm̄
abraam duos filios habuit vnū de ancilla et vnū
de libera. que sunt duo testamenta. Verbis auteꝫ
solummō ut egredietᵘʳ ūga de radice iesse et flos
de radice eius ascendet. quo significatur de stirpe
dauid ꝑ mariam ūginem dñm saluatorem fuisse
nascituꝝ. Aliqñ factis simul et ūbis vna eademq3
res allegorice significatur. factis quidem. et uendi
derunt ioseph in egiptū ysmaelitis xxx argenteis
Verbis uero ut appenderunt mercedem meam xxx
argenteis. Item factis. ut erat dauid rufus et pul
cer aspcū. et vnxit eū samuel in medio frm̄ suoꝝ
ūbis. ut dilcūs meus candidus. et rubicūdus elcūs
ex milibus. quod utꝝq3 signat mistice mediatorē
dei et hominū decoꝝ quidem sapientia et uirtute.
ꝭ fuisse sanguinis effusione roseuꝫ. eundemq3 vnc
tum a deo patre et oleo leticie p̄ consortibus suis.
Item allegoria ūbi sine opibus aliqñ historicam
rem. aliqñ tipicam. aliqñ tropologicam. i. mora

lez rem. alñ anagogen h̄ ē sensum ad supiora du
centem figurate denūciat. p historiam namq̧ his
toria figuratur cum scūra pmoꝝ vj siue vij dieꝝ
totidem seculi huius compatur etatibus. p ūbuꝫ
historia duꝫ h̄ quod dicit Jacob patriarcha catu
lus leonis iuda ad p̄dam ascendisti fili mi ꝛc̄. De
regno ac victorijs dauid aliquid intelligit̄ p ūbū
spūalis de xp̄o siue ecclesia sensus elicitur cū ideꝫ
sermo patriarche de dn̄ica passione et resurrectio
ne fideliter accipitur. Allegoria facti tropologicaꝫ
h̄ est moralē pfcōnem designat. ut tunica talaris
et polimita quā iacob patriarcha filio suo ioseph
fecit. variarum ūtutum graciam quam deus pater
usq̧ ad terminuꝫ vite nostre indui et p̄cipit et do
nat insinuat. Allegoria ūbi eandem moꝝ pfectio
neꝫ designat. ut sint lumbi uestri p̄cincti et lucne
ardentes in manibꝫ uestris. Allegoria facti anago
gicū. hoc ē ad supiorē ducentem sensum expmit
ut septimus ab adam enoch translatus de mūdo
sabbatū future btitudinis. que btitudo post opa
bona seculi huius. quod sex etatibus pagitur elec
tis in fine pfruatur. figurate designat. Allegoria uer
bi eadem uite celestis gaudia demonstrat. ut ubi
cumq̧ fuerit corpus illic congregabuntur. et aq̄
le. quia ubi mediator dei et hominū est corpe ibi
nimiꝝ et nūc subleuate ad celos anime et celebra
ta gloria resurreccōnis. colligunt̄ corpora sanctoꝝ
Nōnunq̧ autem in vna eademq̧ re ul' uerbo his
toria simł et misticus de xp̄o ul' de ecclesia sensus
et tropologia et anagoge figuraliter intimat̄. ut
templū domini iuxta historiam. domus quā fecit
salomon. Juxta allegoriā corpus dn̄icum. de quo
ait. soluite templū hoc et in tribus diebus excita
bo illud. siue ecclesia eius. cui dr̄. templū eniꝫ dei
sanctum ē. quod estis uos. Per tropologiam qui
libet fidelis. quibus dr̄. an nescitis q' corpa uestra
templū sunt spūs sancti qui in uobis est. Per ana
gogen supne gaudia mansionis. cui suspirabat q̄
ait. beati qui habitant in domo tua dn̄e in secula
seculoꝝ laudabunt te. Simili mō quod dr̄. Lauda
hierusalem dn̄m. lauda deū tuū sion. Quoniā cō
fortauit seras portarū tuaꝝ. benedixit filijs tuis
in te. de quibus terrene hierusalem. de ecclesia xp̄i
de anima quoq̧ elcā. de patria celesti. iuxta histo
riam. iuxta allegoriam. iuxta tropologiam. iuxta
anagogem. recte accipi p̄t. Juxta allegoriā de ec
clesia xp̄i diximus sequentes exemplū ĝĝ qui in
moral' ea que de xp̄o siue ecclesia p figuram dcā
siue facta interp̄tantur. allegoriā pprie nūcupare ¶ Solet

Omoensis ē minus note rei p similitu
dinem eius que magis ē nota demonstracō
Et interp̄tatur similitudo. Alij dicūt omozensis q̄i
rei vnius noticia. Et dr̄ ab omos quod ē vnū et
ensis quod est noticia. ¶ Huius tres sunt species
ycon. pabola. padigma. i. ymago. compacō exem
plū. Et sciaſ q' quotiens pro rei note similitudine
intelligimus rem quā minus notam hēmus omo
ensis ē. fit autem sicut pompeius testatur aut a
rebus ignotis aut a rebus incongruis. aut a rebus
impibus. et hee sunt tres spēs q̄s annectit donatus

Omozensis interp̄tatur similitudo p quaꝫ vni
us rei p similitudinem que magis ē nota pā
ditur demonstratio sm̄ huguicionem. et ē ideꝫ qd̄
omoensis. de qua immediate supra dictum est.

Ycon ē psonaꝝ intra se ul' coꝝ que psonis ac
cidunt compatio. ut uidimus glām eius glori
am q̄i vnigeniti a patre. Iteꝫ neq̧ nubent neq̧ nu
bentur neq̧ ducent uxores neq̧ enim ultra mori
poterunt. equales enim angelis sunt. ut dic̄ beda
Hug̃ uo dicit. ycon yconis feminini generis. et h̄
yconia nie. et h̄ ycona ne. i. ymago ul' signū. et ē
ycon psonaꝝ inter se ul' coꝝ que psonis accidunt
compatio. scꝫ cū figuram rei ex simili genē cona
mur exprimē. et dr̄ ab ycos qd̄ ē ymago ul' signū

Parabola ē reꝝ genē dissimiliū compatio. ut
Simile ē regnū celoꝝ grano sinapis. Item si
cut moyses exaltauit serpentem in deserto ita ex
altari oportet filiū hominis. Item exijt seminare
qui seminat semen suuꝫ. Et ut dicit hug̃. Para. i.
iuxta componit̄ cū bole quod ē sentencia. inde h̄
pabola. i. similitudo siue comparatio ex dissimili
bus rebus. sicut ē cū lucanus comparat cesareꝫ le
oni non ex suo ꝫ ex alio genē similitudinem faci
ens. Et dr̄ parabola q̄i iuxta snām. non eniꝫ ipsa
ē sentencia q̄ sonat ꝫ iuxta sentenciaꝫ. vn̄ paboli
cus ca cū. i. similitudinarius. uide eā in suo loco

Paradigma est propō siue enarracō exempli
hortantis aut deterrentis. Hortantis ut helias
homo erat similis nobis passibilis. et orōne ora
uit ut non plueret sup terram. et non pluit. Item
in euangelio. Respicite uolatilia celi quoniā non
serunt neq̧ metunt neq̧ congregant in horrea et
pater uester celestis pascit ea. ¶ Deterrentis ut in
illa hora qui fuerit in tecto et uasa eius in domo
non dn̄dat tollere ea. et qui in agro similiter nō
redeat retro. memores estote uxoris loth sm̄ bedaꝫ
Et ut dicit hug̃. paradigma componit̄ a para id
est iuxta et digma id ē dignitas ul' nomen. decus
laus. gloria. et dr̄ hoc padigma atis. i. proposito
exempli ul' exemplū dicti ul' facti alicuius ex simi
li ul' dissimili genere. cōueniens ei quam proponi
mus rei. ut tā fortiter pijt apd̄ ipone scipio q' uti
cecato. uel padigma sm̄ alios dr̄ a pa quod est iux
ta et digma sentencia. quasi iuxta sentenciam rei
dn̄sio. et sic differt ab allegoria. Et quia omoen
sis et eciam padigma dr̄ similitudo quedam. ideo
dicit isid̄ tractans de padigmate. q' similitudo fit
tribus modis. qn̄q̧ a pari ad pareꝫ. qn̄q̧ a maio
re ad minus qn̄ꝫ econuso a minori ad maius. Hec
de scemate et tropis a donato positis dcā sufficiāt
Nūc de coloribus rethoricis et de quibusdam figu
ris que non ponunt̄ a donato ul' p̄sciano sunt ta
men in honore in theologia. et pn̄t reduci ad sce
mata ul' tropos. mixtim uideamus. Colores enim
liciti sunt sermones. et multi colores conueniūt cū
figuris locutionis. De coloribus rethoricis. xvj.

Colores autē rethorici et figure p̄dcē de
quibus h̄ intendimus. sunt xli. adiunc
tū. agnominatio. antimetabola. antipo
fora. antiteca. antiteton. antropospatos
aposiopesis. apostrophe. articulus. braciologia. ca
tapoſis. climax. complexio. concordia. condupli
catio. coniūctio contencō. contrarium. conuſio. cor
reccō. diaforosis. diasirtos. diffinicō. dubitacō. eba
sis. emphasis. endiadis. eprdiocesis. eprlogus. epi
mone. Ethiopeya in suo loco ē. eubasis. euphoni
a. euphemismos. exalage. exclamatio. fantasia. ĝ
datio. ypalage. ypophora. lepos. litote. occupatio.
oloepomenon. omopasia. omophosis. pisancia. p̄
scisio. profonesis. prosopopeya. protheseos paralan
ge. ratiocinacō. repeticō. sentencia. sinethesis. sino
topeia. subiectio. toucō. transicō. tropologia.

Adiunctum ul' adiunccō est qn̄ res compbhen
ditur et non interponitur ūbum. ſ; pus aut
in fine locatur. ut extinguit ſpē̄m ſiue morbus ſi
ue ſenectus. Itē̄ morbo ul' ſenio forme decus eua
Agnominacō fit qn̄ dccōnes plures ¶ cuatur.
iungunt̄ in pn̄apio aut in fine ſillabe. ſenſu
tamen diſſimiles. ut Curia curaꝝ genitrix nutrixq;
maloꝝ. Inuictis uictos inhoneſtis equat honeſtos
Hic color cōuenit cū quadam ſpē̄ ſcematis. q̄ dr̄
Antimetabola ē̄ mutacō ſermo ¶ panomaſia
nis cū ſentencia. ut non viuas ut edas ſed e
das ut viuē̄ poſſis. Vnde doctrinale. Cum uerbis
ūtit antimetabola ſenſum. Non viuas ut edas ſ; e
das ut viuē̄ poſſis. Et dr̄ ab anti quod eſt contra
et meta quod ē̄ trans et bole qd̄ eſt ſentencia. qua
ſi tranſlata cū contrarietate ūboꝝ ſentencia. Et re
ducitur ad tropū̄ qui dr̄ metaphora. Vel ut dicit
hug̃. antimetabola eſt conūſio ūboꝝ que ordine
mutato contrariū̄ efficit ſenſu;. ut. n̄ ut edā̄ uiuo
ſ; ut viuam edo. Et declinatur h̄ antimetabola le
ul' hoc antimetabole antimetaboles.
Antipofora que a grecismo ponitur ſub ſcema
te ē̄ rn̄ſio tacite obieccōni facta. ut nil michi
reſcribas attamen ipſe ueni. Et dr̄ ab anti quod ē̄
cōtra et foros quod ē̄ fero. i. dico. inde antipofora
. i. dcō contra id quod poſſet obijci. Vn̄ doctrina
le. Rn̄dens ad ea que ſunt tibi obijciēnda. das an
tipoforam cū non tibi obijciatur. Vel dr̄ ab anti
et foros quod ē̄ ferre. q̄ꝛ contra ferre obieccōni rn̄
Antitheca ē̄ quedā̄ figura. de qua ſu ¶ ſionem
pra dixi in c de ſcemate quaſi in fine.
Antitheton ē̄ quedam figura de qua ſupra dic
tum eſt in c de ſcemate quaſi in fine.
Antropoſpatos ē̄ humana paſſio qn̄ quod eſt
hominis attribuitur deo. ut deus naſcit̄. gau
det. Vn̄ ps̄. Dn̄e ne in furore tuo arguas me. ne
q; in ira tua corripias me. Et dr̄ ab antropos qd̄
ē̄ homo et paſſis ul' patos quod ē̄ paſſio. q̄ꝛ hu
mana paſſio. Et ponitur a doctrinali int̄ colores
ubi ſic dicit. Si que ſunt hominis aſſignantur de
itati. Antropoſpatos eſt ſic ſepe dei legis iram. Dr̄
eciam antropoſpatos quando econuerſo quod ē̄
dei attribuitur homini. ut fulminare. tonare.
Apoſiopaſis ē̄ ualidus defectus orōnis. Vnde
ps̄ in minori ponit exemplum terencij in eu
nuco. Ego ne illam que illū̄ que me que non. de
eſt vniuſcuiuſq; conſtruccō plene orōnis. Ego ne illā̄
dign̄ aduentu meo. que illu; p̄poſuit michi. q̄ me
ſpreuit. que me n̄ ſuſcepit heri. Et dr̄ ab apo qd̄
ē̄ defectus et uſios quod ē̄ equale ſiue ſubſtantia et
paſſis quod eſt paſſio. quaſi equalis defectus. ul'
ſubſtantial' paſſio. uel a poio pois quod ē̄ fingē̄
quaſi fictio equal' defectus. Vel ꝑ pap. Apoſiope
ſis ē̄ id quod dicturi uidebamur ſilencio intercipi
mus. ut. Quos ergo ſ; motos p̄ſtat componē̄ fluc
tus. ſuſpenſa locucō. Et ut dixit alexander. dr̄n̄t e
thiopeſis et apoſiopeſis. q̄ꝛ in ethiopeſi certū̄ eſt
quid ſubintelligi queat. ut h̄. ſecum. deeſt eni; lo
quebatur. Sed in apoſiopeſi multis modis p̄t fie
ri. ut ſi introibunt in requiem meā̄. ſuppleri p̄t mi
rū̄ erit. ul' non credatur michi. uel aliquid huius
modi. et fiunt huiuſmodi defectus et in penis et in
p̄mijs in theologia. ad notandū̄ q; et pene repro
boꝝ et p̄mia bonoꝝ ſunt inenarrabilia. Iſa. Secre
tū̄ meū̄ michi. ſecretū̄ meu; michi. ue michi
Apoſtrophe ē̄ conūſio locucōnis ad aliquem
per ſecundā̄ pſonam. ut domini ē̄ ſalus. et ſup po
pulu; tuū̄ benedcō tua. Et dr̄ ab apos quod ē̄ re
tro ul' aliud et tropos quod ē̄ conūſio. quaſi con
ūſio ad aliud. Vel ꝑm hug̃. ſtropos componitur
cū apo quod ē̄ re ul' de et dr̄ h̄ apoſtrophe phe;
et conūſa e in a dr̄ h̄ apoſtropha. i. directio ul' cō
ūſio ꝑmonis ad aliquem. et ꝓprie ad aliquem ab
ſentem q̄ꝛ pn̄tem. vn̄ apoſtropho as. dirigere uel
conūtere ꝑmonem. Et conuenit cū tropologia. de
Articulus eſt ūboꝝ diſpō ¶ qua infra dicetur
ſine coniūccōne. ut Solus. inermis. inops. in
glorius vnde rediſti. ul' qn̄ clauſule ſine ceſſacōne
abſq; interuallo diſtinguunt̄. et iſte ē̄ color quaſi
idem cū ſcemate quod dr̄ aſintheton ul' dialiton
Braciologia ponitur a grec̄ ſub ſcemate. et fit
cu; plura ſub paucis ūbis comphendunt̄. vt
Vrit amor paridem. nuptam rapit. armat acdem
Vltro pugnatur. fit machina. troia cremat̄. et dr̄
a bracos quod ē̄ breue et logos quod ē̄ ſermo. q̄ꝛ
ſermo bꝛ̄uis. Vel braciologia ꝑ hug̃ idem ē̄ quod
bꝛ̄uiloquia. i. bꝛ̄uis dcō. ut uenimus uidimus placu
Patatipoſis que po ¶ it. exemplum ē̄ papie
nitur a grec̄ ſub ſcemate. fit qn̄ aliquis iux
ta ſui formam deſcribitur. ul' figurā̄ ſub nomine
patris ul' matris ul' alterius rei. ut caluus. criſpus
uentroſus. ſophronicus featoncus. ſocratē̄ ſcribunt
hec omnia ſolu;. et dr̄ a cata. i. iuxta et tipus qd̄
ē̄ figura ul' forma. q̄ꝛ alicuius deſcripcō iuxta ſui
Climax que ponitur a ¶ formā̄ ul' figuram
grec̄ ſub ſcemate. fit qn̄ de vno ūbo in ūbis
fit gradacō. ut. Mars uidet hanc. uiſam q; cupit.
~~poniturq;~~ cupita. Vel ut dicit pap. Climax g̃da
cō cū a quo ſupior ſenſus terminatur inferior ſen
ſus incipit. ut ē̄ illud. Ex innocentia naſcitur dig
nitas. ex dignitate honor. ex honore impiū̄. hāc
figuram nonnulli cathenā̄ uocant. quod ſcema ē̄.
Et conuenit hec figura cū illo colore qui dicitur
gradacio Et dicitur a clinia quod eſt gradacio
Complexio fit ex eo q; eadem dcō in pn̄cipi
is pluriū̄ clauſulaꝝ repetitur et altera ēca fi
nem eandem ut benedicite angeli dn̄i dn̄o. bn̄dici
te celi dn̄o. Item quis teſtamentū̄ uetus tr̄nſtulit
hieronimus. Quis triū̄ linguaꝝ pitus fuit. hieroni
mus. Quis hereſes deſtruxit. hieronimus. et dr̄ a
complector teris. q̄ꝛ complectitur conūſione; et re
peticōnem. que ſunt duo per ſe colores
Concordia eſt qn̄ fines medietatū̄ ūſuum con
ueniunt et concordant. ut patet in ūſibus le
oninis. Fac tibi fortunam feſtines tangere lunam
Et contra fatum faciet te luna beatum.
Conduplicatio ē̄ geminacō dcōnis ul' dcōnū̄
ul' orōnis ad laudem ul' uituperium alicuius
Et non ꝑuat locū̄. q̄ꝛ fit in pn̄apio ul' medio ul' fi
ne. ut tu ne patre; gladio crudelis nate necaſti. tu
ne patrem nūquid mors patris mors tua nūquid
Et conuenit cum quodam ſcemate quod dicitur
anadiploſis. et eciam cum epanalenſi.
Coniūctio ul' coniūctu; ē̄ cū due clauſule clau
dunt̄ ſub vno ūbo poſito in medio. ut aut e
tas forme decus atterit. aut ualitudo. i. infirmitas
et conuenit cum zeumate tali figura.
Contencō fit qn̄ contrarijs rebus oratio conſi
citur. ut In luctu rides inter conuiuia luges
Vrbem rure cupis laudas bona ruris in urbe. ma
ne peto lectū̄ dimitto ueſpere tectum.
Contrariū̄ fit ex quo animus ex diūſis rebus

potiturq;

conficitur.ut qui sibi non pcit quo michi ul' tibi
parcet. Qui sua diuulgat pbra credis qꝫ tua celet
An metues equ quez sanu despiciebas. An soli ce
des que cum socio supasti. quasi dicat non. Et co
uenit cu quoda scemate quod dicitur antitheton

COnusio est qn eadem dco in fine clausularu
repetitur. ut. Qui uiciuz spernis te spernis fri
COrreccio fit qn tollitur quod uola spernis
prius dictum e. et quod magis ydoneu uidet
apponitur. ut. Sum nimis oblitus decoris qn ymo
decoris. Ex quo dicor amans ymo uacius amens
Et conuenit h color cu figura q epidiocesis dr. de
qua infra dicam

DIaforosis e dubitaco. ut
eloquar an sileam. Et dr a dya qd e duo et
foros qd e locuco. in dyaforos. i. duplex locutio

DIasirtos e figura locucois in theologia fami
liaris. qn aliqua uox ul dco ad duo trahit.
ut nequando rapiat ut leo animam meam. scilicz
ille qui est ut leo ul leo non rapiat.

DIffinico est huis demonstraco rei p oronem
pfectam. pprias rei amplectens pprietates. ut
Prodigus e animi uicio retinenda profundens. lar
gus qui sumptu facit ex racone libenter. Parcus
qui retinet quicquid depostulat usus. Qui retinet
cupide quod res deposcit auarus. Prodigus ut lar
go sic distat pcus auaro.

DVbitaco fit cu aliquis ondit dubium se esse
et ignorat quid sit potius eligendu. ut. Tu q
es ignoro. quo te quoqꝫ nomine dicam. Nescio si
dicam spurtissime non erit equu. Si scelus appelle
nimis e deformior ausus. Nequior ignoro. nuc h

EBasis e euagaco p
ter materiam. Et dr ab e quod e extra et ba
sis quod e fundamentu. quasi extra materia que
e fundamentu cu sm materiam inquirendi sunt
smones. vn doctrinale. Extra materia describens
uana uagatur Autor et hanc plures ebasim dix
ere figuram. Quidam dnt eubasis p eu. Et est eu
basis bona digressio sicut sepe autores faciut qn
relca materia digressione faciunt. Et dr ab eu qd
e bonu et basis quod e uado siue gradior. In eu
basis. i. bona digressio.
michi nuc placet illud

EMphasis que ponitur a grec sub tropo. est
expssio loquendi. Et fit cu uolentes expme
aliquod accns utimur nomine substantiuo p ad
iectiuo significante illud accns. ad maiorem exps
sionem. ut si ponatur scelus pro scelerato. uirtus
pro utuoso. Tobias. Nubere ututi utus letatur. et
dr ab en quod e in et phasis locuco ul expssio qi
expssa locuco. s quosdam. Hug uero dic. empha
sis. i. expssio. scz quedam figura loquendi. scz cuz
uolumus abundantiam et expssione alicuius ac
cidentis in aliquo notare. solemus illud appellare
nomine accntis. ut danus e ipsum scelus. Vn em
phaticus ca cu. et hinc emphatice aduibiu. ut em
phatice loquitur iste. i. expsse scilz tali figura. Et
emphatico cas. i. emphatice loqui. Et nota qꝫ em
phaticus qnqꝫ dr audax et increpator. qꝫ talium
est expsse loqui

ENdyadis que ponitur a
grec sub scemate e cu duo adiugunt substan
tiua et alteru resoluitur in adiectiuu. ut arma uiru
qꝫ cano. i. armatu uiru. vnde grec. Endiadis fiet re
soluto in mobile fixo. Et sm doctrinale fit eciam
econuso. ut armatum uiru. i. arma et uiru. et ita e
duplex endyadis. disiuncta et coniucta. Et dr ab
en quod e in et dya quod e duo et dis que est in
separabilis ppo et nota resolucois. qi duoru in vnu
resoluco. Pap uero dicit. Endyadis e figura cum
duo diusa nomina in vna conuenientiam coniun
gunt. ut in partem et pdam p in ptem prede

EPydyocesis que ponitur a grec sub scemate.
fit cu supdictuz in meliorem ptem corrigit.
ut iste est certus amans ymo certior ymo certissi
mus. Et dr ab epy quod e sup et dian quod e cla
rum. et cesis quod e cesura. et dr correcco in retho

EPylogus similiter ponit a grec sub scemate
et e supradcoru replicaco. Et dr ab epy quod
est sup et logos quod e smo. qi de supioribus ser
mo. et e idem qd reuoluco. Secudum uo hug. ab
epy et logos dr h epylogus gi. i. suplocuco alicu
ius rei. ul huis recapitulaco predcoru. et pprie in
fine causaru. in medio iudicij. ul extrema ps libri
Et inde h epilogiu idem. et epilogo as. i. epylogu
facere. huiter predca recapitulare. et e actiuum.

EPymone e tropus in theologia qn dco repe
titur ad maiorem certitudine. ul desiderij ex
pssionem. ut amen amen dico uobis. et reducitur
ad empyrensim. Et dr ab epy quod e sup et mo
nos vnu. qi vnius dcois sup posite repetico. vn
grec. Epymone fit si uox sit crebro repetita. Alij
dnt qꝫ epymone fit qn dco non tota repetitur. s
pncipiu et finis uariatur. Et hoc ondit exemplu
doctrinal. ut expectans expectaui dnm. canens ca
nebat. laudans laudabo. et dr ab epy qd e supra
et monon quod e repetere. qi superioris repetitio

EVbas e bona digressio. de h sup dixi in ebasi

EVfonia e pulcra locuco. ut meridies pro me
didies. Et sm quosdam fit dupliciter. ul qn
lra transponitur. ut nobis cu pro cu nobis. ul scri
bitur et non profertur. ut circueo. circuamicta. pp
ter malam consonoritatem. Et dr ab eu quod est
bonu et fonos quod e sonus. vn eufonicus ca cu
. i. bn sonans. Et excusat cacephaton. s doctrinale
Cum recites que turpe sonant eufonia habetur.

EVphemismos e bona ubi pro ubo mutaco
ut exultabit lingua mea iusticia tuam. i. ex
ultando pronuciabit. et dr ab eu quod e bonu et
phemismon quod e mutaco. quasi bona mutaco
De h sic dicit doctrinale. Euphemismos erit p u
bo pone ubu. exultat dni uoce mea lingua supni

EXalage e mutaco qn pro nuo plurali singula
ris ponitur sm pap. De hoc eciam infra di
cam qn determinabo de allotheca in c de sinthesi
in fine. Et dr ab ex quod e extra et aleon quod
e alienu et logos qd e sermo. qi extraneus et alie
nus sermo

EXclamaco est cu frequenter cla
matur. Vt. O quantis o quibus. o qualibet
es uiduata. et couenit cu pfonesi. de q dica infra

FAntasia sm grec sub tropo. interptatur ficta
locuco. cu quod e animati attribuitur inani
mato. ut seges loquitur. Et conuenit cuz somoto
peia. uide eciam in suo loco.

GRadaco fit cu de pcedenti uoce subseques for
matur quasi p gradum uocu. ut. quid leuius
flama fulmen quid fulmine uentus. Quid uento
mulier quid muliere nichil. Et gre dicit. Hic qua
cuqꝫ uidet cupit et quamcuqꝫ cupiuit. Alliciat allec
tam uiciat prodit uiciatam. et couenit h color cu
figura que dr climax. Couenit eciam cu tropo q
dicitur metalensis.

IPalage continetur sub scemate. Vnde de ea
dixi in c de scemate in fine.

Ypofora est obieccio quã pt fieri ab adũsario et dr ab ipos qd ẽ sub et foros qd ẽ fero .i. dico. inde ypofora .i. subdicio siũ subieccio ab ad uersario facta

Lepos interpretat̃ urbanitas ¶ Et fit qñ unius ul' ad unũ fit locucõ plurali ter. ut nostis bone presul. vnde doctrinale Dicitur esse lepos sermo directus ad vnum Vtens plura liter uelut hic nostis bone presul

Litote tes. ul' litota te. ut ait grec̃ sub scemate interpretat̃ minus dicens et plus significans ut non nouus ymo uetus Iste non ẽ insipiens ß sapiens genus et spẽs non uident̃ simpliciter dici ymo multipliciter Et munera non spernas pro li benter suscipias. ul' econũso cum plus dicit et mi nus signat. ut dicit pap. Et ut ait doctrinale. Fiet sub ea firmando negacõ bina. Et sic ꝭm eũ litote fit cũ due negacões faciũt vnã affirmacõm. ut se deo nec non et scribo. Et dr a litos quod ẽ disso lucõ. qꝛ due ptes resoluũtur in vnã. Et ẽ contria litote cuidam tropo qui dicitur yperbole.

Occupacõ fit qñ dicimus nos pterire aut nesci re aut nolle dicere h̾ que maxime dicimus. hoc mõ. Quid referã quantis tua sit maculata iu uentus. flagicijs. Et grec̃ ait. Occupat h̾ color cũ quid transire parat nec transit. Preteteo cedes p iuria. furta. rapinas. Tedia forte darem si ubis is ta referrem

Oliopomenon ẽ sub paucis ũbis ¶ multoꝝ comphensio. ut h̾. urit amor pidem ul' h̾. Mors mala mors intus malus actus mors feris usus. Rumba puella puer lazarus ista notãt Et dr ab olon quod ẽ totũ ul' multum et pome non quod ẽ coniuncõ. quasi multoꝝ ũbibus uer bis adieccõ

Omepasia ẽ attribucõ ꝓpietatis ¶ vnius alteri. ut lingua mea meditabitur ius ticiam tuã. lingue enim ẽ loqui. et cordis medita ri. vñ quod ẽ cordis attribuitur lingue. et dr ab o mos qd ẽ vnũ et pasia quod ẽ passio. qĩ vnitoꝝ passio et attribucõ

Omophosis ẽ expõ ig ¶ noti p eque ul' magis ignotũ. ut quid ẽ pal mito tas ptaxo as. Vel qñ p grecũ exponit̃ lati nũ. ut quid ẽ homo antropos. quid ẽ currẽ uecten Et dr ab omos quod ẽ simile et phosis quod ẽ ex posicõ. qĩ p simile expõ. Et reducit̃ ad omozensiz que est notificans vnam rem per aliam.

Isancia ẽ questio cui non pt vna uoce rñde ri. ut qua geremus bellũ que auxilia nobis parata erũt. Quis erit qui subuenire uelit cũ tam acerbe socios tractauerimus. Et uocat̃ a tullio h̾ figura interrogacõ

Precisio ẽ cum dictis q̃ ¶ busdam quod conceptuz ẽ relinquit̃ in audi entiũ iudicõ. Vnde grec̃. Conape conceptũ cela p cisio fiet. ut. Te non ẽ equũ certamen ponẽ mecũ Numquid ego recolo ꝙ tu fecisti ß dicere nolo. ul' p̄asio fit cũ aliquis ũba in animo concipit et lo quẽdo interumpit

Prosonosis ꝭm grec̃ sub ¶ scemate ẽ cũ aliquis exclamando deũ leticiã ul' indignacõm expmit. ut. O deus in quantis ani mus ũsatur amantis. et dr a pros quod est ad et fonos quod ẽ sonus. qĩ se hñs ad sonum .i. excla mationem. quia hic color dicitur exclamatio.

Prosopopeya fit qñ inanimatũ loquit̃ ad a nimatũ. ut Qui mõ nasonis fueramus qñꝙ libelli. ul' qñ inanimatũ ad inanimatũ. ut terra lo quitur fontibus et maribus. Vel fit tot modis ut metaphora. Et dr a prosos quod ẽ psona et poio pois quod ẽ fingo. qĩ sermo factus a ficta psona Vel dr a proson quod est persona et poio quod est fingo. qĩ fictio noue psone. Et reducit̃ ad me taphoram. cũ fiat qñꝙ cũ irrõnale loquit̃ rõnali ut nobis testudo locuta est. Et hec figura sepe in uenitur in theologia. Vnde dicit damasce. Nouit scriptura et prosopopeya .i. psonaꝝ fictione uti. et ut de inanimatis sicut de animatis loqui. sic̃ illud ps. mare uidit et fugit. Hug' ũo sic dicit. poio cõ ponitur cũ prosopa quod ẽ psona et dr h̾ proso popeya peye .i. psone cõfictio ul' cõfirmacõ. ut cũ res non loquens introducitur loquens. ut ego ce lũ tego omnia. et ego terra calor ab omnibꝫ. In doctrinali dr Personam ꝙ nouam formans dat prosopopeyam

Protheseosparalange fit qñ ¶ vna ꝑpõ ponitur pro alia. uide in suo loco in v pte

Pratioanacõ fit qñ aliquis a seipso q̃ rit rõnem. et postea ipse dicit. ut diues aua rus eget. quare non competit usus. Tangere pca timet cur ne minuatur aceruus.

Repeticõ fit ex eo ꝙ eadem dictio in pncipio pluriũ clausularũ repetitur. ut laudate dñm de celis laudate eũ in excelsis. ꝛc̃. Et uide qualiter dr̃ repeticõ. conũsio. complexio. Et conuenit cũ scemate quod dicitur anaphora anaphore.

Sentencia in rethorica idem ẽ quod prouibiũ cũ ꝓponit̃ aliquid ad ũuitatem alicuius mo ralis instruccõnis et ponitur consecucõ. ut ꝭ grec̃ Cui satis ẽ quod habet satis illũ constat habẽ. Cui nichil ẽ quod habet satis illũ constat egere. Ergo facit ũtus nõ copia sufficientem. Et non paupertas ß mentis hiatus egentem .i. auaricia. Similiter h̾ hic liber ẽ qui uicijs non ẽ seruus. Hug' ũo dic̃ A sentio tis dr h̾ sentencia cie. iudiciũ. ul' litis deci sio. ul' firma et indubitata rñsio. ul' animadũsio. ul' sensus siue intellcũs. Item sentencia quidaz co lor rethoricus dr. scꝫ ũuis orõ aliquid moralitatis gñaliter comphendens. ut obsequiũ amicos. ueri tas odiũ parit. Et a sentencia dr sentenciosus a ũ sentencijs plenus. et comparatur. Et ꝭm gg'. sentẽ cia simpliciter dcã in bona pte sumitur. Et ut di cit ysaac. Sñia ẽ determinata accepcõ alterius p tis contradicõnis

Sinethesis ꝭm doctrinale ¶ fit dupliciter. Vno mõ est accñtis mutatio p cipue nũi in nũm. ut. vnica facta fuit mulier que sunt mõ multe. Sed iste modus non ẽ multũ in usu Alio mõ ẽ mutacõ de secũda psona ad terciaz ut. Nobis pce deus nrõs lauit ille reatus. Vnde ũ sus. Dr̃ et bine spẽs sinethesis esse. Et differt hic modus a tropologia. qꝛ ibi fit transitus econũso de tercia psona ad secundam. ut dñi ẽ salus et su per populũ tuũ bñdictio tua. Et dr a sin quod ẽ con et thesis positio. quasi simul positio.

Somotopeya ponitur a grec̃ sub tropo. et cõ uenit cũ fantasia. Et ẽ somotopeya cũ res in corporea introducit̃ ad loquendũ. ut cũ dr deus ul' angelus loqui. et dr a soma quod ẽ corpus et po io quod ẽ fingo. Iñ somotopeya .i. figmentũ cor pis. ul' dr a soma qd ẽ corpus et thesis quod est posicõ et poio pois. qĩ ficti nominis positio.

Subiectio in suo loco est in quinta parte.

Traductio fit cũ aliquod nomen p suos casus uariatur. Et conuenit cũ quodã scemate qd appellatur poliptoton. Vnde grec̃. Misce p casus uocem traductio fiet. Vt. si nichil in uita iocundi us ẽ tibi uita. In decorem uitam pages uirtute re licta. Vel eciam fit in consonantia. ut. Cur illã cu

ras que multas dat tibi curas.

TRansitio ē color p quem continuamus dicta
dicendis.ut. Audistis qualem se prebuit iste
pnti. Nūc qualis fuit ipse parens audite uicissim.
Item dicto de nomine dn̄dum ē de ūbo.ul' fit qn̄
bu iter on̄ditur dictum et postea quid sit dn̄dum

TRopologia ſm grec̄ sub scemate ē conuersio
ad aliquā psonam.ut dn̄i ē salus et sup po
pulū tuū benedcō tua.Et d' a tropos quod ē con
ūsio et logos quod ē sermo.q̈i ſmonis pus babi
ti conūsio.Et eadem ē cū apostropha.Hug̃ ūo di
cit q tropologia ē excusacō.ul' sensus spirital' ul'
moralis et figuratiua intelligentia ul' locucō.ul' e
mendacō uite.et iā tropologicus ca cū.et tropo
logice adūbium.et tropologico cas.et tropologi
zo zas.tropologice loqui.Pap autez sic dicit.Tro
pologia moralis instrucō ad instrucōnem et cor
repcōm moꝝ siue aptis siue figuratis ſmonibus
prolata.Amō de allotheca put ē figura construc
cōnis ſ q de ea determinat ps uideamus.Posset
hic competenter dici de septem regulis citonij.et
de speciebus distinccōnis.scʒ comate.colo.piodo.
ß post allothecam de eis dicemus. De allothecā.

AIlotheca ē impropetas c.xvij.
construccōnis ex eo q dcōnes in ea po
site construunt̄ in diūsitate acc̄ntiū.ut
ego sortes lego.uel recipiunt aliam con
structibilitatem q̄ habeant a natura.ut sortes est
albus pedem.Et dr̄ ab allon quod ē alienū et the
sis posicō ul' theca.Iñ allotheca.i.aliena et diū
sa posicō acc̄ntis ul' acc̄ntiuꝫ.quod scema dr̄ a do
nato.et in lexeos et in dyaneos diuidit̄ ab eodem

Hic nota q figura ē licentiosa impropetas usu
autoritate ul' cōmoditate plata.et ſm hoc aliqn̄
est tollerabil' et non extendenda Aliqn̄ tollerabil'
et extendenda.tollerabilis et extendenda est illa q̄
plus habet rōnis q̄ uicij.q2 usu et cōmoditate p
batur.sicut euocacō et concepcō.Tolerabilis uero
et non extendenda est illa que habet plus uicij q̄
rōnis.que tantū autoritate probatur.sic antipto
sis et pagoge.Spēs allothece ſm ps sunt quinq
scilꝫ prolensis.silensis.zeuma.sinthesis.antiptosis
De singulis p ordinem uideamus. De prolensi. c.xviij

PRolensis est p̄sumpcō reꝝ explicandaꝝ ordi
ne secutaꝝ.ut aquile uolauerūt hec ab orien
te illa ūo ab occidente.Et dr̄ a pro quod ē p̄ et
lensis quod ē sumpcō.iñ prolensis q̄i presumpcō
Spēs prolensis ut uult ps in pmo minoris sunt
tres.Prima que habet fieri p solos rectos.de qua
tal' datur regula.cū fit diuisio p solos rectos p̄po
nendus ē ntūs pluralis cum ūbo.et diuidentia de
bent sequi sine ūbo.tum singulariter.tū pluralit̄.
ut homines sunt.ß bonus ille malus.ul' homines
sunt hij boni illi mali.Ex hoc patet q hec ē in
congrua diuisio.Oculi alt' dexter alter sinister.ul'
homines ß ē bonus ille malus.nisi forte excuset̄
p antiptosim.ita q ille ntūs p̄cedens ponat̄ pro
genitō.quoniā diuidentia non p̄cedunt ūbuꝫ a q̊
ille ntūs regatur et respcū cuius fiat diuisio.cum
omnis diuisio habeat fieri respcū ūbi ul' atributi
Secunda diuisio habet fieri p rectos et obliquos
cuius regula talis ē.Quotiens fit diuisio p rectos
et obliquos.anponendus ē gtūs pluralis.ul' singu
laris nominis collectiui sine ūbo.et postea dn̄t se
qui diuidentia cum ūbo.tū singulariter.tū plura
liter.ut hominū hic ē bonus ille malus.ul' homi
nū hij sunt boni illi mali.romane gentis alij sunt
fortes alij debiles.Tercia diuisio habet fieri per so
los obliquos.et tunc debet p̄poni obliquus cum
pticipio constructus intrāsitiue.et diuidentia respcū
illius subsequi p obliquū.ut aquilaꝝ uolantiū hu
ius ab oriente illius ab occidente simil' ē celeritas
Et p̄t fieri p obliquos casus.ut aquilis uolantibꝫ
huic relinquitur oriens illi occidens.aquilas uo
lantes hanc dimisit oriens illam occidens.aquil'
uolantibus hac gaudet oriens ista occidens.p̄t ta
men diuisum sumi p genitiuū.et diuidentia p ali
os obliquos.ut aquilaꝝ uolantiū huic relinquit̄
oriens huic occidens.et in ablīō similiter. Sed
queritur quā impropetatem operetur prolensis.Ad
hoc dicūt quidam q ordinem p̄posteꝝ.q2 illi nū
postponunt̄ suo ūbo.scʒ hec ul' illa.cū dr̄.aquile
uolauerunt hec ab oriente illa ab occidente.Sed
eadeꝫ rōne ß ē prolensis.me cū.te cū se cū.cuꝫ po
tius ibi sit anastrophe.Ad hoc dicimus q est ibi
multiplex figura aquile uolauerunt ß ab oriente
illa ab occidente.Nam ex eo q nū sing̊ nūi respi
ciunt pluralem ē ibi allotheca nūoꝝ.ex eo q pre
posterant̄ suo ūbo ē ibi anastrophe.q2 cum sunt
ibi tres attributiones vna pluralis et due singula
res ē ibi zeuma.Sed p̄pter modū diuidendi ē ibi
prolensis.Vnd' non credimus q prolensis per se
sumpta sit figura construccōnis.Sed q2 de facili n̄
contingit in sermone sine figura construccōnis.iō
ponitur a ps inter spēs allothece.Quidaꝫ tamen
dicunt q inquantū dissimilia reddunt̄ ūbo medi
ante diuisione ē ibi figura construccōnis.ß inquā
tum ē ibi facultas quedam uenuste interp̄tacōnis
de toto ad ptes diuidentes.ita q ptes diuidentes
postponant̄ cū naturaliter sint priores ē ibi figu
ra locucōnis.Et hoc fit qn̄q implicite.ut. Alter
in alterius iactantes lumina uultus.Iteꝫ uana lo
cuti sunt vnusquisq ad proximū suū.Qn̄q expli
cite.ut in supdicto exemplo.aquile uolauerūt ⁊c̄
Nota q si coniūctio interponatur non bene dicit̄
ut aquile uolauerunt hec ab oriente et illa ab oc
cidente.quia determinacōnes que sequūtur ptim
suppositū et ptim appositū non sunt copulabiles.
alicui uoci. Queritur eciam de ß quod dicit ps
in minori.q qui non ponitur in construccōnibus
diuisiuis.q2 conuenienter dr̄.hominū qui legunt
ß est sortes ille plato.ad hoc dico q qui n̄ ponit̄
in locucōnibus diuisiuis.ita q sit alteꝝ diuidenti
um.hac de causa.q2 dcō diuidens uenit in locucō
ne pro pte diuisi.ß hoc relatiuū qui refert totum
suppositū sui an̄tis.Item queritur de hoc qd' dicit
ps.qn̄ fit diuisio p rectos et obliquos anteponen
dus est gtūs pluralis.ul' gtūs singularis nominis
collectiui.q2 aristotiles ponit talem diuisioneꝫ.q̄n
titatis aliud continuū aliud discretū.Nec tamen is
te gtūs quantitatis ē pluralis.nec gtūs singularis
nominis collectiui.Ad ß dico q talis diuisio ē in
cōueniens ſm ps.excusatur tamē more phi talis
diuisio.q2 aristotiles intendit ibidem diuidere q̄n
titatem ſm q ē vniūsale genus reꝝ non coartatū
ad nūm ul' ad genus.et ideo usus ē diuidentibus
in neutro genē.quod magis erat aptuꝫ tali diuisi
oni Queritur eciam de ß quod dicit pristianus
qn̄ fit diuisio p solos obliquos.necesse ē uti par
ticipio.et transicōm facere.Contra.conuenient' dr̄
aquilaꝝ que uolant huius ab oriente illius ab oc
cidente similis ē celeritas.et in tali diuisione non

ē ꝑticipium. Ad hoc dn̄t quidam ꝙ necesse ē uti
participio .i. utile est. q̄ꝛ diuisio semꝑ debꝫ fieri re
spcū alicuius attributi. non tamen semꝑ ē ibi ꝑti
cipiuꝫ. ut in p̄dicto exemplo. Nos uo dicimus ꝙ
semꝑ necesse ē uti ꝑticipio uł supplecōne illius ꝓpt̄
uehementē transicōm que ē inter ipsuꝫ et diuisuꝫ
respcū cuius diuidentia subsequunt̄. Si tamen fiat
diuisio aliqn̄ ita ꝙ non sit ibi ꝑticipiuꝫ uł supple
cō illius. ut duoꝝ hominū aliū uidet sortes aliū
uidet plato. Dico ꝙ uł erit ibi eclipsis ꝑticipij uł
erit simplex ꝑticō non diuisio nominanda. Item
queritur an diuisio possit fieri ꝑ uocatiuū. Dico
ꝙ non. qm̄ utūs nullū recipit attributū respcū cu
ius possit fieri diuisio. sed ꝑfectā ꝑ se fac̄ orōnem

Nota hic ꝙ ntūs qui apponit ūbo substantiuo
non tenetur concordare cum ūbo substantō
in nūo nec in ꝑsona. q̄ꝛ non supponit ei. vn̄ bene
dr̄. sum homo. sum homines. Vn̄ lucanus. Cesar
erat omnia. Veruntamen aliqn̄ concordat cum se
quenti et n̄ p̄cedenti ꝑ prolensim uł anastrophen
eo ꝙ intelligit̄ ante. ut rixe amantium integracō
est amoris. Et ouid. Vestes quas geritis sordida
lana fuit. Et ꝓph. Testimonia tua meditacō mea
ē. Et arma vnus gladius ē. et nuptie vnū cōnubi
um ē. Et scias ꝙ in huiusmodi locucōnibꝫ ntūs
supponens debet p̄cedere hoc ūbum ē. et ei imme
diate iūgi. Si autem sequētur ntūs ille post ūbū
incongrue diceretur. vn̄ nō concedimus huiusmo
di latinitates. testimonia tua ē meditacō mea. uł
arma ē vnus gladius. uel meditacō mea testimo
nia tua ē. uł vnus gladius arma est.

Silensis ē dissimiliū clau *De silensi* *.cxix.*
sulaꝝ ꝑ vnum ūbum conglutinata concep
cō. et dr̄ a sin quod ē con et lensis quod ē
sumpcō uł captio. in̄ silensis .i. concepcō. Fit autē
concepcō quatuor modis. ꝑ genera. numeros. per
sonas et casus. *De conceptione generꝝ* *.cxx.*

Concepcō generꝝ ē dcōnum diūsoꝝ generꝝ sub
adiectiuo pluralis nūi consociatio. ita ꝙ vna
cadat in ꝓpetatem alterius. Et nota ꝙ masculinū
concipit et concipitur. femininū concipit̄ sed non
concipit. neutꝝ concipit et nō concipitur. nā mas
culinū concipit femininū. et concipitur a neutro.
ut uir et uxor sunt albi. uir et mancipiū sunt al
ba. femininū concipitur a masculino et neutro. ꝫ
non concipit nisi autoritate sue rei. Vnde lucanus
leges et plebiscita sunt coacte. Hic enim femininū
concipit neutꝝ. quod sustinenduꝫ ē. ꝫ non exten
dendō. Neutꝝ uo concipit masculinū et femininū. ꝫ
non concipitur. q̄ꝛ ē confusum ad utrūq̄. Causam

Concepcō nūoꝝ est dcōnū ¶ queremus infra
diūsoꝝ nūoꝝ sub dcōne pluralis nūi associa
tio. Et ē sciendū ꝙ singularis concipit singularem
ꝑ equipantiam. ut sortes et plato legunt. Pluralis
concipit singularem. ut homines et asinus currūt
Sing̃ nunq̄ꝙ concipit plēm. *De concepcōne ꝑsonaꝝ*

Concepcō ꝑsonaꝝ ē dcōnum diūsaꝝ *.cxxi.*
ꝑsonaꝝ sub dcōne pluralis nūi associacō. ita
ꝙ vna cadat in ꝓpetatem alterius. vn̄ sciendū ē
ꝙ p̄ma ꝑsona concipit secundā et terciam sub ū
bo pluralis nūi et prime ꝑsone. q̄ꝛ ut dr̄ in doctri
nali. Concipiens simile sibi uult ūbum retinere. ut
ego et tu legimus. ego et plato disputamus. secū
da concipit aliam secundā et terciam. ut tu et tu
legitis dirigendo sermoneꝫ ad diūsos. et tu et pla
to legitis. Tercia concipit terciā sine figura ꝑ solā

equipantiam. ut sortes et plato legunt. ¶ In con
cepcōne autem casuū attendendum ē ꝙ ntūs con
cipit ablatiuū mediante hac ꝓpōne cū. ut sortes cū
platone currit. Et ē notand̄ ꝙ in ōni conceptione
dcō concipiens et cōcepta p̄nt indr̄nr p̄cedē. ꝑterq̄ꝙ
in concepcōne ꝑsonaꝝ. ubi ꝑsona concipiens sem
ꝑ est ꝓponenda quāuis contrariū causa honoris
inueniatur in euangelio. ut pater tuus et ego do
lentes querebamus te. Voluit enim beata uirgo
honorare sponsum suū. ꝓponendo eū ut exemplū
daret uxoribus honorandi uiros suos. Fit etiam
concepcō simul ꝑsonaꝝ et casuū mediante hac p̄
pōne cum. ꝫ nimis improprie. ut me cū sortes legi
mus .i. ego et sortes legimus. te cuꝫ sortes legitis
Vn̄ uigił. Diuellimur in̄ memphitus et plias me
cū. Item ē concepcō realis et concepcō uocał. con
cepcō realis ē ubi res diūsaꝝ ꝑsonaꝝ sub ūbo plu
ralis nūi consociantur. ut nos legimus. Concepcō
uocalis ē que ꝑtinet ad uoces diūsoꝝ generū uel
nūoꝝ uł ꝑsonaꝝ. ut dictum ē. Et ē sciendū ꝙ ubi
ē conceptio uocalis ibi ē realis. ꝫ non conuertitur

Sed queritur quō resoluatur pronomē plura
le positū conceptiue. ut nos legimus. utꝝ di
catur ego et tu. uł ego et ille. Ad hoc dicimus ꝙ
tale pronomen debet resolui in suū singulare et a
liam dcōnem que careat discrecōne generis nume
ri et ꝑsone. ut quodammō euagetur ad incertum
genus nūm et ꝑsonam. et talis dcōnis defectus ē
apud latinos. Signat ergo ħ pronomen nos rem
loquentē in ꝑsonali ꝓprietate p̄me ꝑsone. sed ali
as in nulla determinata ꝑsonali ꝓprietate. Item cū
dr̄. me cū sortes legimus. solet queri an ille ablati
uus significet ablatiue uł nominatiue. et utrū co
puletur illi ntō mediante ꝓpōne. Ad hoc dicimus
ꝙ ablatiue significet. ꝫ nominatiue supponit. Re
ducitur enim ad suppōnem ntī mediante illa ꝓpō
ne. non ꝑ copulacōnem ꝫ ꝑ quandam associatio
nem. ¶ Hic nota ꝙ masculinū et femininū sunt
eque p̄ncipalia quantū ad naturam. ꝫ non eq̄ po
tentia. q̄ꝛ masculinum ē agens. et femininuꝫ pati
ens in ope generacōnis. Et ideo masculinū ꝓponi
tur feminino tamq̄ꝙ dignius. et imperat ei tamq̄ꝙ
debiliori. vn̄ concipit ipsum. ut uir et mulier sunt
albi. Item nota ꝙ cū dr̄ uir et mancipiū diligunt
se. ibi ħ pronomen se ē neutri generis. q̄ꝛ neutruꝫ
concipit masculinū. Similiter mulier et mancipiū
uident se. ħ pronomen se ē neutri generis. q̄ꝛ neu
tꝝ concipit femininū. ¶ Queritur ħ quare neutꝝ
vincat masculinū et femininū in officio adiectiui
siue in concepcōne. cū illa sint digniora q̄ꝙ neutꝝ
Adiectiua enim in neutro genē substantiuant̄. ut
albū currit. Ad hoc dico sequens magistꝝ bene. q̄ꝛ
ideo illa non trahunt̄ ad improprietatem q̄ꝛ digni
ora sunt. et neutꝝ trahitur quoniam ē indignius
Vel p̄t dici ꝙ masculinū et femininū sunt genā
rei. ꝫ ꝑ neutꝝ habetur res generis. potentior aūt
ē res q̄ꝙ accidens rei Et ideo neutꝝ uincit illa duo
in officio substantiui. et in concepcione generꝝ Et
ob hoc debet exponi ꝑ generale nomen. cuius na
turam in se habꝫ. ut albū currit .i. res alba. Item
masculinū et femininū sunt magis finita et coar
tata apud naturam q̄ꝙ neutꝝ. Et ideo neutꝝ ē ap
tus generalitati q̄ꝙ illa. et ē potentius ad trahen
dum. ut dicatur uir et mancipiū sunt alba. Simi
liter mulier et mancipiū sunt alba. Queri eciā so
let. An ista sit congrua. et albus et alba est auis.

Ita uidetur ꝙ intelligitur geminari ꝓpter coniũc
cõnem. ac si dicatur. et albus ẽ ciuis et alba ẽ ciuis
Sꝫ contra. illa duo adiectiua restringunt illum ter
minuꝫ ciuis semel positũ. et faciunt repugnantiaꝫ
in suppõne illius. Ergo illa locucõ redditur incon
grua. Ad hoc dico ꝙ ẽ congrua. qꝛ substantiuum
intelligitur geminari. et sic quantũ ad vnum sup
ponens uenit tantũ pro maribus. ſꝫ quantum ad
alteꝝ tantũ pro feminis. ¶ Queritur eciam quare
duo substantiua diũsoꝝ geneꝝ possint recipẽ ad
iectiuum vnius generis ut dicit̃ uir et mulier sunt
albi. et nõ adiectiua diũsoꝝ geneꝝ possint recipe
substantiuũ vnius generis. qꝛ male dꝛ ciues sunt
albi et nigre. Ad hꝫ dicimus ꝙ substantiua ueniũt
conceptiue. vñ adiectiuũ cadit in ꝓprietatẽ vnius
coꝝ quantũ ad genus. Sed adiectiua hñtia discre
ta genera uolunt restringere qñ adiunguntur sub
stantiuo cõmunis ge eo ꝙ forme ẽ ꝓpũ immutare
vñ si substantiuũ semel intelligatur respcũ diũsoꝝ
geneꝝ locucõ est incongrua ꝓpter repugnantiam,
ut aues sunt albi et nigre. at si intelligatur gemi
nari nulla ẽ ibi repugnantia. vñ congrue dꝛ. et al
bi et nigre sunt ciues. Inuenitur tñ et apud oui
diũ. Est specus excisus structura punicis asper. nõ
homini facilis non adeunda fere.

SCiendū est hꝫ ꝙ vnitas addita vnitati facit
pluralitatem. vñ ũbum plurale debet seq̇. ut
sortes et plato legunt. ꝑt tamen congrue dici. sor
tes et plato legit. sicut illud. Cartago manus qꝫ tu
lit. ſꝫ intelligitur diuisim tamq̇ sint due. qꝛ ũbuꝫ
redditur zeumatice utriqꝫ ntõ. i. sortes legit et pla
to legit. Si autem coniũctio ꝓponatur. et interpo
natur duobus ntĩs singularis nũi. ũbum eis ꝓpe
redditur singulare. quod distribucõ coniũctionis
facit. ut sortes et plato legit. et sic dꝛ male. et sor
tes et plato legunt. sicut et male dꝛ. sortes legunt.
et ita dicũt multi. At nos dicimus ꝙ utraqꝫ ẽ con
grua. et sortes et plato legunt. et sortes et plato le
git. quia ũbum ꝑt respicere hũc terminũ sortes et
plato distributiue. et sic debet in singulari seq̇. qꝛ
redditur singulariter utriqꝫ ntõ. ꝑt eciam eundem
respicere collectiue. et hoc modo ẽ accipiendũ plu
raliter. non tamen sequitur ꝙ sit dñdum. sortes
legunt. qꝛ collcõne ꝑmissa postea distributio est
congrue facienda. hꝫ mõ. et sortes et plato legunt
. i. ipsi legunt. ita ꝙ sortes legit et plato legit. Eo
dem mõ concedimus. et ego et tu legimus. ita ꝙ
utqꝫ. Vñ ꝑs ait. Et agamenonis filius et menelay
filia sociati sunt. Simili͛ et ego et appollonius scri
bimus. et certe omnes autores essent reꝑhendendi
nisi tales locucões recipentur. qꝛ frequenter his
utunt̃. Si autẽ singularis nũs et pluralis coniũcti
one interposita copulent̃. debet eis reddi uerbum
plurale. ut homo et asini currunt. Potest tam͞ ali
a consideracõne ũbum reddi ꝓpriori ntõ. ut intelli
gatur ũbum zeumatice reddi. Et sic erit illa locu
tio plures. et ſm hoc congrue dꝛ. homines et asi
nus currit. i. homines currunt et asinus currit. vñ
ouid. Omnes illiades tota qꝫ troia dabit. Ideꝫ di
cimus in ꝑsonis. qꝛ ꝑt congrue ꝑ zeuma dici. ego
et tu legis. ul͛ tu et ego lego. ul͛ ego et sortes legit
et debet inter tales ntõs tunc fieri quedaꝫ subdis
tinctio. ad oñdendum ꝙ due locucões intelligun
tur coniũgi. Tales autẽ locucões et ab arte sunt
et sepe in autoribus inueniunt̃. Vñ orac̃. tu quid
ego et populus me cuꝫ desideret audi. i. quid ego
desiderem et quid populus desideret ¶ Si autẽ cõ
iũctio ꝓponatur et interponatur ntĩs diũsoꝝ nũo
rum. ul͛ diũsaꝝ ꝑsonaꝝ. dicũt quidam ꝙ non ꝑt
sequi aliquod ũbum. qꝛ oporteret illud esse diuer
soꝝ nũoꝝ ul͛ duaꝝ ꝑsonaꝝ. et iudicant istas incõ
gruas. et homo et asini currunt. et ego et tu legi
mus nec ego nec tu scribimus nec homo nec asini
currunt. Causa enim incongruitatis ẽ coniũccõ pre
missa. qꝛ illa requirit ꝙ ũbuꝫ reddatur utqꝫ. Nos
ũo iudicamus eas congruas. et sepe utunt̃ eis au
tores. Vñ ita inuenitur in ꝑs. nec nos qui nec illi
referunt estis. Dicimus ergo qꝛ congruentissime se
quitur ũbum plurale. quod ꝑus reddenduꝫ ẽ col
lectiue. postea diuisiꝫ congruitate ſuata. ut homo
et asini currunt. i. ipsi currunt. ita ꝙ homo currit
et asini currũt. Similiter nec ego nec socij mei ꝓ
ficimus. i. nos ñ proficimus. ita ꝙ nec ego ꝓficio
nec ipsi proficiunt et ꝑt esse in talibus zeuma. Et
tunc uerbum ꝓpriori nũo et ꝑsona tenetur. vñd
concedimus. nec ego nec socij mei proficiunt. nec
socij mei nec ego proficio. qui tales locucões cõ
dempnant nimiũ sunt acuti. destruũt enim artem
¶ et omnes autores

QUeritur eciam an con
grue dicatur. sortes et plato currit et legunt.
cũ diuisim concedamus. sortes et plato legunt. sor
tes et plato currit. Dicimus ꝙ incongrua ẽ ꝓpter
repugnantiam. quia ũbum aliter respicit illos no
minatiuos coniũctim et aliter diuisim. Tñ inueni
tur apud orac̃. Ambulat acer fulcius et rasirius
male rauci. Ecce duo ntĩ confundunt̃ per concepti
onem et zeuma. quod autoritati ascribimus et ñ
arti. qꝛ non concedimus ꝙ bene dicatur. petrus et
iohannes discipuli platonis legit. Inuenitur eciam
actuũ v. Rñdens autẽ petrus et apostoli dixerũt
ubi tamen est appõ bene ꝑt esse nũoꝝ confusio.
ut ciuitas pise ẽ pulcra. et boues animal sine frau
de moriunt̃. Sic ꝑ appõnem pñt construi dcõnes
diũsaꝝ ꝑsonaꝝ uel diũsoꝝ generũ intransitiue. ut
ego sortes curro. ul͛ ego ipse disputo. et ego ille q̇
curro disputo. Similiter ciuitas mediolanuꝫ ẽ for
tis. mancipiũ berta ẽ fidele. liber decreta est mag
nus. liber topica ẽ difficilis. Potest eciam dici. lib͛
topicoꝝ ul͛ decretoꝝ intransitiue. sicut Ciuitas bo
nonia. et urbs ianua. et tamen posset dici. ciuitas
bononie. et urbs ianue. i. urbs que ẽ ianua. ſꝫ hꝫ ñ
multũ aliquibus placet. q̇uis inueniat̃ apud ũgil͛
dicentẽ. Vrbem qꝫ patanij. i. urbem que uocatur
pataniũ. que mõ dꝛ padua. Quedam tamen sunt
magis requirentia genitiuũ. ut ꝑsona epi. substan
tia socratis. et tamen posset dici ꝑsona epũs ẽ ho
nesta. sicut potestas petrus ẽ bona. et substantia
socrates ẽ corporea. Huiusmodi eniꝫ nomina ptẽ
et totũ diũsimode pñt notare. ¶ Nota hꝫ ꝙ dona
tus diuidit allothecam ꝓut ẽ species constructio
nis in tres spẽs. scꝫ in prolensim. silensim. zeuma.
Pristianus ũo in quinqꝫ. scꝫ in prolensim. silensiꝫ
zeuma. antiptosim. sinthesim. Alij ũo dicunt ꝙ al
lotheca prout ẽ figura construccõnis stricte loqñ
do diuiditur in tres spẽs ſ ꝑs. in silensim. antipto
sim. sinthesim. Secunduꝫ ũo donatũ omnes spẽs
allothece que excusant uiciũ construccõnis comꝑ
hendunt̃ sub silensi. et hꝫ patet ꝑ donatũ dicentem
hoc scema. i. silensis late pꝫ. et fieri solet non solũ
ꝑ ꝑtesorõnis ſꝫ accñtia ꝑtisorõnis. vñ omnes solo
ecismi qui fiunt in poemate. siue in ore sapientũ
excusant̃ ꝑ hoc scema. et ſm istos oportet dicere

ꝙ iste due figure scilicet prolensis et zeuma sint fi
gure locucōnis ꝓprie et ꝑ se loquendo. et ſcḋm pris
et ſcḋm donatū. Sed contra hoc obijcitur. hec opinio
uidetur contradicere p̄s. qui diuidit allothecā in
quinq̄ spēs ꝓut ē figura construccōnis. et magis
tri cōmuniter dicunt ꝙ figure que uariant accn̄
tia sunt quinq̄. Ad hoc dico sequens magistrū bn̄
ꝙ prolensis ꝑ se sumpta non ē figura construccō
nis. hoc q̄ de facili non contingit in sermone sine fi
gura construccōnis. ideo ponitur a p̄s inter spēs
allothece. ut sup̄ dixi in prolensi. Similiter zeuma
semꝑ ē figura locucōnis. et rn̄det coloribus retho
ricis qui appellantur adiunctum uł cōiunctū. Pristi
autem ideo ponit zeuma inter figuras constructi
onis q̄ semꝑ fit cū alloteca numerorū uel ꝑsonarū

Zeuma est tercia spēs de zeumate .xxij.
allotece ſcḋm p̄s Et interpretatur adiunccio Et
sic describitur a donato. zeuma est unius ūbi con
clusio diūsis clausulis apte coninncta Et habet fie
ri tribus modis ſcḋm ysid̄ scilicet a supiori qn̄ ūbum
p̄mittitur. ut legit sortes et plato A medio qn̄ in
terponitur ut hebrei sunt et ego Ab inferiori qn̄
ūbum supponitur ut tu quid ego et populus me
cū desideret audi ¶ Beda sic dicit. zeuma .i. conclu
sio dr̄ figura qn̄ multa precedencia aut uno ūbo
aut una sentencia concludunt. ūbo. ut ap̄lus ait
Omnis amaritudo. et ira. et indignacō. et clamor.
et blasphemia tollatur a uobis. sentencia. ut qui
ingreditur sine macula et opatur iusticiā. qui lo
quitur ueritatem in corde suo. etc̄. ad ultimum ita
concludit. qui facit hec. non cōmouebitur ineter
nū. Alexander autē dicit ꝙ zeuma ē quando idem
ūbum uł adiectiuū ad diūsa ꝑtinet. ita ꝙ cū uno
construitur improprie. ut cū dr̄. Hic illius arma hic
illius currus fuit. et construitur ille pluralis arma cū
hoc ūbo fuit. Si autē diceretur. hic currus illius
Hic illius arma fuit. non esset tolerabilis locucō.
Similiter hic ē zeuma. et appollonius scribit et ego
Et construitur hoc ꝓnomen ego quod ē p̄me ꝑ
sone cū hoc ūbo tercie ꝑsone scribit. Et querit. utrū
hic sit zeuma. Quid nisi secrete leserūt phillida sil
ue. Et rn̄det ꝙ non. q̄ nunq̄ ē zeuma sine quad̄
distribucōne uł adiūccōne. Sed reducimus p̄dictū
exemplū ad concidentiam. ad illam scilicet spēm que
sub alijs speciebus non continetur. scilicet sub sinthe
si siue sub allotheca. Et hoc nomen quid construitur
cū hoc ūbo leserūt ꝓpter multiplicitatē quam ha
bet in interrogacōne. Quidam tamen dn̄t ꝙ quid
ponitur adūbialiter. ut quid .i. in quo leserūt phil
lida silue. nisi q̄ erant secrete. Sed p̄us dictū ueri
us credo Et ḡḡ in moralibus sepe simili utitur la
tinitate fit autē zeuma ꝑconiunctionem copulati
uam. ut sortes legit et plato. Per adūsatiuam. ut
uos estis mūdi hoc non omnes. Per disiunctiuam. ut
sortes legit uel plato. Vel ꝑ adūbium compandi
q̄. ut ego lego melius q̄ tu. Vel ꝑ adūbium simi
litudinis. ut iste legit sicut ego. et ꝑ hanc dccōnem
nisi. ut nullus homo legit nisi ego. Et similiter ꝑ
hanc diccōnem nec. ut nec socij mei nec ego lego
¶ Queritur. utrū zeuma sit figura construccōnis si
ē p̄s uidetur uelle. Ad hoc dn̄t quid. ꝙ zeumatis
due sunt spēs. quarū una continetur sub figura cō
struccōnis. ut appollonius scribit et ego. Alia sub
figura locucōnis. ut scribit ūgilius et mulier. Nos
tamen dicimus ꝙ zeuma ē semꝑ figura locucōnis
et rn̄det coloribus rethoricis qui appellantur ad

iunctum uł coniūctum. Pristianus autem ideo po
nit zeuma inter figuras construccōnis. q̄ semꝑ fit
cū allotheca nūorū uł ꝑsonarū. ¶ Nota hoc diligenter
ꝙ ſcḋm naturam zeumatis ūbum et adiectiuū semꝑ
debet reddi proximiori. Vn̄ conuenienter dr̄. ego
et tu legis. uł tu et ego lego. uir et mulier ē alba
uł mulier et uir est albus. Multa utilia ꝑtinentia
ad zeuma sup̄ dixi ubi determinaui de silensi.

Antiptosis ē quarta spēs. de antiptosi xxiij
allothece ſcḋm p̄s. sub qua continetur antitosis
Est autem antiptosis posicō unius casus ꝓ alte
ro. ut sermonem quem audistis non ē meus. et in
conūtendo dn̄s captiuitatem sion. Et dr̄ antiptosis
ab anti quod ē contra et ptotos quod ē casus Jn̄
antiptosis .i. contraria posicō casus pro altero. et
hec figura in autoribus ē excusabilis. et aliq̄ racō
ne sustinenda. tamen q̄ ut dicit quidam poeta. si
fuit errandū causas habet error honestas. hoc non
penitus extendenda. Antiptosis autē continet sub
se ypalage. que ē casuū ꝑmutatio. et ſcḋm hoc continetur
sub figura locucōnis. ypalage autē dr̄ ab ypo qd̄
ē trans et alage quod ē mutacō. vn̄ ypalage id ē
transmutacō. fit autem qn̄q̄ in re tantū. ut hiere
mie xj. Mittamus lignū in panem eius .i. panem
in ligno. hoc ē. xp̄m in cruce. Qn̄q̄ in uoce et in
re. ut malus sapor edit ora .i. ora edunt malū sa
porem. De ypalage sup̄ dixi in c de scemate in fi
ne. ¶ Queritur que sit causa excusans uiciū cum
dr̄. ſmonem quem audistis non ē meus. vnccōm
quam accepistis ab eo maneat in uobis. Et ūgḡ
Urbem quam statuo urā est. Non enim uidetur ibi
esse necessitas uł cōmoditas aliqua. Ad hoc dicimus
ꝙ immediata adiunccō relatiui et an̄tis est causa
ꝓpter implicacōnes ipsius relatiui. Vn̄ incongrue
diceretur. sermonem non ē meus quem audistis.
Si uero queratur utrū possit in alijs casibus tole
rari. Dicimus ꝙ sic. si immediate iūgerentur relati
uū et an̄cedens. ut ſmoni cui intendis non ē me
us. Hec latinitas tolerari posset si autoritate habe
retur. Et ut dicit alexander. cū dr̄. sermonem quem
audistis non est meus. hec dccō ſmonem in parte
accusatiue. in ꝑte nominatiue tenetur. Accusatiue
ſcḋm ꝙ respicit hoc ūbum audistis. Nominatiue ſcḋm
ꝙ construitur cum hoc ūbo est. de sinthesi xxiiij

Sinthesis uł sinthosis ē quinta spēs allothece
ſcḋm p̄s. sub qua comp̄hendunt omnes alie
spēs allothece. scilicet euocacō. appō. sinodoche. allo
theca generū nūorū temporū ꝑsonarū et modorum.
et singulorū accn̄tium ex quibus improprietas sur
git. Et dr̄ a sin quod ē contra et thesis quod ē po
sicō. Jn̄ sinthesis q̄i contra naturalem pōnem. De
hijs autē speciebus ꝑ ordinem uideamus. .xxv.

Evocatio est dccōnum diūsarū in de euocacōne.
transitiua adiunctio. ita ꝙ una trahatur ad
proprietatem alterius. ut ego p̄stianus lego. Euo
cant autē ꝓnomina p̄me et secūde ꝑsone. ut ego
pristianus lego. tu p̄stianus legis. et ūba substan
tiua et uocatiua. ut p̄stianus sum. p̄stianus uocor
Accidentalia uero euocare non pn̄t ꝑ se. nisi hoc
nomen qui. ut qui lego disputo. uł ꝑticipium uł
nomen adiectiuū. uł eciam aliud nomen conueni
ens significacōni. ut sedeo iudex. uide in sedeo des
vn̄ hic nota ꝙ ntiūs tercie ꝑsone p̄t iungi cū ūbo
p̄me et secunde ꝑsone ex ꝑte supponenti. in qnq̄
locis absq̄ pronomine ibi posito. in quibus ē euo
cacō ꝑ adiectiuū. ut celer curro. Per nomen relati

uū.ut qui lego disputo.Per ꝑticipiū.ut legens ꝓ
ficio.Et ꝑ vnū pronomen epythematicon.i.appo
sitiuū triū ꝑsonaꝝ.ut ipse lego.ipse legis.Itez ꝑ
nomina deriuatiua ab hijs pronominibus ego et
tu.possunt euocare hoc relatiuū qui.rōne geniti
ꝓmitiui in eis intellecti.ut meus filius qui lego
disputat.tuus filius.i.tui qui legis disputat.nos
ter filius qui legimus disputat.uester filius q̄ legi
tis dormit.de hoc eciam sup̄ dixi in tercia ꝑte in
c de possessiuis.Item scias ꝙ cum dr̄ habeo uolū
tatem comedendi solus.iste ntūs solus euocatur.
ab hoc ūbo habeo mediante hoc gerundio come
dendi Et construitur cū hoc ūbo habeo per regi
men Cum gerundio uero per determinacōnem Si
militer si dico.habeo voluntatem eundi solus.Et
ita de similibus.Item nota ꝙ sicut nomen substā
tiuū recipit adiectiuum.ut bonus homo.Ita hoc
uerbuz sum.ut sum bonus.et sumus boni.ita ꝙ
nullum aliud substantiuū est ibi necessarium.Et
hoc in prima et secunda ꝑsona.sed non in tercia.
Vnde potest dici.ego potestas sum bonus.ita ꝙ
adiectiū respiciat uerbum tantū racione suppositi
consignificati.Sed in tercia persona male dicitur
potestas est bonus.quia uerbum tercie ꝑsone nō
habet in se suppositū finitum.¶ Scire eciaz te uo
lo.ꝙ euocationum alia figura alia non figura.Fi
gura est illa que fit ex parte suppositi.Non figura
que fit post ūbum.quia ūbum non tenetur seq̄n
ti nominatiuo in numero uł ꝑsona.Vnde conue
nienter dicitur.ego sum tu.et tu es ego.uel sum
ille.Similiter ego non sum tu.uel tu non es ego
Item euocacōnū alia respectiua.alia absoluta.Re
spectiua est illa que fit habito respectu ad ꝑsonā
ūbi.Vnde potest dici.sapiens lego.ita ꝙ hoc no
men sapiens euocetur ab hoc ūbo lego.Absoluta
est que fit non habito respectu ad consignificatio
nem ūbi.Et ꝓm hoc male dicitur.pristianus scri
bo.Item euocacōnum alia confusa.alia discreta
alia media.Confusa est illa qn̄ nomen distributi
uum euocatur.ut.Quisquis ex hoc saxo mecum
consistere potest.Nam pronomen sic positum con
fuse demonstrat secundam personam.ita ꝙ non
hanc uł illam.Discreta est illa.quando proprium
nomen euocatur.ut ego sortes lego.Communis
siue media est.quando euocatur nomen appellati
uum sine distribucōne.ut ego magister disputo.
Scias eciam ꝙ cum dicitur.uolo esse bonus.ꝓm
quosdam hoc adiectiuum bonus euocatur ab h̄
ūbo esse.Quod esse non potest.quia infinitiuus
caret ꝑsona.Alij dicunt ꝙ ꝑtim ab hoc ūbo esse
et ab hoc ūbo uolo.Alij dicunt cum quibus ego
ꝙ euocatur ab hoc ūbo uolo mediante infinito
ad cuius determinacōm uenit.Nam sicut diximus
omnia uerba prime et secunde ꝑsone euocant ad
iectiua.nec omnis euocatio ē immediata.vide in
futurus.Et ut dicit alexander.Nomina euocata
remanent in suis ꝑsonalitatibus.Alioquin hec es
set incongrua.ego sum homo qui currit.Dicit̄ au
tem euocatio ab euoco euocas.Vel ꝓm quosdam
dicitur ab e quod est extra et uoco uocas.quasi
extra propriam significacōnem uocatio.

Apposicō prout hic sumitur est
immediata et intransitiua adiūccō duoꝝ sub
stantiuoꝝ.ita ꝙ minus commune determinet ma
gis commune.ut animal homo currit.Adiectiuo
enim ꝓm opinionem magistri bene non potest fi
eri appositio propter sui debilitatem.Vnde male
dicitur albus coloratus currit.Fit autem apposicō
aliquando causa restringendi supposicōnem.ut ani
mal homo currit Quandoqꝫ causa tollendi equiuo
cacōnem.ut canna fluuius currit.Quandoqꝫ causa
determinandi qualitatem.ut iste homo currit.qn̄
qꝫ causa discretionis.ut ego ipse.tu ipse.Quando
qꝫ causa exprimendi naturam generis.ut.q̄d me
tuere boues alias sine fraude dolis uc.¶ Et ē no
tandum ꝙ hoc pronomen ipse adiunctum prono
mini debet postponi.vt egoipse.tuipse.Sed ad
iunctum nomini debet preponi.ut ipse petrus.
Et est sciendum ꝙ ubicumqꝫ fit apposicō ūbum
adiectiuum et relatiuum debent reddi dictioni cui
fit apposicō et non apponenti.ut ciuitas athene q̄
olim studio floruit est laudanda.Et ciuitas medi
olanum est magna.De hoc eciam supra dixi in e
de silensi siue conceptione quasi in fine.Sed que
ritur que sit causa figure cum dicitur.animal hō
currit.Si dicatur ꝙ immediata adiunctio illorū
substantiuoꝝ.Contra.ergo si ponatur ibi mediū
erit propria.ut dicatur.animal et homo currit.et
hoc est falsum.quoniam pars et totum copulari
non debent.Ad hoc dico ꝙ illa duo substantiua
ꝑtinent ad idem.et ideo non debet poni inter illa
copulatiua coniunctio.uł alia que sit nota diuer
sitatis.Si uero ponatur inter illa tale mediuz q̄d
sit conueniens bene cessat figura.ut si dicam ani
mal ens homo currit.uł animal quod est homo
currit.Item uidetur ꝙ adūbia faciant apposicōm
ut sortes est hic intus.uł sortes legit ualde bene.
uł sortes legit aliqualiter non.Ad hoc dicimus ꝙ
non est ibi appositio.nisi sumatur appositio large
ita ꝙ non sit figura.ꝫ utrūqꝫ illoꝝ adūbioꝝ per se
modificat uerbum.Sicut enim adiectiua propter
sui debilitatem non recipiunt apposicōnem ita nec
adūbia.cum sint adiectiua ūboꝝ.

Sinodoche est assignacō totius ad ꝑ
tem et partis ad totum.Huius species sunt
q̄tuor.q̄ꝝ due faciunt figuram construccōnis et alie
due figuram locucōnis.Prima species est quando
id quod est partis attribuitur toti.cum regimine
accusatiui.ut sortes est albus pedem.Secunda spe
cies est.quando id quod ē totius attribuitur ꝑti.
cuz regimine accusatiui.ut ista puella est clara ge
nus.Tercia species est quando id quod est partis
attribuitur toti sine regimine accusatiui.ut sortes
est crispus.Quarta species est quando illud quod
est totius attribuitur ꝑti.sine regimine accusatiui
ut bonus animus uxoris est michi nuptus.Hic
sciendum est ꝙ omne adiectiuū denotans aliquā
specialem proprietatem potest regere accusatiuuz
denotantem partem siue totum.ut sortes ē albus
pedem.sortes est lombardus gentem uł bononiē
sis patriam.Et per hoc patet ꝙ male dicitur.sor
tes est aliqualis pedem.et sortes est albus aliquid
quia generalitas impedit sinodochen.Et idem ꝑt
fieri per ablatiuum.ut sortes est albus pedibus.
ꝫ tunc non est ibi figura construccōnis.Item per
sinodochen ūba maxime passiua regunt accusati
uum.licet eoꝝ actiua non regant duos diuersos
accusatiuos.ut iste truncatur nares.i.habet trūca
tas nares.et iste raditur barbam.Similiter uerba
neutra absoluta regunt accusatiuuz ꝑ sinodochen
ut iste dolet uentrem.Queritur de hoc quod dicit
priistanus ꝙ bene dicitur.sortes ē albus colorem

quoniam est ibi repugnantia. quia hoc nomen al
bus aliter dicitur de sorte et aliter de colore. Ad
hoc dico ꝙ licet aliter de uno aliter de altero dica
tur conceditur tamen ꝓpter aptam resolucionem
quam ponit ps. ut sortes est albus colorem .i. ha
bens album colorem De sinodoche eciam dixi su
pra in c de tropo De contentis sub allotheca xxviij

Fit eciam alloteca nūoꝝ et personaꝝ sine euo
cacōne et concepcione in multis locis. ut Iu
bilate deo omnis terra Item. alter alterius onera
portate Item apite aliquis Item vindicte quisque
fauete sue Et in multis alijs locis ubi est discohe
rencia numeroꝝ et personaꝝ Nec pt reduci ad ali
quam speciem premissaꝝ ¶ Itez scias ꝙ quando
qꝫ numerus ꝑ numero ponit̄. ita ꝙ est ibi figura
locucōnis. ut ioseph accusauit fratres de crimine
pessimo .i. fratrem. Item armato milite complent
id est armatis militibus. Et talis figura uocatur
exalage. De qua supra dixi in capitulo de colori
bus rethoricis. Item ꝑ figuram construccōnis po
nitur quandoqꝫ numerus pro numero. ut populus
currunt .i. currit. Et pars in frusta secant .i. secat.
et populus hic labijs me honorat. cor autem coꝝ
longe est a me .i. eius. et catilina repudiabat hui
cia magna copia cuius .i. quoꝝ. Preterea fit allo
theca generum. ut. Triste lupus stabilis et p̄neste
sub ipsa. Quandoqꝫ eidem subiecto redduntur ead
adiectiua diuersoꝝ generū. ut apud ouidium. Est
specus exesus structura punicis asper. Non homi
ni facilis nō abeunda fere. Quandoqꝫ fit causa dis
cernendi sexum. Anser erat quondam p̄cioso ger
mine feta. Quandoqꝫ causa antiquitatis ut multus
murmur erat in populo. Quandoqꝫ in relatiuo ut
semini tuo qui est xp̄us. Et hec omnia continen
tur sub figura construccōnis. De hoc eciam supra
dixi in tercia parte. in capitulo de collectiuis nomi
nibus. ¶ Vtꝝ autem posset dici. vinum sunt. sic
populus sunt. uł arma est. thebe est. supra in ter
cia parte determinatuꝫ est. in capitulo de nomini
bus complexiuis. Item fit allotheca tempoꝝ qn̄
qꝫ in locucōne. quandoqꝫ in construccōne. Tunc fit
in locucōne quando tempus pro tempore ponit̄
ut ille reget currus nondum annis .i. rexit. In con
structione fit cum dictio vnius tempis uenit ad
determinacōnem alterius tempis. ut anteꝙ abra
am fieret ego sum. Et illud. Da ueniam somnum
qꝫ dies cras nato cesare festus .i. dabit. Item fit al
lotheca modoꝝ. quando modus pro mō ponitur.
ut ire pro ibat. Et non furtuꝫ facies pro facito. et
miserere mei deus pro miserearis. Similiter quan
do ūbuꝫ significat confuse. ut iste ieiunat in qua
dragesima. ut iste equus bene currit. Et ut breui
ter concludam. Omnis alienacō accidentium officij
uł significacōnis dicitur allotheca ƒm pristianū.
Et hec de illa et suis speciebus sufficiat nos dixis
se. De regulis ticonij xxix.

Nunc anteꝙ ad v parte accedamus pona
mus hic regulas ticonij. et tres species
distinccōnis. scilicet coma. colum. et pe
riodum. Scias ergo ꝙ sicut dicit augus
tinus in tercio de doctrina xp̄iana. Ticonius qui do
natista fuit septem regulas edidit. Quarū p̄mam
ponit de domino et eius corpore. Secundam de do
mini corpore bipartito. Terciam de promissis et le
ge. Quartam de specie et genē. Quintam de tempo
ribus. Sextam de recapitulacōne. Septimaꝫ de dy
abolo et eius corpore. Que quidem considerata si
cut ab illo aperiuntur non parū adiuuant ad pe
netranda que tecta sunt diuinoꝝ eloquioꝝ.

Prima de domino et eius corpore est in qua
scimus aliquando capitis et corporis id ē xp̄i
et ecclesie vnam ꝑsonā nobis intimari. Neqꝫ eniꝫ
frustra dictum est fidelibus Ergo semen abrae es
tis. cum vnum sit semen abrae quod est xp̄us. n̄
hesitemus quomodo a capite ad corpus uel a cor
pore transit ad caput. et tamen non receditur ab
vna eademqꝫ persona.

Secunda regula est de domini corpore bispar
tito. quod quidem ita non debuit appellare.
Non enim reuera domini corpus est quod cum il
lo non erit ineternum. Sed dicendum fuit de dn̄i
corpore uero atqꝫ ꝑmixto. Aut uero atqꝫ simula
to. uel aliquid aliud. quia non solum ineternum
ueꝝ eciam nūc ypocrite non cum illo esse dicendi
sunt. quamuis in eius esse uideantur ecclesia. vn̄
poterat et ista regula et sic appellari. ut diceretur
de permixta ecclesia.

Tercia regula ē de promissis et lege. que alio
modo dici potest de spiritu et litera. uł de gra
tia et mandato.

Quarta regula est de specie et genere. sic eniꝫ
eam uocat uolens intelligi speciem ꝑtem ge
neris aut totū. cuius ea pars est quā nūcupat spe
ciem. sicut vnaqueqꝫ ciuitas pars est utiqꝫ vniuer
sitatis gentium. Hanc ille uocat speciem. Genus
autem omnes gentes.

Quintam regulā ponit quā de tꝑibꝫ appellat
ꝙ regula utiqꝫ inueniri uel conijci possit latēs
in scripturis sacris quantitas tempoꝝ. duobus au
tem modis uigere dicit hanc regulam. aut tropo
sinodoche. aut legitimis numeris. Tropo sinodoche
aut a ꝑte totum. aut a toto ꝑtem. facit intelligi
hoc modo locucōnis quo significatur a ꝑte totū
Illa de domini resurrectione soluitur questio. ꝑs
enim nouissima diei quo passus est nisi pro toto
die accipiatur adiuncta eciam nocte preterita. Et
nox in cuius ꝑte ultima resurrexit nisi totus dies
accipiatur adiuncto eciam die illucescente .i. domi
nico non possunt esse tres dies et tres noctes qui
bus in corde terre p̄dixit se esse futuꝝ. Legitimos
auteꝫ numeros dicit quos eminentius dīna scrip
tura commendat. sicut septenarium uł denarium
uł duodenariū. et quicumqꝫ alij sunt quos legen
do studiosi libenter agnoscunt. Pleꝝqꝫ eniꝫ nume
ri huiusmodi pro vniūso tempore ponūtur. sicut
septies in die laudabo te. nichil aliud est ꝙ semp
laus eius in ore meo. tantundem ualent. Et cum
multiplicantur siue ꝑ denarium sicut septuaginta
et septingenti. vnde possunt septuaginta anni hie
remie pro vniūso tempore specialiter accipi. quo
est apud alienos ecclesia. siue ꝑ seipsos. ut decem
ꝑ decem sunt centum. et duodecim per duodecim
erunt cxliiij. quo numero significatur vniuersitas
in apocalipsi. vnde apparet non solas temporum
questiones istis numeris esse soluendas. Sed lati
us patere significacōnes eoꝝ. et in multa proserpē
neqꝫ enim numerus iste in apocalipsi ad tempora
pertinet ſꝫ ad homines.

Sextam regulam recapitulationem uocat in
obscuritate scripturaꝝ satis uigilanter inuen
tam. Sic enim dicuntur quedam quasi sequātur
in ordine temporis uł reꝝ cōtinuacōne narrentur.

cum ad priora que pretermissa fuerunt latenter
narratio reuocetur. quod nisi ex hac regula intel
ligatur erratur.

Septima ticonij regula est eademq; postrema
de dyabolo et eius corpe. Est eni; ipse caput
impiorũ. qui sunt eius quodammõ corpus. ituri
cum illo in supplicium ignis eterni. Sicut xpũs ca
put ecclesie que est eius corpus. futur; cum illo in
regno et gloria sempiterna. Sicut ergo in pma re
gula quam uocat de domino et eius corpe uigilã
dum est ut intelligatur. cũ de vna eademq; psona
scriptura loquitur. quid cõueniat capiti quid cor
pori. ita et in ista nouissima aliquando in dyabo
lum dicitur quod non in ipso sed potius in eius
corpore possit agnosci. quod habet non solum in
eis qui manifestissime foris sunt. s; in eis et qui
cum ad ipsum ptineant. tamen ad tempus miscẽ
ẽ ecclesie. donec unusquisq; de hac uita exeat ul' a
frumento palea uentilabro ultimo sepet. Hec aũt
omnes regule excepta vna que uocatur de pmis
sis et lege. Aliud ex alio faciunt intelligi. quod ẽ
proprium tropice locucõnis. Quod latius pat; q;
ut possint vniũsa comphendi. Nam ubicumq; ue
lut aliud dicitur ut aliud intelligatur. et si nomẽ
ipsius tropi in loquendi arte non inuenitur tropi
ca locucõ est. que tamen fit ubi fieri solet. sine la
bore sequitur intellectus. Cum uero ubi non sol;
laboratur ut intelligatur ab alijs magis. ab alijs
minus. sicut magis minus ue dona dei sunt inge
nijs hominum ul' adiutoria tribuunẽ. Proinde si
cut in uerbis proprijs ubi res ut dicuntur intelli
gende sunt. sic in translatis. que faciũt tropicas lo
cucõnes. ubi aliud ex alio intelligendum est. Hic
eciam nota q; sicut dicit hieronimus. Ideo pphe
te uix intelliguntur. quia psonas et numeros et tẽ
pora subito commutant. Et de qualibet re transe
unt ad aliam. ¶ Predicte regule in hijs uersibus
breuiter continentur. Regula prima caput vnum
cũ corpore iungit. Corpore de ũo loquitur mixto
q; secunda. Tercia describit quid lex quid grã pos
sit. Quarta genus speciem ptem totumq; resoluit
Tempora maiora quinta uariatq; minora. Sexta
refert iter; que primo facta fuere. Septima serpen
tis caput et membraq; reflectit.

De modo punctandi .cxxv.

Nunc de distinctione.
et eius speciebus uideamus. Distinctio
est clausule vnius integu membu dicti
ones debita ordinacõne contexens et sen
tencias a nexu dubitacõnis expediens. Et huius
modi tres sunt species. sc; dependens constans et
finitiua. i. colum coma et periodus.

De comate .cxxvi.

Coma est punctum cum uirgula sur
sum ducta. quando nec sentencia nec construc
tio est pfecta. Et talis distinctio dr suspensiua.

De colo .cxxvii.

Colum est
punctum sine ulla uirgula. quando uidelic; cõ
structio est pfecta. sed adhuc pendet intentio dcã
toris. et talis distinccõ uocatur constans siue me
dia.

De periodo .cxxviii.

Periodus est punctum cũ uirgula deorsu; deduc
ta. quando nec constructio nec sentencia plus
dependet. et talis distinccõ uocatur finitiua. de his
tribus distinctionibus familiare traditur hoc ex
emplum. Cum inter ũtutes caritas obtineat prin
cipatum. ecce coma. non est sine ipsa ũtutum cer
ta possessio. ecce colum. in qua est omnium illa;
posita certitudo. ecce periodus. ¶ Notandum est
ergo q; vnum coma per se stare non potest. colũ
uero sic. ut si dicam p exhibicõnem ope; pfecta
dileccõ demonstratur. Si ergo ex vno ũbo clausu
la contexatur monocolum uocabitur. s; ad mod
periodi est punctanda. ut paupertas bene compo
sita pro diuicijs computatur. Alij uero dicunt q;
coma est qñ nec perfecta est constructio nec sentẽ
cia. Et fit ibi punctus rotundus et flexus. Colon
ul' colum fit ubi fit pfecta construccõ. sed non p
fecta sentencia. et est ibi punctus eleuatus. Perio
dus uero est quando pfecta est constructio et per
fecta sentencia. et ibi fit ũsus. Verbi gracia. Isaie
pmo. Quod si nolueritis et me ad iracundiam p
uocaueritis. ecce coma. gladius deuorabit uos. ec
ce colum. quia constat ex duobus comatibus. q;
os domini locutum est. ecce terminatur sentencia
et fit periodus in fine ũsus. Et dicitur periodus
a peri quod est circum et oda quod est cantus q̃i
circularis cantus. Vel dicitur a peri quod est cir
cum et oda uia. quia in fine ũsus perfecta est uia
locucõnis. Huguicio uero dicit q; colum et coma
sunt duo colores rethorici. Et est colũ nomen no
thũ. Colon enim dicunt greci. et interpretaẽ mem
brum. Et est colum in rethorica punctata plati
alicuius orationis. p maiores decisiones id est p
clausulas quasdam constantes ex duabus dictio
nibus ul' pluribus. ut michi nocuisti. tibi non p
fuisti. omnibus displicuisti. Vnde inuenitur colu;
id est precisus sensus. ul' longa sentencia. Coma in
terptatur articulus. Et dicitur coma comatis in re
thorica punctata prolatio alicuius orationis per
minores decisiones. ut uoce uultu gestu acrimoni
a inimicos pterruisti. uide eciã in suo loco de peri
odus. ¶ Et cetera.

Am diuina potencia auxiliante sup̈ deter
minauimus de quatuor pticulis pncipalibꝫ
huius opis. Nūc restat ut de qnta pte. que
ē de ortographia. psodya. significacōne. ori
gine. ethymologya quarundā dccōnū. que
frequenter īueniunt̃ in biblia et in dictis
sanctoꝝ et poetaꝝ. ſm penuriā nr̄e sciencie
ac tenuitatē ingenij. ad utilitatem nostrā et
socioꝝ aliqua differamus. Sumit̃ autem hic
aliter ethymologya. q̈ supra in iij pte. sicut
patebit cū de ea in suo loco determinabitur
¶ In hac autē qnta parte pcedaꝫ ubiqꝫ ſm
ordineꝫ alphabeti. ita q ex tali ordine de facili
haberi poterit ortographya cuiuslibꝫ hic posite
dccōnis. vt sibi gr̄ā. Intendo tractare de amo et
bibo. pmo tractabo de amo q̈ꝫ de bibo. qꝛ a. est
pma littera in amo. et. b. ē pma lr̄ā in bibo. et
a. est ante. b. in alphabeto ¶ Item tractare uo
lo de abeo et adeo. pmo tractabo de abeo bis q̈ꝫ
de adeo adis. qꝛ. b. est secūda l'ra in abeo. et. d.
est secūda littera in adeo. et. b. est añ. d. ¶ Item
determinare intendo de amatus et amor. prius
determinabo de amatus q̈ꝫ de amor. qma. a. est
tercia lr̄ā in amatus. et. o. est tercia l'ra in amor
et. a. ē ante. o. ¶ Item agere uolo de imprudens
et impudens. añ agaꝫ de imprudens. q̈ de impu
dens. qꝛ. r. est quarta lr̄ā in imprudens. et. u. est
quarta l'ra in impudens. et. r. ē añ. u. ¶ Itē age
re intendo de iusticia et iustus. pus agaꝫ de iusti
cia q̈ de iustus. qꝛ. I. ē qnta littera in iusticia. et
u. est qnta lr̄ā in iustus. et. I. ē ante. u. ¶ Insup
determinare intendo de polisintheton et polisse
nus. pmo detinabo de polisintheton q̈ꝫ de po
lissenus. qꝛ. I. ē sexta lr̄ā in polisintheton. et. s.
est sexta lr̄ā in polissenus. et. i. est ante. s. Et ita
a simili intelligas de omnibus alijs dccōnibꝫ in
hac pte positis. ex quibuscūqꝫ lr̄is constant. qꝛ
semp est ibi ordinacō ſm ordinem alphabeti ut
opinor. ¶ Sed uide in polissenus. s. ē qnta litt'a
et eciā sexta ut dixi qꝛ geminat̃ ibi. s. Vnde ptꝫ
q in hac qnta pte geminacō lr̄e accipit̃ p du
plici lr̄ā. et sic ex hoc ordine liquet qñ. l. m. n. r
animo lectoris occurrat. quocienscūqꝫ pma litt'a
ul' secūda dccōnis mutabit̃. pmā lr̄ām diccōnis
s. ul' alia quecūqꝫ lr̄ā in dccōne debeat geminari
et quando non. ¶ Vt autē quod q̄rit exemplo
faciam de azuro. ¶ Nunc autē ordineꝫ cū mag
no labore et ardenti studio adinueni. non tam̄
ego ſꝫ gr̄ā dei mecū. ¶ Obsecro ergo te lector
ne tantū laborem nrm̄ et ordineꝫ. uelut quid ru
de contemnas. Nam ut dicit btūs Jero. in plogo
regꝫ. In tabernaculo dei offert vnusquisqꝫ qd
p̄t. alij aurū et argentū et lapides p̄ciosos. alij
bissum et purpurā offerunt et iacinctū. nobis
cū bene agit̃ si obtulerimus pelles et caprarū
pilos. et tñ apl'us contēptibiliora nostra magis
necessaria indicat. Vñ et tota illa tabernaculi
pulchritudo et p singulas spēs eccl'ie. pn̄tis futu
reqꝫ distinccō pellibus tegit̃ et cilicijs. ardorem
qꝫ solis et īuriaꝫ ymbriū ea que uiliora sunt p
hibent. ¶ Rubrice istius ptis sunt in quibusdā
quaternis p se sepatim. et sunt correcte ibi q̈tū
ad ortographiam. ſꝫ alphabetū. et eciam quātū
ad accentum aliquando

Halma interp̄tat̃ ūgo. abscondita. ul' abscon
sio ūginitatis. sicut dr̄ in interp̄tacōnibus
Jero uero dicit q aalma significat absconditaꝫ
ūgineꝫ. et secretā. de h eciā dicam in ūgo

Aaron interp̄tat̃ mons fortis. ul' mōs fortitu
nis. siue montanus. ut dr̄ in interp̄tacōnibꝫ. Hu
guic̃ uo dicit. aaron interp̄tat̃ mons fortitudinis
quia thuribulū aureuꝫ accipiens inter viuos et
mortuos stetit et ruinā mortis q̈i quidā mons
fortis exclusit.

Ab p̄posicō omnibus in cō ¶ Ab p̄posicōne p̄ponit̃ litteris absqꝫ. c. ul'. q. ul'. t.
ut sup̈ plenius dixi in pma pte capitulo de. b.
xv9. Ab si componis elementa queqꝫ sequūtur
C. q. t. tm̄ simul hee tres excipiuntur

Abactus ta tū. i. fugatus. dispersus. separatus
Abacuc. luctator ¶ Et dicit̃ ab abigo abigis
fortis. ul' luctator rigidus seu complexans eos
aut suscepcō eoꝝ. interp̄tat̃ ſꝫ aūt Jero. abacuc p
pheta amplexans interp̄tat̃. quod ul' ex eo q
amabil' dn̄i fuit uocat̃ amplexacō ul' q in cer
tamen cuꝫ deo congredit̃. amplexantis. i. luctan
tis sortitur uocabuluꝫ. Nullus eniꝫ tā audaci uoce
ausus est deū ad disceptacōneꝫ iusticie puocare
cur in rebus humanis et mundi istius pompa
tanta reꝝ ūsetur iniquitas.

Abacus. ab abax cis quod interp̄tat̃ decē deri
uat̃ h abacus ci. q̈i decuplacō. qꝛ in abaco sunt
decē arcus sese decuplantes. In pmo est vnitas
In secūdo denarius. In tercō centenarius. ¶ Est
eciaꝫ abacus ul' abax ūga geometre. ul' tabula
quā hn̄t ph̄i. ubi figuras in puluere supposito fa
ciūt. alio nomine dr̄ pinax cis. Abax eciaꝫ ul' a
bacus. dr̄ supior ps capitelli. i. saxuꝫ quadran
gulū quod sup̈ columpnas ponit̃. Et eciaꝫ que
libet mensa marmorea sic dr̄. Et est mas. gn̄is
abacus et cor̄ penl'. uide in abax

Abalieno nas componit̃ ex ab et alieno nas
ysa. j. Abalienati sunt retrorsuꝫ. i. alieni facti

Abamita te soror aui ex ab et amita compo

Abarim mons inquo obijt moyses ut ¶ mt̃
habetur deutronomij xxxij

Abatis. batis quod est quedā mensura cōpo
nit̃ cuꝫ ad et ablata d. dr̄ h et h abatis indecli
p om̄s casus. i. qui ul' que cū bato diuidit aue
naꝫ. ul' aliud ſm hug̃. Vel abatis componit̃ ab
assistens et batis. dtō pl'ali. Vnde dicit magister
bene. Pluralia cū singularibus componūt̃ ut a
secretis. acaliculis. aresponsis. abatis. acōmenta
rijs. hec eniꝫ componūt̃ ab assistens et illis dt̄is
Et nomina sunt officioꝝ et indeclinabilia. Vel
pn̄t componi ab a p̄pōne latina et p̄dcōꝝ abla
tiuis. ut asecretis ab hoc abltō secretis. qm̄ ab
ipsis secretis q̄ ei cōmittunt̃ dr̄ aliquis asecretis
Similiter abatis componi p̄t ab a et batis. qꝛ ab
ipsis batis siue mensuris que ei cōmittunt̃ uel
quas exercet. dr̄ aliquis abatis Et id̄ potest de
alijs p̄dictis iudicari. et cor̄ penl' abatis

Abax acis interp̄tat̃ decē. vide in abacus. Et
cor. a. añ. x. naturalit' Vñ dicit pris. in vj. li. ubi
agit de terminacōnibꝫ lxxviij tercie decli. q in
ax correpta desinit abax bacis. qd̄ tñ et h aba
cus huius abaci frequent' īuenit̃. ut sup̈ habes
in tercia pte ubi agit̃ de tercia declinacōne. Et
sic patet q abax in gtō cor̄ penl'. ut ostendi sup̈
in secūda pte ubi egi de desinentibus in. x.

Abba si tñ nomen interp̄tat̃ pater ro. viij et

Abbas. ab abba pater dr ¶ accentuat̃ in fine
h abbas abbatis. monachoꝝ pater

Abbacia. ab abbas tis dicit̄ h̄ abbacia cie. pro
ecclesia ubi est abbas. et aliq̄n largius accipitur
ꝓ collecc̄ōne oīm ecclesiarum. et que sunt sub aliq̄
abbate et ꝓ ipsa dignitate

Abbatissa tisse. monacharum mater ul'. domina
Et dicit̄ ab abbas abbatis

Abdenago indecli. interp̄tatur seruiens taceo
Idē et azarias Et accentuat̄ in fine

Abdias interp̄tat̄ seruus dn̄i. qr legatus mis
sus ad gentes p̄dicauit que ꝓpherali digna sunt
ministerio et seruitute. et seruus dn̄i dicitur

Abdicatiuus. ab abdico cas dr̄ abdicatiuus. a
um. i. negatiuus. a. um. quod componit̄ supab
dicatiuus. i. supnegatiuus. Vnde supabdicatiua
dicit̄ negacō que addit̄ negacōni. et nichil co
ꝑatur plus q̄ p̄cedens. ut in wlgari solet dici
ego non habeo nichil. quod non plus ualet q̄
si diceret̄ ego nichil habeo

Abdico cas caui care catū. componit̄ ab ab et
dico cas. et est abdicare denegare. sepa͞re. remo
uere. absentare. Cor. iiij. Abdicamus occulta de
decoris. Et cor̄ di. Ouid. epy. Quē fugit et factis
abdicat ille suis. Alias eciam significacōnes habz
abdico que continent̄ in hijs ūsibus. Abdicat
expellit remouet q3 resultat et addit. Denegat
absentat ac inhibere notat.

Abdicatoriū rij locus humil' ad abdendū et

Abditus ta tū pn̄l' cor̄ ¶ deriuat̄ ab abdo dis
absconditus remotus ab abdo dis. Regum xiij
Absconderūt se in speluncis et in abditis

Abdo dis abdidi ditū. i. abscondere. remouere

Abdomen grece ¶ ex ab et do das componit̄
pinguedo carnis ꝯm pap. Hug̊ uero dicit abdo
men grece pinguedo porci. et abusiue oīm carni
um. ul' ꝯm eūdem omentū componit̄ cū abdo
dis et dr̄ hoc abdomen mis q̄i abditū omentū
sc3 pinguedo que ē in uentre porci ul' porce. q̄
et sumere dr̄ Iuuenil'. Atq3 bonā tenere placant
abdomine porce. Et ꝓducit. o.

Abduco ducis xi ctū ex ab et duco cis penul'
prod. et ē abducere. sepa͞re. absentare. ab aliquo
adducit̄ quis ad rem inhonestam. ꝓducit̄ ad stu
diū deducit̄ ad honorem. Heb̄ xiij. Doctrinis ua
rijs et peregrinis nolite abduci.

Abel interp̄tat̄ luctus ul' pauor seu uanitas

Abeo abis abiui ire ex ab ¶ aut miserabilis
et eo is. p̄s beatus vir qui non abijt in consilio
et cetera. i. non iuit. Inuenit̄ habeo habes ꝫ tūc

Abestis intestina hostiarum aspiciens ¶ aspirat̄

Abesus a um penl' ꝓducta. i. circumquaq3 co
mest9 et corrosus. et cōponit̄ ex am qd̄ ē ccū et

Abgrego gas gare. i. dissociare ex ab et ¶ esus
grego gas qd̄ non est in usu. et corripit gre

Abya indecli. accentuat̄ in fine. vn̄ de uite abi
a. Si autē declinet̄ abia abie ul' abias abie tūc
non acuit̄ in ultima penl't tn̄ semꝑ ꝓducit̄. et
interp̄tat̄ pater dn̄s ul' dn̄s fuit

Abiectus. ab abicō cis deriuatur abiectus ta
tū. i. ꝓcul iactus ul' contemptus. et compatur
abiectior abiectissimus. vn̄ abiecte ctius sime ad
ūbiū et h̄ abiectio onis ꝓcul iaccō ul' vilitas ul'

Abiecula penl' cor̄ diminutiū ¶ contemptus
. i. parua abies. et ē ibi I. uocalis

Abiegnus ab abies dr̄ abienus na nū penult̄
ꝓducta et abiegnus na nū in eodem sensu ꝯ q̄sdam
. i. de abiete vnde p̄s. in ij. maio. ubi agit de for
mis possessiuorum q̄i in p̄ncipio sic dicit. Et fere
omnia ad numerum ꝑtinencia e breuē ante us ha
bent. ut plumbeus stagneus Inueniūt̄ enim pau
ca sine e quernus colurnus abiegnus oleaginus
In fine eciam p̄dicti secūdi libri dicit sic. Gnus q̄3
ul' gna ul' gnū terminancia longam habent uo
calem penl'. a sto stagnū. a malo malignus abie
gnus pelignus Item inuenit̄ abienus sine g vnde
p̄s. in secūdo libro. ubi agit de formacōne pos
sessiuorum desinenciū in nus dicit. Inuenit̄ autē in
quibusdā a. longa an̄ nus ut romanus In alijs
e. longa ut terrenus alienus abienus. vides ergo
q͞ p̄s. dicit abiegnus ꝑ g in duobz locis. In uno
uero loco dicit abienus sine g. sed potest dici q͞
ab abies dn̄dit abiegnus ꝑ g. ꝫ abienus sine g.
in alia ponit̄ significacōne. et ē nomen patriū
ꝯm quosdā. vel dic q͞ abiegnus per g descendit
ab abies. ꝯm p̄s. et q͞ dicit abienus ꝑ vnū n et
sine g. loquit̄ p̄s ꝯm aliquorum opīonem. Quidam
tn̄ dicūt q͞ abienus et abiegnus idem significant
ut dixi in p̄ncipio. vnde in tercō libro reg̊. capi
tulo quīto et vj. inuenit̄ de lignis abiegnis ul' abi
enis Cōmunior tn̄ lr̄a est abiegnis per g.

Abiens ꝑticipiū de abeo abis facit gtīm abeun
tis sicut iens euntis. p̄teriens p̄tereūtis. sicut di
cam in eo is plenius

Abienus in abiegnus exponitur

Abies etis fe. ge. arbor quedā est dcā ab abeo
abis qr cito et longe sursum abeat. et in excelsum
ꝓmineat. et cor̄. e. ante. t. ut abietis. Est autē a
bies expers terreni humoris ac ꝓinde habil' et
lenis ē. candorem habet et sine nodo est. et plana
et odorifera. et uenenosis animalibus inimica. ꝫ

Abietarius. i. carpentarius qui de ¶ ysidorum.
abiete operat̄ et ē ibi I uocal'. et dr̄ ab abies

Abigeatus ab abiges gis dr̄. vide in abigeus

Abiges gis. i. fur iumentorum et pecorum. eo q͞ ip
se abigat aliorsum ut competēcius ea furari pos
sit. et dr̄ ab abigo gis et cor̄. I. ante g

Abigeus. ab abiges gis dr̄ h̄ abigeus gei idem
quod abactor. et abiges. gis. i. fur iumentorū et
pecorum. eo q͞ aliorsum abigat ut competencius ea
furari possit. vnde h̄ abigeatus tus tale furtum
Dicit̄ eciam abigeatus ipsa terrefaccō pecorum. et a
bigeus q̊ ea terrefacit. ul' cū uirga ul' cū mantel
lo. ul' alio mō ꝯm hug̊. Dr̄ eciam ꝯm pap̄ abige
us q̊ seducit seruū alienū ul' pecus

Abigo gis abegi abactū. i. fugare. sepa͞re. Et
componit̄ ab ab et ago gis. et ē abigere pecus
a tecto in pascua agere Inigere uero est pecus
a pastu in tectum agere. Et cor̄ penl' abigo gis si
cut et ambigo. i. dubito Vnde grecismus. Quod
remoues abigis dubitas q3 quod ambigis esse.
gen̄ xv. Descenderūt q3 uolucres sup cadauera et

Abijcio cis abieci ab ¶ abigebat eas abraam
iectū componit̄ ex ab et iacio cis et mutat̄. a ī
I. et sic scribit̄ ꝑ geminū. I. et est abijcere lōge
iacere. reicere. vilipendere. et ꝯm pap̄ Abicere et
ꝓijcere sic distinguūt̄ qr quod in despeccōne et
neglectu est hoc abijcit̄. quod uero foris est pe
nitus a salute et ab aptitudine alienum hoc pro
icit̄. Et cor̄ penl' abijcio cis. Iacio enim iacis cor̄

Abimelech interp̄tatur pater meus ¶ ꝑmam
rex ul' patris mei regnum

Abintestato. i. sine testamento adūbiū. ut iste
mortuus ē abintestato. i. sine testamento. Et cō

ponit̃ ab in et testatus ta tum
Abissus si fe.ge.i.pfunditas aquaꝝ inpenetra
bilis.ul' spelunca aquaꝝ latitanciū vñ fontes et
flumina pcedunt scʒ pelagus.et dr̃ abissus q̃si
adipsus.eo ꝙ omnes aque ad ipsuʒ reuituntur
tanq̃ ad matreʒ.ul' q̃i abuisus.i.absq̧ uisu qꝛ
eius altitudo cerni non potest.Vnde pfunditas
scripturaꝝ dr̃ abissus.ul' abissus dicit̃ quasi sine
bisso.id est sine candore.secundum quosdam.
Abicio onis.fe ge.id est recessio.ab abeo abis.
Abiuracio onis fe ge.est rei credite abnegacõ
sicut infra dicet̃ in inficior aris
Ablactacõ ab ablacto tas dicit̃ ablactatus ta
tũ Jñ per formacõneʒ hec ablactacõ onis.i.a
lacte remocõ.Et ut dicit magister in historijs
triplex est ablactacõ.Prima est a lacte mãme q̃
fit in tercio anno Secũda a lacte infancie.q̃ in
septimo anno fit.Tercia a lacte puericie que fit
in duodecimo.et sic ãmouet̃ puer a nutrice.a
Ablacto tas taui ablac ¶pedagogo.a timore
tatuʒ componit̃ ex ab et lacto tas.et ẽ ablacta
re a lacte extrahere ul' remouere.segregare.et
ut dicit grec.Allactat pueꝝ quẽ mater ad ubeã
portat Vt lac sugat ab hijs ablactat eum remo
uendo.pmo libro reg.caplo.i.et mane donec ab
Ablatiuus ab aufero aufers dr ¶ lactes eum
ablatus ta tũ et h̃ ablatiuus tiui p quodã casu
qui ppius est romanoꝝ.et ablatiuus ua uũ qui
Abligurigo abliguriginis.fe.ge.est ¶ aufert
.i.pdigalitas.deuastacõ.et deriuat̃ ab abligurio
Abligurio ris abligurriui zire¶ris.et prod ri
ritũ.ex ab et ligurio ris cõponit̃ Et ẽ abliguri
re absumere deuastare.et ẽ neutꝝ.et pducit gu
Ablucinacio onis fe.ge.i.lucis alienacio et ab
sentacõ.et diuat̃ ab ablucino nas quod compo
nitur ex ab et lucino lucinas
Abluo.luis.lui.lutũ.ex ab et luo luis compo
nit̃ Et ẽ abluere lauare purgare sordes et lues
remouere.ul' consumere abluendo vnde ablutus
ta tũ penl' prod.De h̃ eciaʒ reqre in luo luis
Ablutes lutiũ.i.loca cenosa et aq̃ plena q̃ ab
lucia cioꝝ dicunt̃ Et dicũt̃ ab abluendo.p con
trariũ.qꝛ mĩme sunt abluta
Abluuio oniꝫ fe.ge.mundacõ sordiũ.ẜm pap
Et dicitur ab abluo abluis.
Abnepos potis.mas ge.est filius pnepotis dic
tus ꝙ seiũgit̃ a nepote Est eniʒ inter illũ et ne
potẽ pnepos ẜm pap.et cor̃ penl'.abnepos
Abnormis.in norma exponitur
Abnuo abnuis abnui abnutũ.ex ab et nuo is
et est abnuere recusare.contradicere.phibere.et
ẽ actiũ iij.reg.xx ca.Misit eniʒ ad me p uxori
bus meis et filijs et p argento et auro.et nõ ab
Aboleo les leui ul' lui aboletũ ul' abo ¶ nui
litũ.ex ab et oleo oles componit̃ et est abolere
idem quod delere.et iñ abolitus ta tũ.et abolicõ
onis.et cor̃ pmã aboleo les.vñ abolet penl' cor
Abolitus ta tũ penl' cor̃.i.deletus.destructus
ab aboleo aboles.et a gtõ aboliti addita o fit
abolicõ.i.delecõ Ro.iiij.Exinanita est fides ab
Abolla abolle genus uestis ¶olita ẽ pmissio
senatorie et dr sic a bulla eo ꝙ vndiq̧ sit bulla
Abominor abominaris abo ¶ta et gẽmata
minatus suʒ componit̃ ex ab et ominor omina
ris quod est auguror.et ẽ abominari abhorrere
aliquid cũ execracõne repellere.execrari detes

tari.ul' malũ omne imp̃cari.Vnde h̃ abominiũ
nij.execracõ.et h̃ abominariũ.liber ubi abomi
nacões scribebant̃ et cor̃ mi abominor.et est
uerbũ deponens.ro.ij Qui abominaris ydola sa
Aborigines penl' cor̃ ex ab ¶crilegiũ facis
et origo componit̃.ett declinat̃ plũalit' hec ab
origines nũ quod et in singulari dr hec abori
go ginis.Et sunt aborigines sup̃flui fructices
qui non naturalit' ʒ uiciose in arboribus et in
campis oriunt̃.Et dñr aborigines.q̃si seorsum
ab origine.non quia nõ habeant origineʒ.ʒ qꝛ
non naturalẽ Item ex eisdeʒ componit̃ et dr h̃
et hec aborigines aboriginis.i.rusticus.agrestis
ignobilis.Vnde salustius Cũq̧ hijs aborigines
genus hoĩm agreste.Et dñr aborigines q̃si seor
suʒ ab origine.non qꝛ omĩno careant origine ʒ
qꝛ eoꝝ origo ignorat̃ Nã ut dicit orac̃.in pmo
li.epy Nec uixit male q̃ natus moriensq̧ fefellit
Non eniʒ scribunt̃ genealogie rusticoꝝ nec tradũ
tur memoie sicut genealogie nobiliũ.Et inde
Aborior reris uel riris ¶aborigeneus nea neũ.
abortus.ex ab et orior.Jnde morior morens.
Abortio tis tiui tire titũ.abortũ facere.et dr
abortus ta tũ Job xxj Bos eoꝝ concepit et non
Abortiuus tiua.tiuũ mõ suo ¶abortiuit
ul' non recto tempore ortus.et deriuat̃ ab abo
rior riris.Et substantiue dr hoc abortiũ tiui qꝛ
aboritur Job tercio Aut sicut abortiũ abscondi
Abortus.ta.tũ.dr ab ¶ tũ non subsisterem
aborior oriris.et dr abortus non qꝛ non oriat̃
ʒ aboriat̃.qui scilicet naturalit' non est ortus
Abra abre ancilla liberta.et dr abra q̃i ab ara
qꝛ ad araʒ seruũ liberum faciebant.ẜm hug.et
non debet accentuari in fine Judith.x.Imposu
it itaq̧ abre sue ascopam vini
Abram componitur ab abba quod est pater
et ram qđ ẽ excelsus Vnde abram q̃si abbaraʒ
.i.pater excelsus.et addita est ei.a.lrã et dcũs
est abraam.quod sonat p̃r multaꝝ.et subaudit̃
genciũ.geñ.xvij Nec ult' uocabit̃ nomen tuũ a
bram.ʒ appellaberis abraam qꝛ prẽm multarũ
genciũ constitui te Vel ut alij nolunt.abãm pri
mũ dcũs est abram.i.pater uidens pp̃lm scʒ isra
eliticũ tm̃.dictus est postea abraam.qđ interp̃
tatur pater multaꝝ genciũ.quod erat adhuc p
fidem futuꝝ.genciũ.non habet̃ in nomine sed
subaudit̃.et accentuat̃ in fine abram siue abra
am.et caret aspiracõne uide in ur
Abrenũcio cias ciaui ciatũ componit̃ ex ab et
renũcõ cias.et ẽ abrenũciare a se renũciando re
mouere.rennuere.postponere despicere.et in eo
deʒ sensu construitur cũ dtõ et accõ et scribitur
Abrogo gas penul' cor̃ ex¶ p c sicut nuncio
ab et rogo gas.sed arrogo gas per duo r.cõpo
nitur ex ad et rogo gas.de hoc infra dicã in ro
go gas.et est abrogare.delere destruere ex toto
legem subuertere.denegare.
Abrotanũ herba est hñs ũtutẽ calidaʒ.quasi
affrotanũ ab affrodita qđ est venus
Abrotoniũ nij.ab affros q̃đ ẽ spuma dr h̃ ab
rotoniũ nij.fe.ge.nomen mulieris.q̃i afrodoniũ
.i.venuscula.et ẽ impositũ cã adulacõnis ẜm
hug.et ẽ grecũ.ẜm pap.et interp̃tat̃ amplexi
Abs ppõ in quibusdaʒ p ab cum ¶bus apta.
dcõnibus a.c.incipientibʒ cõponit̃.ut abscondo
abscedo.abicido.Et scias ꝙ a.ab.abs.fere cand

significacōnis vim hn̄t. de hoc dixi sup̄ in p̄ma
pte in tractatu de silba. in capl'o de. b ¶ bellū
Absalon interp̄tat̄ pax p̄ris p antifrasiz quia
Abscedo dis ssi abscessuz ab aliquo cedere et
absentare. et cōponit̄ ex ab et cedo dis cessi
Abscidit si componat̄ ex ab et scindo. dis. pe l'
cor'. sicut scidit p̄mā. et est p̄titū. et declinat̄ abs
cindo dis abscidi abscissuz. Si uo componat̄ a
cedo dis et abs p̄posicōne. pducit penul' in p̄nti
et in p̄tito. Et declinat̄. abscido dis. abscidi absci
Abscido dis absci ¶ disti. abscisuz per vnū. s.
di abscisuz penl' pduc. i. incidere. discide. separe
cedendo. et componit̄ ab abs et cedo dis. cecidi
cesuz. vn̄ abscisus. sa suz. p vnū. s. penl' pducta
Abscindo dis abscidi abscinde abscissuz p duo
s. componit̄ ex ab et scindo dis. di. et ē abscindere
ab uno in aliud scindere ¶ dis
Abscissus sa. suz. p geminū. s uide in abscindo
Abscisus. sa. sum. pducit penl'. p vnū. s. i. insci
sus. ab abscido dis. Dan̄. ij. donec. abscisus est la
pis de monte sine manibus
Abscondo dis condi ul' didi abscondē abscon
sum ul' absconditū. i. occultare. et conponit̄ ex
abs et condo dis. et habet duplex p̄titū. et du
plex supinū. vnde absconsus sa suz. et abscondi
Absens. sensus compo ¶ tus ta. tū. penl'. cor'
nit̄ cuz ab. et dr̄ hꝫ et hec et hꝫ absens. tis. quod
non est subm alicui corporeo sensui quātūcūqꝫ
sit p̄pe Vnde absens dr̄ q̄si a sensibus remotuz
Vnde absenter. et hꝫ absentia tie. et absento tas
amouere absens facere. Vnde absentaneus. nea
neū. q sese semp absentat. potest eciā deriuari
Absentio tis. absensi absen ¶ ab absuz abes.
tire. et eciaz absencior absentiris in eodez sensu
inuenit̄. i. dissentie. et cōponit̄ ex ab et sentio tis
Absida de. gcū est. et interp̄tat̄ lucida. i. latus
edificij. uel trennua. eo qꝫ lumīe accepto. per ar
cum resplendeat. et lumen faciat
Absinthiuz tij grecū ē Est autē amara herba ƀ
pap̄. Et scias qꝫ remanet t in suo sono cū t seq̄
tur aspiracō. sicut in corinthius
Absis absidis fe. ge. idez est qd̉ absida. Itē abs
dr̄ p̄ncipiū exaltacōnis planete in suo circulo. i.
illa ps circuli in qua planeta incipit eleuari ul'
absis dr̄ illa ps circuli in qua planeta adeo dis
tat a sole. qꝫ amplius distare non potest
Absitos gēma est nigra et ponderosa que cale
facta igni septē diebus calorem tenet
Absolutus. ab absoluo uis qd̉ est a vinculo l'
impedimento soluere ul' liberare. dr̄ absolutus
ta. tū. Vnde et quedaz nomina dn̄r absoluta qꝫ
p se dicta dant intelligi. quiqd̉ eis cōuenient' p̄t
addi. ut deus. mens. racō. et quedaz ūba dn̄r ab
soluta. i. n̄ tn̄sitiua. ul' absoluta. i. non discretiua
rei ad rem. in sua significacōne. ul' absoluta. i.
pfecta q̄ non deficiūt in aliq̄ sui motu. et abso
lutū. i. non relatū. i. non respectu alicuius dcm̄
et compat̄. Absolutus tior. tissimus. vn̄ absolu
te tius tissime adūbiū. et cōponit̄ inabsolutus ta
Absono nas. sono sonas componit̄ cū ¶ tum
ab. et dr̄ absono nas nui nitū. i. discordare. Vnde
absonanter. i. discordant'. et hec absonācia. i. dis
cordancia. ul' discordia. et absonus na nū. i. dis.
sidens. et discordans. ul' non sonans. sicut abso
nancia sepe ponit̄ p non sonancia. et corr̄ abso
no nas hanc sillabam so-

Absonus na nū. cor̄ so in absono nas uide
Absorptus ta tū. i. euacuatus. ul' ualde sorptus
in sorbeo bes uide. p̄pha Absorpti sunt iūcti pe
Abstemius temetū compo ¶ tre iudices coꝝ
nit̄ cū abstineo nes et dr̄ abstemius mia miū. i.
abstinens. sobrius. et dr̄ abstemius q̄si abstinens
a temeto. i. vino licet gn̄alit' abstemius dicat̄ ab
Abstinentia format̄ ab abstinens ¶ stinens
abstinenti addita a. et accipit. t. sonū de. c. Et ē
abstinēcia. qn̄z uiciū. qn̄qꝫ ūtus. Vn̄ gg̈. in past.
Admonendi sunt abstinentes. ut nouerīt qꝫ tūc
placentē deo abstinēciā offerūt. cū ea que sibi
de alimentis detrahūt indigentibus largiunt̄. nō
enī deo ꝫ sibimetipsi quisqꝫ ieiunat. si ea q̄ uen
tri ad tempus subtrahit. non pauperibus tribuit
ꝫ uentri postmodū offerenda custodit. Et ysidor'
dicit. Qui cibis abstinent et mala agunt demōes
ymitant̄. q̄bus non ē esca ꝫ neq̄cia semp adest
Abstineo nes nuj tū. longe ab aliquo tenere
Et componit̄ ex ab p̄pōne et teneo es e mutato
in. i. et construit̄ qn̄z cū accō et gtō. ut abstieo
te vini. Qn̄qꝫ cū accō et abltō. cū p̄pōne ul' sine
p̄pōne. et est idem sensus. abstineo te vino uel a
vino. Vnde abstinens. participium et nomen. Et
tūc compat̄ abstinens tior simus. et cor̄ sti absti
Abstraho his xi ¶ neo abstines et abstinens
ctū. componit̄. ex ab et traho his. et est abstra
here in aliam p̄tem trahere. lacerare. abscindere
et corripit stra. et aspiratur ho
Abstrudo dis abstrusi abstrusum. cōponit̄ ex
abs. et trudo dis. et ē ūbū actiuū. et pducit stru.
Et est abstrudere. includere. abscondere.
Absum abes abfui absens abfuturus. ex ab
et suz. et ē abesse. longe esse non esse ibi. a sensu
corporeo distare. ꝫ deesse id ē quod abesse ul' de
ficere. homo p̄prie abest. sed vinum deest. abest
quod alibi est. deest quod deficit et non habet̄
sicut dicit hug̈. Grecismus uero sic dicit Ede de
est quisq̄z q̄ non ē nec fuit ante. At quis abest
ede quia non est sed fuit ante
Abundo das daui dare datū. componit̄ ex ab
et vndo das quod non est in usu. Vn̄ abundus
da dū. i. abundans. et in̄ abunde. i. abundanter
Et uide qꝫ quidaz dn̄t abundare deriuari de ha
beo habes. Et ita dicūt abundare et abundus
aspirari in p̄ma silba. quod omni caret racōne
et ueritate. ut dicit hug̈ Hoc eciaz wlt p̄s. qui
dicit in viij. li. ab vnda dr̄ vndo das. abundo in
undo. Sic patet qꝫ caret aspiracōne cum ab non
possit aspirari. quia nll'a preposicio aspirat̄ ƀm
p̄s. ¶ Et scias qꝫ abundare. abundatus. abunda
bit. et huius. prod̉ da. ul' abundo componit̄ ex
ab et vnda. Itē dr̄ abundanter ex abūdans tis
Abusio onis fe. ge. dr̄ ab abutor abuteris. Et
fit tribus modis. scꝫ. circa usuz. ut mando tibi q̄
litates q̄i salutes. cont' naturā. ut qn̄ mulier pa
rit uitulū. et cont' nominis ethymologiā. et p̄p̄
etatē. ut a. ē sill'a. Et abusio dr̄ poetica licencia
ut cū aliqd̉ fit contra id quod deberet
Abusiue. i. improp̄e. qd̉ ab usu recedit. adūbiū
Abusus. abusus. i. p̄usus ¶ qualitatis. ƀm pap̄
usus. ul' cont' racōnez usus. et pd̉ penl'. Et p̄t ad
iectiue declinari abusus. sa. suz. et descendit ab ab
Abutor. abuteris. abusus suz ¶ utor abuteris
abuti. i. male uti. ul' peruse uti. et cont' racōnez
et pd̉. u. et cōponit̄ ex ab et utor. ris. In̄ abusꝰ

Acaliculis indecl'.i.pincerna.et componit͛ ab
a.et calix.ꝭ hug.ul' cōponit͛ ab assistens et
caliculis dcō pl'i.Vn̄ acalicul' qui ul' que assistit
calicul'.sicut pincerna.Caliculus enī ē diminitiuū
de calix.ul' componit͛ ab a.et calicul' abl'cō pl'i
sicut supra tetigi in abatis

Acaris a.componit͛ cū caris.quod est gracia
et dr̄ h̄ et hec acaris acaridis.i.non graciosus
q̄i sn̄ grā īmemor bn̄ficioꝝ.et cor͛ ca.Ecc̄ xx hō
acaris quasi fabula uana.Lrā autē rabani habꝫ
homo ingratus quasi.acaris

Accanto tas taui tare.i.iteꝝ ul' iuxta cantare
et componit͛ ex ad et cāto tas et mutat͛.d.in c

Accedo dis accessi accessuꝫ.accedere.i.ad aliq̄ꝫ
cedere.et componitur ex ad et cedo dis cessi.et
mutat͛ d in.c.et producit.ce.et ex ui ꝯposicōnis
exigit actiuū.ut accedo illū.i.cedo ad illuꝫ.usus
tamen aliquoꝝ habꝫ.ut dicat͛ accedo ad illū in
quo sine dubio ē sup̄fluitas ꝯposicōnis.ul' in ap
posicōne ul' in composicōne

Accelero.ras.raui.rare ratū.ūbuꝫ neutꝝ.com
ponit͛ ex ad et celero ras.et mutat͛.d.in.c.et
est accelerare.festinare.et cor͛ le.gen̄.xviij.Acce

Accendo.dis di ¶ lera tria sata simul cōmisce
accensuꝫ.ūbuꝫ actiū.et componit͛ ex ad et can
deo des.et mutat͛.d.in.c.

Accento tas ē frequentatiū huius ūbi accino
nis.ul' p̄t esse in codeꝫ sensu in quo accentuo as

Accentus.tus.tui.mas.ge.ab accino nis dicit͛
Vnde accentuo.as.i.accentuatū ꝓferre.de hoc
plenius dixi sup̄ in p̄ncipio secūde partis

Accepcō ab accepti gtō addita.o.format͛ hec
accepcō.huius accepcōnis ¶ Hic nota q̄ accep
cio p̄sonaꝝ magnū peccatū est.Ad cuius intelli
genciā nota q̄ p̄sonaꝝ accepcō est cū aliquid p̄
sone attribuit͛ ꝓpter ꝓporcōneꝫ dignitatis ipsius
Vnde considerare oportet q̄ dignitas p̄sone.p̄t
attendi dupl'r.vno mō.simpliciter.et ꝭm se.et
sic maioris dignitatis est ille.qui magis habun
dat in sp̄ualibus grē donis.Alio mō p̄ cōparaco
neꝫ ad bonū cōmune.Contingit enī q̄n̄q̄ꝫ.q̄ ille
qui ē minus scūs.et minus sciens.p̄t magis con
ferre ad bonum cōe.ꝓpter potenciā ul' indus
triā seculare.ul' ꝓpter aliquid huiꝰ.Et quia dis
pensacōnes sp̄ualiū p̄ncipalius ordinant͛ ad uti
litatē cōmunē.ꝭm illud ap'li ad cor͛.Vnicuiq̄ꝫ
dat͛ manifestacō sp̄us ad utilitatē Ideo q̄n̄ꝫ abs̄ꝫ
accepcōne p̄sonaꝝ in sp̄ualiū dispensacōne illi q̄
sunt simpliciter minus boni melioribus p̄ferūt͛
sicut eciaꝫ deus gracias gratis datas q̄n̄q̄ꝫ conce
dit minus bonis. ¶ Item scias q̄ circa consang
uineos p̄lati distinguendū est.q̄ꝛ q̄n̄q̄ꝫ sunt minꝰ
digni et simpliciter.et p̄ respectū ad bonū cōmu
ne.et si illi dignioribus p̄ferant͛ est peccatū p̄so
naꝝ accepcōnis.in despensacōne sp̄ualiū.quoꝝ
p̄latus ecclesiasticus nō est dn̄s ut possit eas da
re ꝓ libitu.ꝭ dispensator.ꝭm illud ap'li j ad coꝝ
iiij.Sic nos existimet homo ut ministros cristi
et dispensatores ministerioꝝ dei.Q̄n̄q̄ꝫ uero con
sanguinei p̄lati ecclesiastici sunt eque digni ut a
lij.Et sic licite potest abs̄q̄ꝫ p̄sonaꝝ accepcōe cō
sanguineos suos p̄ferre.q̄ꝛ saltem in hoc p̄emi
nent.q̄ de ipsis magis confidere potest.ut vna
nimiter secū negocia ecclesie tractent.esset tam̄
hoc ꝓpter scandaluꝫ dimittendū.si ex hoc aliq̄
exemplū sumerent.eciam ꝓpter dignitatē bona
ecclesie consanguineis dandi ¶ Itē ꝭm iura suf
ficit eligere bonū.non autē requirit͛ q̄ aliquis
eligat meliorē.quod sic intelligit͛.q̄ꝛ q̄ntū ad hoc
q̄ electō impugnari non possit.in foro iudiciali
sufficit eligere bonū nec oportet eligere melio
rem.q̄ꝛ sic oīs electō posset habere calumpniā
ꝭ quantū ad conscienciā eligentis nc̄ce est elige
re melioreꝫ.ul' simplicit͛ ul' in cōparacōne ad bo
nū cōmune. ¶ Itē homo in iudicō debet paup̄i
subuenire.ꝭ illud ecc̄.iiij.In iudicando esto pu
pill' misericors.Hoc tn̄ intellige q̄ntū potest fieri
sine lesione iusticie.alioq̄n habet locū qd̄ dicit͛
exo.xxiiij.Paupis q̄ꝫ non miserebis in iudicio

Accepto tas.ab accipio pis diriuat͛ acceptus ta
tū.nomen.i.carus.placitus.acceptabil'.et inde ac
cepto tas.potest esse ūbuꝫ actiū.i.ap̄ciari ul' fa
cere acceptū.Itē accepto tas p̄t esse ūbuꝫ freq̄n
tatiū de accipio.pis.acceptu.u.in.o.accepto tas
.i.frequent͛ accipere.Inuenit͛ eciā accepto abl'tūs
de acceptus aduūbialit͛ positus.vn̄ non debet ac
centuari in fine.Rom̄.iiij.Cui deus accepto fert

Accersio sis siui sire di ¶ iusticiā sine opibus
uat͛ ab accerso.sis.Act͛ x.Accersi symoneꝫ q̄ndā
q̄ cōgnominabat͛ petrus.de h̄ req̄re ī actio tis.

Accerso sis.require in actio

Accesso sis.uide in actio tis.

Accido.dis.accidi caret supino.et componitur
ex ad et cado dis.mutata.d.in.c.et cor͛ ci.Et est
accidere ideꝫ quod euenire.Vn̄ accidēs tis ꝓ illo
quod nō est sub̄a.Et scias q̄ accidit malū.eue
nit casu.obtingit sorte.contingit facto Potest
eciaꝫ componi accido dis ex ad et cedo dis.et tūc
ꝓd ci ubiq̄ꝫ.et ē accidere ualde ul' iuxta cedere.

Accieo cies.ex ad et cieo cies componit͛.uide
in accio accis ubi exponitur

Accingo gis accinxi xi in ctū.accinctū compo
nit͛ ex ad et cingo.gis mutato.d.in.c.et est ac
cingere ualde cingere.ꝑparare.adornare.Et nota
q̄ accingunt͛ bellaturi.p̄cingunt͛ ituri.succingū
tur ministraturi.Reg'.Ad pugnā cinctus p̄ p̄git

Accino nis accinui accentū ¶ sub q̄ꝫ ministrat
ex ad et cano nis.mutato d in c.Et est accinere
iuxta ul' iteꝝ ul' concorditer canere.Et cor͛ ci

Accio cis.cio et cieo componunt͛ cū ad et dr̄
accieo cies.acciui accitū.et accio accis acciui ac
citū.i.appellare.aduocare.Sed antiqui in tali cō
posicōne solebant mutare d ꝯposicōnis in r.dīcē
tes aruolare.aruenire.arcire.ꝭ nos dicimꝰ aduo
lare aduenire.accire accire.mutantes in compo
sicōne.d.in.c.sequente.c.sic ergo dr̄.accio cis ꝭ
modernos.et arcō cis ꝭm antiquos.et in eodem
sensu.et ab utroq̄ꝫ istoꝝ descendit ūbuꝫ desidera
tiū in so.ab arcio antiq̄ debꝫ dici arcesso.sis.ꝭ
quia arcesso sis descendit ab arceo arces.ideo cā
drīcie mutatū est p̄mū s.in.r.ī eo q̄ descendit
ab arcō antiquo.et dr̄ arcerso sis.Item ab accō
moderno dn̄dit accesso sis.ꝭ q̄ꝛ ab accedo.dis sil'r
dn̄dit accesso.sis ideo causa drīcie in eo q̄ uenit
ab accio.mutatū est p̄mū.s.in.r.et dr̄ accerso
sis.Inuenit͛ ergo arcerso ab arcō.arcesso.ab ar
ceo.accerso ab accō.accesso ab accedo.Inuenit͛
adhuc aliud ūbuꝫ diuatiū ab accerso dn̄dens et
est quarte cōiugacōnis.et in eadē significacōne
cū eo.et habꝫ.r.in an̄penl' sill'a.scꝫ accersio sis
vn̄ ī actibꝫ ap'loꝝ c.x.uade et accersi symonem
quendaꝫ.Et uide q̄ p̄dicta desideratiua sunt ter

cie ꝯiug̃.et hn̄t prefita et supina ad modū q̃rte
Ita dicit hug̃.Pris͛ eciā in pmo ma.dicit antiq̄ssi
mi ar frequent͛ ꝓ ad ponebant.vn̄ ondit͛ recte
arcesso dici ab arcio uerbo.quod nūc accio dici
mus.quod est ex ad et cio compositum
Accipio accipis.capio capis componit͛ cū ad
et mutata.a.in.i.dr̃ accipio.pis.accepi acceptū
ꝑ geminū.c.et īuenit͛ accipio pis.in pluribꝫ sig
nificacōnibus.Nam accipe.i.recipe.Et accipe.i.
audire.et accipe.i.pascere.Vnde ūgil͛.Illos por
ticibus rex accipiebat in amplis.i.pascebat.Itē
accipe.i.rape.vn̄ paulus ij.ad cor̃.Sustinetis si
quis in seruitutē uos redigit.si quis accipit vn̄
accipiter q͛ accipit.i.rapit.Et nota drām.Acci
pimus ab alio.sumimus ipsi.Item sumimus ꝑ
nos.accipimus a uolente.tollimus a nolente eri
pimus vi.aufeimus qđ dedimus.Itē auferimus
īuiti.quidqđ dedimus adimimus.ius assumim9
Accipiter.Accipio.pis.idez.est quod in usu
rape in vna significacōne.vn̄ hic accipiter.pitris
ꝓ quadaz aue.scꝫ ſm quosdaz sparuio.ul͛ falco
ne.ul͛ asture.q͛ accipit.i.rapit ſm hugonē.pap
uero dicit.accipiter est vngul͛ armata.ab accipi
piendo dcā.q͛ sibi capiat et ab alijs rapiat ideo
uocat͛ accipiter.i.raptor.et scribit͛ ꝑ duo.c.et
cor̃.pi ubiq̄.Ouid de arte.Odimus accipitrez q̄
semꝑ viuit in armis.Et ut dicit ambr̃.in exame
ron.quīto die accipitres ferunt͛ durā aduersus
ꝓpos fetus habere inclemenciaz.Nā ubi eos ad
ūterint temptare uolatus pmordia.e nidis eici
ūt suis.continuo q̄ elimināt.at si morent͛ ꝓpul
sant pennis atq̄ pcipitant.uberant alis.cogunt
q̄ audere qđ repudiant.nec eis postea deferunt
munus alimonie.Quidniꝝ tn̄ si rape assueti nu
trire tn̄ fastidiunt Consideremus ad hoc eos gn̄a
tos esse.ut eciaz aues ad cauendū formido exer
ceat.nec passim curas relaxent.ſꝫ picula a predo
nibus declinanda ꝓspiciant.Deinde cū hijs natu
ra quoddam predandi munus.inoleuerit magis
a tenero pullos suos instituere uident͛ ad pdam
q̄ pastus abdicare compendijs.Cauent ne in te
nera etate pinguescant.ne soluantur delicijs.ne
marcescant ocio.ne discant cibū mag̃ expectare
q̄ querere.ne nature sue deponant uigorez inter
mittunt studia nutriendi.ut in usus rapiendi
Acclino nas naui natū. ¶ audere compellant.
componitur ex ad et clino nas.et mutat͛ d in c
et ē acclinare ad se uł ad aliud flectere vn̄ hic et hec
acclinis et hoc accline et acclinus na nū.in eođ
sensu et producit cli.vnde in aurora dr̃.Debebat
baculis acclinia corpa ini.i.flexa siue incuruata
et ab acclino nas diuatur hoc acclinatorium rii
locus in quo acclinare et requiescere possumus.
uel suꝑ quod acclinat͛.ut culcitra ul͛ puluinar
Accola le.cōmunis ge.dr̃ ab accolo lis.et sunt
accole aduenticij.ſꝫ pmanentes.sicut aduene.et
cor̃ co Et ut dicit pap.Accola signat multa Dr̃
eniꝫ accola.finianus uicinus.ꝓpinquus.ciuis.af
finis.cultor loci in quo non ē natus.cultor alie
nus.Quidam ūo dicūt.Accola non ꝓpaꝫ.ꝓpam
Accolo lis lui cultū ex ¶ colit incola terram.
ad et colo lis.mutato.d.in.c.et ē accolere assidu
e ul͛ ualde colere.habitare.arare
Accommodo das daui dare.ex ad et cōmodo as
componit͛ et mutat͛.d.in.c.et est accōmodare ad
cōmodū et siłez usuꝫ dare pstare.ul͛ aptare.apte
collocare.et cor̃ mo.et scribit͛ ꝑ geminum.m.
Accōmodus.da.dū.componit͛ ab ad et cōmo
dus.et ē idez quod cōmodus.Virgil͛.in xj.ene.
Est curuo aufractu uall͛ accōmoda fraudi
Accubo bas baui.batū.et accūbo.bis.bui.ac
cubituꝫ.et ē accubare.toto corꝑe accūbere cubi
to.et ꝓpe in cōmestione.Inde accubans bantis
Nūi.xxiiij.Accubans dormit ut leo.et cōponit͛
accubo ex ad et cubo.bas.d.mutata in.c.et.cor̃
cu.vide de hoc in cumbo bis
Accuratus.ta.tū.in accuro ras uide.
Accuro.ras.raui ratū.ex ad et curo.ras.d.mu
tata in.c.componit͛.et ē accurare diligenter et
curialit͛ curare.Vn̄ accuratus.ta.tū.diligenter
ꝓcuratus.Vnde accurate adūbiū.ut iste accepit
illuꝫ accurate.i.diligenter.studiose curialiter.Et
nota.q͛ accuratus ſm q͛ est nomen.dr̃ tā ꝓ eo
qui ꝓcurat͛ q̈ ꝓ eo qui ꝓcurat.et ē ūbuꝫ actm̄
curo.ras.et ꝓducit hanc sillabam.cu.
Accurso sas ūbuꝫ freq̄ntatm̄.i.freq̄nter accurre
et format͛ ab accursu supino de accurro.v.mu
Accuso sas saui.cuso sas.non est ¶ tata in.o.
in usu.ſꝫ componit͛ accuso sas.inculpare uerbis
ferire.qui eniꝫ accusat.freq̄nter cudit ut ad ma
laꝫ famā trahat͛ ul͛ freq̄nter conat͛ ut ille ad cu
siones ducat͛.et inde accusatus ta.tū.accusati ad
dita.o.fit accusacō ¶ Item scias.q͛ incuso idem
est quod accuso.drn̄t tamen in hoc q͛ accusare
est in crimine ul͛ facto.incusare ūbis.Itē incusa
mus maiores nobis.ſꝫ accusamus minores ul͛
pares nob.q͛ autē dr̃ accusare uel incusare quasi
adcausare.uel incausare.i.ad uel in cām trahere
quā quis appellat.ethymologia est non cōposici
Acceo aces nō est in ¶ o.et ꝓducit cu accuso
usu.et diuat͛ ab acuo is.et est acere acetū fieri
ut vinū acet.i.acetū fit.et corripit.a.
Acephali ab a qđ est sine et cephas dicti sunt
quidaꝫ heretici acephali ul͛ acephalite.quasi sine
capite.q͛ actor coꝝ non inueniat͛.et quicūq̄ in
certe sentencie assistit acephalus dr̃.Itē omnes
heretici et oms̄ mali.pn̄t dici acephali.i.sine ca
pite xp̄o ihesu.qui ē caput nrm̄.cuius nos mē
bra sumus.Itē capl͛m ul͛ collegiū carens capite
ul͛ rectore.p̄t dici acephalū Vn̄ in constitucōibꝫ
nostris dr̃.q͛ capl͛m habeat magistrū nouū.ul͛
antiquū ne acephaluꝫ iudicet͛.i.sine capite.et de
dinat͛ acephalus la luꝫ.et cor̃ penultimam
Acer ab acuo is dr̃ hic acer.hec acris.hoc acre in
duabus significacōnibꝫ.i.fortis.ul͛ amarus acer
in vnaquaq̄ forma dr̃ uegetus et muntus.i.
fortis.et crudelis.asper.animosus.et compatur
acrior.acerrimus.Vn̄ acriter.acius.acerrime.et
hec acritas tatis fortitudo ul͛ amaritudo.et hec
acritudo dinis.et hec acredo ꝓ eodez.i.amaritudo
et hoc proprie dicitur de pomis..et de similibus
rebus.Itē ab acer acris acre.dr̃ hoc acer aceris ꝓ
quadaz arbore.Acer adiectm̄ componit͛ q̈acer
ꝑacer ambo ꝓ ualde acer.Et scias q͛ acer adiec
tm̄.ꝓducit pmā Sed acer substm̄.eam cor̃.Vꝰ9
Dr̃ arbor acer.uir fortis et improbus acer
Aceratus.ta.tū.diuat͛ ab acus.ceris.et.dr̃ ace
ratus sordidus instar aceris
Acerbus.ba buꝫ.i.imaturus.diuat͛ ab acer a
cris.acre.et cōpat͛ acerbior.acerbissimus.vnde
hec acerbitas tatis.et acerbo acerbas.quod nō
est in usu.ſꝫ componit͛ exacerbo bas.i.vuas ac

bas colligere.et cor̄ acerbus p̄ma.licet diuer̄ ab
acer p̄ducente p̄ma. Vñ orac̄.in p̄mo epy.Occu
pat obscuri speciem taciturnus acerbi
Acernus.ua uu3.i.de acere.ab acer acis diuat̄
Acero ras non est in usu.ſ3 cōponit̄ exacero
ras.i.ab acere purgare.Et diuat̄.acero ab acera
Aceronitus q̄ nlli cōmūicat ¶ tus.et cor̄ ce.
Acerra re fe.ge.i.uas in quo reponit̄ thus.et
diuat̄ ab acer eris p̄ arbore eo q̄ de acere fieri
Aceruo uas in aceruus uide ¶ solent
Aceruus ui maſ.ge.i.cumlus.Jn̄ aceruulus.li.
dimmitiū.et aceruosus ſa.ſu3.et aceruo as ūbu3
actiū.i.accumulare.et inde ūbalia.et aceruatim
adūbiū.i.cumulañ glomerañ.Et componit̄ coa
ceruo uas exaceruo.uas.et dr̄ aceruus.ab acer
adiectiuo.Ora.in epy.Non domus et fundus nō
Acesco cis.i.incipe ace ¶ exis aceruus et auri
re siue acetū fieri.et est inchoatiū de aceo ces.et
componit̄ exacesco cis.et cor̄.a.Orac̄ in j.epy
Sincez nisi uas quodcūq3 infundis acescit.
Acetabulum.li.dr̄ ab acetū ti.et dr̄ acetabulū
uas aceto plenu3.uł ad recipiendū acetū paratū
quod et hoc acetariū dr̄.et dr̄ acetabulu3 quasi
acetaferu.q2 ferat acetū.et appendit duodecī drag
mas.ſc3 quartam partem emine.
Acetū.ab aceo aces dr̄ hoc acetū ti.et cor̄ pnl̄
et dr̄ acetū q̄i acutu3 uł q̄ſi aquatū.vinū enim
aqua mixtu3 cito in hunc sapore3 redigit̄ vnde
acidu3.q̄i aquidu3.vnde acetulu3 tuli dimi.et cor̄
p̄mā acetu3 Aurora.Ebrie gentis mentē uas sig
Achademia mie penl̄ cor̄ uilla in ¶ nat aceti
qua studuit plato vñ achademicus ca cū platōi
Achaia.ie p̄uincia grecie tri ¶ cus uł phicus
um est sillba4.licet de necessitate metri aliqñ in
ueniat̄ quatuor sill̄a4 aput poetas.et est ibi.J
duplex consonans.Et scias q̄ .J.greca semp est
Achaceon uelum maximū.et est ¶ uocalis.
in media naue constitutum
Achates tis genus est lapidis.quē si quis por
tauerit erit ḡciosus.sicut fuit eneas qui cū por
tauit in uagina.vnde et dcm̄ est achates fuisse
armiger et comes enee.uł aliunde dr̄ fuisse co
mes illius.achos eni3 grece cura dr̄ latine Jnde
achates q̄ dicitur fuisse comes illius enee q2 cuà
et sollicitudo semp comitant̄ reges et magnates
Jta dicit hug̈.et prod̄ penl̄.Jn doctrinali·Que si
unt in tes sociabis sicut achates.
Achei q̄ achini dicti sunt ab acheo filio Jouis
a quo dicitur achaia.et prod̄ penultimam.
Acheldemac interp̄tat̄ ager sanguinis.achel
idest ager.emac.i.sanguis Vnde in actibus capi
tulo p̄mo.Jta ut appellaret̄ ager ille lingua co4
acheldemac.i. ager sangñis.et accentuat̄ in fine
Acheron.ab a quod est sine.et chere qd̄ ē sal
ue uł gaude.componit̄ h̄ acheron rontis.palus
infernał.q2 nll̄a salus nullū gaudiū in inferno ē
ſ3 ppetuus horror et dolor ibi habitat.ſm hugūc
Vel ſm pap.dr̄ acheronta.qd̄ componit̄ ab a
quod ē sine et cheronta qd̄ est gaudiū.Hunc se
quit̄ ḡcismus dicens.Quod sine leticia nom̄ tra
Achila le fe.ge.penl̄.cor̄ ¶ hit h̄ acheronta.
quida3 locus ē de quo habet̄ regu3.j.c.xxvj.ec
ce dauid absconditus est in colle achile.
Achilles.ab a quod est sine.et chille.quod est
labiū.componit̄ hic achilles achillis.q2 grossa
habuit labia.et hic achilleus lei.p̄ eode3.et est

dyptongus eu in ntō.et ita ntūs est trissillabus
Genitiuus ūo est tetrasillabus.q2 ei ibi dypton
gus non est.et achilleus.a.um.pnl̄ prod̄.posses
siuū.et in̄ est q̄ p̄ achilleus p̄p̄o eu mutato in
e dicimus.achilles a quo mutato ntō dr̄ in utō
achille.uł achilles.et silr̄ cōtingit in hijs nōib3
ulixes aiaces et similibus.et dñ istoz sepe ponr̄
p̄ gñs.ut achilli ulixi.p̄ achill̄.ulixis.et ex eo
q̄ īuenit̄ achille ulixe.in utō uoluerūt quidam
declinare h̄ achillus.li.et ulixus.xi.qd̄ sine du
bio falsu3 est.ut dicit hug̈.et cor̄.p̄mā achilles
Vnde ouid̄.de arte.Hectora donauit p̄amo p̄ce
Achilleus penultima pro ¶ motus achilles.
ducta in achilles exponitur.·.
Achim uł achei dñr quidā ḡci.ab acheo filio
iouis.et p̄duc̄.penl̄.Vnde ora.in p̄mo epy.Qd̄
quid delirant reges plectunt̄ achini.delirant.in
Acholiti.grece ce ¶ tellige delirando cōmittūt
roferarij dicūt̄ latine.a deferendis cereis.qñ le
gendū est euageliū.uł sacrificiū offerendū.nō ad
fugandas tenebras.cū sol tūc rutilet.ſ3 ad signū
leticie ostendendū.ut sub tipo luminis corp̄alis
illa lux ostendat̄ de qua in euāgelio legit̄.Erat
lux uera que illuminat omē3 hominē uenientē3
in hunc mundum.uide in ordo.
Acidia.acis ḡce cura latine.Jnde hec acidia.i.
tristicia.molestia anxietas.uł tediū.vñ h̄ acidio
la le dimi.et acidiosus.osa.osu3.i.molestus.tris
tis.anxius.et acidior aris.i.tristari.anxiari.uel
habere tediū.uel indignari
Acidus.ab acetū dr̄ acidus da dū.pnl̄ cor̄.i.
ama4 ut acetū Et dr̄ acidū q̄ſi aquidū.et compa
tur acidior.ſimus.vñ h̄ aciditas.i.amaritudo di
cunt̄ eni3 dentes acidi.i.stupefacti.Ecc̄.xiiij.Nō
Aciecula.le.diminitiuum idest ¶ acide feras.
parua acies.et corripit.cu.
Acies aciei fe.ge.dr̄ ab acuo.is.et signat tria
Nam acies ē ferri summitas.Jtē acies.oculorū
acumen.Jtē acies exercitus.eo q̄ armatus eat
ad bellū acutis armis.Xu9.Est acies oculi ferri
Acinatis ab acuo is dr̄ h̄ aci ¶ belli q̄3 caterua
natis lingua medo4.gladius militaris ualde acu
tus.Et acinatis dr̄ illa maneries ferri ſc3 aciariū
Acinariū.ab acinus diuat̄ hoc ¶ et cor̄.penl̄
acinariū rij.grosse uł cortices uua4.que post ex
Acinus ni maſ.ge.i.ho ¶ pressione3 p̄iciunt̄.
trus.ſc3 ḡnellu3 illud qd̄ est in ḡno vue.et dici
tur ab acetū ti.q2 habet saporem aceti.et cor̄ pe
nl̄.Vnde grecismus.Tu dicas acinū qd̄ in uua
Acirologia est improp̄a dictio ¶ cernis acutū
ut supra dixi in quarta p̄te.in capitulo de uicijs
annexis barbarismo et soloecismo.
Aclinis.ab a et clinus componit̄ h̄ et hec acli
nis et h̄ acline.et aclinus na.nu3.in eode3 sensu
.i.inclinatus p̄curuus.vñ h̄ acliuitas.et p̄d̄ cli
Acōmentariis nomen indeclinabile.cōmunis
ge.qui uices regis agebat.cuius iudicō leges scri
bebant̄ vnde dr̄ acōmentarijs scriptor gestoru3
tēp̄is.Et scias q̄ īuenitur cōmentarius a cuius
dtō pl̄i uł abltō ſc3 cōmentarijs componit̄ acō
mentarijs.require sup̄ p̄ simile in abatis.Regū
iiij.c xviij Sobna scriba et ioache filius asaph a
Acredo dinis fe.ge.amaritudo ¶ cōmentarijs
et p̄p̄e dr̄ de pomis et silibus reb3 vide in acer
Acredula le.quedā modica auis q̄ ¶ et p̄d̄ cre
aliter dr̄ lucinia.et dr̄ ab acer adiectiuo De hoc

dic cicero. et matutinos exercet acredula cātus
Acrimonia nie. dr ab acer adiectiuo et est acrimonia ꝓprie austeritas in uultu. vel acrimonia. i. viuacitas. animositas. austeritas fortitudo. Unde acrimoniosus sa sum. i. fortis. constans. asper.
Acris In acer exponitur ¶ crocerannia niouz montes fulminati Et componitur ab acros qd est mons et ceranna. vide in ceranna.
Acronicus. ab a qd est sine. et cronon quod ē tempus dr acronicus ca cuz. pnl' cor. quasi sine tpe. vn̄ in astrologia. acronicus ortus. ortus dr ille. qn̄ aliqua stella p diametꝝ soli opposita ori
Acros grece latine mons. ¶ tur sole occidente.
Actenus. hucusqz. usqz nūc. componitur ex ac aduūbio. et tenus. et caret aspiracione. et cor pnl'. Qn̄ autē sunt due ptes. aspirat' et acuit' te. De h̄ sup̄ dixi in secūda pte ubi egi de accentu aduūbi
Actio onis fe. ge. ab ¶ oꝝ. in caplo de tenus ago agis. et est actio idem quod ductio ul' compō. Itē ƀm iuristas. Actio est ius ꝓsequendi in
Actito tas. penul' ¶ iudicio quod sibi debet' cor. i. frequenter actare. ūbuz freqn̄tatiū. et format' ab ultimo supino. de acto tas scz actatu. a
Actiuncula le. fe ge. ¶ in. J. et. u. in o. mutatis penl'. correpta diminitiū. i. parua actio
Actiuus ab actus ta. tū. dr actiuus ua. uuz. ut actiua uita que consistit in actu et ope. et ē ūbū actiū qd sigficat actū trāseuntē in rem racōnalē Et scias ꝙ sicut uita contēplatiua cōsistit pncipalit' in optimo contēplabili ita uita actiua ī opīo
Acto. tas. i. frequenter ¶ agibili. uide in uita. agere. ūbum frequentatiū. Et format' ab ulīo supino de ago. scz actu. u. mutata in. o.
Actor actoris. i. defensor patronus. causidicus aduocatus. factor. Et or in rix fit actrix fe. gnis Et format' actor ab ultimo supino de ago gis scz actu. u. mutata in. or ¶ Et scias ꝙ hic actor qn̄ est ꝓprium nomen. et ē grecū. cor penl' gn̄ ut actor actoris. sicut hector hectoris. castor castoris h̄ quando est appellatiū et latinū. prod. penl'. gn̄ sicut wlt ps in vj. libro. Xv9. Actoris in spolijs ūtus actoris habet'. pap. eciaz dicit. Actor toris ꝓpriū penult' corripit. sicut huiusmodi greca.
Actuarius. a. ū. i. res que est in actu. Deriuatur ab actus tus. Et scias. ꝙ actual' est qui acta fcit h̄ actuarius dr diuisis actibus p̄occupatus. Item ab actus h̄ actuaria rie nauis que uelo et remis
Actutū. aduūbiū. i. statī. Stacius ¶ agit' simul. theb. j. Infert' portis actutū regia cōnit. vestibula
Actus. ab ago gis dinat' hic actus tus. tui. i. opacō. ul' opus. vnde h̄ et hec actualis. et h̄. le. i. res q̄ ē in actu. Inuenit' eciā actus. ta tū. mobl'r
Aculeus. ab acus dr h̄ aculeus lei. ꝓ quodam tormento ad similitudinē acus. et ꝓ illo quo stimulant' boues. et nō seruat aculeus dimi. gen9
Acumen inis. ge neu. i. acucō. ab ¶ tui pmiū. acuo. is. et producit cu.
Acuo. is. acutū. ūbū actiū tercie cōiug. ꝓ facere acutū. Inde ūbalia. Et componit'. exacuo is. coacuo is. p̄acuo is. Acuo simplex et compositū
Acupedius dij. mas. ¶ actiū est. et cor pmā. ge. i. uelox. et componit' ab acuo et pede quasi
Acupicta. te. uestis ¶ acutis pedibus currens acu intexta et ornata ul' picta. eadem et frigia. qꝛ in frigia īuenta est. vn̄ artifices illius uestis frigiones dicunt'. et scribitur per. ct.

Acus. cus. cui. fe. ge. dr ab acuo is. qꝛ acuta ē. ul' ab acumen. quia nichil est pene ꝙ acumen dr et hic acus aceris. purgamentū tritici. Vnde grecismus. Paruula pungit acus gallinis spargitur acus. et cor. ce. acus aceris. et desinit dtūs et ablt̄us de acus. acus in ubus. et facit acubus.
Acutela. le. prod. penl'. fe. ge. i. acumen. ab acu
Acutim. aduerbium. idest acute. ab o. acuis acuo. acuis. et producit. cu.
Acucio. onis. fe. ge. actio ul' passio acuendi. ab
Acutor. toris homo qui acuit. Jn̄ ¶ acuo. is. or in rix hec acutrix. fe. ge. femina que acuit. et dr acutor. ab acuo is. et eciaz adiectiue declinat' acutus. ta. tū. tā pticipiū ꝙ nomen. et prod. cu Ouid. epi. Quam māibus clipeos et acute cus
Ad. ꝓpō. seqn̄tibus hijs no ¶ pidis hastam. uē litteris in conpōne mutat' in illas. scz. c. f g. l. m. n. p. r. s. t. Xv9. Cor fla gn̄s le nis pir ra sal ra ad sibi mutat. Tollit' in̄ tamen consona si sequit' post s. sicut plenius dixi sup̄ in pma pte ubi egi de sillaba. capitulo de. d.
Adagonista incitator certator.
Adam ade accentuat' in fine. et interp̄tat' hō ul' terrenus. ul' terra rubra. qꝛ ex terra facta est caro illius. et dr ab adama. Et ut dr gen̄. v. factū est omne tempus quod uixit adam nongēti triginta anni. et mortuus est. Et ut dicit' sap. x. Hunc deus eduxit a delicto suo ¶ An adam potuerit peccare uenialit' in pmo statu. habes in uenale. Item uide in liber ra. rum. Item in uir Itē
Adama hebrayce. latine domi9 ¶ in monstro. uel terra
Adamas mantis. mas. ge. lapis insecabil'. ferro ul' alia materia nisi in hircino sanguine recenti et calido nec vnǭ calescit. Vnde et greca interp̄tacōne nomen indomita uis accipit. qi sine domacōne. et caret adamas n in recto. et cor. a. h̄ ī obliquis retinet. n. sicut gigas gigantis. elephas elephantis. uide in corripio in fine.
Adar. i. mensis marcij. et acuit' in fine.
Adaugma tis. ge. neu. i. augmētū. ab augeo ges
Adbreuio as. ex ad et breuio ¶ deriuatur
Addico cis. ex ad et dico cis prod penl'. vnde adictus ta tū require in dico dicis.
Adictus ta. tū. deportatus. conscriptus ascriptus. destinatus. Orac'. Nullius addictus iurare in uerba magistri. et scribit' p. ct. et deriuat' ab addico cis. h̄ additus ab addo dis sine. c. scribitur
Addisco. cis. addidici. addiscitū. i. ualde discere ex ad et disco cis componit'. et cor pnl' p̄titi et
Additus ta tū. penl'. cor. i. adiūctus ¶ supini appositus ab addo dis additū descendit. mach. j c iij. Et additi sunt ad eos exercitus.
Adedo dis it. ul adedo des dest. i. iuxta ul ualde corrodere ul' edere. et componit' ab ad et edo dis ul' edo es est. et ꝓducit e. adedo adedis.
Ademptus ta tū. i. sublatus ab adimo mis ade
Adeo aduūbiū. penl' cor. Vnde ¶ mi ademptū grecismus. Dic adeo tm̄ dicas adeo ꝙ certe. Affirmatiue ꝙ dicas et quātitatiue. Pap uero dicit. Adeo ualde intantū. p̄terea. certe.
Adeps pis mas. ge. i. pinguedo. ex ad et epulū componit'. qꝛ pinguedo epul' solet addi. et cor. j ante. p. Et scias ꝙ adeps ꝓprie est pinguedo interior. pinguedo eniz sup carnē aruina ul' lardus dr Que uo carni est admixta ꝓprie pinguedo ē. qd

Adepticius.ca.ciū.pe ¶ autē intestinis adeps. in ultima correpta.quod facile acquiritur.
Adeptus ta.tū.i.assecutus.acquisitus.ab adi piscor ceris.adeptus sum.Ecc̄.xlvj.Quā gl'am adeptus est.in tollendo manus suas.
Adhibeo.bes.bui bitū.ex ad et habeo.bes.et est adhibere addere adiūgere.apponere.dare.
Adiectiuus ua.uū.quod addicit̄.et deriuat̄ ab adicio.cis.Vnde adiectiua nomina dr̄ que adi ciunt̄ substantiuis.Et hinc adiectiuo uas.i.adiec tiū facere.ul' adiectiue ponere.Et scias q̄ ı̄ia no mina adiectiua in nullo casu deficiūt.et cōpant̄ De hoc tamen plenius supra dixi in tercia parte in tractatu de speciebus nominum.
Adigo.gis.penl'.cor̄.adegi adactū.i.ad aliā p te reducere.et componit̄ ex ad et ago agis a.in
Adicio cis.adiectū.i.adiūgere.ex ¶ J.mutata ad et iacio.cis.a.mutata in.j.et sic scribit̄ p ge minū J.Ouid in iij.libro de arte Adiicit ornatus
Adimo dimis ademi a ¶ pxima queq̄ȝ dies. demptū.adimere.i.auferre.ex ad et emo.is.mu
Adipatus.ab adeps deri ¶ tata.e in.J.corr̄. uat̄ adipatus.ta.tū.penl' pducta.i. adipe con ditus.et impinguatus.et hoc adipatū.ti.qd'libet coulium adipe impinguatum
Adipiculus li dimi.pnl' cor̄ .i.puus adeps
Adipiscor ris adeptus sum adipisci.i.acquirere ex ad et apiscor.mutata.a.in J.
Aditus.tus.tui.et hoc aditū ti.penl'.corr̄.et dr̄iit.Nam aditus est introitus.gradacō ul' opor tunitas.ul' aggressio.Sed aditū ē locus secretus iuxta altare vnde dabant̄ rn̄sa.et dr̄ ab adeundo p contrariū.quia mı̄me licebat alicui adire locū
Adiūctū ul' adiūc ¶ illū nisi summo pontifici cio.est quidā color rethoricus.de q̄ dixi in quar ta parte in capitulo de coloribus rethoricis.
Adiuto.tas penl' pd̄ freqūter iuuare.fre.iibū et format̄ ab adiutu ultimo supino.de adiuuo uas.u.mutata in.o.adiuuo uas adiuui adiutū adiuuare.i.auxiliū dare.ex ad et iuuo.uas.Vñ h̄ adiutoriū.et hoc adiumentū.et h̄ adiutus.tus tui.et adiuto tas.fre.Adiuuo componit̄ cū con et fit coadiuuo uas penl' cor̄.Et scias q̄ ı̄uenit̄ aput antiquos adiuuaui adiuuatus.
Adminiculor.miniculor ul' miniculū.cōponit̄ cū ad et dr̄ adminiculū.li.i.auxiliū.et admini culor.laris.i.auxiliari.ul' ministrare Vnde admi culatorius ria riū.auxiliatorius et corripit cu.ad
Administratorius.toria.torium ¶ miniculor qui administrat.ab administro.tras.Heb̄.j.Om nes sunt administratorij spiritus.
Admiror.raris.ratus sum.ex ad et miror.et est admirari ualde mirari ul' cupe ¶ Et nota q̄ admiramur ūtutes.miramur opa.Inuenit̄ eciā āmiror p duo.m.ß tūc componit̄ ex am ꝑpōne
Admissarius ¶ et miror.et tunc pducit mi. ria.riū.i.aptus ad admittendū.ab admitto.tis. Vnde fortes et bonos equos admissarios uoca mus.q2 admittunt̄ ad coitū inter armenta.Itē emissarius pro eodem inuenitur.
Admissum.pcm̄ intermissum.ab admitto tis et adiectiue declinat̄ eciā admissus.sa sum.
Admitto.tis.admisi.admissum.ex ad et mit to.tis.et ē admittere peccare.vñ hoc admissum id est pcm̄.et admittere.i.accipere.assumere.et admittere.i.exlassare.et cū quadā uelocitate et

agilitate equū ūtere ul' ducere.vñ admissus.sa sum.i.uelox.vñ ouid.Nil nocet admisso subde calcar eq̄.Inuenit̄ āmitto ex am et mitto.
Admodū.i.ualde adūbiū pnl' cor̄.ps.in prolo go minoris.q̄ necessariā admodū ad auctorum exposicōnem oīm̄ diligentissime.debemus inqui rere ¶ Et nota q̄ ꝑpō in tali casuali loco adūbij reperitur.ut admodum.amodo.
Admoneo nes nui nitū.ūbum actm̄.ex ad et moneo.et cor̄ mo.Que sit drn̄a inter moneo et admoneo require in moneo.
Adoleo.les.leui.ul' adolui adultū.ul' adolitum ex ad et oleo.les.et est adolere cremare.combu rere incendere.Item adolere.i.crescere.et iñ ado lesco.cis.inchoatm̄.et cor̄ o.vide eciā in oleo
Adolescens.centis nom̄ cōmunis.gn̄is.diuat̄ ab adolesco.cis.ūbo inchoatiuo de adoleo.les.et compat̄ adolescencior.tissimus.tissime adūbiū et hec adolescencia.cie.et adolescentulus.la.lū.et hic adolescentulus tuli.dimi.et h̄ adolescentula tule.et ē adolescencia a xv anno usq̄ȝ ad xxviij et dr̄ adolescēcia.q̄i ad gignēdū apta.et adulta ui
Adonay nom̄ di hebreū intp̄tat̄ ¶ de in etas dn̄s et accētuat̄ in fine.et ꝫ hug̣.dr̄ ab adon qd̄
Adonis.ab adon quod ē suaui ¶ est suauitas. tas dr̄ h̄ adonis adonis ul' adonidis.amasius ue neris.et ē mas̄.ge.et pducit.o.Ouid.methām.x Abstinet et zelo celo pfertur adonis.ß adonidis cor̄ ni.et ꝫm hug̣.facit gtūs adonis ul' adonidis Pap.autē dicit.adonis qn̄ gr̄ec.adonidos facit. qn̄ latine adonidis.Adonis amasius fuit ueneris quē gentiles anniūsario solebant plangere.sicut ipsa planxit.de quo ꝑpha israhelitas increpat Eze.viij Mulieres plangentes adonidem.Prisci. eciā in vj.li.dicit.In is desinencia greca si in gtō greco consonantē habuerint.ante os o.in.J.mu tant.et faciūt gtm̄ latinū.ut enpolis polidis.ado nis adonidis.doris.doridis.eucaris.eucaridis
Adopcō onis.fe.ge.et dr̄ h̄ adoptacō p sinco pam hec adopcō.uide in adopto tas.
Adopto tas.taui.tare..i.desiderare ul' nutrire ul' eligere.et accipe loco filij.Vnde hec adopta cō.et p sincopā hec adopcō.onis.desideriū.ul' af filiacō.in filiū accepcō.Vnde adoptiuus.ua uū id est loco filij acceptus ¶ Et nota q̄ adopcō ē extrīnec psone in filiū ul' nepotē ul' deinceps as sumpcō legittima. ¶ Itē scias q̄ xp̄us nullo mō dicendus est filius dei adoptiuus.q2 ei competit ex natura sua.ꝫm quā essencialit̄ a patre nascit̄ habere ius.in hereditate paterna.q2 omnia que habet pater sua sunt.ut dr̄ Joh xvj.Vnde hoc ius non acquirit̄ ei p grām̄.aduenientē.ut dici
Ador.ab adoro diuat̄ hoc ¶ possit adoptiuus ador indeclinabile.sc3 qd̄dam genus ānone uel frumenti.vnde fiebat panis ı̄molaticius.quē qui ı̄molabat deū adorabat.Vnde adoreus.rea reum et adorius.ria.riū.et h̄ adoria.gl'a ul' bona fama et hec adorea ree.dea frum̄ti et quedā uestis tri umphal'.Quare autē ador sit nomen indecli.sup̄ dixi in tercia pte.in tractatu ūboꝝ.parum post
Adordior diris.ualde ul' iuxta ¶ principium ordiri.Inde adorsus pticipiū.et componit̄ ex ad et ordior ꝫm hugucōem.Papias dicit.Adorior adorsus facit.uel alloqui.uel incipe.
Adoreus.rea.reum.in ador exponitur.
Adorior.reris.ul' riris adortus.i.ualde ul' iuxta

orizi ul' inuadere.aggredi.ex ad et orior ꝫ hug.
Pap uero dicit.adorior cōmune fuit antiquitus
vñ adortus est.i.inuenit ul' subito natus est. In

Adorius.ria.riū.in ador uide. ¶ uenit' adorio

Adorsus.sa.sum.inceptus.ul' allocutus.pĩcipi

Adortus.ta.tum ¶ um de adordior.adordiris
pĩcipiū de adorior.vide in adorior.

Adpsens penl'.pducta.inuenit' ꝓ in presenti.
et sunt due ptes posite ꝓ vna.sicut dicit hug.

Adquiesco.cis.quieo quies componit' cum ad
et fit adquieo.adquies adquieui.adquietū.i.as
sentire.vnde adquiesco.cis.qd̄ ꝫm huguc̄ois opi
nionē ē inchoatiū.ps.uidet' contrariū dicere.

Adquiri pocius ꝫm papiam.

Adquiro ris adquisiui adquisitū.ex ad et que
ro ris.et mutat' ae dyptongus in.J.longam.et
est adquirere ad se querere.lucrari.

Adrastia.tie.i.sors.vide in adria adrie.

Adria.adri ul' adros grece.i.petra.Jñ hec adria
drie mare qddā.eo q̄ magis petrosum sit q̄ ali
a maria Vnde ouid̄ tristium. Serpentem medijs
adria uidit aquis.et inde adriaticus ca cū.i.petro
sus.et hec adastria.strie.i.sors.q̄ semp uidet' du

Adscio.cis.per.d.et.sine.d.ascio ¶ ra alicui
eciā dicitur.uide in scio scis.

Aduena.ne.cōis ge.penl' cor̄.qui aliūde uenit
alienigena dicit'.et ab aduenio d̄r aduenticius
cia.ciū.et hic aduentus.Que autē drīa sit.inter
inquilinū.aduenā.et incolā.reqre infra in inqui

Aduentiuus.ab aduentus.d̄r h aduē ¶ linus
tiuus.tiui.quidā mons in roma.dcūs sic ab ad
uentu.auiū de tyberi.illuc aduenienciuum.et ibi

Aduento.tas.i.freqñter adue ¶ considenciū.
nire.format' ab ultimo supino de aduenio.nis
scȝ aduentu.u.mutata in.o.fit aduento.

Aduĩbiū bij.ex ad et ũbū.et dicit' aduerbium
q̄si ad uerbū.i.uerbo adherens.ũbo adiūctū.ul'
iuxta ũbum positū.vñ hic et h aduĩbialis.et h
aduĩbiale.vide in fine tercie ptis.in capitulo de

Aduĩsor ex ad et ũso as componi ¶ aduĩbijs
tur aduĩsor aris.esse ul' fieri aduĩsum.vnde adu
sus.sa.sum.contrarius.oppositus malus.infelix
et compat'.vnde h aduĩsitas.tatis.et aduĩsarius
ria.riū.et aduersus.ul' aduĩsum.ponit' ꝓ aduer
bio qualitatis.uel loci.ut aduĩsus ũl aduĩsuȝ illū.
Et ponūtur indrñr.ꝓpe tñ aduĩsuȝ te aduĩsarius
aduĩsus te ymitator.Et construit' aduĩsor cū da
tiuo.ut iste aduĩsatur illi.i.contradicit.contuadit
construit' eciā q̄ñq̄ʒ cū accō.ut aduĩsami vina.i.

Aduĩsus.sa.sum.in aduĩsor uide. ¶ respuite

Aduĩto.tis.ti.aduĩsum.ex ad et ũto.tis.et ē ad
ũtere ũtere ad.ul' ꝓpende.intelligere.

Adulator toris.mas.ge.blanditor.et dicit' ab
adulor.laris.et or in rix.fit hec adulat'x tricis
mulier que adulatur.et ꝓducit la.

Adulatorculus.culi.penl' cor̄.dimi.ꝓuus adu

Adulor.laris.ũbū deponens.compo ¶ lator.
nit' ex ad et aula.au dyptongo mutata in.u.lō
gam.et ē adulari assenciendo blandire.qd̄ solent
facere maxime aulici.Xus.Aula domus regis ũ
ũbum componit adulor.Vel eciā ē cōpositū ex
a et dulos qd̄ ē seruitus.eo q̄ ꝑuoꝝ sit adulari

Adulter.ab adulor laris diriuat' h adulter.teri
vnde hec adultera.tere.et q̄ñq̄ʒ ponit' adiectiue
adulter adultera.adulteꝝ.et d̄r adulter.q̄si alie
nū iniolās thoꝝ.ul' alienū uteꝝ terens.ul' adul
ter.q̄i adalter.i.ad alterius uxorem accedens.et
ē ethymologia non compō.Et iñ adulterinus.a
um.q̄ natus est de adulterio.et h adulteriū.illa
ꝑua actio.i.illusio alieni cōiugij.Et ē adulteriū
in nupta.stupꝝ in ũgine.ul' moniali.incestus in
parente.ul' in uidua uide in raptus.

Adultero.ras.raui.d̄r ab adulter.et est ũbum
neutꝝ.vnde adulterasco.cis.inchoatiū.et adul
teror aris.deponens.i.adulteriū committere.ul'
adulterator adulterat'x.adulteracō et adulterato
rius.ria.riū.Ponit' eciā q̄ñq̄ʒ adulterare ꝓ cor
rumpe.et ad malum uertere.

Adultus.a ū.i.crematus.ul' excretus.ab adole ¶ o.les

Aenū id ē qd̄ cacabus.ꝫm lucanum

Aer.aeris mas.gñis.d̄r ab a.quod ē sine
et eris.quod est lis.q̄i sine lite.ꝑ contrariū.quia
omnimoda lis uentoꝝ et fulminū fit in aere.ul'
ideo d̄r sine lite.q̄ facile et sine lite cedit ferienti
et facit accū singularis nūi aerem ul' aera.uide

Aeriani.heretici ab aere dicti.hij ue ¶ ꝫm terra
tant ꝓ.defunctis sacrificiū offerri.ꝫm papiam.

Aerinus.ab aer d̄r aerinus.a.ū pnl' ꝓd̄ et aeri
us ria riū.utꝝq̄ʒ possessiuū.d̄r eciā aerius altus.

Aeripes.Aer componit' cū pes.et d̄r h et hec
et hoc aeripes.aeripedis.i.aerios pedes hñs.i.
ueloces.ita q̄ in aere uideat' sustentari.et figi ñ
in t'ra.et cor̄ pnl'.tā in rcō q̄ in obliq̄.et ē o.g.

Aerius.ria.riū.in aerinus uide.d̄r eciā aereus
rea.reum.ß uide q̄ aerius pt̄ diriuari ab aere.et
tūc ae bene est dyptongus tacita.vnde dicit pap

Aeromancia penl' ¶ aereus.rea.reū.i.de aere
prod̄ cōponit' ab aer et mancia.diuinacō que fit
in aere.et aeromācius cia ciū et aeromanticus.ca
cū.Quidā dicūt aerimancia ꝑ.J.in tercia silla
Et dicit varro quatuor esse gña diuinacōnis.i.
terram.aquā.ignē.aerem.hinc geomancia.ydro
mancia.aeromācia.piromancia.uide ī geomācia

Afatin abunde largius.aduĩbium intentiū.et
cor̄ fa.et d̄r ab afatos.ꝫm papiā.et scribit' ꝑ.n.
et acuit' in fine.Inuenit' eciā affatim.penl' acu
ta.et scribit' ꝑ.m.et ꝑ geminū.f.et non acuitur
ultima.et d̄r ab affatus.ta.tū.licet regularit' esset
affatuatim.et tantū ualet q̄ntū sacūde.vñ in g'
cismo dicit'.Si dicas afatin tibi signabit abunde
Dicas affatim facūde significabit.Est afatos ꝑ
mi caput affatum q̄ʒ secundi.

Afer vnus fuit ex posteris abrae de cetura.de
quo affrica dcā est.q̄ gentē illam deuicit et ibi
hītauit.et d̄r affrica.q̄i apca q̄ sit apta et expo
sita celo ul' soli.ul' dicit' sic q̄i sine frigore.vnde
afer africus africanus.Sed ut dicit pap afrum
dicimus ciuē.africum uentū a meridie.flantē ũ
sus africā.africanū negociatorem.et scribunt' ꝑ
dcā ꝑ vnū.f.et ꝓducūt pmā.ut wlt magister
bene.vnde in aurora d̄r.Rex egipte cinis ac af

Afferesis.ab a et fares ¶ frica rex tuus et rex
diuisio.ul' auferesis ab auferendo ꝑ.u.subtrcō
lrē ul' sill'e.in pncipio.et inde auferesatus.ta.tū
et afferoso sas auferesim facere.De auferesi ple
nius sup̄ dixi in quarta pte in tractatu de meta

Afferoso sas penl' cor̄ in aferesꝫ vid̄ ¶ plasmo

Affabilis ab affor aris.quod ē alloqui.diriuat'
h et hec affabil'.et h affabile.penl' cor̄.i.facilis
et suauis ad fandū.et compat'.vnde h affabili
tas.tatis facilis suauitas loquendi.et componit'

Affatim ꝑ geminū.f.componit' ¶ ineffabilis

ex ad et fañ. quod ē abundanter. Inde affañ. i. ualde abundant' ul' assidue. ita dicit hug. ꝫ dic ut sup̄ dcm̄ est. in afatin. q̄ꝛ afatim. i. abunde di uat' ab afatos grco. quod p̄t scribi per. f. ul' per ph. et cor' p̄ma. et sic p̄ unū f. scribit'. quod ē cō tra huguccōnē. cor' eciā fa. ut wlt pris. et pap. ꝫ affañ scribit' p̄ geminū. f. et prod' penl'. i. facūde

Affectus ab afficio. cis. hic affectus. affectus .i. affeccō. et affecto tas. ūbum frequentatiū. i. freqūter afficere. ul' diuat' ab affectus. et ē affec tare. cupe. ul' pocius qd' cupimus. ad effectū et uoluntatē nr̄am dare. non tamē ꝓpe dr̄ affectac quia caret affectu. et ab affectus affectuosus. sa sum. plenus affectu. et compat'. vnde affectuose sius. ssime. adūbiū. et hec affectuositas. tatis. ꝓm hug. Papias ūo sic dicit. affectus ꝑcipiū lacera tus. maceratus. Nomen uero quarte. decli. ge. m. uoluntas ai. Item affectus. actio ul' passio. desi derii. uoluntas. vnde hec affeccō. desideriū. dilec cō maceracō. Itē affectus. i. finis. ul' intencō. vn̄ ambrosius. Affectus tuus nomen opi tuo imponit et hec regula ē gn̄aliter uera. in bonis opibus. ꝫ in mal' illa excipiunt' que per se mala sunt. Om nia ergo opera hominis ꝓm intencōnē et causaꝫ indicant' bona ūl mala. except' hijs que p̄ se ma la sunt. i. q̄ sine p̄uaricacōne fieri nequnt. uide in conscientia

Afficio. cis affeci affectū. ex ad et facio. facis. mutata. d. in. f. et ē afficere torm̄ tare. informare. cupe. Xvꝫ Afficit informat pu nit cupit hꝫ tria signat. ul' ꝓm pap. afficit inuri

Affligo gis. afflixi ctū is grauari. macerari .i. ualde fligere. ex ad et fligo gis. mutata. d. in f. et prod' fli. thob. hanc afflige fauet hanc famu

Affluo is. xi. ctū. ul' xū. ex ad et lare necat fluo. fluis mutata. d. in. f. et est affluere largiter abundare. ꝓpha Diuicie si affluant nolite cor ap ponere. vnde affluens. ꝑticipium. vnde afflluen ter et hec affluencia cie. i. habūdancia. cie. et af

Afforis. penl' cor' fluus. a. um. i. abundans adūbiū loci. significat de loco et in loco. et com ponit' ex ad et foris. mutata. d. in. f.

Affurcillo. cillas. cillaui. ex ad et furcillo las mutata. d. in. f. et est affurcillare. ualde ul' iuxta ul' aliquid suspendere. ul' concutere.

Aflatices. est lacus iudee ubi nichil mrgi potest quod habet animā. q̄i sine flatu. i. uita.

Aforismus q̄i aporismus. sermo breuis inte grū sensum rei ꝓposite scribens. sic dcūs a poris qui sunt apcōnes p̄ue et subtilia foramina cor p̄is. unde sudor emanat. ul' sic dr̄ a foris. i. a fo raminibus. unde remittunt'. liber quidā in phi sica sic dr̄. et scribit' per vnū. f.

Aforus. fori. mascul'. ge. penl' cor'. quidā pisci culus qui ꝓpter exiguitatem hamo capi non p̄t vn̄ et sic dr̄ quia hamo ferri nō possit. et cōpo nit' ab a qd' est sine et foros quod est ferre

Africa. ce. penl' cor'. p̄ vnū. f. uide sup̄ in afer

Afrodita. te. ab afros quod est spuma dr̄ hec afrodita. dite. i. uenus. vnde mar. capella omnes nero illecebras circa sensus cūctos apposuit afro

Afronitū niti. spuma nitri. ab afros dr̄ dita et ꝓducit penl'. Vnde quidā. Rusticus es nescis quid greco nomine dicar. Spuma uocor nitri

Afros grce spūa lr̄ne grecus et afronitū est

Agabus. bi. quidā ꝓpheta de quo habetur in actibus. xxj. cor' penl'. Vn̄ in aurora dicitur Agabus ecce famem p̄dixit in urbe futurām.

Agamus mi mas. ge. sine uxore. ab a qd' ē sine et gamos uxor. ul' nupcie. et corripit. ga.

Agapa pe ul' agape agapes. pei. i. labor alie nus dilcō ul' caritas ul' oracōnū cōmunio ul' ele mosina rogata. vn̄ agapitus. i. dlectus.

Agapeta. te. fe. ge. penl' ꝓducta. ancilla dei que p̄ xp̄o nubere uouit. ut dicit hug. Pap̄ sic dicit agapeta. ul' agape pes lenocinator. et qui cum feminis illicite. cōuersat'.

Agareni. penl' ꝓd' dicti sunt ꝓseliti et aduene. ab agar que interp̄ tat' cōuersa ul' aduena. fuit enim egipcia aduc na. complexui abrahe cā generandi data. Que post conceptū angelo increpante cōuersa ē ad sa ram. hij ismaelite dn̄r. et corrupto nomine dn̄r et saraceni. vide in ismael.

Agaso ꝓpe dr̄ qui curat iumenta. q̄i agens so mariū. Qn̄qꝫ tn̄ agaso dicit' domesticus minister officioꝝ. ita dicit hug. Et ꝓd' penl'. vn̄ grecista Est asinoꝝ pastor agaso. boum qꝫ bubulcus

Age ūbū. dic. fac. incipe. age. adūbiū hortantis ꝓm pap. Et scias q̄ꝛ age et agite. non discernunt numeꝝ qn̄ sunt aduerbia ꝫ indifferenter dr̄ agi te vni et pluribus. et age silr. sicut supra ꝓbaui in tercia p̄te in tr̄actatu d' nūo nōis q̄i in p̄ncipio

Agea gee via in naui per quam cicator ad re miges accedit Vn̄ ennius Multa foro ponens ageaqꝫ longa repletur. Et dr̄ ab ago gis Item agea geoꝝ pluraliter. i. uictime que pro rebus agendis offerebantur.

Agelaster dicitur qui nūq̄ꝛ ridet

Agellarius gellarij. i. rusticus ab ager dictus.

Ager gri mas ge dr̄ ab ago gis. et diuiditur a ūgilio in quadrifariam Est eniꝫ ager sacōnalis qui ē aptus seminibus. Et ē consitiuus qui ē ap tus uitibus et arboribus Et ē ager pascuus qui est aptus pascuis Et ē ager floridus uel florens qui est aptus floribus ꝓducendis Et idcirco q̄ꝛ hijs q̄tuor modis agit' in agro dn̄dus est ager ab ago gis. et apte. eo q̄ꝛ in eo aliquid agatur

Agerulus li. dimi. p̄uus ager pn̄l't corripit.

Agarrio ris riui rituꝫ ex ad et garrio ris mu tata d in g Et est aggarrire. ualde uel iuxta gar rire uel cum garriente garrire.

Agger geris mas ge. dr̄ ab aggero ris Et est agger cumulus terre sursuꝫ eleuate et eciam cu iuslibet rei coaceruacō p̄t dici agger. Vnde agger dr̄ media strate eminencia. coaceruatis lapidibus strata. ab aggere. i. coaceruacōne lapidū dcā quā hijstorici uiā militarem ul' ferratā dicūt. Et hic aggerosus. sa. sum. i. cumulosus. et scribit' p̄ ge minū. g. Et corripit penl' in obliquis.

Aggero. ras. raui. dr̄ ab agger geris. et ē aggeā re accumulare. augm̄tare Et componit' exagge ro geras pn̄l' cor'. i. ualde aggerare et exaggerañ .i. ualde cumulatim augmentatim. Dicit' eciā ex aggero. i. aggūo. ut iste exaggerat factū. i. aggra uat. uide in loco suo postea.

Aggero. ris. gessi aggestum. i. adiuuare. accu mulare. Et componit' ex ad et gero geris. et mu tat'. d. in. g. et corripit ge.

Aggestus. ab ag gero ris. hic aggestus tus. tui. i. cumulus. aduna cō et aggestim. i. accumulatim. adunañ Mach. xiij Aggestum vndiqꝫ habens cineris.

Aggeus. gei penl' ꝓducta festiuus et letus in interp̄tat'. destructū eni templū edificādū ꝓphe

tabat. et postmodū captiuitatis regressionis pdi cat leticiā. Ita dicit hug. Jeron. eciā in epl'a ad paulinū sic dicit capl'. vij. Aggeus festiuus et le tus. qui seminat in lacrimis ut in gaudio metet destructū templū edificat. deū qȝ patrem inducit

Aggredior. deris. aggressus sum ¶ loqntem. ex ad et gradior. et mutat̃. d. in. g. et. a. aīpenl' in. e. Et est aggredi assilire. inuadere arripe.

Agilis. ab ago. gis diriuat̃ h et h agil'. et h agi le. Et compat̃ agilior agillimus. Vnde agiliter a gilius agillime. et h agilitas. tatis. Et scribit̃ agil limus. p geminū. l. format̃ eni ab agil' remota is. et addita limus uide eciā in dos.

Agina gine dr ab ago gis Et ē agina foramē in quo se curtina uertit Et agina dr festinancia vn̄ agino as. i. festinare uel fugare negociari et

Aginator oris. i. actor uel mcator ¶ pduc̃ gi q̄ rez suā agiliter agit et dr ab ago is et pd na

Agiographia phie. i. sancta scriptura Ab agi os quod ē sanctus et graphia qd ē. scriptura

Agiographus Ab agiographia dicitur h agi ographus. i. sancta scribens et pt declinari adiec tiue agiographus pha phū pnl' cor Jeronimus in prologo reg. tercius ordo agiogpha possidet

Agios grece latine sanctus. et ut wlt huguciō dr ab a quod est sine. et ge quod est terra. Inde dr agios. i. sine terra. q̄i celeste.

Agito. tas. a secūda psona de ago gis. extcta s et addita to. fit agito tas freqntatiū. i. freqn ter agere. Vnde ūbalia. et componit̃ exagito tas. i. cōmouere. turbare. et coagito tas. i. sil' agitare ul' cumulare. cōmouere. ul' repellere. et subagito tas quod et subigito tas dr. subtus agere ul' sub ducere. Vnde terencius in tercia cōmedia. Hoc quid contumelia ē amicū ad te recipe et eius a micā subagitare. Et cor gi. Oracius. in epy. Non te semp inops agitet rex etqȝ cupido.

Agmen agminis. gen. neu. i. turba. nomen col lectiū. et dr fm rabanū. ab ago gis. qz ubi agmē ē ibi frequens accō exercet̃. vel fm ysidoꝝ dicit̃ ab agendo. i. eūdo. scȝ qȝ in longitudine directū ē sicut exit a portis. alias abusiue.

Agnatus ta. tū mobiliter. et h agnatus. et hec agnata substantiue. et pd pnl'. uide in cōgnatus

Agnellus li. dimi. i. puus agnus. Et h agnella

Agnes agnetis. et hec ¶ similiter diminitiū. agna. ne. Vel pt gce dclinari hic agne huius ag nes. tūc accentuat̃ in fine. Et interptatur agnes casta ul' mater. ul' martir. fm pap. Et dr ab ag nos grece quod est piū. quia pia et mitis extitit ul' dr ab agnoscendo. qz uiā ueritatis agnouit

Agnomen inis. neu. ge. nomen quod alicui im ponit̃ ab aduentu. vnde eciā dr nomen ab ad uentu. ul' agnomen q̄i adnomen. qz post nomen ppium debet poni. Vnde agnomino as. i. agno mine uocare. ul' agnomen ponere. et prod gno

Agnominacō ē quidā color rethoricus. de quo dixi sup ī q̄rta pte. ubi egi de coloribȝ rethoricis

Agnosco. cis agnoui. agnitum. ualde. ul' iuxta noscere. et componit̃ ex ad et nosco. et mutat̃ d. in. g. ul'. g. ē ibi p pthesim. et tūc abicitur. d.

Agnus ni. dr ab agnos quod est piū. ul' ab ag noscendo. qz p ceteris animalibus matrem noscit ut eciā si in magno grege errauerit. balatu cog noscat uocē parentis. Pastor erat in discrecōne ouiū. agnicl'us in discrecōne matris nescit. errare

Vn̄ agninus. a ū. et agnellus li. dimi. et hec agna vnde hec agnella. le. diminitiuum.

Ago gis. egi. actum. i. ducere. ul' facere. et in u traqȝ significacōne est actiū Et componit̃ cū ad et fit adigo. gis. adegi adactū. i. ad aliā ptē redu cere Item cū ab et fit abigo. gis. i. fugare. separe Item cū am et fit ambigo. gis. b. interposita. i. dubito. Item cū cō. et fit cogo. gis coegi. coactū Item cū circū. et fit circūago. gis. ubi. m. debet scribi. s non pferri. Itē cū de. et fit dego. gis. i. uiuo. Itē cū ex. et fit exigo. gis. exegi. exactum Itē cū in. et fit inigo. gis. inegi. inactū. i. pecus a pastu in tectū agere. Abigere uero est pecus a tecto in pascua agere. Item cū p. et fit pdigo. i. uastare. dilapidare. Itē cum per. et fit pago. gis. pegi. pactū. i. perficere. Item cū re. et fit re digo gis. Item cū sub. et fit subigo. gis. Item cū sat ul' satis. et fit satago. gis. i. satis ago. scilicet festino. pcuro. omnia perago. Item cū trans. et fit transigo. gis. i. ultra agere. ul' litem decidere Et nota. qȝ ago actiū est. et omnia composita ab eo. pter ambigo. dego et satago. que neutra sunt Item omnia conposita ab ago. faciūt pteritū in egi. et supinū in actum. pter dego. quod caret su pino. Ambigo eciā. et satago. non hn̄t supinum in usu. Itē scias qȝ ago qn̄ componit̃ si resultat dcō dissill'a. ex toto a sillaba remouet̃. ut cogo dego. pergo. Si autē dcō trissillaba a ūtit̃ in. i. correptam. ut adigo gis. pdigo. redigo. transigo s tamen a seruat. pago. et satago. Et cor primā ago. Oracius in pmo. epy. Nam tua res agit̃ pa ries cū proximus ardet. agit̃ intellige ducit̃ ul'

Agolus. li. mas. ge. i. baculus ¶ gubernatur. pastoral' ab agendo pecore dictus. vnde ab ago

Agon ab ago. gis. dr hec ¶ gis dr. et cor go. agon. onis. i. certamen pugna. Et dr agon quasi sine angulo. qz in loco rotundo agones fiebant Theodolus. Excedit laudes hominū qui pmus a gones. Instituit fieri sub ūtice montis olimpi. et accentuat̃ agon in fine.

Agonia. nie. idem. ē qd agon. ul' agonia. i. ui gor. fiducia uictima. ul' hostia. Et acuit̃ penl'. et

Agonista. te. cōmunis. ge. dr ab ¶ dr ab agon agon et est agonista qui ul' que est in agone. i.

Agonisticus. ca. cū. penl' cor ¶ pugil certator. i. uictoriosus ul' bellicosus. et dr ab agon ul' a gonista. Aug. sup ps. Et cte inquit reddetis raci onem quare monachos agonisticos appelletis.

Agoniteca. ce. penl' acuta cōmunis ge. qui ul' que est in agone. i. pugil. fm hug. Papias uero dicit agoniteca. plij actor qui pest certantibus.

Agonizeta. te. ab agon dr hic et hec agonize ta. te. i. uictor. vnde agonizo nizas. i. certare. ubū neutꝝ. fm hugūc. Papias uero dicit. Agonizor zaris. i. certare. Et producit. ze.

Agoranomus nomi. mas. ge. ab ago gis. i. pn̄ ceps. q̄i p accōnem nominatus. et diuulgatus. et ut dicit hug. uidet̃ esse compositū ab ago et no

Agramatus. illitteratus. ab a. quod ē ¶ men sine et gramaton quod est littera.

Agrarius. ab ager dr agrarius. ria. riū. i. illud quod p agro. ul' de agro dat̃. ul' suscipit̃ in pciū vnde hec agria. rie. i. lex data de agro. ul' pcium quod p agro suscipit̃. Ecc. xxxvij. Cum opario agrario de omni tempore tracta.

Agredula. ab ager dr. hec agredula. le. i. parua

rana que in agris inuenitur.et cor̄ du.
Agrestis dr̄ ab ager.et dr̄ hic et hec agrestis
et hoc agreste.q̄ enim agreste dr̄ quasi stans in
agro ethymologya est non composicio.
Agricola.le.cō.ge.penl̄ cor̄.i.rusticus.agrum
colens.et ut dicit pap.cōponit̄ ex accō et nō
Agricolonus.ni.penl̄ prod̄ mas.ge.agricultor
et componitur.ab ager et colonus.
Agricultor toris.mas.ge.ab ager et cultor cō
Agrimonia.e.fe.ge.herba que p̄ ¶ ponitur.
cipue abundat in agris.Et dicitur ab ager.
Agriofagite.ideo dn̄r quia solū ferarū carnes
edant.ab agrion qd̄ greci uocant fetū.ul̄ ab ag
agri.et fagin quod est comedere.hij citoples di
cunt̄ ul̄ monoculi.quia vnū habere oculū ī me
dia fronte ad modū cicli dicunt̄.hos india gig
nit.et producit di.
Agrion ul̄ agrios g̃ce latine fetum agreste.
Agripennus.ni.mas.ge.ab ager et penna.Et
ſm ysidorū.Agripenni sunt agri.qui non plene
Agrippa.pe.p geminū.p ē qui cū ¶ sunt agri
labore matris editur.sicut p pedes non p caput
ab agros quod est tractus.et pes.q̄ in partu p̄
mo loco pedes remittit.Virgil̄.ene.viij.Per te
alia nentis et dijs agrippa secūdis.Dictus ē ecīā
quidā herodes agrippa.Vnde in auro.dr̄.Tercius
herodes rex ē agrippa uocatus.ut dicā in herodes
Agros grece latine tractus.
Agula le.cō.ge pnl̄ cor̄.i.lena q̃i agens gulā
Ayo.is.dico est quarte cōiugacōnis.q̄ facit ī
p̄tm̄ in ai In quo ūbo.I semp est duplex cōso
na Vnde aio aiūt duarū sillabarū sunt Oracius ī epi
Seruus habens p̄ciū loris nō uteris aio.ſ ſeq̄nte
consonante uocalis est.ut.ais.ait.Est autē defec
tm̄ quia nō inuenit̄ totū in usu.Et scias q̄ ais
ꝑducit.is.sicut audis.Item aimus ꝑd̄.penul̄ si
cut audimus.ſ inq̄mus cor̄ pnl̄.est enī inquio
quis.ūbū defectm̄ tercie cōiug̃.Xꝟs.Tercia volt
inquit.quarta q̄ sumit ait.De h̄ ecīā dixi supra
in tercia p̄te ubi egi de preteritis tercie cōiugacōis
Ala.le.p vnū.l.dr̄ ab alo.lis.¶ in p̄ncipio.
quia ea pullos alit auis ale ecīā dn̄r milites.q̄
sicut gallina alis ꝓtegit pullos.sic milites suis
clipeis cooperiūt et ꝓtegunt pedites.Ala ecīā ē
pars pilosa sub brachijs.que ecīā ascella dr̄.q̄
ex eis b̄chia cillent̄.i.moueant̄.Xꝟs.Euolat et
pugnat.humeris supponit̄ ala.Et scias q̄ ala.e
ꝑd̄ p̄mā.ſ alo.lis eam cor̄ Xꝟ.Quidq̄d pignus
alis.o.dedale concidet alis.Ouidius de arte.Non
auis utilit̄ fiscatis.effudit alis.uide in turma.
Alabastrites.ab alo dr̄ hic alabastrites lapis
candidus.intercinctus.uarijs coloribus.vn̄ ala
bastrū uas vngentarium.inde factū quod incor
rupta seruat vngenta.luce vij.alabastrū vnguen
ti.et dr̄ alabastrum vngenti uas siue pixis de a
labastro.que cōtinet vnguentū.et cor̄ p̄mā.et
scribit̄ sine.u.in penul̄.Vnde in aurora dr̄.Illic
vnguentū fundens frangens alabastrū.Itē allex
ander.Marmoris est species unguenta tenens a
Alabastrū stri.p.r.in ultima silla ¶ labastrum
uas quoddā unguentariū ē.uide in alabastrites
Alabrū.ab ala dr̄ hoc alabrū.bri.i.illud in q̄
fila ūtuntur Vnde quidā.Vertitur in alabro q̄d
quid net femina fuso.¶ Et nota q̄ filum a colo
ducit̄ in fusum.de fuso in alabrum.hinc in gir
gillū.deinde in glomiscellū.hinc in panum.pos

Alacer.alacris.alacre.penult ¶ tea in telam.
cor̄.i.hylaris.uelox.argutus.letus.Et declinat̄
hic alacer.hec alacris.h̄ alacre.ſm modnos.In
uenitur autē h̄ et h̄ alacer uel alacris.in utraq̄
terminacōne.cōis ge.ut sup̄ in tercia p̄te dixi
ubi egi de declinacōne nominis.Et dicit̄ alacer
Alacmonia.nie.fe.¶ q̃i aliger a uelocitate.
ge.alacritas.leticia.gaudiū.uelocitas.ſm papiam
Alani dn̄r q̄dā populi habitantes iuxta lanū
fluuium.sicut alemani dn̄r habitantes iuxta le
Alapa.pe.i.colaphus.vn̄ ala ¶ manū fluuiū.
po.pas.alapas.dare.uerbū actm̄.Et corripit la
Alapiso.sas.uerbū actm̄.i.alapas dare.Et dr̄
Alapus.pi.est.ille.qui alapas pa ¶ ab alapa
ciendo acquirit uictum.
Alaris huius alaris femi.gn̄is.i. turma equi
talis.ab ala dicitur.Et producit.la.
Alatus.ta tū.qui habz alas.ꝑd̄ pnl̄ ab ala dr̄
Alba.be.quedā ciuitas.eo q̄ alba scropha fu
it ibi inuenta.Et dr̄ ab albus.ba.bum.Itē.alba
be.uestis sacerdotalis linea et stricta.que camisia
dr̄.et podis.et talaris.et subucula.ſm pap̄ ūsus
Dicit̄ urbs alba.uestitur presbiter alba.
Albane.narū sunt nuces que diu seruate sunt
albe.ab albus.ba.bum.Item ab albus dr̄ h̄ al
bania.nie.regio orientalis.Inde albani dn̄r ho
mines illius regionis.ꝓpter albos capillos.
Albeo.bes.bui.i.album esse ul̄ fieri.ūbū.neu.
Et dr̄ ab albo bas.Et componitur coalbeo bes.
Albesco cis.ūbum inchoatiuū.i.incipio albere
Albicies.ciei.i.albedo.dicit̄ ¶ ab albeo.bes.
ab albus.et est feminini generis.
Albico.cas.penl̄ cor̄.i.parū albere.Et dr̄ ab al
beo.bes.ſm hug̃.Pris.uero dicit.Ab albo.bas.
albico.cas.Et potest dici ūbum appitm̄ ut albi
co.i.appeo albere.Et format̄ ab albo.bas.as.
mutata in.I.correptam.et addita.co.
Albidus.ab albeo.bes.ul̄ albus dr̄ albidus.a
um.i.albus.et compatur.albidus.ior.dissimus
Vnde albide.dius.dissime.et h̄ albeditas.et albi
do.das.pnl̄ cor̄.ūbum actm̄.i.album.facere.
Albiolus.albioli.in albus est.
Albo.bas.uerbū actm̄.id est albū facere.et cō
ponit̄ cū de.et fit dealbo.dealbas ūbum actiuū
Albor.boris.ab albus.dr̄ hec ¶ Inde ūbalia.
albedo.bedinis.et hic albor alboris.ꝑ eodē.et
Albugo.ab.albus dr̄ hec albu ¶ ꝑducit.bo.
go.is id ē glaucitas ul̄ albedo oculorū.et ē albu
go subtilis m̄brana uisum impediens.tenuis pel
lis.et ꝑducit.bu.vnde in aurora dr̄.Conturbās
oculos albugo figurat hebrei.
Albula.le.ab.albus dr̄ hec albula.le.quidam
fluuius.ꝓpter colorem aque que mō dr̄ tiberin9
Albumen.inis.¶ a tiberino rege ibi submerso
neu.ge.albedo oui.ab albus.ba.bum.et ꝑd̄ bu
Alburnus.na.nū.i.albus.et dr̄ ab albeo albes
ul̄ albus.Item h̄ alburnus.ni.dr̄ quidā mons
Albus.ab albeo.bes.dr̄ albz ¶ eo q̄ albeat.
ba.bum.Et compat̄ albior albissimus.Et hinc
albus.bi.ꝑ uentre.q̃i aluus.et h̄ albo.indecliñ.
ꝑ libro.et p̄cipue ubi nomina sanctorū scribunt̄
Vnde hic albiolus.li.dimi.Vnde iuuenal̄.Cui9
et albiolos et lanā pinguerat arcus.et h̄ albū.
bi.inuenit̄ ꝑ albedine.Et ut dicit pap.albū cā
didū.ſ album natura.candidū.fit studio.Xꝟ.Al
bum natura facit.est res candida cura.

Alce grece. latine uirtus siue fortitudo.
Alceus. cei penl' producta. quidā poeta fortis. q̄
inuectā scripsit Jeronī. in ep̄la ad paulinū cap̄lo
vij. Pindarus et alceus nutus. a quo et idos q̄d
est forma dr̄ hercules. i. fortis alcides. i. fortis et
formosus. ul' ab alceo aluo. Et producit. ce.
Alchimus. mi proprium nomen cuiusdā uiri cor̄
penl'. Aurora. Alchimus ex aaron descendens
stirpe sacerdos.
Alcides. alce interpretatur fortitudo.
Alcion. onis. pelagi uolucris. dcā q̄i ales ocea
ani. qui in hyeme in stagnis occeani nidos facit
qua excubante fertur pelagus flantibus uentis
continua septem dierū tranquillitate. mitescere. et
eius fetibz educando obsequiū ipa rerū natua p̄bere
uel dr̄ sic ab alcione uxore ceicis. q̄ dolore uiri sui
tata est in auem illam s̄m poetarū fabulas. Et
corripit penl'. Vnde ouid. epy. Alciones sole me
mores ceicis amati. De hac dicit ysid. xij. ethi.
Alcion pelagi uolucris dcā. q̄i ales cianea. eo q̄
in hyeme in stagnis occeani. nidos facit pullosq̄
educit. Et ut dicit ambrosius in examerON. Tantā
grām minuscula auis diuinitus indultā habet ut
hos xiiij dies nautici ul' naute p̄sumpte serenita
tis obseruent. quos et alcidonidas uocant. quibz
nullos motus procellose tēpestatis horrescant.
Alea lee ludus quidā ul' instrumentū quo ludi
tur. ab alea quodā milite qui in troiano bello
illum ludū inuenit. s̄m hug. Pap̄ uero dicit. Alea
tabula lusoria dcā a quodā qui talem ludū iue
nit. Et scribitur p̄ vnū l. et producit p̄mā Thobi
as Alea fortune fortes examinat aurū. vide in
Aleariū. rij neu. ge. locus ubi ale ¶ elemosina
e reponunt' ul' ubi ludit'. Et dicitur ab alea
Aleator toris. mas. ge. qui perfectus est in ludo
aleariū. et producit penl'. et dicitur ab alea
Aleatoriū ab alea dr̄ hoc aleatorium. torij. lo
cus in quo ludit' cum aleis. et aleatorius. ria. ri
um. q̄d p̄tinet ad aleas. ul' qui cū eis ludit.
Aleo onis q̄ assidue ludit cū aleis et ab alea e
Aleola. e. pnl'. cor̄. diminitiuū. i. parua alea
Alemania quedā regio in superiori parte germa
nie uersus meridiē dicta a lemano fluuio. et fre
quenter ponitur pro tota germania siue theuto
nia. uide in alanus. et lemannus.
Alers lertis. doctus q̄i aliens ab arte. p̄ cōtrariū
Ales litis. cō. ge. pro aue et pro ueloce dicit' ab a
la le. quia alis alta conscendat. Alites si aduersa
nūciant inhibe dnr̄. q̄r inhibeant. i. prohibeant
et uetant. Si prospera p̄petes. q̄r oīs aues uolātes
p̄ora petant. et cor̄ li. Vnde in aurora dr̄. flectit'
ad collū caput alitis ut q̄i corpus. pro aue eciam
sumitur in prīpno. Ales diei nūcius.
Alga. ab algeo ges dr̄ h̄ alga. ge. hoc q̄d prii
cit mare. ul' herba marina. quia frigida est. vnde
et mare dr̄ algosum. eo q̄ algam a se proiciat. ul'
potest alga dici ab alligo gas. quia pedes ul' ma
Algenia. nie. id est dolor algidus nus alligat
ab algeo. quia faciat algere.
Algeo. ges. alsi. i. frigere. u̇bum neutrū. vnde
algesco cis. inchoatiuū. Et utrūq̄ componitur cū
ex. Et dicitur exalgeo. et exalgesco exalgescis.
Algidus. ab algus dr̄ algidus. da. dū. pnl' cor̄
. i. frigidus. et compat' algidior algidissimus. et
ab algidi gtō addita tas. hec algiditas. tatis. i.
Algor. oris. mas. generis. i. frigus ¶ frigiditas
ab algeo. ges. et producit. go.
Algosus. sa. sum. i. frigorosus. ab algus dicitur
Algus. us. ui. mas. ge. i. frigus. ab algeo. alges
Alia. lie. mas. ge. nomen cuiusdā fluuij. p̄ unū
l. s̄ȝ quādoq̄ cā met' interponit' aliud. l. et dr̄ allia.
Alias. ab alius alia. aliud dr̄ alias in alio tpe
adu̇biū tpis. uel alias. i. in alio loco. adu̇biū loci
uel alias. i. aliter. et sic est adu̇biū qualitatis. Ge
nesis xx. Alias autē et uere soror mea est. Et ac
centuat' in fine ad drām alias nominis
Alibi aduerbiū locale. et significat in loco. et
Alibris dr̄ q̄ in ¶ componit' ab alius et ibi.
eo librant'. i. uoluūtur fila. ul' liberant'. i. soluū
Alicubi adu̇bium ¶ tur idem quod alabrū.
locale. et significat in loco. et componit' ab alius
et ubi interposita. c. causa euphonie deberet eñ
dici aliubi. Et ut dicit papias. Aliubi uspiā in a
Alicui habet accentū super hanc ¶ lio loco.
sillabā li. vnde dicit magister bene. Causa distinc
cionis ponimus accentū sup̄ hanc sillabā li. in h̄
dcō alicui. qui aput metricos accipit' pro trissilla
bo. vnde accentus deberet esse sup̄ p̄mā sill'am
sed respicimus in accentu modulacōnē prosaicam
que accipit illū dcīm pro tetrasillabo. et ideo poni
tur ibi accentus sup̄ hanc sill'am. li. tam q̄ esset
Alicūde adu̇biū loci ī aliūde uide ¶ antepenl'
Alienigena gene. cō. ge. penl' cor̄. i. de alia pa
tria natus. et componit' ab alienus et genitus.
Alienus. ab alius dr̄ alienus. na nū. i. extraneus
Vñ alieno nas u̇bū actiuū alienū facere pnl' prō
Alietus. ti. i. los merillus. ab alo alis dr̄. Vel
ut dicit papias. Alietus similis aquile ul' maior
Et producit penl' Vnde in aurora dr̄. Obtinet exi
guas alietus corpore uires. Itē ouid methamor
Et mō factus auis fuluis alietus in alis.
Alimen. inis. neu. ge. i. nutrimentū. ab alo. is. et
cor̄ penl' tam in nominatiuo q̄ in obliquis.
Alimentū ab alimen ul' alo. is hoc alimentū
ti. et hec alimonia. nie. pro eodem s̄cȝ q̄d habetur
ad alendū. Vnde pluraliter hij alimones. nium
Alimonia. nie. in alimentū est ¶ . i. nutritores
Alio aduerbiū loci ab alius dr̄. et acuit' in fine
ad drām huius ablatiui alio Inuenitur eciam in
datiuo alio. Mathej viij. Et alio uade et uadit.
Alioquin. i. aliter aduerbiū qualitatiū compo
nit' ab alius et q̄n. s̄m hug. Papias uero dicit.
Alioqñ q̄ si minus. q̄ si non ul' alit' si alio mō
feceris. cōiūccio racōnal'. ul' collectiua. Ita dicit
pap̄. et producit penl'. Oracius in. v. s̄mon̄ q̄ me
chus feret aut sicarius. aut alioquin
Aliorsum adu̇biū loci. signat ad locū. i. u̇sus
aliā p̄tem. et componit' ab alio adu̇bio et u̇sus
Alipes pedis penl' cor̄ tam ī nrō ¶ ul' orsum
q̄ in obliquis. i. uelox q̄i habens alas in pede
et est cōmunis gn̄is. et componit' ab ala et pes
Aliptes. ab alo. lis. dr̄ hic aliptes tis. plagarū
curator. q̄r eas fomentis alit. i. curat vñ iuuenal'
Gramaticus rethor geometra pictor aliptes
Aliq̄diu componit' ex aliq̄tum et diu s̄m hu
Aliqñ. alius componit' ¶ gucōnem. i. aliq̄tisp̄
cū quando et fit aliquando. aduerbiū tempis. et
acuit. li. licet penultima sit longa.
Aliquantillus. la. lum. diminitiuū de aliquātus
Aliquantisper. aliquā ¶ sicut et aliquantulus
tis ablatiuus de aliquātus componit' cū p̄ et dr̄
aliquantisper. i. aliquantulū s̄m hug. Pap̄ autē

dicit.aliq̈tisper aliq̈diu.ꝑ aliq̈tulum temporis
Aliq̈tus.alius cōponit̃ cum quantus et fit ali
quantus.ta.tū. Vnde aliquātulus et lum.dimi.
Aliquis.alius com ¶ et aliq̈tulum adūbium
ponit̃ cū quis.et fit aliquis.qua.quod quid.et
scribit̃ ꝑ.d.aliquid.cuius abltīs scʒ aliquo po
nit̃ adūbialiter.et signat ad locū.ſm hug.uł ꝫ
antiquos aliquo ē adūbiū loci.et accentuatur in
Aliquorsum.aliquo adūbium compo ¶ fine.
nit̃ cū u̾sum uł orsum et fit aliquorsum.i.u̾sus
Aliquot ē o.ge.et indecł.et tm̄ ¶ aliā ptem.
plr̃ declinatur.et componit̃ ab alius et quot.
Aliquociens adūbium nūi.ab ab aliquot dr̃.
Aliquotus.ta.tū.cor̈ penł.quia quotus a q̊
componit̃ cor̈ ṗmā. Vnde in ꝯcismo dr̃. Si que
ras quotus iste uenit nūm tibi signas.Quotus
.i.cū quot socijs.Si quotus iste sedet a me tūc
ordo notat̃.Id est ṗmus.uł secūdus.Et scias ꝙ
ꝑs aliquota alicuius tocius.dr̃ eius ꝑs integra.
vnde ptes aliquote de sex.sunt vnū.duo.tria.Et
ē numerus ꝑfectus.quia ptes eius aliquote sūt
Alitus ab alo.lis.dr̃ ħ alitus ¶ equales toti.
tus.alitui.i.alicō sive nutrimentū.Et alitus qñꝫ
ponit̃ ꝓ spiritu uł spiracōne.ut dicit hug̃. Vñ
quidā.Alitus est flatus alitus nutritus habetur
et sic alitus ꝓ flatu ꝓducit ṗmā.sicut alo.as.
ꝫ alitus.i.nutritus cor̈ ṗmā.sicut alo alis.
Aliunde componit̃ ab alius et vnde.et inter
ponit̃.c.et fit aliciunde ꝓ eodem.et signant aliū
de et aliciunde de loco.i.de aliqua parte.
Alius.alia.aliud.nomen ad aliquid et negatīm̄
et p̄t dici de pluribus q̃ꝫ duobus.cū aliter nō di
catur nisi de duobus.ſm hug̃. Vnde in ꝯcismo
dr̃ De multis ꝓṗe ṗmus dices alius qꝫ. Sed ṗor
ac alter dic concordare duobus.Et differt alius
a ceteris.Nam alij dñr ex alio numero sed ceti
ex eod̾ Et scias ꝙ alius in ntō corripit penł.ꝫ
in gtō eam ꝓducit.deberet enim supare ntīm̄ in
vna sill'a. Vnde quod amisit in silbis recupat in
temporibus.sicut alterius quod duabus sillabis
supat ntīm̄ cor̈ penł.Et sic quod abundauit in
silbis amisit in tempibus. Vñ dicit ṗs.in xiij.li
bro.Alius alius alij.cuius gtīs quia par ē simi
lis ntō.ꝓducit semp penł cum alterius econtra
qꝛ duabus vincit sillabis suū ntīm̄.semp cor̈ pnł
alterius alteri.et in vj lib̾ dicit. Sciendū ꝙ in us
terminanciū gtīs ꝓducit penł licet licencia po
etica eam corripiat.excepto alter alterius.quod
ideo magis correptam habuit pnł ꝙ duabus sil
labis vincat genitiuus ntīm̄ Qd̾ ergo creuit sillab̾
hoc minuit tempe. Item ut dicit ṗscian9.in xiij
libro. Inuenit̃ altere pro alti.et sole pro soli In
uenit̃ eciam ſm secunde declinacōnis regulā Gtō
alij alie.Datiuo alio alie. Similiter in euangelio
mathei capitulo octauo Dico alio ueni et uenit.
Et scias ꝙ aliud scribit̃ ꝑ.d.sicut et quid.quia
in.d.ista duo inueniunt̃ neutri ge.aliud et quid
Item dicit ṗs.in septimo lib̾.Cui ꝓ monasill'o ac
cipiūt metrici.et huic.Omnis enim gtīs in ius
desinens.vna sill'a wlt supare suū dtīm̄.alter al
terius alteri illius illi.alius q̃ꝫ ꝑ duas. I.debuit
esse gtīs.cā dñ quod est alij.ꝫ uł hyatus causa
uł quia inter duas uocales. I.uocał esse nō po
terat.Dtīs autē loco consonantis eam accipi ꝓ
hibebat.q̈ꝛ ipse duplicat uocalem.et credo dr̃ñe
causa ne ali ūbum infinitū esse putaret̃. Ideoqꝫ

plerīqꝫ recusauerūt cū freqñti usu ꝓferre.et cor̈
ṗmā alius. ¶ Et scias ꝙ ut dicit ṗs.in xv lib̾.
Aliter ab eo quod est ħ alis.huius alis.huic ali
ꝓ alius.alius.alij.addita ter.ſm analogiā ꝓfer
tur. ¶ Hic nota.ꝙ in diuinis aliud in neutro ge
nere dicit essenciā.ꝫ alius in masculino gn̄e re
spicit ꝑsonā.vnde pater est alius a filio.ꝫ non
aliud.Nam sicut dicit augustinus. Vna est patris
et filij et spūs sancti essencia quam greci omonsy
on uocant.in qua nō est aliud pater aliud filius
aliud spūs sanctus.q̈uis ꝑsonaliter.alius sit pa
ter alius filius.alius spūs sanctus. Item aug̃.Ar
rius dixit.aliud est pater.aliud filius. Recte di
ceret.si diceret.alius.et non aliud.Qñ enīʒ dicit
aliud contradicit ei a quo audit.Ego et pater
Allatū est supinū de affero af ¶ vnū sumus.
fers.ꝫ ablatū ꝑ.b.ē supinū de aufero aufers.
Allec.pisciculus ad liq̈rem salsamentoꝝ ꝑdone
Allecto.tas.freqñ ¶ us.vnde et nuncupatus
ter allicere.de allicio allicis.allectum.
Allecto eciā.est quedā furia infernał.alliciens
ad lites et discordias.vnde ūgił.vij eneyd̾.Allec
to in centros stigijs se concidet alis.
Allego gas gaui gare componit̃ ex ad et lego
gas.et mutat̃ d.in.l.Et īñ allegans.tis.o.g̾pti
cipiū et ꝓd̾ pnł.Sap.xviij Et ꝑ incensū deꝑcacō
nem allegans restitit ire.Et ē allegare remittere
uł affirmare.uł racōnes ad fulcimentū sue ptis
inducere.vnde allegacōnes dñr affirmacōnes
et racōnes ad confirmandū aliquid inducte
Allegoria.rie.ṗmā posicōne ꝓd̾. Vnde quidā
Allegoria canit secreta ꝑabola celat Tamen qñꝫ
subtrahit̃ unū l et cor̈ pri.vñ phisoł.Est aū xp̄s
panther alegorice dictus.Et scias ꝙ sacra scrip
tura quatuor modis potest exponi.scʒ hijstori
ce.tropoloyce.allegorice.anagoyce. Hijstoria do
cet factū.Tropoloya faciendū.Allegoria creden
dū.Anagogia.appetendū.Xw.Lrā gesta docʒ.quid
credas allegoria.Moralis quid agas.quo tēdas
anagogia. Hec patent in hac dcōne iherusalem
Hijstorice enim est quedā ciuitas.Tropoloyce ē
tipus anime fidelis.Allegorice figura ecclesie mi
litantis.Anagoice tipum gerit ecclesie triūphan
tis.De allegoria eciā sup̈ in quarta pte dixi in
tractatu de tropis.Pap̈ sic dicit.Allegoria miste
riū similitudo.i.templum dñi quod fecit salomō
iuxta hijstoriā iuxta tropoloyam ecclesiā.iuxta
allegoriā uł tipicū sensum.corpus dñi.iuxta ana
gogen supnam patriā. Similiter ihrł'm ipsam
ciuitatem.et homines.ecclesiam.animā.et patri
Alleluia.ab allelu. ¶ am celestem significat.
quod est laus.et ia quod est nomen dei ſm ꝙ
est inuisibił.vñ all'a.i.laus dei ſm huguc̄.Pap̈
sic dicit Alleluia hebŕce latine laudate deū. Iteʒ
dicit pap̈. Ia aput hebreos.nomen domini tm̄
ponit̃.quod eciā nouissima sonat sill'a de all'a.
vnde patet ꝙ tam hugucō q̈ꝛ pap̈.wlt ꝙ.I.sit
cōsonans in hac sill'a ia.et sic all'a est quatuor
sillabaꝝ.Est autē alleluia indeclinabile.et debet
acui in fine.sicut osanna.ꝙ autem dr̃ al.i.altissi
mus.le.i.leuat̃ in cruce.lugebant apł'i. Iam sur
rexit dominus ethymologia quedā est. Nota hic
ꝙ sicut dicit aug̃.in secūdo libro de doctrina xp̄i
ana. Hebrea ūba non interꝑtata sepe inuenimus
in sacris libris.sicut amen.all'a.et racha.et osan
na.et si qua sunt alia.quoꝝ ꝑtim ꝓpter sanctio

rem autoritatē. q̄uis interp̄tari potuissent serua
ta ē antiquitas. sicut sunt amen. alleluia. Partim
uero in aliaꝫ linguā trāsferre non potuisse dicū
tur sicut alia duo que posuimus Sunt enim que
dam ūba certaꝝ linguaꝝ que in usu linguaꝝ al
terius p interp̄tacōnem transire non p̄nt Et hoc
maxime interieccōnibus accidit. que ūba motū
animi signant pocius q̄ sine concepte ullam p̄ti
culā nā et h̄ duo talia esse p̄hibenť. dicūt enim
racha indignantis esse uocem. osanna letantis.
Allevio as aui ex ad et levio as et mutať d
Allibesco cis Nota q ¶ in l vide in levio as.
antiqui dicebant lubet et lubesco. ꝑ libet et libes
co Vnde et nos utimur composito allubeo et al
lubesco. i. obedire uľ consentire. Et inde hec allu
bescencia. cie. uľ allubencia. cie. i. obediencia. cie.
uľ consensus. et in eodem sensu inuenit̄ allibeo
bes. bet. et allibesco. et coř li. sicut libet.
Allicio. cis. allexi. allectū. ex ad et licio. cis. et
mutať. d. in. l. uide in licio. cis. et corripit. li
Allido. dis. allisi. allisum. i. ledere ad aliud. Ex
ad et ledo. dis. et prod̄ li. et mutať. d. in. l. et ae
dyptongus in. i. p̄s. Beatus qui tenebit et allidet
Alligo. gas. ex ad ¶ paruulos suos ad petram.
et ligo. ligas. mutata. d. in. l. et coř. li. vñ. Bitria
Quemlibet inmodicus alligat eris amor. ꝓpheta
Qui sanat contritos corde. et alligat contricōnes
Allisus. sa. sum. ab allido. dis. et prod̄ eoꝝ.
li. Osee. x. Matre sup filios allisa. i. lesa.
Allium. lij. dcm̄ s̄m papiam eo q̄ oleat. cuius
ordine odorem uenenata fera non sustinet. leo
et pardus fugiūt. Nam allia q̄i olida ab olendo
Parsius. Gustaueris alli. ꝑ allij. Nūj. x In mentē
nobis ueniunt cucumeres et pepones porri q̄ꝫ et
Allodiū dij. d̄r hereditas quā ¶ cepe et allia.
uendere ūl donare possuꝫ Ita ē. mea ꝓpa s̄ hug̃.
Grec̄ sic dicit. Dicit̄ allodiū fundus. fund̄ maris
Allophilus. Allon interp̄tatur alienū ¶ ymum
et componit̄ cū filius. Et d̄r h̄ allophilus. i. alie
nigena sicut philisteus. palentinus. vide in phi
listim. et coř pnľ. Vnde in aurora dicitur q̄ al
lophilus hostibus ille datur ¶ llon interp̄tať
Allopacia Ab allon alienum. et pace alienū
passio d̄r h̄ allopacia cie. uel ĝce h̄ allopate tes
ten. i. aliena passio que ab alio infertur s̄ hug̃
pap̄ uo ita dic̄. allopacia cie passio ab alio in a
Alloquor eris. ex ad et loquor ¶ liū transiens
mutata d in l Et est alloqui loqui ad vnum Ex
vi ꝓp̄ōnis construitur cū acc̄ō rei ꝛōnalis. ut allo
quor te. i. loquor ad te et coř lo uide in loquor
Allotheca ce. d̄r ab allon. et thesis posicio. i.
diu̇sa posicio accn̄tis uel accn̄ciū ut cū casus uľ
p̄sona ponitur ꝑ casu uel p̄sona. vel cū diuersi
casus ūl p̄sone construūtur intrāsitiue. et cōsil'ia
s̄ hug̃. Grec̄ dicit. allotheca genus nescit. nūos.
neq̄ꝫ casus. De hoc eciam require supra quarta
parte. ubi egi de allotheca s̄m pristianum.
Allubescencia uel allubencia cie fe ge. i. obedi
encia uel consensus. uide in allibesco cis.
Allubesco cis. i. obedire uľ cōsentire uid̄ in al
Allucino nas. a luce d̄r lucino nas. i. ¶ libesco
suadere uel lucinare. q̄i luce uicinare. Et compo
nit̄ cū ad. et mutata. d. in. l. d̄r allucino. nas. iux
ta lucinare. Inde hec allucinacō. quasi iuxta lucē
approquinquacio. Et corripit. ci.
Alludo dis. ex ad et ludo. dis. mutata d in l et

ē alludere. illudere. uľ consonare. congruere. con
cordare. ut hic alludit ad historiam. et ꝓducit
Alluo. is. lui. allutū. ex ¶ lu. uide in ludo. dis.
ad et luo. is. mutata. d. in. l. Et est alluere ablue
re. delauare. uľ pocius paulatī abluendo augm̄ta
re Inuenit̄ eciā q̄ñq̄ꝫ alluē ꝑ cōsumpcōne aquaꝝ
Alluces. ab alluo is hec allu ¶ uide in luo luis
ces alluciū. et allucia cioꝝ. loca cenosa. idest ceno
plena. ubi fluuius alluendo dimittit cenū. et pu
Alluuio. ab alluo. is. d̄r hec allu ¶ tredinem
uio. onis. et hec alluuies. ei. i. alluuiū. uľ aquosi
tas. aquaꝝ inundancia. Iob xiiij. alluuione pau
Alluuiū uij. neu. ge ¶ latim terra consumit̄.
d̄r ab alluo. is. et est alluuiū latens incrementū
quod fit cum fluuius ex una p̄te addit̄ ripe vñ
hic alluuius. uij. d̄r ager quē paulatim fluuius
in agꝝ reddit. Inuenit̄ tamen q̄ñq̄ꝫ alluere pro
consumpcōne aquaꝝ. et alluuiū ꝑ consumpcōne
ripaꝝ ex aquis. et hoc ideo quia q̄tum fluuius
ex una p̄te addit. tm̄ ex alia demit et corrodit.
Allux lucis penľ prod̄. sicut pollux. cis. Vnde
quidā. Allux et pollux bene declinant̄ in ucis
et racō est quia h̄nt. u. naturaliter longā ante x
in recto. ut supra ondi in secūda parte. ubi egi
de accentu noīm desinenciū in. x. Et ut dicit grec̄
Est manuū pollex. s̄ꝫ dicať pedis allux.
Almus. ab alo. lis. d̄r almus. ma. mū. i. sanctus
pulcher nutriens s̄m rabanū. Papias eciā dicit
Almus. ma. mū. sanctus pulcher. excelsus. ab alē
Alma mons apud smirmiam. ¶ do dicitur
Alnus. ab alo lis. deriuať hic alnus. ni. quedaꝫ
arbor. eo q̄ amne alatur. Vnde hoc alnetū. ti lo
Alo. lis. lui altū uel ¶ cus ubi crescunt alni.
alitū. Vnde duplicia uerbalia hic alitor et altor
hec altrix et alitrix. et hec alcio et hec alicio hic
altus. tus. tui. et alitus. tus. tui. Idem est quod
alicio. ¶ Alo componitur coalo. coalis. qd̄ et
secūde cōiugacōnis inuenit̄ coaleo les. Vnde co
alesco inchoatiū. et coř p̄mā alo. s̄ꝫ halo. as caꝫ
ꝓducit. Xv. Nutrio curtat alo ꝓducit spiritus ha
lo. Item in aurora dicit̄ Claudos mendicos uictu
Aloe fe. gnis. arbor suauissi ¶ pietatis alebat
mi odoris. cuius lignū uite timiamatū in altari
bus adoletur. Et inde hec aloes alois ꝑ quodā
unguento amarissimo inde facto uľ specie.
Alopicia. cie est fluor capilloꝝ. circūscriptus
pilis fuluis eris qualitatē habentibus. sic dcā a
similitudine animaľ wlpecule. quā greci alopici
am uocant. Vnde alopiciosus. sa. sum. caluus. et
acuit penľ. Vnde quidā Musculus in tibia semp
Alpha. p̄ma lr̄ā apud ĝcos ¶ manet alopicisq̄ꝫ
Et diuať ab aleph hebrea lr̄ā. Et ponitur ꝑ p̄n
cipio. apoc̄ i. Ego sum alpha et o. p̄ncipium et fi
Alphabetū. Alpha cōponitur cū beta qd̄ ¶ nis
est secūda lr̄ā et d̄r hoc alphabetū. ti. abcdariū.
Alpinus. na. nū. penľ. ꝓducta in alpibus ex
Alpis. ab altus d̄r ¶ istens. d̄r ab alpis. alpis
hec alpis. alpis. s̄ꝫ raro inuenit̄ in sin. Et dn̄r al
pes q̄i alta petens. ūl q̄i altipedes. i. mōtes. et nō
est composicō. et est tractū a lingua galloꝝ. qui
alpes altos montes uocant.
Alsi alsisti. i. frigui. p̄titum de algeo alges.
Alsor ab algeo alges. alsi. quod est frigere dn̄
tur ūbalia. s̄ꝫ non sunt in usu. hic alsor soris et
Altare. altus componi ¶ alsio onis res uerbi
cū ara et d̄r hoc altare. huius altaris q̄i alta. uľ

altoꝝ arã.et hoc altariũ rij.ꝑ eodem.et hec altaris
Altariolum li.neutri generis.¶ altaris.i.altare
dimi.i.puũ altariũ ul' altare.Et cor penultimã
Alter.altera.alterum.nomen indiuiduũ.et fa
cit gtũs alterius penl' cor quia supat ntm̃ in du
abus sill'is.Vnde quod creuit sillabis minuit tem
poribus.sicut supra ꝓbaui in aliis.Inuenit̃ eci
am alteri altere alteri in gtõ.et in dtõ altero al
tere altero.sicut alio in datiuo.Iohel'.j.Sup hoc
filijs nostris narrate.et filij nostri filijs suis.et
Altrico cas caui.uel ¶filij eoꝝ gñacioni altere
altricor caris.i.certare.litigare.et dr ab alter.Et
componit̃ utrũq coaltrico.cas.et coaltricor.aris
Alteritas.ab alter alteri addita.tas.fit hec al
teritas.alteritatis id est uicissitudo.
Alternus.ab alter dr alternus.na.nũ.i.uicissi
tudinarius.Vnde alterne.et alternatim adũbiũ
.i.uicissitudinarie.et alterno as.ũbum actm̃.i.
mutuare.ul' alternatim aliquid dicere.ul' facere
Et eciam pro dissociare inuenitur.
Altero.ras.ũbum actm̃ dr ab alter.et est alte
rare uariare.facere alterũ.vñ alteratus.ta.tũ.i.
uariatus.et p̃t esse nomen simpl'r deriuatũ ab
Alteruter.alter componit̃ cũ uter et ¶ alter.
fit alteruter alterutra alterutrũ.Gtõ alterutrius
.i.iste ul' ille.ul' uterq ambo.Inde alterutrim ad
ũbiũ.i.mutuo.Vnde in epl'a iacobi.Confitemĩ
alterutrũ peccata uestra.Inuenit̃ eciã alterutrũ et
alteruter.in eodem sensu.Quare autẽ alteruter
non declinat̃ ex utraq pte.ß tantũ in fine cum
componat̃ ex duobus rectis integris dixi supra
in tercia pte.in tractatu de composita figura no
minis.ubi egi de composicõne integrorum
Altigradus.da.dum.penl' cor.i.alte ğdiens.ũl
qui ẽ in alto ğdu.et cõponit̃ ab altus et gradus
Altilis.ab alo lis dr hic et hec altilis ¶ul' gradior
et hoc altile.i.res que ad hoc alitur ut pingui
or fiat et occidat̃.ut porci et uolucres domestice
Et dr qñq substantiue hic altilis.qñq hoc altile
Vnde in math.Thauri mei et altilia mea occisa
sunt ßm hug.Pap autẽ dic Altilia uolatilia sagi
nata studio.Et ğğ dicit Altilia saginata dicim9
ab eo qd est alẽ altilia q̃i alitilia uocam9.et cor
pnl' altil'.Vñ in grec dr.Ornix siluaꝝ solet altil'
Altiloquus.a.ũ.pnl' cor.qui al¶ esse domorũ
ta loquitur.Ab altus et loquor componitur.
Altio onis id est alitio.uide in alo alis.
Altisonans.antis.i.in altũ ul' ex alto sonans.
ab altus et sonans ul' sono.nas.Et corripit.so.
Altisonus.na.num.penl' cor.i.alte sonans.et
componitur ab altus et sono sonas.
Altithronũ.ni.altus componit̃ cũ thronũ.et
fit hoc altithronũ.ni.i.sedes regia.Et inde dr al
tithronus.ni qui sedet in illa sede.et corr thro.
Altitonans.altus componit̃ cũ tono.nas.uel
tonans.et dr hic et hec et hoc altitonans.qui al
te tonat.Est enim deus altitonans et trinitas et
ũbum ul' aer.et celum.Et substantiue p̃t dici hic
Alto.tas deriuat̃ ab altus ¶ altitonans deus
ta tũ.ß non est in usu.Et componit̃ iñ exalto
tas.in altum extollere.Et inalto.tas pro eodem
a quibus ũbalia ßm hug.Papias uero dicit.alto
tas nutrio.ul' altum facio.subleuo.
Altrinsecus.ab alter dr altrinsecus.i.alter.Et
altrinsecus.i.econtrario utrimq.Vnde prudenci
us in hympno.Respondit ille altrinsecus.ul' ßm
papiã.Altrinsecus dextera leua q alterutrũ.Geñ
xv.dr.Et utrasq partes contra se altrinsecus posuit
Altriplex altriplicis penl' cor qui ul' que ẽ ani
mo duplex.Et componit̃ ab alter et plica ßm
hug.ul' ßm papiã Altriplex duplex.dolosus et
Altrix altricis feminini gñis.i.ali ¶ cor tri
trix uide in alo.alis.
Altus.ta tum habet tres significacões.altus
altus.i.subtilis.et altus.i.ꝓfundus.cõuersiꝫ eñ
et reciꝓce altus ponit̃ ꝓ profundus.et ꝓfund9
ꝓ altus.Et compat̃ altior altissimus.et inde hec
altitudo.Item inuenit̃ altus ꝓ nutritus.et tunc
descendit ab alo.lis.alitum ul' altũ Et ut dicit
pap.Altũ supius et inferius dr.ad utrũq ptinet
altum.Namq celum dicimus et altum mare
Alueare.ab alueus dr hoc alueare uel aluear
ium uas in quo apes delitescunt.
Alueolus.li.penl' cor.mas.ge dimi.i.puus al
ueus.Dañ xiiij.Intriuerat panes in alueolo.uid
Alueus.uei.mas.ge.dr ab aluus ¶ in alueus
ui.et est alueus uenter fluuioꝝ Vnde hic alueus
dr quoddã uas factũ ad modũ aluij fluuij in q̊
pedes lauant̃ et olera et carnes unde hic alueo
lus.li.tam aluei fluuij q̃ aluei uasis.Dañ.xiiij
intriuerat panes in alueolo.
Alumen.ab alo.is.dr hoc alumen aluminis
ul' almen.eo q ceteris coloribus p̃beat lumẽ ul'
alimentũ.et ꝓducit lu.Papias sic dicit.alumen
a lumine dr.eo q lumen p̃stat coloribus tingen
Aluminatus.ta.tum.id ẽ nu ¶dis.Et cor mi.
tritus.Et dicitur ab aluminis.
Alumnus.ab alo alis dr hic alumnus.ni.q̊ nu
trit ul' nutrit̃.Xv9.Est et qui nutrit.et qui nut
Aluta alute.ab alo.is dr hec ¶ tur alumnus
aluta.te.pellis que tãnata dr wlgariter cordau
anee.quia alit pedes.vñ Iuuenalis.Apposita ni
gre lunã subt'xit alute.et inde hic allutarius.rij
.i.pelliparius qui opatur pelles tãnatas ul' tinc
tas.ul' qui eas tanat.i.seruat ul' tingit.
Aluulus.li.dimi.pnl'.cor.i.puus aluus.
Aluus.ab abluo.is dr hec aluus.huius alui fe
ge.q̃i ablus et est aluus que cibũ recipit et pur
gari solet.vnde et sic dr.quia abluat̃.i.purget̃
ex ipsa enim sordes stercoꝝ defluũt.et differt a
uentre et utero.uide in uenter.tris.
Am ꝑposicõ.semp in composicõne inuenitur
ß an p.n.est coniũccio que in composicõne
nõ inuenit̃.sicut dixi supra in pma pte.in capi
tulo de sillaba.ubi determinaui de.M.
Ama.me.fe.ge.ßm.ysid.dr ab amo amas.qr
multũ amat.que et strix dr a stridendo.et est a
Amabil'.ab amo¶ uis nocturna.uide in strix
as dr hic et hec amabil'.et hoc amabile.vnde a
mabiliter adũbiũ.Et componit̃ hic et hec ina
mabilis.et hoc inamabile.vñ inamabilit̃ aduerbiũ
Amabo.interieccõ blandientis.ab amo amas
Amadrias.amans pticipiũ componit̃ cũ drias
quod ẽ arbor.et fit hec amadrias.driadis.ama
driades dee sunt arboꝝ.quasi amantes driades.
Amamen.ab amo as hoc amamen minis.et hoc
amamentũ.ti.ꝑ eodeꝫ.i.amacõ.Et ꝓducit penl'
Amando.das.ex a et mando.das ¶ amamen
.i.exlonge mandare et absentare.et in eodeꝫ sen
su inuenit̃ amendo.das.uide in mando.das.
Amanitis amanitidis fe.ge.ß amanites ẽ mas
ge.vnde ij.regũ.capitulo.xiiij.ergo debet dici

naamã amanitis.non amanites.Et ꝓducit penl'
amanitis.De hoc dixi supra in tercia pte in tc̃
tatu de spẽbus noĩm.ubi egi de patronomicis.
Amans.tis.gñis omnis pticipiũ de amo as.et
construitur cũ accusatiuo.sicut et suum uerbum
qñqȝ tamen est nomen.et tũc construit' cũ gtõ
vnde ps.Amans illum pticipiũ est.amans illi
us nomen est.et compat' ſm q ẽ nomen amãs
Amaracus.ab amarus dr hic ¶ cior issimus.
amaracus.ci.dr quedã herba.ul' amaracus fuit
quidam puer qui dum differret vnguenta et ceci
disset mortuus est et mutatus in florem sui no
minis.ſm fabulas poetaꝝ.Et ita a nomine illi
us dr herba illa amaracus.et flos et unguentũ
quod inde fit.quod et hoc amaracum dicitur
Amareo.res.dr ab amarus.et est amareo ama
rus sum ul' fio.vnde amaresco.cis.inchoatiuũ.
Amarico ab amarus dr amarico.cas.ũbum ac
tiũ.i.amaꝝ facere ul' fatigare.unde ũbalia.
Amaricosus.sa.sum.i.amarore plenus.Et ab
Amaror.oris.m.g.i.amaritudo ¶ amarus dr.
Amarus.ab a quod est sine.et mare.p contra
riũ.dr amarus.ra.rum.Et compat' amarior.issi
mus.vnde h̃ amaritudo.inis. ¶ Amarus compo
nit' ꝑamarus.pamarus.ãbo ꝑ ualde amarus.
Amasa.amase ꝓpum nomen uiri.de quo dr re
gũ.xvij.Amasan uero constituit absolon.p Jo
ab.sup exercitũ.et cor penl'.Vnde in aurora dr
Promittens amase rex milicie dominatum.
Amasco.cis.ũbũ inchoatm̃.i.incipio amare.
Amasio.onis.mas ge idem ẽ quod amasius
Amasiolus.li.dimi.pnl' cor.paruus amasius.
Amasiũculus.li.dimi.puus amasius.et cor pl'
Amasius.ab amo as.dr h̃ amasius.sij.qui in
tempate amat.ul' qui intẽpate amat'.et est ama
sius luxurie.amicus honestatis.a quo h̃ amasio
lus.li.dimi.et hec amasia.sie.et amasiola.le.di
minituũ.Dr eciã h̃ amasio.onis idem qd amasi
us.et iñ h̃ amasiunculus.amasiunculi diminitm̃
Amathi.interptat' ueritas.et accentuat' in fine
Amatorculus.li.dimi.puus amator.pnl' cor.
Amatricula.le.dimi.parua amatrix.
Amaturio.turis.ũbum meditatm̃.i.meditor
amare.et format' ab ultimo supino.addita rio
et corripit.u.ante.r.sicut parturio parturis.
Amatus ab amo h̃ amatus.i.amacõ et mobl'r
Amazones.dñr ab a qd est ¶ amatus.ta.tũ.
sine.et mazon quod est mãma q̃si sine mamma
scȝ dextera quã inurebãt ne impediret eas in sa
gittando et eã nudabant ul' h̃ faciebant de sinis
tra ne clipeus impediret'.Eedem dicte sunt vni
mãme.hee sine uiris.viuũt.et cor penl' amazo
nes.ũgil' enei.xj.Pusant et pictis bellant' ama
zones armis.Et scias.q ut dicit ysid ethy.viij.
tria sunt gña consuetudinũ.sicut scitarũ.ubi fe
mine et uiri in pugnã eunt.Amazonũ.ubi sole
femine.Romanoꝝ aliaꝝ qȝ gẽciũ.ubi soli mares
Ambactus ta.tũ.i.circũactus.sicut solet esse
quisquis dubitat.ab ambigo gis dicitur.
Ambages.ambagis.i.dubia locucio.ab ambi
Ambago.ginis.i.du ¶ go.gis.et ꝓducit pnl'
bia locucõ.ab ambigo.gis.et ꝓducit pnl' in ntõ
Ambarnalis.uide in arnambale.
Ambi.i.serui.ab ambiendo.i.circũeundo dicti.
Ambidens.ab ambo.et bidens ouis.componi
tur h̃ ambidens.dentis.i.ouis hñs in supiori p
te dentem vnum.et alium in inferiori parte.
Ambidexter.ab ambo et dexter componit' h̃
ambidexter ambidextri ille qui utrqȝ manu utit'
ꝓ dextera.sicut fuit aoch.ut habet' in li.iudicũ
Ambifariã adũbiũ discretm̃.i.ex ambabus pti
Ambigo gis ago ¶ bus.ab ambo componit'
cõponit' cũ ã et fit ãbigo.is b.interposita.i.dubi
tare.et cor bi.Et facit pteritũ ambegi.Antiq tñ
dixerũt ambiguı.sup nõ est in frequenti usu.
Ambiguus.ab ambages.dr ambiguus bigua
biguũ.i.dubius.Et compat' Ambiguus magis
ambiguus.ambiguissimus.vnde h̃ ambiguitas
tatis.et ambiguosus.sa.suȝ.i.dubitabilis.ul' ple
Ambiloquus.ambo cõpo ¶ nus ambagibus
nit' cũ loquens et fit ambiloquus.qua.quum.i.
bilinguis.qui nunc hoc nunc illud affirmat.vñ
ambiloquiũ.quij.talis locucio.et corripit lo.
Ambio.bis.ambiui ambitũ.i.circũdare et cu
pere.et ꝓpe honorem.et componit' ex am et eo
et interponit'.b.causa euphonie.et e.mutat' in
Ambicõ.ab ambio.bis.dr ¶ J uide in eo.is.
hec ambicõ.onis.i.circumdacõ ul' cupiditas.et
maxime honoris.Ambiciosus.sa.suȝ.i.cupidus
et ꝓprie honoris.et compat'.Hec ambiciositas
.i.cupiditas.et h̃ ambicies.ciei.ꝓ eodem.et q̃a
ambiciosoꝝ est blandiri.et adulari.ideo q̃ndoqȝ
ambicio ponit' ꝓ adulacõne et blandicijs.et for
matur ambicõ ab hoc gtõ ambiti addita.o.vñ
p.t scribit' quod tamen accipit sonum de.c.
Ambitus.tus.mas.ge.i.circuitus.et ambitus
cupiditas.et ꝓpe honoris.Et dr ab ambio.bis.
et cor.bi.in ũbali.ſȝ eam ꝓducit in supino.et in
participio ambitus.ta.tum.Vnde Ouidius in p
mo meth.Jussit et ambite circũdare littora t'e
Lucañ in pmo.Letalis ambitus.urb'.i.circuitus
Ambo.onis.mas.gñis.i.pulpitũ ubi ex ãba
bus ptibus sunt gradus.ab amphi qd ẽ ampho
et idem dr amo amonis.Jtem ambo ambonis
Ambo dr ab ã ¶ .i.gradus.vnde ambulo.as
pho greco qd equipollet huic dcõni amphy qd
signat circũ.Et nota q ambo diuidit et colligit
duo colligit et non diuidit.vnde uere possuȝ di
cere Jsti duo ferũt hũc lapideȝ ſȝ ñ isti ãbo ferũt
hũc lapidem nisi uterqȝ ferat.Et declinat'.Pl'r
hij ambo.hee ambe.hec ambo.Gtõ amboꝝ am
baꝝ.amboꝝ.Dtõ ambobus.babȝ.bobus.et cetã
et sic quedã habet ad modũ pme.quedã ad mo
dum secũde.et quedã ad modũ tercie declinacõ
nis.Et scias q qñ est distribuitm̃ caret utõ.sed
qñ est collectm̃.habet utm̃.uide in duo.
Ambra ambre.fe.ge.species quedã ualde cara
Ambro.ab amb' ¶ et dr ab amb'sia ambrosie
sia dr h̃ ambro.onis.i.leccator scȝ idem qd lur
co.manducus.ardelio.ganeo.Sed interest.Amb'.
dr ille qui bñ scit iudicare de sapore.ciboꝝ.et li
benter gustat bñ saporata.Lurco dr ille qui gu
lose et inmũde omnia deuorat.sicut dr alues.i.
sordes.ul' a lura quod est os uentris.Mãducus
dr ille qui ore hyans.turpiter manducat.ardelio
ab ardeo qui ardens est in leccacitate.Ganeo qui
moratur in tabernis.quia ganeũ est tabña.ubi
fit leccacitas.vnde ganeo talis leccator.
Ambroninus.ab ambro quod est leccator dr
ambroninus.na.nũ.vnde quidã cũ uellet aliũ
redarguere.ait.tu habes lurconinã buccam.et ã
bronina labia.uolens signare q multũ et turpi

ter comedebat. et libenter de bene saporatis.

Ambrosia e fe. ge. quedā herba pdulcis saporis
diuina dicta. eo ꝙ inde pascantur equi deoꝝ. vñ
hec ambrosia dr̄ quoq; nectar vl' cibus deoꝝ unde
ambrosius. sia. sium. i. dulcis vl' gulosus. et tunc

Ambubaia. ab ambio et bal ¶ ab ambro dr̄.
neū componitur hec ambubaia. femina frequens
circa balnea. q̄si ambiens balnea. Vnde orac̄. in
sermonibus. Ambubaiarū collegia farina copole
vl' ambuba lingua syroꝝ dr̄ tibia vl' simphonia
Jn̄ ambubaia. i. tibicina vl' simphonistica. vl' am
bubaia est compositū ab ambio et baia. siq̄dem
baie est locus amenissimus. quem lecatores fre
quentabant. Jnde ambubaie quasi frequentātes
et ambientes locū. scilicet lecatrices.

Ambulacꝝ. cri. penl' naturalit' cor̄. dr̄ ab ābu
lo. las. et est ambulacꝝ locus ad spaciandū spaci
osus. qd̄ eciam pro portico repit̄. Vel s̄m papiā
Ambulacrum est spacium ambulandi.

Ambulatoriū. rij. ge. neutri locus aptus ad am
bulandū. Et deriuat̄ ab ambulo ambulas.

Ambulo. as ūbum neutꝝ. et potest deriuari ab
ambo bonis quod est g̃dus. vnde ūbalia ¶ Am
bulo componit̄ deambulo. i. de loco ad locū spa
ciando ambulare. vnde ūbalia. Obambulo las. i.
circum ambulare vl' quod melius est ꝑ spaciari
vnde ouid metham. ij. Jn teneris formosus ob
ambulat herbis. Preambulo. las. vñ ūbalia. Cō
ponit̄ ꝙ ꝑambulo. las. coambulo. las. et hinc ū
balia. Et reambulo. las. i. redire. remeare.

Ambulus. penul' cor̄. ab ambulo. las. dr̄ ambu
lus. la. lum. quod et substantiue poni p̄t. ꝑ cur

Amburbale ¶ sore qui cā festinacōnis legat̄.
vl' amburbiū. sacrificiū quod circuit ciuitatē. uide

Amella. mella fluuius cōpo ¶ in arcuambale.
nit̄ cū a quod ē iuxta. et dr̄ hec amella. le. quedā
arbor. quia iuxta mellā fluuiū crescit. cuius flos
hic amellus dr̄. vnde ūgil' in georg. Est eciā flos

Amen uere uel ¶ in pratis cui nomen amella
fideliter. vl' sic fiat. et est hebreū. Quare nō est in
terp̄tatū dictū est supra in all'a. Et est compositū
s̄m hug. ab a et mene. quod est defectus. quasi
sine defectu. s; pocius uidet̄ ethymologia q̃ com
posicō. et accentuat̄ in fine. et scribit̄ per. n. in fi
ne. s; amem ūbum per. m.

Amendo amendas. uide in amando amandas.

Ameniū nij. ge. neu. i. locus pulcher et delecta
bilis. et eciam ꝑ amenitate ponit̄. et dr̄ ab ame

Amens. mens compo ¶ nus. amena amenū.
nit̄ cū a quod est sine et dr̄ hic et hec et hoc amens
tis. fatuus. q̄i sine mente. Et compat̄ amencior
amentissimus. vnde amenter. amencius. amentis
sime adūbium. et hec amencia. cie. Et amento. tas
. i. insanire. vl' pocius insanū facē. s̄m hug. Grec
ūo dicit. Nil mentis retinens. homo secū dicitur
amens. Et ut dicit pap. Amencia ꝑpetuū. demen

Amencia. cie. in a ¶ cia uero tempale ē uiciū.
mens uide. Et format̄ ab hoc dcō amens amēti
addita. a. et accipit. t. sonum de. c.

Amentū. mti. neu. ge. corrigia ligata in medio
haste. vnde amentū dr̄ a medio ligatū. vl' q̄i me
die haste aptatū. vnde amento. tas. a mento ali
quid ꝑicere. s̄m hug. Pap ita dicit. Amentū dic
tū ꝙ media hasta ligat̄ ut iaculet̄ uinculū est.

Amenus. ab amo s̄m uarronem. amenus. ena
amenū. sic enim dicit amenū. ē quod solū amo
rem p̄stet. et ad se amandum alliciat. vl' dicitur
amenū. q̄i amuniū. i. sine munio. i. sine fructu
delectacōnem eni; solū confert. Et compat̄. ame
nior issimus. vnde hec amenitas. tatis. et hec ame
nitudo. dinis. iocūditas. delectacō. Amenus cōpo
nit̄ inamenus. et ab amenus ameno. nas. et ꝑd
penl'. vnde in aurora dr̄. Talis amenat odor om̄
quia flore rosaꝝ. Vel s̄m pap. Amena loca dicta
ꝙ amorem p̄stant. Jocūda. uiridia.

Ametistus. lapis p̄ciosus vnus de duodecī;. vñ
ametistina. uestis eiusdem coloris. corripit penl'.
s̄m pap. et mgr̄m bene. Vnde causidicū uendūt
ametistina cōuenit illis. Secūdū autē regulas ps
uidet̄ ꝑducenda siue acuenda. maxime in prosa

Amiathon lapis dictus ¶ et hec cōius tenet̄
a ueteribus. ꝙ si ex ipso fuerit uestis contexta
contra ignem resistat. et igni imposita non arde
at si splendore accepto nitescat. et est tercia littera

Amicalis. ab amicus. dr̄ hic et. hec ¶ J in papia
amicalis. et hoc amicale. vl' amicabilis. le. quod p̄t
esse. ab amicor. aris. vnde amicabiliter adūbium

Amicio. ab amicus dr̄ ¶ et hec amicabilitas.
amicio. cis. amicui amictū. ūbum actm̄. i. coopi
re vl' adiūgere vl' litigare. quia qui amicum sibi
sociat. eum cooperit. ꝑtegit. et defendit. Vñ oui
in v. methamorphos. Jlle sibi ablatis fuluis a
micit̄ in alis. Jere. xliij. Sicut amicit̄ pastor pal
lio suo. Componit̄ circūamicio. cis. vnde circum
amictus. Jtem coamicio. cis. vnde coamictus sub
tracta. n. Et scias ꝙ inuenit̄ amicior nomē com
patm̄ de amicus. et interponit̄. ci. sill'a quoq; cā

Amicor. ab amicus ¶ dre ut dicet̄ in amicus
dr̄ amico. as. actm̄. et amicor aris. ūbū deponens
in diūsis significacōnibus. ut amico tibi illū. i. fa
cio illū amicū tibi. et amicor tibi. i. sum amicus

Amictuo. ab amicio. cis. amictu. dr̄ amic ¶ tibi
tuo. as. frequentatm̄. vnde ūbalia. Et componit̄
circūamictuo. as. tm̄ dr̄ circūamicto. as. ꝑ sincopā

Amictus. ab amicō. cis. amictus. ta. tum. i. coo
ꝑtus. et hic amictus. tus. tui. et hoc amictoriū am

Amiculū. ab amicō ¶ bo ꝑ quolibet uestimēto
cis. hoc amiculū. li. mitra ūginalis. vl' est amicu
lum lineū palliū meretricū. hoc enim in adulterio
dep̄hense induebant̄ ut in tali amiculo pocius
q̃ in scola polluerent pudiciciā. et erat olim sig
nū meretricie uestis. s; nūc est honestatis.

Amicus. ab amo. as diuat̄ hic amicus. ci. quasi
amoris custos. vl' q̄i animi custos. vl' dr̄ amicus
ab hamo. i. cathena caritatis. et adiectiue amicus
ca. cū. Et compat̄ amicior issimus. Cuius compa
tm̄ posuit plautus in penulo. Nichil enim ē hōi
amico oportuno amicius. Et inde amice. cius issi
me. adūbiū. et hec amicicia. Et nota ꝙ in cōpati
uo amicior interponit̄ hec sill'a. ci. quoq; ad dr̄ām
p̄me ꝑsone. huius ūbi amicior ciris. et dr̄ amic
cior. Et ꝑducit penul' amicus. s; amicio. cis cor̄
mi. Xv. Si nudos amicis sanctis pocieris amicis.
Et scias ꝙ s̄m ambrosiū Amicus est alter ego. Et
quidā sapiens dixit. Alter ego nisi sis non es m̄
uerus amicus. Ni michi sis ut ego non eris alter

Amigdala nomen grecū est q̃ latine nux ¶ ego.
longa dr̄. hanc alij nuculam uocant. i. minorē
nucē. Et nota ꝙ inuenit̄ hec amigdala. le. et hic
amigdalus. li. et hoc amigdalū. li. ꝑ fructu. et inde
amigdalinus. na nū. pnl' producta. Genesis xxx
Tollens ergo iacob uirgas populeas virides et a

migdalinas.et est.m.secūda līā.et.g.est.quarta
in papia.in amigdala.et cor̄ penl'.Vn̄ quid.Po
pulus ē arbor ut amigdalus hic parit escas

Amiliarius lapis est uocatus.qui ubi positus
ē miliariū ostēdit uiantibus.ab a et miliariū.q̄
Amistides.lapis quem qui ¶ miliario aptat̄
gestauerit inebriari non poterit.sicut dicit huguc̄

Amita te.soror patris.quasi alia mater dcā.et
corripit mi.Et deriuat̄ ab amo.amas.

Amitto.tis.amisi amissum.i.pdo.ex a et mitto
ꝫ admitto p.d.aliud significat.ut sup̄ dixi.et cō
ponit̄ ex ad et mitto.Item inuenit̄ āmitto per
duo.m.ex am ꝯpōne et mitto.sicut admiror ex
ad et miror.et āmiror.ex am et miror dicitur.

Ammaū p duplex.m.scribit̄ et pferet̄.Et est
ꝓpium nomen loci.Et accentuat̄ in fine.

Ammiror.ammiraris.in admiror exponitur.
Ammitto.ammittis.in amitto est.
Amnesis.nesis.fe.ge.quelibꝫ uilla ꝓpe amnem
Amnicola.le.cōis gnīs ¶ sita.et dr̄ ab amnis
penl' cor̄.colens amnē Et cōponitur ab amnis.

Amniculus.amniculi.diminitiuū ¶ et colens.
id est paruus amnis.et corripit penultimam.

Amnicus ca cū.cor̄ pnl'.i.fluuial'.ab amnis dr̄
Amnis.ab amenus dr̄ hic amnis.huius ānis.i.
fluuius.ꝓpter amenitatē ripaꝝ.ſm hug̃ Papias
uō dicit.Amnis fluuius.ab amenitate dcūs fron
dibus redimitus.et desinit abltūs in.e.et in.i.

Amnites gemma silis.uitro.sed durior.
Amo.as.aui.atū.vn̄ hic amator.toris.et ama
torius.ria.riū ¶ Amo componit̄ redamo.mas.i.
rursum amo.et deamo.as.i.ualde amo.et pamo
ꝓ codeꝫ.et hinc ūbalia.Et est actiū amo cū suis
compositis.et cor̄ pmā.ꝫ hamo.as ꝓ piscari et
hic hamus.mi.hamo ꝓducit eam.Xo.Hamant̄
pisces.ꝫ amant̄ sepe puelle.Vnā semp amo cu
ius non soluor ab hamo.Et differt amo a dili
go.quia diligo.in bono.Amo sumit̄ in malo.
Item amamus ardencius.diligimus leuius.Item
ab amo hic amator toris.et hec amatrix tricis.et
desinit abltūs in.e.tm̄.ab hac amatrice.

Amodo.i.deinceps.Componit̄ ab a et mō po
sito adūbialiter ſm hugucōnē Et nota q̄ ſm ps
ab.m.ul' loco consonantis incipientibus solet in
compōne ꝑponi a.ut amodo.amens.auebo.

Amolior liris amolitus sum.i.remouere.auṫe
re.Luc̄ in.v.Heu q̄ fortuna humeris iam pon
Amomū.mi.penl' ¶ dere fessis.Amolit̄ onus
prod.neu.ge.dicit̄ quia uelut odoreꝫ cinamomi
referat.et nascit̄ hec arbor in siria et armenia.a
pocal'.xviij.et cinamomū.et amomū.Alexand
Quod cāne uictū nomen ꝓducit amomum.

Amon.filius ꝑpl'i mei interptat̄.ul' amon int̄
pratur.fidelis ul' honestus.Et fuerunt amon et
moab filij loth.a q̄bus amonite et mobite dic
ti sunt.Et accentuat̄ in fine amon.

Amonita.te.pnl' ꝓd.ab amon dr̄.uide ī amō
Amor.ab amo.as.dr̄ hic amor.oris.et ē amor
pius filioꝝ.iustus uxoris.crudelis cont̄ naturam
obscenus meretricū.Item cū pūus est uocat̄ cu
piditas.ul' libido.cū rectus est dileccō ul' caritas
Et ut dicit ouid.epy.Res est solliciti plena timo
ris amor Et nota q̄ sicut colligit̄ ex ūbis dyoni
sij.in libro de diuinis nominibus.habet triplicē
vim.scꝫ.inclinatiuā.eleuatiuā.coordinatiuā.In
clinatiuā.q̄ inclinat supiora inferioribus.Eleua
tiuā.q̄ eleuat inferiora supioribꝫ.Coordinatiuā
q̄ coordinat equalia coequalibus.Hanc autem
triplicē vim amor diuinus efficit in hijs quos re
plet.Nam inclinat eos p humilitatē et sui con
temptū.Eleuat in desideriū supioꝝ.Coordinat in
uicē.p vniformitatē morū.Ipse enī habitare fa
cit vnius moris in domo.uide in dileccio et in
caritas ¶ Hic nota q̄ amicicia se extendit ad a
liquid dupl'r.vno mō respectu suiipsius.et sic a
micicia nunq̄ est nisi ad amicū.Alio mō se extē
dit ad aliquid respectu alterius psone sicut.si ali
quis habet amiciciā.adūsus aliquē hominē rōne
eius diligit omnes.ad illū hominē ptinentes.si
ue filios siue seruos siue qualitercūq̄ ei attinen
tes.et tanta pt esse dilcō amici q̄ ꝓpter amicū
amant̄ hij qui ad amicū ipsum ptinent eciam si
nos offendant ul' odiant.et hoc modo amicicia
caritatis se extendat eciā ad inimicos.quos dili
gimus ex caritate in ordine ad deū.ad quem pn̄
cipaliter habet̄ amicicia caritatis.¶ Item ut di
cit greg̃.Amor dei nunq̄ est ociosus.Opat̄ etenī
mag̃ si est.Si autē opari renuit amor non est
Et expone magna opatur in ꝓposito.non tam̄
semp magna opatur in actu.in pn̄ti uita.uide ī
pfeccō.¶ Et nota q̄ hec tria.amor.dilectio.cari
tas.se hn̄t ex addicōne ad inuicē.Amor enīꝫ di
cit simplicē inclinacōnē affectus in amatū.vnde
eciā qn̄q̄ passionem dicit.qn̄q̄ ſm q̄ est in pte
sentitiua.et sic eciā amor in irracōnalibus inue
nit̄.Dilcō autē psupponit eleccionē.sicut ipsum
nomen ostēdit.Vnde tantū racōnabiliū est.Sed
caritas ponit quandā uehemenciā dilcōnis inq̄
tū dilectū sub inextimabili pcio habetur.ſm q̄
res multi pcij.care dn̄r Volo ec̄ te scire q̄ amici
cia addit aliqd sup̄ amorem q̄ ad racōneꝫ amo
ris sufficit q̄ homo uelit bonū quodcūq̄ alicui
Ad racōnē aūt amicicie oportꝫ.q̄ q̄s uelit ei bo
nū quod vult sibi.ut scꝫ uelit conūsari cum ipso
cōuiuere in illis que maxime amat.Vnde inter
multū distancia pt esse amor.ꝫ non amicicia q̄
non conseruant̄ simul.quod est ꝓpium amicicie
vnde dicit phus.in ix ethycoꝝ q̄ amici non op
tant amicis maxima bonoꝝ ne dissoluat̄ amici
cia.¶ Hic tamen aduīte q̄ licet deus in infinitū
distet a creatura.tn̄ opatur.in omnibus.et in ōi
bus est.et ideo potest saluari et racō amicicie in

Amorosus.sa.sum ple ¶ ter deū et creaturā.
nus amore.ab amor.oris.dr̄ Et compat̄ amo
rosior issimus.vn̄ amorose.sius.issime.

Amorreus.araceus.aseneus.aradius.fuerūt fi
lij canaam.Vn̄ quidā ꝑpl'i dicti sunt amorrei.alij
aracei.alij asenei.alij aradei.et ꝓd pnl' amorre9

Amos interptatur ꝑpl'us auulsus.q̄ ꝓphecia
eius fuit ad ꝑpl'm israel.qui iam erat amissus a
deo.Et acuit̄ in fine amos.et est indecli.uide in

Amphi preposicio greca latine id ¶ armētum
est circum.uel dubium.

Amphibologia.gie.penl' acuta ē ambiguitas
dcōnis.Sed amphybolia.est ambiguitas senten
cie.et construccōnis.Ab amphy quod est dubiū
et logos quod est sermo.et bole qd ē sentencia
Inde amphybolus.a.um.et amphybolicus.lica
licū.penl' cor̄.De hic sup̄ dcm̄ est in q̄rta pte in
capl'o de uicijs.ānexis barbarismo et soloecismo

Amphybracus.ci.pes constans ex tribus sill'is
pma et ultima breuibus.et media longa.et est contri9

amphimacro.et componit̃ ab amphy.quod est
circũ et bracos quod est bue. Inde amphybr̃cus
pes hincinde hñs buem silbam in medio longã
Amphydoxus.ab amphi quod ¶et cor̃ bra.
est circũ et doxa quod est gl'a componit̃ amphi
doxus.i.ex utrõq; pte gl'osus.Et producit.do.
Amphymacrus.cri.pes constans ex tribus sil
labis.ex pma et ultima longa et media bui.Et
dr̃ ab ãphy qd est circũ et machros qd est longũ
Inde amphymacrus pes hincinde hñs longam
silbam in medio breuem.Xv.Amphymacrus p
mã media breue longat ymã.Amphybracus ua
Amphion quidã citha ¶rna postulat ire uia.
redus pfectus atq; thebanus fuit.hec eciã sicut
et plura alia nomina p ph interdũ fm q greca
sunt atq; p.f latinũ.qñq; inuenies scripta.Ita di
Amphiteatrũ.ab amphi quod est ¶cit papias
circũ.et theatrũ componit̃ hoc amphiteatrũ tri
.i.theatrũ hñs circũquaq; spectaculũ.ul' dr̃ sic lo
cus gladiatorũ circũtritus.ul' dr̃ sic q; ex duobus
theatris sit fcũs.qĩ ex utrõq; pte hñs theatrũ q; ã
phiteatrũ rotundũ est.Theatrũ ũo ex medio am
phiteatro est semicircl'i figurã habens.fm hug Pa
pias sic dicit.Amphiteatrũ locus rotũdus.ad spec
taculum factus.Et corripit penl' naturaliter.
Amphitrices.tricis.ab amphi quod est circum
et tero teris dr̃ h amphitrices tricis.i.mare a cir
cũterendo litus sic dictũ.Unde grec.Dic amphit'
Ampho grecũ est ¶re qui terram circuit õnem
et equipollet huic ppõni amphi qd sigt circum
Amplector.plecto p flecte cõponit̃ cũ am qd
ẽ circũ.et dr̃ amplector teris.amplexus ũbũ cõ
mune.qĩ circũcirca flectendo brachia cingere uel
cingi.vñ h amplexus.us.ui.et amplexim cõiũc
tim.et amplexor.eris.frequentatiuum.
Amplifico.cas.caui.ũbum.actm̃.penl' corr.i.
amplũ facio.et componit̃ ab amplũ et facio.
Amplitas.tatis fe.ge.i.amplitudo.Et dicit̃ ab
amplus.ampla.amplum ampli addita.tas.
Amplus.a.um.compat̃.amplior.issimus.Am
pla.ior.plissima.Amplũ.ius.issimũ.vñ ample
plius.issime adũbiũ.Et componit̃ amplius cum
p.et fit pamplius.Heb.ix.Peramplius et pfecti
us tabernaculũ.Et declinat̃ hic et hec pamplior
Ampulla.amplus.a.ũ.cõpo ¶et h pamplius
nit̃ cũ bulla quod ẽ inflatio aque et fit ampulla
le fe.ge.eo q sit ampla ad silitudinẽ bulle fm
quosdã.s melius q componat̃ ab am qd ẽ cir
cũ et bulla.et conũsa.b.in.p.dicat̃ ampulla qsi
ambulla.i.circumcirca inflata ad mod bulle.vñ
ampullosus.sa.sum.i.supbus.arrogatus.et infla
tus.et ampullor.aris.i.supbis ũbis inflari.et sex
pedalibus uti Et scribitur per duo.l.
Amputo.tas.taui.ex am et puto.putas.et est
amputare ex toto vndiq; scindere ul' remouere
Vñ in ps.Amputa deus obprobriũ meũ qd sus
picatus sum.et cor.pu.Et ut dicit hug.vites sũt
putande.et non amputande.nisi forte uelimus ui
Amula.le.fe.fiala ¶neam ex toto eradicare.
in similitudine urceoli.fm hug.Pap ũo dicit.a
mula.le.uas vinariũ.quo offert̃ oblacio ul' de
uocio Et cor penl'.Vnde habet̃ iij reg.capitulo
vij.fecit & hiram lebetes.et scrutras et amulas
Amurca.ce.fe.ge.inferior fex olei.et cõponit̃
ab a et mergo.gis.q; ab oleo se mergit inferius
Et iñ amurcosus.sa.sum.et compat̃ vnde hec a

murcositas.tatis.Et scias q amurca pprie est infe
rior ps olei.s qñq; ponit̃ p fece.alterius liqris
Et fm quosdã dr̃ ab amarus quia est amara.
Amussis.sis.fe ge.p geminũ.s.componit̃ ab
a quod est sine et misso.sas.quod est dubito.et
est amussis plũbatũ cementariorũ quod emittũt
a sursum usq; deorsum ad ppendendã equalitatẽ
pietis.vñ et alio nomine dr̃ ppendiculũ.a ppẽdo
dis.ul' sic dr̃ regula que habet lapides in muro
coequare.et dr̃ sic qĩ sine dubitacõne.q; cemen
Ana grece sursum.est ãt ¶tariũ reddit certũ
interiectio deprecantis fm pap.et accentuat̃
in fine.ana eciã dr̃ re.Inde anapestus.
Anabatrum.tri cortina.ab ana sursum.et bañ
quod est grãdus.q; sursum gradit̃ et extendit̃.ul'
dñr anabatra grãdus.q; p eos sursum ascenditur
Iuuenal'.Conducto pendent anabatra tigillo.In
utrõq; significacõne hic pt accipi s hug.Pap ũo
dicit.Anabat' idem qd pulpita.gradus scene.
Anachoreta.te.cõmunis gñis.i.heremita.qsi
cor angens ad deũ.ieiunijs et afflictionibus.Et
diuat̃ ab ango.gis.et fm h est nomen latinum
ul' dr̃ ab ana.quod est sursum.et chorus.quasi
celestem chorũ mente inhabitans.et fm hoc est
nomen notũ.et inde hec anachoresis.i.heremus
ul' uita anachoretal'.ul' domus.et anachoreticus
ca.cũ.possessiuũ fm hug.ul' fm pap.anachore
ta heremita reclusus.qui deserta petit.et solus
Anadiplosis reqre ¶habitat.et pducit penl'
sup in quarta pte in.c.de scemate.et corr penul'
Anaphora.re.pnl' cor.uide sup in quarta pte
Anaglipha.anaglipho ¶in capl'o de scemate
rum.eminens pictura.sicut est in frontispicijs ec
clesiarũ.et in alijs altis locis.et anaglipha uasa
sculpta supius ab ana quod est sursum.et gliphe
quod est sculpere.ul' pictura.qĩ supiores sculp
ture ul' picture.Vnde anagliphus.pha.phum.i.
sculptus.et anaglipharius.i.sculptor.et cor pnl'
siue scribat̃ p.f.fm latinos.siue p ph.fm grecos
Xv.Dic celaturas que grecus anaglipha dicit.
Anagoge.agoges.excelsus intellcũs.ut de do
et de angelis.et huius.Et dr̃ ab ana quod est
sursum.et ge quod est terra.ul' ab ana et goge
ductio.qĩ sursum ductio.vnde anagogeticus.ca
cũ.qui tractat de celestibus.Vñ anagogetice ad
ũbium.Item anagogicus.ca.cũ.ut sensus anago
gicus.vnde anagogice adũbium.Et accentuat̃
in fine anagoge.ges.Potest eciã declinari.h ana
gogia.gie.idem quod anagoge.Et acuit̃ penul'
Vel ut dicit pap.Anagoge ducens sensum ad su
piora.locucõ est que de pmijs futuris.et celesti
uita futura.aptis ul' misticis sermonibus dispu
tat.uide supra in allegoria .idem
Ananias.grã dei interptat̃ Idem et sydrach in
lingua caldea.quod interptat̃ decor meus.
Anancie.capilli a fronte dependentes.qĩ ancie
ab ante ul' ab ana quod ẽ sursum.et ota ul' otis
quod est auris quia sup aurem dependent a fron
Anapestus grece dr̃ ¶te que est supior aure.
repcussus.Greci anapestim repcussionẽ dicũt.q
ideo sic dr̃.quia in eleuacõne repcutit̃ a dactilo
est enim illi contrarius.et dr̃ ab ana qd est re.et
pestim quod est pcussio.et constat ex pmis dua
bus buibus et ultima longa.ut dños.Sed dacti
lus constat ex pma longa.et duabus buibus.ut
carmina.vnde quidã.Dactile dic pmã mediã b

uiabis et pmā. Pes anapestus erit qui tibi bella
Anas. natis fe ge deriuaᵗ a no. nas. ¶ gerit.
q̄ſi ab aſſiduitate natandi qꝛ aſſidue nat. vñ ana
tiuus. ua. uū. et hic anatiuus ꝓ pullo anatis. ex
gñe anatū. quedā germane dñr quia plus cete
ris nutriant. et prod̓ a. añ tis. ſicut dixi ſup̄ in ſe
cūda pte. ubi egi de accentu deſinencium in as.
Anaſtaſis inuictus. uł reſurrectio. ab ana quod
eſt ſurſum et ſtaſis quod eſt ſtatus uł ſtans q̄ſi
ſurſum ſtacio. et erectio. et corripit penultimam
Anaſtrophe. phes. quidā tropus eſt. et accentu
atur in fine. Poteſt eciā declinari. h̄ anaſtropha.
phe. et tūc pnł cor̓ et ultima non acuiᵗ. De h̄
habes ſup̄ in quarta pte in capitulo de tropis
Anaſtrupha. i. ſtomachi ſenſum euertens. cū qđ
accipit. quis uomit. ab ana et ſtruphos quod ē
conuſio. qꝛ conūtiᵗ ſup̄ quod immiſſum eſt. Et
Anates. ab anus. ni dᵢ h̄ anates tis ¶ cor̓ pnł
. i. morbus. qui ſolꝫ ano. i. culo deuenire. ſicut cō
Anathema ¶ tingit philiſteis. et ꝓd̓ pnł.
atis. neu. ge ꝓducit the. Et formaᵗ gtūs a nt̄o
addita. tis. ſicut neutᵉ ſimilia. tercie decli. et cor̓ pł
in gt̄o. et aſpiraᵗ media ſilba ſcꝫ the. et ē anathe
ma idem quod dampnacio. excōmunicacō perdi
cio. ſepacio. Et dᵢ ab ana quod eſt ſurſum et te
ca quod eſt quedā figura. ſic facta. o. que impme
baᵗ olim in frontibus dampnatoꝝ Inde dᵢ ana
thema. i. anatheca. i. ſupna maledcō. que ſolet fi
eri p plātos. vnde anathemo. as. et anathemiſo
as. i. maledicere et excōmunicare. et ſunt actiua
Gala. j. Si quis uob̄ euangelizauerit p̄ter id qđ
accepiſtis anathema ſit. Et corinth. xvj. Si quis
non amat dñm nrm̄ iheſum xpm̄ ſit anathema
maranata. Quid ſit maranata dicemus in ſuo
Anathome appicio. ſupius inciſio. ab a ¶ loco
na. i. ſurſum. et thomos quod eſt ſeccio. et accen
Anatiuus anatiua anatiuū pe ¶ tuaᵗ in fine.
nultima ꝓducta. in anas anatis uide.
Anceps. caput componiᵗ cū am. i. circū et dᵢ
anceps. pitis. mutata m in n. et ē cō. ge. Bern in
can. ſermone lxj. Anceps enim et caducū terrenū
omne. et eſt ꝓpe anceps. res que habꝫ duo capi
ta. vñ et anceps dᵢ homo cū dubitat utꝝ de duo
bus vnū facere debeat. Et anceps fauor qui ha
bet ſe ad duo tm̄. vñ gladius dᵢ anceps. quia le
dit ex utraqꝫ pte. Vnde ꝓpha. Gladij ancipites in
manibus eoꝝ. et aplus ad heb̄ iiij. Penetrabilior
omni gladio ancipiti. penł cor̓. et ſine. r. ſicut in
pnł de capiti non ē r. Ergo ꝓpe anceps dubitās
de duobus. ſ dubius eſt in uno uł. in pluribus.
Ancesa uaſa circūpicta. et celata. ab am. i. circū
Anchille. a chille qđ ¶ et cedo. dis. et ꝓd̓ pnł
e labrum. et am quod eſt circū. componiᵗ h̄ an
chille. lis. ſcutū rotundū. quod cecidit de celo mi
ma ſacrificante. quia circūcirca labrum et mar
ginē habet. Et tūc aſpiraᵗ in media ſilła. et per
duo. l. ſcribiᵗ ſicut chille. uł poteſt deriuari ab ā
cido. dis. ſcutū rotundū. q̄ſi anciſum. i. circūciſum
Ouid̓. Jd qꝫ anchille uocant qđ ab omni pte ro
tundū. Quaqꝫ uoces oculᵗ angelus omnis abeſt.
uł dᵢ ancile. ab an et cedo. dis. q̄ſi anciſum. et ro
tundū. et ſic non aſpiraᵗ. et p unū. l. ſcribiᵗ. ſem
p tamen pnł prod̓. Grec̓. Am qꝫ notat circū pro
Ancido. dis. ancidi ¶ bat hoc anchile rotūdū
. i. circūcirca corrodere. et cōponiᵗ ab am quod
ē circū. et cedo. is cecidi mutata. m. in. n. et ꝓd̓ ci

Ancile ancilis. in anchille uide
Ancilla. le. ab am quod eſt circum et cilleo. les
quod eſt mouere. qꝛ circūcirca moueᵗ ad ſeruici
um. uł ab ana quod ē ſurſum et cilleo quod eſt
moueo uł ſuſtineo. eo qꝫ ancilla ſit ſuſtentamtū
dñe. Vel ancon dᵢ curuū. vñ ancō dᵢ aput grecos
cubitus. qꝛ curuaᵗ Vñ hec ancilla. le. qꝛ curuaᵗ
ad ſeruiciū. uł qꝛ ſit cubitus uł ſuſtentamtū dñe
Ancillaris. ab ancilla dᵢ h̄ et h̄ ancillaris. et h̄
re. res ancille uł ptinens ad ancillā poſſeſſiuum
Ancillo. ab ancilla dᵢ ancillo. las. i. adminiſtra
re. ūbum actiū uł ſeruire. et tūc eſt neutꝛ. et in
Ancillor. aris. Vnde. ¶ eodem ſenſu inueniᵗ.
ūbalia. Ancillo componitur coancillo. las.
Ancillula. le. dimi. parua ancilla.
Andabris. ab ando. las. h̄ andabris. bris. i. mē
ſa diuinis officijs aptata. cuius eciā uaſa anda
Andia. die. i. rota hauritoria uel ¶ bria dñr
ſentina. Et dicitur ab ando. andas.
Ando. das. daui. i. furari uł haurire. et eſt cō
poſitū. ab am et deo ꝓ abſorbere. uł depo. pis
ꝓ furari. vñ ūbalia andator. andatrix. cio anda
bilis. andabiliter adūbiū. Ando componiᵗ exan
do. das ſimiliter ꝓ haurire. vnde uerbalia.
Ancon grece latine curuū. vnde ancon aput gre
cos dᵢ cubitus. qꝛ curuaᵗ Et quedā ciuitas dᵢ an
con. anconis. ab ancon greco qđ latine dᵢ curuū
quia concauitatē quandā habet in portu. vñ an
conites. dᵣ aput grecos. aput nos anconitanus
mutata. es in. a. longam. et addita. nus.
Anconites et ancōitanus. i. d̓ ancone. in ancō ē
Ancora. ab ango. gis. uł dᵣ ab am quod ē cir
cū. et ciros quod eſt manus. Inde ancora qđdam
inſtrumtum nautaꝝ ad retinendas naues q̄ſi circū
manuta quia vndiqꝫ habet vncos ad capiendas
arenas uł lapides in ſimilitudine manuū. Item
ancora eſt quedā nota que apponiᵗ in libris. Et
eſt ſuperior et inferior. Ancora ſupior eſt nota
ſic facta. ꝙ. et poniᵗ ubi res magna omino eſt.
Ancora inferior ſic fit cb. et poniᵗ. ubi aliqđ ui
liſſime uł incōuenienter denūciatū eſt.
Ancuba. be. ſuccuba ſubintroducta. ab am qđ
eſt circū et cubo. bas. Et corripit. cu.
Ancus. ancon dᵢ curuū. vñ ancon dᵢ cubitus
aput grecos. quia curuaᵗ. vñ ancus dcūs eſt qđā
rex romanus. qui brachia habuit curua. Item ab
ancon curuū ancus. ca. cū. i. curuus. quod ꝓpe dᵢ
de eis qui habent adunca brachia. uł dᵢ ancus
Andeganis. fe. ge. inde. ¶ ca. cū. ab ancilla. le
ꝓpꝛiū nom̄ ciuitatis eſt. et cor̓ pnł. Vñ quidā Sic
eſt andeganis auium de ſtercore dicta.
Andreas interp̄taᵗ decorus. ſiue reſplendens uł
uiril̓. ab andros qđ eſt uir. qꝛ uiriliter xpo adhe
ſit. fuit autem decorus in uita pura reſplendens
in ſapienti doctrina. uirilis in conſtanti pena.
Androda gēma. argenti nitoreꝫ habet et dicūt
nomen ei eſſe impoſitū qꝛ animoꝝ impetus uel
iracundias domare et refrenare dicatur.
Androgenus. genet grece latine mulier. et com
ponitur cū adron uel andros qđ eſt uir. Et dᵣ
androgenus na nū. ſcilicet uir et mulier inſimul
ſcꝫ qui hꝫ utrūqꝫ ſexū Jdem et ermofradita penł
Androma tis. gemma ¶ ꝓd̓ de h̄ uide ibidem.
miri coloris et odoris. vnde et nomen habet.
Andron ſiue andros. interp̄tatur uir vnde an
dron dicitur locus domicilij ubi multi habitant.

ſicut geneceū tei dr̄ locuſ ubi mlíereſ cōueniūt
Anelia lie.i.pugna fe ge et dicitur ab hanelus
Anelitus tus.mas ge.pnl' cor̄.i.incitator ſpūs
uel flatus.et dr̄ ab anelus vel dic ſm ꝑſti.ꝙ a.
ꝓducta in e ꝓducta inuenitur conuerti.ut alicu
ius anelitus ul' halitus ꝑ h anhelitus ſꝫ quoſdā
Anellus anelli.dimi.i.puus annulus.
Anelus.alo as componitur cū am uel ana qđ
eſt ſurſum et fit anelus la lū.vn̄ quidaꝫ uicioſe
aſpirant e in anelus.i.anxius.vn̄ anelitus tus.
et aneloſus ſa ſum.et anelo las.anxiari ſꝫ hug.
ꝑſti.tn̄ uult.ꝙ anhelo as.aſpiret̄.ſicut dictū eſt
ſup̄ in pma pte in c de ſilua.et ſic uidetur com
poni ex am et halo as.
Anphibulus.i.ueſtis equi uilloſa.ſicut eſt ſcla
uina que circumclauditur.et cor̄ pnl'.
Anfora re.fe ge.pnl' cor̄.i.conca.et cōponit̄
ab am qđ eſt circū et foros qđ eſt ferre q̄ hinc
inde leuetur.utpote ex utꝗ pte manuta Hec a
figura ſua grece dr̄ dyota q̄ eius anſe uideat̄ aures
imitari.a dia qđ eſt duo et ota qđ ē auris.anfo
ra ec̄ pro lagena ſumitur vn̄ quod lucas dixit
amforam.matheus appellauit lagenam.Et pt̄
ſcribi per f uel per ph.et m.
Anfractus.ab anfringo is dr̄ h anfractus tus
tui.i.circūfraccō.anfractus eciā dn̄r uie et loca
aſpera et diūticulis plena.et circumfraccionibus
et ruinis.anfractus eciaꝫ qn̄oꝗ dn̄r fouee et con
cauacōnes.vn̄ anfractuoſus ſa ſum.et cōpatur
vn̄ anfractuoſe.ius.ſſime.adūbiū.et h anfractu
Anfringo gis fregi ctū.cōponit̄ ¶ ſitas tatis
ex am et frango gis mutato m in n.Et eſt an
fringere circumquaꝗ frangere.
Angaria.ab ango gis.dr̄ h angaria rie.penl'
cor̄.i.conpulſio.iniuſta coaccio.vn̄ angario as.
.i.cōpellere.uel iniuſte cogere.vnde in paſſione
dn̄i.et angariauerunt ſymonem quendā ut tol
leret crucē ihu.vn̄ ūbalia.Et h angarius rij.he
dellus.cōpulſor.iniuſtus exactor.ſꝫ hug.pap̄ di
cit angaria publica officia dicuntur.
Angelus.ab agios dr̄ hic angelus li.quod la
tine ſonat nuncius.hebraice amal.uel amalaot
Et merito ab agios dn̄r angeli.eo ꝙ ſint ſine
terra et celeſtes Et ab angelus angelicus.ca.cū.
poſſeſſiuū.et angeli dn̄r quidaꝫ heretici qui an
gelos colunt ¶ Et ſcias ꝙ ſꝫ dioniſiū nouē ſunt
ordines angeloꝝ.et tres ierarchie.In qualibet
ierarchia ſunt tres ordines In prima.ſunt ſera
phin cherubin throni.In media ūo ſunt dn̄acio
nes.ūtutes ptātes.In tercia autē pncipatus an
geli et archangeli ¶ Et uide.miniſtroꝝ qui ſunt
ſub uno rege.quidam opantur inmediate circa
ꝑſonā.q̄ſi cubicularij et aſſeſſores.et h conpetit
pme ierarchie reſpectu dei.quidā ūo hn̄t officia
ad regimen regni in cōi.non deputati huic uel
illi ꝓuincie.ut dn̄i regalis curie.et pncipes mili
cie.et iudices curie et hijs ſil'es.ſunt ordines ſe
cunde ierarchie.Quidaꝫ ūo ꝑponunt̄ ad regimē
ptis regni alicuius ut ꝑpoſiti et ballini.et huiuſ
modi minores officiales et hijs ſil'es.ſunt ordi
nes tercie ierarchie. ¶ Ut autē dicit greg̃.ange
loꝝ uocabulū.nomen eſt officij.non nature.nā
ſancti illi celeſtis patrie ſpūs.ſemp quidaꝫ ſunt
ſpūs.ſꝫ ſemp uocari angeli nequaꝗ pn̄t.q̄ tunc
ſolū ſunt angeli cū ꝑ eos aliqua nunciant̄.vn̄
et per ps̄ dr̄.qui facit angelos ſuos ſpūs.ac ſi a

perte dicat q̄ eos quos ſemp hꝫ ſpūs.cū uolue
rit eciā angelos facit ¶ Itē animaduūte ꝙ in illa
ſumma ciuitate quiſꝗ ordo eius rei cenſetur no
mine quā plenius accepit in munere.ita ꝙ com
paꝛio nō referat̄ ad oms̄ ordines.ſꝫ ad inferio
res.Ordo autē angeloꝝ dr̄ multitudo celeſtium
ſpūū.qui inter ſe in aliquo munere gracie ſimi
lantur.ſicut et in naturaliū datoꝝ munere.cōue
niunt.Sic autem in illa ſumma ciuitate.ſpālia
quedam ſinguloꝝ ſunt.ut tn̄ ſint cōia omnium
et quod in ſe quiſꝗ ex pte habet hoc in alio or
dine totum poſſidet.ſed idcirco vno codeꝫ uoca
bulo cōir non cenſentur.ut ille ordo uocari pua
to vniuſcuiuſꝗ rei nomine debeat qui hanc in
munere plenus accepit ¶ Et nota ꝙ contēplacō
angeloꝝ magis ſe habet ꝑ modū recepcionis ꝗ
accionis.et ideo ſicut luna ſimul recipit lumen
a ſole.et illuminat inferiora corpa.Ita eciaꝫ an
gelus illuminatur in diuina contemplacione et
illuminat inferiores et opatur circa eos ¶ Et h
collige.ꝙ angeli deū ſemp contemplantur eciaꝫ
qn̄ ad nos mittunt̄.vn̄ dicit gg̃ in ſecūdo mor̄
angeloꝝ ſcīa compacione nrē incircūſcripta ual
de eſt dilatata.ſꝫ in compacione diuine ſciencie
circūſcripta.anguſta.Sicut et ipi illoꝝ ſpūs com
pacione quidem nrōꝝ corpm ſpūs ſunt.ſꝫ in cō
pacione ſummi et incircūſcripti ſpūs.corpus.et
mittūtur.igitur et aſſiſtunt.q̄ et ꝑ hoc ꝙ circū
ſcripti ſunt.exeunt.et per hoc ꝙ intus quoꝗ
pn̄tes ſunt.numꝗ recedūt.et faciem ergo pat̄s
ſemp uident.et cū ad noſ ueniunt.q̄ et ad nos
ſpūali pn̄cia foras exeunt.et tn̄ ibi ſe vnde re
ceſſerant.ꝑ internā contemplacioneꝫ ſuant.
Iteꝫ querit ibiđ gg̃.quō dr̄ in iob.cū ueniſſent
filij dei ut aſſiſterent coraꝫ dn̄o.affuit eciā inter
eos ſatan.Cū ſcriptū ſit.bn̄ mūdo corde.qm̄ ipi
deū uidebūt.et ſatan mundo corde eſſe non pt̄.
Et rn̄det.intuendū eſt q̄ affuiſſe coram dn̄o nō
autē dn̄m uidiſſe phibetur.uenit enim ut uide
retur.non ut uideret ipe in conſpcū dn̄i.nō aūt
in conſpcū eius dn̄s fuit.ſicut cecus.cū in ſole
conſiſtit ipe quideꝫ radijs ſolis ꝑfunditur ſꝫ tn̄
lumen nō uidet quo illuſtratur Ita ergo eciam
inter angelos in conſpcū dn̄i ſatan affuit.q̄ uis
diuina que intuendo penetrat omnia.non ſe ui
dentē inmundū ſpm̄ uidit.vide in ubi et in an̄
xps̄.et in ūtus.et in archangelus.Itē in ſuccuba
et in uoluntas et in ꝑfeccio.et in intellectus.et
Angens tis.omis ge.i.conſtringens ¶ in ſeraph
ſollicitans.afficiens.crucians.ab ango gis.Et
ab angens angenter adūbium.i.conſtringenter.
Anger geris.i.ſpatarius.dr̄ eniꝫ ab ango gis.
eo ꝙ angenter ſtricte ſpata teneat.Et h anger
.i.cruciator.et h anger.genus ſerpentis.q̄ an
guloſe et tortuoſe incedat.Xo.Anger angit gla
dios eſt ſerpens eſt cruciator.
Angina.ab ango gis.dr̄ h angina ne.tumor
faucium.uel inflacio gutturis vn̄ macer in libro
de uiribus herbaꝝ.ſubuenit angine melli in utro
ꝗ iugate.ſꝫ hug.pap̄ uero ſic dicit.angina.glan
dula morbus faucium tubera porcoꝝ.
Angiportus.portus componitur cū anguſtus
et dr̄ angiportus.tus tui.et h angiportū ti.i.an
guſta et ſtricta uia.ul' anguſtus et ſtrictus locus
Anglia glie.fe ge.quedā regio eſt.et dr̄ ab en
ꝙ eſt in et cleos gl'a q̄i intus gl'oſa.viđ in brita

Ango gis xi ctū.i.cōstringere sollicitare affice
re cruciare vm̄ actm̄ vñ ualia ħ ñ sūt in freq̄nti
usu anctū nec anctus pticipium Regū j c j Af
fligebat q̄ eam emula eius et uehementer ange
bat Et ut dicit psti.ango anxi seruauit n in su
pino.ago enim actū facit.

Angor angoris mas.ge .i.anxietas ab ango

Anguilla dr ab anguis ꝓpter similitudinem
quā habet cū angue Vnde ħ et ħ anguillaris et
ħ anguillare ut anguillaris cibus et ħ anguillari
um rij locus ubi anguille abundant Dicit̄ eciam
anguilla scutica qua pueri verberant̄ et est cibus
infirmus anguilla Juxta illud Caseus anguilla
mortis cibus ille uel illa Et ut dicit basil' in ix.
omel' exameron. Anguillas non aliter nisi ex ce
no nasci certissimū est.quaꝝ genus nec ouum
nec alter aliquis ptus instaurat.ħ ut diximus.
de limo gignendi sortiuntur originem.

Anguillaris. In anguilla uide.

Anguinus na nū.pnl' ꝓd.nomen possessiuū

Anguipes.anguis cōponitur ab anguis dr.
cū pes et dr anguipes dis.oīs ge.i. hn̄s ang
uinos pedes.sicut fuerunt gigantes.qui dicti
sunt habuisse anguinos pedes.uel q̄ astuti fuit
ad modū serpentis ul' q̄ serpebant in terrenis
tm̄ in eis confidentes

Anguis.ab angulus li dr ħ anguis uis eo q̄
angulosus et nūq̄ rectius incedat.et est ꝓpe ang
uis aquaꝝ.serpens terrarum.draco templorum.

Angularis.ab ango.gis.dr ħ angulus.li.quia
a parietibus vndiq̄ angulat̄ et angatur.ul' quia
duos parietes in unū cōiungat et angat. Vñ ħ
et ħ angularis.et ħ angulare quod habet duos
angulos.ul' est in angulo.et angulosus.sa.sum.
et angulatus.ta.tū.quod est angulare. Angulus
componit̄ cum bis.et fit biangulus.la.lū.duos
angulos hn̄s.vnde biangulatus.ta.tum. Itē cō
ponit̄ cū tris.et dr triangulus.la.lum.vñ trian
gulatus.ta.tum. Item componit̄ cū quatuor pē
ta.sex.et dr quadrangulus.la.lum.vñ quadran
gulatus.ta.tū.et pentangulus.la lum.a pentha
quod est q̄nq̄.vnde penthangulatus.ta.tum.et
sexangulus.la.lum.vñ sexangulatus.ta.tū.Et
possunt poni p̄dicta nomina substantiue.ut hic
biangulus.figura duoꝝ anguloꝝ.triangulus tri

Angulus.li masculini ¶ um.et sic de ceteris.
gnis penultima cor' in angularis est.

Angustio.as.ab ango.gis.dr angustus.ta.tuz
.i.strictus.quod compat̄ angustior.issimus.vñ
ħ angustia.tie.i.anxietas.dolor. In plurali tam̄
accipit̄ ꝓ loco stricto.et angustio.as.ul' p subtc̄
cōnem angusto.tas.ūbum actm̄.i.strictū facere
Cor'.vj. Non angustiami' in uobis.angustiamini
autē in uisceribus uestris.ul' ſm aliā lrām āgus
tamini.et per composicōm coangustio.tis.Et ab
hijs omnibus ūbalia.Et ut dicit grec'.Angustū
tempus dicatur sed locus artus.

Angusto.tas.taui.in angustio.as.exponitur.

Anhelo.las.penl' prod' aspirat̄ ut uidet̄ uelle
ps.ħ anelus.la.lum non aspirat̄ ſm hug'.vide
in anelus sup'.multi tamen aspirant anhelus

Anhetū.ti.cū.h.scribit̄.herba ortulana.odorife
ra in cibo sumpta calefacit et stringit.ꝓhibet et̄
sternutamentū naribus apposita.ſm pap.Et ꝓd
pnl'.vnde macer. A medicis calidū siccū q̄ refer

Anicius.cia.cium.i.inuictus vñ ¶tur anhetū
boecius dcūs est anicius q̄i inuictus.quia uicio
uinci non potuit.et dr ab anicos.i.inuictus

Anicos.i.inuictus.et componit̄ ab a et nicos
quod est uictus.

Anicula.le.penultima cor
repta diminitm̄ id est parua anus.

Aniculosus.ab anus ul' anicula dr aniculosus
sa.sum.i.anil' ul' ridiculosus ad silr'itudinē anuū

Anil'.ab anus dr ħ et ħ anilis et ħ le pnl' ꝓd
res anus ul' ptinens ad anū. Thymot' j.c.iiij. In
eptas aut inanes fabulas deuita.ul' ſm aliā litte
ram aniles fabulas.vnde aniliter aduūbium.et ħ
anilitas.tatis.i.senectus.antiquitas.

Anima.me ſm quosdā deriuat̄ ab alo.lis.eo
q̄ nos alat. Alij dn̄t q̄ componitur ab a sine et
neme sanguis.eo q̄ sit sine sanguine. Alij dicunt
animā esse p̄mitm̄. Nos uero dicimus.q̄ anima
deriuat̄ ab animos grece qd' latine dr uentus.q̄
quidā putauerunt animā esse uentū.q̄ ore tra
hentes uentū.uiuere uideamur.et ab anima hic
animus.mi.quedā uis anime.Et in substancia
idem est anima.animus.sensus.racio.et spūs in
effectu non. Nam anima dr quia uiuificat et mē
bra uegitat.animus dū sapit et volt. Vnde dicit
ysid'. Anima ē uite.animus est consilij et uigoris
sensus ē dum sentit.mens est dū intelligit.ul' re
colit.racio dum discernit.spūs ē dum spirat uel
contemplat̄.Et nota q̄ quidā dn̄t ꝓbabiliter a
nimā p̄mi hominis in corpore fuisse creatā.Qd'
quid autē de anima p̄mi hominis estimet̄.de ali
is certissime sciendū.q̄ in corpore creent̄.Crean
do enim infundit eas deus.et infundendo creat.
Anima ſm greg' autē in moralibus ē immorta
lis.Quod sic patet Tres quippe uitales spūs crea
uit omnipotens deus.vnū qui carne non tegit̄
Aliū qui carne tegit̄.ħ cū carne non morit̄.Ter
ciū qui carne tegit̄ et cū carne morit̄.Spūs nā
q̄ est qui cū carne non tegit̄ angeloꝝ.Spūs qui
carne tegit̄ ħ cū carne non morit̄ hoīm.Spūs
qui cū carne tegit̄.et cū carne morit̄ iumentoꝝ
oīm q̄ animaliū.brutoꝝ.Homo itaq̄ sic in medi
o creatus est.ut esset inferior angelo superior iu
mento Ita habet cōmune cū summo aliquid.cō
mune cū infimo. Immortalitatē scȝ spūs cū ange
lo.Mortalitatē ūo carnis cū iumento.quousq̄
et ipsam mortalitatē carnis gl'a resurreccōnis ab
sorbeat.et inherendo spūi caro seruet̄ in ꝑpetuū.
quia et ipse spiritus inherendo carni.seruat̄ in de
um.Que tamen caro nec in reprobis inter suppli
cia.ꝑfecte deficit.quia semp deficiendo subsistit.
ut qui spū et carne peccauerūt semp essencialiter
uiuentes.et carne.et spū sine fine moriant̄.Aliaȝ
eciā racōnem ponit greg' in iiij.moral'.exponēs
illud Job Stetit quidā cuius non agnoscebā wl
tum hn̄ autē inquit dictum est stetit.Omnis q̄p
pe creatura.quia ex nichilo facta est et p semet
ipsam ad nichilum tendit.non stare habet ħ de
fluere. Racionalis ūo creatura eoipso q̄ ad yma
ginem conditoris est condita ne ad nichilū tn̄se
at figit̄ Ad hoc eciā facit quod dicit gregor'.in
xviij.libro moral'.g.ut beati inquit atq̄ eterni
sumus.ineternū ymitamur eternū.et magna est
nobis eternitas.ymitacō eternitatis. Itē aristotil'
in ij.li.de anima dicit. Sed uidet̄ anime genus
alteꝝ esse.et hoc solum contingit separi.sicut p
petuū a corruptibili. Itē sic dicit bernħ. Nichil ē
in rebus quod possit replere creaturam factam

ad ymaginem dei nisi caritas deus qui solus ma
ior ē illa. Greg̃ eciam in xxvij moral'. dicit Ani
ma ad deũ solum appetendũ facta est. omne aũt
quod infra appetit minus ē iure ei non sufficit
q̃ deus non est. Et dñs in euangelio Joh. c. iiij.
Omnis qui biberit ex aqua hac siciet iterũ. qui
autē biberit ex aqua quã ego dabo ei non siciet
ineternum. Et scias q̃ s̃m aug̃ Anima est quedã
substancia racõnis ꝑticeps regendo corpori accõ
modata. Hec autē diffinicõ dat̃ de anima ꝓut
est spũs. et ꝓut est anima. Est enim anima suba
regendo corpori accõmodata. ſ; non est sepabil'
ymmo cũ corpore corrumpit̃ sicut anima uegita
bilis. sensibilis. in plantis et brutis. et ideo nõ ē
substancia quedã ꝑtita substans. q; non manet si
sepat̃. Sed racõnalis anima ꝑ se substat. eciã sine
corpore. ergo substancia quedã Et iterũ substan
cia quedã totam et ꝑfectam et non aliũde possi
dens racõnem ut deus. et ideo non est racõnis ꝑ
ticeps. Sed totam capiens racionem. ¶ Sed ani
ma racionalis. non perfecte. nec a se. naturam
racõnalem est habens. et ideo est racõnis parti
ceps. Sed quia iterũ est substancia quedã racõnis
ꝑticeps. ut angelus. Sed corpi uiuificando et sen
sificando nõ est accommodata erit racõnal' suba
quedã racõnis ꝑticeps regendo corpi accommo
data. Et tangitur natura anime rõnalis duplex
Spũalitatis s̃ q̃ ē spũs. et sic dr̃ substancia q̃daꝫ
racõnis ꝑticeps. Item vnibilitatis. s̃m quã dicit̃
anima. Et distinguit̃ ab angelo. et ꝓpter hoc ad
dit̃ regendo corpi accommodata. Item attende.
q̃ opinio est aristotil'. quem oĩs quasi moderni
sequũtur. q̃ anima vnit̃ corpi sicut forma mate
rie. vñ anima est ꝑs humane nature. et non na
tura quedã ꝑ se. et q; racõ ꝑtis contrariat̃ racõ
ni ꝑsone. Ideo anima sepata non potest dici per
sona. q; q̃uis sepata nõ sit ꝑs actu. tñ habet na
turaꝫ siue racõnem ut sit ꝑs Magister tamen in
sentencijs dicit. q̃ est ꝑsona anima sepata. ſ; hec
opinio mõ non tenet̃ ¶ Non autē uolo te igno
rare q̃ q̃uis vnio anime sepate ad carnem non
possit fieri nisi ꝑ ũtutem supnaturalem. tñ in ea
est natural' aptitudo ad hoc. Et q̃ vnio non p̃t
compleri. nisi ꝑ ũtutē supnaturalem. est ex defcũ
corpis. non defectu anime. uide eciã in racõ. et in
tradux. et in ueniale. et in uoluntas. Quando aũt
anima racõnalis infundat̃ in corpore dicã in ex
traduce. Itē uide in homo. Itē in origineus. Itē
de sciẽcia et potẽcia anime xpi. dicã in antixp̃s
Animadũsio. onis. fe. ge. i. pena. punicõ. Et est
genus oiũ penaꝝ. et dr̃ ab animadũto. tis. s̃m
hug̃. Pap̃ dicit. Animaduersio. ulcio. sentencia in
Animadũto. ũtis. a ¶ reũ. et eciã consideracio
nimadũti animadũsum. componit̃ ex anima ul'
animus et ũto. tis. et interponit̃ causa euphonie
d. ul' p̃t componi ex animus et adũto. aduertis
et tũc non interponit̃. d. ſ; apocopat̃ animus. et
est animadũtere in animo ũtere. et considerare.
intelligere. cogitare. Et ponit̃ qñq; ꝓ punire. q;
anteq̃ pena irroget̃. s̃m quãtitatē. ul' qualitatē
peccati ũtit̃ qualitas ul' quãtitas pene in animo
ul' q; tunc ũtit iudex animũ ad reũ puniendum
ut ꝓpendat qua pena sit puniendus. Vñ animad
Animal. ab anima dr̃ h̃ animal. alis ¶ uersio
et ꝓducit penl' in gtõ. sicut alia neut' desinencia
in al similia. vnde h̃ et h̃ animal'. et h̃ le. Cor. ij
Animalis homo nõ ꝑcipit ea que sunt spũs dei
. i. carnalis. bestial'. vñ h̃ animalitas. tatis. ꝓpietas
qua quis dr̃ animal. Et ut dicit pap̃. Animal cõ
mune nomen est oiũ animã hñcium dem̃. q̃ ãi
met̃ spũ et moueat̃. Animalibus autē adã noĩa
Animalis in animal exponitur. ¶ dedit
Animatus. ta. tũ. ab animo. mas dr̃. et est ani
matus hñs animã. ul' cordatus. uoluntarius. Et
ut dicit pap̃. Animatũ quidq̃d animã. i. uitã hꝫ
dr̃. sicut homo. bos. arbos. herba. et dr̃ animat9
q̃i animo acutus. Animosus uero animo et uiri
Animequior. i. animo ul' animi ¶ bus plenus
equioris. animequs. i. paciens s̃m pap̃. Baruth
iiij. Animequior esto iherusalem. Idem. Anime
Animo. as are. animaꝫ ¶ quiores estote filij.
dare. ul' exhortare audacẽ facere. ab anima dr̃.
Et componit̃. exanimo. as. Inanimo. as.
Animosus. sa. sum. ab animus dr̃. Et dr̃ aĩo
sus qñq; audax. supbus. qñq; fortis. et compat̃
animosior. issimus. vñ hec animositas. tatis. for
titudo ul' audacia. s̃m hug̃. et ut dicit pap̃. Ani
matus q̃i animo acutus. Animosus ũo. animo et
Animula. animule dr̃ par ¶ uiribus plenus.
ua anima. penultimam corripit.
Animus. ab anima dr̃ h̃ animus. mi. quedam
uis anime. et in suba idem est anima et animus
et sensus. et mens. et racõ. et spũs. Sed in effcũ
non. ut dixi in anima. et hoc intellige s̃m q̃sdã
Animus componit̃ cũ equus et fit h̃ et h̃ equãi
mis. et h̃ equanime. vnde eq̃nimiter adũbiũ. et
h̃ equanimitas. tatis. i. animi equitas. Et cũ un9
et fit h̃ et h̃ vnanimis et h̃ vnanime. et h̃ vnãi
mitas. tatis. i. animi vnitas. Et cũ magnus et fit
magnanimus. vñ magnanimiter adũbiũ. et hec
magnanimitas. i. animi magnitudo. et cũ ex. et
fit exanimis. i. territus. mortuus. Sed exanima
tus ꝓpie dr̃ ꝑterrefactus. vñ exanimiter. et exani
mitas. Et cũ pusillus et fit pusillaĩs vñ pusilla
nimiter. et hec pusillanimitas. tatis Et cũ longus
et fit longanimis. vnde longanimiter. et h̃ lon
ganimitas. tatis. Et cuꝫ semis et fit semianimis
. i. semiuiuus. Et sciendũ. q̃ supdicte ꝑtes licet ꝓ
ferant̃ s̃m terciã declinacõneꝫ Inueniũtur tamē
et secũde. ut equanimus et semianimus. a. ũ. Et
Anitas tatis fe. g. i. ¶ sic de ceteris. et cor̃ mi
uetustas. ab anus uetula dr̃. et cor̃. ni.
Anna grã dei interp̃tat̃. q; cum ꝑus esset steri
lis. postea fecũdata est dei gracia. De uiris anne
matris beate marie. et de filiabus suis habes in
Annalis. ab ãnus h̃ et h̃ annal' ¶ Johannes.
et h̃ ãnale. i. ãnuus. Et h̃ ãnalis. lis. i. liber in q̃
facta anni scribebant̃. s̃m hug̃. Et desinit abltũs
in. I. Pap̃. ũo dicit Annales libri. ãnua continẽtes
acta. ãnuales coꝝ que nrã etas non nouit. Hijs
Annaria. rie. femĩ gñis ¶ toria que uidimus
. i. lex de anno facta. dr̃ ab annus.
Annicito. tas. cum palpebris annuere. sicut faci
mus designantes aliquid cũ palpebris. et compo
nit̃ ex ad et nicito. tas.
Anniculus. ab annus dr̃ anniculus. li dimi. i. ꝑ
uus annus. sicut est annus lunaris. ul' adiectiue
anniculus. cula culũ. i. vnius ãni. vnde in exod
xij. Erit agnus sine macula masculus anniculus
Et in aurora dr̃ Masculus anniculus qui foret
Anniũsariũ in annalis est ¶ absq; nota
Annona. ne. seges vnius anni ab ãnus dr̃. q̃si

ānona.eo q singul' annis renouet᷑. Vel ꝑm pap
Annona alimonia anni copia tractū est a tempe
quo romani ad cibos uocabantur.
Annosus.ab ānus dr ānosus.sa.sum.i.plenus
ānis.Et compat᷑.ānosior issimus.vñ hec annosi
Annotiuus tiua.tiuum ¶ tas tatis antiquitas
.i.vnius āni.ab ānus dr vñ Josephus in vj.lib
ānaliū.Arietē cum agno ānotiuo in holocaustū
offerebant.Et cor̄ pnl'.cū desinat in tiuus.et nō
habet.t.in pmitiuo.sicut horno hornotiuus.ut
ondi in scda pte.ubi egi de desinentibz in iuus.
Annono.nas.ūbum actm̄.ex ad et nono.nas
d.mutata in.n.et cor̄ pnl' uide in nono.as.
Annualis.ab ānus dr hic et hec ānual'.et hoc le
.i.ānuus.et inde ānualiter.adūbium.et hoc ānuale
lis.substantiue.i. quod āniuſariū.quod cōpōit᷑
ab āno.et ūto.scz dies p mortuis celebrata sin
gulis ānis.Et potest declinari substīe.et eciā ad
Annuarius.ria ¶ iectiue.vnde āniuſaria dies
riū.i.ānuaria officia id est singuloꝝ ānorū.Et
dr ab ānus. ¶ nnuatim adūbiū.singul' ānis.ab
Annūcius.nūcius componit᷑ cum ¶ ānus dr
ad.et dr hic annūcius.cij.hec annūcia idem qd nū
cius.ul' nūcia.et hoc annūciū qd amnūciat᷑.Amb'
sup egisippū.Irridebant ꝓphetaꝝ ānūcia.phas
Annuo.is.nui ānutū ex ad ¶ ome calcabāt.
et nuo.et ē annuē assignare ul' assentire nutū ali
cui facere.et est actm̄ pro concedē.ſz in alijs signi
ficacōnibus ē neut' gnis.Et format᷑ ꝑm ps.pte
ritū a pma ꝑsona pñtis.o.in.i.ut ānuo.annui
et sup a pterito i mutato in tū.ut annuo ānutū
Annus.ni.mas.ge.dr ab am qd ē circū.quia
uoluit᷑ qi in circulo.ul' ab anna dea anni.ul' pt
componi ab am.quod est circū.et no.nas.quasi
circū nās.qr in circulo uoluit᷑.Annus autē sola
ris sic discribit᷑.Annus ē spaciū tempis quo sol
ab uno pūcto zodyaci exiens.ad idem reuertitur
hoc autē facit in ccclxv diebus.et sex horis.Phi
uero uidentes q maxima esset confusio.si ānus
noster p horas terminaret᷑.scz pmus inciperet
ab ortu et terminaret᷑ in meridie.Secūdus a me
ridie et terminaret᷑ in occasum.Tercius.ab occa
su et terminaret᷑ in media nocte.Quartus a me
dia nocte et terminaret᷑ in ortu solis.Constitue
runt.q ille sex hore.absqz ulla computacione
ponant᷑ tribus annis donec in quarto anno face
re ualeant vnū diem que dr bisextilis et dr bisex
tilis.qr klas marcij bis pnunciant᷑.ꝑm quosdaz.
Vel melius dr bisextus ꝑm astronomicos.qsi ex
bisse momentoꝝ collectus.Quod sic pate᷑ potest
sol in quolibet signo morat᷑ xxx diebus.et.x.
trientibus horaꝝ.et xxx.bisse momentoꝝ.Triēs
est tercia ps rei bisse continet duas tercias alicu
ius tocius constantis ex tribus ptibus.Triginta
ergo trientes horaꝝ faciūt decē horas.et trigin
ta bisse momentoꝝ.faciūt xx momenta.et sunt
duo pūcta.ſz multiplicatis duobus.pūctis duode
cies.habemus sex horas.ex bisse momentorum
collectas.et qr ex istis sex horis pueniͭ ille dies
ꝓpterea dr bisextilis.uide eciā in quintilis.
Annuto.tas.taui.ex ad et nuto.tas.d.mutata
in.n.et est annutare annuere ul' assignare.nutū
alicui facere.vñ plautus Alij ānutat.alij annuti
tat.aliū tenet aliū amat.Annutitare est cū ocl'o
ānuere.ſz ānutare cū alio memb'.Et pducit nu.
Annuus.a.um.ab ānus dr.i.res āni.ul' ptinēs

Anolegiū.legij componit᷑ ab ana ¶ ad ānū.
sursum.et legiū pulpitū.vñ anolegiū.qr ibi sup
legit᷑.Idem est et anologiū.a logos quod ē ser
mo.quia ibi sup sermocinamur.ꝑm hug.Papi.
ūo dicit Anologiū dr.q sermo inde pdicetur
Anologia.gie.pnl' acuta.componit᷑ ab ana qd
est rectū et logos qd est sermo.et dr hec anologia
gie.i.eql' locucō.regularis formacō ul' similiū cō
pacio siue ꝓporcō.Colligit᷑ autē octo modis cō
pacō.siue ꝓporcio anologie.scz.qualitate.cōpa
cōne.gñe.numero.figura.casu.extmitatibz simi
liū sillabaꝝ.et similitudine tempm.vnde anolo
gicus.ca.cū.i.regulare.ꝑm hug.Pap eciā dicit.
Anologia grece similiū compacō.siue ꝓporcō.Et
Annologium.ano ¶ est.o.tercia lrā in papia
logij.in anolegium exponitur.
Anomalus.Noma ul' nomia componit᷑ cum a
sine.et dr anomalus.la.lū.sine lege.ul' anoma
lus.qi anormalus.i.sine regula.i.irregularis ꝑm
hug.Pap.ūo dicit Anomala extra regulā.nā a
Anomia.grece.latine in ¶ sine.et nomos.lex
iquitas.i.sine lege.ab a quod ē sine.et noma ul'
Anquina.ne.funis nauis.quo ¶ nomia lex
ad malū antempna religat᷑.Lucanus.Atz anqna
regat stabilem fortissima cursu.
Anquiromagus.genus nauigij est.Et dr sic.qr
celeritate sui.ancoris et reliquis instrumētis.naui
Ansa.se.i.auris per ¶ um uehendis sit aptus
quā uas subtollitur.ab ango.is.vnde et ansatū
dr uas quod tales habet aures.Item ansa dicit᷑
auris p quā cortina ul' uestis suspendit᷑.gg.i ij
mor̄.Sed ecce qōni qōnem iūgimus.et qsi dum
ansam soluere nitimur nodum ligamus.
Anser.ab anas.tis dr hic anser eris.quedā auis
que dr occa wlgaliter ꝓpter similitudinē.ul' qr
habet similiter freqnciam natandi.vñ anserinus
na.nū.pnl' prod.et sunt calami.anseris utiles ad
scribendū.vñ quidā Anser ouem uariat cui po
tū uacca ministrat.et est pmiscui gnis.anser.vñ
sub vna uoce et vno articulo comphendit al'ia
utrusqz sexus.ut albus anser tam p mare.q p
femina.ut dixi sup.in tercia pte.ubi determina
ui de gñe nominis caplo de epycheno genere.
Ansula.le.pnl' cor̄ dimi.parua ansa.
Ante adūbium est.et signat locū et tempus.ſz
antea solum tempus.vñ hic et hec anterior.et hoc
Antea adūbi ¶ anterius Suplm̄ non habet.
um tempis.ab ante.dicitur.
Anteceniū.ante componit᷑ cū cena.et dr hoc an
ceniū.nij.et hec ancenia.nie.i.merenda.scz cibus
qui ante cenā sumitur.Merenda autē quasi wl
gare est.sic tamen dcā qi post meridiem edenda.
Antegradior.eris antegressus suz.i.anteire.ex
ante et gdior.et retinet.a.in pñti sui simplicis.
sicut et pregdior.dr eciā pgredior et angredior
Antela.ab ante.et telon quod est longum cō
ponit᷑.hec antela.le.cingulum illud qd an pectus
eq tendit᷑.sicut postela dr illud quod posterius
tendit᷑ sub cauda.ul' dr antela.qi ante sellā.Et
postela.qsi post sellam.et ꝑm hoc potest dici sic
q sit ornamentū equi ante et retro.ul' mantica
que ante portat᷑ ul' retro.Grec.sic dicit.Est ante
la qd ē in pectore quadrupedantis.Dicat᷑ poste
Antelucanus.com ¶ la quod est a posteriori
ponit᷑ ab ante et lux.i.surgens ante diem.ul' lu
cem.ul' componit᷑ ab ante.et lucanus.qd ē splē.

dor matutinus. Inde antelucanus. ni. pn̄l' ꝓducta̅ .i. erupco aurore ante luce̅ canens. q̄i albens. et adiectiue antelucanus. na. nū. i. ante luce̅ surge̅s sap. xj. Et tam̄q̄ gutta roris an̄lucani que desce̅

Antelucco. cas. diuatur ab an̄ ¶ dit in terram. lucanus. ul' p̄t componi ab an̄ et lux lucis. et est an̄lucare. in nocte. ul' an̄ luce̅ surgere. l' uigilare

Antemna. ne. corda capital' in naui. et d̄r ante̅ na que dirigit uelū sursuz. et d̄r ante̅na quia an̄ se habeat aquas. ul' d̄r ante̅na ꝑtica ex q̄ uelum dependet. q̄i an̄ amnem posita. p̄terfluit eni̅ eaz amnis. Vnde ouid̄ tristiū. Non tulit ante̅nas au ra secu̅da meas. Et uide̅ componi ab an̄ et am nis. Pap. sic dicit. Ante̅na lignū intrāsuerso mali positū. ꝑ qd̄ dependet uelū. dc̄a q̄i an̄ amnem

Antemurale. lis. ge. neu. i. defensio an̄ murum et componi̅ ex ante. et murale. Idem et h̄ ꝓmu rale. q̄i ꝓ muro facta. sicut uallum et fosse. vnd̄ ysa. xxvj. Pone̅ in ea murus et an̄murale. tren̄ ij. Luxit antemurale. et murus ꝑiter dissipatus est. Et ꝓducit. ra. uide eciam in promurale.

Antepenultimus. ma. mū. q̄ est in secundo loco ante penultimū. et co̅poni̅ ab an̄ et pn̄l'timus

Antepes. antepedis. mas. ge. ab ante et pes. et sunt antepedes. obsequia amicorū. ul' ipsi amici ¶ obsequentes

Anterinus. na. nū. i. uicinus ul' juxta terminos positus. ab ante et terminus.

Anteritas. tatis. fe. ge. i. antiq̄tas. ab ante d̄r

Anteriū. ab ab ante d̄r h̄ a̅teriū. rij. i. ꝑliū. an̄ urbem factū. quod aliter anteurbarium dicitur.

Antes. ab ante d̄r hij antes. antiū. lapides et macerie. q̄ claudūt vineas. eo q̄ an̄ stant. Vnde et antes dn̄r q̄n̄q̄ extremi ordines vineaꝝ. quia an̄ stent. Et uide̅ esse compositū ab ante et sto.

Antesignanus. na. nū. i. ꝑmipilus. uexillifer. ab an̄ et signū. ul' signa. addita nus. et ꝓducit pn̄l'

Antestor. Testor. aris. componi̅ cū anti quod est contra et d̄r antestor. aris. i. cont' testari. i. tes timoniū ꝓhibere. et est absolutū. ut si dica̅. iste negat se hoc fecisse. et ego antestor Si uo dica̅ antestor illum. idem est qd̄ illū testem contdico. Vel componi̅ ab an̄. et d̄r antestor. antestaris. .i. an̄ iudices stare ꝓ teste. ul' ꝑmo testari. ul' an̄ iudices testem statuere. et est uerbum deponens Et scribi̅ ubiq̄ ꝑ. te. et nō. ꝑ. ti. ꝓm hug. Papi. uo dicit. antestari ꝑmus testari. ul' an̄ iudice̅ sta ¶ tuere. ul' teste uti an̄ iudices

Anti. i. contra

Antibachius. ab anti qd̄ est contra et bachius d̄r h̄ antibachius pes contrarius bachio. Co̅stat enim ex duabus ꝑmis longis. et tercia breui. ut natura. Bachius uo constat ex ꝑma breui. et du abus sequentibus longis. ut poete. Xo. Abbuiat prima̅ media̅ producit et ꝑma̅. Bachius est anti ¶ bachius hostis ei

Antibibliū. Biblus ꝓ lib' componi̅ cum anti qd̄ est contra. et d̄r h̄ antibi bliū. i. pignus ꝓ codice mutuato datū. q̄i contra ¶ biblum datū

Antica. ce. d̄r ab an̄. et est an tica hostiū anterius. sicut postica posterius. vnde quida̅. Falli̅ antica̅ qui me non dixerit esse. sed q̄n̄q̄ antica d̄r ꝑs ecclesie. que dici̅ transsemia.

Antixp̄us. i. contra ¶ uenit ab anti ꝓ contra xp̄m. ab anti qd̄ est contra. et xp̄us. Nasce̅ aūt ut dicit remigius antixp̄us in babilone. de tribu dan. Et cū uenerit Iherosolima̅ circu̅scidens se di cet iudeis. Ego sum xp̄us uob ꝓmissus. tūc con fluent ad eū omnes iudei. et reedificabūt te̅plum

quod est destructū a romanis. sedebit q̄ ibi dn̄s se esse deum. et interficiet enoch et heliam. sicut habe̅ apoc̄ xj. Erit autem antixp̄us bastardus ut dicit damascenus. Item erit in concupiscentijs feminaꝝ. et terra̅ diuidz g̅tuito. ut d̄r dan̄. xj Ite̅ tp̄e antixp̄i. aliq̄ uere mirabilia fient u̇tute demonū ꝑmissio̅e diua In ill' tn̄ ad q̄ u̇tus demonū se ex te̅dit dn̄r tn̄ ap̄l'o mendacia. ex ꝑte finis. q̄ ad de cipiendū sunt. Habebit tamen antixp̄us angelū bonū custodem. q̄ lex co̅munis ꝓpter unum im mutari non debz. et in hoc eius pena iustior ap parebit. quia bn̄ficia toti nature humane ꝓuisa sibi non subtrahen̅. nec tamen omnino frustra erit eius custodia. q̄ et si ad bonū non conu̇ta̅ a multis malis cessabit retractus ab angelo cus tode. Hunc enim effcm̄ ad minus consequi̅. an gelus. ꝑ custodiam in qua̅tūcumq̄ obstinato. et ut dicit remiġ. Antixp̄us similabit se occisum. et post morte̅ resurrexisse. Tanta quippe temeritas erit in illo dampnato homine. ut ad deludendos ꝑuuloꝝ animos. ꝑ imitaco̅ne ueri capitis xp̄i. oc cisum se dicat. et resurrexisse post morte̅. Tandez dn̄s ue̅ interficiet eū sp̄ū oris sui. siue eni̅ dn̄s ihe sus interfecerit eū potentia uisionis sue siue intfe cerit eū michael. u̇tute dn̄i ih̄u occide̅. nō mich ahel'. Occide̅ aute̅ sicut doctores tradūt. q̄ Jero sup dan̄. hoc dicit. In monte oliueti. in papilio̅e et solio suo. in loco circa quem dn̄s ascendit ad celos. Et subdit remigius. Notandū. q̄ non sta̅i̅ ueniet dn̄s ad iudiciū. ubi fuerit antixp̄us inter fectus. ꝫ sicut in li. dan̄. c. xij. Intelligimus. post morte̅ illius concede̅ electis ad penite̅diū dies xlv. Quantulumcūq̄ u̇o spaciū temꝑis. usqueq̄ dn̄s ueniet penitus ignora̅. Sed p̄t queri an fi lius dei sciat diem iudicij siue finez mūdi. et uid̄ e̅ q̄ n̄. q̄ d̄r math xxiiij. De die aū illa et hora nemo scit. neq̄ angeli celoꝝ. nisi pater solus. Ite̅ marc xiij. De die aute̅ illa. et hora. nemo scit. ne q̄ a̅gl'i in celo neq̄ filius n̄ p̄r Ad hoc dico q̄ fi lius dei scit diez illa̅. q̄ omnia scit que pater. q̄ vna e̅ essencia filij et patris. et vna potencia. et eadem sciencia. d̄r tamen nescire nob. q̄ non fa cit nos scire. Vnde dicit glosa nescit filius adopti uus. Item nescit corpus filij in terra positū. quod est ecclesia. Vel dic q̄ filius nescit a se. nec eciam sp̄us sanctus a se scit. q̄ non e̅ a se. ꝫ pater solus scit a se. et ꝑ se. q̄ a nullo est. ꝫ filius est a patre ꝑ gn̄aco̅nem. et sp̄us sc̄us a patre et filio ꝑ com munem aspiraco̅nem. vn̄ dicit hylarius. in glo. math. xxiiij. Filius et sp̄us sanctus. q̄ non sunt a se. de die illa nesciūt a se. Pater aute̅ qui a se e̅ scit a se. Sciunt ergo filius et sp̄us sanctus per se. ꝫ nesciūt a se. q̄ nec a se sunt. Pater aute̅ scit de die illa a se. et ꝑ se ¶ Sed queri̅ An cristus inq̄tum homo hoc sciat. Dico q̄ a̅ia xp̄i h̄ scit ꝫ d̄r nescire. q̄ corpus eius ecclesia nescit. No̅ eni̅ expedit nobis illam diem scire. ut ꝓm glo. Jero. semꝑ incerti de aduentu iudicis. sic cottidie uiua mus quasi alia die. ul' in illa die. iudicandi. Et. ita ut semꝑ solliciti simus. Vnde auġ. Latet ul'ia dies ut obseruen̅ omnes. Item glo. sup illud ac tuū j. Non e̅ uestrū scire tempa ul' momēta. et ce tera. Non est inquit hominū diem iudicij nosse. ut q̄i iudiciū expectent. Non ait. Non erit. ꝫ nō est uestrum scire. . notans eos ad huc esse infir mos. et ideo ad secreta non esse ydoneos. Patet

ergo. q ecclesia militans nescit diem iudicij. De
ecclesia autē triūphanti pt queri an sciat. de hoc
dicit glo. math. xxiiij. De die autē illa et hora
nemo scit. neq angeli celoꝝ nisi pater solus. In
quibusdam inquit codicibus. addit. neq filius. q
quidem omnia scit cū patre. s non facit hoīes
scire. neq electi angeli queq scire faciūt. ul nulli
sanctoꝝ angeloꝝ concessit deus noticiā huius di
ei. neq filio scz adoptiuo. neq ulli sanctoꝝ hoīm
uide in etas ¶ Hic eciā nota diligenter. q aīa
xpi. q pfectissime inter creaturas ūbum intuet
ad terminos huius cognicōnis puenit. quia scit
omnia que sunt ul erunt. ul fuerunt. non solum
facta. s cogitata ul dcā. Et q cōphendit quāli
bet essenciam creatā. ideo scit omnia que sunt in
potencia seminali. creature cuiuscumq eo mō q
deus scit omnia. que sunt in potencia sua. Sic g
anima xpi. uidet in uerbo omnia que ūbū uidit
sciencia uisionis. nec tamē adequat sciencia aīe
xpi ad ūbi scienciā. q anima xpi non potest ita
limpide uidere q uidet in ūbo. sicut ipsum ūbum
q non habet tantā ūtutē in intelligendo. Itē q
essencia diuina que est exemplar reꝝ. in quo res
uident. est magis coniūcta sibi. q alicui creature
que est ei idem ꝑm rem. Alij autē sancti a xpo
q uis deū uideant. p essenciā. non tamen uident
omnia que deus uidet. eo q essenciā diuinā nō
cōphendūt. Non enim est necesse q sciens cāz
sciat oīs eius effectus. nisi causam cōphēdat
qd nō competit intellectui creato. Et ideo vnus
quisq uidenciū deum p essenciā. tanto plura in
eius essencia conspicit. q to clarius diuinā essen
ciam intuet. Et inde ē q potest vnus alium in
struē. et sic scientia angeloꝝ et animarū sanctarū
potest augeri. usq ad diem iudicij. sicut et alia.
que. ad pmiū accidentale ptinēt. Sed ulterius nō
pficiet. q tunc erit ultimus status reꝝ. et in illo
statu possibile ē. q oīs omnia cōgnoscant que
deus sciencia uisionis nouit. licz autē anima xpi
omnia sciat. nō tamen omnia potest. q cōmuni
care non potest quod est potencie infinite. Nam
sicut anime xpi non potuit cōmunicari ut habe
ret infinitatē essencie. Ita nec omnipotencia sibi
cōmuicari potuit. nec alicui creature cōmunicari
potest. Credo tamen q omnis potencia q alicui
creature cōmunicari potest. sibi cōmunicata fuit
multo abundancius. ut scz materia elementaris
magis obediret sibi ad nutū. q actiuis qualitati
bz. ut eciā celesti ūtuti Et q magis potuissz celū
mouere q aliquis angelus. si tn̄ angeli mouent
orbes de grā dei. et ūtute hoc faciūt dicā ī ūtus
¶ Et uide aug. in ix. li. de ci. dei ubi dicit. qddā
notabile ūbum non obliuioni mandandū. In e
oꝝ inquit sane qui tūc futuri sunt sanctoꝝ atq
fideliū compacōne quid nos sumus. Qn̄quidem
ad illos pbandos tātus soluetur īimicus. cū quo
nos ligato tantis picul dimicamus. Quō autem
antixpūs feliciter gdiatur. s nō bn̄. dicā in leo
Item de signis antixpi dicam in miraculum.

Anticipo. pas. ab ante et capio. pis. componit
anticapio. pis. et anticipo. as. pnl cor. in eod sen
su. scz poccupare. preuenire. pmo capere.

Antidicomarite quidā heretici dicti sunt. quia
marie ūgini contradixit. et componit ab anti. et
dico. et maria

Antidotū. ti. neutri gnis. uene¶ nū qd datur contra uitā. ul illud. qd dat contra
uenenū. ab anti qd ē contra et datū. Pap uo di
cit. Antidotū gce dr ex contrario datū. Contria
enim contrarijs curant. vn̄ p medicina ponitur
et cor pnl. Vn̄ vindocinens. Est ancilla dei sim
plex elemosina mortis. Antidotū uenie porta sa
lutis iter. vn̄ hic antidotarius. rij. liber quidā cō

Antifrasis. sis. fe. ge. ¶ tra uicia compositus.
penl cor controūsia. contrarietas. De hoc require
in quarta pte tractatu de tropis. Vtꝝ autē anti
frasis faciat deuiacōnem. dixi in tercia parte ubi

Antigonus. ni. penl ¶ egi de spēbus noīm. b.
cor. Vnde in aurora dr. Maior allexander anti

Antigphus. gphus. i. scrip ¶ gonus q minor
tor. componit cū anti qd est contra. et dr h anti
gphus. phi. i. cancellarius. qui et archigphus dr
q rescribit lrīs missis ad dn̄m suū. Vnde h anti
gphia. phie. et h archigphia. phie eius digtas.
scz cancellaria. et cor pnl. antigphus. s antigra

Antilibanus. ni. pnl cor ea ¶ phia acuit pnl.
ps libani. ul sup libanū. que occidentalem ptez
conspicit. qi contra libanū. Et componit ab anti
et libanus libani pro monte quodam.

Antiloquus. qua. quū. qui pmo loquit. ab an
et loquor. et cor. lo. Vn̄ h antiloquiū. quij. pma

Antimetabola. le. pnl. cor. ul h anti ¶ locucō
metabole. les. grece. et tūc acuit in fine. De hoc
dixi in quarta pte. ubi egi de coloribz rethoricis

Antiochia. e. dr ab antiocho. patre selenti. qui
eam edificauit. a quo eciā et selencia alia ciuitas
dcā est. Vel dr sic. ab anti. et otis qd est uelox.
q circa uelox. i. occeanū est posita. vn̄ antioche

Antipastus dr pes. quia ¶ nus. na. nū. patriū
fit ex contrarijs sill'is. scz ex bru et lōga. ut ama
uere. et dr sic. ab anti qd est contra. et pastus qd
est spaciū. quia contrarijs spacijs constet.

Antipater. tris. cor pnl. vnde in aurora dr vir
pbus antipater idumeus cōsulit illi

Antipentimemeris. ris. pnl cor componit ab
anti quod est contra. et pentimemeris. et est anti
pentimemeris quedā species cesure. p quā uocal
naturaliter correpta pducit in pncipio secūdi pe
dis. Et dr sic. q cū pentimemeris sit in pncipio
tercij pedis. h est in principio secundi. ut in hoc
ūsu. Mors ecce non tardat et ideo labit hora

Antiphona. ne. i. contra psalmū sonans. ul q
ps illius canit ab una pte. chori. alia ab altera.
et dr ab anti. quod est contra. et phonos qd est
sonus ¶ Et scribitur per. ph. et. o. in penultima
sillaba non per. a. ¶ Potest eciam scribi. per. f.
et cor pnl. Pap uero dicit. Antiphona grece uox
reciproca duobus choris alternatim psallentibz.

Antiphofora. re. pnl cor. uide in quarta parte
ubi agit de coloribus rethoricis.

Antipos antipodis pplus subterraneus. contra
nos hn̄s pedes. ut putant qdam. ab anti qd est
contra et pos. quod est pes. Vel ab anti. et pes
dis. Pap uero dicit. Antipodes pnl cor. dicti. q
contrarij nostris uestigijs putent. Item antipedes
genus monstri in libia. plantas ūsas habēt post
crura. et octonos digitos in plantis.

Antiptosis. sis. pnl cor. quedā figura allothece
sub qua continet antitesis. uide sup in quarta p
te. in caplo. de allotheca. ꝑm pscianum.

Antiquarius. Ab antiquus. dr h antiqrius. rij.
qui antiqua habet in memoria. ul scribit. et dif
fert a librario. q librarius dr qui noua et uetrā

scribit. Antiquarius. qui solum uetera. Antiq̃rius
eciam dr̃ senex. antiquus.

Antiquitus. aduerbiū pn̄l cor̄. ab antiquus dr̃
Antiquus qua. quū. dr̃ ab ante. et est antiquus
solo euo. uetus ānis. Et compar̄. antiquior issi
mus. vnde h̄ antiquitas. tatis. i. eui longitudo. et
antiquo. quas. i. antiquū aliqđ facere. uł delere.
ſm hug. Pap̄ uero dicit. Antiquare. i. euacuare.
uł aliqđ in p̄stinū statū reuocare. Heb. viij. Qđ
autē antiquar̄ et senescit ꝓpe intentū est

Antisima. sima. i. curuū. componit̄ cū anti. et dr̃
h̄ antisima indecl. tał figura sic facta ¶ q̄i sima
contra sima. i. curuū contr̄ curuū. Hec nota poni
tur ad illos ũsus. quoꝝ ordo ꝑmutandus ē. hec
eadē nota ¶ cum pũcto ponit̄. in hijs locis ubi
in eodem sensu. duplices ũsus sunt. et dubitatur

Antisimicus. ca. ¶ quis pocius eligendus sit.
cū. i. urbanus. non amarus. non iracūdus. Et dr̃

Antismos quidam ¶ ab antismos. et cor̄ mi.
tropus est. de quo dixi sup̄ in quarta pte. in tc

Antistes antistitis cōis ḡnis ¶ tatu de tropis.
.i. sacerdos. q̄i stans ꝓ populo. q̄r ante stat et o

Antisticiū. ab antistes ¶ rat ꝓ plebe. et cor̄. sti
dr̃ h̄ antisticiū. cij. i. sacerdociū uł dominiū. qđ et
h̄ antisticia. antisticie dicitur.

Antista. te. i. sacerdotissa. ab antistes dicitur

Antisto. tas. ab antistes dr̃ antistito. tas. uł an
tisto. tas. i. excellere prestare precellere.

Antistropha. phe. i. contra conũsionem simpli
cem. et est antistropha qñ finito ũsu reincipitur
ipsum responsoriū. uł eius medietas. ab anti. et
stropha. De h̄ uide in strophus. ita wlt huguciō
Pap̄ ũo dicit. Antistropha reciproca conũsio. qñ
totū responsoriū conũtit̄. Et corripit stro.

Antitesis est quedā species metaplasmi. de qua
dixi sup̄ in quarta pte in. c. de metaplasmo. vel
ſm hug. Antitesis est contraria posicō. ut in du
obus ꝑmis ũsibus boecij. ħ assignat̄ ibi a q̄bus

Antiteca. ce. qđdam scema ¶ dam antitheca.
ē. de quo dixi sup̄. in quarta pte de scemate.

Antitheton quedā figura ē de qua in quarta p

Anthonomasia e ¶ te dixi tractatu de scemate
quidā tropus est. et acuit pn̄l. de qua sup̄ in q̄rta
parte dictū est. in tractatu de tropis.

Antracitis. lapis p̄ciosus. sic dcūs. q̄r ipse sit ig
nei coloris. ut carbunculus. qui antrax dr̃. ħ cali
da uena precinctus. Cuius ꝓpium est. q̄ iactatus
igni. uelut inter mortuos. extinguit̄. at contr̄. aq̄s
ꝑfusus exardescat ¶ ntrax carbunculus uł calcu

Antropofagi. gens asperrima q̄ ¶ lus. i. lapis
humanis carnibus uescit̄. et sunt sub regione sti
thie. et componit̄ ab antropos. qđ est homo et
fagin quod est comedere. Et corripit. fa.

Antropomorphite. heretici sic dicti. q̄r in sim
plicitate rustica deū humana memb̄ crediđt hr̄e
ab antropos homo et morphe. qđ est ymitacio

Antropos. i. homo ab ¶ et theos qđ est deus
ana quod ē sursum. et tropos conũsio. q̄i sursum
conũsus et erectus. ut suū creatorem aspiciat. cū
alia animalia. ꝓna spectent terram. vñ apł. nos
admonens dixit. Que sursū sunt q̄rite. ubi xp̄us
est in dextera dei sedens. que sursum sunt sapite
non que sup terram. Pap̄ dicit sic. Antropos. i.

Antropospatos humana passio ¶ sursum ũsus
qñ qđ ē hominis attribuit̄ deo. vide sup̄ in q̄rta
pte in tractatu de coloribus rethoricis.

Antrum. tri grecū est. latine specu dr̃. uł antra
q̄i atra. i. obscura loca. ſm pap̄. vñ in hymno
Johannis baptiste. Antra deserti teneris sub ānis
ciuiū turmas fugiens petisti.

Anubis. nubes componit̄ cum a qđ ē. sine. et
dr̃ anubis. i. mercurius. q̄i sine nube. Est eniꝫ de
us sermonis. q̄r omnia reuelat. et idem dr̃ cinoce
phalus. a cinos canis. et cephas caput. q̄r cū cāi
no capite depingit̄. aput egipcios ꝓpter sagacita
tem. Est enim canis ał ualde sagax. et prođ nu.
sicut nubes. vñ ũgił. Omnigenū q̄ȝ deū monstra

Anularis. ab an9 ¶ et latrator anubis. ſ hug
dr̃ h̄ et h̄ anularis. et h̄ anulare. qđ ꝑtinet ad a
nulū. et h̄ anularis. ris. substantiue secūdus digi
tus a mīmo. q̄r ibi freq̄nter ponit̄ anulus. et ꝓ
ducit pn̄l. et scribit̄ ꝑ simplex. j. format̄ enim a
gt̄ō anuli. j. in. a. et addita. ris.

Anularius. ab anulus dr̃ h̄ anularius. rij. q̄ fa
cit anulos. et h̄ anulariū. rij locus ubi fiūt anuli

Anulus. ab anus pro culo dr̃ h̄ anulus. li. pro
rotunditate uł dr̃ anulus ab anno ꝑ diminucio
nē. q̄i ānulus. i. circulus. q̄r in se redeat ut annus
vñ anulatus. i. anulū habens. Quidā tamen di
cūt. q̄ anulus nō uēit ab anus. ꝓpter cām p̄dic
tam. ħ ob aliam. Fuit enim consuetudo olim q̄
si aliquis esset homicida uł adulter deferret simi
am in collo. os suū ad simie culum tenens. Sed
q̄r hoc erat nimis opprobosum ideo fecerūt tor
quem rotundū quem in dedecus deferebant. in di
gitis. et tūc nobiles ceperunt illum facere aureū
uł argenteū. qđ magis uidebat̄ honori q̄ dede
cori et ex eo tp̄e consuetudo inoleuit. ut nobiles
deferent anulos. et ideo dñt quidam. q̄ anulus
dictus est ab ano simie. Alij dicūt. q̄ ꝓtheus fer
tur circūdedisse ferreū circulū. digito lapide inclu
so. qua consuetudine homines usi anulos habe
re ceperunt et post gens cepit gestare eos in q̄r
to a pollice. digito. q̄r in eo uena est. que usq̄ȝ ad
cor ꝑtingit. quā notandā et ornandā aliquo in

Anus. ab ānus. ni. ¶ signi ueteres putauere.
dr̃ h̄ anus. us. ui. ꝓ uetula. i. multos hn̄s annos
uł ab a qđ ē sine. et nus qđ est sensus. q̄i sine sen
su et cor̄ ꝑmā. vñ quidā. Pāphile tolle manus
iam q̄ȝ redibit anus. Dicimus eciā h̄ anus. ni se
cūde decl. ꝓ culo similiter ab āno ꝓpter circulacō
nem. vñ in ꝑmo reg. c. vi. Posuerunt sup plaus
trum capsellā. ad similitudinē anoꝝ. et ꝓducit
ꝑmam. Vñ in aurora dr̃. Ex auro uero faciunt
anos totidem q̄ȝ. Xv. forma senił anus ꝑs quedā
corpis anus. uł dr̃ anus ani q̄i inanis et uacuus

Anutergiū dicit̄ illud ¶ ſm pap̄. et ē mas. ge
vñ anus. i. culus tergit̄. et cōponit̄ ab anus et

Anxioma in axioma est ¶ tergens

Anxius. ab ango. gis. dr̃ anxius. a. um. Et cō
par̄. anxior issimus. et h̄ anxietas. tatis. et anx
ior. aris deponens. vnde ũbalia. anxiator. anxia
trix. anxiacō. anxiatus. vñ anxiatim. anxie.

Aorasia. debet dici. quidā tamen dñt. aorisia
quidā aurisia. Aug. autē in li. de ci. dei. aora
sia. et ista uerior est lrā. vnde dñdum est zodomi
tas ꝑcussos aorasia. Xv. Dicit ora grecus ubi dic
oro latinus. Hinc orais g̃ce qđ uisio dico latine
A quo compositū noscas aorasia g̃cum. Sꝫ uis
fit metro quociens aorasia pono. uide infra in

Apage. recede. uade. Apagete. recedi ¶ aurisia
te. uadite. uł state in pace. et uident̄ esse adũbia

melius q̄ u̇ba. nisi qꝛ uident᷑ discrecōnē habere
n̄iozꝝ. qꝛ apagesis. et apage r̄ferunt᷑ ad vnū. apa
gete ad plures. Sed forte hoc nō contingit ex ui
adu̇bij. sed ex ui u̇borum quam habent in se

Apagesis. sta in pace. uł hēas pacem. adu̇biuꝫ
comicū. Terēn̄. Obsecro mi hō apagesis. ꝭ hug.
Pap̄ u̇o dicit. Apagesis. recede. sis sanus. sis paci

Apacia. cie. grece latine impassi ficus. i. tace.
bilitas. ab a sine. et pace quod est passio.

Apella. iudeus. q̄i sine pelle. Aurora in exodo.
Extinguit deum factus apella puer.

Apenninus dcūs est q̄i alpes acute. pennīn eni
acutū antiqui uocabant. uł apenninus q̄si alpes
peni. i. anibalis ꝑ quas anibal dux uiā fecit duꝫ

Aper. apri. mas. roma petere t. et prod pnł
ge dꝛ ab aperiendo. eo ꝙ feriendo apit. uł dꝛ ap
q̄i afer a feritate conu̇sa f. in. p. vn̄ h apcularius
effractor domus. Et ē dr̄a inter aprum uerrē
nefrendū. Aper namq̄ dꝛ porcus siluestris. u̇res
domesticus hn̄s testiculos. Nefrendus dꝛ domesti
cus carens testicuł. Et cor̄ ṗmā ap. Vn̄ ouid de
remed. A cane non magno sepe tenetur aper

Aperculus. li. diminitīn ꝑuus aper.

Aperio. ris. rui. aptum. componit᷑ ex ad. et pio
vn̄ aptus. ta. tū. Et compat᷑. apcior aptissimus
vn̄ apte. cius. issime. adu̇biū. Aperio compōit᷑
cū ad et dꝛ adaperio. ris. rui. tū. i. ualde apire. ꝭ
hug. vnde wlt ꝙ aperio componat᷑ ex a uł ad
Magister autē bene wlt. ꝙ componat᷑ ex ad et
pario. et abicit᷑. d. sicut in opio et opior. b. abici
tur. et cor̄ ṗmā apio. Vn̄ in aurora dꝛ. Job fau
ces aperit ꝫ non tamen absq̄ medela. et istud te
neas. Et hoc wlt ṗscianus qui in. x. lib⁹. dicit. de
p̄teritis quarte cōiugacōnis. Apio facit apui. qd̓
uidet᷑ a pio esse compositū. quod uetustissimi n̄
solum ꝭm terciā. ꝫ eciam ꝭm quartā declinacōeꝫ
cōiugabant. Igit᷑ ex eo composita. si pn̄cipalem
sillam puram nec ex integ̃ ꝑpōne habuerūt. io
in ui cōu̇tunt. in p̄terito. ut apio aperui. operio
operui. wlt g̊ ṗs. ꝙ aperio et opio non compo
nant᷑ ex ꝑpōne integ̃. et sic apio ex ad et et pio
componit᷑. abiecta. d. et opio. ex ob et pario. et
abicit᷑. b. et formāt p̄teritū a ṗs. o. in ui. Sed cō
perio et repio ex integ̃ ꝑposicōne componuntuꝛ
nec hn̄t pn̄cipalem. i. ṗmā sillam puram. i. sine
consonante uocalem. et ideo p̄teritū faciūt in ri.

Apes. pis. sic dicta. qꝛ nascat᷑ sine pedibus. ab
a et pes pedis. uł apes ab alligando se pedibus
vn̄ h apecula. le. dimi. Item in nt̄o hic apis dr̓.
Eccł. xj. Breuis in uolatilibus ē apis vnde h api
cula dimi. Inuenit᷑ eciā h apis. ꝓ rege grecoꝝ. q̊
in egipto mortuus fuit. et ꝓ deo habitus. et ī ar
cha positus. Item h apis dicebat᷑. thaurus qui
de nilo solebat exire. et gesticulacōne sui corpis
p̄dicere futura solebat. Item apis deus apū. Et
nota apes nascunt᷑ de putridis carnibus boū sic
scab̊nes. et scarabei de carnibus equorū. fuci de

Apex. cis mas. ge. i. mulis. uespe de asinis
summitas. qd̓ enim in summo est. a pedibus re
motū est. et apex qn̄q̄ lr̄a dꝛ. et ꝑpe apices dn̄r
lrē ille que in frontispicijs muroꝝ dici scribunt᷑
Sed quelibet lr̄a qn̄q̄ dꝛ apex. vnde in matheo
vnus apex non p̄teribit a lege donec omnia fiāt
et in pn̄cipijs libꝝ. et in tituł legū. et apex liga
men. Et apex dꝛ pileus. subtił. quo gentiles sac̓
dotes utebant᷑. Et apex summitas galee scꝫ conus
sup̄ quem criste ponunt᷑. et inde h apiculus. li di
qd̓ et ꝓ ligamine. quo filateria dependent. et pro
filis accipit᷑. Et inde tūc apicio. cis. ꝭm hug̃. Pap̄
u̇o sic dicit. Apex icis dcūs ꝙ longe sit a pedibꝫ
. i. summa ps u̇ticis. uł celi. uł galee. uł montis
uł lrē. i. u̇gula uł hōr. uł distinccionis nota

Apiago. dꝛ ab ape apiago. ginis. hba cuius a
pes flores libenter colligunt. et maxime appetūt

Apiariū. rij. ab ape h apiariū. rij. locus ubi a
pes mellificant. quod et h apiforiū. et h apisteri

Apiaster. ab apis dꝛ h apiaster um dicitur
stri. apuꝫ magister. uł dꝛ ab ape. sicut catulaster
a catulo. et h apiastra. auis q̄ libenter comedit
apes. et ē uiridis coloris. que et merops dꝛ.

Apicio. cis. cere. i. ligare. u̇bum actīn. et dr̓ ab
Apiciosus. sa. sum apex. icis. uł apiculus. li
. i. caluus. cuius capitis summitas apparet. et dꝛ

Apicitus. apicita. apicitum. i. ab apex. cis.
ligatus. ab apicio dicitur.

Apicula. Inuenit᷑ h apes. uł apis. ab apes dn̄
dit h diminitīn apecula. le. ab apis u̇o descendit
h apicula. le. ꝑua apis. ꝭm hug̃. ut sup̄ habes h
eciā ex u̇bis ṗs habet᷑. vnde ipse dicit in vj. No
tādum. ꝙ a pede uł a sedendo composita. ꝑ dis.
non ꝑ tis efferunt gtīn. Et a pede quedam com
posita seruant. e. A sedendo uero mutant e. in. J.
ut bipes. bipedis. deses desidis. excipit᷑ hec apes
huius apis. qꝛ hoc solum a pede compositū. ut
quibusdā uidet᷑ e. longam seruauit. nec ulla cre
uit silła in gt̄o. Ouid tn̄ ntīn h apis ꝓtulit. in
xvj metham. Non apis intulit hos sedula flores
Quod eciā dimi. on̄dit apicula. quō fiducula do
cet ṗmin̄ sui ntīn fidis nō fides esse. In tercō u̇o
lib⁹ dicit idem ṗs. in es ꝓductam desinencia femi
nina tercie decli. uł q̄nte. abiecta. s assumūt cula
et faciūt diminitiua. et seruant. e. ꝓductā ut wl
pes wlpecula. Excipit᷑ merces cuius is gn̄ ī ula
conu̇sa facit dimi mercedula. et apes cuius dimi ꝓ
e longa ī habuit. apicula Hijs uisis. uidet᷑ dicē
dū. ꝙ ab apes on̄dit apecula. et ab apis apicula
sic dicit hug̃. et ṗs innuit. Tamē scias. ꝙ ap̄ mo
dernos apes ꝑ. e. ē in usu frequenti. in nt̄o. et api
cula dimi. tamen et apis in nt̄o inuenit᷑. et eciā
apecula ꝑ e dimi. ꝫ tunc apecula regularit᷑ descē
dit ab apes. et apicula ab hoc nt̄o apis.

Apiculus. li. dimi. ꝑuus apex. uide in apex.

Apifera funes qui cornibus antēne dextera si
nistra q̄ tendunt᷑ retrou̇sa ab a et pes dis. et fe
ro. qꝛ longe a pede mali. uł ueli ferunt cornua.
et extendūt cornua ueli. et corripit. fe.

Apisorum. ri. neu. ge. pnł cor̄. nomen est opidi
pis. in apes ē. et ꝓd̓ ṗmā apis ꝓ d̓o egipci
Apiscor. ceris. uerbum deponens. i. orum.
acquirere. ab ape dicitur.

Apiū. pij. hba qua solebant coronari apices.
. i. capita hominū. et dꝛ ab apex. cis. ꝭm hugūc.
Vel ꝭm pap̄. Apiū genus herbe dcīn ꝙ eo api
ces. i. capita antiquoꝝ triūphanciū uł poetarum
coronabant᷑. Quo internoꝝ uisceꝝ. dolores g̃uissi
mi sopiunt᷑. huius corona ebetatē dꝛ ꝓhibere

Aplanos. planos qd̓ ē error uł uagacō. cōpo
nit᷑ cū a sine et dꝛ aplanos. uł aplane. nes. i. fir
mamentū. q̄i sine errore. qꝛ semꝑ mouet᷑ in eodē

Aplustre. stris. guber loco. et acuit᷑ in fine.
naculum nauis. uł armentū. et deriuat᷑ ab appel
lis. qd̓ hꝫ ṗmā naturalit᷑ bue vn̄ Juuenał. Victe

qꝛ terrenis aplustre.et facit ntĩs pl'is aplustra.et
gtĩs aplustriũ. Inuenit᷑ eciã aplustria.
Apoca.ce.fe.ge.est scriptũ quod creditor ꝓfi
tet᷑ se denarios debitos sibi accepisse.et inde eciã
ꝓfessio dɩ.et securitas.qꝛ debitorem reddat secu
rum.et dɩ ab apos qd̓ ē re.et capio qd̓ est recep
cio.qꝛ recipit᷑ soluto debito.Et cõponit᷑ cũ anti
quod est contra.et dɩ h̓ antipoca.ce.scriptũ qd̓
debitoꝛ soluens dat creditori in q̃ debitoꝛ notat
se soluisse tñ ex tali cã.Et dɩ sic qꝛ cõtra apocã
dat᷑.Xv.Apoca soluenti dat᷑ anti suscipienti.
Apocalipsis.sis.interp̃tat᷑ reuelacõ.qꝛ ibi mãi
festata sunt q̃ erant abscondita.et ē grecũ.et nõ
debet accentuari in fine.et est compositũ ab apo
qd̓ est re.et calipsis.qd̓ est uelamentũ. Vnde a
pocalipsor.aris.i.reuelare.et cor̓ p̄mã Auro.Est
apocalipsis mistica ũba gerens.et est fe.ge.apo
Apocrifus.a crisis qd̓ est secretum ¶ calipsis.
et apo.quod est de componit᷑ apocrifus.fa.fum
pnl̓ cor̓.i.occultus.et secretus.q̃i de secretis.i.de
nũo secretoꝝ.Apocrifa ꝓp̄e dicunt᷑ illa scripta
quoꝝ origo et autor ignoratuꝛ.et q̃uis sint ibi
multa uera tamen nõ habent᷑ in autoritate.ꝓp
ter plura falsa que ibi continent᷑.Vñ h̓ apocrifa
rius.qui describit apocrifa.ƀm hug̃.ul̓ ƀm q̃soã
Apocrifus componit᷑ ab apos q̃d ē longe.et cri
sis qd̓ est iudiciũ.q̃i longe a iudicio.ul̓ de quo
non potest certũ haberi iudiciũ.Et dicit᷑ dupl'r
liber apocrifus.ul̓ qꝛ autoꝛ ignoratur et ueritas
patet.et talem recipit ecclesia nõ ad fidei ꝓbacõ
nem.ſ; ad moꝝ instruccõnē.quales sunt libri Iu
dith.et alij.quos enũat Ifero.in ꝓlogo reg̃.Sa
piencia inquit q̃ vulgo salomonis inscribit᷑.et
ihu filij sirach liber.et iudith.et pastor nõ sunt
in canone.Vel dr̓ apocrifus.qꝛ de eius ueritate
dubitat᷑.et tales nõ recipit ecclesia.ut ē lib de in
fancia saluatoris.et de assumpcõne corpis beate
Apocrisarius.ab apo et crisis qd̓ ē ¶ uginis.
secretũ.componit᷑ h̓ apocrisarius.ul̓ apocrissari
us.i.secretarius.consiliarius.vñ et q̃nqꝫ sic dicit᷑
cancellarius.qꝛ ipse secretarius ē regis.ul̓ impa
toris.et eius secreta scit.Sed nomen sonat q̃i de
secretarijs.qꝛ rex ul̓ impator plures habet secre
tarios.i.consiliarios.quoꝝ vnus est cancellarius
Vnde in p̄scripcõne tituli p̄stiani.Prisci.g̃matici
cesariensis apocrisarij ul̓ apocrifarij.doctoris ur
bis rome cõstantinopolitane.de arte g̃matica lib
p̄mus incipit.ul̓ ab apo qd̓ est ab.et crisis quod
est auꝝ.dɩ h̓ apocrisarius.i.thezaurarius.ul̓ sic
dɩ cancellarius.regis ul̓ impatoris.qꝛ habeat au
Apocopa.pe.ul̓ apoco ¶ rum in sua custodia
pe.pes.greca declinacõ cor̓ p̄.Vñ quid̓.Mona
de subtracta dicet᷑ apocopa facta.De h̓ sup̄ dixi
in quarta p̄te in capitulo de metaplasmo.
Apodixes grece oñsio ƀm pap.hug̃ uo dicit
Apodixen oñsio fantasia.ꝓbacõ.expimentũ.ũ
tus ptãs.vñ in uita btē agnetis dɩ.Ad filiũ me
um uoluisti apodixen tue artis magice demõstra
Apoforetũ.ti.pnl̓ prod̓ ¶ re.et ꝓd̓ pnl̓ põne
componit᷑ ab apo ꝓ̃põne greca et foros.et apo
fertũ eciã dɩ.et tũc componit᷑ ab apo et fero et
sunt apoforeta uasa sic dcã a ferendo poma.ul̓
Apogeũ.gei.est structũ ¶ aliud et sunt plana
sub terra edificiũ.qd̓ nos antrum.ul̓ speluncam
dicimus.ab apo qd̓ est de.et ge quod est terra.
et idem dr̓ ypogeũ.ab ypos sub et ge terra

Apolesina diffinicõ.et cõsummacõ disputacõis
Apollo.linis ꝓp̄um nomen uiri.cor̓ p̄mã.vñ
scribit᷑ p̲ vnũ.p.et geminũ.l.vnde ũgil̓ in sexto
eneid̓.Concutit et stimulos sub pectore ũtit apol
lo.Aliqñ autem ē indecl̓.vñ.i.cor̓.i.c.Ego q̃de
sum pauli ego quidem apollo.Et tũc uidetuꝛ q̓
debeat in fine acui.sicut equus pharao.licꝫ usus
aliquoꝝ contradicat.Pap̄ dicit.Apollo a gentili
Apollonius.nij.ꝓp̄um nomen ¶ bus sol dɩ.
uiri.p̄mã cor̓.Vnde in aurora scribit᷑.Missus a
pollonius dux nup̲ factus ab illo.
Apologeticus.ca.cũ.i.excusatorius.ul̓ respõso
nius.dɩ ab apologia ƀm hug̃.Pap̄ dicit Apolo
gia excusacio.Vnde apologeticũ.i.satisfaccõnis
Apologia excusacõ ¶ iudiciũ.ueꝝ testimoniũ
ul̓ rñsio.ab apo qd̓ est re.et logos qd̓ est sermo
quasi sermonis relacõ.i.responsio.vnde in decretis
alexandri pape.Clerici qui alios accusant iustam
accipiant apologiã.et ē põita apologia ibi ꝓ de
fensione.ul̓ negacõne sola.nam in ea solent qd̓
accusantibus respondere.et acuit᷑.gi.
Apompeius grece.i.emissarius latine.vnde et
hircus apõpeius dicebat᷑ emissarius qꝛ emittebat᷑ ĩ
Apoplexia ē subita ¶ desertũ uid̓ in emissarius
sanguinis effusio qua suffocati intereũt.sic dicta
q̓ ex letali p̲cussu repentinus fiat casus.Greci g̃
p̲cussionem apoplexim dicunt.
Aporia porus.ri componit᷑ cũ a et dɩ h̓ apori
a.rie.i.ap̲cio.ul̓ labor angor.aculeus.stimulus
ictus.vulnus.cura.tediũ.molestia.Ecc̃.xxvij sic
aporia hominis in cogitatu illius.Et iñ aporio
as.i.aperire.enudiare et depaup̲are.Et tunc est
actm̃.Item aporiare.i.laborare.ul̓ laborando su
dare.et anxiari.et tũc est neutꝝ.Inuenit᷑ eciam
in depoñti g̃ne in eodem sensu.vñ ad cor̓.Apo
riamur.ſ; non destituimur.ubi p̄t esse passiuum
ꝓ depaup̲are.Isidor̓ tñ dicit q̓ aporos grece lñe
dr̓ paup̲.vñ aporiare.i.pauperem facere.et apo
rus.a.ũ.i.diuinus.Paupeꝝ enim est diuinos ēe
Aporus in aporia est ¶ et regnũ hꝛē celorum
Aposiopasis.sis.pnl̓ cor̓ ē ualidus defectus o
ꝛacõnis.De h̓ dixi sup̄ in quarta p̲te.in capitulo
de coloribus rethoricis.
Apostota.te.componit᷑ ab apo qd̓ est re et sto
los missio.Inde h̓ et h̓ apostota.te.p̲ũsus.renũci
atus.refuga.retromissus.Et ꝓp̄e ille dɩ apostota
qui p̄mo bñ agit.ſ; postea p̲ũtit.et male agẽdo
retro abit.vñ uidet᷑ componi ab apo et stans.q̃i
retro stans.Vel ut dicũt diuat᷑ ab apl'us p̲ cont᷑
rium.ul̓ ab apostus.ta.tũ.qd̓ est p̲ũsus.et con
trarius.et fit ab appono.vñ apostaticus.ca.cum
p̲ũsus.et h̓ apostasia sie.i.renũciacõ.retro ad bo
nũ morem icio.et acuit pnl̓.et apostoro.tas.re
tro abire.a bono p̲ũtere.p̲ũse agere.Vñ eccleƀ.
xix.Vinũ et m̃lieres apostotare faciũt.eciã sapi
entes.et cor̓ p̄mã apostota
Apostema.tis.ge neu.dura humoꝝ collectõ in
corp̲e.sic dcm̃.a collectõne humoꝝ.Nam greci a
postemas collectõnes uocant.et ꝓducit.ste.
Apostolus.apo quod est de ul̓ re.componituꝛ
cũ stolos qd̓ est missio.et dr̓ h̓ apl'us.i.missus.
et dr̓ apl'us.q̃i demissus.i.de celo ul̓ a deo mis
sus.Apl'us g̃ce.Lisan hebr̃ce.Missus lñe.vñ hic
apostolatus.tus.tui.officiũ ul̓ dignitas apl'i.et
apl'icus.ca.cũ.et h̓ apostolicus.ci.ꝓ papa.Apl'i
ci eciã dicti sunt quidã heretici.qui nichil possidẽ

tes ꝓpium. non recipiūt aliquos. qui aliquo in h
mōdo utunť. Et apostolaris re et cōponitur apos
tolus cū con et dr coapostolus. i. siľ apľus cū ali
o Et cor̄ pmā apľus Unde in aurora dr Sanctos
apostolicos lucas delucidat actus ¶ Et nota. ꝙ dic
tis apostolorum sine ꝓbacōne credendū ē sicut
dicā in simbolū ¶ Et scias ꝙ de nece apľoꝝ ita
legiť in quadā cronica ¶ Claudius impat. Mar
cus euangelista scribit ¶ Apostoli ꝑ orbem diui
duntur ¶ Petrus romā venit. Andreas achaiam
ibi qꝫ crucifigitur. Johannes ephesum viuus in
trat sepulcꝝ. Jacobus maior iherosolimis decolla
tur. Thomas in india lancea tnsfigiť. Philippus
in frigia crucifigiť et lapidať. Jacobus minor.
ierosolimis ꝑtica fullonis occidiť Bartholome9
maiori india excoriať. deiñ dcollať. Matheus ī
ethiopia in altari lancea ꝑforať. Symon et iu
das in parsia a pontificibus ydoloꝝ tumultu po
puli interimūtur. Mathias in iudea ꝓ xp̄o pati
tur. Lucas. in bithinia obijt. Marcus allexandrie
martyriū compleuit. Barnabas in salamina. cre
mať. Quartodecimo āno claudius ueneno interi
it. Nero successit. matrem euiscerat. sororem stu
prat. Romā in xij ꝑtibus incendit. Senecā inter
ficit. Ranas aput lateranū euomit. Petrum cru
cifigit. Pauliū decollat. Impat ānis xiij. mensibꝫ
vij. a lupis deuorať. uide in nūs ¶ Volo eciam
te scire. ꝙ sicut dicit Jero. contra Jouinianū. in p̄
mo lib. Inter duodecim vnus eligiť. ut capite cō
stituto scismatis tolleretť occasio. Sed cur nō Jo
hannes. qui electus ē uigo etati delatū est. qꝛ pe
trus senior est. ne adhuc adolescens et pene puer
ꝓgresse etatis hominibꝫ p̄ferreť. et magister bo
nus qui occasionē iurgij debebat auferre discipu
lis et dixit eis. Pacem meā do uob. pacē relinq̄
uob. et qui uoluerit inter uos maior esse. mini
mus oīm fiat. Ne in adolescentē quem dilexerat
cām p̄bere uidereť inuidie. vt autē sciamus tūc
pueꝝ fuisse Johannē manifestissime docent ecle
siastice hijstorie. ꝙ usqꝫ ad traiani imperiū vix
erit. i. post passionē dn̄i. lxviij āno dormierit qd
nos in lib de illustribus uiris bꝛiuiter ꝑstrinxim9
Ambꝛsius eciā dicit sup lucā. Misticū est ꝙ maria
cōmendať iohāni. inter ceteros iuniori. qd non
ociosis auribus debemus accipe. piculosa ē enim
mulieribus copula adolescentis et sp̄es iuuentu
tis ¶ Item scias ꝙ porphirius arguit matheuꝫ
et apľos qui secuti sunt continuo xp̄m. ut dicit
Jero. in math. Arguit porphirius et Julianus au
gustus uľ impiciam hijstoriographi mēcientis. uľ
stulticiā eoꝝ qui statī secuti sunt saluatorem. q̄si
irracōnabiliter quemlibet uocantē hoiēm sint se
cuti. cū tantas ūtutes tāta qꝫ sig̃ p̄cesserint. que
apostolos anq̄ꝫ crederent uidisse non dubiū est.
Certe fulgor ipse et maiestas diuinitatis occulte
que eciā in humana facie relucebat. ex p̄mo ad
se uidentes trahere poterat aspcū Si enī in mag
nete lapide et succinis hec esse uis dr ut anulos.
et stipulā et festucas sibi copulent. quantomagis
dn̄s creaturaꝝ oīm ad se trahere poterat quos
uolebat. Greg. autē dicit xp̄m nlľa facere adhuc
miracula petrus et andreas uiderant. et tamē ad
vnū dn̄i p̄ceptū hoc qd uidebanť possidere ob
liti sunt. Quanta nos eius miracula uidimus. q̄t
flagelľ affligimur. quātis iniuriaꝝ asperitatibus
deterremur. et tn̄ uocantē sequi contemnimus.

Apostrophe phes accentuať in fine. Diciť eciā
apostropha. phe. et tūc non acuiť in fine. et est
apostrophe tn̄situs. regressus. reūsio ꝫm pap. De
h require sup̄ in q̄rta ꝑte. in tractatu de coloribꝫ
Apostrophus. strophos quod est ¶ rethoricis
cōuīsio componiť cū apo quod ē de uľ re. et dr
h apostrophus. phi. ūgula regula. q̄i ꝑs circuli.
dextera ad summā. lrām posita. in hijs dcōnibus
in fine. tribunal et pirrin. qua nota oñdiť deesse
in sermone ultima uocaľ. ut tribunal ꝓ tribuna
le. pirrin ꝓ pirrine. et ad h oñdendū ibi ponitur
uľ ideo ut denoteť ultima cōsonans cui subtr̄cta
ē uocaľ recuruari. et apostrophari. i. conūti et re
ūti. ad p̄cedentē uocalem. vn̄ apostrophus diciť
Apotheca. theca componiť cum ¶ et cor̄ stro
apo qd ē re. et dr h apotheca. ce. i. repositorium
uľ reconditoriū. qꝛ in hijs homines elaboratas
fruges reponūt. vnde h apothecarius. q̄ custodit
apothecā. uľ m̄cator. et apotecarius. ria. riū. ad
apothecam ꝑtinens. Et ꝓducit pnľ apotheca sic
Apozima ius coctarū ¶ cirotheca et entheca.
herbaꝝ. et componiť ab apo et zima quod ē ius
et cor̄ pnľ. Macer. Jus pocius seminū uľ apozīa
Appitiuū ūbum ē ūbum desi ¶ prodit huius.
nens in co. ut uellico. albico. nutrico. De hoc dixi
in tercia ꝑte in tr̄tatu de speciebus uerborum
Appritor. ab appareo. res. dr h appitor. toris
seruiens. qꝛ appeat et uideať. et p̄sto sit ad obse
quiū. Vel appitores uocamus eos qui appere fa
ciebant reos in conspectu iudicum.
Appello. las. laui. lare. componiť ex ad et pel
lo. las. et mutať. d. in. p. vn̄ appellatiuus. ua. uū
et est appellare aduocare. Item appellare. i. ad ali
um iudicem uocare. uľ audienciā alterius iudicis
postulare. Et ut dicit b. in iij. lib de consideracōe
Appellasse inique iniquū est. Inique et impune.
iniquaꝝ appellacōnū fomes. Iniqua autē omnis
appellacio ad quā iusticie inopia nō coegit. Ap
pellare n̄ ut g̃ues. ꝫ si graueris licet.
Appello. lis. appelli. componiť ex ad et pello.
lis. et mutať. d. in. p. et est appellere ad portū ue
nire. uľ impellere. et appellere. i. applicare. Vnde
Postq̄ poeta aīm suū ad scribendū appulit. i. ap
plicuit. Potest et appello. lis. puli. pulsum cōponi
ex a et pello. et tūc scribiť ꝑ vnū. p. et est apel
lo ab aliquo pello. uľ amoueo. vnde apulsus ab
ubere. i. amotus. ꝑsa. xxviij. Ablactatos a lacte a
pulsos ab uberibus. i. remotos.
Appendix. ab appendo. dis. dr hic et h appēdix
dicis quod alicui appendendo adheret. Vnde appē
dix dr mansiūcula que magne domui adheret.
q̄ appendiť parieti. non habens tectum diuisum
in duo latera. Vnde h appendicium. cij. idem. et
appendicius. cia. cium.
Appendo. pendo. dis componiť cū ad. et dr ap
pendo. dis. et mutať. d. in. p. i. suspendere. uľ libe
rare ponderare. vnde h appensor. pensoris. et ap
Appeto. tis. tiui. tere. titū ¶ pensorius. ria. riū
habet p̄teritū et supinū ad modū quarte. et com
poniť ex ad et peto. et mutať. d. in. p. et est ap
petere deliberare. acquirere. requirere. vn̄ hic ap
petitus. tus. tui. prod pnľ. et h et h appetibilis.
et hoc. le. et hic appetitor pnľ ꝓducta.
Applaudo. plaudo componiť cū ad et mutata d
in. p. dr applaudo. dis. plausi plausuꝫ. alicui plau
sum facere. et inde h applauda. de. uľ appluda. de

.i. sorbiciuncula.ex paleis facta.circa quā pueri
solent applaudere.Et appluda eciā dr̄ furfur
Appluda.de.in applaudo uide.
Appodio.as.aui.i.innitor.ex ad et podio.as
mutata.d.in.p.vide in podio podias.
Appono.is.sui sitū.ex ad et pono.is.et mutatᷣ
d.in.p.et ē apponere.adiūgere.addere.Et inū ap
positus.ta.tū.et p sincopaȝ apostus.ta.tū.i.pū
sus.et cōtrarius.vnde aposte aduerbium.
Apposicō.onis quedā figura.de qua sup̄ dixi.
in quarta pte.ubi egi de alloteca.c.de sinthesi.
Appostus.in appono exponitur
Appcior.aris.appciatus sum.existimare preciū
determinare.et componitᷣ ex ad et p̄cior.aris.et
est deponens.Antiqui tamen p̄cio.as.et appcio.
as.in actiuo gn̄e dedi.zach.xj.Decoꝝ preciū q̄
Apphendo.dis.appre ¶ appciatus sum ab eis.
hendi sum.ex ad et prehendo.dis.componitur.
Apprime.prime componitᷣ cū ad.et mutata.d
in.p.dr̄ apprime.p geminū.p.i.ualde.ul' sūt due
ptes posite p vna.et tūc teneatᷣ.d.et.dicatᷣ ad
p̄me.Et debet semp media pduci.s̄m.hug.mac
Apprime sumptis zodoar obstare uenenis.affir
mant.In legenda eciā btī augustini inuenitᷣ hoc
uocabulū apprime.Et uide hug volt q si sit vna
ps.ul' due p vna posite.tunc retinetᷣ.d.Prisci
nus autē in tractatu de adūbijs dicit q apprime
est ps composita.Dicit enim q p̄me ponitᷣ adū
bialiter.qd̄ ondit terencius.qui compositum ab
eo in andria ptulit.Nam id arbitror apprime in
uita esse utile.Sicut dixi sup̄.in tercia pte de ad
Apprimo.is.pressi.sum.i.ad aliquid p̄ ūbijs
mere.ul' iuxta.et componitᷣ ex ad et p̄mo.is.et
mutatᷣ.d.in.p.et pre in pri correptam.
Appropio.as.aui.are.Inū appropians.antis.Et
est appropiare approximare.appropinq̄re.et cōpo
nitᷣ ex ad et ppio.as.uide ī ppius.Luce.x.appro
pians alligauit volnera eius.et n̄ hȝ r in pnl' sil'
Appuli pnl'.cor est p̄teritū de appello.uide ī ap
Appricitas.tatis.i.calor.iocunditas.Et ¶ pello.
dr̄ ab apricus.Et scribitᷣ per vnum.p.
Apricus.ab april' dr̄ apricus.ca.cū.i.delectabil'
et iocūdus.eo q in illo mense sit pulchꝝ tēpus
ex pduccione floꝝ.Vnde hec apcitas.pprie au
tem locus apricus dr̄.sine frigore.q̄i sine rigore
frigoris.ul' q̄ sit aptus celo.s.delectabil'.et prod
pri.Oracius in epy.b.Quidqd sub terra est in a
pricū pferet etas.i.in apertum.
Aprilis dr̄ q̄i aperilis.q̄ tūc terra aperitur et
flores germinat.ul' dr̄ ab affrodita quod ē uenꝰ
vnde aprilis.q̄i affrodilis.ul' q̄i afrilis.i.uenen
us.q̄ ille mensis dedicatus est ueneri.ul' q̄ ī eo
habet festum suū.ul' q̄ in eo nata fuit.Et facit
Aptitudinarius.ap ¶ ablt̄m in I.tm̄ ut apli
titudo.i.cōueniencia.vnde aptitudinarius.ria.riū
qd̄ signat ppetatis aptitudinē.ut risibilis.
Apto.ab aptus dr̄ apto.tas.uerbum act̄m.Et
componitᷣ adapto.et coapto.tas.et p̄apto.tas.
Et ab hijs omnibus ūbalia.
Aptotus.ptotos quod ē casus.componitᷣ cum
a quod ē sine et dr̄ aptotus.ta.tū.q̄i sine casu et
Aptus.ab apiscor dr̄ aptus.ta.tū ¶ cor pro
qui libenter acquirit.et habet modum in expen
dendo.et ē nomen et non pticipiū.in nr̄o usu.et
eciā ūbū n̄ ē in usu.Et compatᷣ.Apcior issimus
Apud pposicō p.d.scribitᷣ.q̄ ueteres p ap ad

sunt sepe usi.duabus medijs litteris subtractis s̄
hug.ps āt dic q diuatᷣ ab apud p sincopam
Apulia.lie.puincia ubi conditū ē brundusium
vn̄ apulus.a.um homo de apulia.et prod p̄mā
Apulus pnl' cor hō de apulia.et pducit.a.
Aqua dr̄ ab equus.a.ū.ul' equo.as.dr̄ pp̄ter
equalitatem supficiei.et mutatᷣ ae dypton
gus in.a.breuem.Vnde pap̄ dicit.Aq̄ dcā q eius
supficies sit equalis.uide in terra et in vnda.Et
Aquagiū.Aqua cō ¶ ab aqua h̄ aquula dimi
ponitᷣ cū agito et dr̄ h̄ aquagiū.gij.i.aq̄ductus
qd̄ et h̄ aquiductile.lis.dr̄.scȝ uia p quam agita
tur et ducitᷣ de ppo loco.et h̄ aqualiciū p eodeȝ
ul' guttatoriū.q̄ p illō aq̄ elicitᷣ.i.foras emittitᷣ.
Aqualiciū.cij.i.locus p quem aqua elicitur a
ppo alueo.et componitᷣ ab aqua et licio.cis.
Aq̄liculus.li.i.uētericulus.in aq̄l' uide et ī uēter
Aqualis.ab aqua dr̄ h̄ et h̄ aqual'.et hoc le.i.
uas aquatile grossum et latū.Vn̄ planctus date
illi stellam ubi sedeat.et aqualem cū aqua.quod
qn̄qȝ accipitᷣ p grosso uentre.et inde uenit h̄ aq̄
liculus.culi.i.uentericulus.vn̄ parsius.Pinguis
aqualiculus penso sex qui pede extat.
Aqualiū.lij.summa ps capitis.ab aqua diuatᷣ
ideo sic dcā.q̄ pus suscipit aq̄m defluentem.q̄
Aquamanile.lis dr̄ uas sup qd̄ ¶ totū corpus
cadit aqua qua abluuntur digiti sacerdotis post
sumpcōnem corpis xp̄i.quod tenere et pparare
debet subdyaconus.et pducit.ni.
Aquariolus.li.mas.ge.ab aqua dr̄ scȝ seruiens
meretricibus.qui crebro defert aquā ad eam mū
dandā et uenustandam et cor penultimam.
Aquarius.ab aq̄ dr̄ h̄ aquarius.rij.p quodaȝ
celi signo.eo q tūc cū sol est in eo.est abūdācia
aquaꝝ.et aq̄rius dr̄ seruiens qui portat aquam.
vn̄ dr̄ aq̄ria ancilla que aquam defert.
Aquaticus.ab aqua dr̄ aquaticus.a.ū pnl' cor
et h̄ et h̄ aquatilis et h̄ aquatile p eodem.
Aquebibus.aqua componitᷣ cū bibo.et dicitᷣ
h̄ aquebibus.bi.pnl' cor.que ul' qui sepe bibit a
quam.Et potest declinari adiectiue.
Aqueuomus.aqua componitᷣ cū uomo.is.et
fit h̄ aqueuomus.mi.qui aquā uomit.Et p̄t de
Aquila.ab acuo ¶ clinari adiectiue.et cor uo.
is dr̄ hec aquila eo q acute uideat.vn̄ dicit pap̄
Aquila ab acumine oculoꝝ dcā.q̄ irreuerberato
uisu solem aspiciat Item aquila signū in celo ab
aquila dr̄ aquilus.la.lū.q̄ nasum habet curuū
in summitate ut aquila rustꝝ.et est aquila pro
miscui gn̄is.et sub vna uoce et vno articulo scȝ
feīno comphendit animalia utriusqȝ sexus.ut al
ba aquila.tā p mare q̄ p femella.¶ Et ut dicit
ḡg in mor.Aquile nomine sanctoꝝ subtilis intel
ligencia.et sublimis eoꝝ contemplacō figuratur
Cunctaꝝ quippe auiū uisum acies aquile supat
ita ut solis radios fixos in se eius oculos nulla
lucis sue coruscacōne reūberatos claudat.uide in
Aquileus in aquilo uide. turtur.
Aquilinus.ab aquila dr̄ aquilinus.na.nū.pos
sessiuū nomen.ut aquilina penna.et hij aquili
ni.noꝝ demones.qui in similitudine aquilarum
Aquilo.ab aqua dr̄ hic ¶ appent.et pducit.li.
aquilo.onis.quasi ligans aquas.q̄ uentus ē se
renus et aquas stringit.et aquilus.la lū dicebāt
antiqui p niger.gra.grum.vn̄ aquileus.lea.leū
.i.nig ul' fuscus.s̄m hug.Pap̄ uero dicit.Aqui

lo uentus ad ſiniſtrãm ſeptemtrionis. dcũs ꝙ a
quas ſtringit et nubes diſſipat. Eſt enim gelidus
et ſiccus. Idem et boreas. qꝛ ab yparboreis oris
flat. Eccl'. xliij. Frigidus uentus aquilo flauit et
gelauit. criſtallus ab aq̃

Aquor. ab aqua dr ¶ Aquor. aris depoñ. Et componit̃ adaquor quaris
ꝑ eodẽ. ſcꝫ ad aquã ducere ul' potare animalia
Inuenit̃ tamen actiñ adaquo. quas. vñ theodo
lus. En adaquare gregẽ ſil' et releuare colorem.
Geñ xxix. Donec omnia pecora congregentur et
amoueamus lapidem de ore putei. et adaq̃mus
greges

Aquoſus. ab aqua dr aquoſus. ſa. ſuꝫ. ¶ plenus aqua. et ꝓpꝛie dr locus aquoſus. pocio ũo
aquata. et compat̃. aquoſior iſſimus. vnde hec
aquoſitas. tatis. inundancia aquarum.

Aquula in aqua eſt.

ARa. ab aro. as. h ara. huius are. qꝛ ut araci
oni bñ conueniret. ſolebat ara inſtitui. Alij
uolũt. ꝙ deriuet̃ ab ardeo eo ꝙ uictime ibi arde
bant̃. ſcias tñ. ꝙ ara dr ꝓ altari. et ꝓ ſtabl'o por
coruꝫ. ſꝫ ara ꝓ altari ꝑmã ꝓducit. ſꝫ ꝓ ara porco
rum. cor ꝑ. et aſpirat̃. Xv. Eſt ara porcoꝝ breuis
ſꝫ non ara deoꝝ. Vel porcũ nutrit hara. gentilis

Arabia. ab ara. re. h arabia. e. ¶ cur necat ara
que ſac̃ interꝑtat̃. qꝛ regio illa thure abũdat hĩc
greci endemon noſtri btãm nominauerunt Eadẽ
eſt nominata et ſabba a filio thus qui ſabba dic

Arabilis. ab aro. as. h et h arabilis. ¶ tus eſt.
et h. le. ut terra arabilis. i. apta et bona ad aran
dum. et cõponit̃ h et h inarabil' et h le.

Arabis. gtĩus ab arabs corripit pnl'. ſꝫ quando
eſt ũbum futuri tempis eam ꝓducit. Xv. Dicis a
rabs arabis ab aro tamen exit arabis.

Arabs. ab arabia dr h et h arabs gentile. et a
rabicus. ca. cũ. poſſeſſiuũ. Arabici eciã dñr quid
heretici. in arabia exorti. dñtes animã cũ corpe
mori. et in nouiſſimo utrumqꝫ reſurgere ſꝫ hug.
Pap ſic dicit. Arabs arabos grece. h arabs. bis.
et arabus. bi latine. ¶ radij. quidã ꝑplĩ. uide in

Aranea. ab aere. ſm rabañ. h ara ¶ amorreus
nea. nee. q̃i aeranea. eo ꝙ ex aere nutriat̃. et hic
araneus inuenit̃. Et adiectiue araneus. nea. neuꝫ
Vnde diminitiua. ab araneus h araneolus. li. et
ab aranea araneola. le. i. ꝑua aranea. Pap eciaꝫ
dicit. Aranea ũmis. ab aere dcũs. ꝙ in aera fila
gerat. hug. autẽ magis approbat. ꝙ aranea dica
tur ab aragne. ꝙ fuit mutata in araneam. ſm fa

Arapagare. i. effodere. ul' ſcalpere. ab ¶ bulas.
area. et ponit̃ ſimpliciter ꝓ effodere. et cõponit̃
ab area et pagus qd̃ eſt uilla.

Arapagatus. ab area effoſſus. et dr ab arapa
gare. Vñ plantus. In auralia auruꝫ michi intus

Aratellũ. li. dimi. id eſt ꝑuũ a ¶ arapagatũ eſt
ratꝝ. ſicut a terebrum terebellum diminitiuum.

Araciũcula. le. foſſa ꝑua inſtar ſulci aratri. Et
dr ab aro. as. ul' ab arator Vnde reg̃. iij. c. xviij
fecit aqueductũ q̃i ꝑ duas araciũculas in circui

Aratorcl'us. li. dimi. ꝑuus arator ¶ tu altaris.

Aratorius. a. ũ. locus q̇ ꝑt arari. ab aro aras

Aratrum. tri. ab aro dr. et cor pnl'. naturaliter
Vnde in aurora dr. ſup leuitico. Noſtre carnis hu
mũ crucis hic aratro quaſi ſulcant.

Arbiter tri. tro. ſecũde decl'. dr ab arbitror aris
et accipit̃ in tribus ſignificacõnibus. Arbiter eñ
dr reuelator conſilioꝝ. ut in ſaluſtio. ꝑcul arbit's
omnibꝫ amotis. arbiter teſtis. arbiter iudex. ſed
diñt. Iudex ex lege. arbiter ex uolũtate fit. Inde
arbitriũ. Et ſcias ꝙ arbiter in cõmuni uſu ẽ ſecũ
de decli. Inuenit̃ tamen eciaꝫ et in tercia. arbiter
tris. tri. ſicut ponit g̃g̃ in mor. Et eciã pap dicit
ꝙ arbiter eſt ſecunde et tercie decli. ſm ſaluſtium
eſt ſecunde. ſm ũo regulas ꝑſtiani eſt tercie.

Arbitriũ. rij. dr ab arbiter. et eſt liberꝝ arbitriũ
facultas racõnis et uolũtatis. qua bonum eligit̃
grã aſſiſtente. ul' malũ eadem deſiſtente. Et ſcias
ꝙ triplex eſt libertas. ſcꝫ a neceſſitate. a peccato
a miſeria. a neceſſitate. et ante peccatũ et poſt e
que liberꝝ eſt arbitriũ. Sicut enim tũc cogi ñ po
terat. ita nec mõ. Ideoqꝫ uoluntas aput deũ me
rito iudicat̃. que ſemꝑ a neceſſitate libera eſt. et
nunq̃ cogi ꝑt. ubi neceſſitas. ibi non eſt libertas
ubi ñ eſt libertas nec uoluntas. et ideo nec meri
tũ hec libertas in omnibus eſt. tã in malis q̃ꝫ in
bonis. Eſt alia libertas a peccato. ſcꝫ de qua dic̃
apl'us. Vbi ſpũs dñi ibi libertas. Hec libertas a
ſeruitute peccati liberat. et ſeruos iuſticie facit. ſi
cut ecõũſo ſeruitus peccati liberos facit iuſticie.
hanc libertatẽ homo peccando amiſit. Ideoqꝫ au
guſtinus dicit. ꝙ homo. male utens libero arbit'o
et ſe ꝑdidit et ipm̃. qꝛ ꝑdita eſt ꝑ peccatũ libtas
non a neceſſitate ſꝫ a peccato. Qui enim facit pec
catũ ſeruus eſt peccati. Iſtam libertatẽ que eſt a
peccato illi ſoli nũc hñt. q̊s filius ꝑ grãm liberat
et reꝑat. Non ita ꝙ penitus ſint ſine peccato in
hac mortali carne. ſꝫ ut pcm̃ in eis non dñetur
neqꝫ regnet. et hec eſt uera et bona libertas que
bonã ꝑit ſeruitutẽ iuſticie. Item ẽ libertas a miſe
ria. de qua apl'us ad romanos ait. Et ipſa crea
tura liberabit̃ a ſeruitute corrupcõnis. in libtatẽ
gl'e filioꝝ dei. hanc libertatẽ homo habuit ante
pcm̃. qꝛ omni carebat miſeria et nulla tangeba
tur moleſtia. et plenius habebit in futura btĩtu
dine. ubi miſeria eſſe non poterit. ſꝫ in hac uita
que eſt inter pcm̃ ꝑmũ et ultimã cõfirmacõnẽ
nemo a miſeria liber eſt. qꝛ pena peccati non ca
ret. Libertas autẽ a peccato et a miſeria ꝑ graciã
eſt. Libertas uero a neceſſitate ꝑ naturã. Scire
eciã debes. ꝙ ut dicit ptolomeus Homo ſapiẽs
dñatur aſtris. qꝛ ſcꝫ ꝑ ſapienciã ſuam ꝑt uitare
ea ad que aſtra diſponũt. De hoc eciã require in
aſtꝝ. et in mors. uide eciã in uoluntas. Itẽ ſcias
ꝙ quatuor ſunt ſtatus liberi arbitrij. et de quoli
bet cepit xpũs. ut dicam in liber. a. ũ. Quare aũt
deus non fecit hominẽ impeccabilem. ul' qui pec
care nollet dicam in preſcio.

Arbitror. aris ¶ atus ſum. ari. i. exiſtimare. ul' extimare. ſed diñt
qꝛ exiſtimare. ul' extimare eſt apud aĩm noſtruꝫ
arbitrari ũo iudiciũ animi exꝑmere. et corripit̃

Arbor ul' arbos ſm yſidoꝝ. ſic̃ ¶ bi naturaliter
herba dr ab aruis. qꝛ terre fixis radicibus adhe
ret. ul' arbos dr ab herba. eo ꝙ ad modũ herba
rũ pullulet naſcendo. ꝑus eñ iacto ſemine herba
orit̃ dehinc confota ſurgit in arborem et in ꝑuo
tempore quã herbam uideras. arbuſtum cõſpicis
Ab aruo ergo deriuat̃ herba. ab herba arbor ul'
arbos. et uidet̃ ꝓpꝛie arbos dici de fructifera. Ar
bor uero de non fructifera et ſterili. et eſt arbos
fe. ge. cũ ſit mater ꝓpꝛij fetus. Et attende. ꝙ no
mina arborum ſunt fe. ge. qꝛ naturam matris
in ſuis fructibus ymitant̃. ut pirus et ulmus. h
enim ẽ q̃i obſtitrix puerꝑaꝝ bachi. vñ oleaſter
fuit maſ. ge. qꝛ non concipit. cũ ſit ꝓpꝛium ſue gẽ

tis concipe.i.oliuaꝝ.ꝓ pomis u͛o sunt neut͛ ge
Arboretū.ti.locus ubi arbo ¶ exceptis paucis
res crescunt.ab arbore dicitur.
Arboreus.rea.reum.et arborinus..na.num
possessiuum.ab arbore dicitur.
Arbuscula.le.diminitiuum parua arbor.
Arbustum.ab arbore dꝛ h̄ arbustum.ti.locus
ubi arbores crescunt.et ꝓ ipsis q̄n̄q̄ȝ ponit͛.et p̄
cipue nouell'.Arbustum enim q̄n̄q̄ȝ dꝛ arboꝛ no
uella et tenera in qua insercio fieri p̄t.et dicitur
arbustum q̄i arboꝝ stacio ul' hasta.
Arca.ab arceo.ces.dꝛ h̄ arca.ce.qꝛ arceat et ꝓ
hibeat uisum.et caret aspiracōne.et inde h̄ arca
rius.rij.qui facit arcas.ul' qui custodit.Item ad
iectiue potest dici arcarius.ria.rium
Arcanus.na.nū.i.secretus.ta.tū.a quo cetcri
arceant͛.ab arcos dꝛ.et caret aspiracōne.
Arceo.ces.arcui.supinū debet esse arcitū.tu.ȝ
p sincopam dꝛ arcū.cu ¶ Arceo componit͛ cū ex
et dꝛ exerceo.ces.Item cū con et fit coerceo.ces.
.i.cōstringere.Arceo simplex et compositū est ac
tm̄.Et mutatur.a.in.e.in composicione.
Arcerso.sis.in accio.accis.exponitur.
Arcesso.sis.u͛bum desideratm̄ ab arceo.ces.ui
Archangelus.ab archos qd̓ ¶ de.in accio.cis
est p̄nceps.et angelus componit͛ h̄ archāgelus
li.i.p̄nceps angeloꝝ.ut gabriel vnde archangeli
cus.ca.cū.Et scias ꝙ omnia officia humana p
tinencia ad singulares ꝑsonas.cum quibuscumq̄ȝ
ordinibus similitudinē habeant dirigunt͛ p ulti
mū ordinē inq̄ꝛtū ꝑticipant u͛tutes supioꝝ.Sed
illa officia que ad multitudinē ꝑtinent dirigūt͛
p p̄ncipes ul' archangelos.et ideo homo in p̄la
cōne constitutus illuminat͛ ab angelo inferioris
ordinis de hijs que ad statū ꝑsone sue pertinent
Sed ab angelo p̄ncipe.de hijs que spectant ad re
gimen multitudinis.uide eciā in angelus.
Archetipus.pi.i.p̄nceps figurarū.Nam tipus
.i.figura.et archos.i.p̄nceps.Et p̄t poni adiecti
ue.ut archetipus.pa.pū.vn̄ archetipus mundus
dꝛ p̄ncipal' figura sensibil' mūdi.et corripit ti
Archia.e.i.p̄ncipatus.ab archos dicitur.
Archicoquus.qui.ē p̄nceps coquoꝝ.ab archos
p̄nceps.et coquus.qui.et licet coquus p̄mā cor
ripiat.tamen archicoquus qui.acuit.co.ſm usuȝ
et h̄ facit potencia u͛ī.qꝛ remanet incorruptus.
et ideo nō cōmutat accentū.sic nec uicecomes
Archidyaconus.dyaconus componit͛ cum ar
chos quod est princeps et dꝛ h̄ archydiaconus
p̄nceps diaconorū.vnde h̄ archidyaconatus.tus
tui.eius officiū.ul' dignitas.dꝛ eciā h̄ archidya
Archiepiscopus.i.prin ¶ con archidyaconus
ceps epōꝝ.ab archos p̄nceps et epūs.vn̄ h̄ et h̄
archiepiscopalis et h̄ archiepiscopale.et h̄ archi
episcopatus.tus.et h̄ archiepiscopiū pij.et archi
episcopor.aris.esse ul' fieri archiepm̄.ul' archie
piscopatū habere.uide in metropolis.
Archigallus.li.p̄nceps galloꝝ.scȝ illoꝝ sacerdo
Archigenes.genesis ¶ tū.ab archos et gallus
qd̓ est natura componit͛ cū archos qd̓ est prin
ceps.et dꝛ h̄ archigenes.nis pnl' cor̄.i.p̄ncipalis
medicus.q̄ optime scit mederi genesi.i.nature
Archigraphus.phi.pnl' cor̄.uide sup̄ in antigra
Archileuita.uite.i.princeps leuitarū ¶ phus
et componitur.ab archos et leuita.
Archilogus.archos cōponit͛ cū logos quod ē
sermo.et fit archilogus.ga.gū.p̄nceps ul' p̄mus
in sermone.vn̄ h̄ archilogiū sermonis p̄ncipiuȝ
Archimandrita.ab archos p̄nceps et mandros
ouis dꝛ h̄ archimandrita.te.i.pastor ouiū.et p
translacōnem dꝛ q̄n̄ȝ de pastoribus sp̄ualibus
Archipota.te pnl' prod̓.i.magnus potatoꝛ.ab
Archip̄sbiter.teri p̄n ¶ archos.et poto.tas
ceps presbiteroꝝ.ab archos et presbiter.
Archisinagogus.gogi princeps sinagoge.ab
Archisteriū.terij.i.mōa ¶ archos et sinagoga
steriū.ab archos qd̓ est p̄ncipiū.et sterion qd̓ ē
stacio.q̄i p̄ncipal'.i.sp̄ualis stacio.Vel archisteri
um ꝙ regulis et disciplinis arcetur.
Architector.ab archos et tectum quod ponit͛
ꝓ edificio ul' domo cōponit͛ h̄ architectus.ti.q̄
facit tecta.ul' pocius p̄ncipal' artifex qui preest
edificijs construendis.qui architector dꝛ.vn̄ ar
chitectura.re.et architector.aris.tecta p̄ncipal'r
construere.Et ut dicit p̄s.in viij.li.Sūt uere oīa
ꝓfessionū nomina aput latinos u͛balia.et in or
desinūt.Nam g͛maticus et philozophus et archi
tectus et sophista et poeta greca sunt.Itaq̄ȝ ex
nominibus ipsis habent u͛ba aput grecos.Vnde
nos q̄ȝ philosophor architector.poetor in usu
Architridinus.p̄nceps tridinij qd̓ est ¶ hēmus
domus trina sessione cōuiuanciū ordinata.ab ar
chos et tridiniū.ſm hug.Pap uero sic dicit.Ar
chitridinus dꝛ maior domus.vel in domo prin
ceps triū lectoꝝ.qꝛ in lectis solebant comede.nā
dinon grece lectus.archos p̄nceps triū.Et ꝓduc͛
pnl'.Vn̄ in aurora.Architridinus habet moisen
signare stupentem.vide in tridinium.
Archoniū dꝛ acuus māipuloꝝ ul' aliaꝝ rerum
Archos grece latine dicitur princeps.
Arcicula.le.dimi.parua arx siue rupes.
Arcipotens arcus componit͛ cū potens et cum
tenens.et dꝛ h̄ et h̄ et h̄ arcipotens et arcitenēs
ul' arq̄tenēs ſ antiq̄s.q̄ dicebāt arquus ꝓ arcus
Arcippus.pi.ꝓp̄um nomen uiri.per duo.p.
Arcitenēs.tenēs arcū ul' arquitenens per.q
Arcites.ab arcus dꝛ h̄ arcites.arcitis.sagittari
us cū arcu equitans.sicut turchi et trati.vel p̄t
scribi p.q.more antiquoꝝ.qui dicebant arquus
pro arcus.et tunc dicebant arquites.
Arcinū.ni.pnl' prod̓.i.librariū armarium.de q̄
Jero.in ꝓlogo hester.Quem libꝝ ego de arcinis
hebreoꝝ reuelans u͛bum e u͛bo exp̄ssius t̄nstuli
et deriuatur ab archa.e.
Arcitus penultima ꝓducta in arctus exponit͛.
Arctophilax.arctus.ti.componit͛ cum philaxe
quod ē seruare.ul' philos qd̓ est amor.et dicitur
h̄ artophilax q̄i seruans ul' amans ursam.qꝛ eā
sequit͛ semp et ē minor ursa.Et eadem dꝛ arctu
rus quasi arcon urens.i.ursam amans.ul' ē aliud
signum arcturus.ut dicit boetes.
Arctos grece ursa dr̄.qui et septemtrio.qꝛ sep
tem stellis constet.ſm pap.et ē tercia lr̄ā.c.ī pa
Arcturus.ri.pnl' prod̓ ¶ pia.scribit͛ enim p.ct.
Job ix.qui facit arcturꝫ.et orionas et yadas.et
interiora austri.Et ut dicit g͛g͛.Arcturus septem
stell' mane lucet.et semp u͛satur.et nunq̄ȝ m͛gitur
et dꝛ arcturus q̄i arcon urens.vide ī arctophilax
Arctus.ti.ul'.arctos g͛ce ¶ et dꝛ volgo carrus
fe.ge.ꝓ ursa.scȝ ꝓ illo signo celesti.et interp̄tat͛
ursa latine.vn̄ arcticus dr̄ tam polus iuxta arc
tum q̄ circulus includens illam.qui et septemtri

onalis dr̄. Similiter antarticus dr̄ tam polus op
positus q̄ circulus oppositus. Dr̄ eciam h̄ artus
tus. p memb᷑. ƺ tūc scribit̄ p. t. solā. et ē mas. ge

Arcuatim adūbiū. i. curuatim. camerati. Et dr̄

Arcubius. bij. ille q̄ cubat in ar ¶ ab arcus. cus
ce. et componit̄ ex arx. cis. et cubo. bas.

Arcula. le. dimi. pua arca. vnde h̄ arcularius q̄
facit ul' custodit arcas. ul' arculas.

Arculus. li. diminitm̄. i. paruus. arcus.

Arcuo. as. aui. ūbum actm̄. i. curuare. ab arcus

Arcus. cus cui. dr̄ ab arceo. ces. ¶ dr̄. vn̄ ūbalia
qr̄ arceat hostem. Item arcus dr̄ fornix. quia fit
arta curuacōne curuata. Ponit̄ eciā arcus p arte
sagittandi. Vnde in ij reg̃. Precepit ut docerent fi
lios iuda arcū. Et desinit dtūs plural' in ubus ad

Ardea. dee. ab arduus ¶ drām arx. cis. arcubus
dr̄. quedā auis petens ardua scȝ aerem. uel ſm
fabulas dr̄ a ciuitate que ardea dicebat̄. quia in
arduo erat sita. vnde h̄ et h̄ ardeas. patrium. Et
dicta est auis illa ardea. qr̄ de cinere illius ciuita
tis nata fuit. et eadem auis a multis dr̄ cātalus
ſm hug̃. Pap̄ uo dicit. Ardea auis dcā. qr̄ ardua
uolet. Imbres enim formidās sup nubes uolat
ut pcellas nubiū sentire nō possit. et acuit. pnl'.

Ardelio. ab ardeo. es dr̄ h̄ ardelio. onis. i. lecca
tor. qui ardens est in leccacitate.

Ardeo. es. arsi. ūbū neu. Et inde ardens. tis o.
ge. Et compatur ardencior tissimus. vn̄ ardenter
cius. tissime adūbium. et h̄ ardor. oris. Item ab
ardeo ardesco. cis. inchoatm̄. qd̄ componit̄ cum
re. et dr̄ redardesco. cis. interposita. d. Ardeo uo
componit̄. exardeo. des. Ardeo simplex et cōpo
sitū neutꝝ est et absolutū. ƺ qn̄ ponit̄ p combu
ro. ē tn̄sitm̄. et indiget obliquo. et uide Joh. xv
dr̄. Colligent eū et in ignem mittent et ardet. dr̄
ardet in pn̄ti non ardebit in futuro. ad innuen
dū q̄ ignis inferni est continuus. et sine aliqua ī
terpellacōne affligit eternaliter Et scias q̄ ardeo
mlta sigt. ut patet in hijs ūsibus. Ardet mēs ar
det clipeus focus ardet et edes Hec amat h̄ splen

Arduus. dua. duū. dr̄ ¶ det hic urit et urit̄ illa
ab ardeo. eo q̄ ardua ardent a sole. vn̄ h̄ ardu
itas. tatis. et est ꝓpe monciū.

Area. ree. locus ubi terit̄ frumentū. et dr̄ ab a
reo. es. qr̄ non triturant̄ ibi nisi arida. ul' dicitur
area q̄i erea. qr̄ era dant̄ p triturandis frugibus
et ponit̄ p domus latitudine. et p mari. qr̄ latū
et spaciosum est. et p tabularꝫ equalitate

Arefacio. cis. eci. ctum. i. aridū facio. et cōpon
tur ex arere infinitiuo de areo es et facio. cis. et
acuit̄. fa. in pma psona secūda et tercia pn̄tis in
dicati mōi. licet sit huis arefacio. cis. cit.

Arefio. fis. fit. arefactus. arefieri. i. fieri. ul' esse
aridum. et componit̄ ab hoc infinitiuo arere. et
fio fis fit. et pducit fi sicut fio.

Arelatū. ti. urbs gallie. et pducit penultimam

Arena. ne. non ut quidam dicūt dr̄ ab herendo
in fabricis. ƺ ab areo. es. vnde h̄ arenula. le dim̄
et arenosus. sa. sum. locus plenus arena. et arena
rius. ria. rium. idem. ul' quod fit de arena. quasi
possessiuū. et h̄ arenariū. rij. locus arenis plenus
uel dicitur arena ab aro aras. per contrarium.

Areo res rui ūbū neutꝝ. et caret sup. esse uel
fieri siccū. et componitur cū in et fit inareo es.
et cū ex. et fit exareo es rui et pd̄ a. vn̄ in auro.
Sic sine doctrina. marcidus aret amor. Sed areo
eā cor̄. vn̄ quidā. Terraꝫ nullus aret. in qua spes

Areola le. dimi. pua area. ezech ¶ seminis aret
xvij. ut irrigaret eā d̄ areol' g̃minis sui. et cor̄ o

Areologus. i. ūtuosus et potens in sermone.
Ab ares uirtus. et logos sermo.

Aresco ab areo es. dicitur aresco cis ūbū incho
Et componitur inaresco cis. et exaresco. cis.

Ares. i. uirtus

Aresponsis. indecli. qui dat re
sponsa pncipis. et p̄t componi ab assistens et re
sponsis. q̄si assistens rn̄sis. uel ab a. et hoc abla
tiuo responsis. ut supra dixi in abatis.

Arfaxat. interpretatur depopulacio.

Argentū. argiros dn̄t g̃ci. vn̄ olim h̄ argirus
dicebatur denarius. qr̄ maxime moneta. de argē
to solet fieri. Et argirā. quedaꝫ insula in medio
occeano. adeo fecunda. ut dicatur hre suphiciem
argenteam. et ideo sic est dicta. Inde dicimus h̄
argentū. Et ab argentū. argenteus. tea. teū. i. de
argento existens. vn̄ argenteolus. la. lū. dimi. et
argento. tas. qd̄ componit̄ deargento. tas. et in
argento. tas. et sunt actiua. In̄ ūbalia. Itē ab ar
gentū argentarius. qui custodit argentū. ul' opa

Argiletū. ti. pnl' prod̄. locus ¶ tur de argento.
in quo occisus est argus. et componit̄ ab argus
et letum. Possunt eciā esse due ptes. et tunc ar

Argilla. ille. terra tenax ¶ gi letū. i. mors argi
et humida. ab argos nl' argis ciuitate in grecia.
quia aput grecos. pmū ex eo facta sunt uasa vn̄
argillosus. sa. sum. planus argilla.

Argonauta. argos qd̄ ē pma nauis componit̄
cū nauta et dr̄ hic argonauta. te. et dicti sunt ar
gonaute oīs illi qui in illa naue ierunt p auro
ul' ere. vn̄ argonauticus. ca. cū. possessiuū. et hec
argonautica. ce. lib̄ compositus ab appolline de

Argumentū. ab arguo. is. dr̄ hoc ¶ argonautis
argumentū. quod tribus modis dr̄. Nam dr̄ agu
mentum res ficta que tamen fieri potuit. ut cōe
die terencij. Dr̄ eciā argumentū puū opus pmis
sum in quo tota materia subsequentis opis pre
libat̄. et dr̄ argumētū q̄i argutū. i. callide inuētū
Dicit̄ eciā argumentū rei dubie pbamentū. Vn̄
argumentosus. sa. suꝫ. plenus argumentis. et qn̄
qꝫ expeditus. Et compatur. Vnde argumentor.
aris. ūbum deponens. Argumentator. cio. tx. Et
dr̄ argumentacio argute mentis oracio. ſm hug̃
Pap̄ uero dicit argumentū argute inuentū quod
rei dubie facit fidem probacio. ul' breuis oracio.
ul' fabula uerisimilis. ul' instrumentū mechanicū

Argumentū dr̄ q̄ arguat mentē. Arguit aūt
q̄i ignaram. ut intra se de ignorancia confunda
tur. et derelicto mendacō ueritatē deuote sequat̄
Argumētū est ipsa sentencia que fideꝫ pstat. Argu
mtacio ipsius sentēcie p oracōnem explicacō. Cu
ius due sunt species. silogismus et induccio. Sed
silogismo enthymema. Induccioni supponit̄ exē

Arguo. is. ui. utū. ūbum actm̄. i. cōuin ¶ plum
cē accusare constringē. vn̄ ūbalia. Arguo compo
nit̄ coarguo. is. redarguo. is. vn̄ ūbalia.

Argus. gi. pastor quidā. a quo et letū cōponi
tur argiletū. ti. i. locus in quo occisus est argus.
Item argus quidā mons. a quo ul' a factore dic
ta est pma nauis h̄ argus. gi. et h̄ argon indeclin̄
et argon. onis. et h̄ argo. argos. goꝝ. et h̄ argos
argoꝝ. vn̄ p composicōneꝫ h̄ argonauta. te. Itē
argus dr̄ uagus ul' piger. vn̄ argia pigricia

Arguicia. cie. calliditas. ūsucia disertitudo. Et dr̄

ab argutus. ẜm hug. Pap sic dicit. Argucie docu
Argutim aduerbium Tmentorum expimenta
.i. argute. diserte ab argutus dicitur.

Argutus. ab arguo. is. dr argutus. ta. tũ. quod
in tribus significacõnibus inuenit. ẜm q est no
men. Nam argutũ .i. breue. ut argutũ caput. Itez
argutũ organũ .i. sonorũ. Item argutũ al .i. calli
dũ. Xv. Est huis argutus ẽ callidus atqз sonorus
Et compat. argucior issimus. Et ab argutus ar
gutor. tas .i. ũbis impugnare. ul diserte se defende
re. rephendẽ. ũbum freqntatiũ. ẜm hug. Pris. at
in x li. dicit. Arguo. is. ui. utũ. vñ et pticipiũ ar
gutus. et futurũ arguturus. et deriuatiũ ex h uer
bo argutor. aris. Inuenit tamen eciã arguiturus
p arguturus. Pap uero dicit. Argutus qui argu
mentũ cito inuenit urbanus in loqndo. astutus.
Argutus pticipiũ de arguo .i. cõuictus. et eciã ad
de accusatus reprehensus. constrictus.

Aridus. da. dum .i. siccus. ca. cũ. ab areo. es. Et
compatur. dior. dissimus. vnde h ariditas. tatis
.i. siccitas. et cõponit parіdus. da. dũ .i. ualde a
ridus. Et scias q terra appellata est arida. q eius
natural ppetas est siccitas. Gen. i. Appellauitqз de
us aridã terram. et cor pnl. uide in terra.

Ariel ẜm remigiũ leo deus ul leo dei interptat
et qñqз ponit p uiro forti. ut pmo pal. xj. cap
Ipse percussit duos ariel moab .i. duos uiros for
tes ad modũ leonis. Qñqз ponit p iherusalem
ysa. xxix. Ve ariel ariel. Et dr bis ariel pter tẽ
plum et altare. Tercio dr p altari. ut in ezech. xl
iij. c. Ipse ariel quatuor cubitorum. Et accentuatur
in fine ariel. Vnde quidã. Iherusalem signat ari
el signat qз leonem. Et scias q olim iherusalem
dici ppe poterat ariel .i. leo dei. Vnde dicit glosa
ysa. xxix. ve ariel ariel leo dei. Iherlm cũ poten
tissima et fortissima fuit. sed post edificata sub
ihesu sacerdote magno est dcã qi ariel. vnde dñs
ibi subiũgit Et erit michi qi ariel iherusalem. Et
dicit quasi. q templi similitudinem retinẽs anti
quã non magnificenciã. Item vmbram tm anti
que dignitatis retinens sicut dicit glosa. Nostro
autẽ tempe non pprie dr nec ariel .i. leo dei. nec
eciam qi ariel. pter peccata que iudei cõmiserũt
maxime in psonaз filij dei. uide in hierlm. Et ẜ
quosdam ad lrãm hierlm dicta est ariel .i. leo. q
in modũ leonis edificata erat. Itẽ dicta est ariel
.i. leo. quia sicut leo dr rex bestiarum. ita hierusa
lem dicebat regina ciuitatũ racõne fidei q uiguit
in patriarchis. Sciencie que illuxit i pphetis. no
bilitatis et dignitatis q fuit in regibз ppli dei.

Aries. ab ara ẜm ysid dr h aries. etis. q pmo
in ara imolatus fuit. Vnde ũgil. Aries mactat
ad aras. ul dr ab areos .i. a mare. vnde eciã in g
ge masculini mares uocant. uel dr ab ares qd ẽ
ũtus. q maioris ũtutis sit in grege. Vñ h ariecu
lus. li. dimi. et arietinus. tina. tinũ. ¶ Et nota q a
ries dr p ũuece et illo instrumto quo muri qua
ciunt. quia impugnat murũ in modũ arietũ im
pugnanciũ. Vel quia fit in summo cũ cornibus
in similitudinem arietis. vñ et arietare dicimus
cũ illo instrumento pcutere. Vñ arietare ptinet
ad ũueces. qñ sunt in tpe coeundi. et cor pnl ari

Arieto. arietas. in aries uide. Et cor es ubiqз
ripit penultimam siue. e.

Arieculus. li. diminitiuum. paruus aries.

Arimaspi homines unũ oculum hñtes bellum
gerũnt cũ griphibus animalibus terribilibus. et
sibi smarragdos lapides pciosissimos auferũt. nã
ẜm remigiũ pciosissimi smarragdinei lapides re
piunt in scithia regione deserti. quos tamen cus
todiũt griphes animalia terribilia et forcia. que
corpus habent leoninũ. pedes autẽ et rostrum et
alas. ut aquila. Ideoqз p terram currunt ut leo
nes. p aera uolant ut aues. Que bestie custodiũt
ipsam deserti regionẽ. et seruãt ipsos lapides. nõ
q ipse in suam eos conũtũt utilitatem. ẜ homi
nibus auferunt eos. cũ qbз arimaspi hoïes vnuз
oculũ hñtes. bellum gerunt. ipsos qз lapides eis
auferunt. Et dñr arimaspi. ab ares. qd est uirtus
et aspicio qi ũtuose aspicientes. licet enim vnum
oculũ tantũ habeant. uident tamen ũtuose et a
cute. Que res pulchrum in se continent misteriũ. La
pis qppe smaragdus q nimie ẽ uiriditatis xpm sig
nat q pascua etne refeccõis suis daturus ẽ fidelibз
Porro desertũ illud in quo lapides repiunt sigt
corda sanctorum. qui se a terrenis et huius mõi cu
ris longe faciũt. ut in secreta cordis sui qete do
mino seruire possint. Vnde vnus eorum dixit. Ecce
elongaui fugiens et mansi in solitudine. In qrũ
cordibus iuenit lapis smaragdus. q in ipsis ha
bitat xpũs. sed assunt griphes .i. maligni spũs q
xpm nitunt tollere fidelibus. non q ipsi habeãt
eũ. ẜ causa inuidencie hominibus eũ auferunt. ẜ
sunt arimaspi vnũ oculũ hñtes .i. electi oculum
mentis possidentes qui bellant cũ griphibз h est
cũ malignis spiritibз xpm qз sibi rapiũt qui ẽ la
pis pciosus. Ex dictis patet q smaragdus precõ
sus est lapis in sua natura. ẜ pciosior est in sanc
torum figura. vide eciam in griphes.

Ariolus. ab ara. are. dr h ariolus li. diuinator
q circa aras ydolorum nephãias preces faciebat. et
funesta sacrificia vnde ariolor. aris. atus sum .i.
diuinare. ũbum deponẽs. vñ ũbalia. et cor penl

Ariopagita pnl prod in ariopagus. uide

Ariopagus. gi. uilla ũtutis scз uicus athenis ũ
studebant phi. et dr ab ares quod ẽ ũtus et pa
gos quod est uilla. Inde h ariopagus. gi .i. uilla
ũtutis. Et inde h ariopagita. pnceps et magister
illius uille. vñ dyonisius ariopagita. ẜm hug. ul
ariopagus curia erat athenensium ubi erant iudi
ces. Nam ares ũtus pagus uilla. q ibi tota ũtus
ciuitatis erat. vñ ariopagite curiales athenensiũ
ul pncipales. ut wlt pap. et pducit. pa.

Arismetica. dr ab ares qd est ũtus et menos.
quod est numerus. q tractat de ũtute nũi. vnde
h arismeticus. ci. et adiectiue arismeticus. ca. cum
ẜm hug. Pap uero dicit. arichmetica numerorũ
disciplina. Greci enim arichmon numerum dñt. ul
componit ex ares. et richion numerus. et scribi
sic potest per. t. in quarta littera.

Arista. ab areo. es. dr hec arista. te. quia primo
areat .i. spica. ul spicula spice et piscium. vñ arista
tus. ta. tũ. sicut dicimus aristatos pisces qui plu
res hñt aristas. et aristor. aris colligere aristas

Aristella. le. dimi. pua arista.

Aristoforum. ab areo et foros quod est ferre.
dr hoc aristoforum. ri. uas ad potus. et prandia de
ferenda. in agros aptum. et dr ab areo p contriũ
eo q non sit aridum. q oparij semp indigẽt ut
vinũ ul aqua sit in eo. qua utant. ul uas ubi re
liquie ciborum reponuntur. et corripit. fo.

Aristotiles. lis. fuit quidam phs. dcũs ab ares

ūtus. q2 fuit ūtuosus ūtute acquisita.
Arma. ab armos h armа armoꝝ. q2 eū tegunt
ul' q2 armis. i. bꝛchijs exercentur. et dr̄ arma ge
neraliter oīm generꝝ tela. Sed tamē ꝓprie arma
quibus defendimur. tela quibus oppugnamus.
et que mittimus. vñ armo. as ūbum actm̄ cum
suis compositis. Et inde ūbalia armator. trix. cio
Armabil'. ab armo. as. h et h armabi ¶ uncula
lis. et h armabile. qd̓ facile ē armandū. et cor̄ pl'
Armamentariolū. li. dimi. puū armamētariū
Armamentariū. rij. dr̄ ab arma. locus ubi tela
et arma ponunt̄. iij. lib. reg̃. c. xiiij. Et postea re
portabant ea ad armamentarium scutariorum.
Armamētum. ti. ab arma dr̄. et sunt armamēta
firmamēta nauiū. ul' locus ubi arma ponuntur
Armariū. ab arma dr̄ h armariū. rij. locus ubi
arma reponunt̄. et h armamentariū rij. ꝓ eodē
ß modo ꝓpe armamentariū dr̄ ubi tantū tela et
arma ponūt̄. Armariū uo dr̄ gn̄aliter locus ubi
instrumēta et arma cuiuslibet reponūtur. q2 cuius
libet artis sunt sua arma. ut clericorū arma sunt
sui libri. nautaꝝ. remi. uelū funes. feminaꝝ fusi
coli. et huius. freqn̄ter tamen nūc armariū dici ¶ mus librum.
Armelausa. se. fe. ge. ab armis
deriuat̄. uestis sic dcā. quia ante et retro diuisa
et apta sit in armis tantū clausa. quasi armiclau
sa ablata. c. et est sclauina.
Armelus. ab armis ꝺm rabanū dr̄ hic armelus
li. uestis humeros tantū tegens. sicut scapulare
monachoꝝ. Item ab armis h armelū. li. neut' ge
uas sanctoꝝ ul' uictimarum.
Armentariū. rij. dr̄ ab armentū. et ē idem qd̓
armentū. et inde h armentariolū. li. dimi. et hic
armentarius. rij. custos armēti. et est armentariꝰ
de maioribus bestijs. sicut et armentū. ß grex de
minoribus ꝺm hug̃. Papias uero dicit. Armētari
um locus ubi armenta sunt. uide in armentum
Armentū. ab arma dr̄ h armentū. ti q2 sit aptū
armis ul' faciendis ul' ferendis ul' exercendis. ul'
quia cornibus sit armatū. ul' armentū q̄i aramen
tū. ab arando. Et differt a grege. q2 armentū ꝓpe
est de maioribus. grex uo de bestijs mīoribus In
armentarius. armēti custos. Amos c. vij. Non suꝫ
ꝓpheta. et non sum filius ꝓphete ß armentarius
ego sum. Et intellige q2 denegat se esse ꝓphetaꝫ
licet tot uera predixerit quia enim eadem hora
qua requisitus est ꝓphecie spm̄ sibi deesse sensit.
de semetipso testimoniū ueraciter intulit dicens
Non sum ꝓpheta. qui tamen secutus adiūxit. Et
nūc audi ūbum dn̄i. h dicit dn̄us. Vxor tua in
ciuitate fornicabit̄ et filij tui et filie tue in gladi
o cadent. quibus ꝓphecie ūbis ostendit̄ quia cū
de seipso loqueret̄ impletus est et mox habere
spm̄ ꝓphetandi meruit. quia se ꝓphetam humili
ter esse non cognouit. sic dicit g̃g̃ in ij. mor̄. g.
Armigatus. ta. tū. pn̄l' prod̓. Reg̃. vj. Et dd̓ p
cuciebat ī organis armigatis et saltabat totis ui
ribus ante dominum. Dr̄r autē organa armiga
ta ad armū. i. humerꝝ ligata. vnde in organis ā
migatis. i. ad humerꝝ positis. ul' ut dicūt quidaꝫ
est genus organi quod cum aqua fit.
Armiger. gera. gerꝝ. pn̄l' cor̄. i. qui arma gerit.
Inuenit̄ eciā substantiue in quolibet gn̄e. ut hic
armiger ꝓ scutifero. h armigera ꝓ scutifera Et
componit̄ armiger ab arma et gero. is. ul' p̄t cō
poni ab armoꝝ gerō. et gerens noīe immediate.

Armilla. ab armus dr̄ h armilla. le. i. torques
bꝛchiale dextrotheriū. et sunt ꝓpe uiroꝝ. ab āmo
rum ūtute collate uictorie causa. que olim uirile
dicebant̄. Eedem et circuli. uel quia in armis. i.
humeris ferunt̄. ß armilla p̄cipue mulieꝝ lacius
extendit̄. Circulus uero rotundus fit. Item ab ar
mus h armillum. li. uas vinariū aptū ad portā
dum in humeris. uide in torqueo torques.
Armipotens. tis. mas. ge pn̄l' cor̄. i. mars. qd̓
eciā omnis gn̄is p̄t esse. i. armis potens.
Armomancia diuinacio q̄ fit in armis. i. in spa
tulis bestiarum. ab armis et mancia.
Armonia. nie. dulcoracō et consonacia plimo
rum cantuū. vñ armonicus. ca. cū. dulcis suauis
delcābilis. ut armonia. i. cōmunis cantus celi. et
uidet̄ armonia esse compositū ex ad ß ꝺm anti
quos mutat̄ d. in. r. et monos quod ē vnū. q̄si
ad vnū. ubi oms̄ cantus q̄i ad unā consonanciā
tendūt. et acuit pn̄l' armonia. uide eciam in psal
Armus. mi. mas. ge. i. scapu ¶ tes et in cithara
la. humerus. Sed humerus ꝓpe hominū. Armus
Arna grece. latine agna ¶ uero bestiaꝝ.
Arnaglossa. ul' arnaglossus herba est scꝫ agni
lingua. ab arna qd̓ est agna et glossa qd̓ est ling
ua. Eadem a romanis dr̄ plantago. quia planta
eius cito adheret terre. et ē fe. ge utꝝq3
Aro. as. aui. are. atū ꝺm ysid̓ ab ere. eo q2 prius
erea aratra faciebant Vñ h arator. toris. et h ara
tura re Et cōponit̄ aro cū ex et fit exaro. as. i. de
scribere. l' ualď arare. et cū p et fit paro. as. et cū
ob. et fit obaro. as. et hinc ūbalia. Aro cū suis cō
positis neutꝝ est. excepto exaro ꝓ describere. Et
cor̄ p̄ma. ß areo. es. eam ꝓducit. Xv. Terrām nul
lus aret in qua spes seminis aret. Et est trāsitiuū
aro. et habet tercias ꝑsonas. passiui. ut aro terrā
Aroma. tis. neu. ge. et di ¶ et terra arat̄ a me.
cunt̄ aromata quecumq3 fragrantis odoris india
ul' arabia mittit. ul' alie regiones. dcā sic ab ara
q2 aris imposita diuinis inuocacōnibus apta vi
dant̄. ul' ab aere. q2 sese aeri inseri et misceri ꝓba
t̄. Nam quid est odor nisi aeris contc̄tus. et ꝓd̓ pl'
aroma. vnde in auro. Nectar aroma fauos thus
Aromatiso. sas. i. re ¶ mirram. balsama cūctas
dolere. ab aromate dr̄. et ponit̄ q̄nq3 trāsitiue. ut
ego aromatiso hunc. i. aromate vngo. ul' aroma
te redolentē facio. et ꝓducit. ti. posicione.
Arpax dcūs quia arripit. Arpe eñ grece rapere
Et est instrumētū orti ferreus vncinus dcūs q2 ari
piat qd̓ in puteum cadit. ꝺm papiam.
Arquitenens ꝺm antiquos. ul' arcitenens ꝺ mo
dnos. arcū tenens. Et cor̄ pn̄l'. de h habes supra
Arra. re. p geminū. r. qd̓ dat̄ ¶ in arcipotens
cū aliquid uendit̄ ul' emit̄ ꝓ certitudine. et non
ut reddat̄ tamq̄ pignus. ß ut sit de corpe precij
vñ et dr̄ ab ara. q2 res q̄ inarat̄ adeo rata debet
esse q̄i testibus aris fieret facta. ¶ Et componit̄
inarro. subarro. ꝺm hug̃. Vel ꝺm pap̄ arra debet
esse a re ꝓ qua datur. vnde dicit Arra dcā a re ꝓ
qua dat̄. non ut ipsa sicut pignus reddat̄. ß ipā
sibi manente cetera copulantur.
Arrabo. onis. mas. ge. i. uadimoniū. Vnde te
rencius in tercia comedia. et relcā arrabonem ꝓ
illo argento. et ꝓpe arrabo dr̄ bona arra. sicut q̄
dat̄ ꝓ bona re. ut ꝓ cōiugio. ¶ Qd̓ uero dat̄
ꝓ mala re ut ꝓ fornicacōne. non est arrabo ꝓpe
Et dr̄ arrabo ab arra p composicōnem ꝺm hug̃

et pap ecīa dicit Arrabo.onis dcūs q̄i arra bōa
et sic uidet q corripiat pnl' in obliquis.Nam bo
na habet pmā bīuem.Et sic geñ.xxxviij.Quid
uis tibi p arabone dari debet corripi ibi arabone
In nrō autē arrabo pducit pnl'.Vñ qda.Pars
arrabo uenit pcij dū res bona uenit.i.uenditur
Arrepticius.ab arripio.pis dr arreptus.ta.tū
vnde arreptim adūbium.et arrepticius.cia.cium
qd arripit.et quod arreptū est.ut demoniacus l'
demoniaca.vnde ppe arrepticius dr demoniacus
Arrigo.gis.arrexi ¶ et arreptica demoniaca.
arrectū pnl' cor.ūbum actm̄.i.sursum ul' ualde
ad aliquē regē.et componit ex ad et rego.regis
et mutat.d.in.r.Vñ tereñ.Arrige aures pāphi
le.p hoc enim notat libidinosum.Et h est cathe
Arripio.pis.pui.ptū.in phaton.fm donatū.
uadē.ad aliquid agendū rapē.ul' aggredi.et cō
ponit ex ad.et rapio.rapis.
Arrogo pnl' cor.et est arrogare supbire.ex ad
et rogo componit.Item arrogare ē p supbiā et
arroganter acquirē.et sibi tribuē.ß ponit simpli
citer pro acquirē.vnde arrogans supbus et se ex
tollens.Et compat cior.ssimus.vnde arrogant'
cius.ssime adūbium.et h arrogancia.Et scias q
sicut dicit gg moral.xxiiij.Quatuor sunt spēs
in quibus omnis tumor arroganciū demonstra
tur.cū bona aut a semetipso habere estimant.ā
quod sibi datur desup credūt p suis se accepisse
meritis putant.aut certe cū iactant se habere qd
non hñt.aut despectis ceteris singulariter uideri
appetūt habē qd habent.vñ phariseus idcirco de
templo absq3 iustificacōne dñdit.qr bonoꝝ ope
rum merita.sibi q̄i singulariter tribuens.oranti
publicano se ptulit.uide in supbus et in rector.
Ars artis.ab arceo.es dr.qr regulis nos artat
Et est ars nrā liberal' artificiū quod est fcm̄ ma
nibus.ul' dr ars ab ares quod est ūtus.Dicit ec
h ars artis p rcā.XV.Ars docet.arx munit.arcus
tegit et ferit idem.Que artes sint licite.et que il
Arsaces.reges psa licite habes in orno.as.
rum.sicut augustus ul' cesar romanoꝝ.fm papi.
Arseuerse dr ab ardeo.et ē ūbum ¶ et cor pnl'.
defectm̄ impatiui modi.secūde psone.i.arte ig
nem.ul' arseuerse dicit puerbium.
Arsis eleuacō uocis.i.inicū.Et acuit in fine.
Artabacite pnl' pducta genus monstri in ethi
opia.pni ut pecora ambulare dñr.Quadragesi
mū enim annū nullus supgredit.ut dicit ysidor
ethy.xj.et dñr sic ab artus.ta.tū.et bachin qd
est gdus.qr artatim et curue progrediuntur
Artabe pnl' cor mensure sunt.Dañ.xiiij.vnde
dicit pap.Artaba genus mensure siriace.q̄ tres
Artauus.taui.i.cultellus scrip modios facit
toꝝ.et cor pnl'.et h eciam wlt magister bene
Artenio.onis.ab ars.tis.dr h arteniū.nij.par
uū uelum.quo in dulcibus pocius utimur aquis
Inuenit ecīa h artenio.onis p eodem.Vnde in
actibus aploꝝ dr.Et eleuato artenione fm aure
flatum tendebant ad litus.et pducit pnl'.·.
Arteria.Artus p strictus componit cum aere
et fit h arteria.rie.q̄i arta aeris uia.scz uena per
quā exit et intrat aer et spūs.et acuit pnl' fm hug
Vel fm pap.Arterie fistule.ul' uene dicte.q artis
teneant itineribus uitalem spm̄.Vel quia p eas
aer.i.spiritus a pulmone fertur.
Arteriatus.ab arteria dr arteriatus.ta.tū.q̄u
fauces reumatizant.vnde h artericum.ci.medici
na.que prodest meatui gutturis.
Artesis.ab artus.tus.dr h artesis.sis.i.artuū
morbus.vnde prudencius in lib hymnoꝝ Nodo
sa quos podogra distorquet et artesis.
Arteticus.ab artesis.arteticus.ca.cū.ille qui hz
infirmitatem in artubus.ex consuetudine.ul' ut
medici uolūt.qui quandā nodositatem in mem
broꝝ patit iūcturis.et in eodem sensu.dr articus
ca.cū.et h artetica dr.et cor pnl' arteticus.
Articula.le.diminitm̄ id est parua ars.
Articularis.ab ars.tis.h et h articularis.et hoc
articulare.qd ptinet ad artē.Item articularis.re.
qd habet officiū aticl'i ut h h h.et tūc diuat ab
Articulus.ab artus dr hic articulus ¶ articulus
li.dimi.puus artus ut digitus.vnde articulo.as
.i.copulo.as.Item articulus dr quedā ps orōnis
apud grecos solam relacōnem signs.vñ h et h
articularis et h articulare.quod habet officiū arti
culi.ut hic h et h.Articulus eciam dr finis.Item
articulus est quidam color rethoricus de quo su
pra dixi in quarta pte in caplo de coloribus re
thoricis.Item articulus.i.momentū.Vnde in ar
ticulo diei illius.i.inicio.in fine.in hora.in mo
mento.Item articulus.pssura.artitudo.Item arti
culus spēs nūi Vnde in grecismo dr.Articulus
color est bīue membꝝ dcō greca.Articulus nume
rus p denos multiplicatus.Momentū articulus
pssura q dicitur esse.uide eciam in fides.
Articus.ca.cū.pnl' cor.uide in arteticus
Artifex.ars componit cū faciens.et dr h et h
et h artifex.cis.Et inde hoc artificiū.cij.Iñ artifi
osus.sa.sum.et h et h artificialis.et h artificiale
Artificina.ne.pnl' prod.locus ubi artes exercē
tur.Et deriuatur ab artificium
Artitus a ū.i.bonis artibus instructus et dr ab
ars.tis.et ab artitus.artite adūbium.i.ingenio
Arto.tas.taui.tare.i.freqñter ¶ se.et pd pnl'
arcere ul' copulare.Vnde hic et h artabil'.et hoc
artabile.Et componit coarto.tas.vñ ūbalia.et
format arto ab ultimo supino.de arceo.ces.scz
Artocopus.ars componit cum artu.u.in.o
copus.qd ē panis.et fit h artocopus.pi.penul'.
cor.i.pistor.q̄i artifex panis Vel artos quod est
panis et copus labor.Inde artocopus panis cum
labore factus ad opus domini.
Artocrea.ars componit cū creos qd est caro
et fit hec artocrea.cree.i.quilibet cibus atificiose
compositus.ul' artos panis et creos caro.vñ arto
crea.cree.cibus ex pane et pasta et carne fm hug
Papias uero sic dicit Artos panis.creos gce caro
Inde artocrea pais carnē cōtinēs.wlgo tortella
Artopta.ars componit cū aptus.et dr hec ar
topta.te.i.uas artificialiter opatum.Vñ plātus
in aularia.Ego artoptā hic ex pximo utendam
Artotira.re.pnl' cor.cibus qui fit ex ¶ peto
pane ul' pasta et caseo.Et componitur ab artos
panis.et tyrus quod est caseus.
Artuatī adūbiū.i.mēbratim.ab artus dicitur.
Artuo.as.ab artus dr artuo.as.quod non est
in usu.ß componit exartuo.as.i.diuidere.et de
artuo.as similiter p diuidē.et ppe est diuidere
et separe artus a se īuicem.ut de gallinis et cōsi
milibus.Et hic uerbalia.vñ plautus.In captiuis
ego erumpnatus et deartuatus sum miser.
Artuosus.sa.sum.i.mbratus.dr ab artus qd

Artus.ab arceo.es.artus.ta.tū.i. ¶ ẽ membꝝ
strictus.Et compaꝛ̃ arcior issimus.vnde arte.ci
us.issime aduꝰbiū.et artim.i.strictim.Item ab ar
ceo h artus.tus.tui.i.membꝝ.qꝛ neruis artatur
et fit abltūs pl'alis in ubus ad drām artibus de
Arualis.ab aruū.ui.dꝛ h et h arua ¶ ars.artis
lis.et h.le.pnl' prod.i.ptinēs ad aruū.l' res arui
Aruambale.aruū componiꝛ̃ cū ambio.et fit h
aruambal'.lis.hostia cū qua arua ambiebāt.qđ
eciā dꝛ h amburbale.et h aruambale.ꝫ ambur
balis.ul' amburbale.ul' amburbiū ẽ hostia cū q̄
ciuitatem ambiebant.ab ãbio et urbs ꝑm hug.
Pap eciā dicit.Aruambale sacrificium aruorum.
Arugo ginis color quidaꝫ sicut pedes accipit's
et scribiꝛ̃ p.a solam ꝑm pap.Sꝫ aurugo p au ꝑ
eundem.ẽ morbus regius.Hug' uio dicit.Ab au
ro h aurugo.inis.morbus regius.et aurugo est
color sicut in pede accipitris.et ꝓducit ru.Dr' ec̃
aurugo corrupcō aure.p quā segites contrahūt
innaturalē colorēꝫ.ex aura corrupta.uide in eru ¶ go
Aruina.ab aruū.ui.h aruina.ne.i.pingue
do.Iob xv.Et de lateribus eius aruīa dependꝫ.et
prođ pnl'.Vnde in grecismo dicitur.Intus adeps
aruina foris pinguedo qꝫ queuis.
Aruinatus.ta.tū impinguatus.ab aruina dr'
Aruinosus.a.ū.i.crassus.ab aruina dꝛ.Et cō
patur.aruinosior issimus.
Aruinula.e.dimi.parua aruina et corripit pen'
Aruiolū.li.dimi.puū aruū.siue corpus puum
Arula.le.dimi.pua ara siue altare.ꝑm hug.ul'
ꝑm pap.arula patella carbonū.craticula.Ierem̄
xxxvj.Et posita erat coram eo arula plena pru
Arundinetum.ti.penultima nis.Et cor' pnl'.
producta in arundo uide.
Arundo.inis.dꝛ ab arceo.es.qꝛ cito aret.et ꝓꝓe
dꝛ foliū dependens.ꝫ sepe poniꝛ̃ simpliciter pro
cãna.vnde arundineus.nea.neū.et h arundietū
ti.locus ubi crescūt arundines.Vñ in lib' sap.c.
tercio dr'.fulgebūt iusti et tãqꝫ scintille in arun
dineto discurrent.Et scias qꝫ arundo non aspiraꝛ̃
in papia.nec in hug'.ꝫ hirundo et hirudo aspiraꝛ̃
De hijs quidā.Cantat hirundo.floret arundo.sa ¶ nat hirudo
Aruspex.ara componiꝛ̃ cū specio
is.et fit h et h aruspex.i.diuinator.q̄i ararum i
spector.hij eciā extra pecudū inspiciunt ut futu ¶ ra
Aruspicina.ab arus pdicant.ut dicit pap
picor.aris.deriuaꝛ̃ h aruspicina.ne.pnl' prođ.i.
domus auruspicum ul' locus ubi diuinatur
Aruspiciū.cij.i.diuinacō.ab aruspicor.aris.u ¶ de in geomancia.
Aruspicor.aris.pnl' cor' u
bum deponens.i.diuinare.vnde u̇balia.Et diciꝛ̃
Aruū.i.cãpus.ab aro.aras ¶ ab aruspex.icis
Arx.cis.fe.ge.i.rocca siue turris.ab arceo.es
quia arceat hostes.Dicitur h ars.tis.p.s.in nō
Vnde quidam.Ars docet.arx munit.arcus tegit ¶ et ferit idem
As.assis.mas.ge.p geminū.s.
in obliquis.est pondus constans ex duode
cim vncijs.et poniꝛ̃ qñqꝫ ꝓ obulo.Et nota qꝫ
composita ab as.assis ꝓ obulo.in essis finiunꝛ̃
p̄ter tria que in ussis finiunꝛ̃ scꝫ octussis.centus
sis.septussis.Et p̄ter semissis quod in issis finiꝛ̃
et monossis quod in ossis finit.
Asbestus lapis ferrei coloris.ab igne nom̄ sor
titus.quia semel accensus nunq̄ꝫ extinguiꝛ̃.nam
asbestus.i.inextinguibilis
Ascella.le.locus sub brachio dcā qꝛ ab eis as
cellis b'chia cillenꝛ̃.i.mouentur.ꝑm pap.uide ec̃ ¶ in brachium.
Ascendo.dis ascendi.sum.i.ad
aliquē scandē.vñ h ascensus.sus.Et componiꝛ̃
ex ad et scando.et subtrahiꝛ̃.d.sequente.s.cum ¶ alia consonante
Ascia.acus componitur cum
scindo.et dꝛ h ascia.cie.i.dolabra.q̄i acute scindēs
ul' dr' ab hastulis quas a ligno eximit.uide eciā ¶ in astula
Asciatim aduꝰbiū.i.dolatim.cesiꝫ.di
uisim.et dicitur ab ascio.ul' ascia.
Ascio.as.aui.u̇bum actm̄.i.acuere ul' dolare.et
dꝛ ab ascia.cie.et componitur exascio.
Ascio.cis.ciui.tū.i.adiungo.acquiro.ex ad et
scio.scis et subtrahitur.d.et componiꝛ̃ cū eisdē
et retineꝛ̃.d.cā dꝛñe.et dꝛ adscio adscis.i.aduo
co.vñ ascisco.cis.et adscisco.cis.inchotiua.
Asciola.le.dimi.pnl' correpta.parua ascia.
Ascis.ab ascia.h ascis.huius ascis.ꝓ securi q̄
cemītarij utūꝛ̃.vñ h asciculus.di.i.puus ascis.
Ascisco.cis.inchoatm̄ ab ascio.cis.Aliqñ eciaꝫ
poniꝛ̃ pro suo posito.ut asciscīꝛ̃ ul' adiūgitur et
tūc p̄t habere p̄teritū sui ꝓmiñ.scꝫ asciui.qꝛ as
cio non est in usu.sed loco eius ponitur nūc as
cisco.uide in concupisco.Et adscisco.cis eciā diciꝛ̃ ¶ retenta.d.
Ascopa.penul' cor'.uas ẽ aquaticū
utri psil'e.ascopa enim grece uter latine ꝑm hu.
Iudith.x.Imposuit itaqꝫ abre sue ascopā uini et ¶ uas olei
Ascribo.bis.psi.ptū.ex ad et scribo
is.et abiciꝛ̃.d.et ẽ ascribē adicere destinare.depu
Ascriptus.ta.tū.alicui rei deditus et de ¶ tare
putatus.et dicitur ab ascribo.bis.
Asecretis indeclinabile cōmunis ge.nomē offi
cij.et p̄t componi ab assistens et h dacō secretis
q̄i assistens secretis.ul' p̄t cōponi ab a ꝓpōe lañ
et h ablcō secretis qm̄ ab ipis secretis q̄ ei cōmit
tūtur dꝛ aliq̄s asecretis.ut supra dixi in abatis.
Aser beatus dꝛ.qꝛ geñ.xxx.Cuꝫ peperisset eū
Selpa.dixit lya.hoc ꝓ b'titudine mea.beatā q̄p
pe me dicent oīs mulieres.ꝓpterea appellauit e
um aser.et scribiꝛ̃ p vnū s.cor' enim ꝓmā.Vñ
in aurora dꝛ.Neptaliꝫ et iudas beniamin et gad ¶ aser
Asia quedam femina fuit.que olim te
nuit imperiū orientis.a qua dcā ẽ asia regio il
la.Vnde asianus.na.nū.et asiaticus.ca.cū.ul' a
sia interp̄taꝛ̃ elacō.ul' eleuacio.et ideo dcā ẽ ter
ra illa sic.qꝛ illa ps mūdi sit elacior.Inueniꝛ̃ ec̃
h asia ꝓ quadā palude ꝓma prođ.q̄ in nomine
regionis b'uiatur.vñ luc' vj.Europā miseri libiā
qꝫ asiā qꝫ timere.et ẽ asia maior et minor.
Asilum.li neu.ge.domus refugij.quā romulus
fecit.ꝫ modo ecclesia.Et dꝛ ab a quod est sine et
silen quod est tractus.qꝛ non sit fas alicui ibi tā
gē et offendē aliū.Mach li.ij.c.iiij.suasisset de
asilo ꝓcedē.et prođ pnl'.v̇gil'.in vij enei.Huic
lucū ingentem quē romulus acer asilum.Retulit
et gelida monstrat sub rupe lupercal.Pap uero
dicit qꝫ asilum ẽ templū qđ remus et romulus
constituerunt ad quod quicumqꝫ confugeret.ab
omni pena liber esset.Iteꝫ dꝛ h asilus.li.mas.ge
musca que boues stimulat.quā greci cestruꝫ uo
cant.et rustici tabanū.Et uideꝛ̃ dici ab a quod ẽ
sine et silen quod ẽ tactus.p contrariū.qꝛ eius
tactus nimis sentiꝛ̃.De p̄dictis duobus dꝛ in g̃
cismo.Turbat asilus apes miseris succurrit asilū.
Asimphonia consonãtia.ab a qđ ẽ sine et sim ¶ phonia.Et acuiꝛ̃ ni
Asintheton quedam fi
gura est.de qua supra dixi in iiij pte ubi egi de

Asinus a sedeo.es.dr h asinus.ni ¶ scemate qi asedus.a sedendo.q2 añ q̈ homines haberent equos asinis insidebant. Vel componit̃ ab a et senos sensus.q̃i sine sensu.q2 brutū et stolidū ail' est.Dr̃ eciā asinus.q̃i alta sinens.ß tunc ẽ ethio logia et non compō.vñ asellus.li.dimi.et h asi na.ne.et h asella dimi.ab asello dcā.et asininus a.ū.et asinarius.ria.riū.quod ptinet ad asinum ut mola asinaria quā trahit asinus ad molendū et asinarius qui ducit ul' pascit asinos.Et scias q asina facit abltm̃ pluralem in abus ad drām sui masculini.quod facit in is.tamen inuenitur in is. Vnde in.j.reg̃ c ix.Et de asinis quas perdi disti nudiustercius ne sollicitus sis q2 inuēte sunt Sicut enim inuenit̃ filia filiabus et filijs.et na ta natabus et natis.ut oñdi sup̈ in tercia parte ubi egi de pma decliñ. Et scias q ut dicit basil' in exameron.oml' viij.Intelligit asinus et hoīs consuetus uocē.nouit iter quod sepius ambula uit.ad audiendu3 ita uehemēter acutus.ut nullus ei de terrestribus comparari possit.Recognouit bos possessorem suū.et asinus p̄sepe domini sui piscis uo nequaq̈ potest dinoscere nutrimenta p̄s tantem.Nam animalia aquatica non solū muta. ß eciā inscia et immicia sunt et indocta.et ad om nem uite societatem ꝓrsus hominibus intracta bilia.uide in bos et in canis ¶ Item quō terrestri a animalia uidentur docta et tractabilia erga ho mines respcū piscium dicam in camelus.

Asmodeus.dei pnl' ꝓd.nom̃ ẽ demonis.Thob iij.Demon nomine asmodeus occiderat eos.

Asopus.pi.ꝓd pnl'.Vnde in doctrinali dr.Aso pū retrahas europam siue piropū.Asopus ẽ no men fluuij.piropus nomen gemme.

Asparagus dictus q2 spinosus et asper sit.Fru tex eius quedam herba est.Et eciam sic dr.qui dam puulus piscis ß optimi saporis.Et eciā bo letus uocat̃ asparagus.Et cor̃ pnl' ut dicit mḡr bñ.Et ut dic̃ pap.Asparagi in cibo sūpti stoma cho ꝓsunt.calidi sunt in aqua cocti omnes uesi ce causas curant et calculos frangunt.

Asper.era.rum.durus.acerbus.truculentus.Et compat̃ asperior asperrimus.vñ aspere.rius.me adiūbia.et h asperitas.i.duricia.truculēcia.et as pero.ras.i.asper̃ facere ūbum actm̃.et componi tur exaspero.ras.et cōponit̃ asper ab a et spera

Aspergo.gis.si.sum.componit̃ ex ad et spargo gis.et mutat̃.a.simplicis in e.et subtrahit̃ d.et est aspergo distanter opire.perfundere.vnde hec aspergo.ginis.i.aspersio.et aspergo ẽ nomen cu iusdam auis marine.et aspergo uestis feminarū ul' uestimentor̃ supfluitas.quod et sirina dr.vñ asperginеus nea neum.Item ab aspergo h asper sorium.et aspergito.tas freqñtatm̃.et asperso sas aliud frequentatiuum uerbum.

Aspergo.ginis.fe.ge.in aspergo.gis.uide.

Asperno.sperno componit̃ cū ad et abiecta d dr asperno.is.aspreui aspretū.ualde sperne.vnde aspernor aris depoñ.in eodem sensu.ul' cōpoit̃ p se ex ad et sperno.is.Vñ h et h aspernabilis. ¶ et hoc aspernabile

Aspicio.specio cis compo nit̃ cū ad.et abiecta.d.dr aspicio cis.xi.ctū ante ul' aliquid ꝓspicere.vnde aspectus.tus.et aspec to.tas.uide in specio et in uideo uidi.

Aspiro as aui.i.anhelari.conari deuenire ualde spirare ul' fauere.Et est tractū a uentis qui quā do flant et spirant nautis fauent.Et componit̃ ex ad et spiro as abiecta d.Item aspirare īuenit̃ ꝓ eleuari.vñ in canticis dr Donec aspirent dies. et eleuent̃ vmbre.et producit penultimam.

Aspis.idis.fe.ge.genus est serpentis.Et ß ysid Aspis est uocata eo q morsu uenena immittat et spgat.ios enī g̃ce uenenū dñt.et iñ aspis q̃i as pgens ios eo q morsu uenenato intimat.et cor̃ pnl' ī gtō.de h dic̃ ꝓpha.sic̃ aspidis surde et obtu rātis aures ne audiat uocē incantātis.uide in tigs

Asporto.i.portare ab.i.longe ul' aliorsum ab sentare.remouere.de loco ad locū portare.Et cō ponit̃ ßm ps.ex ab et porto.mutata.b.in.s.sic̃ in aspello drñe cā.ne si apporto et appello dicere mus.ab ad composita estimentur.

Assa.se.lignum latum et dolatum.

Assatura.re.in assus est.

Asseda.ab assequor queris.dr h et h assecula. ul' asseda.de p sincopā cō.ge.seruiens ul' comes qui sequit̃ aliquem.et cor̃ pnl'.Vnde in aurora Rursus ut in pmis uir lucis et asseda fumi Asti ¶ terant dño

Assector aris atus sum.ex ad et sector.aris mutata.d.in s.et est assectari sequēdo ¶ adipisci.sequi

Assecula le in asseda uide

Assensus.sa.sum.in assencio.is.uide.

Assencio.is.si.sum.componit̃ ex ad et sencio tis.Et est assentire assensum p̄bere.Vnde h assen sio.onis.et hec assencia.cie.i.consensus in quali bet re.et h assensus.sus.et assentaneus.a.ū.qui cito prebet assensum.Et assensor aris.i.adulari. Nam adulator̃ est assentire.Et scias.q inuenit̃ assencior.iris.assensus sum in eodem sensu in de poñti gñe.Geñ xxxiiij.Assensi sunt oms.i.con senserūt circūcisis cunctis maribus.

Assentisco cis.inchoatm̃.i.incipio assentire.ab assencio.is.addita.co.

Asser.ab asse h asser ¶ eris.quia asseres soli in tectis ponunt̃.et non cō iūcti.assem enim vnū dicimus.Vel dñr asseres quia assideant parietibus ul' trabibus.ul' quia ī serat̃ vnus alio in pariete.ab assero.is.Ecclesias xxix Melior est uictus paupis.sub tegmine asse rum q̈ epule splendide.et cor̃ pnl' in obliquis

Assero.is componit̃ ex ad et sero.is.et facit p̄ titū inseui et inserui.et supinū insitū et insertū in diūsis significacōnibus.uide in sero.ris.Et cor̃ se ¶ disco

Asserto.tas.frequentatm̃ ab assero.ris

Assesco.cis fre.ab assideo.q̃i inchoatm̃ ꝓ assi

Asseuero.as.aui.i.affirmo ul' assero.et cōpoi t̃ ex ad et seuero.as qd ñ ẽ in usu.Et prod pnl'

Assidela.le.pnl' prod.i.mensa iuxta quā sede mus.et denuat̃ ab assideo.es.et ẽ assidere.iuxta sedere.Et assidere.i.compari.et assimilari.et as sidere.i.esse simile.In pma significacōne constru itur cū dtō.et accusatiuo in eodem sensu.ut as sideo te et assideo tibi.uide eciam in sedeo.

Assiduus.ab assideo.es diuat̃ assiduus.a ū.stu diosus sollicitus.continuus.alicui rei intentus Item assiduus potest componi.ab as assis.et do das.et tunc assiduus idem est quod diues q̇ ml' tos possidet asses.et assiduus qui expensis erarij perat.et dr sic ab asse danda.ñ q2 multū gratis det diues.ß coactus plus det q̈ paup.in collcis faciendis.Et cōpat̃.assiduus per compleconem magis assiduus.issimus.Vnde h assiduitas.atis et assiduo.as.esse ul' fieri assiduum.

Assilio.lis.ex ad et salio.lis.et est assilire inua

dẽ. aggredi. impetere. et in eodem sensu cõstruit
cũ dtõ et accusatõ. ut assilio menia. et assilio me
nibus. Item assilire cũ gaudio salire ad aliqd. vñ
h assultus. tus impetus assumẽ saltu. et assulto
tas. fre. Et corripit si assilio. lis.
Assimilo. las. laui. lare. i. ualde similare. ex ad
et similo. as. et est ṽbum actĩ. Inuenit᷑ eciã assi
milor aris deponens in eodem sensu. in q̊ et as
Assisteriũ. rij. monasteriũ grecũ ¶ similo. las.
est. ul' dr ab assistendo. vnde h assistria. rie. moni
alis ibi assistens.
Assistria assistrie. in assisterium exponitur
Assistrix. tricis. i. astitrix. tricis. ab assistendo. ul'
assistrix tricis affirmatrix. ab asserendo. vel ut di
cit hug. Assistrix. tricis que assistit ad seruiciũ ali
cuius. vñ sap ix. Da michi sediũ tuaꝝ domĩe as
sistricẽ sapienciã. et est ibi ꝓducenda h silla stri.
Et ut quidã dixerũt debẽt esse astitricem quod
ẽ femininũ ṽbale ab asto. as. ti. tũ. tu. u. in or. as
titor. et or in rix fit h astitrix. icis. quod corripit
pnl' in nominatõ. sed in genitiuo eam producit
Associus. cij. consocius. consors. consodalis con
tribulis. confedustus. et uidetur compositũ ex ad
¶ et socius.
Assolatus. ta. tũ. i. ad solũ deduc
tus. Naim ꝑmo. Montes commoti sunt ab eo et
colles desolati sunt. ul' ꝓm aliã lrãm. et colles as
solati sunt. i. ad solum deducti. ad solitudinem re
dacti. de solio depositi. et ꝓducit la.
Assuesco. cis. assueo. es eui. ul' etus sum. i. ual
de suere. vnde assuetudo. inis. et assuesco. cis. uer
bum inchoatĩ. ꝓm hug. uide in sueo. es.
Assuetus ta tũ. pnl' prod. in assuesco. cis. uide.
Assula. le. pnl' corr̃ fe. ge. quod cadit de ligno
quando dolatur. et dicitur ab assa. se.
Assultus. in assilio. lis. uide.
Assũ ades adest. componitur ex ad et sum mu
tata. d. in. s. vnde assum et assumus ꝑ geminũ. s
scribi debet. Quidam tñ ꝓdcã ꝑ d scribũt causa
consorcij ꝑme et secũde ꝑsone. Sed ꝑus dictum
ꝓualet et magis ẽ ꝓm artẽ et regulas ꝑsci. Vnde
in hympno trinitatis dicendũ est Assumus nos
Assumentum. ti. illa ps ¶ cernui ꝑ geminũ. s.
que de aliquo accipit᷑ ul' assumit᷑ ad aliquid faci
endũ. ul' reparandũ. Et dr ab assumo. mis. Math
ij. Nemo assumentũ pãni rudis assuit uestimẽto
ueteri. quasi dicat. Nemo sapiens coniũgit pãno
ueteri ꝑtem noui pãni quã assumpsit de aliquo
Assur. uris. fuit filius semi a quo ¶ nouo pãno
dcã est assiria. vnde assurius. ria. riũ. et eciã as
sur dr. Vnde in auro. Sicut rex assur malus ex
Assus. ab ardeo. es. dr as ¶ titit et tamen idem
sus sa. sum. qi arsus. vñ asso. as. ṽbum actĩ et
assatus. ta. tũ. et h assatura. re. Reg li. ij. c vj. as
saturam bubale carnis vnã. i. frustum bouis as
satum. Vel ꝓm aliam litteram. Bubale carnis. i.
bubaline partitus est eis.
Astarten ydolũ sodomoꝝ. Et acuitur in fine
Astericus. ci. i. astriforma. et componit᷑ ab aster
quod est stella. et ycon quod ẽ ymago ul' signuꝫ
et scribit᷑ ycon aput grecos ꝑ eu dyptongũ. vñ
semꝑ ꝓducit ꝑmã sillam tã in simplici q̃ in cõ
posito. et astericus prod penl'. Et scribit᷑ ꝑ c sine
s. in ultima silla. ut multi modni lrãti uolũt. An
tiqui tamen scribebant asteriscus. ꝑ sc. in ultima
silla. ut multi modni lrãti uolũt. Stella astericus
ubi apponitur aliquid deesse demonstrat. Obelus
ubi ponit᷑ falsum ul' suꝑfluũ monstrat. Nam sa
gitta grece dr ec ũsuꝫ iugulat. et ẽ nota sic facta
Astericus nota sic facta est ¶ que in libris
apponit᷑ in hijs que obmissa sunt. ut illucescant
ꝑ eam notam. que deesse uident᷑. asterico et obe
lo usus est origenes. vñ Jero. dicit in ꝓlogo pen
tateu. q ut auderem origenis me studiũ ꝓuoca
uit. qui edicõni antique trãslacõnẽ theodocionis
miscuit asterico et obelo. i. stella et ueru omne o
pus distinguens. Dum autẽ illucescere facit que
minus ante fuerant. aut superflua queq̧ iugulat
et confodit. maxime que euangelistaꝝ et aploꝝ
autoritas ꝓmulgauit. Et eciã Jeronimus usus ẽ
astericis. et obelis sicut ipse dicit in ꝓlogo Job.
Asterites est gemma candida inclusam lucẽ cõ
tinens. sic stellã intus ambulantẽ. a qua dcã est.
Asterno. nis. astraui ratum. ad ul' ualde ul' iux
ta sternere. et componit᷑ ex ad et sterno. is. et ab
Astin. i. ciuitas ¶ iicit᷑. d.
Astismos in fine accentuat᷑ Dr eciã antismos
quidã tropus. de quo supra dixi in quarta parte
Asto. as. astiti astiti astitũ et ¶ caplo de tropis
eciã astatum inuenit᷑. Scire enim debes. q dedi
facit datũ et steti statũ. a cor̃. et eadem cor̃ in cõ
posicõne. ut circũdatum ꝓstatũ. vel mutat᷑ in. i
breuẽ ut redditũ et ꝓstitũ. Astiti eciam astitũ fa
cit et astatũ. pnl' cor̃. Et componit᷑ ex ad et sto.
as. et ẽ astare iuxta ul' in cõspcũ ad ꝓuiciũ stare
Astrea. e. i. iusticia. ab astrũ dr quia de celo des
cendit. et ꝓd pnl'. Ouid in. j. meta. Vlña celestiũ
Astrepo. pis. pui. quasi ¶ terras astrea reliquit
iuxta ul' ualde strepere. strepitũ facere. et cor̃ stre
et componit᷑ ex ad et strepo. pis. abiecta. d.
Astreus a um res que ꝑtinet ad astrum. et cor̃
penultimam. Et dicitur ab astrum.
Astringo. gis. xi. ctũ. ex ad et stringo. gis. abiec
ta. d. et est astringẽ iuxta ul' in conspcũ stringere
Astrion gemma est cristallo ꝓpinqua. in cuius
centro lucet stella fulgore lune plene. et dr sic. q
astris postposita fulgorem rapit et gerit.
Astrolabiũ. bij. qddam instrumentũ ipsius ar
tis astronomie. et dicitur ab astrum
Astrologus astrologi Astrum compponitur cũ
logus quod est sermo et dicitur astrologus. logi
id est loquens de astris et augurans. vñ h astro
logia. gie. quedã ars ꝑs astronomie. et astrolo
gicus. ca. cũ. Et scias q astrologia ꝑtim natural'
ꝑtim suꝑsticiosa est. Natural' dũ exequit᷑ sol' et
lune cursus ul' stellaꝝ certas temporum stacõnes
Suꝑsticiosa uero ẽ illa quã mathematici sequũt᷑
illi qui in stellis augurant᷑. Quiq̧ eciã xij. signa
ꝑ singula anime ul' corꝑis memb᷑ disponũt. side
rum q cursu natiuitates hoim et mores ꝓdicare
Astronomus. astꝝ cõponit᷑ ¶ noscunt᷑ ꝓm pap
cũ nomos quod est lex. ul' norma quod ẽ regu
la. ul' noma quod est nomen. et dr astronomus
mi. qui docet legem ul' regulã de astris. ul' q̃ no
minat ea. vnde h astronomia. mie. ipsa ars et as
tronomicus. ca. cũ. ꝓm hug. Pap uero dicit astro
nomia astroꝝ lex. que cursus sideꝝ docet. vna de
septem liberalibus artibus.
Astrosia. e. est tenuitas corꝑis. ex causis latenti
bus et paulatim cõualescentibus. dcã sic ab ĩmi
nucõne corꝑis. Nam greci nutrimĩti cessacõnem
Astrosus. sa. sum. i. lunaticus ¶ astrosiam dicunt
qi malo sidẽ ul' astro natus. Et dicitur ab astruꝫ

Astruco.ab astur ꝓ gente.dr̄ h astruco onis.i. dextrarius.quia aput illam gentē huiusmodi eq̄ habundant. Vnde legit̄ q̄ iulius cesar paucis diebus anteq̄ occideret̄ sompniauit q̄ in stabulū descendens astruconem suum aureum caput habere videbat ¶ Et in rethorica. detur locus astruconi.ut coragium paretur.ubi legit̄ astrucōi.i.

Astrum.ri.i.stella.dr̄ ab astreo pħo ¶ accipitri qui pmus tractauit de astris.ul' ab aster qđ grece dr̄ stella. Inde h et h astralis.et h astrale.Et scias q̄ stella dr̄ quelibet singularis.sidus pluriū stellarum collectio.Astrum grandis stella ul' grande sidus. Hec tn̄ nomina sepe confundunt̄ aput auctores ¶ Volo eciā te scire q̄ motus celestis se habz ad liberū arbitriū sicut inclinans ad aliquid agendū.inq̄tum ex impssione corpis celestis relinq̄t̄ bona dispō in corpe ſm quā anima efficit̄ ꝓna ad hanc accionē ul' illā.sicut eciā ex naturali cōplexione q̄dam sunt magis ꝓni ad vnū uiciū q̄ alij.et h modo pn̄t astrologi nūciare aliquid de hijs q̄ ex libero arbitrio dependent coniecturalit̄ et non p certitudinem sciencie.q̄uis talibus prediccionibus non sit tutū nimis intendē.ut dicit aug̊ sup geñ ij.Cum plerumq3 astrologi de futuris uera pnūciant.non tā ex signis celestibus q̄3 ex occulto demonū instinctu quem humane mētes interdū nescientes paciunt̄.Et sic cū huius diuinacōnibus quodāmō fedus initur cū dyabolo.virtutē autē coactiuā sup liberū arbitriū sufficienter non hn̄t corpa celestia. Vnde et ptolomeus dicit q̄ homo sapiens dominat̄ astris.q2 p sapienciā suam p̄t uitare ea ad que astra disponūt De hoc eciā supra in arbitriū dixi ¶ Volo ec̄ te scire.q̄ sicut ꝓbat̄ in sciencia astronomica de mēsura quātitatis solis et terre sol est maior tota t̄ra.sic et alie stelle om̄s p̄ter lunam et mercuriū sunt maiores q̄ terra. Vide eciam de hoc in gallus et in cometa et in sors.et in sol.

Astula.le.dr̄ a tollendo.sc3 quod cadit.de ligno dum dolat̄.vnde et uolunt dici asciam.q2 eas a ligno eximit.uide in ascia.Et corripit stu.

Astupeo.es.pui.caret sup̄.Et componit̄ ex ad et stupeo.remota.d.Et cor̄ stu.Et est astupē ual de stupere.ad aliquid stupere.

Astur.stura.re est quidam fluuius hijspanus. Et componit̄ cū a quod est iuxta.et dr̄ h astur asturis.quidā pp̄l'us hijspanie q2 iuxta sturā habitet. vnde h asturia.rie.regio eoꝝ et ciuitas vnde asturiensis.se. Item ab astur ꝓ populo hic astur asturis mas.ge.dr̄ quedā auis que aput illā gentem abundat.ul' dr̄ ab aue et sterno.quia sternit aues.Et corripit penultimam in genitiuo.

Asturco.onis.i.accipiter ul' astur.Et cōponit̄ ab aue et sterno.quia sternat aues.ſm hug̊.Papias ūo dicit.Asturco accipiter maior.Dicit̄ ec̄ astruco.r.precedente.u.i. dextrarius

Astus.tus.tui.calliditas.dolositas.fraus.fallacia.et sumit̄ in malo sicut astutus ī bono.quod compat̄ astucior.issimus.vnde astute.cius issime adūbia.Et h astucia.cie.i.ingeniositas. dolositas.cautela.industria.calliditas.et ꝓprie dr̄ de malo. Inuenit̄ eciā h astu indeclinabile.ꝓ eodem.vnde auianus.Astu vincit homo cūcta creata solo.et potest h esse decli.ul' indeclinab.astu Et dr̄ astus q̄i sine statu.Nam qui astutus est n̄ diu in eodem morat̄ ſ3 multa deliberat.

Astutus.ta.tū.ab astu dicit̄.uide in astus

Atacus.ci.pnl' cor̄.maior est bruco.Et ut dic̄ glo Jeronimi in Johel' j.eruca ūmis est que in oleribus maxime repit̄. Brucus uocatur fetus locuste anteq̄ habeat alas.Deinde cū incipit uolare parū dr̄ atelabus.Cum uero pleniter uolat dr̄ locusta.Et est brucus multo g̃uior q̄ locusta ul' atelabus.q2 iacens in vno loco radicitus comedit fructus. Vnde dr̄ a bromyn quod ē consumē.Atacus autē dr̄ q̄i atagus.q̄i sine tega.eo q̄ nichil habet quo inuolutus tegat̄.teca enim q̄i tega dr̄ a tegendo.Pap̄ autē dicit.atacus auis ignota. Jero.autē dicit sup illud vſ.xxxiij.sic̄ colligit̄ brucus uelud cū fosse plene fuerint de eo. Ex locusta brucus nascit̄.et q̄usq3 habeat alas sic uocatur.Cum autem ale crescere ceperint atelabus dr̄.Cum autē plene uolare cepit ē locusta et dr̄.Nocet uero brucus plus q̄ atelabus.ul' locusta quia alis caret nec moueri potest.et sic ubi insederit nichil relinquit. Ideo fiūt fosse et obruūtur locuste.ne a uento rapiantur in mare.Et ad terram reiecte ex ouis que viue conceperant ec̄ mortue brucos generent.

Atauus.ui.dr̄ ab aui pater.pnl' cor̄.uid ī auus

Atcontra due partes sunt.

Atelabus.bi.pnl' cor̄.dr̄ ab a quod ē sine et tela et abeo.is.q̄i sine tela.i.teca abiens.Et dicit̄ atelabus q̄i attelanus.i.sine tela uadens ue atelauus.i.sine tela uadens.ul' q̄i a tela abiens.De h eciam dixi supra in atacus.

Ater.tra.trum.i.niger.Et compat̄ atrior aterrimus.vnde atre trius.me.Et producit.a.

Athalanta.athas grece leuitas lañe.lentos plenū. Inde dcā ē quedā ūgo athalanta ꝓpter uelocitatem.quasi plena uelocitate.

Athlanteus.ea.eum.pnl' prod̄.in athlas est.

Athalia interp̄tat̄ tpūs dn̄i.Et fuit regina in israel.Et acuit pnl'.ſm cōmunem usum.

Athanasia.i.immortal'.ab athanatos dr̄.Et ac̄

Athanatos.i.immortal'.ab a qđ ē sine ¶ pnl' et thanatos mortale.et accentuat̄ in fine. Vnde athanatus.ta.tum.i.immortalis

Athene.ab athanatos dr̄ hee athene.aꝝ q̄daȝ ciuitas.q̄i athenate.i.immortal'.ꝓpter studium sapiencie que immortal' est que olim ibi uiguit

Atheniensis.ab athene dr̄ h et h ¶ et ꝓđ the atheniensis.et h se nomen patriū.Et deberet ſ formacōnis analogiam dici athenensis.ſ3 causa euphonie habuit J añ pnl'.sicut ondi sup̄ in tercia pte.ubi egi de nōis desinentibus in ensis

Athlas antis habet n in obliquis.ſ3 in ntō nō sicut gigas gigantis.elephas antis adamas ātis Et desinit in as ꝓductam.fuit enim athlas frater ꝓmothei.rex affrice optimus astrologus vnde dcūs est celū sustinuisse.et a nomine eius dcūs est mons affrice athlas.qui ꝓpter suam altitudinem dcūs est celū sustinuisse. vn̄ athlanteus.tea.teum.et athlanticus.ca.cum.

Athleta penul' prod̄ luctator.pugnator.fortis miles.Et dicit̄ sic q̄i ad letum fortis.i.ad mortē

Athomia grece.i.debilitas stomachi.

Athom9 mi ſe ge pnl' cor̄ corp9 indisibl'e ꝓpt̄ sui paruitatem.q̄uis forte nullū corpus sit qđ diuisionem recipē non possit.Et dr̄ sic ab a quod est sine et thomos quod est diuisio ul' sectio.q2 non recipit sectionem sensui subiacentem

Atnepos. filius nepotis. Et est secūda lrā. t. in

Atramen. ab ater a. ū. dr hoc ¶ pap. Et cor ne atramen. inis. id est nigredo. vñ hoc atramentū. ti. .i. incaustum. q2 nigrū facit liquorem in q ponit

Atmentariū. ab atmen dr hoc atmentariū rij .i. scriptoriū pluteū pluatiū. Vnde ezech ix. Et atmentariū scriptoris ad renes eius. Et inde hoc atramentariolum. oli. diminitiuum.

Atriensis. ab atriū dr hic atriensis sis. i. ianitor hostiarius. exclusarius. pariginarius. Januarius.

Atrilolū. oli. diminitiuum. paruum atrium

Atriplices humidā et frigidā ūtutem hn̄t in cibo sumpti. uentrem soluunt. Et corripit pli.

Atrium dr quasi atruz. ab ater. tra. trum ppt caliginē ignis. que olim solebat esse in atrio. vñ in passione xpi. Et petrus stans in atrio calefaciebat se. ad ignem. ul atriū dr q2 ei addant tres porticus extrinsecus. Et sm hoc atrium dr magna domus ampla et spaciosa.

Atrox. ab ater. tra. trum dr atrox cis ois gen efferus. crudelis Et compar atrocior ssimus. vñ atrociter cius me adūbiū et hec atrocitas tatis. Et habet pmā naturaliter būem. Vñ aurora super thob. Scire facit qutum sit furor eius atrox

Attabnalis. tabna componit cū ad et dr hic et hec attabernalis. lis. mutata. d. in. t. id ē socius. et proprie in tabna leccator. qui ualde frequentat tabnam. Idem et attabernio. onis.

Attamen. inis. neu. ge. i. sectacium. Inuenit eciā attamen p sed. cōiunccio. et cor. ta. Ouid. Nil m rescribas attamen ipse ueni. de hoc infra in tū uid

Attamino. as. i. adūsari ex ad et tamino. as. d. mutato in. t. Itez attamino. as. i. purgare farinā cū setacō. sm hug. Pap sic dicit. Attaminare inqnare. corrumpē. usurpare. Et corripit mi.

Attat interieccio timentis ul expauescentis. s

Attero. ris. riui. ritū. ualde terē. cor te ¶ pap Et componit ex ad et tero. is. Job xiiij donec atteratr celum non euigilabit. vñ attritus. ta. tum Et a gt̄o attriti addita. o. format hec attricō onis In q aūt attricō drāt a contricione dicā i contricio

Atticinor. atticinaris ad ignē ticiōes aduicinare Et componitur ex ad et ticinor. aris.

Attineo es ui tentū. i. ualde tenere ul ptinere Et ptinet ad ppinquos. ut iste attinet m in tali gdu. Et componit ex ad et teneo. es. Et cor. ti.

Attingo. gis. tigi. tactū. i. ualde ul iuxta tangē ul accidere. Et componit ex ad et tango. gis

Attonitus. Attono. nas. componit ex ad et tono. as. Et inde deriuat attonitus. ta. tū. pnl corr .i. tonitruo stupefcūs. tritus confusus pturbatus

Attraho. xi ctū. ere. i. ad se trahē. adbreuiaē. et componitur ex ad et traho. is.

Attrecto. tas. ul magis attracto. tas. cōponit ex ad et tracto. tas. Inuenit eciā attrecto. tas. a mutata in. e. quod uidet pprie ad tactum corpalem ptinere. Vnde geñ xxvj. Si attrectauerit. me pater meus. ul attractauerit sm aliam lrām Vel potest formari ab attraho xi. ctum. u. in. o. fit frequentatiuum. i. frequenter attrahere iuxta tractare. ppe tangere palpare.

At ubi due dcōnes sunt. et duobus accentibus regende. vñ ad gala. At ubi plenitudo uenit tpis .i. sed postq. Aliqñ tñ atubi astubi est qdā irregularis uocū congeries. non ppe composicio. Et fungit loco vnius dcōnis. et tūc sub vno accentu pfert et grauatur pnl siue. u. De hoc dixi in secūda parte ubi egi de ubi.

Auarus. ab aueo. es. dr auarus ra rum. q eñ dr auarus qi uaras hn̄s manus. i. curuas ul auarus qi auens auz. ethimologia est non cōpō Et compatur. auarior. issimus. et est auarus ppe qui non saciat Cupidus qui aliena desiderat. vñ auare. rius. me. adūbia. et auaricia. cie. et formatur a gt̄o auari addita cia. Et ut dic Jero in epla ad paul c viij. Antiquū dcū est Auaro deest tam quod habet tā quod non habet. Et in thobia dr Prodigus excedit mensuram largus honori Seruit ul seruat fructificat parcus auarus eget. vide in largus. Et nota q malum et magnū est auaricie uicium. qd sicut dicit beda fidem tollit concordiā dissipat. caritatem uiolat. et innumerabilia mala gñat. teste aplo. qui ait. Radix omnium malorum est cupiditas Auaricia siquidem uisceribz pietatis caēt prēz nescit mrēz ignorat. fidē et amiciciā ñ custodit. ppinq l pxiō ñ miseret. s ppinquos uelut extraneos abicit. dicente salomone Bene facit anime sue uir misericors. Auarus eciā ¶ ppinquos abijcit.

Auceps aucupis cō. ge. a ues capiēs. ab auis et capiens ul capio. et cor cu

Auctim. i. crescent ab augeo dr. et est aduerb.

Auccō. ab augeo dr. hec auccō. onis id est augmentacō. Dr eciam auccō. i. mercacō. vnde auccionarius id est mercator qui res suas auget. et ppe ille qui illic ul hic res puas et ueteres et elicas emit. ut postea carius uendat. et auccionor aris sic mercari. ul res strēnue agere. vnde et auccionator dr p impatore. Accipit tamen simplicit auccionari p mercari

Accionarius in auccō est

Auccionor aris. in auccō exponitur.

Auctito. tas pnl cor. i. frequenter augē. Et format ab auctatu ultimo supino huius ūbi aucto as. a. in. J. et. u. in. o.

Aucto. as. ūbum frequentatiū. i. frequenter augere. Et formatur ab ultimo supino huius ūbi augeo. auges scilicet auctu. u. in. o.

Auctor. ab augeo. es. auxi auctū auctu dr hic auctor. toris. i. augmentator. dux. et debet scribi cum. u. et. c. Quando uero significat auctenū. i. autoritatē est cō. ge. et debet scribi p. u. et sine. c. ut hic et hec autor. Et deriuat ab autentin. Item inuenit quoddā ūbum defectiū auieo. es. i. ligo as Inde auctor. i. ligator silr cōmunis gnis. et debz scribi eciam sine. c. et cū. u. Et sm pmam significacōnem impatores ppe dnr auctores. ab augēdo rempublicā. Sepe eciam deus dicit noster auctor .i. noster dux. noster augmentator. sm uo secūdā significacōnem. phi et inuentores arciū ut plato aristotiles pscianus et quilibet excellens persona dnt dici autores. Secundū uero tercīā ūgilius et lucanus et eciaz ouidius et ceteri poete dnt dici autores qui ligauerunt carmina sua pedibus et metris. Inuenit eciam hic actor ab ago. is. ctū tu de quo supra in suo loco. Xv. Auctor ab augēdo nomen trahit ast ab agendo Actor ab autenū qd grecum est nascitur autor..

Auctorium. ab augeo dr hoc auctoriū. rij illud quod additur rei mensurate cum uenditur. et cibus qui mense uacuate superadditur

Auctrix tricis. i. augmentatrix ab auctor dr in

Aucupabilis. ab aucupor. aris. dr hic et hec ¶ rix. aucupabilis. et hoc le. i. res apta ad aucupandum.

Aucupium. ab aucupor dr̄ hoc aucupiū. pij. i.
fortuniū. bonus euentus et eciam ipsum officiū
capiendi aues dicitur aucupium.

Aucupor. ab auceps dicit̄ aucupor aris. patus
sum. i. aues capere. et ponitur qn̄q3 pro augūari
et pro acq̄rere. vnde aucupator trix. cio. et h̄ au
cupatus tus tui. et cor̄ pnl̄. aucupor. unde ouid̄
epy. ix. aucupor infelix incerte murmure fame.

Audax. ab audeo es. dr̄ audax cis. omnis ge.
Et cōpatur audacior simus. unde audaciter sed
per sincopam dicimus audacter cius me. adūbia
Et distat inter audacē. et temerariū. Nā audax
non timet temerarius non cogitat piculum. Item
audacia post consilium. temeritas sine consilio. et
ponitur audax pro arrogante quandoq3.

Audeo. es ūbum neutropassiuum. et est drā in
ter ūba neutropassiua. et neutrapassiua. Nā neu
tropassiua dn̄r q̄ passiuis sunt silia in h̄. q3 cū ca
reant p̄teritis habent supplecōz p̄teritorum. per
pticipium et ūbum substantiuū sicut et passiua
Ista autez qn̄q3 sunt qd̄ indicant isti ūsus. Qn̄q3
puer numero neutropassiua tibi do. Audeo cū so
leo fido quoq3 gaudeo fio. Sūt autez neutrapas
siua q̄ hn̄t passiuorū significacionem sub actiua
lrātura. et signant passionem aliunde illatam. et
sunt quatuor que continentur in hijs ūsibus. ex
ulo uapulo ueneo nubo q̄tuor ista. Sensum pas
siui sub uoce gerūt aliena. scd̄m hug̃. et facit au
sus sum. quia haurio facit hausi. sicut habes in

Audiencia cie. formatur. ¶ tractatu de ūbo a.
ab h̄ datiuo audienti addita a. vnde per t. scribi
tur qd̄ tamen accipit sonum de c. ut detis michi
audienciam. i. me audiatis.

Audio dis. iui. tum. tu. ūbum actiuū dr̄ ab an
tis qd̄ ā dicitur audio aurem do. uel auribus ca
pio. ethia est non composicio. Inde ūbalia audi
tor auditrix. Item audicō et h̄ auditus tus. tui.
et h̄ audimen nis. pro eodem. audio cōponitur
exaudio exaudis exauditor trix. cio. exauditus
ta. tū. et h̄ et h̄ exaudibilis et h̄ le. vnde exaudi
biliter adūbium. Et inportat plus exaudire q̄
audire. Est eniz exaudire qd̄ rogatur intelligere
et ad effectū deducere. Item cōponitur cū ob. ut
obaudio dis. i. male audire uel cōtra. Inuenitur
eciam pro obedio. sed raro et ex eisdem cōponit̄
obedio. Item audio componitur cum sub. et fit
subaudio dis. i. aliquid non positum uel dictum
subintelligere. audio et sua cōposita sunt actiua
preter obedio Item audio simul pt̄ construi cū
accō et ablō. ut audio ūgiliū ab illo. Itez nota
q3 aliqui uolunt auris fieri ab audio. ut auris q̄
¶ si audis.

Auditorium rij. locus ubi consilia
et responsa audiuntur. Et dicitur ab audio dis.

Aueho is auehere. i. asportare. s̄m papiam.

Auersus sa sum. retro in aliam ptem ūsus. ab
aūto tis. Itez aūsus pticipiū. ab aduertor ūteris.

Auellana ne. tā p arbore q̄ p fructu. ponitur
in fe. ge. et dr̄ ab auellano monte ubi abundat

Auena. ab auidus dr̄ hec auena ne. herbe ge
nus. eo q3 auide surgat. Et inde hec auenula le.
dimi. Inuenitur aduena. per d. et tunc corripit
penul̄. et est cōmunis ge. vide in mediator.

Auento tas tare. auenas eradicare Et dr̄ ab a
uena ne. s̄ hug̃. pap̄ ūo dic̄ auentare. erūcare et
¶ eradicare

Auenula le di. pua auena et cor̄ pe
Aueo es aui ere. i. cupere. et caret supino. et est
neutrū q3 uox ipa deficit in passiuo. sine qua uo
ce sc3 passiua ūbū actiuū esse non pt̄. vn̄ lucan̄.
Omnia cesar auet et birria. Si dare multa potes
quidquid auebis habes ¶ Et nota q3 inuenitur
aue auete. aueto auetote auere. p saluū esse sicut
salue saluete saluetote saluere. Et idem ē dn̄dum
de aue et uale. S3 uale in recessu. salue et aue in
aduentu ppe. uel salue. utrūq3 sc3 aue et uale con
prehendit. Vn̄ grec̄. dicit aue ueniens de iure. ua
leq3 recedens. Hoc ūbū salue conp̄hendit aueq3

Auernus. ni. mas. ge. locus ubi ē desce ¶ ualeq3
sus ad inferos. et ponitur sepe p ipso inferno. et
dr̄ ab a quod est sine. et ūnos qd̄ est delectacō. q3
ī inferno nulla ē delcācio s3 sempiternus horror
inhabitat. vnde aūnus. quasi sine uere. uel dr̄ sic
quasi auolus. ab a et uolo. quia ibi aues supuo
lare non pn̄t ppter uetorem grauissimū. quia a
ues supuolantes olim necabat uel dr̄ ab aue per

Auersor aris. i. detestor. s̄m pap̄. ¶ contrarium

Auerto tis. ti. aūsum. i. remouere. vnde in ps̄.
Auerte oculos meos ne uideant vanitatem. Itē
aūtere. i. post tergum ūtere. Et cōponitur ab a.
et ūto tis. Item inuenit̄ aūtor teris aūsus sum
ūbum depo. i. spernere uilipendere recusare. Et cō
ponitur simil̄r ex a. et uerto tis. boec̄. in pmo
de con. heu heu quam surda miseros aūtitur au
re. Inuenitur adūto p d. de quo sup̄ dixi in suo
¶ loco.

Auerunco cas. caui. care. i. auenas euel
lere. Nam runcare dr̄ euellere ex quo et auena
compositum est auereuncare.

Aufero aufers abstuli ablatum. i. eripere tollē.
Et cōponitur ex ab et fero. Et cōūtitur secūdum
p̄scianū. b. in u. in pn̄ti. tam euphonie causa q̄3
drē ne si affero dicas. ab ad et fero cōponi uide

Auferro ras. raui re. i. ¶ ar̄ que murat d. in f
ferrum auferre. et cōponitur ex ab et ferro as

Augeo es. xi. ctū. augere. ¶ et mutatur b in u
. i. amplificare augmentū dare. Augeo cōponitur
cum ad et fit adaugeo ges. augeo simplex et cō

Augesco. ab augeo dr̄ auges ¶ positū est actm̄
co cis. ūbum inchoa. i. incipio augeri. eo q3 sig
nat contra ppietatem alioꝝ ūborum inchoatio
rum sicut integrasco. i. incipio integrari. vn̄ stac
ius. Perni q3 augescūt funē manes. uide in integ̃

Augmentum. ab augeo es. dr̄ hoc augmentū
ti. i. amplificamentū. vnde augmento tas. ūbum
actm̄ qd̄ tamen qn̄q3 inuenitur in depo. ge. in eo
dem sensu st3 augmētor aris. et ab utroq3 ūbalia

Augur. auis cōponitur cū garrio. et dr̄ h̄ et h̄
augur cōmunis ge. qui uel que in garritu auium
diuinat. vnde auguror aris. i. sic diuinare. vnde
ūbalia et hoc auguriū rij. i. talis diuinacio scd̄m
hug̃. ouid̄ epy. protinus illa meos auguror esse
deos. Item auguro ras dr̄. vnde dicit p̄sci. in iiij
li. ab augurio augur abiecta o. et a saturio satur
et in aurora dicitur. Sangnis esse reos fraternos
augurat enses. Dicitur ergo auguro ras in neu
ge. et auguror aris. depo. Et hoc magis uidetur
esse in frequenti usu Inuenitur augurior quatuor
sil̄baꝝ. unde ge. xliiij. sciphus quem furati estis.
ipe est in quo bibit dn̄s meus in quo auguriari
solet. et infra eodem an ignoratis q3 non sit simi
lis mei in auguriendi sciā. Ego autem credo q3
lrā uicio scriptoꝝ corrupta est ibi. et deb3 ibi es
se augurari quatuor sil̄baꝝ. et augurandi. pap̄.
dicit auguror cōmune antiquitus pro quo modo

dicitur auguro ras. aui. ratū. neutꝝ. vnde augur ablata o. cōmis ge. Sed dic q augurox nunc est deponens et magis est in usu quam auguro as.

Auguror aris. et auguro as. inuenitur. vide in

Augustea. ab augustus qd ē imparor ¶ augur. diuatur augustea tee. i. carta que ab augusto mit titur uel quoddam genus carte sic dictum in ho nore illius. sicut augusteū dr genus marmoris in egipto. tempe augusti primo inuentum. sicut tiberiū rij. genus marmoris tpe tiberij inuentū

Augustus dicit ab augeo h au ¶ a. tiberio dr. gustus gusti. quilibꝫ romanus impator. ab augē do impium. vnde eciā antonomasice octauianus dictus est augustus quia super oīs alios auxit romanum impium. et ab illo quidā mensis dcs est augustus. quia in eo mense natus est uel qꝛ obtinuit uictoriam de antonio et cleapatra. Qñqꝫ uero adiectiue declinatur augustus ta. tū. i. nobi lis illustris insignis preclarus exgrex segregarius ceriticus hieroicus et est cōpositū ab aue et gus to tas. quia solis nobilibus licebat olim gustare aues. et tunc cōpatur augustiox issimus. Cū uero declinatur per quartam declinacionem h augus tus tus. tui. est quedam species diuinacōis que fiebat in gustu auium. et est cōpositū ab gustu. et aue. Solebant enim escam spargere gallinis et in gustu et in capcōe illius esce cape augurium qd

Auia. ab auus dr h auia auie. ¶ dr augustus. matris uel patris mater. thimot secūda epl'a. c. primo. Quot et habitauit primum in auia tua loyde. et matre tua ennice.

Auiana. secreta loca. et a uia remota aut tan tum auibus adibilia et dicūtur. ab auus a. vm.

Auicula le. dimminitiuum parua auis.

Auicl'arius rij. qui capit aues. mas. ge. auicl'ari a. eciam dr pl'is numeri ge. neutri. et sunt auicl'a ria secreta loca siluaꝝ solis auibus adibilia

Auidus. ab aueo es. dr auidus da. dū. i. ml'tū cupidus. uel secūdum quosdam dr ab habundo quia semper habere desiderat. vnde auidulus la. lum aliquantulum auidus. et cōpatur auidiox issimus. vnde auide dius. me. adūbiū et hec aui

Auieo uies. i. ligare. ūbum defec ¶ ditas tatis. tiuū et inde h auiox. i. ligatox. uide in vieo uies.

Auigerulus. auis cōponitur cum gero ris. et dr hic auigerulus et hec auigerula pnl' cor̄. qui uel que aues gerit ad uendendum.

Auinū. ni. pnl' prod quasi extra uinū. i. aq̄ mix

Auis. ab aueo es. dicitur h auis huius ¶ tum. auis. quia escaꝝ sit cupida. uel dr ab a. et uia q̄ si sine uia. quia certam uiam non habet ꝫ per a uia queqꝫ discurrit. sed pocius uidetur esse ethyā q composicō. et desinit accs sing. in em. et in im et abltīs in e. et in j. ut aue uel aui et accs pl'is in es uel in is. ut aues uel auis et cor̄. a.

Auius. ex a. et uia cōponitur auius. a. vm. aui a autem dūr loca secreta. et a uia remota quasi extra uiam ipa sunt et deuia et inuia et inde aui

Aula le. i. domus regia siue spacio ¶ aria oꝝ. sum habitaculum porticibus quatuox conclusum Inde h aulula le. di. Item aula dr qñꝫ scrinium in quo res ponuntur. Et eciam aule pl'r dicunt fistule organoꝝ per quas elicitur melodia. et in aulidus da. dum. i. dulcis instar soni organi.

Aularis. ab aula dr hic et hec aularis et h re et auletus ta tum pro eodem.

Aula grece cāmila dicitur uel tibia latine

Auledus di. in aules. vide.

Aules. ab aule dr h aules. l'. et h auledus di q̄ cum camilis cantat. scꝫ tibicen et cōponitur cho raules. i. ille. qui cum camilis cantat in choro

Auleum. ab aula dr h auleum lei. i. cortina qꝛ in aula atali regis pgameoꝝ. primo fuit inuen tum. uel quia in aulis extendi solꝫ Item ab aula leus. lea. leū. i. regalis uel res aule.

Aulicus. ab aula dr aulicus ca. cum. pnl' cor̄. et aulanus a. um. i. palatinus quasi aule custos qꝛ. assidue est in aula cum principe.

Aulidus da dum. pnl' cor̄. in aula exponitur.

Aulula le. dimi. parua aula et corripit pnl'

Auoth. i. villa uel uille unde numeri xxxij. q̄s appellauit auoth yair. i. uillas iayr.

Aura. ab aer dicitur aura re. quia motu aeris fit aura. lenis enim motus aeris est aura ꝑ hug. Item aura dr splendox. vnde dr aurora scꝫ iniciū diei clarescentis. quia fulget. siue pmus splendox aeris qui grece. eos dr. vñ pocius dr aurora q eorora. et aura ꝑ splendore. q eorora. et ab auro ra auroro as ¶ Alij dicūt q ab auꝝ aurora fit qꝛ hēat colorem auri. Ita dicit hug. Pap eciaꝫ dicit q aura dicit ab aere. agitatus enim aer auram facit ¶ Hic animadūte q ꝑ ueritatē. radix uen ti est ex uapore qui ascendit ex terra. et pncipiū esse eius ex eo. Et materia eius est uapox talis qui est frigidus et siccus. subtilitate sua aereꝫ trā scendens. et tñ spissatus frigiditate aeris fortiter impellit aerem. sicut plenius dixi in dialogo de q̄onibus anime ad spm̄. et in uentus eciam uide

Aurata te. fe ge. quidam piscis qui in capite habet colorem similem auro. et dicitur ab auꝝ.

Aurea. ab auris dr h aurea ree. i. frenum eo q contra aures ponatur dr eciam aureus rea reū adiectiuum. i. de auro. Et tunc diuatur ab aurū Xw Aurea frenat equos est aurea mobile nomen

Aureola. in uirgo est.

Auricalcum. auꝝ cōponitur cum calcos qd est es. et fit h auricalcū. i. qddam genus metalli ex diuisis metallis conflatum sic dcm̄ q habet sil'i tudinem auri et eris auri in splendore eris in du ricia. uel cōponitur a calcos qd est fex. quasi fex auri. Apoc pmo et pedes eius sil'es auricalco.

Auricomus ma. mū. qui aureos habet capillos et cōponitur ab auꝝ et coma e. et corripit co.

Auricularis. ab auris uel auricula dicitur h au ricularis et h re. minimus digitus qꝛ eo aurem purgamus. et adiectiue inuenitur hic et hec au ricularis et h re. ut auricularis amicus. i. secretus dicitur eciam auricularis res. ad aurem ptinens et pro eodem auricularius ria. riū. ut auriculari. us anulus uel auricularius qui in aure fertur et h auricularius. i. secretus cōsiliatox. et h auricu laria que est secreta cōsiliatrix qꝛ secreta in aure

Auricularium a secreto. reg. ij. c. ¶ solent dici. xxiij. fecit qꝫ euꝫ sibi dauid auriculariū a secreto . i. secretariū. una pars est indeclinabilis

Auricularius in auricularis vide.

Auriculatus ta. tum. magnas hñs auriculas.

Auritus ta. tum. res ptinens. ¶ ab auricula dr. ad aures sicut dicimus auitos. pilos qui crescūt in aure et dicitur ab auris. et corripit pnl'.

Aurifaber bri. mas gen. qui operatur in auro et componitur ab auro et faber. et corripit fa

Aurifex. auz cōponitur cum facio. et dr̄ hic et
hec aurifex cis. qui uel que facit aurū. vnde dicit
pap. aurifex dictus q aurum faciat et cor̄ ri.
Aurificina ne. fabrica aurificum et dr̄ ab auri
fex. et producit ci Grec. aurificina locus in q̄ fab
Aurificium cij. ipm̄ opus et ex ¶ excoquit auz
ericium qd̄ fit in auro et dr̄ ab aurifex.
Aurifodina ne. locus ubi foditur auz Et com
ponitur ab auro et fodio. et pd̄ di. vn̄ in grec.
dr̄ auz quo foditur dici solet aurifodina.
Auriga ge. mas pnl̄ pd̄. i. rector currus. ab au
re. et rego gis. uel ago gis. quia regit equos fre
no quasi auris auditu uel auriga ab ago et rego
quia agat et regat currum uel auriga ab haurio
quia haurit. i. percutit equos iunctos ¶ Et scias
q sicut se habet nauta ad nauem regendam sic
se habet auriga ad currū regendū. Sed in naui
regenda eligendus est nauta non sorte sed arte
ergo in regendo currum eligendus est auriga nō
sorte sed arte sil̄r et rector in ciuitate nō sorte sȝ
Aurigraphia. aurum cōpo ¶ arte est eligendus
nitur cū graphia qd̄ est scriptura et fit aurigra
phia. i. aurea scriptura. vnde hic aurigraphus q̄
auream scripturam facit.
Aurilegium gij. locus. ubi reponitur aurum. scȝ
thesaurus ubi legitur. i. colligitur aurum ab au
Auripigmentum auz ¶ rum. et lego cōponit̄
cōponitur cum pigmentum et fit hoc auripigm̄
tum ti. genus terre ex quo fit q̄nq̄ vngentū ha
Auris fe ge. dr̄ ab haurio ¶ bens colorez auri
ris. eo q hauriat sonum uel auris quasi auide ra
piens sonum ul̄ auris ab audiendo. et est ethia.
non cōpō. fm̄ hug. pap autem sic dicit auris a
uide rapiens uel hauriens solum. uel ab audien
do. et est ethimologia non cōposicio ut dixi.
Auriscidus di. mas ge. i. artifex qui scindit au
rum. et cōponitur ab aurum et scindo et cor̄ sci.
Aurisia sie. i. cecitas qua sodomite cōtra domū
loth fuerunt pcussi. geñ xix. Sed melius uidetur
dici aorasia sicut dixi in aorasia. Et ut dicit ma
gister in hijstorijs aurisia uel aorasia ut habent
quidam libri est quando homines hn̄t aptos o
culos. et non uident q magi faciunt in cantacio
nibus. fit eciam aliquādo q homines habent rē
in manu et non uident et hoc est aurisa uel ao
rasia qua pcussi sunt sodomite ut dictum est. Itē
illi qui querebant helyseum cum esset cum eis
ut habetur in iiij. Reg. c. v. Item discipuli dn̄i
euntes in emaus ut habetur luc xxiiij. Forte hic
modo quandoq̄ querimus qd̄ in manu tenemus
Auritus ta. tū. qui magnas habȝ aures ab au
Auro as. aui. atū. dicitur. ¶ re dr̄. et pd̄ pnl̄.
ab aurum et cōponitur cuȝ in et fit inauro as.
et cū de. et fit deauro as. i. auz alicui rei supponē
Aurora re. in aura exponitur et in crepusculū
Auroro as. aui. i. illūiare ab aurora dicitur
Aurugo. inis. morbȝ regius. ab auz dr̄. et scribi
tur per au in papia. uide supra in arugo sine. u.
Aurulentus ta tū. i. plenus auro et cōpōit̄ ab
aurū ab aura p splēdore dr̄ hic ¶ auz et lentus
aurum ri. quia pre ceteris metallis fulget. uel ab
orion qd̄ est fulgere q pre ceteris metallis seruat̄
ab auz. aureus rea. reū. i. de aurō. vnde aureolus
Auspex cis. cō. ge. i. diuīator. ab in ¶ reola lū.
spiciendis auibus dictus. vnde ab aue et specio
Auspicator. ab auspicor aris ¶ uidet̄ cōpōitum

dicitur hic auspicator. i. diuinator Inde auspica
trix. i. diuinatrix or. in rix. Inuenitur ecīā auspi
cato positum adūbialiter. i. oportune omine vn̄
terencius in andria haud auspicato me huc appuli.
Auspiciū cij. i. diuinacō. auium inspectus ul̄ bo
Auspicor. ab auspex dr̄ auspi ¶ nus euentus
cor aris. i. diuinare. vnde hec auspicacio et hic auspi
catus. et dicitur ab auspicor.
Auster stri. uentus perflans a meridie dictus
sic ab hauriendo aquas naȝ nubila nutrit et aq̄s
dat. Et inde hic et hec australis et hoc le. Et auster
nus na. num pro eodem australis plaga que est.
ab austro siue meridie vnde austral̄. meredianus
Et hic australis pro quodam paralello. qui et bru
malis dr̄. et austro as. ūbum actiuū. i. humidare
Item ab auster uel austernus austerno as. i. cor
rumpere uiciare macrum facere. Et est auster uē
tus adeo calidus quia eciam pisces dr̄ corrūpere
in mari. vnde et austernatus ta. tū. et austernata
animalia. i. macra quasi austro corrupta.
Austerus ab auster dr̄ austerus ra. rum pnl̄ p
ducta. Et hic et hec austeris et hoc re. in eodem sensu
. i. asper quia uentus ille asper et insuauis est.
Et cōparatur austerior issimus. vnde austere uel
austeriter me. adūbia et hec austeritas tatis. i. aspe
Australis. in auster vide ¶ ritas.
Austrino as. pnl̄ producta in auster expōitur
Austroafricus ci. mas ge. quidā uentus colatal̄
austro sic dcūs quia fit inter austrum et affricuȝ
et componitur ab austro et affricus.
Ausus sus. sui. i. audacia et ausus sa. sum. mo
biliter. ab audeo es neutropassiua qd̄ patȝ supra
Aut cōiunccō p t. et sin̄ aspiracione haud adū
biū negandi p d. et cum aspiracione scribitur.
Autenticus. ab autor qd̄ significat autentū dici
tur autenticus ca. cū. et hic et hec autorizabilis
et hoc le in eodem sensu factum autenticum ul̄ au
thorisabile dr̄ qd̄ fit autoritate sapientis uel sapi
entū ut homo. autenticus uel autorisabilis. i. auc
toritatis cui credi debet Dicitur eciam autenticus
. i. nobilis et ab autenticus dicitur hec autentica
quidam liber legalis sic dictus q in eo cōtinētur
Autor oris. cō ge. In auctor ¶ autentica dicta
Autoritas tatis. sine c. scribitur et ¶ p ct. vide.
diuatur ab autor qd̄ significat autentim et est
auctoritas sentencia imitacōe digna. ul̄ autoritas
put sumitur in topic̄ est iudiciū sapientis in sciē
cia sua unde a rei iudicio solet talis locus denōia
ri ut plo dicit celum esse uolubile ergo ista est
quia qd̄ uidetur alicui sapienti et experto in sua
sciencia credendum est sic esse iuxta illud exper
Autorizabil̄. in autēticus expo. ¶ to credō migrō
Autorizo. ab autor qd̄ signat autentim diuat̄
autorizo as. et autoro ras in eodem sensu. i. affir
mo autenticū facio et sunt actiua et inde ūbalia.
Autoro ras. ab autor. qd̄ signat autentim. i. auc
toritatem diuatur autoro ras. i. affirmo autenti
cum facio. Et cōponitur cū ex. et fit exautoro.
ras. i. extra auctorem facere uel ponere. vnde qn̄
tilianus de causis. Exautoratus manus armis a
gresti labore subegit. Exautoratus hic ponitur
pro extra autoritatem positus. accipitur ecīā p
delere vnde macrob̄ de saturnalibus exautorata
Autumnus ni. a tempesta ¶ tamen seqūti etate
te dicitur que sepe tunc fit quando folia cadunt
et omnia maturescunt. uel dicitur ab augendo l̄

ab autumpnando.nam autumpnare est colligere
Et scias ꝙ quatuor sunt tpa anni scz ver estas
autumpnus et hyems.ver est calidum et humi
dum.Estas est calida et sicca Autumnus est frigi
dus et siccus.hiemps est frigida et humida.vide

Autumo as.aui.are.cōponitur ex.¶ in estas
timo qd̓ est mens.et ab mutato b in u.et est au
tumare affirmare putare suspicari credere quasi
a mente sit habere credere.vnde hec autuma me
.i.extimacio et est actiuum.et corripit tu.

Auunculus li.frater matris sicut patruus fra
ter patris ꝓpe.Xo patruus a patre pendz auūcu

Auus aui.dicitur ab auarus.¶ lus a genitrice
quia auoꝝ sit auere.i.desiderare et esse auaros l'
auus ab euo.i.ab antiquitate.vnde hec auia uie.
matris uel patris mr̄.Auus cōponitur hic proa
uus.i.pater aui quasi ꝓpe auum.vnde hec pro
auia uie.eius uxor.Item abauus.i.pater proa
ui quasi longe ab auo.vnde abauia eius uxor
Itez tritauus taui.i.attaui pater quasi tetrauus
.i.quartus ab auo.vnde hec tritauia eius uxor.
et cor̉ pmam auus.vnde ouid̓ epi.viij.Tu quo.
qꝫ habes pelopem proauū pelopis qꝫ patentem.
¶ Nota hic diligenter ordinem in cognacōne.pa
ter auus proauus abauus attauus tritauus q̄qꝫ
est ultimū.et supius nomen cognacionis.familia
enim oritur a patre.et terminat̄ in tritauo.pos
tea dicimus maiores.Item pater filius nepos q̄si
natus post filium.ꝓnepos.i.ꝓpe nepotē.vl' por
ro natus a filio.abnepos q̄si longe a nepote.Nā
seiungitur a nepote medio pronepote.atnepos.
trinepos quasi tetranepos quia post nepotem ē
quartus in ordine postea dicimus minores

Auxesis sis.i.augmentum.et ꝓprie dcōnis.ab

Auxiliaris.in auxiliū exponitur.¶ augeo ges

Auxiliū.ab augeo ges dr̄ hoc auxiliū lij.quia ꝑ
auxiliū aliqd augetur Et ē auxiliū qd̓ ab extra
neis datur subsidium qd̓ postea superuenit.pre
sidium autem loco utili positum.vnde hic et hec
auxiliaris et hoc re.et auxiliarius ria.rium.qui
uel que ul' qd̓ p̄t prebere auxilium.et auxiliato
rius ria.rium.ꝓ eodem.Item ab auxiliū.auxili
or.aris.atus sum.ûbum depoñ.et cōstruitur cū
acc̄o et datiuo ut auxlior te et tibi.vnde hic auxi
liator trix.cio.et hoc auxiliamen inis.et hic et hec
auxiliabil' et hoc le.idem qd̓ auxiliarius.Et cōponi
tur coauxilior aris.et debent ꝓnunciari predicta
sic̄ auxit ab augeo et sic̄ dixit auxius luxit a lu
geo es.uel lucco ces.Nā omnia p̄dicta scribunt̄
pro x.non per s.Et x.est duplex cōsonans.non
liquestit.nec in metro quia semper facit posicio
nem nec in sono quia numquā proferri debz ad
modum s.in sono liquescentis ut asilus

Auxilla.ab augeo dr̄ hec auxilla le.i.olla et m̄
sura paꝝ maior quam iusta.vnde hec auxillula
lule.di.i.pua olla uel parua talis mensura.

Auxillula le.pnl' cor̉.in auxilla vide.

Auxit.i.augmentauit preteritū de augeo ges.
sed hausit ꝑ s.i.traxit p̄teritū de haurio hauris.

Axa filia caleph fuit. ¶ xes.i.tabule.

Axioma tis.neu ge.dignitas.Inde axiomaticus
ca.cum.dignitatem hn̄s sc̄dm hug̃.pap autem
dicit axioma.i.dignitas et ꝓd o.Inuenit̄ eciā hoc
anxioma tis.per n.in prima sillaba.vnde dicit.
hug̃.ab angio is.uel angens hoc anxioma tis.i.
cōcatenacio sicut sunt sophismata.pap ūo dicit

anximota proloquia et maxime ꝓposicōnes in
topicis Anxioma obnoxium ueritati an falsitati
ut cicero disputat cicero non disputat.

Axiomaticus.in axioma vide.

Axis celi.est sepmtrionalis linea recta per me
diam pilam spere secundum pap.et est mas ge.

Axunga.ge.idē ē qd̓ axungia.vid̓ in axungia

Axungia gie.fe ge.i.uenter porci uel alterius
rei.vnde macer de uiribz herbaꝝ.Si porcina ue
tus axungia iungitur illi.Inuenitur eciam hec ax
unga ge.in eodez sensu et utraqꝫ dicitur ab anx
ior aris.quia reddit hominem anxiū.vnde axū
garius ria.rium.ad axungiam pertinens uel aux
ungia uendens.Et axungio as.axūgia.vngē uel
axungiam prebere.et cōponitur exaxungio as.
axungiam auferre uel axungia siue axunga.i.ūc
tum porci.dr̄ ab ungo is.vnde dicit pap.Axun
gia pinguedo ab vnccione dicta

Azabel interp̄tat̄ fluens sanguinū ul' sterq̊liniū

Azaria interpretatur auxilium domini.Idem et
abdenago qui interpretatur seruiens taceo.

Azimus ma.mū.sincerus sine fermēto et com
ponitur a zimos qd̓ est fermentū et a.qd̓ est si
ne apl's ad cor̉.Non in fermento malicie et neq̊
cie.sed in azimis sinceritatis et ueritatis.Et cor̉ zi
vnde in aurora Azima mandatur septem come

Azonus.ab a.qd̓ est sine et zo¶ denda diebus.
na.et cōponitur azonus a.vm.i.sine zona.ul' ex
tra zonam.vnde azoni dn̄r di extra sonam zodi
aci manentes.Simil'r signa dn̄r azona que non
continentur intra zonam zodiaci.et ꝓducit pnl'
azonus.sicut zona primam. ¶ in belus.

Baal.nomen ydoli cuiusdam.vide

Babel.interpretatur confusio.
vn̄ babilon uel babilonia ciuitas
ubi homines oliz turrim edifican
tes dispersi sunt Inmissa diuinitus
confusione linguaꝝ inter eos.vn̄
babilonia regio.et babilonius nia nium.patriū
uel gentile Et scias ꝙ sicut narrat Jeronimus
Babilon.metropolis caldeoꝝ.Cuius muri xvj.
milia passuū ꝑ quadꝝ.ab angulo in angulꝫ q̄d
ē simul xl duabus leugis.et duabus vnius leuge
ꝑtibus tendebantur.Ibi turris triū miliū passuū
in altitudine.i.duabus leucis a lato in angustū.
Et quia ut habetur geñ xj.Ibi cōnūsꝫ ē labiū
hebraice babel.grece dr̄ babilon Ibi nabuchodo
nozor rex potentissimus.qui inter cetera eciam
iudeam captiuauit ¶ Inter alias bestias ibi habi
tantes dn̄r ibi habitare struciones.et dracones.
destructa enim fuit a medis et parsis.nec postea
edificata Sed dicitur in medio eius esse lacus s̄
pentibus plenus.Et arbusta in quibus odibiles
bestie et aues et uenacio regia et inhabitabil' est
ꝓpt̄ portēta.due c̄itates ap̄ medos dn̄r fc̄e ex ea
thesifontes et selencia.vide in pena.et in caldei.
¶ Et scias ꝙ medi et parsi subiecti erant babilo
nis et caldeis.ſz postea exigente supbia caldeoꝝ.
destructa ē babilon a tyro.siue a parsis et medis
vn̄ sup illud ps̄ xlvij.venient tibi hec duo subi
to in die una.sterilitas et viduitas.Dicit glosa.
subito.de improuiso ueniente tyro et dario.Non
enim.metuebat babilon ut a medis et parsis qui
illius cōꝑacione nullius erant fortitudinis ut ip
sis subiectis posset supari.despectum enim et sub
iectum populum caldei non timebant.

Babilonia nie. in babel vide
Bacca ce. per duo c. est fructus oliue et lauri.
Ponitur tamen quandoqʒ pro quolibet fructu. et
precipue arborum siluestrium. Inuenitur eciaʒ bac
ca pro gemma preciosa ut in auiano. Quid nitido
preciū cortice bacca daret. et inde baccatus ta. tū
.i. baccis lapidibus adornatum uel scdm primaʒ
significacōeʒ .i. fructu baccarum abūdans ul' pastus
Baccar. aris. fe. ge. herba fasciuū pellens. Et dr
a bacca. ce. Virg. in bucolicis Baccare cinge caput
Baccaulum li. ge neu. feretrum in quo mortui
deferuntur. Et dicitur a bacca bacce.
Bacha che. sacerdotissa bachi a bachus dicitur
et producit primam scribitur tamen per unū c.
Bachanalia. a bacus dicitur pl'aliter hec bacha
nalia liū. ul' bachanaliorum festa bachi. Iuuena.
qui curios simulant et bachanalia uiuunt. Et po
nitur h' nomen pro adūbio. id est bachanaliter
.i. furiosa ad mod' sacrificaciū bacho in cuius festis
Bachania e. i. furor a bacus dr ¶ insanie solēt
Bacharium rij. qōdam uas uinarium. et dicit'
a bachus et idem dicitur hec bechenna ne.
Bacheus ca. cū. dr a. bacho. et dicitur bacheus
de bacho existens uel sit possessiuum. Et in eodē
Bachides idis. pprium ¶ sensu bachicus ca. cū.
nomen uiri de quo habetur in libro machabeorum
et cor' penl'. vnde in aurora. Alchimus hec spacō
rediens cum bachide pugnans.
Bachinal alis. neutri ge. i. torcular pressoris. et
Bachis dis. fe ge. femina colēs ¶ dr a bachus
festum bachi. i. sacerdotissa eius que hec bacha.
dicitur. et dicitur a bachus.
Bachius a bacus dr h' bachius. quidā pes quo
in festis bachi utebantur. Et cōstat ex prima bre
ui et duabus sequentib9 longis. ut poete. Xv. Ab
breuiat pmam mediam pducit et pmam. Bachi
us est antibachius hostis ei. Iteʒ a bachus diua
tur h' bachiū chij. festum bachi. et bachiū dicit'
pius urceus quo utebantur in festo bachi ad
uinū tenēdum. Sʒ postea in usus aqrios transijt
Bachor. a bachus dr bachor aris. i. furere. vn'
ūbalia. Et cōponitur debachor aris. i. valde fure
re uel a furore cessare. Et producit ba.
Bachula le. pnl' cor'. di. pua bacha
Bachus chi. dr deus vini et ponitur quandoqʒ
p ipo vino et pducit primā. vnde cū uenere et
bacho lis est. sed iuncta uoluptas.
Bachen ornamētum est colli. ex anulis aureis
cōfectum. bahen enim grece corona dicitur lati
ne secundum rabañ.
Baculus li. dr a bacho secūdum ysid. quia ab
ipso bacho dr repertus quia homiēs moti uino
baculo innitebantur. uel dr a baiulo las. Et a ba
culo dr baculo as. i. percutere baculo. qd compo
nitur cum de. et dicitur debaculo as.
Badius dij. est equus quem antiq uadium di
cebant. Et dr a baiulo as. quia nos baiulet uel
badius dicitur quasi uadius a uado is. quia for
cius uadat inter cetera animalia.
Baia. a baiulo as. dr hec baia ie. portus. vnde
Baie iarum. ciuitas in italia iuxta mare. qr ibi sit
locus portuosus et delectabilis. vnde baianus na
Baiulo as. aui. are. i. portare sus ¶ nū. patrium
tentare. Et dicunt quidam. qp est simplex et sic j
debet esse duplex cōsonans. vnde falsus esset ille
ūsus. Cloto colum baiulat lachesis trahit atropos
occat. debet enim pma huius ūbi baiulo pduci
Alij uero dicunt qp est cōpositum ex basis et iu
lus qui fuit filius enee q baiulatus fuit ab enea
et inde baiulare quasi iulum portare et sustenta
re. et ponitur ibi simpliciter pro portare uel ba
iulare dr a basis et iulus quia ipe fuit basis. i.
sustentamentum patris. et sic primā corripit. de
h' dixi in prima pte ubi egi de. j. lrā. Et inde ū
balia. et h' baiulus li. qd et pro portitore et pro
baculo ad baiulandum apto dr et pro portu qr
ibi merces baiulentur. Item a baiulo las lauí la
Baiulum li. neu ge. fre ¶ tus ta. tū. i. portatus
num a baiulo las. quia eo equus baiulatur
Baiunola le. lectus q in itinere baiulatur. et dr
Bala le. interpretatur inuetera ¶ a baiulo las
ta. fuit enim ancilla rachaelis
Balaam interpretatur uanus populus
Balach interpretatur pcipitans siue deuorans
Balanatus in balanus vide
Balanites a balanus ul' balanum. pluraliter
balanite tarum. i. vue uel uites instar glandium v
uas facientes grandes. vnde h' balanites gemma
Balanon grece latine glans dicitur.
Balans. a balo. las. dr balans. lantis. participiū
omnis generis. et hec balans tis. pro oue
Balanus balanon grece latine glans. Inde hic
balanus ni. pnl' cor'. quedam arbor. et ut dicunt
genus est quercuū. vnde h' balanū ni. pro fructu
et pro vnguento inde facto. vnde balanatus ta.
tū. balano unctus scdm hug. qdam dicunt qp ba
lanus est castanea cocta. stʒ balosa et cor' ba.
Balatro balatronis. i. clamorosus ioculator. vn
de oracius in sermonibus mendici nimij balatro
nes. et dr a balo las. uel balatrones scdm quos
dam dnr pdigi et leccatores a suilio balatrone
cuius facit mencionem in ultimo smone. ß scdm
hanc sigficacionem melius dr bātrones a bara
trum. Et apte baratro onis. i. leccator dr a bara
trum quia stʒ omnia baratro. i. uentri cōmittit.
Balatus tus. tui. mas ge. a balo as. et est ouiū
Balbucio cis. ciui. tire. male et trepi ¶ et pd la
de loqui et incōgrue. et dr a balbeo es. et pd bu
Balducta te. fe ge. dr lac pressum a sero scʒ mu
tata. et dr balducta qsi ualde ducta. quia ualde
Balea a balin h' balea lee ¶ pressa est et ducta
.i. funda ul' instrumentum qd uulgus uocat ba
lestrum. vnde h' baliarius rij. Et hic baleator. i.
funditor uel balistrator
Balearis a balea dr h' et h' balearis et h' re. i.
cum balea iacibile. Inuenitur eciam balearis fū
da. et diuatur tunc a nomine insule baleros enī
ul' balerica ul' balearis insula ē hispanie et sunt
due stʒ afrosiades et gēmasiades maior et minor
vnde et eas uulgus maioricam et minoricam uo
cat in hijs insulis pmum reperta est funda. et
balearis dcā est funda. et dicta est insula utraqʒ a
balim ergo balea. et a balea baleros ul' balerica
ul' balearis a quo h' et h' balearis et h' re gentile.
Balena ne. quidam magnus piscis dr a balin
qd est effūdere quia effundat et iaciat aquam
huc et illuc altius cunctis bestijs maris et pd pe
Balestrum a balim dr h' balestrum tri. vnde ba
lestro as. i. cū balestro aliqd picere ul' pcutere
Balin grece latine dr iacere siue emittere ul' ef
Balinon grece balneū dicunt qr anxie ¶ fundere
tatem anime tollat a balin et nois qd est mens

quia iaceat anxietatem de mente. hinc balneum
nei. a lauacōne meroris dr. inuenitur eciam in
fe. ge. balnee aꝝ. Inde hoc balneriū rij. i. balneato
rium rij. ambo ꝓ loco in quo balneatur et bal
neo as. ūbum actiuū cū omnibus suis cōpositis
Balista te. genus est torm̄ ¶ si qua inueniantur
ti. Et uidetur esse cōpositum a balin et hasta tor
quetur enim ūbere inuoꝝ. et iacit hastas et saxa
vnde hic balistarius rij. qui facit balistas uł qui ia
cit cū eis. vtrum ars balistarioꝝ sit licita. habes
Ballo las. laui. i. huc et illuc in ¶ in ordo as.
clinare et ponitur quandoqꝫ absolute scilicet ua
cillare et dicitur a baiulo baiulas.
Balneolum li. dimi. paruum balneum.
Balneum nei in balinon exponitur.
Balo las. laui. ūbum neutꝝ et est ouiū. Et cō
ponit̄ cū de. et dr debalo as. ualde balare et ꝓdu
Balsamus mi. fe ge. arbor. vnde hoc ¶ cit ba.
balsamū mi. lignum uel fructus uł liquor eius
Et scias ꝙ mltiplex vnguentū balsamus affert
primū est et p̄cōsius alijs qd̓ sponte manat d̓ fo
lijs. et illud uocatur balsamum. Scdm est carpo
balsamū uł xirobalsamum. Terciū est opobalsa
mum. Quartum est foliobalsamū. Quintum est
calobalsamū uł xilobalsamū. Et ꝓbatur sic an
sit corruptum balsamū uł non. Si feratur in ma
nu cōtra solem ꝑurit carnem si nō est corruptū
Et a balsamū. tus. ta. tū. i. balsamo inunctus. Qd̓
et p̄t esse ꝑticipiū. Nam balsamo as. i. balsamo
inungere. et est actiuū qd̓ cōponitur cum in. et
fit inbalsamo as. i. valde balsamo inungere. silr
actiuū. et cor̓ sa. scdm hug. pap ūo et ysid̓ dicūt
balsami arbor in iudea intra terminos tantū xx
iugerum erat posita postea quando eadem regiōe
romani potiti sunt. eciā latissimis collibꝫ ꝓpaga
ta est stirpe simił uici folijs similis rute. Sed al
bioribus semꝑ qꝫ manentibus. Arbor autem bal
samum ligniū eius xilobalsamū dr fructus eius
siue semen. carpobalsamū Carpos enim fructus
dicitur succus opobalsamum vide in vngo
Balterio ris. rui. rire. i. cingere ūbum actiuum
Balteus ti. mas ge. in pl'i inueni ¶ a balteū dr
tur. et mas. et neu ge. hij baltei. et hec baltea. et ē
balteus cingulum militare sic dictus q̄si pendens
quia ex eo signa pendent ad demonstrandā legi
onis militaris summam. i. sex milium sex cento
rum ex quo numero. et ipsi cōsistunt. vn̄ et bal
teus dicitur non tantum qd̓ cingitur. sꝫ eciam a
quo arma dependent. Job xij. balteū regum dis
soluit. et precingit fune renes eorum. et cor̓ pnł
vnde hic balteolus li. dimi. et balteatus ta. tū. bal
teo ornatus. Aurora. balteus est carnis macies
Balustriū trij. locus ubi ¶ candor qꝫ pudicus
sunt multa balnea quasi lustratus a balneis. Et
cōponitur a balneum. et lustro lustras.
Baptismus interpretatur tinccio dictus ab ap
tes qd̓ est flumen. uł aq̄ uł eciam sacrum. vnde
hoc baptisma tis. idem. Et baptiso sas. ūbum acti
uū cum omnibus suis cōpositis. vnde ūbalia fm
hug. ¶ Et scias ꝙ inuenitur in euangelio in neu
tro gn̄e hoc baptismum. vnde mth. xxi. Baptis
mum iohis. vnde erat. pap. sic dicit baptismus
inunccō lauacio uł tinccō interpretatur. Qui ideo
tinccio dicitur. quia ibi homo spiritu gracie in
melius immutatur. ¶ Et longe aliud q̄ erat effi
citur. pro lauare uł mūdare sumitur baptiso. ecc

xxxiiij. qui baptizatur a mortuo. et iteꝝ tangit
mortuū quid ꝓficit lauacio illius. ¶ Et nota ꝙ
forma baptismi est ista. Ego baptiso te in nomi
ne patris et filij et spiritus sancti. forma eniꝫ cō
pletiua rei mediū est quodammodo inter mate
riam quam ꝑficit. et causam efficientem a qua ꝑ
ficit̄ ut virtus efficiētis mediāte forma ad mati
ā traducatur. Et quia mediū conplectit̄ aliquo
modo utrumqꝫ extremoꝝ. Ideo forma baptismi
continet principale efficiens. vnde baptismus effi
caciam habet et naturam baptismi ꝓximam q̄
est actus ablucōnis. Et ideo ponitur in nomine
patris et filij et spūs sancti. tam q̄ ꝑncipale effici
ens a quo baptismus efficaciam habet. et ponit̄
actus materialis et ea que circumstant ipsum scꝫ
cōferens et recipiens. in hoc qd̓ dicit ego baptiso
te ¶ Item scire te uolo ꝙ vnus actus qui uno a
gente expleri potest. non ꝓgreditur a pluribus
agentibus simul. et ideo unus baptizans cū ipse
solus baptisare possit debꝫ signare actum suum
non ut a pl'ibus exeuntem sed ut a se solo. Et i
deo non potest dici nos baptizamus. sed secundū
quosdam dici potest ego baptizo uos. si necessi
tas assit nec est alia forme mutacio quātum ad
sig̃ficacionem quia pl'ale non est nisi singl'are ge
minatū. ¶ Item animaduīte qd̓ licꝫ in ūbis ꝑme
et secūde persone intelligatur n̄ts certus tamen
apponi debet ego. quia formam sacramētorum nō
accipiunt uoces ut sig̃ficatiue tantum sed ut ef
fectiue. Et quia nichil agit nisi secūdum ꝙ per
fectum est Ideo de integritate forme baptismał
est. ut ponatur totum qd̓ ad baptismū requirit̄
q̄uis vnū ex alio intelligi possit. ¶ Circa autem
materiam baptismi nota ꝙ ex institucōne diuia
necessariū est fieri baptismum in aqua cuius rō
nes quatuor accipi p̄nt. Prima est quia aqua di
aphanitatis habet aliquid de lumine. et ita cōpe
tit baptismo ꝙ habet vim illuminatiuā scdm ꝙ
in eo gracia confertur. Secūda est quia racione
hūiditatis habet vim ablutiuam. et ideo competit
baptismo in quo sordes culpe mūdantur. Tercia
est quia aqua in omnibus mūdi partibꝫ inueni
tur. Quarta est quia res est que de facili ab om
nibus p̄t haberi sine magno precio. Et hee due
cōpetunt sibi ꝓut est sacramentum necessitatis
¶ Scire eciam debes ꝙ diuersitas que est per lo
ca et situs est drā accidentalis. vnde non mutat
speciem aque. Et ideo in qualibet aqua huiusmōi
uł maris uł fluminis uł cisterne uel fontis uel
stangni potest fieri baptismus. uerū si aqua pa
ludis esset intantū ingrossata ꝙ recederet a vā
raritate aq̄ non esset baptismus sicut si esset lutū
alias adhuc esset baptismus. Quia adhuc speci
es aque manet. ¶ Iteꝫ si baptizaretur aliquis in
mari sola illa aqua maris ꝑtinet ad baptismum
que p̄t habere aliquem effectū in baptizato uel
in lauando uł in frigidando ut non est totū ma
re. Item baptismus potest fieri in lexinio sicut in
aquis alijs sulphureis et in aquis alijs que ex
terra per quā transeunt immutātur. in aqua au
tem artificiali non p̄t baptismus fieri Aqua enī
artificialis ut rosacea est alterius speciei q̄ aqua
naturalis. ¶ Potest eciam queri an uoluntas uł
intencio requiratur in baptizando. Ad hoc dico
ꝙ baptizatus duo recipit in baptismo. scꝫ sacra
mentū et rem sacramenti. Sed ad hoc duo recipiē

da non requiritur aliquid causans ex parte reci
pientis. ¶ Sed solum impedimentum remouens
quod quidem impedimentum nichil est aliud q̄
uoluntas cō̄traria alteri predcōꝝ. Et ideo in adul
tis et in hn̄tibus usum racionis in quibus p̄t es
se cō̄traria uoluntas actu uel habitu. requiritur
cō̄tricio seu deuocio ad ꝑcipiendam rem sacram̄
ti. et intencio ul' uoluntas ad recipiendum sacra
mentum. In pueris autem absq; utroq; ꝑcipitur
et sacramentum et res sacram̄ti. Et sil' est in ca
rentibus usu racionis. nisi uoluntas cō̄traria ha
bitu insit. etsi non actu. ¶ Tunc sciendum est q̄
non requiritur in adulto uoluntas absoluta susci
piendi q̄ ecclesia confert. ꝫ sufficit uoluntas cō
dicō̄nata sicut est in uoluntarijs mixtis ut dicit̄
in tercio ethi. et ideo si sit coaccio sufficiens. ita
q̄ p̄ncipium sit ex toto extra nil cō̄ferente vim
passo. ut cū aliquis reclamans immergitur vio
lenter. tunc talis nec sacramentū recipit. nec rem
sacramenti. Si autem sit coaccio inducens sic̄ mi
nis uel flagellis. ita q̄ baptizatus pocius eligat
baptismum suscipere quam talia. tunc suscipit sa
cramentum et caracterem. sed non rem sacram̄
ti. ¶ Item scias q̄ in pueris non potest esse con
traria uoluntas. nec actu. nec habitu. Et ideo nō
requiritur intencio uel uoluntas in eis qua ꝓhi
bens remoueatur. in amentibus autem et dormi
entibus p̄t esse uoluntas contraria habitualis q̄
uis non sit actualis. Et ideo si ante sompnum ul'
furiam fuerunt cō̄trarie uoluntatis. nō recipiūt
sacramentū. quia illa uoluntas habitualiter ma
net adhuc. Si autem habuerunt ꝓpositum acci
piendi baptismum. et hoc ꝑ aliq̄ signa innotuit
tunc in articulo necessitatis debet eis cō̄ferri bap
tismus. et suscipiūt sacramentū. et rem sacramē
ti. eciam si furiosus tunc cō̄tradicat. quia illa cō
tradiccio non procedit a uoluntate racionis secū
dum quam est capax baptismalis gracie. Si aūt
necessitas non sit debet in furiosis expectari luci
dum interuallum ul' in dormientibus uigilia. Tn̄
si baptizetur in statu illo sacramentum suscipit
quāuis peccet baptisans. ¶ Item consueuit que
ri an baptizantis intencio requirat̄ ad baptismū
Et videtur q̄ non quia intencio hominis non
est alicui certa n̄ sibi. Si ergo req̄ritur intencō ad
baptismum. non erit certū de aliquo q̄ sit bapti
zatus nisi apud eum qui baptizauit. Et ħ est in
cō̄ueniens q̄ homo sit in tanto dubio salutis. Re
sponsio. cū vnius rei una sit causa. si ex aliquibz
pluribus causis vnus effectus ꝓcedat. oportz q̄
ille cause sint facte aliquo modo vnum adinuicē
ad effectum autē sacramenti videmus multa cō
currere. scz ministrum formam ūboꝝ et matiam
hoc autem non potest colligari adinuicem ut sit
vna causa nisi per intencionem baptizantis que
scz formam ad materiam applicat. suum ūo mi
nistrū ad utrumq;. et totū ħ ad sacramenti colla
cionem. Et ideo requiritur intēcio baptizantis. Et
similiter eciam in omnibus alijs sacramentis re
quiritur intencio ministri. cum debita materia et
forma. non solum ad effectum sacramenti conse
quendum. ꝫ ad sacramenti percepcionem. ¶ Ad
obiectū autem scd̄m diūsas opiniones duplicit̄
rn̄deri potest. Quidam enim dicunt q̄ si desit m̄
talis intencio in baptizante. non confert sacram̄
tum baptismi. tamē in adulto supplet fides et de
uocio effectū baptismi ut periculum ex ħ bapti
zato qui ignorat intencionem baptizantis nullū
ꝓueniat. Si autem sit puer tunc creditur pie q̄
summus sacerdos. scz deus. defectū suppleat. et sa
lutem ei cō̄ferat. Si autem non facit. nō iniuste
facit. sicut nec in illo qui sacramento non subici
tur. ¶ Alij dicunt q̄ in baptismo et in alijs sac̄
mentis que habent in forma actum exercitum n̄
requiritur mentalis intencio. sed sufficit intencio
nis expressio per uerba ab ecclesia instituta. Et i
deo si forma seruatur. nec aliquid extius dicitur
q̄ intencionem cō̄trariā exp̄mat baptizatus est
Non enim sine causa in sacramentis necessitatis
scz baptismo et quibusdam alijs actus baptizan
tis tā sollicite expressus est ad intencōis expressi
onem. ¶ Et attende q̄ quando cō̄suetudo ecclesie
patitur ul' quādo incūbit necessitas ꝓpter defec
tum aque ul' ꝓpter periculū pueri de cuius mor
te timeatur. ul' eciam ꝓpter inbecillitatem sacer
dotis non potentis sustentare infantem. p̄t bap
tismus sine impressiōe celebrari. Itez si sit caput
aspersum aqua in totum corpus aspersio reputa
tur. sicut eciā iuriste dicunt. ubi caput hominis
iacet reputatur ac si totus homo iacuisset ul' se
pultus esset ibidem Non sic autem de alijs ꝑtibz
¶ Tria autez sunt baptismata scz fluminis flami
nis sanguinis. i. aque penitencie martirij Nolo e
ciaz te ignorare q̄ baptismus inter alia sacram̄ta
est maxime necessitatis. Et ideo ea que ad neces
sitatem sacramenti requirunt̄ debuerunt esse cō
munissima. et ex parte materie. scz aque. que v
biq; haberi p̄t. et ex ꝑte ministri ut quilibet hō
baptizare possit. Et sic sanctificacō matie et bene
diccio precedens baptismum. non est de necessita
te sacramenti sed de solemnitate. quam nō licet
pretermittere ꝓpter ecclesie institucionē Ita eciā
ordinacio ministri non est de necessitate sacram̄
ti. sed de solemnitate. Sed peccat si aliquis non
ordinatus baptizet. nisi necessitate imminēte. tn̄
sacramētum confert ¶ Angeli autez in figura hu
mana apparentes boni. ul' mali baptizare n̄ pn̄t
Baptismus itari non debet. sicut nec cō̄firmacio
uel ordo. In hijs enim tribus sacram̄tis caracter
indelibilis inp̄mitur. vide in caracter. Penitencia
autem itari p̄t sicut dicā in penitencia. Quare āt
pena corporalis remaneat post baptismum. dicā
in origeneus. Item vide in clauis.

Baptista te. fe ge. qui baptizat a baptizo as. Et
videtur esse nomen officij.

Baptisterium rij. i. stacio baptismatis. et cō̄po
nitur a sterion quod est stacō et baptisma. Et dici
tur tam pro baptismate q̄ pro loco quod et hoc
baptizatorium dicitur.

Bar ligua siria. filius interpretatur.

Barach interpretatur fulgorans.

Barachias interp̄tat̄ bn̄dcs dn̄i uel bn̄dictus dn̄s

Baratro onis. uide supra debalatro onis

Baratrum tri. est nomen nimie altitudinis et
profunditatis et dicitur baratrum. quasi voratꝝ
. i. uorago atra ex profunditate q̄ omnia deuo
rat. et dr̄ baratrum qn̄q; infernus. qn̄q; profun
dissimus locus inferni in quo nulla est redempci
o. qn̄q; fossa. qn̄q; gurges vertiginosus. quādoq;
uenter. qn̄q; eciam profundus puteus in quo ex
ecratores p̄cipitantur et cor̄ pn̄t. naturaliter. vn̄
quidam ħ eciam baratrū qm̄ uorat om̄ia dico.

Barba be. dr quasi uarua a uiro quia uirorū
sit et non mulierum. et est ꝓprie barba hominū
barbe alioꝝ animalium. vnde barbatus ta. tum
qd et pro sapiente dicitur. Nam et olim phi. in
signū sapiencie solebant pascere barbam. et bar
batus habens barbam longam dicitur
Barbanus ni. i. patruus pnl ꝓd a barba dicit
Barbaria rie. dcā est quedam terra iuxta gre
ciam ꝓpter excellenciam crudelitatis. et dr a bar
Barbaries barbarei regio. ¶ barus. et ac pnl.
barbarorum. a barbarus dicitur.
Barbarismus mi. cōponit a barbarus. et mos
quasi consuetudo. et mos babarorum. scz uicium
qd cōsistit in coniunccione litterarum in silba ul
silbarum in diccione uel in eaꝝ accedentibz. quo
uicio maxime barbari solent uti. Et ideo ab eoꝝ
consuetudine habuit nomen. ul componit barba
rismus a barba et rure et more. quasi mos et con
suetudo barbaroꝝ ruris. Quia eniz ruricole ut po
ete inculti et duri. rudes et incultas solent habe
re barbas. Ideo ad eius moris similitudinez bar
barismus dicitur uiciū in dcōe que non est culta
sua ꝓprietate. barbarismus autem si est in cōmu
ni sermone sine racione uicium est et est uitan
dum Si autem in poemate fiat ul in aliquo pro
saico dictamine aliqua racōnabilis causa figura e
rit. Et dicetur metaplasmus scdm hug. Et hoc
volt donatus qui dicit. Barbarismus est una ps
oracionis uiciosa in cōi sermōe. in poemate me
thaplasmus. et fit barbarismus in ꝓpa ligua bar
barolexis in aliena. Fit autem barbarismus duo
bus modis. scz ꝓnūciacōe et scripto. hijs bipititis
ut dicit donatus quatuor species supponūtur ad
dicio detraccio immutacio. et transmutacō littere
ac sillabe temporis toni et aspiracōis. vide in so
Barbarizo as. i. crudeliter agere ul ¶ loecismus
barbarismum facere. Et dr a barbarus id ē a bar
barismus. et ut breuiter eius significacio apiatur,
barbarizare est more barbaroꝝ uti in qcūmqꝫ re
Barbaralexis est aliene ligue corrupcio. et dr a
barbarus et lexis qd est sermo. Et differt a bar
barismo. quia barbarismus est corrupcio proprie
ligue ut si grecus corrumpat liguam grecā. lt̄nus
lt̄nam. barbarolexis uo. est corrupcio alene ligue
ut si grecus corrumperet latinam liguam. uel la
tinus grecam cōfunditur tamen h ꝓprietas qñz
Barbarostomus mi. q uba plena barbarismis
profert. a barbarismus. et thomos qd est incisio
scz os quasi qui in ore habet barbarismos
Barbarus. a barba dr barbarus ra. rū. crudel
incultus. austerus. stolidus. et est nomen crudeli
tatis et austeritatis. vnde olim gentes omnes dcē
sunt barbare. preter grecos et latinos. vnde bar
baricus ca. cū. et barbartiuus ua uum in eodem
sensu scdz hug. pap uo sic dt Barbarus incultus
uulgaris imperitus extraneus. a bāba et rure et
Barbatus ta. tū. in barba exponit. ¶ cor pnl
Barbatulus la. lū. pnl cor. di. i. pauꝝ barbatus
Barbitista te. cōmunis ge. q ul que. cantat cū
Barbitondiū dij. i. tō ¶ barbito. a bābitus dr
sura barbe. uel. locus ubi tōdetur. et cōpo. a bar
Barbitōsor oris. q bar ¶ ba et tondeo des.
bā tondet ut bābarius a barba et tonsor cōpōit
Barbitus. a barrus dicitur hic barbitus et h
barbitum inuenitur. scz qddaz instrumentū musi
cum. quasi barritus' qꝛ de ossibus barrorum fiat

Barbula le. dimi. parua barba.
Barca. a baiulo las. dr h barca ce. pua nauis
merces ad litus portans. vnde hec barcula le. et
barcella le. di. et hic barcarius rij. qui barcas fa
Barcilla le. diminitiuū pua barca ¶ cit ul ducit
Bardus di. stultus ebes ineptus tardus. qui et
alio nomine dicitur blendius. bardus eciam in a
lia accipitur sigficacōne. scz ꝓ cantore laudis. uel
populo. vnde lucanus. plima securi fudistis car
mina bardi. vnde dicti sunt longobardi. uel per
sincopam lombardi quasi longibardi ul a lon
gis bardis quas solebant nutrire et non tondere
vnde lombardia ul longobardia ꝓuincia quam
possederunt. a cuius nomine modo sumitur genti
le. longobardus da. dum. uel lombardus da. dū.
Barginus na. num. et hic et hec barginis et h
ne. i. alienigena peregrinus. a barbarus. et gens
uel genitus uel bargines dicūtur fortes in bello
a baro et ago ul genitus qꝛ ad mod baronū se a
gāt ul sint fortes qi eēnt gēiti a baroibz. et cor gi
Bari grece. latine graue. forte.
Baria. a bari quod est gue ul forte dr h baria
rie. i. guis linea a sūmo sinistre deposita in dexte
rā. et ē vna de x figur accentuū q ꝓ uboꝝ distic
cōnibus a grecis apponunt. et fit ita. x.
Bariona lingua siria bar filius. et iona lingua
hebica columba interptatur. Inde bariona filius
columbe. Vel debet dici bariohanna. i. filius ioh
Bar enim filius interptatur. iohanna. i. iohānis
vnde dicit iero. exponens illud math xvj. Bea
tus es symon bariona mercedem inquit recipit ūa
confessio. Ex confessione sortit uocabulū qꝛ reue
lacōnē ex spū scō hēat cuius et filius appellādus
sit Siquidē bariona in nrā lingua sonat filius co
lumbe. Alij simplr accipiūt qꝛ simō. i. petrus sit
filius iohannis iuxta alterius loci interrogacōem
Simon iohannis diligis me. et uolunt scriptorū
uicio depuatum. ut ꝓ bariohanna h est filio io
hannis. bariona scriptū sit vna detracta silla. Jo
hanna autē interptatur dñi grā. Vtrumqꝫ autez
nomen mistice intelligi pt. qꝛ et columba spiritū
scm. et gracia dei donum significet spirituale.
Bariptes gemma est nigra cū sanguineis et al
Barnabas leuites cyprius genere. ¶ bis notis
vnus de lxxij domini discipulis. pauli apli in pre
dicacione socius fuit. Vnde qñqꝫ largo mō appel
lat aplus. Hic interptatur filius ꝓphete. ul fili
us consolacōnis. Ipse enim ꝓphecie spū clarmit.
Ipse eciam paupēs et desolatos consolatus fuit
Pauperes uidelicet. quibus elemosinā detulit. de
solatos. quibus ex pte aploꝝ epistolā destinauit
De ipso dicit luc. actuum xj. Erat uir bonus spi
ritu sancto plenus et fide.
Baro. a barrus dr h baro. onis. quia sicut ele
phas cetera animalia magnitudine supat. ita ba
ro alios pcellit homines. vel qd melius est. dr a
bari qd ē guis. et fortis hō dr baro. et denotat no
bilitatē et fortitudinē. qñqꝫ fortitudinē solaz. vñ
in gcis dr. Est barri fortis. baro qꝫ mōstrat idez
Baronissa se. uxor baronis. uel uirago scz baro
nis habens animum. Et dicitur a baro.
Barrabas interptatur filiꝰ magistri eoꝝ. a bar
quod est filius. et rabi quod est magister. et ab is
pronomine. ul a gco ei equalenti. vñ barrabas.
. i. filius magistri eorū. Procul dubio iudeorū ma
gister qui est diabolus homicidiorum auctor qui

usqȝ hodie regnat in eis. Et grauat̃ pn̄l' qn̄ est de
cimabile. et an̄penl' acuit̃ Sȝ qn̄ est indecli. acuit̃
ul' barraban huius barraban sic̃ ionathan

Barrious supbus a barrus dicit̃

Barrio is iui itū. i. clamare. elephantis est. et di
Barritus. tus. uox elephantis ¶citur a barrus
a barrio. ris. Et producit penultimam.

Barrus. a barri quod est g̃ue ul' forte dicit̃ h̃
barrus. ri. i. elephas. quia grauis et fortis ul' est
nomen ficticium a sono tractum.

Bartholomeus. a bar quod est filius et tholos
quod ē summitas et mois quod ē aqua. dr̃ bar
tholomeus. ẜm vnā interp̄tacōnem filius suspen
dentis aquas. i. dei qui mentes doctoꝝ sursum ele
uat. vnde inferius aquas distillat. ul' interp̄tatur
filius suspendentis me. Et est sirum nomen. non
hebreum. Per p̄mū notat̃ ꝓfunditas et ꝑspicaci
tas sue sapīe. Per secūdum uero notatur triplex
suspendiū quod ipse hūit. fuit enim suspensus. i.
eleuatus ab amore mūdi. Vel suspensus. i. inten
tus amori celesti. ut posset dicere cū Job. Suspē
diū elegit anima mea. Vel suspensus. i. totaliter
innixus grē et auxilio dei. ut non a suis meritis
ẜ a dei adiutorio tota uita sua depēdeat. ut pos
set dici cū apostolo. Gracia dei sum id quod sum
et gracia dei in me uacua non fuit.

Baruncilus. li. pn̄l' cor̄. dimi. paruus. baro

Basan accentuatur in fine. et est n littera fina
lis. Et interpretatur siccitas. confusio.

Basilea. lee. i. ecclesia. a basileus dicitur.

Basileus. a basis. et leos quod est ṗpl'us. dicit̃
basileos. quod ūsum in latinū dr̃ basileus. i. rex
ul' impator. quia est sustentamentū ṗpl'i. Vn̄ ba
silea ecclesia. et basilla et basilissa. i. regina. Et ba
siliscus rex serpentum.

Basileus in basileos exponitur.

Basilica. ce. pn̄l' cor̄. domus regia. scȝ palacium
regis. ul' impatoris. ẜ modo ꝑ tr̄nslacōnem dr̄ ba
silica ecclesia. quia est palaciū summi regis reguꝫ
Et dicitur a basileus.

Basilicanus a. um. i. palatinus. ul' eciam ecclesi
asticus. Et dicitur a basilica. Et producit. ca

Basilice. inuicte fortiter. Et dicit̃ a basileos

Basilisca ce est herba que et genciana dr̄. cuius
radix dat fortitudinem et sanitatē omnibus utē
tibus ea. Et dicitur a basis.

Basiliscus. ci. dr̄ a basileos. ẜm autē ysid̄ ethy.
xij. Basiliscus grece. latine interpretatur regulus
eo q̈ rex serpentū sit adeo uenenificus ut euꝫ ui
dentes fugiant. q̈ꝛ olfactu suo eos necat Nam et
hominem si inspiciat necat Siquidem eius aspcū
nll'a auis uolās illesa tr̄nsit. ẜ q̈uis ꝓcul sit eius
ore combusta deuoratur. a mustelis tn̄ uincitur.
quas illis homines inferunt cauernis quibus deli
tescunt Itaqȝ ea uisa fugit quem illa sequitur et
occidit. Nichil enim parens ille reꝝ sine remedio
constituit. Est autem longitudine semipedalis al
bis macul' lineatus sibulus ideꝫ ē et regulꝰ sibulo
enīꝫ occidit anteqȝ mordeat ul' exurat.

Basis. sis. fe. ge. nomen fortissime petre. lingua
sirorum. Vnde basis dicitur fultura columnarum
scilicet quod supponit̃ illis. episcilīū dicitur quod
supraponitur. quod quandoqȝ ponitur pro colū
na. basis eciam dicitur extremitas plante ẜ hug̃
Papias uo sic dicit basis sessio columnaꝝ confir
macō fundam̄ti. nomen petre durissime.

Basium sij a basan quod interpretat̃ pinguedo
quia plus delectat in pingui osculum uid̄ in os
¶culum

Bassaris ridis fe. ge. a bassa
dicitur quod est ouis pinguis. et sunt bassarides
uacce mulcarie uberes. bassarides eciam sacerdotis
se bachi. a bacho et corripit ri

Bassus. bassan interpretat̃ pinguedo. vnde bas
sus. sa. sum. i. non altus. quia pinguedo non sinit
multū in altum crescere. vnde basso sas uerbum ac
tiuū. i. deponē deprimē. et hec bassa e ouis pīguis

Basterna. ne. est theca manualis ul' uehiculuꝫ
itineris. q̄i uesterna. q̈ꝛ mollibus uestibus sterni̾
et a duobus animalibus trahit̃ ibi nobiles fese
¶feruntur

Bata. te. siue beth aput hebreos di
tur mola olearia.

Batera re genus patrie. a batus dicitur.

Bath hebraice linum dicitur latine.

Bathin dn̄r uestes linee. scilꝫ brace linee usqȝ
ad genua ꝑtingentes quibus uerenda sacerdotis
uelabantur. et est indecli. in sin Et in pl'i est fe ge
de hoc habetur in daniele. et dicitur a bath qd̄
est linum secūdū huguccōem.

Batillum li ꝑ geminum l thuribulum pala in
strumentum quo colleguntur carbones. Et cor̄ p̄
mam vnde Oracius. Pretextam et latum clauū
prune qȝ batillum. Inuenitur h̃ batillus li dimi a
batus. id est paruus batus.

Batus h̃ bata siue beth apd̄ hebreos dicit̃ mo
la olearia vn̄ h̃ batus ti quedā mensura capiens
. l. sextarios que mensura mole una uice ꝓteritur
vel ẜm Jero. Batus qui hebraice dicitur beth ea
dem mensura est q̄ et ephi scȝ trium modioꝝ Et
deputat̃ tantum liquidis ꝓꝑe licet in aliis rebus
talis mensura habeatur Ezech. xlv. dr̃ Ephi et
bachus equalia. et unius mēsure erunt

Bdellium. bdella arbor aromatica et ec̄ ꝓ gum
mi accipitur Vnde dicit glosa sup̄ illud genesis.
ij. ibiqȝ inuenitur bdellium. ẜm plinium. arbor
est aromatica magnitudine oleagina. cuius lacri
ma lucida. gustu amara. boni odoris. ẜ odoracior
infusione vini. Bdellium eciam ē genus lapidis.
sicut dicit pristianus in primo maioris.

Beatifico. cas. uerbum actiuum. beatum facē.
a. beatum et facio. Et inde uerbalia

Beatitas. tatis. fe. ge. idem est quod b̄ītudo. vn̄
aug̃ in li. x. de ciuitate dei. Alternantes sepe b̄īta
te et misericordia. et format̃ a b̄tūs. ti addita. tas

Beatulus. la. lum. dimi. aliq̄ꝫtulū beatus.

Beatus. ta. tum. a beo. as. dr̃. et est b̄tūs cui ōi
a suppetunt ad notū. ille scȝ qui habet que uult
et non ea que non wlt. et nichil mali wlt. vnd̄
dicit aug̃. Beatus non est nisi qui et habet omīa
que uult. et nichil wlt male. Ille quippe beate
viuit. qui viuit ut wlt nec male aliquid wlt.
Et dr̄ b̄tūs quasi bn̄ auctus ul' aptus. Et cōpat̃
beacior issimus. Et a gt̄o beati addita tudo h̃ bn̄
tudo dr̄. Et est bn̄tudo status omniū bonoꝝ con
gregacōne ꝑfectus. ibi enim quidquid amabitur
aderit. nec desiderabit̃ quod non aderit. omne qd̄
ibi erit bonum erit. et summus deus summū bo
nū erit. et qd̄ est oīno beatissimum ita fore sem
per certū erit. ẜm aug̃ ¶ Et scias ẜm aug̃ q̈ bn̄
tudo uera non p̄t inueniri in delicijs. nec in diui
cijs. nec in honoribus mūdanis. licet quidā in p̄
dictis eam posuerint. Vnde in iob. Non inuenit̃
in terra suauiter uiuenciū. abissus dicit non ī me

est.et mare loquitur.non est mecũ.Non inuenitur inquit in terra suauiter et carnaliter uiuencium. et ita non inuenitur in delicijs Abissus.i.auarus sine sustentamento.quia numq̃ dicit sufficit.dicit.i.per opera se dicere ostendit.beatitudo uera non est in me.et ita non inuenitur in diuicijs. Eciam mare.i.supbꝫ ad modũ maris tumens loquitur.i.per opera loqui se ostendit Sapiencia dei beatitudo non est in me.et ita non inuenitur in supbis et mundanis honoribus.qꝛ uerus beatitudinis summe honor nulli denegabitur digno nł li concedetur indigno.uide in uita et defunctus in orõ et in sanctus.

Beemoth hebraice latine animal sonat bestia ignota est.Ideo aũt beemoth.i.al'.dyabolus dicitur.quia de excelsis ad terrena cadens.ꝓpo mito animal brutum est factus.Ipse est leuiatan.i.serpens de aquis Qui in huius seculi mari volubili versatur astucia.

Bel ydolum assiriorum.in belus vide.

Bele dicitur mens.

Belial.in belus exponitur.

Bellarium.a bellus qđ est diminitiuũ a bonus. dicitur hoc bellarium rij omne genus cibi secũde mense.sicut sunt poma et nuces.que extremius apponunť Prima quidẽ mensa est carniũ.secũda fructuũ.sed carnes ꝑualent fructibus.Ideoqꝫ bellariũ sumitur a diminucõne.ut noteť diminucõ bonitatis.Vñ mac̃ de saturnalibus.Adhuc dñte furio secũde mense allata sunt bellaria.

Bellaticus.ca.cum in bellum uide.

Bellax.cis.in bellum exponitur.

Belliger.Bellũ componiť cũ gero geris et diciť belliger.ra.rum.pnł cor̃.qui gerit bellum.Vnde belligero.geras.ũbum neutrum.i.bellare.Mich iiij.Et non discent ultra belligerare

Bellipotens.a bellum et potens componiť h et h bellipotens pro deo uł dea belli.Et bellipotens.similiter ge oĩs pro potenti et forti in bello

Bello.las.laui.dř a bellum.et est ¶ et cor̃ po neutrum ũbum.et nunq̃ deponens.et componitur debello.las.i.expugno.et est actiuum.

Bellona.ne.dea belli.et dicitur a bellum.

Bellulum.li.dimi.puum bellum.et cor̃ pnł

Bellum.li.dř a bonũ.p anthifrasim.vnde bellicus.ca.cũ.et bellaticus ca.cũ.et h et h et h bellax.cis.in eodeꝫ sensu.Et compatur bellacior issimus.Vnde bellaciter.cius.me.adũbium.et hec bellacitas tatis.et differt bellum a pugna et ꝑlio Nam pugna est que fit pugnis.Preliuꝫ primus conflictus.Bellum totus conflictus.Item bellum dicitur vniũsum ut punicum q̃si totum tempus guerre dicitur bellum.Huius ptes sunt pugne ut cannensis t̃mensis. ¶ Item in una pugna plura sunt prelia Aliud in cornibus Aliud in medio Aliud in extrema acie geritur.Bellum ergo totuꝫ est pugna vnius diei Prelium pars pugne est. Item Bellum et tumultus differunt quia belluꝫ est contra hostes Tumultus qui ciuili sedicione concitatur ¶ Nam sedicõ est discensio ciuium.dicta quia seorsum alij ad alios eant. ¶ Alij dicunt dissensionẽ animorum sedicõm uocari.quã greci diastasim uocant ¶ Itẽ bellum potest dici ut tumultus non sit Tumultus aũt sin bello esse ñ pt quid enim est aliud tumultus nisi pturbacõ tãta ut maior timor oriatur Vñ dicitur tumultus quasi tumor multus Et est grauius tumultus q̃ bellum quia in bello uocaciones ualent.in tumultu non ualent ¶ Et nota q̄ quidam volunt.q̄ olim bellum dicebatur duellum.a duo quia due sunt ptes dimicancium Vel quia alterum faciat uictorem et alterum uictum postea detracta d et mutata u in b dictuꝫ est bellum Itẽ a bellum bellicosus bellicosa sum vide in prelium

¶ Itẽ nota q̄ Tria requiruntur ad hoc q̄ bellũ sit iustum Et primo quidem auctoritas principis cuius mandato bellum est gerendum Non enim ptinet ad psonã priuatam bellum mouere.Quia potest ius suum iudicõ supioris prosequi similiť eciam quia conuocare multitudinem quod in bellis oportet fieri non ptinet ad ꝑuatam psonam ¶ Cum autem cura reipublice commissa sit principibus.ad eos ptinet rempublicam ciuitatis uł regni seu ꝓuincie sibi subdite tueri Et sicut licite defendunt eam materiali gladio contra interiores quidem pturbatores dũ malefactores puniunt Ita eciaꝫ gladio bellico ad eos ptꝫ rẽpublicaꝫ tueri et exterioribus hostibus Vnde et principibus dicitur in ps̄ Eripite pauperem et egenum de manu peccatoris liberate.Vnde aug̃ dicit contra fastum Ordo naturalis mortalium pati accomodatus hoc poscit.ut suscipiendi belli auctoritas atꝫ consiliũ penes pn̄cipes sit ¶ Scđo reqritur causa iusta ut scilicet illi qui impugnantur ꝓpter aliquam culpam impugnacionem mereantur Vnde aug̃ dicit in libro lxxxiiij.questionum Justa bella solent diffiniri que ulciscunť iniurias si gens uł ciuitas plectenda est.que uł vindicare neglexerit quod a suis improbe factũ est.uł reddẽ quod per iniuriam ablatũ est.Tercio requiriť q̄ sit intencio bellanciũ recta.qua scꝫ intendať uł ut bonũ ꝓmoueatur.uł ut malũ uitetur.vñ augustinus in li.de ũbis dñi.Apud ueros dei cultores eciam bella pacifica sunt.q̃ non cupiditate aut crudelitate.ſꝫ paucis studio geruntur.ut mali coerceantur.et boni subleuentur.Potest autem contingere eciaꝫ si sit legittima autoritas indicentis bella et causa iusta.Nichilominus ꝓpter ꝑuam intẽcõnem bellum reddatur illicitum.

Bellus.a bonus dř bellus.la.lum.dimi.aliq̃tulum bonus.Et comperatur bellior.simus.vñ belle.lius.me.Vnde marcial' coquus.Nil bene cũ facias facis attamen omnia belle Et a bellus bellulus la lum dimi.Inuenitur eciaꝫ h belus.li.p quodã ydolo ut habetur in daniele.ſꝫ tũc scribiť

Beloculus.li.gemma est albitans p vnum l et pupillam cingit nigraꝫ.in medio aureo fulgore lucentem.et ꝓpter speciem assirioꝝ regi belo dicata est.Vnde et dicitur beloculus.q̃i oculus

Belphoegor scribitur per oe ¶ beli.Et cor̃ cu in pap.Nũi xxv.Inueniť beelphoegor.Et componiť a bel et phoegor.et ꝑ h debet dici belphoegor.uł belphegor.ſm quosdam.sine.o.uide in

Belua.ue.dř a bellum.quia apta sit ¶ belus. bellis.uł a balo.as q̃i balua.Vnde beluinus.na num.et belutus.ta.tum.turpis et belue.i.bestie similis.Et producit be.

Belues.ei.fe.ge.egestas que solet contingere p uastacõnem belue.Et dicitur a belua.

Belus.li.pater nini ꝑmus rex fuit assirioꝝ qui cepit postea haberi ꝓ deo.et coli ibi in affrica.et factum est ei ydolum in babilonia.quod uocatũ

est bel. qd interpretatur uentus. vnde et ligua pu
nica. baal dicitur deus. sed apud assirios bel qd
est deus ul' uir. et zebub qd est musca dictum est
idem idolum belzebub. i. deus ul' uir muscarũ. ꝓ
immundicia et sordibus idolatrie. et sanguis ibi
immolati ad quem mltitudo muscaꝝ cõueniebat
ul' ꝓ immundicia belial. i. diaboli qui ibi coleba
tur. et idem idolum deinde est achaton. et belial et
abel et phegor qui fuit quidam mons dr belphe
gor. qd interpretatur simulacꝝ ignominie idolorũ
ydolum enim fuit moab cognomẽ baal sup mon
tem phegor quem latini priapum uocant. scʒ deũ
ortoꝝ. Sic ergo baal belial belzebub belphegor
belbrith berith belbris. Ideʒ est. scʒ diabolus sicut
dicit hug. Beda autem dicit sic. Ninus cõditor ni
niue belo patri statuam ei ꝙ diuinos honores cõ
stituit. Cuius sil'r cõsuetudinem caldei suscipien
tes bel uocabãt. palestini boal Moabite beelphe
gor. Judei autem vnius dei cultores ꝓpter derisi
onem gencium. belzebub appellabant asserentes
in hoc sil'acro pricipem demoniorũ habitare. et
uide qd dicitur belphegor ut uidetur dicere hug
ul' beelphoegor ꝑ oe ut pap dicit sil'r belzebub
ut uidetur dicere hug uel beelzebub ꝑ duo e. et
uidetur beda dicere et in euangelio. ¶ Sed potest
dici ꝙ bel et beel per duo e. sunt nomina eiusdẽ
idoli apud diuisos. vnde pot dici belzebub et beel
zebub. et belphegor et beelphegor per duo e. ul'
belphoegor per oe ut pap dicit phoegor per oe
et eciã biblie correcte habent beelphoegor.

Belzebub ul' beelzebub dr. et est finalis lrã b. et
acuitur in fine uide in belus beli.

Ben. i. filius. vñ dr Josue bennum. i. iosue fili
¶us num.

Benedico cis. in dico cis. exponitur
et scias qd inuenitur bñdico positum ꝓ maledi
co. vnde In iob. benedic deo et morere. i. maledic
Et in tercio reg. c. xxi. bñdixit nabath deum et
¶ regem. i. maledixit

Benefacio cis. ũbum neu
trum cõponitur a bene et facio et acuit pnl' scde
et tercie psone pñtis sui indicatiui. licet sit breuis
ut benefacis benefacit. vide in facio cis.

Benefactorius rij. ille q pro munere sibi impen
so benefacit. et diriuatur a benefacio benefacis.

Beneficiencia. formatur a. beneficiens ti. addita
¶ a. vide in bñficus

Beneficus ca. cũ. pnl' corr.
benefactor largus elimosine deditus. Et scias ꝙ
a benefacio cis. dicitur beneficus ca. cum. et h et
h beneficiens tis. et utꝙ cõparatur beneficior issi
mus beneficencior issimus. sed istorum positiuo
rum. scʒ beneficiens et cõpatiuum et superlatiuũ
illius positiui scʒ beneficus obsoluerunt. Ideoꝙ
ex hoc positiuo beneficus et ex cõpatiuo et sup
latiuo illius positiui bñficiens. est fcã qdaʒ irre
gularis cõpacio scʒ beñficus bñficiencior tissimus
et a beñficus et beneficium cij. et a bñficiens be
neficiencia cie. Et est beneficiẽcia qd agit caritas
¶ ut prosit proximo

Benelinguatus ta. tuʒ. i. e
loquens facundus a bene et lingua

Beneplaceo ces. acuit penl' secũde et tercie pso
ne sui presentis indicatiui. licet sit breuis ut dixi
supra in secunda parte. ubi egi de impedimento

Beniamin interpretatur filius dextẽ ¶ cõsorcij
que est uirtutis. ben enim filius iamin dextera di
citur Mater enim moriens ut habetur genesis
xxxv. uocauit nomen filij sui benon. i. filius do
loris mei. Pater ũo appellauit eum beniamin. i.
filius dextere quando eum circũscidit appellatus
est autem filius dextere et geminus qr utraꝙ ma
nu eꝙ utebatur. Inde inuenitur filius gemini et
uir gemineus. i. de tribu beniamin. Et uide ꝙ pri
us appellatus est benom. i. filius doloris deinde
beniamin. i. filius dextere quia oportet prius pe
nitenciam agere. et deinde uitam eternam habere
vnde in aurora dr beniamin est dictus a patre
puer quasi dextere filius. ipse fuit dexter utraꝙ
manu. hic tamẽ in pmis dcũs est benom. Inde be
niamin accepit nomen utrumꝙ ¶ Nota benomẽ
est dictus idcirco ꝙ extitit eius Nacõ maternus
pmoriendo dolor Beniamin adiecit pater hũc de
bere uocari quãdo cognitus est dexter utraꝙ ma
nu sed non beniamin est prius et post benomen
ymmo Beniamin extreme benomẽ ãte fuit. hoc
notat in patria ꝙ si uis beniamin esse expedit
hac uita benomen esse prius. Sicut cũ vicijs luc
tandum est pnitus et sic isrl' ex iacob demuʒ fu
turus eris. et sciendũ est ꝙ dr benom ꝭ grã me
tri pt addi in fine n. ut dicatur benomẽ vide in
¶ geminus

Benignus a bene. dinatur benig
nus na. num. i. bene igne ignitus et est ethimolo
ya nõ cõposicio. et cõparatur benignior issimus
vnde benigne ius. me aduibium. et h benignitas
tatis. et differt a bonitate. benignitas enim uir
tus est sponte ad bene faciendum exposita. lenis
blãda dulcis alloquio. et sua cunctis inuitans dul
cedine. Sed bonitas quidem facere bona et psta
re qd poscitur parata est. tamen nõ nouit suauis
esse consorcõ et sua cũctos inuitare dulcedine. Et
inde benignus et bonus uidentur distare sed non
multum quia uterꝙ est ad benefaciendũ exposi
tus. Sed in hoc differunt ꝙ pot bonus esse et
tristior et bene quidem facere patitur non tamen
suauis nouit esse consorcio ꝭ bñgnꝰ sua nouit
cunctos inuitare dulcedine et dulcis esse alloqo

Beniuolus. bene cõponitur cum uolo et dr be
niuolus la. lum. pnl' cor et h et hec et hoc beni
uolens tis. vnde hec beniuolencia cie.

Bennum. i. filius nun. ben enim filius. nũ ꝓpũ
nomen. pater scʒ Josue qui appellatus est bennũ
. i. filius nun. vnde in prologo reg dicit Jeroni. et
incipiunt a ihu filio naue q apud eos iosue ben
¶ num dr

Beo as. aui. are. ũbum actiuũ remu
nerare ul' beatum facere. et dr a bene ul' bonus
et cõponitur cum trans et dr transbeo as.

Bepho grece latine puer ul' iuuenis

Bephotrophium. trophos qd est cõuisio cõpoi
tur cum bepho. et dr bephotrophium locus ue
nerabilis ubi pueri et infantes nutriuntur. vnde
hic et hec bephotrophita te. qui ul' q custodit be
¶ photrophiũ

Berbex cis. in berbicꝰ ẽ et ꝓd be
Berbicus. a ueruex mutata u in b. dicit h ber
bex ecis. et hic berbicus ci. i. aries castratus et h
berbica ce. i. ouis. et ꝓduat bi.

Berillus. per geminum l. gemma est in india
habens nomen sue gentis scdm hug scdm alios
berillus est lapis preciosus uiridis apd indos cã
¶ didus

Berith. in belus exponitur.

Bes. i. octo vncie.

Bestia et fera dnũt qr omnis bestia est fera et
non ecõuerso. bestie enim sunt que morsibus ul'
vnguibus seuiunt. exceptis serpentibus ut pardi
leones et similes. a uastãdo dicte quasi uascie ul'
a ui quia seuiunt quasi uiscie fere eciaʒ sunt ille

que et si morsibus non seuiant ul' vnguibus tñ
siluestres sunt sic dicte quia naturali utantᷣ liber
tate et desiderio suo feruntur quãdoq; omnis fe
ra dr bestia qñq; eciam bestia non dicitur nisi q̃
mansione hominum utitur et tunc dr.a beth qd
Bestialis.a bestia dr hic et h ❡est domus et sto
bestialis et h le. vnde bestialiter adũbium et hec
Bestiarius.a bestia dr bestiari❡bestialitas atis
us ria.rium.i.crudelis uiuens ad modum bestia
rum et h bestiarius qui seruat bestias ul' uenatᷣ
eas.et h bestiariũ.i.liber de bestijs loquens uel
locus ubi bestie morantur.
Bestiola le.di.pua bestia et corripit penultiã;.
Bestius tia tiũ.i.crudel' instã bestie et dicitur a
Beta in beth exponitur. ❡bestia bestie
Beth apd hebreos dicitur mola olearia ul' ec
beta.et beth est scda lrã eoꝝ.Et a beth dicũt g
ci scdam lrãm bethã et a betha dicimus nos.b.
sic ergo betha apud hebreos est mola olearia a
pud grecos est scda lrã.et tunc est neu ge.et in:
decli.Et inde apud nos beta dicitur in fe ge.ge
nus oleris.sc; scds caulis.qui post abscisiõe; nas
citur in maguderi.vnde betaceus cea.ceum.pos
sessiuum.Item beth interpretatur domus
Bethania interptatᷣ domus obediens.et dicitᷣ
Bethel urbs samarie.pus dicta luza.h ❡a beth
postq; dormiens ibi iacob uidit scalam innitentẽ
celo et dixit uere hic domus dei est et porta celi
ex causa hac locus ille dcũs est bethel.i.domus
dei.a beth qd est domus.et el qd est deus.sed qñ
ibi a ierobaam uituli aurei fabricati sunt dcã est
bethauem.i.domus idoli que ante uocabatur do
Bethlehem.a beth qd est domus et ❡mus dei
leen qd est panis dicta ẽ bethleem ciuitas dauid
in qua natus est saluator mundi.et primum dcã
est ephrata.sed quando ibi iacob pauit pecora su
a eidem loco bethleem quodam uaticinio futũo
imposuit qd domus panis intpretatᷣ ꝓpter eum
panem qui ibi de celo descendit.Inde bethleemi
ta te.patrium cõis ge.et prod mi et h bethlee
mites tis.reg ij.c.xxi polimitanus bethleemites
Bethsaida de.hebraice latine domus pecudũ ea
dem probatica piscina dr iohis v uide in ꝓbatica
Bethsura re.quidam locus est de quo habetur
in libro machab.et prod pnl'.vnde in aurora dr
bethsuram q; capit iherusalem q; petit.
Byangulus.angulus cõponitur cum bis.et dr
biangulus la lu; duos angulos habens.vñ bian
gulatus ta.tum.et põt poni substantiue h bian
Bibax.a bibo is.dici❡gulus li.pro tali figura
tur hic et hec et hoc bibax cis.qui multu; bibit
et comparatur cior issimus.vnde bibaciter cius
me adũbium et h bibacitas bibacitatis.
Bibo onis.mas ge.i.musciones supernatãtes
in uino.et dicitur a bibo bibis.
Bibix icis.fe ge.i.pugna.a bis dcã quia semp
Bibleus.a biblus pro li❡inter duas ptes fiat
bro dr bibleus a vm.et biblius a ũ ãbo possessi
ua biblei et eciam biblij dicuntur instabiles et e
Bibliator oris.vide ❡ciam qui repant libros
Biblij.in bibleus vide. ❡in bibliopola
Bibliopola.biblus pro libro cõponitᷣ cũ polo
is.et dr h et h bibliopola le.pnl' cor.i.uenditor
et ornator librorum quia colit et pumicat eos ut
carius uendat et idem dicitur bibliator oris.
Bibliotheca biblus cõponitur cu; theca qd est
repositoriũ ut scrinium ubi aliquid reponitur.et
dr hec biblioteca.i.biblorum teca.i.libroꝝ repo
sicio ul' recõdicio ul' armarium.vnde per silitudi
nem quidam liber in ecclesia dr biblioteca quia
ibi multi libri theologie cõtinentur.et inde bibli
otecarius rij.i.custos libroꝝ siue repõitor et ꝓdu
Biblus.a bibo is.dr hic biblus bli.i. ❡cit te
iuncus quia aquarũ est biblus.Et aliquando dici
tur pro libro quia antiqui de iuncis solebant con
texere pgamenũ et ibi scribẽ añq; eẽt usus carte
Bibo is.bi.itum.cõponitur cum ad.et dicitᷣ ad
bibo bis.i.itꝝ bibo uel iuxta ul' ad me trabo bi
bendo.et cũ con.et dr conbibo bis.i.simul cu; a
lio bibo ul' simul totum bibo uel sepe bibo uel
in me cõtrabo.Et cu; circũ.et dr circũbibo.i.ex
omni parte bibo et cum de et dr debibo.i.ualde
bibo ul' deorsum bibo et debibere.i.deuomere et
tenetur de puatiue et cũ e et dr ebibo is.i.ualde
bibo uel intus bibo ul' euomo uel trado obliuio
ni.iob vi.sagitte domini in me sunt quarum in
dignacio ebibit spiritum meum et cum in et dici
tur inbibo bis.i.ualde bibo uel intus bibo uel
bibendo immuto.Et cum pre et dicitur pbibo is
.i.añ uel pre alijs bibo et cum pro et dr ꝓbibo
.i.in conspectu uel procul bibo.et cum re et dici
tur rebibo is.i.itꝝ bibo ul' euomo.Et cum se et
dicitur sebibo is.i.seorsum bibo et cũ sub et dici
tur subbibo.i.parum bibo uel post alios ul' sub
tus bibo ul' que sunt subtus bibo.❡Et nota q;
bibo et omnia ab eo cõposita sunt neutra et fa
ciunt preteritum in bibi et supinum in bitum et
omnia corripiunt bi tam in presenti q; in prete
rito et supino virg.Claudite iã riuos pũisat pra
ta biberunt.Item omnia cõposita a bibo uidentᷣ
signare intencionem excepto subbibo qd signat
remissionem.Item nota q; bibere nature est po
Bibo onis.cõis ge qui multum ❡tare luxurie
bibit.a bibo bibis dicitur.
Bibulus a bibo is.dr bibulus la.lum.pnl' cor
qui multu; bibit ul' qui mltum attrabit hũore;
Bicellum li.ge neu.qd bidiniũ dici❡ut arena
tur sc; domus sub se habens cellas sicut domus
mercatoꝝ in urbe.et componitur a bis et cella
Biceps itis in caput uide.
Bicinium nij.in bicellum exponitur.
Bicolos penl' cor.a bis et colon uide in colon
Bicornis.a bis et cornu componitur hic et hec
bicornis et hoc bicorne duo habens cornua
Bidens.a bis et dens cõponitᷣ bidens tis.qd dã
instrumentum rusticoꝝ bifurcatum genus rastri
ꝓpter duos dentes.et hec bidens tis.fe ge.i.ouis
a duobus dentibus qui preminent et cu; quibus
fertur nasci scdm aute; seruium dñr oues biden
tes quasi biãnes.i.duoꝝ annoꝝ quia talis etatis
eligebantur ad sacrificium et cor primam.vnde
in aurora legitᷣ ad latus altaris esse ẽmata bidẽs
et est generis incerti ul' scdm quosdam cõmunis
sed pro instrumento masculini generis.
Bidental lis.neu ge.locus in quo fulmen cadit
sic dictus.a bidentibus ibi sacrificatis uel aliquid
fulmine percussu; Parsuis triste iacens lucis eui
Biennis.a bis et ãnus com❡tanduq; bidental
ponitur h et h biennis et hoc ne.id est duorum
annorum.vnde hoc biennium.
Bifarius for cõpõitur cũ bis et dicitur bifarius
ria.rium.et cu; tris et dr trifarius ria.riũ.et qua

drifarius ria. riū. et dicitur bifarius dupliciter lo
quens. scȝ biliguis qui duas nouit liguas. uel du
plex et fallax qui aliud habȝ in corde q̃ʒ fatur in
ore ul' qui nunc dicit hoc nunc aliud et similiter
expone alia. vnde bifarie trifarie et ml'tifarie et q̃
drifarie bifarie. i. in duobus modis ul' in duabus
partibus et sic de alijs et pro istis adūbijs inueni
untur q̃ñqʒ acci̅ predcō̃ꝝ nominū positi adūbiali
ter. vnde ad hebr. multiphariam multis qʒ modis

Bifax cis. qui duos habet obtuitus cōis ge. a

Bifidus da. dum. i. in duas ptes ❡ bis et facies
fissum et est cōpositum a bis et fidus da. dum. i.
fissus qđ nō est in usu. et diuatur a findo dis de
hoc infra dicam in fidus et scribitur per vnuȝ f.
bifidus trifidus bifarius trifarius et huius qʒ cor̃
primam. Nam regula est j. ante f siue ph. ꝓduci
tur ut ripheus. preter cōposita. a nūis ut bifidus
trifidus bifarius et huius. et corripit penl'timam
bifidus. sicut fidus ul' fidi primam.

Bifinium nij. a bis et finis cōponitur locus ul'
diuisio inter duos fines sicut trifinium dicimus q̃
drifinium et diuersifinium. i. diuisio inter diūsas
terras. uel locus inter diuersos fines. scȝ ubi diūsi

Bifores. a bis et fores cō ❡ fines cōueniunt
ponitur pl'aliter hee bifores biforium. i. duplices
ualue quia bina foramina faciant. vnde h̄ et h̄
biforis et h̄ bifore. i. duplex. vnde ouid meth ij
argenti bifores radiabant lumine ualue.

Biformis a bis et forma cōponitur h̄ et h̄ bi
formis et h̄ me. i. duaꝝ formaruȝ sicut triformis
trium formarum. vnde biformiter adūbium

Bifrons tis. mas ge dr̄ ianus. et cōpōitur a bis
et frons qꝛ duas habet frontes. scȝ ante et retro

Biga. a bis et iugum cōponitur biga que eciā
biiuga dr̄. sic̃ currus tm̄ a duobus equis tractus
et est biga ꝓꝑe lune ꝓpter duas ꝓprietates scȝ qʒ
crescit et decrescit. Triga plutonis quia capit hōi
nes de tribus etatibus scȝ puericia iuuentute et se
nectute. Quadriga solis ꝓpter quatuor tp̄a anni
que facit in ciuitate ul' remocione sua scȝ uer esta
tem autumpnū hyemem. ul' ꝓpter quatuor ꝓpri
etates quas habet in die rubet eniȝ in mane splē
det in tercia calet in meridie tepescit in nona. Se
iuga currus iouis. a sex et iugo. quia a sex equis
trahitur. et attribuitur ioui utpote summo dō se
cundum poetas. et ita biiuga triiuga q̃driga dici
tur a nūo equorum et iugo

Bigamus. a bis et iamos qđ est nupcie uel ux
or ul' mulier componitur bigamus. ma. mū. qui
ul' que duobȝ nupsit uiris ul' uxoribȝ. vñ h̄ biga
mia mie. pnl' acuta. i. due uxores ul' ꝓprietas q̃ a
liquis fit bigamus ❡ Potest ergo queri an biga
mie sit irregularitas adiuncta. Dico qꝛ aliquis ꝑ sa
cramentū ordinis minister sacramentoꝝ cōstitui
tur et ille qui alijs sacramenta ministrare debet
nullū defectū in sacramentis pati debet. defectus
autem in sacramento est. quādo sacram̄ti significa
cio non inuenitur integra. sacramentum autem
matrimonij significat cōiūccionem xp̄i ad eccle si
am que est vnius ad unā sic dicam in matrimōi
um. et ideo requirit̃ ad perfectam significacōnem
sacramenti ut uir sit tantū vnius uir et uxor tm̄
vnius uxor. Et ideo bigamia que hoc tollit irre
gularitatem inducit ❡ Et sunt q̃tuor modi biga
mie. Primus est cum quis habȝ plures uxores de
iure successiue. Secūdus est cū simul habeat plu
res vnam de iure aliam de facto. Tercio cū habet
plures successiue unam de iure aliā de facto. Quar
to quādo uiduam duxit ul' corruptam et in hijs
omnibus est irregularitas adiuncta ❡ Sȝ nō uide
tur qꝛ cōtrahatur irregularitas ex hoc qꝛ aliquis
non uirginem ducit uxorem quia plus impedit̃
aliquis de facto ꝓprio q̃ alieno. sed si ip̄e contra
hens non sit uirgo nō fit irregularitas ergo mul
to forcius si uxor eius uirgo non sit. Ad hoc di
co qꝛ in cōiūccōne xpristi et ecclesie unitas ex ut̃
qʒ ꝑte inuenitur. Et ideo siue diuisio carnis inue
niatur scȝ ex parte uiri siue uxoris est defcūs sa
cramenti. Sedtamen diūsimode quia ex ꝑte uiri
requiritur qꝛ aliam non duxerit in uxorem nō qꝛ
sit uͥgo ex parte uxoris requiritur eciam qꝛ sit uͥ
go. Cuius racio assignatur quia defectus in ipso
sacramento causat irregularitatem corrupcio aūt
carnis extra matrimonium cōtingens q̃ precessit
matrimoniū nullum defectū facit in sacramento
ex ꝑte illius in quo est corrupcio. ſȝ facit defectū
ex ꝑte alterius quia actus cōtrahentis matrimo
nium non cadit supra seip̄m sed supra alterum
Et ideo ex termino specificatur qui est eciam re
specū illius actus quasi materia illius sacramenti
vnde si mulier esset ordinis susceptiua. sicut uir
efficiatur irregularis ex hoc qꝛ duxit in uxorem
corruptā. nō autē ex hoc qꝛ corruptus contrahit
Ita fieret mulier irregularis si contraheret cū cor
rupto. nō si contraheret corrupta. nisi in alio ma
trimonio p̄us corrupta fuisset ❡ Sed dicis. esto
aliquis deflorauit aliquā quā postea duxit in ux
orem. talis non uidetur irregularis. qꝛ nō diuidit
carnē suā in plures. nec eciaȝ uxor eius. et tamē
ducit corruptā in uxorem. Rñsio. in tali cāu sunt
diūse opiniones. tñ ꝓbabilius est qꝛ non sit irre
gularis. qꝛ carnē suā non diuisit in plures ❡ Que
rit̃ eciā an cū bigamo possit dispensari. Dico qꝛ
bigamie nō est adiuncta irregularitas de iure na
turali. ſȝ de iure posiuō. Nec itm̄ est de essencialibȝ
ordinis qꝛ aliquis non sit bigamus. Qđ patet ex
hoc. quia si aliquis bigamus ad ordines accedat
caracterem recipit. Et ideo papa dispensare potest
in tali irregularitate totaliter. sed ep̄us quantum
ad minores ordines. et quidam dicunt qꝛ eciaȝ q̃
tum ad maiores in illis qui uolunt deo in religi
one seruire ꝓpter uitandum religiosorum discur
sum ❡ Et si obicias. cont̃ ius diuinū nō licet dis
pensare. ſȝ omnia que in canone dicuntur ad ius
diuinū ꝑtinent Cū igitur apl'us in scriptura cano
nica dicat Opʒtet ep̄m vnius uxoris uiꝝ esse. ui
detur qꝛ nō possit in hoc dispensare. Rñdeo hoc
ueꝝ ē quantū ad ea que sunt de iure naturali Et
quantū ad ea que sunt de necessitate sacͣmentoꝝ
et fidei. Sȝ in alijs que sunt de institucōne apl'oꝝ
cū eccl'ia nūc habeat eandem ꝑtātem statuendi et
destituendi quā tunc hūit. ꝑt ꝑ eū qui p̄matū te
net in ecclesia. dispensari. vide infra in digamus.
et in prescripcio. et in casus.

Bigens tis. omnis ge. qui ex duabus gentibus
est natus. sicut ex patre tusco. et matre franca. et
componitur a bis et gens gentis.

Bigenus na nū. componitur a bis et genus et
cor penl'. Et dr̄ bigena. animalia que ex diūsis
gn̄ibus nascunt̃. ut mulus ex equa et asino. mu
simo ex cap̄ et ariete. ē enim dux gregis ſm hug̃

Bigermen inis. neu ge. i. seges uel legumen. ex

duobꝫ gn̄ibus cōmixtū.et cōponit̄ a bis et gm̄e.
Biiuga biiuge.idem est qd̄ biga
Biiugus.a biga uł biiuga dr̄ biiugus ga gum
et h̄ et h̄ biiugis et hoc biiuge in eodeꝫ sensu et
substantie declinata inueniuntur h̄ biiugus gi.et
hic et hec biiugis gis.et dicuntur biiugi uel biiu
ges equi qui trahūt bigam.uł qui duo sunt ad
iugum.Et scd̄m hoc componitur biiugus uel bi.
iugis.a bis et iugum et corripit penultimam
Bilanx lancis.fe ge.i.libra statēa.a bis et lanx
quasi habens duas lances.
Bilbio bilbis.in bilbo bilbis vide.
Bilbo bilbis.a bibo bis.deriuatur bilbo uł bil
bio bilbis ūbum neutrum.i.sonitum facere.
Bilibris.a bis et libra cōpōitur h̄ et h̄ bilibris
et h̄ bilibre.i.duarū librarum pondus uł mensu
ra scd̄m hug.et ꝓducit li sicut libra.ūsus doctri
nalis.pro centum libris nolo carere libris.Apoc
vi.bilibris tritici denario uno.Pap ūo dicit.ꝙ bi
libris est sextarius bis assumptus.
Bilinguis.ex bis et lingua cōponitur h̄ et hec
bilinguis et h̄ bilingue sicut.a tris et lingua tri
linguis trilingue.qui duas uel tres linguas noue
runt.uel qui duabus uł tribus linguis loquūtur
et per similitudinem bilingues et trilingues dicū
tur fallaces et duplices qui aliud habent in corde
et aliud in lingua uł instabibiles qui nunc hn̄t
hoc in lingua nunc illud et cor̄ ꝑmā.vn̄ in grec
dicitur duplicis ac cordis homo dr̄ esse bilinguis
Biliosus sa.sum.qui frequenter irascitur et sem
per est tristis et deriuatur a bilis.
Bilis.a bis dr̄ h̄ bilis lis.i.fellis et ire sedes uł
ex fellis cōmocione procedens amaricacio et pōi
tur quandoqꝫ pro ip̄o felle et pro quolibet nigro
et malo humore.qn̄qꝫ pro ira.vnde parsuis tur.
Bilix.licium cōponitur cū ¶ gescit uitrea bilis
bis uł tris et dicitur h̄ bilix cis.et h̄ trilix cis.i.
lorica que contexit̄ duobus uł tribꝫ licijs acumu
latis.texitur enim ponendo licium superliciū.Et
h̄ bilix cis et h̄ trilix cis.i.pannus tribꝫ filis agḡ
gatim cōtextus.vnde hic et hec bilicis et hoc ce
et hic et hec trilicis et hoc trilice.
Bimarcus ci.qui bis fuit maritus et est mas ge
et cōponit̄ a bis et marcus.uł a bis et marcio
quia bis marcuit.Luxuria enim facit marcere ho
minē.Vnde h̄ bimarcia.cie.talis ꝓpetas.
Bimaris.a bis et mare cōponitur h̄ et h̄ bima
ris et hoc bimare.i.duo maria uł inter duo ma
ria existens et corripit penultimam.
Bimatus tus.tui.i.spacium duoꝝ annoꝝ et di
citur a bimis.vn̄ math ij.dr̄ ꝙ herodes occidit
omnes pueros qui erant in bethlehem et in fini
bus eius a bimatu et infra.occidit.i.occidi iussit
quia qui per alium facit per seip̄m facere uidetur
Ideo glosa.lingua utit̄ pro gladio ¶ Sed queritur
cur a bimatu occidi pueros herodes fecit.cū xp̄s
nondum scd̄m communem opinionem duorum
esset annorum.hoc fecit scd̄m rabanum quia ti
mebat ne puer cui famulabant̄ sid̄a.paulo sup̄
etatem uł infra speciē sibi cōformaēt et ꝓd pn̄ł
Bimensis.mensis cōponitur cum bis et dr̄ h̄ et
h̄ bimensis et h̄ bimense.i.duorum mensium qd̄
aliter bimestris mestris dicitur.
Bimeter.ubi sunt duo metra et cōpōitur.a bis
et metrum et corripit penultimam naturaliter
Bimo bimas bimaui.mare.i.duplicare.uide in.

Bimulus la.lum.dimi.de bimus sec ¶ bino as.
cundū hug.pap ūo dicit.bimulus bimatū agens
termulus termatum agens et corripit penultimā
Bimus.a vm.i.duoꝝ annoꝝ a bis et annus q̈i
bis annus.et ut dicitur in grec.Est geminus bin9
anni gemini quoqꝫ bimus.
Bino.a binus dr̄ bino nas.et bimo mas.ūba
actiua.et differunt.naꝫ binare ē duo et duo insi
mul coniūgere.Et cōponit̄ conbino as.in eodem
sensu.sed bimare est duplicare.et producit bi.
Binocium cij.ge neu.i.spacium duaꝝ noctium
Et cōponitur.a bis et nocciū qd̄ antiq̇ olim dice
bant h̄ nocciū uł a genitiuo plurali de nox tis
Binom̄.a bis et nomen cōponitur hoc binom̄
binominis qui habet duo nomina et ꝓducit no
Binus na.nū.nomen distributiuū qd̄ in singła
ri tantuꝫ ualet sicut duo ut bina leccio.i.due lec
ciones sed in plūali tenetur distributiue ꝓprie ut
isti comedunt bini.et qn̄qꝫ tm̄ ualet quātū et in
singulari.ut uidi binos homines.i.duos.et ē cō
positū binus.a bis et vnus Inde binus quasi bi
unus.i.bis unus.et a binus h̄ binarius.tał nūs.
et binarius ria rium.adiectitiue.et producit bi.
Bios.i.bia. ¶ Biothanatus nati.mas ge.ille q̇
bis extitit mortuus.ut lazarus.a bis et thanatos
qd̄ ē mors uel mortuus.Et mobilit̄ p̄t declinari
biothanatus ta tū.ſ hug̀ Papias dicit.biothana
tus.bis mortuus.dupliciter dampnatus.
Bipennis nis.fe ge.securis que duas pennas
habet.et dolabra dr̄ ſ pap.et cor̄ ꝑmā.Virgił in
iiij georg̀.ūsata als̄ urgesata et ualidam inuites
mollite bipenneꝫ.Hug̀ autē dicit ꝙ bis cōponit̄
cū penna.et dr̄ h̄ et hec bipennis qꝛ duas habet
pennas.sciꝫ ante et retro.Et adiectiue declinatur.
h̄ et h̄ bipennis et hoc ne.vel componitur a bis
et penniū.qd̄ antiqui dicebant acutum.qꝛ duas
habet pennas.i.acutas ꝑtes.vn̄ et auiuꝫ dicunt̄
penne quia sunt acute.hoc et dolubra dr̄.qꝛ duo
latera habet.Nam securis simplex est
Bipertior tiris.et bipertio tis in duas ꝑtes diui
dere.a bis et parcior uł ꝑcio ꝑtis.uide in parcior
Bipes dis.cōis ge.a bis et pes duos ¶ partiris
habens pedes tamē construccōe p̄t esse oīs ge.
Biplex cis.plica ce.cōponitur cū bis.et dicitur
hic et hec et hoc biplex cis.Item plica cōpōitur
cū alter.et dr̄ h̄ et h̄ et h̄ altriplex is.in eodeꝫ sen
su sc̄ꝫ duplex aīo.fraudulent9 et utrūqꝫ cōꝑatur
vnde h̄ biplicitas et altriplicitas.i.duplicitas frau
dulencia.Et scias ꝙ predicta.a bis cōposita a bi
cellum usqꝫ huc.abiciunt s.
Birratus ta.tū.birro indutus.a birrum dicitur
Birria rie.ꝓprium nomen uiri.dr̄ a birrū qd̄ est
grossum uestimentū.quia birro et uilit̄ indutus e
rat.uel birria quasi uirria.b.in u.conūsa quia ui
Birrosus sa.suꝫ.et bir ¶ Cilit̄ cōsulebat dn̄o suo
ratus ta.tū.birro indutus.a birrum dicitur.
Birrum birri grossum uestimentū.et dicitur.a
greco.Nam birrum dicunt greci librum
Birsa.cloaca.uł coriū bouis.vnde et cartago o
lim dcā est birsa.qꝛ fuit circūdata corio bouis et
a birsa birsus sa.sum.rufus uł niger.
Bis.aduͣbiū est nūi sumptū anormale a duobꝫ
Bisamnis is.quidaꝫ fluuius currens ꝓpe ianuā
a bis et amnis.qꝛ duo amni uł amnes intrant il
lum fluuium et desinit ablatiuus in e.
Bislongus ga gum.q̄si bis tantū longus.a bis

Bispilus li. ubi mortuus portatur. ¶ et lõgus
Bisse bes. i. octo vncie vnde bisse idez vł dicitꝛ
bisse quia bis est tẽns. et a bisse dr bissextus ꝙ
ex bisse. i. minutis colligitur uel dicitur. a bis et
sextus. quia sextus dies ante kł'as marcij bis cõ
putatur eo anno ut dicit hug. Et in sequenti die
celebratur festum mathie et eius uigilia in die ꝑ
cedente. Xꝰ Bissextum sexte martis tenuere kł'de
Posteriori die celebrantꝛ festa mathie. vide de ħ

Bissextus. in bisse vide. ¶ sup̃ in annus

Bissillabus ba. bũ. cõponitur ex bis et silba. i.
dcõ constans ex duabus sillabis ut amo. et ꝓd ꝑ
mam posicõe sicut et dissillabus. vnde in doctina
li dr. Non sine cõpositis debent dissillaba demi

Bissinus na. nũ. possessiuũ. a bissus diuatur ut
bissina uestis. i. candida fcã ex bisso. declinatꝛ eci
am aliqñ substantiue ħ bissinũ. in apoc xix. bissi
ni enim iustificacões sanctoꝝ sunt. Et scias ꝙ quã
do est possessiuũ ꝓd pnł. qñ uero est substantiuũ
eam cor. sicut supra oñdi in scda pte de accentu
ubi egi de possessiuis desinentibus in inus

Bissus si. fe ge. genus lini candidissimi et mol
lissimi. et nascitꝛ in egipto luc xvi. homo quidã
erat diues et induebatur purpura et bisso.

Bitalassum uestigiũ in luto pressum vł concur
sus duoꝝ mariũ scz locus ubi duo maria concur
runt. a bis et talassum qd est mare act xxvij. Et
cum incidissemus in locũ bitalassum impegerũt ¶ nauem

Bitidus da. dũ. i. biformis vł q̃tũ ad
corpus vł quantũ ad animaz et cõponitꝛ a bis et

Bito tas. ũbum neu. i. per ¶ dea qd est forma
gere. a bitumen dr. vnde plantus in gurgiliõe. q̃s
michi in terra eque fortunatꝰ si illa ad me bitet

Bituligo. a bitumen dr ħ bituligo ginis. i. vim̃
viminitũ qd in bitumine crescit.

Bitumen a bibo bis dr hoc bitumen nis qddã
genus terre utile ad cõpages nauium qd et glutẽ
dr et habundat in asphalto lacu indee. vnde bitu
mineus nea. neũ. i. exñs de bitumine. vł lituz de
bitumine. et bituminatꝰ ta tũ. litus de bitumine
scdm hug. uel ut dicit glosa ge. vi. Bitumen est
gluten feruentissimuz quo lita ligna nulla violẽ
cia dissolui pñt. et ꝓd tu. in aurora dicitur. arcaz
liniuit ponendo forte bitumen.

Biuira. re. que duos habet uel habuit uiros id
ẽ maritos. a bis et uir. et corripit ui sicut uir.

Biuiũ biuij. ge neu. locus ubi due uie conueni
unt vł cõcurrũt. et cõponitur a bis et via. vnde
ħ et ħ biuialis et ħ le. et biuiatum. i. per biuia.

Bizancium. ħ bizante. vł bisanciũ olim dcã est
constantinopolis. vnde bizanteus tea. teũ. et bizã
tius tia. tiũ. et hinc ad huc mõeta illius ciuitatis
dr hic bizanteus uel hic bisancius cij.

Blandicellus la. lum. in blandulus vide

Blandior iris. vł blanditus sum ũbũ deponens
construitur cum datiuo ut blandior tibi. i. adulor
Inuenitur eciam cuz accõ in eodem sensu et inde
blandus da. dũ. et inde ħ blandicia cie. et ħ blan
dicies ciei. i. adulacio. blandior cõponitur deblan
dior. i. ualde blandior. uel fit de ꝑuatiuum eblan
dior. i. ualde blandior reblandior. i. itꝝ blandior

Blandulus a blandus da. duz. blandulus la. lũ
. i. blandus aliq̃tulum qd et blandicellus dr. vñ
et blandicella dicuntꝛ uerba diminiña et blãdicõ

Blas blatis. cõmunis ge. i. stultus ¶ sus sa. sum.
et insipiens a blatero ras. dicitur.

Blasfemo mas. a blas et femina cõponitꝛ blasfe
mo as. i. detrahere vł rephendere uitupare. Nam
feminaꝝ est rez stulte blasfemare. vnde blasfemia
mie. Et pł'aliter blasfemia blasfemioꝝ. i. detraccõ
uitupacio. vñ prudencius in stomachis non tulit
ulterius capti blasfemia mõstri ũtutũ regina fides
et est blasfemia irreligiosa rephensio vł detraccõ
vł uitupacio. blasfemus ũo est maledicus detrac
tor. uitupator et est adiectiuum et ꝓd fe ¶ Et sci
as ꝙ ꝓprie et stricte loqñdo blasfemare est iniuri
am deo irrogare. Qd fit cũ ei attribuitur qd non
cõuenit ei qd est contra misericordiam. aut cum
ab eo remouetꝛ qd ei conuẽit qd est contꝛ iusticiam. aut cũ creatũe attribuitꝛ qd est ꝓpriũ dei. qd
est contra maiestatẽ. et sic mathi ix. scribe iudica
bant. cũ xp̃us palitico dixit tibi dimitũtur pccã
vnde dixerunt ħ blasfemat.

Blasto onis. mas ge. i. cubiculariꝰ. siue hospita
¶ larius. et dr a blatero
Blata. a blatero ras. dr
ħ blata te. qddam animal de nocte tantũ ambu
lans. vnde et lucifuga dr que cõprehensa manuz
tingit Alij dicunt ꝙ sit uerptilio Quidam dicunt
ꝙ sit genus muris in subtꝛaneis habitãs cauuis
Et inde ħ blata te. i. purpũa eiusdem animał co
lorem imitans. vnde blateus tea. teũ. et ħ et hec
blatealis et ħ le purpureus vł talis coloris. scilz
blauius. Item a blata te. ꝓ animali dr ħ blatea
tee. i. illud qd de calciamẽtoꝝ soleis eraditꝛ uel lu
tum ex itinere in calciamentis collectum.

Blatea tee. in blata exponitur

Blatero. ħ blatera re. i. sonus ranaꝝ. Jñ blatero
ras. i. stulte et sine causa loqui detrahere declama
re uel strepide aliquid loq̃ et proferri. i. metu tre
pidancia ũba dicere. qd et balbutire est. et est ꝓp
e cameloꝝ. vnde ħ blatẽo onis. qui ita blaterat.

Blatio tis. ũbum neutꝝ. i. ꝑplexe et impedite lo
qui. vnde plantus in amphitone. Qd intelligere
quisꝙ potis est ita nugas blatis. et blatire. i. pre
cipue loqui et dicitur a blata te.

Blatus ti. i. stultus et insipiens idem et blas a

Blennus. a blatero ras. dr blennꝰ ¶ blatero ras
ni. et ħ blenno nonis in eodez sensu. i. stultus vł

Blesus. a balo as. dici ¶ bircosus et impudicus
tur blesus sa. sum. et dr blesus quasi fresus. quia
ũba frangit non bene ea profens. ꝙ autẽ dr ble
sus quasi bucca lesus. ethimoloia est non cõpõ.

Boa. a bos dr hec boa vł boas quidã serpẽs
qui ualde persequitꝛ boues naz pł'imo lacte
riguis uberibus se innectit. et suggens interimit.
et inde a boũ depopł'acõe boas dr. boa eciam dr
tumor cruriũ in vnũ collc̃us. et rubor eciaz et lu

Boanerges interpretatur filij toni ¶ tũ dr boa
trui. vnde math. iij. dr ꝙ xp̃s uocauit ad se iaco
bum zebedei et fratrem iacobi. et imposuit eis no
mina boanerges qd est filij tonitrui. ubi dicit be
da in glosa. quoꝝ vnus intonans uocem theolo
gam quam nemo ꝑus edere nouerat emisit. In
pñcipio erat ũbum et cetera. quã tanto pondere
grauidaz reliquit. ut si aliq̃to plus intonizare uo
luisset nec ipse mundus capere posset.

Boarium locus ubi uendũtur boues. uide in bo

Boatus tus. mugitus boum uel uox ¶ uarium
plena. a boo boas dicitur.

Bobino as. ũbum neutꝝ dr. a boo as. et est bo
binare. ꝯuiciari. dampnare. clamare. vnde ħ bobi
cinator cõuiciator uel certosus et inconstans.

Boema.atis.ge neu.i.boatus.sonus.strepitus.
Boetes a bos h boetes tis ¶ et diuaꝛ.a boo as
ul' boete pro quadam stella ul' pocius pro signo
continet enim plures stellas.ut dicūt xij.et ꝓd e
Boetius tij.ꝓprium nomē cuiusdaȝ magni the
ologi et phi.et dr.a boetes.et scribitur p t.et fit
uocatiuus boeti et prod pnl'.
Boglossa se.scdm pap.in buglossa uide qꝛ com
muniter medici dicunt buglossa per u.
Boia boie.fe ge.torquis dampnatoꝝ quasi iu
gum in boue.a bos dicitur.
Bois grece latine dicitur bos scdm pap.
Bole.i.sentencia.boletus ti.mas ge.genus fun
Boletus ti.mas ge.genus fun ¶ gi.et ꝓd pnl'
gi.et ꝓd pnl'.vnde quidā.boleti leti cā fuere tui
Bolis idis.mas ge.bolidem aūt pnl' cor.appel
lant naute massaȝ plūbi quā summittē solent in
mari ut expiantꝛ ꝓfunditatē maris.Act' xxiiij.et
submittentes bolidem inuenerunt passus.xx.Vo
per bolidem plumbi massam dic petre uocari
Bolus.a bū uel bonus dr h bolus li.i.morsel
lus ul' bolus iactus.scdm q dicitur de morsello
dr bolus quasi bene olidus.et est ethi.non cōpoi
cio.et cor bo.vnde in auro.h fidei articulus com
Bombicino bombicinas pe. ¶ petit esse bolus
nultima correpta.vide in bombicinus.
Bombicinus.a bombix cis dr h bombicinum
In quo nomine uocatur ipā lana anq tingatur
et textura que fit inde.et bombicinus na nū.pnl'
ꝓd.q autē Iuuenal' corripuit eam ibi.Quaꝝ de
licias pānus bombicinus urit licencia fuit poetica
et bombicino nas.i.bombicinū ul' purpuraȝ facē
vn̄ bombicinator toris.qui eam facit.ſ hug.Et
cor penl' bombicinum quando est substantiuum.
Bombix icis.mas ge.dr a bombus.Sunt autē
bombices uermes ex quoꝝ egestione ipā lana se
rici uel ut dicunt bombacie conficitur.Generant
enim ex se longissima fila.vnde purpūa et huius
texantur et ꝓd pnl' in gtō quia dūdit a ntō ha
bente.i.naturaliter longaȝ an̄ x.ut dicit mgr bū
Bombizo zas penultimā ꝓducit uide in bombꝫ
Bombus.a boo as dr hic bombus bi.i.sonus
a quo bombizo zas.bombos facere uel clamare
et ꝓprie est apū.quādo clamant suo modo.vn̄ h
bombizacō onis.ipā uox apū.Inuenitur eciā bō
Bonus na nū.est pnitīm ul' ¶ bus ꝓ sono culi
pt diuari a uenus.et dr bonus quasi venus a ue
nustate corporis postea ad animū est hoc nomē
translatum.Eū enim bonū dicimus cui non pua
let malum.eūq optimū qui peccat minimū.et a
bonus ni.addita tas fit bonitas tatis.Et compa
tur irregulariter bonus melior optimus.et in ad
ūbio.bū melius optime.Et scias q omnia appe
tunt bonū naturaliter.vn̄ dicit boe.de consola.
Est mentibus hominū ueri boni naturalit' insita
cupiditas.ſ ad falsa deuius error adducit.Et est
triplex bonū.scilicet honestuȝ utile et delectabile
Boo as.uerbū neutꝝ.i.sonare clamare mugire
uel uocare.Et componitur.reboo as.i.resonare.
Booz interpretatur in quo fortitudo.uel in quo
Boreas boree.quidam ¶ robur.vide in ꝓpheta
uentus est et cor pmā.vn̄ Ouid epy.Illic me te
neas boreas ubi dulce morari est.
Borith herba fullonis est de qua panes faciunt
quos herbarios uocant.et siccant illos hūt q ꝓ
sapore ſ pap.Secundū autē Jeronimū in Jēmia

hebraicū ē Et ē quedā herba quā lxx interptes
dicūt herbā fullonū.que in palestina in humidis
et uirentibus locis inuenitur.Et eandem vim ha
bet quā et nitꝝ ad lauandas uestes.et accentuaꝛ
in fine.Jēmie c ij dr.Si laueris te nitro.et multi
plicaueris tibi herbam borith.maculata es enim
in iniquitate tua coram me.
Bos bouis cōis gen̄is qi bonus opator soli.et
est ethi.et deberet facere genitiu9 bois.sed inpo
nitur u.et dicitꝛ bouis causa euphonie.Genitiuus
plūal' boū datiuus et ablatiuus bobus.vnde dic
pſci.in vij.libro c.vi.a boue q bouuȝ debet fieri
e.in vm.sed h nomen notandū est in quo u con
sonantē assumūt obliqui casus singulares hiatus
causa abiciunt aūt eam u.quādo sunt plures vir
gil' in iij.leta boū passim campis armenta uide
mus.Datiuus autē et ablatiuus eius nominis p
sincopam semp medie ꝓfertur sillabe bobus pro
bouibus.Nominatiuus ūo plūalis et accusatiuus
et uctīus q siles sunt raro abiciūt u.consonantis
loco pōitam. ¶ Et scias q bobus.qd amisit in sil
labis recupauit in temporibus.vnde licet bouis
et boue corripiant pmā.qꝛ ouid.Non boue mac
tato celestia numina gaudent.tamē bobus eā ꝓ
ducit.vnde idem.nō ꝓfecturis littora bobȝ aras
et dicit hug.q greci dicunt bus.inde dr bos.sed
nō credo q ꝓpe loquendo sit diuacō.et ita in cō
similibus dico sicut in tercia pte oūdi in caplo de
speciebus nominū quasi in principio ¶ Item dicit
hug.q nichil est q quidam insulsi dicunt bubus
nichilominus q dicunt buuȝ.et ut dr basilius in
exameron omel' ix.boues cū diucius inclusi fue
runt hiberno tempore pturbacōȝ aeris naturali
presencientes intellcū de stabulo foris omnes as
piciunt nutantes.vide in asinus.
Bosforus.bos cōponitur cū foros qd est ferre
et dr hic bisforus ri pnl' cor.i.illud mare per qd
transijt yo in specie bouis.ul' per qd iupiter in
specie thauri detulit europam.idem et alio nomē
ꝓpontides.a transitu pontis.Inuenitur eciā boso
rus et ꝓpontides ꝓ nomine cuiusdam stelle.
Bossequus penl' cor.i.bubulc9 qi seqns boues
Bostar.bos cōponitur cū sto stas.et dr h bos
tar aris.pnl' ꝓd.i.locus ubi boues stant.scȝ sta
bulum.dr eciaȝ bostar locus ubi corpa hominū
cōburantur.et inuenitur h bostar aris.penl' cor
ꝓpriū nomen viri et pnitīm.ita dicit hug.pap e
ciaȝ dicit bostar ubi cōburuntur corpora boū ul
stacō boū.Magister autē bū.hijs in parte cōtra
dicit.Dicit enim nota q dicimus h bostar pro q
dam barbaro et nichil est hic bostar.vnde cor pe
nultimam gū.et nūq prod.Errauit autē hug q
dixit h bostar in deriuacōnib9 suis.Ita dic mgr
bene.Sed dictū suum non probat.Nobis autem
magis placent pus per hug et pap dicta.
Botrio.a botrus dicitꝛ h botrio onis.qd exit
de sacramento quando turgescit et qd pendet de
Botrus tri.id qd est in acino.ſ poni ¶ cingulo
tur qnq pro acino.quādoq ꝓ uua.qnȝ pro race
mo.et est fe ge.Inuenitur tamen aliqn̄ in mas ge
vn̄ deut' xxxii.Botrus amarissimus scdm unam
Bouarium.a bos dicitur hoc boua ¶ litteram
rium ul' boarium.i.locus ubi uenduntur boues
Bouicida de.penul' producit cōmunis ge.i.qui
cedit boues.i.macellarius.a bos bouis et cedo is
Bouilla.a bos h bouilla le.locus ubi uendun

tur boues. vnde ꝑsius accedo bouillas. uł bouille larū. quidaʒ locus iuxta romā ubi boues uende bantur uł ubi boues tantū sacrificabantur iuxta preceptū mime. Et ideo sic dr quasi boū uilla et scdm hanc singnificacōʒ ponitur a parsio hoc no men ut dixi accedo bouillas.

Bouinus na. nū. bouis res. uł ad bouez ꝑtinēs a bos dr et ꝓd pnł sicut huiꝰ possessiua in nus bouinus eciam ut uult pap̄ dicitur boui similis

Bouiscida de. cōmunis ge. qui scindit boues scʒ macellarius. a bos et scindo dis et ꝓducit penł.

Bracale lis. neutri generis id est lūbare. a bra ce arum dicitur.

Bracariū ge neu. i. lūbare. et dr a brace arum.

Bracatus. a brace dr bracatus ta. tū. qui indu tus est bracas. vnde et bracata dicitur quedā gal lia. scʒ que adiacet reno. quia homines ibi utūt

Brace aꝝ. pluāł nūi dicuntur a laxis bracis bracos. i. breue quia breues solent esse. non enim solent habere tibialia sed extendi solum ad genu a hijs uenda corporis uelantur.

Braceū cei. i. uadū. et dr a bracos qd est breue

Bracile. a brace dicitur hoc bracile lis. i. lumba re. bracile eciam dicitur cingulum renum.

Braciologia gie. quedaʒ figura locucionis de q̄ supra dixi in quarta parte ubi egi de coloribʒ re thoricis. et acuit penultimam.

Bracis cis. fe ge. inferior pars circuli. et dicitur

Brachiale alis. ge neu. a bracos qd est breue torquis in brachio siue brachij qddam ornamen tū qd et dextroteriū siue dextrothiriū dr. et diua

Brachium. a bari qd est forte. tur a brachiū uel graue dr hoc brachium chij. quia ceteris mē bris forcius sit. vnde hoc brachiolum li. dimi. et brachiatus ta. tū. hn̄s brachia. Scias ꝙ multe sunt ꝑtes in brachio. Naʒ ibi est torus. siue muscu lus cubitꝰ et ulna ala siue ascella siue subhirtꝰ et lactus lacertus est ꝓpe supior pars uł eciā ipsuʒ totum. scʒ brachium dicitur a lacero ras. qr lacer ti uidentur esse lacerati a toto corpore. vnde lacer tosus sa. sum. fortis qui magnos et fortes habet lacertos torꝰ siue musculus est illa pulposa caro que in lacerto est. Cubitus est usqꝫ ad manum et dr a cubo bas. quia solent cubare sup cubituʒ in cena uel dicitur a cubon ꝙ est firmuʒ quia firmū menbrum sit Vlna scdm quosdam est cubitalis mensura. Idem scʒ qd cubitus scdm alios est extē sio utriusqꝫ brachij Ala est illa pilosa ꝑs sub bra chijs. et dr sic quia pilosa sit ut ala uel qr instar alaꝝ. Inde brachia emergant uel moueant. Et ea dem ascella dr quia ab hoc loco brachia cilentur . i. mouentur. et idem locus dr subhircus quia sit fetidus habet enim subtus hircum. i. fetorem hir ci. et cōponitur a sub et hircus.

Braco cas. i. aliquē bracas mouē. et dr a brace aꝝ. Et cōponitur inbraco inbracas in eodem sen su et debraco cas. i. bracas extrahere et sunt actīa

Bracos id est breue.

Bragmane populi sunt indie. et declinatur h. et h bragmana ne. cōis ge. pnł cor. sicut h et hec salmana ne. Jero. in epła ad paulinū c. ꝑmo ꝑue

Brancia. a brancus ci. qd nit ad bragmanas est guttur dr h brancia cie quidā locus iuxta gut tur. et ut dicit brancie sunt fauces. vnde legitur in historia thobie ꝙ tobiam iuniorez piscem me tuentem prendere iussit angelus dicens apphende

Branciola le. di. ꝑua brancia. re brācīā eius

Brancus ci. i. guttur a bracos ꝙ est breue dr qr breue sit quantū ad alia menbra. Item inuenitur hic brancus ci. quedā passio qdam morbus. scʒ ꝑ focacō fauciū frigido hūore et tūc dr a brācia cie

Bratea. a bracos qd est breue dr h bracea cee. et h brathea teoꝝ. in pluāli tantū nūo inuenitur et neu ge. uel dr a braten greco qd lamina auri ē et inde bratea tee. tenuissima aūi lamina. vn̄ hec brateola le. dimi. Bratea eciam uł brateola dicit campanula aurea. vnde brateatus ta. tū. brateis ornatus scdm hugucōʒ. pap̄ uero dicit. Bratea te nuis auri lamina uel alicuius metalli.

Brateola ole. in bratea uide.

Braneta te. cōmunis ge. penultimaʒ corr̄ tā uic tor ꝙ q̄ accipit braniū ꝙ q̄ dat. et dr a brauiū

Brauium vij. laurea palma munus ꝓmiū cur sus quasi ꝑauium. i. ꝑatū et acquisitū vi. et ūtu te uł quasi habitauium id est habitum uirtute.

Bresith. i. liber genesis.

Breuiarium rij. in breuis uide.

Breuigerulus li. pnłtima corr̄. i. baiulus et por tator breuium. a breue et gero is.

Breuilogia gie. breuis diccio quādo aliquis bre uiter dicit. a breuis et logos sermo.

Breuiloquꝰ a ū. pnł cor̄. q̄ breuit loq̄tur a bre uis et loq̄r. vnde hoc breuiloq̄ū. i. breuis locucio

Breuis a bracos breue dicit hic et h breuis et h breue. Et cōpatur breuior breuissimus. vn̄ bre uiter ius. issime. adūbium et hec breuitas et hoc breue breuis ꝓ litteris qd et h breuis inuenitur vnde hoc breuiarium ubi reponuntur uł portan tur breuia uł ubi aliquid continetur abbreuiatuʒ vnde quidam liber in quo est totū officium diur num et nocturnū dr breuiariū. Iteʒ a breuis bre uio as. qd cōponit adbreuio as. et sunt actiua ui

Bria. i. mensura a bracos qd est de in narracō breue ubi enim nimietas est mensura non est et bria dicitur quedā terra ubi fiunt boni casei.

Brisca ce. i. fauus vnde mel elicitur a brisum dr

Briseus sei. mas ge. id est bachus et dr a brisin qd est exꝓmere uł elicere quia ille ꝓmus docuit exprimi et elici uinū de uua lac de mamma mel

Brisin. i. exꝓmē uł elicē de fauo ut dicit hug̃

Briso sas. i. frangere uł exprimere eligere et di citur a brisin

Britaninus in brito est.

Brito. a brutus dr hic et hec brito onis. sunt e nim britones quasi bruti. Idem dicuntur britanni et eadem causa. vnde h britonia et britannia a q̄ modo sumit gentile brito et britānus. Et nota ꝙ britanni quādoqꝫ dicuntur anglici. ſʒ cum adiunc to ut flauibritanni. et raro sine adiuncto. et qn̄qꝫ dr quedam insula ultra britannos et ꝓprie illi b tanni. sed qui nobis sunt continui ꝓprie sunt bri tones. et cor̄ pnł gn̄ brito britonis. Juuenalis li. iiij. sat quarta. quam nec terribiles cimbri nec bri tones vmquam.

Bromin interpretatur cōmedere uel consumere

Bromius mij. i. bachus uide in bruma.

Brucus ci. mas ge. quidam ūmis a bracos qd ē breue dr quia breuis sit uel quia duret breuiter scdm hug̃. pap̄ ūo dicit brucus locuste simił uel que nondū euolat tamen maior. et ꝓducit bru de hoc plenius dixi in atacus.

Bruma. bracos qd est breue cōponitur cū eme ras qd est dies. et dicit h bruma e. quasi bracos

emeras.i.breuis dies ꝓpter breuitatem dieꝝ qui
tunc sunt.et dr̄ bruma matutinale frigus.qꝛ bre
uit̄ duret.et totū hiemale tp̄ꝯ dr̄ bruma a breui
tate dieꝝ.vl' bromin interp̄tatur comedere vl' cō
sumere Inde bromius.i.bachus quia dat appetitū
cōmedendi.et h̄ bruma q̄si edacitas qꝛ cōmedit.
et corrodit folia arboꝝ uel que in estate acq̄run
tur in bruma cōmeduntᷣ.vl' quia dat appetitum
cōmedendi.vnde brumani dn̄r qui habent fastidi
um aboꝝ.et inde brumarij in eodem sensu.Item.
a bruma hic et hec brumalis et hoc le.ut bruma
le tempus et brumosus sa.sum.i.immundus vl'
frigorosus ꝯ hug.pap sic dicit.b'uiter brūa gelu
tempus hyemis et ꝓducit bru sicut brumeo es.

Brumeo a bruma dr̄ brumeo es.v̄bum excep
te actionis ut deus brumet.i.facit brumā.vl' bru
mere.i.stultū et brutū fieri.vnde brumesco cis in
cho.Itez brumet et brumescit ponᷣ impsonalit̄.

Brunda grece latine cornu vl' caput cerui dici
tur.vnde h̄ brundusiū.sij.a situ loci.uidentᷣ eniz
cornua cerui et caput et figura in disposicōe eius
loci et est in pap.tercia littera u.

Brundusiū sij.locus quidam ubi optimus por
tus est.uide in brunda de.

Bruteo.tes.tui.v̄bum neutꝝ.et caret supino.i.
esse vl' fieri brutū.Vnde brutesco.cis.desipiscē in
choa.¶Bruteo componitᷣ debruteo.es.ut de tene
atur intentiue vl' ꝑuatiue.et obruteo.tes.Vn̄ de
brutesco et obrutesco.cis.inchoatiua.

Brutus.ta.tū.stolidus.insulsus.stultus.immū
dus.et deriuatᷣ a bruteo.tes.ꝙ autē dr̄ brutus q̄i
obrutus scilȝ a sensu.qꝛ caret sensu.est enim sine
racione.et ethymologia est.

Bubalus.li.pnl' cor̆.bos siluestris et ferinus.a
bos dr̄.qꝛ sit simil' boui.Inde bubala.le.pro
femina.et bubalinus.na.nū.et bubalus.la.lū in.
eadem significacōne.scȝ ad bubalū ꝑtinens uel de
bubalo exn̄s.Inuenitᷣ eciam bubalus.la.lū.regū
secundo capitulo sexto.uide in assus.

Bubastis.tis.dea bubuloꝝ.fe.ge.a bos dicitur.

Bubo.onis.incerti generis.a sono uocis cōposi
tū nomen habet.auis feda et feral'.onusta quidē
plumis.ꝯ graui semper detenta pigricie.in sepul
chris die noctu qȝ v̄satur.et semp cōmorans ī ca
v̄nis de qua ouid̄ in v metam.g.feda qȝ fit uolu
cris uenturi nūcia luctus.Ignauus bubo.dirum
mortalibus omne.Deniqȝ apud augures malū p̄
tendere fertur.naȝ cū in urbe uisa fuerit solitudi
nē signare dicūt.sicut dicit ysidorus xij ethy.

Bubulcus.ci.custos boū.et componitᷣ a bos et
custos.sicut subulcus dr̄ custos suum.

Bubulus.la.lum.in bubalus est.

Bucca.a boo.as.dr̄ h̄ bucca.e.i.os vl' oris fol
liculus et inflacō.vl' bucca est nomē ficticiū sump
tū ex ꝓprietate uocis ipsius rei.ꝙ autē dr̄ bucca
id ē bolos vl' cibos capiens ethymologia est nō
composicio.Et scribitur per duo.c.

Buccatus.in bucco.cas.est.

Bucco.cas.caui.care.i.buccaȝ facere.vl' inflare
Quod componitᷣ imbucco.cas.in buccam induce
re.et in tali sensu est actm̄.Similiter et bucco cas
ꝓ buccatū facere est actm̄.Vnde buccatus.ta.tuȝ
ꝑticipiū.et buccatus dicitᷣ qui habet buccā ultra
modum magnam.et producit penultimam.

Bucco.a bucca dr̄ h̄ bucco.onis.v̄bosator qui
multū loquitᷣ.et qui multū comedit.ꝓꝓe quidē
dr̄ bucco garrulus.q̄ cunctos loquacitate oris nō

Buccula.a bucca dr̄ h̄ buccula ¶sensu exupat
le.i.bucella.tam pro morsello q̄ꝫ ꝓ parua bucca.
Buccula eciā dr̄ vmbo et quedā ps galee.scȝ cris
ta vl' conus.Vn̄ iuuenal'.et fracta de casside buc
cula pendens.Et scribitᷣ ꝑ duo.c.Item bucula.i.
iuuenta.et tūc deriuatᷣ a bos.Et scribitᷣ ꝑ vnum
c.Virgil' in p̄mo georḡ.Aerie fugere grues aut
bucula celuȝ.ꝯm hug.Pap dicit sic.Bucula uacu

Bucella.a bucca d̄ h̄ bucella ¶la.a boue dimi.
le.tam ꝓ morsello panis q̄ꝫ ꝓ ꝑua bucca.Et scri
bitᷣ ꝑ vnū.c.Vnde p̄s.Mittit cristallum suum si
cut bucellas.et faciem frigoris.et cetera.

Bucellarius.rij.i.gluto.a bucella dicitur.

Bucetū.ti.locus ubi boues ciuntᷣ.i.uocantur si
cut est stabulū.vl' pascua vl' forum.et componitᷣ

Bucina a bucca dr̄ h̄ bucina ¶a bos et cio cis
cine.vl' dr̄ a boo.as.qꝛ sonat.vl' dr̄ bucina quasi
uocina a uoce.et est bucina q̄ signū datur in hos
tem.ꝯ olim pagani agrestes ad omnē usum buci
na ad compita uocabantᷣ.ꝓꝓe ergo agrestibus h̄
signū fuit.et differt a tuba in usu.qꝛ bucina inso
nans sollicitudinē ad bellū denūciabat.ꝯ tuba p̄
liū indicabat.Et in̄ bucino.nas.aui.cū bucina so
nare.Vn̄ ꝓpheta.Bucinate in neomenia tuba.et
bucineus.ea.neum.et h̄ bucinus.ni.i.clamor bu
cine.et cor̆ penl' bucina.Virgil' in xj eneid̄.Buci
na cū muros uaria tinxere corona.uide in fasc

Bucinen.cinis.mas ge.penl' cor̆.cum bucina ca
nens.a bucina et cano nis canere.

Bucolicus.a bos deriuatᷣ bucolicus.ca.cū.penl'
cor̆.i.bouinus.liber de bobus fc̄us.uel tractans
Vnde bucolica.coꝝ.illoꝝ liber ubi tractatur.ꝯm
hug̃ de bobus.Pap uero dicit.Bucolicum carmē

Bucula.cule.ꝑ vnū.c.i.iuuenta.a ¶pastorale
bos.ut dixi in buccula.per duo.c.

Bufo.onis.mas.ge.rana terrestris.

Buglossa.bos componitᷣ cū glossa quod ē lig
ua.et dr̄ h̄ buglossa.se.quedā herba.quasi bouis
lingua.qꝛ folia asperrima ad modū lingue bouis
hēat ꝯm hug̃.Et scias ꝙ papias scribit ꝑ.o.bo
glossa.ita ꝙ secūda littera est.o.Vnde dicit.Bo
glossa herba lingua bouina a grecis dcā ꝙ folia
asperrima ad mod̄ lingue bouis habeat.Sȝ mac̆
et medici omnes dicūt usualiter buglossa per.u
Vnde talem v̄suȝ ponit macer Lingua bouis gre
co sermone buglossa uocatur.et ita usus emulan

Bulla.le.ꝑ duo.l tumor qui fit in a ¶dus tenz
qua ex pluuia cadente et dr̄ a bullio.lis.Inuenitᷣ
eciā bulla ꝓ stella.Aliq̄n inuenitᷣ pro gemma.A
liq̄n eciā dr̄ bulla ornamentū equoꝝ.et nobiliuȝ
pueroꝝ.Solent eniȝ pueri nobiles in signū nobi
litatis deferre quasdā bullas aureas.a collo depē
dentes ꝑ quasdā corrigiolas.Vnde tales pueri di
cuntᷣ bullati.vnde et quedā uestis et eciā balteus
dr̄ bulla qꝛ bullis ornetᷣ.Et ut generaliter dicatᷣ
omnia ornamenta aurea vl' argentea que fiūt q̄i
inflata bulle dn̄r.Bulla eciā quandoqȝ dr̄ sigillū
quod cere imp̄mitᷣ.Vnde bullo.las.i.sigillo.las
et a bulla ꝯm qualibet sui significacōnem.dr̄ bul
latus.ta.tū.i.bullis plenus.vl' ornatus.vl' sigilla

Bulliculus.li.dimi.dr̄ paruus bullio. ¶tus

Bullio.lis.liui.litū.v̄bum neu vnde v̄balia.et h̄
bullor.oris.et h̄ bullio.onis.i.humor aque buli
entis.¶Bullio.lis.componitᷣ cum e et fit ebullio
lis.i.ualde bullire.Et rebullio.i.iterꝝ bullio.et se

mibullio.in media pte ul' par ul' non pfecte bullio.Combullio.i.simul cū alio bullio.Et debullio .i.valde bullio.ul' bullire cesso.Bullio cū oībz suis cōpositis ē neutrum.et p geminū l scribitur

Bullio.onis.tumor aque bulientis.et dr a bullio.is.Inde bulliunculus.li.diminitiuum.

Bulliunculus.li.dimi.paruus bullio.

Bullor.oris tūor aq bulientis.et dr a bullio is

Bumasta.a bos dr h bumasta.e.et h bumaste tes.uitis ul' vua magna.in similitudine mamme bouis.vn̄ et dr bumasta quasi bouis mamma

Buo.is.ere.utū.ūbum actm̄.i.pfundere.et nō est in usu.et deriuatur a bibo.is. Buo componitur imbuo.is.i.pfundere.Et combuo.is.i.siml' pfundē Et nota q imbuo et combuo magis proprie accipiunt̄ in malo q in bono.sepe tamen et in bono. Item nota q imbuere inuenit̄ p inicia re.ppe enim imbui dr ara noua pmo sacrificō dedicata et pfusa.Itē delibuo.is.componit̄ a de et oleo ul' liquore et buo ul' imbuo.s quosdaz.Quidā tamen dicūt q buo.is.nichil est.nec inde componūtur predcā ūba sed imbuo et combuo componutur ab in et con et uo uis qd nō est in usu et intercipit̄ b.De delibo dicetur infra.

Burdigallis.a burgus et gallus dr h burdigall' quedā ciuitas.q huc burgum galli huerunt pus Vnde h et hec burdigalensis et hoc burdigalense

Burdo ē animal quod ex equo nascit̄ et asina. s pap.ut mulus ex eq̄ et asino.Et dn̄r huiusmodi animalia bigena.Reg iiij caplo v dr.Concede michi seruo tuo ut tollam onus duoz burdonū. de terra.vnde dicit magister in historijs.Est autē burdo ex equo et asina fm quosdā.tulit terram ut sterneret eam in templis ydolorū.ut stans sup eaz adoraret deū terre isrā el.ne offenderet dnm̄ suum s piter non adoraret.s uerius uidet̄ q ex ea fecit altare dn̄o ad immolandū.Vn̄ subdit̄.Nō faciet seruus tuus ultra holocaustum ul' uictimā

Burgundio.a burgus et dijs alienis nisi dn̄o dr h et h burgundio.onis.pro nomine cuiusdā gentis.Nam olim deuicti a romanis homines illius gentis.ab ipsis romanis p burgos sunt diuisi et ob hoc burgundiones dicti sunt. Vnde h burgundia.die.terra illa.vnde mō sumit̄ h et h burgundio.onis.gentile qui ul' que est de terra illa.

Burgus.gi.mas.geñ.castr et castra crebra.qui d̄r p limites habitacula constituta burgos vulgo uocant.et inde burgarius.ria.riū.et h et h burgē sis et hoc burgense in eodem sensu.

Buris.a bos dr h buris.ris.longū et curuatum lignū in aratro.uel pocius curuatura ligni illius qi bouis uros.q curua fit ad similitudinē caude bouis.Et desinit accusatiuus singularis in im tm̄ et abltūs in.I.Xvg.Im tantū facīut h quattū nomina casum.Vim burim tussim maguderiz q sitim.Pap uero dicit. Buris curuatura aratri.

Bursa.se.marsupium dicitur a birsa.se.quod ē corium bouis.quia de corio fiat.

Bursella.le.diminitiuum parua bursa.

Burso.sas.i.bursas facere.ul' in bursa reponere Et deriuatur a bursa.se.Et componit̄ cum in et fit imburso.sas.in bursa reponere.

Bursula.le.dimi.parua bursa.Et cor pnl'.

Bustarius.rij.ille qui corpa cremat.ul' sepilit.a

Busticeta.a bustū dicit̄ h et hec bustū dicitur busticeta.te.qui sepulchra struit.

Bustifragus.gi.pnl' corr.ille qui frangit bustū .i.sepulchr ut spoliet mortuū.Et componitur a

Busto.tas.i.sepelire.uel bustū et frango.gis. cremare mortuū.Et dicitur a bustum.

Bustulū.li.dimi paruum bustum.

Bustū.ti.dr ignis ul' lignor strues.ubi corpora mortuor cremant̄.Et dicitur bustum qsi ustum ab urendo.Et bustum id est sepulchrum.

Bustura.re.i.sepultura.a bustum dicitur.

Butanicū.ci.a buo is ul' buto.dr h butanicū.q dam liber medicine qui et herbariū dr q ibi herbe notent̄

Butir.bos componit̄ cū uterus ul' tirus qd est caseus et dr h butirū.ri.quoddaz qd fit ex lacte.Et dr butirū qi bouis uterus.ul' tirg et fm utramq compōnem cor pnl'.Potest eciam butirū deriuari a buto.onis.quod est animal lacte multū abundans.et sic prod pnl'.s melius est ut eam corripiat et teneat̄ ut pmo dictū est.ita dic hug.Magister autē bene dicit.De butiro dubitatur quod dr a boue et tiros.qd est caseus siue angustia.Est enim butir pinguedo lactis.sed a tiros greco ueniūt quedā corripiencia.I.ut artotira.et h tirus.n.pro quadā puincia siue terra.et quedā pducencia.ut tiro tironis.et tirociniū dicimus qd usus habet q producat̄. Virgil' tamē in quodaz opusculo cor penl' de butir.ita dicens.Lac niueū butir q nouū cū melle comedi.ita dicit magister bene.Vides ergo q fm diūsas compōnes potest pnl' corripi et pduci.Vsus tamen cōmunis habz q pnl' producat̄ Quod eciā doctrinale wlt dicēs I sup r huies tamen excipis inde butir.In auro ra eciā dr.Quod non est mirū stillat p lacte buti

Buto.onis.mas.ge.qd trum.sup ecc h dicit dam genus animalis.qd ualde in lacte abundat et dicitur a buo buis.vnde butirum.

Butro.onis.mas.ge.iuuenis.a buto dicitur

Butus.ta.tū.i.pfusus.a buo.is.dicitur.

Buxus.pixos grece latine dr buxus.Et iñ nos corrupte dicimus buxus.xi.quedā arbor. Vnde h buxū.lignū ul' fructus illius arboris. Vtrumq tamē indiffer inuenitur tam pro arbore q pro ligno. Item a buxus buxeus.ea.eum.et hoc buxetum.ti.locus ubi buxi crescunt.

C

Aath penitencia ul' paciencia.

Caballus.a cabo dr h caballus li.dimi.i.uilis equus. Vnde caballinus.na.nū.pnl' prod.ul' caballg dr qi cauallus.q pede cauat terrā ul' q pedem habet cauū ut dextrarius.uide in equus.Pap eciā dicit.Caballus dcūs q vngula terram cauat. Vel a cauis pedibus.h eciam sonipes dicitur.

Cabio.as.ūbum actiuū.i.pforare.a cabo dicit̄

Cabro.a cabo dr h cabro.onis.et h scarabeus ei.et sunt diūsor gener animalia.et dn̄r tam crabrones q scarabei a cabo.q de putridis carnibg equor sepe nascunt̄. Ita dicit hug.Pap uero dic Cabro ūmis dcūs a cabone.i.equo q ex eq̄ creetur.et sic cabro sine.r.scribit̄ in pma silla.ponit eciam pap crabro.ita q r est in prima silla et secūda. Vnde dicit.Crabro ūmis dcūs a crabōne ex q̄ nascit̄.i.equo.et h lrā inuenit̄ in mltis bibleis deut vij.Insup et crabōnes mittet et dn̄s deus tuus in eos.Quedā autē biblie habent ibi s.et dicitur scrabro scrabrones.Ita q R est in pma et secunda silla.Sed pap wlt q scabrones scribantur

sine. R. in prima sillaba. scabrones uespe longio
ra crura habentes. Si uis sequi papiam dicas q
inuenit cabro sine. r. in prima silla. et hoc eciam
hug. uidet uelle in cauo. as. Item inuenit crabo ita
q. r. sit in pma et secuda silla. et hoc pro eodem
animali. Inuenit eciam scabro p. s. in prima silla
ba et sine. r. s cu. r. in secuda silla. et hec uidetur
Cabul in lingua phenicu sonat dis uerior lza
plicere. Vnde tercio reg. ix dr. q hyran appellauit
opida que dedit ei salomon terram cabul. Displi
cuerunt enim ei. Et accentuatur in fine.
Cabus. bi. nome est mesure. de qua reg. li iiij c.
vj. Quarta ps cabi stercoris columbarum. Et ut dic
Josephus hoc condiebant cibos pro sale. Item in
historijs dr. Tradunt quida nomine stercoris dici
uesicula columbe in qua recipiebant grana deforis
Cacabus. bi. mas. ge. pnl cor. i. lebes Callata
a sono feruoris dcus est. Feruendo enim exprimit
habet sonu. ca. ca. ca. sm hug. Pap dicit. Cacabus
uas de terra et eciam de eramento.
Cacephaton. sicut dicit hug. Cacephatus. ti id e
turpis sonus. a cacos et phone qd est sonus. uel
fatus. Inde cacephatus. ti. i. turpis sonus. uel tur
pis fatus. qd et alio nomine dicitur cacophonia
et cacephaton. Et potest scribi p ph ul p. f. Et de
hoc uide sup in iiij pte. a. in capitulo de uicijs
Cacethes. this. i. malus mos. mas. ge. et copoi
tur a cathos et ethis qd est mos. Juuenal in vij
satira. Insanabile multos scribendi cacethes.
Cacexia. ie. ul cacosia dr grece mala uexacio. q
dam passio est. et dr a cacos et oxi quod est acu
tu. ul ethis qd est mos. qi acutu malu. ul qi ma
lus mos sm hug. Pap uero dicit. Cacexia nome
sumpsit a corpis habitu. Na grece malu ul uexa
cio dr. fit eni intempancia egrantis ul meditantis
Cachinnor. aris. ubum depo. quod antiqui dice
bant cachinno. as. i. rideo. Vnde hic cachinnus. ni
. i. risus inutilis. ul cachinnus componit a con et
cignus. quod est albus ut nix propter dentes qui
uident albere in risu. vnde ubum pdictu est. et h
et hec cachinno. onis. qui ridet.
Caco. as. aui. are. a. cacos quod est malu dr. et
est cacare egerere malum humore malam subam
malam possessionem deponere.
Cacodemon. onis. i. malus angelus. qi malu sci
ens. a cacos et demon. uide in demon.
Cacopfonia. nie. pnl prod. De h require in qr
ta parte in capitulo de uicijs annexis.
Cacos interpretatur malum.
Cacosinthecon est uiciosa compo dconum. uide
in quarta pte in capitulo de uicijs annexis.
Cacumen. inis. neu. ge. i. summitas. Vnde cacu
mino. as. aui. are. i. acuere. a summo sublimare. et
corripit mi. Summas q cacuminat aures.
Cacus. ci. dr a cacos malu. q fuit malus. fuit
enim seruus euandri et malus fur.
Cadauer. a cado. dis. dr h cadauer. eris. q stare
no pt. Omnis mortuus aut funus est aut cadau
funus si sepeliat. a funibus accensis. i. candel sic
dictu. quas ante feretru papiris cera circumdatas
ferebant. Cadauer si insepultu iacet. Item funus dr
in domo. Cadauer du portat ul sepelit ul crema
tur. exequias ul funus dicimus crematu. reliqui
as conditu. iam sepultu corpus consuetudine dr
et a cadauer cadauerosus. sa. sum. q autem dr ca
dauer caro data uermibus ethymologia e. et prod
penl cadauer. Job ix dicitur. de aquila ubicumq
fuerit cadauer statim adest.
Cadax. acis. omnis generis. i. claudus. qui sepe
cadit. Et dicitur a cado. dis.
Cades. a cado. dis. dr h cades ul h cades indecli
. i. locus ul fons ubi erit iudiciu. et acuit in fine
et interptat sanctu ul sanctificans ul sanctificacio
Cadex. cis. mas. ge. i. truncus. a cado. dis. qsi ca
sum dans. qd et candex dicitur et codex.
Cadiolus. li. diminitiuum paruus cadus.
Cado. dis. cecidi casum ubum neutru componit
cu ad. et mutata. d. in. c. dr accido. dis. p euenire
Item cu con et dr concido. is. i. simul cadere. Item
cu de et dr decido. dis. i. deorsum cadere. Item cu
ex et dr excido. dis et est extra cadere. uel ex aliq
cadere. Item cu in et dr incido. is. i. in aliq cadere
Vnde in luc. Incidit in latrones. Item cu inter et
dr intercido. dis. i. inter aliqua cadere. Item cu p et
dr pcido. dis. i. an cadere ul in anteriore pte cade
Item cu pro et dr pcido. dis. pcul cado ul an. Ite
cu ob et dr occido. dis. i. contra ul circu cade. Ite
cu re et dr recido. is. i. iteru ul retro cade. Item cu
sub et dr succido. is. i. subtus cadere. ¶ Et nota q
cado et omnia sua composita sunt neut. et omni
a dnr p cadere. nisi queda pones addite signat
quasda circustancias. sicut distinctu est. Ite omnia
coposita a cado carent supinis excepto occido qd
facit occasum. Et omnia mutant. a. in. i. et omnia
faciut pns in cido et pteritu in cidi. pnl cor ta in
pnti q in pterito. ¶ Et scias q cado facit cecidi n
cadi. ne si cadi dicamus nomen esse putet sm ps
Item nota usus compositoru a cado. Occidit ex
cepto caruerunt cuncta supino. Quot sunt a ubo
simplice nata cado. Et scias q cecidi cor penl a
cado. dis. Sed cecidi a cedo. dis. eam prod. iij reg
xij. Pater meus cecidit uos flagellis. ego aute ce
dam uos scorpionibz. Xu. De cado dic cecidi casu
de cedo cecidi. Cesum de cedo cessi cessu q supinu
Caducarius. in caducus exponitur.
Caduceator in caduceum est.
Caduceum. cei. uga mcurij cu qua discordiam
faciebat cadere in pacem. et sompnu. et dr a cado
dis. et a caduceu h caduceator. toris. pe caduce
atores dicutur legati pacis. scilz qui gracia pacis
ferunt legaconem inter aliquos.
Caducifer. fera. feru. i. ferens caduceu talem scz
Caducus. a cado. dis. dr ca¶ uigam. et cor pnl
ducus. a. um. dr eciam id qd cadere facit. ut cadu
cus morbus. qui eci comicial dr. et hoc caducu.
ci. i. illa hereditas que contingit alicui ex morte
alicuius carentis herede. Vnde h caducarius. et h
caducaria ille ul illa cui h cotingit. scz q accipit ca
ducu. Caduca eciaz dnr folia maloru. ul flores qs
greci qitinas uocant. sm hug. Pap dicit. Caducu
dr quod ab vno cadit in alteru p hereditate. uid
Cadula. loru. i. gutte que cadut ex ¶ in legatu.
pingui carne cu assat. ul eci ex cereo. et cor du
Cadurcu. a cado. dis. h cadurcu. ci. i. tentoriu. q
facie cadat. quod et cadurcus inuenit. Item cadur
cu est membru uirile. ul pocius femine. Nam pe
cadurca sunt uel dnr summitates nature femine
sicut uiroru pucia. Alij sponda lcculi esse dicut. et
deriuatur eciam tunc a cado. dis.
Cadus. di. uas quod vulgo dr barrile. et ut di
cunt uas est vinariu continens tres urnas. et alio
nomine dr situla. et inde cadulus. li. et cadiolus li

Caelū.li.ſm pap̄ ſcribitur ¶ ambo diminitiua
ꝑ ae dyptongon. Vnde ſecunda lr̃a eſt.a.et tercia
e.ſ; qꝛ ſm modnos in huiuſmodi diptongis ta
citis.ſcʒ ae ut caelū.et oe ut foenū.taceť ꝑma uo
calis quo ad ſonū.et eciam quo ad integraʒ.ideo
ſequens cōmunē uſum determinabo de celum ubi
e.ſequiť c.et ita de conſimilibus intelligas.tamē
ſcias ꝙ in ſecūda uocali que ꝓfertur fit infra in
medio quoddā ſignū.ad notandū ꝙ eſt ibi dip
tongus tacita. Vnde caelū ſic modo ſcribitur celū
et foenū ſic fenū.tamē in pap̄ et in libris antiq̄s
ſcribunť ambe uocales diptongi.ſicut caelum fo
enū.ſcribit eciam nichilominus pap̄ celum ubi e
ſequitur poſt.c.et ſicut ſine.a.ſcribit.

Cafarnaū interpretať ager conſolacōnis.uľ uil
la pinguedinis.et ſcribiť ꝑ f.in pap̄.Poteſt eciā

Caiphas.caiphe pnľ coř.Vn̄ ac ¶ ꝑ ph ſcribi.
centus debet poni ſup ꝑmā ſillam.interpretatur
inueſtigator.uľ ſagax.uel uomens ore.Iniq̄ eniʒ
ore ſuo iuſtum dampnauit.q̈uis hoc miſterio ꝓ
phetali annūciaſſet. Aurora. Ad caipham ꝓperāt
conſiliū qꝫ tenent.Et poteſt ſcribi ꝑ.f.uľ per ph
Et ſcias ꝙ dcā bn̄ conueniūt caiphe.nam fuit in
ueſtigator ſiue inueſtigans.ſcilʒ ꝑ maliciā.ſagax
ꝑ aſtuciam.ore uomens ꝑ detraccōnem et cōſilij
impietatē.Cum dixit.Expedit uobis ut vnꝰ mo
natur homo ꝓ populo et non tota gens pereat
ut habeť Ioh xj c.Et pn̄t intelligi predicta ũba
duobus modis.Vno mō ſm ꝑuam intencōnē ca
iphe.q̄i dicat.expedit uobis ut vnus moriať hō
.i.ut vnius hominis uitā ꝓcuremus ad mortem
ꝓ populo.ſcʒ liberando.et non tota gens pereat
romanoꝝ crudelitate.Nam ut dicit aug̊.Iudei tē
poralia ꝑdere timuerunt.et uitā eternā non cura
uerunt et ſic utrumqꝫ amiſerunt.Nam et romani
poſt dn̄i paſſioneʒ et glorificacōnem ſcʒ poſt xlij
annos tulerunt eis locū et gentē expugnando et
tranſferendo.Et in predcō ſenſu intellexit predcā
ũba caiphas.Et fuerunt mala et a caiphe libero
arbitrio.Vnde q̈tum ad intencionem caiphe pec
cauit caiphas et nō fuerunt ꝓphecia.Alio modo
pn̄t exponi predcā ũba ſm ꝙ fuerunt a ſpū ſcō
et ꝓphecia.Expedit uob̄ ꝛc̄.q̄i dicat.Expedit uo
bis q̈tum ad liberacōnem a culpa et q̈tuʒ ad ia
nue celi apcōnem.ut vnus moriať homo ſcilicet
xp̄us dei filius ſm ſcʒ ꝙ homo.qꝛ ũbum inq̈tuʒ
ũbum non eſt paſſum.ſm aug̊.et h̄ figuratū eſt
in gen̄ xxij.ꝑ h̄ ꝙ aries ē immolatus et yſaac.i.
xp̄us filius abrae.i.dei patris liberatus eſt ꝓ po
pulo.i.ꝓ ſalute ꝓpľi.et n̄ tota gens pereat ſcʒ ad
infernum uľ limbū deſcendendo.et celeſtem requi
em non ingrediendo.et ſic predcā ũba fuerunt ꝓ
phecia ꝓlata ꝑ caipham pontificē non ea intelli

Calabria.e.ꝓuincia iuxta apuliam. ¶ gentem

Caladrius.drij.auis quedā dr̄ eciaʒ caradrion
Leuj xj.Sed deuť xiiij dr̄ caladriuʒ ne comedatis
Aurora.Garrula caradrion auis ē illos qꝫ figuāt
Et ut dicunt.caladrius et caradrion pro eadē aue
accipiunť.ſ; conſtat ꝙ ſcriptura dr̄n̄t.uide infra

Calamacus.a calamus.mi.dr̄ h̄ ¶ in caradrion
calamacus.ci.quoddā genus ſtricte mitre.et dici
tur calamacus q̄i calorem machinans.eo ꝙ ſtric
ta ſit et capiti impreſſa.et eſt ethymologia.Vnd̄
ioſephus in ij.Sup caput geſtat pileū in moduʒ

Calamariū.rij.cornu ubi teneť ¶ ꝑui calamaci
incauſtum.et dicitur a calamus.mi.

Calamiſtraculus in calamiſtratus uide.

Calamiſtratus.ata.tū.i.calamiſtro ornatus.Et
dr̄ a calamiſtꝝ.et a calamiſtratus dn̄dit calamiſ
traculus.la.lū.dimi pnľ coř.Vnde Iero.in q̈daʒ
epľa.Pueros cincinnaculos et calamiſtraculos et
peregrina vnguenta olentes deuita

Calamiſtrum.a calamus dr̄ h̄ calamiſtrum ſtri
.i.acus ferrea uľ alterius metalli.in ſimilitudine
calami facta.qua crines obtorq̄ntur ut criſpi fiāt
quā in cinere uľ igne calefacere ſolent qui capil
los criſpant ut calamiſtrati ſunt.

Calamitas.tatis.miſeria dr̄ a calamo cāna.qꝛ
eſt inanis et uacua inſtar calami.ꝓpe quidem ca
lamitas eſt.qn̄ aliquis nec habet in ſpe nec in re
nec exterius nec interius.ſic cāna uana et uacua
eſt interius et exterius.Vel dr̄ calamitas a cala
mis ſtipulis.cuʒ enim calami ſegitū franguntť et
inde oriunť fames et miſeria.tunc eſt calamitas
Vnde et quidā dicūt.ꝙ calamitas dr̄ q̄i cadami
tas.a cado.d.mutata in.l.q̄ndo ita calami cadūt
et franguntť.ſ; pocius uideť eſſe ethymologia q̈ꝫ
compoſicio.Et corripit mi.

Calamites.mitis.maſ.ge.genus rane dictus a
calamus.quia moretur in calamis.

Calamito.a calamitas dr̄ calamito.tas.ũbum
actm̄.meſtificare.infelicitare.calamitoſum facere

Calamitoſus.ſa.ſum.i.miſer.et ca ¶ et coř mi
lamitate plenus.et dicitur a calamitate.

Calamiʒo.as.i.leta cantare.a calamus dicitur

Calamus.mi.eſt canna uľ ſtipula ſegitis.q̄ ſuſ
tinet ſpicam.et dr̄ a caleo.les.qꝛ ex immenſo fla
tu caleſcit.ſm hug̊.Item ſm pap̄.calamus dicitť
penna ſcriptoris.a calo.as qd̄ eſt uelū ponere.qꝛ
calat.i.ponat incauſtum ſup cartā.Item calamꝰ
eſt ꝓꝓium nomen arboris.a canendo.i.fundendo
uoces uocatū.Item calamus in ezech xl eſt men
ſura ſex cubitorū et palmi.Item calamus ē fluui
us campanie.Item calamus ſpecies eſt aromatica
Item calami haſte candelabrorum facti in modū

Calaria.rie.nauis q̄ ligna ¶ calamoꝝ.et coř la
portat.a calo.nis.uľ a calon.

Calatus.ti.a calon qd̄ eſt lignū dr̄ h̄ calatus ti
qꝛ ſit ex ligno.uľ dr̄ a calo.las quod eſt pono qꝛ
ibi ponať penſa uľ aliud.et eſt calatus calamiſtꝝ
uľ quoddā genus poculoꝝ.Pap̄ dicit.Calati ciati
caniſtri de ũgis auguſti ī fundo.lati in ore.et coř

Calcaneus.a cali uľ callus.h̄ calcaneus ei ¶ la
idem eſt quod calx.et eſt aliud q̈ꝫ talus.Nā talus
eſt ſub cruribus. Idem et talionus.et ſub talo eſt
calcaneus uľ calx ſm hugucionem.

Calcar.aris.ge.neu.dr̄ a calcaneus.qꝛ in calce
uľ calcaneo religať.et prod̄ ca.et dn̄r calcaria ſti
muli animaliū.Ouidius.Nil nocet admiſſo ſubdē

Calcedonius.pallidam ignis ha ¶ calcar equo.
bet effigiem.ſubrutilat in publico.fulgorem dat
in nubilo.ũtutē fert fideliū occulte famulancium
Gemma eſt ſm pap̄.Gloſa autē ſup apocaľ xxj
dicit.Calcedonius q̄i pallidus ignis lucerne nitet
et fulget ſub diuo et non in domo.ſignat flāmaʒ
caritatis interne que in abſcondito bona agit ſed
cū alijs prodeſſe iubeť mox appet quid fulgoris
hēat intus.ſculpentibus reſiſtit ictu ſolis uľ digi
toꝝ attritu excandens ad ſe paleas trahit.i.a nll'o
cōuinci queunt.immo ad fragiliores trahunt.

Calcio.a calx.cis.dr̄ calcio.as.quod exigit cal
ciamentū.uľ a calceo.as.quod exigit h̄ calceus

cei. ¶ Calcio componit̃ discalcio. cias. excalcio. ci
as Et recalcio. cias. Et sunt actiua.

Calcitro. tras. traui. trare. dr̃ a calx. cis. et ē cal
citrare calce pcutere. et est actm̃. uł resistē. et tunc
est neutꝝ. Vnde h̃ calcitro. onis. i. rusticus qui in
tempate calcat. ẜ hug. Et pap dicit. calcitrare q̃i
calce retro ferire. et corripit ci naturaliter.

Calcitrones in calcitro est.

Calco. as. ūbum actiuū. Calco componit̃ cū con
et dr̃ conculco. as. Item cū de et dr̃ deculco. as. qđ
et decalco. as. inuenit̃. i. opus tectoꝝ dalbare. Itē
cū ex et dr̃ exculco. cas. Item cū in et dr̃ inculco
as. Item cū pro et dr̃ ꝓculco. as. Item cum re et
dicitur reculco. as. et sunt omnia actiua.

Calcos grece. latine es uł fex.

Calcula. cule. i. lixa uł seruus militū. uł nūcius
cursatilis. Vñ plantus Video calculā militariam.

Calculatī. i. nominatiꝫ aduēbiū. uide in calculus

Calculus. a calco. cas. h̃ calculus. li. lapis leuis
puus rotundus et durissimus. dcūs sic q̃ brũitate
sui sine molestia calcet̃. cui contrarius est scrupus
lapillus minutus et asper. qui si inciderit in calci
amentū nocet et est molestus animo. Vnđ animi
molestiam scrupulū dicimus. Hinc et scrupea uł
scrupulosa saxa. i. aspera. et a calculus ꝓpter simi
litudinē calculi dñr scaqui. q̃ leues sunt et rotun
di. uł dñr a callis. q̃ p uias ordinales eant. i. per
calles. ẜ calculoꝝ ptim ordine mouent̃. Vñ et or
dinarij dicunt̃ ptim uage. Vnde et uagi dñr aut
qui omnino moueri non possunt inciti dñr. Vñ
et egentes homines inciti uocant̃ quibus spes ul
tra procedendi nulla restat. Item a calculo lapide
dr̃ h̃ calculus racō. nūs. computacō. quia antiqui
huiusmodi lapillos in manu tenentes. solebant
numeꝝ computare. Vnde calculo. as. ūbum actm̃
. i. numerare et cor̃ cu vnde ūbalia et calculatim
. i. numeratim Item a calculus ꝓpter sui puitateꝫ
h̃ calculus. li. i. lapis qui in uesica fit. Vnde calcu
losus. sa. sum. qui talem patit̃ infirmitatē ẜ hug
Item calculus lapis ignitus siue carbunculus. vñ
dicit glosa ysa. vj. Et in manu eius calculus et ce
tera. Calculus inquit est lapis ignitus uel carbū
culus qui ꝓpter flammeū colorem igneus dr̃. Xv
Calculus est racō numerus sentencia carbo. Calcu
lus est pondus nummus lapis ensis acutus

Calcus. a calculus ꝓpter sui puitatē dr̃ hic cal
cus. ci. i. quarta ps obuli. et est mīma pars ponde
ris. Item calcos dicūt greci. et. o. mutata in. u. ūti
tur in latinū et dicitur calcus. ci. i. fex uł es.

Caldaria. e. uas quođ q̃i caldaria. a calidis dr̃

Caldus. calidus sincopat̃ et dr̃ caldus. da. dum

Calefacō. cis. calere modi infinitiui ¶ . i. calidus
componit̃ cū facō et cū fio et dicit̃ calefacio. cis.
et calefio calefis. et acuit̃ pnł in secunda et tercia
psona. licet sint būes ut calefacis calefacit. uide in

Caleo. es. ui. ūbum neutꝝ. et caret ¶ facio facis
sup. i. eē uł fieri calidū. Et cōponit̃ recaleo. es et ī
caleo. les. et concaleo. les. sił calere. ps. Concaluit
cor meū intra me. Et tam ab istis q̈ a suo pmi
tiuo fiunt inchoatiua. ab eis formata calesco cis
recalesco. incalesco. Et cor̃ pmam caleo. Vñ ouiđ
epi. Qui calet in cupido pectore prestat amor.

Caleptra in capullulum est.

Calerarius. rij. i. minister ferens ligna. a calon

Calero. as. aui. ūbum neutꝝ. i. ꝓperare ¶ ligno
uł ligna portare. et dr̃ a calo. onis. uł a calon

Calibs. ibis. ge. cōmunis. quidaꝫ populus. a ca
leo. es dictus. eo q̃ semper caleat. fodiendo illud
genus ferri quod uulgo dicit̃ acier. uł azal quod
multū abundat apud eos. Vnde h̃ calibs. bis. dr̃
illud genus ferri et cor̃ penł. Lucanus in iiij. Nō
calibē gentes penitus fugiente metallo. eruerant

Calico as. i. bibere. potare. et dr̃ a calix. cis.

Calicula. le. uide in caliga.

Caliculus. li. diminitiuum. paruus calix.

Calidus. da. dū. dr̃ a caleo. les. et compatur ca
lidior. issimus. Vnde calide. dius. sime. aduēbiū. et
hec caliditas. Et sincopat̃ calidus et dr̃ caldus. Et
ut dicit pap. Calidus calore affectus scribitur per
vnum. l. cor̃ enī primam sicut et caleo. les.

Caliendrū. dri. i. mitra. uel generaliter quidq̃d
capud inuoluit. ut maiorem calorem contrahat.
et dr̃ a caleo. les. Oracius in sermonibus. Altum

Caliga. a calcio. as. dr̃ h̃ cali ¶ Sagane caliendꝝ
ga. ge. calciamentū cruꝝ. siue sit de pāno siue de
ferro. uł dr̃ a colligo. as. q̃ calige ligant̃ Vel dr̃
a calo pedum. Inuenit̃ et calicula ꝓ eodem simi
liter a callo. Et cor̃ pnł. Vnde in aurora. Sume
tibi caligas et uestem stringe sequendo.

Caligatus. a caliga dr̃ caligatus. ta. tū. qui cali
gas habet. Vnde et milites caligati dñr a quibus
dam caligis ferreis quas solebant habere. Vnde
quidam neronū dcūs est caligula. quia a puericia
inter milites sit ūsatus. Caligula eciam potest di
ci parua caliga diminitiuum.

Caligo. as. ūbum actm̃. i. caligis induere. a cali
ga. ge. dr̃. et cor̃ pnł sicut caliga. Item caligo gas
dr̃ a caligo. ginis. Et est caligare obscurari. obsc̃
ri. obtenebrari. et ꝓđ. li. uide in caligo. ginis. Itē
caligo. as. qñ sig̃t caliginem prođ pmam. sed qñ
ptinet ad caligas eandem corripit.

Caligo. ginis. fe. ge. dr̃ a caleo. les. et est caligo
obscuritas et vmbra aeris spissitudine facta. et ec̃
caligo dr̃ fuligo. et dr̃ sic. quia maxime calore a
eris uł ignis gignat̃. ps. Caligo sub pedibus eius
vnde caliginosus. sa. sum. i. obscurus. caligine ple
nus. et caligo. as. ūbum neutrum. et producit. li.

Caligula parua caliga. uide in caligatus.

Calimacus. ci. pnł cor̃. ꝓpium nomen cuiusdam
uiri. de quo ouiđ de remedio amor̃. Calimaci nu
merus non est dicendus achilles.

Caliope. pes. accentuat̃ in fine. et ē vna de no
uem musis. q̃i calophone. i. bona sonoritas. et dr̃
a kaco quod est bonum. et potest scribi per. k.

Calix. cis. mas. ge. quoddā genus poculoꝝ. qđ
olim ex ligno fiebat. vnde a calon quod ē lignū
deriuat̃. uł potest deriuari a caleo. les. solebāt enī
calidam et frigidaꝫ pocōnem miscere in calice vñ
et calix dcūs ē a calida pocōne. et miscere dictū
est ꝓ ministrare et ꝓpinare vinū. et eciam adhuc
miscemus calida frigidis. et econūso. q̃ vinuꝫ et
aqua et econūso. et cor̃. li. Vnde orac̃. fecundi ca
lices quem non fecere disertū. et desinit in ix cor̃
naturaliter. ẜm pristianum.

Calleo. a callus. li. dr̃ calleo. es. ui. ūbum neutꝝ
et caret supino. i. durere. uł callide scire. vnde
quidaꝫ. Callet durere denotat et sapē. vñ callesco
cis inchoatm̃. ¶ Calleo componit̃ concalleo. es. i.
simul callere. et occalleo. es. et recalleo. es. i. iterū
callere. uel remollescere. et a callo cessare. Et scri
bitur calleo per duplex. l.

Callesco. cis. inchoatm̃. i. incipio callere.

Callidus.a calleo.les.dr callidus.da.dū.i.sub
dolus.ul' per exercitacōnem artis instructus.et sic
callidus nō ꝓ astuto tantū.ß eciam ꝓ astute doc
to dr.Hic et uersutus dr.qꝛ animū cito uertat.et faci
le ad qualibet fraudem.Job xxxvj.Simulatores
callidi ꝓuocant iram dei.Et comparatur.callidior
issimus.Vnde callide.dius.me.aduerbium.et h cal
liditas.tatis.Inuenit eciam calidus calore affectus
ß tunc scribit p vnum.l.ß callidus astutus p du
o.vn̄ et pmaꝫ pōne prod.Aurora.Callidus ergo
dolus fraudes in pectore uoluit.
Callis.a callus.li.dr h callis.lis.i.semita callo
pecudū pdurata stricta et angusta inter montes.
et est callis iter pecudū ꝓpe.semita hominū.uel
calles est limes callide iacens.et fm h dr a calleo
ꝓ callide scio.Inuenit eciā h callus.li.odūs p'lis
callis.Xw.Callus duricies dicatur semita callis
Callosus.a callus dr callosus.osa.sum.i.durus
fortis.pinguis.carnulentus.callis plenus.et hinc
h callositas.tatis.duricies.fortitudo.pinguedo.
Callus.a calco as dr h callus.li.i.duricies pe
duꝫ quo terram calcamus.et eciā manuū durici
es interior dr callus.et cutis lardi.
Calo.a calon qd est lignū dr hic calo.onis.ille
qui fert ligna.Calones eciam dnr galee militum
et prod pmam.Sed calo.as.eandem cor.Xw.Po
nere dico calo sed sunt michi pondera calo.
Calo.as.aui.i.laxare.deponé.et dr a kala greco
qd lñe dr laxa.¶ Et coponit intercalo.as.i.int
ponere.vnde uerbalia et cor pmam siue ca.ut pro
Calobalsamū.mi.i.lignum ¶ baui in calo onis
balsami.ul' liquor emanās de ligno eius trito.et
componit a calon quod est lignum et balsamum
Calon grece.lignum latine.
Calopodiū.calon componit cū podiū quod ē
baculus quo terre innitimur.ul' pos qd ē pes.et
dr h calopodiū.i.baculus ligneus.ul' pes ligneꝰ
Calor.oris.dicitur a caleo.les.
Caluaria.a caluus h caluaria.rie.i.locus patēs
sup duo supalia.vn̄ ut ex euāgelio habet.locus
in quo decapitabant latrones locus caluarie ap
pellabat.ꝓpter scꝫ caluiciū abscisoꝝ capitū q̄ ibi
iacebant.ul' ꝓpter ossa calua exn̄cia ibi.et dr he
Caluaster.stri.masculini gene ¶ braice golgata
ris.dicitur a caluus calui.
Caluicies.a caluus dicit hec caluicies.ciei.et h
caluiciū.cij.in caluicies est.
Calumnia.nie.accusacō falsa.crimē falso obiec
tū.iurgiū aliene litis.et dr a caluo.uis.et a calū
nia deriuat calūnior.aris.i.reprehendere falso ac
cusare.ul' consumē.terrere.ul' exigere.detinere.cā
ri.frustrari.ludificare.sed antiqui dicebant calum
nio.as.et calūniosus.sa.sum.plenus calumnia.
Calumniator.oris.i.falsi criminis accusator.et
potest habere easdem significacōnes sicut et calū
nior.et dicitur a caluo.uis ul' a calumnia.
Caluo.as.aui.are.i.facere aliquē caluū.sed nō
est in usu.ß inde dr h caluus.ui.et adiectiue inue
nitur caluus.ua.uū.Caluo componitur decaluo
as.i.caluū facē.ul' decapitare.et caluariā auferre
Caluo.uis.ui.caluē.i.decipē.uerbum actm̄.et ca
ret supinis.deberet enim facere calutū sed non in
uenit.et est tractū a caluo qui quodāmodo deci
pit uidentes ꝓpter galeaꝫ suum ul' aliquo coopto
rio.et dr a caluus.ui.Et inuenit calui pteritū.et
gtūs de caluus.Xw9.Si non uis calui fugias con
forcia calui.et a caluo dr cauillo.as.ꝓ caluillo.
Calus.i.uas uimineū ul' de salice per qd mus
ta colantur.et dicitur a colo.las.
Caluulus.li.diminitiuum parum caluus.
Calx.a callus.li.dr h calx.cis.pma ps plante.
ul' pocius postrema que et calcaneus dr.Sed hec
calx calcis.i.cementū.et dicit tūc a calidus.qua
si calix.qꝛ ex lapide calefacto et adusto fit.Calx
eciā ponit pro fine cuiuslibet rei.Sicut dr in cal
ce libri.i.in fine libri.Et ē calx ꝓ pede siue calca
neo mas.ge.licet uirgilius posuerit autoritate sua
in feminino.ꝓ cemento ergo est fe.ge.Xw.Pars
pedis est h calx combustus calculus h calx.et ut
dicit pap.Calx lapis coctus aqua accenditur oleo
Cama a cami h cama.me.genus ¶ extinguitur
lecti breuis et circa terram.qd et h cama.tis.inue
nitur in ambrosio de officijs.Pap eciā dic.Cama
Cambio.bis.psi.ire.psum.aliqd ¶ lcūs breuis
cōmutando ꝓ aliqua re dare.vnde campsor oris
et campso.sas.fre a campsu.u.in.o.
Cambises.sis.prod pen'.Vnde in aurora.Rex
nabugodonisor cambises dcūs in anno.
Camelion.ontis.mas.ge.quoddā animal dcm̄
a camelus.Et dr sic.qꝛ licet sit aspersus albis ma
culis ut pardus collo equo simil'.pedibus bubal'
capite tm̄ camelo est simil'.ß huguc.Pap autē dic
Camelion similis lacerte quadrupes scꝫ sub aspec
tu mutat coloreꝫ et viuit de aere.uide in salamā
Cameleopardus dictus qꝛ camelo et par ¶ dra
do similis sit.secundum papiam.
Camelus.a cami qd ē breue ul' humilis dr hic
camelus.li.qꝛ cū cameli onerant ut breuiores et
humiles fiant accubant.uel a camur qd ē curuū
dr camelus q̄i curuus.qꝛ curuus est dorso.Iteꝫ ca
melus.li.funis est nauticus.et prod me.Et scias
qꝛ camelus non coit cū matre.sicut dicā in equꝰ
Item ut dicit basil' in viij omel' hexamer.Came
lus habet semp memoriā maloꝝ.et ad iracundiā
grauis et pseuerans est.deniqꝫ si fuerit pcussus diu
dissimulato dolore cū reppit oportunū tempus il
latam ꝓtinus impendit iniuriā.ß hunc nulla de
marinis beluis ymitat Audite itaqꝫ iracundi ho
mines qui recordacōnē dudū lesionis accepte pro
uitute maxima affectātis.cui belue siles habeamī
Camena.a cano.nis.dr h camena.ne.i.cantile
na.ul' musa.q̄si canens amene.uel q̄si canens me
los.et prod penul'.Oracius.Surge et inhumane
senium depone camene.
Camera.a camur quod est curuum et dr came
rus.ra.rū.i.curuus.vnde h camera.re.curuatura
vnde et camera.re.dr locus secretus ubi cubamꝰ
eo qꝛ quādam curuaturā solet habere in supiori
pte q̄i ad modū celi.que et testudo dr et lacunar
ul' pt dici camera a camur.et a camera dr hic ca
merarius.rij.vnde h cameraria.rie.Item a came
ra cameratus.camerata.tū.i.curuatus uel came
ris ornatus.et componit bicameratus.ta.tū.tri
Camero.ras.raui.uerbum ac ¶ cameratus.ta.tū
tm̄.i.curuare.ul' cameras facere uel cameras ꝑpa
Camillus.a camera dr h ¶ rare.ul' distinguere
camillus li.i.puer ingenuus.qꝛ camerā solet fre
q̄ntare.Hinc qꝫ et h camilla.le.dr.ꝓ puella inge
nua.Inueniūtur eciaꝫ hee due ptes in alio sensu.
scꝫ pro pueris sacerdotū.Vnde macro de saturnali
bus.Camillos inquit et camillas appellabant fla
minū et flaminaꝝ pministros.et h tantū ualet ca

millus q̄tum minister. et camilla q̄tum ministra
Vnde et mercurius inuenit̄ appellari camillus qꝛ
Caminus. ni. mas. ge. pnl̄ ꝓ ¶ minister ē deoꝝ
ducta. ignis ul' fornax. et dꝛ a campso. ſas. quod
eſt flectere. qꝛ flām̄as in ſe reflectat. ſ̄m hug. Vel
ſ̄m papiam dicitur a caumate.
Camiſia. ſie. dꝛ a cama. me. qꝛ in ea dormimus
in camis. i. in lectis noſtris ul' ſtratis. ul' dꝛ ſic. qꝛ
olim fiebat de canabe. Vnde camiſiatus. ta. tum
. i. qui habet ul' indutus eſt camiſia.
Camiſiola. le. dimi. parua camiſia.
Campana. ne. dꝛ a campania prouincia qꝛ eius
uſus ṗmū ibi reptus eſt. Vn̄ campanula. le. et h̄
campanella. ambo diminitiua. et h̄ campanarius
rij. qui facit campanas. vn̄ h̄ campanaria ei9 ux
or. ul' que campanas facit. et hoc campanile. lis.
turris in qua morantur campane. et ꝓducit. pa.
Campania. a campus ſiue campoꝝ planicie in
qb3 ſita ē dꝛ h̄ cāpania ꝓuincia cuius caput ē ca
pua. ul' dꝛ capua a capi eius fundatore. de cuius
nomine ciuitas dcā eſt capua. ul' a capacitate. qꝛ
eius terra omnem fructū uite capiat. vn̄ cāpania
ul' a campanoꝝ planicie dꝛ. et in̄ campanus. a. ū
Campanile. lis. pnl̄ prod̄. locus ubi ſtant cāpa
Campeſtre. a campus dꝛ ¶ ne. in campana eſt
h̄ et h̄ cāpeſter uel cāpeſtris. et h̄ re adiectm̄. et h̄
campeſtre. tris. i. ueſtis gladiatoꝝ qua tantū geni
talia tegunt̄. dcā ſic qꝛ iuuenes dū nudi in cāpo
marcio gladiaturam exercebant illa ueſte puden
da coopiebant. Dicunt̄ eciā campeſtria lumbaria
ſuccinctoria perizomata. ſ̄ hug. Pap̄ uero ſeqn̄s
ṗs dicit. campeſter in campo ſe hn̄s h̄ campeſter
ul' campeſtris et h̄ tre. Itē campeſtria ſuccinctoria
dcā. ꝙ hij qui in campo contendunt hijs genita
lia tantū coopiunt. hec perizomata dn̄r. Scias tn̄
ꝙ nūc ſ̄m cōmunem uſum dr̄ h̄ campeſter h̄ cā
peſtris h̄ campeſtre. Et ſunt huiuſmodi nomina
que faciūt mas. in er. fe. in is. neu. in e decem. ut
dixi ſupra in quarta pte in capitulo de caſu ſiue
declinacōne nominis q̄i in principio.
Campio. onis. mas. ge. gladiator. ul' in campo
duellū exercens. ſc3 pugnator. et dꝛ a campus pi
Campſo. ſas. ūbum actm̄. i. flectere. plectere. Itē
inuenit̄ campſo in alia ſignificacōne. cambio enī
facit campſi. ſum. ſu. et mutata. u. in. o. fit cāpſo
ſas. freqn̄ter cambire. et inde campſor. oris.
Campus. a cami quod ē breue et humile dꝛ h̄
campus. pi. ꝓpe planicies terraꝝ. ſic dcūs. quia ſit
humilis et breuis pedib3 non erectus. nō ut mōs
ſ̄ iacens. vnde et grece pedion dicitur. et in̄ cam
pulus. li. et h̄ campellus. li. ambo diminitiua.
Camur grece latine dꝛ curuū. vnde camurus ra
rū. i. curuus. et hij camures camurū. i. boues alti
et decuruati. Vel deriuatur a cami quod ē breue
quia habent cornua breuia.
Camures in camur uide.
Canabū. bi neu ge. a canna dꝛ ꝓpter ſimilitudi
nem cāne. ul' a greco canabin quod dicunt greci
vnde h̄ canabis. bis. ꝓ eodem et ꝓ corda in̄ fcā.
et cor̄ penl̄. Parſius. Tunc mare tranſiliens ut cor
Canalis. lis. fe. ge. et h̄ cana ¶ da canabe fultū
le. lis. dꝛ. et deriuat̄ a cana. qꝛ cana ſit ad modū
Cancellarius. a cancellus dꝛ ¶ cāne. et prod̄ pnl̄
h̄ cancellarius. rij. ille qui facit cancellos. et cācel
larius dꝛ in curia impatoris ab illa ſignificacōne
ſ̄m quā cancellus dꝛ ala palacij. qꝛ ſemp habitat
in cancello. i. in ala palacij. Cum enim thezaurus
impatoris eſſet in cuſtodia ipſius ipſe iuxta the
zauꝝ manebat qui erat repoſitus in cancello. uel
dꝛ cancellarius a cancello ſ̄m illam ſignificacōnē
ſ̄m quā cancellus dꝛ interſticiū muraliū. et fuit
hoc tractū a paleſtina regione ubi tecta deſup ca
cuminata non erant. ſ̄ iacebant in planū proſtra
ta. eleuabant̄ uero pietes circumquaq3 ad modū
muraliū. illa ūo interſticia que ſunt inter propug
nacula dn̄r ꝓprie cancelli. Qui uero epl'as miſſas
recitare uolebat populo in regione paleſtina an
tiquitus aſcendebat ſup tectū et de cancellis recita
bat. Et in̄ inoleuit uſus qui lr̄as pncipib3 miſſas
habent exponere cancellarij uſitato nomine dn̄r
vnde h̄ cancellaria tam ꝓ illa que habet illud of
ficiū q̄ ꝓ uxore cancellarij et eius dignitate.
Cancellus. li. eſt dimi. de cancer. cri. et eſt cācel
lus ala palacij. pūū foramen pietis. interſticiū in
ter ꝓpugnacula muroꝝ. parietes ſiue tectura ſicut
qui claudūt choꝝ. et a cancellus cancello. as. i. cā
cellos conſtruē. ſ̄m hug. Pap̄ uero dicit cancell9
cantoꝝ excellens locus. Vnde cancellarius qui in
cancellis ṗmus eſt. h̄ pap̄. Dicit̄ eciā cancellus fe
neſtra reticulata. Prou̇. vij. De feneſtra enī dom9
mee per cancellos pſpexi.
Cancer. a conca dꝛ h̄ cancer. cri. quia ſit conca
Et ſcias ꝙ cancri viuūt de carnib9 oſtreoꝝ miro
mō et ingenio. nam qꝛ ualidā teſtam eorū aperi
re non pn̄t explorant ꝙ oſtrea clauſtra teſtaꝝ a
piāt. et tūc canc̄ latent̄ lapillū inijcit et īpedita
concluſione oſtreorū carnes corrodit. Et ut dicit
amb̄ in hexamer̄. Sūt homines q̄ui cancri uſu
in aliene uſu circūſcripcōnes irrepant et infirmita
tem ꝓpe ūtutis aſtu quodā ſuffulciūt fratri dolū
necant. et alterius paſcūtur erumpna. tu autē ꝓp
is eſto contentus. et aliena te dampna non paſ
cant. btā eſt ſi bona ſua nouerit cū ueritate pau
ptas. et omnibus pferenda thezauris. utamur er
go ingenio ad querendā grām. et ſalutē tuendam
non ad alienā circūſcribendā innocenciā. licet no
bis uti exemplis maritimis. ad profectū noſtre ſa
lutis. non ad aliene piculū. Item ut dicit pap̄ cā
cer cancri al'. dcūs qꝛ inteſtina in modū concaru3
habet. Cancer eciā eſt quartū ſignū in celo. dictus
qꝛ cū ad eū ſol uenerit retrog̃dit̄ in modū cancri
Dicit̄ eciā cancer ꝓ morbo. Et ſ̄m antiquos fuit
neu. ge. Et facit gtūs canceris. Xv. Eſt anīal ſignū
uiciū cancer q3 malignū. Cancer. ris. morbus can
Candatis quedā regina ¶ cer. cri. ſtella q3 piſcis
fuit. et eſt. fe. ge. et prod̄ pnl̄. Vnde in aurora dꝛ
Candacis uiꝝ regina direxerat iſtū. Et ut dicit̄ in
hiſtorijs. oīs̄ regine ethiopum dicebant̄ regine
candaces ſicut romani imperatores dicebant̄ ceſa
res. nec habebat regimen regio illa niſi a femīs.
Candela. le. dꝛ a candeo. es. qꝛ accenſa candeat.
Candeo. des. ui. ūbum neu. et caret ſupino. i. al
bere ul' calere. Xv9. Candida res candet et ferri la
mina candet. et eſt tractū a ferro ꝙ candere pona
tur ꝓ calere. qꝛ ferrum q̄to candidius tanto cali
dius. et a candeo candeſco inchoatm̄. ¶ Candeo cō
ponit̄ excandeo. es. i. ualde candeo. Inde excādeſ
co. Incandeo. i. intus ul' ualde candeo. Inde incan
deſco. Recandeo. des. i. iteꝝ candeo. In̄ recandeſco
inchoa. Et eſt neutꝝ. candeo cū omnibus ſuis cō
poſitis que non mutant cōiugacōnem. Ite3 com
ponit̄ cū ad et dꝛ accendo. dis. et cū con et dꝛ cō

cendo.dis.et cū ex.et dr̄ excendo.dis.i.ualde accē
dere.et cū in et dr̄ incendo.dis.Cum p̄ et dr̄ p̄cen
do.dis.i.ante uł ualde accendere.et cū sub et dici
tur succendo.dis.Et sunt omnia composita a can
deo q̄ mutant coniug̃ actiua.uide in studeo studes

Candelabrū.bri.penł naturaliter cor̄.a candela
dr̄ quasi candelaforū.q̄ ferat candelam.Vel dici
tur candelabrum quasi candele lator.

Candico.as.aui.are.ūbū neu.i.candere.uel ali'
q̄tulū candere.ut sit dimi a candeo.des.et cor̄ di

Candidarius.rij.pellipari9.qui coria facit alba
a candeo.des dr̄.Candidarius eciam uocatur qui
lauat pannos.vnde hec candidaria lotrix.

Candidatus.ta.tū.dealbatus.a candidus dicit̃

Candidulus.la.lū.paru candidus.Inuenit̃ et cā
diculus.la.lum.i.candidus.uł candidulus.Vnde
marbatus in libello de lapidibus.Tercia candicuł
tribus est inscripta litturis.

Candidus.a.ū.a candeo.des.et compatur cādi
dior issimus.vn̄ candide.dius.sime.adūbium.et
differt candidū ab albo.Album enim de natura
est.candidū de artificō et studio.Vnd̄ et candidū
dr̄ q̄i candori datū studio.Item albū quodaz pal
lore p̄mixtū.ſ3 candidū quadā luce respersum.A
candidus dicitur candido.das.ūbum actiuū.i.fa
cere candidum.et corripit penultimam.

Candor.oris.mas.ge.a candidus dicitur.

Candulus.a candidus dr̄ candidulus.la.lū.di
minitm̄.Vnde candulus.la.lum.p sincopā.Vnd̄
iuuenał.Prebenda est gladio pulchra est et cādu

Candus.candi.masculini generis ¶la coniunx.
uestis regia.a candeo candes.

Caneo.a candeo.des.dr̄ caneo.nes.nui.ūbum
neutrū.et caret supino.Vnde canesco.cis.inchoati
uum.quod et canisco.cis.inuenit̃ q̄i a ūbo tercie
cōiugacōnis.¶Caneo componit̃ concaneo.nes.si
mul canere.Incaneo.es.i.ualde canere.Precaneo
es.i.tempestiue canere.Recaneo.es.i.iterū canere
uł retro canere.uł simpliciter canere.Et prod̄ ca.
ſ3 canes nomen eam corripit.Vnde quidam.Desi
ne uelle canes postq̄ per tempora canes

Canicies.ei.et h̄ canitudo.dinis.in eodem sensu
a caneo.nes.ſm hug̃.Pap̄ uero dicit.Canicies se
nectus.quasi candicies.a candore dicta.

Canicula.a canis.nis.dr̄ h̄ canicula.le.et h̄ ca
niculus.li ambo dimi.Canicula eciā dr̄ quedam
stella in quā ſ poetas mutata fuit canicula icari
Vnde h̄ et h̄ canicularis.et h̄ re.ut dies canicula
res in quibus canicula regnat.ſm hug̃.Pap̄ ūo
dicit.Canicula uel canis nomen stelle que uicina
est thauro.que et sirus dr̄ estiuis mensibus ī me
dio centro celi est.et dū sol ad eam ascenderit du
plicat̃ calor.et dissoluunt̃ corp̄a.Vnde canis dr̄
q̄ corp̄a morbo afficiat ¶Et scias q̄ caniculares
sunt dies liij.in quibus moleste sunt purgacōnes
a pridie ydus iulij usq̄ pridie nonas septembris
Xv.Incipiūt pridie iulij ydus caniculares.Et pri
die nonas septembris fine resultant.

Canicularis in canicula exponitur.

Canis.a cano.is.uł canor.oris.dr̄ h̄ et hec ca
nis.Vnde canicus.ca.cū.et caninus.na.nū.Quid̄
eciā dentes dn̄r canini.uide in dens.uł canis dr̄ a
cinos greco qd̄ canis dr̄ latine.Et facit gt̄us pl'is
canū.et accūs pluralis in es tantū canes.sicut iu
uenes et panes.Et scias q̄ canis nomen non mu
tauit accentū ad dr̄ām huius ūbi canis.q̄ scilicz

utraq̄ est p̄s p̄ncipalis.et certā habet dr̄ām p̄pt̃
accn̄cia sua.et neutra dependet ab altera.sed ubi
dr̄n̄cia habet locū debet vnū ab altero p origine
dependere.Idem p̄t in consimilibus dici.Itē canis
animal latrabile marinus piscis.sidus celeste eq̃
uoce dr̄.Xv.Nat canis in ponto.latrat extra ful
get in alto.¶Item cano.is.ūbum et canis nom̄
cor̄ p̄mam.ſ3 canis dt̄ūs et abltūs pl'is de canus
na.nū.prod̄ p̄mam.sicut caneo.es.Vnde quidaz
Cum latrat ille canis canis et tu cantica canis
Et scias q̄ ysid̄ xij ethy dicit.Nichil sagacius ca
nibus.plus enī sensus ceteris animalibus habent
nā soli sua nōina r̄cognoscūt.dn̄ōs suos diligunt
dn̄ōrū tecta defendūt.p dominis suis se morti ob
ij̄ciūt uoluntarie.cū dn̄o ad p̄dam currunt.Cor
pus dn̄i sui eciā mortui custodiūt.et n̄ r̄linquūt
quorum postremo nature est extra homines esse
non posse.Hec ysid̄.Quis ergo ut dicit amb̄sius
in hexamer̄ non erubescat gr̄ām bene de se mēn
tibus non referre cū uideat eciā bestias refugere
crimen ingratitudinis.et ille imp̄tite alimonie ser
uant memoriā tu non seruas salutis accepte.

Canisco.cis.incipio canere.et canesco eciam dr̄

Canistrū.tri.a canna dr̄.quia ¶uide in caneo.es
de cannis fissis texitur.uel dr̄ a canus.a.ū.q̄ ca
na.i.poma que sunt cana.i.lanuginosā ibi ponū
tur.vnde h̄ canistrellum.li.dimi.ſm hug̃.Et dr̄
canistrum sportula quasi cānis textum.

Canitudo.dinis.fe.ge.i.canicies.a caneo canes

Canna.ne.dr̄ a cano.is.quia ea canit̃ Et sig̃t
plura.Nam canna ponitur pro arundine.pro can
na gule.pro quodam fluuio.

Cannella.le.diminitiuum.parua canna.

Cannetū.ti.ge.neu.locus ubi canne crescūt.et

Cānula.le.diminitiuum.p̄ua can¶dr̄ a canna
na.Item cannula.le.i.fistula.

Cano.nis.cecini cantū.ūbum est polissenū mł
ta enim sig̃t.Nam cano aliq̄n simpliciter sig̃t cā
tare.q̄n̄q̄ diuinare.q̄ndoq̄ dicere.aliq̄n laudare.
q̄ndoq̄ metrice describē.et est poetarū.sicut dicere
est p̄saicorū.Et in duabus p̄mis significacōnibus
est neutrū.In alijs actm̄ ¶Cano componit̃ acci
no.nis.accinui accentū.i.iuxta uł iterū.uł cōcor
diter canē.vnde h̄ accentus.tus.Item p̄cino.nis
vnde p̄centor.Item occino.Item occento.tas.fre
q̄ntatiuū.Dicit̃ quoq̄ occano.nis.occanui.Vnde
salusthius.Occanuere tubis.Item componit̃ recino
succino.Vnde succentor.succentoris ¶Et nota q̄
omnia ūba composita a cano mutant in p̄nti.a.
in.i.ſ3 in supino in.e.excepto occano.Et omnia
sunt neutra.Recino tamē potest esse actm̄ p reci
tare.Si tamen composita a cano redoleāt aliquā
uł utrāmq̄ illarū significacōnum ſm quas censui
mus cano esse actm̄.sine dubio erunt actiua.Itez
cano geminat p̄teritū et facit cecini.qd̄ non facit
ad dr̄ām huius ūbi caneo.es.ui.Composita uero
faciunt in ui diuisas.ut concinui.et habent in su
pino e ante tū ut p̄centum.ſm p̄s.Item nota q̄
cano componit̃ cū cornu.et dr̄ h̄ cornicen.inis.
qui canit cū cornu.Item cū tuba et dr̄ h̄ tubicen
inis.qui canit cū tuba.Vnde h̄ tubicina p femi
na.Item cū fidis et dr̄ h̄ fidicen.qui canit cū fide
.i.corda.Vnde h̄ fidicina.ne.Item cū lira et dr̄ li
ricen.inis.qui canit cū lira.vnde h̄ liricina.Item
cū cicuta.et dr̄ h̄ cicuticen.cinis.qui canit cū cicu
ta.Vnde h̄ cicuticina.ne.p femina.Itez cū tibia et

dr tibicen penl' prod. Omnia enim composita ab hoc v̄bo cano. is. et nominibus instrumentorum sunt mas. ge. et omnia cor̄ pnl' excepto vno solo qd̄ prod penl'. scz tibicen. cinis. qui canit cū tibia qr due uocales breues illi conglutinant̄ in. J. longam. vnde hec tibicina femina que canit cum tibia Componitur eciam cano cū os et dr oscen. inis. qui ore canit ul' folijs ul' alio mō. ut aues decipiat. Et cor̄ pmā cano. is. ſz caneo. es. eam produc̄ Vnde quidā. Dum barbis canes v̄bula pauca canes. Histrio wlt canē. senior canere uidet̄. Item Scurranites canis et citharista canis. Carmina naso canis annosa qz tempa canis. Laudo cano modulor describo vaticinor qz. Lau de scri dico modulor cano uaticinor qz.

Canon canonis mas. ge. gr̄ce latine regula. consuetudo approbata. siue institucō. ſm pap Et scias qr canon in recto non debet in fine accentuari cū corripiat penultimam obliquorum.

Canonicus. a canon dr canonicus. ca. cū. i. regularis. quod substantiue dr hic canonicus. et hec canonica. tam p femina regulari q̄r pro ecclesia ubi regulares morant̄. quelibz tamen eccīa inuenitur dici canonica. Nam in qualibet regulariter viuē debent. ¶ Et scias qr improprie dr canonicus regularis. qr idez ē quod canonicus canonicus. regularis regularis. Similiter impropē dr canonicus secularis. qr idem ē quod secularis regularis. Quidā tamen in hijs ppetatibus uocabulorū utunt̄. causa drñcie ad canonicos regulares ad minus regulares. ul' quasi conūsacōne sunt seculares. vñ dnt̄ tales canonici regulares. tales sunt canonici secl'ares. et satis potest tollerari et dici. sepe enī p dicciones incongrue iūctas intellcm̄ congruentē genā

Canopeū. canobus. bi. fuit gubernator ¶ mus menelai. et mutata. b. in. p. dr quedā ciuitas egipti hec canopus ul' canopia. vnde hoc canopeū pei. i. cortina subtilissima instar retium plexa texa et fenestrata. vnde lecti nobliū ornant̄ ad arcendos culices et muscas. et dr sic. qr in egipto huius rethe pcipue habeat̄. Vnde Juuenal'. Vt testudineo tibi lcūle canopeo. In eodem sensu inuenit̄ in iudith xiij. Abstulit canopeū eius a calūnis. Vel canopeum ut alij dicūt deriuat̄ a con9 qd̄ est summitas galee. et tūc canopeū dr q̄si conū petens. qr ad similitudinē coni a lato tendit̄ in acutū. ad modū reticulorū que cā arcendi pulueris sup altaria collocant̄. et tunc scribit̄ conopeū p. o. in pma silla Et prod penl' canopus sicut canopeū. Theodolus Barbā famoso non cedit turba canopo. Et in aurora dr. Reticulū sericū scriptura uocat canopeū Pap autē dicit. Canopeū rete subtilissimū. q̄ repellunt̄ culices et musce circa lcūlos dormiencium

Canopus in canopeum est.

Canor. oris. mas. ge. i. son9 a cano is. et pd̄ no

Canorus. ra. rū. suauis. dulcis. cantu gratus. a cano. is. addita. rus. Nam ut dicit ps. in iiij. libro In rus denominatiua siue pauca v̄balia inueniūt̄ que penl' prod honor honorus. odor odorus. cano canorus. sono sonorus. Quorū regula impromptu. Nam nomina us. uerba rus assumunt.

Cantaber. a. ū. et hic cantaber ē populus hispanie a nomine urbis et hiberiamnis cui insidet sic

Cantabrū. bri. neu. ge. i. purgamentū fru ¶ dcūs menti. ul' farine. ul' cibus caninus quo canes pas

Cantarus. ri. mas. ge. quoddā uas ui ¶ cuntur nariū. scz crater. et dr a cano. is. qr cātando pota

Canterius. rij. equus castratus ¶ tur

Cantes. a cano. nis. hee cantes cantiū. i. fistule organorū in quibus cantus tempatur. ul' ut marciano placet. Cantes dnr dee ornamentorum.

Cantito. tas. v̄bum fre. frequenter cantare.

Canticū. a cano. is. dr hoc canticū. ci. uox cantancium in leticiā. laus. Item canticū psalterij est cuz id quod organū modulat̄ postea cantus loquit̄ Quidam eciam libri salomonis intitulant̄ cantica canticorū. per excellenciā. eo qr omnibus canticis pferatur. et dr hebraice sirasin.

Cantilena. ne. fe. ge pnl' prod. uidet̄ esse cōpositū a cantus et lenis. Non eniz dr cantilena nisi sit cantus dulcis et lenis. suauis et non asper. ſm hug Pap eē dicit. cantilena cātus lenis. cātici compō.

Canto. as. v̄bum fre. et format̄ a cantu supino de cano. is. u. in. o. et est cantare freqñter canere ¶ Et componit̄ cū ad et fit accanto. tas. iterum ul' iuxta cantare. Item componit̄ concanto. as. i. simul ul' cū alio cantare. uel simul plura cantare Decanto. tas. i. cū ul' ualde cantare. et discanto as et excanto. tas. i. discantare. et incāto. tas. et recāto. tas. i. iterum ul' retro cantare

Cantus. a cāo is. hic cātus. us. ui. Itē dr hic cātus. ti. p cātu ul' medituljo rote. ul' qd̄ melius ē cātus ē curuatura et circūferencia rote. scz lignum quod terram calcat cui radius infigit̄. Parsius. Vertentez sese frustra sectabile cantum. et in ista significacōne ē secunde declinacōnis. p melodia cantorū ē quarte Et no qr aug̃ loquens de cantu ecclesiastico in x lib̃ confessionū dicit. Cum michi accidit ut me amplius cantus q̄r res que canit̄ moueat. penalit̄ me peccare confiteor. et tūc mallem non audire cātantē uide in psalmodia. Et bern super cantic̄. in xlvij sermone. Vos moneo dilectissimi pure semper ac strennue diuinis interesse laudibus. Strennue ut sicut reuerenter ita et alacriter dño assistatis. Pure uero ut nil aliud dū psallitis q̄r quod psallitis cogitetis. nec solas dico uitandas cogitacōnes uanas et ociosas. uitande sunt et ille Illa dumtaxat hora et illo loco quas officiales fratres p cōmuni necessitate q̄i necessario freqñter admittere cōpelluntur. ſz ne illa quidem pfecto recipe tunc cōsuluerim que forte paulo ante in claustro sedētes in codicibus legeratis q̄lia et nunc me viua uoce disserente ex hoc auditoria spūs sancti recencia reportatis salubria sunt. Sed mīme illa salubrit̄ inter psallendū reuoluitis. spūs enim scūs illa hora gratū non recipit quidq̄d aliud q̄r debet neglecto eo quod debes obtuleris.

Canus. a caneo. nes. canus. na. nū. et comparatur canior. issimus. vnde cane. nius. issime. adv̄bium et canutus. ta. tū. et hic canus tā p illo qui canet q̄r p capillo qui in capite canet. Canus componitur incanus. na. num. i. nō canus. ul' ualde canus et pcanus. na. nū. ante tempus congruum canus Sap̄ iiij. Cani sunt autē sensus hominis. et etas senectutis. uita immaculata. et prod pmam canus ſz canis eam cor̄. Xv. Notus uoce canis dcāmina

Capa. pe. dr a caput. qr sit or ¶ non bene canis namentū capitis. ul' dr a capio. pis. qr q̄si capiat totū hominē Et inde capatus. capata. capatū. qui habet ul' indutus est capa. et hoc capucium. cij.

Capaculus. la. lū. dimi. i. aliq̄tulum capax.

Capadoces. capadocia est quedā ciuitas. vnde re

gio in qua ē illa ciuitas dcā est capadocia. Vnde
h et h capadox docis. tam gentile ꝙ patriū. et coz
ripit pnl'. Juuenal'. Quamꝙ et capadoces faciant
equites ꝗ uicini. Et ꝭm pap. capadoces oꝛti sunt
a mazoth filio iaphet.

Capana. ne. uilis casa palea coopta. dꝛ a capio
pis. qꝛ capiat tantū vnū. ut in vineis custodiēdis
licet alie dicanꝛ capane. ꝭ improprie. ꝭm huguc.
Pap eciā dicit. capana a rusticis dcā ꝙ vnū tātū
capiat. Idem et tugurium.

Capapellis. huius. lis. componitur ex ablto et
nto. sicut legenis quod in rethoricis inuenitꝛ quia
dꝛ capepellis. quasi pellis cū capa. Et ideo merito
declinatur in fine siue rectus tantum.

Capax. a capio. pis. dꝛ h et h et h capax. q̄ ali
quid in se potest capē et continere. Et compatur
capacioꝛ simꝰ vn̄ capacitꝛ iusꝰ me adubiū et h ca
pacitas. tatis. i. domus ul' alterius rei āplitudo uel
continencia

Capedo. dinis. fe. ge. i. ingeniū. stu-
diū. ul' spacium. et dꝛ a capio. pis. Vnde ꝑ cōposi
cōnem h intercapedo. dinis. i. distancia localis in
ter duos parietes. ꝭm hug. Vel ut dicit ps in iiij
lib de denominatīs. Huiusmodi nomina denomi
natiua in do si a ūbis ueniunt secūdaꝝ terminacō
nes ꝑsonaꝝ ī e ꝓd ūtant. et accepta do faciūt dri
uatm̄. ut intercapio. is. intercapedo. torpeo. es. tor
pedo. et sic intercapedo est figure decomposite. Xꝟ
Ingenium studium spacium reputato capedo.

Capedulum in capullulum uide.

Capella. le. dimi. tā ꝓ ꝑua capa ꝙ pro ꝑua ec
clesia. que nec habet baptismum nec cimiteriū. et
dꝛ sic qꝛ olim tabnaculū de pellibus capraꝝ erat
cooꝑtum. Vnde et h capellanus tam ꝓ sacerdote
illius ecclesie. ꝙ ꝓ ꝓrochiano. Vnde h capellana
Inuenitꝛ eciā capellanus lana. lanū. adiectiue ꝭm
hug. pap sic dicit. Capella diminitiuū est a capra
capella uero ꝓ ecclesia dcā. q̄i capiens laos. i. po
pulū ul' laudem

Capellanus in capella uide

Capellula. le. diminitiuum parua capella.

Capellus quod et h capellū inuenitꝛ a capillus
dꝛ. qꝛ capillos tegat ul' caput. Vnde capellatus a
um. et capello. las. capello tegere. ꝙ aūt dꝛ capel
lus q̄i capitis pell' ethymologia est non compō.

Caper. pri. mas. ge. i. hircus. dꝛ a carpo. pis. qꝛ
carpat ūgulta. ul' a capio. qꝛ capiat arua ul' aspe
ra. Vel dꝛ sic ꝭm quosdam a strepitu cruꝝ. vn̄ h
capra

Capesso. sis. ūbū desideratm̄ a capio is
et inuenitꝛ ꝓ cape cū desiderio. et ꝓ cupē. et facit
ꝑteritū capessi a capesso. o. in. i. licet capessiui in
uenitꝛ. et supinū facit capessitū pnl' prod. Sed qui
dam solent ꝓferre hoc ūbum in sco. capesco. cis
quod sine dubio nichil est. ꝭ capisco. piscis dicen
dū est. et est inchoatm̄. Ex hoc patet ꝙ dicenduꝫ
est capesseris et capessendus ꝑ geminū. s. Et for
matꝛ a capessens capessentis. tis in dus. Vnde qn̄
sacerdos ponit ꝑtē hostie in calice debet dici. Hec
sacrosancta cōmixtio corꝑis et sanguinis dn̄i nos
tri ihū xpi fiat michi et omnibus sumentibus sa
lus mentis et corꝑis ad uitā eternā ꝓmerendā et
capessendā ꝑparacō salutaris. Quidam tamen ibi
scribunt et ꝓnūciant capescendā ꝑ. sc. ꝭ per duo
s. scribi debet ꝭm ueritatē. De capesso eciaꝫ supra
dixi in quarta ꝑte ubi egi de ꝑteritis ūboꝝ terci
e coniugacōis desinenciū in so. et formatꝛ a capis
secūda ꝑsona de capio. is mutata in es. et addita
so

Capi. ge. neu. indeclinabile. quedam mensu-
ra. a capio capis dicitur

Capiciū. cij. os tunice ul' alterius uestis vnd ca
put mittitꝛ. et dꝛ a caput. Job xxx. Quasi capicio
tunice succinxerunt me. et a capiciū deriuatꝛ capi
cio. as. capicium facere.

Capidula. le. ꝑua capis dimi. Vnde ps in vj li
ubi agit de desinentibus in is dicit. hic capis capi
dis cuius dimiñ est capidula penultima correpta

Capillamentū. ti. i. capillatura. ul' coma arboꝝ

Capillicium. cij. i. ca-
pillatura. et dicitur a capillus.
et dicitur a capillo. as.

Capillo. as. a capillus dꝛ. Et est capillare capil
latū facere. ūbum actm̄ Et componitꝛ decapillo.
as. i. ualde capillare ul' capillos auferre.

Capillus. li. dꝛ a capite q̄i capitis pilus. vnd h
capillulus. li. dimi. et capillosus. sa. sum. et capilla
tus. ta. tū. qui multos ul' longos habet capillos.
et est capillus tā uiri ꝙ mulieris. Xꝟ. Est coma q̄
drupedis colubri iuba siue leonis. Cesaries homi
nis crinis ꝓꝑe mulieris. Huius et illius bn̄ dꝛ es
se capillus

Capio. pis. cepi cape ꝑtū. ūbuꝫ ac-
tiuū. i. obtinere. inuadere. circūuenire Et cōponi
tur cū ad et dꝛ accipio. pis. Item cū ante et dicitꝛ
an̄capio. pis. et anticipo. as. in eodem sensu. i. pre
occupare ꝑuenire. Item cū con et fit concipio. Itē
cū circū et fit circūcapio. Item cū de et fit decipio
Item cum ex et fit excipio. Item cū in et fit inci
pio. is. Item cū inter et fit intercipio et intercapi
o. is. Ista duo in codeꝫ sensu. i. intꝛ aliq̄ ul' medio
cape. Item cū ob et dꝛ occipio. is. i. incipere. Iteꝫ
occupo ex ob et capio. Item cū pre et dꝛ precipio
Item cū ꝑ et dꝛ ꝑcipio. i. ꝑfecte cape. intelligere.
Item ꝑcapio. i. ante capio. In quo sensu inuenitur
et precipio. pis. Vnde oracꝰ. Quidqd ꝑcipies esto
breuis. Item cū re et dꝛ recipio. Item cum susum
ul' surzuꝫ et dꝛ suscipio. Et scias ꝙ capio et ab
eo composita omnia sunt actīa. Et omnia q̄ sunt
tercie coniugacōnis faciunt ꝑteritū in cepi. et supi
nū in ceptū. Et omnia mutant in ꝑn̄ti a in. i. ꝑ
ter an̄capio et circūcapio. intercapio et precapio.
Item composita a capio faciūt gtm̄ in pis. ꝭ cō
pōita a caput faciūt in tis. ut biceps bicipitis. Xꝟ
Componendo caput genitiuū tis faciemꝰ. A capi
o natis pis genitiuus erit.

Capis. idis. fe. ge. a capio. pis. dꝛ. quoddaꝫ uas
est. vulgo dꝛ caza. Et dꝛ capis q̄si capiens ydron
. i. aquā. et est ethimologia. et facit accūs pl'is in
es et in as. capides ul' capidas. Vnde magis ꝯcū
esse ostēditur. cū in as faciat accusatiuū pluralem
sicut vult pristianus in sexto libro.

Capisco. cis. incipio cape. ūbum inchoa. et for
matur a capio. pis. addita. co. vnde de leone dicꝰ
quidā. Tunc q̄si viuiscit tūc sensus qꝫꝫ capiscit.

Capisteriū. rij. ge neu. uas quoddaꝫ cū quo fru
mentū purgatur. et dꝛ a capio. pis. quod fractuꝫ
btūs benedictus nutrici flenti integꝝ restituit. ut
habetur in dyalogo gregorij.

Capistꝝ tri dꝛ a caput. qꝛ caput iumentoꝝ strin
gat. Vnde capistro. as. ūbum actiuū capistro liga
re. et est capistrum in singulari numero tantū ge
neu. ꝭ in plurali est mas. et neu. ge. ut capistri et
capistra

Capital. talis. ge. neu. ul' capitale tā
ꝓ pecunia ul' pena capitali ꝙ pro sentencia de ca
pite puniendo. et dicitur a caput capitis.

Capitale. a caput dꝛ h et h capitalis et hoc le
res capitis ul' ꝑtinēs ad caput. et h capital ul' ca

pitale substantiue tā pro pecunia uľ pena capitali
q̄ꝑ ꝓ sentencia de capite puniendo. ut wlt hugūc
Pap̄ uero sic dicit. capitalis astutus ūsutus super
nus. capitale caput pecunie uľ sors.

Capitatim quasi per capita aduerbium remissi
uum uľ qualificatiuū. et dicitur a caput.

Capitatus. a. ū p̄t esse nomen a capite q̄ habꝫ
caput et potest esse ꝑticipiū ūbi passiui huius uer
bi actī capito. tas. qđ est alicui caput facere.

Capitecensus. caput uľ capite componiť cū cē
sus et dꝛ h̄ capitecensus us. ui. i. corona que in ca
pite geriť uľ taxacō possessionū. et adiectiue capi
tecensus. sa. sum. qui de suo capite ānuatiꝫ reddit
censum. i. tributū. uľ qui in capite gerit coronam

Capitellū est dimi de capitulum in qualibꝫ sui
significacōne. vn̄ et capitella dicunť que supponū
tur colūnis. qꝛ colūnaꝝ sunt capita. quasi suꝑ col
lum. caput grece dicitur epistilia

Capito. tonis. mas. ge. quidā piscis. a quantita
te capitis sic dcūs. vnde et a caput deriuatur

Capito. tas. taui. alicui caput facere ꝫ non ē in
usu. et deriuať a caput ¶ Et componiť cū de et dꝛ
decapito. as. et ab utroqꝫ ūbalia. et utꝛqꝫ est actīū

Capitolinus. na nū. pn̄l prođ de capitolio exis
tens. uľ capitolio seruiens. et deriuať a capitoliū

Capitoliū lij dꝛ a capitulū. quia ibi cōueniebāt
senatores. sicut in capitulo claustrales. uel dicitur
a caput. qꝛ sit quasi caput romane ciuitatis. uľ qꝛ
ibi conueniat caput ciuitatis. uľ qꝛ tarq̄nius p̄st9
dū capitolij fundam̄ta apiret in loco fundamēti
caput hominis lr̄is tustis notatū inuenit. et inde
capitoliū appellatū a caput et laos quod ē ꝑpľus

Capitularis. a capitulū dꝛ h̄ et hec capitularis
et hoc re. quod cōuenit capiti uľ capitulo.

Capitulū. li. ꝑuū caput. dimi de caput. capitu
lū eciam dꝛ q̄n̄qꝫ ille ꝑuus locus in quē conueni
ūt claustrales. q̄n̄qꝫ illa congregatio claustralium
q̄n̄qꝫ aliq̄ distinccō breuis in quolibet libro. Vnde
ūsus Distinguit minuit locat et collcō fertur. Et
inde capitulo. as. i. capitulis aliquid distinguē. vn̄
capitulatiꝫ. i. distincte ꝑ capitula. et recapitulo as
. i. p̄dcā ad memoriā reducere. Item a capitulū h̄
capitellū dimi. in qualibꝫ sui significacōne ꝫ hug̃
Pap̄ eciā dicit. capitulū dcm̄ quasi alterius sentē
cie caput. capitula libroꝝ dcā ꝙ breuiter capiant
et contineant aliquā sentenciā. siue q̄i caput et ty
tulus maioris scripti. Vnde capitulū clericoꝝ dic
tum ꝙ capitula ibi exponantur.

Capo in caupo uide.

Capparis. a cepas dꝛ h̄ capparis ris quedā h̄ba
uľ ūgultū est simile lentisco. qꝛ h̄eat in summita
tibus rotunda seminū capitula. sicut dicit hugūc
Diascorides uero dicit ꝙ ē frutex spinosus expas
sus suꝑ terram vnccōne plenus. Et dicit ꝙ durici
am splenis suꝑ omnia medicam̄ia iuuat. et habꝫ
multas radices et magnas. nasciť in locis aridis
et duris et maxime in muris. Semen eius si cum
sale componiť escis aptuꝫ est. uentrem mollit. co
mestum urinā prouocat. radix eius bibita ꝑaliti
cis mirifice prodest. menstruis impat. Semen eius
cū aceto coctū et ore retentū dolorem dentiū miti
gat similiter et coriū radicis omnia ista facere p̄t
Radix si masticeť dolorem denciū mitigat. succus
eius auri infusus ūmes occidit. Capparis coř pn̄ľ
et p̄mam pōne prođ. Vnde marciaľ. Capparis ut
putricepas allece natantes. Et scribiť ꝑ. c. et ꝑ. R

ꝫm ꝙ eius origo greca est. Vnde ecc̄ xij. Dissipa
bitur capparis debet in penultima corripi.

Capra. e. domestica. a caper dꝛ. cap̄ uero siluati
ca dcā q̄i capiens ardua. Vnde dicit p̄s in iij lib̄
Capriolus uideť a nr̄o caprius esse. cui9 femininū
in usu est caprea. Nam cap̄ a capro fit. ex quib9
capellus et capella fiunt diminitiua.

Caprius. rij. q̄ custodit cap̄s. a caper uľ cap̄ dꝛ

Caprea. pree. cap̄ siluestris. dcā q̄i capiens ardu
a. Capree ut dicit pap̄ sunt ibices q̄si auices eo ꝙ
instar auiū alta petant. Hee si q̄n̄ aduūsitateꝫ fera
rum uľ hominū p̄senserint de altis cacuminibus
sese p̄cipitantes suis se cornibus recipiunt illesas

Capreolus. li. dimi. tā cap̄ ¶ uide eciā in dorcas
q̄ꝑ caprei. vn̄ hec capreola similiter dimi. tam ca
pre q̄ꝑ capree. et coř. o. uide in capriolus.

Capreus. a caper uel capra h̄ capreus caprei. i.
siluestris caper. quia sit similis capro. Vnde h̄ cap̄
a siluestris capra. Et scias ꝙ caprei et capree dn̄r
dorcades et eciam ibices.

Capricornus. ni componiť a caper et cornu qđ
dam animal est qđ rinoceros et egloceros dř. Et
dꝛ cap̄cornus q̄i caprina h̄n̄s cornua. Cap̄cornus
eciam dꝛ quoddā sidus celeste. cuius cauda in effi
gie piscis formať ut in extrema sui ꝑte pluuias

Caprificus. ci. fe. ge. a carpo. pis. que ¶ designet
dam herba sic dcā qꝛ parietes quibus innascitur
carpit. et fodit et erumpit extra e latebris q̄bus
concepta est. uel dř a fico. qꝛ ficus arbor eius re
medio fecundeť. Vnde ꝑsius. Et que semel intus
innata ē rupto iecore exierit cap̄ficus. ꝫm hug̃.
Pap̄ sic dicit. Cap̄ficus infructuosa arbos in sax
is monumenti nasciť. caprificus arbor appellata
eo ꝙ parietes quibꝫ innasciť carpit. et corripit fi.

Caprigenus na nū pn̄ľ coř. quod melius dꝛ hic
et h̄ cap̄gena. scilicet pecus genitum a capra

Caprilis in caprinus exponitur.

Caprinus. a capra uľ caper dꝛ cap̄nus. na. num
et h̄ et h̄ cap̄lis et h̄ le. in eodem sensu. pn̄ľ prođ
et hoc caprile. lis. stabulum caprarum.

Capriolus. li. a capio. pis. et sunt caprioli cincin
ni siue vncinuli quibus se innectere uľ suspendere
arboribus solent uites. sic dicti quia capiant arbo
res. ꝫm hug̃. Et pap̄ dicit. Cap̄oli dicti ꝙ capiant
arbores. sunt enim cincinni siue vncinuli quibus
se innectē et suspendere arboribus solent uites. ut
sine lapsu sustineant fructus suos. Sꝫ cap̄oli sunt
ꝫ pap̄ filij capre. qui acutū uisum h̄n̄t herbas eli
gunt quas comedūt ad alta nitunť. Sed ꝫm hu
gucōm capriolus est dimi tam capri q̄ꝑ caprei. ut

Caprona. ne. fe. ge. anterior ¶ in suo loco dixi
iuba equi. q̄i capiti prona. et deriuať a caput.

Capsa. se. i. cista ubi aliquid reponiť quod et pro
qualibet ꝑua domo dꝛ. et dꝛ a capio. is. ꝫm hug̃.
et dꝛ capsa qꝛ capiat in se atqꝫ seruet aliquid Vn̄
pap̄. Capsa dcā. qꝛ capiat in se atqꝫ seruet aliquid.

Capsella. le. diminitiuum parua capsa.

Capsula. le. dimi. ꝑua capsa. et coř penultimā.

Capsus. si. mas. ge. a capio. pis. i. carruca vndi
qꝫ contecta. quasi capsa. quia multa capiat.

Captencula. le. fe. ge. i. subtilis ūborū decepcio
sicut sunt sophismata. et dꝛ a capio. pis. vn̄ mar
cianus capella. Captenculis ludis illigantibus.

Captiuus. na. uū. a capio. pis. dꝛ q̄i captus uľ
q̄i capite diminutus. Vnde et sic dꝛ apud legistas
Ingenuitatis enim fortuna excidit ab eo. vnde h̄

captiuitas.tatis.et captiuo.uas.ūbum actiuum.
Capto.as.aui.fre.quod frequenter cape et ca
pe dr.et formatᷣ a capio captu.u.in.o.vnde cap
tacō rumor aura popularis.ps.Captabūt in ani
Captura.re.i.capcō.a capio.pis.dr ¶ mā iusti
Luce v.Stupor arcū dederat eum et omnes et ce
tera in captura piscium quam ceperant.
Capua.capue.quedā ciuitas.uide in campania
Capula.le.dimi.pnl' cor.i.parua capa.
Capularis in capulus est.
Capullulū.a caput dr h capullulū.luli.et cape
dulū.et h caleptra in eodem sensu.scʒ mitᷣ tegēs
caput.que et alio nomine dr pilleus.galerus.ca
lamacus.caliendꝝ.comatium.caticulum.caleptra
tamen proprie dicitur cufia equi.
Capulus.a caput dr h capulus.puli.qui caput
est gladij.ul' a capio qꝛ ibi capitᷣ gladius ut tene
atur.Vnde capulo.las.ūbum actm̄.i.scindere ul'
secare.Vnde in decretis pontificū.Lingua delatoris
capuletᷣ.Capulus eciaʒ dr lcūs in quo mortui de
feruntᷣ.qꝛ sup capita hominū deferatᷣ.Xw.Est gla
dij capulus capulus qʒ cadauera portat.
Capus falco auis a capiendo.ꝭm papiam.
Caput.itis.dr a capio.pis.qꝛ oīs sensus et ner
ui ab eo iniciū capiant.Et ex eo omnis uigendi
cā oriatᷣ.Ibi enim oīs sensus apparent.Vnde ip
sius anime que corpori consulit psonā quodāmō
gerit ꝭm hug.Et pap dicit.Caput dcm̄ quia capi
at oīs sensus.Caput mentē signat que caput est
anime ꝭm hug.Et ponitᷣ qñqʒ pro pncipio.Vn̄
ꝓpha in capite libri scriptū est de me.Qñqʒ poni
tur ꝓ fine.Vnde ecc̄ xxxij.Habeat caput rīsum
tuū.Ponitᷣ eciam qñqʒ pro ornatu.Xw.Pncipium
caput est ps corpis et ornatus.Et est finalis litte
ra.t.quod patet ad genitm̄.Caput componitᷣ cum
bis et tris et dr biceps pitis.triceps.pitis.ge.oīs.
qui habet duo ul' tria capita.Inuenitᷣ eciā h bici
put et h triciput.i.geminū ul' trinū caput.Et cō
ponitᷣ eciā caput cū occiduū et dr h occiput pitis
.i.occidua et postrema ps capitis.Vel occiput cō
ponitur ab ob et caput.et dr sic q̄i contra caput
qꝛ sit capiti retrorsum.et ideʒ dr occipiciū.Item cō
ponitᷣ cū sincerus et dr sinciput pitis.i.prior et ā
terior ps capitis.quasi sincera et pura et patens
ꝓpter capillorꝝ absenciam.Item componitᷣ cū pre
et dr pceps.et cū am et dr anceps.Et nota qꝛ cō
posita a capio faciūt gtm̄ in pis.ut pnceps pnci
pis.Sʒ cōposita a caput faciunt in tis.ut dixi in
Carabrio.genus auis musce similis. ¶ capio
Carabus pua scapha ex vimine fcā et crudo co
rio contexta ut est nauicula discurrens in pado.
Caracter.teris.grece ymago.nouus.voltus.ef
figies.forma.ul' stilus.figura.littera.ferꝝ quo no
te pecoribus inuruntᷣ Vnde et ipsa nota ul' signū
caracter dr.et est mas.ge.et cor pnl' genitū ¶ Sed
potest queri.quid sit caracter et in quibus ordini
bus imprimatur.Ad hoc dico.Caracter ꝭm theo
logos est distinctm̄ signū quo quis ab alijs distig
uitᷣ ad aliquid spūale deputatus.Sed ad spiritua
le pt aliquis tripliciᷣ deputari.Vno mō ut aliqs
in se spūalia pticipet.et ad hoc quis deputatur ī
baptismo.qñ iam deputatus pt esse pticeps om
nis spūalis recepcōnis.Vnde caracter baptismalis
est q̄i quedā spūalis potencia passiua.Alio modo
ut spūalia quis in noticiā ducat.p xpi fortem cō
fessionē.et ad hoc deputatᷣ quis in confirmacōne
Vnde eciā tempe psecucōnis eligebantᷣ aliqui qui
debebant in loco psecucōnis remanere ad publice
nomen xpi confitendū.alijs occulte ꝓcedentibus
sicut patet in legenda btī sebastiani.Tercō mō ut
eciam spūalia credentibus tradat et ad hoc depu
tatᷣ aliquis p sacramentū ordinis.Et ideo sicut in
baptismo confertᷣ caracter et in ordine Ita et in
confirmacōne.Et h tria sacmenta scʒ baptismus
cōfirmacō et ordo in qbʒ cōfertᷣ caracter ñ pnt ite
rari.cū hēant effcm̄ sp manentē sñ iniuria sacmti
Et scias qꝛ distinccō huius caracteris in ueteri le
ge figurata est.In distinccione enim filiorꝝ israel
ab egipcijs figurabatᷣ caracter baptismal'.In dis
tinccōne timidorꝝ a fortibus in bellis.caracter con
firmacōnis.In distinccōne leuitarꝝ a fratribʒ suis
caracter ordinis. ¶ De degradato an ptātem cōse
crandi amittat dicemus infra cū de missa dicetur
Et corripit pmam caracter.Vnde quidaʒ.Exurit
signat res distinguendo caracter.
Caracterismus.mi.descripcō forme alicuius.Et
dicitur a caracter.
Caracto.caractas.id est scribere a caracter dr.
Caradrion auis alba tota cuius interiora ocu
los caliginosos curant.Si viuere debet infirmus
appropinquabit sibi.Si uo mori fugit ab eo per
medias noctes in sublime celi dicitᷣ uolare.signat
xpm̄ Ita dicit pap.In lib' autē de ꝓpietatibus et
naturis rerꝝ dr sic.Caladrius ꝭm phm̄ est albi co
loris.nullaʒ habens ptem nigredinis cuius pars
inferior ipsius femoris purgat caliginem oculorꝝ
Cuius natura est tal' qꝛ qñ aliquis q̄ui incidit in
firmitate si egritudo fuerit ad mortē kaladrius a
ūtit faciem suaʒ a sic egrotante.et sine dubio tūc
moritᷣ homo.Si autē infirmus debet cōualescere
figit uisum in ipm̄ et intendit in eū q̄i applaudēs
ei.et potest scribi p.c.ul' per.k.caladrius.Differt
autem caladrius ab auicula que dr calandra q̄ est
auis sonora et canora sicut merula.sicut dic glo
xiiij deut' ubi dr differt ꝛc̄.uide in caladrius.
Caragma atis ge.neu.i.impssio ul' ymago uel
lrā.Vnde amanus.Sicut nūmus habet caragma
cesaris sic habet homo caragma dei.et deriuatur
Caraxis.is.feminini generis.i.uo ¶ a caracter
cacio.Et dicitur a caracter.
Caraxo.as.i.scribere.a caracter dr ꝭm hugic
Papias dicit.Caraxare exinanire.scribere.
Carbasus.a careo.es.et basis dr hic carbasus si
ꝭ in pl'i carbasa neu.ge.i.uelū.q̄si carens basi id
est sustentamento ab inferiori.Carbasus eciam dr
quoddā genus uestis subtilissime.Inde carbaseus
a.um.ꝭm hug.Et ut dr h carbasus in singulari
uestis sinosa que tamen uiro ul' mulieri cōuenire
potest.Sed carbasa.sorꝝ.ad uela nauiū ptinēt.Et
cor pnl'.Vnde ouid epy.Vidi pcipiti carbasa ten
Carbo.bonis.a carpo.pis.qꝛ ab ig ¶ sa nocbo
ne carpatᷣ.ul' pocius dr a careo cares.quia flāma
careat.qñ accensus est dr pruna.cū pruna extīcta
fuerit carbo uocatᷣ et iñ carbonarius.rij q̄ facit car
Carbunclus.a carbo dr h carbūclus.li.tā ¶ bones
ꝓ puo carbone q̄ꝛ ꝓ quodā lapide pcioso ignito
ut carbo cuius fulgor nec nocte vincitᷣ.et ꝓ quo
dam morbo.quia in ortu suo rubeus fit ut ignis
postea niger ut carbo extinctus.Xw.Est lapis est
morbus carbo carbunculus extat.
Carcanus nomen ciuitatis uel loci.Et corripit
Carcan.calamo.arphat.emach. ¶ penultimam

ciuitates in oriente sunt

Carcer. a coerceo. ces. dr̄ hic carcer ceris. eo q̄ re
os coerceat. In sing̃ ꝓprie ubi rei clauduntur. Sed in
plr̄i vnde quadrige emittũtur. uel repagula antepo
sita. et dr̄ carcer q̄si capiens reos. et ē ethymolog̃.
Vn̄ hic carcerarius. rij. qui carcerem facit uel custo
dit. et hic et hec carceralis et hoc carcerale.

Carthesia pocula a loco carthesi. uel speluũca uel
summitas arboris nauis ſm pap. Grec. ast instru
mentũ dicas carthesia nauis. Hug̃ uo sic dic̃. Car
thesia sunt in cacumine arboris trochee. q̄si f. litte
ra. p que funes trahunt̃. Vnde et quedã uasa ad
similitudinẽ illoꝝ facta carthesia dn̄r. Trochee au
tem sunt uocate q̄ rotulas habeant. Trochos enĩ
grece rota dr̄ latine. Item carthesiũ summitas ma
li. in qua corde concurrunt. Vnde lucanus. Atq̄ u
ter summi curuet carthesia mali.

Cardomomũ. mi. herba quedã est gñum quod
dam spẽs aromatis. Et prod̄ mo. sicut amomũ ci
namomũ

Cardia. die. quidam morbus scilicʒ
cordis pulsus. Et dicitur a cardian quod est cor.

Cardiacus. ca. cũ. pnl̄ cor̄. i. cordis pulsum paci
ens. q̄si cor ardens habẽs ꝓpter sitim. et dr̄ ab ar
deo et cor p compõnẽ. uel dr̄ a greco cardian qd̄
est cor. Vnde iuuenalis. Cardiaco ciatũ nũq̄ mis
surus amico. uel sit compositũ a cor et hyo. q̄si cor
hians ꝓpter sitim. et tũc dicet̃ cordiacus non car
diacus

Cardian grece latine dicitur cor. et ac
centuatur in fine.

Cardinalis. a cardine dr̄ hic et hec cardinalis et hoc
le. et cardinarius. ria. riũ. in eodem sensu. scilʒ qd̄
ad cardinẽ ptinet et hic cardinalis. lis. abltõ a car
dinali. quia p eos mũdus debet regi. et gubernari
et moueri sicut hostiũ p cardinẽ. Quedã eciã ũtu
tes dicũtur cardinales ad similitudinẽ cardinis ĩ
quo motus hostij firmat̃ quas nimiꝝ ũtutes ut
dicit g̃g̃ in iij omel̄ ezechiel̄. tũc ueraciter accipi
mus cũ eaꝝ ordinẽ custodimus. Prima quidẽ pru
dencia. secũda fortitudo. Tercia iusticia. Quarta tem
pancia est. Quid eniʒ ꝓdest prudencia si fortitudo
desit. Scire enĩ cuiq̄ quod non potest facere pena
magis q̄ ũtus est. Sʒ qui prudenter intelligit qd̄
agit et fortiter agit quod intellexerit iam procul
dubio iustus est. Sed iusticiã tempancia seq̄ debʒ
q̄ pleꝛq̄ iusticia si modũ non habet in crudelita
tem cadit. Ipsa ergo iusticia uere iusticia ē que se
tempancie freno moderatur. ut in zelo quo q̄sq̄
feruet sit ec̄ tempans. ne si plus ferueat pdat ius
ticiã. cuius seruare moderamina ignorat. Et ut di
cit aug̃ in xiiij lib̄ de trini. Iusticia est in subueni
endo miseris. prudencia in p̄cauendo insidijs. Forti
tudo in pferendis molestijs. tempancia in coercẽ
dis delcãcionibus p̄uis. De hijs dr̄ in lib̄ sap̄. So
brietatẽ et prudenciã decet iusticiã et ũtutẽ. Sob
etatẽ uocat tempanciam. et ũtutem uocat fortitu
dinem. uide eciam in dos dotis et in uirtus.

Cardo. dinis. incerti generis dr̄ a carpo. is. quia
ũtendo carpat̃. uel dr̄ a cardian. et ē cardo vna ps
hostij scilʒ cuneus qui in foramine ũtitur. vn̄ et
cardo dr̄ ipm̄ foramen aliqñ. et dr̄ cardo a cardiã
quod est cor. q̄ sicut cor hominẽ regit et mouet
Cardo eciam dr̄ extremitas rei. Vnde et cardines
celi dicũtur extreme ptes axis. sic dicti. quia per
eos ũtitur celum. Cardo eciam ponit̃ p oportuni
tate uel articulo. Vnde ꝓuerbialit̃ solet dici. res est
in cardine. i. in articulo uel oportunitate. qui eniʒ
in cardine est leuiter potest intrare uel exire. Vn̄
ũgilius. Aut tanto cessabit cardine rerum.

Carduelis. lis. fe. ge. quedã auis. dcã a carduus
quia carduis et spinis pascatur.

Carduus. dui. dr̄ a carpo. pis. q̄si carpus. Regũ
lib̄ iiij. caplo xiiij. Carduus libani misit ad cedꝝ
et est carduus genus herbe spinose. cuius natura
mordax et austera est. Et ideo succus eius allo
picias. i. capillorum fluxus curat.

Carectũ. ti. locus ubi crescit carex uel reponitur
et deriuat̃ a carex. Virgil̄ in buc̃. Titire coge pec9
tu post carecta latebas. Job viij. Aut p̄t crescere
carectũ sine aqua

Careo. res. p̄teritũ habet et
supplecõnem p̄teriti. et duo supina scilʒ carui cari
tus uel cassus. caritum. tu. quod probat caritutus
et cassum cassu quod ꝓbat cassus sa sum carens
caritus uel cassus caritutus uel cassurus. quod pro
bat cassus. et ē idem carere qd̄ non habere. et est
neutꝝ cũ omnibus suis compositis. si aliq̃ ab eo
ũba composita inueniant̃. ſm hug̃. et cor̄ ca. Ouid̄
epl̄. Quod caret alterna requie durabile non ē ſm
carus. ra. rũ. prod̄ ca. Xv. Semp amore care ne te
careas michi care. Pap̄ dicit. Careo. res. rui cassuʒ
q̄uis caritutus. ra. rum. faciat pticipium. et ſm hug̃
caritutus irregulariter formatur.

Carex. ricis. fe. ge. quedã herba. et ut dicũt can
na palustris. et dr̄ a careo. res. q̄ robore careat. ſm
hug̃. Pap̄ uero sic dicit. Carex herba acuta wlgo
castra. et cor̄ ri

Caria. rie. i. caries. uide in caries

Cariathbarbe que et hebron dr̄. interp̄tatur ciui
tas q̄tuor. ãbe enĩ q̄tuor. chariath ciuitas. q̄ ibi se
pl̄tus est adã maximus. abraaʒ ysaac et iacob cũ
uxoribus suis

Cariatsepher interp̄tatur uilla
pulchritudinis. uel ciuitas litterarum.

Caribdis. a carina dr̄ hec caribdis quoddã piculũ
marinũ. sic dictũ. quia carinas abdat. i. absorbeat.
aquas enim accipit ut uomat. uomit ut accipiat
Vnde ouid̄. euomit et potat dira caribdis aquas
Vel caribdis fuit quedã uetula uoracissima. q̄ q̄
boues hercolis furata est a ioue fulminata est et
in mare p̄cipitata antiquas sibi exercet rapinas.
Vnde ille locus dicitur caribdis et est. b. eiusdem
sill̄e cũ. d. uel caribdis ut dicit pap̄ mare ē uertigi
nosum in sicilia. dcã grece q̄ iurgitibus acutis na
ues absorbeat. ter in die stringit fluctus et ter uo
mit. et dr̄ caribdis q̄si carĩas abdens. q̄ eas ĩ mari
submgit. uide in silla. et desinit accusatiuus in im
et abltũs in. J. ut caribdi.

Carica. a copia dr̄ hec carica. ce. i. fructus palme.
et ficus sicce. uel pocius massa illarũ. vnde a copi
ositate sunt nominate. q̄ multe sunt in vna mas
sa. uel dr̄ a caris quod est gracia. q̄ tales fructus
graciosi sunt. Et cor̄ penultimam. Ouidius. Quid
wlt palma sibi wlgosa carica dixi.

Caricia. cie. in caritas est.

Carientismos uide in iiij pte in c de tropis.

Caries. a careo. es. dr̄ hec caries cariei. i. putredo.
q̄ careat soliditate. Sed caries est ꝓprie lignorum
Putredo uero aliaꝝ rerũ. et dicit̃ sic quia eueniat
lignis soliditate et ũtute carentibus. et hec caria rie

Carina. a cario caris hec carina eodem sensu
carine. media ps nauis. quia currens diuidat cuʒ
remis aquas. uel pocius dicitur a curro. ris. carina
q̄si currina. et ē carina ꝓprie media ps nauis. scilicʒ
uenter. ſm ponit̃ quãdoq̄ p ipsa naui. q̄ autẽ dr̄
carina q̄si carens rima ethymologia ē nõ compõ.

nis ostensio. Et prod' pnl'. Vnde quidaz. Dic lat9
esse ratem ventrem dic esse carinam.
Carinator. toris. i. cōuiciator et maledicus. Et
Carino. as. ūbum neutꝝ. i. ar ¶ Dr a carino. nas
guere. ul' cōuiciari ul' illudere. et dr a careo cares
Carinus. ni. quidā uir in terencio inductus. q̄si
carens noy. i. mente et sensu. a careo et noy. Vel
sit hec ethymologia. Et deriuetur a careo es.
Cario. rias. i. putrescere. et ē lignoꝝ. et deriuat̄
Cario. ns. i. diuidere ūbum actiuū ¶ a caria. ne
Cariosus. a caria ul' caries dr cariosus. sa. sum.
. i. uetustus. putridus. Et comparatur.
Caris grecū. et interpretatur gracia. Et accentu
atur in fine. et potest scribi per. K.
Carisia. sie. i. lena uetus et litigiosa. Et dicitur a
careo. res. Vnde et fallaces ancille carisie dicūtur
Carisma. atis. ge. neu. i. gra ¶ q2 ueritate carent
cia ul' donū gracie. et dr a caris quod ē gracia. et
cor' pnl' genitiui. Vnde quidā. Vult crux lucia ci
nis et carismata dia. q3 det uota pia quāta seq̄ns
Cariseum. stei. ge. neu. genus marmoris ¶ feria
viridis. a caris quod est gracia sic dcm̄. q2 sit g̃tū
sculptoribz. eius enim uiriditas reficit oculos.
Caristia. tie. in caritas uide
Caristo. a cariseū dr caristo. as. i. fulgere. uel ca
ristare. i. gr̃as referre. ul' letari. et ꝑm h' dr a caria
Caritas. a caris quod ē gracia dr h' caritaȝ id ē
dilcō. ul' reꝝ empcō difficilis quod magis ꝓpe dr
h' caritudo. dinis. et h' caristia quod eciā dr festus
graciosus dies. et eciā suauitas et dulcedo et g̃cia
et h' caricia in eodem sensu. Pap eciā dicit. Caristi
a dies festus inter cognatos. Dicitur autē caritas
q̄i cara vnitas. q2 nos vnit caro. Vnde dic' apl'us
q3 caritas est vinculū pfeccōnis. i. pfecte vnionis
Signū aūt caritatis. ē gaudere cū gaudentibz. et fle
re cū flentibus. Item excusacō et opimentū delicti
ꝓxi' q2 ut dic' petrus. caritas opit m'ltitudinē pec
catoꝝ. vn̄ qn̄ frater diuulgat delcm̄ ꝓximi maxi
me ubi non potest esse correccō signū ē nulli9 ul'
pue caritatis. qn̄ autē libenter opit et excusat se
cūdū deū signū est caritatis. ¶ Sed potest q̄ri. An
mali siue peccatores sint diligendi ex caritate. Di
co q3 in malis est duo considerare. scilȝ naturā q̄
homines sunt. et maliciā qua mali sunt. Quia er
go sunt ad ymaginem dei creati et uite dine sunt
capaces. Ideo ꝑm naturam suam sunt ex caritate
diligendi. Malicia autē ipsorū est contr̃ia diuine
uite. et ideo ipsa in eis odienda est. Vnde aug' di
cit. Sic diligendi sunt homines ut eoꝝ nō diligā
tur errores. ¶ Sciendū autē q3 in peccatoribus q̄
diu sunt in hac uita adhuc racōne nature manet
possibilitas ad graciā Non autē in dampnatis et
demonibus. et ideo non ē simil' racio de peccatori
bus et dampnatis. Vnde patet q3 dampnati non
sunt diligendi ex caritate. licet peccatores in hac
uita ex caritate diligi debeant. nec eciā pro dāpna
tis est orandū. Et q3 dicit̄ diligite inimicos u̅rōs
bn̄facite hijs qui oderunt uos. et orate pro perse
quentibus et calūpniantibus uos intelligit̄ donec
sunt in uita ista. in qua orōnes nostre eis ꝓdesse
pn̄t. Vnde dicit g̃g' moral' xxxiiij. Orant sancti
ꝓ inimicis suis eo tempe quo pn̄t ad fructuosaȝ
penitenciā eoꝝ corda conūtere. atq3 ipsa conūsio
ne saluare. uide in dilcō et in zelus et in scandalū
et in pfeccō et in inimicus. ¶ Item ad quid uale
ant opa extra caritatē facta habes in opus. uide

eciā in p̄ceptum. Iteȝ q3 caritas est porta para
disi habes in romphea. Iteȝ uide in uita. ¶ Nota
hic q3 opa in caritate facta et si t̄inseant actu ma
nent tamen q̄tum ad meritum in dei accepcōne
et ꝑ h' q3 sic manent hn̄t efficaciā q̄tum in ipsis
est inducendi facientē ad uitā eternā. et sic dicunt̄
viua remanere. Sed q3 hūc effcm̄ in peccatore nō
hn̄t est p accidens ꝓpter peccatū. quod facit pecca
torem indispositū ad pcipiendū effectū p̄cedenci
um meritoꝝ. Non autē q3 ab ipsis opib9 aliquid
deuiat̄ cū in suo fieri efficaciā p̄dcām obtinuerūt
hocipso q3 ex caritate sunt elicita. q3 eis sequens
peccatū auferre non potest. Et ideo remota indis
pōne a peccatore p penitenciā opa illa p̄cedencia
effectū suū in ipso iteꝝ habere incipiūt. et ꝑm h'
viuificari dn̄r. non ergo opa pus viua moriūtur
in se. ꝫ moriūtur p accn̄s quo ad istū et ideo rēo
to illo accidente. viuificari dicunt̄ Si autē p̄dcūs
peccator moriat̄ in pcō mortali tūc bona p̄cedē
cia non ꝓsunt sibi ad meritū uite eterne. prosunt
tamen iustis pseuerantibus in penitencia et eciaȝ
bn̄s. Vnde in apoc' c iij. Tene quod hēs ut nemo
accipiat coronā tuā Quod duobus modis potest
intelligi. Si autē intelligat̄ de corona pn̄tis iustici
e dr coronā eius alius accipe. dū opa ipsius ī ca
ritate facta que sibi et alijs ꝓderant ꝑ q3 spūs ca
ritatis facit cōmunia merita sanctoꝝ ipso peccan
te sibi ꝓdesse desinūt ad meritū uite eterne. eorū
tamen fructus in illis manet qui in gracia pseue
rant. non autem ita que eadem nūo gracia que ē
in vno ipso peccante in altero fiat. Similiter eciā
exponit̄ si intelligat̄ de corona future gl'e. q2 sci
in patria exn̄tes gaudent de omnibz meritis sanc
toꝝ qui in mūdo sunt. Vn̄ aliquo peccante cuius
nulla merita p̄cesserunt gaudiū illoꝝ meritoꝝ in
eternū manebit in beatis. quod ipe peccando ami
sit. et non ita q3 gloria p̄destinata vni alteri detur
Opa autem que fiunt in mortali mortua sunt. et
idō adueniente penitencia illa bōa nō reuiuiscūt. Xv
Illa reuiuiscunt que mortificata fuerunt. viuē nō
pn̄t que mortua nata fuerūt. An penitencia pos
sit iterari habes in penitencia. Vtꝝ inuidens frat'
et iū dolens possit esse in caritate uide in inuideo
Caritudo. dinis. in caritas exponitur.
Carmelus. qui hebrice chermel dr. mons ē in cō
finio palestine atq3 fenicis ꝫ nō ille de quo nabal
carmelus. Ille enī mōs ē galilee in t̄ra ꝓmissiōis
Carmen. minis. dr a carmentis dea carminū. ul'
dr carmen q̄i carens mente. q2 illi qui illud cane
bant mente carere credebant̄ Vel dr a carpo pis
q2 carptim pnūciet̄. et dr carmen quidq̄d pedibz
continet̄. Carmen eciā dr scriptuȝ de aliquo delcā
bili cū metro. ut in boecio. Carmina qui quondā
studio florente pegi. Carmen eciā dr quilibet can
tus cū metro. Vnde liber odaꝝ intitulat̄ liber car
minū. i. cantuū. quia quelibet eius distinccō cāta
bilis est. Vnde carmineus. nea. neum.
Carmentis. tis. fe. ge. dea carminū. fuit enī ma
ter euandri. et dicitur a carpo.
Carmino. nas. ul' carminor. aris. i. carmīa facē
et dr a carmē minis. et eciā ad lanā ptinet. ut car
minare lanam quasi carpere ul' purgare.
Carnalis. in caro est..
Carnariū. rij. locus ubi carnes reponūtur. et dr
Carneus. nea. neum. in caro uide. ¶ a carne
Carnicula. le. diminitiuum parua caro.

Carnifex.ficis.cōmunis generis.i.homicida.ul' macellator.et dr̄ a carnifico.cas.Et fi cor̄ ẜm hu guc.Pap ūo dicit.Carnifex dr̄ ꝙ carnem faciat
Carnificina.ne.prod pnl'.fe.ge.i.macellū.et dr̄ a carnifex.Vnde aug in quodā sermone stephāi Carnificinā itaqȝ sui furoris uidens exercuit.Sed ouem suā dauid noster de ore frementis excussit
Carnificiū cij officiū ul' actus carnificis.et dr̄ a carnifico.as.pnl' cor̄.i.facere carnes ¶carnifex ul' interficere uel lacerare.Et componit' a caro et facio.Et componit' carnifico cū ex et dr̄ excarnifi co cas.i.dilatare ul' cruciare.
Carnulentus.ta.tū.componit' a caro et lentos quod ē plenū.et ē carnulentus plenus carnibȝ scȝ pinguis.crassus.Et compatur.vn̄ h carnulencia.
Caro carnis.fe.ge.dr̄ a creos cie.i.crassitudo ul' creo.as.Vel dr̄ caro qr̄ cara est.Et ē caro ex q̄ tuor elementis composita et compacta.Nā terra in carne ē.aer in alitu.humor in sanguine.ignis in calore uitali.Et dr̄ ꝓp̄e caro que viuit.Idē et corpus.Corpus quod nō viuit.Idem nō caro.Sȝ iam laxius utimur isto uocabulo caro.Item ꝓp̄e caro in singulāi humana.Carnes in pl'i q̄libet alie scȝ pecorine ul' alie.Vnde carneus.nea neū.quod ē ex carne ul' pinguis.et carnosus.sa.sum.i.c̄ssus et compatur.vnde h carnositas.tatis.i.crassitudo Item a caro h et h carnal' et h le.i.carneū.ul' qui sequit' fragilitatem carnis.q̄i fragile.ul' quod pti net ad carnē.vn̄ carnaliter adūbium.Et h carna litas.Et habet ꝑmam bꝛuem caro.ẜ carus.ra.ruȝ ꝑmam prod.Vnde quidam.Vilis sepe caro mea fit ꝑ munē caro ¶Et scias ꝙ ap'lus cū dic.Caro et sanguis regnum dei non possidebunt.carnis et sanguinis nomine non subam ueri corpis sed cor rupcōnem mortalitatis signat.sicut ipse consequē ter exposuit dicens.Nec corrupcio incorruptelam possidebit.Quod enim dixerat caro et sanguis di cit corrupcō.Quod dixit regnum dei nūc dicit in corruptelā.Aliter namqȝ ẜm gḡ caro in scripturā sacra iuxta naturam.aliter iuxta culpam.Aliter iuxta corrupcōnem mortalitatis que ex culpa cō tingit appellat'.Juxta naturā quid cū dicit' in ge nesi.Hoc nunc os ex ossibus meis et caro de car ne mea.Et ūbum caro factū est et habitabit ī no bis.Juxta uero culpā dicit'.Caro concupiscit adū sus spm̄ et spūs adūsus carneȝ.Juxta corruptibili tatem autem cū dr̄ ꝑ ꝓphetā.et memoratus ē qr̄ caro sunt.i.fragiles et moribundi.Vnde et recte subdit' et spūs uadens et non rediens.Regnū ita qȝ dei caro non possidebit.i.caro iuxta culpā uel mortalitatē.et tamen caro iuxta naturā regnum dei possidebit.uide in homo.
Carolus.li.penultima correpta rex francie fuit
Carpentarius.rij.qui facit ul' qui ducit carpētū Dicit' tamen genāliter omnis artifex lignari9 car pentarius.et dicit' a carpentū.ti.et a carpentari9 hic carpentariolus diminitiuum.
Carpentū.ti a carpio.is.h carpentū.ti.quoddā genus currū.ꝙ autē dr̄ carpentū q̄i carrus pom paticus qr̄ in pōpis solet haberi pocius uidet' ethi mologia q̄ꝫ composicionis ostensio.
Carpo.pis.carpsi carptū ūbum actm̄.i.capere ul' rephendē.diminuē.scindere.dissipare.ꝑparare. purgare.auferre.Vnde quidā.Carpit diminuit ca pit aufert et rephendit.¶Carpo componitur dis cerpo.pis.decerpo.pis.excerpo.pis.et ab istis ōi bus ūbalia.Et sunt actiua sicut et ꝑmitiuum
Carpobalsamū.Balsamū componit' cū carpos ul' xiros.quoꝝ utꝛoqȝ interp̄tat' fructus et dr̄ hoc carpobalsamū ul' h xirobalsamū.mi.i.fructus si ue semen balsami.ul' liquor qui fit ex eius fruc
Carpoforus.a carpos quod ē tu siue semine fructus ul' semen et foros quod est ferre.h carpo forus fori.quidā deus paganoꝝ.qui latine inter pretatur fructifer uel uberrimus.
Carporo.ras.i.sauciare.ferire.et dicit' a carpos quod magis uidetur deriuari a carpo.pis.
Carpos grece latine fructus uel semen.
Carptim adūbium.i.sparsim.distinctim.diuisiȝ. a carpendo elingenter.et dicitur a carpo.pis.
Carruca.a carrio.ris.quod ē diuido dr̄ h carru ca.ce.qr̄ currendo diuidat terram.Isa.lxvj.Et ad ducent omnes fratres urōs etc̄.et in lecticis.et in mulis et in carrucis.Item a carrio carris h carr9 eadem racōne.Quidam tamē dicūt ꝙ carrus dici tur a cardine rotaꝝ ẜm hug.Pap uero dicit.car rum.ri.a cardine rotaruȝ quatuor.ul' ꝙ currendo
Carrus ẜ hug mas.gen.ẜ ¶sonet.ul' q̄i currus pap h carꝝ.ri.uide in carruca genus est uehiculi
Carta.te.dr̄ a careo.res.qr̄ careat pilis et carni bus.Vnde h cartula penl' cor̄.et h cartularius q̇ cartas facit et preparat.
Cartago.inis.a carta et ago agis dr̄ hec carta go.ginis.quedā ciuitas qr̄ fuit circūdata corio bo uis.vnde h et h cartaginensis et adiectiue declina tur h et h cartaginensis et h se.et prod ta.et p̄t scribi ꝑ.R.¶Et scias ꝙ cartaginiensis formatur a genitō cartaginis remota.s.et addita ensis.vn̄ patet ꝙ habet J in ān pnl'.sill'a.ut pistor pistoris pistoriensis.sicut ōndi in t'cia pꝛe ubi egi de deno minatīs desinentibus in ensis.Multi tamen subt' hunt J.in ꝓnūciacōne causa euphonie.et dicunt cartaginensis.uide in feniceon.
Cartallū.li.canistꝝ cophinus.ul' uas q̄ mortui efferunt'.Jere.vj.Conūte manū tuā q̄i vindemi ator ad cartallū.ẜ hoc melius scribit' ꝑ.Q.sicut in suo loco dicet'.ẜm hug.Secundū pap dicit' h cartallus.mas.ge.Vn̄ sic dicit.Cartallus.i.cophi nus ul' canister.cartallus grece fiscella latine.
Cartilago.a careo.es.dr̄ h cartilago.ginis id ē naris ul' auris uel alterius rei ossea teneritudo.et sine medulla.Quod gen9 auricule et nariū discri men et costaꝝ extremitates hn̄t.Et dr̄ sic.qr̄ leui attritu caret dolore dū plectit'.Et ut dicit pap car tilago ossis sp̄em habet fortitudinem nō habȝ si cut discrimen nariū et auricule.Job xl.Cartilago illius.Et producit penultimā.Vn̄ allexand.Carti lago riget eadem mage carne rigescit.
Caruncula.le.dimi.ꝑua caro.ẜm hug et papiā
Carus.a caris quod ē gracia dr̄ carus.ra.rū.in duabus significacōnibus.caꝝ dilectū.Carum cui9 empcio est difficilis.Et compatur carior issimus Vnde care.rius.me.adūbium.et prod ca.ẜ caro
Casa.se.fe.ge.ꝑua domus.¶carnis ꝑmam cor̄ et dr̄ a cadus.di.ẜm hug.sap.xj.Et in locis des tis fixerunt casas.Vel ẜm pap casa ē agreste ha bitaculū palis ūgultis arundinibus qȝ contextuȝ quibus possunt tueri a ui frigoris ul' caloris
Casdei in caldei uide.
Caseolus.li.diminitiuum paruus caseus.
Caseus.sei dr̄ a cado.is.qr̄ facile cadit.et cedat ul' dr̄ a careo.qr̄ sepe caret.quasi careus.et ꝓd ca

Vñ q̄dā. Caseus āguilla mortis cibus ille uel illa.
Casia. a cado. is. qđ h̄ba cuiꝰ flos cito cadit. vñ
casia flos illius uł liquor iñ fcūs. et scribi debꝫ ꝑ
vnū. s. ut in p̄s. Mirra gutta et casia. et in iob ul
timo ꝓ eius secūda filia. corꝛ̄ eni ̄ ca. Vnde ꝑsius
in ultima satira. Hic sibi corrupto casiā dissoluit
oliuo. Vñ ouiđ xv metam̄. Qui similas casias et
nardi leuis aristas. Item in aurora de secūda filia
iob đr Que redolet casia gmana secunda uocatur
et ponitur inter species aromaticas ab ysidoro.
Caslen nouemb̄ mens̄ q̃ est nouꝰ. et accentuat̄
Casma. atis. ge. neu. i. porticus aeris. ¶ in fine
volgare est et ē grecū. latine đr fulgetra. Vñ cas
matisso sis casmatissere. ūbuꝫ excepte accōnis soli
deo conueniens. ꝫ hug. Pap uero dicit. Casma hy
atus terre dum rumpitur terra.
Casmatisso. sis. in casma est.
Casoma. some. acus mulieris. qua mulier caput
scarpit. a cado. is. dcā eo ꝙ cadē faciat immunda
Cassabūdus. da. dū. i. cassus. frustratus. et đr a
Cassiarius. rij. i. reciarius. qui cassus. i. uanus
retia facit. a cassis dicitur.
Cassicula. le. a cassis. sis. đr h̄ cassicula. le. ꝑuuꝫ
rethe. qđ et cassilis đr. Vel dicitur cassilis a careo
quia careat soliditate in foraminibus.
Cassida in cassis uide.
Cassidilis. lis. fe. ge. et h̄ cassidile. dilis. neu. ge.
đr saculus pera sarcipium sitacius marsupiū mo
culus loculus crumena. ꝫ hug. Pap eciā dic̄ cassi
dilis pera pastoralis. et prođ pnł. Thob. Cassidili
ꝓfert auxiliare iecur. Et corꝛ̄ penł hic. ꝫ hoc acci
dit causa metri. Quidam tamen legūt ibi ꝑ. u. In
tob viij đr. protulit de cassiduli suo ꝑtem iecoris
Et ita inuenit̄ in antiquis biblijs. et h̄ wlt hug
et pap. Quedā biblie noue h̄nt de cassidile suo. et
corꝛ̄ penł. Et declinat̄. cassidilis. Quidam legūt ibi
cassilidi suo declinantes cassile cassilidis. et corrip
pnł siue li. Quidā eciā dn̄t ꝙ cassilide đr pera au
cupis in modū reticuli fcā in qua ponit aues q̄s
in casse. i. in rethe capit. et đr cassidile. qꝛ quicq̄d
capit̄ in casse sedet inclusum in cassidilibus. uł đr
q̄si cassis sedile. quia breue est ut sedile id est fun
dus cassis. et simili modo reticulatum.
Cassilis. lis. in cassicula uide.
Cassis. a caput đr h̄ cassis idis. i. galea quia ca
put tegat. Et est de ferro. et est ꝓꝑe militū. galea
de corio. a galeon qđ est coriū. et est peditū. et fa
cit cassis accm̄ cassidem uł cassida. vnde et sumit̄
cassida. de. idem quod cassis. uel đr cassis a careo
qꝛ intus sit inanis et cassa. Regū ꝑmo lib̄ capitu
lo vij. Cassis erea super caput eius.
Cassis. sis. mas. ge. i. rethe. et ut dicit Isiđ ꝓprie
est genus uenatorie rethis. Et đr a capio. qꝛ capi
at. uł đr a careo. qꝛ careat soliditate in foramini
bus. Dicit̄ eciā h̄ cassis. idis pro helmo. Vñ ūsus
Fallit aues cassis munit caput enea cassis. Si cas
sis cassis dicas signat tibi rethe. Sed galeā signo
cum cassis cassidis aio
Casso. as. aui. are. i. frangere. destruē. adnichilāe
uanū facere. et ē accm̄. et deriuat̄ a cassus nomīe
Cassus. sa. sum. đr a careo. res. qꝛ habet ꝑteritū
carui. et ꝑ supplecōnem cassus sum. ¶ Et nota ꝙ
cassus. i. ꝓuatus ꝑticipium est. Cassus ūo. i. uanꝰ
nomen est. et inde cassabundus.
Castanea. nee. fe. ge. tam ꝓ arbore q̄ ꝓ fructu
et đr a castro. as. qꝛ dū fructus in modū testiculo
rum gminans intra folliculū reconditus reijcitur
Castellanus. a castꝝ đr castellanꝰ ¶ q̄i castratus
na. nū. qui inhabitat castꝝ. et h̄ castellarius. larij
dominus castri. uł qui preest castris.
Castellū. a castꝝ đr h̄ castellū. li. et h̄ castellulū.
li. ambo diminutiua. Castellū eciā dr̄ conductꝰ. uł
receptaculū aque. uł uas ad aquā recipiendā. Et
uidet̄ sic dici qꝛ ad modū castri sit dispositū.
Casteriū. rij. locus ubi remi collocant̄. Et dicit̄
Castifer. ra. rū. penł corꝛ̄ q̃ ¶ a castro uł castris
flagella ꝑtat ut castiget. a castus et fero fers.
Castigo. gas. đr a castus. et est ūbum accm̄. et ē
castigare castū facere. uł corrigere uł cōmouē. vñ
in p̄s. Castigans castigauit me dn̄s. ꝙ autē dicit̄
castigare. q̄i castum agere. pocius uidet̄ ethymoł
q̄ compositio. Et producit sti.
Castimonia. a castus đr h̄ castimonia. nie. i. cas
Castor. oris. mas. ge. quoddā ał dictum ¶ titas
a castro. as. qꝛ dum sentit uenatores seq̄ntes seip
sum castrat ut euadere possit. sciens se fugari ꝓꝑ
ter testiculos. testiculi eniꝫ eius apti sunt medica
minibus. Idem et fiber fibri et beuer et canis pō
ticus đr ꝫm hug. Isiđ eciā in xij lib̄ ethy. in capi
tulo. Bestijs. dicit. ꝙ cū ꝑsenserit uenatorē se cas
trat. et morsibus uirilia sua amputat. et phisiolo
logus h̄ eciam dicit. Quidam tamē opinant̄ hoc
falsum esse. dn̄tes ꝙ castor nō est tante discrecio
nis. ꝙ sciret se liberari taliter. Et h̄ cottidie patet
in castoribꝫ qui in diūsis locis inueniunt̄. vñ qđ
dictū est de castracōne castoris non de castoribus
qui fibri dn̄r ꝫ de quibusdā alijs animalibꝰ cas
toribꝫ assimilantibꝰ in testiculis ē forsitan intelli
gendū. Est autem castor ał mirabile et monstru
osum. viuit in terra et in aqua. Natat in aqua ut
piscis. In terra āmbulat sicut alia animalia. Cauda
eius in omnibꝫ naturam piscis habet. et sapit. ha
bet enī squamas et spinas quēadmodū piscis. re
liquū corpus carneū est. naturam h̄ns quadrupe
dis animał et non comedit̄ in ieiunijs. Cauda ūo
eius comedit̄ in ieiunijs. Est autē castor in mag
tudine ad modū ꝑui canis. habens pedes q̄i cani
nos a ꝑte posteriori. cū q̄bus principaliter āmbulat
a ꝑte uero anteriori habet pedes q̄i anserinos. cū
quibus ꝑncipaliter natat in aquis. dentes habꝫ a
cutissimos. pellem ꝓciosam. Item inuenit̄ castor.
toris ꝓ quodā signo celi. Vnde dicit pap. Castor
et pollux apud paganos dij sunt habiti q̄s eciaꝫ
inter sidera fixerunt quod signū dicit̄ gemī. Item
ysiđ in tercō li ethy. ubi agit̄ de nominibꝰ stella
rum. sic ait. Castorem et pollucē post mortem in
ter sidera notissima constituerunt. quod signū ge
mini dicūt. et corꝛ̄ pnł geniti castor oris in utraqꝫ
Castoreū. a castor đr h̄ castoreū ¶ significacōne
rei. i. medicamentū quod fit de testiculis castoris
et adiectiue declinat̄ castoreus. rea. reum. ut casto
rea caro id est caro castoris.
Castra sunt ubi milites steterunt. dcā q̄si casta.
uł ꝙ ibi castret̄ libido. Castꝝ ūo singulariter opi
dū ꝫm pap. Hug uero dicit castꝝ. stri. et đr a cas
tro. as. qꝛ castret̄ licencia ibi habitantiū ne passiꝫ
ibi uagari liceat et pateant hostibus. Eadem racō
ne dn̄r et castra in expedicōne tantū in pł̄i nūo
uł qꝛ ibi tamq̄ casti debent esse. Luxuria enim ui
res eneruat. uł đr castꝝ qꝛ in alto loco est sitū. q̄i
Castrametor. aris. i. didere uł ponē. ¶ casa alta
uł mutare castra. ut castrametati sunt filij israhel

id est posuerunt castra ul' mutauerunt. et est com
positũ a castra et metor. aris. qd dr a metior uel
muto. tas. ſm hug. Qñqꝫ autẽ inueniť castra ſut
metati. ita ꝙ ſunt due dcões. Deut' j. Metabuť
autẽ filij israel. et prod' me. castrametor. aris. vñ
Luc' in j. Audax hespereos ueniã metať in agros

Castrensis. a castros ul' castris dr h et h castren
sis et h castrense. Et ſm pap. castrensis dignitas

Castrimargia. gie. i. concupis ¶ honor castroꝝ
cencia gule. uentris ingluuies. a castus ꝓ contrari
um. quia non facit castos.

Castro. tras. traui. ũbum actm̃. dr gallus castra
tus qñ ei amputati ſunt testiculi. et inde ũbalia.

Castrum castri in castra exponitur.

Castus. ta. tũ. dr a castro. as. Vnde dicit pap et
hug. Castus olim pmo a castracõne dcũs. Postea
placuit ueteribus eciam eos ſic nominari qui ꝑpe
tuam libidinis absentiã pollicenť. Et compať cas
tior issimus. vñ caste. tius. me. adũbium. et h cas
titas. tatis. et ẽ castitas ꝓpe corpis incorrupcõ. Sꝫ
continentia ẽ post corrupcõnẽ ſexui abrenũciatio
Diciť tamen continens non ſolũ in castitate ſꝫ ec
in cibo et potu et ira et coitu et in alijs. Quidaꝫ
castitatẽ in cõiugijs ſpũalibus. continentiã in ũgi
nibꝫ intelligunt. Illa autẽ ẽ uera castitas que nec
mente polluiť. Consueuit eciã a quibusdã distĩg
ui triplex castitas. Est namqꝫ castitas ũginal' ma
trimonialis. uidualis. et in qͥbꝫ illaꝝ homo fidelis ¶ saluari potest

Casula. le. dimi. ꝑua casa. Casula
eciam diciť wlgo planeta p̃sbiteri. quia instar ꝑ
ue case totum hominem tegit.

Casus. sus. sui. dr a cado. dis. Et a casus h et h
casualis et h le. et inde casualiter adũbiuꝫ ſm hug
Pap sic dicit. Casus a cadendo dcũs. ꝑ eos enĩ in
flexa nomina uariãť et cadũt tam in ſensu ꝙ in
littera. ¶ De casu accidente nominis ſup̃ require
in iij ꝑte ubi egi de casu nominis. ¶ Casus diũsa
signat. Nam casus ẽ lapsus. ruina. fortuna. euẽtus
omne ꝑiculũ. Casus autem ul' fortuna est cã ꝑac
cidens rarius eueniẽtiũ in hijs rebus que ꝓpť ali
ud aliqd fiunt. ut q cã uidendi ãicuꝫ exiuit lapid
sua ꝑuitate cadenti ẽ ꝑcussus. vel ut dicit boeti9
in v de consol'. Casus est inopinatus euentus ex
confluentibus causis in hijs que ob aliud aliquid
geruntť. ſicut cũ vnus abscondit auꝝ. alter effodi
ens terram ob aliud ideꝫ inuenit. h ergo fortuitu
crediť accidisse. ſꝫ non de nichilo. Naꝫ ꝓpas habet
causas qui posuit ꝑus. et qui post effodit. Dic' enĩ
boet' in iiij de consol' notabile ũbum. Quãuis cãꝫ
tante dispõnis ignores qm̃ bonus mũduꝫ rector
tempat. recte fieri cũcta ne dubites. Nam ut dr in
iob. Nichil in terra sine causa. Aristotil' autẽ in se
cũdo phisicoꝝ dicit. Casus ẽ causa agens ꝑter intẽ
cõnem. Et ideo que casualia ſunt simpl'r loqñdo
non ſunt intenta nec uolũtaria. Et qꝛ omne pec
catũ ẽ uoluntariũ ſm aug. Conseqñs est ꝙ casua
lia inqͣtum huius non ſunt peccata. Contingit ta
mẽ id qd non est actu ꝑ ſe uolitũ ul' intentũ per
accñs fit uolitũ et intentũ. ſm ꝙ causa ꝑaccidens
dr remouens ꝓhibens. Vnde ille qui nõ remouꝫ
ea ex quibus sequiť homicidiũ ſi debeat remouẽ
erit quodammõ homicidiũ uolũtariũ. Hoc autẽ
contingit dupl'r. Vno mõ qñ dans opam rebus
illicitis quas uitare debebat homicidium incurrit
Alio mõ qñ non cohibet debitam sollicitudinem
Et ideo ſm iura ſi aliquis det opã rei licite debitã

diligenciã adhibens. et ex hoc homicidiũ ſequať
non incurrit homicidij reatũ. Si uero det operaꝫ
rei illicite. ul' eciam dans opam rei licite. nõ adhi
bens diligenciã debitã. non euadit homicidij rea
tũ. ſi ex ore eius mors hominis ſequať. Vnde in
iiij c geñ. et in hijstorijs legiť ꝙ lamech credens
interficere bestiã interfecit hominẽ ſcꝫ cayn. et re
putatũ ẽ ei ad homicidiũ. qꝛ uidelicet lamech nõ
adhibuit sufficientẽ diligentiã ad homicidiũ uitã
dum. et ideo reatũ homicidij non euasit. ¶ Nota
h ꝙ ſm ꝙ diciť in historijs. lamech ſm iosephũ
res diuinas sciens sapienter uidens cain commũi
pene subiacere. ſibi uero deberi maiorem penã. ꝓ
dixit hoc mulieribus ſuis ſic. Qm̃ occidi uirum ĩ
wlnus meũ et adolescentem in liuorem meũ. sep
tuplũ dabiť ulcõ de cain. de lamech uero septua
gesiessepcies. Lamech uir sagittarius diu viuendo
caliginẽ oculoꝝ incurrit qui hñs adolescentẽ ducẽ
dũ exerceret uenacõnem ꝓ delcãcõne tantum et
usu pelliũ. qꝛ nõ erat usus carniũ añ diluuiũ ca
su interfecit cayn. inter fructeta extimans feram.
quẽ qꝛ ad iudicium iuuenis ductoris ſui dirigens
sagittam interfecit. et iratus illi cũ arcu uibrauit
eũ usqꝫ ad mortem inclusiue occidit ergo cain in
uulnẽ adolescentem ductorem suũ in liuore wlne
ris. ul' utrũqꝫ occidat in wlnus et in liuorẽ suũ. i.
in dampnacõnem suam. Et ideo cũ pcm̃ cain essꝫ
punitũ septuplũ suũ punitũ ẽ septuagesiessepcies
. i. lxxvij anime que egresse ſunt de lamech in di
luuio ꝑierunt. ul' h nũo maioritatẽ tantuꝫ pene
notat hebus ut dicat mulieres ſue male sepe trac
tabant eum. Vnde ipẽ iratus dicebat eis ſe pati h
ꝓ duplici homicidio quod fecerat. tñ trebat eas.
subdendo penas. qͣi dicat. Cur woltis me occidẽ. ꝗ
uius puniet qui me interficiet ꝙ qui cayn. ¶ Itẽ
scias ꝙ dñs dixit ad cayn. Maledcũs eris ſuꝑ ter
ram uagus et ꝓfugus. Merito iste malediciť nõ
adam. qꝛ sciens iste penã pme ꝑuaricacõnis frať
cidiũ addidit. Timens ergo cayn ne ul' bestie euꝫ
deuorarent. ſi egrederetť ab hominibꝫ ul' ſi mane
ret cũ eis ꝓ peccato ſuo occiderent eũ. dampnãs
ſe et desperans ait. Maior est iniquitas mea ꝙ ut
ueniam merear. i. ꝙ id ꝙ ueniã merear. Quasi. di
cat. Maior ẽ iniquitas mea omni merito meo ul'
misericordia dei. Omnis q inuenit me occidet me
Ex timore h dicit. ul' optando hoc dixit. qͣi utinã
occidat me. Dixit qꝫ ei dñs. Nequaqͣ ita fiat. nõ cito
ſcꝫ morieris. ſꝫ omnis qui occiderit cayn supple li
berabit eũ a miseria et labore. et tũc impsonalit'
septuplũ puniet. i. punicio fiet de cayn dũ viuet
in pena usqꝫ ad lamech vij qd consonat trñsla
cõni lxx. Omnis q occiderit cain vij generationes
exoluet. Quasi dicat. Punicõ fiet de te ꝑ vij gña
cõnes. Lamech enĩ qui septimus fuit ab adam ſcꝫ
in septima gñacõne interfecit eũ. Tradũt quidam
penã eius durasse usqꝫ ad septimã gñacõnẽ. quia
septẽ peccata cõmisit. Non rcẽ diuisit. fratri inui
dit. Dolose egit. Vocans in agꝝ occidit. Procaciť
necauit. Desperauit. Nec dampnatus penitenciam
egit. Vel ſic. Qui occiderit cain septuplũ punietur
. i. plus ꝙ ipse cayn. ꝓ prohibicõne homicidij q
nondũ facta fuerat cayn. ¶ Item scias ꝙ lamech
primo induxit bigamiam.

Cata ꝓpõ greca est et qñqꝫ tantũ ualꝫ qͣtũ trñs
ut catagͣpho. i. transcribo. Qñqꝫ qͣtum ꝑ. ut cata
antifrasim. i. ꝑ antifrasim. Quandoqꝫ qͣtum iuxta

ul' supra.ut cata matheū.Et ponit̃ p̱ breui ut ĩ
Catacarisia.sie.i.ancilla sup̱ alias ¶ catalogus
dolosa et fallax.et componit̃ a cata qḋ est sup̈ et
Catadismus.mi.mas.geñ.i.diluuiū.a ¶ carisia
cata quod est per et clima q̈i diluuiū per diuersa
climata.i.mūdi p̱tes dispersum.Ecc̃ xxxix.Et q̊
modo cataclismus aridam inebriauit.
Catacresis ul' catacrisis ꝫm quosdaꝫ est species
tropi de q̃ supra dixi in q̈rta p̱te in caṗ de tropo
Catafronicus contumax.contemptor.superbus
Catag̊pho.as.pnl' coṙ.i.t̃nscribo.uide ĩ g̊phos
Cataleticus.ca.cū.penl' coṙ cui nichil sup̱abun
dat vñ ille ũsus dr̃ cataleticus.in q̊ nl' de metro
sup̱ē.Et cōponit̃ cū a ul' yper qḋ est sup̱.et dr̃ a
cataleticus.ca.cū.et yp̱cataleticus.ca.cū.Ille aūt
ũsus dr̃ acataleticus ad cuius p̱fcōnem deest vna
silla.Itē dr̃ et claudus.yp̱cataleticus uero est ille
ũsus cui sup̱abūdat vna sillaba.

Catalogus.gi.enumeracō.ordo.series.ul' breuis
interp̃tacō.alias descripcō.ul' iustoꝝ nũs.et dicit̃
a cata qḋ ē breue et logos qḋ est sermo ul' racō
q̈i sermo ml'ta breuiter comp̱hendens.ut omnes
sancti orate p̱ nobis.Catalogus eciā dicitur xij
libri ueteris testam̃ti.Jero in p̱logo thob̄.Quem
hebrei de catalogo diuinaꝝ scripturaꝝ secantes
Catamane.i.iuxta mane scꝫ diluculo.ul' in ip̄o
mane.a cata quod ē iuxta et mane.Et proḋ ma
sicut mane adūbium.Vnde quidam.Quod licet a
mane fieri dicas catamane.

Cataplasma.plasma componit̃ cū cata quod ē
sup̈ et dr̃ h̄ cataplasma.atis.inductio.medicamē
q̈ sup̈ formā morbi inducit̃.Iteꝫ dr̃ h̄ implastꝝ
ul' emplastꝝ ab en qḋ ē in et plastes qḋ ē forma
Cataplectacō interp̃tatur cōuiciū.Vñ ꝫm vnā
translacōnem dr̃ obiurgacō.Ecc̃ xxj.et p̃t dici ca
taplectacō a cata qḋ est iuxta et plecto.tis.qñ scꝫ
tāta est rixa q̈ fere plectūt se.i.puniūt et ũberāt
Nostra lr̃a dicit obiurgacō et iniurie annulabant
subam.ꝭ alia t̃nslacō habet cataplectacō ut dicit
Catapuera docta puella. ¶ glosa
Catapulta ē uas ut dicūt ul' pocius est sagitta
cū ferro bipēni quā sagittā barbatā uocant.
Cataracta.te.uia subterranea qua aqua sub ter
ra discurrit.Vnde p̱ t̃nslacōnem in celo dñr cata
racte nubes ul' discursus et meatus pluuiarū uel
tonitrua ꝫm hug̊.Pap̄ eciā dicit Cataracte fenes
tre celi.i.nubes ul' tonitrua.Et corripit primam
vñ in patheon.cataractaꝝ fundit in orbe faron
Catascopus.Scopin qḋ est intendere ul' specl'a
ri componit̃ cū cata quod ē p̱ et dr̃ h̄ catascop9
pi.q̊ et scapha similiter dr̃.q̈i scopha.a scopin scꝫ
nauigiū.quod latine speculator dr̃.q̈ mittat̃ cā
indagandi et speculandi.Vnde sepe catascop9 dr̃
explorator.indagator.circulator.inuestigator.et
Catasta.te.est pene genus.eculeo si ¶ coṙ sco.
mile.uel lectus ferreus.
Catatiposis ponit̃ sub scemate a g̊cismo.de q̊
sup̈ in iiij p̱te dixi in c de coloribus rethoricis
Categorema.atis.ge.neu.i.p̄dicatiñ uel signifi
catiuū.Et dr̃ a categoro.as.Et producit re.
Categoria.rie.dr̃ a categoro.ras.et ac̄ penl'.Et
ē cathegoria p̄dicamentū ul' p̄dicacō.ul' significa
cō.Vnde et p̄dicamenta aristotilis dñr categorie
Categorie eciam dicuntur accusationes.
Categoro.as.ũbum actiuū.i.sig̃re uel p̄dicare.
Et uidet̃ compositū a cata et gore quod ē dicere

Vnde categoriso.sas.in eodem sensu.
Cateia telū dr̃ lingua p̱saꝝ ul' galloꝝ.et ut dñt
lancea ul' hasta.Vel ut quidā uolunt cateia ling
ua p̱saꝝ est sagitta barbulata siue hasta qua ute
bat̃ hercules.Erat autē cū ligul' cathenaꝝ.et qñ
eam p̱ijciebat iteꝝ cū catenula retrahebat.Virg̊
Soliti torquere cateias.Quidā libri in donato in c
de barbarismo hñt catela.i.iaculū longum qḋ cū
catena p̱ijcitur.et dr̃ a catena et telon qḋ est lō
gū.Si autē dicat̃ cateia pnl' coṙ.cū p̱ducatur fit
barbarolexis ex subtractione temporis.
Catella.le.dimi.p̱ua catena.Vnde et catelle di
cunt̃ catenule colli inuicem se comp̱hendentes in
modū catene.Item.cattella.le.i.p̱ua catta.et des
cendit a catellus.Inuenit̃ eciaꝫ catela p̱ vnū.l.i.
iaculum longum.ut dixi in cateia sup̈ ĩmediate
Catellus.a catulus h̄ catellus.li.Vnde h̄ catel
lus li dimi.Math.xv.Nam et catelli edūt de mi
cis.Et a catellus h̄ catella.le.Et a catellulus hec
Catena.ne dr̃ a capio.pis.q̈ capien ¶ catellula
do teneat.ul' capiendo se teneatur pluribꝫ modis
Et ē ethimologia non compō.sicut et illud.Cato
tena q̈i captiuos tenens
Cateno.as.catenis ligare.a catena dr̃.Et com
ponitur concateno.as.Incateno.as.Et sunt acti
ua.Et caret aspiratione.Et producit.te.
Catenula le.diminitiuum parua catena.
Caterua.ue.hoīm multitudo.Et deriuari uidet̃
Cateruarius.ria.riū.quod ¶ a cata qḋ ē iuxta
ē caterue.ul' quod spectat ad caterua.Cateruari9
eciā dr̃ qui semp̱ in caterua est et ml'titudīe p̱p̱l'i.
Caternatim adūbium.i.multipliciter.ul' grega
tim.ul' p̱ cateruas.ul' de caterua.ul' in caterua.et
Catecuminus.ni.pnl' coṙ interp̃ ¶ dr̃ a caterua
tat̃ instructus ul' audiens.q̈ doctrinā fidei audiat
Necdū tamē baptismū p̱cepit.et dr̃ a catezizo as
Cathedra.re.grecū est excelsa sedes iudicis uel
p̃sidentis.et componitur a cathos qḋ est sedes et
edra sponda.q̈i spondata sedes.A quo h̄ et h̄ ca
thedral' et h̄ le.Vnde cathedraliter cathedralitas
Item a cathedra cathedratus.ta.tū.cathedrate ca
thedraticus.ca.cū.cathedratice.ꝫm hug̊.Secūdū
autē quosdā cathedra est doctoris.Vñ in g̊cismo
Rex solium.doctor cathedram.iudex q̈ tribunal
Possidet ac sedem p̃sul p̃tor q̈ curule.
Catheristita.i.determinata.Et coṙ penultimam
Cathetisis ul' cathesis doctrina ul' locus doctrine
dr̃ latine.Vñ cathezizo.as.i.confirmare.instruere
edocere.imbuere.redarguē.obiurgare.refutare.A
p'lus ad gal' v.Cōmunicet autē is qui cathetizat̃
ũbo ei qui se cathezizat.i.instruit in omnibus bo
nis.q̈ ut dr̃ in p̱ma ad coṙ.Si sp̄ualia uob̄ semi
nauimus non magnū si carnalia uestra metamus
Et a cathezizo ul' cathecizo deriuat̃ h̄ cathezizeta
te.i.doctor.instructor.p̃ceptor.et cathecismus mi
instructio.doctrina.maxime in fide. ¶ Sed p̃t que
ri.An cathecismus dirimat matrimoniū contctū
Ad h̄ dic.q̈ p̱ cathecismū baptismū et confirma
cōnem epĩ contrahit̃ compat̃nitas.Differunt tñ
in hoc.q̈ licet p̱ baptismū et confirmacōnem con
tracta compat̃nitas impediat et dirimat mat̃mo
niū.Illa tamē que contrahit̃ p̱ cathecismū adeo ē
exilis et inualida q̈ uix impedit mat̃moniū con
trahendū nunq̈ autē dirimit contractuꝫ.Cū eniꝫ
baptismus sit ianua et fundamentū omniū sacra
mentoꝝ.Patet q̈ cathecismus non ē sacramentū

p̄cedit namq̄ʒ baptismū. Item añ baptismū non ē
filius ecclesie. q2 si moreret̄ ineternū piret quo ad
penā dampni. ergo nec spūalis filius. ergo per ca
thecismū ul' nulla ul' q̄i nulla contcta est cōpat
nitas. uide in commater et in frater.

Cathecismus. mi. in cathesis exponitur.

Cathecizo. zas. in cathesis uide.

Catholicon interp̄tatur vniūsale ul' commune
Vnde catholicus. ca. cū. i. vniūsalis. ut fides catho
lica ꝑm hug. Secūdū uero pap catholicus. rectus
Catholicon eciam d2 iste liber. sicut dixi in princi ¶ pio p̄me ptis

Catholicus in catholicō uide

Catilio. a catulus d2 h catilio. onis. i. gluto. de
gulator. qui quadā gulositate ad modū catuli p
domos discurrit. et catiliosus. sa. sum. i. auidus et
gulosus. sicut catulus ē ad escam. ꝑm hug. et ꝑm
pap catilio. as. aui. ūbum actm̄. deglutire. ul' sona ¶ re ut catulus

Catillum catilli diminitiuuʒ. i. p
uum catinum. secundum huguicionem.

Catinū. ni. uas fictile. ꝑm hug. Secūdū uero yꝫ
ethy. xx. Catinū est uas vinariū fictile qd̄ melius
neutro genē d2 q̄ masculino. sicut salinū uas ap
tū sali d2. Vnde quidaʒ. Quod capiens vinū tene
a uas dico catinū. fictile ul' luteū faciens frigere
licū. Et in aurora d2. Qui mecū uescet̄ ait tāgen
do catinū. ¶ Et scias q̄ quedā nomina licʒ inue
niant̄ autoritate ueteꝝ q̄nq̄ʒ in masculino q̄nʒ in
neutro gn̄e. ut h pūctus h pūctū. et h catin9 h ca
tinū. non tamē debet dici incerti gen̄is. q2 mascu
nū taliū nominū iā cessauit. q2 nō utimur ĩ neu
tro genē istoꝝ nominū. Esto tamen q̄ uteremur
hiis nominibʒ in utroq̄ʒ gnē non tamē essent dn̄
da incerti generis. q2 uarias terminacōnes habēt
ꝑm diūsa nomina. qd̄ in nominibʒ dubijs nō cō
tingit. et ita de stadius et stadiū et cōsilib9 dicas

Cato. a catus d2 hic cato. onis. q2 astutus fuit
ad modū illius animalis. Vñ catonicus. ca. cū. et
h et h catonista. qui sequit̄ catonē et sectam illi9
Duo autē catones dn̄r fuisse ambo amatores ū
tutis. Maior censorinus auūculus minoris phōꝝ
pitissimus. Minor nepos eius rigidus dcūs est et
uticensis. q2 utice se interfecit. ul' cato d2 a cautus

Cattus quoddā al' ingeniosum ¶ ꝑm quosdā
scilʒ murilegus. quod alij dicūt gattus p g. ꝫ cor
rupte. Vñ h catta. te. Et d2 a cattus q̄ sit cautus
p sincopā. Et scribit̄ cattus ꝓ animali p geminū
t. Baruch v d2. Sup̄ corpus coꝝ et sup caput uo
lant noctue et hirundines et aues ec̄ silr et catte.

Catulaster dimi. puus catulus. vñ hec catulas ¶ tra. tre

Catullus. li. p geminū. l. fuit quidam
poeta ueronensis. De quo dicit ouid. Mantua ū
gilio gaudet uerona catullo. Peligne gentis gloria
dicar ego. De hoc eciā facit mentionē Jeronimus
in epistola ad paulinū capitulo septimo.

Catulus. li. penl' cor̄ est dimi de canis. et sunt
catuli ꝓp̄e filij canum Abusiue tñ filij quaꝝlibet
bestiaꝝ dicūtur catuli. Et inde h catula le.

Catus. cautus sincopat̄ et d2 catus ta. tū. id est
cautus. ꝑm hug. Pap uero dicit. Catus denomina
tur siue denomincōnē sumit a cane. i. doctus. sapi
piens. acutus. ingeniosus. Inde cato dicitur.

Caucasus. mons scithie ab india usq̄ʒ thaurum
porrcūs. ꝓ gentiū et linguaꝝ uarietate dcūs. Naʒ
cū in oriente in excelsuʒ consurgit caucasus d2 q̄
ipsoꝝ ligua ꝓ niue candidū d2. ꝑm pap. Et corri
pit pnl'. Vnde quidaʒ. Carbasus adbreuias et cau
casus ē comes illi ¶ Et scias q̄ ut narrat frat̄ alb
tus. Hic mons ē maior omnibʒ montibʒ orienta
libus tendentibus ad aquilonē. Significatio super
magnitudinē montis huius ē. q̄ illi qui habitant
sub ipso loco inferiori uident radios solis in mō
te isto. i. in cacumine donec transeat tercia ps noc
tis. in sero in occidente et in mane añ tres horas
ortus diei uident iteꝝ in oriente in ip̄o radios so
lis. Vnde ip̄ius solis radij non occultant̄ nisi per
terciaʒ p̄tem noctis. Hoc est p quatuor horas eq̄
les. ꝑ q̄ nox tota diuidit̄ in xij horas. Aliud sig
nū magnitudinis eius est magnitudo fundamēti
eius. Nam latissimū et multas terras occupans hʒ
fundamentū. Et testes sunt homines qui habitāt
sub eo et ꝓcedūt ab eo q2 ibi multaꝝ nacionum
et multaꝝ sunt linguaꝝ. et sub isto monte cauca
so oriunt̄ flumina magna multaꝝ aquaꝝ. uide ĩ ¶ mons

Cauda. de. d2 a cado. dis. q2 uidet̄ cadē
vnde caudatus. ta. tū. qui habet caudā. et est cau ¶ da ps extrema

Caudex. a cauda d2 h caudex
cis. truncus. quia est q̄i cauda arboris quod et ca
dex d2. et tūc deriuat̄ a cado q̄i casum dans.

Caudice nauicule dcē q2 a quatuor usq̄ʒ ad de
cē capiant homines. ꝑm pap. uide in trabaria.

Caudix dicis. fe. ge. i. radix que inheret terre et ¶ d2 a caudex caudicis

Cauea. a cauo. cauas d2
h cauea. uee. locus concauus. ul' ubi aues ul' alia
animalia includunt̄. Cauea eciam d2 theatrū uel
sessio hominū in circuitu considentium.

Caueo ues ui cautū. i. obseruare. uidere. ꝓspicē
uitare causa uitandi aliq̄d cautelā adhibere. Vñ
quidam. Vitat et obseruat cautelā dat q̄ʒ cauere

Caueo componit̄ p̄caueo es. ante ul' p̄ alijs ca
uere. ¶ Et ē actm̄ caueo cū omnibʒ suis composi
tis. et cor̄ ca. Vnde prudentius de sicomachia. Dis
ce supciliū deponē. disce cauere. Ante pedes foueā
quisquis sublime minaris. Et deberet facere supiñ
catū sine. u. Nam ut wlt ps in ix lib' Caueo eo ĩ
i mutato facit p̄teritū caueo caui. Et ui in tū ca
tū deberet esse. ꝫ facit cautū addita. u. ad differē
tiaʒ huius nominis catus. ta. tū. sicut et faueo es
facit faui fautū ad drām huius nominis fatum.

Caueola. le. dimi. pua cauea. Et cor̄ penultimā

Cauerna. ne. i. spelunca. Et d2 a cauea. Et a caū
na d2 caūnatus. ta. tū. et caūnosus. sa. sum. in eo
dem sensu. scilicet pforatus. pfossus. inscrobatus.

Caūnicula. le. dimi. pua caūna. Et corripit pnl'

Cauernula. le. diminitiuum parua caūna.

Cauilla. a caueo. ues. h cauilla. le. que de ligno
inserit̄ foramini ad modū claui. Vnde cauillo las
. i. cauillis configere. ul' confirmare. Inuenit̄ eciā
cauilla ꝓ rixa cauillacōne contencōne. sed a cal ¶ uo. uis. tunc dn̄dit

Cauillo. a caluo. uis. cauil
lo. las. quod et cauillor. aris inuenit̄. Et est dimi
Et deberet dici caluillo. ꝫ subtrahit̄. L. et d2 cauil
lo. las. quod est aliq̄ntulū decipe. Et ꝓp̄e ptinet is
tud ūbum maxime ad sophistas qui ueꝝ scient
impugnant. ul' falsum scienter affirmant. Inueni
tur eciā cauillare ꝓ deridere ul' contempnē. ul' cō
uiciose iocari. ul' calūpniari argumētis. tergiūsari ¶ caute pscrutari

Caula. e. i. ouile. a greco aula
d2. Greci enī uocant aulas receptacula animaliū
Et iñ caula addita. c. Caula eciā d2 cancell9 ante
iudicē ubi sunt uocati. ul' ingressus. Caule eciā di
cūtur munimenta ouium.

Caul'. a coalesco. cis. inchoatiuo ūbo d2 h caul'

lis.et ē caul' gnāliter hbaꝝ ul' oleꝝ medi9 frūtex:
q̄ wlgo cirsus dr.qꝛ a terra sursum 9scendat.ex
q̄ tctū ē ut spēaliter quoddā gen9 oleꝝ caul' dice
reꝰ qꝛ cirsus ipius amplius ceteris oleribꝫ coales
cit.i.crescit.Inuenitꝰ hꝰ caula le.ꝓ ouili.Vn̄ quid.
Dic caules olera dicuntꝰ ouilia caule.

Cauma.tis.ge.neu.i.incendiū.et dr a caminus
Cauo.as.aui.i.fodē.Et cōpo ¶et cor̄ penl' gn̄
nitꝰ concauo as.decauo.as.i.ualde deorsuꝫ cauare
ul' extrahere.Excauo.as.Job xiiij.Lapides exca
uant aque.Intercauo.as inter aliqua cauare.Pre
cauo.as.i.an̄ ul' p̄ alijs cauare.Recauo.as.i.ite
rū ul' retro cauare ul' extrahere.Succauo.uas.i.
subtus cauare.Cauo et composita ab eo oīa sunt
actiua.Et cor̄ ca.Vnde quidam.Et duruꝫ lapideꝫ
Caupo.onis.dr a capio ¶Gutta cadendo cauat
pis.qꝛ capiat vinū ul' aquā.Ecc̄ xxvj.Et nō ius
tificabitꝰ caupo a peccatis labioꝝ.qꝛ autē dicitur
caupo q̄i capiens potū ethymologia ē et non cō
positio.qui et alio nomine dr tabnarius et taber
nio et ganeo.A caupo dr hꝰ cauponarius rij ī eod̄
sensu scꝫ tabnarius.Inuenitꝰ eciā hꝰ capo.onis.si
ne.u.i.gallus castratus.Vnde dicit pap.Capo ul'
capus ex gallo gallinacio fit castratus.Et cor̄ ca
Xv.Cantat nocte capo.vinū wlt uendere caupo
Caupona.ne.pnl' prod.tā ꝓ muliere tabnaria
q̄ꝫ pro tabna.Et dicitur a caupo.
Cauponatim aduibium.i.fraudatim.admixtim
ul' adulteratim.Et dr a caupo solent eniꝫ caupo
nes admiscere aquā vino et ꝓ puro uendere.
Cauponor.naris.ūbū deponens.i.uendē.et dr
a caupo.vn̄ in decretis romani consilij.Sit ergo
uob anathema eo quod ūbū ueritatis audet cau
ponari.Vnde uerbalia cauponatrix cauponatio
Causa dicitꝰ a casu quo euenit.Est enī origo et
materia negocij qd̄ dum ꝓponitꝰ cā est.dū discu
titur iudiciū.dū finitꝰ iusticia.cā sine racōne p̄t es
se.racō uero non sine cā.ut dicit pap. ¶Et scias
qꝛ causa s̄m loicū ē ad cuius esse sequitꝰ aliud.Et
diuiditꝰ in causam materialē et formalem.Et iste
sunt cause intrinsice.Efficientem et finalē.Et iste
dn̄r cause extrinsice.Causa material' ex qua aliq̄d
fit.ut ex ferro fit cultellus ferreus.uel in qua ali
quid fit.ut in corpe fit albedo.et ita corpus ē ma
teria albedinis et coloris omnis.Causa auteꝫ ma
terial' ex qua aliquid fit diuiditꝰ.Nam alia pma
net in materiato.ut ferꝝ pmanet in cultello.alia
transit.ut aqua et farina transeunt in panē.et fe
nū et silex in uitro.Materia autē est que ē in po
tencia tantū.Causa auteꝫ formalis ē que dat esse
rei et conseruat eam in esse ut albedo ē causa for
malis albi.et humanitas homīs.Causa uero effi
ciens ē a qua est pncipiū motus.ul' que mouꝫ et
opatur ad hoc ut res sit.ut faber est cā efficiens
cultelli.et domificator ē pncipiū mouens et ope
rans ut domus sit.Causa final' est id ꝓpter qd̄ ali
quid fit.ut btitudo ē causa finalis iusticie Et sci
as qꝛ ut dicit plato.Nichil fit cuius ortū cā legit
tima non p̄cesserit.Item iob v dicitꝰ.Nichil in ter
Causarius.rij.mas.ge.litis ama ¶ra sine cā fit
tor ul' reus qui ex aliq̄ crimine ad causaꝫ ducitur
Causatiuus.a cā dr causatiuus.tiua.tiuū qd̄ ex
cā sequitꝰ.vn̄ causatiua dicūtur effectus causarū
Causidicus.ci.q̄ dic̄ et tractat causas.s̄m hug̃
Pap̃ uero dicit.Causidicus orator defensor patro
nus.Et componitꝰ a cā et dico cis.siue ab hꝰ p̄teri
to dixi.qd̄ naturaliter cor̄ pmam licet pōne eam
ꝓducat.Et ideo causidicus.maledicus ueridicus.
et consimilia cor̄ pnl'.Vnde quidam.Causidicus li
tes medicus p̄nostica uite.wlnus amat medicus.
Causor.aris.atus sum.ūbū ¶P̄sbiter interitus
deponentale.a cā dicitꝰ.et ē causari causas agē ul'
rep̄hendere.calumniari.ul' inculpare.exigere ul' ī
causam ducere.conqueri.Ro iij.Causati sum9 iu
deos et grecos omnes sub pcō esse.
Caustos grece latine incensum.Et accentuatur
Causula.le.dimi.parua causa. ¶In fine
Cauteriatus.ta.tū.potest esse pticipium de cau
terio as.et tūc tm̄ ualet q̄tum ustus cauterio uel
diffamatus.Vel potest esse nomen et tantū ualꝫ
q̄tum durus.malus ul' eciā corruptus.Vn̄ apl's
thymot' j c iiij.Cauteriatā habentes conscienciaꝫ.
id est corruptam uel lesam.
Cauterio as.i.cauterio inurere.dampnare.et de
riuatꝰ a cauteriū.Et componitꝰ incauterio.as.Et
p translacōnem dicitur incauteriare.diffamare
Cauteriū.a cautus dr hꝰ cauteriū.rij.ferꝝ quo
uruntꝰ infirmi quasi cauturi qꝛ caute urat.et quo
eciam inuruntꝰ dampnati pro signo.ut dū uidetur
uoluntas refrenetur.vn̄ cauteriolū dimi.s̄m hu
guc̄.Pap̃ uero sic dicit.Cauteriū dictum qꝛ urat
et ꝓuida sit in eo seuera qꝫ cautio.ut dū uidetur
cuius sit auaricia refrenetꝰ.quod interdū ꝓ signo
interdū ꝓ cura adhibetꝰ.ut uis morbi ignis ardo
re siccetur.Inde cauterizo.zas.zaui quasi uro.
Cautes.tis.fe.ge.petra durissima.et asperrima
dcā a cautus.q̄si cauta quia cauetꝰ.Theodolus.Lā
būt animalia cautē.s̄m hug̃.Pap̃ uero dicit.Cau
tes saxa aspera in mari.dcā a cauendo a nauigan
Cauticus.ca.cū.i.asper. ¶tibus.scilicet q̄i caute
et durus.Et dr a cauteriuꝫ.Macer de uiribus her
baꝝ.A medicis rite uis cautica dicitur esse.
Cautio.a caueo.es.dr hꝰ cautio.onis.i.cautela
iuratio.obseruacō.Et ponitꝰ ꝓ scripto.quia scrip
tis nos cauemus.Vnde in euangelio luce.Accipe
cautionem tuā.Et ut dicit pap̃.Cautio ē breue re
cordacōnis cirog̃phū.Item s̄m iuristas.Caucō est
nuda ꝓmissio sine solempnitate iuramenti.aut ī
terpōne pignoris aut fideiussoris.Cū enī inueniū
tur in iure sine adiectiuo intelligendū ē de nuda
ꝓmissione.Cum uero additꝰ et dr ydonea cautio.
ul' ydonee caueatꝰ intelligendū est de caucōne iua
toria.pignoratoria.fideiussoria.
Cautus.a caueo.es.uenit cautus.ta.tū.Et est
eius pticipiū.ſꝫ potest esse nomē in tali sensu.cau
tus qui sibi cauet.astutus.callidus.gnarus.vnde
caute uel cautim.et hꝰ cautela.Cautus componitꝰ
incautus s̄m hug̃.Pap̃ uero dicit.Cautus a cauē
sollicitus.p̄cauens.In grec̄ sic dicitꝰ Cautū ꝓuisuꝫ
cautum signat quoqꝫ firmum.
Cauus.a cauo.as.dicitꝰ cauus.a.um.et ē cauū
natura.cauatū manu.et hꝰ cauus substantiue.pro
cauūna ul' foramine vn̄ hꝰ cauitas.tatis.et p cōpō
nē concauus.ua.uū.Et cor̄ ca.sicut cauo.as.
Caxillū li.dr puus callus.Et est diminitiuum.
Cecidi dici debet non ciddi.Si enī diceretꝰ cici
di aut pma corriperetꝰ aut ꝓduceretꝰ.ſꝫ non
posset corripi ꝓpter regulā que docet qꝛ nunq̄ ae
dyptongus p̄t mutari in J cor̄.sed nec posset ꝓ
duci ꝓpter regulā que docet qm̄ prior silla ꝓdu
citꝰ quociens aliqua sillaba geminatꝰ in talibꝫ sub
tracta ergo a uocali ab hac dyptongo ae.dici de

bet cecidi pma cor et pnl prod. Et est preteritū de
caedo. is. i. incido. Et sic sumit reg iij c xij. Pater
meus cecidit uos flagell. ego autē cedā uos scor
pionibz. Inuenit eciam cecidi a cado. dis. Et tūc
cor penl quod facere debuit cadi qd non facit ad
drām cadi nominis. uide in cado dis. Et sic sumit
luce viij. Et aliud cecidit inter spinas.
Ceco. as. aui. atū. i. cecū facere. ¶ Et componit
exceco. as. et obceco. as. Et ē actm cū omnibz suis
compositis. Et prod ce. Vnde vindocinensis. Diui
cie multis excecant corda cupite. Et ut wlt alex
ander nequā. Obceco. as. scribit p. b. non eniz mu
tat b. in. c. ſ eū. Et sic cōmuniter scribit. Sz h ui
det contra regulā ps. q. b. in compōne mutatur
in c seqūte. c. ut occido. occubo. Sed dico q illa r
gula ps habet excepcōnem. sicut wlt ipsemet ps
Vñ sic dicit in ij lib ma. q cū consonans. r. b. c.
seqūte. solet plerūqz in eam mutari. ut occido. et ce
tera. Non est ergo regula ista gnālis. quia ps dic.
plerūqz. Et ideo quidam excipiūt subcinericius et
Cecula. a cecus dr h cecla. le genus ¶ obceco as
serpentis. sic dcā. q pua sit et non habet oculos.
Ceculto. a ceco. cas. dr ceculto. tas. ūbum actm
. i. cecare. Et qñqz ponit absolute. et significat tūc
passionē intrinsecus natam. Vnde plantus. Nauim
oculi mei ceculrant.
Cecunia. nie. i. noctua. Et dicit a cecus ceci.
Cecus. a ceco. cas. dr cecus. ca. cū. qui neutro o
culo uidet. ul dr cecus a careo. quia caret uisu. Et
tūc a ceco. cas. dr h cecitas. tatis. Cecus componi
tur semicecus. ca. cū. Item a cecus deriuat h cecū
ci. qddā intestinū. et dr a cecus. q sit sine forami
ne et exitu. quod greci tilonenteron dicunt.
Cecutio. cecutis. tiui. tire. ūbum neutrū. i. cecum
esse ul fieri. Et tūc deriuat a cecus. Vel cecutio. i.
insanio. et tūc deriuat a cicuta. cute. Cuius succus
haustus ul facit insanire. ul mortificat ſm huguc
Vel ſm pap. Cecutio lippio. parū uideo. Inde cecuti
ens. entis. omnis ge. vñ cecutientes dicūtur lippi
entes. parū uidentes. ſm pap. Vnde Iero dicit de
eplis canonicis. q rarus ē qui non in eaū leccōne
Cedar nomē ē loci. et nomē fuit uiri ¶ cecutiat
Et ē hebreū. Et interptatur tenebre. ſm hug. Et
accentuat in fine. Pap uero sic dicit. Cedar regio
sarracenorū. trans arabiam sita. Proph. Habitaui
cū habitantibus cedar. Itez cedar fuit filius isma
el. Et interptatur tenebre ul meror. uide in sarra
Cedecula. le. pnl correpta diminitiuum cenus
parua cedes feminini generis.
Cedes. dis. fe. ge. ūberatio ul incisio. a cedo ceci
di. Actuū ix. Saulus adhuc spirans minarū et cae
dis. Et ut dicit pap. Caedes occisio. a cadendo per
Cedo. dis. cecidi. et nūqꝫ cicidi ¶ ae scribenda est
suz. i. ūberare. ferire. ul incidere. Et cōponit cū ā
quod ē circū et dr ancido. m. mutata in. n. i. circuz
circa cedere. Et componit cū abs et dicit abscido.
dis. Item cū ad et dr accido. is. i. juxta ul ualde ce
do. Item cū con et dr concido. dis. Item cū circū et
dr circūcido. Item cū de et dr decido. Item cū ex et
dr excido. Item cū in et dr incido. Item cū inter et
dr intercido. Item cū p et dr pcido. Item cū ob et
dr obcido. Item cū re et dr recedo. Item cū sub et
dr succido. Cedo actm est et omnia sua composita
similiter actiua sunt. Et omnia mutant e in i in
pñti. et in pterito et in supino. Et omnia faciūt p
mam psonā pñtis tempis indicatiui modi in cido

et pteritū in cidi. et supinū in cisum. Et omnia p
ducūt pnl in pñti pterito et supino. Et ut gnālis
dicatur ubiqꝫ pd hanc sillabā ci. Et scribitur caedo
p ae diptongum. licet ſ usum vna uocalis tacea
tur. tam in sono q in scripto.
Cedo. dis. cessi cessum cedere. in qñqꝫ significaci
onibus inuenit. Nam cedo. i. do locū. Et ſm h con
struit cū datō solo. Qñqꝫ cū dtō et actō in eodē
sensu. Idem est enim cedo tibi q cedo locū tibi. Et
econūso. Item cedo. i. incedo. ut cedo ad ecclesiā. i.
incedo ul uado. Et cedo. i. recedo. ut cedo domum. i.
recedo. Et cedo. i. cōtingo. ut michi bene cedit. tibi
nūc male. Et ſm h ponitur qñqꝫ impsonalit ut
cedo. i. inuenio. ¶ Cedo componitur cū añ et dici
tur añcedo. dis. i. ante cedere. Item cū abs et dici
tur abscedo. Item cū ad et dicit accedo. Item cum
con et dr concedo. Item cū de et dr decedo. Itē cū
dis et dr discedo. Itez cū ex et dicitur excedo Itez
cū in et dr incedo. et ē nobiliū. Itē cū inter et dici
tur intercedo. Item cū pre et dr pcedo. Item cum
p et dr pcedo. Item cū re et dr recedo. i. retro ce
do Item cū sub et dr succedo. Itez cū se pōne et dr
secedo. ¶ Cedo est neutrū. et omnia composita ab
eo similiter sunt neutra. Preter añcedo et concedo
et excedo pro supare. et pcedo que sunt actiua. Itē
omnia retinent lrāturam sui simplicis ubiqꝫ. Item
simplex et composita faciūt pteritū in cessi. et in
cessum sup. Et prod ce ubiqꝫ. ¶ Et scias q disce
dimus p diuorciū. abscedimus p absentacōnē. Se
cedimus p singularitatē. Decedimus p mortē. vñ
quidā. Decedit moriens. discedit ab urbe recedens
Et scribitur p ae caedo. ſm papiam.
Cedo cedite. ūbum defectm. ūbum anormalū. i.
dic dicite. Et deriuat a cedo. dis. Et ē impatī mōi
et secunde psone singularis nūi cedo. i. dic. Sed ce
dite est plis numeri. i. dicite. Terencius in eunuco
Quid te ergo aliū sollicitat cedo. i. dic. Et cor ce
Vñ scribit p e solam. Inuenit ergo ut patuit ce
do cecidi. Item cedo cessi. et in duobus istis pma
diptongat. vnde pducūt pmam. Inuenit eciaz ce
do cedite. i. dic dicite modi impatiui. Et cor pmā
Et est defectiuū. Vnde quidam. Cedo caedo cedo
tria sunt que pro tribus edo.
Cedria. a cedrus h cedria. drie. vnguentū ex ea
factū. q asseres liniti nō putrescūt. ul tēpe ul ūmi
Cedrinus. a. ū pnl pd ¶ bz. uide eciā in cedrus
de cedro. Et dicitur a cedrus. dri.
Cedron nomē fluuij ul loci. Joh xviij. tñs tor
rentem cedron. Et interptatur tenebre. Itē cedron
grece. cedrus latine. ſm hug. uide in cedrus. et ac
centuat in fine. Et scias q cedron in iohāne ē ge
nitiuus plis grecus. Et ē sensus. trans torrentē q
dicit cedron. i. cedrorū. Et nominat sic pptter cedro
rum multitudinē. Et ē ūsus orientē ppe iherusalē
Vnde dicit rabanus sup illud mach iij lib capitu
lo xv. Rex antiochꝰ mandauit edificare cedronē
Cedron inquit ē uallis ul torrens iuxta iherusalē
ad orientalem plagā. Ibidem eciā ē uilla que dr
gethsemani tñs torrentem cedron. ad radicē mō
Cedrus. dri. fe. ge. i. arbor quā. gre ¶ tis olibeti
ci uocant cedron quod ē arbor ardentis humoris
Et est cedrus imputribilis. Item ut wlt ysidorus
Cedrus est lignū iocundi odoris et diu durans. et
nūqꝫ a tinea ul teredine. i. lignorū ūme exterminat
vñ ppt eius durabilē ppetuitatē ex cedris fiūt la
tunaria in regū palacijs et in templis. huiꝰ arbo

ris gūmi siue lacrma dr cedria. que ad conseruacō
nem librorū summe ē necessaria. Nam libri ex hac
lacrma liniti nec a tineis corrodūt nec tpe senescūt
Nascit in terra affrica et siria et maxīe in monte
libani. Et ut dicit rabanꝰ sup psalteriū. Cedrus ē
arbor altissima omniū arborū dña et regina. Est
eciā aspcū pulchra semp retinens uirorem suū. et
insup odorifera. cuiꝰ odor fugat serpentes et oīa ¶ uenenosa

Cedula. le. carta penl' cor.

Ceila ceile pnl' cor. quidā locus ē de q̊ habet j ¶ reg xxij

Celamen. inis neutri generis idez qd
celatura. a celo. as. dicitur. Et producit la.

Celatura. a celo. as. p sculpe ul' pingere. h celatura. re. p sculptuā ul' pictuā. et h celamē p eod

Celeber. a celū dr h celeber. hec celebris. h celebre. i. festiuus solemnis. scūs. notus freqns freqntatus. ul' ubi celebria agunt. ut forū ecclesia. Et cōpatur celebrior celeberrimus. vñ celebriter brius berrime. Et h celebritas. tatis. i. solemnitas. freqntia cōuentus. Et celebro. bras. freqntare. uenerari colē. Et cor naturaliter le. Vnde ouid in pmo de arte amandi. Vt redit atqz freqns longuz formica p agmen. Sic urit ad celebres cultissima femīa lu ¶ dos

Celebro. as. in celeber est.

Celebs. bis. ge. cōmunis. celestē uitā ducens. Et dndit a celestis p componem de media dcōne. Et ē ibi. b. loco. u. et de ultima ē ibi. s. Et dr celebs uirgo ul' castus sine sollicitudine seculari. ul' uir sine uxore. qi celestem uitā ducens. Et format gētiuus a nto mutato. e. in. i. et interposita. i. ut celebs celebis. Et corripit li.

Celer. a celū dr h celer h celeris h celere. Genitō celeris. i. uelox. Et compat celerior celerrimus Vñ celeriter. rius. rime. et hec celeritas. tatis. i. uelocitas. Celer componit pceler. Et pceler. i. ualde celer. Et cor hanc sill'am ce celer qn est adiectiuū. Sed celer substantiuū pro seruo romuli prod ce. ut dicit mgr bñ. Et s pap celer dr a allere. i. moue. s fm hug dr a celū. uide eciam in celo. as.

Celeriusculus. a celer siue celerius dr celeriusculus. la. lū. pnl' cor. i. aliqtulū celer. Et ē dimi. Vñ celeriuscule aduibiū. i. cito. Vnde cicero. Strennue quod uolumus ostendere celeriuscule factum dicemus. Et format a neutro compan addita culus. ut celerius celeriusculus. sicut meliusculus grandi ¶ usculus. et consimilia

Celero. a celer dr celero. ras. raui. ūbum neutrū. i. maturare. festinare ¶ Et componit accelero. ras. Precelero. ras. Et sunt oīa neutra composita ab eo. Et corripit le.

Celestis. a celū dr h et h celestis et h celeste. et celicus. ca. cum. in eodem sensu.

Celeuma. a celū dr h celeuma. matis. i. clamor nauticus. qz ad celū deferat Dicit qz gnaliter pro quolibet clamore. Jerem xlviij. Nequaqz calcator vue solitū celeuma cantabit. Vnde celeumaticus. ca. cū. Quod componit pceleumaticus. ca. cū. scilz pes constans ex qtuor bruibus. quia ad talem clamorem describendū fuit inuentus. Xw. Quatuor ipse breues pceleumatice serues. qz autē dr celeuma qi calcantiū oma. i. cantus ethymologia ē. s hug. Pap uero dicit. Celeuma clamor nautarū. siū carmē sup mortuos. ul' sup lacū. Xw. Dicas celeuma quē dat vindemia cantū. Editus a nautis clamor celeuma uocatur.

Celibalis est denominatiuū de celebs. Et format a celibis genitō. is mutata in a longam. et assūpta lis. ut celebs celibis celibalis. Juuenis iuuenal' Juuenit et iuuenil'. ut dic ps in tcatu de dentis.

Celibatus. tus. tui. mas. ge. dr a celebs. et dr celibatus ūginitas. castitas. dan qz celo dignus sit

Celicola. le. cōmunis. ge. pnl' cor q̊ colit ¶ quis deos ul' celum. ul' qui inhabitat celū ut deus. Et componit a celū et colo. lis. fm hug. Pap uo dic Celicola deūs qz celū colat est enim angelicus celicole celicolarū. facit tamē p concisionē celicolū qd maxime in compositis fit et pnominicis. ut gūi genū capgenū omnigenū encodū dardanidū.

Celicus. ca. cū. pnl' cor. i. celestis. a celū dr. Thobias. Celica sunt anime pabula corpus alunt.

Celido. dinis. fe ge. i. hirundo. qz in celū. i. in aē cibum capiat. Et dicitur a celum.

Celidonia. a celido dr h celidonia quedaz herba que erumpit in aduentu hirundinū. ul' quia pulli hirundinū si paciant in oculis mater ex hac herba mederi dicatur. et statim uisum recipiūt. Et celidonia qda gēma ex hirūdinū colore uocata. q̄ et celonites dr. Vnde h celidoniacus gladius lati ferri. cuius mucro duplex et bifurcatus in modum caude hirundinis formatur.

Celidoniacus. in celidonia exponitur.

Celidrus quidam serpens. uide in chidrus.

Celigena ne pnl' cor cō. ge. i. genitus a dijs.

Celites celitū uitā celestez agentes scilicet dei. et dicitur a celum. Et est communis generis.

Celitus aduibiū loci pnl' cor. a celites dr. ut gabriel missus est celitus. i. a celo uel deo.

Celium. lij. neutri ge. idem est qd celites. quod wlgo celionem ul' scalpellum uocant.

Cella. le. dr a celo. as. qz celet habitantes. Vnd dicit bernh. Cella nequaqz debz esse necessitatis s domiciliū pacis. Celle et celi habitatio cognate sūt qz sicut celū et cella ad inuicē uident habere aliqz cognacōnem nominis sic pietatis. a celando enim celū et cella nomē habere uident. Et quod celat in celis h et in cell'. quod gerit in celis h et in cellis. Quidnam hoc est uacare deo. frui deo. spiritui oranti. ul' eciā a corpe exeūti a cella in celū lōga ul' difficilis uia non inuenit A cella eni sepe ī celū ascendit. Vix aut nunqz a cella in infernū descenditur. nisi sicut dicit psalmista. Descendent viuentes ne descendant morientes. Hoc mō cellarū incole sepe descendūt in infernū. Sicut eni assidue cōtemplando reuisere. amant gaudia celestia ut ardentiꝰ appetant sic et dolores inferni. ut horreāt et refugiant. Et h est qz imprecant inimicis suis orantes ut descendant in infernum viuentes. moriens autē uix vnqz aliquis a cella in infernum dndit. qz uix aut nūqz nisi celo pdestinatus ī ea usqz ad mortē psistit. filiū eni grē fructū ventris sui cella fouet nutrit amplectitur et ad plenitudinē pfeccōnis pducit et colloquio dei dignū efficit Cella terra sancta et locus scūs est in qua dñus et seruus eius sepe colloquitur sicut uir ad amicum suū in qua crebro fidelis anima uero deo iūgitur sponsa sponso sociat terrenis celestia humanis diuina vniunt Siquidem sicut sanctum templū dei sic cella serui dei. et in templo enim et in cella diuina tctant. s crebus in cella. uide in ociū. A cella h celica. ce. studens ul' stans in cella.

Cellariū. a cella h cellarium. rij. Canticorū pmo Me introduxit rex in cellaria sua exultabimꝰ et letabimur in te memores uberū tuorū sup vinum

Vel dr a colligo.gis.q2 in eo colligant᷑ ministeria
mensarū vl' que necessaria victui supsunt. Et est
cellariū paucoꝝ dieꝝ. ꝟ ꝓmptuariū longi tempis
Et a cellariū h̄ cellarius et h̄ cellerarius.i.custos
Celleo.les.in cello.lis.uide. ¶ cellarij
Cello cellis cecculi vl' cellui cellē culsum uel cel
sum ūbum actm̄.i.supare.ꝟ non ē in usu.a q̊ de
riuatur celleo les lui.i.p̄esse.neutꝝ absolutū.Et
componit᷑ celleo vl' cello cū ex et dr excelleo les
vl' excello.lis. Item cello.lis componit᷑ cū pre et
dr p̄cello lis. Item cū per et dr ꝑcello lis.Et cuꝫ
pro et dr ꝓcello lis ꝓculi ꝓculsum.i.ꝑcutere.
Composita a celleo es neut᷑ sunt.sicut et suū sim
plex.Et faciūt p̄teritū in lui tantū.Composita ue
ro a cello.lis omnia sunt actiua.nisi q excello ꝟ
q construit᷑ cū dtō est neutꝝ.Et omnia faciunt p̄
teritum in culi tantū.et supinū in culsum tantuꝫ
nisi q excello et p̄cello inueniuntur facere exculi
excellui.p̄culi p̄cellui.exculsum et excelsum.p̄cul
sum et precelsum.uide in percello lis.
Cellula le dimi.ꝑua cella.penultimam corripit
Celo.las.laui.sculpe pingere.Et est in alia sig
ficacōne contrariū ad reuelare.et ꝟm h̄ construit᷑
cū duobus diūsis accusatīs.ut celo te consiliū me
um.Celo componit᷑ concelo las simul celare.rece
lo.las.i.reuelare.Et est actm̄ cum omnibus suis
compositis.Et omnia ꝓducūt hanc sill'am ce. Sꝫ
celer adiectiuū cor̀ ce. Vnde quidam. Hostia clau
de celer ut clausa ꝑ hostia celer. Item orac᷑ in epp
Stultoꝝ incurata pudor malus ulcera celat. Itē ġ
cismus.Caelo dū sculpo lapides celo cooꝑto.et di
cit pap̄ Caelare ꝓ sculpere ꝑ ae.Pro abscondē ꝑ
e solum scribitur.Et ubiq3 habet vnum l.
Celonis in celox uide.
Celox.a celer dr h̄ celox.cis.vl' h̄ celonis.i.ue
lox nauis et ad ministeriū classis apta.Ennius la
bit᷑ vncta carina ꝑ equora alta celonis. Item plā
tus in asinaria.Quo hanc celocē conferaras.vnd
h̄ et h̄ et h̄ celox dr uelox ꝟm hug̊.Papias eciaꝫ
dicit.Celox genus nauis feminini generis.
Celsus.a cello.is.dr celsus.a.ū.vl' celsus dr a ce
lo.q2 sublimis sit et alt9 et q̈i celestis.et cōꝑatur
celsior issimus. vnde celse.sius.issime.et h̄ celsitu
do.inis.Et componit᷑ celsus cū ex et dr excelsus.
Celtes.tis.mas.ge.instrumentū ferreū aptū ad
sculpendū.et dr a celo.las.ꝓ pingere vl' sculpere
Job xix Vel celte sculpant᷑ in silice.Quidā tamē
legunt ibi certe.vl' dr celtes a cello.lis.cecculi.
Celtiberi exponit᷑ in tercia parte in secūda dedi
cione et in hiberus.
Celticus.ca.cū.i.nobilis.dicitur a celsus.
Celū.a celo.as dr h̄ celū.li.q2 celat nos secreta
uel a caelo.las.ꝓ sculpere.q2 sculptū ē et insigni
tū uarijs stellis. Vel componit᷑ a casa et elios qd̊
ē sol.q2 sit casa solis.Et est celum etroclitū genē.
quia in singulari est ge.neu.et in pl'i mas.Et scri
bitur ꝑ ae dyptongum sicut vult pap̄. Sed dubi
tari consueuit.an sit dn̄dum vnus celoꝝ.vl' vnū
celoꝝ.Magister bene dicit.q debet respicere ge9
quod ibi est.et ita dici debet vnus celoꝝ.sic vna
epulaꝝ.De h̄ plenius dixi sup̄ in iij pte in tc̄tatu
de genē nominū.ubi egi de nominib3 etroclitis.
¶ Et scias q ꝟm rabanū septē sunt celi.scꝫ empir
reū.cristallinū.sideriū.igneū.olimpum.etheriū et
aeriū.Et insup aliud celū sancte trinitatis. Ipa eñ
celsitudo diuine maiestatis nominatur metapho
rice celū. Itē celū ꝑ motū suū causat gn̄acionē et
corrupcōnē3 in inferiorib3.vñ dic᷑ rabi moyses q
celū in vniūso est sicut cor in animali.cuius mo
tus si ad horam quiesceret corpis uita finiret᷑.ui
de in spera.Quare celum rubeū in mane significet
pluuiā et in sero serenū dicam in nubes.
Cementū.a cedo dis cecidi.dr h̄ cementū.ti.i.
calx et minutorū lapidū congregacō.et cesura la
pidum.et fundamentū domus q2 ceso lapide sur
gat. vnde h̄ cementarius.rij q̊ disponit lapides in
muro.Cementū eciam dicitur mendacium.
Cena.a cenon quod ē cōmune dr h̄ cena qua
si a cōmunione uescendi.Antiqui eñ publice et ī
patulo comedebant nō solitarij et ꝑuati sicut mō
ne singularitas delicijs luxuriā gn̄aret Vel dr cēa
q̈i scena.A scenon quod ē vmbra.et dr cena ꝓꝑe
in sero.sicut gentaculū in mane.prandiū in tercia
merenda vl' an̄cenia in nona.absoniū post cenaꝫ
A cena dr h̄ cenula dimiñ.et cenaticus.ca.cū.ad
cenā ꝑtinens.Cena componit᷑ h̄ et h̄ incenis et h̄
incene.i.ieiunus.quasi sine cena.
Cenaculū.a cena dr h̄ cenaculum.li.et h̄ cena
toriū.rij. Idem scꝫ locus cenandi.ꝟ hug̊.Papias
ūo dicit.Cenaculū domus supior ꝑs dictū a com
munione uescentiū.vñ et h̄ cenobiū congregacō
Cenatarius.rij.mas.ge.qui uictū ma multoꝝ
nibus queritat.A cena dicitur.
Cenaticus.ca.cū.pnl' cor̀.i.ad cenam pertinens
Cenatorium in cenaculū exponitur.
Cenito.tas.freqn̄ter cenare pnl' cor̀.Et forma
t᷑ a cenatu ultīo sup̄ de ceno.nas.a.in.i.mutata
Ceno.nas.naui.natū.i.cenā sumē ¶ et.u.in.o.
a cena dr. ¶ Et componit᷑ conceno.nas.i.siml' ce
nare. Receno.nas.i.iteꝝ cenare.Et ē neutꝝ ceno
cū omnibus suis compositis.Et producit ce.
Cenobates.tis.mas.geñ.qui ꝓpter cenā super
funē ambulat.sed pocı9 ꝑ s debꝫ scribi sic in suo
Cenobita in cenobiū ē Et ꝓd bi ¶ loco dicet᷑
Cenobiū.A cenon quod est cōmune et habito
tas componit᷑ cenobiū.bij.i.monasterium.scꝫ cō
munis habitacō plurimoꝝ.ubi sunt plures cōgre
gati ad insimul et cōmuniter habitandū et come
dendū.vñ h̄ et h̄ cenobita qui vl' que illū locum
habitat.Quidā tamen solent scribē h̄ nomen ꝑ s
ut dicat᷑ scenobita a scenon qd̊ ē vmb᷑ q2 talis lo
cus solet fieri in vmb̊sis locis.et nemorosis.et iñ
h̄ et h̄ scenobita.ꝟ hug̊. In pap̄ scribit᷑ ꝑ c.ceno
biū cenobita. Vnde dicit.Cenobite genus mona
choꝝ q̊s nos in cōi viuentes possum9 appellare
Cenodociū.a ceno.nas.dr h̄ cenodociū.cij.i.do
mus in qua cenandi refugiū est paupibus.scilicet
hospitale.vñ h̄ cenodociarius.i.elemosinarius.et
iñ h̄ cenodociaria eius uxor.vl' elemosinaria.sed
h̄ melius scribunt᷑ ꝑ x ut dicant᷑ a xenos.ut dice
Cenodoxus.cenon compo ¶ tur infra in x līā
nit᷑ cū doxa quod ē gloria et dr cenodoxus vl' h̄
cenodoxa.qui vl' que est cupidus vl' cupida ceno
se et uane glorie scꝫ mūdane.vnde hec cenodoxia
.i.uana gloria et cenosa.sicut est gl'a mūdana.ꝟ
hug̊.Pap̄ uero dic᷑.Cenodoxia iactantia seu uana
gloria.Cenodoxus inanis glorie cupidus.
Cenofactoria ars est illoꝝ qui operantur de sce
no.i.luto. In actibus autē apl'oꝝ c viij debet dici
Cenomia.mie.i.cōis musca ¶ scenofactoria ꝑ s
a cenon quod ē cōmune ꝟm hug̊.Et scribit᷑ per c
ꝟm pap̄ qui dicit.Cenomia non canina musca ꝟ

omnino mordax p ce scribit᷑ non p ẞ. Sed dic ꝙ
eciam p ẞ scribit᷑ sed in alia significatione.
Cenon ul' cenos grece lr̄e nouū ul' cōe ul' mixtū
Cenositas tatis. in cenosus uide.
Cenosus. A cenū dr̄ cenosus. sa. sum. i. fetidus
spurcus. luculentus. hircosus. Et compar̄. vn̄ h̄ ce
Cenouectoriū. cenū componitur ꞉ nositas tatis
cū ueho. is. et dr̄ h̄ cenouectoriū. i. instrumentum
cū quo deportatur cenū. et hoc cenouehum.
Censeo. ses. sui. sum. iudicare. iubere. statuē. sua
dere. deliberare. nominare. extimare. nūare. senten
ciā pferre. Et nota ꝙ censeo secūde coniug̊. et cē
so. is. et cēsio. is. quarte in significacōne nō dr̄n̄t
ul' in simplicitate ul' in compōne. ꝫ in lr̄atura dif
ferunt. Nam censeo facit p̄teritū cēsui et supinuꝫ
cēsum. Censo. sis. facit cēsui censitū pn̄l' cor̄. vnde
pticipiū censitus. ta. tū. pn̄l' cor̄. Censio uero facit
cēsiui cēsitū pn̄l' prod̊. vnde cēsitus. ta. tū. pn̄l' p
ducta pticipiū. Ergo p uoluntate legentis dicetur
in psa censitus recensitus pn̄l' cor̄ inq̄tum uenit
a tercia. ul' cēsitus r̄cēsitus pel' pd̊ inq̄tū uenit a
q̄rta. ꞉ Quodlibet p̄dcōꝝ ūboꝝ cōponit᷑ cū per et
dr̄ pcenseo pcēsui pcēsum. pcenso sui sitū. pcensio
siui sitū. i. pfecte ul' ualde censere. ul' pquirere ēcu
ire. perrare. Vnde ouidius metam̊ ij. Et laniata si
nus totū pcensuit orbem. Itē componit᷑ recenseo
sui recensū. recenso sis sui recensitū. recensio is re
censiui recensitū. i. nominare. Itē nūare recitare.
recolere rememorare reuenerari. Item componit᷑
succenseo succensui succensum. succensio siui situꝫ
succenso. sui. sitū. i. irasci. ꞉ Censeo. censo. censio
sunt actiua. et composita ab eis actiua sunt siml'r
p̄ter succenseo quod ē neutꝝ p irasci. si forte īue
niat᷑ ꝙ sui simplicis redoleat significacōnem acti
uū erit. ita dic̄ hug̊. Quid̊ uero dicūt ꝙ censo is
tercie coniug̊ est ūbū desideratm̄. et habꝫ p̄terita
et supina ad mod̊ quarte. censiui censitū. vn̄ sem
per censitus recensitus prod̊ pn̄l'. Vnde in li nūo
rum semp legendū ē recensiti sunt penl' prod̊. Isti
us opinionis fuit mḡr bene. et h̄ credo ueꝝ et ꝭ
doctrinā p̊s. De h̄ ec̄ sup̄ req̄re in iij pte ubi agit᷑
de p̄teritis et supinis ūboꝝ desinentium in so
Censio. sis. in censeo exponitur.
Censitus. ta. tū. uide in censeo.
Censo. sis. in censeo uide.
Censor. soris. mas. ge. i. iudex. et ꝓpe q̊ iudicat
de moribus et eos corrigit. et dr̄ a censeo ses.
Censorinus in censorius uide. Et producit penl'
Censorius. a censor dr̄ h̄ censorius. rij. et h̄ cen
sorinus. ni. p eodem. scꝫ censor. Vnde catho dicit᷑
censorinus qꝛ moꝝ erat correptor. Et pn̄t esse ad
iectiua et possessiua. ut censoria res. i. res censoris
Item pn̄t esse deriuatiua. A census h̄ censorinus
et h̄ censorius. i. ille q̊ censum seruat ul' pecuniā.
Censual'. A census h̄ et h̄ censual' et h̄ le. i. offi
cialis q̊ censum exigit puinciālē et qui dat illum
Censura. A censeo ses h̄ censura. re. i. iudiciū ui
gor. seūitas. m̄sura. vindcā. ptās. sn̄ia decus. Et p
Census. A censeo h̄ census. sus. sui ꞉ ducit pn̄l'
pecunia facultas descripta publice ul' extimata dr̄
eciā h̄ cēsus. si. quoꝝ patrimonia publice annota
ta sunt ul' descripta ul' extimata. Item inuenit᷑ cē
sus. sa. sum. pticipiū. et format᷑ a censeo. sui. cēsuꝫ
censu addita. s. fit census.
Centaurus. gigno ul' genitus cōponit᷑ cū aura
et dr̄ h̄ centaurus. ri. uel gentaurus. i. genitus ex
aura. Siquidē ꝭm fabulas poetaꝝ. yxion secretari
us iunonis eam interpellauit de concubitu. q̄ cuꝫ
filio iouis formauit quandā nubē in sui spēm. et
eam obtulit yxioni. Quā putans ille iunonē esse
effudit semē in nubē Et inde nata sunt q̄dā mons
tra in media pte homines. et in media pte scilicꝫ
inferiori. equi. Et dicti sunt centauri q̄i gentauri.
. i. geniti ex aura. Vnde centaureus. rea. reū. Et h̄
centaurea. ree. quedā herba. ꝭm hug̊. Pap dic̄. cē
tauri a lat̄s ul' lateꝝ dicti b̄uitate. Nam ipocētau
ri dicere debemus. ipos subtus. centaurus equus.
qꝛ cū supius essent homines inferius erant equi.
Dicit᷑ autē h̄ nomē siue monstrum confictū fuisse
ad exp̊mendā humane uite uelocitatem. qꝛ equꝰ
sit uelox. ꝭm autē hystoriā yxion in grecia centū
milites armatos adunauit. qui equites cum ab ī
doctis p̊mū uiderent᷑ sup equos vnū animal repu
tati ex homine et equo dicti sunt centauri q̄i cen
tuꝫ armati. ul' quia centum erant et q̄i aura cito
uolantes terram non consumebant.
Centenarius. a centū ul' centenus dr̄ centenariꝰ
ria. riū. continens centū. ul' h̄ns centū annos et h̄
centenarius p tali nūo. et h̄ centenariū p quod̊
pondere centū libraꝝ. quod pondus romani insti
tuerunt pro pfectione centenarij numeri.
Centenus. a centū dr̄ centenus. na. nū. et in sin
gulari tantū ualet q̄tum suū p̊mitiuū. ꝫ in plura
li tenet᷑ distributiue et distribuit per parem nume
rum. sicut bini et trini. ut isti incedunt cēteni. Iteꝫ
h̄ centenū. ni. quoddā genus ānone scꝫ miliū. qꝛ
in plerisqꝫ locis semen eius incrementū frugis cen
tesimū nascatur. vnde et miliū a multitudine fruc
Centesimus. ma. mū. nomen est or ꞉ tus dicit᷑
dinale. Et dicitur a centum.
Centies aduerbium. i. centum uicibus. A centū dr̄
Centimanus. a centū et manus h̄ centimanꝰ us
ui. ꝭm p̊s in vij lib̊ f. Potest tamē declinari h̄ cen
timanus mani ul' adiectiue centimanus. na. nū. q̊
centū habet manus. Et cor̄ pn̄l'. Pap autē sequēs
p̊s dicit. Centimanus a manu compositū eius ser
uauit declinacōnem. Hic centimanus. huius centi
manus. notat᷑ ergo nullū aliud ꝓpium ul' adiecti
uum uel mobile quarte declinationis esse.
Cento. a centū dr̄ h̄ cento tonis. et dicebantur
olim centones qui de carminibus homeri ul' ūgi
lij ad ꝓpa opera more centenario ex multis hinc
inde compositis in vnū sarciebant corpus. ad facul
tatē cuiuscūqꝫ materie. ꝫ de cuiuscumqꝫ carminibꝫ
quicūqꝫ h̄ mō faciūt centones dicuntur. Et cento
onis dr̄ sartor puluinar ul' uelū de multis pānis
ul' qui facit filt' et ipsum filtꝝ. Iuuenal'. Intrauit
callide ueteri centone lupanar. Quid̊ tm̄ dicunt ꝙ
h̄ cento dr̄ fetor ueniens ex assiduitate libidinis
Centrix A centū ul' cento dr̄ h̄ centrix cētricis
Et dn̄r cētrices mētrices lupe ml'tiuire. diabolares
nonarie. et dicūtur a cētū ꝓpter multitudinē. uel
a cētonibꝫ. i. filt's. qꝛ eis desiccabant᷑ ul' quia ster
nantur in lupanari ut locus reddatur calidior
Cētꝝ tri. i. pūctū in medio c̊culi. ul' alterꝰ rei a
q̊ eq̄liter distat quelibꝫ p̊s piferie ul' circūferencie
qd̊ et h̄ centron indeclinabile inuenit᷑ et h̄ centro
onis. et dr̄ centꝝ a censeo es qꝛ ꝭ ipm̄ sumit᷑ iudi
ciū piferie. continendo semp alteꝝ pedē c̊culi. Vel
dr̄ sic q̄i cuncta. qꝛ cunctū ad ipsum ūtuntur.
Centua tue ē mensura terre ul' vinee h̄ns p sin
gulas ptes pedes centū. Vnde et a centum dicitur

Centū.omnis ge.indecli.et tantū plis nūi.et ē
pmitiuū ut dicūt ul' pocius deriuat̄ a canto quod
est circulus et circūferencia rote.q2 ibi circulet̄ et
curuet̄ nūs ad pmū.ul' q2 ille numerus ē pfcūs
Centipeda.de.fe.ge.genus animal' a multitudi
ne pedū dicti.Et componit̄ a centū et pes.
Centuplico.cas.i.centuplo.A centū et plica.ui
Centuplus.pla.plū penl' cor ¶ de in centuplus
.i.cencies tantū.et est compositū a centū et plica
vnde centuplo.plas.idem ē qđ centuplico.cas.ij
reg xxiiij.Adaugeat dn̄s deus tuus ad populum
tuū quātus nūc est iterū q3 cētuplicet.Vel ꝯ aliaz
Centuria.rie.fe.ge.i.centū ho ¶ lrām cētuplet
mines in re militari.Et dr a cētu3 ul' cēturio.vn̄
orac̄ in poetria.Centurio senior agitant expaccia
frugis.Et cēturia dr ducenta iugera in agris.sic
ager ducentoꝝ iugeꝝ qui antiquitus a cētum iu
geribus cēturia uocabatur.ʒ post duplicata ē m̄
sura.et nomē pstinū retinuit.In nūo eni cēturie
multiplicate sunt ʒ nomē mutare non potuerunt
ꝯm hug.Pap ecia hoc wlt.vnde dicit.Centurias
dicimus ptes exercitus in centenos milites di sas
Vnde et qui hic psunt cēturiones dn̄r.Item cētu
ria agri ducentoꝝ iugeꝝ q apud antiq̄s cētū iuge
rib3 existebat.post duplicata nomen retinuit
Centurio.onis.mas.ge.qui cētum preest uiris
a cētum dr.ul' qui pest cētum militibus.dr a cē
Centurio.as.i.ordinare.p cen ¶ turio ꝯm pap
turias distribuē.Et dr a cēturia ul' cēturio rionis
Et componit̄ acēturio.rias.i.coordinare ul' adu
nare.et succenturio.rias.i.succurrere.ul' pocius in
succursum pmoꝝ post illos ordinare.ꝓpe eni suc
centuarij dicūtur qui post pmam aciem sunt or
dinati ut ei succurrant si necesse fuerit.
Centussis.as assis ꝓ obl'o cōponit̄ cū cētū.et dr
h centussis.i.cētū asses.ul' pciū centū assiū.vn̄ p
sius.Et centū gratos curto centusse licetur.Sed h
ponitur pro centesima parte assis
Cenula.le.diminitiuum parua cena.
Cenulentus.ta.tū.plenus ceno.et componit̄ a
cenū et lentos grecū quod significat plenitudinez
et cōpat̄.Vn̄ h cenositas.tatis.et h cēulentia cie
Cenū.a ceno.nas.dr h cenū p cont ¶ .i.fetor
nū.q2 non cenet̄.Et ē cenū sordidū lutū.uorago
ꝓfundum.In̄ cenosus.sa.sum.i.fetidus.spurcus
Cepa.a cephas dr h ce ¶ hircosus.Et compat̄
pe indecli in sin.Et scribit̄ p ae dyptongon.q2 nō
est n̄ caput.In pl'i hee cepe cepaꝝ dicimus.Inue
nit̄ ecia h cepa.pe.in singulari.Vnde ouid.Cedē
da est ortis eruca cepa meis.et h cepe in sing in
Ceparius.a cepa dr h ceparius rij or ¶ uenitur
tulanus.qui custodit cepas.ul' qui uendit.Vn̄ h
ceparia.i.ortulana.et ceparius.ria.riū.possessiu̅
ut foliū ceparū.i.cepe.ul' desigāt materiā.ut ol9
Cephalargia in cephalea ē ¶ ceparium.i.de cepis
Cepalea.lee.pnl' prod capitis passio.Cephalim
enim grece caput dr.ꝯm pap.Hug uero dicit.Ce
phalea ul' cephalargia.uena ul' dolor capitis.a ce
phas dr.S3 ꝯ pap cephalargia ē humor capitis
Cephas ul' cephalim greci dicūt caput.Vnđ ce
phas dcūs est petrus.q2 in capite et pncipatu sit
cōstitut9 apl'oꝝ.Itē cephas hebice.petrus g̃ce.lrīe
agnoscens.siriace caput q2 in capite sit constitutus
apostolorum.Vide in petrus.
Cepi defectm̄ p ce scribit̄ Vide in cepio is.
Cepiciū.cij.et h cepicius.cij.i.cepe.

Cepidines.a cepi pterito de capio hee cepidies
cepidinū.saxa scilic3 in mari.ul' que peminent in
pruptis locis Et corripit di.
Cepio pis cepi ē ceptū.i.incipē deriuat̄ a prete
rito cepi de capio.Vnde terenc̄.Sex totis mēsib3
obsecissem q2 ille quidq2 ceperet.Sed pn̄s huius
ūbi et que formant̄ a pn̄ti obsolūnt.Preteritū uo
et que formant̄ a pterito adhuc retinent̄ et huius
modi pteritū qn̄q3 accipitur ꝓ pn̄ti.qn̄q3 in ui p
teriti.Et scribit̄ cepi defectm̄ p ce.similiter coep
tus ab eo dn̄dens.Sed inceptus ab incipio pis p
e solam scribit̄.Et sunt quatuor ūba defectiua q
hn̄t sensum pn̄tis et pteriti.Xo.Bis duo sunt odi
noui cepi memini q3.Que retinent sensum pn̄tis
Ceptus.per.oe scribitur sicut coep ¶ pteriti q3
tus defectiuum.uide in cepio.
Cera cere ab aue q dr apes fit.Et ut dicit pap
Cera a greco ceros quod id est.Itē cera materies
fuit illaꝝ lrāꝝ que puuloꝝ nutrices fuerunt.
Ceramius.mij.i.figulus.qui sicut ceram ita fin
git argillā.et cōponit̄ a cea et ago is.ul' a cera et
Cerarius.rij.a cera h cerarius.rij.qui ¶ limus.
facit ul' uendit ceram.ul' qui in ea operatur.
Cerastes ul' cerasta.mas.gen.serpens cornutus
Gen xlix.Cerastes in semita.Et dr a ceros quod
ē cornu.eo q2 in capite cornua habeat arietū.Vn̄
lucanus in vj.Aut viuentis adhuc libie mensure
Cerasus.si.fe.ge.ciuitas fuit pōti quā ¶ ceraste
ciuitatē cū lucillus deleuisset quodđ genus pomi
inde aduexit.et dcā ē arbor h cerasus.et fructus
eius h cerasum.Vel dicit̄ cerasus a cerite oppido
ubi abundat.Et corripit ra.
Ceratim indecli.quođdā pondus.sc3 media ps
obuli habens siliquā vnā et semis.Hunc latini se
miobulū uocant.ceratim grece.latine siliqua cor
Ceratus.A cera dr ceratus a ¶ nuū interptatur
ū.et differt a cereus.rea.reū.q2 cereū est qđ totū
ex cera constat.Ceratū quod linitū ul' incrustatū
ē cera.Vnde et cerate dicūtur tabule in quib3 scri
Cerannia.Ceros componitur cū annis ¶ bitur
et dr pluraliter cerannia.nioꝝ.i.acuicōnes ul' ex
altacōnes vndaꝝ in tempestate.q̄i amnes cornuti
Vnde lucan in v.Mouit q3 cerannia nautis.Vn̄
cerānia ditūtur saxa ꝓminentia in mari.instar cor
nuū.Item a cera hee cerannie ceranniaꝝ.i.uites
ul' uue.q2 sint subrubee ut cera.ul' cerānios grece
latine dr fulmē.et inde hee cerannie cerāniaru3 ui
tes ul' uue.q2 rubeant ut ignis.et h cerānia qđā
gemma sic dicta q2 alibi non inuenit̄ nisi in loco
fulmine icto.et h ceranniū nij nota sic facta
et ponit̄ quādo multi ūsus improbant̄ nec per sin
gulos obelantur.et h cerannia nioꝝ prupte sum
mitates montiū dn̄r.a creb' fulminacione.qđ cō
ponitur cū acros quod ē mons et dr acrocerānia
oꝝ illud idem.q̄i montes fulminati.Vnde et cerā
nij ul' acrocerānij antonomasice dn̄r montes epi
ri ꝓpter altitudinē et assiduos ictos fulminū.
Cerānos grece latine fulmen.
Cerberus beri.mas.ge.canis infernal'.q̄i creos
baros.i.carnes uorās.Et componitur a creos et
baros agros q̊đ ē tractus.Dr eni carnes uorare ʒ
ossa reseruare.et eis incubare.quod nichil aliud ē
nisi q2 cerberus ē terra que carnes mortuoꝝ cōsu
mit.ʒ ossa consumere non potest.Vn̄ et sarcofa
gus dr sepulchꝝ hominis.q̄i comedens carnes ꝯ
hug.Pap uero dicit.Cerberus inferoꝝ canis.tria

capita habere dr ꝓpter tres etates. Infanciã. Iuuẽ
tutẽ. senectutẽ. Et cor pnl. Virg eneyd vj. d. Cer
berus h ingens latratu regna trifanti. Item grec.
Cerberus omne uorans tria possidet ora canina.

Cercopa pe. cõ. ge. i. certator. Et componitur a
ĉto as et copia. Vñ cercopa quasi certans copiose

Cerdo. Cerdon interpretatur coriũ. Vñ cerdo onis
qui pparat coria sicut calcifex. Vnde psius. tollit
sua muna cerdo. Cerdo eciã dcũs ẽ quidã heretico
Vnde cerdoniani dicti sunt quidã heretici. Vel cer
do deriuat a certus. ta. tũ. ꝑ quosdã. Itẽ cdo dr su
tor. vñ dic pap. Cerdones sutores. Et producit do

Cerdon interpretatur corium.

Cerdoniani. quidam heretici. uide in cerdo.

Cereagius. gij. i. pistor q ad modũ cere deducit
pastam. Et componitur a cera et ago agis.

Cerealis uide in ceres.

Cerealium lij generis neutri. locus ubi panis et
cibus paratur. Et dicitur a ceres.

Cerebellum. li. dimi. paruum cerebrum.

Cerebrosus. sa. suz. iracũdus. uel qui uiciũ habz
in cerebro uel in eo patitur Et dicitur a cerebrum

Cerebrũ. bri. ps capitis pnl cor. Et ꝓpe medulla
capitis appellat cerebrũ ꝑm pap. Et inde excerebro
as interficere. extra cerebrũ ponere. Isaie lxvj. q̃si
qui excerebrat canem.

Cereolus. li. dimi. puus cereus penul cor.

Ceres. A creo. as. dr h ceres cereris. dea frumẽti
et sepe ponit ꝓ ipso frumento. Et dr sic qr creat
fruges. ipsa est et terra ops opis. qr melior sit ter
ra opẽ. et ꝓserpina. quia ex ea serpant fruges. et
uesca eciã dr. vñ h et h cerealis et h le. ꝙ autem
p cererem intelligat frumentũ siue panis habet
in illo exemplo terencij quod inducit donatus ĩ
caplo de tropo. Sine inquit cerere et libero uen9
friget. i. sine pane et vino deficit uoluptas. et cor

Cerete. a chere dr h cere ¶ re. uide eciã in cerete
te ceretis quedã ciuitas. dũ enim romani oliz mi
litarent iuxta aquilinã ciuitatem quesierũt a ciui
bus quod esset nomẽ ciuitatis. Illi uero expertes
lĩgue latine utpote greci se a romanis esse saluta
tos credentes responderũt chere quod ẽ salue tũc
romani chere nomẽ ciuitatis esse credentes subtx
erũt. h. et addiderunt hanc sillam te. et dicebant
h cerete. tis ꝓ nomine ciuitatis. pnl prod. vñ an
tiqui sumpserunt nomẽ patriũ h et hec ceretis. et
h. cerete pnl ꝓd. ꝫ postea romani antiq cã dcñcie
ad pmitiuũ corripuerũt deriuatm̃. mutantes e pe
nultimã in i. et dixerunt h et h ceritis et h cerite
similiter pnl prod. postea modni amplius nomẽ
corripuerunt patriũ in nto isto mas et fe. ceretis
subtrahentes ti sillam p sincopã et dixerunt h et
h ceres et h cerete. Gtõ ceretis uel ceritis pnl ꝓd
Sed cã dcñcie ad pmitm̃ tam in e q̃ in. i. pnl in
uenit in isto nomine cor. apud autores. Cũ ergo
in pmitiuo inuenitur. i. pnl corr. nimis imprope
et sola poetica licentia ponit. uide eciam in ceritis

Cerethi. et pheleti nomĩa sunt indeclinabilia. et
accentuant in fine Erant autẽ cohortes siue legio
nes pugnatorũ. et sonat serethi extminatores. phe
lethi admirabiles. Hij erant pugnatores fortissi
mi. ij reg. c. viij. Banaias filius Ioiade super cere
thi et pheleti. Hij erant custodes capitis dauid. ut
dicitur in historijs. Vide in pheleti.

Cereus. a cera dr cereus. rea. reũ. quod fit de ce
ra. et h cereus. rei

Cerimonie. a cera uel ceris ¶ hec cerimonie. niarũ. festa facta cũ cereis. Vel ceri
monie dñr q̃i carimonie. a carendo quibusdã escis
quibus olim iudei in festis abstinebant. vel quia
homines carent usu illarũ rerũ que in sacrificijs di
uinis offerunt. Et inde ceremonia. niorũ ipsa sacfi
cia. et h et h ceremonial et h le. i. festiuus. religio
sus dinꝰ scũs uel sacrificãs ꝑ hug. pap uo dic. Ce
rionium et cerionie pluralit dcẽ. ꝙ nos uicijs care
re faciant. In historijs dr. Nota solẽnitates dcãs
ceremonias a cereis. i. luminaribz uel a carie et me
ne quod ẽ defectus. qr tunc dñt in nob sordes de
ficere. et ita dicũtur cerimõie q̃i carimoĩe. ul a ca
rendo munijs. i. officijs seruilibz. nã h muniũ idẽ
ẽ quod obsequiũ uel officiũ. Item possunt dici ce
rimonie a caris qđ ẽ gracia et mene quod est de
fcũs. q̃i defcũs grẽ. qr huiusmodi obseruacões de
se grãm non conferebant ¶ Et nota ꝙ in lege et
ꝓphetis q̃nqz erant quorũ noticia ualde necessaria
est. scz moralia. iudicialia. cerimonialia. ꝓmissa et
sacmentalia. Moralia erant pcepta decalogi de q̃
bus hẽtur exodi xxx. Iudicialia erant illa de q̃bz
habet exodi xxj. Si emeris seruũ hebreũ. ꝛc. Et
huiusmodi ptinent ad pacẽ inter homines cõser
uandam. Alia erant cerimonialia. et hec erant in
dcñcijs sacrificiorũ. in discrecõne ciborũ. In expiaci
one immundiciarũ. in obseruacõne solẽnitatũ. De
quibus hẽtur in leuitico fere p totũ. Promissa aũt
erant ad illiciendũ. sicut promissio terre manantis
lacte et melle. Exodi iij. Et ꝓmissio angelice cus
todie. Exo. xxiij. Ecce ego mittam angelũ meũ q̃
pcedat te. et custodiat in uia. et inducat ad locuz
quẽ paraui. Et ꝓmissio de omniũ bonorũ multi
plicacõne. Leuit xxvj. Si in pceptis meis ambula
ueritis et mandata mea custodieritis. et feceritis ea
dabo uobis pluuias in tempibus suis. et terra gig
net germẽ suũ. et pomis arbores replebunt. ꝛc. Sa
cmentalia autẽ erant figure sacmentorũ noue le
gis. Sicut ẽ sacmentũ phase. Exo. secundo. Tollat
vnusquisqz agnum p familias et domos suas. etc
Et sacramentũ uitule rufe. Nũi xix. Precipe filijs
israel ut adducant ad te uaccam rufam etatis ĩte
gre in qua sit nulla macula. et cetera.

Cerinciani. quidã heretici. a cerinto quod dicti
Hij inter cetera circũcisionem obseruant mille an
nos post resurreccõnẽ in uoluptate carnis pdicãt
futuros. vñ et grece ciliaste. latine sunt appellate.

Ceritis exponit in cerete. ꝛc. Eciã in ¶ miliaste
tercia pte ubi agitur de denominatiuis in tis.

Cernida. A cerno. is h cernida. nide. lignũ sup
qđ ducitur taratantara. et cernida dr taratantara
quia discernit pollimen a furfure.

Cerno. nis. creui cretũ. i. uidere. considerare ꝓpo
nere. iudicare. statuere ¶ Cerno componit concer
no. i. simul cerno. Discerno. is. i. diuidere. separare
discutẽ. decno. is. iudicare ꝓponẽ delibãre statuẽ
cõfligẽ. secno. i. sepo. Cerno et cõposita ab eo sunt
actiua. Decno tamẽ ꝓ confligẽ ẽ neu. Itẽ cno dif
fert a uideo. qr cernimus longinq. uidemus ꝓxĩa
Item cerno et composita ab eo faciunt pterita in
creui. et supina in cretũ. sicut cresco et composita
ab eo faciũt. ꝑm hug. Xw. Cerno solet facere creui
cretũ q̃z supinũ. sic creui cretũ volt tibi cresco da
re. Consueuit tamen dici ꝙ cerno caret pteritis et
supinis ꝫ ea sumit a cresco. cis. sicut et quedã alia
ũba. que continent in hijs ũsibus. Sido sisto tollo
ferio furo q̃z cerno. Gaudent nõ ꝓpis ꝫ preteritis

abienis. Et ē dr̄a int̄ c̄no et consido. q̄r ut dic̄ gc̄
Corporeis ocul' c̄no consido m̄te. uide in secerno.
Cernulus a ū. i. inclinatus ul' ingeniosus a c̄no
Cernuus. a c̄no. is. dr̄ c̄nuus. a. um. i. acli ¶ nis
uis. humil' pronus in capite ruens. Cernui eciā di
cūtur sciti sine solea. Cernuus eciā dr̄ magnus in
Cero. a cera dr̄ cero. as. i. cera implere ¶ finitus
ul' linire. Et componit̄ incero as ꝑ eod̄. Et ꝓd̄ ce
Ceroferarius. a cereus et fero fers h̄ ceroferari
us qui cereū portat. ul' acolitus. ul' qui defert ad
Ceroma. a cera dr̄ h̄ ceroma matiz ¶ uendendū
quoddā vngentū quedā confectio ex melle herb̄
et cera qua palestrice capillos suos inungebāt ut
essent labiliores. vn̄ ceromaticus ca cū. i. ceromate
Ceromaticus in ceroma exponitur. ¶ vnctus
Ceros grece cornu latine.
Cerotū. ti. neu. ge. idem quod ceroma ul' cōmix
tio h̄baꝝ et vngentoꝝ. Et dr̄ a cera cere.
Ceritus. a ceres dr̄ c̄ritus ta. tuz. interposita. r
ne si dicētur ceritus ꝑ vnū. r. putaret̄ a cera. Et
dr̄ c̄ritus qui habet frumentū. ul' insanus. q̄r qn̄
sacerdotes ceretis eis sacrificabant solebant insani
re. Vel dr̄ a cerebꝝ. scz furiosus qui cerebꝝ habet
cōmotū. Et prod̄ ri. Grec̄. Ceritus dicet̄ quē uesa
nia torquet. De hoc supra uide in tercia parte ubi
agitur de denominatiuis in tus.
Cersidrus. a c̄son quod ē terra et idron quod ē
aq̄ dr̄ h̄ c̄sidrus quidaz serpens qui alternatī mō
in terrā mō in aqua morat̄. et idem dr̄ chelidrus
et ab eisdem componit̄ q̄i c̄sidrus. Lucanus tam̄
uidet̄ uelle ꝙ aliud genus serpentis sit chelidrus
q̄ꝫ c̄sidrus. Et ꝭm h̄ componit̄ a chelon quod est
curuū et idron quod ē aqua. q̄r semꝑ curuatur et
morat̄ in aqua. Vnde h̄ chelidrus dr̄ lignū ul' la
pis teres et longus inuolubil' ad modū illius ser
pentis quo area adequat̄. Vide ꝙ quidā solēt ꝓ
ferre has dictiones corrupte. dn̄tes celsidrus. cilin
drus. chilindrus. ꝫ barbarismus ē in hijs omnibꝫ
Chilindrus tamē inuenit̄ sed in alia significacōne
scz quedā figura quadrata. sicut dr̄ in geometria.
hn̄s supius semicirculū. et dr̄ sic a p̄doō lapid̄ ul' ꝭ
pente ꝓpter equalitatē. vn̄ h̄ chilindrogdos dicit̄
vmb' equaliter crescens in longū ꝭ hug̃. Papias
eciam dicit. Chilindrus in geometria figura q̈dra
ta habens superius semicirculum in solido.
Cerson dicunt greci terram.
Certifico. cas. facere certū ūbum actm̄. Et cōpoī
tur a certus et facio. Et corripit fi.
Certioro. a certior oris compatō dr̄ certioro as
ūbum actm̄. i. certificare. licet et compatiue possit
teneri ex ui positiui sui. ut dicat̄. Ille me certifica
uit. ꝫ ille me certiorauit. i. magis me certū reddi
dit. ꝭm hug̃. Et ꝓducit. o. ante. r. sicut peioro as
Certo. tas. taui. deriuat̄ a certus. ta. tū. et ē c̄ta
re litigare. pugnare. Certi eniz solemus litigat̄. vn̄
dr̄ certare q̄i certū se dicens hr̄ē vn̄ ūbalia. et hoc
certatim adūbium. ¶ Certo componit̄ conc̄to tas
. i. simul ul' cū alio certare. Decerto. tas. i. ualde c̄
tare. Recerto. tas. i. iteꝝ certare. ¶ Certo. certas et
composita ab eo omnia sunt neutra.
Certus. a cerno is dr̄ certus ta tū ꝓp̄e enī c̄tus
dr̄ qui cernit rem de qua certificat̄ licet q̄n̄ꝫ ad a
nimā referat̄. Et compat̄ certior issimus. Vn̄ cer
te c̄tius. me. adūbium. Et h̄ certitudo. inis. Certus
componit̄ ꝯcertus. i. ualde certus. Incertus ta tū
. i. non c̄tus. Et compatur. Vnde h̄ inc̄titudo inis
ꝭm hug̃. Pap̄ dicit. Certa clara manifesta. Et scias
ꝙ certitudo nichil aliud ē q̄ꝫ determinacō intellc̄us
ad vnū ¶ Item Certa discussione non egent. uide
Ceruica. ce. fe. ge. i. alapa. ul' cola ¶ in consiliū
phus. Et dr̄ a ceruix. Et producit ui.
Ceruical. alis. ge. neu. i. puluinar aureale. qd̄ et
ceruicariū dr̄. Et dr̄ a ceruix. Et producit penl' ꝭm
hug̃. Et ut dicit pap̄. Ceruical dr̄ ꝙ sub c̄uice po
Ceruicatus. ta. tū. i. supbus. furiosus. ¶ natur
contumax. a ceruix dicitur.
Ceruicosus. a. ū. supbus. arrogans. et diuat̄ a c̄
Ceruinus. na. nū. pnl' producta. res ceruj ¶ uix
ul' de ceruo. A ceruus ui dicitur.
Ceruisia. e. genus pocōnis A cerē dr̄ ꝭ papiam
Ceruix. A cedo is dr̄ h̄ c̄uix icis posterior pars
colli. sicut anterior gula. q̄r ibi ceduntur capilli. ꝙ
autē ceruix dr̄ q̄i cerebri uia. q̄r ꝑ eam ꝑtem cēbꝝ
ad medullū spine dirigit̄. ethimologia ē nō cōpō
ul' diuacō. c̄uix eciā accipit̄ ꝓ supbia et maxime
in pl'i. Et q̄n̄ꝫ ec̄ in sīn. Job xv. cucurrit adūsus
eū erecto collo. et pingui c̄uice armatus ē et prod̄
Ceruleus. in cerulus exponitur. ¶ ui
Cerulus. a cera dr̄ cerulus. la. lū. pnl' cor̄. fulug
instar cere. uiridis. niger. glaucus. ꝓp̄e quidez ceru
lum est uiride cū nigro ut ē mare. Vn̄ ceruleus. a
um. penl' cor̄. Et ut dic̄ pap̄. Cerulus dr̄ ipse color
Ceruleus uero quod ex cerulo constat. Itē cerulus
nature. ceruleus fingitur.
Cerusa quedā materies apta ad pingendū. que
ex plūbo stanno q̄ꝫ conficit̄. ꝭm pap̄. hug̃ uo di
cit. a ceroma dr̄ h̄ cerusa se. quoddā genus coloris
Ceruulus. li. dimi. ꝑuus ceruus. vn̄ h̄ c̄uula. le.
Ceruus. a ceros quod ē cornu h̄ c̄uus ¶ pnl' cor̄
ui. vnde h̄ c̄ua. ue.. Et ut wlt ambr̄. Ceruus eger
olee ramusculos mandit. et sanat̄ Et ut dicit pap̄
Ceruus fugiens spineta penetrat illesus. oculis ca
ligantibus serpentē deuorat. et in eo estu et uenēi
ardore ad fontē uadit. m̄sus q̄ꝫ in eo caliginē et q̄
q̄ꝫ supflua exuit. adhuc cū amoris incendio detine
tur priore subsequentis caput sup renes suos sus
tentante natando ul' ꝑ deuia siluarū ad extremas
regiones deueniūt. fideles significant. Et ꝭm ysid̄
xiij ethy. Cerui erectis auribus acute audiunt. sub
missis audiūt nichil. Greg̃ eciam dicit mor̄ xxx li
exponens illud Job. Vel ꝑturientes c̄uas obs̄uas
ti. Ceruaꝝ inquit moris ē inuentos serpentes exr̄g
uere. eoꝝ q̄ꝫ membra morsibus dilaniare. fertur
autē ꝙ si qn̄ flumina transeūt capitū suoꝝ onera
dorsos p̄cedentiū supponūt. sibi q̄ꝫ inuicē succedē
tes laborem ponderis omnino non sentiūt. mgr̄i
sp̄ūales cerue uocati sunt. Ipsi enī more ceruaruz
interemptis uicijs q̄i extinctis serpentibus viuunt
et de ipsa extinccōe uicioꝝ ad fontē uite acrius in
ardescunt. Ipsi eciā dū labentia huiusmodi tēpali
tatis momenta q̄i quedā flumina t'nseunt. cōpaci
entes caritate onēa sua sibi inuicē supponūt. quia
tanta obseruacōne custodiūt id quod scriptū ē In
uicē onā urā portate. et sic adimplebitis legē xp̄i
Cesar cesaris dr̄ a cedo dis cecidi. q̄r abstractus
fuit de ceso utero matris. ul' q̄r fortiter cedebat a
lios in prelio ¶ Vel quia primo secuit cesariem si
bi. Vel quia cum cesarie sit natus. Vel a cesos di
citur quod est elephas. q̄r in singulari certamine
deuicit elephantē. et fuit cesar p̄mus impator ro
mān̄us. a q̄ q̄libꝫ rōanus impator dc̄us ē cesar. sic
et augustus ab augusto. Et a cesar cesareus. rea. ū

possessiuū. et cesarius. ria. riū. vn̄ cesarianus. a. ū.
et h̄ et h̄ cesariensis. et h̄ se. Inuenit᷑ autē cesar ali
qn̄ in pl'i. Vn̄ ouid. Cesaribȝ ūtus contigit an̄ dic᷑

Cesaraugusta. te. fe. ge. i. terraconensis hispanie
oppidū a cesare augusto situm et nominatum.

Cesarea. ree. ul' cesaria. rie. dr. uide in cesaria.

Cesaria. rie. quedaȝ ciuitas. Et sunt plures cesa
rie ul' cesaree omnes a cesare nominate. ẜm hug.

Cesaries. A cedo. dis. cecidi dr h̄ cesaries riei. co
ma capitis. et ē ꝓpe uiroꝝ. Decȝ enī uiꝝ esse tōsuȝ
ꝭ non mulierȝ. Versus grec. Est coma quadrupe
dis. colubri iuba siue leonis. Cesaries hoīs. crinis
ꝓpe mulieris. Huius et illius t̄n̄ dr esse capillus.

Cesia. A cedo. is. cidi. h̄ cesia. sie. i. lenticula. Vn̄
cesius. sia. siū. i. lenticulosus. qui eniȝ lenticulosus
ē colorem non integꝝ ꝭ intercisum habet. ẜ hug.
Pap̄ eciaȝ dicit. Cesia lenticulosā. Cesius lenticulo
¶ lus. q̄i lesus facie

Cesim aduībium. i. diuisim
arctuatim. Et dr a cedo. dis. cecidi ẜ hug. Pap̄ uo
dicit Cesim ꝑ cedes. quō uicissim ꝑnices limate q̄si
ul' dolate uel gradatim.

Cesisonomaton quodd' scema est quod melius
scribit᷑ ꝑ sc in ꝑma silla. vnde in s de eo dicam et
supra in quarto dixi in capitulo de scemate

Ceso. sonis. mas. gen̄. qui de uentre matris ceso
scinditur. Et dicitur a cedo. dis cecidi.

Cesonia. A cedo. dis. cecidi dr cesonia. nie. quedʼ
caruncula in fronte equini pulli cū ꝑmū ꝓdit ex
aluo vnde mulieres faciūt quandā potionē mor
tiferam. Item cesonia fuit ꝓꝑium nomen cuiusdaȝ ¶ mulieris

Cesor. oris. mas. ge. i. incisor. a cedo.
dis cecidi. Parali ij. li. c. xxiiij. At illi cōducebant
ex ea cesores lapidum.

Cespes cespitis mas. ge. terrā cū herbis auulsa.
ul' frutex. ul' ūgultū. Et dr sic q̄i circa pedes. Vn̄
cespito. tas. i. fodere ul' cadere offendere. Vnde et
equi qui sepe cadunt cespitatores dicuntur.

Cespito. tas. taui. in cespes exponitur. et cor spi

Cesim aduībium. i. cedendo ul' gradatim.

Cesso. A cedo. dis. cessum cessu. u. in. o. fit cesso
sas. i. freq̄nter cedere. Et inuenit᷑ ꝓ peccare. vnde
ūbalia. et cessabūdus. da. dū. i. simil' cessanti. ul' il
¶ le qui sepe cessat

Cesso. sis. siui. ūbū desiderati
uū quod non ē in usu in simplicitate. Et descēdit
a cedo cessi cessum.

Cesticulus in cestus tus exponitur

Ceston. in cestus. ti. uide.

Cestus. ti. A castus dr h̄ cestus. ti. ul' cestos et h̄
ceston indecli. i. cingulū ueneris quo accingunt᷑ et
utunt᷑ in legittimis nupcijs. et dr ceston quasi cas
ton quia in feminis maritatis signū castitatis fit.
Vn̄ ponit᷑ qn̄qꝫ pro legittima copula et maritali
concordia ul' castitate. ẜm hug. Pap̄ dicit. Ceston
¶ sona ueneris

Cestus. a cedo. is cecidi dr h̄ ces
tus. tus. tui. i. coriū cū plūbo infuso quo manus
suas pugiles muniūt. et se inuicē cedūt. Cestus ec̄
dr baculus pugilū qui corio et corrigijs solȝ esse
circūdatus. Eciā gnāliter arma pugilū dicūt᷑ ces
tus. Vnde uidet᷑ dici cesticulus. li. circulus in capi
¶ te cū aliquid portat᷑

Cesura ē finalitas dicti
onis in ꝑncipio pedis. ita q̄ seq̄ns dicco a longa
possit incipē ul' a breui. non autē fit in primo pe
de. q̄uis possit incipē a monasilla dccōne. qꝛ mōa
silla dcō non habet aliquid ante se a quo cedatur
licet illa cedatur. i. separetur a seq̄nti. ut si dicas
Non minor est ūtus q̄ querere ꝑta tueri. De hoc

eciam require in memeris.

Cesus. sa. suȝ. ꝑcussus. incisus. maculatus a cedo
¶ dis cecidi

Cetaria. vinaria in quibus cete et a
lij pisces sunt. ul' officina in qua liquamē ex pis
cibus conficit᷑. a ceto dicitur.

Cetarius. a cetus. ti. dr h̄ cetarius. rij. qui cetum
piscēȝ capit ul' uendit. et inde h̄ cetariū. rij. locus
ubi uendunt᷑ cete ul' capiunt᷑ et abundant. quod
et ꝓ ipsis et quibuslibet piscibus ponit᷑

Cete indecli pl'is nūj neu. ge. uide in cetus.

Ceteri reliqui ex eodem numero ẜm papiā.

Ceterum nam sed.

Cetheus pn̄l' prod' interꝑtat᷑ abscisus ẜm pap.

Cethei quidam sapientes inuentores uerborum

Cethura interꝑtatur cimiama. uxor fuit abrae
post zaram. Et ẜm regulā debet pn̄l' ꝓduci. sicut
lcūra. bethsura. armatura. Gen̄ xxv. Abraam uo
aliam duxit uxorem nomine cethuram.

Cetus. A cedo. dis. cessi dr h̄ cetus. tus. tui. id ē
congregatio hoīm ꝑ contrariū. qꝛ non cedat. uel
melius dr a coeundo. q̄i coetus. Vnde ꝑ oe dypto
gum debet scribi. Inde deriuat᷑ h̄ cetus. ti. ꝑ. e. solā
mas. ge. in sing' nūo. In pl'i uero est neu. ge. et in
decli. Pluraliter hec cete hoꝝ cete. Vn̄ in genesi j
Creauit qꝫ deus cete grandia. ꝓ quodā pisce mag
no marino quia copiosus sit instar coetus. Vnde
ūsus. Est hoīm coetus. ꝭ viuit in equore cetus

Ceu aduībium similitudinis. sicut q̄i queadmo
¶ dū tamq̄

Ceueo. ues. ceui. ūbum neutꝝ. et ca
ret sup. i. culū mouere. ul' crimen agitare. sicut fa
ciūt i cōcūbēdo. et ꝓꝑe ceuē ē qd' faciūt hoīes supi
us. sic c̄issari qd' faciūt m'l'ies inferius Xv. ē ceuē ui
ri ꝭ crissari mulieꝝ. Vel ceuere ē uiroꝝ inter se c̄s
sari mulieꝝ inter se. Iuuenal'. Ego te ceuentē siste

Chaldei. Caseph filius fuit ¶ uerebor ẜm hug.
nathor fratris abrae. vn̄ casdei dicti sunt. q̄
nūc caldei dicūtur. scȝ mutata. s. in. L. et interꝑtat᷑
chaldei feroces ul' captiuantes ul' q̄i demones. Et
scias q̄ chaldei potentissimi fuerunt. et m'l'tas ter
ras destruxerunt. Tria enim fuerunt potentissima
regna scȝ regnū caldeoꝝ. grecoꝝ et romanoꝝ. Vn
de dicit glo sup illud Isa xxxiij. Ecce terra caldeo
rum talis ꝓpl's non fuit. ꝛc̄. usqꝫ ad mortem na
buchodonosor fuerunt fortissimi chaldei et assirij
postea ꝓpl's romanoꝝ et grecoꝝ fortior fuit. Pre
dcā autē tria regna ꝓpter sua pccā subiugata sūt
¶ ut dicam in pena

Chaleph interꝑtatur canis
ul' q̄i uiride siue cor. aut quasi omne cor.

Cham. calidus uel callidus siue calor aut calli
ditas. Et ut dicit hug. Cham interꝑtatur calidus
ex ꝑsagio futuri sic dcūs. posteritas enī eius eam
ꝑtem terre possedit q̄ uicino sole calentior. vnde
et egiptus usqȝ hodie in ling' egiptioꝝ cham dr.

Chami greci dicūt breue et humile. Et accentu
¶ atur in fine

Chamos ydolum moabitarum
ẜm papiam Et accentuatur in fine.

Chamel interꝑtat᷑ surgens dolor ul' necessarie ꝑ
turiēs. ul' calens dolore. aut caliditas ꝑturientis.

Chamus mi. a chami qd' ē breue et humile dici
tur h̄ chamus mi quoddā genus freni. ul' ꝑs scȝ
quod wlgo dr molmet. ul' camus capistꝝ est. uel
deriuat᷑ a campso sas quod est flectere qꝛ reflectat
equū huc et illuc. Reg' iiij c xix. Ponā itaqꝫ circu
lū in naribus tuis et chamū in labijs tuis

Chana uicus ē galilee. vnde symon dcūs est ca
naneus. Ioh ij. Nupcie facte sunt in chana galilee

Et interp̄tatur zelus ul' emulacō. seu possidet eos
Chanaam interp̄tatur possi ¶ aut possessio eoꝝ
dens domū uel emulator gracie
Chananeus interp̄tatur emulator uel zelotes si
ue preparatus aut negociator.
Chaos neu ge. indecli. Chaon eciā dr̄ hic chaus
chai. et h̄ chaos chaos. i. ꝓfunditas fossa ul' con
fusa caligo ul' confusio reꝝ. ul' iniciū reꝝ. scilꝫ yle.
in qua omnia fuerunt confusa et cōmixta et a q̄
omnia ſm hug. Pap̄ uero dicit Chaos greci dn̄t
materiam celi et terre confusam.
Charram interp̄tatur ira ul' lira. siue furor aut
foramina. Thob xj dr̄. Peruenerunt ad charram.
que ē in medio itinere circa niniuem. Et accentu
atur in fine. Et scribitur p geminum. r.
Chasdei in chaldei exponitur.
Chaslen interp̄tat' spes eius. ul' sperans in eum
Chele dn̄r brachia scorpionis ꝓpter curuitatē
Item chele chelaꝝ inueniunt' ꝑ signo libre. q2 ex
pedibꝫ ūginis et b'chijs scorpionis efficitur. et dr̄
a chelon ſm hug. Pap̄ eciam dicit. Chele brachia
scorpij que faciunt libram.
Chelidrus quidā serpens. in celsidrus exponit'
Chelis. a chele dr̄ h̄ chelis lis. i. cithara. quia in
modum brachiorum curuata est.
Chelon grece. latine dr̄ curuū. Vnde ḡce chelon
latine dr̄ brachium siue crus propter curuitatem
Chere interp̄tatur aue salue ul' gaude. Et prod̄
che. Vn̄ p̄sius. Quis docuit psitacū suū chere. i. su
am salutacōnem. Et in̄ cōponit' sincerus ſ magis
Chermel hebraice dr̄ qui et carme ¶ trum bene
lus mons est in confinio palestine et fenicis. et in
terpretatur molle ul' teneꝝ. siue agnus tener aut
agnitio ul' scientia circūcisionis. Isa xxix. Conūta
tur libanus in chermel. et chermel in saltū reputa
bitur. Alia lrā ē in charmel. hoc ē predicacōne a
postoloꝝ. libanus. i. gentes candide et mūde per
baptismū conūtent' in chermel. i. in scienciā uere
circūcisionis. Et carmel ul' chermel. i. iudei exteri
us circūcisi conūtent' in gentes siluestres et infruc
tuosas. libanus enim candidacō. charmel uo sciā
circūcisionis interp̄tat'. ut ibid̄ dicit glosa plenius
Cherub cherubis cherubin cheruba cherube. et
pluralit' cherubiꝫ p omnes casus. mas. ge. et p m
scriptū. Item cherub indecli. in sing. et in plu. pro
eodem. Item h̄ cherubim indecli. mas. ge. et scrip
tū p m. et tantū sing' nūj. et significat vnūquem
libet angeloꝝ de illo ordine. et tūc debet dici. Scē
cherubim ora ꝑ nobis. Item pluralit' h̄ cherubin
et indecli et neu. ge. et tantū in pl'i scribit' p n. et
significat illū ordinem angeloꝝ. Et tūc debet dici
Scā cherubin orate ꝑ nobis. Sed ſm p̄mā decli
nacōnem p̄t dici Scē cherubin orate pro nob'. Et
interp̄tatur plenitudo seu multitudo sciencie. quia
illi angeli vicinius positi deo diuina sciencia āpli
us ceteris inferioꝝ ordinum pleni sunt.
Cheruchus cheruchi. i. summitas mali. scꝫ illud
quod instar uexilli malo supponitur et ſm uentū
mouet'. Lucanus Instabit summis minor ursa che
rucus. Quidaꝫ tamen dicūt. q cheruchi sunt capi
ta et cornua antemnaꝝ uel funes in malo.
Cherim signati ul' metū seu formidātes aut in
sanientes interpretatur.
Chidon interpretatur scutum uel clipeus.
Chilindroidos dr̄ umbra equaliter crescens in
longum Vide in celsidrus.

Chilindrus exponitur in celsidrus.
Chile cū aspiracōne est labium.
Chillones cū aspirōne homiēs būioribꝫ labijs
Chios insula sira lingua dr̄. quia ibi uocant'
mastix gignit'. siri enim masticem chion uocant. et
in̄ chius. a. ū. penl' prod̄. que in p̄mitiuo corripit'
Item chios dr̄ filius. Item chius chij quid̄ locus
de quo dicit' actuū xx. seq̄nti die uenimus c̄ca chi
um. ſm uero pap̄ chios insula ē in q̄ bonū vinū
nascit' quod chiū dr̄ in q̄ fons est ebetes faciens.
Chius chij ul' chium chij. fe. ul' neu ge. p̄t esse
Choa ecclesia ul' congregatio in ¶ in chios est
terpretatur. Et accentuatur in fine
Chobal cōdempnacō ul' cōdēpnatus interp̄tat'
Chodorlaomor interp̄tat' q̄i genā manipuli. ul'
q̄i habens decorum manipulum.
Choeleth heb'ice ḡce ecclesiastes. l'ne cōcionator
Chomor interp̄tatur lacessens ul' ꝓuocans. siu
lacessiones aut prouocationes.
Chonenias interp̄tatur p̄cussus dn̄o ul' p̄cussi
Choraula. chorus componitur cū aule ¶ o dn̄i
quod grece dr̄ cannula. et dr̄ h̄ choraula. aule. q̄
choꝝ ducit. ul' qui in choro cū cānul' cantat. qui
aliter dr̄ choraules. et eisdem componit'. Vel cho
raules componit' a chorea et ago gis scꝫ qui agit
choream ſm hug. Pap̄ eciaꝫ dicit. Choraules p̄n
ceps chori ul' q̄ cū cānul'. i. fistulis canit in choro
Chore interp̄tat' caluaria ul' caluus. ul' caluiciū
Chorea ree. fe. ge. i. ludicris cantilena ul' saltaci
o. et dr̄ a chorus. ri. Et acuit pn̄l'. Pap̄ uero dicit
Chorea sonus ludoꝝ cantus ul' carmina.
Choreb interp̄tatur mensa ul' massa. siue temp
Choreus interp̄tatur ira ¶ tans aut temptatio
cundus ul' liber aut de foramine.
Choricanus. ni. mas. ge. a chorus dr̄. qui canit
in choro ul' cū choro. et cor' pn̄l'. Et componit' a
Chorista. te. mas ge. a chorus chorus et cano
dicitur qui canit in choro ul' cū choro.
Chorolus li di mas ge. i. p̄uus chor9. et cor' pl'
Chorus. ri. mas. ge. ē multitudo in sacris collcā
dicit' tamē et chorus locus ubi canūt qui d' cho
ro sunt. et dr̄ a concordia. Alij dicūt q chorus de
riuat' a corona. q2 olim in modū corone c̄ca aras
starent et canerent. Sed melius uidet' ut corona de
riuet' a chorus. Vel chorus dr̄ a coeuns. q̄i coeuo
rum cantus ul' societas. ul' locus. A chorus autē
deriuat' h̄ chorus. ri. quidā uentus collateralis ze
phiro. q2 uentoꝝ circulū claudat et q̄i choꝝ faciat.
Item chorus dr̄ quedam mensura decem modioꝝ
ſ hoc ex hebreo dn̄dit. qui uocat' chora ad simi
litudinē collis. Choria enim heb'ice colles appellā
tur. Coacuati enim modij triginta instar coll' ui
dentur et onus cameli efficiūt ſm hug. Et ut dic
magister bene. Chorus ꝑ uento non aspirat' In a
lijs uero significacōnibꝫ aspirat'. Et p̄mā cor' sed
ꝑ uento prod̄ p̄mam. Vnde ūsus. Consona turba
chorus quatiens est aera chorus.
Chous choi. mas. ge. ps celi qua celū continet'
ul' ipsum celū Et dr̄ a chaos q2 ex chao putaue
runt quidā celum esse formatū. Inuenitur chous
choi ꝑ quodā loco de quo dr̄ actuū xxj. A recto
cursu uenimus choum.
Chremes. a cremo mas deriuat' h̄ chremes etis
ul' cremis ꝓpium nomen cuiusdaꝫ p̄sone introduc
te in comedia q2 cremebat symonē denegando fili
am suam filio illius. et ſm hoc caret aspirōne. Si

uero habeat aspirōnem chremes non ē tūc nomē latinū.nec deriuatur a cremo mas ŝm hug.Quā do uero ṗs in ṗmo ma dicit ꝙ aspirō ponit̄ post c in chremes.dicas ꝙ ibi chremes non ē latinum

Chreticus.A chrisis quod ē iudiciū dr hic chreticus ci.i.iudex ul' medicus.qꝛ ŝm crisim iudicat de infirmo.an debeat euadere nec ne.Et chreticus ca cū.i.dies in quo sumit̄ infirmitatis iudiciuȝ q̄ q̄i indicat et iudicat hoiēm an dēat libāri nec ne

Chriseus.A crisis quod ē auꝝ dr chriseus a um .i.aureus.Et criso sas.i.deaurare.Vn̄ crisatus.i.

Chrisis grece latine dr secretū uel ¶ deauratus iudiciū ul' auꝝ.Xw.Auꝝ iudiciū secretū dat tibi ē

Chrisma ē grecū.Et scri ¶ sis.Et acuit̄ in fine bitur aliqñ p x sic xrisma.qꝛ hec figura x rñtat apud grecos ch.Et scribit̄ eciā p ch chrisma.uide in christus.Et dr chrisma vncōo latine.Et deriuatur a chrisis quod ē auꝝ.xrisma iubente dño Jn exodo moises composuit.quo ṗmi aaron et filij eius in sacerdotiū puncti sunt.Sed postꝙ̄ xpist9 uerus rex ac sacerdos celesti ac mistico vnguēto ē delibutus Jam non solū reges et pontifices ŝȝ omnis ecclesia vncōne xrismatis consecrat̄ pro eo ꝙ ē membꝝ eterni regis.et sacerdotis uide in vngo.

Chrisolit9 ti mas ge.lapis p̄cōsus sil'is aūo cū marini coloris sil'itudīe.et dr a crisꝭ qđ ē auꝝ et ut dic remig̉ in apoc̄.c̄solit9 q̄i auꝝ fulgȝ.et uidet̄ emittē ex se quasdam ardentes scintillulas.cuius spē sig̉ficant̄ hij qui in luce supne patrie resplendent suas ūtutes atqȝ sentencias cū ūbo exhortacōnis uelut scintillas in ꝓximos effundūt.quibȝ ad amorem dei et ꝓximi alios accendant.

Chrisopassus quidā lapis p̄ciosus.A chrisis qđ ē auꝝ et passos quod ē color.qꝛ sit aurei coloris Remig̉ uero dicit.ꝙ ē aurei coloris et uiridis.et significat elcōs sapientia resplēdentes.et in uiriditate fidei semp ad celestia tendentes.

Chrisopatasius lapis p̄ciosus ethiopicus quem lux celat ꝓdit obscuritas.Nocte enim igneus est die aureus ŝm hug̉.Et dr a chrisis quod ē auꝝ

Chrisostomus.A chrisis quod ē aurū et omos quod ē os dcūs est chrisostomus.i.aureū os.uel componit̄ a thomos quod ē diuisio.Os enī nichil aliud uidet̄ esse ꝙ̄ diuisio labiorum ab inuicē

Christeheleison.ab hely quod ē deus.dr quod dā ūbum grecū scȝ heleyson.quod ē miserere.vn̄ dicitur christeheleison.i.christe miserere

Christianismus.mi.cultus et ritus xp̄ianorum Et componitur a christianus et mos moris.

Christianus ni.Christiani a xp̄o dicti sunt sicut iudei a iuda.seu de vncōne deductum est nomen Quod nomen ṗmū in antiochia p petri p̄dicationem exortū est.ut habetur actuū xj.

Christicola.le.pnl' cor̉.xpm̄ colens.cōis genēis

Christus.a chrismate dr christus.chrismate unctus.Chrisma enim grece latine dr vncōo.Qđ nomen olim erat cōmune et sacerdotibus et regibus qꝛ et hij qui uocabant̄ ad regnū et qui ad sac̄doti um inungebant̄.De regibus habet̄ in ṗsa.Dicite xp̄o meo tiro.De sacerdotibus dr in ṗs.Nolite tāgere xp̄os meos.Vnde dñs noster antonomatice ꝓpo nomine dcūs est xp̄ūs.qui uerus rex et sac̄dos fuit.et crismate vnctus in vij donis sp̄ūs sancti plenarie delibutus ¶ Et nota ꝙ hec figura x apud grecos rep̄sentat ch.Vnde chrisma xp̄ūs scribunt̄ p x.quia dcōnes grece sunt.¶ Quare nō dicatur.xp̄e ora ꝓ nobis.ŝȝ exaudi nos dicā in oratio ¶ Jtem in xp̄o fuerunt oīs ūtutes et usus ūtutū.sicut dicam in ūtus.¶ Jtem de formacōne corpis xp̄i et de infusione anime dicā in extraduce. ¶ Jtem quō xp̄ūs accepit aliquid de omni statu hominis dicā in liber.ra.rum.Jtem de scientia anime xp̄i et potentia dictū est in antixp̄ūs.Jteȝ uide in ūbum.¶ Jtem in ꝓpheta dicā quō xp̄ūs ex ꝓplo iudeo et gentili natus ē Jtem de ymagīe faciei xp̄i quā xp̄ūs misit abagaro regi dicam in

Chus interp̄tat̄ ethiops ul' tenebrosus ¶ iuda

Chusan interpretat̄ tenebrans domū ul' nig̉do

Chusaurasathaim tenebrosa in ¶ q̄tificationis iquitas ul' nigredo impietatis interpretatur.

Chusi interp̄tat̄ secretū ul' silentiū siue archanū aut ꝓfunditas.Et acuit̄ in fiē

Ciatus ti mas.ge.uas ē ad bibendū.et xij ciati vnū sextariū faciūt.Jtē ciatus pu9 ciph9 craterculus porrectorius.Et cor̉ penultimam

Cibariū.a cibo bas dr ħ cibarium.i.cibus.et cibarius.ria.rium.quod ptinet ad cibum.

Cibatus.tus.mas.ge.i.comestio.a cibo.bas.et adiectiue potest declinari cibatus.ta.tum.

Cibe aꝝ pl'is nūi.i.tessere quadrate scȝ taxilli.

Cibeles.a cibo cibas ħ cibeles ci ¶ a cibo cibas belis.ul' cibele cibeles mater deoꝝ.scilȝ terra que cibaria confert.Vel pocius deriuat̄ a cubon quod interp̄tatur solidū ul' firmū.q̄i cubele quia inter elementa nullū sit firmius et solidius illo.uel dr sic a cibelo monte in quo colitur.et a cibele ul' cibelo cibelus.la.lū possessiuū.et cibeleus lea leū.

Cibo.bas.baui.cibos dare dr a cibus.bi.vnde ūbalia.et cibatorius.ria.riū.¶ Cibo componitur concibo.as.i.simul cibare.Decibo.bas.i.ualde cibare.ul' cibū auferre.Excibo.bas.pfecte cibare.p cibo.bas.in eodem sensu.Recibo.bas.i.iteꝝ cibare.succibo.bas.i.latenter ul' paꝝ cibare. ¶ Cibo et omnia ab eo composita sunt actiua.Et corripiunt hanc sill'am ci.Vnde quidam.Caseus anguilla mortis cibus ille uel illa.

Ciborium rij quoddā uas ad cibos deferendos

Cibosus.a cibus dr cibosus sa ¶ Et dr a cibus sum.i.cibo plenus.Et compatur.Vn̄ ħ cibositas tatis plenitudo ciborum.

Cibus.bi.a capio dr.ꝙ autē dr cibus q̄i capt9 ore.qꝛ capiatur ore ethimologia ē ŝm hug̉.Jteȝ ŝm pap.Cibus grecū est.Est autem figura in geometria que longitudine latitudine et altitudīe cōtinetur.sic qȝ corpus solidum ħ eciā texera dr bis bini latine cubus.Hug̉ eciaȝ dicit ꝙ a cubon qđ interp̄tatur solidū siue firmū dr ħ cubus.bi.figura solida.De hoc plenius dicam in cubus.

Cibus g̉ce latine dr cubus.uide in cibus bi.

Cibutū.ti.i.archa cibaria.Et dr a cibus cibi

Cicada.de.dr a cuculus.li.qꝛ ex cuculoꝝ nascūtur sputo.Vel dicūtur sic a sono quē faciūt.Et ŝ seruiū non durat uita eoꝝ nisi p diem.Dicit eniȝ ꝙ eodem die quo cicada oritur morit̄ Vnde quidā.Mors et uita dies vna cicada tibi.sed aut falsum dicit apte.aut alia animalia uocauit cicadas ꝙ̄ nos uocemus.ꝙ autē dr cicada q̄si canendo cadens ul' cito cadens ethimologia ē non compō cū pnl' prod.Vnde ouid in j de arte.Vere ṗus tacebat uolucres estate cicade.femina quā iuueni blāda temptata repugnet.ut ibi plenius.

Cicatricosus.sa.suȝ.plen9 cicat̄cibȝ.a cicatrix dr

Cicatricula.le.dimi.pua cicatrix.Et corripit cu.

Cicatrix.A ceco.cas.h' cicatrix.tricis.i.uestigiū
obductio vulneris.sic dcā q2 cecet et obducat q̄i
cecatrix.q2 autez dr cicatrix cese carnis tritio ethi
mologia est.Et producit tri.

Cicendela.a candeo.des.dr h' cicendela.i.luzula
genus scarabeoz.quia uolans candeat.i.luceat.

Cicendulū.li.ge.neu.i.tiribulum ul' licinus.et
ponit' p candela.et a candeo.des.

Cicer.eris.ge.neu.genus leguminis.Et cor' ce

Ciclas.a ciclus h' cicla.le.et h' ciclas.adis.qdd ā
genus pallij circūtextū et continens multos inter
textos ciclos.et h' ciclas.adis.dr insula que cū q̄
busdā alijs in ciclo disposita est.Ciclades eniz fue
runt lxiij insule circa delū in orbe site.Et ideo sic
dcē sunt.non q2 in orbe sunt digeste.s3 pp̄ter sco
pulos.qui circa easdem sunt.ꝓm hug.Pap eciaz
dicit.Ciclades insule sunt in egeo mari.dcē q2 ī ci
clo.i.in orbe sunt posite.Ciclas.adis.genus uestis
a rotūditate dcā.sursum stricta.deorsuz ampla.vn̄
inuenit' in legenda btē agnetis.Induit me dn̄s ci
clade auro texta.Et cor' pnl' genit̄ siue cla.Stati9
achilleidos.Puppis et innumeras mutabant cicla
des auras.Et in grec.Est ciclas pānus.circūdat ci
clada pōtus.Et ita teneas q2 a media ante.d.cor'
fortunatus tamen eam prod.dicens.Brachia gē
mata cicladem filo catenant.

Ciclopea saxa in quibus ciclopes habitauerunt
in sicilia.ꝓm pap.uide ciā in ciclops.q2 declinat'

Ciclops ciclopis.mas.ge.dr ¶ciclopeus.a.um.
a ciclus cicli.Ciclopes nascunt' in india.et in sithi
a.olim sic dicti erant.q2 vnū orbem.i.vnū ocl'm
habere in media fronte phibent'.hij et agnofagi
te dn̄r.quia solum ferinas carnes edant

Ciclopes dicti sunt esse fabri Jouis.et fabricare
fulmina eius in ethna monte sicilie.vnde ciclope
us ea.eū.vn̄ hec ciclopea saxa dn̄r in quibus ciclo
pes habitauerunt in sicilia.Et pnl' prod ciclopes
Vnde ūgil' vij eneyd.ferrum exercebant uasto ci
clopes in antro.Et theodolus.fulmina ciclopes io
uis impio fabricantes.Et ut dicūt quidā.Ciclopes
si ē cōmune gentile prod pnl'.Si uero sit pp̄u ea
cor'.Et satis pbabiliter h' dicit.Jtem inuenitur ci
crops pis p.r.Et tūc cor' pnl' in obliquis.Vn̄ the
odolus.Egregio cicropi debetur causa letandi

Ciclus cicli dr a circulus p sincopā.ul' a greco ci
clon quod greci rotundū ul' orbem uocant.Cicl9
componit' epyciclus.semiciclus.hemiciclus.ab he
mis et ciclus.i.medius ciclus vn̄ emiciclus quādo
q3 dr sedes dimidiū circulū habens.i.arcū.Et pro
ducit.ci.Et ꝓm computistas.Ciclus ē spaciū aliq̄z
annoz in se rediens ꝓm aliquos numeros.Et dr ci
clus q̄i circulus p duplicē sincopam.et ē semiciclus
dimidius ciclus A semis et ciclus

Ciconia.nie.dr a sono quo crepitat.q̄i cicania.
quia sonus pocius ē oris q̄ uocis quia eū quatien
te rostro faciunt.Vnde et ciconiā quod et ciconiū
dr uocant hispani lignū longuz quo in ortis hau
riūt aquā.quia pmitat' naturam illius auis leuan
tis et deponentis rostz dū clangit.Eandem ortula
ni telonaz uocant.tale lignū inuenit' mō sup q̄s
dam puteos cathena ferrea.¶Et scias q2 h' auis
a quibusdam appellat' pia auis.pp̄ter pietatez q̄
erga parentes ondit.Vnde dicit ambr' in hexam̄
v.Depositi patris artus p longeuā senectutis plu
maz regimine alarū remigio nudatos circūstans
soboles ciconia pennis pp̄ijs fouet.Et quid dicaz
collato cibo pascit q̄nq3 eciā ipsa repat natuē dis
pendia.ut hinc atq3 inde subleuantes senez fulcro
alaz suaz ad uolādū exēceāt.et in pstinos usus d
sueta iaz reuocent patris membra.Quis vrm̄ leua
re egz non fastidiat patrem quis fessum senez su
is humeris non imponat.qd in ipsa historia vix
credibile habetur quis ut pius sit nō hoc seruilis
mandat obsequiuz.Atuero auibus non ē g̃ue qd
pietatis ē plenū.non ē onerosum quod soluit' na
ture debito.Aues non erubescunt reuerendi senis
membra portare.Est enī nectura pietatis.q2 cous3
a frequenti testificacōne pcrebuit.ut congrue mce
dem remuneracōnis inuenerit.Nam romanoz usu
pia auis uocatur.et q2 uix vni impatori cōsulto
senatus delatū dr.Hoc iste aues in cōmūe merue
runt.Habent ergo aues iste decreta patz.ac pp̄rie
insigne clementie.Pios enim filios patz pus op

Cicur placidus mansuet9 ¶tuit iudicio pdicari
prudens.Plr cicures placidi quieti.ꝓm papiam

Cicurius.curij.mas.ge.prudens.gratus.cautus
astutus.uafer.placidus.mansuetus.Vn̄ cicuro as
.i.prudenter mansuete se continere militare man

Cicuro.as.in cicurius ē Prod.cu.¶Cicuro.as.mansuete facē

Cicurris.ris.mas.ge.i.porcus natus ex apro sil
uestri et domestica porca.Et dr a cicurius.ꝓ hug
Pap uero dicit.Cicurris domesticus sus.

Cicuta.te.pnl' prod quedam herba est.a cecus
dcā.q̄i cecuta.q2 eius succus nocet ocul'.Vel quia
in tirso geniculato nodos habet occultos ut cāna
sicut dicitur fossa ceca que occulta est.

Cicuticen.A cicuta et cano.is.componit' hic ci
cuticen.inis.qui canit cū cicuta.Vnde h' cicuticina
ne pnl' cor'.femina que canit cū cicuta.Et cor' pnl
cicuticen.inis.tam in nominatiuo q̄ in obliquis.

Cidaris.ris.fe.ge.pilleus pontifical'.Et ut dn̄t
mitra Cidaris et tiara idem est.Et cor' da.

Cidon.onis.mas.ge.pueroz amator.ꝓ hug.Et
ut dicit pap.Cidones pueroz amatores.

Cidonia ciuitas cretensis.Cidonia genus pomi Jtē
cidonia mala ab oppido quod est increta dcā ex q̄
primo cidonicū conficit'.fit q̄ ex eo vinū q̄ lang
uentiū desideria fallunt'.Nam vinū representat.

Ciijeo cijes et cio cis idem habent pteritū.scilic3
ciui.et idem supinū.sc3 citum.nisi q2 ꝓm q2 dn̄dit
a cieo quarte cōiugacōnis prod penl'.ꝓm uero q2
descendit a cio cis tercie cōiugacōnis cor' eandē.Xu
A cijeo citū non uenit pmo citū.Jtē cio et cieo ea
dem habent significacōnē.sc3 uocare mouē como
uere.congregare.Cieo.es.tamē accipit' in alia sig
ficacōne.sc3 festinare.pp̄inare.in qua non accipit'
cio.¶Cieo et cio componūt' cū ad et dr accieo es
et accio accis.i.appellare.aduocare.Jtez cū con Et
dr concieo et concio.Jtem cū in et dr incieo et in
cio.Jtem cū ex et dr excieo et excio¶Cieo et cio
et omnia composita ab eis sunt actiua.nisi q2 cieo
p festinare ē neutz.¶Cieo et cio faciunt pteritū
in ciui.et supinū in citū.Jtem cieo et cōposita ab
eo cor' pnl' in supino et in pticipio pteriti tempo
ris.Cio uero et eius composita eam producunt

Cigneus.a.ū.i.candidus ul' ad cignū ptinēs.et

Cignitus.tus.mas.ge.uox cigni¶dr a cignus
A cignus dicitur.Et producit gni.

Cignus.ab hoc pterito ceani dr h' cignus ni.q2
bene cantat.Vnde h' cignulus.li.dimi.et cignin9
a um.i.cigneus.a.um.Jtem a cignus dcūs est am

nis quidā cicilie h cignus.tū quia mirām habȝ a quaȝ suauitatē.tū ꝙ autūpno et estate qñ niues soluūtur tumescit.Quadaȝ enī lingua quidq̄d est candidū dr̄ cignus.Reliquis uero anni temꝑibus tenuis ē et quietus.ꝫ hug.Pap autē sic dic.cign9 auis genus.que et olor dr̄.ꝙ totus sit albus plu mis.a canēdo dcūs.eo ꝙ carmina modulatis uo cibus fundat.Item cignus cicilie fluuius.

Cile ē quedā figura q̄ apud grecos rn̄tat mille.

Cilia uenter.

Ciliacus qui in uentre habet passionē Et dicit̄ a cilia quod est uenter.

Ciliarcha.A cile figura greca et archos quod est pn̄ceps cōponit̄ h ciliarcha e.qui mille p̄est mili tibus.quem nos millenarium uocamus.

Ciliaste quidā heretici sunt.Vide in cerrinciani.

Cilices quidā populi sunt quos uicit pompei9 pirate erant.Et ponūtur cilices ꝓ piratis.et pira

Cilicia.ꝓuincia asie minoris iuxta ❡te ꝓ cilicibus tauꝝ montē.A cilice quodā nomē traxit.

Cilicinus a.um.a ciliciū dr̄.ut cilicina uestis que fit de cilicio.Et producit pnl'.Vnde in aurora dici tur.Pungens et uestis cilicina tegit.

Ciliciū.cij.dr̄ uelamentū factū de pilis capꝛꝝ uel tauroꝝ.et ē neu.ge.vn̄ centoria fiūt et mortui o

Cilicus.ca.cū.de cilicia.penl' cor̄ ❡ periuntur

Ciliū.A cilū dr̄ h ciliū.lij.i.ordo piloꝝ q̄ in fol liculo quibus oculus tegitur siue in cilio crescit.et cōponit̄ cū sup̄ et inf' et dr̄ supcilium et infciliū.

Cilleo.es.ui.ūbū actiū.i.mouē.Et caret sup̄is.

Cilliba.be.mensa cibatoria que finita comestio ne remouet̄.Et dr̄ a cilleo.les.ul' a cibo.as.Et h assidela dicitur.Et corripit penultimam.

Cillones sine aspiratione dicuntur homines an gusti capitis.quoꝝ capita oblonga sunt.

Cilium.A celo.las.dr̄ cilū.li.i.folliculus q̄ ocu lus tegit̄ q: oculos celet.vel ꝫm ysid.a cilleo cilles quod ē mouere.quia sepe mouetur.

Cima.me.q̄i coma.scȝ summitas olerum ul' ar borum.Et dicitur a coma.me.

Cimba.in cumba exponitur.

Cimbala acitabula q̄daȝ sunt que ꝑcussa se īui cem tangunt et faciūt sonū.sic dcā.q: cū bellema cia simul ꝑcutiunt̄ Et ē cimbalū pnl' cor̄ instrum tū musicū ꝓpe quo accitur.i.aduocatur.

Cimbia.bioꝝ.exponitur in cumba

Cimex.h cimia ul' cimicia dr̄ quedā herba que ualde uetet.Vnde h cimex.icis.animal ualde feti dū.et ꝓpe iste ūmis scȝ cimex nascit̄ in carne put da.tinea in uestimentis.Eruca in olere.Teredo in ligno.Tarmus in lardo.Et corripit mi

Cimicosus plenus cimicibus.A cimex dicit̄

Ciminile lis ge.neu.dr̄ uas aquaticū ad abluen das manus ut dicūt bacinū Et prod̄ ni

Ciminū ni.ge.neu.genus herbe ul' seminis.qd̄ vulgo dr̄ cuminū.et ē calidū et siccū.et prod̄ pnl'. Vn̄ mac.Esse putāt calidū medici sicciūq; ciminū

Cimis grece interpretatur dulcis.

Cimiteriū.a cimis quod ē dulcis et sterion quod ē statio componit̄ h cimiteriū q̄i cimisteriū.i.dul cis statiō animaꝝ.ul' pocius corpoꝝ.Vel dr̄ cimite riū q̄i cinisteriū.quia ibi cinis mortuoꝝ terit̄.Vel dr̄ a cis.q: cis.i.an̄ ecclesiaȝ solet fieri.Vn̄ cimite

Cinara.re.pnl' cor̄.instrumētū ❡riolū.li.cimi. ē musicū.Et dr̄ a cieo.es.quod ē mouere.q̄i cies .i.cōmouens aera sono suo.Vel quia ciet̄ .i.mo uet̄ ad sonandū.Vnde dicit pap.Cinare sunt ace tabula que ꝑcussa in modulo concitant̄.Macha bi j.c.iiij dr̄.In ipsa renouatū est in canticis et ci tharis et cinaris et cimbalis

Cincinnaculus.la.lum.in cincinnus est.

Cincinnosus.sa.sum.in cincinnus uide.

Cincinnus.A cedo.dis.cecidi dr̄ h cincinnus ni crinis qui prolixe dependet.Cantic v.Cincinni mei guttis nocciū pleni sunt supple.Et in̄ cincinnacl'9 la.lū.i.capillatus qui magnos habet capilloꝝ cin cinnos.Vnde Jero.in quadā ep̄la.Cincinnaculos pueros et calamistraculos et p̄egrina vngenta olē tes semp̄ deuita.Item cincinnus dr̄ pāniculus uet9 et detritus.et tūc inde dr̄ cincinnosus sa.sum.i.pā nosus lacinosus tunicosus ꝫm hug.Vel ꝫm pap cincinni dr̄r capilli dependentes vn̄ cincinnosus sa sum cui capilli crispi dependent ul' crinitus sic mu lier.Et prod̄ pnl' pōne.Vnde in aurora dicit̄.Cin cinni ꝑl'i sunt uani diuinitus isti.

Cinctim aduūbiū.i.stricti consertim.A cingo gis

Cinctoriū.rij.ge.neu.q̄ cingimur.a cingo is dr̄

Cinctura.re.pnl' prod̄.actus cingendi.et id quo cingimur.Et dicitur a cingo.gis.

Cinctus ti mas.ge.i.lata cinctura ul' sona.a cīgo gis.Item mobiliter cinctus.ta.tū.ꝑticipium.

Cine grece latine eniti ul' cingere.

Cinedos.a cinos dr̄ cinicus.ca.cū.et cinedus da dū in eodem sensu.i.caninus.Dicūtur eciam cini ci ul' cinedi molles et effeminati et immūdi.sic ca nes qui et publice coeūt et ad uomitū redeūt.Vel dicūtur sic satirici et rephensores qui rephensione ledūt sicut canis morsu.Juuenal'.Castigas turpia cū sis inter socraticos notissima fossa cinedos.Vn̄ et ꝑ excellentiā immūdicie quidā phi heretici dic ti sunt cinici.qui publice et in patulo cū uxorib9 concubebant.p̄dicantes publice esse concubend̄ cū uxoribȝ.in uicis et plateis ad modū canū.q: coniu gium iustū ē.et prod̄ pnl' cinedus sic cinicus eā cor̄

Cinerica.ce.ouis cinereū habens colorem fe.ge. Et dicitur a cinis.Et corripit penultimam.

Cinerulentus.ta.tū.plenus cinē.a cinis et lentos

Cineus.nea.neum.nomen gentis.penl' prod̄.Et ut dicit pap.Cinei orti sunt a ietro genere morsi

Cingo.gis.xi.ctuȝ.circuire.circūdare.cingulo se stringere.vnde ūbalia. ❡Et componit̄ cingo cum ad et dr̄ accingo.gis.ualde cingere.ꝑparare adorna re.Item componit̄ circūcingo.gis.Discingo cīgis Incingo gis.i.ualde cingere.Precingo.gis.i.ante ul' ab anteriori ꝑte.ul' sursum cingere.Recingo is iteꝝ cingere.Succingo.gis.i.subtus cingere.❡ Et nota ꝙ accingimur bellaturi.Precingimur ituri Succingimur ministraturi.Vnde quid̄.Accingor gladio precingor gausape sumpto.

Cingulatus.a cingulū dr̄ h cingulatus.ti.qd̄dā genus calciamenti.et uocant̄ cingulati a quibusdā

Cingulū.a cinctus.ti.ꝑ diminucōnem ❡Foliati dr̄ h cingulū.li.quod et h cingulus inuenit̄ vnde h cingula.le.et est cingulū neu.ge.hominū.Cīgu la fe.ge.alioꝝ animaliū.Vnde cingula sunt homi nū cingula stringit equum.

Cinicus.ca.cū.i.caninus A cinos quod ē canis Et corripit penl' Parsius Si cinico barbā petulās nonaria uellat.Vide eciam in cinedus.

Cinifes fis fe.ge.ul' cinifex indecli.ꝓ eodem ul' ꝓ alio genē ꝑuaꝝ muscaꝝ scȝ porcinzala.et dicit̄ a cinos quod ē canis.et sic uidet̄ ꝑ c scribendum

in pma lr̄a. Sed multi addūt. s. et dicunt scinifes p. s. in pma lr̄a. et ita cōmunit' scribit' Exod viij facti sunt scinifes in hominibus et iumentis. Item pap ponit in pma lr̄a. s. et dicit. Scinifes culicum genus ē aculeis pmolestū. vn̄ in. s. de eo uide. Ciniphis autē p fluuio p. c. scribit' in pncipio ¶ Et sciās q in ps̄ dr̄ scinifes p. s. in pma lr̄a et ultīa. dixit inquit et uenit cinomia et scinifes. Et p̄t scribi p ph ul' p f. Et cor̄ ni. In historijs autem dr̄ q cinifes musce sunt adeo subtiles ut uisum nisi acute cnentes effugiant et corpus cui insident acrbo te

Cinifflo. onis. mas. ge. dr̄ ille q̄ ¶ runt stimulo cū folliculo ignis flām̄ excitat. ul' qui calamistrū calefacit. scz ferrū quo capilli crispant'. Hic wlgo ciniferus dr̄. Et componit' a cinis et flo flas

Cinipheus. in ciniphis est

Ciniphis fluuius ē libie iuxta quē magni abundant hirci. vn̄ ciniphei dn̄r maiores hirci licet adiectīn̄ sit qn̄q3 gn̄aliter hircoꝝ et capraꝝ cinipheꝰ phea pheū. ꝫm hug. Pap eciā dicit. Ciniphei hyrci maiores. A flumine affrice ubi plurimi sunt et magni. Item dic'. ciniphis fluuius in libia ubi grandes hirci nascūt'. et cor̄ ni. et p̄t scribi p ph ul' p f

Cinis. a candeo. des. dr̄ h' ciner ul' cinis huius cineris. quia ex candore et incendio fiat. vn̄ cinereus. rea. reū. et cineus nea neū. Et ut dr̄ in gc̄. Bis duo nomina sunt que substantīa uocant'. que uel in is ul' in er rectū posuere frequenter. vt puluer ul' puluis. uomer ul' uomis. ciner ul' cinis. cucumis

Cinisculus. culi. mas. ge. penl' cor̄ ¶ ul' cucumis diminitiuum paruus cinis.

Cinnamologus. gi. pnl' cor qui legit cinnama ē quedā auis arabie quia legit et terit nidū ex fructibus cinnami. et componit' a cinnamū et lego is

Cinnamomū momi pnl' prod uide in cinnamū

Cinnamū ul' cinnamomū ge. neu. ē huis arbuscula ß mire u̇tutis odoris. cuius fructus dn̄r scacte et dr̄ cinnamomū ul' cinnamum a cāna q cortex eius in modū cānaꝝ sit rotūdus et tenuis. Et tam cortex q̄ arbor dr̄ sic. Et cor̄ pnl' cinnamum. mi.

Cinnus. ni. mas. ge. i. tortio oris. et cinnus mixtio quaꝝlibz reꝝ ꝓporcōnabilis. et cōponit' concin

Cinocephalus. a cinos canis et cephas ¶ nus ni. caput dr̄ h' cinocephalus. li. pnl' cor̄. gens habens caput ad modū canini capitis. et eciā quoddā genus simiaꝝ sic dr̄. Aug in xvj lib' de ci dei sic dicit Quid dicā de cinocephalis quorū capita atq3 ipso latratus magis bestias q̄ homines confitet'. Hij ī india nascuntur. uide in anubijs.

Cinoglossa. se. quedā herba. a cinos et glossa qd̄ ē lingua. de similitudine lingue canis sic dicta. Vel q ad morsuz caninū trita cū sale et imposita suc ¶ currat

Cinomia. mie. musca canina et uenēo sa. et dr̄ a cinos canis. Psal'. Dixit et uenit cinōia et scinifes. et cor̄ mi. ꝫm usum. Inuenit' eciā cenomia p e. ut sup̄ habes in suo loco. ß aliud sigt

Cinos gc̄e lr̄e canis sicut dicit hugūc in cano is.

Cinoch dr̄ latine lamentacō iēmie. Vnde Jeron in ꝓlogo reg. Jeremias cū cinoch. i. cū lamentacōnibus suis. Et accentuatur in fine.

Cinus. ni. genus arboris ut lentiscus. fe. ge. Dan ¶ xiij. Sub cino

Cinxia. ie. fe. ge. i. iuno. a cigo gis. et dr̄ sic. q eius honore et nomine puelle maritate cingunt' cū illis nubentibus presit.

Cio cis exponitur in cieo cies.

Ciparissus. si. fe. ge. quedā arbor que et cipressus uocat'. et dr̄ a cephas. q caput eius a rotunditate in acumine erigit'. ul' dcā ē ciparissus a quodā eius nōis pueo in illā arborē ß poetas mutato. vn̄ hec ciparissa se. nocturna ymago. Et habet ciparissus siue cipressus lignum imputribile.

Cippus. a cepi p̄terito de capio dr̄ h' cippus. pi. p geminū. p. et p trunco et p cumulo terre et p lapide mortuo supposito. et p cimiterio. et pro instrumēto quo reoꝝ pedes constringunt'. q̄si capiens ¶ pedes

Cipressus. si. in ciparissus exponitur.

Cipacus. ca. cū. pnl' cor̄. a ciprus dr̄. uid ī ciprus

Cipricus ca cū pnl' cor̄ in ciprus exponitur

Ciprinū vngentū a flore cipri uocatū. cuius odorem proprie refert. ꝫm papiam.

Ciprius. ria. riū. de cipro ubi nobiles uites sunt affluentes. et dr̄ a ciprus. et a cipus dr̄ cipacus. nā ciprus facit cipcus. uide in ciprus. Mach li ij c iiij ¶ Prelatus est ciprus.

Ciprus. pri. fe. ge. quedā ciuitas vnde et illa insula in qua ē illa dcā ē ciprus ul' cipros interp̄tat' mixtura. vnde et illa insula ē dcā ciprus. q multe et uarie herbe ad confeccōes faciendas in ea repiunt'. Vnde ciprius. pria. priū et cipcus. ca. cū. pnl' cor̄. Item a ciprus hec cipria prie genus coloris. quia ibi ualde abundet. et h' cipris cipridis. i. uenus q in ea colitur eadez insula dicitur et paphus et ut dicit ps̄ in t̄ctatu possiuoꝝ Ciprus facit cipricus Ciprius uero facit cipacus

Ciragra gre fe ge penl' acuta. i. manuū infirmitas sicut podogra dicit' infirmitas pedū a ciros qd̄ ē manus ul' pos quod ē pes et agros quod ē t̄ctus cū manus ul' pedes contrahunt' ul' componūtur ab agros quod est feꝝ agreste. Et inde podog̃ et ciragra q̄i a fero dolore quia quod minute est abusiue et agreste uocamus.

Circa. a circus dr̄ circa et circū Circa refertur ad locū et ad tempus. vn̄ tempalis inuenit'. ut circa xx ān̄os. et localis ut circa ecclesiam. Circū ē tātū locale q̄i vndiq3 ut circū montē. Circa p compōez ul' pocius p quandā irregularitatē iūgit' cū istis q̄ circa p cōiūccōne causali ul' illatiua. circūcirca pro aduerbio loci. et similiter circumquaq3.

Circinus. A circus dr̄ h' circinus. ni. i. machinista que apud carpentarios circulū efficit. Ysa. xliiij. Et in circino tornauit illud. Item a circus circino nas circūire. et cor̄ ci. Thob Circinat egressus scrutatur compita querit. Et dr̄ circinus quasi circum nans

Circiter dr̄ a circus et refertur ad numeꝝ et tempus. et ē tantū tempale respcū numeri. ut circiter xx ān̄os. circiter nonas decembris. licet qn̄q3 et inueniat' locale ß impropē. ut in salustio. depressus humi circiter xx pedes. ß h' non fit n̄ ꝓpter num

Circius. cij. mas. ge. i. uentus qui diuise et acrit circuitum faciendo uolat. Et dicitur a circus circa

Circulator. oris. mas. ge. ꝓp̄e qui famā portat Et dicitur a circulo circulas.

Circulatorius. rij. mas. ge. qui lcōs tornatiles facit. Et dicitur a circulo circulas.

Circulo. las. i. circūdare ul' tornare. et p decipē inuenit'. vn̄ ūbalia. et deriuat' a circulus. et cor̄ cu

Circulus. h' idem quod circus. q̄i dimi. et dr̄ a circus ꝫm hug. Pap uero dicit. Circulus dcūs eo q in circūduccōne currit. Item circulus ē figura plana que sub vna linea cōtinet' ad quā ex vno pūcto quod intra ipsam ē oīs q̄ recte dn̄r linee eq sibi sunt. Item circulus armilla uel frenum.

Circum aduibium ē et qn̄q3 ꝓpō ꝫm donatuz. et

seruit accō casui.et ē tantū locale.uide supra in circa.Et scias q̄ circū q̄n componit̄ cū dcōne in cipiente a uocali.m.debet scribi ꝫ non ꝓferri ut circūago circūamictus circūeo circūitus.Xv.Circū composita uocalis si comitet̄.M non ꝓfertur ꝫ sola figura tenetur.Vide in circūeo.

Circūago agis egi circūactū.i.circūducere.A circū et ago gis.Et debet scribi m.ꝫ non ꝓferri.et cor̄ penultimam in p̄nti.ꝫ in p̄terito prod̄ eand̄

Circūamictus.A circūamicio.cis.hic circūamictus.tus et adiectiue circūamictus.ta.tū.Et debet scribi.m.ꝫ non ꝓferri q̄n est vna ps.Si autem sint due ptes tūc.m.scribit̄ et profert̄.et ita de similibus dicas.Psal̄.Circumamicta uarietatibus.

Circūegi circūegisti ē p̄teritū de circūago.is.et

Circūeo is iui itū.circūire ex circū et ¶ eo prod̄ e.Et debet.m.scribi ꝫ taceri.Nam ut dicit hug̃ Quociens circū uł aliud adūbiū uł p̄pō desinens in.m.componit̄ cū dcōne incipiente a uocali.debet.m.scribi ad ōndendū q̄ sit de integ̃tate dcōnis illius.ꝫ debet taceri.dicet̄ ergo circueo.eis.et circuamicta q̄n ē vna ps.Contra h̄ non ē oppō de ambio.quia.b.interponit̄.nec de comedo quia m.ē ibi accidentaliter pro.n.Ita dicit hug̃ in eo is.De hoc eciā habes supra in circum.

Circumite q̄n ē ūbum modi impatī prod̄ pnł Je.v.Circūite uias.ꝫ quando ē mobile circūitus ta.tū.circūiti circūite.ti.cor̄ pnł.quia itū supinū cor̄ p̄mā.Nū xiij.Omni regione circumita.

Circūitis quādo ē ūbum prod̄ pnł.Math xxiij.Qui circūitis mare et aridam.ꝫ quādo ē casus ablī p̄lis nūj de circūitus.ta.tū.cor̄ penł.ut ec.

Circūitus tus.tui.substm̄.et ¶ tetigi in circūite.circūitus.ta.tū.mobile.semp̱ et ubiq̧ cor̄ J pnł qꝛ itū supinū corr̄ p̄mā.Vnde in p̄s In circūitu impij ambulant.Et nūj xiij.Omni regione c̄cūita.Et debet.m.scribi sed non proferri.

Circūpes pedis mas.ge.a circū et pes.Et cor̄ pnł genitī.et sūt circūpedes obseq̄a seruorū uel ¶ serui obsequentes

Circūcellio.circū componitur cū cella.et inde h̄ circumcellio onis.i.monachus qui p̱ diūsas semp̱ uagat̄ cellas.deuastando et deuorando quidq̄d inuenit ibi.qui et circillon

Circūcillio.onis.mas.ge.Circūcilliones au ¶ tē sunt quidā heretici sic dicti quia agrestes sunt quos scotopicos uocant qui xp̄m filiū dei adoptiuū non ꝓꝓium asserunt.Et uidet̄ nomen cōpositū a circū et cella.sicut et circumcellio.

Circūcisio.onis.a circūcido.is.et ē circūcisio in carne p̄pucij absicisio.quod solis iudeis fit ¶ Hic nota q̄ in sac̄mentis ē duo considerare.scꝫ usum sac̄menti et ip̄m sac̄mentū.Jp̄m autē sac̄mentū dr̄ a quibusdā opus opatū Vsus sac̄menti ē ipa opatio.q̄ a q̄busdā opus opans dr̄.Et dicūt q̄dā ꝓbabiliter q̄ nullo mō ipsa sac̄menta ueteris legis.i.opus opatū in eis grām conferebat.excepta circūcisione que dabat grām q̄tum ad effcūs p̄uatōs culpe et reatus.et q̄tum ad quosdaꝫ effectus positōs sicut ordinare aiām et facere dignū uita eterna.non tamē q̄tum ad omēs effcūs quos habet grā baptismalis.qꝛ illa sufficit ad totaliter concupiscentiā reprimendā.et meritorie agendū.ad quod grā in circūcisione data sufficere non ualebat.Et sic intellige quod dicit Beda.Jd inquit salutifere curationis auxiliū circūcisio in lege contra originalis peccati wlnus agebat.qđ baptismus agere reuelate grē consueuit in tempe excepto q̄ regni celestis ianuā necdum intrare poterant.tn̄ in sinu abrahe post mortē btā req̄e cōsolati sup̄ne pacis ingressum spe felici expectabant.Greg̃ eciā dicit in iiij li mor̄ q̄i in pn̄.Qđ apud nos ualet aq̄ baptismał h̄ egit apud uetēs uł ꝓ p̱uulis sola fides.uł ꝓ maioribus ūtus scꝫ sacrificij.uł pro hijs qui ex abrae stirpe ꝓdierūt misteriū circūcisionis. ¶ Item scias q̄ q̄uis oms̄ tenerent̄ ad h̄ndum fidem quā habuit abraā nō tamen oms̄ tenebant̄ ymitari abraam in fide.qꝛ nec ad oms̄ noticia abrahe uenerat.nec omnib9 datus erat in exemplū ymitabile.nisi mediante semine in quo oms̄ gentes benedcōnem consecuture erant.et ideo circūcisio que erat signū fidei abrahe non omnibus popul̄ competebat.Vnde solis iudeis data est Ex quo uł q̄bus xp̄us nasciturus erat Apud autem alios p̄p̄los remanebant alia remedia que ante circūcisionē fuerunt data que remedia dcā sunt p̱ ūba gregorij.Nolo eciaꝫ te ignorare q̄ pccm̄ originale q̄tum ad culpā et r̄atū ōndit a p̄rē in filios q̄tū autē ad p̄ealitates ōndit a femina.qꝛ pater efficiens ē in gn̄atione et mater materiā ministrat.Circūcisio autē data ē contra originale ad tollendā culpā non autem tollendā carnis corrupcōneꝫ.et ideo uiris nō mulieribus data ē.et ꝓꝓter hoc eciā orit̄ sacramentū impfectū.et sua impfcō in expectacōnem pfectionis ducit ¶ Animadūte eciā q̄ circūcisio data fuit pluribus de causis.ut p̱ obedienciā mandati abraam placeret deo.cui p̱ p̄uaricacōnem adam displicuerat.data eciā fuit in signuꝫ magne fidei abrae.qui credidit se habituꝝ filium in quo fiēt benedcō omniū.Deinde ut h̄ signo discerneretur populus ille a ceteris nacōnibus.Jn carne ūo p̄pucij ideo iussa ē fieri.qꝛ in remediū instituta ē originalis peccati.quod a parentibus trahimus p̱ concupiscentiā que in p̱te illa magis ōnatur.Et qꝛ in p̱te illa culpam inobedientie p̄mus hō sensit.decuit ut ibi signū obedientie accipēt ¶ Fiebat autē octauo die petrino cultro.qꝛ in resurreccōe cōmuni etate octaua futura p̱ petram xp̄m omnis ab electis abscidetur corrupcō.et p̱ xp̄i resurreccōnem octaua die factaꝫ circūcidet̄ a peccatis anima cuiusq̧ in eū credentis et h̄ ē racō mistica.Alia ē l̄rālis que tangit̄ a rabi moysi.quia puer an̄ octauū diem ē ita tener q̄i in uentre matris.et ideo sicut animalia nō offerebant̄ ꝓꝓter dcāꝫ cām ante octauū diem ita nec puer circūcidebat̄ Sed potest queri.An octauus dies esset de necessitate circūcisionis.Et uidet̄ q̄ non.qꝛ sicut ē p̄termittere determinatū tempus si preueniat̄ ita et si tardetur.ꝫ ꝓseliti circūcidebant̄ post octauā et eis ualebat.ergo et pueri poterant ante octauum diem circūcidi.et eis ualere.Responsio.Circūcisio erat in p̄cepto et erat sac̄mentū.Octauus ergo dies erat de necessitate circūcisionis.q̄tum ad obligacōnem p̄cepti ita q̄ reus erat qui illud temp9 non obseruabat.ꝫ non erat de necessitate eius q̄tum ad efficaciā sac̄menti.qꝛ eciam in alio tēpore circūcisio facta suū effectū sac̄mentalem habebat.sicut eciam accidit de ministrantibus nostra sac̄menta qui seruant materiā et formā debitam et omittūt aliquid de ritu ad solemnitatē sac̄mēti ab ecclesia instituto p̱tinens. ¶ Ad illud auteꝫ quod obiectū ē dico.q̄ sicut magister sen.uidet̄

sentire. licebat imminente mortis articulo diem p̄uenire octauū. Alij uero dn̄t ꝙ non erat necessitas diem p̄uenire. qꝛ illis qui an̄ octauū diē moriebant̄ ualebat ad salutē remediū quod ante circūcisionē fuerat. quod adhuc efficaciā habebat. et h̄ confirmant ꝑ iudeos qui nūc sunt qui nūꝙ̄ ante diem octauū circūcidunt̄. Et eciam ꝑ simile qꝛ nullū animal offerebat̄ dn̄o an̄ octauū diem Secūdum hanc ergo opīonem dicendū est ꝙ n̄ ē simile de p̄ueniendo et differendo. qꝛ p̄ceptū nullo mō quis transgredi debet ut p̄ueniat. ꝫ si t̄nsgressus fuerat differendo debet q̄ꝑtuꝫ potest illud implere in quocumqꝫ tempore.

Circūdo. das. dedi. circūdare. datū. ex circum et do das. et cor̄ hec silla da ubiqꝫ in uerbo supino et ꝑticipio. Vnde debet dici circūdabat circūdare datus penl̄ cor̄. Ouid̄. Jussit et ambire circūdare litora terre. Jtem de cor̄ in p̄terito ut circūdedi.

Circumforanus. ni. mas. ge. a circū et foꝝ qui circuit foꝝ causaꝝ causa aduocationū. ul̄ foꝝ rerum uenaliū causa decipiendi et auferendi aliq̄d qui et lustro d̄r Et prod̄ penl̄. Et mutat̄. m. in. n.

Circūluuiū. uij. locus quē aqua ē ¶ sequente. F. cīluit. Et dicitur a circumluo. is.

Circumquaqꝫ. ex omni ꝑte vndiqꝫ

Circūscribo. bis. circūscripsi ptū. circūscribere. i. concludere. circūire. dampnare. rep̄hendē. includē ul̄ stringere. ul̄ remouere. bonis ꝓꝑiis ꝓuare delere. Vnde circūscriptibilis. le. circumscriptibiliter.

Circūscriptorie aduꝰbium calide u̇sute surrepti

Circūscriptus. A cir ¶ ue. A circūscribo bis. cūscribo. bis. d̄r circūscriptus. ta. tū. ꝑticipiū in eadem significacōne qua et suū u̇bum. Jtem circūscriptus. ta. tū. nomen. i. cautus ul̄ callidus argutus ul̄ strictus. et inde circūscripte aduꝰbiuꝫ argute. caute. circūsepte. ul̄ stricte. Et componit̄ incircū

Circūseptus. ta. tū. i. circum ¶ scriptus. ta. tū. datus. vndiqꝫ cinctus. ul̄ sepe ambitus. Et cōpōitur a circū et septus. Vel circūseptus ē ꝑticipiū figure. decōposite. et tūc descendit a circūsepio is.

Circūspicio. cis. circūspexi ctū. A circū et specio componit̄. et ē circūspicere vndiqꝫ aspicere. ꝓuidere cauere. vn̄ circūspecto. tas. fre. et circūspectus ta tū. cautus. callidus. ꝓuidus. Et comparatur.

Circūuenio. is. circūueni circūuentū circūuenire. circumdare. stringere ul̄ inculpare. decipere. ij cor̄ xiij c. Numquit titus circūuenit nos. i. decepit Et cor̄ ue in p̄nti. et in p̄terito prod̄ ue. et ī hijs que ab eo formantur.

Circus. ci. mas. ge. i. circucularis linea ad idem punctū rediens. Vnde et h̄ circus. ci. dcūs ē locꝰ rome in quo equi currebant in circuitu circa metam. i. teatrum. et quilibet locus in quo equi ita currunt potest dici circus.

Cirena regina fuit libie que ex suo nomine ciuitatē condidit quā cirenem nominauit ꝯm pap̄

Cireneus. penultima acuta. interpretatur heres

Cirocopus a copos labor et miron vngentū ul̄ ciros quod ē manus d̄r mirocopus. pi. et h̄ cyrocopus. pi. in eodem sensu. scꝫ vngentarius qui uen̄dit ul̄ operatur vngenta. et cor̄ co.

Cirog̃pho. phas. i. manu scribē. A ciros et grapho. as quod ē scribo. Vel d̄r cirog̃pho. phas. i. cirog̃phum facere. ul̄ scribē caracteres. Et tūc d̄riuat̄ a cirographum. phi. Et cor̄ gra.

Cirog̃phus. A ciros quod ē manus et g̃phos ul̄ graphia componit̄ h̄ cirog̃phus et h̄ cirographū. phi Jtem ab eisdem et sin quod ē a ul̄ simul̄ componit̄ h̄ sing̃phus et h̄ singraphum. et h̄ singraphia. indeclin̄. Et nota ꝙ cirographus et sing̃phus sepe accipiunt̄ indifferenter. Dr̄n̄t tn̄ ꝯ ꝓꝑ etatē. qꝛ cirog̃phus d̄r conscripcō manuū. scilicꝫ caucō que fit ꝓꝑia manu debitoris et cōmittitur creditori. Singraphus d̄r conscripcō. i. duoꝝ siml̄ scripcō. Antiquitus enim creditor et debitor insimul in ligno ul̄ in carta scribebant et nomē creditoris et nomen debitoris et testes et summam pecunie. et in medio h̄ nomen singraphus capitalibus l̄rīs. et ꝑ mediū diuidebāt. Postea si creditor plus exigeret q̄ꝫ deberet. ul̄ si debitor denegaret depositū uterqꝫ afferebat ꝑtem quā habebat utꝝ due ꝑtes cōuenirent et illud ꝓꝑe ē sing̃phū Sing̃phus eciā d̄r nota aliqua ul̄ scriptura ī re aliqua confirmanda facta sicut in cartis publicis ubi non vnus scribit tantū ꝫ plures ad cōfirmacōnem carte. et hinc sing̃pho. as. sing̃phū facere

Cirogrillus erinacius spinosus maior ericio

Ciromancia. cie. fe. ge. diuinacō que fit in manu. A ciros manus et mancia.

Ciromanta. A ciros manus et nomos quod ē mouens. d̄r h̄ ciromata. te. et h̄ cironomas mantis. i. ioculator quilibet qui manibus suis ludit. mouendo eas cū cultell̄. Et inde eciā h̄ cironomō indecli inuenit̄ et in eodeꝫ sensu. et h̄ cironomon dcūs ē ioculator ꝓꝑo nomine q̄ꝛi ꝑ excellentiam

Ciros grece manus latine. ¶ leccacitatis

Cirotheca. ce. i. manuū tectura ul̄ repositoriuꝫ a ciros et tego tegis. ul̄ teca quod ē repō scꝫ scriniū ul̄ aliud ubi aliquid reponit̄. Et est fe. ge. sicut apotheca. ut volt magister bene. licet quidā dicant ꝙ est mas. ge. et iū theca quod est grecū et sic aspirat̄ cū suis compositis. Vel p̄t esse latinū a tego is. et sic teca nō aspiratur nec cirotheca

Cirotecarius. a cirotheca d̄r h̄ cirotecarius. rij. q̇ eas facit ul̄ uendit. Et cirotecarius. ria. riū. ꝯ. huguc̄. et uidet̄ uelle ꝙ cirotheca sit fe. quia dicit. q̇

Cirrus. ri. in crinis est. ¶ eas facit

Cirurgia. e. penultima prod̄ uide in cirurgicus

Cirurgicus. a ciros quod est manus et ago gis componitur h̄ cirurgicus. ci. penl̄ cor̄. i. medicus manu et ferro p̄scisionem opans. et cirurgicus a um. vnde h̄ cirurgia. gie. ipsa manuū eius opatio. Cirurgia eciā d̄r liber docens sanare plagas

Cis aduꝰbium loci. i. ex ista ꝑte. Vnde cis et citra sunt eiusdem significacōnis. nisi ꝙ cis est tm̄ locale. Sed citra qn̄qꝫ locale. qn̄qꝫ tempale. ut citra diffinitū tempus. Jtem cis ꝓꝑe ꝯponit̄ ꝓꝑijs nominibus montiū et fluuioꝝ. ut cis renū. cis alpes. ꝫ citra ꝓꝑe appellatiuis nominibus locoruꝫ ut citra foꝝ. ꝫ qn̄qꝫ ꝑ improp̄eratem cis ꝯponit̄ appellatiuis. Citra ꝓꝑis. Et citra compatur citerior citerrimus. ul̄ citimus. et est citerior idē q̄d interior. ꝓꝑe ex ista ꝑte citerior. ꝫ citimus. i. ꝓximus. Jtem a citra citer. tra. trū. i. uicinus. proximus ex hac ꝑte. q̄d p̄t esse positiūs istoꝝ scꝫ citerior rimus. Jtē cis nom̄ patris saul ¶ et ac in fine

Cison interp̄tat̄ letificans eos ul̄ duricia eorū.

Cista. a costa. te d̄r hec cista. te. dcā sic a costis ex cannis ul̄ lignis quibus texitur. Et ꝯm pap. Cista est grandis corbis.

Cistella. le. diminitiuum parua cista.

Cisterna locus aquā colligens ꝯm pap. Potest

eciā dici cisterna locus ꝓfundus ubi colliguntur
aq̄ pluuiales. et dꝛ cisterna q̄i cis. i. inferius struc
Citatus. a. cito. as. dꝛ citatus. ta. tū. i. ue ¶ ta
lox. Et compatur. citatior. simus. et inde citate ti
us me. aduͦbiū. citate et citatim. i. cito. mobiliter
agiliter. similiter aduͦbium.
Citerior in cis exponitur.
Cithara. re. dorica lingua pectus dꝛ. Vn̄ hec ci
thara. re dcā sic. qꝛ in inicō credit̄ fuisse sil'is hu
mano pectori. ut sicut a pectore ita ex ipa cātus
ederentur. ꝫ postea paulatim fuerūt plures spēs
eius. et a cithara citharistes grecū. vnde citharis
ta qui cū ea canit. Citharistes citharistis mas. ge
mons quidam ē Et scias ꝙ ut dicit glosa sup il
lud ysa xxiij. Bene cane ꝛc̄. admonet tiꝝ canticū
miseriaꝝ suaꝝ semp cantare ne iteꝝ eadem pacia
tur. Dicūt enim hanc esse musice naturaꝫ si lete
inuenerit letiorem facit. si tristeꝫ tristiorem reddit
Citharedus. di. qui cū cithara ¶ uide in psaltes
canit. penul' prod. Et dicitur a cithara. re.
Citharista. te. in cithara uide.
Citherea. h̄ citherus. ri. mons est. Vnde h̄ cite
rea ree. i. uenus que in illo monte colitur. Vel qꝛ
iuxta illū montē fuit nata de spuma maris. vn̄
cithereus. rea. reū. i. venereus. a monte illo.
Cithisus genus arboris pinguis. a cithiso insu
la ubi abundat. Item cithisus genus fruticis ħ her
ba odorifera. ꝫm pap. Et cor̉ pnl'. Vnde theodol'
Vesper oues cithiso caps depascis ab humo.
Citimus. in cis uide.
Cito. tas. A citus deriuat̄ cito. citas. i. festinare
ul' sit fre. huius uͦbi cieo ꝫm predcām significati
onem. Et nota ꝙ cito. tas. p̄t esse fre de cio et ci
eo ꝫm ꝙ idem significant. et tūc composita uari
e ꝓferunt̄. Nam si dn̄dat a cio prod pnul'. si a ci
eo cor̉ eandem. Componit̄ ergo concito. tas. Ex
cito. tas. ul' excito. tas. ul' h̄ magis sunt deriuata
ab excio ul' excieo. Item componit̄ incito. tas. i.
cōmouere. ꝓuocare. instingere. pnl' cor̉. qn̄ uenit
a cieo secūde. ul' penl' prod qn̄ uenit a cio cis q̄r
te. Item componit̄ recito. tas. Suscito. as. A sur
sum ul' susum. et cito. as. componit̄ resuscito as
In istis tribus solemus tm̄ corripē pnl' n̄ ꝓducē
sicut dicit hug. Alij uero dicūt cū quibus ego ꝙ
cito. as. fre. de cieo ul' cio ciui citū cū omnibꝫ su
is compositis cor̉ pnl' et prod. ut excito ul' exci
to. preter sollicito. recito. oscito. succito. et ab eo
compositū resuscito. et h̄ volt magister bene. In
uenit̄ cito aduͦbium. i. statim pnl' correpta
Citra in cis exponitur.
Citropodes dicūt quidā. ꝫ. s esse debet inicial'
lrā. sitropodes ul' citropodes. Vnde in s uide
Citus. a cio is ꝓ festinare citus. ta. tū. i. uelox
et agilis. uiuax. vn̄ ter̉. citus puer natus est e pā
filo. et cōpat̄ tior simus vn̄ cite. tius. me. aduͦbiū.
Et componit̄ pcitus. ta. tū. i. ualde citus. Et scias
ꝙ citū ē sup̄ d̉ cieo es. et ꝑ h̄ cor̉ p̄. et ē sup̄ d̉ cio
cis quarte cōiug. Et ꝫm h̄ prod ci. Vnde quidaꝫ
A cieo citū non uenit ymo citū. Et idem dicas de
citue. ta. tū. Vnde dicit pap. Citus. ta. tū. i. uelox
a cio prima producitur. a cieo uero corripitur
Ciuico. cas. caui. pnl' cor̉ deriuatur a ciuis. Et
ē ciuicare ciuitatē colere ul' ciuē facere. ul' more
Ciuicus. ca. cū. pnl' cor̉. dꝛ a ¶ ciuis se habere.
ciuis. Et similiter h̄ et h̄ ciuilis et h̄ le. dicitur ci
uil' ad ciuem ptinens uel res ciuis.

Ciuilis. a ciuis dꝛ res ciuis ul' ad ciuē ptinens
Ciuilitas. tatis. fe. ge. mansio ci ¶ et prod pnl'
uiū ul' puilegio ciuiū uti posse. et gaudere. Actu
um xxij. Ego multa summa ciuilitatem hanc cō
secutus sum. Et p̄t formari ab hoc dcō ciuili ad
dita tas. Et corripit penultimam ciuilitas.
Ciuis. a coeo. is. dꝛ h̄ et h̄ ciuis. cō. ge. qꝛ ciues
coeant ut simul viuant. Vel ciuis dꝛ a cio cis. qꝛ
ciantur ad simul viuendū et habitandū. et in̄ p
compōnem h̄ et h̄ conciuis. Et dn̄r conciues q̄
habitant in eadem ciuitate. Et prod. ci. Vn̄ quid
Non bonus est ciuis qui p̄fert ciuibus hostem. ꝑ
hug. Pap uero dicit. Ciues uocati ꝙ in vnū coe
tū coeant societatis vinculo adunati. ad custodiē
dam legem. A cieo cies.
Ciuitatula. le. diminitiuum parua ciuitas.
Ciuitas tatis. dꝛ a ciuis. et est ciuitas hominū
multitudo societatis vinculo adunata. ab eodem
iure viuendū. Et ciuitas non saxa ꝫ habitatores
uocant̄. ꝫ urbs ipsa menia sunt. et dicitur ciuitas
Cladecula le. dimi. par ¶ quasi vnitas ciuium
ua clades. Et corripit penultimam.
Clades. dis. fe. ge. dꝛ a cladeo. des. qꝛ res tūc in
equaliter contingat. Vel clades melius deriuatur
a gladius q̄i glades. ꝓpe enim clades dꝛ pestilenci
a que fit p gladiū. siue p interfeccōnem factaꝫ a
gladio. ꝑ hug. Pap uero dicit. Clades dcā ꝙ cur
rendo ledat. ul' claui data. Clades morbus. tabes
Clam aduͦbium qualitatis ¶ calamitas piculū
. i. occulte. latenter. Et dicitur a clauis.
Clamis clamidis. fe. ge. i. palliū quod ex vna
pte induit̄ neqꝫ consuit̄. ꝫ fibula infrenat̄. hoc
a greco nomen accepit. Et cor̉ penul' genitiui.
Clamo. as. aui. uͦbum neutꝝ. clamorem facere
sonare. Et dꝛ clamare a calamus. q̄i calamare. vn̄
clamosus. sa. sum. q̄i calamosus. a calamo. q̄a so
net. et ponit̄ clamo qn̄qꝫ tn̄sitiue. ꝫ impropē. ut
clamo illū. i. clamore uoco. ꝫm hug. et prod cla
Iuuenal'. lib. iij. Et plures vna conclamant uoce
sophiste. Et ut dicit pap. Clamo simplicis oris est
conclamo cū alijs acclamo incuso. Reclamo post
aliquem ul' iteꝝ. Inclamo et succlamo murmurā
tis ē Proclamo laudandi ul' depcandi exaltatio.
Exclamo eleuo uocem. Clamare sign̄t ualida intē
cōne p̄ces effundere. Clamare uoce insonare.
Clamor. oris. mas. ge. a clamo. mas. dꝛ. Et est
clamor racōnabiliū. Clangor uero irracōnabiliū
Clamosus. in clamo. mas. uide.
Clanculū. A clam dicit̄ clanculū aduͦbiū dimi.
et clanculus. la. lū. i. dubius. occultus. vn̄ clancu
lo. las. i. abscondere. occultare. ul' palliare. celare
Clandestinus. na. nū. latens et occul ¶ et cor̉ cu
tus. Vnde clādestino. as. idem quod clāculare. et
nota ꝙ clādestinus pnl' cor̉. non enim ē compo
sitū a clam et tenendo ul' stando ut quidam dixe
runt. ꝫ deriuat̄ a clam. ut dicit p̄s in tcatu p̄pō.
nis. vn̄ cū non hēat t a pmitiuo cor̉ penl'.
Clango. gis. go in xi clāxi. et xi in ctū clāctū
uͦbum neutꝝ. i. sonare. et est alaꝝ siue tubaꝝ. vn̄
clāgor. oris. i. sonus. et ē irrōnabilium ut anseꝝ
tubaꝝ alaꝝ. Sed clamor ē racōnabiliū ut homi
nū. Inuenitur autē clangui in p̄terito. Vn̄ nūo
rum x. Si scl' clangueris uenient pn̄cipes ad te. ꝫ
p̄t dici ꝙ littera corrupta est ibi uicio scriptoruꝫ
et debet ibi legi clāxeris. qꝛ ꝫm p̄s facit p̄teritum
clāxi. et ita in similibus dicas.

Claredo inis fem̄.ge.i.claritas.A claris dr̄.et
claritudo in eod̄ sensu.Et ut dicit pap.Claritas ē
splendoris.claritudo nobilitatis.
Clareo.res.rui.rere.v̄bum neutr̄.i.esse vl' fieri
clar̄ manifestum.et dr̄ a claro.ras.et prod̄ pma̅
Prosper.Ex oper̄ spē clarebunt intima cordis
Claresco.cis.incipio clarere.v̄bum inchoatiuū
Clarifico.cas.caui.i.facere clar̄.v̄bum actiuū.
A clarus.ra.rum et facio.Et cor̄ penultimam
Clarigacō.a clarus et accō cōponit̄ hec clarigacō
onis.i.clara accō scz q̄ exponit̄ clara et apta uo
ce.et p̄t esse v̄bale a clarigo as.i.clarigacōez facē
.i.causas belli exponē.et est sumptū a romana
consuetudine.Cū enim romani hostibus bellum
indicere uolebant paterpatratus ad fines hostiū
pficiscebatur et clara uoce exponebat quibus de
causis bellum indiceret.que causar̄ expō clariga
cō dicebat̄.q2 clara uoce fieret.Expositis autem
causis hasta emissa in fines hostiū indicebat pug
Clarigo.gas.gaui.gare.i.clarere ¶ne pncipiū
florere.s̄ pap.Vel s̄m hug.Clarigare.i.clarigati
onē facere.i.cās belli exponē.uide in clarigatio
Clarius.rij.i.sol.et dr̄ a clarus.quia sit ¶ onis
clarus.Vel dr̄ a claro insula qua colitur.
Claro.ras.i.clar̄ facere et manifestum.s̄z non
est in usu.et deriuatur a clarus.Et componitur
declaro.ras.i.notificare.et prod̄ cla.
Clarus.A celū dr̄ clarus.ra.rum.q2 splendeat
et compat̄ clarior.simus.Vnde clare.rius.sime.
adv̄bium.et hec claritudo.inis in eodem sensu.Cla
rus componit̄ p̄clarus.ꝙclarus.ambo pro ualde
clarus.Et prod̄ cla.Vnde quidam.Quid tibi no
bilitas quid uirtus clara parentum.
Classarius.rij.mas.ge.i.tubicen.et ꝓpe militū
Classitarius ꝓ rectore q̄ nau ¶ et dr̄ a classitū
tis impat.Et dicitur a classis.sis.
Classitū.A kalo las quod ē uocare.dr̄ hoc classi
tum.i.cornu vl' tuba vl' aliud instrumentū causa
cōuocandi factū.Classitū eciam dr̄ signū bellicuz
vl' sonus tube vl' alterius instrumenti bellici.ꝓpe
tamen classitū est concentus et concordia omniū
instrumentor̄ insimul sonantiū.siue sint tube et
cornua in bello siue sint campane siue eciam ho
Classis.A kalon qd̄ est lig ¶ mines.et cor̄ pnl'
nū dr̄ hec classis.sis.q2 de ligno fit.et est ꝓpe clas
sis multitudo nauiū.Dicit̄ tamen eciā classis vna
nauis.Et q2 alia habebant signa bellica tam ro
mani ꝙ pedites ideo et milites dnr̄ q̄nq3 classes
q̄nq3 eciā tā milites ꝙ plebei dnr̄ classes.Cū eni
romulus rempublicā instituisset romanos in du
as ptes diuisit scilz in nobiles et ignobiles.et u
tramq3 ptem classem appellauit.a quibusdā clas
sitis q2 tā isti ꝙ illi suū classitū.i.suū signū habe
bant.s̄z illi scz nobiles dicebant̄ pma classis.Ig
nobiles secūda classis.
Clatrus.A clauis vl' claudo.dis.dr̄ hic clatrus
tri.i.repagulū quod opponit̄ hostio.vl' ipm̄ hos
tiū p̄cipue ortor̄ vl' vinear̄ et uiridarior̄ vl' tr̄ū
cus.Orac̄.Obiectos ualeat confringere clatros.s̄
hug.Vel s̄m pap.Clatri ligna uolubilia in caue
is ualidissimi fustes q̄b3 hostia obserantur ualli.
Claua.ue.baculus hn̄s massam ferri in fine et
aliqn̄ eciam in pncipio q̄ uulgariter dr̄ mara.et
dr̄ a clauus.ui.q2 sit clauis ferreis religata q̄ et
cateia dicitur.et producit cla.uide in clauus.
Clauatus.A clauus dr̄ clauatus.ta.tū.clauis

confixus.vl' clauo ueste vl' instrumento ornatus
et p̄paratus.et hec clauatus.ti.quoddā genus cal
ciamenti pedū.et dicūtur clauati q̄i clauilati.q2
minutis clauis.i.acutis solea caligis vinciatur
Claudeo.des.i.claudicare.et dr̄ a claudo.is
Claudicarius.a.riū.qui cito claudicat vl' sepe
et dr̄ a claudico.cas.Inuenit̄ eciaz hec claudicaria
rie.i.nauis oneraria vl' sonoria.
Claudico.cas.v̄bum neutr̄.i.inequaliter ince
dere.Et dicitur a claudus.Et corripit penultimā
Claudo.dis.clausi.sum.vnde hec clausura.re.Et
nota ꝙ āntiqui dicebāt claudo.dis.si.in eodē sen
su in quo dicimus cludo.dis.Cuius lr̄aturam om
nia composita a claudo vl' cludo redolent ¶ Com
ponit̄ claudo vl' cludo concludo.dis.conclusi con
clusum.Item discludo.dis.apire clausuram aufer
re.Item decludo.dis.i.ualde vl' deorsum claudere
vl' discludere.Item excludo dis extra claudere.i.
extra clausuram emittere.Itē includo.dis.i.intus
claudo.Item intercludo.dis.inter aliqua claudere
vl' auferre.Item p̄cludo dis.i.ante claudere vl' au
ferre.Item occludo.dis.i.contra claudere.Itez re
cludo.dis.i.iter̄ claudere vl' retro claudere.i.ape
rire.Item secludo dis.i.seorsum claudere.et segre
gatim separe.Item trn̄scludo.dis.i.ultra claudere
vl' fugare vl' mittere.¶ Claudo et composita ab
eo omnia sunt actiua.et omnia faciūt p̄teritū in
si et supinū in sum.Itez omnia ab eo composita
ubiq3 mutant au in u longam.vnde desinūt in p̄
senti in cludo.et in p̄terito in clusi et in supīo in
clusum.Et scias ꝙ antiqui ponebant claudo.dis.
eciā pro claudicare.Vnde claudus
Claudulus.la.lum.dimi.de claudus.
Clauicularius in clauis exponitur.
Clauiger.ra.rum.pnl' cor̄.qui claues gerit.In
uenitur eciam substantiue declinatū in quolibet
genere.Et componit̄ a clauis et gero.ris.Vel p̄t
componi a claua et gero.et tūc clauiger idem est
Clauis.a claudo.is.dr̄ hec ¶ quod clauā gerens
clauis.uis.q2 claudat.vnde hec clauicula.le.dimi
a quo hic clauicularius q̄ claues portat uel facit.
Vnde hec clauicularia.rie.in eodem sensu.et facit
accūs sing̃.in em et in im.ut clauem vl' clauī et
abltīs in e et in i.ut claue vl' claui.Et accusati
uus pl'is in es et in is ut claues vl' clauis.¶ Et
scias ꝙ clauis ꝓut sumitur in theologia.ē ptās
ligandi et soluendi q̄ ecclesiasticus iudex dignos
recipe indignos excludere debet a regno.et poni
tur in predcā diffinicione genus scz ptās.et sub
iectū ptātis scz iudex ecclesiasticus.et actus scz ex
cludere.et recipē.s̄m duos actus material' clauis
apire scilz et claudere.Cuius obiectū tangit̄ in hoc
quod dicit a regno.modus autē in hoc quod di
cit dignos vl' indignos.in illis in quos actus ex
ercet̄ pensatur.Claues autē sunt due scz discernē
di.et potentia ligandi et soluendi.et secunda cla
uis que dr̄ potestas ligandi et soluēdi ē que im
mediate seram apit peccati.Sed clauis que dici
tur sciencia ostendit cui apienda sit illa clauis et
si obijcias claues in collacōne ordinis cōferunt̄
s̄z scientia non ē ex infusione semp s̄z q̄nq3 ex ac
quisicōne.nec ab omnib3 ordinatis habet̄ et a q̄
busdā non ordinatis habet̄ ergo scientia non est
clauis.et sic est tm̄ vna clauis.scz potestas iudicā
di.Respondeo ꝙ nō solū vna clauis sed due dā
tur in ordine.Vn̄ dico ꝙ scientia que habitus ē

non ē clauis. sed autoritas actuꝫ sciencie exercē
di que q̄n̄qꝫ sine scientia est. Q̄n̄qꝫ scientia sine ip
sa. sicut eciā patet in iudicibus secularibus. aliq̄s
enim est iudex h̄n̄s autoritatē iudicandi qui nō
habet iuris scientiā. et aliq̄s ecōu̇so hꝫ sciāꝫ iuris q̄
nō habet autoritateꝫ Et quia actus iudicij ad q̄s
quis ex autoritate suscepta obligat̄ non autē ex
sciā habita. sine utraqꝫ fieri bene nō p̄t. Ideo au
toritas iudicandi que ē clauis ē sine scientia non
p̄t sine peccato accipi. Sed scientia sine autoritate
sine peccato haberi p̄t. A clauis componit̄ concla
uis. Et prod̄ cla. ¶ Hic potest queri. An sacerdos
ex ui clauiū remittat pcm̄ quo ad penā tantum
Respondeo. Idem ē iudiciū de effectu quē potes
tas clauiū actualiter exercitata complet in eo in
quo contricō tempe p̄cessit. et de effcū baptismi
qui iam habenti grām datur. Aliquis enim per
fidem et contricōnem p̄cedentē baptismū graciaꝫ
remissionis pcōꝝ q̄tum ad culpā consecutus ē
sed quādo actualiter postea baptismū suscipit ḡci
a augetur et a reatu pene totaliter absoluit̄. eo
ꝙ sit pticeps passionis xp̄i. Et similiter ille qui
p contricōneꝫ consecutus est remissionē peccato
rum q̄tum ad culpam. et p consequens q̄tū ad
reatū pene eterne que simul cū culpa remittit̄ ex
ui clauiū ex passione xp̄i efficaciā habentiuꝫ au
getur grā et pena dimittit̄ temporal'. cuius rea
tus adhuc remanet post culpe remissionem. non
tamen totus sicut in baptismo homo regnatur.
et configurat̄ passioni xp̄i. que sufficit ad omnē
penam delendā in se suscipiens ut nichil de prio
ris peccati actualis pena remaneat. qꝛ non debet
alicui imputari ad penā nisi quod ipsemet fecit.
In baptismo autē homo nouā uitam accipieŝ fit
p grām baptismalem nouus. Et ideo nullus rea
tus pene remanet. pro p̄cedenti peccato. sed in pe
nitentia homo non mutat̄ in aliā uitā. quia non
ē regnatio sed sanacō quedā. Et ideo ex ui claui
um que opatur in sac̄mento penitentie nō tota
pena remittit̄. sed aliquid de pena tempali cuius
reatus post absolucōnem a pena eterna remanē
potuit. ut dictum ē Nec solū a pena illa quā ha
bet penitens in confitendo ut quidam dicunt. qꝛ
sic confessio et sacerdotalis absolucō nō essent n̄
in onus qd̄ non competit sac̄mentis noue legis.
sed eciam de illa pena que in purgatorio debetur
aliquid remittit̄ ut minus in purgatorio puniat̄
absolutus ante satisfaccōnem q̄ si ante absolucō
nem decederet. Ex dictis collige ꝙ deus p seipm̄
in contricōne delet culpā dimittit pene eterne rea
tū. infundit in anima grāꝫ. sac̄dos autē ex ui cla
uiū in confessione aliquid dimittit de pena tēpo
ralj. Vide in penitentia.

Clauo. uas. uaui. uare. i. clauis configere. ubuꝫ
actm̄. Et dicitur a clauus. ui. Et prod̄ cla.

Claustralis in claustrum uide.

Claustrellū. li. diminitiuū puum claustrum

Claustrēsis in claustrum exponitur.

Claustꝝ. a claudo. dis. dr̄ h̄ claustꝝ. tri. q̄a clau
dat̄ ul' claudat inhabitantes. vnde h̄ claustrelluꝫ
li. dimi. et h̄ et h̄ claustrensis et h̄ se. et h̄ et hec
claustralis. et h̄ le. in eodem sensu. ree claustri ul'
ptinens ad claustꝝ. Et potest esse substm̄ h̄ et h̄
claustrensis. et hoc se. ul' claustral' monachus ul'
monacha stans in claustro in cenobio.

Clausula. le. pnl' cor̄ sicut est distinccō construc
cōnis. Et dr̄ a claudo. dis. Et ut dicit pap̄. Clausu
la est in oracōne breuis sentencia.

Clauus. ui. mas. ge. i. acutus. dcūs a calibs. q̄si
calibus. i. ferreus. qꝛ sit de ferro. Et clauus dicitur
uestis purpurea q̄ utebant̄ senatores. qꝛ quibus
dā clauis aureis uel de alia materia erat ornata
et uariata Et in tali ueste sepe denotat̄ dignitas
Clauus eciā dr̄ gubnaculū nauis scꝫ temo ul' ma
nica temonis. Prou̇ xxiij. Quasi sopitus gubna
tor emisso clauo. Xv. Claua ferit clauis apit. cla
uus duo iūgit. Indue te clauo. rege clauo. pcute ¶ clauo

Clemens. tis. omnis ge. i. misericors
nobil' pius et sanctus. et dr̄ a cluo. is. i. defendo.
qꝛ cluat. i. defendat ꝓtegat et tueatur. sicut solꝫ
patronus clientē. Et compatur. Et inde h̄ clemen
tia. tie. a dcō clementi addita a. Clemens compo
nit̄ inclemens. et inde h̄ inclementia. tie. i. impie
tas. crudelitas. Et prod̄ cle. Vnde in aurora dici
tur. Hinc pius hinc dulcis hinc clemens hinc qꝫ
benignus. Item idem. Donec honoret eos summi
clementia regis. Et dr̄ clemens q̄i clementē men
tem habens.

Cleo. A cleos quod ē gloria dr̄
cleo cles cleui cletū. i. glorior. aris. Item cleo cles
. i. abscondere ul' sorbere. Itē cleo cles. i. inclinari.

Cleopatra. i. regina et soror prolomei regis a
lexandrie. Et cor̄ pnl' naturaliter. Vnde in auro
ra dr̄. Nubit alexādro cleopatra regia rident. Itē
idem. Que iam cleopatre leserat intus amor

Cleophas frater ioseph sponsi uirginis marie
pater symeonis q̄ symeon iacubo epō successit.

Cleos. i. gl'a. Inde inclitus. i. gloriosus. ƀm pap̄

Clepo. pis clepsi clepere ptū. i. furari. Et ē acti
uū cū omnibus suis compositis si qua sunt ƀ hu
guc̄. Pap̄ uero sic dicit. Clepere clam rape furari.
surripere. celare. Et corripit cle.

Cleps. a clepo. is. dr̄ h̄ et h̄ cleps ul' cleptes tis
. i. fur

Clepsedra. A clepo. pis. dr̄ h̄ clepsedra
dre. i. docillus qui obdit foramen dolij qꝛ p illū
quis furat̄ liquorem. et uidet̄ esse compositūꝫ a
clepo. pis. et idor quod ē aqua. siue liquor. vnde
et quidam dicunt clepsidra pnl' prod̄ et p I qua
si clepeus ydor. ƀ pocius uidet̄ ethymologia q̄ cō
pō. Sed siue sit ethimol' siue compō dicenduꝫ ē
clepsedra pnl' cor̄. et p. e. ƀ huġ. Item clepsedra
dr̄ quodd̄ instrumm̄tum quod immittit̄ in dolium
p foramē supius cā furandi vinū. Itē clepsedra
dr̄ illud instrumm̄tum p qd̄ hore colligunt̄ scꝫ ho
ralogiū. Vnde clepsedrarij dn̄r illi qui p illd̄ ho
ras colligunt Clepsedre eciam dicūtur uasa pfora
ta. q̄ hēbant philosophi ad dimeciēdam quātita
tem. Vnde marcial' in sua astrologia. monstratū
ē omnia signa paria spacia continere. multiplici
appositione clepsedrarum.

Cleptes cleptis in cleps est.

Cleptus. ta. tū. i. furatus passiue quod et pro
gibboso dr̄. Et deriuatur a clepo pis. ƀm hugūc̄

Clericalis. in clericus uide.

Clericus. a cleros ul' clerus dr̄ h̄ clericus. ci. et
dicūtur gn̄aliter clerici om̄es qui in ecclesia xp̄i
deseruiunt. dū tamen ordinē habeant. et ab illo
tempe sic dicti sunt. ex quo matthias sorte elcūs
est quē p̄mū p apostolos legimus ordinatū. vn̄
h̄ clericatus. tus. tui. et h̄ et h̄ clericalis et h̄. le.
Vnde clericaliter adūbium. et h̄ clericalitas tatis
ƀ huġ. Pap̄ uero dicit. Clericus dcūs qꝛ ē de sor
te dn̄i. ul' quia dn̄s sors ul' ps clericoꝝ est. ¶ Et

sciās. q clericis qui ad diuina misteria applicanť
competit rasura et tonsura in modū corone. ra
cōne figure. qr corona ē signū regni et pfeccōnis
cū sit circulus. Illi autem qui diuinis ministerijs
applicantur adipiscunť regiā dignitatē et pfecti
in ūtute esse debent. Corona eniȝ regale decus sig
nificat. et seruire deo regnare ē. Vnde ministri ec
clesie reges esse debent ut se et alios regant. qui
bus petrus ait. Vos estis genus elcm̄ regale sac
dociū. Competit enim eis racōne subtraccōnis ca
pillorꝝ et ex pte supiori p rasurā ne mens eorū
tempalibus occupacōnibus a contemplacōne di
uinorꝝ retardeť ꝫ reuelata facie gloriā dei expedi
te et libere contempleť. Sūmitas eniȝ capitis est
eminentia mentis. denudatio capitis est reuelatio
mentis. Clericus eniȝ secretorꝝ dei non ignarus esse
debet. Et ex pte inferiori p tonsurā tondunť ei
capilli usqȝ ad reuelacōnem sensuū sciłȝ oculorū
et auriū ut uicia in corde et ope pollulantia doce
antur pcidenda ne ad audiendū et intelligendū
ūbum dei ppediant. p quo seruato reddeť in ex
celsis corona. Item figura rotunda nulluȝ angu
lū habet. et signat q clerici non debent habē sor
des in uita. qm̄ ubi angulus ibi sordes. Et debēt
habere ueritatē in doctrina. qm̄ ueritas angulum
non habet sicut dicit Jero. ¶ Item hec figura est
omniū figurarū pulcherrima. Vn̄ in hac deus ce
lestis creaturas fecit. p quod significať q clerici
debent habere pulchritudinē interius in mēte et
exterius in conūsacōne Tales sane ut dic̄ clemēs
papa ad ministeriū spūale eligendi sunt qui dig
ne pn̄t dn̄ica sacmenta tractare. melius ē eniȝ do
mini sacerdoti paucos habere ministros qui pos
sint digne opus dei exercere. q̄ multos inutiles q̄
ordinatori onus g̃ue inducant. Jero. autē ad ne
pocianū de uita clericorꝝ sic dicit. Nec rusticus et
tamē simplex frater. ideo se sanctū putet si nich
il nouerit nec peritus et eloq̄ns in lingua extimȝ
sanctitatē. multo qȝ melius ē e duobus impfcis
rusticitatē habere sanctam q̄ eloquenciā peccat
cem. ¶ Item quedā glosa dicit sup illud Jsa. xx
ix. c dabiť liber nescienti lrās diceť qȝ ei lege. et re
spondebit. nescio lrās ⁊c̄. Multo melius ē imperi
tiā legis confiteri q̄ iactare prudentiaȝ. nec posse
scire quod dr. Vide in nubił et in ordo. et in sac

Cleronomus. A cleros dr h cle　dos et in lux
ronomus. mi. i. heres. et cleronoma. i. hereditas.

Cleros grece latine sors uł hereditas.

Clerus. a cleros dr h clerus. ri. i. multitudo cleri
corꝝ. q̄i hereditarius uł sortitus qr sit sortitus deo
. i. de sorte dn̄i. uł qr ptem dn̄i habet. Vel ꝭ q̄s
dam. Clerus dicitur a clarus. quia sit clarus

Clibanarius in clibanus est.

Clibanicius. cij. mas. ge. i. panis in testa uł fur
no coctus. Et dicitur a clibanus.

Clibanus. a cliuus. dr h clibanus. ni. penł coř
. i. furnus uł fornax. q̄i cliuanus. qr in erectione
sit collcūs. Cliuus eniȝ ascensus dr. Idem et alio
nomine dr clinacius similiter a cliuo. Et a cliba
nus dr h clibanarius qui custodit clibanū. uel fa
cit. et h clibanaria. rie. uxor clibanarij. uł q̄ facit
uł custodit clibanū. et clibanarius. ria. rium

Cliens. a colo. lis. dr h et h cliens. tis. cō. ge. a
colendis patribus. uel dr a cluo. qr cluat et defen
dat dn̄m suū. ꝭ hug. pap. uo dic̄. cliens a colendo
patronū dcūs. i. amicus domesticus. q̄ ꝑus colen
tes dicebanť. Item clientes discipuli q̄si colentes

Clientela. le. fe. ge. i. seruiciū uł multi ¶ magni
tudo seruorꝝ. et dr a colo. lis. Vel ꝭm pap. Cliente
la officiū domesticū. Et prod̄ te. Et formať a dto
clienti. I in e longam addita la. ꝭm pristianum

Clientulus. li. dimi. paruus cliens siue seruiens

Clima. a cleo cles ꝓ inclinari dr h clima matis
. i. tanta porcō terre ꝭm quā mutať meridies. et
ꝭm h in astrologia assignanť septē climata ī nrā
habitabili regione. ꝭm quosdā uł ꝭm alios octo
Item clima dr plaga uł ps celi siue mūdi. Sicut
consueuit dici. Quatuor sunt climata mūdi. i. ptes
scȝ orientalis. occidentalis. septemtrionał. australł
Item clima grece dr g̃dacō. et in̄ h climax acis.
quidā color rethoricus.

Climaterinū. Clima grece dr g̃dacō. Inde hoc cli
materium. et sunt climateria que gradatī discur
runt. uł incerte rei diuinacōnes. uł incta ꝓfugia

Climax. Clima grece dr gradacō. unde h cliāx
cis gradacō. quidā color rethoricus ꝭ hug. Vide
eciam sup̄ in iiij pte in caplo de coł rethoricis

Cline grece latine dr lcūs. et ūtitur in latinum
et dr h clinus ni. i. lcūs. A q̄ clino as ūbum actm̄

Clinicus. A cline uł clinus dr h clinicus. ci. pnł
coř. qui de lcō non d̄ndit. et pcipue paliticus. Et
h clinica. ce. in eodem sensu. Et clinicus. ca. cum.
mobiliter potest declinari.

Clino. Clinus. i. lcūs. A quo dr clino. nas. i. flec
tere. curuare. et ꝓpe ad lcūlum. ꝫ non est in usu
Et componiť inde aclino. nas. et conclino. as. de
clino. nas. Inclino. nas. Interclino. as. Reclino as
Clino et eius composita sunt actiua. licet qn̄qȝ in
ueniank in absoluta et passiua significacōne. Vt
in lucano. Inclinant facta ducū. et omnia ꝓd̄ cli.
facetus. Maiori cedat caput inclinet seniori

Clinus. ni. a q̄ clino. nas. qd̄ componiť acclino
declino. uide in cline. et in clino as uide. et ꝓd̄ cli

Clipeola. uide in clipeus.

Clipeolus. li. dimi. puus clipeus.

Clipeus. A cluo. is. i. defendo dr h clipeus. pei
. i. scutū. ꝫ scutū ē militū. Clipeus peditū. Et dici
tur clipeus. q̄i clupeus. qr defendat ab ictibus uł
dr a clepo. pis. quod ē furari. q̄i clepeus. qr fura
tur corpa nrā ictibus. q autem dr clipeus. q̄i cle
pens soma. i. subtrahens et furans corpus ictibȝ
ethimologia ē non composicōnis ostensio. vnde
h clipeū pei. neu. ge. pictura uł ymago rotunda
ubi tantū caput impingiť. Vel dr sic locus ubi
ymagines reponunť. et h clipeolus. li. dimi. et h
clipeola. le. pnł coř anulus. qr sit rotūdus instar
clipei. uł mōile rotūdū ad modū clipei. et clipea
tus. ta. tū. i. clipeo ꝓtectus uł armatus. et clipeo
as. i. contegere uł armare clipeo. Et est actm̄. Et
coř cli sicut clipeus. vnde patet q scribiť per sim
plex p. Ouid̄ in iij epła. Quā manibus clipeus et

Clistere. a clepo et ster ¶ acute cuspide hastam
cus componitur h clistere. ris. quod eciam h clis
teriū inueniť. scȝ instrumentū medicorꝝ quo ster
cus infirmi in uentre pduratuȝ faciunt exire. sic
dictū. q̄i clepens stercus. Vel dr sic q̄i culus sterco
ris. uł q̄i colacō stercoris. qr per ipm̄ colatur ster
cus extrinsecus. Vel dr sic a cleo cles quod est in
clinari et stercus. qr stercus facit inclinari. i. depōi
Et coř pnł clistere. Vnde dicit macer de puluere
anheti. Appositis digitis aut intus clistere fuso. et
declinatur h clister clisteris a macro. et sic abltūo

desinit in e. Et sic ꝑ regulā desinentiū in er crescē
tiū in genitō cor̉ pnl̉. ut puluer eris. clister teris
et inde dr̉ clisteriso. sas. et est clisterisare p foramē
in anū aliquid emittere. disiūgere. ꝑm pap. Me
dici autē cōmuniter dicūt clistere. ris. penl̉ prod̉
et tūc declinat̉ h̉ clistere. ris. Et desinit ablt̄ūs in

Clito. A cluo. is. ꝓ resplendeo h̉ cli ¶ Clisteri
to. onis. i. filius regis ul' impatoris ul' qui mlta

Clitus. ta. tū. i. glorio ¶ resplendet nobilitate
sus. nobilis. ꝫ non ē in usu. Et deriuat̉ a cleos qd̉
est gloria ul' a cleo cles quod ē glorior. Et cōpo
nit̉ clitus cū in et dr̉ inclitus ta tū. i. ualde glori
osus. nobilis. Vel potest componi inclitus ab in
et clito. tonis. Vnde inclitus. i. nobilis et gl'osus
ꝑm hug. ul' inclitus ꝑm pap componit̉ ab in et
cleos quod ē gloria. Inde inclitus. i. intus glorio.
sus. siue intus cleos. Et corripit cli

Cliuosus. sa. sum. uide in cliuus.

Cliuus. A cleo. es. quod ē inclinari dr̉ h̉ cliuus
ui. i. collis ꝑm ꝙ consideratur in descensu. scꝫ ascen
sus ul' pocius descensus montis ul' flexuositas vn̄
cliuosus. sa. sum. i. monticulosus ul' flexuosus Cli
uus componit̉. h̉ et h̉ accliuis et hoc ue. ul' accli
uus. ua. uū. Vn̄ decliuus. ꝓcliuus. Et quodlibet
istoꝝ comparat̉ ꝑm hug. Pap uero dicit. Cliuus
ascensus mons non altus. cliuosus inclinatus ꝓ
ascensu sumit̉. Reg. j c ix. Cūqꝫ ascēderent cliuū
ciuitatis inuenerunt puellas ꝛc̄. Et producit cli

Cloaca. A colo. las. dr̉ h̉ cloaca. ce. qꝛ ibi colā
tur que emittuntur. Et dr̉ cloaca quelibet fossa
ad quā sordes defluūt. Vel ꝑm quosdā dr̉ cloaca
a cleo. es. quod ē abscondere ul' sorbere. qꝛ sterco
ra et immūda absorbeat ul' abscondat. Et prod̉
pnl̉. Vel ꝑm pap. Cloace dcē sunt ꝙ p eas colā
tur aque. ut quociens pluuie inundatio extiterit
per eas aque extra ciuitatem mittantur.

Cloacarius. rij. qui cloacā facit ul' purgat. a clo
aca dr̉. et h̉ cloacaria. rie. in eodem sensu.

Cloca vna ex tribus ꝑtibꝫ interꝑtat̉ cōuocacō

Cludo. dis antiqui. ꝫ moderni claudo. dis dicunt
Vn̄ pt̄ componi ꝑm antiquitatē concludo. exclu
do. decludo. et cetera. uide in claudo. dis.

Cluniculū. li. ge. neu pnl̉ cor̉. i. spata splēdona.
et dr̉ a clunis. qꝛ pendeat a clune. Vel dr̉ a cluo
is. qꝛ defendat. Cluniculū eciaꝫ dr̉ foramē qd̉ fit
in camisijs mulieꝝ circa ignina. ul' generalit̉ qd̉
fit in pānis eaꝝ. circa latus. ꝑm huguicionem.

Clunis. A culus dr̉ h̉ aut h̉ clunis. generis inc̄
ti. i. nates. qꝛ sit iuxta culū. Vel pocius deriuat̉ a
cluo. is. pro defendo. qꝛ illa massa carnis defendit
ossa sedentis. ꝑm hug. Pap uero dicit. Clunes dcē

Cluo cluis clui caret supīs ¶ ꝙ sint iuxta culū
et signat duo. scꝫ defendere et resplendere ¶ Cluo
componit̉ ꝑcluo. is. i. ualde defendere ul' uald̉ re
splendere. vn̄ h̉ et h̉ ꝑclunis. Et cluo ꝓ defendo
cū suis compositis si qua habet actm̄ ē Pro resplē
dere neutꝝ. et omnia carent sup̄ ꝑ hug. Pap uo
dicit. Cluere pollere excellere uigere protegere

Coaceruo. uas. uaui. ex con et aceruo as. et abi
cit̉. n. et ē coaceruare simul aceruare. cumulare

Coactim aduibium. i. urgenter. ¶ congregare

Coactor. toris. qui cogit. a cogo. gis Coactor
eciam dicitur aselli agitator ꝑm papiam.

Coactrix. tricis. fe. ge. mulier que cogit. Et for
matur a coactor. or in rix.

Coactus. ta. tū. i. constrictus. in vnū collectus

Coacuo. is. acui. ex cō et acuo. ¶ a cogo cogis
is. i. simul acuē. Iero. in ꝓlogo libroꝝ salomōis
Sciat magis scripta nrā intelligi. que non in ter
ciū uas transfusa coacuerint. ꝫ statim de ꝑlo pu
rissimo cōmendata teste suū saporem seruauerit

Coadiuuo. uas. i. simul adiuuo. Et componit̉
ex con et adiuuo. uas. Et abijcitur. n.

Coagito. tas. ex cō et agito. et coagitare ē sil'
agitare. ul' cumulare cōmouere. ul' repellere

Coagulatus. ta. tū. constrictus ul' simul strictus

Coagulū. a cogo. gis. dr̉ h̉ co ¶ a coagulo las
agulū. li. i. illud quod ponit̉ in lacte ut coagule
tur. Vnde coagulo. as. i. simul stringere.

Coallbeo. bes. bui. coalbere. i. simul albere. A
con et albeo. Et abijcitur. n.

Coaleo. les. in coalo. lis. uide.

Coalesco. cis. inchoatiuum a coaleo. les.

Coalo. lis. lui. i. crescere. ex con et alo alis qd̉
eciam secūde cōiugacōnis inuenit̉. coaleo les coa
lere. i. simul crescere. Inde coalesco. cis. inchoatm̄

Coaltrico. cas. ul' coaltricor. caris. i. simul cta
re. litigare. ex con et altrico ul' altricor.

Coamicio. cis. cui. coamictū. simul amicire. ex
con et amicio. cis. Et corripit mi.

Coango. is. xi. ctū. i. sil' angē. ex cō et ango is

Coarguo. guis. gui. guere. simul arguere. ex cō
et arguo. is componitur.

Coarto. tas. taui. coartare. i. simul artare. cōstri
gere. condempsare Ex con et arto tas

Coax uox est ranarum.

Coaxo. as. ūbum ꝓꝓium ranaꝝ. Et dr̉ a coax.

Coccinus. in coccus uide.

Coccineus. uide in coccus.

Cocitus. ti. fluuius infernalis. et interꝑtat̉ luc
tus. Et prod̉ pnl' et eciā ꝑmam. qꝛ duplicat c. ut
habet̉ in doctrinali. Cocta qꝫ uocal' cocitus c du
plicauit. Iob xxj. Dulcis fuit glareis cociti. Qd̉
ūbū tractans gg̉ mor̉ xv dic̄. Greca lingua coci
tos luctus dr̉. qui tamē luctus feminaꝝ ul' quoꝝ
libet infirmantiū, solet intelligi. Sapientes uero
huius seculi a uite ueritatis exclusi vmbꝰ q̄sdaꝫ
de ueritatis inquisicōne tenere conati sunt. Vnde
cocitū fluuiū currere apud inferos putauerūt ui
delicet designantes ꝙ hij qui digna doloribꝫ opa
faciūt. in infernū ad luctū decurrunt. ꝫ nos despi
ciamus vmbm̄ carnalis sapiencie. qui iā de ueri
tate lucē tenemus. et cognoscamus uoce bt̄i uiri
cociton uel cocitū luctū infirmantiū dici. Et sci
as ꝙ pap ponit cocitus in. q. et eciā in c. vn̄ in
c dicit. Cocitus inferni palus ul' fluuius. ꝫ hug̉
ponit cocitus in. c. et sic ꝑma lr̄ā ꝑm eū est c. et
ita scribit̉ cōmuniter. De cocito dr̉. Non nisi la
menta tua dant cocite fluenta. Quidam tn̄ coci
tus scribunt per vnum. c.

Coccus. ci. mas. ge. ē genus tincture scꝫ mediū
inter rubꝝ et croceū. Coccū dicūt greci nos rube
um seu ūmiculū dicimus. Est enī ūmiculus ex sil
uestribus frondibus. vn̄ coccinus. a. ū. et coccine
us. nea neū. illo colore tinctus. i. rubeus. Inueni
tur eciā h̉ coccinū. cini. in ysa primo. Si fuerint
peccata urā ut coccinū. ubi dicit glosa. Ideꝫ ē coc
cus et coccinū et ūmiculus. Et scias ꝙ coccinum
substm̄ cor̉ mediā. Sed coccinus. na. nū. adiectm̄
prod̉ pnl̉. sicut bissinus. na. nū. prod̉ mediā. ꝫ h̉
bissinū substantm̄ eam cor̉. Et ut dicit pap. Coc
cineum sanguineum. A cocco dicitur.

Cochea. A concha dr̄ hec cochea. lee. dimi. q̄si con
cula. Item cochee dn̄r alte et rotunde turres scꝫ a
ciclo. q̄i ciclee. qꝛ p circulū conscendūt et orbem.
vn̄ ſm pap. Cochea p circuitū ascensus. Grec̄ uo
dicit. Dic cocheā turris scalam testam qꝫ limacis.

Cochear. a cochea dr̄ h̄ cochear uł h̄ cocheare ris
a concauitate uł ab usu ꝑus cocheariū dcm̄. coche
ar eciā quedā mensura scilꝫ dimidia ps dragme
appendens siliquas noue̅. quod triplicatū conculā
facit ſm hug̀. In grec̄ sic dicit̄. Est cochear ꝓprie
quo pultes ponis in ore.

Cochearius. rij. ē lapis marinus cocheis et arenis
et lapillis concretus et asperrimus. et dr̄ a cochea

Coctił. a coquo. is. dr̄ h̄ et hec coctilis et h̄ le
pnł cor̄. quod coctum ē uł aptum ad coqn̄dum

Coctus. ta. tū. a coquo. quis. dr̄. qꝫ autē dr̄ coc
tū q̄i coactū ab igne uł aqua ethimologia ē nō
deriuacō. Quod componit̄ semicoctus. ta. tū.

Cocula uasa ōnia coqn̄di cā pata. et dr̄ a coq̄

Codex. caudex idem ē quod trūcus. et mutata
au in o dr̄ h̄ codex. dicis. in eodem sensu. Item p
translacōnem a codex uel caudex dr̄ h̄ codex lib̄
quid̄ in quo continent̄ diuisa p̄cepta iusticie. sic
in codice trunco continent̄ diuisi rami. et appella
tio ista mō ampliata ē ut eē quilibꝫ lib̄ dicat̄ co
dex. Dr̄n̄t tamen codex et liber. qꝛ codex ē ꝓprie
multoꝝ librorū qꝛ tamq̄ꝫ ramos contineat in se
multos lib̄s. ꝟ lib̄ ē vnius uolumis

Codicillus. codicilli diminitiuum. ꝑuus codex.
Codicillus eciā dicebat̄ illa carta in qua scriptū
erat testamentū alicuius mortui extra ciuitatē
uł in pegrinacōne. que postea mittebatur ad ro
manos ſm hug̀. Pap̄ uero dicit. Codicillus ꝑuus
codex uł scriptura nulla indigens solēnitate. sed
solūmō testatoris uoluntatē sign̄s. loco testam̄ti
habetur.

Codiculus. li. diminitiuū. ꝑus co dex. idem quod codicillus. Et corripit cu.

Coegi coegisti preteritum de cogo gis.

Coeo. Eo. is cōponitur cū cō et dr̄ coeo is sub
tracta. n. et ē coire simul ire. et coire. i. cōiūgi. cō
gregari. coadunari. cōuenire. vn̄ qꝛ uir et femina
cōiungunt̄ in opere uenereo. dicitur tunc coire
Vnde h̄ coitus. tus. tui. i. concubitus. Item coire
qn̄qꝫ ponit̄ transitiue ꝓ cōiungē. siue colligē et
congregare. et ſm h̄ inuenit̄ eius passiuū in ter
cia ꝑsona. Vnde lucanus. Multūqꝫ coitur hūani
generis. i. colligit̄ et congregat̄. Coeo tn̄ neutꝝ ē

Coepūs. pi. uicarius epi. a con et ¶ et absolutū
epūs Vel ſm pap̄. Coepūs cōiūctus et uicinus epi

Coepulor. aris. i. simul epulari. a cō et epulor

Coequo. as. aui. are. i. sił eq̄re. ex con et eq̄ as
Vnde h̄ et h̄ et h̄ coequans. tis. Et scribit̄ per oe
diptongum. vn̄ pꝫ qꝫ prod̄ pnł. Reḡ ij li c viij.
Et mensus ē eos funiculo coequans terre.

Coerceo ces cui coercitū. ūbum actm̄. i. sił arce
re constringere. Et cōponit̄ ex cō et arceo ces vn̄
h̄ et h̄ coercibilis. et h̄ le. vn̄ coercibilit̄ adūbiū.

Coesus. a. ū. i. corrosus. a cō et esus. et ꝓd̄ pnł

Coetaneus. nea. neū. vnius et eiusdē etatis. ga
la. j. ꝓficiebā in iudaismo sup̄ mł'tos coetaneos

Coeternus. na. nū. i. simul eternus. ¶ meos
a con et eternus. ut filius deo patri. Vnde h̄ coe
ternitas. tatis. uide in persona.

Cofinarius. rij. mas. ge. qui cofinos facit uł ue
dit uł portat. et dicit̄ a cofinus. ni.

Cofinulus. li. diminitiuum paruus cofinus.

Cofinus. ni penł cor̄ dr̄ a cauo. uas. q̄i cauus
qꝛ sit cauus. ſm rabanuꝫ. Et ut dicit pap̄. Cophi
nos grece corbis. Cofinus uas ex uirgultis aptuꝫ
aliquid mūdare. Vel ut dicit quedā glosa in Jo
hāne. Cofini sunt uasa ad fimū portandū. uł dic
qꝫ cofinus ē gestatoꝝ fimi uł ceni. quod q̄i idem
ē. Vel ſm quosdaꝫ. Cofini sunt uasa uiminea ad
opa seruilia deputata. Juxta illud p̄s. Manus e
ius in cofino seruierunt. ¶ cogito tas

Cogitatiuncula. le. dimi ꝑua cogitacō. Et dr̄ a

Cogito. as. i. puto. et fit a secūda ꝑsona uerbi
huius cogo. gis. abstracta. s. et addita to. vnd̄ ū
balia cogitator cogitatrix. cogitatio. et h̄ cogita
tus. tus. tui. et h̄ cogitamen. inis. ¶ Cogito com
ponit̄ excogito. as. Precogito. as. Recogito. tas.
Et ab istis ūbalia. Et dr̄ cogitacō qꝫ cogitat fre
quenter animū reminisci.

Cognatus. Gnatus. i. filius cōponit̄ cū con et
abiecta. n. dr̄ h̄ cognatus. ti. i. frater. q̄i sił natus
et h̄ cognata. te. i. soror. q̄i simul nata. i. filia. Et
tūc ponit̄. g. in gnatus. et gnata p ꝓthesim. Iteꝫ
natus. ta. tū componit̄ cū con et ad et dr̄ cogna
tus. ta. tū. et h̄ cognatus. et h̄ cognata. Et agna
tus. ta. tū. et h̄ agnatus et h̄ agnata qui uł q̄ uł
quod ē de eodem genē natus uł nata uł natum
Tamen ibi ē drā. qꝛ agnati dn̄r qui p uirilē sexū
dn̄dunt. ꝟ cognati dn̄r qui p femineū. Et dicūt̄
agnati. qꝛ accedūt ꝓ natis et succedūt loco nato
rum dū desunt filij. ꝟ cognati dn̄r. qꝛ sunt de eo
dem genē nati. uł qꝛ sunt ꝓpinquitate cognatio
nis cōiuncti. Qui ideo post agnatos habent̄ qꝛ et
p feminei sexus ꝑsonas ueniūt. et a cognatus dr̄
h̄ cognacō onis. i. pntela consanguinitas ꝟ distig ¶ ue

Cognomen. inis. cōmune nomen tocius
cognacōnis. Vnde h̄ et h̄ cognominis et hoc ne
qui sunt eiusdē cognominis. uł nominis. Et tūc
cōponit̄ a cō et nomen. et cognomino. nas. cog
nomine appellare. uł cognomen imponere.

Cognosco. cis. noui. notū cognoscere. i. sił nos
cere. vnde cognitor dr̄ a cognoscendo racōnes u
triusqꝫ ꝑtis. Cognoscere eciā dr̄ in alio sensu. ut
ibi. Cognouit adaꝫ uxorem suā. Cognosco cōpo
nit̄ ex con et nosco et mutat̄. n. in. g. Cognosco
componit̄ cū pre et re. et dr̄ p̄cognosco. cis. recog
nosco. cis. De cognicōne sanctoꝝ dicā in orō. et
in sanctus. De cognicōnis ūo nrē utilitate dicā in
curiosus. ¶ Item de cognicōne mortuoꝝ dicam
in defunctus. Item de cognicōne bonoꝝ angeloꝝ

Cogo. ago cōponit̄ cū cō ¶ dicā in intellcūs
et fit cogo. gis. coegi coactū. Vn̄ ūbalia coactor
coactrix. coactio. Et ē cogere constringere uł co
adunare. Xw. Cogo cōstrigo dico cogo coaduno.

Cohēo es si sū. sił hēo ex cō et hēo. et ꝓd̄ he

Coheres. dis. cō. ge. i. simul cū alio heres. et cō
ponit̄ ex con et heres. Et prod̄ pnł. tam in rtō
q̄ꝫ in obliquis. Ro. viij. Si auteꝫ filij et heredes
heredes quidem dei coheredes autem xp̄i.

Cohibeo. es. cohibui cohibitū cohibere. i. coer
cere refrenare constringere uetare. Et cōponit̄ ex
con et habeo. es. Et abijcit̄. n. Aliqn̄ tamē retine
tur. n. et dr̄ cōhibeo. bes. cōhibentia. ꝟ tūc aliud
sigt̄. sicut patebit. Et nota qꝫ uenialia cohibent̄
sed peccata mortalia prohibentur.

Cohors. a cohortor. aris. dr̄ hec cohors. tis. a
frequencia cohortacōnis. Et ē cohors multitudo
rusticoꝝ. castra multitudo militū. Cohors maior

continet qngentos. Cohors minor continet tricē
tos. Itez cohors dr qddam genus minucōnis. A
coartando ul' coercendo. q2 coerceat cūcta interio
ra. i. cōcludat. ul' quia coerceat obiecto suo ext'
neos et ire ꝓhibeat. Et ħ hᷣ in tali sensu melius
scribit' p vnū. o. et sine h. scz cors cortis.

Cohortor. aris. atus. cohortari. i. simul horta
ri. ex con et hortor. aris.

Cohostio. tis. tiui. tire. i. simul hostire. siue eqre
Et cōponitur ex con et hostio. tis.

Cohū. hi. ge. neu. i. corrigia qua iugum ad te
monem religatur. et dicit' a cohibeo. bes.

Coijcio. cis. ex con et iacio. cis. et abijcit' . n. et
aliqñ retinet'. et melius uide in conijcio cis.

Coimo. mis. coemi coemptū. i. sil' emē. ex con
et emo. is. et abijcit'. n. et mutat' e in. i. correptā

Coinquino. nas. i. cōmaculare. fedare. sil' pecca
re. ex cō et inqno. nas. Et cor' qui. Math vij. Sz
q̄ de ore ꝓcedūt illa sunt q̄ coinqnant hominē.

Coire infinitiuus de coeo. is. uide in coeo

Coitus. tus. tui. concubitus. a coeo is iui itum
et cor' pnl'. sicut coitum supinum.

Colax. acis. fuit qdā leccator. a quo et qlibet
parasitus potest dici colax.

Colema. atis. A colo. lis. dr hᷣ colema. matis. i.
cōmixtio herbe et olei. ex qua luctatores in pa ¶ lestra vngebant'

Colera. a colus ul' colon dr
hᷣ colera. re. pnl' cor' qi fellicula scz fellis effusio.
et ē vnus de quatuor humoribus corpis dr ciā
colera ipse folliculus de quo fel effundit'. Et no
ta q2 quatuor sunt humores corpis humani. scz
sanguis colera melācolia et fleuma. Et vnusquis
q2 predcōꝝ humoꝝ suū elementū ymitat'. Sang
uis namq2 ymitat' aerem. Colera ignē. Melanco
lia terram. fleuma aquā. uide de hᷣ in estas.

Colericus. ca. cū. pnl' cor'. ille in q̄ magis dña
tur colera. Et dicitur a colera. re.

Colicus. ca. cū. in colus est. Et corripit penul'.

Colifiū. a colo. lis. dr hᷣ colifiū. fij. i. panis qui
post meridiem ul' post pmam laborantibus dat'
ul' panis azimus. in modū uirilis membri factus
q̄ solebant uti agoniste ut essent fortiores. Iuue
nal'. Comedūt colifia pauce. ꝭm hug. Pap uero
dicit. Colifia dñr panes azimi et genus carnium
carnes asse et semicocte. qui ē uictus athletaꝝ. et

Colimbus. bi. mas. ge. i. cresceñs ¶ prod. o. añ l
herba in aqua. ul' cirsus uirens. ul' aqueductus.
scz locus p quē aqua discurrit. In passione beati
thōe īuenit'. fecit colimbū et lacus aqꝝ influētes
ꝭm hug. Pap uero dicit Colimbus ubi mūdant'
uestimenta ul' aquaꝝ influens locus. et prod pri

Collactaneus. nea. neū eod ¶ mā sil'am scz co
lacte nutritus. ul' in eodez tempe. Et dr a collac
to. tas. Actuū xiij. Et manaen qui erat herodis

Collacteus. tea. teū. i. ¶ tetrarche collactaneus
eiusdem lactis. Collactei sunt qui idem lac suxe
runt. ul' in eod tpe qsi coetanei. Et componit' ex

Collacto. as. aui. are. i. sil' lac ¶ con et lacteus
tare. et cōponit' ex cō et lacto. as. et mutat' n ī l

Collaphiso. sas. collaphis cedere. A collaphus
phi dr. Vel ꝭm pap. Collaphisare collū cedē. vñ
collaphisatus. ta. tū. collaphis cesus ul' uberatus
Petri pma c ij. Que ē eniz grā si peccantes et col
laphisati suffertis. qi dicat. Si peccatis et punimī

Collarium. rij. quod est in col ¶ non ē hᷣ grā
lo canis. A collum dicitur.

Collateralis. A cō et lateralis cōponit' hᷣ et hᷣ
collateral' et hᷣ le. qui ē a latere. ut uentus colla
teral' qi contiguus et uicinus et a latere existens.

Collatero. ras. raui. rare. i. simul laterare. penl'
cor'. Et cōponit' ex cō et latero. ras. qd ē cōiungē
ul' aliquid alicui lateri apponē. Et ē actiuum.

Collatio. onis. in collatiuus. uide.

Collatiuus. a confero. fers. dr hᷣ collacō. onis.
Et collatiuus. ua. uū. i. largus. amplus. sumosus
capax. ubi multa conferunt'. Vnde collatiue adū
biū conferendi. Vnde ps dr agere de lrā collatiē
ubi ondit' q̄ lrā cui lrē cōfert' ad cōstitucōm sill'e

Collato. as. aui. are. atū. i. simul latare. ex con
et lato. as cōponitur. uide. in lato. as. et prod la

Collaudo. as. i. simul laudare. uide in laudo as

Collectiuus. ua. uū. a colligo. gis. Vnde collecti
uū nomen dr quod in sing numero multitudinē
sigt. ut populus. multi eni homines in vno pplō
colligunt'. Vide in tercia pte ubi agit' de spēbus
nominum. in capitulo de nomine collectiuo.

Collega. ge. mas. ge. nomen officij uiroꝝ ē. et
dr a collego. legas. et prod penl'. ꝓpe quidem col
lege sunt in officio q̄ insimul legant' ad aliquod
officiū agendū. ut ad pacem inter aliquos cōpo
nendā. Xw9. Consortes cōiungit amor. socios la
bor vnus. Missio collegas ad eūdem cōpulit ac
tum. ast eadem comites vnit uia. mensa sodales
Item lego. gis. cōponitur cū cō et dr colligo gis
et iñ hᷣ et hᷣ collega. ge. cō. ge. penl' cor'. i. sil' colli
gens ul' legens. sic eni cōuene dicitur sil' uenien
tes. sic collegē dñr simul legentes. uide in socius

Collegiū. gij. societas. a colligo. gis. i. simul le
go. dr collegiū. gij. vnde collegio. as. collegiū fa
cere congregare ꝭ hug. pap dic. Collegiū ē socie
tas collegaꝝ in vno honore positorum.

Colletor. taris. atus. ari. i. sil' letari. a con et le
tor aris. Et prod le. quia est ibi dyptongus. ae.

Colleuio. as. i. sil' leuio. uide in leuio. as.

Collibentia. tie. i. obediētia ul' consensus. et id
est collibescentia. tie. Et dicitur a collibeo. bes

Collibeo. libeo uel libet cōponit' cū con. et dr
collibeo. bes. i. simul libere ul' cōplacere. Itez col
libere. i. obedire ul' consentire. vnde collibesco is
inchoatiuum. et corripit li.

Collibertus cum alio libertus. uide in libertus

Collibescentia uide in collibentia.

Collibista. te. in collibium uide.

Collibiū. bij. dr a collibeo. bes. et dr collibiū p
uū munusculū ul' fructus ut pomū nuces. cicer
frixum vuapassa quod et bellariū dr. et antepo
metū. Et dr a colibet. quia simul cū alijs placet
post carniū fercula. fructus solent diligi p se nō
tantū. Vnde collibista. ste. dr qui recipit collibia
et huiusmodi munuscula ꝓ usura ul' aliquo ser
uicō. Dr eciam collibista qui uendit collibia.

Collibꝝ. bri. penl' prod ē genus pecunie. ul' to
ta pecunia simul collibata. Et dr a collibro bras
quod componitur a con et libro. bras.

Colliculus. li. dimi. puus collis.

Collido. dis. lisi. lisum. lidere. i. sil' ledē. ex cō et
ledo. dis. Vnde collisus. sa. sum. Et prod li.

Colligo. gis. gi. ctū. ligere. i. simul legere. a cō
et lego gis. et cor' li. ꝭ prod in preterito le.

Collirida. de. pnl' cor' dr a collū. et est collirida
panis tenuis et qsi subcinericius. ul' collirida est
panis modicus et triangulus. coctus et frictus de

tensus. Reg̃ ij c vj. Collirida panis vnã. ¶ Alex
and̉. Collirida panis quodda genus esse memito
Collirium. A collum dicitur hoc collirium col
lirij .i. quelibet supunctio ꝓprie tamen ad tergen
das feces oculoꝝ. ẜm hug̃. Pap̃ uero dicit. Colli
riu medicamentu collirja sonant ꝙ uicia oculoꝝ
tergant. Apoca. iij. Et collirio inunge oculos tu
Collis. a collu dr̃ h̃ coll'. lis. Et ¶ os ut uideas
sunt colles ꝑeminentiora iuga montiu. q̃si colla
ul' ipsi ascensus circa summitates montiu. Et fa
cit gtĩus plural' in iu colliu. Et accusatiuus pl'is in
es et in is colles uel collis.

Collisio. onis. fe. ge. q̃i simul lesio. a collido is
ul' ꝑ formacõnem a collisus. si. addita. o. Itẽ col
lisio est q̃dam spẽs metaplasmi. que alio nomĩe
dr̃ sinalimpha. de qua dixi in quarta pte in cap̃
metaplasmi. Item collisiones sunt cu aspẽ conso
nantes in constructione occurrunt sibi ut ẽ illud
si uires auriga ꝑ lora ꝑ flagella ꝑ frena ut volt
pap̃. et collisio sic ẽ uiciu cõtẽtu sub barbarismo

Collisus. a. u. q̃i sil' lesus. a collido is. Et ꝓd̉ li.

Collito. tas. taui. tare. i. simul litare. Et cõponi
tur a con et lito. tas. Et corripit li.

Collineo. ues. liui. liuere. i. sil' liuere. ex con et
lineo. es. vñ colliuesco inchoatm̃. Et producit li.

Colloquiu. quij. cõsiliu ul' concõ quod uulgo
dicit̃ parlamentu. et dr̃ a colloq̃r. eris. ul' p̃t dici
colloqum q̃i sil' loqum. i. sil' habere locutionem

Colloquor. ris. cutus sum. colloqui. i. simul lo
qui. a cõ et loquor. ris. Et corripit lo.

Colluco. cas. caui. care. i. obscurare. et ẽ tractuꝫ
a ramis arboꝝ. q̃ cadentes nemus obscurius faci
unt. Et cõponitur a con et lucus. Et producit lu

Collulum. li. diminitiuum paruum collum.

Collu. a coluna dr̃ h̃ collu. li. q2 sit longum et
rotundu ut coluna baiulans caput cuius anteri
or ps gula posterior ceruix dr̃. ẜm hug̃. Pap̃ et̃
dicit. Collu dictu ꝙ sit rigidu et rotundu. caput
sustentans ut columna.

Colluo. is. i. simul luo ul' simul delauare et de
struere. ul' sordes cõgregare. et cõponitur ex con

Collustro. stras. straui. strare. i. simul ¶ et luo
lustrare. ex con et lustro. stras.

Colluuiu. a colluo. is. dr̃ h̃ colluuiu. uij. et hec
colluuies ei et h̃ colluuio. onis. in eodeꝫ sensu scꝫ
aquaꝝ inundatio. ul' sordiu collcõ et congregacõ
ex multa fluxione et inundatione aquarum.

Colo. as. aui. dr̃ a colus. et est colare purgare.
foras emittere liquefacere eliq̃re. Colo cõponitur
cõcolo. as. d̉colo. as. Excolo. as. Precolo. as. Per
colo. as. Recolo. as. Succolo. as. i. paꝝ colare. ul'
q̃ sunt subtus colare. ul' post colare. Et est actm̃
cu omnibꝫ suis cõpositis. et omnia ꝓd̉ hãc sill'aꝫ
co. ẜ colo is eã cor̃. vñ in grec̃ dr̃. p̃ma dico co
lo t̃cia dico colo. Itẽ. Nũc ego rura colo lego cal

Colo. lis lui. ere. q̃ñqꝫ hꝫ signi ¶ eo gurgite colo
ficacõnes. Colo ciuitatẽ. i. habito. Colo terraꝫ. i.
aro. colo formã. i. orno. Colo deu. i. ueneror. colo
pntes. i. diligo. Hee significacõnes cõtinentur in
hijs u̇sibus. Agros rus formã superos colit atqꝫ
pntes. hos arat h̃ habitat ornat honorat amat
A colo ul' colens ꝑ compõnem hic et h̃ celicola
et h̃ et h̃ xpicola. et h̃ et h̃ ruricola. agricola Et
scias ꝙ huiusmodi nomina composita a colo is
sunt. cõ. ge. sicut a gigno cõposita. Vnde in doct'
nali dr̃. Quod colo cõponit cõmune locare dece
bit. Quod qꝫ facit gigno ꝛc̃. Item colo componi
tur cu ad et dr̃ accolo. Itẽ cu ex et dr̃ excolo. i.
diligenter colere. Item a colo cõponitur incolo.
lis. i. habitare. Percolo. lis. i. ꝑfecte colere. p̃colo
lis. i. p̃ alijs colere. Occulo. lis. i. abscondere. Re
colo. lis. rememorari. recordari. ad memoriaꝫ re
ducere. ul' iteꝝ colẽ. Colo actiuu est in omni sua
significacõne. nisi ꝓ habitare ul' arare. tũc enim
ẽ neutꝝ. Composita uero ab eo si redoleant altu
tram p̃dcãꝝ significacõnu scꝫ arare ul' habitare
neutra sunt. In alijs significacõnibus omnia sũt
actiua. Item omnia composita ab eo retinẽt lrã
turam sui simplicis ubiqꝫ p̃ter occulo. lis. Itẽ oĩa
faciũt p̃teritu in lui et supinu in cultu. Et hec sil
laba co ubiqꝫ corripitur in eis.

Colobiu. a collu dr̃ h̃ colobiu. bij. i. palliu u̇
ginale usqꝫ ad talos depensum et sine manicis. et
dr̃ colobiu q̃i collobiu. a collo depensum ul' q̇a
sit longum. Et nota ꝙ non solu u̇gines ẜ eciam
diaconi utebant̃ collobio. In loco cuius postea
usi sunt dalmatica. q2 scꝫ nuditas b̃chioꝝ culpa

Coloma colome id est calamus cu ¶ batur.
spica sua. Et dicitur a culmus.

Colon dicũt greci. Et interp̃tat̃ membꝝ. Item
colon ul' colos dicũt greci fel. ul' aliud intestinu.

CA colon per composicionem monocolos dico
los ul' bicolos. tricolos tetracolos. a monos qd̉
est vnu ul' dis siue bis quod ẽ duo ul' tris quod
ẽ tres ul' tria ul' tetras quod ẽ quatuor et colon
quod ẽ membꝝ. scꝫ quod. habet vnã ul' duas ul'
tres metri uarietates. Vnde inuenit̃ in odis ora
cij. Hec oda ẽ monocolos. hec dicolos hec trico
los. i. habet in se vnã ul' duas ul' tres metri ua
rietates. Pap̃ dicit. Colon culare intestinum

Colonia a colonus dr̃ h̃ colonia. nie. i. ciuitas
ul' castꝝ ul' uilla quelibet a nouis instituta colo
nis. Jero in ꝓlogo Jeremie. Jam terras eoru co
lonie gentiu possideant. Colonia eciã dicebatur
olim ciuitas ul' regio capta a romanis. in q̃ uete
ribus expulsis supducebant̃ noui coloni a roma
nis. Colonia eciã dicebat̃ ciuitas ul' castꝝ uel uil
la in cõfinio duaꝝ regionu. a colonis frequenter
ibi mutatis a romanis ne liceret eis esse infideles
ẜm hug̃. Vel ẜm pap̃ Colonia ẽ que ꝓ defectu
indigenaꝝ nouis cultoribus adimplet̃. dicta ꝙ
sit agriculture dedita.

Colonus. ni. i. terre cultor et ꝓprie aduena qui
aliũde ueniens agrum locatu sibi colit. et dr̃ a co
lo. lis. ẜm hug̃. Pap̃ eciã dicit. coloni ab incolen
do terram dicti. aduene sunt Et producit lo

Coloquintida. de. ul' coloq̃ntis coloq̃ntidis. cu
curbita agrestis et uehementer amara. q̃ similit'
ut cucurbita ꝑ terram flagella extendit. fcu ro
tũdo et folijs similibus cucumeri usuali. Vnde in
iiij lib' reg̃. c iiij. Et collegit ex ea coloq̃ntidas a
gri. Vel ut dr̃ in historijs. Coloq̃ntide sunt agres
tes cucurbite amarissime minores hijs q̃ in ortis
nascunt̃. Vel ut quidam dicũt herba ẽ q̃si uitis
se diffundens in sepibus fructu modico purpure
o et rotundo cu maturus ẽ. Alexander sic dic̃ A
grestis tibi sit coloq̃ntida cucurbita lector.

Color dr̃ a caleo. q2 calore ignis et solis colores
conficiunt̃. Vel dr̃ a colo as. q2 olim colores co
labant̃. ut essent nimie subtilitatis. vnde coloro
loras. u̇bum actm̃. Alij uero dicunt ꝙ a coloro
fit color ꝑ apocopam. Color componit̃ h̃ et hec

bicolor.oris.qͥ duoꝝ coloꝝ.vnde bicoloratus a
um.et h et ħ tricolor.oris.triū coloꝝ.Vn̄ trico
loratus.ta.tū.et h et hec multicolor.i.multoꝝ
coloꝝ.et h et ħ diuſicolor.oris.i.diuiſoꝝ coloꝝ
uł alterius coloris.Vnde diſcoloratus.ta.tū.Et
h et ħ vnicolor.i.vniuſ coloris.et h et ħ rubico
lor.i.rubei coloris.et h et ħ albicolor.et cū eiſ
dē cōponit᷑ coloro.ras.Et ſunt omnia eius com
poſita actiua.Et cor̄ co.Et ſcias ꝙ omnia cōpo
ſita a colore ut bicolor.a decore ut dedecor.a cor
pe ut bicorpor ſunt cō.ge.irregulariter.licet ali
qn̄ inueniant᷑ in neutro genere.quod autoritati
attribuimus.Ezech xvi.Et ſumpſiſti ueſtimenta
tua multicoloria.Et cor̄ p̄mam color.Auianus
Ingenio moꝝ ſubſiſtit forma coloꝝ.Itē ſm pap̄
Colores rethorici ſunt qualitates uł ſpecies dicē
di.de quibus habes in fine quarte ꝑtis.Item de
colore nubiū uide in nubes.

Coloro.ras.raui.rare.ūbum actīm a color dici
tur.Alij uero dicūt.ꝙ a coloro fit color ꝑ apoco
pam.Coloro cōponit᷑ cū cō et dr̄ cōcoloro.loras
Itē cū de et dr̄ decoloro.ras.i.ualde colorare uł
colorem auferre.Et ut ḃuiter dicamus cōponit᷑
cū omnibuſ p̄dictis cū quibus et color.Et oīa
ſunt actiua Et producūt lo.

Colos uł colon dicūt greci fel uł aliud inteſti
nū ſicut dixi in colon.

Coloſeum.a coloſus dr̄ ħ coloſeū.ſei.quidam
locus rome ubi olim erant ymagines omniū ꝓ
uinciaꝝ.et in medio erat imago rome tenēs po
mum aureū in manu utpote dn̄a et regina oīm
et erant ita diſpoſite arte nigromancie.ꝙ quādo
aliqua ꝓuincia uolebat inſurgere cont᷑ romāos.
ſtatim ymago rome obūtebat dorſum illius pro
uincie ymagini.Vel ut dicūt.ymago illius pro
uincie inſurgebat contra ymaginē rome.et tūc
romani ex improuiſu mittebant illuc exercitū
et prouinciā illam ſubiugabant ſibi.Et tali arte
romani qͥ totū mundum ſibi ſubiugauerunt.Et
dicitur in wlgari coliſie.uide in pantheon

Coloſus.a colo.lis.dr̄ h coloſus.ſi.i.aliq̄ res
in memoriā alicuius mortui facta.ut tumuli et
ymagines apud antiquos.et dr̄ coloſus qͥ colēs
oſſa.Et prod̄ penł.Iuuenał.Et de marmoreo ci
tharam ſuſpende coloſo.ſm hug̾.Pap̄ uero dic.
Coloſus uocatur ſtatua marmorea et alta.

Coloſtꝝ.a colo.lis.dr̄ ħ coloſtrū.tri.quod et
coluſtriū dicit᷑.i.lac concretū in mām̄is.uł pocꝰ
nouū lac quod ſtatim p̄mo mulget᷑ poſt fetum
qd̄ cito coagulat᷑ Pap̄ dicit.Coloſtꝝ lac nouū ꝑ
o.Poteſt eciā in feminino genē ōdinari ħ coluſ
tra.re.Vn̄ dicit auicenna in ij libro in c de lacte
Et coluſtra ē tarde digeſtionis.mel uero ipāz rec
tificat.et acquirit ex ea corpuſ nut̾mētū p̄limū

Colubella in columna uide.

Coluber.a colo.lis.dr̄ h coluber.bri.pnł cor̄.
et ħ colubra.bre.qꝛ colat umbr̄m.genus ē ſerpē
tis.vn̄ colubrinus.na.nū.Colub̾ ceruū fugit.Leo
nem interficit. Colubculus.li.di.ꝑuus coluber

Colū.a colo.as.dr̄ ħ colum.li.idem qd̄ q̄lus.
Vn̄ uigił.Tūc ſpiſſos minime q̄loſ.cola qꝛ p̄lorū
fumoſis deripe tectis.Item colū accipitur ꝓ qd̄
colore rethorico.Sūt enī colū et coma duo co
lores rethorici.Vide in fine quarte ꝑtis.Pap̄ ſic
dicit.Cola dicūtur ꝑ que muſtum fluit.a colādo

Columba.a color ſm raban̄ Vocā ħ collū.li.
dr̄ ħ colūbuſ et ħ colūba ꝓpt᷑ diuiſos quoſ habet
in collo colores.et ē fe.ge.columba.Et dr̄ colū
ba qͥ colens lumbos. Et habet ſeptē ꝓꝓetates
caret felle.nullū ledit.alienoſ pulloſ nutrit.gemi
tū ꝓ cantu emittit.iuxta fluuiū morat᷑.granū e
ligit quod comedat.In foraminibus petre nidi
ficat.que omnia in ſignificacōne cōueniūt fideli
anime.ſignat eciā et ſpiritum ſanctum.

Columbar.a columbus dr̄ ħ colūbar.aris.la
tibulū foramen ubi nidificant colūbe.Colūbar
eciā dr̄ quoddā genuſ vinculi.a collo.qꝛ ſit aptū
collo.Dn̄r eciā colūbaria loca cōcaua in naui ꝑ
que remi emittunt᷑.qꝛ ſint ſimilia latibulis colū

Columbinus.na.nū.pnł Cbaꝝ ubi nidificant
prod̄.poſſeſſiuū a colūbuſ dr̄.Itē h colūbinuſ ni
q̄dam lapis.a colore illius auis ſic dictus.

Colūbulus.li.dimi.ꝑuus columbus.et ħ colū
bula.bule.ꝑua columba.

Columbus.bi.in columba eſt.

Columnella.uide in columna.

Columen.a colo.is.dr̄ ħ columen inis.alacri
tas uł fortitudo.Et cor̄ lu.Vnde homerus.Hic
patrie columen pugnat mauorcius hector.

Columis.a columna dr̄ hic et ħ columis et ħ
me.i.ſanus et alacer.qꝛ erectus et firmiſſimuſ ſit
ut columna.a quo componit᷑ h et ħ incolumis
.i.infirmus.Et corripit lu.

Columna.ne.dr̄ a columen inis.qꝛ in ſummo
ſit longa.uł qꝛ columen ſuſtineat.Vnd̄ ħ colum
nula.le.dimi.et ħ columnella.le.dimiṅ.et ꝑ ab
iectionē n inuenit᷑ ħ columella.le.Vnde Joſeph
in viij.Quatuor columelle quadrangule ſtantes
Et a columella ꝑ mutacōnem.m.in.b.inuenitur
ħ colubella.le.ſimiliter dimi.Et cor̄ co predicta
Orac̄ in epy.Nempe inter uarias nutrit᷑ ſilua co
lumnaſ Et in aurora dr̄.Petra colūna uiā ſol re

Columnella dimi.ꝑua columna Cedūdo morā

Columnelli.a columna hij columnelli.nelloꝝ
dentes qui canini dn̄r.a longitudine et rotūdita
te ſic dicti.qꝛ ſunt longi et rotūdi ad modum co
lumne.ſm hug̾.Pap̄ uidetur dicere colomelli

Columnula.le.uide in columna.

Colurus.a colon et urus cōponit᷑ ħ colurus ri
qͥ colon uri.i.membrū.i.cauda bouis ſilueſtris
nā urus boſ ſilueſtris dr̄.Inde colurus cauda illi
us.Vnde et quadā ſimilitudine dn̄r coluri duo
circuli impfecti in celo.qui quadā ydeali pruden
tia fingunt᷑ in firmamento.ſicut enim cauda bo
uiſ facit circulū impfectū.ita quidā c̄culi fingun
tur eſſe in celo impfecti q̄tum ad uiſum noſtꝝ
ſm hug̾.Pap̄ autē ſic dicit.Colun impfecti c̄culi
interp̄tant᷑.Sūt autē duo diuidentes celū.vnus
ꝑ mediū cancꝝ et cap̄ cornū.Alter ꝑ mediū arie
tem et libr̄m.nec ꝑueniūt niſi ad auſtralem circu
lum.vnde imperfecti dicuntur.

Colus.colos uł colon dicūt greci fel.uł aliud
inteſtinum.et ūtit᷑ in latinā formā.et dr̄ h colus
li apud nos.vnde colicus.ca.cū.ut colica paſſio
que fit in illo membro.Et colicus homo qui in
firmitatē coli patit᷑.Vnde macer de uiribus hba
rū.Illius ſemen colicis cū melle medet᷑.Item īue
nit᷑ h colus.li.uł colus.lus.ꝓ rota feminaꝝ.ſed
tūc deriuatur a colo.lis.et ē fe.ge.et ſecunde uł
quarte decli.ſm hug̾.Pap̄ autem dicit.Colon ē
grecū.et ge.neu.et in phica dr̄ inteſtinū culare.
Item colica paſſio colū colatoriū a colando muſ.

tū. Colus instrumentū in quo femine nent ge fe secunde ul' quarte decliñ. et cor̄ pmam. Ouidius. epi. Aptior ē digitis lana colusq͛ meis.

Coma. a como. is d̄r h̄ coma. me. ꝓprie capilli mulieꝝ. a comendo. sicut cesaries viroꝝ a cedendo Vel d̄r coma ꝓꝑe non cesi capilli. Et ē nomē ḡ cū. Item a cumulo. as. p contrariū d̄r h̄ cuma e. ul' pocius h̄ coma. me. q̄i cuma. i. b'uis dcō. et h̄ coma. matis. i. censura. iudiciū. Et a coma. me. h̄ comaticus. ci. i. ũsificator. vñ comatice adũbium. i. b'uiter compendiose. Item coluz et coma sunt duo colores in rethorica. Vide sup̄ in iiij pte in fine. Quidā tñ dicūt q͛ coma ē q̄drupedis. Vnde grec̄. Est coma q̄drupedis colub iuba siue leonis

Coma. matis. prod̄ co. in coma. me. est.

Comarchus. chi. pn̄ceps sup̄ comites. a comes et archos pn̄ceps

Comaticus. a coma. me. h̄ comaticus. ci. i. ũsificator. vñ comatice adũbium. i. b'uiter. compendiose. Comaticus eciam d̄r ab breuiator cōpendiosus diuisus. Vnde dicit Jeroñ in ꝓlogo osee. Comaticus est quasi p sn̄az loqn̄s Vbi dicit glo. abb'uiator diuisus eo q͛ in singul' clausul' diuisas et plenas sn̄as dicat. Et cor̄ ti

Comatulus. la. lū. dimi. a coma. me. d̄r. Jeroñ in quadā ep'la. Comatulus comptus lascivus do mus tue tecta non uideant.

Comatus. a coma d̄r comatus. ta. tū. i. comas habens. et h̄ comata. te. que d̄ gallia. scz lombardia. q͛ comas solet nutrire. Et ꝓd̄ pn̄l' comatus ta. tū. adiectm̄. ꝫ coma. atis. comata subst̄m̄ pl'is

Combuo is ī buo is uid̄ Inui cor̄ pn̄l' siue ma

Comedia. oda quod ē cantus ul' laus componit cū comos quod ē uilla et d̄r h̄ comedia id ē uillanus cantus. ul' uillana laus. quia tractat de rebus rusticanis. et affinis cottidiane locucōni q͛ circa uillas fiebat et recitabat̄. uel d̄r comedia a comesacōne. Solebant enim post cibū homines ad audiendū eaz cōuenire. Et differt a tragedia sicut in tragedia dicet̄. Pap̄ autē sic dicit Comedia ē que res p̄uataꝝ et humiliū ꝑsonaꝝ comp̄hendit. Non tam alto stilo ut tragedia. ꝫ mediocri et dulci. que sepe eciā de historica fide et de ḡuibus ꝑsonis tractat. Itez dicit pap̄. Comedi dicti. q͛ p̄us post comesacōnes ad eos audiendos uenire solebant homines. Sed post aggressi gesta vniũsoꝝ. et delicta corripientes in scena ꝓferebāt Et comedi est p̄teritū de comedo. et gtūs d̄ comedus. da. dū. Et utꝝq͛ prod̄ me. ꝫ comedi infiniti

Comedicus. ca. cū. ad comediā Cuius cor̄ pen'ul' ad comedendū ꝑtinens. ul' delcābilis. vnd̄ comedice. i. delcābiliter. et d̄r comedicus a comedos

Comedo. dis. di. cōponit̄ ex con et edo. dis. Et q͛ turpis esset ꝓlacō si diceret̄ conedo mutata ē n. in. m. et ita est ibi. m. accidentaliter Vnde non ē contra regulā si ibi ꝓferatur. Est enī regula q͛ ꝑpō debet sillabicari ꝑ se quod non fit hic. ꝫ ut dixi. m. ē hic accidentaliter. Et a comedo. dis. hic et h̄ comedo. donis. i. gluto uorax. et cor̄ pn̄l' sic in ũbo. vñ siue dicat̄ comedo. edis. siue comedo donis. semꝑ e corripi debet. sicut wlt hug̊ et ec̄ magister bñ. Et habz comedo. dis. duplex sup̄ scz comesum et comestū. Iñ comesatio per vnum s

Comedo. donis. cor̄ pn̄l' in ntō ꝫ in obliq̄s eam prod̄. De h̄ uide in comedo. dis. Et ē cō. generis.

Comedus. da. dū. qui comediā describit. et d̄r a comedia. Et produnt me. uide in comedia

Comes. itis deriuat̄ a como. mas. et ē mas. ge et cor̄ co. tamē uicecomes ab eo cōpositū acuit co. licet sit b'uis. Et a comes h̄ comitissa. se. Item inuenit̄ h̄ et h̄ comes. cō. ge. ꝓ socio. ꝫ tūc deriuat̄ a comeo. as. Et ē comes ꝓꝑe in itinere. a comeando. Socius in ꝑiculo. Collega in officio. cō sors in p̄mio. Sodalis in mensa. Xꝟ. in collega est Et scias q͛ comes ē cō. ge. declinacōne. ꝫ omnis in construccōne. Vnde lucañ. Imperiū q͛ comes De h̄ uide in tercia pte ubi agit̄ de omni genere. Et cor̄ co comes substñ. ꝫ comes accūs de comis et comes futuꝝ de como. mis. prod̄ co. Vñ ũsus Illis esto comes quorum te dogmate comes. Est cōmune comes. comes ē mas nomē honoris. Est mores comes dignus habere comes. uide eciam

Comesatio. tionis. feminini ge In como mis neris. ꝑ vnum. s. uide in comeso.

Comeso. ab ultimo sup̄ huius ũbi comedo scz comesu u in. o. fit comeso. sas. pn̄l' prod̄ ũbū fre. i. freqñter comedē. ꝓprie quid est comesare sepe et sup̄flue et luxuriose comedē. vñ h̄ comesatio onis. et sunt ꝓꝑe comesationes sup̄flua et luxuriosa cōuiuia Et debet scribi ꝑ vnū m. et vnum s sicut et suū ũbum. Et h̄ wlt hug̊ et eciā magister bñ. Vnde patet q͛ ad romanos c xiij ubi d̄r In comesationibus et ebrietatibus. debz comesationibz ꝑ vnū. m. et simplex. s. scribi ul' proferri

Cometa. te. fe. ge. d̄r ordinatrix comaꝝ. et deriuat̄ a coma. me. Juuenalis tamen cā metri interposuit s ibi. Ponūt cosmete tunicas. Itē inuenit̄ cometa. te. mas. ge. ul' h̄ cometes tis. ul' te. Et est cometa quedam stella crinita et emittens d̄ se radios flāmaꝝ ad modū criniū. Et semꝑ qñ app̄et significat mortē ul' immutacōnem alicuius pn̄cipis. ul' alicuius patrie destructionē. Et semꝑ dirigit radios suos ad illā ptem cui minat̄. Quidaz tamen dicūt q͛ non ē stella. ꝫ quedā nubes igne a claritate accensa. quod magis credimus ꝑ hug̊ et prod̄ me. Pap̄ uero sic dicit. Cometes stella ē dcūs q͛ comas lumīs ex se fundat. Quod gen9 sideris qñ app̄et pestilentiā famē. ul' bellū uel regni mutacōnem signat. quē latini crinitē uocant. q͛ in modū criniū flāmas spargit. Alij dicunt cū quibus ego q͛ cometes nichil aliud est q̄ uapor terreus grossus cuius ptes sibi multū coniacent. paulatim ascendens ab inferiori pte estus ad superiorem ptem eiusdē ubi concauitatē ignis conñgit. et ibi diffusus ē et inflāmatus. et ideo uidet̄ longus freqñter et diffusus. Item scias q͛ stelle hñtes comas efficienter et ꝑm locū sue generacōnis sunt ꝓpter aerem inflāmatū ex uicinitate ignis qui continet materiā comete et ipm̄ cometē. Aerem dico ꝓpinquū igni qui in se continz colorem ignis. q͛ qñ in ipso uapor siccus inflāmatur tūc continuatio fit cū lumine flāme comete. ab inferiori aere ubi stat uapor eiusdem nature et ita diffuso illo qd̄ continuat̄ ei fit oblongum et h̄ est cometes. Et si queras. Cū cometes dicat̄ sese habere ad bellū ul' ad mortē alicuius. an sit huiusmodi signū ul' cā ul' effcūs. Dico q͛ ꝓprie ē signū p̄dcōꝝ. q͛ sicut dicit aristo. in lib̊ d̄ somp no et uig̊. Talia sunt sicut consiliarius cuius consiliū melioribus inuentis mutari p̄t. Ita dominiū martis bella et mortē continentiū et regentiū turbas signat. sicut inclinans p̄mū ad hoc ꝑ iraz et calorem et siccitatem ex quibus ꝓuenit animosi

tas et concitatio populoꝝ ad inuicem. Et ideo signatū comete ꝑius ē sup martē qui est causa belli et destructionis populorum. cā dico. inclinans nō necessaria. et ideo dr̄ illa signare cometes. Cū tn̄ eius signacō ꝓxima non sit sup illa. ¶ Et scias ꝙ ut dicit ptolomeus. Homo sapiens dn̄atur astris. qr ꝑ sapientiā suā pt̄ uitare ea ad que astra disponūt. Vide in astrum et in iupiter.

Cometes. tis. mas. ge. pnl̓ ꝓd̓. uide in comeca.

Comicus. a comedia dr̄ comicus. ca. cū. i. comedus ul̓ ad comediā ꝑtinens. ul̓ facetus. Et corrip̄ pnl̓. Duo sunt gnā comicoꝝ scꝫ comediā scribentiū. scꝫ ueteres qui ioculatores extiterunt. ut terencius. Noui q̄ et satirici quibus gnāliter uicia carpunt̄. ut ꝑsius. iuuenal̓. Et nudi pingunt̄. qr uici ¶ a denudent

Comis. a como. mis. h et hec comis. et h̓ me. i. suauis ul̓ curial̓ et facetus. Sꝫ facetus de doctrina. comis de natura. Vel facetus ī factis. comis in dictis. Et cōꝑatur comior. simus unde comiter. mius. me. Vel comis ut dicit pap̄ compositus hilaris benignus. Et nota ꝙ como mis. et h et h̓ comis et h̓. me. et h coma. tis. ꝓd̓ ꝑmam. ſꝫ h̓ coma. me. eam cor̓. Vnde usus. Caue colore comis me fallit femina comis. i. suauis ul̓

Comitas. tatis. i. curialitas ¶ curialis et facetus ul̓ suauitas. et formaṯ a comi datō de comis addita. tas. ul̓ ꝓ pap̄. comitas benigtas humanitas

Comitatus. tus. tui. i. comitis dignitas ul̓ terra siue tm̄ spaciū q̄tū unius comes tenꝫ. et deriuaṯ a comes. Itē inuenit̄ h comitatus. tus. i. societas ul̓ comitacō. et tūc deriuaṯ a comitor. aris. Item inuenit̄ adiectiue comitatus. ta. tū. uide in comitor comitaris. Et corripit co.

Comitellus. li. uide in comitulus.

Comiciū. cij. a cometes dr̄ h̓ comiciū. cij. i. tempus in quo consules eligunt̄. ul̓ intronisant̄. Et eciā ipsa elcō ul̓ intronisacō dr̄ comitiū. ul̓ solēnitas que ibi tūc fiebat. et cōuentus totius populi. et locus in quo fiebat. Et comitiū dr̄ q̄i coitiū qr totus populus ad elcōnem et intronisacōnem consulū cōueniebat. ſꝫ est ethimologia pocius q̄ deriuatio. ul̓ compō. unde comitius ul̓ comitialis morbus dr̄. i. caducus ul̓ passiuus. quia in comitijs illi qui patiebant̄ repulsas ꝓ pudore morbū caducū incurrebant. Quidaꝫ eciā ꝓ timore repulse scꝫ timentes repelli. et comitio. as. i. comitium celebrare. ul̓ eligere ul̓ intronisare. ul̓ in comitio ul̓ in cōuentu loqui. et ꝑ compōnem incomitio tias in eodem sensu. Item scias ꝙ a comes itis. i. hn̄te comitatū. pt̄ diuari h̓ comiciū cij. i. placitū qd̓ multi comites faciunt vn̄ plautus. Ibo intro ut de capite meo faciant comicia Et inde comicio cias. i. comiciū celebrare. uel in comicio loqui Et ꝑ compōnē incomicio as. i. in comiciū adducere. Item incomiciare. i. comiciū celebrare ul̓ in

Comitor. a comes dr̄ comitor ¶ comicō loqui aris atus sum. i. sequi. uel cū alio ire. Et inde comitans tis. ge omnis. Et comitatus ta tū. i. secutus. et cor̓ co et mi. Ouid̓ de arte. Ipse licet uenias musis comitatus homerus Si nichil attuleris ibis homere foras Et fuit olim cōmune nūc

Comiculus li. mas ge. penul̓ ¶ est deponens cor̓ Et h comitellus li. di. i. puus comes Et sunt ambo di. de comes ꝓ utramqꝫ eius sigficaciones

Commanipularis. a con et manipularis cōponitur h et h̓ cōmanipularis et h̓ re. i. cōsocius simul cū alio manipularis Et mutatur n in m se

Cōmater tris. q̄i simul mater. ex quente m con et mater. et ꝓd̓ ma Et scias ꝙ due sunt species cōpaternitatis seu cōmaternitatis. una directa. scꝫ cū ego suscipio de sacro fonte filiū berte uel ipā meū. uel ad confirmacōm coram epō teneo filiū berte. Et si accepo. semꝑ ē sepandū connubiū Alia ē indirecta. qn̄ unus coniugū postq̄ sunt una caro effecti. filiū alioꝝ suscipit In h̓ casu ambo pn̄tes infantis compatres efficiuntur ec̄ alteri cōiugū qui nō suscipit. qm̄ cōmunicant sibi cōiuges accōnes Et sic tā directa cōpaternitas. q̄ indirecta. matrimoniū impedit contrahendum. ¶ et dirimit iam cōtractū

Cōmeatus a cōmeo as dr̄ cōmeatus tus tui. i. siml̓ meatus cōmeatus ec̄ dr̄ expensa que ē necessaria in itinē simul cō ¶ meantibus

Commemoracio onis. fe ge. i. recordacio uel simul recordacio. a cōmemoro ras. unde cōmemoracō fideliū defunctoꝝ Et formaṯ ab hoc genitiuo cōmemorati. addita o

Commemoro ras. ex con. et memoro ras. pnl̓ correpta. uide in memoro ras

Cōmendaticius. a cōmendo das dr̄ cōmendaticius cia ciū. aliquis qui de suo nob̓ dat ut res eius in nrā habeamus tutela. Et eciā cōmendaticia res que nob̓ et nrē tutele commendaṯ. Inuenitur eciā cōmendaticius qui cōmendat nos ul̓ laudat. Vnde in ij ad corin. c iij. Aut indigemus cōmendaticijs epl̓is. Et formaṯ a genitō cōmendatus cōmendati addita cius

Commendo. as. ex con et mando. Et mutatur n in m. et a in e. Et ē cōmendare tradere cōmittere ul̓ laudare. magnificare extollere. unde commendatorius. ria. riū. Et h et h̓ cōmendabilis et hoc le. Et commendatiuus. tiua. tiuum.

Commentarius. a cōmentū dr̄ cōmentarius a ū. i. expositarius. ria. riū. et h cōmentarius. rij. q̄ cōmentat. et cōmentator et cōmentarius qui cōponit cōmentū et scribit. et h̓ commentariū. i. armariū ubi reponunt̄ cōmenta. et h cōmentariolus. et h̓ cōmentariolum diminitiua.

Commenticius. a cōmentū dr̄ cōmenticius a ū. i. confictus falsus ul̓ expositorius ul̓ ad cōmen ¶ tū ꝑtinens

Commentor. a cōmentū deriuaṯ cōmentor. aris. atus sum. cōmentari. i. cōmentū facere. ul̓ inuenire similia uel exponē. configere mentiri. Et pt̄ esse frequentatiū huius ubi comminisci. licet deficiat in supinū. ꝓm usum. et redolebit eius significacōnes oms̄. Itē cōmentari. i. au ¶ gurari.

Cōmentū. a cōminiscor dr̄ cōmentus ta. tū. et h̓ cōmentū. ti. i. fraus. mendaciū machinamentū. inuentū confictū compositū. ul̓ cōmentū est pluriū studio ul̓ doctrina in mente habitorum in unū collcō. et ꝓm h̓ quilibet liber et qd̓ libet opus de qualibet arte compositū dr̄ cōmentū. ſꝫ in nrō usu cōmentū dr̄ liber expositorius. qui deseruit expōni sentencie alicuius libri. et nō constructioni lrē. Et ꝓm h̓ sic diffinitur. Cōmentū ē expō librorum iūcturam non considerans ſꝫ sensum. In q̄ ā̄t glosa drā̄t a cōmēto reqre in glosa.

Commeo. as. i. sil̓ meo. ex con et meo as

Commerciū. ex con et merx mercis componitur h̓ commerciū. cij. i. de pluribus rebus una uēditio. ul̓ diuisaꝝ rerū cōmutacō. ut si quis daret ul̓ cōmutaret mantellū ꝓ capa. ul̓ econuerso. Vn̄ et dr̄ cōmerciū. q̄i commutacō merciū. Illa ergo

mirabil' incarnacō ihū xpi fuit cōmerciū qi com
mutacō mercīū. scilʒ diuinitatis et humanitatis
Nā homo deo quodāmō concessit humanitatem
deus homini largitus ē diuinitatē. descendit diui
nitas. ascendit humanitas. et exaltata ē sup cho
ros angeloꝝ. Vnde cantat' in ecclesia. O admira
bile commercium creator generis humani ꝛc̄

Commilito. onis. simul cū alio miles. mas. ge.

Comminiscor menī ¶ ex con et milito onis
componit' cū con. et dr̄ cōmiscor. ceris. i. cōmēo
rari. ad memoriā reducere. excogitare. adinueniē
similia fingere. mentiri uel componē. Cōminisci
eciā plura studio ul' doctrina in mente habita ī
vnū colligere. Et facit supinū commentū. Inď cō
mentus. ta. tum. participium.

Comminor. naris. natus sum. i. sil' minari. Inď
cōminans. tis. ge. cōis. et corr' mi. Job xvj Cōmi
nans m̄ infremuit contra me dentibus suis. Des
cendit eciā cōminans a cōmino. nas. et tūc proď
mi sicut mino. nas. xw. Dum grex minat' lupus

Cōminus aduībiū iuxta. sī ¶ illi dente minat'.
ne intimissione stat̄i. Fere. in p̄nti. simul. prope. de
ꝓximo. Cui contrariū est eminus. cū duabus m
scribit' ẜm pap. et cōponit' ex cō et minus Et sic
dr̄ in gr̄c. Eminus ad longe ẜ cōminus ad prope

Commissura. re. fe. ge. i. incastratura ¶ spectat
cōiūctura. ligatura. Et dr̄ a cōmitto. tis. quod est
cōiūgere. res eni que coniūgunt' sil' in vnū mit

Cōmissum. si. in fide traditū creditum. ¶ tunt'
cōiunctū pcm̄ forefactū. et dr̄ a cōmitto. tis. si.

Cōmitto. tis. ex cō et mitto. tis. et ē cōmittere
sil' mittere ul' coniūgere aliqua. vnū īmittendo a
lij scʒ incastrare. et cōmittere. i. forefacere peccare
Inde h̄ cōmissum. Et cōmittere. i. credere. in tute
lā ul' in fidem dare alicuius ẜm hug. In grec̄ au
tē sic dr̄. Cōmitto sensum portat cuiuslibet horū
Cōjungo pecco credo facio rephendo.

Cōmixtus. ta. tū. a cōmisceo. ces. Inī h̄ cōmix
tio. onis. i. simul mixtio. uide in misceo ces.

Commodo. das. in cōmodus. uide

Commodus. modus componit' cū con. et dici
tur cōmodus. da. dū. i. utilis. bonus. mansuetus.
q̄i cū modo. Vnde cōmodū dr̄ illud qď cōmoda
tur. scʒ id qď nr̄i iuris est. et ad aliū tn̄slatū ē cū
mō tempis. q̄diu apud eū sit. vnde et cōmoduʒ
dcm̄ est q̄i cū modo datū ul' ad utilitatē non ꝓp
etatem datū. vnde cōmodo. das. i. p̄stare cōmodū
facere. Et componit' accōmodo. i. ad cōmoduʒ et
similem usuʒ dare p̄stare. ul' aptare. apte colloca
re. et ē actm̄ cū omnibus suis compositis. Cōmo
dus compat'. vn̄ h̄ cōmoditas. tatis. Et cōpoīt'
incōmodus. da. dū. et compatur. Vn̄ h̄ incōmo
ditas. tatis. Et incōmodo. das. i. offendere. incom
moditatē alicuius facere. et construit' cū datō. Et
ē neutꝝ. Item in eoď sensu construit' cū accō et ē
actm̄ ẜm hug. Pap uero dicit. Cōmodare ē idem
quod p̄stare quod sibi reddat' uelut pecunia cuʒ
cōmodo aliquid dare. i. p̄stare. Nā cōmoduʒ. i. ꝓ
ficuum emolimentum. merces. lucrum.

Commolo. lis. lui. lere. i. simul molere ul' cōte
rere. Isa. iij c. facies paupeꝝ cōmolitis. Et debet
ibi corripi pnl' sicut in legitis. cū sit tercie coniug'
Et componit' ex con et molo. lis. Et corripit mo

Commonefacio. cis. i. admoneo. instruo. et ac̄
fa. cōmonefacis. cit. sic bn̄facis. cit. licet sit breuis

Commoratio. onis. habitacō. mansio. tardatio
a cōmoror. aris. Et format' a cōmorati genitiuo
de cōmoratus addita. o. Actuū j c. fiat cōmorati
o eius deserta et nō sit qui inhabitet in ea.

Commoror. aris. ex con et moror pnl' cor'. Et
ē cōmorari cū alio morā trahere facere. ul' aliq̄ʒ
retinere et morari facere. Inuenit' cōmoro et pro

Communico. a cōmūis ¶ commoror. ẜm pap
deriuat' cōmunico. cas. i. ꝑticipare. cōmunionem
dare. cōmunē facere. immundū facere. inquinari.
Math vij c. Non intelligitis qꝛ omne extrinsecus
introiens in hominem non p̄t eū cōmunicare. i.
immūdū facere inq̄nare. Et componit' cōmunico
cū ex et dr̄ excōmunico. cas. extra cōmunionem
facere. cōmunione ꝑuare. Et ē actm̄ cū omnib9
suis compositis. Et cor'. ni. Vtꝝ autē q̄libet xp̄ia
nus tenet' sel' cōmunicare in āno dicā in cōmūio

Communio. a cōmunis dr̄ cōmunio nis iui. i.
cōmune facere. et h̄ cōmunio. onis. qꝛ a pluribʒ
ꝑticipat' ut corpus domini. uide in missa. ¶ Hic
p̄t queri. Vtꝝ sumens corpus xp̄i cū consciencia
peccati mortal' peccet mortaliter. Et uidet' q̄ n̄
qꝛ nullus peccat faciendo id ad qď tenet' sed iste
peccator tenet' ex p̄cepto ecclesie semel in anno
corpus xp̄i sumere. ergo q̄uis sit in ꝓposito pec
candi nō peccat corpus xp̄i manducando siue su
mendo. Ad hoc dicendū est q̄ habens consciām
peccati mortal' quod dimittere nō ꝓponit peccat
mortaliter accedens ad sumendū corpus xp̄i. qꝛ
indigne accedit. Peccat eciā non accedendo tempe
ab ecclesia constituto. scʒ in pascha. qꝛ inobediēs
ē non tamen est ꝑplexus qꝛ potest se ab h̄ dubio
eripe. peccādi ꝓpositū dittendo. Nichilominus tn̄
manente tali ꝓposito minus peccat non sumēdo
q̄ sumendo. qꝛ illud quod ē malū ẜm se ē mai9
malū q̄ illud quod ē malū qꝛ ꝓhibitū. vn̄ ꝑus
debet se dimittere excōmunicari q̄ cū proposito
peccati mortalis corpus xpristi sumat.

Communis. muniū componit' cū con. et dr̄ h̄
et h̄ cōmunis et h̄ cōmune. q̄i muniū pluriū. uel
q̄i cū munio. qꝛ non ē segregatus ab alijs in offi
cio. Vn̄ h̄ cōmunitas. tatis. Et cor' ni. Inuenitur
eciā cōmunitas accūs pl'is de cōmunitus ta tum
quod uenit a cōmunio iui. ut lr̄ās accipe sigillo
cōmunitas. et tūc proď pnl' sicut cōmunitus a ū
Item cōmune aliqn̄ ponit' ꝓ immūdo. et est trac
tū a gentibus quas iudei reputabant immūdas
qꝛ cōmuniter ul' cōmunibus cibarijs uescebant'.
nec discernebant sicut iudei. vn̄ et animalia q̄bʒ
gentes cōmuniter uescebant' cōmunia. i. immun
da dicebant'. Vn̄ actuū xij. Cōmune et imūdū
nunq̄ introiuit in os meū. et ampliata uocabuli
significacōne quodlibet immundū dicebat' cōmu
ne. Item quedā ūba dicebant' cōmunia qꝛ in lr̄ā
tura passiua accipi p̄nt in actiua et passiua sig
nificacōne. de quibus dixi sup̄ in iij ꝑte ubi egi
de ūbis in caplo de genē ūboꝝ et in tractatu de
ꝑticipijs. de cōitate ul' cōni uita dicā in thomas

Communitas in communis uide.

Como mas. i. ornare. et dr̄ a coma me. Et est
ūbum actm̄. Vn̄ comatores dn̄r argenti cesores
qꝛ de sordida massa lucidū comant argentū. Co
mare eciā inuenit' ꝓ frondere. Et cor' ꝑmā. ẜ co
mo. mis. eam proď. sicut in como. is. ostendam.

Como is compsi. ptū. i. ornare ul' planare uel
pectinare. Et componit' accomo. is. i. ualde comē
Discomo. is. deornare. Incomo. is. i. ualde comē.

Como et ab eo composita sunt actiua. et ꝓd̓ co. ꝭ como. as. cor̓ co. Vnde in grec̓ dr̓. Como dum c̄nes orno como splendeo dicas. Tercia dat como dat ꝙ ꝑma como. Et comis nomen eciā ꝓd̓ co uide in comis. Item inuenit̄ comes mas. ge. uel cōmunis substm̄. et cor̓ co. ꝭ comes actūs de h̓ et h̓ comis et h̓. me. Et comes ūbum futuꝝ de comō. is. prod̓ co. XV. Si uis esse comes michi mores accipe comes. Si michi fida comes sic eā carissime comes. uide eciā in comes.

Compactus. A compungo. gis. compegi cōpactū deriuat̄ compactus. ta. tū. i. impulsus uel coniūctus conformatus conglutinatus. et compactiꝫ coniūctim adūbium confertim.

Compages a compingo. gis. dr̓ h̓ compages gis. i. cōiunccō. et h̓ compago ginis. silr̓ cōiūctio Compagines eciaꝫ ul̓ compages dn̄r capita ossium. qꝛ compacta n̄uis uelut quodam glutino sibi adhereant. et hinc compagineus. nea. neū. Et cōpagino. as. i. cōiungē. Et prod̓ cōpages penul̓

Compagino. nas. pn̄l̓ cor̓. uide in compages.

Compago. inis pn̄l̓ ꝓd̓ in nō. uid̓ in cōpageꝫ

Compatiuus. a compo. ras. dr̓ compatiuus ua uū. et h̓ compatiuus. ui. et h̓ compatm̄. ui. ꝑ qd̓ fit compatio. i. collatio rei ad rem. ul̓ quod ꝑtinꝫ ad compationē. Compatm̄ autē nomen quid sit et quō formet̄ et cū quo casu construat̄ dixi in iij ꝑte ubi detminaui de spēbꝫ noīm in c de com

Compareo. res. rui. simul parere. co ¶ patiuo. rum parere. ex con et pareo. res. Et prod̓ pa. Genes̄ xxxvij. Puer non comparet et ego quo ibo Ouid̓. Que nimis apparent retia uitat auis.

Comparo. ras. raui. ex con et paro. ras. Et est compare simul pare. Itē compare. i. conferre assimilare. Itē compare. i. contra pare. Itē. compare. i. emē. et ex hac significacōne sumpta ē secunda. nā qui aliquid emit ꝑciū suū compat. i. confert rei emende. et corr̓ pa. Vnde ouid̓ de remed̓ Bella michi uideo bella parantur ait.

Compascuus. ua. uū. ex cō et pascua. i. cōmunis ad pascua ul̓ ad pascendū. vn̄ pascuus ager dcūs est. qꝛ cōniter ad pascendū uicinis relictus ē

Compater. tris. q̄i simul eiusdem filij pater. q̄ filiū alicuius baptizat ul̓ xpianū facit. ul̓ ad baptismū ul̓ confirmationē eū tenet. Et cor̓ ꝑmā pater. Vnde vindocinensis. Doctrine pater est usus doctrina scolaris. Intercisa perit cōtinuata uiget. Et sciat̄ ꝙ due sunt spēs cōpatnitatis. ut dixi su

Compatior. teris. compassus ¶ pra in cōmater sum. et ē compati simul pati q̄i illi qui patit̄ condolere. vnde h̓ compassio. onis. et compassiuus a ū. et est ūbum deponens compatior. Et cor̓ pa.

Compatriota. te. cō. ge. penl̓ prod̓. i. vnius uel eiusdem patrie. et componit̄ ex cō et patria trie

Compeciscor. ceris. ex con et paciscor. et mutatur a in e in ꝑsenti. ꝭ in supino seruat a. vnde facit compactum. et est compecisci simul pacisci

Compedio. pedica componit̄ cū con et dicitur compedio. dis. diui. dire. i. incatenare. illaqueare pedes retinere. Itē compeditus. ta. tū. q̄si cū pede ul̓ pedica astrictus incatenatus. Et corripit pe

Compeditus. ta. tū. pn̄l̓ prod̓ in compedio est

Compegi gisti git ē ꝑteritū de compingo gis.

Compello. lis. compuli compulsum. ex con et pello. lis. et cor̓ pn̄l̓. in ꝑterito. et ē compellē silr̓ pellē ul̓ impellē. ut iste compulit me ad h̓. i. ipulit. Item compellē. i. coadunare. Virḡ in buc̓. Cōpulerant ꝙ greges coridon et tirsis in vnuꝫ. i. coadunauerat. Et dicit pap̓. Compello. las. cōpello lis ad ꝓuocacōnem ꝑtinet. Illud compuli h̓ compellaui facit. ambo sunt actiua. Compellor inuenitur deponens. Compellari alloqui.

Compendino. nas. naui. nare. i. differre. vnde h̓ compendinacō onis. i. dilacō. et cor̓ di. ꝭ pap̓

Compendiū. a compendo. dis. dr̓ h̓ compēdiū dij. quidqd̓ ē b̄ue et utile. et inde compendiosus sa. sum. b̄uis et utilis. Vnde compendiose adūbium. ut iste loquit̄ compendiose. i. breuiter et utiliter. et hec compendiositas. tatis.

Compendo. dis. ex con et pendo. dis. componit̄ compendo. dis. et ē compendere simul pendere reddere uel persoluere. ul̓ trutinare equare

Compenso. sas. saui. i. remunerare. ul̓ reddē donare. trutinare. Et ē ūbum frequentatm̄ a cōpendo. dis. compensum compensu. u. in. o.

Compensor. oris. ille qui libenter reddit quod debet. et dr̓ a compendo. dis.

Compensus. sa. sum. i. redditus ul̓ equatus ul̓ remuneratus. Et dicitur a compendo. dis.

Comperi pn̄l̓ cor̓ ē ꝑteritū de comperio ris

Compio. ris. ri. comptum compire. i. inuenire et cōponit̄ ex con et pario mutata a in e cor̓

Comptum est supinum de comperio ris.

Compes dis. fe. ge. cathena circa pedes. dicitur a compedio. dis. ꝭm hug̓. Pap̓ uero dicit. Compedes dcē ꝙ continent pedes. compes compedis fe. ge. Et corr̓ pe. Inuenit̄ autē in mas. ge. Tren̄ iij. c. Aggrauauit compedeꝫ meū. quod autoritati ascribimus. ul̓ forte uicio scriptoꝝ lr̄a corrupta est. et dictum est meum pro meam.

Compesco. cis. pescui. citū. compescē. i. refrenare. componit̄ ex con et pesco. cis. quod non ē in usu. Quidā tamē dicūt ꝙ compesco ē compositū a con et pede et capio. ul̓ a con et paciscor. uel a con et paco. cas. vn̄ compesco. cis. q̄i facio pacē Alij a con et pasco. cis. et ē tractū ab equis q̄ cū pascunt̄ ligant̄ et coercent̄ pedibus. ꝭ illud supcompescitū non ē in frequenti usu ꝭm quosdaꝫ

Competo. tis. ex con et pe ¶ Et ꝓd̓ pn̄l̓ pōneto habet ꝑteritū et supinū ad modū quarte. et ē competere simul petē. ul̓ cōuenire cōgruere. a cōpeto autē ꝓ cōuenire deriuat̄ competens nomen omnis ge. i. cōueniens. Et compat̄ competentior issimus. vnde competenter. tius me. et h̓ competētia. tie. Et componit̄ incompetens. Et ē neut̓ generis competo ꝓ cōuenire. et ꝭ h̓ fecit ex se impꝑsonale competit. ꝭ in alijs sig̃tionibus ē actiuū

Compilo. a pilus pro capillo dr̓ pilo. las. i. pilos auferre. qd̓ componit̄ cū con et dr̓ compilo las. i. simul pilare. Et cor̓ pi in ista significacōne sicut pilus. Iteꝫ a pila ꝓ instrumēto terrendi deriuat̄ pilo. las. quod componit̄ cū con et dr̓ cōpilo. las. i. contundere ul̓ rapere. furari. expoliare. Orac̓ in sermonibus. Ne te compilent fugientes quid iuuat hoꝝ. ꝓprie quid̓ compilare est aliena dicta suis intermiscere. et hinc h̓ compilator qui aliena dicta suis ꝑmiscet. sicut solent pigmentarij in pila diūsa mixta cōtundere. Vnde orac̓ in ser. Ne me crispini scrinia compilasse putes. et in hac significacōne prod̓ pi ꝭm hug̓. Vel cōponit̄ compilo a con et pilū. Vnde dicit mḡr bene. Cōpilo. i. cū pilo frango seu fodio. prod̓ pn̄l̓. qꝛ cō

ponit᷑ ab eo qȯ est pilū. Vnde orac. Ne te cōpi
lent fugientes qui iuuat hoꝝ.i.ne te confodiāt
Pap dicit eciā Compilator qꝛ aliena dcā suis per
miscet. uide in pilo las. Compilo ergo a pilus coꝛ̇
pnl'. Compilo a pila ul' pilū eaꝫ proḋ. Vn̄ u̇sus
Compilo tollo pilos compilo scripta libroꝝ

Compingo. pango.i.iūgo ul' impello cōponit᷑
cū con et mutata a in J dꝛ compingo. gis. cōpe
gi cōpactū.i. impellere ul' cōiūgere conglutinare
confortare. Vn̄ iob x. Ossibus et neruis cōpegis
ti me. Item compingo p̄t componi a con et pin
go. gis. et dꝛ compingo. gis. compinxi cōpinctuꝫ
compingere.i. simul pingere.

Compitū. a competo. tis. dꝛ h̕ compitū. ti. col
lcō pluriū uiaꝝ. scꝫ locus ubi plures uie se cōpe
tunt et cōueniūt sicut ē biuiū et triuium. et qua
druuiū. ul' componit᷑ a con et pital quod ē uia.
vnde h̕ et h̕ compitalis et h̕ le. et coꝛ̇ pnl' cōpitū

Complector. plecto componit᷑ cū con. et dꝛ cō
plector. teris. u̇bum cōmune olim nūc deponens
et ē complecti simul utꝛoqꝫ brachijs cingere. vnḋ
h̕ complexus. us. ui. et complexim adu̇biū. et h̕
complexio actus complectendi. ul' quedā argum̄
tacō. que vndiqꝫ complectitur adu̇sariū. et hoc a
latinis dꝛ complexio. ul' cornutus silogismus. a
grecis dilema. Et complexio dꝛ natura ul' dispō
vn̄ h̕ et h̕ complexionalis et h̕ le. liter. litas. et
complexionatus. ta. tū. cōplexione pticipans ul'
dispositus. Iteꝫ complexus accipit᷑ in passiua sig
nificacōne.i. cōiunctus ul' compositus. ut sermo
complexus dꝛ constans ex dcōnibus. scꝫ orō. Et
componit᷑ incomplexus. a. ū. Item a complector
complexor aris. fre. De nominibus complexiuis
dixi in iij pte in capitulo de speciebus nominū.

Complex. a complico. cas. dꝛ h̕ et h̕ complex
cis.i. in malo consentiens alterius dolo simul cō
sentiens. ꝓpe quiḋ complex ē qui aliquo peccato
ul' c̕mine ē alteri implicitus ad malū semper ad
bonum nunq̈ dicimus implicem.

Complexio. onis. actus complectendi. uide ī cō
plector. teris. Item complexio est quidā color re
thoricus de quo supra dixi in quarta pte in c ḋ
coloribus rethoricis

Complexus. a. um. in complector. ris. est.

Complicitas. tatis. fe. ge.i. concors inter duos
ul' plures dolositas in malo consensus. Et forma
tur a cōplex cis cōplici addita tas. fit cōplicitas

Complico. cas. complicui complicitū. Inuenit᷑
eċ complicaui et complicatū. maxime apud anti
quos. et est complicare simul plicare. Et cōponi
tur ex con et plico. cas. u̇bale tamen retinet a ut
complicatio. de h̕ uide in plico. cas. Et coꝛ̇ pli

Complodo. dis complosi complosum ex cō et
plodo. dis. et ē complodere sil' plodere. ul' sil' rep
cutē et claudē manus. et ponit᷑ simpliciter ꝓ cō
iūgere. ul' concutē. Iuḋ vij. Ceperunt buccinis clā
gere et complodere inter se lagenas. et proḋ plo

Complosus. sa. sum.i. con¶cussus. ul' cōiunctus. a complodo. dis. et ꝓḋ plo uide in plaudo dis
Et scribitur per vnum s.

Compluo. is plui. ꝑ sincopā ul' pluuj.i. pluuia
irrigo. et ē u̇bum actm̄. et componitur a con et
pluo. Vnde complutio. onis. et compluor eris in
passiuo. vn̄ complutus. ta. tū. penl' proḋ. Amos
iiij c. Pars vna complutā ē. et ps sup quaꝫ non

Complutus a ū. in cōpluo uide. ¶pluit aruit

Compluuiū. uij. locus ad quem multe pluuie
simul confluūt ul' compluunt. et dꝛ a cōpluo is

Compono. nis. sui. sitū. ex con et pono nis. et
ē componē simul ponē ul' sepelire. ul' constituere
ul' ornare. Vn̄ et dꝛ uox composita.i. ornata.i.
elementarijs sonis distincta. ꝺm hugꝰ. Inuenitur
eciā compono in alijs significacōnibus. sicut cō
tinet᷑ in hijs uersibus. Componit sepelit cōiungit
fingit et ornat. Instruit informat pacificare solꝫ

Compos compotis.i. compotens assecutor sui
uoti. cui omnia succedunt ad uotū. et ē cōmunis
generis declinacōne. tamen constructione est om
nis ge. Vnde boeċ. Constat eternū bonū esse sui
compos. De h̕ dixi supra in tercia pte c de omni
genere. et coꝛ̇ pnl' compos in obliquis.

Compotio. tis. tiui. tire.i. inuestire. ut mādo uo
bis ut compotiatis eū p̄benda sua. et diuat᷑ a cō

Compotista. te. uide in compotus. ¶Cōpos tis

Compoto. tas. taui. tare.i. simul potare. Et est
potare luxurie. bibē uero nature. et proḋ po. Vn̄
compotor. et h̕ compotrix. cis. Vn̄ dicit pap cō
potor ul' compotrix sil' potans. ul' compotor a
compoto tas simul bibere. ultra modum potare

Compotrix ul' compotatrix uide in compoto
tas. Et producit penultimam naturaliter.

Compotus. a computo. tas. ul' a computator
toris dꝛ h̕ compotus. ti.i. numeracō. ul' numeri
assignacō. ul' doctrinalis ars. Antiqui tamen dice
bant computus sicut exigit deriuacō. quod nos
abhorremus ꝓpter uocis absonantiā. vn̄ h̕ et h̕
cōputista. te. qui docet compotū. uel uacat cōpo
to Et corripit po compotus.

Comp̄hendo. is di. suꝫ. cōp̄hendē sil' p̄hendē sil'
capere. et componit᷑ ex con et p̄hendo. dis. quod
ē idem qȯ prendo. dis. uide in p̄hendo. dis.

Comprendo. dis. comprendi comprensum idem
ē quod comp̄hendē. et componit᷑ ex cō et p̄ndo

Comptus. ta. tū.i. or¶nātus planatus. a como. mis. Ouiḋ epy. Sint p
cul a nob̕ iuuenes ut femina compti. et compat᷑ dis. uide in prendo dis

Compūctus. a cōpūgo gis ¶Comptior issimus
dꝛ compūctus. ta. tū. quod componit᷑ incompūc
tus. ta. tū. Et a genitō compūcti addita o fit hec
cōpūctio. onis. pccōꝝ suoꝝ cū merore recordatio

Compungo gis.i. pūgere simul cōmouere. pec
catoꝝ suoꝝ reminisci. contristari uiḋ eċ ī pūgo is

Computo. tas. taui cōputare pnl' coꝛ̇.i. cōnūa
re. simul putare. vnde h̕ cōputator toris. Et hinc
cōputatorius. a. ū. uide eciam in puto. tas.

Con ꝓpō scribit᷑ ꝑ o et n. et nūq̈ inuenit᷑ ī ap
pōne ſꝫ in compōne tantū. sicut di. dis. re. se. am
et mutat qn̄qꝫ n in m maxime seqn̄te. b. ut com
buro. m. ut cōmitto. p ut compono. Item con in
compōne qn̄qꝫ perdit n sequente uocali. ut coeo
cois cā euphonie. sicut dixi sup̈ in p̄ma pte ubi
egi de sillaba in c de n. Inuenit᷑ autē cū scriptū ꝑ
u et m. et uenit solū ꝑ appōnem. et h̕ intelligo ꝑ

Conamen inis ge neu¶tro. Conamen dicitur ut dicā in suo loco
nisus. temptacō. a conor. aris. et proḋ pnl' in nō

Conatus. tus. tui. mas ge¶ſꝫ in obliqs eā coꝛ̇
et adiectiue conatus. ta. tū.i. nisus temptatus. A
conor. aris. quod est aniti attemptari.

Conca. a cauo. uas. dꝛ h̕ conca. ce. qꝛ sit caua.
ul' qꝛ deficiente luna cauat᷑.i. euacuat᷑. Et inueni
tur conca ꝓ quodā terreo uase. et ꝓ testa cuius
dam piscis. et pro ipso pisce qn̄qꝫ inuenit᷑. Item

nota multa esse genã concaꝝ. inter quas marga
riti fere habent᷑. que et coclee dñr. in quaꝝ carne
p̄ciosus calculus solidat᷑. et dicũt q᷒ nocturno tē
pore litora appetũt. et ex celesti rore margaritas
concipiũt. vñ et coclee uocant᷑. Item conca genã
liter appellat᷑ omnis piscis testã hñs. uid in mar
Concaleo. les. lui. i. simul calere ex cõ ¶ garita
et caleo. Psal'. Concaluit cor meũ intra me.
Concendo. dis. concendi concendē. i. sil' candere
ex con et candeo des

Concenturio. rias. uide in centurio rias.
Concentus. tus. tui. i. cõuenientia et concordã
cia. et ꝓpe in cantu. et d̄r a concino. nis. ẛm hug
Pap uero dicit. Concentus cantus mixtus. i. sim
phonia a concino. Concentus eciã celi d̄r a q̄bus
dã esse. i. consonantia planetaꝝ. Concentus eciã
d̄r cantus continuus. et laus bonorũ. Vnde Job
xxxviij. Concentũ celi quis dormire facit.
Concepraculũ. li. locus conceptionis. a concep
Conceptio q̄i simul capcõ. et ē concep ¶ to. tas
tio quedã sp̄es allothece que alio nomine dicit᷑
silensis. de qua dixi in quarta pte ubi egi de al
lotheca ẜ p̄s in c de silēsi. pap uo sic dic. Concep
tus susceptus. concepcõnes cũ aliquid certũ mēte
concipimus. ut si pares iũgant᷑ numero pari par
Concepto. tas. freqũter conci ¶ ꝙ fit numerus
pe. a concipio conceptũ. tu u m o.
Concessio ē apud rethores cũ reus non id qđ
factũ ē defendit. ẜ ut ignoscat᷑ postulat.
Concidentia. tie. q̄i simul cadentia. ut conciden
tia generꝝ ē cũ diuisa gnã simul cadũt in eađ uo
Concido. dis concidi cõ ¶ ce. et d̄r a concido dis
cidere. i. simul cadē. a con et cado dis. et caret sup
et cor̄ ci. Geñ iiij. Concidit voltus eius. Itē con
cido. dis. di. concidē. i. simul cedē. et tũc componi
tur a con et cedo. dis. di. et ꝓđ ci ubiq᷒. Job xvj
Concidit me volnere sup volnus.
Conciceo. cieo ul' cio componit᷑ cũ con et d̄r cõ
cieo. es. ciui. citũ. et concio cis ciui citũ. i. cõmouē
ul' cõuocare. Et prođ pnl' concitũ qñ uenit a cõ
cio. cis. ẜ qñ uenit a conciceo cies cor̄. uide ī cieo
Concile. a conca d̄r h' concile lis ¶ cies ciui citũ
ul' conciliũ. i. piscis qui latitat in conca. de cuius
sanguine tingit᷑ lana et fit purpura. Vnde et qñ
q᷒ ponit᷑ ꝓ tali tinctura. qñq᷒ ꝓ uicijs que coinq
nant et tingunt et inficiunt ad modũ illius tĩctu
re. Qñq᷒ ꝓ inquinatis et sordidis et tinctis tĩctu
ra uicioꝝ. Vnde iuuenal' ꝓ uicijs ul' uiciosis illđ
ponens ait. Hoꝝ ego non fugiã cõcilia. et ꝓđ ci
Concilegus. gi. mas. ge. q̄ concilia legit. i. colli
git. et componit᷑ a concile et lego. gis. et cor̄ le
Conciliabulũ. li. d̄r a conciliũ. q̄i consiliabulum
ul' locus in q̄ accipimus cõsilia. ul' locus in q̄ ml'
ti homines sunt sui iuris.
Concilio. a conciliũ d̄r concilio. as. aui. amicuꝫ
et concordem facere. ad integritatē reuocare. con
iũgere. sociare translatiue. q̄i cilia coniungere. Et
nota q᷒ maiores minoribus concilliant᷑ et nõ ecõ
ũso. et componit᷑ reconcilio. as. conciliant᷑ noui
amici. reconciliant᷑ ueteres. Iteꝫ conciliamur deo
qñ p̄mo a gentilitate conũtimur. reconciliamur
qñ post peccatũ penitendo regredimur. et est con
cilio actiuum cum suis compositis.
Conciliũ. lij. componit᷑ ex con et ciliũ. quadaꝫ
similitudine cilioꝝ. qꝛ sicut cilia iũgunt᷑ cũ oculi
quiescere cupiunt. Ita q᷒ concorditer iũgunt᷑ ho
mines in concilio Et est tractũ a romano more
tempe enim quo cause agebant᷑ cõueniebãt oẽs
in vnũ. et cõmuni intencõne tractabant. vnde et
conciliũ a cõmuni intencõne et a cõmuni cõuen
cõne dictum est. q̄i consilium ul' considium.
Concinno. nas. naui. nare. i. cõmiscere. cõponē
ordinare. p̄parare. Vnde ꝓṗh. Lingua tua concin
nabat dolos. i. cõmiscebat componebat. Itē ꝓu
bioꝝ xij. Qui autē testis ē repentinus concinnat
linguã mendacij. et deriuat᷑ a concinnus. ni.
Concinnus cinni. a con et cinnus componitur
concinnus. na. nũ. concors. affabilis. benignus. in
quo mores concorditer cõmixti et compositi sunt
Et cõpatur cõcinnior. issimus. vnde cõcinne ni9
me. adiũbium. et hec concinnitas. tatis. cõcordia
cõgruitas. et p cõpõnem incõcinnus. Vel ẜ q̄sdã
incõcinnus cõponit᷑ a con et cignus. et concors et
consonans. sicut cantus cignorum.
Concino. nis. concinui concentũ. i. simul ul' cõ
corditer canē. cũ alio cõuenire. ex cõ et cano nis
Concio. cis. cõciui concitũ. i. cõmouē ¶ et cor̄ ci
ul' cõuocare. Vnde h' concio onis. i. cõuocatio. ui
Concionabulũ. a concionor na ¶ de in concieo
ris. d̄r h' cõcionabulũ. li. i. conciliũ. ul' locus con
cilioꝝ. Vnde in decretis Innocentij pape. Si stati
cederes de tuo pessimo concionabulo.
Concionor. naris. concionatus concionari. q̄si
populũ alloqui cõuentũ facere. et d̄r a concio. o
nis. quod est cõuocatio.
Concipio. pis. concepi ptũ. ex con et capio. et
est concipe simul capē. Vnde et mulier dicit᷑ con
cipē qñ sperma uiri cũ suo concapiat᷑ et concres
cit. Concipē eciã inuenit᷑ ꝓ mente ul' in mĩte con
cipē. ul' intelligere. Xv. Concipit h' mente mulier
Concipiones. a cõcipio. is. d̄r ¶ h' concipit aluo
h' cõcipio. cipionis. et sunt concipiones quedam
stelle que concipientibus aptantur et fauent
Concisio. onis. fe. gen. pnl' prođ. q̄i sil' cesio. a
concido. dis. Phil' iij. Videte concisionem.
Concitariũ. rij. i. donũ impatoris. a concito as
qꝛ excitat animos militũ ad obediendũ ei.
Conclasso. as. ũbum neutꝝ. i. conclamare. com
boare ul' naues coniũgere. congregare. Et compo
Conclauis. a con et cla ¶ nit᷑ a con et classitũ
uis componit᷑ h' conclauis. uis. ablcõ ab hac con
claue. et h' conclaue. uis. ablatõ ab hoc conclaui
d̄r. i. cella ul' thalamus. camera secreta sub claue
domus. alterius clausa. ul' que sub multis clauibꝫ
continet᷑. et ad quã p multas claues uenit᷑. Vnđ
in iiij. li. reg̃ c vj dicit᷑. Heliseus ꝓpheta qui ē in
israel. indicat regi israel omnia ũba quecũq᷒ lo
cutus fueris in conclaui tuo. Itē reg̃ ij c iiij. Ille
dormiebat sup lectũ suũ in conclaui. et prođ pnl'
Conclino. a con et clino. nas. componit᷑ concli
no. nas. i. sil' clinare. pnl' prođ. vñ h' et h' concli
nis. et h'. ne. et conclinus. na. num.
Concordia. die. a concors. i. cõuenientia. cũ alio
pacificacõ. Item concordia ē color rethoricus. de
quo dixi in iiij pte in c de col' reth. uide eciaꝫ in
Concordo. das. daui. dare. ũbum pax pacis
neutꝝ absolutũ. et d̄r a concors. dis. ẜ hug. Pap
uero dicit. Concordare. cõuenire. vnius ordinis fi
eri. concordo et concordor inuenitur.
Concors. Cor componit᷑ cũ con et d̄r h' et hec
et h' concors dis oĩs ge. q̄i vnius et eiusdē cordis
vñ concorditer adũbium. et h' concordia. a q̄ cõ

Concremo.as.aui.a con ¶ cordiosus.sa.sum.
et cremo.as.et ē cōcremare sił cremare.et cor̄ cre
Concretus.a concresco.cis.dr̄ concretus ta tū
pticipiū.coagulatus uł cōmixtus crescendo uł si
mul cretus.vñ concretim aduibium.i.coagulatī
conglobatī.s̄ hug.Vel p̄t dici concretus.a conc
no.vñ dic.pap.Concretus a concino.i.cōiunctus
Concuba.be.ge.con.pnł cor̄ ¶ conglobatus
qui uł que cū alio cubit uł cubat.a concubo as
Concubina.a cōcubo bas ¶ uł a concubo.bis.
uł a concūbo.bis.dr̄ h̄ cōcubina.e.que ad usuz
ueneris non legittime tenet̄.vnde h̄ cōcubinula
le.dimi.et h̄ et h̄ concubinalis.et h̄ le.et cōcubi
narius.ria.riū.in eodem sensu.qd̄ ad cōcubinam
ptinet.et h̄ cōcubinatus.tus.tui.talis ꝓꝑetas
Concula.a conca dr̄ h̄ cōcula.le.dimi.pua cō
ca.et cocula dr̄ quedaz mensura que dragma et
Conculco.cas.caui.care.i.simul ¶ dimidia est
calcare.superare.ex con et calco cas.
Concupiscentia.tie.uide in concupisco.cis.
Concupisco.cis.ūbum inchoatiū a cōcupio is.
a quo h̄ et h̄ et h̄ concupiscens.tis.cōpatur.Et
iñ concupiscenter.et h̄ concupiscentia.e.Et scias
q̄ ūba inchoatiua carent p̄teritis ut feruesco.ni
si forte ascisco et cōcupisco que mō non signifi
cant inchoacōnem.vñ habent p̄terita suoꝝ pri
mitiuoꝝ.scz asciui et concupiui.et ualet tantū nūc
cōcupisco q̄tū cōcupio.vnde concupiscentia.non
Concurrens.s̄m q̄ sumit̄ a com ¶ cōcupientia
putistis est supexcrescentia vnius diei uł pluriū
sup̄ q̄nquaginta duas septimanas.uł pluriū ideo
dixi q̄ in anno bisextili supexcrescunt duo dies
In reliquis uero annis vnus tantū.Xv.Ebdoma
de decies quine numerant̄ in anno.Atq̄ due post
quas lux vna due ue supsunt.et ab illo incremē
to originem habent concurrentes.alij postea for
mant̄ vno addito sic tamen q̄ septenariū nūm
nō excedant.vnde scias q̄ p̄mus annus cicli so
laris habet vnū ꝓ concurrente.secūdus habet du
os.tercius habz tres.q̄rtus habet quatuor.q̄ntus
habet sex ꝓpter bisextilem.Sextus habet septez
Septimus hz vnū.et sic ꝓcedendo usq̄ ad xxviij
āños inuenit̄ q̄ postea reūtit̄ ad caput ꝓcedēdo
p ordinē sicut p̄us.vñ et appellatur circulus so
laris siue concurrentiū.Si autē uis scire quotus
sit ānus concurrentiū adde ānis dñi ix annos et
a totali summa subtrahe xxviij quociens pote
ris et quotus sit ānus cicli solaris quod residuū
fuerit demonstrabit.et si nichil remāserit ultim9
annus erit.Potest eciā sciri concurrens p hos uer
sus.A vj.b v.c iiij.e ij.d iij.Primus concurrens
scz septimus ē g.Hoc ē dicere.qñ a ē dñicalis lr̄a
tūc ē sextus concurrens.et qñ b ē dñicalis littera
tūc ē q̄ntus concurrens et sic de ceteris.que aūt
sit lr̄a dñicalis omni anno patebit in pascha siū
Concus.ci.mas.ge.quid̄ la ¶ in opi paschali
pis qui in conca repitur et dicitur a conca.ce.
Condicō.onis.fe.ge.componit̄ a con et dicio
nis.quod ē ptās.et ē condicō lex uł pactum.et
tūc scribit̄ condicō p solū c.sicut et dicio.Inueni
tur eciā conditio p t solam.i.constitucō.et tūc ē
ūbale huius ūbi condo.dis.condidi.conditū.Itē
a condico condicis.xi.ctū.deriuat̄ h̄ condicio cō
nis.et subtrahit̄ t.et sic scribit̄ p solaz c.et sunt
condicōnes ꝓꝑe testiū.a condicendo.q̄i condicōes
q̄ non ibi tantū vnus testis iurat s̄ plures.slaz
in ore duoꝝ uł triū testiū stat omne ūbum.uel
condicōnes q̄ inter se cōueniat sermo testium q̄si
condcōnes s̄m hug.Pap dicit.Condicō cōuencō
potestas fortuna.casus exitus.et cor̄ di cōditio
Vñ in aur̄ dr̄.Dispar condicō dissimił q̄ mod9
Condicōnalis.a condicō dr̄ h̄ et h̄ condicōnał
et h̄ le.et inde condicōnaliter aduūbium.uide ne
decipiaris in ortogr̄phia huius dcōnis condicōa
lis.quia potest scribi p c uł p.t.sicut et condicō
a quo uenit sicut in condicō patet.
Condico.cis.simul dicere statuē decernē.spōde
re.ubi nō vnus s̄ plures dicūt.ubi vnus plura
dicit.Et cōponit̄ ex con et dico cis.Et prod̄ di.
Condilomata.te.fe.ge.q̄dam genus glandiū
instar nodoꝝ minutoꝝ.et dicitur a cōdilus dili.
Condilomaticus a cōdilus li dr̄ condilomaticus
ca.cū..i.nodosus.pustulosus.vñ condilomatica
passio dr̄ manuū nodositas uł eciā alioꝝ membꝝ
que plena sunt pustulis.
Condilus.a condo.dis.dr̄ hic condilus.li.i.no
dus.et p̄cipue qui appet in articuł digitoꝝ.pug
no clauso quo solemus q̄nq̄ capita pueroꝝ ludē
do pcutere.et maximā lesionē inferre.Vnd̄ mar
cialis capella.Ictibus crebris ūticem complicatis
q̄ in condilos digitis vulnerabat.
Condio.dis.iui.itū.ire.quarte ē cōiuḡ et sim
plex.i.saporare.dulcorare.et ē ūbum actiū.Inde
h̄ condimentū.ti.uel potest deriuari condio a cō
dus.di.quod ē genus ciphi et p similitudinē cor
pa mortuoꝝ condiri dñr qñ speciebus aromati
cis inungunt̄.Geñ l.Precepit q̄ seruis suis medi
cis ut aromatibus condirent patrem.
Conditio.onis.a condo.is.itū.uide in condicō
Conditor.toris.mas.ge.deriuat̄ a con ¶ onis
dio.iui.dire.ditū.et sic prod̄ pnł.Vel p̄t deriua
ri a condo.dis.dere.conditū.et sic pnł cor̄.Vnde
Conditor alme sideꝝ.i.factor actor.Vnde ūsus.
Conditor abscondit conditor fercula condit.
Conditur quarte cōiuḡ.a condio.is.iui.penł
prod̄.Sed conditur tercie cōiugacōnis a cōdo is
id ē facē construē.edificare constituē.et eciā pro
abscondere ponit̄.cor̄ pnł.Vnde quid̄.Conditur
urbs conditur olus.s̄ conditur auꝝ.
Conditus.ta.tū.a condo.dis.condidi conditū
cor̄ pnł.et sic sumit̄ geñ xlix.ibi.Et lia condita
iacz Itē conditus a.ū.a condio.is iui itū ꝓd̄ pnł
et sic sumit̄ geñ l.Et conditus aromatibus cōdi
tus est in loculo.Et coloc̄ iij.Sermo noster sem
Condo.is didi itū.i.facē edi ¶ p sale sit conditus
ficare cōstruē constituē et ponit̄ q̄nz ꝓ suo cōpo
sito.scz ꝓ abscondere.Condo componit̄ abscōdo
dis.Recondo.dis.et ē compositū a condo.dis.a
con et do das.et cor̄ in sup̄ pnł siue di.uide in do
das. Condoliū.lij.ge.neu.i.anulus.a cōdo dis
Condo.donis mas.ge.i.gladiator.a condo dis
Condono.nas.naui.i.sił donare.ignoscē.conce
dere.remittē.et cōponit̄ ex cō et dono.et ꝓd̄ do.
Conduco.cis.xi.ctū.conducere.ex cō et duco
cis.et ē conducere.simul ducere.aliquibus duca
tū p̄bere.m̄cede constituta aliquid ducere.Vnde
ūsus.Conducit p̄ciū tradens p̄bens q̄ ducatum.
Qui capit ille locat.conducit qui preciū dat
Conduplicacō ē quid̄ color rethoricus de quo
dixi sup̄ in iiij pte in c de coloribus rethoricis
Condus.di.mas.ge quoddā genus ciphi.a cō
do.dis.uł s̄ pap.condus cifus patera poculum.

Conestabularius.stabularius componit' cū cō
et dr̄ h constabularius.rij.qd̄ frequentius inue
nit' conestabularius rij.et designat dignitatē siū
officiū.vn̄ h conestabularia.rie.eius uxor ul' dig
Confectus.ta.tū.a conficio.cis.feci cō ¶ nitas
fectū quod in sex inuenit' significacōnibus.uide
in conficio.pap̄ sic dicit.Confecta debilitata.im
munita.examinta.ꝫ potest significare sex.sic̄ et
Confedustus.ta.tū.a confedero ¶ suum ūbum
ras.i.in eodem federe cū alio cōiunctus.scilꝫ soci
us consors cōmanipularius.consodalis.collatera
lis.concomes collega.consocius.contubnio.cōcu
binarius.cōuictuarius.collaterensis.
Confertio.tis.conferti confertū.ex con et farti
o tis.et ē confertire conspissare.constipare.replere
conflare.in vnū colligere.cōmouere.sil' fartire
Confero cōfers cōtuli conferre collatū.ex cō et
fero.et ē conferre simul ferre ul' cōmiscere.vn̄ et
conferre dr̄ pugnare.disputare.Nam et q̄ pugn̄t
brachia conferunt.sicut qui disputant ūba.et est
conferre simul erogare.et ē conferre q̄i compare
congregare.ꝫ bona conferunt'.mala uo inferūt'.
Confertus.ta.tū.i.spissus.constipatus.reple
tus.a confertio.tis.Et compat' tior issimus.Itē
a confertio conferto.tas.ūbum fre.Pap̄ uero di
cit.Conferta in vnū collcā.plena compata cōso
ciata.Luc̄ vj.Mensurā bonā et confertā et coagi
tatā et supeffluentē dabūt in sinū uestrum.
Confestim aduūbium q̄i cū festo.a con et festū
quod ē lignū ad quod tigna festinant.sicut eniꝫ
tigna festinant ut sint cū festo sic et nos festina
mus ut quod facere uolumus sine interuallo fit
confestim.q̄i statim cū pn̄tia p̄tereuntis rei ul' tē
pis.ul' confestim componit' a con et festino nas
ul' a con et statim.ꝫ p̄us dan̄ uerius est.
Conficio.cis.confeci confectū conficere.ex cō
et facio cis.et ē conficē id qd̄ simul facere.Itē cō
ficere finire pficere.Eciaꝫ conficere.i.destituē defi
cere.ubi enī est confeccō multaꝝ reꝝ ibi multaꝝ
reꝝ ē defeccō.et conficere.i.componē siue cōmis
cere.et ſm h ptinet ad medicos qui multa com
miscent.ad faciendas suas confeccōnes.Et confi
cere.i.vincere.ut wlgo dr̄.Iste confecit hostes
in p̄lio et h significacō est tracta a p̄cedente.ubi
eniꝫ ē hostiū confeccō ibi multoꝝ cōmixtio.Itē
conficere.i.tingere.sic ergo conficere in sex inue
nit' significacōnibus.Item conficere.i.consecrare
Confidens.a confido.dis.dr̄ confi ¶ corpus xp̄i
dens.tis.omnis generis.et compatur.Vnde con
fidenter dentius issime aduūbium.et h confidentia
tie.et accipit' in malo et in bono.ut confidenter
uel cū fidentia iste loquit'.i.audacter p̄sumptiue
ul' cū audacia ul' p̄sumpcōne.Et prod̄ fi.
Configo.gis.xi.xū.configere.simul figere.ex
con et figo.gis.Et prod̄ fi.Psal'.Confige timore
Confinis.a con et finis cō ¶ tuo carnes meas
ponit' h et h confinis et h confine penl' prod̄.i.
uicinus.eundem finem habens.vnde confinit' ad
ūbium.et h confinitas.tatis.et h confiniū.ab̄o
ꝑ vicinitate ul' locus ubi fines duaꝝ terraꝝ con
Confio confis cōfiui confire confitū. ¶ ueniūt
id ē efficere.ex con et fio.et transit ad actiuam
sig̃tionē.Accipit' eciā confire in passiua significa
cōne scꝫ ꝑ effici.et ꝑd̄.I.an̄.o.fio uide in fio is
Confirmatio ē vnū de septē sac̄mentis de quo
Confitens.tis.generis om ¶ require in vngo

nis,a confiteor teris.Et corripit fi.
Confiteor.teris.confessus suꝫ.ex con et fateor
componit'.Vnde h confessor.oris.h confessio o
nis.h et h et h confitens pticipiū.Et cor̄ predcā
fi.Vnde quidā.Confiteor sponte.fateor mea fac
ta coacte. ¶ Et sic scias ꝙ confessio ē legittima
coram sacerdote pctōꝝ declaratio.et dr̄ confessio
q̄i simul ul' ex toto ul' vndiqꝫ fassio.nā ille uere
confitet' qui totū fatet'. ¶ Hic nota ꝙ septē c̄cū
stantie assignant' a tulio et a boetio.scꝫ q̄s quid
ubi quibus auxilijs cur quomō qn̄.Sed nunq̄d
omnis circūstantia ē confitenda.Ad h dicūt q̄dā
ꝙ omnes circūstantias que aliquā notabilē quā
titatē peccato addūt confiteri necessitatis ē.si me
morie occurrant.Alij uero dicūt ꝙ non sunt con
fitende de necessitate in circūstantie q̄ ad aliud ge
nus peccati trahunt.et h ꝓbabilius ē.ꝫ attenden
dū ē que ad aliā spēm mortalis trahunt.Cuius
racō est.qꝛ uenialia non sunt de necessitate cōfes
sionis ꝫ solū mortalia.que quantitatē infinitā q̄
dāmō hn̄t.et qꝛ circūstantie aggrauantes q̄ aliā
spēm peccato nō tribuūt ul' que tribuūt quidem
ꝫ non mortalis peccati nō sunt de necessitate cō
fessionis.tamen ea confiteri pfectionis ē sicut et
uenialia.Item scias ꝙ sacerdos debet scrutari cō
scientiā peccatoris in confessione q̄i medicus wl
nus et iudex cāꝫ.qꝛ freqn̄ter que p̄ confusione cō
fitens taceret interrogatus reuelat.Sed tamē in
interrogacōnibus faciendis tria sunt attendenda
Primo ut quilibꝫ peccator interroget' de peccatis
que consueuerunt in hominibus illius condicōis
abundare.Nō enī oportet ꝙ a milite de pctō de
ricoꝝ querat'.aut religiosoꝝ aut coniuso.Secun
do ut non fiat explicita interrogacō de pctīs.nisi
de ill' que omnibꝫ manifesta sunt.de alijs uero ad
inuencōnibus pctōꝝ ita debet a longinquo fieri in
terrogacō ut si cōmisit dicat.et si nō cōmisit nō
addiscat.Tercō ut de pctīs p̄cipue carnalibus nō
dn̄dat nimis ad pticulares circūstantias.q̄a hu
iusmodi delcābilia q̄to magis in spāli considerā
tur magis concupiscentiaꝫ nata sunt mouere.ut
dr̄ in iij ethicoꝝ.et ideo p̄t contingere ut confes
sor talia querens et sibi et confitenti noceat.Et
sic qn̄qꝫ deficiant in suo scrutinio iniq̄tates scru
tantes.ꝫ illud dauitic̄.Defecerunt scrutantes scru
tinio. ¶ Volo eciā te scire ꝙ homo in confessio
ne debet famā alterius custodire quantumcumqꝫ
p̄t.ꝫ suā consciām magis debet purgare.et ideo
si circūstantia que ducit in cognicōnem psone sit
de necessitate confessionis ſm regulā datā tunc
debet confiteri occultando psonā q̄tum p̄t.si āt
non sit de necessitate confessionis debet dimittē
ne pctm̄ alterius ꝓdat ¶ Debet autē quisqꝫ saltē
semel in anno ꝓp̄o confiteri sacerdoti.Sed q̄d si
pctōr sciat sacerdotē suū hereticū aut sollicitato
reꝫ ad malū.aut fragilē qui ad pctm̄ quod quis
ei confitet' sit pronus ul' si reuelator esse confes
sionis ꝓbabiliter extimat'.uel si pctm̄ cont' ipm̄
sit de quo quis confiteri debet.Dico ꝙ in casibus
ill' in quibus ꝓbabiliter timet penitens piculū
sibi ul' sacerdoti ex confessione ei facta debꝫ recur
rere ad supiorem ul' ab eo petere licentiā alti cō
fitendi.ꝙ si licentiā habere non possit.idem ē iu
diciū quod de illo qui non habet copiā sac̄dotis
vnde magis debet eligere laico confiteri nec in h
transgredit' p̄ceptū ecclesie.qꝛ p̄ceptū iuris posi

tiui nō se extendit ultra intencōnem pcipientis q̄
ē finis pcepti. hoc autē ē caritas ꝓm apl'um. nec
itez fit aliqua iniuria sacerdoti. qꝛ priuilegiū meret̄
amittere. qui concessa sibi abutit̄ ptāte. ¶ Itē sci
as ꝙ qnq; casus ponunt̄ quibus licet alteri con
fiteri ꝙ ꝓprio sacerdoti sine eius licentia. Primus
est si sit uagabundus. Secūdus si mutauit domi
ciliū. Tercius si offendit in aliena prochia. Quar
tus ꝓpter maliciā sacdotis qui reuelat confessio
nes ul' incitat ad malū. Qntus in articulo neces
sitatis. Sed h̄ queri potest Illud ꝑ quod impedi
tur diuinū mandatū non potest ꝑ mandatū uel
priuilegiū alicuius hominis concedi. ſ3 mandatū
diuinū ē ad rectores ecclesiarū ut diligenter vul
tū pecoris sui agnoscant. prou. xxvij c. qd̄ īpedit̄
si alius ꝙ ipse confessionē eius audiat. g° h̄ nō
pt ꝑ alicuius homīs priuilegiū ul' mandatū ordi
narij tolli. Ad h̄ respondeo. ꝙ rector ecclesie deb3
vultū pecoris sui agnoscere dupl'r. Vno mō per
sollicitam exterioris conuersacōnis consideracōnez
qꝛ inuigilare debet sup gregem sibi cōmissum et
in hac cognicōne non oportet ꝙ credat subdito
ſ3 certitudinē facti inqᵗum potest inquirat. Alio
mō ꝑ confessionis manifestacōnem et q̄tu3 ad
hanc cognicōnem non pt maiorem certitudinez
accipe ꝙ ut subdito credat. qꝛ hoc ē ad subueni
endū conscientie ipsius. Vnde in foro confessiōis
credit̄ et ꝓ se et contra se. non autē in foro exte
rioris iudicij. et iō ad hanc confessionē sufficit ꝙ
credat subdito dicenti se alteri absoluere ualenti
confessum fuisse. et sic pat3 ꝙ talis cognicō peco
ris ꝑ priuilegiū alicui indultū de confessione audi
enda non impedit̄ uide in penitentia et ī sigillū

Conflages. a conflo. as. hec con ¶ et in raptus
flages. i. loca montuosa ad que multa confluūt
flamina siue uenti. et facit genitiūs. ium conflagi
um. sicut manes maniū. Et producit fla.

Conflatoriū. rij. ge. neu. locus ubi fit conflatio
et dr a conflo as ꝓ hug. Vel conflatoriū dicitur
ubi ferrum ul' argentum conflatur.

Conflictus. a confligo. gis. h̄ conflictus. tus tui
bellū pugna. et conflicto. as. ūbum. fre. Inuenit̄
eciā in depo. genē conflictor. taris. Et inde h̄ con
flictacō. onis. cunctacō. contencō. pugna ūborum
Thim̄ j. c vj. Conflictacōnes hominū mente cor
¶ ruptoꝝ.

Confligo. gis. conflixi. conflictū con
fligere. ex con et fligo. gis. et ē confligere sil' flige
re ul' pugnare. et ꝓ eod sumit̄ conflīgo as. et ꝓ
¶ ducit fli

Conflo. conflas. ex con et flo. as.
Vide in flo flas.

Confodio. dis. di. confossum confodē. i. simul
fodē. ex con et fodio. Et cor̄ fo in pn̄ti ſ3 in pre
terito producit. uide in fodio fodis.

Conformis. a con et forma componit̄ h̄ et h̄
conformis et h̄ me. i. vnius et eiusdē forme. Et
in̄ conformiter adūbium et h̄ conformitas tatis

Confossus. sa. su3. ꝑ geminū. s. q̄i simul fossus
iaculatus. vulneratus. a cōfodio dis. di. sum.

Confotus. ta. tū. i. simul fotus. a confoueo es
ui. confotū. Et prod̄ fo. Isa. lix. Et quod cōfotū
¶ est erumpet in regulū

Confragus. ga. gu3. i.
tūbrosus. tumulosus. ul' pocius asper et spissus
condensatus confraccōne ramoꝝ aridoꝝ. et dicit̄
a confringo. gis. ꝓm hug. uel ꝓm pap. Confraga
dnr̄ loca ubi vndiq; uenti currunt ac frangūt se

Confrater. ex con et frater com ¶ et cor̄ fra.
ponit̄ h̄ cōfrater tris. et prod̄ fra naturalit̄. et di
cūtur confratres q̄i simul fratres. siue in ecclesia
siue in alio loco ul' consortio. siue eciā ꝓm carnē

Confratrissa. se. ex con ¶ de hoc uide in frater
et fratrissa componit̄ h̄ confratrissa. se. i. cōsoror
ul' congregatio confratrum ul' consororum

Confresus. sa. sum. i. confractus contritus con
cussus. et dr a confrendeo des Et producit fre.

Confringo gis confregi confractū confringere
id est simul frangē. et componit̄ ex cō et frango

Confuga. ge. cō. ge. simul cū alio fugiens. Et
dr a confugio. gis. Et corripit fu.

Confugela. le. pnl' prod̄ uide in confugium.

Confugiū. a confugio. gis. dr h̄ confugiū. gij.
et h̄ cōfugela. le. securitas et tutela. ul' adiutoriū
ul' locus refugij. Et corripit penultimam.

Confundo. ex con et fundo is componit̄ cōfun
do dis. confudi confusum. i. cōmiscere. ul' confuta
re cōuincere. arguē. ponit̄ eciā ꝓ decipē uel frus
trari. Ad rom̄ v. Spes autē non confundit. i. nō
decipit ul' frustrat̄ sperantē. et ideo non facit eru
bescere. qꝛ dat qd̄ ꝓmittit. qꝛ ē de deo et in deo q̄
non pt decipe nec decipi. qn̄ enī alicui aliqd̄ pro
mittit̄ et nō ei dat̄ quodāmō confundit̄ et eru
¶ bescit.

Confuto. tas. taui. tatū. tare. ex con
et futo. tas. componit̄. Et prod̄ fu. Et est ūbum
actiū. et ē confutare arguē cōuincere confundere

Conger ul' congrus. gri. quidā piscis simil' āg
uille. ſ3 grandis. et morat̄ in cauūnis petraꝝ sub
aqua. Et dicitur a congero geris.

Congeries. ei. fe. ge. i. cumulus. a congero ris.

Congerminalis in germino. nas. uide.

Congero. ris. congessi congestū. ex con et gero
ris componit̄. i. simul gerere. cōgregare accumu
lare. Et corripit ge. uide in gero ris.

Congestus. a congero. ris. congestus. ta. tū id ē
simł' gestus. congregatus. accumulatus. et h̄ con
gestus. us. ui. i. congeries accumulacō. et conges
tim. i. accumulatim aduerbium.

Congiariū. rij. i. bn̄ficiū donacō impatoris. q̄a
quilibet impator. fauorem ppl'i captans adijcie
bat ut largior uideret̄ in donis. Et eciā congiari
um dr frustum carnis vndiq; equatū. et h̄ et hec
congialis et h̄ le. i. rotundum.

Congio. gis. giui. gitū. gire. i. ꝑ augmentū cres
cere ul' equare ul' congregare.

Congius. gij. mas. ge. genus mensure scil3 sex
sextarioꝝ. et dicitur a congio. gis.

Conglobo. a con et globo as cōponit̄ conglo
bo. as. i. simul globare coacuare. in modū globi
rotūdare. Vnde globatim adūbium. i. spissim uel
¶ cumulatim. et cor̄ glo

Congredior eris gres
sus sum. ex con et gradior. et mutat̄ a in e. et ē
congredi concurrere simul gd̄i. ul' confligē pugn̄re
disputare. Illi autē ꝓprie congrediunt̄ qui simul
contra se gradiunt̄ ad pugnā ūboꝝ. ul' manuū
¶ ul' armoꝝ. et cor̄ gre

Congruo. is. ui. ex con
et gruo. is. et est congruere cōuenire concordare

Congrus. gri. uide in conger ¶ uide in gruo is

Congruus. a cogruo. is. dr congruus. a. um. id
est cōueniens. et cōpatur ꝑ supplecōnē congruus
magis cōgruus simus Vnde congrue congruent'
adūbium. et h̄ cōgruitas atis idez qd̄ cōuenientia
Congruus componit̄ incongruus. i. incōueniens
et cōpat̄. vn̄ incongrue. et h̄ incongruitas tatis.

Conhibentia. a conhibeo. bes. dr h̄ conhibētia

tie.i.assensus.idez et cōuenientia et collibentia ut ille sine cōhibētia uł cōniuentia uł collibētia fr̄m recessit.i.sine assensu.de h̄ uide eciā in conhibeo

Conhibeo.habeo componit̄ cū con et retinet̄ n que aufert̄ in cohibeo.et d̄r conhibeo bes.i.oculos claudē.et q̄r clausio oculoꝝ signat assensuꝫ iō cōhibē ponit̄ ꝓ assentire.obedire.et tūc iū d̄r

Coniecto.tas.taui.tare.ē freq̄ ¶ conhibentia tie de cōijcio cis in omni sua significatione.

Coniector.toris.mas.ge.pnł prod̄ tā in nominatō q̄ȝ in obliquis.d̄r interpres uel coniecturis peritus.sacrilegus diuinus.Et deriuat̄ a conijcō cis.ieci.iectū.Geñ xi.Vt cōiecturis uitas ꝓbaret̄.

Coniectura.a cōijcio.cis.h̄ coniectura.re iudicium suspicio opinio.suspiciosa cogitacō uł existimacō.et hinc h̄ et h̄ coniecturalis et h̄ le.quod coniectura aliqua ꝑpendit̄ uł habet̄.uł qd̄ cōiectura sumit̄.Vnde coniecturaliter adūbium qua

Conifer.ra.rum.pnł cor̄.ferens ¶ h̄ opinatiue conos.et componit̄ a conus et ferens.uł fero

Conijcio cis ieci iectū ijcere.i.simul iacere.Itē conijcere.i.existimare.opinari.cogitare.ꝑpendē.quibusdā coniecturis.et componit̄ a con et iacō cis.Geñ.xli.Que audiui te prudentissime cōijcē.Et scribit̄ conijcio ꝑ duo.J.quia componit̄ a cō et iacio.cis.et mutat̄ a in J.Inuenit̄ eciā coijcio

Conniuentia.tie.que et alio ¶ cis abiecta.n.nomine d̄r cohibentia uide in cōniueo ues.

Cōniueo.ues.et cōniuo uis cōniui cōnixū.uel cōnixi in p̄terito facit supinū cōnixū.ꝫ non ē in usu.i.oculos claudere.uł palpebras iūgere.et ponit̄ sepe ꝓ assentire.q̄r clausio oculoꝝ assensum signat.et componit̄ a con et nix niuis.q̄r nix aciem oculoꝝ ꝑstringit.Albedo enim disgregat uisum.et prod̄ ni.Ita dicit hug̊ in cōniueo.Vel ꝫ quosdā.Cōniueo componit̄ a con et nitor teris Pap̄ uero dicit.Cōniuere consentire oculos claudere interdum dissimilare.paꝝ dormire.Iū conniuens consentiens.quod prod̄ p̄mam et secūdam ꝫm pap̄.Vnde h̄ cōniuentia.tie.assensus.vñ cōniuentia capituli factū est.i.assensu.Et in iij sendi iij.Sane dici potest et credi oportet iuxta scōrum attestacōnes cōniuentiaꝫ.&c̄.Grec̄ dicit.Qui michi cōniuet oculis signum michi prebet.

Coniugalis penultima prod̄ in cōiunx est

Coniugacō onis.fe.ge.i.conseqñs ūboꝝ declinacō.et d̄r a cōiugo.as.q̄r ꝑ consonantes cōiugatas.i.affines et consimiles apud grecos cōiugatio discernit̄ et hec orō ad grecos spectat.uł d̄r declinacō ūbi sic.q̄r plurima ūba cōiugant̄ in ea id ē sub eadem declinacōne ponūtur.et h̄ orō ꝑtinet

Coniugiū.a cōiunx d̄r h̄ cōiugiū ¶ ad latinos gij scꝫ legittimaꝝ ꝑsonaꝝ inter se coeūdi et copulandi contractus.uł legittima uiri et mulieris cōiūctio indiuiduā consuetudinem uite continens.

Coniugus.iugū componit̄ cū con uł sin qd̄ ē con et d̄r cōiugus.a.um.et siniugus.a.ū inueniuntur.omnia in eodem sensu.i.eiusdē iugi uel sub eodem iugo positus.Vnde quedā ꝓnomina ab aristarco dicūr cōiuga uł siniuga.i.eidem iugo certitudinis uł diffinicōnis ꝑsonaꝝ subiacentia.Et componit̄ incōiugus.ga.gū.dissimilis.non eiusdem cōiugij.Vnde idem aristarcus dicit ūba esse non cōiuga.scꝫ non eodem iugo certitudinis et diffinicōnis ꝑsonarum subiacentia.

Coniūctio.a cōiungo is d̄r h̄ cōiunctio onis q̄dam ꝑs orōnis indeclinabilis cōiunctiua aliaꝝ ꝑtium orōnis quibus consignificat.Propriū autez cōiunctionis ē diūsa nomina uł quascumq̄ȝ dcōnes casuales uł diūsa uerba uł adūbia coniūgē Et scias q̄ nulla cōiunctio uł prepō aspirat̄.Et ut dicit pap̄.Cōiunctio est dcā q̄ sensus sentencias q̄ȝ coniūgit.Coniūctio eciā d̄r quidā color in rethorica.de quo dixi in quarta ꝑte in c de coloribus.rethoricis.Et scias q̄ nulla cōiunctio componit̄ cū ūbo.vnde sisto ē ūbum simplex.nec eciā cū nomine componit̄ cōiunctio.p̄ter si et ne.ut

Coniunx.gis.cō.ge.ꝫ q̊sdā ¶ siquis et nequis componit̄ a con et iugum.et dn̄r cōiuges quasi eiusdem iugi.a iugo quod imponit̄ matrimōio coniungendis.et quo copulentur ne separentur Vel dicūt̄ cōiuges penł cor̄ a cōiungo gis uel a cōiungendo q̄r sunt cōiūcti qd̄ ntūs pocius exigere uidet̄ Isid̄ ūo dicit q̄ cōiuges appellant̄ ꝓpter iuguꝫ matmonij cui se subiūgant ne ꝑ discordiam separent̄.Secūdū uero pris quem seq̊r cōiūx deriuat̄ a cōiungo.gis.et habet.n.in.ntō ꝫ non in obliquis.Vnde in vj li sic dicit.In x desinentia si a ūbis sint in go desinentibus ablata x et addita gis faciunt gtīm.ut regis a rego rex regis.Cōiungo cōiungis cōiunx gis.quod eciaꝫ in genitō dcīe cā n amittit.ne si cōiungis dicamus ūbum esse puter̄.Idem eciā in quarto li dicit q̄ cōiunx desinit in nx.ꝫ in obliquis amittit n

Conniuo.uis.in cōniueo ues exponitur.

Connixi p̄teritū de cōniueo.ues.

Connubo is.i.sił nubē.ex cō et nubo.uide in

Cōnuo.is.ui.utū.i.sił nuē uł ānuere nubo et ē ūbum neutꝝ et componit̄ ex con et nuo is.

Conon in conus exponitur.

Conopeum in canopeum exponitur supra

Conor.aris.natus sum conari ūbum deponēs anniti attemptari.et d̄r a conus.coni.et prod̄ co Vnde ouid̄.Quidq̄d conabar dicē ūsus erat.

Conquerens.tis.ꝑticipiū de conqueror.ris.et ē ge.omnis.et corripit que.uide in queror ris

Conquexi est preteritū de conquinisco.

Conq̄nisco.cis.conquexi.i.oculos claudere uł

Conquirens.tis.generis om ¶ caput inclinare nis.penultima producta.uide in quero.ris.

Conquiro.ris.conquisiui conquisitū conquirere id ē sił querē.et prod̄ q̊.et cōponit̄ ex cō et q̄ro

Consanguinitas ē vinculū ꝑsonaꝝ ab eodem stipite descendentiū carnali ꝓpagacōne contrctum et d̄r consanguinitas a con et sanguis q̄i cōmunē sanguinē habentes.uł de vno sanguine ꝓceden tes.Et scias q̄ ꝫm canones duo fratres sunt ī p̄mo gradu.filij duoꝝ frm̄ in secundo.nepotes in tercio ꝓnepotes in quarto.Gradus autē est habitudo ꝑsonaꝝ distantium quo cognoscit̄ quota generacōnis distantia due persone inter se differant.Sed quid si alique persone attinent sibi ex vna ꝑte in secūdo gradu uł tercio ex alia ūo in q̄nto nunquid pn̄t contrahē.Dico q̄ sic.q̄r sempꝫ standū ē remociori ꝑsone in consanguinitate.In hoc enim casu remotior ꝑsona extra metaꝫ consanguinitatis existit.vnde n̄ attinet illi exquo de eius consanguinitate nō est.qm̄ sicut oliꝫ omīs consanguinitas in septimo gradu terminabatur Ita hodie in quarto.saltem quo ad ꝓhibicōneꝫ copule cōiugalis.Et ut dicit pap̄.Cōsanguinitas q̄i sanguinis ꝓpinquitas.consanguinei sunt dci q̊

ex vno sanguine.i.ex vno patris semse nati sūt.
Conscidi disti p̄teritū de conscindo.dis.et cor
sci.Esdre.ij.li.c.xxiiij.Conscidi uestimenta mea
Conscientia.a conscio.cis.deriuat̃ h̄ conscietia
tie.cognitio sui ipsius cordis.Et scias ꝙ conscien
tia errans et recta obligat diu̇simode tamen.Nā
conscientia recta obligat simpliciter.et ꝑ se.hoc
enī est dictatū ꝑ ipsam quod in se bonū est et ex
iudicō racōnis bonum apparet.Vnde si non fiat
malū est et si fiat bonū est.Sed conscientia erro
nea nō obligat nisi ꝑ accidens et ꝭ quid.Si eniȝ
dictet aliquid faciendū illud in se fieri considera
tū non ē bonū necessariū ad salutē ꝫ apphendit̃
ut bonū.et ideo cū non liget nisi ꝭm ꝙ ē bonū.
non obligat̃ uoluntas ꝑ se ad hoc ꝫ ꝑ accūs sciliȝ
racōne apphensionis.qua iudicat̃ bonū.et ideo
si fiat aliquid quod ē ꝭm se maluȝ qḋ errans rō
non iudicat bonū peccatū non euitat̃.si autē nō
fiat.peccatū incurrit̃ Et si obijcias uidet̃ ꝙ consci
encia erronea nos nō obliget.p̄ceptū eniȝ inferi
oris non p̄t obligare contra p̄ceptū supioris.ꝫ
deus supior ē nostra conscientia.ergo conscientia
nr̄a non p̄t nos obligare ad pccm̄ faciendū suo p̄
cepto.Dico ꝙ conscientia obligat nō u̇tute ꝓpa
ꝫ u̇tute p̄cepti diuini.non enī conscientia dictat
aliquid faciendū hac racōne ꝙ sibi uidet̃.sed hac
racōne qꝛ a deo p̄ceptū est.vnde ꝑ accidens ex u̇
tute diuini p̄cepti obligat inq̇tū dcāt h̄ ut p̄cep
tū a deo.et ideo dcāmen conscientie plus obligat
q̇ꝫ p̄ceptū p̄lati.sicut et p̄ceptū diuinū in cuius u̇
tute ligat.sicut patet si p̄ceptū regis nō ꝑueniret
ad populū nisi mediante aliquo principe si prin
ceps diceret hoc est p̄ceptū a rege q̇uis nō esset
ueꝝ dcm̄ suū obligaret ut p̄ceptū regis.ita ꝙ cō
temptores penā mererent̃.Et scias ꝙ conscientia
ē quoddā dcāmen racōnis Et ut dcm̄ est obligat
u̇tute p̄cepti diuini sub cuius racōne apprehendit
illud quod racō dcāt et ideo si illud apphendat̃
ut dicē sub precepto cadens peccat quis mortali
ter omittendo quod conscientia dcāt.et si sit uei
ale uł indiūs Si autē non apphendat̃ ut dicē ca
dens sub p̄cepto uł ꝓhibicōne tūc non fit dicē
contra conscientiā ꝫ p̄ter eaȝ.et ita non peccaret
mortaliter.ꝫ uenialiter uł eciā nullo mō.sic qn̄
conscientia dcāt alicui ꝙ bonū est facere aliquod
opus consilij.si nō facit non peccat.qꝛ non appre
hendit illud ut bonū debitū et necessarium ad sa
lutē et p̄cepto subiacens.uide in ignoro et in af
fectus. ¶ Hic eciam sciendū ē ꝙ ꝭm dyo in vij
c de diui no.Diuina sapīa cōiungit principia secū
doꝝ ultimis p̄moꝝ.qꝛ ꝓut in libro de causis ōndi
tur In ordine causatoꝝ oportȝ ꝙ consequens p̄ce
denti similet̃.nec hoc p̄t ēe nisi ꝭ ꝙ aliquid ꝑtici
pat de ꝑfeccōne eius quod quiḋ inferiori mō est
in secundo ordine creaturaꝝ q̇ꝫ in p̄mo.Vnde h̄
quod inferior creatura de similitudine supioris
ꝑticipat ē supremū in inferiori.et ultimū in supi
ori.qꝛ ē deficientius receptū q̇ꝫ in supiori sit.In
ter creaturas autē talis ē ordo.ut p̄mo sit ange
lus.et secūdo sit racōnalis anima.et qꝛ racōnalis
anima corpi cōiuncta ē.ideo cognitio debita sibi
ꝭm suū ꝓpium ordinem ē cognitio que a sensibi
libus ad intelligibilia ꝓcedit.vn̄ non ꝓuenit in
cognitionem ueritatis nisi inquisicōe p̄cedente.et
ideo cognicō illa racōnalis dr̄ Quia uero angłus
simpliciter incorporeus ē.nec corpi vnit̃ cogniti
o nature sue debita est ut simpliciter sine inquisi
cōne ueritatē apphendat.ꝓpter quod intellcūał
natura nominat̃.oportet ergo ꝙ in anima racō
nali que angelo in ordine creaturaꝝ contiguatur
sit ꝑticipacō intellcūalis u̇tutis.ꝭm quā aliquaȝ
ueritatē sine aliqua inquisicōne apphendat.sicut
apphendunt̃ prima p̄ncipia naturaliter cognita
tā in speculatiuis q̇ꝫ in opatiuis.vnde et talis u̇
tus intellcūs uocat̃ ꝭ ꝙ ē in speculatiuis.Qḋ ēt
ꝭ ꝙ in opatiuis ē sinderisis dr̄ et h̄ u̇tus cōueient
scintilla dr̄.qꝛ sicut scintilla ē modicū quid ex ig
ne euolans.ita hec u̇tus ē quedā modica ꝑticipa
tio intellcūalitatis respcū eius quod de intellcūa
litate in angelo ē.Et ꝓpter hoc eciā supior racō
nis ꝑs scintilla dr̄ qꝛ in natura racōnali supremū
ē.vnde Jero.dicit ꝙ ꝑ aquilā significat̃ que cete
ra animalia in uolando transcendit.ita et h̄ u̇tꝰ
transcendit racōnabilem.que ꝑ hominē significa
tur.concupiscibilem que ꝑ uitulum.Irascibilem
que ꝑ leonem.sicut autē non contingit in specła
tiuis intellectū errare circa cognicōnem p̄morum
p̄ncipioꝝ.qm̄ semꝑ repugnet omni ei quod con
tra principiū dr̄.Ita eciā non contingit errare in
p̄cticis p̄ncipijs p̄mis.et ꝓpter hoc dr̄ ꝙ supior
racōnis scintilla que sinderisis ē extingui non p̄t
ꝫ semꝑ repugnat omni ei quod contra principia
naturaliter sibi tradita sit. ¶ Item scias ꝙ sicut
dicit ar̄ in vij ethicoꝝ.Racō in eligendis et fu
giendis quibusdaȝ silogismis utit̃.In silogismo
autē ē triplex consideracō.ꝭm tres ꝓpōnes ex q̇
rum duabus tercia concludit̃.Ita eciā contingit
in ꝓposito dū racō in opandis ex vniu̇salibꝫ p̄n
cipijs circa ꝑticularia iudiciū assumit.Et qꝛ vniu̇
salia p̄ncipia iuris ad sinderisim ꝑtinent.Racōes
autē magis appropiate ad opus ꝑtinent ad habi
tus quibus racō supior et inferior distinguit̃.Sin
deresis in h̄ silogismo q̇i maiorem ministrat.Cu
ius consideracō e actus sinderisis.Sed minorem
ministrat racō supior uł inferior.et eius conside
racō est ipsius actus.sed consideracō conclusionis
elicite est consideracō conscientie.Verbi grā.Sin
derisis hanc ꝓponit.Omne malū uitandū.Ratio
supior hanc assumit Adulteriū ē malū.qꝛ lege
dei ꝓhibitū.siue racō inferior assumit istam.qa
ē malū.qꝛ iniustū siue inhonestū.Conclusio autē
que ē adulteriū hoc esse uitandū ad conscientiā
ꝑtinet.et indiūter siue sit de p̄terito siue de p̄n̄ti
siue de futuro.qꝛ cōscientia et factis remurmurat
larem applicat̃.uł eciā qꝛ ꝑ eam aliquis sibi con
scius esse p̄t eoꝝ que fecit uel facere intendit.Et
et faciendis contradicit.et inde dr̄ conscientia.q̇si
cū alio scientia.Dicit̃ vniu̇salis qꝛ ad actū ꝑticu
ꝓpter hoc eciā dr̄ scientia uł dcāmen racōnis Et
ꝓpter hoc contingit conscientiā errare.nō ꝑ sin
deresis errorem.ꝫ ꝑ errorem rōnis.sicut patet ī
heretico cui dcāt conscientia ut prius ꝑmittat se
comburi q̇ꝫ iuret.qꝛ racō supior puu̇sa est in hoc
ꝙ credit iuramentū simpliciter esse ꝓhibitū.et
ꝭm hūc modū patet qualiter dr̄āt sinderisis lex
naturalis et conscientia.qꝛ lex naturał nominat
ipsa p̄ma p̄ncipia iuris.sinderisis uero nominat
habitū eoꝝ siue potentiā cū habitu.Conscientia
uero nominat applicacōnem quandā legis natu
ralis ad facienda ꝑ modū conclusionis. ¶ Et no
ta ꝙ conscientia a diu̇sis diu̇simode diffinit̃ siue
describitur.Nam ꝭm origenē Conscientia ē spūs

correctoꝛ et pedagogus anime sibi sociatus qua
sepaṫ a malis et adheret bonis. Sed h̔ attendͦ ꝙ
spūs qnꝙ sumiṫ ꝓ spūali quadā opacōne vl' ꝓ
spūali dono. et h̔ mō sumiṫ h̔ spūs et non ꝓ na
tura anime. Vel conscientia ꝭm ꝙ a quibusdam
describitur ē dcāmen rōnis quo indicat et ligat
ad faciendū vl' non faciendū. Vel ꝭm damascen̄
Conscientia ē lex intellcūs nostri. Bernh̔. Multi
multa sciunt et seipsos nesciūt. dicit. finxi me esse
qd̔ nō eram. dixi me velle qd̔ nolebā. aliud corde
dicebā et aliud ore volebā. Et ita sub ouina
pelle vulpinā conscientiā abscondebam. vulpina
plane conscientia ē tepida conuꝰsacō et animalis
cogitacō. et ficta confessio. breuis et rara compunc
tio. obedientia sine deuocōne. lcō sine edificacōe
sermo sine circūspectione. O ꝙ̈ sunt dura m̄ ista
que loquor. qm̄ loqn̄do me ipsum ferio. Verūp
tamen qꝛ me non nego peccōrem ꝫ pccm̄ meum
cognosco erit forte apud deū iudicē piū ipsa cog
nicō culpe impetracō venie. vide in ociū. Itez di
cit glo sup illud Isa. xxxviij. Obsecro dn̄e mem̄
to queso qm̄ ambulauerim coram te in veritate
ꝛc̄. Iturus ezechias ad deū narrat opa sua. felix
conscientia que in tempe maloꝝ pt recordari bo
Conscio. scio componiṫ cū con et dicit ❡ noꝝ
conscio. cis. i. simul scire. et ꝓꝓe dꝛ de malo. tūc
enim aliquis conscit cū in malo et scelē conscius
ē. vnde h̔ conscientia. et conscius. cia. ciū. et ꝓꝓe
in malo. Vnde quidā. Conscius ipse sibi de se pu
tat omnia dici. Pap vero dicit. Consciuit consen
sit intulit. Conscius pticeps in scientia aliqd̔ ha
bens testis. Job xvj. Ecce enim in celo est testis
meus. et conscius meus in excelsis.

Conscius. cia. ciū. in conscio vide.

Consecro. cras. craui. crare. deo dare. simul saċ
re. ex con et sacro cras. Et corripit se.

Consectaneus. a consector. aris. quod cōponiṫ
ex con et sector. aris deriuaṫ consectaneus a um
qui simul sectaṫ. vl' consectaneus eiusdē secte. Et
tunc componitur ex con et secta. te.

Consedi ē pteritū de consideo. des. quod cōpo
niṫ ex con et sedeo. des. Item idem pteritū habet
consido. dis. ꝫ infinitiuus pdcōꝝ facit considē. vn̄
dicit pap. Consedi a consideo et consido pteritum
Vnde ecċ xj dicendū ē In medio magnatoꝝ con
sidere illū faciet. Et si ē infinitiuus a sedeo produ
cit pnl' sicut sedere. Si vero sit infinitiuus a sido
dis. pnl' coꝛ. sicut sidere. Similiter in epl'a ad eph̔
c ij legi debet. Et cor resuscitauit et considē fecit
in celestibus in xp̄o ihesu. Et ut generaliter dica
mus. consedere nūꝙ in infinitō inueniṫ ꝫ conside
re qꝛ qn̄ venit a sedeo e mutatur in i. ❡ Et sci
as ꝙ considere a sedeo des non pt poni in versu
heroico. qꝛ breuis scꝫ si inter duas longas scꝫ cō
et de non poniṫ in vꝰsu heroico. vn̄ qn̄ considere
inueniṫ in vꝰsu est infinitiuus de sido. dis. qd̔ ꝓd̔
si. sicut in illo vꝰsu. Considere duces in nos conci
Consentaneus. a consentio tis de ❡ dere ꝓmpti
riuaṫ consentaneus. nea. neū. qui facile consentit
vl' cōueniens congruus.

Consentes. a consentio. tis. hij consentes consen
tiū dij sibi vl' bonis consentientes. vl' consentes q̈i
cessentes. qꝛ diuina essentia cui semp assistūt sem
per reficiunṫ hij et consentanei dicuntur.

Consentio. tis. si. sum. ex con et sentio. tis. et ē
consentire consensum prebere. quasi simul sentire

Conseptū ti. neu ge. i. ambitus. locus circūcirca
clausus. A consepio pis. consepsi. conseptū. deriua
tur. Reġ libͦ iiij c. xj. Ducite eā extra consepta
templi. i. exẗ ambitū vl' clausuram templi.

Consero. ris. penl' coꝛ. vide in sero. ris.

Consesco. cis. in sedeo est.

Consideo. des. consedi considere consessum id ē
simul sedere. ex con et sedeo. des. mutaṫ e in i et
coꝛ si. vide in sedeo et in considere

Considere ē infinitiuus duoꝝ vboꝝ. scꝫ de con
sideo. des secūde coniuġ. componiṫ ex cō et sedeo
et tūc prodͦ pnl'. Vel pt esse infinitiuus de cōsido
dis tercie cōiuġ. quod componiṫ ex con et sido.
dis et sic coꝛ pnl'. vide eciam in consedi supra

Considero. ras. raui. rare. i. prospicere. et ꝓꝓe ce
lestia. Et componiṫ ex con et sidero. ras. qd̔ non
est in vsu. Et vide ꝙ sidero deriuaṫ a sidus. Vnͦ
dicit ꝑs. in vj. libͦ. Sidus sideris. sidero. ras. quod
non e in vsu. pondero. as. et considero componiṫ
ex con et sidero. vnde patet ꝙ considero scribitur
in secūda sill'a sine c sicut sidus et sidero carent c

Consido. dis. ex con et sido is. et ❡ in pma sill'a
prodͦ si. Vnde naūm iij. Que considunt in sepibꝫ
in die frigoris. Et debet prodͦ penl' de considunt

Consiliū. a consulo. lis. ❡ vide eciā in sido dis
dꝛ h̔ consiliū. lij. qd̔ ex animi ꝓuidentia. alicui tri
buiṫ. vn̄ h̔ consiliolū. li. dimi. et consiliarius. a. ū
et consilior. liaris. consiliū habere. secū voluē. iu
dicare. exquirere. vnde consiliatoriū locus consili
oꝝ. Item consiliarius qui consulit vl' secretarius
sicut dei filius dꝛ consiliarius patris. i. secretarius
qꝛ omnia secreta eius ab eterno nouit. Et scribū
tur pdcā sine c in secūda sill'a. ut consiliū consili
arius cōsilior. et sil'ia siċ et cōsulo carꝫ c in secūda
sill'a. Et scias ꝙ diutꝰna deliberacō et multoꝝ cō
silia requirunṫ in magnis et dubijs. ut phūs diċ
in iij ethiċ. In hijs autē que sunt certa et determi
nata non requiriṫ consiliū. Nam ut dicit glo sup
illud ad tessol'. in epl'a. c v. Omnia ꝓbate. certa
discussione non egent Ita deus mutat sniam sed
non consilium. vide in mors.

Consisto. tis. constiti constitū. inueniṫ eciā con
statū. ex con et sisto componitur vide in sisto

Consistoriū. a consisto. tis. dꝛ h̔ consistoriū. rij.
.i. vestibulū. porticus. locus ad consistendū. Hes
ter v. At ille sedebat sup soliū suū in consistorio
palacij contra hostium domus. ❡ et in patruelis

Consobrini. q̈i consororini. vide in consobrinus

Consolor. a con et solor. aris. componiṫ cōso
lor. aris. atus sum deponens nūc antiquitus vbͦ
cōmune. ꝓ quo consulo apud latinos antiq̈s īue
niṫ. Et ē consolari confortare. solaciū prebere. sil'
solari. q̈i consolidare. vnde consolabilis. le. conso
lans. tis. ge. omnis. consolatorius. ria. riū. conso
labiliter adūbiū. et ē consolator qui soli se appli
cat. et solitudinē alloquio suo leuat. Et ꝓd̔ pre
dcā hanc sill'am so. Vnde ouidͦ metam̄ xiij. Con
solor socios ut longi tedia pelli. mente ferāt pla
cida vn̄ cōsueuit dici. Dicto cōsolor pstolor sp a

Consors. sors componiṫ cū con et dꝛ ❡ dulor
h̔ et h̔ consors. tis. i. socius eiusdem sortis. Vnde
hoc consortium societas. p t scribitur.

Conspergo. gis. si sum. componitur ex con et
spargo. gis. et mutaṫ a simplicis in e. Inuenitur
eciam conspargo. gis. ꝫ pocius h̔ accidit ex vicio
scriptorum. Require in conspersus.

Conspersio. a conspergo spergis deriuatur hec cõ spersio. onis. Inuenitur etiã cõsparsio s3 magis hoc uidetur esse ex uicio scriptorum. et ẽ cõspersio farina p aquã conglutinata sine fermẽto. Idem ẽ et azia Prima cor v. Vt sitis noua conspersio sicut estis

Conspersus. sa. sum. a conspergo si sum ¶ azimi et ẽ conspersus infusus repletus. sicut conspergo

Conspicax cis in cõspicio uide ¶ infundo repleo

Conspicillum a cõspicio cis dr h conspicillum li locus ad conspiciendum aptus Plautus in cassia Conspiallo conspexi uirginem.

Conspicio cis. xi. ctũ. ex con et specio cis et est conspicere simul specere. Vnde conspicuus. a. um aptus et abil' ad conspiciendũ. ul' speciosus pclarus. altus. et h et h et h conspicax. cis. in eodem sensu. ul' subtus ad conspiciendũ. Et compatur. vñ h conspicacia. cie. et h conspicacitas. tatis. species ul' subtilitas. ul' aptitudo uidendi.

Conspico. a con et spico. cas. componitur cõspico cas. spicas colligere. In quo sensu inuenitur conspicor caris deponens. et prod penl'. Item cõspicor pt componi a con et specio. cis. Vel deriuatur a cõspicio. cis. Et tũc cor pnl'. Et ẽ idem quod aspicio Vnd grec. Conspicor aspicio conspico colligo spicas. Pap dicit. Conspicari rimari intendere credẽ et a conspicor h et h conspicabil' et hoc le. cõspicabiliter. conspicabundus. da. dum. i. abil' ad conspiciendũ ul' similis conspicanti ul' decorus.

Conspicuus. a. um in conspicio. cis. uide.

Constantinopolis. polis p ciuitate componitur cũ constantinus et dr h constantinopolis ciuitas cõstantini. quedã ciuitas impialis ẽ in grecia. vñ constantinopolitanus. na. um. de illa ciuitate. Et cor po constantinopolis. Et est totius orientis caput. sicut roma occidentis.

Constellacio. a constello quod componitur a con et stello. as. dr h constellacio. onis. quod sepe ponitur p ipso signo stellarum. sm hug. Et ut dicit pap Constellaciões latini uocant supsticiões mathematicorum. i. notaciões siderum quo se hẽat vnusquisque

Consterno. is. constraui constratũ et consternor aris. atus. depo. dr pme cõiug. Et est consterno animal' ul' corpis ul' manipuli ul' lculi ul' aselli ul' maris. s3 consternari mentis ẽ. Consternari enim ẽ mente deficere. terreri. stupefieri. turbari. cadere exanimem esse. ul' aliquo timore ul' aliquo casu vnde consternatus. ta. tũ. territus conturbatus Cõsternatus ppe mente. stratus uero corpe. Et utrumque tam consterno q consternor componitur a con et sterno. nis. q autẽ consternor componatur a sterno wlt ps in viij lib in tractatu de figura uibi. ubi dicit. Inueniuntur qdam que sepe nõ solum cõiug s3 eciam genus ul' significacõnem uibi pmutant in compone. ut sperno. is. actiũ. aspernor aris deponens. Sterno. nis. actiũ. consternor naris

Consternor aris in consterno is est ¶ deponens

Constipo. pas. paui. are. i. simul stipare. ex cõ et stipo. pas. Et prod sti. Luc in vij. Pompeie dẽ

Constiti pnl' cor ẽ ¶ sis acies stipata cateruis pteritũ de consisto. et consto. stas.

Constituo. ex con et statuo componitur cõstituo is constitui constitutũ. uerbum actiũ. i. simul statuere. Cũ autẽ ponitur absolute. i. sine acco. tantum ualet qtum ponẽ terminũ. Vnde salustius. In diem tercium constituit. i. terminũ ponũt.

Constitucio ul' edictũ ponitur p eo qd rex constituit ul' edicit. ul' facit sm pap. Constituciones etiã pñt dici qd facit ecclesia. ul' congregacio ali ¶ qua religiosorum

Consto. tas. constiti constitũ. Inuenitur etiã constatũ. ex cõ et sto cõponitur. Et ẽ constare simul stare. Item constare. i. constitui. ut domus constat ex tecto piete et fundamẽto. i. constituitur. Item constare. i. pseuerare. ut iste constat in pposito. i. pseuerat. Item constare. i. certum et aptũ esse. Item constare ptinet ad pciũ. ut h capa constat tribus denarijs. Vñ constans. tis. ois generis. Et compatur. Vnde cõstanter. tius. sime adiubium. et h constantia. tie. et constans dr quia vndique stat nec in aliquam ptem pt declinari. et componitur inconstans. vnde hec inconstantia

Construccio. a construo. is. h construccio. tionis et constructiuus a ũ. et h et h cõstructibilis et h le. Secundũ uero pap. construccio a multitudine lapidũ et lignorum dcã et strue qd est compõ. Itẽ cõstruccio dr quedã dccõnũ congregacio ut sortes legit uigiliũ. quod etiã dr oracio et etiã locucio. sic consueuit dici sortes legit uigiliũ. h est vna oracio vna construccio et vna locucio. Oracio est indicatiua construccio transitiua Locutio de pñti et affir ¶ matiua

Constupror. praris. i. simul stuprari. a con et stupror. uide in stuprum. Et cor stu naturaliter. Et ut dicit hug q stupror ẽ deponens cum suis compositis. s3 inuenitur in actiua significacõe constupro. pras. Iere ij. Constupuerunt te usque

Consubstancialis. a con et substã ¶ ad uiticem cialis componitur h et h consubstantial' et h le. id ẽ eiusdem substantie. Vnde filius dei dr cõsubstantialis patri quia est vnius et eiusdem substantie et nature secum. i. cum patre.

Consueo. es. consueui ul' consuetus sum. vñ consueti et consuetudo. et hinc consuetudinarius a. ũ et cõponitur cõsueo a cõ et sueo es qd nõ ẽ in usu

Consuesco. cis. consueui ul' consuetus consuescere consuetudinem facere. s pap. Et sm hugũ consuesco est inchoatiũ de sueo sues.

Consuetudo. a consueo. es. h consuetudo. dinis et ẽ consuetudo ius quoddã moribus constitutum quod p lege suscipitur cum deficit lex. nec distat scriptura an rõne constat. sicut dicit. ysid ethi v Nec mirum tanta ẽ uis consuetudinis q sm ecclesie cuiuslibet consuetudinẽ ul' trina ul' vnica i baptismo debet fieri immẽsio. Consuetudo tamen nõ pt tollẽ ius naturale siue diuinũ. i. pcepta et prohibicões dñi. ymo talis consuetudo abrogatur a lege. Ius uero positiũ siue humanũ tollit consuetudo ul' in toto si ẽ gnalis. ul' in pte si ẽ pticularis Ita tamen q non sit contra ius naturale ipa cõsuetudo. qr tũc nec ius positiũ posset tollẽ. Ex h pt concludi. licet p parenthesim q si psonales decime non dei s3 hominũ pcepto debentur. uidetur q consuetudo contraria a culpa liberet nõ soluẽtes uidetur inquã et uerum est ubi ecclesia non consueuit huiusmodi decimas exigere.

Consul. a consulo. lis. dr h consul. lis mas gen Vnde consulatus. tus. mas. ge. et h et h consularis et h re. dignus consulatu. et p compõnẽ pcõsul. lis. loco consul' positus. Exconsul. lis. extra cõsulatũ positus cũ pus eũ habuerit. sicut dic hug Isid uero dicit q consules appellati sunt. ul' a cõsulendo ciuibus vl' a regendo cuncta consilia. Ex consules autẽ dñr qr iã a consulatu exierint siue discesserint pacto uicis sue anno. Proconsul dicitur

tur qui uice consulis fungatur.

Consularis in consul est.

Consulo. a con et sileo. les. componit consulo
lis. i. dare consiliū. et ſm hoc construit cū datō. ut
consulo tibi. Item consulo. i. interrogo consilium
accipio. et ſm hoc construit cū actō. ut consulo
te. Et ē actm. Unde dicit pap. Consulo tibi consi
liū do. Nam consulo te interrogatm̄ ē. et tunc ha
bet passiuū. i. consiliū peto a te. Unde uſus. Con
sulo te querens tibi consulo consiliū dans.

Consulto. tas. fre de consulo. lis. cōsultu u. ī o

Consultus a consulo. lis. dr con ¶ fit consulto
sultus. ta. tū. qui consulit. ul' disertus. et cū cōsi
lio. et compatur. Et componit inconsultus. a. ū
ſm hug. Pap uero dicit. Consultus interrogatus
consulturus interrogaturus. Consultū puidentia
consiliū placitū. Inde consultare deliberare. Con
sultus dr causidicus. Consultus eciā qui consiliū
cōsultū accipit. Incōsultus dicitur ab eo q nō ac
cipiat consiliū. In grec autē tales uſus ponūtur
Consultor poscit qd consultus bene noscit. Con
sultor rogitat consultus consilium dat.

Consummo. as. aui. are. i. finire. pficere. ad ef
fectū ducere. complere. Et componit ex cō et sū
mo. as. quod deriuat a summa. me. et sic patet
q debet scribi p geminū. m. Ille consummat qui
in bono expendit. Ille consumit qui in malo de
uastat et dissipat. Unde quidā. Cōsummare mea
uolo ſ; consumē nolo. Et ē actm cū suis compo
sitis. Et inde consummatus. ta. tū. Luc ij. Postq̄
cōsummati sunt dies octo. i. finiti pfecti completi
et inde hec cōsummacō. onis. i. complecō. Unde ps
Omnis consummacōnis. i. opis uidi finē. Ponit
āt cōsūmare aliū p consumē et ecōuſo. ī ppe tñ
Et debet scribi summo cōsummo. as. consumma
cō consummatus. p geminū. m. Uu. M summare
duplex. sibi wlt ſ; sumere simplex.

Consumo. consumis. consumpsi. ptum consu
mē. i. destruē in malo expendere. absumē. qd cō
ponit ex con et sumo mis qd scribit p unū. m
quod patet in pterito sumpsi. q formaī a psenti
ſm ps. o. mutata in psi. unde et consumo sumis
p simplex m scribendū est. et prod su. et inuenit
poni p consummo. as. et econuſo. Impprie tñ
et a consumo is. consumptus. ta. tū. Et scias q
pprie loquendo consummo. as. ponit in pte bona
ſ; consumo. mis. tercie cōiugacōnis in mala. sic
dixi in consummo mas.

Consumpsi ē pteritum de consumo. mis.

Consumptum ē supinū de consumo. mis.

Consutilis. a consuo. is quod componit a con
et suo. is. dr hic et hec consutilis. et hoc e. pe. cor. et cō
ponit inconsutil'. le. Ioh xix. Erat autem tunica
inconsutilis. de quo dicam in suo loco.

Contagiū. A contingo. gis. dr hoc contagiū. gij
et hec contagio. onis. in eodem sensu. i. labes putre
do. lues. ul' morbus pecoꝝ siue ouiū. q contactu
unius totus grex corrumpit. unde cōtagiū dr mor
bus. q quidquid tetigerit polluit. unde contagi
osus. sa. sum. sordidus. uide in pestis.

Contamino. as. aui. are. i. polluē deturpare cor
rumpē. ubū actm. Et cōponit ex cō et tāmo. as
quod est aduersari. Et corripit mi.

Contemno. nis. contempsi ptū. ex con et tēno
nis. et ē contemnē uilipendē. aspernari. non cura
re. depciari. Et caret p in pñti. ſ; habet. m. ante n
ſ; in pterito habet. p. quia formaī a pma psona
pñtis no mutata in psi. Et in sup. q formaī a
pterito psi in ptū. Unde contemptus cōtēpcō hñt p

Contemplor. templū componit cū con et dici
tur contemplor. aris. uidere. pspicere rimari. Et
pprie refertur ad inuisibilia. licet qñ; ad uisibilia
transferatur. unde contēplatiuus a um. qui mora
tur in contemplacione. uel ad contemplacōnem p
tinens. Et ut dicit gg sup ezechielem. Contempla
tiua uita ē caritatē dei et pximi tota mente reti
nē. ab exteriori accione quiescē. ita ut iam ne libeat
agē. ſ; calcatis curis omnibus. ad uidendū faciē sui
conditoris animus inardescere. uide in uita.

Contemporaneus. a con et temporaneus cōpo
nit contemporaneus. nea. neū. cū tempe ueniens
ul' simul in tempe exñs ul' ueniens. ul' eiusdem
¶ tempis

Cōtēptibil' cōtēptui abil'. a contēno.

Contemptus. ta. tū. spretus. repulsus. a cōtēno
nis. ſm pap. Et substantiue hic contemptus tus vi
de in contentus. et in temno et in temptus.

Contendo. dis. di. contentū ul' cōtensum litiga
re ul' simul ire ul' simul tendere. extendē pugna
re. Et componitur ex con et tendo.

Contencō. a contendo. is. hec contencō onis pug
na disceptacō. litigiū. Et describit sic. Contencō ē
impugnacō ueritatis ex confidentia clamoris. Itē
contencō ē quidā color in rethorica de quo dixi
sup in quarta pte in c de coloribus rethoricis

Contentiosus. sa. sum. qui non racōne aliquid
ſ; sola ptinacia contendit. unde et dr a contēcōe
ſm pap. Dicitur eciam contentiosus litigiosus

Contento. tas. frequenter contendere. a cōtēdo
dis. contentū. contentu u mutata in o.

Contentus. ta. tū. a contineo. nes. nui. contētū
id ē patiens sufficiens pauco. ſm pap. Itē cōten
tus pt a contendo deriuari. et tūc contentus qi si
mul tentus siue tensus. Item inuenit contēptus
p p spretus. Uu. Contemptus spretus contentus
sufficiens ē. Primū cōtēnor dat cōtineo q secūdū

Contermino. as. aui. ex con et termino. Et est
conterminare simul terminare ul' cōiungere. unde
hic et hec conterminalis. et hoc le. i. cōfinal'. et cor mi

Conterminus. na. nū. i. uicinus. coniunctus. ex
con et terminus componitur.

Conternans dr ille qui est in complecōne ter
cij anni. unde dr conternans qi complens terciū
annū. qi triennis ul' triū annoꝝ exñs. Unde Isa
xv dr. Vectes eius usq; ad segor uitulā contnā
tē. i. uitulā triū ānoꝝ. Vel segor ciuitatē puam
dicit uitulā conternantē. i. robustā. q ſm glosam
animalia sunt robusta tercio āno. sicut homo in
xxx anno. Iere. xxxviij dr. A segor usq; ad oro
naim uitulā conternantē. ubi quidā libri falsi ha
bent consternantem. Et ſ; pap conternans ē uitu
la terciū agens annū. et ē gener omnis contnās

Contestor. taris. simul testari. ex con et testor
aris. Et ut dicit pap. Contestari ad iudices obtes
tari uo ad adūsarios ptz. Dr eciā contestari adiu
rare firmiter asserere. sicut firmū ē testamentum

Conticeo. ces. conticui conticitū. ex con et taceo
ces. et ē conticere simul statim tacere. nichil pfer
re. Et ē neutꝝ. Et cor. ti. Et a secūda psona conti
ces addita co fit conticesco. cis. inchoatm. Psalm
Impij in tenebris conticescent.

Conticiniū. nij. neu. ge. noctis tpūs dr. quando
cūcta silent. a conticeo. ces. Qualiter ptes noctis

distinguantur dicemus in crepusculum.

Contigi.gisti.ē p̄teritū de cōtingo is.Et cor̄ ti
Contignacō.onis.fe.gen.tignoꝝ coniūctio.uł
coaptacō in edificō.et dr̄ a contigno.nas.quod ē
tigna componē coniūgere.coaptare in structura
edificij.Xv.Tectum tigna ferunt que contignatio
iūgit.Ecc̄ x.In pigricijs humiliabit̄ cōtignatio.

Contiguus.a contingo.gis.dr̄ contiguus a um
.i.uicinus ꝓximus.qꝛ contingit domū alterius.
vn̄ contiguo.is.contigui.i.contingi.esse uel fieri
contiguū.vn̄ contiguitas uicinitas.Sed continu
us ē uicinus sine interpōne.qꝛ simul teneat̄.Vn̄
aqua in uase ē uasi contigua.sed non est cōtinua
ei.ß aqua aque.ß in se cōtinua.qꝛ aqua aq̄ con
tinua est qꝛ terminus idem.Nam sic dicit ar̄ in li
v phiſ.Contigua sunt quoꝝ ultima sunt sił.Cō
tinua autē quoꝝ terminus idem et vnus ē utriu
ꝯ que tangunt̄.et h̄ signat nomen.Nā cōtinuū
a continendo dr̄.qn̄ ergo multe ꝑtes continentur
in totū.et q̄i simul se tenent.tūc ē continuū.ß h̄
non p̄t esse cū sint duo ultima ß solū cū est vnū
Item in p̄ncipio sexti dicit ar̄.Continua quidem
quoꝝ ultima vnū.Et scias q̄ omne continuū est
diuisibile in infinitū.intellige inq̄tum continuū

Contineo.es.cōtinui contentū.ex con et teneo
nes.vnde continens.et compatur.Vnde h̄ conti
n̄tia.e.i.abstinētia.castitas et ē continere sił tenē
habere gerere abstinere.in castitate manere.et ß
pap.continens non solū in castitate manē dicit̄
post corrupcōnē.ß et ab omni uicō.Sap viij.et
ut sciui qm̄ aliter non possum esse continens n̄
¶deus det

Contingo.gis.contigi contactū cōtin
gere simul tangere.uł accidere attrectare.ex con
et tango.gis.vnde contactus.tus.et adiectiue cō
tactus.ta.tū.Et scias q̄ accidit malū.euenit ca
su.obtingit sorte.contingit facto.Potest eciā com
poni contingo ex con et tingo.gis.et tūc facit p̄
teritū continxi continctū contingere.i.simul tīgē
¶inficere contaminare.

Continuus.a contineo
nes dr̄ continuus.a.ū.i.uicinus.uł sine interpo
lacōne.qꝛ simul teneat̄.Vn̄ h̄ continuitas.tatis.
et cōtinuo.as.aui.cōtinuū facere.uł cōtinue ha
bere.vnde cōtinuatī.i.cōiunctī iugiter.Et ē acti
uū cōtinuo.as.cū suis compositis.ß m hug.Pap
sic dicit.Continuare cōiungere.dilatare.ꝓlonga
re.Item a cōtinuus deriuat̄ continue adūbiū.ꝓ
quo sepe ponit̄ continuo.i.cōtinuatī uł statī.Vi
¶de in cōtiguus sup̄

Contiquia.imbriū collcō.
quasi continens aquam.ex quibꝫ uidet̄ cōponi.

Contor.a contus ꝓ instrumēto piscatoris dici
tur contor.taris.ūbum deponens.et ē cōtari cō
to aliquid ꝑquirere.uł scrutari.et ponit̄ ꝓ inter
rogare inuestigare.Et componit̄ ꝑcontor.aris.i.
inquiro.uł ꝑquiro interrogo.Et scribit̄ ꝑ.o.In
uenit̄ eciā cuntor.aris.ꝑ.u.ꝓ morari uł dubita
re.Vnde quidā.Contor ꝑquiro.cuntor dubitoqꝫ
moror qꝫ.Et in grec̄ dr̄.Percontor notat id qd̄
ꝑscrutor ꝑ o scriptū.Percūtor qꝫ ꝑ u dicitur esse
¶moror

Contraccō.a contraho.is.dr̄ h̄ contc̄
tio onis.i.collcō cōstriccō.abbūiacō.uł ꝯcurtacio
Vnde ezech̄ vij.Ecce uenit contractio.Inuenitur
eciā ibi ß m aliam lr̄ām contriccō.Iero.Contc̄tio
que dr̄ hebr̄ice scissura.i.contextus et ꝯplexio uł
collectio omnium malorum.

Contracto.ex con et tracto.as.componit̄ con
tracto as.et contrecto.as.inuenit̄ .i.simul tracta
re.uł inter manus tractare et palpare.

Contractus vendicō locacō et cetē species con
¶duccōnis.ß m pap

Contraho.is.xi contrahē
.i.simił trahere.adbūiare.cōmutare.colligē.con
stn̄gere.decurtare.ex con et traho is componit̄.

Contrarius.ria.rium.adiectīū.i.adūsarius.Cō
trariū eciā est quidā color in rethorica de q̄ sup̄
dixi in quarta ꝑte in c de coloribus rethoricis

Contrecto.as.in contracto uide.

Contremisco.cis.ūbū inchoatīū a contremo is

Contremo.mis.ui.contremē.i.simul tremere.
ex con et tremo mis.Et corripit tre.

Contribulis.a con et tribuł componit̄ h̄ et h̄
contribuł et h̄ le.simul eiusdem tribus.Et prod
bu.Sed tribulo.las.cor̄.bu.vnde ūsus.Dat tri
bula tribules generat tribus vna tribules.

Contritio.onis.fe.ge.format̄ a contritus a ū
contriti addita.o.vnde patet q̄ non ē ibi c sed t
sola in penł silla.sicut nec in contritus uel cōtri
tū.quod format̄ a contriui p̄terito de contero is
ui in tū.et dr̄ contricō q̄i simul contricō.uł ex to
to tricō.qꝛ de omnibus peccatis penitens debꝫ do
lere.Contricō autē sic diffinit̄.Contricō est dolor
de peccatis assumptus cū ꝓposito confitendi.et
satisfaciendi Iste dolor dꝫ esse acer.qꝛ offendimus
deū creatorem omniū.Acrior.qꝛ offendimus pa
trem nostrum qui nos pascit multipliciter.Acer
rimus.qꝛ offendimus redemptorem nr̄m.qui nos
liberauit ꝓprio sanguine a vinculo pctōꝝ.crudeli
tate demonū.et acerbitate iehenne.Et scias q̄ cō
tricō ē a deo solo q̄tū ad formā qua informat̄
ß q̄tū ad substantiā actus ē ex libero arbitrio et
a deo qui opatur in omnibus opibus nature et
uolūtatis.Et contricō potest dici dolor assūptus
a nobis cū dei grā.¶Sed p̄t queri.An post hāc
uitā anime de pctīs conterant̄.Ad h̄ dico q̄ ī cō
tricōne tria consideranda sunt.Primū ē contricō
nis genus quod ē dolor.Secundū ē contritionis
forma qꝛ est actus ūtutis grā informatus.Terci
us ē efficacia contricōnis.qꝛ ē meritorius et sac̄
mentał.et quodāmodo satisfactorius dolor cōtri
cōnis.Anime ergo post hanc uitā que in patria
sunt contricōnem hr̄ē non pn̄t.qꝛ carent dolore.
ꝓpter gaudij plenitudinē.Ille autē que sunt ī in
ferno carent contricōne.qꝛ si dolorem hēant defi
cit tamē in eis grā dolorem informans.Sed ille
que in purgatorio sunt habent dolorem de pctīs
grā informatū.ß non meritoriū.qꝛ non sunt in
statu merendi.In hac autē uita tria predcā inue
niri pn̄t.Et scias q̄ contricō differt ab attricōne
sicut informatū ab informi.qꝛ attricō ē dolor sī
caritate.Contricō uero ē dolor grā et caritate for
matus.¶Itē nota q̄ quoꝝ p̄ncipia sunt diuersa
oīno vnū eoꝝ non p̄t fieri id quod ē alteꝝ.ß at
tricōnis p̄ncipiū ē timor seruilis.Contricōnis au
tē timor inicíał.ergo attricō non p̄t fieri cōtricō
Preterea.naturalia non fiūt gratuita ut cōmuni
ter dicit̄.ß naturale dicit̄ quod ē ante grām.Et
sic attricō inter naturalia computabit̄.Igit̄ non
potest fieri contricō cū sit gratuitū bonū.Itē ad
ūte q̄ contricō et attricō non dicūt habitū.ß ac
tū tantū.et actus ille attricōnis informis trāsit
et non manet aduemente caritate.et qꝛ dolor ille
attricōnis qui erat informis non manet adueni
ente caritate formari nō potest.Proinde attritio
non potest fieri contritio.

Controũsor.a contrã et ũso.as componiť cõ
troũsor aris.litigare.decertare.contradicere.vnď
hͤ controũsia.sie.q̃i contraria ũsio.et ďr controũ
sia negociũ certamen questio.contencõ.discepta

Contuberniũ.a con et ꝗtio.collacõ compatio
tabna ďr hͦ contubniũ.nij.q̃i contaberniũ.Et ďr
contuberniũ tabernaculũ uľ societas.uľ ad tpũs
coeundi cõuentus.Et ďr a taberna.qꝛ sicut illi q̃
in taberna cõueniũt ad tempus cõmanent et ci
to dissoluũtur.Ita et contuberniũ ꝓꝓe sumendo
cito dissoluiť.pacto scȝ negocõ pro quo ad cõtu
berniũ cõueniť.Sap̃ viij.Contuberniũ habens
dei.Item marci vj.Et p̄cepit illis ut accumbē fa
cerent omnes ꝺm contubnia sup̃ uiride fenũ.A
contuberniũ autē deriuať hͦ contubernio onis.i.
socius cõmilito qui ē in eodem contubnio cum
alio.Et hͥ et hec contubernalis.et hͤ le.

Contudi pnľ coř ē p̃teritũ de contundo dis.

Contumax.a contumeo es quod componiť a
con et tumeo.es.ďr hͥ et hͤ et hͦ contumax cis.i.
supbus uľ iniuriosus uľ repugnatus.Et ďr sic qꝛ
tumet in ũbis iniurie.Vel ďr contumax qꝛ con
tēnat et negligat.Et compatur.Vnde contuma
citer.cius.me.adũbiũ.et hͤ contumacia.cie.Vel
contumacitas.tatis.i.supbia iniuria repugnantia
contemptus.Et componiť percontumax.i.ualde
contumax.Et coř tu ꝺm hug.Pap̃ uero dicit.cõ
tumax ďr qꝛ contēnat.supbus.uľ a tumendo.

Contumelia.a contumeo.es.ďr hͤ contumelia
id ē iniuria uituperiũ ꝗue cõuiciũ.et hͤ cõtumia
mie.idem.et a contumelia ďr contumeliosus a ũ
qui audax ē et tumet ũbis iniurie et supbie.uel
contumelias et cõuicia inijcit.Et compať.Et no
ta qꝛ contumia uľ contumelia ꝓꝓe est in uerbis

Contumeo.mes.contumui.i.simul tumere.ex
con et tumeo.es.Vñ contumesco.cis.inchoatm̃

Contumia.mie.idez est quod Et corripit tu
contumelia.uide in contumelia.

Contũdo.ex con et tũdo.dis.componiť contũ
do dis.contudi contusum conterere confringē ꝑ
cutere domare concidere.simľ tũdere.vñ cõtusus

Contus.a conus ďr hͥ contus.ti.qď sa sum.
dam genus teli.et ꝓꝓe quod ferꝝ non habet sed
ē acuta cuspide longuȝ sicut portica p̄acuta quã
portant rustici loco haste.Vnde boeť in ij de cõ
soľ.Tu qui nũc contũ gladiũ qȝ ꝑtimescis sollici
tus.si uite huius collem uacuus uiator intrasses
coram latrone cantares.Contus eciã ďr instrum̃
tũ cũ quo piscator piscať.uľ scissitať aquã inq̃
rendo pisces.uide in contor.aris.

Contusus.sa.sum.penľ prođ.uide in contũdo

Contutatus.ta.tũ.in contutor uide.

Contutor.aris.atus sum contutari.i.abscondē
defendē.Mach ij libͦ c j.Et in eo contutati sunt

Conuallľ.lis.fe.ge.ex con et uallľ Et prođ tu
et ďr cõuallis magna uallis.uľ loca terraꝝ dep̃s
ꝗsa inter montes

Connubiũ.ex con et nubo.
is componiť hͦ cõnubiũ.bij.cõiugiũ nupcie uel
coniũctio uiri et femine.Vnde hͥ et hͤ cõnubialis
et hͦ le.et hinc cõnubialiter adũbiũ.Virgiľ.Con
nubio iungam stabili ꝓꝓiam qȝ dicabo.

Conuena.a cõuenio.nis.hͥ et hͤ cõuena ne.siľ
cũ alio ueniens.uľ qui cũ alio cõuenit.Vel cõue
ne dñr aduene de diuisis locis.Et coř ue.

Conuenio.ex con et uenio componiť cõuenio
nis.i.congruere uľ decere.Vnde hͦ palliũ cõuenit
michi.i.decet me.Et cõuenire.i.alloqui.ut con
uenio uos o iudei.i.alloquor.Et cõuenire.i.ad
unari.ut isti cõueniũt.i.adunanť.Et cõuenire.i.
simul uenire.Et cõuenire.i.pacisci.Vñ in math
s̄lone ex denario cõuenisti mecũ.uľ cõuenio tibi
vnũ denariũ.i.paciscor.Et cõuenire.i.exigere ali
quid de aliquo.Et cõuenire.i.compellē.i.ad cãȝ
uocare uľ ad placitũ.Et cõuenire.i.inesse.ut al
bedo cõuenit michi.i.inest.Et conuenire id ē assi
milari.ut iste cõuenit cũ illo in albedine.i.est si
milis illi.Vnde cõuenit impsonale.et cõueniens
et hͤ cõuenientia.tie.Et componiť incõueniens et
compatur.Vñ hͤ incõuenientia.tie.vñ ũsus.Con
uenit alloquiť decet id simul assimilatur.Exigit
ad causas uocat et compellit inest qȝ.Pangit ad
unatur et adunat cõueniens est.

Conuenticulus.a cõuentus ďr hͥ cõuenticulus
et hͦ cõuenticulũ.li.ambo dimi.Et corripiũt cu.

Conuento.tas.freqñter cõuenire.a cõuenio is
cõuentũ.tu.u.in o.ß cõuentor deponens aliud ē

Conuentor.a conuentus ďr conuentor aris cõ
uentũ facere uel celebrare.ꝺm huguicionem.

Conuentus.tus.congregatio cetus.

Conũsio.q̃i simul ũsio a conũto uľ conũsus si
addita.o.Item conũsio ē quidã color rethoricus
de quo sup̃ dixi in iiij pte in c de coľ rethoricis

Conũsor.a con et ũso.sas.componiť conũsor
aris.i.simul ũsare et esse cũ aliquo.Vnde hic et
hͤ conũsabilis et hͦ le

Conũto.ex con et ũto
componiť conũto.tis.conũti conũsum.i.simul ũ
tere.uľ ad aliquã uitã uľ sectã ũtere.vñ hͥ et hec
conũtibilis et hͦ le.Et compatur.et componitur
inconũtibilis.le.Item a conũto conuerso as.fre.
Et ē actm̃ conuerto.tamen ꝺm hug.cõuertor et
prefertor passiua sunt et deponentia.

Conuescor eris ex con et uescor uerbũ depo.et
caret p̃terito et sup̃.debet tamen facere cõuescitũ
et ē cõuesci siľ uesci.ꝑiter uesci.cũ alio comedere

Conuexus.a conuerto.tis.ďr cõuexus.a.um.
vndiqȝ inclinatus et curuatus.q̃i conũsus.uľ ďr
a cõueho.is.qꝛ vndiqȝ uehať in circuitu ad uisũ
Et compatur.Vnde hͤ conuexitas.tatis.curuitas
rotũditas.sicut et celi.Vel ꝺm pap̃ cõuexa dicũť
extrema celi flexa.Et prođ ue pōne.x enĩ ē du
plex consonans

Conuicaneus.nea.neũ.i.cõ
uicinus.a con et uicaneus.

Conuicanus.na.nũ.penľ prođ.i.conuicinus.a
con et uicinus componitur.

Conuictor.toris.mas.ge.qui simul cũ alio vi
uit.et tũc deriuať a cõuiuo.is.uľ cõuictor quasi
cũ alio uictor.et tũc deriuať a cõuinco.uici.ctũ.

Conuiciolũ.li.pnľ coř.pũũ cõuiciũ diminitm̃
de cõuiciũ

Conuicior.a con et uicio.as.com
poniť cõuicior.ciaris.cõuicia inferre uituperari
Et construiť cũ datõ.Vnde hͦ cõuiciũ.cij.contu
melia uituperiũ.Vnde cõuiciosus.sa.sum.plenꝰ
cõuicijs.Et compatur.Ita dicit hug.Pap̃ eciam
dicit.Conuicior.aris.cõuiciatus sum.i.exprobro
Inde cõuiciũ.i.obprobriũ.iniuria.Et sic uidetur
qꝛ predcã debeant ꝑ c scribi.sicut uiciũ quod di
uať de vinco.cis.ꝺm hug.Alij dicũt qꝛ uicium
deriuať a ueto.tas.et coř.I.ante t.et cõuiciũ cõ
poniť ex con et uita.Et prođ.I.ante.t.Et sic p̃
dcã scribunť ꝑ.t.sicut ueto et uita.Et hͦ uidetur
uerius.cũ uitiũ coř ui.Vnde orač.Omnibus hoc
uiciũ est cantoribus inter amicos.Et cõuiciũ ꝓ

ducat ui. et istius opinionis fuit magister bene. vnd' dicit uitiū quod d' a uetando cor' I ante. t. cū suis deriuatiuis. ut uicō. as. cōuitiū tamē prod' I ante. t. s3 melius componit' ex cō et uita. quia conuitium est improperium contra uitam.

Conuitium in conuitior uide.

Conuiua. a cōuiuo. is. d' h' et h' cōuiua. ue. cō ge. qui simul cū alio viuit et comedit. Et p' ui Orac' in epy. Tres m' cōuiue ꝓpe dissentire uident'.

Conuiuariū. rij. neu. ge. locus in quo quis con uiuat'. q' et cōuiuatoriū d'. et d' a cōuiuor aris

Conuiuatoriū. in conuiuariū uide.

Conuiuiū. a cōuiua d' h' cōuiuiū. uij. i. lata co mestio et magna. et hinc h' cōuiuiolum. li. dimi.

Conuiuo. is. i. sil' uiuē pnl' p' d'. a cō et uiuo is

Conuiuor. a cōuiuiū d' cōuiuor. aris. cōuiuiū facere ul' celebrare. ul' insimul comedere. Ratho. Raro conuiuare. Et producit ui.

Conuotus. a con et uotus. ta. tū. componit' cō uotus. ta. tū. i. eodem uoto astrictus. Vel compo nit' ex con et uotū. ti. Et producit uo.

Conus. ni. mas. ge. i. summitas galee. ul' curua tura que sup galeam ponit'. sup quā sunt criste a conon grece quod d' latine acuta ul' alta rotū ditas. Vnde et conon d' figura que ab amplo ī cipit et in acutū finit' sicut ortogonium.

Cooperio. ris. rui. cooptū coopire. i. simul opi re. contegere. vñ cooptorium amictus. ex con et opio componit' abiecta. n. Et corripit. pe.

Cooperor. aris. coopatus sum. u'bum depones id ē simul opari. coauxiliari. Et componit' ex cō et opor. aris. Et abijcit' n cā euphonie. et cor' pe

Coopto. tas. taui. tare. i. simul optare. Et cōpo

Copia. pie. i. abundan¶nit' a con et opto tas tia mltitudo. dcā quasi cū opibus. et deriuatur a copos. i. labor. q' omnis suba ex labore constat Non enī sine labore copia haberi p't. vnde copio sus. sa. sum. i. locuples abundans plenus copia. Et compatur copiosior issimus. Vnde copiose si us. me. et h' copiositas. tatis. Quidā uero dicunt q' copia descendit a cops copis.

Copiola le diminitiuum parua copia.

Copiosus. sa. sum. in copia uide.

Copos grece labor latine. et accentuat' in fine

Cops copis omnis ge. ex con et opis. et dicitur cops diues opulentus q'i cū opibus. Vñ quidaz Fecūdus cops est dea terre fertilis ops est. Fex do muū scops ē mūdaꝝ fossa q3 scrops est. Vnd' p't deriuari h' copia. Itē inuenit' h' cops indeclinabile fe. ge. et tūc deriuat' a copia. pie. et est tunc idem

Copula. le. i. cōiūctio ul' id ¶ cops q' copia q' cōiungit. ul' vinculū in collo canis. Et in sin gulari et in pl'i ē ge. fe. In pl'i tamen inuenitur neu. ge. copula. oꝝ. Et ut dicūt. In sing' pro cōiūc cōne canū. In pl'i copula neu. ge. p' qualib3 alia coniūctione. siue hominū siue aliaꝝ reꝝ. Et scias q' ē copula u'bal' implicita et explicita. i. non co artata. ut in h' u'bo sum es est. uide in cedo.

Copularius. rij. mas. ge. i. vinculū in collo ca nis. Et dicitur a copula. le.

Copulatim. i. cōiunctim. aduerbium. a copulo las. Vnde copulatiuus. ua. uum.

Copulatiuus ua ū q' copulare h3 a copulo as

Copulo. a copula. le. d' copulo. las. i. cōiungē sociare. iugare¶Copulo componit' discopulo as id ē disiungere. Recopulo. as. i. reiūgere. Copulo

et eius composita sunt actiua. Et cor' pu.

Coquina. ne. d' a coquus. Et producit qui

Coquo. quis. xi. ctū. Et scribit' p' c in prima sil laba coquo. et in secūda p' q. licet q'tuz ad sonū uideat' desinere in co. s3 h' accidit q' u amittit vi3 suā. Et componit' coquo cū de et d' decoquo. is. id ē ualde coquere. Item cū ex et d' excoquo is In eodem sensu. Et similiter componit' incoquo quis. Percoquo. quis. p' alijs coquē. ul' supra uel plus. Recoquo. quis. iteꝝ ul' ualde coquē. Sucto quo. quis. i. paꝝ ul' subtus coquē. Coquo et eius cōposita actiua sunt. et cor' hāc sill'am co in p'nti

Coquulus. li. dimi. p'uus coquus. et cor' qui

Coquus. qui. qui cibos coquit. vñ h' coquulus diminitiuum. et hec coquina. uide in precocia

Cor cordis. neu. ge. d' a cardian. q' autē dicit' cor q'i custodia omniū reꝝ ethimologia ē. Et ut dicit Isid'. Cor ideo ē vicinū pulmoni ut cum ira accendit' pulmonis humore tempetur. Et scias. q' in grec' tales uersus ponunt'. Cor sapit et pul mo loquit' fel cōmouet iras. Splē ridere facit co git amare iecur. uide in splen. Et componit' cor cū con et d' concors. dis. et ē omnis ge. Discors dis. et cū ex et d' excors. dis. et cum miserans et d' misericors. dis. Item cū re et d' recordor daris Item cū se p'pōne et d' secors. dis. Et cū ue et d' uecors. dis. Et cū vnus et dicit' vnicors. dis. et no ta q' antiquitus dicebat' h' et h' vnicordis et h' de et alia huiusmodi composita similia a cor quod in autoribus sepe inuenit'. Et scias q' rabi moy ses dicit. q' celū in vniu'so ē sicut cor in animali Cuius motus si ad horam quiesceret corpis uita finiret'. et ex h' patet q' celū sidereū p' motū suū causat genacōnem et corrupcōnem in inferiorib3

Coragios grece. latine uilla dicitur.

Coragiū. a coragios d' h' coragiū. gij. i. suffrā giū. Coragiū ē eciā p's ludi sc3 q'ñ p'uerbia dicit' Vel coragiū ē u'ginale signum ul' u'ginalis pōpa quā solent u'gines facere in quibusdam locis circa mortuū. sc3 corea. et quelibet corea sic p't dici. Et tūc componit' a chorea et ago. gis. Sed hoc cor ragiū p' duo. r. aliud ē. sc3 quod ex toto et int'io corde petit' et componitur a cor et ago. agis.

Corallus. li. naturam habet viminis sub aqua s3 detracta sup aquā statim durescit et rubescit et lapidescit. Ita occupari q3 et euelli retib3 sol3 aut acri ferramento precidi.

Coram p'pō seruit ablatō. ut coram deo placet humilitas. Item ē adu'biū qualitatis. ut nobis in theatro morantibus quidaz coram surrexit et lo cutus ē patenter euidenter apte. et componit' a cor et am p' apostropham. quod eniz fit corā añ cor fit. Et prod' p'mam. Vnde in aurora dicit' Co ram langoris p'pulit omne genus.

Corax. cis. i. coruus. Et tā illud q' istud nomē habet a sono pectoris. q' grunnit pectore.

Corban oblacō siue donū sonat. Vnde mathei vij. Corban quod ē donum. uide in corbonan.

Corbio. onis mas. gen. ille qui facit ul' uendit ul' portat corbes. Et deriuatur a corbis

Corbis. a curuo. uas. d' h' corbis. bis. uas vimi neū quo mensurat' vinū ul' eciā annona ul' per quod fluit mustū. q' d' a curuo. q' ex curuatis u' gis contexitur. Vel dicitur a colando.

Corbita. te. penl' prod'. fe. generis. id est nauis oneraria. Et dicitur a corbis.

Corbius. a cor et binū componit̄ h corbius bij
quod et h corbinus dr̄ scz ille qui duplex habet
cor, quasi binū cor hn̄s. ul' re uera qui ē insipell'
Corbonan. sicut dicit hug cor ¶ et inconstans
ban interp̄tatur oblacō. vnde h corbona. ne. uel
corbonan indecli. ultima acuta. i. gazofilaciū ubi
diuine oblacōnes reponūtur. Pap̄ uero dicit Cor
bonan gazophilaciū ubi pecunia sacerdotuz erat
Et interp̄tatur oblacō. Et ut dr̄ in hijstorijs sup̄
actus apl'orū. Corbonan erat archa in qua repo
nebant̄ donaria sacerdotū. Musac erat archa in q̄
reponebant̄ donaria regum ul' pn̄cipū. ad reficie
da sartatecta templi. Gazophilaciū erat archa in
qua reponebantur donaria transeuntium.
Corbulus. li. mas. ge. pn̄l' cor̄. p̄uus corbis. Et
Corcula ioculatrix. ¶ dr̄ a corbis
Corculū. li. dimi. p̄uum cor. Et corripit cu.
Corculus. i. tadeus. a corde dcūs. Ipse et tadeus
ip̄e ē et iudas iacobi quē ecclesiastica tradit hi
ria missum edissam. ad abagarū regem sm̄ pap̄
hug dicit. Tadeus interp̄tat̄ corculus. i. cordis cul
tor. Et corripit cu. Vide in iuda.
Corda. a cor dr̄ h corda. de. q2 sicut pulsus cor
dis ē in pectore. Ita pulsus corde ē in cithara. vn̄
p̄pheta. Laudate eum in cordis et organo.
Cordatista. te. ge. cō. qui ul' que canit cū corda
Cordatus. a cor dr̄ corda ¶ et dr̄ a corda. de.
tus. ta. tū. i. sapiens. gnauus. audax. cōueniens.
In Job xxxiiij dr̄. Viri cordati. i. sapientes audi
te me. vn̄ cordate. i. sapient' cōuenient'. honeste.
Cordex. dicis. mas. gen̄. qui facit cordam. ul' q̄
canit cū cordis. Et dicitur a corda. de.
Cordiacus. ca. cū. uide in cardiacus.
Cordicitus aduibiū. pn̄l' cor̄. i. cordetenus. a cor
dr̄. vn̄ sidonius. Prudentibus inquit cordicitus insi
Cordula. le. dimi. p̄ua corda. pn̄l' cor̄. ¶ tū est.
Cordus. da. dū. i. serotinus. dr̄ a cor. vn̄ et uue
que tarde ueniunt ad maturitatē corde dn̄r. sm̄
hug. Et pap̄ dicit. Cordū serotinū. qd̄ tarde nasci
Coredulus. Cor componit̄ cū edo. et dr̄ ¶ tur
h coredulus. li q̄dam auis que statim et citius q̄
cetera memb' cor auis capte edit.
Coriambus. a chorus dr̄ h coriambus. bi. qui
dā pes onstans ex p̄ma longa et duabus medijs
b'uib3 et ultima longa. ut audierant. et dr̄ sic. q2
carmen h pede compositū aptū sit choro canenti
um. Vel componit̄ a corus et iambus. q2 in cho
ro et in circuitu habeat duos iambos. sed ordine
confūso. vnde coriambicus. ca. cū. Potest eciā cori
ambicus in p̄ma silla sm̄ quosdā aspirari. sic in
Coriandrum. dri. ge. neu. genus herbe ¶ chorus
a greco quod illi corion dicūt. et ut dicit papias
Coriandrū qd̄ greci corion dicunt. Cuius sem̄ dul
ci vino datū p̄niores reddit in uenerem. si sup̄
modū dederis amentiā facit. In cibo sumptū cale
facit et stringit. et sompnum facit.
Coriarius. rij. qui parat coria. ul' qui operatur
de corijs. a corio dicitur.
Corimbus. a corona dr̄ h corimbus. bi. i. fruc
tus edere. q2 inde coronabant̄ antiqui. et p̄pue
poete. Vnde ouid iiij metam̄. Et grauidus distīg
uit uela corimbis. Corimbi eciā dn̄r anuli uitis.
qui p̄xima queq3 ligant et comp̄hendūt. ne lon
gius laxati palmites uentorū flatibus dissipentur
Corinthus. a coriū dr̄ h corintus. ti. i. tectura
arcuū. Vnde stacius thebaidos in vij. Quā super
a tergo uelox corinthos et archus. Et h chorin
tus ti. i. repositoriū sagittarū. scz pharetr' vn̄ ouid
tris In quibus ē nemo q̄ non corinthon et archū
Corinthon accm̄ grecū p̄tulit p corinthū. Inue
nit̄ eciam h corinthus nomē ciuitatis. vnd' corin
thus. ta. tū. Ad corinthios scribit paulus duas e
pl'as. Et scribit̄ corinthus p h in ultima sillaba
vnde t remanet in sono suo ante. h. Et corripit̄
prima ab oracō in epl'is. Non cuiuis hominum
contingit adire corinthum.
Coriolum. li. diminitiuum. paruum corium.
Coriosus. a. ū. i. corio uestitus. et dr̄ a corium
Coriū. a carne dr̄ h corium. rij. q̄i carneū. q̄a
carnē tegat. ul' q2 a carne extrahat̄. a coriū p cō
pōnem excorio. as Decorio. as. discorio. as. in eo
dem sensu. i. coriū auferre. Incorio. as. i. coriū im
mittere. ul' corium aptare.
Cornetū. ti. pn̄l' prod'. locus ubi corni crescunt
et dr̄ a cornus. ni. pro quadā arbore dura in fruc
Corneus. a. ū. p̄tinēs ad cornu. ul' ¶ tu ul' ligno
de cornu exn̄s. et tūc diuat̄ a cornu Itē corneus.
a. ū. d' corno exn̄s et tūc dr̄ a cornus ni. p arbore
Cornicen. inis. mas. ge. qui canit cū cornu. qd̄
eciā dr̄ h et h cornicens. tis. Et utrūq3 componit̄
a cornu et cano. is. et cor̄ pn̄l' cornicen in ntō et
Cornicena. e. pn̄l' cor̄. fe ge feīa q̄ ca ¶ in gtō
nit cū cornu. Et deriuatur a cornicen.
Cornicor aris. a cornix dr̄. et prod' ni. Vn̄ par
sius. Nescio qui tecū g'ue cornicaris inepte. uid' in
Cornicula. le. di. p̄ua cornix ¶ cornicular laris
Corniculor. a cornix dr̄ corniculor. aris. i. uocē
cornicis ymitari. ul' inutiliter loqui et garrire. qd̄
eciam cornicor. caris. dicitur.
Corniculum. li. diminitiuum. paruum cornu
Corniger. ra. rum. gerens cornu. pn̄l' cor̄. a cor
Cornipes. dis. omnis. ge. cor ¶ nu et gero ris.
neos habens pedes. quod p equo inuenit̄ et tūc
ē mas. ge. h cornipes. dis. Et cor̄ pn̄l' tā in ntō
q̄ in obliquis. Et componitur a cornu et pes.
Cornix. cis. fe. ge. dr̄ a cornu. q2 auis clamosa
sit ut cornu. ul' q2 diu viuit. ut cornu eciā durat.
et habet cornix I naturaliter longam an̄ x. Vn̄
Cornu dr̄ a carne. q̄i carne ¶ penl' prod' in gtō
um. q2 ex carne p̄cedit. Et in sing est indecli. In
plurali uero h cornua. nuū. Inuenit̄ eciā hic cor
nus. nus. nui. in eodem sensu. Et nota q̄ cornua
uocant̄ extreme p̄tes antēnarū p tropū ab aīali
Item cornua uocantur extremitates exercitus. q2
intorte sunt ad modū cornuū animal'. ß in hac
sig̃cacōne p̄p̄e inuenit̄ h cornus. us. ui. Et p cor
nu militis similiter. ß cornu in singulari. et cornu
a in pl'i p̄p̄e p̄tinet ad animalia. A cornu deriua
tur cornutus. ta. tū. et corno. as. i. cornu resonare
et h cornus. ni. p quadaz arbore dura in fructu
ul' ligno. vn̄ h cornū. ni. fructus illius arboris. Xω
Corna gerit cornus pecudum sunt cornua cornu
Militis est qn̄ p̄perat sua bella gerendo ¶ Cornu
componit̄ h et h bicornis et h. ne. et h et h vni
cornis et h ne. et h et h tricornis et h ne.
Cornupeta. te. bos. penl' cor̄. Exodi xxj. q̄ si
bos cornupeta fuerit. Cornus. ni. uide in cornu
Cornustibij tercia filia Job nomen accepit. q̄a
enī p cornu et tibiā vnū nibū ex utroq3 cōposuit
utrūq3 nibum p vnaz ordinis p̄tem in latina ligua
tn̄sfusum ē. quo uoluit genē licite demonstrauit
Cornutus. a cornu dr̄ cornutus. a. ū. ¶ sm̄ g̃g

Et ſcias ꝙ facies moiſi dicebatᷣ cornuta .ſic dicit
gloſa exo.xxxiiij.ꝓpter quoſdã radios ſplendo
riſ quos humanus uiſus ferre non poterat.
Corolla.le.diminitiuum parua corna.
Corollariũ.rij.dr a corolla.et ē corollariũ pmi
um alicuius certaminis ſcʒ corona uł aliud.Vel
corallarium ē vñ aliquis mereť adipiſci coronã
Vnde boec in conſoł phie.Ita ego ꝙ tibi uelut
corollariũ dabo.uł habeť ibi collorariũ a collo.
qꝛ feratur in collo ut torquis aureus ſm huguc
Pap eciã dicit.Corollariũ qi corone.i.pmij illati
uũ.ſicut collariũ quod ē in collo.Item corollari
ũ dr vnde corona mereť dañ ꝙ coronam ferat.
uł circũlocutiua oñſio abambitus corone.qdõ.ã
Corona.a corus hᷣ corona ¶ornamentũ piniũ
ne.quia rotũda ad modũ cori ſolet fieri.et eſt in
ſignũ uictorie uł regij honoris ſignũ que ideo ĩ
capite regum ponit ad ſignificandũ circũfuſos
in orbe populos quibus accinctus qi caput ſuũ
coronať.A corona deriuať corono.nas.iibuʒ ac
tm̃ ſm hug.Pap uero dicit.ꝙ corona genaliter
diciť.dyadema uero ſpealiter.Nam ē geſtamē re
gij capitis.Corona uero quorũcumqꝫ.Itē corona
dr circulus.De corona clericoꝝ dixi in clericus.vi
Coronula.le.di.pua corona¶de cc in caritas.
Corpalis.a corpus dr hᷣ et hᷣ corpalis et hoc le
ad corpus ptinens.vnde corpaliter corpalitas.et
componiť incorpalis.incorpale.liter.incorporali
tas.tatis.Et ut dicit ps.Corpale nomen ē iſtud.
qd corporeã rem ſignificat.et hᷣ in ꝓpijs et in ap
pellatiuis.In ꝓpijs ut deus.In appellatiuis ut hõ
Incorpale uero nomen ē illud qd incorpoream
rem ſignificat.in ꝓpijs et appellatiuis.In ꝓpijs ut
pudicicia penolipes.In appellatiuis.ut ũtus.
Corporeus in corpus eſt.
Corporo.a corpus dr corporo.ras.corporeum
facere.uł impinguare uel in corpus immittē.uel
ad ſuſtentamentũ et augmentũ corpis ſumē.Et
componiť incorporo.as.Et ē actm̃ cũ omnibus
ſuis compoſitis.Et corripit po.
Corpulentus.ta.tũ.i.pinguis.craſſus.Et com
patur.vñ corpulenter.tius.me.aduibiũ.et hᷣ cor
pulentia.tie.i.craſſitudo.et cõponiť a corpus et
lentos quod ē plenũ.qi plenuſ corpore uł carne
Corpus.a corrumpo.pis.dr hᷣ corpus.oris.qꝛ
ſit nature corruptibilis.et cito corrumpať.uł cor
pus componiť a cor et pus puris.Iñ corpus qi
cordis pus.i.cuſtodia.ſʒ pocius uideť ethymolo
gia ꝙ compõ.uł corpus qi coram poſitus.vnde
corporeus.rea.reũ.vñ hᷣ corporeitas.tatis.et cõ
poniť hᷣ incorporeitas.tatis.A corpus componi
tur bicorpor tricorpor quadricorpor.Et ſunt cõ
ge.q̃a nomina compoſita a corpe colore decore
Corpuſculũ.li.di.puũ corpus ¶ſunt cõ.geñ
Correctio.onis.fe.ge.i.emendacõ.caſtigacõ.A
corrigo.gis.Item correctio ē quidã color rethori
cus.de quo dixi ſupra in iiij pte in c de coł rethᷣ
Corregionalis ex vna regione.
Correptio in corripio eſt.
Corrideo.des.corriſi.i.ſimul cũ alio ridere.ex
con et rideo.des.Et mutať.n.in.r.Et pd ri.Geñ
Corrigia.a coriũ dr hᷣ corri xx.Corridebit m̃
gia.gie.uł a colligo.gas.qi colligia.vñ corrigio
la.le.dimi.Et corrigiatus.ta.tũ cũ corrigijs liga
tus.Et corrigio.corrigias id eſt corrigias facere
uł corrigijs ligare.Et cõponiť decorrigio.as.diſ

corrigio.as.excorrigio.as.in eodeʒ ſenſu.i.diſſol
uere.Incorrigio.as.corrigijs ligare uł ornare uł
aptare.Et ē actiuum cũ ſuis cõpoſitis omnibus
Corrigibilis ad corrigendũ abilis.ſm papiam
Corrigo.gis.correxi correctũ.i.caſtigare.uel e
mendare.Et componiť ex con et rego.gis.et cor
ri.Et differt a corripio.qꝛ corrigo.i.emdo.ut cor
rigo libꝝ.Pertinʒ eciã ad mores qñqꝫ.ut corrigo
iſtũ.i.caſtigo.et nulla correctio ſperať d iſto id ē
nulla emendatio.Vnde ꝓpheta.In quo corrigit
adoleſcentior uiã ſuã.Sed corripio.i.reprehendo
ut corripiet me iuſtus in mĩa.Sic et correctio a
corrigo ꝓpe ptinet ad libꝝ.ut iſte liber non ē bñ
correctus.Sed correpcõ uł correptus a corripio is
ptinet ad mores.ut iſte non ē bñ correptus de
Corrigo.as.aui.are.atũ.i.¶tali dicto uł facto
ſimul rigare.ex con et rigo.as.et cor.I.et retinʒ
Corripio.pis.ui.correptũ corri¶n.ꝑ quoſdam
pe.i.ſimul rape.uł cape.uł caſtigare rephendē.
Et componiť ex con et rapio.pis.Et cor.ri.Et
inde correptus.ta.tũ.et hᷣ correpcõ.onis.Et ſcias
ꝙ fraterna correpcõ ſic deſcribiť.Correpcõ frater
na ē admonicõ fratᷣs de emendacõne delcõrũ.ex
fraterna caritate ꝓcedens.Queri hᷣ pt.An pecca
tũ ꝓximi pus debeat dici plato ꝙ eccleſie uł ecõ
uerſo.Ad hᷣ dico.ꝙ platus pt dupłr conſiderari
Aut ſm ꝙ iudicõ pſidet.Et ſic dicere plato ē di
cere eccleſie.et ſic puſ debent adhiberi teſtes ꝙ p
lato dicať.Aut pt conſiderari ſm ꝙ ē extra iu
diciũ.et ſic dicere plato non ē dicere eccleſie ſed
pſone que pt ꝓdeſſe et non obeſſe.qꝛ nulluſ ma
gis pt prodeſſe ꝙ platus.Et ſm hoc pus debet
dici plato ꝙ teſtibuſ oñdi alijs.et ꝗto minuſ pt
fieri publiceť et tũc platus adhibeť qſi vnus de
teſtibus.Talis eniĩ debet eſſe correpcõnis ordo fra
terne.quem aug in ſpeculo clericoꝝ tradit.ut cũ
quiſ oculi petulantiã uł aliud pccm̃ quodcũqꝫ in
fratre ſuo adũtit ſtatim debet eũ admonē ne cep
ta ꝓgrediať.ſʒ de proximo corrigať.ꝙ ſi poſt
admonicõnem iteꝝ uł tercio illud facere uideať
tũc debet qi uulneratus ſanandus manifeſtari.ſʒ
anteꝙ in publicũ ꝓdať quod fit cũ eccleſie dr.p
us debet alteri uł tercõ demonſtrari.quod eſt ad
haberi vnũ uł duoſ teſtes.et inter eos quibuſ oſ
tendi debet añꝙ alijs oſtendať p quos cõuincē
dus ē.et ſi negauerit priuſ ꝓpoſito debet oſtendi
poſt admonicõnem ut ſecretius correptus nõ in
noteſcat ceteris.et ita pmo debet admoneri.ſecũ
do plato oñdi.Tercõ teſteſ adhiberi.Quarto ĩ pu
blicũ adduci cõuincendus ſi negauerit.uide in fa
ma.Itē nota ꝙ ut dicit gg in xxx mor.nõ una
eadem qꝫ cũctiſ exhortacõ cõuenit.qꝛ nec cũctos
par moꝝ qualitaſ conſtringit.Sepe tamen alijs
officiũt que alijſ ꝓſunt.Nam et pleꝝqꝫ herbe q
hec animalia reficiũt alia occidunt.et leuis ſibu
lus equos mitigat catuloſ inſtigat.Et medicamē
tũ quod hũc morbũ imminuit alteri uires iũgit
Et panis qui uitã fortiũ roborat puulorũ necat
Nam ſicut idem gg dicit in ix omeł ezech.Vere
cũde eteni mentes ſi quas fortaſſe culpas admiſe
rint leuiter arguendi ſunt.qꝛ ſi aſperius increpã
tur frangunť pociuſ ꝙ emendanť.At contra.m̃
teſ aſpere atqꝫ impudenteſ ſi increpate leuiter fu
erint ad maioreſ culpas ipſa leuitate ꝓuocantur
Et in ix omeł ſecũde ptiſ ezech dicit gg.Tãta de
bet eſſe diſcrecõ ut nec diſciplina nimia nec mĩa

ſit remiſſa ſꝫ ſi inordinate culpa dimittit̄ is qui
ē culpabiliſ in reatu ꝗuiuſ aſtrīgatur. Et ruſum
ſi culpa īmoderate reſecet̄. tanto qui corrigit̄ de
terior fiat. ꝙto erga ſe nichil ex benignitatiſ grā
agi conſiderat. Videſ ergo ꝙ diſciplina uł miſeri
cordia multū deſtituit̄. ſi vna ſine altera teneat̄
Correpta namqꝫ menſ in odiū repente ꝓruit. Si
hanc immodata increpacō pluſ ꝙ debuit addicit
qꝛ indocileſ ueritaſ immoderata facit. Item gg̃ di
cit in paſtor̄. Quoſ cruciamenta non corrigūt nō
nūꝙ ab iniquiſ actibuſ leuia blandimenta cōpeſ
cūt. qꝛ et pleꝝqꝫ egroſ quoſ fortis pigmentorum
pocō curare non ualuit ad ſalutem pſtinā tepēs
aqua reuocauit. Et nonnulla uulnera que cura
ri inciſione nequeunt. fomentiſ olei ſanantur. Et
duruſ adamaſ inciſionem ferri mīme recipit ſꝫ le
ui hircoꝝ ſanguine molleſcit. Idem in eodem. Ira
toſ meliuſ corrigimuſ ſi in ipſa ire ſue cōmocōne
declinamus. Perturbati quippe quid audiāt igno
rant. ſꝫ ad ſe reducti tanto libentiuſ exhortacōnis
uerba recipiūt. ꝙto ſe tranquillius tolleratos eru
beſcunt. Menti autē furore ebrie omne rectū qḋ
dicitur ꝑuſum uidetur. Vnde et nabal ebrio cul
pam ſuā abigail laudabiliter tacuit quā digeſto
vino laudabiliter dixit. Vide in curioſus. et ī rec

Corriualiſ a con et riualiſ cō ¶ tor et in obedio
ponit̄ hic et hec corriualis et hoc le. cū alio potanſ eū
dem riuū. Vnde et ꝑ ſimilitudinē corriualeſ dn̄r
qui eandē amicā cōmunem hn̄t. Vide in riualis.

Corrodo. dis. corroſi corroſum corrodere ſimul
rodere. ex con et rodo dis. Et producit ro.

Corrumpo. pis. corrupi corruptū. ex con et rū
po. pis. et ē corrumpē frangere. deuirginare. uici
are inficere morbo uł mał moribus. Vnde hic et
hec corruptibił et hoc le. et in̄ corruptibilit̄. litas. Itē
a corrumpo corruptus. a. ū. et cōpat̄. et cōponit̄
incorruptus. a. um. quod ſimiliter comparatur.

Cors in cohors uide.

Cortex. a coriū dr̄ hic aut hec cortex. icis. qꝛ cori
o lignū tegat. vnde uidet̄ componi. ſꝫ pocius eſt
ethimologia ꝙ compō. Corticē aliqui uocant co
rucem. liber ē ꝑs interior corticiſ dcūs a liberato
cortice. i. ablato. Eſt enim mediū quoddā int̄ lig
nū et corticē. Poteſt eciā ibi poni et terciū ſcꝫ ſu
ber. Vn̄ uſus. Pars ṗor ē cortex liber altera. ter
cia ſub̄. Vn̄ theodoł. Mutat flebilit̄ rigidū ꝓ cor

Corticillus. li. diminitm̄. ꝑuus cortex ¶ pe ſub̄

Cortico. cas. dr̄ a cortex. et ē corticare corticem
dare. uł auferre. Et componit̄ decortico. cas. Diſ
cortico. cas. excortico. cas. in eodem ſenſu. i. corti
ces auferre. Incortico. cas. in corticeꝫ mittere. uel

Corticulus. li. di. ꝑuus cortex. ¶ aptare corticē

Cortina. a coriū hec cortina. ne. qꝛ prius ex cori
is et pellibus fuerunt facte ut in tabnaculo. cor
tina eciā dicebat̄ locus olim in templo vnde da
bantur reſponſa. uł pocius menſa in templo ap
pollinis ſuꝑ quā ſtabat phebas que dicebat ora
cula. Et dicebat̄ cortina qꝛ corio fetonis erat tec
ta. Vel cortina q̈i certina. qꝛ ibi certa dabant̄ rn̄
ſa. uł cortina q̈i cordicina. qꝛ ibi hominū tenebā
tur corda. A cortina dr̄ cortinatus. ta. tū. i. corn̄a

Cortinarius. a cortina dr̄ hic cortina ¶ preꝑatus
rius. rij. qui cortinas extendit uel ſeruat uł facit.
et hec cortinaria. rie. in eoḋ ſenſu. Et cortinarius. ri
a. rium. quod ad cortinā ꝑtinet.

Cortinula. le. diminutiuum parua cortina.

Corus. ri. ꝓ uento proḋ ṗmam. et caret aſpira
cōne. Vide in chorus aſpirato.

Corusco. cas. caui. care. uerbum neutꝝ. et eſt co
ruſcare reſplendere uł uibrare uł iaculari fulgere
Iuuenał in iiij tropeio. Seruata ioui frontem qꝫ
coruſcat. Vnde patet ꝙ ſcribit̄ ꝑ vnum r. corrip̄
enim ṗmam. Vnde coruſcus. ca. cū. ſplendenſ criſ
pus. tremulus. uibranſ Et ſubſtantiue hic coruſcus
ci. ſplendor. lux intollerabilis. et hec coruſcacō id ē
ſplendor. coruſcandi actio. Et ſm̄ grec̄. ſol radiat
mucro qꝫ micat fulgor qꝫ coruſcat. Cuꝫ fulgor ſu
pra nos paret tunc fulgurat ether.

Cos cotis. cote grece latine dr̄ inciſio. Vnde hec
cos cotis. qꝛ ferrum ad incidendū acuat. ꝓpe uēo
duri lapideſ coteſ appellant̄ q̈i cautes ut dic̄ pap̄
Et proḋ co. Virgił. Subigūt qꝫ in cote ſecure.

Cosmarcha. che. dn̄s uł princeps mūdi. a coſ
moſ mūduſ et archos pn̄ceps vn̄ hec coſmarchia
ie. eius poteſtas penultima acuta.

Cosmarius. rij. mas. ge. dn̄s mūdi. et dr̄ a coſ

Cosmicus. ca. cū. pnł cor̄ ¶ mus. uel a coſmos
id eſt mūdanus. a coſmos dicitur.

Cosmographia in coſmographus uide.

Cosmogṗhus. Coſmos componit̄ cum gṗhos
quod ē ſcribē. et dr̄ coſmogṗhus. phi. qui mūdū
deſcribit. Et cor̄ pnł. Vnde in aurora dr̄. Coſmo
gṗho moiſi michi ṗduce carmine huius. vnḋ hec
coſmogṗhia. phie. mūdi deſcripcō. et coſmogra
pho. phas. id eſt mundum deſcribere.

Cosmopeia. i. mūdi factura.

Cosmos dicūt greci. Et conūtitur in latinā for
mā et dr̄ hic coſmus. i. mūdus

Cosmus mi. i. munduſ a coſmos Item coſmus
dicit̄ ornamtum pontificis.

Costa te dr̄ a cuſtodio dis qꝛ coſte cuſtodiunt
interiora vn̄ hec coſtula le et hec coſtella le dimi et
hoc coſtariū rij locus coſtaꝝ et coſtatus ta tū q̇ ha
bet coſtas uł habens magnas coſtas Quare eua
ſit fcā de coſta. dicā in mulier

Coste decas gentos vnū et idem ſignificant. i.
decem et accentuant̄ ṗdicta tria in fine

Costo as qḋ non eſt in uſu. i. coſtas uł coſtatū
facere et dr̄ a coſta te et cōponitur decoſto as diſ
coſto as excoſto excoſtaſ m eodem ſenſu. i. coſtas
extrahē Item in coſto as immittere coſtas. recoſ
to as. i. excoſtare. uł iteꝝ coſtare. Et ſunt actiua
omnia compoſita a coſto. tas.

Costus. ti. fe. ge. radix herbe cuiuſdam.

Cotana. i. mala cogogna. genuſ maloꝝ. et cor̄
pnł. Et declinat̄ hoc cotanū. ni. Et ſcribit̄ ſine c in
pap̄. Vnde dicit. Cotana genus fructuū nucū. Et
cor̄ ṗmaꝫ. ut patet in hoc ūſu. Cum cotano mo
rus mori qꝫ ſoror ſicomorus.

Cote inciſio grece dr̄ penultima accentuata.

Cotula. a cotos hec cotula. le. quedam menſura
vini continens ciatos ſex. i. emina que ideo cotu
la dr̄. qꝛ inciſio et diuiſio ſextarij fit ī duo equa

Coturnix. cis. fe. gen̄. a ſono ¶ et ita fit cotula
uocis dr̄. quā greci ortigon uocant. et proḋ pnł
Vnde in aur̄. Mane coturnices ueſpē uulguſ hꝫ

Counio. nis. couniui counire. i. ſimul cōiūgere
a con et vnio. et abijcit̄. n. Et producit. u.

Couno. nas. naui. nare. i. congregare. Et cōpo
nitur ex con et vno. nas. Et producit. u.

Couterinus. na. nū. ex eodem utero cū alio ꝓ
genitus. Et componitur a con et uterinus na nū

Coutor.teris.i.simul utor.ex con et utor eris
Coxa.e.fe.ge.Coxe dcē sunt qua ¶Et prod u
si coniūcte axes.In ipsis enim capita femorū iū
guntur.Vnde hec coxula.le.diminitiuum.

Cra uox est coruorum.

Crapula.a crudus.dr h crapula.le.i.sup
abundans edacitas immoderata et noxia uoraci
tas.et sic qi cruda epula.Vnde crapulo las.i.su
pflue comedere.ul' immoderate ingurgitare.Et h
hoc pt esse transitiū et actiū sm hug.et sm com
munē usum.Pap uero dicit.Crapula immodera
ta uoracitas.dcā quasi cruda epula.cuius crudi
tate grauat cor.et stomachus turbat.Est autem

Crapulor aris deponens.i.super ¶ vini cibiqz
flue manducare.bibē inebriari.hec pap.Pro ex
cessu autez in potu ponit in ps.Tamqz potens
crapulatus a vino.Et corripit pu.

Cras adūbiū tempis.et ptinet ad futuz tpūs

Crassator.toris.depredator latro.

Crasso.a crassus dr crasso.as.et crassor aris in
uenit.i.crassum facere.vnde crasseo es ui.i.cras
sum esse ul' fieri.Et habet incho.ut crassesco cis
vn̄ illud.sermo crassescit quod fit duobz modis
ul' cū supabundat ul' cū ingrossatur et deficit a
subtilitate ul' cū inflatur ad altū stilū. ¶ Crasso
componit concrasso.as.i.simul crassare.decrasso
as.i.ualde impinguare.ul' macrum facere.qd et
discrasso.as.dr.Incrasso.as.Et ē actiū crasso cū
omnibus suis compositis.Inuenit eciā grassor
aris.depo.sz aliud ē de q dicā in suo loco.

Crassus.a.vm.i.pinguis.sz obesus plus q pig
uis ē.et dr a cresco.cis.ul' dr crassus a creos ul'
a creando.qi aptus ad creandas carnes.Et cōpa
tur.vnde h crassitas.tatis.et h crassitudo.dinis.
et hec crassicies.ciei.Et p compōnē crassilentus
ta.tum.plenus crassicie sm hug. ¶ Pap uo dicit
Crassa fecūda pinguis spissa.Crassari corpis ē et
sagine.crassari animi et crudelitatis.

Crastinus.a cras dr crastinus.na.nū.a q cras
tino.nas.quod non ē in usu sz componit pcras
tino.nas.i.in crastinū deferre.Itē recrastino nas.
id ē itez crastinare.ul' prolongare.ponitur qnqz
tamen simpliciter pro differre simplex si inuenia
tur in eodem sensu inuenitur.Et cor penl' crasti
nus.quia non habet.t.a primitiuo.

Crater.ris.mas ge.uas vinariū.et dr a cratiz et
facit accūs sing.hūc craterem ul' cratera.et ē cra
thera accūs grecus.et tūc ē mas.ge.et desinit in
a cor.Et in plurali similiter geminū habz accusa
tiū.crateres ul' crateras.Et prod re.et cor as.et ē
terminacō greca.Vnde ūgil' eneid viij Indulgēt
vino et ūtunt crateras aeneos.Itē idem in pmo
eneid.Crateras magnos statuūt et vina coronāt
Et ponit donatus tractans de metonomia h exē
plū.et pt sumi ab h accō greco cratera.quod est
mas.ge.et desinit in a cor.iste ntūs latinus hec
cratera.re.fe.ge.Et similiter dicendum ē etherez
ul' ethera.aerem ul' aera.panter.teris.erem uel
era.Lampas.adis.accō lampadem ul' lampada
Et accūs pluralis lampades ul' lampadas.Pixi
des ul' pixidas.Ouid.Pixidas inuenies et rerum
mille figuras.Et ē talis accūs grecus in a in sin.
et in as in accō plurali eiusdem generis sicut est
ntūs sing.vnde pixidas ē fe.ge.sicut pixis.simi
liter aera ē mas ge.sicut aer.sz efficit ntūs latinus
et tūc aera re ē fe.ge.et ethera.re.et ita de silibz
intelligas.ut cassidem ul' cassida.Et sm hug.cra
ter eris duas habet ansas.et est pprie genus calicū
id ē poculoz.fiebat pus de cōnexione ūgultorū
vnde et dr crater a cratim id q se inuicē teneat.
et inde h craterculus.li.dimi.Et ut uult pap.cra
ter uas vinariū est.In grecismo sic.Est crater pa
tera cōnexio uirgea crates.

Cratera.tere.pnl' prod pt esse accūs grecus.et
tūc ē mas.ge.sicut crater.ul' pt esse ntūs latinus
et sic ē pme declinacōnis.et fe.ge.sic dixi in cra

Crates.a crater ul' cratim greco.dr ¶ter teris
h crates.tis.que fit de viminibus ul' de ferro ad
assandas carnes ul' pisces desup.vnde h craticu
la.le.dimi.pua crates sm hug.Et scias q istud
dimi.craticula requirit q dicat cratis p i in ntō
In multis eciaz libris inuenit crates p e in nomi
natō.Vnde in aurora.altaris medio crates pōcā
resedit.Item in grec.Est crater patera connexio
ūgea crates.Hug eciā uidet ponē crates per e in
ntō.et dr ctēs a ctim eo q ūgule ibi contexte se

Craticula dimi.pua ctes ul' ctis. ¶ contineant

Creagra gre.dr a creos quod ē caro et ags qd
ē tractus et sunt creagre tridentes fuscinule ad car
nes de caldarijs pferendas ul' extrahendas.Et p
ducit penl'.Jē lij Et lebetes et creagras

Creber.ra.rū.i.densus.sz creber dr de multitu
dine.ut creber paries circuit hanc domū.i.multi
parietes.Densum siue densatū ē quod uisu pene
trabile non ē.ut ebur licet tenue.Spissum uero
quod non est tenue.Et compat crebrior creberri
mus.et format a ntō addita rimus.Vnd crebre
rius.berrime.adūbium.Et prod cre.qz e an b p
ducit in bissilbis.ut rebus.Vnde quidam.Lectio
crebra ualet quam non obliuio tollit.

Creberrimus in creber est.

Crebreo.bres.a creber.bra.brū.dr crebreo es.
ui.et caret supino.i.esse ul' fieri crebz.Vnde cre
bresco.as.inchoatiū.Et ē neu crebreo cū suis cō
positis.sm hug.Et ut dicit pap.Crebresco.i.ino
tesco spissor multiplicor.

Crebrifurus.furi.mas.ge.locus crebro habēs
fures.scz qui sepe freqn̄tatur a furibus.Et cōpo
nitur a crebro et fur furis.quod producit fu.

Crebro.i.frequent.adūbium.Potest eciā esse
nomen.et tūc ē abltūs huius nominis creber ra
rum.Et scias q non mutat accentū crebro adū
biū.ad drām nominis.qz sufficit drnā tempis in
ultima silla.qz qn̄ est adūbium habet ultimā cō
munem.sed quando est nomen producit eam.

Crebro.onis.mas.gen.alio nomine dr porta
ē autē porta terra illa que eminet inter duos sul
cos et dr a crebro.qz aqua crebo p ipām discurrit

Credibilis.a credo.dis.h et h credibilis.et h le
qd credi pt.Et cōpat Et cōponit h et h incredi
bilis et h le quod similiter compatur.Et corr bi

Creditarius.a credo.dis.h creditarius.rij.i.cō
siliarius.ul' camerarius cui secreta cōmittuntur.
Vnde hec creditaria id est cameraria.

Credo.a supino huius ūbi cerno scilz cretū et
do das componit credo.dis.didi.creditū.Est eniz
credē dare cretū.i.consideracōnem supra rem ali
quā ul' dare cretū.i.inclinare.animū ad ccredēdū
q ita sit ut dicit vnde ūbalia.Et componit cre
do concredo.i.simul credo.et discredo.i.rem non
credē.Et ē actiū credo cū suis cōpositis Et pd cre
Ouid de arte.Munera crede m capiunt homines

q̄z deos q̄z. ¶Et sciās q̄ aliud ē credē in deū ali
ud credē deū. et aliud credē deo. Credē deo ē cre
dē uera esse que loquit̄. quod et mali faciūt. sed
nos credimus hominē ꝫ non in hominē. Credē
deū ē credē q̄ ipse sit deus. quod eciā mali faciūt
Credē in deū ē credendo amare credendo in eū ire
credendo ei adherere et eius membris incorpari.
Per hanc fidem iustificat̄ impius. uide eċ ī fides
Credulus. a credo d̄r credulus. la. lū. qui semꝑ
uł facile credit. vñ h̄ credulitas. tatis. Et compo
nit̄ incredulus. qui nunq̄ uł uix credit ẜm hug̊
Grec̄ sic dicit. Rumor credibilis res credula que
cito credit. Sic incredibił et res incredula distat.
Crementū. a creo. as. d̄r h̄ crementū. ti. i. semē
uirile q̄i creamentū. Vnde ioseph in p̄mo. Crem̄
tū ad libidinē suo pocius nutriuit ex corꝑe. Itez
crementū d̄r a cresco. cis. et tūc tantū ualet q̄tuz
incrementū. vnde cremento. tas. i. crescē puberare
Cremes. qñ ē latinū deriuat̄ ¶ uł spermatisare
a cremo. as. et caret aspiron̄e. qñ uero aspiratur
in p̄ma sill̄a chremes non ē latinū. uide supra in
Cremiū. a cremo. as. d̄r h̄ cremium ¶ chremes
mij. i. siccamentū lignoꝝ uł frixoꝝ in patella. et
eciā quod remanet in patella aridū de carnibus
post pinguedinē liquefactam d̄r cremiū. vnde ꝓ
pheta. Ossa mea sicut cremium aruerunt.
Cremo. as. aui. atū. are. i. comburē. cruciare. et
componit̄ concremo. as. Et est actiñ cū omnibꝫ
suis compositis. Et cor̊ cre. Vnde in aurora dicit̄
Hos in nube leuat hos deus igne cremat.
Creminiū. nij. i. sacrificiū. qd̊ et holocaustū di
cebat̄ et dicitur a cremo. mas. creminium.
Creo. as. aui. are. d̄r a creos. et ē ꝓp̄e creare ali
quid ex nichilo facere. et sic solus deus creare p̄t
cū sit potentie infinite. Et dicit hec ꝓp̄o ex cū di
co ex nichilo ordinē non materiā. ꝫ facere ē ex
p̄iacenti materia. Ponit̄ tamē creare ꝓ facere et
econuiso. et ꝓ generare et econuiso. Vnde creato
res dñr parentes. Creo componit̄ concreo. as. i.
simul creare. Procreo. as. Recreo. as. iteꝝ creare.
reficere. Et est actiñ cū omnibus suis compositis.
Et sciend̊ q̄ u̇ba hec sc̄z facere creare agere et ali
a huiusmodi de deo non posse dici ẜm eam racō
nez qua dicitur de creaturis. quippe cū dicimus
eū aliquid facere. non aliquē in opando motum
illi inesse intelligimus uł aliquam in laborando
passionē sicut solet nobis accidē. Sed eius sempi
terne uolūtatis nouum aliquē signamus effectū
id est eterna eius uoluntate aliquid nouiter exis
tere. Sicut ergo ex calore solis aliqua fieri conti
git nulla tamen in ipso uel in eius calore facta
mocōne uł mutacōne. ita ex dei uoluntate noua
habent esse sine mutacōne actoris. qui ē vnuz et
solum p̄ncipium oīm. Credamus ergo oīm reruz
creataꝝ celestium uł terrestriū. uisibiliū uł inuisi
biliū cām non esse nisi bonitatē creatoris. qui ē
deus vnus et uerus. Cuius tanta ē bonitas ut sum
me bonus beatitudinis sue qua eternalit̄ beatus ē
alios uelit esse pticipes. quā uidet. et cōmunicare
posse et minui omnino non posse. Illud ergo bo
nū qd̊ ipse erat et quo beatus erat sola bonitate
non necessitate alij cōmunicare uoluit. q̄z summi
boni erat ꝓdesse uelle. et omnipotentissimi nocē
non posse. Quare autē sit creata rōnalis creatura
Creos grece latine dicitur ca ¶ dicam in dos.
ro Et accentuatur in fine.

Creperon dubium dicitur.
Crepido. dinis. ripaꝝ abrupcō saxi uł rupi uel
montis extremitas. altitudo summitas. Ponitur
tamen q̄nq̄ pro caiina ubi uie cōueniūt in q̄ so
lent paupes latitare uł mendicare. Vnde iuuenał
Nulla crepido uacat. Et ponit̄ h̄ ꝓ summitate ri
paꝝ. Et d̄r crepido pnł prod̊ a crepo. as. Quidaz
tamen uolūt crepido deriuari a creperon. qd̊ est
dubiū uel incertū. q̄z dubiū est in tali loco ponē
pedem. ꝫ congrue d̄r a crepo. as. q̄z ibi ē freq̄nti
us sonitus uentoꝝ et rupcō lapidū. Item summi
tas uł extremitas altaris in circuitu dicebat̄ cre
pido. et ipm̄ ꝓpiciatoriū Vñ ezech xliij. De sinu
terre usq̄ ad crepidinem. i. propiciatorium ⁊c̄.
Crepito as fre. i. freq̄nter crepare. Et cor̊ pi.
Crepitus. a crepo. as. d̄r h̄ crepitus. tus. tui. et
h̄ crepitaculū. li. i. sonitus. Et corripit pi.
Crepo. pas. pui. crepitū. quod et crepo. pis pui
quod et ẜm terciā coniug̊ d̄r. sed crepare ē sona
re crepē creuare. i. dirumpē. ꝫ sepe utꝝq̄ inuenit̄
in utraq̄ significacōne. vñ h̄ crepor. poris. soni
tus uł creuatio. Item ab hoc ultimo supino cre
pitu. u. mutata in. o. fit crepito. as. Frequentatm̄
Crepo cōponitur concrepo. as. resonare. Discrepo
as. i. dissonāe. discordaē. distare Increpo. as. i. re
darguē. rephendē. uituperare. et ab istis freq̄ntati
ua. concrepito as. discrepito. as. increpito. Eedem
compōnes inueniunt̄ cū crepo. pis. Crepo. as. et
crepo. pis. et composita ab eis omnia sunt neut̄
preter increpo quod est actm̄. Itez omnia faciūt
p̄teritū in pui et supinū in pitū. q̄z in simplici p̄
me coniug̊ et compositis ab eo q̄nq̄ inuenit̄ p̄te
ritū in aui et supinit̄ in atū. ꝑut p̄ma cōiugatio
exigit. Vnde. Increpasti supbos. et increpuerunt
me renes mei. Et omnia cor̊ hanc sill̄am cre. pru
denċ. Mag̃ cadūt inflata crepūt tumefcā p̄munt̄
Crepor. oris. mas. ge. i. sonitus uł creuacō. Et
Crepundiū. dij. i. cunabulū. q̄z ¶ d̄r a crepo as
in eo puer crepat. i. sonat uagiendo. Et d̄r a cre
po. pas. ẜm hug̊. Item ẜm pap̊. crepundia pueri
lia ornamenta induta q̄ expositis infantibus ad
hibent̄ cunabulis. Vñ Iero. Inter crepundia no
ui ptus. uide in fescennine.
Crepusculū. a creperon quod ē dubiū d̄r h̄ cre
pusculum. li. i. dubia lux sc̄ilz hora que est inter
noctem et diem. uł inter diem et noctem. dubia
an sit diei uł noctis p̄ma ps. Prima enī ps noc
tis d̄r crepusculum. uł uespeꝝ a stella occidentali
Secūda conticiniū a conticendo. Tercia galliciniū
a gallicantu. Quarta intempestū. i. importunum
et inaptū tempus alicui rei faciende qñ nichil a
gi p̄t. quasi sine tempe. i. actu p quē cognoscitur
tempus. Q̄nta iteꝝ galliciniū ꝓpter gallos lucis
p̄nūcios. Sexta matutinum inter abcessum tene
braꝝ et aurore aduentū. Septima diluculū nūcia
diei que incipit. quasi diei pua lux. Idem et auro
ra. Postea iteꝝ et crepusculū. ita dicit hug̊. Isidor̊
uero in v ethi. sic dicit. Septem sunt ptes noctis
sc̄z uespeꝝ crepusculū conticiniū intempestū. gal
licinium. matutinum. diluculum. Vespeꝝ autem
ab occidentale stella ē uocatū qui solē occiduum
sequit̄. et tenebras seq̄ntes p̄cedit. Crepusculū est
dubia lux. Nam creperon dubium dicimus. h̄ est
inter lucem et tenebras. Conticinium ē qñ cuncti
silent. Conticere enim silere est. Intempestū ē me
diū et inactuosum noctis tempus. qñ agi nichil

p̄t. et omnia sopore quieta sunt. Nam tempus ꝑ
se non intelligit̄ nisi ꝑ actus humanos medium
autē noctis actu caret ergo intempesta dicunt̄ in
actuosa q̄si sine tēpore .i. sine actu ꝑ quez dinos
citur tp̄s. Galliciniū ꝓpter gallos lucis p̄nūcios
dcm̄. Matutinū autē ē inter abcessum tenebrarū
et aurore aduentū. Et dr̄ matutinū. qr̄ hoc tēpe
inchoante mane fit diluculū. q̄i diei ꝑua lux iaz
incipiens. Hec et aurora que solem precedit. Est
autē aurora diei clarescentis exordiū et p̄mus splē
dor aeris. qui grece eos dr̄. quē nos ꝑ deriuacōnē
auroram dicimus. q̄i eororam. ¶ Et scias ꝙ sicut
dicit magister in historijs tractans illud mathei
xiiij. Quarta autem uigilia noctis uenit ad eos q̄
tuor uigilias faciunt excubantes in castris. Prima
dr̄ conticiniū in qua om̄s simul uigilant. Secūda
uero intempestum in qua adolescentes. Tercia gal
liciniū in qua uiri. Quarta antelucanū in qua se
nes. Has dn̄s alijs nominibus nominauit. sero. an
media nocte. an gallicantu. an mane. mathei xiij

Cresco. cis. creui cretū Idem habet p̄teritum et
idem supinū q̄ttum ad uocē quod c̄no nis. Vnđ
u̇sus Cerno solet facere creui cretū ꝗ3 supinū. Sic
creui cretū uult tibi cresco dare. ¶ Cresco compo
nit̄ accresco. cis. accreui. ex ad et cresco. Et muta
tur. d. in. c. Et est accrescere ad aliquid ul' alicui
crescē. Item concresco. cis .i. coalescē. coagulari cō
misceri. congelari crescendo. Itez decresco .i. minui
qđ discresco inuenit̄. Item excresco. cis. q̄i extra
crescere ul' ualde. Item incresco .i. ualde ul' intus
crescere. ul' tediū ingerere. Item recresco. cis .i. de
crescē. ul' iteꝝ crescē quod decreuerat. Itē succres
co. cis .i. paꝝ crescē ul' post crescere. ul' a posterio
ri ꝑte crescē. ul' latenter ul' asursum crescere. Cres
co et oīa eius composita neutra sunt. Et oīa faci
ūt p̄teritū in creui et supinū in cretū. sicut et cer
no et eius composita. Et omnia habent ꝑticipia

Cresus. si. rex lidoꝝ. ꝓm pap. ¶ p̄teriti tempis
Et Jero in ep̄l'a ad paul' viij c. Prefert̄ uidua di

Creta. a cresco. cis. dr̄ h' creta. te. ¶ uicijs cresi
quedam insula ē in qua nutritus fuit iupit̄ Vnđ
cretus. ta. tū. et cresus. sa. sum. et h' et h' cretensis
et h' se. in eodem sensu. et h' creta. te. genus terre
albe scꝫ argilla qr̄ in illa insula melior abundat
creta. vnde cretosus. sa. suz. abundans creta. et cre
teus. tea. teum quod est de creta.

Creticus. a c̄no dr̄ creticus. ca. cū .i. iudicial' uel
determinatus. ul' creticus dies in quo sumit̄ iudi
ciū infirmitatis. et h' creticus iudex. Et ꝓm h' cre
ticus caret aspiracōne. Vel p̄t deriuari a chrisis qđ
est iudicium. Et sic aspiratur.

Cretio. a c̄no. nis. dr̄ h' cretio. onis .i. iudicatio
ul' cretus numerus dieꝝ in quo institutus ē hēs
ul' adit hereditatem ul' finito tempe cretionis ex
cludit̄. et dr̄ creco q̄i decreco. qr̄ ita decnit̄ ul' con

Cretū ē supinū de cerno. nis. et de ¶ stituitur
cresco. cis. Et creui est eorum preteritum.

Creui est preteritum de cresco et de cerno. Et
cretum est eorum supinum.

Cribro. sicut dicit pap. cribꝝ a currendo dictuz
ꝙ ibi currat frumentū Et est instrumentū aptū
ad purgandū fruges. Et inde dr̄ cribro bras id ē
frumentū purgare. cernere examinare uentilare
Et componit̄ cribro. as. ꝑcribro. as. Decribro as
Et ē actm̄ cū suis compositis acceptū translatiue
ꝭ ꝓꝑe acceptū ē neutꝝ. et a cribꝝ hoc cribrellum

dimi. Vel ꝓm quosdam dr̄ cribrum a creber bra
brum .i. densus. qr̄ fit crebro ꝑforatū. Et a cribro
bras dn̄dit cribrans. tis. omnis generis. Vnde in
ij reguz. Cribrans de nubibus aquas. Et de clerico
dixit quiđ. Haurit aquā crib̄ clericus absqꝫ libro

Crimen. a careo. res. dr̄ h' crimen. inis. ut furtū
falsitas et similia que non occidunt ꝭ infamant
Vnde criminor. aris. u̇bum cōmune. Et crimino
sus. a um. et compatur. Et h' et h' criminalis et h'

Crinalis. a c̄nis dr̄ hic ¶ le. Et prođ penā cri
et h' crinalis et h' le. et h' crinalis. lis .i. acus qua
crines aptantur. Et producit na.

Crineo. nes. nui. u̇bum neutꝝ .i. hr̄e c̄nes. et dr̄

Crinesco. cis. u̇bū inchoa .i. incipio ha ¶ a c̄nis
bere c̄nes. Et format̄ a crineo. nes. addita co.

Criniculus. li. dimi. mas. ge. ꝑuus crinis.

Crinior. a c̄nis h' et h' c̄nior. oris .i. c̄ne ꝓlixior

Crinis. a cerno. nis. dr̄ h' c̄nis. nis. et sunt ꝓꝑie
crines mulieris. sic dicti. qr̄ crinibus a uiris discer
nantur. et ita q̄ttū ad uocē dn̄dit c̄nis a c̄no. Sz
q̄ttū ad significacōnem pocius a discerno. Crinis
ecīā dr̄ alio mō h' cirrus. ri. quod et ꝑ plicatura
dr̄ capilloꝝ. a cirrim quod ē tondē. Et inde cirri

Crinitus. ta. tū. pn' ꝓđ ¶ tus. ta. tū .i. crinitus
magnos hn̄s crines. et dicitur a crinis.

Cripta. te .i. cauna. spelūca. ul' turba hominū

Crispo. as. aui. are. crispum ¶ et dr̄ a crepo as
facere ul' concutere uibrare. iaculari. Vn̄ crispus
a. ū. et compat̄ vn̄ h' crispitudo. inis. Et cōponit̄
concrispo. as. et ē actm̄ cū om̄ibꝫ suis compositis

Crissor. aris. atus sum .i. fricare. ceuere. Sz cris
sari ē quod mulier subtus facit. ceuere quod uir
desup. ul' crissari ē mulieꝝ inter se. Vnde quidam
Est ceuere uiri ꝭ crissari mulieꝝ ꝓm hugucōnem

Crista. a crinis ul' cirrus h' crista. te. quod emi
net sup galeam et sup capita quaꝝdam auiū. ul'
cristatus. ta. tū .i. crista ornatus. ul' q̄ magnā ha
bet cristā. Inuenit̄ ecīā cristatus .i. galeatus.

Cristallus. li. fe. ge. genus ē candidi lapidis. qr̄
nix sit glacie durata ꝑ annos vn̄ et greci ei nom̄
dederunt. Psal'. Mittit cristallū suū sicut buccellas
Et nota ꝙ antiqui dicebant h' cristallū. li. vn̄ cri
stallinus. na. nū. pn' prođ. Vnđ in aurora dicitur
Cristallina fuit facta fenestra decens. Et scias ꝙ
cristallus apposita radijs solis adeo rapit flāmam
ut aridis fungis ul' folijs p̄beat ignem fulgidū.
nichil autem aliud q̄ꝫ frigidum pati potest.

Croceus. a crocus. ci. dr̄ croceus. cea. ceū. et hec
crocea. cee .i. cuna infantiū. Vnde. in tren̄. Qui nu
triebant̄ in croceis āplexati sunt stercora. et cor

Crocito. tas. a cro quod est uox coruoꝝ pen'
dr̄ crocito. tas .i. clamare coruoꝝ dr̄. vnde h' cro
citatus. tus. tui. quod crocitus inuenit̄. uox corui
et est tercia lr̄ā o in pap. Et ē crocitare ꝓꝑiuz cor
uorum. Et corripit. ci.

Croco. as. a cra dicitur. idem quod crocito tas

Crocodulus. li. quoddā animal quadrupes. A
crocus dr̄. qr̄ croceū habet colorem. et ē pleruꝗ3
in longitudine xx cubitoꝝ dentiū et vnguiū im
manitate armatus. tante duricie ꝙ q̄uis fortiuz
ictus lapidū tergo repcussus non sentiat. nocte ī
aquis. et die humi requiescit. solus ex animalibꝫ
supiorem maxillā mouere dr̄. ita dicit hug̊. Pap
uero sic dicit Crocodulus a croceo colore dcūs a
nimal quadrupes in nilo in terra et in aquis vi
uens. longitudine pleꝝqꝫ xx cubitorū. hoc soluz

ex animalibus supiorem maxillā mouere dicit᷑.
similis ē lacerte ꝟ maior ita ut homines mādu
cat. huic dormienti ore apto quoddā animal fau
ces ingrediens uiscera dilaniat exit ꝗ viuēs qđ
de inferno fecit xpūs. ħ pap. Quidā uo dicūt ꝙ
crocodilus componit᷑ a crocus et dilus qđ ē me
tus. Vñ uisus. herba crocus dilus ꝗ metus uenit
hinc crocodilus. Nam croceis macul᷑ uariat᷑ et est
metuendus. R post c pmū sibi dans l scribito so

Crocus. ci. quidā puer uisus in florem ħ ¶ lum
poet᷑. vñ ħ crocus ci. dcūs ē flos. ꝟ ꝓpe ħ crocuz
neu. ge. ꝓ puero. ħ crocus. ci. Licet ꝓ flore inueni
atur ħ crocus. ci. ul᷑ ħ fit grā pueri. ul᷑ crocū dici
tur a coricio oppido cilicie ubi melius et plus a
būdat ꝙ alibi. vñ croceus. a. um. et hec crocea e

Croma grece latine dꝛ color. vnde cromaticus
ca. cū. qui colore non confundit᷑ nec colorem mu
tat ħ hug. Pap dic. croma grece latine dꝛ color ul᷑ ¶ hūor

Cromaticus. ca. cū. pnl᷑ cor᷑ in croma ē

Croma crome prolixus corporis morbus. qui
mlto tpe morat᷑ ut podog᷑ ul᷑ tisis. et dꝛ a cronō

Cronica. cronon grece latine dꝛ tempus. Vnde
cronicus. ca. cū. tempalis terrenus. et hec cronica
orꝫ. i. tempora ul᷑ tēpm series ul᷑ ordo. ul᷑ ubi de
scripta tempa continent᷑ ul᷑ facta diuisorꝫ temporꝫ

Cronographus. a cronon qđ ē tem ¶ et cor᷑ ni
pus et graphus quod ē scriptor componitur hic
cronogꝛphus. phi. pnl᷑ cor᷑. qui describit tempora
vnde hec cronographia. phie. i. breuis scriptura
ul᷑ temporꝫ descriptio. Et acuit penultimam.

Cronon grece latine dicitur tempus.

Cruciabil᷑. a crucio. as. dꝛ ħ et ħ cruciabilis et
ħ le. quod est dignum ul᷑ aptum cruciari.

Cruciamen. inis. dꝛ a crucio. as. vñ ħ cruciamē
tū. ti. et ħ cruciū. cij. idem quod cruciamentū. tor
mentū quodlibet. Vnde lucillius. Vinū insuaue
cruciū dixit. Et prođ penultimam cruciamen.

Cruciarius. a crux dꝛ ħ cruciarius. arij. qui est
cruce dignus. ul᷑ qui fert crucem ad suū dispendi
um uel ad officium dispendendi. uel ad signum
religionis ul᷑ professionis sue. et cruciarius cruci

Crucibolū. a crucio. as. et bo ¶ aria cruciarium
lus quod ē morsellus componit᷑ ħ crucibolum li
. i. lucna. qꝛ bolus. i. morsellus sepe ibi cruciat᷑ et
diminuit᷑. Crucibolū etiā dꝛ mortariū. Et cor᷑ bo

Crucicula. le. diminitiuum. pua crux pnl᷑ corr᷑

Crucifer. ra. rum. penl᷑ cor᷑. qui fert crucem. A

Crucifigo. gis. xi. xū. uerꝫ ¶ crux et fero fers dꝛ
bū actiū. penl᷑ prođ a crux et figo is. vñ ubalia
Vel componit᷑ a cruci datiuo et figo gis.

Crucio. as. aui. are. torquere. tormentare. Vnđ
cruciator. oris. et cruciatorius. ria. riū. qđ cruciat
ul᷑ quod dignū ē cruciari ul᷑ aptū cruciari. Crucio
componit᷑ concrucio. as. Item decrucō. as. i. ual
de cruciare. ul᷑ a cruciamine remouere. Iteꝫ excru
cio. as. Crucio cū omnibus suis compositis ē actiū
Et corr᷑ cru. Bitria. Ad mala natus ego crucior
dum cuncta quiescunt.

Cruciū cij. tormentū quodlibꝫ. uide in cruciamē

Crudelis. a crudus đ ħ et ħ crudelis. et ħ le ad
iectiū. i. crudus. et ē crudelis in sanguine. seuus in
ira. Et compatur crudelior issimus. vñ crudeliter
lius. me. adūbium. vñ hec crudelitas tatis.

Crudus. a cruor dꝛ crudus. da. dū. quod nō ē
coctū. qi non sine sanguine. Et inde p traslatōneꝫ
dꝛ. homo crudus. quasi non coctus nec esui abil᷑
Est enim asper et durus. Et compatur dior. issi
mus. vñ ħ cruditas. tatis. et crudeo. des. dui. esse
ul᷑ fieri crudum et inualescere. vnde crudesco. cis.
inchoa. Et prođ pmam. Prudencius de sicho. In
solitis dapibus crudescit guttur et ossa. Itē in grec
dꝛ. Crudus non coctus ē crudelis ꝗ crudus.

Cruentatus. a cruor dꝛ cruentus. ta. tum. id ē
sanguine inqnatus. ul᷑ qui amat effusionē sang
uinis. Vnde cruento. tas. sanguine inquinare. Et
inde cruentatus. ta. tū. Et differt a cruento. quia
cruentatus dꝛ ꝓpe sanguine inquinatus. Sed cru
entus qui amat effusionem sanguinis.

Cruentus. ta. tū. in cruentatus exponitur.

Cruma in crumena uide. ¶ et cruma dicitur

Crumena. ne. pnl᷑ prođ. saccus. marsupiū. quod

Cruor. a curro. ris. dꝛ ħ cruor. oris. qꝛ currēdo
corruat. Et ē cruor effusus. sanguis uero in corpe
Vñ uisus. Sanguis alit corpus cruor est đ corpe
fusus. Vel sanguis ē hominū. Cruor uictimarum
Vel cruor ē corruptus sanguis qui emittitur. Et
dicitur sanguis. quia sit suauis.

Cruratus. a. ū. q̄ magna habꝫ crura. a crus dꝛ

Crus. a curro. ris. dꝛ ħ crus cruris. qꝛ cruribus
currimus et gressum facimus. Et sunt crura sub
genibus usqꝫ ad suras. Vel crus ē os tibie anteri
us. Et facit genitiuus pluralis cruꝝ. format᷑ eniꝫ
ab hoc ablatiuo crure. e. in um.

Crusculū. li. dimi. paruū crus Et format᷑ a crus
addita culum. Et corripit penultimam.

Crusculus. a. ū. qui pua habet crura. a crus dꝛ

Cruscumulus. li. tumor cruꝝ. Et dꝛ a crus.

Crusta ħ crustū ul᷑ crustulū ꝓ fragmento pāis
et pro quolibꝫ edulio. ħ crusta. cruste. ul᷑ crustula
le. dimi. pnl᷑ cor᷑ ē lamina quelibet ul᷑ fragmentū
auri ul᷑ argenti alterius metalli uel ligni ul᷑ lapi
dis. Vnde marmorati lapides crustati dnr. Item
crusta ul᷑ crustula supficies ul᷑ cortex panis uel al
terius rei. Vnde exodi xix debet legi. Tolle panes
azimos et crustula. Et est casus accusatiui crustu
la numeri pluralis. Inuenit᷑ etiā ibi crustulam.

Crustaria. rie. tabna. a uasis crustatis sic dicta.

Crusto. tas. i. crustam facere ul᷑ addere ul᷑ appo
nē. crustis aliquid linire. Et dꝛ a crustū. ti ¶ Et cō
ponitur concrusto. tas. Item decrusto. tas. i. ualde
crustare ul᷑ crustas auferre. quod et discrustare dꝛ
Et excrusto. as. in eodem sensu. Item incrusto as
. i. crustis linire. crustas apponē. Item recrusto tas
. i. crustas auferre ul᷑ reponē. Item subcrusto tas
latenter crustas auferre ul᷑ subtus ul᷑ post incru
stare. Et ē actiū crusto cū omnibꝫ suis compositis

Crustosus. a crusta dꝛ crustosus. sa. suꝫ. i. plenꝰ
crusta. Et compatur. Vnde hec crustositas tatis.

Crustula. le. in crusta uide.

Crustellum. li. in crusta exponitur.

Crustum. ti. in crusta est.

Crustumiū. a crusta dꝛ ħ crustumiū. mij. quod
dā genus piri. qꝛ duram habet corticis crustaꝫ ul᷑
a crustumia regione. In eadem significacōne po
test declinari mobiliter.

Crux. a crucio. as. dꝛ hec crux. cis. qꝛ cruciat. et
facit gtūs pl'is crucū. qꝛ format᷑ ab ħ ablatō cru
ce. e. in vm. Et cor᷑ u ante c. Vnde orac in epl'is
Non hominem occidi nō pasces in cruce coruos
Et in aurora dꝛ. Extat ymago crucis que domat
omne malū. ¶ Et nota ꝙ crux in eo ꝙ lata est
signat caritateꝫ ul᷑ opa caritatis. In eo ꝙ longa

est usq; ad terraz signat pseuerantiã usq; ad finẽ In h q est sublimis supnũ finem ad quẽ cuncta referuntur. Qd autẽ profunda et in terram occulta signat pfunditatẽ grẽ dei. ul' signat carnis mortificacõnem cũ uicijs. Et nota q crux xpi q̃tuor lignoz generũ fuisse phibetur. scz palme cipressi oliue et cedri. Vnde quidam. Ligna crucis palma cedrus cipressus oliua. Hanc drãm lignoz uidetur aplũs innuẽ cũ dicit. Vt possitis comphendẽ cum omnibus sanctis que sit latitudo longitudo sublimitas et pfundũ. Et ut dicit aug. Crux que erat supplicium latronũ nũc transit ad frontes impatoz Si tantũ honorem contulit deus supplicio suo q̃tum conferet seruo suo. uide in multo.

Cubatoriũ. rij. tam pro lcõ q̃ pro alia re cui innitimur. Et dicitur a cubo bas.

Cubicularius. a cubiculũ dr h cubicularius rij .i. lecti custos ul' fabricator ul' pparator. Et inde h cubicularia. rie. in eodez sensu. Potest eciã declinari adiectiue cubicularius. ria. riũ. i. quod ptinz ad cubiculum ul' cubicularium.

Cubiculum. li. i. lectus. a cubo as.

Cubicus. ci. in cubus est.

Cubile. a cũbo ul' cubo. as. dr h cubile. lis. Et ẽ ppe concubinaz sicut genialis sponsaz. fit eniz ad lectũ concubinaz pocius descẽsus et inclinamtũ q̃ ascensus. et producit bi

Cubio onis mas. ge. i. masculus et dr a cũbo ul' ¶ cubo as

Cubitalis in cubitus uide.

Cubitus. a cubon deriuatur h cubitus. ti. quia firmũ et solidũ membz sit. Vel cubitus. ti. deriuatur a cubo. as. qr sup cubitũ solent cubare in comestione. et durat usq; ad manũ. vnde h et h cubitalis et h le. et h cubitale. lis. et sunt cubitalia sup que cubitũ ul' ceruicem reclinamus. ut aurealia. puluinaria ul' eciã alia. Cubitalis componitur bicubital'. le. Tricubitalis. le. Item a cubitus p compõnez bicubitus. ta. tũ. et tricubitus. ta. tũ. in eodem sensu cũ pdictis. Et ut dicit pap. Cubitus dupl'r sumitur. Vnus qui naturaliter ad digitorum summitatem a cubito usq; protenditur. quali moises archam mensurauit. Alius cubitus est qui et maior dr. qui brachio extenso toto cubito capiti plato se esse demonstrat q̃ archa noe demensa ẽ.

Cubo. bas. cũ suis compositis in cũbo bis uide

Cubon interptatur solidum siue firmum

Cubus. a cubon dr hic cubus. bi. figura solida que longitudine altitudine et latitudine continetur. sic facta ¶ vnde cubitus dr numerus solidus. scz hñs in sui denominacõne. quatuor uoces ut bis duo bis. ter tria ter. vnde cubitus ta tum et h cubitus. ti. p illo solido nũo scz idem quod cubus. sm hug. Et ut dicit pap. Cibus grecũ est latinum cubus. uide in cibus.

Cucula. le. in culla exponitur.

Cucullus. a culla ul' cuculla dr hic cucullus li uestis capuciata et lata humeros tantũ et capita tegens instar capucij. Vnde iuuenal'. Sumẽ nocturnos meretrix angusta cucullos. Et h cucullus li quoddã genus poculoz. Vnde oracius. Reges dicuntur multis urgere cucullis.

Cuculus. li. a sono uocis nominatur. uide in curu

Cucuma. me. fe. ge. a sono fer ¶ca. Et cor' pnl' uoris dr. sicut cacabus. i. uas eneũ desup cooptũ in quo calescit aqua ul' coquitur cibus. Cucuma ul' cucurma dr quoddam genus claue.

Cucumer. ab amarus dr h cucum' ul' cucumis huius cucumeris. qr interdũ sit amarus. q̃ dulcis nasci phibetur si lacte mellico coz semẽ infundatur.

Cucumerariũ. a cucumer dr h cucumerariũ rij locus ubi cucumeres abundant et seruantur. et hic cucumerarius. et h cucumeraria. qui ul' q̃ cos custodit ul' uẽdit. Ysa. i. Sic tuguriũ in cucumerario

Cucurbita. te. pnl' cor'. dr q sit fructu rotundo et folijs ut cucum' usualit' s; pcipue agrestis cucurbita. que et coloq̃ntida dr sm hug. Pap nõ dic cucurbita. i. zucara. q̃ spẽm cucumeris habz. Est autẽ frigida et humida cucurbita. i. uentosa vnd ¶ trahitur sanguis

Cudis. in incus incudis uide.

Cudo. dis. cudi cudere cusuz. i. fabricare. polire sculpẽ. Cudo componitur concudo. dis. i. simul cudẽ Decudo. dis. i. ualde cudẽ. ul' cudendo extrahẽ. Excudo. dis. Incudo. is. i. cudere ul' incidere. sculpere celare. Procudo. dis. i. p aliqua re cudere. uel qd ante ẽ cudere. Recudo. dis. iteꝝ cudere. ul' quod ẽ retro cudere. Cudo et eius composita sunt actiua sicut composita ab eius freq̃ntatiuo cuso. as. Itẽ cudo et eius composita omnia faciũt pteritum in cudi. licet quidã dixerũt cusi. Et supinũ in cusum p vnũ. s. Item omnia prod' hanc sill'am cu in õni tempe. Item cudis dr malleus. Vide in incus. Item scias q sm ps cudere. i. ferire. Vnde incus dr q illic aliquid cudamus. i. feriamus. Vnde ps introducens in x lib' illud u'gilij in pmo eneyd'. sic dicit. Ad pmũ silicis scintilla excudit achates Suscepit ignem folijs. Excudit enim tam psens q̃ pteritũ pt intelligi. sed quia suscepit subiunxit melius preteritum subintelligitur.

Cui et huic pro monasill'is accipiũt metrici. qr gtũs in ius desinens vna sill'a uult supare suũ dtm ut dicit ps agens de uoc secunde declinationis

Cuias. a cuius. ia. iũ. deriuatur h et h cuias. huius cuiatis. interrogatm possessiuũ infinitũ relatiuũ gentile. patriũ. Et habet querere de gente ul' de patria. tñ simul et semel non pt querẽ de utroq;. ad quod pñt responderi ista duo pnoĩa nostras et urãs. ut cuias ẽ iste nrãs. i. de nrã gente ul' patria. ul' nomina gentilia seu patria ut romanus. italicus. ul' specificantia gentem ul' patriam posita in ablcõ casu. cũ hac ppone de. ut cuias ẽ iste de tustia de bononia. Et circũflectitur in fine. cuias. qr olim dicebatur h et h cuiatis. te. qd pnl' ¶ circũflectebat

Cuius. ia. iũ. deriuatur ab hoc genitõ cuius. et debet h J sonare consonanter s; in gtõ pmitiui uocaliter. cã drñcie p hug. s; hoc nõ tenetur cõmuniter. non enim ẽ necesse q J pferatur uocaliter in genitõ cuius ad drãm huius nñ cuius. qr alia ẽ drñcia inter cuius genitiuũ et cuius ntm. qr cuius ntũs possessiuũ ẽ Et acuitur in fine. Et tenetur concordare cũ substantõ in tribus Vnde u'gil' in bucol'. Dic michi dameta cuiuz pecus an ne lebei. Sed iste gtũs cuius non acuitur in fine. Et est pmitm et non requirit pdcãm conformitatem accidentiũ. Vnde nota q cuius tam primitm q̃ deriuatm est duaz sill'az. et sic est ibi J duplex cõnsonans. s; cu est monasillabuz. qr genitũs eius scz cuius supat ipsum vna sill'a. et est ibi J consonans sicut in cuius. Item sm usum declinatur sltõ cuius. ia. iũ. Actõ cuiũ cuiam cuium. Ablatõ a cuia. Et non habet in usu plus. Et ẽ infinitũ. interrogatm. possessiuum. relatm. Item ad interrogacõnem factam p cuius. ia. iũ. debent rñ

deri nomina uł ꝓnomina possessiua.uł gtūs spe
cificans possessorem.ut cuiū est istud mancipiū.
petrinū meū mei martini. Itez scias ꝙ cuia fe ge
et cuiū neu ge.acuūtur in fine ꝓpter consortium
masculini scꝫ cuius.quod acuitur in fine.

Culcitra.a calco.cas.dꝛ h̄ culcitra.tre.penł na
turaliter coꝛ.q̄i calcatra.qꝛ calcaꝫ.i.farciatꝫ plūis
Vel dicitꝫ a colo.lis.qꝛ colatur diligenti cultura.

Culex cis animal ꝑuū uolatile.dcūs ab aculeo
quo sanguinē sugit.Culices non tangunt hominē
si absinteo cū oleo cocto se pungat ut dicit pap̄
Et coꝛ li.Et dꝛ culex uulgo cinzala.Quō corripi
at li patet in aurora ubi dicitur.Discurrunt culi
ces hominem turbando quietum.

Culina.line.dꝛ a coq̄na ꝑ diminucōnē.Vel ut
dicit ꝑs in iiij lib̄ de denominatiuis.A coquus dꝛ
h̄ coquina et culina.Et prod̄ pnł.Vnde iuuenał
Cetū cōuiue sequitꝫ sua queqꝫ culina.Pap̄ uo di
cit sic.Culina uł coquina locus coquendi.a coq̄
dicta qui est artifex coquendi.

Culla.a culleus dꝛ h̄ culla.le.genus uestis mo
nachoꝝ.qꝛ ille qui hanc uestez gerit omnia debꝫ
postponē secularia. Vnde cullula le dimi.et culla
tus.ta.tū.Et hec cuculla.le.idez quod culla.vñ
cucullatus.ta.tū.Alij dicūt ꝙ cuculla ē dimi.a
cella.q̄i minor cella uł casa.Alij dicunt ꝙ cucul
la est diminitiū a culla quasi minor culla.

Culeus lei dꝛ a claudo.dis.et ē culleus quidā
saccus de corio in quo dampnati insuebantꝫ scilꝫ
qui patrem uł matrem uł frēm occiderant.uel
patriam ꝓdiderant.uł aliud magnū scelus cōmi
serant.Et cū dampnato includebantꝫ simea serpēs
et gallus gallinacius et canis.Et sic in mare uel
eciam in flumen vicinū ſm qualitatem illius regi
onis ꝓijciebantꝫ.et tūc simea gallū.gallus serpē
tem ꝑsequebatꝫ donec serpens ꝑ os uł podicem
dampnati intrare cogebatur.et sic magnis pēis
infligebatꝫ. Vnde Iuuenał Cuius supplicō non de
buit vna parari.Symea nec serpens vnus nec cul
leus vnus.Vel dꝛ culleus q̄i occulleus ab occu
lo.lis.A culleus deriuatꝫ culleatus.ta.tū.in culle
um missus.et h̄ culleolus.li.dimi.ꝑuus culleus
De predcā pena habetur in institutis et in codi
Cullula.le.dimmitiuū parua culla C de legum

Culmen.inis.i.summitas tecti.qꝛ tecta domoꝝ
apud quosdā culmo cooꝑiuntꝫ. vnde culmineus
nea.neum.Et corripit I ante.n.

Culmino.nas.penultima correpta.i.exaltare.
fastigiare.sublimare.A culmen dicitur.

Culmites penł coꝛ a culmino nas.Et plr hij
et hee culmites.i.diuites qui sibi diuicias accumu

Culmus.mi.mas.gen.ē ipse calamus lant.
spice qui a radicibus nascitꝫ licet et culmus qñqꝫ
inueniatꝫ ꝓ ipso folliculo vnde spica exit.qñqꝫ
ꝓ spica.Et dꝛ culmus a calamo q̄i calamus.vñ
h̄ coloma.me.i.calamus cū spica sua.

Culpa.pe.i.noxa crimen mala fama repꝛhensio
Et uidetꝫ deriuari a cello.las.quod non est in usu
quia percellat id est percutiat hominem.

Culpito.tas.fre.et formatꝫ ab ultimo supino.
de culpo.as.atu.u.mutata in.o.et a in I

Culpo.as.dr̄ a culpa.pe.et ē culpare cr̄minare
repꝛhendē.Culpo componitꝫ disculpo.as.exculpo
pas.in eodem sensu.i.defendere culpam.culpam
interpositā alicui ab eo remouere.Inculpo.pas.
paui culpā imponē.Culpo.as.actiū ē et omnia

Culponeus calciamentū rus C eius composita
ticoꝝ amplū et altū qd̄ alio nomine dꝛ pero pe
ronis.ut uult hug.Pap̄ eciā dicit.Culponei rusti

Culpula.le.dimi.ꝑua culpa. C ca calciamenta

Cultellus.li.diminitiuum paruus culter.

Culter.a colo.lis.dꝛ h̄ culter.tri.qꝛ anteꝙ fal
ces essent repte uites et arbores cū cultellis puta

Cultrum.tri.neutri generis C bant et colebant
id est patella quod a colo lis dicitur.

Cultura re penultima prod̄ dicitur a colo lis.

Cultus.a colo.lis.dꝛ cultus.ta.tū.Et compatꝫ
cultior issimus.Et componitꝫ incultus.ta.tū.Et
similiter compatur.et h̄ cultus.tus.tui.Et ē ſm
pap̄ cultus ornatus aptatus.cultus religio quā
credentes deo exhibemus.Et scias ꝙ incultus.i.
non cultus nomen ē.Sed incultus.i.habitatus ꝑ
ticipium est ab incolor.leris.

Culus.li.dcūs quasi currus.qꝛ ꝑ euꝫ interiora
discurrunt.ſm pap̄.et ē idem culus qd̄ anus ani

Cum ꝓpō ablatō casui seruit.Et scribitꝫ ꝑ u et
m.Et uenit solū ꝑ apponem.Aliqñ ē aduibiū tē
poris.ut cū pro qñ.Inuenitꝫ con ꝑ o et n.Et ue
nit tantū ꝑ compōnem.Sed obijcitur de quicūꝫ
et cuiuscumqꝫ.qꝛ cū ꝑ u hic uenit ꝑ compōnem
Ad hoc dico ꝙ cū p̄t ꝑ ueram compōnē uenire
non tamen ꝑ se ꝫ ūtute huius cōiūccōnis qꝫ.sic
dixi supra in tercia pte in c de figura composita
Et scias ꝙ huic coniūctioni non ē alia reddenda
coniūctio.Vnde male dꝛ.cū de urā misericordia
confidam.ideo.ꝑterea.idcirco ad uos recurrē nō
formido.Vñ quidā.Sermo dampnatꝫ ideo si cuꝫ

Cumba.a cubo.as.uł cūbo is dꝛ C comitatur
h̄ cumba.be.i.ima ꝑs nauis et uicinior aquis sic
dcā.qꝛ aquis incūbat.vnde et ipsa nauis et preci
pue ꝑua dꝛ qñqꝫ cumba siue cimba.vnde cimbia
oꝝ dñꝛ pocula fcā ad similitudinē cimbe nauis.

Cumbo.bis.bui.cubitū nō ē in usu in pn̄ti et
inde cubo.as.p̄me cōiugacōnis.et habet idez p̄
teritū et supinū cū eo scꝫ cubui.et cubitū in eod̄
sensu.i.iacere inclinari.sed cubare pocius spectat
ad languidos et ad insidiatores uł uigilatores vñ
cubare inuenitꝫ ꝓ insidiari.uł uigilare uł infir
mari.Item ſm antiquitatem inuenitꝫ ꝙ cubo as
facit p̄teritū in aui et supinum in atū.ut cubaui
cubatū.Sed ſm h̄ ꝓꝓe ptinet ad languidos uł in
sidiatores uł uigilatores.Vnde u̇sus.Sanus eo
cubitū male sanus uado cubatū.Cūbo.bis.et cu
bo.bas.componūtur accūbo.bis.et accubo bas
et est accubare toto tempe accumbē cubito.et ꝓ
prie in comestione.Item concūbo.bis.et cōcubo
cubas.i.coire.uł pariter et insimul iacere.Vñ h̄
concubitus.tus.Item decūbo.bis.et decubo as.i.
uigilare.uł iacere in ꝑtu uł in infirmitate.Item
discumbo.discumbis et discubo discubas id est ia
cere ad comedendū in triclinio.licet et in alio lo
co.solebant enim iacentes supra cubitū comedē
Item excūbo.is.et excubo.bas.i.uigilare causa
custodie q̄si extra cubare quod faciūt qui ciuita
tes uł castra uł castella custodiūt de nocte.Item
incūbo.bis.et incubo.as.i.immīnere.instare uel
rem alienā inuadere et ui possidere.ꝫ incumbere
ꝓꝓe accipitꝫ in p̄ma significacōne.ꝫ incubare ꝓ
prie in secūda.Item intercūbo.bis.et intercubo
bas.i.inter aliqua cubare.Item ꝓcumbo.bis.et
ꝓcubo.procubas id est ꝓcul cubare uł inclinare
uł ante uł in anteriori pte.Item occūbo cubis et

occubo.as.i.circa aliquid cubare vl' cumbē. Itez
recumbo.bis.et recubo.bas.ppe in cubiculo.sic
recubat languidus.s; accūbit in tricinio conuiua
Item recūbere vl' recubare.i.iacere uel sedere ad
comestionem. Item succūbo.bis.et succubo bas
.i.cessare vl' supare vl' subtus cūbere vl' cubare
Cumbo.bis.et cubo.bas.et omnia composita ab
eis sunt neutra et omnia faciūt p̄teritū in cubui
et supinū in cubitū.nisi q᷑ a cubo.as et eius com
positis inuenit̄ q̄n̄q; p̄teritū in aui et supinuz in
atū s̄m antiquitatē. Item omnia cor̄ hanc sill'az
cu ubiq;.nisi pōne defendat̄. Item ab omnibus
inueniunt̄ freq̄n̄tatiua ut accubito.tas.zc̄. Item
composita a cūbo et composita a cubo in codez
fere sensu inueniunt̄.et si in sensu dr̄n̄t patet ex
p̄missis.s̄m hug̣. Hic nota u̇sus m̄gr̄ales. Accum
bens dormit discumbens fercula sumit. Concum
bens uiolat ꝓcūbens numen adorat. Occumbens
morit̄ uictus succumbē fertur. Qui cubat ille ia
cet.uigil excubat.incubat ales.

Cumi interpretatur surge.et accentuat̄ in fine
Math̄ v. Tabita cumi.i.puella surge.tibi dico nō
Cuminū.ni.ge.neu.penl' C ē de interp̄tacōne
prod̄. Et ut dicit pap.cuminū latine.ciminū gre
ce herba est uide supra in ciminū.

Cumulatim adūbium congestim.a cumulo as
Cumulus.a culmus dr̄ h̄ cumulus summitas
vl' aliquoz coacuacō. Vnde cumulosus.sa.suz.i.
plenus cumulo.et cumulo.as.pn̄l' cor̄.i.congre
gare augē.m'tiplicare.cōgerē.ad sūmū implē vn̄
ūbalia. C Cumulo componit̄.accumulo.as.i.ag
gregare. Decumulo.las.i.ualde cumulare uel cu
mulū auferre. Et ē actm̄ cū omnibus suis cōposi
tis. Et cor̄ mu. Vnde quidā. Gaudia stultoruz cu
mulant augmenta dolorum.

Cuna.a cine grece h̄ cuna.ne.q̄i cina.scz lectulus
ubi pueri iacere solent. Idem et alio nomine dici
tur crepundiū. Et dr̄ sic qz ꝑtui solet adhiberi vl'
qz puer in eo iacet cinctus. Cuna etiaz dr̄ dea pa
ganoz que cunā infanti dr̄ administrare. vnde h̄
cunabulū illud idem q̄i cinabulū.et cunabulum
dr̄ tempus in quo puer iacet in cunabulo. Et cō
ponitur h̄ incunabulum idem quod cunabulum
Cunabulum.li.penul' cor̄ in cuna exponitur.

Cuncta.te.i.mora. Et dr̄ a cūctus.ta.tū. Vnd̄
catho. Prospicito cūcta tacitus quod quisq; loq̄t̄
Non enim p̄t hic cūcta esse pl'is numeri et accu
satiui casus.qz sic essz constructio incongrua. Est
igit̄ abl'tīus sing̣.et tal' ē constructio et sensus.tu
tacitus ꝓspicito id quod quisqz loquat̄. ꝓspicito
dico cūcta.i.p cunctā.i.p moram anteq̄ꝫ des rn̄
sum.ut intelligas quod dr̄.qz qui prius respon
det q᷑ audiat stultū se esse demonstrat et confusi
Cunctatim adūbiū.i.dubitanter. C one dignū
vl' moranter.vl' omnino siue omni mō. Et dr̄ a
Cunctipotens.deus cūcta C cūcta.te.vl' cūctus.
potens.penul' cor̄. Et potest esse generis omnis
Cunctitenens.tis.ge.oīs.cūcta tenēs.penl' cor̄
Cunctor.a cūcta.te.siue cūctus dr̄ cūctor aris
atus sum.i.morari vl' dubitare.qui eniz vniūsuz
uult uidere vl' numerare.oportet euz morari uel
dubitare. Et scribit̄ cūctor aris ꝓ morari uel du
bitare cū omnibus suis compositis p.u. Contor
autē contaris ꝓ inquirē cū omnibus suis cōposi
tis debet scribi p o.uide in contor p o in p̄ma sil
Cunctus.a cuneus vl' coeo.is.dr̄ cūctus C laba
ta.tū.i.vniūsus vl' collcā in vnū vniūsa multitu
do.q̄i cuneus.qz omnes in vnū coeant. Cūcti eniz
dicūtur omnes cū coniūcti sunt.i.simul faciunt
Aliter dn̄r omnes et non cuncti. Et scribit̄ per u
in p̄ma sill'a. Inuenit̄ contus p o in p̄ma sillaba
s; aliud ē de quo supra in suo loco dixi. Item de
clinat̄ hec cūcta.te. Vnde quidam. Prospicito cūc
ta si uis bene dicere cuncta.

Cuneus.a coeo.is.dr̄ h̄ cuneus.nei.i.collecta
in vnū militū vl' peditū multitudo.vnde quia ī
vnū coit dr̄ cuneus.q̄i coneus.qz in vnū coeant
et cogantur om̄s. Cuneus etiā dr̄ q̄ddā instrum̄tū
ligneū ad findendū ligna et ad firmandū stilū in
ferramento aliquo.vl' in alia re.similiter a coeo
is.qz in summitate vl' qz sine interpōne diuisa fa
ciat coire et coartari.ad cuius similitudinē dicūt
cuneū in expedicōne dici.

Cuniculinus a ū penl' prod̄.uide in cuniculus.
Cuniculus.a cunus dr̄ h̄ cuniculus.li.idem qd̄
cunus.scz uia occulta et subterranea. Vnde h̄ cu
niculus li pn̄l' cor̄.quoddā animl' in subterraneis
habitans cauinis. Vel dr̄ cuniculus.q̄i caniculus
qz canū indagine capiatur.et h̄ cuniculinus a ū
possessiuū.ut cuniculine pelles. Itez a cuniculus
dr̄ h̄ cuniculus.li.q̄ddam genus machinaz.caute
ad urbes capiendas inuentū.vl' castruz sub terra
factū instar cunoz.vnde et uolūt ipsum inde de
riuari. Vnde ambros̄ sup egisippū. Johannes pn̄
ceps sedicōnū cuniculum suffodit. Et p̄t intelligi
cuniculus taz uia illa subterranea.q᷑ machina in
ea facta. Nam huiusmodi fouee subterranee sepe
fiūt ad capiendū opida

Cunio is iui ire ūbum neu.i.putrescere vl' ster
cus facere Vnde hic cūnus ni et inde h̄ cūnulus li
diminitiuum vas muliebre.

Cunus ni.i.foram̄ occulta uia et subterranea
Et inde hic cuniculus cuniculi

Cupedia.a cupedus dr̄ hec cupdia die.i.cupidi
tas edendi et bibendi Vnde aug̣ in li.de doctrina
xp̄iana.fieri p̄t ut sine aliquo uicō cupedie vl' uo
racitatis p̄ciosissimo cibo sapiens utatur.

Cupediosus a ū.i.cupidus vl' supbus. Et dr̄ a
Cupē infinitiū de cupio.is.et cor̄ pl' C cupedia
Cupes.a cupio.pis.pluraliter hee cupes cupi
um.i.cibi lautiores.vnde p̄t oriri cupido.dinis.s̄
hug̣. Pap uero dicit. Cupes fastidiosus superbus
Cupidinarius.a cupidus vl' cupio C cupidus
et denarius componit̄ h̄ cupidinarius.rij.i.denari
orum cupidus sicut m̄cator. Vn̄ terenc̄ in enuc̄
Concurrunt leti obuiam michi cupidinarij.

Cupidineus.a.ū.i.uoluptarius.a cupido inis.
Cupido.a cupes.vl' cupio.pis.dr̄ h̄ cupido di
nis.fe.ge.ꝓ cupiditate.s; pro filio ueneris ē mas
ge.et habet cupidineus.ea.eū. Et scias q᷑ cupido
tam ꝓ uoluptate q᷑ ꝓ filio ueneris prod̄ pi. Pro
cupiditate sumitur ꝑali. ij.ca.xix.non est inq̄t
apud dn̄m nr̄m iniquitas nec ꝑsonaz accepcio
nec cupido muneꝝ Et in Ouid̄ de arte Quod latz
ignotū est ignoti nulla cupido Quia s̄m aug̣ et
Gregor̄. Omnino incognitū non p̄t diligi Pro fi
lio aūt ueneris sumitur in Ouid̄ de remed̄ Par
ce tuū natē sceleris dampnare cupido. Item īue
nit̄ cupidus.da.dū. Dato cupido.de.do. Et tunc
cor̄.pi. Et sumitur sic in ouid̄ epi. A iuuene et cu
pido credat̄ reddita uirgo.vn̄ patet q᷑ cupido īue
nitur in tribus significacōnibus.que continentur

in h° usu. Ipse cupido nocz m̃ltis cupido qz cupido.
Cupidulus.la.lũ.dimi.aliq̃tulum cupidus.
Cupidus.a cupio.pis.deriuat̃ cupidus.da.dũ
et ẽ cupidus in acquirendo.auarus in retinendo.
Et compatur cupidior.issimus. Vnde cupide.di
us.me.adũbium.et h cupiditas.tatis.Et cor̃ pi.
Et dr̃ cupidus q̃i multuz capiens.Differt cupidi
tas a uolũtate.ut dicam in uolũtas.
Cupio.is iui itũ.cupẽ tercie cõiugacõnis et dis
tingue.Ambimus honores et dignitates Cupimus
alias res mũdanas.desideramus celestia.Itez cupi
mus et pñtia et absentia.desideramus tñ absenti
a.petimus cupitũ.desideriũ mulieris q̃rimus.Itez
scias ꝙ inquirimus de quibus dubitamus in dif
ficili q̃õne.que solui uolumus.ſ; interrogamus
q̃d responderi uolumus.A cupio deriuat̃ cupis
co.cis.inchoatm̃.Et ꝑ compõnem concupio pis
vnde concupisco.cis.inchoatm̃.tamen concupio
mõ non ẽ in usu.Cupio et composita ab eo acti
ua sunt.et faciũt ꝑteritum et supinũ ad mod̃ q̃r
te coniug̃.Et omnia cor̃ hanc sillam cu ubiqz
Cupitis quando ẽ ũbum cor̃ pnl'.Quando uo
ẽ nomen casus dañ ul' ablañ de cupitus ta tum
prod̃ pnl'.sicut cupitũ supinũ de cupio.Vnd̃ qui
dam.Multa uiri cupitis.multi perire cupitis.
Cupla.ple.deriuat̃ a copulo.las.et sunt cuple
ꝑtes edificioꝝ sic dcẽ qz copulent inter se luctan
tes.que luctantes similiter sunt ꝑtes edificioruz
sic dcẽ qz erecti inuicẽ se teneant more luctantiũ
Cuppa idem quod doliũ.Lucanus in x.Namqz
ratem uacue sustentant vndiqz cuppe.
Cur adũbium.i.quamobrem quare.et est int
Cura.a cor dr̃ h cura.re. ¶ rogatiuũ et relatiuũ
sollicitudo anxietas.ꝙ autẽ dr̃ cura q̃i cor edens
ul' q̃i cor urens.ul' q̃i a corde ruens.ul' quasi cor
agitans ethymologia ẽ non compõnis ostensio.
Secũdũ quosdam tamen deriuat̃ a corruo ruis.
Differt tamen cura a sollicitudine.qz sollicitudo
moderata ẽ et tempalis.sed cura sine moderami
ne est.Item cura.i.medicina.Vnde ũsus.Cura fu
gat morbos et auarum pectus adurit.
Curator.toris.dr̃.a curo.ras.qz curam ferat d̃
pueris.qz eius etatis sunt ut sua negocia adminis
Curculia.lie.fe.ge.curculi ¶ trare non possint
as uocant naute funes quibus in tempestate utũ
tur ẽm hug̃.Pap eciã dicit Curculias naute suo
more uocant funes quibz in tempestatibz utũtur
Curculio.a gutture dr̃ h curculio lionis.quidã
ũmis q̃ legũina cõedit.qz pene nl' aliud ẽ ꝙ gutt̃
q̃i eñ cõstat totus ĩ gutture ſ; h nom̃ uiciose inue
nit̃ ẽe scriptũ ꝑ g.cũ ẽtuz sit esse scribendũ ꝑ c.sic
curculio.ſ; h error accessit ꝓpter deriuacõnez fac
tã a gutture.dr̃ eñ curculio q̃i gurgulio a gutture
Et hinc fcã translacõne curculio dr̃ priapus.cuz
eñ est inflatus ẽ similis illi ũmi.totus eñ uidet̃
constare in gutture.Et uere nichil aliud esse uide
tur nisi guttur.ẽm hug̃.Pap uero dicit.Curculio
uermis frumenti uel fabe.
Curculiunculus.li.diminitiuum.ꝑuus curculio
Curia.rie dr̃ a cura.qz ibi frequens ẽ cura et
sollicitudo de rebus administrandis.De curia dix
it quidam.Curia curaꝝ genitrix nutx qz maloꝝ
Inuictis uictos inhonestis equat honestos.Et est
ibi quidã color rethoricus qui dr̃ agnominatio
Item curia.i.meretrix.Vnde Curia ius curat.me
Curialis.a curia dr̃ hic et ¶ retrix est dcã curia
h curialis et h le.qui ẽ de curia ul' ꝑtinens ad cu
riam ul' res curie.Et compatur curialior issimus
vnde curialiter lius me adũbium.et h curialitas
tatis.Item curiales dñr qui accipiũt curã de ple
be et ciuilia officia ꝓcurant et exequũtur et tũc
deriuat̃ a cura.Idem dicuntur et decuriones.
Curiatim adũbium.i.de curia in curiam.ul' cu
riatim.i.curialiter.et deriuat̃ a curia ul' curialis
Curio.a curia deriuat̃ h curio.onis.qui est de
curia Et iñ componit̃ decurio.Curiones eciã dñr
qui accipiũt curam de plebe.et ciuilia officia pro
curant et exequũtur.Idem et decuriones et curia
les dicti sunt.Et tunc deriuãtur a cura.re.
Curiola.le.diminitiuum ꝑua curia.
Curiosus.sa.sum.dr̃ a curia et compatur curi
osior.issimus.vnde curiose.sius.sime.adũbium
et h curiositas.tatis.Et ẽ curiosus facetus dicax
urbanus.Item curiosus dr̃ qui uitã alioꝝ inues
tigat et sua interiora ignorat.Vnde dicit greg̃ in
omel'.Homo quidam fecit cenã magnã.Graue
namqz ẽ curiositatis uiciũ.que dũ cuiuslibz men
tẽ ad inuestigandã uitam ꝓximi exterius ducit
semꝑ ei sua intima abscondit.ut aliena sciens se
nesciat.et curiosi animus q̃to peritus fuerit alie
ni meriti tanto fiat ignarus sui.Ideo bern̄h.mul
ti multa sciũt stude cognoscere teipsum.qz m̃lto
melior et laudabilior es si teipsum cognoscis ꝙ
si te nglecto cognosceres cursus sideꝝ uires hbaꝝ
complexiones hominum naturas animaliũ.et ha
beres oĩm celestiũ et terrestriũ sciam.uide in occu
lus.et in ꝑceptũ.et in homo.
Curo.curas.curaui.curatũ.are.ũbum actm̃.i.
sanare ul' purgare.ul' curam alicui adhibere.Et
deriuatur a cura.re.Inuenit̃ eciã neutrũ et abso
lutũ curare.i.studiũ et curam habere.Curo cõpo
nitur cũ ad et dr̃ accuro.as.Item cũ pro et dr̃ ꝓ
curo.as.i.pro aliquo curam de aliqua re suscipẽ
et ꝓcurare diligenter pascẽ.Et sunt actiua omni
a composita a curo ras.Et prod̃ cu.Sed hij cu
res curium quidam populi iuxta romam cor̃ cu
xo.Quod statuere cures non illud rumpe cures.
Curraculus.a.ũ.aliquantulũ currax uel uelox
Currax.a curro ris.dr̃ h et h ¶ et dr̃ a currax
currax.acis.i.uelox et cursu potens.
Curriculũ a cursu dr̃ h curriculũ.li.i.ꝑuus cur
sus ul' tempis cursus siue spaciũ ul' ec ipm tẽpus
qz non stat ſ; currit.ul' locus siue spaciũ in q̃ fit
cursus.ul' ipsum officiũ currendi.Et abltũs huius
scz curriculo ponit̃ adũbialiter scz pro cito ul' ce
leriter.Vnde plancus.Licet nos abire curriculo.
Et terenc̃.Percurrere curriculo.Sed ẽm hug̃ me
lius ẽ ut h et ibi teneat̃ in ui ablñ et ponat̃ pro
cursu ut sit sensus.curriculo.i.cito cursu.
Curriculus diminitiuum paruus currus.
Curritis.tis.i.iuno.dr̃ a cura.qz uidebat̃ curaz
gerere de populo.ul' pocius dicitur a currus.q̃a
iuno utitur curro et armis.Est enim dea belli ꝓ
tegendo populũ.et prod̃ pnl'.Vnde marcial'.Cur
ritim dicunt memorare bellantes.
Curro.ris.cucurri currere cursum ũbum neutrũ
Et componit̃ cũ ad et dr̃ accurro.curris.i.ad ali
quem currere.et ꝑcipue causa auxiliandi.vnd̃ h
accursus.sus.sui.Item concurro.ris.i.simul currẽ
vñ h concursus.sus.sui.Item circũcurro ris.i.cir
cũquaqz currere.Vnde circumcursus.sus.sui.Item
discurro.ris.diũsis modis currere.ul' ad diũsa lo

ca currere. vnde discursus. sus. sui. Item decurro. ris. i. deorsum currere. ul' ptransire. vnde hic decursus. sus. sui. Item excurro. ris. i. extra currere ul' ptransire. vnde hic excursus. sus. sui. Item incurro ris. i. currere contra ul' inde. vnde hic incursus. sus sui. Item intercurro. ris. i. interuenire. currere inter aliqua. vnde intercursus. sus. sui. Item procurro is id est procul curro. i. procul currere ul' in anteriorem partem. Item percurro. ris. i. perfecte usque ad finem currere. Item precurro. ris. i. ante currere. Item occurro. ris. i. contra currere. vnde occursus. sus. sui. Item recurro. ris. i. retro ul' iterum currere. redire. Item succurro succurris id est parum currere. i. remisse. aliquantulum ul' post currere. uel subtus currere uel subuenire. ul' auxiliari. Item transcurro. ris. i. ultra currere ul' uelociter ptransire. Curro et omnia eius composita faciunt preteritum in curri et supinum in cursum. Item curro geminat primam sillabam in preterito ut cucurri. sed composita ab eo quandoque geminant quandoque non. sed sepius non geminant preter precurro quod sepe geminat. Vnde in euangelio Johannis. Precucurrit citius petro. Item curro et eius composita sunt neutra. Precurro tamen pro preuenire. transcurro pro transire. possunt esse actiua secundum hug. Prisc. etiam in x libro sic dicit. A curro composita utroque modo prolata inueniuntur ab autoribus ut decurro decurri et decucurri. Ex hoc patet quod quando composita a curro inueniuntur geminare preteritum in biblia ul' in dictis sanctorum non est corrigendum Tamen scias quod apud modernos curro geminat preteritum in compositione tantum cum pre ut precucurrit. sicut et pungo cum re. uide supra in tercia parte in tractatu de preteritis perfectis in regulis generalibus.

Currus. a curro. ris. dicitur. hic currus. rus. rui. quod

Cursil. a curro ris dicitur hic ¶ quoddam genus uehiculi et hoc cursil' et hoc le. ad currendum facil'. Et corripit penul'

Cursim aduerbium. i. cursibiliter cito uelociter. Et dicitur a curro. curris.

Cursio. onis. fe. ge. a curro. ris. dicitur.

Curso. ab ultimo supino de curro. ris. scilicet cursu. u. in. o. fit curso. sas. uerbum fre. a cuius supino fit cursito. tas. uerbum frequentatiuum similiter ¶ pe

Cursor oris mas ge. a curro is ut cursor domini pa

Cursus. a curro. ris. dicitur hic cursus. sus. sui. uel dicitur a cure. Est enim cursus uelocitas pedum.

Curuca. a cuculus dicitur hec curuca. ce. quedam auis que alienos pullos educat ul' nutrit. Et dicitur sic quia dum cuculus eius oua sorbeat sua relinquit. que curuca tamdiu ea fouet et pullos natos educat donec filij inde nati et excreti eam comedunt. Vnde et curuca dicitur ille qui dum credat nutrire filios suos nutrit alienos. Hec eadem auis linosa dicitur secundum quosdam

Curuco. cas. caui. care. uerbum actiuum dicitur a curuca ce. Et est curucare aliquem curucam facere. quod fit eius corrumpendo uxorem. Et producit penultimam

Curulis. a currus dicitur hec curulis sedes consulum ul' pretorum et edilium. Et dicitur curulis quasi currulus. quia in curro ferebantur. vnde hic et hec curulis et hoc le adiectiuum. et hic et hec curulis qui de dignitate sedet in tali sede. Et corripit primam. sed pnl' producit. Vnde grec. Possidet ac sedem presul pretor que curulem.

Curuo. as. aui. Vnde uerbalia. et hec curuatura re et curuus. ua. uum. quod comparatur curuior simus vnde curue. uius. me. et hec curuitas. Et componitur incuruus. ua. uum. i. ualde curuus. Curuo. as. componitur accuruo. uas. i. ad se ul' ad aliquid curuare. ul' a curuatura remouere. Concuruo. uas. i. sil' curuare. Decuruo. as. i. ualde curuare. ul' a curuatura aliquid remouere. Incuruo. uas. Procuruo. as. Recuruo. as. Vnde recuruus. a. um. Curuo actiuum est cum omnibus suis compositis.

Cuso. a cusu supino de cudo. dis. u. in. o. fit cuso. sas uerbum fre. sed non est in usu. A quo componitur accuso. sas. Decuso. sas. i. ornare. uenustare. quia enim ornat ualde et frequenter cudit. Excuso. as. Incuso sas. Recuso. sas. Cuso actiuum est cum omnibus suis compositis. Et producit. cu.

Cuspis. a cespes dicitur cuspis. dis. fe. ge. proprie posterior pars haste. Dicitur tamen cuspis quandoque ipsa hasta. quandoque summitas haste. quandoque hastile augmentatum Sed proprie ut dictum est dicitur posterior pars haste. a cespite. quasi a iugulto. Et componitur inde tricuspis

Cussum est supinum de cutio. tis.

Custos. todis. communis generis in custodio est

Custodia. die. in custodio est.

Custodiarius. in custodio est.

Custodio. dis. diui. ditum. vnde hic et hec custos todis. communis ge. i. seruator. pastor. procurator. et hinc hec custodia. die. et hec custodela. le. penul' producit in eodem sensu. et hic custodiarius. et hec custodiaria idem quod custos.

Cusum per vnum s supinum de cudo. dis.

Cutere. i. ferire infinitiuus de cutio. tis.

Cuticula. le. diminitiuum parua cutis. Et scias quod i ante culum ul' cula. in diminitiuis omnibus breuiatur. ut uentriculus. Tamen in cuticula et in nutricula inuenitur longa apud quosdam autores licentia poetica et necessitate.

Cutio. a cutis dicitur cutio. tis. cussi. cussum. i. percutere. sed non est in usu. Et componitur concutio tis. i. quatere. Decutio. tis. i. auferre ul' quatere. Excutio. tis. i. quatere ul' subtiliter inquirere. Incutio. tis. inijcere inferre. immittere ul' quatere. Percutio. tis. i. ferire. Recutio. tis. i. iterum cutere uel quatere. Succutio tis. i. subtus cutere. Et nota quod omnia ista possunt esse composita a quatio. tis. quod magis uidetur quantum ad significacionem. sed quantum ad uocem pocius a cutio. tis. Cutio. tis. et eius composita omnia sunt actiua. Et faciunt preteritum in cussi et supinum in cussum. Et corripit cu. Vnde uirgil' in vj eneid. Concutit et stimulos sub pectore uertit apollo. Vide eciam in quatio. tis.

Cutis. Cote grece latine dicitur incisio. Vnde hec cutis. i. pellis. Sed pellis dicitur quia externas iniurias corporis tegendo pellat. Pellis uero detracta iam dicitur corium. a carne quam tegit. sed hoc brutis animalibus est proprium. Cutis uero dicitur quia primam incisionem paciatur. secundum hug. Pap uero sic dicit. Cutis que in corpore prima est dicta quod corpori supposita incisionem prima patiatur. Cutis enim grece incisio dicitur. eadem pellis. Et corripit cu Bitria. Pena tenet famulos innouat illa cutem.

Cuticus. a cutis dicitur cuticus. ca. cum. stupratus corruptus quod componitur recutitus ca cum in eodem sensu ul' qui retrouersam habet pellem membri uiril' Vnde recutici proprie dicuntur iudei. quasi retro habentes cutem. i. circumcisi. Carent enim anteriori parte uirilis membri. Vnde marcialis ad uxorem. suam. Nec reticorum fugis inguina iudeorum. Et parsius. Recutica que sabbata pelles. Et uocauit. sabbata recutica propter recuticos. quia ad eos pertinent et ea celebrant.

DAbreiamin lib᷒ qui dr̄ ser
mo dieꝝ.i.palipominon
Dacia.cie.in dacus est.
Dattilicus a ū in datti
Dactilon grece lati Alluſ ē
ne dr̄ digitus hic dactilus
Dattilus.a dattilon qd̄
est digitus dr̄ hic dattilus
li fructus palmaꝝ digito
rum enim similitudinez ymitari uidet̄.Et hic dat
tilus.li.qddā pes qui ad modū digiti longioris a
longiori mō inchoans.in duas desinit breues.ut
carmina menalus. Vnde dactilicus.ca.licum.ut
dactilicū metꝝ quod constat ex dactilis.uł in q̄
dactilus magis dn̄atur.Dactilus eciā inuenitur
ꝓ digito.et pro anulo.etiam apud nos.ſm hug̃
Et ut dicit pap Dactilica metra principalia sunt
Recipiūt tamen spondeum in locis omnibus ex
cepto qnto.ſꝫ in fine tantū trocheum.Dactilicū
metꝝ heroicū dr̄.eo ꝙ hoc metro maxime heroꝝ
hec ē uiroꝝ fortiū facta canent̄ et ꝑlia.Et scias ꝙ
dactilus ubiq̄ stat in heroico carmine.nō in sexto
pede. Vnde uſus. Sextū sperne pedez ſi ſumis dac
tile sedem.Qntū spondeus fugiat stet fine troche
us.Spondeus tamen qnq̄ inuenit̄ ꝓ dactilo in
qnto pede.ut apud lucanū Altus cesoꝝ pauit
cruor armentorum.Et sic ſm papiam et plures
alios trocheus habet locū in heroico carmine ſi
ue dactilico in sexto pede.Alij uo dicūt ꝙ tantū
sunt duo pedes quibus utimur in heroico uł dac
tilico carmine.scꝫ dactilus et spondeus.vn̄ finał
silła sexti pedis.siue sit longa siue breuis accipi
tur ꝓ longa.ut apud lucanū.Ius q̄ datū sceleri
canimus populū q̄ peretentem.sicut et in pn̄cipi
o tercij pedis.huius accipit̄ ꝓ longa. Vnde thob
Hostis ſi reprobet hostem ne crede furorem.Ex
cercere suū te mediāte sitit.Et huius opinionis fu
Dacus.ci.quidam populus it magister bene
Et dr̄ dacus q̄i dagus.qꝛ de gothoꝝ genē dicunt̄
fuisse creati daci.Et declinat̄ hic dacus.ci.ꝓ pplo
uł homine illius terre.et hec daca.ce ꝓ femina.et
dacus.ca.cū.vnde hec dacia.cie.terra eoꝝ.et hinc
dacus.ca.cū.gentile.et hic dacus.ci.et hec daca.ce.
sicut iam dictū est.Vel quod melius ē dicamus
ꝙ huiusmodi nomina gentilia et patria uti grecus
reginus Et que designant ꝓfessionē ut gmaticus
dialeticus.Et quedā alia ut nobilis.siue sint mo
bilia ꝑ tria genera in tribus uocibus.ut dacus a
ū.siue in duabus ut parisiensis se.licet inuenian
tur posita substīe.et in mas.et in fe.et in neutro
genē.tamen declinat̄ semꝑ ſm suā declinationez
mobiliter.sicut dicimus de omnibus adiectiuis in
neutro genē substantiue positis.ut album currit.
Certe puer debet declinare hoc nomen sic positum
mobiliter scꝫ albus.ba.bū.Et qui tūc declinat hoc
albū.bi.errat secundum huguicionem.
Dagon indecli.mas.ge.in fine accentuat̄ Et ut
habet̄ in pmo regum.Dagon ydolum fuit in a
zoto ubi archa dei capta est.
Dalila interpretatur paupcula uł situla.coniūx
sampsonis.Et corripit penultimā. Vn̄ in aurora
Quod caput illius spoliauit dalila sacro.
Dalmamita locus qdā ē de q̄ habet̄ marci viij
Dalmatica.dalmacia regio ē.Vnde dalmaticus
ca.cū.et hec dalmatica.ce.quedā uestis sacerdotał
pmū in dalmatica regione contexta.Et cor pnł

Dalū.li.minimū uelū ad nauis proraz defixū.
Dama.me.ē quoddā animal quadru ſm pap
pes ut dicūt caprea.Et uidetur componi a de et
manu.In̄ dama.q̄i dema.qꝛ de manu fugiat.vn̄
damo.mas.aui.i.cape ſm hug̃.Pap uero dicit
Dama animal dubij ge.Dama animaliū genus
timidū et imbelle canes nimiū fugiens.
Damaris nomen cuiusdam mulieris.et corrip
pnł.Vnde in aurora dr̄.Credis et o damaris quā
Damascenus.hic damascus.ci. moꝝ grā dcāt
nomen ciuitatis ē a damasco conditore.Glo.au
tē dic̄ sup illud Isa.xvij.Onus damasci.Ecce da
mascus desinet esse ciuitas.
Damascus metropolis sirie quā condidit eliezer
seruus abraā.Cuius rex rasin sꝑ ꝑbebat x tribubꝫ
auxiliū contra iudam.Ideo spūs scūs minat̄ ei
captiuitatē.ꝑ ysaiam.ꝑ eam autē totam ꝓuīciaꝫ
intelligimus.Item alia glo.Damascus bibens uł
fundens sanguinem.qꝛ ibi cayn occidit abel.Vn̄
damascenus.na.nū.pał.j.c.xviij.Supuenit au
tē et sirus damascenus.et hec damascena.ne.queđ
arbor scꝫ quoddā genus prunoꝝ.qꝛ ibi multum
abundant.et melior.qꝛ inde pmo auecta ē Vnđ
hec damascenū fructus eius ſm hug̃.Pap uero sic
dicit.Damascus urbs sirie condita et denominata
a damasco dispensatore abrahe ꝑhibet̄ Hec an
tea in omī siria tenuit pn̄cipatū.Damascus inter
ꝑtatur sanguinē bibens.qꝛ interfectus ibi fuit a
bel a chain.absconsus q̄ in sabulo fluminis.Et
producit penultimam damascenus.
Dampno.nas.in dampnum est.
Dampnulum.li.diminitm̄ paruum dampnum
Dampnū.subito et nobis nescientibus fit.Sed
iacturam scientes et ultro patimur detrimentum
uo leue dampnū est.et dr̄ dampnū a diminucōe
rei.Vnde dampnosus.sa.suꝫ.quod infert damp
nū.Et compat̄ dampnosior.issimus.vnđ damp
nose.sius.me.aduerbiū.et hec dampnositas tatis.
Item a dampnū dampno.as.aui.Et componit̄
condempno.nas.Indampno.nas.Dampno et cō
posita ab eo omnia sunt actiua.Et carent p.Et
construūtur cū accō designante rem in quā tran
sit eoꝝ actus.et cum gtō et ablatiuo indrn̄ter de
signante rem respcū cuius exercet̄ actus eorum.
sicut et omnia uba ꝑtinentia ad dampnationem
uł ad accusacōnez.uł ad reprehensionem uł ad ui
tuꝑacōnem.uł ad monicōnez.ut dampno te fur
ti uł furto.Et ut dicit pap.Dampnare.i.punire
animaduītere.Et ut uult phūs in v ethy.Damp
num dicitur ex eo ꝙ aliquis minus habet q̄ de
bet habere.uide in satisfactio.
Damula.le.dimi.ꝑua dama.ſm hug̃.pap uo
dicit.Damula genus fere capoli similis.uł ut q̄
dam dicunt mustela.Et corripit mu.
Dan interpretatur iudiciū uł iudicans.fuit uero
filius iacob ex ancilla rachel.Dala enī dū eū pe
ꝑisset.dixit rachel dn̄a eius.Iudicauit me dn̄us
et exaudiens dedit michi filiū.et ita cām nomīs
expssit.ut qꝛ iudicasset dn̄s filio ancille iudiciū
nomen imponeret.De cuius genē uł tribu nasci
turus ē antixp̄us Et in huius figura tribus dan
non connumeratur inter Cxliiij milia signatos
Apoc̄ xvij.De antixp̄o dixi in suo loco.
Danay dicuntur greci.a danao rege.
Daniel interpꝛtat̄ iudiciū dei.a dan quod ē iu
diciū.et el quod est deus.uł qꝛ in ꝑsbiteroꝝ iudi

cō sententiā diuine examinacōnis exhibuit de re
pta eoꝝ falsitate susannā ab interitu liberauit. ul'
q: dei uisiones ul' sompnia sagaci ꝓuisione mē
te discernens apuit. Hic et desiderioꝝ uir dcūs ē
q: panē desiderij non manducauit. et vinū concu
piscentie non bibit. Et declinat᷑ h daniel danielis
et indecli inuenit᷑ hic daniel daniel. et acuit el
Danista. te mas ge. fenerator. a danus ni. dicitur
Danubius. bij. mas. ge. fluuius ē a copia niuiū
sic dcūs quibus magis auget᷑ q̄si dans niues ꝑm
hug. Pap uero dicit sic danubius germanie fluui
us. dr a ui et copia niuiū. quibus magis auget᷑.
Iste ē qui in europa plus omnibus hab; famā. Id
et ister. q: dū p innumeras uadit gentes mutat
nomen et maiores ūtutes acquirit. Orit᷑ autē ger
manicis iugis in occidentalibus ptibus barbaroꝝ
pgens contra orientē lx fluuios in se recipit septē
hostijs in ponticum mare intrat.
Danus. ni. mas. ge. i. fenerator. a do das.
Dapaticus. ca. cū. in dapax uide.
Dapax. a dapes h et h et h dapax. cis. i. loq̄x
et facūdus ex cibo. et dapaticus. ca. cū penl' corr
quod et dapticus inuenit᷑ . i. manifestus et aptus
largus dapsilis. munificus magnificus. vn̄ dapati
ce adūbiū. i. magnifice ul' large dapsiliter muni
Dapes. a do das h daps ul' dapes ge ¶ ficenter
nitō dapis. ſ; ntīs sing non ē in usu. i. epulū. sed
dapes nobiliū. epule ꝑuatoꝝ. ul' dapes deoꝝ. epu
le hominū. Dapes q̄i dans opes. Et cor da. Vn̄
quidam. Nobilitat uiles frons generosa dapes.
Dapifer. ra. rum. pnl' cor qui fert dapem.
Dapino. as. aui. are. i. largiri. precipue uictū. ū
bum actiuum. Et dr a dapes. Et corripit pi.
Dapsilis. a dapes dr h et h dapsilis et h le. i.
largus. et p̄cipue in cibis. Et compatur. Vn̄ dap
siliter et h dapsilitas. i. largitas Et cor psi. Vnde
grec. Dapsil' ē dapibus alijs rebus q; largus. Pap
io sic dic. Dapsil' largus ꝗce q̄ satis erogat dapes
Dapticus. ca. cū. in dapax est.
Dardanus filius iouis et electre. qui ꝓpter fratri
cidiū recessit de ytalia et tenuit illa loca ubi post
ea fuit troia qui congregatis hincinde rusticis il
loꝝ locoꝝ insimul pmus auctor troie extitit. vn̄
de troia dr dardania. et troiani dardanij. et dar
danides. A cuius ntō singulari subtracta de silla.
fit h dardanis dardanidis. i. femina troiana. Et
cor pnl'. dardanus ꝑm hug. Et ut dicit ps in tc̄
tatu possessiuoꝝ. abusiue pro dardanio ponunt
Darius rex caldeoꝝ. Et fo ¶ poete dardanum
mat᷑ utīis a nominatiuo remota us. et facit dari
Daticius. a do das dr daticius. cia. ciū facilis ad
dandū. Et daticij dicūtur diticij stili; qui ul' uicti
ul' vincendi tradūt se hostibus uictoribus.
Datim adūbiū. i. de dato in datū. a datus a ū
Datiuus. ui. pro tercio casu a do das dicitur
Dauid interp̄tatur manufortis utiq; q: fortissi
mus in p̄lijs fuit ipse. et desiderabilis in stirpe sc;
sua. de q̄ dixerat ꝓpheta. Veniet desideratus cunc
tis gentibus. Et ē indeclinabile. Inuenit᷑ eciā decli.
dauid dauidis pnl' cor. Vnde dauiticus. ca. cū. ut
psalmus dauiticus. Inuenit᷑ tamen et penl' prod
dauidis. ut ibi. Israel es tu rex dauidis et inclita
ꝓles. Melius ergo dixit ille qui corripuit dicens
Cur ego dauiticis assuetus cantibus odas. Nam
ut dicit magister bn̄. Dauid ꝓpe debet corripē pe
nultimā obliquoꝝ si declinat᷑. q̄n ntīs desinit in
d cor. nec ē de excepratis. uide in filius saltus et
Dauus ui dr a gco daos mutata o ¶ i umiculus
in u et interposita u consonante. Et fuit dauus ꝟ
uus simonis. ſ; malus et fraudulentus. Et inter
p̄tatur dauus q̄i deuius. q: faciebat simonem de
uiare. ul' dans uiā. nam eius consilio omnia age
bat pamphilus. ul' dans uana sicut faciebat simō
mō autē ꝓ quolibet seruo fraudulento et callido
De ꝑpō regit siue exigit ab ¶ ponit᷑ dauus.
latiū casum. Et dicit q̄n q; materiā. ut iste
pannus ē de lana. Aliquando originē ut petrus
de ianua. Aliquando ordinē. ut de mane fit meri
dies id est post mane fit meridies. Et creare ē de
nichilo id eit post nichilum aliquid facere. ¶ Hic
aduertendum est q᷑ non omnia que dicūtur esse
ex deo eciā de ipso esse dici debent. q: ut ait aug
in libro de natura boni. Non hoc signat penitus
ex ipso quod de ipso. Qd eni de ipso ē p̄t dici ex
ipso. Sed non omne quod ē ex ipso p̄t dici d ip
so. q: non est de sua substantia. Ex ipso eni sunt
celū et terra. q: ipse fecit ea. nō tamen de ipō. q:
non ē de sua substantia. sicut si aliquis homo ge
nerat filiū et faciat domū. ex ipso ē filius. ex ipō
ē domus. ſ; filius de ipso. domus uo de terra et de
Deambulacrum. cri. penul' ¶ ligno non de ipso
cor. ubi deambulari potest.
Deambulatoriū. a deambulo. as. dr h deambu
latoriū. rij. quod ꝓpe dr lobiū ul' labiū quod fit
iuxta domos ad spaciandum.
Deartuo. as. aui. ex de et artuo. as. et ē deartu
are separe artus a se inuicem. ut fit de gallinis et
similibus. uide in artuo artuas.
Debbora interp̄tatur apis et loquax. Apis enī
fuit. q: fuit ad bella ꝓmptissima dimicans adū
sus sysaram. quo perempto cecinit canticū et iñ
loquax. Et corripit penultimā. Vn̄ in aurora dr
Hic subijt mortem rebecce delbora nutrix.
Debello. as. aui. i. expugno. ūbum actiuū. a de
et bello. as. vnde debellatorius. ria. rium.
Debeo. bes. bui. bitū. ex de et habeo. bes. com
ponit᷑. et ē debere debitū habere. q̄i de alieno ha
bere. vnde debeo q̄i de alieno habeo. Vn̄ debitus
ta. tū. et hoc debitum. ti. penultima correpta.
Debilis. a debello. as dr h et h debilis et hoc le
quod facile debellatur. ul' dr debilis a de et bilis
qd ē humor corpus afficiens. q̄i p bilem factus
fragilis. et deorsum a uiribus. Et cōpatur. vnd h
Deblatero. ras. i. ualde blate ¶ debilitas. tatis.
rare. ul' diuulgare. a de et blatero. ras.
Debrio. as. ex de et ebrio. rias. et p̄t ibi de esse
intentiuum ul' priuatiuum. Et est actiuum.
Deca idem quod decem. Sed deca dicūt greci et
nos decem. Decas. coste. gentos. vnū et id signāt
et a deca h decas. dis. i. decem. Vnde quidā. Per
decades centū per centum mille redundant.
Decacordus. da. dū. i. decem cordaꝝ. a deca qd
est decem. et corda corde.
Decalogus. gi. mas. ge. pnl' cor. decem precepta
legis. Nam deca decem logos sermo.
Decania. a decanus h decania. nie. societas decē
uirorum. ul' dignitas decani.
Decanissa. a decanus h decanissa. se. uxor deca
ni. ul' que decem uiros habet sub se.
Decanus. a decem h decanus. ni. qui decem ui
ros habet sub se. siue in ecclesia siue extra ꝑ hug
Et prod penultimā. Pap uero dicit. Decani dicti

ꝙ decem militibus preferunť ulꝰ clericis
Decapolis a deca qđ est decem et polis qđ est
ciuitas cōponiť h̄ decapolis.lis.i.ciuitas ulꝰ regio
que habet decē ciuitates sub se Et facit genitiū̄s
decapolis ulꝰ decapoleos et ē genitiū̄s grecus mar.
vij Inter medios fines decapoleos vnđ decapoli
tanus dominus illius ciuitatis ulꝰ episcopus uel
archiepū̄s illius ciuitatis.et corꝛ̇ po decapolis.

Decas.dis.uide in deca.Et corꝛ̇ ca.

Decedo.dis.decessi decessum componiť ex de
et cedo.dis.ssi.Et ē decedo deorsum ulꝰ đ vno lo
co ad aliū̄ cedere.et poniť pro migrare ulꝰ mori
vnde decessus.sus.sui.Et scias ꝙ discedimus per
diuorcium.abcedimus ꝑ absentacōnē.secedimus
ꝑ singularitatem.decedimus ꝑ mortem.Vnde q̄
dam.Decedit moriens discedit ab urbe recedens

Decem.a deca quod ē decem.ẞ ꝓm grecā ethio
logiā dn̄r decē q̄i descimos.qꝛ ligent et cōiūgant
infra iacentes numeros.Nam destinos coniūgē.
ulꝰ ligare apud eosdē.et ē decē nomē omnis gene
ris indeclinabile.Et corꝛ̇ de.ut patet in tremo

December bris a decem et imber.et dꝛ̄ decemb
qꝛ decimus ē a p̄mo mense.i.a marcio.qui plu
uiosus est et ymbribus abundare solet.Et facit
abltiū̄s in i.ab hoc decembri.Potest eciā declina
ri adiectiue h̄ et h̄ decembris et h̄ bre.sicut h̄ et
h̄ septembris et h̄ bre.Vnde et klꝰas septembres
dicimus.Et facit accusatiū̄ plꝰis in es et in is.decē

Decemocto componiť a de ¶ bres ulꝰ decembris
cem et octo.et ē omnis generis et indeclinabile.a
quo dicimus decemoctauus.ua.uum.

Decempeda.de.pnlꝰ corꝛ̇.i.ꝑtica decem pedum
Et componiť a decē et pes pedis.Vnde oracius
in odis.Nulla decempedis metata porticus.

Decemnale bellū̄ decem annis gestū̄ ẞ pap.Et
declinať h̄ et h̄ decemnalis et h̄ le pnlꝰ producta.

Decennis.a decem et annus componiť hic et h̄
decennis.et h̄.ne.i.decem annoꝝ.vnde h̄ deceni
ū̄.nij spaciū̄ decem annorum.

Decemnouem omnis.ge.plꝰis numeri indeclin̄
et cōponitur a decem et nouem vnđ decimusno

Decens a deceo.es.dꝛ̄ h̄ et h̄ et ¶ nus.a.um.
h̄ decens ꝑticipiū̄ et decens aliquando est nomen
et dꝛ̄ decens motu corporis speciosus specie for
mosus natura ulꝰ forma Itē decens cōpositus ꝑ
fectus egregie forme et ꝑfecte et tunc uideť dici
a numero decem Et cōpatur decencior issimus Et
inde decenter.ius.issime.aduerbiū̄ Et cōponitur
indecens Et cōpatur et hinc indecenter.cius.me.

Decemseptem.generis omnis.numeri pluralis
indeclinabile.Et componiť a decē et septem.

Decentarius.rij.ingeniosus.promptus.ꝑatus
ulꝰ copiosus.Et dicitur a decem.

Decentis fe.ge.nauis compra.a decens dicitur

Deceo.ces.cui.cere.i.cōuenire.ad ornatū̄ ꝑtine
re.ut te decet hympnus deus in syon.Itez palliū̄
decet istū̄.Et scias ꝙ ntiū̄s huius ūbi debet sig̃re
ornamentū̄.Accū̄s id cuius ē ornamentū̄.Si ali
ter erit non erit latine dictū̄.ut palliū̄ decet istuz
Si uero dicať.Iste decet palliū̄.ulꝰ iste decet illud
palliū̄.non dꝛ̄ latine.Et sic habeť ibi.talis decet
ꝑtus deū̄.Si uero dicatur.talem partū̄ decet de
us.ulꝰ talis ꝑtus decet deo non ē latinū̄.Itez a de
ceo decet impsonale.quod magis est in usu q̄ su
um ꝑsonale.ẞ construiť cū̄ accusatō sicut et suū̄
ꝑsonale.ẞ dissimiliter.qꝛ intransitiue.cū̄ suū̄ ꝑso
nale eundem exigat transitiue.Decet componiť
condecet.et dedecet.i.disconuenit.Deceo cū̄ om̄i
bus suis compositis neutꝝ ē Et corꝛ̇ p̄mā sillꝰam
Vnde ouidius.Dedecet ingenuos tedia ferre sui.

Decerno.nis.ex de et cerno.uide in cerno.

Decerpo.pis.psi.ptū̄.a de et carpo.pis.et ē de
cerpere de alijs carpere.i.eligere.

Decesso.a decedo.dis.decessum.su.u.in o deces
so.sis.siui.sitū̄.ūbū̄ desideratm̄.i.decedē declinare

Decessus.sus.sui.i.mors.uide in decedo.

Decetero.denuo.deinde.iteꝝ.Et scias ꝙ non ē
h̄ compō ẞ quedā irregularis uocū̄ congeries sic̄
in iij ꝑte dixi in c de figura cōposita q̄si in fine.

Decibilis.a decet deriuať h̄ et h̄ decibilis et hoc
le.quem decet aliquid ulꝰ p̄t decere.ulꝰ quod decz

Decido.dis.decidi.decidē.i.deorsum cadē.et ca
ret supino.Et componiť ex de et cado.Et corꝛ̇ ci
Item inueniť decido.dis.di.sum.i.deorsum cedē
ulꝰ ualde cedē.Et componiť tūc a cedo.dis.cecidi

Deciduus.a.ū̄.i.ad cadendū̄ ¶ et prođ ci ubiqꝫ
facilis.a decido decidis.

Decies adūbiū̄ numeri.i.decē uicibus a decē dꝛ̄

Deciesspecies adūbium numeri.

Decimo.mas.in decimus est.

Decimula.le.dimi.ꝑua decima.Et corꝛ̇ penulꝰ

Decimus.a decem dꝛ̄ decimus.ma.mū̄.et h̄ de
cima.me.vnde decimo.as.aui.decimā ꝑtez dare
ulꝰ auferre.Et notandū̄ ꝙ antiqui dicebant decu
mus ꝓ decimus.vnde h̄ decuma ꝓ decima et de
cumare ꝓ decimare.Quod componiť cū̄ e et dꝛ̄
edecumo.as.i.excerpe.Item inueniť decimo as
.i.decimas auferre.Et tūc cōponiť a de et cima
me.uide in quadragesima.et in consuetudo.

Decimusseptimus.a.ū̄.dcō composita.ulꝰ p̄t di
uari a decem et septem dcō indeclinabilis.

Decipio.pis.cepi.ceptū̄.decipē.i.fallere.Et cō
ponitur ex de et capio.pis.vn̄ deceptorius a ū̄.

Decipula.le.pnlꝰ corꝛ̇.a decipio.pis.instrumen
tū̄ quod ad aliquid decipiendū̄ efficitur.sic̄ musci
pula ad mures capiendos.vnde decipula p̄t dici
deceptio.muscipula laq̄us.pedica autē diciť a de
cipiendo.qꝛ sic poniť ut duz esca poniť nequaq̄
ipsa a transeunte uideatur.que uidelicet non fa
cile deciperet si uideri potuisset.Iob ix.Abscōdi
ta est in terra pedica eius.et decipula eius super
semitam.Vn̄ quidam Decipula capiū̄tur aues q̄

Declino.nas.aui.are.ex de et ¶ fossa uocatur
clino.nas.quod non est in usu.et ē declinare de
vno loco ad alium ulꝰ deorsum clinare.ulꝰ uaria
re.vnde h̄ et h̄ decliuis et hoc ue.Decliuus a ū̄.
et h̄ declinacō.et declinatus.ta.tū̄.quod declinať
ulꝰ declinari p̄t.Est eciā actm̄ declino.Et ꝓđ pnlꝰ
De declinacōne nominum dixi in tercia ꝑte.

Decliuis.a de et cliuis componiť h̄ et hec decli
uis.et h̄ ue.et decliuus.ua.uū̄.in eodem sensu de
orsum inclinatus ulꝰ planus.q̄i deorsum a cliuo.
vnde hec decliuitas.Et producit cli.

Decliuus.ua.uū̄.in decliuis est.

Decollo.las.laui.lare.i.collum amputare.ūbū̄
actm̄.ex de et collū̄.li.Et scribitur per duo.l.

Decolor.oris.cō.ge.ex de et color.i.sine colo
re.Inde decolorare fuscare actm̄.Et dꝛ̄ decolor ꝙ
desit ei color deforis.Et corripit co.

Decor.a decet deriuať hic decor.oris.i.honor
correpta o in genitō.Et sic sumiť danielꝰ xj.Et
stabit in loco eius uilissimus et indignus decore re

gio et infra. Et non tribuet᷑ ei honor regius. Itē
a decet deriuat᷑ h decor. oris. prod̄. o. in genitiuo
.i. uenustas et pulchritudo. Inuenit᷑ tamen ꝑ anti
quos ꝓ honorus. ra. rum. adiectiue positū. et tūc
est cō. ge. Et cor̄ o in genitō. Et ꝫm h̄ componit᷑
cū in ul' de. et d̄r h et h̄ indecor. oris. et h et h̄ de
decor. oris. correpta. o. in genitō in eodem sensu.
scꝫ inhonorus dedecorosus. Virgil' in x. Non tū
in decorem tuā te regina reliquit. Hoc exemplū
adducit ꝑs in vj libro. Et ꝫm h̄ ab eo p̄t deriua
ri decorus. ra. rum. i. honorus. media cor̄. Vel de
corus. i. honorus deriuat᷑ a decus decoris. vn̄ sta
cius theb. Terraꝝ decora alta uiri decori qꝫ iuga
les. Item a decus decoro. ras. media cor̄. i. hono
rare. Vnde orac̄ in epl'. Et genus et formā regiā
pecunia formāt. Ac bene formatū decorat suade
la uenus qꝫ. Item a decor. oris. decorus. ra. rum.
.i. pulcher. a. um. egregius ul' ꝑfecte forme. uenus
tus. Vel p̄t deriuari a numero decem. Et prod̄ o
Vnde theodolus. Virgo decora nimis dauid d̄ se
mine regis. Itē quidā dixit. Ad celi decora nos
erige ūgo decora. Item a decor. oris. decoro ras.
media prod̄. i. uenustare. ul' pocius dic ꝫm ꝑs. ꝙ
decor deriuat᷑ a decoro. ras. abiecta. o. Et cōponi
tur decoro condecoro. ras. Item scias ꝙ a dedecet
.i. disconuenit deriuat᷑ h dedecus. ris. i. uitupacō
quod fit contra decus. Vnde aug̃. Nunꝙ fit dede
cus culpe sine decore iusticie. Et cor̄ co. Vnd̄ dede
corosus. sa. sum. Et compatur. Et dedecoro as pe
nul' cor̄. i. inhonorare. uitupare. Et nota ꝙ deco
ro. as. siue cor̄ mediam sill'am siue prod̄ actiuū
ē cū omnibus suis compositis. De predictis nota
ūsus. Quem ueneror decoro quem pulchꝝ reddo
decoro. Hūc homines decorant quē uestimenta de
corant. Te uestis pulchꝝ reddit natura decorum.

Decorus. ra. rum. in decor exponitur.

Decrepitus a de. et crepo. pas. componit᷑ decrepi
tus. ta. tū. ualde senex. q̄i deorsum a crepare. q̄a
iam desierit crepare. i. sonare. scꝫ aperte loqui.

Decretalis in decretum exponitur.

Decretista te cō. gen̄. qui studet in decretis. a de

Decretū A decerno nis d̄r decretus a ¶ Cretū d̄r
ū. et h decretū. ti. statutū patꝝ definitū indictum
vnd̄ h et h decretalis et h le. ut ista dcā sunt de
cretalia que in decretis continent᷑. Et pluralit' h
decreta ꝓ libro in quo decreta continent᷑. Inuenit᷑
eciā h decretalis. alis. substie. Vt in tali decretali
sic d̄r. Item decretus. ta. tū. inuenit᷑ a decresco cis
creui cretū Et p̄t ibi esse de ꝓuatiū ul' augmenta
tiuū. vnd̄ scias ꝙ decretū ē supinū duoꝝ uerboꝝ
scꝫ decresco cis et decerno is Et decreui ē eoꝝ p̄titū

Decreui. preteritū de decerno. et de decresco cis

Decubie decubiaꝝ. i. uigilie. ul' qd̄ uulgo d̄r pa
lee mulieris. vnde d̄r. hoc iacet in decubiis Et d̄r
a decumbo bis. uel a decubo as. qd̄ ē uigilare ul'
iacere in partu ul' in infirmitate. Et corrip penl'

Decumanus a decē d̄r h decumanus ni. i. max
imus limes inter agros qui ab oriente in occiden
tem ꝑ trāsuersuꝫ dirigitur. qui qꝛ formā x efficit
decumanus ē appellatus Ager enim bis diuisus
figuram denarij nūj efficit. Nam cardo d̄r alius li
mes in agris qui in septemptrione directus est.
Et dicitur a cardine celi. quia ibi celum uoluitur

Decures ris. In decurio est Et producit cu

Decurio. a de et curio cōponit᷑ h decurio onis.
.i. de curia eiectus ul' pocius de curia exūs. In eo
dem sensu inuenit᷑ h decures. ris. et h decudes dis
Inueniunt᷑ eciaꝫ h nomina in alia significacōne
scꝫ pro eo qui preest decem uiris. et tunc deriuat᷑
a decem. Vel p̄t componi a decem et cura ul' cu
ro. ras. i. decem curans ul' decem hn̄s in sua cura
Item decuriones dn̄r qui accipiūt curam d̄ plebe
et ciuilia officia ꝓcurant et exequūtur. Et cōpo

Decursim adūbiū. i. fu ¶ nit᷑ tunc a de et cura
gaciter ul' defluenter. a decurro decurris

Decurso. sas. ūbum frequentatiū. et format᷑ ab
hoc ultimo supino decursu. u. mutata in o.

Decus ꝫm pap̄ h decus decoris ē gl'e. ꝫ h decor
oris ē forme. uide in decor ubi plenius exponitur

Decuso. a decus. oris. d̄r decuso. sas. i. uenustare
adornare. Vnd̄ decusatus. ta. tū. et decusatim adū
biuꝫ. i. adornate et uenustate. Vel pocius decuso
cōponit᷑ a de et cuso as. sicut dixi in cuso cusas

Dedalus. dedalon interp̄tatur doctus. et in̄ fuit
quidā dcūs dedalus. qui fuit ualde doctus et inge
niosus. Vnde et quilibet ingeniosus artifex p̄t di

Dedecus in decor uide ¶ ci dedalus. et cor̄ da

Dedere ē infinitiuus de dedo. dis. Et corripit pnl'

Dedico. as. aui. are. consecrare deo copulare ul'
dare ꝑficere. a de et dico. as. et cor̄ di. uide in en

Dedidi. pnl' cor̄ preteritum de dedo dis ¶ cenia

Dedisco. cis. ex de et disco. et ē dediscē obliuio
ni tradē. siue quod didicerat perdē. uide in disco

Deditio. onis. fe. gen̄. in dedo dedis exponitur

Dediticius in dedo dedis est.

Dedo. ex de et do das componit᷑ dedo dedis dedi
di deditū. i. reddere se uictū ul' vincendū hostibꝫ
uictoribus tradere. vnde h deditō. onis tal' redditō
et dediticius. a. ū. qui sic se tradidit. et deditus eciā
d̄r qui de sua ꝓuincia ad aliā se tradidit. Inueni
tur eciam dedere ꝓ dare siue amare et ꝓ tradere
ꝫm hug̃. Pap̄ uero dicit. Deditō qn̄ uicti hostibꝫ
se tradunt spontanea tradicō. dedicij a deditione
dicti quond̄ dū aduersum populū romanū ꝫm ar
ma sumpsisset cōꝑhensi stigmatibus affecti sunt
Ex hijs post manumissionē ꝓpter suppliciorum
notas ad dignitatē ciuiū romanoꝝ nō ꝑuenerūt

Deduco. cis. deduxi deductū. ex de et duco. cis.
prod̄ du. Et est deducere de vno loco ad aliū du
cere ul' ualde ducere. ul' deducere ē amicū abeun
tem ꝓsequi et comitari. qd̄ uulgare q̄zūd̄ redolet

Deerunt ē futuꝝ a desum es est. ꝑ u non per i
vn̄ dicendū deerunt ꝑerunt inerunt nō deeriunt

Defamo. as. aui. ex de et famo. as. et ē defama
re cōuiciari criminari. famam auferre. Et prod̄ fa
Vnde quidā. fama uolat transit qꝫ modū quociē

Defatigo. gas. est ūbum actiū ex ¶ qꝫ feratur
de et fatigo. gas. Et ē defatigare ualde ul' deorsuꝫ
fatigare. ul' a fatigacōne alleuiare. et prod̄ ti. vn̄
fatigatus fatigata fatigatum.

Defecatus. ta. tū. in defeco. cas est.

Defeco. cas. ex de et feco. cas. et ē defecare pur
gare. q̄i deorsum a fece ponē. vnde defecatus ta.
tū. i. sine fece. ul' sordibus purum et mundum.

Defectio. onis. in deficio est.

Defectus in deficio uide.

Defendo. dis. di. ex de et fendo. dis. i. protegere
Ind̄ h defensor. oris. i. actor. patronus. Et defen
sorius. ria. rium. Et hec defensio. onis.

Defensaculū. li. i. defensio. ul' id quod defendit

Defenso. sas. ūbum fre. ¶ Et d̄r a defenso. sas.
Et format᷑ ab ultimo supino de defendo. scꝫ defen

su.u.in.o.et ē defensare frequenter defendere.
Defertio.tis.defersi defertū.i.ualde uł deorsum
implere euacuare.a de et fartio.tis.et ind̉ deferto
Defero defers detuli delatū.ex de et ¶ tas.fre.
fero fers.et est deferre de vno loco ad aliū ferre
Et deferre.i.accusare.in qua significacōne sepe ī
uenit̉ in boec.de con.et deferre.i.honorez impē
dere.et ꝯm hoc construitur cū datiuis.ut ego de
fero tibi.i.honorem impendo.Vnde uersus.Defe
ro fert accusat honorat fert qꝫ deorsum.
Deferretur est subiunctiui modi de deferor ris
Vnde dicend̉ ē.Cū deferrer deferreris uł deferrere
deferretur.Similiter conferretur auferret̉ differ
retur.Iud̉ xxx.Quare dn̄e deus israel factuz est
h̄ malum in populo tuo.ut hodie vna tribꝫ au
Deferro.ras.ex de et ferro ferretur ex nobis
ras.uide in ferro.ras. ¶ u in o.
Deferto.tas.ubū fre.de defertio.tis.defertuz tu
Defessus.sa.sum.ē ꝑticipiū de deficiscor ceris.
Deficiscor.antiqui dicebāt ¶ uide in deficiscor
faciscor ris fessus sum.qd̉ nos non dicimus.ſꝫ cō
ponit̉ deficiscor.ceris.defessus sum et h̄ utimur
Deficisci autem ē deficere uł fatigari.vinci.Et ꝙ
deficiscor faciat defessuz testat̉ ꝑs in x li.dicens
Deficiscor defessuz facit sup̄.et ꝑticipiū preteriti
defessus.Nam ab eo quod est deficio defectus fit
ꝑticipiū p̄teriti.Et dicit pap̄.Defessus.lassus fati
gatus.lassatus.a deficiscor.
Deficio.cis.defeci defectū.a de et facio.Et inue
nitur in duabus significacōnibus.scilꝫ in absolu
ta et transitoria.Nam deficere.i.defectū pati.dees
se.ut iste lassus deficit.Item deficere.i.destitué de
relinqué.Inde defectus.et inde h̄ defeccō.tionis.
ut dicit pap̄.Defectus quarte declinacōnis solis
et lune uarij labores.Solis cū inter nos et ipsuz
luna obijcitur.quod nunꝙ fit nisi finita luna
Lune uero defectus cū inter solem et ipsam lunā
Definio.is.definiui de ¶ vmbra terre obijcitur
finitū ex de et finio.nis.et ē definire ualde finire
et eciā idem quod diffinire.vn̄ definitus.ta.tum
Actuū ij.Hunc definito consilio et prescientia dei
traditū.et producit fi.
Defio defis.ex de et fio fis.uide in fio fis.
Defiteor.eris.ex de et fateor.et ē ꝯm pap̄ defi
Deflagro.ras.ex de et fla ¶ tetur negat abnuit
gro.as.et ē deflagr̄e exardē diuulgare.furorē de
Defluo.is.ex de et fluo is in fluo est ¶ ponere
Defluus.a defluo.is.d̉r defluus.a.ū.i.qd̉ cito
discurrit.et hoc defluuium.uij.i.decursio
Deformis.a de et forma componit̉ h̄ et h̄ de
formis et h̄ me.i.turpis.q̈i deorsum a forma scꝫ
pulchra.Item deformis.i.ultra modū magnus.
q̈i deorsum a forma scꝫ iusta.vnde deformit̉ adū
bium.et h̄ deformitas tatis.Et ꝯm pap̄ deformis
cui deest forma.ad corpus.turpe autē ad crimen
Defresus.sa.sum.i.detri ¶ uł animū refertur
tus.decussus.et d̉r a defrendeo.des.Et prod̉ fre
Defringo.gis.fregi.fractū.i.ualde uł deorsum
frangere.ex de et frango gis.
Defraudo.das.ex de et fraudo.ꝯm theoł d̉r de
fraudo as tamen ꝯm hug̉ debet dici defrudo das
au mutata in.u.longam.et est defraudare ualde
fraudare.uide in fraudo das.Et pap̄ eē dicit.De
frudo a fraudo componitur.au.in.u.sicut claudo
Defunctorie.transitorie leuiter ¶ includo
Defunctus.a defungor.eris.i.deorsum a fune

tione esse vn̄ qui moritur deorsuz fit a funccōne
uite.d̉r defungi.i.mori.vn̄ defunctus.i.mortuus
qꝛ deorsum ē a funccōne uite.Item oliꝫ functi di
cebat̉ qd̉dam genus ciuiū.qui fungebant̉ officō
et honore aliquo.vn̄ defunctos mortuos dicimꝰ
qui compleuerunt uite officia.nichil eniꝫ iam fa
ciūt.et inde h̄ defunccō.onis.i.mors. ¶ Queri h̄
p̄t.an mortui maxime dampnati sciant uł recor
dant̉ ea que hic sciuerunt.Ad hoc dico.ꝙ sicut
ꝓpter ꝑfectā sanctoꝝ bt̄itudineꝫ nil erit in eis qd̉
non sit gaudij materia.Ita nichil erit in damp
natis qd̉ non sit eis materia et causa tristicie.neqꝫ
aliquid quod ad tristiciā ꝑtinere possit deerit.ut
sit eoꝝ miserie consideracō consummata.ergo erit
in dampnatis actualis consideracō eoꝝ que prius
sciuerunt.ut materia tristicie.non autē ut delcāti
onis causa.Considerabūt enim et mala que gesse
runt ex quibus dampnati sunt.et bona derelicta
que amiserunt.ex utroqꝫ torquebunt̉.similit̉ tor
quebunt̉ de hoc.ꝙ considerabūt noticiā quam d̉
rebus speculatiuis habuerunt.imperfectā esse.et a
misisse summā eius ꝑfeccōnem quā potuerūt adi
pisci. ¶ Item querit̉.an dampnati uideant gloriā
btōrum.Ad hoc respondet gg̉ in omeł d̉ diuite
epulone sic dicens.Credendū ē ꝙ ante retributio
nem extremi iudicij.iniusti in requie quosdam
iustos respicient.ut eos uidentes in gaudio non
solū de suo supplicio.ſꝫ eciā de illoꝝ bono crucien
tur.Iusti uero in tormentis semꝑ intuent̉ inius
tos.ut h̄ eorum gaudiū crescat.qꝛ malū conspici
unt quod misericordit̉ euaserunt.tanto qꝫ maio
res ereptori suo grās referunt q̈to uident in ali
is ꝙ ipsi ꝑpeti si essent relicti poterunt.De h̄ uid̉
in sapientia. ¶ Videbunt autez dampnati bonos
ante diem iudicij.non h̄ mō ꝙ gł'am eoꝝ quał
sit cognoscant.ſꝫ solūmodo cognoscent eos ī gł'a
quadam inextimabili esse.Et ex h̄ cruciabuntur
tū ꝓpter inuidiam dolentes de felicitate bonorū
tū ꝓpter h̄ ꝙ ipsi talem gloriā amiserunt.ſꝫ post
diem iudicij omnino bonoꝝ uisione ꝓuabuntur
nec tamen ex hoc eoꝝ pena minuet̉ ſꝫ augebit̉.
qꝛ memoriā habebūt gł'e bonoꝝ quaꝫ in iudicio
uł ante iudiciū uiderunt.et h̄ erit eis in tormētuꝫ
Sed ulterius affligentur in h̄ ꝙ uidebūt se indig
nos reputari eciā uidere gł'am quā sancti meren
tur habere. ¶ Item p̄t queri.An dampnati uide
ant ea que in hoc mūdo agunt̉.Ad h̄ respondet
gg̉ in xij morał tractans illud iob xiiij.siue no
biles fuerint filij eius siue ignobiles.non intelli
git sicut hij qui adhuc viuentes sunt mortuorū
anime quo loco habeant̉ ignorant.Ita mortui
uita in carne viuentiū post eos qualiter dispona
tur nesciūt.qꝛ uita spūs longe ē a uita carnis qd̉
tamen de animabus scīs sentiendū non ē.qꝛ que
intus omnipotentis claritatē uident nullo modo
credendum est qꝛ sit foris aliquid quod ignorent
de hoc uide in sanctus.Dic ergo ꝙ boni uident q̄
fiunt circa suos mali autē non. ¶ Et si dicas ma
gis distat a dampnatis gł'a bonoꝝ q̈ ea que in h̄
mundo agunt̉.ſꝫ ipsi non uident ea que circa nos
agunt̉.ergo multo minus pn̄t uidere gł'aꝫ btōꝝ
Dico.ea que h̄ agunt̉ non ita affligerent damp
natos in inferno si uiderent̉.sicut gloria sanctoꝝ
inspecta.Vnde non ita ōndūtur dampnatis ea q̄
h̄ aguntur sicut sanctoꝝ gloria.q̈uis eciā eorū q̄
h̄ aguntur ostendant̉ eis ea que in eis tristiciā au

gere pñt. licet ꝑ ſe non uideant. Quomõ autẽ ani
me in purgatorio exñtes pñt ſcire qñ pro eis ſuf
fragia fiũt. dicam in purgatoriũ. Item quomodo
intelligat̃ ꝙ diues epulo dampnatus rogauit ꝓ
fratribus ſuis cũ in inferno ſit ꝑfectũ odiũ. et deſi
derent dampnati omnes dampnari dicaꝫ in infer
nus. ¶ Item conſueuit queri. An boni bonos in
regno uł mali malos in ſupplicio agnoſcant. Hu
ius rei ſniã in ũbis dñicis in euangelio luce ẽ lu
ce clarius demonſtrata. ubi dr̃ ꝙ abraam lazarũ
cognouit. et diues fratꝝ ſuoꝝ in tormentis infer
ni meminit. Ex quibus uerbis ut dicit gg̃ in iiij
dyał. aperte declaratur. ꝙ et boni bonos et mali
malos cognoſcũt. Si enim lazaꝝ abraam mime
cognouiſſet. nequaꝙ̃ ad diuitẽ in tormentis poſi
tũ de tranſacta eius correcõne loqueretur. dicens
ꝙ mala recepit in uita ſua. Et ſi mali malos nõ
cognoſcerent. nequaꝙ̃ diues in tormentis poſitus
fratꝝ ſuoꝝ etiam abſentiũ meminiſſet. quo enim
pñtes non potuiſſet agnoſcere qui etiã ꝓ abſen
tiũ memoriã curauit exorare. qua in re etiã oñ
ditur ꝙ et boni malos. nam diues ab abraham
cognoſcit̃. et mali cognoſcunt bonos. qꝛ et electũs
lazarus a reprobo diuite ẽ cognitus Item ut dic̃
gg̃. fit in electis quodd̃ mirabilius. qꝛ eos nõ ſo
lũ non agnoſcunt quos in hoc mũdo nouerunt
ſꝫ uelut uiuos ac cognitos recognoſcunt bonos
quos nunꝙ̃ nouerunt. Quomõ ſancti oraciones
noſtras cognoſcunt. dicam in oratio.

Degaudio. as. in gaudio exponitur.

Degener. eris. apud antiquos fuit generis oĩs.
apud nos ẽ cõmunis generis declinacõne. ſꝫ om
nis conſtructõne. et dr̃ degener qui deorſum ẽ a
genẽ et nobilitate. i. indecor Et deriuat̃ a degenẽo
ras. Et cor̃ pnł. Lucañ in vj. Degeneres trepidãt
animi peiora qꝫ uſant. Pap̃ uero dicit. Degeñ q̇
de genẽ nobili naſcit̃ et inhoneſte uiuit. degener
ignobilis in pari genẽ ſuo generi diſſimilis.

Degenero. ras. ex de et genero. ras. in geño ras

Deglutio. tis. tiui. uide in glutio ¶ eſt ibi uide
tis. Et producit glu.

Degina morſus grece. ſm hug̃ et papiam.

Dego. gis. degi. i. uiuo. et caret ſupino ſm uſuꝫ
Et ẽ compoſitũ a de et ago. gis. et prod̃ de. Vnd̃
in aur̃ dr̃. Qui cor hñt humile uł caſto corpore
degunt

Degulator decũs ꝙ gule ſit deditus ¶

Dehiſco. cis. i. ualde deorſuꝫ hiſcere. vñ hiſcẽs
oĩs ge. i. aptũ hiatu diffuſuꝫ ualde hiſcens a de et
hiſco.

Dehortor. aris. in hortor. aris. uide. ¶

Deicida. deus componitur cũ cedo. dis. et dr̃ hĩ
et hĩ deicida. de. pnł prod̃. qui deum occidit.

Deicola. deus componitur cũ colo. et dr̃ hĩ et hĩ
deicola. le. pnł cor̃ qui uł que deum colit.

Deiecto. tas. frequentatiũ de deijcio. cis. deiectũ

Deiero. ras. in iuro iuras uide.

Deifico. deus cõponit̃ cũ facio is et dr̃ deifico as
. i. deũ facere. Vñ deificus. ca. cũ. dimi. penł cor̃

Deijcio. cis. deieci deiectũ ex de et iacio. et ẽ de
ijcere deorſum uł de vno loco ad aliũ iacere. vñ
deiectus. ta. tum. et deiecto. tas. frequentatiuum.

Deinceps ab hodie in antea. aduibium temporis
uł ordinis. Et deſinit in ps. Et ut dicit hug̃ com
ponit̃ a de et incepto. et dicit ꝙ penł acuitur ſic
delonge abintus. Et hunc ſequor.

Deinde antepenultimã acuit uide in inde.

Deintegro. iterꝝ. rurſum. ſm pap̃. uide in integ̃

Deiuro. ras. penultima producta. ex ¶ ſm hug̃
de et iuro. ras. uide in iuro.

Delabor. eris. uł delapſus ſum. de vno loco ad
aliũ uł deorſuꝫ labor. ex de et labor eris. et prod̃

Delapido. das. ũbum actm̃. penł cor̃. et eſt la
delapidare ſꝫ pap̃ euitẽ conſumẽ. erogare. uaſtare

Delator. toris. i. accuſator. a defero defers quod
ẽ accuſare. et ſic ſumit̃ ij mach iiij. Symon autẽ
predicũs pecuniaꝝ et patrie delator ¶ Et ut dicit
pap̃. Delator accuſator. eo ꝙ detegit qd̃ latebat
aut facultates prodit alienas. Poteſt etiã delator
poni in illis ſignificacõnibus in quibꝫ defero fers
ponitur

Delatura. re. dr̃ accuſatio uel prodi ¶
tio. detractio uł deportatio.

Delatus. ta. tũ. a deferendo dr̃ de vno loco ad
aliũ locũ latus. deorſum latus accuſatus.

Delecto. tas. ex de et lacto componitur delecto
tas. et mutat̃. a. in. e. Inuenit̃ etiã in deponenti
in eodem ſenſu. Vnde ꝓpheta. Delectent̃ in leticia
et exultacõe. et ẽ delcãre gaudere iocũdari. placẽ
Et ſignificat hꝫ ũbum delecto magis paſſionẽ in
trinſecus natam ꝙ̃ actõnem tñſeuntem. ſꝫ illam
ſignat ad modũ actõnis Et ind̃ delcãt impꝰſonale
et hec delicie. arum. quia delectant.

Delectus. tus. tui. i. electõ. Et adiectiue delectus
ta. tũ. a diligo. gis. Et ut dic̃ pap̃. Delecta d̃ mul
tis electa perſona. a deligo. gis.

Delego. as. aui. ex. de et lego. gas. Inde delegãs
tis. ꝑticipium. Et ẽ delegare de vno loco ad aliũ
uł deorſum legare. Iñ delegatus. Et producit le.

Deleo. es. leui. lere. i. deſtruẽ. extinguẽ. interficẽ
ex de et leo les quod non ẽ in uſu. Inde deletus
ta. tũ. i. deſtructus. pnł prod̃. Vñ dicit ꝓs in ix li
Deletũ a deleo vñ et letũ ipſa res que delet uitã
q̃i a leo ſimplici quod in uſu non eſt. et format̃
deletũ a deleui. ui in tũ. Et prod̃ de deleo les. Vir
gilius. Omnia mors delet omnia morte cadunt.

Deletus. ta. tũ. in deleo. les. eſt.

Delibatio in delibo. bas. uide.

Delibo. bas. baui. vnde delibans tis. ꝑticipium
delibatus. ta. tũ. vnde delibacõ. onis. fe. ge. Et cõ
ponit̃ delibo. ex de et libo. bas. et ẽ delibare ſacri
ficare. immolare. conſummare. contingere. uel pa
rump degustare. Et ſm hanc ſignificacõnem dr̃
ro. xj. Si delibacõ eſt ſancta et maſſa. Delibatio
enĩ ibi accipit̃ ꝓ ꝑticula uł porcione ad ſimilitu
dinẽ eius qui parꝝ contingit uł deguſtat de re ut
habeat expientiam tocius. Pro immolari dr̃ deli
bor in ij epła ad thy̆. c. iiij. Ego enim iã delibor
. i. immolor. qꝛ ꝑatus erat dño immolari ĩ mor
te ſua. Et producit li. vnde quidam. Vinũ delibo
de quo temptans ego guſto.

Delibuo. buis. bui. butũ. buere. i. inungere. et ẽ
compoſitũ a de et oleo uł liquore. et buo. Vnde
delibuẽ. q̃i de oleo uł liquore ꝑfundere. Vnde de
libutus. Quidã tñ dñt ꝙ delibuo componit̃ a de
et oleo uł liquore et imbuo. et non a buo. Quia
buo ſm eos nichil eſt

Delibutus. a delibuo is ¶
dr̃ delibutus. ta. tũ. q̃i de oleo uł liquore inũctus
ſm hug̃. Pap̃ uero dicit. Delibutus ꝑfuſus. bene
vnctus. tactus. delicatus. oleo vnctus.

Delicatus. a delicie deriuat̃ delicatus. ta. tũ. i.
delicijs aſſuetus. inſolens anguſtiarum dolor

Delicie. a delecto. tas. hee delicie. arꝝ. qꝛ delcãt
uł dñr delicie. qꝛ inde delcãntur homines. Vñ de
licioſus. ſa. ſum. plenus delicijs. Et compat̃. vnd̃

Delictum. a delinquo. quis. qui ¶ Uñ deliciositas
dr̃ h̃ delictũ. ti. q̃i derelictũ. quia derelinquit offi
ciũ suum. et est delictũ in omissione. qñ sciz non
implet dei mandatũ. Peccatũ ũo in cõmissione
fit qñ scz ꝓhibitũ fit. ß aliqñ vnũ ponit̃ ꝑ alte
Deligo. gis. legi. gere. q̃si de ¶ ro. uide in pccm̃
alijs legere. i. eligere. a de et lego. gis. Et cor̃ li
Delimino. as. aui. ũbũ neu. a de et limino nas.
et ẽ deliminare ualde liminare uł deorsum limen
Delimo. as. i. ualde limare. uł limen ¶ auferre.
auferre. uide in limo. as. In alia eciã significacõne
hoc ũbo utimur. ut iste uult delimare uicinos su
os. i. destruẽ. q̃i omnino delimo. scz m̃do auferre
Delinificus. ca. cũ. in delinio est.
Delinio. is. i. placare. dulcere. dulcẽ facere. vnđ
delinitus. ta. tũ. et h̃ delinicõ. onis. et h̃ delinimẽ
tũ. ti. i. placacõ. blandimentũ. dulcedo. Et ꝑ cõpõ
nem delinificus. ca. cũ. i. callidus consultator. uł
Delino nis deleui delinẽ deletũ ¶ blandiloquus
ex de et lino. nis. et ẽ delinẽ ualde uł deorsum li
nẽ. uł placare uł delere occidẽ. Et cor̃ li ubiq3
Delinquo. quis. qui. ex de et linquo. quis. Et a
mittit. n. in p̃terito. et ẽ delinquere peccare omit
tendo bonũ. et derelinquendo dei mandatũ. ꝓꝑ h̃
Prius q̃ꝫ humiliarer ego deliqui.
Deliqui p̃teritũ de delinquo. quis. Et prođ pnł.
Deliquiũ. quij. deliquacõ decursio. distillamẽ et
defectus. Et deriuat̃ a deliqueo. ques.
Deliquus. qua. quũ. i. defluus uł purus. uł liq̃
dus. Et deriuatur a deliqueo. ques.
Deliramentũ. ti. ẽ fatuitas. dementia. discordia.
uł deuiacõ a rectitudine. et deriuat̃ a deliro ras
Deliro. ras. penł prođ in lira exponitur.
Deliteo. tes. tui. ex de et lateo. tes. Et mutatur
la in li correptam. et est delitere deorsum latere.
Delos interp̃tatur manifestacõ. vnde quedam
insula dcã est delos. et o conũsa in. u. dr̃ h̃ delus
li. q2 appollinis responsa que alibi dabant̃ obscu
ra ibi dabantur manifesta. uł q2 post diluuium
quod egigij tempibus fuit ante oĩs terras ra
dijs solis illuminata ẽ et prius manifesta est uisi
bus. et inde dcã est delos et ciuitas et insula. et h̃
fuit rei ueritas. licet ſm fabulas aliter dicat̃. Et
a delus deriuat̃ delius. lia. liũ. et h̃ delius. i. appol
lo. et h̃ delia. i. dyana. uł q2 ibi colunt̃. uł q2 ibi
Delphin. inis. uł delphines. et eciã ¶ nati sunt.
h̃ delphinus. ni. et p̃t formari a genitõ greco del
phinos. o. mutata in u. h̃ delphinus ntũs latinus
Et dicunt̃ delphines quidã pisces marini. q2 uoces
hominũ sequũtur. uł q2 simphoniã gregati faci
ũt. a fone quod ẽ sonus. Et prođ phi. Ouiđ epi
Iam nostros curui norunt delphines amores.
Delubrum. bri. pnł naturaliter cor̃ dr̃ templũ
a delendo. q̃i delens vmbraz. q2 in sacris templi de
lent̃ vmbre peccatoꝝ. Item delubra dicũtur tem
pla sacros fontes habentia. In quibus peccatores
diluũtur. siue abluũt̃ et regenerant̃ ꝑ baptismũ
a delendo uł diluendo.
Delumbis compont̃ a de et lumbus et dr̃ hic
et h̃ delumbis. et hoc delumbe. quasi deorsum a
lumbo. id est fortitudine uel robore
Demarchus. chi. princeps super decem. Et com
ponitur a decem et archos.
Demas. i. ornans. in dyadema uide.
Demens. a de et mens componitur demens tis
ge. omnis. q̃i deorsum a mente. Et comparatur. de

mentior. issimus. vñ dementer. tius. me. adũbiũ
et h̃ dementia. tie. ſm hug. Pap uero diċ. Demẽs
dr̃. q̃ꝫ diminucõnem mentis habeat. Est eniz tem
ꝑalis. Amens uero perpetuus. ¶ ctũ ſm pap
Demensum incisum. sectũ. defectũ. uł mensura
Demento. tas. a demens dr̃ demento. tas. i. fu
rere. uł furiosum facere. et dementor. taris. depo.
in eodem sensu. uł dr̃ dementare. q̃i dementez fa
cere. extra mentez. i. racõnem ponẽ. Actuũ c viij.
Magicis suis dementasset eos.
Demeo. as. aui. ex de et meo. as. et ẽ demeare
deorsum uł ualde de vno loco ad aliũ meare t̃n
Demigo. gis. dem̃si dem̃sum. ex de et m̃go ¶ sire
mergis. et ẽ dem̃gere. deorsum mergere. uł a m̃si
one q̃i deorsum subleuare. Psal. Non me dem̃gat
Demeto. ex de et meto tis ¶ tempestas aque
componit̃ demeto. tis. i. destruẽ. abscindẽ. et dese
Demiror. aris. atus suz. ex de ¶ care. et cor̃ me
et miror. et ẽ demirari ualde mirari uł deorsum
vñ et ponit̃ ꝑ despicere. quod enim despicimus
quasi sub nobis aspicimus. Et producit mi.
Demitigo. gas. gaui. ex de et mitigo. gas. et ẽ
demitigare. demulcere uł ꝑcutere. et corripit ti
Demo. is. psi. ptũ. demẽ. i. detrahẽ. minuere. Et
prođ de. Oraċ. in epy. Deme supcilio nubem ple
Demolior. a de et molior ¶ rumq3 modestus
componit̃ demolior. liris. demolitus demoliri. i.
ualde moliri uł deorsum. uł demoliri. i. destruere
et q̃i dissipare. et uenustatẽ uultus q̃i ad nichilũ
redigere Vnde in math vj. Vbi nec erugo nec ti
nea demolitur. Et ꝓducit li
Demollio lis demolliui ex de et mollio Et est
demollire ualde uel deorsum mollire uł indurare
Et scribitur ꝑ geminum. l.
Demon. onis. interp̃tatur ꝑitus uł sciens. vnđ
h̃ demoniũ. nij. illud idem scz malus sp̃us. et de
monicus ca cũ penł cor̃. Sed a demoniũ demoni
acus ca cũ. Demon componitur cũ cachos quod
ẽ malũ et kalo qđ est bonũ. Et sunt cacodemo
nes mali angeli q̃i mali scientes. uł malũ scien
tes. Kalodemones boni angeli q̃i boni uł bonũ
scientes. Et scribit̃ ꝑ ae demon. Et cor̃ penł in
obliquis. De corꝑibus demonũ habes in succuba
Item qualiter imp̃mant fantasiã habes in uolũ
tas. Item de obstinacõne demonũ habes ĩ infer
nus. et in pena. Item an demones corꝑa t̃nsmu
tent dicam in dyomedes. Itẽ uide in antixp̃ũs. et
in dyabolus. et in miraculum. Et ſm ysiđ. demo
nes triplici acumine scientie uigent. scz subtilitate
nature. i. ingenij expientia tempoꝝ. reuelacõne
supnoꝝ spirituũ. Aliqñ idem nephandi sp̃us eciã
que ipsi acturi sunt uelut diuinando predicũt. ra
cõ enim predcõꝝ est. cũ enim peccatũ non tollit
naturam. ß tantũ diminuat abilitatẽ ad bonum
ſm q̃ꝫ magis facit a grã distare. oportet in demo
nibus lumen intellcũale ꝑspicuũ manere. q̃a na
tura eoꝝ intellcũalis est. Cognicõ autẽ eoꝝ est de
rebus dupł r. Quidã enim sunt quoꝝ cognicõ per
causas naturales uł signa haberi non possunt. et
talia non nisi reuelacõne spirituũ supnorum cog
noscunt. Quidã uero sunt quoꝝ cognicõ ꝑ natu
ram haberi potest. et hoc dupł r. uł ꝑ causas det'
minatas ad effectus naturales. et talia cognoscũt
subtilitate nature sue inc̃ptum in eis resplendent
similitudines tocius ordinis vniũsi. uł ꝑ aliqua
signa ex quibus ut in pluribus p̃t aliqua cognicõ

rei haberi sic medici pnosticant de sanitate uel de morte talia cognoscunt p expientiã tempoꝝ. Sm q ex talibꝫ signis plures tales effectus concurrũt

Demonicus in demon est.

Demonstro.as.aui.ex de et monstro.as.et ẽ de monstrare rem subiectã ul' quasi subiectam ocul' ul' intellectũ pñtare. vñ hec demonstracõ.onis. Et hic et hec demonstrabil' et hoc le. et demonstratori us.ria.riũ. et demonstratiuus.ua.ũ. quod demõs trat ul' quod demonstratur.

Dempsi preteritum de demo.mis.

Demulor.aris.in emulor uide. Et cor' mu.

Demulus.la.lũ.pnl' cor'.i.emulus.a demulor aris.et pprie demulus ẽ eiusdem artis emulator

Demũ.postmodũ.nouissime maxime.ue.iteꝝ

Demisso.sas.dubito.dissimulo.

Denariolus.li.diminitiuũ.puus denarius.

Denarius.a denus dr denarius.ria.riũ.et hic de narius.rij.p tali numero.et pro quodã genẽ nu mi.qr pro x numis olim reputabatur.et pensat ¶ siliquas xviij

Denigro.as.ex de et nigro.et cor' ni naturaliter.uide in nigro nigras.

Deniqꝫ postmodũ.postremo.nouissime.cõpo nitur ex denuo et qꝫ. Et scias.q qꝫ coniũctio en cletica non inclinat hic accentũ sille pcedentis ad se.qr precedens uocalis correpta ẽ.ita a simili dic

Denominatiuũ nomen ẽ quod a ¶ de vndiqꝫ nomine deriuatr ut iusticia ab hoc nomine iustus. De hoc require in tercia parte in tractatu de speci ebus nominũ in capitulo de denominatiuis.

Dens.a demo.is.dr hic dens dentis.qr demant et auttant omnia dentes.ul' dñr qi decentes.qr pul chri decent sicut turpes dedecent.ul' dentes qsi di uidentes.scꝫ cibos.ul' greci dicũt edentes.et inde nos dicimus dentes. Quoꝝ pmi incisiui ul' pciso res dñr.qr omne quod accipitr ipsi prius incidũt Sequentes canini uocantr.quoꝝ duo in dextera maxilla.et duo in sinistra sunt.sic dicti.qr sicut canis ipsis ossa confringit.sic et homo.et qd nõ possunt priores precidere illis tradunt ut confrin gant. Hij pro longitudine et rotũditate colũnel li uocantur. Vltimi dñr molares qui contrita et concisa a prioribus et confracta a sequentibꝫ sus cipiũt ut molent et masticent. Et sunt plures dẽ tes in uiris q in mulieribus.

Denseo.ses.in denso.sas.est.

Densetus.a denseo.ses.densetus.ta.tũ.i.dẽsus scꝫ p se licet qñqꝫ inueniatr p densato.sz densatũ

Denso.sas.saui.sare.i.spissare.vñ ¶ ab aliquo denseo.ses.sui.i.spissum esse ul' fieri. Inuenitr tñ qñqꝫ densere positũ transitiue p densare.et a den seo.ses.densus.sa.sum.i.spissus. Denso componi tur condenso.sas. Denso cuꝫ omnibꝫ suis cõposi tis ẽ actiñ.sz denseo ẽ neutrum. Et caret supino

Dentana.ne.fe.geñ.ferrum vñ medici dentes

Dentale.lis.ge.neu.in qd in ¶ tollũt et eruũt ducitur uomer.qi dens. Et deriuatur a dente

Dentatus.ta.tũ.qui dentes habꝫ magnos.et a

Denticulus.li.dimi.puus dens. ¶ dens dicitur.

Dento.tas.i.dentatũ facere. Et deriuatr a dens Et componitr edento.tas.i.dentes excludere ex

Dentosus.tosa.tosum.dentibus ple ¶ trahere. nus. Et dicitur a dens.dentis

Denus.na.nũ.in singulari tantũ ualet qtum suũ pmitiuũ. In pl'i accipitr distributiue p pares numeros.ut isti incedũt deni.i.decem et decẽ tm

Qñqꝫ in pl'i ualet qtum suum pmitiñ. Et ut ge neraliter faciamus doctrinã.quod diximus supi us de binus modo de denus.dicendũ ẽ generali ter de omnibus nominibus generalibus numera libus distributiuis.ut bini trini quaterni et cet'a

Denusseptenus.na.nũ.deriuatur a decemseptẽ et denusseptenarius.ria.riũ.et hic denariussepte

Deorsum.desursum.a de et orsum cõ ¶ narius. ponitr adũbium est loci. Et acuitur penultima.

Depactus in depeciscor uide.

Depanno.nas.naui.nare.i.pannos auferre.ex poliare denudare. Et componitr a de et pãnus m

Depaui pteritũ de depasco cis.uide in pasco cis Sap xix. Tamq equi enim depauerunt escam

Depeciscor.eris.depactus sum depecisci.i.ualde pacisci.pactũ facere.et depecisci.i.discordare uel pactũ rumpẽ ul' diffidare.et facit sup depactum Et componitur a de et paciscor mutata a.in.e.

Depecto.tis.in pecto.tis.uide.

Depellicor.caris.catus sum.i.decipere. Et com ponitur a de et pellicio.cis.

Depelliculo.las.laui.i.decipe.a de et pellis

Depello.lis.depuli depulsum depellẽ.i.deorsuꝫ ul' de vno loco ad aliũ pellẽ.ex de et pello.

Depesco.cis.depescui depescitũ.ex de et pesco quod non ẽ in usu. Et ut dicit ps.in x.li. Cõpes co.cui.et depesco.cui.a pñti tempe faciũt supin. mutata.o.in.i.cor'.et addita.tum.ut compesco citũ.et depesco.citũ.sicut posco et disco. Predicta tamen supina modo non sunt in freqñti usu.licꝫ sm artem uti eis possimus.

Depigis.a de et piga quod ẽ summitas narium dr hic et hec depigis.et hoc ge.i.sine naribus.et prod

Depilo.las.i.pilos auferre ¶ pnl'.uide in piga componitr a de et pilo.quod deriuatr a pilus pili et in ista significacõne cor' pi sicut pilus. ¶ Item depilo.las.pt componi a de et pilo.las.quod de riuatr a pila p instrumento terendi. Et est depi lare.rape furari.expoliare.et in hac significatio

Depingo.gis.depegi de ¶ ne prod pi.sicut pila pactũ.ualde pangere.ul' de vno loco ad aliũ im pellẽ.ul' deorsum. Et componitur a de et pango gis.quod est iniungo ul' impello.

Depleo.es.pleui.pletũ.i.ualde repellere ul' eua cuare.exinanire.qi de pleno deducere. Et compo nitr a de et pleo ples quod non est in usu.

Depono.nis.pnl' prod in pono.nis.exponitur

Depontanus.ni.mas.ge.qui ad tam guem de uenit uitam ut magis prosit ei de ponte se proij cere q viuẽ.qd et in aliquibus faciebant puin cijs. Et componitr a de et pons.tis.ita dic hug.

Depopulor.aris.in populor est.

Deporto.tas.in porto.tas.uide.

Depositũ pignus ad tempus cõmendatũ. Item depositũ traditum ul' cõmendatũ causa custodie commissum.a depono.nis.

Depuo.uas.uaui.i.ualde puare.pue facere. Et componitr ex de et prauo.uas. Et pducit pra.

Depcior.aris.atus.sum.ex de et pcior compo nitur.et est depciari ualde preciari.ul' de pcio au ferre.depmẽ.uilificare uilipendẽ. Et est deponens Antiq tamen dicebant depcio depcias.

Depcor.aris.atus sum.ex de et pcor.et est de pcari ualde pcari. Vel de pt ibi esse puatiñ.i.nõ pcari.refutari qd uulgo dr dispreacari.ul' excusa re.ul' expurgare. Et ẽ deponens.et corripit pre

Depdor.aris.ūbū deponens.i.ualde depdari p̄das facere.dissipare.ex de et predor.aris.Et ꝓd pre.Et construit᷑ cū accusatiuo.Vnde in terencio Oculus meus depdatus est animam meam.
Deprehendo.dis.dep̄hendi.ex de et p̄hendo.Et est dep̄hendere perfecte cognoscere.ualde tenere.
Deprendo.dis.di.deprensum deprendē.i.deprehendē.ūbū actm̄.et componit᷑ a de et p̄ndo.dis.
Depubis.Pubes componit᷑ cū de.et dr̄ h̄ et h̄ depubis.et h̄.be.i.deorsuz a pube.i.a barba.vñ et depubis dr̄ porcus sugens.q̄i deorsum a setis.et h̄ et h̄ impubis et h̄ impube.Gtō impubis.i.imberbis.sine pube qui nondū habet pubem.Et producit pu.uide in puber.
Depudeo.des.cor̄ pu.in pudeo est.
Depuro.ras.prod̄ pu.uide in puro.ras.
Deretro cor̄ re.Baruch vj.Visa itaq̄ꝫ turba de retro et ab ante.Et componit᷑ a de et retro.uide a simili in desuper.et eciam in retro
Derideo.des.si.ex de et rideo.Et prod̄ ri.et est deridere deludere subsanare.de aliquo risum mouere.Vnde derisus.sa.sum.delusus.et h̄ derisus.sus.i.delusio.uide in rideo des Et scias ꝙ derisio tanto grauius est peccatū.q̄to maior reuerentia debet᷑ p̄sone que illudit᷑.vñ grauissimū ē irridere deū et ea que dei sunt.ſm illud y̅sa.xxvij Cui exprobrasti et quem blasfemasti.et sup̄ quem exaltasti uocē tuam.Et postea subdit᷑.ad sanctuz israel.Deinde secundū locū tenet derisio parentuz Vnde dicit᷑ prouī.xxx.Oculuz qui subsannat p̄rēz et despicit p̄tum matris sue effodient eum corui de torrentibus et comedant eū filij aquile.Deiñ derisio iustoꝝ graue peccatū est.q̄ꝛ honor est ūtutis p̄miū.Et circa h̄ dicit iob xij.Deridetur iusti simplicitas.Lampas contenta apud cogitacōnes diuitū.para ad tempus statutū.q̄i dicat.nō potestis me deridere nec racōne minoris uite.nec racōne minoris scīe.q̄ꝛ lampas.ꝛc̄.Nec racōne minoris glorie.q̄ꝛ p̄ata a deo ista lampas remunerari in temp̄e statuto.Quasi dicat.Non sum minoris uite.nec minoris scientie.nec ero minoris glorie q̄ꝫ uos qui me deridetis.ymo maioris.vñ minus dicit et plus signat.q̄ꝛ nec uos bonaz uitam nec bonū intellcm̄ nec beataz glā habetis nec habebitis ñ peniteamini
Derisus.in derideo.des.est.
Deriuo.uas.a riuus p̄ componem deriuo uas et diriuo.uas.Et dr̄ñt.nam deriuare ē riuum de fonte ducere.ſꝫ diriuare est fontē in diuisos riuulos ducere.Diriuat᷑ ergo grecismus in latinitatez.i.q̄i fons in riuulos ducit᷑.ſꝫ latinitas deriuatur a grecismo.i.q̄i de fonte ducit᷑.Similiter dcō primitiua diriuat᷑.q̄ꝛ q̄i fons in diuisos riuos ducit᷑.ſꝫ dcō diuatiua deriuat᷑.i.q̄i riuus a fonte ducit᷑.Et prod̄ ri.De deriuacōne dictū est supra in tercia p̄te q̄i in p̄ncipio.in c de speciebus nominum
Derogo.gas.pnl' cor̄ in rogo.gas.est.
Descendo.dis.in scando.dis.est.
Descio.is.nescire.obliuioni tradē.ex de et scio scis
Desero.ris in sero.ris.est.et corripit se.
Desertū.desero.ris.rui.desertū.i.derelinquē.vñ h̄ desertū.ti.derelictū.dcm̄ ꝙ non seritur.et ideo deserta sunt.ul' p̄t dici desertum ꝙ deseritur.i.ab hominibus non habitat᷑.et hinc deserto.tas.scꝫ desertū facere.p̄t ecīā esse fre.huius.ubi deserere Declinat᷑ ec̄ desertus.a.ū.desolatus egens auxilij
Desideo.des componit᷑ ex de et sedeo.et est desidere deorsum sedere.a ꝓposito desistē.pigere.vñ desidesco.inchoa.et h̄ et h̄ deses.sidis.piger et remissus.vñ hec desidia.die.i.pigricia.Et hinc desidiosus.sa.sum
Desideratm̄ ūbum.de h̄ hēs supra in tercia p̄te in tractatu de speciebus ūboꝝ capitulo de uerbo desideratiuo.
Desiderius.rij.ucō o desideri.ꝓp̄um nomē uiri De quo dicit Jero.in ꝓlogo pentateuci.Desiderij mei desideratas accepi epistolas.et infra.Nunc te dep̄cor desideri karissime.Et acuitur de.
Desidero.ras.ex de et sidero.Et est desiderare cupē.et ꝓp̄e celestia.et hinc h̄ desideriū.rij.vnde desideriosus.sa.sum.Et est ūbum actiuū desidero
Designo.nas.in signo.nas.est.
Desilio.lis.in salio.lis.est.
Desino.nis.in sino sinis est.Et corripit si.
Desipio.pis.i.deorsum sapere.de sapientia exire.ex de et sapio.Et corripit si.
Desisto.tis.in sisto.tis.exponitur.
Desiui p̄teritū d̄ desino.nis.sap̄ v.desiuimus ec̄
Desolatus.sicut dicit pap̄.desolare solū relinquere.destruē.desolatus.de solo eiectus.inops deiectus
Desolor.aris.ex de et solor.i.deuastare.derelinquere.et solū facere.vñ desolatorius.ria.riū.Psal'.Cum carbonibus desolatorijs.Et prod̄ pnl' desolor
Despectus.in despicio est.
Despero.ras.ex de et spero.as.i.a spe cessare sine spe fieri.et ꝓd̄ pnl'.vñ desperans omīs ge.
Despicabilis in despicio est.
Despicio.cis.despexi despectū.ex de et specō is componit᷑.et ē despicere deorsum aspicere ul' cōtemnē.et uilipendere.Quē enī contemnimus q̄si deorsum aspicere uolumus.Vnde despecto.tas.fre.et h̄ despectus tus et despectus.ta.tū.Et comparatur.Vnde despectiuus.ua.uum.
Despicor.ex de et spico.cas.componit᷑ despico cas.et despicor.caris.deponens.i.grana de spica excutere.ul' extrahere.vñ et sepe ponit᷑ ꝓ auferre et pro ap̄ire.Et prod̄ spi.Item despicor p̄t deriuari a despicio.cis.et ē idē quod despicere.Vel p̄ se cōponit᷑ a de et specio.cis.Et sic cor̄ spi.vñ grec̄.Tunc ego despicor cū de spicis extraho grana.Despicor ac ꝓp̄rie dico cū specto deorsum.
Despondi est preteritum de despondeo.des.
Desponso.sas.Frequentatm̄ de despondeo des.di desponsum.su.u.in.o.uide in spondeo.
Despuo is in spuo is est.
Desterno nis.Ex de et sterno nis componitur desterno.nis.destraui.i.ualde ul' deorsum sternere ul' de est ibi priuatiuū.q̄i a pace ul' a paratu remouere.ul' sellam auferre.quod et dissellare dr̄.Et in hac ultima significacōne sumit᷑ geñ xxiiij ubi dr̄ introduxit eū in hospiciū ac destrauit camelos.i.sellas et sarcinas deposuit.
Destino.teneo componit᷑ cū de et interposita s dr̄ destino.nas.i.legare.mittere.deputare.ascribē significare.Et iñ componit᷑ p̄destino nas.Quidā tamen dicūt ꝙ componit᷑ a de et stino as quod non est in usu.ſꝫ p̄us dictū p̄ualet.Et cor̄ sti destino.Vñ ouid̄ meta.Destinat imperio clauꝝ p̄nūcia ueri fama
Destiti ē preteritū de desto.tas et de desisto.tis.Et corripit sti.
Desto.tas.stiti.in sto stas exponitur.
Destraui ē preteritū de desterno.nis.quod componit᷑ ex de et sterno.nis.Et tūc scribit᷑ p̄ s.Est ec̄ p̄teritū de dextro.as.et tūc scribit᷑ p̄ x dextraui

Desueo.es.in sueo sues est.
Desultor in salio.lis.est.
Desum dees deest deerunt.in sum es uide.
Desuo.is.in suo.suis.uide.
Desup si sequit casus ut desup terram due par tes sunt.ut dixi sup in secūda pte in c de super
Detento.tas.fre.de detineo.nes.detinui.deten tum detentu.u.mutata in o.
Deterior.a detero.ris.dr h et h deterior.et h deterius.i.peior.et deterrimus.a.mū.i.pessimus et hinc adūbia deterius deterrime.et a deterior d teriorō.ras.i.peiorare ¶ Et nota q detero ponit in compacōne pro positiuo predcōrum nominū ut detero deterior deterrimus.et cetera.
Determino.nas.a de et termino.nas.ūbuz ac tiuū.et ē determinare diffinire terminos auferre.
Detero.ris.detriui deterere.i.ualde terere.Item detero.ris.rui.deterere.i.peiorare ul peiorari.
Deterrimus in deterior uide.
Detestor.aris.a de et testor.et est detestari ual de testari deierare.ul execrare maledicere abho minari.vñ h et h detestabilis et h le.
Detineo.nes.nui.detentū a de et teneo.et ē de tinere remorari.impedire ul deorsum ul de suo proposito tenere.Et corripit ti.
Detonsus.sa.sum.dr a detondeo.es.quod com ponit a de et tondeo.Et cōponit indetonsus a ū
Detractio.a detraho.his.detraxi detractum.h detraccō.onis. ¶ Nota q detrahē consistit in ad nichilando ul diminuendo bonū altius vñ armo dicit.Detrahē est alioꝝ bona inūtere ul negare. Vel detractio ē reuelacō defectus absentis prox imi facta alicui ut ipsum proximuz in bono mi norem extimet.Et ꝑ has duas notificacōnes dis tinguuntur sex spēs detraccōnis.tres ꝑm pmā.et tres ꝑm secundā.Tres pme sumunt respectu bo ni.secunde tres rspectu mali.Respectu boni cū qs negat bonū alterius.aut tacet ubi non debz.aut inūtit respectu mali.cū reuelat ubi non debet al terius peccatū.aut aggūat.aut fingit quod non ē.Vnde quidā.Cū nego iam factū.taceo puerto reuelo.Aggrauo delictū noua cudere cū mala co nor. ¶ Contra detractores dicit Jero ad rusticum monachū.Si uis me corrigi delinquentem apte increpa tantū ne occulte mordeas.Quid enim m prodest si alijs mala mea referas.si me nesciente peccatis meis pmo detractionibus aliū uulneres et certatim omnibus narres sic singulis loquaris quasi nulli alteri dixeris.h est non emendare me ſ uicio tuo satisfacere.Item bernh in ij li de con sideracōne.Porro detrahere an detrahentē audi re quid hoꝝ dampnabilius sit non facile dixeriz Hoc intellige si inducat eū ad detrahendū ul sal tem placeat ei detraccō.ppter odiū eius cui det bitur qm̄ deus odit eos dnte cantic.qm̄ recti dili gunt bona pfecto consolacō cū blasfemamur a malis benefacientes si recti diligunt nos om̄ino sufficit aduersus os loquentium iniqua.opinio bonoꝝ cū testimonio conscientie.Non uenit ani ma mea in consilio detrahentium.qm̄ deus odit eos.dnte aplo.Detractores deo odibiles.Quam sentenciā deus in psalmo loquens confirmat.De trahentem inquit proximo suo hunc psequebar Nec miꝝ cū id ppue uiciū caritatem que deus est quidem ceteris acrius impugnare et persequi cognoscatur.quemadmod uos q potestis aduer tere.omnis qui detrahit primū quid seipsum pro dit uacuū caritate.Deinde quid aliud detrahendo intendit nisi ut is cui detrahit ueniat in odiū ul contemptū ipsis apud quos detrahit.ferit ergo caritatem in omnibus qui se audiūt lingua ma ledica.et qtum in se ē necat funditus et exting uit.Non solū autē in pntibus ſ in absentibz vni ūsis ad quos uolans ūbum forte p eos qui pn tes sunt puenire contingit.Cor siquidē felle livo ris amaꝝ p lingue instrumentū spargere ni ama ra non potest.dnte dño.Ex abundantia cordis os loquit.Et sunt species pestis huius dū alij qd nude atq irreuerent uti in buccam uenerit uirus euomant detraccōnis.Alij autem quodā simila te uerecūdie fuco conceptam maliciā quā retinē non pnt adumbrare conant.Videas alta pmitti suspiria.sit q quadā cū ḡuitate et tarditate uul tu mesto dimissis supcilijs et uoce plangenti eg di maledcōni.Et quid tanto psuasibilior ē qto credit ab hijs qui audiūt corde inuito et magis condolentis affectu q maliciose proferri doleo in quit uehemt p eo q diligo eū satis.et nūq po tui de hac re corrigē eū.Et alius quid michi ayt Bene cooptū fuerat de isto illud.ſ p me nunq innotuisset.ac qm̄ p alteꝝ patefacta res est uerita tem negare non possum.dolens dico.res uera ita ē.et addit grande dampnū.nā alias quid in plu ribus ualet.Ceteꝝ in hac pte ut ueꝝ fateamur ex cusari minime pt.uid eciā in uil.et in derideo.et
Detraho.his.in traho.his.uide. ¶ in pceptū
Detrecto.tas.ex de et tracto.uide in tracto tas
Detrimentū.ti.ge.neu.dampnū.iactura.dimi nucō.Et deriuatur a detero.ris.
Detrusus.sa.sum.a detrudo.dis.Et est detrusus inclusus.expulsus.Et producit penultimam.
Detudi pnl cor ē preteritum de detundo.is.
Deueho.his.in ueho.his.est.
Deuexus.a deūto.tis.dr deuexus.a.um.incli natus.incuruatus in rotundū uisum qi deuersum ul dr a deueho.q vndiq deorsum uehat.Et cō patur.vnde h deuexitas.tatis.Et nota q celum ppe dr conuexū ul deuexū.ul si quid aliud ita
Deuio.as.ex de et uio.as.i.exorbi ¶ factū sit. tare.extra uiā ire.Vnde deuius.a.ū.et ē idez de uia qd auia.qi loca secreta.extra uiam.a uia re
Deuns.a decē et vns ul uncia cōponit ¶ nota h deuns deuncis.i.decem vncie.ul quod melius ē vndecim vncie.qi vncia dempta de asse.et tūc componitur a de.quia ei desit vncia ad libram. Parsius.Pergunt auidos sudare deunces.
Deuoto.tas.are.p furorem maledicere.expro brare.deuocōnem sanctis auferre.Vnd proū xx Ruina ē homini deuotare sanctos.ꝑm vnā lrām Item deuotare.i.emissum uotum infringere.fre quenter uouere.et ē fre.huius ūbi deuoueo ues. deuotū deuotu.Et prod pnl deuoto.as.
Deus dicitur a greco theos quod signat metuz et iñ mutata.o.in.u.et.d.posita pro th.dicitur deus.q timor sit omnibus rebus colentibus eum ul dr a do das.q dat omnia cōmoda omnibus ul a diligo.q omnia diligit et nichil odit eorū que fecit.ul a desum dees p contrariū.q nichil ei desit.Et scias q largo mō sumit deriuacō.et non ppe qn dr q deus deriuat a theos.Item sci as q deus facit utm̄ in ee scz dee.et nunq deus ta men aliqn ntūs ponit pro ucō.sicut agnus p ag

ne.ut agnus dei qui tollis peccata mūdi. ¶ Itez
nota ꝙ ī nt̄o dt̄o ablat̄o pl'ibꝫ istius nōīs deus du
o i conglutinant̄ in vnū longuꝫ. I.vn̄ debent scri
bi et ꝓnūciari tm̄ ꝑ vnū. I.ß scribunt̄ ibi duo I
ß tantū ꝓnūciatur vnū. Scribūtur autē ibi duo
I.duabus de causis.ul' causa dr̄īcie.si enim scri
berentur.di.dis.ꝑ vnū. I.uiderent̄ esse ꝑpōnes.
ul' prepō et nomen.ut ergo ex ipsa scriptura ꝑ
pendatur ꝙ non sint ꝑpōnes institutū est ut duo
i ibi scribantur.ß tantū ꝓnūciet̄ vnū.ul' de con
suetudine antiquoꝝ.solebant enim ueteres gemi
nare uocalem longam ꝙtum ad scripturam licꝫ
tantum vnā ꝓnunciarent.nec fiebat illa gemīa
tio scripture.nisi in scriptura uocalis ꝓducta esse
uideret̄. In hoc ergo seqn̄do ueteres seruamus an
tiquā consuetudineꝫ.ꝙ scribimus in dij et in dijs
duas uocales et ꝓnūciamus vnā tantū.et simili
ter in nt̄o dt̄o et ablt̄o pl'i istius ꝓnominis is ea
id fit sineris.i.conglutinacō ei in I.et tamē scri
bunt̄ duo. I.licet tantū vnū ꝓnūcietur.Et fit ta
lis scriptura predictis duabus de causis.scꝫ ut de
consuetudine antiquoꝝ predcā.ul' causa dr̄ie ad
is et I ūbum impatiui modi.ß hug̃. Vide in ter
cia ꝑte ubi agitur de dt̄o secūde declinacōnis Ma
gister autē bene dicit ꝙ dierisis est diuisio vnius
sill'e in duas.ꝑ hanc figuram sumit̄ bissill'e hoc
nomen dij quod est monosillabū in illo ūsu usu
ali. Scribe dij lege dij si uis urbanus haberi. Et
signat multa deus.sicut patet in hijs ūsibꝫ. Dat
natura deū dat grā dat dn̄atus. Esse deos error
est simulachra ratus. Iustus hō fertur deus ange
lus et pater almus. Spūs ille malus deus ē qn̄
ꝙ uocatus. ¶ Scire eciā te uolo ꝙ damascenus
xij c pmi libri dicit.theos.i.deus dr̄ ul' ab eo qd̄
est theim.i.currere ul' fouere vniūsa.ꝙ scilicꝫ ꝑ
omnia uadit omnia saluans et continens.uel ab
ethim quod ē ardere.ꝙ deus noster ignis consu
mens ē omnē maliciā.deut' iiij. Vel a theaste qd̄
est considerare ul' uidere.ꝙ omnia uidet.nulla e
nim eū latent.ymo omniū est contemplator.ui
de in genu.et in himen et iupiter.et creo. ¶ Et
scias ꝙ cū dr̄ deus deus.est ibi geminacō.ß non
compō.et ideo cū nichil mutet talis compō inuti
lis ē et recusanda. ¶ Item scias ꝙ deus incōmuta
biliter semꝑ in se exn̄s pn̄cialiter potentialiter
essentialiter est in omni natura siue essentia sine
sui diminucōne.et in loco omni sine circūscripcō
ne.et in omni temꝑe sine mutabilitate. Et ꝑterea
in sanctis spiritibus et animabus est excellentius
scꝫ ꝑ grām habitans.et in homine xp̄o est excel
lentissime.in quo plenitudo diuinitatis habitat
corꝑaliter.ut ait aplūs. Item sicut dicit aug̃.de
us est omnibus rebus causa essendi.ordo uiuēdi
racō intelligendi. Item sicut dicit gg̃ in vj moral'
Sunt pleriqꝫ ita hebetes ut formidare nesciant ī
quod corꝑaliter uident.vn̄ fit ut deū non metu
ant.quem uidere non pn̄t. Sꝫ quis de deo ista ul'
desipiens suspicet̄. Qui nimiꝝ cū sit semꝑ omni
potens sic intendit omnibus ut assit semꝑ singu
lis.sic adest singulis ut simul omnibꝫ nūꝙ desit.
Nam si quosdam peccantes deserit.eisdem tamē
ipsis adest ꝑ iudiciū quibus deesse cernitur ꝑ ad
iumentū.sic itaqꝫ exteriora circūdat ut interiora
impleat.sic interiora implet ut exteriora circum
det.sic summa regit ut yma nō deserat.sic ymis
pn̄s est ut a suꝑioribus non recedat.sic latet in

sua spē ut tn̄ cognoscat̄ in opacōne.sic cognosci
tur in suo opꝫe ut tamen comp̄hendi nō ualeat
a cognoscentis extimacōne.uide in prescio et in
ꝑsona. Item qualiter deus in omnibus creaturis
sit essentialiter et ab eius sordibus non contami
netur dicam in sol.

Deuterogamia.deutero componitur cū gamos
quod ē uxor ul' nupcie et dr̄ h̄ deuterogamia.e.
.i.secūda gamos.i.nupcie secūde. Eedem dicunt̄
digamia.i.bigamia bigamie.

Deuteron grece latine dr̄ secūda noua lex.vn̄
quidā liber dcūs ē deuteronomiū.i.secunda lex
ꝙ replicat ea que dcā sunt.ita tamen ꝙ uidetur
noua lex.et est prefiguracio euangelij.

Deuteronomiū.mij.in deuteron ē. Inuenit̄ eciā
deuteronomius. Vnd̄ in aurora dicitur. Hoc no
men deuteronomius lex esse secunda.

Deuterosis.sis.fe.ge.i.nouitas.et dr̄ a deuterō

Dextera.a do das dr̄ h̄ dextera.re.quod ꝑ sin
copam dr̄ dextra.tre.ꝙ ipsa pignus pacis et tes
tis fidei solet dari.ul' ꝙ ea damus. Et a dextera
dr̄ dexter.tra.trū.i.ex dextera ꝑte.ul' bonus.ꝓpi
cius.prosper. Et compat̄ dexterior dextimus.qd̄
regulariter deberet facere dexterrimus.ß irregula
riter formatur dextimus.sicut sinistimus.

Dextimus in dextera est.

Dextralia ornamenta quedā que sunt cōmūia
uiris et feminis et ampla et ante manicas portā
tur et iungunt̄ vno clauo. Et dicitur a dextera

Dextralis.a dextra dr̄ h̄ et h̄ dextralis et h̄ le
vnde dextralis dr̄ securis.i.dextre abilis.

Dextrarius rij.i.equus a dextera.ꝙ ꝑ dexteraꝫ

Dextro.as.aui.a dextra dr̄. Et com ducitur.
ponit̄ adextro.tras.traui.i.ꝑ dextram ducere. Et
scribit̄ dextraui eius ꝑteritū ꝑ x.ß qn̄ est ꝑteritū
de desterno tunc componit̄ a de et sterno sternis
tunc destraui scribitur per s.

Dextrocerium.rij.ornamentū dextre.ꝗ dextroci
riū.a dextra et ciros quod ē manus.et ē torquis

Dextrorsum.i.in dextram ¶ laureus ut dicunt
ꝑtem ul' ūsus dextrā ꝑtem.a dextra et orsuꝫ uel

Dextroūsum.i.in dextrā ꝑtē uel ūsus ¶ ūsum
dextram ꝑtem.a dextra et uersus.

DI et dis sunt ꝑpōnes que non inueniunt̄ ꝑ
apponem ß in compōne tantū. Cuꝫ quibus
autē dcōnibus componat̄ di et cū quibus dis dic
tū est supra in prima ꝑte de ortographia in c de
sillaba.ubi egi et dixi de.s.

Dya apud grecos plures habet significacōnes
ß̄m enim ꝙ scribit̄ ꝑ y grecū nomen ē eiusdem
significacōnis cuius ē h̄ nomen duo.ß qn̄ scribi
tur ꝑ iota ꝑt esse causalis coniūctio.vn̄ sepe po
nit̄ ubi nos ponimus causam.et ꝑt esse ꝑpō g̃ca
eiusdem significacōnis cuius ē de apud latinos ß
hug̃.dya ergo.i.duo scribit̄ ꝑ y.dia.i.de scribit̄

Dyabolaris.dya quod ē duo cōpo ¶ ꝑ i latinū
nitur cū obolus quod ē medalia.et dr̄ h̄ dyabo
laris.i.meretrix.ꝗ duobus obulis empta.ꝙ ꝑt
sepe haberi pro duobus obulis.

Dyabolarius.rij.qui pro opere suo duos obu
los ꝓmeretur.et cōponit̄ a dya qd̄ ē duo et obu

Dyabolus.bolus componit̄ cū dya qd̄ ¶ lus
est duo.et dr̄ hic dyabolus.ꝗ duplex morsellus
mordet enim animā et corpus. Vel dyabolus he
braice dr̄ deorsum fluens.ꝙ suꝑbie pondē deorsuꝫ
corruens cecidit.ß g̃ce dr̄ criminator.ꝙ crimina

in que ipse illicit ad deum referat. uł q̶ electorum innocentiā criminibus fictis accusat. vñ dyabolicus. ca. cū. Et sciaſ q̶ criſ dicit in omel'. Erat ihesus eijciens demoniū. Nec enī inquit pt quis fortis uasa diripē nisi alligauerit fortem prius. et cetera. Fortem dicit adūsariū nostꝝ q̄tuz ad nr̄ām infirmitatem. non q̄tum ad suā ūtutem. Deinde fortem dicit. non ut terreat nos. sed ut sollicitos magiſ esse faciat nos. nec eniz debet hostē timere fortem qui p̄ncipem habet fortiorem. ſ3 ut uigilemus et laboremus. ut in fidentia p̄ncipis maioris contemnamus adūsariū fortē. nā si contemnimus contra eum manifestū ē q̶ fortiores illo sumus. si autem negligimus ille fortior inuenitur nam q̄uis sit infirmus fortior tamen ē homine negligente. fortē enī dyabolū nr̄ā negligentia facit. non illius potentia. Vide deiñ quō sapienter postq̄ dixit fortem postea ostendit ligatū. ut si te audita fortitudo terruerit ligatio eius nūciata confortet te. Jam quali obprobrio dignus ē magis aut tormento qui adūsariū suū ligatū nō uicerit. uis scire q̶ ligatus ē adūsarius tuus. considera naturaꝫ carnis et sp̄ūs. et intelliges quomō poterat homo carnal' spm̄ vincere. nisi eum dn̄s alligasset. Item aug̃ in xx li de ci. dei loqn̄s de fidelibus qui repient̃ in fine mūdi sic dicit. In coꝝ sane qui tūc futuri sunt sanctoꝝ atq3 fideliū comparacōne quid ad nos sumuſ qn̄ quidez ad illos p̄bandos soluetur tantus inimicus cū quo noſ ligatos periculis tantis dimicamus. uide in demō. et in miraculū. et in mirmicoleon ut patebit.

Diacon diacones grece latine ministri dicūtur quia sicut in sacerdote consecracō. ita in diacono ministerij dispensacō habet̃. Et declinat̃ h̶ dyaconus. ni. et h̶ dyacon uł dyacones. is. vñ diaconatuſ tuſ tui. i. officiū uł ordo dyaconi. Et cōponit̃ cū sub uł ypos uł archos et d̄r subdyaconus. ypodyaconus. archidyaconus. Et scias q̶ cōposita inueniunt̃ declinata tot modis sicut et simplex. Ad dyaconū ptinet assistere sacˀdotibus. et ministrare in omnibuſ que aguntur in sacˀmentis xp̄i scil3 in baptismo. in crismate. in patena. in calice oblacōnes q3 inferre et disponē in altari. componē eciam mensam dei et uestire. crucem ferre et p̄dicare euāgeliū et ep̄lam. nā sicut lectoribus uetus testamentū ita dyaconibus nouuꝫ predicare

Dyadema. a dia quod ē duo et de ¶ pceptū est mo. mis. componit̃ h̶ diadema. atis. i. regia corona. q̶ duo demat. sc3 p̄ncipiū et finem. et differt a serto et corona. q̶ sertū ē quod fit de floribus insertis. Corona d̄r quilibet circulus capitis de q̊cūq3 metallo. Diadema uero tantū de auro et lapidibus p̄ciosis. Vel dyadema componit̃ a dya et demas quod ē ornans. q̶ utramq3 ptem capitis ornat. Vel dyadema componit̃ a dya qd̊ est duo. et demo quod est coniūgere. uł ligare. quia tale ornamentum in circūactis extremitatibus retro astingitur et post ligatur. Et ē regū et matronaꝝ ornamentū. Vñ ūsus. Virginis ē sertū clerici q3 corona poete. Laurea rex gestat dyadema uel imꝑator. Macha li p̄mo c xj. Et imposuit du ¶ o dyademata capiti suo

Dyaforosis uide in iiij pte. in c de coloribus rethoricis supra.

Dyaletica. a dya quod ē duo et logos quod ē s̄mo d̄r h̶ dialetica. e. q̄i dualiſ s̄mo. q̶ dyaletica disputacō tota ūsat̃ et finit̃ inter duos sc3 inter opponentē et respondentē. non enī est ibi necessarius iudex tercius. ut in causis agendis. Vel dicitur dialetica a dia quod est de et lectos quod est dcō. q̶ in ea disputat̃ de dictis. et s̄m h̶ deb3 scribi p. ꝫ. latinū. Vel d̄r dyaletica a greco ūbo dialegiste quod ē disputare. Jñ dialetica q̄i ars disputatoria. vnde dialeticus. ca. cum.

Dialis a dies d̄r h̶ et h̶ dial' et h̶ le. dial' cibus. i. cottidianus. vñ dcūs ē h̶ dial' sacerdos iouis

Dyaliton quoddam scema est uid̊ in quarta pte in tractatu de scemate.

Dialogus. gi. pnł cor̊. i. dualis sermo. sc3 q̊ uersat̃ inter duos. A dya qd̊ ē duo et logos sermo.

Diamas. antis. mas. ge. lapis ē p̄ciosus. Et habet. n. in obliquis ſ3 non in nt̄o. Vnd̄ in doctˀnali Ex as ē atis elephas q3 gigaſ q3 dat antis. Et diamaſ adamas. Et cor̊ penultimam diamas.

Diametꝝ. tri. ge. neu. uł h̶ diametrus. tri uł diametros. Et in maſ ge. inuenit̃ h̶ diameter. tri. i. recta linea p centrum ducta in duas equaleſ partes circulū diuidens. et d̄r a dya quod est duo et metros quod ē mensura. et cor̊ me naturalit'. uid̊

Dian grece latine d̄r lux uł claritas. ¶ in terra

Diameron. ge. neu. ē genus medicaminis. a succo mori dictum ex quo conficit̃. Et componitur a dia quod est de et morus.

Dyana. a dyan et neoſ quod ē nomē d̄r hec diana. q̄i noua lux uł claritas. est enī luna que singuliſ mensibuſ facta hebeſ singuliſ mensibuſ a sole lumē accipit. et sic semp uidet̃ eiuſ lux et claritaſ noua. similit' hoc nomen ei congruit s̄m q̶ preest bestijs. clarescit enim magna claritate. q̄a flore ūginitatis. uł quia ipsa est luminare minuſ quod preest nocti in qua discursum suū hn̄t bruta animalia sicut homo in die. Vnde dicit p̄ph. Posuit tenebras et facta est nox. ortus est sol et in cubilibus suiſ collocabunt̃. Vel dyana d̄r a dianeon quod ē diuisio tenebraꝝ. q̶ radijs lumīaribus tenebre siluaꝝ separant̃. Vel d̄r dyana q̄si duana. q̶ ipsa ē luna. et luna die ac nocte appet ipsa ē et lucina. q̶ luceat. uł q̶ lucem p̄beat nascentibus. Eadem et triuia. q̶ tres habet uiaſ id ē ptātes. vnde et tribus fingit̃ figuris. Est enī dyana in siluis. luna in celo. p̄serpina in inferno s̄m ¶ poetas

Diapente. i. de quinque. a dia quod ē de et penta quod est quinque.

Diaphonia. dia qd̊ est de componit̃ cū phone qd̊ est sonus. et d̄r diaphonia. i. dissonātia uocū

Dyapsalma. a dia quod ē duo et psalmuſ componit̃ h̶ dyapsalma. i. diuisio psalmi. Et uolunt quidā hoc esse hebreum. Et signat q̶ illa quib3 interponit̃ sempit̃na esse confirmat. Alij uolunt esse grecū. et signat interuallū psallendi. ut psalma sit quod psallit̃. dyapsalma uero interpositū in psallēdo silentiuꝫ. ut sicut simpsalma d̄r uociſ copulacō in cantando. Jta diapsalma disiūctio eius ubi quedā requies distincte continuacōniſ ostendit̃. sc3 pausacō. Vnde cassiodrus. Est diapsalma sermonū rupta continuacō. docens ubicūq3 receptum fuerit psonaꝝ fieri mutacōnem. Jero tam̄ confirmat diapsalma continuacōnē esse sp̄ūs scī.

Dyaptotus. a dya quod ē duo. et ptotoſ quod est casus. componit̃ diaptotus. ta. tū. sc3 nomen quod in vno numero et in vno genere hab3 tm̄ duas dūsas terminationes. in dūsis casibus. ut

Diaria. rie. iugis uentris cursus. ¶ thabi thabo

sine uomitu.et dr̃ a dies. Item a die h' diariũ rij cibus diei uł preciũ. Vnde orac̃. Cũ seruis urbana diaria rodere mauis. Et grecista. Sunt qui suffici unt in luce diaria sumptus.

Dias diadis fe.ge.i.binarius.a dya qđ est duo

Diasintastica.sintasis quod ẽ constructio cõpo nitur cũ dia quod est de et dr̃ diasintasticus a ũ .i. de construccõne tractans. vñ et diasintastica il ꝑs ꝑsiani dr̃ ubi tractat̃ de construccõe.et cor̃ sti

Diasirtos uiđ sup̃ in iiij ꝑte in tractatu đ col' re

Dyastasis.dya quod est duo componit̃ cũ sta sis quod ẽ status et dr̃ diastasis scilicet dissensio animoꝝ quod quidam sedicionem uocant.

Diascole quedã spẽs metaplasmi q̃ alio nomi ne dr̃ extasis.uide in iiij ꝑte in c de metaplasmo

Diatim uide in dietim.

Dibellum id est secundum bellum.

Dica.ce.fe.ge.i.tabula uł caucõ uł carta.ꝓpe ubi continet̃ summa debiti.et nomina debentiũ et debitoꝝ.Et ponit̃ pro qualibꝫ ꝑte carte.et dr̃

Dicacitas.tis.fe.ge.i.breuis et acuta dico cis ta dcõ ad hominũ risus.uł immoderata uł mul ta locucõ.Et dicitur a dicax cis.

Dicatulus.la.lũ.i.aliq̃tulũ dicax. Vnde plau tus.Dicatula inquit est meretrix.Et deriuatur a

Dicax.a dico.cis.h' et h' dicax.cis.et cor̃ ca. et h' dicax.cis.i.facetus urbanus.uł qui ubis bñ loquit̃ scilꝫ facũdus loquax.uł qui immoderate et multũ loquitur.Et compatur dicacior simus vnde dicaciter.cius.me.adũbium.Et cor̃ I ante c.sicut ueridicus.maledicus.

Dicteriũ.rij.i.ũbum iocose dictũ.et dr̃ a dictũ.

Dicio.onis.uide in dictio per ct.

Dico.cas.caui.care.i.copulare.et dico.as.i.cõ secrare.Et est hec significacõ tracta a ꝑmissa.tũc enĩ consecrata ẽ ecclesia qñ copulata ẽ deo. Item dico.cas.i.uoueo.ues.Et componit̃ abdico.cas. Dedico.cas. Indico.cas.i.demonstrare.Predico. cas.Et est actm̃ dico.cas.cũ omnibus suis cõpo sitis.et dr̃ a dico dicis quod prođ ꝑmam.ꝫ dico cas.eam cor̃. Vñ uersus. Qui dijs templa dicant qui sunt hij dij michi dicant. In grec̃ autem dr̃ hec dico significat confirmo copulo sacro. Item quidam. Prima dico lego tercia dico lego.

Dico.cis.dixi dictũ dicere semel est memorari pluries. Item dicere accipit̃ pro significare.uł in telligere.vñ dcõ dicatur.ꝙ dicat aliquid.i.signi ficet.uł intelligi faciat.vñ dcõnare.i.dcõnes con iũgere.ad construccõnem orõnis faciendã.Dico componit̃ addico.is.i.deputare.destinare.ascribẽ et constringere. Vnđ addictus.ta.tũ.i.deputatus astrictus.Orac̃.Nullius addcũs iurare in ũba ma gistri. Item condico.cis.simul dicere.q̃a condicẽ est statuere uł decernẽ.ubi non vnus sed plures dicũt.uł ubi vnus plura dicit. Item contradico cis.i.dicere contra. Item dedico.cis.rem dcãm de negare. Item edico.cis.i.ꝑcipere uł annũciare.et ẽ sacerdotũ qui festa indicunt populis et ieiunia Vnde ũsus. Edicunt reges indicit festa sacđos. Itẽ interdico.cis.i.ꝓhibere.q̃i interim dicere. Iteꝫ ꝑ dico.cis.i.ante dicere. Itẽ obdico.cis.i.contˀdicẽ Item redico.cis.i.iteꝝ dicere. Item dico compo nit̃ cũ bene uel male et dr̃ bñdico.cis.maledico cis.qui eodem sensu construũtur cũ datõ et cum accõ. Idem eniꝫ est bñdico uł maledico te.et bñ dico uł maledico tibi.Et nota ꝙ dico cũ omni bus suis compositis ẽ actm̃. Bñdico tamen et ma ledico ꝺm ꝙ construũtur cũ dtĩs neutra sunt.et ꝺm ꝙ construũtur cũ accusatiuis actiua sunt.Et omnia faciũt ꝑteritũ in xi.et supinũ in ctum.et hanc sill'aꝫ di prođ omnia ubiq̃ꝫ. Tamen scias ꝙ dixi ꝑteritũ naturaliter cor̃ di.vnde dicax.cis.et mobilia que componũtur a dico.cis.ut maledi cus.ueridicus causidicus.corripiũt. I ante c.ꝙ h' naturam tenent huius ũbi dixi cuius ꝑma natu raliter breuis est.De hoc a simili require in ij ꝑ te ubi agitur de accentu ũborum quasi in fine

Dicolos in colon uide.

Dictator.a dicto.tas.h' dcãtor.toris.qui dcãt vnde et dcãtores dicebantur olim quidã hono rati ualde in romana ciuitate q̃i ꝑncipes et ꝑcep tores.vnde hec dcãtura eorum honor.

Dictio.a dico.dicis.h' dcõ.onis.et dr̃ dictio ꝙ dicat aliquid et significet uł intelligi faciat. Vñ dcõnare.i.dcõnes cõiungere ad construccõnem o racõnis. Item a dico.cis.h' dicio.onis.i.ꝑtãs im periũ.et tũc debet scribi penł ꝑ c.Et ẽ eius ntũs in raro usu. Vñ in iudith. In dicõne tua domine sunt cũcta posita.ꝺm hug̃.Pap̃ ecã dicit.Dicio onis.per c solam ꝑtãs.condicõ imperiũ.Dcõ ũo ꝑs quelibet orõnis.ꝫ ntũs qñ scribit̃ ꝑ C solam non est in usu.Et tũc cor̃ ꝑmaꝫ. Vnde in aurora dr̃.Celsius ac opibus aut dicione uehi.

Dictito.tas.pnł cor̃ frequen.ũbũ.i.frequenter dcãre.Et format̃ ab ultimo supino de dicto tas scꝫ dcãtu.a mutata in I et u in o.fit dictito.

Dicto.ab hoc supino dcũ.u.in.o.fit dicto.tas. ũbum frequentatiuũ.i.freqñter dicere.et est dcã re animi conceptõnem recta orõne proferre et cõ ponere.qui hoc facit frequenter dicit.Dicto com ponitur edicto.as.i.ualde uł palã dcãre uł dicẽ

Dictũ.a dico.cis.h' dictũ.ti.et h' dcũs.tus.tui. dictũ ẽ quod dr̃.dcũs est actio uł passio dicendi

Dicturio.ab ultimo supino de dico.cis.scꝫ dcũ addita.rio.fit dicturio.ris.ũbum meditatiuũ.Et corripit.u.ante.r.Et caret supino.

Didascalus grece latine magister siue doctor. Iñ didascalatus.tus.tui.i.mgrãtus.et didascalo as .i.magistrare uł docere.et didascalicus.ca.cum. .i.mgrãlis.siue doctrinał.vnde genus loqñdi ma gistri ad discipulũ dr̃ didascalicũ.quo boec̃ utit̃ in libro de consoł.ubi phĩa mgrã boecio discipu lo loquit̃.et cor̃ sca.uide de h' in hermeneuticus

Didimus g̃ce dubius latine.et cor̃ pnł. Thomas aplũs dcũs ẽ didimus.quia diu hesitauit in fide.

Didragma.me.due dragme uł mensure.math xvij. Magister noster non soluit didragma. Iteꝫ mach.li.ij.c.iiij. Portantes argenti didragmas tri centas in sacrificiũ hercuł.et scribit̃ ꝑ.c.et ñ ꝑ g

Diduco.cis.duxi diducere.ex di et duco.cis.et ẽ diducere in diũsas ꝑtes ducere.i.diuidẽ uł sepa re.extendere.uł subtiliare.Et prođ du.

Diecula.le.a dies dr̃ h' diecula.le.ꝑua dies.Et ponitur pro qualibet ꝑua mora temporis.

Dyemeron. Emeras quod ẽ dies componit̃ cuꝫ dya qđ est duo et dr̃ h' diemeron uł diemeꝝ lati nũ.i.biduũ.Et ẽ e tercia litera in papia

Dienniũ.nij.i.biennium.

Dieo.es.et.i.diem facere.a dies dr̃.et est ũbũ excepte actõnis.quod soli deo cõuenit. vnđ dies co.cis inchoatiũ.et hinc diet et diescit impsonali a.vñ nũc diet.i.dies fit.et diescit.i.dies incipit eẽ

Dierectus.ti.mas.ge.i.malus dies.dcūs sic per contrariū.Et componitur a dies et rectus.
Dierisis.species est metaplasmi.uide in quarta parte in capitulo de metaplasmo.
Dies.a dyan dr̄ dies q̄r clarus sit.uł dies dicit̄ a deis.q̄r eoꝝ nominibus dies appellant̄.q̄r nominibus planetaꝝ quos quidam deos reputauerunt semꝑ enim dies sumit nomen ab illo planeta q̄ in illo die habet primam horam.vnde q̄r sol habet p̄mam horam in die dn̄ico dcūs est dies sol' uł dies dn̄icus.q̄r sol maior ē et q̄i dn̄s int̄ planetas.et ea die habet p̄mā horam.et sic de alijs uide infra in sabbatū.Vel dies dr̄ a deis.q̄r diuini sit op̄is.et ē incerti generis in singulari sed in plurali mas.Item scias q̄ quidā dies dr̄ artificialis.quidā naturalis.Dies artificialis ē claritas solis in aere.uł est spaciū in quo sol ūtitur ab oriē te in occidentem.Dies naturalis ē spaciū diei et noctis.i.spaciū in q̄ ꝓcedit ab oriēte in occidentē et iteꝝ ab occidente reūtit̄ in orientē.Huius diei p̄ncipiū diūso mō assignat̄.Caldei et p̄se a solis ortu faciunt iniciū diei naturalis.Egipcij ab inicio noctis.Romani a media nocte.Athenenses a ¶ vj hora diei
Diesco.cis.in dico uide.
Diespiter.dies componit̄ cū pater et dr̄ h' diespiter diespitris.dies patris.uł diespitris.i.iupit̄.et dr̄ sic q̄si diei pater.Vnde macro de saturnalibus.Ipsi quoq̄ romani diespitrem iouem appellabant.Et cor̄ penultimam.
Dieta.te.pnł prod̄.a dies.et est dieta diei itineracō.vnde dieto.tas.ꝑ dietas ire.uł perendinare Item dieta dr̄ obseruacō legis et uite uł corꝑis dispensatio uł cibus infirmorum.Vnde dieto tas conseruare custodire dietas.
Dieticus.ca.cū.A dies dr̄ dieticus.i.regularis.sc3 se de die custodiens.sic̄ faciunt claustrales reli ¶ giosi
Dietim aduibium.i.de die in diem uł ꝑ singulos dies.quod et diatim inuenit̄.et deriuat̄ ¶ a dies
Dierensis disiunctio dr̄ ꝫm papiam
Diffascio.cias.in fascia uide.
Differtio.tis.si.tū.i.diuisis modis fartire imple re.a dis et fartio.tis.vn̄ differtus.ta.tū.Ind̄ differto.tas frequentatiuum.
Differo.fers.distuli dilatū differre.ex dis et fero.et ē differre ꝓlongare.extendere.uł diuersis mod̄ ferre.i.dissipare dispergere.Item differre.i.distare uł dr̄n̄ciam habere.ut homo differt ab asino.et in hac significacōne sepe inuenit̄ impsonaliter positū.vn̄ dr̄n̄s tis ge omnis.et inde differenter aduibiū.et h' dr̄n̄tia.uide eciā in is ea id
Differto.tas.in differtio.tis.uide.
Diffessus in diffiteor uide.
Difficax.cis.ge.omnis inuenit̄ pro difficił's.et compatur difficacior.issimus.vnde difficaciter ci us.me.et hec difficacia.cie.et h' difficacitas tatis
Difficilis.a dis et facilis componit̄ hic et h' difficilis et h' e.Et compatur difficilior.cillimus.et formatur a genitō difficilis remota.is.et addita limus.ut difficilis difficillimus.vnde difficiliter uł difficulter.lius.me.aduibiū.et h' difficilitas et h' difficultas.tatis.Item scias q̄ pro faciliter utimur facile.et pro difficiliter utimur difficile uel difficulter.et pro difficilitas utimur difficultas.
Difficillimus in difficilis uide.
Difficulter in difficilis exponitur.
Diffidi p̄teritum de diffindo.dis.Et cor̄ fi.
Diffido.fidis.diffisus.ex dis et fido.dis.i.non fidere.Et producit fi.uide in fido.dis.
Diffigo.gis.diffixi uide in figo.
Diffindo.dis.fidi.fissum findere.i.diuisis mod̄ uel in diuisas p̄tes findere.Et componit̄ a dis et findo.dis.fidi.Et cor̄ fi in p̄terito.Sed diffido is ex dis et fido.dis.producit fi.Vnde uersus.Diffidit ille face diffidit non bene fidens.
Diffinio.nis.ex dis et finio.nis.prod̄ pnł.uid̄ ¶ in finio nis
Diffinicō.a diffinio.nis.dr̄ hec diffinicō.onis.i.terminus demonstrans quid est esse rei.Vel diffinicō ē orō exp̄mens quid ē esse rei ꝑ substancialia.ut animal racōnale mortale exp̄mit esse hominis ꝑ genus et dr̄n̄s que sunt sibi substancialia.Et argumentatur a diffinicōne affirmando et negando.Diffinicō eciā est quida3 color rethoricus require in quarta p̄te in c de co ¶ loribꝫ rethoricis
Diffisus.sa.sum.pnł prod̄.a diffido.dis.quod est non fidere.
Diffiteor.a dis et fateor componitur diffiteor eris.diffessus.quasi diuersa et alia fateri.
Diffodio.dis.diffodi in fodio.dis.exponitur
Diffringo.gis.diffregi diffractum.i.diuisis modis frangere.ex dis et frango.gis.
Diffugiū.a diffugio.gis.h' diffugium.fugij.et diffugus.ga.gum.i.diuersa fugiens
Diffugus pnł cor̄ in diffugium uide.
Diffuso.sas.saui.a fuso dissoluere.Et componitur a dis et fusus.si.et prod̄ fu.
Digamus.ma.mū.pnł cor̄.a dya quod ē duo et gamos.et dr̄ digamus qui duobus nupsit sc3 uiris uł uxoribus.Vnde h' digamia.mie.i.due nupcie uł ꝓꝑetas qua aliquis dr̄ digamus.et ac mi.uide sup̄ in bigamus ¶ Hic p̄t queri q̄re secunde nupcie non benedicant̄.Ad hoc dico q̄ secundū matrimoniū q̄uis in se consideratū sit ꝑfcm̄ sacramentū.tamen in ordine ad p̄mū sacr̄mentū consideratū hab3 aliquid d' defectu sacramenti.q̄r non habet plena3 significacōnem cū non sit vna vnius.sicut ē in matrimonio xp̄i et ecclesie.Et racōne huius defectus benedcō a secūdis nupcijs retrahitur.S3 hoc ē intelligendū qn̄ secūde nupcie sunt secūde ex p̄te uiri et ex p̄te mulieris.uel ex p̄te mulieris tantū.Si eni3 ūgo contrahat cum illo qui habuit aliā uxorem nichilominus nupcie benedicūtur.Saluat̄ et alio modo significacō eciā in ordine ad p̄mas nupcias.quia xp̄us et si vnā ecclesiā sponsa3 habeat.habet tamen plures desponsatas ꝑsonas in una ecclesia.ß anima non potest esse sponsa alterius q̄ xp̄i.q̄r cu3 demone fornicat̄ nec est ibi matrimoniū sp̄uale.et ꝓꝑter hoc quando mulier secūdo nubit nupcie non benedicūtur propter defectum saramenti.De significacōne matrimonij uide in matrimonium.
Digeries.a digero ris.h' digeries.ei.i.digestio uel euacuacio.Et componit̄ h' indigeries.ei.i.in ¶ digestio
Digero.a di et gero ris cōponitur digero.ris.digessi digestū.i.explicare uł ordinare uł ordinē describere.in numeꝝ ordinare uł exponē uł diuidē ordinatim uł euacuare.uł ebrietatem deponere.quod uulgariter dr̄ siualcire.qd̄ fit qn̄ cibaria et potus in stomacho diuidunt̄ et quedā ꝑs purior transmittit̄ ad memb' ad alim̄ta uite.quedā grossior mittit̄ ad secessum.vn̄ in j reg̊ dr̄ anne digere paululū vinū quo mades.
Digestibilis.a digero.ris.dr̄ h' et h' digestibilis

et hec le. quod componitur indigestibilis. le. i. non di
Digestista. te. co. ge. qui docet diges ¶ gestibilis
tum. vel qui docetur. Et deriuatur a digestum. ti.
Digestum. ti. a digero. ris. vel a digestus. ta. tum. dicitur
hoc digestum. ti. quidam liber legalis. sic dictus propter
legalia ibi excellenter digesta. vnde hic et hec diges
talis et hoc le. quod pertinet ad digestum.
Digestus. a digero. ris. digestus. ta. tum. Et compo
nitur indigestus. et digestim aduerbium. i. ordinatim
et hec digestio. onis. Et componitur indigestio. et
hic digestus. tus. tui. dignitas.
Digitabulum. a digitus dicitur hoc digitabulum. li. in
strumentum in quo digitus intromittitur. quod et digitale
Digitale. uide in digitabulum. ¶ dicitur
Digitellus. li. diminitiuum paruus digitus.
Digito. tas. in digitus uide.
Digitulus. li. diminitiuum paruus digitus.
Digitus. a decem dicitur hic digitus. ti. quia decem sunt
quinque in utraque manu vel pede. vel digiti dicuntur quia
decenter iuncti existunt. Nam habent in se et numerum
perfectum et ordinem decentissimum. Primus dicitur pollex
quia inter ceteros pollet uirtute et potestate et grossitu
dine. Secundus salutatorius vel demonstratorius.
vel index. quia eo fere salutamus vel aliquid demon
stramus. Tercius medius vel impudicus. quia per eum
plerumque probri insectacio exprimitur. Idem et uerpus
a uirendo podicem. Percussit enim deus iudeos in
posteriora et obprobrium sempiternum dedit illis. nam
singulis annis in crucifixione domini emittunt sanguinem
per posteriora que cum medio digito reponendo uer
runt eo digito podicem. et inde dictus est uirpus quasi
uirens podicem. Vnde adhuc ille digitus in obpro
brium ostenditur iudeis. quem si alicui iudeo ostenderis
minus ut fertur te diliget. Hinc Iuuenalis. Medi
um quoque ostenderet vnguem. Hoc faciebat democtus
fortune. scilicet protendebat ei medium digitum in obpro
brium. sicut fit iudeis per hoc eam contemptibilem
esse ostendens. Et hinc est quod uirpus inuenitur pro iudeo
Iuuenalis. qui situm ad fontem solos deducere uir
pos. Glosando. Id est iudeos. Quartus digitus dici
tur annularis. quia in eo solet ferri annulus. Idem
et medicinalis. quia in eo trita colliria a medicis col
liguntur. Quintus auricularis. quia eo aurem scalpimus
et quia ex eo solemus aurem purgare. Et a digitus
deriuatur digitulus. li. et hic digitellus. li. dimi. et di
gito. tas. i. digitos facere. vel demonstrare digito. Et
per compositionem indigito. tas. i. digitos induere. uel
demonstrare vel nominare.
Digma. i. dignitas vel nomen. decus. laus. gloria.
Dignitas est alicuius honesta ¶ In paradigma
autoritas. cultu honore et uerecundia digna. Item
dignitas decus. laus. nomen. gloria. summus ho
Dignitosus. a dignor. aris. dicitur ¶ nor. secundum pap
dignitosus. sa. sum. i. dignus. Vnde cris super ma
theum. Cum in illo seculo infirma dignitose anime
Dignor aris atus sum. i. dig ¶ fuerit subiecta
num iudicare. dignum habere. vnde dignus. na. um.
Et comparatur. vnde hec dignitas. et dignosus a um
. i. dignus. Dignus componitur indignus. a. um. et
comparatur. vnde hec indignitas. Dignor non compo
nitur dedignor aris et indignor. aris. i. irasci. Et est de
ponens cum omnibus suis compositis. Et construi
tur dignor cum accusatiuo et ablatiuo vel genitiuo. Sed dig
nus tantum cum ablatiuo et genitiuo. Et ut dicit papias
Dignum equum congruum competens.
Digredior. eris. digressus sum. ex di et gradior

Et est digredi in diuersas partes gradi. et separatim vel
diuersis modis gradi nunc huc nunc illuc. nunc sur
sum nunc deorsum sinistrorsum ante retro. secundum hug
Pap uero dicit. Digressi ab inuicem separati. digredi
Dijudico. as. ex di et iudi ¶ diuidi. Et corripit gre.
co. cas. et est dijudicare diuersis modis iudicare. uel
deliberare. discernere. diuidere separe. Et est actiuum
Dilabor. eris. ex di et labor eris ¶ dijudico cas
et est dilabi diuersis modis labi vel in diuersas partes
Dilambo. bis. in lambo is uide ¶ labi. Et producit la
Dilato. tas. penultima producta. uide in lato tas
Dilator. oris. mas. ge. qui differt. a differo. fers.
Dilatus. ta. tum. penultima producta. in fero fers uide.
Dilectio. a diligo. gis vel a dilectus. ti. addita. o. dicitur
hec dilectio. vel dicitur dilectio a dya quod est duo et li
go. as. quia in se duo ligat. vel quia a duobus incipit
quod est amor dei et proximi. vel sit ethymologia
dilectio quasi duos ligans. vel a duobus incipiens
Et differt a diligo. gis ut dictum est ¶ diligere. i. discrete
a laudibus humanis actus suos subtrahere. i. discrete ac
tus suos ad deum colligere et reducere. i. in debita distri
bucione actus suos transire. ut carni debetur pabulum
necessitatis et uirga direccionis. non autem ut eius
uires carni dominentur. et omne quod est in corpore
sit racionabile saltem per participacionem. i. indistricta
et distincta legis meditacio. ut in principio psalmi. Be
atus uir etc. et sic legens habet dileccionem. i. duorum
ligacionem. ¶ Diligere autem debemus deum super om
nia. et proximum sicut nosipsos. ualde enim errat qui
non diligit deum suum creatorem recreatorem. remu
neratorem Vnde dicit augustinus. Valde enim errarem
si deum non amarem qui dedit michi animam ut
viuam. Graciam ut bene viuam. Sapientiam ut
ordinate viuam. et tandem daturus est gloriam ut beate
viuam. Et scias quod dileccio dei et proximi propria uirtus est
et specialis piorum atque sanctorum cum cetere uirtutes bonis
et malis possunt esse communes secundum augustinum. vnde istis
geminis uirtutis qui caret alis celorum ad regnum non
habet vnde uolet. uide in caritas. ¶ Et scias quod qui
dam probabiliter dicunt. quilibet sanctus in patria.
plus diliget se quam proximum eciam se meliorem. sed de
comparacione propinquorum ad extraneos credo quod sim
pliciter loquendo vnusquisque plus diligit extraneum
meliorem quam consanguineum minus bonum. quia plus
attenditur ordo dileccionis quantum ad proximitatem ad deum
quam quantum ad proximitatem ad se ipsum. quamuis utrumque opor
teat quod attendatur vnde de equaliter bonis plus
diliget proximiorem. sed de inequalibus diliget plus
meliorem. Item ut dicit augustinus. quatuor diligenda
sunt. Vnum quod supra nos est scilicet deus. Alterum quod
nos sumus. Tercium quod iuxta nos est scilicet proximus
Quartum quod infra nos est scilicet corpus. De secundo
et quarto nulla precepta danda erant. scilicet ut dilige
remus nos vel corpus nostrum. Precipitur autem deus dili
gi et proximus. ut autem quicumque se diligat precepto
non est opus. Quantumlibet enim homo excidat a
ueritate. remanet illi dileccio sui. et dileccio corporis sui
quia nemo vnquam carnem suam odio habuit. nam uiri
iusti qui corpus suum cruciant. non corpus sed cor
rupciones eius et pondus oderunt. Quod autem dictum
est in secundo et quarto. i. de dileccione nostri et corporis nostri nul
la precepta danda esse. intellige scilicet specialia et diuisa
quia in illo vno scilicet in dileccione proximi iuxta nos
existens totus continetur. Et quia id quod nos sumus
et quod infra nos est ad nos tantum pertinens natu
re lege diligimus que in bestijs eciam est. Ideo et

de illo quod sup̄ nos ē et de illo quod iuxta nos
est diuīsa p̄cepta sumpsimus. in quoꝝ altero eius
quod sumus et illius quod infra nos ē dilcō con
tinet᷑. Et ut generaliter dicā nomine proximi q̄
libet uiator. et quilibet homo uł angelus comp̄
hensor contineť. uide in proximus. et in zelus. et
in amor. et in scandalū ¶ Item de pfectione cari
tatis uł dilcōnis dicam in pfecto et in minutus
Et nota ꝙ cū dr. Diliges ꝓximū tuū sicut teip
sum tradit᷑ et diligendi ratio et dilcōnis modus.
Racō quidez diligendi tangit᷑ ex eo ꝙ ꝓximus
nominatur. ꝓpter hoc enī ex caritate debemus
alios diligere. qꝛ sunt nobis ꝓximi. Et ꝫm natu
ralem dei ymaginē et ꝫ capacitatē glē. nec refert
utꝝ dicatur ꝓximus uł frater. ut habetur in p̄
ma iohānis iiij. uł amicus ut habet᷑ leui xix. qꝛ
p omnia hec eadem affinitas designat᷑. Modus
autē dilcōnis tangit᷑ cum dr sicut teipsum. quod
non est intelligendū q̈tum ad hoc ꝙ aliquis ꝓx
imū equaliter sibi diligat. ꝫ similiter sibi. et hoc
tripliciter. Primo quid ex pte finis. ut aliquis di
ligat ꝓximū ꝓpter deū sicut et seipsuz. Propter
deū debet diligere. ut sic fiat dilcō ꝓximi sancta
Secūdo ex pte regule dilcōnis. ut scz aliquis nō
condescendat ꝓximo in aliquo malo. ꝫ solum in
bonis. sicut et sue uolūtati satisfacere debz homo
in bonis. ut sic sit dilcō ꝓximi iusta. Tercō ex p
te racōnis dilcōnis ut scz aliquis non diligat ꝓx
imū ꝓpter ꝓꝓam utilitatē uł delcācōnem. sed ea
racione ꝙ uelit ꝓxīo bonū. sic uult bonū ipsisi
bi. ut sic sit dilcō ꝓximi uera. Nam cū quis dili
git ꝓximū ꝓpter suā utilitatem. uł delcācōnem
non uere diligit ꝓximū sed ꝫ seipsum. ¶ Volo
eciā te scire ꝙ deū debemus diligere ex tota men
te. et ex tota memoria ut absit obliuio. Ex toto
corde. i. intellcū. ut desit error. Ex tota anima. i.
uolūtate. ut tollat᷑ omnis contraria affectio. ꝫm
aug. Vel ex toto corde. i. sapienter. Ex tota aīa
. i. dulciter. Ex tota mente. i. fortit᷑ diligi debz de
us. Item qꝛ immensus ē deus sine mensura est di
ligendus. ut cū eū multū diligimus paꝝ nos diligē
fateamur. nullus qꝫ locus in nobis remaneat ua
cuus qui dei dilcōne non repleat᷑. ꝫ mens lingua
manus eius dilcōnem resonent. ¶ Scias eciam ꝙ
qꝛ quelibet ps est impfecta in seipsa. pfeccōnē au
tē habz in suo toto. Ideo et naturali amore pars
plus tendit ad conseruacionē sui totius q̈ suiipsi
us. Vnde naturaliter animal opponit brachium
ad conseruacōnem et defensionē capitis. ex quo
pendet salus totius. Et inde ē eciam ꝙ pticulares
homines seipsos morti exponūt ꝓ conseruacōne
cōmunitatis. cuius ipsi sunt ps. Quia ergo bonū
nostꝝ in deo pfectū est sicut in causa vniūsali pri
ma et pfecta bonoꝝ. Ideo bonū in ipso esse ma
gis naturaliter complacet q̈ in nobis. Et ideo eci
am amore amicicie naturaliter deus plus ab ho
mine seipso diligit᷑. Et qꝛ caritas naturam pficit
ideo eciā ꝫm caritatē deum supra seipsum homo
diligit et supra omnia alia pticularia bona.

Dilema. a dia quod ē duo et lema uorago cō
ponit᷑ hꝫ dilema. atis. quedā argumentacō que a
quibusdaz uocatur complexio. que vndiqꝫ com
plectit᷑ adūsariū. a quibusdā cornutus silogismus
et dicitur dilema q̈i duplex uorago. qꝛ dupliciter
. i. utꝛqꝫ uorat adūsariū. Quamcūqꝫ enim partez
cōcedit uoraginē. i. incōueniens incurrit. et ꝓd le

Dilibuit vngento vnxit. p di scribit᷑. dilibuun
tur oleo vnguntur. uide in dilibuo. is.

Diligo. gis. dilexi dilectū. i. amare componitur
a di et lego. gis. Et ē amare ꝓꝓe in malo. diligē
in bono. vnde hꝫ dilcūs. tus. tui. Et dilcūs. ta. tū.
et hec dilcō nis et hꝫ et hꝫ et hꝫ diligens. tis. i. studi
osus. sedulus. Et compatur. vnde diligenter tius
me adūbiū. et hꝫ diligentia. tie. uide in dilectio.

Dilituit. latuit. Inde dilitescere latere. ꝫm pap̄.
Et componit᷑ a di et lateo. tes. Et declinat᷑ dilitco

Diluceo. ces. ex di et luceo. es. et ¶ tes. et cor̄ li
producit lu. uide in luceo luces. ¶ ter

Dilucide adūbiū diserte plano sermone euiden

Dilucidus. a. ū. i. clarus. et aptus. Et compat᷑.
dilucidior. issimus. Et deriuatur a dilucido. das.
quod componitur a di et lucido. as.

Diluculascit. dilucescere incipit.

Diluculū. li. pnł cor̄. cū incipit pua lux esse. Et
a nocte diuidi. Et dr a diluceo. ces. ꝫm hug. Pa
pias dicit. Diluculum aurora.

Diludiū. ludij. i. locus ubi diūsi ludi exercent᷑
uł ludus diuisus et diūsus ab alio. Vnd oracius
in epy. Displicet ille locus clamo et diludia pos
co. Et componitur a di et ludus.

Dilutus. ta. tū. a diluo. is. et est dilutus distem
patus liquidus. uł ꝓpter liquiditatez diuisus. Et
compatur ꝫm ꝙ est nomen. Itez dilutus in om
ni significacōne sui ūbi inuenit᷑. Et prod lu. Vnd
psius. Dilutas queritur geminū qꝫ fistula guttas

Diluuiū. uij cataclismus nimia aquaꝝ inundā
tia uł destructio et ꝓꝓe ex nimia aquaꝝ inunda
cōne. sic dictū qꝛ aquaꝝ clade omnia que inunda
uerit diluat. i. cōmisceat et destruat. et deriuat᷑ a

Dimensus. sa. sum. uide in dimetior ¶ diluo is

Dimetior. tiris. dimetitus uł dimensus. ex di et
metior. tiris. et est dimetiri diūsis modis metiri
vnde dimensus dimensio. vnde hꝫ et hꝫ dimensio
nalis et hꝫ le. ad dimensionē ptinens. Et facit fu
tuꝝ indicatiui in ar. licet simplex suū inueniatur
in bor. ut metibor. Vnde ꝓph. Exultabo et diui
dā sicimā et cōuallē tabnaculoꝝ dimetiar. Et in
euangelio. Eadem mensura remeciet᷑ uobis.

Dimico. cas. in mico. as. uide. Et corripit mi

Dimidio. as. ex di et medio. as. uide in medio

Dimidius. a di et medius componit᷑ dimidius
a. um. vnde hec dimidietas. tatis.

Diminuo. uis. ui. utū. p vnū. m. a di et minuo
et tūc importat diminucōnem. Item inuenit᷑ di
minuo p duo. m. et tūc componitur a dis et mi
nuo. i. in diūsas ptes minuē. Nam sicut dicit p̄s
in p̄mo ma. S transit in m. ut diminuo ꝓ dismi
nuo. Terenc̄ in adelph. Diminuet᷑ tibi cerebꝝ. ui

Diminutiuū. a diminuo is dr ¶ de in minuo is
diminutiuus. ua. uū. vn̄ quoddā genus ūborum
dictū ē diminutiū. qꝛ diminucōnem sui ūbi actio
nis sig̃t. De quo dictū est in tercia pte in tractatu
de spēbus ūboꝝ. Et qddam nomen dr diminuti
uū. de q̊ dixi in iij pte in tractatu de spēbus noīm

Dimitto. tis. dimisi dimissum. componit᷑ ex di
et mitto. tis. et ē dimittere diūsis modis mittere.
uł in diūsas ptes. et dimittere. i. pcere. indulgere
condonare. et ē dimittere differre derelinquere.

Dina. ne. ꝓꝓium nomen filie iacob.

Dinastia ut habet᷑ in histor̄ sup geñ c de ortu
regnoꝝ. Dinastiā egipcij summā ptātem uocant

Dinodo. as. pnł prod ex di et nodo. as. uide in

nodo nodas nodaui nodare.

Dinosco.cis.dinoui dinotū.i.discernē.diuersis modis noscere.ex di et nosco.cis.et non habet g ante.n.Vnd̄ ecc̄ quarto. In lingua enī sapientia ¶ dinoscitur.

Diocesis.sis.fe.ge.interp̄tatᷣ gub̄ naco.et h̄ non ſm ꝓpetatem uł potestatē.ſȝ ſm effectū.Et ē diocesis ꝓpe baptismalis ecclesie terri toriū et gubernacō.Etiā d̄r a dia quod ē de.uł a dya quod ē duo et ceso q̄i decisio.quia semꝑ de ciditur et separatur ab alia diocesi.Et corrip ce.

Diogenes.nis.ꝓpium nomen uiri.Et corr̄ penł sicut hermogines hermoginis.

Diomedes.dis.penł prod̄.ꝓpium nomen cuius dā uiri.Et ut narrat pap̄.dyomedem pagani de um asserunt.cuius socios in aues conūsos ita se lu dificare dicūt.ut suis.i.grecis colludant.alienos īuberent et ad templū diomedis rostro aquā por tant.ſȝ hoc uł fingunt.uł si aquā portant uł tłe aliquid ludificacōnibus fit demonū.qui eos a ueri dei cultu abstrahūt.Hug̃ etiā dicit.Dyomedee a ues dc̄e sunt a socijs dyomedis.quos ferunt fabu le in illas aues fuisse conūsos Aug̃ aūt in xviij li de ciuitate dei c xvj sic dicit.Greci dyomedem fe cerunt deum.que diuinitus irrogata pena perhi bent ad suos non reuertisse eius qꝫ socios in uolu cres fuisse conūsos.Qm̄ etiā templū eius asserūt: in insula dyomedia nō longe a monte gargano qui est in apulia.et h̄ templuȝ circūuolare et in colē has alites tam mirabili obsequio ut aquam implcant et aspergant et eo si greci uenerint non solū quietas esse.ueꝝ et adulari.Si autē alienige nas uiderint subuolare ad capita tamq̄ grauibus ictibus ut etiā ꝑimant uulnerare.Naȝ duris et ḡn dibus rostris satis ad hec ꝑlia ꝓhibentᷣ armare.Et rn̄oȝ aug̃ in eodē li.c.xviij.Hec uł falsa sunt uł tam inusitata ut merito non credantᷣ.firmissime tamen credendū ē omnipotentē deū posse omnia facere que uoluerit.nec demones oꝑari nisi quod ille ꝑmiserit.Cuius iudicia occulta sunt multa in iusta sunt nulla.Nec sane demones naturas canūt si aliqd̄ tale faciūt.Sed specietenus que a deo ūo sunt creata cōmutant ut uideantur esse quod nō sunt.Et subdit ibidē aug̃.Socij uero dyomedis qꝛ nusquam subito comꝑuerunt et postea nullo loco aꝑpuerunt ꝑdentibȝ eos angelis malis in eas aues que ꝓ illis occulte sunt ex alijs locis ubi ē hoc genus auiū ad ea loca ꝑducte ac repente sup posite creduntᷣ esse conūsi.Quod autē diomedes templo aquā rostris afferunt et spargunt et ꝑgūt et blandiuntur grecigenis.atqꝫ alienigenas perse q̄ntur.mirandū nō est fieri demonū instinctu.q̄ꝝ interest ꝑsuadere deū factū esse diomedem ad de cipiendū homines ut falsos deos cū ueri dei iniu ria multos colant et hominibus mortuis templis altaribus sacrificijs que nō nisi vni deo viuo et uero inseruiant.uide in miraculum.

Dione.a dian d̄r dione.i.uenus.qꝛ pulchra sit uł dc̄a ē dione a matre sua que similiter dc̄a est dione.q̄i duos nectens in amore.non enī amor ꝑt expleri sine duobus.uł dione q̄i ex duobȝ na ta.Inde dioneus.a.ū.i.uenereus.Vnde ūgił.ecce dionei processis cesaris astrum.

Dionimū in noma est.

Dionisius dc̄us est bachus.et hinc dionisia dn̄r festa bachi.vnde dionisius d̄r quidā lapis fuscus et rubentibus notis sparsus.sic dc̄us.qꝛ si aque ad mixtus sit contritus nimiū flagrat ſm hug̃.Pa pias dicit.dionisia gemma nigra mixta notis ru beis.Item dionisius.sij ꝓpium nomen cuiusdam sancti doctoris qui ariopagita a uico ciuitatis in quo habitabat dc̄us est.Et interpretatᷣ dionisius uehementer fugiens.Vel d̄r dyonisius a dione. quod est uenus.scȝ dea pulchritudinis.et syos qd̄ est deus q̄i pulcher deo.uł d̄r a dyonisia que est quedā gemma nigra ualens contra ebrietatē.ut dicit Isid̄.fuit ergo uehementer fugiens de m̄do ꝑ ꝑfectā abrenūciacōnem eleuatus ꝑ internoruȝ contemplacōnem.pulcher deo ꝑ decorem ūtutū. ualens peccatoribus contra ebrietatem uiciorum

Dioscorus.ri.mas.ge.pnł cor̄.i.Iunius.

Diota d̄r uas vinariū duas aures.i.ansas h̄ns a dia quod ē duo et ota quod ē auris.hoc alio nomine d̄r amphora.Et prod̄.o.Vnde grec̄.Au ris ota tibi sit inde diota uenit.

Diotrepes.pis.pnł cor̄.quidā hēsiarcha.Et in terp̄tatur speciosus insulsus.uel decor insaniens.

Diouolares uilissime meretrices ꝑui stipendij. uł diouole ſm pap̄.Vel alio nomine dn̄r diuol tres.ut uiderᷣ uelle hug̃.ut ꝑtebit in suo loco.

Diouole.in diouolares uide.

Diplo.a dia quod est duo et plico componitur diplo.as.i.duplicare.Vnde hec dipla.ple.i.nota in testamentis signandis.

Diplois.a diplo.as.deriuatᷣ h̄ diplois.idis.fe. ge.duplex uestis.qꝛ sit duplex amictus.et ē ues tis militaris.Psał.Sicut diploide confusione sua ¶ Et cor̄ I ante.d.

Diplonia.a diplo.plas.hec diplonia.nie.duplex locucō.et diplonius.a.um .i.duplicatū.et h̄ diplonatarius.i.duplicator.

Dypondius pondij.duo pondera scȝ genus pon deris ex duobus assibus compositū.Vn̄ in euāge lio.Nonne duo passeres ueneūt dipondio.Et sci endū q̄ pondus vna libra uł vnus as est.Vnde et dipondius dc̄us est q̄i duo pondera due libre uł duo asses.et componitᷣ a dia quod est duo et ¶ pondus.

Dipsa.se.fe.ge.et h̄ dipsas.adis.uel hec dipsis.sis.uł dipsidis.genus ē serpentis.et in terp̄tatur sitibunda.vnde et latine d̄r situla.q̄a quē mordet siti facit perire.Deutᷣ viij In q̄ erat ſ pens flatu adurens et scorpio ac dipsas.ut dicit glosa Dipsas genus aspidis que latine d̄r situla. quemcūqꝫ momorderit siti perit.adeo ꝑua.ut cū calcatᷣ non uideatᷣ.Cuius uenenū añ extinguit q̄ sentiatᷣ.nec tristiciā sentit moriturus.

Diptica.ce.fe.gen̄.tabula manualis.que et pu gillaris d̄r et ephimeris.Vnde quidā.Clerice dip ticas lateri ne dempseris vmq̄.Et d̄r a dico.cis. uł diptica dr̄ a dya quod ē duo.et teca quod est posicō.q̄i duoꝝ teca scȝ tabule due.Si enī plurēs ibi sint non ꝓpe d̄r diptica.ſm hug̃.Pap̄ ūo dic̄ Diptice tabule quibus corruptores amorem suuȝ inscribunt puellis.Et producit ꝑti.

Diptongus.gi.fe.gen̄.d̄r a dia quod ē duo et ptongus sonus.In̄ diptongus cū due uocales iū guntᷣ in eadem silł̄a.Nā singule uocales suas uo ces habent.Quid autē et quot sunt diptongi dixi sup̄ in ꝑma ꝑte in c de dyptongis.

Dyptotus.ta.tum.penultima cor̄.alio nomīe. d̄r diaptotus.Vnde in diaptotus uide.

Dira.re.i.furia.et d̄r a durus.qꝛ sit dura.et di cūtur ꝓprie eumenides.uł erinides in inferno.fu rie in terra.dire in celo.q̄i deoꝝ ire.qꝛ ex ira deo

rum ueniũt. Et ẽ ethimologia non compõnis uel
deriuacõnis ostẽsio. ẜm hug. ¶ Pap uero dicit. Di
re dee penaꝝ dñr ultrices. A dira tractũ ẽ dirus
ra. ruꝫ. i. crudelis. reus. immisericors. asper. atrox
detestabil'. ꝙ autẽ dr̃ dirus qͥ diuina ira nudatus
ꝓprie autem dr̃ dirũ quod diuina infertur ira. e
thimologia ẽ dr̃ ecĩa dirus. i. magnus Et prod̃ di
Vñ quidã. Blandicie plus ꝙ dira venena nocẽt.
Dirigo. is. xi. uͤbũ actm̃. componit̃ a di et rego
gis. et dr̃ dirigo qͥ in diuisam ꝑtem rego. et cor̃
ri. Psalmista. Dirige gressus meos.
Dirimo. mis. diremi dirẽptũ. i. diuidẽ. separare
ex di et emo. emis. et interponit̃ r. cã euphonie
Et cor̃ di. Lucañ in v. Et nõ admisse dirimit suf
fragia plebis. Quare di corripiat̃ in dirimo et di
sertus dictũ est supra in quarta ꝑte in c de meta
plasmo in sistole. uide eciam in disertus.
Diripio. pis. diripui diripere direptũ. ex di et ra
pio. pis. Et cor̃ ri. et est diripẽ diuersis modis ul'
in diuisas ꝑtes rapẽ. uastare. diuellere.
Dirumpo. pis. dirupi diruptũ. ex di et rumpo.
pis. et est dirumpẽ in diuisas ꝑtes rumpẽ. scindẽ
diuidere. vñ diruptus. ta. tũ. scissus diuisus. Dañ
quartodecimo. Et diruptus ẽ draco pnl' prod̃.
Diruo. is. dirui dirutũ. ex di et ruo. is. cõponi
tur. Et ẽ uͤbum actm̃. Et cor̃ ru in sup. et ẽ diruꝫ
ere destruẽ. in diuisas ꝑtes ruẽ eiicere. deijcere.
Diruptus. in dirumpo. pis. uide.
Dirus. ra. rum. in dira uide.
Dirutũ est supinũ de diruo. is. Et cor̃ pnl'. Sed
diruptũ ꝓ pt est supinũ de dirumpo. pis.
Dis. ditis. a dito. tas. dr̃ hic et hec ditis et hoc dite.
genitõ ditis. i. diues. ꝫ neutꝝ in singulari non ẽ
in usu. ut ꝑs asserit. Et compatur. ditior issimus
vnde diciter. cius. me. aduͤbium. Item hic dis ditis
. i. pluto a ditando. qꝛ nostris mortibus orbem suũ
ditat. ẜm hug. Pap uero dicit. Dis diues opulen
tus. hic et hec dis. huius ditis. hoc dite debuit facere.
quod singulare neutꝝ non est in usu. ꝫ pluraliter
dicia. Et ꝑs in vj libro dicit. In is desinentia lon
gam cuiuscumqꝫ sint generis latina ablata s. ad
dita tis faciũt genitm̃. vnde hec lis litis dr̃ et hic et
hec dis ditis. Vñ hij et hee dites et hec ditia. Cuius
ntm̃ singularem neutꝝ in usu non inueni. Debet
tamen ẜm anologiã hoc dite esse. Nam in is finiri
neutꝝ non p̃t. supple si sit declinabile. qd̃ dico ꝓp
ter semis qd̃ est omnis generis. ꝫ indeclinabile
Dis grece bis latine dr̃. Item dis et di semꝑ in
ueniũtur in compõne. Cũ quibus autẽ dcõnibus
componat̃ dis et cũ quibus di. dictũ est sup̈ in ꝑ
ma ꝑte in c de sillaba ubi agitur de. s.
Discalcio. as. aui. are. i. calciamenta extrahere
et componitur ex dis et calcio. as.
Discedo. dis. discessi discedere in diuisam partem
cedere. et componit̃ a dis et cedo. dis.
Discepto. as. aui. are. i. disputare contendẽ usur
pare. iudicare. Et ut dic̃ ysid̃. Iudex dcũs qͣsi ius
dicens populo siue ꝙ iure disceptet. Iure autem
disceptare est iuste iudicare.
Discerniculũ. li. pnl' cor̃ ornamentũ uͥginale. ul'
acus cuꝫ qua discernit. i. diuidit capillos. et dr̃ a
Discerno. nis. in cerno est. ¶ Discerno nis
Discerpo pis discerpsi uͤbũ actm̃. i. diuersis modis
carpe. i. scindere. laniare. euellere. ex dis et carpo
Discerpsi ꝑteritũ de discerpo pis ¶ is componit̃.
Discidiũ. dij. a discindo. dis. hoc discidiũ. dij. sepa
tio diuortiũ. dictũ ꝙ quis a pacto discedit. vñ dis
cidiosus. sa. sum. qui freqñs est in discidijs. et q̃
discidia amat. Potest eẽ dici discidiũ a discido dis
Discinctus ta. tũ. i. deligatus. remissus. incõposi
tus. a dscingo. gis. quod ẽ deligare. qd̃ cõponit̃
a dis et cingo. gis. Reg̃ li iij. c. xxij. Non glorief̃
accinctus eque ut discinctus.
Disciplina. a disco ul' discipulus dr̃ hec discipliña
ne. qꝛ discit̃ plena. Et est disciplina in discipulo.
ꝫ doctrina in magistro. facultas ul' professio uel
scientia in utroqꝫ. Et licet sint idem disciplina et
doctrina et facultas ul' ꝓfessio ul' scientia. Scien
tia tamen ex diuersitate subiectoꝝ accipit diuersita
tem uocabuloꝝ. Vel ẜm quosdã dr̃ disciplina a
displiceo. ces. quasi displicentia. qꝛ discentibus ali
qñ displiceat. Et inde disciplino. as. i. docere. ul' ĩ
berare ul' admonere. et castigare. Et inde discipli
natus. ta. tũ. Et componit̃ indisciplinatus ta tũ.
id est non disciplinatus.
Discipularis. in discipulus est.
Discipulus. a disco. cis. hic discipulus. li. q̃ addis
cit. et hinc hec discipula. le. et hic discipulatus. tus.
tui. et hic et hec discipularis et hoc are. et discipulo
las. i. discipulũ docere. erudire. uide in responsum
Disco. cis. didici discitũ. i. cognoscere ul' scientiã
accipẽ. Disco componit̃ addisco addidici. i. ualde
discere. Condisco. cis. i. simul discere. Dedisco. is. i.
obliuioni tradere. Edisco. cis. i. euidenter discere.
Redisco. cis. i. iteꝝ discere. Et nota ꝙ disco et cõ
posita ab eo habent supinũ ꝫ non in frequenti
usu. Vnde ꝑs qñ dicit disco carere supino qñqꝫ di
cit habere. Item scias ꝙ disco et omnia ab eo cõ
posita faciũt ꝑteritũ in didici et supinũ in discitũ
Item disco ꝓ cognoscere actm̃ ẽ. et similiter ab
eo composita ẜm ꝙ redolent illã significacõnem
Itẽ disco ꝓ capẽ scientiã neutꝝ est et simili̾ ab
eo composita ẜm illam significacõnem.
Discoforus pnl' cor̃. discũ ferens. Vnde Ieroñ.
in prologo daniel'. Cũ uero ad abacuc uenerat et
de iudea ad caldeam raptũ discoforum lectitabat
Discolor. oris. cõ. ge. ex dis et color. Et cor̃ co
uide in color. Iẽ xxij. Nunquid auis discolor he
reditas mea michi. Et ut dicit pap. Discolor ali
um colorem habens. mutatus a ꝑmo colore nõ
habens colorem quem debet.
Discolus. la. lũ. pnl' cor̃ discors a scola. indoctus
p deota. illr̃atus. a scola diuisus et diuisus. Et p̃t
componi a dis et scola. Petri ꝑma c ij. Non tm̃
bonis et modestis sed eciam discolis.
Discoopio. ris. ex dis et cooperio componitur
Discordo. das. uide in discors.
Discors. cor cõponit̃ cum dis. et dr̃ hic et hec dis
cors. dis. qͥ diuersi cordis ul' qͥ deorsum a corde
alterius. Vnde hec discordia. die. Et inde discordio
sus. sa. sum. Item a discors discordo. as. aui. are.
uͤbũ neutꝝ et absolutũ. i. diuisum cor habere dis
Discrecõ. a discerno. nis. hec dscretio ¶ sentire
onis. i. diuisio. scientia. discussio quaꝝlibet reruꝫ
consideracõ ad quid tendant. Et ut dicit quidaꝫ
poeta. Omnibus in rebus res est discretio summa
¶ Item discrecõ est attribucõ actus ul' passionis
aliquibus cũ exclusione alicuius ul' aliquoꝝ. uid̃
in narratio. et in zelus.
Discrimen. a discerno. nis. hoc discrimen. inis. i.
piculũ uite. Aliquãdo discrimen ẽ capitis. Aliqñ
dr̃ deã sepacõ in duo. Vel ẜm pap. discrimen est

piculū distantia. labor. a discernēdo. q̄r aliquando
duaꝝ reꝝ sepacō ōndit que coniūcte esse pn̄t ut
in ornamentis mulieꝝ. vnde discriminalia dicūt̄
que diuidūt capillos p̄ mediā frontē. uide in dis

Discriminalis. a discrimen d̄r h̄ et ¶ Criminalis
h̄ discriminalis et h̄ le. quod diuidit. et h̄ discri
minale. lis. Et sunt ꝓp̄e discriminalia quibus cri
nes diuisi religantur. q̄r caput mulieris a uiro dis
cernant. uł capillos inter se. s̄m hug̃. Vel ut dic̄
pap. Discriminalia mulieꝝ capitis ornamēta dcā
q̄ caput mulieris a uiro discernūt. uł crines diui

Discrimino. as. aui. are. i. diuidere. separe ¶ dūt
et dicitur a discrimen. Et corripit mi.

Discumbens. tis. omnis generis ad discū sedēs.
fercula sumens. a discumbo. bis. uide in cumbo

Discursim adu◌̄biū. i. passim uł sparsim. a discur

Discurso. sas. ūbum frequentatiū. i. fre ¶ ro ris
qn̄ter currere. et format̄ a discursu ultimo supīo
de discurro. ris. ri sum. su. u. in. o.

Discus. a scus qd̄ est rotundū d̄r h̄ discus. ci. i.
scutella que olim et scus dicebat̄. sicut et discus
a rotūditate. ꝫ nūc discus d̄r q̄r det escas. i. fercu
la apponat. Vel pocius ē ethymologia discus q̄si
dans escas. vnde h̄ disculus. li. dimi. Et nota q̄
discus ꝓp̄e est scutella et non mensa. licet pro ea
ponat̄ qn̄q̄ s̄m metonomiā. et a discus dcūs est
discus ludus plumbee scutelle. et ipsa plūbea scu
tella q̄r ipsa plumbea scutella facta erat ad simili
tudinē scutelle. et in aerem ꝓijciebat̄. qui ludus
nūc d̄r ludus ꝓijciendi lapidem. Vnde oracius in
poe. Indoctus q̄ pile destine trochine quiescit. Dis
cus eciam d̄r mapa uł mensale. vnde et animalia
dicūtur apparuisse petro in disco. qd̄ alibi lib̄ actu
um apłoꝝ lintheū uocat. De predictis ūsus. Dis
cus scutellam mensam notat atq̄ mapellam. uł
sic et plenius. Est discus ludus discus q̄ regia mē
sa. Discus scutella tibi sit discus quoq̄ mapa.

Discutio tis discussi discussum ūbum actīm com
ponit̄ ex dis et cutio. tis. Et cor̄ cu. et est discutē
subtilit̄ indagare. uł quatere. disiūgere. Potest ec̄
componi ex dis et quatio. tis. vnde discussus. sa.
sum. et h̄ discussio. onis. i. subtilis inquisicō uł ex

Disertus. ta. tū. dissero. ris. cōponit̄ ¶ aminacō
ex dis et sero. ris. et ē disserere tractare. dicere sa
pienter loqui cōfirmare exponē declarare eloqui
lucide Vnde disertus ta tū nomen. i. sapiens elo
quens et facūdus Et ut dicit hug̃ Subtrahitur u
nū s q̄uis sint duo in ūbo pticipio et ūbali ut
dissero dissertor dissertus. Vn̄ et p̄mā cor̄. Orac̄
fecūdi calices quē n̄ fecē disertū. Et sap̄ x. līguas
infanciū fecit disertas. Et comparat̄. tior. simus.
Vnde diserte uł disertim. tius. issime. adu◌̄biū. et ē
diserte lucide. sapienter. distincte. Et hec disertitu
do inis. diserta locucō. Itē a dissero diserto tas fre
frequenter disserere. diserte loqui. Inuenit̄ eciaꝫ
disero. ras. p̄ vnū. s. id est disertū facere. et tūc de
riuatur a disertus. a. ū. Item dissero componitur
cdissero. ris. Et ita uult hug̃ q̄ disertus nom̄ deri
uet̄ a dissero. ris. et subtrahat̄ inde vnuꝫ. s. Alij
dicūt cū quibus ego. q̄ disertus componit̄ a di et
ars interposita. s. Vnde dicit magister bene q̄ di
sertus nomen. i. facūdus. p̄ vnū. s. scribit̄. et com
ponit̄ a di et ars. interposita. s. Cū uero est ptici
pium scribit̄ p̄ geminū. s. Item scias q̄ licet di
ꝓducatur ubiq̄. Di tamen in dirimo mansit bre
uis atq̄ disertus. ¶ Vnde h̄ nota q̄ sistole qn̄q̄
fit ꝓpter liquescentiā sequentis littere ut apd̄ ora
ciū. Regis opus sterilisq̄ diu palus apta q̄ remis
liquescit eniꝫ s. ultima huius nominis palus. in
scansione metri. Quod eciā fit apud catonē. Qd̄
nosti fcm̄ n̄ rcē noli silē. q̄i dicat noli ilē. et id̄ di
rimo et disertus cor̄ p̄mas q̄ sunt naturalit̄ longe.
q̄r dirimo componit̄ a dis et emo. et disertus cō
ponit̄ ex di et ars Et interponit̄. s. Item p̄s. in t̄c
tatu ꝓnonum dicit. q̄ di ꝓp̄ō ubiq̄ ꝓducitur. ex
cepto dirimo et disertus. ut ibi habet uideri.

Disgruo. uis. ui. utū. ex dis et gruo. is. et ē dis
gruere disconuenire discordare.

Disijcio. cis. disieci disiectū. componit̄ ex dis et
iacio. cis. et est disijcere diūsis modis iacere. disp̄
gere separe. diuellere diruere.

Disinteria. Interia quod est intestina componi
tur cū dis qd̄ est diuisio et d̄r h̄ disinteria. terie.
pnł acuta. i. diuisio continuacōnis. i. ulceracio in
testinoꝝ. et fit antecedenti fluore. quem g̃ci diar
riam uocant. et inde enteria p̄ e uł interia p̄ I pt̄
scribi in p̄ma silla. Et s̄m hoc pt̄ dici disenteria
uł disinteria. et ita I uł e pt̄ esse quarta lrā. Pap̄
uero dicit. q̄ disinteria est sanguineus fluxus uē
tris. cum excoriacōne intestinorum.

Disligo gas aui. et deberet dici diligo. as a di et
ligo. gas. ꝫ interponitur. s. causa drn̄cie a diligo
gis. Inuenit̄ eciā in eodem sensu disligo. gis. t̄cie
cōiugationis. sicut dicit hug̃. Et corripit li.

Disnoicus. i. suspiriosus qui plus recipit q̄ emit
tit. Et uidet̄ esse compositū a dis quod est diuisi
o uł diūsum et noicus quod est infirmus. In̄ dis
noycus qui non equo mō recipit uł emittit.

Dispectus. ta. tū. in dispicio. cis. uide.

Dispello. lis. dispuli dispulsum. i. diūsis modis
uł in diūsas ptes pellere. Et componitur a dis et
pello pellis pellere pulsum.

Dispendiū. a dispendo. dis. d̄r h̄ dispensa. se. et
h̄ dispendiū. dij. i. nimia largitas uł nimia dispē
sa. Et dispendiū d̄r qd̄ est contrariū compendio
. i. longum et inutile. Vnde dispendiosus sa sum.
longus et inutilis. et dispendiose. dispendiositas. ꝫ
hug̃. Pap̄ ūo dic̄ dispendiū dāpnū uł detrimentū

Dispendo. dis. dispendi. ex dis et pendo is. Et ē
dispendere largiter donare. expendere uł ordinare
diuidere. vnde h̄ dispēsor. oris. et dispensorius a
um. et hec dispensa. se.

Dispensa. in dispendium exponitur

Dispenso. sas. saui. ūbū frequentatiū de dispen
do. dis. sum. su. et est dispensare q̄i largit̄ donare.
diuidere distribuere. disponē uł deliberare. Vnde
h̄ dispensator. et d̄r dispensator s̄m pap̄ cui cre
ditur administracō pecuniaꝝ. q̄r p̄us q̄ dabāt pe
cuniā non numerabant ꝫ appendebant eam.

Disperdo. dis. didi. ditū. ex dis et perdo dis. vn̄
in p̄s. Non disperdiderunt gentes quas dixit dn̄s
illis. i. non destruxerunt. deleuerunt diūsis modis

Dispesco. cis. cui. dispescitū debꝫ fa ¶ pdiderunt
cē sup̄ dispicē. i. distare separe. Inuenit̄ ec̄ tn̄sitm̄
p̄ separe uł diuidere. Et componit̄ a dis et pes
co. cis. qd̄ non est in usu. Quidā tn̄ dicūt q̄ com
ponitur a dis et paco uł paciscor. uł pasco.

Dispicabilis in dispicio cis est.

Dispicio. cis. dispexi. ctū. ex dis et specio cōpo
nit̄. et est dispicere diūsis modis aspicere uł in di
ūsas ptes. Inde dispcūs. ta. tū. et dispicor. aris. et
inde h̄ et h̄ dispicabilis et h̄ le. Et ut dic̄ papias

Dispcūs contemptus. Dispeccō fastidiū superbia.

Displico. cas. penl' cor'. a dis et plico. cas. et est
displicare deorsum a plica ponere.

Displosus ul' diplosus. sa. sum. i. dissutus. aper
tus. diruptus. uide in plaudo. is.

Dispolio. lias. componit' a dis et spolio. as. et
abijcit' vnū. s. et ē dispoliare diūsis mod' spoliare

Dispūctor. dispungo. gis. componit' a dis et pū
go gis. et est dispungē diuersis modis pungere
ul' dispensare ul' donare. ul' deorsum a puncto fa
cere et expellē. Itē a pūgo componit' expungo is
ext' pellē extra pūctū scripcōnis ponē et delere. et
hinc dicimus expūctores et dispūctores eos qui
expellūt alios ab hereditate. et delent noīa eoꝝ
de tabula testamenti. ul' eos sic dicimus qui in sig
nandis ꝑerant testamentis. et eoꝝ inserebant punc
tos qui erant in hereditate. ul' eoꝝ quociens ex
pediebat auferebant qui erant exheredandi.

Dispūgo is. ex dis et pūgo. uide in pungo gis

Disputo. tas. taui. ex dis et puto. as. et ē dispu
tare diūsa putare in loquēdo. ul' loquendo dissen
tire. ul' disputare est diūsa racōne mentis ꝑquirē
ut ad rei ueritatem possit ꝑuenire. vnde h' dispu
tator. toris. et hinc disputatorius. ria. rium.

Disquiro ris disquisiui disquisitū. i. diuersis mo
dis querere et inuestigare. Et ꝓducit qui. et com
ponit' ex dis et quero. ris. mutato e in. i.

Disseco. cas. ex dis et seco. as. et est dissecare di
ūsis modis secare. dirumpē cruciare. Et corripit
se. Actuū vij. Audientes autē hec dissecabantur ¶ cordibus suis

Dissensio. onis. fe. gen. a dissen
tio. tis. et est dissensio diuisio discordantia.

Dissentio. tis. et dissentior. tiris. in eodem sensu
discordare discrepare. q̄si diūsa sentire. vn̄ dissen
sio. et h' dissensus. sus. et dissensim. i. discordāter
et dissentaneus. a. um. qui facile dissentit. et com
ponitur dissentio a dis et sentio sentis.

Dissepio. pis. a dis et sepio. pis. et est dissepire
diūsis modis sepire ul' sepem remouē discludere

Dissero. ris. in disertus est. ¶ et producit se

Dissero. ex dis et sero. seras. componit' dissero
ras. i. diūsis modis serare. ul' seram remouere ul'

Dissicio. cis. dissicui dissectum ¶ capire. et cor' se
componit' ex dis et seco. cas. Et ē dissicere. sepa
re remouere. Et cor' si. Ambr'. Illi ueteris milicie
more dissicere hostium cuneos.

Dissicui est preteritum de dissicio. cis.

Dissideo des. i. discordare. disconuenire. in diūsa
ꝑte sedere. vnde dissidenter. et h' dissidentia. Et cō
ponit' dissideo ex dis et sedeo. des. Et cor' si. Oui
dius epr'. A uibis facies dissidet ista tuis. et a dis
sideo. ul' a dissido hoc dissidium. dij.

Dissido. dis. i. discordare. disconuenire. in parte
diūsa sedere quasi idem signat cū dissideo. des. Et
componit' a dis et sido. dis. Et prod' si. Vn̄ in iiij
lib' mor'. q̄i in pricipio dicit gg'. Sed dū a semet
ipsis ꝑ contrarietatem dissidunt. lectorem ad in
telligentiam ueritatis mittunt. ¶ salio lis

Dissilio. lis. ex dis et salio. lis. et cor' si. uide in

Dissillaba. ex dis et sillaba componit' dissill'us
ba. bū. i. duaꝝ sill'aꝝ. Et prod' pmā pōne. Vn̄ in
doctri. Non sine compositis dn̄t dissillaba demi

Dissino. is. siui. sitū. i. diuidere sepāre. et cōponi
tur a dis et sino. et cor' si in pn̄ti et in supino

Dissipo. pas. paui. patū. componitur. a dis et si
po. pas. et cor' si. et est dissipare dispergere. dimi

Dissitus. ta. tū. penul' correp'. ¶ nuere destruere
i. sepatus. Et dicitur a dissino. nis.

Dissiui est p̄teritū de dissino. nis. et producit si

Dissoleo. les. in soleo soles est.

Dissono. as. ex dis et sono. uide in sono.

Dissopio. is. ꝓd' so sic sopio is uide in sopio is

Dissulto. tas. in salio salis est. ¶ gendi.

Dissuria arida urine digestio ul' difficultas min

Dissutus. a dissuo. is. ui. utū. quod componitur
ex dis et suo. is. d' dissutus. ta. tū. penl' prod'. et
est dissuere disiūgere. suturam frangere.

Distendo. dis. di. ex dis et tendo. uide in tendo is

Disticiū. dra quod est duo componit' cū sticio
qd' est ūsus et d' h' disticium ul' disticon et h' dis
ticiū inuenit'. i. carmen ul' opus duoꝝ ūsuū. vnd'
theodolus. Quos in disticij carmen complexeris
enni. Item disticon d' qddam genus dn̄di cū scꝫ
autor totū loquit' ꝑ se. sine ꝑsona introducta

Disticon in disticium est.

Distineo. teneo nes componit' cū dis et dr' dis
tineo. nes. nui. i. detinere. ul' sepāre uel in diūsam
ꝑtem et oppositam tenere.

Distingo. gis. xi ctū. distingere. i. tincturā aufer
re. a dis et tingo. gis. componit'. et scribit' sine u

Distinguo. a dis et stinguo. is. xi. ctū. et abijcit'
unū. s. et ē distinguē d'terminare. designare diuidē. sep
are pūctare. discernere. et inde distinctus. ta. tū. et
h' distinccō. onis Distinccōnis autē tres sūt spēs scꝫ
colum. coma. periodus. De quibus dictum est su
pra in quarta parte in fine.

Distiti pnl' cor' preteritum de disto.

Disto. tas. distiti. stitū. pnl' prod'. et distatuꝫ in
inuenit'. et componitur a dis et sto stas. et ē dis
tare differre remotū esse. in diūsa ꝑte stare cessa
re. vnde distanter distancia. Et componitur indis

Distribuo. is. ex dis et tri ¶ tanter indistantia
buo. is. et est distribuere diuidere diūsis diuersa.
ul' diūsis diūsa tribuere. uide in tribuo. is.

Districtus. a distringo. gis. d' districtus. a. ū. se
uerus asper austerus. Et comparatur.

Distringo gis. distrinxi districtum. et abijcit'. n.
in supino. causa euphonie. et est distringere diū
sis modis stringere. Item distringere. i. ampliare
stricturaꝫ remouere. ul' leuit' tangere. et in hac ul
tima significacōne p̄t sumi ezech' xxij. ubi dicitur
teneꝫ distringam. Et in ꝓlogo amos. ubi dicitur
Ruborum mora distringens.

Distrophos d' oda illa que semꝑ in secūdo uer
su repetit uarietatem ūsus. uide in strophos.

Diteo. tes. esse uel fieri diuitem. Inde ditesco is
inchoatiuum. Et deriuatur a dito. tas.

Ditior. h' et h' dis et h' dite. i. diues. de quo su
pra dixi in loco suo. Et compatur ditior simus
vnde diciter. tius. sime. adūbia. vnde dicitas atis

Ditissimus. a. ū. ualde diues. suplatiū de dis itis

Dito. tas. taui. tare. i. diuitē facere. et est actiuū
cū omnibus suis compositis si qua habꝫ. et inde
ditatus. ta. tū. diues fcūs. Jē v. Ideo magnificati
sunt et ditati sunt. Et prod' di. Vnde in auro. Qd'
replet angelicus ditat et ornat honor. Inuenitur
eciā dicto. tas. ꝑ ct. et tūc est freqn̄tatiū a dico is

Diu aduibium tempis d' a dies. et accipit' pro
determinato spacio tempis et ꝓ indeterminato si
cut dies. Vnde ꝑ compacōnem h' et h' diucior et
h' diucius. et diutissimus. ma. mū. Et iñ diucius
me. adūbia que magis sunt in usu q̄ɥ predcā no

mina. Et p̲ compōnez interdiu. aliq̈diu. et q̈diu
Potest etiā q̈diu esse due p̲tes. Pap sic dicit. diu
multo tempe tarde. Si autē est vna ps quandiu

Diualis. a diuus d̓r h̓ et h̓ di ¶ debet scribi p̲ n
ual' et h̓ le. i. diuinus. vñ diualis d̓r pñceps uel
impator qui quasi deus habebatur. Et prod̓ ua

Diuendo. diuendis. diuendidi diuenditū id est
diuise uendere. Et componitᷣ a di et uendo dis

Diuentilo. las. ex di et uentilo componitur. i.
diūsis modis uentilare. Et corripit ti.

Diūsidiniū. a diūsus. sa. sum. et dino. nas. com
ponitᷣ h̓ diūsidiniū. nij. i. locus ubi diūse uie con
iūguntur. qꝛ illuc diūse uie adinantᷣ. ul' illic uia
inclinatur ad diūsa. quod alit' grece d̓r h̓ ethrodi
tū. ti. Item ethrodita siue diūsidinia dñr quedā
nomina in arte g̃matica q̄i ad diūsa se inclinātia
scꝫ que inclinant se ad diūsas dcōnes in diuersis
casibus. ut iupiter iouis. ul' ad diūsas significati
ones. ul' diuersas declinacōnes. ul' diūsa genā in
diūsis numeris. ut uespera uespere. uas uasa. celū
celi. Vnde ps in libro construc. Itaqꝫ ethrodita. i.
diūsidinia necessario consequitᷣ aliquis ntūs ap
tus genitō ex quo relique figuracōnes tam casuū
q̈ numerorꝫ reddūtur. Et nota q̄ in eodez sensu
inuenitᷣ h̓ et h̓ diūsidinis et h̓ ne. De nomine et
ethrodito dcm̄ ē in iij p̲te in tc̄tatu de genere no

Diūsifico. cas. caui. i. diūsa facere. Et minū g
componitᷣ a diūsus et facio. Et corripit fi.

Diūsifinium. nij. in bifinium exponitur.

Diūso. sas. fre. de diūto. tis. i. freqn̄ter diūtere
Item inuenitᷣ diūso. sas. i. uariare. et tūc cōponitᷣ

Diūsoriū. a diūto. tis. d̓r h̓ di ¶ a di et ūso sas
ūsoriū. rij. diūsitas uiarꝫ scꝫ ubi uiator ad callez
diūtitur. ul' locus remotus ab alio ul' receptacu
lū scꝫ hospiciū ul' hospitale. et d̓r diūsoriū. ul' qꝛ
illuc diūtimus ul' qꝛ ex diūsis vijs ibi cōueniatᷣ
Vnde in luc. Non erat ei locus in diūsorio. Et iē
ix. Quis dabit me in solitudinē diūsorium uiato
rum. Et ut dicit glosa sup̲ luc. Diūsorium est do
mus inter duos muros duas habens ianuas. ut
scꝫ ex diūsis vijs recip̲et aduenientes. Et signifi
cat ecclesiam inter paradisum et mundum.

Diūsus. a diūto. tis. d̓r diūsus. sa. suꝫ. i. diuisus
sep̲atus. non concors. malus. et comp̲atᷣ. vñ h̓ di
ūsitas. tis. i. uarietas. et p̲ compōnem diūsifico as

Diūticulū. a diūto. tis. h̓ diūticulū. li. flexus ui
arum ubi vna uia diūtit ab alia uia uel ipse cal
lis per quem diuertimus ab alia uia quasi diū sa
ūsa uia. Idē et diuorciū. q̄i diūsū. i. uia ul' semita
in diūsum tendens. Et ponitᷣ generaliter diūticu
lū ul' diuorciū p̲ sep̲acōne ul' diuisione et subter
fugicōne. vnde et diuorciū d̓r inter uirꝫ et mulie
rem quociensciumqꝫ dissoluto matrimonio alter
eorꝫ alteras nupcias sequitᷣ. sic dictum a flexu ui
arum. i. uie in diuersa tendentes.

Diuerto. tis. in uerto. tis. est.

Diues. a dito. as. h̓ et h̓ diues. tis. pecuniosus si
ue utatur siue non. locuples fundis q̄i locus ple
nus. Fortunatus. subito factus btūs honestus mo
ribus et honore usus. Felix qui habet et utitᷣ. vñ
ps dicit q̄ diues p̲tinet ad quantitatē extr̃secus
accidentiū ꝫ felix ad q̄litatē Itē sepe inuenitᷣ diues
potentia et ūtutibꝫ potens q̄i deo p̲ximus ꝫ ethy
est non deriuacō. Et comp̲atᷣ diues diuicior diui
tissimus. qui compatiuus et sup̲latiuus nūc ī usu
non sunt. quāuis in auctoribus inueniantᷣ Vnde

ouid̓ epr. Opida sunt regni diuiciorā mei. et a di
ues hec diuicie arꝫ. Et nota q̄ ut dicit beda. Ali
ud est pecunias habere. aliud amare. multi habēt
et non amant. multi non habent et amant. Item
alij et habent et amāt. Alij nec habere nec ama
re se gaudent. qui tutiores sunt. qui dicere cum a
postolo pñt. Michi mūdus crucifixus est et ego
mūdo. Vnde et salomon ait. Non qui habet sed
qui amat diuicias fructus non capiet ex eis. Itē
vindocinensis dicit. Non rerꝫ cumulus ꝫ sufficien
tia mentis. Ditat sufficiant paucula diues eris. ui
de in uolūtas. ¶ Item scias q̄ diues est cō. ge. de
clinacōne. sed omnis construccōne. Et p̃t adduci
mas. fe. et neutro generi satis p̲p̲e. ꝫ non in qua
libet sui terminacōne. qꝛ qualitas acc̄ī desinentis
in em et forma pluralis in es nullo mō possunt
neutro generi adaptari. vnde nichil est. habeo di
uitē regnū ul' diuites regna. ꝫ alie terminacōnes
eius pñt neutro generi adaptari. ut diues regnū
Vnde ouidius. Addidit externo marmore diues
opus. Vnde quidā. Tem ul' tes neutrꝫ fugiūt sed
cetera sumūt

Diuiciosus. a diuicie d̓r diuicio ¶ sus. sa. sum. copiosus. plenus diuicijs. Et comp̲atᷣ
Vnde hec diuiciositas. i. copiositas.

Diuidens. duo componitᷣ cū dens et d̓r h̓ diui
dens tis. i. ouis ul' agnus duos tantū hñs dentes
Item diuidens. tis. omnis generis p̃t esse p̲ticipiū

Diuidia. a diuido. dis. h̓ diuidia ¶ de diuido. is.
die. i. discordia ul' bellona. Vnde diuidiosus a ū.
. i. discordiosus qui p̲ suā discordiā alios diuidit
et discordare facit. qui et diuisiosus dicitur.

Diuidiculū. a diuido d̓r h̓ diuidiculū. li. i. castel
lum in diuisione terrarum positum.

Diuido. a di et uido dis tercie coniug̃ ꝫ antiq̃s
componitᷣ diuido. dis. si. sum. i. partim ul' q̄i diū
sis modis uidere. Quidā tamen dicūt q̄ ē cōposi
tū a di et uia. Inde diuido. i. diūsas uias do. ꝫ ethi
mologia est. Vnde diuisus. sa. sum. et diuisiuus a
ū. i. diuisus ul' diuidens. Et p̲ compōnem indiui
sus sa. sum. et indiuisiuus. a. ū. Item a diuido h̓ et
h̓ diuisibilis et h̓ le. Vnde diuisibiliter adūbiū. et
h̓ diuisibitas tatis. Et p̲ compōnem indiuisibil'
indiuisibile. indiuisibiliter. h̓ indiuisibilitas. Diui
do componitᷣ condiuido. Et cor̓ ui. Quot autē an
tiquitus uido. dis. fuerit tercie coniug̃. patet p̲ il
lū ūsuꝫ cathonis. Hoc uide ne rursus leuitatis cri
mine dampnes. qꝛ de ibi corripitᷣ. cū impatiuus
secunde coniugationis desinat in e productam.

Diuiduus. A diuido d̓r diuiduus. a. ū. quod di
uidit ul' diuiditᷣ. vnde hec diuiduitas. tatis.

Diuinus. a diuus d̓r diuinus. na. nū. quod ē de
orum ul' p̲tinens ad deos. et diuini celestes deifi
cati. et diuini qui tractant de deo. qui magis p̲p̲e
dicūtur theologi. et diuini qui diuinant q̄si deo
pleni. diuinitate enī se esse plenos simulant. et as
tucia quadam fraudulenta hominibus futura cō
iectant. et a diuinus. ni. h̓ diuinitas. tatis. et diui.
nitus adūbiū ex dijs ul' ex deis factū. et diuino
nas ūbum neutrꝫ cū omnibus suis compositis. et
prod̓ ui. Et ut dicit uarro. quatuor sunt genā di
uinacōnis. uide in aeromancia et geomancia

Diuisiosus. a. ū. i. diuidiosus. in diuidia uide

Diuisoriū. rij. d̓r cella ab alijs diuisa. et d̓r a di
uido dis

Diuoltres uilissime meretrices qui se ¶ sua qꝫ grā numorꝫ prebent Et dicūtur diuoltres
quasi desideriū uolentes ul' quasi p̲ numo uolute

uide in diouolares.
Diuortium in diuerticulum exponitur.
Diurnus.a diu ẜ ꝙ accipiť ꝓ determinato spa
cio temp̃is dr̃ diurnus.na.nū.i.vnius diei.uel
Dius dia diū.i.diuinus ¶ durans ꝑ vnū diem
et sanctus.Et dicitur a deus.
Diutinus.na.nū.pnl' cor.in diuturnus est.
Diuturnus.a diu ẜm ꝙ accipiť ꝓ indetermina
to spacõ temp̃is dr̃ diuturnus.na.nū.qđ habet
indeterminatā significacõnem temp̃is.sicut diur
nus habet determinatā.et diutinus.na.nū.in eo
dem sensu.i.longus ꝓlixus diu durans continu
ans.et dr̃ diutinus.na.nū.a diu sicut diurnus.ẜ
hug̃.Pap̃ uero dicit.Diutina dicta ab eo ꝙ diu
durauerit.diuturna a ꝑpetuitate dcā q̈si eterna.
Diuulgo.a di et uulgo.as.dr̃ diuulgo.as.aui.
are.i.diūsis modis uulgare.publicare.omnibus
Diuus.a deus dr̃ diuus.ua.uū. ¶ notū facere
.i.deificatus.ẜ deus semꝑ est.diuus uero fit.q̈si
qui ex mortali fit immortalis.Vnde ẜm pap̃.di
uus dr̃ deus ul' imp̃ator qui post mortem uelut
deus habeť.Et scias ꝙ diuū et diuo qñqȝ ponūť
adūbialiter.sub diuo.i.sub celo ul' extra tectum
sub solo aere et nudo.et cum ꝑpõne dr̃ sub diuo
Do das dedi datū dare.i.dono trado concedo.
ꝑcior.vnde ẖ dator.toris.et datus.ta.tum
vnde ẖ datio.onis.et ẖ datū.ti.Do componitur
cū ad et dr̃ addo.dis.et cū ab et dr̃ abdo.is.i.ab
scondere.remouere.et cū con et dr̃ condo.dis.qđ
componiť abscondo recondo.Item do componiť
cū circū et dr̃ circūdo.das.circūdedi circūdatum.
Item cū cretū et dr̃ credo.dis.et cū de et diciť de
do.dis.et cū e et dr̃ edo.dis.et cū in et dr̃ indo is
et cū pro et dr̃ prodo.dis.Et cū per et dr̃ ꝑdo is.
Et cū p̃ et dr̃ predo.is Et cū pessum et dr̃ pessun
do.das.Et cū ob et dr̃ obdo.dis.Et cum re et dr̃
reddo.dis.Et cū sub et dr̃ subdo.dis.Et cū trans
et dr̃ trado.dis.et abijciť ns.Et cū venū et diciť
venūdo.das.Et ex eisdem componiť uendo dis
quod componiť diuendo.dis. Et nota ꝙ do et
omnia ab eo composita transeūt ad terciā coniu
gacõnem.exceptis tribus.circūdo pessundo et ve
nūdo.que remanent in p̃ma. ¶ Item omnia ūba
composita que sunt tercie cõiugacõnis faciūt p̃
teritū in didi et sup̃ in ditū.composita tamen a
condo ut abscondo et recondo habent duo p̃terita
scȝ in didi et in di sine geminacõne et duo supi
na scȝ in ditū et in sum. ¶ Item hec sill'a da cor
in hoc ūbo do das ubiqȝ.et in ūbo et in ꝑticipio
et in supino.Vnde dicendū est circūdabam circū
dare circūdatus et cetera ut semꝑ da corripiatur
ubicūqȝ inueniť ante finē in hoc ūbo.Ex ẖ patȝ
ꝙ uerecūdor.aris.et iocūdor.aris.non sunt com
posita a do das cū ꝓducant a pnl' in uerbo ꝑtici
pio et sup̃.Et scias ꝙ do dedi facit sup̃ datū.et ste
ti statū a cor et eađ cor in compõne.ut circūda
tū et prestatū.ul' mutať in i breuē.ut redditum
prestitū.Item do cor p̃mam in p̃terito ut dedi cū
compositis omnibus ut circūdedi.ẜ in alijs poli
sill'is de prođ pnl' ut uenūdetur.Vnde uersus.In
ūbo do das si sit polisill'a dicas.ꝙ de longatur ẜ
da semꝑ breuiať.Preteritū deť breuibus tamen
et breuieť. ¶ Hic tamen attende ꝙ satisdare ac
pnl' ẜm usum.cū deberet eam ǵuare cū sit ūbis
sicut circūdare.Item composita a do et monasil
labis ꝑpõnibus tercie cõiugacõnis sunt.ut trado.
dis.Circūdo autē p̃me est.q̃ circū dissillabū ē et
magis adūbiū.Vnde ūsus.Ad terciā transit do si
monasill'a detur.Sed redit ad p̃mam dissillaba
si socieť. ¶ Item ut dixi dedi p̃teritū cor p̃mam
ẜ dedi infinitiuus de dedo.dis.prođ eandem.Vñ
quidaȝ.Multis multa dedi que nūc cupem m̄ de
di. ¶ Et scias ꝙ do est ūbum actm̄ tamen passi
uū in p̃ma ꝑsona p̃ñtis indicatī scȝ dor.non est
in usu.sicut nec for.uide in tercia ꝑte ubi agitur
de ūbo.Et scias ꝙ aliquid dr̃ dari multipliciter.
sicut dicam in liberalis.
Doceo.ces.cui.doctū.et hinc ūbalia.Doceo cõ
poniť addoceo.ces.i.ualde ul' abundanter docē
Condoceo.ces.i.simul docere.Dedoceo.ces.i.nõ
docē.Edoceo.ces.i.ualde docere.ul' extra ul' sup̃
docere.Predoceo.ces.i.ante docere.Doceo et cõ
posita ab eo sunt actiua.Et faciūt p̃teritū in cui
et sup̃ in ctū.Et omnia cor hanc sill'am do ubiqȝ
Et construunť cū duobus diūsis accusatiuis.vno
designante rem in quā tñsit coȝ actus.et altero
designante rem cuius respcū ille actus transit in
rem alterius accusatī.ut doceo te ǵmaticam.ẜm
hug̃.Quidā tamen dicūt ꝙ p̃mus regitur ex na
tura transicõnis.et alius ex ui cause materialis
Verba autē que regunt duos diūsos accusatiuos
in hijs ūsibus continenť.flagito posco peto do
ceo rogo calcio celo.Induo succingo moneo sil'
exuo iūgo.Accusatiuos uarios iūgunt sibi binos
Instruo iūgatur sine quo res falsificatur.Et oīa
que similia sunt illis.et que ꝑtinent ad doctrinā
et ad dep̃cacõnem et obsecracõnem.ut instruo te
bonos mores.oro te multa.obsecro te hoc.Ex q̈
autē natura predcā ūba regant duos accusatiuos
duplex opinio posita est.et p̃t addi tercia.quia
uidelicet predcā uerba regūt duos diūsos accõs.
ex natura trāsicõnis.hac racõne.q̃ pertinent ad
duos actus.quicūqȝ enī docet agit duo.agit ī dis
cipulū quem docet.et agit in artem quā ostēdit.
et ideo duos accusatiuos regunt.ẜ q̃ ille transiti
ones sunt diūsaȝ naturaȝ non debēt copulari q̃
vna transicõ est dependens altera ꝑficiens.et hec
opinio magis michi placet.Passiua autem hoȝ
ūboȝ regunt vnū accm̄.ut tu doceris a me ǵma
¶ tica
Docibilis.a doceo.ces.dr̃ ẖ et ẖ docibil'.
et ẖ le.et ꝑ sincopā dr̃ ẖ et ẖ docilis et ẖ le.Dr̃ūt
tamen.Nam docilis ē discipulus qui facile doceť
Non enī dr̃ docilis q̃ sit doctus ẜ q̃ doceri p̃t.est
enī ingeniosus et ad discendū ꝑatus.Docibil' ūo
ē liber qui facile disciť ul' disci p̃t.Poniť tamen
qñqȝ vnū ꝓ altero.Vñ Joh vj.Erunt oīs doci
biles dei.i.dociles.Et nota ꝙ ūbalia in bilis a ū
bis absolutis uenientia sign̄t accõnē et aptitudinē
agēdi ut risibilis aptus ridere.gressibilis aptus ǵdi
Inueniunť et quedā alia que significant passio
nem et aptitudinē faciendi.ut hec ē uia ǵdibilis
.i.apta ꝑ quā aliquis ǵdiatur.Venientia uero
a ūbis transitīs sign̄t passionē et aptitudinē pa
ciendi.ut amabilis aptus amari.docibilis aptus
disci.docilis aptus doceri.Inueniunť tñ quedam
alia que significant actionē et aptitudinē agendi
non semꝑ ẜ qñqȝ in quibusdā locis.ut cū pene
trabile ꝓꝑe sit quod facile penetrať ul' quod est
aptū penetrari.Inuenitur tamen penetrabile fri
gus.i.aptum penetrare.ul' quod facile penetrat
Penetralis ul' penetrale interior et secretior pars
domus appellať.Docilis ul' docibilis componitur

cū in et dr indocilis et indocibilis.i.non docil' uel non docibilis.Et scias q̄ nomina in bilis signt aptitudinē ut patuit.Nomina uo in osus signifi cant plenitudinē.Nomina autē desinentia in bun dus notant similitudinez.Vnde uersus.Osus ple num notat.bundus similat bilis aptat.
Docilis penultima correpta in docibilis est.
Docimē.a doceo dr h̄ docimen.inis.qd̄ et docu men inuenit̄.et cor̄ pnl' tā docimen q̄ documen.
Doctiloquus.qua.quū.qui docte loquit̄.a doc tus et loquor.vnde h̄ doctiloquiū.q̄i doctū eloq um.ul' docta et sapiens locutio.Et corripit lo.
Doctrina.a doceo.ces.h̄ doctrina.ne.Vnde doc trino.nas.naui.nare.i.docere.
Doctus.a doceo.ces.dr doctus.ta.tū.Et cōpa tur doctior.issimus.vn̄ h̄ docte.tius.me.Et doc tim.i.docte aduibium.Doctus componitur indoc tus.a.ū.et compat̄.et semidoctus.et doctiloquus
Documen pnl' cor̄ in docimen est.Jn̄ documen
Dodona.a do das h̄ dodona ne ¶ tū.i.doctrina .i.dea glandiū.et dodona dcā est quedā silua epi ri.a dando dona.i.glandes hominibus.Vn̄ dodo
Dogma.a doceo dr hoc dog ¶ neus.nea.neū. ma.tis.i.doctrina ul' iteracō doctrine.ul' decretū consensio.placitū consolacō.Jnde dogmaticus ca cū.doctus.sagax.prudens.sophisticus.instruēs.ul' instructus ul' consolatus.et dogmatizo.as.i.docē instruē.Jnuenit̄ et doma.tis.sine g.pro domo
Dolabra.bre.et h̄ dolabrum.bri.p eodem.scilz p instrumento dolandi scz p bipenni.Vnde do labella.le.et h̄ dolabellū li dimi.uel dolabra dr q̄i dulabra q2 duo hēat lab'.et cor̄ la naturaliter
Dolatilis penultima correpta in dolatura uide.
Dolatura.a dolo.as.dr h̄ dolatura.re.i.dolacō ul' id quod dolando aufert̄ de ligno.ul' id cū quo dolatur.Jtem a dolo.as.h̄ et h̄ dolatilis et h̄ le aptū ad dolandū.et h̄ dolatoriū locus in quo do
Doleo.les.lui.dolitū.i.pati dolorem ¶ latur vnde h̄ dolor.oris.et hinc dolosus.Doleo com ponit̄ condoleo.les.i.simul dolere compati.vnde condolesco inchoatm̄.Dedoleo.les.i.non dolere a dolore cessare.Ouid̄ de remedio.Vincula qui rupit dedoluit q3 semel.Perdoleo.les.pfecte uel ualde dolere.Doleo et oīa composita ab eo sunt neutra.Et faciūt p̄teritū in lui et supinū in lituz Et cor̄ do.Esopus.Sepe dolet pietas criminis ar te capi.Et scias q̄ doleo ūbum neutz absolutuz regit p sinodochen actm̄.ut uentrē ul' caput dole o.Jtē nota q̄ dolor non ē lesio s3 lesionis sensus
Dolium.lij.uas terre rotundum.
Dolo.las.laui.lare.i.leniare planare.p̄parāre. pcutere.Et est actm̄ cū suis compositis si qua ha bet.Et corripit ubiq3 hanc sillabam do.
Dolon.a dolus h̄ dolo ul' dolon.onis.Et sunt dolones tela abscondita in ligneis uaginis pp̄ter dolū.et ipse lignee uagine dn̄r dolones inter q̄s latet pugio sub spē baculi.Et dn̄r sic q2 fallāt et decipiant ferro cū preferant spēm ligni.Hos uul gus greco nomine oxos uocat.i.acutos.vnde et apud medicos acutus morbus oxea uocatur ab
Doloro.as.i.dolorem ha ¶ oxi quod est acutū bere ul' pati.Et dicitur a dolore.
Dolorosus.a dolor.ris.dr dolorosus.sa.suz.ple nus dolore.Et comparatur.uide in doleo les.
Dolosus.a dolus dr dolosus.sa.sum.pnl' prod̄ .i.insidiosus ul' malignus.q2 deludat.ut eniz de cipiat occulta maliciaz blandis sermonibus ador nat.et cōpat̄.vn̄ h̄ dolositas tis occulta malicia
Dolumen.a dolo as dr h̄ dolumen inis.idem ē qd̄ dolub'.Et prod̄ lu cū ueniat a p̄ma cōiugac̄.
Dolus.li.mas.ge.i.fraus.malicia occulta blan dis sermonibus adornata calliditas mentis.et dr a dolore q2 dolorē inferat.ul' dr dolus a deludo q̄i delus.q2 deludat et decipiat.Et fit dolus animo. Jnsidie loco ul' telo.fraus circa fidem mutuā.et est dolus cū aliud agit̄ aliud simulatur.Et corri pit do.Et inde componitur subdolus.
Doma.atis.ge.neu.greci tectū dicūt.Potest et doma dici tectū ul' eciā atriū quod non tegit̄.phi siologus.De q3 pilis eius fiat sub domate fumus Reḡ ij li c v dr.Domatū fistulas Et appellat̄ do matū fistule canales quibus stillicidia defluebāt
Domesticus.ca.cū.i.notus et ¶ uide in fistula familiaris.q̄i in domo eadem stans.Et deriuat̄ a
Domicellus.li.et dominellus.li.di ¶ domus citur a dn̄s p diminucōnem.Jtem a dn̄s h̄ dn̄a et inde h̄ domicella et h̄ dominella ambo dimin Domicellus et domicella eciā dn̄r qn̄q3 pulchri iuuenes magnatum siue sint seruientes siue non
Domiciliū.a domus et ciliū componit̄ hoc do miciliū.lij.i.domus fastigiū altitudo.et dr sic q̄i ciliū domus.Dicit̄ tamen qn̄q3 domiciliū domus ipsa ul' habitacō ul' mansio ul' uis et potestas s̄ hug̃.Jn p̄s autē ubi dr Sic nocticorax in domici lio.dicit glosa ul' in pietinis que uulgo dicuntur ruine ubi parietes stant sine tecto.Dicit̄ autē pa rietina.ne.quasi parietum ruina.
Domicula domicule.diminutiuū.parua domus
Domiduca ce.penl' corr̄.dr iuno.q2 usq3 ad do mū puellas maritatas introducere credebat̄.uide
Domifico cas.penl' correpta ¶ in interduca ce. domum facio.a domus et facio facis.
Dnāciones.a dn̄or aris h̄ dn̄acio onis.idem qd̄ dn̄atus.Dn̄acōnes dn̄r eciam quidam angeli Et ut dicit g̃g̃ Ea angeloz agmina que mira poten cia p̄eminent p eo q̄ eis cetera ad obediendum subiecta sunt dominaciones uocantur.
Dominellus Jn domicellus est.
Dominicus.a dn̄s ul' dn̄a dr dn̄icus ca cū.vn̄ h̄ dn̄ica p p̄ma feria Et h̄ et h̄ dn̄icalis et h̄ le qd̄ sumitur tā a dn̄ica p illa die.q̄ a dn̄icus ca cū.Et ut dicit pap.dn̄icus dies pinde dr.q2 in eo resurreccionis dn̄i nostri a xpianis gaudiuz cele bratur Jtem dn̄icus ci.dcūs est quidam egregius confessor.pater et institutor ordinis fratz p̄dica toz Et dcūs est dominicus.q̄si a dn̄o custoditus. scilz a corrupcōne peccati.ul' dcūs est dominicus q̄i domini sui custos et ideo glorificandus.Custos quippe domini sui fuit iste q2 uolūtatem domini sui custodiuit.Custos domini.q2 vinee domini sa baoth custos a domino deputatus.
Dominiū.a dn̄s dr h̄ dominiū.nij.i.ius tutela potestas.Jnde dominiosus.sa.sum.i.imperiosus. homo scilicet magne autoritatis.
Dominor.a dn̄s dominor.naris.qd̄ construit̄ cū genitō ul' cū dtō ūbum deponens.vnde h̄ dn̄a tio.onis.et h̄ dominatus.tus.tui.dominatio.
Dominus.a domus.q2 domui p̄sit.q̄ autē dici tur dn̄s q̄i dans minas ul' q̄i dans munus scilz seruiciū.ul' domus murus ul' dans minus scilicz pene.ul' domans manus ethymol' ē.Et componi tur cū h̄ genitō legum.et dr hic dominus legum.

id est iurisperitus. ꝫ qn̄ sunt due ptes dn̄s leguz .i. solus impator. qꝛ ipse solus habꝫ potestatem condendi et destruendi iura.

Domnus. a dominus ul' dn̄a dr̄ hic domnus. et hec domna. ne. p sincopā quod ꝓpe cōuenit claustralibus. ꝫ dn̄s ul' dn̄a mūdanis. Vnde in eccīa dr̄. Jube domne benedicere. et domnus abbas.

Domo. a domus dr̄ domo. as. domui domitum vincere subiugarē mansuefacere. frangere excolē et hinc ūbalia. et domitus. ta. tū. Quod cōponit̄ indomitus ta tū non domitus et effrenis insaciabilis. Domo componit̄ edomo as. i. ualde domare pdomo. as. i. pfecte domare. redomo. as. i. iteꝝ domare. Et a supino domitū fit domito tas fre. Domo et eius composita sunt actiua. Et faciunt p̄teritū in mui et sup̄ in itū. Et cor̄ hanc sill'am do. Esopus. Cui des ipse nota te qꝫ gulose doma Itē. Verbū pone doma ꝓ longo culmine doma

Domuncula. cule. diminutiuum parua domus.

Domus. a doma. tis. dr̄ hec domus. Genitiō huius domus ul' domi. Et declinat̄ hoc nomen ꝫ q̈rtam et secūdam declinationē p oīs casus absqꝫ dtō et abltō pluralibus. in quibus declinat̄ tantū ꝫm quartam. dr̄ enī domibus et nūq̄ domis. ut dicit p̄sm vij li. ubi agit de datō et abltō pluralibus secūde declinacōnis. Ntīs tamen pl'is et utīs scꝫ tam sing̈ q̄ plural' dome ul' domi nō sunt in frequenti usu ꝫm secūdaꝫ decli. similiter nec ablatīs singl'aris ꝫm quartā scilꝫ domu. ¶ Et sciās q̄ domus ē vnius familie habitaculum. sicut urbs vnius populi. et sicut orbis domiciliū totius humani generis. Item domus dr̄ cōmixtio viri et uxoris et eciā familia. ꝫ incipit a duobus. Nam ꝓpe familia ē liberi ex liberis legibus suscepti a femore dicti et dr̄ domus q̈i domans manus. et ē ethimologia. Item animaduite q̄ domus ꝫm q̄ est secūde declinacōnis ponit̄ ad modū ꝓpriorꝫ nominū. non autē ꝫm q̄ est quarte. qꝛ ꝓpria nomina in quarta declinacōne non repiunt̄. et ideo bene dr̄ fui domi ꝫ incongrue fui domus. Item in prosa p̄t dici uado domū. et cū ꝑpōne uado ad domū diūsis tamen respectibus. Item uolo te scire q̄ domus non ē nomen collectiuū ut dici possit ꝓpe domus sunt. ita q̄ domus sit sing̈. sic nec ciuitas sunt ul' militant. qm̄ vnitas domus consistit in pfectione ptiū contiguaꝝ. Et scias q̄ domus saltus libani de qua habet̄ in iij li reguꝫ c vij dicebat̄ qꝛ edificata erat de lignis libani. ul' ut dicit glo sup̄ illud ysa xxij. Armamentariū domus saltus. Juxta templū erat domus quā edificauit salomon ad reponenda arma. in cuius cı̄cuitu arbores multe erant. vn̄ domus saltus dr̄ Ipa quoqꝫ domus non lapidea ꝫ lignea. et subdit̄ cā quare lignea. ex humore enī cementi et lapiduꝫ ut aiūt eruginat ferrum. Ex dictis collige q̄ dicebat̄ domus saltus libani qꝛ de lignis libani erat saltus uero qꝛ multis erat circūdata arboribus.

Donariū. a donū hoc donariū. rij. idem qd̄ donuꝫ et donariū est locus ubi dona que offerunt̄ in tēplo reponunt̄. et donarius. ria. riū. quod donatur

Donatica. a dono. nas. hec ¶ ul' donari facile p̄t donatica. ce. i. corona qua uictor donatur. et donaticus. ca. cū. quod donatur uel accipitur.

Donatio. onis. in dono. nas. est.

Donatiuū. tiui. i. donū stipendiū satelliciū stola Vnde in uita bt̄i martini legit̄ q̄ impator cepit donatiū erogare militibus ul' hic donus dr̄ miles. a dono. hinc donatiū qd̄ militibꝫ stipendiarijs datur

Donatus. a dono. nas. hic donatus. ti. quidā autor. hinc liber ab eo compositus dr̄ donatus vn̄ hic et hec donatista qui sequit̄ donatū. ul' qui studet in libro eius Donatiste eciā dicūtur quidā heretici a donato quodā afro dicti qui asserebāt filiū minorem patre et minorem filio spiritū sanctum

Donec aduerbium. i. quamdiu quousque.

Donifer. ra. rum. ul' doniferus. ri. penl' cor̄ qui

Dono. nas. naui. i. dona tribuere. ¶ defert dona ul' remunerare ul' honorare. Et differt a dare. qꝛ dare est cū spe remuneracōnis. Donare uero sine spe remuneracōnis. Nam donare est quālibet rem transigere. Vnde et donū cuiuslibet rei transaccō dr̄. vn̄ dr̄ donare q̈i donū agere. et donacō q̈i doni actio. Vnde dicit aristotiles in iij topic̄. q̄ donacō est genus doni. Donū enī ē dacō irredibilis Ecce dic̄ q̄ donū est dacō et n̄ econūso. Et differt donū a munere. qꝛ donū deo debet̄. munus ūo homini. Item donū honorariū est. munus uero debitū ut patrono. Nam ꝓpe munera dn̄r obsequia. que paupes diuitibus loco muneꝝ soluūt. sic dicta qꝛ manibus accipiunt̄ ul' dant̄. Item donū dātis est a dando ul' donando. munus accipientis a māibus ul' muniendo ul' monendo. Et produc̄ do Ouid̄ de arte. Placat̄ donis iupiter ipse datis. Dono. nas. componit̄ condono. as. i. simul donare ul' remittere. Redono. as. i. iteꝝ donare. Dono et cōposita eius actiua sunt. et prod̄ do. uid̄ ī liberal'

Donū. ni. uide in dono. as. et in spūs. Iteꝫ q̈re vni non dant̄ omnia dona dicet̄ in ūtus. Item

Dorcas grece interp̄tat̄ latine ui ¶ uide in piu dere. vnde hec dorcas. Vel dorco ūbum grecū. i. uideo. Inde hec dorcas. adis. i. caprea. eo q̄ acute uidet. et de longinquo hee et ibices dicūt̄. i. auices qꝛ instar auiū ardua et excelsa teneant. et in sublimi hītent. ita ut de sublimitate uix humanis obtutibus pateant. uide in capa. Itē dorcas ꝓprium nomen ē mulieris. de qua habet̄ actuū ix. et cor̄

Dorcium. cij. fe. ge. quedā mulie ¶ pnl' in genitō cr. sic dcā causa adulacōnis et blandimenti quasi iuuencula. Et dr̄ a dorcas. Et interp̄tat̄ dorcium

Dorco. onis. mas. ge. i. auidus ¶ pulchra uisu uorator. dcūs sic a dorcas quod ē uidere. quia solo uisu accenditur ad leccacitatem.

Dores. dorus fuit filius neptuni. vnde dori siue dores quidam greci dicti sunt qꝛ ab eo originem duxerunt. vnde doricus. ca. cū. ꝫm huguicionem.

Dorica est vna e linguis grecoꝝ quam habent egipcij et siri. Et corripit penultimam.

Dormio. is. iui. dormitū. tu. Inde u in o fit dormito. tas. ūbū freq̄ntatiuū. pnl' prod̄. et ē dormitare sub pigricia. sed dormire uere.

Dorsiculū. li. diminitiuum paruum dorsum.

Dorsum. a durus dr̄ hoc dorsum. si. et est dorsum a ceruice usqꝫ ad renes q̈i dursum. qꝛ illa ps corpis sit durior ad modū saxi fortis ad portandū et ꝑpeciendū. et componit̄ edorso. sas. indorso. re ¶ dorso.

Dorus. in dores uide.

Dos dotis fe. ge. dr̄ a do das. Et dr̄ dos qd̄ dat̄ uxori a marito qn̄ nubit. donacō quod dat̄ eideꝫ ab eodem ꝓpter deūginacōneꝫ. Parafernū quod dat̄ ei ab amicis post nupcias p aliquot dies. ꝫ consuetudinē diūsaꝝ terraꝝ. et dr̄ pafernū a para quod est iuxta et fernos quod ē dos qꝛ iuxta et

post dotē fertur et datur. ¶ Et nota ꝙ antiq̄tus ritus erat ut maritus et uxor inuicē se emerent et dotarent ne uxor uideret̄ ancilla. et ideo dicūt dici dotē quasi doitē. q2 ꝓcedente in nupcijs uiri do nacōne sequitur dos uxoris. Et nota ꝙ dos qn̄q3 dr̄ ꝓꝑetas et ūtus alicuius. Vnde boec̄ in li d̄ cō solacōne ꝑmo. Vt breuiter oīs dotes eius indu dā patri similis est. Et prod̄. o. ante t. Ouid̄ d̄ re Quā potes in penis dotes deflecte puelle. ¶ Hic nota ꝙ ſm theologos bt̄is qn̄ in gloriam trans ferunt̄ aliqua dona diuinitus dantur ad eoꝝ or natū. Et hij ornatus a magistris dotes sunt noīa ti. Vnde tal' descripcō dat̄ de dote. Dos est ꝑꝑetu us ornatus anime et corpis. uite sufficiens. in et̄ na btītudine iugiter ꝑseuerans. Et sunt tres dotes anime. sc3 uisio. dilcō cōmꝓhensio. Et has tangit magister in li. sen. dicens. Quia non ualet dei bt̄i tudinis ꝑticeps existere aliquis nisi ꝑ intelligenti am. que q̈to magis intelligit̄ tanto plenius ha bet̄. Fecit deus racōnalem creaturam que summū bonū intelligeret. et intelligendo amaret. et amā do possideret. ac possidendo frueret̄. Et habent is ta quatuor se ſm ordinē. Intellcūs enī ſm appre hensionē boni gignit amorem. Amor autē unit amato. et qdamodo illud suū esse facit possiden do. Et ex hac cōiunccōne sequit̄ dilcō que ꝑficit racōnem fruicōnis. ¶ Dotes autē corpis sunt q̄tu or. sc3 claritas. impassibilitas. agilitas. subtilitas. Et adaptant quidā quatuor dotes corpis quatu or ūtutibus cardinalibus in eo ꝙ quatuor ūtu tū cardinaliū materia sunt bona corpalia. ut sc3 prudentie respondeat claritas ꝓpter cognicōnem. Justicie que ē ꝑꝑetua et immortal' impassibilitas fortitudini agilitas ex qua contingit ꝙ nichil cor pi possit resistē. vn̄ agilitas uocat̄ ꝑma corinth. xv. ꝑ h' ꝙ dicit. surget in ūtute. Temꝑantie uero que corpus attenuat subtilitas. ut sic quatuor do tes corpis rn̄deant quatuor ūtutibus cardinalibus sicut tres dotes anime rn̄dent tribus theoloicis sc3 uisio fidei. cōmꝓhensio spei. ul' fruicō ſm vnā ac cepcōnem. Dilcō uero caritati ul' fruicō ſm aliā assignacōnem. Fruicō enī ꝑfecta qualis in patria habet̄ includit in se et dilcōne3 et cōmꝓhensionē et ideo a quibusdā accipit̄ ꝓ vno. a quibusdam uero ꝓ alio. Cōmꝓhensio uero nichil aliud ē q̈ in ꝑn̄tia deū habere et in seipso tenere. Et nota ꝙ corpus dr̄ agile q2 ad oīs actus anime ē ex peditū et patū. Item agilitas non solū ꝑtin3 ad motū ſ3 etiā ad sensum et ad oīs alias ꝑtes ani me. ut ſm hoc dicat̄ corpus gloriosum esse agile qd̄ est ꝑfecte abilitatū ad oīs opacōnes que ꝑ corpus exercentur.

Dotaliciū in dotalis est.

Dotalis. a dos dr̄ h' et hec dotalis et h' le. i. doti ascriptus ul' in dote habitus. Et inde dotaliter ad ūbiū et dotalicius. cia. ciū. idem quod dotalis. vn̄ h' dotalicium. cij. i. dos ul' dotis precium.

Dotatus. a dos dr̄ dotatus. ta. tū. qui dote3 ha bet. Et compat̄. vnde dotatē. tius. me. adūbiū. et dotatim similiter adūbiū. i. abundant' et ꝑ com pōnem indotatus. a. ū. i. sine dote. non dotatus

Doto. a dos dr̄ doto. as. aui. are. dotem dare. et prod̄ do. Et est actiū cū omnibus suis compositis

Doxa grece latine dicitur gloria.

Doxula. le. diminitiū. parua doxa siue gloria.

Dracena. ne. uxor ul' filia draconis. et dicit̄ a dracone

Dracma. me. ꝑ c. ꝑme declinacō ¶ Dracma. me. ... nis quoddā pondus est. sc3 octaua ꝑs vncie et de narij. pondus argenti tribus constans scrupul'. i. xviij siliquis. ſm hug. Pap uero dicit. Dracma viij ꝑs vncie constat tribus scrupulis. Dracma de narij. genus ul' certum pondus argenti. Luce xv. Aut que mulier hn̄s dragmas decē et si vna3 r̄c

Draco. onis. dr̄ a greco. greci enī draconem dra contā uocant. et est draco temploꝝ. anguis aq̄rū serpens terre. Dū enim est in templo ꝓprie draco dr̄. Dū eni3 est in aqua ꝓp̄e anguis. Dū est in ter ra ꝓprie serpens. Glosa autē dic̄ ysa xxvij a. dra co ut ferunt. in terra serpit. natat in aquis. uolat in aere. Et ut dic̄ Isid̄ ethy xij. Draco maior cūc toꝝ serpentiū siue omniū animantiū suꝑ terram qui sepe a speluncis abstractus fert̄ in aerem. cō citat̄ q3 ꝓpter ipm̄ aer. Est autē cristatus ore par uo et artis fistulis ꝑ quas trahit spm̄ et lingua3 exerit. Vim autē non in dentibus ſ3 in cauda ha b3 et ūbē pocius q̈ ictu nocet. Innoxius ē a uene nis. Sed ideo huic ad mortē faciendā uenena nō erunt necessaria q2 si quem ligauerit occidit. a q̊ nec elephas tutus ē sui corpis magnitudine. Nā circa semitas delitescens ꝑ quas elephanti soliti gradiunt̄. crura eoꝝ nodū alligat. ac suffocatos ꝑimit. Gignit̄ aute3 in ethiopia et india in ipso incendio iugis estus. Et ut dicit amb' in examer' Dracones simili mō ut pisces pleriq3 sine pedib3 sunt. Et a draco ꝑ compōne3 dr̄ h' dracomarinus quidam piscis qui habet aculeos in brachijs ad caudā spectantes

Draconarius a draco dr̄ dra conarius. rij. i. uexillifer. uexillarius signifer q̇ fert uexillū ubi est depictus draco.

Dracontea. a draco dr̄ h' dracontea. tee. quedā herba que uulgo dr̄ herba draconis q2 hasta ei9 uaria sit in modū colubri et similitudinē draco nis imitet̄. ul' q2 eam herbam uipera timeat. Itē a draco h' draconia ul' draconita quedā gēma ex capite draconis eruta ſm hug. Pap uero dic̄ dra contea herba dcā ꝙ a sanguine draconis fertur nata et esse draconis coloris. et flos eius ut ling ua draconis. si quis radicē huius herbe sanis cō fricet manibus serpentes sine ꝑiculo prendet.

Dracunculus. li. dimi. ꝑuus draco. et formatur a draco o mutata in un. et addita culus et cor' cu

Dragma. atis. tercie declinacōnis. ꝑ g scriptum est questio siue interrogacō. hinc dragmaticus ca cū. i. interrogatiuus. Vnde quoddā genus loquē di dr̄ dragmaticū. sc3 quod fit inter interrogantē et rn̄dentē. et ꝓprie inter ꝑsonas introductas in terentio ſm hug. Et pap dicit. ꝙ dragmaticon ē genus dicendi in quo poeta nusquā loquit̄ sed ꝑsone introducte tm̄. uide in hermenenticus.

Dragmaticus in dragma est.

Driades. dee arboꝝ. a drindos quod ē arbor dcē

Drindides. dis. mas. ge. dr̄ quida3 lapis a drin dos quod ē arbor

Drindos. i. arbor.

Dromedarius. mas. ge. camelarius. qui scil3 du cit dromedos. vnde in ysa. Dromedarij madian et epha. Et dicitur a dromedus

Dromedus dromos grece latine cursus et uelo citas. ul' curius dr̄. vnde h' dromedus ul' hec dro meda. de. quoddā genus cameloꝝ minoris quid̄ stature ſ3 uelocioris. vn̄ a uelocitate currendi no men habuerunt. centū enim et amplius miliaria vno die ꝑgere solent. Et producit me.

Dromo. onis. mas. ge. longa nauis et uelox in

cursu. Et dr a dromos qd est cursus uelocitas ul' Dualis. a duo deriuat hic et hec dual' ¶ curuitas et hec le. et hinc dualitas. i. duplicitas. al'r pli citas. Et sm pap. Dualis. i. geminus. diuisus.

Dubitacio quida color rethoricus de quo dcm est supra in quarta pte in coloribus rethoricis.

Dubitatus. a dubito. as. dr dubitatus. ta. tum. quod in actiua significacone inueniť. Et compo niť indubitatus. ta. tū. Et utrūq; compať. Vnde indubitanter. et indubitatiue adūbiū. et indubita to similiter inueniť aduerbialiter positū. ut indu bitato loquitur iste. i. indubitatiue.

Dubito. as. aui. are. quasi duabus vijs bitare. quod est esse incertū. vnde dubius qi deuius. i. in certus. qi duaꝝ uiaꝝ ul' qi duas tenens uias. Et compať dubius magis dubius dubijssimus. vñ dubie magis dubie issime. et hec dubietas atis Itē a dubito dubitans. tis. omnis generis. Et compa tur sm q est nomen. Vnde dubitanter tius me adūbiū. et hec dubitantia. Dubitans componiť in dubitans. i. non dubitans. et similiter compatur ¶ Dubito componiť addubito. as. i. ualde dubi tare. Et est neu. ge. cū omnibus suis compositis. Inueniť tn̄ dubitare ꝓ dubitando timere. Et sm hoc inueniť sepe passiuū in qualibet ꝑsona sed tn̄ iudicať neutrū. Et q eius passiuū inueniatur in ꝑma ꝑsona ascribitur autoritati. Et cor bi. Cato Ne dubites cū magna petas impendere parua

Dubo. bas. baui. inuenitur ꝓ dubito dubitas.

Ducatus. a dux dr hic ducatus. tus. tui. i. digni tas ducis ul' eius terra. et ducatus. i. ductus uel guida. Et cor ꝑmam ducatus sicut dux. licet an̄ claudianus eam prod. dicit enim. Ducatu summi regis conscendit in arcez. Ad hoc dicit magister bñ q errauit ibi sicut et in pupillus.

Ducenti. te. ta. a duo et centū. vnde ducenties adūbiū. et ducentissimus. a. ū. i. ducentenus. na. nū sm hug. Pap uero dicit. Ducenti dicti qsi bis

Ducentuplus. pla. plū. ducenties tantū centū a ducenti et plica et corripit penultimam.

Ducilla. le. parua dux diminutiuum.

Ducillus. li. ꝑuus dux diminutiuum.

Duco. cas. caui. deriuať a dux. cis. et est ducare guidare ul' nutrire. Et componiť educo. cas. id ē enutrire. Et est duco. cas. cū omnibus suis cōpo sitis actm̄. Et cor hanc sill'am du sicut dux ducis ꝫ duco. cis. eam prod. Vnd ūsus. Tu nisi lacte du ces pueros ad funera duces.

Duco. cis. xi. ctū. Vnde hic ductor. oris. et hec duc trix. tricis. et hic ductus. tus. tui. et ductim adūbi um. i. tractim. et ducto. tas. fre. a quo aliud fre. ductito. tas. Duco componitur adduco. cis. ad se ducere ul' aliū. Abduco. cis. sepāre. absentare. Ab aliquo abduciť ad rem inhonestam. ꝓduciť ad studiū. deduciť ad honorem. Itē duco componiť deduco. cis. circūduco. cis. conduco. cis. diduco cis Itē educo cis extra ducē. Itē introduco cis Induco cis illd id qd introducē. Itē ꝑduco. cis. i. ꝑfcē ducē ul' iniūgere. Produco. cis. i. ducere ꝓcul et absen tare ul' extendere ul' ꝓlongare. ul' in conspcū du cere ul' in aptū uel extra. Item obduco. cis. i. te gere. vnde hec obducco. onis. i. tectio ul' opimentū Ecc̄ ij c. Et ne festines in tpr̄e obducconis. et ce tera. Item reduco. cis. i. retro ul' iterū ducere. Itez seduco. cis. Item subduco. cis. idem quod seducere ul' subtus ducere ul' subtrahere. et est ꝓprie sub ducere. naues de aqua ad terram trahē. sicut eco trario deducere ē naues de terra in aquā trahere ul' ducere. Item traduco. cis. Duco et eius cōposi ta sunt actiua. Et faciūt ꝑteritū in xi. et supinū in ctū. Et prod hanc sill'am du. ꝫ duco. cas. eam cor Vñ quidā. Educo ꝑma facit educo tercia dic. Itē duco cis. cā drītie a duce ablto corrumpit secun dā ꝑsonā singularem impatī modi et facit duc. quam corruptionē tenent omnia eius composita et inde duco cis ꝑmā naturaliter prod. ꝫ duxi ꝑ teritū prod ꝑmam pōne. ꝫ naturaliter eam cor Vnde dicit ꝑs in ix libro. Duco duxi quod oñdi tur esse correptū ex nomine quod ab eo deriuať Et corripiť dux. cis. sicut rexi ꝓduci approbatur ex nomine qd ab eo nasciť rex regis. Vnd duci infinitiuus prod du. ꝫ duci nomen eam cor. Vñ quidā. Docto crede duci si uis ab eo bñ duci. sic ergo dux. cis. cor naturaliter ꝑmā. Ex hoc patz q hic tradux cis cor dux. uide eciā infra in duxi

Ductilis. a duco cis dr hic et hec ductilis. et hoc le vnde ductiliter adūbiū. et ductileus. a. ū. et ducil lus qd et docillus dr et clepsedra. uide in fusilis.

Ductito. as. fre. de ducto. tas. ductare ductatum

Ducto. tas. freqūter ducere. a duco cis ductu ū

Ductrix. cis. fe. ge. in duco cis est ¶ in o

Duellio in duellū uide.

Duellū. a duo et bellū componiť hoc duellū. et hoc duelliū. qi dubelliū. i. duoꝝ bellū. vnde hic duel lator ille qui duellū ꝑegit. Et hic duellio. onis. i. pugil quod eciā duellis dr. Et inde ꝑ compōnez ꝑduellis lis. i. ille pugil qui ꝑseueranter dimicat in duello. Et ut dicit. Militis est bellū fortis pugi lū q; duellū

Dulcis. suauis iocūdus amabilis mitis misericors. Inde dulciculus. la. lū. dimi.

Dulcoratus ta tū dulcedine repletum.

Dulensis. a duo deriuatur hic dulensis sis. i. cari tatiua seruitus que fit inter duos. vl' deriuatur a dulia quod est seruitus.

Dulia. lie. i. seruitus que exhibenda ē homini. sicut latria ē seruitus que exhibetur. deo. Et dr a dulos. Et componiť dulia cū yper quod ē supra et dr yꝑdulia quasi supra duliā. et hoc xpi hūa nitati debetur. Nā honor alicui debeť ratione ex cellentie quā habet. non enim idem honor debe tur patri et regi et magistro et sic de alijs. ut dič phūs in ix ethicoꝝ. Inter oīs autē alias racōes excellentie illa ē ꝑcipua qua creatura honoratur racōne vnionis ad creatorem. sicut hūanitas xpi et que ad ipsam ꝑtinent. et ideo spāli nomine yꝑ dulia nominatur. quasi super duliam ad latriaz accedens. vnd yꝑdulia. xpi humanitas ꝑ se consi derata adorať. ¶ Sed pt queri an peccatores debe ant adorari ul' honorari dulia. dico q dulia reue rentiā et honorem importat. que creature exhi beri pt. cū autē honor ut dicit phūs non debeať nisi rebus diuinis. non debeť ꝓpe et directe ū ha benti grām et ūtutē que diuinos facit. Sed habz aliquis ūtutem multipliciter. ul' sicut actus ūtuo sus. et huic ꝓprie et dircē debetur et sm se honor ul' sic habens aptitudinē naturalē ad ūtutem. et sic cuilibet habenti ymaginē dei exhibendus est honor. nisi sit confirmatus in malo ut demon. et dampnati. qz ligatus ē in illo ordo ad ūtutē. uel sicut ordinatus ad inducendū uel conseruandum ūtutē. et sic debeť omnibus ꝑlatis qui ad hoc ordi nati sunt ut alios instruant et dirigant in ūtutē

Dulia ergo homini debetur. Vnde quidā. Morta lis duliā latriā dic omnipotentis. uide eciā in latria

Dulos. i. seruus.

Dumeo. a dumus dr̄ dumo. as. i. spinare. vnde dumeo. es. i. esse uel fieri spinosum. a quo dumesco. cis. inchoatiuū. ut ager dumescit. i. incipit esse

Dumetū. ti. penl' prod̄ dr̄ a dumus ¶ dumosus et ē dumetū locus dumo plenus. qd̄ et hoc dumice

Dumus. mi. mas. ge. est spina. ¶ tū. ti. dicitur. uel pocius spinaꝝ collec̄. vnde dumosus. sa. sum. . i. spinosus a ū. i. spinis plenus. et compaꝛ̄ vn̄ du mose. sius. issime. adūbiū. et hec dumositas tatis et hic et hec dumalis et hoc le. i. spinosus.

Dumtaxat. taxo. as. componiꝛ̄ cū dū et dr̄ dū taxat adūbiū quātitatis. i. tantummō. et cōponi tur a taxo ꝓ licitari. qꝛ licitatores in foro rē ue nalē considerantes dicūt tantū ualet. Et inde dum taxat poniꝛ̄ ꝓ tantūmō. uel componiꝛ̄ a taxare ꝓ dicere. qꝛ illud qd̄ diciꝛ̄ tūc tantū est dū diciꝛ̄ uel ut dicūt componiꝛ̄ a taxo arbore amarissimi succi. ex cuius succo si quis semel gustauerit suffi cit ei tantū semel gustasse. ß hoc non placet p̄s. di centi. q̄ dūtaxat. i. tm̄modo. ab adūbio et uerbo ¶ taxo componiꝛ̄.

Duo. a dya qd̄ est duo dr̄ pluraliter hij duo hee due et hec duo. Genitiuo hoꝝ duoꝝ. haꝝ duaꝝ hoꝝ duoꝝ uel duū. Dt̄o du obus. duabus. duobus. et cetera. ß hug. Pris. au tē dicit in vj li. ubi agiꝛ̄ de dt̄o et abl't̄o secunde declinac̄ōnis q̄ duo et ambo genit̄os quid̄ et accu satiuos ßm secundā declinac̄ōnē ꝓferunt duorum et amboꝝ duos et ambos ꝯuis in neu. dm̄cie cā ad masculinū. duū solet dici. Dt̄os uero et abl't̄os in bus faciūt in omni genere. ut duobus duabus duobus. ambobus ambabus ambobus.

Duo. is. dui duisti duere. i. tribuere. dare. soluere a quo cōponiꝛ̄ induo is. Et ē actiū duo cū omni ¶ bus suis compositis

Duodecennis. a duodecim̄ et annus componiꝛ̄ hic et hec duodecennis et hoc ne duodecim ān̄oꝝ. vnde hoc duodecenniū. nij. spaciū ¶ xij annoꝝ

Duodecennium. nij. i. duodecēnis ē

Duodecim. a duo et decem componiꝛ̄ duodecim̄ omnis ge. numeri plural' et indecl. Sed cū cōpo naꝛ̄ ex duobus rectis uideꝛ̄ q̄ ex utraq; p̄te decli neꝛ̄. Sed dico q̄ non opꝫ. qꝛ regula tm̄ intelligē da est de integris. duodecim autē componitur ex integro et corrupto. qꝛ uidelicet decē corrupte ue ¶ nit ad compōnem.

Duodenarius. a duodecim̄ dr̄ duodenarius. ria. riū. et hic duodenarius. rij. et duodecimus. ma. mū. et duodecies aduerbium.

Duodennis. duodecim annoꝝ. et uideꝛ̄ compo sitū a duodecim et annus. sicut septennis a septē et ānus. Rabanus. Pulchre duodennis dn̄s sacer ¶ dotes interrogans ꝛc̄

Duodenus. na. nū. penl' prod̄. Sed uideꝛ̄ q̄ debeat ex utraq; p̄te declina ri. qꝛ qn̄ fit compō ex duobus rectis ex utraq; p̄ te declinaꝛ̄. et sic duo declinabitur sicut et denus Ad hoc dico q̄ duodenus nō componiꝛ̄ ex duo et denus. ß diuaꝛ̄ a duodecī. et sic ē figure decom ¶ posite.

Duodeuiginti. i. duo minus de uiginti

Duonus. i. bonus. q̄ libenter tribuit. a duo. is.

Duplex duplicis in duplico uide.

Duplicarius. a duplex hic duplicarius rij ille q̄ duabꝫ fauet p̄tibus. scilicet fraudulentus.

Duplico. cas. caui. catū. a duo et plico. as. Vn̄ duplex. cis. ge. omnis. Et cor̄ du naturaliꝛ̄. Et cō paratur. vnde dupliciter. tius. me. adūbiū. et hec du plicitas. tatis. Et cor̄ pnl' duplico. et eciā p̄mam ¶ naturaliter

Duplus. a. ū. componiꝛ̄ a duo et plica. ce. vnd̄ duplo. as. aui. are. duplū facere. Et ¶ cor̄ du naturaliter

Duram indecl. Et in fine accentuaꝛ̄. quidā fluuius ē iuxta quem gigantes edificauerunt turrim. vide in sennaar. Item sicut dr̄ daniel' iij. Duram ē campus in quo nabugo donosor posuit statuam auream.

Dureo. a duro. ras. dr̄ dureo. res. rui. esse uel fi eri duꝝ et cōponiꝛ̄ indureo es addureo es a q̄bꝫ in choa. duresco cis induresco cis adduresco. is Dureo et eius composita neutra sunt. Et prod̄ du. Vide

Duribuccus dr̄ q̄ nūq̄ uult ap̄ire ¶ in duro as os. a durus. ra. rum. et bucca componitur.

Duricies. ciei. fe. ge. idem quod duricia. a durus uel a dureo. res. deriuatur

Duro. ras. raui. rare. i. durū facere. et durāre. i. p̄manere. p̄seuerare. sufficere. ut iste diu durauit. et durare. i. pacienter ferre. vnde hic et hec durabil' et hoc le. Duro componiꝛ̄ adduro. ras. i. ualde durā re. Conduro. ras. i. simul durare. Deduro. as. uald̄ durare uel duriciā remouere. i. mollificare. eduro ras. ualde durare. Induro. ras. i. interiora durare Vnde in exod̄. Induratū ē cor pharaonis. Predu ro. i. ualde durare uel ante. Perduro. as. i. p̄fcē du rare uel fortiter. Obduro. ras. i. contra durare uel quodā uelamine durare. Reduro. as. i. iteꝝ dura re. uel retro durare scꝫ dedurare. Duro ꝓ duruꝫ fa cere ē actiū. Composita ab eo ß q̄ redolent hanc significationem actiua sunt. Aliter et duro et ab eo cōposita neuꝛ̄ sunt. sic dureo et ab eo cōposita ¶ Item duro et dureo et ab eis composita omīa prod̄ hanc sill'am du. Vnde ouid̄ de arte. Tertius ut longo temp̄e duret amor. Item a duro as du rus. a. ū. Et compatur durior issimus. Vn̄ dure adūbiū. et eciā duriter inueniꝛ̄ et hec duritas tatis et hec duricia. cie. Durus componiꝛ̄ p̄durus. ꝯdu rus. edurus. i. ualde durus. et producit du.

Durus. ra. rum. in duro. ras. exponitur.

Dusius. sij. mas. ge. demon qui homines educit a sensu. uel qꝛ ducit eos ad mortem. Et dr̄ a duco cis ßm hug. Pap̄ uero dicit. Dusios galli noīānt demones quos romani fannos ficarios dicunt.

Dux. a duco. cis. duxi deriuatur hic et hec dux du cis cōmunis generis qd̄ designat dignitatē et of ficiū. Diciꝛ̄ enī dux qꝛ sit ductor exercitus. ß non statim quicūq; p̄ncipes uel duces sunt eciam reges dici possunt. In bello uero melius ē duceꝫ nomi nari q̄ regem. nā hoc nomen exp̄mit in preliuꝫ ducentē. Dux componiꝛ̄ hic et hec redux. cis. et hic et hec tradux. cis. uel deriuaꝛ̄ a reduco. cis. reduxi. et traduco traduxi. Et tenent tūc naturam p̄dic toꝝ p̄titoꝝ scꝫ deduxi traduxi reduxi. que natuā liter cor̄ du. tradux. cis. redux. cis. dux ducis. licꝫ duco. cis. prod̄ du. uide in duco. cis. et desinit in ux naturaliter cor̄. ßm p̄s. uide eciam in tradux

Duxi est preteritū de duco cis. et corripit du na turaliꝛ̄. sicut ꝓbaui in duco cis ¶ Hic nota q̄ qn̄ hoc ūbum duxi uel aliquod simile construiꝛ̄ cum nomine p̄ticipiali desinente in dus considera utꝝ descendat a ūbo hn̄te constructionē ad actiū. qꝛ tūc congrue poniꝛ̄ hoc ūbum duxi cū illo nomīe in accusat̄o casu. ut duxi tuā amiciciā rogitandā duxi uos attentius dep̄candos. Si autē ūbum nō construiꝛ̄ cuꝫ accusat̄o tale ūbale descendens ab eo cū hoc ūbo duxi construi non ualebit. Vnde

incongrue dr̃. Amiciciã tuã duxi attentius suppli
candã. Jmo debet poni gerundiũ loco eius cum
sui ubi construccõne. ut duxi urẽ grẽ supplicãdũ
E ꝓposicõ est. et in compõne est
ꝑuatiuũ. ut eneruis. ul' inten
tiuũ ut enarro. ul' ꝓ ext̃ po
nitur ut educo. Quibus autẽ
litteris ꝓponat̃ e et quibus ex
in compõne dixi sup̃ in ꝑma
pte in tractatu de silla in c d̃
E acides pnl' cor̃ ea E x lrã
ci nepos. i. achilles. Vnde. Aio te eacida romãos
E atenus sunt due ptes et sub E vincere posse
duobus accentibus ꝓferunt̃. uide in secũda parte
de accentu in capitulo de tenus.
E basis. sis. est euagacõ preter materiã. uid̃ in
E quarta pte in capitulo de colo. rethoricis.
E bdoas ebdoadis pnl' cor̃. i. spaciũ septẽ dierũ.
ab hepta quod ẽ septem et doas qd̃ ẽ dies. Et si
militer dr̃ h ogdoas huius ogdoadis spaciũ octo
dierum. Et dicitur ab octo et doas.
E bdomades concepcões que fiũt in mente q̃
ptiʒ note sunt omnibus. ut si de equalibʒ equalia
demas que remanent sunt equalia. ptim sapienti
bus tantũ. ut incorporea in loco non esse. Eb de
bet scribi p b. Nã ebdo grece. i. concipio. Declina
tur uero h ebdomas adis. Et pluraliter hee ebdo
mades ebdomadũ. Jtem h ebdomas. adis. ꝓ sep
mana ponit̃. Dan ix. Ebdomas una. Et cor̃ pnl'
siue do. Ebdomada eciã ꝓ septimana ꝑme declia
cõnis ẽ. et scribi dʒ p p. Naʒ dr̃ ab hepta grece. i.
septem latine. h in s mutata. ꝫ qr apud latinos p
ante d non reperitur transit p in b et dr̃ p b ebdo
mada. de. Et cor̃ pnl' ebdomades. ꝫ infra in h me
E bdomas. dis. in ebdomades ẽ. E lius ponitur
E briolus. la. lũ. dimi. aliquãtulũ ebrius. unde
plautus. Tristes ac ebrioli incedũt. Et corripit o.
E brius. Ab e et bria componit̃ ebrius. a. ũ. i.
extra mensuram bibens. Vnde ebriosus. sa. sum.
et h ebrietas. et h ebriositas. Ebrius q̃nq3. ebrio
sus sepe et multũ bibit. Jnde ebrietas aliq̃n. ebrio
sitas frequens vini temulentia. Jtem ab ebrius e
brio. bas. quod non est in usu. Aris tamen posuit
simplex dicens. Mulieres que raro ebriant̃ cito
senescunt. E Hic nota q in ebrietate duo attẽdi
pñt. scʒ defectus consequens et actus p̃cedens. ex
pte autẽ defectus seq̃ntis in quo ligat̃ actus racõ
nis ebrietas habet excusare pctm̃ inq̃tũ causat i
uolũtariũ p ignorantiã. ꝫ ex pte actus p̃cedentis
uidet̃ esse distinguendũ. qr si ex actu illo p̃ceden
ti. subsecuta est ebrietas sine peccato. tũc peccatuʒ
sequens totaliter excusat̃ a culpa. sicut forte ac
cidit loth. Si autẽ actus p̃cedens fuit culpabilis.
sic non totaliter aliquis excusat̃ a peccato sequẽ
ti. quod scʒ reddit̃ uolũtariũ ex uolũtate p̃ceden
tis actus inq̃tum scʒ aliquis dans opam rei illici
te incidit in sequens peccatũ. Diminuit̃ tamen se
quens pctm̃ sicut diminuit̃ racõ uoluntarij. Vnd̃
aug̃ dicit contra faustũ q loth culpandus ẽ non
q̃tũ ille incestus. ꝫ q̃tum ebrietas meruit.
E bullio. lis. liui. lire. i. ualde bullire ũbum p ge
minũ l. Et componitur ab e et bullio. lis.
E bur. ris. est os elephantis. et deriuat̃ ab eo e
burneus. nea. neũ. illud quod ẽ de ebore. et quod
ẽ candidũ sicut ebur. Vnde in cant. Collum tuũ
sicut turris eburnea. Jnuenit̃ eciã eburnus na nũ

in eadem significacõne. Virgil' vj eneid̃. Proseq̃t̃
dictis porta qʒ emittit eburna.
E cclesia cõuocacõ interpretat̃. qr omnes ad se
cõuocat. et est fideliũ. ꝫ sinagoga quod int̃
pretat̃ congregacõ ꝓꝑe est iudeorũ q̃uis ecclesia
dcã sit. sed nrãm apostoli sinagogam nunq̃ dixe
runt. sed semꝑ ecclesiã siue discernendi cã. siue id̃
qr inter congregacõnem vnde sinagoga. et cõuo
cacõneʒ vnde ecclesia nomen accepit. distet aliq̃d
scʒ q congregari pecora solent quoꝝ greges ꝓꝑe
dicimus. Cõuocari autẽ ẽ magis utentiũ racõne
sicut sunt homines. ut autẽ notaret̃ iudeoꝝ inñ
delitas dcã ẽ hoꝝ sinagoga. i. congregacõ q̃i peco
rum et indiscretoꝝ. et ut fidelitas nrã ipso uoca
bulo innueretur dcã ẽ nrã eccĩa. i. cõuocacõ. q̃si
racõnaliũ et discretorũ. que eccĩa dr̃ catholica id
ẽ vniũsalis. Non enim sicut cõuenticula hẽticoꝝ
in aliquibus regionũ ptibus coartat̃. sed p totuʒ
orbem terraꝝ dilatata diffundit̃. et hinc h eccle
siola. le. dimi. et ecclesiasticus. ca. cũ. et ecclesio as
. i. conuocare ul' concionare. quod et ecclesiaizare
inuenit̃. Sed uidet̃ q ecclesia sit nomen collecti
uũ. qr ecclesia dr̃ congregacõ fideliũ. et sic signifi
cat in singulari nũo multitudinẽ ergo potent di
ci ecclesia dei sunt in celo. ad hoc dico q ecclesia
non est nomen collectiũ. qr collectm̃ sapit diuersi
tatẽ. ꝫ ecclesia tantũmõ vnitatẽ. Sunt eniʒ oms
fideles quedã membra caritatis vinculo counita
alias coniũcta in vno corpore cuius caput ẽ xp̃s
Et sic non ẽ dicendũ eccĩa sunt ul' eccĩa militant
ul' triũphant ne uideat̃ in eccĩa dei esse diuisio.
que vnitate spũali firmiter ẽ vnita. uide in pax
et in cantus. Et scias q salomon dicit. Vestigiũ
nauis non inuenit̃ in mari. ubi dicit remigius in
math. Vestigiũ nauis in mari non inuenit̃ quia
conũsacõ sancte ecclesie non est terrena ꝫ celestis
Vnde vnus remex eius dicebat. nrã autẽ conuer
sacõ in celis est. et q̃uis sancta eccĩa terrena offi
cia exercere uideat̃ ueruntamen eius intencõ sem
ꝑ spũalis est. et celestis. Jn iob eciã dr̃. Non inue
nitur in terra suauiter viuentiũ. abissus dic̃. nõ
est in me. et mare loquit̃. i. p opa loqui se oñdit
supbus non est in me. qr scʒ nec carnales immũ
di nec auari nec supbi sunt de eccĩa dei merito li
cet in eccĩa sint numero. uide in bigamus. et in p̃
E cclesiastes grece. hebraice E scripcõ. et in titus
coelech. latine concionator dr̃. i. salomon. Vñ di
cit Jero. tribus nominibus uocatũ fuisse salomo
nem. scripture manifestissime docent. pacificũ. i.
salomonem. et ididã hoc est dilectũ dñi. et qd̃ nũc
dr̃ coelech. Ecclesiastes autẽ greco nomine appella
tus. qr coetũ. i. eccĩam generet seu congreget. qd̃
nos nũcupare possumus concionatorem eo q lo
quat̃ ad populũ. et sermo eius non spẽaliter ad
vnũ ꝫ ad vniũsos generaliter dirigit̃. Porro pa
cificus et dilcũs dñi ab eo q in regno eius pax fu
erit et eum dñs dilexit appellatus ẽ. uide in salo
mon. Jtaq3 juxta nũm uocabuloꝝ tria uolumĩa
edidit. ꝓũbia. ecclesiasten. canticũ canticoꝝ. Jn ꝓ
ũbijs puulum docens. quasi de officijs p sentenci
as erudiens. vnde et ad filium crebro sermo repe
titur. Jn ecclesiaste uero mature uirum etatis insti
tuens ne quidq3 in mundi rebus putʒ esse ꝑpetuũ
ꝫ caduca et breuia vniũsa que cernimus. Ad ex
tremũ iã consummatũ uiꝝ et calcato seculo ꝑpa
ratũ in cantica canticoꝝ sponse iũgit̃ amplexibʒ

Nisi enī prius relinquēmus uicia et pompis seculi
renūciātes expeditos nos ad aduentū ꝑpaiimo n̄
possumus cātare cāticū canticoꝝ. Et scias ꝙ pt de
clinari hͦ ecclesiastes. tis. et sic non accentuatur in
fine ut uolūt quidā. Alijs uideť ꝙ ꝓ homine nō
accentueť in fine. ut uanitas uanitatū dixit eccle
siastes. ꝟ ꝓ libro accentuať in fine. ut in ecclesias
te ita legatur. et hͦ magis michi placet. Tamen ui
de ꝙ pt declinari hͦ ecclesiaste. huius ecclesiastes.
Et tūc cū declinacō sit greca accentuať semper in
fine. ut ūba ecclesiastes. sicut penthecoste tes ten
Ecclesiasticū librū ihūs filius sirach nepos ihū
sacdotis magni ierosolimitani composuit. qui lib
apud latinos ꝓpter eloquij similitudinē salomo
nis titulo prenotať. Dcūs autē ecclesiasticus quia
de totius ecclesie disciplina religiose cōuisacōnis
magna sit editus cura et racōne. hic apud hebre
os reperitur. sed inter apocriphos habetur.
Eccum componitur ex ecce et eū. qͣsi ecce eū. et
ita ꝟm usum declinať. Accō eccū eccā. Et plurali
ter accō eccos eccas. quasi ecce eos uľ eas. Et est
ꝓnomen. Similiter ellū componiť ex ecce et illū
Et ita declinať. Accō ellū ellam. Pluraliter accō
ellos ellas. quasi ecce illū uľ illā. uľ ecce illos uľ ¶ illas
Echinus. in hechinus uide.
Eclipsis. psis. fe. ge. i. defcūs solis uel lune uel
alterius rei. In dcāmine uero si fiat defcūs dcōnis
uľ orōnis dr eclipsis. ꝟ defcūs lrē uľ sillᵉ non dr
eclipsis. ꝟ afferesis uľ sincopa uľ apocopa. Vnde
eclipticus. ca. cū. i. defectiuus. Vnde linea zodiaci
ꝑ quā sol discurrit dr ecliptica. Ad hoc enī ꝙ sol
uľ luna paciať eclipsiꝫ oportet ꝙ in illa linea sit
sol et luna. et hinc eclipticō. cas. eclipsim facē. ob
scurare. De hoc eciā dixi in quarta ꝑte in c de ui
cijs annexis. Et differt eclipsis ab aposiopesi. sic
in quarta ꝑte dixi in tractatu de coloribus retho
ricis. ubi egi de aposiopesi.
Eclipticus in eclipsis exponitur. Et corř penuľ
Eco indecli. ge. neu. dr ab ycon. Et dr eco quasi
yco. sonus aeris uľ uallīū uľ rupiū uľ montiū. i.
sonus redditiuus qꝛ est ymago et repsentacio uo
cis Dicūt tn̄ qdā ꝙ eco saxū ē qd humane uocis
sonum captans ūba loquentium ymitať. et diciť
sic. qꝛ ad uocem respondens alieni efficiť ymago
sermonis. sed pocius et uerius uidetur hͦ euenire a
natura locoꝝ. sicut cōuallīū et huiusmodi. ꝟ hug
Quidā tamen scribunt echo cū aspiracōne. Pap
uero dicit. ꝙ eco uox aeris sonus in silua uľ cau
nis resonans Sap xvij. aut resonans de altissimis
montibus eco. et accentuať in fine. Et prod e. tn̄
Economicus. ab economus dr ¶ scribiť ꝑ vnū c
economicus. ca. cū. pnľ corř. dispensatiuus. vn̄ hͦ
economica. ce. scīa qua instruimur in dispensatio
Economus. mi. pnľ corř. i. dis ¶ ne ꝓpe familie
pensator ꝓpe familie. Vnde hͦ economia. mie. i.
dispensacō. Et dr economus ab eco qd est sonus
redditiuus. qꝛ ad eius sonū et uocē tota familia
debet ordinari. uľ pocius dr yconomus. ab ycon
quod ē ymago uľ signū et noma quod ē lex uľ
regula. qꝛ ad eius signū uľ regulam tota familia
debet dispensari. et idem hec yconomia e dicitur
ꝟ hug. Pap uero dicit in e. Economus grece dis
pensator domus minister qui mō aduocatus dr
E contra adūbiū ordi ¶ uide eciā in yconomus
nandi acuit penultimam sicut econtra.
Ecors. dis. omnis generis qͣsi sine corde. ab e et
cor. et est idem qd excors. uide in excors. Inueni
tur eciam hic et hec ecordis et hoc ecorde.
Ecquis componiť ab en adūbio et quis muta
ta n in c. ut ecquis qͣsi ecce quis. De hͦ uide in ter
cia ꝑte in tractatu de figura nominis in c de silla
Ecubi. ab en et ubi muta ¶ bicis adieccōnibus
ta n in c. quasi ecce ubi.
Edaculus. la. lū. aliquātulū edax. uorax. ab e
Edax. a edo es est dr ¶ dax dr. et corř cu
edax. acis. omnis ge. qui multū et assidue come
dit. Compatur edacior issimus. vn̄ edaciter cius
issime adūbium. et hͦ edacitas. tatis. Et prod ī ge
nitō penľ. ꝟ corř ꝑmam. Ouid de remed amoris
Rumpere liuor edax iam magnū nomē hēmus
Edecumo. as. aui. are. i. excerpe. ab e et decūo.
as. Vnde macrob de saturnalibus. Inuenit locos
ueteꝝ uirorum decimatos ex multis libris.
Eden hebraice dr ꝑadisus terrestris. et interpta
tur delicie. uľ eden dicitur pro eidem quod est
uidere. et ꝟm hͦ pt eciā illi loco cōuenire. ē enim
ibi uisus diuinus quodāmodo et deliciosus. et ac
Edentatus. ta. tū. extra den ¶ centuať in fine
tes. q dentibus caret. ab e et dentatus componitur
Edento. tas. taui. tare. in dento. tas. est.
Edentulus. la. lū. extra dentes. qui dentibus ca
ret. ab e et dens. Et ut dicit grec. Dente carens e
dentulus ē ꝟ natus habere Qui dentes habuit nec
habet dentes nec habebit. Edentatus prior est in
Edepol ꝓ edem pollucis ad ¶ fans uetus alter
uerbium iurandi. Et acuitur in fine.
Edera. ab edus di dr hͦ edera re penľ corř. quia
edis ꝓpter lactis abundantiā in escam a ueteribꝫ
ꝑbebať. uľ dr sic ab hereo. qꝛ arboribus rependo
adhereat. vnde ederinus. na. nū. pnľ prod. ꝙ aūt
dr edera edita petens. uľ editis herens. et hīn est
Edes. dis. fe. ge. i. domus. et dr ab edo es est. qꝛ
ꝑmo fuit facta ad edendū. In euangelio diciť de
zacharia ꝙ perijt inter altare et edem. et dr hoc
edem id est templum. Et scribitur aedes per ae.
Edico cis edixi edictū. prod di. uide in dico cis
Edictū. ti. ge. neu. i. ꝑceptū. et ꝓpe regū uľ im
ꝑatoꝝ. Vnde in luc. Exijt edictū a cesare.
Ediculū. li. ab edes. i. ꝑua edes. Aug in ij de ci
dei. Riue animi malis que ꝑcipue cauenda sunt
mores corrumpereniť humani. nulla sacra edicu
la dignū putauerunt.
Ediculus. li. diminitm̄. ꝑuus edus. Et corř cu.
Edifico. cas. edes componiť cū facio et dr edifi
co cas. i. edem facio. et hinc edificans. tis. et hoc
edificiū. cij. i. ediū effeccō. uľ ipsa edes. et cōponi
tur coedifico. cas. reedifico. cas. Et est edifico neu
tꝝ cū suis compositis. Et corř fi. Et ē edificans fi
gure decomposite. ¶ hic nota drn̄ciā inter ꝑtici
piū et alias dcōnes casuales. qꝛ nomen et prono
men componunť eciā ꝑ obliquos. ut aliusmodi
istiusmodi. ꝟ ꝑticipia non pn̄t componi teste ꝑs
nisi ꝑ ntm̄. et hͦ habent a suis ūbis. qm̄ ūba ui
hn̄t ntōꝝ et non obliquoꝝ ergo si aliquod ꝑtici
pium uideať in obliquo casu ad compōnem ue
nire. dicendū est ꝙ amittit naturam ꝑticipij. et
compōne transit in nomen. ut doctificus id ē doc
tū faciens. Si obijciať de edificans. dico ꝙ faciēs
non habet hanc compōnē a se ymo a ūbo. quia
Edilicium. ab edilis dr ¶ ē figure decomposite
hͦ edilicīū. cij. honor uľ officium edilis. et hͦ edili
tas. tatis. illud idem. et edilicius. cia. cium. i. res ꝑ

tinens ad edilem.
Edilis.ab edes dr̄ hic edilis.huius edilis.penul
prod.i.custos edis.qui custodiebat de dignitate
et officio erariū ul' capitolium.ul' curiā regis si
ue imperatoris.ne morbosa animalia ut capre.
et porci et huiusmodi intrarent et aerem ibi cor
rumperent et destruerent.
Edilitas.tatis.in edilicium est.
Edillus.li.diminituum paruus edus.
Edissa.disse.urbs mesopotanee quam condidit
nemroth que antea dicta est areth.
Edissero ris rui edissertū.ab e et dissero ris.et
est edisserere ualde disserere ul' apire narrare ex
ponere.Vnde in euangelio.Edissere nobis parabo
lam hanc.et hinc edisserto tas frequentatiuum.
Editio.onis.fe.ge.i.expō.ab edo dis editū.et
dr̄ editio quasi extra datio secundum papiam
Editus.ta.tū.penl' cor̄.i.altus ul' manifestus
ul' natus ul' emissus compositus.expositus.Et
deriuatur ab edo edis.Et comparatur.
Edituus.tui.tuo.idem ē quod edilis.scz custos
edis.et componit' ab ede et tueor.Inde edituus
q̄i edem tuens et custodiens.Vnde boni poete di
cūtur editui.qz p carmina sua fortia facta uirorū custodiūt.
Edo es est.i.comedē.Antiqui dice
bant edo edis edit irregulariter.sz postea cū dcōne
corrupta ē secūda psona.et p edo edis dictū ē es
Et ut in summa dicat'.quecūqz uoces huius ubi
sequūtur secundā psonā p formacōnē corrupte
sunt.sz que formant' a pma psona non sunt cor
rupte.Vnde dicit ps in ix libro.Edo es ē anorma
lū tamē in plurali nūo seruat regulā tercie cōiu
gacōnis.edimus editis edūt.Simil'r in pterito im
pfecto et futuro edebam edam.et in omnibz que
solent in hac cōiugacōne a pma nasci psona.hec
est in tercia persona impatiui edat.et in futuro
optatiui qui ē eciam subiūcti pñs edā edas edat
In omnibus uero que solent a secūda psona nas
ci corruptam inuenies regulā tercie coniug.es tm̄
prod quā a secūda acceperunt psona seruata ubi
qz.es est este estote esto essent esse.Vnde quidaz
Sanus uis esse noli de fructibus esse.Nec mireris
si non ubiqz dcōnē faciat ul' defeccōnem anceps
signacō.non solū enī in ūbis sz eciā in nominibz
et in aliis ptibus orōnis est qn̄ faciūt dcām ul' ac
centuū ul' lrārum mutacōne autores.est qn̄ non fa
ciūt.hec ps. ¶ Edo componit' adedo adedis it.ul'
ades adest.i.iuxta ul' ualde corrodere ul' edere.Itē
comedo.is.Item exedo.is.it.i.corrodere ul' extra
ul' ualde edere.Inde exesus.sa.sum.Peredo dis.i.
pfecte edere.corrodere.consumē.Edo neutrū ē.et
similiter composita eius omnia.p corrodere tam̄
inueniūtur actiua.Item edo cor̄ secundā psonaz
et que ab eo descendūt.Composita uero omnia
regulariter declinant'.Quedā tamen ex ill' sequū
tur qn̄qz corrupcōnem et irregularitatem sui sim
plicis.ut adedo ades.facit eciā adedo adedis.Item
omnia simplicia et composita faciūt preteritū in
edi tantū.sm irregularitatē sui simplicis.et supi
nū in esum ul' estū.et pticipia passiui in esus ul'
in estus.Et omnia cor̄ hanc sill'am e in pñti et q
retinent lrām pñtis.In pterito uero et ab eo for
matis eandem sill'am scz e prod.Sed edo edis edi
di.i.manifesto prod e.Vn̄ ūsus.Dū pane uescor
edo sermonē dum loquor edo.Sepe bibis et edes
si dapsiliū colis edes.Item scias qz edo es ē ūbū
anormalū facit pteritū edi edisti edit et infinitm̄
esse.et supinū esum ul' estū.ut tactū est.Qn̄qz tm̄
inuenit' regulariter sm antiquos edo edis edit.i.
comedo.et tūc similiter facit pteritū edi.et sup si
militer esum ul' estū.Infinitiuus tamen facit edē
sz edo edis.i.manifesto facit edidi geminatū qa
componit' ab e et do das.uide in edo edis.
Edo dis edidi edere editū componit' ab e et do
das.et est edere dicere.manifestare.emittere.com
ponē.exponē.pferre.parere.pducere.dare.Vnd
quidā.Edo compono pario loquor et manifesto
Anormalū fit edo tercia seruat edo.Inuenit' eciā
apud antiquos edo edis regulariter p comedo.sz
tūc est simplex.et facit pteritū edi uide in edo es
Edorso as.i.dorsum scindere et pcipue ab ante
riori.vn̄ edorsatus dr̄ equus ab anteriori.Et cō
ponit' edorso.as.ab e dorsum dorsi.
Educo.cas.caui.care.i.enutrire.et componitur
ab e et duco et cor̄ du.uid in duco as ul' sm pap E
ducare.i.nutrire instituē eligē.educē uero ē ptrahē
Edulis ab edo es ē dr̄ hic et hec edu ¶ ruē.subitē
lis et hoc le.i.abilis ad edendum.Et corripit du
Eduliū.lii.i.cibus.ab edo es est.Vnde dic pap
eduliū ab edendo dictū ē quasi pregustiua comes
tio.Edulia cibi alimenta apta ad manducandū.
Edulus.li.di.puus edus.Edulus eē dr̄ estor ul'
uorator qui multū comedit.ab edo es est.
Edus.di.mas.ge.dr̄ ab edo es est.qz tener sit
et comestibil'.Et prod pmam.uide in fascino.
Effabilis.ab effor.aris.deriuatur hic et hec ef
fabil' et hoc le qd aptū ē ut qs loquatur illd
et cōponit' cū in et dr̄ hic et hec ineffabilis et hoc le.
Effamen uide in effamino.
Effamino nas componit' ab ex et famino nas
et mutat' x in f.et ē effaminare idez qd loq.vn̄
hoc effamen.inis.i.loquela locucō.Et pd penulti
mam in nominatiuo.sed in genitiuo eā corripit
Effectiuus.ua.uū.in efficio.cis.uide.
Effeminatoriū.rii.domus meretricū.et dr̄ ab ef
Effemino.as.in femino as ē. ¶ femino as are
Efferatus.ta.tū.dr̄ mente ferina effectus sine
ratione.ab efferor.raris.sm papiam.
Effero.ras.raui.ratū.rare.i.crudeliter agē ul'
ferum facere.et deriuatur ab efferus.ra.rum.sm
hug.Dr̄ eē efferor.aris.efferatus mēte ferina ef
fcūs sine rōe.sz effero.as.mag ē in usu et cor̄ fe
Effero effers extuli elatū.ab ex et fero.et ē ef
ferre.extra ferre.et ē pprie cadauerū.et efferre.i.
extollere.eleuare.supbire.vnde hec elatio onis.
Efferus.ab ex et ferus componit' efferus.ra.
rum.i.ualde ferus.crudel'.et īmansuetus.et cor̄ fe
Effeta.i.adaptio.ul' adapire.sicut marcus euā
gelista exponit.et accentuat' in fine.dr̄ eciam ef
fetus.ta.tū.sz aliud sigt.Et tūc prod penl'.sed ef
feta eā cor̄.Vnde in aurora dr̄.Effeta sic audit'
Effetus.fetus ta tū cō ¶ sic homo ūba sonat
ponit' cū ex.et dr̄ effetus.ta.tū.i.debil' q̄i sine fe
tu.i.sine fortitudine uiriū.sz pprie dr̄ de mul'iere.
effeta q̄i extra fetū posita.que iā parere non pt.
et hinc facta ē translacō ut ille dicat' effetus qui
iam euacuatus est a uiribus.Et producit fe.
Efficacia.ab efficax dr̄ hec efficacia.cie.i.potē
tia.perfectio.uigor.agilitas.
Efficax.cis.ge.omnis.dr̄ ab efficio.cis.et ē ef
ficax potens qui nullā difficultatē habet in qua
libet re facienda sz eam ad effectum ducat Vnde.

et eam medicinā efficacē dicimus que efficit illō ꝓpter quod data est. Et compatur efficacior issimus. vnde efficaciter. cius. me. adūbiū. Et cōponit̃ inefficax. i. nō efficax. qui non p̄t ducere ad effectū quod intendit. Et compat̃. Et corr̃ fi ꝫm hug. Papias ūo dicit. Efficax ꝗ̄ capax qui facile potest implere quod uult.

Efficio. ab ex et facio. cis. componit̃ efficō cis effeci effectū. et est efficere ꝑfecte facere q̄i ꝑficē. leuiter implere. Et inde effectus. tus. i. finis rei. aut quod a causa efficit̃. ut dies est effectus solis vnde effectiuus. ua. uū. quod habet ul' habere p̄t effectū. et est effectiuus ab efficio. cis. quod efficit ut medicina ē effectiua sanitatis. et corripit fi

Effigies. ab effingo quod componit̃ ab ex et fingo gis. dr̄ effigies. ei. i. ymago. et hinc effigio as. aui. effigiem facere. ul' effigiem rep̄sentare. et

Effontio. tis. tiui. effontire. i. veneno ¶ est actm̄ se loqui ul' foras emittere. Et componitur ab ex

Effor. aris. atus. ari. i. loqui. et ¶ et fons fontis componit̃ ab ex et for faris. Et prodꝰ fa. Vel ef for. i. extra et aperte loquor.

Effraym filius ioseph dcūs est qꝛ auxerit eum deus. ex eo uocabulo in linguā nrām transfertur

Effrateus. a. vm. pnl' prodꝰ. ab ef ¶ augmentū fraym scribit̃ ꝑ geminū f. Ephrateus ab ephrata ꝑ ph. Eufrates ab eufrates ꝑ eu. Ita dr̄ ī his in p̄mo reg. q̄i in p̄ncipio. Et debet ꝗ̄uari ephrata in penultima et ultima.

Effregi pnl' prodꝰ p̄teritum de effringo. gis.

Effrenatus. ta. tū. dr̄ ab effreno. as. quod cōponitur ab ex et freno. nas. Et ꝫm pap effrenatus dr̄ qꝛ preceps et pronus et sine freno rationis sit

Effrenis. frenū componit̃ cū ex et dr̄ h̄ et hec effrenis et hoc ne. et effrenus. na. nū. i. sine freno

Effringo. gis. effregi effractū ef ¶ et prodꝰ fre fringere. i. ualde ul' extra frangere. Et componit̃

Effrons. tis. cō. ge. i. in ¶ ab ex et frango gis uerecūdus sine fronte. i. sine uerecūdia. ab ex et

Effugiū. gij. i. fuga. effectus fuge ¶ frons tis ab effugio. gis. Job xj. Et effugiū p̄ibit ab eis.

Effugus. ga. gū. ab effugio. gis. et dr̄ effugus pnl' cor̃. i. fugitiuus ul' extra fugiens.

Ega grece latine dr̄ cap̄. et ē tercia littera a

Egeator in egeus est.

Egens. tis. ge. omnis. i. non h̄ns. ul' opus h̄ns ab egeo. es. qꝛ autē dr̄ egens q̄i sine gente ul' ge

Egenus. na. nū. penl' ¶ nere ethymologia est prodꝰ deriuatur ab egeo. es. et dr̄ egenus. i. egens inops et paup. qꝛ autem dr̄ egenus q̄i sine gente ul' genere ul' extra gentem ethimologia est.

Egeo. es. egui. eo mutato in ui diuisas egere. i. non habere. ul' opus habere. Et ita differt a carē qꝛ carere ē non habere. ꝫ multociens egemus rei quā habemus. Egeo componit̃ cū in et dr̄ indigeo. es. interposita d. Egeo cū omnibus suis compositis neutꝝ est. Et facit p̄teritū in gui. Et caret supino. Et corr̃ e. Vnde prosper. Paucoꝝ exigui tempis usus eget. Et ꝫm pap. Egeo illius rei et illa re et illam rem dicimus. Itez dicit pap. Egere indigere. pauptatem pati. necessaria non habere.

Eger. gra. grum. dr̄ ab egeo. es. qꝛ egeat uirib; ul' leticia. i. tristis ul' infirmus. Et compatur. vn̄ h̄ egritudo. dinis. i. tristicia ul' infirmitas. Et hec egromonia. nie. idem. et egrotus. ta. tū. i. eger. ꝫ eger ꝓprie animo. egrotus corpe. Item eger id ē tristis et infirmus ad tempus. ꝫ egrotus tantū infirmus et diu et sepe. sicut iratus et iracūdus differunt. Et prodꝰ e. Vnde quidā. Ingemit egrotus q̄a languet corpe totus. Eger languescit mentis

Egere p̄t esse infinitiūs de e ¶ uiciū qꝛ crescit geo. es. ui. Item p̄t esse p̄teritū ꝑfectū de ago gis egi egerunt ul' egere. et in utraqꝫ significacōne ꝓ

Egero. ab e et gero. ris. componitur ¶ ducit ge egero ris gessi gestum. Et est egerē digerē. foras emittere. et ꝓꝓie malaꝫ substanciā uentris ꝑ secessum ul' anum. et hinc translatiue dr̄ ꝓ euacuare ponit̃ eciā ꝓ uomere. Et cor̃ ge. Vnde quidꝰ. qui bene digerit egerit ingerit est bene sanus.

Egesco. as. inchoa. i. incipio egere. et formatur

Egestas ab egeo. es. ¶ ab egeo. es. addita co dr̄ et est egestas peior q̄ꝫ pauptas. Pauptas eniꝫ honesta p̄t esse. ꝫ egestas semp est turpis. Vnde egestuosus. sa. suꝫ. i. egestate plenus et miseria. Itē egestas p̄t esse accūs plural' huius nominis adiectiui egestus. ta. tū. et tūc deriuat̃ ab egero. ris. et est egestas euacuatas ul' foras ꝑ anū missas ul' uomitas. Vnde quidā. Post res egestas multos

Egestuosus. In egestas uide. ¶ afflixit egestas.

Egeus gei. penl' acuta. pater fuit thesei. postea deus maris factus qn̄ in illud se p̄cipitauit. vnde egeū dictū ē mare illud in quo se p̄cipitauit. Et hinc egeus. a. um. et h̄ egeator. toris. i. hortator nauis. ab egeo mari.

Egilopa. pe. in egilopium est. Et corripit lo.

Egilopicus in egilopium uide.

Egilopiū. pij. ge. neu. et h̄ egilopa. pe. i. ulcus ul' caro que nascit̃ in angulis oculoꝝ. Vnde mač in uiribus herbaꝝ. Egilopā curat si quis comasticat illā. vnde egilopicus. ca. cū. pnl' cor̃. qui talem infirmitatem patitur ul' curat.

Egipciacus dies in egiptus uide.

Egipcius in egiptus uide.

Egiptus. ti. est quedā regio. fe. ge. Vnde egipcius. a. um. et interp̄tantur egipcij lingua hebraica affligentes. qꝛ afflixerunt populū dei prius q̄ꝫ diuino auxilio liberaret̃. et egipciacus. ca. cū. penl' cor̃. vnde et in quolibet mense dicūtur duo mali dies egipciaci. qꝛ ab egipcijs fuerunt introducti. ꝫm quosdam. ¶ Et ut dicit glo sup illud ysaye. xix c. Tradā egiptū in manu dn̄oꝝ crudeliū. multis dn̄is egiptus est tradita. p̄mo asirijs. Post nabugodonosor. tercio alexandro. ad ultimū romanis. anthonio et cleopatra ab augusto supatis caldei crudeliores. romani potentiores. uide in pena

Hic nota qꝛ in quolibet mense sunt duo dies egipciaci. hoc est ab egipcijs dep̄hensi. In egipto uero fuere p̄itissimi astronomici et inuenerūt q̄sdam constellacōnes esse nociuas actibus hominū in hijs dieb;. i. in aliqua hora hoꝝ dieꝝ. et ideo notauerunt hos dies ꝫ non debent obseruari. q̄a mater ecclesia ꝓhibet fidem talibus adhiberi. ꝫ quosdam. vnde dn̄r p̄dicti dies egipciaci. qꝛ dn̄s in hijs diebus misit plagas in egipcios. et scribūt̃ in kalendario non qꝛ aliquid sit incipiendum ul' desinendū hijs diebus pocius q̄ꝫ in alijs. ꝫ ut dei miracula in memoria teneant̃. et hoc mag̃ michi placet. Quotus autē dies sit egipciacus a principio ul' a mensis fine istis ūsibus explanat̃. Augurior decies audito lumine clangor. Linquit olus abies coluit colus excute gallū. In hijs duobus ūsibus sunt xij dcōnes xij mensibus seruientes.

ꝑma ꝑmo.secunda secūdo et sic ꝑ ordinē sump
to inicio a iānuario.ita ꝙ quota ē j.lr̄a ꝑme sill'e
alicuius istaꝝ dcōnū totus dies egipciacus infra
mensem cui deseruit illa dcō computando a men
sis pn̄cipio ūsus finem.et quota est prima litte
ra secūde sill'e totus dies ē egipciacus a fine mēs
ūsus pn̄cipiū computando.ūbi grā.Augurior q̄
est ꝑma dcō deseruit ianuario qui ē ꝑmus mens
et a que ē ꝑma lr̄a ꝑme sill'e huius dcōnis augu
rior est ꝑma lr̄a in alphabeto ergo ꝑmus dies ia
nuarij ē egipciacus.Itē ḡ que ē ꝑma lr̄a secunde
sill'e eiusdē dcōnis est vij in alphabeto ergo vij
dies ianuarij est egipciacus computando a fine ū
sus principium.et sic de alijs.

Egloga.ge.dr̄ q̄si egaloga.ega enim grece caꝑ
logos sermo.Inde egloga.i.sermo de capris.uel
quasi de rusticis et uilioribus rebus.Et dr̄ egloga
caꝑnus sermo.ul' ꝓpter feditatē et turpitudinem
materiei ut apud satiricos.ul' qr̄ ibi sermo habea
tur de capris p̄cipue.ut apud ūgil' in buc̄.et cor
pnl'.Virgilius.Egloga iibenas ꝙ adole pingues

Ego egonis et egona ne.i. ¶ et mascula tura
seculū.ul' ut dicit paꝑ.Egones penl' prod̄ sacerdo

Egoceron.Ega quod ē capra cōpo ¶ tes rustici
niᵗ cū ceros quod ē cornu et dr̄ egoceron ontis
quoddā animal quod alio nomine dr̄ capricor
nus.et p̄t dici ꝓ eodem animali egoceron uel e
goceros.Et acuitur in fine.Vnde quidam.Est ti
bi saturne domus egocerontis et urne.

Egomet ego et non alius.Vnde dicit ꝑs ī xiij
li de casibus ꝓnoīs.dicendo ego dico possuꝫ et so
lus et cū alio intelligi.solet tamē met addita pleꝝ
ꝙ significanciaꝫ ul' discrecōnēꝫ ondere.egomet ego
et non alius.necnon et ego ipse.uel egomet ipse.
Et scias ꝙ sillabica adiectio immutat spēm.non
figuram.Vnde egomet est speciei deriuatiue ab
ego.ꝫ figure sim.De sillabicis autem adiectionibꝫ
que adiunguntur ꝓnominibus dictū est supra in
tercia pte ubi agiᵗ de figura nominis.in capitu
lo de sillabicis adiectionibus in fine.

Egona.ne.in ego egonis exponitur.

Egre adūbium difficulter acerbe.ꝫm papiam

Egredior.eris.egressus sum.i.exire.extra gra
di.et componitur ab e et gradior eris.ul' egredi
or dicitur de loco ad locum exeo.

Egregius.ab e et grex componiᵗ egregius gia
giū.i.nobilis.maximus.p̄cipuus.q̄si extra gre
gem alioꝝ.Et ꝑ supplecōnem compaᵗ egregius.
magis egregius issimus.et hinc egregie adūbiū

Egreo.es.ui.ere.i.esse ¶ et h̄ egregietas tatis
ul' fieri egrum.Et dicitur ab eger.

Egresco.cis.inchoatiū.i.incipio egrere.et sumi
tur ab egreo es addita co.

Egrimonia.ab eger.dicitur h̄ egrimonia egri
monie.id est tristicia ul' infirmitas.

Egroto.tas.taui.infirmari ul' freqn̄ter egrere.
licet enim egreo.es.ui.ꝫ usum careat sup̄.fit tn̄
ab eo egroto.tas.fre.q̄si ab egrotu supino.Et ꝓ
ducit o.Orac̄ in epꝛ.Qd̄ michi das egro dabis e

Egrotus egrota egrotum pe grotare uolenti
nultima producta in eger exponitur.

Egui trissillabū p̄teritum de egeo eges.

Ei interiectio dolentis vnius sill'e.Ei dtūs cum
deberet minui vna sill'a a genitō sicut omnia
in ius facientia gtīm ꝑ dieresim ꝓfertur cā dūe
ei interiectionis sicut ei eidem eisdē ꝑ dyerisim ꝫ

Eia age.i.ꝓprie.aduerbium hortandi ¶ paꝑ

Eiecto tas.frequenter eijcere.et formaᵗ ab eij
cio.cis.eieci eiectū eiectu.u.in o.

Eijcio.cis.eieci eiectum eijcere.i.extrā iacere e
uellere.euidenter iacere.et componiᵗ ab e et ia
cio.cis.et mutaᵗ a in J.Et sic eijcio scribiᵗ ꝑ duo
J.Et ē ꝑmū J consonans.Vnde dic̄ ꝑs in xiij li
ꝙ e prepō in compōne inuenitur añ u et J loco
consonantiū positas.ut euebo et eijcio cis.

Eiulat indie regio sic dcā ꝙ possessa sit ab e
iula filio iectā post diluuium ꝫm papiam

Eiulor.Iulus multū fleuit in morte patris.iō
a iulo et e ꝑ compōnem eiulor.aris.atus.i.flere
uoce dolorem manifestare.uoce confusa p̄ dolore
clamare.vnde et quidā dixerunt esse compositū
ab e et iubilus quod ē uox confusa p̄ gaudio q̄si
extra iubilū esse.Et eiulare ꝓprie feminaꝝ.Inue
niᵗ eciam ꝓprie eiulo.las.Vnde dicit paꝑ.Eiula
re plorare alta uoce.Vn̄ h̄ eiulatus.tus.tui.id ē
ploratus ul' clamor p̄ dolore confusus.et h̄ eiu

El et ely et eloy et eloe nomina sunt ¶ lacō
dei.apud hebreos.Et interp̄taᵗ el deus.uel
chyros fortis.ꝫm hug̃.Paꝑ uero dicit.El deus ul'
fortis dr̄.ꝙ nulla infirmitate opprimaᵗ.Est autē
apud hebreos el ꝑmū dei nomen.secundū heloy

Elabor.eris.elapsus.ab e et labor terciū eloe
componiᵗ.et ē elabi ualde ul' extra labi.euadere
decurrere effugere.Et producit la.

Elamite pnl' prod̄ dūr parse.ab elam filio sen

Elate palmaꝝ folia que sursum eleuantur nec
pendent deorsum.sicut aliaꝝ arboꝝ.Elate palma
rū sunt ꝓductiores rami et excellentiores intoū
aurei coloris crispantes et semꝑ ad excelsa tendē
tes.nūq̄ uirorem amittentes quidā elatas abietes
dicūt.Ita dicit paꝑ.et ꝫm h̄ dr̄ elata q̄si eleuata
ab effero effers.et prod̄ la.Vnde quidā canticoꝝ
v.ubi dr̄.Come eius sicut elate palmaꝝ.ꝓd̄ ibi
mediā de elate.ꝫ hoc non uideᵗ.qr̄ ibi dicit glo
alia translacō crines eius abietes.abies grece ela
tes uocatur.vnd̄ h̄ elate ul' elates non latinū sed
grecū uideᵗ.Et ideo multi cor̄ ibi hanc sillabam
la.ad drām de elate ꝓ ramo palme.et pro ipsa
palma.Et adiectiue elatus.ta.tū.Et ut dicūt.ela
te ē nomē arboris similis palme altitudine ul' fo

Elatus.ta.tū.extra latus.q̄si eleuatus su ¶ lijs
ꝑbus.ab effero fers.vn̄ elacō iactantia confiden

Elbidus.a.ū.pnl' cor̄.in elbus exponitur tia

Elboe in elbus uide.

Elbus.ba.bū.siue elbidus.da.dū.est color me
dius inter albū et nigꝝ ab albo dcūs.vn̄ elboe ul'
elbide dicunᵗ uites ul' uue neꝙ purpuree neꝙ ni
gre neꝙ albe quas quidam uarias appellant.

Eleada barim hebraice.deutronomiū grece.q̄

Eleazar interpretatur dei adiu ¶ dam liber est
torium.Et producit penultimam positione.

Electo.tas.i.frequenter elicere.foras emittere.
et ē freqn̄tatiū huius ūbi elicio.cis.cui.ctum.

Electꝝ.ab elios quod ē sol dcūs electros ē.vn̄
dr̄ h̄ electꝝ.tri.q̄a ad radios solis clarius auro ar
gento ꝙ reluceat.Et sunt tria gn̄a electri.Vnum
genus ē gummi.quod fluit ab arboribus et dures
cit in lapidem.quod et succiū dr̄.Secundū gen9
electri est quod ex auro et argento fit.Auri scilꝫ
tribus ꝑtibus.argenti vna.Terciū ē metalluꝫ qd̄
naturaliᵗ inueniᵗ et precō habetur ¶ Et scias ꝙ
ḡḡ in ij omel' ezechiel' exponens illud de medio

eius quasi species electri. dicit in electrum dū aurū argentū qȝ miscet᷑. argentum ad claritatē crescit. aurum uō a suo fulgore pallescit. qr ergo in vnigenito dei filio nature deitatis vnita ē natuā nrā in qua adunacōne humanitas in maiestatis gloriā excreuit. diuinitas uero a suo fulgore potētia humanis se oculis tempauit. et sic patet illa expō qualiter nos deus exaltauit. p h᷑ q humana natura clarior facta est. qⁱ p aurum creuit argentum et qr diuinitas a fulgore suo nostris ē aspectibus tempata. qⁱ aurum nob palluit. argentū creuit qⁱ electrum ergo in igne ē deus hō factus in psecutione

Electuariū. rij. ab eleccōne rerum quibus conficit᷑ dictum. vnde ab eligo. gis. dicitur.

Electus. ta. tū. splendidus. clarus. excelsus. ex alijs lectus. ab eligor. eris. dicit᷑. vnde elcō onis cū

Elesion grece latine ¶ quis de multis eligitur dicitur mons. Et accentuatur in fine.

Elegans. tis. ge. omnis dr ualens. excellens. nobilis. egregius. decens. pulcher. bonus. et dicit᷑ ab eligo eligis. bona enim et pulchra eligenda sunt. Et compatur elegancior issimus. vnde eleganter cius. sime. aduⁱbiū. et h᷑ elegantia. tie. pstantia excellentia. pulchritudo. ualitudo. et dr eleganter urbane nobiliter. Et corripiunt le predicta.

Elegia. gie. in elegus est.

Elegus. ga. gum. i. miser. ra. rum. et dr ab eleyson quod ē miserere. vnde ūsus facti de miseria dicūtur elegi. vnde elegia. gie. i. miseria. et hinc elegiacus. ca. cū. i. miser. ul' de miseria compositus et cor' le. Vnde boec. Et ueris elegi fletibȝ ora rigāt Elegi eciā ē pteritū de eligo. gis. et tūc prod' pnl' Et ut dicit pap. Elegiacū carmen dictū q modulacō eiusdē carminis miseris cōueniat. qd metrū constat pmo ūsu heroico. secūdo pma penthimemeri heroica secūda dattilica. ut. Carmina qui qndam studio florente pegi. flebilis heu mestos co

Elementaris. in elementū ē ¶ gor inire modos

Elementū. ab yle dr h᷑ elementū. ti. qⁱ ylementū. qr deus pmo loco de nichilo creauit ylem. et ex yle fecit elementa. et ex elementis omnia alia Vel dr elementū. qⁱ elicimentū. qr omnia ex elementis elicita sunt et extracta. Vel elementū qsi eleuamentū. qr vnū sup aliud ē eleuatū. scilȝ aq sup terram. aer sup aquā. ignis sup aerem. Vel elementū qⁱ alimentū. qr omnia animalia alūt᷑ in elementis. quedā in terra. quedā in aqua. qdā in aere. quedā viuentia in igne. Et nota q qnqȝ elementū dr ipm elementatū. ut terra quā uidemus et calcamus. et aqua quā uidemus et potamus. et sic de ceteris. Qnqȝ eciā ipsum uerum elementū. cuius quelibet ps ē eiusdē generis cū ipo toto. ut elementū terra dr illud corpus cuius quelibet ps ē terra. et sic de alijs. sed hoc pocius ad phiām ptinet. Et ab elementū h᷑ et h᷑ elementaris. et h᷑ re. i. res elementi. quod ptinet ad elementū. ē pma ps corpis in compōne et ultima in resolucōne. Inde ē q quodā mō loqndi quidquid ē pma ps alicuius in compōne et ultima in resolucōne dr elementū. ut lrā ē elementū uocis lrāte. et dcō ē elementū uocis significatiue. Et ut dicit damascenus in ij li c xij. Oportet scire qm qtuor elementa sunt. terra sicca et frigida. aq frigida et humida. aer humidus et calidus. Ignis calidus et siccus. Similiter et humores quatuor pporcōnē hn̄tes cū quatuor elementis. nigra colerā et melancolia que habet pporcōnem cū terra sicca enī est et frigida. et fleuma pporcōnem habet cū aqua. frigidū enim ē et humidū. Sanguis pporcōnem habet cū aere. humidus enim et calidus ē. Rubea colera pporcōnem habet cū igne. calida enim est et sicca. uide in terra ꝯm ambr' de quatuor elementis. Item uide in estas d' quatuor tempibus anni et in etas. Itē uide in mare. ¶ Et nota q supiora elementa sunt ma. ge. ut aer et ignis. Inferiora uero sunt fe. ge. ut terra et aqua Slā supiora elementa sunt qⁱ mares. et inferiora quasi femine. qr illa agunt in inferiora. et h᷑ pa

Elemon misericors grece. ꝯ pap ¶ ciunt᷑ ab ill'

Elemosina. ab elemonia quod ē misericordia et syna quod ē mandatū componit᷑ h᷑ elemosina ne. i. mandatū misericordie. et ꝯm h᷑ scribit᷑ p. e. ȝ melius scribit᷑ p. y. et tunc dr elymosina ab ely quod ē deus. et sina quod ē mandatū. Inde elimosina qⁱ mandatū dei. ipse enī eam mandauit fieri Vnde in luca. Date elymosinā et ecce omnia mūda sunt uobis. Preterea quod paupi dat᷑ deo mādatur. Vel dicit᷑ elymosina ab ely quod est deus et mois quod ē aqua. Inde elimosina qⁱ aqua diuina. sicut enī aqua extinguit ignē ita elimosina extinguit pccm̄. Et scias. q septē sunt elimosine. corpales. que continent᷑ in hoc ūsu. Visito poto cibo. redimo tego colligo condo. Visito scȝ infirmū. Poto scȝ sitientē. Cibo scȝ esurientē. Redimo scȝ carceratū. Tego. i. uestio nudū. Colligo. i. recolligo hospitē. condo. i. sepilio mortuū. Item septē sunt elimosine spūales que in hoc ūsu continentur. Consule castiga solare remitte fer ora. Consule. i. doce ignorantē. et dirige dubitantē. Intelligit᷑ enī in hoc duplex spūalis elimosina. scilȝ doctrina et consiliū. castiga delinquentem. Solare. i. consolare tristem. remitte delinquentibus in te. fer. i. porta infirmitates aliorum et grauamina. ora p omibus

¶ Et ab elimosina h᷑ elimosinarius rij. Et hec elimosinaria. rie. et mobiliter declinatū inuenit᷑ elimosinarius. ria. riū. Vel elimosina dr ab elimon quod ē misericors grece. Inde elimosina qd grece ē misericordia. uide in sors. Hic pt queri an de illicite acquisitis possit fieri elimosina. Ad hoc dn̄dū q tripliciter pt esse aliquid acquisitū illicite. Vno mō qn id quod illicite ab aliquo acquirit᷑ debet᷑ ei a quo ē acquisitū. nec pt ab illo retineri qui acquisiuit illicite. sicut contingit in rapina. in in furto. in usuris. et de talibus cū homo teneat᷑ ad restitucōnem elimosina fieri nō pt. Alio uero mō est illicite acquisitū quod quid' ille qui acquisiuit retinere non pt nec tamen debet᷑ ei a quo acquisiuit. qr scȝ vnus contra iusticiā accepit. et alter contra iusticiā dedit. sicut contingit in symonia in qua et dans et accipiens contra iusticiam legis diuine agit. vnde non debet fieri restitutio ei qui dedit. ȝ debet in elimosinas erogari. et ead' racō ē in similibus. in quibus dacō scȝ et accepcō ē contra legem. Tercio mō aliquid ē illicite acqsitū non qr ipsa acquisicō sit illicita. sed qr id ex q acquirit᷑ ē illicitū. sicut patet de eo quod mulier p meretriciū acquirit. et hoc pprie dr turpe lucrum q enī mulier meretriciū exerceat turpiter agit. et cont' legem dei. ȝ in eo q accipit non iniuste agit nec contra legem dei. vnde quod sic illicite acquisitū ē retineri pt. et de ea elimosina fieri. Circa illa uero que p aleas acquirunt᷑ uidet᷑ esse aliqd

illicitū ex iure diuino. scilicȝ q aliquis lucret̄ ab
hijs qui rem suā alienare non pn̄t. sicut sunt mi
nores ꝟui furiosi et huiusmodi. et q aliqs trahat
aliū ex cupiditate lucrandi ad ludū. et q fraudu
lenter ab eo lucret̄. et in hijs casibus tenetur ad
restitucōnē et sic de eo non p̄t elemosinam face
re. Aliquid autē uidet̄ esse ulterius illicitū ex iu
re positō ciuili quod prohibet vniūsaliter tale lu
crum. ſȝ q̄ ius ciuile non obligat oīs. ſȝ eos so
los qui sunt hijs legibus subiecti. et iteꝝ ꝑ dissue
tudinē abrogari p̄t. Ideo apud illos qui sunt hu
iusmodi legibus astricti tenent̄ vniūsaliter ad re
stitucōnē qui lucrant̄ nisi forte contraria consue
tudo p̄ualeat. aut nisi aliquid lucratus sit ab eo
qui traxit eū ad ludū. in quo casu non tenetur
restitue. quia ille qui amisit non ē dignus recipē.
nec potest licite retinere tali iure positō durante.
vnde debet de hoc elimosinaȝ facere in hoc casu
Item nota q iste ludus ē turpis et reprobatus ut
puta q̄ ē cont̄ deū. et omnia iura. Vnde propter
talē ludū nullus p̄t aliquid acquirere. nec tituluȝ
nec bonā fidem habere. Iniustus enī titulus ꝓ non
titulo est habendus. et male fidei possessor dicit̄
quia contra legum interdicta mercatur.

Elencus. ci. mas. ge. i. titulus libri. q̄ totū opus
illuminet. Vnde euangeliū luce sic intitulat̄ elen
cus luce. i. titulus. Hinc eciā elencos uocamus p̄
ciosos lapides in sup̄ficie ornamenti. q̄ illud illu
minent. et quicūqȝ p̄ciosi lapides in loco notabili
ponunt̄ dicunt̄ elenci. Vnde iuuenal̄. Auribus ex
tensis magnos cōmisit elencos. Elencus eciā d̄r in
dialectica quoddā genus argumentacōnū. sciȝ silo
gismus contradcōnis. Et tūc componitur ab en
quod ē in. i. contra et lexis quod ē sermo ul̄ dic
tio. Inde elencus. i. contradcō. Et diffinit̄ sic. Elē
cus ē silogismus contradcōnis vnius et eiusdem
non nominis solū ſȝ rei et nominis non sinonomi
ſȝ eiusdē Et ex hijs q̄ data sunt de necessitate acci
dere non cōnumerato. quod erat in p̄ncipio. sed
idē et ad idem. similiter et in eodem tempe. hec
autē diffinicō magis ad loycū ꝑtinet.

Elephantus. Elephion grece d̄r mons. vnd̄ h̄
elephantus. ti. et elephas. phantis. et habet. n. in
obliquis ſȝ non in ntō. et d̄r a magnitudine cor
pis. q̄ formā montis p̄ferat. vnde h̄ elepantia q̄
dam sp̄es lepre. q̄ sicut elephas maior ē omnibȝ
alijs animalibus. ita passionibus ceteris h̄ maior
ē. Et scias. q d̄r elephantus. ti. ul̄ elephantos et
o mutata in u d̄r elephantus. āti. Elephas mire
castitatis creditur ita ut si perdat coniugem nulli
copulet̄. inter siluas cōmorat̄ solus. biennio aūt
portant fetus. nec amplius q̄ semel gignūt. ſȝ nec
plures sed tantū vnū. viuūt tricentis ānis et cor
Elephas in elepantus exponitur. ¶ pnl̄

Elesmot lib̄ q̄ d̄r exodus. et accentuat̄ in fine

Eliachym interp̄tat̄ resurrectio domini.

Eliades. ab elios quod ē sol d̄r h̄ eliades. de. fi
lius ul̄ nepos solis. et subtracta de sill'a dicitur hec
elias. adis. id est filia ul̄ neptis solis.

Elias. adis. in eliades uide.

Elicio licis cui itū. ab ex et licio cis componit̄
et ē elicere extrahē exuocare. et educere. uide in
Elicon. onis. mas. ge. vnū de duobȝ ¶ licio cis
cacuminibus p̄nasi in quo solebat olim esse stu
diū. et d̄r ab elicio. cis. q̄ olim elicebat̄ inde sapi
entia. vnde et elicon d̄r quasi eliciens cūcta. et est
ethymologia. et hinc eliconius. nia. nium.

Eliconis conidis. fe. ge. d̄r musa que in mōte
p̄naso habitabat. ul̄ femina illius loci. et d̄r ab
Elido. dis. elisi elisum pnl̄ prod̄. ab ¶ elicon
e et ledo. dis. et ē elidere ualde ul̄ extra ledere. et
Eligo. gis. elegi electum ¶ inuenit̄ ꝓ temptare
ab e et lego. gis. et ē eligere excerpē. quasi extra
alia aliquid legere. Vnde d̄r aliquis elcūs in epis
copū qui nōdū consecratus ex alijs iā exceptus
est. et inde hec electio onis. et est eligere ꝓprie de
duobȝ ꝓpositis vnū accipē et alteꝝ dimittere. nō
enim eligit qui nil accipit. ul̄ qui omnia accipit
vnde quedā species cōiūccōnis d̄r electiua que de
duobus ꝓpositis vnū eligē et alteꝝ refutare ostē
dit. Eligo componit̄ p̄eligo. gis. Et corripit li.

Elimas interp̄tatur magus. Et sic omne nom̄
maleficoꝝ a ꝓpatū est elime mago in actibȝ ap̄lo
rum. Et cor̄ penl̄. Vnde in aurora d̄r. Obstat eis
elimas magus utens arte recenti.

Elimino as aui are. ab e et limino Et corripit
Elimo. as. aui. ab e et ¶ mi. uide in limino as.
limo. mas. et ē elimare purgare. Vnde elimatus
ta. tū. i. clarus ul̄ purgatus. et elimatim aduībiū.
. i. clare purgare. et h̄ elimamentū. i. purgamētū
Elinguis. ab e et lingua componit̄ ¶ et prod̄ li
h̄ et h̄ elinguis et h̄ e. i. sine lingua. mutus.

Elinguo. as. aui. componit̄ ab ex et lingua. et
ē elinguare linguā extrahē ul̄ auferre.

Elyon qītū apud hebreos dei nomen dicitur
Eliotropiū herba no ¶ et interp̄tatur excelsus
men accepit q estiuo solsticio floreat. et q solis
motibus folia circūacta conūtat. Vnde a latinis
solsequiū dicitur uel solsequia.

Eliotropus lapis ē uiridis coloris. sanguineas
habens uenas. missus in argenteā peluē aq̄ ple
nā radios solis in sanguineū et obscuꝝ ūtit colo
rem. ē splendidus cū ortu et occasu solis colorem
mutans in affrica inuenit̄. uide eciā in solsequium

Elipsis ē quedā metaplasmi figura de qua sup̄
dixi in quarta p̄te in c de metaplasmo.

Eliquo. as. pnl̄ correpta in liquo. as. est.

Eliquus. a. um. i. purus et liquidus ul̄ liquore
plenus. Et dicitur ab eliqueo ques.

Elisabeth interp̄tatur dei mei saturitas. ul̄ dei
Elisius. lisis componit̄ cū e. ¶ mei iuramentū
et d̄r elisius. ia. iū. i. ualde solutus. ul̄ extra solu
cōnem positus. vnde et elisij in inferno dn̄r cāpi
ubi requiescunt anime bonoꝝ ꝑ fabulas poetaꝝ
Et dn̄r illi campi elisij. q̄i solutoꝝ. ul̄ quasi ext̄
solucōnem positoꝝ. Sunt enī ibi cōmorantes bea
ti. et ita nūq̄ꝫ patiunt̄ dissolucōnem. Vel dicūtur
elisij. q̄i extra lesionem positi. ab e et lesio. Secun
dū enī ueritatē sancti qui sunt in uita eterna sūt
elisij. i. extra omnē penā et lesionē positi. abster
get enim deus omnē lacrimam ab oculis scōrum
et iā non erit amplius neqȝ luctus neqȝ clamor ſȝ
Elisus. sa. sum. penl̄ prod̄. ab ¶ nec ullus dolor
elido. dis. elisum. et ē elisus ualde ul̄ extra ul̄ eui

Elixū uocat̄ quod in aqua solū ¶ denter lesus
decoquit̄. lixa enī aqua d̄r. eo q sit soluta. vnde
membra loco mota lixa dicuntur.

Elleborus fluuius ē. et h̄ elleborus. et h̄ elleboꝝ
dcā ē quedā herba que circa illū fluuiū plurimū
nascit̄. Hūc romani ueratꝝ dicūt. q̄ sumptuȝ in
potu mentē in insaniā reducit. est autē elleborus
pabulū nocens. esca tamen ē conturnicū et pleꝝ

q3 temperat ad salutem hominis. Et cor. pnl. Mac.
Qualiter elleborus sit nobis accipiendus.
Ellum in eccum est.
Elluo. onis. per geminum. l. mas. ge. dr gluto lec
cator. q. omnia bona sua eluit. dissipat et dispergit.
Elogium. logium uel lo ¶ et deriuatur ab eluo is
gos componitur cum e et dr hoc elogium. i. eloquium pro
uerbium et responsum diuinum et ignominia et or
do et textus carminum. et proprie malorum uel criminum.
uel textus malorum gestorum uel deorum misterium. unde hoc
Elop uel eloe in elyp uide ¶ elogius uersiculus
Eloquor. ab e et loquor componitur eloquor e
ris elocutus. Et cor. lo. et est eloqui ualde uel orna
te loqui uel apte uel expedite loqui. et manifeste
enunciare. et est oratoris. unde eloquens. tis. ge. omnis. i.
disertus. facundus. expedite et euidenter loquens
Elucco. ces. eluxi ualde uel extra uel euidenter uel
pre alijs lucere. ab e et lucco. ces. Et producit lu
Eludiani quidam heretici ab eludio dicti. qui di
cunt post natiuitatem xpi mariam alios filios de ui
ro ioseph pepisse. Et producit penultimam.
Elul non ebul ut quidam legunt secundum bedam dr
september. uel secundum alios elul october. et accentua
tur in fine. Nullus enim mensis ebul uocatur ita
Elumbis. lumbus com ¶ quia. b. fit secunda littera
ponitur cum e et dr hic et hec elumbis et hoc be. debilis qui
Eluo is ui utum compo ¶ extra lumbos. i. fortitudinem
nitur ab e et luo et eluere lauare purgare uel delaua
do destruere corrodere uel effundere et dissipare in luo is
Elutus. ta. tum. nomen est. et deriuatur ab e ¶ uide
luo. is. et prod. penul. et dr elutus mundus. madi
dus. insipidus. Et comparatur. tior. issimus. Unde
elute. tius. me. aduerbium. Oracius in sermonibus. Ir
riguo nichil est elucius orto.
Eluuies. ab eluo. is. dr hec eluuies. eluuiei. et hoc
eluuium. uij. et hec eluuio. onis. nimia aquarum inun
dantia. uel destructio ex aquarum abundantia diluuium
Eluuio. onis. in eluuies est.
Emac uel emas uel emach grece. latine sanguis
Et accentuatur in fine.
Emacitas. tatis. fe. ge. i. emendi auiditas. et dr
Emaculus. cula. culum aliquantum ¶ ab emax emacis
tulum emax. Et corripit penultimam.
Emanceps. manceps componitur cum e et dicitur
hic emanceps pis. qui cum primo fuisset manceps ab
illa seruitute et potestate est liberatus. unde emancipare
. i. a seruitute liberare. sed iam inoleuit consuetudo
ut filius de potestate patris liberatus dicatur eman
cipatus. sed seruus a seruitute liberatus dicatur ma
numissus. licet proprie predicta uocabula conueniant
captis in prelio et inseruitutem redactis. secundum hugu.
Pap uero dicit. Emancipare iuris proprij dominum
statuere. quasi extra manum uel potestatem suam facere.
Emancipo. pas. in emanceps exponitur. et cor. ci
Emano. ab e et mano. as componitur emano as
aui. atum. et est emanare extra manare ebullire proce
Emanuel hebraice quod in ¶ dere. et prod. ma
latino sermone significat nobiscum deus. scilicet quia per uir
ginem deus natus hominibus in carne apparuit. et
Emarceo. ces. emarcui ab ¶ acuitur in fine
e et marceo ces componitur. uerbum neutrum. Et caret
supino. et est emarcere euidenter marcere. elanguere
Emasculo. ab e et masculus componitur emascu
lo. as. et est emasculare eneruare. debilitare. castrare
Emach sanguis grece. Inde emachia. i. ¶ et cor. pnl.
sanguinolenta propter multa bella. et acuitur in fine.

Emaus proprium nomen castelli. quod post nicopolis
dictum est. et acuitur in fine. et est duarum sillabarum.
Emax. ab emo. is dr hic et hec et hoc emax acis. i.
emptor auidus. uel quod facile emitur. i. compa
tur. unde emaciter tius me. Et producit penul. gen.
Emblema. matis. ge. neu. i. eminens sculptura
uel ornamentum uasorum. uel uarietas pauimen
ti. siue diuisitas colorum in pauimento que dr licos
tratos. uel frustum auri uel argenti. Unde prudenci
us de sicoma. Sordent argenti emblemata. et prod.
Embolismus. mi. mas. ge. i. su ¶ ble. sed cor. ma
peraugmentum. Unde hic et hec embolismalis. et hoc. le.
. i. superexcrescens. Unde annus embolismalis dici
tur qui superexcrescens. quia superat duos annos preceden
tes una lunacione. Habet enim annus embolismalis
xiij lunaciones suas. xij sicut et alij anni communes
et illam terciamdecimam superadditam que nulli men
si tribuitur. uide de hoc in epacta.
Emembris. ab e et membrum componitur hic et hec
emembris. et hoc. bre. sine membro. quasi extra mem
Ememor. i. oblitus. et cor. ¶ bra. i. fortitudinem
me. et est generis communis. ab e et memor. oris.
Emensus. sa. sum. participium de emetior. tiris. et est
emensus quasi extra mensus uel euidenter mensus.
Emeras interpretatur dies. et accentuatur in fine
Emergo. gis. si. sum. ab e et mergo. gis. componi
tur. et est emergere extra mergere. extra uenire exurgere
Emeritio. onis. in emeritus uide.
Emeritus meritus componitur cum e et dr emeritus
ta. tum. i. iam extra meritum positus. qui non potest iam
mereri. et exercere officium suum. Imo liberatus et
solutus est a labore sui officij. sicut miles olim post
lx annos non cogebatur militare sed soluebatur a labo
re solito. et dabatur ei ager uel uilla uel aliud unde
uiueret. et tunc erat emeritus. quasi extra meritum posi
tus. quia nil postea labore solito merebatur. unde hec
emeritio. onis. talis proprietas. talis liberacio secundum hug.
Pap eciam dicit. Emeritus ualde meritus. Item emeri
ti milites ueterani. quia iam soluti a milicia sunt. E
merita ciuitas quam postquam cesar edificauit uetera
Emetior. tiris. emetitus uel ¶ nos ibi constituit
emensus. ab e et metior. et est emetior quasi extra me
tior. uel euidenter et apte metior.
Emicatim. i. splendenter. ab emico. cas.
Emico. cas. ab e et mico. cas. et cor. mi. uide in
Emigneus uernis capitis. unde et di mico cas
cimus dolorem capitis emigraneum esse.
Emina. ab emo. mis. hec emina. ne. quedam men
sura medium sextarium continens ad emendum uinum
uel annonam. uel dr ab emetior. tiris. uel ab emis quod
Emineo. nes. nui. i. extra manere ¶ est dimidium
uel apparere. supincumbere. superstare. unde eminens tis
ge. omnis. Et comparatur. tior. issimus. Unde eminen
ter. tius. me. aduerbium. et hec eminentia. tie. Et com
ponitur emineo cum super et dr supereminco. nes. Emi
neo autem componitur ex e et maneo. es. et cor. mi
Eminulus. la. lum. i. aliquantulum eminens penul.
Eminus. ab e et minus ¶ cor. et dr ab eminens
componitur eminus. i. procul quasi extra manus. sed
cominus. i. prope. a con et minus. Et sunt aduerbi
a loci. Unde prosper in xv li. Eminus et cominus loca
lia sunt. Unde quidam. Eminus ad longe. sed com
minus ad prope spectat.
Emissarius. ab emitto. tis. dr emissus. sa. sum. et
emissarius. ria. rium. i. ualde ad emittendum aptus si
cut sunt cursores regis et aliorum diuitum. qui frequen

ter mittūtur ad nūcia ferenda. Item hircus apō
peius dicebat̃ emissarius. q̄a emittebat̃ in deser
tū. Apompeius enī grece emissarius latine. Item
h̄ emissarius. rij d̾r equus fortis et uelox. q̄r ext̃
alios eligit̃. et ad equas mittit̃ ad coitū. Idem et
admissarius d̾r. De capro emissario habet̃ leuit̃
xvj. Itez emissarius d̾r ꝑcussor. gladiator. ul̾ fla
giciorꝝ et luxurie satelles.

Emissicius. a. ū. qd̾ sepe et cito in diuersa loca
mittitur. ut oculus. et deriuat̃ ab emitto. tis.

Emo. is. emi emptū. et est emẽ ex alieno meū
facere. i. dare suum et alienū accipẽ. Emo cōpo
nit̃ adimo. is mi ademptū. i. auferre. Coimo is co
emi coemptū. q̄i simul emo ul̾ cū alio. ex con et
emo. mis. Itez dirimo. mis. i. diuidere. separe. Ex
imo. mis. id ẽ auferre ul̾ extrahere. Perimo mis
peremi. i. occidere. Redimo. mis redemi redemptū
Emo cū omnibus suis compositis ẽ actm̄. Et corr̃
in p̄nti. ꝫ in p̄terito prod̾. Ouid̾ epy. Turpit̃ inge
niū munera corpus emūt. Composita tamen e in
p̄nti mutant in I. correptā. Item omnia faciūt p̄
teritū in emi et supinū in emptum. et habet p ĩ
supino causa euphonie. deberet enī formari a p̄
terito emi. I. mutata in tū. Vnde dicit pris in x li
Emi emptū facit quod ideo assumpsit p. q̄ꝛ non
p̄t. m. añ tū sīi p. inueniri cā euphonie. ut sump
tus. comptus. ꝓmptus. ¶ Hic nota q̄ circa rem
que uenditur et emit̃ triplex defcūs considerari
p̄t. Vnus quid̾ ꝯm speciem rei. et hunc quidem
defectū si uenditor cognoscat in re quam uendit
fraudem cōmittit in uendicōne. vnde uendicō illi
cita reddit̃. Et h̄ ẽ quod d̾r ꝯm quosdam. ysa. j.
Argentū tuū ūsum ẽ in scoriā. vinū tuū mixtū
est aqua. qd̾ eciā ꝑmixtū ẽ patit̃ defectū quantū
ad spẽm. Alius autẽ defectus ẽ ꝯm quātitatẽ qui
ꝑ mensuram cognoscitur. Et ideo si quis scienter
utat̃ deficienti mensura in uendendo fraudez com
mittit. et ẽ illicita uendicō. Vnde d̾r deutro. xxv.
Non habebis in sacculo diūsa pondera maius et
minus. nō erit in domo tua modius maior et mi
nor. et postea subdit̃. abhominabit̃ enī dn̄s eū
qui facit hec et adūsat̃ omnẽ iusticiā. Tercius de
fectus ẽ ex ꝑte qualitatis. puta si aliquod aial̾ ĩ
firmū uendat quasi sanū. quod si quis scient̃ fe
cerit fraudem cōmittit in uendicōne. vnde est illi
cita uendicō. et in omnibus non soluz aliquis pec
cat iniustam uendicōnem faciendo ꝫ eciā ad resti
tucōnem tenet̃. Si uero eo ignorante aliquis pre
dcōꝝ defectuū in re uendita fuerit. uenditor qui
dem non peccat q̄r iniustū facit materialiter. nō
tamen eius opatio ẽ iniusta. ut ex p̄dictis patet.
Tenet̃ tamen cū ad eius noticiam ꝑuenerit damp
nū recompensari emptori. Et quod dictū ẽ de uẽ
ditore intelligendū ẽ ex ꝑte emptoris. Contingit
enī uenditorem q̄nq̧ credere suā rem nimis p̄cio
sam quantū ad spẽm. sicut si quis uendat aurum
loco auricalci. Emptor si id cognoscat ĩiuste emit
et ad restitucōnẽ tenet̃. et eadem racō ẽ de defcū
q̄ntitatis et q̄litatis sicut de defcū spẽi substantialis

Emola. le. uas coquinariū. sicut caldaria coculū
Cocula autẽ dn̄r uasa coquine. a coquendo dicta
Omnia namq̧ uasa coquendi causa ꝑata cocula
dicūtur. ꝯ ysid̾. Vnde in ij esdre. ubi nos dicimus
Hostias coxerūt in emolis et ollis. Greci habent
Hostias coxerunt in eneis ollis. Et d̾r emola q̄i
immola. ab immolando. quia ibi hostie immola
bant̃. i. coquebant̃. ul̾ d̾r emola q̄i enea olla. et
tūc ponit̃ ibi. m. ꝓ. n. et ab olla subtrahit̃ vnuz
l. q̄r emola corripit penultimam.

Emolior. iris. emolitus. ualde ul̾ extra moliri
acquirere niti. ab e et molior. iris.

Emolumentū. ab emolo. lis. h̄ emolumentū ꝓ
ꝓꝓe lucꝝ molendini. scꝫ quod habet̃ ex molendi
no ꝓpter molituram. ꝫ ponit̃ ꝓ quolibꝫ lucro et
ꝓ qualibet cōmoditate. Malach iij. Et quidem e
molumentum. quia custodiuimus precepta eius.

Emorrogius. gia. giū. in emorroys uide.

Emorrois. Emac ul̾ emas ul̾ emach grece. lati
ne d̾r sanguis vnde h̄ emorroys idis. quedā infir
mitas. q̄n aliquis patit̃ fluxū sanguinis. Vnde e
morroissus. sa. suz. qui talẽ infirmitatẽ patit̃. Vn̄
in euāgelio d̾r. q̄r dn̄s emorroissam mulierem sa
nauit siue fluxū sanguinis patientẽ. qui eciam e
morroigius d̾r. Vel sic d̾r. q̄r sanguinẽ mingit ꝑ
urinā. Item emorrois d̾r quidā serpens. q̄si sang
uinolenta. q̄r eius quẽ mordet totū sanguinez ef

Emphasis est exp̄ssio loquendi. ui ¶ fluẽ facit.
de in quarta ꝑte in tractatu de coloribus rethoric̃

Emphiteosis. osis. fe. ge. i. melioracō siue contc̃
tus melioracōnis. vnde cum quis dat agꝝ alicui
ut excolat et melioret illū. iste dat agrum in em
phiteosim. et ille accipit in emphiteosim. Et uide
tur compositū ab en quod est in et phitos quod
est fides. et thesis quod est posicō q̄si in fide posi
cō et hinc h̄ et h̄ emphiteota ul̾ emphitiotica. q̇
rem accipit in emphiteosim. et emphiteoticus ca
cū. quod ꝑtinet ad emphiteosim. et h̄ emphiteo
tecarius. ria. riū. idem qd̾ emphiteota ul̾ emphite

Emphiteotecarius. in empiteosis uide. ¶ oticus

Empicus. sicut dicit pap. empici dicūtur illi q̇
bus collcō facta ẽ in pulmone ul̾ torace et crepu
it et sanauit. Idem sunt saniosi. Empicus eciā d̾r
spuens sanguinẽ. et prod̾ pnl̾. Vnde mac̾ de beto
nita. Empicos tussim q̧ iuuat suspiria sedat.

Empireum celū factū fuit ꝑma die cū angelis
Vnde dicit strabus. In p̄ncipio creauit deus celū
et terram. Celū inquit non uisibile firmamentū.
h̄ scriptura appellat. Sed empireū. i. igneū uel in
tellcūale. quod non ab ardore ꝫ a splendore dicit̃
quod statim factū repletū ẽ angelis. Celū inquit
in quo posita sunt luminaria non in p̄ncipio. ꝫ
secūda die factū ẽ. ¶ Sed queri p̄t. An celū empi
reū sit immobile et incorruptibile. Responsio cū
omnis res determinet̃ in fine oportet conditiones
celi empirei accipẽ. ꝯ q̄ cōuenit statui bonorum
ꝓpter quod factū est. et q̄r illi sunt in plena ꝑtici
patione eterne lucis et quietis et eternitatis. Iō de
cet celū empireuz lucidū immobile et incorrupti
bile esse. Est autẽ celū empireū quoddaz corpus
p̄ncipalit̃ ordinatū ut sit habitacō bonorꝝ. et hoc
magis propt̃ homines quorꝝ eciā corpa glorifica
būtur. quibus locus debet̃. q̄ propt̃ angelos qui
loco non indigent. et q̄r illa gloria excedit inues
tigationẽ humanā. Ideo eciā et celū empireū ex
cedit eandem. Dicit̃ autẽ celū empireū locus con
templacōnis non quantū ad necessitatẽ. ꝫ quātū
ad congruitatem sicut et ecclesia d̾r locus orōnis
Philosophi autez h̄ celum non cognouerunt. quia
nec motui nec uisui subiacet. vnde celum empireū
racōne inuestigari non p̄t. q̄r quidquid de cel̾ cog
noscimus h̄ est aut ꝑ uisum aut ꝑ motū. Et sci
as q̄ celum empireum d̾r lucidum. non quia ra

dios emittat sensui nr̄o uisibiles. sed quia in natu
ra sua lucē habet. eo ꝙ maxime formale est.

Empirici pnl' cor̄. medici qui solam experienti
am siue practicam sectantur.

Emplastrum. tri. dr̄ ab en quod ē in et plastes
forma. eo ꝙ sup formā morbi inducit̄. Potest e
ciam dici implastrum sicut dicam in energia.

Emporiticus. in emptorium est.

Empos. empo grece latine forum ul' mercatū
et hinc h̄ et h̄ empos. otis. i. patiens emptor. Itē
empos pt̄ esse compositū ab en quod ē in et po
tis. et dr̄ inde empos q̄i impos. i. non potens. cui
adimit̄ potestas. quasi a dempta potestate immi
nutus. Et mutatur. n. in. m. sequente. p.

Empticius. cia. ciū. i. emptus ul' facilis ad emē
dū. Vnde serui empticij dicebant̄ illi qui in serui
tutē emebant̄. et dicitur ab emo. mis.

Emptirium. rij. in emptorium exponitur.

Emptoriū. ab emo. is dr̄ h̄ emptoriū. rij. i. locus
ubi emit̄ quod et h̄ emptiriū. rij. Vnde Josephus
in ix. Ad portū nauigare ad emptiria nequaquā
p̄ualuit. Et dicit̄ emptoriū ubicūq3 negociacōnes
exercent̄. Item inuenit̄ h̄ emporiū. rij. quod deri
uat̄ ab empo grece. quod latine dicitur foꝝ ul'
mercatū. Et dr̄ emporiū ꝓprie locus iuxta mare
ubi negociacōnes ul' mercacōnes exercent̄. vnde
emporiticus. ca. cū. quod ptinet ad emporiū. hic
emporica carta dr̄ quoddā genus carte. q̄a in ea
merces ĩuoluūt̄. cū sit in scripturis minus ydonea.

Emulor. moles componit̄ cū e et dr̄ emulor
laris. latus. lari. i. diligere. ij. ad corinth xj. Emu
lor eni uos dei emulacōne. ul' emulari. i. inuidere
Roma. xiij. Non in contencōne et emulacōne. et
tūc componit̄ ab emulo. lis. Item emulari. i. seq̄
p inuidiā ul' amorem. Prou. iij. Non emuleris ho
minē malū. et tūc componit̄ ab e et molior iris
Vnde quidā. Emulor inflat̄ amat inuidet ac imi
tatur. Itē ezech viij. uidet̄ poni ꝓ indignatione
ubi dr̄. Erat statutū ydolū ad ꝓuocandū emulati
onē Ab emulor deriuat̄ emulus. la. lū. i. diligēs
ul' inuidus. ul' sequax. ul' eiusdem rei studiosus.
Et in eodem sensu et ex eisdem compositis inue
nit̄ demulor. aris. vn̄ demulus a. ū. i. emulus a ū

Emunctoriū. ab emūgo. gis. dr̄ h̄ emūctorium
rij. i. purgatoriū. sc3 ferrum cū quo candelā emū
gimus. et emūctus. ta. tū. ul' emunxus. a. ū. id ē.
purgatus. Exodi. xxv. Emunctoria quoq3 et ubi
ca q̄ emuncta sunt extinguuntur.

Emunxus a um. i. purgatus et dr̄ ab emūgo is

En. i. in. uide in energia.

Ena id est vnitas.

Enarro. ras. raui. rare. componit̄ ab e et narro
ras. et ē enarrare euidenter ul' apte narrare. vnd̄
hic et hec enarrabilis et hoc enarrabile.

Encaustum. caustos componit̄ cū in ul' cū en
quod ē in et dr̄ h̄ incaustū ul' encaustū. quasi in
ustum. sc3 tinctura scribendi.

Encenia. noꝝ dicūtur iniciacōnes. ul' inicia no
ua festa. sicut dedicacōnes ecclesiaꝝ. ab en qd̄ ē in
et cenon quod ē nouū. Vnde encenio. as. i. inicia
re. ul' aliquid p̄mo exercere ul' inducere. vn̄ ues
tem nouā enceniat qui p̄mo eam induit ul' pTMat
Et similiter epūs ecclesiam enceniat qn̄ eam dedi
cat. Encenia ergo sicut dicit btūs Jero. dedicacōis
templi festiuitas dicebatur Quod ter legit̄ dedi
catū. Prima dedicacō fuit in autūpno. q2 salomō
dedicauit templū decima die septembris. Itez qn̄
reedificatū fuit templū a redeūtibus de babilone
dedicatū ē in uere xij die marcij. i. duodecima lūa
Cū autē antiochus epyphanes polluisset templū
sordibus ydoloꝝ et ꝓphanasset utensilia eius. Ju
das machabeus mūdauit templū et restituit uten
silia eius in locis suis et q̄i dedicauit illud xxv die
decembris. Ista dedicacō obseruabat̄ tempe xp̄i
Vnde dr̄ iohannis. x. facta sunt encenia in ihero

Enchiridion. i. liber ma Ierosolimis et hyemps erat
nualis. et dr̄ a ciros. i. manus et en quod ē in. Itē
enciridon dr̄ instrumentū medicoꝝ. sic dictū. quia
manu astringat̄ dū plura contineat ferramenta.

Enclesis. cleo ꝓ inclinari componit̄ cū en qd̄ ē
in. et dr̄ h̄ enclesis. sis. i. inclinacō. vnd̄ encleticus
ca. cū. i. inclinatiuus. ut encletica coniūctio dr̄ illa
que inclinat se sub accentu p̄cedentis dccōnis remit
tendo suū accentū in illā. et inclinat accentū illi
us supra se. ut q̄i sub accentu illius ꝓferat̄. vnde
enclitico. cas. i. inclinare. ſm hug̃. Et fit enclesis.
in p̄ncipio et in fine. sicut dixi supra in secūda p
te ubi egi de impedimento enclesis.

Encleticus. ca. cū. penl' cor̄ in enclesis exponit̄

Endecas. deca ul' decas componit̄ cū ena quod
ē vnitas. et dr̄ h̄ endecas. cadis. i. vndecim. et cor̄
pnl' in nominatiuo et in obliquis.

Endecassillabus. ba. bum. i. undecim sillabaꝝ
Et componitur ab endecas et sillaba.

Endelicia. cie. fe. ge. fuit mater siches. i. anime.
Et interp̄tatur intima etas. ul' absoluta pfectio.
ul' endelicia ſm calcidiū pfecta etas. quasi endos
lechia. i. intima etas. ſm aristotilem absoluta per
fectio. ſm platonem anima mundi.

Endiadis. dis. pnl' cor̄. fe. ge. quedā figura ē de
qua dixi in iiij parte in c de coloribus rethoricis

Endogenia. i. natura. Inde endogenitus ta tum
id est naturalis. et hinc endogenite. i. naturaliter

Endor grece aries latine.

Endromedes. ab endor quod ē aries hec endro
mis ul' endromedes. endrōedis. i. uestis uillosa de
arietinis pellibus facta. qua induebant̄ uillani ro
mani cont̄ frigus. ul' endromis dr̄ duplex uestis
duplex palliū et forte et uillosum et hyemale.

Endromis in endromedes est.

Eneades. ab eneas dicitur h̄ eneades. de. filius
uel nepos enee. et eciā quicumq3 descenderunt de
enea dicūtur eneade. ut romani. et m̄ subtracta de
sill'a dr̄ h̄ eneas. is. filia ul' neptis enee. Itez inue
nit̄ h̄ eneus. ei. et inde h̄ enides. de. Et subtracta
de sill'a. ab eo quod debebat dici eneides fit hec
eneis. idis. i. filia ul' neptis. S3 iam hoc nomine
magis utimur ꝓ historia facta de enea. vnd̄ liber
ūgilij sic intitulat̄. Incipit eneis ūgilij. Et corripit

Eneator. ab eneū ul' es h̄ enea E pnl' eneades
tor. toris. i. cornicen. cornicrepa. liricen. liricinator

Eneis. idis. in eneades uid̄ E scilicet ere canens
Et corripit penultimam eneis.

Energia. ab enguminus dr̄. et ē energia uis et
efficacia. effectus. Vnde Jero in ep'la ad paulinū
c ij. Hunc nescio quid latentis en̄gie viue uocis
actus et in aures discipuli de autoris ul' actoris o
re transfusa fortius sonat. Energia eciā dr̄ agili
tas et reꝝ gestaꝝ aut q̄i gestaꝝ sub oculis induc
tio. dr̄ eciā animi anxietas. Vnde fulgencius De
mones p energiā non credimus illabi anime.
Et nota ꝙ inuenit̄ inerguminus et inergia scrip

tū p in et itidem ualet. q2 tantum ualet en apud
grecos. quantū in apud nos. Vñ huiusmodi no
mina greca siue nocha que cpōnē predcām hñt
in sui compōne pñt scribi et scribunt̃ indiñter.
modo p en mō p in. ut encaustū et incaustuz. En
timema et intimema. emplastꝝ et implastruz. eñ
guminus et inerguminus. energia et ingia. et sic
de consimilibus. sicut dicit hug̃ tractans de erge.
uł dr energia interior labor uł interior operacō
ab en quod ē in et erge qđ est opatio uł labor.
Energuminus dr ab en quod ē in et erge qđ ē
opus uł labor. et mene quod ē defectus uel luna
Inde energuminus. i. demoniacus. a demone pos
sessus et uexatus. et dr sic q̃i inefficax. non labo
rans. non opans ß in ope deficiens. uł en sit aug
mentatiuū. q2 singulis lunacōnibus ualde mente la
boret. uł ener dr uis uł fortitudo. mene luna. Inđ
energuminus fortis in luna ut sunt lunatici. Vel
en. i. in erge labor. mene defcūs nois mens. Iñ eñ
guminus q̃i laborās in corpe. deficiens in mte. uiđ
Eneruis. neruus cōponi ¶ in energia. Et cor̃ mi
t̃ cū e et dr h et h eñuis et h ue. i. sine neruis so
lutus debił effeminatus et dr eñuis q̃i sine ñuo. i.
Eneruitus. ab eneruis dr eñuitus ¶ sine ñtute
et eneruiter adūbiū. i. solute. debiliter. uł eneruit
Eneruo. as. aui. componitur ¶ usq3 ad neruos
ab e et neruo. as. et est eneruare. dissoluē. demoli
re. debilitare. quasi extra neruos ponē. Ouiđ de re
međ. Eneruant animos citare q3 ioci q3 lire.
Eneus. a. um. penultima correpta in ereus uide
Engadi. indecli. accentuat̃ in fine. locus ubi fini
tur mare mortuū. interpretatur hebraice fons. i.
baptismus uł oculus celi aut uitulorum.
Enigma ē quidā tropus. require in quarta pte
in c de tropis. hug̃ sic dicit. Enigma. atis. ge. neu
ē sermo figuratus uł obscura locucō. siue similitu
do uel questio occulta et obscura que difficile in
telligit̃ nisi apiatur. ut illud iudicū de comedente
exiuit cibus. et de forti egressa ē dulcedo. signifi
cans ex ore leonis fauū esse extractū. et inde h et
h enigmatista. te. qui uł que obscure et figuralit̃
loquit̃. et enigmaticus. ca. cū. i. obscurus ad expo
nendū. uł qui p enigma loquitur. et enigmatico
cas. et enigmatizo. as. i. p enigmata loqui.
Enigmatista. te. in enigma est.
Enigmatizo. zas. in enigma est.
Eniuero. cōponit̃ ex enī et uero. Et ac̃ in pnł
ut dicit pap̃ et hug̃. uide eciā in uerus. ra. rū. et
ē eniuero idem qđ certe. coniūctio affirmatiua
Eniteo. tes. tui. ūbum neutruz. et caret supino
et ē enitere ualde nitere fulgere. splendere. micaē
Vnde enitens. tis. pticipiū. Et corripit ni. uide eč
in nitens. Et componitur ab e et niteo. tes.
Enitor. teris. sus. uł. xus. eniti. i. ualde niti uel
foras mittere. uł parere. Et componit̃ ab e et ni
tor. teris. Vnde enitens. tis. pticipiū omnis ge. et
tūc prođ ni. ß qñ dñdit ab eniteo corripit ni.
Enixa conata ad efficiendū aliqđ. uel partu li
berata secundum pap̃. uide in enitor
Ennoymaticus. in ennoyan exponitur.
Ennoyan. componit̃ ab en quod ē in et noys
quod ē mens. Iñ ennoia. i. in mente. i. accñs qđ
dr esse in mente. q2 nullo corporeo sensu compre
hendit̃ ß solo intellcū mentis. uł ideo q2 p accidē
tia et formas reꝝ noticia fit reꝝ que a sensu trans
fertur ad mentē. et ideo accñs dr esse in mente et

hinc ennoimaticus. ca. cū. i. accidentalis. vñ pħ ac
cidentales diffinicōnes uocat ennoyan uł ennoy
maticas. q2 non subalia ß accñtalia declarant.
Ennos interptat̃ habitator uł ꝓfundū. et acu
Ennosigeus. Ennos interptatur ¶ itur in fine
habitator. a quo et sigeū quod ē quidam mons
iuxta troiā dcūs ē neptunus ennosigeus. i. habi
tator sigei illius ꝓmontorij. in quo habebat tē
plū iuxta troiam. uł ennosigeus interptat̃ ꝓfun
dū silentiū. ennos enī ꝓfundū dr. sige silentium.
uł latibulū. Et uocat̃ neptunus sic a ꝓfunditate
maris. et a silentio quod ē in ꝓfundo maris. uel
ēnosigeus dr ab ennos quod ē habitator et siche
quod ē ꝓfundū. q̃i ennosicheus. i. habitator pro
Eno. as. aui. atū. euidenter nare uł ex ¶ fundi
tra nare. et componit̃ ab e et no nas. et cor̃ ena
tū supinū pnł. similiter enato. as. eius freqñtatiū
Enoch interpretatur edificacō. Ipsius enī nomie
ciuitatem edificauit cayn.
Enodis. nodus componitur cū e et dr h et hec
enodis et h. de. penł prođ. i. sine nodo. ext̃ nodū
Enodo. as aui cōponit̃ ab e et nodo. as et ē eno
dare exoluere. de nodo tollere. declarare. planum
Enormis norma e. i. regula ¶ facere. et prođ no
componit̃ cū e et dr h et h enormis et h me. scꝫ
deformis. turpis. inanis. grandis. irregularis. illit
teratus. crassus. sine mensura uł forma.
Enos leticie locus ¶ sum es est
Ens. tis. ge. omnis pt esse nomē uł pticipium đ
Ensatus. ta. tū. i. ense armatus. ab ensis dr. Et
Ensicium. cij. generis neutri. i. occi ¶ prođ penł
sio facta cum ense. ab ense dicitur.
Ensiculus li mas ge. dimi. p un ensis. penł corr̃
Ensifer. ra. rum. pnł cor̃ qui fert ensem.
Ensis. sis. mas. ge. i. spata. a secando dicitur.
Enteria intestina.
Entheca. theca componitur cū en quod ē in et
dr h entheca. ce. i. reposita rei copiosa substantia
q̃i in theca reposita. uł entheca. ce. peculiū uł ꝓp
um. Vnde enthecarius. ria. riū. et h enthecarius.
rij. i. negociator. Et prođ penł entheca sicut apo
theca. Inuenit̃ eciā hectheca de quo dicā in h. q2
pma silła et pnł aspirat̃.
Entimema. timo quod ē mens componit̃ cum
en quod ē in uł ena quod ē vnitas. et dr h enti
mema. atis. quoddā genus argumentacōnis. scilꝫ
festinata conclusio. et dr sic q̃i in mente vnitū. q2
in entimemate vnū ex vno infert̃. uł componit̃
ab en quod ē in et timos uł time quod ē mens et
monos vnū. q̃i in mente vnū. q2 vna ꝓpō ī men
te retinet̃ uł tacetur. Entimema autē ē silogismꝰ
impfectus. i. orō in qua non omnibus ꝓpōnibus
aňpositis festina infert̃ conclusio. ut h ōe ał cur
rit ergo omnis homo currit. In hac enī dcā argu
mentacōne intelligit̃ hec propō. omnis homo est
animal. et non apponit̃ ibi. q2 si apponeret̃ ibi p
fcūs esset silogismus. et prođ pnł entimema.
Enucleo. ab e et nucleus dr enucleo. as. aui. et
ē enucleare extra testā nucis nucleū ponē. et po
nit̃ ꝓ apire enodaē. expedire maīfestare. dclara
re vñ enucleatus a. ū. i. aptus maīfestus enodatus
expeditus. declaratus. et compatur. tior issimus
vñ enucliatī uł enucliate. tius. me. adūbium. Et
Enulum uide in enum. ¶ corr̃ nu.
Enū. ab es dr h enū. eni. et h enulū. li. di. i. cal
Enūcio. as. aui. ab e et nūcio. as. et ē ¶ danū

enūciare ualde nunciare.ul' de aliquo nūciare.ul' euidenter nūciare.vnde hec enūciacō.et enūciatiuus ua.uū. Vnde dr in dyaletica. Oracō enūciatiua ē uox significatiua de eo qd aliquid est ul' non est

Eo is iui itū.vnde hec itio.onis.et hic itus us ui et hoc iter eris.et hoc itiner itineris. Eo is com ponitr cū ad et dr adeo is.i.ire ad. Itē componitr cū ā et interposita b dr ābio.is.i.cīcūdare et cupē et ꝓpe honorē. Et cū an̄ et dr an̄o.is. Itē cū cir cū et debet.m.scribi ſ3 non ꝓferri. Item cū cō et dr coeo.is.subtracta n. Item cū ex et dr exeo is exiui exitū. Itē cū inter et dr intereo.i.mori. Itē cū intro et dr introeo.is. Vnde hic introitus. Item cū in et dr ineo.is.iui. Et cū ꝓ interposita.d.et dr prodeo prodis diui ditū ꝓdire Itē componitur cū preter.et dr p̄tereo teris.i.tn̄sire uel iuxta ire Item cū per et dr pereo.is. Item cū ob et dicitur obeo.is. Item cū re.et dr redeo.dis.et interponi tur.d. Item cū trans et dr transeo.is. Item cum sub et dr subeo.is. Item cū uenū et dr ueneo is .i.uendo. Nota q eo is et omnia ab eo composi ta sunt neutra.exceptis istis decem sc3 adeo ābio anteo circūeo ineo preeo p̄tereo p̄tereo obeo ꝓ p̄ficere et frequētare.circūire.et subeo transeo que omnia actiua sunt. Item omnia composita ab e o retinent lr̄āturam sui simplicis.excepto ambio quod transit ad lr̄āturam alioꝝ u̇boꝝ quarte cō iugacōnis mutando.e.sui simplicis ubiq3 in.i.vn̄ ūsus. Ambio seruat io.retinens uestigia quarte Cetera sunt in eo q̄ ueniūt ab eo. Item eo et eius composita omnia faciūt p̄teritū in ui ul' in ij.et supinū in itū p sincopam.pnl' cor̄.ut ineo iniui ul' inij initū. Pereo periui ul' perij peritū.excep to ueneo quod deberet facere uenitū.ſ3 facit uenū uenu. Item excipitr ambio.quod q2 non seruauit lr̄āturam sui simplicis ideo prod̄ pnl' ad modum alioꝝ u̇boꝝ quarte cōiugacōnis.desinentiū in io et in supino et in p̄ticipio. Vnde ouid̄. Iussit et ā bire circūdare litora terre. In nomine tamē u̇ba le quarte decli.cā differentie ad p̄ticipium corrip̄ penultimā.ut hic ambitus.tus. Et attende q am bio facit futuꝝ indicatiui non in bo ſ3 in am.sic audiā ambiam ambies. Si ergo inuenitr in bo fit ſm antiquitatē.omnia enī u̇ba quarte coniugati onis olim faciebant futuru3 indicatiui in bo et in bor.vnde adhuc in theologia in p̄s inuenitr par tibor et metibor.ſ3 hec antiquitas absoluit.et solū duo u̇ba quarte coniug̃.faciūt illud futuꝝ in bo sc3 eo et queo.et composita ab eis excepto ābio. In compositis tamen qn̄q3 inuenitr illud futurum et in am.ut in luce euāgelio. Celū et terra transi būt u̇ba autē mea non transient.et peribit et pe riet. Item scias q p̄ticipiū p̄sentis et p̄teriti imper fecti tempis nascitr a pma p̄sona p̄teriti imp̄fecti in omni coniug̃.bam in ns.ut amabam amans exceptis in eo desinentibus quarte coniugacōnis u̇ bis.que mutant m in ens.ut ibam iens.quibam quiens.p̄teribam p̄teriens. Hec eciam hn̄t p ob liquos casus pro ie en.ut iens eūtis.quiens q̄untis p̄teriens p̄tereūtis.abiens abeūtis.rediens redeū tis.transiens transeuntis.subiens subeūtis.&c. De hoc infinitō iri dixi in tercia p̄te in c de gerundio

Eos.eoy grece dr sol latine.ul' oriens.ul' pmus splendor aeris clarescentis qui aurora dicitur.

Eous.ab eos eoy dicitur eous eoy.primus so lis equus. Et eous eoa eoum.idest orientalis.

Eousq3 intantum.secundum papiam.

Epacta ē numerus inuariabilis datus anno ad sciendū quota sit luna in kalendis cuiuslib3 mensis. Et dr epacta ab epy quod ē sup̄ et aucta quod ē augmentū.i.excessus anni solaris sup̄ lu narem. Compotiste enī notauerūt q pmus ānus seculi nullā habuit epactā.q2 non precesserat ali quis annus a quo accepisset xj. Secūdus u̇o ha buit illos xj pro epacta qui sunt excessus anni so laris supra lunarem.vn̄ semp addendo xj forma tur epacta.ubi grā. Epacta pmi anni ē nulla. E pacta u̇o secundi āni est xj.addamus xj et erunt xxij qui sunt epacta tercij anni.quibus addamus xj et erunt xxxiij.quoꝝ xxx faciunt vnū embo lismū et tres remanent ꝓ epacta quarti anni. Est autē embolismus lunacō xxx dieru3 collcā ex ex cessu anni solaris ad annū lunarem.vnd̄ adde xj epacte p̄cedentis anni et habebis epactā secūdi ā ni sequentis.ubi summa illa excedat xxx.quia tūc abijce xxx.et xxx ē embolismus.et quod re manet ē epacta illius anni. Et hoc usq3 ad xix an nos. In xx aūt āno reuertitr ad caput et ē epacta nulla.et postea p ordinē ꝓcedit sicut dictū ē ad xix annos.vnde appellatr ciclus decemnouenalis Si autē uultis scire quotus sit annus cicli epactaꝝ accipite ānos xp̄i et ipsis adiūgite vnū annū.q2 tūc tantū p̄cesserat iste ciclus.et a totali summa subtrahite xix quū potestis. Et quota remanserit totus ē ānus cicli epactalis.et si nichil remanse rit decimusnonus erit ānus.hoc tamen ē uerū si a kl'is ianuarij usq3 ad kalendas septembris feceri tis hanc computacōnem.ſ3 si post kalendas septē bris usq3 ad kalendas ianuarij p̄dcām computa cōne3 feceritis debetis addere duos ānos q2 in kalē dis septembris mutatr ānus epactalis.anni autē xp̄i non mutantr usq3 ad natiuitatē dn̄i ul' kalē das ianuarij.vn̄ a kl'is septembris usq3 ad muta cōnem ānorum xp̄i debemus addere duos ānos Hug̃ autē sic dicit. Epacta.i.adieccō. Compotiste quid̄ ad cognoscendū quota sit luna in qualibet feria composuerunt duo gn̄a numeroꝝ.quorum vnū regulares lunares.aliū uero epactas uocaue runt.i.adieccōnes.ab epy qd̄ ē sup̄ et thesis qd̄ ē posicō.q2 regularibus adijciuntr ad inueniendu3 etatē lune.et hoc eciā potest dici alio tamē respcū.

Epanalensis ē species scematis.de quo dixi in quarta p̄te in capitulo de scemate.

Epar.atis.ge.neu.i.ficatū.et dr ab epy quod ē supra.q2 suppositū sit.et hinc epaticus ca cum penl' cor̄.qui patitr in epate.et facit gt̄iis epatis p t.pnl' cor̄.ſm usum.tamen ſm hug̃ facit epa

Epatiarius.ria.riū.quod p̄tinet C ris ul' epatis ad epar. Plautus. Cum te morbus agitat epatia rius.et dicitur ab epar.

Epaticus.ca.cum.in epar uide.

Epentesis est quedam species metaplasmi.de q̄ dixi in quarta p̄te in capitulo de metaplasmo

Ephebia est pma p̄s adolescentie ſm pap. Ephe bia eciā dr iuuenū eminens pulchritudo.ul' collcō ephebaꝝ.et dr ab ephebus.ul' ut dicit alexand̄ Quo prostant pueri locus est ephebia dcūs.et sic

Ephebian fe.ge.et inde C ponitr pro ephebian clinabile.et accentuatr in fine.et dr ab ephebus. et ē ephebian locus ꝓstitucōnis ubi iuuenes me retricabantr et ꝓstituebantr. Mach̄ li ij c iiij.sup hoc promittebat et alia c. Si p̄tāti eius concederetr

gignasium et ephebian sibi constituere.

Ephebiolus in ephebus est.

Ephebus. Ab e et phebus componitur hic ephe
bus bi. i. valde lucidus. scz iuuenis pulcher et im
berbis. vnde h ephebiolus. li. dimi. Et pt declina
ri mobiliter ephebus. ba. bū. et ephebiolus a ū.
pnl' cor. s ephebus prod pnl'. Vnde luc in tercio.
Grandeuos q3 senes mixtis armauit epheb. Itē
in aurora dz. Ecce fugit dixere senes hic pulcher

Ephy q̄dā mensura ē. et ac in fine. ¶ ephebis

Ephimera. re. est quidā piscis qui vno die ori
tur et eodem die moritur. Inde dz ephimera. re. pe
nultīa cor febris simplex et non molesta. que in
vno die affligit hominē et eodem die perit. qua
si supra diē non excedens. q2 ultra vnū diem nō
solet durare. Et inde h ephimeris. dis. genus est
historie scz vnius diei digestio. ul' vnius diei regu
laris abreuiacō. computacō. calculacō. Ephimeris
eciā dz tabula manualis ul' liber in quo cottidi
ani actus scribi solent. et sonat ephymeris apud
nos diurnū ul' cottidianū. Nam quod latini dicūt
diurnū greci ephimerida dicūt.

Ephymeris dz ab ephy et mereo. res. quod est
dolere. et dz h ephymeris tabula ul' liber in quo
usurarij scribūt denarios quos mutuo dant et pig
nora que recipiūt. p quē cognoscūt si lucrantur
ul' non. et si dampnificantur dolent sup dampno.

Ephot. ab epi quod ē sup dz ephot indeclina
bile uestis sacerdotalis quod latine interp̄tatur sup
indumentū. erat enī palliū suphumerale quo to
ta sacerdotalis tegebatur ambicō. Et erant duo ge
na. Vnū lineum et simplex quod sacerdotes ha
bebant. Aliud ex diuisis coloribus auro gemmis
q3 contextū. hñs in utroq3 humero lapides duos
scz smaragdinos auro conclusos. in quibus sculp
ta erant nomina patriarcharū. quo olim pontifices ¶ utebantur

Ephrata. te. pnl' cor. ciuitas ē que
dcā est bethleem. et non debet ultima accentuari
Inde ephrateus. tea. teū pnl' prod. Inuenitur eciā
effrateus per f ab effraym uide in effrateus ī lo ¶ co suo

Epy grece latine dicitur supra.

Epyaltes dz ab epy quod ē supra et altes qd ē
p̄mens q̄i supra p̄mens. q2 suo pondere uidetur g̃
uare et suffocare dormientē. et est quedā species
fantasmatis que contingit in sompnis.

Ephibata. ephy componitur cū baton quod est
nauis et dz h et h ephibata. te. grece quod latīe
dz laicus ul' superueniens. h nichil habet negocij
in naui. s naulo dato in alias terras transire dis
posuit. Et corripit ba.

Epicaustoriū epi componitur cū caustos quod ē
incensum. et dz h epicaustoriū. i. instrumentū qd
sup ignez fit causa emittendi fumū. Itē epicaus
torium dz locus vnguentoꝝ. ubi se vngebāt ad
ignem. ul' ubi vngenta fiebant ad ignē. Epicaus
torium eciā dz locus discernendi causas. et in qua
libet istaꝝ significacōnū accipitur competenter in ¶ passione sancti thome

Epicenus. na. nū. pnl'
prod. i. supra cōmune. Vnde quedā nomina dicū
tur epicena. ut aquila. de quibus dixi in tercia p
te in c de genē nominū. in tractatu de epiceno ge ¶ nere ul' p̄miscuo

Epicidus. ab epy et cidus
componitur h epicidus. di. penl' prod. i. puus circu
lus positus super maiorem circulū ita ut epicidi
centꝝ sit in linea maioris circuli.

Epictasis. stasis quod stans ul' status dz cōponi
tur cū epy quod ē supra et dz h epictasis. sis. ul'
epistasis. Nam c ibi repsentat sima grecoꝝ. et ē e
pictasis adieccō lrē ul' sillabe sup statum dcōnis

Epicureus pnl' prod. uide in epicurus.

Epicurus. epy componitur cū cura ul' cutis. et dz
h epicurus quoddā genus phoꝝ. q2 curam sup cu
tem corpis habebant. dicebant enī uoluptatē esse
summū bonū. Ignorantes enī aliā esse uoluptatē
p̄ter carnalem dimissa anima tantū corpi curam
impendebant. et ideo dicti sunt epicuri. et īn epy
cureus. rea. reū. ut dicit hug. Vel s'm alios. epicu
rei dicti sunt ab epicuro quē ipsi phi porcū noīa
uerunt q̄i uoluptatē. Qui uanitatis et uoluptatis
amator non sapientie summū uoluptatē corpis
asserebant. Cuius tradicōnes epycurei sequebantur
Vnde dicebant deū ex p̄uidentia nichil agere in
mūdo. omnia constare ex corpibus. animā nichil
aliud esse q̄ corpus. Vnde et dixisse fertur non
ero postq̄ mortuus fuero.

Epicus. ab epus quod ē laus. dz epicus. ca. cū.
. i. laudabilis. Vnde marcialis. Epica uulgo lirica
q3 pagina consonarent. Videtur tamen h epi poni
p dactilico. Dactilus enī inuentus ē ad describen
da gesta heroū ex quibus consecuti sunt laudem
Vel epicus componitur ab e et pede. i. prosaicus
Potest ergo ibi legi epica. i. prosaica.

Epidiocesis est quedaz figura de qua supra dixi
in quarta pte in c de coloribus rethoricis.

Epidromus. epy componitur cū dromo quod ē
nauis quoddā genus. et dz epidromos ul' epidro
mus. uelū secūde amplitudinis. s ad puppim. Et ¶ cor pnl'

Epifora. epi componitur cū foros qd
ē ferre et dz hec epifora. i. lippitudo oculoꝝ. quā
do scz pellicula supducitur oculo. et corripit fo.

Epigramma. grāma quod ē linea ul' lrā cōpo
nitur cū epy quod ē supra. et dz h epigrāma atis
. i. supscripcō. scz titulus. ul' breuis annotacō eoꝝ
que diffusius dicūtur in seqnti opē. et epigrāma
dz illa supscripcō que supponitur tumulo. scilicet epi
taphiū. ul' que supponitur ymagini alicuius. ad sig
nificandū cuius ymago sit. et ad designandaz ali
quā p̄prietatē illius cuius ē ymago. Et prod pnl'
epigrāma. Vn̄ theod. Grecoꝝ p̄mus uestigat g̃m
mata cadmus. et scribitur p duo. m. ut dicūt q̄dā.

Epigrus. epy componitur cū agros quod est trac
tus. et dz h epigrus. gri. i. clauus quo lignum lig
no adhereret. quia subtrahatur.

Epilema. Lemos ul' lema grece latine dz uora
go. et componitur cū epi quod ē supra et dz h epi
lema atis. i. emplastrū. quia sup lema. i. uulneris
ul' ulceris uoragine ponatur.

Epilensia. sie est quedā passio sic dcā. q2 mentē
apprehendens. pariter eciam corpus possideat. Greci
eniz apphensionē epilensiā uocant h passio cadu
ca dicitur. et laniacō al' lunacō. et morbus comicia
lis. q2 apud gentiles cū comicioꝝ dies cuidā acci
disset comicia dimittebantur Vel q2 ex uerecundia
ul' timore repulse in comicijs sepe illum morbū
incurrebant. cui tanta uis ē ut homo ualens con
cidat et spumet. Hos uulgos lunaticos uocat. q2
p lune cursum contingat eis. et hinc epilensiacus
ca. cū. qui talem infirmitatē patitur. et epilēticus
epilentica epilenticū in eodem sensu.

Epilenticus. ca. cū. pnl' cor in epilensia est.

Epilogus. a. ū. idem ē quod reuelacō. uide sup
in quarta pte in c de coloribus rethoricis.

Epimelas dr gemma cū in candida gemma su
pnigrescit color. vnde et nomen habet ab epi et
Epimenia. epi componit̃ cū me ¶ melan nigrū
ne quod ē defectus ul' luna ul' mensis et dr plr h̃
epimenia. niorū. i. expense ul' exenia ul' tributa.
que dant̃ p singulos menses post defectū lune. i.
Epimone in iiij pte uide in c ¶ post nouilunū
de coloribus rethoricis. Et acuitur in fine.
Epinicia. orū dr festiuitas et grāx actio p uicto
ria phabita. Vnde math ij c viij g. dr. et cū epy
nicia agerent̃ iherosolimis. et cor pnl' sm usum
epinicia. et dr ab epi sup̃ et nicos uictoria. Vnde
dr ibi in glo. Pro epinicijs legi in alia edic̄one di
es uictorie. Supatis ergo hostibus iudas festū ce
Epinirion sicut dicit glo. interl' pal' ¶ lebrat
pmo li. c. xv. In citharis p octaua canebant epy
nirion rc̃. Interpretatur uictori deo triūphus et
palma. p octaua enim. i. p misterio resurrecc̄ōis
quod celebrat̃ die octaua canebant epinirion. a
lia lrā dicit. et smichion. qd̓ ut dicūt interp̄tatur
uictori deo palma. ul' uictoris dei triumphus
Epiphanes prod̓ pnl'. Vnd̓ in aurora dr. Anti
ochus cornu signat̃ in h̃ epiphanes.
Epiphania componit̃ ab epy quod est sup̃ et
fasma quod ē appic̄ō. q̄i epifasma. i. supna appa
ric̄ō. Vel dr ab epy et phone sonus. Inde epipha
nia. q̄i supnus ul' diuinus sonus. qr eo die uox pa
tris sonuit de celo. hic ē filius meus dilc̄ūs. ul' ple
nius et clarius pt sic dici epiphania quadruplici
uocabulo nūcupat̃ p qz quadruplici miraculo is
dies decorat̃ Hodie eni magus xp̄m adorat. Cū
eni xpūs esset xiij dierum magi ad eū stella duce
uenerunt. Et inde ppe dr epiphania ab epy qd̓ ē
supra et phanes quod ē appic̄ō. qr tūc desursum
stella appuit. siue ipse xpūs p stellā que desuper
uisa ē magis uerus deus demonstrat̃. eadem eciā
die reuolutis xxix annis cū iam tricesimū attigis
set. qr ut dicit lucas erat incipiens q̄i ānorū trigin
ta. Habebat eni xxix annos et xiij dies. Tunc in
quā in iordane baptisatus ē. et ob hoc uocatur
theophania. a theos quod ē deus et phanos ap
paric̄ō. ul' phonos sonus q̄i deus trinitas tūc ap
paruit pater in uoce. filius in carne. spūs sanctus
in columbe spē ¶ Ipso iterum die anno reuolu
to cū esset annorū triginta et xiij dierū aquā i ui
nū mutauit in nupcijs et uocat̃ id̄ bethphania. a
beth qd̓ ē domus et phanos qr in miraculo fc̄ō in
domo uerus deus appuit. Predcā tria miracula tā
git̃ in q̄dā antiphona q̄ cantat̃ ad benedcūs Ho
die inquit celesti sponso iūcta est ecclīa. qm̄ in ior
dane lauit dn̄s xpūs eius crimina. Currunt cum
muneribus magi ad regales nupcias. et ex aq̄ fac
to vino letant̃ conuiue. Ipso insup die reuoluto
anno cū esset xpūs annorū trigintaunius saciauit
q̄nqz milia hominum de q̄nqz panibus. sic dicit
beda. et ppter hoc uocat̃ fagiphonia. a fage uel
fagin quod ē bucca ul' manducare. et phanos. et
acuit penultimam epiphania siue ni.
Epiphia. orū. neu ge nūi plu. sunt ornamenta e
quorū ut frena pectoralia. Orac̄. Optat epiphia
bos piger optat arare caballus. Inde epiphiare
Epiredium. epy componit̃ cū re ¶ . i. equū ornare
da. et dr h̃ epiridiū. dij. Et dnr epirides pprie mi
Episcopus. scopin quod ē inte ¶ nora uehicula
dere ul' speculari componit̃ cū epi quod est supra
et dr h̃ epūs. pi. q̄i supspeculator et supintendēs
curam subditorū gerens. Vel dr ab epy et copos
quod ē labor. q̄i suplaborans. i. sup gregem suū
et ē nomen opis non laboris ut uult pap. sm il
lud apl'i. Qui epātū desiderat bonum opus deside
rat. s̄z nūc magis uidet̃ esse honoris q̄z oneris.
Et est quadripertitus ordo epōrū. scz patriarchas ar
chiepōs. metropolitanos et epōs. Patriarcha sum
mus et pnceps patrū interp̄tatur. qr pmū. i. apos
tolicū retinet locū. sicut romanus antiochenus a
lexandrinus. uide in patriarcha. Archiepūs dr q̄i
summus et pnceps epōrū. tenet enim uicē apl'icā
et p̄sidet tam metropolitanis q̄z ceteris episcopis
Metropolitani a mensura ciuitatū uocant̃. Sin
gulis enim puincijs president. quorū autoritati et
doctrine ceteri sacerdotes subiecti sunt. sine quibus
ceteris episcopis nil agere licet. sollicitudo eni to
tius puincie ipsis cōmissa est. Omnes autē superi
us signati ordines vno et eodē uocabulo episco
pi nominant̃ s̄z illo puato nomine quidā utūtur
ppter distincc̄ōnem p̄tātis quā singuli acceperūt
Ab epūs autē deriuat̃ h̃ et h̃ epālis et h̃ le. Vn̄
episcopaliter aduerbiū. Item ab episcopus h̃ epā
tus. tus. tui. et h̃ episcopiū. pij. et episcopor aris
epātum habere ul' gerere. Et cor sco. uide eciam
in metropolis. ¶ Hic pt queri. an religiosi q̄ pro
mouent̃ in epōs teneant̃ ad obseruantias regula
res. Ad h̃ dico q̄ status religionis ad pfecc̄ōnem
ptinet quasi quedā uia in pfectionē tendendi. sta
tus autē epālis ad pfecc̄ōnē ptinet tamq̄z quod
dā pfecc̄ōnis magisteriū. Vnde status religionis
compat̃ ad epālem statū sicut disciplina ad ma
gisteriū. et disposic̄ō ad pfectionē. Dispō autē nō
tollit̃ pfecc̄ōne adueniente. nisi forte quantū ad
id in quo pfectioni repugnat. quantū autē ad id
quod pfecc̄ōni congruit magis confirmat̃. Sicut
discipulo cū ad magisteriū puenerit non cōgruit
q̄ sit auditor. congruit tamē sibi q̄ legat. et me
ditet̃ eciā magis q̄z ante. Sic ergo dicend̓ est q̄ si
qua sunt in regularibus obseruantijs que nō im
pediant pontificale officiū s̄z magis ualeant ad p
fectionis custodiā. sicut ē continentia paupta s et
alia huiusmodi. adhuc remanet religiosus. eciā
factus epūs obligatus. et p conseq̄ns ad portan
dū habitū sue religionis. qui ē huius obligac̄ōis
signū. Si qua uero sunt in obseruantijs regulari
bus que offic̄ō pontificali repugnent. sicut ē soli
tudo silentiū et alique abstinentie ul' uigilie g̃ues
ex quibus impotens corpe redderet̃. ad exequen
dū pontificale officium. ad huiusmodi seruanda
non tenet̃. In alijs tamen pt dispensac̄ōne uti. p
q̄ requirit necessitas psone ul' officij ul' condic̄ō
hominum cū quibus viuit p mod̓ quo eciā pre
lati religionum in talibus secū dispensant. testam̄
tū autē nullo mō facere pt. qr sola dispensac̄ō ei
cōmittit̃ rerū ecclesiasticarū que morte finit̃ ex q̄
incipit testamentū ualere. ut apl'us dicit ad heb
ix. Si tamen ex concessione dn̄i pape faciat tes
tamentū. non intelligit̃ ex ppo facere testamentū
s̄z apl'ica autoritate intelligit̃ esse ampliata ptās
sue dispensac̄ōnis. ut eius dispensac̄ō possit ualē
post mortē. sicut dicit frater thomas. uide eciam
Episinalimpha. sinalim ¶ in honor et acceptio
pha componit̃ cū epy quod est sup̃ et dr h̃ epy
sinalimpha. i. concursus duarū uocaliū in eadē sil
laba et in eadem dc̄ōne positarū cū collisione utri
usqz. et dr episinalimpha q̄i sup̃ sinalimphā. q̄a

plus ē q̄ sinalimpha.plus enī ē ita duas uocales
subtiliare ut proferant̄ ſm vnū impulsum quasi
in vnū sonum.ita tamen q̄ utraq; aliquid soni
retineat.q̄ ita duas cōiungere ut altera totū suū
sonū amittat.ſm hug̃.Hec alio nomine dr̄ sine
resis.ſ quosdam.Vnde dicit pap̄.Episinalimpha
ul' sineresis ē conglutinacō duaꝝ sill'aꝝ in vnam
ut neri ꝓ nerei.De sineresi autē dixi in quarta p
te in capitulo de metaplasmo.

Epistasis pnl' correpta alio nomine dr̄ epictasis
per ct.uide supra in epictasis.

Epistiliū componit̄ ab epy et stilus.i.capitel
lū quod supponit̄ columne.q̄a supponatur stilo
columne.Vnde epistilia dicūt̄ q̄i sup stilos.i.co
lumnas.Et scias q̄ tres sunt ptes columne.scz ba
sis.i.fundamentū.stilus.scz illud rectū quod sup
basim erigit̄.Epistilium uero dr̄ illud quod stilo
¶ supponit̄

Epistola.ab epi et stolon missio q̄i supponit̄
si supra missio.q2 sup̄ intencōnem mittentis gerit
officiū nūcij.ul' quia epl'a in dignitate p̄eminet
simplici missioni.Et describit̄ sic.Epistola est lega
cō literalis absenti ꝑsone ul' absentibus.mittentis
plene significans uolūtatem.Legacō lr̄alis dr̄ ad
drām nūcij.q2 si ꝑ solū nunciū sine literis aliqd̄
intimamus.non id epl'a ſ quedā stola.i.simplex
missio nominat̄.absenti ꝑsone et ponit̄ ad drāz
sermonis qui ptinet ad p̄ntes.Nam et si cā pudo
ris q̄nq; p̄nti epl'am destinamus tamen ei nō scri
bimus ut p̄nti.mittentis plene significans uolūta
tē ideo subiungit̄.q2 p̄t q̄nq; ꝑ alicuius ptis sub
tractionē epl'a decurtari.quod tollerandū ē dum
modo plene affcūs mittentis declaret̄. ¶ Partes
uero epl'e a pluribus ponūtur q̄nq;.scz salutatio
exordiū.narracō.peticō.et conclusio.Et licz ptes
sic naturaliter ordinent̄.tamen exordiū.narracō
et peticō possunt naturalē ordinē ꝑmutare.ſ nō
salutacō nec conclusio.q2 illa prior semp.et hec
ultima esse debet.Nam peticō p̄t p̄poni exordio.
ut si dico amiciciā tuā rogo quatenus equū tuū
michi concedas usq; ad romā.Cū omnia que ha
beo sint exposita semꝑ ad tuū beneplacitum et
mandatum.Similiter narracō p̄t p̄mitti exordio
ut si dicā.Sciatis me sine urō auxilio in studio
non posse ꝑmanere.q2 michi estis sp̄alis dn̄s et
pijssimus benefactor.Peticō eciā q̄nq; narracōez
anticipat.ut si dicā.Rogo dominacōnem uestraz
quatenus michi pecuniā transmittatis.q2 illā to
tam quā mecū detuli iam expendi bononie cari
ore tempe ꝑsistenti.Quāuis autē epl'a ex q̄nq; ꝑ
tibus integret̄.p̄t tamen ex paucioribus quādoq;
constare.sicut ex salutacōne et ex narracōne.Po
test eciam in sola narracōne ul' peticōne constare
omnibus alijs ptibus relegatis.Vnde narracōne
subtracta non debet peticō remoueri ul' ecōuūso
Subtrahit̄ enī quandoq; salutacō cā indignacōis
et tūc tantū sufficiūt nomina ꝑsonaꝝ.Quandoq;
tacetur exordiū.q2 rei dignitas ꝑ se patet.Q̄nq;
narracō.ut in lr̄is p̄ceptiuis.Interdum peticō ut
freq̄nter in epl'is remissiuis.Quandoq; conclusio.
q2 cōmoditas ul' incōmoditas ꝑsone patet.ul' q2
epl'a est nimis longa.Verūtamen inuenit̄ q̄ in
salutacōne sola quidā abbas epl'ām destinauit ī
hunc modū.B.talis ecclesie dcūs abbas.Dilcō in
xp̄o filio.b.benefactori.bene incipe.melius ꝓse
qui et optime terminare.quod bn̄ fieri potuit q2
ꝑ talem epl'am uolūtati mittentis plenarie satisfe
cit.Hoc enī dr̄ epl'āris dictaminis ultimū comple
mentū.Vnde ūsus.Hic satis ē ps vna due tres q̄
tuor omnes.uide in exordium.

Epistolare.ab epl'a dr̄ h̄ et h̄ epl'aris et hoc re
quod est epl'e ul' quod ptinet ad epl'āz.et h̄ epis
tolare.ris.et h̄ epistolariū liber epistolarum.

Epitafiū.taphos quod ē tumulus ul' sepulchꝝ
componit̄ cū epy et dr̄ h̄ epitafiū.fij.quod sup
¶ scribit̄ tumulo mortui

Epitalamiū.mij.i.cā scribit̄ tumulo mortui
tus qui fit sup thalamū.i.sup sponsum uel spon
sam.Vnde epitalamius.mia.miū.ſm hug̃.Pap̄
uero sic dicit.Epitalamia sunt carmina nupciaꝝ
que decantant̄ a scolasticis in honorem sponsi et
sponse.hoc p̄mo salomon edidit in laudem xp̄i.
et ecclesie exquo gentiles epitalamiā sibi uendica
uerunt.dictū ē autē q̄ in talamis decantet̄.Jero
in epl'a ad paulinū c vij.Salomon pacificus et
amabilis domini mores corrigit naturam docet.
ecclesiā iūgit.et xp̄m scāꝝ nupciaꝝ dulce canit e
¶ pitalamū

Epitematicus.Epy componit̄ cum
thesis et dr̄ epithematicus.ca.cū.i.suppositiuus
ul' appositiuus.q2 apponit̄.i.iūgitur cū p̄ma per
sona et secūda et tercia.ut ipse lego.ipse legis.ip
se legit.ipsi legimus.ipsi legitis.ipsi legunt.

Epytetū.epy componit̄ cū thesis et dr̄ h̄ epite
tū.ti.adiectm̄ quodlibet.q2 supponat̄ Sed ꝓprie
epitetū dr̄ illud adiectm̄ quod cōuenit omni rei
alicuius maneriei.ſ non soli.ut cigni ē epitetum
albus.corui niger.Item epitetū ē quod cōuenit
omni rei alicuius maneriei ſ non soli.ut esse ni
gꝝ cōuenit omni coruo ſ non soli.Propriū uero
omnibus vnius maneriei rebus et solis cōuenit
vnde epiteton dr̄ quedam figura.cū tale accidens
ul' tale adiectm̄ additur tali rei inmediate ſ hug̃
De hoc eciā dixi in quarta pte in c de tropis.

Epithoma.atis.ge.neu.ul' epithome.mes.ulti
ma acuta.i.abbreuiatio sermonis.dr̄ ab epy et
thomus ul' thomos disio p̄scisio.q̄i p̄sectio ſmo
nis.Vnde Jero.dicit in epl'a ad paulinū c vij pa
lip̄ liber instrumenti ueteris epithome cantus ac
talis ē zc̄.Dicit̄ autē epithome abbreuiatio uete
ris testamenti.quod dr̄ instrumentū.q̄a instruit
in doctrina fidei et moꝝ.Et ponit̄ h̄ absolute ꝓ
abbreuiacōne.q2 breuiter tangit p̄termissa.Ab
epithoma autē dr̄ epithomaticus.ca.cū.i.breui
ter dicens ul' dcūs.Et epithomor.aris.breuiter
¶ loqui.uide in palip̄

Epithimū.epy componi
tur cū thimū quod grece ē flos.et dr̄ h̄ epythi
mū.i.flos thimij.et ē timbre similis.Et dr̄ sic q2
solet supponi a medicis alijs adiutorijs p̄cedenti
bus vnde epithimicus ca cū.i.concupiscibile Epi
thimum eciam dr̄ thuribulum.qd̄ alio nomine
dr̄ thimiamateriū.a supposicōne thimioꝝ.quod
alio nomine dr̄ thuricremulū.vnde dr̄.pone thi
miama in thuricremulo.Et cor̄ pnl' epithimum

Epyzensis ē quedam figura scematis de q̄ dixi
supra in quarta pte in c de scemate.

Epos grece latine laus.

Eptimemeris.ris.meris ul' memeris quod est
diuisio ul' ps componit̄ cū epta quod ē septē.et
dr̄ h̄ eptimemeris.q̄i diuisio sup septimā sillabā.
Est enī quedā species cesure qua septima sillaba
naturaliter correpta prod̄.septima dico triū spō
daicoꝝ pedū.ut h̄.Tantalus et sene perijt muria
mense.Et fit in p̄ncipio quarti pedis.siue super
septimā sill'am ut dixi.Et componit̄ cū post et

dr h posteptimemeris.uide in penthimemeris.et
cor pnl'.s3 melius scribit' p h in prima sillaba
Epro.onis.i.memoria. ¶ doratus
Epudoratus a um ext' pudorē positus.uide in pu
Epudorus.ab e et pudorus quod ē pudore ple
nus.componit' epudorus.ra.rum.i.extra pudorē
.i.uerecundiam.impudens.
Epule.h epulū.li.in singulari numero.et hee e
pule.a4.in plurali.et sic ē etroditū genere et de
clinacōne.et dr epulū qi opulū ab opulentia re4
Et dr fm quosdā epulū p corpali.s3 epule aru3
p spūali.i.p refectione scientie ul' uitus.Vn̄ pla
to in thymeo.Venistis ad epulas hesternas.ab e
pulū dr epulor.aris.atus.i.epulis uti.Hinc uba
lia.et h epulatoriu3.i.locus epulacōnis.et cor pu
Epulo.onis.in epulonus est.
Epulonus.ab epulor.aris.dr h epulonus.ni
.i.gluto.epulis deditus.qui aliter dr h epulo o
nis.Vnde aug de ciuitate dei.Epulones eciā deos
iouis parasitos esse dixerunt.Et producit lo
Epulus id est lux.
Equabilis.ab equo.quas.dr h et h equabilis
et h le.et p sincopā h et h equalis et h ale
Et in equaliter et h equalitas.tatis.Et p cōposi
cōnem inequabilis ul' inequal'.le.ul' inequalitas
inequaliter.inequabilitas.inequabiliter.
Equanimis.equus.a.ū.componit' cū animus
et dr h et h eqnimis et h.me.et eqnimus a ū.i.
equi et patientis animi.Et hinc equanimitas atis
.i.animi equitas et pacientia.Et corripit ni.
Equarius.ab equus.qui.h equarius.rij.custos
equo4.et hec equaria.rie.similiter.
Eques.ab equus dr h et h eques equitis.i.mi
les.vnde h equitissa.se.i.equitans.Et cor e sicut
equus substm̄.Vnde quidā.Et mō uadit eques
Equester.ab equus dr h ¶ qui solet ire pedes
et h equester.ul' equestris et h stre.ul' potius f
modernos h equester h equestris et h stre.q ua
dit in equo.Mach ij li c xj.Apparuit precedens
eos equester.Equester eciā sumit' fm pap pro il
lo q certaminib3 mediu3 inuenit.p quē utq3 ps
equā fidē sectat'.et tūc uidet' dici ab equus a vm
Equidem.i.certe coniūctio approbatiua.ul' ex
pletiua licet et alia possit esse.Et cor pnl'.Vnde
in aurora dr.Non equidem sanctos ut me saluēt
p̄cor illi.Et ē figure simplicis.Vnde dicit ps in
xvj li.Quidā equidem cōiunctionē compositā es
se existimant ab ego et quidem.s3 errant.simplex
eni est Jē xxxiij.Equidem semen iacob et dauid
Equidiū.equus.a.ū.siue equi ¶ serui mei rē
tis componit' cū dies et fit h equidiū.dij.ide3
quod equinoctiū.qi equitas die4 cū noctib3.vn̄
h et h equidialis et h le.i.equinoctialis.
Equiferus.ri.mas.gen̄.i.ferus equus et silues
tris.ab equus et ferus n.et cor fe.
Equimanus na nū qui equaliter utraq3 manu
ad gladiū ul' ad aliquid tenendū utitur.Et com
ponit' ab equus.qua.quū.et manus.et cor ma
Equinoctiū.equus.adiectiuū.siue equitas com
ponit' cū nox.tis.et dr h equinoctiū.tij.i.equali
tas noctiū cū diebus.quod fit bis in anno sc3 in
festo sancte crucis et ydibus marcij.Vnde usus E
qua crucis festum dat tempa martis et ydus.h
est.festū crucis quod ē xviij kalendas octobris
dat eq tempa.i.equinoctium.q2 in illa die cōtin
git equinoctium autūnale.Et idus martis id est
marcij dat equa tempa.h est equinoctiū.q2 tunc
ē equinoctium uernale.et est equinoctium maxia
diei artificialis et noctis adequacō.Ab equinocti
um dr h et h equinoctialis et h le.et h equinoc
tialis lis.tam p palello.q pro coluro in quo sit
equinoctium.uide in solsticium.
Equinus.na.num.pnl' prod in equus equi est
Equipenso.sas.saui.satū.ab equus adiectiō et
penso sas componit' Et ē equipensare eque cogi
Equiparo.ras cōponit' ¶ tare ul' eque iudicare
ab equus substō et paro.ras.et inuenit' in tribus
significacōnibus.Nam equiparare.i.ymitari.vnde
uirg in buc.Nec calamis solū equipas s3 uoce ma
gistr4.Item equiparare.i.equare ul' compare.ut eq
paro h illi.i.equo ul' comparo.qi ostendo equu3
esse hoc illi.Ite3 equiparare.i.parem fieri.ut iste in
hui tempe doctores suos equipauit par fcūs ē ill'
Equipolleo.Equus adiectm̄ componit' cū pol
leo.les et dr equipolleo.les.et cū ualeo et dr eq
ualeo.les.in eodem sensu.i.parificari.conferri as
similari.vnd equipollens.equalens.ge.ois.et in̄
h equipollentia et equalentia.i.silr̄ū re4 eqlitas.
Equiricia cie.armentū equo4 ul' uacca4.Et dr
Equistacium.cij.ge.neu.i.sta ¶ ab equus qui
bulū ubi eq stāt.et cōponit' ab equus q et sto as
Equitania.nie.dr ab equitate aque cuiusdam
fluuij.qui fere vndiq3 eam cingit.ul' p contrariū
q2 oblique eam cingit.ul' dr ab aqua.Vnde equi
tanicus.ca.cum.de terra illa penultima correpta
Equitatus in equito.tas.uide.
Equito.tas.i.equū facere.ut equito illi.i.rem
facio illi.Et componitur inequito.tas.non recte
non eque agere.Et deriuat' equito ab equus a ū
Item equito.as.potest esse frequentatiuū huius
ūbi equo quas.et tūc tantū ualet qntum freqn̄
ter equare.et tunc est actiuū.et construitur cum
accusatō.Et in p̄dictis significacōnibus equito p
ducit.e.cū sit ibi ae diptongus.Item equito tas
p̄t deriuari ab equus equi.et tūc equitare.i.mili
tare.Et sic cor e.Vn̄ h equitatus tus.i.actus eq
tandi.ul' multitudo equitū.Vnde in cantic.Equi
tatui in curribus pharaonis assimilaui te.
Equiualeo es cor ua.et exponit' in equipolleo
Equiuocus.uox componit' cū equus adiectō
et dr equiuocus.ca.cū.quod vna uoce plura sig
nificat.et describit' sic equiuocū.Equiuoca sunt q
rum solū nomen ē cōmune.et fm illud nomen
racō substantie ē diuisa.ut cū animal significet al'
uerū et animal pictū nomen ē eis cōmune solū
et racō substantie utriusq3 f illud nomen ē diuisa
Dicimus eni de leone picto in pariete.ecce terribi
le animal.et de animali uero quod ē leo ide3 di
cimus.equiuocando h nomen animal ad utrūq3
Equiuocacō uero sic describit'.Equiuocacō ē eius
dem racōnis diuisa intencō siue diuisa significacō
Vel fm alios.Equiuocacō ē cū diuise re4 racōes
in eodem nomine simpl'r uniūtur. ¶ In hac au
tē descripcōne res sumit' cōmuniter ad rem et mo
Equo.quas.quare.equū fa ¶ dū significandi
cere.dr ab equus adiectō.Et componit' cū ad et
dr adequo quas.Item cū con et dr coequo quas
abiecta.n.Item cū ex et dr exequo quas.Itē cū
ob et dr obliquo quas.Equo.as.actm̄ est cū om
nibus suis compositis.Et prod p̄mam.Nam scri
bit' p ae diptongon.s3 eques nomen scribit' p e
solam.Et cor p̄mam.Vnde uersus.Ne sis solus

eques tibi me p equum precor eques.

Equor.oris.ge.neu.i.mare tranquillū.Et dicitur ab equalitate.Vn̄ u̇sus.Cum fremit esse fretū.mare dicas cū sit amarū.Pontus ponte caret sed ab equo dicitur equor.

Equuleus.lei.ab equus equi dr̄ h̄ equuleus ei p quodā tormento facto ad modū equi s̄m hug. Pap uero dicit Ab equus equi hic equulus uel equuleus dimi.puus equus.ul' genus tormenti

Equus.ab equus.qua.quū.dr̄ h̄ equus qui.i. caballus.q2 eque currat.ul' dr̄ ab equo.as.quia olim qn̄ equi quadrigis iūgebant' equabant' et pares forma et similes cursu copulabant.Et inde h̄ equa que.et equinus.na.nū.pnl' prod' res eq̄ ul' ad equū ptinens.Et scribit' p e solam.et corr' pmam.sed equus.a.ū.scribit' p ae dyptongum. et sic prod' pmā.Vnde u̇sus.Non ē dignus equo cui carior ē equus equo.Miles pungit equū.sed iudex iudicat equū.Et scribitur equus equi et equus adiectiuū p geminū.u.Et amittit u post.q. vim lr̄e tam uocalis q̄ consonantis ¶ Et scias.q' nomina equorū et genera sunt diu̇sa.et diu̇sis de causis imposita.Equus namq3 ē genāle nomen omniū equorū.et dr̄ ab equando ut dictū est.Caballus dr̄ q̄i cauallus.q2 pede cauat terrā.ul' q̄a pedem habet cauū ut dextrarius.ul' cabo dicitur equus castratus q̄i cauo.Et inde caballus quasi diminitiuū.sc3 uilis equus.Dextrarius dr̄ qui per dextram ducit'.Palefredus dr̄ a passu et leui et freno et ducendo.q2 leui passu p frenū ducit'.Et idem dr̄ gradarius a gradu.Et diffinitur sic.Gradarius ē equus mollis īcessus sine succussatura incedens Itē pt dici mānus.q2 manu nitat' et ducatur.ul' q2 mansuetudinē manuū sequat'.veredus dr̄ equus qui uehit redā.Badius dr̄ equus q̄i uadius.a uado dis.q2 fortius uadat inter cetera animalia.Ipse ē etiā spadix.quē frenicatū uocant Et dr̄ spadix a colore palme quā siculi spadicam uocant.Et est glaucus qui q̄i pictos habet oculos et quodā splendore pfusos.Nam glaucon album greci dicūt.Et scias q' equi non coeūt cū matribus.sicut nec cameli.Vnde dicit ar' in viii lib' de animalibus.Cameli nō cognoscūt matres qm̄ in quibusdam ciuitatibus coopiebat' mater quorūd' camelorū eleuauit palliū sup ipsum.et postq' saltauit sup ipsā3 et descendebat anteq' complebat' coitus momordit ingeniatorem et interfecit eū. Et dr̄ etiā q' rex septemtrionis habebat equam pulchram.et pepit equū pulchrū.et ille rex uoluit extrahere ab illo et matre aliquē pullū.et ingeniabat' equū saltare sup matrem suā coopiendo faciem matris.et saltauit sup ipsam.et cū discoopiebat' facies matris et cognouit ipsam fugit equus et ciecit se ab alto et mortuus est. Hec ar'. De natura etiā equorū loquens ysid' xij li eth sic dicit. Viuacitas equorū multa exultant enī in cāpis.odorant bellū.excitant' sono tube ad preliū. uoce accensi ad cursum puocant'.dolent cū uicti fuerint.exultant cū uicerint.quidā in bello hostes sentiūt adeo ut adu̇sarios morsu petant.Aliq̄ non pprios dn̄os recognoscunt.obliti mansuetudinis si mutentur Aliqui preter dn̄m dorso nullum recipiūt.Interfectis ul' morientibus dn̄is multi lacrimas fundūt.Solū enī equū pter hominē lacrimari et doloris affectū sentire dicūt.Vn̄ et in centauris equorū et hominū natura pmixta est.Solent enī ex equorū ul' mesticia ul' alacritate euentū futurū dimicaturi colligere.uide in musculus.

Equus.qua.quum.i.rectus.iustus.et differt a iusto.q2 iustus ex lege ē.q̄i custodiens.equus ex natura.et est scribendū p ae dyptongū.s3 equus p animali p e solam.Et compatur equus eq̄or equissimus.vnde eque equius equissime aduḃia et h̄ equitas.atis.et equo.as.u̇bū actiuū.Et prod' equus adiectiuū pmā cū scribat' p ae dyptongū. s3 equus equi corripit e.Vnde quidam.Miles pungit equum.sed iudex iudicat equum. ¶ Es eris

Era ere fe.ge.i.pecunia siue moneta.et dr̄ ab

Eradico.cas.euellere.destruere.ab e et radico.cas.componit'.vnde eradicans pticipiū generis omnis.Job xxxj.Omnia eradicans genimina.

Eramentū.ab es h̄ eramentū ¶ na.et prod' diti.instrumentū de ere sicut ferramentū de ferro.

Erariū.rij.in es exponitur.

Erarius.ab era ere dr' h̄ erarius.rij.i.monetarius et h̄ eraria monetaria.ul' erarius sū eraria dr̄ q̄cū3 ul' q̄cū3 opat' in ere.et dr' ab ere.et dr' earius aria riū.quod ad es ul' ad eram ptinet.

E regione.i.ex oppotito.sicut vna regio opponit' alie.ut contra eam distinguit'.et est quedam irregularis uocū congeries pocius q̄ compositio

Ereus.Ab es dr̄ ereus.a.ū.et eneus.a.ū.et in eod' sensu sc3 quod constat ex ere.p ae scribunt'

Ergasteriū.ab erge quod est opus et sterion qd' est stacō dr̄ h̄ ergasterium locus ubi aliqd' opus fit.q̄i oparia stacō.et ergasterium dr' magisteriū quod fit in tali loco.Cris.Per hoc ipsum ergasterium huius artis apparuit.

Ergastulū.Ab erge et stolon quod ē missio dr̄ h̄ ergastulū.li.i.carcer rusticus et locus dampnatorū.sc3 ad quē rei ligati mittebant' et ibi opabātur opa sibi iniūcta.Exo vj c.De ergastulo egiptiorū.Inuenit' etiā qnq3 p carcere corpis.in quo anima tenet' in hac uita q̄i incarcerata.Itē ergastula dn̄r uincula et compedes quib3 illi q' erant in ergastulis ligabantur.lucanus in ij li.ut pmū fortuna redit seruilia soluit.Agmina conflato seuas ergastulo ferro.Exacuere.s̄m hug.Pap uero sic dicit.Ergastulū carcer.ul' locus ubi dampnati marmora secant.aut aliquid opantur.Itē ergastulum durum opus aliquod.

Ergata.te.cōmunis generis.i.operator ul' uicinus.et dicitur ab erge quod est opus.

Erge grece latine dr̄ opus.Et accentuat' ī fine

Erica.ab uro dr̄ h̄ erica.ce.herba.q̄i urica.q̄a

Ericanus.a.ū.pe cor' cōponit' ¶ ignee sit u̇tutis ab ere et cano.is sc3 q' canit cū ere Itē dr̄ erisonus

Ericius ul' iricius dr̄ ab erigo.gis.scil3 animal spinis suis coopertū.Inde dictū.q2 erigit se quando spinis clauditur.quibus vndiq3 ptectus est cōtra insidias.Nā statī ut aliqd' p̄senserit pus se surrigit et in globū conu̇sus se in sua recolligit arma.huius prudentia quedā est.q2 uitem ascendit et uuā exacinat ut acini cadant sup terram tūc supinus uolitat se sup illos.ita ut acini figant' in spinis eius.et sic portat escam filijs suis.Idem animal ē erinacius ul' irinacius.Quidam dn̄t q' sunt diu̇sa animalia.dicūt enī q' sunt erinacia animalia de cau̇nis petrarū aggregatim pcedentia.Et ut dicit pap.Erinacius figuram porcelli lactantis habet.s3 deforis spinosus ē de h̄ reqre in heccinus ī h

Eridanus.i.padus.uide in padus.

Erigo.gis.erexi ctū.ere.i.ex imo sursum regē
Et componitur ab e et rego
Erinacius in ericius est
Erinis eris grece latine dr̄ lis vnde hec erinis nis
vl' erinidis.i.furia infernalis.quasi ad litē et discor
diā nata.Et prod' ri.Vnde.Er quia notat litem signat
Eripes.edis.ge.omnis.qui habz erinis idem
pedes ereos.Et componit̄ ab es et pes pedis.
Eris grece latine dr̄ lis.et sic accentuatur ī fine
Item eris est v̄bū futuꝝ indicatī de sum es ē Et
cor̄ p̄mam.Item eris est gtīs huius nominis es
eris.et sic prod' p̄mam.quia scribit̄ p ae diptongū.
Vnde quid.Verbū fiet eris genitiuū dicitur eris.
Erisonus.na.nū.pnl' cor̄ quod sonat cum ere
et componit̄ ab es et sono as.Idem est ericanus
Ero.as.aui.are.dr̄ ab es eris.et est erare linire
ꝑparare.Et componitur dee ro.as.i.es auferre vl'
valde erare.Inero.as.obero.as.i.p̄cio scz ere con
ducere.Vnde oberatus.ta.tū.i.ere conductus vn̄
in vita sancti martini.Oberatos habet meos scrip
tores p quos tibi mee ineptie publicant̄.Et obe
rare ē vndiqz ere circūdare.Itē componit̄ subero
ras.i.latenter p̄cio scz ere conducere.Et suberare
ē sub auro vl' argento vl' alio metallo vl' alia re
es ponē.vnde et auꝝ dr̄ suberatū quod sub se quasi
habet.quasi deauratū es.Vnde ꝑsius.Ne qua sube
rato mendosum terminat auro.
Erodo.dis.si.sum.ab e et rodo.dis.et ē erodere
extra vl' valde rodere.Et producit ro.
Erogo.as.aui.are.i.dare.distribuē.et ꝓprie in
elemosinas.et cōponit̄ ab e et rogo as.et cor̄ ro
Erpica.ce.fe.ge.i.instrumentū rusticoꝝ ad tēn
das glebas.et trahit̄ a bobus.vnde dr̄ erpica quasi
apica.ab ape qd' ē rape.vl' quasi arapeta.i.arata pe
tens.Prius enī terra aratur et postea erpicat̄ Et
hinc erpicarius qui erpicā facit vl' trahit.et adiec
tiue p̄t declinari erpicarius.a.ū.et erpico erpicas.
Erraticus.ca.cum pnl' cor̄ in erro est
Erratilis.penultima correpta in erro est.
Erro.as.are.i.exorbitare.quasi extra rem ire.Et
hinc v̄balia.et hic erratus tus.et hoc erratū ti ambo
ꝓ delicto.et hic error oris.vn̄ erroneus nea neum
.i.errore plenus.Item ab erro errabūdus.da.dū.
et erraticus.ca.cū.Et hic et hec erratilis et hoc le.oīa
in eodem sensu.Erro componit̄ aberro.as.longe
a via errare.deerro.ras.de alijs errare.vl' de vno
loco ad aliū.vl' deorsum.et inerro.i.valde errare
Et perro.i.ꝑfecte errare.vl' per alia loca errare
Suberro.ras.i.subtus vl' pauꝝ errare.Erro et oīa
composita ab eo neutra sunt.Et scias quod est du
plex error.scz cognicōnis et error elcōnis.Et sic
errant oīes qui opant̄ malū etiā ex industria
Erro onis mas ge.i.quilibet ¶ vl' certa scientia
vagus et instabil'.ab erro as.Vnde orat̄ in ꝓmo
nibus.Te quoqz ipsum vitas fugitiuus et erro.
Eruca.ce.ab erodo.dis.deriuat̄ hec eruca.ce.mo
dicus v̄mis frondiū.quasi eroda.Item eruca ē quedā
herba.et tūc dr̄ ab uro.ris.quasi uruca.quia ignee sit
v̄tutis.et in cibo sepe sumpta veneris incendiū se
pe moueat.Et prod' pnl'.Ouid'.Nō minus erucas
Eructo.as.in ructus est.¶ iubeo vitare solaces
Eructuo.as.in ructus est.
Erudero.deras aui.are.i.purgare.ruderā eijcere
et componit̄ ab e et rudis vl' ruder.eris.
Erudio.dis.diui.eruditū.ab e et rudio.dis.et
ē erudire instruere.quasi extra rudem vl' ruditatem

Erugino.ab erugo.ginis.deri ¶ ponē.et cor̄ ru
uat̄ erugino.as.pnl' cor̄.sicut a rubigo rubigino
nas.erugine vl' rubigine corrumpe deuastare ¶ Et
componit̄ erubigino nas.derubigino.erugino as
derugino nas.i.rubiginē vl' eruginē auferre.Et
Erugo.ab erodo.dis.dr̄ hec eru ¶ sunt actiua.
go.inis.i.sanguissuga.Item erugo viciū rodens
ferrū et segites.Et nascit̄ hec corrupcō ex minu
tissima pluuia circa festū sancti iohannis.et poni
tur ꝓ amore pecunie.et dr̄ erugo quasi erodo.quia
erodat.Vel erugo dr̄ ab es eris.et ꝯm hoc ꝓprie est
eris.vnde dr̄ erugo quasi eris rubigo.sicut ferrugo
quasi ferri rubigo.vnd' erugineus nea neū.de erugi
ne exn̄s.et eruginosus.sa.sum.erugine plenus et
prod' ru.Mathei vij.Vbi nec erugo nec tinea de
molitur.Aurora.In terris vbi sunt erugo tinea
fures.quod autē erugo sit corrupcō segitū dr̄ in glo
sup illud amos iiij.Percussi vos in vento vrente
et in arugine multitudinē ortoꝝ vroꝝ.rē.arugo
inquit.i.rubigo vel erugo que apud Joel eruca
dr̄.que ita fit.cū nocte ros vl' imber sup teneras
spicas cadit inualescente sole v̄tūtur in rubeum
colorem.et canescunt grana adhuc tenera.Auru
go etiā dr̄ morbus qui in homine nascit̄ ex abū
dantia fellis corrupti que corrūpit sanguinē.et
v̄tit in pallorem.et queqz dulcia v̄tit in amaritu
Erumpna.rumen componit̄ cū e et ¶ dinem
dr̄ hec erumpna.ne.miseria.inopia calamitas.quasi
extra rumen.i.cibū.vnde erumpnosus.sa.sum.i.
miser.paup.inops.sic dcūs.quia p inopiā miser fac
tus esuriat.sitiat.et erumpno.nas.scilz miseꝝ et
Erunt dicendum est non erint inopem facere
futurum de sum es.
Eruo.is.ui.utū.i.euertere.ab e et ruo ruis
Erusco.cas.quod eruco.cas.dr̄.i.era in vnum
colligere.sic numularij faciūt.et dr̄ ab es eris
Erutus.ta.tū.pnl' cor̄.i.extra raptus.vl' euer
sus.zach iij.Torris erutus de igne.
Es eris ge.neu.dr̄ ab aere.quia sit eiusdē colo
ris cuz aere.Vnde hoc erariū.rij.vbi pecunia
publica reponit̄.et dr̄ ab ere.quia olim prius ibi
es reponebatur.Es enī ꝑus olim fuit in vsu au
ro argento et ferro metallis nondum inuentis ex
quibus metallis quāuis postea facta fuisset pe
cunia non tamen erarij ꝑmansit ab eo metallo v
bi pecunia iniciū sumpsit.et quia es vtpote prius ī
ventū habebant in vsu cuiuslibet metalli.Inde ē
quod es inuenit̄ ꝓ quolibet metallo generaliter.et
scribitur generaliter per ae sed tacetur a.
Esca.ce.dr̄ ab edo es est.etiā dr̄ esca.quia caz os
capiat.et est ethymologia.et inde escosus sa sum
.i.escis plenus.pinguis.crassus.
Escale.ab esca dr̄ hoc escale.lis.quodlibz vas ad
escas deferendas vl' accipiendas aptum.
Escaria.rie.fe.ge.i.mensa escis plena.et dr̄ ab
Escarius.ab esca dr̄ escarius.rij.quidam esca
piscis dcūs sic.quia solus escam rumiuare ꝓhibe
tur.nam alij pisces non ruminant.
Eschines et demostenes fuerunt duo oratores
Eschines impugnauit cāz thesiphontis.et demos
tenes defendit et p̄ualuit.Inuenit̄ etiā eschinus
ni.Et cor̄ pnl' tam eschines quam demostenes.d' his
facit mencōnem Jero.in ep̄la ad paul'.c ij.Vnde
et eschines cū rodi exularet et legeret̄ demoste
nis illa orō quā adv̄sus eū habuerat mirantibus
cūctis atqz laudantibus suspirans ait.Quid si ip

sam audissetis bestiā sua ūba resonantem.
Esco.ab esca dr̄ esco.cas.i.escā tribuē uł̄ escis
pascē.Et componit᷑ adesco cas.i.ad escā uocare.
uł̄ ualde escare.Inesco.cas.impinguare uł̄ decipe ¶ Esculentus.ta.tū.i.pinguis componit᷑ ¶ escis
ab esca et lentos greco quod significat plenitudi
nē.Et compatur esculentior.issimus.vnde esculē
te.tius.me.adūbiū.et hec esculentia.tie.i.pīguedo
Esculetū.ti.penł̄ prod.locus ubi ¶ crassitudo
multe crescunt escule.Et dicitur ab esculus.
Esculus.li.fe.geñ.ab esca dr̄.est quedā arbor
cuius fructus esca ē.Et ut quidā dicūt.ē sorbus
uł̄ uesporus.Vel ɜm hug̃ et pap est arbor glan ¶ Esebon accentuat᷑.et inter ¶ difera.Et cor̄ scu
p̄tatur cingulū tristicie uł̄ cogitacō meroris.
Esquilie.ab esca et ales componit᷑ hec esquilie
aȝ.quidam uicus rome ubi erat ustrina publica
Vnde iuuenalis.Esquilias dictū que petunt a ui
mine collē.qui locus dr̄ hebraice carnariū.et dr̄
ille locus esquilie q̄i alitū esce.qꝛ aues ibi come
debant hominū cadauera.vnde quidā mons uici
Essedū.di.genus ē ue ¶ nus dcūs ē esquilinus
hiculi Orac.Esseda festinant.Et cor̄ penultimā
Essentia.ab esse infinitō deriuat᷑ hec essentia tie
.i.substantia uł̄ ꝓprietas essendi.Vnde hic et hec es
sentialis.et hoc.le.vnde essentialiter.essentialitas ɜm
hug̃.Pap uero dicit.Essentia substantia natura.
uł̄ eternitas.eo qꝛ semp est.Et differt essentia ab
esse.qꝛ eē est actus eētie.Essentia autē dr̄ cuius
actus est esse.subsistentia cuius actus est subsistē
Substantia cuius actus ē substare.Hoc autē dici
tur dupl̄r.sicut in singulis patet.Esse enī ē actus
alicuius ut qd̄ ē sicut calefacere ē actus calefaci
entis.et ē actus alicuius in quo ē scꝫ quo denoīa
tur esse.sicut calefacere ē actus caloris.Vtrū aūt
dampnati uelint non eē dicā in infernus.uide in
Estas.ab estus dr̄ hec estas.tatis.et ē ca ¶ vnus
lida et sicca.Et scias qꝛ quatuor sunt tempa āni
hyems.uer.estas.autūpnus.Hyems ē frigida et
humida.et cōuenit cū elemento aque et cū hūo
re flegmatis.Ver humidū et calidū est.Et cōue
nit cū elemento aeris.et cū humore sanguinis.
Estas uero ē calida et sicca.et cōuenit cū clemen
to ignis et cū humore colerico.Autūpnus autem
frigidus et siccus.et habet cōuenientiā cū elemē
to terre.et cū humore melancolie.Hyems autē
ɜm quosdā incipit ix kł̄as decembris.sciꝫ in festo
clementis.Ver incipit viij kł̄ marcij.in festo scī
petri.Estas incipit viij kł̄as iunij.in festo scꝫ scī
urbani.Autūpnus autē sumit iniciū ix kł̄as septē
bris.scꝫ in festo bartholomei.Vel ɜm alios viij
kł̄as septembris.Vnde ūsus.Dat clemens hyemē
dat petrus uer kathedratus.Estuat urbanus au
tūpnat bartholomeus.De cōuenientia elemento
rum et humorum corporis dixi in elementum.
Estatula.le.diminutiuum pua estas.
Estifer.a.ū.pnł̄ cor̄.i.ferens estum uł̄ estatē
Estiuus.ab estas dr̄ estiuus.ua.uū.ad estatem
ptinens.vnde estiua.uoꝝ.loca in nemoribus ubi
in estate bestie sub vmbra morant᷑.et uitant ca
lorem.vnde estiuo.uas.ad vmbrā in estate qui
escē.Itē ab estas uł̄ estiuus hic et hec estiuał̄ et hoc le
Estor.oris.i.uorator.epulo.manducus.man
dax.ardelio.ab edo es est.Et prod pnł̄ in genitō
Estrix.cis.in gtō.fe.ge.femina gulosa.Et ꝓd
stri in gtō.et formatur ab estor.tor in trix.

Estuo.as.in estus uide.
Estus.ab uro.ris.dr̄ hic estus.tus.q̄i ustus.i.ca
lor.feruor.vnde estuosus.sa.sum.estu plenus.et
compatur.et ē estuo.tuas.feruere.bullire.calere
Et componitur exestuo.as.et inestuo.as.Et est
neutꝝ cum suis compositis.
Esurio.ris.format᷑ ab esu supino de edo es est
addita rio.et ē esurire meditari edere.ūbū medi
tatm̄.Ille esurit cuius animus ē in patinis.et inde
hec esuries.ei.Et cor̄ u ante r.Et scias qꝛ esurio is
facit p̄teritū esuriui.ut patet math xxv.Esuriui
enī et non dedistis michi manducare.quod ē con
tra naturam ūbi meditatī.ūba enī meditatīa ca
rent p̄teritis.Sed dic qꝛ esuriui ponit᷑ ꝓ famui si
ue famem habui.De hoc tamen plenius dixi ī ter
cia pte in tractatu de spe.ūb.in c de uō medi.
Esus.a passiuo huius ūbi edo qd̄ inuenitur in
tercia persona dr̄ esus esa sum.i.comestus.corro
sus.et cōponit᷑ p̄mesus.comesus.abesus.obesus
Etatula.le.est dimutm̄ de etas.i. ¶ et prod e
pua etas.Et scribitur per ac.
Etas.ab euo dr̄ hec etas.atis.q̄i euitas.Etas ple
rumqꝫ dr̄ ꝓ vno anno.et pro vij et pro centū.et
ꝓ quouis tempe.sic dcā q̄i euitas id ē similitudo
eui.Nam euū ē etas ꝑpetua cuius nec iniciū nec
finis extremus noscit᷑.quod greci uocant eonas.
quod aliqñ apud eos ꝓ seculo qñqꝫ ꝓ eterno po
nitur.Vnde apud latinos ē deriuatiuū euū.uł̄ ab
esse ꝓpt̄ eius durabilitatē Et dr̄ etas duobꝫ mo
dis.aut mūdi aut hominis.mundo autē nō assig
nant᷑ etates quātū ad substantiā.qꝛ sic in ꝑpetuū
durabit.ſꝫ quantū ad statū.sic enī transibit mun
dus.qꝛ p̄terit mūdus.qꝛ p̄terit figura mūdi.ɜm
apl̄m.figura inquit non est substantia.et sic mū
dus antiquat᷑ et senescit.Et ɜm hoc distinguuntur
mūdi etates metaphorice ad sil̄itudinē etatis vnius
hominis.uariant᷑ enim in homine etates ɜm diū
sas notabiles uarietates in statu ipsius.Vnde p
ma etas dr̄ infantia.usqꝫ ad septē ānos.Exinde
usqꝫ a xiiij annos est secūda etas puericia.i.pūa
necdū ad generandū apta.vnd puer dr̄ a purita
te.qꝛ purus ē necdū lanuginē et florē genarū ha
bet.Tercia etas ē adolescentia ad gignendū apta
et adulta que porrigit᷑ usqꝫ ad xxviij ānos que
tres etates computant᷑ quādoqꝫ ꝓ vna.Quarta ē
iuuentus firmissima omniū etatū.finiens in quin
quagesimo anno.Qnta ē senioris.i.g̃uitas que ē
declinacō a iuuentute in senectutē.nond senectus
ſꝫ iam non iuuentus.qꝛ senioris etas ē quā gci
p̄sbitem uocant.Nam senex apud grecos non p̄s
biter ſꝫ geron dr̄.q̄ etas a qñquagesimo in lxx
āno terminat᷑.Sexta etas ē senectus que nullo ā
noꝝ termino finit᷑.ſꝫ post illas qñqꝫ etates quā
tūcumqꝫ uite ē senectuti deputat᷑.Seniū autem ē
ultima ps senectutis.durans usqꝫ in finē dcā qa
sit terminus sexte etatis.ɜm hug̃ et ysid ¶ Etates
autē mūdi sic distinguūtur.Nam pma etas mūdi
fuit ab adā usqꝫ ad noe.in qua fuit generis hu
mani institucō et lapsus.Secunda a noe usqꝫ ad
abraam in qua fuit generis humani destructio p
diluuiū et reuocacō.Tercia ab abraam usqꝫ ad da
uid.in qua fuit circumscisionis et legis institucō
Quarta a dauid usqꝫ ad trāsmigracōnem babilo
nis.siue iude in babiloniā.in qua lex floruit sub
regibus et ꝓphetis.Qnta a transmigracōne babi
lonis usqꝫ ad xpm̄.in qua fuit populi captiuacō

et liberacō. Sexta a xp̄o usq3 ad finē mūdi. in q̄
est humani generis redempcō. In sexta ergo eta
te et ultima uenit xpūs. Vnde et ioh̄ dicit. nouis
sima hora est. Et paulus in j ad cor̄. Nos sumus
in quos fines seculoꝝ deuenerunt. non tamen opꝫ
ꝙ equali nūo etas humani generis compleaẗ sic
nec etas vnius hominis. qꝛ ultima etas hominis
qn̄q3 habet tantū quantū oīs p̄me. Nescit eniꝫ
finis ultime etatis siue finis mūdi. ut dixi in anti
xpūs. ¶ Et scias ꝙ ab inicō mūdi usq3 ad incar
nacōnem xp̄i. fluxerunt anni quinq3 milia ducēti
xxviij. sicut dicūt prosper et eusebius cesariensis
et Jero in cronicis suis. Orosius autē p̄sbiter scri
bens ad aug̃ sic dicit. Sūt ab adā p̄mo homine
usq3 ad ninū magnū ut dicūt regem qn̄ natus ē
abraam anni triamilia c octogintaquatuor. qui
ab omnibus historiogr̄phis ul' omissi ul' ignorā
ti sunt. A nino autē ul' ab abraham usq3 ad cesa
rem augustū. i. usq3 ad natiuitatē xp̄i que fuit ā
no imperij cesaris xlij. cū facta pace cū parthis
iam porte clause sunt. et bella toto orbe cessarūt
colligunẗ anni duo milia xv. Et sic colliguntur
āni qn̄q3milia centū nonagintanouē a principio
mūdi usq3 ad xp̄m ꝫm orosiū. Et ut dr̄ in auro
ra Incipiens ab adā fuit ad noe labil' etas. Prima
p annoꝝ milia pene duo. Et ut dic̄ frater thoās
Triplex ē pfectio. scꝫ nature. grē et glorie. Perfec
tio nature est que fuit a p̄ncipio seculoꝝ. de qua
dr̄ in gen̄ p̄mo. ꝙ die septimo compleuit deus o
pus suū. Perfectio uero glorie erit in fine seculoꝝ
Et qꝛ pfecō grē ē mediū inter utꝛq3. Ideoq3 cris
tus p quē grā facta ē circa mediū seculoꝝ uenit
Vnde dr̄ abacuc iij. In medio ānoꝝ notū facies
Quidā autē distinguūt tantū quatuor etates ꝫm
ꝙ aptanẗ quatuor tempibus anni. Sunt enim q̄
tuor tempa. scꝫ uer. autūpnus. estas. hyems. Et
quatuor etates. scilꝫ puericia que ē calida et hu
mida sicut uer. Secunda etas ē iuuentus. que est
calida et sicca sic estas tcia ē senectus. q̄ ē frigida
et sicca sicut autūpnus. Quarta ē seniū quod est
frigidum et humidū ex collacōne fleumatici hu
moris. qui abūdat in senio. et aptaẗ hyemi frigi
de et humide. De h̄ eciam uide in estas.

Eternus. euiternus sincopaẗ et dr̄ eternus a ū
ul' dr̄ ab etas. scilꝫ quod caret p̄ncipio et carebit
fine. scilꝫ quod non habuit p̄ncipiū sue essentie
nec habebit finē. qualis ē solus deus. Vnde eterne
adūbiū. Et ut dicit boec̄ in v. li. de conso. Eterni
tas ē interminabilis uite tota simul et pfecta pos
sessio. Et nota ꝙ eternū ē quod caret p̄ncipio et
fine. Perpetuū uero quod in tempe incepit esse.
et caret fine. Sempiternū est quod cū tempe inci
pit esse et cū tempe desinit esse. Tempale ē quod
in tempore incipit esse et in tempore desinit esse
Solus ergo deus eternus est. Angeli et anime ꝑpe
tue sunt. Mūdus ul' tempus sempiternū est. Tem
palia sunt homines. hominū fcā. Item ab et'nus
h̄ et h̄ eternalis et h̄ le. vnde h̄ eternalitas tis. De
coeternitate et equalitate psonarum diuinarum
dicam in persona. Item. uide in anima

Etesticulo. las. testiculos auferre. ul' ualde testi
culare. ūbū actm̄. Et componiẗ ab e et testiculo

Ether etheris supius elementū ¶ las. et cor̄ cu
scꝫ ignis. Et ē nomen grecū mas ge. vnde ethere
us. rea. reū. et h̄ ethera. re. i. splendor etheris. Vn̄
illud in hympno. Quē terra pontus ethera colūt
adorant p̄dicant. Quidā tamen legunt ibi ethra.
ita ꝙ sit nn̄. casus. Dicimus enī ethere ul' ethera
vnde h̄ ethera. re. ꝫ ethra ꝫ hug̃ debet dici. Com
munis tamē ecclesie usus dicit ethera. Item ether
dicitur superior pars aeris.

Etheroditus. ta. tū. Quid sit nomen etheroditū
dictū ē sup̄ in diuisidiniū. Et cor̄ pnl' etheroditus

Etherogeneus. ab etheros ul' etheron qd̄ ē diu
suꝫ et genes natura componiẗ etherogeneus nea
neū. pnl' cor̄. i. diuisaꝝ naturaꝝ. ut patet in hoīe
qui ē totū etherogeneū. i. diuisaꝝ naturaꝝ. h̄ eciā
patet in ptibus organicis ut in manu et in pede
qꝛ manus ul' pes constat ex rebus diuisaꝝ natura
rum. puta ex pelle carne neruis ossibus et uenis
Sed aliter est in homogeneis. qꝛ in homogeneis
totū et pars sunt vnius nature. sicut frumentū pi
per. vinū. argentū. caro et ossa. qꝛ quelibet pars
frumenti frumentū est. et quelibet pars piperis.
vini argenti carnis et ossis. piper vinū argentū.
caro et os est. Et cōponiẗ homogeniū ab omos
quod ē vnū et genos natura. Inde homogeneus
nea. neū. pnl' cor̄. i. vnius nature. de h̄ uide in iij
parte in tractatu de nūo noīm in c de nominibꝫ

Ethicus. ethis grece latine diciẗ ¶ complexiuis
mos. vnde ethicus. ca. cū. pnl' cor̄. i. moralis. et h̄
ethica. ce. i. moralitas. ul' scīa que tractat de mori
bus. et ethicus. ca. cū. i. ꝓpium nomen ꝫ hug̃. Itē
ut dicit pap̄. Ethica genus febris. Cuius tres sunt
spēs. p̄ma secūda et tercia. et habet esse in mem
bris. De p̄ma leuiter liberaẗ aliquis. De secunda

Ethimologia. ethimo g̃ ¶ uix. De tercia nunq̄
ce latine dr̄ ueꝝ logos sermo ul' racō. Inde h̄ ethi
mologia q̄i ueriloquiū. qꝛ ethimologisando uoca
bulū ueram ipsius originē eloquimur. Et diffini
tur sic. Ethimologia est expō vnius uocabuli p
aliud uocabulū siue vnū siue plura magis notū
ul' magis nota. in eadem lingua ul' diuisis ꝫ rerū
ꝓprietatē. et lraꝝ similitudinē ut lapis ledens pe
dem. piger pedibus eger. et inde ethimologicus
ca. cū. figuratiuus. ul' quod ptinet ad ethymolo
giā. ul' qui ethimologizat. et ethimologizo as sic
exponē ꝫm hug̃. An uero ethimologia faciat de
riuacōnem dixi in iij parte q̄i in p̄ncipio in trac
tatu de speciebus nominū. Item scias ꝙ ethimo
logia aliter sumiẗ qn̄ est vna ps gr̄matice. gr̄mati
ca siquidē diuidiẗ in quatuor ptes. scꝫ ortogr̄phiā
ethimologiā. diasintasticā et ꝓsodiā. et tūc ethy
mologia dr̄ ab ethimon quod ē ueꝝ et logos qd̄
ē sermo. Jn̄ ethimologia. i. tractatus de ueritate
omniū ptiū oronis absolute. et sic sumpta est iij

Ethiopeia. ab ethis qd̄ ē mos ¶ psistius libri
et poio. is quod ē fingo gis dicitur h̄ ethiopeya
e. i. confirmacō moꝝ. in qua hominis psonā fingi
mus ꝓ exp̄mendis effectibus etatis studij fortitu
dinis leticie sensus moris audacie. ꝫm hug̃. Pap̄
dicit. Ethiopeia ē cū sermonē ex aliena psona in
ducimus. ut cū fingimus psonā mulieris ul' uocē

Ethiops p ps scribiẗ quod cognosci p̄t ad ge
nitm̄. qui formaẗ a ntō interposita J. Et cor̄ pnl
tam in ntō q̄ꝫ in genitō. et sicut dicit hug̃. ethio
pes dicti sunt a filio cham qui uocatus est chus
a quo originē traxerunt. Chus enī hebraica ling
ua ethiops interp̄taẗ. et hinc eciā ethiopia ie qd̄
interp̄tatur tenebre. vn̄ ethiopicus. ca. cū. et ethi

Ethis grece latine ¶ opius. pia. pium gentilia
mos. Et accentuatur in fine.

Ethna.ethne.mons sicilie.ex igne et sulphure
dcts.Inde et ichenna secundum papiam.
Ethnicus.a.ũ.pnl' cor̃.i.gentil'.dr ab ethnos
Ethnos grece latine dr gens.Et acuitur in fine
Ethra ethre in ether exponitur.
Ethronus.na.nũ.qui nullã regni ptem habet
Et componitur ab e et thronus.ni.Et cor̃ thro.
Etsi coniũctio causalis ul' copulatiua.ul' ꝯ diui
sa adiũcta alterius speciei pt esse.et ẽ t secũda li
Eu uox respondentis adũbiũ ẽ ¶ tera in pap
Eus uox uocantis adũbiũ ẽ ꝯm hug.et pa
pias dicit.Eu uox respondentis.eus uero adũbiũ
ẽ uocantis.Eu gce bonũ latine.Inueniẽ eciã heu
aspiratum.et tunc est interiectio dolentis.
Eua interpretatur uita siue calamitas siue ue.ui
ta.qz origo fuit nascendi.Calamitas et ue.qz ꝓp
ter puaricacõnem cã extitit moriendi.a cadendo
enĩ nomen assumpsit calamitas.Vel ideo uita ẽ
dcã.qz mulier sepe ẽ uiro cã salutis.et sepe cala
mitatis et mortis origo qd est ue.Quare eua fu
it facta de costa ade dicam in mulier.
Euan.antis.mas.ge.i.bachus.dcũs sic a uoce
sacrificantiũ ꝓclamantiũ enoe.ul' dr ab eu quod
ẽ bonũ.Inde euan quasi bonus deus.
Euangeliũ bona enũciacõ interpretatur.gce enĩ
eu bonũ angelus nũcius dr.ꝯm pap.Hug autez
dicit qꝫ angelus dr ab agios qd est sanctus.Ind
dr h euangeliũ.i.ãnunciacõ quod componiẽ ab
eu quod ẽ bonũ.u uocali conũsa in consonantẽ
et fit euangeliũ.i.bonum nunciũ.Vnde euange
lista qui euangeliũ composuit.et euangeliso.sas.
euangeliũ ãnunciare.Vnde patet qꝫ euangelium
scribiẽ p simplex u.Et ut dicit Iero in epl'a ad
gal'.Non debemus putare in uerbis scripturarum
esse euangeliũ.ꝫ in sensu.non insup in superficie
ꝫ in medulla.non in sermonum folijs.ꝫ in radi
ce racõnis.Idem in origine super xiiij marci.In
euangelicis inquit sermonibus semper lrẽ iunctus
est spiritus.et quidqd pmo frigere uideẽ aspcũ.
si tetigeris calet.uide in theologus.Item de qua
tuor euangelistis figuratis per quatuor facies in
ezechieli dicam in marcus.
Euanidus in uanidus exponitur.
Eubasis ul' ebasis sine u ꝯm quosdã.uide in e
basis in quarta parte in c de coloribus rethoricis
Eucaris.eu quod ẽ bonũ componiẽ cum caris
quod ẽ grã.et dr h et h eucaris huius eucaridis
.i.homo bene graciosus.Et cor̃ ca.Ecc vj.a.Et
lingua eucaris in bono homine abundabit.
Eucaristia.caris quod est grã componiẽ cũ eu
quod ẽ bonũ et dr h eucaristia.tie.i.bona gracia
ul' grãꝝ actio.Vnde eciã eucaristia dr sacramẽtũ
panis et calicis.scꝫ sacrificiũ corpis et sanguinis xpi
quasi bona gracia.Quid ẽ enĩ melius.quid grati
osius sanguine et corpe xpi.vnde eucaristo.as.i.
gratulari.uide in missa.et in communio.
Euchius.ab eu quod ẽ bonũ et chios filius cõ
poniẽ h euchius.scꝫ bachus.i.bonus filius.quo
nomine eũ iupiẽ nominauit cũ gigantẽ interfecit
ul' pocius componiẽ euchius ab eu et ios quod ẽ
filius.et interponitur ch
Eudoxia.ie.fe.ge.i.bona gloria claritas.Et cõ
ponitur ab eu quod ẽ bonũ et doxa gloria.
Eudulia.lie.ab eu quod ẽ bonũ et dulia qd ẽ
seruitus.Inde h eudulia.lie.qi bonuz seruicium.
Euentus.Ab euenio.nis.dr h euentus.tus.ca
sus finis.pncipiũ.Vñ ouid epy.Exitus acta ꝓbat
careat successibus opto.Quisquis ab euentu fcã
notanda putat.De predcis tribus significacõibz
dixit quidã.Euentus dic pncipiũ finẽ ꝙ casum.
Euestigio.i.cito et continuo.statim.et cõponi
tur ab e et uestigiũ ꝯm hug.Sed dic qꝫ in ueri
tate non ẽ h compõ ꝫ irregularis uocũ congeri
es.Et h ideo qz casus cũ sua ꝑpõne fungitur loco
adũbij ul' adũbialis determinacõnis.Vñ possunt
casualia cũ suis ꝑpõnibus ad interrogacõnes ad
ũbioꝝ responderi.ut quo uadis ad urbem.quan
do facies hoc euestigio.i.cito ul' statim.
Eueus.i.filius chanaã.a quo dicti sunt euei ip
si sunt gabaonite de ciuitate gabaon qui supplices
uenerunt ad iosue.et acuit penultimam eueus.
Eufemia.ie.i.bona fortuna.ab eu quod ẽ bo
nũ.Vnde quedã ũgo dcã est eufemia quasi bene
Eufonia in prosa acuit penulti ¶ fortunata.
mam.in coloribus est in quarta parte.
Eufortuniũ.nij.i.bonũ fortuniũ.ab eu quod
Eufrates.tis.ul' eufrate ¶ est bonũ et fortuniũ
mas.ge.et h eufrate.tes.fluuius ẽ mesopotamie
de padiso exiens.copiosissimus gemmis qui p me
diã babiloniã influit.hic ab ubertate nomen ac
cepit.Nam hebraice eufrata fertilitas interptaẽ.
Mesopotaniã enĩ in quibusdam locis ita irrigat
sic nilus alexandriã.et prod penl'.Lucanus.Tigris
et eufrates vno se fonte resoluũt.Item auro.fru
gifer eufrates notat h qꝫ plurima profert.De ul
tima autem sillaba pt dubitari quõ accentuetur
Ad hoc dico qꝫ eufrates.tis.et casus ab eo descẽ
dentes non dñt in fine accentuari.ꝫ hic eufrate
tes.et casus ab eo uenientes accentuari debẽt in
fine.sicut penthecostes.stes.eufratem qñ scribiẽ
p.m.descendit ab eufrates.tis.et sic non accentu
atur in fine.ꝫ qñ scribitur p n dñdit ab eufrate
tes.Et tũc acuiẽ in fine.sicut penthecosten.et sic
Eufrateus.tea.teũ.dr ab ¶ de similibus dicas
eufrates fluuio.sed effrateus p duo f ab effrata
uenit.uide sup in effrateus.Et acuit penultimã.
Euge adũbiũ ẽ Potest eciã esse aliquando inẽ
iectio.et est euge aliquando exultatoriũ ul' exul
tantis.Math xxv.Euge serue bone et fidelis qa
sup pauca fuisti fidelis.sup multa te constituam
intra in gaudiũ domini tui.Euge.i.bñ tibi sit ꝯ
criꝯ.Vel ꝯ rabanũ.euge dr qi ad bonũ genitus
et uideẽ esse compõ.ꝫ pocius ẽ ethymologia.et
sic ẽ exultatoriũ ul' applausoriũ.Glosa autẽ dicit
Gaudens dominus in gaudiũ intrare iubet.et sic ẽ
congaudentis.Item euge aliquando ẽ irrisorium.
Psal'.Dilatauerunt sup me os suũ dixerunt euge
euge uiderũt oculi nri.Et est euge irrisorium.ut
dixi.ul' exprobratorium.seu exprobrantis.Item
euge ẽ exhortatoriũ.Proph.non dicant in cordi
bus suis euge euge anime nrẽ nec dicant deuora
bimus eum Itẽ euge aliñ est adulatoriũ.ps.ferãt
cõfestĩ confusionẽ suam qui dñt michi euge euge
Inuenitur eciã euge adũbiũ positũ nominaliter
pro adulacõe ul' adulatoria laude vñ psius euge
tuũ et belle nã belle h excute tuũ qsi dicat excu
te.i.rmoue tuũ euge.i.tuã adulacõꝫ.et tuũ belle
Eugenes penl' cor̃ gci dicunt quod nos inge
nuos uel nobiles.i.boni generis
Euidens.ab e et uidens componiẽ h et h et h
euidens.tis.ge.omnis.i.clarus ul' aptus.Et cõpa
tur.vnde euidentia.tie.i.appcõ ul' claritas.Et cõ

ponitur cū in et dicitur ineuidens gen̄. omnis. i. obscurus uł inaptus. et sił comparatur. et coř ui

Euilat filius chus. a quo getuli. i. mauri. Item euilat proprium terre secundum papiam.

Euiro. ab e et uiros componiť euiro. ras. pnł. prod. debilitare eneruare. Item euiro as pt com poni ab e et uir. Et coř pnł. et sic euirare castra

Euitaneus. a. ū. in euum est (re debilitare

Euiternus in euū exponiť. (Euito. as. aui. are. i. ualde uitare. uł euidenť uitare vnde hic et hec euitabilis et hł le. vnde euitatus. a. ū. ualde uita tus. uł euidenter uitatus. Item euitatus pt com poni ab e et uita. et tūc euitatus. i. uita puatus. vnde dicit pap. Euitatus uita puatus perterritus

Eulogiū. gij. Ab eu bonū et logiū. et est eulo giū sapientia uł bona fama uł testimoniū uł cā tus. Item eulogia dicunť laudes elcē et summaū collcē. ut si quis in ymagine alicuius laudes scri bat eulogia dicitur. Item ab eu quod ē bonum et logos componiť hł eulogia. ie. et sunt eulogie benedcōnes et salutacōnes bone. bone donacōnes. Vñ in dec. xviij di. De eulogijs ad sacra concilia constitutis et hinc eulogicus. a. ū. et eulogius a ū

Eumenis. is. fe. ge. furia infernalis (. i. bn̄dcūs qi in bono deficiens. ab eu quod ē bonū et mene defectus. Et corripit penultimam. Vnde grecista. Eumenides quia deficiunt bonitate uocantur.

Eunucia. cie. in eunucus exponitur.

Eunucizo. as. in eunucus est.

Eunucus. ci. mas. ge. grecū ē. i. spado. et hic eu nucizo. zas. et eunuco. cas. i. eunucū facere. et hec eunucia. cie. i. facies. ß pł eunucie. aꝝ. sunt delici e. et uideť esse cōpositū eunucus ab eu bonū et

Euo. as. i. insanio. et euare inue(nice uictoria niť p euacuare et fugere. et dr ab euan euantis

Euocacō ē quedā figura allothece que contine tur sub sinthesi. de qua dixi in quarta pte in capi tulo de allotheca. ubi egi de sinthesi.

Euphemismos uide in coloribus rethoricis.

Eupolis eupoleos latine eupolis facit. i. bona ci uitas. sic et similia ßm pap. Et componiť ab eu quod ē bonū et pol' ciuitas. et ē fe. ge. et coř po

Euppia. pie. i. pulchritudo decor ßm papiam

Euripus. ripa componiť cū eu quod ē bonum et dr hł euripus. pi. i. maris estuacō. uł locus ī ma ri piculosus. Vnde sic dr qi bona ripa p contrari um. Boec. Estuantis more fertur euripi. ßm hug Pap uero dicit. Euripius ē reductio maris uel aq rum qd fit ß crementū uł decremtū lune. et pd ri

Euroaster. stri. mas. ge. uentus collateralis aus tro. sic dcūs. q: sit inter euꝝ et austꝝ. Et cōponiť ab euro et auster. Inueniť eciā euroaquilo. uide

Europa fuit filia agenoris re(in triphonicus gis lidie. quā iupiter ab affrica raptā cretam ad uexit. et ab ea terciā ptez mūdi europā uocauit Vnde europius. pia. piū. Et scias q tres sunt p tes mūdi. scʒ europa. libia. asia. De quibʒ luca in vj. Europam miseri libiā q asiam q timere.

Eurus. ab eos eoy hł eurus. ri. uentus flans ab oriente. qi ab eo ruens. uide in triphonicus.

Eus uox uocantis. aduerbium est.

Eusebia. bie. i. pietas. vnde eusebius. i. pius. Et ē cōpositū eusebia ab eu qd ē bonū et sebes qd ē pietas. vnde ßm composicōnē eusebia. i. bona pie tas. hinc eciā grece ciconia dr eusebes. i. bone pie tatis. Fertur enī q sicut aliť a parentibus dū pua

ē ita postmodū senes parentes alat. Et corripit pi secundum usum. uide de hoc in ciconia.

Eustochiū. tuchis quod interptatur forma cō poniť cū eu quod ē bonū et dr hł eustochiū. i. be ne fortunatula uł fortunata. et est fe. ge. q: qua litas uocis essentiam non mutat.

Euticiani quidā heretici dicti ab eutice constan tinopolitano abbate qui xpm̄ post humanaz as sumpcōnē negauit existere in duabus naturis sed solam diuinā asserunt in eo naturam. Et prod a

Euū. ab hł infinito esse hł euū eui dr. i. seculuz. uł tempus uł spacium quod cū mūdo cepit esse Euū eciā est pn̄tarius status omniū que sunt et fuerunt et que futura sunt. i. in cuius pn̄tia sunt omnia pterita et futura tamq pn̄tia. vñ euiter nus. a. ū. et euitaneus. a. ū. perdurabilis in euo.

Ex mō p extra accipiť. ut excludo exlex. mō priuatm̄ ut explico excro. mō intentiuū uł p fectiuū. ut exoro. explico. efficio. extendo. Itē ex ppō interdū p ualde accipiť. sicut excessus. Inť dū p extra. ut exul ßm pap. Cum quibus autem lrīs in compōne ponať ex. et cū quibʒ e. dixi su p in pma pte in c de sillaba. ubi egi de hac lrā x Que autē sit drā inter de et ex habes in de.

Exacerbo. as. componiť ab ex et acerbo. bas. quod non ē in usu. et ē exacerbare vuas acerbas

Exacero. as. i. ab acere(colligere. exasperare. purgare. ab ex et acero componitur. Et coř ce.

Exactio. onis. fe. ge iniusta petitio. ab exigo gis

Exactor. ab exigo is dr hł exactor. oris. i. iius

Exactus. ta. tū. uide in exigo gis. (tus petitor

Exaggero. as. componiť ab ex et aggero. ras. et ē exaggerare ualde aggerare. attollere maius facere. sicut ē illud euangelij. Et tu capharnaum que usq ad celū exaltata est. non quidē usqʒ ad celū capharnaū exaltata erat. ß eius nimiā super

Exalage contineť sub sinthe(biam exaggerat si. uide in quarta pte de coloribus rethoricis.

Exalto. as. i. in altū extollē. ab ex et alto. tas.

Examen. inis. i. filū mediū quo trutina et sta tera regiť et lances equanť. Vnde et in lanceis amentū dr uł examen dr illa lingula que in fora mine trutine uititur huc et illuc. ßm quā conside ratur equalitas ponderatoꝝ. vnde et examen dr iudiciū. discretio. pbacō. inquisicō. examen eciam dr apū congregacō. et p translacōnem hominuz vnde examino. as. aui. are. i. pbare. equaliter iu dicare. uł discutere. et diligenť inqrē et inuestigare

Examussim aduibiū componiť ab ex et amus sis quod ē plūbatū cementarioꝝ. et in̄ examussiz aduibiū. i. ualde sine dubitacōne. et omnino sine dubitacōne. Nam ppō in hac compōne auget. vñ ps. Vides ergo p se ipsam sillam deficere pcōꝝ ratione. nec aliter posse examussim tractari nisi posita sit in dictione.

Exando. as. i. haurio. uide in ando das.

Exancoro. ras. ancoram euellere. nauē dissoluē Et componiť ab ex et ancoro. ras. Et est uībū ac tiuum. Et potest componi ab ex et ancora. re

Exanguis. ab ex et sanguis componiť hł et hł exanguis. et hł e. huius exanguis. i. exť sangnez pallide. et ē triū sillaꝝ tam in nrō q in genitiuo

Exanimis et exanimus dicitur. Et componitur ab ex et animus. vide in animus.

Exanimo as aui. i. debilitare. pterrefacere. Ab ex et animo as. vnde exanimatus ta tū. debilita

tus.perterefactus.consternatus.hester xv.Et pene

Exaplois dr ab exa quod ē sex ¶ exanimata ē et plois quod ē plica.qi sex hñs plicas.i.sex columnellas.et ƀm quosdā debet pferri exaplis qd est triū sillaƀ.oy enī ē dyptongus greca q̄ sonat i tam apud nos q̄ apud grecos.Jero.in prologo Josue.ut p grecoꝝ exaplois que eciā sumptu et labore maxime indigent edicōnē nr̄am habeant Et ponit̄ h exaplois p sex exemplaribus ul' int̄

Exaro.as.i.describere.ul' ualde ¶ pra cōnibus arare.ab ex et aro.as.Et corripit a.

Exarcuo.as.i.diuido.ab ex et arcuo as.

Exascio.as.i.dolare.ab ex et ascio.as.

Exaspero.as.are.ab ex et aspero.as.et ē exasperare exacerbare ul' commouere.facere asperū.

Exautoro.as.vnde exautoratus.ta.tū.in autoro

Excandesco.cis.inchoatiuū.incipio cā ro est dere.ab ex et candeo candes.

Excaturiso.sas.in scaturiso exponitur.

Excauo.uas.pnl' cor̄.ab ex et cauo.uas.iibū actiuum.Job xiiij.Lapidem excauant aque.

Excedo.dis.excessi excedere excessum.i.exire.extra cedere.et excedo.i.excello ul' transcendo.ul'

Excedra.dre.ab ydro ul' idor ¶ supo.et pd ce quod ē aqua dr h ydrus ul' ydra serpens aquaticus.De ydra legit̄ q̄ fuit draco multoꝝ capitū.qualis fuit in leerna palude puincie archadie.h latine excedra dr.q̄ vno ceso tria capita excrescebant.ß h fabulosum ē.Nam constat ydram locū fuisse.uomentē aquas uastantes ciuitatē uicinaꝫ.in qua vno meatu clauso multi erumpebāt quod hercules uidens loca illa combussit.et sic aque meatus clausit.vnde et ydram dr interfecisse Et nota q̄ in quibusdā libris scribit̄ excedra per d.et tūc est ethimolog̃.excedra q̄i excelsa idra in aliquibus p t.excetra q̄i excelsa t'a.et ista littera cōmunior ē Et habet mediā naturaliter longaꝫ Excetre autē compat Jeroñ.emulū suū pp̄ter detractionis sibulū.ul' forte q̄ quando auferet̄ vna uia detrahendi inuenit detractor aliā uiā ul' plures.Vnde in plogo esdre dicit Jero.Itaqꝫ liꝫ excetra sibilet uictor qꝫ sinon incendia iactet.sinō autē fuit quidā pditor cuius insidijs capta fuit troia.et ideo dr uictor.cui compat Jero emulū suū detractionis incendia iacientem.

Excelleo.les.in excello.lis.uide.

Excello.lis.Celleo.les.ul' cello.lis.componitur cū ex et dr excelleo.les.lui.et excello.lis.culi.ul' lui excursum ul' excelsum.Excelleo neutꝝ ē et absolutū.Et construit̄ tantū cū ablt̄o.ut iste excellꝫ sapientia.Excello.lis.transitiū est.et construitur cū accō et cū dt̄o in eodem sensu.ut iste excellit illū.et ƀm hoc ē actiū.et iste excellit illi in eodē sensu.et ƀm h est neutꝝ.Vnde excellens generis omnis.et hec excellentia.tie.

Excelsus.Celsus componit̄ cū ex et dr excelsus sa.sum.Et compat̄ excelsus.sior.issimus.vñ excelse.sius.me.et h excelsitudo.dinis.altitudo.sublimitas.

Excendo excendis id est ualde accen ¶ do.ab ex et candeo candes.

Exceptorius.ria.riū.dr ab excipio.pis.Exceptoria sunt que excipiunt̄ ul' debent excipi.

Excerpo.pis.excerpsi.ptū.i.extra capere eligere.extrahere.Et componitur ab ex et carpo pis

Excessus.sus.ab excedo dis.

Excetra tre uide in excedra.

Excidiosus a ū excidio plenus.et dr ab excidiū

Excidiū.dij.destructio euersio.ul' casus et pt diuari ab excedo.is.i.destruē ul' cedē.et ē ab excido is p cadere.et ƀm h antepnl' corripitur siue ci.

Excido.dis.di.excisum.i.extra ul' ualde cedere ul' destruere ul' eūtere.Et componit̄ ab ex et cedo dis cecidi.Et prod ci ubiqꝫ.Item excido is excidi ab ex et cado dis pt componi.Et tunc caret supinis.et cor̄ ci ubiqꝫ.et ē excidere extra cadere

Exciduus.dua.duū.qd ¶ ul' ex aliquo cadere facile cadit.ab excido dis.

Excieo.es.iui.itū.i.puocare.cōmouere.et cōponit̄ ab ex et cieo.es.ciui citū.Et cor̄ pnl' illud sup excitū.et tūc ab eo descendit h freqn̄tatiuūꝫ excito.tas.pnl' cor̄.Item dr excio.cis.iui.itū.Et tūc excitū.tu.prod pnl'.q2 a cieo citū non uenit ymo citū.Et tūc ab eo deriuat̄ excito tas penul' prod.Vnde patet q̄ in illa orōne congrue potest dici.Excita domine potentiā tuā.Ita q̄ penultīa de excita sit longa ul' breuis.

Excilare cum uxore esse.

Excindo.dis.ab ex et scindo.dis.componit̄.et abijcitur s.x precedente.

Excio.is.ab ex et cio.is.uide in excieo es.

Excipio.ab ex et capio componit̄ excipio pis pi.et ē excipe eligere.extrahē.extra cape.super alia capē.recipe.latenter cape.et ptinet ad insidiatores

Excipulum.puli.i.uenabuluꝫ.ab exci ¶ pio.pis.quia excipiat aprum uenientem.

Excipuus.a.ū.i.pcipuus et melior.ab excipio pis.q2 meliora solent excipi et eligi.q̄i extra alia capi

Excito.as.aui.in excieo es exponitur.

Exclamacō exponit̄ in iiij pte in c de col'.re.

Exclusor.oris.mas.ge.qui exclusarius dr.i.ianitor qui foras exclusit homines.et dr ab exclu do.et prod clu

Excodico.ab ex et codico p ¶ trunco componit̄ excodico.cas.Et ē excodicare circa codicē.i.truncū apire terram et uelut lacuꝫ efficere

Excolens.ab excolo.colis.dr h et ¶ h excolens.tis.qui excolit.ul' purus.et deliciose.et diligenter patus.Et tūc compatur excolentior issimus.Vnde iohannes cassiodianus dicit.excolentiores cibi anime non adimūt puritateꝫ si cū moderamine sumantur.

Excolitus.ta.tuꝫ.i.bene cultus et diligenter.et dicitur ab excolo.lis.Et corripit li.

Excolo.las.laui.Vnde excolans.tis.ge.omnis .i.purgans ul' emittens.discutiens.math xxiij.excolentes culicē.i.minima discutientes.camelū autē glutientes.i.de maioribus pceptis non curātes.et componit̄ excolo.as.ab ex et colo.as.uide in colo.as.Inuenit̄ eciā excolo.lis.tercie cōiug̃.ab ex et colo.lis.uide in colo.lis.Et prod co.excolo qñ ē pme cōiugationis.ß qñ ē tercie corripit co.

Excōmunicacō.tionis.uide in excōmunico cas

Excōmunico.cas.caui.care.extra cōmunionē facere.cōmunione puare.et ē actm̄.et componit̄ ab ex et cōmunico cas.Vnde excōmunicatus ta tū.et h excōmunicacō.onis.Et scias q̄ duplex ē excōmunicacō.Vna minor ē que sepat tantū a pticipacōne sacramentoꝝ.ß non a cōmunione fideliū.et ideo tali excōmunicato licet cōmunicare sed nō licet ei sacramenta conferre.Alia ē maior excōmunicacō et hec sepat hominē a sacramētis ecclesie.et a cōmunione fideliū.Et ideo tali excōmunicacōne excōmunicato cōmunicare non licet

ſʒ quia eccleſia infligit excōmunicacōnē ad mede
lam non ad iudiciū. excipiunť ab hac gnālitate
quedā in quibus cōmunicare licet. ſcȝ in his que
ptinent ad ſalutē. qꝛ de talibuſ homo licite poteſt
cū excōmunicato loqui. et eciā alia ůba interſerē
ut facilius ſalutis ůba ex familiaritate recipianť
Excipiunť autem quedam pſone ad quas ſpecia
liter ptinet ꝓuiſio excōmunicatoꝝ. ſciȝ uxor. ſer
uus. filius. ruſticus et ſeruiens. ſʒ hͦ intelligendū
ē de filijs non emancipatis. alias tenentur uitare
patrem. De alijs autē intelligiť ꝙ licet excōmuni
cato cōmunicare ſi ante excōmunicacōnem ſe ei
ſubdiderunt. non autē ſi poſt. Quidā autē intelli
gunt econůſo. ſcȝ ꝙ ſupiores pn̄t licite cōmūica
re inferioribus. Alij uero contrariū dicūt. Sed ad
minus in hijs eiſ cōmunicare debent in quibȝ eis
ſunt obligati. ſʒ quia ſicut inferiores obligant̄ ad
obſequiū ſupioꝝ. ita ſupiores ad ꝓuidentiā infe
rioꝝ. Sunt eciā quidā caſus excepti. ſicut quando
ignorať excōmunicacō. et qn̄ aliqui ſunt peregri
ni et uiatores in terra excōmunicatoꝝ. qui licite
pn̄t ab eis emē ul' eciam accipe elemoſinam. Et
ſimiliter ſi aliquis uideat excōmunicatū in neceſ
ſitate quia ex p̄cepto caritatis teneť. ei ꝓuidere.
Vnde ůſus. Vtile lex humile res ignorata neceſ
ſe. ut utilitas referať ad ůba ſalutis. lex ad mať
moniū. humile ad ſubieccōnē Cetera patent. In
quibus autē caſibus uitanduſ ſit excōmunicatus
patet in hijſ ůſibus. Si pro delictiſ anathema q̄s
efficiať Os orare uale cōmunio menſa negatur.

Exconſul in conſul eſt.

Excors. ab ex et cor componiť hͦ et hͤ et hͦ ex
cors. dis. i. iners. fatuus. inſipiens. et dr̄ excorſ ex
cordiſ omniſ generiſ q̈i extra cor. Et in eodem ſen
ſu componiť cū e et dr̄ ecors. dis. omniſ generis.
q̈i ſine corde. Orac̄ in epr. Sub dn̄a meretrice fu

Excrementū ē quod ſup¶ iſſet turpiſ et ecors.
excreſcit. ut in arboribus quod putať. ul' qđ ex
puimus. ſm pap. Et dicitur ab excreſco. cis.

Excreo. as. aui. are. i. expuere. proijcere.

Excretus. ta. tū. penl' prođ. dr̄ ab excreſco. cis.

Excubie. aꝝ. i. uigilie. cuſtodie. inſidie. et deriua

Excubo. bas. i. uigilare ¶ tur ab excubo. bas.
cā cuſtodie. q̈i extra cubare. quod faciūt qui ciui
tates ul' caſtella ul' caſtra cuſtodiunt de nocte. Et
componiť ab ex et cubo. bas. Poteſt eciam dici
excūbo. bis. ab ex et cumbo. bis. in eodem ſenſu
Et cor̄ cu. excubo. bas. uide in cumbo. bis. Excu
bare eciam ſm pap dr̄ pre foribus inuigilare.

Excudo. dis. di. ſum. excudere. i. feriendo eijcere
ul' extra cudere. et componiť ab ex et cudo is. et

Excurſo. ſas. ůbū fre. et formať ab ¶ prođ cu.
excurſu ſupino de excurro. ris. u mutata in o.

Excuſo. as. aui. are. q̈i extra cuſionē ponere. q̈i
non cudere ul' excuſare. quaſi frequenter cudē. ut
ille qui excuſat ſit extra malā famā. Et cōponiť
ab ex et cuſo quod ē fre de cudo. dis. cuſu. Et ſci
as ꝙ homo libenter et multipliciter ſe excuſat.
Vnde dicit bn̄ hͦ de gradibus humilitatis. Multis
modis excuſacōnes fiūt in peccatis. Aut enī dic̄
qui ſe excuſat non feci. Aut feci quidē ſʒ bene fe
ci. Aut ſi male non multū male. Aut ſi male ml'
tū n̄ mala intencōne. Si autē et de illa ſic adā et
eua cōuinciť aliena ſe nitiť excuſare ſuaſione. ſed
qui ꝓcaciť eciā apta defendit qn̄ occultaſ et ma
laſ cogitacōneſ cordi ſuo aduenienteſ humiliter

reuelaret abbati. uide in ubi. Et addit bern. Licet
non genera hec excuſacōniſ eatenuſ male iudicen
tur. quatenuſ ore ꝓphetico ůba malicie appellen
tur. Multo tamē piculoſior ē fallax atq̧ ſupba
confeſſio q̈ꝫ pnicax et obſtinata defenſio. Nōnulli
enī cū de aptioribuſ arguūtur ſcienteſ ꝙ ſi defen
derent non crederenť. ſubtiliuſ inueniūt argumētū.
defenſioniſ ůba reſpondentiſ doloſe confeſſionis. ē
quippe ut ſcriptū ē qui nequiť humiliat ſe. et in
teriora eiuſ plena ſunt dolo. uultuſ dimittitur. ꝓ
ſterniť corpus. aliq̈ſ ſibi lacrimaſ extorq̄nt ſi pn̄t
uocē ſuſpirijs. ůba gemitibuſ interrumpūt. Glori
oſa res humilitaſ qua ipſa quoq̧ ſupbia palliať
ſe appetit ne uileſcat. ſʒ hec cito tergiuerſatio a p̄
lato dephendiť ſi ad hanc ſupbā culpā nō dr̄āt
penā. uaſa figuli ꝓbat fornax. et tribulacō uere
penitenteſ diſcernit. Qui eniȝ ueraciter penitet la
borem penitentie non abhorret. Sed quidq̄d ſibi
ꝓ culpa quā odit iniūgiť tacita conſcientia pati

Execror. ab ex et ſacro as ¶ enter amplectitur
componiť execro. as. ſʒ freq̄nter inueniť execror
ariſ in depo. et ē execrari maledicere. excōmunica
re. extra ſacꝝ facere. Et cor̄. e. ſiue penultimam.

Exedra. re. cathedra. tronus. ſedes. ſella. ſuggeſ
tuſ ul' exedra ē cāera ſecreta ul' locuſ thezauri. ul'
locus ſubſellioꝝ. i. abſida ul' camera ul' locuſ qui
dā ſepatus modicū a pretorio ul' palacō. ul' exe
dra genuſ ē feneſtre que externus dilatať. ſʒ inte
rius coartať. Item inueniť exedra ꝓ gazophila
cō. et eciam pro thalamo. et corripit penultimam

Exemplū. ab ex et amplus a ū dr̄ hͦ exemplū
quod fit. vnde hͦ exemplar ad cuius ſimilitudinē
fit. Vnde exemplo. as. ůbum actiuū. Vnde quiđ
Exemplar genuſ ē exemplū quod trahis in̄. Vel
Exemplar liber ē exemplū quod trahis inde. Et
ē exemplū alicuius dicti ul' facti p̄teriti ꝑpō cum
certi autoris nomine. ut omnes ꝓ ſupna patria
laborare debemus ſicut fecit apl'us qui tot ůbe
ra paſſus ē. Item exemplū ē quedā ſpecies argu
mentacōnis. et ſm hͦ exemplū eſt qn̄ fit ꝓceſſus
ab vno pticulari ad aliud pticulare. ut athenēſes
pugnare contra thebanos ē malum. ergo theba
nos pugnare contra focenſes eſt malum.

Exemptus ta tū dr̄ ab eximo mis. et dr̄ exēp
tus ſubtractus. ſublatus. extractus. quaſi ex aliq̄

Exeniū. ab xenos quod ē ¶ emptus. i. tractus
peregrinū dr̄ hͦ exeniū nij munuſ puū et qđcūq̧
munus mittiť alicui quod uulgo dr̄ et gallice p̄
ſent. Et componiť hͦ exeniū ꝓ eodem. ſm hug.
Pap autē dicit xenia dicūtur p̄mia. dona munā
bn̄ficia. Eccl' xx. Exenia et dona excecant oculos

Exenſis. ſenſus componiť cū ex et dr̄ ¶ iudicū
hͦ et hec exenſis et hoc ſe. i. extra ſenſum.

Exentero. ras. raui. rare. dr̄ quaſi euiſcerare. i.
que intra ſunt extrahere. exentera enī dicuntur
inteſtina que ſic dicūtur q̈i exintra. Et cor̄ penul'

Exequie. ab exequor eris hec exe ¶ exentero.
quie. aꝝ. officiū mortuoꝝ. et obſequia q̄ fiūt c̄ca
ſepulturam. vn̄ hͦ et hͤ exequialis et hͦ exequiale

Exequo. as. aui. are. ab ex et equo. as. et ſcribi

Exequor. ab ex et ſeq̄r ¶ tur p ae dyptongum
eris dr̄ exequor. queris. extra alia ſequi. aliquid
pficere. ad effectū ducere. inſtare ad aliquid faciē
dū. vnde executio dr̄ effcūs. et abijciť. s. p̄cedente

Exerceo. ces. cui. exercitū. ab ex et ¶ x. et cor̄ e
arceo. ces. et ē ůbum actiuum. et eſt exercere ope

rari.experiri.extra arcere.

Exercito.ab ultimo supino de exerceo.ces.ex
ercitu u in o fit exercito.tas.fre. vnde exercitatus
ta.tū.Et nota q exercitus proprie dicitur defatiga
tus.ß exercitatus artibus assuetus et instructus.

Exercitus.ab exerceo.ces.dr h exercitus.tus.
.i.collcō hominū in expedicōne. vnde h exerciti
um.cij.et adiectiue exercitus a ū dicit Et dr ex
ercitus proprie defatigatus.Et scribit p t in pnl' ex

Exermis.ab ex et arma componit h ¶ exercitiū
et h exermis et h me.i.extra arma.et exermus

Exero.ab ex et sero ris cōpo ¶ ma.mū.idem.
nitur exero ris rui exertū.i.foras emittere ul' de
nudare.manifestare.vnde exerto.as.fre.et exer
tus ta tum.Et corripit penultimam exero ris.

Exesus.ab exedo is quod componit ab ex et
edo dis dr exesus sa sum.i.corrosus.ext ul' valdē
esus.consumptus.euacuatus.et pro pnl' exesus.

Exhalo.ab ex et halo las componit exhalo
as aui are.i.foras emittere.redolere ul' de uita re
cedere.et ē neutrū sic et suū simplex.et prod ha.

Exhaurio.is.ab ex et haurio is in haurio ist ē

Exhaustus ta tū consumptus.euacuatus.tenu
atus.ab exhaurio ris.Et componitur cū in et dr

Exhebenus ni.fe.gen.quedam ¶ inexhaustus
gemma pciosa et candida qua aurifices aurū po
liunt.Et componitur ab ex et hebenus.

Exheredo das componitur ab ex et heredo as
Et producit re.uide in heredo das.

Exhibeo bes bui exhibitū componit ab ex et
habeo.et cor hi.et ē exhibere ostendere ul' psen

Exhortor taris ab ex et hortor ¶ tare ul' dare
componitur.In hortor uide.

Exicialis in exicium est.et producit a.

Exiculum.li.diminutiuum paruum exicium.

Exiciū.ab exitus dr h exiciū cij.i.tormentum
ul' mors.clades.calamitas.casus aduersus.exitus
malus.vnde exiciosus.sa.sum.et h et h exicialis
et hoc exiciale piculosum.ul' quod infert exicium

Exigo.ago componit cū ex et dr exigo is egi
ctū.quod habet qnq significacōnes.Nam exigē
.i.expellere.et exigere.i.pficere.et exigere.i.inius
te petere.et exigere qnq simpliciter ponitur pro
requirere ul' petere.et exigere.i.extra ul' ultra a
gere.et exigere.i.diuidere. vnde exactus.a.um.ij
mach ultimo.Sicut enim vinū semp bibere.aut
semp aquā contrariū ē alterius autē uti delcābile
ita legentibus si semp exactus sit sermo non erit
gratus exactus.i.pfcūs.pquisitus.delectabilis

Exiguus.ab exigo.gis.quod ē diuido deriuat
exiguus a um.i.puū.quod enim exiguū est alteri
us eget suffragio b hug.Pap uō dicit.Exiguus
infirmus.imbecillis.multum egens.paruus.

Exilio.lis.liui.ul' lui.exultū exilire.i.ualde ul'
extra salire.vnde exulto.as.Et componit exilio
ab ex et salio.lis.uide in salio salis .

Exilis.ab ex et hilus ul' hilū componit hic et
h exilis et h le.i.tenuis et macer.ul' exilis q̄i si
ne hilibus.Non enī exilis uidet habere ilia.Vel
exilis ab exeo.qr possit q̄i p angustū exire.et cō
patur exilior issimus.vnde exiliter.lius.me.ad
ubiū.et h exilitas.tatis.i.tenuitas.Et prod exil'
pnl'.et uidetur esse aspirandū qn componitur ab
hilus.sed alias nō.Oracius in epy.Exilis domus
est ubi non et multa supersunt.

Eximius.ab ex et imus componit eximius a
um.et dr eximius q̄i extra ymū positus scz max
imus.pclarus.nobilis.sublimis.et habet vim su
platiui.vnd construit cū genitō plurali.ut dauid
eximius pphetarū.ul' componit ab ex quod est
ualde et eminens.Inde eximius.i.ualde eminens
et hec iūctura equipollet suplatō.et ita significa
cōnem suplatiui contrahit a suis componentibz
Et compatur p supplecōnez cū non habeat vim
suplatiui.eximius magis eximius eximijssimus
vnde et hec eximietas.tatis.i.sublimitas tis mag
nitudo.nobilitas.claritas.

Eximmutuo.as.aui.are.componitur ab ex et
immutuo.as.et ē eximmutuare depaupare.pau

Eximo.mis.emi emptū.i.auferre ¶ pem facere
ul' extrahere.et dr eximo q̄i extra emo.i.traho
et componitur ab ex et emo mis.et cor pnl' exi

Eximprouiso non est dcō composita ¶ mo is
ß quedam irregularis uocū congeries fungens lo
co vnius dcōnis.sicut dixi in tercia pte ubi deter
minaui de figura composita nominis.g.

Exinanio.nis.niui componit ab ex et inanio
nis.et ē exinanire adnichilare.euacuare.depmē.
diminuē.et prod a.Vnde apl' ad philipp.Exina
niuit semetipsum formā serui accipiens.i.ex mi
sericordia sua quoddā inane sumpsit.scz formaz
serui.i.naturam humanaz.que ē quoddā inane

Exintegro in integer uide. ¶ respectu deitatis.

Existimo.ex componit cū estimo et dr existi
mo mas.i.putare.vnde h existimacō putacō.ul' il
lese dignitatis status fama et moribz acquisitus

Existo tis titi existere.ab ex et sisto tis.et ē ex
istere pmanere.extra stare.uide in sisto.

Exitus.ab exeo is dr hic exitus tus.et signifi
cat multa.Nam exitus.i.finis.Vnde ouid epy.
Exitus acta pbat careat successibus opto.Quis
quis ab euentu facta notanda putat.Itez exitus
.i.mors.Item exitus.i.egressus.Vnde pph.In
exitu isrł de egipto domus iacob et cetera.

Exlex.gis.ge omnis.sine lege.extra legez.ab
ex et lex legis.Et ut dicit ps.l sequente x inue
nit in h nomine exlex.Et producit le.Et desinit

Exoccupo.pas.i.expe ¶ in x prod naturaliter
dire.ab ex et occupo.Et corripit cu.

Exodiarius in exodium uide.

Exodiū.ab ex et oda quod ē cantus componi
tur h exodiū dij.i.pmus cantus.iniciū cantilene
et hinc h exodiarius arij.i.pcentor qui cantū inci
pit ante alios.Et exodiarius ria riū.ad exodium
ul' ad exodiarium pertinens.

Exodus.oda quod ē uia componitur cum ex
et dr h exodus.di.i.exitus.q̄i itus uiacō extra
Et hinc quidā liber dr exodus.qr continet exitū
ul' egressum populi isrł de egipto.et cor penul'

Exoleo.les.lui ul' leui letū ul' litū ¶ exodus.
.i.crescere.ab ex et oleo les.in oleo les uid.Pap
uero dicit.exoleuit in obliuionem uenit.defecit.
corruptus est.Et corripit o ante l.

Exoletus.ab exoleo es dr exoletus ta tū.i.ex
cretus.nutritus.ul' adultus.Plantus.In empidi
co domi reliq uirginem exoletā.i.grandem.Itez dr
exoletus ta tū.i.ualde fetidus.et tūc componit
ab ex et oletus.i.fetidus.Et est nomen.

Exomnis.ab ex et sompnus componit hic et
h exomnis et h ne.i.extra sompnum.

Exomologesis fe.ge.grece.latine interptatur
confessio ul' pccs siue sit laudis.ut cū dr mathi

xj. Confitebor tibi pater celi et terre ꝛc. Siue sit
peccatoris. Et differt a letanijs que interpretantur
rogacões. qa exomologesis ꝓ sola confessione
pccõꝝ agitur. Letanie autẽ ꝓpter rogandũ deum
et impetrando in aliquo malo misericordiã eius
Exorabilis. ab ex et oro ras dr h et h exora
bilis et h le. qui facile pt exorari. scꝫ concedẽ ro
gata. et hinc exorabiliter aduibiũ. et componitur
Exorcismus. mi. ẽ increpacõ ul' ¶ inexorabilis
coniuracõ aduũsus dyabolũ ut recedat. Inde h et
h exorcista. te. i. coniurator ul' increpator. Inuo
cat enĩ sup cathecuminos et sup eos qui immũ
dũ hñt spm nom̃ domini ihũ xpi. adiurans p eũ
ut egrediat̃ ab eis. et exorcizo. as. i. adiurare. in
crepare. ſm hug. Pap eciã dicit. Exorcismus gre
ce cõiuracõ ul' sermo increpacõnis ẽ aduũsus dya
bolum ut discedat. sicut ẽ illud zach iij. Increpat
in te dominus sathan. uide in ordo.
Exorcista. te. in exorcismus est.
Exordiarius. ab exordiũ dr exordiarius ria riũ
ad exordiũ ptinens. et h exordiarius. rij. qui inci
Exordior. diris. ditus. ul' ¶ pit ul' exordiũ facit
exorsus. ab ex et ordior. et ẽ exordiri incipe uel
loquĩ. ul' exorsus. sa. sum. i. locutus. inceptus.
Exordiũ. ab exordior diris dr h exordiũ. dij.
. i. inceptio. Item exordium dr pma ps orõnis in
rethorica. Nam ſm Isid in ethi. Partes orõnis in
rethorica arte sunt quatuor. scꝫ exordiũ. narracõ
argumentacõ et conclusio. Harꝫ pma auditoris a
nimũ ꝓuocat. secũda res gestas explicat. Tercia fi
dem assertoribus facit. Quarta finem totius orõ
nis complectit̃. Et ut dicit pap. Exordiũ dr pñci
piũ orõnis quod orator in sua causa facit. in q̃
reddit auditores beniuolos dociles et attentos. de
exordium eciam dixi supra in epistola.
Exoria. rie. fe. ge. i. nascentia. ab exorior riris.
Exors. sors componit̃ cũ ex et dr h et hec ex
ors. tis. i. extra sortem. et abijcit̃ s Sap ij. nemo
urm̃ sit exors luxurie urẽ. i. alienus ul' ext̃ sortẽ.
Exorsus in exordior uide.
Exosso. as. aui. ab ex et osso as componit̃ et
ẽ exossare laniare. discindere ossa extrahẽ. et est
actiũ. ponit̃ eciã ꝓ debilitare ul' infirmare. cũ enĩ
ossa sint corpis robur qui ea aufert corpus debi
Exosus. sa. sum. i. ualde ul' pfecte odiẽs ¶ litat
et construit̃ exosus cũ accusatiuo. ut exosus bel
la. i. odiens ualde. Et componit̃ ab ex et osus. ui
de in osus. Et ſm pap. Exosus qui aliquid odit
odiosus uero qui oditur.
Expando. dis. di. expassum. Vnde illud. Expas
sis in cruce manibus. i. extensis. inuenit̃ eniꝫ ex
pansis quod sustinendũ est. qꝛ ſm ps pando. pa
teo patior faciũt sup passum. et componit̃ expã
do ab ex et pando. dis. uide in pando dis.
Expapillo. ab ex et papilla componitur expa
pillo. as. aui. are. i. exoluẽ. denudare. et ꝓprie pa
Expassus sa sum. uide in expando. ¶ pillas
Expatulor. aris. atus. ari. ũbũ depoñ. ab ex et
spatulor. aris. quod deriuat̃ a spatula. et ẽ expa
tulari spatulã auferre. ul' frangere. Et corripit tu
Expecto. as. aui. are. id ẽ demorari. sustinere ps
tolari. Expectat̃ qui uenturus est. spectat̃ qui ui
detur ul' appropiatur. secundum papiam.
Expectoro. as. aui. are. ab ex et pectus cõponit̃
et ẽ expectorare exoluere. firmaculũ a pectore re
Expedio. ab ex et pedica cõponitur ¶ mouere
expedio dis diui ditũ. et est expedire liberare. ex
plicare. exoluẽ. q̃i extra pedicam ponere. Et inde
expeditus. exolutus. liber. ꝓmptus. Et compat̃
expeditior issimus. Vnde expedite. tius. me. Et
h expedicõ. onis. sicut dicimus aliquẽ esse in ex
pedicõne ubi homines liberi et ꝓmpti efficiunt̃
Expeditus componit̃ in expeditus. ta. tũ. Itez ex
pedire. i. conuenire. ul' prodesse. utile esse. Et ſi h.
sepe inuenit̃ impsonale. Expedit ut vnus mori
atur hõ ꝓ populo et ñ tota gens pereat. Et corr̃
Expeditus in expedio uide. ¶ pe expedio dis
Expendo. dis. di. sum. dere. expensas facere. ab
ex et pendo dis. Vnde hec expensa se.
Expgefacio. cis. feci. factũ. i. excitare ul' facere
euigilare. Et componit̃ ab expgiscor. ceris. et fa
Expgiscor. ceris. exprectũs ¶ cio cis. et acuit fa
expgisci. i. a sompno euigilo. Et componitur ab
ex et pgo gis. quod componit̃ a p et rego regis
Vnde dicit ps in x li. Expergiscor qꝛ a pergo est
exprectũ facit. quod scilꝫ componit̃ ex p et rego
quod facit rectũ. q̃uis uetustissimi eciã expgitus
Experior. ab ex et pario componit̃ ¶ dicebant
expior. riris. exptus sum expiri. ũbũ cõmune. i.
probare ul' ꝓbari cognoscere temptare cognosci
ul' temptari. vñ h expimentũ. ti. et h expientia
tie. et exptus. ta. tũ. ꝙ autẽ expior componatur
a pio. patet p ps in x li dicentẽ. Sunt eciam alia
ex hocipso. i. pario composita deponentia experi
or opior. quorũ pticipia exptus optus a pario
ondunt esse composita. Cuius pticipiũ ptus. Et
uult ps ut patet ꝙ expior sit ũbũ depo. ſꝫ dic ꝙ
olim experior fuit ũbũ depo. ſꝫ nũc ẽ cõmune.
Experrectus ta tũ ẽ participiũ de expergiscor.
ut in expergiscor dixi. Isa xxix. b. Et sicut somp
niat esuriens et comedit. cũ autẽ fuerit experrcũs
Expers. pars cõponit̃ ¶ uacua est anima eius
cũ ex et dr h et h expers. tis. i. immunis. sine pte
vnde expertius. tia. tiũ. i. expers. ſm hug. Papi.
uero dicit. Expers extra partẽ ul' patriã. alienus
extraneus. Inde expertia. i. extranea.
Expes. spes componit̃ cũ ex et dr h et h et h
expes. et deficit in obliquis. i. extra spem. sĩ spe
desperatus. Parsius. docet donec deceptus et expes
Et ẽ qñte decli. Et scias ꝙ expes non potuit ob
liquos habere. qꝛ oporteret ꝙ abltũs suus desinẽt
in e et in i. cũ sint omnis generis. quod in quĩta
declinacõne esse non potuit. Similiter oporteret
ꝙ abltũs desineret in e cor̃. ut contingit in omni
bus hijs que sunt omnis generis. ut felice ul' felici
ſꝫ abltũs qñte decli. non pt desinere in e correptã
Expicor. caris. et expico. cas. dicũtur ab ex et
spico. cas. Et prod spi. uide in spico spicas.
Expilo. as. idem quod depilo. et ex eisdeꝫ ũbis
pt componi ex quibus depilo. vñ pt corripe pi et
ꝓducere ſm diũsas compõnes. uide in depilo as
Expingo gis expegi expactũ. i. expellẽ. et com
ponit̃ ab ex et pango gis. quod ẽ impello ul' iũ
Expinis. spina componit̃ cũ ex et dr h et ¶ go
hec expinis et h ne. i. extra spinas. ul' sine spinis
Expino as aui are spinas aufer ¶ et prod spi
re ul' extrahẽ. et componit̃ ab ex et spino as. et
Expio. ab ex et pio as componit̃ ¶ prod pnl'
expio as. i. expurgare. ex toto ul' perfecte piare
Vnde h expiamen pnl' prod. et h expiatio id ẽ
purgacõ. pia actio. mũdacõ. Et expiabilis le. qd
Expiro as aui are. i. mori. extra ¶ expiari pt

spiꝛm̄ mittere. Ab ex et spiro ras. Et producit spi.
Expiscor caris .i. ex toto a piscibus euacuare.
uł acquirẽ. et componit̃ ab ex et piscor piscaris
Expletus ta tū .i. finitus. ab expleo les dr. qd
componit̃ ab ex et pleo ples. Expletus cōponit̃
cū in et dr inexpletus ta tū non finitus. Item ab
expleo dicitur expletiuus a um.
Explicit. ab explico cas deriuat̃ explicit et ex
pliciūt ūbū defectiuū .i. terminat̃ et finit̃ uł fini
unt̃ et terminantur. nec inuenitur de eo plus.
Explicitus. ab explico cas uł explicit ūbo defec
tiuo deriuat̃ explicitus ta tū extensus uł finitus
et determinatus. et componit̃ inexplicitus ta tū
Explico cas cui explicitū. Inuenit̃ eciā explica
ui care catū antiquitus. ab ex et plico cas. et est
explicare ordinare digerẽ distendere. extra plicaꝫ
Explodo dis si sum. in ¶ ponere. soluẽ. aꝑire
plaudo exponitur. Et producit plo.
Exploro aui are .i. exquirẽ. inuestigare. Et pro
ducit plo. et componit̃ ab ex et ploro as. Auro.
Per quos exploret plebis et urbis opus.
Explosus sa sum pnł prod. ab explodo dis. ui
Expolia. ab expolio qd cō ¶ de in plaudo dis
ponit̃ ab ex et spolio as dicitur hec expolia lie
preda. sic dicta ab expoliando.
Expompo as aui are .i. uitupare. detestari. et cō
ponitur ab ex et pompo pas.
Expmo mis ssi ssum expmẽ .i. extra premere
effundere manifestare representare. Et componit̃
ab ex et pmo mis. Et corripit pri.
Exprobro as componit̃ ab ex et probro as. et
cor ꝓ naturaliter. et ẽ exprobrare diffamare in
crepare cōuiciari pteritā culpā opprobose enarraẽ
Expultrix tricis mulier expellens. Et format̃
ab expulsor. or in rix. et sic debet dici expulsrix
ꝫ mutat̃ s in t. sicut uult ps. ut dixi in tercia p
te in capitulo de uerbo quasi in principio.
Expumo as aui are ualde uł ext̃ spumare. uł
spumas auferre. ab ex et spumo mas deriuatur.
Expunctor oris in pungo gis est.
Expuo is ui utū expuere .i. extra spuere. Et cō
Exquiro. ris. siui sitū ¶ ponit̃ ab ex et spuo is
ab ex et quero ris. et ꝓd qui. et ẽ exquirẽ inues
Exta medie pecoꝝ par ¶ tigare extra querere.
tes intestina fibre ꝫm pap. Secundū autẽ hugu
cōnẽ dr h̃ extū ti. intestinū. ab exeo is. uł ab ex
to tas. Ezech xxj. Interrogauit ydola extra consu
luit. De exto dicetur in sto stas.
Extales et aui idem sunt .i. uie alui purgandi
Vnde in pmo reg. Computrescebant ꝓminentes
extales eoꝝ. quod dicit iosephus factum fuisse
ex uiolenta passione disinterie. ut putrefacta ege
rerent intestina. vñ mures ebullientes de agris co
medebant extales eoꝝ. Et declinat̃ h̃ extalis lis.
Extasis sis fe. ge. pnł cor .i. exces ¶ et prod ta
sus mentis. scꝫ cū homo ponit̃ extra statum sue
mentis. sicut in articulo sue mortis. et componit̃
ab ex et stasis quod ẽ status. Vel ꝫm pap Extа
sis excessus mentis dr que fit pauore mentis uł
aliqua reuelacōne. Item extasis ẽ quedā spẽs me
taplasmi. de qua dictū ẽ in quarta pte in c de me
Extemplo dicendū ẽ nō extimplo ¶ taplasmo
tractū est ab antiquoꝝ consuetudine. qui audire
solebant responsa in templis. completo autẽ offi
cio dicebat sacerdos clara uoce extemplo. ac si di
ceret exite de templo. qm̄ igitur stañ hoc audito

exibant. ita inoleuit usus ut ponẽtur extemplo
aduerbialiter ꝓ statim uł confestim. ita dicit alex
and. Hug autẽ dicit in libello de accentu. qꝫ dicẽ
dū est extemplo ꝑ e non extimplo ꝑ i. Pap eciā
dicit. Extempla repentina. extemplo subito .i. ex
tra tempis amplitudinẽ. Magister eciā bñ dicit
qꝫ extemplo non ẽ uera compō. ꝫ pocius irregu
laris uocū congeries. sicut decetero defacili. vnde
ꝑpō hic non uenit ꝑ compōnem ꝫ ꝑ appōnem. si
cut sup̃ dixi in tercia pte in c de figura nominis
in fine. Ex dictis patet qꝫ in vj c proū. ubi dicit̃
Hinc extemplo ueniet ꝑdicō sua. debet dici extẽ
plo ꝑ e in pnł silła. licet uicō scriptoꝝ inueniat̃
Extendo dis di tū uł sum. ¶ ibi extimplo ꝑ i
extra tendere explicare. ab ex et tendo componit̃
Exter a ū .i. ultimus uł ext̃neus. externus. dr
Extermino as aui are .i. terminum ¶ ab extra
auferre. uł exulẽ facere. qͥ extra terminū ponere
et eijcere. et ꝓprie dr exulibus. et ponit̃ ꝓ demo
liri. Math vj. Exterminant facies suas .i. demoli
untur dissoluunt. deuenustant dissipant .i. ext̃ ter
minos humane condicōnis abducūt. Vnde h̃ et
h̃ exterminabilis et h̃ le. Et componit̃ inext̃mi
nabilis le. Item ab extermino h̃ exterminiū nij.
desolacō. extra terminos eiectio. exiliū. Mors eciā
dr qñqꝫ exterminiū. qͥa extra terminos uite po
nit. Et corripit mi extermino nas.
Externus. Ab extra dr externus na nū .i. alie
nus. Vnde externo nas .i. alienare.
Extesis in extasis ẽ in c de meta. in quarta pte
Extimo. timo quod ẽ mens componit̃ cuꝫ ex
et dr extimo as appciari uł putare. qͥ ex mente
Extinguo is xi ctū extinguere .i. ¶ sit habere
mortificare. et ptinet ad ignem. Et componit̃ ab
ex et stinguo is. Et abijcitur s.
Extipex. extū componit̃ cū specō cis uł inspici
o cis. et dr h̃ et h̃ et h̃ extipex uł extispex spicis
.i. augur qui inspicit exta.
Extipo pas paui pare .i. emittere. euacuare. ab
ex et stipo pas. Et producit ti.
Extirpo. ab ex et stirpo pas componit̃ extirpo
pas. a radice subūtere. a stirpe extrahẽ. destruere
ex toto uel euidenter stirpare.
Extispex in extipex exponitur.
Extollens. ab extollo lis dr extollens tis gen̄
omnis. et inde extollenter aduerbiū. et h̃ extollenti
Extorris. ab ex et terra compo ¶ a tie .i. supbia
nit̃ h̃ et h̃ extorris ris exps uł extra terram po
situs. exul. et ꝓprie expulsus de terra sua ui. Vel
pt componi ab ex et torris. Inde extorris exul ꝓ
prie cui interdicebat̃ ignis patrie.
Extra. ex ꝑpō est. Inde extra aduerbiū loci. et cō
patur extra exterior extimus uł extremus .i. no
uissimus. Vnde extremitas tatis. et extremo. as.
.i. extremū facere .i. ultimū. uel purgare. auferre
extrinsecus deforis secundum huguccionem.
Extraduce sunt due ptes. ex ꝑposicō. et tradu
ce quod ẽ casus ablatiui de tradux cis. Vnde que
ritur an anime sint extraduce .i. ex altero ducte.
uł ꝓpagate. ut anima sit ab uł de anima. et dicẽ
dū ẽ qꝫ non ymo a deo creantur. qꝛ deus animas
creando infundit. et infundendo creat. uide in tra
dux. Hic pt queri qñ anima infundat̃ corpi. Ad
hoc dico qꝫ in quadragesimo die anima masculi
infundit̃ suo corpi. Anima uero mulieris post cō
cepcōneꝫ corpis sui infundit̃ in octuagesimo die

In xp̄o autē aliter fuit. Vnde scias q̄ conceptio xp̄i subito facta fuit. ita q̄ hec quatuor in instāti eodem fuerunt. scʒ cōuersio sanguinis illius materialis in carnē et alias ptes corpis xp̄i. et formacō mēbroꝝ organicoꝝ. et aīacō corpis organici. et assumpcō corpis animati in vnitatē diuine psone. In alijs autem hoc successiue contingit. ita q̄ maris conceptus non pficit̄ usqʒ ad quadragesimū diē ut dicit ar̄ in ix li de animalibus. femīe autem usqʒ ad nonaginta. ul' sm̄ alios usqʒ ad lxxx. et iñ ē q̄ istos sic hēt̄ in historijs sup leuit̄. q̄ mlr̄ piens masclm̄ arcebat̄ ab introitu templi xl diebus. pariens uero feminā lxxx. In pariente siquidem feminā duplicabant̄ dies quo ad tēpli ingressionē sicut et duplicabant̄ q̄ ad corpis formacōnē. Nā sicut xl diebus corpus masculi organizat̄ et pficit̄. et in ipso die xl anima infundit̄. sic corpus femine in lxxx diebus. et in lxxx die anima racōnal' inspirat̄. Sed in complecōne corpis masculi uidet̄ aug̃ supaddere sex dies qui sic distinguūtur. sm̄ eū in ep̄la ad Jero. Semen patris sex diebus pmis quasi lactis habet similitudinē. Nouē diebus cōuītit̄ in sangnē deinde xij diebus solidat̄. xviij diebus format̄ usqʒ ad pfecta mēbroꝝ lineamenta et hinc iā reliquo tempe usqʒ ad tp̄us ptus auget̄ magnitudine. Vnde uersus. Sex in lacte dies tibi sunt in sangne trini. Bis seni carnē ter seni membra figurant. Et h' uidet̄ esse figuratū in euangelio Joh̄. ubi dr̄ in ij c. xlvj annis edificatū est templū hoc. In xp̄i autē concepcōne materia quā ūgo ministrauit. statim formā et figurā corpis humani accepit. et anima in vnitate diuine psone ē assumpta. ß uide diligent̄ qđ aug̃ dicit q̄ numerus templi conuenit corpi xp̄i Vnde nota q̄ sicut dicit glo aug̃. q̄ sicut templū xlvj annis edificatū ē. sic xp̄i corpus in utero ūginis xlvj diebus fuit formatū. ß h' sic intelligē licet enī ab instanti concepcōnis xp̄i corpus fuerit formatū. et omnia memb'. et lineamenta habuit tamen corpus ita puuʒ erat q̄ huiusmodi lineamenta nō appebant. in ipso usqʒ ad xlvj dies. et ideo quantū ad augmentū dr̄ formatum in xlvj diebus. et ideo cū sit duplex pfeccō scʒ exītie et apparentie. Primā pfectionē habuit corpus xp̄i ab instanti. Secundā āt nō hūit nisi post xlvj dies. Et ideo bene dicit aug̃. q̄ nūs templi cōuenit corpi xp̄i isto mō intelligendi. Itē scias q̄ iudei loquūtur h' de edificacōne templi sub Jerobabel facta. cū dicūt. xlvj annis edificatū ē templum h' non de illo quod factū est sub salomone. Nam illud in uiginti annis completum fuit.

Extraneus nea neū quasi exterraneus. i. extra terram suam positus. ab extra dicitur.

Extremisco cis incipio extremē. ūbū inchoatīm et format̄ a secūda psona extremis addita co

Extremo as penultima producta in extra est.

Extremo mis ui extremere quasi extra tremē ab ex et tremo mis. Et corripit tre.

Extremus. Ab extra adūbio dr̄ exterior extimus ul' extremus. i. p̄clarus p̄cellens nouissimus sm̄ pap. uide eciā in extra. tñ extremus magis ē in usu ¶ De sacmento extreme vnctionis require ¶ in vngo

Extricabilis in extrico cas est.

Extrico. ab ex et trico as componit̄ extrico as et ē extricare expedire. exoluē. Et prod̄ tri. Vnđ uirg̃ in vj eneid̄. Hic labor ille domus et extricabilis error. Thob̄ vj. fumus eius extricat omne demoniū. Ab extrico deriuat̄ h' et h' extricabil' et h' le. et componitur inextricabilis. i. insolubilis.

Extringo gis xi ctū. ab ex et stringo. et ē extringere extra ul' ualde stringere. ul' a strictura remo ¶ uere

Extrinsecus. ab extra deriuat̄ extrinsecus ca cū. et ē extrinsecus. i. deforis adūbiū loci. ul' potius adūbialit̄ positū inuenit̄. Et cor̄ penl'

Extrudo dis extrusi extrusum extrudere. i. ualde ul' ext' trudere depellere longe abire facere. Et componitur ab ex et trudo dis. Et producit tru.

Extruo is xi ctū. ab ex et struo is componitur et est extruere ualde ul' extra struere.

Extum in exta exponitur.

Extupeo es ui. ūbum neutꝝ ē. et caret supino et componit̄ ab ex et stupeo es. et est extupere. ualde stupere. uel a stupore cessare liberari. et cor̄ ¶ stu.

Extupo as aui are. i. ualde stupare. stu pā remouere. ab ex et stupo as. et producit stu.

Exuberis. ub' p mām̄a cōponit̄ cū ex et dr̄ h' et h' exuberis et h' re. et dicūtur exuberes infantes q̄ extracti sunt ab ubere Et prod̄ u ß pnl' cor̄

Exubero as ab ex et ubero as uide in ubero as

Exucco cas uide in succus.

Exudo das. ab ex et sudo das. ūbū neutꝝ. et ē exudare sudorem emittere ul' ext' sudorem ire. et ¶ prod̄ pnl' exudo

Exul lis cō. gen. et descendit ab exulo. remota o. sicut a uigilo uigil. et a consulo consul. et ē exul extra solū ppium positus. et hinc h' exiliū lij q̄i extra solū ppium posicō extra terminum. et exularius ria riū. qui exulat. et corripit penultimam exul in genitiuo.

Exularius a um in exul uide.

Exulcero as aui componit̄ ab ex et ulcero ras et ē exulcerare ualde ul' deorsum ulcerare ul' ulcera auferre exacbare ēnuare. et ē actīm. Et cor̄ ce.

Exulo. solū componit̄ cū ex et dr̄ exulo as. i. extra solū sue terre poni et exterminari. et ē ūbū neutꝝpassiuū. et debʒ sic construi. ego exulo a rege. et non debet dici ego exulo illum. ß hug̃. pap eciā dicit. Exulare extra solū suū habitare. exulo a re. Que autē sint ūba neutropassiua et q̄ neut' passiua. dictū ē in tercia pte in tractatu ūborum in capitulo de generibus ūborum.

Exulto. exilio lis liui ul' lui exultū tu. i. ualde ul' extra salire. Vnde exulto tas. freqñter exilire quod pprie fit cū letamur. et ideo ponit̄ exultare p letari. ß pprie saliendo sm̄ hug̃. Pap ūo dic̄ Exultare gaudere gloriari. componit̄ ab ex et saltare. exultacō ūboꝝ atqʒ membroꝝ ē leticia ūo ¶ mentis gaudiū

Exundo. Ab ex et vndo das componit̄ exundo as. i. ualde abundare excrescē

Exuo. ab ex et suo is componit̄ exuo is exui exutū. i. extrahere expoliare. Inde exutus ta tū ¶ expoliatus expulsus

Exupo. ab ex et supero as componit̄ exupero as aui are. ualde superare

Exuro ris exussi exustū componit̄ ab ex et uro is. et ē exurē ualde urē. et cor̄ u. vnde exustus ta tū. i. combustus. de quo nichil superest.

Exuuie. Ab exuo is hee exuuie aꝝ spolia uestes indumēta. q̄r exuūtur. exuuie et induuie dnr̄ tūice serpentū. q̄r induūt̄ et exuūt̄ sm̄ hug̃. pap uero dicit. Exuuie spolia occisoꝝ hostiū. ul' tuni ¶ ce serpentū

Ezechias interpretatur fortis do minus uel fortitudo domini.

Ezechiel interp̄tatur fortitudo dei ul' impiū dei

F in latinis dicc̄onibus poni
mus ut fama filius. In gre
cis ū° dc̄onibus ph. ut or
pheus pheton. Hoc tamen
scire debemus. q̄ non tam
fixis labijs ꝓnūcianda est f
quō ph. atq3 h̄ solū interest
sicut dicit priscianus in pri
mo libro maioris.

Faba be quasi faga. a fagin quod ē comedere.
vnde fabarius a ū quod fit de fabis ul' quod per
tinet ad fabas. et h̄ fabarius. i. cantor. et diceban
tur apud gentiles cantores fabarij. q̄a illo legu
mine maxime utebant̄ in cibo. et ꝑ compōnem
h̄ fabafresa se. q2 homines eam frendeant. i. fran
gant cū molendo eam cōminuūt. ul' sint due par
tes. et declinat̄ fresus a ū. i. fractus. a frendeo des

Fabafresa se in faba est. ¶ id est loqui.

Fabella le dimi. ꝑua fabula. et hinc fabello as

Faber bri dr̄ a facio is. q̄i faber a faciendo ferrū
q̄i faciens ferꝝ. hinc eciā postea hoc ūbū traductū
ē ad aliaꝝ reꝝ artifices. ꝟ cū adiecc̄one ut fab lig
narius. faber carpentarius. Vnde h̄ faberculus li
dimi. et h̄ fabrissa uxor fabri. vnde h̄ fabella le.
et fabricula le dimi. et fabrica. faber componit̄
h̄ aurifaber bri. Item a faber bri. faber bra brū
. i. ingeniosus. cautus. pulcher. compositus. vnde
fabre adūbiū. quod componit̄ fabrefactus ta tū.
. i. artificiose et ingeniose fc̄us. Et componit̄ fab
affaber bra bꝝ. i. ualde faber. et infaber bra brū

Fabos grece latine dicitur timor siue metus

Fabrateria. a faber bri dr̄ h̄ fabrateria rie id ē
ornatus fabroruꝫ ul' locus ul' domus ubi fabrice
sunt. ul' fabrateria rie ē ciuitas campanie. vn̄ fa
braternus na nū. Nomina enī desinentia in teria.
faciūt possessiua in nus r precedente.

Fabrefactus ta tū in faber fabri exponitur.

Fabrico. a faber bri dr̄ fabrico cas. i. instruo cō
pono munio. Et ē neutꝝ cū omnibus suis cōposi
tis. uidet̄ tamen poni aliqn̄ in deponenti gn̄e. vn̄
illud ꝓpheticū. fabricatus ē auroram et solē Sed
multa ūba inueniunt̄ actiua et deponentia in ea
dem uoce. ul' potius dicendū ē q̄ fabricatus ꝟ q̄
construit̄ cū acc̄o sig̃t acc̄onem. et descendit a ū
bo neutro sc3 fabrico. sicut a ceno cenaui cenatus

Fabrilis. a faber bri dr̄ h̄ et h̄ fa ¶ et cor bri
brilis et h̄ le penl' prod̄ ad fabꝝ ꝑtinens. a fabro

Fabula. a for faris dr̄ h̄ fabula le ¶ ꝑfectū.
res que nec uera ē nec uerisimilis. et ē illa fabula
uera que nichil ueritatis habet in se. et illa falsa
que aliquid ueritatis in se continet admixtū. Sic̄
enī est in amore modus non habuisse modū. sic
ē in fabula ueritas non habuisse ueritatē. Et dr̄
fabula a fando. q2 in solo fatu consistat. Itē fabl'a
qn̄q3 dr̄ historia similiter a fando. q2 eam famur.
qn̄q3 locuc̄o. vnde fabulosus sa sum. et h̄ et h̄ fa
bularis et h̄ re. et h̄ fabulo onis recitator fabula
rū ul' inuentor. et fabulor aris fabulas dicere ul'

Face impatiuū de facio facis. ꝟ nunc uti ¶ falsa
mur ꝑ apocopā fac. ē enī face abltīūs de fax facis

Facesso. a facio. cis dr̄ facesso sis facessi facessi
tū ūbū desideratiuū. i. cū desiderio facere. Item fa
cessere. i. desinere cessare recedere. ut dicatur faces
so facere cesso. Vnde prudencius in li hympnoꝝ.
facessite inquit ne urām ꝯuet obsequelā morteꝫ
. i. discedite. ꝟm hug. Et formatur p̄teritū a pma
ꝑsona p̄ntis. o in I. ut facesso facessi. ꝟ supin̄ fac̄
facessitū pn̄l' prod̄ ad modū quarte. q̄i descendet
ab hoc p̄terito facessiui. Quidam dicūt capessum
et facessum. Sed dico q̄ capessum et facessum n̄
sunt uoces significatiue. vn̄ in tercia pte uide ubi
egi de p̄teritis et supinis terce cōiugac̄onis desin̄
tibus in so. Et formatur facesso a facis. is muta

Facetia tie. i. curialitas. ¶ ta in es et addita so
urbanitas. elegantia. suauitas. et ꝓprie in factis et

Facetus. a facio dr̄ facetus ta tū ¶ dr̄ a facetus
curialis urbanus. et ꝓprie de doctrina. et in factis.
sc3 qui iocos et lusus gestis et factis commendat
Et compatur. q̄ autem dicitur facetus quasi fa
uens cetui ethymologia est. et producit ce.

Faciecula le diminutiuum parua facies

Facies ei dr̄ a facio. q2 faciat noticiā hominis
ul' quia fc̄a sit a natura. Est enī facies naturalis
et certus et immutabilis oris habitus. uultus er
go artificialis et uarius ē et ꝟm affectionē animi
mō letus mō tristis. Vnde solet dici q2 facies fc̄a
ē vultus uero fit. Vnde uersus. Consistit facies. ꝟ
uultus sepe mutatur. uide in uultus.

Facillimus. a facio cis deriuat̄ h̄ et h̄ facilis et
h̄ le. Et compatur facilior facillimus. et in aduer
bio faciliter lius me. Et sunt qn̄q3 suplatī q̄ sunt
in limus. Vnde ūsus. In qn̄q3 limus dat fagus ce
tera linque. Et scribit̄ facilis ꝑ vnū l. ꝟ facillimꝰ
ꝑ duo. q2 format̄ a suo positō facil' remota is et
addita limus. facilis componit̄ difficilis. vnd̄ dif
ficiliter et difficulter. et inde q3 ꝓ faciliter utimur
facile. et ꝓ difficiliter utimur difficile ul' difficul
ter. et ꝓ difficilitas utimur difficultas. Et ut dic̄
pap. facile. i. sine difficultate leue. Et ut dicit ꝯc̄
Dr̄ id facile quod non ꝯuat ad faciendū. Cui nō
pondus inest dr̄ esse leue. oppositū facili ꝯue dico

Facinus. a facio dr̄ h̄ facinus ¶ leui ꝯ pondus
noris. Et differt a flagicio. Quidquid enī agit in
domita cupiditas ad corrumpendū animū flagi
ciū dicit̄. ꝟ quidquid agit ut alteri noceat facinꝰ
dr̄. et hec sunt duo gn̄a omniū peccatoꝝ. ꝟ flagici
a peiora sunt. q̄ cū corripiunt animū ad facinora
prosilit̄. Sūt eniꝫ flagicia in dc̄is ul' cogitac̄onibꝫ
ꝟ facinora in factis. vnde et illa dn̄r flagicia a fla
gitando facere quod sibi noceat. ul' a flagitando
corruptelā libidinis. ꝟ hec dicūtur facinora a fac
ti cōmissione. q2 facit quod alteri nocet. Et hinc
facinorosus sa sum. et compat̄ ¶ Et nota q̄ faci
nus aliqn̄ accipit̄ in bona significac̄one sc3 pro
facto quod fere semper discernitur ex adiuncto.
ut pulchrum facinus preclarum facinus.

Facio cis feci factū. et ē facere ex p̄iacenti ma
teria aliquid opari. Sed creare ex nichilo aliquid
facere. ut supra in creo as plenius dictū est. facio
componit̄ cū ꝓpōnibus et adūbijs et cū infiniti
uis. et cū nominibus quod sigillatim ostendemus
ꝟ accipe ꝓpōnes large sicut donatus. Scias ergo
q̄ facio componit̄ cū ad et dr̄ afficio is. i. torm̄
tare ul' informare. Et ꝑtinet ꝓprie ad ꝓprietates
extrinsecas. Et componit̄ cū con et dr̄ conficiō cis
Item cū de et dr̄ deficio cis. Item cū ex et dr̄ effi
cio cis. Item cū in et dr̄ inficio cis. i. deturpo. Et
ꝑtinet ad ꝓprietates intrinsecas. Item cū in et dr̄
inficior aris deponens. i. negare ueritatē. q̄i non
fateri factū. Item cū inter et dr̄ interficio cis. i. oc
cido. Item cū p̄ et dr̄ p̄ficio cis id ē ꝓpono. Item.
cū per et dr̄ ꝑficio cis. Item cū pro et dr̄ proficis

cor ceris asci.i.ire. Item cũ re et dr̃ reficio cis.i. restituẽ recreare. Item componit̃ cũ ob et dr̃ offi cio cis.mutata b in f.i.noceo. Item cũ sub et dr̃ sufficio.b mutata in f. Item componit̃ facio cum adũbijs.et dr̃ benefacio cis.malefacio facis.satis facio cis.forifacio cis.i.offendo.et construũt̃ omnia ista cũ datĩs. Item componit̃ facio cũ infinitiuis ũbor̃ hñtibus actiuã uocẽ ul' passiuã.quod patz p expõnem.ut calefacio cis.i.facio calere. Tepefa cio cis.i.facio tepere.terrefacio cis.i.facio terrere. madefacio.i.facio madere. Componit̃ eciã cũ mul tis alijs infinitiuis.ꝫ omnia talia composita con struũtur cũ actĩs. Item componit̃ facio cũ nomĩ bus et dr̃ nichilifacio cis.et floccifacio is.i.puipẽ dere.q̃si nichil appciari ul' paꝝ.qꝛ floccus lane fe re nullius ẽ pcij.lucrifacio cis.i.lucrari acquirere Vñ paulus.oĩa arbitror ut stercoã.ut xp̃m lucri faciã. Itez componit̃ deifico cas.magnifico cas.i. deũ ul' magnũ facere. Item edifico cas.i.edez fa cere.domifico cas.i.domũ facere. Item sacrifico as .i.sacrificiũ facio. Item ũsificor aris.i.ũsus facio. Item gratificor aris.i.gaudere ul' grãs agere.ul' gratũ facere.ul' equipare. Item ludificor aris id ẽ deludere.quod antiqui ludifico cas dicebant. Et scias q̄ facio in impatĩo deberet facere face.sed ad drãm istius ablatĩ face facit fac p apocopã.quaz corrupcõnem quedã composita ab eo retinent.q̃ dam non. Item animaduẽte q̄ facio ẽ neutꝝ sola uoce.nã significacõne actm̃ est.ꝫ qꝛ uox eius de ficit in passiuo.licet ẜm antiquos inueniat̃ facit̃ et faciat̃.ideo adiudicatũ est neutro generi. Nota ergo diligenter has regulas ¶ facio neutꝝ est et omnia ab eo composita. Cũ prepõnibus uero ꝓ ut donatus accepit ppõnes si desinant in o actiua sunt.pt̃er ista quatuor deficio ꝓficio sufficio of ficio que sunt neutra.deficio tamen ꝓ relinquo. et sufficio ꝓ subministro et substituo sunt actiã Si uero desineant in or sunt passiua.pt̃er ꝓficis cor et inficior que sunt deponentia. Item omnia predcã composita redeũt ad regularitatem in im patiuis.ut confice infice.et omnia in pñti mutãt a simplicis in i.ut conficio.et supinũ in e ut con fectũ.ꝫ pt̃eritũ sui simplicis retinent immutatũ ut confeci. Item omnia composita a facio et ad ũbijs et infinitĩs sunt neutra.et omnia retinent l̃raturam sui simplicis ubiq̃.et accentus similit̃. et sup eadem sill'a.et omnia retinent corrupcõnẽ impatiui.ut benefacio calefacio.benefeci calefeci benefac calefac benefacere calefacere.bñfactũ ca lefactũ. Item omnia composita a facio et nomini bus non ex toto pñt facile distingui circa genus sed quedã sunt actiua ut deifico magnifico.quedã neutra edifico cas.domifico cas.nichilifacio.que dã deponentia.ut ũsificor.g̃tificor.ludificor aris hoc tamen regulariter pt̃ dici.q̄ omnia compo sita a facio et nominibus que ex toto retinent li teraturam et accentus sui simplicis et sup eadem sill'a.sunt neutra.ut nichilifacio.floccifacio.lucri facio.et similia. De istis autẽ compositis ab infini tiuis sciendũ ẽ q̄ significacõnẽ et construccionez habent actiuã.ꝫ adiudicata sunt neutro generi e adem racõne qua et eoꝝ simplicia.scilz qꝛ eorum uox deficit in passiuo.licet inueniat̃ apud theolo gos et in pma et secũda psona. Itez omnia com posita a facio et nominibus transeũt ad pmã cõ iugacõnem.ut deifico cas.exceptis illis que reti

nent l̃raturam sui simplicis ex toto.ut nichilifa cio.que sunt tercie coniugacõnis cũ suo simplici. sic et omnia alia composita a facio ¶ De accentu huius ũbi facio et ab eo compositoꝝ dictũ est ec̃ in secunda pte in c de impedimentis accentus.u bi agitur de impedimento consorcij.

Facitergiũ gij.i.togilla.siue puulum gausape ad tergendã faciẽ. Et cõponit̃ a facies et tergo is.

Facito tas penultima cor̃ uide in facto factas

Facticius.a factus deriuat̃ facticius a ũ.et dicit̃ nomen facticiũ quod factũ est ad similitudinẽ so ni illius rei que nominat̃.ul' facticiũ nomen ẽ il lud quod a ppetate sonoꝝ inuentũ est p ymitati onem.ut turtur taratantara tintinabulum.

Factio.a facio cis dr̃ hͣ factio onis.i.actus faci endi.ul' passio fiendi.et factio dr̃ ficta actio. Cũ enĩ aliquis fingit se facere aliquid causa cõmodi alicuius et facit ideo ut illi incõmodet.factio ꝓpͤe dicitur.vnde et factio dr̃ ꝓditio.vnde factiosus a ũ.i.ficticiosus.qui fingit se facere ut prosit.facit tamen ut noceat.vnde et factiosus dr̃ ꝓditor.fau tio et fautiosus a faueo aliud significat.

Factiosus sa sum in factio onis est.

Facto.as.i.frequenter facere. Et format̃ a fac tu ultimo supino de facio cis.u mutata in o. Ab hoc frequentatiuo facto as descendit aliud fre.scilz

Factus.a facio cis dr̃ hͣ.factus tus ¶ factito as tui.et hͣ factũ ti.ul' pocius a fio.et ẽ factus actus faciendi ul' passio fiendi.factũ quod fit. Declina tur eciam adiectiue factus ta tum.

Facula le dimi.pua fax. Et inde faculo as pnl' correpta id est findere faces et facere.

Faculentus a ũ lucidus clarus.et componitur a fos et lentos. Inde faculentus plenus luce.luci dus.ornatus. Et comparatur faculentior issimus vnde faculenter tius me adũbiũ.et hͣ faculentia.

Facultas.a facilis dr̃ hͣ ¶ tie splendor declisacõ facultas atis.i.facilitas seu possibilitas.vñ et fa cultas alicuius dr̃ scientia illius in qua p̃ ceteris ẽ facilis et potens ad respondendũ.et quod que ritur soluendũ.facultas eciã dr̃ quelibet scientia quia reddat eũ facilem et potentẽ ad predcã faci enda. Item facultas dicitur copia opum.

Facundus.a for faris dr̃ facundus da dũ.i.di sertus qui facile fari pt̃ quod intelligit. Et cõpat̃ vnde facũdia et facũditas.et ẽ facũdia magnum dei donũ dũ quis commode pt̃ eloqui que cõmode intelligit.et hinc facũdiosus sa sum.et facũdatus ta tũ.i.plenus facũdia.et facũdo as facẽ facundũ

Fage ul' fagios grece comedere dr̃ ẜm papiam

Fagin g̃ce latine dicitur comedere ẜm huguc̃.

Faginus.a fagus dr̃ faginus na nũ.et fagineus nea neum in eodem sensu.quod ẽ de fago.ul' qd̃ ptinet ad fagũ.et hoc fagínetũ ti ubi abundant fagi. Et corripit penultimam faginus.

Fagolidoros g̃ce mãducantes male.fagin eniz comedere lidoros maledictũ. Et acuit̃ ultima. Vñ Iero dicit in prologo sup ezech. Sed uereor ne il lud eis ueniat quod grece signantius dr̃ ut uocẽ tur fagolidoros.hͣ est manducantes senecias.q̃si diceret. Vereor ne ipsis sponte legentibus et det̃ hentibus inueniat quod grece signantius dr̃ in de testacõne taliũ q̃ latine.qꝛ apud grecos ũbũ usi tatiuũ ẽ et maxime detractionis exp̃ssiuũ.ut uo cẽtur fagolidoros.i.maledcã comedentes et incor pantes sibi eadem que prius maledixerũt detra

bendo. Quidā exponūt sic. fagin grece comedere lidoros maledictū. Inde fagolidoros .i. comedentes maledictū vel maledc̄one. Tales sunt detractores. qui nichil aliud uidentur habere in ore nisi male dictones vel detractiones maledcās. Hoc est apud nos manducantes senecias. Predicti apud grecos emphatice uocant fagolidoros. Vel sm̄ alios senecia grecum est. et latine dr̄ belua immundū animal. Hanc phisiologus dicit aliqn̄ matrem aliqn̄ feminā. et qr ē animal immūdū ponit h pro imūdicia. Et ē sensus. manducantes senecias .i. quod vnus detrahendo euomit. alius audiendo deglutit Et ita in huiusmodi immūdicijs delcāntur. sicut famelici in cibo. vnde manducantes senecias .i. detraccōnū immūdicias delcābiliter manducantes. .i. incorpantes sibi scʒ in occulto ea de quibus in publico maledicūt. uide in senecia.

Fagus. a fagin quod est comedere dicitur hic fagus fagi quedam arbor glandifera. Sic dicta. quia eius fructus olim homines comederunt et escam habuerunt. Vnde sepe pro agro ponitur. qr olim pauit homines sicut modo ager. et prod̄ fa Vnde virgil. Titere tu patule recubas sub tegmine ¶ fagi

Fala. a falon dr̄ h fala le .i. lignea turris Vnde iuuenalis. Consulit ante falas delphinorū qr ¶ columpnas

Falanga. falanx gis. et h falan ga ge lingua macedonū dr̄ legio siue caterua. vn̄ falangarius a ū .i. legionarius scilicet de falanga existens vel ad falangam pertinens.

Falanx gis in falanga uide.

Falarica. a fala dr̄ hec falarica ce quoddā telū ingens torno factum. habens ferrū cubitale et rotunditatē de plumbo in modū spere in ipsa summitate. dr̄ ecā ignē habere affixū. Hoc telo pugnat de turribus. quas greci falas uocant. et mittitur tormento non manibus. et qr h telū tormto mittit Inde ē qr qnq̄ ponit pro tormento. qd̄ uulgo dr̄ petraria vel manganū. et hinc falaricus ca cū. qui fert tale telū. vel quod ptinet ad falaricam. et cor fa. sicut et fala. Lucanus in vj. Hunc aut tortilibus uibrata falarica neruis. obruat.

Falcarius rij qui falces facit. vel qui falce secat

Falcastrū tri a falce dr̄. qr recur ¶ et dr̄ a falx uū ē ad similitudinē falcis. Idem et runco a run ¶ cando uepres

Falcicula le. dimi. pua falx.

Falcidia lex dr̄ a falcidio tribuno plebis. q sub octauiano legem fecit. ne quis plus in extraneos legaret q pars quarta superesset heredibus sm̄ pap ¶ Et nota qr si heredes sunt filij et sunt quatuor vel pauciores legittima omniū est tercia pars hereditatis. Si uero sunt quinqʒ vel plures legittima omniū erit medietas hereditatis. Si autē sunt extranei siue pauci siue multi quarta pars erit legittima hereditatis. Et in quolibet istorū casuū ista legittima est inter ipsos heredes ubi plures sunt eq̄liter diuidenda. Vnde quidā. Quatuor aut infra dant natis iura tenentē. Semissem uero dant natis quinqʒ vel ultra. Arbitriū sequit substantia ce ¶ tera patris

Falcito. a falco cas dr̄ falcito tas fre .i. frequenter falcare. et pt esse non fre. et tūc deriuat a falx cis. et ē idem quod falcare. vel fal ¶ cem facere

Falco cas caui care .i. curuare. vel falce secare. Et dicitur a falx.

Falco onis mas ge dr̄ a falce. qr vngues habꝫ recuruos ad modū falcis quedam auis est.

Falera re pnl cor .i. ornamentū equorū. sed ponitur qnq̄ pro ornacōne aliarū rerū .i. uborū. Vn̄ falero ras .i. ornare. vnde iste utitur ubis faleratis .i. ornatis. Et qr falere nichil psunt equis. sʒ fiūt eis causa supbie. reddūt enī eos pulchriores superbos et arrogantes quadā elacōne. Inde ē qr faleā inuenit pro supbia et inani iactacōne. et falerare pro supbire. inaniter se iactare. Et cor fa. Vnde ouidius. Blanda faleratos elegia cantat amores. Item in auro dr̄. Plume sunt falere ciceronis picta poete. Inuenit ecā fallere infinitūs de fallo lis Et prod̄ pmam pōne. Ouidius epy. fallere credentem non est operosa puellam gloria.

Falernicus ca cū in falernum est.

Falernū. falernus mons ē in campania. ubi optimū abundat vinū. Et ideo falernū dr̄ bonū vinū. et hinc falernus na nū. et falernicus ca cū penultima correpta et prima. uide in spuma.

Fallacia cie in fallax uide et in falsifico.

Fallax cis ge. omnis .i. deceptor. et dr̄ a fallo. lis qr fando decipiat. Et compatur cior simus vn̄ fallaciter cius me adūbiū. et h fallacia cie. Et nota qr fallax differt ab eo qui mentitur. qr omnis homo fallax id agit vel dicit vnde aliquis fallat sʒ non omnis homo uult fallere qui mentit. vt ioculatores qui sepe mentiunt magis studio delectandi q uolūtate fallendi. vnde et fallacia dr̄ apud dialeticos in argumentacōne vel uoce aliqua cum uidet aliud fari .i. dicere vel signare q significet. vnde et homo decipitur. uide in mendax

Fallo lis fefelli falsum. et dr̄ a for faris. ē enim fallere fando ūbis decipe. A fallo dr̄ falso as fre. a quo falsito tas aliud freqn̄tatiū. ¶ fallo componit refello lis li lere. et caret supino. fallo fall actm̄ est. et composita ab eo si qua habet actiua sunt. et mutant a in e. et carent supinis.

Falon grece latine lignū. et pt scribi p ph vel p f. et similiter dicas de uenientibus ab eo. et de

Falsidicus ca cū .i. falsa dicens. ¶ consimilibus et componit a falsus et dico cis. et cor di sicut uerīdicus. qr tenet naturā huius pteriti dixi qd̄ na ¶ turaliter cor di

Falsifico. falsus a ū componi tur cū facio cis et dr̄ falsifico cas. vnde h falsificacō onis. pro quo quidā abutūtur h nomine fallacia. sed male. qr fallacia ē decepcō que est in argumentacōne. falsificacō est instantia contra argumtationem. in qua magis apparet falsitas q in argumentacōne. aliter non erit falsificacō. Est enim falsificare argumentū inducere aliquid in q magis appet falsitas. Vnde nec uerū argumentū nec falsissimū potest falsificari. Et corripit fi falsifico.

Falsito tas ē frequentatiuum de falso sas. et ē falsito frequenter falsare. Et corripit penultimam

Falso as .i. freqn̄ter fallē. a fallo lis sum falsu

Falsus. a fallo lis fefelli dr̄ falsus sa sum sm̄ qr ē pticipiū. falsus .i. deceptus. sm̄ uero qr ē nomē falsus est qui fallit vel qui negat quod uerū ē. vn̄ h falsum. et falsus sa sum dr̄ quod uerū non est. qr fallat. Et compatur falsior issimus. vnde falsius issime adūbiū. et h falsitas tatis. Et differt a mendacio. qr falsitas ē negare quod uerū est. mēdaciū fingere quod uerū non est. Vnde quidam. Si uera supprimas falsus agnosceris. Si falsa confingas mendax esse uideris. Et dr̄ falsitas a falsus. qr fando aliud q sit uerū decipiat. Item falsum differt a ficto. qr falsum ad oratores ptinet. ubi ueritas ita sepe uidet ut que facta sunt negent. Sed

fictū ad poetas. ubi que facta non sunt fcā dicū
tur. falsuz ergo est quod uerꝫ non est. fictū quod
tantū uerisimile est. Item falsus a ū. i. iniustus ut
falso querit de sua natura humanum genus. i. in
iuste. sicut et uerꝫ dr iustum. Et hinc denarius dr
falsus qui non habet iusticiā suā. deest enī ei uel
in pondere ul' in forma ul' in supscripcōne. vnde
et moneta dr qꝛ monet ne qua fraus et iniustīa
subsit. Et ut dicit crisꝫ. falsum dicere hominum ē
malignoꝝ. qꝛ falsa res si bñ continuata fuerit uā
et credibilis est. i. appet. Rem autē impossibilem
dicere insensatoꝝ hominū non maloꝝ est. qꝛ qđ
impossibile ē defensione non indiget. qꝛ impossi
bilitas rei seipsam defendit.

Falx falcis dr a filice. qꝛ hac pmū milites her
bam filicem abscindere solebant. et ē instrumētū
aptū segetibus vineis et pratis. Vnde ûsus. falce
puto vineta meto sata tondeo prata. Vnde grec.
falx metit abscindit fax urit faux quoqꝫ mandit

Fama me dr a famulor laris q̈i famula. quia
famulatur nobis. dū ad modū famule discurren
do rumores de nobis portat p diūsas terras eciā
nobis ignorantibus. Vel dr fama a fando. qꝛ fan
do puagatur. et ē nomen bonaꝝ et malaꝝ rerum
ꝫ sine adiūcto sepius accipit̃ in bono. Et describi
t̃ sic. fama est sine cto autore inuentus rumor cui
malignitas dedit iniciū fides autē incrementum
Et inde famosus sa sum. de quo fama loquit̃ siū
bene siue male. vnde qñqꝫ accipitur in bono. sed
sepius in malo. scꝫ p infami. Et compat̃ A fama
dr famo as quod non est in usu. Et prod pmam
fama et famo as. Vnde quidam. fama uolat trā
sit qꝫ modū quocūqꝫ feratur. Item famo compo
nit̃ cū dis et dr diffamo as. Item cū de et dr de
famo as. Item cū in et dr infamo as omnia in e
odem sensu. famo as actm̄ ē cū omnibus suis cō
positis. ¶ Hic nota q̄ ꝫm theologos aliquis pt
alicui famā *tripliciter* auferre. Vno mō uerū di
cendo et iuste. puta cū aliquis crimen alicuius p
dit ordine debito seruato. et tūc non tenet̃ ad re
stitucōnē fame. Alio mō falsum dicendo et iniusꝫ
te. et tūc tenet̃ restituē famā confitendo se falsuz
dixisse. Tercō uero mō dicendo ꝫ iniuste. puta cū
aliquis pdit crimē alterius extra ordinē debitū
et tunc tenet̃ ad restitucōnem fame quantum pt
sine mendacō tamen. utpote q̄ dicat se male dix
isse. ut q̄ eū iniuste diffamauit. sine ꝫ tamen q̄
q̄ se uerꝫ dixisse dicat. Itē ut dixi sine mendacio
qꝛ non debet alterius famā cū mendacō restitue

Famelicus ca cū. i. esuriēs ¶ re. uide in pceptū
ieiunus. a fame dr. Et cor̄ pnl'. Reg ii. Et fameli

Famen a for faris dr famen ¶ ci saturati sunt
inis. i. locutio. Et corripit penultimam genitiui.

Fames mis fe ge. quod antiqui fames ei dixe
runt. Vnde adhuc ablt̃us desinit in e prod quasi
quinte decli. et ē fames appetitus edendi concussi
o faucis quasi fos means. et ē ethymologia. Et
inde famelicus ca cū. et fameteus a ū in eod ꝫsu
. i. esuriens. fameteus eciā dr mortifer. Et fameo
es ui. i. esurire. habere famem. vnde famesco cis.
incho. Et cor̄ pmā fames. ꝫ fama eā prod. Vnd
ûsus. Nil mage triste fame nil clare compe fame

Fameteus tea teum in fames exponitur.

Famicus ci locus tabnaꝝ in urbe quē freq̄ntant
ppt famē pellendā. Et dr a fames. et ē mas ge. et

Familia a femur dr ꝫ familia lie ¶ cor̄ pnl'.
et ē familia liberi ex liberis legibus suscepti. A fe
more dcā. Nam familia p seruis abusiue nō ppe
dr. Et componit̃ cū mater pater filius. ut pater
familias materfamilias filiusfamilias. et est gtūs
grecus. Et incipit familia a patre. et terminat̃ in
tritauo. ꝫ stirps ex longa generis significatione
uocatur. ut uult hug. Et pap dicit. familia as ꝫ
co more facit p familie. vnde ꝫ familia lie ul' as

Familiaris et ꝫ re. i. domesticus. amicus. de p
pria familia. assuetus usitatus. Inuenit̃ eciaz sub
stantiue positū. ut iste ē meus familiaris. et cōpa
tur rius me aduerbiū. et ꝫ familiaritas tatis.

Famino nas naui nare. i. loqui. A famen inis
dicitur. et componit̃ effamino nas pnl' cor̄.

Famo famas prod pmam. uide in fama fame

Famulamen inis. i. famulatus. seruiciū. dr a fa
mulor laris. et producit la.

Famularis. a famulus dr ꝫ et ꝫ famularis. et
ꝫ re. et compatur. vnde famulariter rius me ad
ûbiū. et ꝫ famularitas. i. famulorum seruicium.

Famulicium cij. i. seruiciū obedientia. a famulus

Famullulus li dimi puus famulus ¶ dicitur
vnde hec famullula le parua famula.

Famulor aris atus sum famulari. i. obsequi. o
bedire. ꝫ famulari ē debiti. obsequi uolūtatis. obe
dire ad utrūqꝫ refertur. famulor componit̃ confa
mulor. aris. i. simul famulari. et ē deponēs famu
lor cū omnibus suis compositis. et cor̄ pmam et
pnl'. et inde famulus li. et sunt famuli ppe qui ex
ppa suoꝝ familia sunt orti. et dr famulus quasi
vnus de familia. ꝫ seruus ex condicōne seruitutis
vnde hec famula le. et famulus la lū adiectiue pt

Fanaticus. a fanū dr fanaticus ca cū ¶ declinari
. i. lunaticus insanus ppter fanū uiolatū. ul' quia
ad fanū ducebat̃ ut liberaret̃. et fanaticū dr qđ
ptꝫ ad fanū. et hinc ꝫ fanaticus ci. i. custos fani scꝫ
sacerdos. fanatici ec dñr q̄ futura canūt. et cor̄ ti

Fandus da dū quod quis debet fari a for aris
Et componitur infandus et nefandus.

Fans fantis. i. loqñs ge omnis. et pt esse nom̄

Fantasia fantasie penultima acu ¶ et pticipiū
ta in fantasma exponitur.

Fantasma. a fasmos quod ē appicō dr hoc fan
tasma atis. et ꝫ fantasia sie. idem qđ fasma. Sed
fasma semp ē dubia. fantasia qñqꝫ. Item fantasia
ē de cognitis spēs in animo figurata. ꝫ fantasma
de incognitis. Et hinc tractū ē ut fallacia in argu
mentacōnibus dicatur fantasia. cū appeat aliud
q̄ sit. vnde fantasticus stica sticū quod sic appet.
ul' quod ptinet ad fantasma. ul' quod in se conti
net fantasiam. vnde et cellula que ē in anteriori
pte capitis in qua ē uis intelligendi dr fantastica
qꝛ ea homo fantastice ymaginat̃. ꝫm hug. Pap
uero dicit. fantasia ymago alicuius corpis uisa.
et cogitando in animo postea figurata. utputa pa
tris species quā uidimus fantasia poetica ē rei ī
animate sensum dare. ut mirant̃ arbores. De hoc
dixi eciā in quarta pte in c de coloribus rethoricis
fantasma uo est quā nunq̄ uidimus spēs animo
figurata. utputa spēs auis quam nunq̄ uidimus
fantasma uisio uana. uide in somniū et ī uolūtas

Fanū. a fonus ul' fonos dr ꝫ fanū ni. q̈i fonū
qꝛ ibi dij dabant responsum in uoce humana.
ul' a faunis quibus antiqui templū edificabant.
Inuenit̃ qñz fanū in bona pte p ecclesia. et tunc
pt dici a fando. p contrariū qꝛ fanū non ē locus cō

fabulacōnis ꝗ deuote orōnis. Et prod̄ ꝑmā fanū

Far farris neutri gn̄is a frango gis dr̄. quoddā genus annone. Genaliter tamen omnia semina frugum farra dn̄r. a frangendo. qꝛ oliȝ frangebātur in pila. anteq̄ usus molaꝝ esset. Vnde farreꝰ a ū de farre exn̄s ul' factus. ¶ Et ut dicit ps. far farris soluȝ in r desinens duplicauit r ne si faris dicamus aliud monstret scȝ for faris uerbum.

Farao nomē ē honoris apud egipcios sicut cesar apud nos. In latinū autē exꝓmitur denegās eū utiqȝ deū siue dissipator. populi enī dei fuit afflictor. ſm pap. Hug̃ uero dicit. ꝙ faros ciuitas ul' turris. q̄n̄qȝ ponit̃ ꝓ egipto. vnde inuenit̃ farius ria riū. i. egipciacus. et hinc om̄s reges egipti dicti sunt pharaones. Potest eciā pharao scribi ꝑ ph. et sic de consimilibus dicas. De decem plagis pharaonis habes in plaga.

Farcimen inis ge neu. et h̄ farcimentū ti. a farcio tis. Et prod̄ penl' farcimen sicut audimen. et est idem farcimen quod fartum.

Farcino nas naui. a farcio tis dr̄. et ē farcinare replere. Et componit̃ refarcino as. i. iteꝝ farcinare. et suffarcino nas. i. succingere. q̄si ab inferiori sursum uestes attrahere. et subtus cingere. Quod faciūt qui latenter sub ueste aliquid latenter portant. ut sit suffarcinare q̄i sub ueste q̄ndā farciācōȝ faciendo latenter aliq̄d deferre. et cor̄ pnl' farcino

Farcio tis farsi fartum. et q̄n̄qȝ inuenit̃ fartiui fartitum. quod ꝓbat fartimentū. Item inuenitur farsiui farsitū. ꝗ h̄ potius tractū est a uulgari q̄ꝝdam qui utūtur ūbo istius lr̄āture ꝑ totā cōiug̃ scȝ farsio is iui farsitū. et ē fartire saginare implē Inde ūbalia. fartio componit̃ confertio tis confersi confertū. differtio tis. defertio. refertio tis. suffertio tis. Et ab omnibus istis descendūt freq̄n̄tatiā Conferto as. Differto as. Deferto as. Inferto tas referto as. Sufferto as. fartio et omnia eius composita actiua sunt. et omnia faciūt preteritū in si et supinū in tū. formant̃ enī a p̄terito si in tum. licet q̄n̄qȝ inueniat̃ p̄teritū coꝝ in tiui et supinū in tituȝ. Item omnia ab eo composita mutant a simplicis ubiqȝ in e. Et est quarte coniugationis

Fares interꝑtatur diuisio. vnde dcūs est fares qui diuisio interꝑtatur. quia natus est tūc q̄n ꝑ

Faretra. a feron quod ¶ linguas terra diuisa ē ē mors dr̄ h̄ faretra tre. ubi portantur sagitte. q̄i fereteca. i. mortis repositoriū. Quod enī fert sagittas tot fert et mortes. Quidā tamen dicunt ꝙ faretra deriuat̃ a fero fers. qꝛ mortes et sagittas ferat. sed prius dictū uidet̃ uerius. Et hinc faretratus ta tū. armatus et instructus faretra. ul' q̄ habet pharetrā. ſm hug̃. Pap̄ uero dicit. faretra est theca sagittaꝝ. a ferendo iacula dcā. sicut feretrū a ferendo funus. faretra dcā ꝙ ferat thecā. i. mortem. Et corripit penultimam naturaliter.

Farina. a farre dr̄ h̄ farina ne. qꝛ ex eo fiat. vn̄ h̄ farinula le dimi. et farinaceus cea ceū de farina factus. et farinosus sa sum plenus farina.

Farinula le dimi. ꝑua farina. Et corripit penl'.

Fariseus. a fares. i. diuisio dr̄ fariseus a ū. i. diuisus. Et hinc quidā heretici dicti sunt pharisei. qui diuisi interꝑtantur. qꝛ tradicōnes et obseruacōnes legis quas illi deuteroses uocant iusticie p̄ferunt. Vnde diuisi uocantur a populo. quasi per iusticiā dei. ul' qꝛ decalogum legis in membranul' scribentes et complicantes eas. et ligantes in frōte gestabant. ut religiosi iudicarent̃. et inde pharisei. i. diuisi a populo dicti sunt. Et ut dr̄ in historijs sup̱ euangelia. Tres secte erant iudeoꝝ a communi reliquoꝝ uita et opinione dstantes. farisei scilȝ saducei et essei. farisei cultu austero et uictu pauco utebant̃. tradicōnes suas statuentes. q̄bus tradicōnes moysi determinabant. pictacia cartaꝝ in fronte gerebant. et in sinistro brachio circūligata. quibus decalogus inscriptus erat. q̄a dixerat dn̄s. Hoc habebis q̄i quid appensuȝ et in manu tua. et hec dicebant̃ filateria. a filaxe quod ē seruare. et thorach quod sonat legem. Isti eciaȝ maiores fimbrias alijs ferentes spinas eis alligabant quibus pūcti in deambulacōne memores mandatorum dei fierent. Et potest scribi phariseus per ph grecum. uel per f latinū uide in saducei.

Farmacenticus ca cū. dr̄ a farmacia. Et scias ꝙ tria sunt gn̄a curacōnis. Vnū ē farmacenticum a farmacia que ē medicamentoꝝ curacō. Secunduȝ ē dieticū. a dieta quod ē obseruacō legis et uite. Terciū cirurgicū. a cirurgia que ē ferramentorum

Farma ul' farmacen lingua siroꝝ dr̄ ¶ inasio. vnguentum uel medicamentum.

Farmacia cie ē medicamentoꝝ medicina. ul' domus vnguentaria. Et dr̄ a farma ſm hug̃ et pap̄ uel dic ꝙ farmacia dr̄ omnis medicina largo mō maxime composita. Sed stricto mō et ꝓꝓe farmacia sumitur pro medicina laxatiua.

Farmacopola. formacon componit̃ cum pole quod ē uendere et dr̄ h̄ et h̄ farmacopola. i. vnguentoꝝ siue medicamentoruȝ uenditor ul' uenditrix. ul' componit̃ a farma et copos quod est labor. Inde farmacopola le. i. vnguentarius qui laborat circa vnguenta. Et corripit po.

Farmacus a farma ul' a farmacon dr̄ h̄ farmacus ci. i. maleficus. et h̄ farmaca ce. ul' ſm grecā dedi. farmace ces. i. mulier malefica. scȝ maleficia faciens quibusdam medicinis.

Faros. a fos qd̄ ē lux ul' ignis dr̄ h̄ farum fari ul' h̄ faros. et ūtitur in latinū. et dr̄ h̄ farus turris maxima iuxta alexandriā in mari. dcā sic qꝛ flāmaꝝ iudicō longe uideatur q̄i fosforos uel q̄i foforos. oros uisio dr̄. et inde faros. q̄i foros. i. uisio ignis. uisus eius luminis ē ad ꝓnūciandū nauigantibus uada et portus introitus ul' portum ibi esse. Hinc et quemlibet montē iuxta portum positū et quamlibet turrim similiter iuxta portū positam sup̱ quē ul' supra quā igne accenso posito designabant nauigantibus ibi esse portū faron uocabant. vnde et quedā turris in ytalia dicta ē faros ꝓpter talem utilitatē. et hinc eciā in portibus machina ad p̄lucendū fabricata faros dicta ē Item a faros turri alexandrie quedā ciuitas in egipto dcā est pharos. Et faros ciuitas uel turris q̄n̄qȝ ponit̃ ꝓ egipto. vnde inuenit̃ farius ria riū. i. egipciacus. et hinc om̄s reges egipti dicti sunt ¶ pharaones

Farracū ci puls ex farre facta uel pinguis cibus generaliter. Et dicitur a far.

Farrago. a far farris dr̄ h̄ farrago ginis. i. stramen. ul' quelibet uilis ānona. ul' quelibet mixtura pabuloꝝ. Vnde ꝑsius. In tenui farragine mendax. Et hinc facta translatione farrago dr̄ multitudo scolariū q̄i despectiue qꝛ ex diūsis et uarijs gentibus sit collcā. ꝓꝓric tamen farrago est herba ordeacea adhuc uiridis et grauis ad maturitatē adhuc non turgescentibus.

Fartū̃.a fartio tis dr̄ hͦ fartū̃ ti.quod eciā̃ fertū̃
inuenit̃.i.replecō̃ extoꝝ uꝰ uentris.i.caro consci
sa et minuata.qꝛ ea intestina fartiant̃.i.replean
tur cum aliaꝝ reꝝ cōmixtione.Jdem et farcinum
dicitur.Jtem fartum est supinum de fartio fartis

Farus ri in farus exponitur.

Fas.a facio is dr̄ hͦ fas.Accō fas.Vtō o fas.i.
licitū̃.Et differt a iure.qꝛ fas ē lex diuina.Jus ē
lex humana.fas ē ꝑ alienū̃ agꝝ transire.non āt
ē ius.Et ut dicit ꝑs in tractatu ūboꝝ.Oꝛn̄cie cau
sa multa solent uꝰ taceri uꝰ contra regulā̃ ꝓfer
ri.ut fas ē gtm̄ non habet.Nam si facis siū̃ faris
uꝰ fasis dicamus aliud pt̄ sig͛re.uide eē in faux.

Fascenina.a fascis dr̄ hͦ fascenina ne.i.clausibi
lis uallacō̃ circa castra et ciuitates.que solent fie
ri quibusdam fascibus stipularum et lignorum.

Fasces in fascis exponitur.

Fascia a fascis hͦ fascia cie.qua tegit̃ pectus et
papille compmunt̃.uꝰ qua puer inuoluit̃.quia
in modū̃ fasciculi corpus ligat.vnde fascio as fas
cijs inuoluē.Et componit̃ diffascio as.fascijs dis
soluē.refascio cias.Jtem infasciare uꝰ diffasciare.

Fasciale.a fascia dr̄ hͦ fasciale lis.i.fascia.et ꝓ
prie dr̄ fasciale latum angulū̃ quo puer circum
ligatur in fascijs.Et producit penultimam.

Fasciculus li pnꝰ coꝛ diminutm̄ ꝑuus fascis

Fascino nas.a fascis uꝰ fascia dr̄ hͦ fascinus ni
.i.incantacō̃.q̄a quibusdam fasciculis uꝰ fascijs
herbaꝝ soleat fieri.et hͦ fascinū̃ ni ꝓ eodem.fasci
nus eciam dr̄ priapus.qꝛ quibusdam fascijs sole
bat olim inuolui.cū̃ careret bracis.Et a fascinus
dr̄ fascino nas.i.incantare.q̄i adulando impetere
laudando decipe.Vnde ad galꝰ.Quis uos fascina
uit ueritati non obedire.ubi dicit glosa.quis uos
fascinauit.i.decepit ueritati non obedire.ueritas
enī se iūgit uobis et uos ei non creditis.Et quis
uos ita fascinauit.ꝑ simile hoc dicit quasi ut qͦd
ante oculos ē non uideatis.sicut magicis ludifica
cōnibus.Aliter quidam oculis hominū̃ ondunt̃
ꝙ sint.et dn̄r illi fascinacōnes.dr̄ eciā̃ fascinus si
ue fascinacō̃ uulgo qui nocet infantibus.Dicūtur
enī quoꝝdam oculi uisu urentes.et hͦ eoꝝ actus
fascinacō̃ dr̄.Et pt̄ fieri ut huic pctō̃ inseruiāt de
mones.Similiter inuidia tamꝙ̃ fascinus urit.Jn
uidus enī non tm̄modo sibi nocet.cū̃ aliena feli
citate tabescit.ſ; eciā̃ hijs in quibꝫ aliq̄ bona esse
incipiūt.Vnde in libro qui sapientia salomonis
inscribitur.fascinacō̃ malignitatis obscurat bona
Sic factuꝫ est ut inuidi tamꝙ̃ fascinantes nocue
rūt galatis nuꝑ in xp̄o renatis.ut idem galathe
fidei stomacho nauseante abū̃ sp̄us euomuerint.
Et coꝛ pnꝰ fascino.Vnde ūgilꝰ in bucolic̃.Nescio
quis teneros oculo michi fascinat edos.

Fasciola le di.ꝑua fascia q̄ uulnera ligantur.

Fascis.a fascio cis dr̄ hic fascis scis.i.onus Et
pluraliter hij fasces fasciū̃.i.insignia honoꝝ.Et
qn̄qꝫ ipsi honores dn̄r fasces q̄si a fascibus ligꝝ
qꝛ g͛ues sunt pondē dignitatis et autoritatis.ſm
hug̃.Pap eciā̃ dicit.fasces fasciū̃ dignitates consu
lares.fascis colligacō̃ lignoꝝ ad deportandū̃ colli
garoꝝ.Vn̄.Pondera sunt fasces fasces dn̄r honores

Fase.i.transitus dn̄i.Nota ꝙ xiiij die ꝑmi mē
sis ad uesperā̃ comedebant iudei agnū̃ paschalē.
et nox illa dicebat̃ phase.i.transitus dn̄i.sic dr̄
in histoꝛ sup exo xij c.qꝛ in ea transiuit angelus
ꝑ egiptū̃.ꝑcutiens ꝑmogenita ab homine usque
ad pecus.et transiuit suꝑ tecta hebreorum linita
sanguine.et aggressus ē iter transeundi isrl̄ de
egipto.Jtem quia ait dn̄s.Diem hūc habebitis
solemnē et in monimentū̃ in gn̄ationibus uestris
cultu sempiterno.septeꝫ diebus azima comedetis
Prima dies erit sancta et uenerabilis.similit̃ septi
ma nil operis facietis in eis.exceptis hijs que ad
uescendū̃ ꝑtinent.Pap eciā̃ dicit.fase transitus uꝰ
transcensus dr̄.qꝛ eadem nocte dn̄s ꝑ egiptū̃ tran
siuit.et cūcta ꝑmogenita egiptioꝝ ꝑcussit.uidͦ in
pascha.Et acuit pnꝰ fase.Et pt̄ eē scribi per ph

Hic nota ꝙ in ueteri testamento erant decem
festa.scilꝫ sabbatū̃.neomenia.fase.penthecostes.
festū̃ clangoris.festum ꝓpiciacōnis.scenophegia.
encenia.iubileus.furim.Sabbatū̃ interꝑtatur qui
es.et pt̄ dici festū̃ dn̄i.quia deus quieuit in eo.de
hoc plenius dicam suo loco.¶Neomenia sonat
innouacō̃ lune.de hoc require in suo loco.¶Fase
.i.transitus domini.de hoc dictū̃ est.¶Pentecos
tes sonat q̄nquagesimus uꝰ penthecosten ipsa quī
quagena dieꝝ quibus completis ultimus dies di
cebatur festum penthecostes.fiebat enī in memo
riam date legis que in quinquagesimo die ab ex
itu de egipto ē data.Eadem solēnitas dicebatur
festum ebdomadarū̃.qꝛ supputatis septē ebdoma
dis ab altera die azimoꝝ fiebat.Dicebatur eciaꝫ
festum ꝑmitiuoꝝ.qꝛ tūc offerebant̃ de nouis fru
gibus duo panes.de hoc eciaꝫ uide in penthecos
te.¶Festum clangoris uꝰ tubaꝝ erat ꝑma die m̄
sis septimi simul cūꝫ neomenia.Et ita duplex so
lemnitas erat in ꝑma die mensis septimi.scꝫ fes
tū̃ clangoris et neomenia.Vn̄ Buccinate in neo
menia tuba.in quo buccinabatur cornibus peco
rinis.qꝛ ea die libatus erat ysaac ne immolaret̃
pecore pro eo substituto.Dicebat̃ eciā̃ festum sep
timoꝝ uꝰ sabbatū̃ mensiū̃.qꝛ mensis septimus fe
re totus erat solēnis.¶Festum ꝓpiciacōnis erat
decima die mensis septimi.i.septembris.qꝛ redijt
ea die moises ad iudeos referens eis deū̃ placatū̃
suꝑ offensa uituli conflatilis.Eadͦ die ieiunabant
homines et iumenta et pueri septennes a uespeā
usqꝫ ad uesperam.ꝓ memoria mortuoꝝ.vndͦ et
dicebatur eciā̃ dies afflictōnis.necnon dies expia
cōnis.qꝛ eo die sanguine uitule rufe expiabatur
tabnaculū̃ et altare.et fiebat cinis ex ea.ad expi
acōnē immūdoꝝ.et ipsi expiabant̃ a peccatis ipi
us āni ꝑ emissionē hirci apompei.Scenophegia
erat xv die septembris.quod sonat fixio tabna
culoꝝ.in qua ꝑ septem dies habitabant sub vm
braculis in memoria quadraginta annoꝝ in qui
bus in deserto fuerūt sub tabnaculis.vndͦ et fes
tū̃ tabernaculoꝝ dici solet.et ꝓtelabat̃ septeꝫ die
bus.quoꝝ ꝑmus et ultimus solēnes erant.Octa
uus eciā̃ dies erat solēnis.non qꝛ de scenophegia
erat.ſ; quia eo die cōueniebant ad faciendā̃ collec
tam.forte in usus paupeꝝ.uꝰ in alios usus com
munes.vnde et scenophegia qn̄qꝫ legitur festum
esse octo dieꝝ.De hoc eciā̃ uide in scenophegia.
¶Encenia noua festa sunt sicut dedicacōnes eccle
siaꝝ.uide in encenia.¶Jubileus erat annus remis
sionis et gaudij.de quo dicam in suo loco.¶Phu
rim.i.sortiū̃ erat festum ꝓ uictoria hester.quam
habuit de amon.de quibus dr̄ hester ix.Jsti sunt
dies quos nunꝙ̃ deleuit obliuio et cetera.ut ple
nius habetur hester nono.

Faselus li fe ge dr̄ a fase.quod interꝑtatur trā

situs.et ē faselus pua nauis et abilis ad transeū
dum huc et illuc.faselus eciam dr quedā insula
grecie.vnde h faselus li quoddā genus legumīs.
quod plurimū abundat in illa insula.ul' qr pmū
inde allatū est.Et inde h faseolus li dimi.et h fa
selarium arij.herba faseli.ul' locus ubi abundat
Et prod pnl' faselus.Vnde in doc.dr.E sup l lon
gā dabimus pbat esse faselus.scribit tn p vnū l
Faseolus li diminutiuum in faselus est.
Fasianus.h fasis sis ul' fasidis quedā insula g
cie.vnde h fasianus ni.quedā auis.qr inde pmuz
asportatus ē Vel dr fasianus qi fagianus a fagi
quod ē comedere.qr eius caro suauis ē ad come
dendū.Et producit penultimam fasianus.
Fasma.a fasmos h fasma me.et h fasma atis
.i.apparicō ppric uana.et incerta ut in nocte.et hic
quedā fabula menandri dcā est fasma.a quadaz
apparitione.uide eciam in fantasma.
Fasmos grece apparitio dicitur latine.
Fassio onis fe ge.i.confessio.a fateor fateris.
Fassus sa suz.i.confessus locutus.a fateor eris
fassus.Ouid epy.Deueniā fasse michi n̄ tua mu
Fastidio dis diui dire ditū.i.horrēre nera tanti
sperne contemne tedere.vnde ūbalia.et h fastidi
um dij.i.supbia ul' tedium.vnde fastidiosus a ū
.i.supbus ul' tediosus.vnde h fastidiositas tatis
fastidio actm̄ est cū omnibus suis compositis.si
qua habet.Et deriuat fastidio a fastus tus quod
est supbia.Quidā tamen dicunt fastidiū esse pme
impositionis.Et inde fastus.
Fastigatus pro fastigiatus in fastigium uide.
Fastigiatus in fastigium est.
Fastigiū gij.i.summitas altitudo honor.et ind
h fastigiolū li dimi.et fastigio as.i.exaltare sub
limare.et fastigiatus ta tū.i.eleuatus et altus.et
deriuatur a fastus.i.supbia.Et inuenit p sincopā
fastigatus p fastigiatus.Et ut dicitur in gcismo
Sunt fastidia tedia.sed fastigia celsa.
Fastuosus.a fastus tus quod ē supbia dr fastu
osus a um.i.supbus.Et compat.Vnd fastuose si
us me adūbiū.et h fastuositas tis.i.supbia elacō
Fastus.a fas dr fastus a vm.i.licitus.ut fastus
dies dr licitus in quo licebat romanis negocia a
gere causas exercere.ul' aliquid tale.Nefastus uo
dies dr qi illicitus.qr illicitū aut qi nefas erat in
illo die predcā agere.qr in illo die male contige
rat romanis.Et dr nefastus a nefas.fuit siquidez
uetus consuetudo apud romanos ut quascūqz ad
ūsitates siue psperitates sustinerent eas in fastis
annotari facerent.Illos ergo dies in quibus sibi
male contigerat celebrabant.non causa solemni
tatis.s timore infortunij.et uocabantur nefasti
sed illi in quibus bene sibi contigerat uocabant
fasti quasi liciti.qr in eis licebat eis causas agere
et huiusmodi.ul' qr in eis fabatur ius.Et hinc q
dam lib ouidij in quo tractatur de fastis et nefas
tis diebus a digniori intitulatur liber fastoꝝ.hic
eciā ānales libri in quibus scribebantur facta ro
manoꝝ totius āni similiter a digniori parte dicti
sunt fasti.Inuenit eciā h fastus tus quarte decl.
p libro ānuali.Vnde luc in x.An meus an doxi
vincet fastibus annus.s magis ppric p libro an
nuali est secūde decl.fastus ti.Nam pro supbia est
quarte h fastus tus
Fatatus ta tū fato destinatus.et dr a fato tas
Fateor teris fassus sum fateri.i.manifestari.qi
teneor fari.fateri coaccōnis est et necessitatis.fate
mur enī coacti.sed confitemur et manifestamus
uoluntarie.prodimus precio ul' aliqua utilitate
sperata ducti.Item fatemur mala.manifestamus
bona.prodimus quesita.Sed hec distinctio qn̄qz
confunditur.et utimur istis ūbis indrn̄ter.fateor
componitur cū con et dr confiteor.Item cū dis
et dr diffiteor.Itē cū in et dr infiteor ambo pro
negare.Item cū pro et dr pfiteor.Item cū re et
dr refiteor.fateor et omnia ab eo cōposita sunt
deponentia.Et faciunt sup in sum.Itē omnia ab
eo composita mutant a sui simplicis in ūbo in I
s in supino et in pticipio in e.et cor fa.Vn̄ ouid
de sn̄ titulo.Confiteor si quid pdest delicta fateri
Fatidicus ca cū.i.fata dicens.Et componitur a
fatum et dico cis.Et corripit di.sicut maledicus.
Fatigo as aui are.i.fatim agē.i.abundanter.
a fatim abundanter et ago gis.s magis uidetur
ethimologia q̄ compō.Et ē actm̄ cū omnibus su
is compositis.Et prod ti.A fatigo deriuatur fati
gatus ta tum.i.in itinere lassatus fessus.
Fatī aduūbiū.i.multū ul' abūdant vide ī affatī
Fatisco cis componit a fatim quod ē abundan
ter.et hisco cis.et ē fatiscere abundanter hiscere
et scindi.ut iste pānus fatiscit rimis.i.scindit fin
ditur.et fatiscere ē lassari.marcescere.abundant
apire.desinere esse.deficere.Vnde de sancto marti
no dr.Artus febre fatiscentes.Et nota q nos dici
mus fatisco cis.s antiqui dicebant fatiscor ceris.
fessus sum quod nos non dicimus.Sed componi
tur defetiscor ceris defessus sum.et h utimur.ut
Fatū.a for faris dr h fatū dixi in defetiscor
ti.et dicūt fatū esse quidquid deus fatur.ul' fatū
est tempalis successio ul' euentus reꝝ a deo pui
sarum.et fingunt tria fata in colo et fuso et digi
tis fila ex lana fluentibus pp̄ter trinā uariacōne
reꝝ.Quedā enī desinūt esse.quedam incipiūt esse
et quedā pseuerant.ul' pp̄ter tria tempa.scz pteri
tū quod in fuso iam netū et inuolutū est.psens
quod inter digitos nentis trahit.futuꝝ quod ē
in lana que in colo implicita est.et quod adhuc
p digitos nentis ad fusum tamq pns ad pteritū
transeundū est.Et est idem fatū et fortuna.s in
h differunt.qr fortuna ē in hijs que fortuitu ue
niūt.nulla palam cā.s fatū non.s ex necessitate
fatū est uero appositū singulis et statutū.sed hoc
alterius consideracōnis ē.Secūdū uero qntilianū
de causis.fatū dr a facio ul' fio.vnde eciā ait.qd
est fatū nisi quod fit et nichil habet cause.Boec.
uero in iiij libro de consol' sic dicit.Prouidentia
est ipsa diuina racō in summo omnium principe
constituta.qui cuncta disponit.fatū est inherens
rebus mobilibus dispō.p quā puidentia suis q
que nectit ordinibus.A fatū dr fato as aui.i.des
tinare.signare.et h et hec fatalis et h le.qd fato
debet Vnde fataliter aduerbium.
Fatuo as aui.i.fatuum facere.et dr a fatuus.
Et componit diffatuo as.i.diuisis modis fatuare
ul' a fatuitate remouere.Infatuo as.i.ualde fatu
are.Et est actiuum cū omnibus suis compositis.
Fatus ta tum.i.locutus.in for faris uide.
Fatuus a ū dr a for faris.et dr fatuus qr impi
ciā suam ostendit fando.quidquid latet in aīo ul'
respondendo ad interrogata.Vel ideo dr fatuus a
fando.qr nec quod ipse dicit.nec quod alij dicūt
intelligit.Et differt fatuus a stulto.qr stultus est

qui p stuporem non mouetur iniuria. seuiciã enĩ
pfert nec ultus est nec ullo ignominie cõmouet
dolore. qz stultus est ebetior corde. Vnde quidam
Ego stultũ me extimo fatuũ esse non opinor. i.
obtusis quid sensibus non tamen nullis. Et com
patur fatuus magis fatuus fatuissimus. Vnde fa
tue magis fatue fatuissime adũbia. et h fatuitas
tatis ƺm hug. ul' ƺm quosdaz. fatuus dr qui fan
do ostendit impitiam suã. Stultus uero ẽ q semp
p stuporem mouet in nimiã seuiciã in corde nec
Fauco onis in fautor exponitur. ¶ profert
Faudicus ca cũ pnl' cor ẽ ille qui uera dic. cui
cũcti fauent. Et uidet componi a fauco es et di
co ul' dictũ. quasi cuius dictis fauetur.

Faueo es ui fautũ fauere. i. suffragari. auxilia
ri. assentire. fauorem dare et ꝓprie in malo. faue
o neutz ẽ cũ omnibus suis compositis. Itẽ faueo
in pñti cor hanc sillam fa. ꝫ in pterito eaz prod
Thob. ut legi faueas tibi sicut amaris amet ꝓxi
mus. et deberet supinũ facere fatũ. ui in tũ. ꝫ ad
ditur u ad drãm de fatũ ti. sicut caueo ui catũ de
beret facere. ꝫ facit cautũ ad drãm huius nomis
Faui ẽ pteritũ de faueo es. Et ꝓd ¶ catus a ũ
pmam. Item faui est gtũs huius nominis fauus
ui ꝓ brisca melhs. Et tũc cor pmam. Vnd ũsus
Basia plena faui michi das ideo tibi faui.

Fauilla. a fos quod ẽ ignis dr h fauilla le id ẽ
scintilla. ꝫ scintilla ꝓprie dr accensa. fauilla extĩc
ta et igne deserta. qz fauilla ẽ extinctus scintille ig
nis ul' cinis. et dr sic. qz p ignem effecta sit. vnde
et dr fauilla qi fos uulsa. ul' dr fauilla qi fagilla
A fagin quod est comedere. qz ẽ cibus ignis ul' po
Fauillus li dimi. puus ¶ tius reliquie cibi ignis
fauus. Idem et faulus li dicitur.

Fauissor oris ẽ piscator qui semp rogat et fa
uet deo ut sibi bene eueniat. et dr a faueo faues.
Fauius a ũ. i. leuis et imponderosus. Et dicit
a fauonius qui dicitur leuis uentus.

Fauni a fando ul' fanos dicti sunt quidam dei
siluaz fauni. qz uoce non signis ondebant futuã
in lucis consulti a paganis. Hij uulgo incubi ul'
incubones. a romanis uero fauni uicarij dicuntur
Fauonius a faueo es dr h fauonius nij. leuis
uentus. qui et sephirus dr. et uocatur sic. qz eius
fauore flores ꝓducũtur et terra germinat. Vnde
ouidi. Vt qꝫ sub aduentu spirantis leue fauoni.
Vnde fauonius nia niũ. et h fauoniũ nij leue odi
um. quod cito transit et cadit ad modũ illius uẽ
ti. fauonij eciã olim dicebantur spurij qui ex pa
tre incerto et matre uidua sunt geniti. et hoc id
qz quedaz animalia fauonio spũ hausto concipe
Fauor. a faueo es dr hic fauor ¶ extimantur
oris. i. auxiliũ laus assensus. vnde fauorosus a ũ
. i. fauore plenus. Idẽ et fautorius ria riũ a fauto
re. et h et h fauorabil' et h le. vnde fauorabiliter
Faustitudo in faustus est. ¶ aduerbium
Faustus. a faueo dr faustus a ũ. i. felix. cui for
tuna fauet. Et compatur faustior issimus. Vnde
fauste tius issime. et h faustitudo dinis. i. felicitas
faustus cõponit infaustus ta tũ infelix. cui fortu
na non fauet ꝫ semp ẽ adũsa. et ei non contingit
nisi male. a faustus dr fauste adũbiũ ꝓspere. feli
Fautor. a faueo es dr h fautor oris ¶ citer pie
. i. dator consensor in malo. et h fauco onis cõsen
sus ĩ malo sic amicicia consensus in bono. qd enĩ
amicicia ẽ int bonos Id ẽ fautio int malos vñ fau
tiosus a ũ in malo cõsentiens. Et scribit p t. faucõ
Fautorius in fauor exponitur. ¶ et fautiosum
Fautum est supinum de faueo faues.
Fauus ui mel est in cera. scꝫ brisca. a fagin grece
qd ẽ cõedere. quasi fagus. qa magis comedit qꝫ bi
bitur. Et corripit fa. sicut dixi in faui.
Faux. a fos qd est uox dr hec faux cis. fauces
sunt anguste fistule gutturis qi foces. i. uoces p qs
uocalis spũs ab intimo pectore exiliens. sonũ uo
cis emittit. Et dñr sic ul' a fundendis uocibus. ul'
qz per eas famur uoces. ul' fauces dicũtur a fos
qd est aer quasi fos capientes. i. aerem. ul' fauces
dñr a fagin quod est comedere. et ƺm hoc fauces
dicũtur maxille quibus comedimus. et ad simili
tudinẽ fauciũ dicunt fauces loca stricta et angus
ta. sicut est aditus uiaz inter altos montes. Simi
liter ad similitudinem fauciũ dicuntur fauces et
hostia fluuioz. et exitus in mari. qz locus ille so
let esse strictus et angustus ad modũ faucium. ul'
qz p locũ illũ aque et naues exeũt sicut p fauces
uoces. Et a faux componit suffoco as. Et scias qꝫ
inuenit faux p u et x. et fas sine u p s. i. licitum
et fax sine u p x. et falx per l et per x. sicut patz
in hoc ũsu. faux est fas qꝫ licet resecat falx fax qꝫ
lucet. Et expone faux est. i. comedit.

Faxo. a facio cis dr faxo is it. i. facere ũbũ de
fectiuũ et comicũ. et non habet amplius nisi pre
dcãs uoces et faxim. Et scias qꝫ faxo xis it qñqꝫ
accipiuntur in ui futuri. qñqꝫ in ui presentis tam
subiũctiui qꝫ indicatiui. faxim est presentis tempis
subiũctiui modi. accipitur tamen pro futuro.
Fax facis fe ge. i. teda. dicitur a fos quod est
ignis. quia faciat ignem. quasi fos capiens. ul' fo
cos faciens. Inde facula diminutiuum.
Febe bes. i. luna dr a fos quod ẽ lux ul' claz
Et acuitur ultima silla. Item h febus bi. i.
apollo ul' sol. a fos dr. Vnde dicit pap. febus et
febe sol et luna dicuntur a fos. i. claritate. febus
. i. clarus. ab eo quod est fos. i. lux. Hug uero di
cit. a fos qd est lux dcũs est sol febus. i. lucidus
Et est qi adiectiũ. vnde phebus apollo quasi luci
dus da dum. ul' phebus grece latine interptatur
cõmunis. qz cõmuniter tempat et frigidos et cali
dos planetas. vnde febeus a ũ. Et potest scribi fe
Febricito tas penultima ¶ bus per f ul' p ph
cor. quod et febricitor aris inuenitur in deponẽti
genere. i. febrem habere. Et dicitur a febris.
Febricula le diminutiuum parua febris.
Febrio bris. i. febrem habere. dr a febris. Et a
febrio bris dicitur febrisco cis inchoatiuum.
Febris bris fe ge dr a ferueo es. qz facit homi
nem feruere. ul' dr a frigeo ges. qz facit hominẽ
frigere. Et desinit accũs sing im em ul' in im. ut
febrem ul' febrim. Et abltũs in e ul' in i. et accu
satiuus pluralis in is et in es.

Februa oz ge neu et pluralis numeri. i. sacrifi
cia purgacões que olim solebant fieri ꝓ anima
bus defunctoz. vnde februatus ta tũ. i. purgatus
et februo as sacrificare ul' purgare. Et h februus
brui. i. pluto. februi eciã dñr manes qz eis fiebãt
huiusmodi purgacões. Et a februus ul' febrius
h februarius rij quidã mensis. sic dcũs quasi sac
ficatorius. ul' purgatorius siue purgatiuus. qz in
illo mense olim pcipue fiebant februa ꝓ aĩabus
defunctoz ipsi plutoni. vnde februarius ria rium
Februarius in februa est.

Febus bi in febe est.

Fecialis. a fedus deris dr̄ h̄ et h̄ fecialis et h̄ le
q̄si federalis. i. sacerdos p̄ quē federa fiebant. uel
qui bella annūciabat. qui pocius dicebatur secu
laris. Vnde olim feciales uocabant̄ fediales q2 p̄
eos federa fiebant. sicut p̄ seculares bella. Fecialis
ergo ꝓprie dicebatur ille qui legione utebat̄ pro
federe et pace. ſm hug. Pap̄ eciā dicit. feciales di
cūtur p̄ quos fedā et bella indicebant̄. i. sac̄dotes

Feciniū nij dr̄ a fex. et dnr̄ fecinia minuti aci
ni et dure cutis. q2 plus fecis faciant q̄ alij.

Feco. a fex dr̄ feco cas caui care. i. fecem facere
ul' fece inficere. Et componit̄ defeco cas. i. purga
re. quasi deorsum a fece poné. Vnde ꝓph̄. Vinde
mie defecate. Item effeco cas. i. purgare. quasi ex
tra fecem poné. ab ex et feco cas. feco pro fecem
facere neutꝝ ē. ꝓ deturpare actm̄. Composita uo
ab eo omnia sunt actiua. Et prod̄ hanc sill'aꝫ fe.

Fecula le dimi. ꝑua fex. fecula eciā dr̄ uua de
cocta ul' pinguis

Feculentus ta tū. i. fetidus
et dr̄ a fece ul' fecula. ul' componit̄ a fece et len
tos quod ē plenū. Vnde feculentus ta tū. i. fece
plenus ul' fetidus. Et compatur. vnde h̄ feculen
tia tie. i. fetiditas

Fecundus. a fetus dr̄ fecun
dus da dū. fertilis abundans. q̄i fecundus. i. fetu
vndans. Et compatur fecundior issimus. vnd̄ fe
cūde dius me adūbiū. et h̄ fecunditas tatis. fecū
dus componit̄ infecundus Et a fecundus fecūdo
fecundas fecundum facere.

Fedeo des. i. fedum esse. a fedo das dicitur.

Federo. a fedus deris dr̄ federo as. i. pacificare.
fedus firmare. Et componit̄ confedero ras coniū
gere colligare. vnde et uerbalia.

Fedo das daui dare. i. deturpare. Et componit̄
confedo das. defedo as. i. mūdare ul' ualde fedare
diffedo as. i. diūsis modis fedare ul' mūdare. Ef
fedo das. i. ualde fedare. ul' extra feditatem poné
Refedo das iteꝝ fedare. fedo et composita ab eo
actiua sunt. et prod̄ hanc sill'am fe. Reḡ ij li. xvj
c dr̄. Vt cū audierit omnis isrl' q̄ fedaueris prēꝫ
t. roborentur tecum ꝛc̄. v̄gil' in iij li eneid̄. Seme
sam predam et uestigia feda relinquunt.

Fedosus a um. i. fedus a um. Et compatur. Et
deriuatur a fedus a um.

Fedus deris. i. pactū uel pax que fit inter dimi
cantes. et dr̄ a fedus a ū. fuit eniꝫ olim consuetu
do q̄ cū aliquis uellet inire fedus quedam porca
sacrificaretur. in hunc mod̄. maior ex ista p̄te. et
minor ex alia. siue esset imꝑator siue rex siue ali
us p̄nceps tenebant illā porcam. et ipsam ꝑcutie
bant et turpiter occidebant. quasi sic occidat̄ ille
qui a pace resilierit. Et inde dictū ē fedus a por
ca fede. i. turpiter occisa. cuius mors aptabat̄ ei
qui a pace resiliret. Vel dr̄ fedus a fide. ul' dr̄ ab
hirco et edo. f l̄rā addita ul' potius posita pro ph
que habet̄ pro h̄ nomine hircus. Et dr̄ fedus. q2
sic hircus et hedus cū porca immolabant̄ in fe
dere faciendo. et fedus ꝑuenit pacem. ſ3 federis p̄
tes sunt inducie. dc̄e quasi in dies ocia ul' induc
ta ocia. Et scribit̄ fedus per oe diptongum. et fe
dero as Inuenit̄ fedus a ū adiec. i. turpis deformis
sordidus. et deriuat̄ a fedo das. et comparat̄ fedi
or issimus. vnde fede dius me adūbiū. et h̄ fedi
tas tatis. Et scribit̄ p̄ e solam. prod̄ tamen ꝑmā
Vnde ūsus. Sordidus ē fedus ꝓ pacto dicito fe
dus Judith xij. c fedū ē eniꝫ aput assirios si femi
na irrideat uiꝝ

Fedus a ū in fedus deris uid̄

Fel. a follis dr̄ hoc fel. q2 sit folliculus gestans
humorem qui uocatur bilis. et dr̄ fel tam follicu
lus q̄ ille humor. Et scribitur p̄ duo l in genitō
ſlam genitiuus format̄ a ntō addita lis. sicut mel
mellis. a fel deriuatur felleus lea leum.

Felena ne quedā bestia ualde timida sc3 ceruia
et pro eodem inuenitur hoc fele indeclinabile.

Felicito as ē freqntatiū de felico as aui atū tu
Et formatur ab h̄ ultimo supino felicatu. a mu
tata in J breuē et u in o et fit felicito as sicut ab
imperatu a mutata in J b̄uem et u in o fit impe
rito as

Felico. a felix deriuat̄ felico as aui
atū. i. felicē facere. a q̄ felicito as fre. uide in felix

Felix cis ge omnis. i. btūs fortunatus diues et
qui dr̄ felix et qui dat felicitatē et qui accipit. et
per quē datur felicitas. ut felix tempus felix lo
cus. Et comparat̄. felix cior issimus. vnde h̄ feli
citas tatis. De felicitate phōꝝ siue contemplatio
ne dicam in uita. et felico licas. i. felicem facere.
a quo felicito as. frequentatiuū. felix componit̄
infelix. i. non felix infortunatus. Et comparatur
vnde hec infelicitas tatis. et infelico cas infligere
infelicem facere. a quo infelicito as fre. et forma
tur ab hoc supino infelicatu. a mutata in J b̄ueꝫ
et u in o. ut infelico cas caui catu infelicito tas.
sicut uolo las latu uolito. rogo as atu rogito. ut
sup̄ oñdi in iij p̄te in c de ūbo frequentatiuo. Et
scias q̄ felix dr̄ quasi facie letus. et ē ethymolo
gia. Et prod̄ fe. Vnde luc̄ in iiij. felix qui potuit
mundi nutante ruina. Quo iaceat iam scire loco

Femella le diminutiuum parua femina.

Femellarius. a femina dr̄ femellarius rij. i. mu
lierarius. femineis ul' femineo opi deditus. ul' fe
mineos habens mores. ul' uolūtati femine dedi
tus et obnoxius. et alio nomine dicitur uxorius

Femen a femur dr̄ h̄ femen inis. et sunt ille p̄
tes femoꝝ quibus in equitando tergis equoꝝ ad
heremus. vnde et p̄liatores olim sub feminibus.
amisisse equos dicebantur. ul' femen inis ē coxa
femine. Canticoꝝ vij c. Jūcture feminū tuoꝝ sicut
monilia. vnde h̄ feminale lis brace feminaꝝ. q̄a
tegant femina. et hinc femen dr̄ q̄ñq3 pinguedo q̄
est in pube mulieris. et femur dr̄ que in pube ui
roꝝ. Hec tamen ꝓꝓetas sepe corrumpit̄ apud au
tores predictis uocabulis indifferenter utentes.

Femina dr̄ a fos quod ē ignis q̄i ignita. quia
uehementius uiro ardet et concupiscit. ul' femina
dr̄ a fetiditate. quasi fetida. q2 generat fetum. Et
hinc femella le. et feminella le. omnia dimi. et fe
mineus nea neū. res femine ul' ꝑtinentes ad fe
minā. Item femina potest esse plural' numeri ꝓ
coxis mulierum uide in femen.

Feminale lis penultima ꝓducta uide in femen

Feminella le diminutiuum parua femina.

Femininus na nū a femina dr̄. et scribitur p̄ J
in antepenl' et pnl' sill'a. ut cuius generis. femini
ni. Vnde in geñ vj c. Et ex cūctis animantib3 uni
uerse carnis bina induces in arcam masculini sex
us et feminini

Femino as aui dr̄ a femi
na. et est feminare more feminaꝝ se habere. et ſ
hoc neutꝝ ē et absolutū. ul' femino as. i. molle3
ul' femineū facere. debilitare. eneruare. euirare. et
componit̄ effemino nas. i. ualde feminare. femi
no et eius composita sunt actiua. Et prod̄ fe sic
et femina. Ouidi de arte. Sic ruit ad celebres cul

tissima femina ludos.

Feminula le diminutiuū. pua femina pnl' cor.

Femorale. penl' prod. Et exponitur in femur.

Femur oris ge neu cor pnl' genitiui. et sunt fe
mora ab inguine usqꝫ ad genua. dcā a femina qꝛ
ibi sit distinccō eius et uiri. ul' femur ē coxa uiri
lis ꝓprie. Vnde hꝰ femorale lis brace uiroꝝ. quia
femora tegant. sed femen est coxa ꝓprie femine
vnde et femur dꝛ qnqꝫ pinguedo que est in pube
uiroꝝ. sicut femen pinguedo que ē in pube muli
eꝝ. Hec tamen ꝓpetas apud autores sepe corrum
pitur. Et sciasꝙ femur et genus et stirps dicitur

Fendo dis non est in usu. ꝫ componit' defendo
dis defensum su. Inde defenso sas fre. Item cōpo
nitur infendo dis di sum su. et inde infenso as fre
Item offendo dis di sum su. vnd offenso sas fre.

Feneror aris. a fenus dꝛ feneror aris. et in eod
sensu inuenit' fenero ras. i. mutuare ul' mutuari.
scꝫ dare ad usuram ul' accipe. est enī dantis et ac
cipientis. et qui dat mutuo et qui accipit fenera
tur. vn̄ hꝰ fenerator qui dat et qui accipit fenus
quasi feneris actor. et feneratorius ria riū. fene
ro ul' feneror aris componit' confenero as. ul' cō
feneror aris. i. simul fenerari. defenero as ul' defe
neror aris. i. ditari ul' ualde fenerari ul' deseruire
ul' a fenere remouere. Item componit' refenero
as ul' refeneror aris. i. iteꝝ fenerari. ¶ Et nota ꝙ
fenero ul' feneror inuenitur eciam ꝓ coniūgere.
ul' ligare. fenero ras cū omnibus suis compositis
ē neutꝝ. ꝫ feneror arisē deponens. tamen fenero
as quando stat pro coniungere uel ligare. et defe
nero pro ditare sunt actiua.

Fenestra tre dꝛ a fos quod est lux. qꝛ lucem fe
rat. ul' qꝛ ꝑ eam foris uideamus lucem. vn̄ et fe
nestra dꝛ quasi ferens nos extra. ul' fenestra com
ponitur a fos et ministro. qꝛ ministret lucem do
mui. Et sunt ꝓprie fenestre quibus exterior pars
angusta est. ꝫ interior diffusa. et hinc fenestrella
le dimi. et fenestratus a ū et fenestro as. i. fenes
tras facere. ul' fenestras ꝑparare.

Feniceon grece latine dr̄ rubeū. vnde feniceus
cea ceū. i. rubeus ut feniceam uestē dicūt gͦci quā
nos coccineam dicimus. vnde puniceus cea ceū.
. i. rubeus. q̄i feniceus. Et hꝰ et hꝰ fenix icis. i. hō
rubeus. qꝛ ergo illi ex uicinitate sol' sunt punicei
dicti sunt fenices. vn̄ et ipsi p̄mi inuentores lr̄aꝝ
fuerunt ad huc capitales lr̄as rubeo colore. i. mi
nio scribimus. ut colore rep̄ntemus illos fuisse in
uentores lr̄aꝝ. et ab eis terra quā coluerunt dcā
est hec fenicea cee. Vnde hꝰ et hꝰ fenix cis gentile
scꝫ quicūqꝫ ē de terra illa siue sit rubeus siue nō
et feniceus cea ceū. in eodem sensu. Itē a fenicea
penus a nū subtracta aspiracōne. si phenicie scri
batur ꝑ ph ul' ꝑ f. ul' mutata f in p si scribat' ꝑ
f. et a penus mutata e in u fit punus na nū. vn̄
punicus ca cū. Et hinc puniceus cea ceū. omnia
in eodem sensu. Et nota diligenter ꝙ peni et pu
ni et punici et punicei dicūtur tam illi de punice
a ꝙ cartaginenses et affricani. Dido quidā q̄ fuit
de tiro et sidone ciuitatibus fenicee fugiens fr̄em
suū pigmalionē uenit in affricā cū magna multi
tudine suoꝝ. cum quibus cartaginē edificauit. et
hinc cartaginenses dicti sunt peni ul' punici. puni
ul' punicei. et terra cartagini adiacens dcā est pu
nicea. tamen postea ampliata est appellacō. et dic
ta est genāliter affrica ul' terra punica vn̄ et qꝺ

dam genus maloꝝ dictū est malū punicum. quia
de illa regione fuit allatū. ul' ꝙ ibi plurimū abū
det. ul' qꝛ grana habeat rubea. Iteꝫ a feniceon hꝰ
fenix cis quedā auis arabie de qua dicā in suo lo
co. vnde feniceus a um quod pertinet ad fenicem

Feniceus a um in tribus significacōnibus inue
nitur. Nam feniceus. i. rubeus. a feniceon. et feni
ceus de fenicea. et feniceus a ū quod ꝑtinet ad fe
nicē auē. sicut plenius dixi in feniceon. Et potest
scribi pheniceus per ph uel per f.

Feniciū cij ē herba fullonū. que nigrā facit tinc
turam. Vnde Isa lxx. Si fuerint peccata ur̄a q̄si

Feniculū. a fenū dꝛ hꝰ feniculū li pnl' feniciū
cor. ul' hꝰ feniculū quia cirsus eius herbe et radi
ces acuant uisum. vn̄ et feniculū dꝛ quasi oculo
rum fenum. ul' dꝛ sic qꝛ hꝰ herba ē calida et sicca

Fenix cis. i. homo rubeus a feniceus. Item fe
nix dꝛ a fenicia. et tūc ē gentile. i. homo de feni
cia. et in istis duabus significacōnibusē cōmunis
generis. ut dixi in feniceon. Iteꝫ a feniceon quod
ē rubeum dꝛ hꝰ fenix cis. mas. ge. pnl' prod. qꝺā
auis arabic. de qua dicit amb in exameron. fenix
ꝙ auis in locis arabie ꝑhibet' degerere. atqꝫ eam
usqꝫ ad annos quingentos longeua etate ꝓcedē
Qui cū sibi finē uite adesse aduītit. facit sibi thecā
de thure et mirra et ceteris odoribus in quam im
pleto uite sue tempe intrat et moritur. De cuius
humore carnis v̄mis exurgit. paulatim qꝫ adoles
cit. ac ꝓcessu statuti tempis induit alaꝝ remigia
atqꝫ in supioris auis spēm formā qꝫ repatur. Do
ceat nos ergo hec auis ul' exemplo sui resurrecti
onem credere. que eciā sine exemplo et sine racō
nis percepcōne ipsa sibi insignia resurreccōnis in
staurat. et utiqꝫ aues ꝓpter hominē sunt non hō
ꝓpter aues. Sic ergo exemplo docet ꝙ autor et
creator omniū sanctos suos in ꝑpetuū perire nō
paciatur. qui auem vnicā pire non passus. resur
genti eam sine semine uoluit ꝓpagari. Isid eciam
xij ethi. dicit. fenix arabie auis. dcā qꝛ colorem
feniceū habet. ul' ꝙ sit in toto orbe singularis et
vnica. Nam arabes singularem fenicē uocant. hec
quingentos et ultra annos uiuens. dū se uidet se
nuisse collectis aromatum uirgulis rogum sibi in
struit et conuso ad radiū solis alaꝝ plausu. uolū
tariū sibi incendiū nutrit. sic qꝫ iteꝝ de cineribus
suis resurgit. Et potest scribi per ph ul' per f.

Fenū ni dꝛ a fos quod est ignis. quia facile ig
ne accendatur. ul' eo flamma nutriatur. et scribi
tur ꝑ oe dyptongum. tamen s̄m usum p̄ma uo
calis tacetur et non ex toto scribitur.

Fenus oris. ge neu. i. usura. ꝫ usura ē lucruꝫ de
capitali acceptū. fenus uero lucꝝ de usura sump
tū. ul' usura ē sine determinato tempe. sicut q̄ ac
cōmodat xij denarios ꝓ vno denario quotquot
mensibus acceptor uoluerit. fenus uero est tempe
determinato. sicut qui accōmodat xx ꝓ xxx. us
qꝫ ad mensem. vnde fenus uocatur auidū. qꝛ qui
sic accōmodat semꝑ auet ut illud tempus ueniat
cito. Vnde lucanus hinc usura uorax auidum qꝫ
tempe fenus. Indiffter tamen qnqꝫ utūtur auto
res predcis uocabulis. et inde fenereus a um.

Fera re. a fero fers dꝛ. Et dꝛ fera omnis bestia
qꝛ cito corpore feratur. ul' qꝛ naturali utatur lib
tate et desiderio suo. et uoluntate ꝓpria ferat'. fē
sunt et non seuiūt. bestie uero a fastando dcē sūt
que morsu ul' vnguibus seuiūt. Ex hijs patet ꝙ

omnis bestia est ferã et non econũ∫o. sed hoc dis
tinctũ est supra diligenter in bestia. ¶ Ferax racis.

Feraculus cula lũ aliquantulũ ferax. et dr̃ a fe

Feralis. a feron quod ẽ mors dr̃ hic et hec feralis
et hoc le. i. mortalis. lugubris. funebris. et põ ra

Feratꝝ tri dr̃ a fera re. et sunt feratra tecta sil

Ferax. a fero fers dr̃ hic et hec et hoc ¶ uarꝝ spissa
ferax cis. i. fecundus. abundans. Et comparatur
feracior feracissimus. Vnde feraciter cius issime.
aduerbium. et hec feracitas feracitatis.

Ferbeo bes in ferueo ues exponitur.

Ferculũ. a fero fers dr̃ hoc ferculũ li. missorium.
ferculũ eciã dr̃ mensa sup quã ponũtur fercula.
Item ferculũ dr̃ uasculũ in quo portat̃ ferculum
Vnde salomon in canticis. ferculũ fecit salomon
de lignis libani. ſm hug. Pap uero dicit. ferculũ
discus mensa edentiũ aut uasculũ missorium. in

Fere aduerbium. i. ꝓpe ul' ¶ quo epule feruntur
iuxta. et dr̃ a fera. cũ enĩ toto corpe fere ferant̃
sunt magne celeritatis. quippe quatuor pedibus
utũtur. ʒ celeribus oĩa iuxta sunt Et ideo fere cõ
petenter ponitur pro iuxta uel ꝓpe Item fere. i.
pene firme uide in sanus

Ferentarius a fero fers dr̃ hic ferentarius rij. i.
uexillifer uel fundibulus uel sagittarius qr̃ ferat
arcũ. Vnde amb' sup egisippũ. ʒ ut solet in feren
tarioꝝ p̃lijs plura uulnã q̈ neces inferebantur.

Feretꝝ. a feron quod ẽ mors dr̃ hoc feretrum tri
qr̃ ferat mortuũ. ꝙ autẽ dr̃ feretꝝ q̃i ferens atrũ
ethimologia est. Quidã tamen uolũt deriuari fe
retꝝ a fero fers. qr̃ ferat mortuos. Alij dicũt fere
tꝝ dici qr̃ ferat tetꝝ. i. mortuũ. ʒ potius est ethy

Feria. a ferio ris dr̃ hec fe ¶ mologia q̈ compõ
ria rie. i. cessacõ ab ope seruili. Vnde et feria dr̃
festiuus dies. in quo cessare debemus ab opibus
seruilibus in quo sola res diuina dz geri. et dr̃ feri
a a feriendis uictimis. Et ſm hoc soli festiui dies
dñr ferie ꝓpe in quibus sacrificia p̃cipue solent
fieri. ʒ quia qualibet die debemus cessare a uicijs
Inde est ꝙ quilibet dies p̃t dici feria. ul' feria p̃t
dici quasi faria. a fando. qr̃ in creacõne mũdi per
singulos dies fabatur deus. In p̀ma enĩ die dixit
fiat lux. In secũda die. fiat firmamentũ. et sic in
alijs. ul' dr̃ a fando feria. qr̃ in ferijs est nobis tẽ
pus fandi in diuino ul' humano officio. et ſm hoc
quelibet dies p̃t dici feria. ſm ergo consuetudinẽ
xp̃ianoꝝ sic appellandi sunt dies. Prima feria ul'
dies dñica. secũda feria dies lune. et sic deinceps.
Et est sensus duplex. qr̃ enĩ dies ab inicõ habitus
est ferialis. Ideo dies dñica nũcupatur p̀ma feri
a. qr̃ primus dies a feria. i. sabbato quod feriale
solet esse. dies lune dr̃ esse secũda feria. qr̃ secun
dus ẽ a feria. et sic de ceteris. ul' dies dñicus dici
tur p̀ma feria. qr̃ p̀mus dies est septimane q̃ feri
a est. et sic de ceteris. Qualiter dies ſm hebreos
et gentiles appellentur dicam in sabbatum.

Feriatus. a feria dr̃ feriatus ta tum. i. festiuus
ꝓprie quidem feriati dies uocant̃ quibus res diui
na fit. et abstinere homines a litibus et opibꝫ ser

Ferinus. a fera dr̃ ferinus a ¶ uilibus oportet.
ũ. possessiuũ. et hec ferina ne. i. uenacõ. Vñ ũgil'
Implentur ueteris bachi pinguis qꝫ ferine.

Ferio ris caret p̃terito et supino. ʒ mutuatur
a ꝑcutio tis quod est eiusdem significacõnis secũ
et facit ꝑcussi ꝑcussum. Et componit̃ ferio referi
o is. i. iterꝝ ferire. ul' retro ferire. Ferio cum omni
bus suis compositis est actm̃. et cor̀ p̀mam. Et ẽ
quarte coniug̃. Vnde ouid̃. Ipsa qꝫ ceruleis carta
feritur aquis. Orac̃. Non semꝑ feriet q̃mcũqꝫ mina

Ferio as quod potius ferior aris ¶ bit̃ arcus
dr̃. i. cessare ab opibꝫ solemnisare. et est ferio neu
tꝝ et ferior deponens cũ suis compositis si qua
habet. Et dicitur ferio a feria.

Fermentũ ti. i. zima. a ferueo ues dr̃ qr̃ excres
cat vnde fermentatus a ũ. Vnde quidã panis dici
tur fermentatus. i. fermento corruptus. et ferm̃
to as. i. fermento corrumpe. et quia parꝝ fermen
ti totam massam paste corrumpit. ideo qñqꝫ po
nitur pro peccato. quod eciam ꝑ vnum mortale
magnam massaꝫ ũtutũ mortificat. quia qui vno
offendit reus factus est omnium.

Fero fers tuli latũ ũbũ anormalũ cor̀ p̀mam
tam in pñti q̈ in preterito. Et inuenit̃ in quatu
or significacõnibus. Nam fero. i. cupio. Ouidius.
in noua fert animus mutatas dicere formas. fe
ro. i. dico. fero. i. sustineo ul' patior ul' tollo. et fe
ro. i. porto. quas significacões iste ũsus indicat
fert patit̃ dicit fert cupit atqꝫ gerit. vnde ũbalia
Fero componit̃ cũ ad mutato d in f et dr̃ affero
fers attuli allatũ. i. ferre ad. Item componit̃ cum
ante et dr̃ antefero antetuli antelatũ. Item cũ ab
et mutata b in u tantũ in pñti dr̃ aufero fers abs
tuli ablatũ. i. eripere. vnde ũbalia. Item cum con
et dr̃ confero confers contuli collatũ. et scias. ꝙ
bona conferunt̃. ʒ mala irrogant̃ Item cũ circuꝫ
et dr̃ circũfero fers tuli latũ. Item cũ de et dr̃ de
fero fers tuli latũ. Item cũ dis et dr̃ differo fers
tuli latũ. Item cũ ex et dr̃ effero fers tuli latum
Item cũ in et dr̃ infero infers tuli latũ. Item cuꝫ
pre et dr̃ p̃fero p̃fers tuli latũ. i. anteferre ul' ꝓpo
nere. vnde p̃latus et p̃latio. Item cũ pro et dicit̃
profero tuli latũ. Item cũ ꝑ et dr̃ ꝑfero ꝑfers ꝑ
tuli ꝑlatũ. i. pati sustinere ul' ꝑfecte ferre. Iteꝫ cũ
ob et dr̃ offero fers li atũ. i. ultro p̃bere. ul' obui
am recipienti ferre. Et mutat̃ b in f in pñti. vnd̃
hec oblacõ. Item cũ re et dr̃ refero refers retuli re
latum. quod multa significat. Item cũ sub et mu
tato b in f in presenti. et b in s in p̃terito dr̃ suffe
ro suffers sustuli sublatũ. i. pati ul' sursum ferre.
et eleuare. Item cũ trans et dr̃ transfero transtuli
translatũ transferre. i. intra ferre ul' de vno loco
ad aliũ ferre. Et nota ꝙ fero et omnia sua cõpo
sita faciũt frequentatiua a supino ut lato tas. ab
lato tas. collato tas. dilato tas. Item nota ꝙ fe
ro accipit p̃teritũ mutuo a tollo li ul' de tulo qd̃
antiquitus erat in usu. et similiter accipit supinũ
mutuo. a lato as quod mõ est fre cius. ʒ accipit
illud nõ integꝝ scꝫ latatũ. ʒ sincopatum scꝫ latũ
Composita uero a fero similiter accipiũt p̃teritũ
et supinũ a compositis eoꝝ. Item nota ꝙ fero et
omnia ab eo composita sunt actiua. exceptis defe
ro ꝓ honorem impendere. et refero ꝓ distare ul'
prodesse que sunt neutra in istis significacõibus.
ʒ in alijs sunt actiua. et omnia faciũt p̃teritũ in
tuli et sup̃ in latum. et omnia sunt anormala et

Ferocia cie. fe ge. idem ¶ nullius coniugacõnis
est quod ferocitas. et dr̃ a ferox cis. Vnde marci
alis. Pictagorici edocuerunt ferociam animi cũ ti
bijs mollire. et in hymno martiꝝ legũt q̃dã. Hij
ꝓ te furias atqꝫ ferocias calcarunt hominum.

Ferocio cis iui cire id est seuire. ul' despicere et
fastidire. et dicitur a ferox ferocis.

Feron grece latine dicitur mors.
Feronia nie quidam fons vl' palus. et dr a fe
ro fers q conferat utilitatē bibentibus. et hec fero
nia nie dicitur dea illius aque.
Ferox ferocis in ferus exponitur.
Ferrarius rij qui in ferro opatur. vl' qui ferrū
equi facit. Et dicitur a ferrum.
Ferretur est pteritū impfectū subiūctiui d ferro
ferris. vnde dicendū ē Preterito impfecto cū fer
rer ferreris vl' ferrere ferretur. et ita in composi
tis. ut auferretur conferretur deferretur inferret
offerretur. et sic de alijs similibus.
Ferro. a ferro metallo fit ferro as aui quod si
militer pt fieri a ferro equi. et ē ferrare ferro ali
quid pparare. ornare. Et componit cum ad et dr
afferro as aui are. i. iuxta vl' valde ferrare. Item
cum ab b mutata in u. et fit auferro as aui. i. fer
rum auferre. Item conferro as. i. simul ferrare. de
ferro as. i. valde vl' deorsū ferrare. vl' ferrū remo
uere extrahē. Itē efferro as. i. deferrare. Itē in
ferro as ferrū intromittere. et pprie usq ad ymū
Item pferro as. i. ante ferrare. Item referro as. i.
iterū ferrare. vl' retro ferrū remouere. i. deferrare
Item sufferro ras. i. subtus vl' post vl' parū et in
supficie ferrare. Item transferro as. i. ultra usque
ad aliam ptem immittere ferrū. ferro cū omnib
suis compositis ē actiuū. et scribit p geminū r.
Ferrugo. a ferrū dr h ferrugo ginis. i. ferri rubi
go. et h ferrugo dr quidā color similis ferro. et ē
purpure subnigre. et fit in hispania. Vnd ferrugi
neus nea neū. de ferrugine exñs. et ferruginosus
Ferrum. a far farris ¶ sa sum plenus ferrugine
dr h ferrū ri. q farra. i. semina frugū terre cōdat.
vnde ferreus a um de ferro exñs. Item a ferrū hoc
ferramentū ti. instrumentū ferreū. et accipit col
lectiue. et hoc ferrū ri pro ferro equi. q ex puro fi
at ferro. et in tali significacōne ferrū habet plura
litatē. Et scias q purgamenta ferri sunt rubigo
et scoria. Item inuenit h ferrū ri mas ge. p ppo
nomine uiri. q qualitas uocis essentiā rei n̄ mu
tat. Potest eciā declinari h ferrus ri. et ita de simi
Fertilis. a fero fers dr h et hec ¶ libus dicas.
fertilis et h le. i. abundans. multa ferens. Fertilis
ager ē fructuosus uero quocūq compendio. Et
compatur fertilior issimus. vnde fertiliter lius si
me aduibiū. et h fertilitas atis. et cor pnl' fertibis
Fertū. a fero fers deriuat hoc fertū ti. i. oblacō
q altari offert et postea a pontificib sacrificatur
Item fertū ponitur p fartum. ut dixi in fartum
Ferueo. a formus quod ē feruens dr ferueo es
et feruo is quasi fermeo. i. bullire scatere calefieri
estuare. Et ponit sepe feruere p frequentare. sic
econtrario frigere p cessare. q cū locus aliquis
frequentat calcando uidet calefieri. sic econuerso
uidet frigere quasi cū non freqntatur. q autem
dr ferueo qi fos habeo. ethymologia ē Et habet
idem pteritū scz ferbui. s freqntius pfertur p sin
copā ferui. ut dicit hug. Pris. tamen dicit. q fer
ueo et feruo hnt idem pteritū scz ferui. vnde hic
feruor oris. Item a ferueo mutando u in b dicit
ferbeo bes bui in eodem sensu. Et qdlz eorū cōpo
nit et dr conferueo es. conferuo is. conferbeo es
Item deferueo es. deferuo is. deferbeo es. i. valde
feruere. vl' deorsum a feruore esse vl' cessare. Item
efferueo es. efferuo is efferbeo bes. p geminū f.
q mutat x in f. Item inferueo ues. inferuo uis.
inferbeo bes. i. valde vl' intus feruere. Et ab om
nibus istis inchoatiua sunt. scz feruesco feruisco.
ferbesco. et sic in alijs. ferueo et feruo et ferbeo et
eorū composita omnia sunt neutra. et carent supīs
Feruidus. a ferueo es dr feruidus da dū. i. cali
dus et iracūdus. Et compatur. vnde feruide dius
me aduibium. et hec feruiditas tatis.
Ferula. a ferio ris dr h ferula le. pnl' cor quod
dam genus herbe. et palmatoriū inde factū dici
tur ferula. Dicit enī cornutus q ferula est genus
feniculi quod in gargano monte crescit. et inde af
fertur a peregnis in modū retorti baculi. quod
ē tam calide nature q cū auster flat qui similiter
ē calidus fit quidā conflictus et confractio inter
herbas illas et inde pcreatur ignis adeo magnus
q qñq tota regio comburit. a qua combustiōe
btā agata siculos et romanos liberasse legit. De
hoc genē herbarū faciunt doctores palmatoriū et
leuā manū discipulorū uberant. q cor hominis
a leua pte est. Cū autē circa illud sanguis congela
tur et obstat animo ne possit uerū discernē. calor
illa pcussione excitatus usq ad cor per arterias
descendens calefacit sanguinē congelatū. et ita ex
animo cecitatem expellit.
Ferulariū rij. locus ubi ferule abundant. a fe
rula dr. et pro eodem inuenit h feruletum ti.
Feruletū ti uide in ferularium. Et prod penul'.
Feruo is in ferueo ferues est.
Feruoriū rij caldarium. a ferueo ues.
Ferus a fero fers dr h ferus ri. Vnde ps. singu
laris ferus depastus ē eam. et hec fera re de quo
dixi supra in suo loco. et a fera deriuat ferus ra
rū. i. crudelis. durus. asper. Et compatur. vnde h
feritas tatis. et h et h et h ferox cis crudel'. immā
suetus. Et compatur cior issimus. vnde ferociter
cius me aduibiū. Item a ferox h ferocitas tatis.
et h ferocia cie in eodem sensu. Et nota q ferox
ē animus. ferus leo. Item ferocitas sepe laudi ha
betur. Est enī ferocitas militū. ferox iuuentus dr
s feritas diri animi est. ferox componit h et h
et h pferox cis. Et cor fe. Luc in quarto. Nec soni
pes in bella ferox non iret in equor.
Fescenia. a fascinus dr h fescenia nie. i. mulier
Fescenine. a fescenia nie ¶ que expellit fascinū
dicitur hij fescenini. horū fesceninorū. i. carmina
que dicit mulier qn expellit fascinū. et hec fesce
nine narū carmina que mulier dicit mouendo cu
nas ut sopiat puerū. Et qñq fescenine dicūt lau
des Vnde habet in quodā sermone. q angeli astā
tes dño nato in psepio canebant dño. Gloria in
excelsis deo. et in terra pax hominibus bone uo
luntatis. p fesceninis. qi loco fesceninarū. i. tales
fesceninas dicebant circa eū. ut qi dormiret. scilicet
glā in excelsis deo et in terra. et sic laudabant eū
Item inuenit fesceninus na nū a fescenino oppi
do. Vnde orac. fescenina p hunc inuenta licentia
morē s hug pap et dic. fescenina cantica nuptiali
a que in nuptijs cantant. Ideo in sermone de as
sumpcōne btē marie qui incipit. Cogitis me sic di
cit. Inter crepundia noui ptus et querelas nescij
ploratus pro fesceninis porro q gloria in excels
et in terra pax hominibus bone uolūtatis. ange
los cantantes audisti. Et prod pnl' fescenine. Itē
dicit pap. fesceninus a nū nuptialis. a fescenino
Fessus. a findo dis. dr fes ¶ oppido campanie
sus sa sum qi fissus. i. diuisus a sanitate nec iā in

teꝗ salute. et ē genāle. ad oīa enī refertur. dicim9 enī fessus animo. fessus corpe. qd magis ē ꝓpū et fessus reꝝ casu uenientiū. q̄si inops copiaꝝ. et ƀ h̄ ē nomen. ƀ ūo φ ē pticipiū dr a fatiscor eris

Fetialis. a festus dr h̄ et h̄ fetialis lis. i. sacerdos. ul' orator p quē bellum dicit̄ et pax componitur qui et fecialis dicitur.

Festino. a festū quod ē lignū quoddā dicitur festino nas naui nare. i. accelerare. uident̄ enī tigna ad festū celerare. et ideo tractū est inde festinare quasi ad festū nare. Vnde festinus na nū. festino neutꝝ ē et absolutū. tamen inuenit̄ construi cū accusatō. Sed ul' habebit ille accūs vim ablī et designabit causam. ut festino uiā. i. p uiā. uel ūbū habebit in se vim alterius ūbi. ut festino cibū. i. festinanter paro ul' coquo cibum. ul' festino te. i. festinare facio te. vnde et qn̄qꝫ inuenit̄ passiuū eius in tercia psona. ut animo cupienti nichil satis festinat̄. vnde festinatus ta tū pticipiū. festino differt a ꝓpero. ꝓperat enim qui quod incipit mature transigit. festinat qui multa simul incipit nec pficit. E producit penultimam festino.

Festiuitacula le diminutiū parua festiuitas.

Festiuus ua uū a festus dr. et ē festiuus id qd festus. vnde p translacōnem dr homo festiuus. i. letus comptus suauis. vnde festiue adūbiū. et festiuo uas. i. festare. et h̄ et h̄ festiualis et h̄ le. vn̄ festiualiter adūbiū. Item a festiuus h̄ festiuitas tatis. i. solēnitas ul' suauitas dulcedo ornatus leticia. et dr festiuitas q̄i festiditas. a festis diebꝫ. et

Festra. a fenestra p sincopā. ¶ Ē ethymologia dr h̄ festra tre. i. pua fenestra. Vn̄ macro de sat̄. festra quid ē minusculum hostium in sacrario.

Festulum li dimi. puū festum. et corripit penl'

Festum ti est illud lignum in summitate dom9 ad quod omnia dirigunt̄ tigna et in quo conueniūt. vnde h̄ festum ti pro solēnitate. sicut enī ad festum lignum tigna domus cōueniunt. sic ad festi solēnitatem homines cōueniunt. ul' festū dicit̄ a feria q̄i feriatū. et hinc festus ta. tū. ut festus dies. et sunt festi dies tantū ocij et religionis. q̄a in eis sola res diuina fit. Et nota φ festi dies dn̄r ex consuetudine ꝫ solēnes qui ad homines pertinent ut pntela. ut cuꝫ quis defuncti officia expleuerit dr solēnia pstitisse. et a festus festo as festū celebrare solēnisare. Et nota φ sicut dicit ps. tē tans de dtō et abltō secūde declinacōnis. festoruꝫ nomina dieꝝ in a desinentia semp pluralia gtī̄ quidem tam ƀ formā secūde q̄ tercie ꝓferūt. datī̄ uero et abltī̄ ƀm terciam. ut hec uulcanalia hoꝝ uulcanalioꝝ ul' uulcanaliū. hijs et ab hijs uulcanalibus. Similiter saturnalia floralia. Vnd quidā. Nomina festoꝝ dicas in iū ul' in oꝝ. ¶ Et scias φ g̊g̊ dic in om̄ de octā. pasce. Ecce solēnia pascalia agimus ꝫ ita nobis uiuēdū est ut peruenire mereamur ad eterna festa transeunt cūcta que tpalit' festiua celebrant̄. ¶ Curate qui in hijs solēnitatibus interestis ne ab eterna solēnitate sepemini. quid ꝓdest interesse festis hominū. si deesse contingat festis angeloꝝ. vmbra future solemnitatis ē solēnitas presens. Idcirco hanc annue agimus ut ad illā que non ē annua ꝫ continua perducamur. De festiuitatibus ueteris testamenti q̄s iudei celebrant dixi in fase et in encenia.

Festuca est stips. i. minimū pondus ul' puluis ul' athomos. Jn̄ effestucare ūbū iuris. i. abrenūcia

Fetans retantis in feto fetas exponitur. ¶ re

Feteo. a fedeo des mutata d in t dr feteo fetes tui tere. i. fetidū esse ul' fieri. φ autē dr fetet quasi fos tenet. i. ignē ul' aerem ethymologia est. et hinc h̄ fetor oris. Vnde fetidus da dū. i. putrid9 et fetosus sa sum. i. fetidus. feteo cū omnibꝫ suis compositis si qua habet neutrum est. Et prod fe

Feto. a fetus a ū dr feto as aui are. i. parē uel generare. Et inde fetatus a ū. i. generatus ul' partus. Et fetans tis generis omnis. pticipiū. i. generans ul' pariens. et h̄ fetans tātis. i. pecus pecudis Vnde psal'. Et sustulit eum de gregibus ouiū. et de post fetantes accepit eum.

Fetulentus. fetor componit̄ cū lentos quod ē plenum. et dr fetulentus ta tū. i. plenus fetore. Et compatur. vnde het fetulentia tie. i. fetiditas.

Fetura re fetus ptus. et deriuat̄ a fetus ta tum

Fetus. a foueo es dr h̄ fetus ¶ et prod penl' tus tui. i. ptus natus filius mulieris ul' pecoris ꝓprie adhuc in utero exn̄s. sic dcūs. q̄ꝛ adhuc in utero foueatur. licet ꝓ iam pto inueniat̄. vnde fetus a ū. i. plenus. et qn̄qꝫ liberatus. ut hec mulier ē feta. i. ptu ul' filio plena. ul' iā liberata. et similiter si inueniat̄ feta. i. ptu liberata ul' plena.

Fetutina. res fetida et inquinatissima. ac muliebris sordida occasio que p mulierem fetū facere

Feudū est beneficiū et beniuola ac ¶ pt. ƀ papio tribuens gaudiū capienti capiens qꝫ tribuendo in id quod facit et sua sponte pata. ul' feudū ē illud beneficium quod ex beniuolentia alicuius ita tradit̄ alicui ut ꝓpetate eius rei que in feudū datur penes dantē remanente usufructu eiusdem rei ita ad accipientē transferat ut ad eū heredes qꝫ suos masculos et feminas si de eis nominatim dictū fuerit et in ꝑpetuū ptineat. ad hoc ut ipe siue eius heredes fideliter dn̄o seruiant siue illud ƀuitiū nominatim dictū fuerit a dn̄o quale esse debeat siue indeterminate sit ꝓmissum. Item feud dr a fidelitate ul' a fide. nec eniꝫ debet aliqua inuestitura fieri ei qui fidelitatem facere recusat.

Fex fecis fe ge. dr a figo figis. q̄ꝛ se mergendo uasis affigitur. ul' ƀm quosdam dr a fedo fedas.

Fiala le penl' cor̄. uas patulū ad potandū uel

Fad oleum retinendum. et dr ab hyalim qd ē uitꝝ. vnde fiala quasi hiala. q̄ꝛ olim ex uitro fiebat ul' fiala a filo quo solet ferri. Et ut dic pap fiale uasa amplitudine diffusa. corda caritatis sig

Fiber. a findo dis dr h̄ fiber bri. qd ¶ nificant dam animal. qd cū uenatores illud sequuntur se castrat. et sibi mentulam findit. Vnde et alio nomine dr castor q̄ꝛ ipse se castrat ƀm quosdam. et hinc fibrinus na nū. et h̄ fibrinū ni. lana illius animalis. Vnde hec fibrina ne dicitur uestis q̄ tramā de fibri lana habet. uide in castor.

Fibra bre dr a febus Et ē fibra idem quod uena. ꝫ dr̄nt. q̄ꝛ fibra ē ipsa corda ipse folliculus p quē sanguis discurrit. uena ipse sanguinis cursus fibre sunt iecoris extremitates. sic dcē. quia apud gentile in sacris ad febi aras ferebantur. ab ariolis ut ibi responsa accipent. fibre ectiā dn̄r uene interiores ul' uene iecoris ul' uiscera. ul' membꝝ iūcture. a quo fibrosus a um plenus fibris. Vnde in hympno bt̄i iohannis baptiste dr. Vt queant laxis resonare fibris

Fibrinus na nū penultima prod in fiber uide.

Fibula. fibulin dicūt greci. hinc nos hec fibula.

le qua pectus feminaꝝ ornat᷑. uł firmatorium q̄
palliū tenetur in humeris. uł cingulū in lumbis
vn̄ h̄ fibulariū .i. illud quod apponit᷑ mantello.
uł p qd̄ īmittūt᷑ fibule ne dissipent mantellum.

Fibulo as .i. fibulis ligare. a fibula dr̄. et cōpo
nit cū ad et dr̄ affibulo as .i. alligare. et ꝓpe mā
tellū. Itez cū con et dr̄ confibulo as .i. simul fibu
lare. Itez cū dis et dr̄ diffibulo as. Item cū de et
dr̄ defibulo as .i. dissoluere. disligare. Itez cū ex
et dr̄ effibulo as. x mutata in f .i. exoluē. Itē cuz
in et dicit᷑ infibulo as .i. alligare uł fibulas immit
tere. Item cū pre et dr̄ p̄fibulo as .i. ante uł ab ā
teriori pte fibulare. Item cū re et dr̄ refibulo las
.i. iteꝝ fibulare uł diffibulare. Item cū sub et dr̄
subfibulo as .i. subligare. et mutatur b in f. fibu
lo actm̄ est cū omnibus suis compositis. et p̄t p
tinere ita ad mantellum sicut ad hominem.

Ficarius qui colligit ficus. Item ficarius rij dr̄
quidā deus siluestris scz pan uł fannus uł satirus
uide in pilosus. et dr̄ a ficus ꝫ hug. Jere l c. Habi
tabunt dracones cū fatuis ficarijs. ubi dicit inter
linearis .i. hominibus siluanis ¶ Alij dicūt ꝙ fica
rij dn̄r fanni et satiri qui inter ficus et alias arbo
res morant᷑. qui in Jsa xxxiiij onocentauri et pi
losi appellantur

Ficatum ficati id est iecur ¶
siue epar. Et dicitur a ficus.

Ficedula le pnł cor̄. quedā auis a ficu dcā. q̄a
ficus magis edat. Hec eadem et ficedulensis dr̄. q̄
dam dicunt ꝙ ficedulenses sunt parui pisces

Ficedulensis in ficedula uide.

Ficetū ficeti locus ubi crescunt arbores fici. Et
dicitur a fico. Et producit penultimam.

Ficosus. a ficus ꝓ morbo deriuat᷑ ficosus a um
tali infirmitate plenus. ficosus a ū eciā p̄t dici a
fico arbore. q̄i plenus illł arboribus. et a fico fruc
tu quasi plenus fructu

Ficticius. a fingo is ¶
dr̄ ficticius a ū. et ficticiosus sa sum .i. qui fingit
uł quod fingitur. ficticij uł ficticiosi proprie sunt
falsi amici et simulatorij. scz qui fingunt se facē a
liquid ad seruiciū amici et faciūt ut ei incommo
dent. vnde et fictio dr̄ falsa et ficta amicicia quasi
ficta actio. et ficticij ficte agentes.

Fictilis. a fingo gis dr̄ h̄ et h̄ fictilis et h̄ le pe
nł cor̄. quod facile p̄t fingi uł quod iā fictū est.
vnde et uasa terrea fictilia uocantur quasi ficta et
composita. ut aliquam formam habeant.

Fictim aduerbium id est ficte.

Fictio onis in ficticius uide.

Fictor. a fingo gis dr̄ fictor oris. qui componit
uł ornat aliquid. sicut qui capillos mulieꝝ linit
et ptractat vngit et mitigat. Vnde fictorius ficto
ria fictorium. qui fingit uł qui fingitur.

Ficulnea nec paruus ficus. et dr̄ a fico arbore
Inde h̄ ficulnetū ti locus ubi crescunt ficulnee. qd̄
et h̄ ficetū dr̄ a fico. et ficulneus nea neū. de ficul
nea exn̄s. uł ad ficulneā ptinens. quod et ficeus
cea ceū et ficulnus na nū dr̄. ficeus uero p̄t deri
uari a ficu fructu.

Ficulnus ficulna ficulnū ¶
idem est quod ficulneus. uide in ficulnea.

Ficus. a fecundus. da dū deriuat᷑ h̄ ficus. huiꝰ
fici ꝓ arbore. Vnde in luc̄ c xiij. Arborem fici ha
bebat quidā. et dr̄ a fecūdus. q̄ꝛ sit fecūdior et fe
racior oīb3 alijs arboribus. q̄ꝛ bis et ter gn̄at fruc
tū in anno. et vno maturescente alter orit᷑. hinc
et carica dr̄ fructus eius uł massa fructuū eius a
copia. vnde h̄ ficus cus cui quarte decli. ꝓ fructu
illius arboris. Et desinit abltūs in ubus ficubus
Inuenit᷑ eciā ꝓ quadā infirmitate. similiter ficus
quarte decli. ꝫ dn̄ter. Pro morbo ē mas ge. Sed
ꝓ fructu ē feminini. Cecilianus tamen uoluit ꝙ
ficus ꝓ morbo esset secūde decli. Vnde marcialis
coquus. Cū dixi ficus rides quasi barbara uerba
Et dici ficos ceciliane iubes. Dicemus ficos quas
scimus in arbore nasci. Dicemus ficos ceciliane tu
os. Item ūsus. Arbore de fico maturas collige fi
cus. ꝫ tumidos ficus nullus michi mittat amicus
Inuenit᷑ eciā h̄ ficus ci secūde declinacōnis ꝓ fruc
tu Jere xxiiij. Ecce duo calati pleni ficis. Itē ma
thei xj. Non erat enī tempus ficoꝝ. In grec̄ dicit᷑
sic. Est ficus morbus ē ficus fructus et arbor. Di
citur h̄ pro morbo. sed dic pro reliquis hec.

Fidecula le dimi. pua fides. et cor̄ penultimā

Fideiubeo. a fide et iubeo es componit᷑ fideiu
beo es iussi iussum. ūbū actm̄ .i. fidem ꝓ aliq̄ da
re iurare ꝓmittere. vnde h̄ fideiussor oris qui ꝓ
alio se obligat. uł fidem dat uł ꝓmittit. Eccłias.
xxviij. fideiussoris ne obliuiscaris. dedit enī aiā3
suam pro te. Et scribunt᷑ p geminū s fideiussi et
fideiussor. Et scias ꝙ secūda et tercia psona p̄ntis
de fideiubeo acuūt pnł ꝓpter consortiū p̄me pso
ne. q̄uis h̄ silła iu sit breuis. vnde dicimus fideiu
beo bes bet acuentes hanc sillabam iu.

Fideiussor soris in fideiubeo uide.

Fidelia lie .i. olla dcā a fidelis. q̄ꝛ fidelis sit in ꝓ
uando. Parsius. Respondet uiridi non cocta fideli
a limo. fidelia eciā p̄t esse pluralis numeri. Psał
fidelia omnia mandata eius. et tunc declinatur h̄
et hec fidelis et hoc fidele.

Fideliola le diminutm̄ parua fidelia siue olla.

Fidelis. a fide dr̄ h̄ et h̄ fidelis et hoc le. Et dr̄
fidelis ab eo quod dicit uł ꝓmittit bonū. Vn̄ q̄
dam Est uir in obsequijs fidus sermone fideł. et
compatur. lior issimus. vn̄ fideliter lius sime adū
biū. et h̄ fidelitas tatis. fidelis componit᷑ h̄ et hec
infidelis et h̄ le. Et compatur infidelior lissimus
vn̄ infideliter lius me adūbiū. et h̄ infidelitas tis

Fides. a fio dr̄ h̄ fides dei. Est enī fides qua ue
raciter credimus. quod nequaꝙ̄ uidē ualeamus
Nam credē non possumus quod uidemus. Et est
fides si aīo fiat q̄d dictū est uł ꝓmissuz. uł placi
tū inter utrosq3 quasi inter deū et hominē. Vnd̄
et auġ dicit. ꝙ fides dr̄ ex hoc ꝙ fiunt dcā. ¶ Et
scias ꝙ dr̄ hec fidis dis .i. corda. Et cor̄ p̄mam.
Item inuenit᷑ hec fides dis pro quadā ūgine. Et
cor̄ eciā p̄mam. Sed fido dis ūbū prod̄ p̄mam.
Vnde ūsus. Orphea nulla fidis tangit quē tangē
fidis. Item. Virgo fides fidis ē. resonat fides in
citharando. Jungit amicoꝝ corda fides fidei. Poni
tur eciā fides fidei pro credulitate. et ꝓ articulo fi
dei. Credulitas q̄ꝫ fides articulus q̄ꝫ fides. ¶ Et no
ta ꝙ sicut dicit paulus. fides ē substantia speran
daꝝ reꝝ argumentū non apparentiū. Et appellat᷑
h̄ fides sbā. n̄ q̄ꝛ sit in gn̄ē sbē ꝫ q̄ꝛ q̄nd̄ ꝓprietatē
h3 substantie sic̄ enī sbā ē fundamentū et basis ō
niū alioꝝ entiū. ita fides est fundamentū totius
sp̄ualis edificij. Et p hunc modū dr̄ ecia3 ꝙ lux
ē ypostasis coloris. q̄ꝛ in natura lucis oīs colo
res fundant᷑. Hugo autē de sancto uictore diffīt
fidem p actūs quoddā eius scz certitudinē dicens
ꝙ fides est certitudo quedā animi de absentibus
sup̄ opinionē et infra scientiā constitutā. uide in
opinio et in psona. Et hoc eciā accidens fidei p̄t

haberi ex diffinicōne apostoli.ex h̃ ꝙ fides ē ar
gumentū non apparentiū.argumentū enim impor
tat certitudinē vnde ponit scientiā sup̃ opinionē
non apparentiū uero importat absentiā cognos
cibilis.ꝑ quod ponit̃ fides sub scientia.Item sci
as ꝙ aliud ē credere deū.aliud ē credere deo.aliud
ē credere in deū.sicut dixi supra in credo dis.Itez
te uolo scire ꝙ ƀm richardū de sancto uictore.Ar
ticulus ē indiuisibilis ueritas de deo artans nos
ad credendū.Et est articulus nomen grecū.ut di
cūt quidam importans indiuisionē.vnde mem
bra que non diuidunt̃ in alia membra dicuntur
articuli.Et ƀm istum modū conclusiones que in
quiruntur in aliqua scientia uel in aliquo tracta
tu dnr̄ articuli.qꝛ ex eis sicut ex quibusdā princi
pijs indiuisibilibus consurgit collcō que tractatū
ꝑficit.Et sic in iudicijs ea que ꝑ testes ꝓbata uł
ꝓbanda sunt.dicūtur articuli.fides autē non inq̇
rit.ꝫ supponit ea que fidei sunt.ex testimonio dei
ea dicentis.Vnde illud quod habet specialē diffi
cultatem in fide et cuius suppositū non dependet
ab aliquo supposito ꝓprie dr̄ articulus fidei.et iō
in diffinicōne predcā.Richardus secutus ē et ꝓp
rietatem nominis.dicens ꝙ ē indiuisibilis ueritas
Et ethimologiā ƀm ꝙ sonat in lingua latina di
cens ꝙ artat nos ad credendū.Et dr̄ articulus ar
tare ad credendū non necessitate coaccōnis ꝫ ne
cessitate finis.qꝛ sine fide articulorꝫ non pt̄ esse sa
lus.Articuli autē fidei distinguūtur dupliciť Vno
mō quantū ad ipsa credibilia.et sic sunt xiiij.A
lio mō quantū ad ipsos qui articulos distinxerūt.
Et sic sunt xij ƀ numerꝫ xij apostolorꝫ.Quia aūt
articulus ē ueritas de deo.Hoc contingit dupli
citer.Quia aut ē de ipso deo tantū.Aut de deo ra
cōne nature assumpte.Si ṗmo mō hoc contingit
esse tripliciter.Quia aut ē de deo rōe nature.aut
racōne ꝑsonarꝫ.Aut racōne effcūs ꝓprij.Si racō
ne nature sic habemus ṗmū articulū.Credo in v
nū deū.Si racōne ꝑsone.aut racōne patris.et sic
habemus secundū.Patrem omnipotentē.Aut ra
cōne filij.et sic habemus terciū.In ihesum xp̄m
filiū eius.Aut racōne spūs sancti.et sic habemꝰ
quartū.Credo in spm̄ sanctū.Si racōne effcūs aut
ꝑtinet ad condicōnē nature.et sic habemus quin
tū.Creatorem celi et terre.Aut ad donū grē et sic
hēmus sextū.Scām eccīām catholicam.sanctorū
cōmunionē remissionem peccatorꝫ.aut ad ꝑfecti
onē glorie.et sic habemus septimū.Carnis resur
rectionē uitam eternā.amen.Et ponit̃ opus siue
effcūs grē in consecucōne boni.cū dr̄.sanctam ec
clesiā catholicā.sanctorꝫ cōmunionē.et in remoti
onē mali.cū subdit̃ Remissionē peccatorꝫ.qꝛ iste
sunt due partes iustificacōnis et boni.declinare a
malo et facere bonū.¶ Quidā tamē aliter distig
uūt hos articulos.qꝛ opus creatoris includunt in
ṗmo articulo.qui ꝑtinet ad vnitatē essentie.et ul
timū opus diuidūt in duos articulos.scꝫ carnis re
surrectionē vnū dicentes.et uitam eternā aliū.sed
ṗma distinctio melior uidet̃.qꝛ apostolus exp̄sse
ponit vnum articulum de creacōne Heb̄ xj.Fide
credimus aptata esse secula ⁊c̃.Et iterꝫ complecō
uite eterne et glorie includit coniūctionē anime
et corꝑis.Articuli autē ꝑtinentes ad naturam as
sumptam sunt eciā septē.Primus ꝑtinet ad cōcep
tionē.Qui conceptus ē de spū sancto.Secūdus ad
natiuitatem.Natus ex maria virgine.Tercius ad

passionē Passus sub poncio pilato crucifixus mor
tuus et sepultus.Quartus.ad descensum ad infe
ros.Descendit.ad inferna.Qūtus ad resurreccō
nem.Tercia die resurrexit a mortuis.Sextus ad
ascensum ad celuꝫ.ascendit ad celū sedet ad dex
terā dei patris.Septimus ad aduentū ad iudiciū
Inde uenturus est iudicare viuos et mortuos.Et
uide pater non est missus sicut alie ꝑsone.Et iō
eis ꝓpter effcūs missionis plures articuli approp
antur ꝙ̃ patri.Item fides de corꝑe xp̄i et de om̄i
bus sacr̃mentis et de clauibus.et de omnibus hu
iusmodi includit̃ in articulo qui ē de effcū gracie
qui ē scām ecclesiā catholicā.et cetera.Et ideo in
niceno simbolo est additū.Confiteor vnum bap
tisma in remissionē peccatorꝫ.Quidā uero dicunt
ꝙ reducit̃ ad articulum de passione.ꝫ ṗmū ꝓba
bilius est.Horꝫ autem articulorꝫ tres in vnū pe
trus complexus ē scꝫ articulū de vnitate essentie
De omnipotentia patris.et de oꝑacōne creacōis
ideo qꝛ opus creacōnis ꝓpter potentiā qua iudi
cat patri appropatur qui ē fons totius diuinitatis
et ideo competit petro qui ē caput apostolorꝫ.si
cut pater trinitatis.Vnde istū articulū posuit pe
trus.Credo in deū patrem omnipotentē creatorē
celi et terre.Johannes autē posuit articulū de per
sona filij.Articulū autem de concepcōne et nati
uitate cōiūxit in vnū Jacobus zebedei.vnde po
suit hūc articulū.Conceptus de spū sancto.natus
de maria ūgine.Articulū autem de passione posu
it andreas.Descensum ad inferos posuit philip
pus.Resurrectionē posuit thomas qꝛ ṗmo d̾ xp̄i
resurreccōne dubitauit.deinde certificatus ꝑ tac
tū et uisuꝫ credit.Ascensionē posuit bartholome
us.aduentū ad iudiciū matheus.Vnde dixit.Iñ
uenturus est iudicare uiuos et mortuos.Articu
lū auteꝫ de spūs sancti ꝑsona posuit Jacobus al
phei.Vnde posuit istum articulum.Credo in spm̄
sanctū.Opus autē grē diuiserūt duo apostoli.nā
symon posuit effectū gracie in consecucōne boni
scꝫ sanctā ecclesiam catholicam sanctorꝫ cōmunio
nē Judas iacobi quantū ad remocōnem mali po
suit scꝫ peccatorꝫ remissionē Effectum autē glorie
posuit mathias uł iterꝫ thomas ut quidā dicunt
scꝫ carnis resurrectionē uitam eternā.q̇d̾ aūt alit̃
predcōs articulos attribuūt apostolis.ꝫ in h̃ non
ē magna uis.Item scias ꝙ habens fideꝫ informē
dicens simbolū non peccat.qꝛ hoc dicit in perso
na ecclesie.que credit non solū deū.ꝫ eciā credit
in deū.Est enim fides informis et fides formata
Fides formata ē fides que ꝑ dilcōnem oꝑatur.et
hec ē ūtus theolo͞ica et fundamentū edificij spūa
lis.et est a spū sancto et cū spū sancto.Fides aūt
informis est fides sine oꝑibus.que ociosa uł mor
tua est.sicut dicit iacobus.hec ē autē a spū sanc
to.ꝫ non cū spū sancto.ut dicaꝫ in timor.De tri
bus autē fidei simbolis require in simbolū.Item
ea que sunt fidei sunt supra intellectū angelicum
ut dicam in intellcūs.vnde non prodest bn̄ viuē
sine fide xp̄i.ut dicam in uita.Et scias ꝙ fides dr̄
magna quatuor modis.scilicet cognicōne constā
tia.articulorum quantitate.deuotione.

Fidicen inis mas ge.qui canit in fide siue cum
corda.et componit̃ a fidis corda et cano nis.Et

Fidicina ne.fe.ge.citharista qui cuꝫ ¶ cor pnł
fide cantat.Et dicitur a fidicen.Et corripit ci.

Fidicula le.a fidis corda dr̄ h̃ fidicula le dimi

Et fidicula dr quoddā genus tormentoꝝ. scʒ parua
cordula vnde ligabant̄ manus martiꝝ. Vnde pru
dentius in hymnis. Ignes et fidicule seuiant. Et
tūc dr a fides. qꝛ hoc genē tormenti rei in eculeo
torqn̄tur ut fides inueniat̄. Idem et vngula dicit̄

Fidifragus ga gum fidem frangens. Et compo
nitur a fides et frango frangis. Et corripit fra

Fidis is fe ge corda cithare. et dr a findo is ſm
hug. uel ſm pap. fidis. i. corda. dicta ꝙ sibi fidē
seruet. ne alterius sonos ymitetur. Et corripit fi.
Sed fido fidis producit fi. ut dixi in fides.

Fido is fisus sum ūbū neutropassiuū. Vnde hic
et hec et hoc fidens tis tam nomen ꝙ pticipiū. et ſm
ꝙ ē nomen compatur. vnde fidenter tius me. et
hec fidentia tie. Fido componit̄ con fido is confisus.
vn̄ confidens. Et compatur. vn̄ confidenter tius
me aduībiū. et hec confidentia tie. Item componit̄
cū dis et dr diffido is diffisus. i. non fidere. Fido cū
suis compositis est neutꝝ. nec impedit ꝙ est neu
tropassiuū. qꝛ omne neutropassiuū ē spēs neutri
Item fido et eius composita prod hanc sillabā fi
Vnde ouid de arte. diffidet misere ꝓtinus illa sibi
Inuenit̄ fidit pteritū de findo is. ut fidisti fidit. et
corr fi. Vnde ūsus. Fido parit fidit dat ꝙꝫ findo fi
dit. Itē fidi gtūs de fidus a ū prod fi. uide eciam
in fides. Et habet fido tria pticipia. scilʒ fidens fi
¶ sus fisurus

Fiducia. a fidus dr hec fiducia cie
et ē fiducia in bonis rebus et in malis. ſʒ sepius
in bonis rebus. et inde hic et hec fiducialis et hoc le.
et inde fiducialiter aduībiū. et hec fiducialitas atis
Item a fiducia fiduciarius ria riū. i. fidus. Iteʒ fi
ducia ē cū res aliqua sumende pecunie gracia uł
mancipatur uł in iure creditur. et hinc fiduciari
us dr possessor. uł qui rem aliam fiduciatim ac
¶ cipit. i. in fiducia et tutela

Fiducio. a fiducia
dr fiducio as ūbū actm̄. i. fiduciā pstare. qd uul
gariter solet dici affidare. Et componit̄ affiducio
as ad aliquā fiduciā et securitatē dare. Item con
fiducio cias. i. simul fiduciā dare. Diffiducio cias
Defiducio as. Effiducio as. Infiducio as. i. impig
norare publicare. diffidare. Fiducio actm̄ ē cū om
¶ nibus suis compositis

Fidus. a findo is dr fi
dus a um. i. fisus. ſʒ non ē in usu. Et componit̄
bifidus a ū. trifidus a ū. multifidus a ū. quadri
fidus a ū. quod est fisum in duas uł tres uel q̄
tuor uł multas ptes. Et corr omnes tres sillabas.
bifidus trifidus. Item fidus pt deriuari a fido is.
et dr fidus et qui fidit et in quo quis fidit. et dr
fidus amicus. fidelis famulus. Et compatur fidi
or issimus. vnde fide dius me aduībiū. Fidus com
ponit̄ infidus a ū. i. non fidus. Et pfidus a ū. et
prod fi. Vnde luc. Infidus pmis ducibus dubius
ꝙ pori. Item infidus pt cōponi ex in et fides. et
tūc corr fi. Vn̄ uirgilius in quod bello. Infida me
celeri facta tulisse mora. silr dic de pfidus et simi
libus qꝛ si componit̄ a fidus prod pmā. ut perfi
dus. i. ualde fidus. sicut ppulcher. i. ualde pulcher
Si autē componatur a fides corr fi. Vnde quidaʒ
Perfidus est nequā. pfidus corde fidelis. Itē Non
caret ille fide cui mentis gracia fide.

Figmen. a fingo gis dr hoc figmen inis. i. figmē
tū. et hinc hoc figmentū ti compō. inuentio. vnde
figmentatus a ū. i. fictus. et figmento as. i. fingē
¶ simulare

Figmentum in figmen uide.

Figo gis xi xū. i. immittere. inferre. fortiter uł
stabiliter imponē. Et componit̄ cū ad et dr affi
go gis xi xū. i. figere ad. et mutatur d in f. Item
cū con et dr configo gis fixi xū. Item cū crux et
dr crucifigo gis xi xū. i. figere cruci. Item cōponi
tur cū dis et dr diffigo gis xi xū. i. diūsis modis
figere. uł a fixura remouere. Iteʒ cū de ut defigo
gis xi fixum. i. deorsum uł ualde figere. uł a fix
ura remouere. Item cū ex et dr effigo gis. Item
cū in et dr infigo gis Item cū p̄ et dr p̄figo gis.
ante uł ab anteriori pte figere. Et cū p et dr pfi
go gis. i. pfecte figere. Item cū re et dr refigo gis
iteꝝ figere uł retro. quasi a fixura remouere. Et
cū sub et dr suffigo gis. ab inferiori pte figere. et
mutatur b in f. Et cū trans et dr transfigo gis. i.
ultra usꝙ ad aliā ptem figere et pforare. Figo et
omnia eius composita sunt actiua. Et faciūt p̄te
ritū in xi et supinū in xū. Et prod hanc sillabam
fi. Ouid epy. Figit̄ in iusso nrā sagitta loco. Item
in aurora. Fige cor in celis ut non elacō regnet. et
facit figo fixū ad differentiam de fingo fingis xi

Figulina ne ē fornax in
quo figuli coquunt uasa terrea.
¶ quod facit fictum

Figulus li. i. ollarius. luti compositor. qui lutū
confingit et redigit in aliquā formā. Et dr a fin
go gis. Et dicitur figulus quasi fingens lutuʒ. uł
fictor luti. Et corripit penultimam.

Figura re dr a fingo gis. et est figurā hominis
forma nature. Vnde figuratus ta tum. et figuro
as. Et hinc ūbalia. Figuro componit̄ configuro as
. i. simul figurare. Diffiguro as. i. diūsis modis fi
gurare. uł figurā auferre. Defiguro ras. i. ualde fi
gurare uł diffigurare uł figurā auferre p̄figuro as
an̄ figurare p̄siḡre. Transfiguro as. i. transformare
scʒ ult̄ in aliā figurā mutare. Figuro as actm̄ ē cū
omnibus suis compositis. Et prod gu. Et scias ꝙ
figura ē in gramatica ex eodem uł diūso ꝓueni
ens quedā dispō dcōnis. Tres autem sunt figure
scʒ simplex. composita. et decomposita. De hoc dic
tū ē sup̈ in tercia pte in c de figura nominis. Itē
de figuris allothece dictū est in quarta pte. Item
scias ꝙ figurate loqui ē cū vnū dicimus et aliud
¶ intelligimus. uide in leo

Filatista. a filū dr hic
et hec filatista te. qui uł que pro mercede filat.

Filadelphia phie ciuitas arabie.
¶ in suo loco

Filantropos genus herbe. De hoc uide in ph

Filateriū. Filaxe quod est seruare componitur
cum thorach quod ē lex Inde hoc filateriū rij scʒ
membrnula. uł breuicellus in quo erat scripta lex
et seruabatur quā deferebant ante frontē uel pec
tus. ut sic uiderent̄ religiosi. ſʒ hoc non fiebat nisi
causa iactantie et uanitatis. vnde et sepe inuenit̄
ꝓ uanitate. Hinc illud euangelij. Dilatant filate
ria sua et magnificant fimbrias. Alij dicūt ꝙ cō
ponit̄ a filo. qꝛ p filū pendens a fronte uł pecto
¶ re agitatur

Filaxe grece latine dr seruare.
vnde hec filaxa e uas ubi aliquid recondit̄ et serua
tur. hoc fuit a pncipio. ſʒ postea filaxe in usuʒ vi
nj tn̄sierūt. et a filaxe trahit̄ filaxo as. i. seruare

File grece latine dicitur mulier.

Filiatio in filialis exponitur.

Filialis. A filius uł filia dr hic et hec filialis et hoc
le. pnł prod. res filij uł filie. uł ptinens ad filium
uł filiā. vnde filialiter aduībiū. et hec filialitas tatis
uł filiacō onis in eodem sensu. scʒ ꝓprietas q̄ dr

Filiaster. a filius dr hic filiaster tri. qui
filiā habet. uł potius p̄uignus. vn̄ hec filiastra p̄
¶ filius

Filiatus ta tum. i. curuatus. A filū di
¶ uigna

citur. quia filum cito curuatur. et prod penultim

Filica ce cõmunis generis .i. curialis. Et dicitur a

Filicarium rij locus ubi file quod est mulier
filix abundat et dicitur a filix cis.

Filicetũ ti ubi filix abũdat. a filix dr. et pd ce

Filiceus cea ceũ de filice exñs. uel ad filicẽ per

Filiolus dr a filius. et ẽ ¶ tinens. Et dr a filix
filiolus puus filius uel quem de sacro fonte leua
mus. Item a filia dr hec filiola .i. pua filia. uel quã
de sacro fonte extrahimus. Et cor o de hec inferius

Filippensis in filippus exponitur. ¶ eciã uide

Filippis. urbs macedonie. secundum papiam.

Filippus pi interpretatur amator equorum. filos
enim grece latine dr amor. et componitur cũ ypos
quod ẽ equus. Inde philippus amator equorum. uel
filippus interpretatur os lampadis. quia lumen inuẽ
tũ pdicauit nathanaeli. uel interpretatur os lampa
dis propter suã luculentã pdicacõnem. Dicitur eciam
os manuũ propter assiduam opacõnem. Philippus
eciã dcũs ẽ pater alexandri putatiuus. Vnde et
philippi orum dicti sunt campi thessalici in quibus
regnauit. Vnde lucanus. Et mutina lentos pũos
fecere philippos. Et bizancij in quibus erat scrip
ta illius ymago. Vnde orac. Retulit acceptos re
gale numisma filippos. Vnde philippensis. ad phi
lippenses scribit paulus. Et scribitur p vnũ l cũ cor
ripiat fi. et p geminũ p. Et pt scribi in pma silla

Filius quasi famulus ¶ ba p f latinũ uel p ph
a familia. vnde hec filia lie. Et desinit dtũs et ab
ltũs in abus. ut filia filiabus ad drãm masculini
et dnr filij et filie a familia. quia pmi exñt in ordi
ne nascentiũ. familia enim incipit a patre et termi
natur in tritauo. Sed stirps ex longa generis sig
ficacõne uocatur. Quidã uero dicunt quod filius dr a
filos quod ẽ amor. quia sit amor patris uel matris
uel dr a filo genacõnis. Est enim filũ genacõnis p
cedendi in posteris. Sed ubi deest filius frangitur
filũ genacõnis. nec ultra pcedere pt. Secundum
uero aug. filius dr quia fit ut ille .i. ut pater. sed po
tius ẽ ethymologia quam compõ. Et conuenit pprie fi
lio dei. quia p omnia ẽ similis patri. ¶ Et nota quod
quadriptitus ẽ ordo filiorum. scilicet vnigenitus. primo
genitus medius nouissimus. Primogenitus dicitur
ante quẽ nullus. Vnigenitus post quem nullus
Medius inter oms. Nouissimus post oms. Idem
est et minimus. a monade. Nouissimus autẽ quasi
nouus. Nam ceteri pcedendo antiquiores existunt
Item quatuor modis dnr filij abrae iudei. Imita
cõne. ut ipsius abrae fidem imitantes ex gentibus
Adopcõne. et pt adoptari quilibet tam masculus
quam femina. dũmodo sit minoris etatis patre adop
tiuo. ita quod filius naturalis eius esse possit. Doctri
na sicut aplũs appellat eos filios quibus euãge
liũ pdicauit. Item dnr filij liberi. quia sicut seruus ẽ
in potestate dñi. sic filius ẽ in potestate pris. Et
inde eciam ipso filio fit emancipacõ. ut sit liber a
patre sicut seruo manumissio. uel dnr liberi. quia ex
libero sint matrimonio orti. Nam filij ex libero et
ancilla seruilis condicõnis sunt. semp enim qui nas
citur deteriorem pntis statũ sumit. A filius autẽ
dr filio as filiũ facere parẽ. Et componitur et dr
filiusfamilie. uel familias familiarum. Et sunt filij fa
miliarũ uel familias filij nobiliũ. quia olim non nu
merabantur nisi familie nobiliũ. uel filijfamiliarũ
dnr liberi. Et est familias genitiuus grecus cum
dicitur filiusfamilias. Et acuitur in fine familia.

Filiusfamilias in filius exponitur.

Filiussaltus dr dauid in ij reg xxj c. ubi sic dr
Terciũ quod fuit bellũ ingob contra philisteos. in quo
pcussit a deo datus filiussaltus polimitarius beth
leemites goliath getheũ. ubi in historijs magister
dicit. Hijs quatuor nominibus exprimitur dauid
Et dicitur a deo datus. quia ad liberacõnẽ isrl datus
ẽ a deo in regem. Filiussaltus. quia de pascuis et sal
tu assumptus est. Polimitarius. quia de genere be
seleel polimitarij fuit mater eius. uel quia multis
modis ãpliauit cultũ dñi. Bethleemites dr a pria

Filix. a filũ dr hec filix cis quedã herba. quia folia
eius quasi fila sunt. uel dr a findo. uel a singulari
tate filiorum quasi fenix. Arabes enim singularem fe
nicem uocant. Et corr pnl in gtõ. Vnde uirgilius.
in ij georg. Et filicẽ carnis in uitẽ pascit aratrix

Filocalus li .i. amator boni. Et cor pnl. Et cõ
ponitur a filos quod ẽ amor et calon bonũ. Et est
cõmunis generis sicut et philosophus.

Filocopus. filos componitur cũ copos quod est
labor. uel opos quod ẽ uisio et dr hic filocopus pi
.i. amator iactantie. qui uult ut labor suus appa
reat. propter uanam gloriam. et cor penultimam

Filogeus. filos componitur cũ ge quod ẽ terra et
dr hic filogeus gei quartus equus solis quasi amans
terram uidetur enim sol amare terram. cũ post no
nã declinat ad eã. tũc enim ad occasum tendit. Et

Filomena auis lucinia interpretatur ¶ prod pnl
canens dulciter. eo quod dulciter cantat. et prod pnl

Filon grece latine dicitur folium.

Filos grece latine dr amor. Et accentuatur ulña
Et componitur cũ argiros quod ẽ argentũ uel de
narius et dr filargirus a ũ. auarus .i. amator pecu
nie. Inde filargiza re .i. amor pecunie auaricia. et
hinc filargicus ca cũ auarus amator pecunie. Itẽ
filos componitur cũ calon quod ẽ bonum et dicitur
filocalus li .i. amator boni. vnde hec filocalia lie .i.

Filosophus. filos componitur cũ ¶ amor boni
sophia quod est sapientia. et dr hic et hec phũs phi
.i. amator sapientie. vnde hec philosophia e amor
sapientie. et hinc philosophicus ca cũ. et philoso
phor aris .i. studere filosophiã uel docere phiãm.
uel tractare eam uel morem philosophi sequi. Et
pt dici ũbũ morale uel ymitatiuũ. Et formatur ab
hoc ablto filosopho. o mutata in or. Et nota quod
filosophus pprie dr qui humanarum et diuinarum
rerum scientiã habet. et omnẽ bene viuendi trami
tem tenet. Et fertur hoc nomen pmũ esse exortũ a
pitagora. Nã greci ueteres cũ ante sophos uel so
phistas .i. sapientes uel doctores sapientie semet
ipsos iactantius nomiarent. Iste interrogatus quid
pfiteretur. uerecũdo nomine phm .i. amatorem sa
pientie se esse respondit. quia sapientẽ profiteri ar
rogantissimũ uidebatur. Ita deinceps postea pos
teris placuit ut quantalibet de rebus ad sapientiã
ptinentibus doctrina quisque uel sibi uel alijs uidetur
excellere. non nisi phũs uocaretur. Et nota quod filo
sophus idem ẽ quod sapiens. et filosophia idem
ẽ quod sophia. uel sapientia uel sapienter. uel filo
sophice loqns. quamuis interptacõ aliud uideatur so
nare. quod fuit factũ a pictagora. ut diximus. Et
scias quod philosophie tres sunt spẽs. phisica. ethi
ca logica. Et ẽ filosophia meditacõ mortis. quod
magis cõuenit xpianis. qui seculi ambicõne cal
cata similitudine future patrie viuũt. Vel ut dicit
aristotiles in li de regimine reg. Philosophia nichil

aliud est ꝙ abstinentia uictoria concupiscibilium
In iob autē c xxviij dr̄. Ecce timor dn̄i ipsa ē sa
pientia. et recedere a malo intelligentia. Vide in
terra. et in noctua. et in siliqua. Et scias ꝙ aristo
tiles in tercio thop̄ dicit. Aliqn̄ autē meliora nec
eciam magis eligenda sunt. neque meliora neces
sario et magis eligenda ph̄ari melius ꝙ ditari. ꝟ
magis eligendum indigenti necessarijs.
Filtꝝ. a filū dr̄ h filtꝝ tri. q2 ex filis. i. pilis ani
maliū fiat. vn̄ filtratus a ū. filtꝝ eciā dr̄ quedaꝫ
herba uenenifera. vnde et sepe inuenit̄ pro uene
Filū. a filon dr̄. uł filū dr̄ q̄si ¶ no acutissimo
pilū. quia ex pilis animaliū fiat. A filū dr̄ filo as
filū a colo ꝑ quandā extenuacōnem deducere. Et
Fimarius fimarij homo uł equus q̄ ¶ prod̄ fi
portat fimum. Et dicitur a fimus.
Fimbria. a findo dis dr̄ h fimbria brie. i. extre
mitas uestis. Supsticiosi eniꝫ magistri in fimbis
que in quatuor angulis palliorū pendebant acu
tissimas spinas ligabant. ut eaꝝ aculeis pungēn
tur. et ex hac cōmotione traherentur ad officia
dei. vnde fimbriatus ta tū. i. fimbrijs ornatus. et
Fimus mi mas ¶ fimbrio as fimbrias aptare
gen̄ dicitur a fio fis. et ē fimus stercus quod per
agros iacitur. quod uulgo letamen dr̄. q2 suo nu
trimento leta faciat arua et reddat pīguia. Et dr̄
fimus. q2 fiat mus. i. terra uł stercus. uł dr̄ fimꝰ
q2 fit imus. q2 cū spargit̄ in agro occultatur sub
terra. Et ē ethimologia. Et cor̄ ꝑmam. ꝟ fimus
ūbū eam prod̄. Vnde quidā. fetat ubiq3 fimus ui
Findo is di fissum. i. scin ¶ ciosi corpore fimus
dere. vnde ūbalia. findo componit̄ affindo is mu
tata d in f. i. ualde uł iuxta findere. Item confin
do confidis confidi dere confissum. i. simul findere
Item diffindo dis diffidi diffissum. i. diūsis mod̄
uł in diūsas ꝑtes findere. uł findendo īmittē. Iteꝫ
ꝑfindo dis di sum. i. ualde uł ꝑfecte findere. Item
profindo dis di profissum. i. procul findere. Item.
p̄findo dis di p̄fissuꝫ. i. ante findere. Item refindo
dis di refissum. i. iteꝝ findere Item suffindo dis di
suffissum. i. latenter uł paꝝ uł subtus uł post fin
dere. Item transfindo dis di transfissum. i. ult̄ fin
dere. findo et omnia ab eo composita sunt actīa
Et faciūt p̄teritū in di sine n. et supinū in suꝫ ge
minato s. Et omnia cor̄ hanc sillabā fi in p̄teri
to. ut diffidi confidi ꝑfidi ⁊c̄. Sed fido dis dit ꝓ
ducit fi. Vnde quidam. fido parit fidit. dat quoq3
findo fidit. Vnde ūgilius in viij. Diffidit ac multa
Finees interp̄tatur ¶ porrectū extendit arena
oīs ꝑcens. Transfixit enim pugione zambri cum
scorto madianite. Et dn̄i furorem placauit ut ꝑ
ceret. finees frater ofni os mutū interp̄tatur. quo
figurat̄ ueteris sacerdotij et doctrine silentiū. et a
Fingo gis xi ctū fingere. i. orna ¶ cuit̄ ultima
re. componē. facere. formare. plasmare. excogitare
componē quod ueꝝ non ē. i. simulare. Item inue
nit̄ fingo gis. i. nitidare. extergere. fingo compo
nit̄ confingo xi ctū. i. simul fingere uł dissimula
re. Item defingo gis. i. ualde fingere. uł diffingē.
Item effingo gis expresse fingere. mutato x in f
fingo et omnia eius composita sunt actiua. et ō
nia faciūt p̄teritū in xi. et sup̄ in ctū. Itē omnia
abijciūt n in sup̄. qd̄ habent in p̄nti et in p̄terito
Finio nis iui itū ire. i. terminare. consummare
ꝑficere. et dr̄ a finis. Et componit̄ diffinio is. Et
transit s in f. i. diūsis mod̄ finire determinare. oñ

dere quid sit uł quale uł quantū. Vnde h diffini
cō onis dr̄ terminus demonstrans quid ē esse rei
Item componit̄ defînio is it. ualde finire. vn̄ defi
nitus ta tū. Actuū ij. Definito consilio. Item pre
finio ante finire. p̄figere p̄statuere. p̄destinare. fi
nio et eius composita omnia sunt actiua. et prod̄
Finis. a fune dr̄ h uł h finis ¶ hanc sillabā fi
generis incerti. q2 agri funiculis sunt diuisi. Vnde
ꝓpheta. funes ceciderunt michi in p̄claris. mensu
raꝝ enī linee. i. terraꝝ ꝑticōne tendunt̄. ut dimen
sionis equitas teneatur. Et scias ꝙ finis dr̄ tmi
nus consummacō mors patria. vnde h et h fina
lis et h le. Vnde finaliter adūbiū. finis componi
tur affinis confinis. Et prod̄ fi. Et nota ꝙ ē finis
consumans. et ē finis consumens. Vnde ūsus. fi
nis consumens et consummacō finis. In eo ꝙ cō
summat siue ꝑficit habꝫ se ad modū maris. In eo
ꝙ consumit habet se ad modū femine. vnde con
uenienter ē incerti generis. i. masculini uł femini
ni. Item ab h dcō fini addita tas. fit h finitas pe
Finitimus ma mum. i. pro ¶ nultima correpta
Finitiuus a ū ¶ pinquus vicinus. Et dr̄ a finis
Finitus. a finio is ¶ pnł prod̄ in finitus uide
dr̄ finitus ta tū. vn̄ finitūs tiua tiuum quod finit
uel finit̄. Et componit̄ infinitus ta tū. i. non fini
tus. cuius mensura finē non habet. et infinitiuus
ua uū. i. non finitiuus. Et hinc quidā modus ūbi
dr̄ h infinitus. et h infinitū. et h infinitiuus. et h
infinitiuū. uide in iij ꝑte ubi egi de uerbis impso
Fio fis fit factus sum. i. incipere es ¶ nalibus.
se. de non esse transire ad esse. quod enī fit non ē
et quod ē non fit. Et ē neutropassiuū quantū ad
uocem. neutꝝpassiuū quantū ad significacōnem
Et deberet habere tria ꝑticipia. scꝫ fiens factus et
facturus. Sed fiens non ē in usu hac racōne. Naꝫ
h ūbum fio ē quasi passiuū huius ūbi facio. sed
omne passiuū caret participio p̄ntis tempis. et iō
fiens non ē in usu. licet fuerit in antiquoruꝫ usu
Item fio deberet habere facturus participiū futu
ri tempis. ꝟ q2 esset conscidentia inter ꝑticipium
huius ūbi facio quod ē facturus. Ideo fio habet
futurus ꝑticipiū futuri tempis. et nunꝙ facturus
Et componit̄ fio cū omnibus eisdē dcōnibus cū
quibus componit̄ facio. ita ut suā ꝗaturā nō mu
tet. ut benefacio. et benefio. malefacō et malefio
satisfacio et satisfio. calefacio et calefio. tepefacio
et tepefio. expgefacio et expgefio. nichilifacio et
nichilifio. Et sunt loco passiuoꝝ ad illa. Item fio
componit̄ cū con et transit ad actiuā significacō
nem. et dr̄ confio is iui itū. i. efficere. Accipit̄ tñ
confire in passiua significacōne. scꝫ ꝓ effici. Item
defio is iui ire. i. delinquere uł deesse defectū pati
Itē cū sub et dr̄ suffio is iui itū ire. i. suffumigare
uel administrare. fio ē neutꝝ et composita ab eo
que non mutant ꝗaturam illius omnia sunt neu
tra. et habent accentus sup̄ eandem sillabā super
quā et simplex. Iuxta regulā hanc. Quotiens fio
uł facio componit̄ ita ut non mutet̄ ꝗatuā sim
plicis sup̄ eandem sillabā ē accentus in composi
to sup̄ quā ē in simplici. Que uero componūtur
a fio ita ut mutent ꝗaturam sui simplicis et ac
centus mutant. et actiua sunt. p̄ter defio ꝓ defi
cere quod ē neutꝝ. Et nota ꝙ fio fiebaꝫ prod̄. i.
puram ubicūq3 non habet r cū omnibus suis cō
positis. qn̄ significat passionē. nā si r sequit̄ ad e
breuiat̄ i ante e. ut fierem et fieri. Et ideo ut dic

uarro. Fio fis prod fi. qꝛ ē passiuū de facio. vnde qꝛ passiuū parificatur actiuo. ideo fio prod p̄mā ut tempe saltem parificet̃. ut quod amisit in sillabis recupēt in tempibus. Facetus. Nunq̄ spina nocens fiet odorosa. Et ut dicit pap. fio fis factus sum. quarte coniug̃ prod pn̄l in omni dissillaba. licet vocalis ante uocalem. ut fio fiam. Ind̓ com

Firmaculū li. penultima cor̃ ¶ ponit̃ suffio. quo aliquid firmatur. a firmo firmas.

Firmamentū ti d̓r a firmo mas. qꝛ sit firmum. nec casui subiacens. Et scias ꝙ celū firmamentū factū ē secūda die. et ꝫ quosdā ē de qn̄ta essentia

Firmus. a formon quod ē calor d̓r firmus ma mū quasi cū calore. Et compatur firmior simus vnde firme mius me adūbiū. et firmiter eciā d̓r. et hec firmitas tatis. et h̄ firmitudo dinis. ul̓ a firmus d̓r firmo as aui. vn̄ h̄ firmatoriū quo aliq̄d firmat̃. et firmaculū ꝑ eodem. Firmo componitur affirmo as. confirmo mas. Infirmo as debilitare falsificare. eneruare. Offirmo as mutato b in f. ꝓ ūbioꝝ xxj. Vir impius ꝓcaciter offirmat uultū suū. Firmo mas actm̄ est cū om̄ibus suis compositis. Et scias ꝙ firmus ex natura dicitur. ualens uero ex precipuis uiribus. ut athleta.

Fiscalis in fiscus exponitur.

Fiscella. a fiscina d̓r h̄ fiscella le dimi. pua fiscina. et h̄ fiscellus li. i. mollis casei appetitor.

Fiscina. a findo is d̓r h̄ fiscina ne. i. uas ul̓ corbulus ex iuncis ul̓ fimine factus. in quo fit caseus. Et cor̃ pn̄l. Vnde ūgil̓. Nūc facilis rubea con

Fiscinula le diminuti. ¶ texitur fiscina uirga uum parua fiscina. Et corripit penultimam.

Fiscus ci mas ge. i. saccus. bursa regis ubi publicus census reponit̃. Ponit̃ tamen qn̄qꝫ ꝓ quolibet sacco. et inde h̄ et h̄ fiscalis et h̄ le lis. i. redditus regalis. omnia eniꝫ publica dn̄icalia fiscalia dn̄r. Et nota ꝙ fiscus deriuat̃ a fico ꝓpter ubertatem que ē ibi maior q̄ꝫ in alijs saccis. sicut illa arbor ē uberior q̄ꝫ alie. Et ut dicit aug̃ contra auaros. Quod nō accipit xp̄us accipit fiscus. A fiscus d̓r fisco cas caui care. i. publicare. ad fiscū reducere. in fisco reponē. Et componit̃ confisco as. i. simul fiscare. infisco cas. Fisco actm̄ ē cū omni

Fisiculatus. a fisis quod ¶ bus suis compositis ē natura d̓r fisiculatus ta tū. i. naturale. et fisiculo las. i. diuinare ul̓ pronūciare. vnde fisiculatus

Fisicus. a fisis ¶ ta tū diuinatus ul̓ ꝓnūciatus quod ē natura d̓r fisicus ca cū. i. naturalis. et hec fisica pro quadā arte que de reꝝ naturis tractat quasi scientia de naturis. et hinc fisicus ca cū qui de arte illa tractat. ul̓ quod ptinet ad illā artem. ut fisicus liber. et h̄ fisicus ci. et h̄ fisica ce qui ul̓

Fisiologus. Fisis grece la ¶ que tractat artē illā tine d̓r natura. Et componit̃ cū logos quod ē ꝫmo ul̓ racō et dicit̃ hic fisiologus gi. qui loquit̃ ul̓ tractat de naturis rerum. Et corripit lo.

Fisis grece latine natura.

Fissilis. a findo dis d̓r h̄ et h̄ fissilis et h̄ le. qd̓ facile findi ul̓ frangi p̄t. Et corripit penultimam

Fissus a um deriuat̃ a findo dis di fissum. vn̄ h̄ fissura re. i. scissura. Et scribit̃ ꝑ gēinū s ꝫ fisus a ū a fido is si sū scribit̃ ꝑ vnū s. ꝓd tamen p̄mā. Vnde ūsus. A fido fisum. ꝫ findo dat tibi fissum.

Fistula. a fos quod ē uox et stolon quod est missio d̓r h̄ fistula le. instrumentū ad canendum ex canulis compactū. Et d̓r sic qꝛ uocem ul̓ aerē emittit. Vnde quidā. Fistula dulce canit uolucrē dū decipit auceps. vnde et fistula d̓r aqueductus ul̓ meatus. qꝛ aquā fundat et emittit. sicut fistula instrumentū uoces. Et a fistula fistulor laris. i. sibilare. ul̓ cū fistula canere. Fistula eciā dicit̃ quedā infirmitas. Vnde fistulatus ta tū. et fistulosus sa sum. qui illā patit̃ infirmitatem. Vnd̓ ūsus. Fistula dulce canit. est morbus fistula durus Fistula eciā d̓r aroma siue arbor aromatica. Canticoꝝ iiij. Fistula et cinamomū cū vniūsis lignis li

Fisus sa sum. a fido dis. uide in fissus. ¶ bani

Fitius in fiton uide.

Fiton onis mas ge. fuit quidā serpens creatus a terra quem apollo in pnaso monte interfecit. Et interp̄tatur fiton consulare. ul̓ dubitacō. a ūbo greco scilꝫ fito quod ē quero. hinc fiton dubitacō d̓r. quem apollo interfecit. qꝛ sapientia dubitacōnem absoluit. Et hinc ipse apollo dcūs est fiton. ul̓ fitius. et hinc fitia fitioꝝ dicti sunt ludi. ul̓ festa facta in honore apollinis ꝓpter uictoriā quā habuit de fitone. et a fiton fitius a ū. ul̓ fiteus tea teū. i. apollineus. ul̓ a fitone serpente pn̄t deriuari. Iteꝫ fiton. i. diuinator. In fitonicus uide

Fitonicus. a fitone apolline d̓r fitonicus ca cū et hinc fiton onis. et h̄ fitonissa se diuinator uel incantator. plenus fitonico sp̄ū. et diuinatrix uel incātatrix. fitonico sp̄ū plena. quia apollo autor fuit diuinacōnis Et corripit penultimā fitonicus

Fitonissa in fitonicus uide.

Fixula. a figo gis d̓r h̄ fixula le. i. fibula q̄ ad

Fixus. a figo gis ¶ firmandū palliū infigitur xi xū. ul̓ a fingor eris d̓r fixus a um ꝑ x. Inuenitur fissus sa sum a findor eris. Et scribitur per geminū s. Vnde ūsus. A figor fixus. a findor sit

Flabellū li. i. muscariū. scꝫ quo ¶ tibi fissus. muscas abigimus. et flatū facimus. et d̓r a

Flabrum flabri id est uentus ul̓ fla ¶ flabrum tus uenti. Et dicitur a flo as.

Flacceo ces cui. i. marcere. vnde h̄ flaccor coris. i. marcor. et h̄ et h̄ et h̄ flaccens tis pticipium. i. marcens. vnde ꝑ translacōnem flaccentes dicūtur qui in peccatis et iniquitatibus marcent et pseuerant. Et qꝛ quod marcet exiccatur et arescit. ideo eciā qn̄qꝫ ponitur flaccere ꝓ arere. Vnde Isa xix. Erunt irrigua eius flaccentia. i. arentia.

Flaccor oris in flacceo ces est.

Flaccus ca cum id est marcidus. a flacceo ces.

Flagellum in flagrum uide.

Flagitiū. a flagito tas d̓r h̄ flagitium tij. i. dedecus. peccatū. et flagitiosus sa sum. uiciosus. libidinosus. turpis. non dicendus. criminosus. sic dcūs qꝛ frequenter flagitet et appetit libidinem. ul̓ noceat sibi. Et compatur. vnde flagitiose sius sime. adūbiū. et flagitiositas tatis. Que differentia sit inter flagitiū et facinus dictum est in facinus.

Flagito tas taui a flo as d̓r. et est flagitare expostulare. querē. rogare. petere. cū clamore poscē vnde et flagito d̓r quasi flatū gero ul̓ ago. et est ethymologia. Flagito componit̃ efflagito tas id ē ualde flagitare. Et ē actm̄ cū omnibus suis compositis. Et exigit duos diūsos accusatōs post se Et cor̃ gi. Que autē ūba regunt duos diūsos accusatiuos dictum est in doceo doces.

Flagro gras in flagrum exponitur

Flagꝝ. a flo as d̓r h̄ flagꝝ gri. Et inde h̄ flagellū li dimi. Et sunt flagra ul̓ flagella ūgule. ul̓ po

tius ꝓpe summe ptes ūgaꝝ.qꝛ cū flatu et crepitu
in corpe sonant.uł summe ptes arboꝝ dicūtur fla
gella.qꝛ crebros uentoꝝ flatus sustinent.Eadē ra
cōne dr̄ et flagra.Itē qꝛ flagꝝ pcutit et urit dr
flagꝝ qn̄qꝫ ūberacō quandoqꝫ arbor.vnde flagro
as aui.i.estuare feruere ardere.ſʒ fragro ras.i.re
dolere.p r in utraqꝫ sillaba.Vn̄ ūsus.fla facit ar

Flama me dicit̄ ¶ dorem.ſʒ fra largit̄ odorem
a flo as.qꝛ flatu excitetur.uł dr a fos quod ē ig
nis.qꝫ autē dr flama q̄i fos late means eth est.

Flamasco cis in flamesco exponitur.

Flamen.a filū dr hoc flamen inis.i.sacerdos io
uis quasi filamen.qꝛ reliquias a collo p fila pen
dentes portet.uł dr a filo.qꝛ quicūqꝫ erat sacdos
in signū sacerdotij deferebat almuciū.Sed ingru
ente calore cū ex caloris nimietate nō posset illō
deferre religabat sibi capillos quodā filo.uł floc
culū lane filo in ūtice ligatū deferebat in signum
sacerdotij.et tunc ē mas ge.Item a flo as pt deri
uari h̄ flamen inis.i.flatus.et hinc flamineus a ū

Flameo.a flamo mas dr flameo es ui.i.flamā

Flameolū li di.¶ emittere uł calere uł ardere
minutiuū.paruum flameum.Prudentius de sico
machia.flameolum strophiū dyadema monile.

Flamesco cis inchoatiū.et format̄ a flameo es
addita co.Vnde in hympno flamescat igne cari
tas.Quidā tamen ꝓnūciant flamascat quod est
inchoatiuū huius ūbi flamo as.ut sit sensus.fla
mascat.i.incipiat flamare.i.incendere.Sed hug
dicit.qꝫ debet esse inchoatiuum a flameo.

Flameū.A flama dr h̄ flameū mei mitra siue
infula nuptiaꝝ tenuis et rubea qua utebant̄ nu
bentes ad designandū pudoris lesionem opientes
uultū cum ea.Vnde lucanus in secundo.Lutea di
missos uelarunt flamea uultos. ¶ a flamen

Flameus ei mas ge.i.pminister sacroꝝ.Et dr

Flamita te.i.sacerdotissa.et dicitur a flamen.

Flamiger.a ū.i.gerens flamā.pnł cor̄.et cōpo

Flaminiū nij neu ge.¶ nit̄ a flama et gero ris
.i.sacerdotium uł officiū flamīs.et dicit̄ a flamē

Flamo mas.i.incendē.A flama dr.Et compo
nit̄ inflamo as.i.incendere.Et ē neutꝝ cū omni
bus suis compositis.licet quandoqꝫ inueniat̄ ab
solute positum pro flamare uel resplendere.

Flamula le dimi.pua flama.Et cor̄ penulīaꝫ

Flatilis.a flo as dr h et h̄ flatilis.et h̄ le.facił
ad flandū.vn̄ flatiliter adūbiū.et h̄ flatilitas tis.

Flaueo ues ui.i.esse uł fi ¶ et cor̄ pnł flatilis
eri flauū.vnde flauesco cis incho.Et ꝓd fla.vn̄
ūgił in buc.Molli paulatim flauescit tempus a

Flauus.a flaueo ues flauus ua uū.i. ¶ rista
albus uł rubeus.Sed ꝓpe flauus est qui uulgo
dr blandus.Flaui sunt anglici theutonici flandrē
ses.Item flaua ē arena.flaua ē spica cū est matu
ra.flauus compatur flauior issimus.Vnde flaue
uius me adūbiū.et h̄ flauedo dinis.Et ut dr in ꝗ
cismo.flauus ē crinis.ſʒ fuluū metalli.Vnde dic
Dic apte flauum crinem.fuluum qꝫ metallum

Flebilis penultima correpta in fleo es est.

Flecto tis xi xū.i.curuare.cassare mutare.vn̄
hec flexura re.et h̄ flexus us ui.Flecto componi
tur conflecto tis.circūflecto tis.de vno loco ad a
liū uł deorsum flectere.Inflecto tis.i.ualde uel in
tro uł intus flectere.Reflecto tis.Flecto actiuū ē
et composita ab eo omnia sunt actiua.et faciunt

Flegeton tis.mas ¶ pteritū in xi.et sup in xū
ge fluuius infernalis totus ardens.a fos quod ē
ignis.uł flegi quod ē inflamans et totus.vn̄ fle

Flegi.i.inflamans. ¶ getonteus tea teū

Flegma atis ge neu.vnus de quatuor pn̄cipali
bus humoribus humani corpis.sic dictuꝫ.q̄a sit
frigidū.Greci enīʒ rigorem flegmonē dicūt.vnde
flegmaticus ca cū in quo dn̄atur flegma.et quod
confert et efficit et genāt flegma.et quod ptinet
ad flegma.et quod ꝓcedit et ꝓuenit ex flegma
te.et flegmatiso sas.i.flegmate abundare.uł fleg
ma eijcere.multū saliuare et expuere.uide in ele

Flegmen inis ge.neu.dr a flegi qđ ¶ mentū
ē inflamans.et est flegmen tumor sanguinis.sic
ubi abundant crura sanguine.Itē flegmina sunt
cū in manibus et pedibus callosi sulci sunt.

Fleo es eui etū dr a fluo is.qui enim flet lacri
mis fluit.Flere enim ē ubertim lacrimas fundere
quasi fluere.ſʒ plorare ē cū uoce flere.Plangē est
cū lacrimis pectus aut faciem tondere.Lugere est
cū aliquibus dictis miserabilibus et habitus mu
tacōne flere.merere est cū silentio dolere.vnđ me
rere quasi mente carere.Et lugere quasi luce egē
A fleo es h̄ fletus.et h et h̄ flebilis et h̄ le.et fle
biliter adūbiū.et h̄ flebilitas tatis.Ouid.flebile
pn̄cipiū melior fortuna sequatur.Potest tamen
h̄ proūbiū ad futuꝝ ꝓferri.et tunc dr.melior for
tuna sequetur.Fleo componit̄ defleo.Effleo es.i.
ualde flere.Perfleo es.i.pfcē flere.Refleo es.Fleo
et eius composita omnia faciūt pteritū in eui et
sup in etū.Et omnia sunt neutra.licet inueniant̄
transitiue constructa cū accusatiuis scʒ causam de
signantibus.uł tunc habent illa uerba in se vim
ūboꝝ transitiuoꝝ.vnde inueniunt̄ passiua ab eis

Fletus.a fleo es dr h̄ fletus tus tui.et fletus a
ū pticipiū passiue significacōnis.et componit̄ in

Fleumon est ¶ fletus.i.non fletus.et ꝓđ fle
morbus inquietus cum rubore et dolore et tensi
one et duricia.a flegi quod est inflamans.

Fleuus ua vum id est uanus.

Flexibilis.a flecto tis dr h et h̄ flexibilis et h̄
le.quod facile flectitur uł flecti pt.vnde flexibili
ter adūbiū.et hec flexibilitas tatis.et p composi
cōnem h et h̄ inflexibilis et h̄ le.i.nō flexibił.et
inflexibiliter adūbium.et hec inflexibilitas tatis

Flexuosus.a flecto tis dr flexuosus a uꝫ.plenū
flexu.non rectus.uł qui nō incedit rcā uia et cō
comparatur.vnde hec flexuositas flexuositatis.

Fligo fligas.in fligo gis exponitur.

Fligo gis xi ctū.et fligo as.in eođ sensu.i.cru
ciare dissipare destruere.ſʒ non ē in usu.ſʒ utrūqꝫ
componit̄ affligo gis et affligo as.i.ualde fligē
Et confligo gis.et confligo gas.i.simul fligere uł
pugnare.Et defligo gis et defligo as.ualde uł de
orsum fligere uel pugnare.Infligo gis et infligo
gas.Profligo gas.et profligo gis.Fligo actiuum
est et composita ab eo que desinūt in o similiter
actiua sunt omnia.preter confligo et defligo que
sunt neutra pro pugnare.Et omnia faciunt pteri
tū in xi.et sup in ctū.Et ꝓđ fli.Vnde vindoci
nensis.Hanc afflige fauet huic famulare necat.

Flo as aui atū.i.flatū emittere.vnde h̄ flatus
tus tui.Flo componit̄ afflo as.i.flare aliquid uł
flatu necare uł interficere.uł tangere.Itē conflo
as.i.flare uł fundere auꝝ uł aliquod metallum
ad faciendū aliquid.et est ūbū fusoꝝ.qꝛ fusores
multa insimul fundunt de vna forma ad aliam.

Ideo hinc tracta ē metaphora ad illos qui res ali
enas mutuo accipiūt et luxuriose consumūt. vñ
et inuenit᷑ conflare pro mutuari et ꝓ consumere
nam et qui consumit et qui mutuat᷑ de vna for
ma quasi fundit in aliā. Item componit᷑ efflo as
.i. extra flare. uł flando emittere. Item inflo as .i.
intus flare uł flatu implere. ꝑflo .i. flare ꝑfecte uł
ualde. Itē sufflo as. Flo neutꝝ est. et cōposita ab eo
Floccifacio cis .i. parꝝ ex ¶ omnia sunt actiua
timare. contemnē. ꝑuipendere. et componit᷑ a floc
cus et facio. qꝛ floccus lane parꝝ ualet et fere nul
Floccipendo dis. a floccus et pen ¶ lius ē ꝑcij
do idem est quod floccifacio. uide in floccifacio.
Floccus. a flo as dꝛ h̄ floccus ci. ꝑua massa la
ne uł niuis. qꝛ leuiter flatu interpellat᷑ huc et il
luc. vñ flocculus li dimi. et flocco as ūbū soli deo
cōueniens. tūc eniꝫ deus floccat cū floccando ningit
Flora re. dea florum.
Floralis. a flos deriuat᷑ hec flora re. dea floruꝫ
vnde h̄ et h̄ floralis. et h̄ le. quod ꝑtinet ad florē
Et pluraliter floralia liū uł lioꝝ festa flore. que
ab antiquis celebrabant᷑. Item inuenit᷑ h̄ et h̄ flo
ralis et hoc le quod ꝑtinet ad flores. Et tunc de
riuatur a flos. vnde et floralia dñr tempa florū
Et scias ꝙ huiusmodi nomina festoruꝫ in a desi
nentia tantū pluraliter declinata faciūt gtīm in oꝝ
Florariū rij. locus ¶ uł in nū. ut dixi in festū
ubi flores crescunt uł ubi reponunt᷑. et dꝛ a flos
Floreo es ui dꝛ a floro as. et est florere uirere.
resplendere. floridū esse uł fieri. Et componit᷑ con
floreo es .i. simul florere. Effloreo es. Refloreo es
.i. iteꝝ florere resplendere. reuirere. Et ab hijs in
choatiua floresco cis. effloresco cis. confloresco re
floresco. floreo es cū omnibus suis compositis est
neutꝝ. Et facit ꝑteritū in rui. Et caret supinis. In
choatiua autē istoꝝ carent ꝑteritis et supinis. et
sunt neutra sicut et alia inchoatiua omnia. Item
floro et floreo et floresco et eoꝝ composita prod̄
hanc sillabā flo. Vnde vindocinensis. Floreat ille
Floretū ti locus ubi ab ¶ sus ꝓximitatis amor
undant flores. et dꝛ a flos oris. Et producit pnł
Floro as aui dꝛ a flos. et ē florare flores crea
re. uł floribus spargere implere. Et componit᷑ de
floro as. Et est actm̄ floro cū omnibus suis com
Florulentus a ū plenus ¶ positis. Et prod̄ flo
floribus. et componitur a flos et lentos quod sig
Florulenti sunt campi ¶ nificat plenitudinem
et prata. Sed floride sunt arbores et herbe.
Flos oris mas ge dꝛ a fluo is. Et dꝛ flos quasi
fluos. et flores quasi fluores. quia cito fluant. vñ
floreus a ū. de floribus totus exñs. uł floribus
plenus. uł procreandis floribus aptus. et produ
cit primam flores tam nomen q̄ uerbum.
Flosculus li diminutiuuꝫ ꝑuus flos. et cor̄ pnł
Flucticulus li diminutiuum paruus fluctus.
Fluctiuagus ga gum penultima correpta .i. ua
gans per fluctus. Et componit᷑ a fluctus et uagus
Fluctuo. a fluctus deriuat᷑ fluctuo as aui are .i.
cōmouere. et ponit᷑ ꝓ dubitare. vñ fluctuatus a
ū. fluctuans uł qd̄ fluctuauit. et h̄ fluctuacō onis
Fluidus. a fluo is dꝛ fluidus a ū .i. madidus uł
currens. Et compatur. vnd̄ h̄ fluiditas .i. madidi
Fluito as aui .i. fatiscere dissolui ¶ tas decursio
frequenter fluē. uacillare. et ponit᷑. pro dubitare
et ē fre de fluo is. Et format᷑ a secūda ꝑsona pñ
tis indicatiui modi scꝫ fluis abstracta s et addita
to. ut uult hug̊. Quidā tamen dicūt ꝓbabiliter.
ꝙ antiqui dixerūt fluo is xi xū uł fluctū. et eciā
fluitū tu. et inde u in o fit fluito as. et ē fluctus
Flumen minis ge neu. a ¶ ipse aquaꝝ motus
fluctus dꝛ. et ē flumen ipsa aqua decurrens. Sed
fluuius ipse aque decursus. A flumen dꝛ flumine
Fluo is xi xū uł fluctū fluē .i. de ¶ us nea neū
currē. ꝙ faciat fluxū ꝓbatur ꝑ hoc ꝑticipiū flux
urus a ū. quod fit ab eo. ꝙ faciat fluctū ꝓbatur
ꝑ hoc nomen ūbale quarte declinacōnis scꝫ fluc
tus tus tui. quod fit ab eo. ¶ Fluo componitur
affluo is. Item confluo is .i. simul fluere. vnde cō
fluus a ū. Item circūfluo is. vnde circūfluus a ū.
Item defluo is .i. deorsum uł cito fluē. decurrē. Et
nota ꝙ defluit quod etate uł uetustate dissolui
tur. ut etas hominis folia arboꝝ. fluit quod na
turaliter decurrit. ut humor aque. Fluere autē tri
bus modis dicit᷑. humore reꝝ. sanie viuoꝝ. tabe
mortuoꝝ. Item diffluo is .i. diūsis modis uł in di
ūsas ꝑtes fluere. Item effluo is extra fluē exerce
re. ab ex et fluo is. quod componit᷑ cū per. et dꝛ
ꝑfluo is. Heb ij. Ne forte ꝑfluamus. Item influo
influis intro fluere. vnde influus flua um. Iteꝫ in
terfluo interfluis inter aliqua fluere. vñ interflu
us a ū. Item ꝓfluo .i. procul fluere. Iteꝫ prefluo
is ante fluere. ꝑcurrere. Item preterfluo is iuxta
fluere. Item ꝑfluo is ꝑfecte fluere. Item refluo is
retro fluere. vnde refluus a vm. Item supfluo is
supabundare. vnde supfluus a vm. et supflue ad
ūbiū. et hec supfluitas tatis. Fluo et eius compo
sita sūt neu. et faciūt ꝑteritū in xi et sup̄ in xū et
in ctū ꜩ freq̄ntius et usitatius in xū q̄ ī ctū. ꝭ hug̊
Alij dicūt ꝙ fluo ꝭm antiquos eciā faciebat flui
tū. vnde fluito tas ab illo antiquo supino fluitu
tamen ꝭ hug̊. fluito format᷑ a secūda ꝑsona flu
Fluor oris mas ge ¶ is remota s et addita to
neris .i. discursio uł madiditas. A fluo is dicitur.
Flustrum lustri .i. aqua uł vnda crispans et dꝛ
a fluo is. ꝓprie flustra sunt maris motus sine tē
pestate fluctuantis. Vnde quidam Vastabant in
flustris. ac si dicēt in salo .i. in crispantibꝫ aquis.
Fluuidus a ū dꝛ a fluo. et ē ideꝫ qd̄ fluidus Vñ
luc. Traxit iners celum fluuidū contagia pestis.
Fluuiolus oli ꝑuus fluuius dimi. Et cor̄ penł
Fluuius uij dꝛ a fluo is. et ē fluuius ipse aque
decursus. vnde fluuiosus sa sum. et h̄ et h̄ fluuia
lis et h̄ le. et fluuio as quod et fluuior aris dꝛ .i.
abundare. uide in riuus. Et sunt nomina fluuioꝝ
mas ge. eo ꝙ fortiter et cū impetu ruant. et in h̄
quandā naturā maritatis gerunt. Sed crustiniuꝫ
fuit neu ge ꝓpter q̄litateꝫ uocis maxime cū signi
Fluxus a ū deriuatur a ¶ ficaret rem insexatā
fluo is xi xū. et dꝛ fluxus decurrens labilis insta
bilis. Et hinc h̄ fluxus us ui alicuius rei decursio
Focacius cia ciū. A focus dꝛ. Et dicitur panis
focacius in cinere coctus. Idem subcinericius
Focaria dꝛ coquinaria. a foco. Vñ in ꝑmo reg̊
filias q̄ꝫ nr̄as faciat sibi vngentarias et focarias.
Lr̄a Josephi est coquestrias a coq̄ndo. Et est coq̄s
trius uł coquestria qui uel que panem uł aliud
Focaris. a ¶ coquit. Item focaria .i. concubina
focus dꝛ h̄ et h̄ focaris et h̄ re. vñ focareꝫ petrā
uulgus uocat que ferro ꝑcussa scintillam emittit
Focariū rij locus in q̄ fit ignis. et dꝛ a focus ci
Focillo. a focus dꝛ focillo las laui focillare .i.
nutrire uł reficere fouē. Et componit᷑ refocillo as

.i. reficere. iter fouillare. vn̄ ūbalia. et geminat l
Foculus li diminutiū puus focus. vnde foculo
foculas .i. nutrire uel ignem facere. Et corripit cu
Focus ci componit a fos quod ē ignis et colo
lis. uel deriuat a foueo ues. q fouet ignē. Ignis
eni est ipsa flama. et quidquid ignem fouz focus
uocatur. siue sit ara siue aliud in quo ignis foue
tur. sicut locus in quo ignis fit in domibus. Po
Fodico cas dr a fodio ¶ nitur tñ q̄nq p igne
is. et ē fodicare leuiter paꝝ summatim fodē. Et
ponitur q̄nq pro leuiter tangē s hug. Vn̄ orac
Qui fodicet latus et cogat trans pondera dextꝝ
Et ē fodico ūbū appitiū. et format a fodis secun
da psona de fodio. remota s et addita co. et cor
di. De h dixi sup in tercia pte ubi egi de spēbus
Fodio dis fodi ¶ ūboꝝ. in c de ūbo appitiuo
fossum a fouea dr. Fodere eni ē foueā facere. q̄i
forare. fodio componit confodio dis di sum .i. si
mul fodere. Itē circūfodio dis. Item diffodio dis
diuīsis modis fodere. Item defodio dis .i. ualde uel
deorsum fodere. uel a fossa extrahere. Item effo
dio dis .i. extrahē de terra. Item pfodio dis .i. p
fecte fodere. Item p̄fodio dis .i. ante fodere. Item
refodio dis .i. iterꝝ fodere. uel retro fodere q̄si de
fodere. Item suffodio is .i. latenter uel paꝝ uel sub
tus uel post fodere. Item transfodio dis .i. ult uel
usq in aliā ptem fodere et cauare. fodio s̄m q
simpliciter accipit in sua significacōne neutꝝ est.
sz s q fodio transfertur ad cauare uel forare uel
tangere seu pcutere. et eius composita omnia ac
tiua sunt. Et faciūt p̄teritū in di et sup in sum ge
minata s. et omnia cor hanc sillabā fo in p̄senti
sz in p̄terito eam pducūt. Et ē tercie cōiugacōis
Foliobalsamū mi. neu ge .i. foliū balsami. uel
liquor manans de tritis folijs illius. Et composi
tū est a foliū et balsamū. Vn̄ in grecismo. Balsa
mus ē arbor foliū folibalsama reddit. Et s̄m h
dicendū est folibalsamū ita q non est o tercia
sillaba sed bal. Sed potest dici q ibi est sincopa
Foliolum li diminutiuum paruum folium.
Foliū lij deriuatur a foueo ues. quia fouz flo
rem quando pus prumpit. uel a fluo is q facile
fluit. Et inde foliū dr quedā herba. q sine radice
ulla natat huc et illuc. Et dicūt q pcedit de fon
tibus paradisi. et colligitur in litoribus indie. et
ind efficitur p̄ciosum vngentū. quod uocat foli
atū. Item folia dnr libroꝝ pter similitudinē fo
lioꝝ arboꝝ. uel q ex follibus .i. ex pellibus fiunt
quoꝝ ptes pagine dicūtur. q sibi inuicē compin
gantur .i. cōiungant. Item a foliū foliatus ta tū
.i. habens folia. uel abūdans folijs uel curuatus.
sicut dicit hug in fil. foliū componit trifolium
quinquifolium. Et corripit fo. Alexander. Pam
pinus est folium. uitis ramusculus huius.
Folleo les lui lere .i. inflare. et dicitur a follis.
Follesco. a folleo es dr follesco cis esse uel fieri
follem stultū uel uanū. uel pt deriuari a follis lis
Follicia licie uel follūcia cie .i. uanitas stulticia
supbia. Et dicitur a folleo folles uel a follis.
Folliculus li dimi. puus follis. folliculus eciā
est teca frumenti in qua granū seruat interius h
sup spicam fallo instructa munimen p̄tendit ne a
uiū minoꝝ morsibus spica suis fructibus exuat
uel uestigijs pteratur. et ubicūq ita aliquid conti
Follis. a foueo ues ¶ netur pt dici folliculus
dr h follis lis mancibiū fabri. Et dr follis quasi
fouis a fouendo. q fouet ignem flando. Et q fol
les inflantur q̄i quadā re inani. inde ē q foll dr
stultus. supbus uanus. inflatus. et hinc folleo es
Fomen inis ge neu .i. nutrimentū ¶ .i. inflare
esca que fouet. et dr a foueo ues. et cor pnl gñ.
Fomentū ti. nutrimentū. esca que fouet. Et dr
Fomes itis mas ge. a foueo es ¶ a fomen inis
dr. et ē idem quod fomen uel fomentū. scilz nutri
mentū. esca que fouet. fomites eciā dnr scintille.
que prosiliunt ex ferro candente. sicut assule que
cadunt ex asseribus cū dolantur. Item fomes dr
radix origo s̄m pap. Vnde peccatū originale dr
Fonasgum uel fonasgo indeclinabile ¶ fomes
dr quedaz potio a fonos quod ē sonus et ge qd
est terra. et dr sic q creat uocem. Nā terra creat
omnia qua potione utebant poete cū recitare ha
Fonicus ca cum in fonos uide. ¶ bebant
Fonos grece latine dr sonus. Et ūtit in latinū.
et dicitur h fonus ni .i. sonus. Inde fonicus ca cū
consonans. musicus qui docet fonos. et corrip ni
Fons. a fundo is dr h fons tis. q̄i fundens aq̄m
q ex se aq̄m effundat. ē eni origo nascentis aque
Fontana fontane idem est quod fons.
Fontanus na nū .i. iuxta fontem habitans. uel
ad fontem ptinens. et dr a fons uel a fontana.
Fonticulus li diminutiuum paruus fons.
Fontosus a um plenus abundans fontibus. et
For faris fatus sum fari .i. loq ¶ dr a fons tis
et deficit in pma psona s usum for componit
cū ad et dr affor aris atus .i. loqui Itē cū cō et
dr confor aris .i. sil fari. Itē cū ex et dr effor aris
.i. eloqui. for aris cū omnibz suis compositis est
deponens. Item eciaz for cōponitur cū pre. et dr
prefor aris preloqui. Itē cū pro. et dr profor aris
et for pd hanc sillabam fa. et omnia cōposita a
for uolunt habere accm̄ uocis cuz dtō rei. vt iste
fatur effatur prefatur ūbum tibi p̄ter affari. qd
uult transire in accm̄ soluz rei animate. vt iste af
fatur illum. qd pd fa patet p pspeꝝ dicentē. Naz
fari recte miseꝝ est et uiuere praue
Forago. a foris dr h forago inis illud filū alte
rius coloris qd mulier ponit in capite uel in fine
uel in latē tele ad distinccōm uel ornatū faciendū
Forceps. ferrū componit cū capio. et dr hic for
ceps pis pe pū. mas ge. licet et antiqui posuerunt
h nomen in fe ge. vnde nenius. signare opz fron
tem calida forcipe et est forceps fabroꝝ nūmu
larioꝝ quasi ferriceps q ferꝝ candens capiat et
teneat Vel forceps quasi formiceps q cū eo ali
quod formum capimus et tenemus Nam formū
est calidū ¶ Item ferꝝ componitur cū filo et dr
h forfex cis qua inciditur filuz quasi ferꝝ filoruz
.i. aptatum ad fila incidenda Vel componitur a
foros qd est ferre et filū quasi ferat .i. auferat uel
incidat fila Vel componitur a foris et capio q
capiat qd foris est in ueste uel pāno Et s̄m h ppe
est fullonum Item componitur ferꝝ cū pilo et
dr hic forpex forpicis qua inciditur pilus scz fer
rum piloꝝ .i. aptū ad incidendum pilos. Vel com
ponit a foros quod est ferre. q ferat .i. auferat
et incidat pilos Et ab istis nominibz descendunt
tria diminutiua h forficula h forticula et h forpi
cula. vnd ū sus. forfice fila. pilū cape forpice. for
cipe ferꝝ Itē fex est filoꝝ. ceps ferri. pex q piloꝝ
f. cedit filum. c ferrum. p q capillum
Forculus deus qui preest foribus et eas custo

dit. Et dicitur a fores. et corripit cu.

Forensis. a forum vel foris adubium dicitur hic et hec
forensis et hoc se. in foro vel in foris manens et ha
bitans Ora. ac velo innati triuijs pene quos forenses

Fores. a foris vel foras pluraliter hee fores fo
rium. i. porte. in singulari tamen inuenitur gtūs fo
ris. accūs forem. ablatūs fore. et dicitur fores quia foris
ponuntur et foris apiuntur et voluuntur. Inuenitur eciā
forem fores fore verbum. et tā nomen quam verbum corripit fo

Forfex forficis in forceps est

Forica. a forio foris. dicitur hec forica ce. i. cloaca ad
quā publica ciuitatis stercora confluūnt et proiciuntur
Nam latrine dicuntur a latendo scilicet cloace priuate que
in domibus latent. Forica eciam dicuntur fossa ex
tra portam ad quam confluūt īmundicie. et dicitur sic,
quia foris est. Si vero est intra portam dicitur lacuna.
Item forica dicitur quidquid immundū foras iacitur
Et tunc cōponitur a foras et iacio iacis

Forifacio facis. i. offendere. nocere quasi facere
foris. i. extra racōnem. et cōponitur a foris et faciō

Forinsecus. a foris dicitur forinsecus a um. i. extra
neus de foris veniens vel existens. et ponitur forin
secus quandoque adubialiter sicut intrinsicus et ex

Foris vnde foras et u ¶ trinsicus. et corripit se
trimque est aduerbiū loci sed differunt. quia foras signi
ficat ad locū ut lazare veni foras foris vero in loco
significat. ut foris sum et de loco. ut foris venio.
Foris cōponitur afforis. deforis. efforis. preforis. pro
foris. et omnia significant in loco vel de loco. sic
intro significat ad locū. Intus de loco et in loco.
Vnde versus. Intro foras ad significat foris intus

Forma. a formon quod est calor. dicitur hec ¶ in et de
forma forme. i. pulchritudo pulchra disposicio. pro
prie enim calor sanguinem mouet. sanguis pulchri
tudinem. Inde formosus sa sum. i. pulcher cui ca
lor sanguinis ex rubore pulchritudinem creat. Et cō
patur sior issimus. vnde formose ius issime adu
bium. et hec formositas tatis. et a forma per cōpo
sicōnem biformis. conformis. deformis. informis.
vniformis. multiformis. triformis. et dicitur a forma
quasi foris manens. vide in multiformis.

Formella fomelle dimi parua foma

Formica ce dicitur a foros quod est ferre et mica. Vel
formica quasi foromica. quia ferat micas annone.
vnde formicinus a um. et formiceus a um. et hoc
formicarium rij locus formicarum. quod et formicetū
dicitur. et ut dicit quidam sapiens. Exemplum nobis
prebet formica laboris. Vnde et basilius dicit in
ix omel. Tu homo non laborabis in hoc mundo ut
possis tibi subsidia quietis future reponere. cū vi
deas formicam hiemis memorem victum sibi stu
diose tempore estatis attrahē. Que non ideo minus
diligens est quia nondū pericula expitur hiberni quin
pocius omni nisu cura quoque peruigili laborat et opa
tur cuncta quoque discurrendo pretemptat quo sufficien
cia possit sibimet alimenta recondere. mirabilique
prudencia prospicit ne species que collecte sunt cor
rumpantur. Secat enim dentibus granū ne incipiens
germinare pastum sibi preberet inutilem. semen
quoque si fuerit humectatū vapore telluris siccat in so
lem. Nec tamen semper hoc facit. Sed cū serenitatē
stabilem fore presenserit. denique non videbis im
bres emitti de nubibus. quousque formica torrendo

Formicales a formus ¶ sub sole semē exponit
pluraliter hij formicales lium. i. forcipes fabrorum
quia forma. i. calida de fornace extrahunt

Formicoleon ontis mas ge. facit eciā gtūs for
micoleonis. sed potius tunc est gtūs de formicoleo
sine n quod cōponitur a formica et leo. sed formico
leon. a formica et leon quod est leo. et est idem quod
mirmicoleon. vide infra in mirmicoleon

Formicula formicule dimi parua formica

Formido as deriuatur a formon quod est ignis vel
calor. et est formidare trepidare formidinem habē
Quod fit cū formon. i. sanguis ad precordia fugi
ens acute se contrahit. Nam timor sanguinem ge
lat. quia coactus formidinem gignit. quia ut dicit boe
in cōmento super cathegorias aristotil. Cum homo
penitet ex aliquo delicto sanguis amicus nature
quasi coopturus delictū tendit ad exteriora. et ita
fit homo rubeus. Econtra cum pro aliquo timet fu
git ad interiora sanguis et ita fit homo pallidus
et hec est causa quare fit homo rubeus cū verecū
datur. et quare pallidus cū timet. Formido cōponi
tur reformido das quasi quadam formidine retra
hi. Formido cū omnibus suis cōpositis est neutrum et
absolutum. et significat passionem intrinsicus na
tam. Construitur tamen cū accō transitiue. ut formi
do illū. i. timeo. vnde inuenitur eius passiuū in ter
cia persona et participiū preteriti tēporis. Stacius ach
illeidos. Magnanimū eatidem formidantem quoque to
nanti progeniem. ¶ Et scias quod iohannes epūs in
in quodam sermone sic dicit tractans illud math.
xiiij. Et volens herodes illum. i. iohannem occide
re timuit populum etc. facile deuiat a iusticia qui in cau
sis non deum sed homines formidat

Formido dinis fe ge. dicitur a formido das. Et nota
quod formido obicitur oculis vel animo sine habita
racōne et maxime paruulis sed pauor cū timiditate a
nimi subita est. conturbans oculos. quando tamen sol
uitur racōne vel tempore non constat. metus est in
terior motus animi subitus siue cordis effectus
ex aliqua tristi recordacōne. sed timor est accidens
dolor mentis extrinsecus ex aliqua occōne accīti
Item scias quod formidines dicuntur penne sagittis al
ligate quibus venatores ceruos capiunt

Formidolosus in formidolus est

Formidolus. a formidine dicitur formidolus a um
qui habet formidinem. et corripit penultimam. et hinc formido
losus a um in eodem sensu. i. qui patitur formidinē
ponitur tamen improprie pro eo qui infert formidinē
Vnde salustius. Non aliena vitus semper est formido
losa hijs. i. inferens formidinē formidolosus cōpa
tur sior simus. vnde formidolose sius me aduerbium
Et hec formidolositas formidolositatis

Formidus da dū. i. calidus penultima correpta. a formos dicitur

Formo. a forma dicitur formo as aui are. i. instruē
alicuius formam facere. Et cōponitur conformo as
simul formare. vel vnius forme facere. vel instituē. Itē
deformo as. valde formare. vel deorsum a forma
facere. Item informo as. i. valde vel intus formaē
vel formando intromittē. Itē preformo as. pre ali
js vel ante formare. et proprie est post lapsum a for
ma. Item transformo. as. i. vltra in aliā formam
mutaē. Formo actiuum est cū omnibus suis cōpositis

Formon. i. calor vel ignis. vnde formus a vm.
dixerunt antiqui calidū et feruens. et hoc formum
. i. calida materia ferri sicut extrahitur ab igne.

Formula. a forma dicitur hec formula le dimini. Et
pertinent ista nomina proprie ad illa instrumenta alu
tariorum quibus formant subtelares

Formus in formon exponitur

Fornacalium in fornax uide.
Fornacio. a fornax dr fornacio cis. i. fornacē facere. ul' in fornace coquē. vnde fornacitus ta tum
Fornax. a fos quod est ignis dr hec fornax cis. qi fos urna uel quasi fos urgens. Item fornax cis dicebatur quedam dea apud gentiles. vnde hec fornacula le dimi. et hoc fornacaliū ul' fornacale lis. Et dnr fornacalia festa illius dee apud antiquos. fornacalia eciā dicūtur instrumenta quedam ad opus fornacis aptata. ¶ i. in fornace coctus
Fornicor. A fornix dr fornicor aris. i. meretricari in fornice. Inde fornicans tis ge omnis. et hec fornicacō onis. qi fos ul' forme. i. anime necacō fornicor componit' confornicor aris. Et est deponens cū omnibus suis compositis. et cor' hanc sillabam ni. uide in raptus. ponit' eciā fornicari pro negociari. qr multociens negociatores spūaliter fornicant' quia ex cupiditate lucrandi fraudem et usuram cōmittūt. et sic anima a suo sponso ihesu xp̄o separatur p mortale peccatū. et sic sumit' xxiij ps. Post septuaginta annos uisitabit dn̄s tirum. et reducet eum ad mercedes suas. Et rursum. Erit cum fornicabitur cum regnis vniūsis terre. glosa fornicabitur. i. negociabitur sicut ante.
Fornix. a fornax dr hic fornix cis. arcus lapideus. sic dcūs. qr de coctura fornacis extruit'. ul' qa curuatus ul' arcuat sicut fornax. Et qr meretrices solent meretricari in huiusmodi fornicibus. ideo et fornix dr lupanar scz domus meretricū. vnde et dr fornix quasi fos necans. i. ignem scz anime ul' fornix quasi formā necans. i. animā que ē forma nrā. Et cor' pnl'. Juuenalis. Lenonū pueri quicūqz in fornice nati. Item grec. fornix lenonis locus est pariter meretricis. Ast arcus muri dr exterior. Itē Est arcus fornix s3 fornix saxa parit.
Foro as aui are dr a foris. quia quod foris ē foratur. et inde hec foracō onis. et hoc foramen inis foro foras aui atum are componitur afforo afforas. i. ualde ul' iuxta forare. Conforo as. i. siml' forare. circumforo circumforas. Deforo deforas id est ualde forare ul' deorsum ul' de foramine extrahē. Inforo inforas inforare intro forare. ul' in foramen immittere. Perforo as pfecte usqz ad aliam ptem forare. Preforo as ante forare. Reforo as iterum forare. ul' de foramine extrahē retrahere Sufforo as. i. latenter ul' subtus ul' post forare. Transforo ras ultra ad aliam ptem forare. foro as et eius composita sunt actiua. Et cor' hanc sillabam fo. Vnde aurora Inguine secreto semp libo ¶ to foras
Foros grece latine dicitur ferre.
Forpex forpicis in forceps exponitur.
Forpicula le diminutiuum parua forpex.
Fors. a foros dr hec fors. Ablatō ab hac forte. i. euentus rerum. vnde et sepe inueniunt' posita aduerbialiter pro adūbio euentus. nec habz hoc nomē ni ¶ si istas duas uoces
Forsan. a fors deriuatur forsis et forsan forsitan fortassis et fortasse adūbia que dubitatiue proferuntur. sicut et fors dubitabilis est. s3 hoc distingue fortuitu est adūbium euentus. fortassis et fortasse adūbia sunt temeritatis. forsis forsan et forsitan adūbia dubitādi. hanc distinccōnem facit ps. sed qr omnia ista pferunt' dubitatiue. iō ps cōmuat ista int' adūbia ¶ dubitandi
Fortassis et forsis. in forsan uide
Forteforuna. est adūbiū euentus. Et componitur a forte et fortuna. Et designat prosperum euentum id est bono omine. bona fortuna.
Fortis. scdm rabanū hic et hec fortis et hoc te dr a fero fers. qr fortiter ferat adūsa et quecūqz acciderūt s3 uero ysid fortis dr a ferro. qr sit durus ad flectendū nec molliatur. et ē fortis ad pericula inuictus ad labores. qp autē dr fortis a fos ul' formō tenens ethimologia est. Et compatur tior simus vnde fortiter tius sime adūbiū. et hec fortitudo dinis vna de quatuor cardinalibus uirtutibus. et est fortitudo mentis que adūsa equanimiter tolerat licet qn̄qz dicatur corpis. Et describitur sic. fortitudo est periculorum considerata suscepcō. et laborum diuturna ppessio ut sic non timeamus. et sic ē fortitudo contra timorem. fortis componit' pfortis ¶ tamfortis. i. ualde fortis
Fortuitus. a fors dr fortuitus ta tum quod forte contingit. et dona fortune ut tempalia. vnde fortuitu adūbiū euentus. pro quo qn̄qz inuenit' fortituito abltīs posi ¶ tus adūbialiter
Fortuna. a fors dr hec fortuna ne. quā fingunt esse quandā deam humanas res uarijs casibus et fortuitis illudentē. vnde et eā cecam esse dixerunt. qr sine ullo examine meritorum et ad bonos et ad malos uenit. non considerans quibus se applicet. vnde et eū cecū solemus uocare qui indiscrete agit. ul' fortuna dcā ē ceca qr excecat et reddit cecos quibus adiūgitur. sed hec dea aut nichil ē aut ē tempal' euentus rerum a deo puisarum. et pro re cōsideraт' in hijs rebz q fortuitu ueniūt nulla palam causa. sicut sup in fatum dixi. et licet fortuna se habeat et ad psperitatem et adūsitatem tamen sine adiuncto sepius et fere semp accipit' in bono. A fortuna deriuat' fortūno nas naui fecundare psperum facere. Orac. Tu quamcumqz deus tibi fortunauerit horam. Gratā sume manu. Et componit' infortuno nas. infortunatū ¶ facere. et omnia sunt actiua
Fortunatus. A fortuna dr fortunatus ta tū cui fortuna fauet et semp ē pspera. Et componitur infortunatus a ū cui fortuna semp est adūsa. Et utrumqz compat'.
Fortuniū nij psper euentus. Et dr a fortuna.
Forulum foruli diminutiuum paruum forum
Forulus. a forus foramine dr hic forulus li penultima cor'. i. bursa ul' scriptoriū. qr crebro sit p foratū ad pennas et cornua imponenda. ul' teca ul' cista librorum. Juuenal'. Hic libros dabit et forulos mediāqz mineruā
Forum ri ge neu a fo ¶ ris dr. qr semp fit foris scz locus ubi res uendūt' forū eciā dr ubi tractantur cause. s3 tunc deriuat' a fando. et inū hoc forulū li di. dr eciā hic forus. uid in
Forumapij qd apius senator condidit ¶ forus
Forus ri mas ge. dr a foro ras aui. et equiuocatur forus ad multa. forus eniz ē locus ubi uua calcatur. sic dcūs qr pede calcantis feriatur. forus eciam ubi res uendunt'. a fando. ul' qp foris ē forus eciam ubi tractant' cause. a fando ul' foroneo qui pmus dedit legem grecis. forus eciā est tabulatū nauis. a ferendo. qr ferat incessum hominū forus eciā dr foramen illud in naui per quod remus emittitur. a forando. Vnde quidā dicūt. causatur uendit qz forum signat qz foramen. Inuenies
Fos grecū ē et ¶ qz foros dat qz carina foros ad multa equiuocū. qr fos. i. lux ul' ignis. et fos
Fosforus foros quod ē ¶ . i. uox. et fos. i. acer ferre componit' cū fos quod ē lux et dr hic fosforus ul' fosforos grece. i. lucifer. qi ferens lucē. Et
Fosoros. i. uisio ignis in faros est. ¶ cor' fo

Fossor.a fodio is dr h fossor ris ille qui fodit
Fossoriũ rij.i.ligo cũ quo foditur.a fodio dis
Fotilis.a foueo ues dr h et h fotilis.et hoc le
id est nutribilis aptus ad fouendum.Et cor pnl'
Fotiniani quidam heretici a fotino gallo grecie
smirne epõ dicti.qui ebronicoꝝ heresim suscitans
asseruit xpm̃ a maria per ioseph nuptiali coytu
fuisse conceptũ.et producit penultimaꝫ fotiniani
Fotio onis fe generis.i.nutricõ.a foueo foues
Fotus tus tui mas ge.et fotus a ũ nutritus re
focillatus.refectus.et dicitur a foueo ues ui tũ.
Foueo ues ui tum fouere.i.nutrire.calefacere
reficere.ul' ꝑ cibum ul' ꝑ calorem ul' ꝑ requiem.
ul' ꝑ amplexũ ul' ꝑ tecturam.ul' ꝑ defensionem
ul' alijs rebus.vnde ad multa uidetur esse equocũ
ꝫ tamen eius significacõnem exprimẽ non possi
mus ꝓprio uulgari ul' ꝑ aliquod ṽbũ.Sed dicatur
fouẽ ẽ reficẽ ꝛfocillare ul' ꝑ cibũ ul' ꝑ calorẽ ul' a
lia re ut diximus.foueo componitur confoueo es
ui tũ.i.simul fouere.Item refoueo ues ui tũ.i.
recreare iteꝝ fouere.foueo et eius composita acti
ua sunt.et faciunt p̃teritũ in foui et supinũ in fo
tũ.Et cor hanc sill'am fo in pñti sed in preterito
eam prod.Vñ aur sup iob.Est etas fragil' que
Fracticius.a frango ¶ non nisi lacte fouetur
Fis deriuatur fracticius cia ciũ.qd facile fran
Fractilis in frangibilis est. ¶ gi potest
Fractillus.a frango gis dr h fractillus li.cau
da ul' fragmen panni fissi.causa ornatus pendẽs
ex inferiori pte.fractillus eciam dr uillus in ca
Fractus.a frango ¶ pero ul' alia ueste uillosa
gis fractus ta tum.et hec fractio fractionis.et h
fractura fracture.et fractim aduerbium.
Fragidica fragidice.i.stilus.A frango frangis
Fragilis.a frango gis h et h fragilis et hoc le
et comparatur fragilior issimus.Vnde fragiliter
lius issime aduerbium.et hec fragilitas tatis.
Fragmẽ inis.vñ h fragmentũ ti et dr a frãgo
Fragor garis atus sum quod non ẽ in usu dr a
fragus gi.et a fragor componitur refragor aris.i.
auxiliari.et proprie in uerbis scilicet p̃cibus.fra
gor cũ suis compositis ẽ deponens.Et prod fra.
Fragor oris mas ge.a frango gis.et est fragor
tonitruũ uel alius sonus.ꝙ queqꝫ sicca et arida
facile frangit.vnde fragosus sa suꝫ plenus frago
re.ul' asper ul' spissus densitate rerum fractaꝝ.et
sunt loca in siluis vnde frequenter fragores frac
Fragro as aui.i.re ¶ tione fiũt ramoꝝ aridoꝝ
olere.dr a frango gis ꝙ fracte spẽs maiorem o
dorem emittũt.Et scribitur fragro ꝑ vnũ r in pri
ma sillaba et in secunda.ꝫ flagro ꝑ l in ꝑma.vñ
dicit pap.fragrat ꝑ r ad odorem refertur.flagrat
uero per l ad flamam que flatu fit.Vnde uersus
fla facit ardorem.sed fra largitur odorem.
Fragus gi mas ge.i.curuacõ genu ul' ipsuꝫ ge
nu.a frango frangis.ꝙ ibi uidetur os fractum.
Framea.a ferꝛ dr hec framea mee.quasi ferrea
scꝫ gladius ex utraqꝫ pte acutus.Item est et spa
ta et romphea.ꝫ machera est gladius longus ex
utraqꝫ pte acutus.uel ꝯm quosdam.framea dr
quasi fremea.a fremo mis.ꝙ meticulosos fremẽ
faciat.Vnde ꝓph.Erue a framea deus animã me
am.Alexander sic dicit.Id qd dat gladius frame
Francigena ne cõ geñ ¶ am signare memento
id est genitus a franco ul' in francia.Et cõponitur
a francus et genero generas ul' genitus.

Francista.a francus ci hec francista te.et sunt
franciste insignia que ferebantur ante consules.ut
secures.sic dicta a consuetudine francorum.
Francizo as more francoꝝ se habere ul' lingua
coꝝ loqui.et dr a francus.Et prod pnl' posicõne
Francus ci fuit quidã dux francoꝝ.vnde h frã
cia cie.et inde francus ca cũ.ul' franci dicuntur a
feritate moruꝫ.vnde dcã est francia terra coꝝ.Et
Frangibil'.a fran ¶ hinc francus ca cũ gentile
go gis dr h et h frangibilis et h le.et h et h frac
tibilis et h le.vñ frangibiliter et fractibiliter ad
ṽbiũ.et hec frangibilitas tatis.et fractibilitas tis
Frango gis fregi fractũ.Inde fractus ta tuꝫ.et
h fractio.et h fractura.et h fragmen inis.et hoc
fragmentum ti.frango componitur cũ am quod ẽ
circũ et dr anfringo is egi actũ.Item cum con et
dr confringo gis.i.simul frangere.Item defringo
fringis.i.ualde ul' deorsum frangere.Diffringo is
.i.diuersis modis frangere.Effringo gis.i.ualde
ul' extra frangere.Infringo gis.i.intus frangere
ul' infringendo illudere.Perfringo gis ꝑfecte fran
gere.Refringo is iteꝝ frangere ul' retro.frango
et eius composita sunt actiua.Iteꝫ composita ab
eo mutant a simplicis in i in pñti.ut cõfringo in
fringo.p̃teritũ ṽo et sup̃ sui simplicis retinent im
mutata.ut confregi infregi.cõfractũ.infractũ.Itẽ
simplex et cõposita abijciunt n in preterito.et sup̃
Frasis locucõ ul' interp̃tacõ ul' sermo ꝯm pap
et dr a fraxo ṽbo greco quod ideꝫ est quod loqr
et ind h frasis hujus frasis locucõ ul' modus lo
Fratellũ.a frango ¶ quendi.et frastes locutor
gis dr h fratellũ li.i.stillicidiũ stercoris ul' sterq̃
linij.vnde frateo tes tui.i.sordere displicere ul' ter
Frater tris.a fructu dr.ꝙ autẽ dr frater ¶ gere
quasi fere alter ethimologia ẽ.Proprie autẽ fra
tres sunt qui geniti sunt ex eodem patre.ꝫ diuꝰ
matribus.vnde et fratres dicuntur ꝙ sunt de eodẽ
fructu.i.semine nati.sed germani sunt qui geniti
sunt ex eadem matre.ꝫ diuꝰsis patribus.vnde et
germani dicũtur quasi ab eadem genitrice manã
tes.non ut aliqui dicũt ex eodem germine qui tã
tũ fratres uocantur.Item germani dñr uterini.q̃a
sint ex diuꝰsis patribus et vno utero editi.germa
ne eciã intelliguntur ut germani.ut soror et frater
et ẽ soror ex eodem semine dcã.ꝙ sola cũ fratri
bus in sorte agnacõnis habeatur.si uero habeãt
eundem patrem et eandem matrem dñr fratres.
ꝙ habent eundem patrem.Et dñr germani.q̃a
hñt eandem matrem.et dicuntur fratres g̃mani
qui habent eundem patrem et matrem.Et simili
ter intellige in feminino gnẽ.Et scias ꝙ quatuor
modis fratres dicũtur.scꝫ natura cognacõne gen
te affectu.Natura ut esau et iacob.Petrus et an
dreas.Cognacõne qui sunt de eadem familia siue
parentela consanguinitate ut abraam et loth.vñ
in geñ.Dixit abraam ad nepoteꝫ suũ.non sit rixa
inter te et me.et inter pastores tuos et pastores
meos fratres eniꝫ sumus.Gente ut oẽs iudei inter
se fratres uocantur.Vnde apl'us ad romanos op
tabam eniꝫ egoipse anathema esse a xp̃o pro fra
tribus meis qui sunt cognati mei ꝯm carneꝫ qui
sunt isrl'ite.Affectu eciam fratres dicũtur.et hoc
dupliciter.scꝫ cõmuniter et sp̃aliter.Communiter
scꝫ cõmuni affectu.sicut oẽs homines qui de eo
dem patre nati sunt fratres uocantur.et pari g̃ma
nitate adinuicẽ coniũguntur.vnde scriptura.dicite

hijs qui oderunt uos fratres nostri uos estis. spe
cialiter ut omnes xpiani fratres uocant᷑. Vñ ps
Ecce q̄ bonū et q̄ iocundū habitare fratres in v
num. Et nota q̄ ꝫ iura inuenitur fraternitas spū
alis que attenditur inter illū qui suscipit᷑ et filios
et filias carnales patris sui spūalis siue patrini. ꝺ
p̄dictorū matrimonio sine aliqua dubitacōne ita
teneas. q̄ oīs filij duorū compatrū siue ante cō
paternitatem geniti sint siue postea possunt legi
time matrimonialiter copulari. excepta illa pso
na qua mediante compaternitas ē contracta. Nā
illa psona nūq̄ p̄t copulari alicui filiorum patris sui
spūalis. De hac materia uide in cōmater. et in ca
theresis. et in patrinus. Item queritur. Si filius sa
cerdotis ul' alterius uiri qui baptisauit puellā pos
sit contrahē cū ea quā pater eius baptizauit. dic
iure nouo q̄ non. ymo eciam si contractū fuerit
matrimonium erit sepandū. Et prod̄ p̄mā frater
naturaliter. Luc̄ in p̄mo. fraterno p̄mi maduerūt ¶ sanguine muri

Fraterculus li di. puus frater

Fraternus. a frater d̄r fraternus na nū res fra
tris. ul' ad fratres ptinens. vnde h̄ fraternitas tis
et h̄ et h̄ fraternalis et h̄ le. vnde h̄ fraternalitas ¶ fraternalitatis

Fratrissa fratrisse feminini ge
neris. uxor fratris. Et dicitur a frater.

Fratria e. i. filia ul' uxor fratris. ul' congregacō

Fratruel' pnl' p̄d in fratruus uide ¶ et d̄r a frater

Fratruus. a frater dicitur h̄ fratruus trui id est
filius fratris. vnde hec fratrua e. i. filia ul' uxor
fratris. et h̄ et hec fratruelis et h̄ le. quod ptinet
ad fratrem ul' res fratris. ul' fratruelis. i. filius ul'
filia fratris. ul' fratrui. et d̄r fratruus ul' fratruel'
q̄i frater alius. et est eth̄. fratrueles eciā dicuntur ¶ duorum fratrum filij

Fraudo das daui. i. decipere
surripē. vñ h̄ fraus dis. fraudo componitur cum
de et mutato au dyptōgo in u longā et d̄r defru
do dis ualde fraudare. fraudo actm̄ ē similiter cō
posita ab eo sunt actiua. et mutant au in u. licet
quandoq̄ inueniatur non mutare ꝫm hug̊. ꝫm
tamen usum cōmunē non mutat᷑ au dyptongus

Fraudulentus. a fraus et lentos quod ē plenū
d̄r fraudulentus ta tū. i. plenus fraude. et hic et
hec fraudulens tis in eodem sensu. Et utrūq̄ com
patur. vnde fraudulenter tius me adūbiū. et hec ¶ fraudulentia tie

Fraxinetū neti pnl' producta
locus ubi fraxini crescunt. Et dicitur a fraxinus.

Fraxineus in fraxinus exponitur.

Fraxinus. a fragus d̄r fraxinus ni. pnl' cor̄. q̄d̄
arbor. q̄r magis in asperis et montanis locis solz
nasci. sicut et fragus. et hinc p deriuacōnem fraxi
nus sicut a monte montanus. ul' fraxinus a frā
go gis. q̄r facile frangatur. vnde fraxineus ea eū

Frea e. i. ptās ul' mūdia a pnte suo relcā. et d̄r
a fremo mis. hoc mundium dij d̄r dominium.

Fremebundus da dum simil' frementi. ul' qui
cito fremit. Et dicitur a fremo fremis.

Fremisco cis. in fremo mis uide.

Fremo mis mui mitū murmurare tumultuari
furore mentis usq̄ ad uocis tumultū excitari. vñ
h̄ fremor oris. et h̄ fremitus tus tui. ꝫ fremor
ē murmur hominū. fremitus ferarum. fremo cōpo
ponit᷑ confremo mis. i. simul fremē. Defremo is
id est ualde fremē. ul' a fremitu cessare. Infremo
mis. i. ualde ul' intus fremē. Refremo mis. et ab
istis inchoatiua. fremisco cis. confremisco cis. In
fremisco cis. defremisco cis. refremisco. cis. fremo
et eius composita sunt neutra. Et faciunt preteri
tū in ui diuisas et supinū in itū Et omnia corri
piūt hanc hanc sillabā fre. Vnde quidā. Cum fre
mit esse fretū mare dicas cū sit amarum. Item Iuue
nalis li iiij. sat' ij. Vox dn̄i fremet instantis ūgā ¶ q̄ tenentis

Fren ge neu et indecli. quedā exa
gitacō furoris a cereb̊ d̄n̄dens. et d̄r a frendeo es

Frendeo des dui dere. i. dentes comp̄mē ul' con
cutere et collidere. vnde frendesco inchoatm̄. fren
deo componit᷑ confrendeo des simul frendere. Itē
defrendeo des. a frendore cessare ul' ualde frendere
Infrendeo des ualde ul' intus frendere. Item pfrē
deo des pfecte frendere. Item refrendeo des. i. iterum
frendere. ul' retro a tali actu desistere. frendeo et e
ius composita omnia sunt actiua. Et faciūt p̄teri
tū in dui. et carent supinis. Inuenitur eciā frendo
dis tercie coniug̊. de quo dicit p̄s in x li. frendo
dis caret p̄terito et supino. Quidā tamen dicunt
frendui. quod nondum inueni.

Frendo frendis in frendeo frendes uide.

Frenesis. A fren d̄r hec frenesis sis. i. ipsa rabi
es. Inde freneticus ca cū qui frenesim habet. q̊a
dentes concutiat. ul' frenesis d̄r ab impedimento
mentis. quia greci frenas mentem dicūt. Et ut di
cit magister bñ. frenesis iuenit᷑ media p̄d et cor̄

Freno nas uide in frenum.

Frenulū li dimi paruū frenū. et cor̄ penultimā

Frenū. a frendeo des h̄ frenū ni. ꝫ in plurali in
uenitur mas ge et neu. sciz hij freni. et hec frena
et d̄r frenū a frendeo des. q̄r dentibus equi semp
concutitur et imp̄mitur. Nam equi hoc semp frē
dent. i. imp̄mūt dentibus et concutiūt et mordent
Vel d̄r a fremo mis. q̄r faciūt equū fremere. fre
nū componit᷑ effrenis et effrenus. infrenis et in
frenus. A frenū deriuat᷑ freno nas. Item defreno
nas frenū remouere. ul' ualde frenare. Item effre
no nas. i. ualde frenare. ul' defrenare. Itē infreno
nas. Itē refreno nas. freno et eius composita sūt
actiua. Et prod̄ hanc sillabam fre. Vnde in auro
ra d̄r. Adueniunt lac̄me ligna refrenat iter. Item
ouid̄ de remed̄. Prepositis frenis sepe repugnat e
quus. Et quadā translacōne a brutis animalibus ¶ transfertur ad homines

Frenusculus li. a fre
nū d̄r h̄ frenusculus li pnl' cor̄. et sunt frenuscu
li ulcera circa ritum oris similia hijs que fiunt in ¶ mentis asperitate frenorum

Frequens. a fruor
d̄r h̄ et hec frequens tis. i. multus ul' assiduus ul'
creber q̄r sepe fruatur curia. p̄prie quidem freq̄ns
d̄r qui assiduus ē in curia et sepe ea fruitur. vnd̄
et frequens d̄r quasi fruens curia sepe. et est eth̄
frequens compatur tior simus. vnde frequenter
tius me adūbiū. et h̄ frequentia tie. et frequento
tas ūbū actiuum. Et cor̄ fre. Vnde in doctrina ru
dium d̄r. Pandit et ignaris questio certa frequēs
Et ouid̄ ait. Redit atq̄ frequens longum formi
ca p agrum. Et componit᷑ infrequens. i. non freq̄ns
rarus non assiduus. vnde hec infrequentia tie.

Frequentatm̄ ūbū desinit in to ul' in xo. ul' in
so. ut plenius dixi in tercia pte ubi egi de spēbus
uerborum in capitulo de uerbo frequentatiuo

Frequentidicus ca cū qui frequenter dic̄ ul' fre
quens est in dicendo sicut est incantator. et com
ponitur a frequens et dico cis. Et cor̄ di. sic ma ¶ ledicus

Fresus sa sum. i. fractus. contritus cō
tussus. vñ et fabafresam que habet tecā molitam
. i. fractā contussam et tritā. Et dicitur a frendeo es

Fretū ti dr a ferueo ues. qr ferueat. uł a fremē
do. et ē ꝓpe fretū ipse feruor maris. ȝ ponitur ꝑ
mari. Jtem fretū est angustū et quasi fluens mare
ab vndaꝝ feruore dictū. ut gaditanū et siculum.
Vnde uarro ait. freta dcā quasi feruida. i. feruen
tia et fretū feruoris habentia. Et nūcupatur ma
re diūsis nominibus. sicut patet in hijs uersibus
Cum fremit esse fretū mare dicas cum sit amaꝝ
Pontus ponte caret. sed ab equo dicitur equor.

Fretus. a fretū dr fretus ta tū. i. fultus tutus
impauidus. ꝑ contrariū. quia fretū reddit homi
nez pauidū. uł dr a feruore. qr feruor et ira red
dit hominē impauidū. uł pocius deriuatur a fru
or eris. fruicō eniz solet conferre tutelā. ille eniz
ē fretus qui auxilio alicuius fruiť. Non autē fre
tus est pticipiū sed nomen. Et prod fre. ȝ fretuz
ti cor pmam. Vnde uſus. Pascit nauta fretuz tu
debilis appete fretū. uł sic. Jntrat nauta fretum.

Frico cas cui frictum. ¶ uentoꝝ turbine fretus
ē vnā rem supaddnucendo exasperare cū alia. sic
fit cū sal quadam ui supducitur carni. Et compo
nitur confrico cas. i. simul fricare. Jtem defrico as
ualde fricare. Jtem refrico cas iteꝝ fricare uł reū
se fricare. Et poniť pro resistere uł contradicē. Jtē
pfrico as pfcē fricare. frico et eius composita sūt
omnia actiua. et faciunt pteritū in cui. et sup in
ctū. Et cor hanc sillabam fri. Vn ūgił in georģ
Et pede pro subigit terram fricat arbore costas.

Frictū ē sup de frigeo ges. et de frico cas. et de
Frigdeo es in frigdo ē. ¶ Frigo gis. ꝑ quosdam

Frigdo. a frigdor oris dr frigdo as. i. frigere. uł
frigdore implere. Vnde frigdeo des dui. i. frigere
et hinc frigdesco cis inchoatiuū. i. frigescere. frig
do componiť infrigdo das. Et est frigdo actiuum
cum omnibus suis compositis ꝑ frigdore implē.

Frigdor oris mas ge. i. frigus. a frigus dicitur

Frigeo es ui uł frixi frigere frictum tu. i. algē
uł torpere. vn dr frigeo quasi fos egeo. et ē eth.
Et sepe poniť pro cessare sicut econtrario feruere
ꝑ frequentare. Vnde terencius in eunucho. Sine
cerē et bacho uenus friget. et hinc h frigus goris.
frigeo componiť pfrigeo es xi uł ui. refrigeo es
ui. Vnde in euangelio. refriguit caritas multorū
Et ab istis inchoatiua frigesco cis. perfrigesco cis
frigeo et eius composita omnia sunt neutra. Et
prod hanc sillabā fri. Ouid epy. frigidius glacie
pectus amantis erat. Et faciunt preteritū in xi et
in gui ꝑ hug. Pris tamen dicit. ꝙ facit frixi ctum
mutat eniz geo in xi. Magister autē bene respici
ens usum cōmunē dicit. ꝙ frigeo es secūde coniu
gacōnis facit friguit. Vnde in euangelio. Refrigu
it caritas multoꝝ. Et caret sup ꝑ usum. frigo āt
frigis facit xi ctū. ꝑ anologiā. et eē frixū ꝑ usum

Frigero as aui are. i. recreare. et dr a frigeo es
Et componiť frigero cū re. et dr refrigero as. et
inde h refrigeriū. Et ē actm frigero cū omnibus

Frigia gie fuit ¶ suis compositis. Et cor pnł
filia europe. vnde hec frigia dcā est quedā ꝓuin
cia. Hec et dardania a dardano iouis filio. huius
regio troia est. quam ex suo nomine appellauit
tros rex troianoꝝ pater ganimedis. Et sunt due
frigie. maior et minor. Maior frigia sinirnā ha
bet. Minor ylon. Et hinc frigius a ū. et h et hec
frix gis. quo nomine sepe uocantur troiani cum
uolumus eos appellare timidos. Pro qualitate eē
negocij autores dant troianis diūsa nomina. Si
uolūt eos appellare timidos appellant eos frigeos.
si gnosos dardanidos si pfidos laomedonciades si for
tes troos. Si audaces hectoreos. Jtem frigia gie
dr quedā uestis que alio nomine dr aucupicta.

Frigidarium darij locus ubi aliquid ponitur
ne calore corrumpatur. et dicitur a frigido das.

Frigidus. a frigeo es dr frigidus ida dū. Et cō
patur frigidior issimus. vnde frigide dius me ad
ūbiū. et h frigiditas tatis. et frigido das. i. frigidū
facere. et prod fri. Et est actm frigido cū omnibz

Frigilla frigille auis que fri ¶ suis compositis
gore cantat. Et dicitur a frigeo friges.

Frigio as in frigium uide.

Frigio onis mas geñ dr a frigia. et dr frigio q̄
dam uestis que fit in frigia. Que et acupicta uo
catur. Huiusmodi artifices frigiones dnr. quia in
frigia repta est. uel qr illi periti sunt in tali ueste

Frigiū. a frigia dr frigium gij. i. fri ¶ facienda
sellū. uel quedam mitra pontificalis. qr in frigia
melius fiat. vnde frigio as. frigiū apponē uel fri
gio ornare. Et est actiuum. Jtem a frigia hic frigi
us dicitur quidam lapis qui nascitur in frigia.

Frigo gis xi xū uł ctū coquere in patella sine
aqua uł vino cū oleo uł sagina. Et componitur
cū con et dr confrigo is xi xū. Jtem cū de et dr
defrigo is. i. ualde frigere. Jtem cū per et dr per
frigo gis pfecte frigere. Jtem cū re et dr refrigo
is. i. iteꝝ frigere. frigo et eius composita omnia
sunt actiua. Et cor fri. Et faciūt pteritū in xi. et
sup in xū. Jnueniť tamen qnꝙ in ctum. ȝ raro ꝑ

Frigores oꝝ numeri plu ¶ hug. uide in frigeo
zał febres que faciūt homines frigere. Et ē mas

Frigorosus sa sū ¶ ge. et deriuatur a frigeo es
plenus frigore. Et dicitur a frigus.

Frigutio. a frigeo es dr frigutio tis tiui. i. subti
liter aggarrire. uł frigide se deducere huc et illuc.
ꝓpter frigus. sicut catulus facit qn habz frigus.

Fritillū. a frango is dr h fritillū li. i. molinellū
in quo piper teriť. qr grana piperis uł alia fran
git. et est pforatū ab inferiori Et inde piper tritū
recolligitur. Accipitur eciam pro quodam uase p
forato. per quod solent taxilli proijci ne fiat ibi
fraus. Juuenał. puo ꝙ cadē monet arma fritillo.

Fritinnio nis ꝓpium ē yrundinum. Et ut dicūt
omniū auiū ꝓpue puaꝝ. vn inueniť. aues friti

Friuolus la lum. pnł cor. i. ¶ niant. i. cantant
uanus. inutił. mendax. caducus. incertus. dubius
simulatus. pui pcij. vn friuolū quasi fere ualens
obolū. Et inuenitur qnꝙ scriptū per b. fribolus.
bola bolum. sed antiquitas est. proprie autem fri
uola uocantur fictilia uasa et inutilia.

Frix frigis. in frigia exponitur.

Frixa. a frigo is hec frixa e. i. carbonella. scilz
paꝝ carniū que super carbones cito solent decoq̄
et h frixū genus cibi dcm a sono qn ardet ī oleo

Frixatura. a frigo gis hec frixatura re. et hec
frixura re in eodem sensu. i. coctura illa tał actio
uł qd frigiť. frixura dndit a frigo. ȝ frixatuā a

Frixit ē pteritū de fri ¶ frixo as freqntatiuo
go gis. et est de frigeo. uide in frigeo es.

Frixoriū rij ge neu dr a frigo gis. et ē frixoriū
patella siue ferrum super quod coquitur. Jerem
Confrixa sunt ossa mea tamꝙ in frixorio. frixo
rium confrixorium patella sartago quasi idem ē.

Frixura re in frixatura exponitur.

Frondator. a frons dis dr h frondator oris q̄

frondes colligit ad pastuz animaliū.ul' q̄ auellit
frondes a uitibus ut citius maturescant.ul' qui ca
nit fronde.ul' auis quedā que ex frondibus nidū
facit. Vnde ṽgil'. h alta sub rupe canit frondator
Frondatus.a frons dis d̄r fronda ¶ ad auras
tus ta tū.et frondeus a ū. Sed frondeū quod de
frondibus totū est.frondatū ul' frondosum ē qđ
frondes habet et eis abundat.ul' locus arboꝝ.sic
Frondeo des dui.i. ¶ ḡmineū et ḡminosum
frondes habere ul' emittere.Et d̄r a frondo as.et
componit̄ confrondeo es defrondeo es.frondes e
mittere.Item refrondeo des.et hinc inchoa.fron
desco cis.defrondesco confrondesco refrondesco.
Frondeus in frondatus exponitur.
Frondicula le ꝑua frons.et ē di de frons dis.
Frondo as aui d̄r a frons dis et ē frondare frō
datū facere.frondes ꝓbere.Et componitur defron
do as frondes euellē.et sunt neutra ¶ a fronos
Fronesis fe ge.i. prudentia ul' sapientia.Et d̄r
Fronitus.a fronus ul' fronos d̄r fronitus a ū
.i.prudens ul' sapiens.Et componit̄ infronitus a
vm.i.insipiens.insulsus. Vnde eccl' xxiij.Animo
irreuerenti et infronito ne tradas me.ꝭ ibi com
muniter legitur infrunito.et prođ penultimam.
Fronos grece latine d̄r sapiens ul' prudens.et
ūtitur in latinū.et d̄r fronus na nū.Et compat̄
fronior issimus.vnde frone nius me aduerbium
Frons dis d̄r a foros.fe ge.et d̄r frons quasi
forons.q2 ferat uirgulta ul' vmbr̄m.ul' d̄r a fluo
is q2 cito fluat et hinc frondosus a ū.i.frondibȝ ple
nus.et cōpat̄ vn̄ h frondositas tatis abundantia
frondiū.Et ē frons dis arboꝝ.ꝭ frons tis capitis
Et utrūqȝ est fe ge.vnde ũsus.frons foliū fron
Frons tis fe ge. ¶ dis.frons ē in ũtice frontis
ē capitis.sed frons dis arboris.uide in frons dis
Et componitur frons bifrons effrons
Frontispiciū.a frons tis et specio cis componit̄
h frontispiciū cij.i.inspectio frontis.vnđ et anteri
Fructifico as ¶ or ps ecclesie frontispicium d̄r
aui are.i.multiplicare.Et est actiū.Et componi
Fructuarius a ¶ tur a fructus et facio.et cor̄ fi
um id est utilis.ul' fructu abundans.ul' ad fruc
Fructus.a fruor ¶ tū ptinens.et d̄r a fructu
eris d̄r h fructus us ui.vnde fructuosus sa sum.
Et compatur.vnde hec fructuositas Item fructus
ta tū est pticipium de fruor eris.Quid sit fructus
tricesimus quadragesimus centesimus habes in
Frugalis.a fruge d̄r h et h fruga ¶ numerus
lis et hoc le.i.utilis sobrius moderatus continēs
vnde frugaliter adũbium.et h frugalitas tatis.i.
utilitas ꝑsimonia modestia continentia.tempanti
a ꝑcitas sobrietas.Est eniȝ frugalitas ũtus inter
auariciam et prodigalitatem.Et producit ga.
Frugeria rie dea frugum.et dicitur a fruge.
Frugi.a fruge d̄r h et h et h frugi indeclinabi
le ꝑ omnes casus.i.bonus.utilis ualens.tempa
tus modestus.ul' dic ꝭm pris.q2 frugi est dtũs hu
ius nominis fruges.et figurate et intransitiue cō
iungitur cū omni casu cum utroqȝ numero cum
quolibet genere.Eccl' xxxj.homo frugi. Idem di
cas secundum pristianum de nichilicordi mancipi
Frugifer.fruges componit̄ cū fero fers et d̄r
frugifer ra rū pnl' cor̄ ferens frugem .i.utilitatē
ul' fructum.et hec frugifera.i.terra.et h frugifer
Frumen ¶ id est ager.de fruge dicam in frux
a fruor eris d̄r h frumen minis.i.summa et emi
nens ps gule ul' gutturis.ꝓxima pars gurgulio
nis qua cibus et potio deuoratur.qua sapor cibi
et potus discernit̄.qua fruimur cibis.i.utimur
et uescimur.et eadem ructa et rumen. Sed rumē
in bestia.ructa ul' frumē in homine.ita uult hu
gucio. Sed in grec̄ d̄r. Gutturis ē ꝑmū rumen fru
Frumentū.a frumen ul' ¶ men quoqȝ summū
fruor d̄r h frumentū ti.q2 ꝑpuum est ad fruen
dū.vnde frumentosus sa sum.plenus et abundās
frumento.et frumentor aris.i.frumentū colligē
Fruor eris itū tu.et ctū ctu.fruitum tu ꝓbat
fruiturus a vm.fructū tu ꝓbat fructus us ui.fru
or et utor dr̄nt.tū quia fruimur rebus quibus u
timur ꝓpter illas.sed utimur illis quibus utimur
ꝓpter nos.Est enim re aliqua frui ei inherere ꝓp
se.et eam diligere.fruimur ergo deo.utimur mū
do et creatis in eo. Vnde aug. Vtendū est h mū
do non fruendū ut inuisibilia dei ꝑ ea que facta
sunt intellcā conspiciantur.i.ut de tempalibus e
terna capiantur. Item fruimur quodāmō celesti
bus ũtutibus scientia.utimur mundanis diuicijs
cibis uestibus et similibus.fungimur autem of
ficio. Vnde nota q2 frui aliquo d̄r dupliciter.aut
sicut obiecto.et hoc mō solo deo fruendū est.qa
ad bonitatem solius dei ordinatur tota bonitas
vniũsi.sicut bonū totius exercitus ad bonuȝ du
cis.ut d̄r in xj metaphisice.Alio mō sicut habi
tu eliciente actum fruicōnis.et hoc modo beatitu
dine creata.et caritate fruenduȝ est.Tercio modo
fruimur aliquo sicut instrumento fruicōnis.et h
modo fruimur potentia cuius fruicō ē actus.fru
or componit̄ confruor ris.i.simul frui.Itē defru
or ris.i.ualde frui.ul' a fruicōne cessare. Item per
fruor eris.i.ꝑfecte frui.fruor et eius composita
omnia sunt deponentia.Et faciunt supinū in frui
tū ul' fructū.ꝭ frequentius in fruitū.vnde ampli
us inueniunt̄ ista pticipia in usu.scilȝ fruitus et
fruiturus q̄ ista scȝ fructus et fructurus.hec eniȝ
in usu deficiūt.sicut supina a quibus descendunt
A fruiti genitō de fruitus addita o formatur hec
Frustra adũbium ¶ fruicō de qua uide in dos
qualitatis.i.incassum.sine causa.sine effectu.vn̄
frustror aris deponens.Olim tamen fuit cōmune
.i.fallere decipere.vn̄ frustratus d̄r laboris fruc
tu euacuatus.illesus.Et scribitur frustra et frus
tror ꝑ r in ꝑma et in secunda sillaba.Sed frusta
nomen pluralis nũi nō habet r in ultima sillaba
Frustulum li dimi penul' cor̄ ꝑuum frustum.
Frustum ti sine r in ultima sillaba d̄r a frumē
et est frustum pticula carnis ul' panis.quia capi
atur a frumine.vnde frusto as aui in frusta diui
dere.frusta facē.vn̄ frustatim adũbiū diuisiȝ uel
Frutectum in frutex est. ¶ pticulatim
Frutex.a fruor eris ul' fruge d̄r h frutex ticis
.i.densitas ũgultꝝ ul' ꝑuaꝝ arboꝝ ul' spinaꝝ.q2
autem d̄r frutex quasi fronde terram tegens.et h
est.vnde hoc frutectū ti per c in ultia sillaba lo
cus ubi frutices crescunt. Iereṁ xj.Et combusta
sunt frutecta eius.Et scribitur frutex ꝑ t solam.
Cor̄ enī fru.vn̄ ouiđ de arte.li iij Turpe pecus mu
tiluȝ turpis sine gramine campus.Et sine fronde
frutex et sine crine caput. Item in li epy.Mons
fuit apparent frutices in uertice rari.
Fruticor.a frutex deriuatur fruticosus a vm.i.
spinosus.plenus fruticibus.et fruticor aris.i.fru
tices emittē.multiplicari abūdare pullulare.cres

cere ad modum fruticum. Et corripit ti. Juuenal'
Sed fruticante pilo neglecta et squalida cura.
Frux ul' fruges gis fe gen̄ est. ß ntūs deficit in
usu. Et scias q̄ segetes dicūtur dū seminantᷓ a se
ro ris. messes dū colligūtᷓ. a meto tis. fruges dū
fruūtur. a fruendo. i. uescendo. Itez fruges liqui de
sunt. frumenta uo arida et sicca. Et sunt frumen
ta omnia que habent aristas. fruges uo reliqua.
Fuco cas caui care. i. colorare. fucū supponere
ūbū actiuum. et dᷓ a fucus ẜm hug. et inde
fucatus ta tū. Et ut dicit pap. fucata depicta tinc
ta. adulterio contaminata. ficta. non uera. diuersi
coloris. fucare depingere mendacijs subornare. et
Fucosus. osa osum ¶ producit fu. uide in fucus
id est supertinctus fuco. et dicitur a fucus.
Fucus. a fagin quod ē comedere dᷓ h̄ fucus q̄
maior ape. minor scabrone. qi fugus. q̄ alienos
labores edat. Non eniz mellificat. ß aliaꝝ mel co
medit. De quo ūgil'. Ignauū fucos pecus a prese
pibus arcet. Et hinc h̄ fucus ci genus herbe. vñ
fit quedam tinctura que similiter dᷓ fucus. et ꝓ
quolibet colore materiali supposito dᷓ fucus. qa
alienū mentitur colorem. Sap xiij. Rubicundū
faciens fuco colorem. Item fuco ponitᷓ quadam
similitudine ꝓ deceptione que supponitᷓ ueritati
celande. Vnd' boecius de consolac̄. Intelligo mul
Fudi fudisti fu ¶ tiplices fucos illius prodigij
dit preteritum de fundo fundis. Et producit fu.
Fugax. a fugio is dᷓ h̄ et h̄ et h̄ fugax cis as
siduus frequens in fuga. Et compatur cior sim9
vnde fugaciter cius me adūbiū. et h̄ fugacitas tis
Fugere penl' prod' est preteritū ꝑfectū indicatī
modi de fugio is. ut fugi isti fugerunt ul' fugere
Item p̄t esse modi infinitiui ūbi predicti. ut infi
nitō fugē. Et cor' penl'. Et ita in similibus dicas
Fugillator in fugillus est.
Fugillus li ferꝝ cū quo extrahitur ignis d' pe
tra. Et uidetur deriuari a fos quod ē ignis et ge
ro ris quasi fos gerens. i. ignem. vnde fugillo as
. i. ignem de petra fugillo extrahē. vnde h̄ fugil
lator oris. Et hinc ꝑ figurā fugillatores dicūtur
Fugio is gi fu ¶ vmbre demonū q̄ ignē ferūt
gitū componitᷓ cuz ab et mutato b in u dᷓ aufu
gio gis longe fugē. Item circūfugio is. Item con
fugio is. i. simul fugē. ul' ad aliquē fugere causa
securitatis et auxiliū habendi. Item diffugio gis
. i. diūsis modis ul' in diūsas ptes fugere. Itē de
fugio is. i. ualde ul' deorsuz fugē. de vno loco ad
aliū fugere causa habendi auxiliū. Prefugio gis
p̄ alijs fugere. Profugio is. i. ꝓcul fugē. Perfugi
o is id est ꝑfecte fugē. Item refugio is. i. iterum
ul' retro fugē. ul' ad alium fugere causa euadendi
et habendi auxiliū. Item subterfugio is. i. recusa
re. rennuē. Transfugio is. i. ultra aliū fugere. fugi
o is actiuū ē. et habet significacōnem contrariaz
sue uoci. In actiua enī uoce significat passionem
in passiua accōnem. Idem enim ē fugio te quod
fugior a te. et idez est fugior a te quod fugio te
Item omnia eius composita sunt actiua. Et nul
lus mireᷓ si dicimus fugio gis esse actiuū. Nam
sic est ꝓcul dubio. Nam autoritas pris et eius sig
nificacō et constructio h̄ ꝓtestatur. Item fugio et
eius composita faciūt preteritū in fugi. et supinū
in fugitū. pnl' cor'. ut fugi fugitū. Confugi confu
gitū. Et formatᷓ p̄teritū a p̄ma ꝑsona p̄ntis indi
catiui modi remota o. ut fugio fugi. et supinū a
p̄ma ꝑsona p̄teriti addita tū. ut fugi fugitū. Itez
omnia cor' in p̄nti hanc sillabam fu. Vñ facetus
Non facias opus quod fugit omnis homo. sed in
p̄terito eam prod'. Vñ quid'. Hic mō iure fugit
Fugitiuus a ū dᷓ ¶ ß heri cur dic michi fugit
a fuga ge. Et scias q̄ fugitiuus recte nemo dicitᷓ
nisi qui dnm̄ fugit. Nam si paruus puer a nutri
ce aut a scola discesserit fugitiuus non est.
Fugito tas fre potest esse huius ūbi fugio is
et huius ūbi fugo as. ut fugito. i. frequenter fu
gio. ul' frequenter fugor. Et corripit gi fugito.
Fugo as aui. i. expellē. in fugam conūtere. fu
go componitur aufugo as a se longe fugare. ex
ab et fugo. et mutatᷓ b in u. Item confugo as. i.
simul fugare. Item defugo as. i. de vno loco ad
aliū ul' ualde fugare. Item effugo as. i. ext' fuga
re. ab ex et fugo. Et mutatᷓ x in f. Item perfugo
as. i. ꝑfecte fugare. Item p̄fugo as p̄ alijs fuga
re. Item refugo as. i. repellē. fugo et omnia eius
composita sunt actiua. Et cor' hanc sillabam fu.
sicut et fuga ge. a qua deriuatᷓ. fuga autē a fugi
o dicitur. Birria. Nil poterit timido tutius esse fu
ga. Victor quippe fugat. uictus ab hoste fugit.
Fulcimen inis neu ge. i. sustentamentū. firma
mentū auxilium. Et prod' pnl' in ntō. ß in genitō
Fulcimentum ti. et h̄ fulcimen dᷓ ¶ eam cor'
vnde exponitᷓ sicut fulcimen. et h̄ ꝓbatur. quia
fulcio facit fulciui. Nam nomina in mentū desinē
tia a ūbis uenientia solent formari a p̄terito per
fecto ui mutata in mentum. ut fulciui fulcimen
tum. nutriui nutrimentum. uide in fulcio fulcis
Fulcio fulcis. i. sustentare supportare. subleuare
munire. firmare. adiuuare. Et facit preteritū fulsi
uel fulciui. vnde fultū et fulcitū. q̄ fulciui faciat
ꝓbatur ꝑ hoc nomen fulcimentū. Nam nomina
in mentū desinentia a ūbis uenientia solent for
mari a p̄terito perfecto ui mutata in mentū. ut
fulciui fulcimentū. Et ind' fultus ta tū. et fulcitus
a vm. et h̄ fulcimen. et h̄ fulcimentū. fulcio com
ponitᷓ affulcio cis. confulcio is. effulcio is. p̄ful
cio cis. ꝑfulcio is. refulcio. suffulcio. fulcio et eius
composita sunt actiua. Et faciunt preteritū in si.
ul' in cui. ut fulsi fulciui. et supinū in ultū ul' itū
ut fultū ul' fulcitū. affulcio affulsi ul' affulciui af
fultū ul' citū ẜ hug. ul' ẜm p̄s. fulcio facit p̄teritū
in si cio mutata in si. et sup in tū si mutato in tū
ut fulcio fulsi fultū. suffulcio is suffulsi suffultū
et ita tenendū ē ẜm modernos licet aliquando in
ueniatur fulciui fulcitū. ß potius antiquitas ē
Quidam tamen ut dicit pris fulxi ꝓtulerunt dif
ferentie causa. quia scilicet fulgeo facit eciā fulsi.
Sed dic q̄ fulgeo et fulcio hn̄t preteritū scz fulsi
ß in supino drn̄t. q̄ fulcio facit fultum. ß fulgeo
fulsum. vnde ūsus. fulcio dat fulsi fultū. dat ful
geo fulsi. fulsum dissimili uoce supina gerunt.
Fulcitus in fulcio uide.
Fulcrū. A fulcio cis dᷓ h̄ fulcrū cri. ꝓprie spon
da siue pes lecti. quia fulcit lectum. Inuenitᷓ qn̄q3
pro lecto. qn̄q3 ꝓ ornamento lecti. vnde fulcratus
ta tū fulcꝝ habens. et fulcro as fulcra lcūluz fa
Fulgeo es fulsi ful ¶ cere. lectū fulcris p̄parare
sum. et habet idem p̄teritum cū fulcio. ß in supi
no drn̄t. ut dixi in fulcio cis. et ē fulgere idez qd'
resplendere. et q̄ splendor ferit et ꝑcutit oculos in
tuentiū ponitur fulgere pro ferire et ꝑcutere. ful
geo componitᷓ p̄fulgeo es p̄ alijs fulgere. Reful

geo es.i.resplendere. Suffulgeo es.i.parꝝ fulgere
Et ab hijs inchoatiua fulgesco.ꝑfulgesco. Reful
gesco.fulgeo et eius composita sunt neutra.Et
faciūt preteritū in si.et supinū in sum.Antiq eciā
Fulgetra.a fulgeo uł ful ¶dixerunt fulgo gis
gens et etra.i.fulgor etre.hoc grece dicit̄ casma
uulgo aeris partitus. Hoc eciam dicitur proprie
splendor ignis.uide in fulmen.
Fulgetum ti.i.fulgor a fulgeo es.Et prod̄ ge.
Fulgidus.a fulgeo es dr̄ fulgidus da dum.i.
splendidus.Et compatur dior simus.Vnde fulgi
de dius me adubiū.et h̄ fulgiditas tatis.et fulgi
do as.i.fulgidū facere.fulgidus componit̄ ꝙ ful
gidus ꝑfulgidus ābo ꝓ ualde fulgidus.et cor̄ gi
Fulgor oris mas ge.i.splendor.Et deriuatur
a fulgeo es.Vnde in euang.sicut lucna fulgoris
illuminabit te.Et prod̄ pnł in gt̄o.uide eē in ful
Fulgorus.a fulgor oris dr̄ fulgorus a. ¶men
vm.i.splendidus.Et hinc fulgoro as.i.splendere
ꝑ compōnez ꝑfulgorus a ū.i.splendidus.Et pd̄
Fulguratus a ū in fulguro as uide. ¶pocā go
Fulguro as.a fulgur dr̄ fulguro ras.i.fulgere
uł fulgure ꝑcutere.et ꝭm hoc est transitiuū.Et
hinc fulguratus ta ta tū.i.fulgidus uł fulgure ꝑ
cussus.Et nota ꝙ fulguro as et fulmino as ꝭm
ꝙ sunt ūba excepte acc̄ōnis neutra sunt.Et ꝓpe
non habent nisi tercias ꝑsonas.et ꝭm h̄ fulmina
re uł fulgurare ē fulmina uł fulgura mittē.tn̄s
latiue tamen accepta ad homines actiua sunt.i.
fulgure uł fulmine aliquo quasi fulmine aliquē
ferire.Et ꝭm hanc significac̄ōnez cuicūqꝫ attribu
ant̄ sunt actiua.et eoꝝ composita similiter.ful
gurare ꝓ splendere neutꝝ ē Et cor̄ gu.Et inde in
p̄s ubi dr̄ fulgura et coruscac̄ōnes.dicit glo.ful
gura uł fulgora uł chorusca.i.clarifica.chorusca
Fulgus.a ¶cōnes.i.miracula fac crebrescere
Ffulgeo es dr̄ h̄ fulgus.uł h̄ fulgur uris.vn̄
fulgureus a vm ꝭ ꝓpe dr̄ fulgus ꝗ tangit fulgur
ꝗ incendit et urit fulmen ꝗ findit.uid̄ in fulmē
Fulica.a fuligo ginis deriuat̄ hec fulica ce uł
fulex icis.i.quedā auis.uł fulica dr̄ quasi fuliga
ꝗ caro eius leporina sapiat.Legos enim grece le
pos dr̄ latine.vnde et apud grecos lagos uocat̄.
et h̄ ē auis stagnensis.i.in stagnis et paludibus
morans.hec habet nidū in medio aque uł in pe
tris quas aqua circūdat maritima.ꝗ semꝑ delcā
tur ꝓfundo.quod dū ꝑsenserit mari̇s c̄ōmoc̄ōnē
fugiens in uado ludit ꝭm ysid̄.Et cor̄ li.Alexan
der.Cū fulicis upupis que petūt excelsa uolādo.
Fuligino ginas penł cor̄ in fuligo exponitur.
Fuligo.a fumus dr̄ h̄ fuligo inis.i.nigredo il
la que pendet de trabibus.et fit ab igne.ꝙ autē
dr̄ fuligo quasi fumo ligata ethymologia est.Et
inde fuligineus a vm.i.niger uł de fuligine exis
tens.uel ad fuliginē ꝑtinens.Item a fuligine fu
liginatus ta tum.i.fuligine denigratus.quod p̄t
esse ꝑticipiū.et fuliginosus sa sum plenus fuligi
ne.et fuligino nas.i.denigr̄re et ꝓprie fuligine.et
prod̄ fuligo pnł n̄ō.ꝭ cor̄ pnł genitī.Iuuenalis
Ille supciliū madida fuligine tinctū.obliquo pro
Fulina.a fumus h̄ fulina ne.i.co ¶ducit acu
quina.vnde h̄ fulinarius rij.i.cocus.et fulinarius
a vm.et fulino nas.i.coquinare.Et producit li.
Fullo.a fulgeo es dr̄ h̄ fullo onis.qui pānos
parat et excandidat.et eos fulgere facit.Et inde
fullo as aui.i.pulcrare decorare demergere uel le

uiter tangere.Et componitur affullo as.i.iuxta
fullare.uł ualde tangere leuiter ꝭ hug.Pap eciā
dicit.fullo lauandarius decorator.Et prod̄ penł
Fulmen.a fulgeo es dr̄ h̄ ¶genitī fullo onis
fulmen inis.vnde fulmineus a vm.Et scias ꝙ ꝭ
opinionē hug.qn̄ duo uł tres uł plures uenti in
aere intercipiunt nubem aliquā eam confringūt
et collidūt.et ex illa collisione fit sonus in aere.
et procreatur ignis.sonus ille ꝓprie dr̄ tonitruū
quasi tonus.i.sonus terrens.ꝗ terreat Splendor
illius ignis ꝓprie dr̄ fulgetra.uł fulgor ignis ille
siue iaculū ex eo factū.uł ictus illius iaculi ꝓprie
dr̄ fulgus uł fulgur uł fulmen.a fulgendo.i.fe
riendo uł ꝑcutiendo.ꝭ ꝓprie dr̄ fulgor ꝗ incendit
et urit.fulgus quia tangit.fulmen ꝗ findit.Sūt
enim tria genā fulminis.vnū quod afflat et tan
git ita ꝙ n̄ urit.secundū qd̄ urit.terciū qd̄ findit.
et iō cū trib3 radijs pingit̄ fulm̄.hinc et trifidā fla
mā dr̄ habere.qn̄qꝫ tamen omnia nomina p̄dic
ta confunduntur.et dn̄r esse nomina vnius et e
iusdem rei.ꝭ tonitruū dr̄ ꝗ suo sono terreat.ful
getra.uł fulgur uł fulgor quia fulgeat.fulgus ꝗ
tangat.fulgur ꝗ urat.fulmen ꝗ findat.Ex pre
dictis patet ꝙ ante fit sonus ꝙ̈ ignis.tamen citi
us et ante uidemus ignez ꝙ̈ audiamus sonū.Sꝫ
querit̄.quare h̄ contingat.Ad hoc dicūt quidaꝫ
ꝙ h̄ ideo contingit.ꝗ uelocior ē oculus ad uidē
dum ꝙ̈ auris ad audiendum.radius enim ab o
culo exiens in ictu ipsius oculi repcutit̄ in re re
motissima.vnde oculus excitat̄ et uisu rem illā
statim ꝑcipit.ꝭ sonus nisi p̄mo ueniat ad aurez
et eam ꝑcuciat auditu non ꝑcipitur.q̇a ergo so
nus ille ualde ē remotus sensui ad aurez accedēs
et eam ꝑcutiens tarde auditu ꝑcipitur.frater uo
albertus dicit.ꝙ hoc ideo contingit.ꝗ uisus ē for
malior ꝙ̈ sit auditus.et ideo nobilior est.Simi
liter obiectū uisus est in aere.non sicut in mate
ria tantū.et deferente sine uia.ꝭ ē in eo sicut in
spūali esse quod est ꝑspicuū.et ꝭm esse spūale h̄
est intenc̄ōnale ipsa forma ē uisibilis.ꝭ non est
ita de obiecto alioꝝ sensuū.Id enim quod ē in a
ere ꝭm acc̄ōnem lucis h̄ est uisibile.ꝭ illud quod
lux abstrahit et ponit in aere h̄ est nō forma rei
ꝭ intenc̄ō forme.Et ideo aer non ē albus uel ni
ger uł alia forma informatus quando in eo ē ui
sibile.ꝗ non est in eo nisi ꝭm intenc̄ōnem forme
et non ꝭm esse forme quod habet in materia.et
ideo motus eius ꝑ aerem ē subito et nō in tem
pore.ꝭ sonus ꝭm suū esse est in aere.et aer ē in
materia eius.ꝗ ueꝝ esse soni non ē nisi in aere.
licet intentio et non esse soni recipiat̄ in aure.et
ideo motus soni ꝑ aerem non ē subito ꝭ successi
ue et in tempꝫ.Et ideo ꝑcepc̄ō uisus in tonitru
est ante ꝑcepc̄ōnem auditus.et ideo citius uidet̄
fulmen ꝙ̈ audiatur tonitrus licet ꝭ esse tonitrus
sit ante fulgur ꝗ tonitrus ē in ipsa scissione uł
ruptura nubis.et fulgur ē illuminac̄ō ignis q̄ ap
paret nube iam scissa uł rupta.Ventus enim di
rumpit nubem cū impetu et uelocitate.et inflam
mat ignem exagitac̄ōne eius in nube.et tunc mi
cat ignis.Huius autē aptū dant exemplū auicē
na et algazel de muliere lauante pannos eminus
ultra fluuiū latū.ꝑcussura enim quā dat supꝫ pā
nū uidetur et nō audit̄ sonus quē dedit nisi post
tempus interpositū.Preterea si aliquis aliquātu
lū remotus cū securi ꝑcutiat arborem uł aliud.li

cet post pcussionem subleuet securim. tamen pri
us uidemus securim eleuatam q̃ audimus sonū
precedentis percussionis. uide etiam in tonitrus.
Fulmino. a fulmē dr fulmino as. pnl' cor et ē
ūbū neutrum. et aliqn̄ actiuum. uide in fulguro.
Fulsi ē pteritum de fulcio cis. et de fulgeo ges
Fultus fulta fultum in fulcio fulcis uide.
Fulueo fulues in fuluus exponitur.
Fuluus. a fulgeo es dr fuluus ua uū. i. rubeus
aliquantulū uel cū nigro rubeus. Et compat' ful
uior simus. vnde fulue vius sime adūbiū. et hec
fuluedo dinis. et fulueo ues ui esse ul' fieri fuluū
Fumarium rij est ca ¶ vnde fuluesco cis incho
minus per quē exit fumus. et deriuat' a fumus
Fumeo. a fumo as dr fumeo es mui. i. esse ul'
fieri fumosum ul' fumū emittere. Et hinc fumes
Fumidus. a fu ¶ co cis inchoatiuū. et prod' fu
mus fumidus da dū. Et compat'. vnde h' fumidi
tas tatis. Et fumido as fumidū facere infumare
Fumigo. a fumus dicit' ¶ ūbū actiū. Et cor' mi
fumigo as. i. infumare.. Et componit' affumigo
as. Infumigo as. pfumigo as. suffumigo as pa
ul' ab inferiori pte fumigare. fumigo et eius cō
posita actiua sunt. Et cor' mi. et iū fumigabun
Fumo as aui ¶ dus da dū similis fumiganti
are. i. fumo implere. ul' fumū emittē. et deriuat'
a fumus. fumo componit' infumo as. i. intro fu
mare. Item refumo mas iter fumare. Item suffu
mo as. i. pa ul' subtus fumare. ex sub et fumo
mutata b in f. fumo mas p fumū emittē neutr
est. Et composita ab eo sm hanc significacōnem
neutra sunt. Item fumo mas pro fumo implere
et eius composita sm hanc significacōnem actia
sunt. Et producunt hanc sillabam fu. Phisiolog'
De q pilis eius fiat sub domate fumus.
Fumulus li diminutiuum paruus fumus.
Fumus mi dr q̃i fos means. et ē ethymologia
et hinc fumosus sa sum plenus fumo. Et compa
ratur sior simus. Vnde h' fumositas fumositatis
Funalis. a funus dr h' et h' funalis et h' le pti
nens ad funē Et h' funale lis idem qd' funis. Et
funale licinus ad candelā faciendā. Vnde et sepe
ponit' p candela. Et dicūtur funalia licini a funi
bus inter ceram quos ante usum papiri cera cir
cumdatos habuere maiores. uide in funis.
Funambulus li penultima cor'. ē ille qui super
funem ambulat. et componit' a funis et ambulo
Functorium. i. transitorium secundum papiam
Functus. a fungor geris dr functus ta tū idem
quod usus. hinc functi quoddā genus ciuiū q̇ fū
gebant' officio et honore aliquo. Item a fungor
Funda de dr a fundendis la ¶ h' functio onis
pidibus. q ex ea lapides fundant'. i. mittant' vn̄
a fundo dis dr. Item inuenit' h' funda de genus
piscatorij retis. q in fundū mittatur. Idez et iacu
lū. a iacio Et tunc deriuatur funda a fundus di.
Fundamentū ti dr a fundo as. dictū sic quia sit
fundus domui. et ē ethy. Idem et cementū. q̇a ce
Fundanus ni rusticus ¶ so crasso lapide surgat
qui fundos colit. et dr a fundus. Et producit da.
Fundibalarius rij in fundibalum exponitur.
Fundibalista in fundibalum est.
Fundibalū li machina bellica. vnde possunt di
ci fundibalarij qui talibus machinis psunt. et ui
detur componi a funda et balin quod ē iacē uel
emittere. Vnde dr in pmo li machab. c vj. Et sta
tuit illic balistas et machinas et ignis iacula et
tormenta ad lapides iactandos. et spicula et scor
pios ad mittendas sagittas et fundibala. Item s'
hug' a funda et balin componit' h' fundibalus li
et h' fundibalarius rij. et h' et h' fundibalista te.
in eod' sensu. i. cū funda iaciens et emittens et cor'
Fundibula le. i. funda. deriuat' a funda ¶ ba
Fundito. a fundatu ultimo sup' de fundo das.
daui datū tu. a mutato in i breuem et u in o fit
fundito as. i. frequenter fundo. Similiter rogito
as formai' a rogatu. et sic fundito. i. frequenter
fundo. ūbū frequentatiuū a fundo dis. Itē potest
fundito esse fre a fundo dis. Et format' tūc a fun
dis secunda psona remota s et addita to. et hinc
fundito as frequenter fundere. Vnde plantus in
amphitone. Cum cruciatu tuo ista ūba funditas
Funditor oris qui cū funda iacit. et dr a fūda
Fundo as aui are atū cū funda ¶ de. Et cor' di
iacere ul' in funda lapidez mittere causa pijciendi
et tūc deriuat' a funda de. Item fundo as aui are
. i. fundamentū facere. et dr a fundus di. tūc eniz
fundat' domus cū eius fundamētū fit quod domi
est fundus. vnde h' fundamen inis. quod pd' da
Fundo dis fudi fusum. i. spargere. emittē. fuga
re. fundo cōponit' confundo is cōmiscere. ul' confu
tare cōuincere arguē. Item circūfundo is. Itez dif
fundo is. i. diuisis modis fundere ul' extendere di
latare. Effundo dis extra fundere ul' ex toto. Itē
infundo dis intro fundere ul' immittē. Perfundo
is. Profundo is pcul fundere et dispergere dissipa
re. Item offundo is. i. circa fundere ul' circūfundē
Refundo is. Suffundo is. i. pa ul' subtus fundere
Transfundo is. i. ultra fundere. fundo et eius com
posita sunt actiua. Et faciūt pteritū in fudi et su
pinū in fusum. Et ita abijciunt n in pterito et in
supino. Nam ut dicit ps in x li. ubi agit de sup' u
bo tercie coniug' desinentiū in do. Illud sciendū
est q ūba n ante do habentia que amittunt n in
pterito. amittūt eandez in supino et geminant s
si sit pnl' breuis in pterito. ut findo di fissuz. Scin
do scidi scissum. Sin uero prod' vnam s habet. ut
fundo di fusum. composita uo simpliciū termina
Fundula le dimi. pua funda ¶ cōnes sequūt'
Fundulus. a fundus dr fundulus li dimi. Item
fundulus dr quidā piscis puus q̇ fundo adheret
Fundus. a fundo dis dr h' fundus di et p fun
do aque et p agro. et pprie pro allodio. q fundat
aquas ul' opes et diuicias. Et dr fundus tam in
ciuitate q̃ extra. vnde fundus dr urbanū edificiū
et rusticū. sm hug. Multi tamen dicūt q p fun
do aque dr h' fundum. s p agro h' fundus. vnde
dicit pap. fundi sunt possessiones agri campi p
dia uici. fundū yma ps aque. Item in grec' dicit'
Dicit' allodiū fundus fundū maris ymū. Item ū
sus. fundus fundit opes diffūdit funda lapillos
fundū cū tenui murmure fundit aquas. Et dicit
Isid'. fundus dcūs ē q in eo fundet' et stabiliatur
matrimoniū. michi autem uidet' q fundus pro
agro sit mas ge. s p fundo aque dr h' fundū neu
ge. et ec' h' fundus pt dici. s in neu ge magis est
Funebris in funus exponitur. ¶ in usu
Funero ras aui are. i. sepelire. officiare. ut iste
funerat corpus. i. officiat corpus. scz facit exequi
as funeris funerosa officia agit. Et deriuat' a fu
nus. Et cor' ne. Item a funus funerosus sa sū ple
nus funere. uel luctuosus. ul' pertinens ad funus

Funesto funestas in funus exponitur.
Fungor eris functus sum.i.uti.Et componitur
defungor eris.i.deorsum a functione esse.vnde q̄
moritur deorsuz fit a funccōne uite.et defungi dr
id ē mori.Item componit᷑ pfungor eris.i.uti ul'
destruē ul' destrui.vnde pfunctus ta tū.et hec p
functio.fungor et eius composita sunt deponen
tia.Et faciūt sup in ctū.Nam ut dicit p̄s in gor
deponentia mutant eam in ctū et faciūt supinum
ut fungor functū.Que drā sit inter fungor et u
Fungus.a fos quod est ig ¶tor dixi in fruor
nis dr h fungus gi.q2 fungi aridi ignē acceptuz
concipiant et retineant et dr esca uulgo.q2 sit fo
mes ignis et nutrimentū.ul' dicūtur fungi a fū
gor eris ſm uocem.ſm significacōnem a defun
gor eris.q2 ex coꝝ genē quidaz sunt interempto
rij vnde et defuncti dn̄r mortui.Vn̄ quid.Boleti
leti cā fuere tui.Inuenit᷑ eciam fungus ꝓ ueteri
Funiculus li dimi.paruus funis. ¶panno
Funis.a fos quod ē lux dr h funis nis.q2 fu
nes an̄ usum papiri olim in usu luminis fuerūt
Funus.a funis is ¶circūdati cera.et prod fu
dr h funus neris cadau.sic dictum a funibus ac
censis.i.candelis.qd ante feretrū ante papiri usuz
cera circūferebant.vnde funereus a vm et funes
tus ta tū.et hic et h funebris et hoc bre.omnia
in eodem sensu.scz luctuosus mortalis.Tamen dif
ferūt ſm ꝓprietatem.q2 funebre est luctuosuz.et
funereū quod ex funere constat.uel quod ad fu
nus ptinet.funestū uero quod funē est inqnatū.
vnde funesto as.i.funē inqnari.Et ponit᷑ simpli
citer ꝓ inquinare.Que autē sit drn̄a inter funus
et cadauer et quedā alia dixi in cadauer.Et sci
as q̄ funebris cor̄ pnl' naturaliter.Vnde oracius
in epy.Ira truces inimicicias et funebre bellū sup
Funusculū li dimi.puum funus. ¶ple genuit
Fuo is it fuisti fuit fuerat fuere fuisse fuendi
fuendo fuendū futū futu fuens et futurus.i.esse
Et est mō defectiuū.tantū enim p̄teritū tempus
et que formātur a p̄terito sunt in usu.Inuenitur
tamen quandoq3 h ūbū in alijs tempibus ſm an
tiquos.Et q2 fuo et sum sunt eiusdem significati
onis.Et sum caret p̄terito.et p̄teritū huius uerbi
fuo non habet presens in usu ideo sum es est ac
cepit illud p̄teritū mutuo.et ita ex sum es est et
ex hoc p̄terito fui factū est quasi vnū ūbum.Et
cū sum es est habeat duo pticipia.sciz ens et fu
turus.ens format᷑ a sum es est.futurus a fui.ß
p mediū ß q̄ fuit erat ūbum integrum faciebat
supinū futum tu.et hinc addita rus fit futurus
Fur.a furnus dr h et h fur furis ge cō.quia
noctis utitur tempe.ꝓpe quidem est fur qui de
nocte uadit et perfodit domos.Latro qui latet in
siluis et expoliat transeuntes.Vnde illud.fur la
tet in furno latro se fert obuius ultro.Et ꝓd fu
in genitō.vnde orac in epy.Et dnm̄ fallūt et ꝓ
Furabula oꝝ numeri plu ¶sunt furibus ergo
latis ge neu.i.tenebre.q2 furant᷑ nobis uisum et
discrecōnem reꝝ.Et dr a fur.Et cor̄ penultimā
Furca ce componit᷑ a fur et cilleo es.Inde fur
ca q2 fures ibi cillent᷑.i.mouent᷑.et habz minus
pene q̄ crux.q2 statim strangulat et interficit.Itē
furca est quoddā instrumentū rusticoꝝ.et ſm h
cōponit᷑ a frumētū et cilleo.q2 cū eo mouet᷑ ipm
in area.ul' furca componit᷑ a fero fers et caput in̄
dr furca quasi ferens caput.q2 antiqui solebāt de
ferre capita occisoꝝ hominū in ea.Inuenit᷑ eciaz
furca translatiue ꝓ quadā uiolentia.Vnde orac
in epy.naturā expelles furca tamen usq3 recurrz
A furca dicitur furcatus ta tum.Quod componi
tur bifurcatus ata atum.trifurcatus cata catum.
Furcatus uide in furca furce.
Furcella le diminutiuum parua furca.
Furcelles.fur componit᷑ cū cilleo.et dr hee fur
celles liū ꝓprie furce ille ubi suspendunt᷑ fures et
Furcifer a vm penl' ¶latrones.q2 ibi cillent᷑.
cor̄.i.ferens furcam.Et componit᷑ a furca et fero
furcifer eciā dicebat᷑ olim qui ob leue delictū co
gebatur a dominis ignominie magis q̄ supplicij
causa furcā circa uiā ferre.p̄dicans peccatū suum
et monere ceteros ne quid simile peccarent.furci
fer eciam dicebat᷑ homicida dampnatus ad fur
cā.uel qui dignus erat furca.q2 consuetudo erat
olim dampnatos sua patibula portare ad locum
suspensionis.sicut legit᷑ xp̄m dnm̄ nrm̄ fecisse.
Furcillo.a furcilles deriuat᷑ furcillo as.i.suspen
dere ul' concutere.Et componit᷑ cū ad et dr affur
cillo as ualde ul' iuxta ul' ad suspendē ul' cōcutē
Furcula furcule diminutiuum parua furca.
Furfur.a farre ul' farina dr h furfur ris.i.bren
no.quia coꝝ purgamentū est.ul' dr a furor aris
q2 ab eo minutior farina subtrahat᷑ et furetur.et
ē mas ge.Et hinc furfur uris quedā auis q̄ non
pascitur nisi furfure.et h eadem dr furfurio onis
Item a furfure furfureus a vm.i.de furfure fcūs
Et inde fur simplex ē latro.ß fur geminatū id ē
furfur ē cibus porci.Vnde quidā.fur simplex la
tro geminatū sit cibus apro.Item furfur est mas
ge licet quidā dixerint q̄ est neutri.contra quos
dr.furfura qui dixit semper de furfure uixit.
Furia.a ferio is dr h furia rie.q2 ferit corda ho
minū.et reddit ea cōmota.vnde h et h furial' et
h le.vnde furialiter adūbiū.et h furialitas tatis
et furiosus a vm.et furiatus ta tū.Sed furiosus
ē qui ritu furiaꝝ fertur.et ab eo furor nunq̄3 re
cedit.furiatus qui furit ex causa.Et furiosus cō
patur.vn̄ furiose sius sime adūbiū.et h furiosi
Furibundus furibunda furi ¶tas furiositatis
bundum id ē similis furenti.Et dr a furio furis.
Furio.a furia dr furio is ūbū neutꝝ et absolu
tū.Reg j c xxj.Introduxisti istū ut furēt me p̄
sente.Et ut uult p̄s p̄ma psona scz furo ul' furio
non est multū in usu.Et caret p̄terito et supino.
ß mutuat᷑ tam p̄teritū q̄ supinū ab insanio nis.
quod ē eiusdē significacōnis cū illo.et facit insa
nij insanitū.Sedulius tamen finxit p̄teritū furi
ui a furio.ß non sequimur eum in hoc.uide in c̄
no et hinc h furor oris.furo ul' furio ß quosdaz
componit᷑ defuro is ul' defurio is.ualde furē.uel
a furore cessare.Diffuro is ul' diffurio is.diūsis
modis furē.Prefurio ul' p̄furo is.i.ante furē.ul'
pre alijs furē.Perfuro is ul' pfurio is.i.perfecte
ul' ualde furē.furo cū omnibus suis compositis .
ē neutrū.Et cor̄ fu.Q2 autem dr furo q̄i fos ruo
ethymol' est.Et cor̄ p̄mam furis ūbū.ß furis no
men eam prod.Vn̄ ūsus.Cur insane furis nō le
Furiosus in furia uide. ¶dor crimine furis
Furno furnas in furnus exponitur.
Furnulus furnuli diminutiuum puus furnus.
Furnus ni mas gen̄ dr a furfure.q2 panis ex
eo factus ibi coquitur.ul' dr a fos quod ē ignis.
vnde furnus quasi fos urna.vnde furnarius a ū

ad furnū ptinens.et hic furnarius.et hec furnaria.
qui ul' que custodit furnū.et furno nas.i.in fur
nū mitte ul' in furno coquere.Et componit̄ cum
de et dr̄ defurno nas.a furno extrahē.Item cū in
et dr̄ infurno nas.i.in furnum mittere uel in co
coquere.Et est actm̄ cū omnibus suis compositis
Furo ris ul' furio ris dicitur.uide in furio ris.
Furo onis mas ge quoddā animal.et dr̄ a fur
nus.tenebrosos enim et occultos cuniculos effo
Furor aris a ¶ dit.et eijcit p̄dam quā inuenit
tus sum uerbū deponens.et dr̄ a fur.Et prod̄ fu
ḃ furor nomen corr̄ p̄mā.Vnde ū sus.Est in cor
de furor socioꝝ tegmina furor.¶ Hic p̄t q̄ri.An
liceat alicui furari ꝓpter necessitatem.Ad hoc di
co ꝙ ea que sunt iuris humani non p̄nt deroga
ri iuri naturali.ul' iuri diuino.ꝟm autē naturalē
ordinē ex diuina ꝓuidentia institutū res inferio
res sunt ordinate ad hoc ꝙ ex eis subueniatur ho
minū necessitati.et ideo ꝑ reꝝ diuisionē et appro
p̄acōnem ex iure humano ꝓcedentem non impe
ditur q̄n hominū necessitati sit subueniendū ex
huiusmodi rebus.et ideo res quas aliqui supab
undanter habent ex naturali iure debent̄ paupe
rū sustentacōni.Vnde amb̄ dicit.et habetur in de
cretis dis.xlvij.Esurientiū panis ē quem tu deti
nes.nudoꝝ indumentū est quod tu recludis.mise
roꝝ redempcō et absolucō pecunia quā tu in ter
ra defodis.Sed qꝛ multi sunt necessitatem patiē
tes.et non p̄t ex eadem re omnibus subueniri cō
mittitur arbitrio vniuscuiusq; dispensacō ꝓpriaꝝ
reꝝ.ut ex eis subueniat necessitatem patientibꝫ.
Si tamē adeo sit urgens et euidens necessitas ut
manifestū sit instanti necessitati de rebus occurrē
tibus esse subueniendū.puta cū imminet persone
piculū.et aliter subueniri non p̄t.tūc licite p̄t ali
quis ex rebus alienis sue necessitati subuenire si
ue manifeste siue occulte sublatis.nec habet hoc
ꝓprie racōnem furti uel rapine.qꝛ ꝑ talem extre
mā necessitatem efficit̄ ꝓpium illud quod quis ac
cipit ad sustentandā ꝓpriam uitam.Similiter ī ca
su consimilis necessitatis.etc̄ p̄t aliquis occulte reȝ
alienā accipē ut subueniat proximo sic indigenti
nec credo sic aliena accipientē teneri ad restitucō
nē.si eū contingat ad pinguiorē fortunā deueniē
Furtulum tuli diminutiuum paruum furtum.
Furtū.a fur dr̄ hoc furtū ti.i.aliene rei inuito do
mino contrectacō.vn̄ furtim aduerbiū.et furtiuus
ua uū.et furtuosus sa sum.plenus furto q̄ sepe
cōmittit furtū.ul' quod pertinet ad furtum.fur
tuosus eciam dr̄ qui pugn̄t ubi merces certa patur
Furneo nes.furnus na nū niger obscurus fus
cus.Inde furneo nes nui isti.i.nigrare fuscum ul'
obscuꝝ esse ul' fieri.et hinc furnesco cis inchoa.
Furunculus li diminutiuum paruus fur.
Fusarius rij.a fusus si dr̄ hic fusarius rij qui fa
cit fusos.et fusarius a ū quod ad fusum ptinet.
Fuscina ne ē quoddam instrumentuȝ ferreū.et
tridens.quo utuntur gladiatores ad se capiendū
Piscatores ad pisces capiendos.Coqui ad carnes
capiendas ul' extrahendas de caldaria uel lebete
ul' de olla.Et corripit penultimā.Vnde in aurora
dicit̄.Carbones carnes forceps ul' fuscina tollit.
Fuscinula fuscinule diminutiuum pua fuscina
Fusco as aui are.i.obumbrāre.denigrare.obfus
care.vnde hic fuscator oris.Et hinc fuscarius a ū
quod fuscat ul' quod aptū ē ad fuscandū.et fus
cus ca cū.i.niger.fusco componit̄ confusco cas
infusco as.obfusco as.fusco actm̄ ē cū omnibus
Fusellus li dimi puus fusus ¶ suis compositis
Fusilis.a fundo dis dr̄ hic et hec fusilis et hoc le.qd̄
tantū fundit̄ sicut ductile tantū quod malleo ꝓ
Fusoriū rij in quo ¶ ducitur ꝟm pap et corr̄ si
aliquid infunditur.Et dicitur a fundo fundis.
Fustigo.a fustis dr̄ fustigo gas.uerbū actiuū.i.
uerberare.q̄i fuste agere.ex quibus uidetur esse cō
Fustis.afigo hic fustis.hu ¶ positū.ul' sit ethi.
ius fustis.i.palus ul' baculus ad uerberandū.et di
cūtur pali fustes.q̄i fixi stantes.qꝛ fixi in fossis
Fusus.a fundo dis fudi fusum dicitur ¶ stent
fusus sa sum.i.fugatus.ꝓstratus.sparsus.Vn̄ hic
fusio onis.et fusim aduerbium.Itē a fundo dis hic
fusus si.i.instrumentū filandi.qꝛ ꝑ eū fundatur
quod netū est.Et componitur fusus fusi cuȝ dis
et in.ut diffuso sas.et infuso sas.Et producit fu.
Futilis.a futis dr̄ hic et hec futilis et hoc le.qd̄ cito
et facile decurrit ul' decurrere p̄t.uel futilis quod
nichil p̄t retinere.quemadmodū illud uas quod
dr̄ futis.Vnde ꝓprie futilia dn̄r uasa illa fictilia q̄
cassa et rimosa non tenent ea que immittūt̄.Et
hinc facta translacōne futilis dr̄ homo uanus su
perfluus loquax qui nichil scit celare.nec audita
p̄t retinere nec abscondere.et sic ꝟm hug̣ futil' de
riuatur a futis uase.Sed cū futilis corr̄ pnl' ut no
mina in ilis desinentia a nominibus deriuata ꝓd̄
pnl'.ut a senex senilis.Deriuata a uerbis eam corr̄
ut uolo uolatilis.uidet̄ michi ꝙ futilis deriuetur
a uerbo.Et hoc dicit p̄s in iiij li.Vnde dicit ꝙ a futi
o tis deriuet̄ futilis.ab utor utilis.Et corr̄ pnl'.hoc
patet in hijs uersibus grec̄.futile uas illud qd̄ nul
la recepcō claudit.Sic homo futilis ē diuulgans
Futio.a futis dr̄ futio tis ¶ omne quod audit
tiui tire.i.uana loqui ul' fundere.Et componitur
effutio tis tiui.i.uana loqui.ul' ex toto fundere.
Et prod̄ fu.Vnde orac̄ in poetria.Effutire leues
Futis.a fundo is deri ¶ indigna tragedia uersus
uat̄ hec futis tis quoddā uas in templo neste ubi
reponebat̄ quod de sacrificio restabat.non enim
licebat cuiq̄ manu tangere ul' effundere.uas au
tē illd̄ os hēbat āplū et latū.fūdū uo acutissimū
adeo ꝙ instare n̄ possꝫ.vnde stati inclinabat̄ ita
ꝙ illud sacrificij qd̄ intus erat effundebat̄ qꝛ nō
licebat illud reseruari.vnde a fundendo futis dice
batur.et hinc hic et hec futilis et hoc le.ꝟm hug̣.Vel
ꝟm pristianum a futio tis dr̄ futilis le.et hoc rec
Futo.a futis deriuat̄ ¶ tius uidetur cū corr̄ pnl'
futo as aui are.i.arguere.conuincere.confundē.
rep̄hendere.Et componit̄ confuto as arguere cō
uincere.Item refuto as aui are renuere recusare
Et dn̄dit futo a futis.quia qui futat uerbū ul' uer
ba fundit.sicut illud fundebat̄ quod in futis.i.
in illo uase ponebat̄ futo et eius composita sunt
Futuo.a futis dr̄ futuo ¶ actiua.Et prod̄ fu
is ui uitū pnl' prod̄.quod est uerbum satis cōmu
ne ꝑ quod iactura humani generis restauratur
scꝫ coire.Et dicitur a futis.qui enim talem actū
exercet aliquid fundit.Et corr̄ fu ꝟm huguicōnem
Futurus a vm p̄t esse pticipiū de sum es ē.Et
formatur a futu addita rus quod olim fuit sup
de fuo is fui futū tu.uide in fuo is.Item p̄t esse
pticipiū de fio fis.ut dixi in fio fis.Et si queras
quomō dinoscit̄ qn̄ est pticipiū de sum es est.et
quando de fio fis.Dico ꝙ si futurus exponit̄ ꝑ

futuꝝ de sum es est tūc est eius ꝑticipiū. ut sum
futurus epūs. i. ero epūs. Si autē exponatᷣ ꝑ fu
turꝝ de fio fis fit est ꝑticipiū de fio fis. ut ego suꝫ
futurus miles. i. fiā miles. Hic nota ꝙ generalis
regula tradita est a ṗs Quemcūqꝫ casum regit in
dicatiuus et quilibet modus eius gerundiū supi
nū ꝑticipiū quod ab eo dn̄dit. sed pris non ponit
exemplū nisi de obliquis. Et ideo dubitatᷣ de nt̄o
utrū regatᷣ ab infinitō gerundio supino ꝑticipio
et uidetᷣ ꝙ sic. qꝛ sicut bene dr̄. ego sum miles uꝉ
epūs. ita bene dr̄. ego uolo esse miles uꝉ epūs ue
nio causa fiendi miles. uado factū miles. sum fac
turus miles. et huiusmodi. Ad predcā dico ꝙ re
gula pris intelligitᷣ de obliquis tantū et nō de no
minatō. vnde impossibile ē ꝙ gerundiū infinitūs
et supinū regant ntm̄. Vnde cū dr̄. tu es futurus
epūs. futurus construitᷣ cū epūs ꝑ determinatio
nem. ꝭ non ꝑ regimen. qꝛ qualis casus p̄cedit ta
lis debet sequi. ut suꝫ futurus epūs. misereor ho
minis futuri episcopi. ꝑco homini futuro episco
po. uideo hominē futurꝝ epm̄. gaudeo homine fu
turo epō. Sed de ut̄o dubitatur. utꝝ sit dicendum
o homo future episcope uꝉ epūs. Dico ꝙ debꝫ se
qui utūs. vnde dicendū. o homo future episcope
non epūs. licet quidā contrariū dicant. Similiter
cū dr̄. uolo esse bonus uꝉ miles. bonus construi
tur cū esse ꝑ determinacōnem. cū uolo ꝑ regimē
Et euocatᷣ ab hoc ūbo uolo. mediante hoc infi
nitō esse. si ergo dicam bonus. nichil est. quia h̄
ūbum uolo habet istam vim mediante infinitō.
quā non habet ꝑ se. vn̄ cū dico. uolo esse bonus
hoc totū. uolo esse bonus. ponitᷣ loco vnius accu
satiui. De hoc eciā sup̄ dixi in iiij pte ubi egi de
allotheca. ẜm ṗs in c de euocacōne. Et scias ꝙ fu
turꝝ tribus modis pronūciatur. ut dicā in somniū
uide eciam in gallus. in astrum et in demon.

Ututum penultima correpta est sup̄ de futuo

Aput latinos nullius sillꝰe
est terminalis. nisi cū loco
b uꝉ d ponitᷣ. ut in ad uel
sub uꝉ ob ꝓpōne. ut agger
suggero oggannio.

Gabaon fuit quedaꝫ ciui
tas. vnde h̄ et h̄ gabaonita
te patrium. et eadeꝫ ciuitas
gabaa dr̄. Et acuitᷣ in fine.

Gabelus li ꝓꝓium nomen cuius ¶ uide in eneus
dā uiri prod penultimam. Vnde in aurora dicitᷣ
Angelus implet opus iam qꝫ gabelus adest.

Gabriel hebraice in nrā lingua interp̄tatᷣ forti
tudo dei. ubi enim potentia diuina uel fortitudo
manifestatᷣ gabriel mittitur. vnd cū dn̄s erat nas
citurus et triumphaturus de mundo et dyabolo
ad mariā gabriel missus ē ut illū annūciaret qui
ad debellandas aereas ptātes humilis uenire dig
natus est. Et scias ꝙ iste archangelus gabriel sū
mus inter archangelos qui apparuit marie apparuit
ioseph et zacharie et pastoribus. vnde orige trac
tans illud mathei ij. Angelus domini apparuit in
sompnis iosep dicit. Qualis angelus. Et respon
dit ille. Ipse qui ad mariā destinatus fuerat gabꝛi
el uenit annunciare ei qui ad zachariā in templo
locutus est. qui et ioseph paulo supius est uisus
Ipse et nūc ꝑ sompniū ostendit se ioseph sanctus
angelus gabriel. Ipsi enim iniunctum fuerat et cō
mendatuꝫ generacōnis dn̄ice sacm̄entū. ꝓpterea

et digne gabriel appellatus est qui interp̄tatᷣ for
titudo dei. illius namqꝫ incarnacōnis sacm̄entum
commendatuꝫ habebat. qui ueniebat ad debellan
das aereas ptātes. Iste eciam angelus ad illos bn̄
uigilantes pastores uenit et dn̄i generacōneꝫ eis
dem nūciauit. Angelus inquit dn̄i stetit iuxta il ¶ los. et prod pnꝉ genitī

Gaddir iris ge neu ci
uitas est in hispania. Et corꝛ pnꝉ genitiui. et desi
nit in ir correptam. Et scribitur per geminum d

Gades dis fe ge. ciuitas est. et gades dis insula
ē in fine hispanie. que dirimit europā ab affrica.
in qua herculis colūne inserūtur. que de nomine
insule gades dcē sunt. Et inde cireni maris faucibꝫ
occeani estus īmittitᷣ. et est a continente terra cx
x passibus diuisa quam cirij a rubro mari ꝓfec
ti occupantes in lingua sua gadem. i. uiā septam
uocauerunt. qꝛ circūsepta sit mari. Et nota ꝙ co
lūne quecūqꝫ sunt posite a uiris fortibus in eo lo
co ultra quē subiugare non poterunt generaliter
dicūtur gades a gadibus hercuꝉ. uꝉ qꝛ ꝗ̄i ꝓ sepe ¶ et termino posite sunt

Gaius gaij gaio ꝓꝓiuꝫ
nomen cuiusdā uiri bissillabū ē. qꝛ I ē duplex cō
sonans quando ponitᷣ inter duas uocales. sed in
ut̄o ē monosillabū scꝫ gai. et est ibi I consonans
De hoc plenius dixi in tercia pte ubi egi de for ¶ macōne uū secūde decli

Gala gꝛce latine lac.

Galatha the cōmunis generis nomen populi.
ad quem scripsit paulus. Et dr̄ a gallus. Item ga
latha ē gentile nomen. uid in gallogrecus. et corꝛ
pnꝉ galatha. Vnde in auꝛ dr̄. Iн̄ petit galathas ¶ frigiam lustrans regionem.

Galathia gala.
thie. prouincia galathaꝝ. Et dicitur a galatha

Galathicie. a gala hec galathicie aꝝ. delicie lau
ticie. scꝫ cibi delicati. ꝓprie ex lacte et intestinis fac
ti. Vnde galiciosus ciosa ciosum id est deliciosus.

Galaxias xie pnꝉ acuta. Et dr̄ a gala quod est
lac. et xios quod est circulus. Inde h̄ galaxias uꝉ
galaxia xie. i. lacteus circulus. qui uulgo dr̄ uia
sancti iacobi. Et scias ꝙ galaxia que idem est qd
uia lactea siue alba uꝉ lacteus circulus. nichil ali
ud ē nisi multe ꝑue stelle quasi contigue in illo
loco orbis in quibus diffunditᷣ lumen solis. Et i
deo uidetur circulus albescens quasi fumus.

Galbanū. a gala greco dr̄ h̄ galbanū ni. genus
pigmenti. uꝉ succus et lac ferule Vn̄ h̄ galbanū.
quidā color inde factus. Et hinc galbaneus a um
et h̄ galbanū quoddā genus uestiū dictū a galba
neo colore q̄ ē sublucidus et subalbus cū pallore
Et ē neu ge. Vnde luc in ix. Hic ebulū stridet pē
grina qꝫ galbana sudant. Inuenitᷣ tamen in mas
ge. Eccꝉ xxiiij. Quasi galbanus non incisus. et ut
dicit pap. Galbanū est spēs multis apta medica ¶ minibus

Galea. a galeron dr̄ h̄ galea lee. i.
cassis. ꝭ cassis ē de ferro et militū. galea ex corio
et peditū est. Vnde h̄ galear aris. i. galea. et gale
atus ta tū. qui galeā habet. Et corꝛ pnꝉ. Inuenitᷣ
eciā h̄ galea e genus nauigij. et tūc ꝓd pnꝉ. Vn̄
ūsus. Armo caput galea. pelagus ꝑcurro galea.

Galeo as galeare dr̄ a galea ꝓ casside. Et ē ga
leare galea armare. Et componitᷣ degaleo as gale
a spoliare et deornare. Et ē galeo actiū cū omni ¶ bus suis compositis

Galeron gꝛce lr̄e coriū

Galerus. a galeron h̄ galerus ri. et h̄ galerum.
ri. et h̄ galeriū. in eodem sensu. i. pilleū ex corio
et ꝓprie ex pelle cese hostie factū. vnde galeratus
ta tū. i. galeꝝ habens uꝉ galero ornatus. Et ꝓd

penł. Vnde stac thebaidos. Obnubit qꝫ comas et
tempat astra galero. Et in doctrinali dicitur. Ex
hoc austerus producitur atqꝫ galerus.
Galicia. a gala quod est lac hec galicia cie. quia
gignit homines candidiores reliquis hispanie po
pulis. vñ galicianus a ū gentile. hij galicani grecā
originē sibi asserūt vnde et naturali ingenio cal ¶ lent
Galilea. a gala dr̄ hec galilea lee. regio pa
lestine. sic dcā. qꝛ gignit candidiores homines qꝫ
alia regio palestine. Et hinc galileus a um. galile
us interptat̄ uolubilis. vnde sepe inuenit̄ galilei
sunt. i. uolubiles. Et ē duplex galilea scilꝫ supior
et inferior. terra optima et ferax. Et corr̄ pmam
Vñ in aurora dr̄. Hic tantā terram galileam pa ¶ ce beauit
Galla. a gala lac dr̄ hec galla le in
strumentū cerdonū quo coria purgant̄ et dealbā
tur. Galla eciam dr̄ quedā herba et fructus quer
cuū vnde fit quasi puluis ad aptanda coria. qui
similiter galla uocant̄. Galla eciā fuit nomen cu
iusdam mulieris. Et a galla dicitur hic gallarius
rij. i. cerdo qui in galla opatur. Et adiectiue decli
natur gallarius uł gallicarius ria rium quod per
tinet ad gallam. Et scribitur per geminum l.
Galligallus fluuius est frigie de quo homines
potantes reddūtur insani et ebrij. Vnde sacdotes
cibeles dicti sunt galli. ab illo fluuio ubi colit̄ ci
bele. de quo potantes in sacrificio nimietate furo
ris agitabant̄ quasi vini nimietate. uł dicti sunt
galli quasi gallinarij. quia castrati sunt. Et p com
positionem archigallus li archipresbiter. et quasi
princeps gallorum. uide in gallus.
Gallia in gallus exponitur.
Galliacus ca cum. i. gallicus pnł corr̄ de gallia.
Gallicantus in gallicinium exponitur.
Gallicanus na nū pnł prod in gallus exponit̄
Gallicinium. gallus componit̄ cū cano uł cātus
et dr̄ hoc gallicinium nij. et hic gallicantus us ui in
eodem sensu. scꝫ cantus galli. vñ et quedā ps noc
tis dr̄ gallicinium uł gallicantus. a cantu galli. ui ¶ de in crepusculū
Gallina a gallus dr̄ hec galli
na ne. tā p uxore galli qꝫ p quodā signo celesti
Gallinacius. a gallina dr̄ gallinacius cia cium
quod ad gallinā ptinet. gallinacius ecc̄ dr̄ gallus
qui uocem et formā galline exp̄mit. Gallinacius
eciam capus uł capo. qꝛ quasi gallina ē. Vñ gal
linacios dicimus imbelles et molles siue uxoreos
homines. Et scias qꝫ gallus gallinacius dr̄ qui qꝫi
gallina nutrit pullos. qꝛ mulieres solent ei deplu
mare uentrem et fricare cū urtica. qui taliter urti
catus libentissime cubat sup pullos. et nutrit eos
sicut mater. et gratillat sicut gallina. Item gallus
gallinacius repto ouo dat signum uocis galline
Gallinella le diminutiuum parua gallina.
Gallinula le diminutiuum parua gallina.
Gallio onis ꝓpium nomen uiri. de quo habetur
actuum xviij. Et prod penultimam in obliquis.
Gallogrecus ca cū a gallo et grecus componit̄
gallogreci idem sunt qui et galathe. Et hic et hec
gallogrecia cie. eadem regio que et galacia. siquid
olim galli in auxiliū a rege bitinie euocati regnū
cū eo pacta uictoria diuiserūt. sic qꝛ de eisdem g̃
cis admixti pmū gallogreci dicti sunt. et eorū re
gio gallogrecia nūc ex antiquo nomine gallorū
galathe dnr. et eorꝫ regio galacia. Et hinc gallo
grecus ca cū. et hic et hec galata te. et pnł prod gal ¶ logrecus
Gallulus li dimi. puus gallus.
Gallus li quasi castrus a castro ras. qꝛ inter a
ues hec sola castratur. ¶ Et ut dicit gg̃. Gallus
cū iam edem cantus parat pus alas excutit et se
metipsum feriens cantū uigilantiorem reddit. qꝛ
nimirꝫ necesse ē ut hij qui ūba sancte pdicacōnis
mouent prius studio bone actionis euigilent ne
in semetipsis torpentes ope alios excitent uoce.
pus se qꝫ sublimia fcā excutiant et tūc ad bñ viuē
dū alios sollicitos reddant. et anteqꝫ ūba exhor
tacōnis insonent omne quod locuturi sunt operi
bus clament. Item a galla greco dr̄ gallus la lum
tam pro gente qꝫ pro homine illius gentis. dicti
sunt galli a candore corpis. ſm enim diūsitatem
celi et facies hominū et colores et corpoꝝ qualita
tes et animoꝝ diūsitates. exñt. Et hinc romanos
g̃ues gaios leues afros ūsipelles gallos natura
feroces et acriores ingenio uidemus. Quod natu
ra climatū facit. facit inquā non necessitate. sed q̃
dam inclinacōne. uł disposicione. Vnde inuenitur
apud autores qꝫ predcā gentiū nomina designāt
ꝓprietates predcās. ut ille est afer quasi malignꝯ
et ūsipellis. ſm hug̃. Jero. autē sup eplām ad ga
lathas sic dicit. Vnaqueqꝫ prouincia suas habet
ꝓpetates. Cretenses semp mēdaces malas bestias
uentres pigros uē ab epimenid poeta dcōs aplūs
comprobat uanos mauros. et feroces dalmatas
latinus pulsat historicus timidos. frigas oms̄ poete
lacerant. Athenis expeditiora nasci ingenia phi
gloriantur. Grecos leues et apud cesarem sugillat
tulius. ipm isrł graui corde et dura ceruice oms̄
scripture arguūt. In hūc modū arbitror et aplm̄
galathas regionis sue ꝓpetate pulsare. o insensati
galathe. In originali ecc̄ dic̄ Jero sup Ysaiam. qꝫ
oms̄ historie referunt romanoꝝ et iudeoꝝ gente
nichil fuisse auarius. Ad predcōꝝ declaracōnē no
ta qꝫ elcō aīe multū inclinat̄ ex complexione cor
pis. vñ ecc̄ medici iudicant aliqm esse tristē uł in
uidū uł lasciuū uł aliqd huius Judicia aūt hec fre
quenter uera sunt. eo qꝫ in pluribus racō passio
nibus succumbit et ab eis deducitur qꝫuis non de
necessitate. eo qꝫ ratio imperiū sup passiones ha
bet. de hoc supra dixi in astrum. A gallus deriua
tur hec gallia lie regio eoꝝ. Et sunt tres gallie scꝫ
comata togata bracata. Gallia comata ē lōbar
dia scꝫ ab alpibus usqꝫ ad rubiconem. Gallia to
gata ē ab alpibus usqꝫ ad mare britannicū. Gal
lia bracata que reno adiacet ut ps burgundie lo
thoringia. flandria colonia terra lingoniensiū. et
quedā alie regiones continent̄ in gallia bracata.
Et hinc gallus la lum gentile. et gallicanus na nū
ꝓprie tamen gallus qui in gallia natus ē. Galli
cus ex gallia latus. Gallicanus qui ex gallia ali
quid affert. Et scias qꝫ galli gmani sunt theuto
nici. ſꝫ galli senones sunt franci. Pap autē sic dic̄.
Gallie sunt tres. togata. i. lombardia ad morem
romanoꝝ. Comata. i. burgundia. Bracata. i. theu
tonia a longis bracis. uide supra in galli. Nota ū
sus. Sunt populi galli tenebris dant cantica galli
Gallus auis populus fluuius bachi qꝫ sacdos. ui ¶ de in petrus
Gamaliel interpretatur retribu
tio dei. Et acuitur in fine.
Gamma. C litera apud grecos apud nos ualꝫ g
Gamo grece nubo latine. Et ind gamos. i. nup
tie uł uxor uł mulier. Inde monogamus vniga
mus bigamus trigamus quadrigamus penthaga
mus sexagamus. scꝫ qui uł que vni uł duobꝫ uł

tribus ul' quatuor ul' sex nupsit. Et inde h' mono
Gancaria. a ganeo ¶ gamia unigamia. et cor' ga
a quod ē leccacitas dr h' gancaria rie. i. tabna. q
ibi multa inutilia ganniūt. et h' gancarius rij. i.
tabernarius. et h' gancaria. i. tabnaria ¶ a ganeū
Ganeo onis mas ge. i. leccator in ganeo. et dr
Ganeū nei. a gannio nis dr h' ganeū nei. scz lo
cus in terra defossus. ad quem ad ludendum et
scortandū confluebant. s3 ubicūq3 ē leccacitas ille
locus pt dici ganeū. q ibi multa inutilia ganni
unt. et hinc h' ganea nee leccacitas que in ganeo
fit. Et inueni' qnq3 ganea pro putana. s3 hoc fit
ppter expssionem leccacitatis. A ganea deriuatur
hic ganeus ganei id est luxuriosus leccator.
Ganges gis mas ge quidaz fluuius qui exiens
de padiso pgit ad regiones indie. h' et phison dr
id ē caterua. q decem magnis fluminibus sibi ad
iūctis imple' et effici' unus. vn dr ganges a gā
Gannio nis iui ire ¶ garus qui fuit rex indie
id ē intendere ul' nutrire latrare. irridere. uulpiū ē
hoc eniz ppric agunt vulpes vna gānit. alia og
gannit. Et translatiue transfert' ad homines lecca
tores et leccatrices qui inutiliter multa ganniūt.
maxime cū se puocant ad luxuriā. Gannio com
poni' cū ob et b mutato ī g dr oggānio is cont'
gāniente gānire ul' garrire. et poni' qnq3 p rūde
re. qnq3 pro stulte loqui. quandoq3 pro inculcare.
Gannio cū omnibus suis compositis neutr ē. In
grec dr. hinnit equus. grunit porcus. pipiat quo
q3 nisus. frendit ap uulpes q3 gannit rudit asel
lus. s3 uide q rudit pmā cor' licet hic producatur
Garamas mantis mas ge quidā rex fuit apol
linis filius. vnde h' garama me quoddā oppiduz
quod ille in affrica cōdidit et ex suo nomine ap
pellauit garamā. Et hinc h' et h' garamas tis qdā
pplus africe locū illū inhabitans. Vn luc. Quā
Garganus mons a ¶ nudi garamantes arant
pulie penul' prod. s3 pro homine cor'. Vnd ūsus.
Mons ē garganus. sed garganus incola montis.
Garrio is ire. et ē garrire ūbosari. gaudere. blan
dire. iocari. ppe tamen ē multa ūba dicere. sordi
de loq Ille enī garrit q multa ūba dicit. aut q sor
dide loq'. s3 ille loq' q recte et tempate dicit. gar
rio componi' aggarrio ris. i. ualde ul' iuxta gar
rire. ul' cū garriente garrire. Congarrio ris. i. siml'
garrire. Degarrio ris. i. uald garrire. a garritu ces
sare. Pregarrio ris p alijs garrire. Oggarrio ris.
contra garrire. Regarrio ris iterū garrire. Suggar
rio ris. i. post uel parum garrire. Garrio et eius
composita neut' sunt. Et geminant r. A garrio h'
garritus tus tui penultima prod. Et a garrio mu
tato io in ulo dr garrulo uerbum diminutiuum.
Garrulus la lum dr quasi graculus. et dr ppric
garrulus qui uulgo ūbosus appellatur accedente
leticia. nec uolens nec ualens tacere. et ē sumptū
nomen a graculis auibus. q importuna loquaci
tate semp strepunt nec vnq quiescunt. vnde hec
garrulitas garrulitatis. uerbositas uel leticia.
Garrulo in garrio est.
Gauata. a cauo uas dr h' gauata te uas escarū
quasi cauata g posita p c. et differt a conca quia
Gaudeo es ¶ h' cauata illa concaua. et pd ua
gauisus sum ūbum neutropassiuū. Et sunt quinq3
que continentur in hijs ūsibus. Quinq3 puer nu
mero neutropassiua tibi do. Gaudeo cū soleo fio
simul audeo fido. Et facit supinū gauisum. deberz
tamen facere gausum. sicut audeo ausum. qa for
matur supinū a pma psona pntis indicatiui deo
mutata in sum. ut audeo ausum. uideo uisum. ar
deo arsum. Gaudeo eciā I post u sumpsit. eupho
nie causa. et sic facit gauisum ut dicit ps. In doc
trinali dicitur. Gaudeo gauisuz prebet uult regu
la gausum. Et construitur gaudeo cū ablato sine
ppone. ut gaudeo societate tua. bono tuo. licet a
liquando inueniat' cum pposicōne. A gaudeo h' et
hec et h' gaudens tis. et gauisus sa sum. et gauisu
rus ra rum omnia eius pticipia. Item a gaudeo
h' gaudiū dij. Et ē sm pap gaudiū leticia animi
exultacō ūo ūbor sine membror. uide in letus et
Gausape pis ge neu. i. mantile. et in ¶ in spes
uenitur p quodam gene pallij. Et cū deberet re
gulariter facere ablm in I frequens usus habet
ut faciat in e tantum. Et ab isto ablato fit plura
le gausapa. Nam a gausapi gausapia deberet esse
et non gausapa sm hug. Pris. autē in iiij li sic di
cit. Antiquissimi et h' gausapes. et h' gausapa. et
h' gausape. et plurale neutri h' gausapa qsi a no
minato h' gausapiū ptulisse inueniūtur. Idem in
eodem. Gausape facit ablatiū in e. Orac in ij ser
monū. Gausape purpureo mensam pterfit et alt'.
Vnde psius quasi in e tantū desinente supradicti
nominis ablato. gausapa dixit pluralem nō gau
sapia. Iam clamides regū iam lutea gausapa cap
tis. Seneca ouid sequens. gausapa si sumpsit gau
sapa sumpta pbet. Gtūs autē plural' facit gausa
pum. formar' eniz ab hoc ablto gausape e in vm
sicut nuce nucū. furfure furfur. Dtūs facit gausa
Gaza ze fe ge lingua psar dicitur di ¶ pibus.
uitie thezaurus. vnde h' gazetū ti. i. gazar reposito
riū. quod et p ipsa gaza poni'. et hec gaza gaze
quedam ciuitas palestine. quia ibi cambises rex
psarum thezauros suos posuit cū bellum egipcijs
intulisset. vnde gazetū ti. i. vinū inde latuz. Et sci
as q gaza prod pmam pone. q z est duplex cō
sonans. Vnde uiciosum ē illud. Condite gaza po
lo sacros uacuare gazar. tamen uocalis ante z in
fine pcedentis dcōnis inueni' breuiari. Vnde iuue
nalis. Si tibi zelotipe reserent' scrinia methe. Sed
pristianus hoc non recipit nec commendat.
Gazetum in gaza exponitur.
Gazophilaciū. gaza componi' cū philaxe qd ē
suare et dr h' gazophilaciū cij arca locus ubi cō
munis census reponebat' ul' ubi in templo colli
gunt' ea que in usus indigentiū pauper reserue
tur s hug. In historijs autē sup euangeliū dici'
q gazophilaciū erat arca desup foramen habēs
posita ad dexteram ingredientibus contra altare
in qua mittebat' pecunia offerentiū ad sartatecta
templi instauranda et seruabat' In ezechiele autē
gazophilacia dicūtur cellule pue ubi thezauri re
Gazophilax cis ul' gazophilagis ¶ condūtur.
utrūq3 enim inueni' mas ge dr a gazophilacium
Vnde iosephus non pmisit ut quando opus essz
a gazophilage peteret' eisdem pontificē hismahe
lem et ezechiam gazophilacez. Et dr gazophilax
qui pest gazophilacō ul' custodit ul' seruat illud.
Et cor' penultimā in ntō. s3 in genitō eam prod.
Gazula gazule diminutiuum parua gaza.
GE grece latine dr terra. vnde h' geon fluuius
de padiso exiens. et vniūsam ethiopiam cir
gens. dcūs sic. q incremento sue inundacōnis ter
ram egipti irrigat. hic apud egipcios nilus uoca

tur. ꝓpter limũ quem trahit qui efficit fecundita
tem. vnde et nilus quasi nilon. i. limum trahens
Nam antea nilus latine melo dicebať. Et scribiť
geon ꝑ e non ꝑ i. ẜ hug. et papiam. et yẜ xiij li
ethy ubi agit de fluminibus. Vnde patet ꝙ gen̄
ij et eccľ xxiiij. dicendũ est geon non gion. Gion
enim ē quidam locus in quo inunctus ē salomō.
in regem. de quo habeť in iij li reg. c j. Et impo
suerũt inquit salomonez sup mulā regis dauid et
adduxerũt eum in gion. sumpsit qꝫ sadoch cornu
olei de tabernaculo et vnxit salomonem.

Gedeon interp̄tatur expimentũ iniquitatis. co
rum. Frequentibus eniz documentis informatus ē
quasi p̄sagio contra hostes uictoriā futuram ex
periretur. Ex quo futuro expimento ethymolo
giā nominis sumpsit. Et declinať h gedeon. hu
ius gedeonis. Et prod penultimam genitiui. vnde
in aurora dicitur. Angelus accedit cum gedeone
loquens. Et acuitur ultima in nominatiuo.

Gehenna uide in gehennon.

Gehennon. ge componiť cũ hennon quod fuit
nomen cuiusdā hominis ꝓpium. et dr gehennon
scꝫ uallis quidā iuxta ihrl'm qui fuit filioꝝ hen
nō. Et inde dcā ē gehennon quasi terra hennon.
uľ filioꝝ eius. Et fuit hec uallis olim consecrata
ydolis et scelere ydolatrie plena. et repleta cadaue
ribus mortuoꝝ. ibi enī hebrei filios suos immola
bant demonibus. Vnde dcā est gehenna quasi lo
cus ignis et sulphuris. infernus uľ pena inferni.
futuri eniz supplicij locus ubi peccatores sunt cru
ciandi predicti loci uocabulo designať ẜ hug. Je
ronimus eciā dicit nomen gehenne a ualle ydolis
consecrata iuxta ihrl'm traxisse putant. que reple
ta ē olim cadaueribus mortuoꝝ. quā iosias con
taminasse legiť. iiij reguꝫ c xxiij. b. Et hac simili
tudine trahitur ad infernuꝫ. in quo sunt mortui
¶ sempiterni. uide in racha

Gela. a gelu dr hec gela le fluuius sicilie. qa frigidus. vnde quedam
ciuitas dicta est gela. et hinc geleus gelea geleũ.

Gelicidiũ dij. i. gelu cadens. componiť a gelu
¶ et cado is

Gelima. a genu et ligo et manu cō ponitur hec gelima gelime id est iarba uel cona
segetis. quia cum manu ligatur super genu.

Gello gellonis in gillo exponitur.

Gelo as aui. i. stringē terraꝫ gelu ꝓꝑe. et dr a ge
lu. Et componiť aggelo as ualde uľ iuxta gelare
Jtem congelo as simul gelare. Jtem degelo as. i.
ualde gelare. et a gelu remouere. Jtem regelo las
Et ab istis inchoatiua. congelasco gelasco. rc̄ Gelo
et eius composita omnia sunt actiua. licet inueni
antur qñqꝫ in absoluta et passiua significatione.
ut terra gelat. i. gelatur. Et coř hanc sillabam ge
Vnde ouid in xj metha. Congelat et patulos ut
erat indurat hiatus. Jtem luca in iiij. Nec pallas
¶ spectare p̄t uultus qꝫ gelassent

Gelonus ni q̄ dam ꝓplũs. qꝛ sit frigide zone ꝓpinquus. Et dr a
¶ gelu

Gelos grece latine dicitur risus.

Gelu. ge. i. terra componiť cũ ligo et dr h gelu
indecli. in singulari. ẜ gelua geluũ in plurali quia
omne nomen quarte declinacōnis desinens in u ē
indeclinabile in singulari numero. ut ueru gelu et
cornu. et dr sic qꝛ ligat. i. stringit terram. vnde ge
lidus da dũ. Et compatur dior issimus. vnde ge
lide dius me adũbiũ. et h gelidītas tatis. Et coř
ge. Ouid epy. Qd qꝫ micat gelido pasis ursa polo

Gemebundus da dũ. i. similis gementi. uel qui
facile gemit. Et deriuatur a gemo gemis.

Gemellipa re penultima correpta que geminos
parit. Et componiť a gemellus et pio uľ pariens

Gemellus uide in geminus.

Gemineus nea neum uide in geminus.

Gemino. a geminus dr gemino nas. i. duplare
Et componiť congemino as. Et ē actm̄ gemino
cum omnibus suis compositis Et corripit mi.

Geminus. a gigno is dr geminus a ũ. i. duplex
vñ gemini dñr duo siľ nati. et ñ tm̄ duo siľ nati
dñr gemini ẜ et̄ plures. De geminis vno abortīo
alter qui legitime fuit natus uolpiscus appellatur
Gemini eciā qñqꝫ dicũtur pares similes. equales.
Vnde gemellus la lũ dimi. Jtem beniamin qui u
traqꝫ manu eque utebať ꝓ dextera dcũs ē gemi
nus et eius filij geminei. vnde reg ij li c xx. Vir
gemineus. Et uideť ꝙ deberet dici geminus. ita
ꝙ i esset in pnľ sillaba si usus non obsisteret. qd
cōmuniter dr gemineus ꝑ e. uide in benyamin.
Hic nota ꝙ in ꝓmo reg c ix dicit saul. Nunquid
non filius gemini ego sum. de minima tribu isrľ.
et cognacō mea nouissima inter omnes familias
de tribu beniamyn Jtem iudicũ c vj. Similiter re
spondit gedeon angelo dicenti ei. uade in hac for
titudine tua et liberabis isrľ de manu madian ec
ce familia infima ē in manasse. et ego minimus
in domo patris mei. ¶ Nota hic duplicem opini
onem. Quidā dicũt ꝙ geminus fuit quidā uilis
simus in tribu beniamyn qui sepe legiť imprope
ratus fuisse posteris suis et de illo fuit saul. ut di
cũt. Sed iosephus dicit contrariũ. Dicit enī ꝙ Cis
nobilis fuit et potens et saul strennuus. et h ma
gis credimus. Vnde dicimus sicut hebrei dicunt
ꝙ ben in hebreo idem ē quod filius. Jamyn idem
ē qd gemini. et interp̄tatur dextera idem ē ergo
beniamyn quod ē filius gemini et econũso. ē er
go sensus huius quod dr h. Nunquid non filius
gemini ego sum. i. de tribu beniamyn. que mini
ma erat. quia fere destructa fuit ꝓpter uxorez le
uite. ut legiť iudic̄ xx. vnde subiũgit de minima
tribu isrľ. uľ forte hoc dixit ex humilitate. ut in
fra ad coř xv. Ego sum minimus apľoꝝ qui nō
sum dignus uocari aplũs. ¶ emisco cis in gemo

Gemma. a gummi dr h gemma me ¶ mis uide
quasi gumma. quia instar gummi transluceat. et
scribiť ꝑ geminũ m. vnde patet ꝙ prod ꝓmā. vñ
ouid epy. Nec p̄ciũ stupri gemmas auꝝ qꝫ popos
ci. et iñ gēmatus ta tũ gēmis abũdās. et compať

Gemmo mas. a gemma dr gemmo mas maui
id est resplendere. Jtem gemmare. i. gemmis orna
re. Et componiť congemmo as. degemmo as. i.
ualde uľ deorsum gemmare. uľ gemmas auferre
Egemmo as. i. degemmare. Jngēmo as. Regem
mo as. Gēmare pro gēmis ornare actm̄ est. et cō
posita ab eo ẜm hanc significacōnem actiua sũt.
Sed gemmare pro resplendere neutrum est.

Gemmosus. a gemma dr gemmosus a vm ple
nus gemmis. uľ pulcher. Et compatur. vñ gēmo
se sius sime adũbium. et hec gemmositas sitatis.

Gemmula mule diminutiuum parua gemma.

Gemo is ui itũ. Vnde h gemitus tus. et gemen
dus da dũ dignus gemi. gg̃. Quisquis talis ē ge
mendus ē. qꝛ non gemit. Et gemebundus da dũ
Gemo componiť congemo is. i. simul gemo. Jn
gemo is. i. ualde uľ intus gemē. Progemo is id ē
ꝓcul gemo. uľ palā gemo. Jtem regemo mis. i.

iterum gemo. Et ab omnibus istis inchoa. gemisco
congemisco. ingemisco. pgemisco. regemisco. Ge
mo et eius composita sunt neutra. Et faciunt pre
teritū in mui. et sup in mitū. Et cor hanc sillabā
ge. vnde aurora in leuitico. Suspirando gemat et
cor ad alta leuet. Item vinō. Sub dño deo carcē
Gena. a genos dr hec gena ne. lo ¶ pssa gemit
cus lacrimarū. vl inferior ps oculorum. illa ps vul
tus que ē inter malas et auriculas vñ barba in
choat. sic dicta quia ibi barba gigni incipiat. Ge
na eciā dr palpebra. Vnde terenc. Hodie nō com
pssi genaz. Et cor ge. Ouid epy v. Et secui madi
das lingue rigente genas. Item in aurora. Et ste
riles habuit et sine flore genas ¶ alogus.
Genealogia. gie acuit penultimaz. uide in gene
Genealogus. Genesis. i. generacō componit cū
logos et dr genealogus qa gum de genesi loqns
sicut matheus. vñ hec genealogia gie. i. gnatio vl
sermo de genere. vl linea generacōnis. et acuit gi
Genearcha. Genesis quod ē genera ¶ Et cor lo
tio componit cū archos princeps et dr hic et hec ge
nearcha id est princeps uel caput totius generis
Gener ri ro. i. maritus filie. dr a geneth quod ē
mulier. quia pp mulierem habet. uel a genus. qa
propter augmentandum genus asciscitur.
Generalis. a genus dr hic et hec generalis et hoc le.
id est vniūsalis. Et compatur alior simus. vñ ge
neraliter lius me. et hec generalitas tatis. i. vniūsa
litas. Nomen eciam generale dicit qd in diūsas
Generatim. i. per ¶ spēs pt diuidi. ut al arbor
singula genera distribuū. adūbiū. Et dr a genus
Genero. a genus dr genero as. Et componit cō
genero as. i. simul generare. Item degenero as. i.
deorsum esse vl fieri a genē. scz esse vl fieri dege
nerem. vl degenerare ē de genē exire peccando ma
lis moribus. Itē regenero as. i. iterum gnare. qd fit
p baptismū. Et ē actm genero cū omnibz suis cō
positis. preter degenero degeneras quod ē neutrum
p esse vl fieri degenerem. Et cor ge. Luc in vj. de
generes trepidant animi peiora qz ūsant. Et dif
fert generare a ignē. ut patet in hoc ūsu. femina
sola parit. generat uir. gignit uterqz ¶ Et nota qz
generare potius tractū ē a genere qz genus a ge
nerando. qr pus oportet genus esse in animali qz
ipm generet. Sed ps causam uoluit p effcm pba
re. cū dixit genus dr a generando. quod nō intel
ligitur tamqz a sua cā. sed tamqz ab effcū. a genē
enī puenit effcūs generacōnis. Causatiue aūt et
recte genus dr a genos quod ē natura. Et ind ge
nesis. Et scias qz generatio est exitus a non esse
in esse. Corrupcō uero ē pgressus ab esse ad nō eē
Et formatur generacō ab hoc gtō generati addi
ta o. Et inuenit quadruplex generacō. qr ut dic
anshelmus. Deus quatuor modis hominē fecit.
scz sine uiro et femina. sicut patet in generacōne
ade. geñ ij. Itez de uiro sine femina sicut fuit ge
neracō eue. que ē facta de costa uiri dormientis. si
cut dicam in mulier. Item de uiro et femina sicut
patet in generacōne seth. et cōmuniter aliorū ho
minū. Item de femina sine uiro sicut fuit in gene
racōne xpi. qui singulariter natus ē de ūgine ma
ria. Hec generatio figurata fuit geñ xv. ubi dr.
generacōne quarta reūtent huc. qr scilz in xpi ge
neracōne exules ad patriam celestem reūtuntur.
Generosus sa sum dr a genus ¶ p xpi mortem
et appellat generosus nobilis. boni generis. licet
eniz rustici genus habeant non tamen dnr gene
rosi. soli eniz nobiles solent describē suas genea
logias. Vnde ipsi soli dicūtur habere genus non
rustici. licet genus habeant. vñ et aborigines dnr
quasi sine origine. Et compatur generosior simus
Vnde generose generosius issime aduerbium. et hec
generositas tatis. i. nobilitas. pulchritudo
Genesar in fine acuitur. et ē stagnū siue lacus
in iudea amplissimus. Longitudine centūquadra
ginta extendit stadijs. latitudine xl diffūdit au
ra non uentis sz p seipsuz sibi exercens vnde et ge
nesar quasi generans sibi auram dr. qr uidelicz ex
se vndis crispantibus generat auras. Et hoc acci
dit ut fertur. qr ex refluxu iordanis generatur in
hoc stagno uentus vl aura. Lacus eciā predcūs dr
Genesis sis. fe ge. i. natu ¶ stagnū genezareth.
ra vl generacō. Et dr a gigno nis fm hug. vl po
tius dr fm alios a genos quod ē natura. Inueni
tur eciam hec genesis huius genesis vl geneseos q
dam liber ueteris testamenti. inde dcūs qr exordi
um mundi vl generacō in eo continetur.
Genestra tre parua arbor et utilis mulieribus.
ppter lanificiū quod inde habet fm hug. uel ut
dicit papias. Genestra genus ūgulti amarissimi.
Geneth grece mulier dicitur latine.
Genetaliacus. a genesis natura dr genetaliacus
ca cū. i. mathematicus. genetaliaci quidam magi
dicti sunt ppter consideracōnes naturalū dierum. qr
genesim hominū p xij signa celi describūt. siderū
qz cursu nascentiū mores et actus et euentus pdi
care conant. i. quis quali signo fuerit natus. aut
quem effectū habeat uite qui nascit. Hij sunt q
uulgo mathematici uocant. vnde hoc genetalicū ci
. i. natiuitas. et cor pnl. ¶ enetearius in genete
Geneteū. a genet hoc geneteū tei dr pe ¶ um est
nul acuta. scz lupanar vl textrinū. qr ibi conuen
tus feminarum ad meretricandū vl ad opus lanefi
cij exercendū cōueniat. dr ergo geneteū locus u
bi mulieres cōueniūt ad texendū. sicut est textri
nū. vl ad pstituendū sicuti ē lupanar. vnde gene
tearius a ū q utit vl pest geneteo. vl textor ī ge
Genialis pnl prod in genius uide. ¶ neteo
Geniatus ta tū. i. gtus delcābil. et dr a genius
Genicularis penl producta in geniculū ē ¶ nij
Geniculor. a genu dr geniculor ris. i. genua in
clinare. flexis genubus adorare. vnde geniculatiz.
adūbiū. Inuenitur eciā geniculo as. Vnde aug in
quodā sermone. Qualis ē iste magnitudinis sup
ne glorie ad cuius pannos angeli excubant. Re
ges tripudiant. sidera obsecūdant. et senatores sa
Geniculum li di ¶ pientie geniculant. et cor cu
mi puum genu. vnde hic et hec genicularis et hoc re
quod ptinet ad genu. et hec genicularis quedam her
ba que ob repellendaz vim scorpionuz substernit
Genimen inis ge neu. i. generacō vl germen et
cor penultimam tam in nominatō qz in genitō.
Et dr a gigno is. Math xxiij. Genimina uiparū
Geniosus. a genius dr geniosus a vm. i. plenus
genio. scz vl genio deo vl genio id est ingenio
Genista. a genus dr hic et hec genista e. geniste qd
heretici dicti sunt quia de genē abrae esse glorian
tur. Nam et in babilonia cū uenisset populus dei
plerioqz remittentes uxores suas babilonijs muli
eribus adheserūt. Quidā israeliticis tantū conten
ti vl ex eis geniti dū reūsi essent de babilonia di
uiserūt se ab omni populo et assumpserūt sibi hoc

Genitale lis ge neu. genitali ¶ nomen iactantie
a dñr quedã ptes corpis scz sexus uiril' et femine
us. ul' a genio deo ul' a gignendo. et pudenda pro
uerecundia dñr. vnde et opiũtur. Dicũtur eciam
inhonesta. qz non habent spem decoris. sicut mẽ
bra que in prompto sunt. Idem et ueretr. vnd h
et h genitalis et h le quod spectat ul' ptinz ad ge
nitale. ul' ad genituram sm huguicionem. Papias
autẽ dicit. Genitalia vñ uir gnãt aut ml'r parit.

Genitiuus. a gigno nis dr genitiuus ua uũ. qd
ptinet ad geniturã. scz naturalis ut genitura for
ma ul' ymago. i. in qua genitus ẽ Et h genitiũs.
pro quodã casu qz alios casus ex se gignat. ul' qz
p ipm̃ genus significamus. ut cũ dr. Hoc genus

Genitor. a gigno is dr h genitor oris ¶ pami
Et est genitor nomen nature uel originis. Pater
dignitatis et honoris. Vnde senes patres dicimus

Genitura re. i. generacõ ul' seculi posteritas. Et

Genitus. a gigno nis dr geni ¶ dr a gigno nis
tus genita vm. et h genitus p filio. et hec genita
p filia. Genitus componit' ingenitus ta tũ. i. nõ
genitus. Primogenitus a vm. et vnigenitus a ũ
Primogenitus ante quẽ nullus. Vnigenitus post
quẽ nullus. Et sic dñs noster ihũs xpũs fuit vni
genitus et pmogenitus tam s matrem q s prẽm

Genius nij mas ge ¶ uide eciã in pmogenitus
deus qui pest nuptijs. ul' deus nature. dr qz a gig
no is. qz quasi vim habeat omniũ rer gignenda
rum. ul' dr a gignendis liberis. vnde h genial' lis
dr lcũs qui in nuptijs sternit' scz in quo sponsus
et sponsa cubant. Sed cubile ẽ concubinalis lcũs.
a cubando non a gignendo. Ad genialem fit ascẽ
sus cã gignendi liberos Ad cubile fit dñsus solũ cã
concubendi. et h et h genialis et h le. i. naturalis
ul' nuptialis ul' uoluptuosus. et hinc genialit' ad
ũbiũ. i. naturaliter ul' nuptialiter ul' uoluptuose.
Vnde ouid xj meta. Hospitis aduentu festũz ge
nialiter egi. Item a genius h geniũ nij. i. ingeniũ
Et scias q genius et geniũ inueniunt' in alijs sig
nificacõnibus. Geniũ honor puatus. Genius ho
nor publicus. s hug. Pap uero dicit. Genium ho
nor aut dignitas uigor ordinacõ. Genialis gtus

Genorbadũ. a genos hoc ¶ ppinquus. affinis.
genorbadũ di. quod uulgo dr grinnouus. vñ qui
dã. Murilegus bene scit cuius genorbada lambit

Genos grece latine barba ul' natura.

Gens. a gigno nis dr h gens tis. Est autẽ gens
ab vno pñcipio orta multitudo. ul' ab alia natio
ne s ppam collcõnez distincta. ut grecie asie. dcã
gens pp̃ter generacõnes familiar. a gignendo. sic
nacõ a nascendo. gens genus ẽ nacõnis ul' fami
lie. ut iulie claudie. Genus ad qualitatem refert'.
ut pomipetoris. Et scias q gens in eodem sensu
inuenitur in quo gentilitas. Vñ in acti. apl'. Ecce
conũtimur ad gentes. Et in euang. Viã gentiuz

Gentilicus ca cũ pnl' cor'. i. de gen ne abieritis
tibus exñs. ul' ad gentiles ptinens. et dr a gentil'.

Gentilis. a gens dr h et hec gentilis et h le. Et
sunt gentiles ppe qui nec circũcidunt' ut iudei. nec
baptizant' ut xpiani. vnde et gentiles dñr. qa ta
les existunt ut sunt geniti. s xpiani non ita sunt
ut fuerunt geniti. qz sunt baptisati. Similit' et iu
dei mutant'. qz circũcidunt'. et hinc gentiliter adũ
biũ. et h gentilitas tatis. i. collcõ gentiliũ. ul' ppe
tas qua aliquis dr gentilis. et gentilicus ca cum.
Gentiles nati sunt ex iafet filio noe. Nam sic dic
cris sup matheũ. xpũs induxit populũ in tẽplũ
ut gentes iudeis coniungat. ut impleat qd iacob
bendicens filiũ suũ iudam pphetauit. Alligans in
quit ad uitem pullũ suũ. que ẽ ista uitis iudea q
ex egipto translata ẽ. et in oriente plantata. et si
cut pphetauit noe de filijs suis dicens. Benedcũs
filius meus sem. dilatet deus iafeth et habitet in
tabnaculis sem. Geñ c ix. Sem eniz erat pater iu
deorũ. Iafeth autem pater gentiũ que p xpm in
gressi sunt in tabernacula iudeor. uide in iafeth.

Gentos. i. decem. Et componit' cũ bis. et dr vi
ginti quasi biginti. Et cum tris et dr triginta. rc.

Genu. a gena ne dr h genu indecli. in sing. s in
plurali h genua nuũ nibus. Genua sunt coniunc
cõnes femor et crur. dcã sic qz in utero sunt ge
nis opposita. ibi enim coherent sibi. qz infans in u
tero caput tenet inclinatũ inter genua. et hinc est
q homines dum ad genua se psternunt. statiz la
crimant'. uoluit eniz natura eos uter maternũ re
memorare ubi quasi in tenebis residebant anteq
uenirent ad lucem. ¶ Et nota q genua consecra
ta sunt mie. Dicũt eniz phĩ singulas corpis ptes
numinibus consecratas. aurem memorie frontem
ingenio. vnde venerantes deum frontẽ tangimus
signo sancte crucis. dexterã fidei. genua mie. vnd

Genuinus a genus dr ge ¶ h tangunt rogantes
nuinus na um. i. natural'. et hinc genuinus id est
dens maxillaris. et eciã quilibz dens pt dici genu
inus. a genio ul' gigno. qz naturaliter gigni hẽat
Vnde parsius. Et genuinum fregit in illis.

Genus generis. a gigno nis sm hug. Et ps dic
q genus dr a generando. Alij dicũt q genus dr
a genos quod ẽ natura. et hoc uer ẽ recte et cau
satiue loquendo. sicut dixi in genero as. Et sumi
tur multipliciter genus. dicit' eciã genus multitu
do aliquor siue collcõ ab vno pñcipio descenden
tiũ. et dr genus pñcipium illius collcõnis. Et ge
nus dr pdicabile quoddã in dyaletica. Et tũc ge
nus sic describit'. Genus ẽ quod pdicatur de pluri
bus drñtibus specie in eo q quid est. Itez genus
. i. sanguis ul' origo. Et genus. i. maneries. Et ge
nus. i. qualitas subalis. Et genus. i. accidens ptiũ
oracõnis. Et forte alijs modis dr genus. vide in
in iij pte in c de ge no. multa eniz utilia inuenies
ibi. et eciã ubi agit' de secũda decli. et tcia noĩm.

Geographus gphi mas ge. i. terre descriptor. a
geos quod est terra et gphos quod est scriptor.
vnde hec geographia gphie. i. terre scriptura. et
geographo phas. i. terram describere. Et corr' gra

Geomantia tie fe gen diuinacõ que fit in terra
a geos terra et mantia diuinacõ. Et sunt quatuor
genã diuinacõnis sm quatuor elementa. sicut in
aeromantia dixi. ¶ Et scias q demones expsse
inuocati aliqñ futura pnũciant p homines viuos
sicut in arrepticijs. Et hec diuinacõ fit per phito
nes. Qñqz uero futura pnunciant p aliquas figu
ras ul' sig q in rebz inanimatis appent. que qdem
si appeant in aliquo corpe terestri puta vngue ul'
ferro aut lapide polito uocat' geomantia. Si aũt
in aere aeromantia. Si autez in igne piromantia
Si autem in aqua ydromantia. Si autem in uis
ceribus animalium immolatorum in aris demo
num uocatur aruspicium. uide in aeromancia.

Geometer ul' geomet' terre mensor. et prod pnl'.

Geometria terre mensuracõ. ge terra. metron g

Geon dicitur v ¶ ce mensura latine sm papiã

nus de fluuijs paradisi. uide supra in ge.
Georgicus. orge quod ē cultura componit̄ cū ge et dr̄ georgicus ca cum. Et cor̄ pnl̄. agricultor ul' de cultura terre tractans. Vnde uigilij liber intitulat̄ liber georgicoꝝ .i. de cultura terre. ꝭ hug. Papias uero dicit. Georgia terre opa ul' cultura Jn̄ et et georgicū carmen de terre cultura factum.
Georgius rusticus. operarius terre rusticanus.
Gepte apericns ul' apertus interpretatur.
Gera grece latine interpretatur sacꝝ ul' sanctū
Gerapig̃. Gera componitur cū pig̃ quod ē medicina et dr̄ h̄ gerapig̃ ul' gerapitag̃. quasi sacra ul' sancta pig̃. ꝓpter eius utilitatem. ē eniz opt̄ia
Gerara re et gerarisin ¶ medicina. Et prod pi. plurali dr̄. Gen̄ xx. Et gerara penul' cor̄ ē ꝓuincia ubi bersabee oppidū constat ꝭm pap. Jn auro dr̄ Saphaciam geraram quos liber iste uocat.
Gerarcha. Gera componit̄ cū archos et dr̄ hic et h̄ gerarcha e .i. sacer pnceps sicut epūs. vnde h̄ gerarchia ie eius ptās ul' sacer pncipatus. et sunt tres ierarchie. et in qualibet sunt tres ordines angeloꝝ. ut dixi in angelus. A gerarcha dr̄ gerar
Geraticus ca ¶ chicus ca cū. ut actus gerarchica cum id est sacer ul' sacratus. et dicitur a gera.
Gergesseus filius canaā. a q̊ gergessei pnl' prod
Gerion onis fuit quidā rex hispanie tricorpor. quod nichil aliud fuit nisi q̄ fuerūt tres fratres tante concordie ut in tribus corpibus quasi vna anima esset. ul' q̄ ille habuit tria regna. Prefuit eniz balerice maiori. et balerice minori. et ebuso. scꝫ hijs tribus insulis. et ideo fictus ē esse tricor. por. Ex hoc utiliter potes notare ad intelligentiā multorum que in h̄ libro dn̄r. q̄ si gm̄matici ul' poete aliqua fabulosa uident̄ dicere. non tamē sine causa hoc finxerunt. Nam ut dicit ouid in epy Si fuit errandum causas habet error honestas.
Germania. a gigno et mania componitur gmania. diues terra populis immanibus. Vnde ꝓpter fecūditatem gignendoꝝ populoꝝ immaniū dicta est gmania. Et sunt due germanie. Supior iuxta septemtrionem occeanū. Inferior circa renū. ul' dr̄ germania q̄i ferens imania. q̄ plerumq̄ abūdant ibi immania corpa hominū. et immanes naciões seuissimis durate frigoribus. qui mores ex ipso celi rigore traxerūt. feroces animo sunt ibi homines et semp indomiti raptu uenatu q̄ viuentes hoꝝ plurime gentes uarie armis. discordes habitu. linguis dissone. et origine uocabuloꝝ incerte Vnde gmanus gmana germanum. et hic gmanicus quidā cesar. q̄ gmaniā deuicit. ul' q̄ eo āno natus est quo pater eius germaniam deuicit.
Germanicus penultima correpta in gmania est
Germanus. genitrix componit̄ cū mano nas et dr̄ germanus na nū. ꝓprie quidem germani uel gmane dicūtur. qui ul' que hn̄t eandem matrem. sed diuisos patres .i. ab eadem matre manantes. Et hinc quoddā genus anatū dn̄r gmani. q̄ plus ceteris diligant et nutriant. Fratres gmani dicunt̄ qui hn̄t eund patreꝫ et eand mr̄ē. ut dixi in frater. Jtem a gmania p̄t deriuari gmanus na num
Germen. a gigno nis dr̄ h̄ ger ¶ .i. de terra illa men mis .i. surculus p̄gnans uel botrio qui exit. a ramo ul' radice turgescendo id est iniciuꝫ floris Et gmen dicitur semen. ul' dr̄ a gero ris. vnde gmineus nea neū. de gmine exn̄s. ul' ad gmen ptinens. Et gmino nas naui .i. emittē gmen. ul' producere gignē creare generare. Et componit̄ cū cō et dr̄ congmino nas .i. simul gminare. vnde h̄ et h̄ congminalis et h̄ le. Vn̄ aug̃ de ciuitate dei. spicas coeuas congminales rubigo interimit. Jtem cū ꝓ et dr̄ ꝓgermino nas. Et ē actiuum gmino cum omnibus suis compositis. Et corripit mi.
Gemineus nea neum penl' cor̄ in germen est.
Gero ris gessi gestuꝫ .i. facere ul' ferre ul' administrare. Gero componit̄ cū pluribus nominibus ut armiger. scutiger. clauig̃. et similia. Et scias q̄ omnia predcā nomina inueniunt̄ posita substantiue in quolibet genē. Et differt gerē a ferre. quia gerimus nrā uelut naturalia aliqua que a natura in nobis sunt. ꝭ ferimus imposita nobis. Jteꝫ gero componit̄ cū p̄pōnibus. Naꝫ componit̄ cū ad ut aggero ris. Jtem cū con et dr̄ congero ris .i. cōgregare. accumulare. simul gerē. Jtem cū di et dr̄ digero ris. Jtem cū e et dr̄ egero ris. Jtem cum in et dr̄ ingero ris. immittere inferre. Jtē cū re et dr̄ regero ris .i. iteꝝ gerit ul' destruit gestū ul' reportat. Jtem cū sub et mutato b in g dr̄ suggero ris Gero et eius composita omnia sunt actiua. Et faciūt p̄teritū in gessi. et sup in gestū. Et cor̄ ge. vn̄ quidā. Designat facio gero designat quoq̄ porto
Geron. gera interp̄tatur sacꝝ ul' sanctū. vnde h̄ geron tis. et h̄ geronta te .i. senex ul' sacerdos. vn̄ geronteus a ū. et geronticus ca cū .i. senilis ul' sa ¶ cerdotalis
Geronta in geron uide.
Gerontomiū mij. ge neu .i. hospitale. locus uenerabilis in quo pauperes et ꝓpter senectutē solā infirmi homines curant̄ et pascunt̄ Et uidet̄ cōpositū a geron et comos quod ē uilla ul' comedo q̄ talis locus in locis siluosis et in uillis solꝫ esse ut ibi gerontes comedant et reficiantur.
Gerra. a gero ris dr̄ h̄ gerra re .i. nuga et ineptia. et gerra .i. piscis insipidus et nullius saporis Jn plurali uero adhuc aliud significat. nam gerre aūt dn̄r sepes ferree circa altaria et choros. vnde gerratus ta tum. gerris circumdatus et septus.
Gerro. a gerra dr̄ h̄ gerro onis .i. nugator ineptus ul' insipiens stultus indiscretus. insipidus ad modū illius piscis. ul' garrulus. et tūc dr̄ gerro q̄i garro. a garrio ris. Et hinc gronius nea neū. ad grones ptinens. Et componit̄ gerro cū con et dr̄ h̄ congro onis id ē gro simul cū alio. ul' congrones dicuntur qui aliena ad se congregant.
Gersa. a gero ris dr̄ h̄ gersa se id ē blatea. vnde gerso sas. Et componit̄ ingerso as id ē infuscare ¶ faciem
Gerulus la lum. a gero ris. et ē gerulus qui gerit id ē baiulus portator somarius iumtuꝫ. Gerula nutrix. portatrix. Et inuenitur h̄ nomen substantiue positū in quolibꝫ gnē. et cor̄ pnl'
Gerundiū. a gero is dr̄ gerendus da dū. et ꝭ antiquos gerundus da dū. ꝓ gerendus. vnde gerūdiuus ua uū. et ꝑ sincopā gerūdius dia diuꝫ. et gerundiua dicūtur quedam nomina que gerunt ōi modā significacōnem suoꝝ u̇boꝝ. Et insup si ueniunt a u̇bis actiuis ul' cōmunibus utramq̄ gerunt significacōnem. scilꝫ actiuā et passiuā ꝭ hug. Alij dicūt cū quibus ego q̄ gerundiū dn̄dit ab actiuo et passiuo impsonali neutro cōmuni et deponenti. Et si descendit ab actiuo exponit̄ ꝑ u̇bū actm̄. ut mgr̄m legendū est uirgiliū .i. mgr̄m dignū ē legere uigiliū. Si uero dn̄dit a passiuo. debꝫ exponi ꝑ passiuū. ut mgr̄m honorandū ē a discipulis .i. mgr̄m dignum ē honorari a discipul'. de

hoc plenius habes in iij pte ubi tractat̃ de specie
Gesa. a gero ris dr ¶ bus ūboꝝ in c de gerundio
hec gesa se genus armoꝝ quod gallice dr gisarma
ul' gesa se a cedendo. et sunt gese ul' cese galloruꝫ
pila romanoꝝ. saxisse macedonum ¶ tur in fine
Gessemani interptat̃ uilla pinguissima. et acui
Gessen locus egipti in quo habitabat iacob. et
Gestatoriū rij illud in quo ali ¶ acuit̃ in fine
quid portat̃. ut feretꝝ. Et dicitur a gesto gestas
Gesticulor aris atus sum. et in neutro genere
gesticulo as idem quod gesto is. et dr a gestus et
Gestio is iui ire. i. capē. et gestire id ē ¶ cor' cu
gestus facere. scꝫ diuisis agitare modis gaudē lux
uriari lasciuire. diffluere. ꝭ gestire ꝓprie maloruꝫ
ē. gaudere bonoꝝ. Et deriuatur a gestus tus tui
Itē inuenit̃ h̃ gestio tionis. et deriuat̃ a gero ris
Gestito tas freqūter gestare. Et ē fre de gesto
Gestiuncula cule diminutiuum ¶ as. et cor' sti
parua gestio uel res aliqua minuta.
Gesto as aui frequenter gerē. ūbum freq̄ntati
uū. et format̃ a gestu supino de gero geris. u in
o. A gesto h̃ gestamen gestaminis.
Gestorium rij. i. ferculum. Et dicitur a gero ris
Gestuosus sa sum. i. flexibilis. et diuisis agitabil'
modis. unde gestuose aduerbium. i. agibiliter flexi
biliter. Et hec gestuositas gestuositatis.
Gestus. A gero ris gestus ta tū. i. factus. porta
tus administratus. et h̃ gestus tus tui. i. actus ul'
corpis agitatio. Inuenitur etiā h̃ gestū ti ꝓ actu
Gete. i. gothi post getuli dicti
Getulia lie quedā terra. hinc getulus la lū ge
tile. a quo getulicus ca cū. Et ut fert̃ getulia pis
Gibberus a ū q̇ sarcine ¶ catores non habet.
Gnimis incūbit. ꝭ succūbit. Et dicitur a gibb
Gibbus bi. mas ge idēꝫ quod struma. ꝭ struma
tumor in pectore. gibbus in posteriori scꝫ in dor
so. quod notauit iuuenalis ubi dixit. Strumosū
atqꝫ utero piter gibboqꝫ tumentē. et hinc gibbo
sus sa sum qui habet gibbū. sicut strumosus qui
habet strumā. Et compatur gibbosior simus' uū
gibbose sius me aduerbiū. et h̃ gibbositas tis. Iteꝫ
a gibbus h̃ gibber beri qui habet gibbū. ul' poti
us ipse tumor scꝫ idem quod gibbus. unde gibbe
rosus a um q̇ habet gibbum qui pluribꝫ tumori
bus oneratur Et compatur ꝯm hug̃ Quid tamē
faciunt drām int' gibber et gibbus ut patꝫ in hoc
uersu. In dorso gibbus. in pectore gibber habetur.
Giganteus tea teum. a gigas dicitur. Aūj iij c.
De genē giganteo. et prod pnl'. Unde ouid. Iam
qꝫ gigantes iniectam faucibꝫ ethnā. Transierunt.
Giganthomachia chie fe ge. i. pugna gigantū
aduersus deos. et componitur a gigas et machina
Gigas. gigno ul' genitus componit̃ ¶ pugna
cū ge quod ē terra. et dr h̃ et h̃ gigas antis. et di
cuntur gigantes quasi gegantes. i. de terra geniti
ul' gigantes quasi gegines. i. terrigenes. quia filij
terre dnr fabulose fuisse. ge enim terra. gines gēs
dr. et habet in obliquis n ꝭ in nt̄o non. uide in di
amas. Et facit gtūs plural' gigantiū. format̃ enim
ab ablatō singulari e mutato in I et addita um.
ut gigante gigantiū. ciuitate ciuitatū. tamen ꝯm
usum huiusmodi genitiui ꝓferunt̃ p̱ sincopam.
Gigno. a ge quod ē terra ¶ ut ciuitatū gigantū
deriuat̃ gigno nis genui genitū. qꝛ ex terra omni
a gignūtur. ꝭ antiqui dicebant geno nis. quā lit
teraturam adhuc seruamus in p̄terito et in omi
bus ab eo formatis. Gigno componitur ꝓgigno
nis ꝓgenui. Gigno cū suis compositis est actiuū
Gillo ul' gello onis dr rusticus ineptus qui ali
ter baucalis ul' bacalaris ul' lucalis dicitur.
Gimnas. a gymnos quod ē nudus dr gymnas
nadis. pugna lucta cursus. quia solent nudi exer
ceri in talibus ludis. et h̃ gimnasiū sij idēꝫ quod
gimnas. ul' locus in quo fiebat. ante enim in lo
co alieno certantes cincti erant ne nudarent̃ post
relaxato cingulo repente ꝓstratus et examinatus
ē q̇dā cursor quare ex consilij decreto archonipo
menes ut nudi deinceps exercitarent̃ pmisit. ex
illo deinceps gimnas et gimnasiū dictū ē a nudi
tate. qꝛ iuuenes nudi exercerent̃ ibi ubi sola tan
tū uerenda cooperiebant̃ Et hinc facta translacō
ne studiū scolariū et mgr̄oꝝ dr gymnas. et locus
studij dr gymnasiū. et qūqꝫ ipm̄ studiū. q̇a sicut
in palestra corpus. sic in studio animus exercet̃.
Et hinc accidit qꝙ omniū ꝓpe artiū exercitiū uel
locus exercitij gymnasium dicatur ut scola. Et ut
dicūt quidā. Gymnasiū grece exercitium uocatur
et hinc gimnasium dr gen̄alis locus exercitioruꝫ
nā et balnea et loca scolarium et cursoꝝ et athle
taꝝ gimnasia sunt. qꝛ ibi homines in sue artis stu
Gymnasiarches chis mas ge ¶ dio exerceant̃
pnceps in gimnasio. et componit̃ a gymnasium
Gimnasiolum li dimi. puum studi ¶ et archos
um. ul' puus locus studij. ul' puum gymnasium
Gimnasista te cōmunis ge. i. luc ¶ et cor' pen'
tator. palestrizator. et deriuatur a gimnas nadis
Gimnasium sij in gimnas exponitur.
Gimnia nie fe ge. i. exercitium q̇d fiebat ī gim
nasio. et dr a gimnos. et h̃ gimnicia cie idem.
Gimnicia in gimna uide.
Gimnicus ca cū a gimnos. ut gimnicus ludus
Et ē gimnicus ludus uelocitatis et uirium gloria
Cuius qūqꝫ sunt genera. saltus. cursus. iactus. uir
tus. et luctatio. Et corripit penultimam.
Gimnologizo zis gizi gizisti. i. nude loqui ul' nu
de racōcinari. Et componit̃ a gimnos quod ē nu
Gimnos grece la ¶ dus et logos sermo ul' racō
tine dr nudus. et uersum in latinū dr gimnus a ū
Gimnosophista te cō ge. i. doctor uel magister
in gimnasio. Et componit̃ a gimnos ul' gimnasi
um et sophista. et hinc gimnosophiste dicti sunt
quidam philosophi qui nudi p̱ opacas indie so
licitudinis solebant phāri adhibentes tantū geni
talibus tegmina. ad modum iuuenum qui nudi
exercebant̃ in campo. Iero in epl' ad paul' caplo
v. Ut gimnosophistas et famosissimam sol' mē
Gingina ne dr a gigno nis. q̇a ¶ sam uideret
ibi dentes gignant̃. gingina eniꝫ caro ē ubi dētes
gignunt̃. unde ginginarius ria rium. quod ad gin
Gion est locus ubi salomon ginam pertinet
fuit inunctus. uide in geon.
Gipsum si neutri ge cognatū ē calci. et est nom̄
grecū. et inde gipseus a um. de gipso exn̄s ul' ad
gipsum ptinens. et gipso as gipso linire. unḋ gip
Giraculū li ē illud ¶ satus ta tū gipso linitus
cū quo pueri ludūt quod in summitate canne ul'
baculi uoluitur. et contra uentū cū impetu defer
Girgillus. a girus ri dr h̃ girgil ¶ tur. et cor' cu
lus li. instrumentū femineum quod alio nomīe
dr deuolutoriū. qꝛ uertendo in giruꝫ inde fila deuol
uūtur. filū eniꝫ de colo ducit̃ in fusum. a fuso in
alabꝝ ul' traductoriū. ab alabro in girgillū ul' de

uolutorium. a girgillo in glomicellum. a glomicel
lo in pannū. a panno in telam. Item girgillus est
lignū mobile de quo funis in puteum cum situla
dimittitur ad hauriendū aquā. Et dr girgillus q̃r

Giro as aui a girus dr. et ē ¶ in girum uſatur
girare in girū uoluē ul' circuīdare. et cōponit̃ cōgiro
ras. regiro ras. Et ē actiuū cū omnibus suis com
positis. Et producit gi. Vnde phisiologus. Natus
non uigilat dum sol se tercio girat.

Girouagor. a girum et uagor ris componitur
girouagor aris circumcirca uagari. Vnde giroua
gus a ū erroneus instabilis. circūcirca uagans Et

Girus ri masculini generis. et hoc gi ¶ cor ua
rum ri inuenitur. scilicet circumitus cursus.

Git ē genus leguminis similis cimino in q̃ntita
te. ſz nigri coloris. et in pane dulcorando spargit̃
ut dicit glo. isa͞ye xxviij. uel ut dicūt medici. git
calidū est et siccum secundo gradu. et ē git herba
que inter frumentū orit̃. et semen nigrū et q̃si tri
angulum facit. aliquātulam habet amaritudinem
uirtutem habet dissoluendi et consumendi. Et ē
indeclinabile git. Et acuitur in fine.

Glabellus. a glabus dicit̃ glabellus la lū. i. nu
Gdus. sine pilis vñ hec glabella le. i. grana ca
pitis. quia nuda est et sine pilis.

Glaber bra brum lenis facie imberbis sine pil'
ul' nudus ul' curiosus. Vnde augustinus de ci dei
Glabros inquit aut male barbatos uidemus.

Glabrio glabrionis masculini generis. i. caluus
ul' imberbis. ul' timorosus. Et dicitur a glaber

Glaciecula cule diminutiuum parua glacies.

Glacies. gelu componit̃ cū aqua et dr h̃ glaci
es ei. quasi gela quies. i. gelata aqua. Vnde glaci
o as glacie stringere. Et ē actiū cū omnibus suis
compositis. Et h̃ et h̃ glacialis et h̃ ale frigidus
glacie plenus. De glacie dicit donatus. Mater me
genuit eadem mox gignit̃ ex me. Et signat̃ p̄ h̃
enigmatice aquā in glacie concrescere. et eandem

Gladiatorius in gladio as est. ¶ rursus effluē

Gladio as dr a gladius. et ē gladiare gladijs di
micare. vnde h̃ gladiator oris qui gladio dimicat
et ē nomen cuiusdam officij quod olim rome ex
ercebatur in arena. vnde h̃ gladiatura re ars illa
ludus ille. et gladiatorius ria riū. quod ptinz ad
gladiatores. ul' quod exercetur a gladiatore. Vñ
gladiatorius ensis. i. ensis gladiatoris. Et gladia
torius ludus qui exercet̃ a gladiatore. Gladio as
componit̃ digladio as. diūsis modis gladiare. cō
gladio as simul gladiare. Gladio in hac significa
cōne cū suis compositis ē neutrū. Item gladio as
. i. gladio interficere. et in hac significacōne cum
omnibus suis compositis est actiuum.

Gladiolus li dimi puus gladius. Gladiolus ec
dr quedam herba quia sit folijs gladio simil' tir
so cubitali floribus purpureis.

Gladius. a gula dr h̃ gladius dij. gladius gene
raliter dr ensis in p̄lio. ſz ensis ferrū tantū est. Gla
dius uero totus. ſz p̄prie dr gladius q̃i guladius.
q̃r gulā diuidit. Nam cetera membra securi mag̃
solent truncari. ſz collū gladio tantū. Et ad h̃ p̄
mum factus ē. Et ē ethymologia. Et scias q̃ mu
cro ensis gladius spata sunt nomina synonoma.

Glandeo. a glans dis dr glandeo des ui. i. glan
des habere ul' emittere. Vnde glandesco cis incho
atiū. Item a glans dis deriuatur glandeus andea
andeum. de glande exñs. ul' ad glandem ptinens

Glandicula le diminutiuum parua glans.

Glandiosus a ū glandibz abūdans. et dr a glās

Glandula. a glans dis dr h̃ glandula le. et hoc
glandulū idem. scz ps intestinorū ul' nodus q̃ sub
cute nascit̃ ex humorū abundantia. Et cor penul'

Glans dis fe ge fructūs quercuū. Glandes eciam
dn̄r masse plumbee facte ad modū glandiū que

Glarea ree. i. argilla ¶ proijciūtur cum fundis
scilicet terra humida ul' lapilli pui quos fluuius
trahit. Iob xxx. Aut super glaream.

Glaucoma. a glaucus dr h̃ glaucoma matis q̃d
antiqui dicebant h̃ glaucoma me. i. macula in o
culo. ul' nebula et caligo et obscuritas oculorū. vñ
plantus. glaucomā ocul' obijciemus eū q̃ ita fa

Glaucus. greci ¶ ciemus. ut q̃d uidet ne uideat
glaucū dicūt albū. vnde h̃ glaucus quidā piscis
q̃r sit albus. et glaucus ca cū. i. splendidus. ut ocu
li glauci. i. splendidi. habent eniz candorez admix
tū uirori. Et glaucus ca cū. i. subniger. Est enim
glaucus color ferrugineus subnig̃ et glaucus ui
ridis et flauus. Glaucus ergo albz splendidus sub
niger rubeus flauus uiridis. Q̃r glaucus dr albus
ul' splendidus ul' flauus tractū ē a greco. Q̃r glau
cus dr uiridis ul' subnig̃ tractum ē a glauco. qui
dr deus. maris. Nam color maris uiridis et subni
ger est. Et compatur. A glaucus dr h̃ glaucitas

Gleba be fe ge. du ¶ tatis. et h̃ glaucedo dinis
rus cespes cū herba. et dr a globus. quia fit qua
si globus. vnde h̃ glebula le. et glebella le dimiñ
et glebosus sa sum. et inde h̃ glebositas tis Item
a gleba hic glebo glebonis rusticus arator.

Glicerium. a glicin dr h̃ glicerīu fe ge p̄prium no
men mulieris causa adulacōnis et blandimenti q̃
dam diminucōne impositū. ut mea glicerīu qua
si mea dulcicula. et ē tale nomen uoce neu ge. sig
nificacōne uero fe. et in declinacōne sumit articu
lum femineum. q̃r qualitas uocis essentiam rei ñ

Glicin ul' glicon grece. latine dulce. ¶ mutat.

Glirius. a glis iris dr glirius a um. et gliriscus
ca cū. stupidus. torpens. sompnolentus. q̃ multū
dormit. Glirius eciam dr de glire factus ul' ad gli

Glis. a glisco cis h̃ glis gliris ¶ rem ptinens.
deriuatur. quoddam genus murium q̃d multum
dormit. Et dr sic q̃r sompnus facit glires pingues
et crescere. tota enim hieme dormiunt. et q̃i mor
tui exñt. estate reuiuiscunt. Item a glisco h̃ glis
glissis. i. carduus. qui alio nomine dr lappa Itē a
glisco h̃ glis glitis. terra argillosa. De hijs tribus
Glis animal glis terra tenax glis lappa uocatur
Ris p̄mum. glissis tenet altera. tercia glitis Ris a
nimal. tis terra tenax. sis lappa uocatur Sic ge
nus et nomen cognoscitur et gtūs Itez a glisco.
hic glis glidis idest muffa panis uel vini.

Glisco. a glitin q̃d est dulce. dr glisco cis. Que e
nim dulcia sunt desiderare solemus. gliscere eniz
est cupē uel desiderare. resplendere. crescere. ardes
cere. pinguescē. tumescere. supbire. uel indignari.
Glisco cū suis compositis si qua hz neutrū est. p̄
desiderare ūo est actiū Et caret p̄terito et sup̄ fm
usum. debet tamen p̄ anologiam facē gliui glitū.
Et formatur a p̄ñte sco in ui p̄teritum. Et sup̄ a
preterito ui in tum. sicud nosco noui notum.

Glissosus sa sum. id est lapposus. uel lappa ple
nus. Et dicitur a glis glissis.

Gliteus tea teū. i. terreus. et dicitur a glis glitis

Glitosus sa sum. i. argillosus. et dr a glis glitis

Globo bas baui dr̄ a globus Et ē globare acer
uare.cumulare.rotundare.solidare.cōspirare.glo
bosum facere.vñ globatim.i.cumulatim.spissim.
Globo componitur agglobo bas.conglobo bas.
vnde conglobatim.agglobatim.adūbia Et globo
cū suis cōpositis ē actm̄.et cor̄ glo.quod pꝫ in h̄
ūsu Hinc qꝫ globata pila fert glomerata qꝫ fila.
Globus bi.mas gen̄.et h̄ glomus mi.et h̄ glo
mus ris dr̄ glomus ris coadunacō et glomeratio fi
loꝝ.glomus mi illud idem uel circulus Globus
uero ē aliaꝝ reꝝ coadunacō et cumulus.tamē ꝓ
prie dr̄ globus qōlibet solidū et rotundū.scꝫ soli
da rotūditas hn̄s tres eq̄les dimensiones ut mun
dus.vñ mūdus dr̄ globosus ul' globatus.Vnde
marcial'.Mūdus genitus ex iiij elemtis idem qꝫ
totū in modū spere globatus.Itē a globus glo
bosus a ū.Et compatur.Vñ h̄ globositas tatis
Glomero as aui are.i.cumulare.adunare acua
re.vnde glomeratim adūbiū.i.cumulatim aduna
tim.Et componit̄ agglomero as conglomero as
Deglomēo as.i.deuoluē glomos destruē.Eglome
ro as in eodem sensu.Item inglomero as.Glome
ro et eius composita omnia sunt actiua.Et cor̄
penl'.Et deriuat̄ glomero as a glomus eris ꝭ hu
gucōnem.Et ponūtur tales ūsus in grec̄.Conge
ries lapidū tibi sit glomeracō fili.Lignoꝝ ꝓpe dr̄
Glomus mi ul' meris in globꝫ est. Celse strues
Gloria a clarus dr̄ h̄ gloria rie scꝫ frequens fa
ma cū laude.et dr̄ gloria quasi claria.a frequenti
a claritatis.g ꝓ c.ul' gloria quasi glauria.id est
gerens lauream.et est ethy.Et inde gloriosus osa
osum.et compatur.vñ h̄ gloriositas tatis.Et cō
ponit̄ ingloriosus sa sum.qꝛ sit sine gloria.i.triū
phis.Et ingloriosus immemor glorie.Iteꝫ a glo
ria glorior aris.et componitur conglorior aris.
Glorifico cas caui care uerbum actiuum.glori
osum facere.Et componitur a gloria et facio.
Gloriola le diminutiuum parua gloria.
Glos gloris cognata feminini generis.
Glosa se dr̄ a glossa quod ē lingua.Et differt
inter cōmentū glosam translacōnem et textū.cō
mentū ē expō ūboꝝ iūcturam non considerans ſ
sensum.deseruit eniꝫ expōni snīe alicuius libri et
non constructioni litere.accipit̄ qñqꝫ cōmentum
largius scꝫ pro quolibet libro.et tūc sic diffinitur
Cōmentū ē plurimoꝝ studio ul' doctrina in mēte
habitoꝝ in vnū collcō.ut dixi in cōmentū.Glo
sa est expō sententie et ipsius lr̄e que non solum
sententiā ſ eciam ūba attendit.ul' glosa.exposicō
sententie lr̄am continuans et exponens.Vnde dr̄
glosa quasi glossa.i.lingua.qꝛ tamqꝫ lingua doc
toris adesset et exponēt et litere exponende insis
tit et sensum enucliat.Translacō est expō snīe ꝑ
aliam linguam.Textus est liber ipsius doctoris cō
tinens tractatū sine lr̄e ul' sententie expōne.Vel
textus est ipse tractatus libri sine expōne lr̄e uel
sententie.A glosa dr̄ h̄ glosula sule dimi.et gloso
as et glosulo as ambo actiua cū suis compositis
et glosarius ria riū qui glosat ul' qui glosatur.
Glossa se.i.lingua.Et componitur cū bos et ca
nos et agnus et dr̄ h̄ buglossa se.et h̄ cinoglossa
se.et h̄ agniglossa se.herbe sunt.q̄i bouis lingua
et canis lingua.et quasi agni lingua.ul' in forma
qꝛ sunt formate ut ille lingue.ul' in tactu et aspe
ritate.Et prod̄ ṗmam glossa.geminat eniꝫ s.vñ
quid.Osse caret glossa ꝑ quā frangunt̄ et ossa.

Glossula le diminutiuum parua glossa
Glunio niui nire.Vnde glunitus tus porcoruꝫ
clamor est.et prod̄ glu.Vnde quidam.Hynnit e
quus.glunit porcus.pipiat quoqꝫ nisus.
Gluten.a glutio tis dr̄ h̄ glutē inis.terra tenax
utilis ad compages nauiū et alioꝝ uasoꝝ.quod
bitumen inis dr̄.Vnde glutineus a vm de glutine
exn̄s ul' ad gluten ꝑtinens.Et glutuosus sa sum
Glutinū.a gluten C.i.plenus glutine ul' tenax
dr̄ h̄ glutinū ni.vnd̄ h̄ glutinariū idem quod glu
tinū.quidquid cōiungit scꝫ vinculū.ꝓpe tam̄ glu
tinū ē illud tenax quod fit de glutine ad aliquid
liniendū.Et a glutinū deriuat̄ glutino nas.i.con
iūgere.glutino colligere.vnde glutinanter et gluti
nañ.i.coniunctim.Et componit̄ agglutino as.i.
adiūgere.alligare.Item conglutino nas.i.coniun
gere.Item reglutino nas.i.iteꝝ coniūgere.Et est
glutino actm̄ cū suis compositis.et cor̄ ti.Vnde
in aurora.Inuiscat limus sic et conglutino quod
Iero in epl' ad paul' c j.et xp̄i glutino copulata.
Glutio.a gula dr̄ glutio tis tiui ul' glutij ꝑ sin
copam.et est glutire absorbere.uorare comedere.
Et componit̄ cū con et dr̄ conglutio tis.i.sil' glu
tire.Item deglutio tis.i.ualde ul' deorsum glutire.
ul' a gula iam iugulatū emittere.Et in eodeꝫ sen
su eglutio tis.Item inglutio tis intro glutire.Itē
preglutio preglutis ante glutire uel retro a gula
eijcere.Item transglutio tis.Glutio neutꝝ est cuꝫ
omnibus suis compositis.Et prod̄ glu.Vnde qui
dā.Quem q̄i deglutit cū secū ad tartara ducit.
Et scribit̄ per t glutio quod patet ꝑ secundam ꝑ
sonā glutis.et facit p̄teritū glutiui ul' glutij ꝑ sin
Gluto onis.i.leccator ul' deuorator C copam.
et dr̄ a glutio tis.ul' gluto q̄i gulato.a gula.
Gnarus ra rum.i.sciens.ꝑitus.doctus.scꝫ qui
ex arte scit qualiter aliquid fiat ul' sit faciē
dū ul' fieri debeat.siue illud faciat siue non.Et dr̄
gnarus ꝓ narus.et apponitur g ꝑ prothesiꝫ.uide
Gnatus ti.i.filius quasi ge C eciā in ignarus.
neratus.et hec gnata.i.filia quasi generata.et ap
ponitur ibi g per prothesim.uide in natus.
Gnauus gnaua gnauum pro nauus Et apponi
tur ibi g per prothesim.uide in nauus.
Gnidus gnidi gnido.insula est de qua in actibꝫ
xxvij.Et uix deuenissemus circa gnidum.
Golgatha sirum ē Et interp̄tatur caluaria nō
ob caput.uel caluiciū ade.quod mentiunt̄ ibi se
pultum.sed ob decollationem dampnatorum.Jo
hannis xix.Hebraice golgatha.Et acuit̄ in fine
Golias lie ꝓꝓium nomen cuiusdaꝫ philistei quē
interfecit dauid.d̄ quo in auro dr̄.Exiguus mag
nū uicit puer ille goliā.Allegorice dauid interfe
Gomor mensura C cit goliā.i.xp̄us dyabolū
ē antiqua continens qñqꝫ sextarios.Et ac̄ in fine
Grabatū.gra grece latine dr̄ caput.Vnde hoc
g̃batū ti reclinati capitis susceptcō.Et uidetur
componi a g̃ et batin quod ē gradus.scꝫ ad qd̄ g̃
dimur.ut ibi caput reclinemus.genus ē eciā lecti
Et prod̄ pnl'.Inuenit̄ eciā h̄ grabatū ꝓ gremio.
Et tūc cor̄ penl'.Xv.Pro gremio g̃batū ꝓ lecto
Graculus li.a garrio ris dr̄. C tolle grabatum
non sicut quidam dicūt.qꝛ gregatim uolent.cum
sit manifestū eos ex uoce garrulitatis nūcupari.
est enim loquacissimū genus animal'.et uocibus
Gradale lis dr̄ a g̃dus C importunū.et cor̄ cu
qꝛ g̃datim canitur post responsorium secundum

huguco̅nem. Quidam eciam dicunt graduale lis.
Gradarius. rij. .i. palefridus. Et dr̄ a gradus. Et
describit̄ sic. Gradarius ē equus mollis incessus.
sine sucussatura innitens ul' incedens. Et grada
rius gradaria gradarium quod fit gradatim.
Gradaco̅ ē quidā color rethoricus. de quo dixi
in quarta p̲te in capitulo de coloribȝ rethoricis.
Gradior deris gressus sum g̃di .i. uado. Et co̅po
nit̄ cum p̲ponibus et dr̄ aggredior deris. anteg̃di
or deris. Congredior deris. Egredior eris. Ingredi
or eris. Progredior eris. Pregredior et p̄gradior
inuenitur. p̄tergradior. Regredior. Transgredior
Gradior cum omnibus suis compositis est depo
nens. Et omnia mutant a simplicis in e. p̄ter an̄
g̃dior et preg̃dior. Et omnia faciunt sup̄ in gres
sum. sicut et simplex. Item gradior et eius co̅po
sita corripiunt hanc sillabam gra uel gre
Gradiuus. a gradus dr̄ h̄ g̃diuus ui. .i. mars. q̄r
gradatim incedit̄ ad bellum. ul' gradiuus a g̃din
quod ē uibraco̅ haste. uel gradiuus quasi craton
Grado das aui are. .i. g̃ [C]diuus. .i. potens deus
dibus ornare. ul' p̲ gradus ducere. Et dr̄ a g̃dus
Et componit̄ cū de et dr̄ degrado as aui. .i. gradus
destruē. ul' a gradu remouere. deponere a gradu
dignitatis. Item cum re et dr̄ regrado as. .i. degra
dare. uel deg̃datū in gradū restituere. Item cū re
tro et dr̄ retrogrador daris. retro gradi. .i. retro ire
gradi retro. Grado as cū omnibus suis co̅positis
ē actm̄. p̄ter regrador aris quod ē deponens et ab
Gradus. a gradior eris dr̄ [C] solutū. et cor̄ gra
h̄ gradus us ui. scȝ id p̲ quod ascendit̄ ad altare
ul' ad pulpitū ul' ad aliū locū. Gradus eciā ē sta
tus p̲prie dignitatis. et gradus iter ordinatū. vn̄
g̃datim. .i. p̲ gradus. Et cor̄ gra. Vnde quidā. mu
tat nupta genus ꝫ generata gradū. Quō gradus
ſm decretistas computent̄ dixi in consanguinitas
Gramma me grece latine dr̄ linea. vnde g̃ci di
cūt h̄ g̃mmaton. .i. lr̄a. hoc g̃mma matis p̲ eod̄
et dr̄ a linea. quia lineatim fiūt lr̄e. id est quibus
dā lineis et p̲tracco̅nibus. grāmaton uertitur in
latinū et dr̄ h̄ g̃mmatū ti. .i. lr̄a. Vnde theodolus.
Grecoꝝ p̄mus uestigat g̃mmata cadmus. Et hic
g̃mmatus qui sumit iniciū legendi. ul' qui p̲ pa
Grammatica. a g̃mmaton [C] ginas legē potest
ul' a g̃mma quod est lr̄a dr̄ h̄ g̃mmatica ce q̄i li
teralis scientia. non a p̄ma p̲te sui. quia p̄mo tc̄
tat de lr̄is. sed p̲ effectū. quia efficit lr̄atum. vnde
et sic describit̄. Grāmatica ē scientia recte scriben
di. recte p̲nūciandi recte construendi gnara. Docȝ
enīȝ hec ars recte scribere. sine quo non ē habere
p̲fco̅nem ipsius artis. Nec tamen ob hoc iniungo
officiū scribendi artifici huius artis. scilicȝ potius
scribendi scientiā. Oportet enim ut sciat figuras
cognoscere. et qualiter debeant fieri. et que cui sit
ul' que nō sit p̲ponenda ul' supponenda. et omni
no figuras sibi eleganter et artificiose coaptare et
hoc quidem necessariū est ꝫ non sufficiens. sicut
nec alia duo que restant que ad huiusmodi artis
q̄ꝫ p̲fco̅nem exiguntur. scȝ recte scire p̲nūciare et
recte construere. ex quibus omnibus quasi integ̃
liter hec ars consistit. Q̄r autē dr̄ g̃mmatica quasi
g̃mmatoꝝ theca. .i. lr̄aꝝ repositoriū ethymologia
est. et hinc g̃mmaticus ca cū p̲tinens ad g̃mma
ticā. ul' g̃mmatica instructus. Et compatur cior
issimus. vnde g̃mmatice cius sime aduͦbium. Et
g̃mmatizo as. .i. g̃mmatice loqui. uel ſm quosdā

Grāmatica est scientia recte loquendi rc̄e scriben
di origo et fundamentū omniū artiū liberalium.
Consistit autē hec ars p̄ncipaliter in consideraco̅
ne quatuor rerū. scilicet litere sillabe dco̅nis et o
raco̅nis p̲fecte. Et scribuntur predicta per duo m
Gramen inis neu ge. a germino nas dr̄. et p̄t g̃
men dici quelibet herba que g̃minet sicut robur
omnis ligni. cutis et species. q̄r sit firmissima. spe
cialiter tamen ē quedā herba que nascit̄ ex hūa
no sanguine. Et quedaȝ alia herba que eciā mor
tua recenti herba renascit̄ et uulgo ita uocat̄. et
dr̄ sic. q̄r multū g̃minando multiplicet. ul' dr̄ a si
tu scȝ ab agro. q̄r plurimoꝝ agroꝝ sit. vnde et ip
sum greci agreste nūcupauerūt. Qn̄q̄ȝ eciā inueni
tur pro radice talis herbe. Itē a g̃men g̃mineus
nea neū. quod totū ē ex gramine. ul' quod ad g̃
men p̲tinet. et g̃minosus a ū quod g̃mine abun
dat. ut locus. Et compatur. Itē a g̃men dr̄ grami
no nas naui nare. quasi g̃mina colligē. ul' g̃mina
implere. Et componit̄ cong̃mino nas. Deg̃mino
nas g̃mina euellē. Item ing̃mino nas g̃mine im
plere. Et sunt neutra omnia. Et a g̃mino nas dr̄
g̃mineo nes nui. .i. esse ul' fieri g̃minosum. et hic
g̃minesco cis. inchoatiuum. et cor̄ predicta mi.
Gramino nas in gramen exponitur.
Grandeo. a grandis dr̄ grandeo es ui. .i. esse uel
fieri grandem. vnde grandesco cis inchoatiuum.
Grandeuus ua uū pnl' prod̄. .i. g̃ndis eui. scilicȝ
senex. Et componitur a grande et euum.
Grandiloquus a ū. .i. grandia loquens. A gran
dis et loquor. Et corripit penultimam.
Grandino nas penultima correpta in grando ē.
Grandis. .i. magnus. ꝫ grandis ad corpus. mag
nus ad animuȝ refertur. Et declinat̄ h̄ et h̄ gran
dis et h̄ de. Et facit accūs plural' grandes ul' gran
dis. Et compatur g̃ndior issimus. vnde g̃nditer
dius me aduͦbiū. et h̄ granditudo dinis. et h̄ gran
ditas tatis. Grandis componit̄ p̄grandis. tn̄sgrā
dis. q̄pgrandis. grandeuus ua uū. g̃ndiloquus qua
quū. Grandisonus sona sonū. .i. grandia sonans.
Et componitur a grandis et sono. et corripit so.
Grandisonus na num in grandis uide.
Granditudo dinis in grandis est.
Grandiusculus la lū. penl' cor̄. .i. aliquantulum
grandis. Et format̄ ab hoc compatiuo grandius
addita culus la lū. sicut et maiusculus et similia.
Grando. a g̃ndis dr̄ h̄ grando dinis. quasi gran
dis data. uel grando deriuat̄ a granū ni p̲pter si
militudinē. et inde grandineus nea neū. et grādi
nosus sa sum. et grandino as. .i. g̃ndinem emittē
ul' g̃ndine p̲cutere et deuastare. Et cor̄ di. Vn̄ in
aurora Carnis luxuriā grandinat ira dei. Et scias
q̄ grando frequentius fit in tempore calido q̄̄ in
temp̲e frigido. q̄r tempus calidū simile ē loco ca
lido. et tempus frigidū simile ē loco frigido ī cau
sando materiā nubis calidissimi. Cuius quidem cā
ē quia calor frigori contrarius ē. et ideo sicut fri
gus spissat nubem. ita calidū distrahit et segregat
et p̄bet eam vndiq̄ȝ aptam frigori ad ingredien
duȝ. sicut et corp̲a rare substantie et porose facili
us multū frigore ledunt̄. q̄ corp̲a spissa et crassa
que paucos et strictos habent poros. Vn̄ corp̲a
mulieꝝ minus ledunt̄ q̄ȝ uiroꝝ. et flegmaticorum
minus ledunt̄ q̄ colericoꝝ ul' sanguineoꝝ. ex ca
liditate ergo nubis ap̲itur nubes et recipitur fri
gus ad interiora nubis. In hora autē caliditatis

calor ē vndiq; expſſus in aere.et ideo totū frigꝰ ab aere expellit̄ ad vnū locū et uehement̄ multiplicatur.quod multiplicatū in nubem totū ingreditur.et congelat aquā eius in grandinem.ſ; in tempibus frigidis frigus diſperſum ē in aere toto et iō nuſquā multiplicat̄.vn̄ locus ꝓpus nubibꝫ n̄ hꝫ tunc friguſ niſi cōmune aeri.niſi contingat h̄ ꝑ accidens ſcꝫ ꝙ calidiſ uaporibꝫ replentibꝫ vndiq; aerem frigus ad locuꝫ nubiū expellētur.tunc eniꝫ poſſet generari in hyeme grando. ¶ Sed pt̄ eſſe dubiū.quare non generat̄ tūc grando freqn̄tius in eſtate.cū hoc tempus ſit calidiſſimū.Et quare non freqn̄tius generat̄ in autūpno cū autūpnus ſ̄ ſolis motū equalis ſit ꝓpinquitati ſol' ſicut ē tempus v̄nū.Cuius cauſa ē.qꝛ ideo generatur raro in eſtate.qꝛ calor ſolis tūc fortis exiſtens plus ſ̄m naturā conſumit de humore q̄ꝫ eleuet.et ideo tunc exiccat terrā et aerem.et inducit maturitatē fructibuſ Et ideo pſcindit̄ ſ̄ plurimū materia ḡndinis et aliaꝝ humidaꝝ impſſionum In autūpno autē p̄cedens eſtas exiccauit locū aeris et terram ita ꝙ tempauit frigus autūpni.Et non pt̄ inducere paulatim humidū ad mitigandū ſiccū quod eſtas induxit.ſ; in uere calor ueriſ inuenit in ſupficie terre natans humidū qd̄ frigus hyemis induxit tū ex pluuijs.tuꝫ ex conuſione aeris in aquā.tū expmendo ex terra.et ideo tunc agit in humidū.et facit multaꝫ materiā humidorum uapoꝝ.Item nota ꝙ grando cadens non ſolū deſtruit fructus quos inuenit ſed eciā impedit fertilitatē terre in ſeqn̄ti anno.et ea que percutit reddit inutilia intantū ꝙ eciā iumenta nō recipiant ea delcābiliter in cibū.quod non facit gutta magna.et h̄ ideo.qꝛ frigus multū ē in grandine.frigus autē eſt qualitas mortificatiua.et h̄ ūtus manet in aqua.que liquefacta in ḡndine humefacit terraꝫ.et impedit fertilitatē eius.et infuſa fructibus extinguit in eis calidū naturale.digerens humidū nutrimentale fructuū.et ideo cruduꝫ remanens generat iumentis abhominacōnem.gutta autē magna cū ſit calida totū facit oppoſitum qn̄ ſola uenit ita ꝙ ḡndo eam non ſequit̄.Eſt enī ipſa bone cōmixtionis cū aereo et ſubtili terreſtri.et habꝫ multū in ſe de calore uaporis ex quo fit.Et ideo optime infundit terram.et ſi ledit aliquos fructus teneros.h̄ nō facit niſi ex ui percuſ ¶ ſionis

Graneo.a ḡno as dr̄ ḡneo es ui.i.habere ul' emittere ḡna.Vnde graneſco cis inchoa.

Grano nas in granum exponitur.

Granū.a grandis dr̄ h̄ ḡnū ni.qꝛ creſcendo ḡnde efficitur.et ē generale cuiuſlibet ſeminis.ꝑ excellentiā tamen frumentum dr̄ ḡnum.Vnde hoc ḡnulū li.et h̄ ḡnellū li di.et h̄ ḡnarium ubi granū reponitur.Item a ḡnum dr̄ ḡno nas aui are ḡnis implere.Et componit̄ cū prepōnibus cū de e in.et dr̄ conḡno nas.deḡno nas.ḡna excutere.et auferre.et eḡno nas idem.Ingrano nas intus ḡnare.uel ḡna in horrea mittē et reponē.Grano et eius compoſita ſunt actiua.Et producunt gra.

Graphia.a grāma ul' grāmaton apud grecos.dr̄ ḡphus.i.ſcriptor.vnde ḡphia.i.ſcriptura.Et ḡpho as.i.ſcribo is.Et componit̄ apud ḡcos catagpho as.i.tranſcribo.Et ſunt diuſe ꝯpōneſ cat et cate.et ita alia eſt compō in p̄terito alia in pn̄ti.Aliter eniꝫ iūctura compōnis non maneret immobilis.quod pſ aſſerit apte.Et a ḡpho hic graphus.i.ſcriptor.vnde grapho as.i.ſcribē.Item a ḡphus h̄ graphia.i.ſcriptura.et ac̄ pnl' graphia

Graphius.a ḡphia dr̄ h̄ ḡphius phij.et h̄ graphiū phij id eſt ſtilus cum quo ſcribitur in cera

Graphus phi in graphia uide.

Graſſor aris aris atus ſum dr̄ a gradior deris.et ē graſſari inuadere ꝑpetrare.latrocinari predari impugnare.ꝓprie graſſari eſt crudeliter gradi.Et dr̄ ſic ab impetu ḡdiendi ad crudeliter agendum Vnde h̄ graſſator qui crudeliter agit.latro p̄dator ſeuiens crudeliter et homicida.Et ponit̄ qn̄ꝫ ꝓ niti ul' conari.uide ergo ne ponas graſſari pro craſſari et econuerſo.In ij reg̊ c ſi dr̄.ut ceſſet in dignacō que graſſatur in populo.i.que deuaſtat ¶ ul' crudeliter gradit̄

Grates gratiū fe ge.i.ḡcie.ſ; grates deo agunt̄.grā uero hominibꝫ.et dr̄ ḡtes a grā.Sed h̄ ſepe corrumpit̄ apud autores gracias enim ſepe referunt deo.ḡtes hominibus

Gracia cie dr̄ a ḡtis.et eſt grā donū ul' donatio amor.Et dr̄ gracia quaſi gratis data.vnde graciola le dimi.et grōſus ſa ſum grā plenus.Et in̄ h̄ grōſitas tatis.Et componit̄ ingrōſus.i.non graciosus.Et compatur et dr̄ ꝓprie grōſus qui pluſ vnicuiq; q̄ꝫ mereatur tribuit.Quare vni non dent̄ oīm̄s grē habes in ūtus. ¶ Hic nota ꝙ ē grā gratis data.ut bene legere cantare p̄dicare.et ſimilia.et huiuſmodi grē non dantur oīes vni.Imo ut dicit aplūs.Diuiſiones graꝝ ſunt.Alij datur ſermo ſapientie.Alij ſermo ſcientie.Alij gr̄a linguaꝝ ꝛc̄.Et ē grā gratū faciens.Et circa hanc pt̄.queri.an detur ſ̄ capacitatem naturaliū.Ad h̄ dico ꝙ menſura ſ̄ quā datur grā gratū faciens uel caritas ē capacitas ipſius anime que ē ex natura ſimul et diſpōne que ē ꝑ conatū opeꝝ.Et qꝛ ſ̄m eundem conatū magis diſponitur natura et melior.ideo que habꝫ meliora naturalia dūmodo ſit par conatus magis recipit de pfeccōnibus infuſ̄ Et que habet peiora naturalia qn̄q; magis recipit ſi aſſit maior conatus.Item ſcias ꝙ ē gracia opans et coopans.ſiue preueniens et ſubſequens Grā opans prepat hominis uoluntatē ut uelit bonum.Grā uero coopanſ adiuuat ne fruſtra uelit.utramq; grām ut dicit aug̊ ſcꝫ p̄uenientem et ſubſequentē.i.opantem et coopantem aplūs cōmendanſ dixit.Non ē uolentis nec currentis.ſ; miſerantis dei.Non enim ideo miſeret̄ deus alicuius qꝛ uoluit et cucurrit.ſ; ideo uoluit et cucurrit.q̊a miſertus ē deus.Paratur eniꝫ uolūtas hominis a deo.et a dn̄o greſſus hominis dirigunt̄.Ideoꝫ congrue ait.non ē uolentis nec currentis ſ; dei miſerantis.Non qꝛ hoc ſine uolūtate nr̄ā agatur.ſed quia nr̄ā uolūtas nil boni agit niſi diuinitus adiuuet̄.Vnde aplūs alibi dicit.non ego ſ; grā dei mecū.Non ideo dicit.qꝛ nil boni agebat.ſed quia nil boni ageret ſi illa non adiuuaret.Et uidet̄ quibuſdā non irrōnabiliter ꝙ vna et eadeꝫ ſit gratia.i.donū.eadem ūtus que opatur et coopatur ſ; ꝓpter eius diūſos effcūs dr̄ opans et coopans Operans eniꝫ dr̄ inquantū liberat et prepat uoluntatem hominis ut bonū uelit.Cooperans inq̄tū eandem adiuuat ne fruſtra uelit ſcꝫ ut opus faciat bonū.Ipſa enim grā non ē ocioſa ſ; meret̄ augeri ut aucta mereatur et pfici.Et ſcias ꝙ gratia ſanat formaliter.ut dicā in ſacramentū.Item uolo te ſcire ꝙ graꝝ actō ē inuitacō ad plus dandū vtꝝ hō ſine grā poſſit n̄ peccare dicā in pecco as

Gratificor aris atus sum. ex gratus ta tũ et fa
cio componit̃. et est gͣtificari gaudere. uel grãs a
gere uł gͣtum facere uł equipare. vnde gͣtificus a
vm. i. gͣtis uł gͣtum faciens. ꝓprie autẽ dr̃ gratifi
cus qui facit bonũ gͣtis. Graciosus qui plus vnicu
iqꝫ q̃ mereat̃ tribuit. Gratus tantũ animo. Gra
tificus et animo et corpe. Et cor̃ penł gratificor

Gratis aduerbium qualitatis scilicet sponte sine
causa. sine spe remunerationis. sine precio.

Grator ris in gratulor uide.

Gratuitus. a gͣtus dr̃ gͣtuitus a vm. i. gͣtis da
tus et habitus. vnde gͣtuite aduͦbiũ gͣtis sponte.
sine cã. ꝓ q̃ inuenit̃ qñꝫ gͣtuito abltũs uł datũs.

Gratulor. a gͣtus a vm dr̃ gͣtulor aris atus suꝫ
et gͣtor aris in eodem sensu. i. gaudere uł gratias
agere. vnde gͣtulamen inis. et gͣtulabundus a ũ.
. i. letus uł letabundus. et gͣtulanter. i. letanter et

Gratus. a grã dr̃ gratus ta tũ ¶ cor̃ predcã tu
et significat tria. Nam gͣtus. i. grãm seruans. grõ
sus. acceptabił. placitus. et gͣtus memor beneficij
et gratus. i. remuneratus. Et compatur tior gra
tissimus. vnde grate tius sime aduͦbiũ. et h̃ gͣtitu
do dinis. Et componit̃ ingͣtus. Et dr̃ gͣtus q̃i grẽ
datus. Et ẽ ethymologia. Et prod̃ pmam. Vñ o
racius. Grata supueniet que non sperabitur hora

Grauascellus li mas gc aliquantulũ gͣuis. et dr̃ ¶ a grauis.

Graueo ues in grauis uide.

Grauidus da dum. in grauis est.

Grauis. a grandis deriuat̃ h̃ et h̃ grauis et h̃ e
qꝛ que grandia sunt gͣuia solent esse. et est graue
de natura. grauidum de accidenti. i. fecũditate. ut
arbor grauida pomis. et mulier gͣuida fetu. Itẽ
gͣues dicimus autenticos uenerabiles. vnde et cõ
temptibiles leues dicimus. et dr̃ gͣuis ꝓ consilio
et constantia. qꝛ non leui motu dissilit. et fixa cõ
stantie gͣuitate consistit. Et compatur gͣuior is
simus Vnde grauiter ponderose. uehementer. mo
leste. grauius issime aduͦbiũ. et h̃ grauitudo. et h̃
grauitas. firmitas venerabilitas. maiestas. et hec
grauedo dinis. Grauitas ex pondere animi et sen
tentia constat. ꝫ grauedo uł grauitudo corpis est.
Item qñta etas dr̃ gͣuitas que ẽ declinacõ a iuuẽ
tute in senectutem. nondũ senectus. ꝫ iam non iu
uentus. Item a grauis grauo uas. vñ graueo ues.
esse uł fieri grauẽ. Et hinc grauesco inchoa. Gra
uo componit̃ aggrauo uas. congrauo uas. degra
uo uas. i. ualde grauare uel deorsum. uł exonera
re alleuiare. Ingrauo uas. Ingrauat̃ pondere alie
no. sed gͣuatur suo. Pregͣuo uas p̄ alijs gͣuare. gͣ
uo et eius composita sunt actiua. Et cor̃ hanc sil
bã gra. Vnde ꝓsper. Nulla anima est que ñ mor
tali carne gͣuetur. Item a grauis grauidus a vm
Grauida ẽ que ẽ proxima ptui. qꝛ iam grauetur
Pregnans uero que concipit. Grauidus compat̃.
dior issimus. vnde h̃ grauiditas tatis. et grauido
as ũbum actiũ. et cor̃ pnł. Grauis multa signifi
cat. ut patet in hijs ũsibus. Pondus psona uox.
lcõ femina p̄gnans. Quo qꝫ molestamur dr̃ esse
graue. Et componit̃ grauis q̃grauis. i. ualde gͣuis
et grauisonus. et grauidicus. et grauiloquus id ẽ
grauia loquens. ponderosa. molesta. uehementia

Grecus ci fuit rex grecie. Vñ grecia cie. et hinc
grecus ca cũ. et greculus la lũ. et grecor aris. loq̃
uł habere se more gͤcoꝝ. quod aliter dr̃ gͤcisso as
siue grecissor saris deponens. Greci diuisi sunt in
qñqꝫ ptes. Quidã dñr attici. Quidam boetes Qui
dã coles. Quidam dores. Quidã yades. vñ et ling
ue gͤcoꝝ dicũtur qñqꝫ. scꝫ attica boetica eolica do
rica yarica. Et prod̃ gre. De regno grecoꝝ dixi in ¶ caldei

Gregarius in grego as est.

Grego as. i. vnare. ꝫ non est in usu. Et compo
nitur cũ ad et mutato d in g. dr̃ aggrego as. Itẽ
cũ ab et dr̃ abgrego as. i. dissociare. Item cũ con
et dr̃ congͤgo as. Item cũ dis et dr̃ disgrego gas
. i. dispergere. Item cũ se et dr̃ segrego as. i. sepa
re. Et ab omnibus istis ũbalia. Et aggregatiꝫ ad
unañ cõiter. abgregañ dispersiꝫ. congregañ segre
gatim disgregatim. Grego et eius composita sũt ¶ actiua.

Gremiũ mij. i. sinus. vñ h̃ ¶ actiua. Et cor̃ gre
gͤmiolũ li dimi. et gͤmiosus. sa sum. et gremiatus
ta tũ. quod habet gremiũ. Item a gremiũ gremi
o as aui. Et ẽ gremiare in gremio accipẽ uł loca
re. Et componit̃ aggremio as. i. in gͤmio accipẽ
Congͤmio as degͤmio as. gͤmiũ destruẽ uł a gͤmi
o ꝓiicere. Ingͤmio as in gͤmio accipere. uł in gre
miũ mittere. Subgremio as sursum gremiũ faciẽ
do pannos eleuare et succingere. Et est actiuum
gremio cum omnibus suis compositis.

Gressus. A gͣdior deris dr̃ h̃ gressus sus sui. i.
passus. uł pes uł uestigiũ pedis. et gressus a vm

Gressutus. a gressus dr̃ gressutus ta ¶ pticipiũ
tũ penł prod̃. qui magnos habet pedes uł mag

Grex. a grego as dr̃ h̃ grex ¶ nos facit gͤssus
gͤis et differt ab armento. qꝛ armentũ maioꝝ est
ut equoꝝ boũ. Grex minoꝝ ut capraꝝ ouium.

Grillus li nomen habet a sono uocis. hic retro
ambulat. terram tenebrat. stridit uocibus. venat̃
eniꝫ formicam. vñ h̃ gͥlletũ ti locus ubi abũdant ¶ grilli

Griphes phis mas ge. uł gͥphen. gͥphes
animal quadrupes et pennatũ animal. Sunt enĩ
gͥphes alites fere. et sunt in omnibꝫ leonibus simi
les p̄ter alas et facies. quibus aquilis cõueniunt
et multũ equos inuestant. et eis inimicant̃. adeo
q̧ equitẽ armatũ cũ equo in sublime rapiant ut
dicit hug̃. Vel dic ꝯm remigiũ q̧ gͥphes sunt ani
malia terribilia et fortia que corpus habent leoni
nũ. pedes autẽ et alas et rostꝝ ut aquila. Ideoqꝫ.
ꝑ terram currũt ut leones. ꝑ aera uolant ut aues

Gripus pi supbus ceruico ¶ uide in arimaspi.
sus. Vnde canes superbos et ignobiles gripos uo
camus. quia pre ceteris superbi sunt.

Grossco in grossus est.

Grossulus in grossus uide.

Grossus. a gͣuis dr̃ grossus a vm. Et compatur
vnde h̃ grossitas. et h̃ grossitudo dinis. et h̃ gros
sicies ei. et h̃ grossus si. Et sunt grossi ficus imma
ture inabiles ad comedendũ. et ꝓprie p̄mitiui q̃ ad
pulsum uenti facile cadũt. Vnde apoc̃ vj c. Sicut
ficus mittit grossos suos. cũ a uento magno mo
uetur. Item a grossus grossulus la lũ dimi. et gͤs
so as. facere grossum. Et componit̃ congrosso as
degrosso as. i. subtiliare. Ingrosso as. et ẽ actiuũ.
cum omnibus suis compositis. Item a grosso sas
grosseo es esse uł fieri grossum. et hinc grossesco

Grucula le dimi. paruus grus ¶ cis inchoatiuũ

Gruinus a vm qd̃ ptinet ad gruẽ. et dr̃ a grus

Grumo as aui are. i. dirigere uł equitare uł tu
mere. vnde grumus mi. i. cumulus aceruus cõge
ries. et hinc h̃ grumulus li in eodem sensu. Vnde
grumus uł grumulus dr̃ ager a tumore. et h̃ gru
ma e. i. crusta que fit in lateribꝫ dolij ꝓpter vinũ
vñ grumosus a ũ. et cõpat̃. vñ h̃ grũositas tatis.

Grumulus in grumo est.
Grunda de fe ge inferior ps tecti campane a q̄ stillat aqua. vn̄ grundula le. et grundo das grundam facere. uł a grunda guttas aque fundē. uel a grunda cadē guttatim. et hinc hꝰ grundatorium idem quod grunda. uł quod stillat a grūda uł sup quod stillat. Per compōnem hꝰ suggrunda de. quod ē inter tectum et parietem uł ipsa grunda.
Grunio is iui itū ꝓprie suis ē vnde hꝰ grunitus us ui ipsa uox suis. Et prod pnł grunitus et eciā gru. Vnde quidaz. Hynnit equus grunit porcus. pipiat ꝙ nisus. ¶ Et scias ꝙ sidonius in libro ꝺ naturis reꝝ ponit ꝓꝓa ūba animaliū ſm uocem que hic in parte ponemus. Baulare latrare. et ē ꝓꝓe canū. Leonū ē rugire. tigriū recauare. Pardoꝝ felire. Pantheraꝝ taurire. Vrsoꝝ nucare uł seuire Aproꝝ frendere. Lincū lincare. Lupoꝝ ululare. Serpentū sibilare Onagroꝝ mugulare Ceruoꝝ rugire boum mugire. equoꝝ hinnire. asinoꝝ rudire. porcoꝝ grunire. verris quirritare. arietum lorectare Ouium balare. hircoꝝ nucire. edoꝝ uebare. vulpium gannire. catulorū glatilare. lepoꝝ et pueroꝝ uagire. mustelaꝝ drinolare. murium pipitare. soricū desticare. elephantū barrire. ranaꝝ coaxare. coruoꝝ crocitare. aquilaꝝ clangere. accipitꝝ pipiare. vultuꝝ pulpare. miluoꝝ lipire. oloꝝ drensare. gruum gruere. ciconiaꝝ crocolare. anseꝝ sicinnere. anatū resticitare. pauonū paupulare. galloꝝ cucurrire. granbunoꝝ fringulire. noctuaꝝ cucubire. culuoꝝ cuculare. meruloꝝ zinziare. turdoꝝ rutilare. uel soccitare. sturnoꝝ pallitare. hirundinum fritinnire. uł mimurcre. Dicunt tn̄ minurrire ē omniuz minutissimaꝝ auiculaꝝ. gallinaꝝ est cripsare. passeꝝ tinciare. apum bumbicare. uel bōbilare. cicadaꝝ frinitare.
Gruo uis ui utū. i. conuenire concordare. ſꝫ non ē in usu Et ē tractū a gruibus Vnde a grus dr̄. qꝛ maximam in uolatu concordiā ſuant. vn̄ dn̄r dedicate concordie. uł ideo tractuz est a gruibus. qꝛ de tibijs gruum solent fieri fistule que maximam reddunt conuenienciam consonanciam et concordiam. vnde ponitur gruere pro conuenire Et componitur cū con et dr̄ congruo is. i. conuenire et concordare Item cū dis. Et dr̄ discongruo is et disconuenire. i. discordare Item cū in. et dr̄ incongruo is. i. maturare. imminere. impendere. instare. Et ꝓꝓe dicitꝰ de malo maluz incōgruit. qͥ contra congruuz Et bonum est quod impendet. i. contꝰ congruitatem uenit. Gruo neutꝝ est cum omnibus suis compositis. Et facit preteritum in grui. et sup in grutum
Grus uis. ge cōmunis. a sono uocis dr̄ Et scias ꝙ grues maximam ſuant in uolatu concordiaz vnde dn̄r dedicate concordie Vnde dicit ambꝰsius in exam. Grues iniusso et uoluntario usu in nocte sollicitā exercent custodiam. dispositos uigiles ſuant. et ceteris consortibus genis quiescentibus alij circueunt et explorant ne qua ex pte insidie tententur. atꝙ deferunt impigro sui uigore tutelam. post ubi uigiliaꝝ fuerit tempus impletū perfuncta munere in sompnū se pmisso clangore cōponit ut excitet dormientem. cui uicem muneris traditura ē. at illa uolens accipit sortem. nec usu nrō inuita et pigrior sompno renūciat. ſꝫ impigꝰ suis excutitꝰ e stratis uicem exequitꝰ. et quam accepit grām pari custodia atꝙ officō repn̄tat. ideo nulla discrecō. qꝛ deuocō naturał. Ideo tuta custodia qꝛ uolūtas libera. Hūc eciā uolantes ordinez seruant. et hac moderacōne omnē laborem alleuiant ut p uices fungantꝰ ductus sui munē. pcedit eniz vna et pcurrit ceteris. Deinde cōuertitur et sequnti sortez ducendi agminis cedit. Quid hoc pulchrius et laborem omnibus et honorem esse cōmunem. nec paucis arrogari potentiam. Sed quadā in omnes uoluntaria sorte transcripsi. antique huius reipublice munus. et instar libere ciuitatis est. sicut a pncipio acceptā a natura exemplo auiū policiā homines exercere cepant. ut cōmūis esset labor. cōnis dignitatis p uicem singuli ptiri curas discerent obsequia imperia ꝙ diuidē. nemo esset honoris exors. nullus immunis laboris. hic erat pulcherrimus reꝝ status. nec insolescebat qͥs ꝙ ꝑpetua ptāte. nec diuturno seruicio frangebatꝰ quia et sine inuidia erat ordine muneris et temꝑis moderacōne delata ꝓmocō. et tolerabilior uidebatꝰ que cōmuni cadebat sorte custodia. Nemo audebat aliuz seruicō premē. cui sibi successus in honore mutua forent subeūda fastigia. Nemini labor gͥuis quē dignitas secutura releuaret. Sed nūc qn̄ inuenies hominē qui sponte deponat imperiū et ducatus sui cedat insigne. fiat ꝙ uolens numero postremus ex pmo. Nos autē non soluz de pmo ſꝫ eciā de medio sepe contendimus. et primos discubitus in conuiuio uendicamus. Et si semel delatū fuerit uolumus ꝑpetuum. et ideo eciam ipsa laboris functio durius sustinetur.
Guadia debita constitucō. vnd guadio as auł guadiam constituere. uel guadiam firmare Et componitꝰ deguadio as. guadiā frangē. Ingua dio as ualde guadiare
Gubernio onis. mas. ¶ ge. i. gubernator. Et dicitur a guberno nas.
Guberno nas naui componitꝰ a cohibeo et hiberna. Et dr̄ gubernare regē custodire. et ꝓprie ptinet ad nautas. vnde et dr̄ gubernare. i. cohibernare. i. cohibere hiberna. i. tempestates maris vn̄ hꝰ gubnator quasi cohibernator. qꝛ cohibeat prudentia sua hibnia. i. tempestates marinas. et hoc gubnaculū cū quo aliquid gubnatur uł timō nauis. Actuum xxvij. Iuncturas gubernaculorum.
Gula. a gala greco dr̄ hꝰ gula le. i. anterior ps colli. posterior dr̄ ceruix. Et dr̄ gula a gala. qꝛ illa ps colli solet esse candida. uł gula dr̄ a gutture. et in̄ gulosus sa sum. i. leccator. Et compatur sior issimus. vnde gulose sius me adūbium. et hꝰ gulositas tatis. Et corꝰ gu. Vnde in aurora dicitꝰ. Cepas post manna turba gulosa petit.
Gulo as aui are dr̄ a gula. ſꝫ non est in usu. et gulo as aui componitꝰ degulo as. i. deuorare. uel gulā a mantello uł alia re auferre. uł ualde gulā aptare. Qꝛ autē dr̄ gulare qͥ gule dedere. et degulator qͥ gule deditus ethymologia ē Item ingulo as. i. in gulā mittere et deuorare. uel ingulare ē mantellū uł aliud gula aptare. Item transgulo as. i. ultra gulā deorsum immittere. scꝫ transglutire. Item componitꝰ cū stringo et dr̄ strangulo as stringere gulā et interficere. Gulo as actm̄ ē cum omnibus suis compositis. Et corꝰ hanc sillabā gu sicut et gula. Vnde quidā. Indulgere gule noli q̄ uentris amica est. Item a gula gulo gulonis. Et hic gulonus guloni ambo pro leccatore.
Gulonus guloni uel gulo in gulo gulas eit.
Gulus. a guttur dicitur hꝰ gulus guli genus nauigij pene rotundum ad modum gutturis.

Gummi.a gutta dr̄ h̄ gummi indeclinabile lac̄
ma arboꝝ q̄ est quasi gutta et p̄mo gutta exit a
ligno.et inde durescit et fit gummi.et hinc gūmo
Gurdus.a guttur dr̄ gurdus a ū ¶ sus sa sum
ineptus.stultus.inutil'.importunus.et p̄cipue in
Gurges itis mas. ¶ comesacōnibus recipiendis
ge ꝓprie locus altus in flumine p̄ tapinosim.tn̄
sepe ponit̄ pro mari ul' ꝓ loco ꝓfundo in mari.
quā tapinosim solent eciā autores eleuare p̄ ad
iūccōnem epyteti istius scʒ magnus ul' altus uel
uastus ul' consimiliū.et dr̄ gurges a guttur.quia
ē quasi guttur fluminis.A gurges deriuat̄ gurgi
to as.uorare ul' implere.Et componit̄ ingurgito
as implere ul' deuorare.Et ē gurgito actīm cū ōi
bus suis compositis.Et cor̄ pnl' sicut et gurgites
in obliquis.Vnde ouidius de arte.Quo minime
credis gurgite piscis erit. ¶ urgito as in gurges ē
Gurgulio.a guttur dr̄ h̄ gurgulio onis quedā
ps in ore cui ꝓximū est rumen.cuius meatus ad
os et nares ꝓtendit̄.Habens uiam qua uox ad
linguam transmittit.ut possit ūba collidere.Item
gurgulio inuenit̄ pro quodam ūme que comedit
legumina.Sed in hac significacōne debet potius
scribi per c.vnde in c dixi de curculio.
Gurgustiū.a guttur ul' gurgulio quod ē potius
curculio dr̄ hoc gurgustiū tij cella modica uel do
mus paupeꝝ angusta secreta et tenebrosa uel lo
cus tabernaꝝ tenebrosus ubi turpia cōuiuia fiūt.
ul' ubi pisces mittūtur ul' rete piscatoꝝ.quia in
aquis curculiones dep̄hendē solent.Vnde in iob
q̄dragesimop̄mo.Nūq̄d impleb̄ sagenas pelle eius
Gurgutiuus a ū ¶ et gurgustium capite illius
ad gurgitē ptinens.et dr̄ a gurges itis.et prod̄ ti
Gustito as pnl' cor̄ ūbū fre.i.freqn̄ter gustare
Gusto tas in gustus uide.
Gustus.a guttur dr̄ h̄ gustus tus tui.vnus de
qnq̧ sensibus corpis.et īn gusto as aui are.i.liba
re quod uulgo dr̄ assazare.Et componit̄ aggusto
as.i.ualde ul' iuxta gustare.Item congusto as.i.
simul gustare.Iteʒ degusto as.i.ualde ul' deorsuʒ
ul' de aliquo gustare.Item p̄gusto as p̄libare.an̄
gustare.Item regusto stas.id est iterum gustare
Gusto et eius composita neutra sunt.
Gutta te ē aqua que stat et pauꝝ fluit.stilla ūo
que cadit.hinc stillicidiū stilla cadens.Stiria eniʒ
grecū est.i.gutta.et inde diminutiue dr̄ stilla.dū
autē stat aut pendet de tectis ul' arboribus.quasi
glutinosa gutta est.vnde gutta quasi gluta.Inde
glutinosa a glutine dū ceciderit stilla.Gutta eciaʒ
dr̄ quedā infirmitas.Et scribit̄ p̄ duo t ꝯm pris.
Et a gutta dr̄ gutto as.i.guttatim cadere ul' gut
tatim fundere.ul' guttis perfundere.vnde h̄ gutta
men inis.Gutto componit̄ congutto tas.Degut
to as.Ingutto as.Pergutto as.Regutto as.Sug
gutto as.i.sub ul' pauꝝ guttare.Gutto as pro gut
tatim cadē neutꝝ est.Alias cū suis compositis ē
actiuum.Item a gutta guttosus sa osum plenus
guttis.uide in grando et in uentus.
Gutto as in gutta exponitur.
Guttim.i.guttatim aduerbium.a gutta dicitur
Guttula le diminutiuuʒ parua gutta.
Guttulus li quid̄ minutus piscis.et dr̄ a gutta
Guttur neu ge dr̄ a garrio ris et dr̄ guttur qua
si garrur.quia inde garritus ꝓcedit.Et producit
p̄mā pōne.Vn̄ in auro.Quod guttur transit nō
Gutturna.a guttur dr̄ guttur G compitur ibi
na ne infirmitas gutturis que solet cū inflatione
gutturis euenire.vnde gutturnosus a vm illam
Gutturniū nij quoddam ¶ habens infirmitatē
uas aquatile in inferiori pte pforatum quod in
ferius deguttat aquam.Et dicitur a gutta.
Guttus ti mas ge.genus uasis vnguentarij ꝓ
breuitate a gutta dcūs.vnde h̄ guttū ti vngentū
in eodem repositū.Vn̄ iuuenalis.Nec ex opposito
pauidus tegit inguina gutto.
Guua ul' guuia uas uitreū ul' cucurbita qd̄ ūeto
sa dicit̄.et uidet̄ dici a gula quasi gulosa in sang
uine accipiendo.ul' a cucurbita ꝓpter similitudi
nem.ul' qꝛ de ea fit ꝯm hug.Pap ūo dicit.Guua
uas uitreum que a latinis a similitudine cucurbi
te uentosa uocatur.que animata spiritu per igni
culum in superficiem trahit sanguinem.

Abel interp̄tatur iustus ul'
luctus.quo nomine p̄figu
rabat̄ occidendus.Id̄ et ua
nitas.quia cito solutus est
et subtractus.
Habena.Ab habeo dr̄ h̄
habena ne.i.lorum.retina
culū freni.qꝛ ea habemus
.i.retinemus equos.Vnde
habenatus ta tū.i.habenam habens.ul' habena
ornatus.et habeno as.i.habenā regere ul' habe
nam preparare et ornare.Et producit be.
Habenula le dimi.parua habena.Et cor̄ penl'.
Habeo es ui itū componit̄ cū ad et dr̄ adhibeo
es.Item cū con et dr̄ cohibeo es.Item cū ex et dr̄
exhibeo es.Item cū in et dr̄ inhibeo es.Item cū
ꝓ et dicit̄ ꝓhibeo es.Item cū pre et dicit̄ p̄hibeo
es.Item cū per et dicit̄ phibeo es.Item cuʒ re et
dr̄ rehabeo es.Habeo et eius composita sunt ac
tiua p̄ter cohibeo quod ē neutꝝ.Item omnia fa
ciunt p̄teritū in bui et sup̄ in bitū.et omnia cor̄
Habilis.ab habeo bes dr̄ h̄ et h̄ ha ha ul' hi
bilis et h̄ bile.ad habendū commodus aptus et
oportunus.congruus.Et compatur.vnde habili
ter lius me.et h̄ habilitas tatis.et componit̄ in
habilis.i.non habil'.vnde h̄ inhabilitas et cor̄ bi
Habitabil'.ab habeo es.uel habito tas.dr̄ h̄ et
h̄ habitabil' et h̄ le.qd̄ habitari p̄t.Et componit̄
inhabitabilis.i.non habitabil'.et h̄ habitaculū li
Habito.ab habeo bes bui bitū bitu.u in o.fit
habito tas Et componitur cū con.et dr̄ cohabito
tas.i.simul habitare Iteʒ cū in.et dr̄ inhabito tas
.i.incolē.intus habitare Habito et eius compo
sita omnia.sunt neutra.Licet enim habito sit fre
quentatīn.tamen qꝛ significacionem mutauit sui
simplicis.mutauit et genus cū significacōne.quā
tamen non omnino mutauit qꝛ qui habitat locū
aliquem frequenter illum hʒ.vnde cuʒ homo est
in expedicōne non dr̄ habere loca in quibus ma
net ad tempus.quia non frequenter illa habet.
Habitudo habitudinis In habitus est.
Habitus.ab habeo es dr̄ h̄ habitus us.i.quali
tas corpis p̄ applicacōneʒ adueniens.difficile mo
bil'.habitus iste nichil aliud ē q̄ȝ habilitas ad ac
tū.Iteʒ habitus.i.uestimentū.ut iste monachus
habitū gerit monachalem.Item habitus.i.status
ul' uolūtas.ul' appetitus.ul' actus siue passio hn̄
di.Item ab habeo habitus ta tū pticipiū.Itē ha
bitus ta tum ponit̄ pro pingui.Et compatur ti
or simus.et ab habitus deriuat̄ hec habitudo di

nis id ē compō corpis ul' moles ul' pinguedo. Et
habitudo dr aptitudo ul' ꝓprietas habendi ul' con
uenientia. vnd habitudinarius ria riū qui aliqua
habitudine se habet ad aliquid. ul' quod ptinz ad habitudinem

Hactenus quando scribitur p h ¶ habitudinem
sunt due ptes. hac et tenus. et duobus accentibz
debent ꝓferri. ſ qn̄ non aspiratur est vna ps. Et
penultima grauatur. uide in actenus.

Haeriani. quidā heretici ab haerio dicti sunt hij
offerre officium ul' sacrificiū ꝓ defunctis spernūt.

Halo. ab alo lis ul' alitus ut dicit pris uenit ha
lo as. i. spirare. halitū mittere ul' redolere. vnd ha
litus tus. i. odor. Et componit halo cuz ex et fit
exhalo as. i. foras emittere. ul' de uita recedē. Et
ē neutꝝ sicut et suum simplex. Ab halo as dr ha
litus. i. spūs ul' spiracō et ꝓd ha sic halo as vn̄ ū
sus. Halitus est flatus alitus nutritus habetur

Hamatus ta tum in hamus uide.

Hamis itis mas ge. i. fustis aucupabilis. scz ū
gula que sustinet rethe quo capiunt fere. ul' que
leuat rete in quo capiunt aues. et dr ab hamus.

Hamus mi mas ge ē ferꝝ recur ¶ Et corr̄ mi
nū cū quo capiunt pisces. Et prod pmaz ſ amo
as eam corr̄. Vn̄ quidā. Vnam semp amo cuius
non soluor ab hamo. Hamus ē eciā macula lori
ce. et tūc eciam producit pmam. Dr eciā hamus
asser concauis qui subtegit terra in vineis sub
arboribus defendendis ul' in domo circa scrinia et
thezauros. ut si aliqn̄ fur ingrediatur eius pedi
bus infigatur et ita fur dephendatur. Et tūc corr̄
pmam. Et ab hamus piscium ul' lorice dr hama
tus ta tū. i. curuatus ad modū hami. ul' vncinis
circūdatus. ul' stamis contextus. Vnde reg pmo
li c xvij. Et lorica hamata

Hara re pro stabulo porcoꝝ aspirat et corr̄ pri
mam. ſ pro altari prod primā et non aspiratur.

Hasta. ab astu ꝓ calli ¶ uide in a lrā et in ara
do hec hasta te. qr astutū querit dn̄m in ea uten
da. vnd hastatus ta tū. et aspiratur hasta ad dif
ferentiā huius ūbi asta modi impatiui. vnde ml'
tum ibi crassescit aspiracō ſm huguccionem.

Hastifer a vm. i. qui fert hastam. Et componi
tur ab hasta et fero fers. Et corr̄ penultimā ubiqz

Hastiger ra rum. i. hastā gerens et componitur
ab hasta et gero ris. et corr̄ sti et ge pnl' sillabas.

Hastile. ab hasta dr hastile lis pnl' prod. et est
diminutiuū. et ponitur pro ligno lancee. et pro p
te candelabri a stipite directe procedente.

Hastiludiū dij. quidam ludus militū cū hastis.
scz quando equites currunt et frangunt hastas Et
componit ab hasta te et ludo. Et inde hastiludi
or aris deponens. id ē talem ludum exercere.

Haud pro non ē adūbium negandi. Et scribit
per d. Et aspiratur. Item ſ pap. Haud secus non
aliter. haut procul non longe. Item inuenit aut
cōiūctio p t. et sine aspiracōne. sicut dixi in a lrā

Haurio ris hausi haustū haurire attrahē et pro
pne aquā de puteo. Et ponitur qnqz ꝓ euacuare
Qnqz ꝓ extenuare et consumē. Qnqz ꝓ bibē. Qn
qz pro pcutere ul' ferire. Inde haustus a vm ptici
piū. et h haustus tus. i. attraccō ul' euacuacō uel
bibicō. Inde haustim adūbiū. Inuenit eciā astus
sine aspiracōne. sed aliud significat sicut dixi in a
lrā in suo loco. Haurio componit cū con et dicit
cohaurio ris abiecta n. i. simul haurio. et dehauri
o ris. i. ualde haurire. euacuare. Exhaurio ris in
eodem sensu. Haurio et eius composita sunt acti
ua. et faciūt pteritū in hausi. et sup in haustū. Et
nota q cū uocalis paꝝ debeat aspirari. tamen in
hac secūda psona scz hauris multū aspiratur ad
drām huius dcōnis auris. et grā consortij in om
nibus alijs psonis et modis illius ūbi. Et eciam
in compositis multū aspiratur uocal'. Et ut dicit
ps in x li. Haurio ris si stum drn̄e causa assump
sit t. qūis in aspiracōne drāt. Hoc dicit ps. qr au
deo des deo mutata in sum eciā facit supinū ausū
et ad drāz istius haurio facit haustū interposita t
qr debēt facere hausuz. qr format a pterito hausi.

Hauritoriū. ab haurio ris ¶ si mutata in sum
dr h et h hausibilis et hoc le uel hauribilis et h
le. Et h hausoriū quod eciā hauritoriū dr. scilicet
locus de quo haurit. et ubi haurit. ul' instrumē
tū hauriendi. Item ab haurio hauritorius hauri
toria hauritorium quod ptinet ad hauriendum.

Hausibilis in hauritorium uide.

Haustra. ab haurio ris dr h haustra tre quod
et h haustꝝ inuenit. i. rota hauritoria. ab hauri
endo aquas. qd ec girgillus dr. qr in girꝝ ūtatur.

Haustus in haurio ris exponitur.

Hebdomada. Hepta grece latine septem dr. vn̄
h ebdomas adis. et h hebdomada de. quasi
heptomada. a numero septē dieꝝ quoꝝ repeticō
ne et menses et anni et secula pagunt. Daniel' ix
hebdomas vna. Et corr̄ do. vnde hebdomadarius
ria riū. quod ptinet ad hebdomadā. et h ebdoma
darius rij. qui p hebdomadā curam gerit ꝓ soci
is sup cibarijs. ul' eciā in choro officiū facit. et fa
cit utūs in e ebdomadarie. Et ut dicit pap. Hep
domada debet scribi per p. Nam deriuat ab hep
ta greco. i. septē latine. Sed qr apud latinos p an̄
d non repitur. transit p in b ſ quosdam. et dicit
hebdomada. uide eciam in e litera.

Hebdomas adis pnl' corr̄ tam in ntō q in geni
tiuo. et exponit in hebdomada. Et inuenitur dan̄
ix c. dr eniz ibi. Confirmabat an̄ pactum multis
hebdomadis vna. et in dimidio hebdomadis defi

Heber fuit ꝓnepos ¶ ciet hostia et sacrificiū.
sem. et interptatur transitus. et h interptacō mis
tica est. qr ab eius stirpe transiret deus. nec pseue
raret in eis translata ad gentes grā. Ex ipso eniz
orti sunt hebrei. et ab heber deriuatur hebreus a
vm. quod interptatur transiens ul' transitus. uel
transitor ꝓpter dcām causam. qr deus ab illa gē
te transiret et recederet. ul' hoc nomine iudei uoca
ti sunt. exquo mare rubrum transierūt. Vnde he
brei dicti sunt quidā heretici quasi transitores. q
nomine admonent ut de peioribus ad meliora
transeant. et pstinos errores relinquant. et ab he

Hebenus ni penul' ¶ breus hebraicus ca cum
prod. fe ge. arbor ē que cesa durescit in lapidem
cuius lignū nigꝝ est. et dicitur hoc hebenū. vn̄ he
benus a ū. de hebeno existens. Et producit ni.

Hebeo es ui ere. i. stupere. tardare. pigrere. ob
tūdi. obserari obscurari. vnde hebesco cis inchoa
ꝓprie tamen hebescit qui nature usu tepescit. he
beo cū omnibus suis compositis si qua habet est
neutꝝ. Et omnia corr̄ he siue nomina siue uerba
ab eo uenientia. Ab hebeo dr hebes tis. i. pig. tar
dus. obtusus. stupidus. amens. Et compatur. he
betior simus. vnde hebeter tius me adūbium. cu
ius autē generis sit hebes dictū ē sup in tercia p
te in capitulo de genere nominū. ubi agit de om

ni genere. Et desinit ablatiuus in e et in i.
Hebetesco cis in hebeto exponitur.
Hebeto as aui suffocare obscurare. obsecrare he
betem facere. et hinc hebeteo tes idem qđ hebē.
scʒ esse uł fieri hebetem. vnde hebetesco cis inchō
sicut ab hebeo hebesco cis incho in eodem sensu
ꝓpe tamen hebetescit qui amittit aciem. hebescit
uero qui nature usu tepescit. Et omnia ꝑdcā cor
ripiunt he. Et est actiuum hebeto.
Hebio onis uł hebion onis .i. paup. Vñ hebe
onie uł hebeonite dicti sunt quidā heretici quasi
a pauptate intelligentie. xp̄m eniʒ p ꝓuentuʒ so
lū uirꝫ iustū putant effectum. Hij semen dei sunt
et ita tenent euangelium ut legem carnaliter ser
uent. hinc hebeoneus hebeonea hebeoneū. et he
beonicus nica nicum. ut hebeonica secta.
Hebionite in hebio exponitur.
Hebitudo. ab hebes dicit̄ hʒ hebitudo inis .i. pi
gricia fatuitas obtusio tarditas. Et inuenit̄ scrip
tum in papia et in moralibus gregorij p bi. qui
dam tamen uolunt ꝙ scribatur per be.
Hebreus in heber exponitur.
Heccine sunt due ptes hec et ne. Et ḡuatur pnł
Vnde hʒ non inclinat coniūctio encletica accentū
ꝑcedentis sillabe ad se .i. iuxta se. quod accidit ꝓp
corrupcōnem ꝑcedentis uocał. dr̄ eniʒ heccine cū
deberet dici heccene. corrupta ē enim ibi sillabica
adieccō scʒ ce. qꝛ non esset de substantia diccōnis
nec habebat aliquem accentū p se cū careat signi
ficacōne et n̄ sit dcō. Et hʒ factū est causa maioris
elegantie uł causa necessitatis. quia non ē ponen
dus pncipalis accentus sup aliquā sillabicaʒ ad
ieccōnem. cū penitus careat sensu. Et sic necessitas
cogit eam corripi. ne diceremus heccine posito a
cuto accentu sup pnł Et idem dicas de siccine Itē
cine adiūgit̄ qn̄qꝫ huic ꝓnomini hec ꝓ sillabica
adieccōne. et tūc debet legi non interrogatiue sed
remissiue. Vnde ij c trenorꝫ. Plauserūt sup te ma
nibus oms transeuntes p uiā. sibilauerūt et mo
uerunt caput suū sup filiam iherusalem. heccine
ē urbs dicentes pfecti decoris gaudiū vniuerse ter
re. heccine .i. hec. Item xx c Isa. Heccine erat spes
nrā ad quos confugimus in auxiliū ut liberaret
nos a facie regis assiriorꝫ. quomō effugere poteri
mus nos. et ita aliquando in siccine cine est silla
bica adiectio. et tunc siccine id est sic.
Hechinus ni dicit̄ ab hereo res. Hechinus .i. p
uus et semipedalis pisciculus. sic dcūs qꝛ herendo
nauem retineat. licet eniʒ ruant uenti. licet seuiāt
ꝓcelle. nauis tam̄ q̄i radicata in mari stare uidet̄
nec moueri. non retinendo. ſʒ tantūmō adherendo
ut eniʒ dicit btūs aug. Non enim contingit hʒ ex
ꝓpa fortitudine. ſʒ ex natura eius. Huc latini mo
ram appellant. qꝛ cogat morari nauigiū. Et hinc
dr̄ hic hechinus uas ad similitudinē illius piscis
factū. Et hoc dicit ambroſ in v hexa. Hechinus
animal exiguū uile et despicabile marinum loqr
plerūqꝫ iudex future tempestatis aut tranquillita
tis nūcius solet esse nauigantibus. deniqꝫ cū ꝓcel
lam uentorꝫ ꝑsenserit calculum ualidū arripit. eū
qꝫ uelut saburraʒ uehit. et tamꝙ ancoram trahit
ne excuciat̄ fluctibus. itaqꝫ non suis se liberat ui
ribus. ſʒ alieno stabilit et regit pondē. quo indicō
naute uelut signū future ptubacōnis tabescunt
et sibi ꝑcauent ne eos imparatos turbo improuisus
inueniat. et post subdit ambr. Quis neget diuini
tus illi infusum ingeniū esse huius atqꝫ uirtuteʒ
cū uideat istos in aquilonem tam solemnē obeū
de fecūditatis peregnacōnem innati ingenio ꝓpo
nē al exiguo corpe tantū ualiditatis assumere. ut
maximas nauiū plenius currentes uelis in medi
is fluctibus sistat. sic breuis pisciculus hechinus
tāta facilitate morat̄ nauē ingentē statuere. uł q̄i
radicatam mari herere uideas. nec moueri. Aliqꝙ
diu eni immobilem seruat. et in ista significacōe
scʒ ꝓ pisciculo prod ꝓmā. Vnde luc vj. In medi
is hechinis aquis oculis qꝫ draconū. Item hechi
nus pro irricio vnd dicit ambrosius in exam vj
hechinus iste terreus quē uulgo irricium uocant
si quid insidiarꝫ ꝑsenserit. spinis suis claudit̄ atqꝫ
in sua arma se colligit. ut quicūqꝫ euʒ contingere
putauit uulneretur Idemqꝫ hechinus futuri pro
uidens. geminas sibi rn̄dendi uias munit. et qn̄ bo
ream flatuꝫ colligerit septētrionaleʒ obstruit qn̄
notho cognouerit detegi aeris nubila ad septem
trionalem se conferat ut flatos declinet obuios et
e regione nociuos. et ꝓd pnł in qualʒ sig̃ficacōe
Hectecha che. dr̄ solariū. vnde dicit glosa sup il
lud ezech xlj. hectechas ex utrꝫ pte rc Hectechas
quas rome uocant solaria de scenaculorꝫ pietibus
eminencia uł menialia ab eo qui ea primo inue
nit. hʒ eciam vult pap. dr̄ eciam pibolus hecteca.
Hector oris penł genitī cor Et ꝓducit penł.
sicut greca ꝓpria in or. vt actor toris hector oris
Ouid. hectora donauit ꝓamo ꝑce motus achilles
Hedera potest deriuari ab hereo. et sic uidet̄ ꝙ
debeat aspirari. uł deriuat̄ ab edus et sic non aspi
ratur. vnde de ea dixi in e littera.
Helchana interpretatur dei zelus uł dei posses
sio. et cor penł. vnde in aurora. Helchana qui do
mini possessio dicitur illos.
Heleyson. ab hely quod ē deus dr̄ quoddā uibū
grecū scilicet heleyson .i. miserere. vñ dr̄ xp̄e eley
son id est criste miserere.
Helena pnł cor ē ꝓpꝛuʒ nomē cuiusdaʒ mulieris
Hely uł heloy uł heloe nomina dei sunt apud
hebreos. et qdlʒ eorꝫ interp̄tat̄ deus apud latinos
et hinc heleasar qđ interp̄tatur dei adiutoriū. et
est el aput hebreos ꝓmum nomen dei. secundum
heloy. tercium heloe. ut dixi in el
Helyas interp̄tatur dominus deus. et hʒ fuit ex
futuri presagio. qꝛ dum altercaret̄ cū q̄dringentis
sacerdotibus baalim inuocato nomine domini des
cendit de celo ignis sup holocaustum qđ cuʒ ui
disset omnis populus cecidit in faciem suaʒ et ait
dominus ipse est deus. ex hac causa tale prius no
men accepit. qꝛ p eū postea cognouit populus do
minum deū. Idem et fortis dominus interp̄tatur
uł qꝛ eosdem interfecit sacerdotes uł qꝛ achab ad
Hely lamazabatani de Cuersitatem tollerauit.
us meus deus meus ut quid me dereliquisti
Helyodorus ꝓpꝛium nomen cuiusdam viri. et in
uenitur pnł ꝓd. vnde orac in ſmonibʒ. hospicō
modico rector comes helyodorus Inuenit̄ eciam
et cor. vnde panteon. Corpus helyodori fodiunt
abiunt qꝫ latenter. et hʒ michi magis placet. sicut
enim theodorus cor pnł ſ cōnem usum ita et he
lyodorus. licet aliqn̄ inueniatur pnł ꝓd. vnde Iu
uenalis. Lautorꝫ pueros artem dicens theodorus.
quod autoritati ascribimus.
Helios Ab hely quod est deus dictus est sol he
lios. quia pro deo olim reputabatur

Heliotropia In helyotropium uide.
Heliotropium. ab helyos qd̄ ē sol. et tropos qd̄ est conūsio. dr̄ h̄ helyotropium pij. quedam h̄ba que solis motibus folia circūacta conūtat. vnde et a latinis. solsequiuꝫ dr̄ nam et sole oriente flores suos apit. sero claudit cū sol occubuerit Ipsa est quam latini nculium uel siluaticam uocant. hec et ūrucaria. qꝛ extinguit ūrucas Item ab helios et tropos componit̄ h̄ heliotropia pie quedā gemma ualde clara et pspicua que colores mutat ꝯm uariacionem coloꝝ in sole. vnde rubea appet in mane Vel sic dr̄. qꝛ posita in libris eneis. radios solis immutat. sangneo colore repcussos. ꝫ extra aquā in modū speculi solem accipit Itē inuenit̄ eciā ꝓ eod̄ lapide p̄cioso h̄ heliotropius pij.
Heliseus. interp̄tat̄ dn̄j salus. qꝛ multas ūtutes fecit. et famē pellens ꝓp̄lm a morte libauit et sal uauit.
Helyn interp̄tatur dn̄s deus. uel dn̄s donator. siue deus meus iste. aut deus meus ipse.
Heloe. in hely uide Heloy. in hely exponitur
Hemicidus. ab hemis et cidus componit̄ h̄ hemicidus cidi. i. medius circulus. vnde hemicidus qn̄qꝫ dr̄ sedes dimidium circulum hn̄s. i. arcum.
Hemma me. quedam mensura mediū sextariū continens Et dr̄ ab hemis qd̄ ē dimidiū. ul' p̄t deriuari ab emendo
Hemiolius. ab hemis et olō quod ē totū. cōponit̄ hemiolius lia liū. i. continēs totū et sup medietatem. vnde hemiolicus ca cum
Hemis dn̄t gci. i. dimidium. et acuitur in fine.
Hemisperium. Ab hemis et spera componit̄ h̄ hemisperium rij. i. dimidiuꝫ spere Et sunt duo hemisperia. sciliꝫ supius et inferius Supius colimꝰ nos et antei nostri Inferius colūt antipedes nostri et eoꝝ antei. si tam̄ ueꝝ ē istos populos esse.
Hemisticiū. hemis qd̄ ē dimidiū componit̄ cū sticos quod ē ūsus et dr̄ h̄ hemisticium. quasi dimidius ūsus.
Hemitheus. ab hemis et theos. cōponit̄ h̄ hemitheus thei. i. dimidius deus sciꝫ q̄ ex p̄te patris ul' mat̄s ē tm̄ deus ꝯ poetas
Hemitogiū gij. ge neu. i. dimidia toga. et cōponit̄ ab hemis qd̄ ē dimidiū et toga qd̄ ē uestis
Hemitriceus. hemis componit̄ cū trice qd̄ est tercium. et dr̄ h̄ hemitriceus tricei. i. febris acuta Et sunt tres hemitricei. minor. medius. et maior.
Henatini gigantes siue robusti siue potentes aut humiles consurgentes.
Hennon. uallis tristicie. uel uall' interfectionis
Hepta grece. latine dicitur septem.
Heptimemeris. In e littera exponitur
Her grece. latine dicitur terra.
Herba be. dr̄ ab aruo. Jacto enim semine in aruum. nō longo tempe post ip̄m pullulat in herbam. uel qꝛ terre fixis radicibus adhēt. vnde hoc herbarium rij. locus ubi h̄be habundant Et ab herba. dr̄ herbo bas. Et est herbare herbam pascere. uel h̄ba ornari. induē. Herbo componit̄ ab herbo as. coherbo as. deherbo as ab herba remouere. Inherbo as. Et est actiū herbo cū omnibus suis compositis. Item ab herba h̄beus a vm de h̄ba fcūs. ul' ad herbā ptinens. ul' uiridis. Item ab h̄ba herbosus sa sum. plenus et abundans herba Et compatur. vnde h̄ h̄bositas tatis. Item ab herba herbidus a vm penl' cor̄. i. herba plenus h̄bosus ul' qui habet h̄bā. Et compatur. vn̄ h̄ herbositas tatis
Herbeo. ab h̄bo as dr̄ h̄beo es ui cis. esse ul' fieri h̄bosum ul' uiridem. et hinc herbesco cis cit inchoatm̄. Vnde aug̃ de ciuitate dei in v. similiter herbescunt flauescunt pubescunt.
Herbilis. ab h̄ba dr̄ h̄ et h̄ herbil' et h̄ le penl' cor̄. i. h̄ba abūdans. h̄bil' eē uocat̄ anser herba pastus
Herbo as in herba exponitur.
Herbecula le penultima cor̄ dimi parua herba.
Hercisco cis ui tū. componit̄ ab hereditate et cedo ul' scindo. et ē hercíscere diuidē et ꝓpe hereditatem inter heredes. vnd̄ h̄ et h̄ et h̄ herciscens. i. diuidens. et herciscendus da dū. i. diuidendus. et ꝯm antiquos mutata e in u dr̄ herciscundus da dum . i. diuidendus. et hinc hercíscunda de. et herciscunde indeclinabile inuenit̄ in legibus. id est diuisio hereditatis inter heredes.
Hercíscundus da dum in hercisco uide.
Hercules lis q̄si heris cleos. i. lite gloriosus. Ab heris quod ē lis et cleos. ul' quasi heres gloriosus ab heres et cleos. ul' quasi here. i. dn̄e sciꝫ iunonis gloria. ab hera et cleos. vn̄ herculeus a vm. et h̄ herculinus na nū
Herebus. ab hereo es h̄ herebus bi. i. infernus. qꝛ nimis adhereat illi quem capit. Et ē herebus ꝓprie tartarus. sciliꝫ ꝓfundissimus locus inferoꝝ. de quo dr̄. qꝛ in inferno nulla ē redempcō. Ad illum locum non dn̄dit in morte xp̄us. nec in̄ dampnatos extraxit. Vnde in ozee dr̄. Ero mors tua o mors. ero morsus tuus inferne Momordit eniꝫ infernū. qꝛ inde ptem sciꝫ electos extraxit. et ptem sciꝫ dampnatos ibi reliquit. Et corripit penultimam herebus. Vnde lucanus in secundo. O utinam celi qꝫ deis herebi qꝫ liceret.
Heredicapa pe. cō ge. qui hēditatē alterius capit et componit̄ ab herediū ul' hereditas et capio. et cor̄ ca
Heredipeta te cō ge. qui hereditatem alterius captat ul' petit. Et componit̄ ab hereditas uel heredium. Et corripit pe.
Herediscinda de cō ge. qui alterius hereditateꝫ. scindit et aufert. et componit̄ ab hereditas ul' herediū et scindo dis. Hereditacula le dimi. parua hereditas
Hereditalis. ab hereditas dr̄ hic et h̄ hereditalis et h̄ le. et hereditarius ria riū in eodem sensu. sciliꝫ ad hereditatem pertinens. ul' qui hereditatem accipit ul' accipere debet.
Hereditarius in hereditalis exponitur.
Hereditatus tus mas ge. i. hēditas. et dr̄ ab heredito as in heredo as uide. Hereditas.
Herediū dij. i. p̄diū hēditas. dr̄ ab heres hēdis.
Heredo. ab heres ul' herediū dr̄ heredo as. heredem facere ul' hereditatem dare. et hinc heredito as fre. Vel potest deriuari ab hereditas tatis. Et utrūqꝫ componitur coheredo as et coheredito as Exhēdito as. et exhēdo as. i. ext̄ hēditateꝫ ponē hereditatem auferre. Et sunt actiua heredo et heredito cum omnibus eoꝝ compositis. Et producit penultimam heredo. ꝫ heredito eam corripit.
Heremicola le fe ge. i. heremū colens. componitur ab heremus et colo ul' colens. Et corripit co.
Heremipeta te cō ge. q̄ heremū petit. Et cor̄ pe
Heremita. ab heremus dr̄ heremita cō ge. quasi ab aspcū hominū remotus. morat̄ eniꝫ in heremo solitarius. Id̄ et anachoreta. vn̄ hēmiticus ca cū
Heremiū ij. i. hēmus. et dr̄ ab heremus mi
Heremus. ab hereo es dr̄ h̄ heremus mi. fe ge. p contrariū. qꝛ nunꝙ ul' raro fiat ibi mansio. uel heremus cui ē inuia solitudo ubi nunꝙ habitatū est. Sed desertū ubi aliqn̄ habitatū ē et derelictū. ul' heremus a remoueo. q̄i remota a respcū homi

nū. vñ heremicus cā cū. et cor̄ re. ꝭ heremus ribū

Hereo es hesi hesum tria significat. ⁋ prod̄ re
scꝫ inniti et dubitare. et morari siue manere. Here
o componit̄ adhereo es anniti. Cohereo es. Inhe
reo es inniti. Subhereo res subniti. Hereo et eius
composita sunt neutra. Et faciūt preteritum in si
et supinum in sum. Et producunt he.

Heres. ab herus dr̄ h̄ et h̄ heres heredis. ꝓprie
filius heri. q̄ʒ ei succedere debet in hereditate. licet
et heredes dicant̄ alij qui in hēditatē succedunt.
uel heres dr̄ a rebus additis siue ab ere q̄ʒ possi
det agꝝ et censum soluit. uł dr̄ heres ab hereo q̄ʒ
proxime adhereat. et ab heres h̄ hereditas tatis.
Et componit̄ cū con et dr̄ coheres. Et prod̄ he.

Heresiarcha e cōmunis generis. idem qd̄ hereſ
princeps. Et componitur ab heresis et archos.

Heresis. a hereo ꝓ inniti uł dubitare dr̄ heresis
sis. i. diuisio ab vnitate fidei. q̄ʒ nimis adheret ilł.
uł quia facit illos dubitare in fide quos inuadit.
uł heresis interp̄tatur diuisio. et ē grecū. uł here
sis dr̄ quasi elesis. ab eligendo. quia id sibi vnus
quisqꝫ eligit. quod melius sibi esse uidet̄. ut pari
pathetici. epicuri stoici. uel sicut alij qui puersum
dogma cogitantes arbitrio suo de ecclesia recesse
runt. Inde heresis ergo dcā ē ab elcōne. quaꝫ q̄ſ
qꝫ arbitrio suo ad instituenda uł suscipienda q̄li
bet ipse sibi eligit. Nobis uero nichil ex arbitrio
nr̄ō inducere licet. ꝭ nec eligere. Huius rei aposto
los dei habemus autores. qui nec ipsi quidꝙ̄ ex
suo arbitrio quod inducerent elegerunt. ꝭ accep
tam a xp̄o disciplinā fideliter nacōnibus assig̃ue
runt. Vnde dicit aplūs ad gal̄. ꝙ si angeluſ de ce
lo aliter euangelizauerit anathema sit. ꝭm ꝙ de
riuatur ab eligo non debet aspirari. Et facit gt̄m
heresis heresis uł hereseos. et cor̄ re. uide in scis

Hereticus. ab heresis dr̄ hereticus ca cum ⁋ ma
. i. diuisus ab vnitate fidei eligendo quod sibi me
lius uidetur. Sed scismatici sunt. qui ab alijs sunt
segregati. Solo eniꝫ congregacōnis gaudent disci
dio. q̄ʒ eodem cultu et eodem ritu incedūt ut cete
ri. et fere eadem opinant̄. heretici uero penitus a

Heri aduibium tempis. Et cor̄ ⁋ lia opinant̄.
ꝑmam. Vñ esopus. fallē uult hodie si qua fefel

Heril̄. ab herus dr̄ h̄ et h̄ heril̄ et h̄ ⁋ bit heri
le. res heri uł ptinens a heꝝ. vnde heriliter aduer
bium. et hec herilitas tatis. et prod̄ penultimam

Heritudo. ab herus dr̄ h̄ heritudo dinis fe ge. i.

Herma me. in hermes exponitur ⁋ dn̄atio

Hermafroditus. herma apud grecos dr̄ mascu
lus. afrodi femina nuncupatur. vnde hermafrodi
tus uł hermafrodita dr̄ qui utꝝqꝫ sexū habet. h̄
alio nomine dr̄ androgenus. hij dextraꝫ mamillā
uirilem. sinistram muliebrem hn̄tes uicissim coe
undo et gignūt et pariūt. Et q̄ʒ tal̄ homo nec uir
nec mulier uidet̄ et utꝝqꝫ uidetur ideo quadaꝫ si
militudine hermafroditus dr̄ castratus. quia nec
uir nec mulier uidet̄. Vel hermes quod ē mercu
rius componit̄ cū afrodita quod ē uenus. et dr̄ h̄
hermafroditus. i. filius ueneris et mercurij qui q̄ʒ
cōmixtus ex ilł utꝝqꝫ sexum habuit ideo ab illo
dr̄ hermofroditus uł hermofrodita in quo uterqꝫ
sexus appet ꝭm hug̃. Et prod̄ penł. Vnde in doc
trinali dr̄. Et producuntur lechitus et hermofrodi
tus. De hoc eciā dicit aug̃ in xvj de ciui dei. An
drogeni quoſ eciā hermofroditos nūcupant quā
uis ad matrimoniū rari sint difficile tamen ē ut
tempibus desint in quibus sic uterqꝫ sexus appet.
nec ex quo potius debent accipē nomen incertum
sit. A meliore tamen h̄ ē a masculino ut appella
rent̄ loquendi consuetudo preualuit. Nam nemo
vnꝙ̄ androgenas aut hermofrodeas nūcupauit.
Et querit aug̃. utruꝫ huiusmodi monstruosa ho
minū genera traxerūt originē ex adam ꝭ ad hoc
respondebitur in monstro monstras.

Hermadego consurreccō in priora siue monſ glo
bosus interpretatur. Et acuitur in fine.

Hermene grece latine dr̄ interp̄tacō. vñ hmenia
nie interpretacō. ꝭm grecā declinacōnem hermeni
as facit gt̄m. quod componit̄ cū peri et dr̄ perih

Hermeneuma. ab hermene dr̄ hme ⁋ menias
neuma tis. i. interp̄tacō. vñ hmeneumatizo zas. i.

Hermeneneuticus ca cum. i. interpre ⁋ interp̄tari
tatiis. et dr̄ ab hermene uł hermenia nie quod ē
interpretacō. vnde quoddam genus loquendi dr̄
hermenenticū. i. interp̄tatiuū. quo scꝫ aliquā rem
interp̄tamur. i. exponimus uel enarramus. ut in
rethorica orōne uł in uulgari sermone. Sunt eniꝫ
tria pncipalia genera loqn̄di. scꝫ dragmaticum di
dascalicū. hermenenticū siue enarratiuū. Dragma
ticū ē quod inter interrogantē et rn̄dentē ūsatur.
quod scilicet descisum ē freqn̄ti interrogacōne. ut
in dyaletico tumultu. Et dr̄ dragmaticū quasi in
terrogatm̄. a dragma atis quod ē interrogacō. di
dascalicū est quod consistit inter doctorem et dis
cipulum. et dr̄ didascalicum quasi doctrinale. a di
dascalo qd̄ ē doctor uł magister. Hermenenticū
siue enarratiuū est quod consistit inter continuā
orōnem decurrentē et audientē. ubi vnus continu
e loquit̄ alter uł alteri tacent et audiunt. et dif
fert a didascalico in hoc ꝙ illud fit de doctrina. il
lud uero minime ē doctrinale ꝭm hug̃. Vel ꝭ ali
os dic ꝙ tria sunt genera loquendi. scꝫ didascali
cū dragmaticū et hermenenticū. Didascalicū ē doc
trinale a didascalo doctore et hoc ūtitur inter ma
gistꝝ et discipulū ut patet in donato. Et iste mo
dus tractandi dr̄ socraticus. q̄ʒ socrates p̄mo fuit
usus dialogo. i. duali sermone. introducendo vnū
querentem et alteꝝ rn̄dentem. Hunc autē modū
tenet g̃g̃ in dyalogo et ego tenui in q̄onibuſ aīe
ad sp̄m in quodam libro quē compilaui in theo
logia. ubi anima tamꝙ̄ discipuli formā sumens.
interrogat. et sp̄us tamꝙ̄ doctor respondet. Drag
maticū. i. interrogatm̄ inter disputantes uersatur
ut in dyaletica. et dr̄ a dragma tis quod ē questi
o ubi indicat qui rn̄det. Hermenenticū. i. interpre
tatiuū. locū habet in causis ubi est sermo continu
us et iudex ordinarius qui cām decidere debet. Et

Hermes. ab hermene dr̄ h̄ her ⁋ dr̄ ab hermes
mes me. uł h̄ hmes mis uł hmetis. i. interp̄tatūs
vñ et mcurius dcūs ē hermes. q̄ʒ ē interpres dei
et hominū. et hinc h̄ herma hme. vñ h̄ hermula
le dimi dr̄ ymago mcurij et statua. Et hinc eciam
tractum ē ut quelibet statua et p̄cipue sine mani
bus dicatur herma uł hermula le. Similiter capi
tellū columne inferius uel supius quod superpo
nitur uł supponitur columne dicitur herma. Her
ma eciam apud grecos masculus dicitur.

Hermogenes ginis pnł cor̄ ꝓpium nomen uiri.

Hermon onis mons est. Et acuitur ultima.

Hermula le pnł cor̄ in hermes exponitur.

Herne lingua sabina saxa uocantur.

Hernia nie. ab herne uł hernicus dr̄ h̄ hernia e

scꝫ tumor uł defluxio intestinoꝝ in mentulã. vñ
Hernicus ca cũ pnł cor̉. i. ¶ herniosus sa sum
saxosus. uł menticulosus uł qui habitat in locis
saxosis uł menticulosis. Et dicitur ab herne. Vir
gilius. Et rosidarios hernica saxa colunt.

Herodes interpretatur pelliceus uł glosus. clara
ethymologia ẽ. Et scias ꝙ tres fuerunt herodes.
Primus fuit herodes ascolonita filius antipatris
prius alienigena regñuit in iudea post ircanũ. iste
totũ regnũ obtinuit dolo. Iste herodes interfecit
pueros bethlehemitas a bimatu et infra. fuit ali
us herodes antipas. qui fuit filius istius sub quo
passus est dñus. Luc̃ xxiij. qui eciam decapitauit
iohannẽ ut habetur mathei xiiij. Iste id̉ herodes
adiudicante cesare impatore successit patri in ga
lilea. et frater eius archilaus in iudea. fuit et ter
cius herodes qui dcũs est agrippa nepos fuit mag
ni herodis. a quo iacobus frater iohannis occi
sus est gladio. ut habet̃ actuũ xxij. Primus ergo
herodes dcũs ẽ ascolonita. secũdus antipas. Terci
us agrippa. Vñ ũsus. Ascolonita necat pueros an
tipa iohannẽ Agrippa iacobũ claudens in carcere

Herodias. herodes et hĩ herodius dij ¶ petꝝ
inuenit̃ pro eodem. et ĩ geniñ mutata in a et as
sumpta des fit hĩ herodiades ade patronomicũ. i.
filius uł nepos herodis. et hinc subtracta de silla
ba fit hec herodias herodiadis id est filia uel nep
tis herodis Et acuit penultimã herodias in nomi
natõ. sed in genitõ eam grauat.

Herodius dij idem ẽ quod herodes. Item hero
dius ẽ rapacissima auis omniũ uolatiliũ maior.
qui et aquilã vincit. Ita dicit glo sup illud psal'.
Herodij domus dux ẽ coꝝ. Alia lr̃ã. Fulice domus
Item deut' xiiij. Sup illud. Hec autem comedetis
accipitrem iuxta genus suũ herodiũ ꝛc̃. Dicit int'
linearis uulgo gilfalco dr̃. qui aquilã rapit. hero
dion onis idem ẽ quod herodius. pap uero dicit
Herodius grece fulica in ps ardea putatur.

Heroicus ca cũ ab heres dr̃. vnde heroicũ carm̃
heroica gesta sunt que de magnis uiris. et heroi
cus inuenitur pro dactilicus. qꝛ gesta heroum dac
tilico metro solent describi. Vñ ps in pmo mino
ris dicit de quodã ũsu. Est eniꝫ dimetꝝ iambicum
coniũctum pentimemeri. heroice id ẽ dactilice. Et

Herois. ab heros dr̃ hĩ he ¶ cor̉ pnł heroicus
rois dis baronissa scꝫ uxor herois. et hinc intitu
latus ẽ liber ouidij eplãꝝ. Incipit liber herorõũ
qꝛ fere oĩs epistole in eo contente sunt misse ab
heroidibus ad uiros. Et si aliqua ẽ ibi missa a ui
ro ad mulierem non est de proposito autoris.

Heronicus ca cũ. i. heroicus uł antiquus. et dr̃

Heros. ab her uł herus dr̃ ¶ ab heros. et cor̉ ni
hĩ heros herois. i. baro. uir fortis et sapiens et po
tens quasi uir herus. i. quasi dñs terre. uł heros
quasi ethereus. quia ꝓ fortitudine et sapientia ce
lo dignus ẽ Proprie quidem heroes dñr qui olim
post mortem credebantur deificari ob sua merita
ut hercules eneas et consimiles. et ẽ hoc nomen
tractũ a iunone. grece eniꝫ iuno dcã est hera. vñ
quidã eius filius heros dcũs ẽ Sed hĩ fabula mis
tice signat hoc ꝙ aer iunoni deputat̃ ubi uolunt
heroas habitare. quo nomine appellant alicuius
meriti animas defunctoꝝ quasi uiros ethereos uł
aereos et celo dignos ꝓpter sapientiã et fortitudi
nem. ab her ergo uł herus uł hera deriuatur he
ros. et ꝙ dr̃ heros quasi ethereus uł aereus ethy

Herus. ab her dr̃ hĩ herus ri dñs ¶ mologia ẽ
terre. uł ab hereo es. quia alij innitũtur ei. vnde
hec hera id est domina. Et cor̉ e. Vnde esopus. V
tiliter seruit nemo duobus heris.

Hesdras dre interpretatur adiutor.

Hesito. ab heso sas dr̃ hesito as aui ũbum fre.
quod sepius ꝓ dubitare inuenit̃. vnde hĩ hesitacõ
onis. et inde hĩ hesitatiuncula le dimi. et hesitatũs
a vm. i. dubitatiuus. et hesitabundus a vm simił

Heso as. ab hereo es si sum su. u ¶ dubitanti.
in o fit heso as ũbũ freqñtatiuũ. et non ẽ in usu

Hesperia. ab hesperus hĩ hesperia rie. i. hispani
a. ab hespero stella que in ea pte lucet. et hĩ ẽ ue
ra hesperia respcũ ytalie. que dr̃ similiter hesperi
a. Siquidem hesperus frater atlantis pulsus a ger
mano ytaliã tenuit. eam qꝫ de suo nomine pristi
ne regionis quã reliquerat hesperiã appellauit. si
ergo dicas hesperiã sine additamento italiã signi
ficat. si addis aliquid ꝟm diuisa addita pt significare
nũc hispaniam. ut si dicas ultimã uel aliq̇d
tale. uł nunc ytaliam ut si dicas magnã uł consi
milem. et hinc hesperius a vm. i. hispanus uel y
talicus. et hĩ hesperis ridis ytalia uł hispania. Et
hinc filie atlantis dcẽ sunt hesperides. uel ab his
pania uel a patruo hespero.

Hesperus ra re di ¶ esperides in hesperia uide.
cit greci. i. hora que est inter diem et noctem. uł
inter noctẽ et dieꝫ vnde hĩ hesperus ri stella occidẽ
tał que in uespẽ post solem appet. hĩ eciã dr̃ ues

Hester quedã mu ¶ perus et uesper. Et cor̉ spe
lier fuit. Et ẽ indeclinabile. Et acuitur in fine.

Hesternus. ab heri dr̃ hesternus na nũ ꝓ heri
nus causa alternitatis uitande. Hesternus dies scꝫ
heri. et hesternus cibus. i. heri coctus scꝫ ab heri

Hetheus hethea hetheum penulti seruatus.
ma producta. uide in suo loco.

Heu interiectio dolentis. Inuenit̃ eciã eu sine h

Hex dicunt greci sex.

Hexa grece. i. sex. et inde apud nos hexas hex

Hexadis in hexa uide ¶ adis id est sex

Hexameron componit̃ ab hexa quod ẽ sex et
meros quod ẽ dies. Iñ hexameron lib̉ sex dierũ

Hexameter componitur ab hexa quod ẽ sex et
metꝝ. Iñ hexameter a vm ũsus constans ex sex
metris uł pedibus. Et cor̉ pnł naturaliter hexa
metꝝ. Vñ quidã. fungit̃ hexametꝝ pedibus sex

Hexaptotus a vm componitur ¶ nobile metꝝ
ab hexa quod est sex et protus casus. et dr̃ hex
aptotus a vm penł cor̉. i. nomen sex casus hñs.
Vñ illa nomina dñr hexaptota que in vno nũo
et vno gnẽ sex diuisas terminacõnes hñt in diuis̉

Hiacus ci mas ge. i. bachus ¶ casibus ut vnus
et dicitur ab hio as quia facit uenas hiare.
Virgilius Populus alcide gratissima uitis hiaco

Hiades. hyados grece latine dr̃ pluuia. vñ hĩ hi
as adis quoddã signũ celeste et quelibet stella il
lius signi pt dici hias. et hĩ signũ ẽ in fronte thau
ri. et dicũtur hyades ab hyados. qꝛ ortu suo effici
unt pluuias. vnde et latini suculas illas appellãt
uł dñr hyades ab ydor quod ẽ aqua. Et corripit
penultimam hyades. Vnde in aurora dicitur. gre
ce dicuntur hiades gutte pluuiarum.

Hyalin grece latine dr̃ uitꝝ. vnde hĩ hialũ li qd̉
dam genus purissimi uitri. Hinc hialinus na nũ
uitreus. Et acuitur in fine hyalin.

Hias adis in hiades uide.

Hiatus tus in hio hias est.
Hiberasuenias in uenia uide.
Hibernus. ab hyems dr̄ hibernus na nū. hibnū
tempus est inter hiemẽ et uer quasi hieme ṽnū
quod tempus plerūq; apte totam hiemem signat
Esdre ij c xxv dr̄. Multitudo magna est et tp̄us
hibernū. vnde h̄ hibernū et h̄ hibernaculū pro eo
dem. scʒ domus in qua hiemamus in expedicōne
et hiberno nas idem quod hiemare. uł in hibnis
morari. et h̄ hibernia nie ꝓuincia quedam. quia
ibi fit hiems p̄cipue dura. vnde hibernus na nū.
et hibernicus ca cū. et h̄ et h̄ hiberniensis et h̄ se
Hiberus beri mas ge fluuius ẽ hispa ¶ gentilia
nie. vnde h̄ hiberia rie dcā ẽ hispania. et hinc hi
berus a vm gentile. Et nota ꝙ hiberus gentile de
signat gentẽ hispanie et quemlibet de illa gente.
Et causa dr̄ntie ad nomen fluuij apocopat̄ ab au
toribus ntr̄s tantū. et dr̄ hiber a vm. et hiber ri.
et hinc hiber ris nomen alterius gentis ab hibs
ꝑfecte que ẽ ultra armeniā. Ita dicit hug̃. et ꝓd
penł hiberus. De h̄ eciā dicit pris tractans de no
minibus secūde declinacōnis. In er inquit masculi
norū tam latinorū q̄ grecorū inueniunt̄ ut cap ca
pri. hiber bri. quod p apocopam extreme sillabe
prolatū solū in hac declinacōne prod̄ er. et ab eo
compositū ut celtiber celtiberi. Celti enī dicuntur
galli. et hiberi hispani. Ind̄ dicūtur celtiberi mix
ti ex utraq; gente populi. Vñ luc̄. Et celte miscē
tes nomen hiberis. Dicit̄ tamen et hiber ri ꝓ his
panus. et hiber ris quando de illa gente loq̄mur
que ẽ iuxta armenios. et hiberus ri fluuius. vnde
luc̄ in iiij. Qui p̄stat terris tibi nomen ẽ hiberis.
Hic h̄ h̄ huius huic ꝓnomen est secūdi modi.
Et est huic monasillabū. Vnde dicit ṗs tractans
de utō secūde declinacōnis. Illud q̄ȝ possumus sci
re ꝙ hñ q̄ȝ cui ꝓ monasillabo accipiūt metrici et
huic. Omnis enī gtīīs in ius desinens vna sillaba
uult supare suū dtm̄. ut ille illius illi. ⁊c̄. Item hi
et his plurales debent scribi per vnū J. Item he.
plurale p vnuʒ e scribi debet et aspirari. Sed ij et
ijs plurales huius ꝓnominis is ea id per duo J
scribunt̄ ad drām is ꝓnominis nrī singularis. sed
p vnū J debent ꝓferri. ut dicam in is ea id. Iteʒ
ut dicit pris in xij. Hec sillabica adiectō ce adde
batur huic ꝓnomini hic et hec et hoc per om̄es
casus apud latinos. et dicebatur hicce hecce hocce
Nūc ūo addit̄ huic ꝓnomini in his casibʒ q̄ in s
desinunt. euphonie cā. huiusce hasce hosce hisce.
Hiebus bi in hierusalem est.
Hiemicula le diminutiuum parua hiems.
Hiems. ab hemis quod est dimidiū dr̄ h̄ hiems
mis. q̄ꝛ tūc brūiori et diminuto ad usq; medieta
tem uł ultra sol ūtitur circulo ¶ Et nota ꝙ in h̄
nomine non ẽ p. nec J consonans ʒ uocal. et rñ
tatur per J. et format̄ gtūs a ntō interposita J. ut
hiems hiemis hiemi et ẽ hiems frigida et humi
da. uide in estas. et in elementū. et ẽ duarū sillāꝝ
hiems. et hinc h̄ et h̄ hiemalis et h̄ le. Et hyemo
as. i. in hieme demorari uł tempestate more hye
Hierapoł quedā ciuitas corr pnł ¶ mis seuire
Hieremias interp̄tatur excelsus dñi. quia dcm̄
est ei. Ecce constituā te sup gentes et regna. et a
Hieronimus interp̄tatur sac̄ lex fu ¶ cuit pnł
it enim scūs. i. firmus uł mūdus uł sanguine tinc
tus uł sacro usui deputatus. sicut uasa templi di
cebant̄ sac̄ q̄ꝛ sacro usui deputata fuerūt. fuit eniʒ
scūs. i. firmus in bono ope p pseuerantie longa
nimitatem. mūdus in mente p puritatem. sangui
ne tinctus p dñice passionis meditacōnem. sacro
usui deputatus p sacre scripture expōnem et inł
p̄tacōnem. Dicit̄ eciā lex ꝑ regularem disciplinā
quā monachos suos docuit. uł q̄ꝛ sacram legem
exposuit et interp̄tatus fuit. sicut dicam in inter
pres. Et scias ꝙ cū olim in ecclesia vnusquisq; ca
neret quod uolebat. theodosius imꝑator damasū
papā rogauit ut alicui uiro docto ecclesiasticū of
ficiū committeret ordinandum. Ipse ergo sciens
hieronimū in lingua latina greca hebraica pfcm̄
et in omni sciencia summū eidem predcm̄ officiū
cōmisit. Hieronimus ergo psalteriū p ferias dis
tinxit. et vnicuiq; ferie nocturnū ꝓꝓium assignans
ac gloria patri in fine cuiuslibet psalmi dicendū
instituit. deinde eplās et euangelia p anni circulū
decantandas cetera q; ad officiū ptinentia preter
cantuʒ racōnabiliter ordinauit. Misit q; illud de
bethleem ad summū pontificem. et tam ab eo q̄
a cardinalibus fuit ualde approbatū. et ꝑpetuo au
tenticatū. tandem autem in ore spelunce ubi dñs
iacuit monumentū sibi construxit ubi expletis no
nagintaocto ānis et sex mensibus sepultus fuit.
Hierosolima in hierusalem uide. Et corr pnł.
Hierosolimipeta pnł corr peregrinus petens hie
rusalem. et componit̄ ab hierosolima et peto tis
Hierusalem. hiebus ꝓꝓium nomen fuit cuiusdā
uiri. vnde hiebuseus a vm. hiebusei edificauerūt
hierico. quasi hiebuco. et q̄ꝛ hiebus hierusalẽ am
pliauit ideo hierusalem dcā est hiebus. Siquideʒ
hierusalem primo dicta ẽ salem. a conditore q̄ di
cebatur salẽ. ad heb̄ vij c. postea dicta est hiebus
ab ampliatore qui dcūs ẽ hiebus. uł ab hiebuse
is hītatoribʒ. postea ilł duobʒ nōibʒ cōiunctis p
compōnem. scʒ hiebus et salem dicta ẽ hierusaleʒ
quasi hiebusalem. et sic uidet̄ h̄ nomen esse ꝓfe
rendū p geminū s. Sʒ dic ꝙ in compōne vnuʒ s
abijcit̄ Hec postea a salomone dcā est hierosoli
ma. quasi hierosalimonia. ¶ Et notandū ꝙ inue
nitur h̄ hierosolima hierosolime. et hee hieroso
lime marū. et hierosolimis indeclinabile in eodem
sensu. scʒ ꝓ illa ciuitate. et hec eciā corrupte a po
etis solima dcā est. et postea ab elio adriano uo
cata ẽ elia. In ipsa ẽ sion. que hebraice speculacō
interp̄tatur. q̄ꝛ in sublimi constructa est. et de lō
ge uenientia contēplat̄ Hierusaleʒ autẽ grece lati
ne pacifica uł uisio pacis interp̄tatur. ¶ Et scias
ꝙ hierusalem historice ẽ nomen ciuitatis cuiusdā
Tropologice est tipus anime fidelis. *Allegorice* fi
gura est ecclesie militantis. *Anagogice* tipū gerit
ecclesie triumphantis. ut plenius dictū est in al
legoria. ¶ Et scias ꝙ ciuitas hierusalem euersa
est a nabuchodonosor. restituta est a neemia. Et
a ihesu summo sacerdote. Eūsa autẽ a romanis. re
stituta est ab helio adriano. ʒ non in eodeʒ loco
nec in p̄stinū statū. ut dic̄ glo sup illud Isa xxv
Posuisti ciuitatẽ in tumulū. urbem fortem in rui
nam. Q̄ꝛ auteʒ in alio loco sit hierusalem mō q̄
esset cū fuit dñs crucifixus. patet ex hoc ꝙ locus
in quo crucifixus ẽ dñs et ortus in quo sepultus
ẽ mō sunt in medio ciuitatis. et tūc erat ext̄ Vñ
aplūs ad heb̄ c xiij. Propter quod ihūs ut sanc
tificaret populū p suū sanguinẽ extra portā pas
Hren ꝓꝓium nomen uiri ¶ sus est. uide in ariel
est. et interpretatur patiens uel faciens. siue com

motus aut commotio.
Hiezechiel proprium nomen cuiusdam ꝓphete.
Hilaramen inis ge neu.i. leticia uł gaudium.ab
hilaro as. Et penultimam nominatiui producit.
Hilareo. ab hilaro ras dr̄ hilareo es ui. esse uł
fieri hilarem. Et hinc hilaresco as. Et componitᷣ
exhilareo es. et exiñ exhilaresco incho. et corᷓ la
Hilarius rij quidā sc̄us. dc̄us ab hilaro ras. qꝛ
semꝑ fuit hilaris in dei seruicō. Et hilario rionis
pro alio sancto. Vel dr̄ hilarius q̄i alarius. ab al
tus et ares ũtus. quia fuit altus in scientia et uir
tuosus in uita. Sed potius est ethymologia.
Hilaro as raui.i. letificare. Vñ macrobius. ũba
non minus q̄ꝫ vinū hilarent cōuiuiū. Et componi
tur cū ex et dr̄ exhilaro as.i. ualde hilarare. et iñ
h̄ et h̄ hilaris et h̄ re. letus iocūdus. Et compatᷣ
hilarior issimus. vnde hilariter rius sime aduꝫbiū
et h̄ hilaritas tatis. Hilaro cū omnibus suis com
positis ē actiuum. Et corripit la. Vnde oracius in
epy. Oderūt hilarem tristes tristem qꝫ iocosi.
Hilus li mas ge. et h̄ hilū granū putamen qđ
adheret fabe. uł medulla penne. scilꝫ illud tenue
quod est in medio penne. uide in nichil.
Hymen inis mas ge ē membꝛanula illa in q̄ pu
er inuoluitᷣ in utero matris que alio nomine dr̄
matrix. in qua sunt vij cellule forma hūana im
presse. nec plures. vñ non contingit plures q̄ꝫ vij
simul concipi a muliere. vnde h̄ himeneus ei de
us nuptiaꝝ. qꝛ ꝑtinet ad huius officiū scꝫ ad cre
acōnem. Et ꝭm h̄ himeneus dr̄ uis illa retentiua
seminis ex qua hn̄t ꝓcreari puerperia. Et dr̄ uis il
la deus ꝭm consuetudinē antiquoꝝ qui quālibet
essentiā in qua aliquid deitatis aliquaꝫ scꝫ emula
cōnem deitatis repiebant deū uocabant. vnđ na
turalem vim terre ꝓducendi vinū uocabant deū
scꝫ bachū. Naturalem vim terre segetes ꝓducēdi
uocabant cererem. ¶ Qualitates ecīā elementoꝝ
naturales uocabant deos. qꝛ suam uidentᷣ habere
vim in compōne corpoꝝ. similiter et stellas. Hec
enim uidentᷣ habere rōnabilem effectū in hijs in
ferioribus. Idem quoqꝫ de scientijs et ũtutibus q̄
sunt bona gratuita. Cū enim in uicijs sit quedam
emulacō diuinitatis.i. dn̄ari uicia dij dicebantur.
Vel himeneus dc̄us ē a quodā athemensi hyme
neo nomine. qui feliciter usus ē nuptijs. Siquidē
himeneus atheniensis iuuenis amore cuiusdam
forma paris ꝫ nobilitate suꝑioris inarserat. ꝫ ge
neris imparilitate repulsam passus inter ũgines.
ũginali habitu conuisatus. et a piratis inter uirgi
nes captiuatus. et tandem uir esse dep̄hensus ad
suos dimissus ē ꝑntes. ũginū carū facile dcāt re
ditū. ea tamen lege ut eius quā peteret uti coniu
gio concederetᷣ. conceditur. reddūtur ũgines. fit il
le uoti sui compos salua lege sue condicōnis. vñ
inoleuit consuetudo ut quicūqꝫ nuberent. eū tam
q̄ꝫ deū nuptiaꝝ inuocarent. qꝛ feliciter amore suo
usus sit. Himeneus autē qn̄qꝫ ponitᷣ pro nuptijs
qn̄qꝫ ꝓ coitu. Et interꝑtatᷣ dormiens ꝭm hug̊. Et
ut dicit papias dij uł dei quos pagani deos as
serunt olim homines fuisse ꝓdūtur. et ꝓ vniuscuiusqꝫ
uita a suis post mortem coli ceperunt In
quoꝝ laudes poete carmina imposuerunt. et in ce
los eos sustulerunt Nam quādā inuentores arci
um et cultū reꝑisse dn̄r. ut esculapius medicinā
fuerunt eciam uiri fortes aut urbium conditores
quibus mortuis. homines qui eos dilexerunt. si
mulacra finxūnt. ut haberent aliquod ex ymagi
num contemplacione solacium. ꝫ paulatim h̄ ho
nor ꝑsuadentibus demonijs ita in posteros irrep
sit ut quos illi ꝓ sola nominis memoria honora
uerūt successores deos estimarent atqꝫ colerent h̄
ecīā innuitᷣ in li sap̄ c xiiij. de h̄ uide in iupiter
Himeneus nei. pn̄ł ꝓđ Ouiđ Maior himeneus
adest non illi grā lcōr. Item ouidius. Ecce uocāt
hymeon et ignibus atria fumant. uide in himen
Hymnicanus na nū qui canit hymnos. et com
ponitur ab hymnus et cano canis.
Hymnidicus ca cū qui dicit hympnos. Vnđ in
quadā omeł. Ibi chori angeloꝝ hymnidici.i. lau
des dei dicentes. et corᷓ di licet componatᷣ ab him
nus et dico as. tenet enim naturā huius preteriti
dixi. qđ naturaliter corᷓ ꝑmā ut ondi in dico cis
Hymniḡphus a vm hymnoꝝ scriptor. Vnde h̄
hymniḡphia e. hymnoꝝ descripcō. et corripit gra
Hymniloquus a vm qui loquitᷣ de himno. Ab
himnus et loquor componitᷣ Item pro eodē him
nilogus a vm. ab himnus et logos. vnde h̄ him
nilogia gie. sermo uł laus de himno.
Himnio. ab himnus dr̄ himnizo as. et himnio
nis. ambo pro laudare uł himnos cantare.
Himnista te communis generis. scꝫ qui facᷣ uel
qui cantat himnos. Et dicitur ab himnus ni.
Himnizo as in himnio nis uide.
Himnulus li diminutiuum paruus himnus.
Himnus ni mas ge est laus dei cū cantico. ꝓꝑie
enim himnus ē continens laudem dei. Si ergo sit
laus et non sit dei non ē himnus. si sit laus et sit
dei laus. et non cantetᷣ non himnus ē Si ergo in
laude dei dicitᷣ et cantetᷣ tūc ē himnus. cui contra
riū est trenū. quod est carmen lamenti et funeris
Hin quedā mensura ē scꝫ sextarius. et ē indecli.
Hinnio is iui ire itū ꝑ geminū n equoꝝ ē Iere.
v. Vnusquisqꝫ ad uxorem ꝓximi sui hinniebat.
Et componitᷣ cū ad et con. et fit adhinnio nis.i.
ualde hinnire. Cohinnio nis id est simul hinnire.
Et est neutrum cum omnibus suis compositis
Hinnitus tus tui ꝑ geminū n clamor equorum
est. Et producit ni. Et deriuatur ab hinnio hinis
Job xl. Aut circumdabit collo eius hynnitum
Hio as aui are.i. os aꝑire. et non ē tractū a fe
ris quaꝝ auiditas oris apcōne monstratᷣ vnđ et
ponitᷣ qn̄qꝫ ꝓ desiderare. et qn̄qꝫ ꝓ deficere. et est
tractū a canibus. qui qn̄ deficiūt hiant. Et ꝓ fati
gari ecīā ponitᷣ. similiter tractū ē a canibus. et ꝓ
rumpi ecīā ponitᷣ. uł scindi uł aꝑiri quecūqꝫ res
sit. Et componitᷣ cū in et dr̄ inhio as. et ē neutꝝ
hio cū suis cōpositis. et ab hio deriuatᷣ h̄ hiatus
us ui.i. fissura. aꝑtio terre ꝑrupcō terre ꝓfunda
q̄i itus. Sed ꝓꝑie hiatus ē oris hominis apercō
Item scias q̄ꝫ hiatus ē quoddā uiciū quod conti
netur sub barbarismo. Vnde dicit donatus. fiunt
ecīā barbarismi ꝑ hiatus. et dn̄r hiatus quotiens
due aut plures uocales pronūciantur ut musa a
Hir uigil interꝑtatᷣ ¶ mabit. uł muse aonides
Hircania nie dr̄ quedā silua que subiacet scitie
vnđ h̄ hircania nie dr̄ quedam regio illi adiacēs
et hinc hircanus na nū pn̄ł prođ. et hircanius a
vm. Aur. Post ānos plures hircanus surripit vnū
Hircinus. ab hircus dr̄ h̄ hircinus na ū. et hirco
sus sa sum. in eodem sensu scꝫ qui ē fetidus instar
hirci. quasi qui sudore corꝑis fetido putet. et ꝓđ ci
Hircus ci in hirquus est.

Hirquitallus li mas ge. puer libidinosus et las
ciuus ut hircus. et qui oculos semp retorquet ad
angulos ex nimia lasciuia. Et deriuat ab hircus

Hirquus q̄ mas ge ꝓ suetoniū ē ocu ¶ uł hirquus
loꝝ angulus. ubi putredo colligit̄. et qꝛ ex nimia
lasciuia et luxuria solent quidā retorquē oculos
ad hirquos. ideo dꝛ h̄ hircus ci. i. caper. scilꝫ am
mal lasciuū et petulcū. et feruens semp ad coitū
cuius oculi ad libidinē in transuersum aspiciunt.
et ad hircos retorqn̄tur. Et inde dcūs ē hircus Dr̄
enim in naturali historia hircos ita esse libidino
sos ut indignent̄ si uideant aliquos coeuntes. et
in eos impetū faciūt. et inde hirculus li uł hircio

Hirsutus ta tū. asper pił uł pilo ¶ lus li dimi
sus. ut hircus vn̄ hirtus ta tū p sincopam ꝓ hirsu
tus ta tū. Vn̄ d iohanne dꝛ. pbuit hirtū tegim̄ ca
melus artubus sacris. ꝓprie quidem ē hirsutus cu
ius pili erecti extant. Et prod penł hirsutus. et de

Hirtus in hirsutus uide ¶ riuatur ab hircus ci

Hirudo dinis. i. sanguissuga. et dꝛ ab hereo res
qꝛ carni adhereat. Et prod ru. Vnde orac̄. Nō mis
sura cutē nisi plena cruoris hirudo. vnde hirudine
us a vm. et hirudinus na nū in eodeꝫ sensu. Inue
nit̄ h̄ hirūdo p n. pro quadam aue. Vnde uersus
Ales hirundo uolat. nat hirudo. agitatur arundo

Hisco cis inchoatiuū quod deberet facē hiasco.
ab hio as addita co. ſꝫ causa uitandi hiatuꝫ facit
hisco. Et componit̄ cū de et dꝛ dehisco cis. i. ual
de uł deorsum hiscere. Inde dehiscens.

Hispaniensis in hispanus uide.

Hispanus fuit quidā rex conditor hispanie. vn̄
dcā ē h̄ hispania nie. Et hinc hispanus a vm ge
tile et possessiuū. et h̄ et h̄ hispaniensis et hoc se.
gentile. Et habet sex ꝓuincias terraconensem. car
taginensem. seu lusitaniā. galiciā. beticā. et trans
fretū in regione affrice tinguriā. Et sunt due his
panie. Citerior que in septemtrionali plaga a pi
reneo usqꝫ ad cartaginem porrigit̄ Vlterior que
in meridie a celtibris usqꝫ ad gaditanū fretū ex
tendit̄. Citerior autē et ulterior dcā est. quasi cit̄
et ultra. ſꝫ citra q̄i cit̄ terras. et ult̄ uł ꝙ ultra sit
uł ꝙ non sit post hanc ulla et alia terra.

Hispidus. ab hircus dꝛ hispidus da dū. i. asper
fetosus pilosus hirsutus squalidus. Et corꝛ penł

Hister stri mas ge fluuius est. et qui danubius
dicit̄ vnde histri dicti sunt. Siquidem de colco in
sula quidam missi ad psequendos argonautas. a
ponto intrauerūt histrū fluuiū. et in̄ a uocabulo
amnis quo a mari recesserunt histri dicti sunt. Et
inde hec histria dcā est terra quam incoluerunt
vnde hister tra trū gentile. et h̄ histrix tricis qd̄
dam animal quadrupes spinosum. qꝛ in terra illa

Histerion. i. gesticulari ¶ abundat. et ꝓd stri.

Historia. historim interpretatur uidere uł cog
noscere. Vnde h̄ historia. antiquitus enim nullus
scribebat historiā nisi qui interfuisset. et ea q̄ scri
benda essent uidisset. uł ideo dr historia ab histo
rin. qꝛ diu p̄terita ad nr̄am memoriā et noticiaꝫ
reducit. Est eniꝫ historia res gesta a memoria ho
minū ꝑ uetustateꝫ remota. In nr̄o tamen usu et
si nup uł aliquantulū retro uł res gesta sit. tamē
dꝛ historia. et inde historiola le dimi. Et p cōpō
nem historiog̃phus descriptor historiaꝝ. vnde h̄
historiog̃phia ē historie descripcō. et historiogra
pho as. i. historiā describere designare depingere
Et in eodeꝫ sensu historio historias. et sunt actiua

Historicus q̄ historiā describit uł narrat. et cor

Historiographus pnł cor in historia est. ¶ ri

Histrio. ab histerion quod ē gesticulari. dꝛ hic
histrio onis. q̄i histerio. i. gesticulator. ioculator.
qui diu̇sos gestus et habitus hominuꝫ scit repn̄
tare. vn̄ histriones dicebantur repn̄tatores come
diaꝝ qui in recitacōne laruas sue facici apponen
tes representabant habitus et gestus diuersorum

Histrix tricis in hister uide.

Hiulcus ca cū hians spissus rimosus. et dicitur
ab hio as. In estate terra ē hiulca cū ē fissa et ri
mosa calore solis. Et componit̄ semiulcus ca cū.
aliquantulum hians. apertus ex parte.

Hoc est. et id est sunt due ptes. Et ad hoc in
telligendū nota ꝙ nomina componunt̄ cuꝫ
u̇bis p om̄s casus. excepto nt̄o et ut̄o. ut dixi in
iij pte in c de figura composita nominis. vnd pa
tet cū dicit̄ marcus id ē tulius. uł marcus hoc ē
tulius. id est uł h̄ est non p̄t esse dcō composita
qꝛ constat ex nt̄o et u̇bo. et ita non sunt coniūcti
ones expositiue. ut quidā putauerunt. qꝛ nec eciā
tal' spēs coniūctionū inuenta ē Et sic ē dicendum
ꝙ sunt orōnes expositiue et non dcōnes compo
site. et illud ꝓnomen hoc uenit demonstratiue. et
h̄ ꝓnomen id relatiue. et respicit intellectū prece
dentis termini et non suppositum. Et ideo sumit̄
in neutro genere. et in singulari numero.

Hodie adu̇biū tempis. i. hoc die. et pro semp
ponitur. Et componitur ex hoc et die. Inde hodi
ernus na num. Et producit e hodie pridie.

Homerocentonas. Iero in eplā ad paulinū dic̄
Quasi non legerimus homerocentonas et u̇gilio
centonas. i. opuscula de u̇sibus homeri et uirgilij
composita. et ꝓd to. Et scias ꝙ homerocentonas
et u̇giliocentonas excepcōnes quedam sunt de li
bris homeri et virgilij in duobus libris redacte.
in quibus multi u̇sus predcōꝝ autoꝝ intencōnuꝫ
adaptant̄ xp̄o. Quedā sane exceptiones homeri
et u̇gilij transcurrentes ubicūqꝫ inuenerunt aliqd
quod sue materie possent adaptare pūcto signa
uerūt. ut qn̄ compilarent ꝓmptius inuenirent. et
ab huiusmodi punctacōne centones dn̄r scripta
ex u̇sibus compilata hincinde collectis ꝓ materiā
continuatis. Cento eniꝫ ut dicūt est u̇bū g̃cū. Id
quod pungo. Vnde dr h̄ cento tonis idem quod
punctus. Et declinatur h̄ u̇giliocento onis. et hic
homerocento onis. vnde u̇giliocentonas et home
rocentonas sunt acti greci. et non acuūtur in fine

Homicida de pnł prod hominē cedens. et cōpo
nit̄ ab homine et cedo dis. De homicidio casuali

Hominium hominij. generis ¶ habes in casus
neutri. ab homo dicitur id est hominis seruicium

Homo. ab humus dꝛ h̄ et hec homo. quasi hu
mo quia ex humo est factus. Inde quatuor dimi
Vnde dicit pris in iiij li. homo homūculus dꝛ et
homūcio et homullus et homullulus Et idem in
eodem dicit ꝙ geminant l ante us uł a uł ū. In
ulus la lum faciūt iteꝝ diminutiua. ut homullus
homullulus. panxillus panxillulus. Et p̄t dici ꝙ
homo quatuor dimi habuit ꝓpter eius quatuor
transgressiones. Prima fuit in paradiso. Secunda
legis naturalis Tercia legis mosaice. Quarta legis
euangelice. Diminutus ē homo eciā in tempibus
quia antiquissimi ut dicit p̄s in vj li declinabant
homo homonis ſꝫ mutata ē o prod in i cor. et di
cimus hō minis. Vnde ennius. Vulturis in siluis

miseꝝ mandebat homonem. Item ut dicit gg̃ in iiij moral' Scriptura sacra tribus modis hominez appellat. scȝ p naturam. sicut scriptū ē in gen̄. Faciamus hominez ad ymaginē et similitudinē nostram. Item hominē p culpam. sicut scriptū ē. ego dixi dij estis et filij excelsi om̄s. uos autē sic homines moriemini. ac si apte dicat quasi delinquētes obibitis. Vnde et paulus ait. Cū sit inter uos zelus et contencō nōne carnales estis et ſm hominem ambulatis. quasi dicat. qui discordes mētes, ducitis nōne adhuc ex rephensibili humanitate peccatis. Item hominē p infirmitatē. sicut in ieremia scriptū est. Maledcūs qui spem suā ponit in homine. ac si apte diceret in infirmitate. Item dicit gg̃ in omel' ascensionis. Omnis creature homo aliquid habet. Habet namq3 cōmune esse cuȝ lapidibus. viuē cum arboribus. sentire cū animalibus Intelligere cū angel'. Si ergo cōmune habȝ aliqd cū omni creatura homo. iuxta aliquid omnis creatura homo. ¶ Hic nota q̄ de condicōne et uilitate hominis bernh̄ loquens. multi multa sciūt. Attende homo quid fuisti ante ortū. et quid es ab ortu usq3 ad occasum. et quid eris post hanc uitam. pfecto fuisti quod non eras. ex uili materia postea fcūs. et in uilissimo panno inuolutus. menstruali sangne et in utero materno fuisti nutritus. Tunica tua fuit pell' secūdina. sic indutus et ornatus ad nos uenisti. nec memor es qual' sit uilis origo tui. Forma. fauor populi. feruor iuuenilis opes q3 surripuere tibi nosse quid sit homo Nichil aliud est homo nisi sperma fetidū. saccus stercoꝝ. et cibus v̄miū. Post hominē v̄mis. post v̄mem fetor et horror. sic in nonhominem ūtitur omnis homo. Cur ergo supbis homo. attende q̄ fuisti uile semen. et sanguis coagulatus in utero deinde miserijs huius uite expositus ex pcō post ea v̄mis et cinis. cuius conceptus culpa. nasci miseria. viuē pena mori angustia. cur carnem tuam pcios̄ impinguas et adornas quam post paucos dies ūmes deuoraturi sunt in sepulchro. Animaȝ ergo tuā cur non adornas bonis opibus. que deo et angelis pn̄tanda ē in cel'. Quare animā tuam uilipendis. et carnē ei pponis. Dnām ancillari. et ancillam dnāri magna abusio est. Totus iste mūdus ad viuus anime preciū existimari non p̄t. n̄ enim p toto mūdo isto deus animam suam daret quam p vna anima dedit. uide in curiosus. Quare deus hominem fecit dixi in dos. Item uide in creo. Item de quatuor statibus hominis dicam in liber ra rum. Item uide in infernus.

Honestus. ab honor dr honestus a vm. qui nichil hȝ turpitudinis. q̄i honoris statū conseruans Et compatur tior issimus. Vnde honeste tius me adūbium. et h̄ honestas tatis. i. ppetuus honor q̄si honoris status. Et componit̄ inhonestus a ū. .i. non honestus. Et compatur. Iteȝ ab honestus honesto as honestū reddere. Et componitur dehonesto as. inhonesto tas. i. ualde dehonorare. uel pocius diffamare. uituperare. ab honestate remouere. Et sunt actiua ſm hug̃. Pris autē dic̄ q̄ honestas formaī ab honor. or mutata in es et assumpta tas. sicut a maior maiestas.

Honorculus li pn̄l' cor̄ diminutm̄ puus honor

Honorifico honor componit̄ cum facio et dicitur honorifico. i. honorare honorem impendere. vnde honorificus ca cū. Et compatur. Sed eius compatiua non sunt in usu. Et h̄ et h̄ et h̄ honorificens tis. ȝ non ē in usu. tamen eius comparatiua sunt in usu. Fit ergo quedā mixta compatio ex compatiuis istius et ex h̄ positō honorificus et dr honorificus centior issimus. vnde honorificencius me adūbiū. et h̄ honorificentia tie ab honorificens. i. honorabilitas. Item ab honorifico h̄ et h̄ honorificabil' et h̄ le. Et compatur bilior simus. vnde honorificabiliter lius sime adūbiū. et h̄ honorificabilitas tatis. et h̄ honorificabilitudinitas tatis. et h̄ ē longissima dcō. ut patet scilicet in h̄ uersu. Fulget honorificabilitudinitatibus iste Et corripit penultimam honorifico cas.

Honoro as aui are. honorem impendere. Vnde honoratus ta tū. et qui recipit et q̄ impendit honorem. Et compatur tior issimus. vnde honoratetius sime adūbiū. et honoratorius ria riū. qui impendit honorem. et h̄ et h̄ honorabil'. dignus honorari ul' aptus honorare. Et dr honorabil' quasi honori abil'. i. aptus ut recipiat ul' tribuat honorē Et compatur bilior simus. vnde honorabiter bilius me adūbiū. et h̄ honorabilitas tatis. Et componit̄ inhonorabil'. i. non honorabil'. et similiter compatur. Item ab honoro h̄ honos uel honor et ē honor in honorante. Et attenditur honor nō solū in reuerentia ȝ eciā in administracōne corūȝ que sunt corpi necessaria. Et ut dicit ph̄us in iiij ethic̄. Virtutis pmium honor. et attribuit̄ bonis Et aug̃ in li de ciui dei loquens de uero honore. patrie celestis dicit. Honor ille nulli denegabitur digno. nulli concedetur indigno. Item de honore siue pmatu dicit cris̄. Primatus fugientē se desiderat. desiderantē se odit. Et scias q̄ Iero dicit. honora patrem tuū et matrem tuā. ȝ si te a uo prē non sepat tam diu scito carnis copulam q̄diu illē suū nouerit autorez. Idem. Ecce aduersarius xp̄m in pectore tuo conaī occidere. licet puulus ex collo pendeat nepos licet sparso crine scissis q3 uestibus ubera quibus te nutrierat mater ondat. licȝ in limine pater iaceat p calcatū pge patrem. per calcatam perge matrem. siccis ocul' ad uexillum xp̄i euola. solum pietatis genus ē in hac re esse crudelem. Honoro componit̄ cohonoro ras. i. sil' honorare. dehonoro ras. exhonoro as. i. uitupare extra honorem facere et ponē. Inhonoro as. i. nō honorare. contra honorez facere. uitupare. Honoro actm̄ est cuȝ omnibus suis compositis. Hic nota q̄ amb̄ sup lucam dicit Sed nec maria minor quaȝ matrem xp̄i decebat. fugientibus apostolis ante crucē stabat. et pijs spectabat ocul' filij uulnera. Quid spectabat. nō pignoris mortem. ȝ mūdi salutem. Aut fortasse q̄ cognouerat p filij mortem mundi redempcōnez. Aula regal' putabat se et sua morte publico muneri addituram. Sed ihesus non egebat adiutore ad hominū redempcōm q̄ factus sum sine adiutorio inter mortuos liber Suscepit quidem matris affectū. sed non quesiuit hominis auxiliū. huius ergo pietatis mgrm̄ docȝ lcō quid maternus debeat affcūs ymitari. quid se qui reuerentia filioꝝ. ut ille se offerant in filiorū periculis. ill' amplius sollicitudo materna q̄ sue mortis mesticia sit dolori. misticuȝ tamen ē q̄ cōmendaī iohāni inter ceteros iuniori. quod n̄ ociosis auribus debemus accipere. Periculosa ē eniȝ mulieribȝ copula adolescentis. et spēs iuuentutis uide in maria. Non ē autē hoc obliuioni tradendū

q sicut dic frater tho. aliud e de eo qui e adhuc in seculo constitutus. et aliud de eo qui e iam in religione pfessus. Ille enim qui e in seculo constitutus si habet parentes qui sine ipso sustentari n pnt. non debet eis relictis religionez intrare. quia transgreditur preceptu domini de honoracone parentu. quis dicant quida q in hoc casu licite posset eos desere. eoz curam deo comittens. s si quis recte consideret hoc essz temptare deu. cu habens ex humano consilio quid ageret. piculo pntes exponeret sub spe diuini auxilij. Si uo sine eo pare tes uitam transigere possent. licitu esset eis desertis religionem intrare. qz filij non tenent ad sustentaconem pntum nisi causa necessitatis. Vn luce ix dr. q dns dnti sibi. pmitte michi pmu ire et sepelire patre meu rndit. sine ut mortui sepeliant mortuos suos. tu aute uade et annucia regnu dei Quod ubum tractans cirillus dicit. q discipulus ille non petijt q patrem iam defunctu sepeliret s adhuc uiuente in senectute sustentaret usquequo eum sepeliret. quod dns non concessit. qz erant alij qui eius curam habere poterant. linea pntele astricti. Ille uero qui e iam in religione pfessus reputatur iam qi mortuus mudo. vnde non debet occasione sustentaconis pntum exire claustruz in quo xps sepelitur. et se itez negocijs secularibus implicare. Tenetur tn salua sui prelati obedientia et religionis statu pium studium adhibere qualiter eius parentibus subueniatur. uide in dulia.

Hora re cu h est dieꝝ. Item hora re e spacium in quo medietas alicuius signi oritur in oriente. et medietas alterius occidit in occidente. Itez ora re sine h e regionu ul finium ul uestium. cu eniz regionem ul finem ul extremitatem uestimentoꝝ designare uolumus p s nomen scribendum e sine h. Ite qnqz e plural numeri de os oris. Vnd usus Oras mundus habet. nox horas et clamis horas Aspires horam ubi tempus significabit.

Horispex spicis in horuspex uide.

Horison ontis media spera appens sup terram.

Horno adubium tempis .i. hoc anno. et componit ab h et anus. vnde hornus na nu. et hornotinus na nu. penultima cor in eodem sensu .i. huius anni. Designat tame qnqz tempus indeterminate

Hornotinus na num in horno est.

Hornus ni in horno exponitur.

Horologicus a u. penl corr q in horologio colligit horas. ul quod pertinet ad horologium.

Horologium. hora p tempe componit cu lego gis et dr h horologiu gij. ubi hore legunt .i. colligunt ul intelligunt Vel componit a logos qd e sermo ul raco. quia ibi habetur sermo ul raco de horis colligendis

Horoscopus pi. mas ge. i. horaꝝ inspector. Et componit ab hora et copos quod e labor ul intenco. quasi in cognicone horaꝝ intendens ul laborans. Vel componit ab hora et scopin quod e speculari. qui p horas natiuitates hominu speculantur dissimili et diuiso fato vnde h horoscopiu pij .i. horaꝝ speculaco. et cor pnl horoscopus

Horreo es ui. horrorem habere timere ul treme. pprie quidem ille horret q tremit. et cuius pili rigescunt et surrigunt ppter frigus ul ppter timorem. sicut in nocte cu homo uadit solus. et hinc h horror roris. Et h et h horribil et h le .i. abbominabil. Et compatur lior simus. vnde horribiter lius me adubiu. et h horribilitas tatis. Item ab horreo horridus da du. terribil abbominal frigorosus. tremens. Et compat dior simus. vnde horride dius sime adubiu. et hec horriditas tatis. Horreo componit cu faco et dicitur horrefaco cis .i. terrefacere. Item horreo copo nit abhorreo es .i. timere. abbominari. Item exhorreo es. Inhorreo es. Perhorreo es. Et hinc inchoatiua. horresco. abhorresco. exhorresco. inhorresco. phorresco. Horreo et eius composita sunt neutra. et significant passione intrinsecus natam Et construutur qnqz cu accusatiuis. qnqz sine accusatiuis cu ponutur pro timere. Et scias q horreo facit pteritu in rui. eo mutato in ui diuisas. et caret sup pm usum. deberet tn facere horritum. eo mutato in i vocalem et addita tu. ut uult pstianus

Horridulus a u di. aliqtulu horridus. et cor du

Horridus da du penultima cor in horreo es est

Horrifico. horreo componit cu facio et dr horrefaco cis. et horrifico as .i. terrefacere. vnde horrificus ca cum penultima correpta.

Horripilaco e qn pili capitis p horrore erigunt

Hortor aris atus sum. suadere confortare instigare ul instigari. vnde h hortator oris. et hortatorius ria vm. et h hortaco tionis. et h hortatus us ui. et h hortamen inis. Et h hortatoriu .i. palmitoriu ul locus ubi fiut hortamina. Hortor co ponit adhortor aris. cohortor aris .i. simul hortari. Dehortor ris .i. dissuadere ul ualde hortari. vn dehortatorius dehortatoria tatorium. et h dehortamen inis. Exhortor aris ualde hortari. vnd hic exhortator. et hec exhortaco tionis. et exhortatorius a vm. Hortor cu suis compositis e comune

Horus. ab hora p tempe dr h horus ri .i. apollo. qui primus horas aduenit. Et corripit ru

Horula le parua tempis hora. Et est diminutm

Horuspex cis ul horispex cis. Hora componit cu speco ul inspico. et dr h et h horuspex cis ul horispex cis. ille qui inspicit horas. et h horuspicus ci .i. horaꝝ inspector. qui eciā horuscopus dr

Horuspicus. In horuspex uide. et corripit spi.

Hospes. hospicium componit cu peto. et dr h et hec hospes tis. et qui recipit ul qui recipitur qi hostipes .i. hospicium petens. qz hostio pedem inferat Antiquitus enim hospites qui recipiebant et qui recipiebant ueniebant ad hostiuz et ponebant pedem in eo et firmabant q vnus non deciperet aliu. vn qui recipit et qui recipit hospes dr. Vnde quidaz. Est qui suscipit et qui me suscipit hospes. Qz aute dr hospes qi hostiu petens et hy est. vnde facil benignus aptus et qui aduentum amicoꝝ non subterfugit. s eis ad hostiu se libenter exponit hospital homo dr. Et e comunis ge hospes tam in singulari q in plurali. s h hospita huius hospite in sing e fe ge. s in plurali neu. sicut et sospita

Hospiciarius. ab hospiciu dr h hospiciarius rij. et h hospiciaria rie .i. custos hospicij

Hospiciolu li dimi puum hospicium.

Hospiciu ab hospes dr h hospiciu cij ubi quis ad tempus hospitari iure inhabitat. et in transiens migt. Hospiciu uo scolariu est. s domus e burgensis qui eam locat

Hospita. ab hospes dr h hospita te. et hospitatus ta tu. Et componitur inhospitatus ta tu .i. no hospitatus. s de istis duobus nominibus non inuenit nisi illa terminaco que e in a in quocuqz casu. et in utroqz numero. Inuenitur ergo ntus utus et ablatus sing fe ge

et ntīīs et accūs et utīīs plurales in neutro scilicz
hospita et inhospita fm hug. Alij uero dicunt cū
quibus ego q hospita te ē fe ge. in sing numero
ß in plurali ē neutri. hñs tantū ntm̄ accm̄ et utm̄
et sic ē ethroditum. Vnde pluraliter hec hospita.
Accusatiuo h hospita. Vocatiuo o hospita.
Hospitabil. ab hospitor aris dr h et h hospita
bil et h le. pnl cor qui libenter hospitat. ul qui
ē dignus ut recipiat in hospiciū. Et componit in
Hospitalarius in hospital uide ¶ hospitabil
Hospital. ab hospes dr h et h hospital et h le
qui benignus et pnus ē ad hospitandum. Et cō
ponit h et h inhospital et h le. de h eciā in hos
pes uide. Item ab hospes h hospitale lis. ubi pe
gni recipiuntur in hospicio. vnde h hospitalarius
rij custos hospital. ul qui ē de hospitali. Et h hos
pitalaria hospitalarie in eodem sensu.
Hospitor. ab hospes dr hospitor aris atus suz
Hospitor autē si attribuatur recipienti sensus est
Ego hospitor te. i. in hospicio te recipio. Si attri
buatur ei qui recipitur. sensus ē Hospitor tecum
. i. in hospicio tuo maneo tecū. ul in alio. Si attri
buatur ei qui recipitur et construat cū acco. sen
sus ē. Hospitor te. i. in hospiciū a te recipior. vñ
olim erat cōmune. Et construebat sic. Ego hospi
tor te. ego hospitor a te. quod competentius est.
scz ut dicat esse cōmune. et construat ad moduz
cōmunis ubi fm hug. Cōmuniter tñ dr q ē depo.
Hostia. ab hoste dr h hostia tie. Hostie autem
erant sacrificia que fiebant anteq ad hostes pge
rent quasi p hostibus deuincendis fcā. Sic uicti
me erant sacrificia que post uictoriā uictis hostibz
immolabant. Et erant uictime maiora sacrificia
q hostie. Vnde usus. Victima p uictis dat hos
Hostiarius. ab hostiū dr h ¶ tia p superandis
hostiator. i. uiator. qui et hostiarius dr. qui cus
todit hostiū. Et hostiarius inde dr in ecclesia ab
officio. qr psit hostijs templi. Ipse eniz tenens cla
uem omnia intus et exterius custodit. et int bo
nos et malos hñs iudiciū. fideles respicit et infide
les respuit. et h hostiaria rie que custodit hostiū
et hostiarius ria riū. quod ptinet ad hostiū. uide
Hostiatim aduerbium ab hostio dictū. ¶ in ordo
. i. per hostia. quasi de hostio ad hostium.
Hosticapa. hostis componit cū capio uel cedo
ul scindo. et dr h et h hosticapa uel hostiscinda
ul hosticida. qui ul que capit ul scindit ul cedit
hostem. Et corripit penultimam hosticapa.
Hosticida de penl prod cō ge. qui ul que cedit
hostem. Et componitur ab hoste et cedo dis.
Hosticus ca cū. i. hostil. ab hostis deriuatur. et
cor sti. Vnde in aurora dr. Hostica sunt eius col
Hostil. ab hostis dr h et h ¶ la subacta manu
hostil et h le. quod ptinet ad hostem. Et produ
cit penultimam. et inde hostiliter aduerbium. Et
hec hostilitas tatis id est inimicicia.
Hostilo exponitur in ustilo las.
Hostimentū. ab hostio tis dr h hostimentuz ti
. i. equamentū equalitas. ul illud contra qd pon
Hostio is iui ire itum ¶ dus exequat in libra
. i. equare. et componit cū ab et dr abhostio tis.
Item cū con et dr cohostio tis. abiecta n. Item cū
per et dicitur perhostio tis tiui tire. Et ē actiuuz
hostio cum omnibus suis compositis
Hostiolum oli diminutiuum paruum hostium
Hostis. ab hostio tis dr h et h hostis. qr eque

fronte erat ad bellum. Pprie quidem hostes sunt
qui equales sunt. et equaliter sibi inuicē debent.
quasi qui nichil sibi debent. nec vnus magis tene
tur alteri q econtrario. vnd hostes pprie non pñt
esse xpiani inter se. nec hostiale pliū inter eos qr
xpiani semp debent sibi inuicē. saltem aliqua cau
sa xpianitatis. Sed xpiani et sarraceni pprie dicunt
hostes. qr nichil sibi inuicem debent. Si eniz uilis
simus sarracenus capet regem francie. tantum de
beret illi quantū rex francie deberet illi si eum ca
pet. ul hostes dnr ab hostiando. i. equando moe
nia uictoz. solent eniz hostes uictores menia uic
toz hostium adequare. id est cum terra equa fa
cere. id est destruere et deijcere per terram.
Hostiū. ab hostis dr h hostiū tij. qr hostez mo
ratur. ibi enim adusarijs nos obijcimus. Hinc e
ciā hostia fluuioz dnr exitus in mare. scz loca u
bi intrat mare qr hostibus illuc solemus occurrē et
nos eis ibi opponē. Vel dicuntur loca illa hostia
qr p loca illa tamq p hostia in domum intrant
flumina mare. ul res exportat ul importat p lo
ca illa tamq p hostia. ul qr homines p loca illa
quasi p hostia egrediunt et ingrediunt fluuiū ul
terram suā. quasi domū. Qr autē dr hostiū qi oste
dens aliquid interius. ul qi obstans intrntibus. i.
intrare uolentibus ethymologia ē. uide in ianua
Hostoriū. ab hostio tis dr h hostorium rij id ē
lignū cū quo modius ul sextarius exequatur il
lud uidelicet lignum qd ducit sup mensurā. ut si
quid ibi supfluū ē amoueret. si qd deest suppleat
Huiuscemodi est omnis generis indeclinabile
ab huius et modi. et interponitur ce sillabi
ca adieccō. Et designat iste gtūs modi qlitatez. ut
Humano as in hūanus ē ¶ huiuscemodi. i. tal
Humanus. ab humo dr humanus na num. qd
habet humanitatē. ul quod ptinet ad hominem
Itē humanus benignus mansuetus misericors qr
circa homines habeant amorem ul miseracōnis
habeant affectū. Et fm hanc significacōnem com
patur nior issimus. vnde humane nius sime uel
humaniter aduerbiū. Et dnt humane et humani
tus. sicut differunt diuine et diuinitus. Nam diui
nitus et humanitus significant a deis et homini
bus. diuine et humane ad similitudinē deoz uel
hominū. Si eniz dicas gabriel missus ē diuinitus
Idem ē ac si dicat gabriel missus ē a deo. et istud
factū est humanitus. i. ab hominibus. Si uero di
cas. gabriel locutus ē diuine ul humane. i. ad mo
dū uel ad similitudinem deoz ul hominum. siue
diuino more ul humano. et humane. i. mansuete
et humaniter idem ē quod humane. Humanus cō
ponit cū in et dr inhumanus na num. i. non hu
manus. scilz efferus et crudel et immisericors. Et
compatur. vñ h inhumanitas tatis. feritas crude
litas impietas. Item inhumanus pt dici studens.
totus deditus studio. qui conuersatur raro cū ho
minibus. Vnde orac. Surge et inhumane senium
depone camene. Item ab humanus h humanitas
tatis. a gtō humani addita tas. Et dr humanitas
pprietas qua dr hō. Et humanitas. i. mansuetudo
vna quedam affeccō qua inuicē nos intuemur. Itē
ab humanus humano nas. et ē humanare huma
nitatem induē. vnde humanatus ta tū. vñ ihūs
xpūs est humanatus. i. humanitate indutus. hu
mana natura uestitus. Et hinc humanacō tionis
humanitatis susceptcō inducō. Et prod primaz hu

manus cū suis deriuatiuis. ut humano as huma
nitus. Unde oracius. Humano capiti ceruicez pic
tor equinam. Jungere si uelit.

Humatus in humo mas est.

Humectatus in humectus uide.

Humectus. ab humor oris uł ab humeo dr hu
mectus ta tū. i. humidus. Et compatur humectior
issimus. Unde humecte tius issime adūbium. Et
humecto tas id est madefacere. Unde hec humecta
tio. et hec humectamen inis. Et humectatus ta tū.
Unde humectatim adūbium. sicut ab humectus
humectim. Et est actiuum humecto tas.

Humeo. ab humus dr humeo es ui. i. madefie
ri. Vñ humesco cis inchoatiuum. Et producit pri
mam. sed humo mas eam corripit. Unde uersus.
Corpora nullus humet ubi terra liquoribz humet

Humeralis. ab humus dr hic et hec humeral' et hoc
le. quod ptinet ad humeꝝ. et hoc humerale lis dici
tur quoddam pallium quod et suphumerale dici
tur. Eccl' xlv. Et humerale posuit ei ephot.

Humerillus. ab humus dicitur humerillus rilli
que extremitati axis infligitur.

Humerus. Ab armus dicitur hic humerus meri
quasi armerus. ut esset distinctio hominū quorū
sunt humeri ad animalia quadrupedia quoꝝ sūt
armi. vnd' humerosus a vm. i. fortis et magnos
habens humeros

Humidus. ab humeo es
uł humor dicitur humidus da dum. quod exteri
us habet humorem. Et compatur humidior issi
mus. vnde humide dius issime adūbium. et hec hu
miditas tatis. et humido as humidum facere ma
defacere. Et est actiuum. Et producit hu.

Humil'. ab humus dr hic et hec humil' et hoc le. q̄si
humi acclinis. Et est ethymologia. Et compatur
humilior limus. Dan iiij. Humillimū hominum
et scribitur p duo l. licet humil' scribat' per vnū
l. formatur enim ab humil' remota is et addita
limus. ut humil' humillimus. Et sunt quinqz sup
latiua que desinūt in limus cū suis compositis. et
continentur simplicia in hoc ūsu. Jn limus quinqz
dat faguł cetera linque Et a dcō humili addita tas
fit humilitas. Jtem ab humil' dr humilio as aui
are ūbum actiuum. Et cor' penl' humil' et humi
lio as. Et scias q' ut dicit glo sup math c iij. Ve
ra ē humilitas quam sequitur comes obedientia
Et gg' dicit in moral' xxvj a. Jlle uere ē humilis
qui non defensor est cū arguitur in mal'. Et sunt
tres gradus humilitatis. Primus gradus ē subdē
se maiori. et non se p̄ferre equali. et hec humilitas
dr sufficiens. Et ē necessaria cuilibet iusto. Secun
dus est subdere se equali nec p̄ferre se minori. et hec
dr abūdans. Tercius est subdere se minori in quo
gdu est omnis iusticia. et hec humilitas dr super
abundans. Jnuenit' autē humilitas bona et ma
la. bona exaltat. mala deijcit. Quod dñs in euan
gelio luc' xviij patenter et compendiose designat
dicens Omnis qui se exaltat humiliabitur. et qui
se humiliat exaltabitur. Quod exponens beda di
cit. quia simpliciter non ait. Qui se exaltat humi
liabitur. et qui se humiliat exaltabit'. s cū addi
tamento. Omnis qui se exaltat humiliabitur Di
cendum est. quia uarijs modis homines in hoc
seculo et in futuro exaltantur et humiliant'. Alij
hic et in futuro exaltantur. sicut rex dauid et iob
et ezechias. et iosias et ceteri tales. qui gloriosi in
hoc seculo fuerunt et gloriosiores sunt in futuro
Alij hic et in futuro humiliant'. sicut sunt superbi
pauperes uel certe illi qui in hoc seculo de pecca
tis vindictam recipiunt. et in futuro ad penā per
petuaz transeunt. qual' fuit herodes et antiochus
nabuchudonosor et pilatus. et multi tales de qui
bus scriptū est duplici contricōne contere eos dñe
Nonnulli enim hic exaltantur. s in futuro humili
antur sicut sunt supbi diuites qui iuxta scriptu
re uocem ducunt in bonis dies suos et in pūcto
ad inferna dñdunt. Alij autem hic humiliantur.
s in futuro exaltantur. sicut sunt sancti paupes
Et illi precipue. qui ppter deum omnia sua relin
quentes. semetipsos spontanea pauptate humili
ant. ut in futuro. a dño exaltari mereantur. Et
bnh dicit in xxxiiij smone Quanti humiliantur
qui humiles nō sunt. Alij cū rancore humiliant'
alij pacienter. alij et libenter. pmi rei sunt. sequē
tes innoxij. ultimi iusti Qui autem dicere pt. bo
num michi dñe quia humiliasti me Js uere humi
lis est Non pt hoc dicē qui inuitus tollerat. Mi
nus qui murmurat Est autem humil' qui humilia
cionem conūtit in humilitatem Et ipē est qui di
cit deo. Bonum m quia humiliasti me. Jtez dic'
gg' in quarta dñica de aduentu. Miranda actio
cū eleuacione. non eleuat s grauat. qui enim sine
humilitate ūtutes congregat. quasi qui in uentū
puluēm portat Et vnde aliquid ferre cernit'. Jnde
deterius cecat' Jn cunctis ergo que agitis fratres
mei. radicem boni opis humilitatem tenete Nec
quibus iam supiores. s quibus adhuc inferiores
estis aspicite. ut dum melioꝝ nob' exempla ppo
nitis. ad maiora semp ascendē ex humilitate ua
leatis. vide in humo.

Humo mas maui. dr ab humus Et est humare
intra ponē. humo tegere. i. sepilire. und' humatus
ta tum. terra tectus. i. sepultus Et humatim adū
bium. i. sepultim uel uiliter et abiecte Et corripit
hu humo humas. sed humeo eam producit.

Humor. ab humeo mes dicitur hic humor oris.
vnde humorosus sa sum. i. humore plenus. Et cō
patur sior simus vñ humorose sius me adūbium.
Et hec humorositas tis Et pducit pmā humor no
m s humor aris passiuū de hūo as eā cor'. vñ quid
Me terret q' humor. non terret q' sonat humor.

Humus mi fe ge. i. terra. et pp'e humida et in
ferior Et nota q' humus est quasi pp'um nomen
terre. vñ et caret plūalitate. et rñdetur ad adūbia
interogatiua ad moduz ppoꝝ nominū sine ppōne
sicut domus mi et milicia cie Et diuat' a mus. qd'
grece dr terra. ut diuacio sumatur ab ultima silla
ba. Et corripit hu. vnde ouid' epp. Luxūiat frigio
sanguine pinguis humus. uide in tellus telluris.

Hus. terra est in finibus ydumee. Et interpreta
tur festinans. uel consiliator. SEQVJTVR. J

est impatiuus de eo is it. facit enī impatiuꝰ
J eat. Itē sicut dic hug. hec figura latina J
et hec figura gca y. idem elemtū repn̄tant
et J repn̄tat illud in subali sono. ƺ y in ac
cidentali. hoc aūt elementū J. naturalit̄ et
exilit̄ sonat. ergo ħ figura i. rn̄tat illud ele
mentū cū sonat exilius. ƺ cū sonat spissius
et uberius. repn̄tat̄ hac figura y ¶ Ad istos
diūsos modos rn̄tandi p̄dictū elementū. gci
predictis duabus figuris utūt̄. appellantes i
iota. et y gui. Nos autē non utimur hac figu
ra y. nisi in grecis dcōnibus uel barbaris. Et
non ubiqꝫ. vnde in multis dcōnibꝫ grec̄ uł bar
baris ē dubiuꝫ an debeat scribi p i an p y apud
nos. cuꝫ nesciamus illas linguas ex toto. quia
apud grecos et barbaros in quibusdaꝫ locis scri
bitur i in alijs y ¶ Iteꝫ hec figura y apud nos
rn̄tat duo elemta. scꝫ i uocaleꝫ. et i consonanteꝫ
qꝛ ergo y duo elemta rn̄tat et qꝛ i et y idē repn̄
tant elemtū ideo nobis placuit mixtiꝫ tractare
de dcōnibꝫ q̄ incipiūt ab i vocali et ꝺ ilł q̄ inci
piūt ab i cōsonāte et eciā ꝺ hijs q̄ īcipiūt ab y
Ia est nomen dn̄j ꝧ ꝙ ē inuisibił. ex quo et
allelu. qꝺ est laus uł laudare componit̄ alleluia
.i. laus inuisibilis uel laudare inuisibilem
Iabel interpretatur ascensio ¶ dencia
Iabin interp̄tatur sapiens uł sensus siue pru
Iaceo ces cui. uerbum neutꝝ et caret supinis
et dꝛ a iacio cis et componitur cuꝫ ad et dr̄ ad
iaceo es iuxta iacere. et cum inter et dr̄ interia
ceo ces et cor̄ ia luc̄ in iiij. felix qui potuit mū
di minante ruina Quo iaceat iam scire loco
Iacere. qn̄ est infinitiuus de iaceo ces ꝓducit
pn̄łt qn̄ uero est infinitiuus de iacio cis corripit
Iacinctinus. In iacinctus vide
Iacintus ti fuit quidaꝫ puer uersus in florem
ꝧ poetas vnꝺ et ille flos silr̄ dictus est iacintus
et ē purpureus Et hinc quidā lapis dcūs est ia
cintus hn̄s purpureū et ceruleū coloreꝫ ad mo
dū illius floris. Xꝩ flos ē iacintus lapis est iacin
tus homoqꝫ Vn̄ iacintinus a ū pn̄ł ꝓꝺ quāuis
poetica licencia qn̄qꝫ cor̄ in metro ꝭm hug et
Iacio cis ieci ¶ scribitur sine c in ult̄ silła
iactū iacere vn̄ ħ iactus tus tui Iacio componi
t̄ adijcō cis. abijcō cis. cōijcio cis Iteꝫ p detcō
neꝫ n. coijcio cis ꝑ cōijcō. deijcō cis. desijcio cis
eijcio cis. inijcō cis. ꝓijcō cis. preiicō cis. obijcō
cis. reijcō cis. subijcō cis tīicō cis Iacio et om̄ia
eius cōposita sunt actiua Itē om̄ia eius compo
sita retinent pretitū sui simplicis īmutatū p̄ter
ꝓijcio ꝓieci. ƺ a pn̄tis mutat̄ in i. et a supini in
e mutat̄ ¶ Itē nota ꝙ adijcō et abijcō et cetera
cōposita a iacio p duo i dn̄t scribi et ꝓnūciari
regulariteꝛ et ē p̄mū consonans et alteꝝ uocale
Secundū ħ ergo si componat̄ iacio cū dcōne de
sinente in consonantē dꝫ p̄ma ꝓduci pōne Inue
nit̄ tn̄ qn̄qꝫ p̄ma cor̄ Et hoc iō fit qꝛ in omībꝫ
hꝰmodi ūbis solent quidā tacere qn̄qꝫ i conso
nātē in metro ymo ꝙ magis ē causa euphonie
semp solent tacere i consonantē in qualibꝫ ꝓla
cōne in p̄dictis ūb̄ compositis et tn̄ ē de integra
te dcōnis et dꝫ scribi licet taceat̄ apud q̄sdam
cā euphonie sicut in hac dcōne circūeo. m. nō
ꝓfert̄ et tn̄ est ps dcōnis huius et ibi scribitur
¶ Cū ergo contingit ꝙ i cōsonans in p̄dictis ū
bis taceat̄ et liquescat a ptāte cōsonātis tunc p̄
ma nō cogit̄ ꝓduci pōne et inde ē ꝙ p̄t corripi
si naturalit̄ cor̄ ē Si ūo i cōsonans nō taceat̄.
nec liquescat tūc p̄ma ꝓducit̄ si desinat in conso
nantem Et hinc ē ꝙ subijcio qn̄qꝫ ꝓꝺ p̄maꝫ qn̄qꝫ
cor̄ et in consiłibus ideꝫ ē iudiciū ¶ Si querat a
liqs utꝝ asserā i consonantē semp debere taceri
in p̄dictis uerb̄ in qualiꝫ ꝓlacōne sic distinguo
cū metꝝ cogit taceat̄. ał's apte ꝓferat̄ non eniꝫ
uideo esse magnā cachophoniaꝫ si dicat̄ abicio
deicō licet quidaꝫ uelint ħ semp et ubiqꝫ uitare
ita dic hug. magr̄ autē bn̄. dicit ob in conpōne
breuiat̄ ut obeo. nisi posicō supueniat ut obieci
tn̄ in pn̄ti et in omībꝫ que tenent cognacionem
pn̄tis obicio p̄mam cor̄ et ꝓꝺ. corripit subtcta i
consonante. vn̄ stacius Pectora que inuisis obicit
fumācia muris. ꝓꝺ retenta i consonāte vn̄ Orac
Cuꝫ m̄ liuor edax ignauos obicis armos In fre
quencōri tn̄ usu ē ꝙ ꝓducat̄ ita contingit in ħ
ūbo abijcō. cor̄ eniꝫ. vn̄ stacius frontibus inten
tas abicit mōstratqꝫ timorē. et ꝓducit̄ vn̄ ideꝫ
stacius Abicit attonite rcōꝝ culmine summo Iꝺ
accidit in ħ ūbo subicō nā a stacō cor̄ dn̄te fac
ta uidere p̄or subicit gauisus ulixes. ꝓꝺ autē a
ūgilio quātū uere nouo uiridis se subicit almis
Sꝫ in reicō alit̄ ē qꝛ tā in pn̄ti q̄ in p̄tito p̄mā
corripe et ꝓducere inuenit̄ qꝛ ꝧ quosdā ibi est
simplex consonās et sic p̄mā cor̄ vn̄ ūgił ticire
pascentes a flumīe reice capllas. qntus eniꝫ pes
est ꝓceleumaticus constans ex q̄tuor breuibus.
ꝧ autē quosdā est duplex consonans. et sic ꝓꝺ
pōne vn̄ uirgił Reice ne maculis obfuscent uel
lera pułł Alie ūo ꝯpōnes composite cū ħ uerbo
iacio penitꝰ ꝓducūt̄ ut inijcio adijcō eijcō ꝓij
cō deicō in quibus omībꝫ i duplex cōsonans ē
Iacito tas pn̄ł cor̄ ī iacto uide ¶ an̄ i uocaleꝫ
Iacob interp̄tat̄ subplantatoꝛ qꝛ in ortu nas
centis frat's plantā apphendit vł qꝛ postea frēm
arte decepit ¶ Itē iacob angelū et eciā esau vicit
nō māibꝫ ƺ orōibꝫ vn̄ illud pꝧ xlix Redemptoꝛ
tuus fortis iacob. dicit glo. fortis iacob qui de
di fortitudineꝫ iacob luctandi cū angelo orōne
ut aiūt .n̄ manibꝫ. volebat. n. angelus q̄ eū cus
todiebat in pegnacōne ad deuꝫ. recedere. euicit
autē orōe ut eū bn̄diceret. et audiuit. si cū deo
fortis in orōne es. q̄tomagꝭ cont̄ homīes qꝛ et
orōne cont̄ esau queꝫ metuis p̄ualeb̄ ¶ Hic no
ta ꝙ gḡ tractans illud gen̄ xxxij Cū iacob ad
ꝑpa rediret uir luctabat̄ cū eo ad mane qui cū
uideret ꝙ supare eū nō posset tetigit neruū fe
moris eius et statiꝫ emarcuit Ita dic̄ in secunda
omeł secūde ptis ezechieł Is qui certat in lucta
mine aliqn̄ supiorē se. aln̄ nō eū cū q̄ cōtendit
inferioreꝫ īuenit designat ergo angelus et iacob
q̄ cuꝫ eo contendit vniuscuiusqꝫ pfecti uiri et in
contēplacōne positi animā. qꝛ videlicet anima
contēplari deū nitit̄ uelud in quodā certamine
posita mō exupat. qꝛ intelligendo et senciendo de
incūscripto lumine aliqꝺ degustat mō ūo succū
bit qꝛ et degustando iteꝝ deficit q̄i ergo vincitur
angelus qū intellectu intimo apphendit̄ deus
Sꝫ notanꝺ ꝙ ideꝫ victus angelus neruū femo
ris iacob tetigit eūqꝫ marcescere statiꝫ fecit atqꝫ
ab eo tpe iacob claudicauit vno pede. qꝛ scꝫ ōi
potens deus cū iam p desidiū et intellectū cog
noscit̄ omēꝫ in nob̄ uolūtatē carnis arefacit et
qui p̄us q̄i duobꝫ pedibꝫ īnitentes et deuꝫ uide

bamur querere et seculū tenere. post agnicōnē suauitatis intime vnus in nobis pes sanus remanet atq₃ ali9 claudicat q₂ necesse ē ut debilitato amore seculi. solus in nob̄ cōualescat amor dei. Si ergo tenemus angelū vno claudicamus pede q₂ dū crescit in nob̄ fortitudo amoris dei infirmatur ꝓcul dubio fortitudo carnis

Iacobipeta pete. cōis gn̄is pl'r cor̄. q̄ petit ecclesiā sancti iacobi et cōponit̄ a iacob₃ et peto

Iacob₃ zebedei a patre cognominatus ē quez cū iohāne relinquens uerū patrem secuti sunt hij sunt filij tonitrui qui eciā boanerges ex firmitate et magnitudine fidei sunt nominati. hic est filius zebedei frater iohis q̄ post ascensionē dn̄i ab herode occisus ē et interp̄tat̄ supplantator q₂ curā carnis supplantauit dn̄o uocāte et ipām carnē herode cruciante contēpsit Vnde iacobitanus a ū et het h̄ iacobensis et h̄ se hic dcūs est iacobus maior sicut alter minor. primo rōne uocacōnis qm̄ p̄mus uocatus ē a xp̄o. secūdo rōne familiaritatis qm̄ maiorē familiaritatē uidet̄ xp̄us hūisse cū isto q̄ cū alio q₂ viz ip̄m ad secreta sua admittebat. sicut fuit ad puelle resuscitacōnē. et ad gloriosam trāsfiguracōm. Tercio rōne passionis q₂ p̄mus int̄ ceťos ap̄l'os passus est sicut ergo dr̄ maior alto ex eo q̄ p̄mus uocatus est ad ap̄l'atus grām ita p̄t dici maior ex eo q̄ p̄mus uocatus est ad etnitatis gloriā ¶ Iacob₃ alphei ob distinccōnē prioris iacobi cognominatus est qui dr̄ filius zebedei sicut iste filius alphei cognomen ergo ambo a patre sumpserūt Iste est iacobus minor qui ī euangelio frat̄ dn̄i dr̄ ambo p̄dicti iacobi ap̄l'i fuerūt et consobrini xp̄i hic iacob₃ ut tactū ē dcūs ē minor ad drīā iacobi zebedei. Licet enim iacobus zebedei natus sit p̄or. fuit tn̄ uocacione posterior. vnde et hec consuetudo in pl'is q₃ regionib₃ obs̄uat̄ ut ille qui p̄or ingredit̄ maior uocet̄ et ille qui posterior minor licet sit p̄or aut etate maior aut sanctitate dignior dcūs eciā ē frater dn̄i ex eo q̄ simillimus sibi fuisse phibet̄. adeo. q̄ pl'iq₃ in eoꝝ sp̄ē fallerent̄ Appellatus eciā ē iacobus iustus ꝓpt̄ meritū excellentissime sanctitatis Vn̄ egesippus ap̄l'oꝝ vicinus Hic inq̄t ex utero mat̄s sue sanctus fuit vinū et scerā non bibit. carnes nunq̄₃ manducauit. ferrū in caput eius non ascendit. oleo nō ē vnctus. balneis n̄ est usus syndone. i. ueste linea semp̄ indutus Tociens in orōne genua flexerat ut callos in genib₃ sicut in calcaneis uidet̄ habere Hic solus int̄ ap̄l'os ꝓpter nimiā sanctitatē suā p̄mittebat̄ in sancta sanctoꝝ intrare. ꝓpter eius eciā sanctitatē p̄ ceťis ap̄l'is ierosolimis ē ep̄us ordinatus. dr̄ eciā q̄ p̄mus inter ap̄l'os missam celebrauit vide eciā in iohannes

Iattancia cie fe ge. i. arrogancia. sup̄bia. vanitas. et scribit̄ p̄ t ꝫ accipit sonū de c. fit enī

Iactarius rij vid in iactura ¶ a iactāti addita a

Iacto. A iacio iacis. ieci. iactum. iactu. u in o. fit iacto as ūbū fre. a quo dr̄ iactito as aliud fre Itē iactare ul' iactitare ponit̄ ꝓ gl'iari laudare gl'iando uanitate arrogare uel inaniter ꝓferre Inde iactans siū arrogans dr̄ qui se uanitat et alioꝝ institutis nō acquiescit ꝫ ꝓpiā quandā uiā iusticie et sanctitatis inquirit Et conpat̄ cior simus vnde iactanter eius me adūbiū Xw Qui iacit hic iactat qui laudat sic quoq₃ iactat

Iactuarius in iactura uide

Iactura a iacio cis dr̄ h̄ iactura re. i. iactus Iactura eciā dr̄ dampnū. et ꝓprie quod naute paciunt̄ cū īminente et ingrauescente tempestate res suas in mare iaciūt scʒ panē vinū pānos et gn̄alit̄ quitq̄t hn̄t ne ip̄a nauis nimio pondere reꝝ submergat̄ vnde h̄ iactarius qui freq̄nt̄ dampnū patitur. et ꝓp̄e qui ita res suas iactat Et iactuarius a ū dāpnosus paciens ul' inferens dāpnū Inter dāpnū autē et iacturā est drīā q₂ iacturam scientes et ultro patimur dāpnū insolito et nobis nescientibus fit ꝫm papiam

Iaculator. toris. In iaculum uide

Iaculū li. a iacio cis dr̄ h̄ iaculū li. i. missile. eo q̄ iacitur ul' mittit̄ impetuose Vnd̄ iaculor aris iaculū īmittere et torquere Vn̄ h̄ iaculator oris et h̄ iaculatorius ria riū. aliquid ioculatorie ul' qd̄ est aptū ad torquend̄ ul' qd̄ p̄tinet ad iaculandū ¶ Iaculor conponit̄ cū iaculor aris cū omib₃ suis conpositis ē deponens Itē iaculū dr̄ quoddā rethe piscatoriū. silr̄ a iaciendo vn̄ iaculator qui iaculū iacit ul' facit. et cor̄ cu

Iaculus li masc ge. quidā s̄pens uolatilis a iaciendo dictus q₂ de arborib₃ se iacit sup̄ animalia et ea p̄imit. vn̄ lucanus in ix. Et natrix violator aque. iaculiq₃ uolucres

Iair. interp̄tat̄ uigilans seu. illuminans et ac̄ ul.

Iairus ri. ꝓpium nomen cuiusdā uiri cuius filiā dn̄s suscitauit ut habet̄ math. v. et interp̄tat̄ illūinans ul' illuminacio seu uigilie aut uigilancius et ꝓducit penl't. vnde dr̄ in aurora Mensa leui splendet. curatur nata iapri

Iam. adūbiū est t̄pis. ¶ Iambeus in iābus est

Iambus bi. quidam pes constans ex breui et longa. et dr̄ a iambos qd̄ ē ascende ul' ascensio q₂ cito t̄nsimus et ascendimus a breui ad longā uel dr̄ a iambuzin quod ē detrahere ul' rep̄hendere ul' uenenū q₂ inuentus fuit ad describendū venenū ire. et rep̄hensiones et detracciones. vnde Orac̄. Archilocū ꝓp̄o rabies armauit iambo. vn̄ iambeus ea cū. et iambicus ca cū. et ē bissillabū iābus licet in p̄dcō u̇su sit trisillabū p̄ dieresiā

Iamin. i. dext̄a et conponit̄ cū ben et dr̄ ben

Iannes. acuit̄ in fi. et interp̄tat̄ ma ¶ iamin. rinus suā ubi est signū eius Cessit enī et defecit signū eius corā signis moysi vn̄ et dixerūt magi. hic digitus dei est.

Ianiculū culi templū Iani et dr̄ a Ianus Ianiculū eciam dr̄ oppidū ytalie. et hic ianiculus. mons apud romā q₂ ibi olim colebatur Ianus.

Ianitor a ianua dicit̄ hic ianitor toris qui et ianuator dicitur. scilicet quj obseruat Januam.

Ianitrix tricis. q̄ obs̄uat ianuā. et ianitrices dn̄r uxores duoꝝ fratrū. quasi eandē ianuā tenentes. ul' p̄ eandē ianuam iter hn̄tes. et dicitur a ianua ul' a ianitor. p̄ formacōnē. mutato or. in rix ut ianitor trix et cor̄. in gt̄o aū ꝓd̄ pnl'.

Iantaculū. a ianto tas dr̄ h̄ iantaculū li cibus quo soluit̄ ieiuniū an̄ p̄ndiū. vn̄ iantaculo las et in deponenti gn̄e iantaculor aris idē q̄ iāto tas Et scias q̄ quidā corrupte solent ꝓferre h̄ uocabula p̄ e in p̄ma sill'a scʒ iento tas et ienta

Ianto. a iano. deo ¶ culo las. et ientaculū li. p̄ncipioꝝ dr̄ ianto tas taui. et in deponenti gn̄e iantor aris. i. cōmede ante p̄ndiū ꝫ hug. Pap eciā dicit iantare desinare dr̄ uulgo Ianto et gus

to ante ꝑndiū. vn̄ quidā. Jantamus mane cera

Ianua. a ianus dr̄ h̄ ia¶mus uespere facto.
nua e ꝓꝑe ꝑmus ingressus qꝛ ianus ē deus ꝑnci
pioꝝ cui antiqui omnez introitū et exituz sacri
ficauerūt. vel ianua hostiū ꝑforatū. quale uide
mus in cellarijs ꝑ qđ uideri ꝑt intus et extra
sicut ianus uidet an̄ et retro fores sunt q̄ extra
uoluūᷣ et apiunᷣ. value que intus apiuntur et
uoluūᷣ Et sunt duplices et replicabiles qꝛ in se
replicanᷣ cū apiunᷣ. Et dn̄r sic a uelando qꝛ se
uelent vel q̄i uolue qꝛ cū apiūᷣ cū difficultate
uoluūᷣ ul' qꝛ in se reuoluūᷣ. porta ꝓꝑe est ciui
tatis Cū eniz antiqui ciuitatē aliq̄ꝫ uolebant edi
ficare. in circuitu ducebant aratꝝ et locū muro
rū sulco designabant Cuz ergo ueniebant ad lo
cū ubi porta debebat ēē. suspendebant aratꝝ ne
tangeret terrā. et portabant. ab illa portacione
aratri. locus ille dictus ē porta. et ꝫ h̄ ꝓꝑe ciui
tatis ¶Potest eciā in alijs dici porta. ab exꝑtaci
one et ꝑꝑtacōne reꝝ. ꝑ eaz facta ¶Posticū uel
postiaū ul' postis ul' postica latēs ingressus in ꝑte
posteriori ul' qui respicit occidentē. Antica hostiū
ab antiori. uel qđ respicit orientē ¶Hostiuz dr̄
gn̄aliter ubicūqꝫ sit. siue sint ualue siue fores si
ue aliqđ aliud Sil'r et aditus dꝛ gn̄alit' hostiuz.
differūt tn̄. qꝛ aditus ē quo admittimur. hostiū
quo excludimur. vsus tn̄ hanc ꝓꝑetatem corrū
pit ¶Itē a ianua porta. dicta est quedaz ciuitas
potens nobil' pulchra et diues. iuxta mare sita.
Et est q̄i introitus et porta lombardie. tuscie ꝓ
uincie. Huius ciuitatis oriundus fuit conpilator
pn̄tis libelli qui dr̄ ꝓsodia ul' catholicon. Conpi
lator siquidez istius opis dcūs ē frater iohānes
ianuensis de balbis de ordine fratꝝ predicatoꝝ
modicus Qui eciā conpilauit aliū libellū in the
ologia. qui dr̄ dyalogus de q̄ōmbꝫ anime ad spi
ritū. Qui eciā conposuit quoddaz opus pascale.
ubi scꝫ de facili repiᷣ pascha. Sꝫ h̄ opus pascale
conposuit anteq̄ꝫ ordinez intraret Et a ianua dr̄
h̄ et h̄ ianuenꝭ et h̄ se. patriū. et ianuinus a ū

Ianuarius. a ianua dr̄ hic ianu¶possessiuū.
arius rij. qꝛ ianua est et introitus anni vel dꝛ a
iano qꝛ ianuarius ē ꝑncipiū āni. sicut ianus est
ꝑncipiuz om̄iuz opm̄ et inde ianuarius ria riū.
h̄ alio nomīe ionomus dꝛ qꝛ ōiuz mensiū sit ꝑr

Ianuator. uide in ianitor ¶Ianuenꝭ. in ianua

Ianus qꝛ iam designat tēpus pn̄s ¶exponiᷣ
et q̄ꝫ statiz est cū quadā uelocitate sequiᷣ Inde
idō derinaᷣ h̄ ianus ni ꝓpter uelocitatē uidendi
an̄ et retro. cū sit bifrons et est ianus ꝑncipioꝝ
om̄iuz deus Et dꝛ bifrons. i. h̄ñs duas frontes.
scꝫ an̄ et retro Et ꝫ h̄ ianus dꝛ mūdus ul' celū
qđ hꝫ duas facies. i. duas portas. scꝫ orientē. et
occidentē. ul' cancrū et capcornū. ẞ cū ianus dr̄
quadrifrons. h̄ referᷣ ad q̄tuor mūdi ꝑtes uel

Iaphet interꝑtaᷣ latitudo ¶elementa ul' tꝑa
Ex eo eniz ꝓpl'us gencium natus est Et qꝛ lata est
ex gentibus multitudo credencium. ab illa latitu
dine Japhet dictus est. vide in gentilis.

Ias. uiride dr̄. ¶Iaspis idis. fe ge. quedā gem
ma ꝑciosa est et uiridis. ias eniz uiride. pynarsiz
gēma dr̄ et ex eis conponiᷣ iaspis et cor' pl't gn̄

Ibex ibicis. fe ge. genus est quadrupedis
scꝫ caprea. que alio nomine dꝛ dorcas et
dn̄r ibices q̄i auices. qꝛ instar auiū ardua et ex
celsa teneant. et in sublimitate inhabitent ita ut
de sublimitate vix h̄ūanis obtutibus cerni pn̄t
Hee. si qn̄ aduisitatē animaliū ul' hominū ꝑsen
serint de culminibus saxoꝝ altissimis sese ꝑcipi
tantes. suisqꝫ cornibus illesas suscipiūt. ꝫm pap
Et declinaᷣ hec ibex huius ibicis et cet'a pl'r hee
ibices haꝝ ibicū etc. et cor' bi Job. xxxix. nūq̄t
nosti tempus ꝑtus ibicū in petris. Xꝟ. Cornua
fert ibex Job testis et ibicis inde De hoc supra
dixi in secunda ꝑte ubi dixi de accentu nōinuz

Ibi aduꝫiū loci. conponitur ¶desinenciū in r
cū in et dr̄ inibi. i. in eodez loco et cum idem
et dicitur ibidem. i. in eodem loco. et acuit pnl'.
duo eniz. i. conglutinanᷣ in vnā longaz Itē con
poniᷣ cū alius et dr̄ alibi. i. in alio loco et cū
inter et dr̄ interibi. i. interim inꝫa in illo loco

Ibidem. In idem vide. ¶et corripit primam.

Ibis fe ge. gtō ibis uel ibidis. est ciconia scꝫ a
uis immūda que nūq̄ꝫ ꝓicit se ad uolanduz nisi
ꝑus potet aquam. qꝛ rostro posteriora purgat. et
qꝛ auis est immūda ideo ouid' uocauit ibidem ad
ūsariū suū. et corriualez. q̄ cū uxore sua mecha
baᷣ. Et libꝝ quē in eū scripsit sic intitulauit O
uidius in ibin. i. contra ibin vn̄ sic dicit. Ibidis
interea tu quoqꝫ nomen habe.

Ibix ibicis fe ge. auis aquatica est. serpentibꝫ
inimica ut dicit glo. sup illud. ysa. xxxiiij. possi
debūt eā onocroculus et ericius et ibex. It' ysid'
xij. eth Ibices aues meridiana plaga uocat que
nili fluenta inhitant Xꝟ Ibex ibicis auis est. nili
qꝫ fluentis Et sic ꝓducit pnl' gn̄. ẞ Ibex ibicis ut
dixi ꝑ ex. corripit pnl' gn̄.

Ibo ibis. futuruz de eo is. producit ꝑmam.

Icarus cari fuit filius dedali vnde icarius
ria riū. et hinc mare dictū est icariuz. in
quo submersus est. et hec icaria rie. Insula iuxta
quā submersus fuit. ¶Icio icis. vide in ico icis.

Iciofagus. ab icius et fagin qđ est cōmedē cō
poniᷣ iciofagus ga gū. i. pisces comedens. vn̄
iciofagi. quidā ꝓpl'i qꝛ uenando in mari ualeant

Icius icij qđā piscis est ¶et piscibꝫ tm̄ alanᷣ
Ico icis icisti icere ictū. i. ꝑcutere vn̄ ictus ta.
tū. i. ꝑcussus vn̄ homerus. Icta petit celū. terris
citharea relictis. Numeri. xxxv. Ictus occubuit.
Et h̄ ictio. i. ꝑcussio Et h̄ ictus tus. tui. Et icto.
as. fre. quod freq̄ncius inueniᷣ. Ictuo as. in eod'
sensu scꝫ freq̄nter ꝑcutere Et hinc ꝫ quosdaz cō
poniᷣ abicio. deicio subicio et huiusmodi cū ꝓ
ferūᷣ ꝑ vnū i. qđ esse non ꝑt qꝛ ꝑteritū et sup
istoꝝ nō pn̄t conpōnem recipere ab ico. deberet
eniz esse abici deici subici. et nō abieci subieci de
ieci ꝑtitū. Licet ꝫ quosdā Ico cor' pnl' in pn̄ti et
in ꝑtito eaz ꝓducat. tn̄ ꝫ alios in pn̄ti eā ꝓducᷣ
Sꝫ ꝑdicta conposita semꝑ cor' eā in pn̄ti Vnde
Lucrecius. Ex incorporeis ꝓpellit et icit Ita dicit
hug. Alij uo dicūt. cuz quibꝫ ego. q̄ ico icis ici
tā pnl' longa q̄ꝫ breui. facit sup ictuz ẞ non est
in usu nisi ꝑticipiuz ꝑtiti tꝑis ictus Et scias q̄
inuenitur ico icas. et icio icis. Vnde ꝑscianus in
ix. libro. Inuenitur simplex icio icis

Iconia iconie. In icon est.

Icon conis exponiᷣ in q̄rta ꝑte in c de tropis

Iconomus ul' economus penl' cor' est tam pe
cunie q̄ꝫ fruguz et om̄iuz que possidenᷣ dispensa
tor vn̄ yconomicus xenofontis. liber pulcher ē
qui nō gubnacōnez uille ẞ dispensacōnez uniuse
domus tulio interꝑtāte signat vid' eciā in econo

Ictuo.ictuas. In icio icis est. Cmus.
Ictus icta ictuz. In ico icis est.
Idaliuz idalij quedā silua in.cipro Insula
in qua colitur venus. Vñ ipa venus et
quedā terra adiacens dcā ē idalia uł idalis yda
lis uel idalidis Et hinc idalius lia lium.
Idcirco .i.ideo ꝓpterea et uidet̄ esse simplex.
Idea idee.pnł acuta exemplar uel forma Et
dr ab idos quod est forma Et inde hec et hec ideal.
et hoc ideale..i. formalis ymaginarius.
Idem componit̄ ex is et demuz q̄i isdemuz hec
est itez is.eius femininuz est eadez.neutꝝ idem. I.
cor qui in masculino ꝓd xw Neutꝝ curtat idem
ꝓducit masclus idez.Et geminat̄ conpō in neu
tro.dicimus enim idemtidez.i.idez et idez Cuius
obliqui casus deficiunt Et nts tam masculini q̄
neutri ex duobz est corruptis necnon acts tam
mas q̄ fe.mutat̄ eniz m in n an̄ d cā euphonie
ut eundez eandez qd in alijs q̄q3 conpositis fieri
solet ꝓpter eandez consonantē ut quendā q̄ndaz
quoꝝdaz quaꝝdā Que tñ pn̄t et p adiectōnem
hre extremā sillaz Ceteri uo casus supdictoꝝ ꝓ
nominuz.hoc est eadez eiusdez eidez eodez eedem
eisdez easdez eosdez.ex integro et corrupto inue
niunt̄. Itaq3 regula exigit p duas ij uel p e et i.
tā ntm̄ plem masculinuz q̄ dtōs et abltōs diuz
gn̄uz plures scribi j ijdez uł.eidez et eisdez uł ijs
dez ¶ Solent ecīā auctores p sinerisim.vnam j.
ponere ꝓ duabz.ut patani ꝓ patanij Iuuenał
in iij Antonj gladios potuit contēpnere si sic.
ꝓ antonij sicut dicit psti in xij libro ubi agit
de figura ꝓnomis vide eciaz in is ea id et in.
iij.pte.ubi agitur de sin secunde declinacionis
Identidem. In idem exponitur.
Idest.supra exponitur in hoc est.
Idida dide pnł cor.nomen est salomonis Et
interpt̄at̄ dilectus dn̄j ꝓpter deū vel amabilis
dn̄o.ꝓpter dn̄m vide eciam in ecclesiastes.
Idin. Interpretatur uidere.
Idioma atis.ge neu.dr ab idos qd est ꝓpꝛium
et hemū q̄ est ꝭmo.uł modulacio Inde idioma
ꝓpꝛietas loquēdi in qualiz lingua.quot eniz sunt
ligue tot sunt et idiomata vnusquisq3 eni idiōa
te suo loquit̄ et ꝓd pnł ī ntō s3 in gtō eā cor
Idiopate.ab idios et patos q̄ ē passio cōpōi
t̄ idiopate pates gca declina.et hec idiopatica cie
ꝓpꝛia passio q̄ aliūde n̄ infert̄.s3 intrinsecus nascit̄
Idios grece.latine dicitur ꝓpꝛium.
Idiota ab idios et iota q̄ ē quedā lrā compo
nit̄ idiota te cōis ge.i.illratus q̄i diuisus a lr̄is
.i.indoctus et insipiens.vel conponit̄ ab idus
et ote quod ē auris Inde idiota q̄i diuisus ab
aure q3 quod audit.nō intelligit uł idiota dr
ab idos quod ē ꝓpꝛiū et ethis qd est mos Qui ꝓpꝛi
um morem sue terre ignorat.Et producit pnł.
Idithū. Interpt̄at̄ t̄nsiliens eos.uł saliens q3
q̄sdā humo inhentes et ea q̄ in imo sunt cogitā
tes et in rebus t̄nseūtibz spem ponentes t̄nsiliuit
canendo iste qui uocat̄ t̄nsiliens.et acuit̄ in fine
Idolatria.idolū cōponit̄ cū latria et dr hec et
hec idolatra re.i.cultor idoloꝝ .s.qui culturaz quā
dz inpendere suo creatori.inpendit idolo Vnde
hec idolatria trie.i.cultura ydoloꝝ scz quā idola
tra idolo inpendit Et cor idolat̄ pnł naturaliter
Idoliuz dolij.dr locus ubi idolatre uenerantur
et colūt idoluz ꝭ pap.vn̄ j ad cor viij. In idolio

Idolothicū.ci.componitur ab Crecūbentem.
idoluz et theos q̄i ydolo deificatū.i.sacrificatū.i.
illud quod ydolo consecrat̄ et offertur.Et ꝭ cōpō
nē pnł debet cor quā q̄dā consueuerunt producē
ꝭ hug Sz pt dici q̄ est simplex et diuat̄ ab ido
lū et sic pnł ꝓducit sic huiusmodi nōia a nōibz
diuata vn̄ quidā.Est locus idolū qd ibi dat̄ ido
lothicū.j.cor viij c.idolithicuz manducat.
Idolū ab idos qd est forma dr hec idolū li.i.si
mulacꝝ.q̄d hūana effigie factū et consecratū ē
Idoneus ab.idos qd est forma dr idoneus a uz
.i.irrephensibił.aptus.utilis.conueniens.q̄si cō
formis cuilibz.qd autē dr idoneus q̄i in se du
plex hn̄s donū.ethimologia est et compatur p
supplecōnez.idoneus.magis idoneus issimus vn̄
hec idoneitas tatis cōueniencia.aptitudo.utilitas.
Idor.ab idro grece.latine dicitur aqua.
Idos gce.latine dr forma vn̄ idea esse formał
Idra dre uł idrus dri. In excedra exponitur
Idria drie quoddā uas aquatile et dr ab idor
uel idro quod est aqua.
Idrius drij.aquarius et dicitur ab idro aqua
Idro.in idor exponitur ¶ Idrofaba.be.ydro
componitur cū fabos.quod greci tumorem uel
meatū dn̄t Et dr hec idrofaba be.i.aque meatus
hunc morbū latini ab aque meatu.limphaticū
uocant.Et fit ex canis rabidi.morsu.uł ex eius
spuma.quam si homo uł bestia tetigerit.aut de
mencia repletur.aut in rabiem uertitur.
Idromalū li pnł ꝓd.quod fit ex aqua et ma
lis macianis Et componitur ab ydro.et maluz.
Idromancia idro cōponit̄ cū mante uel man
cia qd est dinacio.Et dr hec idromancia cie.dina
cio que fit in aqua.Est enim ꝓpꝛie idromancia.in
aque inspectione vmbras demonuz euocare et
ymagines uł ludificacōnes eoꝝ uidere et ab eis
ibi aliqua audire vbi adhibito sanguine ecīā in
fans p̄hibet̄ suscitari.quod genus dinacōnis a
parsis fertur illatū. Vn̄ idromancius cia ciū uel
idromanticus ca cum.qui talem artem exercet
Idromanticus ca cū.pnł cor. In idromancia
Idromellū li est aqua mellita qd Cexponit̄
constat ex aqua cocta et melle Et cōponitur ab
idor aqua et mel Idez et medo dicitur.s3 mulsuz
quod fit ex aqua cruda et melle.
Idropicus In idropis exponitur.
Idropis. Idro componit̄ cū peste quod grece
hūor dr Et dr hec idropis idropisis uł idrops y
dropis.i.aquosus hūor Est enim hūor succuta
neus cū inflacōne et anhelitu fetido et inde idro
picus ca cū.pnł cor.qui talez infirmitatē patit̄
et hec idropis idez qd idropis et cor pnł idropis
Idumea ee quedam regio Vnde idumeus.ea.
eū pnł acuta.Et interpretatur idumea rufa uel
rubea.seu terrena aut sanguinea.
Idus iduū idubus.fe ge.plis nūj.i.diuisio.
quarte decli. Vnde quidā dies mensis dictus est
idus q̄i diuisio.q3 tūc diuidebantur a nūdinis
que durabant a nonis usq3 ad idus.uel q3 tunc
diuiditur mensis.Non q3 in idibus sit medietas
cuiuslibz mensis s3 q3 in idibus ē diuisio mensis
q̄ntū ad appellacōnez dieꝝ Ab idibus eniz.men
sis non computat̄.nisi p klas sequentis mensis
vel dr ille dies idus.q̄si edus ab edendo q3 hec di
es apud ueteres epulaꝝ esset Et ab idus diuat̄
Iecerūt uł iecere ¶ Iduo as aui are.i.diuidere

preteritum est de iacio cis Et ꝓducit penultimam
IEconias interp̄tatur ꝑparacio domini et ac
IEcor oris.i.epar siue ficatum et ¶ penul'
dicitur iecor q̄i.iapir.q2 ignis ibi iaceat et ibi
habeat sedem qui in cerebꝝ subuolat inde ad ocu
los et cetā membra diffunditur et calore suo suc
cū ex cibo tractum uertit insanguinem Et nota
ꝙ antiq̄ dicebant hᵒieciner uel iecinus iecinoris
pro quo dicimus hᵒ iecur ris.Et consistit in iecore
concupiscentia.sicut enim corde sapimus ita ieco
re amamus.et cor̄ penl' in gt̄o et eciam in nt̄o
Vnde Splen ridere facit cogit amare iecor Vide
IEiunium nij dicit̄ q̄dam ¶ in Cor cordis
intestinum tenue semper et uacuum Vnde dicit̄
hoc ieiunium q2 sui media viscera uacua et exi
nanita existunt Et est ieiunium ꝑsimonia uittus
et abstinencia ciboꝝ a ieiunium deriuatur ieiuno
as.aui.are.atum.i.a cibis abstinere Et est neutꝝ
cum omnibus suis compositis Et ut dicit ieroni
mus sup marc̄ medicina cuiuslibet wlnens ad
hibenda est ei.non sanat oculum ꝙ calcaneū ie
iunio passiones corporis oracōne sanātur pestes
mentis.Et ambr̄ dicit in exameron.Ieiuni homi
nis sputum si serpens gustauerit moritur.Vides
quanta sit vis ieiunij.ut ex sputo suo homo ter
renum serpentem īterficiat et mente spiritualē
Quando autem ieiunia q̄tuor tempoꝝ anni agā
tur hijs v̄sibus habetur wlt crux lucia cinis
carismata dia Quod des uota pia q̄rta sequens
feria Hic nota ꝙ q̄dragesimale ieiunium arcius
obseruatur q̄ꝫ alia ieiunia q2 in eo xp̄m ꝯ mo
dum nostꝝ imitamur Et ideo.q̄uis esus casei et
ouoꝝ sit in q̄dragesima generalit̄ interdictus tn̄
in alijs ieiuniis aput diu̇sos est diu̇sus abstinen
cie modus et consuetudo quē quisqꝫ seruare debet
ꝯm morem eoꝝ inter quos conu̇satur.Vnde dicit
ieronimus de ieiuniis loquens.vnaqueqꝫ ꝓuinci
a habundet in suo sensu Vnde in huiusmodi ie
ieiuniis.oua et lacticinia possunt comedi ꝯ mo
rem et cōsuetudinem generalem pat̄e Item vigi
lie oim̄ apl'orum ieiunari debent.exceptis tribus
scilicet philippi et iacobi et iohannis euangeliste
quoniā illorum festiuitas est infra solemnitatem
paschalem.Istius autem infra natale dn̄i celebra
tur sicut dicitur in q̄dam decretali.vnde patet ꝙ
in uigilia bt̄i mathie debet ieiunari Item scias
ꝙ ieiunium exaltacōnis ex instinctu spiritus sc̄i
ꝓcedit qui est spiritus libertatis et ideo hᵒ ieiuni
um sub precepto cadere non debet Ieiunia uero
q̄ precepto ecclesie instituūtur sunt magis ieiuni
a afflictionis.que non cōueniūt in diebus leticie
ꝓpter qd̄ non est ieiunium ab ecclesia institutū
in toto pascali tempore siue in quinq̄gesima nec
eciam in diebus dominicis.q̄bus si q̄s ieiunaret
contra consuetudinem ꝑpl'i xp̄iani faceret que ut
auġ dicit est pro lege habenda.Vel eciam ex ali
quo errore sicut manichei ieiunant.q̄i necessari
um tale ieiūiū arbitn̄tes.nō esset a pc̄o īmunis
q̄uis ip̄m ieiunium ꝯ se cōsideratum omni tem
pore sit laudabile.ꝯ ꝙ ieronimus dicit ad lucin̄
utinā ōi tp̄e ieiunare possimus.uide in q̄dragesiā
IEns euntis De eo Is Ibam.Et formatur ab
ibam.bam mutatur in ens Et habet in obliq̄s
en ꝓ ie.vide in eo.is
IEpte intp̄retat̄ apiens uel aptus
IEroboam interp̄tatur supius diiudicās uel

cā ꝑpl'i et ut diuisio ꝑpl'i siue discernens ꝑpl'm
q2 in regno eius diuisus fuit ꝑpl'us israhel.et p̄
IEsse interp̄tat̄ ¶ cisus a regno stirpis dauid
in sole sacrificiū ul' incēsum.l' incēdens siue in
IEsus hebr̄ice ¶ cēdium et fuit pater dauid
grece sother.latine salutaris.siue saluator interp̄
tat̄.q2 cūctis gentibus salutifer uenit.et scribit̄
hoc nomen tribus litteris cū titulo.ad designan
dum a misterium t̄nitatis sic iesus Errant autē
scriptores qui ꝑ ista figura ¶ que exutraqꝫ p̄te
eleuatur equaliter scribūt ibi h que ē nota latine
aspiracionis.Non enim est ibi aspiratio.Et uide
istud nomen ihesus impositum est ab angelo.
et habet tres t̄minacōnes scilicet in nt̄o in sus in
act̄o in sum.in reliquis in v.scilicet in gt̄o.dt̄o.
vt̄o.ablt̄o.scilicet ihū.ꝙ non inuenies in aliquo
noīe quarte decli Et forte habuit tres tm̄ termi
nacōnes.ad notandum ꝙ in xp̄o tres sunt sub
stancie.scilicet diuitas.aīa.et caro.est enī uerus
deus et homo.vide in iuda
IGnaris.ra.rum.cōponitur ab in et narus
ul' cōponitur ab in et naris Inde ignaris
inscius rudis et q̄ ignorat et q̄ ignorat̄ sic appel
lat̄ et dicit̄ ignarus ꝓprie q̄ oblitus est et ꝑdidit
memoriam.q̄i sine naribus offecisse veteres scis
se dicebant Et hic ignoro.as Et nota ꝙ.g.q̄nqꝫ
apponitur huic nōi narus ꝑ protesim et in omi
bus ab eo deriuatis Quidam tamen dicūt ꝙ sit
ibi naturaliter.ꝯ hᵒ in cōposicione.n.non t̄nsit
in g.ꝫ subtrahitur et prod̄ penl' vnde quidam
Pandit et ignaris questio certa frequens
IGnauus ex.in.et nauus.a.vm.penl' ꝓduc̄
cōponit̄ inefficax piger insipiens stultus Et cōp̄
at̄ vn̄ ignaue ul̄ ignauiter ignauius me adiubiū
et hᵒ ignauia.uie.i.pig̃cia tarditas stulticia.et ē
corporis.ꝙ autem dicitur ignauus q̄i igne aī
uacuus.ethimologia est.Et nota ꝙ huic nōi na
uus quandoqꝫ apponitur.g.per ꝓthesim ut gna
uus et in omnibus suis diuatis ꝙ tamē g.dicūt
esse quidam de integ̃rate diccionis Et ꝯ hoc in
cōposicōne n non mutatur in g.ꝫ subtrahitur
IGnearius ab igne dicitur ignearius.ria.rium
.i.ignē cōtinens vn̄ dicit̄ hᵒ ignearīū.i.focariū
IGneolus in igneus exponitur
IGnesco.cis inchoa ab igneo.es potest eciam
IGneus ab igne ¶ dici ignisco.cis ab ignio.is
dicitur igneus.nea.neum.i.ad ignem ꝑtinens
vel de igne existens ul' resplendens.ul' ardens.et
igneolus.la.lum.penl' cor̄ Prudēcius in lib̄ hym
IGnicremus ¶ noꝝ vigor igneolus non ruit
a.um.penl' cor̄.i.igne crematus ul' igne cremās
IGnibulum.li.i.thuribulū et dicit̄ ab igne
IGniculus.culi dimi ꝑuus ignis et cor̄ penl'
IGnio is.iui.itum.dicitur Et est ignire inflam
mare calefacere Vnde ignitus.ta.tum.inflāma
tus vl' ardens Et tūc est nomen ab igne Item
ab igne deriuat̄ igneo.es.i.inflammare calere
vnde ignesco.cis.inchoa Ignio cōponitur adig
nio.is.i.inflammare Ignio actm̄ est cū omibus
suis cōpositis et ab ignio ignisco.cis.inchoa
IGnis a gigno et in cōponitur hᵒ ignis q̄i nō
gignens q2 nichil ex eo gigni possit ꝫ cōsumit
cūcta q̄ rapit Et est ꝓꝑe ignis ip̄a flamma ꝙ au
tem fouet ignem focus est Et facit ablatiuus sin
igne ul' igni.et acc̄s pl'is ignes ul' ignis.et sunt
tres species ignis.scilicet lux flamma carbo Et

scias q ignis in sua spera non lucet. q sic tege
ret corpora celestia vide ec in elementū et terra

Ignisco in ignio. is vide

Igniuomus. a. um. penl' cor. i. ignē vomens
ab ignis et uomo. is cōponitur

Ignobilis nobilis cōponitur cū in et dicitur
h. et h. ignobilis. et h le. qi non nobilis q fere
nō cognoscitur. cuius et genus et nomen ignora
tur Et cōparatur vnde ignobiliter. lius. issime
adūbium Et h ignobilitas. tatis

Ignominia. Nomē componit cū in et dicitur h
ignominia. nie. i. infamia. qi contra nomen. s ig
nominia imponitur potestate alicuius Sed infa
mia fit multoꝝ cōsenciente sermone. vnde igno
miniosus. sa. sum. infamis vituperator vnde ig
nominiose adūbium. et h ignominiositas tatis
s hug. inuenitur eciā ignominium. vnde dicit
pap Ignomiūm dictum qd designat habere no
men. is. q in aliquo crimine dephenditur qi sine

Ignero ab ignarus dicitur ignoro ¶ nomine
ras. aui. et sciās q ignoramus ea quoꝝ noticiā
habuimus s obliti sumus. vl' q scire deberemus
s quodam uicio pigricie nescimus Ea uero nes
cimus q nūquam sciuimus. vnde ignoranter et
h ignorancia cie s hug Job xix. si ignoraui me
cum erit ignorancia mea. Vide in erro. ras. Hic
nota q ignorancia differt a nesciencia. q nesci
encia dicit simplicem scire negacōnē vn cuicūqz
de est aliqrum reꝝ sciencia potest dici nescire illa
s quem modum dyabolus in angelum nescien
ciam ponit vj c ecclesiastice ierarchie. Ignorantia
uero importat sciencie priuationem dum scilz ali
cui de est sciencia eoꝝ q aptus natus est scire
Hoꝝ autem qdam aliquis scire tenetur. scz illa si
ne quoꝝ sciencia non potest debitum actum rec
te exercere vnde oīes tenentur scire cōmuniter
ea que sunt fidei et vniūsalia iuris pcepta. singuli
autē ea que ad eorum statū ul' officium spectant
Vnusquisqz enim tenetur scire ea que ad suū offi
ciū spectant. Quedam uero sunt que et si aliquis
est natus scire. non tn ea scire tenetur. sic et the
oremata geometrie. et cōtingencia pticularia. nisi
in casu. Manifestum est autem q quicumqz negli
git habere ul' facere id quod tenetur habere uel
facere peccat peccato omissionis ¶ Vnde. pter
negligenciam ignorancia eoꝝ que qs scire tenet
est pctm. nō autē imputatur hoi ad negligenciā
si nesciat ea q scire nō potest. Vnde hoꝝ ignorā
cia inuincibilis dicit q scilicet studio supari nō
potest. Et pter hoc talis ignorancia cum non
sit volūtaria eo q non est in potestate nrā. eā
repellere nō est pctm. Ex quo patet. q nulla ig
norancia inuincibilis est pctm. Ignorancia vinci
bilis est pctm si nescit eoꝝ q quis scire tenetur
nō aūt eoꝝ q quis scire nō tenetur vide in scien
cia et in infernus. Et sciās q aug ad ualentinū
dicit. licz grauius sit peccare scienter q nescient nō
ido tn fugiendū est ad ignorancie tenebs ut in
eis qsqz excusacōnem reqrat. Aliud enim est nes
scire aliud scire noluisse q in eis q scire noluerit
ipa ignorancia pctm est. Hoc aūt ueꝝ est si sit
eoꝝ q quis scire tenet alias non. q habere ec
uolūtatem non sciendi geometriam pctm non
est ei q eā nō pfitetur p officiū magistri. Et sub
dit aug. In eis uero q non potuerūt pena pecca
ti Ignorancia vero q non est eorum que scire uo

lūt. s qui tm simpliciter nesciūt scilicet nō renu
entes ul' pponentes scire. nullum sic excusat ut
eterno igne non ardeat s fortasse ut minus ar
deat Nam sicut dicit apl's pma ad cor xiiij Ig
norans ignorabitur . i. a deo repbabitur. et in
tellige de ignorancia eoꝝ q quis scire tenetur
siue eoꝝ q ptinent ad fidē ūtutē et bonos mo
res. uide in cōsciencia

Ignosco. cis. ignoui. tum. i. remittere indulge
re et est in puatiuum. Nam illd ignoscimus q
amplius noscere nolumus Et potest cōponi. ex
in. et nosco. Et sic mutatur n. in. g et facit ptici
pium futuri ignoturus Inuenit ec ignosciturus

Ilas fluuius asie et. ila. ul' ylas armiger ul' a
masius herculis qui fuit raptus a nimphis cum
exhauriret aquam de quodā fonte

Ile. iles. fe ge intpretatur silua et est dicta sic
primordialis materia q qdam uocauerunt sil
uam. qdam possibilitatē quidā inter aliqd et
nichil. qdam inter aliq et nullam substāciam
qdam receptaculū oim formaꝝ. quidā corpus
incorporeum et aliis ad huc nōibus phi eam
uocauerunt. Si queras vtrum ile sit aliqd uel
nichil non h cōcedimus. s est inter aliqd et ni
chil. de h dicit calcidius super platone. sic nichil
videndo videmus tenebras. et nichil audiendo
audimus silencium. sic nichil intelligendo intelli
gimus ile. Vnde aug. Cum aliqd informe cōcipi
o. prius nichil intelligo q intelligam. Et ab ile
dictus est ileus qdam gigas pter cōfusionem
et magnitudinē eloꝝ. et ac in fine ile iles

Ile. ab ilos qd est obuoluere dicitur h ile. ilis
tercie decli. et in sin. et in pli. et dicūtur ilia. ab
ilios q ibi nos obuoluimus. vnde s qsdam cō
ponitur exilis qi extra ilia. lucanus in iiij. alli
gat et medium cōpressis ilibus artat. et scribit

Ilex. cis. fe ge. est qdam arbor glan ¶ p unū. l.
difera et dicitur ilex qi elex. ab eligendo siue eli
go. is q huius arboris fructum pmū. hoies elige
rūt sibi. et scribit p vnū. l. et pduc tn pmā. vn
in aurora dicit. tres iuuenes vidit stans sub ilice

Ilia. ilium. ilibus. uide in ile. ilis ¶ mambre

Iliacus. penl' cor vide in ilios. et in ilius

Iliades in ilius vid ¶ Ilicet penl' cor ire licet ex
pleto enim officio suo sacerdos dicebat ilicet qi
ire licet. magis aūt corruptum est postmodū. et
dictum est illico. i. cōtinuo. adūbium tpis. vt di
cit alexāder neq. Et sic scribitur p vnū. l. pduc
tn pmā vn in grecismo dicitur. Concito cōfesti

Iliceus. cea. ceū ¶ mox protinus illico statim
. i. de ilice existens vl' ad ilicem ptinens. Et dicit

Ilico adūbium tpis ¶ ab ilex. icis et cor. ce
et s pap. ilico. i. cōtinuo subito statī iterato. uide

Ilion in ilius uide ¶ in ilicet

Ilios grece latine obuoluere dicitur. vnde ilios
ul' ilion obuolucio et dolor intestinoꝝ. q intesti
na sepe p dolore inuoluūtur. Et hic iliacus. a. ū
q talem infirmitatē patit. hij et turminosi dicū

Ilus. ilus fuit ¶ tur ob intestinoꝝ tormenta
quidā rex troianus. vnde troia dicta est ilium
Et nota q troia est regio asie. iliū vero ciuitas
troie. Quādoqz tn troia accipitur p illa ciuitate
Et tūc ilium accipitur p quadā eminentissima
turri illius ciuitatis. Et inuenit h ilion indecli.
et h ilium. lii. et h ilios. iliou. Et hic potest dici
h ilius. ilij. vnde h. et h. iliensis. et h se. et iliacus

ca.cũ.i.troianus.Et.h.iliades.de.troianus.vnde subtracta de silba dr.ilias.adis.femina troiana

Illacrimor .ex in.et la ¶.pel' gti cor' crimor cōponit' illacrimor aris.et est illacrimari intus lacmari.ul' cōdolere.Et est deponens licet. antiqtus.inuenit' in neutro genere vñ.boec.in secundo de consolacione.Alius prole letatus.filij filie ue delictis.mestus illacrimat

Illaudabilis In laudabilis uide.

Illaudatus In laudatus exponitur

Illecebra.ab illicio.cis.dicitur.h illecebra.bre .i.carnal' delectacio q̄ hominem illicit licet et p alia delectacōne inuenenit' et inde illecebrosus sa sum.i.delectabilis illecebris plenus Et cōpat' vnde h illecebrositas tatis Itē ab illecebr' illecebr' as .i.illecebris attrahere seducere illicere Et corri pit ce naturaliter

Illecto as freq̄nter illicere ab illicio xi ctum

Illectus ab illicio.is xi ctū dr illectus a ū .i.il laq̄atus seductus in licō pōitus Jaco.caplo pmo abstractus et illectus

Illepidus a ū suauis insipidus ab in et lepidus

Illex ab illicio.cis.dicitur illex cis.qui.aliqd di cit ad fraudem qd ec absolute p fraudolento di cit' et deceptorie. vnde plantus.Esca est meretrix

Illibatus.ta.tū.i.intactus ab ¶pectus illex in et libatus ¶ Illiberal' ab in et liberal' cōponit' h et h illiberalis.et h illiberale .i.non liberalis

Illicio.cis illexi.ctū ab in et licio.cis et est illi cere illaquearo in fraudem ducere.Et cor'.li

Illicitus.ta.tum.i.non licitus ab in et licitus

Illido dis illisi illisum illidere.i.intus ul' ualde ledere ab in et ledo dis vñ illesus a um.i.intus uel ualde lesus Et producit li ubiq3.

Illiria fe ge regio est iuxta mare adriaticum. vñ illiris ridis et illiricus ca cū pnl' cor' vnde ad Ro c xv.usq3 ad illiricū Et illiris dr idem q illi ria et h illirica ce quedā herba q̄ in illiria abun ¶ dat.

Illiricus In illiria exponitur.

Illisus sa sum In illido illidis uide.

Illitteratus ta tum In litteratus exponitur.

Illo aduȷbiū loci et acuitur in fine mathei ij

Illotus ta tū.¶ timuit illo ire.i.ad illū locū pnl' pd.i.nō lotus inmūdus et cōponitur ab ¶in et lotus

Illumino as aui in lumino uide

Illunis ab in et luna conponit' h et h illunis et h illune sine luna ul' obscurus et pducit pnl'

Illustris ab illustro as qd componitur ab in et lustro as dr h et hec illustris et h tre.i.precla rus.nobilis.qui ualde illustratur.

Illuuies ei fe ge dr squalor ul' īmūdicia mor bus ul' sordes Et dr ab illuo is qd est maculare quia deturpat et maculat rem in qua est deutro xxviij.super illuuie secundar.i.sup illuuiosis et putredris secundis ut fiat endiadis.

Ilus In ilius uide

Imaginor aris.ab ymagine dr Et ē ymagina ri abūtem rem pcipere.uel ymaginem rei ab sentis vnde h ymaginacio onis.i.uis anime qua quis comphendit formas cū matia re abūte S3 h aut est recordacōnis.aut imitacōnis.aut con fictionis.Recordacōnis cū eandē rem ymagina mur que pus fuit subiecta nrō sensui Imitacōis cū rem similē non eandem.Confictionis.cū con formamus in mente aliquid quod in re4 nūo natura nō patit' inueniri.ut chimeram ex capite leonis.pectore hominis.uentre asini.cauda ser pētis pma imaginacō cōis ē nob cū beluis secū da et tercia est pp̄a hominis Itē ab ymaginor h et h imaginabil' et h le.qd aptū ē ymaginacōe pcipi et imaginatorius ria riū qd imaginacōne pcipit uel pcipitur.uel q ptinet ad imaginem

Imago.inis.fe ge.rēitacio a¶ vide in mulus licuius rei et dr imago ab imitor aris.q̄i imita go q̄ imitatur rem cuius est in corpalibus linea mentis et dispōne pcū.aliter nō dr imago pp̄e Vñ ymaginarius ria riū qd ptinet ad ymaginē uel qd pcipitur umbratiliter et quadā imagina cōne ¶Et scias q triplex ē ymago.sc3 creacōis recreacōis.et silitudinis.sicut dicit glo.sup illud ps.signatū ē sup nos lumen uultus tui dñe etc̄ Ex hoc patet q esse ymaginis.nō solū est natu re.sed gr̄e et glorie.q̄ ymago creacōnis.ē natu re.ymago recreacionis ē gracie.ymago silitudi nis est glie¶ Itē nota q hō factus ē ad ymagi nē et silitudinē dei.ad ymaginē.q̄ntū ad natu ralia.ad silitudinē.quātū ad gratuita.S3 anim aduṫe q ymago q̄ntū ad esse.cōsistit.in sol' natu ralib3.q̄ntū autē ad bene esse.ul' pfcē ul' pfectū esse.in gratuitis ¶Itez scire te uolo q triplex fu it racio institucōnis ymaginū in ecclesia.prima ad instructionē rudiū qui eis q̄i quib3dā libris edoceri uident'.secunda ut incarnacōnis misteriū et sancto4 exēpla magis in memoria nrā essent dū cotidie oculis nostris repñtant' Tercia ad ex citandū deuocionis affectū q̄ ex uisis efficacius excitat' q̄ ex auditis vide eciā in latria Item de ymagine faciei xpi dicam in iuda

Imbecillis.ex in et baculus componit' inbecil lus la lū.et h et h inbecill' et h le in eod sensu .i.sine baculo.i.sustētamīto uiriū.i.debilis.fragi lis.vnde inbecillo las lare.i.debilitare.uerbum actiuum Et inde uerbalia.

Imbellia lie.i.debilitas ab inbellis diuatur

Imbellis.ab in et bellū cōponit' h et h inbell' et h le.i.eneruis fragilis debilis et mutat' n in m

Imber.ab inebrio as dr h imber bris pluuia vis repentina ad nubes et pluuiam ptinens.dic tus q̄ terram inebriet ad germinandū et desinit abltūs in j.Inuenit' eciā in e ut dixi in abltō ter cie decli.composita autē faciūt in j ut septembri

Imbrex bricis In imbricium est.

Imbriciū.ab imber dr h imbriciū cij.p quod aqua elicit' sc3 lauariū fluariū ul' canalis.qd alit' dr h imbrex cis.et cor' pnl' gn̄ vñ prudencius. Imbricibus ruptis undantis desup anxi Imbrices eciā dñr tegule.q̄ capiūt imbres.et est ethimo.

Imbriculus li.dimi.paruus imbrex.

Imbricus ca cū.pnl' cor'.et imbricosus a ū.i. pluuiosus.ab imber dicitur.

Imbulus.ab ambulo las dr hic imbulus buli. mas ge.pnl' cor'.i.porticus lata et spaciosa.et dr imbulus.q̄si inambulus.locus ad ambulandum. spaciosus.s' hug.Pap uo dicit imbuli dicti ul' q̄ sub uolumine sunt vel q̄ sub hijs ambulamus sunt enim platea4 porticus.

Imbuo buis.exponitur in buo is.

Imeon uel ymon grece ceruix.

Imitans.in imitor uide.

Imitatorius ria riū.i.dignus imitacione ul' q̄ aliquē imitatur et dr ab imitor aris.

Imitor aris imitatus sum imitari.i.sequi.vñ

h̄ imitator oris et h̄ imitatrix tricis. et h̄ et hec
et h̄ imitans tis pticipiū ezechiel' xxi. sabatoꝝ
imitans. et coꝛ pnl' et eciā pmā vn̄ patet q̄ scri
bitur p vnū m. Vn̄ lucanus in pmo. et qui te
laxis imitantur sarmata bracis. et in aurora. q̄s
imitans presul bis sex fert pectore gemmas

Immanis. manū. i. bonū cōponit̄ cū in et dr
h̄ et h̄ imanis et h̄ ne. q̄si sine manu. i. sine bono
scȝ efferus crudel' immāsuetus terribil'. et cōpatur
immanior simus. vn̄ immaniter nius me adūbi
ū. et h̄ inmanitas tatis. i. crudelitas. Et q2 mag
na solent esse crudelia et effera et terribilia. ideo
inmanis īuenitur p magnis. grandis p crudeli
ul' inmansueto siue supbo inuenitur Job xxxvj
Immanibus lux absconditur. quod exponens
gg̃ in moꝛ. dicit Immanibus lux absconditur
q2 nimiꝝ supbientibus ūitatis cognicio denegat̄
pn̄t eciā h̄ gg̃ ibi immāibus esse due dcōnes sed

Immaturus. ab in et ma ¶ tūc scribitur p n.
turus componitur īmaturus ra rū. i. non matu
rus. acerbus. Et compat̄ Vnde ysa. xviij. Ante
messem eniȝ totus effloꝛuit et īmatura pfeccō
germinauit. vn̄ h̄ immaturitas tatis non matura
acerba. Immaturitas eciaȝ dr nocturnū tēpus qd
non est matuꝝ. i. oportunū ut aliquid agat̄ vigi
lando qd eciā uulgo dici solet hora inpoꝛtuna.

Immemor. In memor uide.

Immemoracio onis. fe ge. i. obliuio. ingratitu
do. nō recognicō. ab immemoro ras. sap xiiij. c.

Immineo. es ui ¶ Bonoꝝ dn̄i immemoracō
ex in et maneo manes. et mutat̄ a in ȷ. et n in m
et est imminere impendere ingruere supstare insta
re pn̄s esse. vn̄ imminens. tis. gn̄is om̄is. Et cō
patur imminencior ssimus. Et imminenter cius
issime. adūbium. et imminencia. cie. et coꝛ mi

Immitis. ex in et mitis. uide in mitis. et prod

Immolo las laui componitur ex in et ¶ mi
mola le. i. puls ex farina et aqua et sale que olim
uictime inter coꝛnua pfundebant̄ et mutatur. n.
in. m. q2 non potest stare ante. m. et sic immolo
scribitur p duo m Et est īmolare. sacrificare. q̄si
molam infundere. uel mola pfundere. vel īmola
re componitur ab in et moles q̄si in mole alta
ris uictimā ponere. vn̄ et īmolacio dictū est ab
antiquis. eo q̄ in mole altaris posita uictima
cederetur. vn̄ mactacio post īmolacionem erat ȝ
nūc īmolacio pani et calici conuenit. vn̄ īmolati
cius cia ciū. i. sacrificatiuus scȝ qui īmolatur et

Immotus ta tū. pticipiū de īmoueo ¶ coꝛ mo.
oꝛ ul' pt esse nom̄ cōpositū ab in et motus q̄i

Immundus da dū. i. inpurus et ¶ nō motus
cōponit̄ ab in et mūdus et compat̄ īmūdioꝛ ssi
mus vn̄ īmūde dius me adūbiū et h̄ īmūdicia e

Immunis. ab in et muniū componitur h̄ et
h̄ inmunis et h̄ ne. i. sine munio. i. tributo scȝ li
ber qui nulli est tributarius. vn̄ et sepe īmunis
dr expers. alienus. sine pte. Item īmunis. i. non
munificus q̄i sine munio. i. munere vn̄ in pūer
bio ueteri dr. īmunes ciues odere sui Itē inmu
nis qui non facit munia. i. officō non fungitur
Est enim om̄i p̄uilegio uacuus et dono. scȝ uicio
sus. piger. uentri indulgens. Et construitur hoc
nom̄ cū gtō et abltō. ut inmunis picli et picu
lo. et hinc h̄ inmunitas tis et pd pnl' immunis

Imo dr ab ymus a ū. et est adūbiū eligendi.
et tm̄ ualet quantū pocius. aliqn̄ est adūbiū af
firmandi et tunc tm̄ ualet q̄ntū certe. aliqn̄ est
coniunccio illatiua. et tūc tantū ualet q̄tū ergo
et est scribendū imo p unū m. et cā differencie
ad abltm̄ predicti nom̄is scȝ imus ima imū dȝ
esse accentus in fine et debet m aliq̄ntulū conps̄
se sonare cū ȷ licet sit de seqn̄ti sill'a. sed cā diffe
rencie h̄ fiat. Ita uult hug̃. Quidaȝ tm̄ dn̄t q̄ nō
oportet q̄ ymo aduerbiū accentuetur in fine ad
differenciam huius abln̄ ymo q2 satis patet dif
ferencia inter ea cū sint diūse ptes oꝛōnis. ut in
secūda pte tetigi p simile. ubi egi de impedim̄tis
accentus. in c de impedimento differencie. et pd
pmā ymo. vnde vindocin̄ Sponsam nō cupias
quā duxit pximus ymo. floreat illesus pximi
tatis amor. quidā aūt dn̄t q̄ imo scribit̄ p duo

Imon ūl imeon gce ceruix ¶ m q̄s nō sequor

Impar paris. sine pare. nō par. infimus. et cō
ponit̄ ab in et par et ē om̄is ge. et coꝛ pnl' gn̄

Impaciens. exponitur in paciens.

Impedatura e. dr pede mensura. ul' impssio ul
inuestigacō. peda aū dr uestigiū hōis vn̄ pt di
ci pedo das et. p conpōnē inpedo das et inde hec

Impedio dis diui ditū dire. ¶ impedatura re
. i. retinere q̄i impeditā trahere uel impeditā po
nere Et componitur ab in et pedita Et ab im
pedio hoc impedimentum ti.

Impegi pretitū de inpingo gis et pducit pnl'

Impello lis puli pulsum. ab in et pello lis Et
mutatur n in m et est impellere q̄i intus ul' ual
de pellere vnde impulsus et impulsiuus a um.

Impendeo es pendi ere pensuȝ. i. inminere in
gruere instare sup pendere Et componit̄ ab in
et pendeo des. hester xiij. Eo q̄ eis certa moꝛs
impenderet. i. immineret uel instaret.

Impendium. ab impendo dis diuatur hec im
pensa se. et h̄ impendiū dij. ambo p expensa ul'
dispensa. et impendeo adūbiū. i. sedule. intente.
Inuenitur eciā impendiū p studio. et sedulitate
vn̄ impendiosus sa sum. i. sedulus. intentus. vn̄
impendiose adūbiū. et hec impendiositas tatis.

Impendo dis di impensum dere. i. donare. exhi
bere. Et componitur ab in et pendo dis.

Impenetrabile. i. inaccessibile ƀm papiam.

Impenitens. ge omnis. i. non penitens. Ex in

Impenso as. frequen ¶ et penitens cōponit̄.
teꝛ inpendere. et foꝛmat̄ ab impendo dis di im

Impatoꝛ. ab imparo as dr ¶ pensuȝ su. u in o.
h̄ impatoꝛ toris. quod dr aliqn̄ indupatoꝛ. du
sill'a interponitur cā metri. et h̄ impatrix tricis
et impatorius ria riū. et h̄ impiū. vn̄ h̄ et h̄ im
pialis et h̄ le. et impiosus sa sum. altus nobilis
autenticus. Impio. ptāte. et dignitate plenus. Et
compatur. vn̄ impiose sius ssime aduerbium et
hec imperiositas tatis. idest maiestas.

Impegre pnl' coꝛ adūbiū. et ē idem q̄ instabi
lit̄ ul' sine certa māsione et conpo. ab in et peg̃

Impito tas. frequent̄ impo et foꝛmat̄ ab hoc
supino impatu a mutata in ȷ coꝛ. et u in o.

Impitus ta tū. i. nō pitus nō doctus. et cōpo
nit̄ ab in et pitus et cōpat̄ impicioꝛ simus. vn̄
impite tius me adūbiū. et h̄ imptia tie. et prod ri

Impero. as aui atū. i. pcipio. Ex in et paro cō

Impers. pars cōponitur ¶ ponitur. et coꝛ p.
cū in et dr impers tis. i. expers sine pte Amb̃.
sup egisippū. uestro prelio omnes implicabuntur
nec erit ulla regio uestri impers decoris.

mpsonale ũbũ. a quo nascatur habes sup̄ in ter
cia pte in tractatu de uerbo c de ũbo inpsonali.

Impcior ris. et impcio tis. tribuere. donare. ptē
dare. et componit̄ ab in et parcior tiris. uľ pcio
tis ꝓ antiquos. et facit sup̄ inpartitũ pnľ ꝓducta

Impetigo. ab impeto tis diuat̄ h̄ impetigo is
ē sicca scabies ꝓminens cũ asperitate et rotũdi
tate forme. vñ impetiginosus a ũ. i. scabiosus. et
cõpatur vñ h̄ impetiginositas. i. scabiositas. Et
ꝓducit impetigo pnľ in nñ. ꝭ in obliq̄s eã cor̄.

Impetro tras traui. componitur ex in et pa
tro as mutato a in e et ē ũbũ actm̄ et cor̄ pnľ
naturalit̄ Et ē impetrare exorare. quod petitur
obtinere. in peticione effectum habere.

Impes. impetis In impetus exponitur.

Impetus. ab impeto tis dr̄ h̄ impes tis. et h̄
impetus tus tui. in eod̄ sensu vnde impetuosus
sa sum. furibundus. cũ impetu oĩa faciens et
compatur vnde impetuose sius ssime. adũbiũ. et
hec impetuositas tatis.

Impiger a ũ. cor̄ pi naturaliter. et cõponit̄ ab
in et piger et est impiger non piger.

Impingo gis pegi impactũ. componit̄ ab in
et pango gis. quod ē iungo uel inpello. Et scias
ꝙ inpingere inuenitur ꝓ cespitare. et in hac sig
nificacione ē neutꝝ. vñ ꝓuer iij. et pes tuus nõ
inpinget. Inuenitur eciam ꝓ impellere. et sic est
actm̄ vñ ecc̄. xiij. ne inprobus sis ne inpingaris
Inuenit̄ eciã inpinguo as aui et tũc scribit̄ ꝑ u

Impius. ex in et pius cõpo¶ in ultima sillã.
nitur impius a ũ. qui sine pietate ē. et ponit̄ ꝓ
infideli. iniquo. q̄ꝛ non ē equus ꝭ inequalis et ꝑ
uis opibus maculatus Et omnis impius est ini
quus ꝭ nõ econũso et cõpat̄. vñ h̄ impietas ta
tis. Et impio as. i. impie agere. uľ impiũ facere.
vñ prudencius in libro ymnoꝝ at qui inq̄natũ
uicijs cor impiauit. Et scias ꝙ ista ꝓpõ est reci
pienda Iste lapis ē non pius. nõ tñ est impius.
q̄ꝛ cũ dico non pius non uenit ꝑ appõnem et pri
uat tm̄ ꝭ impius ꝑuat et ponit. sicut dixi in ter
cia pte in c de figura nominis.

Implano as aui are. i. decipere uel in errorem
ducere. vnde ecc̄. xv. Non dicas ille me implana
uit Et componitur implanare ut dicũt quidam
ab in et planos quod est error uel uagacio.

Imploro as aui. ex in et ploro as Et ē implo
rare. rogare. querere. uel impetrare. et est ũbũ ac
tiuũ et ꝓducit plo ꝓ hug. Pap̄ uo dicit Implo
rat. cũ fletu inuocat. uel rogat inquirit.

Implumis. pluma cõponit̄ cũ in et dr̄ h̄ et h̄
implumis et h̄ me. i. sin pluma sin barba et ꝓd̄
plu vñ ouid̄ Implumes calaiq̄ꝫ puer secusq̄ꝫ fu

Impluuiũ uij. i. lauariũ guttatoriũ ꝑ¶erunt
quod decidit pluuia in domũ et dr̄ ab impluo is

Impolitus ta tũ. dr̄ inornatus nõ conplanatus
nõ sculptus et cõponit̄ ab in et polio et ꝓd̄ li

Impomentũ ti. ge neu. ē illud qd̄ extremius
in cena ponit̄ sic̄ nuces et poma et dr̄ ab ĩpono

Impono is. ex in et pono is. et ē imponere in
iungere uel inculpare uel imputare uel ponere
in. et tũc facit ꝑtitũ in sui et sup̄ in situ Itē im
ponere. i. decipere et tũc construit̄ cũ dtõ ut ĩpo
no tibi. i. decipio te. gen̄ xxix. quare ĩposuisti m̄
et tũc facit sup̄ in stũ scꝫ impono sui impostum

Importitor oris mas ge. qui portas facit ab

Importo. vid̄ ĩ porto¶ in et portitor et cor̄ ti

Importunus a ũ. componit̄ ab in et portunus
et dr̄ importunus. ꝓteruus. infestus. inquietus
q̄ꝛ nõ habeat portũ. i. quietē sine portuno. vnde
importuni. qui in naufragio cito ferunt̄ et com
ꝑatur. vnde h̄ importunitas. infestacio. inquietu
do. et importuno as. infestare. inquietare.

Importuosus. locus uacuus portubꝫ ab in et
portuosus et conꝑat̄ sior simus. vñ importuosi

Impos tis cõis ge. i. ĩpotens q̄ uotũ tas tis
suũ ad effectũ ducere non p̄t et cõponit̄ ab in et

Impostor. ab impono sui postũ. ¶ pos tis.
ꝓ decipio diuat̄ h̄ impostor oris. i. deceptor. q̄
male agit. et inde impostorius a ũ. i. deceptorius
ria riũ. et impostus ta tũ in eod̄ sensu. s. decepto
rius. malus. peruersus. Stacius thebaidos Mens
cunctis imposta manet Et hec impostura idest
decepcio et ꝓducit pnľ impostura.

Impostus. In impostor est.

Impocio tis tiui tire. i. diuestire ut impociatis
eũ ꝑbenda sua. i. diuestiatis Et diuat̄ ab impos

Imprecor. ab in et p̄cor con¶ potis et cor̄ po
ponitur imp̄cor aris catũ cari ũbũ deponens. i.
execrare. maledicere. ponit̄ eciã aliq̄ in bona sig
nificacõne. ut iste imp̄catur illi bona. i. ualde ro
gat. optat. vnde imp̄cans tis ge õis. gen̄. xxiiij.
Imp̄cantes ꝓspera. et cor̄ p̄. ¶ Hic nota ꝙ imp̄
cacões siue maledictões. que in sac̄ scriptura
inueniũt̄. puta. exurgat deus et dissipentur ini
mici eius. et consil̄es. tripl̄r p̄nt intelligi. vno
mõ ꝑ modũ ꝓnũciacõnis. non ꝑ modũ optaci
nis. ut sit sensus dissipentur inimici tui. i. dissipa
bunt̄ Alio mõ ꝑ modũ optacõnis scꝫ ut desidiũ
optantis non referatur ad penã hominũ. sed ad
iusticiam punientis. ꝓ illud. letabitur iustus cũ
uiderit uindictam. q̄ꝛ nec ip̄e deus puniens letat̄
in ꝑdicione impioꝝ. ut dr̄ sap̄. i. ꝭ in sua iusticia
q̄ꝛ iustus dñs et iusticias dilexit. Tercio mõ ut
desideriũ referat̄ ad remocõnē culpe. nõ ad ip̄aꝫ
penã. ut. s. pcc̄ã destruantur et hõines remaneãt
Sciendũ ec̄ ē ꝙ sicut dicit g̃g̃ iiij mor̄. tractans
illud Job. Et maledixit diei sue. scriptura sacra
duobus modis maledictũ memorat. aliud uideli
cet quod aꝓbat. aliud qd̄ dampnat. Aliter eniꝫ
maledictũ ꝓfertur iudicio iusticie. aliter liuore
vindicte. Maledictũ quippe iudicio iusticie ip̄i
ꝑmo homine peccante ꝓlatũ ē. cũ audiuit ma
ledicta terra in opibus tuis. Item cũ ad abrahã
dr̄ maledicã maledicentibus tibi. Rursum. quia
maledictũ non iudicio iusticie ꝭ liuore vindicte
ꝓmitur uoce pauli p̄dicantis admonemur. qui
ait bñdicite et nolite maledicere. Et rursum neq̄ꝫ
enim maledici regnũ dei possidebũt. deus ergo
maledicere dr̄ et tñ maledicere homo ꝓhibet̄.
q̄ꝛ ꝙ hõ agit malicia uindicte deus non facit ni
si examine et ũtute iusticie. cũ uo sancti uiri ma
ledicõnis sñiam ꝓferunt. nõ ad hanc ex uoto ul
cionis ꝭ ex iusticie examine erũpũt. Intus eniꝫ
subtile dei iudiciũ inspiciunt. et mala foras exur
gencia q̄ꝛ maledicto feriri debeant cognoscant et
eo in maledicto non peccant quo ab interno iu
dicio non discordant Hinc est ꝙ petrus in offe
rentē sibi pecuniam symonem sñiãm maledcõis
intorsit. dicens. pecunia tua tecũ sit in ꝑdicione
qui enim nõ ait est. ꝭ sit. non indicatiuo. ꝭ opta
tiuo mõ hoc se dixisse signauit. Hinc helias du
obus q̃nquagenarijs ad se uenientibus dixit. Si

homo dei sum descendat ignis de celo et consu
mat uos. Quoꝝ utroqꝫ sniā. quanta seuitatis
racione conualuit. terminus cause monstrauit.
nā et simon ab eterna dampnacione interijt. et
duos qūquagenarios desup ueniens flamma cō
bussit. itus ꝗ̊ subsequens testificat̃ qua mente
maledcōis sniā ꝓmitur Cū eniꝫ et maledicentis
innocencia ꝑmanet et cū eū qui maledicit̃ usqꝫ
ad interitū maledictio absorbet ab utriusqꝫ ꝑtis
fine colligitur quia a bono et intimo iudice in
reum sentencia sumpta iaculatur.

Impn̄ciaꝝ. i. in pn̄ti mō et pt ee ps cōpōita
et erit adūbiū tpis. gen̄ l sicut inpn̄ciaꝝ ēmtis.
pt eciā ce adūbiū loci et tūc inpn̄ciaꝝ. i. ī pn̄cia

Impmo is pssi pssum. ex in et pmo is. et est
impmere. ualde pmere. uel impmere. i. infigere.

Improbulus la lū. ¶ Et est actiuū. et cor̃ pre.
pnl̄ cor̃. i. aliq̄ntulū imꝓbus et dr̃ ab imꝓbus

Imꝓbus. probus componitur cū in. et dr̃ im
ꝓbus ba bū. i. non ꝓbus uel insaciabilis impor
tunus perseuerans. vnde. Labor imꝓbus omnia
vincit. Et dr̃ imꝓbus q̄i instans ꝓhibenti. et est
ethimologia et cōꝑatur. vnde imꝓbe ius ssime.
adūbiū. et h̃ improbitas tatis Et ut dr̃ in grec.
Improbus est aliquis uerbis. factisqꝫ proteruus.

Imꝓmptu. i. in manifesto. ꝫ magis sunt due

Imꝓꝑeriū. ab imꝓꝑero ¶ ꝑtes. vi in ꝓmptus
as. quod componit̃ ex in et ꝓꝑero as. dr̃ h̃ im
ꝓꝑeriū rij. i. conuiciū. dedecus. iniuria ul̄ derisio
vn̄ in ps Improperia improperanciū tibi ceade
runt sup me. Jac̆ j Qui dat oībus habūdanter
et non improperat. ꝙ deus dat. est bonitatis. ꝙ
oībus. cōitatis. ꝙ habundanter. largitatis. ꝙ
non improperat. est summe curialitatis.

Improuisus sa sum. ex in et ꝓuisus. Et est im
ꝓuisuꝫ qd̕ nō ꝓuidet̃ ꝫ subito accidit. et ꝓd̕ ui

Imprudens. pnl̄ ꝓd̕. In prudens vide.

Impubeo bes. In pubes exponitur.

Impubes. beris. ꝓd̕ pu. exponitur in puber

Impubis bis. In puber uide et in pubis.

Impudens ex in et pudens componitur. et est
impudens nō pudens. non uerecundus. Cui pudor
et pudicicia procul abest. daniel̕ viii. Consurget
rex impudens facie. et cor̃ pu. vn̄ Ouid̕ de arte.
Si doctus uideare rudi petulans ue pudenti.

Impudicus. pudicus cōponitur cū in. et dr̃ im
pudicus ca cū. adulter. obscenus. Quidaꝫ tn̄ dnt
ꝙ impudicus componit̃ ab in et podice. qꝛ po
dicem. i. fetorem dicit. qui turpitudinem infert.
Et compat̃. vn̄ impudice cius ssime adūbiū. et
h̃ impudicicia cie. et impudico cas. i. impudicū
facere. incestare. et ē actiū et ꝓd̕ di vn̄ ouid̕ epy
Ille tn̄ pietate mea. pcibus qꝫ pudicis ¶ Et scias
ꝙ duplex est impudicicia. scꝫ spūalis et carnalis
Spūalis ē que ꝑ delectacionē cogitacionū intus
tantū agitur Carnalis ē que carnaliter cōpletur
¶ Fit autē multis modis. nā modo ꝑ uisuꝫ. mō
ꝑ auditū. mō ꝑ tactū. mō ꝑ cogitacioneꝫ. mō ꝑ
locucionē. mō ꝑ opacionē. Talibus fomentis nu
tritur et excecetur libido et pt aīa separi a deo.

Impulsus sa sum. i. ualde pulsus. uel intus. ab
impello lis. Et hic impulsus sus substantiue

Impunis. ab in et punio uel pena. cōponitur
impunus a ū et h̕ et h̃ impunis et h̕ ne. In eod̕
sensu. i. nō punitus sine pena. Et qn̄qꝫ impunis
dr̃ inmunis. et inde impune. impuniter. adūbiū
et h̃ impūitas tatis et ē impune sine pena libere
sine uindicta. vn̄. Impune non cedit. i. nō habet
successum. uel non accidit sine pena

Impunitus ta tū. i. non punitus et compatur
et componitur ab in et punio punis.

Impurus ra rum. i. nō purus. et cōꝑatur im
purioꝛ simus. vn̄ h̃ impuritas tatis. et conponit̃
ab in et puro as et ab īpurus diuat̃ impuro as.

Imus a ū. i. depssus. infimus. ¶ et ꝓducit pu

In. ꝑpō aliqn̄ construitur cū acc̄ō. aliqn̄. cū ab
latiuo. aliqn̄ cū utroqꝫ. Septē autē modis cō
struitur cū accō tm̄. sex cū ablt̄ō tm̄. tribus cū
utroqꝫ indrn̄ter. Et sic in vniūso in xvj modis
construit̃ cū casibus. Quociens autē in. significat
mocionē de loco ad locū. construit̃ cū accō tm̄.
ut uado in urbem. uado in ecclesiam. si sum extra
¶ Itē quociens in ponitur ꝓ contra construitur
cū accō tm̄. ut uado in hostem. i. contra hostem
in adulteriū. i. cont̃ adulteriū Itē q̊ciens in sigcat in
dt̃miatā infinitatē. cōstruit̃ cū accō tm̄. ut in ps
Dn̄s regnauit in eternū. et iusti in ꝑpetuū uiuent
Itē quocienscūqꝫ in significat diurnitatē. constru
itur cū accō tm̄. ut uisio quam hic uidet in lon
gos dies est. et iste ꝓphetat in magna tpa. et ibi
ut inhabitē in longitudinem dieꝝ Itē quociens
cūqꝫ ad in subintelligitur usqꝫ. construit̃ cū accō
tm̄. ut qui odit animā suam in h̕ mūdo. in uitā
eternā custodit eam. i. usqꝫ in uitam eternā Et
ibi. Scio cui credidi et certus sum ꝙ potens est
depositū meū fuare in illū diem. i. usqꝫ in illum
diem. Et uado in montē. i. usqꝫ ad montē ¶ Iteꝫ
quocienscumqꝫ in ponitur ꝓ iuxta. construitur
cū accō tm̄. ut iste contendebat coram rege in
hunc modū. i. iuxta hūc modū. Et ibi. misit ad
ezech in h̕ uba. i. iuxta hec uba ¶ Itē quociens
cūqꝫ in ponitur ꝓ sup̃. construitur cū accō tm̄.
quod uidetur esse tīmō. cū liber ondītur ab a
liquo exponi. ut beda in mathm. i. sup̃ mathm
et sic vij modis in cōstruitur cū accō ¶ Sex aū
modis construitur cū ablt̄ō. nā quociens in con
signat mocioneꝫ fieri in eod̕ loco. construitur cū
ablt̄ō tm̄. ut milites currunt in ciuitate. ego cur
ro in campo. Itē quociens in cōsignat ꝑmanen
ciam in eod̕ loco. uel in rem aliquā. construitur
cū ablt̄ō tm̄. ut sum in domo sum in leccione suꝫ
in cogitacōne. dormio in lecto. Itē quocienscūqꝫ
in ponitur ꝓ inter. construitur cū ablt̄ō tm̄. ut
bn̄dicta tu in mulieribus. i. inter mulieres. et ibi
Accepisti dona in hoībus. i. inter homines. Et
ibi. In quibus uocati estis uos. i. inter quos. Iteꝫ
quocienscūqꝫ in ponitur ꝓ intra. construitur cū
ablt̄ō tm̄. ut Oracio mea in sinu meo conuertetur
. i. intra sinū meum. Et ibi. nec conclusisti me in
manibus inimici. i. inter manus ¶ Itē quociens
cūqꝫ in ponitur ꝓ cū. construit̃ cū ablt̄ō tm̄. ut
in baculo meo trn̄siui iordaneꝫ. i. cū baculo meo
¶ Itē quocienscūqꝫ in ponitur ꝓ ante. cōstruit̃
tm̄ cū ablt̄ō. ut dirigatur dn̄e orō mea sicut in
censuꝫ in conspcū tuo. i. ante conspectū tuū. Et
ibi. hoc ē mirabile in oculis nrīs. i. ante oculos
nrōs ¶ Cū utroqꝫ casu construitur indrn̄ter. quo
cienscūqꝫ in ponitur ꝓ sup̃. construitur cū accō.
ut loquitur pacē in plebem suā. ¶ Cū ablt̄ō. ut
misit deus filiū suū in terris. i. sup terras. Et ibi
Iacta cogitatū tuū in dn̄o. i. sup dn̄m. ¶ Itē q̊ci
enscūqꝫ in ponitur ꝓ per. construit̃ qn̄qꝫ cū ab

latiuo qñqз cū acc̄o.cū acc̄o.qñ designat localē
trāsicionē ut apite in portas iusticie et ingressus
in eas.i.p eas.Cū ablt̄o.qñ notat administracō
nem.ut multipharie multisqз modis olim deus
loquens patribus in pphetis.i.p pphas. ¶ Itē
quociensc̄uqз in ponitur p ad.construitur qñqз
cū acc̄o qñqз cū ablt̄o.Cū acc̄o qñ mocionez lo
calez signat.ut impulit in latus tuū.i. ad latus
tuū.et uado in hostes.i.ad hostes.Cū ablt̄o.ut
dñs erit in latere tuo.i.ad latus tuū ita dic̄ huḡ
¶ Secundū autē aristotilē Ita distinguūt̄ modi
de in.Scilz pmo mō dr̄ aliqd esse in aliquo sicut
ps inteḡlis in suo toto.ut digitus in manu.uel
paries in domo.Secundo mō sicut totū inteḡle
in suis ptibus.ut domus in pariete tecto et fun
damēto.Tercio autē mō sicut spēs in gn̄e.ut hō
in aīali.et ul'r qd̄libet inferius in suo supiori
Quartus modus essendi in dr̄ sicut genus in spē
ut aīal in homine.et vnūqd̄qз diffiniens in suo
diffinito.Qn̄tus modus essendi in.est sicut for
ma in materia.Et iste qn̄tus modus subdiuidit̄
qз quedam est forma subālis ut aīa est forma
subālis hominis.Alia ē forma accidental'.ut al
bedo ē forma acc̄ntal' hōi.Et pma eaꝝ dr̄ ppe
esse in.sicut forma in materia.ut aīa in corpe
Alia dr̄ esse in sicut accidens in subiecto ut albe
do in piete.color in corpe.Sextus modus essen
di in.est sicut aliquid in prima cā efficiente.ut
regnū in regente.Septimus modus essendi in ē
sicut aliquid in fine.ut ūtus in btītudine.Octa
uus modus essendi in.dr̄ sicut aliquid in uase.et
ul'r sicut locatū in loco.Hos autē modos octo
essendi in.distinguit aristotiles in p̄dicamentis
suis.Boecius aūt assignat nouē.qз subdiuidit qn
tū modū in duos.ut dictū est.

Inaffabil'.affabil' cōponit̄ cū in.et dr̄ hic et hec
inaffabil' et hoc le.i.insuauis austerus ad loqn̄dū

Inalto as aui are in altū extollere et cōponit̄

Inanimo as aui are.i.ual ¶ ab in et alto tas.
de animare.et conponitur ab in et animo as.

Inanis.ab in et uanus.conponitur hic et hec in
anis et hoc ne.qi inuanis.i.ualde uanus.et cōpat̄
vnde hec inanitas tatis.et inanio nis iui.inanem
facere.adnichilare.Et componitur exinanio is.
adnichilare.euacuare.depmere.diminuere.Et est
actīm cū suis cōpositis.et pd̄ a.vñ cato.Hoc fa
ciunt stulti quos gloria uexat inanis.Et ut dicit.
maximus Inane et uacuū est quidquit nullius
ponderis aut ūtutis firmitate consistit.Inane ē
quod seculo p̄nte deficiens ad uitam non transit
eternā.quidquit enim p carnali honore labora
tur.corruptibili cū carne dilabitur.

Inarro as are.i.arram p aliquo dare.Et con

Inauris.ab in et au ponitur ab in et arra.
ris conponitur hec inauris ris.anulus qui in aure
pforata gestabatur Itē inaures dicūr filateria ydo
loꝝ.sicut dicit glo.sup geñ.xxxv.a.

Incarcero as aui are.i.in carcerem ponere.Et
componitur ab in et carcer carceris.

Incarno as aui are.ūbū actīm.i.induere car
nem.vnde incarnatus ta tū.A quo.hec incarnacō
Et componitur incarno as.ab in et carno nas.

Incassuз.ab in et cassis componitur incassuз
adūbiū.i.frustra.sine causa.qsi sine cassibus.sine
quibus uenacio inanis est.ul' cōponitur ab in et
cassum.adūbiū qualitatis s huḡ.pap eciā dicit
incassum irritū frustra infructuosum sine causa.

Incastratura re dr̄ incauatura lignoꝝ.p quaз
sibi mutuo copulantur sicut patet in extremita
tibus asserum continuatoꝝ Et dr̄ incastratura qз
in ea quasi in castro muniuntur ligna.

Incaustum sti.In encaustum exponitur.

Incedo.ab in et cedo dis.componitur incedo
dis.ssi ssum dere.i.ire.et ē nobiliū Et regit post
se ntīm.ut incedo supinus.vide plenius de hoc
in tercia pte ubi agit̄ de regimīe in c de ntō cau

Incenatus ta tum.i.non cenatus.daniel' vj.et
abijt rex in domum suam et dormiuit incenatus

Incendo dis di suз dere.i.ualde accendere ūbū
actīm ē.et componit̄ ab in et candeo des sicut ac

Incenis Ab in et cena ¶ cendo dis et succendo
dr̄ hic et hec incenis et hoc ne qi sine cena.i.ieiunus

Incēsuз si.i.thus ab incendo dis dr̄ ¶ pnl' pd̄

Incentiuus.ab incendo dis dr̄ incentiuus a ū.
et hoc incentiuū ui.qd̄ incendit.ut estus libidinis

Incentor.ab incendo dis hic incen ¶ et pd̄ pnl'
tor oris.vñ dicit ysid̄.Incentor dr̄ ab eo qз incē
dat.atqз inflāmet.et addit.Incentor est qui p̄ua
suggestione cor alioꝝ succendit.et psuadendo in

Incesso sis iui itū.ūbū actīm.i. puo ¶ flamat
care.ab incedo dis dr̄.Vnde boecius Tu solebas
incessire p̄ntem fortunam.

Incessus sus sui.i.icio.ab incedo dis incessuз

Incestus.castus uel ceston componitur cū in.
et dr̄ incestus ta tū.qi incastus.qui cū moniali
uel consanguinea nel ūgine concūbit.vnde hoc in
cestū.et incestus tus tui talis coitus illicitus.Et
incesto as ūbū actīm.i.talem inpudicare s huḡ.

Inchoatīm ūbū desinit in sco ¶ vide in raptus
et significat iniciū actus uel passionis sui pmiū
ut dixi plenius in tercia pte in tractatu de specie
bus ūboꝝ in c de ūbo inchoatiuo.

Inchoo as aui are atū.i.incipere vnde incho
atus ta tuз.vnde inchoacio.i.incepcio.Item ab
inchoo.inchoatiuus ua uū.

Incido dis cidi dere.supinis caret.i.in aliqua
cadere.vnd̄ in luca.xvj c.Incidit in latrones.Et
componitur ab in et cado dis.et cor̄ ci Itē inue
nitur incido dis di suз dere.qd̄ componitur ab in
et cedo dis cecidi.et producit ci ubiqз.Xw Qui pu
tat incidit.incidit ille cadens.

Incieo es inciui incitū.i.uocare.ul' cōmouere
prouocare.ab in et cieo cies.Item dicitur incio
incis inciui incitū.ab in et cio cis.

Incincta te fe ge.i.pgnans qi sine cinctu.qз p
cingi fortiter ūtus nō pmittit et cōponitur ab

Incio cis In cieo cies uide. ¶ in et cingo gis.

Incipio pis cepi ceptū.ab in et capio pis.et
cor̄ ci.Inuenitur eciam incipit ūbum inpsonale.
Vnde nota hoc qз sunt quedā ūba inpsonalia nō
simpl'r s ex adiūcto que sequūtur cōstruccōnes
illoꝝ ūboꝝ inpsonaliū quibus adiūguntur scilz
incipit.desinit.debet.solet.pt.ut socratis desinit
interesse legere.Sicut plenius dixi in tercia pte
ubi egi de ūbis in c de uerbis inpsonalibus.

Incircūscriptus ta tū.i.termino carens.qui
circūdudi nequit.et diuatur a circūscribo bis Et
scias qз ppe corpus a loco circūscribitur anima
uero ul' angelus nō circumscribuntur pprie et abso
lute loquendo.tñ respectu dei angelus eciaз dr̄ cir
cūscribi.vñ dicit gg̃.Et mittuntur ergo angeli
et assistunt.qз et si circūscriptus est angelicus

spũs.summus tñ spũs ipe qui deus est.circũscrip
tus non est. ¶ Angeli itaqꝫ et missi et ante ipm
sunt qꝛ quolibet missi ueniant intra ipm currũt
ꝓpe tñ angelus in loco non dr esse nisi diffiniti
ue qꝛ ita est in uno loco ꝙ non est ubiqꝫ nec in
pluribus locis Sꝫ deus ē ubiqꝫ essencialiter pñci

Incisiuus a ũ.i.ñ in ¶ aliter et potencõnaliter
tempe sectus.uel maturus.uel supfluus.et diua
tur ab incido dis Orać in odis Vt gaudet incisi
ua decerpens pira.Et h̃ incisiuũ.pt dici substanti
ue supfluũ illud qđ inciditur de aliqua materia

Incito tas componitur ab ¶ vide in prosicius
in et cito tas.uide in cito citas.

Indemens.ab in et demens componitur inde
mens tis.ge.oĩs.vñ hec indemencia.cie.Et dr
indemens.inexorabilis.crudelis inmisericors.im
pius.et producit de.Vnde in aurora dr.Donec
honoret eas summi demencia regis.

Inclino.ex in et clino as componitur inclino
as aui are.q̃si intus clinare.i.flectere.vnde h̃ et
hec inclinis et hoc ne.et inclinus a um.et h̃ in
clinatoriũ.et ꝓducit cli.vnde in aurora dicitur.
Tunc caput inclinat.emissus spiritus exit.

Inclitus ta tũ.pnl' cor̃ In clitus exponitur.

Includo.dis.In claudo dis exponitur.

Inclunior.aris.ari.atũ.i.concubitũ pati.et cõ
ponitur ab in.et clunis.Inuenitur eciã inclunic
as.ũbũ actiuũ.per clunes incuruare uel eleuare

Inclusor oris.mas ge.et h̃ inclusarius rij.dr
ille qui uicinoꝝ claudit pecora ꝓ forefacto Et
dr ab includo dis ſm hug̃ Inclusor eciã pt dici q̃
aliquid includit.sicut aurifaber qui includit gem
mã in anulo et producit pnl' tã in ntõ ꝙ in gtõ

Incola .ab incolo lis.diuatur h̃ et h̃ incola
le.cõis ge.et cor̃ pnl'.i.aduenticius.Incola eniꝫ
nõ indigenã ſꝫ aduenã designat.uide in inq̃linus

Incolatus ab incola dr h̃ incolatus tus tui.i.
habitacio uel mansio vnde ꝓpħa heu michi qꝛ
incolatus meus prolongatus est .i. peregrinacõ

Incolo lis in colo lis exponitur ¶ mansio

Incolumis.ab in et columen ul' columpna cõ
ponitur h̃ et hec incolumis et hoc me ideꝫ quod
columis.et est ibi in non ꝑuatm̃ ſꝫ augmentatm̃
et intentm̃ q̃si ualde erectus fortis stabilis alacer
Et cõpatur.et inde h̃ incolumitas tatis.i.sanitas
alacritudo ¶ Incomicõ as.exponiẗ ĩ comiciũ cij

Incõmodo as exponitur in cõmodus

Incõpetens cõpotens cõponiẗ cũ in et dici
ẗ incompetens tis.ge omnis.i.inconueniens et
compatur incõpetencior simus vnde hec incom
petencia cie.i.inconueniencia.et corripit pe.

Incomplexus.ab in et cõplexus.componitur
incõplexus a ũ.i.non complexus.vñ a dialeti
cis terminus cõplexus dr qui constat ex pluri
bus dcõnibus.ut hõ albus.Terminus ũo incom
plexus dr ille q̃ vnica dcõne contẽtus ē ut hõ.

Inconcinnus.ab in et cõcinnus.cõponitur in
concinnus a ũ.i.incongruus.nulli concors.In q̃
discordant mores inẗ se et ab alijs.et cõpaẗ In
cõcinnior simus.Vnde inconcinne.nius.sime ad
uerbiũ.et h̃ inconcinnitas inconcinnitatis.

Incõditus incõpositus inordinatus inpolitus
rudis ſꝫ pap̃ et prođ penl' et potest eã corripere
sicut cõditus potest corripi et produci in penul'.
vide in inconditus et in interieccio.

Inconiugus exponitur in cõiugus.

Inconsultus ta tũ exponitur in consultus.

Inconsutilis a cõsuo is diuatur h̃ et h̃ cõsutil'
et h̃ le.quod cõponitur cum in et dicitur hic et
h̃ incõsutilis et h̃ le penul' correpta.johis xix c
erat autẽ tunica incõsutilis.i.cũ paucis suturis
ut esset minoris sumptus.pauperes eñi solent
quãtominus possũt pãnos diuidere et paucas ꝑ
tes facere vt fortiora sint indumenta et minoris
sumptus Quidã uero sic exponũt.incõsutilis.i.
sine sutura acus sed reticulato ope facta et ideo
apte scindi non poterat.sed nõ est uerisimile ꝙ
ista tunica tante esset artis.cũ xp̃s pauper esset
et summe humilis.erat contexta desuper ꝑ totũ
.i.per totam partem superiorem habebat pãnũ
ex transuerso.desup positũ ad modum corrigie
inpelliccis ut forcior esset.Crisostomus autem
sic dicit.duplex erat illa tũica ꝑ totũ.i.duplicato
pãno ſm morem palestine regionis.ubi paupes
hñt tales uestes cã fortitudinis Quidam aiunt
allegoriam per illud oñdi.qm̃ non simpliciter
homo erãt qui crucifixus erat sed desup diuitatẽ
habebat.Quidam ipsam speciem tunice aiunt
euangelistam historice designare.quia enim in pa
lestina duos pannos cõmittentes ita subtexerunt
indumenta ostendit iohes qm̃ talis erat tunica
ex hijs quia desuper subtexta.Ista tunica fertur
a beata uirgine.ipsi in infancia facta.et aptata
fuisse.et creuit cum xp̃o crescente.quod.non de
bet esse incredibile.cũ sil'e miraculum.cõtigit fili
is israhel.in solitudine.ut habeẗ.deutro.c.viij.

Incontaminatus ta tũ dicitur inpollutus in
corruptus non deturpatus non contaminatus
Et conponitur ab in et contaminatus

Incontinens ge omnis.i.non continens vnde
ab in et continens hec incontinencia.i.non con
tinencia vide in contineo.es

Increpo pas pui uel paui inuenitur et corri
pit cre.vide in crepo

Incuba be communis ge penl' cor̃.qui l' que
sup incumbit ul' incubat et dr̃ ab incubo as ul'

Incubi uel incubones idem qđ ¶ incubo bis
quod pilosi.quidã demoẽs sunt.vide in pilosus
et corripit penl' incubi.sed incubones eã ꝓducit

Incudineus nea neũ quod pertinꝫ ad incudem
Et diriuatur ab incus incudis.

Inculco.ab in et calco componitur inculco as
aui are id est ualde calcare.intus calcare.uerba ite
rando multiplicare iactare

Incuntanter.aduibiũ.i.dubitanter.ſm pap̃.

Incuria.i.negliencia ab eo ꝙ cure non sit ſꝫ

Incurso as.ũbũ fre.et formatur ab in pap̃
cursu supino de incurro ris.u mutata in o.

Incus.ab in et cudo dis cõponitur hec incus
dis Instrumentũ illud sup qđ fabricatur.qꝛ in eo
cuditur aliquid feriendo.veteres eniꝫ nõ intudeꝫ
sed incudem uocabant.qꝛ in ea metallũ tundaẗ
.i.tendatur.vñ intudis dr malleus.a tundendo
.i.tendendo.et ꝓđ tu sicut cudo dis.vide in cudo

Incuso as.exponitur in accuso as.

Indago as aui are.acquirere et ĩuestigare.vñ
h̃ indago nis.i.inuestigacio.inquisicio.et ꝓđ da
Vñ theodolus.Nec cuiq̃ hominũ dedit indagare
sepulchꝛ.Et uidetur in h̃ ũsu vim littere h hre.

Inde aduibiũ.diuatur ab in.et conponitur.de
inde.exinde.pinde.ꝓinde.subinde.Et differunt.
qꝛ deinde.exinde.et subinde.adũbia sunt loci uel

ordinis.ꝑinde.adúbiũ ſilitudinis uel qualitatis.
.i.taliter.ꝓinde.ē coniũccio illatiua.i.igitur.In
uenitur tñ qñqȝ adúbium loci uel ordinis.Et iſta
qñqȝ apocopantur.exin.proin.ſubin.pro proinde
exinde ⁊c̃.¶Et ſcias ꝙ oĩa compoſita ab inde
debent acuere.pnl' Iuxta regulam illã Si aliqua
ꝑpō cõponitur cũ adúbio hñte pnl' longam ipa
pnl' dȝ acui.ut a longe de longe ab intus.Excep
to vno ſolo adúbio.ſcȝ inde.quod ſi cõponatur
cũ ꝑpōne.ipa añpnl' acuenda eſt.ut exinde deind̉
⁊c̃ ita dicit hug̃.De h̉ uide in ſecunda ꝑte in ĩpe
dimẽtis accentus in e de impedimẽto diſtinccionis
Indecor.oris.vide in decor.oris.
Indefeſſus.a.ũ.infatigabil'.ũl indeficiens ꝫ pa.
Indempno.as.aui.are.atũ.componitur ab in
et dampno as.et eſt indempnare non dampnare
indempnem facere.uel oñdere vnde indẽpnatus
ta tũ et hic et hec indempnis et hoc ne.i.ſine
dampno uel dampnacione.ſtȝ non dampnatus
vnde indẽpniter aduerbium.et hec indẽpnitas
tatis.ꝓſper.Indẽpnis ꝑpũ ꝓuat ſapiencia cẽſum
Indeptus ta tũ.i.acquiſitus in indipiſcor ex
Indetonſus ſa ſum.i.non detonſus ponitur
ab in et detonſus
Index ab indico cas.hic et hec et hoc index in
dicis.qui indicat.vnde h̉ indiciũ cij Index eciam
dicitur penl'timus digitus ſcȝ collat'alis pollici
quia in eo indicamus.et tunc eſt tantũ mas ge
India die quedam regio.inde ¶et corripit di
indus da dum.et indicus ca cũ gentile.vnde et
quoddam genus coloris dictum eſt indicuȝ.qꝫ in
indicis calamis inuenitur.ſpuma adherente limo
Et eſt coloris cianei mixturã purpurei ceruleiqȝ
mirabilem reddens.et indicus dicitur qdã lapis
albus.Iob xxviij.Dicitur non confertur tinctis
indie coloribus Et ſcias ꝙ indie tres eſſe apud
hiſtoriographos aſſeruntur.Prima eſt.que ad
ethiopiam mittit.Secũda que ad medos Tercia
que finem facit in hanc ingreſſus eſt Bartholo
Indicens in dico cis exponitur ¶meus apl's
Indico cas penl'.correpta in dico cas eſt
Indico cis penl' producta in dico dicis vide.
Indiccõ ab.indico cis diuat'.h̉ indiccõ.onis.
.i.anũciacio uel edicio ſiue edictum.Hic poteſt
queri quid ſit indiccio et ad quid ſit inuenta et
vnde inoleuit cõſuetudo ut indiccões notarent'
et ubi ſumãt exordiũ et qualiter poſſit indiccio
inueniri.Indiccio.ſolet appellari indccõnũ cicl's
.i.quindecim ãnoꝝ tempus qñqȝ enim indiccio
appellat' quilibȝ annus illius tempis.ut primus
ãnus dicatur indictio prima.Secũdus ſecunda
Tercius tercia.et ita per ſingulos ãnos ſic uſque
ad qñtumdecimum indiccões uenĩetes rurſus
adprimũ anni pñcipium reuoluũtur quandoqȝ
eciam dicebatur olim indiccio illud tempus in
quo cõſimilia tributa ꝑſoluebãtur romanis ſtȝ
ſpacium qñqȝ annorum ¶Indccões ſunt in uẽte
ad notandum.quo tempe ſit actum.et inoleuit.
talis cõſuetudo a romanis et talis appellacionis
racio ab eis ſumpſit exordiũ Romani eniȝ debel
lato orbe ſibi tributario facto.triplicem ordinem
tempoꝝ ad triplex genus tributoꝝ ꝑſoluendum
deſcpſerunt.Erat eniȝ edictũ in uniuerſos dcõni
corum ſubditos ut ſemp infra quindecim annos
auro uel argento ere.ferro ſoluent tributa et h̉
tali ordine.Conſtituerãt enim romanis ſic ut in

primo qñquennio ſoluent aurũ et argentũ ad.
ſuſtentãdã rẽ publicã Et ita illi qñqȝ ãni dicebã
tur prima indiccõ Deinde in alio qñquennio.i.
in alijs qñqȝ annis ſolueretur es et huiuſmodi
metallũ ad faciendas imagines illuſtribus uiris
qui promeruerant et ad depingenda forcia facta
eorum ut eſſent in memoria Vnde finitis qñqȝ
primis annis in pñcipio ſexti anni fiebat edictũ
ut deinceps ſolueretur es.et iſti qñqȝ ãni dicebã
tur ſecũda indiccõ In tercia indiccõe ſoluebatur
ferrum ex quo fiebant arma ad ꝓpellendos hoſ
tes.vñ finita ſecũda indiccione in pñcipio vn
decimi anni fiebat edictum ut in illis qñqȝ ãnis
ſolueretur ferrum.vltra autem numeꝝ qñdecim
ãnoꝝ non procedebant.et appellatũ eſt h̉ tẽpus
qñdecim annoꝝ indccõ una.uel indiccõnum v
nus ciclus in quo plenarie mõdus expleuit quod
a romanis indictum eſt ¶Sicut autem romani
acciones ſuas notabiles per indicciones ãnotaue
runt.ſic eccleſia romana ad huc ſpiritualia per
ſoluens tributa notabilia per indicciones cõſue
uit annotari.vnde adhuc ſingulis annis paſcali
feſto cũ anno dñice incarnacionis in cereo anno
tatur annos pñtis indcõis.Anni ſiquidem ab in
carnacione domini indictio quoqȝ et epacta et
concurrẽtes.nomen quoqȝ et tempus pñcipis in
paſcali cereo annotantur.Cereus autem renoua
tus et illuminatus ſignificat xp̃m reſurgentem
a mortuis in carne gl'oſa ſplendore diuinitatis il
luſtratũ.cera eniȝ carnem criſti ſignificat et lu
men diuinitatem.Anni.ꝰo.domini et cet'a ꝑdcã
in cereo cõſcribuntur qm̃ actiones hominum et
ſucceſſiones tempm xp̃i diſpõne ordinãtur Su
mit autem ciclus indiccioni exordium ab octa
uo Kl'as octobris ¶Indiccõem autem ſic in ue
nire potis ſume annos domini quotqt fuerint
in pñti anno et adde hijs tres annos qui ꝑceſſe
rant de indictiõe illa in qua natus eſt dominus
Natus enim eſt dñs in tercia indiccione ſiue in
tercio anno cicli indiccionum.et totã illã ſummã
ꝑtire per qñdecim et quot anni remanſerint ipa
eſt indiccio pñtis anni et ſi nil remanſerit eſt in
diccio.xv.et poſtea redi ad caput quia indictio
non excedit qñdecim ãnos De hoc tales tradũ
tur uerſus.Si tribus adiunctis domini diuiſeris
annos.per ter quinqȝ datur indiccio certificata.
ſi nichil excreſcit qñdena indictio currit Sed h̉
nota ꝙ ãni domini renouãtur in Kl'dis ianuarij
ſicut in natiuitate domini ß indccõ.octauo Ka
lendas.octobris ¶Et ſic ãni domini ꝑcedunt no
uem menſibus xv.Menſibus hãc nonis domini
ꝑcurſitat annis Et ideo ſi conputas et queris in
dictionem a natiuitate uſqȝ ad octauo Kl'das
octobris iũgas tñ duos annos annis domini
Sed ſi queris de ea ab octauo Kl'das octobris
uſqȝ ad natiuitatem iungas annos tres ¶Nota
inſuper ꝙ indictio in alijs ſignificacionibus in
uenitur a ꝑdictis ſicut in iij.reg̃.c.v.ubi dicitur
et erat indictio.xxx.milia virorũ.i.ſumma eoꝝ
quibus indicebatur uel dic ſicut exponitur in
hiſtorijs ꝙ forte indictio eſt in determinata ho
minũ collcõ ſicut cohors et legio Item indictio
pro exactõe uel precepto graui ul' intollerabili
ponitur in ſecundo libro eſdre.c.xx.ubi dicitur
nec ulla alia indictio irrogetur et cetera Itẽ inve
nitur indicõ caſus ablñ huius nominis indiciũ

cij ẜ tunc scribitur sine t Corripit enim antepnl'. vn̄ Ouid' epi Eminet indico prodita flamma suo

Indictus ab indico cis diuatur indictus ta tū .i. preceptū uel ān̄ūciatum vnde esdre secūdo. li. c. iiij. a. Sʒ nec indcō .i. n̄dū impato l' ān̄ūciato

Indicus ca cū penl' cor̄ in india exponitur

Indifferens ab in et differens cōponitur hic et hec et hoc indifferens tis .i. non differēs sine differencia .i. idem uel sil'is et cōpatur vnde in differenter et ẜ indifferēcia cie .i. idemptitas uel expressa similitudo

Indigēa ne cōis. ge. penl' cor̄ vide in inq̄linus

Indigeo ab in et egeo cōponit̄ indigeo ges gui .d. interposito et e. mutato in j. cor̄ et dicit̄ indigere quasi ualde egere uel intus egere vnde indigens tis et a datō indigenti addita .a. fit in digencia paupertas egestas

Indiges ab indigeo es. diuatur hic et hec in diges getis .i. deificatus. ꝓꝓe quidem indigetes di cūtur. de hominibus facti dij. inmortales et dn̄r indigetes per cōtrariū ab indigeo es quia nulli us rei indigeant vn̄ et quilibet dij dn̄r qn̄qʒ in digetes ẜ abusiue uel indigetes dicūtur quasi in ter deos agentes .i. cōuersantes uel quasi de die in diem agentes .i. ꝑficientes uel quasi nūm deo rum augentes uel quasi inde geniti .i. ex terra Ge eniʒ t̄ra dicitur ẜ om̄s iste sunt et hic et diuat̄ ab indigeo es ut dcm̄ est vel indiges ꝑ quosdā dicitur ab indigito tas Et dicebātur indigetes dij apud antiquos. quos nominare non audebant

Indigetes in indiges exponitur

Indigestus ta tum exponitur in digestus

Indigito tas in digitus exponitur

Indigus ga gū penultima correpta .i. indigēs

Indipiscor ceris. indeptus .i. ¶ ab indigeo ges acquirere et conponitur ab in et apiscor.

Indiscretus ta tū insipiens non facūdus non

Indiuiduus a vm ab in et diuiduus ¶ eloqn̄e cōponitur indiuiduus a vm vnde hec indiuidui tas tatis ¶ Et scias ꝙ indiuiduū dicitur tribus modis uel carencia ꝑciū ut athomus uel duricia ut adamas uel quia per inf'iora sue nature phi ce diuidi non potest ut socrates

Indo ab in et do das cōponitur indo dis indi di inditū indere .i. ponere immittere inserē infer re indicere inducere siue foras emittere Et dici tur indere quasi intus dare

Indocilis ab in et docilis cōponitur hic et ẜ indocilis et ẜ le penl' cor̄ .i. nō docil' qui nichil discere potest ẜ indoctus ta tū dicitur qui nōdū discit sed tamen discere potest

Indoctus in docilis vide

Indoles ab in et dolus dicit̄ ẜ indoles lis penl' cor̄ quasi sine dolo .i. etas iuuenilis ingeniū ori go ꝓgenies ꝓꝓe tn̄ indoles est signum uel indici um future probitatis quod sepe ꝑpenditur in qui busdam pueris. ꝙ autem dicitur indoles quasi interius ul' inde olens ethia est non cōposicio

Indorso ab indorsum conponitur indorso as aui are .i. sup dorsum ponere qd' uulgo solet dici

Indubitato in dubitatus vide. ¶ intersellare

Inducie ab induco cis qd' est introducere diua tur hec inducie ar̄ et dn̄r inducie q̄i induc ocia uel cōponitur ab in et dies et ociū vnde inducie q̄si in dies ocia et sunt inducie ꝑtes federis vnde induciarius ria rium et ẜ et ẜ. inducialis et ẜ le ut tempus induciale in quo hn̄tur uel debent haberi inducie et inducio as .i. differre per indu cias facere et constituere

Inductio onis fe. ge. quedam species ārgūm̄ta cionis apud loicuʒ Et ꝑ hoc sic describitur Induc cio est oracio ꝑ quam fit ꝓgressio a ꝑticularibus ad vniuersale ut ẜ sortes currit plato currit et sic de singulis ergo. omnis homo currit.

Inducula le penl' cor̄. indum̄tū ab induo duis

Indulgeo algeo es cōponitur cum inde ul'. in et dicitur indulgeo .d. interposita indulsi sum ul' indultū et habʒ dv̄sas significaciones indulgere eniʒ accipitur pro gratis cōcedere ut papa indul sit michi hanc ꝑtātem Item indulgere .i. operā dare ut indulgere gule noli que uentris amica est .i. opam dare uel cōsentire Item indulgere .i. remittere ut indulge nobis domine peccata nrā et tunc dicit̄ indulgere quasi inde algere .i. poste a cessare a noticia et memoria forefacti et in pri ma significacione est actm̄ in alijs uero neutrū de indulgencijs ecclesie dicam in purgatorium

Indumen inis ab induo. is dicitur ẜ. indumē inis qdquid induimus Josephus in xvij quādo ciuitatem intrauit ꝑuatis indum̄ibus utebatur vnde ẜ indumētū ti et producit penultimam in dumen in ntō sed in genitiuo eam corripit

Induo ab in et duo is qd' est soluo cōponitur induo is postquam enim aliquis indutus est q̄i solutus et expeditus est uel ad opandū uel ut se totum videdum ꝓbeat qd' nō est cū sit nudus

Indupator aliqn̄ d' pro impator interpositū du causa metri quia in heroico carmine inpator stare n̄ ꝑt et est ibi epētesꝑ q̄dā figā metaplasim

Indusio ab induo is dicitur indusio as .i. in duere vnde ẜ indusiam̄ inis .i. indumentum

Industrius a vm et hic et ẜ industris et ẜ tre pro eodem dicitur .i. studiosus agilis uigilans ef ficax perseuerans impiger solers vnde industre aduerbium et hec industria trie .i. assiduitas stu diū cupiditas ardor auiditas ꝑseuerācia solercia

Induuie ab induo is plr̄ hec in ¶ uigilancia duuie ar̄ indum̄ta et ꝓꝓe tunice serpentū eedem exuuie quia exuūtur sicut induuie quia induūt̄

Inebrio as aui are uerbū actm̄ ab in et ebrio as et potest esse intentiuum ibi in

Inedia edes cōponitur cum in et dicitur hec inedia die .i. pauptas que ē in ede in re familiari Et dicitur inedia. quasi sine esu. vnde Job xviij. inedia inuadat costas eius

Ineffabilis ab in et effabilis cōponitur ẜ et ẜ ineffabilis et ẜ le qd' quis non potest loqui uel qd' quis potest loqui cū difficultate vnde et deus est ineffabilis non quia dici nō potest sed quia finiri sensu et intll'cū humano nullatenus potest Et ideo quia de eo nichil digne dici potest inef fabilis dicitur silr̄ et eadem racione quoddam nomen dei dicitur ineffabile et corripit bi.

Inenarrabilis ab. in. et enarrabilis cōponitur hic et hec inenarrabilis et hoc le qd' enarrari n̄ potest uel cum difficultate narratur.

Inenodabilis ab. in. et enodabilis qd' dicitur. ab enodo cōponitur hic et hec inenodabilis et hoc le penultima cor̄. quod solui non potest

Ineo inis iniui initū ab in et eo is et est inire intrare incipere in venire concubere.

nepcio cis tiui vide in ineptus ta tum.

Inepciola le di. penl' cor. parua inepcia.
Ineptus apto cōtrarius est quasi non aptus .i. stultus sm pap hug' uō dicit ineptus ta tum .i. indistretus qui acquirit sed non habz modū in expendendo Et cōpatur inepcioz simus et ab ineptus qd ex in et aptus uenit hec inepcia cie et inepto. tas taui ūbum actiuū .i. infatuare. inep tum facere uel fieri. Et tunc est neutrum. Inueni tur eciam inepcio cis tiui tire in eodem sensu
Inergia in ergia exponitur
Inergumius idem q energuminus in energia
Inermis ab in et arma. ¶ et in energuminus cōponitur hic et hec inermis et hoc inerme et inermus a. vm. in eodem sensu .i. sine armis .i. si ne uiribus vn̄ ūgilius tunc studio effuse matres
Iners ars cōponitur cū ¶ et uulgus inermū in et dicitur hic et hec et hoc iners tis omnis ge. quasi sine arte qui ad nichilū faciendū uel pa ciendum est aptus unde hec inercia cie
Inerticula ab iners dr hec inerticula le. uitis nigra quā gci amarauō uocant boni uini et le nis vn̄ et sic dr q2 iners intpellādis t'minis hēat
Inerticus ca cū .i. grauis ignarus remissus ab iners inertis dicitur et corripit penultimam
Inexorabilis. ab. in. et exorabilis cōponitur hic et hec inexorabilis et hoc le. .i. non exorabi lis inflexibilis inplacabil' inmisericors q2 nll'is p̄ cibus flectitur hinc dr inexorabile odiū inter e os est .i. tale qd pacificari. uel exorari ad pacem non potest et hinc inexorabiliter aduerbium
Inexpiabilis ab. in. et expiabilis cōponitur hic et hec inexpiabilis et hoc le qd non purga tur uel quod expiari non potest.
Infaber infabra brum ab. in. et faber bra. bz cōponitur et est infaber inartificiosus inornatus vn̄ infabre aduerbium .i. inornate Orac' inhmōi bus Quid schulptū infabre qd fusum durius essz Et cor' fa. unde qdam Rūcina nil fabro confert
Infamo as. aui. ex. in. et. fa ¶ sed rūcina ml'tū mo as. qd non est in usu Et hinc hic et hec infa mis et hoc me sine bono nomine uel fame ma le vnde hec infamia. mie et producit fa
Infandus. ex in et fandus cōponit' infandus a u. .i. execrandus scelestus nec nominandus q̄si qd non debet nominari nec aliquis de eo fari. et in eo dem sensu dicitur nefandus. Et utrūqz comparat'.
Infans a. for. aris dr fans fantis qd coponit' cū in. et dr infans. tis. omnis. ge. .i. non loquēs Et cōpatur infancior simus vnde prudencius in li. hymnoz largire michi carmen infantissimo Dicitur eciam infans pro puero. et tunc est cōis ge. tm̄. et est infans usque ad septenniū. et dicit' infans quia fari nesciat .i. non posse loqui cū nō habeat adhuc bene ordinatos dentes ¶ Nec ideo dicitur infans quia loqui non possit usque ad septenniū sed quia non potest loqui expedite et distincte usque ad illud tempus. uel quia in ipa prima parte illius tempis loqui non potest vn̄ hec infancia cie etas infantis
Infantilis ab infans dicitur hic et hec infanti lis. hoc le. res infantis uel ptinens ad infantem et prod penl' vnde infantiliter aduerbium
Infanciosus a ū. plenus infancia .i. infantilis et
Infantulus li. et infāticulus ¶ dr ab infancia li et infantillus li per geminū l. omnia pro paruo infante. Et corripiunt duo prima penultimam

Infaustus ta tum. exponitur in faustus ta tum
Infectus ta tum .i. non factus. Vnde dicit'. Qd factū est pro infecto haberi nō pt. Et cōponitur ab in. et factus ūgilius. et piter fcā atz infecta
Infelicito infelicitas infelix expōit' ¶ canebat
Infelico infelicas exponitur in felix
Infendo dis. o. in. j. infendi infensum infendē .i. ualde offendere facere irasci. cōponitur ab in et fendo dis. vnde infensus a. vm. .i. offensus uel iratus. et est plus esse infensum. q̄ offensum uel iratū. et ab infensu supino u. in. o. fit infenso as fre. paulus in epv. ad heb. c. iij. Quilibet autem
Infensus a. vm. exponi infensus est xl. ānis tur in infendo dis
Infertio. Ab in et fartio componit' infertio tis infersi. infertum .i. implere. Vnde infertus ta tum et inferto tas ūbum frequentatiuum.
Inferie inferiaꝝ. sacrificia facta in ferijs p mor
Infernas ab infer ¶ tuis. et dr ab infernus nus dicitur hic. et hec infernas atis ge omnis de inferno exn̄s uel qui infernū colit. sicut sup nas atis. dr qui est supnus uel qui colit superna
Infernus ni. mas. ge. in sin. in pl'i neutri tm̄ hec inferna oꝝ. et dicitur infernus ab infra q2. sub terra dr esse sicut enim coz est in medio ho minis ita. et infernus in medio terre creditur esse. vel infernus dr ab. infero infers q2 anime reoꝝ illuc inferantur. vnde hic. et hec infernalis et hoc le. et infernus a. vm .i. infernal' ul' imus in imo uel inferno suppositus ¶ Et scias q qua druplex est infernus vnus est infernus dampna torum in quo sunt tenebre. et q̄tū ad carenciam uisionis diuine et quantū ad carentiam gracie et est ibi pena sensibilis ¶ Et hic locus est infernus dampnatorum. Alius infernus est supra ipsum in quo sunt tenebre et ꝓpt' carenciam diuine visi onis. et ꝓpter carenciam gracie sed non est ibi pena sensibilis et dr limbus puerorum. Alius su per hunc est in quo sunt tenebre quantū ad ca renciam dine uisionis sed nō q̄tū ad carenciam gracie. et est ibi pena sensibilis et dr purgatoriū Alius locus quartus magis est sup̄ in quo sunt tenebre quātū ad carenciam diuine uisionis sed non quātū ad carenciā gracie nec est ibi siue eāt ibi pena sensibilis. et hic est infernus siue limbus sāctoꝝ patrum et in hunc tm̄ xps dn̄dit quātū ad locū sed non quātū ad tenebrarū expienciā et in̄ scōs extraxit. et scire te uolo q post tēpus illud nullus ad limbū illum uel infernū dn̄dit De pena inferni hēs in pena. Itez dixi in defunc tus Item uide in sapiencia. itē in scūs. item de si nu abrahe habes in sinus ¶ Hic potest queri an dāpnati in inferno uelint omnes alios esse dāp natos. ad hoc dico q sicut in beatis in patria e rit perfectissima caritas ita in dāpnatis erit per fectissimum odium. vn̄ sicut sancti gaudebūt de omnibus bonis ita mali de omnibus bonis dole būt. vn̄ et felicitas sanctoꝝ considerata eos maxi me affligit. vn̄ dr ps. xxvj. c. videant et confun dantur zelantes ppl'i. et ignis hostes tuos deuo ret. vnde uellent oīs beatos esse dampnatos. tā ta enim erit inuidia in dampnatis. q eciaz ꝓpin quoꝝ glorie inuidebunt. cum ipsi sint in summa miseria. cū eciaz in hac uita hoc accidit crescente inuidia. sz tn̄ minus inuident ꝓpinquis q̄ alijs. Et maior esset eoꝝ pena si oīs ꝓpinqui damp

narentur. et alij saluarentur. q͞ꝫ si aliqui de suis
ꝓpinquis saluarentur. Et exinde fuit. q͞ꝫ diues
pecijt fratres suos a dampnacione eripi. sciebat
eniꝫ q͞ꝫ aliqui eriperentur. maluisset tñ frẽs suos
cū omnibus alijs dampnari. ¶ Et scias q͞uis ex
dampnatoꝝ multitudine pena singuloꝝ augeat͛
tamē tm̄ super excresit odium. et inuidia q͞ꝫ ma
gis eligunt torq̄ri cum m̄ltis q͞ꝫ minus soli ¶ Pot
eciam hic queri sic. Natura intellectualis ordinata
est ad beatitudinē cuius est capax. sed in demoni
bus manet natura post pcm̄ ergo non sunt a de
o obstinati. q͞n possint bonum uelle. et beatitu
dinem cōsequi. ad hoc r͞ndeo q͞ꝫ in demonibus
remanet natu͞alis potencia ad bonū vt remota.
et disposita per cōtrariū habitum dep͞uata qua
possent benefacere si uellent. sed uelle nō p͞nt q͞ꝛ
habitus malicie ab eius uoluntate remoueri nō
potest q͞n iam in statu uie non est de hoc eciam
in pena vide ¶ Item p͞t queri an melius sit non
esse quam male ēe. ad hoc dico q͞ꝫ melius est nō
ēe. quam male ēe. vnde dicit iero. tractans illud
iēmie. c. xx. maledcā dies in qua natus sum me
lius est n͞ ēe. quā male ēe. et b͞nħ. dicit in xxxv
sermone tractās illđ cant͛ si ignoras te o pulcrā
inter mulieres. Egredere. et abi. post greges so
dalium tuoꝝ. homines quidem merito ignoran
cie ignorati. i. reꝓbati. et ad tremendū illđ iudici
um stare. et igni ꝑpetuo tradi hunc. non autem
et pecudes. nec dubiū pecudes fore deterius hijs
qui sic erunt. q͞ꝫ hijs qui omnino non erunt me
lius fuerat ei inq̇t si natus nō fuisset homo ille
nā utiqꝫ si natus n͞ fuisset oiō dāpnatus n͞ fuis
set homo. sed ubi gracia aut pecus aut alia que
piam creatu͞a que q͞m iudicium non haberet ad
iudicium non ueniret ac per ħ. nec ad suplicium
puto q͞ꝫ et in p͞nti uita si bene adu͞tas posterio
rem ire pecoribus hominem iudicabis an non si
qđ tibi uidetur ip͞is bestijs q͞ꝫ āmō bestialioꝛ ēe
homo rōne uigens. et rōne non uiuens. Nam
pecus q͞dem si se racione non regat excusacionē
habet a natura a q̄ hoc ei penitus munus nega
tum est hanc nō habet homo cui ab ip͞a specia
li p͞rogatiua donatū est merito ꝓinde eoip͞o cen
setur homo egredi. et post ire gregalibꝫ animan
tibus q͞ꝫ solū hoc al͛. cōuersacione degeneret iu͞a
nature transgrediens rōis cōpos. rōis expti a.
moribus. et effectibus imitatur Conuincit͛ ergo
ire post greges homo. et nunc quidem de p͞uaci
one nature postmodū ante. et extremitate pene
ħ b͞nħ. Boecius eciam dicit Ceteris animātibus se
se ignorare natura est hominibus uicio uenit
Hic nota q͞ꝫ non esse potest dupliciter cōsiderari
vno mō ꝫ se. et sic nullo mō p͞t esse acceptabile
cū non habeat aliquā rōeꝫ boni. ꝫ sit boni pura
priuacio Alio modo potest cōsiderari inquātū ē
abltm̄ penalis uel miserie vite. et sic non esse ac
cipit rōꝫ boni carere enim malo est q͞ddā bonū
ut dicit p͞hus. in v. eth. et per hunc mođ melius
est dampnatis non esse quā miseros esse. Et ꝫm
hoc dampnati p͞nt eligere nō esse ꝫ. deliberatiuā
racionem. Et scias q͞ꝫ usque ad infernum sunt
miliaria tria milia ducenta quadraginta quinqꝫ
ꝫm illos qui ponunt infernum in centro terre

Infero infers intuli illatū cōpo. ¶ uide in tra
nitur ab in et fero fers et dicit͛ inferre introferre
ul͛ immittere. Vnde dn͞s ad thomā. Infer digitū
tuum huc. Et inferre. i. cōtra ferre. irrogare. et
pertinet ad malum mala enim inferuntur. et ꝫ
hanc significacionem inuenit͛ in dialetica inferre
. i. cōcludere. illacio cōclusio Cū enim aliquid con
cluditur infertur. i. cōtra oppoēm alicuius infert͛
vnde cōiūccio q̄ est signum cōclusionis dr͞ illati
ua quasi cōtra portatiua

Infertum ti ge. neu. i. uinū qđ alt͞i offertur l͛
libatur. Et cōponitur ab in et fertū qđ est liba
cio l͛ oblacio q͞dā. et diuat͛ tm̄ ab infero infers

Inferus ri mas. ge. pro inferno ul͛ pro deo in
fernali stꝫ pro deo mortuoꝝ uel pro manibus si
cut superus pro deo celesti. i. pro deo uiuorum.
et diuatur inferus ab infernus et corripit fe

Infessus. ab infiteor eris dr͞ infessus sa sum. i.

Infestus. ex in et festus ¶ non fassus negans
idem qđ iratus infensus cōtrarius molestus inq̄e
tus. et dr͞ infestus quasi nō festus non festiuus
Et cōpatur infestior simus. vn͞ infeste tius sime
aduerbium. et infesto as. aui. i. molestari aduer
sari infestū esse alicui. et cōstruitur cum acō

Inficie arum in inficior uide.

Inficio cis eci. infectum ex in et facio et dr͞ in
ficere deturpare tingere repellere informare et p͞
tinet ad ꝓprietates intri͞secas et corripit fi.

Inficior aris inficiatus sum cōponitur ab in
et facio et dr͞ inficiari quasi non facere non esse
factū cōtendere. i. negare et ꝓp͞e qđ uerū est q͞si
non fateri factū. sed cōtra ueritatē mendacio niti
Et est ꝓprie inficiari rem debitam negare cum a
creditore deposcitur Idem et abiuracio. i. rei cre
dite abnegacio. unde q͞dam Inficit intingens qui
denegat inficiatur et ab inficioꝛ hec inficie arū

Infidus in fidus exponitur. ¶ . i. negociacōes

Infimas ab infimus dr͞ hic et ħ infimas atis
et dicuntur infimates infimi et minores in po
pulo q͞ꝫ autem infimi ul͛ infimates dn͞r quasi in
infimo positi ethimologia est.

Infimo ab infimus dr͞ infimo as. penl͛ coꝛ. et
est infimare dep͞mere subtus ponere. vn͞ infima

Infimus infra est aduerbiū loci ¶ tus ta tum
et cōpatur infra inferior infimus. vnde inferius
infime aduerbium. Et est drā inter infimum et
imum. vnde dicitur in grecismo Infimus ordine
fit imus at ille loco. Et ponitur infimus pro de
iecto ul͛ infra posito p͞t eciam infimus esse ūbū
et tunc producit fi. vide in infio infis infit

Infinitiuus exponitur in finitiuus

Infio ex in et fio cōponitur infio infis sed
modo non est in usu. vnde ar͞l. in primo de gn͞a
cione infimus tristantem aliq͞n tangere nos sed
nō nos eum Pl͛o eciam ħ uerbo utitur infimus
. i. dicimus et producit fi. pap͞ uero dicit Infit
ceteris deficit Antiq̄ tamē infit dicebāt. i. incipit

Infirmus ab ī et firmus cōpōit͛ infirmus ¶ fai
a. um. i. non firmus quia sine formo. i. sine calo
re. et cōpatur infirmioꝛ simus. unde infirme mi
us sime adu͞bium Inuenitur eciam infirmiter
apud antiquos. unde in libro sapiencie iiij. c. infir
miter posita a uento cōmouebuntur. et hec infir
mitas tatis et infirmoꝛ aris. i. esse uel fieri infir
mum. vnde paulus in ij. ad coꝛ. c. xj. Quis infir
matur et ego non infirmoꝛ Inuenitur eciam in
firmo as uerbum actm̄. i. debilitare ffisificare e
neruare. Et cōponitur ab in et firmo as

Infisco as aui cōponitur ab in et fisco as et ē

infiscare infiscum mittere. vnde illud et res eius infiscentur. i. in publicū deueniant et est actm̄

Infligo gis inflixi inflictū et infligo as in eodem sensu. i. inferre irrogare introfligere et est

Informis ab in et forma cō ¶ actm̄ et ꝓd fli ponitur hic et hec informis et hoc me. i. turpis q̄si sine formitate non quia careat omnino forma. sed quia careat pulc̄. et precipua forma. vn̄ informiter aduerbium et hec informitas tatis

Inflo as in flo as exponitur

Infortunium nij aduersitas mala fortuna et componitur ab in et fortunium

Infra dicitur ab in. et ē aduerbiū loci. et conparatur infra inferior infimus. vnde inferius in fime aduerbium. et signat infra localem dep̄ssionem uel suppōez cui contrariū est sup̄. vnde male dr̄ sum infra muros ciuitatis nisi esset defossus

Infrenis. Ab in et ¶ sub muris uide in intra frenum. conponitur hic et h̄ infrenis et h̄ ne. Et infrenus a. vm. i. sine freno. et producit. fre.

Infrequens. corripit pnl'. In frequens est.

Infringo. gis. exponitur in frango gis.

Infronitus. ta. tum. exponitur in fronitus.

Infrunitus. ta. tū. pnl'. ꝓd. Idem est ꝙ infronitus ¶ Ecc̄. xxiij aiō infrunito. et irreuerenti. ne tradas me. Inuenitur eciam ibi infronito. et cōponitur. ab in. et frumen qd̓ est pars gutturis ubi cibus sapit. vnde infrunitus quasi sine frumine. idest sine sapore sapiencie. i. insipiens. stultus indiscretus. sine freno racionis.

Infuscatus ta tū. sincerus. sine fusco. Ab in et fuscatus quod exponitur in fusco cas.

Infula le. est fasciola sacerdotalis capitis alba in modū diadematis. a qua uite ab utraque parte dependent que infulam uinciunt. vnde et uite dicte sunt quia uinciant. sed infula plerūqz lata erat plerumqz tortilis de albo et cocco.

Infurno. as. in furnus exponitur.

Infuso. as. aui. are. i. fuso inuolu̓. cōponitur ab in. et fusus fusi. et ꝓducit. fu.

Infusoriū. nj. in suffusorium exponitur.

Ingenicularis. ris. omnis ge. i. genu uel genua flectens uel inclinans. Et corripit. cu.

Ingenium. nij. cōponitur. ab in. et genium in eodem sensu. Illa eniz ꝑpō in. addita. nichil operatur ꝰ qd̓ notat ingeniū esse intrīsecam vim. anime. et natūalem. vnde eciam dicitur ingenium quasi intus genitum sc̄z. a natūa. et est ethia vnde h̄. ingeniolum li dimi. et ingeniosus a. um et cōꝑatur. vnde ingeniose. sius. sime. adūbium. et ingenior aris. ingeniū exercē ingeniose se habere. Et ponitur ꝓ decipere. Et est tunc transitiuum. Item. ab ingenium hec ingeniositas tatis. i. astucia calliditas prudencia subtilitas.

Ingenuus. conponitur. ab in. et genus. et dicitur ingenuus. a. um. nobilis qui in genere habet libertatem. non fcō sicut libertus. vnde greci in genuos eugenes uocant. quia sunt boni generis Vnde hec ingenuitas nobilitas. Et corr̓ ge. Vnde Ouidius de arte. Dedecet ingenuos tedia ferre sui

Ingloriosus. in gloria exponitur.

Ingerso. sas. in gersa exponitur.

Inglorius. ab in. et gl'a. conponitur inglorius. ria. rium. i. sine gloria absqz honore. idem qd̓ ingloriosus. vnde quidā. nec queras gloriam et nō ¶ dolebis cum inglorius eris.

Ingluuies. ab in ¶ glutio. tis. diuat̓ h̄ ingluuies. uiei. i. uoracitas Vnde ingluinosus sa. sum. i. uorax. ul' ingluuies cōponit̓. ab in. et gula quasi in gulam ueniens.

Ingratus. ab in et gratus. conponitur ingratus ta. tum. et significat tria nam ingratus. i. nō gratus nō acceptabilis. et ingratus. i. immemor beneficij. et ingratus. i. irremuñ̄eratus. et cōꝑatur vnde hec ingratitudo. dinis. et dr̓ ingratus quasi sine gracia. Xo̅ Dicitur ingratus acceptorum immemor omnis. Et cuius merita sequitur retribucio nulla. Et cui dicendi deest gracia uel faciendi Et nota ꝙ ille qui bn̄ficiū dat non statim debet se exhibere punitorem ingratitudinis. Sed prius piū medicum ut sc̄z iteratis beneficijs ingratitudinem sanet. Et scias ꝙ sicut dicit bn̄. in cāticis ſ̄mone. li. Ingratitudo inimica est anime. exinanicio meritoꝝ ūtutū dispersio bn̄ficioꝝ ꝑdicio ingratitudo ventus. urens. siccans sibi fontem pietatis rorem misericordie fluenta gracie. Et aug̓. in sermone sancti stephi dicit ꝙ peius est aliq̄d ens. non solum inimicos nō diligimus. ſ; nec amicis quid fidem integram custodimus. ſ; ediuerso graciaꝝ accio est inuitacō ad plus dandū. vi ¶ de in cauis.

Ingredior. eris. ingressus sum. i. intrare. ab in. et gradior deris. et cor̓. gre.

Ingruo. is. grui in gruo is. exponitur.

Inguadio. as. in guadia exponitur.

Inguen iguīs neu. ge. pars corporis cc̄. pudenda. sic dicta. ab unguo. is. siue ab unccione. et cor̓ ¶ pnl' gū.

Inhabilis. exponitur in habilis.

Inhereo. ab in. et hereo conponit̓ inhereo es. inhesi inhesum. i. inniti intus herē. vnde hic et h̄ et h̄ inherens. tis. vnde inhēnter adūbiū. et hec ¶ inhēncia cie. et ꝓd. he.

Inhibeo. es. bui. in hibitū cōponit̓ ex in. et habeo es. et est inhibē ꝓhibē cohibē uitare remouere separe. Et est in ꝓuatm̄. Est enim inhibē non habē. vnde h̄ inhibitor toris. et cor̓. hi.

Inhibitor toris. ab in ¶ hibeo hes. dr̓ h̄ inhibitor oris. i. bedellus qui. et angarius. et exactor dr̓. ꝙ nimis petendo et iniuste ferendo inhibet homines. uel quia inhibet ¶ lites inter eos. cor̓. bi.

Inhumanus. a. vm. vide in hūanus.

Inibi. exponitur in ibi

Inicior. ab iniciū dr̓ inicior aris. i. inchoare. cōsecrare. sanctificare. introducere. sac̄ficare. vnde ꝓphā iniciati sunt beelpheor. i. sac̄ficauerunt. uel cōsecrauerunt. Et nota ꝙ quidam utunt̓ h̄ uerbo in actiō gn̄e inicio. as.

Iniciū. ab ineo. is dr̓ h̄ iniciū. cij. et est iniciū rei. a qua aliquid incipit. ſ; pn̄cipiū ūboꝝ est ex ¶ ordium.

Inigo. gis. inegi inactū. cōponit̓ ab in. et ago gis. et est inigē pecus a pastu. in. tectū agē. abigē ūo est pecus a tecto in pascua a ¶ gere. et cor̓. Inigo pnl'.

Inimicalis. ab inimicus dr̓ h̄ et h̄ inimicalis et h̄ le. et hic et hec inimicabilis. et h̄ le. uel ab inimicor aris. pt h̄ ueīre. vn̄ inimicabil'r adūbiū. et h̄ inimicabilitas tis

Inimicus. ab in et amicus cōponit̓ inimicus ca. cū. et cōꝑatur inimicior simus. vnde hec inimicicia cie. et inimico cas. ūbū actm̄ et inimicor aris. deponens in dr̓sis significacionibus ut inimico illū tibi. i. facio illum inimicū tibi. Et inimicor tibi. i. sum inimicus tibi. ¶ Hic nota ꝙ dilcō inimicoꝝ tripl'r pt cōsiderari. vno q̄dem modo ut inimici diligantur inquātū sunt inimici. et h̄

est puũsum et caritati repugnans. qꝛ hoc est dili gere malum altius. Alio mõ p̃t accipi dilcc̃õ ini micoꝝ quantū ad naturam. ß in uniũsali Et sic dilectio inimicoꝝ ē de necessitate caritatis. ut scꝫ aliquis diligens deū et ꝓximū. ab illa gñalitate dileccõnis proximi. inimicos suos non excludat ¶ Tercio modo p̃t considari dileccio inimicoꝝ in sp̄ali. ut scilicet aliquis in sp̄ali moueatur motu dilcõnis ad inimicū. et istud non ē de necessitate caritatis absolute. qꝛ nec eciā moueri motu dilec cionis in sp̄ali ad quoslibet homines singularit̃ est de necessitate caritatis. qꝛ esset inpossibile. et tn̄ de necessitate caritatis ꝭ ꝑparacionem animi. ut scilicet hõ habeat animū ꝑparatū ad hoc ꝙ in singulari inimicū diligeret si necessitas occur reret. Sed ꝙ absqꝫ articulo necessitatis hõ actu hoc impleat ut diligat inimicū ꝓpter deū. hoc ptinet ad pfeccionē caritatis. Cū eniꝫ ex caritate diligitur ꝓximus ꝓpter deū. quanto aliquis ma gis diligit deū. tanto eciā magis ad ꝓximum di leccionē oñdit nulla inimicicia impediente. sicut si aliquis. multū diligeret aliquem hominē amo re ipsius filios eius amaret. eciam sibi inimicos. et totam eius familiam. vide in dileccio et in ca ritas. et in amor.

Ininterp̄tabilis. ab in. et interp̄tabil'. cõponitur hic et hec ininterp̄tabilis et hoc le. qd̉ interp̄tari non p̃t uel non habile ad interp̄tandum. heb̉. v. inint̃pretabilis ad di cendum.

Iniquus equus adiectm̃ cõponitur cū in et dr̉ iniquus qua quū. i. non equus. et cõ patur. vnde h̃ iniquitas tatis. et cor̉. pmam vñ pamphilus. Semp iniquoꝝ scelus impedit acta bonorum.

Initus ta. tū. pnl'. cor̉. i. inceptus

Iniūgo. gis. iniūxi iniūctū ex ab ineo inis. in. et iungo. Et est iniūgere precipere sicut uult hug̉. mlt̃is tamen ꝓbabilius uidet̃ ꝙ iniuccio minus importat quā preceptum. quia qñ prela tus uult aliquid inquirere uel inuēire p̄us iniū git et postmodum facit preceptum.

Iniuria rie. in iniurius exponitur.

Iniurius. ab in et ius. conponitur iniurius a. vm. i. tortuosus non seruans ius quasi sine iure Et inde h̃ iniuria rie. i. iniusticia q̃si sine iure. ul' cõtra ius quādo scꝫ fit aliqd̉ cõtra ordinem iuris vnde iniuriosus a. um. i. iniurius ul' pocius qui. patitur iniuriam ab aliquo. et cõpatur. vñ iniuri ose iniuriosius iniuriosissime adūbiū et h̃ iniuri ositas tatis. Item ab iniuria iniurior aris. iniuria tus sum. iniuriari. Iniuriam facere. Et construitur cū datiuo. ut iniurior tibi

Iniux Jugū cõpo nitur cū in et dr̉ hic et hec iniux iniugis Item cõponitur cū se. et dr̉ h̃ et h̃ seiux seiugis in eo dem sensu Iniuges dñr boues non dum jugo cõ iuncti. Idem dñr seiuges quasi seorsum a iugo ꝭ hug̉. et in grecis dr̉ bos nõdum domitus a mlt̃is dr̉ iniux

Innocēs nll'i nocēs. in nocco ē

Innocuus ex in et nocuus. cõponit̃ innocuus a. vm. i. innocens et cui non nocetur ꝭm. hug̉.

Innoxius. ab in et noxius dr̉ innoxius a. ū. quasi sine noxa. innocuus proprie cui quisquam non nocere potest. nec nouit. nec ipse alij.

Innuba. ex in. et nubo cõponit̃ h̃ innuba be. i. innupta q̃ adhuc nll'i nupsit q̃ adhuc uultum suum nõ uelat. et cor̉ nu. sicut pronuba. licꝫ nu bo eam ꝓducat.

Innuicio. cionis. fe. ge. et interponitur J. causa euphonie. deberet eniꝫ dici innucio. ab innutus ti. addita o. fit innucio ꝛc̄.

Innulus. ab innuo is. diuatur h̃ innulus li. et sunt innuli filij ceruoꝝ ab innuendo dicti quia ad nutū matris absconduntur. vnde innulinus a. um. et innuleus lea. in eodem sensu et h̃ innu leus idem qd̉ innulus. canti. ij. filis esto capree innulo qꝫ ceruoꝝ

Innuo is. innui innutum. ex in. et nuo is. et est innuere nutū facere uel sig num uel dare intelligi et est neutrum.

Ino grece uinum dicitur latine.

Inolitus. ab in. et oleo es. diuatur inolitus a tum insuetus innatus natũalis. vnde inolita bo nitate insueta et innata. Et corripit li

Inomellum. ab ino qd̉ ē uinum. et mel compo nit̃ h̃ inomellū. vini ul' mulsi. et mellis confeccõ

Inopinabilis. vide in opinor.

Inops. ops cõponitur cū in et dr̉ h̃ et h̃ et. h̃ inops inopis uel dic ꝭ ꝙ dicebat̃ antiquitus hic et hec et hoc ops. i. diues fecundus opulen tus. et inde cõponitur inops. i. pauper. sed drñt inops dr̉ ꝓprie qui nichil hꝫ qui nec sibi sufficē potest nec alijs largiri. sed pauper dr̉ qui licet alijs elargiri nõ possit sibi tam̄ sufficit. vnde et copulacionem recipiunt ut ibi ego sum pauper et inops et alibi. pauperi et inopi tu eris adiu. tor. uel inops cõponitur. ab in et ops opis pro terra. inde dr̉ inops quasi sine terra et insepul tus qui scꝫ caret sepultũa. vnde h̃ inopia pie ꝭ hug̉. In gc̉. dr̉ Nullius possessor homo inops di citur esse.

Inquilinus ni. i. aduena quasi in colens aliena. ab incolo. Non eñ ꝓp̄ā sedeꝫ. ß in t̃ra aliena inhitat. Sed dr̄t inter inquilinum et aduenā uel incolā. Nam inquilini sunt qui emi grant. Nam incola non indigenā ß aduenam de signat. Hec ē ergo int̃ illa drña Inquilini sunt qui emigrant et non ꝑpetuo pmanent. Aduene uel incole aduenticij sunt. sed pmanentes. idem et accole pegrini ūo dñr qꝛ pntes eoꝝ ignorant̃ sunt enim de longinqua regione. Indigene uero sunt inde geniti. in eodem loco nati ubi habitant uel inquilinus cõponitur ab in et culina scꝫ uil'. ciuis et aduentiuus ꝭm. quosdam

Inquino as. aui. i. macl'o deturpo et cõponit̃ ab in et cunio is uel ab in et coq̄na et cor̉. qui vnde in aurora dr̉ petra qua graditur uirus nõ inq̄nat anguis

Inquio inquis. ꝭm usum de fectiuum est et est tercie cõiuga. Xu Tercia uult inquit quarta qꝫ sumit ait. ex hoc colligit̃ ꝙ in quimus cor̉. pnl'. sicut legimus ß aimus ꝓd̉ j. si cut audimus. Et scribitur inquit p t nõ p d qꝛ nullum ũbum in d. desinit in tercia ꝑsona pñtis indicañ mõi. ꝭ aūt anologiam fere tota eius de dinacio inuenitur ut sup̄ oñdi in tercia pte. in tractatu de preteritis tercie cõiugacõis in pncipio

Inquiro. ris. ab in et quero ris. cõponitur. ut̃ in quero. ris.

Insanus. sanus cõpnitur cū in. et dr̉ insanus a. vm. et cõpatur. vñ insane nius sime. adūbiū. et h̃ insania. nie et insanio is insa niui. insanire. i. furere. et est neutꝝ. et ponit̃ quā doqꝫ ꝓ scribere ũsus et facere uel cantare qꝛ olim poete credebantur insanire cū ũsus faciebant et studio uacabant. vnde ũgil' insanire libꝫ qñꝫ tibi

Inscicia ab inscius a. um dr̉ hec inscicia cie. i. ignorancia. vnde orac̉. in epi. sed turpem putat. inscicie metuit qꝫ lituram. ꝭ hug̉. Itē sapiē xix. a liam sibi assumpserunt cogitacionem inscicie Itē

sapiencie xiiij. Sed in magno uiuentes inscicie
bello. Et scias q inscicia formatur ab insciti ge
nitiuo de inscitus ta tuz addita a. q regula est I
ante cia breuiatur in denominatiuis que formant
addita cia. ut inscicia et inscicia formatur addita
a. ut inscitus ti. et ideo producitur et ita teneas.
Vnde inscitia scribit per t. Vide in scitum.
Insciius. a. um. qui sine scientia. ab in et scius quod
Insensis. sensus componitur cum in Cest sciens
et dr hic et hec insensis et hoc in sense quasi sine sensu.
Inseto tas. taui. filo adaptare. et componitur ab in
Insidie. ab insideo des dicuntur hee insidi C et seta
e arum. et hinc insidiosus. a. um. et insidior aris. in
sidias tendere et. preparare.
Insignis. signum componitur cum in et dr hic et hec
insignis et hoc ne. preclarus ornatus nobilis glorio
sus magne fame quasi habens eminens signum pre alijs
vnde hoc insigne. i. ornamentum et insignio is. in
signiui insignire nobilitate ornare exaltare insig
nem facere et est actiuum
Insilio lis. in salio is. est et corripit li.
Insimulo as. ab in et simulo as. componitur insi
mulo as. aui are. i. accusare uel incusare quia ac
cusatoris est simulare in aduersarium quoquid potest.
Et insimulor aris. inuenitur in eodem sensu in ge
nere deponenti secundum hug. Item insimulo. i. non simu
lo non fingo. vnde insimulatus ta. tum. i. non fictus
sap. xviij. Insimulatum imperium tuum portans. i. non
fictum. uel componitur ab in et simulatus
Insinuacio onis fe ge. exponitur in sinuo sinuas
Insipidus da. dum. i. non sapidus penultima correpta. et com
ponitur ab in et sapidus. et comparatur insipidior
simus et ab hoc genitiuo insipidi addita tas fit hec insi
Insipiens ex in et sapiens com C pidiitas tatis.
ponitur hic et hec et hoc insipiens tis. i. non sapiens
quasi sine sapore et sapiencia. Et comparatur. unde
hec insipiencia insipiencie
Insisto tis exponitur insisto sistis.
Insicio onis. ab insero ris uel ab insitus ta. tum
insiti addita o. Et scias q insero ris inseui insitum
idem est quod plantare. Et est proprie inserere plantare
per immissionem ramorum ad inuicem. Vnde ouidius
de reme. uenat inscicio fac ramum ramus adoptet
Insolens. ab insoleo les dr insolens tis ge om
nis. i. superbus fatuus moribus non conueniens. et
comparatur vnde insolenter cius sime aduerbium et hec
insolencia cie. i. superbia fatuitas uel potest componi in
solens ab in et solens. et corripit. so
Insolesco cis incipio solere et est Inchoatiuum
huius uerbi insoleo les quod componitur ab in et soleo
Insomnis componitur ab in et sompnus. di es
citur hic et hec insomnis et hoc ne. i. sine sompno per
uigil qui dormire non potest. unde hec insompnia
nie. i. uigilia. et hoc insompnium quod uidetur per somp
nium et est quedam species sompnij. uide in sompnium
Insons ab in et sons componitur insons tis. ge. om
nis. i. innocens innoxius et comparatur vnde inson
ter. cius. sime aduerbium et hec insoncia e. i. innocencia
Insoncia cie. in insons uide.
Inspicio cis xi ctum inspicere quasi intus conside
rare. et componitur ab in et specio cis. et corripit spi.
Instans tis. exponitur in sto stas.
Instar. ab insto as. dr hoc instar. indecli. i. simi
litudo. uel pocius ad similitudinem. habet enim in
se uim preposicionis. scilicet ad. vnde et non debet recipere
preposicionem nisi in expositione. vnde dicendum est. hoc est

instar illius. i. ad similitudinem illius. Aliquando tamen inue
nitur ad instar. sed tunc preposicio habundat.
Instauro as aui. dr ab instar Et est instaurare.
facere simile priori. restituere. reficere. ad prioris simili
tudinem aliquid facere. reparare. quod componitur restau
ro as. proprie tercio reparare. Et dr instaurare. quasi
in statum pristinum reducere. Et est ethimologia.
Instigo as. ab in et stigo as. quod est stimulare
dr instigo as aui. et est instigare ualde stigare quasi
instinctum agere. ethimologia est et quod sti. vnde in
aurora dr Instigans proceres uoce minante suos
Instinctus. ab instinguo is dr instinctus ta tum et
hic instinctus tus. instigacio. persuasio. stimulacio in
Instinguo is xi ctum. i. instigare. persuadere C citacio
re. uel mortificare. et componitur ab in et stinguo is
Instita. ab insto as. dr hec instita te. quedam
uestis talaris. que et stola dr Instita eciam dr la
tum cingulum cum quo puer ligatur in cuna Institite
eciam ut dicit pap. sunt pue linteole que mortuum
inuoluunt Joh xj. ligatus manus et pedes institis
Institor. ab insto as. dr hic institor. C et corripit sti
oris. i. mercator quia instat mercibus emendis
Job. xxviij filij institorum. uersus grecismi. Qui uen
dit merces mercator dr ille Institor est instat qui
pro precio minuendo Mercator uendit institor il
Instituo ex in et statuo componitur C ludo emit
instituo is. i. decernere ordinare. vnde hoc institutum
ti. et hec institucio onis morum informacio. sed pro quo
dam li. legali tantum in plurali hee instituciones onum l. in
Insto. ab in et sto stas componitur C stituta orum dr
tur insto as institi institum et eciam instatum penultima
correpta inuenitur. i. contra stare inuigilare insistere in
sudare. vnde instans participium et nomen et compara
tur vnde instanter cius. me aduerbium. et hec instancia. e
et hoc instans. tis dr tempus simplex Et sic descri
bitur quod cum sit finis preteriti est principium futuri.
uel cum incipit statim esse desinit. uel instans est huius
sima pars tempis que non expectat successionem.
Insubulus. ab insubulo. las. quod componitur
ab in et subulo. dr insubulus. li. quoddam instrumen
tum in texendo telam circa quod pannus. uel sta
men inuoluitur. q insubulatur. i. perforatur. ut posset
inuolui et retineri. pro uoluntate texentis Vel componi
tur ab infra et super q infra et supra sit Et corripit bu
Insula le. dr terra vndique mari circumsepta. vnde
insula dr q in salo sit sita id est in mari.
Insulsus a um. i. non salsus. quasi sine sapore
salis uel sapiencie. Et comparatur Et componitur ab
in et salsus. a um inquantum est nomen. Job vj. aut
poterit comedi insulsum quod non est sale conditum
Insulto. ab insilio. lis insiliui insultum. tu. u. in.
o. fit insulto. tas. taui. uerbum fre. proprie quidem est
insultare quadam cauillacione et derisione hostem
deijcere.. Vnde de beato laurencio dr. Et subicienti
bus prunas. insultat leuita xpi ut cum dicebat gi
rate et uersate ad aliam partem. Quidam tamen pro deote
legunt ibi exultat. ita dicit hug. Pap uero dicit.
Insultare insilire et de alterius iniuria gaudere
Insultus. tus. mas. ge. i. inuasio aggressio. quasi
saltum in alium impetuose facere.
Insumo. ab in et sumo componitur insumo. is
psi. ere. i. intus uel ualde sumere. uel contra sumere
Integer gra grum. i. incorruptus. Et comparatur
integrior integerrimus. vnde integre. rius. rime
aduerbia. et hec integritas. tatis. et hec integritudo di
nis. Et iste ablatiuus integer ponitur aduerbialiter pro

integ͛re. Et componit̃ deintegro ul' exintegro. i. ď
hinc ul' exhinc. ul' a pͥcipio ul' detoto siũ extoto
Item ab integer integro as aui. are. i. integrum
facere nouare. Et componit̃ reintegro. as. et in
terposita d frequentius dr̃ redintegro as. Et hinc
inchoa integrasco cis. et redintegrasco cis ¶ Et sci
as ꝙ aliter est in isto inchoatiuo ꝙ̃ in alijs. alia
enim inchoatiua hñt significacõnẽ eandem quã
et sua ꝑmitiua. ut si ꝑmitiua sig̃nt actũ et coruʒ
inchotiua. In hoc tam̃ aliter est ſlam integ͛. as.
sig̃t actum ʒ eius inchoatm̃ sig̃t passionem. Inte
grasco enin non ẽ incipio integ͛re. sed incipio inte
rari. Similiter contingit in augesco licet de h̃ nõ
faciat mencõnem pͥscianus. Integ͛ actm̃ est cum
omnibus suis compositis. Et cor̃ te. Vnde in aur̃
dicitur. Integrat imponens omnibus ille manus

Integrasco. cis. in integer est.

Intellectibilitas in intelligo. gis exponitur

Intellcõ onis uide in quarta parte in capitulo
de tropis ubi agitur de sinodoche.

Intellcũs in intelligo. gis exponit̃. ¶ Hic nota
ꝙ sicut dicit phũs in iij de anima in hoc differt
intelligibile a sensibili. quia sensibile excellens de
struit sensum. Intelligibile autẽ maximũ non de
struit ʒ confortat intellectum. Sed ẜm h̃ cũ deus
sit maxime intelligibil' ꝙ̃tum in se est quia est
ꝑmũ intelligibile uidetur ꝙ a nr̃o intellcũ possit
eciam nũc maxime intelligi. non enim impediẽ
tur nisi ꝓpter suã excellenciam. Ad hoc dico ꝙ
quodãmõ est simile in intellcũ et sensu. et q̃dam
modo dissimile. In hoc enim simile ẽ ꝙ sicut sen
sus non p̃t in id quod non est ꝓporcionatũ sibi
ita nec intellcũs cũ omnis cognicõ ꝑ modũ cog
noscentis sit ẜm bociũ. In h̃ autẽ dissimile ꝙ ĩ
telligibile excellens non corrumpit sicut excellẽs
sensibile. vnde intellcũs non deficit a cognicõne
excellentis intelligibil'. qr corrumpat̃. ʒ qr per se
non attingit. et ideo non ꝑfecte deũ uidere potest
intellcũs creatus. Item scias. ꝙ boni angeli cum
sint btĩ oportet ꝙ habeant plenã uisionẽ siue ĩ
tellectũ coꝝ omniũ de quibus est fides. ꝙ̃tũ ad
uisionẽ glosam. que fidei succedit. Et ideo sicut fi
des credit corpus xp̃i esse sub sacm̃to. Ita uisiõe
btĩ angeli uident Credo autẽ ꝙ omnia que sunt
fidei sunt sup̃ naturalem cognicõnem. et intellec
tũ angeloꝝ sicut sup̃ racõnem naturalem homi
num. Et ideo misteria fidei dr̃ esse abscondita a
seculis in deo Ephes iij c. Vnde naturali cognicõ
ne non uident angeli corpus xp̃i. sub sacramento
ʒ solum btã. Demones uõ nullo mõ uident ple
narie. ʒ credũt et contremiscũt. Item scias ꝙ sic̃
dicit aristotiles in ꝑmo eth. sicut in corꝑe uisus
ita in anima intellcũs. Itẽ intellectus differt ab
opinione. sicut dicam in opinio.

Intelligo. gis. lexi lectũ. ere. q̃i intus legẽ. Et
componit̃ ab inter et lego. gis. mutata. r. in. l.
vnde intelligens. tis. g. o. vnde intelligenter adũ
bium. et h̃ intelligencia. cie. Item ab intelligo h̃
intellcũs. tus. tui. vnde h̃ et h̃ intellectualis et h̃
intellectuale. vnde intellectualiter adũbiũ. Item
ab intelligo h̃ et h̃ intelligibil'. et h̃ le. vnde in
telligibiliter adũbium. et h̃ intelligibilitas. tatis
et h̃ et h̃ intellectibilis. et h̃ le. intellcũ compħẽ
sibilis. vnde intellectibiliter adũbium. et h̃ intel
lectibilitas. Dr̃nt ꝰ intellectus et intelligencia et
intellectibilitas. Quanto enĩ intellectus ẽ supior
racõne intm̃ intelligencia est supior intellectu. et
intm̃ intellectibilitas supior est intelligencia. Ra
cio est uis anime discretiua formaꝝ ad seinuicẽ
Intellcũs autẽ est uis anime. qua forme ext̃ cor
ꝑalem naturam compħendunt̃. ul' qua incorpo
rea ꝑcipiunt̃ cũ certa racõne quare ita sint. Sed
incorporeoꝝ tria sunt gñ a scʒ anima. angelus. et
deus. ʒ citra diuinã substanciaʒ non ꝑcipit intel
lcũs. ꝓꝑe quid intellcũs est uis anime compħen
siua incorporeaꝝ subaꝝ formis subt͛ctaꝝ ul' for
maꝝ circa eas ¶ Intelligencia uero est uis anime
que aspirat ut aliquid circa diuinã substanciã cõ
ꝑħendat. Intellectibilitas uero est q̃dam uis ani
me omniũ formaꝝ in quadam simplicitate com
plicatiua absqʒ ordine naturali. ul' tꝑali. Tali mõ
deus compħendit res. qr oĩs vno intuitu absqʒ
omni successione dr̃ compħendẽ. Hoc modo cog
noscendi utunt̃ tres ordines angeloꝝ. qui deo ꝓ
pinquiores sunt. Et quia forte sunt aliqui hoĩes
qui ꝙ̃tum dei bonitas ꝑmittit ad hanc aliq̃ mõ
accedunt cognicõnem. ideo dicit plato Intellcũs
solius dei est. et admodũ paucoꝝ hominũ Et po
nit̃ h̃ intellcũs ꝓ intellectibilitate. qr sepe ꝓꝑcã
uocabula inuicẽ ꝓ se poñr. ʒ certe qualitercũqʒ
intellcũs accipiat̃. scʒ siue ꝓꝑe. siue impꝓꝑe pro
intelligencia. siue ꝓ intellectibilitate. potest dici
uere. Intellcũs solius dei est et admodũ paucoꝝ
hominũ. ẜm ꝙ dicit hug̃ Hec tamen ad aliã sci
enciam pertinere uidentur. Vide in sapientia. et in
uoluntas et in ratio et in opinio.

Intemperies. ab in et temperies componit̃ h̃
intemperies. ei. et hoc intemperium. rij. ubi nul
la securitas nullum temperamentum est

Intempestiuus in tempestiuus exponitur

Intempestus in tempestus exponit̃ ¶ Et scias
ꝙ quedam pars noctis est intempestum. sicut ha
bes in crepusculum et tempestus.

Intendo. dis. intendi intensum ul' intentũ. com
ponit̃ ab in et tendo. dis. et est intendẽ augẽ. ul'
adiũgẽ. ut deus intendit albedinẽ circa istum. et
ẜm h̃ facit intensum. su. vnde intensio adauccio
Intendẽ eciam est operam dare. dirigere. intentũ
facere. intelligere considerare. ut iste intendit ani
mũ suũ. et ẜm h̃ ꝓꝑe facit supinũ intentũ intẽtu
vnde h̃ intencio. onis. abstraccõ. consideracõ. Itẽ
intencio interdum ꝓ uolũtate interdũ ꝓ fine ac
cipit̃. vñ intentiuus. a. um. et h̃ et h̃ intẽcional'.
et h̃ le. et intento. as fre. uide in affectus

Intencio. onis. uide in intendo. dis

Intensio onis. uide in intendo. dis.

Intento. tas. ab in et tento. as. componit̃ ut
dicit pap intentat. i. intendit. multũ minat̃ obij
cit. impugnat. imponit. infert. Itẽ intento. as. p̃t
esse fre. et tunc formar̃ ab intentu supino de in
tendo. dis. intensum. ul' intentum. tu. u. in. o.

Inter. ab in deriuat̃ inter adũbium loci semꝑ
enim signat locũ. ul' q̃i locum. ʒ dissimiliter. q̃si
sex modis. Signat enim qñqʒ localem posicõnẽ
in medio. ut intrumpo. Qñqʒ t͛nsicõnem vnius
ad aliũ. ut internũcius. Qñqʒ localem distanciaʒ
ut intercapedo. Qñqʒ distanciã tꝑalem. ut int̃
uallũ. Qñqʒ uicissitudinem cũ t͛nsicõne. ut conũ
si qʒ oculos inter se atqʒ ora tenebant. Qñqʒ per
manenciã in medio. ut inter amicos. et hoc cuʒ
quadam continuacõnis significacione.

Interasile dr̃ interpolatum celatura. et plana

planum enim inter celaturas q̄i rasum uidet᷑. Et
declinatur h̄ et h̄ interasilis et h̄ le pe͛l co͛r. uel
ꝫ pap̄ Interasilis anaglipha sculptura Alexanđ
uero sic dicit. Quod nūc scripturis. nunc planicie
uariatur. Hoc et nō aliud opus interasile dicat᷑

Intercalaris. ab intercalo las. deriuatur hic et
hec intercalaris et h̄ re. interpositm̄ ul' interpo
situm. sꝫ qđ interponitur. ut ūsus intercalaris
qui sepe interponit᷑. vnde hec intercalaritas in
tercalaritatis. i. interposicio

Intercalo las. penultima co͛r. uide in calo.

Intercapedo dinis. ꝓđ pnl' nū. sed pnl' gū co͛r
vide in capedo ubi exponitur

Intercedo dis. intercessi cōponitur ab inter et
cedo dis. ssi. et est intercedere ꝓ aliquo ad aliq̄s
preces facere. Est enim intercedere. i. inter aliq̄s
cedere et esse mediatorem. et ꝓprie inter minorē
et maiorem ut maior cōdescendat minori preci
bus mediatoris vnde sancti dn̄r nostri intercesso
res apud deū. Sunt enim mediatores inter nos
et deū singul' diebus ꝓ nobis eū orantes. quoꝝ
intercessione qui renes scrutatur et corda nobis
auxilietur. ut opus inceptum ad finem laudabi
lem ꝑducamus. Et producit pnl' intercedo.

Intercido dis cidi. supino caret. et co͛r ci ubiqꝫ
et componitur ab inter et cado dis cecidi. Et est
intercidere. inter aliqua cadere ¶ Item inuenitur
intercido is cidi cisum. i. interpolatī cedere l' inter
aliqua cedere. vn̄ beatus iacobus martir. dictus
est intercisus. qꝛ ꝑ singula membra fuit cesus. et
ꝓđ ci ubiqꝫ. cōponitur eniꝫ ab inter et cedo dis

Intercilium lij spaciū quod ē inter duo supcilia
et componitur ab inter et cilium

Intercipio pis. et intercapio pis. in eodē sensu
. i. int' aliqua et in medio capere. ab in ūl inter
¶ et capio pis.

Interdino as aui are. i. inter
aliqua dinare. et conponitur ab inter et dino as
et ꝓđ di. Et inde h̄ et h̄ interdinijs et h̄ ne. et in
¶ terdinus a um

Intercludo. ab inter et clau
do cōponit᷑ intercludo. dis. interclusi int'clusuꝫ in
t'cludē. i. inter aliqua claudē. ul' auferre. et in̄ h̄
int'cludo. dinis idem qđ interclusio. Et prođ clu.

Intercolumniū. nij. componit᷑ ab inter et co
lumna. q̄i int' columnas exn̄s. scꝫ id quod poni
tur int' columnas. ul' spaciū diuidens eas. In iij
tamen li reḡ c vij. ubi đr Media int'colūnia qua
drata non rotunda. dicit glo. Media int'colūnia
dicit tabulā supiorem. que sicut alie q̄drata erat
simili sculptura. et in summitate sua habebat ro
tunditatē vnius et dimidij cubiti in q̄ int'pone
¶ batur

Int'confiniū ab int' et cōfiniū cōpo
nit᷑ h̄ interconfiniū nij. i. t'minus ul' locus int' du
os fines

Intercurso. as. u̅bū fre. et format᷑ ab ulti̅o sup̄ de int'curro ris. int'cursu. u. mutato in. o

Intercus. Ab inter et cutis cōponit᷑ h̄ et h̄ et
hoc intercus. cutis. i. illa res quam patimur inter
carnem et cutē. sicut ē infirmitas ul' malus hūor
ul' aliud huiusmodi. vnde intercuticus. ca. cū. et
intercutaneus. a. um. omnia pro eo quod est int'
cutem. Et corripit cutis primam.

Int'dictū. ab interdico. cis. đr h̄ interdcm̄. ti. q̄i
interim dictū. scꝫ quod interim ānūciat᷑ a iudice
non in ꝑpetuo maneat. q̄i q̄ diu dictū et statutū
est a iudice. ¶ Hic nota q̄ in ḡnali interdcō dn̄t
ista conferri ab ecclesia scꝫ baptismus puulorum
pn̄īe morienciū. Potest eciā epūs puulos baptiza
tos confirmare. Item semel in mense ul' in sep̄tīa
na populum interdictū et eciā excōmūicatū ad
ecclesiam aliquā cōuocare et eis p̄dicare. Iteꝫ p̄t
eucaristia in morte uere penitentibus dari. Vnde
dicit decre noua Permittimus ecclesiaꝝ ministris
semel in ebdomada tempe interdicti non pulsatis
campanis uoce summissa. ianuis clausis excōmu
nicatis et interdictis exclusis missaꝝ solemnia ce
lebr̄e causa conficiendi corpus dn̄i. qđ decedentibꝫ
in pn̄ia non negat᷑ ¶ Item ꝑmittit᷑ q̄ clerici de
cedentes qui bn̄ seruauerūt interdictū in cimitio
ecclesie sine campanaꝝ pulsacōne cessantibus so
lemnitatibus omnibꝫ cū silencio tumulent᷑ ¶ Itē
conceditur q̄ in conuētualibus ecclesijs bini et bi
ni ul' simul tres. horas canonicas ualeant legere
pocius q̄ cantare ianuis clausis. interdictis et ex
cōmunicatis exclusis. uoce ita dimissa q̄ extius
non possint audire. ꝑ quod patet q̄ interdicti et
multo forcius excōmunicati non debent ascultа
re horas canonicas ¶ Item peregnis accipiētibꝫ
signū crucis ob reuerenciā crucifixi non est penitē
cia deneganda. Quod eciā alijs peregnis p̄t mise
ricorditer indulgeri. ¶ Itē nota q̄ extrema vnc
cio non debet dari alicui ꝑsone layco. ul' cl'ico ul'
religioso. in loco generali interdicto supposito. n̄
super hoc habeant ꝑuilegiū sp̄eale. uiđ in ungo

Interdiu componit᷑ ab int' et diu. i. interī dū
dies est. vnde int'dius. a. ū. i. iugis et continuus.
Inuenit᷑ et ꝑdius in eodem sensu. Et componit᷑

Interduca. ab inter et duco cis đr ¶ a ꝑ et diu
hec interduca. ce. i. iuno. que ideo sic đr. quia in
tererat. quādo puelle maritabant᷑. ul' qꝛ eas. in
troducebat. ul' quia interim dum erant in itinere
eas ducebat. est eciā ꝓnuba que domiduca dice
batur. qꝛ usqꝫ in domū puellas maritatas intro
ducere credebatur. et corripit du.

Interdum nonnunq̄ aliquociens. ꝫm papiam

Interea. ab inter et ea componit᷑ interea adū
bium tpis. Quidā uero dicūt q̄ ab inter diuat᷑
interim et interea. De hoc plenius dixi in iij ꝑte
ubi egi de figura composita nominis. g. et cōpōi
tur interealoci adūbiū loci. i. iteꝝ ul' in eo loco.

Intereo. ab inter et eo. is componit᷑ intereo in
teris interiui ul' interij interire. ūbum absolutū
. i. mori ꝓꝑe in itinere. vnde h̄ interitus. tus id ē
mors. et interitus. ta. tum id est mortuus.

Interest. ab inter et sum componit᷑ intersum
es est intersui interesse. et construit᷑ cū dtō. ut in
tersui tali negocio tn̄ eius impsonale int'est. con
struit᷑ cū gtō Ista. n. impsonalia int'est et refert.
construunt᷑ cū genitiuis oīm dcōnum casualium
ut interest socratis legere et refert pl'onis dispu
tare. p̄ter istos q̄nqꝫ gtōs ꝑmitiuoꝝ ꝓnoim̄ sciliꝫ
mei tui sui nostri uestri. loco quoꝝ construuntur
cū ablt̄is ꝓnominū possessiuoꝝ. in sinḡ nūo. et
in fe. ge. tantū. scꝫ mea. tua. sua. nostra. uestra. ut
mea interest legere. et refert tua disputare. Si āt
sint gū possessiuoꝝ. tūc construunt᷑ interest et re
fert cū illis genitiuis. ut mei fratris interest legē
et tui patris refert disputare. ¶ Item construūt᷑
predcā ūba cū isto gtō cuius. ut cuius interest fa
cere hoc. Et h̄ habemus a p̄s. in minori lib̄ con
structionū. eodem modo construunt᷑ cū isto abla
tiuo cuia. ut cuia interest facere h̄. et h̄ habemus
a p̄s in maiori. ¶ Itē possunt regē ntōs quando
signant ꝑtinenciā. ut iste equus interest socratis

.i. ad utilitatē socratis ꝑtinet. ut hec capa refert tua. i. ad utilitatem tuā ꝑtinet. ¶ Sed h̄ sic opponit̃. Talis regula ponit̃. Omne ūbum impsōale passiue uocis siue actiue debet habere illum casum ꝑ naturam supposicōnis quē hn̄t sua uerba ꝑsonalia ex quibus descendūt ex ꝑte post. ꝑ naturam regiminis. ut ego amor a te. et impsonale passiue uocis amat̃ aut requirit ablatm̄ ut a me amat̃. Similiter in ūbis impsonalibꝫ actiue uocis. ut h̄ placet michi. Et suū impsonale aut rquirit dtm̄ ut m̄ placet et sic de alijs Ergo uidetur ꝙ interest et refert impsonalia construātur cū dt̄is. quia eoꝝ ꝑsonalia cū dt̄is post construūtur. ut interfui huic negocio. Ad h̄ dico ꝙ p̄dicta ūba non seruant construccōnem suoꝝ ūborū qꝛ non retinent eoꝝ sig̃cōnem. quia cū dico int̃fui huic negocō. i. pn̄s fui. Cū autē dꝛ Imperatoris interest habere bonos milites mutat̃ significacō. qꝛ sensus est. ad utilitatem impatoris ꝑtinꝫ Et uariacō significacōnis facit uariacōnē cōstruc ¶ cōnis.

Interficō. ab inter et facō componit̃ interficō. as. feci. interficere. i. occidere. et cor̂ fi

Interia quod et enteria eciam dꝛ. i. intestina. Vnde interiti dn̄r qui dissolucōnem paciunt̃ uē

Interibi. in ibi exponitur ¶ tris. ꝯm. pap

Interieccō q̄dam pars orōnis indeclinabil' ap latinos. ab interiaceo. ces dcā. Et non componit̃ interieccō. ꝫ semꝑ simplex est. Cuius racō ē quia ꝓꝓium est passionis destruere. Vnde cū interiectio affectū passionis designat naturam habet cōpōi contrariā. et ꝓpter h̄ consueuit absconsa uoce ꝓferri. ergo ꝓdolor ul' ꝓpudor nō potest esse una ꝑs Item heu oe sunt due interiectiones absqꝫ cōpōne, sicut o utinā sunt duo adūbia optandi siı̄ compōne ueniencia ¶ De accentu autē interiectionū dixi in ij ꝑte ubi egi de accentu interiectionū Et scias ꝙ sicut dicit p̓s. interiectio consueuit absconsa uoce ꝓferri. uach. Et donatus dicit ꝙ int̃iectio est uox incognita. i. intus condita siue absconsa. Vnde in grecismo dicit̃. Vt donatus ait uox est incognita uox hec. Hec quoqꝫ que plēa est uox interiectio non est. uide in racha.

Intericio. onis. fe. ge. i. mors. Et formatur de interiti gtō huius noīs interitus ta tū. addita o Propheta. Eripuit eos de intericōnibus eorum

Interlido. dis. in ledo. dis. est.

Interlinearis. dꝛ a linea. et componit̃ a linea et inter. et dꝛ h̄ et h̄ interlinearis. et h̄ re quod est inter lineas. Vnde quedā glose dn̄r interlineares que sunt inter lineas. ul' interlinearis p̄t deri ¶ uari ab interliniū.

Interminus. ab in et terminus componit̃ interminus. a. um. i. sine t'mino exn̄s. Vnde in hymno trinitatis. In simplici suba ūtus manēs intermina. Pap ūo dic̃. Int'mina int'nūcia. mediatx. insepabili t'mino carens.

Intermitto. tis. componit̃ ab int' et mitto. tis. et est intermittere inter aliqua ul' interpolare ul' interim dimittere ul' relinquē ꝯ hug̃. pap ūo dic̃ Int'mittere ad tp̄us dimittē. et itē ad idē reūti

Int'necio. onis. fe. ge. q̄i quedam homīs mag̃nectio. mors. ul' pena. Int'neciū dꝛ belliū in q̄ omnes perierunt nullo remanente ꝯm pap. Et format̃ ab internecti gtō de internectus. addita. o. et remota. t. Vnde dicit p̓s in iiij lib̓ de denominatiuis ¶ In io terminancia plerumqꝫ a ꝑticipijs fiūt p̄teriti temporis, quoꝝ gtūs assumpta. o. et cor̂ i facit huiusmodi nomina. ut oratus. ti. orō lectus. ti. lcō. Internectus autē internecti internecio fecit euphonie cā. abiecta. t. Quidam uero fingunt eciam internicio quos non sequor.

Interneco. ab inter et neco. as. componit̃ int'neco. as. aui. are. i. inter aliqua necare. ul' int'polatim necare. ul' interim dum aliquis est in itinere necare. vnde h̄ internecacō. onis. i. mors que contingit alicui in itinē Itē int' ponitur sepe ꝓ e. vn̄ uenimus mare interbibere. i. ebibere Et ꝯ h̄ dꝛ interneco. as. i. enecare. Et cor̂. ne.

Internicida. ab inter et neco. as. quod idem ē quod enecare. deriuat̃ h̄ et h̄ internicida idē qđ homicida. q̄i enicida scꝫ qui falsum testimoniūꝫ fecit. et cōmisit. et ob id hominem occidit. Vn̄ hec interniacies. ei. mors ab illo facta.

Interniciū. ab internicida deriuat̃ h̄ int'nicidiū ul' int'niciū. i. mors. occisio quā int'nicida cōmittit Et dꝛ internicidiū ul' interniciū q̄i quedaꝫ hominis enecacio Et indictū internicidij dabatur in int'nicidam et accusatorem eius possessio bonoꝝ sequebat̃. Interniciū eciam dꝛ bellum in q̄ oīs pereunt nullo remanente.

Int'nodiū. dij. spaciū int' nodos. ul' illud g̃ssiūꝫ os quod est in genu. Et dꝛ internodiū quia īnodat simul crus et coxam inter se. Vnde ouid ī ṽmetha. Mollia nodosus facit internodia poplex Et componitur ab inter et nodus.

Internūcius. cij. dꝛ. et h̄ internūcia. cie. qui ul' que inter duas ꝑtes aliquid nūciat. ul' nūciū portat. et h̄ int'nūciū cij. qđ int'nūcius nūciat. Et cōponūtur p̄dcā ab int' et nūcius a ū. substantīs.

Internus a um. i. interior. ab intus.

Intero. ab in et tero ris. componit̃ intero. ris rui. intritū interē. i. intus terē. immutare ul' ual de terē. Vnde in daniele ultimo dꝛ. de abacuc q interuerat panes in alueolo. Et corripit te.

Interpello. ab int' et pello. as componitur int'pello. as. aui. are. i. int'rogare. int' aliqua uocare et alloqui. ul' ꝓ alio p̄ces fundē. Vnde ad rom̄. viij. c. q̄ eciā int'pellāt ꝓ uob̓. et scribit̃ ꝑ duo l

Int'polo. ab int' et polus componit̃ interpolo as. aui. are. i. obturare. ul' inq̄nare. ul' impedire. l' interrumpē. corrumpe. uariare. nō continuare. vn̄ in hymno. ꝙ nulla uox interpolet fide qꝫ iugi lucat. Vnde int'polus. la. lum. i. interruptus. uariatus non continuus. et h̄ interpola. pole. quedam uestis. que dum sit uetus ad nouā sp̄em deducitur et fit quasi noua. Et cor̂ po.

Interpres. pres inq̄tum accipitur ꝓ diues. cōponitur cum inter et dꝛ h̄ et h̄ interpres. tis. et dꝛ interpres qui diuīsa gn̄a linguaꝝ nouit. scꝫ q̄ unā linguā exponit ꝑ aliam. ul' unā linguā t'nsfert ꝑ aliam. Et dꝛ sic qꝛ mediator est int' vnaꝫ linguam seu loquelam et aliam. vel componit̃ a pres quod est diues qꝛ interp̄tes dicant loq̄laꝫ t'nsferentē uocabula de vna loquela in aliam. ul' componit̃ a ꝑs ꝑtis. qꝛ interpres sit medius duaꝝ linguaꝝ. cū t'nsfert ul' exponit vnam linguā ꝑ aliā ꝫ qui inter deū interp̄tat̃ et homines q̄bꝫ diuina indicat misteria interpres uocat̃. vnde interp̄tor aris cōmune ūbum. i. exponere ul' exponi vnam linguam ꝑ aliam. vnde h̄ et h̄ interp̄tabilis et h̄ le. aptum ad interp̄tanduꝫ. p̓s. tamen uidetur uelle ꝙ predcā compō p̄cedat in ūbo. Et inde deriuet̃ interpres. ita dicit hug̃. Et scias ꝙ

interp̄tatio fit in diu̾sis linguis. ut cinos g̾ce d̾r canis latine Ethymologia aūt fit in eadez lingua ut cū d̾r lapis q̄i ledens pedem. Glosa autē sup̲ illud ysa. xliiij. Interp̄tes tui. i. moises et aaron p̄uaricati sunt in me. sic dicit interp̄tes q̄i inter p̲tes. scz pacem facientes. Itē nota q̄ p̄mū scrip turas ueteris testam̄ti de hebreo in grecū septua ginta interp̄tes t̄nstulerunt Secūdam edicōnem aquila. Terciam et quartam theodocion. et sima cus ediderunt ambo iudei p̲seliti Quintam uero wlgaris illa interp̄tacio cuius autor non app̲et et ob hoc sine nomine interpretis quinta edicō nūcupat̄. Preterea sextam et septimam origenes miro labore repperit. et cū ceteris sup̄dictis edicō nibus cōpauit. Hij sunt itaq̄ qui scripturas sanc tas de hebreo in grecum uerterūt. quiq̄ eciā nu merant̄. Nam latinoꝝ interpretū quedā de greco in nrm̄ eloquiū t̄nstulerunt. ut meminit sanctus aug̾. quoꝝ infinitus ē nūs. Si cui enim inquit p̄ mis fidei tempibus ad manus uenit codex grecus atq̄ aliq̄tulū sibi utriusq̄ lingue p̲iciam sensit ausus est statim interp̄tari. atq̄ iā accidit innūa biles aput latinos extitisse interp̄tes. De hebreo autē in latinū eloquiū tantūmodo Jero p̄sbiter triū linguaꝝ p̲itus easdez scripturas cōuertit elo quent̾ q̄ t̄nsfudit. cuius interp̄tacio merito cete ris antefert̄. Nam et est u̾boꝝ tenacior. et in sen tencijs ueracior. et in u̾bis clarior. atq̄ utpote a xpiano interp̄te uerior. ita scribit̄ in pap̾. Jero. eciā dicit in p̲logo in lib̾ salo. Si cui sane lxx in terp̄tum magis edicō placet habet a nob̾ oliz eā emendatam. Neq̄ enim sic noua cudimus. ut uete ra destruamus. Et tamen cū diligentissime legerit sciat magis nrā scripta intelligi que non in t̾ciū uas t̄nsfusa coacuerint ꝫ statim de p̄lo purissime cōmendata teste suū saporē seruauerunt. uide eciā

Interscalaris in scala uide ¶ in hieronimus

Interscapulū. scapula cōponit̄ cum int̾ et d̾r h̾ interscapulū li spaciū qd̾ ē int̾ scapl'as. et cor̾ pu

Intersignū. ab int̾ et signū componit̄ h̾ inter signū. spaciū quod est inter duo signa. ul' signū qd̾ est int̾ aliquos sicut aliquid p̄t mitti de vno ad alium causa signi et noticie.

Intersticiū cij. i. interuallum. spacium inter ali qua. Et componitur ab inter et sto. as.

Intersiti est p̄teritū de intersto. as. uide in sto.

Int̾uallū. uallus componit̄ cū inter et d̾r hoc interuallum. li. spaciū int̾ capita ualloꝝ. i. stipitū quibus uallum fit. vn̄ et cetera spacia quoq̄ dnr̄ int̾ualla. ꝫ magis p̲p̲e int̾uallū d̾r spaciū tempo rum Intercapedo uero localis distancia p̲p̲e appel latur vnde h̾ interuallulū. li. dimi. et int̾uallo. as p̲ interualla dicere uel facere aliquid. uel interpo nere. Et scribitur p̲ geminuui. l.

Interuentus. i. intercessio. ab in int̾uenio. is.

Int̾ula. ab intus d̾r h̾ interula le. i. camisia. q̄ intus iuxta carnem induit̄. vnde interulatus. ta tū. i. camisia indutus. Item ab interula ul' intus d̾r interulus. la. lum. i. interior. et cor̾ pnl'. Vnde marcial' capella Qn̄ eciam interulos gaudēs dis

Intestabil' exponit̄ in testabil' ¶ soluē nexus

Intestatus. a. um. qui non facit testamentū ab

Intestinus. ab intus deriuat̄ ¶ in et testatus. intestinus. a. um. i. intr̄insecus. ca. cū. vnde h̾ intes tinū. ni. et dnr̄ intestina int̾iora. q̄ in interiori p̲ te corpis cohibent̄. Que ideo longis nexibus ad modū circuloꝝ ordinata sunt ut susceptas escas paulatim egerant et sup̲additis cibis non impe diantur. Vel intestinus componitur ab in et tes ta. et hinc bellū d̾r intestinū quod ē int̾ testas. i. muros ciuitatis. Et intestina interiora. q̄ quasi in testa recondita sunt.

Intronizo. ab in et tronus componitur intro nizo as. i. in trono et sede ponere seu collocare.

Intimas. ab intimus d̾r h̾ et h̾ intimas atis. i. interius habitans. uel secretarius consiliarius cre ditarius nr̄. qui scit secreta intima cordis ul' do

Intimo. intra comparatur interior inti ¶ mus mus Et ab intimus diuatur intimo as aui are. i. demonstrare indicare nūciare notificare. Vel componitur ab in et timos quod ē mens quasi in mentē inculcare. inmittere. ꝓ hug̾. uel compo nitur ab in et time qd̾ ē anima ul̄ mens ꝓ pap̾.

Intollerabil'. ab in et tollerabilis componitur h̾ et h̾ intollerabil' et h̾ le. qd̾ non ualet uel de bet tollerari. et compatur bilior simus. et scribi tur per vnū l. corripit enim to.

Intonsus a um. i. non tonsus ab in et tonsus

Intra d̾r ab in. et differt ab in ¶ componitur fra. q̄ infra signat localez dep̄ssionē ul' suppōnē cui contrariū est sup̄. quod signat localem supra pōnem. ut sol currit sup̄ lunā. luna infra solem Int̾ uero significat localem inclusionē cui cont̾ riū est extra. qd̾ signat localem exclusionē. ut ci ues h̄itant intra muros ciuitatis. rustici ext̾ Nul lus ergo dicat. ego sum infra muros ciuitatis ni si esset defossus sub ipsis muris Int̾ compatur interior intimus. vn̄ interius intime aduerbium

Interuerat. in intero interis exponitur.

Intro aduerbiū loci signat ad locū. et acuitur in fine. et inde diuatur intro as aui. ūbū neutꝝ

Introeo ab intro et eo is componitur introeo is iui introire. i. ire intro. intrare. vnde hic introi tus tus. pnl' cor̾ quia itū corripit p̄mam.

Intromitto. ab intro et mitto tis. cōponitur intromitto tis et ē intromittere idez qd̾ inmittere. Itē intromittere ē qd̾ uulgo d̾r infra mittere q̄si in rem se mittere ut de ea curet et tractet.

Introneus. ab intro d̾r introneus a ū. i. int̾ior et p̲p̲e qui quadā importuītate se ingerit intus

Introrsus. ab intro dicitur in ¶ ut comedat. trorsus. a um. idest intrinsecus. sed frequencius introrsum inuenitur in ui aduerbij.

Intus et intro dnr̄ ab intra. et differunt. quia intro significat ad locū. intus significat in loco. uel de loco. ut intro uado. intus sum. intus exeo Xw Intro foras ad signat foris intus in et de. Et componitur. abintus. et deintus. Et scias q̄ composita ab intus acuūt pnl' cū sit longa sicut p̲baui in secunda p̲te. ubi egi de impedimentis accentus. in c. de impedimentis distinccionis.

Inuado dis inuasi. exponitur in uado uadis.

Inualeo les. ab in et ualeo les cōponitur. et est inualere ualde ualere. crescere. abundare. Vn̄ de iacob d̾r. Inualuit cont̾ angelū. vn̄ inualesco

Inualitudinarius. i. languens ¶ cis. inchoatm̄ sine ualitudine ꝓ pap̾. ex in et ualitudinarius

Inualitudo inis. fe ge. debilitas. in ¶ cōponit becillitas. infirmitas. et d̾r ab īualidus. et p̲d̾ tu

Inubero as. exponitur in ubero uberas.

Inuectiua. ab inueho is. et inuehor inuehens in deponenti gn̄e. diuatur inuectiuus a um. i. de

tractorius.malignus.et h' inuectm̄ ui.et h' inuec
tiua ue.ipa inuectio.detractio.uitupacō.Et qui
dam liber ciceronis dictus est inuectiue tiuaꝝ ꝓp
ter inuectiuas ibi in catelinam factas.

Inuenio.ex in et uenio is componit' inuenio
is.i.uenire in id quod cupimus.ul' q̄rimus.Inue
nimus quesita.Repimus ultro occurrencia.et cō
ponit' adinuenio.nis.ualde ul' iuxta ul' ad utili
tatem ul' ad dampnū alicuius inuenire.Et corri
pit ue in presenti.sed in preterito producit.

Inuestigo gas.pd' sti.et exponit' ī uestigo as

Inuicem dr̄ proferri sub vno accentu.ut desig
netur poni ꝓ una pte.ul' ꝓ vno adūbio quali
tatis.ẜm enim ueritatē inuicē sunt due ptes.po
site ꝓ vna.sine composicōne.Et p̄t dici quedam
irregularis uocū congeries.Et cor' ui.De hoc sup̄
dixi in secūda pte.ubi egi de cōposita figura no

Inuidencia.i.inuidia.ab inuidens ℂ minis.g.
tis inuidenti addita.a.Et dicit aug.Non esset in
uidencia si esset concors differencia.

Inuideo.ab in et uideo.des.componit' inuideo
des.ut inuideo tibi.i.nō uideo tibi.i.non fero ui
dere te bn̄ agentē.Et est neutꝝ.ẜ inuenit' in pas
siuo in p̄ma ꝑsona.Et eciam ipse ps.dicit illud
esse actm̄.ẜ hoc ideo fit.q2 qn̄q3 exigit actm̄.q2
ūbum qd' exigit actm̄ in eo intelligit'.ut inuide
o hoc te facere.i.p inuidiā prohibeo.et inuideo
tibi amiciciam regis.i.per inuidiā subtraho tibi
amiciciam regis Et qn̄q3 exigit actm̄ signtē cāz
rei ūbi.ut inuideo tibi sapienciā.i.ꝓpter sapiām
Hic potest queri.An ille qui inuidet ꝓximo suo
et inde dolet sit in statu salutis.Hanc q̄stionem
tangit bernh.in xlix sermone cant'.et detminat
sic.Quomō ais ego proficere possum qui fratri
ꝓficienti inuideo.Et rn̄det.si doles q2 inuides.sen
tis sed non consentis.passio est qn̄q3 sananda.nō
actio condempnanda.tm̄ ne illuc resideas iniqui
tatem meditans in cubili tuo.qualiter uidelicet
foueas morbū.satisfacias pesti.ꝑsequaris inson
tem.bene ab illo gesta calumpniando.deprimen
do.p̄ūtendo.atq3 impediendo gerenda.Alioqn̄ nō
nocet ambulanti et extendenti se ad meliora.q2
iam ipse non opatur.ẜ q2 habitat in eo peccatū
Non ē dampnacō illi q2 non dat memb' sua iniq
tati.non linguā ad detrahendū.non quitq2 reliq
corpis ad ledendū nocendū ue aliquo mō.mag
autē confundit' sic se esse male affectū et molitū
ex longinquo uiciū cōfitendo.flendo.orando cona
tur expellē.et cū nō p̄ualet irrectior m̄ ad oēs
atq3 apud se humilior inuenit'.uide eciā in liuor

Inuidia.in inuidus est.uide eciam in liuor

Inuidus.ab inuideo dr̄ inuidus a ū.qui inui
det.et h' inuidia.die.et ē inuidia odiū aliene feli
citatis.ul' inuidia ē ex aliena felicitate in animo
cuiuscumq3 innata tristicia.vnde inuidiosus.a.ū
cui inuidet'.et raro q̄ inuidet.Xw.Inuidiosus ego
non inuidus esse laboro.Et ut dic' orac'.Inuidia
siculi non inuenere tiranni.Tormentū maius.ps
dicit inuidus qui habet inuidiam

Inuiolatus intactus ul' integer ẜm papiam.

Inuiso.ex in et uiso.sis.cōponit' inuiso.is.si.
sum.sere.intus inuisere uolens uxorem suam

Inuitus.ab in et uita cōponit' inuitus.ta.tū
.i.non uolens.q̄i contra uitam.i.uoluntatem.

Inuius.a.ū.i.non patens uie.ubi non est uia
extra uiam.et componitur ab in et uia.

Inundo.as.aui.atū.are.i.abundare.replē stag
nare.Si inueniat' cū accō.sensus est.inundare.i.
facere inundare.Et componit' ab in et vndo.das
vnde inundatus.ta.tū.pnl' prod'.vnde in secūda
epl'a pet' ij c.Mundus inundatus perijt.

Inuolo.a uola quod est media ps manus ul'
pedis.et in componit' inuolo.as aui.are.i.fura
ri.ul' in uola continere ul' ponē.ul' in uolā īmit
tere.Item p̄t componi ab in et uolo.as.ẜ in ali
o sensu.intus ul' ualde uolare.Et corripit uo.

Inuolucrum.ab inuoluo.uis.dr̄ h' inuolucruz
cri.inuolucō cuiuslibet rei.quod cū fit in nostris
dictis aliud inuoluit' q̄3 dici uideat'.ẜm huguc'.
Pap̄ uero dicit.Inuolucꝝ absconsum occultū dic
tū q2 in se hēat aliquid inuolutū.In xxvij ezech
dicitur.Inuolucris iacinctus.

Inuoluulus.li.m.ge.pnl' corr'.ē quedā bestia
que ut homines facilius decipiat inuoluit se aliā
re.Et dicitur ab inuoluo.uis.

Ioab indeclinabile acuitur in fine.et interp̄
tatur spirans ul' domini robur.

Ioas interp̄tat' ubi est incensuz dn̄i.ꝓpa ethy
mologia ē noīs.iste ē q̄ simulachra combussit.

Ionathan interp̄tat' ꝑfcūs.pulchra ethymolo
gia nominis.fecit enim rectū in conspectu domi.
et edificauit portam domini excelsam.

Iob interp̄tatur dolens ꝓpter ꝑcussionē carnis
et passionem dolorum. Calamitates enim suas
nominis ethymologia presignauit.

Iocista.te.cōmunis gn̄is.qui ul' que iocis sem
per intendit uel paratus est.

Iocor.a iocus dr̄ iocor.aris.atus sum.vn̄ uer
balia h' iocator.h' iocatrix.et iocarius.ria.rium
Et cōponit' adiocor aris.cōiocor aris.et cor'.io

Iocosus.a iocus dr̄ iocosus.a.ū.usus iocis ple
nus iocis.Et compat'.sior.simus.vn̄ iocose.sius.
sime.adūbium.Et hec iocositas.tatis.

Ioculus.li.dimi.puus iocus.a quo ioculor.a
ris.et ioculatorius.ria.riū.et h' et h' iocularis.et
h'.re.et iocularius.ria rium.Et corripit cu.

Iocundus.a.iocus dr̄ iocundus.da dum.letus
hylaris.q2 sit semp iocis aptus.et hylaritati fre
quencior.Et compatur iocundior.simus.vnde
iocunde.dius.sime.aduerbium.

Iocus.ci.mas.ẜ in pl'i mas.et neu.hij ioci.et
h' ioca.Et est iocus proprie in uerbis.

Iohannes interp̄tat' grā dn̄i.Io dn̄s.āna grā
Inde iohannes.q̄i iohanna.q2 sit limes ꝓphecie.
p̄nuncius grē.siue iniciū baptismi p quod gracia
ministrat'.ℂ Et scias q2 iohannes baptista mul
tipliciter nūcupat'.dr' enim ꝓpheta amicus spon
si.lucerna.angelus.uox.helyas.baptista saluato
ris.p̄co iudicis.p̄cursor regis.In ꝓpheta designa
tur p̄rogatiua cognicōnis.In amico sponsi prero
gatiua dilcōnis.In lucerna ardenti p̄rogatiā sanc
titatis.In angelo p̄rogatiua ūginitatis.In uoce.
p̄rogatiua humilitatis.In helya p̄rogatiua feruo
ris.Baptista p̄rogatiua mirabil' honoris.In p̄co
ne p̄rogatiua p̄dicacōnis In p̄cursore p̄rogatiua
ꝑparacōnis Sil'r Iohannes euangelista quodam
uaticinio ex merito nomen accepit.interp̄tat' eū
dn̄i grā.ul' in quo ē ḡca.ul' cui donatū est.ul' a
quo donatū est.Et p h' intelligunt' quatuor p̄ui
legia que fuerunt in btō iohanne.Primū est p̄ci
pua xp̄i dilcō.xp̄us enim ceteris apl'is magis eū
dilexit.et maiora signa dilcōnis et familiaritatis

ei ostendit. vnde ob pcipui amoris grãm super
pectus dñi recubuit. Et inde dr domini grã. qi do
mino grõsus. Secũdum est carnis incorrupcõ. qꝛ
ũgo a domino est elcũs. et inde dr in quo est ğ
cia. In ipso enim fuit grã pudicicie ũginal'. Terci
um est secretoꝝ reuelacõ. Et inñ dr cui donatũ est.
Eidem sane donatũ ẽ multa secreta et profunda
nosse. sicut de diuinitate ũbi. et consummacõe se
culi. et de vnitate subali. et de trinitate personali
Vnde ipe dicit tres sunt qui testimoniũ dant in
celo. pater. ũbum et spũs sanctus. et hij tres unũ
sunt. Quartũ est matris dei recõmendacõ. Et inde
dr Cui donacõ a dño facta est. Maxima enim a
dño tũc eidem donacõ facta est qñ mater dei in
in eius custodia tradita est. uide in honoro. Item
in marcus hẽs de iohanne et alijs euangelistis.

¶ Hic nota qꝫ Joachim ex galilea et ciuitate na
zareth sanctam annã ex bethleem duxit uxorez
Ambo eniz iusti erant et sine rephensione. In õi
bus mandatis dñi incedebant. Omnẽ qꝫ subam
suã trifarie diuidebant. vnã ptem templo et tem
pli seruitoribus impendebant. Aliã peregnis et
paupibus erogabant. Terciã sibi et familie sue u
sibus reseruabant. Anna enim hũit sororem no
mine ysmeriam. que ysmeria genuit elizabeth et
eliud. Elizabeth autẽ genuit iohannem baptistaz
pcursorem dñi. De eliud natus est eminẽ De emi
nẽ natus est sanctus seruacius. Anna autem tres
uiros habuisse dr. scz ioachym ut dixi cleophaz
et salome. De pmo autẽ uiro. scz Joachym vnaz
filiam scz mariã matrem dñi genuit. quã Joseph
de domo dauid nuptui tradidit que xpũm dnm̃
genuit. Mortuo Joachim accepit cleopham fra'
trem ioseph. Et genuit ex eo aliam filiam quam
similiter mariam nominauit. et alpheo postmo
dũ in cõiugem sociauit. h autẽ maria ex alpheo
uiro suo quatuor filios genuit. scz iacobũ mino
rem. minorem dico uocacõne. sicut dixi in iaco
bus. Joseph iustũ. qui et barsabas dcũs est. Et sy
monem et iudam Mortuo secũdo uiro anne ter
cium anna accepit nomine salome. ex quo aliaz
filiã genuit quã rursus mariã uocauit et zebedeo
in cõiugem tradidit. Hec autẽ maria ex zebedeo
uiro suo duos filios genuit. scz Jacobũ maiorem
et iohãnem euangelistam. Predcã patent in hijs
ũsibus. Anna solet dici tres concepisse marias. q̃s
genuere uiri Joachym cleophas salome qꝫ. Has
duxere uiri Joseph alpheus zebedeus. Prima pit
xpm̃ iacobũ qꝫ secunda minorem. Et ioseph ius
tum pepit cũ symone iudam. Tercia maiorez ia
cobũ uolucrem qꝫ iohannẽ Ex predictis liquet qꝫ
xpũs et iohannes baptista fuerũt filij duaꝝ con
sobrinaꝝ. Sed xpũs et Johannes euangelista fu
erunt filij duaꝝ soroꝝ. Quare autẽ petrus pferatᷣ
ecclesie et non Johannes dixi in apostolus.

Ionas ul' iona interptatᷣ columba uel dolens
columba ꝓ gemitu qñ in uentre cete triduo fu
it Dolens ꝓpter tristiciã quam de salute habuit
niniuitarum. ul' ꝓpter ederam subito arescentem
cuius umbra tegebatᷣ contra solis ardorem. Ipse
est amathi seraptine uidue filius quẽ resuscitauit
elyas matre postmodũ ad eum dicente. Nũc cog
noui quia uir dei es tu. et ũbum dñi in ore tuo
est ueritas. Et ideo ipsum pueꝝ amathi dictũ pu
tant. Amathim ex hebreo in latina lingua ũitas
dr. Et quia elyas ueꝝ locutus est ille qui resusci
tatus est dictus est filius ueritatis.

Ionathan interpretatur columbe domini

Ionicus dr quidam pes ab inuentore ꝓptᷣ nu
meroꝝ ul' silbaꝝ inequalez sonũ Jonos. n. grece
inequale dr. Habet enim quatuor sillabas. duas
bũes et duas longas. Et ẽ ionicus duplex scilicz
maior et minor. ul' a maiori ul' a minori. Jõicus
maior ul' a maiori constat ex duabus longis p
cedentibs et duabus bũibus sequentibus. ut acer
rimus. Jonicus minor ul' a minori constat ex pri
mis duabus bũibus et duabus seqũtibus longis
ut parnabas. Xw. Longat pmores et curtat poste
riores. Pes ionicus maior obuius huic qꝫ minor
Item ionica est vna ex linguis grecorum.

Ioppe. pes. pen. pe oppidum palestine maritimũ
et acuitur in fine. Vnde ioppita. te.

Iordanis. nis. mas. ge. iudee fluuius. a duobz
fontibus nominatᷣ. quoꝝ vnus Jor. et alter dan
dr. Hij copulati iordanẽ faciũt. Nasciᷣ qꝫ sub liba
no monte. et diuidit iudeaz et arabiã. q post mł
tos circuitus iuxta iherico in mare mortuũ fluit
Et interpretatur iordanis. riuus iudicij.

Ios. i. fluuius

Iosaphat interpretatur domini iudicium

Ioseph. quia mater alium sibi addi optaueăt
notauit augmentũ. Hũc pharao saphanet appel
lauit quod hebŕce absconditoꝝ reptor sonat. qꝛ
obscura sompnia reuelauit. et pdixit sterilitatem
Intpretatᷣ eniz saphanet egipcõ smone saluator
mũdi. qꝛ orbẽ tre ab iminẽte famis libãuit excidio

Iosue interptatᷣ saluator Ipse enim figura xpi
ꝓplm a deserto saluauit. et in terram repromissio
nis induxit. Et dcũs ẽ iosue bennum ul' benthele
on. i. filius num. Item dcũs est ihesus filius uane
Vñ dic hiero. in ꝓlogo reğ. Et incipiũt a ihesu
filio uane qui aput eos iosue bennum dicitur

Iota ꝓpe dr hec lrã J. aput grecos. et ẽ minor
ceteris lrĩs. quia uno ductu fit sm aug. Sed qñz
poniᷣ simpl'r ꝓ qualibet lrã. Vnde in math. Jo
ta vnum aut vnus apex non preteribit a lege.

Iotacismus. a iota et cismos corruptela. cõpo
niᷣ iotacismuc. et est iotacismus ubi plurimum
dissonat J. ut si dicam. Juno iouis iuri irascitur
vel iotacismus est cũ ũboruz cõiũccio in huius
modi J. lrẽ assiduitate collidiᷣ. ut in exemplo p
dcõ patet. Vel sm hug. Jotacismus a iota et est
iotacismus sm eum uocaliũ lraꝝ exil' ꝓnũciacõ
ul' qñ in iota lrã est duplicatus sonus. scz quãdo
ꝓ vno iota ꝓnũcianᷣ duo ul' ecõũso. Vnde qñ
vnum exilius duo spissius sonant. Nam vnum
spissius duo exilius proferri debent.

Iouensiles. i. dij ad nũcia ꝓferenda deputati.
q̃i ioui. i. creatori saltatores. Et componiᷣ a ioue
et salio. Et cor' si. Et declinatᷣ Hij et hee iouensi
siles. Mar. capella. Limphe dij qꝫ iouensiles. vel
sm aliam litteram nouensiles.

Iouis. iupiter dr q̃i iuuans pater. et cõponiᷣ
a iuuo ul' iuuans et pater. Et ꝓd pmã põne. vñ
ouid epy. Jupiter esse piũ statuit q̃dcũqꝫ iuuaẽt
Et inueniᷣ in ntõ iupiter ul' iouis. ut dicit psci.
tamen moderni utunᷣ tm̃ hoc ntõ iupiter. Hug
autẽ sic dicit. A iuuo. as. dr h iouis. huius iouis
et h iupiter tris. ul' iupiteris. Antiquitus enĩ ita
declinabanᷣ ista nomina. s postea obliqui istius
nominis iupiter et iste ntũs iouis absoluti sunt.
vnde postea ex obliq̃s istius ntĩ iouis. et ex isto

nomine iupiter facta est quedam cōmixtio. et re
dacta sunt q̄i in vnū nomen. scʒ hic iupiter huius
iouis. Et est compositū a iuuans et pater. uel a
iuris et pater. q̄i iuris pater. qꝛ legem tam positi
uam q̄ʒ naturalem omnibus hominibʒ ut fertur
dedit. Et a iouis hic et hic iouial' et hic le uide in iu
I ouoninus in ianuarius exponitur. ¶ piter
I palage est confusio casuū. ul' construccōis. ul'
quoqʒ tocius sentencie. Et dr ab ipos qd est
trans et alage qd est mutacō. inde ipalage. i. trans
mutacō. de hoc dixi sup in quarta parte ubi egi
I papanti. ipa grece latine dicit̄ ¶ de antiptosi
ire. anti contra. Inde dr hec ipapanti indeclinabile
. i. obuiacō ul' occursus. vn̄ repn̄tacō dn̄i in tem
plo scʒ festū purificacōnis. bt̄e ūginis dr ipapāti
qꝛ tunc symeon xp̄o occurrit et obuiauit. et in
ulnis suis accepit eū. et in templo repsentauit. ſm
hug. Pap̄ ēt dicit Ipapāti g̃ce obuiacō dr. symeo
nis scʒ et anne et cetoꝝ. et scribit̄ p a in añpenl'
I paten dn̄t greci iecur. vn̄ ypaticus. ca ¶ silla
cū. qui patitur in iecore. uel pertinens ad iecur.
I paticus in ipaten exponitur.
I per. i. super.
I perapistes grece idem quod ꝓtector lr̄e. Iero
in ꝓlogo gen̄. cū aristes eiusdē ptolomei ipapis
I perbaton quidam tropus est de q̄ dcm̄ ¶ tes
ē in iiij pte in c. de tropis. Et acuitur in fine
I pbole q̄da tropus ē de q̄ ī iiij pte c d tropis
I perbolicus. ca. cum. i. excedens ueritatem. ela
tus. Et dicit̄ ab ipbole. et corripit penultimam.
I perboreus. iper componit̄ cū boreas. et dicit̄
ipboreus. rea. reum. sup quos boreas flat. Vnde
et quidā montes dn̄r ipborei sup quos et a q̄bʒ
boreas flat. qui et yperbata bate dicuntur.
I percatalicus in cataleticus exponitur,
I perdulia exponitur in dulia.
I pfanus. iper componit̄ cum fanos. ul' fasma
quod est apparicio. et dr iperfanus a um. i. supbus
vnde hec iperfania. nie. i. supbia. scilicet cū aliquis
wlt apparere super id quod est.
I perion. iper componit̄ cū on qd est totū ul'
omne. et dr hic iperion onis. i. sup omnia qd qn̄ʒ
dr de ioue qn̄qʒ de sole. qui super faciem tocius
terre in circuitu fert̄. Quandoqʒ de quodaʒ gigan
te qui super omnes alios fuit.
I perlidius. iper componit̄ cū lidius quod dr
acutus sonus in musica et dr hic iperlidius idem
quod lidius. scilicet acutus sonus in musica.
I psintelicon. Iper componit̄ cum sintelicō qd
est pfectū. et dr ipsintelicon. i. plus q̄ pfectū qd
pteritum aput grecos significat rem multo ante
I psophya. ip cōponit̄ cū sophia qd ¶ pteritā
ē sapīa. et dr hec ipsophia. i. supergrediens sapīa.
I phen ul' uphen componit̄ ab ipos et ens. et
interptatur copulacō. Est enim iphen. ul' uphen
modus ꝓnūciandi qui consistit in continua ꝓla
cōne dcōnum sine ulla distinccōne. ut hic populus
genciū et cetera. Et dr sic. qꝛ una dcō sub. j. post
aliam sine distinccōne copulatim profertur
I pocentaurus. ypos quod est equus cōponit̄
cū centaurus et dr hic ipocentaurus. idem qd cen
taurus scʒ monstrum ex pte homo et ex parte
equus. sicut onocentaurus monstꝝ ex pte asinus
et ex parte homo. Nam onos azinus dr. uide in
I pocrita cōmunis gn̄is dr fictor ¶ centhaurus
simulator. et repsentator alterius psone. simulat

eniʒ se esse id quod non est. Et dr ipocrita q̄si yp
chrita. ab iper quod est sup et crisis qd est aurū
q̄i superauratus. qꝛ in supficie et exterius uidetur
bonus cū interius sit malus. Vel dr sic ipocrita
ab ypos quod est sub et crisis quod est auꝝ. q̄si
habens aliud sub auro. Habet enim auꝝ in sup
ficie. ſʒ subtus habet aliud scʒ lutū. Vel cōponit̄
ab ipo quod est falsum. et chrisis qd est iudiciū.
quia dum intus malus sit. bonum se palam on̄
dit. Et ideo de eo habet̄ falsum iudiciū. dū falso
wltu incedit et simulat quod non est. Nam ipo
crita dici non potest exquo foras exierit. et inde hec
ipocsis simulacō. et cor' cri. uide in sacerdos. et in
I podyaconus uel ypodyacon in sub ¶ strucio
diaconus exponitur.
I podromus. ab ipos qd est equus et dromos
quod est curuitas componit̄ hic ipodromus. mi.
. i. stabulū equoꝝ. ul' tormentū factū ad mod. ul'
similitudinem equi. ul' ipodromus dr locus ob
scurus. ul' domus declinandi ad necessitatē. ul' lo
cus sup ul' citra quem sunt arcus deambulatorij
sup quos homines ambulant. et ſm hic ipodromus
componit̄ ab ipos quod est sub et dromos qd
est curuitas. ul' ab iper quod est sup. et dromos
quod est cursus. qꝛ desup homines currant et am
bulent. Vnde in legenda bt̄i sebastiani dr. Tunc
iussit eum in ipodromo pallacij tam diu fustiga
ri q̄diu spm̄ exalaret Et cor' dro. sicut patʒ in hoc
ūsu. Ipodromi qʒ decus par sit locus hijs duode
nus. uide in dromos et epidromus.
I pofora exponit̄ in quarta parte in capitulo
de coloribus rethoricis.
I pogabus. bi. mascul' gn̄is. i. nauis in qua eq̄
deferuntur. Et dicitur ab ypos quod est equus.
I pogeum. ypos quod est sub componit̄ cū ge
quod est terra. et dr hoc ypogeum. i. sub terris cō
structū edificiū. quod nos antrum ul' speluncam
dicimus. Sed hic ipogeus. mas. ge. dr sol qui sub
terris uadit in nocte. Vel ipogeus dr ab iper qd
est sup et ge quod est terra. quia super terrā in
die feratur. In aurora dr. wlpibʒ ipogeis associā
I polidius grauis sonus in musica ¶ dus abis.
qui sublidius dicitur. ab ipos et lidius.
I pomanes. manis. mas. ge. q̄i uelox ad modū
equi. vnde ꝓpter suam uelocitatē dr supasse ath
lantem cursu. ſʒ hoc ipomanes indeclinabile et neu
ge. est quedam herba que se cōmedentes facit fu
rere. ul' pocius ypomanes ē uirus quod distillat
ab inguine eque ex nimia luxuria. dū amoris ra
bie fertur. vnde et dr ab ipos quod ē equus. et
mano as. qꝛ ab inguine eque distillet. hoc nouerce
et malefice. solent colligere. Et pocionem mor
tiferam inde facere. quod uenenū similiter dicit̄
ipomanes. Et producit ma.
I popirgiū. gij. componit̄ a pir et ipos qd est
sub et gero. et dr hoc ipopirgiū. scʒ illud ferreum ī
strumentū qd retinet et sustinet ligna in igne. sic
dictum quasi subtus ignem gerens
I pos. i. sub. Item ipos. i. equus.
I postasis. componit̄ ab ipos quod est sub et
stasis quod est status ul' stans. et dr hec ypostasis
scʒ suba intellcā sine forma. scʒ pmordial' mate
ria. Et dr sic quasi substans. qꝛ habet substare ōi
bus accn̄tibus. et omnia accn̄cia in se recipit. nul
lo tamen transformatur. ſm hug. vnde ipostati
cus ca cū ¶ Item scias q̄ greci utunt̄ eodem mō

h nomine ipostasis. sicut nos utimur h nomine
psona. Vnde potest dici q tres sunt psone in di
uinis. ul' tres ypostases. i. tres subsistentes. Et fa
cit genitiuus pluralis ypostasum. Et corripit pri
uide in proprietas. et in persona.

Ipotamus. ab ipos quod est equus dr h ypo
tamus mi. i. equus fluuialis scz quidam piscis sic
dcūs. quia sit equo simil' dorso. iuba. hinnitu. ros
tro resupinato a primis dentibus. cauda tortuo
sa. vngulis binis. die in aquis cōmoratur. nocte ℂ segites depascit

Ipotheca. ab ypos qđ est sub
et theca qđ ē repositoriū componit' h ypotheca
ce. cū res cōmodat' sine depōne pignoris. pacto
ul' caucōne sola interueniente. Et differt a pigno
re. qr pignus est quod ꝓpter rem creditā obliga
tur. Itē fiducia differt ab utroqʒ. est enim fiducia
cū res aliqua sumende mutue pecunie gracia ul'
mancipat' ul' in iure credit'. Item ypotheca dicit'
idem qđ apotheca. vnde ypothecarius. ria. rium
qđ ad ypothecam ptinet. et hic ipothecarius rij
. i. apothecarius. ul' q̄ rem noīe ipothece accipit

Ipotesis dr causa ubi cū certa psona controuer
sia est. Et ypotesis est subia et disputacō et condi
cio ul' suppō ul' consensus. vnde ypoteticus. ca cū
. i. condicōnalis. ul' suppositiuus. Et dr ab ypos.
qđ est sub et thesis quod est posicio vn̄ ypotesis

Iposensis exponitur in iiij parte ℂ . i. suppō
in capitulo de scemate. et ibi uide.

Ipse ipsa ipsum p̄t iūgi cū pma secūda et ter
cia psona. ut ipse lego. ipse legis. ipse legit. Sed
cum pma et secūda figurate. cū tcia sine figura.
Et est p de secūda silla. Et ut dicit ps. in xij lib.
de ꝓnominibus. Illud attendendū. q cū ille illud
iste istud. is id. faciūt neutra Ipse solum quod et
ipsus inuenit' a uetustissimis ꝓlatū. neutrū in uz
desinens fecit. Terenc̄ in andria. Ipsus m̄ dauus
qui intimus est eoꝝ consilijs. Ipsa enim que qui
busdam uisa est racō. non adeo firma uidet'. Ideo
in um facit neutꝝ. qr in us desinit masculinū. nā
alius cū in us tminet' aliud tamen neutꝝ fecit.

Ir ge. neu. et indeclinabl'. i. palma manus. Xo
Si uis uir nnam na dabit' tibi nam tis in

Ira. ab ur quod est ignis dr h ira. e ℂ ir nna
q̄i ura. quia accendit et inflāmat. vnde irascor ce
ris iratus sum. et hinc iracūdus da dū facile iras
cens. qr accenso sanguine in furorem compellitur
Et compatur. vnde h iracundia die. Et ē ira prīs
cōmocō animi Et ex causa nascit'. Iracundia est
uiciū naturale et ꝑpetuū. Et sic iratus pro tēpe
concitatus. iracundus frequenter iratus et leuit'
Item ab irascor h et h irascibil' et h le. Et ut di
cit hiero. Irasci hominis est. ꝭ iram non pficere
xpiani. Et scias q est ira p uicium et ira p zeluz
Et ut dicit gg. in v. moral'. Ira p uiciū oculū m̄
tis excecat. Ira autē p zelum turbat. Vn̄ ps Tur
batus est p̄ ira oculus meus. Nunq̄ uero cōmo
cōni contēplatio iūgitur nec p̄ualet mens contur
bata conspicē ad qđ vix tnquilla ualet inhiare
quia nec solis radius cernit'. cū cōmote nubes ce
li faciē obducunt. Nec turbatus fons respicientis
ymaginem reddit quā tnquillus ꝓpe ondit. qr q̄
eius vnda palpitat eo in se spēm similitudinis ob
scurat. Sed cū p zelum animus mouet'. curandū
summo ope est. ne h eadem que instrumento ui
tutis assumit' menti ira dominet'. nec q̄i domina
p̄eat. ꝭ uelut ancilla ad obsequiū pata a racōis

tergo nunq̄ recedat. hic enim robustius contra
uicia erigit'. cum subdita racōni famulat'. Nam
q̄ntūlibet ira ex zelo rectitudinis surgat si immo
derata mente uicerit racōni ꝓtinus seruire cōtēp
nit. et tanto se impudencius dilatat. quanto im
paciencie uicium virtutem putat.

Iracundia in ira exponitur.

Iricius exponitur in ericius.

Irinacius. In ericius uide

Iris. ab aē dr h iris ris uel iriđ. arcus celestis
q̄i aeris eo q ab aere ondit ad terrā. vel eris g̃
ce latine dr lis. Inde h iris. ris. ul' iridis. i. arcus
celestis. Sed arcus ꝓpe est uia ipsius dee. Et iris
ipsa dea. Et dr iris q̄i eris qr raro mittit' nisi ad
litem et discordiam concitandā. et est nūcia et pe
dissequa iunonis. ℂ Et nota q iris nichil aliud ē
q̄ nubes soli opposita. radijs sol' multipliciter in
formata Ea enim est natura luminosi corpis ut
semp in oppositam ptem radios dirigat. Sol er
go cū sit luminosum corpus radios suos mittit
in ptem oppositā. in q̄ quandoqʒ nubez inuenit q̄
in vna sui parte densa. in alia densior. in alia den
sissima est. Item in alia sui parte est rara. in alia
rarior. in alia rarissima. In illa que est densa so
lares radij q̄i in uitro inclusi rubeū colorem faci
unt. In densiori ceruleū. In densissima nigꝝ. Itez
in rara faciūt viridem. In rariore croceū. In raris
sima album. Et ita s̄m maiorem densitatē illius
nubis. magis accedit ad colores nigredini affines
s̄m maiorem raritatem. magis accedit ad coloēs
albedini affines. Preterea nubes illa quoddam
corpus est compositū ex quatuor elementis et a
quosum. que solis radijs accensa. a quatuor ele
mentis quadriptitū contrahit colorem Contrahit
ab igne rubeū. ab aere ceruleū siue lucidum ul'
purpureū. ab aqua uiridez. a terra nigꝝ. hic ē q si
uidet' iris in mā̄e uidet' in occidēte ꝭ in uespē ui
det' in oriēte. si in meridie uidet' in septētrione In
meridie nunq̄ uideri potest. cū sol in opposita p
te nunqʒ possit esse. Et hinc ꝓpter uarietatē colo
rum iris dr q̄dam gemma et eciam q̄dam herba
quia eius flos coloris uarietate celestem arcum
ymitet'. Ita dicit hug. Et scias q iris est signum
federis int' deū et hominē. sicut dixit dn̄s noe. ge
nesis ix c. Ponam inquit arcū meū in nubibus
celi. et erit signū federis int' me et int' terram. qr
enim maxime timebat noe ne dn̄s iteruz aquas
diluuij mundaret super tram et noe cottidie ora
bat ne hoc fieret. ut iosephus refert. pepigit do
minus fedus cum eo. q ult' non fieret diluuium
et in signū federis huius posuit deus arcum suū
in nubibus. Et est signū duoꝝ iudicioꝝ arcus scz
iudicij p aquā p̄teriti siue facti ꝭ iam ulterius n̄
faciendi. ne timeat'. et futuri p ignem ut expecte
tur. quia mūdus quidem igne iudicij cremabit'.
ꝭ aqua iam diluuij non delet'. Inde est q duos
colores pncipalit' habet. scz ceruleū qui aqueus
est et est exterior qr p̄terijt. Et rubeū qui est ig
neus. et est interior. qr futurus est ignis. sicut di
cit magister in hijstorijs. Et gg tangit in octaua
omel' ezech. ℂ Item ut dicit' in hijstorijs tradūt
sancti q quadraginta ān̄is ante iudiciū nō uide
bit' arcus. quod eciam naturalit' ondet desiccacō
nem aeris iam inceptam. Et in auro dr Vt sanc
ti tradunt annis decies quater an̄ Iudiciū fugiet
arcus et exul erit. uide in antixps. et in etas. Et

uidetur iris p diem, ex radio solis. Et p noctem
ex radio lune. Item animaduĩte. q ex sole et nu
be formaẽ iris. q ex vnione diuinitatis et hũa
nitatis fit recõciliacio humãi gñis. cornua huius
arcus mõ sunt inclinata ad nos q apparuit benig
nitas et humanitas saluatoris nostri dei. et ideo
non timemus. ʒ in die iudicij uertenẽ contra nos
qñ ueniet in nubibus celi cum ptãte et maiesta
te magna. et ideo ualde timendũ est q horrendũ
est incidẽ in manus dei uiuentis. Itez ut dicit gg
in ezech. In arcu appet aqua et ignis. quia uirtus
spũs sancti post mediatoris aduentũ elcõs suos
aq̃ baptismatis lauit. et igne diui amoris incẽdit

Irinos exponiẽ in quarta pte c de scemate.

Ironia exponiẽ in iiij pte in c de tropis. et ab
ironia deriuaẽ ironicus. ca cum. penultima corr.
Et hinc yronice aduerbium.

Irrefragabilis. ab in et refragabilis. componiẽ
h et h irrefragabilis et h le. i. inuincibilis cui re
sisti ul instari non potest.

Irretio. ab in et retio tis. componiẽ irretio tis
tiui. tire. titũ. i. illaqueare. impedire. reti inuoluẽ.
ũbum actiñ. vnde irretitus. ta. tũ. penultima pd

Irreuerens exponiẽ in reuerens.

Irrigo. as. pnl cor. in rigo. gas exponitur.

Irriguus. ab irrigo. as. dr irriguus. a. um. ma
didus. ul fertil. ul fecũdus. ul stercoratus. vñ or
in sermonibz. Irriguo nichil ẽ elucius orto. et h
irriguũ gui. Iudic. j. Irriguũ supius et cetera

Irrito. a ritus componiẽ irrito. as media pd
. i. puocare. q̃i iuxta ritũ alicuius facere. vnde in
ps dr. Irritat adũsarius nomen tuũ in finem
Item irrito pt componi a ratus. et ẽ irritare eua
cuare. uanũ facere. debilitare. destruẽ. Et tũc corr
mediã. Xv. Irritat hũc dñs qui nos irritat ad irã
Irritat euacuat irritat puocat iram. vñ h irrita
men inis. et h irritamentũ. ti. et irritans. tis. ge. o
et irritatus. ta. tum. uanus. cassus. nõ firmus. et
irritus p irritatus p sincopã. ꝫm hug. Pris. autẽ
in x lib wlt. q irritus componaẽ ex in et ratus
vnde dicit. Reor facit ratus pticipiũ. Et puto dif
ferencie cã. quia ritus aliud sigt. ʒ in compõne a
in I cor mutaẽ. ut ratus irritus. Et nota q mgr
bñ loquens de irrito dicit. m tñ uideẽ q pnl sit
tm longa. q sic ap oẽs autores ueteres inueniẽ
vnde orac. Segnius irritant animũ demissa per
aurem. Cõmuniter tñ teneẽ. q irrito potest me
diam corripẽ. et pducẽ ꝫm dĩsas significacões

Irrogo. as. in rogo. as. est.

Irrugio. is in rugio. is exponitur.

Irundo. ab aer dr h irundo dinis. quia nõ resi
dens. ʒ in aere capiens cibos edat. quasi in aere
edens. Et hinc irundineus. nea neum. et irundini
nus. a. um. in eodem sensu. Irundininus ec dr p
uus filius irũdĩs. et pd pnl. uide ec in hirũdo ĩ h

Is ea id scribiẽ sine h vnde in pli ij et ee et
ijs. sine h debent scribi. et p geminũ. I. Sed
hi he dñt aspirari. et p vnũ I et p vnũ e scribi.
De hoc dixi in deus et h et h et h. Item scias q
id est sunt due ptes. sicut ondi in hoc est. Et cõ
poniẽ id cũ demũ. et dr idem eadem idem. ¶ Et
scias q idem sicut et dñs dr tripl'r scz idem gñe
idem spẽ. idem numero. Eadem gñe sunt quecũz
sub eodem gñe continentur. ut homo et asinus
et similia sub animali. ¶ Eadem spẽ sunt quecũqz
sub eadez specie continenẽ ut sortes et plato sub
homine. Idem autẽ numero dr tripl'r. Vno mõ
dr idem nomine ul diffinicõne. Alio mõ dr idez
ppo. Tercio autẽ mõ dr idem accñte. Eadem no
mine sunt quoꝝ res est vna nomina uero plura
ut marcus. tulius. cicero. Eadem diffinicõne dñr
quorum vnũ est diffinicõ alterius. ut animal ra
cõnale mortale et homo. Eadem ppo sunt quoꝝ
vnũ nomen est ppium alterius. ut risibile et hõ
Eadem accidente sunt quoꝝ vnũ est accñs alteri
us. ut sortes et albedo que in ipso est. Similit dr
dĩñs tpliciter. scz dĩñs gñe. dĩñs spẽ. et dĩñs nu
mero. Differencia genẽ sunt quecũqz sub diuersis
gñibus continenẽ. ut homo contineẽ sub h gñe
quod est animal. et arbor sub hoc genẽ quod ẽ
planta. Dĩñcia spẽ sunt quecũqz sub diũsis specie
bus continenẽ. ut quecumqz sunt diũsaꝝ specieꝝ
ut homo et asinus. Dĩñcia numero sunt quecũz
faciũt numeꝝ. ut sortes et plato. Item inuenitur
ys quod interpretatur est. Et est hebreum.

Isaac ex risu nomen accepit. Riserat enim pa
ter qñ pmissus est ei admirans in gaudio. Rise
rat et mater. qñ ei pmissus est dubitans in gau
dio. Vnde ysaac interpretatur risus. ꝫm papiam

Isacar interpretatur est merces. ys quippe diciẽ ẽ
acar merces. et hoc ideo. quia mandragoris filij
ruben introitũ uiri qui racheli debebatur ad se
emerat lya. vnde et dũ natus est dixit lya. dedit
dñs mercedem meam. Et cor pnl. Vnde in aurora
dr. Est asinus fortis ysacar recubans pe metas
Et acuitur in fine.

Isagoga. ge. i. instruccõ. ul introduccõ. vñ et
apud dialeticos introduccões ad artez dyaleticã
ysagoge diciẽ. Et liber porphirij dr ysagoga. q
introductorius ẽ ad librum pdicamentoꝝ. Hinc
ysagogus introductor lrãꝝ. Et ysagogo gas intro
ducere. Et producit penultimam siue go.

Isobeth uir confusionis interpretatur.

Iscalidus. ab excolo. lis. yscalidus. a. um. et ag
iscalidus. q̃i excolidus. quia iam a cultura exierit
sicut exconsul quia a consulatu discesserit.

Ischyros grece. latine dicitur fortis.

Ismael interpretatur auditio dei. sic eñi scriptuz
est Et uocabis nomen eius ismael. quia audiuit
eum deus. Et fuit ismael filius abrahe. a quo is
maelite dicti sunt quidã qui nũc corrupto nomi
ne sarraceni dñr. q̃i a sarra. et agareni ab aggar
Et inuenitur indeclinabile et eciam declinabil. ut
ismael lis. unde in sarracenus.

Isopus. pi herba est pulmonibus apta purgã
dis. Isopus eciam dr sparsoriũ aque. quia in qui
busdam locis fit ex illa herba. ul dr sic pp̃ter si
militudinẽ purgacõnis. et est fe. ge. ꝫm hug. In
ueniẽ eciã qñqz isopũ in neutro gñe. Vnde mac
de uiribus herbaꝝ. est ysopum siccum calidũ &
tercius illi. est in utroqz gdus. et cor pnl. In au
rora eciã cor pnl. Pectoris humores ysopi decoc
cio mundat. Item alius dixit. Isopus ẽ hba pur
gans de pectore flegma. Alij dicũt q ysopus est
grecum. et prod pnl. et istius opinionis fuit ma
gister bñ. Vnde dicit. Isopus inueniẽ pducere et
corripẽ pnl. vnde uideẽ q magis debebat pnl p
ducere. q nobiliores ita utunẽ. Item bnhardus
ait. Pectoris hba cauas rupes insedit isopo. Itẽ
alius. Ad pulmonis opus confert medicamẽ yso
pus. Item Vis sinapis cerebꝝ ʒ purgat pectus i
sopus. et hec opinio magis michi placet.

Ispalis est quedam ciuitas Ispalim quidem ci
uitatē hispanie iulius cesar condidit. quā ex suo
et rome uocabulo iuliāromulā appellauit. Ispal'
autē a situ dcā est. quia in solo palustri suffixis
in ꝓfundū palis locata sit. ne lubrico et instabili
fundamento cedēt. Dr̄ ergo ispalis q̄i sita in pal'
vn̄ h̄ et h̄ ispalensis. et h̄ se. Et corripit spa
Israel mas. ge. indeclinabile et eciā declinabile
inueniť h̄ israel. huius israelis. Jacob dcūs fuit
israel. et interp̄tať uir uidens deum. Js enim dr̄
uir. ra. uidens. el deus. Tunc enim h̄ nomen acce
pit qn̄ tota nocte luctatus uicit angelū in certa
mine. Et oriente lucifero benedcūs est. Et in̄ ꝓp
ter uisionem dei israel appellatus est. sicut et ipse
ait. Vidi dn̄m facie ad faciem et salua fcā est ani
ma mea. Ex hinc xij tribus israel uocabulū hoc
sortite sunt. Exodi xiiij. fugiamus israhelem. Ex
hinc h̄ et h̄ israelita. te. et israeliticus. ca. cū ¶ Et
solent quidam in hoc nomine israel s. tacere. qr
s. ante r. in eadem sill'a sonare non potest in lr̄is
dcōnibus. s; errant. Non enim israel est latina dcō
ul' greca. s; barbara. et in barbaris dcōnibȝ in ml'
tis licet barbarisare. Non enim barbaries ul' ling̃
hebrea arcatur sub regul' artis ḡmatice
Isterologia exponitur in quarta pte in caplo
Isteronprocteron exponitur in ¶ de tropis.
quarta parte in capitulo de tropis.
Istorsum ūsus istam ptem. ab isto et uersum.
Italia. lie. dcā est ab ytalo rege. Et scias. ꝙ y
talia olim a grecis occupata magna grecia
dcā est. vnde italicus. ca. cū. et ytalus. la lū. sed h̄
magis dr̄ ab italo rege. Et corr̄ pmā italia. licet
aliqn̄ inueniať longa p extasim. ut Jtaliam ꝓfu
gus. ut dicit donatus.
Italus. la. lum cor̄ pnl'. et exponitur in italia
Itaq; dcō composita antepnl' acuit. vn̄ cōiūc
cio encletica h̄ non inclinat accentum ad se sicut
dixi in secunda parte de impedimento enclesis.
Ite impatiuus est de eo is. Et prod̄ pmā. Vn̄
abite. circuite. redite et huiusmodi prod̄. pnl'.
Item aduibium similitudinis uel ordinis.
Iter. ab eo. is. denuatur h̄ icio. onis. et h̄ itus
tus. et h̄ iter eris. et h̄ itiner itineris. Itus est uia
qua iri ab homine q̄z ūsuz potest. Sed iter et iti
ner diuisam hn̄t significacōnem Jter enim est lo
cus tr̄situ facilis. vnde et eum appellamus aditū
Jtin̄ autē ē iter longe uie et ip̄e labor āmbulandi
ut quo uelis ꝑuenias. Accipiunť tamen quādoq;
in eadem significacōne. et ꝯm h̄ ex istis nomibȝ
iter et itiner effectū est vnū nomen. h̄ modo. Iste
ntūs iter est in usu sed eius obliqui non sunt in
usu. Item isti obliqui itineris itineri itinere sunt
in usu s; eoꝝ ntūs aboluit. Et sic factū est ut ex
obliquis istis et ex illo ntō iter efficereť vnū no
men. et declinareť h̄ iter huius itineris. Et ab is
to gtō iteris qui non est in usu dn̄dit itero. ras.
.i. ire ul' repetere. Et ꝯm hoc est actm̄ vnde ūba
lia. Et iteꝝ aduibium ordinis ul' tempis. Et itera
tim similiter aduūbiū ordinis ul' qualitatis. Et in
hac significacōne inueniť iste abltūs iterato posi
tus aduūbialiter. Jtero componiť reitero. as. i. ite
rum repetere. vn̄ reiteratim et reiterato positum
Itero as in iter exponitur ¶ aduūbialiter
Iterum q̄i altera uice. quasi item alterum ꝯm
papiam. uide eciam in iter.
Itidem aduibium Jtem aduūbium similitudinis
ul' ordinis. Et componiť p geminacōnem itideȝ
et identidem. i. item et item. iteꝝ et iteꝝ ul' simil'r
Et in ultimo interponiť. t. et deberet dici itentid̄
p t. s; causa euphonie mutať. t. in d. Possunt et
in identidem et itidem esse ꝓnomina neutri gene
ris. et tantū in ntō et accō. et utrumq; est cōposi
tum ab idem geminato. et in ultimo interponiť
t. et tantū ualet idem ul' identidem q̄tū idem et
Itiner eris. in iter exponiť ¶ idem ul' simile
Itio. onis. in iter exponitur.
Itum supinū de eo. is. cor̄ pmā siue. J. ante. t.
cū suis compositis. ut aditum. initū peritum p̄t
ambitū supinū et ambitus ꝑticipiū. que ꝓduc.
J sed hic ambitus corripit penultimam.
Itus in iter exponiť. et est quarte declinač.
Iuba. be. fe. ge. dr̄ a iubeo. bes. et est iuba cri
nis equoꝝ. et est alioꝝ animaliū irracōnabi
liū. et iuba eciam dr̄ crista que superponitur ga
lee ul' ꝓpter noticiā. ul' ꝓpter frustracōnem ictu
um. et iubatus ta. tum. i. crinitus. ul' cristatus. et
iubosus. sa. sum. iubis abundans.
Iubar. a iuba. be. dr̄ h̄ iubar. aris. splendor ul'
inicū ortus solis. ul' sol ul' lucifer. quia ꝓpter ra
dios quodlibet istoꝝ uideť iubatum. quia dirigit
radios ad modū iubaris ¶ Et scias ꝙ abltūs desi
nit in e. et cor̄ pnl' gn̄. ut wlt ṗs. in libro de ac
centu. Item cor̄ pmā sill'am. Vnde vindocinensis
Exemplum quasi sol collaterale iubar. de h̄ dixi
supra in secunda parte ubi egi de accentu nomi
num desinencium in ar.
Iubeo. bes. iussi iussum. i. impare. s; iubere est
ubi est uoluntatis obsequiū. Impare ubi est debi
tū. Idem est et p̄cipere. Et componitur fideiubeo
es Jubeo est actm̄ cum omnibus suis compositis
Et cor̄ hanc sillabam. iu. Vnde thobias. Hoc p̄
cor hoc iubeo toto conamine. tota Ex anima to
Iubileus. a iubilo. as ¶ to dilige corde deum
dr̄ h̄ iubileus. lei. i. annus requiecōnis gaudij et
leticie. et remissionis. quo serui liberati donaban
tur. Debita relaxabanť. Captiui absoluebantur.
Possessiones gratis restituebanť. Ita dicit huguč
In historijs autē sup gen̄ xiiij ita dr̄. Ab hac
uictoria abrae tradūt iubileū habuisse iniciū ꝓ
hac remissione captiuoꝝ. Jobel enim remissio ul'
inicium dr̄. Inde iubileus. remissiuus ul' inicians
Ob hoc autem constitutus est q̄nquagesimus. qr
tunc erat loth ut dicūt quidam q̄nquaginta an
noꝝ. Vel quia tūc erat q̄nquagesimus annus ex
quo deus locutus est abrae in uia. ul' exq̄ egres
sus est de carram. Et scias ꝙ iubileus ut dixi p̄t
deriuari a iubilo. as. et sic dicendū est iubileus p
J. in antepnl' sill'a. Vel potest deriuari a iobel. et
sic dicendū est iubeleus p e in antepenl' sill'a. In
pma autē sill'a causa euphonie scribiť p u non
p. o. uide in penthecoste. et in quinquagesima.
Iubilus. li. i. argutus. sonorus. et letabundus.
cantus. ꝓp̄e quidem iubilus est uox confusa pre
gaudio. vn̄ iubilo. as. cantare. gaudere. quadam
uoce confusa p̄ gaudio exultare et letari. ꝯ hug̃
Vel ꝯm quosdam Jubilus est gaudiū quod uer
bis explicari non potest. nec tamen penitus reti
ceri. Vel iubilus est cū tanta leticia corde concipi
tur. q̄ta sermonis efficacia non expletur. ut dič
pap. Vnde in grecismo dr̄ fertur inexpleta iubi
lus leticia mentis. ꝙ autem dicitur iubilare q̄si
iuuanter laudare ethymologia est.

Iuda filius iacob confessio interp̄tatur.quādo enim eum pepit lya laudem dn̄o retulit dicens. Nunc super hoc domino confitebor.Et nota ꝙ ꝑ filio iacob inueniť iudas uľ iuda.de.et iuda indeclinabile.et hinc iuda.de.uľ iuda indecli.tā ꝑ populo ꝙ̄ ꝑ terra iudeoꝝ.Et qn̄ est indeclinabile debet accentuari in fine iuda cā dīnē.ꝭ hug̃ Et allexander dicit.Cum declinať dimittiť ultīa iuda.Cum manet immota ipsius postrema leuatur.Et a iuda uľ iudea iudaicus.iudayca iudaycū.¶ Iudas iacobi qui appellatur alibi lebeus figuratū nomen habet a corde.quod nos diminutiue corculū possumus appellare.Ipse in alio euangelista thadeus dr̄.quem ecclesiastica hystoria tradit missum edissam ad abagaꝝ regem.Nam ut ibidem diciť.predictus rex abagarus domino nr̄o ihū xp̄o in hunc modum epľam misit uel destinauit.Abagarus euchanie filius Ihesu saluatori bono qui apparuit in locis iherosolimorū.Salutem.Auditū est m̄ de te et de sanitatibus quas facis ꝙ sine medicamentis aut herbis fiāt ista ꝑ te.Et ꝙ ūbo cecos facis uidere Claudos ambulare.Leprosos mūdari.et mortuos reuiuiscere Quibus omnibus auditis de te statui in animo meo unū esse e duobus.Aut ꝙ tu sis deus et descenderis de celo ut h̄ facias.Aut ꝙ filius dei sis qui hoc facis.Propterea ego scribens rogauerim te. ut digneris fatigari usq̧ ad me.et egritudinē meam quā diu laboro curare.Nam et illud comperi ꝙ iudei murmurant adūsum te.et uolunt insidiari tibi.veni ergo ad me.quia ē michi pua ciuitas ꝭ honesta.q̄ utrisq̧ sufficit.¶ Dominus autē in hec ūba sibi respondit.Beatus es qui credidisti in me cū non uideris me.Scriptū est enim de me.Quia hij qui nō uident me credent.et hij qui me uident non credent.De eo autē qd̄ scripsisti ad me ut ueni.ī ad te.oportet me omnia h̄ implere ꝓpter q̄ missus sum.et postea recipi me a quo missus sum.Cum ergo assumptus fuero aliquem de discipuľ meis mittā ad te.ut curet te et uiuificet te.Hec in historia ecclesiastica.Vidēs ergo abagarus ꝙ p̄ncialiter xp̄m uidere n̄ possꝫ ꝭm ꝙ in quadam historia antiqua inueniť.sicut Johannes damascenus in li.iiij testať.pictorem quendā ad ihesum misit.ut dn̄i ymaginē figuraret.ut sic ipsum saltem ꝑ ymaginem conspiceret quem in facie uidere non poterat.ꝭ cū ad eū pictor uenisset ꝓpter nimiū fulgorem qui ab eius facie ꝓcedebat.In eius facie clare nequibat intendere nec ipsam ut sibi iussum fuerat figurare.qd̄ cernens dn̄s uestimentū lineū ipsius pictoris accipiens et sue faciei supimponens.suijpsius imaginem eidem impressit.ac desideranti regi abagaro destinauit.Illa autē epľa dn̄i nostri ihesu xp̄i tante ūtutis fuisse dr̄.ꝙ in illa ciuitate nullus hereticus uľ paganus uiuē posset.nec tirannus aliquis eidem nocere p̄sumēt.Nam si aliqn̄ gens aliqua manu armata contra illam ciuitatē insurgeret Infans aliquis sup portam stans epľam illam legebat.et ea die hostes aut fugiebant.aut pacati cū eis cōponebant Sic fertur olim fuisse adimpletū ꝭ postmoduꝫ illa ciuitas a sarracenis capta fuit.et ꝓphanata sublato bn̄ficio.ꝓpter abundanciā peccatoꝝ.in oriente vndiq̧ patefcām ¶ Postq̄ uero dn̄s assumptus est.ut in ecclesiastica historia legiť misit apľus thomas thadeum ad abagaꝝ regem.ꝭm dn̄i ꝓmissionem.Qui cū ad eum uenisset.et se discipulū ihū xp̄i sibi promissum dixisset.uidit abagarus in uultu thadei quendam mirum.et diuinū splendorem.Quo uiso territus et stupefcūs dn̄m adorauit dicens.Vē.discipulus es ihesu filij dei qui michi dixerat.Mittam aliquem ad te de discipulis meis.qui te curet et uitam p̄stet.Cui thadeus.Si in filiū dei credideris omnia tui cordis desideria obtinebis.Cui abagarus.Credo uere.et iudeos qui eum crucifixerunt libencius trucidarem si michi possibilitas adesset.et nequaq̄ꝫ autoritas romanoꝝ impedirēt Cum ergo abagarus ut in quibusdam libris antiquis legiť.leprosus esset thadeus epľam saluatoris accepit.et de ea eius faciem confricauit.et statim plenam sanitatē recepit.¶ Et nota ꝙ iudas interp̄tať confitens uľ gloriosus.uľ iudas q̄i iubilum dans.Ipse enim hūit confessionem fidei. Gloriam regni.et iubilum interni gaudij.h̄ multiplex habuit cognomen.ut tactum est.Dcūs est enim iudas iacobi.supple frater.fuit eniꝫ frater iacobi minoris.Secūdo dcūs est thadeus quod interp̄tatur apphendens p̄ncipem.Ipse enim apprehendit xp̄m p̄ncipem ꝑ fidem formatam tenuit nec dimisit.Tercio dcūs ē in historia ecclesiastica lebeus.qd̄ sonat q̄i cor uľ corculus.i.cordis cultor.¶ Iudas scarioth uľ scariothis.uľ a uico in q̄ natus est.uľ a tribu ysachar uocabulū sumpsit. quodā futuri p̄sagio in condempnacōne sui.Isachar enim interp̄tatur mcēs.ut signaretur p̄ciū ꝓdicōnis.quo uendidit dn̄m.Scarioth interp̄tatur memoria mortis.quia non repente ꝑsuasus sed diucius meditatus peregit scelus.

Iudaiso.as are.componiť a iuda uľ iudea.et est iudaisare iudeū facere.uľ iudeoꝝ more se habē.Et hinc iudaismus.mi.i.consuetudo et ritus iudeorum.uel gentes iudeorum.

Iudeus.a iuda filio iacob dr̄ iudeus.a.um qd̄ nomen scissura decem tribuū hebreis imposuit. Nam ante hebrei uľ israel dicti sunt.ꝭ exquo in duo regna populus dei diuisus est.Tūc due tribꝫ que de stirpe iuda reges habebant iudeoꝝ nomē sortite sunt.Reliqua ps x tribuū que in samaria regem sibi constituit ob ꝑpľi magnitudinem p̄stinū nomen retinuit israel.et interp̄tatur iudeus confessor siue confitens.Nomen uero mō nuduꝫ eis cōuenit.Interp̄tacō autē eius ab eis longe absentať.Non enim uero nomine nūc dr̄r confessores.ꝭ diffessores pocius.et a iudeus dr̄ h̄ iudea.e.i.terra quā incoluerunt.Et hīc p̄t mō sumi. iudeus a.ū.gentile.scꝫ qui ē de terra illa.

Iudex.a ius dr̄ h̄ iudex.cis.iudices.iudicum. uľ h̄ et h̄ iudex cō.ge.ut dicunt quidā.Et dr̄ iudex q̄i ius dicens.populo.uľ iure disceptans.Et est ethymologia.Iure autē disceptare est iuste iudicare.Non enim est iudex si non est in eo iusticia.Vnde et iudiciū p̄us inquisicio uocabať.vnde et autores iudicioꝝ et ꝓpositos questores uľ questores uocamus

Iudiciarius.rij in iudicium exponitur.

Iudicium.a ius dr̄ h̄ iudiciū cij q̄i iuris dictio et dn̄sio.Et est iudiciū dum discerniť.causa cum ꝓponiť.iusticia dum finitur.Et hinc h̄ iudiciolum li.dimi.et iudiciarius.ria.rium.quod ꝑtinꝫ ad iudicium.Et h̄ et h̄ iudicialis et h̄ le in eodeꝫ

Iudico.cas.caui.a iu ¶ sensu.uide in suspicio

dex dr.et est iudicare iure disceptare ius dicere.
determinare causam.ul' iudicō dampnare.Et inde
iudicatorius.dicatoria.rium.Et hoc iudicatoriū
locus ubi iudicat᷑.Et h̄ et h̄ iudicabilis.et h̄ le.
Iudico componit᷑ adiudico.ascribē destinare.Cō
iudico.cas.simul iudicare.Diiudico.cas.preiudi
co.cas.vnde h̄ preiudicium.Iudico est actm̄ cum
suis compositis.Et corripit.di.

Iudith.uidua laudanda.que interfecit olofer
nem.et liberauit israel de manu hostis.interp̄ta
tur laudans.ul' iudea ul' confitens

Iugabilis.a iugo.as.componit᷑ h̄ et h̄ iugabi
lis et h̄ le.quod et iugalis le inuenit᷑ p̄ sincopā

Iugalis.a iugum dr h̄ et h̄ iugal' ¶.i.iūgibil'
et h̄ le.i.in iugo assuetus.sub iugo positus.q̄si
domitus.Item inuenit᷑ iugalis.i.iūgibilis.et dr
tunc a iugabilis p̄ sincopam.In ij reg.c.viij hē
t᷑.Subneruauit om̄s iugales curruū.Et prod̓ ga

Iugerum.ri.ſm q̄ cōmuniter accipit᷑ ē spaci
um terre ſm q̄ vnum aratrum potest in die ara
re.Et inuenit᷑ hoc iuger eris in eadem significatione
Isid̓ sic dicit in li ethy.Iugeꝝ constat longitudi
ne pedum ducentoꝝ quadraginta.Latitudine cen
tūuiginti.Et corripit penultimam.

Iugis.a iugum dr h̄ et h̄ iugis.et h̄ iuge.assi
duus continuus.p̄seuerans.Et prod̓ p̄mā sed iu
gum eam cor̓.Xv.Exp̄s ē iugi ueneris nequeo p̄

Iugitas tatis.fe.ge.i.assiduitas.p̄se ¶ ce iugi
seuerancia.Et formatur a datiuo iugi addita tas
fit iugitas.et corripit penultimam.

Iugiter aduerbium id est assidue.continue p̄
seueranter.et dicitur a iugis.

Iuglans iuglandis fe.ge.componit᷑ a ioue et
glans.et dn̄r iuglandes castanee.q̄i iouis glādes
q̄ sint consecrte ei.ul' q̄ sint cibꝫ ioue dignus.

Iugo.as.aui dr a iugum.et est iugare copula
re.iūgere.sub iugo ponere. ¶ Et componitur cū
con et dr cōiugo.gas.i.cōiungere.sub eodem iu
go ponere.Item cum dis et dr disiugo.as.i.dis
iūgere.sep̄are.remouere a iugo.Item cum sub et
dr subiugo.as.i.debellare.sub iugo ponē.Iugo
as actiuum est cum omnibus suis compositis.et
corripit hanc sillabam.iu.

Iugulo.a iugo.dr h̄ iugulus.li.guttur.ul' gut
turis incisio.Lucañ in ij.Hic dabit h̄ pacē iugu
lus finem q̄ maloꝝ.et a iugulus dr iugulo.las.
iugulum incidē.et hinc ūbalia.iugulator.iugula
torius.a.um.iugulamentū.iugulamen.et cor̓ gu
Orac̓ in epp.Vt iugulent hōines surgunt de noc
te latrones.Lucanus in quarto Vincitur aut gra
tis iugulo qui prouocat hostem.

Iugulum.li.dimi.paruum iugum.

Iugū.a iūgo.gis.dr hoc iugum.gi.i.cacumen
montis.quia p̄pinquitate iugoꝝ colles iūgantur
et inde iugosus a.um.i.cacuminosus ul' montu
osus.Dicit᷑ eciam iugum illud ligneū instrumen
tū cū quo boues iūgunt᷑.vnde quadam similitu
dine iugum dr seruitus.et ind̓ h̄ iugulus.et cor̓
primam iugum.Prosper.Non seruile g̃uat libeā

Iulianus.a.um.possessiuū de ¶ corda iugum
iulius cesar.et h̄ iulianus.ni.dr p̄p̄rium nomē cu

Iulius.iulus.iuli.fuit filius ene ¶ iusdam uiri
e.et est bissill'm licet q̄nq̄ cā metri ponat᷑ trissil
labum.et hinc cesar dcūs est iulius.quia de eius
dem p̄genie processit.Vnde illud.Iulius a mag̃
dimissum nomen iulo.Et hinc iulius.lia.liū.pos
sessiuū.et h̄ iulia.lie.quedam colūna rome.ī cu
ius summitate est urna.in qua posita fuerunt
ossa et cinis corporis cesaris.et hinc dcā ē iulia.
Item a iulio impatore h̄ iulius.lij.quidā mensꝭ
qui p̄mo uocabatur q̄ntilis.ſꝫ postea in honorē
iulij cesaris qui eo mense natus est.ul' quia ī eo
aliquam uictoriam obtinuit.dcūs ē iulius.et hic
iulius.lia.liū.De hoc eciam uide in quintilis

Iulos p̄p̄e prima barba scꝫ lanugo dicitur.

Iulus.li.in iulius uide.

Iumentum.a.iuuo.as.ul' a iuuamentū p̄ sin
copā dicit᷑ h̄ iumentum.ti.equus ul' bos.ul' asi
nus.Et dn̄r huiusmodi animalia iumenta.quia
nr̄m laborem ul' onus suo adiutorio.subnectan
do et arando iuuent.Nam carpenta trahit bos et
durissimas terre glebas uomē eutit.equus asinus
portant onera.et hominū in gradiendo laborem
temp̄ant.Vn̄ et iumenta appellant᷑ quia iuuent
homines.Eadem q̄ꝫ dn̄r armenta.Et a iumentū
dr iumentarius.ria.riū.quod p̄tinet ad iumentū
et h̄ iumentarius.rij.et h̄ iumentaria.i.custos iu

Iuncata.iūcate.fe.ge.est lac contritum ¶ m̄ti
et iūcis inuolutū.et dicitur a iuncus.ci.

Iunceus.cea.ceum.in iuncus uide.

Iuncus.ci.dr a iūgo.gis.quia eo aliquid iūgi
tur.et ligatur.ul' quia iunctis radicibus hereat.
Vnde h̄ iūculus.li.dimi.et hoc iuncetū.ti.locus
ubi iunci abundant.et iunceus.a.um.i.de iūcis
exn̄s.uel ad iuncos pertinens.uel macer et subti
lis ad modum iunci.

Iungibilis.a iungo.gis.deriuat᷑ h̄ et h̄ iungi
bilis.et h̄ le.aptus ad iūgendū.vnde iungibiliter
adūbium.et h̄ iungibilitas.tatis.

Iungo.gis iunxi iūctum componit᷑ cū ab.et
dr abiūgo.gis.xi ctū.i.sep̄are.Et cū ad et dicit᷑
adiūgo.gis.Item cum con et dr cōiungo.gis.i.
simul iūgo.Item cū dis.et dr disiūgo.gis.i.sepa
re.diuidere.Item cū in et dr iniūgo.gis.Item cū
re et dr reiungo.gis.Item cū se et dr seiūgo.gis
.i.seorsum iungere.ul' seorsum a iunctura facere
.i.disiungere.Iūgo et eius composita actiua sunt
Et faciunt preteritum in xi.et supinum in ctum

Iuniperus.Pir componit᷑ cū gigno.et dr iu
niperus quedam arbor.cuius cinēs pleno anno
seruant ignem.Et dr iuniperus.q̄i gignens pir
.i.ignem.q̄ contectū diu teneat ignem.adeo ut
si prune eius cinē fuerint coop̄te.usq̄ꝫ ad annum
p̄ueniūt.ul' dicit᷑ sic.quia ab amplo in acutū fi
nit.ut ignis

Iunius in maius exponitur.et in iuuenis.

Iunix.cis.fe.ge.a iuuando dr.et est idē quod
iuuencula.i.p̄ua bos.ſm hug̃.Pap̄ uero dic̓.Iu
nices boues iuuenes.Et prod̓ pn̄l' gn̄.Vn̄ p̄sius
Tot tibi inflamis iunicū omenta liquescant.

Iuno.is.fe.ge.dr a iuuo.as.q̄i iuuans nouos
est enim iuno diuina bonitas que nouos iuuat
q̄ creata grā sua nutrit.Est eciam aer q̄ similiter
iuuat nouos infantes.a calido et humido uēo ue
nientes.et similiū qualitatū bn̄ficia poscentes re
cipit fouens humore et calore.quia ip̄e solus in
ter elem̄ta calidus est et humidus.Hinc eciā esse
dr lucina.i.dea p̄tus.ul' iuno dr q̄i iano a ianua
.i.ianua p̄pagacōnis feminarū.quia q̄i portas
matronaꝝ pandit.et naturas nubenciū maritis.
Est enim dea p̄turienciū et nubenciū.Et a iuno
dr iunonius a um.i.res p̄tinentes ad iunonem.

ul' res iunonis. sicut pauo dr auis iunonia. Vñ
ouid de arte. laudatas oñdit auis iunonia peñs

Iunonius. a. um. in iuno exponitur.

Iupiter exponitur in iouis. ¶ Nota tamen hic
ꝙ sapientes phi ioui qui est una septem stellaꝝ
erraticaꝝ tonare attribuūt. Cuius nulla alia cā ē
nisi ꝙ iupiter habet in ꝓpetate eleuare uentoꝝ
forcium et siccoꝝ materiam. pcipue qñ fuit con
iūctus in ūtute aliqua cū marte tempe estiuo. in
signis aquilonaribus. quia tūc certe pt pdici ꝙ
multe scintillacōnes et tonitrua fiūt in aere. Ita
ut eciam periculū sit futurum hominibꝫ. ꝓpter
aeris pestilenciam. ex nimia corrupcōne futura.
ꝓpter uapores intensos pestiferos immixtos ae
ri. ꝙ iupiter cū sole eleuat eos. et mars incenden
do corrumpit eosdē. et ita fit aer uenenosus. que
cumqꝫ autē ab auguribus ul' a fabulosis inuenta
leguntur quot iupiter sit deus vel huiusmodi
friuola sunt. et absqꝫ consideracōne phica dicta.
nec dignū est ut disputet' contra ea. que q̄i nulli
racōni innituntur Et sic tamqꝫ fidelis theologus
intelligo. consimilia a me in hoc opē compilata
uide in hymen et in cometa.

Iuratus. ta. tū. Iuro. ras. raui. ul' iuratus facit
et ponit' actiue et passiue. Vnde ouid. Tu m̄ iura
tus ꝑ numina mats aquose. actiue dixit. Et alibi
Iurata numina non reducūt te. passiue dixit. de
h' uide supra in tercia pte in tractatu de pteritis
secunde coniugacōnis. in c de desinentibus in deo.

Iurgamen inis. et h' iurgiū gij ¶ et in pransus
in eodem sensu. dr a iurgo. as. et est iurgiū litiga
cio. ul' ūberacō. q̄i iuris garriū. ul' q̄i iuris accio.
ẜm hug. ul' ẜm pap. Iurgiū dr couiciū causa. lis

Iurgo. gas componit' a ius et gar ¶ contencō
nō ul' ago. et dicit' iurgare. i. iure agere. ul' iure
garrire. quia hij qui causam dicūt iure disceptāt
et accipit' iurgare in duabus significacōnibꝫ. Iur
gare enim est rixari. litigare. et ꝓpe in causis agē
dis et iurgare est rephendē. castigare. corripē. cor
rigere. culpare. et impugnare ūbis. ul' litigando ū
berare. et ẜm hoc construit' cum accō. et compo
nitur obiurgo. as. q̄i fortiter. ul' contra aliquem
iurgare. et sunt neutra et absoluta ꝓ litigare. In
alia significacōne sunt actiua. Et nota ꝙ in eod
sensu inueniunt' deponencia. iurgor. aris. gatus
sum. et obiurgor. aris. obiurgatus sum. Itē nota
ꝙ iurgamus et obiurgamus ūbis. ꝫ castigamus

Iuridicialis. a ius et dico. cis ¶ dum cedimus
componitur h' et h' iuridicialis. et hoc le. qui de
iure tractat. vnde et quedaꝫ constitucō in arte re
thorica dr iuridicialis. quia de iure tractat.

Iuridicus. ca. cum. i. qui dicit ius. rectus. Et cō
ponitur a ius et dico. cis. dixi. Et corripit di sic
dixi corripit di naturaliter.

Iurisconsultus. i. iurisperitus. ẜm papiam
Iurisdicio. cionis. componit' a ius et dicio cio
nis. i. iuris potestas sup aliquem. Et scribitur ꝑ
c solam sicut dicio.

Iuro. ras. raui. ratū. a iure dr. Et componitur
adiuro. ras. Coniuro. ras. in eodem sensu scilicet
exorcisare. Et coniurare. i. simul iurare. conspirare
coniuracōnem facere. Deiuro. ras. i. ualde iurare
ul' periurare. Reg. j. lib. Adiecit ionatas deiurare
dauid. i. ualde ul' firmiter iurare. Periuro. ras. ꝑ
iuriū committere. Et nota ꝙ in istis duobꝫ uerb
scꝫ deiuro et piuro quibus utebant' antiqui mu
tamus J. in. e. corr' subtracta. r. a secundo. et dici
mus deiero. as. et peiero. ꝓ deiuro et piuro. Luca.
in vj. Vos estis supistigias qui peierant undas
Iuro. as. neutꝝ est cū omnibus suis compositis.
pter adiuro et coniuro ꝓ exorcisare. que sunt ac
tiua uide eciam in iuratus. et in mencior ¶ Et sci
as ꝙ iurare ẜm aug. est ius ueritatis deo reddē.
Iuramentū autē a iuristis sic diffinit'. Iuramen
tū est affirmacō ul' negacō de aliquo sacre rei af
firmacōne firmata. Tria autē requirunt' ad hoc ꝙ
iuramentū sit rectū. Vnū ex pte ipsius rei de q̄
iuratur. et sic requirit' ueritas ꝑ quam uox siue
dictū rei adequat' Alias dictum non est confirma
cōne dignū. Vnde h' sumit' ueritas ẜm ꝙ est ad
equacō uocis ad rem. Vnde ueritas debet esse in
consciencia ut firmiter sciat ita esse. Alias si tātū
credat non debet de consciencia ꝫ de credulitate
iurare. Aliud requiritur ex pte cause ꝓ qua iura
tur. et sic requiritur iusticia alias non est debita
necessitas. Debet enim illud quod iuratur esse li
citū et honestum. Terciū requirit' ex pte iurantis
et sic requiritur ut cū discrecōne iuret. Alias nō
adhibetur debita cautela. et sic est iudicium et
continetur in iudicō. quod est discrecō iurantis
debita forma et euentus. et tempus. et omnia q̄
ex parte iurantis consideranda occurrunt. De his
dr Ihē. iiij. Iurabunt dicit dn̄s in iusticia et ueri
tate et iudicō. Vel dic ꝙ ueritas requirat' q̄tuꝫ
ad iurantē. ꝙ scꝫ dicat quod habet in consciencia
Iusticia q̄tum ad rem iuratam. ꝙ id quod iura
tur sit licitum et honestum. Iudiciū quo ad cau
sam que inducit ad iurandū. ꝙ non iuret eciam
uerum sine necessitate et utilitate ꝓximi ¶ Item
nota ꝙ qñ iuramentū ūgit in deteriorem exitū
non deberet seruari. Potest autē iuramentū in de
teriorem exitū ūgere dupl'r. Vno mō ꝙ ab ipō
pncipio habet peiorem exitū. ul' quia ẜm se est
malū. sicut cum aliquis iurat se adulteriū patra
tuꝝ. siue ꝙ est maioris boni impeditiū. puta cū
aliquis iurat se non intratuꝝ religionem. ul' ꝙ
non fiat clericus. aut ꝙ non accipiat p̄lacōnem.
in casu in quo expedit eum accipē. ul' si quid ali
ud est huiusmodi. Tale enim iuramentū a pnci
pio est illicitū. Differenter tamen. ꝙ si quis iuret
se facturꝝ aliquod peccatū. et peccauit iurando. et
peccat iuramentū seruando. Si quis autē iurat se
non facturꝝ aliqd melius bonū. quod tamen fa
cere non tenetur peccat quidem iurando in q̄tuꝫ
ponit obicē spūi scō. qui est boni ꝓpositi inspira
tor. tamen non peccat iuramentū seruando. sed
multo melius facit si non seruet. Alio mō uergit
ad deteriorem exitum. ꝓpter aliquid quod de no
uo emgit. quod non fuit pmeditatū. sicut patet
in iuramento herodis. qui iurauit puelle saltanti
se daturꝝ quod petisset. Hoc enim iuramentum
poterat esse a pncipio licitū intellcā debita cōdi
cōne. scꝫ si peteret quod dare deceret. ꝫ implecio
iuramenti erat illicita. Vñ amb dicit in li de offi
Est contra officiū non nunqꝫ ꝓmissum soluere
sacmentū. sicut herodes qui necē iohanni p̄stauit
ne ꝓmissum negaret. ¶ Volo eciam te scire. ꝙ
qñ non est eadem iurantis intencō. et eius cui iu
rat si hoc ꝓuenit ex dolo iurantis debet iuramtū
seruari ẜm sanū intellectū eius cui iuramentum
p̄statur. Vnde ysid dicit. Quacūqꝫ arte ūborū qs
iuret. deus tamen qui consciencie testis est ita h'

accipit sicut ille cui iuratur intelligit. et ꝙ id in
telligat̃ de doloso iuramento patet ꝑ illud quod
subditur. dupl'r reus fit. ꝙ et nomẽ dei in uanũ
assumit. et ꝓximũ dolo capit. Si autẽ iurans do
lum non adhibeat obligatur ſm intencõnem iu
rantis. Vnde gg̃. xxvij mor. Humane aures tali
a ũba nostra iudicant qualia foris sonant. Diui
na uero iudicia talia foris audiũt. qualia ex inti
mis ꝓferuntur. uide in periurus.

Ius iuris dr a iubeo bes. quia iubet. et est ius
lex humana. fas lex diuina. Transire autem per
agꝝ alienũ fas est. ius uero non est. Item ius dr
lex scripta. Item leges humane dñr iura diuina
Itẽ ius gñale ẽ. Lex eius spẽs. et caret h nom̃ ius
gtõ dtõ et abltõ pluralibꝫ q̃tuꝫ ad usuꝫ ſ hug. et
differt a iusticia ut dicã in iusticia ¶ Et scias. ꝙ
Ius inuenit̃ in alijs significacõnibus. Xw. Ius aq̃
ius rectũ ius dicit̃ esse potestas. Item ius ꝓpha
num dr brodiũ ul' aqua in qua coquũtur carnes
porcine que ꝓphane sunt iudeis. Et dñt quidam
Ius. ris ꝓ lege ul' ptãte iuris. ß ius iutis ꝑ. t. pro
aqua ul' brodio. Sed ꝑs non facit istam drãm.
vnde in vj lib' dicit. Ius ablata. s. addita. ris. fit
gtũs. ut iuris. Et neutra monasill'a in us desinen
cia Michi autem uidetur ꝙ pro brodio facit ge
nitiũ in tis. ut ius iutis. sicut et wlgare aliquoꝝ
sonat. Xw. Ius iutis mando ius iuris in agmiẽ pã

Iusiurandũ. di. neu ge. i. iuris iuracio. ¶ do.

Iusta. a iustum deriuat̃ h iusta iustoꝝ. i. exeq̃e
mortuoꝝ. quia iustum est ut homo hominem cĩ
nis cinereꝫ sepeliat. Vñ ouid' In iusta iusta pegi

Iusticia. a iustus. ti. addita. cia. fit iusticia. Et ẽ
iusticia constans et ꝑpetua uoluntas reddens uni
cuiqꝫ quod suũ est. Et differt ius a iusticia. quia
ius ẽst ars equi et boni. Sed iusticia est constans
et ꝑpetua uoluntas. ul' est ũtus tribuens vnicui
qꝫ quod suũ est. Item omne ius est iusticia ß nõ
econũso. Item ius dr in re. sed iusticia in actu et
exercicio ul' opacõne. Vnde et dr iusticia quasi
iuris status ul' stacõ. qꝛ ꝑ iusticiã stat ius et exer
cetur. et est ethymologia. Et sicut dixi in formi
do. facile deuiat a iusticia qui in causis non deuꝫ
sed hominem formidat.

Iustifico. as. aui. are. ũbum actm̃. i. iustũ facio
et componit̃ a iustus et facio. cis. Et corripit. fi.

Iusticiũ. a ius et taceo componit̃ h iusticium
cij. i. taciturnitas iuris et cessacõ. Vel iusticiũ cõ
ponit̃ a ius et stacõ. Inde iusticiũ. q̃i iuris stacio
. i. iuris cessacõ. Tunc enĩ ius stat. i. cessat cũ non
exercet̃ Vel iusticiũ q̃i iuris stacõ. i. iusticia que
est iuris stacõ. qꝛ ꝑ iusticiã ius stat. i. non exerce
tur. Luc̃ in ij. ferale ꝑ urbem iusticium.

Iustus. a ius dr iustus. ta. tum. et dr iustus. q̃i
ius tuens. scꝫ qui ius custodit. et ſm legeꝫ uiuit
et est ethymologia Et compatur iustior. simus.
vnde iuste. tius. sime adũbium. Iustus componit̃
iniustus. vnde iniusticia. Et differt iustus ab equo
quia iustus ex lege est q̃i ius custodiens. Equus
ex natura. Et scias qui negligit dampnum ꝓpt̃
amicũ. i. xpm̃ iustus est. Prou̇ ij. uide in seuerus

Iusum adũbium loci est. i. deorsum. et est con
trarium ei quod est susum uel sursum.

Iutus. ta. tũ. i. adiutus. ꝑticipiũ de iuuor. aris

Iuuamen inis dr a iuuo. as. et h exigit ut in
p̃terito dicat̃ iuuaui. et in supino atũ regularit̃
qd' apud antiquos inuenitur. et eciã exigit hoc
iuuamentum ti. et ꝓd' penult' iuuamen

Iuuenilis. a iuuenis deriuatur h et h iuuenil'
et h le quod ꝑtinet ad iuuenem uel lasciuus siue
stultus et fatuus ad modum iuuenis. Vnde iuue
niliter adũbium. et h iuuenilitas. tatis. Inuenit̃
h iuuenal' pro ꝓꝓo nomine cuiusdam uiri. et tũc
desinit abltũs in e ut iuuenalis ab hoc. le.

Iuuenculus. li. dimi ꝑuus iuuencus. vnde hec
iuuencula. le. que alio nomine dicitur iniux.

Iuuencus. a iuuo. as. dr iuuencus. ci. i. bos no
uellus cũ a uitulo discedit. et iuuare incipit hõi
nis usus terram excolendo. et hinc h iuuenca. ce
et cor' iu. Vnde ouid' epp. Quam male inequales
ueniunt ad aratra iuuenci. uide in uitulus.

Iuueneo. a iuuenis deriuat̃ iuueneo. nes. nuj.
. i. esse ul' fieri iuuenem. ul' florere. uirere siũ splẽ
dere. que sunt ꝓprietates iuuenis. Vnde ensis dr
iuuenere cum purgatus resplendet. Et componit̃
reiuueneo. nes. Et hinc inchoatiua. iuuenesco cis
et reiuuenesco. cis.

Iuuenesco. iuuenescis. uide in iuueneo.

Iuuenil' dr a iuuenis. et ꝓd' pl' uide ĩ iuuenal'

Iuuenis. a iuuo. as. dr h et h iuuenis. qꝛ iuua
re posse incipit. Et est iuuenis in ipso etatis ĩcre
mẽto positus. et ad auxiliandũ ꝑparatur. Et nota
ꝙ antiqui dicebant h et hec iuuenis. et h ne. Et
compatur iuunioꝛ issimus. Sed modo iuuenis
declinatur tantũ ꝑ duo gña. Et habet compatm̃
irregulare. scꝫ h et h iunior et h iunius. Et hinc
dr iunius nij. quidã mensis. sicut maius a maio
ribus. vñ iunius nia. niũ. ut iunie kl'e. Et fit ge
nitiuus pl'is in ũ. et accũs in es tm̃. uid' in panis

Iuuenor. aris. atus sum dr a iuuenis. et est iu
uenari more iuuenũ se habere. vnde in dyaletica
argumentacõne ille dr iuuenari q̇ bis ul' ter uel
quater ul' sepius idem repetit nesciens procedere

Iuuenta. te. in iuuentus exponitur.

Iuuentus. a iuuo. as. dr h iuuentus. tutis. et h
iuuenta. te. Iuuentus est collecõ iuuenũ. et etas
plurimoꝝ iuuenũ. Iuuenta te. ẽ etas vnius iuue
nis Et est iuuentus ul' iuuenta a uicesimooctauo
anno usqꝫ ad quinquagesimum.

Iuuentas. dea iuuentutis.

Iuuo. as. iuui iutũ. i. auxiliari. ul' delcãri. vnd'
h iuuamen. inis. et h iuuamentũ. et h exigit ut
in p̃terito dicatur irregulariter iuuaui. atũ. Iuuo
componit̃ adiuuo. uas. adiuui adiutũ. Quod cõ
ponitur cum con et dr coadiuuo. as. Iuuo actm̃
est cũ omnibus suis compositis. et facit p̃teritũ
in iuui. et sup̃ in iutũ. Et in pñti cor' hanc sill'aꝫ
iu. ß in p̃terito et supino eam prod'. Prosper. Qd'
iuuat in longum causas ꝓducere morbi. Et facit
ex se hoc impsonale iuuat. qd' construit̃ cũ accõ
Et scias ꝙ ap̃ antiquos inuenit̃ iuuaui iuuatus

Iuxta adũbiũ loci. et signat localem ꝓpinqui
tatem. ut iste sedet iuxta eum Item est adũbium
similitudinis. et tũc signat accõmodacõnem et si
militudinem. ut hoc est dictũ iuxta illũ magis
trum. Item est adũbium qualitatis. et tunc sig̃t
equalitatẽ. ut iuxta. i. equaliter. in qua significa
cione uidetur aduerbium similitudinis.

Iuxto. tas. i. appropinquare. iuxta esse. Et dici
tur a iuxta aduerbio.

Ixion. onis. mas. ge. pater fuit centauroꝝ. q̇
iunonem de concubitu appellauit. et interp̃ta
tur dignitas. Vel q̃i anxion ab ango. gis. qꝛ dig

nitas reddit hominem anxiū. Vnde ixioneus. a
um. Et hinc ixionides. de. filius ul' nepos ixiōis
et subtracta de sillaba dr̄ h̄ ixionis. huius ixio
nidis. filia ul' nepos ixionis. Et h̄ ixion onis. i.
auis de genē vulturis alba et minor q̄ꝫ vultur.
Deut' xiiij. dr̄ ixion pro aue in quibusdam libris

Ixionides in ixion exponitur

Et. q. q̄ꝫuis figura et nōie uideāt
aliquam habere drām cū. c. tam̄
eandem tam in sono uocū q̄ꝫ in
metro cōtinent ptātez. Et K q̄ dez
penitus supuacua est. Nulla eniz
uidetur racō cur sequente a dēat
scribi. K. cartago enim et caput
siue p. C. siue p K. scribant̄ nullam faciūt nec in
sono nec in ptāte eiusdem consonantis drām. sic
dicit ps in pmo maioris. Et ut dicit papias. Om
nia greca sequente uocali p K scribenda sunt. sed
h̄ a scriptoribus non seruatur. Hug' uero dicit q̄ꝫ
h̄ figura K supfluit apud nos. ꝫ nequaq̄ꝫ ap̄ gre
cos. Vbi enim nos scribimus. C. greci scribūt. K.
et uocatur aput eos kappa. In nullis ergo latinis
dcōnibus debet scribi K ꝫ tantū in grecis. In no
this uero indifferenter potest scribi tam. C. q̄ꝫ. K
quia enim reducte sunt ad latinitatem possunt
scribi p. C. Sed quia a grecis habent pncipiū et
originem pnt scribi p K. Quod considerantes su
pius tractauimus in tercia lrā de multis dcōnibꝫ
grecis siue nothis et in h̄ secuti sumus hug'.

Kala grece latine laxa.

Kalendarium. rij. ubi kalende distinguuntur. et
dicitur a kalende.

Kalende. a kalo quod est uoco hee kalende arū
. i. pmus dies mensis. quia eo die solebat ponti
fex ascendere turrim de consuetudine romanoꝝ
et uolens nūciare quota esset luna eo die. ul' pn
cipiū mēsis dicebat pluies kalo kalo. q̄i uoco uos
uenite et audite etatē lune. ul' pncipiū mēsis. et iō
mensis ille dcūs est kalende. q̄i uocacōnes. Vel
aliter. De consuetudine romanoꝝ erat q̄ꝫ in pnci
pio cuiuslibet mensis celebrarent nūdinas. et eas
incipiebant in nonis. qꝛ ergo uenturi nesciebant
pncipiū mensis Ideo semp in prima die p̄co tur
rim ascendebat et tociens uocabat kalo. q̄i uoco
uos ad nūdinas. quot dies restabant usqꝫ ad diē
in quo uolebant incipē forum. ut quarto die q̄
ter dicebat kalo. si in sexto sexies. vn̄ et ille mē
sis habet quatuor nonas. Iste uero sex nonas.
Quod ideo sic diuiserunt. ut latrones nescirēt qn̄
deberet esse forum. qꝛ abscondebant̄ in siluis. et
uenientes ad forum occidebant et p̄dabant̄. Et
ideo dcē sunt kalende. q̄i uocacōnes ad forum. et
quia pluries dicebat kalo. ideo ab illa pluralitate
dictū est tantū pluraliter kalende kalendarum. et
potest scribi kalende tam p C ꝫm latinos. q̄ꝫ p K
ꝫm grecos. Competencius tamen p K. quia mag'
est grecū. Vel kalende dicunt̄ quasi colende quia
solebant coli apud ueteres.

Kalo. a kalon quod est lignum dr̄ h̄ kalo ois
. i. ille q̄ fert ligna. Kalones eciam dnr̄ galee mi
litū.

Kalodemones in demon exponitur.

Kaos grece dicūt materiā celi et terre. q̄ primo
facta est confusa et informis. Et acuitur in fine.

Katherina. ne. ꝓpͥum nomen cuiusdam sancte
uginis. Dr̄ a cata quod est vniūsum. et ruina. q̄i
vniūsalis ruina. Omne enim edificiū dyaboli in
ea vniūsaliter corruit. Nam in ea ruit edificium
supbie p humilitatem quā habuit. Carnalis con
cupiscentie p uginitatem quam seruauit. Cupidi
tatis mundane. quia omnia mundana despexit

Kiri per vnuz r id est dominus. Kirri per duo
r. id est porcus siue sus.

Kyrieleyson. i. domine miserere. Et sunt due p
tes et non dictio composita. Nam kyri. i. domine
Eleyson id est miserere.

Labarum. A labor. beris dr̄ h̄ la
barum. i. signum bellicum quod
ex auro fit et lapidibus p̄ciosis
in uexillum sancte crucis trāsfor
matū. inter alia bellica signa p̄ci
osius erat. quod impator et cōsu
les adorabant. Hoc constantinus
fieri iussit

Labdacismus est ubi. l. plurimum
sic sonat. ut sol et luna luce lucent. Labdacismus
eciam est ul' si p vno. l. duo ꝓnunciant̄. ul' quo
ciens vnū. l. exilius. duo largius sonant. nā vnū
largius. duo exilius ꝓferri debent.

Labecula. le. dimi. pua labes. Et corripit pnl'.

Labefacio. Labare ul' labi componitur cū facio
cis. et dr̄ labefacio. cis. i. conuellē. concurrere. feri
re. facere labare ul' labi. Item labefacio. cis. idem
quod maculare. et tūc cōponit̄ a labes. et facio.

Labefacto. tas. est frequentatiū istius ūbi labe
facio. cis. Et labefacto potest esse fre a labefio fis

Labefio. labare ul' labi componitur cū fio fis.
et dr̄ labefio. fis. i. labi ul' labere. Item labefio is
idem est q̄d maculari. et tūc componitur a labes
et fio fis.

Labellum. a labrum dr̄ h̄ labellū
li. Et hinc labellulum li. aliud diminitiuum.

Labeo. onis. mas. ge. i. tabnarius. ul' leccator et
dr̄ a labor. eris. Et labeo fuit quidam legispen
tus. et quidam uilis poeta.

Laberintus. ti. i. ꝯplexum edificiū. qualis erat
apud cretam factus a dedalo. et dr̄ h̄ laberintus
quia nemo inde posset labi. ul' quia erratilis ē et
ad labendum facilis. et sic dr̄ laborintus. a labor
oris et intus. quia habeat intus laborem.

Labes labis fe. ge. dr̄ a labor. eris. et est labes
putredo. pnicies. ruina. miseria. Et componit̄ cū
facō et dr̄ labefacō. cis. i. maculari. Que possunt
esse composita a labi ul' a labare. et prod̄ pmaz
labes nomen. sed qn̄ est ūbum eam corripit.

Labilis. a labor. eris. dr̄ h̄ et h̄ labil' et h̄ le et
dr̄ labile q̄d cito labit̄. ul' in q̄ quis facile labit̄

Labiolum. li. paruum labium.

Labina. ne. fe. ge. terra aquosa et mobil' et la
bilis. in q̄ quis facile labit̄. et dr̄ a labor eris

Labiosus. sa sum q̄ grossa habꝫ labia. et dr̄ a
labrum

Labium. bij. exponitur in labrum

Labo. as. aui. are. titubare. uacillare. et tremere
labi. vnde labasco. cis. incho.

Labo. as cū omi
bus suis compositis si qua habet neutꝝ est. Et ē
pmitiuū labo. as. ut vult hug'. et ab eo deriuat̄
labor. eris. Sed magister bene dicit. q̄ꝫ labo. as.
deriuatur a labor. beris. et cor̄ pmam labo. as.
Vnde ouid̄ epy. Et satis in dubio pectora nostra
labant. Sed labes nomen ꝓducit pmam. Xv. Si
p vina labes non vini sed tua labes.

Labor. beris. lapsus sum. vnde lapsus. sus. sui.
et h̄ lapsio

Labor cōponit̄ cū ad et dr̄ allabor
beris. i. iuxta labi ul' ad. Item collabor. beris. i.
simul labi. Dilabor. beris. i. diūsis modis. ul' ī di

uisas ꝑtes labi. Delabor. eris. i. de vno loco ad a
liū uł deorsum labi. Item elabor. eris. i. ualde uł
extra labi. euadere. Item illabor. eris. i. intus la
bi. Item ꝓlabor. eris. i. ꝓcul siue ab anteriori ꝑ
te uł in anteriorem ꝑtem labi. Item ꝑlabor. eris
. i. ꝑfecte labi. Item p̄labor beris. i. an̄ uł iuxta
labi. al' ultra. Item p̄terlabor. beris. i. iuxta labi
Item sublabor beris. i. subtus labi. ¶ Labor beris
cū omnibus suis compositis est deponens. Et fa
cit sup̄ in sum. et prod̄ hanc sillabā la. Vn̄ catho
Labit̄ exiguo qd̄ ꝑtum est tempe longo Sʒ labor
oris cor̄ ꝑmā. et deriuat̄ labor eris a labo as ſm
hug̓. Sed ſm magistrum bene. labo as deriuat̄

Labor. uł labos. huius ¶ a labor. beris.
laboris deriuat̄ a laboro. ras. et a labor dr̄ labo
rosus. et laboriosus. sa. sum. i. plenus labore. qui
patitur laborem. et qui exigit laborem ut fiat
Et utrumqꝫ comparatur. vn̄ laboriose. laboriosius
sime adūbium. et hec laboriositas. tatis. Item a la
boro dr̄ laboramen. inis. Et scias qꝫ labor oris
nomen. sicut et laboro. as a quo descendit. cor̄
ꝑmam. Sʒ labor. eris. ꝓducit la. Xw. Me grauat ille
labor sub cuius pondere labor.

Laboro. as. aui. are. i. laborem ferre. et laborē
labore aliquid facere. Et ſm hoc inuenitur eius
passiuū in tercia ꝑsona. ut uestis laborat̄. Et hic
laboratus. ta. tū. ꝑticipiū. ¶ Laboro cōponit̄ col
laboro. ras. i. simul laborare. Item elaboro as. i.
ualde laborare. Et ab istis omnibus descendunt
passiua in tercia ꝑsona. ſʒ qꝫ ponūr trāsitiue. et īn̄ ꝑ
ticipia p̄teriti tꝑis. collaboratus. elaboratus ¶ La
boro et omnia eius composita sunt neut̄. et ꝓd̄
bo Vn̄ ouid̄ epp. Arte laborate merguntur equore

Labrosus. sa. sum. grossa habens labi ¶ puppes
a. Et dicitur a labrum.

Labrucetum. ceti. locus ubi labruste abundant
Et dicitur a labrusta. Et producit. ce.

Labrum. a lambo. bis. dr̄ hoc labrum. et hoc labiū
bij. Et dr̄ūt quia labium dr̄ sup̄ius. labrum infe
rius. uł labium mulierꝝ. Labrum uirorꝝ. ꝓpter pi
los. quam asperitatem signat hec lr̄a. r. posita in hoc
nomine labrum. uł labrum est uasis. labiū uero
oris. Vnde et labrum inuenit̄ ꝓ ipso uase ī quo
pedes lauant̄. Et tunc dicit̄ labrum a lauando q̄i
lauium. quia lauacō siue locio infancium in eo fi
eri solet. Idem dicitur et alueus.

Labrusta. a labrum dr̄ hec labrusta. te. uitis sil
uestris. sic dcā. quia in labris. i. extremitatibꝫ t̄re
uł agrorꝫ finibus et marginibus nascit̄. Et ponit̄
qn̄qꝫ ꝓ fructu illius uitis. ysaie. v. Et expectauit
ut faceret uuas et fecit labrustas.

Labrustosus. a. um. plenus labrustis. et dicit̄ a
¶ labrusta

Lac lactis dr̄ a leucos quod est al
bum. quia album est. et a lac dr̄ hec lactis. huius
lactis quedam ꝑs intestinorꝫ. Et lactis est id quo
lac coagulatur. Et ut dicūt illud intestinū est q̄d
pellicula qua lac in quibusdā locis coagulatur.
Vnde parsius. Pulmone et lactibus iūctis. Lactis
eciam est genitiuus huius nominis lac.

Lacer. ra. rum. i. laceratus. uide in lacero. ras.

Lacerna. ne. fe. ge. dr̄ a lacero. as. et est lacerna
palliū fimbriatꝫ quo olim soli milites utebantur
Et dicitur lacerna quia sit laceratis. id est ampu
tatis capitibus fimbriarū. neqꝫ ita laxis ut sunt
penularꝫ. i. palliorꝫ. uł dr̄ lacerna a latere et acuo
is. Vnde iuuenal'. Crispinus tirias humero reuo
cante lacernas. vnde lacernatus. ta. tū. i. illo pal
lio indutus. Iuuenal'. Ipse lacernate tū se iactaēt

Lacero. as. aui are. i. scindere. frangere amice
vnde hoc laceramen. inis. et hoc laceramentū. et lac
ra. rum. i. laceratus. vnde lacerosus. sa sum in eo
dem sensu. ¶ Lacer componit̄ semilacer. ra. rum
id est ex ꝑte laceratus. Et compatur lacerosior.
simus. vn̄ lacerose. sius. sime. adūbium. et hec lace
rositas. tatis. Et cor̄ penultimam lacero.

Lacerosus. sa. sum. in lacero est.

Lacerta in lacertus exponitur.

Lacertellus in lacertulus uide.

Lacertosus. i. fortis. qui magnos habet lactos
Vnde ouid̄ in xj metha. Dura lacertosi fodiebāt
arua coloni. Et dr̄ a lacertus. ti. Item lactosus. i.
plenus lacertis. et dr̄ a lactus. uł a lacta reptili.

Lacertulus. a lacertus uł lacta dr̄ hic lacertulus
et hec lacertula. et hic lactellus. et hec lactella dimi. La
certulus eciam dicitur quedam auis.

Lacertus. ti. mas. ge. dr̄ brachium. Et dr̄ a la
cero. quia sit ad lacerandū abilis. uł qꝛ a corpoē
uidetur laceratus. Et est ꝓp̄e lacertus sup̄ior ꝑs
brachij. uł musculus. Et hinc deriuat̄ lacta. te. et
hic lacertus. ti. quoddam reptile. sic dictū qꝛ brach
ia habeat. uł qꝛ lacerta in orto solet morari. idō
qn̄qꝫ ponit̄ pro ortulo. Et lacertus siue lacta ē
complexus brachiorꝫ. scʒ tantū spaciū quantū a
liquis brachijs potest complecti. Et cor̄ ꝑmaʒ la
certus. Ouid̄ epꝑ. Est aliud collum solitis tetigis

Lacessens ¶ Nota qꝫ lacesso. o. mu ¶ te lacertis
tata in e addita bā. fit p̄teritū imperfectū lacesse
bam. sicut a lego legebam. et bam mutato in ns
fit lacessens participiū p̄n̄tis et p̄teriti imperfecti
temporis. Et a gt̄o lacessentis. tis in dus fit laces
sendus. Vnde dicendū est lacessens non lacessiēs
Est enim trium sillabarum.

Lacesso. sis. siui. sitū. ūbum desideratiuū. q̄si cum
desiderio lacerare. uł ꝓuocare. uł irritare. et habʒ
p̄teritū et supinū ad modum quarte cōiugacōnis
Ista enim ūba tercie cōiugacōnis peto. quero. cu
pio. sapio. tero. et omnia ūba tercie cōiugacōnis
in so desinencia. hn̄t p̄teritū et supinū ad modū
quarte cōiugacōnis. ut lacesso. siui. situm. Excep
tis quinqꝫ. scʒ facesso facessi. capesso capessi. q̄so
quesi. uiso uisi. pinso pinsui. ſm hug̓. De hoc eciam
supra dixi in tractatu de p̄teritis tercie cōiug̓ de
sinentibus in so in tercia parte huius operis.

Lachesis ſm poetas vna est de tribus ꝑtibus
q̄ trahit filiū. i. producit uitā. et interp̄tat̄ sors uł
alteracō quā recipimus in hac uita. et dr̄ lachesis
q̄i lactis chesis. i. ꝓductio uite. et cor̄ penultimā

Lacinia. nie. fe. ge. dr̄ a lacero. as. et est lacinia
uestis lacerata. uł ora siue extremitas uestimenti
Et inde laciniosus sa. suʒ. i. laceratus uł pānosus
et lacinio. as. quod et lacino. as. inuenit̄. i. cōuel
lere. lacerare. bellicare.

Lacrima. me. fe. ge. dr̄ a lacero. as. qꝛ lacerat
mentem. vnde et lacrima q̄i lacerans mentem. et
est ethymologia vnde lacrimosus a um. plenus
lacrimis. uł lacrimas conferens. vnde lacrimose
adūbium. Itē a lacrima lacrimor. aris. atū. Anti
qui tamen dicebant. lacrimo. as. Et inde ūbalia
et hoc lacrimatoriū. rij. locus lacrimarꝫ. et lacrima
torius. ria. rium. quasi tristis lacrimas cōmouens
et componitur illacrimor. aris. i. ualde lacrimari
uł iuxta uł cū lacrimante lacrimari. Collacrimor

aris.i.simul lacrimari. Illacrimor.aris.intus lacri
mari ul' condolere. Et est deponens cũ omnibus
suis compositis. licet ƀm antiquos in neutro gñe
inueniatur. Vñ boec. in ij de consolacõne. Mes
tus illacrimat. Et cor' lacrimor penultimam

Lacrimula.le.dimi.pua lacrima et cor' penulti.

Lactatũ.ti.ge.neu.cibus qui fit ex lacte. ut ex
lacte amigdolorum. Et dicitur a lacte.

Lacteolus.la.lum.pnl' cor' idem quod lacteus
Et dicitur a lacteus.

Lactesco.cis.inchoatiuũ. et formaẽ a lacteo es
addita co. Inde lactesco incipio lactere.

Lacteus.a lac dr lacteus.a.um. de lacte exñs.
ul' ad lac ptinens. ul' album ut lac. vñ h lacteus
ul' h lactea quidã circulus in celo scz galaxias.

Lactis. huius lactis in lac exponitur.

Lacto.tas.taui.tare. dr a lac. et est lactare lac
pbere. Vñ lacteo.tes.i. lac sugere. Xu. Lacteo lac
sugo lacto lac pbeo nato. Infans hunc nutrix se
dula lactat. Et a lacto uenit lactans.tis. lac pbẽs
et a lacteo uenit lactens.tis. cui pbetur lac. Item
lactare.i. lacte implere. ut deus lactat istam uel
ubera eius.i. lacte implet. et inde lacteo.tes. id ẽ
habere ul' emittere ul' incipere habere lac. Vnde
lactesco.cis. Tunc seges lactet cũ granescit ¶ Lac
to componiẽ ablacto.tas.i. a lacte extrahẽ. uel
remouere. segregare. Collacto.as.i. simul lactaẽ
vnde collactaneus a.um. Delecto.as. et inuenitur
deponens delector.aris. Elacto.as.i. ualde lactaẽ
ul' a lacte segregare. Oblecto.tas. delectare. ¶ Lac
to cũ omnibus suis compositis est actm̃. pter de
lecto.as. quod est neutr. et delector.aris. quod ẽ
deponens. Et omnia composita retinent litteratu
ram simplicis sui. preter delecto et oblecto. q̃ mu
tant a in e. Item nota q lactare poniẽ qñq ꝓ
decipẽ. et est tractũ ab infantibus. quia multoci
ens per lac solent decipi.

Lactuca. a lac dr h lactuca.ce. quia ex abũdan
cia lactis exuberet. ul' feminas lacte nutrientes
impleat. Hec eciam in uiris ueneris usum coercet
vnde h lactucetũ.ti. et h lactuariũ.rij. locus ubi
lactuce crescunt. et lactuarius.ria.rium. Et ut dic
mac. Frigida lactuce uis constat et hũida ualde.

Lactucetũ.ti.pnl' ꝓd in lactuca exponitur.

Lacturnus ni. deus qui pẽst segiti lactenti. a lac

Lacula.le.fe.ge. quedam uestis q̃ quosdã ¶ dr
lacus quadratos cum pictura habet intextos. Et
dr a lacus. Itẽ a lacus dr h laculus.li.dimi.puus

Lacuna.ne. alio nomine dr lacus. Et ¶ lacus.
dr lacuna a lacu. et est fossa ubi remanent aque
post effusionẽ ymbriũ. ul' ad quam confluũt im
mundicie. Et est ꝓpe inter fores. sicut forica ext'
et quadam similitudine lacuna dr uenter ul' fos
sa uentris. Et inde h lacunar.aris. qd qñq est id

Lacunar.aris.ge neu.i. testudo ¶ quod lacuna
que solet esse in caũnis et in domibus arcuata et
concaua ad modum lacune. Antiquitus enim fie
bant testudines curue et concaue in domibus. et
ideo lacunar dr a lacuna ul' lacu q testudo quos
dam lacus rotundos ul' quadratos gipso ul' alijs
coloribus habet depictos cũ signis intermicanti
bus. vnde eciam ipsa testudo sepe dr lacus. vnde
lucilius. Resultant edes q lacus q. Et iñ lacunar
illud idem. Et h lacunariũ ꝓ eodem. Et idem eẽ
laquear ul' laqueariũ dr ꝓ eodem p antisticon. l'
laquear ul' laqueariũ dr a laqueo. Item lacunar
dr cõiunccõ trabiũ a lacu. quia sicut plures riuu
li in vno lacu. ita trabiũ capita et lignorum in
vno loco conueniũt. Item lacunar idez dr quod
lacuna. et lacuna dr supplex domus. ul' locus ubi
tota domus supplex reponitur. Item lacunar dr
lampas ardens in aere. Et tũc componiẽ a luce
et aer quia lucem pbeat aeri. Itẽ a lacus ul' lacu
na lacuno.as.i. ad modũ lacune curuare. et ꝓd

Lacus.cus.cui.mas.ge. et eciam h lacus ci ¶ cu
secũde declinacõnis inueniẽ. Vnde cantatur in ec
clesia. Absolue animas omniũ fidelium defuncto
rum de manu inferni et de ꝓfundo lacu. et diciẽ
a laqo.es. et est lacus cuppa in qua vinũ decurrit.
et fossa que alio nomine dr lacuna et receptacu
lum aquar. Et differt a stagno et piscina. Stag
nũ enim est aqua stans artificio hñs pisces. Pisci
na ẽ aqua stans artificio carens piscibus. Vñ et
dr a pisce p contrariũ. Lacus ẽ aqua stans natu
raliter ul' parum fluens siue habeat pisces siue
non. Quot autẽ dr lacus q̃i locus aque ethymo
logia est. Et desinit dtũs pl'is de lacus.cus in ubz

Laganũ.ni. quoddã genus cibi. quod p̉us in
aqua decoquiẽ. postea in oleo frigitur. et sunt la
gana depasta q̃i quedam membrãule que qñq
statim in oleo friguñẽ et postea melle condiunẽ
Qñq prius in aqua coquunẽ postea in oleo fri
gunẽ. Illa uero wlgo dicunẽ crustella ista lasa
nia. Et dñr a lagos quod grece dr lepus. q sua
uia sunt ad cõmedendũ. ut caro leporina. et cor'
ga. Vnde in aurora dicitur. Lagana lata notant
et fratris et hostis amorem.

Lagena. a laginos grece Inde nos dicimus h
lagena.ne. et est lagena uas vinariũ ꝓpe. licet aq̃
tile inueniatur. Vnde in euangelio. Ite in ciuita
tem. et occurret uobis homo. lagenã aque portãs
Et prod penultimam lagena. Vnde in auroa dr
Corpora subdentes morti fregere lagenas.

Lagois. a lagos dr h lagois quedã auis hñs
leporinã carnẽ et q̃dã piscis ead rõne dr lagois

Lagos grece latine dr cursus. vel uelocitas vñ
apud grecos lepus uocatur lagos ul' lageos. q
uelociter currat. Et hinc quedaz uitis dr lageos
grece leporina latine. quia uelociuscurrat ad ma
turitatem ut lepus. ul' quia vinũ eius uenas ho

Laguncula.le.dimi.pua ¶ minũ cito transit.
lagena. psa. v. Decem enim iugera vinear faciẽt

Laicus.ca.cũ.i. popularis. ¶ lagunculam unã
Et dr a laos quod est lapis. Inde laycus.i. lapide
us. q̃i durus extraneus a sciencia lrãrum. Et iñ
h et h laycalis et h le. et laycaliter adũbium. et
et h laycalitas.tatis ꝓpetas qua quis diciẽ laicus
et laicorum congregacio. uide in ordo.

Lallo.las.i. dormire. ul' lac sugere. lactere. et ẽ
ũbum ficticiũ.i. de sono tractũ. Cum enim nutri
ces pueris plorantibus p̃cipiunt dormire ul' lacte
re dicũt. la.la.la.la.la.i. dormi. ul' lacte. Et ẽ trac
tũ a sono qui fit in ore pueri lactentis. scz la.la.
la.la.la. Et inde tractũ est lallare.i. lactere. Parsi
us Iratus mamme lallare recusas.

Lama.me. est locus uoraginosus. ul' lapis in
uia abrutus ul' obrutus. et dr a lamentor.aris.
q uiatores lamentari facit. ul' pocius deriuatur
a lema ul' lemos. Lemos enim ul' lema dr uorã
go. Vnde h lema.me. locus ul' uia aspera et uo
raginosa. vnde lamosus.sa.sum. uoraginosus.sa.
sum. plenus lamis. Item lama.i. latũ frustũ auri

ul' argenti ul' alterius metalli. Et tūc dr a latus
ta. tū. qz lata et spaciosa sit ſm hug. Pap autem
dicit. Lame dnr confracc̄ōnes uiaꝝ. que fieri solēt
pluuia interueniente. Lame fracture cuiuslibꝫ me
talli. et est ſm eum secunda littera. a.

Lamazabathani. Mathei xxvij. Hely hely la
mazabathani. Hoc ē. Deus meus deus meus ut
quid dereliquisti me

Lambo. bis. bi. bitum. i. lingere. lingua contingere ¶ Et componit̄ cū con
et mutato. n. in. l. dr collambo. bis. i. simul lam
bere. Item cū di et dr dilambo. bis. i. diuſsis mo
dis lambē. ¶ Lambo et eius composita sunt acti
ua. et faciūt p̄teritum in bi et supinū in bitū cor̄
pnl'. qz ſm pſ. in x lib' format̄ p̄teritū a pn̄ti. o.
in J ut lambo lambi. sicut bibo bibi. et supinū
a p̄terito addita tū. ut lambi lābitum. sicut bibi
bibitū. Inuenit̄ tam̄ iudicū vj. c. Lambuerint qd
autoritati ul' antiquitati attribuimus. ul' forte lit
tera corrupta est uicio scriptoꝝ. qz lr̄a uera ſ ar
tem debet esse lamberint. Lucilius xxiiij. Jocūdas
qz puer qui lamberat ore placentas.

Lamech interp̄tatur p̄cuciens. Percussit enī et
interfecit cayn. quod et ipse postea p̄petrasse ux
oribus confitetur. ut dixi in casus

Lamētor. taris. i. flere dolere. uoce tristi dolorē
exprimē ul' conqueri. unde ūbalia lamentator la
mentatrix. lamentacō onis. et h̄ lamentatū. et p
sincopam h̄ lamentū. ¶ Lamentor componitur
cū con et dr collamentor aris. Et inde ūbalia.

Lamia. i. stria. dr quasi lania. a laniando puēos
qz fabulant̄ uetule. lamias ianuis clauſ domos
intrare. infantes corrūpē ac laniare. et postea ui
uos restituē. et habent faciē hominis sed corpus
bestiaꝝ. Sup autē illud trenoꝝ iiij. Sed et lamie
nudauerunt mām̄as. dicit glosa. Lamia crudelior
suis fetibus q̄ cetere bestie dr. unde lamia quasi
lania. quia catulos suos laniare fertur. Item ysa
xxxiiij dicit glosa. Lamia pedes habet eq̄nos cete
ra feminea. Et gḡ in xxxiiij moral'. dicit lamiā
humanā habere ſpēm ſꝫ corpus bestiale. sic ypo
crite in p̄ma facie quod ostūdunt quasi ex racōne
sanctitatis est. ſꝫ bestiale est corpus quod sequit̄.
qz ualde iniqua sunt que sub boni ſpē moliunt̄
unde bene p ꝓphetā ysaiam dicitur Ibi cubauit
lamia et inuenit sibi requiem.

Lamina. ne. dr p̄ua lama. Job xix. Quis michi
det ut exarent̄ in lib' stilo ferreo. ul' plūbi lamīa

Lamosus. sa. sum. est in lama.

Lampas. a lambo. bis. dr h̄ lampas. adis. qd
et lampada. de. dr. uas quoddam qd ecclesiam il
luminat. ꝓp̄e lampas est uas ul' flamma in ūtice
lucens. et dicitur sic qz lambentis modū ostūdere
uideatur. unde fax et candela dr lampas. et facit
accusatiuus singularis lampadem ul' lampada.

Lana. ne. dr a lanio. as. quia laniatur dū car
pitur. uel quia olim lane p̄us laniarent̄. i. uellēn
tur. non tonderent̄. Unde et uellus dictum est a
uellendo. unde lanosus. sa. sum. et lanutus. ta. tū
. i. lanam habens ul' lana abundans. et laneus a
um de lana exn̄s

Lancea. cee. dr a lance p li¶bra. et est lancea ꝓprie hasta habens in medio a
mentū. sic dicta. quia equa lance. i. equali amēto
ponderata uibretur.

Lanceola. le. dimi. parua lancea. ul' herba est.

Lancino. as. aui. dr a lancea. et est lancinaē lā
ceis ludē. ul' configere. ul' lancea p̄cutere. ul' lan
ceare et cōponit̄ dilancino as. diuſsis mod' lanci
nare. et cor̄ ci

Landula le. i. landa genus auis ¶

Langor oris. mas ge. dr a langueo et ē langor
dolor. infirmitas. labor. stupor. pigricia. defectus
et hinc languorosus. sa. sum. i. plenus langoē. et
scribitur sine. u. langor. tā in nt̄o q̄ in genitiuo.

Langueo es ui ere. id est infirmari. egere. uel
deficere. uel stupere. ul' pigrere. un̄ languidus. da
dum. i. infirmus. ul' excors. stupidus. ul' defectus
Et compatur. unde h̄ languiditas. tatis. Item a
langueo. es. languesco. cis. incho. Et componit̄
langueo collangueo. es ere. i. simul languē. Elāg
ueo. es elanguere. i. ualde ul' euidenter languere
Relangueo. es. i. iteꝝ languere. Et est neutꝝ lang
ueo cū omnibus suis compositis. Et facit preteri
tum in gui. et caret supinis. ſm usum. et scribit̄
p u post. g. langueo. es. Et est trisillabū in pn̄ti
et in p̄terito. Unde dicit p̄ſcianus. in viij. Langue
o langui. liqueo liqui pares habent in preterito
et in presenti sillabas.

Languidus. in langueo est. uide eciā in timidꝰ

Laniarius. rij. i. reciarius. a lana dicitur.

Laniatorium. rij. i. macellum ubi carnes laniā
tur. Et dicitur a lanio. as.

Lanicus. ca. cū. pnl' cor̄. i. laneus. a lana dicit̄.

Laniena. ne. fe. ge. domus medicoꝝ. ubi lanian
tur infirmi. Un̄ prudencius in lib' hympnoꝝ. La
niena qn̄ seuit ypocrita. Et dicitur a lanio. as.

Lanifex. cis. cōmunis generis. qui lanā facit ul'
qui ex lana opatur Et diuat̄ a lanifico cas

Lanifico. a lana et facio componit̄ lanifico. as
. i. lanam facio. unde h̄ lanificiū. cij. i. lane opaci
o. et corripit penultimam lanifico

Laniger ra rum. i. gerens lanā ut ouis. et cōpo
nitur a lana et gero ris. et cor̄ penultimam.

Lanio. as. aui. are. i. scindē. lacerare. ¶ Et cōpo
nitur collanio as. dilanio as. relanio as. et est ac
tiuū cū omnibus suis compositis. et a lanio as.
deriuat̄ lanio onis mas. ge. et est lanio qui lani
at qui eciam lanista dicit̄. et h̄ lanius. nij. Lanio
nes et laniste et lani dnr carnifices. i. homicide et
macellatores a laniando scilicet carnes.

Laniscus. ci. i. fasciola ex lana. et dr̄ a lana.

Lanoculus. la. lum. pnl' cor̄ componit̄ a lana
et oculus qui frequenter lanam adhibet ad infir
mos oculos tergendos

Lanuginosus. sa. sum ¶
plenus lanugine. a lanugo dicitur.

Lanugo. ginis. fe. ge. i. lana sup poma. et flos
tribuli qui postquam bn̄ exsiccatus est leui flatu
fertur in aerem. et dr a lana. qz colorēꝫ lane ha
bet. et est leuis ad modū lane. Unde ſap. v. capl'
Spes impij tam̄q̄ lanugo est que a uento tolli
tur. Item lanugo est p̄ma barba. ad similitudinē
lane. Et ꝓd nu

Lanus ni masculini generis. ¶
quidam fluuius est ultra dannubium

Lanutus. ta. tum. in lana est.

Lanx. cis. fe. ge. dr a latus. ta. tū. et est lanx la
tus discus. ſꝫ ꝓprie lances sunt scutelle de lib' pen
dentes. et hinc lanx ponit̄ qn̄qꝫ pro lib' Und ho
merus. Sustinet auratas equali pondere lances.
ſm h̄ componitur bilanx. cis libra statera. q̄i du
as habens lances.

Laodicia ciuitas a ¶
sic interpretatur amabilis tribus.

Laos grece latine dr lapis. In̄ ap̄ ḡcos laos dr
populus q̄i lapideus. qz non sequitur racionem.

Lapa pe fe ge dr quia habeat ingentē caulem

p terram dispositū. Hec herba a grecis philātro
pos dr. et ē lapa genus tribuli herba spinosa. et
prod pmam. Quidam tamen dicūt. q geminet
ibi p et sic est ibi posicio.

Lapatica. ce. fe. ge. quedaz herba in cibo sump
ta stomachum confortat. venerem reprimit. uri
nam puocat. ructum excitat. et dr a lapa. et cor

Lapene stelle fulgentes ¶ ti

Lapes grece ignorancia turpitudo latine.

Lapetū. ti. penultima producta locus ubi lape
abundant. a lapa dicitur.

Lapicedina. ne. pnl prod fe ge. locus ul domꝰ
ubi lapides ceduntr. quod et lapidicina dr. et cō
ponitur a lapis et cedo cedis.

Lapideus. a. ū. de lapide exns. a lapis dicitur.

Lapicedius dij. i. cesor lapidis. componit a la

Lapicida. de. penl prod. i. lapidis ¶ pis et cedo
cesor. et componitur a lapis et cedo. dis.

Lapidicina componitur a lapis et cedo. dis. et
prod pnl. et est idem quod lapicedina.

Lapido. a lapis dr lapido. das. daui dare. i. lapi
dibus pcutere et obruere. Et componitur dilapi
do das. i. dispergere. dissipare. destruere. Et est ac
tiuū lapido. das. cū omnibus suis compositis. et

Lapillus. li. diminitiuum puus lapis. ¶ cor pi

Lapidosus. a. ū. plenus lapidibus. a lapis dicit

Lapis lapidis dr sm hug a laos qd est lapis
ul dr a ledo. dis. quia ledat pedem. q autem dr
lapis qi ledens pedem ethymologia est Et ē lap
mollis. Petra uero dura et aspera. Saxa autē he
rent et de montibus excidu ntur. Petra gcū ē Et
ppe de duris. a petros quod est durum ul firmū
Silex lapis durus qui focaris dicitur Et dr silex
q ab eo ignis exilit. ¶ Et scias q lapis et petra
in suis generibus aliqd naturale repntant. nam
lap qi ledens pedez dr. Et in h imitatr marem q
est forcior q femina in ledendo. et ideo fuit gene
ris masculini. Petra autē qi pedibus trita dicitur
et sic ondītur pati. et ob h est generis feminini.

Lapista te. fe. ge. ē genus uasis lapidei et aqua

Laposus. sa. sum. plenus la ¶ rij. et dr a lapis
pis a lapa dicitur.

Lapates sm glo. iud x e dr cibus ex oleribus
confectus. Vn quidam. Lapates cibus est et olus
componit eundem. Hug uero dicit. Lapates cari

Lapso. sas. i. freqnter labor. et te ficus sicce.
formatur a lapsu supino de labor beris. u. muta
ta in o. Et qnq licet raro inuenitur in deponēti

Laquear. a laqueus dr laque ¶ ge. lapsor aris
ar aris. i. cōiunctio trabiū in summitate domus
ul laquearia sunt que sup tigna ponuntr et ipsis
tignis illaqueantr Item laquearia sunt que came
ram subtegunt et ornant. s laquear ipsa testudo
camere dr. instar laquei curuati facta. quod alio
nomine dr testudo et lacunar. et inde h laqueari
um rij idem quod laquear. vnde laquearius a ū.
Vnde iosephus in viij De lignis celatis opere la
queario auro q uestitis.

Laqueatus. ta. tū. dr laquearibus ornatum. ul
testudinatū ad modū laquei curuatū. vnde aggei
pmo. Vbi nos dicimus in domibz laqueatis lxx
dnt in domibus concauis Item laqueatus dicitur
laqueis captus ul ligatus. et dr a laqueo. as.

Laqueo. as. aui. are. i. laqueo capē ul ligare. et
deriuatur a laqueus ¶ Et componitr cū ad et dr
allaqueo as in eodem sensu. Item componitr dela
queo as. i. ualde laqueare ul soluē. Elaqueo as ī
eodem sensu. Itez illaqueo as intus laqueare Itē
oblaqueo. as. vndiq laqueare. ul oblaqueare et
est circa corticem terram apire. et uelud latū effi
cere. hec quidam excorticare dnr. ¶ laqueo as ac
tiuum est cū omnibus suis compositis. Et a laqo
as deriuatur h laqueator toris. et designat offici
um ludendi sm hug. Et ut dicit pap. Oblaqacio
. i. putacō. ppaginacō. fossio uitibz ista cōueniūt.

Laqueolus. li. diminituum paruus laqueus

Laquetismus mi mas ge. id ē tendicula. Et dr
laquetismus quasi laqueus tensus.

Laqueus qi. dr a liciū. quia de filo solet fieri.

Lar laris mas. ge. i. domus. et dr a largior. iris
ul a largus quia inde pcedit largitas. et h lar la
ris dr ignis. vnde in antiquoꝝ prouībio dr. Vide
larem in laribus. i. ignē in domibus. Itē lar laris
dr quedam nimpha que pmo ppter garrulitatē
suam dcā est larlar. quasi latrans. s ppter turpē
sonū abscisa est vna silla. et dcā est lar. et pducē
pmā lares. vn lucanus in v. O uite tua facultas
paupis angusti lares O munera nondū intellec
ta deū. Item lar fuit quidā rex. s tunc facic geni
tiuū lartis. interposita t causa dnīcie. Ponitur et
lar pro loco ubi fit ignis.

Lar lartis. in lar laris exponitur.

Lardarium rij locus ubi lardum seruatur et te
netur. Et dicitur a lardum. di.

Lardū di. ge. neu. dr a lar quod est ignis ul do
mus quia in igne consumatr. ul quia in lare. i. in
domo repositū conseruatur. ul dr lardū qsi large
aridum. Vel pocius sit ethymologia. et inde hoc
lardulum. li. dimi. et lardosus. sa. sum. plenus lar
do. et lardo. das. i. lardo impugnare. ul guttatū as
sare ul lardatū facere.

Largifluus. a. um. i. largus affluenter.

Largior. iris. largitū largiri. i. donare ul donari
pbere ul pberi. Vnde largitus. ta. tum. et h larg
tor. oris. i. donator. Et componitr largior cū cō
et dicitur collargior. iris. i. simul largiri. Item cū
di. et dicitr dilargior. iris. i. diūsis modis largiri.
Item cū e. et dr elargior. iris. i. ualde largiri. Et ē
largior cōmune cū omnibus suis compositis. et
est quarte coniug. et habet quatuor pticipia scz
largiens largiturus largitus largiendus.

Largitrix tricis fe. ge. i. donatrix. pd pnl tā in
ntō q in genituo. et formatr a largitor or ī rix

Largitudo dinis fe ge. et formatur a largi gtō
de largus. gi. addita tudo. Et est largitudo ul lar
gitas humanitas. ul largicō ambicōnis.

Largicio. fe. ge. in largitudo est.

Largiusculus. la. lū. aliqtulū largus. Et forma
tur a largus addita culus. et corripit cu.

Largus. a largior. iris. dr largus. ga. ū. i. abun
dans affluens et qui libenter dat. et compatr lar
gior issimus. vnde largiter ul large gius gissime
adūbium. et h largitas tatis ¶ Largus componi
tur plargus. qlargus. dilargus. omnia pro ualdē
largus ¶ Hic nota q phūs dicit in libro de regi
mine regū. Reges sunt quatuor. Rex largus sibi
et subditis largꝰ. Rex auarus sibi et auarus sub
ditis. et rex auarus sibi et largus subditis. et rex
largꝰ sibi et auarus subditis. Traces itaq dixerūt
Non est uiciū in rege si est auarus sibi et largus
subditis. Iudei uero dixerunt. Qui est auarus sibi
et subditis bonus est ¶ Parse autem assencientes

tractibus et contradicentes iudeis dixerunt. Nichil
ualet rex qui non est largus sibi et subditis. Sed
inter om̄s meo iudicō peior est et reprobandus
qui est largus sibi et subditis auarus. quia regnū
illius cito destruetur. Si uis acquirē ũtutem lar
gitatis considera posse tuū. tempora. necessitates.
et merita hominū. debes ergo largiri dona iuxta
posse cū mensura hominibus indigentibus atq;
dignis. qui ergo dat aliter peccat. et regulā trans
greditur largitatis. Quia qui largit̄ dona sua nō
indigentibus nullam acquirit laudem. et quidqd̄
dat̄ indignis pditur. et qui sic inundat ult̄ mo
dū suū diuicias ueniet cito ad amara litora pau
pertatis. Et assimulat̄ illi qui sup̄ se dat suis uicto
riam inimicis. Qui ergo dat de bonis suis tpe ne
cessitatis hominibus indigentibus. Talis ē rex et
largus sibi et subditis. eius regnū psperabit̄ eius
mandatū obseruabitur. Talem regez laudauerūt
antiqui. talis dr̄ ũtuosus. largus. moderatus. Qui
uero fundit bona sua immoderate et regni sui et
indignis et non indigentibus talis est depopula
tor reipublice. destructor regni. incompetens regi

Larua. ue. ē simulachrum qd̄ terret. qd̄ ¶ nimi
wlgo solet dici mastara. quod apponit̄ faciei ad
terrendum pueros. Item larua dr̄ maleficus incā
tator. et vmb̄ demonū ul' demon. dicunt enī lar
uas esse demones factos ex hominibus qui me
riti mali fuerunt. quoꝝ natura dicit̄ esse terrere
puulos. et in angulis garrire tenebrosis. Vnde in
hympno apl'orum petri et pauli. Laruas repellūt
demonū ultra mundi limites. et inde tractū est il
lud quod apponit̄ ne quis cognoscat̄. ul' ad tro
rem dicatur larua. q2 uidet̄ esse ymago demonis
Et hic laruo. as. laruam induē. Et hinc laruatus
ta. tum. i. larua indutus. ul' a demone possessus
ꝰm hug. Pap̄ eciam sic dicit. Larue noxie vmbre
dāpnatoꝝ aīe. larua imago quā ptant añ wltū

Larus lari. ut dicit glosa leuitici xj. animal est
est tam in aqua q̄ꝫ in terra habitans. uolat enim
et natat Item dicit glosa deut̄ xiiij. Vt auis uo
lat. ut aquatile natat pua auis est ut fertur nig̃
et pinguis semp habitās iuxta aquas. nec p̄t lō
ge uolare. vn̄ et agiles homines eam capiūt.

Laruula. le. diminitiuum parua larua.

Lasciuo. uis. in lasciuus exponitur.

Lasciuus. a luxus. a. um. dr̄ lasciuus a. um. q̄si
luxiuus. q2 sit luxus. i. solutus et uanus. Lasciuꝰ
pprie est qui pter luxuriam est solutus. quod
wlgariter uentosus ul' petularis dr̄. Et compat̄
lasciuior. issimus. vnde lasciue. uius. me. adūbiū
et h̄ lasciuia. e. i. luxuria. vn̄ lasciuiosus. a. um. i.
luxuriosus. plenus lasciuia. q̄ multū et petulant̄
ludit. Et compat̄. vn̄ lasciuiose. ius. me. adūbiū
et h̄ lasciuositas tatis. Item a lasciuus ul' lasciuia
lasciuio. is. iui. ire. i. luxuriare. ludē. ueterare. las

Lassasco. cis. incipio lassare. in ¶ ciue se gerere
tumor. ũbum inchoa. Et format̄ a lasso. as. ad

Lasso. sas. i. fatigare. vnde lassus. sa. ¶ dita co
sum. i. fatigatus. grauatus. Et compat̄. Vnde las
situdo. inis. fatigacō. Lasso actm̄ est cū omnibus

Latebra. a lateo. es dr̄ h̄ late ¶ suis compositis
bra. bre. i. obscuritas. et in̄ latebrosus. sa. sum id
est plenus lateb̄. ul' obscurus. et cor̄ te naturalit̄

Lateo. tes. tui. latere. i. abscondi. uel esse in ab
scondito. Habet adhuc et aliam significacōnem.
ꝰm q pprie construit̄ cū accusatiuo. et ppe rei a
nimate. ut h̄ consilium latet me. i. ignorat̄ a me
Si uero dicatur hoc consiliū ego lateo. aut nichil
est dictum. aut falsum est quod dicit̄. nec latine
dicit̄. Et construit̄ cum tali accusatiuo transitiue

Lateo componit̄ deliteo. tes. delitui. i. deorsum
latere. Reliteo. tes. i. iterum ul' retro latere. ¶ La
teo neutꝛ est cū omnibus suis compositis. Et ca
ret supino ꝰm usum. Deberet tamen ꝰ anologiā
facere latitū penl' cor̄. Et cor̄ hanc sill'am la quā
composita mutant in li similiter cor̄. Vnde ouid
de arte. Nocte latent mende uicio q ignoscit̄ om
ni. ꝰm quosdam. Alij dicunt q sup̄ facit latitū ec
ꝰ usum. Et hos sequor. Et inde latito. tas

Lateralis. a latus dicitur h̄ et h̄ lateralis. et h̄
laterale a latere existens.

Laterculus. li. di. et sunt laterculi parui lateres

Lateres. h̄ later. ris. ē gleba cocta vnde fit mu
rus. Et dn̄r lateres a latus. ta. tū. q2 lati et spaci
osi formantur Et nota q p̄s dic h̄ nomen defi
cere in om̄ibus casibus singularibus et pluralibꝫ
p̄ter accusatiuū singularē Nos tamē utimur hoc
nomine in utroq; nūo. et in quolibet casu. sic dic
hug. tamen ntūs non est in freqn̄ti usu scꝫ later
et cor̄ pnl' lateres. Item nota hanc esse naturam
lateris. q q̄to plus abluit̄ tanto plꝰ exasperat̄
cit et deterior fit. Vn̄ quidā uolens signare se ser
uire cuidam inutiliter. a quo nūq; remuneracōnē
consequi deberet interrogatus a quodam q̄d age
ret. puerbialiter dixit. Laterem lauo. q̄i inutiliter
seruio. sicut inutiliter laborat qui laterem lauat.

Latericius. cia. ciū. de latere exn̄s. a later. ris. dr̄

Laterna. a lateo. tes. dr̄ h̄ laterna. ne. quia ibi
intus latet candela. Vnde dicit pap̄. Laterna dicit̄
eo q ignis in ea luceat et lateat. uas lucerne est
Et corr̄ primam. Vnde in grecis̄ dr̄. Quo candela
latet. tibi sit locus ille laterna.

Laternula. le. diminitiuum parua laterna.

Latero. as. aui. a latus teris dicitur. et ē latera
re iūgere aliquid alicui lateri apponē. Et compo
nitur allatero. as. iuxta laterare. Collatero. ras. i.
simul laterare. Dilatero. ras. i. a latere remouē. et
ē actm̄ latero cū omnibꝫ suis cōpositis. Et cor̄. te

Latesco. cis. inchoatiuum. i. incipio latere.

Latex. cis. mas. ge. dr̄ a latebra ul' a lateo. tes.
et est latex pprie aqua subterranea. quia latet in
uenis terre. quilibet tamē liquor dr̄ latex. sed de
terminat̄ p adiunctū ut bachicus latex. ul' aqua
ticus latex. et similia. et cor̄ pnl' genitiui siue i añ
c. et desinit in x correptam naturaliter.

Lathomia. mie. fe. ge. i. lapidis cesio. et dr̄ a la

Lathomus. a laos quod est lapis et thomus
thomos quod est diuisio. sectio ul' incisio. cōponi
tur h̄ lathomus. mi. cesor lapidis. quia incidit la
pides. et diuidit. Et corripit tho.

Latibulum. li. pnl' cor̄. i. latebrā ul' obscuritas

Latitosus. sa. um. i. aquo ¶ et deriuat̄ a latebra
sus ul' liquorosus. Et dicitur a latice.

Latinus. a. um. pnl' pducta. et pprie latini dicti
sunt italici a latio ul' a latino patre lauinie. Sed
postea latini eciam dicti sunt et alij extra italiā.
ꝫ non nisi lrāti ppe qui litteras habent latinas.
et h̄ latinitas. tatis. multitudo latinoꝝ. et ppetas
qua quis dr̄ latinus. ul' lingua latina. Et a latinꝰ
deriuat̄ latinor. aris. ũbum deponens. Latiniso. as
. i. more latinoꝝ se habere. ul' loqui. vn̄ excellen
ter ppe dr̄ latinari qui congrue loquit̄ latinis lit

teris. Nam layci eciam ytalici q̄i barbari sunt re

Latito. tas. taui. tare. fre. de ¶ spectu latītorum lateo. tes. latitum. u. in. o. Et corripit. ti.

Lato. as. latus. a. um. i. amplus spaciosus. deriuat̄ a lateo tes. q2 que lata sunt ex magna pte absconduntur ul' q2 sunt apta ad abscondenduz et ptegēdū et compatur. lacior. issimus. vnde laterius. issime. adū. et h̄ latitudo. dinis. et prod̄ p̄. sed latus teris. eam corr̄. Xu Seruat ab hoste latus. leuū clipeus michi latus Item latu ē sup accommodatū de fero fers. Et inde lato. tas. fre. uide in fero fers. Item lato. as. aui are. atū. i. in altū extēdē. et ampliare. et tūc deriuatur a latus. ta. tum. Lato componitur cū con et fit collato. tas. i. simul latare. Item cū di. et d2 dilato. tas. atum. i. extendē ul' differre. vn̄ dilatatus. a. um. i. extensus. diues factus. Et pn̄t esse freqn̄tatiua istorum u̇borum confero cōtuli collatū. et differo distuli dilatū. Et est lato. tas. actm̄ cū omnibus suis compo

Latria. trie est seruitus q̄ soli ¶ sitis. Et prod̄ la deo debet exhiberi et exhibet̄. Et est latria quedā u̇tus cardinalis. et reducit̄ ad iusticiam. Consistit enim latria in eo q2 redditur deo qd̄ sibi debet̄. et ꝓpter hoc ad iusticiam reducit̄. non q̄i species ad genus. s3 sicut u̇tus annexa ad pn̄cipale. que pticipat modū pn̄cipalis. ¶ Hic nota q2 glo dic̄ super illud p̄s. Adorate scabellū. ɀc̄. Caro xp̄i nō ē adoranda illa adoracione latrie que soli deo debetur. Ad cuius intelligenciā scire te uolo. q2 hūanitas xp̄i potest dupliciter considerari. vel ꝓut intelligitur non coniūcta u̇bo. et sic non debetur ei latria. s3 hec consideracō est in intellcū tantū. uel prout intelligit̄ unita u̇bo. et sic et p̄t et debet honorari vno honore cum u̇bo. et sic debetur ei latria. vel alio mō et sic debetur ei dulia ul' yperdulia. et ita loquit̄ p̄dicta glosa. Vnde dicit aug̣ super illud Joh. Non turbet̄ cor uestrum. ego inquit dominicā carnem immo pfectam in xp̄o humāitatem ideo adoro. q2 a deitate suscepta et deitati vnita est. ut non aliū et alium sed vnū eundē deum et hominem dei filiū esse confiteat. deniq3 si hominē sepaueris a deo. illi numq̄ credo nec s'uio. uelut si quis purpuram ul' dyadema regale iacens inueniat nūquid ea conabit̄ adorare. Cū uero ea rex fuerit indutus periculū mortis incurrit si ea adorare cū rege quis contempserit. Ita eciā in xp̄o domino humanitatem non solam uel nudam s3 diuinitatem vnitā. sc3 vnū filium. deū uerum et hominē ueꝝ. si quis adorare contempserit eternaliter morietur. uide in dulia. Item p̄t queri an ymaginibus xp̄i exhibendus sit cultus latrie Ad hoc dico q2 ymago p̄t dupliciter considerari Vel s'm q2 est res quedam. et sic nullus honor ei debetur. sicut nec alij lapidi ul' ligno. ul' s'm q2 est ymago. Et quia idem motus est in imaginē inq̄tum imago et in imaginatū. Ideo vnus hōr debetur imagini et ei cuius imago est. Et ideo cū xp̄ūs adorat̄ latria. simil'r et eius imago adoranda est latria ¶ Quare sit ad orientē adorandū. uid̄ in tabernaculum. uide eciam in imago.

Latriensis. a latria d2 h̄ et h̄ latriensis et h̄. se.

Latrina. ne. pn̄l' prod̄ ¶ qui latriam impendit d2 a lateo. tes. et est latrina p̄uatus secessus. scilz cloaca. que latet in domo in loco priuato. vn̄ et p̄uata d2. q2 autē d'r latrina q̄i latratus ani. quia ibi anus latrat. ethimologia est. s'm hug̣. Super illud autē reg̣ li. iiij. c. x. Destruxerunt edem baal et fecerunt ꝓ ea latrinas. Dicit et magister in hijstorijs. i. subt'raneos cuniculos ad mūdandas

Latro. ras. raui. rare. ꝓꝓe canū est ¶ uias urbis Et p translacōnem latrare d2 fortiter garrire. uel contra racōnem aliqua dicere ¶ Et componitur allatro. ras. i. iuxta ul' ad ul' ualde latrare. Collatro. ras. i. simul latrare ul' cū latrante latrare. Delatro. ras. i. ualde ul' fortiter latrare. Illatro. tras intus ul' contra latrare. Relatro. as iterum ul' retro latrare resistere. ul' contradicere. Sublatro. as parum ul' post latrare. ¶ Et est latro neutꝝ cum omnibus suis compositis. Et cor̄ la naturalit̄. ut patet in illo u̇su. Nat canis in ponto latrat extra ¶ fulget in alto

Latro. a latus d2 latro. onis cō munis generis. Et dn̄r latrones satellites magnatū. qui circumdant latera eorum. quasi laterones Item latro d2 uispilio qui in siluis latet ut expoliet t'nseuntes. et tūc dicit̄ a lateo. es. et inde hoc latrociniū. nij. Et iñ latrocinor aris. u̇bum deponentale. p̄dare. latrociniū exercere. Et corripit ci.

Latrocinor. aris. in latro est.

Latrunculus. li. diminitiuum paruus latro.

Latumia. tumie. vinculum. carcer. cathena. ul' ¶ custodia carceris

Latus. teris. ge. neu. d2 a lateo. tes. quia nobis iacentibus latet. Et cor̄ la

Latus ta tum. In lato tas uide.

Latusculum li. dimi. i. paruū latus.

Lauacrum. a lauo. as. d2 h̄ lauacrum. cri. i. locū ablucō. et cor̄ pn̄l' naturaliter. licet in u̇su possit ea pōne produci. Vnde in aurora ponit̄ pn̄l' cor̄ ubi agitur de oblacōne magorum. Illud de lauacro gallica lingua tenet.

Lauacio. onis. i. ablucō. baptismus. a lauatus. ta. tū. lauati addita. o. Vnde ecclest̄. xxxiiij. Qui baptisatur a mortuo et iterū tangit mortuū q̄d proficit lauacō eius. et est s'm antiquos qui regulariter declinabant lauo. uas. aui. atū. Similit̄ s'm illam antiquitatem inuenitur h̄ lauator. oris. h̄ lauatrix. tricis. et h̄ lauatorium. rij.

Laudabilis. a laudo laudas. dicitur h̄ et h̄ laudabilis. et h̄ le. dignus ut laudetur Et cōponitur cū in et dicit̄ h̄ et h̄ illaudabilis. et h̄ le. qui non est dignus ut laudetur.

Laudo. das. daui. dare. datū. datu. Vnde h̄ laudator. toris. h̄ laudatrix. tricis. h̄ laudacō. cionis Laudatus. ta. tū. qd̄ componitur cū in et d2 illaudatus. ta. tū. i. non laudatus. et qn̄q3 inuenit̄ ꝓ non laudabilis. licet sit laudatus ¶ Laudo cōponitur cū con et d2 collaudo. das. i. simul laudare. et est actiuum cum omnibus suis compositis.

Lauerna. ue. dea latronum et furum. et dicit̄ a lateo. lates. uel a latro latronis.

Lauo. as. aui. lautū ul' lotū. Inuenit̄ tamē qn̄z lauaui lauatū. s'm antiquos quod est regularius lauare. i. mūdare. purificare. abluere. et inde lauo uis. laui lauē. i. humectare. aspergere. madefacere

Lauo. as. et lauo. is cū omnibus eoꝝ compositis si qua hn̄t actiua sunt. et habent idez p̄teritū et supinum. Et cor̄ hanc sill'am. la. in pn̄ti sed in p̄terito eam prod̄. Vnde quidam Vlcera culpaꝝ lauet aut luat ultor earum. Item. Qui rigat ille lauit. qui mundauit bene lauit.

Lauo. is. in lauo. as. uide.

Laureolum. li. in laurus exponitur.

Laureus. a. um. in laurus exponitur.

Laurus.ri.fe.ge.et ħ laurus.rus.rui.et ħ lau
rea.ree.quedam arbor que nunꝙ uiriditatē depo
nit.qͥ laudus uł laudea. vnde a laus dr.qꝛ olim
cū laudibus ea uictoꝝ capita coronabanť. vnde
laudea dicebatur. Sed postea mutata est d in.r.
et dr laurea. Et iñ dr laureus.a um. de lauro ex
istens.uł ad laurum ꝑtinens.et ħ laurea.ree id ē
uictoria.uł corona de lauro. Vnde laureatus.a.ū
id est laurea coronatus. Item a laurea.ħ laureū.
rei.vnde ħ laureolum.li.dimi. Laureum eciam dr
remuneracō que consequebať ex ludo.ꝓ quo lau
rea corona uictores remunerabanť Laureolū uero
dr ludus ille. Et dicūt quidā ꝙ ludus ille est dis
cus.uł ūga que supponiť ūge et ubi uoluiť. vñ
iuuenalis. Laureolū uelox eciā bñ lentulus exit.

Laus.a laudo.das.dr ħ laus.dis.et ē laus ip
sa ūtus innitens. Laudacō uero ipsa laudantis o
racō. Nam laus eciam sine celebracōe constat.et

Lauso.a laudo das. ¶ est vnius sillabe laus
dr lauso.sas.i.laudare. Inde lausans.tis.i.laudās

Lauticia.a lautus dr ¶ Lausantes.i.laudantes.
ħ lauticia.e et ħ laucia e eplaꝝ magꝰficēcia.ꝓꝓe
laucie uł lauticie dñr deliciosi et delicati cibi uł
mūdicie. Et inde lauticiosus.sa.sum.i.deliciosus.
et cōpať.et iñ ħ lauticiositas.tatis.et ħ lauciosi

Lautus.a lauo uel lauor ¶ tas.i.deliciositas
dr lautus.ta.tū.i.lauatus.ta.tū.siue lotus ¶ Itē
lautus accipiť actiue ꝯm ꝙ est nomen. Et tūc tā
tū ualet lautus ꝗtum se bene ꝓcurans.qͥ mūde
et deliciose se ꝓcurans. Quidam tamen dicunt ꝙ
lautus est sincopatū ꝑ lauatus.quod non credi
mus esse ueꝝ. Et compatur lautus.cior issimus.
ꝯm hug. Vnde gg̃ Lauciores cibos qñꝗ sine cul
pa sumimus.i.ꝑciosiores uel delicaciores

Laxare.ampliare.soluē.ꝯm hug. Vnde laxus
a.um. Vnde in hympno bñ iohānis baptiste. Vt
queant laxis resonare fibris.

Lazarus interpretatur adiutus.eo ꝙ a morte
a domino fuit resuscitatus.

Lea.lee.uł leena.ne.dr uxor leonis. Et diciť
a leo. Job iiij. Vox leene et dentes catuloꝝ

Lebes betis.mas.ge.par ¶ leonū contriti sunt
uas coquinał.scꝫ cacabus. Et facit accūs lebetem
uł lebeta.et hinc sumiť lebeta.te.ꝓ eodem. vnde
lebetas inueniť in pl'i numero in ueteri testamē
to ut patet exodi xxvij c.et prod pnł siue e.añ
t. Vnde in aurora dr. Dignos ꝑsbiteros credo sigꝰ
re lebetes. Et scias ꝙ ꝓꝓe in nostro uulgari caca
bus appellať uas eneū scꝫ paroliū. Lebes uero ē
uas lapideum quod dicitur lauezo

Lebeus dcūs est iudas iacobi.uide in iudea.et

Lecca lecce proprietas lingendi uel ¶ acuit pnł
leccacitas.a lingo lingis.

Leccacitas.a lingo.gis.dr ħ leccacitas.atis.et
ħ leccator oris.et ħ leccatrix tricis.nā taliū ē lin

Lechi.i.maxilla.sicut habeť iudith xv ¶ gere

Lechitus.ti.mas.ge.uas est scꝫ ampulla.ut di
cunt de auricalco.ꝯm hug. Pap uero dicit. Lechi
tus in regnoꝝ libro ampulla olearia.et prod pe
nultimā. Vnde in doctrinali dr.et ꝓducunť lechi

Lectica.a lectus.ti diciť ¶ tus et ermofroditus
hec lectica.ce.i.currus.in quo defertur lectus uł
cortina.circa lcm̄.uł eciam ipse lectus.et dr tunc
lectica ꝯm quosdam a lectis herbis.et est idē qd
chorus ꝯm hug. Pap uero dicit.lectica lectus im
patoꝝ. Et prod pnł. vnde ouid. Lecticam domine
dissimulanter abi.ꝑs.lxvj. In lecticis et in mul et
canicis.et a lectica dr lecticarius.rij.q ducit cur
rum uł qui facit lectulos.uł qui in lcūlo iacens
portatur.et lectarius.ria rium mobiliter declina
tur in eodem sensu.uł quod ꝑtinet ad lecticā Et
ħ et ħ lecticalis et ħ le.in eodem sensu.pnł prod

Leccō onis.fe.ge.formať ab hoc genitiuo lecti

Lectisterniū.lcūs componiť cū ster ¶ addita o
no.et dr ħ lectisterniū.nij.i.lectus stratus.i.ꝑpara
tus.uł locus in quo lecti sternunť.i.ꝑparanť.uel
panni et stramenta lectoꝝ.uł locus in q homiēs
sedere uł iacere consueuerunt.

Lectito.as.est fre.de lecto.as.et formatur ab
ultimo supino scꝫ lectatu a mutata in i coř.et u
in o.ut lectatu lectito.sicut a rogatu rogito.

Lectiuncula.le.dimi.parua leccio.

Lecto.tas.i.freqñter legere. Et formatur a lec
tu ultimo supino de lego legis.

Lector a lego.gis. Et dr lcōr a legendo.i.ꝑcur
rendo. vnde et nauis dr legere quidqd transit.uł
a legendo.i.colligendo omnino que legit.qͣsi col
lcōr.uł a legendo.i.figurarū sonos ꝓnunciando.
Et differt a ꝑticipio.qꝛ non conueniunt alicui ex
actu uł passione ꝫ nomen ūbale conuenit alicui
non ex actu uł passione.ꝫ frequencia uł assidui
tate uł industria. Dr enim aliquis lcōr uł qꝛ sciē
ciam et ꝑiciam habet legendi.uł quia assidue et
frequenter legit. Vnde ab officio dñr in eccīa lec
tores.a legendo freqñter.sicut psalmiste dicuntur
a psalmis canendis.uide in ordo et in scribo.

Lectorius.ria.riū.quod ꝑtinet ad legendū uel
ad lcōrem.et deriuatur a lcōr toris.

Lectrum.tri.a lego.gis.diciť ħ legiū.gij.pro
eodem scꝫ pro pulpito.et dr similiter a lego.gis.

Lecturio.ris.legere uolo.a lcū formatur addi
ta.rio.et meditacōnem signat.et coř.u.ante.r.

Lectus.ti.dr a lego gis.quia antiqui solebant
legere in lectis suis.qui et circa lcūlum habebant
ꝑietes illitos cera.ut si quid dignū memoria oc
curreret animis coꝝ statim grafio in illa cera illd
designarent.ne possent tradere obliuioni.et iñ ħ
lcūlus.li.dimiñ. ¶ Et nota ꝙ exterior pars lecti
dr sponda.interior pluteū. Et ut dicit ꝑs.ħ lcūs
ti.quod antiqui eciā huius lcūs quarte declinacō
nis ꝓtulerunt. Et ut diť ysid. Geniales lecti ꝓꝓe
sunt qui sternunť puellis nubentibꝫ sic dicti a ge
nerandis liberis. De hoc uide in ingenius. Itē lec
tus.ta.tū.mobiliter declinať et tunc est ꝑticipiū

Ledo.dis.lesi.lesum.ledere.i.frā ¶ de legor ris
gere terrere et wlnerare. Et dr ledo qͥ late edo et
est ethimologia. Vnde ħ et ħ ledibilis.et ħ e uł
lesibilis.le ¶ Ledo componiť allido.dis.si.sum.i.
sił ledere. Elido.dis.si.sum.i.ualde uł extra ledē
Interlido.dis.interpolañ ledē. Illido.dis intus uł
ualde ledere. Perlido.lidis.i.ꝑfecte ledere. Prelido
dis.si.sum.i.ante ledere. Oblido.dis.i.contra lede
re. Relido.dis.i.iterum uł retro ledere. ¶ Ledo
et ejus composita sunt actiua.et faciūt ꝑteritum
in si.et supinū in sum. Itē ledo ubiqꝫ ꝓducit hāc
sillam le.quā composita ubiqꝫ mutant in li simi
liter ꝓductam.ꝯm hug. Et ꝑs.in ꝑmo maioř di
cit. Ae dyptongus transit in I ꝓductam.ut quae
ro inquiro.laedo illido. Ex hoc eciā patet.ꝙ ledo
scribiť ꝑ ae diptongū.ꝫ taceť a in ꝓnūciacōne

Ledo.onis.fe.ge.i.maris exundacō.sic maliua
est eiusdem retraccō.et dicitur a ledo.dis.

Leena in lea exponitur.
Legalis.a lex deriuatur h̄ et h̄ legalis et h̄ le
q̄ legē seruat et fidē.vn̄ legaliter aduubium.et h̄
legalitas.atis.et legal'.le.qd̄ ꝑtinet ad leges.
Legatarius.rij.in legatum uide
Legacō.onis.fe.ge.i.missio.et formaᵗ a lega
ti genitō de legatus.ta.tū.addita.o.fit legacio.
Legatiuncula.le.diminutiuum parua legatio
Legatū.ti.a lego.as.dr.et est legatū quod in
testamento dimittiᵗ et differt a caduco.scʒ ꝙ cū
filius deest cadit sup nepotem.ul' aliū de cognaci
one Sed legatū extraneo dimittitur. Vnde Iuue
nalis.Legatū omne capis necnō et dulce caducū
et hinc legatarius cui legatū dimittitur. Item a
lego.as.ꝓ mittere dr h̄ legatus.et hec legata.i.
missus siue missa ul' nuncia.Xv.Legatus missus
legatum morte relictum
Legere in ꝑterito ꝓducit duas ṗmas sill'as.ꝭ
legere in infinitō.eas corripit. Vnde quidam.Nō
audes legere que non legere priores.
Legia.gie.fe.ge.parua nauis dicitᵗ a lego.gis.
quia legat.i.percurrat et transeat aquas.
Legibilis.a lego.gis.dicitur h̄ et hec legibilis
et hoc legibile aptus ad legendum
Legio.onis.fe.ge.dr a lego.gis.q̄r legebantur
.i.eligebantᵗ qui debebant esse de legione. Vel le
gio dicebatur a lex legis q̄r lege in castris se ha
bebant ul' lege in legione dispositi erant. ꝓp̄e au
tem lingua macedonū dr phalanx ul' phalanga
galloꝝ cateruua.nr̄a legio.Et sunt in legione sex
milia sexcenti sexagintasex homines. In cohorte
ul' in maniplo ducenti. In centuaria centū. In t̄
ma ul' in ala xxx. Sed turma est peditū.ala mi
litū. In decania sunt decem ꝭm huguicionem.
Legionarius.ria.riū.de legione existens.ul' ad
legionem pertinens.et dicitur a legione.
Legista.te.cōmunis generis dr a lex.id est qui
docet leges.ul' qui uacat legibus.
Legitimus.a lex dr legitimus.a.um.i.bonꝰ ꝭ
legem habitus ul' factus.et scribitur ꝑ vnū.t.et
sine p.cor̄ enim antepnl'.Ouid de arte.Legitimū
finem flammia uirilis habet.
Legito.tas.pnl' cor̄.i.freqn̄ter legere.et forma
tur a secūda ꝑsona pn̄tis indicatī modi.huius u
bi lego.remota s et addita to.ut legis legito
Legium.gij.exponitur in lectrum.tri.
Lego.as.a legi ꝑterito mutata.I.in.o.fit lego
as.i.mittere.ut rex legauit petꝝ in tusciam.et le
gare est in testamento aliquid alicui dimittere et
ꝓp̄e ꝑ manū heredis.Et componiᵗ allego as ab
lego.as.aliorsum legare.Collego.as.i.simul le
gare.Delego.as.de vno loco ad aliū ul' deorsum
legare.Oblego.as. Relego.as. ¶ Lego as est actm̄
cū omnibus suis compositis.Et prod le. Sʒ lego
is cor̄ le.Xv. Si tua scripta lego scriptū lege qd
tibi lego.Et dicit ṗs in viij lib.Lego.as.et lego.
is.et dico.as.et dico.cis.eciā in ṗma ꝑsona hn̄t
differenciam temporꝝ.Nam lego as et dico cis penul'
producit.et lego.gis.et dico cas corripit. Vnd u
sus.Prima dico lego tercia dico lego.
Lego.gis.equiuocū ē.Legere enim.i.furari.col
ligere.ysa.xvij. Spicas lego. Item legere.i.t̄nsire
siue nauigare.Actuū.xxvij c.Legebant cretam.
Item legere est scripturaꝝ figuraꝝ sonos ꝓferre
ul' ex scriptis figuris ꝓnūciabilia colligere.et ita
legere ē uirginū.et fuꝝ.et nautaꝝ et uiatorū.et
clericorū.Xv.Fur aurum uīgo flores mare nauita
libros Clericus.equoce singula quisqʒ legit.Red
de singula singulis et distingue significacōnes.
Lego componitur colligo.is.collegi collcm̄.i.sil'
legere.diligo.gis.xi.ctū.i.amare.Deligo.gis.q̄si
de alijs legere.Eligo.is.i.excerpē.q̄i extra alia a
liquid legere.Item intelligo.gis.xi.ab inter et le
go.et mutatur.r.in.l.Perligo.is.i.ꝑfecte legere
Preligo.gis.i.ante legere.Relego.gis.i.retro ul'
iteꝝ legere.Subligo.gis.i.furari.q̄i subtus ul' la
tenter legere.Et componiᵗ cū nec et dr negligo
gis.c.abiecta et assumpta.g.ꝑ adieccōnē. ¶ Lego
is.et omnia eius composita sunt actiua.Itē om
nia composita a lego mutant e in pn̄ti simplicis
in.I.ut colligo.diligo.intelligo ꝑligo.p̄ligo.seli
go.Preter relego.quod non mutauit le in li cau
sa differencie ad religo.as.ꝭ ꝑteritū et sup̄ sui simpli
cis seruant immutatū ut collegi collcm̄.elegi elec
tū.Preter intelligo.diligo.negligo.que mutāt p̄
teritū sui simplicis.ut dilexi.neglexi.intellexi.ꝭ
hug̊.De hoc eciam dicit pris.in x lib.Lego inq̊t
legis in compōne in gi facit seruans simplicis p̄
teritū ut colligo.gi.relego relegi.quod differencie cā
non mutauit le in li.Excipiunᵗ a lego tria com
posita mutancia simplicis significacōnem.q̄ non
faciunt in gi.ꝭ in xi.et sic non retinent simplicis
ꝑteritū negligo neglexi.intelligo intellexi.quod
antiqui interlego intellexi proferebant.diligo di
lexi. Hec pristianus.De preteritis talis datur uer
sus.Gi lego non mutat nisi di nec iunxeris inter
Legumen.a lego.gis.dr h̄ legumen.inis.quia
legitur.i.colligiᵗ manu. Vnde et legumen quasi
lcm̄ manu dr.et ē ethymologia. Vel legumen a
legendo.i.eligendo. Veteres enim queqʒ meliora.
scʒ fabam.pisa.lenticulā legebant.i.elegebant.ul'
q̄r meliora eligunᵗ.ꝓ semine.et prod pnl' legum̄
Leguminarius.a legum̄ dr h̄ leguminarius.rij
et h̄ leguminaria.rie.qui ul' que custodit ul' uen
dit legumina.et leguminarius.ria.rium.quod fit
de legumine.uel quod pertinet ad legumen.
Lelex lelegis.sicut dicit hug̊ h̄ et h̄ Lelex.gis.
quidam populus qui ṗmo dicebaᵗ lex legis.sed
postea cā differencie geminata ē sill'a le.Et in̄ lelegius
a.um.Pap̊ uero dicit.Lelex gis pnl' cor̄ ꝓpriū ge
tis.Priscianus eciam ubi determinat de septuagin
taocto terminacōnibus tercie declinacōis.dicit sic
In ex correptam ut hic lelex lelegis.ilex ilicis
Lema ul' lemos grece latine dicitur uorago.
Lemanus.ni.quidam fluuius in alemania.
Lembus.bi.mas.ge.ꝑua nauicula.a lego.is.di
citur Vnde lembulus.li.dimi.alio nomine dicitᵗ
linter.i.carabus.q̄ naues in fluuijs.et paludibus
Lemmas in libia credūt truncos si ¶ utuntur
ne capite nasci.et os et oculos habere in pectorē
ita dicit ysidorus xj ethymologiarum.
Lemos in lema uide.
Lemur.lemuris.mas.ge. ¶ Nota hic ꝙ remus
fuit frater romuli Vn̄ h̄ lemur muris q̄i remur
Lemures dcē sunt ꝓp̄e fantastice apparicōnes q̄ ap
parebant romulo post mortem remi quē interfe
cerat et interfici fecerat.ul' ideo dicti sunt lemurēs
q̄i remures.Quelibet tamen fantastice apparicōnes
et nocturne dn̄r lemures. Vnde oraᵗ in epy.Noc
turnos lemures portenta qʒ tessala ride.
Lena.a leno.onis dr h̄ lena leccatrix.ul' consi
liatrix stupri.Lena eciam inueniᵗ ꝓ quodā genē

pallij. Vñ ꝓsius. cui circa humeros iacinctina lena

Lendex. dis. fe. ge. i. tarmus uermis in lardo.

Lendiculus. li. diminitiuum paruus lens.

Lendosus. a. um. lendibus plenꝰ. a lens dis dr̄

Leneus. nei. mas. ge. i. bachus. et dr̄ a lenio is
ꝙ leniat curas. Vel quia sit lenis ad potandum
Vel leneus dicit̄ a lenoi quod ē lacus uł cupa in
quē uł in quā vinū decurrit expssum. et eč lacū
dr̄ bachus ꝓducere. et inde leneus a ū. i. bachus

Lenimen. mis. i. lenimentū. Et dr̄ a lenio. is. et

Lenio. is. iui. lenitū. i. placare. humi ❡ prod ni.
liare. lenem facere. Vnde h̄ lenicō. onis. h̄ lenimē
h̄ lenimentū. h̄ et h̄ lenis. et h̄ ne. Et compat̄ le
nior. simus. Vnde leniter. ius. me adūbium. et h̄
lenitudo inis ❡ Lenio componit̄ delinio. is. oblini
o. is. placare. lenem et dulcem facere. ob aliquid
lenire ❡ Lenio et eius composita actiua sunt. et ꝓ
ducit lenio ubiq̧ hanc sillaꝫ le. quam composita
mutant in li. et eam prod. Vnde fit quedā consi
dencia inter h̄ composita. et composita a lino is
Quot lenio prod p̄mam patet p ouid de arte dñ
tem. Leniet incipiens omnia sentit amor. Et orač
in epy. Lenior et melior sis accedente senecta.

Lenipes. lenipedis. ge. omnis. i. lenes habēs pe
des. et cor̄ penultimam tā nominatī ꝙ genitiui.

Leno. onis. i. leccator uł consiliator stupri. Et
dicit̄ a lenio. nis. quia mentes miseroꝝ blandien
do et deliniendo seducat et nudinet eoꝝ corpora.

Lenocinor. a leno. onis deriuat̄ lenocinor aris
atus lenocinari. i. leccaciter viuere. uł meretricari
uł illud officiū exercere scilꝫ t̄pi ābulacōe famula
ri. Vnde h̄ lenociniū. nij. i. leccacitas uł lenitudo.
uł actus siue officiū lenonis. Et cor̄. ci.

Lens. dis. fe. ge. dr̄ a lentus. ta. tū. et ē lens fe
tus sextupedis. Vnde quidam. Lens lendis capiti
lens lentis cōuenit aruis. Lens ał lendis. lens pro
legumine lentis. Item a lentus deriuat̄ h̄ lens lē
tis qddam genus leguminis. quia humida et lē
ta est. uel quia lente surgat.

Lens lentis in lens lendis exponitur

Lenteo. a lento. as. lenteo. es. ui. esse uł fieri lē
tum. Inde lentesco. cis. inchoatiuum.

Lenticula. le. qddam legumen idem qd lens tis
Item lenticula parua et rotūda macula in carne
ad similitudinem lentis. Vñ lenticulosus. sa. sum
plenꝰ lenticulis. et in hijs sig̃cōnibꝫ lenticula dr̄
a lens. tis. Item lenticula dr̄ uas oleariū. ex auro
et argento ꝓpe. et tūc dr̄ a liniendo. quia reges et
sacerdotes inde liniebantur et inungebantur.

Lentigo. a lens. tis. dr̄ h̄ lentigo. ginis. i. uestigi
um puaꝝ maculaꝝ in corpe scꝫ lenticula. et prod
ti. Vnde quidā. Est bona lens comedi nō lentigo
faciei. et a lentigo dr̄ lentiginosus. sa. um plenus

Lentiscus. ci. fe. ge. quedā arbor. dcā ❡ lentigine
a lentus. qr cuspis eius lenta sit. i. mollis et flex

Lentitudo. inis. in lentus exponitur ❡ ibilis

Lentos grece. plenꝰ uł plenitudo lrīe. et hic cōpo
nūt̄ desinēcia in lentꝰ. ut vinolentꝰ sōpnolentus
Est enim regula Omnia nomina composita apd
latinos in lentus desinencia sunt composita ex p̄
cedentibus dcōnibus et lentos greco. Vinolentꝰ
a vino et lentos ꝛč. et omnia significant rem ple
nam rei appellate p dcōnem p̄cedentē in compō
ne. ut vinolentus plenꝰ vino. sompnolentus ple

Lentus. a lenis diuatur lentus ❡ nus sompno
ta. tū. i. flexibilis. ut lenta salix. Et lentus. i. ocio
sus. Et lentus. i. tardus et piger. et lentus. i. mol
lis non fortis. ut arcus lentus. et lentus. i. nō be
ne siccus. ut frumentū est lentū cū non bene est
siccū. Quot autem quidaꝫ dicūt Lentus. i. plenus
ꝓpter hec composita vinolentus sompnolentus
et similia friuolū est. Nunq̃ enim lentus inuenit̄
in tali significacōne. nec p̄dicta nomina compoñ
tur a lentus ſ; a lentos greco quod significat ple
nitudinem. sicut dixi in lentos. Lentus compatur
lentior simus. Vnde lente. tius. sime. adūbium. et
h̄ lentitudo inis. et format̄ ab h̄ genitīo lenti ad
dita tudo. Item a lentus lento. as. taui. tare. i. cur
uare. uł flectere. uł tardere. letū facere ſm huguč
Pap̄ uero dič. Lente. paulatim. gradatim tarde. Lē
tus tardus. segnis. inefficax. languidus. ociosus.
Ex p̄dictis patet ꝙ ille ūsus nō est recipiendus.
Plenū flexibilem tardū lentus tibi monstrat. qr
ſm huguicōnem lentus nō inuenitur pro plenus

Lenulus. li. diminitiuum. paruus leno.

Lenūculus. li. diminitiuum paruus leno.

Leo les leui letū. i. delē. destruē ſ; non ē in usu
et componit̄ deleo. les. leui. letum. delere. i. destru
ere. Leo et eius composita sunt actiua.

Leo. a leon abiecta. n. dicimus nos latini h̄ leo
onis. Et ut dicit ysid xij li ethi. Leo grece latine
rex interp̄tatur. eo ꝙ pnceps sit omniū bestiarū
ūtus eoꝝ in pectore ē firmitas in capite cum dor
miūt uigilant oculi. cū ambulant cauda sua coo
periunt uestigia sua ne eos uenator inueniat. cū
genuerint catulos tribꝫ diebus et tribus noctibꝰ
catulus dormire fertur. Tunc deinde patris rugitu
uł fremitu ueluti tremefactus cubilis locus susci
tare dr̄ catulū dormientē Circa hominē eñ eorum
natura est. ut nisi lesi nequeāt irasci. patet enim
eoꝝ misericordia exemplis assiduis. ꝓstratis eñ
pcunt. captiuos obuios repatriare pmittunt. ho
minem non nisi in magna fame interimūt ❡ De
leone eč dicit ambr̄ in examer̄. vj. Leo natura su
pbus feroci aliaꝝ feraꝝ generibus misceri se nes
cit ſ; q̃i rex quidam plurimoꝝ dedignatur cōsor
ciū. Qui eciam cibū fastidit hesternū eciam sue es
ce ipsas reliquias adūsat̄. ꝙ autē ei se sociare fe
ra audeat cuius uoci tantus naturaliter inest ter
ror ut multa animanciū que p celeritatē impetū
eius possent euadere rugientis eius sonitu uelut
quadam ui attonita atq̧ icta deficiant. Leo gallū
et maxime album ueretur. Leo eger simeam que
rit ut eam deuoret quo possit sanari. Omnis feā
egra canis hausto curatur sanguine ❡ Et scias ꝙ
leo aliqñ significat xpm̄. aliqñ dyabolum. Vnde
dicit gḡ in v mor̄. Quia natura vniuscuiusq̧ rei
ex diūsitate cōponit̄ in sacro eloquio p rem quā
libet licite diūsa figurant̄. Habet quippe leo ūtu
tem. habet seuiciā. ūtute ergo dominū seuicia dia
bolum designat. Vnde dr̄ de dño in apoca. Vicit
leo de tribu iuda. De dyabolo uero dicit ūtex a
pł'oꝝ. Sicut leo rugiens circuit querens quē deuo
ret. ❡ De leone autē inq̃tū designat xpm̄ dicit sa
lomō. in xxx capł ꝓūbioꝝ. Tria inquit sunt que
bñ gradiunt̄. et quartū quod incedit feliciter le
o fortissimus bestiaꝝ ad nullius pauebit occursū
Gallus succinctus lumbos et aries nec ē rex qui
resistat ei. et qui stultus apparuerit postq̃ eleuatus
est in sublime. sicut exponit gḡ in xxx. lib mor̄
Ipse quippe hoc loco leo ponit̄ de quo in apoč.
scriptū est. Vicit leo de tribu iuda. qui fortissimꝰ

bestiarū dr. quia in illo quod infirmū est dei for
cius ē hominibus. quia ad nullius pauebit occur
sum. Dicit enim. Venit pnceps mūdi huius et in
me non habet quicq̄. Gallus succinctus lumbos
id ē pdicatores sancti. inter huius mundi teneb̄s
uerꝫ mane nūciantes. qui succincti sunt lūbos. qꝛ
a membris suis restringunt fluxum luxurie. in lū
bis quippe luxuria est. Vnde et eis a dn̄o dicitur
Sint lumbi uestri pcincti. Et aries. nec ē rex qui
resistat ei. quē alium in h̄ loco arietem accipimꝰ
nisi pmū intra ecclesiam ordinem sacerdotū de q̄
bus scriptū ē. Afferte dn̄o filios arietū. qui p ex
empla sua gradientē populū q̄i subsequentē oui
um gregem trahunt. Quibus spūaliter recte qꝫ ui
uentibus. nullꝰ rex sufficit omnino resistere. quia
q̄tumlibet psecutor obuiet intencōnem eoꝝ non
ualet ipedire. sicut enim ad eum quē desiderant.
et anxie currē et moriendo puenire. Ponit̄ ergo
leo pmus. gallus secundus. tercius aries. Apparuit
enim xpūs Deinde sancti pdicatores apl̄i. Et tūc
demū spūales patres ecclesiaꝝ. ppositi uidelicet. et
duces gregū. q̄ sunt ductores sequenciū populoꝝ
¶ Veꝝ qꝛ et post hec antixpūs apparebit hoc illic
quartū subdidit dn̄s. Et qui stultus apparuerit post
q̄ eleuatus est in sublime Ipse quippe in sublime
eleuabitur cū deū se esse mencietur. s; eleuatus ī
sublīe stultus apparebit. qꝛ in ipa eleuacōe sua per
aduentū ueri iudicis deficiet De quo nequaq̄ mo
ueat qd̄ supius dictū est q incedit feliciter. Tria
quippe incedere bene dicit et quartū feliciter. non
enim omne quod feliciter bene. neqꝫ in hac uita
omne qd̄ bene feliciter. Nam leo et gallus et ari
es bene incedūt s; non h̄ feliciter. quia persecucō
nū bella paciunt̄. Quartū uero feliciter et nō bn̄
incedit. quia in fallacia sua antixp̄s gradietur. s;
iuxta b̄ue tpūs uite pn̄tis in sua fallacia psperabi
tur. sicut de eo sub antioci spē p dan̄ dictū est. ro
bur datū est ei contra iuge sacrificiū. ppter pccm̄
et psternetur ueritas in terra et faciet et prospera
bit̄. Quod salomon apt incedit feliciter. h̄ daniel
dicit prosperabitur. ¶ Quō autē p leonē marcus
euangelista figuratur dicam in marcus.

Leochrisus. leucos quod ē album componitur
cū chrisis et dr leochrisis gemma aureo colore in
teruenienite candida uena. ſm hug. Pap uero dic̄
Leocrisus gemma ē colore aureo uena candida in
¶ teruenienite

Leon. ontis. in leos uide.

Leoninus. na. nū. pn̄l prod. i. res leonis ul' pti
nens ad leonem. Et dicitur a leo.

Leontophonus. fe. ge. dr a leon quod ē leo. et
dr leontophonus quedā bestia modica. qꝛ sic ca
piatur et exuratur et eius cinē carnes asperse po
nant̄ p uias leones necant si quantulumcūqꝫ ex
¶ illis sumpserint.

Leopardus. di. mas. ge. cōpōi
t̄ a leo et pdus. et dr h̄ leopdus. di. qd̄ regulari
us diceretur leonispdi. ut ex utraqꝫ pte declina
retur. Et nascitur leopdus ex adulterio leene et
pdi ul' pde et leonis. Et hinc hec leopda. pde. ſm
hug. Pap uero dicit Leopdus ex adulterio leene
et pdi nascitur et terciam originem efficit. vnde
et dr. et sic wlt hug q componatur leopdus ex
duobus rectis. et ideo ex utraqꝫ parte regularius
declinetur. Alij uero dicūt cū quibus ego q leo
pdus componit̄ ex corrupto et integro. i. ex lea
ul' leena et pdus. et sic regulariter ntūs declinat̄
et obliquus remanet indeclinabil'. nō enim dicit̄
leopdus eo q sit ptim leo et ptim pardus. sed qꝛ
sit natus ex leena et pdo. h̄ sentit magister bene.

Leos apud grecos equiuocū est. leos. i. populꝰ
et leos. i. pnceps ul' rex. Vnde greci dn̄t Leon qd̄
dam animal. quia pnceps sit omniū bestiarū. Et
hinc abiecta. n. dicimus nos hic leo leonis.

Lepidulus exponitur in lepidus

Lepidus. da. dū. dr a lepus. et est lepidus sale
sapiencie conditus. suauis. curialis. dulcis mollis
et compatur lepidior. simus. Vnde lepide dius si
me aduibium. et h̄ lepiditas. tatis. et lepidulus a
um. i. aliquantulū lepidus. et lepida. de. i. antiq̄ꝝ
patrū ymago. Et componit̄ lepidus cū in et dr
illepidus. da. dū. i. insuauis. insipidus. ſm hugc̄
Grec̄ facit drām inter lepidus et facetus. vnde sic
dicit. Sit ūbis lepidus aliquis factis qꝫ facetus.

Leporinus. na. num. in lepus uide.

Leporius. ria. rium in lepus exponitur.

Lepos leporis mas. ge. dr a lepus. et est lepos
dulcedo et suauitas in ūbis. qꝛ leporina caro sua
uis est. et prod̄ pn̄l geniū. s; lepus leporis eā cor̄
Xw. Silua tenet leporem sapientis lingua leporē
Vide eciam de lepos in quarta pte in capit'lo de
¶ coloribus rethoricis.

Lepra. prurigo. ginis cō
ponitur cū leo. les. et dr h̄ lepra. pre. scil; asperi
tas cutis. cū pruritu et squamosa quia let. i. delet
pruriginem. i. scabiem p hoc qd̄ foras emittitur.
ul' qꝛ p pruriginem delet carnē hominis. ul' dicit̄
a lepida herba cui est simil' in asperitate et squa
mositate. Vnde leprosus. osa. sum. Et compatur
Vnde leprose. sius. me. aduibium. et h̄ leprositas.
tatis ¶ An leprosus debeat celebrare dicā ī missa

Lepus. a leuis dr h̄ lepus leporis. q̄i leuis pes
qꝛ leues habeat pedes. et uelociter currat. et est e
thimologia. Et cor̄ po. vnde leporinus. a. ū. pn̄l
prod̄. et leporius. ria. rium. Vn̄ leporia dr qued̄
uitis que cito tendit ad maturitatem. Et ē lepus
pmiscui generis. et inde addita culus fit dimi. h̄
lepusculus. li. puus lepus. Prou̇. xxx. ca. Lepuscu
lus plebs inualida. Vnde dicit pris. in iij lib̄. Lepꝰ
quod solum in us masculinū siue epychenū dis
sillabum latinū tercie est decli. assumit ntō culus
et facit diminitiuum. ut lepus lepusculus.

Lepusculus penultima correpta in lepus uide.

Lesibilis. a ledo. dis. dicitur hic et hec lesibilis.
et hoc lesibile. idem quod ledibilis.

Lesio. onis. fe. ge. i. lesura. a ledo. dis. ul' a lesus
sa. sum. si. addita. o. per formacionem.

Lesura. re. fe. ge. id est lesio. a ledo.

Lesus lesa lesum a ledor. deris participium

Letalis. a letū. ti. h̄ et h̄ letalis. et h̄ le. i. mor
talis. Inde letaliter. i. mortaliter. Et producit ta.

Letamen inis. neu. ge. i. fimus. dictū eo q suo
nutrimento leta reddat gramina.

Letania. nie. i. rogacō ul' inuocacō et pce pro
mortuis facta. et dicit̄ a letū. ti. ſm hug. et acuit
pn̄l. Pap uero dic̄. Letanie grece latine dn̄r roga
cōnes que inducuntur propter rogandum deum
et impetrandum. uide in exomologesis.

Letargia. gie. uide in letargus.

Letargus a lete quod interptat̄ obliuio dr hic
letargus. gi. morb; obliuionem afferens et somp
niū. Vnde boec̄. Philosophia inquit. Letargū pa
titur. sc; cōmunē morbum illusaꝝ menciū. vn̄ le
targicus. ca. cū. pn̄l cor̄. i. obliuiosus. q̄ letargum
patitur. et h̄ letargia. gie. pn̄l acuta ipa obliuio

nis infirmitas scilz oppressio cerebri cū obliuione
Letatus.ta.tū.i.mortuus l' ¶ et sompno iugi
mortificatus.Et dr a letū.ti.Vnde ouid metha.
Quod simul intrauit letata q3 corpora uidit.Et
scribunt' p oe dyptongū sicut loetum.Inuenitur
eciam letatus.ta tū a letor.aris.Vnde in ps.Le
tatus sum in hijs que dcā sunt michi.ß tūc scri ¶ bitur p ae.
Lethe.a leo les dr h lethe huius
lethes.palus infernal' q2 delet memoriam.vn̄ et
interptat' obliuio.q2 exquo anime bibunt de aq̄
illius paciunt' obliuionē peccatoꝝ ſm poetas.ul'
futuroꝝ ſm phōs.Vn̄ letheus.a.um.i.infernal'
ul' ptinens ad lethē.ul' obliuiosus.Vnde et lethe
a papauera dicimus q2 obliuionē mandentibz cō
ferunt Et acuit penultimam.Lucanus in iij.Me
non lethee coniūx obliuio ripe.
Lethes.fe.ge.quedā arbor cuius succus gusta
tus obliuionē confert.Et dicit' a lethe.Lethes cō
ponitur cū fagin qd est comedē.et dr h lethefa
gus.gi.fructus illius arboris.qui ualet ad irritā
dū amorem.Vnde ouid de reme.amo.Illo lethe
fagos illo sirenes in antro esse puta.vel legitur
ibi ſm quosdā laetofagus p ae dyptongū in pri
ma silla.et sine h in secūda silla.Est autem laeto
fagus.gi.ūmis corpa mortuoꝝ comedens.et com
ponit' a loetū.ti.quod est mors et fagin quod ē ¶ comedē
Letheus.thea.in lethe exponitur.
Lethefagus in lethes uide.
Leticia.cie.in letus exponitur.
Letifer.ra.rum.pnl' cor.i.ferens mortē.a letuz
et fero fers.et tunc scribitur p oe dyptongum ul'
a laetifer.a.um.i.ferens leticiā.a fero et letus ul'
leticia.et tunc scribitur per ae dyptongum.
Letifico.cas.caui.care.catū.ūbū actiuū.i.letū
facē.et cōponit' a letus ta tū et facō.Et cor h
Letofagus in lethes exponitur.
Letū.ti.i.mors.p oe scribit' ſm pap.et dr a le
o les.Vnde dicit ps.in ix lib a.deleo deles cuius
simplex leo in usu non est deletū facit.vnde et le
tū ipsa res que delet uitam.q̄si a leo simplici qd
in usu non est pfertur.Vnde quidam.Linq̄ metū
loeti nam stultum est tempore in omni.
Letus.ta tum.p ae scribit'.q2 a latitudine dici
tur.nā laetus dicit' eo q gaudio mentis dilatet'
ſm pap.Hug uero dicit.A latus ta tū deriuatur
laetus ta tū hilaris q̄i latus.q2 latā et extensam
habeat faciem.Solent enim leti faciem distendere
econtra tristes corrugare.Et compat' lecior.sim9
Vnde lete.tius.me.aduibium.Item a letus.ti.ad
dita cia fit leticia cie.q̄i laticia.et est leticia volt9
gaudiū mentis.exultacō uero ē ūboꝝ et memb
rum.Item a letus letor taris tatū.Et componit'
colletor.taris.Et ē depo.letor cū suis compositis
Et scribitur p ae dyptongum.Letus q̄letus scilicz ¶ ualde letus
Leua.ue.fe.ge.i.sinistra.et dicit'
a leuo.as.quia aptior sit ad leuandū et portan
dū aliquid.Ipsa enim portat clipeū et ensem 2c.
ut dextera expedicior sit ad agendū.Et iñ leuus
a.um.i.sinister malus uel peruersus.Et producit
le.Sed leuo leuas corripit le.
Leuatorium.in leuo leuas uide.
Leucos greci dicunt album.
Leucothoe leucothoes.fe.ge.i.alba dea scz au
rora.ul' pno mater portuū.Et cōponit' a leucos
quod est album.et theos deus ſm hug.Pap eciā
dicit.Leucothoe ul' leucothoa.i.alba q̄ est aurora

Leuga finitur passibus milleqn̄gentis.Leugas
gallij uocant.greci stadia.nos miliaria ſm papiā
Leui interptatur additus ul' assumptus.dixit
enim lia qn̄ peperit eū non ambigens de amore
uiri.Nunc mecū erit uir meus q2 peperi ei tres fi
lios.et tunc acuitur in fine.Item leui est pteritū
de lino.is.leui litū.et de leo leui quod non est in
usu.Item leui est nomen dtīs huius nomīs h et
hec leuis et hoc leue.et tunc prima acuitur.
Leuia.uie.quedam mensura terre que quingē
tis passibus finit'.Et dicitur a leuo leuas.
Leuiatan est serpens tortuosus in aquis.scilicz
diabolus in mūdo.q̄ in h9 seculi mari uolubili ū
satur astucia.et acuit' in fine.Et interptat' addi
tamentū eoꝝ.quoꝝ scz hominū quibus in para
diso semel culpā puaricacōnis intulit.et hanc us
q3 ad eternā mortem cottidie pessimis suggestiōi
bus extendit.Quibus dū reatū fenore peccati mł
tiplicat penas pcul dubio sine cessacōne coacuat.
Potest q3 leuiatan p anthifrasim siue p irrisionē
uocari Primo quippe hominū psuasione callida
diuinitatē adituꝝ se phibuit.ß immortalitatem
tulit additamentū hoīm.ergo p irrisionē dici po
tuit.quilibet dū hoc quod non erāt se addē spon
det.et hoc quod erant fallendo subtraxit.ß leuia
than iste hamo captus ē q2 ī redemptore nostro
dū per satellites suos escam corpis momordit di
uinitatis illum aculeus pforauit q̄i hamus q̄ppe
fauces deglutientis tenuit dum in illo et esca car
nis patuit quā deuorator appeteret et diuinitas
passionis tempore latuit q̄ necaret.sicut dicit gg
in xxxiij libro mor exponens illud Job xl c.an
extrahere poteris leuiatan hamo.
Leuidensis.a leuis pro non ponderoso dicit' h
leuidensis.sis.uestis dcā q2 raro filo et leuiter dē
sata sit.Et uidetur componi a leui et densis.
Leuigo.a leuis quod ē planus deriuat' leuigo
gas pnl' cor.et est leuigare applanare.limpidare
leuem.i.planū facere.Et uidet' compositū a leuis
et ago.is.ß pocius ē ethymologia leuigo.i.leuē
ago q̄ componis onsio.Vnde leuigatus.ta.tum
id ē planatus politus.Gen.c.vj.fac tibi arcā de
lignis leuigatis.Itē a leuigo h leuiga.e.instrum̄
tum leuigandi quod complanatorium uocatur.
Leuio.as.aui.deriuat' a leuis p non pondero
so.et est leuiare.leuē facere.exhonerare.pondus
auferre ul' diminuere qd wlgo dr allebeare ¶ Et
componitur alleuio.as.Colleuio.as.Et est actm̄
cum omnibus suis compositis.
Leuipes.a leuis et pes componit' leuipes.dis
gen.omnis penultima correpta ubiq3.i.leues pe
des habens id est planos et agiles.
Leuis in leuo leuas exponitur.
Leuiscor.a leo les quod ē deleo deles dr leuis
cor.ris.ūbū depo.ß n̄ est in usu.et iñ obliuiscor
Leuita.a leui filio iacob dr h leuita.te. ¶ Leris
pnl' pd.i.dyaconus de leui eñ leuite exorti sꝫ a q̄
bz in templo dei mistici sacramēti misteria explebā
tur.Hij grece dyacones.latine ministri dñr.quia
sicut in sacerdote consecracō.ita et in diacono mi
nisterij dispensacō habet'.uide in dyaconus.A le
uita deriuat' leuiticus.ca.cum.pnl' cor.res leuite
ul' ptinens ad leuitam.Vnde quidā liber appella
t' leuiticus ci eo q leuitaꝝ misteria et diuſitates
uictimaꝝ totus q3 in eo ordo leuiticus annotetur
vn̄ et a leuita dr.q autem dr leuita q2 uitā alio

rum debet leuare ethimologia est.
Leuiticus.in leuita exponitur.
Leuitissa.tisse.id est uxor leuite uel que habet
illud officium.Et dicitur a leuita.
Leuitonariū.rij.i.collobiū lineū sine manicis.
.i.dalmatica quali egipcij monachi utunť hs leui
Leuir.ri.mas.ge.a leuꝰ ¶te olim utebantur.
dr.et est leuir cognatus scz frater mariti uł uxo
ris.q̄i leuus uir a q̄bz uideť cōponi.et cor pł gū
Leunculus.li.diminitiuum paruus leo.
Leuo.as.aui.are.equiuocū est Leuare nāqz id
est subleuare uł leuē facere.q̄i exonerare et leua
re.i.planare.ß dr̄n̄t in tempore.qꝛ in p̄ma signifi
cacōne leuo cor p̄mā.ß in secūda scz pro planaē
prod p̄mā.Xv.Alleuat extollit alleuat corpora
planat.Item leuo.as qn̄ ptinet ad leuitatem cor
p̄mā ut dixi.ß leuus a um.i.sinister prod le.vn̄
quidā.Non ego sponte leuo pondus quod sit ğ
ue leuo.i.b̄chio sinistro.Et a leuo.as ꝭm utrāqz
significacōnem ūbalia.scilicz leuator.leuacō leua
men.et hs leuatoriū.rij.locus in quo leuatur uł
planatur aliquid.¶Leuo.as.ꝭm utramqz signifi
cacōnem componiť alleuo.as.colleuo.as.eleuo
as.releuo.as.Et est actm̄ cū omnibus suis cōpo
sitis.Item a leuo.as.ꝭm utramqz eius significacō
nē dr hs et hs leuis et hs leue.et ꝓ agili et ꝓ non
ponderoso et ꝓ plano scz quod pilis et asperita
te caret.Sed est ibi drā in tempore.Vnde quidā
Pro plano leuis ꝓ leuitate leuis.Itē.Pro suppoꝛ
to leuo ꝓ plano dicito leuo.Et ꝭ utramqz signi
ficacōnem compatur leuior.simus.Vnde leuiter
uius me.adūbium.et hs leuitas.tatis.Et assigna
tur in grec drā inter facile et leue.Xvꝰ.Dr id fa
cile quod non grauat ad faciendum.Cui nō pon
dus inest dicitur esse leue.
Leuus.a.um.in leua exponitur.
Lex legis.dr a lego.gis.legi.qꝛ legitur.Et est
lex ius scriptū asciscens honestū.ꝓhibens contᵃ
riū.uł lex ē scriptū populo ꝓmulgatū magistra
tu querente et populo respondente.Solebat eniz
magister ciuitatis cum aliquā legem uellet institu
ere ascendere pulpitū in media concōne et querē
a populo si uellet illud ratū esse.et accepta r̄n̄sio
ne a populo deinceps ꝓ lege habebať.ꝭm hug.
¶Et scias ꝙ lego.gis.cor le in p̄n̄ti ß in p̄terito
prod.Vnde lex legis tenet naturam huius p̄teri
ti legi.cum primam prod.Xv.Non decet illa legi
q̄ sunt contraria legi.De lege n̄ali uide in consciā
Lexis interp̄tatur pausacō uel sermo.et in̄ bar
barolexis ꝭ hug.Pap̄ uero dicit.Lexis grece lati
ne locucō.i.quelibet sill'a uł uox que scribi debz
¶uł potest.
Lia interp̄tatur laboriosa uiuqz
generando.plēs eñ dolores ꝙ̄ rachel fecundi
tate pariendi ꝑpessa uł expta ē.Et ut wlt ğğ in
secūda omel' eze.Lia q̄ interp̄tatur laboriosa sigt
actiuā uitā que laboriosa ē.quia desudat in ope
lia lippa et fecunda describitur.qꝛ actiua uita dū
occupať in opē minus uidet.ß dū mō ꝑ ūbum.
mō ꝑ exemplū ad ymitacōnem suam proximos
accendit multos in bono ope filios generat.
Libamen.inis.ge.neu.sacrificiū uł cibus.et dr
a libo as.et pd ba.Et scias ꝙ sic dr in hijstorijs
in princi.leuit.Triplex eoꝝ que offerebanť occur
rit discrecō.Aut enim erat oblacō de animalibꝰ
et sacrificiū dicebatur.nec ante octauū diem nati
uitatis poterat offerri.nec eadem die mater et fe
tus eiꝰ aut de sicca matia.ut de simila pane thu
re.et ꝓꝑe dicebatur oblacō.aut de liquidis uino
et oleo.que ꝓꝑe libamen uł libacō dicebať.licet
hijs nominibus scriptura qn̄qz indr̄n̄ter utatur
Item aliqui dicebatur.Libamē et libamentū erat
similia oleo glutinata et vinū que cū hostia ado
lebanť ut q̄i panis et vinū et caro dn̄o offerreť
Libanus.a libo.as.dr hic libanus.ni.mons fe
nicū altissimus.dcūs sic ꝓpter thus quod ibi col
ligiť vnde fit libacō ꝭm hug.Vel ut wlt papi.
Libanus est fenicū mons in quo cedri sunt altissi
me Alter libanus est mons arabie ubi colligitur
thus ß hs libanus arbor est arabie immensa atqz
ramosa.succū aromaticū fundens.et dr ꝓꝑe hic li
banus ꝓ monte.hs libanus pro arbore.hs libanū
ꝓ thure.Quot autē dr ecc xxiiij.Quasi libanus
non incisus.in mas.ge.autoritati ascribimꝰ.Itē
libanus poniť ꝓ templo.ps xxxiij.Confusus ē
libanus et obsorduit.Vbi dicit glo.Confusus ē li
banus.i.templum.et obsorduit ne ibi audianť
p̄ces a dn̄o sicut ante.Item alia glosa.Libanus.i.
templū.Vnde zach xj.Aperi libane portas tuas
et deuoret uł comedat ignis cedros tuas.Itē eze
xvij.aquila grandis magnaꝝ alaꝝ uenit ad liba
nū.et tulit medullā cedri ꝛc.uide in chermel.
Libasius.sij.mas.ge.i.bachus.a.libo.as.
Libatoriū.rij.locus ubi sacⁱficať.et dr a libo as
Libatus.a libo.as.dr libatus.a.vm.i.sacⁱfica
tus.uł parump degustatus.Et cōponiť illibatus
¶ta.tū.i.intactus
Libella.le.parua libra.
Libellus.li.diminitiuū puus liber uel codex
Libellulus.li.diminitiuum paruus libellus.
Libens.a libeo bes dr libens.tis.ge.omnis.tā
pticipiū ꝙ̄ nomen.Et compatur.tior.simus.vn̄
libenter.tius.sime adūbium.et hec libencia cie ꝭ
hug.Et pap̄ dicit.libens plena uolūtate uolens
libenter adūbiū magna uoluntate et animo.
Libeo.bes.bui.bitū.olim erat in usu.ß modo
non est in usu.nisi libet impsonale ab eo deriua
tū.Vnde libesco.cis.incho.Et notandū ꝙ antiq̄
dicebant lubet et lubesco ꝓ libet et libesco.vnde
nos utimur composito allubz allubesco.i.obedi
re uł consentire.Item libeo uł libet componitur
collibeo collibet.i.simul collibere.uł obedire.cō
sentire.Item componiť ꝑlibeo uł ꝑlibet.i.ꝑfecte
libere.¶Libeo cū omnibz suis compositis ē neu
tꝛ.et libet impsonale similiter.Omne eñ impso
nale ge.neu est.et spēi deriuatiue.Et nullius nūi
et nullius ꝑsone.et eiusdem cōiugacōnis cuius ē
ūbum a quo dn̄dit.Item libet et libeo cū omibz
suis compositis cor hanc sill'am li.Vnde facetus
Nemo placet stulto nisi dicat quod libet illi
Liber.ra.rum dr a libero.as.Et dr liber q̄ nō
subiacet iugo seruitutis.Et compatur liberior li
brimꝰ.vn̄ liberius.me.adūbiū.et hs libtas tatis
Itē a libero.as.hs lib qd in q̄tuor significacōnibz
inueniť Nam liber.i.cortex uł codex.bachus uł
ingenuus.Sed est drā in genitō.Nam pro bacho
uł ingenuo facit gtm̄ liber liberi.Pro codice uel
cortice liber libri.Lib liberi dr filius ingenuus qꝛ
ex libero matrimonio sit natus uel ortus.Naz fi
lij ex libero et ancilla orti seruił sunt condicōnis
semp enim qui nasciť sequiť deteriorem statum
parentū.Liber liberi dr bachus qui liberat homi
nem a curis.uł quia mares in coeundo ꝑ eius be
neficiū emissis seminibus liberantur.Itē mulieb

et delicato corpore depingit̃ liber.q̃ dicũt muli
eres ei tribuisse vinũ.ꝓpter excitãdam luxuriam
uł libidinem.Vnde et frons eius pampino cingi
tur.sed ideo coronã niteam et cornu habet.quia
cũ grate et moderate vinum bibitur leticiã pres
tat.cũ ultra modũ.excitat lites et q̃i cornua ad
dit.Vnde illud.Cum uenẽ et bacho lis est ꝫ iũc
ta uoluptas.Item ouid.Vina parant animũ ue
neri nisi plurima sumas.Liber lib est interior tũi
ca uł ps corticis que ligno adheret.Et dr a libero
as.q̃ liberat et defendit interius lignũ.Vel quia
ille interior cortex defenditur ab exteriori.uł dr
liber a liberato cortice.i.ablato.Est enim mediũ
quoddã inter lignũ et corticẽ.Et inde lib dicim9
in quo legimus.q̃ ante usum carte uł membñe
de libris arborũ fiebant uolumina et compagine
bant̃.Vñ et scriptores a libris arboꝝ librarij uo
cant̃.Et inde dicti sunt bibliopole et antiq̃rij.sed
librarij sunt qui noua scribũt et uetera.Antiq̃rij
qui tantũ et uetera.vnde et dicti sunt.Vel dr lib
a libertate legenciũ.q̃ olim sol liberis studiũ le
gendi dabatur.q̃ autẽ dr lib q̃si lr̃anum uber id
est abundans uł abundancia ethymologia ẽ.Et
scias quando liber facit gtm̃ liberi prod pmã.vñ
liber.ra.rũ.adiectm̃.et libertas.tatis ab eo descẽ
dens.et h liber liberi ꝓ bacho et pro ingenuo ꝓ
ducũt li.Vnde quidam.Non bñ pro toto libtas
uendit̃ auro.Sed liber qñ facit gtm̃ libri ꝓ codi
ce uł cortice.cor li.Vñ ouid.Legat huius amor
nomen titulũ q̃ȝ libelli.Itẽ quidã haurit aquam
cribro cleric9 absq̃ȝ lib.Predicã patent eciã ĩ hijs
ũsibus.Liber.i.bachus uł uir sine compede nat9
Ac liber est codex uł raptus ab arbore cortex.p
ma beri faciunt genitiuũ bri q̃ȝ secunda.Item q̃d
Pars prior est cortex.liber altera.tercia sub.Itẽ
de liber.ra.rũ.et liber.bri.dixit quidam.Nõ decȝ
illa liber scripsit q̃ȝ uir bene lib.De libro uite ha
bes in scribo.bis.¶Item de libero arbitrio et t
plici libertate dixi in arbitriũ.sed ibi non dixi de
quatuor statibus liberi arbitrij.vnde h nota.pñt
notari in homine quatuor status liberi arbitrij.
Ante peccatũ enim ad bonum nichil impediebat
ad malũ nichil impellebat.nõ hũit infirmitatẽ ad
malũ.et hũit adiutoriũ ad bonũ.tũc sine errore
rõ iudicaẽ et uolũtas sine difficultate bonũ appe
tẽ poterat.Post pccm̃ ũo añ reparacõeȝ grẽ siue pe
nitencie p̃mit̃ a concupiscencia et vincit̃.et habȝ
infirmitatẽ in malo.ꝫ non habet grãm in bono
Et ideo potest peccare.et non p̃t non peccare eciã
dampnabiliter.Post reparacionem uero ante con
firmacõnem p̃mit̃ a concupiscencia et non vincit̃
et habet quidem infirmitatem in malo.ꝫ graciã
in bono.ut possit non peccare ad mortem prop
ter libtatem et grãm adiuuantẽ.Nondũ tamẽ hȝ
posse omnino non peccare uł posse non peccare
ꝓpter infirmitatem nondũ pfecte absortã.et ꝓpt
graciam nondũ pfecte consummatã.Post confir
macõnem uero infirmitate penitus consumpta et
grã non consumpta.nec vinci poterit nec premi
et tũc habebit non posse peccare.ut dicit mgr in
ij sen.dis.xxv.uide in pecco.as.Et scias q̃ de om
ni statu hominis aliquid accepit xpũs.qui oms
uenit saluare.Sũt enim ut dictũ est quatuor sta
tus hominis.Primus ante peccatũ.Secũdus post
pccm̃ mortale et ante grãm.Tercius sub gracia et
penitencia.Quartus in gloria.De pmo statu acce

pit xpũs immunitatẽ peccati.Vnde aug illd ioh
euangeliste exponens Qui desursum uenit super
omnes est.¶Dicit cristum uenisse desursum.i.de
altitudine humane nature ante peccata.Quia de
illa altitudine assumpsit uerbum dei humanam
naturam.dũ non assumpsit culpã ꝫ penã assũp
sit de statu secũdo et alios defectus.De tercõ uero
grẽ plenitudinem.De quarto non posse peccare
et dei pfectam contemplacõnem.habuit enim sił
bona uie quedam et bona patrie.sicut et quedã
mala.i.penalitates.Vnde et ꝓpheta sił in vnũ
Liber.beri.uł bri.substanti¶diues et pauper
uum.in liber libera liberum exponitur.

Liberalis.a libera libeꝝ dr h et h liberał et h
liberale.i.largus.humanus.benignus.scilȝ qui li
benter donat et non murmurat.Et compat̃ lior
simus.Vnde liberaliter.lius.sime.adũbium.et h
liberalitas.tatis.i.largitas.humanitas.benignitas
et ꝓ libtate inuenit̃.ꝫ ꝓpe libertas est condicõis
liberalitas uero beneficencie et largitatis.Item li
beralis dr quod ptinet ad libeꝝ.Vnde quedã ar
tes dñr liberales.q̃ nõ nisi liberis licebat eas ad
discẽ.Vel q̃ uolunt liberũ ab omni cura et solli
citudine.Vnde paupes studere non pñt.quia nõ
sunt liberi ab omni cura ꝓpter defectũ reꝝ tpali
um.Vel dñr liberales.quia liberant animũ a cu
ris tempalibus et uicijs.Liberalis componit̃ cum
in et dr illiberalis.i.non liberalis.Et compatur
et prod pmam illiberalis et libertas.sicut liber a
quo deriuatur.¶Et nota q̃ aliquid dr dari mul
tipliter.Qñq̃ȝ ex ipsa ꝓpetate nature.ſm qd dici
mus q̃ ignis dat calorem suũ et sol splendorẽ.et
huius dacõnis non est pñcipiũ uoluntas.Qñq̃ȝ
ex uoluntate et est pñcipiũ dacõnis.Et hoc con
tingit dupłr.Qñq̃ȝ enim p dacõnem intendit̃ ali
qua utilitas ipsius dantis.uł q̃tum ad remocõeȝ
ipsius mali.sicut qñ aliquid datur ex timore.Et
talis dacõ dr redempcõ.Vel q̃tum ad acquisicio
nem alicuius boni et talis dacõ est ꝓpe questus
uł uendicõ.Qñq̃ȝ autẽ non intendit̃ utilitas aliq̃
in ipso dante.et h dacõ dr liberalis.et ꝓpe dicit̃
donacõ.donare enim addit sup dare.Donũ eñ ut
dicit phũs est dacõ irredibilis non que recompen
sari non ualet.ꝫ illa que recompensacõnem non
querit.Vnde donũ importat libertatem in dante
Constat autẽ q̃ illa dacõ in qua intenditur utili
tas dantis nunq̃ competit deo.Vnde ipse singła
riter dr liberalis.quia in omnibus alijs dantib9
intendit̃ aliqua utilitas in dante uł boni tempa
lis uł spũalis.Vnde nulla dacõ est pure liberalis
ut dicit auicenna nisi dei et operacio eius.

Libero.ras.raui.Vnde liberator.trix.¶Libero
componit̃ cũ con et dr collibero.as.i.simul libe
rare.Item cũ de et dr delibero ras. Libero actm̃
est cũ omnibus suis compositis.Et producit li.

Libertimus in liber libera liberum uide.

Libertas a liber format̃ addita tas.De hoc in
liberalis uide.Inuenit̃ triplex libertas ut dixi in
arbitriũ.uide eciã in seruitus et in rector.

Libertinus.penultima prod.in libtus exponit̃

Libertus.a liber.bri.ꝓ codice uł a liber ra rũ
dr h libertus.ti.qui ex seruo factus est liber.q̃ li
beratus a iugo seruitutis.Vnde h liberta.te.que
de ancilla facta est libera.et h libertinus.ni.filı9
liberti.et hec libertina.e.filia liberti.quasi de lib
to natus uł nata.et libertinus.na.nũ ad libertũ

ptinens. Libertus ul' liberta componit' cum con. et dr collibertus ul' colliberta. qui ul' que cū alio ē libertus ul' liberta. uel sic. ē ergo ordo seruus libertus qui de seruo fit liber. ¶ Item collibertus ul' manumissus libertinus filius liberti pro filio libertini simpl'r. iam liber. Xv. Libertus pmus lib'tinus qȝ secūdus Tercius est liber posteritas qȝ sua In legibus autē ut dicit hug' ꝑ eodem habetur manumissus. libertus. collibertus. libertinus. Magister autē in hijstorijs sup illud act' Surrexerūt autē quidam de sinagoga libertinoꝝ. sic dicit. libtini a regione dicti sic. vel libertini. i. manumissi qui cū prius fuissent serui postea fuerunt libtati donati. Et sic fuerunt de seruili condicōne. qui primo fidei restiterunt.

Libet impersonale in libeo. bes. est.

Libia. bie. filia fuit epasi que regnū libie possedit. ex cuius nomine terra illa dcā ē libia. et hic libicus. a. ū. et h et h libes ul' libis. i. libicus. et h libicus uentus flans a libia. qui aliter dr affricus et libius. bia. biū. i. libicus. et hij et hee libies in decli. quidaȝ populi libie. Eze. xxvij. Parse et libies. Et dr libia tercia pars orbis. Vnde luca. in vj Europam miseri libiam qȝ asiam qȝ timere.

Libiana. a libia dr h libiana. ne. quoddā gen9 carte. sic dcā ad honorē libie. et libianus. a. ū. i. libicus in libia est. Et cor' penultimā ¶ bicus.

Libido. a libet dr h libido. dinis. i. uoluptas ul' luxuria. siue luxuriosa uoluntas. Vel dicit' sic a libero. qui puellaꝝ corpore depingitur. Vnde libidinosus sa sum uoluptarius ul' luxuriosus. quia faciat quod libet. et libidineus. a. um. ¶ Et scias qꝑ sm pap. libido cupiditas animi est. Sunt aūt multe uarie qȝ libidines. sic ulciscendi que ira uocatur. vel habendi pecuniā que auaricia nominatur. et cetere. Cum ergo nō additur cuius libido. non solet animo occurrere nisi illa q̄ in carne corruptibili plus omnibus seuit. h autē sibi nō solū modo corpus uerū eciā intrinsecus totū cōmouet et uendicat hominē. Et prod bi. uide in pudicus

Libies. in libia uide.

Libitina. a libet ul' libido dr h libitina. ne. dea libidinis. qd eciam ꝓ feretro et morte accipitur. qr non libet. et ꝓd ti. sicut patet in antifrasis.

Libitus. ta. tū. pnl' cor'. dr a libet Et componitur cū in et dr illibitus. ta. tū. i. nō libitus. Et h libitus. tus. tui. et hoc libitum. ti.

Libo. a liber. beri. dr libo. as. et est libare sacrificare fundere. et est ꝓprie calicis. Libare ꝓpe erat qn̄ pateras mero plenas aris infundebant. Nam libare ꝓpe est fundē. Vnde panē immolamus. calicem bibamus. et est sumptū a libero qui usum uitis inuenit. et libare ponit' pro parump degustare. contingē. et eciam ꝓ immolor libor eciā inuenit' ¶ Libo componit' collibo. as. i. siml' libare Delibo. as. Prelibo. as. Relibo. as. iteꝝ sacrificare ¶ Libo. as. actiuū est cū omnibȝ suis compositis et prod hanc sillam li. ß libeo. es. et libens eā cor' Vnde quidam. Sic gaudere libet ut amans mea gaudia libet. liba libens libo libando libēcius ibo

Libra. a liber. a. um dr h libra. e. et pficitur xij vncijs. et inde habet' pfecti ponderis genus. quia tot constat vncijs quot mensibus ānus. et dicit' libra. quia sit libera et cuncta in se pondera precedencia ul' minora concludat. Et scias qꝑ libra dnr xx solidi. quia tantū solent ponderare. Item libra dr quoddā signū in celo qd sol intrat in septembri. Et dr libra qr tunc dies et noctes equantur. Libra componit' h et h bilibris et hoc bre. i. duarum libraꝝ. pondus ul' mensura. sic et trilibs. et q̄drilibris. Et ꝓd li. sicut et libra naturaliter ꝓd li. ut wlt magister bene. ß liber libri cor' li. vnde in doctrinali dr. Pro centū libris nolo carere libs A libra deriuat' libro. as. et est librare. ponderare uibrare. equare. Et componitur collibro. as. i. sil' librare. Relib' as. iteꝝ librare ¶ Libro actiuū est cū omnibus suis cōpositis. et producit li naturaliter

Libramentū. ti. i. equamentū. a libro. as. dicit'.

Librarius. a libra dr librarius. ria. riū. Et ē lib'rius quod ptinet ad libram. et h librarius. et hec libraria. dr tenens libram. Item librarius ul' lib'ria dr seruus ul' ancilla qr ad libram. i. ad mensuram cibū accipiant. Item librarius ul' libr̄ia scriptor ul' scriptrix qui ul' que scribit librū. et prod li. hester viij. Librarijs et scribis. Que sit drā int' librarios et antiq̄rios dcm̄ est in liber. a. um.

Librelliū lij. quidā flos. et dr a libro bras. quia crescendo cito sursum libretur.

Librilla. a libra. bre. dr h librilla. le. baculus cū corrigia plumbata ad librandū carnes. et librilla dr instrum̄tū lib̄ndi. i. ꝓiciendi lapides in castra scȝ manganus. Vn̄ librillo. as. cū tali instrumēto proijcere uel percutere. ul' infestare.

Libripens libripendis dr tenens librā. quia de manu eius pendeat libra ul' libram pendentē sustineat. Et componitur a lib' et pendeo. uel pendo Vn̄ nenius. Qui librā tenet appellat' libripens

Libro. as. in libra. bre. exponitur.

Libū. bi. a libo. as. et est libū panis immolaticius. scȝ qui sacrificatur et offertur. alio nomīe dr placenta Nūi xxviij. g. pt' holocastū et liba eius

Liburnia. a libro. as. dr h liburnia. nie. quedaȝ regio cuius homines sunt agiles. et ad currendū abiles et ueloces. Vnde liburnus. a. ū. gentile. Et quia liburni ueloces sunt ideo pua nauis et abil' ad currendū dr. Inde h liburna. ne. et similiter. qr illi liburni sunt adeo agiles et ueloces ideo ab ill' dr h liburnus. ni quoddā genus currus uelocissimi. Vnde Juuenalis. Diues et ingenti current sup ora liburno. Et eadem racōne ab ill' dr hic liburnus. ni. preco ul' discursor. Juuenal' pmus clamā ¶ te liburno

Licencia. a liceo. es ul' a licet qd ē licitū deriuat' licens. tis. ti addita a fit licentia. ꝓprie autē licentia est abusio et improprietas cum aliquis de concessione cōmuni ul' aliquo facit qd non debet ul' contra artem. vn̄ licenciā autoꝝ dicimus cum corripiūt ꝓductas. ul' ꝓducūt correptas. Item licentia dr quecūqȝ concessio. Item licētia dr cōmeatus quod wlgariter dr commeatio Vnde licencio. as actiuū. i. wlgo cometare. Itē a licencia dr licenciosus. osa. sum. i. lasciuus. ul' cui omnia licent. Licens sm qꝑ est nomen compatur

Liceo. ces. cui. licere licitū est equiuocū. Nā licē id est esse licitū. in hac significacōne raro inuenit' modo psonale. Tamē paulus ad cor' exponit illd Omnia michi licent sed non omnia expediūt. Et luc'. Omnia dū liceant nob' nil esse recuso. Sȝ impsonale ab eo deriuatū scȝ licet est in frequēti usu liceo. ces. cui. i. extimari ap̄ciari. sit modo ap̄cio as actiuū ut licentius possimus loqui. Item inuenitur liceor liceris depo. Liceo ergo et liceor eris depo. hn̄t significacōnes contrarias suis uocibȝ. qr

liceo ī actiua uoce signat passionem ab alio illa
tam.i.appciari. Vnde et construit̄ cū ablatō inter
posita a uł ab ꝑposicōne ad modū passiuoꝝ. Itē
liceor.ris.licitus.signat accōnem t̄nseuntē.i.ap
ciare. Vnde construit̄ cū accusatō ad modū actio
num. Itē utrūqꝫ construit̄ cū abltō.uł gtō designte
pciū.ut liceo a te tribus obulis.uel triū obuloꝝ
Cum genitō uł abltō pciū designante construunt̄
predcā ūba iuxta illam regulā. Verba ad preciū
ptinencia indifferenter et in eodem sensu constru
unt̄ cum genitīs et ablīs pciū designantibus.ut
emi istū equū duobus denarijs uł duoꝝ denario
rum. Vnde ad interrogacōnem factam p gtīn pt
rn̄deri abltūs uł ecōuerso.ut quanti constitit hec
kappa.vno denario. Vel q̄nto emisti istū equū cen
tū solidoꝝ.qꝛ genitiuus competenter respondeat̄
ad genitiuū uł abltūs ad abltm̄ non est q̄o. Lice
o in omni significacōne cū suis compositis ē neu
trum. Liceor uero depo. Et cor̄ hanc sillaꝫ li. Vñ
bzria. Multa licet sapias re sine nullus eris. et in
de licet et licebit. Qn̄qꝫ ponit̄ ꝓ coniūctione ad
ūsatiua scꝫ q̄uis. Non tamen est dicendū qꝛ licet
uł licebit sit coniūctio sed tantum uerbum.

Licia.cie.regio est. Vnde licius.a.um.pnt cor̄
Vnde ouid' epp. Sanguine tcoloni liciam tepefe
cerat hastam. Autores tamen qn̄qꝫ poetica licen
cia penultimam istius nominis producunt.

Liciatoriū.rij.lignū in quo liciū inuoluitur. et

Liciniū.lignis grece latine dicit̄ ¶ dr a licio.is.
lux uł lumen uł lucerna. Vnde hic licinus licini
et hꝰ liciniū.cinij.in eodem sensu.scilꝫ funis cande
le.q̄ ardet in candela uł cincendula lucerne. Et di
cunt̄ sic.quia dent lumen. Et ponunt̄ qn̄qꝫ ꝓ ip
sis candelis uł lucernis. Virgił in pmo eneid'. Sit
strepitus tectis uolucres qꝫ p ampla uolutant ac

Licinū.ni.gen9 uestis ¶ cina dependent licini.
a ligo.as.quia textura eius ligata sit in totū.q̄i
liginū.et c ꝓ g.est posita. Item licinus aliud sig

Licio.cis.licui uł lexi lici ¶ nat.uide in liciniū.
tū uł lectum non est in usu.i.trahere. Et compo
nit̄ cū ad et dr allicō.cis.allexi uł allicui.i.attra
here quadaꝫ delectatione prouocare ad se. Vnde
allecto.tas.fre.i.frequenter allicere. Item compo
nit̄ elicio.cis.elexi uł elicui.elcm̄ uł elicitū.extra
here extra uocare et educere. Vnde electo.as.fre
id ē frequenter elicere. foras emittē. Illicō.cis xi
uł illicui.illaqueare.in fraudeꝫ ducere. vnde illec
to.as.fre. Et pellicio.cis.cui.uł pellexi.pellicitū
uł pellectū.i.decipere. Prolicio.cis.i.procul elicē.
¶ Licio et eius composita sunt actiua.et cor̄ hāc
sillam.li.et faciūt p̄teritū in xi uł in cui.ſ; elicio
et pellicio frequencius in cui.alia frequentius in
xi. Et ſm qꝛ faciūt p̄teritū in xi faciūt supinū in
ctū.ſ; ūo qꝛ faciūt in cui faciūt in itū.ita dic̄ hug̊
Pris.autē in x lib̊ determinans de ūbis tercie con
iugacōnis desinentibus in cio sic dicit. Alia ī ante
cio habencia eandem in e conūtunt. et cio in xi.
ut aspicō aspexi.illicō illexi.pellicō pellexi. Inue
nit̄ eciam ſm antiquos pellicui et allicui. Excipi
tur tamen elicō elicui.et puto ideo ne si elexi di
ceremus pticipiū necessario electūs fiēt.et esset du
bitacō significacōnis.qꝛ suple eligor ris facit elec
tus. Hijs uisis dico sequens ps.qꝛ composita a li
cio.cis.lexi lectū quod non est in usu in simplici
tate faciūt p̄teritū in xi.et supinū in ctū. ſm mo
dnos excepto elicio quod facit elicui elicitū.cau

sa dr̄ncie ut dictū est. Non tamen inficior quin p̄
terita predcōꝝ ūborū inueniunt̄ eciam in cui.ut
pellicui.et sup in citū ut allicitū.et hꝰ ꝑ antiquos

Liciscus.licos quod est lupus componit̄ cū ci
nos quod est canis.et dr hꝰ liciscus.ci.et hꝰ licisca
ce.et ut ait plinius licisci uł licisce dnr canes na
ti ex lupis et canibꝫ cū forte inter se miscentur.

Licitacō a licitor aris deriuat̄ hec licitacō onis
et ē ꝓpie licitacō qn̄ aliq̄d uēdit̄ et ēptores sup se
augmtū ł diminucōeꝫ faciūt uł ꝑpōsioēꝫ ł ꝓmissi
onē vn̄ et sepe licitacō dr ꝑpōsio uł ꝓmissio.ſ; ꝓ

Licitor.aris.i.appciar ¶ prie predcō modo facta
n.uł addere siue diminuē.pciū rei que uenditur
ut si quis dicat se uelle dare pro re aliqua x soli
dos et alius supueniat et dicat ego dabo xj.uł si
vnus dicat iste equus ualet x solidos.et ali9 imo
ualet xj. Et ponitur aliqn̄ licitari simpłr ꝓ uen
dere. vnde hic licitator.oris. Et corripit.ci.

Licitus.a liceo uel licet dicitur licitus.a.ū.qd̊
componitur illicitus.ta.tū.i.non licitus.

Liciū.cij.filum innodatū tele p quod stamen
trahitur et licitur.et dr a licio.is.et scribit̄ per c
Ad cuius differenciā iste genitiuus pluralis de lis
litis.scilicet litium retinet sonum de t.

Licius.cia.cium.in licia exponitur.

Licon id est dulce.

Licos grece latine dr lupus.ab auiditate uł ra
pacitate.qꝛ rabie rapacitatis q̄ inuenit trucidat.

Lictor.a lito.as.dr hꝰ lictor.oris.qui de officō
portat gladiū.uł securim ante regem.uł impera
torem ut ad puniendos reos p̄sto sit.et dr lictor
q̄i litor a litando.c.interposita.qꝛ litat et interfi
cit reos. Vnde et quicūqꝫ regi uł iudici uel alicui
p̄sidi obsecunt̄ ad puniendos reos lictores dicūt̄
Item lictor dr portitor cadaueꝝ.scilꝫ qui portat
cadauera.ad buscum uł sepulturam.similiter a li
tando uł a ferendo.q̄i lator. Item lictor potest di
ci leccator uł q̄ lingit.a lingo.gis.ſm hug̊. Quot
autē dr lictor quasi legis ictor.i.pcussor.uł lictor
quasi actor ethymologia est non compositio.

Lictum ē supinū de lingo.gis. Itē linquo debēt
facere lictum ſ; non est in usu.uide in lingo.gis.

Licui.qn̄ ē p̄teritū de liqueo scribitur per q et
geminū.u.ſ; qn̄ est p̄teritū de liceo scribit̄ per c

Lidia.die.regio est.vnde lidus.da.dū.et lidius
dia.diū.Eze.xxx. Ethiopia et lidia.et lidij. In li
dia erant duo fratres scꝫ lidus et turenus.q̄bus
cū illud regnū non sufficeret ꝓiecerūt sortes q̄s
eorum cum pte populi exiret et ceciderunt super
turenū.qui cū pte lidoꝝ uenit in tusciam.et a su
o nomine tuscia est dcā turena et tusci tureni. Si
militer ab illis qui cū eo uenerunt tuscia dcā est
lidia.et eciam tusci lidi. vel a nomine fratris.qꝛ
sepe nomen vnius fratris ponit̄ ꝓ noīe alterius

Lien lienis.masculini generis per ī id est splen

Lienon.i.lene ¶ sed lyen per.y.id est uenus.

Lienosus in linosus uide.

Lienteria.enteria quod est intestina componit̄
cū lienon.i.leue et dr hꝰ lienteria.rie.q̄i molle in
testinū.qꝛ cibū tamq̄ p aliena intestina nullis ob
stantibus faciat prolabi.qualemcūqꝫ enim cibum
accepit incoctum egerit. vnde lientericus.ca.cum
dicitur qui talem infirmitatem patitur.

Lieus.liei mas.ge.i.bachus.et dr a lien quod
est splen.quia a splene risus ꝓcedit.et ebrij qua
si semꝑ rident. Vel dr a ligo as.qꝛ ligat linguam

et impedit. Vel a lienon quod est leue. qꝛ multo
vino memb' soluant' et leuiant'. et inde lieus. ea
eū. i. bachicus. et prod' pnl'. Vnde ouid' de ar. Tur
pe iacens mulier multo madefacta lieo

Lignarius in lignum est.

Lignis grece. latine dꝛ lux lumen ul' lucerna.

Lignum. a lignis greco dꝛ h' lignū. ni. qꝛ incen
sum conuertatur in lumen. Vel quia conuersum in
ignem lumen faciat. ul' qꝛ aptū est flammis et lu
minibus. Et inde ligneus. a. um. de ligno existens
ul' ad lignum ptinens. et h' lignariū. locus lignoꝝ
ul' lignoꝝ aceruus. Item h' lignarius generalit' opi
fex lignorum appellatur.

Ligo. as. aui. vnde h' ligamen. et h' ligatura. et
h' ligula. ¶ Ligo componit' alligo. as. Colligo as.
Deligo. as. i. ualde ul' deorsum ligare. ul' dissoluē
Disligo. as. quod deberet dici diligo. as. sed causa
drn̄cie ad diligo. is interponit' s. et in eodez sensu
inuenit' diligo. is. tercie coniugacōnis. Illigo. as.
Interligo. as. Proligo. as. Perligo. as. Preligo. as.
Obligo. as. i. impignorare. Religo. as. i. dissoluē.
ul' iterum ul' ualde ligare. Subligo. as. q̄i subtus
ligare. ¶ Ligo et composita ab eo omnia sunt ac
tiua. Et cor' hanc sill'am. li. Vnde bir'. Quemlibꝫ
immodicus alligat heris amor. uide in iunctus.

Ligo. onis. mas. ge. i. sappa ul' marra ul' sarpa
q̄dam instrumentū rusticariū ad fodiendū aptū
Et dꝛ a leuo. as. qꝛ leuat terram. vnde ligo quasi
leuo. et legones quasi liuones. et prod' pnl' gt̄i. ħ
ligonis legones nomen gentile eam corripit.

Ligoniso. sas. saui sare. i. sappare. ul' sarpare ul'
marrare. ligone terram uertere.

Ligula. le. a ligo. gas. dꝛ h' ligula. le. pua fascia
ul' corrigia cum qua aliquid ligatur. vnde ligula
tus. ta. tū. i. ligul' ligatus. ul' plenus. et hic ligula
tus. lati. i. cocus cui multe ligule sunt necessarie.
propter ueteres pān̄os quos induit. et ligulo as
ligulis ligare. Et corripit gu

Ligur ul' ligus liguris. in liguria exponitur

Liguria. rie. quedā puincia in qua sunt uercel
le nouaria mediolanū papia dcā sic ab abūdan
tia leguminis. vn̄ a legumē dꝛ. et a liguria dꝛ h
et h' ligus ul' ligur liguris gentile. Et cor' pnl' gn̄

Ligurio. ris. riui. ritū. i. parump cibū attingere
latent' et cito deuorare. et cito deglutire. et ē glu
tonū. Et ponit' qn̄qꝫ simpl'r p deuorare ul' linge
re. Et componit' abligurio. ris. i. absumere deuas
tare. Deligurio. ris. i. ualde ul' deorsum ligurire. p̄
ligurio. ris. i. ante ligurire. ¶ Ligurio et eius com
posita neutra sunt. et prod' hanc sill'am gu. Orac'
in sermonibꝫ. Tractauit calicē manibus dū furta

Ligurius. rij. mas. ge. quidā lapis p̄cio ¶ ligurit
sus dcūs a linx. qꝛ fit ex urina lincis tempe indu
rata. Exod'. xxviij c et xxxix. Ligurius achates.
Pap̄ dicit. Ligurius lapis dcūs. qꝛ fit ex urina lin
cis tempore dura. ħ exodi xxxix c legitur liguri
us sine. n. et ita teneas. et h' eciam wlt hugucio.

Ligusticus. a liguria dꝛ ligusticus. a. um. penul'
cor'. Iuuenal'. Nam si procubuit qui saxa ligustica
portat. Item a liguria h' ligusticū. ci. quedā herba
a liguria dcā. quia abundat in liguria.

Ligustrum. ri. quidam flos dcūs a liqueo es. qꝛ
cito liquet et marcescit. Vnde uirgilius. Alba ligus
tra cadunt uaccinia nigra leguntur.

Lilium. lij. dr' flos lacteus. et quedā herba lac
tei floris. Similiter dꝛ liliū a lacte q̄i lacteū. et lili
a q̄i lactea. quoꝝ candor ē in folijs. uide in pax.

Lima. me. a limus. mi. dꝛ h' lima. me. quoddā
instrumentū fabrile. qꝛ limū aufert de ferro. ul' qꝛ
limū. i. leue faciat. Et inde limo. mas. aui. are. id
est purgare. polire. ul' diminuere. Nam lima ferꝝ
diminuit. Vel limare deriuatur a limus. et tūc li
mare. i. limo implere ul' impinguare. ¶ Et cōpo
nitur collimo. as. simul limare. Delimo. as. ualde
limare. ul' limū auferre. Elimo. as. i. purgare. Ob
limo. as. i. limpidare. polire. ul' deterere. demoliri
corrodē. ul' limo cooperire. Et prod'. li. lima et lio
as. cū suis compositis. Vnde vindocinensis. Quot
fornax auro q' ferro lima flagellum

Limaca. a limus dꝛ h' limaca. ce. et limax. acis
p eodem uime qui in limo moratur. ul' de limo
nascitur. ul' qꝛ totus est immūdus et limosus. Et

Limarius rij. i. reciari9. et dꝛ a lim9 pd' ma

Limas. atis. fe. ge. uestis que ptendit' ab umbe
lico usqꝫ ad pedes. Et dr' a limus. qꝛ inferius in
extremo sui habet limbū limū. i. obliquū Et ead'
uestis dꝛ limus. Hac publice utebant' serui et co
qui. et producit penultimam genitiui.

Limbellus. li. diminitiuum puus limbulus.

Limbulus. li. dimi. puus limbus. et corripit bu

Limbus. bi. quē nos ornaturā dicimus fasciola
est q̄ ambit extremitatē uestiū. aut ex filis aut ex
auro contexta assumpta qꝫ extrinsecus in extrēa
pte uestimenti ul' clamidis. dꝛ tamen limbus vn̄
cumqꝫ fiat talis ornatura. Dr' eciā limbus quādo
qꝫ circuitus cuiuslibet rei ul' ora maris ul' uestis.
ul' clamidis. Vnde limbosus. sa. sum limbo orna
tus ul' plenus. et limbo. as. limbo ornare. Itē lim
bus ponit' p quadam pte inferni. Quatuor eni
sunt loca inferni. scꝫ infernus dampnatoꝝ. limbꝫ
pueroꝝ. purgatoriū. limbus patꝝ. uide in infern9
et in sinus. ¶ Hic potest queri. An pueri nō bap
tizati in limbo existentes sp̄ualem in anima senci
ant afflictionē. Ad hoc dico q' cognicōnem pfec
tā habebūt pueri in limbo exn̄tes eoꝝ que natu
rali cognicōni subiacent. et cognoscent se p̀uatos
esse uite eterne. et causam quare ab ea exclusi sūt
nec tamen ex hoc aliquo modo affligunt' quod
qualiter esse possit uidendū est. Sciendū est ergo
ex hoc q' caret aliquis eo q̄d suam pporcōnē ex
cedit non affligit' si sit rcē racōnis ħ tantū ex eo
q' caret eo ad quod aliquo mō pporcōnatus fu
it. sicut nullus sapiens homo affligit' de h' q' nō
potest uolare ut auis. ul' quia non est rex uel im
pator. cū sibi non sit debitum affligeretur autē
si p̀uaretur eo ad quod habendū aliquo mō ap
titudinem hūit. Dico ergo q' oīs homo usum
liberi arbitrij habens pporcōnatus est ad uitam
eternā consequendam. qꝛ potest se ad grām p̄para
re p quam uitā eternā merebit'. et ideo si ob hoc
defierit. maxim9 erit dolor ei. qꝛ amittit id quod
fore sibi possibile fuit. Et ideo in dampnatis in
inferno p culpa actuali qui usum liberi arbitrij
habuerūt et in quibus fuit aptitudo ad uitā eter
nam conseqn̄dam g̃uior pena erit q' dei uisione
carebūt. q̄' q' igne inferni cruciabunt'. sicut dicā
in pena. Pueri autē nūq' fuerunt pporcōnati ad
hoc q' uitā eternā haberent. quia nec eis debeba
tur ex p̄n̄cipijs nature cū omnē facultatē natuē
excedat. nec actus ppos habere poterūt. quibus
tantū bonū consequerent'. et ideo omnino nichil
dolebunt de carencia uisionis diuine ymmo mag'

gaudebũt de hoc ꝙ ꝑticipabunt multũ de diuina
bonitate in ꝑfeccõnibus naturalibus. nec p̄t dici
ꝙ ꝓporcõnati fuerint ad uitã eternã conseqñdaꝫ
q̈uis non ꝑ accõnem suam tamen ꝑ actionẽ ali
orum circa eos. q2 poterũt ab alijs baptisari. sic
et multi pueri eiusdẽ condicõnis baptisati uitam
eternã consecuti sunt. Hoc enim est supexcedẽtis
grẽ ut aliquis sine actu ꝓpo p̄mietur. Vnde defec
tus talis gracie non magis tristiciã causat in pu
eris decedentibus non baptisatis q̈ꝫ in sapientibꝰ
hoc ꝙ eis multe gracie non fiunt que alijs sibi si

Limen. a limes dr̄ hoc li ¶ milibus facte sunt.
men inis. limina hostiorꝫ dr̄r a limes q̈si tñsuer
sa ut limites. et ꝑ ea sicut ꝑ limites in agros in
domũ introeatur. ul' exeatur. Vnde dr̄r a limes
q2 ꝑ transuersum posita sunt. Vnde h̄ et h̄ limiã
ris et h̄ re. ad limen ꝑtinens. et h̄ liminare ris. ideꝫ

Limes itis mas. ge. i. callis. et dr̄ a ¶ qd limen
limus. q2 ꝑ transuersum ducit et ext̄ uiã. et sunt
ꝓpe limites transuersa in agris itinera. ul' fines q̇
agros diuidunt et terminant. Et corr̄ pnl' geniti
Prosper. Angusto uirtus limite celsa petit.

Liminare. in limen uide.

Liminiscus. ci. mas. ge. ũgula inter duos punc
tos iacens. et dr̄ a limo. i. obliquo. q2 ex transuer
so iacet. Et ponitur in hijs locis que sacre scrip
ture interp̄tes eodem sensu s3 diũsis sermonibus

Liminiũ. a limes dr̄ h̄ liminiũ ¶ transtulerunt
nij. i. captiuitas exiliũ. expulsio extra limen uel
extra domũ. Et componit̄ cum post et dr̄ h̄ post
liminiũ nij. reuersio de exilio ad iura q̄ admiserat
ul' ius. quod quis uendicat sibi suꝑ rebꝫ suis post
reũsionẽ de exilio. Vnde postliminius nia. niũ. q̇
post captiuitatem reuersus iura que amiserat reci
pit. Vnde prudencius Hunc postliminio redeuntẽ
suscipit alto. Vñ Jero. in ꝓlogo Josue. Et amis
sum iam diu opus quasi quodam postliminio re
petere. Quia Jero aliquos ꝓphetas explanauerat
aliquorꝫ explanacõnem diu intermiserat. loquit̄
methaphorice ꝙ wlt exponẽdo laborem accipe
ul' assumere. sicut postliminius sua resumit post
q̈ꝫ reuertit̄ de captiuitate. q̈i dicat. Diu fui deten
tus q̈i essem in captiuitate. mõ ab alijs occupaci
onibus expeditus uolo assumere quod incepi.

Limino. a limen dr̄ limino. as. aui. are. i. limiã
ꝑparare. Et componitur collimino. as. Delimino
as. i. ualde liminare. uel deorsum limen auferre. E
limino. as. idem. et eliminare extra limen foras
ꝓijcere. ul' portare publicare. Jllimino. as. limen
immittere. ul' intra limen immittere. Sublimino
as subtus liminare. ul' sub limen ponere. ul' info
dere. Limino. as cum omnibus suis compositis ẽ
neutrꝫ. ꝑter illimino et elimino. et sublimino que
in quibusdam suis significacõnibꝫ sunt actiua. Et

Limis. ꝫm hugꝫ h̄ et h̄ limis. et h̄ me corr̄ mi
et limus. a. ũ. i. obliquus. ul' distorquens oculos.
scilꝫ strabo. Vnde h̄ limes. itis. i. collis. Et inde cõ

Limitanus. ni. deus qui p̄est ¶ ponit̄ sublimis
limiti. qui et terminus dicitur a limes.

Limito. a limes dr̄ limito. tas. et ẽ limitare ter
minare ¶ Et componitur collimito. tas. Delimito
tas. i. disterminare ul' ualde limitare. Elimito as
in eodem sensu. Et est actiuum limito cũ omnibꝫ
suis compositis. Et corripit mi.

Limo. mas. in limus exponitur.

Limosus. a. um. plenus limo. Et comparatur. et

Limpha. a nimpha quod ẽ aqua ¶ dr̄ a limus
fit h̄ limpha. phe. mutata. n. in. l. i. aqua. et lim
pha dr̄ quidaꝫ humor ul' spuma in fronte canũ
qua dispersa ꝑ caput insaniũt et in rabiem ũtũt̄
et dr̄ a limpha liquore. q2 ad modũ illius discur
rit. ul' quia pacientes h̄ uiciũ uitant et timent a
quã. Vnde limphor. aris. i. aquam immiscere. ul'
insanire. Vñ limphatus. ta. tũ. ꝑticipiũ. et p̄t esse
deriuatũ a limpha ꝫm utramqꝫ eius significacõeꝫ
limphatus. i. aqua mixtus. et limphatus id ẽ in
sanus. Et limphaticus q2 aquã timeat. quã greci y
drofaban dicũt. et dr̄ ꝓpe limphaticus q̇ uiciũ ex
aqua cõtrahit. cuius iniciũ ẽ huc et illuc cursu ire
sumpto uicio a fluore aque. s3 poete iã usurpant
nomen h̄ generaliter ꝓ furiosis. Vnde limphati
cus ꝓprie dr̄ canis a limpha quam habet. et hinc
translatũ est ad alia. Et pñt predcã scribi per ph

Limphor. aris. in limpha est. ¶ ul' per. f.

Limpidus. a limpha dr̄ limpidus. da. dũ. purus
lucidus. clarus. manifestus. q̈i limfidus. Et compa
ratur. dior. simus. ezech. xxiij. Suꝑ limpidissimã
petram effudit illud. vnde limpide dius. me. adũ
biũ. et hec limpiditas. tatis. et limpido. das limpi
dũ facere. purificare. clarificare. Et est actiuum.

Limula. le. diminitiuum. parua lima.

Limus. mi. fe. ge. terra humida et cenosa sicut
que est in profundo aque. Et dr̄ a leuis. q2 leuis
sit. Jtem adiectiue declinatur. limus. a. um. i. obli
quus ul' distorquens oculos sicut strabo. sic dixi

Linarius. rij. a linũ dr̄ h̄ linarius. ¶ in limis
. i. reciarius. et linarius. ria. riũ. et h̄ linariũ. i. locꝰ
ubi abundat linũ uel semen lini.

Linceus. in linx lincis est.

Linea linee est corda cũ qua aliquid dirigit̄. et
dr̄ a linũ. quia de lino fiat. et si non fiat ec̄ de li
no tamen linea dr̄. Et eciam signũ quod ꝑ lineã
fit dr̄ linea. ut in scriptura. Et linea eciam longi
tudo dr̄ sine latitudine. vnde lineo. as. aui. i. ꝓtra
here. lineas facere. Vnde lineatim adũbium. i. per
lineas ꝓtractim. ¶ Et scias ꝙ in ueteri testamẽto
appellatur linea stricta camisea totũ corpus ope
riens. que ita strictis manicis adherebat corpi ut
nulla inesset ruga et descendebat usqꝫ ad pedes.
Vnde grece poderis id est talaris dicebatur.

Linearis. a linea dr̄ h̄ et h̄ linearis. et h̄ are qd̄
ꝑtinet ad lineã et iñ cõponit̄ interlinearis

Lineus. a linum dicitur lineus. a. ũ. de lino ul'

Lingua. a lingo. is. dr̄ h̄ ling ¶ ad linũ ꝑtinens
ua. e. q2 ea lingimus. Vel lingua dr̄ a ligo. as. q2
ligat ũba et uoces ꝑ articulatos sonos. Vel ling
ua a ledo. dis. q2 dentibus illiditur. sic enim plec
trꝫ cordis ita lingua illiditur dentibus et uocalẽ
efficit sonũ. Vnde linguosus. a. ũ. i. loquela plenꝰ
et abundans scꝫ loquax. et compatur. Vnde ling
uositas. tatis. Jtem a lingua linguatus. ata. atũ.
qui magnã habet linguã. ul' in lingua potens. et
componit̄ benelinguatus. ta. tũ. facũdus. eloqñs
Et utrꝫqꝫ compatur. Jtem lingua ponit̄ pro ling
uagio. Cor̄ xiiij. Siue lingue cessabũt. ¶ Et scias
ꝙ lingue sacre sunt tres. hebraica. greca. latina. q̄
toto orbe maxime colunt̄. Nam prius q̈ꝫ suꝑbia
turris illas diuideret vna omniũ nacõnũ lingua
fuit hebrea. Credit̄ eciam ꝓbabiliter. ꝙ in pat̄a
tantũ erit vna lingua. Vnde dicit remigius super
illud ad cor̄. Siue lingue cessabũt. Sicut inq̇t añ'
turrim babel vna erat lingua hebrea. sicut quidã

doctores putant expleto iudiciō ipsa remanebit v
na. reuera in multis linguis uarietas ē. et ubi ua
rietas ibi dissensio. In sanctorꝝ regno nō erit dis
sensio. ergo nec linguarꝝ uarietas. Item bnhardus
dicit Multi multa sciunt. vna erit omniū lingua
iubilacō indefessa. vnus affectus. amor eternus.
et erit cōmune omnium omnipotencia. sapiencia
pax iusticia. intelligencia. Non erit in illa pace di

Linguax. a lingua dr linguax. ¶ Tūsitas linguarꝝ
cis. gen. omnis. i. multū loquax assidue copiosus
lingue. Et compatur. vñ h linguacitas. tatis.

Lingulaca. ce. fe. ge. piscis qui formam habet
lingue. uł auguratrix siue incantatrix mulier. Et

Lingula. le. pua lingua. et p cōscī ¶ dr a lingua
sione lingula. sicut dic ps. in tēctatu diminitiuorꝝ.

Linguo. is. linxi lictū. i. lambē. linguā alicui rei
supducere.. ¶ Et componit collinguo. is. Preling
uo. is. Relinguo. ¶ Linguo est actm cū suis cōpo
sitis. Et facit pteritū in xi añcedente. n. et supinū
in ctū sine. n. Linquo eciam dr facere lictū. ß non
est in usu. ad drām de lictū quod uenit a linguo
is. ß in compōne bene est in usu. delictū. relictum
¶ Et scias q linguo. habet. u. post. g. in pma per
sona tantū. sed in alijs psonis. ut lingis lingeres
et ceteris non habet. u.

Linguosus. sa. sum. in lingua exponitur.

Liniamentū. ti. i. dispositio. similitudo. uł figuā
similitudinis. Et dicitur a linea.

Linifex. cis. pnł cor tam in ntō q in genitiuo
qui uł que facit uł opatur linum. Et est cō. gen
Et deriuatur a linifico linificas.

Linificiū. cij. ipsa lini opacō. a linifex dicitur.

Linifico. cas. linū facē. a linū et facio componi

Linio. is. iui. itū ire. i. inungē. Et ¶ tur et cor h
est actm cū omnibus suis compositis. Et produc
hanc sillam li. Et deriuat a lino. is. tercie cōiug
Et scias q lino. is. tercie coniug. et linio. is qrte.
diuisa significant ßm gmaticos. tamen in sac pa
gina ut dicit pap linio idem significat fere quod
lino. et hoc patet eciam in ezech. xiij c. et ī amos
vj c. et in mora. gg. et in multis alijs diuine pa
gine locis. Quidā tamen putant h scriptorꝝ uicio

Linipediū. a lino et pes componit ¶ accidisse.
h linipes pedis. et hoc linipediū. dij. scilicet line

Linipes pedis in linipedi um calciamentum
um uide. Et corripit ubiq penultimam.

Linistema. linū componit cū stamen et dr h li
nistema. tis. uestis ex lino et lana contexta. et dr
sic qr in stamine linū et in tma lanā hz et pō ste

Linna. a linū dicit h linna ne. i. sagū quadrum
et molle et est gallorꝝ. Quibusdam eciam nacōni
bus sua cuiq ppria uestis ē. ut ptis sarabare gal
lis linne. germanis renones. hispanis stringes. sar
des mastruce. et iñ linnatus. ta. tū. linna indutus

Lino. is lini uł magis cā drñe ad nomen lini.
leui. quod a leo quoq simplici nascit. qd in usu
non est. ex quo deleo deleui. Vetustissimi tamen
eciam lini in pterito ptulisse inueniunt. litum ī
supino sicut volt pris in x li. Lini autem est utus
huius nominis linius. ß autē modernos dicimus
lino is. leui litum. Est autē linē ßm hug ori dolij
opculū opponē coopire. obturare doliū. et linē. i.
inficere. deturpare. glutinare. ppe in hac significa
cōe dr linē cū vna res qi inficiendo supponit alii
Tunc paries linit cū calx supducitur et lutū. Itē
linere. i. destruere delere. Vnde h litura. re. ¶ Lino
componit allino. nis. alleui allitū. i. ualde uł iux
ta linere. Collino. is. i. simul linere. Delino. nis. i.
ualde deorsum linere uł planare. uł delere uel oc
cidere. Illino. is. i. intus uł ualde linē. Interlino is
interpolatim linere uł interficere. Perlino. is. pfec
te linere uł occidere. Vnde plitor occisor. Oblino
is. inficere. deturpare. qd volgo dr ēpegasare. Re
lino. is. iterꝝ linē. ¶ Lino. et eius composita omia
sunt actiua. Et cor hanc sillam. li. ubiq. Et faciūt
pteritū in leui. et sup in litū pnł cor. Est enim re
gula generał. Omne supinū ueniens a pterito ter
minante in ui prod pnł. Excipiunt h itū litum
quitū. citū. sitū. satū. cognitū. agnitū. q omnia cor
pnł. Ex dictis patet q lini infinitiuus cor. li. Sed
h linū. ni. prod li. xv. Possunt multa lini calido d

Linosis. a lien dr h linosis. sis. i. ¶ semine lini.
morbus splenis. Et hinc linosus. sa. sum. et lieno
sus. sa. sum. i. spleneticus. qui patit in splene. vñ
plantus in cassia. Cor ut opinor lienosum habe

Linquo. is. qui. ē. i. peccare uł dimittē et cōpo
nit delinquo is. qui. i. pecco cōmitto vñ h delictū
. i. pccm̄. relinquo. is. et componit derelinquo. is.
Linquo et omnia eius cōposita sunt actiua. Et fa
ciunt preteritū in liqui et supinū in lictū. abiecta
n. In simplicitate non est in usu. sup huius uerbi
linquo ad drām huius ubi linguo. is. xi. qd facit

Linteamen. in linteum est. ¶ lictum

Linteolum. in linteum vide.

Linter linteris. fe. ge. est pua nauicula. dicta a
linio. is. quia uadit et currit super aquam quasi
liniendo. Et corripit penultimam genitiui.

Linteū. a linū ni dr h linteū tei. i. uelū qd in lec
tulo sternit uł mantile. Item a linū h linteamen
inis. quod in lcūlo sternit. Et prod pnł nū. Et a
linteum dr liteolū li. di. Ezech xxx. Sartirent lin

Linū. ni dr a lenis. qr sit lene et molle ¶ teolis
uł greci dicūt linatū. et inde nos dicimus linum
Et prod. li. ß lino infiniti modi cor. li. sicut dixi

Linx. licos grece dr lupus et iñ ¶ in lino. nis.
linx. cis. ge. incerti. et h linca. ce. p eodem anima
li. quod volgo dr lupus ċnarius. Et dr a licos. qr
in luporꝝ genere numeratur et eis est similis. Et
dr linx oculos habere tam acutos. ut eciam uisu
parietes penetret. et inde dr linceus. cea. ceum. et
hinc linceus. cei. dictus fuit quidā hñs oculos tā
claros. et tam acutos q exñs in sicilia uideret na
ues exeuntes de affrica ut dicit. Itē linceus. cei. q
dam mons archadie. dcūs sic ab abūdācia luporꝝ

Linxa. a linx lincis dr hec linxa. e. dea bestiarꝝ
h dea splendor uł uiuacitas uisus intelligitur. dr
autē h dea magis dea bestiarū q hominū. qr acu
cius uident bruta animalia q homines. vñ noc
te habent sui uisus contempamentū. quia tūc ali
qua inueniūt obstacula. de die autē qr nulla inue
niunt fere nichil uident.

Lipperus. ra. rum. id est tener. mollis. delicatus

Lippio. pis. piui. pitū. i. esse uł ¶ et dr a lippus
fieri lippū. Inde lippiens. entis. pticipium generis
omnis. et a lippio lippisco. cis. inchoatiuum.

Lippitudo. dinis. lacrimacio uł putredo oculi. et
dicitur a lippus. pi. addita. tudo.

Lippus. pa. pum. p geminū. p. ut volt ps. in or
thogphia. qui habet oculos lacrimantes quodam
marcore plenos. et dr a pus. i. putredine oculorū
ut deriuacō sumatur ab ultima fillaba. et compa
ratur. lippidior. issimus. Vnde lippide. dius. sime

adūbium.q̄ autē dr̄ lippidus q̄si liquorem putri
dū p oculos emittens pocius est ethimologia

Lipsanū.ni grecū est et est neu.ge.et ꝓpe lipsa
na dn̄r reliquie que remanent.ꝭm hug. Inuenit̄
eciā lipsanū ut quidaz dicūt pro uase in quo po
nūtur ossa sanctoꝝ.Et ut dicit magister bn̄ prod
pnl̄.Pap eciam dicit Lipsana reliquie.Johānes e
piscopus in quodam sermone de ānunciacōne do
minica dic̄.Palestina lipsanū abrahe hūc ioseph
ossa vnū amplectit̄ sepulchꝝ moisi nec inuenit̄ ¶ sepulchꝝ

Liquamen.a liquo.as.dr̄ h̄ liq̄men
inis.et h̄ liquamentū.ti.liquamen ꝓpe dr̄ pisciū.
q̄r soluti in salsamentū pisciculi eundez liquorem
liquant.Cuius liquor dr̄ salsugo ul̄ muria.ꝫ pro
prie muria dr̄ aqua sale cōmixta.et effecta gustu ¶ in modū maris.

Liqueo.a liquo.as.dr̄ liq̄o
es.idem q̄d liquor.eris.i.fluere.decurrere.dissol
ui.Itē liquere ponit̄ ꝓ apparere.manifestum esse
nam cū massa liquescit quod prius erat occultū
fit manifestū.Item liquere ponit̄ pro deficere.q̄r
cū ius liquet deficit.et a liqueo liquet impsonale
.i.apparet.certū est.manifestū est.Et liquesco cis
inchoa.Et accipit̄ in eodem sensu in quo et liq̄o
et inde liquescit impsonale et liquescens. Liqueo
componit̄ colliqueo.es.i.simul liquere.Itē deliq
o.es.i.decurrere.q̄i deorsum ul̄ valde liquere.Itē
eliqueo.es.i.valde ul̄ extra liquere.Item p̄lique
o.es.ante liqueo.Perliqueo valde liqueo.Reliq̄o
iterꝝ liqueo.Et ab omnibꝫ inchoa.colliquesco.de
quesco.Eliquesco.Preliquesco.Reliquesco ¶ Liq̄o
es cū omnibus suis compositis est neutꝝ.Et facit
p̄teritū in quij p.q.et caret supinis.Et cor̄ ubiq̄
hanc sillām li.sicut et liquesco.Vnde ouid meta
Deliquit stagnū suo de nomine fecit.Et ouid de
ponto.Non michi fata liq̄nt ceptos seruancia cur
sus.Licco.ces.eciam facit licui.ꝫ tūc scribit̄ p c.et ¶ p vnum.u.

Liquescescentia a liquescenti dcō
de liquescens addita.a.fit h̄ liquescencia.i.appen
cia ul̄ defectus.ul̄ liquiditas.Et cor̄ li.De liques
cencia et liquidis dixi in p̄ma parte sup̄ in trac
tatu de lr̄ā.In capitulo de s.siue de liquescencia.

Liquidus.a liq̄o es dr̄ liquidus.a.ū.i.fluido9 ul̄
manifestus.Et compatur liquidior.simus.Vnde
liquide.dius.me.adūbium.et h̄ liquiditas.tatis.
et liquido.as.ūbū actīm.i.liq̄dū facere.et cor̄ qui

Liquo.as.aui are.i.liquidum facere.decurrere
ul̄ fluere.ul̄ liquorem emittere.ul̄ purgare.vnde
h̄ liquator.h̄ liquacō ¶ Et componit̄ cū con ut
colliquo.as.Item cū de et dr̄ deliquo.as.Item cū
e et dr̄ eliquo.quas.i.valde ul̄ extra liquare ul̄
purgare.Vnde et ponitur pro excolare.ul̄ foras
emittere.manifestare.ul̄ cū quodā vocis lenocini
o ꝓnūciare.Vnde eliquatus.ta.tū ¶ Liquo.as.ac
tiuū ē cū omnibus suis compositis.Et corr̄ hanc
sillām.li.Vnde psius.Et liquat et tenero supplā ¶ tat ūba palato

Liquor.eris.ūbum deponens
caret supplecōne p̄teriti et ultimi supini.i.fluē.de
currere dissolui.et prod̄ p̄mam.et dr̄ a liquo.as.
Itē inuenit̄ liquor.oris.nomen.Et cor̄ p̄mam.et
dr̄ a liqueo.es.Nam ꝯ ante.q.abbreuiat̄.et liq̄r
nomen.p̄ter liquor.liqueris tercie cōiug.et liqui
p̄teritū.Vn̄ quidā Sic distingue liquor ꝓ fluxu ¶ pro fluo liquor

Liquui p̄teritū de liqueo.per
geminum.u.post.q.uide in liqueo.es.

Lira.a lirin dr̄ h̄ lira.re.quoddā instrumentū
canendi.q̄i a varietate vocū.q̄r diūsos sonos effi
ciat.Item liras grece latine dr̄ sulcus.et ꝓpe ara
tri.vn̄ h̄ lira apud nos dr̄ sulcus.et inde liro.as.
.i.arare sulcare ¶ Et componit̄ deliro.ras.i.desul
care.a sulco deuiare.exorbitare sic̄ boues discor
dantes faciūt.vnde et sepe ponit̄ pro discordare
Vnde orac̄ in epy.Quidquid delirant reges plec
tunt̄ achiui.Et hinc delirus.ra.rū.i.stultus.et fa
tuus et discordiosus.Et nota q̄ delirare ꝓprie se
nū est.et senes ꝓprie dn̄r deliri.q̄r ꝓpter senectutē
delirant.i.insaniūt.et rectū tramitem tenere non
pn̄t.Et scias q̄ deliro et delirus non possunt esse
composita a lira ꝓ instrumēto canendi.q̄r tunc li
ra habet p̄mam būem.ꝫ lira ꝓ sulco.prod̄ p̄mā
sicut patet in illo usitato ūsu Pollice tango lirā.
facio cū uomere liram.Deliro ergo componitur
a lira pro sulco.Vnde deliro et delirus prod̄ penl̄
sic̄ lira p̄mā ut patuit p orac̄.Et h̄ vult huguc̄ et
magister bene.Quidam tamen dicūt q̄ deliro id
est discordo componit̄ a lira ꝓ instrumēto canēdi
et sic ꝭm eos cor̄ pnl̄ Sed deliro ꝓ deuio compo
nitur a lira pro sulco.et sic prod̄ li.Xv9.ꝭm eos
Deliro discordo deliro deuio dico.

Liricen.inis.mas.ge.i.cū lira canens.Et cōpo
nitur a lira et cano.is.Et cor̄ pnl̄ tā in nt̄o q̄ in ¶ genitō.

Liricina.ne.que cū lira canit.et dicit̄
a liricen.Et corripit penultimam.

Liricus.a lira dr̄ liricus.ca.cū.ad liram ptinēs
ul̄ dulcis et suauis.Vnde carmina oracij dn̄r liri
ca.q̄r cū lira cantabant̄.Vel a lirin dr̄ liricus.ca
cū.i.uarius ul̄ diūsus.Et hinc carmina oracij di
cunt̄ lirica a varietate carminū que in eis conti
nent̄.et lirici poete qui lirica scribūt.Liricus com
ponit̄ pliricus.ca.cū.i.dulcis et delcābil̄ sup ali
os.vel super cantum lire.Et corripit ri.

Lirin grece latine diuersitas uel uarietas.

Lis litis.fe.ge.et format̄ genitīs a nt̄o remo
ta.s.et addita tis.et dicitur a limes limitis.Et cō
mittitur lis inter duos.et mora finitur rixa int̄
multos et iniuria constat et dr̄ lis a contencione
limitis.qui agros diuidit Et prod̄ i ante.t.vnde
q̄dam.Absentis ptem studeas in lite tueri.et scri
bitur litiū genitiuus pl̄is p t.et eciā retinet sonū
de t.licet ponatur inter duas vocales.et hoc ad
drām deliciū delicij.et facit accūs pl̄is in is et in ¶ litis illoꝝ
es lites ul̄ litis.Cicero in frumentaria.Sedasti eē

Lisa ul̄ lisan hebraice dr̄ apostol9
ꝭm hug.Papias uero dicit.Lisa hebrayce.aposto
lus grece.missus latine dicitur.

Lisinium.sinij dr̄ a lixen quod est aqua.quia
fit ex aqua mixta cinere. ¶ isis interp̄tat̄ solō.

Listrimos est cū plures sensus in vnū locū bre
uiter expeditos coaceruat.et cū quadā festinacio
ne decurrit.ut cicero rempublicā queritans.uitaz
q̄ hominum coniuges liberum ꝭm papiam.

Litargiriū.a litos quod est lapis et argiros q̄d
est argentū.dr̄ h̄ litargiriū.rij.purgamentū argē
ti.quod spuma argenti uocatur.et fit ex argento
et plumbo.Idem et h̄ litargiꝝ dr̄.Et inde litargi
ricus.ca.cū.quod fit de litargiro.ul̄ quod ptinet ¶ ad litargirū

Littera.a lego et iter et itero cō
ponit̄ lr̄ā q̄i legittera.q̄r legendi iter p̄bet.ul̄ q̄r
legendo iteratur.ul̄ dr̄ lr̄ā quasi litura.a lino nis
ꝭm consuetudinē antiquoꝝ qui in ceratis tabulis
solebant scribere et postea linere.Et ꝭm hoc litte
ra dr̄ tantū de figura.ꝫ quecumq̄ sit deriuacō ul̄
compō istius nominis lr̄ā debet scribi p vnum t.

tantū sicut dicit hug. Sed cū lrā deriuet a lego.
legis. ul' a lino. nis. et tā lego q̄ lino cor ṗmā ui
detur q lrā ṗmam cor. ꝭ constat q ṗmā prod.
ut patet in illis ūsibus. Discere qui querit ut rec
te ūsificeris. Sint tibi nota tetra pes lrā silla me
tra. Et ita uidet q ibi sit positio. et sic q scribat
p geminū t. sicut multi scribunt. Ad h potest dici
q lrā potest scribi p vnū t. nec obstat q ṗmam
prod. et lego ul' lino ṗmā cor. q lrā tenet natu
rā huius pteriti legi. ul' leui que ṗmam prod. Et
regula ita tradenda est. Quanta fuerit ṗma natu
raliter in ṗmitiuo tanta remanet in suo directe de
riuato. ut sedes sedi. rex. rexi. lrā legi. A literā deri
deriuat h et h lrālis et h le. ut sciencia lrālis que
de literis tractat. ul' que efficit lrātum. Item a lrā
litero as. i. instruere. ul' literas coniūgere ul' com
binare. sicut sillabicare sill'as coniūgere. et dcōna
re dcōnes coniūgere. Et componit collitero ras.
id ē simul literare. Oblitero. as. i. delere. obliuioni
tradere. Et inde obliteratus. ta. tum.

Literalis. in litera uide.

Literarius. a lrātus ul' lrā dr literarius. a. ū. id
qd lrātorius. ul' literis plenus. Vnde aug. in lib
de ci. dei. Cum quidā lrārius narronis opa pdicaēt

Literatorius. ria rium. in literatus est.

Literatus. a litera dr h literatus. rati. et hic lrā
tor. toris. et lrātus. ata. atū. Literator ul' literat9
non dr ille qui habet multos libros et inspicit et
reuoluit ut monachus qui ppe potest dici antiq
rius. q antiquas historias habet ad manū. Sed
ille dr literator ul' lrātus qui ex arte de rudi uo
ce scit formare literas in dcōnibus. et dcōnes in
oracōnibus. et oracōnes scit congrue proferre et
accentuare. Vnde Jero sup math. literator inquit
erat qui grāmatos grece dr. ¶ Literatus compo
nit cū in et dr illiteratus. ta. tū. i. sine literis. non
literatus. idiota. Et compatur literatus. et illiterā
tus. Item lrātus et illiteratus accipiunt aliter. il
la enim uox dr literata que figuris uisibilib9 an
tea inuentis et usitatis potest rītari. Illrāta autē
dr illa que sic rītari non potest. ut sibulus ul' ge
mitus infirmoꝝ. et a lrātor ul' literatus dicitur li
teratorius. ria. riū. quod ptinet ad lrās ul' ad lrā
torem. ul' qd trāctat de lrīs. ul' qd efficit lrātorem

Literula. le. diminitiuum. parua litera.

Lithimos. a. lithos dicitur lithimos. i. impaciē
cia calcata uel crudelitate irrisa.

Lithos grece latine dicitur lapis.

Lithostratos in lithostratum exponitur.

Lithostratū. lithos quod est lapis componit
cū stratos quod est uariacō. et dr h litostrata. te.
et h lithostratū ti. i. pictura arte laborata. fit aūt
puulis tristis ac texellis. i. quadratis lapillis. tinc
tis in uarios colores. et idem dr lithostratos vel
lithostratus. Jo xix c. In loco qui dr lithostratos
Est ergo litostratus uariacō coloꝝ in pauimento
et congeries diūsoꝝ lapidū diūsoꝝ coloꝝ. uel pa
uimentū. ul' opus mirifice factum. uel eciā aliud
opus dūtaxat sit lapidū uarioꝝ coloꝝ ¶ Et scias
q interlinearis glo. dicit in Joh xix. Lithostratos
grece. i. iudicium uel iudicabile.

Liticen. a lituus et cano. is. componit h liticen
inis. i. canens cū lituo. et hinc h liticina. ne. q cū
cornu cantat. et cor pnl' tam in nīo q̄ in genitō.

Liticina. ne. in liticen uide.

Litigo. a lis litis deriuatur litigo as. et est litiga
re contendere. litem agē. ex quibus uidet compo
sitū. ul' pocius sit ethimologia litigo. i. litem ago
et inde h litigator. h litigacō. et h litigiū. gij id ē
lis ul' litigacō. ul' litis actio. i. altricacō. et inde liti
giosus. a. um. qui litigat. ul' pocius de quo litiga
tur. ut ager. Et prod ṗmam litigo. ꝭ cor penul'.

Lito. as. aui. atū. are. i. sacrificare. Drīt tamen
ꝗiam sacrificat qui sacrificiū facit. litat qui sacrifi
ciū facit et qd sacrificō petit impetrat. Vnde ūba
lia litamen litacō. ¶ Lito componit collito litas
. i. simul litare. Delito. as. i. ualde litare. perlito as
. i. pfecte litare. Prelito. as. i. ante litare. relito as
. i. iteꝝ litare ¶ Lito. as. cū omnibus suis composi
tis est actiū. et cor hanc sill'az li vn̄ theodol'. Egre
gio citropi debet cā litandi. ꝭ lis litis pd li. Vn̄
quidā. Vt racōne lites animi prius excute lites

Litoralis in litus uide.

Litore in iiij pte exponit in c de col' rethr.

Litū sup de lino. is. cor ṗmā. et litus. a. vm.

Litura. a lino. nis. dr h litura. re. i. delecō ul' fe
ditas. non qualiscumq sed maxime literarum.

Litus litoris ge. neu. dr a ledo. dis. et est litus
terra aque et mari uicina. et dr sic a ledo q fluc
tu elidatur. Vel deriuat a lito as quod ē sacrifi
care. q marinarij a pericul' marinis liberati in li
tore solent dijs marinis litare. Et inde litus dcūs
est a litando. Vnde donatus dicit in cōmento sup
ūgiliū. q litus dr locus iuxta altare ubi fiebat li
tacō. et mactacō bestiaꝝ. Seruius autē contradicit
ei. dicens hoc non ualere. quia ṗma huius nomi
nis litus pducitur. Vn̄ ouid epp. Non pfectur9
litora bobus arat. Sed ṗma huius ūbi lito corri
pitur. h tamen magis est friuolū. q sepe sill'a q̄
pducitur in ṗmitiuo in deriuatō corripit. et econ
ūso. Vel dicitur litus a ligo. q terram ligat. Vn̄
et dr litus q̄i ligans con. i. terram. et est ethymo
logia. et inde litoreus. a. ū et h et h litoralis et h
le. et scribit litus p vnū. t. ut wlt magister bn̄
Item inuenit litus. ta. tū. et cor li. a lino. is. leui.

Lituus. a lito. as. dr h lituus. litui. i. cor litū
nu gracile. q eo cōuocabant ad litandū. Lituus
eciam dr baculus curuus quo augures utebantur
ul' pastores. et tunc est feminini generis.

Liueus in liueo. es. exponitur.

Liueo. liues. liui liuere. i. nigrere. esse uel fieri li
uidū. et ponit p inuidere. Vn̄ liuesco. cis. inchoa
et liuidus. da. dū. qui est talis coloris ul' inuidus
Et compatur. dior. simus. Vnde liuide. dius. sime
aduibium. et hec liuiditas. tatis. Item a liueo. es.
liuebam h et h liuens. tis. niger. liuidus. inuidus
¶ Liueo componitur colliueo colliui. i. sil' liuere
Vnde colliuesco cis. incho. Liueo cū omnibz suis
compositis est neutꝝ. Et caret sup. Et facit pteri
tū in ui sillabam. mutat enim eo in J. et produc
hanc sillabam. li ubiq.

Liuidus. da. dum. in liueo liues uide.

Liuor. oris. a liueo. es. dr h liuor. oris. i. liuidi
tas. ul' inuidia ul' dolor. ul' wlnus. ſm hug. Pap
uero dicit. liuor ē macula nigra. nigredo ul' inui
dia. ppe autē liuor est plaga ūgarū inflacō wlne
neris cū pallore. et prod ṗmam. Vnde ouid. paſ
citur in imis liuor post facta quiescit. ¶ Hic no
ta q sicut dicit gḡ. in v. li. moral'. exponens illd
iob. Paruulum occidit inuidia. Inuidere non pos
simus nisi eis quos nos in aliquo meliores puta
mus. Paruulus ē qui inuidia occidit. q ipse nisi

inferior existeret de bono alterius nō doleret. In
uidia cū mentē tabefecerit cuncta que inuenerit
bñ gesta consumit. Vnde bene ꝑ salomonem dr
Putredo ossiū inuidia. qꝛ ꝑ liuoris uiciū ante dei
oculos pereūt eciā forcia acta ūtutū. ossa quippe
ꝑ inuidiā putrescere est quedā eciā robusta depe
rire. Sed h̄ cur de inuidia dicimus. si non eciā q̄
liter euitaẽ intimemus. difficile namqꝫ est ut hoc
alteri non inuideat quod adipisci alter exoptat.
qꝛ quidq̄d tempale ꝑcipiẽ tanto minus fit singulꝰ
q̄to diuidiẽ in multis. et idcirco desiderantis men
tē liuor extrucidat. qꝛ hoc quod appetit aut fun
ditus alter accipiens adimit aut a quātitate restri
git. Qui ergo liuoris peste plene carere desiderat.
illam hereditatē diligat quā coheredū nūs non
angustat. que et omnibus vna est et singulꝰ tota.
que tanto largior ostendiẽ q̄to ad hanc ꝑcipien
ciū multitudo dilataẽ. Imminucō ergo liuoris ē
affectus surgens eterne dulcedinis. et plena mors
eius est ꝑfcūs amor eternitatis. Nam cū mēs ab
eius rei appetitu retrahiẽ que accipienciū nume
ro ꝑtitur. tanto magis ꝓximū diligit q̄to minꝰ
ex ꝓfectu illius sua dampna ꝑtimescit. qꝛ si ꝑfec
te in amore celestis patrie rapiẽ plene eciā et in
ꝓximi dilcōne solidatur. qꝛ cū nulla terrena desi
derat nichil est quod eius erga ꝓximum caritati
contradicat. Que nimiꝝ caritas quid est aliud q̄
mentis oculus. qui si terreni amoris pulue tangi
ẽ ab intne lucis mox intuitu lesus reuberaẽ. qꝛ
autē ꝑuulus est qui terrena diligit. magnus qui
eterna concupiscit. potest eciā sic non incōuenien
ter intelligi. Paruulū occidit inuidia. quoniaꝫ hu
ius pestis langore non moritur nisi qui adhuc in
terrenis desiderijs firmatur.

Lixa. a lixen quod est aqua dr lixa. e. mas. ge
. i. mercēnarius. puer qui sequiẽ exercitū in expe
dicōne. q̄ portat aquā ad opus exercitus in cas
Lixabundus. a lixa dr lixabundus. a. ū. ¶ tris
qui latis incedit passibꝫ ad modū lixe. ul lixabū
dus similis lixanti. Et tūc deriuaẽ a lixo. as.

Lixatura. re. in lixo. as. uide.

Lixen. a lixos apud grecos dicitur lixen id est
aqua. quasi luxen. quia sit soluta.

Lixeo. a lixo. as. deriuatur lixeo es. ui. et ē lix
ere lixare ul pocius lixari. ¶ Et componiẽ collix
eo. es. Elixeo. es. Relixeo. es. Et ē neutrum lixeo
cū omnibus suis compositis. et caret supino.

Lixiniū quere sup lisiniū ꝑ. s. quod idem est.

Lixo. a lixen deriuaẽ lixo. as. aui. are. in aqua
sola coquere. Vnde h̄ lixatura. re. coccio in aqua
et h̄ lixamen inis. et h̄ lixamentū. ti. et lixus. a. ū
in aqua coctus ¶ Lixo componiẽ collixo. as. i. si
mul lixare. Elixo. as. ualde lixare. Relixo. lixas.
Lixo. as. actiuum est cū suis compositis.

Lixor. oris. mas. gen. dr portitor aque. et dr a
lixen.

Lixus. a. um. in lixo. as. uide.

Locellus. li. diminitiuum. uide in loculus.

Locito. tas. i. frequenter loco. ūbum fre. a

Loco. cas. caui. care. i. statuere. sta ¶ loco. cas.
bilire. ul collocare. Locare eciā dr in respcū ad cō
ducere. Conducit hospiciū qui pro eo p̄ciū dat. lo
cat qui ꝓ eo preciū accipit. Vnde quidā. Qui ca
pit ille locat qui conducit preciū dat. Locare tanꝰ
ponitur quandoqꝫ pro conducere. Vnde hic loca
tor. et hec locacō. hic et locabilis. et hoc locabile
Loco componiẽ colloco. as. Deloco. as. i. ualde ul
deorsum locare. ul de loco remouē. Eloco. as. ual
de ul extra locare. extra locū remouē. Illoco as
intus ul ualde locare. Preloco. as. Perloco. as. re
loco. ¶ Loco actiuū est cū omnibus suis compo
sitis. Et corripit lo. ubiqꝫ.

Loculus. li. est dimi a locus. Vnde et locellus.
aliud dimi Est autē loculus penul cor ꝑuus locꝰ
Item bursa. Joh xij. fur erat et loculos hñs. ea
que mittebanẽ portabat. Item feretꝝ. Luc vij. et

Locuples. locus componiẽ cū ¶ tetigit loculū
plenus et dr h̄ et h̄ et h̄ locuples. i. diues. quasi
locis plenus. ul plurimaꝝ possessionū possessor
ul locuples componiẽ a loculus et plenus. q̄i lo
culos habens plenos. Et compatur locupletior.
issimus. Vnde locupleciter. cius. issime. adūbium
et h̄ locuplecitas. tatis. et locupleto. tas. taui. tare
. i. ditare ūbum actm̄. et h̄ silla ple ꝓduciẽ tam
in nomine q̄ in ūbo. et formaẽ genitiuus a nt̄o
remota. s. et addita. tis.

Locus. ci. dr a loco. cas. et est nomen etbroditū
Nam in singulari est mas ge. h̄ locus. ꝫ in plī ē
mas. et neu. hij loci. h̄ loca. et dr locus tā substā
q̄ quantitas qua aliqd̄ locale circūscribitur ¶ Itē
locus dr maxima ꝓpō ul habitudo vn̄ trahitur
argumentū tā in dialetica q̄ in rethorica. Inde h̄
et h̄ localis. et h̄. le. qd̄ loco continẽ ul circūscri
bitur. Vnde localiter adūbiū. et h̄ localitas tatis
¶ Et scias ꝙ locus ꝓpe est quantitas circumscri
bens corpus. ꝫ h̄ loca locoꝝ ꝓpe de hijs dnr in q̄
bus possessiones habenẽ. loci autē ad logicos ꝑ
tinent. Et sic talis fit diuisio. locorum alij intūsici
alij extrinsici. alij medij. Item locus ē sedes argu
menti. ul id ex quo ad ꝓpositā qōnem cōueniēs
trahiẽ argumentū. Item locus dr facultas. copia
ꝑtās. condicō. tempus. occasio. dignitas. oportūi
tas. auctoritas. honor. magtudo. maiestas. fastigiū
splendor. ğdus. gl'a. Et ut dic ğc. Argumēta locos
homines loca dices habere. Et nota ꝙ ꝫ natuā
les quinqꝫ sunt essencialia loco. Primum est ꝙ lo
cus continet locatū et nō est aliquid de locato et
in hoc differt a forma et a uacuo. forma enī nō
est aliud a locato. Vacuū uero non continet. Se
cundū est qm̄ locus est equalis locato. Terciū ūo
est qm̄ locus sepatur a locato. et in hoc differt a
materia et forma. Quartū ūo est ꝙ drn̄cie loci es
senciales sunt supius et inferius. et in hoc differt
a uacuo. in quo non est supius et inferius. Qn̄tū
uero est qm̄ locus est illud ad qd̄ transferẽ loca

Locusta. longus componiẽ cū ¶ tū naturaliter
hasta. et dr h̄ locusta. te. qꝛ pedibus sit longis sic
hasta. Vnde et eam greci tā maritimam q̄ terres
trem ascaton appellant. et dicūt ꝙ grillus uel ali
ud animal simile illi qd̄ scꝫ wlgariter dr mam
malona Est autē animal paruū. dente noxiū. et
plus q̄ cetera animalia frugibus nocet. ¶ De hac
dicit ğğ. in xxxi mor. Matutinis horis. i. tempo
ribus uix a terra locuste se subleuant. Cum ūo es
tus exarserit tanto altius quāto alacrius uolant
Sanctus autē quicūqꝫ predicatoꝝ cū quieta fidei
tempa conspicit humil atqꝫ despcūs aspiciẽ et lo
custe more quasi uix a terra subleuatur ¶ Si au
tem persecucionis ardor incandeat. Corde celesti
bus inherens mox q̄te sit sublimitatis ostendit.
et pulsatis alis in altū rapiẽ. qui quietus in imis
torpuisse credebatur. Rabanus autē sup terciū c
math dicit. In dictis arnulphi galliarū episcopi

repimus minimū genus locustaꝝ fuisse in deserto
iudee quo pastus est baptista. et usqꝫ hodie appa
rent. Que corpuscu[l]is in modū digiti manus exi
libus et breuibꝫ herbis capiuntur facile. cocte qꝫ
in oleo paupeꝫ uictū prebent. Cris͛ uero dicit. iste
locuste sunt uolatilia quid͛ mīnda ꝫ pua. et nō sa
tis in altū uolancia. locusta eciā inuenit͛ ꝓ quo
dam genere herbarum. uide in aratro.

Locutus. ta. tū. pticipiū de loquor. et scribit͛ ꝑ
c. licet loquor scribatur ꝑ. q. Dicit enim pͥs. qꝫ de
ponencia desinencia in quoꝛ mutāt eam in cu. et
sumencia tū faciūt supinū. ut loquor locutū seqͦꝛ
secutū. et a gt͞o locuti addita o fit hec locutio.

Lodix. icis. a lauo. as. lodix. icis. dꝛ quiquid ī
lectulo supponitur et ꝓpͤe pānus uillosus. Et ꝓdͦ
penl' geniti. Vnde Juuenal' lib͛ tercio satira pͥma
Magne mentis opus nec de lodice parata.

Logica. logos. i. sermo ul' racio. Vnde logicus
ca cū. i. sermocōnalis. ul' racōnalis. vnde hͦ logica
dꝛ triuiū qͥ sermocōnalis qꝛ constituta in sermōi
bus. et excellenter dyaletica dꝛ triuiū. qꝛ pre alijs
artibus triuij consistit in sermonibus. Et inuenit͛
grece declinari ꝓ eodem hͦ logice. huius logices.
Vnde logici dn̄r triuiales ul' dialetici. Item logi
ca dꝛ quedā spēs medicine. i. racionalis. Vnde lo
gici dn̄r quidaꝫ medici qui discussis etatū regio
nū ul' egritudinū qualitatibus artis curam racio
nabiliter scrutant͛. Et a logica ꝫm qualibet eius
significacōnē hͥ et hͦ logicalis et hͦ le. Vn̄ logica

Logisma. me. fe. ge. cogitacō. ul' aliter adūbiū
sermo ul' racō. ꝫm hug. Pap uero dicit. logismus

Logisticus. ca. cū. pnl' cor. i. sermo cogitacō
cōnalis ul' racōnalis. ul' cogitabil'. et dꝛ a logos.

Logiū. a logos qd͛ est racō dꝛ hͦ logiū. gij. raci
onabile responsum. i. sine inuolucro. Item hͦ logi
um dꝛ manuale. scꝫ exiguus pānus et duplex au
ro et gemmis et quatuor textus coloribꝫ habēs
magnitudinē palmi ꝑ quadꝝ. cui intexti erāt du
odecim p̄ciosi lapides. hic pānus et racōnale dꝛ.
et sup humeꝝ cͨca pectus pontificis annectebatur

Logos. i. sermo ul' racō ꝫm hug. ul' ꝫm Jeron̄
in ep͞la ad paulinū. In pͥncipio inquit erat u̇bum
et u̇bum erat apud deū et deus erat u̇buꝫ. logos
grece multa significat. Nam et u̇bum est. et racio
et supputacō. et causa vniuscuiusqꝫ rei ꝑ quā sunt
singula que subsistunt. que vniu̇sa recte intelligi
mus in xp͞o. qꝛ uidelicet xpūs dꝛ u̇bum q̈tuꝫ ad
patris dicentis manifestacōnem. causa q̈tum ad
reꝝ creacōnem. Racō q̈tum ad creatoꝝ ordinacō
nem. Supputacō q̈tum ad ordinatoꝝ distinccōeꝫ

Logotheca. logos componit͛ cum theca uide in u̇bum
cū theca quod est posicō. et dꝛ hͥ et hͦ logotheca
qui sermonē facit in populo. ul' q̇ edictū impato
ris ul' alicuius pͥncipis ꝑp͞lo nūciat. Et prod͛ te.

Loligo. inis. a loliū dꝛ hͦ loligo ginis quidam
piscis ut dn̄t sepia que habet strumā nigerrimi
coloris. et amarissimi saporis plenā. Vnde quādo
qꝫ ponit͛ pro nimia amaritudine. et ponit͛ eciaꝫ
loligo ꝓ herba amara. Et a loligo dꝛ loligineus
a. um. ad loliginē ꝑtinens ul' de loligine exn̄s. et
loliginosus. sa. sum. i. plenus et abundans loligi

Loliū. lij. ge. neu. illa mala herba que omnibus
crescit inter segites. malū semen facit qd͛ similit͛
dꝛ loliū. Vnde loliosus. sa. sum. i. plenus lolio.

Longanimis. a longus et animus componit͛ hͥ
et hͦ longanimis. et hͦ me. et eciā dꝛ longanimus
a. um. qui scꝫ null' passionibus turbat͛ ꝫ ad vniu̇
sa sustinenda paciens. Item et magnanimus cui
contrarium est pusillanimus.

Longe aduⁱbium a longus dꝛ. Et componit͛ a
longe. delonge. elonge. omnia qͥ in eodem sensu.
et acuit penl' cū sit pōne longa. sicut dixi in secū
da pte ubi egi de sex impedimentis accentus. in
c. de impedimēto distinccōnis. Hoc eciā dicit hug

Longeuus. a longus. a. um. et euū. i. longi eui
scꝫ senex Vnde hͦ longeuitas. tatis. i. longi eui ui
talis etas. et a genitͦ longeui addita. tas. forma
tur.

Longinquus. a longus dicit͛ et prod͛ ge.
longinquus. a. ū. i. remotus. Et compatur longin
quior. simus. et a genitͦ longinq̇ addita. tas. hec
longinquitas. tatis.

Longiturnus. a longus dꝛ longiturnus. na. nū. i. diuturnus. longe duraās
et compatur. Et a genitͦ longiturni addita tas
fit hec longiturnitas. tatis. i. diuturnitas. Baruch
iiij c. In longiturnis diebus. et in iij ca. Vt scias
simul ubi sit logiturnitas uite. Vel ꝫm aliā lrām
ubi sit longiturna uita.

Longus. a lien dꝛ longus. a. um. qꝛ fit porrcm̄
ad modū lienis. et compatur longior simus. vn̄
longe gius sime aduⁱbium. et hͦ longitudo dinis.
Longus componit͛. bilōgus. oblongus semilong9
Item q̈longus. tamlongus. i. ualde longus. Et sci
as qꝫ longus et longū hn̄t. u. simplex post. g. sed
in alijs terminacōnibꝫ huius nominis longus nō
est u post. g. ut longa. longi. longe. longo. longā
longis. longos. A longus deriuatur longo. as aui
et est longare longū facere ul' differre. Et compo
nit͛ delongo. as. i. ualde longare ul' curtare. Dilon
go. as. diu̇sis modis ul' in diu̇sas partes longare
Elongo. as. extra ul' ualde longare. Prolongo as
ꝓcul longare. Longo actiū ē cū omnibus suis
compositis. et non habet u post g.

Lophos. i. cenus. et in̄ componit͛ tragelaphus.

Loq̈tulus. a. ū. pnl' cor. i. aliq̈ntulum loquax.

Loquax a loquor. ris. dꝛ loquax. cis. ge. om̄is
. i. assiduus. abundans in locucōne. Et compatur
loquacior. simus. Vnde loquaciter. cius. sime. ad
u̇bium. et hec loquacitas. tatis. abundans locucō

Loquela. le. ꝑ vnū. l. prod͛ tamen penl'. et dꝛ a
loquor. Et scias. qꝫ gͦgͦ in viij mor. tractans illd͛
iob Vsquequo loqueris talia sic dic. Vis et sum
ma loquenciū quadrifaria qualitate distinguitur
Sunt enim non nulli quos senciendi ac dn̄di āpli
tudo dilatat. et sūt n̄ nll'i q̇s senciendi sil' et dicen
di inopia angustat. Et sunt non nulli qui efficaci
am dicendi habent. ꝫ acumen senciendi non hn̄t
Et sunt non nulli qui acumine senciendi subnixi
sunt. ꝫ ex inopia locucōnis obmutescunt. in qb9
nimiꝝ quatuor dicendi qualitatibus. sola crimini
tercia subiacet. que hͦ sibi ꝓ locucōne arripit ad
quod ꝑ ingeniū non assurgit. Nam pͥma laudan
da est que utroqꝫ ualenter pollet. Secūda miserā
da que utraqꝫ humiliter caret. Tercia uero despici
enda atqꝫ reprimenda que dum sermone se erigit
sensu iacet. Quarta adiuuanda que explere quod
sentit non ualet. que membris inflacōne tumescē
tibus sil'is ad aures audienciū uasta ꝫ uacua pro

Loquendus. a. ū. in loquor. ris. vide in cedit.

Loquor. ris. locutū. Vnde hͦ locutor. oris. et hͦ
locucō ōis. Et cōponit͛ loquor cū nōibꝫ. ut dicti
loquus. a. um. et dulciloquus. a. ū. et turpiloqu9
a. um. Et antiloquus. a. um. qui pͥmo loquit͛ Et

multiloquus.a.um.et stultiloquus.a.um.vñ doc
tiloquiū.dulciloquiū.turpiloquiū.multiloquiū.
stultiloquiū.et antiloquiū.i.pma locucō.Item cō
ponit diūsiloquus.a.um.Vnde diūsiloquiū.Et
scribunt pdcā p q non p c.Item loquor cōponi
tur cū pponibus.et dr alloquor.qris.i.loqui ad
vnū.ex ui pponis construit cū accusatō rei racio
nalis.ut alloquor te.i.loquor ad te.et est alloq
orantis et iubentis.Eloqui oratoris est.Obloqui
obtrectantis.et colloquor.ris.i.simul loqui.Vñ
h colloquiū.conciliū.ul' concō.ul' qd wlgo dici
tur plamentū.Eloquor.ris.i.ualde ul' ornate ul'
apte loqui.et manifeste nūciare.et ē oratoris.ut
dictū est.Vnde h eloquiū.Preloquor.ris.plocu
tus.i.ante loquor.vñ h ploquiū.Proloquor ris
.i.pro loqui.ul' in conspcū et palam loqui.ul' p
alio loqui.ul' pcul loqui.Vnde h proloquiū.Ob
loquor.ris.i.contra loqui.ul' male ul' detractiue
loqui.et est obtrectantis ut dictū est.Reloquor.
ris.iterū ul' retro loqui.Loquor et eius composita
sunt deponencia.et cor hanc sillam lo.ubiqz.vnde
facetus.Pauca loqui debet qui wlt urbanus ha
beri.et in supinis et in omnibus ūbalibus.et in
pticipijs pteriti tempis mutant q in c.sm huguc
Et a loquor inuenitur loquendus.a.ū.cū tamen
loquor nō habeat pticipiū in dus.sic nec cet alia
ūba deponencia.et ideo loquendus debet exponi
in actiua significacōne.sicut wlt ps in iiij libro.
In dus inquit qdam forma est pticipialis.i.que
terminacōnez habet pticipiorū futuri tempis pas
siuorū.et designat dignū esse aliquem eo quod de
monstratur.ut laudandus dignus laude.loqndus
dignus loqui.de quo loquunt homines.Vel pt
dici q loquor olim fuit ūbum cōmune.et sic lo
quendus est eius pticipiū.qr multa fuerunt oliz
cōmunia que mō sunt deponencia.sicut wlt ps
in xj lib.Item scias q h adūbium non compōi
tur tantū cū tribus ūbis scz nequeo.nescio nolo
Vnde nonloquor non pt esse compositum vnde
in actibz aplorū ubi dr non possum9 que audiui
m9 et uidimus nō loqui.sunt due ptes nō loqui
Item nota q consueuit dubitari de illa latinitate
scripta in euangelio luce.Sicut locutus est ad pa
tres nostros abam et semini eius.uidet enim in
congrua.quia dtīs copulat accusatō.Ad h dico
q abraam est dtī casus sicut et semini.sz tūc uide
tur abusio qr isti duo dtī apponunt huic detmi
nacōni ad patres.sz hoc bene pt fieri qr ponitur
loco datiui ad patres.i.patribus.sicut dicitur lo
quor ad te.i.tibi.¶ Animaduerte eciam q ut di
cit ps.Deponencia desinencia in quor mutāt eaz
in cu.et sumencia tū faciūt supinū.ut loqr locu
Loramentum.a lorū dicit ¶ tū.sequor secutū
h loramentū.ti.et dicunt loramta plura lora ul'
laquearia.ul' in parietibus tabule ul' reliqua ling
Lorarius.a lorū dr lorari ¶ na que innitunt
us.a.ū.quod ad lorū ptinet.ul' tortus solutus ul'
ligatus.et hic lorarius.i.tortor.
Loreus.a.um.i.tortus.ul' solutus.ul' ligatus.
et ad lorum pertinens.Et deriuatur a lorum.
Lorica.a lorū dr h lorica.ce.pnl' prod.qr loris
caret.solis enim circul' ferreis contexit.Vnde dr
lorica qi loris carens.et est ethimologia.Et inde
loricatus.ta.tū.qui habet loricā.et lorico.cas.lo
ricā induere.Et componit collorico.as.i.siml' lo
ricare.Delorico.as.i.ualde loricare.ul' diūsis mo
dis loricare.ul' pocius loricā exuere.ul' ūberare.
Elorico.as.i.lorica exuere.Illorico.as.i.loricam
induere.Prelorico.as.i.ante loricare.Relorico as
.i.iterū loricare.ul' lorica expoliare.Et est actiuū
cū omnibus suis compositis lorico.Et produc ri
Lorico.as.in lorica exponitur.
Loripes.lorum componit cū pes.et dr loripes
dis.ge.omnis.i.claudus.qui habet pedes tortos
ad similitudinē lori.uel qui habet pedem ligneū
quibusdam loris alligatū.Et cor pnl' tam in ge
nitō q in ntō.Iuuenal'.Loripedem rcūs derideat
Lorū.a licio.cis.dr h lorū.ri.¶ ethiopem albus
.i.corrigia.ul' coriū.ul' habena freni.et producit
lo.Orac in epy.Seruus habes pciū loris non ure
Loth interptatur declinans ul' inuic ¶ ris aio
tus.qr factis sodomorū non consensit.sz eorū illici
ta carnis incendia declinauit.uide eciā in ebrius
Lotio.a loti genitiuo de lotus.ta.tū.addita o
fit h lotio.onis.i.ablutio.ul' lauacio.
Lotiū.ij dr a lauo.as.aui.lotū.et ē lotiū lixiui
ū cū q uestes abluunt.ul' lotiū dr urina.et ut di
cunt.Vrinas hominum sz lotia dic asinorum.
Lotus.a lotu supino de lauo.uas.addita.s.fit
lotus.ta.tū.i.ablutus.et componit illotus.ta.tū
.i.non mūdus.¶ Et scias.q supinū de lauo.as.
facit lotū sm usum modnorū.Inuenit eciā lautū
et lauatū.Vnde lauatus ta.tū.et h lauacō.sm ā
tiquos.Vnde dicit grec.Lotū ul' lautū triplicatur
ubricus.a.labor.eris.deriuat ¶ siue lauatū
Lubricus.ca.cū.i.labilis.pprie lubricū ē illd
qd qto magis tenet tanto magis labitur ut ag
uilla.et eciam illud dr lubricū in quo quis labit
ut uia lutosa et aquosa et glacies.Vnde in ps.fi
ant uie illorū tenebre et lubricū.Et hinc lubrico
cas.i.labi.uacillare.et cor bri.Vnde prudencius
Lubricat incertus dubia sub ymagine uisus.scdm
hug.Et ut dicit pap.Lubricus differt a labili.quia
labile est quod labitur sicut fluuius.Lubricū nō
dr ppe qr labit.sz in quo quis labitur.Item lub
cus dr quidqd labit dum tenetur.ut piscis et ser
pens.Xo.Labilis est fluuius dicat lubcus āguis.
Itē lubricus aliqn dr leuis uiciosus.uanus friuo
lus.ineptus.lasciuus.luxuriosus.defluens.
Luca.ce.quedā ciuitas.dcā a luce.quia olī ml'
tum eluxit.vñ h et h lucensis.et lucanus.a.um
Lucanar.a luco dr h lucanar.aris.¶ patrium.
fouea in luco.Et prod pnl' tam genitiui q ntī.
Lucanica.a lucania dr h lucanica.ce.quoddaz
genus cibi.et ut dicūt salcicia.qr primo in lucani
a est facta.et corripit penultimam.
Lucanista.a lucanus dr lucanista.te.qui legit
Lucanus.a.lux dr lucanus.ni.quidā ¶ lucanū
poeta.qr inter alios poetas eluxit.et ut dilucide
tractaret.longe construccōis ypbaton semp euita
uit.Item lucanus.a.ū.adiectiue potest esse patri
um ul' gentile.et h lucania puincia ultra romaz
Item inuenit h luca.ce.quedā ciuitas.Inde luca
nus.na.nū.patrium.et h et h lucensis.et h lucē
se.Item inuenitur h lucan9.ni.i.splendor matuti
nus.Et componitur.h antelucanus.ni.i.erupcio
aurore ante lucem canens.qi albens.Et adiectiue
antelucanus.na.ū.i.añ lucem surgens.et pd ca
Lucar.a lucus dr h lucar.aris.pecunia ul' pre
ciū ex luco collcm.quod wlgo dr siluaticum.ul'
forestage gallice.et prod pnl' geniti.Item inueni
tur h lucar.aris.mas.ge.pro quadam aue q pul

clore et dulciter canit. pmo mane qn̄do lux ema
nat. et tūc lucar dr a luce. Et cor pnl' genitiui

Lucas interptatur ipse consurgens. vel ipse ele
uans. Vel dr lucas a luce. ipse enī fuit consurgēs
a mūdanorū amore. eleuans se in amorem dei p
cōtemplacōnem. fuit enim lux mūdi eo q mūdū
illuminauerat vniūsum. mathei. v. Vos estis lux
mūdi. Lux autē mūdi dr ipse sol. que quidem lux
habet in situ sublimitatem. in aspcū delcābilitatē
Ecc. xj. Dulce lumen et delcābile est ocul' uidē so
lem. in motu uelocitatē. Esdre ij c iiij. Magna ē
terra et excelsum est celū. et uelox cursus solis In
effcū. utilitatem. Quia sic dicit aristotiles. Homo
generat hominē et sol. sic lucas habet sublimita
tem p celestiū contemplacōnem. Delcābilitatē per
dulcē conūsacōnem. Velocitatem p feruentem p
dicacōnem. Vtilitatē p doctrine sue conscripcionē
Et ut dicit Jero. Lucas fuit nacōne anthiochenus
arte medicus. aploꝝ dscipulus. postea paulū secu
tus usq ad confessionem eius seruiens fuit dn̄o si
ne crimine. Naz neq uxorē nunq neq filios car
nis ppagacōne habens octuagesimoquarto ān̄o
uite sue spū sancto plenus in bitinia obijt. ibi q
sepultus fuit. cuius q ossa connstantino regnāte
constantinopolim sunt postea tn̄slata. atq a con
stantinopolitanis miro fauore suscepta.

Lucellum li diminitiuum paruum lucrum.

Lucensis in luca exponitur.

Luceo. ces. luxi. Et componitur alluceo. ces.
alluxi. i. simul lucere. Diluceo. ces. diluxi. diuersis
modis lucere. ul' diuisim lucere. Inde h diluculū.
Eluceo. ces. Illuceo. ces. illuxi. i. intro ul' ualde lu
cere. Interluceo. es xi. inter aliq lucere. ul' luci esse
puiū. Perluceo. es. i. pfcē lucere. Preluceo. es. i. an̄
luceo. Item luceo componit cū post ul' pcul. ul'
porro. et dr polluceo. es. Item componit a luce
o reluceo. es. i. iteꝝ lucere. Subluceo. es. i. subtus
ul' paꝝ lucere. Transluceo. es. i. ultra usq ad aliā
ptem lucere. Et ab omnibz istis inchoa. lucesco is
relucesco. cis. collucesco. cis. et ab omnibz istis dn̄
dūt impsonalia actiue terminacionis. ut lucet. lu
cescit. Et q qd lucidū est aptum est. ideo lucē po
nitur p certū esse. ul' apparere tā psonaliter q i
psonaliter. Item lucere ponitur p esse puiū luci
ut sepes ista lucet. i. puia luci et uisui est. Luceo
cū omnibz suis compositis neutꝝ est. Et caret su
pino. Et facit preteritū in xi. Et ubiq prod hanc
sill'am. lu. Vnde in aurora dr. Angelico lucet sepe
colore satan. Et scias q luceo deberet facere sup
luctū. sicut dicit ps. vide in tercia pte in tractatu
de pteritis secūde coniug. in fine. Item ut wlt ps
luceo deriuat a lux. ut habes in secunda pte ubi
agitur de accentu ūboꝝ in fine. Sed sm huguc.
a luceo. es. deriuatur lux lucis.

Lucerna. a lucniū dr. ul' a luce h lucerna. e. qi
intra se lucē arcens. Est tamen huius hec sill'a lu.
Vnde psius. Disposite pinguem nebulā uomuere
lucerne. Vnde h lucernula. le. dimi. parua lucerna
et h lucinariū. rij. i. candelabꝝ qd sustinet lucnā.
et lucnosus. sa. sum. plenus lucnis. Et lucnarius.
ria. riū. qd ptinet ad lucnam. ul' qui facit lucnas
Et scias q sm gg lucna dr qi lux in testa. et est
ethimologia. et sm h potest conuenire xpo qui
lucē sue deitatis coniūxit teste nostre fragilis hu
manitatis in vnitate persone.

Lucnula. le. dimi. parua lucerna. et corripit pnl'

Lucibilis. a luceo. es. dr h et h lucibilis. et h le
qd aptū est ut luceat. et differt a lucidus. vide in

Lucidariū. rij. qdam liber in quo mlt' lucidus
ta lucidantur. et dicitur a lucidus.

Lucido. a lucidus deriuat lucido. das. et est luci
dare lucidū facere. apire. exponē. declarare. mani
festare. Et componit allucido. das. ualde uel iux
ta ul' ad lucidare. Ablucido. as. obscurare. tegere
coopire. Delucido. as. diūsis modis lucidare. Eluci
do. as. i. ualde ul' extra ul' apte lucidare. Illucido.
as. i. ualde ul' extra ul' aperte lucidare. Prelucido
as. Relucido. as. Lucido cū omnibus suis cōposi
tis actiuū est. Et cor ci. Quot autem dicitur luci
do quasi lucem do ethymologia est.

Lucidulus. la. lum. i. aliquantulum lucidus.

Lucidus. da. dū. et dr a luceo. ces. et differt a lu
cibile. q lucidū est quod aliunde illuminat. Luci
bile uero p se lucet. Et compatur lucidior simus
Vnde luacde. dius. me. adūbium. et h luciditas ta
tis. q autē dr lucidus qi lucidatus ethimolog ē.

Lucifer. a lux et fero componit lucifer. ra. rū.
pnl' cor. i. lucem ferens. et h lucifer. ri. i. uenus ul'
sol. et h lucifera. re. i. luna. q p alijs stellis iste fe
runt lucem. Lucifer autē solem pcedens et mane
nūcians tenebs noctis lumine sui wlgoris asper
git. Lucifer eciā methaphorice dr quidaz angelus
malus. uide eciam in uesper.

Lucifluus a. ū. a fluo. is. et lux componitur.

Lucifuga. ge. generis cōmunis lucem fugiens.
a lux et fugio. gis. componit. vnde hec lucifuga
ge. dr quedam auis que semp fugit aspectū diei

Lucigena. ne. penultima correpta. Et cor fu.
generis cōmunis. i. luce genitus ul' genita.

Lucina. a lux dr h lucina. ne. dea ptus. scilz iu
no ul' pallas. ul' dyana ul' latona. et dr lucina q
nascentibus pbeat lucē. ul' q psit in luce nascen
tibus. et eos recipit et fouet ut fingunt poete. et
dempta media sill'a dr h luna. Et prod lucina pe
nl' sicut alia denominatiua desinencia in na. sicut
wlt ps. Et in grec dr. Ipsa q castrensis simul et

Lucinia. nie. dr a luce. auis q lucina curalis.
dam est que mane canē incipit. sic dcā. q cantu
suo significat ortū diei. qi lucida s eadem dr acre
dula. h wlgo rosmolus. i. filomena. Oraci. in ser
mo. Lucinias soliti impenso prandere coemptas.

Luciniū nij cincendela lucerne. q det lumen

Lucino. a luce dr lucino. as. i. suadere ul' quasi
luce uicinare. Et componit allucino. as. iuxta lu
cinare. ablucino. as. a luce absentare. alienare. Et
est actm̄ cū omnibus suis compositis. Et cor. ci.

Lucratiuus. a. um. i. acquisitiuus. quod quis lu
cratur. ul' p qd quis lucratur. Et dicitur a lucrū

Lucrifacō. lucrū componit cū facio et dr lucri
facio. cis. i. acquirere. et acuit fa in prima et secun
da et tercia psona presentis

Lucrifio lucrifis ex lucrum et fio fis componi

Lucriuus ui mas ge qdam tur idest acquiri
lacus dictus a lucꝝ quia olim p copiam piscium
vectigalia magna prestabat. Et hinc lucriuus. lu
criua lucriuum penultima pducta

Lucror aris lucratus sum. i. acquirere Vnde h
lucrum. i. acquisicio Et hinc lucrosus a um plenus
lucro et comparatur Lucror componitur collu
cror aris. i. simul lucrari et est deponens cum om
nibus suis compositis et cor lu naturaliter

Luctificus ca cum penultima correpta. qui facit

ul' designat luctū ul' de quo habetur luctus. et cō
Luctor. a lucta dr luc¶ ponit' a luctu et facio.
tor aris. atus sum. Et componit' collucto. taris.
.i. simul luctari. Abluctor. et reluctor. aris in eod'
sensu. scz contra luctari. ul' resistere. lucta aut lucte
id est pugna. dr a latus. et dr sic a complexu late
rū quibus luctores cōmunius certantes innitūt'
qui greca appellacōne athlete uocantur.
Luctū est sup' de lugeo. es. et eciam ꝭm regulā
de luceo. ces. sed deficit in frequenti usu.
Luctuo. as. i. flere. a luctus dicitur.
Luctuosus. a. um. plenus luctu. a luctus dicitur
Luctus. tus. i. ploratus. a lugeo. ges. dicitur
Lucublandus. da. dū. i. lucens blande. Et cōpōi
tur a luceo et blandus. Et compatur lucublandi
or. simus. i. blandus ul' blandissime lucens. vnd'
lucublande. dius. sime. aduerbium.
Lucubracō. a lucubro. as. dr h' lucubracō. onis
et inde h' lucubraciuncula. le. dimi. i. vna modica
uigilia. scz studium et uigilancia vnius noctis. ul'
minimū de luce. uide in lucubro. bras.
Lucubraciuncula in lucubracio uide.
Lucubro. as. a luceo. es. dr h' lucubꝝ. bri. i. mo
dicū lumen ul' modicus ignis qui solet ex stuppa
et cera fieri. ꝫ ubicūq3 fiat sic dr. et fit in vmbra
Idem et lucubra. vn' lucubro. as. i. uigilare. ꝓprie
lucubrare est ad lucubꝝ. i. ad lucnam in nocte ui
gilare. Item lucubrare est paꝝ lucere. Vnde lucu
bracō. onis. et hinc lucubciuncula dimi. Itē a lu
cubro. as. lucubratus. ta. tū. i. paꝝ lucens. Et com
patur. cior. simus. Vnde lucubrate. tius. sime. ad
ūbiū. Item a lucubrare lucubre. i. mane ul' uigilā
Lucubꝝ bri in lucubro as uide¶ ter. et cor' cu.
Luculentus. a luce et lentos quod ē plenū dr
luculentus. ta. tū. i. plenus luce. i. clarus. apertus
splendidus. Vnde et homo dr luculentus qui est
lingua clarus. et sermone splendidus. Et compat'
luculentior. simus. Vnde luculenter. tius. sime. ad
ūbium. et h' luculencia. cie. i. claritas. et lucis ple
nitudo. h' luculentitas. tatis. Idem et luculento as
Luculeū genus albi mar¶. i. luculentū facere.
moris. et nascitur in theo insula cui lucullus con
sul nomen dedit. qui delcātus in illo pmū romā
uexit soliū q3 pene h' marmor ab amatore nomē
Luculus. li. paruus lucus. ¶ accepit
Lucus. ci. mas. ge. densitas arboꝝ soli lucē det'
hens. i. nemus adeo densum q' sol ibi lucere non
potest. Vnde p' contrariū dr lucus a lucendo. ꝭm
hug. Et pap dicit. Lucus dcūs catha p' anthifrasiꝫ
quia caret luce pre nimia arborum vmbra.
Ludibilis. a ludo. dis. dr h' et h' ludibilis. et h' le
aptus ludo uel ad ludendum.
Ludibriū brij. i. derisio. et q̄d illudit'. et dicitur a
ludo. is. ul' ludibriū est aliqua res que ludo et con
temptui haberi digna est. Mach. lib' ij. c. viij. Lu
dibrio habite ciuitatis iniuriam.
Ludibundus. da. dū. i. ludo plenus. ul' simil' lu
denti. Et deriuatur a ludo. dis.
Ludicrū. a ludo. dis. dr h' ludicꝝ. cri. i. ludus. et
ludicrus. ra. rū. et h' et h' ludicris. et hoc cre. et in
pl'i ludicres. ul' ludicra. ut volt ps. et sunt in eod'
sensu. scilꝫ ludo plenus ul' quod ludis gerit'. vnde
ludicrosus. sa. sum. plenus ludicris. ludibilis. ꝭm
hug. Pap uero dicit. Ludicra sunt ludoꝝ carmina
ul' turpia et inhonesta. que in ludis geruntur. et
cor' di naturaliter. Vnde in aurora dicitur. Ludic'

dicturus ocia nostra notes.
Ludificor. Ludus componit' cū facio. et dr ludi
ficor. aris. i. ludendo deridere. et modeste. Et est de
ponens. Vnde terencius. Postq' ludificatus ē uir
ginem. ꝫ antiqui dicebant ludifico. cas. in actō ge
Ludius. a ludo. is. dr h' ludius ¶ nere. et cor' fi.
dij. i. ioculator. Vnde h' ludia. die. i. ioculatrix
Ludix. icis. fe. ge. q̄dam uestis. et dr a ludo. dis
et dnr ludices uestes a ludis theatri. Cum eni eg'
dicebant' de ludi ꝓstibulo iuuenes haꝝ uelamēto
tegebant caput et faciem ne cognoscerent'. q' so
let erubescere. qui lupanar intrauit.
Ludo. dis. lusi ludere lusum. Vnde h' lusor oris
et ludus. di. ludens. tis. Prouībioꝝ xxvj caplo. Si
cut noxius ē q' mittit lanceas et sagittas in mor
tem. sic uir qui fraudulenter nocet amico suo et
cū fuerit dep'hensus dicit ludens feci. Ludo cōpōi
tur alludo. dis. i. illudere ul' consonare. congruere
concordare. ut hic alludit ad historiā. Abludo dis
.i. discrepare. dissonare. discordaē. cessare. Colludo
dis. i. simul ludo. Deludo. is. i. deridere. Diludo dis
.i. diūsis modis ludere. ul' in diūsis ptibus ludere
Eludo. is. i. deridere. decipē. Illudo tibi et illudo te.
.i. derideo. in eodem sensu cū dtō et accō construi
tur. Preludo. dis. ꝓcul ul' ꝓ alio ul' an' ludo. Per
ludo. i. p'fecte ludo. Obludo. i. male et contrarie lu
do. ul' contra ludentē ludo. Reludo. is. retro ul' ite
rum ludo. Et scias q' ludo et eius composita faci
unt p'teritū in si et supinū in sum. Et prod' ubiq3
hanc sill'am lu. Orac' in poetria. Ludere qui nescit
campestribus abstinet armis. Et sunt neut'. p'ter
deludo. et eludo. et illudo. ꝭm q' construuntur cum
accō. que sunt actiua ¶ De ludo alee habes in ale
Ludulus luduli penultima correpta ¶ mosina.
diminitiuum paruus ludus.
Luecula le. diminitiuum parua lues.
Lues. a luo. is. ꝓ deturpare dr h' lues luis id ē
macula. sordes ul' pestilencia. morbus repentinus
ul' dr a labe ul' a luctu. q' luctū faciat. Est eniꝫ re
pentinus languor simul cum morte ueniens.
Lugeo. es. luxi luctū lugere. i. flere. Sed ut dixi
in fleo fles Lugere est cū aliquibꝫ dictis miserabi
libꝫ et hitus mutacōe flē. Lugeo cōponit' collugeo
es. i. sil' lugē. elugeo es ualde lugē. et hinc incho.
lugesco cis. elugesco. q' autē dr lugeo q'i luce ege
o. et lugens q'i luce egens ethymologia est. Lu
geo cū omnibus suis compositis ē neutꝝ. et facit
p'teritū in xi et supinū in ctū. Et prod' hanc sill'aꝫ
lu ubiq3. Vnde ouid' epy. Infelix que prima uirū
Lugibris. a lugeo. es. dr h' et ¶ lugebat adeptū
h' lugibris et h'. bre. i. flebilis. vnde lugibriter ad
uerbium. Et corripit gu naturaliter.
Luidus. da. dū. i. maculosus. ul' lue. i. tabe flu
ens. et dr a lues. et liuidus eciā inuenit' ꝓ eodeꝫ
Lumbago. a lumbus dr h' lumbago. ginis id ē
lumborum debilitas. Et producit ba.
Lumbare. a lūbus dr h' lumbare. ris. quod et
h' lumbar. aris. dr p' apocopam. i. cingulum circa
lumbos. q' eo lumbi religent'. ul' quia lūbis inhe
reat. Idem dr et coxale et brachariū. et renale qd'
in renibus alligatur. sicut uentrale circa uentrem
Lumbatorium. rij. idem ¶ cingulū. Et prod' ba
quod lumbare. Et dr a lumbus.
Lumbifragium. gij. id est fraccio lumborū. Et
componitur a lumbus et frango. gis.
Lumbricosus in lumbricus est.

Lumbricus. a lūbus dr h lumbricus. ci. pnl' ꝓ ducta ūmis intestinoꝝ et terre. qͥ lubricus. qꝛ la bitur ul' qꝛ in lūbis sit. vñ lumbcosus. sa suz ple

Lumbulus li di. puus lūbus ¶ Unus lumbricis

Lumbus. a libidine dr hic lūbus. bi. qꝛ in uiris corporee uoluptatis causa in lūbis ē. sicut in vm blico in feminis. uide in vmblicus.

Lumen. a luo. is. dr h lumen inis. qꝛ luit id ē purgat et delet tenebꝰs. et inde lumineus ea eum de lumine exñs. ul' ad lumen ptinens. ul' clarus. et luminosus sa sum. i. clarus uel qd ex se habet lumen. ꝭ luminatū quod aliūde lumē accepit. Et

Luminare. a lum̄ dr h lūmare ris. i. lu¶ cōpatē m ul' qd lumen facit. et h et h luminaris. et h re

Lumino. a lumē dr lumino. as. aui. are. i. clari ficare. lumine illustrare. et inde luminatus. ta. tū. Et est drā inter luminosum et luminatū sic dixi in lumen. ¶ Et componiē lumino cū ad et diciē allumino. as. Item cum con et dr collumino. as. Item cū de et dr delumino. as. i. ualde ul' deorsuz luminare. ul' lumen remouere. obscurare. Item cū in et dr illūino. as. Et est actiū cū omnibus suis compositis. et corripit mi.

Luna. a lux dr h lucina. a qua dempta media silla dr lūa qͥ lucīa. qꝛ luce lucꝫ aliena. lum̄ enī a sole accipit et acceptū reddit. et est eadem luna dy ana ꝓserpina. ꝭ luna in celo dr. Dyana in siluis. ꝓserpina in inferis. Et a luna dr lunatus. ta. tū. i. curuatus ad modū lune iam dimidie. et lūo as. i. curuare. Unde ouid. meta. Lunauit gemma fu mosum fortiter arcū. Item a luna h lunacō onis. i. tempus in quo lūa recedit a sole et postea con sequiē eundem. Item lunacō. i. curuacō. et tūc dr a luno. as. ¶ Luna componiē h et h illunis et h illune. sine luna obscurus. et h semiluniū. i. medi a luna. ul' tempus qñ luna uideē dimidia. h inē luniū spaciū quod est inter defectū lune et cremē tum eiusdē. h pleniluniū tempus qñ luna est ple na. h noviluniū tempus qñ luna ē noua et cum incipit illuminari a sole. ¶ Et nota qꝫ lūa corpꝰ est obscuꝝ et p se non lucet ꝭ lumen accipit a so le Item luna est minor quacūqꝫ stella et uicinioꝛ terris. Item luna ē sexta ps terre. Terra est octaua ps solis. Unde colligiē qꝫ luna est quadragesima octaua ps solis. Est ergo sol octies maior qꝫ ter ra. Terra sexies maioꝛ qꝫ luna. uide in terra. Item inueniē h luna ne ꝓ qͥdam ciuitate olim edifica ta ad modū lune iam dimidie. ꝭ mō destructa ē. vñ h et h lunensis. et h se. uide eciam in dyana.

Lunaticus. a luna dr lunaticus. ca. cū. qui singu lis lunacōnibus uexatur et mente laborat. ul' qd singul' lunacōnibus contingit. cū luna plena est. Hos eciam lunaticos wlgus uocat qꝫ p lune cur sum comitenē eos insidie demonū. ¶ Et scias qꝫ. nō ex lune uicō paciunē lunatici. ꝭ demones eos hijs uexant tempibus ut per lunā infament lu ne creatorem. Et corripit penultimam.

Lunula. a luna dr h lunula. le. dimi. pua luna ul' quoddā genus moniliū. ꝓpe lunule sunt auree bullule dependentes in similitudinē lune facte Is iij c. In die illa auferet dñs ornamentū calciamē toꝝ et lunulas et torques. Unde lunatus. ta tum id est monileatus. lunulis ornatus.

Luo luis lui. o. in. I. et. I. in tū fit lutum. et est luo equiuocū ad qͥnqꝫ. nam luere. i. deturpare ul' maculare. et luere. i. purgare ul' delere. et luere. i. punire. et luere. i. psoluere. ul' sustinere. ut iste lu it penā. i. psoluit. et luere spectat ul' ptinet ad ac tū uerueců cum sunt in amore coeundi. uerueces luunt qñ coeunt ul' amore coeundi feruēt. vnde wlgo solet dici arietes mō sunt in luita ¶ Luo cō poniē alluo. is. lui. i. abluo. ul' delauo. ul' pocius paulatim abluendo augmento. Inueniē eciam qñ qꝫ abluere pro consumpcōne aquaꝝ. Item abluo. is. i. lauare. purgare. sordes et lues remouē. ul' cō sumere abluendo. Vñ ablutus ta tū. Item luo cō poniē cū con et dr colluo. is. i. simul luo. Itē cō poniē cū circū et dr circūluo. is. i. circūcurrere uel fluere. ul' circū delauare et corrodere. Et componi tur cū di et dr diluo. is. i. delauare. ul' delauando destruere. delere. ul' purgare. ul' cōmiscere. uel dis temperare. liquere. Unde dilutus. ta. tū. Item cō poniē cū e et dr eluo. is. lauare. purgare. ul' dela uando destruē corrodere ul' effundere et dissipare. Item componiē cū inter et dr interluo delauādo intercurrere. Itē cū p̄ et dr p̄luo. is. i. p̄ alijs luere d lauare. Item cū p et dr pluo. is. i. pfecte luere. ul' delauare. Item cū pro et dr ꝓluo. is. procul dela uare. ul' destruere delauando. ul' dispergere et effū dere. Item componitur cū porro et dr polluo. is ui. utū et componiē cū vngo et dr pollinguo is Inde pollinctor. Item luo componiē cū re et dici tur reluo. is. retro ul' iteꝝ luere. ul' delauare. Luo et eius composita sunt actiua et faciūt pteritum in ui et sup̄ in utū. prod in sup̄ lu. Inueniē eciā in luitū sup̄ apud antiquos. Luo uero ꝭm qꝫ ptinꝫ ad actū uerueců est neu. Item omnia composita a luo redolent hanc significacōnē scilicet lauāe ul' delauare. Item quisqꝫ p se consideret an aliquod compositorum a luo redoleat aliquam significaci onem sui simplicis qꝫ mō assignauimus. De p̄dic tis significacōnibus de luo dantur tales usus. Ere luo pignus. cruce penas. luce tenebras. dicitur et luere quando salitur ouis.

Lupa. a lupus dr h lupa e. uxor lupi. et eciam meretrix dr lupa ꝓpter similitudinē rapacitatis.

Lupanar. a lupa ꝓ meretrice diciē h lupanar. aris. i. prostibulum. domus meretricum.

Luparius. a lupus dr h luparius. rij. et h lupa na. scilicet canis qui lupos psequiē et ad h offici

Lupatū. a lupus dr h lupa ¶ tum est p̄cipuus tū. ti. quoddam genus asperorū frenoꝝ. factū ad modū denciū lupoꝝ. qui inequales sunt. Simil'r et lupatū inequale est. et tūc ḡuius mordet. Alij dicūt qꝫ lupatū ē molinellū ipsius freni. et ꝓd pa

Lupercal in lupercus est.

Lupercus. a lupus et arceo. es. componiē h lup cus. ci. i. pan ul' sacerdos panis. Et dr lupcus qͥsi lupos arcens a pecoribus. quia pan est deus pas toꝝ et lupos arcet. Unde h lupcal. lis. penl' ꝓduc ta. festū ul' templū panis. ul' fossa pastoraliū lu doꝝ. in luco quasi theatrum facta. qꝫ autē dicitur lupercus quasi lucū colens ethymologia est.

Lupillus li diminitiū paruus lupus.

Lupinarium. a lupinus dicitur h lupinarium rij locus ubi abundant lupini.

Lupinetum. a lupinus dicitur lupinetum. neti. locus ubi lupini abundant.

Lupinus. a lupus dr h lupinus ni pnl' ꝓducta quoddā genꝰ leguminis. qꝛ sonitu suo terreat lu pos. Cum enim lupus lupinos intrat ipsi fullicu li sonant. et ita ille terretur. Itē lupinus. a. ū. ad

iectm̃.res ptinẽs ad lupũ ul' de lupo.et cor' pma
Lupus.licos grece lupus.Vnde h lupus.pi.ul'
dr lupus q̃i leoppus.q2 q̃i leoni ita sit illi uirtus
in pedibus.Vnde et quiq̃d pede p̃sserit nõ uiuit
Accipitur eciam lupus p lupato.Vnd' Ouid' tristi
um Et placide duros accipit ore lupos.i.frenos.
Item a lupus d2 h lupus quidã piscis ad simili
tudinẽ lupi.q2 improba uoracitate alios psequit'
Lupus eciã d2 ferreus arpax q̃ et canicula dr sic.
quia si quid in puteum cecidit rapit et extrahit
Amb' in vj hexamer'.dicit.Lupus si por hominẽ
uiderit uocem eripit.et despicit eum tamq̃ uictor
uocis ablate.Idem si se preuisum senserit deponit
ferociã nec p̃t currere Si in te insurrexerit lupus
petram cape et fugit.Pet' tua xpũs ẽ si ad xpm̃
confugias fugit lupus nec terrere te poterit.
Lura.a lues ul' luo.is.d2 h lura.re.i.os uteris
Lurco.onis.mas.ge.i.auidus.et im ¶ ul' culei
mũdus deuorator qui multũ et tupiter comedit
et d2 sic ul' a lues ul' a lura.Vnde lurco.as.id est
multũ et turpiter uorare.et lurconinus.na.nũ.vñ
quidam cũ uellet aliũ redarguẽ inquit.Tu habes
lurconinã buccã et amb'nina labia.uolens signifi
care q2 multuz et turpiter comedebat.et libenter
Lurconinus.na.num.penl' ¶ de bene saporatis
producta in lurco exponitur.
Luridus.a lura d2 luridus.da.ũ.i.pallidus.ob
scurus.teneb'sus.sordidus.s2 p̃pe luridus color d2
color mortui.Vel d2 luridus a loro.q2 huiusmo
di hẽat cutem scilicet pallidam.Et cor' penul'.
Lusciliosus.a luscus ul' a luce dicit' lusciliosus a
um.qui et lusciciosus.sa.sum.d2.i.q̃ uespẽ nil ui
det.et hinc h luscicio.onis.ipsum oculoz uiciũ.
Luscus.ca.cũ.qui tantũ habet vnũ oculum et
altero caret.Et componit' a luce et carens.q2 lus
cus paz lucis habet.ul' q2 careat luce et non luci
bus.Vel componit' a luce et custos.Inde d2 lus
cus q̃i lucis custos.scilicet oculi non oculoz.Vel
componit' a luce et sciens.q2 lucẽ sciat et non lu
Lusi est preteritum de ludo.dis. ¶ ces.
Luso.a ludo.dis.si.sum.su.u.in.o.fit luso sas
ũbum fre.a quo lusito.tas.ũbum frequentatm̃.
.i.breuiter ul' sepe siue frequenter ludere
Lusor.a ludo d2 h lusor.oris.et lusorius.a.ũ.
et hoc lusorium.rij.locus ubi luditur
Lusciciosus.in lusciliosus est.
Lustrabilis.in lustralis uide.
Lustralis.a lustro.as.d2 h et h lustralis.et hoc
le.idem quod et lustrabilis.bile.i.quod facile p̃t
lustrari.Item lustralis.le.quod lustrat.ul' qd' ap
tum est ad lustrandum.i.purgandum et circũdã
dum ul' luminandum.Et corripit stra.
Lustramen.a lustro.stras.dicitur lustramẽ inis
.i.purgacio uel circuicio uel luminacio.
Lustricus.a lustro.as.dr h lustricus.ci.pnl' cor'
.i.nonus dies nascenciũ.et forte tali puer purga
Lustro.as.aui.atũ.are.i ¶ batur apud gentes
purgare.piare.et lustrare.circũire.circũdare.et lus
trare.i.luminare.serenare.Xw.Lustro circũdo desig
nat siue sereno.Purgo circumeo lumino siue pio
¶ Lustro componit' collustro.as.i.simul lustrare.
Illustro.as.i.ualde lustrare.illuminare.circũdare
purgare.Vñ illustris.Prelustro.as.p̃ alijs lustraẽ
Vñ p̃lustris.Perlustro.as.pfecte lustrare.Sublus
tro.as.i.subtus ul' paz lustrare.Vnde h et h sub
lustris et h' re.i.paz lucens et q̃i obscurus.Lustro

as.cũ omnib3 suis compositis ẽ actm̃.et prod' lu
Lustro.onis.mas ge.d2 a lustro.as.et d2 lustro
ille q̃ uagus ẽ et nil aliud agit nisi q2 foris lustrat
Lustrum.tri.dr.a lustro.as.et d2 lustrum spaci
um qñq3 annoz.q2 olim semp in fine qũquenij
solebant lustrare ciuitatẽ et purgare.faciendo in c
cuitu ei9 ãburbale.sil'r faciebant c̃ca ag̃s vnde in
hipno.Lustra sex q̃ iã pacta rc.Itẽ lustz d2 obscu
rum latibulũ feraz sc3 cubile feraz.et lustrum dr
lupanar meretricũ.et in utraq3 significacõne dici
tur a lustro.as.p contrariũ.q2 parum illustratur
et illuminat' quia scilicet sunt abdita et obscura
Sunt ergo lustra ferarũ.et sunt lustra meretricũ
Lustra feraz sunt eaz obscura latibula.ul' cubicu
la in siluis.Lustra meretricũ sunt lupanaria in ci
uitatibus ul' suburbijs.Xw.Lustra cubile fere.qñ
quẽnia lustra fuere.Vel sic Lustz circuitus spaci
ũ purgacõ silua.¶ Et nota q2 in hympno de pas
sione xpi dñdum est.lustra sex que iam pacta q2
est metrum trochaicũ.Et d2 trochaicũ a trocheo.
quẽ recipit in quolibet loco impari.sc3 in primo
tercõ.qñto.septimo.s2 in loco pari recipit tã spõ
deum.q̃ trocheũ.Vñ patet q2 nõ deb3 dici lustris
sex que iam pactis tempus implens corpis.quia
p̃mus pes nõ debet esse spondeus.ymmo troche
us cũ sit locus impar.Cõstat autem trocheus ex
p̃ma longa silla et ultima breui Est ergo dicẽdũ
lustra sex que iam pacta tpũs implens corporis.
et tunc tempus uenit appositiue ad lustra.
Lusus.sus.sui.locus a ludendo dc̃us.s̃m pap.
Lutatus.a lutũ p ceno d2 lutatus.ta.tũ.et est
lutatus inunctus et luto obuolutus.et ponit' sim
pliciter p inunctus et obuolutus.Et est tractum
a porcis qui se luto inuoluũt Et p̃t esse pticipiũ
Luter.a lutũ d2 h lut' ¶ de lutor aris passiuo.
eris.i.conca ul' cancarus aquarius.s̃m hug.luter
eciã d2 lauatoriũ.et quodcũq3 uas purgandis sor
dibus deputatũ.a luo.is.qd' ẽ purgare.Vñ quid'
Dic luteres uasa purgandis sordibus apta.
Luteus.a lutus p colore d2 luteus.ea.eum.i.
croceus.ul' q̃i rubeus roseus.vnde luteolus.a.ũ.
Item a lutũ p ceno d2 luteus.tea.teũ.i.sordidus
ul' luto plenus.Item luteus d2 de luto existẽs ul'
Luto.a lutũ pro ceno d2 lu ¶ ad lutũ ptinens.
to.as.inquinare.obuoluẽ.Et componitur alluto
as.Colluto.tas.Et est actiuũ cũ omnibus suis cõ
positis.Et corripit hanc sillabam lu.
Lutosus.a lutũ p ceno d2 lutosus.a.um.luto
plenus.ul' sordidus.Inuenitur eciam lutuosus.
Lutulentus.a lutũ et lentos qd' est plenũ com
ponit' lutulentus.ta.tũ.et d2 lutulentus sordid9
fetidus.luto plenus.Et compatur lutulencior.si
mus.Vnde lutulente tius.sime.adũbium.et h lu
tulencia.cie.i.fetulencia.feditas.sordidacio.
Lutũ.a luo.is pro deturpare ul' maculare d2 h
lutum.ti.sordes terre.cenũ.Vel lutũ d2 q̃i lotum
p contrariũ.q2 non sit lotũ.i.mundũ.Et scias q2
inuenit' h lutus ti p quodã colore croceo et qua
si rubeo.Et dñt in tempe.q2 lutus p colore pri
mã prod'.s2 lutũ pro ceno.eã cor'.licet qñq3 g̃cia
metri h distinccõ confundat'.Item lutũ est sup̃ de
luo.is.et prod'.p̃mã.Xw.Tellus vnda lutũ faciũt
fit et a luo lutũ.Item Cenũ dico lutũ croceus co
lor est tibi lutus.Vas luteum fragile toga lutea
Lutus.ti.in lutũ exponitur ¶ tegmen herile
Lutuosus.a lutũ d2 lutuosus.a.ũ.plenus luto

Luuio.a lues.is.dr h luuio.onis.i.tabes.flux
us.fetiditas.sordes.ul' turpis uoracitas. Vnde in
hympno. Mentibus pulsa luuione.i.tabe uicioꝝ

Lux lucis ꝓpe est ipsa substācia ¶ul' fetiditate
ħ lumen qd a luce manat.i.candor et splendor lu
cis.et dr a luceo ces lux ƀm hug. Sed pris.uidet̄
uelle ꝙ luceo deriuet̄ a lux. Vnde dicit in ix lib
Querit̄ an luceo luxi debeat natura productū acci
pi.cū lux ꝓducatur. In quo eciam illud queritur
an nomen a ūbo an magis ex nomine uerbum
natū sit quod esse michi rectius uidet̄.qm̄ ab ig
ne igneo ignes et ignesco.a flāma flammo as.et
flammasco Et sic patet ꝙ luxi p̄teritū ꝓducit p̄
mam naturalit' Cū lux lucis a quo nascit̄ ꝓduca
tur. Vnde in aurora. Lucē pro pomo ꝑdidit om
nis homo. Et scias ꝙ lux q̄tum est de se semꝑ ē
effectiua caloris.eciam lux lune. Vnde aristotiles
dicit in libro de animalibus.ꝙ noctes plenilunij
sunt calidiores ħ p̄ter naturā lucis que cōmunis
est omnibus corꝑibus celestibus quelibꝫ stella ha
bet ūtutē determinatā.consequentē suam speciem
racione cuius lux eius et motus sunt uel infrigi
dare.ul' humectare et sic de alijs. sic̄ eciaꝫ et p̄ter
motū communē qui est motus diurnus quilibet
orbis habet motū ꝓꝑium. Auicēna eciam dicit in
vj lib de naturalibus.ꝙ sol non facit calorem in
inferioribus.nisi mediante splendore. Et sic calor
ex splēdore ꝓcedit.uide in nouiluniū et in sol.
Hic nota ꝙ glosa dicit suꝑ illud math v c Vos
estis sal terre.ṗus sal q̄ lux.qꝛ ṗus uita q̄ doctri
na.uita ducit ad scienciā ueritatis.qui deū timet
sciencia non caret. Et bn̄hardus dicit. Ardere tātū
paꝝ est. Lucere tantum ē uanū.ardere simul et lu
cere ꝑfectū est. Itez bern̄h. Lingua magniloq̄.ma
nus ociosa.doctrina lucida.uita tenebrosa est res
monstruosa.uide in sciencia. ¶ Scias eciam ꝙ est
lux illuminans non illuminata.sicut lux diuina
de qua dr in iohanne. Erat lux uera q̄ illuminat
omnem hominē. Item est lux illuminans et illūi
nata.sicut apl'oꝝ lux de qua dicit dn̄s. Vos estis
lux mūdi.a deo illuminati.et homines uerbo et
exemplo illuminantes. Item ē lux illuminata et
non illuminans.sicut lux et uita simpliciū.ṗme
luci simil' est lux solis.secunde luci simil' ē lux lu
ne.tercie luci similis est lux terre.

Luxi est p̄teritū de luceo.ces.et prod ṗmā na
turalit' ut ondi in lux. Et sic sumit̄ baruc iij. Lux
erunt ei cū iocūditate. Item luxi est p̄teritum de
lugeo.ges. vn̄ in trenis c iij. Luxit antemurale.

Luxos grece latine dicitur solutio.

Luxuria a luxos dr h luxus luxus.i.solucio li
bidinis.licet ponatur ꝓ qualibet superfluitate.et
magnificencia.et luxus.a.um.i.libidine solutus
Vn̄ et membra loco mota luxa dn̄r.i.soluta. Et
hinc h luxuria.rie.idem qd luxus.scilicet solucō
libidinis ꝓpe.ħ mō ampliata est appellacō.ut lux
uria dicat̄ supfluitas in coitu et in cibo et in ues
titu.et eciam in alijs rebus. Et inde luxuriosus sa
sum solutus in uoluptatibus.et libidine ꝓmpt9
ħ ꝓdigus est sumptuosus qui omnia porro agit
et q̄i ꝓijcit. Item luxuriosus est uictus nō neces
sarij ħ sumptuosi et onerosi appetēs delicijs afflu
ens.et in quacūqꝫ re dr luxuria.dr et luxuriosus
et compatur. Item a luxus h luxuries.ei.idē qd
luxuria.ħ luxuria ꝓpe est in coytu. Luxuries in a
lijs attendit̄ Et luxurior.aris quod antiqui dixe
runt luxurio.as.meretricari.luxuriā exercere. Et
ponit̄ ꝓ supfluere.ul' supabundare ul' pinguescē
Vnde vindocinensis. Non cupidū faciat aliena pe
cunia nullū Dampnis alterius luxuriare decet.et
ouidius epi. Luxuriat frigio sanguine pinguis hu
mus.uide in raptus de speciebus luxurie.

Luxus.luxus.in luxuria uide.

Littera obscuꝝ in extremitate
dictionū sonū habet.ut tem
plum.apertum in principio.
ut magnus.mediocrem in me
dio.ut vmbra. Item sola h se
miuocalis post s ponit̄.quod
mutaꝝ est.ut smaragdus. Et
an̄ liquidam.ut ramus.et an̄
s posita in finali silla nominis more mute inter
posita I facit gtm̄.ut hyems hyemis.uelut inops
inopis.celebs celebis. Item.m.t'nsit in n.et max
ime.d.c.q.t.sequentibus.uocale ꝗ seqn̄ti interci
pit.b.ut combustus.comburo finalis dcōnis sub
trahitur m.in metro. Plerumqꝫ si a vocali incipi
at sequens dcō ut Illū expirantē transfixo pecto
re flāmas. Vetustissimi tn̄ non sꝑ eā subtrahebāt
Ennius.in.x.annaliū. Insignita tamen fere mili
a milium octo.anceps eciā ul' liquida dr qꝛ post
mutam posita sicut.l.r.n.in eadem sillaba.com
munem facit sill'aꝫ ƀm ṗscianum

Macedo donis fuit quidam rex. vn q̄dam terra
dcā est macedonia Et hinc macedonius a ū et h
et h macedo donis et h et h macetes.cetis gentilia
et cor' ce vn̄ lucanus In macedum terras misrēs
adūsa secundis Item in aūora dr Paulo uir ma
cedo post hec in troiade paret.

Macellio in macellum exponitur.

Macellum.li.dr a macto.as.qꝛ ibi mactent̄ peco
ra. Vn̄ macellulū.li.dimi.et macellio.onis. Et h
macellarius.rij.q̄ pecora mactat et carnes uendit
et macello.as.mactare trucidare.ul' macellū dr a
macero.ras.quia ibi carnes macerentur

Maceo.ces.cui.dr a macero.ras.et ē macere es
se ul' fieri macꝝ.et hinc macesco.cis.inchoatiuū

Macer.a macero.as.dr macer.a.um.i.tenuis et
subtil'. Et compatur macrior macerrimus. Vnde
macre.rius.rime.adūbium.et h macritudo.dinis
et h macies ei exilitas corꝑis. Quidā dicunt ꝙ a
macer qd cor' ṗmā deriuat̄ macero.ras. Macer

Macera.a macto.tas. ¶autē ꝓꝑium prod ṗmā.
dr h macera.re.i.macellū. Vnde macerarius id ē
macellarius.ul' macellum.et macera dn̄r a mace
ro.ras.quia ibi carnes macerantur.

Macerarius in macera uide.

Maceria.a macros dr h maceria.rie.macerie di
cunt̄ longi parietes quibus vinee ul' alid claudū
tur. Item maceria dr membn̄a secundinarū siue
secūdaꝝ.qua inuoluunt̄ pueri in utero que diui
dit̄ in ꝑtu et sequit̄ pueꝝ. Vn̄ suꝑ gen̄.xxxviij
qꝛ diuisa ē ꝓpter te maceria. Dicit vna glo. Secū
dinaꝝ membn̄ula quā rupit cū manū emisit.

Macerio.a maceria dr h macerio.onis.i.maceri ¶arum constructor.

Macero.ras.raui.rare.cōte
rere.dilaniare.frangere.debilitare.mollificare. Et
componitur cōmacero.ras.dimacero.ras.emace
ro.ras. Et est actm̄ cū omnibus suis compositis
et prod ṗmam.macero et maceries.q̄uis ueniāt
a macer siue macies corripientibus ṗmam.vnde
ouid epy. Macrior interdum qꝛ sum tibi cā dolo

ris. et prudencius maior. Quāuis maceries floren
Machera. a macros qḋ est ¶ tes ambiat agros
longū dr̄ hec machera. re. pn̄l producta. i. gladius
longus ex vna parte acutus.
Machia grece latine dr̄ pugna. Et acuit pn̄l
Machil est tunica talaris tota iacinctina habens
ad pedes septuagintaduo tintinabula totidem qꝫ
immixta ac dependencia malapunica. et acuit̄ in
Machina. a machia dr̄ hec machina. ne om ¶ fine
ne quod ingenio paratur. ut manualis balista.
et similia. et ꝓ̄pe illa que ad pugnā parant̄. licet
et quelibet artificiosa compō ul̄ constructō dicat̄
qnꝫ machina. Et inuenit̄ eciam machina ꝓ insi
Machinis. a machina ne. dr̄ hec ¶ dijs. et cor̄ pn̄l
machinis. nis. et sunt instrumenta edificioꝝ dicta
sic a machinis quibus insistunt ꝓpter altitudinē
Machinor. a machina deriuat̄ machi ¶ pietum
nor. aris. atus sum. machinari. i. machinas facere
parare. construere ul̄ cogitare malū. ul̄ aliquid a
liud cogitare. et ꝓ̄pe malū. ul̄ astute insidiari. Et
hic ūbalia. Et cōponitur cū cō et dr̄ cōmachinor
Machinosus. a machina dicit̄ ¶ aris. Et cor̄ chi
machinosus. sa. sum. plenus machinis ul̄ argumē
tosus. et ingeniosus ad machinas faciendas ul̄ in
sidiosus. qꝛ machina sepe inuenitur ꝓ insidijs
Machinula. le. diminitiuum pua machina
Macia. a macies. ei. pl̄r. hec macia. oꝝ. i. intestina
scilicet que sordes eliciūt. Inuenit̄ eciam hec macia
cie. ꝓ quadam specie ualde clara.
Maciecula le. diminitiuum. parua macies.
Macilentus. macies componit̄ cū lentos. et dici
tur macilentus. ta. tū. i. macer. macie plenus. Et
compatur. macilencior. simus. Vnde macilenter
tius sime. adūbium. et hec macilencia. cie. i. macies
Macor. a macies ul̄ a maceo. ces. dr̄ macor oris
Macredo. dinis. i. macies. Vn̄ in au ¶ .i. macies
rora. Mortal̄ macule nulla macredine fusca.
Macrobius. macros qḋ est longum componitur
cū bios qḋ est uia. et inde dcūs est macrobius q̄si
longa uia. utpote de celo ad terram. quia tract9
eius de summa spera que dr̄ aplanos describendo
circulos planetaꝝ et motus eorundem usqꝫ ad t̄
ram deducitur. Macrobij eciā dicti sunt quidā in
india duodecim pedum staturam hn̄tes.
Macrocosmus. mi. i. maior mūdus. et componi
tur a macros longū et cosmos mūdus. Grec̄. Sꝫ
signas mundū maiorē p macrocosmum. Hic alio
nomine dicitur megacosmus.
Macrologia. gie. acuit pn̄l. et exponit̄ in quar
ta parte in capitulo de uicijs ānexis barbarismo
Macros uel macron grece la ¶ et soloecismo. a.
tine dicitur longum.
Macto. as. aui. are. dr̄ immolare. trucidare. inter
ficere. Xu9. Mactat significat necat immolat atqꝫ
Mactus. a magis adūbio compandi ¶ trucidat.
et auctus cōponit̄ mactus. ta. tū. i. magis auctus
. i. plenus gracia scilicet bonus ualens. Inuenitur
mactus ꝓ mactatus. et tūc deriuat̄ a mactor aris
Et nota ꝙ nulla terminacio istius nominis mac
tus. ta. tū est in usu nisi terminacō uū scꝫ macte.
qua terminacōne utimur tam ꝓ ntō q̄ pro utō
Maculo. a macies dr̄ maculo. as. aui. are. i. detur
pare. inquinare. corrumpē. Vnde maculatus. a. ū
et componit̄ immaculatus. ta. tū. Itē a maculo
hec macula. le. i. nota. uiciū. turpitudo. Macula eciā
dr̄ stama lorice et filum retis. Et a macula macu

losus. sa. sum. Maculo componit̄ cōmaculo. las.
Et ē actm̄ cū suis compositis omnibꝫ. Et cor̄. cu.
Madeo. des. dui. madere. i. esse ul̄ fieri madiduꝫ
Vn̄ madidus. da. dū. i. humid9. et madesco. is. in
choatiuū incipio madere ¶ Madeo componit̄ cū
facio. et dr̄ madefacō. cis. i. humefacere. Et cū fio
et dr̄ madefio. i. humefieri. Item cōponitur cū cō
et dr̄ cōmadeo. des. Item cū de et dr̄ demadeo des
ualde ul̄ deorsū madere. Item cū di et dr̄ dimadeo
des. diu̇sis mōis madere. Itē cōponit̄ emadeo es
ualde madere. Permadeo. des. Remadeo. des. Ma
deo neutꝝ est cū omnibus suis compositis. Et ca
ret sup̄. Et facit p̄teritū in dui. Et cor̄ hanc sill̄aꝫ
ma vn̄ ouiḋ t̄sti. Et te flente suos dēaduisse sing
Item lucanus in p̄mo. fraterno p̄mo maduerūt
Maditas. a madeo. es. dicit̄ ¶ sanguine muri
madiditas. tatis. idem quod mador. oris
Madido. a madeo. es. dr̄ madido. das. daui. et ē
madidare madidū facere. Et est ūbum actiuū. Et
Madidulus. la. lum. aliq̄tulū ma ¶ corripit. di.
didus. et dicitur a madeo. des.
Madidus. da. dum. in madeo. des. uide.
Madius. dij. uide in maius
Mador. a. madeo. es. dr̄ hic mador. oris. i. pluuia
humiditas. Et producit penultimam genitiui.
Madula. a madeo. des. dr̄ hec madula. le. uas ad
urinā recipiendam. qḋ eciam hoc madellum dicitur
Magalia. a magar dr̄ hoc magale. lis. q̄si magare
i posita ꝓ. r. et sunt magalia case pastorales. uel
case afrorum uiles. Eadem et mapalia. ß in maga
lia prima producitur. in mapalia corripitur.
Magal lingua punica noua uilla dicitur.
Magdalenus. magdalum quoddā opidum fuit
Vnde magdalenus. na. nū. hinc dicta est maria
magdalene. Et hec magdalene. huius magdalenis
grece. et acuit̄ in fine interp̄tat̄ turris. ꝓm huguc̄
et est. g. eiusdem sill̄e cū. d. ¶ Et scias ꝙ cū addi
tur maria debꝫ dici maria magdalena. licꝫ hoc nom̄
magdalena p q̄ndam noticiā sumatur ꝓ maria
peccatrice. Potest eciā dici magdalene. si magda
lene ponatur expositorie. Pristianus. tamen dicit
ubi agit de formacōne geniū in vj libro. ꝙ greca
in e ul̄ que grece declinantur ut libie libies muta
ta e in a ad formā latinā reducunt̄. Vnde ꝓm hec
potest dici hec magdalena. ne. et tunc mutat̄ accen
tus. sicut declinandi modus. et producit le.
Mage ponit̄ pro magis ß hoc poetica licencia ꝓm
Magis adūbium compandi ¶ Vtꝝ m̄lto ¶ pap̄
magis et q̄tomagis sint due ptes hēs in secūda
pte ubi agitur de adūbioꝝ accentu. Inuenitur in
math̄ vj c. Magis pluris. i. multo pluris p̄cij uel
extimacionis. Vel magis pluris. i. magis magni
Magister a maior et sterion cōpo ¶ p̄cij q̄ illa
nit̄. et dr̄ magister q̄i maior in stacione. sicut mi
nist̄ mīor in stacōe. et dꝫ scbi media p duo i unū
consonans. aliud uocale. ut dicat̄ maijster. sed qꝛ
J. consonans affinitate g sonat ideo ex uicō quo
rundā iam consuetudo inoleuit ut eciā apud pro
uectos scribatur p g. ß sepe in compōne et deriua
cōne una lr̄ā ponit̄ pro alia. et sic potest scribi p
g. sicut cōmuniter scribit̄. Quot autem dr̄ magis
ter q̄i magis doctus ethymologia est. A magister
deriuatur hec magistra. re. et hic magisterculus. li.
puus magister in psona ul̄ pocius in scia. vnde
hec magisterculа. le. Itē a magister. tri. magister ra
rum. adiectm̄. et hoc magisteriū. rij. honor ul̄ offici

um magistri et hic et hec magistralis et hec .le. Item magistri dn̄r maiores ciuitatis uł senatores .consules iudices. Vnde hic magistratus .tus .eorū dignitas. Et sepe magistratus inuenit̄ collectiue pro ipsis scilꝫ qui magisteriū habent. Et magistratus est ūbale huius ūbi magistro .as .aui .are .i. docere Et ē actiuū cū omnibus suis compositis. Et corr̄ pmam. Vnde cato. Inuenies aliquid qd̄ te uitare magistro. ¶ Sed opponit̄ circa hoc qd̄ dicit hug̈ q magister scribi debet p duo .I. qꝛ regula est q I posita inter duas uocales accipitur pro duplici consonante. et sic oportet q magister prod̄ pmā posicōne. sed constat q eam cor̄. Ad hoc dico. si uolumus sustinere hug̈ possimus dicē. q cū dicitur q I posita inter duas uocales accipit̄ p duplici consonante. hoc uerū est in simplici dcōne. Sed magister est compositū sicut supra plenius dixi in pma pte in tractatu de lrā. ubi egi de I consonante. Magister componit̄ cū militū genitō et dr̄ hic magistermilitū. huius magistrimilitū. et tunc notat dignitatē magnā quā quis habebat in urbe romana. et is mō dr̄ marescallus. ꝫ qn̄ sunt due ptes potest fieri suppō pro quocūqꝫ aliquos milites magistrante. Et pcedit magister in tali composicōne. qꝛ magister ē dignior militibus quibus presidet. Talis autem mutacō non proueniret si diceret̄ magisterplatonis. qꝛ nō sumeret̄ p alio in compōne q̄ extra compōnem. Omnis enīꝫ cōposicō immutat et cōmoditatē habet. alioqn̄ est inutił et nō tenenda. et ideo talis compō magisterplatonis. potestasianuensiū non est recipienda

Magistratus in magister est.

Maginas locus quidam ē de quo habet̄ in primo regum c xiij. Et accentuatur in fine.

Magmentū. a magnus dr̄ hoc magnamentū .i. diuamtū. et p sincopā hoc magmentū quoddaꝫ pinguissimū extū. uł hoc ꝓsectū. Cornutus. quidq̄d mactatur uł quidq̄d distrahit̄ dr̄ magmentū. ita narrat hug̈. Pap̄ eciā dicit. Magmentū alij pinguissimū intestinū. alij secunda ꝓsecta. Cornutus uēo quidquid mactatur uel distrahitur.

Magnalis. a magnus diuatur hic et hec magnalis et hoc le .i. magnus uł qui mag̈ facit. Vn̄ illud. Loquebantur uarijs linguis apostoli magnalia dei.

Magnamentum in magmentum exponitur

Magnanimus. a magnus et animus componit̄ magnanimus .a .um. pnł cor̄. et hic et hec magnanimis. et hoc .me. in eod̄ sensu. audax. fortis. magnāimi ad difficilia incipienda et pacienda. Iud̄ qn̄to Magnanimorꝫ repta est contencō. Vn̄ magnanimiter adūbium. et hec magnanimitas .tatis. scilicꝫ spontanea reꝝ difficiliū aggressio. et est pusillanimis contrarium ad magnanimus.

Magnas. a magnus dr̄ hic et hec magnas atis qui magnus est in pplo et potens. et pro eod̄ dr̄ magnatus .ta .tū. pnł prod̄. Ecc̄. xx. c. vir prudēs placebit magnatis. et acuit̄ in fine mag̈s in ntō ad drām istius acī pl'is magnas quod est adiectiuū

Magnatus .ta .tū. in magnas est.

Magnes. a magnus dr̄ hic magnes .etis. lapis pciosus indicus. ad se ferrꝫ trahens. et dr̄ sic qꝛ magnas habet uires. et prod̄ penultimā genitiui

Magnifico. a magnus et facō componit̄ magnifico .cas .caui .care .i. magnum facere. exaltare. collaudare. Vnde magnificus .ca .cū .i. sublimis. generosus. gloriosus. qui mag̈ facit. Et compatur sed eius compatiui et suplt̄i nō sunt in usu. vn̄ magnifice adūbium. dr̄ quoqꝫ hic et hec et hoc mḡificens tis p magnificus ꝫ non est in usu. et comparatur magnificencior. simus. Vnde magnificenter. tissime adūbium. et hec magnificencia. cie. scꝫ reꝝ preclaraꝝ dans consummacōneꝫ. et ita differt a mag̈nimitate. qꝛ illa consistit in aggressione. hec in cōsummacione. Cum ergo magnificus deficiat in cōpatiuo et suplatiuo. et magnificens positiuū non sit in usu subit magnificus locum huius positiui et fit quedam mixta comparacio. scilicet magnificus. magnificencior. tissimus. Et corripit. fi.

Magnificus in magnifico. cas. uide.

Magniloquus. a magnus et loquor compōitur magniloquus .a .um. qui magna loquitur. Vnde magniloquiū. magna locucō. Et corripit. lo.

Magnope .i. ꝑm magnū opus. uł ualde. et ē adubium. sed qn̄ habet duo .o. sunt due ptes mag

Magnus .na .nū compatur irregulari no opē ter maior maximus. Et componit̄ pmagnus. pmagnus. q̄magnus. tāmagnus. omnia pro ualde

Maguder. hic maguderis uł maguder ¶ magnus p apocopā. Maguderis est secūdus caulis q̄ nascitur in cirso absciso. uel ipse cirsus abscisus. Vnde pris. dicit q significat frugeꝫ .i. genus caulis qui nascit̄ ex ea pte cuius radix stirpis auellit̄. uel ut alij dn̄t saliginē Et facit accusatiū in im tantū. et abltūs in I tantū. Xv. Im tantū faciūt hec quartū nomina casum. Vim burim tussim maguderiꝫ qꝫ

Magus. sicut dr̄ in historijs. magi dicūt̄ sitim a magnitudine sciencie. quos enim greci philosophos pse magos appellant. Iudei scribas. Lan̄ magistros. Hug̈ uero sic dicit. Magi olim stellarū interptes dicebant̄ scilicet qui pdiuinabant̄ qualit̄ se haberet quisqꝫ cū nasceret̄. sicut de hijs legitur qui in euangelio natum xpm̄ annūciauerūt. cui9 artis sciencia usqꝫ ad euangeliū fuit concessa. vt edito xpo nullus exinde natiuitatem alicuius de cetero interptaret̄. Postea magi eciam dicti sunt qui wlgo incantatores et malefici ob facinorum magnitudinē nūcupant̄. Hij elementa concuciūt mentes turbāt hominū. et sine ullo ueneni haustu uiolencia tantū carminis interimūt. et in̄ magicus .ca .cū. Et scias q orientales solent pualere in arte magica. Vnde qn̄qꝫ omnes orientales dn̄tur magi. Et diuidit̄ ars magica in pstigium et maleficiū. Prestigiū est sensuū humanorū illusio ꝑm hoc incredibiles reꝝ mutacōnes uident̄ fieri ut terre cumulus uideatur castrum. lapillus talentū seges cohors militū galeata. Maleficiū autē cum generaliter possit dici quodlibet malefactum hic specialiter illud dr̄ quo nobis ita demones subijcimus. ut nob̄ pareant missatica nostra deferentes Vnde quidam. Vir magus est magnus magus ē ¶ cū fit lupus agn9

Maialis. a maior dr̄ hic ma ialis. hui9 maialis porcus domesticus et pinguis carens testiculis

Maiestas. a maior dr̄ hec maiestas atis .i. honor. digtas splendor. dcā q̄i maior potestas. Et format̄ a maior. or. mutata in es et assumpta. tas. sicut honor honestas. Et in̄ maiestatiuus .a .um. quasi potestatiuus.

Maiorica et minorica insule sunt hispanie. maior et minor. q̄ et baleares dicuntur. Et cor̄ ri

Maioro .ras .raui .rare .i. maiorem facere. ūbum actiuum. Et dicitur a maior. Et producit io.

Maius .ij. quidam mensis dcūs a maioribꝫ sicut

junius a iunioribus. Cum enim romulus institu
isset rempublicā diuisit populū in duas ptes. scȝ
in senes et iuuenes .i. maiores et minores. Et ad
honorem ptiū ab illis ptibus duos menses noīa
uit. scȝ a maioribus maiū. et a minoribus iuniuȝ
Vel sicut habet᷑ in ouidio fastoꝝ. maius dr a ma
iestate ul' a maia mrē mercurij. et iunius a iunōe
ul' a iuuentute. ul' a coniunccōne romanoꝝ et sa
binoꝝ. Et scias ꝙ quidam solent pferre h' nom̄
per. d. scȝ madius ꝗ male. debet enim ex toto es
se in eadem uoce cum neutro istius nominis ma
ior. scȝ maius. Sed causa dr̄e in nomine mensis
J debet proferri uocaliter. que in compatō profer
tur consonanter. si congrue proferat᷑. ꝓm huguc.
Pap̄ tamen wlt ꝙ utꝝꝗ dicat᷑. Vnde dicit. Ma
dius mensis dcūs. ꝙ tūc terra madeat. ꝗ et maiꝰ

Maiusculus. la. lū. pnl' cor̄ .i. aliqͣtulū ma¶ dr.
ior. et ꝓm pris. a maius addita culus fit maiuscu

Mala male .i. maxilla. et dr a malō ¶ lus dimi.
qd est rotundū. ꝗ rotūda est. Vel mala ꝗi mola
a molo. lis. ul' a mando dis. et ē mala supior. mā
dibula uero inferior. ꝓpe male sunt aut eminētes
ptes sub oculis. sic dcē ꝓpter rotunditatē. Item a
malon h' malus. li. quedā arbor. ꝗ fructus eius
omnium pomoꝝ sit rotundissimus. Vnde et illa
sunt uera mala que uehementer rotūda sunt. vn̄
h' malum fructus illius arboris. et h' malus. li. ar
bor nauis dr. quia rotūdus est ad modū mali. et
quia in summitate habet instar mali. uel malus
ꝗi malleus. ꝗ quasi quibusdam ligneis malleolis
quoꝝ uolubilitate uela facilius eleuant᷑. ys. xxx.
Donec relinqͣmini ꝗi malus nauis. et prod̄ pmaȝ
mala ꝓ maxilla. et malus ꝓ arbore. et malū ꝓ
fructu. et malus ꝓ arbore nauis. et hij mali orū
ꝓ dentibus. et malo ūbum .i. magis uolo. Sȝ ma
lus. la. lum. et h' malum .i. pccm̄ cor̄ pmam. Xꝰ
Mala mali malo mala contulit omnia mūdo. Jn
rate triste malū cū frangit nauita malum. Malo
carere malis ꝙ mala mandere malis. Mala eciaȝ
dr ouis alba Et iñ componitur malonomus.

Malach hebraice latine rex dicitur.

Malachias interptat᷑ angelus dn̄i .i. nūcius. ꝗd
quid enim loquebat᷑ ꝗi a dn̄o esset mandatū ita
credebatur. et ita iñ nom̄ eius septuaginta tn̄stu
lerunt. dn̄tes. Assumpcō ūbi dn̄i sup isrł ī ma

Malachin .i. regū qui tercio et ¶ nu angeli eius
quarto uolumine regnoꝝ continet᷑. melius ꝗ est
ml'to malachin .i. regū. ꝙ malacod .i. regnoꝝ dr̄e.
nō enī multaꝝ gencīū reḡ describit. ꝗ vnius isra
elitici populi qui tribubus duodecim continet᷑. si
cut dicit Jeronimus in prologo regum.

Malagma. a malus la lū dr h' malagma atis qd'
dam medicamentū. ul' malagma dr ꝗ sine igne
maceret᷑ et cōphendat᷑. sine igne dr. quia herbe
ul' spēs ex quibus fit non decoquunt᷑ ꝗ maceran
rant᷑ .i. conteruntur. Et dr malagma sic ꝗi molag
ma. ꝗ molendo .i. terendo agit᷑. uel pt dici malag
ma ꝗi molagma. quia malū agens .i. educens cu
rando. Sap̄ xvj cap̄. Etenim neꝗ herba neꝗ ma

Maledicus. ca. cū. male di¶ lagma sanauit illos
cens. et cor̄ pnl' uide in dico cis. Qualiter autem
intelligant᷑ impcacōnes siue maledcōnes ꝗ inue
niunt᷑ in sacra scriptura dictum est in imprecor.

Malefacō. cis. malefeci malefactum. cōponitur
a male ul' malū et facō. et acuit pnl' secūde et ter
cie psone pn̄tis indicañ modi. scilicȝ malefacis et
malefacit. cā consorcij prime psone. uide in secun
da pte ubi agitur de impedimentis accentus capi
tulo de impedimento consorcij.

Maleficus. a malefacō. cis. dr maleficus. ca. cum
pnl' corr̄ .i. maleficiens incantator. Et hinc h' ma

Malefidus. da. dū. qn̄ est una dcō ¶ leficiū. cij.
composita ex male et fides signat illum qui leui
tatem habet et nō seruat fidem. ꝗ qn̄ sunt due p
tes significat illum cui non seruatur fides. ut iste
est fidus male inter hostes.

Maliciosus. A malicia dr maliciosus. sa. sum. de
terior malo. ꝗ freqn̄ter malus. callidus. astutus.
ūsutus. subdolus. insidiosus. Et compat᷑ Vnde h'

Malignus. a malus dr ma¶ maliciositas. tatis.
lignus. a. um .i. malus. rixosus. Et compat᷑. vnde
maligne. nius. sime. adūbium. et h' malignitas ta
tis. ꝙ autē dr malignus ꝗi male ignitus. ul' qua
si igne malo ignitus ethymologia est. et a malig
nus deriuat᷑ maligno. as. aui. are .i. maligne facere
ul' pocius malignū facere. et molestare. Et in eod̄
sensu inuenit᷑ malignor. aris. depo. et dr ꝓpe ma
lignus qui malicie uotū ul' opus pagit. Malicia
dicitur cogitacio praue mentis.

Maliuolus. a malus et uolo uis componit᷑ ma
liuolus. la. lū. et h' et h' et h' maliuolens. tis. et cō
patur. Vnde h' maliuolencia. ce. Et corripit uo.

Malle magis uelle. mallem magis uellem.

Malleolus. li. diminitiū puus malleus. Iteȝ mal
leolus pnl' cor̄ dr nouellus palmes innatus prio
ris anni flagello. et est dcūs sic ob similitudinē rei
ꝗ in ea pte qua deciditur ex ueteri sarmento pro
minens utrimꝗ mallei spēm pbet. Jn glosa auteȝ
daniel' in tercō capl'. dr̄r malleoli uimina ul' sar
menta arencia. Et cor̄ .o. Vnde quidam Malleoli
sarmenta uocant aut uimina sicca.

Malleus. a mollio. lis. dr h' malleus. lei. ꝗi mol
leus. ꝗ mollit ferꝝ. ul' quia dū calet et molle est
cedit. et prod̄ illud. vn̄ malleolus dimi. et malle
o. as. aui. are .i. malleo pcutere. Vnde malleator
dicitur faber ferrarius.

Malluuianus in malluuium exponitur

Malluuiū. lues componit᷑ cū manus. et dr h' mal
luuiū luuij .i. uas ad abluendas manus. et ad sor
des manuū recolligendas aptū. Vn̄ malluuianus
a. um. ut malluuiane sordes .i. sordes manuū. Et
malluuio collcē. Vel componit᷑ malluuiū a maū

Malo. onis. mas. ge. a malon quod et abluo.
est rotundū. malonem greci comam capitis dicūt
quam nos cirrum uocamus.

Malo. mauis. mauult malui mallem malle id ē
maḡ uelle. cōponit᷑ a maḡ adūbio et uolo uis. Et
scias ꝙ hoc ūbum malo in aliquibus tempibus
scribitur p vnū. l. ut malo malebā malui malue
ram. Jn aliquibus uero p geminū. l. ut mallem si

Malobatꝝ. a mala. le. dr hoc ¶ cut in uolo uis
malobatꝝ. quoddā vngentū a malis lauandis sic

Malogranatū. malū componit᷑ cū gra ¶ dictum
nū ul' ḡnatū. et dr h' maloḡnatus. ti. quedā āboꝛ
cuius fructus dr h' maloḡnatum. ti. ꝗ habebat ꝗ
dam ḡna interius. Jdem et malūpunicū. Et scias
ꝙ sepe inuenit᷑ malumḡnatū. pro malogranatū.
et malagranata pro malogranata.

Malomellū. malū componit᷑ cū mel et dr hoc
malomellū. li. genus pomi melliflui et dulcis. ꝗ
fructus eius habeat saporem mellis. ul' ꝗ in mel

Malon ḡce latine dr rotundum ¶ le seruetur.

Malonomus.mi.pastor ouiū.a mala et nomos
mala eniȝ dr̄ ouis alba.nomos pastor.et cor̄ pnl̄
Malua.ue.dr̄ quedam herba.a mollio.lis.quasi
mollia.quia uentrem molliat.habet enim naturā
molliendi aluū.vnde et dr̄ malua q̈i molliens al
uū.et est ethymologia. Vnde maluaceus.cea.ceū
res malue ul' ptinens ad maluā.Maluaceus eciā
dicitur non bonus.uilis ut malua.

Maluicia.cie.quedam uestis dcā a malua.quia
ex maluaȝ stamine conficit̄.quam alij malotinā
alij maluellam uocant.

Malum.li.i.pomū.et prod̄ pmā.ut dixi in ma
la.e.Et dr̄ malū multis modis.Est enim malum
armenicū ul' armeniacū.quia ab armenia pus sit
aduectum.et est malūtidoniū dictū ab opido crete
ex cuius pomo tidonicū conficit̄.Et est malūma
cianū a loco dictū.vnde post aduectū est.Et est
malūamerniū.q2 amari sit saporis.Et est malūp
sitū.q2 eam arborē in egipto inseruit pseus.Hec
arbor in psida fructū generat interfectoriū.apud
nos uero iocundū et suauē.Est et malūpunicum
dictū sic q2 ex punica regione sit aduectū.uel q2
grana habeat rubea q̈i puniceū.Idem et malum
granatū.q2 inter corticis rotūditatē granoȝ conti
neat mltitudineȝ.Itē ut dic̄ pap.mala dulcia uix
egerunt̄.flegma nutriūt.fellis ardorē mouent.In
flacōnes faciūt.q2 frigida et humida.mala nō ac
cida et matura omnibus commoda sunt et bene
digeruntur.Sunt et aggrestia mala stridūt cocta
bene digerunt.uide in nux.

Malus.a.um.dr a melan quod est nigrum.q2
niger sit et pūsus.Et compatur anormale.peior
pessimus.Vnde male peius pessime.et h̄ malicia
cie.et h̄ malū.li.substantiue.Et est duplex malū
scȝ culpe et pene.Malum culpe non est a deo.q2
p ipsum omnia facta sunt.et sine ipso factum est
nichil.i.pcc̄m.quia peccatū inq̄tum pcc̄m nichil
est.Sed malū pene a deo est.Et cor̄ primā malus
adiectm̄.et malū substm̄.Inuenitur eciā malus li
substm̄.et h̄ malū a malon quod est rotundū sed
aliud tunc significat.Et prod̄ pmaȝ sicut dixi in
mala le.uide in pena et in peccatum.

Mambres ac̄ in fine.et interptat̄ mare pelliceū
ul' mare in capite.et fuit ppium nomen cuiusdaȝ
vn̄ q̄dā ciuitas dcā fuit mābre a nomine illius.

Mamilla.a māma me dr̄ h̄ mamilla.le.dimin̄.
Et sunt māme mulieris.mamille uiroȝ.ubera pe
coȝ.Papille uero sunt capita māmaȝ que sugen
tes comphendūt.Et cor̄ pmam mamilla.Vn̄ iu
uenal'.Et nunq̄ uisis triginta clara mamill'.licet
in illo ūsu pma ponat̄ longa.Mamillas uir ha
bet.pecus uber.femina mammas.

Mamma.a mala.le.dr̄ h̄ māma.me.p geminū
m.q2 rotūda ē ad modū maloȝ.Et sunt mamme ¶mulieȝ

Mammona interptat̄ diuicie.et ē no
men demonis qui p̄est diuicijs.dr̄ māmon nō q̄
in eius dicōne sint.ȝ q2 eis utit̄ ad decipiendū.ir
reciendo laqueis diuiciarum.

Mammotrepus pi.puer qui lac diu sugit.et est
compositū a mamma et trepidus.

Man.i.uidere. Vel ut dicit pap.man q̄d est mā
na interptat̄ quid est hoc.Cum enim deus prius
plueret manna filijs israel.q̈i mirantes dixerunt ¶quid est h̄

Manaa interptat̄ munus ul' sacrifi
ciū.ul' holocaustū ul' consolacio.Bar̄ pmo c.De
q̄bus emite holocaustomata et thus et facite ma
naa.ubi aliqui libri habent misericordias ul' mā
na.ȝ manaa est uera lrā.Et ſm hebraicā uerita
tem sicut colligit̄ ex glosa Jeronimi sup illud Je
remie xvij.In fine portantes holocaustū et uicti
mā et sacrificiū et thus.et cetera.sacrificiū inquit
p quo septuaginta ipm̄ hebicū posuerunt manaa
quod in nostris codicibȝ scriptoȝ negligencia mā
na legit̄.q2 scȝ baruth pmo inuenit̄ ut dixi.et fa
cite māna ȝ ibi ut dicit magister hugo debet esse ¶manaa

Manasses hebice dr̄ obliuio. Vn̄ dcūs
ē manasses q̈i obliuiosus.quia pater eius iacob
sit oblitus laboȝ suoȝ.ul' q2 per multa scelera et
sacrilegia deliquerat et oblitus fuerat deū.uel q2
deus oblitus sit peccatorum illius.

Manceps.manus componit̄ cū capio.et dr̄ hic
manceps.cipis.i.seruus.et dr̄ manceps q̈i manu
captus.q2 maxime illi h̄ nomine censebant̄ q̄ in
bello capiebant̄ et in seruitutē redigebant̄.Et in̄
h̄ mancipiū.pij.in eodem sensu.ȝ mō ampliata
ē appellacio huius nominis manceps ul' mancipi
um ut dicatur filius ul' filia nondū emancipata.
a patre et inde quodq̄d manu capi et subdi potest
dr̄ mancipiū.ut homo equus ouis.Hec eniȝ al'ia
statim ut nata sunt mancipia esse putant̄.Nā et
ea que de numero bestiaȝ sunt tūc uident̄ manci
pia esse qn̄ capi ul' domari ceperint.Manceps cō
ponit̄ cū e et dr̄ emanceps.et cū ne et dr̄ neman
ceps.Et ut dicit pap.mancipiū non sexū sed con ¶dicōnem signat

Mancinus.a mancus dicitur
mancinus.na.num.qui utitur sinistra pro dextra
ul' econuerso.Et producit penultimam.

Mancipi.in nemanceps uide.

Mancipiolum.li.dimi.paruum mancipium.

Mancipium exponitur in manceps.cipis.

Mancipo.a manceps dr̄ mancipo.as.aui.are.i.
seruire ul' in seruitutē redigere.ul' mācipiū facere
et mācipare.i.manu trahē ul' dare ul' ducere.Et
ponit̄ simpl'r p dare ul' p ducere.Et est actiuū.
Sed pro seruire est neutrum.Et cor̄ penultimam

Mancus.a manus dr̄ mācus ca cū p contrium
q2 nō habet manū.ul' mancus cōponit̄ a manus
et careo.q̈i manu carens.ȝ uidet̄ ethymologia po
cius q̄ compō.Mancus eciā dr̄ cui aliquid deest
ad pfeccōnem.Vnde mancatus.ta.tū.manu tru ¶catus.

Mandacella.le.i.mandatū.a mando

Mandatū.a mando.das.dr̄ h̄ mandatū.ti.quod
mittit̄.ul' mandatū.i.p̄ceptū.Vnde dn̄s in euāge
lio iohannis.Mandatū nouū do uobis ut diliga ¶tis inuicē

Mandibula.le.inferior maxilla.et
dr̄ a mando.dis.Judicū xv c.Inuentam q3 max
illā.i.mandibulā asini.et infra.In maxilla asini
in mandibula pulli asinaȝ deleui eos.Et cor̄ bu

Mando.das.daui.dare.datū.i.p̄cipē.et mādare
.i.mittere.Xx.Qui mittit mandat.qui p̄cipit hic
q3 mandat ¶Et scias q̄ qn̄ supior mittit ul' scri
bit inferiori ul' subdito.tibi tenore pn̄ciū mando.
ul' mandamus.non intelligit̄ esse p̄ceptū.sed qn̄
additur p̄cipiendo.tūc est p̄ceptū.ut si dicat̄.tibi
pn̄ciū tenore p̄cipiendo mādamus.Et ſm ethimo
logiā dr̄ mando.i.manū do.q2 olim in commisso
negocio alter alteri manū dabat.¶Mando com
ponit̄ cū a et dr̄ amando.das.i.extra longe mā
dare.et absentare.et in eodem sensu inuenit̄ amē
do.das.Item componit̄ cōmendo.as.Item p̄mā
do.das.i.ante mandare.Item remando.das.iterū
ul' retro mandare.Mando das.cū omnibus suis

compositis ē actiuū. et in compone aliqū mutat a in. e. ut amendo et cōmendo. aliqū retinet a. ut re mando. das. ps xxviij. Manda remanda māda re

Mando. dis. di. mansum mandere. i. co ¶ manda medere. Job xxx. Mandebāt herbas et arborum cortices. Vnde hic et hec mandibilis et hoc le. Et com ponitur cū con et dr cōmando. is. Et ē mando neu trū cū omnibus suis compositis. Et facit p̄teritū sm quosdam mandui ul' mandi uel mandidi. Et supinū mansum. licet non sint in freqnti usu. sed uidetur sm regulas ps. q p̄teritū faciat mandi. et su pinū mansum. Et formatur p̄teritū a p̄senti. o. in. i mutato. Et supinū eciam a p̄nti. o. mutato i sum Dicit enim ps. q uba tercie coniugacōnis desinen cia in do. n. añ do habencia. o. in. i. mutant in p̄ terito p̄fecto. et in supino do in sum. ut defendo is di. defensum. Scando. dis. di. scansum. et ita a sili mādo. dis. mandi mansum. et hoc magis uidetur esse tenendum sm modernos.

Mando. donis. mas. ge. a mando. dis. dr. et ē mā do qui multū mandit. sciliz leccator. ardelio. gulo comedo. auidus. elluo. epulo. Et in eod sensu hic et hec et hoc mandox. docis. et prod penultimā genitiui.

Mandox. docis. in mando. donis est.

Mandra. dre. mas. ge. i. bubulcus. a bobus sibi cōmendatis. ul' qr nomina boū mandat memorie ul' mandros dr ouis vn̄ mandra pastor ouium.

Mandragora. re. pnl' cor. ē genus pomi similis p̄ue poponi odore et sapore ul' specie. quia hēat mala suaue redolencia. in magnitudine malimaci ani. vnde et eam eciā latini uocant malum terre Hanc poete antroporeos appellant. qr habeat ra dicem formā hominis similantē. Antropos eniz grece latine homo dr. cuius cortex vino mixtus ad bibendū datur ill' quoz corpus p̄pter curā se candū est. ut soporati dolorem nō senciāt. huius modi spēs due sunt. femīa folijs lactuce similibz mala generans in similitudine prunoz. masculus folijs bete similibus. De hoc autē pomi gnē qui dam opinantur q acceptū in escam feminis sterili bus fecunditatem pariat. Geñ xxx c. Egressus ru ben tempe messis triticee in agro repit mādrago ras quas matri lie detulit. Et infra. Dormiat tecū hac nocte pro mandragoris filij tui.

Manduco. a manducus deriuatur manduco cas a ui are. i. comedere. et prod pnl' sm usum. vn̄ qui dā. Manducare potes formicā si caput aufers. q autē dr manducare q̄i manu ducere ul' q̄si manū ducere ad os. ethimologia est. Magister tn̄ bene dicit. q uidetur componi a manu et duco. as. cuius p̄ma breuis est. qd si uerum est manduco. cas. debet pnl' cor. vsus tamen eam prod. Dicimus q uide tur magis esse breuis q̄ longa considerata uera ipsius significacōne et compone. Nec ullus nobil' autor ausus fuit eā ponē. qr credo q dubitabant omnes. Et ideo tucius est ut sequamur usum qui pnl' prod. qm̄ penes arbitriū est et ius et norma loquendi

Manducus. a mando. dis. dr hic man ducus. ci. pnl' prod. i. ioculator ore hyans. turpit ¶ mandens.

Mane accentuatur in fine. et inuenitur daniel' v c. dr enim ibi mane thechel. phares. Et hec interp̄tacō sermonis. Mane nūauit deus regnū tuū et compleuit illud thechel. appēsus es in sta tera et inuentus es minus hn̄s. phares diuisum est regnū tuū et datū est medis et p̄sis. Itē inueni tur hoc mane indeclinabile. ul' mane aduerbium t̄pis et tūc non acuitur in fine. Et deriuatur a manu quod est bonū. et quid est melius mane qn̄ de tenebris uenit ad lucē. ul' mane dr a mano. as. qr tūc dies manare incipit. et prod primā sed mane ūbum im patiui modi primā cor. Xw. Caro dico mane cum debeo surgere mane

Maneo. es. mansi māsum ¶ i. morari. et manere. i. expectare. et sm hoc construitur cū accō. Vnde actuū xx. c. Vincula et tribulacōes me manent. Xw. qui manet expectat. et qui manet ille moratur. ¶ Maneo componitur cōmaneo. es. p̄ maneo. es. remaneo. es. Item maneo componitur emineo. nes. nui. quod componitur supemineo nes Item maneo componitur immineo. nes. imminui. Item p̄mineo. es. p̄mineo. es ¶ Maneo cū omnibz suis compositis neutrū est Et illa eius composita q̄ retinent lrāturā sui simplicis. faciūt p̄teritū in si et sup in sū. Illa uero cōposita que mutāt. a. sim plicis in. i. faciūt p̄teritum in ui diuisas. et carent supinis. Et nota q sm ps. maneo deberet facere p̄teritum regulariter manui. sicut teneo tenui eo mutata in ui diuisas. sed facit mansi ad drāz huius dn̄ manui. Item maneo es habet p̄mam breuem sed hij manes nium p̄mā producit. Xw. Illuc pluto manes ubi terrent tristia manes.

Manes maniū nibus. Accusatō manes ul' māis mas gen̄. i. dij infernales. et anime infernales. Et dn̄r a manu p̄ contrariū qd est bonū. qr nō sunt boni sed efferi et crudeles. ul' manes dn̄r a mano. as. qr late manent p̄ auras. et prod p̄mam. Vnd orac in epy. Carmine dij superi placantur carmine manes. sed maneo. es. cor ma. Vnde manibus quā do est dtūs de manes maniū prod p̄mā. Quando uero est dtūs ul' abltūs de manus. nus. cor primā Vnd quidā. Cum manibus mando sine manibus ¶ omnia tango

Mango. manus componitur cū ago. et dr hic mango. onis. i. mercator. et p̄pe uen ditor equoz. quia manu agat equos. et eciaz qui libet mercator potest dici mango. qr res suas ma nu agat. Et producit penultimā genitiui.

Mania. e. i. sane mentis alienacō furor. dicta ab insania. quā greci maniā uocant. Vel dr a manin quod est diuinare. Hec amentes ul' insanos facit quoz alij efficiuntur leti alij tristes. alij furiosi. ma nia eciam dr quedam furia infernalis.

Manica. a manus dr hec manica. ce. pnl' cor cate na ul' vinculū quo captiuoz manus ligantur. Et dr manica q̄i manū capiens. et est ethymologia. Vn̄ p̄pha. Et nobiles eoz in manicis ferreis. Itez manica est illa p̄s tunice que est ab humero usq ad manū. Vnde dicit pap. Manice sunt vincl'a q̄ bus manus vinculantur. licet eciaz tunicaz sint. vn̄ ¶ manicatus. ta. tū

Manico. cas. caui. care. i. fes tinare. mane ire mane consurgere. ul' mane conue nire. et dr a mane. Quedam glosa dicit sup illud luce xxj. Omnis populus manicabat ad eū. i. ma ne uenire accelerabat. Et prod primā sill'am māi co. cas. sed manica. ce. eā cor. sed pnl' utrumq cor

Manifestus. manus componitur cū festus et dicitur māifestus. a. ū. i. aptus. clarus. certus. et q̄si ad ma nū positus et p̄mptus nā māifestus exponi solz et non abscondi. vnde eciā dr manifestus q̄si ma nens festus. et est ethymologia. Item in festo oīa debent extrahi pulchriora et in apto poni. vnde et dr manifestus. i. promptus. aptus. et palā po situs. Et compatur manifestior. simus. Vnde ma nifeste. tius. sime. aduerbium. et manifesto. tas. vn̄

manifestarius.ria.riū.quod manifestat ul' manifestat᷑.ul' manifeste et apte aliquid faciens. Quid sit manifestū ul' notoriū in iure dicā in notoriū.

Manin id est diuinare.

Maniplus in manipulus uide.

Manipularis. a manipulus dr̄ hic et hec manipularis et hoc re. et manipularius.ria.riū. ad manipulū ptinens. ul' de manipulo existēs. ut manipulares milites qui sunt de manipulo. Manipulares eciā dicimus eos qui sig̃ ante reges deportant. Et cō ponitur commanipularis.

Manipulus. a manus deriuat᷑ hic manipulus puli tantū segetis q̄tum manus capē pt. vnde et dicitur sic q̄si manū implens. et est ethymologia. Et hinc manipulus dr̄ societas ducentoꝝ militū. qꝛ anteq̄ꝫ signa essent manipulos.i. fasciculos stipule ul' alicuius herbe sibi ꝓ signis faciebāt. ul' maniplus a manu. qꝛ olim bellū a manibus incipiebat. Inuenit᷑ eciam maniplus p sincopā. Vn̄ luc. Conuocat armatos extemplo ad signa maniplos Itē maniplus dr̄ ornamentū sinistre manus sacer dotis.

Manna indeclinabile. et hoc māna. natis. pnl' geniti cor̄. dr̄ quidam cibus qual' de celo cecidit filijs israel. et dr̄ a manū quod ē bonū. quia bonum erat. cuiuscumqꝫ enim rei saporem exigebat qui manna comedebat. talem habebat. Sapiencie. xvj. Paratū panem de celo p̄stitisti illis. sine labore omne delcāmentū in se habentē et omnis saporis suauitatē. subām enim tuā et dulcedinem tuā quam in filios habes ostēdebas. et deseruiens vniuscuiusqꝫ uolūtati. ad quod quisqꝫ uolebat cō uertebatur. ul' manna dr̄ a manu adūbio admirantis. apud grecos ul' hebreos. q̄i quod signū est hoc Et in̄ a manu.i. ab admiracōne quā in mane habuerunt cū p̄mū māna repperunt. dictū est māna Cum enim in mane p̄mo uidissent manna. admirantes ceperunt dicere manu q̄i quid ē hoc q̄bonū q̄dulce. Inuenit᷑ aliq̄n hoc manna. ne. neu. ge sicut pascha pasche. Sed hoc uidet᷑ esse contra regulas prisciani. qꝛ nullū nomen neutꝝ in p̄ma declinacōne ul' q̄nta inuenit᷑. ſꝫ p̄t dici qꝫ p̄s intelligit de nominibus latinis. uide eciam in mel.

Mannus. a māsuetus dr̄ hic mānus. ni.i. palefredus. qꝛ mansuetudinē manuū sequat᷑. ul' qꝛ mansuetus sit. ul' dr̄ mānus. qꝛ manu nitat᷑ et ducat᷑.

Mano. as. aui. are. atū.i. fluere. decurrere. Et cō ponit᷑ cōmano. as. demano. as. Emano. as. Permano. as. Et est neutꝝ cū omnibus suis compositis Et prod̄ hanc sillāam ma. Orac̄ in poetria. Omne supuacuū pleno de corpore manat. Sed maneo. es. cor̄ ma. Xv. Si uiciū remanet. lacme tibi gutta remanet. fac bn̄ qꝫ manet q̄ tibi plaga manet.

Mansionarius. ria. riū.i. manens ul' ad māsionē ptinens. Et dicitur a maneo. nes.

Mansito. tas. fre. de manso. sas. Et cor̄ si ſ hug̃ Papias autē dicit. Mansitat frequenter manet.

Mansiuncula. le. dimi. parua mansio.

Manso. sas. fre. de maneo. nes. mansi. sum. su. u in o fit manso. et est frequenter maneo.

Mansucius. cij.i. edax ad mandendū paratus. et

Mansuefacio. cis. mansuefeci dr̄ a mando. dis mansuefacere.i. placare. mulcere.

Mansueo manus componit᷑ cū sueo sues sueui et dr̄ mansueo sues. eui. etū.i. esse ul' fieri māsuetū. mitē domari. vn̄ mansuesco cis. inchoatiuum.

Mansuetus. a māsueo. es dr̄ mansuetus. ta. tum .i. mitis. nulli iniuriā faciens. ul' domitus q̄i māu ul' manui assuetus. vnde mansueto. tas.i. mitigo q̄i manu suesco.i. consuesco. Sap̄ xvj. Mansuetabatur ignis. uide in mitis.

Mansus. a mando. dis. di. sum. dr̄ mansus a. ū. .i. comestus. Item mansus. sa. sum. mansuetus dr̄ et tūc deriuat᷑ a mansueo. sues. ſm hug̃. Item p̄t deriuari mansus a maneo. es. si. sum. Vnde dicit. pap̄. Mansa comesta mansueta. mansus dictus a manendo. qꝫ integꝝ sit duodecim iugeribus.

Mante mantes in mantos exponit᷑. et acuitur in fine

Mantele mantelis. pluraliter hec man tilia in mantile est.

Mancia. a mantos dr̄ hec mancia. cie.i. diuinacō Et ab eo componit᷑ nigromantia. piromantia. aeromantia. ydromantia. geomantia. ciromantia. ornixomātia. de q̄bꝫ in locis suis. uide in nigᵃmācia

Mantica. a manus dr̄ hec mantica. ce.i. sarcina. scꝫ mala. et in̄ manticatus. ta. tū. mātica ornatꝰ

Manticula. le. dimi. pua mantica. mā et cor̄ ti ticula eciam dicitur pera pastoralis.

Manticulus. li. dimi. puus mantellus. et hic mā ticulo. as. fraudari. furari. Et cor̄ penultimam.

Mantile. a mando. dis. dr̄ hoc mantile. lis. pnl' p̄d̄ et hoc mantele. lis. in codeꝫ sensu. scꝫ uelamē mēse mapa. et dr̄ sic q̄i mandele ul' mātile siue mātele q̄i manutergile. et ſm hoc ꝓprie dr̄ gausape. qd̄ in tergendis manibus p̄betur. vnde et dr̄ mantile ul' mantele q̄i manus tela. et ē ethymologia.

Mantos. a man quod est uidere et thesis qd̄ ē posicio componit᷑ mantos.i. diuinacō Vnde hec mante mantes illud idem scilicꝫ diuinacō q̄i uisio positoꝝ.i. p̄uisoꝝ a deo Et hinc filia tiresie dcā ē mantos. q̄si diuinatrix. Vel mantos dcā est tā diuinacō q̄ꝫ filia tiresie. a manes et tueor. qꝛ manes tueat᷑.

Mantua. tue. quedā ciuitas lumbardie de qua oriūdus fuit ūgilius. Vnde ouid̄. Mātua ūgilio gaudet uerona catullo. Peligue gentis glꝰa dicar ego. vnde mantuanus. a. um.

Mantus. a manus dr̄ hic mātus. ti. qꝛ manus tegat tantū. Est enim breuis amictus. Vnde et dicitur mantus. quasi manū tegens. et ē ethymolog̃

Manu adūbiū admiratis apd̄ g̃cos ul' hebreos q̄i quod signū est hoc. q̄d ē hoc Exo c xvj. Dixerūt ad inuicē manu qd̄ sig̃t q̄d est hoc. et acuit᷑ in fine

Manualis. a manus dr̄ hic et hec manualis et hoc le ad manū ptinens. et hoc manuale. lis. ꝓ quodā libꝰ qui q̄i semp habet᷑ ad manum.

Manubie. a manus dicūt᷑ hee manubie aꝝ.i. excubie. que p spacia noctis uigilāt. et dn̄r sic quia p manus.i. cateruas fiūt. Manubie eciā dicūtur spolia eximie que uictis extrahunt᷑. sic dcē quia manibus uictoꝝ extrahunt᷑. ſ hug̃. Pap̄ uero sic dicit. Manubie spolia rapine. res de p̄da manu collcē. manubie dcē. qꝛ manibus detrahunt᷑.i. uestes mortuorū. Ezech̄ xxxviij. Et diripias manubias

Manubriū. a manus dr̄ hoc manubriū infinitas brij scꝫ manica ul' manicū cuiuslibet ferri. qꝛ manu teneat᷑. vnde manubriatus. ta. tū. et uidet᷑ esse compositū a manu et bria. qꝛ ita cōmensurat᷑ qꝫ possit teneri in manu. sicut patet in cultello et securi. vnde manubrio. as.i. manubria alicui rei fa cere.

Manulea. a manus dr̄ hec manulea. e.i. manica. vn̄ manuleatus. ta. tū.i. manicatus.

Manum grece latine dicitur bonum.

Manumitto. a manus et mitto componit᷑ māu

mitto.tis.manumisi.missum.mittere.i.mãu emit
tere ul' liberare.vñ hec manumissio.onis.et manu
missus.sa.sum.qi manu emissus. Antiquitus enĩ
quociens manumittebant eos alapa pcussos cũ
agebant ad modũ monachoꝝ.et liberos cõfirma
bant.vnde et sic manumissi dicti sunt quasi mãu
emissi.quia manu emitterentur.

Manupiariũ.rij.gausape.qi manus pians.

Manus.a munus dr hec manus.us.ui.qz tocius
corpis ipsa sit munus.ipsa enĩ cibũ ori ministrat
et facit et dispensat.omnia dat et accipit. Vnd' et
ab aristotile manus appellat' organũ organorum'
Vñ manutus.ta.tũ.magnas hñs manus.et cor'
pmam.Prouĩ.xj.Manus In manu non erit inno
cens malus.q̃si diceret.Manus si fuerit in manu
.i.ad horam cesset mala opacõne.non erit inno
cens malus.nisi cesset a mala uoluntate

Manutergiũ.a manus et tergo componit' hoc ma
nutergiũ.gij.togilla cũ qua tergitur manus.

Manzer manzeris.mas.ge.et dñr manzeres filij
scorti ul' adulterini.ul' scelerati.Deutro.xxiij Nõ
ingredie' manzer hoc est de scorto natus in ecclesiã
dñi usqz ad decimã nacõnem seu generacõnẽ.Et
cor' pnl' geniti.et a manzer dr manzerinus na nũ

Mapa.a manus dr hec mapa.e. ¶ .i.adulterinus
.i.togilla.qi manu pia.i.manũ pians.vñ hec ma
pella.le.i.manula.ul' mapella.le.dimi.Mapa eciã
dr pictura ul' forma ludoꝝ.vñ dr mapa mundi.

Mapalia in magalia exponitur.

Maranatha acuit' in fine.Et sicut dicit quedam
glosa.sup illud apl'i ad cor' vj.sit anathema ma
ranatha.sit anathema.i.sepatus a deo.ul' condẽp
natus maranatha.i.donec ueniat dñs ul' in aduẽ
tu domini.maranatha enĩ interptatur dñs uenit
Anathema grecũ est.et interptatur cõdempnatus
ul' sepatus. Hug' uero dicit hoc maranatha indeclĩa
bile est et hebreũ.et interptat' aduentus domĩ ul'
dñs uenit.ul' usqz ad aduentũ dñi. Vñ illud apl'i
Anathema maranatha.i.pdicõ in aduentu dñi.

Marceo.ces.cui.cere.i.putrere.arescere.et est flo
rum. ¶ Et componit' cõmarceo.ces.Dimarceo es
emarceo.ces.pmarceo.remarceo.a quibus' incho
atiua. ¶ Marceo cũ omnibus suis compositis est
neu.et facit pteritũ in cui et caret sup.A marceo
ces marcesco.cis.inchoatiuum

Marcessibilis.a marcesco quod ẽ ũbum inchoa
tm de marceo.ces.deriuat' hic et hec marcessibilis et
hoc le.i.putrescibil'. Vnde marcessibiliter.et hec mar
cessibilitas.atis.et p compõnem immarcessibilis
le.liter.immarcessibilitas.

Marcha dr comitatus terre alicuius vnde ipse
marchio dr.Marca eciã est quoddã pondus scilz

Marciaton generis neutri.genus ¶ media libra
vnguenti.Et dicitur a mars.

Marcidulus.la.lum.aliq̃ptulũ marcidus.a marci

Marcidus.a marceo.ces.dr marcidus ¶ dus dr
da.dũ.putridus.arescens.languens.Et compara
tur.dior.simus. Vnde hec marciditas.tatis.et mar
cido.das.i.marcidũ facere.et ẽ actm̃.et cor' ci.

Marcor.a marceo.ces.dr hic marcor.oris.i.mar
ciditas.defcũs quidã.vñ marcorosus.sa.sum.ple

Marculus.pusillus malleus.Et ¶ nus marcore
est diminitiuum de marcus.

Marcus.ci.dr malleus. vnde marculus.li.dimi.
de marcus.et est maior q̃ malleus.et dr marcus
a mollio.lis.sicut et malleus.ul' quia maior ẽ et
forcior ad cedendũ.Marcus eciã dr quidã euãge
lista.et interptat' excelsus mandato.utiqz propt'
ter euangeliũ altissimi quod pdicauit. Vel subli
mis mandato dr racõne pseccõnis.in uita.qz nõ
solũ seruauit mandata cõmunia.sz eciaz sublimia
sicut sunt consilia.et ut dr in quadã cronica.clau
dius impat.marcus euangelista scribit.apl'i p or
bem diuidunt'.Marcus alexandrie martiriũ com
pleuit.Et scribit' marcus sine aspiracõne.Et scias
q' marcus in figura leonis ostensus est ezechieli.
Narrat eniz ezechiel se uidisse quatuor animalia
quatuor facies vni et q̃tuor penne vni.et pedes
eoꝝ pedes recti.et facies et pennas p quatuor p
tes habebant.Iuncte qz erant penne eoꝝ alterius
ad alteꝝ.Similitudo autẽ eoꝝ wltus erat facies
hominis et facies leonis.a dexteris eoꝝ q̃tuor fa
cies autẽ bouis a sinistris ipsoꝝ quatuor.et faci
es aquile desup eoꝝ quatuor. ¶ Ista uisio expõi
tur a gg' de euangelistis.de xpo.de quolibet uiro
iusto.De euangelistis sic in quarta omel' ezech.qz
inquit gg'.Ab humana generacõne cepit iure p
hominẽ matheus.qz a clamore in deserto recte p
leonem marcus.qz a sacrificõ recte p uitulũ lucas
qz a diuinitate ũbi cepit.digne p aquilã significa
tur Iohãnes. Sicut enĩ aquila cũctis auibus alci
us uolat et irreuiberatis ocul' solis radios intue'
sic iste altius ceteris ascendit.q' dicens In pricipio
erat ũbũ et ũbũ erat apud deũ et deus erat ũbũ
dũ in ipsam deitatis subaz intendit.i.more aq̃le
oculos in solem fixit. ¶ De xpo eciã exponitur.
Vnde dicit gg' in xxxj mor'.Quãuis singula ad
vnumquẽqz euangelistã recte cõueniant.pñt tam̃
hec quatuor animalia ipsum suũ caput cuius sunt
membra signare. Ipse namqz et homo est qui na
turam nostram ueraciter suscepit.Et uitulus q' p
nobis occubuit pacienter.Et leo qz p deitatis for
titudinẽ suscepte mortis vinculũ rupit.Et ad ex
tremũ aquila.i.ad celum de quo uenerat redijt.
Homo ergo nascendo.uitulus moriendo.leo resur
gendo.aquila ad celos ascendendo uocatus est.
De quolibet eciaz uiro iusto pt exponi.Nã vnus
quisqz uir bonus xpianus.homo est racõnabilit'
uiuẽdo.uitulus semetipm mortificãdo.Leo ẽ fortit'
contra dyabolũ dimicando. Vnde salomon Iustus
tamq̃ leo confidens absqz terrore erit. Aquila est
terrena despiciendo et celestia appetendo. Vnde dic'
gg' in iiij omel' ezech.Quoniã iustus quisqz p ra
cõnem homo.p sacrificiũ mortificacõnis sue uitu
lus.p fortitudinẽ securitatis leo.p contemplacio
nem uero effici' aquila.recte p hec sancta animali
a signari vnusquisqz pfcũs potest. ¶ Item dic' q'
facies hominis et leonis erant a dextris animali
um.facies bouis a sinistris.Nam sm gg' p homi
nem xpi natiuitas.p leonem xpi resurrectõ figura
tur p bouem ũo xpi passio.p dexteram uero psperitas.p sinistram autẽ tristicia designat'. Vñ et
sinistrꝝ aduersum dicimus.qz ergo natiuitas et re
surrectõ xpi leticiã discipulis pbuit.quos passio
contristauit qz tristes erant apl'i de nece dñi sui a
dextris homo et leo iure dr. vitulus uero a sinis
tris esse phibet'. Iure autẽ locus aquile nõ iuxta
sz desup esse describit'.qz p hoc q' eius ascensionẽ
signat seu qz ũbum patris apud prẽm esse denũ
ciat sup ceteros ũtute contemplacionis excreuit
Itez dr quatuor facies vni.et quatuor pẽne vni
sicut exponit gg' in iij omel' ezech.p facies intel

ligit᷑ fides humanitatis xp̄i. ꝑ pennas uero contē
placō deitatis. Merito ergo vnūquodq̄ istoꝝ aīa
liū. dr̄ habuisse quatuor facies et q̄tuor pennas.
q2 vna est fides humanitatis xp̄i et incarnacōnis
in omnibus. et par contemplacio deitatis eius in
singul'. ¶ Item dr̄ ꝙ facies et pennas ꝑ quatuor
ptes mūdi habebant. q2 in cūctis mundi regioni
bus p̄dicantes demonstrant quidq̄d de humāita
te quidq̄d de deitate nostri redemptoris sentiunt.
¶ Item dr̄ iūcte ꝙ erant penne eoꝝ alterius ad
alterum. quia scilicet omnis euangelistarum uir
tus omnis sapiencia qua ceteros tr̄ſcendūt. uicis
sim sibi in caritatis atq̄ concordie pace sociat᷑. et
q2 nulla ūtus esset si fidem incarnacōnis et contē
placōnem diuinitatis hūissent. et recta opera non
haberent. apte illis dicitur. Pedes eoꝝ pedes recti
Mare. a meo. as. dr̄ h᷒ mare. ris. q̄i meare q2 sem
ꝑ est in motu et ſm h᷒ mare potest dici aquarū
genālis collcō. Omnis eniꝫ aquaꝝ congregatio si
ue salsa sit siue dulcis abusiue dr̄ mare. Vn̄ in ge
nesi. Congregacōnes aquaꝝ appellauit maria. sed
ꝓp̄e mare dr̄ cuius aque amare sunt. et dr̄ sic q̄si
amare ab amaritudine. ul' a meo. as. q2 precipue
sup omnes alias aquas est in motu. Idem dr̄ eq̄r
pelagus. fretū. pontus. oceanus. abissus. De hijs
significacōnibus habes ūsus in fretū. A mari deri
uat᷑ marinus. a. um. et marinarius. ria. riū. quasi
iuxta mare exn̄s. ¶ Et scias ꝙ sunt multa mari
a que nō ꝑmiscent᷑ sibi adinuicē nisi in radice. q2
omnia continuant᷑ ad oceannū. et ſm descripcō
nem factam sub iulio cesare maria mediterranea
in toto orbi habitabili sunt xxx. ¶ Item nota ꝙ
omnia elementa in loco ubi contingūt se alteran
tur a sua natura. ut sit quidā motus continuacō
nis inter ea. et exinde in mari creat᷑ salsedo. ex ad
mixtione terrestris uaporis. sil' cū adustione radij
solaris. et h᷒ p̄cipue ꝓpe terram et in supficie ma
ris. In ꝓfundo enī pelagi inuenit᷑ aqua dulcis. ut
patet ex ūbis ph̄i dicentis in libro de animalibꝫ
ꝙ quid̄ piscis qui dr̄ malesie inuenit᷑ ualde mag
nus in locis pelagosis in q̄bꝫ abundant aq̄ dulces
Vnde quidā uolunt et ueꝝ ē forte. ꝙ mare non
est salsum nisi iuxta litus. sed ubi est in medio li
toꝝ ꝑ equedistanciā ibi oceanū dicūt esse aquā
simplicē et insipidā. ¶ Et ut dr̄ in p̄mo caplo ec
clesiastes. Oīa flumina intrant mare et mare n̄
redundat. Cuius cā est ſm quosdā ꝙ addicio ad
redundanciā in maribus non apparet cū sit recep
taculū omniū aquaꝝ et locus quietus eaꝝ. Recep
taculum enim naturale quod est locus rei ſm na
turam. non redundat ex ingressu rei que ſm na
turam debet esse in ipso. q2 locus adequat᷑ ei qd̄
includit ſm naturam. et isti dixerunt ueritatē. Est
tamen alia causa. ut dicit frater albertus. ꝙ scilꝫ
de aquis introeuntibus. multū consumit᷑ ꝑ uapo
res eleuatos in aerem et continue inde effluit ex
ipsis maribꝫ ad hostia fluminū q̄ntum influit ex
ipsis fluminibus. et ideo nō potuit redundare. est
autē h᷒ uidere ꝑ simile. si enim accipiat᷑ uas aque
ꝑuum. et aspergat᷑ ex eo locus amplus diffusus
ualde aspergat᷑ autem successiue ps post ꝑtem. et
non effundat᷑ illa aqua in eū simul ꝫ successiue
ps post ꝑtem. donec tota consumat᷑ non appebit
vnq̄ꝫ aliquid nisi forte madefaccio in illo loco. q2
p̄ma aspersio exiccata est anteq̄ꝫ secūda aduēiat
et ita ꝑua est aqua respcū loci. q2 non sufficit ad
infundendū locū. ꝫ uix ad madefaccōnem. Eodeꝫ
autē modo est de aquis fluentibꝫ in locū amphit᷑
cis Ille enī fluūt sup loca amplissima que uix ip
sa sufficerent humefacere in supficie si ibi non es
sent aque in uentre maris oceani. Insup et resol
uunt᷑ successiue. et egrediunt᷑ ad hostiū fluminuꝫ
et ideo non appet utrum aliquid additū sit ex in
fluxu aquaꝝ. et ideo non redundat oceanus.
Adūte ꝙ ambr̄ dicit in iij die in hexamer̄. Cōgre
get᷑ inquit aqua dictū ē et congregata est. et fre
quenter dr̄ congreget᷑ populus et nō congregat᷑
Nō mediocris pudor ē impio dei insensibilia ele
menta parere. et homines non obedire. q̄bus sen
sus ab ipso tributus autore est. Item remigius di
cit tractans illd̄ math̄ Impauit uentis et mari et
facta est tr̄nquillitas magna. ea que nob̄ insensibi
lia sunt deo creatori omniū rerum sunt sensibilia
Et sicut dicit g̊g̊ in v mor̄. Mare viua corpa in
semetipso retinet. nā mortua ex se ꝓtinus expel
lit. quidā tamē dn̄i subditos viuos a se expellūt
et retinent iuxta se mortuos in peccatis. Itē inue
nit᷑ mare tiberiadis et est ideꝫ qd̄ lacus tiberiadis
de quo dicā in tiberias. Item inuenit᷑ mare rubrū
Et ut dr̄ in hijstorijs sup exodo. Maris rubri nō
est aqua rubea ꝫ omnis terra circūstans rubea ē
ex qua uiciat᷑ gurges et inficit᷑. Vnde miniū acu
tissimū decerpit᷑. quidq̄d eciā ad esum in fructib9
est in hūc colorem cadit. ob hoc ibidem gēme ru
bee inueniuntur. que humo inuolute. et inter are
nas attrite terre colorem et maris hn̄t De h᷒ eciaꝫ
uide in rubeo. ubi nos dicimus rubeū hebus habꝫ
cānosuꝫ eo ꝙ cāne in litoribꝫ abūdant Itē īuenit᷑
mare mortuū. et dr̄ mortuū ut dicit ysid̄ ꝓpter h᷒
ꝙ nichil gignit viuū. nichil recipit ex genē viuē
cium. Nam neq̄ꝫ pisces habet. neq̄ꝫ assuetas aq̄s et
letas patit᷑ mergendi usu patit᷑ aues. sed quecūq̄ꝫ
viuencia m̄genda temptaueris quacūq̄ꝫ arte dem̄
sa statim resiliūt. et q̄uis uehementer illisa statiꝫ
excuciunt᷑ h᷒ et mare salinariū uocat᷑ quod est in
Margarita est quedā gemma p̄ciosa. cā ¶ iudea
dicta. a mari dcā. Vnde dicit Is̄ xvj ethy. marga
rita p̄ma candidaꝝ gemma quā inde margaritā
aiūt uocatā ꝙ in conchilijs maris hoc genus la
pidis inueniat᷑. Inest eniꝫ in carne cochee calculus
natus. sicut in cerebro piscis lapillus. gignit᷑ aūt
de celesti rore. quē certo anni tempore cochee hau
riūt. Et declinat᷑ h᷒ margarita. et h᷒ margaritū in
uenitur. Prou̇ xxv c. Inauris aurea et in marga
ritū fulgens qui arguit sapientē. Inuenitur eciaꝫ
h᷒ margareta ꝓ quadā ūgine gloriosa a margari
ta gemma dcā. que gemma ē candida ꝑua et uir
tuosa. sic btā margareta fuit candida ꝑ ūginitatē
ꝑua ꝑ humilitatē. ūtuosa ꝑ miraculoꝝ opacōnē
Marginalis in margo uide.
Margo. mare componit᷑ cū giro. ras. et dr̄ h᷒ ul'
h᷒ margo. ginis. incerti generis. licet quidam dixe
runt ꝙ est cōmunis. et dr̄ margo q̄i mare girans
.i. litus maris. ul' dr̄ margo quasi mare regēs ul'
gerens. Transfertur eciam h᷒ nomē margo ut dica
tur quodlibet litus. et limbus. et genāliter extre
ma ps cuiuslibet rei. Vnde margineus. a. um. Et
h᷒ et h᷒ marginalis et h᷒ le. quod ꝑtinet ad margi
nē. ul' quod ē in margine. Vnde glose dn̄r margi
nales que sunt in marginibus libri. ad drn̄ciā int᷑
linearium que sunt inter lineas textus.
Maria. a mari deriuat᷑ hec maria. rie. mater dn̄i

ꝓpter claritatem. vnde et maria illuminatrix siue
stella maris interpretatur. qr genuit lumen mundi
Sermone autem siro maria dn̄a nuncupatur. et pul
chre. qr omniū dnm̄ genuit. Et fuit uirgo maria
an̄ sancta ꝙ nata ex utero. Et scias ꝙ sanctificaci
o bt̄e ūginis marie excellentior fuit sanctificacio
nibꝫ alioꝝ. qd̓ sic patꝫ. In sanctificacōe enī que fit
ꝑ legem cōmunē in sacmentis tollitur culpa ꝫ ma
net fomes ſm ꝙ ē inclinans ad pcm̄ mortale et
ueniale. ꝫ in sanctificatis ex utero non manet fo
mes ꝑ ꝙ est inclinans ad mortale. ꝫ tm̄ remanet
inclinacō fomitis ad ueniale. ut patet in Jeremia
et iohanne baptista qui pcm̄ actuale habuerunt
non autē mortale ꝫ ueniale. ꝫ in btā ūgine incli
nacō fomitis omnino fuit ablata. et ꝙtum ad ue
niale et ꝙtum ad mortale. et quod plus est grā
sanctificacōnis ut dr̄ non tantū repssit motus il
licitos in ipsa. ꝫ eciam in alijs efficaciā hūit. ita
ut ꝙuis esset pulchra corpe a nullo vnꝙ uicōse
concupisci potuit. vide in obumbro et in ūtus et
in honoro. De uiris et filijs duaꝝ mariaꝝ sororū
btē marie matris dei. habes in iohānes. Et ac̄ pe
nul̓ in ꝓsa. ꝫ qn̄ maria est plurale de mare ꝙuatur
Vnde quidā. Transiuit maria cū fratre btā maria
Potest tamen hoc nomē maria in ūsu corripi in
pnl̓. Vnde prudencius. Nec mea post maria potis
es ꝑstringē iura. Sed in ꝓsa semp huiusmodi no
mina hn̄t accentū acutū ul̓ circūflexū sup penul̓
ꝑ grec̄. qd̓ cā maioris boatus uidetur contingē. qr
dcōnes grece ꝓlate magis ore rotundo sonant.

Maris est genitiuus de mas et de mare.

Marisan octauus mensis. Et acuitur in fine.

Marisca. a mas dr̄ hec marisca. ce. ꝓpe uesica q̄ cir
ca podicē mariū ex nimio pruritu seu fricatu ex
usu agendi opus zodomiticū solet eructare. Vnde
Juuenal̓ Si podice leui scinduntur tumide medico
ridente marisce. Dicitur tamē qnꝙ marisca quelibꝫ
uesica q̄ ex assiduo carnis fricatu nascitur.

Maritellus. li. dimi. ꝑuus maritus. et hec maritel
la le diminitiuum parua uxor siue marita.

Maritimus. a mari dr̄ maritimus. ma. mū. quasi
iuxta mare exn̄s. vnde hec maritima. me. dr̄ terra
que iuxta mare est. Vel dic ꝙ maritima dicūtur
loca mari uicina. sic dcā quasi maris intima. et ē
ethymologia. Et corripit penultimam.

Maritus. a mas maris dr̄ hic maritus. ti. vnde hec
marita. rite. i. uxor. et maritus. ta. tū. ꝑtinens ad
maritum ul̓ maritā. et maritatus. ta. tū. ¶ In eli
gendo autē marito quatuor expectari solent. scilꝫ
ūtus. genus. pulchritudo. sapientia. et hijs sapienci
a potencior est ad amoris affectū. Similiter in e
ligenda uxore quatuor impellunt hominē ad a
morē pulchritudo. genus. diuitie. mores. Melius
tamen si in ea mores ꝙ pulchtudo querantur. Nūc
autē ille queruntur quas diuicie aut forma. nō ꝙs
ꝓbitas ul̓ mos cōmendat. ¶ Item tribus de cau
sis ducitur uxor. causa prolis. causa adiutorij. cau
sa incontinencie. De pma causa dr̄ in gen̄. Crescite
et multiplicamini. De secūda in eodem. Non ē bo
nū hominē esse solū faciamus ei adiutoriū sil̓e si
bi. De tercia dicit paulus ad cor̓. ꝙ si se non con
tinet nubat in xp̄o. Ideo femine sub uiri potesta
te consistunt. qr leuitate animi pleꝛꝙ decipiūtur
Vnde et equū erat eas uiri autoritate repmi. pro
inde ueteres uoluerūt feminas innuptas ꝙuis ꝑ
fecte essent etatis ꝓpter ipsaꝫ animi leuitatē in tu
tela consistere. ¶ Qualiter autē marita siue uxor
se habere debeat erga uiꝝ et familiā habetur thob̓
x c. ubi raguel et anna pn̄tes sarre uxoris thobie
iunioris bn̄dicentes ei monuerunt eaꝫ honorare
sanctos. diligere maritū. regere familiaꝫ. gubnare
domū. et seipsam irrephensibilem exhibē. A mari
tus deriuatur hic et hec marital̓ et hoc le. Et marito tas
est ūbum actiuū cū omnibus suis compositis. et
producit ri. uide in uxor.

Mars. a mas maris dr̄ hic mars. tis. deus belli. et
ꝓ ipso bello inuenitur. Et dr̄ sic qr mariū sit mas
Ad hoc enī ꝙ sit mars. i. bellū ꝑ uirū pugnatur
maxime apud nos ubi soli mares pugnant. uide
in amazones et in cometa.

Marsia. sie. quedā terra. vnde marsus. sa. sum. ul̓
marsi sunt dicti q̄i martez scientes. ul̓ scientes. qr
bellicosi sunt. et qr marsi multū ualent in incanta
cōne serpentū. Ideo qnꝙ inuenitur marsus ꝓ incan
tatore serpentis. qnꝙ generaliter pro incantatore

Marsupiū. pij. sacculus pecunie siue bursa. et dr̄
a marsupon greco. quod greci sic uocant.

Marcellus. li. mediocris malleus.

Martir. iris generis omnis grece. latine dr̄ testis
Vnde et testimonia grece martiria dicuntur. Inde
testis dr̄. qr ꝓpter testimoniū xp̄i. passiones susti
nuit. et usꝙ ad mortē ꝓ ueritate certauit. et inde
hoc martiriū. rij. cruciatus martiris. ul̓ locus uel tē
plum martiris. qr in memoria martiris sit cōstruc
tū. ul̓ qr sepulchra ibi sunt sanctoꝝ martiꝝ. et hic
martiro. as. et martiriso. sas. Et sunt actiua. Et ut
dicit aug̓. Pena non facit martirem ꝫ cā ¶ Et sci
as ꝙ ſm gg̓ duo sunt martirij genā. vnū in mē
te. aliud in mente et accōne simul. Itaꝙ martires
esse possimus eciā si nullo ferro ꝑsequenciū truci
demur. Mori quippe a ꝑsequente martirium in a
ꝑto ope est. ferre uero contumelias. odientez dili
gere. martiriū est in occulta cogitacōne. zebedei fi
lij. i. iacobus et iohannes non uterꝙ ꝑ martiriū
occubuit. et tamen ꝙ uterꝙ calicē bibēt audierūt
Johannes namꝙ nequaꝙ ꝑ martiriū uitā finiuit
ꝫ tamen martir extitit. qr passionē quā nō susce
pit in corpe seruauit in mente. et nos ergo hoc ex
emplo sine ferro martires esse possimus. si paciē
ciā in animo ueraciter custodimus. ¶ Item hꝰ
distinguit tria genā martiꝝ. scꝫ uolūtate nō nece
ut iohannes. uolūtate et nece ut stephanus. nece
et non uolūtate ut innocentes. De aureola marti
rum require in ūgo

Marcius. a mars dr̄ mar ¶ cius. cia. ciū. ad martē ꝑtinens. ul̓ bellicosus. et hic
marcius. cij. quidā mensis. sic dcūs ꝓpter martez
romane gentis autorem. fuit enī pater romuli. et
ideo romulus in honorem patris primū mensem
ab eius nomine marciū uocauit. ul̓ ideo marcius
dr̄ a marte. qr in eo est festū martis. et ei consecra
tus est mensis ille. qr eo tempe cuncta animancia
ad martē agantur concūbendi uolūtate. et id dr̄ mē
sis nouoꝝ. qr marcius olim erat iniciū anni. et in

Mas maris. mas. ge. i. mascu ¶ marcius. cia. ciū.
lus uel maritus. ꝫ cū ponitur sine adieccōne. Nūj
xxvij. Mares filios. Et cor̓ ma. Vindocinensis. Il
libata timet fossorem gleba timescit. Ad maris ac
cessum uirginitatis honor.

Masculus. a mas dr̄ masculus. la. lū. masculini
sexus ul̓ fortis. ul̓ baro. ul̓ uir. et hinc masculinus
a. ū. ſm hug̓. Et ſꝫ pap. mastulus ē dimi de mas.

Masloth lib̓ est qui dicitur proūbia salomonis

Maspiter. mars componit̃ cū pater. et dr̃ h̄ mas
piter. teris. ul' maspitris. i. martis pater. ul' maspi
ter dicitur maris pater. et corripit penultimam.

Massa. uilla uel casale. uel massa apud hebreos
grue pondus dr̃. et ꝓprie metalli alicuius Unde hic
massarius. cui cōmissa est cura tocius familie. et
h̄ masaria. ſm hug. Item massa palatarū inuenit̃
Et dr̃ massapalatarū pondus ficuū. ficus enī inter
palas compsse dnr̃ palate. Unde magister in hijs
torijs in ij capitulo. xvj reg. Onerati massipala
tarum. i. ficuū. quia inter tabulas quas palas dici
mus presse compinguntur.

Massagete. a masa qd̓ ē pondus grue et geta qd̓
est gethus componit̃ massageta ul' massagetes.
et dnr̃ massagete q̄si grues. i. fortes gete. Et sunt
massagete ut dr̃ gentes habitātes inter scitas et
albanos. Et cor̄ pnl'. Lucanus in ij. Agmina mas
sagetē stithius non alligeniste. Jerō in epl'a ad
paulinū c j. Pertrāsiuit caucasum albanos scitas.

Massarius. in massa est. ¶ massagetas

Massicus. ci. mons ē ubi optimū abundat vinū
et ponit̃ qn̄q3 pro vino. Unde massicus. ca. cū. et
h̄ massicum. ci. pro optimo vino.

Mastico. cas. in mastix. cis. exponitur.

Mastigia. a mano. as. h̄ et hec mastigia. gie. ma
lus et nequā seruus ul' ancilla. q̄i a stigie manās
Itē mastigia pt̄ diuari a mastico cas. et tūc mas
tigia est fe ge. Et est corrigia baltei uel qua man
tellus conglutinat̃ an̄ s3 ponitur qn̄q3 ꝓ flagello
unde mastigio as. mastigia ligare uel uerberare.

Mastix masticis. mas ge. genus coloris ē et ut dr̃
lentisci arboris gutta. unde h̄ masticina ne. quedā
vestis. q2 colorem masticis habeat ſm hug̓ ¶ Et ut
fertur. Mastix est genus gummi consolidans den
tes Item a mastix diuatur mastico cas. i. cōmede
ul' pocius inter dentes ducere et conterere Et po
nitur qn̄q3 ꝓ delibare uel excutere Et cōponitur
cū con et de. et dr̃ cōmastico cas. demastico cas. i.
ualde masticare et est actiuū cū omnibus suis cōpo
sitis ¶ Sed dubitatur de h̄ nomine mastix an ꝓd̓
pnl' in obliquis Dnt̄ quidam ꝙ sic. et istos optet
dicere mastico cas. pnl' ꝓd̓ Alij dnt̄ cū quibus e
go. ꝙ h̄ nomen mastix cor̄ pnl' in obliquis. sicut
fornix icis. et inde mastico cas pnl' cor̄ et h̄ sentit

Mastruca ce uestis sardorū ex uesti ¶ magister bn̄
bus ferarū et dr̃ a monstrū quasi monstruosa quia
qui ea utitur quasi in ferarū habitu trāsformatur.
unde mastrucatus ta tum. i. mastruca indutus.

Matematicus. sine aspiracione. In matesis vide.

Mater. materos grece Latini autē dnt̄ hec mater
tris. ꝙ autem dr̃ mater quasi mām̄as certas ge
rens. ethimologia ē Et inde h̄ matercula le dimi
ꝑua mater. uel in statura uel in diuicijs Et mater
nus a um. Et h̄ et h̄ maternalis et h̄ le. unde hec
maternitas tatis. et hec maternalitas tatis. et ꝓd̓
ꝑmam mater naturaliter. unde Ouid̓ epy. Mater
eris tauro senior ipē truci. unde materfamilias ul'
familie arū. fe ge. i. mater sup familiam ul' que ꝑ
quandā iuris solempnitatē in familiam trāsit ma
riti. Tabule enim matrimoniales instrumēta fiunt
sue empcionis. vel materfamilias ē illa que plu
ries enixa ē q2 familia ex duobus esse incipit et
acuit ultimā paterfamil' et materfamil' ſm hug̓ q2
familias ē gtūs grecus Et ꝑs dicit in vj lib̓ quasi
in ꝑn. ꝑme dedi. feminorū gtīn̄ eciā in as. greco
more solebant antiquissimi terminare vn̄ adhuc
paterfamil' et materfamil'. ꝓ familie solemus di
cere Et frequens hoc h3 usus. Dicit̃ tamen pater
familie et familiarū et famulus. vide in honoro.

Matercula materculae. In mater uide.

Materia a mater dr̃ hec materia rie quasi mater
rei Et inde h̄ materiola le dimi. et ē materia in
uocibus et sciencijs. s3 materies in alijs rebus Itē
a materia materiatus ta tū. quod ex materia cō
stat Et materio as. i. materiam construere Et h̄ et
h̄ materialis et h̄ le ad materiam ꝑtinens uel ex
materia constans uel in sua materia designanda
positus. unde et illud uocabulū dr̃ materialiter
positū. quod ponitur ad signandū suā materiam
. i. seipm̄ uel qualitatē suīꝑius ¶ Itē a materia
dr̃ hec materies ei. i. materia Et declinatur in sin.
et plurali ꝑ om̄s casus Et scias ꝙ duplex est ma
teria scilicet ex qua et in qua et eciam addūt qui
dam circa quā. unde cā materialis sic describitur.
Causa materialis est illa ex qua aliquid fit. ut ex
ferro fit cultellus et ex elem̄tis corpus uel in qua
aliquid fit ut in corꝑe fit uel ē color Causa autem
ex qua aliquid fit. alia ꝑmanet in materiato. ut
ferrum in cultello. Alia transit ut aqua et farina
transeūt in panē. et in vitrū fenū et silix. Materi
a autē sic diffinit̃ materia ē que ē in potencia tm̄

Matertera. a mater dr̃ h̄ matertera re. soror ma
tris quasi mater altera sicut amita dr̃ soror patris

Matesis. mato grece latine disco uel do ¶ et cor̄ te
ceo vn̄ hec matesis sis pnl' prod̓ et sine aspiracōe
. i. diuinacio vn̄ matematicus ca cū. i. diuinator.
Juuenal'. Nemo matematicus genium indempna
tus hēbit. Itē a mato deriuat̃ h̄ matesis pnl' cor̄
et aspirata. i. doctrina sc3 quadriuiū. Xw. Scire fa
cit mathesis. s3 dinare matesis. Et inde mathema
ticus ca cū. cū aspiracōne. i. doctrinalis. quadriuia
lis Et h̄ mathematica ce. i. quadriuiū. quasi doc
trinalis sciencia. vel q2 per illā uenitur ad theolo
giam que ē doctrina doctrinarū. sciā sciārū vel quia
maior doctrina sit in mathematica. q̄ in alijs. q2
in alijs artibus solo ſmone fit doctrina In hac e
ciam uisu fit. q2 qd̓ u̇bo dr̃ et racōne sub figuris.
oculis ondit̃ur Vel dr̃ doctrinal' q2 circa posterio
ra consistit. q2 ibi fit doctrina de posterioribus per
ea que circa corpora sunt unde mathematica dat
iniciū phisica ꝓuectū thologia ꝯsumat inꝑfectū

Matematicus ca cū. i. doctrinalis. aspiratur vide
in matesis sine aspiracione.

Mathesicentrū. matho uel mathesis conponitur
cū centrū quod ē punctus quo circulus uoluitur.
et dicitur hoc mathesicentrū centri. i. disciplinalis
uel doctrinalis punctus circuli.

Mathesis pnl' cor̄ et aspirata. i. doctrina ut dixi
in matesis sine aspiracione.

Matho grece. i. disco latine. uel doceo.

Matricida. a mater et cedo dis cōponitur hic et
hec matricida de pnl' ꝓd̓. qui uel que occidit ma
trē vnd̓ h̄ et h̄ matricidalis et h̄ le. res matricide
uel ꝑtinens ad matricidam et h̄ matricidium dij

Matricula le pnl' cor̄. est dimi de matrix tricis.
qd̓ eciam ꝓ cartula inuenitur. et ꝓprie pro cartula
ꝓmissionis vn̄ in uita bt̄i siluestri legit̃ ꝙ hēbat
noīā uiduarū et orphanorū in matcula sua scripta

Matermes. a mater dr̃ h̄ et h̄ matermes mis. q̄
uiuit supstes defuncta matre uel matermes dicit̃
puer similis matri. vn̄ dr̃ matermes quasi mrēm
imitans. et componitur a mater et imitor taris.

Matrimoniū. a mater dr̄ hoc matrimoniū nij Et diffinitur sic matrimoniū est uiri et mulieris coniunctio indiuiduā uite consuetudinē retinens Coniunctio scilicet animorum et matrimonial' Non dicit uirorum et mulieris. nec uiri et mulierum. quia nec vnus uir plures uxores. nec una mulier plures uiros simul habere pt̄ Indiuiduam uite consuetudinē retinens. hoc est quod neuter absque consensu alterius pt̄ continenciā profiteri uel orōni uacare Et quod inter eos dū uiuūt vinculum permanet coniugale. ut neutri liceat se alteri copulare. Et ut inuicē alter alteri exhibeat quod quisque sibi ¶ Et scias quod quamuis pater sit dignior quam mater tamen circa prolem magis officiosa ē mater quam pater vn̄ matrimoniū dr̄ quasi matris muniū. i. officiū. quia feminis incūbit maxime officiū educande prolis Vel ideo denominatur matrimoniū. a matre pocius quam a patre quia mulier ad hoc principaliter ē facta ut homini sit in adiutoriū Nō aū propter hoc uir factus est vn̄ magis pertinet ad rōnē matrimonij mater quam pater ¶ Et nota quod de matrimonio possumus loqui dupl'r vno mō quantū ad forum consciencie. et sic in rei ueritate carnal' copula nō habet quod perficiat matrimoniū cuius sponsalia precesserunt per uerba de futuro si consensus interior defit. quia uerba eciam de pn̄ti exprimencia consensum. si consensus mentis deesset nō faceret matrimoniū Contrahitur enim matrimonium solo consensu. qui solus si defuerit cetera eciam cū ipso coitu celebrata frustrantur Alio mō possumus loqui de matrimonio quantū ad iudiciū ecclesie et quia in exteriori iudicio secundum ea que foris patent iudicatur. cū nichil possit expressius significare consensum quam carnal' copula secundum iudicium ecclesie carnalis copula consequens sponsalia matrimoniū facere iudicat'. nisi aliqua signa expressa doli ul' fraudis appareant ¶ Ille tn̄ qui carnaliter cōmiscetur. facto in carnalē copulā consentit secundum rei ueritatē. sed in matrimonium non consentit ex hipo n̄ secundum interpretacionē iuris Si tamen sponsa sponsum admittit credens eum uelle matrimoniū consumare excusatur a peccato nisi alia signa expressa fraudis uel doli appareant ¶ Non ē autē pretereundū quod matrimoniū est signū coniūctionis xpi et ecclesie vn̄ dicit aplūs in eplā ad eph c v. Relinquet homo patrem et matrem. et adhēbit uxori sue. et erunt duo in carne vna Sacramentū hoc magnū est Ego autē dico in xpo et ecclesia ¶ Et ad hoc intelligendū scias quod matrimōium ē sacramentum. i. sacre rei. i. coniunctionis xpi et ecclesie signū Nam sicut inter coniuges est coniūctio animorum et corporum. sic ecclesia xpo copulatur uoluntate et natura. quia idem uult cū eo Et ipse naturam hominis assumpsit vnde copulata ē sponsa sponso spūaliter et corporaliter. i. caritate et nature conformitate vnde in matrimonio attenditur duplex sacramentum propter duplicem coniunctionē que in eo est saltē in matrimonio per carnalem copulam cōsūmato. prima ē coniūctio animorum. que signat coniunctionem fidelis anime ad deū. hec dissoluitur per sequens peccatū sicut coniunctio corporum ante carnalem copulam per religionis ingressum Secunda est coniūctio corporum. que signat coniūctionem xpi et ecclesie Item vnionē diuinitatis et hūanitatis factam in utero uirginali Hec numquam dissoluitur quia postquam xpūs sibi naturam humanā vniuit in vnitate persone nūquam reliquit. sic nec matrimonium post carnalem copulā nūquam pt̄ separari quantū ad uinculū matrimonii si uerum fuit. aliquo accidente superueniente ¶ Et scias quod matrimonium ē relacio equiparancie et tal' relacio est in utroque equaliter Ergo si impedimentum sit ex parte vnius. quod scilicet nō consenciat. uel timore mortis coactus consenciat. non erit matrimoniū ex parte alterius. scilicet ex parte cogentis licet ipse consenciat Et certū est quod nec ex parte coacti uel nō consencientis Matrimoniū siquidem est quedam relacio ut dixi. et non pt̄ innasci in vno extremorum sine hoc quod fiat in altero Et ideo quicquid impedit matrimoniū in vno impedit ipm̄ in altero quia non pt̄ esse quod aliquis sit uir nō uxoris. ul' quod aliqua sit uxor non hn̄s uirum. sicut mater non hn̄s filium. et ideo consensus uiri et uxoris debet simul esse quia matrimoniū non claudicat. Quare nō benedicant' secunde nupcie uide in digamus Qn̄ sit matrimoniū separandum racōne consanguineitatis. et quomō conputant' gradus in matrimonio. dixi in consanguineitas. Qualit' autē uxor se habē debeat erga maritū dr̄ in maritus. Qualiter uotū impedit matrimoniū. uid in uotū. de matrimonio require eciam in uxor. An catecismus eciam impediat matrimoniū habes in cathecesis. Item de coniugibus respectu clericorum status. uide in ordo.

Matrina a mater dr̄ hec matrina ne. que aliquē de sacro fonte leuat uel in ecclesiam introducit Item matrina. i. nouerca. et producit penul'.

Matrisso. a mater dr̄ matrisso sas. i. matrem in dictis uel factis imitari. matri assimilari. vnd quidam Si bene matrissas luxuriosus eris. Et formatur a matre e mutata in is et addita so et ē uerbū morale siue imitatiuū

Matrix a mater dr̄ hec matrix icis. locus concepcionis uel pellicula qua puer inuoluitur in utero matris et dr̄ sic quia fetus in ea generatur Semen enim receptū confouet confotū corporat corporatū in membra distinguit et producit penul' gn̄

Matrona a mater dr̄ hec matrona ne que iam nupsit et genuit quasi mater nati uel quia pt̄ fieri mater vn̄ hic et hec matronalis et hoc le

Matros grece latine dicitur mater.

Matruelis a matertera dr̄ hic matruelis lis idem quod matertera et hic et hec matruel' et hoc le pertinens ad materteram Matrueles eciā dicuntur filij matertere uel filie et producit pnl'.

Matheus in hebreo donatus exprimitur. Idem et appellatur leui ex tribu a qua ortus est In latino autem ex ope publicani nomē accepit quia ex publicanis fuit electus et in aplātum translatus Et ut uult pap. matheus scribit' per duo t sic matthias. et scias quod ut tangit beda. mattheus fuit binomius nā dictus matheus et leui Matheus autem interpretatur donū festinacōnis ul' donator consilij ul' dr̄ matheus quasi magnus deo uel quasi manus dei fuit enim donū festinacionis per festinā conuersionem. donator consilij per salubrem predicacionē magnus deo per uite perfeccōnē. manus dei per euangelij conscripcionē. Leui uero interpretatur assumptus ul' applicatus sium. additus. aut appositus. fuit enim assumptus a dn̄o per eleccionē ab exactione uectigaliū. applicatus numero aplorum. additus consorcio euangelistarum. et appositus catalago martirum Et ut dicitur in quadam cronica de morte mathei. matheus in ethiopia in altari lancea perforatur.

Mathias qui inter aplōs sine cognomento solus habetur. interpretatur donatus ut subaudiatur pro iuda Iste enim in locū iude elcūs est ab apl'is cū

ꝑ duobus sors mitteretur vn̄ et mathias ꝑt dici
a manū qḋ ē bonū. et tesis qḋ est posicio. inḋ ma
thias quasi bonū positū ꝓ malo scilꝫ ꝓ iuda Et
ut dr̄ in quadā cronica mathias in iudea ꝓ xp̄o
patitur qꝛ ut dr̄ crucifixus fuit Et ut dicit gg̑ in
moral' li xxxij. Omne peccm̄ vndenariuꝫ est. qꝛ dū
peruūsa agit p̄cepta decalogi trn̄sit. Hinc petrus in
vndenario nūo remanere apl'os metuens mathiā
duodecimū sorte missa requisiuit. nisi enī signari
culpā ꝑ vndenariū cerneret impleri apl'oꝝ nūm tā
festine duodenario nō curaret ¶ Et scias ꝙ duode
narius. nūs ē supexcrescens. qꝛ eius ꝑtes aliquote
excedunt totū qꝛ surgunt in xvj. vn̄ datur intelli
gi ꝙ non solū xij apl'i ꝫ omnes qui eoꝝ uitā se
quūtur. iudicabūt xij tribus isrl'. vide in nūs Iteꝫ
uigilia bt̄i mathie dꝫ ieiunari sicut dixi in ieiuniū

Matureo matures In maturus exponitur.

Maturus. a mando dis dr̄ maturus ra rū q̄i mā
durus. i. ad mandendū aptus. et compar̄. Itē ma
turus a ū. i. festinus Maturus componit̄ cōmatu
rus et īmaturus. i. nō maturus acerbus et utꝛꝗ
cōꝑatur. vn̄ h̄ cōmaturitas tatis. et īmaturitas et
facit supltm̄ de maturus maturrimus Vn̄ dic p̄s
in iij li. Maturrimus cuius cū positiuus maturus
sit tn̄ quasi a ntō matur qui nūc in usu nō ē nas
catur in r desinenciū regulam seruauit. et in rimus
terminatur Inuenitur tn̄ eciaꝫ maturissimus s̄m
anologiam in us terminanciū A maturus diuat̄
maturo ras. matuꝝ facere Et ē actm̄ cū omnibus
suis cōpositis. Et inde matureo res rui. esse uel fie
ri matuꝝ. Joel iij c. maturuit messis. Ouiḋ meta.
xj Cepit et ut p̄muꝫ pleno maturuit anno Et cō
ponitur ꝑmatureo es. ꝑfecte maturare. et hinc in
choatiua maturesco cis. ꝑmaturesco cis Et nota
ꝙ s̄ predcām significacōm maturare ponit̄ ꝓ fa
cere uel discedere cū trn̄quilitate et quiete. ut ille
maturat hoc. quasi cuꝫ maturitate et trn̄quilitate
et leuitate facit hoc vn̄ virgil' Maturate fugam
utꝛꝗ h̄ dicite regi. quasi cū trn̄quilitate recedite.
Itē a maturus dr̄ maturo ras. i. festino. et tūc est
neutꝝ Inuenitur eciam maturio ris riui ꝓ matu
rare s̄m utrūꝗ significacionem.

Matusalem interp̄tat̄ mortuus ē. euidens ethy
mologia est nominis Quidā enim eū cū p̄re trn̄s
latuꝫ fuisse et diluuiū pretisse putauerunt et ob
hoc signanter trn̄sfertur mortuus est. vt ondere\t̄
eū nō uixisse post diluuiū. ꝫ in eodeꝫ cataclismo
fuisse defunctum Soli enim octo homines in ar
cha post diluuiū euaserunt. sciꝫ quatuor uiri et q̄
tuor femine. vixit auteꝫ matusalem filius enoch
nongentis lxix annis. ut dicitur genesis c v.

Matuta te. A mane dr̄ matuta te pn̄l' ꝓḋ. i. au
rora. ul' dea que p̄est illi hore que est inter diem
et noctem. Et inde matutinus. na. nū. et h̄ matuti
nū. tam ꝓ ipso officio q̄ꝛ ꝓ ipsa hora in q̄ canit̄
uel pulsatur. ꝫ pl'r hij matutini matutinoꝝ. ipsa
officia. vnde h̄ et h̄ matutinalis et h̄ matutinale.

Matutinus in matuta uide.

Mauors. a mars dr̄ h̄ mauors. tis. i. mars. vnde
h̄ mauorcius. a. um. ꝑtinens ad mauortē. ul' belli
cosus. dr̄ eciam mauors matronale opimentū q̄si
mas uel quasi mars signū enim marital' dignita
tis et p̄tātis ē caput in quo ē. caput eniꝫ mulieris
¶ est uir. idem et stola dr̄

Mauricius cij dicit̄ a
mauron qḋ ē nigꝝ qꝛ fuit niger ꝓpter sui despec
cionē et mundi contemptū Mauricius martir vir
inditus ī sanctissima regione que thebea dr̄. dux
extitisse ꝓhibetur et dꝫ scribi ꝑ c et formar̄ utūs a
ntō remota us vn̄ patet ꝙ debet scribi ꝑ c et nō
ꝑ t maurici. Xv. Dicere mauriti multi uoluere pe
riti Sed puto maurici iubet ars et regula dici.

Maurisia. a mauron ul' maurus dr̄ h̄ maurisia.
sie. eadeꝫ t̄ra que et mauritania dr̄ vn̄ maurisius
¶ sia siū.

Mauritanus In maurus uide.

Mauron grece. latine dicitur nigꝝ.

Maurus ra ꝝ. dr̄ q̄daꝫ ꝑpl'us a mauron qḋ ē ni
gꝝ qꝛ homines illius ꝑpl'i nigri sunt Estiuo q̄ꝑpe
calore afflati sp̄em atri coloris trahunt. et inde h̄
maritania me. terra quā posséderunt Et hinc ma
ritanus a um. et maurus ra ꝝ. quicūꝗ ē de terra
illa. siue sit niger siue non. Vel maurus dictus a
medis quasi medus. medi eniꝫ in affrica trn̄sfreta
uerunt et mixti sunt cuꝫ libijs quoꝝ nom̄ libies
paulatim corrumpē ceperunt barbara ligua mau
ros ꝓ medis appellantes.

Mausoleuꝫ lei. dr̄ sumptuosum monumentum.
a mausoleo rege sic dictum Vnde dicit ysiḋ ethy.
xv Mausolea sunt sepulchra regum siue monu
menta. dicta a mausoleo rege egipcioꝝ Nam eo
defuncto uxor eius mire magnitudinis extruxit
sepulchꝝ in tantū ut usꝗ hodie oīa monumē
ta p̄ciosa ex nomine eius mausolea nuncupentur
Et ꝓḋ pn̄l'. vn̄ lucan̄. Piramides claudūt indigna
ꝗ mausolea Item quidaꝫ qui mausoleū ꝓnūciat
aut canopeum aut celoneū non reor esse reum.

Mauult magis uult ¶ Maxilla a mala dr̄ h̄ max
illa le dimi. vn̄ h̄ et h̄ maxillaris et hoc re. Et h̄
maxillaris ris dens molaris.

Maximus est supltm̄ de magnus. et cōponit̄ q̄ꝛ
maximus ꝑmaximus tāmaximus. i. ualde maxi
¶ mus

Meandrus. a meo as dr̄ h̄ meandrus dri
ul meanḋ ri. i. flexuositas cuiuslꝫ āni s. qḋ ec̄ gn̄a
liter qn̄ꝗ ꝓ qualibet tortuositate et decepcōne in
uenitur. vn̄ prudencius in lib' ymnoꝝ. Tortuose
s̄pēs q̄ mille ꝑ meandros. fraudes ꝗ flexuosas a
gitas quieta corda. Et in̄ eciā dr̄ hic meander uel
meandrus quidā amnis asie flexuosus. sic dictus
quia sit flexuosus et numq̄ꝛ currat rectus.

Meapte. ꝓnomen est. i. mea causa. et ē sp̄ēi diri
uatiue. a mea. et figure simplicis. et ē ꝑte sillabica
adieccio Nam ut dicit p̄s. in xij lib' Hec sillabica
adieccio ꝑte additur qn̄ꝗ ablatis femininis pos
sessiuoꝝ ꝓnomīm. ut meapte suapte tuapte nrāp
te urāpte Et ut exponit pap̄. meapte tuapte sua
pte. i. mea tua sua ꝓꝑa causa. uel meapte. i. meo
usu uel more vide in meatim.

Meatim. est adūbiū ꝑsonale non tn̄ ei accidit ꝑ
sona. adūbijs eniꝫ nec accidit nūs nec ꝑsona licet
quedā adūbia sint nūalia. ut bis ter Et quedam
ꝑsonalia. ut meatim tuatim qꝛ nō habet nūm ūl
ꝑsonam ꝓ accidenti ꝫ ꝓ significacione. ut dixi in
tercia ꝑte in c de nūo nominuꝫ Et ponunt̄ tales
ūsus in ḡcismo Dic ydioma meuꝫ consignificare
meatim Vsuꝫ uel mores dic insinuare meapte ul'
expone sicut exponitur tuatim uide ibi

Meatus. a meo as dr̄ h̄ meatus tus. i. trn̄situs ḋ
cursus Itē conductus ꝑ qḋ aliqḋ trn̄sit dr̄ meatus

Mechanicus. a mechus dr̄ mechanicus ca cū. i.
adlterinus vn̄ artes dn̄r mechanice q̄i adulterine
respcū libaliū quecūꝗ remouent defectū et confe
rūt cōmoditatē uel utilitatem vnde h̄ mechania e
. i. sciencia humanoꝝ opm necessitati corpum ob

Mechia ie. i. adulteriuz a mechus sequencium dicitur et accentuatur pnl'.

Mechor aris atus sum ari. i. adultari. Et largius intelligitur. vnde eciā carnal' cogitacō que subtra hit mentem a deo. et omnis libidinosa concupis cencia. et omnis adulterina actio. et omnis illicita cupiditas p̄t dici mechacio. vn̄ h mechus adult' et h mecha adultera. Et mechus a um. i. adulter ra ū Et scribitur p oe moechus. sicut dicit pap. Mechor cōponitur cōmechor aris Et ē deponens cū omnibus suis compositis. et producit me.

Medela a medor deris dr̄ h medela le. i. medica

Medeor deris caret supino. et ¶ dio et pō pnl'. supplecōne preteriti. i. meditari. et dr̄ a modo. i. tem pamento qr cū modo quis debet mederi s̄m hug Et mgr bene dicit q medeor caret supplecōne p̄ti ti pro quo dicimus meditatus sum Medeor com ponitur remedeor deris Et ut dicit gcista Accusati uū medico medeor q dtū Exigit ac medicor hūc casum poscit et illum.

Medianus a um. i. medius. et dicitur a medius.

Mediartitus ta tum. i. in medio statutus et arta tus. et est compositū a medius et arceo arces.

Mediator a medio as dr̄ h mediator oris. qui coniugit et inter aliquos ē medius ut eos coniū get. et pacificet vnde ihus xp̄us dr̄ mediator dei et hominū qr inter deum et hominē constitutus sit medius ut homines ad deū pduceret Et scias q mediator debet cōueniensiam cū ill' habere q̄s coniungit et pacificat Et xp̄s cuz homine habuit passibilitatē. cū deo b̄titudinē et īmortalitatem.

Medica. a media prouincia diuatur medicus ca cū. et h medica ce quoddā genus leguminis dcā sic. qr a medis ē trāslata in greciam tpe quo eam xerses rex psaꝝ inuasit. Hec semel seritur et decē annis pmanet vel tribus. et quater uel sexies per annū p̄t rescidi Et h herba habundat in uenecia. et est triū folioꝝ. et semp uirescit ¶ Quidam dn̄t q sit illud legumen qd̄ uulgo dr̄ crisicū Itē medi ca ē quedā arbor pmū asportata a medis vn̄ et dcā est hanc greci cidromellam latini citꝝ uocāt qr eius poma et folia citri odorez referant. malū eius est inimicum uenenis Hec arbor pene omni tpe plena ē pomis partim maturis ptim acerbis ptim adhuc in flore positis quod in alijs arbori bus raꝝ est Et dn̄t q reuera h arbor ē citrus sed apuleius hoc negat Itē inuenitur h medicus ci. i. phisicus et hec medica ce et adiectiue medicus ca cū et tunc diuatur a medeor mederis

Medicina a medicus. dr̄ hec medicina ne q̄i mo dicina qr cū mō dz exhiberi vn̄ h et h medicinal' et h le vn̄ medicinalit' adūbiū et cōponit' īmedicinalis le

Medicor a medicus diuatur medicor ¶ aris et medicatus ta tuz Et in eod̄ sensu dr̄ medi co cas actm̄ vn̄ h medicator oris et h medicacō onis et h et h medicabil' et h le et h medicamē inis et h medicamentū ti et construit' cū actō me dico h medicor p̄t construi cū dtō et actō ut dixi

Mediestinus a um in medio ¶ in medeor deris stans uel mediū tenens Et componitur a sto stas et teneo nes et medius Itez mediestinus a um. i. in medio ciuitatis exn̄s Et tūc cōponitur a medi us et astin qd̄ ē ciuitas vn̄ Orac' in ep̄lis. Tu me diestinus tacita prece rura petebas Item mediesti nus dicitur balneator Idem et mediustinus.

Mediminus medius cōponitur cū mina ul' emi na et dr̄ h mediminus ni quasi media mina siue mensura q̄n q modioꝝ hijs que sunt pfecti nūi medietas et inuenitur mediminū p mediminoꝝ p sincopam. vn̄ dicit p̄s in vij li. ubi agit de gtō p̄li secūde dedi. Inuenitur mediminū p medimi noꝝ. per sincopam Cicero in frumentaria. h tritici sepcies mediminum ex memphonis oracōnibus tollit mediminū p mediminoꝝ per sincopam po suit Sicut iugeꝝ p iugeroꝝ.

Medio. a medius dr̄ medio as aui are. i. in me dio locare uel p mediū diuide uel medietatez au ferre. ul' coniungē et pacificare int' aliquos Et cō ponitur dimidio as. diuidere p mediū. uel medie tatē auferre Et ē actiuū cū omibus suis cōpositis

Mediocris. a medius diuatur h et h mediocris et h re. Cui mediuz quid sufficit. quasi qui excede re non uult ultra uel citra. h in medio. i. in ūtute consistere. vn̄ mediocriter adūbiuz et h mediocri tas tatis et corripit o naturaliter. ¶ pnl'

Mediocriculus la lū. i. aliq̄ptulū medioc̄s et cor'

Mediolanū ni ciuitas in lōbardia ē Et cōponit' a medius et lana qr sus medio lanea fuit inuēta in eius edificacione Et fuit factuz mediolanum a gallis oliz illuc uenientibus expulsis indigenis vn̄ h et h mediolanensis et hoc mediolanense.

Medioximus. a medius dr̄ medioximus a um. quod ē inter mediū et extremū ut due habitabi les zone que sunt inter extremas et torridaz que media ē medioxime sunt. Et dij qui sunt inter a erios et terrestres ul' inter aerios et celestes medi oximj sunt. vnd̄ plautus in cistellaria Atz ita me dij dij q superi inferi et medioximi Et marcial' capella q̄s gci demones latī medioximos uocāt.

Meditatiuum in meditor uide.

Meditaciuncula. le. dimi. pua meditacio.

Mediterraneus. a. um. Mach. li ij. c. viij. p medi terranea fugiens. Et ut dicit pap. mediterraneus diuisis casibus cōponit'. sicut m'lta alia. i. a medio et terre. ¶ Et scias q maria mediterranea in toto orbi habitabili sunt xxx. ut dixi in mare. Quidā eciam dn̄t q eciam a teneo componitur. qr medi terraneus dicitur quasi medium terre tenens.

Meditor. a melos dr̄ meditor taris meditatus sum et est meditari quasi melocitari. i. modulari dulciter et quibusdā melodijs decantare. vn̄ ūgil' Siluestrez musam tenui meditaris auena Itē me ditari. i. putare cogitare delibare vn̄ meditacō. i. cogitacō et meditatiuus a um vn̄ ūba dn̄r medi tatiua que designant meditacōnē de quibus dixi in tercia pte ubi egi de sp̄ebus ūboꝝ in c de ūbo meditatiuo Meditor cōponit' cōmeditor p̄medi tor vn̄ p̄meditatus ta tuz Et cōponit' inp̄medita tus et ē deponens meditor cū. omibus suis cōpo sitis et cor' di vn̄ quidaz. puigili cura semp medi tare futura

Meditulliū a medius a um et tol ¶ lo lis cōponitur h meditulliū lij. i. medietas scilz id quod in medio ē ut in ouo uitellus et quidq̄t eminet in medio rote dr̄ meditulliū. ut eminens locus in medio campo.

Medius a um Inde h medietas tatis et medio. as et cor' p̄mā Inuenitur eciaz h media medie p quadam regione uel puincia. a medo rege dcā a qua medus da dū et pō. p̄mā media p regione sicut medus a quo descendit Itez medius dr̄ qui diuidit et sequestrat. mediator ūo qui coniūgit et pacificat Medius cōponitur cū fidus et dr̄ medi

ussidius adūbiū adiurandi .i. p mercuriū qui me
diator ē et fidius interpres deoꝝ et hoīm ul' me
diusfidius cōponiẗ a medius et fides q̈i mediante
fide

Mediustinus .i. balneator quasi in media
ustione positus Idem dicitur mediestinus.

Medo a mel dr h medo donis. pocio melle mix
ta quasi melo Idem et medus quasi melus qr ex
melle fit sicut calamitas ꝓ cadamitas Itē et mul
suz q̈i melsuz uel a mulceo Sed mulsum ex aqua
cruda. uel vino. medus ex aqua cocta.

Medulla. a medius dr h medulla. le. quasi ī me
dio latens. uel medulla. quasi madefaciens ossa. e
thimologie sunt ꝫ hug Et scias q medulla ꝓpe
et stricte dr illud molle quod ē in concauitate os
sis interius. ß sumitur q̄nqȝ medulla large ꝓ inti
mis lignoꝝ. ꝓ adipe frugum. et huiusmodi. Vn̄
dicitur medulla cedri et medulla tritici.

Medullinus a medulla dr medullinus na nū pe
nul' ꝓd. ad medullā ptinens ul' d medulla exn̄s
ß h medullina ꝓpꝛiuz nomen est cuiusdam femine

Medullitus adūbiū loci a medulla dr et cor' pe

Medus di quidam rex a quo ē media regio uel
ꝓuincia A qua dr medus da dū. gentile Et prod'
pmā medus et media ab eo dn̄dens. danielis v c
in fine. Darius medus successit in regnum Item.
medus est quedam pocio. vide in medo donis

Mega uel megalon. dicitur longum.

Megacosmus. a mega uel megalon et cosmus
quod ē mundus cōponitur h megacosmus mi. i.
maior mundus Itē alio nomine dr macrocosmus

Megalon dicitur longum et acuitur in fine.

Megera re. quedam furia infernalis Et interp̄ta
tur magna contencio et hec est pua opacio.

Megistus .i. maximus.

Meio. a mingo gis dr meio meiis meire. i. min
gere et ē defectiuū et h dixi in tercia pte ubi egi
de preteritis tercie coniug' q̈i in pn̄cipio et deficit
omnino in preterito pfecto indicatiui.

Mel mellis p geminū l in gtō sƚam ut dicit ṗs
in vj li. In el desinencia cor' latina sunt et neutra.
Et addita lis faciūt gtm̄ ut mel mellis fel fellis.
vn̄ melleus lea leū et mellinus lina linū et melli
tus ta tū et dr mel a mellese qd' ē apes Et dicit
auicenna ubi loquitur de simplicibus medicinis.
sic dicūt q mel ē occultus ros cadens sup flores
et alias plantas et sup lapides quod apes colligūt
Et aliqn̄ est ros manifestus quē pn̄t colligere ho
mines In idem aū redit gn̄acio mannatis. quia ꝫ
auicennā manna est ros. et ē de gn̄e mellis. in ter
ris calidis cadens. spissius melle cōmuni. vnde et
exiccatur. et multā ūtutē contrahit ab eo sup qd'
cadit. Mel siluestre dr mel in silua repertū ꝫm
jeronimū. Quidā autē expositor arculfus alias a
rulfus dicit sic in deserto iudee sunt arbores folia
lata et rotūda hn̄tes lactei coloris et melliti sapo
ris. que natura fragilia. manibus confricantur et
eduntur Criꝫ autez sic dicit. mel siluestre inuenie
batur in trucis siue arundinibus. sunt eniȝ quedā
arūdines plene melle naturaliter vid' eciā in ros

Mela le quedaȝ uestis. a melan dcā. qr sit nigro
colore.

Melan grece. latine dicitur nigꝝ.

Melancolia a melā et colera qd' est fel. cōponiẗ
hec melancolia lie. qr sit ex nigri sang'nis fece ad
mixta habundancia fellis vn̄ melancolicus ca cū
in quo melancolia dn̄atur. Melancolici eciā conū
sacionez hūanā fugiunt et amicoꝝ caroꝝ suspecti
sunt. Et melancolia frigida et sicca vide in estas.

Melanurus. nuri. quidam piscis dictus a melan
eo q nigram habeat caudam et nigras pinnas.
et in corpore lineas nigras.

Melchisedech interp̄tatur rex iustus Rex. quia
impauit salem Iustus. quia discernens sacramen
ta legis et euangelij. non pecuduz uictimas ß ob
lacionem panis et calicis in sacrificium obtulit.

Melchisedechiani dicti sunt quidaȝ hētici a mel
chisedech qr melchisedech sacerdotem dei. non ho
minem fuisse ß ūtutem dei arbitrantur esse.

Melculum li. dimi. puū mel. corripit pnl'.

Melesse grece dicuntur apes latine.

Melicus ca cum. In mel uide.

Melior a mollis l' mollior dr h et h melior et h
lius qr mollior et nō durus et in̄ h melioritas tis

Melioro ras raui rare. ūbuȝ actiuū .i. meliorem
facere. a melior dicitur. et producit o.

Melipepo quoddā genus peponis et dr a melo
et pepo et melipepo onis ꝓd' pnl' tā in ntō q in
gtō

Meliusculus a melius addita culus fit me
liusculus .i. paꝝ uel aliquantū melius et ē dimi.
vn̄ dicit ṗs in tercio lib. Sciendū q apud latinos
diminucionē accipiunt quedā compatiuoꝝ. quod
apud grecos non inuenitur. ut grandiusculꝰ meli
usculus Om̄ia autē h a neutro cōpatī adieccione
culus inuenio fieri ut meliusculus. sic et cet'a silia

Mella a mel dr h mella le. quā g'ci laton uocāt
que uulgo ꝓpter formam et calorem faba siriaca
dr. arbor eniȝ ē magna fructū ferens et cōmestibi
bilem et gustu dulcem. vn̄ et mella dcā ē de qua
in laude sapiencie dr Et sup mella dulcis est Iter
inuenitur hec mella le.

Mellantes a melle dicitur hic mellantes tis qui
dam lapis melleum et dulcem succum emittens.

Mellariū. a melle dr h mellariū rij vas in q̊ mel
conꝟuatẗ ul' in quo uinū poniẗ uel uue calcantur

Mellifico cas caui care. i. mel facere. ūbū neutꝛ.
a mel et facio et corripit fi.

Mellifluus a um. i. fluens et habundans melle.
uel dulcedine A mel et fluo fluis componitur.

Mello. indecli. accentuatur in fine. et ut habetur
in historijs. mello erat p̄cipiciū et quasi ꝓfunda
uorago uall' et postea ipa ciuitas uocata ē mello
Andreas ūo sup illud Reg' iij c xj. Salomō edifi
cauit mello et coequauit uoraginem ciuitatis dd'
patris scȝ sic dicit Idem ē uoraginem coequare et
mello edificare precedentis enim expō est. quod
autē supponitur et ꝓ eodē accipi debȝ mons sion
in quo arx erat ciuitas dauid dicebatur Int' mō
tem et ciuitatē erat quedam uasta ꝓfunditas et
uorago mello nomine. hanc repleri et reliquo so
lo coequari constituit salomon.

Melodia in melos uide.

Meloflos a malū et flos cōponiẗ meloflos fe ge
arbor in affrica qr habeat florem in similitudinē
maloꝝ. uel dicitur sic punica lingua Ex hac ꝓflu
it lentus succus qui a loco armoniacus dicitur

Melopeus a melos et poio qd' ē fingo. cōponiẗ
h melopeus pei. i. dulcis cantus. ul' cantus fictor

Melos A malon rotundū. dr h melos. quedam
insula ex nūo cicladū omīuȝ rotundissima vn̄ h
melinum. genus coloris qr eius metalli ferax sit
melos Itē melos p̄t diuari a mel. et declinatur h
melos lodis uel h melos indecli. i. dulcis cantus
dulcis modulacō. neutri ge. Et ind' h melodia die

et hec melidiama tis in eodem sensu et dr melos ul'
melodia qi mellea oda .i. dulcis cantus et uidetur
ee eth non compo et pdo pnl' melod et melodia
Melosonus a um pnl' cor qui dulciter sonat Et
componitur a melo et sono sonas.
Melota a mel dr hec melus li ul' melo melonis.
uel melota te. quoddā animal scz taxus Et dr sic
qr fauos petat et assidue mella captat. uel dr sic
a malon qd est rotundū qr rotundissimo memb
sit Melo eciam olim dcūs est nilus. Et a melo hec
melotes tis. et hec melota te quedaz uestis de pilis
ul' de pelle illius animal' facta. a collo dependēs.
usqz ad lumbos qua monachi utunt Et iste habi
tus ē necessarius ppe ad opis exerciciū. eadem et
pera ut dnt vn heb xj. Circuierunt in melotis et
in pellibus caprīis Quidā dnt qp melota ē uestis
aspera de pilis cameloz facta et prod penl'. vn in
gc dr. Hic si precedat et idem melota uocatur
Melus a melos dr melus la um .i. dulcis ul' dul
citer sonans ul' ptinens ad melodias ul' qd consis
tit in melodijs Et inde melitus ta tū. p eod. me
lus eciā meli ponit p quodā animali. de quo ui
de in melota
Membrana A membz deriua tur hec membrana e illa pellis tenuissima que ē in
alis uespertilionis Dicitur eciaz membrana. carta
ul' pgamenū qr de membris animaliū excorticet
Et sic sumit in secunda epl'a ad timoth. maxime
membranas affer. glo. ut ibi scribam. et pd pnl'.
Membranula le. parua membrana.
Membro ras. In membz est
Membrulum li. diminitiuū. paruū membz
Membz a meior dr hoc membz bri. ps corpis et
membratus ta tū. magna hns memb et membro
sus sa sum. idem. ul' membris plenus. vn hec mem
brositas tatis. membroz magnitudo uel plenitudo
et habundancia Membz componitur hic et hec vni
mbris et hoc bre. sil'r bimbs bre trimbris bre. qdm
bris bre. sexmembris bre. emembris bre Itē a mē
bz membro as aui. are. membris informare. et cō
ponitur dimembro bras. memb diuidere separe. e
memb ras. in eod sensu et ē actīm cū suis ɔpoītis
Memere .i. tristes
Memeris Idem ē qp meris .i.
diuisio uel ps et cor pnl' Et cōponit cū penta et
dr hec pentimemeris uel cōponitur a meris diuisio
et hemis dimidiū et penta Inde hec pentimemeris
.i. media ps uisus pentametri Itez pentimemeris
est quedam ps cesure qn in pncipio tercij pedis
silla naturalit correpta pducit Itez cōponit me
meris cū anti et dr hec antimemeris. quedā alia ps
cesure p quā uocalis naturalit correpta pducitur
in pncipio secundi pedis Itē memeris cōponitur
cū hepta qd ē vij et dr hec heptimemeris alia spēs
cesure qua septima silla naturalit cor pducitur et
componit cū post. et dr hec postheptimemeris alia
spēs cesure qua pducitur silla natūalit huis post
heptimemerim .i. in pncipio qnti pedis sicut per
heptimemerim in pncipio quarti de qbus in suis
locis require
Memini meministi meminit .i. re cordari. recolere. memorare. et ē defcm in pnti. et
formatur a pnti Nisi qp in futuro impan inueni
tur memento et memtote Sed pretitū et que for
mantur a preterito hnt formacionez et lzaturam
pntis et sequuntur oīa pncia et oīa preterita
impfcā et oīa futura pter futuz subiūctiui for
macionez ūo et lzaturam pteriti. sequunt omnia
pterita pfcā et plusqpfcā et futura subiunctiui.
hec pteritum pfcm istius ūbi accipitur qnqz in vi p
teriti. qnqz in ui pntis. Sil'r pteritū plusqpfectū
accipitur qnqz in ui pteriti. qnqz in ui pntis Sil'r
pteritū plusqpfcm accipitur qnqz in sensu pteriti
plusqpfecti qnqz in sensu pteriti impfecti vn me
mini qnqz inuenitur copulatū cū pnti et memine
ram cū pterito impfco Et sil'r contingit in tribus
alijs uerbis defectiuis Xv Bis duo sunt odi noui
cepi meminiqz Que retinent sensuz pntis pteritiqz
Que formant ab hijs. pitez sensum duplicabunt
Memon gce latine dr memoria uel monumtū.
Memor. A memoro ras. dr hic et hec memor oris
Et ē memor qui memoriam tenet et qui mēoria
tenetur vn memoriter adūbiū Memor cōponit.
cōmemor immemor qui oblitus ē Et cor me cū
suis cōpositis memor Vnde quidā Immemor ac
cepti non timor esse boni. Et facit abltūs memo
re ul' memori vn recte ut quidam dnt ē oīs ge
construccione et eciam declinacione. tamen neutz
plurale in a p usum non inuenitur
Memoria A memor dr hec mēoria rie et ē memo
ria firma conphensoz mora in mente vn et qui
dam uolunt qp diuetur a mora Qd autez dr me
moria qi in mente mora eth est Et inde memori
osus sa sum qui bone ē memorie
Et scias qp me
moria pterita retinet. mens futura puidet. cogita
cō pncia complectit. Item a memoria deriuat hic
et hec memorialis et hoc le. quod est dignū memori
a. ul' quod reducit aliquid ad memoriā. Vnd hoc
memoriale. lis. qd datur ul' dicit ul' fit ut aliqd
habeatur in memoria et non obliuioni tradatur
Et scias qp ē duplex uis ymaginatiua scz intelli
gibil' et sensibil' Intelligibil' ē in anima sepata et
in demonibus et actū habz extra corpus. sensibil'
non sic Et memoria ē in pte sensitiua et eciam in
pte intellectiua p aug. Et hec memoria non ē cōis
nob et brutis qr sola intellectiua anima in se reti
net qd accipit. hec sensitiua in organo corpali. uide
eciam in uoluntas
Et nota qp sicut dicit Ar in
secundo eth. Nō paz confert ex iuuene confestim
assuefieri sed multū Et plato in tymeo dicit in p
mo libro Certū illud exptus sum tenaciorem fo
re memoriam eoz que in pma etate discuntur.
Memoro. a memini dr memoro ras .i. recordari
et cōponit cōmemoro as Immemoro as rememōro
as Et sunt actiua Inueniuntur tn et deponencia.
in eod sensu scilz memoror aris. cōmemoror aris
rememoror vn in ps. et rememorati sunt qr deus
adiutor eoz ē Et nota qp meōrant pauca cōmeō
rant multa et cor memoro mo cū suis cōpositis.
Memphis .i. egiptus Et dr egiptus memphis.
a memphi ciuitate egipti quā edificauit mēphus
filius iouis ut dicit ysid Et declinat hec memphis
huius mēphis ul' mēpheos vn Ie ij c. filij thane
os et mēpheos vn mēphiticus ca cū vn Ieon in
epl'a ad paul' Sic pitagoras adijt mēphiticos ua
tes .i. phos egipcios et cor pnl' memphiticus
Mena a mene qd ē luna ul defectus dr hec mena
ne quidam piscis qui cū luna crescit et decrescit.
Menadriani. quidam heretici. ab angel' factū as
serunt mundū et nō a deo et dicūtur a menandro
Menas adis fe ge .i. sacerdotissa bachi dcā a me
ne quod est defectus quia deficiat in sensum
Menceps capio ul' captus cōponit cum mente
et dr hic et hec et hoc menceps cipis .i. mente captus
insanus Quociens eniz captus componitur uel iū

gitur cū dcōne designante membꝝ semꝑ designat
carenciā illius membri. ut menceps mente captus
oculoceps captus oculis.

Menda a mendax diuatur hec mendū di et hec mē
da de. i. macula maxime illa in libꝛis nondū emen
datis ſꝫ mendū in alijs rebus Sed ponit̃ qn̄qꝫ ꝓ
mendacio uel culpa corpis. Et a menda mendus
da dū. i. sordibus maculosus vn̄ Ouid de remed
Tunc animo signa quodcūqꝫ in corpe mendū est.

Mendaciolum li dimi puū mendacium est

Mendaciū. a mendax acis dr̄ hoc mendaciū cij Et
ut dic̄ aug. mendaciū ē falsa significacō uocis cū
intencione fallendi Vt ergo mendaciū sit necesse
est ut falsum ꝓferat̃ et cū intencione fallendi hoc
eniꝫ malū est ꝓꝓiū mencientis aliud habē clausuꝫ
in pectore. aliud ꝓmptū in lingua Mentiri uo ē
loqui contra hoc qd̓ animo sentit quis siue illud
sit ueꝝ siue non Omnis ergo qui loquit̃ menda
ciū mentitur. qꝛ loquitur cont̃ hoc qd̓ animo sentit
. i. uoluntate fallendi Sed non oīs q̇ mentitur
mendaciū dicit qꝛ qd̓ ueꝝ ē loquit̃ aliqn̄ menci
endo Sicut econuiso falsuꝫ dicendo aliqn̄ uerax ē
Vnde si iudeus dicit xp̄m esse deū cū non ita sen
ciat animo non ē mendaciū qd̓ dicit. qꝛ licet ali
ter teneat animo ueꝝ ē tn̄ qd̓ dicit et ideo non ē
mendaciū. mentitur tn̄ illud qd̓ ueꝝ est loquens
¶ Et scias qꝫ ut dicit aug in li de mendacō Octo
sunt gn̄a mendacioꝝ. ṗmuꝫ est qd̓ fit in doctrina
religionis. ut xp̄m non esse natū de ūgine uel nō
esse passum uel sil̃e cont̃ articulos fidi Secunduꝫ
ut aliquē ledat iniuste qd̓ tale est ut nulli ꝓsit et
obsit alicui. ut est mendaciū detraccionis et falsi
testis in cā c̉minali Tercíuꝫ qd̓ alicui ꝓdest ita ut
obsit alicui q̈uis non ad immūdiciam corpalem.
ut mendaciuꝫ testis in cā pecuniaria Quartū qd̓
fit sola menciendi fallendi qꝫ libidine sine cā et u
tilitate qd̓ miꝝ mendaciū est Quintū qd̓ fit sola
placendi cupidine ut mendaciū adulacōis Sextū
qd̓ nulli obest et ꝓdest alicui ad uitandū piculū
pecunie ut si quis pecuniam alicuius iniuste tol
lendam a fure uel p̄done ubi sit nescire se mencia
tur Septimū qd̓ nulli obest et ꝓdest alicui ad eui
tandū piculū ꝑsone ut si menciat̃ nolens prodere
hominem quesitū ad mortē Octauū qd̓ nulli ob,
ē et ad hoc ꝓdest. ut ab inmūdicia corpali aliquē
tueatur ut si uolenti corrumpe ūginē menciatur
eam esse cōiugatā In hijs autē quisqꝫ minus pec
cat cū mentitur q̈to mag a ṗmo recedit ¶ Et sci
as qꝫ ille qui disputando falsuꝫ loquitur q̈uis sci
enter. non mentitur. nisi asserendo dicat. qꝛ nō ex
sua ꝑsona falsuꝫ illud enunciat ſꝫ gerens ꝑsonam
ūitatē negantis Itē nota qꝫ gġ in x omel̃ ezech.
sic dicit Quisquis expositor in explanacōne sacri
eloquij ut fortasse auditoribus placeat aliqd mē
ciendo cōponit sua et non dei ūba loquitur si tn̄
placendi uel seducendi studio menciat̃ Nam si in
uerb̓ dn̄icis ūtutē requirens ipē aliter q̈ ꝑ quem
ꝓlata sunt senserit eciam si sub intellcū alio edifi
cacōm caritatis requirat dn̄i sunt ūba que narrat
qꝛ hoc solū dn̄s ꝑ totā nob̓ sacraꝫ scripturam lo
quitur ut nos ad suū et ꝓximi amorem trahat.
Et ut dicit aug Omne mendaciū idō dicendū est
esse peccatū qꝛ hoc dꝫ homo loqui quod animo
gerit siue illud ueꝝ sit. siue putetur et nō sit. uba
enim ideo sunt instituta non ut ꝑ ea homines in
uicē fallant sed ꝑ ea in alterius noticiam suas co
gitacōnes ferant Verb̓ igitur uti ad fallaciā non
ad qd̓ sunt instituta peccatū ē. Nec ideo eciā illud
mendaciū non esse pcc̄m putandū est quia possu
mus aliqn̄ alicui prodesse menciendo. Possumus
enim et furando diuiti ꝓdesse paupi Non eniꝫ fa
ciēda sunt mala ut eueniant bona vide eciaꝫ in
mencior mentiris. Et in loquela.

Mendaculus la lum dimi. aliq̇tulum mendax.

Mendax a mencior iris dr̄ hic et hec et hoc mendax
dacis qꝛ mentē alterius fallat Et interest int̃ men
dacem et uanū qꝛ mendax dr̄ qꝛ gracia et spe luc̃
uel uoluntate decipiendi mentitur Vanus q̇ sine
cā uel utilitate mentitur Et compat̃ cior issimus
vnd̓ mendaciter cius me. Itē mendax. i. fragil̃ et
mutabil̃ vn̄ ꝓꝓha Omnis homo mendax. quod
ūbū tractans bnh in li de gradibus humilitatis.
dic̃. quid est oīs homo mendax oīs infirmus
oīs hō miser et impotens qui nec se nec alium
saluare possit Sic dr̄ fallax equus ad salutē Non
qꝫ equus aliquē fallat ſꝫ qꝛ is seip̄m fallit qui in
fortitudine eius confidit Sic oīs hō dr̄ mēdax
. i. fragil̃ et mutabil̃ a quo salus nō possit sua ūl
aliena sperari qn̄ pocius maledcōnē incurrat qui
spem suam in homine ponit ¶ Neminem excipit
ꝓꝓha ne quē decipiat sciens qꝫ oīs peccauerunt
et egent gl̓ia dei Non se excipit ꝓꝓheta a cōmuni
miseria. ne excipiatur a misericordia.

Mendiculus la lū. paup tenuis a mēdicus diuat̃

Mendicus. manus componitur cū dico ul̃ duco
et dr̄ mendicus ca cū ex toto paup q̈i mandicus
qꝛ mos erat antiquitus egenū os claudere et ma
nū extendē quasi manu dicere ul̃ q̈i manu duce
re qꝫ aū dr̄ m̄dicus q̈i m̄se diuitis cupidus uel m̄
dicus q̈i minus degens qꝛ minus habet vn̄ degat
eth est Et hinc hec mendicitas tatis Vel mendicus
dr̄ a mene qd̓ ē defectus. et dico cis q̈i defectū su
um uoce ūl signis dicens ſꝫ pocius ē ethimol̃ Itē
a mendicus dr̄ mendico cas caui care. i. hostiatiꝫ
cibū querere ul̃ quocūqꝫ alio mō. ſꝫ ponit̃ simpl̃r
ꝓ acquirere vn̄ hic et hec mendicabil̃ et hoc le. et men
dicabiliter. et hoc mendicabuluꝫ li. i. locus mendi
cancium Mendico in ṗma significacōne ē neutꝝ
sed translatiue acceptum est actiuū et producit di

Mendosus a menda diuat̃ mendosus sa sum. i.
maculosus sordidus spurius turpis in factis ſꝫ m̄
dax in ūbis vn̄ mendose aduibiū. i. maculose tur
piter mendaciter Oracius in epy falsus honos iu
uat et mendax infamia terret quē nisi mendosuꝫ.

Mene. i. defectus vn̄ apud hebreos luna dr̄ me
ne qꝛ singul̃ mensibus deficiat et sic mene. i. luna

Menia a munio nis dr̄ pl̃r hec menia ¶ ul̃ defcūs
meniū menibus q̈i munia qꝛ muniant ciuitatem
Et sunt menia ꝓꝓe muri ciuitatis a muniendo Sꝫ
abusiue dicuntur menia oīa edificia ciuitatis et
scribitur per oe menia.

Menianū ni. a mēia diuatur hoc mēianū ni. i. sola
riū qꝛ menibus solet addi vel menianus collega
crassi in foro ꝓiecit materias ut essent loca in q̇
bus spectantes insisterent que ex nomine eius me
nia appellata sunt hec et solaria dn̄r quia patent
soli Et inde inoleuit postea consuetudo ut menia
domibus adiacerent vn̄ meniatus ta tū. i. menia
nis ornatus et preparatus.

Meniatus a menia dr̄ meniatus ta tū. i. menibꝫ
circūdatus uel constructus uel abundans

Menio is iui. i. menia construere ul̃ menibus cir

cūdare et ꝑparare. et đr a menia.

Mennonides. mennon fuit filius aurore rex ori entalis vñ mēnonius nia niū Hic in troiano pe rijt bello fauille rogi cuius mutate sunt in aues. que ab eo dcē sunt mennonides Hee cateruatim ex egipto ad ilium uolare dñr Juxta mennonis sepulchꝛ Et inde eas ilienses mēnonides uocant Qīto autē anno ad ilium ueniunt et cū biduo ē cūuolauerint tercia die ineuntes pugnā uicissim se unguibus et rostris dilacerant. et corripit ni.

Mens a menū đr h mens tis et cōponit cū a et đr amens et cū de et đr demens et preuidet mens futura vide in memoria ꝑ hug. Pap dicit. mens uocatur ꝙ emineat in anima uel ꝙ meminit.

Mensa se. ꝓpe paupm ē Et đr a mene qđ ē de fectus multa enim solent ibi deficere vñ a defcū reꝝ đr Sꝫ tabula diuitū est. qī tenabula qꝛ tenet multa uł mensa đr qī mensurata qꝛ mensuratim res ibi ministrantur qī comesa a comedo dis et a mensa diuatur h et h mensalis et h le ad mēsam ptinens et h mensale lis. i. mantile et producit sa.

Mensalis In mensa uide

Mensiculus li dimi. puus mensis

Mensis a mene qđ ē luna đr h mensis sis qꝛ ꝑ lunacōnes olim mēses fuerunt distincti sicut dicet in qūtilis ꝙ autē đr mensis. i. mene saltus et h ē. Quot autē dies quilibet mensꝭ habeat hijs ūsibꝫ declaratur Junius aprilis septēq nouēq tricenos Plus unū reliqui ꝟ habet feber octo uicenos Cui si bisextus fuerit supadditur unus ¶ Si autē uis scire que sit pma lrā cuiuslibet mensis Et eciam in qua feria semp quilibet mensꝭ intret disce hūc ūsuꝫ A dā de ge bat er go ci flos a dri fes. In h ūsu sunt xij silbe. et quelibet silba deseruit suo mē si Jta ꝙ pma pmo. et secūda secundo. zc̄. sumpto inicio a ianuario. verbi gracia. A est prima silba istius ūsus et deꝟuit ianuario vñ pma lrā ianua rij ē a Et sic de alijs Et scias ꝙ mensꝭ nonaꝝ đr marcius qꝛ anni iniciū h mensis est apud hebōs et olim erat apud romanos

Mensor a mecior metiris mensus sum dicitur h mensor mensoris qui mensurat. zach ij c In ma nu eius funiculus mensoꝝ

Mensorium a mensa đr h mensorium rij quod est in mensa ut mantile et uas escarium

Menstruū. a mense diuatur h menstruuꝫ rui qđ solet euenire ꝑ mēsem uel circuitū lune sicut dolor capitis et ꝓfluuium sanguinis mulieris ꝓpe men strua sunt supfluus sanguis mulieris dcā a circui tu mensꝭ uł lune quo solet h euenire ꝓfluuium Hec et muliebra dñr. qꝛ sola mulier animal men struale ē. Cuius cruoris cōtactu fruges nō gmināt acescunt musta moriunt herbe amittunt arbores fructus ferrum rubigo corrumpit nigrescunt gra na Si qui canes inde ederint in rabiem efferuntur Glutinū olfati qđ nec ferro nec aliquo dissoluit cruore. ipō pollutū sponte dispergitur vñ h et h menstrual et h le. qđ patitur menstruū uł ptinēs ad menstruū Et menstruosus sa sum et menstrua tus ta tū. i. menstruis pollutus uel menstrua pa ciens Jteꝫ a mensis đr mensurnus na nū et men struus a um in eodem sensu vide in tercia pte in tractatu possessiuoꝝ desinenciuꝫ in nus Greg in omel qīquagesime luna in sacro eloquio pro de fectu ponitur carnis qꝛ dū menstruis momentis decrescit. defectum nature mortalitatis designat.

Mensula sule dimi pnł correpta parua mensa

Mensura a mecior tiris đr h mensura re. i. res a liquo suo mō uel tpe conscripta vł mensura est qđqđ pondere capacitate longitudine latitudine altitudine animoq finitur Hoc autem ē corpis aut tpis corpis ut hominū lignoꝝ columpnaꝝ et similiū. Longitudo uł breuitas tpis ut horaꝝ dieꝝ annoꝝ. ꝓpe autē mensura đr qꝛ ea meciamur ali quid ut vrna amphora Et a mensura diuatur mē suro ras raui vñ mensuratus ta tuꝫ et mēsuratim aduiiū Et ē actiuū mensuro cuꝫ omibus suis cō positis ꝑ hug Jꝑ eciam dicit ꝓprie autē mensura uocata est quia ea fruges mensurantur atq fru mentum. i. humida et sicca

Mensurnus exponitur in menstruum.

Mensus sa sum In mecior tiris exponitur

Menta herba odorifera. est. De qua macer Trita canis morsum supaddita cū sale curat.

Mentatus ta tum in mentū est

Mencior a mens đr mencior tiris titus tiri. i. cō tra menteꝫ ire et dicere. scilicet aliter dicere ꝙ in mente existimare siue ueꝝ dicat siue non. vnđ et dicendo ueꝝ pt quis mentiri. et dīdo falsuꝫ pt nō mentiri ¶ Jtē inter mendaciū et mentiri est drīā. sicut dixi in mēdaciū Et scias ꝙ mentiri et falsuꝫ dicere hīt se ut excedencia et excessa. qꝛ nō oīs qui mentitur dicit falsum ymo alīn dicit ueꝝ licet ipe intendat dicere falsum Et econūso Nō omis qui dicit falsuꝫ mentitur ymo aliqn credit dicere ueꝝ licet dicat falsum Ergo qui mentitur semper fallit uoluntate licet qnq fallatur in facti ūitate. et ido semp peccat Qui uero dicit falsuꝫ nō semp peccat Aliqn eniꝫ dicit falsuꝫ cū intencōne fallen di Et tunc ē pccm̄ et mendaciū Aliqn eciaꝫ falsuꝫ et credit dicere ueꝝ et tūc si adhibuit diligenciaꝫ debitā non peccat. sin autē peccat saltē uenialiter Qui autē dicit mendaciū semp peccat Et scias ꝙ dicere falsum ē dicere aliquid ita eē qđ non ē ita non distincto utꝝ intendat dicere ueꝝ uł falsum.

¶ Et nota ꝙ ille qui iurat aut simplr aut dolose iurat Si dolose ex duabus ptibus pt culpa sequi scilicet ex fraccōne iuramēti et ex dolo. qūis ergo ex ipa racōne iuramēti inqꝫtū iuramentū non ob ligetur ad ꝟuandū ipm̄ nisi ꝑ suam intencōnē tn̄ ex necessitate iuramēti inqꝫtū fuit dolosum obliga tur ad conꝟuandū taliter ꝙ ex dolo alius non le datur Et hoc ē qn ꝑ intencōm recipientis implet iuramentū Et sic intelligitur illud yꝟ. Quacumq arte ūboꝝ quis iuret deus tn̄ qui consciēcie testis ē ita hoc accipit sicut ille cui iuratur h intelligit Si autē simpliciter iuret absq dolo tunc in foro consciencie non obligatur nisi ꝑ intencōm suā ꝟ in foro contencōso ubi intencio ignoratur. obligatur ꝑ ꝙ ūba cōmuniter accipi solent ut dic frat thomas

Mentū a moneo nes đr h mentū ti qī momētū qꝛ semp ē in motu uel đr men qꝛ inde mandibu le oriant uel qꝛ ibi iungant vñ mentosus sa suꝫ et mentatus ta tū. i. habens magnum mentum.

Meo as aui are. i. manare decurrere fluere vñ h meatus tus. et h et h meabilis et h le Meo com ponit cū con et đr cōmeo as. i. simul meare Jteꝫ cū circū et đr circūmeo eas Jtē cū de et đr demeo as Jtē cū p et đr pmeo as Jteꝫ cū re et đr remeo as Jtem cū trans et đr transmeo as ultra meare Meo as neutꝝ est cum omnibus suis compositis

Meraca a merax đr h meraca ce quedaꝫ pocio,

ď vino ad uiciatū cerebꝝ purgandū vñ meracus
ca cū.i.purgatorius et ꝓď pnl'.ꝑsius Antichiras

Meraculus a merax. Melior sorbere meracas.
dr meraculus la lū.aliquātulū merax et hoc me
raculū li quedā pocō ď uino fcā idez qď meraca.

Merax a merus qď ē purus dr merax acis.ge
omīs.i.purus.clarus.defecatus.Et compaṫ mera
cior issimus vñ meraciter cius ssime adūbiū et h̄
meracitas tatis puritas claritas vñ deut' xxxij c.
Et sanguinem uue biberent meracissimum

Mercatus.a mercor caris dr h̄ mercatus tus ce
tus multoꝝ uendenciū ul' emenciū uel locus ubi
uenditur et emitur.ezech̄ xxvij.Et auro qď ꝓpo
suerunt in mercatu suo Et hoc mercatū ti.i.res q̄
uenditur uel emitur Et ponitur qñq3 ꝑ mercatu

Mercedarius a merces et do das cōponiṫ merce
darius rij ꝑuus ul' alius q̄ distribuit pecuniā sub

Mercedonius a m̄ces et dono as cōponiṫ dño
m̄cedonius nij dñs q̄ soluit m̄cedem oparijs suis

Mercedula le dimi.ꝑua merces et corr' du.Quo
modo autem formetur m̄cedula dixi in apicula.

Mercenarius rij.ꝑcio conductus scil3 qui accipit
m̄cedem Idem et baro q2 fortis ē in laboribus A
bari qď est ḡuis.i.fortis Cui contrarius est leuis
.i.infirmus Et ē scribendū ꝑ vnū n q2 diuatur a
m̄ces dis.et d mutatur in n Quidam tñ dñt q2
d mutaṫ in duo n et dr m̄cennarius ꝑ eos qua
lis mutacō fit sepe.ut a sedeo diciṫ sella ubi d in
duo l mutaṫ et cedo cessi in duo s mutaṫ ſ3 ꝑus
dictū magis placet michi vide eciam in questor

Merces a mereor uel merx cis dr m̄ces cedis ꝑ
miū uel ꝑcium.ſ3 ꝑciū cū par ꝑ pari datur.m̄ces
cū minus Et scias q2 aug' in ꝑmone ď conūsione
pauli.de m̄cede eterna dicit.opus cū fine merces
sine fine Nam oparius deficeret in uia nisi atten
deret qď accepturus esset Iďo iacobus diċ Omne
gaudiū existimate fr̄es mei cū in tēptacōnes uari
as incideritis Omne.i.plenū et ꝑfectū intellige q2
ut dicit ḡg' consideracō ꝑmij minuit uim flagelli.

Mercicula cule dimi parua merx

Mercidius a m̄ces et dico cis componitur h̄ m̄ci
dius dij ꝓpter mercedem dicens.i.loquens.

Mercimonium A merx cis dr h̄ mercimonium
nij.idem qď merx uel res que de una patria por
tatur ad aliam ut carius uendatur

Mercor a merx cis dr mercor caris catus sum ca
ri.i.uendere uel emere nundinare vnde h̄ m̄cator
h̄ mercacio h̄ et hec mercabilis et hoc le

Mercurialis a m̄curius dr h̄ et h̄ mercurialis et
hoc le Res mercurij ꝑtinens ad mercuriū Inueni
tur h̄ mercurialis ꝑ ꝓꝓo nomine cuiusdam uiri.

Mercurius mercatū cōponitur cū kirios quod ē
dñs et dr h̄ mercurius rij deus m̄catoꝝ vñ m̄curi
us q̄i m̄catoꝝ kirios.i.dñs Et interꝑtaṫ ꝑmo uel
eloquencia nā m̄catorib3 maxīe necessaria ē affa
bilitas vel m̄curius q̄si m̄cator chere.i.aue Illi e
nim ad reꝝ uenalium coempcōnē pace salutacōis
alliciunt Vel m̄curius q̄i medius currens q2 ꝑmo
medius currat inter auditorem et loquentē vnde
et h̄mes grece dr.i.interpres Et ꝑm hoc bene dr
deus m̄catoꝝ q2 inter ementes et uendentes ꝑmo
est medius Iďo fingitur habere pēnas q2 cito dis
currit q̄ cito exit ab ore loquētis replet aures au
dientis.nūcius dr q2 ꝑ ꝑmonē oīa cogitata enūci

Merda de.uel h̄ merdū di dr a merus. Cantur
a um ꝑ contrariū q2 nō sit mera uel dr a merus
qď est diuisio uel pars q2 stercus in digestione di
uiditur ab eo qď incorꝑatur et ꝑ secessum emitti
tur Et inde turpia diuata h̄ merdula le dimi.Et
merdosus sa sum et h̄ m̄dositas tatis et merdo das
daui.m̄da inq̄nare stercorare.Et ē actiū cū oīb3
suis cōposiṫ et cōponiṫ m̄difer ra ū m̄dā ferens

Merdifer ra ū pnl' correpta.exponiṫ in merda

Merenda.merus a ū cōponitur cū edendus a ū.
et dr h̄ merenda de cibus q̄ in nona sumiṫ Idem
et antecennia et dr sic q2 mere edenda.q2 tūc pu
rus panis datur de consuetudine.ul' cōponitur a
meridies et edenda Inde merenda q̄si post meri
diem edenda Et inde h̄ merendula le dimi et me
rendo das.merendam sumere.q̄si post meridiem
sumere uel edere Et est tractū a nona quo temꝑe
romani uocabantur ad cibos.

Mereo res.i.dolere flere Sed ꝓꝓe merere ē cū si
lencō dolere et caret ꝑterito et supplecione ꝑteriti
et sup̄.Omne eni3 ūbū qď caret pretito caret sup̄
et ꝑticipio pretiti temꝑis et futuri in rus ſ3 nō cō
ūtitur Item inuenitur mereo res rui meritum et
mereor ēis deponens in eaď sigficacōe sc3 m̄ito ac
q̄rē lucrari.Nota q2 antiq̄ dicebant mereo res rui
ubi nos dicimus mereor mereris Et ita mereo es
rui et mereo ꝑ dolere.concidebant in eanď uocez
in p̄nti q̄uis d̄riā ibi esset in temꝑe q2 merere ꝑ
dolere ꝑmam proď ſ3 aliud merere ꝑmā corr' xv.
Me mea merentē faciunt mala plura merentem.
tñ q2 illa d̄riā non erat nota oībus Ideo ḡma
tici modniores cā d̄riē ad mereo pro dolere tacue
runt m̄eo ꝑ acquirere in p̄nti et in oībus tꝑib3
que sequuntur litteraturam p̄ntis Et mutauerunt
illud in ūbū deponens et dederunt ei supplecōnē
ꝑteriti et dixēunt m̄eor reris meritus sum pretitū
ūo dicti ūbi tēuerunt sc3 merui isti q2 in pretito
nulla erit concidencia Nam mereo ꝑ dolere caret
ꝑterito et supplecōne preteriti Non enim dicimus
mestus sum ut quidā uoluerunt.q2 mestus tantū
nomen ē et non ꝑticipiū.Licet ergo merui non sit
ꝑteritū huius ūbi deponentis m̄eor tñ ad designā
dum q2 fuit ꝑteritū illius ūbi qď fuit mutatū in
m̄eor sic facienda ē declinacō mereor ris meritus
sū ul' merui meritus es ul' merui isti ⁊c̄ Si ergo in
ueniatur mereo res in p̄nti et in eius sequacibus
attribuendum ē antiquitati Sil'r si inueniaṫ mē
or ꝑ q2 olim fuit passiuū eius sil'r attribuendum
est antiquitati Itez scias q2 merui et mereor de
ponens signant passionem ſ3 ad modu3 accionis
Quia ergo significant passionē h̄nt construccōne3
passiuoꝝ Cū ablīo enim construunṫ mediante a
ul' ab ꝓpōne ſ3 q2 illa significant ad modū accōis
iďo h̄nt construccōnē actiuoꝝ Construuntur enim
cū actō ut mereor uel merui premium a te

Mereor reris meritus sum ūbū deponens Item
inuenitur mereo res rui ritū in eaď significacōne
sc3 merito acquirere uel lucrari Et componitur
cū con et dr cōmereor reris.demereor ris.i.ualde
mereri uel non mereri quasi deorsum a merito eē
uel fieri.ꝑmereor reris q̄i ꝑ aliquo mereri Et est
deponens cū oībus suis cōpositis et est secunde
coniug'.vide eciam in mereo meres

Meretricula le dimi.parua meretrix.

Meretrix.merces componitur cū trico cas et dr
h̄ meretrix cis sc3 scortū sc3 ꝑ mercede hominem
tricans.i.impediens ul' decipiens uel simpl'r diua
tur a mercor caris q2 m̄catur ꝑcium libidinis vñ

meretricius cia cium Et h meretriciū cij.i.domus
meretriciū uel turpis actus eaꝝ uel officiū Et me
retricor aris.uͥbum deponens.et producit tri
Merga a merges gitis dr hec merga ge.i.furca
cū qua cona segetis portatur.
Merges.a mgo gis dr h merges getis.i.garba
segetis sciz gonomus siue cona uel manipulus Et
dr sic qr ligatus mgitur in terra et corr penl' gn̄
Mergo gis msi sum Et componitur commergo
gis demergo gis emergo gis.i.extra mergere In
mergo gis remgo gis submgo gis Mergo et eius
cōposita sunt actiua licet sepe inueniantur abso
luta et in passiua significacione Et omnia faciūt
preteritum in si et supinum in sum
Mergulus li mas ge pnl' corr est di.de mergus.
Et ē equocū ad ferrum qd mgitur in lampade.
ad tenendum bapiꝝ et ad auem mergendum
Mergus gi mas ge quedam auis dcā ab assidui
tate mergendi Vnde a mergo gis dicitur freque
ter enim se mergens querit cibum.
Mergus goris neutri ge.Sicula cū qua aqua de
puteo trahitur Et dicitur a mergo gis.
Meridies a medius et dies cōponitur h meredi
es qi medidies.i.medius dies vn̄ dic ps in pmo
lib ma.qꝛ d mutatur in r in meridies.qꝛ autē dr
meridies quasi merus dies qr tunc merus dies.i.
purior.eth est Et inde meredianus na nū Et pm
ps.meridie ꝓ aduͥbio accipitur cū sit nomen
Meridior aris atus sum ari.ubū deponens dr a
meridies Et tantū ualet q̈ᵖtū in meridie requies
cere vn̄ Job xxiiij.Intͬ acuos coꝝ meridiati sunt
Meris.i.diuisio uel pars
Meristi dicti sunt quidaz hetici qui sepant scrip
turas et pciunt nō credentes in omībz pphis dn̄
tes alijs et alijs spiritibz pphasse et dn̄r a meris
Meritoriū a mereor reris dr h mitoriuz rij.i.do
mūcula ubi ciues res suas faciunt uel uendunt et
ubicūqꝫ mcimonia tenentur uel tabna uel locus
tenebrosus ubi patrantͬ adulteria et fornicacōnes
Et hinc h meritoria dr meretrix Sicut eciaz cau
pona tam ꝓ loco q̈ ꝓ femina Eadem dr et me
raria uel a merendo ul' a mero.i.uino Item me
ritorius ria rium quod meretur uel quod digniꝫ
est merito uel remuneratione.
Meritus.a mereor mereris dr meritus.ta.tū.et
dr emeritus.ta.tum.et immeritus.ta.tū.Item a
mereor h meritū.ti ¶ Et scias qꝛ est meritū cōdig
ni et meritū congrui.et sic extra caritatē existens
aliquid mereri potest.ut dicam in opus.
Merops opis dr quedam auis uiridis coloris q̄
eciam apiaster dr qr libentͬ apes comedit et eciā
gallus dr merops.merops fuit eciā ppꝛiuz nomen
Merosus.a merus dr mero ¶ cuiusdā hominis
sus.a.ū.merosum dicimus vinū.meratā pocōnē
ꝑt eciam dici merosus sa sum uinosus.a meꝝ ri.
Meroteca a meꝝ qd est uinū et theca qd ē posi
cio cōponitͬ h meroteca ce penl' ꝓd scz meri.i.vi
ni custodia uel repositoriū vn̄ h merotecarius rij
.i.vini custos vel repositor
Mersito tas ūbum frequen.a mso as et corr penl'
Merso sas ūbuz fre.i.frequenter mergere et for
matur a msu ultimo sup de mgo u mutata in o.
Merula.a merus.ra.rū deriuatͬ h merulus li et
hec merula.le.qr solus ul' sola uolet q̈i mera uo
lans vel merus qr mere cantat ul' merula q̈i mo
dula qr moduletur vn̄ et oliz medula dicebatͬ et
hinc merulinus a um ꝓd pnl' ſ merula pnl' corr
Meꝝ a meris qd est diuisio uel ps dr h meꝝ ri
.i.uinū et ppꝛie bonum et claꝝ et a fece segregatū
Et inde merus ra ꝝ.i.purus clarus manifestus Et
cōparatur mereor simus vn̄ mere rius sime adū
biū Et h meritas tatis.i.puritas claritas ſ hug.
Pap uero dicit meꝝ uinū puꝝ signat.naz meꝝ di
cimus quidq̄d puꝝ ē sicud aqua mera nulli utiqꝫ
rei iniecta uel admixta et corr me vn̄ in aurora
Nāqꝫ meꝝ reddit cor letū speracqꝫ figurat Et ouid
d reme.No stupeant mlto corda sepulchra mero
Merx mercis dr a mereor reris Et est merx ipsa
res que uenditur ſ ntūs non ē in usu apoc xviij
Mercem auri et argenti nemo emat amplius ꝛc.
Mespila.malum componitur cuz pila et dicitur
hec mespila le.arbor spinosa fructū in similitudi
ne maloꝝ faciens.sed paulo breuiorem Vnde et
dcā pilule formam habeant eius poma
Messias hebraice.grece xp̄s.latine unctus dr
Messicula le dimi.pua messis Et corr pnl'
Messio nis fe ge a meto metis Job xxix et ros
morabitur in messione mea
Messis sis fe ge.i.seges Sz seges a ferendo dū se
minatur messis a metendo dū matura colligitur
Messis eciam dicitur tempus uel actus metendi
Messor a meto tis dr h messor soris qui metit
Messoriū rij.i.uas escariū a msa dcm̄ q̈i msoriū
Messorius ria ū aptus ad metēdū a meto tis dr
Messulus A messis dicitur messulus la lum.i.
maturus ad messem.Et corripit pnl'
Mestifico a mestus et facio cōponitur mestifico
cas pnl' corr.i.mestum facere.et mestificus ca cum
Mestus.a mereo.es dr mestus ta ¶ tū pnl' corr
tū.et ē tantū nomen non pticipiū ut quidā uo
luerunt Et est mestus naturaliter tristis non casu
Idem et merens Item mestus uel merens anime
tristis aspcū Et compatur vn̄ h mesticia cie et h
mestitudo dinis Et ē mesticia cord tristicia uultus
Itē tristicia ipsius spūs ē.et fit qn̄qꝫ ex aliquo ac
cedenti dolore.ſ mesticia uiciū naturale ppetuū ē
Meta a metior tiris dr h meta te.i.circuitus ul'
alicuius rei finis uel terminus Meta eciam dr ꝓ
missio ul' conofigio.i.obligacio ī die nupciaꝝ Itē
meta ppō gca et tm̄ ualet q̈ᵖtū tn̄s uel de uel iux
Metacismus est m littere per ¶ ta uide in metro
scansionem collisio Et ſ hug ē secunda littera o.
sicut uidetur uelle hug Itez pap ymmo dicit mo
tacismus m littere congeminacō collisio Itez mo
tacismus ē quociens m litteram uocalis sequitur
ſ in me idem dicit pap Metacismus ē quociens
uocalis sequitur m ut bonoꝝ auꝝ Et ita uult qꝛ
secūda lrā sit o ī uno loco in alio ūo loco qꝛ sit e
Sed cōniter in donato in c de barbarismo in fine
scribitur p e in secunda lrā ubi dr Sunt eciā ma
le compōnes.i.cathosinteton que nō nulli barba
rismos putant In q̄bz sunt metacismi labdacismi
iotacismi Et h magis m placet Et cōponitͬ a me
ta qd est m et scisma qd est discordia ul' cismos
quod est corruptela diuisio scissio ul' uicium
Metalensis exponitͬ in quarta pte in c d tropis
Metalluz a metalon qd interpretatͬ spes diuatͬ
h metallū li qr natura eius ea est ut ubi una ve
na appuerit ibi sit spes inueniendi aliā et ideo dr
a spe inueniēdi Septem autē sunt gn̄a metalloꝝ
auꝝ argentū es electꝝ plūbū et qd domat omnia
ferrū Spāliter tn̄ h nomine dr omne metallum.

et ind᷒ metalicus ca cū Et scias φ q̄n̄ꝙ huiusmo
di nomina complexiua ut es et metallū sunt no
mina gn̄alia q̄n̄ꝙ sp̄alia ꝓut sunt gn̄alia in utro
ꝙ numero declinantur q̄ multe sunt species eris
et metalloꝝ. ꝓut sunt sp̄alia declinantur in singu
lari numero tantū ut auꝝ et ferrum ꝛc.

Metamorphosis a meta qd᷒ ē trans et morpho
sis qd᷒ est mutacō et ꝓꝓe sube cōponitur h̄ meta
morphosis sis uel metamorphoseos. i. tr̄nsmutacō
vn̄ in titulo ouidiano Incipit lib᷒ metamorphose
os Pn̄t tamen ibi esse due ꝑtes ꝑ appōnē ut Inci
pit liber metamorphoseos. i. de mutacione sube.
Greci enim carentes ablatiuo. gtīn̄ ponunt ꝓ co
constructū cū ꝑposicione ad modum ablatiui

Metaphora exponit᷑ in quarta ꝑte in c d᷒ tropis

Metaplasmus ē tr̄nsformacō uel lr̄ē in lr̄ām uel
sil̄be in silbam Et ut breuiter eius significacō api
atur Metaplasmus d᷒r barbarismus figura. i. aliq̄
rōnabili cā in metro ul᷒ prosa factus. huius xiiij
sunt sp̄ēs d᷒ q̄bus in q̄rta ꝑte in c d᷒ metaplasmo

Metarpus a metor aris h̄ metarpus pi. i. castroꝝ

Metathesis exponitur in quarta ꝑte ¶ metator
in capitulo de metaplasmo

Metator a metor aris d᷒r hic metator toris qui
castra designat Et prod᷒ pnl᷒ tam in ntō q̄ in gtō

Metatus ta tū. In metor metaris est

Metaxarius meta componitur cū taxo et d᷒r hic
metaxarius rij. i. qui in foro inponit rebus que
uendunt᷑ metā precij Idem licitator et taxator d᷒r

Metellus a meto tis d᷒r hic metellus li m̄cenari

Meticulosus In meticulus est ¶ us qui metit

Meticulus a metus d᷒r meticulus la lum penul᷒
cor᷑ Et meticulosus sa sum. i. formidolosus.

Mecior tiris titus ul᷒ mensus sum metiri. i. men
surare vnde mensus sa sum qd᷒ aliq̄n̄ accipitur in
passiua significacōne scilꝫ ꝓ mensuratus Mecior
componitur cōmecior tiris dimecior tiris emecior
tiris vn̄ emensus sa sum remecior tiris Mecior et
eius cōposita sunt deponencia et faciunt preteritū
in titus ꝫ frequencius in sus vn̄. mensus ē terraꝫ
Et sup᷒ in titū ꝫ frequencius in sum Et hꝫ quinꝙ
ꝑticipia vnū p̄n̄tis et p̄teriti imꝑfecti scꝫ meciens
Et duo p̄teriti ꝑfecti et plusq̄ꝑfecti scilꝫ metitus
et mensus Et duo futuri scꝫ metiturus A metitū
metitu Et mensurus a mensum su addita rus Et
h̄ eciam in cōpositis accidit Et ꝓd᷒ ꝑmaꝫ mecior
vn̄ orac᷒ in epi. metiri se queq̄ꝙ modulo suo ac pe
de veꝝ est. i. cōueniens Sꝫ meto tis eam cor᷑. vn̄
metitur q̄n̄ uenit a mecior tiris ꝑmam cor᷑ ꝫ pnl᷒
ꝓd᷒ ꝫ q̄n̄ uenit a metor teris tere titur cor᷑ ꝑmaꝫ
et mediam Xv. Dic metor et metitur. metitur me
cior affert Et scias φ futuꝝ indicatiui de mecior
inuenitur in bor vn̄ in p̄s letabor et partibor sic
cimā et cōuallem tabnaculoꝝ metibor. sicut dixi
in tercia ꝑte ubi egi de preti̅tis quarte cōiugacōis

Metis titis fe ge d᷒r a mitto tis Et d᷒r metis qui
libet locus fetorem de se emittens vel ut dicit ser
uius metis ē ꝓꝓe fetor terre qui ex aquis sulphu
reis nascitur Et in siluis plurimuꝫ nascitur et ha
bundat ꝓ densitate arboꝝ vn̄ ꝑsius Gutture sul
phureas lente exhalantem metites

Metitur a metor cor᷑ pnl᷒ ꝫ a mecior eam prod᷒

Metitus ta tū uide in mecior ¶ uide in mecior.

Meto tis messui sum d᷒r a mecior tiris Et ē me
tere secare et ꝓꝓe segetes colligere vnde messus sa
sum et h̄ messio onis Meto componitur demeto
tis vnde dn̄s per ꝓphetaꝫ demetā posteriorā tua
Emeto tis in codeꝫ sensu. i. destruere abscindere et
desecare Meto cū omnibus suis cōpositis ē actm̄
et facit preti̅tū in sui et supinū in sum et cor᷑ me
vnde prosper Quod serimus metimus qd᷒ damus
accipimus ꝫ meta te ꝓducit ꝑmaꝫ Xv Cum tua
rura metis. uicinis parcito metis.

Metodita a metodus qd᷒ est remediū h̄ metodi
ta te. quedā sp̄ēs medicine que remedia sectatur
et carmina vn̄ metodia dn̄r hij qui nec elem̄toꝝ
rōnē obꝫuant nec tp̄a nec etates nec cās ꝫ solas

Metodus. a meta qd᷒ ē c̄cuitus ¶ morboꝝ subas
uel alicuius rei finis uel terminus d᷒r h̄ metodus
di. remedium ul᷒ uia. vel pocius finalis terminus
A meta et oda qd᷒ est finis cōpositū vn̄ aristotil᷒
in ꝑncipio topicoꝝ ꝓpositū quidem negocij ē me
tod᷒ inuenire a qua poterimus silogizare de om̄i
ꝓbleumate ex ꝓbabilibus. uel metodus cōponi
tur a meta qd᷒ ē trans et oda uia Inde metodus
. i. transuiū. i. breuis uia. ul̄ dialetica d᷒r tr̄nsump
tiue metodus q̄ ad om̄iuꝫ metadoꝝ ꝑncipia uiaꝫ
habet Sola enim dialetica ꝓbabiliter disputat de
ꝑncipijs oīū arciū et ē fe ge metodus et cor᷑ pnl᷒

Metonomia ē uelut quedam tr̄nsnominacio de
qua dixi in quarta parte in c de tropis.

Metor taris tatus sum d᷒r a meta Et est metari
terminare. terminū ponere et metam constituē ul᷒
locare Item metari idem est qd᷒ metiri. Sꝫ metari
terre conuenit. metiri alijs rebus Et ꝓꝓe metari
ē diuide castra et assignare loca militibus in cas
tris. uel ponere castra ul᷒ mutare Et tūc diuatur
a mecior ul᷒ moueo. φ autē d᷒r mecior q̄si metam
ago eth̄ ē Et est ūbuꝫ deponens metor cū omibꝫ
suis cōpositis et ꝓducit me vnd᷒ lucanus in ꝑmo
Audax hespirios ueniam metatur in agros et in
de componitur castrametator taris.

Metreta a mecior d᷒r hec metreta te quedā men
sura uel metron grece latine d᷒r mensura inde hec
metreta quedam mensura et est liquidoꝝ Et licet
et urna et amphora et quidq̄d plus ul᷒ minus ca
pit mensura sit unde dici possit metreta. tam̄ ideo
h̄ sp̄aliter sibi h̄ nom̄ assumpsit q̄ sit mensura ꝑ
fecti nūj. i. denarij vnd᷒ et illud ioh̄ capientes sin
gule metretas binas ul᷒ tr̄nas Eadeꝫ d᷒r et metron

Metricus a metꝝ d᷒r metricus ca ¶ et prod᷒ pnl᷒
cū vnde ars metrica. que ē uel tractat de metris.
ul᷒ ꝑtinens ad metra Et componitur bimetricus.
ca cum. trimetricus ca cū. quadrimetricus ca cum
iambimetricus ca cū. et corripit tri.

Metron uel metros grece latine d᷒r mensura.

Metropol᷒ a metros qd᷒ est mensura et polis ci
uitas cōponit᷑ h̄ metropolis lis. Ciuitas ad cuius
mensuram alie ciuitates disponuntur scilꝫ ubi est
archiepūs vn̄ metropolitanus na nū. dn̄s uel ar
chiepūs illius ciuitatis sic dcūs Singul᷒ enim pro
uincijs metropolitani p̄minent quoꝝ auctoritati
et doctrine ceteri epi subiecti sunt Et sine quibus
nil reliquis epis agere licet Sollicitudo enim toci
us ꝓuincie ei cōmissa est sicut dicit hug᷒. ul᷒ a me
tropolites formatur metropolitanus a um sicud
dicit ꝑs in secundo ma. in tractatu de possessiuis
gentilia aput grecos in tes desinencia. mutata es
in a accipiunt nus cū in hanc formam ueniunt
ut metropolites. metropolitanus. uel metropolis
d᷒r a matros qd᷒ est mater et polis qd᷒ est ciuitas
q̄i mater aliaꝝ ciuitatū ul᷒ sit ethimol᷒ et cor᷑ pnl᷒

siue po ¶ Nota h' q metropolitani et archiepi id sunt Isti non hnt iurisdccōnem in subditos suffraganeoꝝ suoꝝ nisi in casibus iure expressis. vnde sicut pmas pt punire et iudicare metropolitanū n̄ tn̄ suffraganeos eius nisi ī casibus ita metropolitanus pt punire ac iudicare suffraganeos suos n̄ tn̄ subditos eoꝝ nisi in casibꝫ Epi subsunt metropolitanis Et nichil pt statuere ul' dispone de hijs que spectant ad cōnez statū puincie absq metropolitano Sicut nec econūso metropolitanus absq consilio epoꝝ Sed spālia que ptinent ad suos epatus sicut archiepus in sua diocesi sine consilio epoꝝ ita et ipi epi licite pn̄t facere singuli in suis epātibus sine consensu metropolitani ¶ Sunt aūt ista. consecrare ecclesias et uirgines. ordinare clericos. erigere altaria in ecclesia consecrata. Signare baptizatos in fronte cū c̄smate. conficere c̄sma. reconciliare solempniter penitentes. litteras dimissorias dare. Item inter subditos iudicare. Item anathematizare cū solempnitate Itez diuidere unā ecclesiam in duas. duas unire in unam. unam alteri subicere. et nouas ecclesias erigere. Ex cā tamen pt h' facere non aliter Et nichilominus requisito consensu illoꝝ quoꝝ interest et si forte non obtēto ¶ Itez epalem sinodū celebrare. reūtentes ab hēsi reconciliare Itez canonē late snīe condē quo ad suos subditos. h' n̄ dnt psūi ab inferioribꝫ epo et ita in apto ē driā int' epm et inferiores platos

Metropolitanus. in metropolis exponitur.

Metꝝ a metron dr h' metꝝ tri. quod constat ex uno ped. vn̄ ūsꝰ hexāiter dr ubi sunt sex pedes Item metꝝ dr lītma pedū coniūctio Et ƀ h' metꝝ qn̄q dr ūsus qn̄q constat ex duobus iambis Itē metꝝ dr quidquid mensura silbaꝝ pficitur ut in rigmis Et ƀ quamlibet eius significacōnem cōpetenter dr a metros qr mensuris pedum et silbaꝝ fit mensurando sillabas longas et breues uel numerꝝ silbaꝝ in construccōne eius Metꝝ cōponit' bimeter tra tꝝ ubi sunt duo metra. trimeter tratꝝ. penthameter tra tꝝ. iambimeter tra tꝝ. et pd metꝝ pmam naturaliter ut patet in hijs ūsibus. Ambulat in tenebris errando clericus omnis Qui sine metroꝝ lege. legenda legit.

Metuo tuis tui tuē. i. timere et caret supin̄ fm ulum deberet tn̄ facere metutū ul' metuitū vn̄ h' metus tus Et ē actiuū metuo et corr' pmā. psper Pauperiem xpo diuite non metuam ¶ Et diffinitur sic metus a iurīstis Metus est instantis ul' futuri piculi mentis trepidacō. Et ƀ ps in viij libro Actiua spēs quid semp actū significat et facit ex se passiuaꝫ absq duobus ūbis. metuo et metuor timeo et timeor Hec enim contrarias uocibus uidentur hrē significacōnes qūis eciaꝫ ad sensus qn̄ q corpis ptinencia ūba si quis alterius consideret in actiuis uocibus passionem. et passiuis actionē fieri inueniat. ut audio te. uido te. tango te. ondo tibi me pati aliquid in ipo actu Cū enim dico audio te. ondo q uocis tue actū paciunt' aures me e et econtrario audior a te dico cū uox mea agit aliquid in aures tuas Et subdit ps. uideor a te. ē passiuum. uideor esse bonus deponens.

Mica a minutus ta tū dr h' mica ce Et ē mica reliquie panis ul' qd cadit de pane dū frangitur et comeditur Et dr sic q̄i minutan cadens Et est et h' Vnd micatus ta tū contritus et in micas diminutus et confractus Mica eciam ponitur p pane modico qui fit in curijs magnatoꝝ uel in monasterijs ƺ prod pmam mica nomen sed mica ūbū impatiui modi corr' pmam Xw Clare phebe mica dabitur tibi cum sale mica

Michael elis. uel h' michael indeclina. interptat' quis ut deus Et qciens mire ūtutis aliquid agit' michael mitti phibetur ut ex ipso actu et nomie detur intelligi q nullus pt facere qd facere pualꝫ deus ut dic' gg. Et ideo eid michaeli multa que sunt mire ūtutis attribuuntur Ipe eniꝫ ut daniel testatur in tpe anxpi consurget et p electis tāq defensor et ptector astabit Ipe cū dracone et angelis eius pugnauit et ipos d celo eiciens uictoriā magnam fecit Ipse cū diabulo de moysi corpe altricatus est ex eo q diabolus eius corpus pdere uellet ut ipm pro deo iudeoꝝ pplus adoraret Ipse sanctoꝝ animas recipit et in padisum exultacōis pducit Ipse olim fuit pnceps sinagoge ut habet' dan̄ x ƺ nūc constitutus ē a dn̄o in pncipē ecclie vnde dr esse de ordine pncipū Ipe ut dr plagas egipcijs dei impio intulit. mare rubꝝ diuisit. pplū p desertū duxit et in terraꝫ pmissionis introduxit Ipe inter sanctoꝝ angeloꝝ acies signifer xpi habetur Ipse ad dn̄i iussum antixpm interficiet in monte oliueti in papilione et solio suo illo in loco circa quē dn̄s ascendit ad celos Item in uoce ipius archangeli michahel' mortui resurgent Ipse crucem. clauos. lanceam. et coronam spineam. in die iudicij ut dr pn̄tabit. uide in antixpūs

Michaneuntes tis mas ge. i. michinator uel pnceps michanatoꝝ Et dicitur a michania

Michania nie. i. ingeniositas vn̄ michanicus ca ¶ cū. i. ingeniosus

Micheas interptat' quis h' uel quis iste qm̄ minatur samarie ob causam simulachroꝝ illo modo quo dicitur de helin Quis ē iste inuoluens sentencias in sermonibus imperitis.

Mico cas caui caret supino ad driām huius ūbi mingo qd facit mictū Et accipitur micare in duabus significacōnibus scꝫ p splendere et salire ascendere ul' tremere Et componitur dimico cas caui. i. pugnare. emico cas cui. i. uald ul' sursuꝫ ul' extra micare. i. splendere salire ascendē Jero. in epl'a ad paulinū vij c Scintille emicant Mico cas et eius cōposita neutra sunt et faciunt pterita in cui et carent supinis pter dimico qd facit pteritū in caui. et mutata ui in tū facit supinū in catū. si ūo simplex ul' alia eius cōposita ƀ antiquitatē inueniantur facere pteritū in aui facient et supin̄ in atum sicut dicit hug. ps autē dicit q mico cas facit micui et sup debet facere mictū Sed dubitacōnis cā qr mingo facit mictū. in usu non inuenitur q̈uis ab eo ūbū cōpositū dimico cas caui facit et dimicatū q̈q emico emicui faciat et corr' pmam mico vn̄ ouid de reme. Vitricus et gladijs et acuta dimicet hasta

Micolor micolaris. i. fabulari

Micon interpretatur celsum

Microcosmus. cosmus. i. mundus cōponitur cū magalon quod ē longum ul' magnū et cū micros qd est minor ul' breuis vn̄ h' magacosmus. i. maior mūdus scꝫ in quo uiuimus et h' microcosmus. i. minor mūdus scꝫ homo qui dr minor mūdus minor. qr non constat ex quatuor elementis integraliter sicut maior mundus Mundus ūo pter expssam similitudinem quā hꝫ cū maiori mūdo

Micrologus a micros et logos fmo cōponitur h' micrologus logi qui breuiter loquitur uel qui

magnā rem annullare cupiens q̄i puā despiciendo narrat vñ h᷑ micrologiū gij .i. breuiloquiū et cor̄ lo

Microsꝰ ul̄ micron interp̄tat᷑ breuis siue minor

Microsichus sichi masꝰ ge .i. pusillanimis Et cō ponitur a micros et siche quod est anima

Mictū est sup̄ de mingo vide in mingo et mico

Micturio ris ūbuz meditatīn̄ et formatur a mic tu ultimo supino de mingo addita rio Et ponit᷑ simpliciter ꝓ mingere et cor̄ u ante ri Juuenalis Noctibus h᷑ ponunt lecticas micturiunt hic.

Migale lis pn̄l̄ cor. animal ē natū ad deridendū

Mdolosuz rapax ingluuiosuz sic̄ dic̄ glo leui xj.

Migma tis ge neu. et cor̄ a ante t Est aūt mig ma ordeum cuz palea. ṗsa xxx. Et pulli asinoꝝ q̄ operantur terram cōmixtū migma comedent. sicut in area uentilatū ē vnde dic̄ glo interlinearis pulli asinoꝝ .i. ap̄li et ap̄lici uiri duces gregis qui ope rantur terram .i. ecclesiam. uel unusquisq; corpus suum ut fructificent. cōmixtū migma comedent. .i. historiam cū sp̄uali sensu Sicut in area scriptu re uētilatū ē .i. examinatū a sp̄ū sancto Et ē sp̄ual̄ ista expō Vel ad litteraz exponit eciaz alia glosa vñ dicat cōmixtū migma. migma ē ordeū cū pa lea Et scias q̄ inuenitur dan̄ xiij. smigma ꝓ vn gento et tunc s est p̄ma littera. uide in s littera

Migro migras. in transmigro gras est

Miles a mille d̄r h᷑ et h᷑ miles tis q̄ in uno nu mero erant olim mille. ut poete ꝑ millenarium distincti. uel q̄ uix unus de mille erat electus ut miliciam exerceret vñ h᷑ et h᷑ militaris et h᷑ re. Et d̄z miles scribi ꝑ unū l producit tñ p̄mam Vnde quidam Miles pungit equum. sed iudex iudicat equum ¶ Et nota q̄ miles iusticie n̄ro tempe p̄t esse una dcō composita et tūc ꝑtinet ad quoddaz officiuz reddendi iusticiam Sed qñ sunt due ꝑtes miles iusticie d̄r quicūq; est miles iustus

Miletū ti quidā locus ē de q̄ h̄etur in actibus et ꝓd pn̄l̄ vñ in auro. leti cū paulo ꝑuenimus usq; miletum

Milia miliū. in mille exponitur ¶

Miliariū a mille d̄r h᷑ miliariū rij. ul̄ miliare ris spaciū mille passuum. ul̄ mille equitum Et d̄r sic quasi millenarium mensuras uiaꝝ. Nos dicimus miliaria Greci stadia Galli leucas.

Milicia a miles d̄r h᷑ milicia cie ul̄ d̄r a multus q̄i multicia q̄ negociū multoꝝ est ul̄ a mole reꝝ d̄r q̄i molecia. Et ē milicia. officiū militis. vnd̄ cū unus miles ꝑcutit alium et deicit d̄r miliciā facē Et milicia dicitur expedicō et eciam q̄dam locus rome sic uocatus ubi olim milites post miliciam solebant requiescere et curari

Militaris. a miles d̄r h᷑ et h᷑ militaris et h᷑ re .i. res militis uel quod ꝑtinet ad militem

Milito a miles d̄r milito tas Et pertinet tam ad amantē q̄ ad militē. utraq; enim exercet miliciaz licet ille nocturnam et iste de die Et utq; incubit castꝝ expugnandū vñ ouid̄ Militat omis amās. et h̄z sua castra cupido Et cōponitur cōmilito tas tari Et ē neu cū suis compositis Et scribitur per unū l sicut miles et tamen producit p̄mam

Milito onis masꝰ ge .i. miles et diuat᷑ a miles tis

Miliū lij d̄r a mille ꝓpter multitudinez fructus q̄ ut d̄r vnū granū milij seminatū postea facit mille vñ mileus lea leum et milinus na num. et miliaceus cea ceum Et corripit p̄mam milium.

Mille. a multus d̄r mille q̄i multe. ge omis plis nūj. indecli. vñ pl̄r h᷑ milia hoꝝ miliū Et cōponi tur duomilia triamilia quatuormilia et sic de ce teris Itē a mille milies adūbiū nūi et differt mil le ad milia Nā mille copulat millenariū. milia ūo plures millenarios copulat indeterminate vñ reci pit hec adiuncta. duomilia triamilia Et p̄t esse o racio Et tunc sic construitur duo milia hominū currunt. Et p̄t esse vna dcō. et tūc sic construitur duomilia homines currūt. licet sit tm̄ neu ge. iū git᷑ tm̄ imediate et intr̄nsitiue cū mas. genē. et fe et neu. ut duomilia homines duomilia mulieres duomilia alia. Et h᷑ iō. q̄ ut dic̄ agellinus Antiq̄ tus mille erat sinḡ nūi et milia suū plē. et sic cō struebat᷑ mille hominū interficit᷑. q̄i millenarius hominū. ſ; mō mille factū ē omnis ge. et plural̄ nūi Vnde milia contrahit ab illo q̄ fuit suū sin gulare ut composita a se construant᷑ intransitiue cū quolibet genē sicut mille. Et scribit᷑ mille per duo l. sed milia miles milicia ꝑ vnū l scribi dn̄t

Millenus a mille. d̄r millenus na nū Et hinc h᷑ millenarius. et millenarius ria riū. et millesimus ma mū. et hoc millenarium rij. et producit le.

Milleus a mille d̄r h᷑ milleus lei .i. calciamētū et ꝓpe calceus regis d̄r milleus ꝑ d̄r sos eius pūctos

Milies adūbiū nūj .i. mille uicibz. a mille diuat᷑

Millo a milleus d̄r millo las .i. suere vnd̄ h᷑ mil lus li .i. colare circa collum canis.

Millus milli exponitur in millo las.

Miluus a mollis d̄r h᷑ miluus milui q̄i mollis. q̄ auis mollis est et uiribus et uolatu vnde et d̄r miluus q̄i mollis auis et est ethimoloḡ vñ milui nus na nū Et ē miluus auis rapacissima et quasi semꝑ domesticis auibus insidiatur.

Mimilogus a mimus et logos qd̄ est ſmo com ponitur h᷑ mimilogus logi pn̄l̄ cor̄ qui mimos docet uel alloquitur uel mimis loquens vnde h᷑ mimilogium gij locucio mimi

Mimus mimi masꝰ ge .i. ioculator et reꝝ hūaꝝ imitator Sicut olim erat in recitacōne comediaꝝ q̄ qd̄ ūbo recitator dicebat mimi motu corꝑis exp̄mebant vñ hec mima .i. ioculatrix

Minax a minor naris. d̄r minax nacis ge omis .i. iracundus et feruidus Et comparatur minacior ssimus vnde minaciter cius ssime adūbium et hec minacitas tatis et ꝓd̄ pn̄l̄ gñ siue na

Minerua e in pallas exponit᷑ uid̄ eciā in norma

Mingo gis xi ctū .i. urinare urinā emittere vñ mictꝰ adūbiū et h᷑ mictus tus tui Item a mingo micto tas fre a quo mictito tas aliud fre Mingo cōponit᷑ commingo gis .i. simul mingere ul̄ mictu madefacere et deturpare demingo gis .i. ualde uel deorsum mingere ul̄ mictu ꝑfundē et deturpare. Emingo .i. extra mingere Immingo gis ꝑmingo gis .i. ꝑfecte mingere ul̄ mictu ꝑfundē deturpare remingo gis .i. iteꝝ uel retro mingere Mingo et eius cōposita faciunt p̄teritū in xi et sup̄ in ctuz abiecta n cā euphonie Et om̄ia sunt neut᷑ p̄ter commingo demingo et ꝑmingo que sunt actiua ꝓ mictu deturpare uel ꝑfundere Et scias q̄ canis ul̄ infirmus qui nō p̄t surgere d̄r mingere ad ꝑietē Itē mictum sup̄ de mingo eciā deberet esse sup̄ de mico cas sed non est in usu ut dixi in mico cas.

Miniator toris q̄ minio describit ul̄ ꝑparat et d̄r

Miniculor miniculū .i. auxilium ¶ a minio nias subsidiū vñ miniculor aris atus ari. auxiliari ad ministrare et ꝑ cōpōnē adminiculū culor et cor̄ cu

inime In minimus uide

Minimus a minor dr minimus a um vel mini
mus dr a nūo monadis qr post eū non sit alter
Et a minimus dr mīme adūbiū qđ qñqȝ ponitur
ꝓ nō qñqȝ ꝓ paꝝ Xw Hanc vocē mīme repimus
sepe negando Dicas et minime sepe signare paꝝ.
Potest et minime esse casus dtī de minima fe ge.

Miniographus a miniū et graphos cōponit hic
miniographus phi q minio scribit.vl miniogra
pho as.i.minio scribere et hec miniographia phie
scriptura cū minio facta Et corripit gra.

Minister minor cōponitur cū sterion qđ ē stacio
et dr hic minister qi minor in stacōne vl mīster dr
qi officiū debitū manibus exequatur Et hinc hec
ministra re et minister tra tꝝ Et hic et hec mīstralis
et hoc le res ministri uel ꝑtinens ad ministꝝ

Ministerculus la lum dimi ꝑuus minister.

Ministeriarches arcos cōponit cū mīsteriū et dr
hic ministeriarches archis.i.ꝑnceps ministerij

Ministerium a minister dr hoc ministeriū rij ꝑuici
um vl officiū ministri uid eciam in misterium.

Ministro tras traui trare dr a mīster et compo
nitur cū ad et dr admīstro tras Et cum sub et dr
submīstro tras a mīstrante obsequiū reddit a sub
ministrante subsidiuȝ ꝓrogat et ē actm̄ mīstro cū

Minitor taris frequent minari ¶ suis cōpositis.
et est frequentatiuū d minor naris et corr ni

Minium a minuo nuis dr hoc minium nij genus
coloris rubei qr minuatur anteꝙ color inde effici
tur vn̄ minio as.i.minio ꝑparare vl scribere Et
minius nij quidā fluuius gallicie et hic et hec minia

Mino nas naui nare.i.cōpel¶nie quidā ꝑpꝑlus
lere vl ducere vnde Jero.me minauit et abduxit
in tenebras vn̄ hic et hec et hoc minans tis et ꝓducit
mi. Sed minans a minor minaris.corripit mi et
ē actiuum mino nas cū oībus suis compositis
et ꝓd mi Sed minor naris deponens corr mi Xw
Dum grex minatur lupus illi dente minatur.
Dans troia minas cecidit non se bene minans

Minor aris tus suȝ dr a miniū.mala minamur
bona ꝓmittimus vnd minator qui nūciat adūsa
hic monitor qui bona ꝓmittit Et dr minari a mi
nio qsi ab ardore et rubore et rubicunda acie ocu
loꝝ qn̄ furiose ardescunt Et hinc hec mina ne Sed
raro inuenitur nisi in pl̄i nūo scilȝ hee mine naꝝ
Et minabundus da dum simil minanti et corr mi
hee mine naꝝ Sed mino nas ūbū ꝓducit mi Xw
Nolo timere minas dū me sine vimine minas Itē
mina.ne ē quedam mensura bladi vl fructus ut
mina grani valet x ꝓ Minor cōponitur cōminor
aris.i.simul minari increpare.Et est minor depo
nens cū omnibus suis compositis et corripit mi.
uide in mino nas Item minor est compatiuum.

Minorculus in minusculus exponitur

Minoro a minor nomine deriuatur minoro ras
raui rare.i.minorem facere et ē actiuū vnde hic et
hec et hoc minorans tis ecc xxxj Minorans ūturem
et faciens vulnera et ꝓd pnl minoro sic minores
vn̄ in auro dr Maiestate patri patre minorat eū

Minotaurus monstꝝ dcm̄ qđ ex homine.i.pasi
phe et thauro natus fuit.caput thaurinū ꝑ ceta
¶homo fuit

Minsatoriū.in minso sas est.

Minso a mingo is dr minso as.i.freqnter min
gere vn̄ hic minsator toris et hec minsacio cionis et
hic et hec minsabil et hoc le qđ facile mingitur uel
qđ cito emingimus scilȝ nimis aquosum uel paꝝ
coctū Item a minso minsito tas aliud fre. Item a
minso sas hoc minsatoriū rij locus uel uas ad min
gendum sciȝ quod recipit urinam Et idem minsa
terium quasi nimia minsacione tritum

Minucia a minutus ta tū dr hec minucia cie.i.
mīma cuiuslibet rei porcō. Vn̄ in passione beati
vincencij martiris.sales ignibus sparsi crepitanti
bus minucijs ꝑ membra dissiliunt

Minuo is ui utū uere.vn̄ minutus ta tū Et cō
ꝑatur cior ssimus vn̄ minute cius me adūbiū .et
cōponitur minuo cū con et dr cōminuo is Et cū
dis et dr diminuo is ꝑ duo m ꝓ disminuo is et
mutatur s in m.ꝑt eciam cōponi cuȝ di et dr di
minuo is sine s Itē minuo cōponitur imminuo is
reminuo is sanguiminuo is sanguineȝ minuē Mi
nuo et eius cōposita oīa sunt actiua et faciūt
ꝑtitū in ui diuisas sillbas et sup in tū vi.in diuuo

Minera re uena metalli subtranea fe ge et ꝓd

Minurrio a minuo is dr minurrio ris riui¶ ne
rire.i.minutū cantare et ē oīum minutissimaꝝ
auiculaꝝ vn̄ hec minurricio onis.i.cantilena mi
nutissimaꝝ auiculaꝝ

Minurricio onis In minurrio ris est

Minusculus a minuo is dr hic et hec minor et hoc
minus. vnde minusculus la lum.i.paꝝ minor Et
minorculus la lum Idem et minoritas tatis Et ꝓ
ꝑs minusculus formatur a minus compatiuo ad
dita culus.sicut a maius maiusculus.

Minutal. A minuo.is.dr hoc minutal.talis.i.mi
nutū frustū vl genus cibi sic dcm̄ qr fiat de pisci
bus et micis et minutis oleribȝ minutatī conscisis
vnde Juuenal hesternū solitus medio ꝑuare mi¶nutal.

Minutulus la lum aliquantulum mi
nutus Et dicitur a minutus

Minutū a minuo is diuatur hoc minutū ti qddaȝ
pondus sciȝ media ꝑs quadrantis vnd pauper ui
dua misit duo minuta.i.quadrantem vnd in alio
euangelio dr qꝫ misit in corbonā quadranteȝ Itē
a minuo minutus ta tū ut dixi in minuo is Iteȝ
a minuo.minutu.u mutata in o.fit minuto.fre.

Mioparo.paro onis dr nauis pirataꝝ Inde ꝑ cō
poneȝ dr mioparo onis qi mīnus paro Est eniȝ
nauicula pirataꝝ ex vimine et crudo coreo cōtex
ta vnd legitur in historijs Gens saxonuȝ miopo
nibus non uiribus utuntur.fuge pocius ꝙ bello
parati Et ꝓd pa ut patet in illo ūsu gcīs Barca
celox paro denter minusculus mioparo

Mirabilis a miror aris dr hic et hec mirabilis et hoc
le et compat vn̄ mirabiliter lius me adūbiuȝ.Et
hec mirabilitas.atis vide in miraculum

Miraculum A miror aris dr hoc miraculū li Et li
cet multa naturalia que cotidie fiunt aliqn̄ dnr
miracula ꝓꝑe tam̄ dr miraculū qđ fit contra con
suetū cursum nature.ut ꝑtus ūginis.resuscitacio
mortuoꝝ.et consimilia vnde miraculosus sa sum
miraculis plenus ꝓ hug¶ Hic nota qꝫ sic habet
ex ūbis phi in ꝑn methaphice Admiracō ex du
obus cātur.sciȝ ex hoc qꝫ alicuius effectus cā occul
ta ē.Et ex eo qꝫ aliqđ in re uidet qđ aliter esse
deberet Contingit ergo aliqđ esse admirabile sim
plr.et aliqđ eē admirabile q ad hūc.Admirabile
huic est omne illud cuius cā occulta ē sibi Et cui
uidetur ꝓ suam estimacōnē aliquid obuiare quare
non ita esse deberet.quāuis in re nichil sit repug
nans.nec cā in re sit minus occulta et hoc ꝑt dici
miꝝ illi Admirabile autem in se ē cuius cā simplr
occulta est Ita eciam qꝫ in re est aliqua ūtus ꝓm

rei ũitatez p quã aliter deberet contingere huius
modi autem sunt. que immediate a ũtute diuina
causantur que est cã occultissima. et alio modo q̃
se habebat ordo cãꝝ naturaliũ. sicut ꝙ cecus iterꝝ
uideat. ꝙ mortuus resurgat. et huiusmodi Et hec
ꝓpe miracula dñr que in seipis et simpl'r mira h̃
autẽ qñqꝫ sunt sup naturam. qñqꝫ p̃ter naturam
qñqꝫ cont̃ naturam. Sup̃ naturam dr miraculum
qñ natura in ipãm subam facti non p̃t sicut diui
sio maris rubri. suscitacõ mortuoꝝ. et huiusmodi
Illa ũo dñr p̃ter naturam fieri in qua quidez na
tura p̃t q̃tũ ad subam facti h̃ tñ p̃ter opacõnem
nature fiunt iussu diuino Et ꝙ h̃ dicantur mira
cula contingit ex tribus. pmo ꝓpter excessum et
quendaz singularem modũ Sicut rane ꝓducte in
egipto in tanta multitudine sicut ante uisum nõ
fuerat Secundo ꝓpter h̃ ꝙ hora det̃minata conti
gunt ad inuocacõnez diuini nominis. sicut ꝙ ma
nus ieroboam extensa contra ꝓphãm arefacta fu
it. et ara eius diſſa. iij Reg̃ c xiij. Tercĩõ qñ aliqd
ul'r contingit sicut in ueteri lege nũj v. d aqua ze
lotipie. ꝙ post potuz illius uenter adultẽ diuino
miraculo putrescebat Cont̃ naturam autẽ diceba
tur aliqd fieri qñ est in re aliqd contrariũ qd fit
sicut si graue sursum mouẽtur uel ꝙ ũgo pepit.
uel huiusmodi ita ꝙ miraculose datur actus ma
nente contraria natura que scꝫ ẽ pncipiũ contra
rij actus ❡ Item scias ꝙ miracula siue signa facta
p bonos. pñt distingui ab hijs que p malos fiũt
tripliciter ad minus pmo ex efficacia ũtutis ope
rantis q2 signa fcã p bonos diuina sunt ũtute in
illis eciam ad que ũtus nature se nullo modo ex
tendit Sicut suscitare mortuos et huiusmodi que
demones s ũitatem facẽ non pñt. h̃ in p̃stigijs tã
tuz que diu durare non pñt Secundo ex utilitate
signoꝝ q2 signa p bonos fcã sunt d rebus utilibꝫ
ut in curacõibus infirmanciũ et huiusmodi Signa
autem p malos fcã sunt d rebus nociuis ũl uanis
sicut ꝙ uolant in aere uel reddant memb̃ homi
nũ stupida et huiusmodi Et hanc diãm btũs pe
trus ponit in itinerario demẽtis. Tercia drã est q̃
tũ ad finẽ q2 signa bonoꝝ ordinant̃ ad edificacõz
fidei et bonoꝝ moꝝ h̃ signa maloꝝ sunt in mani
festum nocumentũ fidei et honestatis Eciam q̃tũ
ad modũ drñt q2 boni opantur miracula p inuo
cacõm dini nõis pie et reũenter h̃ mali qbusdaz
deliramentis sicut ꝙ incidunt se cultris et faciunt
huiusmodi turpia Et ita signa p bonos fcã ma
nifeste pñt discerni ab hijs que ũtute demonum
fiunt Datur autẽ malis talis ptãs a deo. alias au
tem nichil possent facere s aug̃ vel ad fallenduz
fallaces sicut in egipcios Et eciã in ipsos magos
data ẽ ut in eoꝝ spũum opacõnem. i. seducciones
uiderentur admirandi a quibus fuerant dãpnãdi
vel ad monendos fideles ne aliquid tale facere ꝓ
magno desidẽnt ꝓpter qd eciam nob̃ in scriptura
sunt ꝓdita vel ad exercendam ꝓbandãqꝫ ac ma
nifestandaz iustoꝝ pacienciam uide in ꝓpha et in
diomedes ❡ Et ut dicit g̃g̃ in quadã omelia sup
illud math̃ x Infirmos curare ꝛc̃ Ad h̃ quippe ui
sibilia miracula coruscant ut corda audienciũ ad
fidez inuisibiliũ ptrahant ut p hoc miꝝ qd foras
agitur hoc qd intus est longe mirabilius esse sen
ciatur vñ nũc quoqꝫ cũ fideliũ nũositas excreuit
inter scãm ecclesiam multi sunt qui uitam ũtutũ
tenent et signa ũtutũ non hñt q2 frustra miracu

lum foris oñditur si deest qd intus opetur Item
sup illud marci ult̃ Signa autez eos q̃ crediderint
hec sequentur ꝛc̃ dicit idem g̃g̃ Numquid fratres
mei q2 ista signa non facitis mĩme creditis. h̃ hec
necessaria in exordio ecclesie fuerunt vt enim ad
fidez cresceret miracul' fuerat nutrienda q2 et nos
cũ arbusta plantamus tã diu aquã eis fundimus
quousqꝫ ea in terra conualuisse uideamus at si se
mel radicẽ fixerit. irrigacio cessabit Hinc ẽ etenĩ
ꝙ paulus dicit lingue in signũ sunt nõ fidelibus
sed infidelibus ❡ Jero eciam in omel' Erat ihesus
eiciens demoniũ sic dicit Eicere demones cõne est
opus inter ministros dei et mĩstros diaboli ũitatẽ
confiteri et iusticiaz facẽ. ꝓuatũ opus ẽ tantũ sanc
toꝝ Jdo quẽ uideris demonia eicientẽ si non ẽ cõ
fessio ũitatis in ore eius nec iusticia in manibus
eius. non ẽ homo dei. Si autez uidis ũitatẽ confi
tentẽ et iusticiam facientẽ. et si demonia non eicit
hõ dei est ❡ Hic eciam nota ꝙ in fine mundi sig
na fideliuz cessabunt h̃ signa antexp̃i et eius satel
litũ patebunt vñ dicit g̃g̃ mor̃ xxxij tractans il
lud iob xl Stringit caudam suaz sicut cedꝝ quid
autẽ beemoth istius cauda nisi illa antiqui hostis
extremitas dr cũ nimiꝝ uas ꝓprium illum pditũ
hominẽ ingreditur qui spãliter antixp̃s nomina
tur. quẽ q2 mõ honoribus seculi. mõ signis et ꝓ
digijs ficte sanctitatis leuari pmittitur. recte uoce
dñica cauda illius cedro compatur Sicut eniz ce
drus arbusta cetera in altum crescendo deserit Ita
tũc antixp̃s gloriam mundi tempaliter optinens
mensuras hominũ et honoris culmine et signoꝝ
ptãte tñscendit ❡ Sz considandum ualde ẽ cũ bee
moth iste caudam suã sicut cedꝝ subleuat In q̃
tunc atrocior q̃ nunc se erexerit surgat Que eniz
penaꝝ gña nõ nouimus que non iam uires mar
tiꝝ exercuisse gaudemus Cum ergo beemoth iste
caudam suã in fine mundi neqꝰs dilatat Quid ẽ
qd in hijs tormentis atrocius crescit nisi hoc qd
p semetipãm ũitas dic̃ Surgent pseudo ꝓphete et
pseudo xp̃i et dabunt signa magna et ꝓdigia ita
ut in errorem mittentur si fieri p̃t eciã electi Nũc
enim fideles nrĩ mira faciunt cũ pũsa paciuntur
tunc autẽ beemoth huius satellites eciaz cũ pũsa
inferunt mira fcũri sunt Pensemus ergo que erit
hũane mentis illa temptacõ qñ pus martir et cor
pus tormentis subicit Et tñ ante eius oculos tor
tor miracula facit cuius tunc ũtus non in ipo co
gitacõnez fundo quaciat̃ qñ eis q̃ flagris cruciat
signis coruscat. Dicatur ergo recte stringit caudaz
suã sicut cedꝝ q2 nimiꝝ et altus tunc erit ueñacõ
ne ꝓdigij. et durus crudelitate tormenti Hinc per
ꝓphaz dr Insidiatur in occulto sicut leo in cubili
suo Recte leo et insidians dr Insidians p miracu
loꝝ spẽm Leo p fortitudinẽ secularem ut eniz eos
qui apte iniqui sunt ptrahat. secularem potenciã
ostentat. ut ũo eciaz iustos fallat signis sanctitatẽ
simulat Ill' eniz suadet elacio magtudinis illos de
cipit oñsio sanctitat̃ uid ec̃ in añxp̃s et ĩ diabolꝰ

Mirica ce nomen arboris que genestra dr Et de
riuatur ab amarus ra ꝝ q2 ualde amara ẽ et nas
citur in deserto et saxosa humo Jere xvij. Quasi
mirice in deserto et ꝓd pnl' vñ ouid metam. ꝓpe
tuo qꝫ uirens buxus tenues qꝫ mirice

Miridicus ca cũ. i. mira dicens Et componitur a
mirus ra ꝝ et dico cis Et cor̃ di licet dico cis pmã
ꝓd q2 tenet naturaz huius p̃titi dixi qd natural'r

Mirifico cas caui care .i. mira facere ¶ primam corr.
et componitur a mirus ra rum et facio cis Inde mirifi
cus ca cum. quia mira facit et mirificens tis in eodem sen
su Et comparatur mirificencior simus sed mirificus su
plet locum huius positiui mirificens quia non est in usu
vnde mirifice mirificenter cius me. aduerbium et hec mi
rificencia cie et corripit fi
Mirmica ce .i. formica et hinc mirmiceus cea ceum
.i. formiceus et hec mirmicea cee .i. uerruca corporis.
Mirmicites a mirmica dicitur hec mirmicites citis que
dam gemma que formice reptantis effigiem imitatur
Mirmicoleon a mirmica et leon quod est leo compo
nitur hic mirmicoleon ontis. Idem quod formicoleon
Job iiij. tigris perijt eo quod non habet predam vnde
secundum aliam literam mirmicoleon vnde dicit gregorius in moralibus
translacione autem lxx interpretum nequaquam tigris dicitur
sed mirmicoleon perijt Mirmicoleon quippe paruum est
ualde animal formicis aduersum quod se in puluere ab
scondit et formicas frumenta gestantes interficit
interfectas quia consumit. mirmicoleon autem latine
dicitur uel formicarum leo Recte autem formica et leo
nominatur quia siue uolatilibus siue quibusdam alijs
minutis animalibus formica est Ipsis autem formicis leo
has enim quasi leo deuorat sed ab illis quasi formica de
uoratur Cum enim elephas dicit mirmicoleon perijt
quid in beato Job sub mirmicoleuntis nomine nisi
pauorem et audaciam reprehendit ac si enim apte di
cat non eciam iniuste percussus es quia contra erectos
timidus contra subditos audax fuisti ac si aperte
dicat Contra astutos te formido presserit contra simpli
ces temeritas inflauit sed predam iam mirmicoleon non
habet quia tumida tua elacio dum uerberibus premitur ab
aliena lesione prohibetur Potest eciam hoc gregorius exponi
de diabolo vnde dicit gregorius Recte leo et formica no
minatur siue uolatilibus siue quibuslibet alijs minutis
animalibus formica est ipsis autem formicis leo sicut pre
dixi has enim quasi leo deuorat sed ab illis quasi formi
ca deuoratur quia nimium antiquus hostis sicut con
tra consencientes fortis est ita contra resistentes debi
lis Si enim eius suggestionibus assensus prebetur
quasi leo tollerari nequaquam potest Si autem resistitur. qua
si formica atteritur Alijs ergo leo est alijs formica quia
crudelitatem illius carnales mentes uix tollerant
Spirituales uero infirmitatem illius pede uirtutis cal
cant. vide eciam in formicoleon. et in diabolus.
Mirmicon uel mirmin grece. latine dicitur formica.
Miro onis ge mas .i. mirator deriuatur a miror
aris Item miro ronis .i. vnguentarius. sed tunc diria
tur a miron greco quod latine dicitur unguentum
Mirocopus miron componitur cum copus quod est la
bor et dicitur hic mirocopus copi. unguentarius qui la
borat circa unguenta facienda uel uendenda Et i
dem dicitur cirocopus pi. a ciros quod est manus et corr. co
Miron grece. latine dicitur vnguentum.
Miropola miron componitur cum pole et dicitur hic et
hec miropola le. qui uendit unguenta vnde miropo
lium .i. domus unguentaria ubi uenduntur unguenta
Eadem domus dicitur et propola le. a pro. et pole quod est
uendere quasi pro uendere facta. hoc eciam nomine
potest dici quelibet domus ad uendendum aliquid facta
et producit po quia pole pro uendere producit primam
Miror aris atus sum ari .i. prospicere uel laudare.
uel pro miro habere Et ponitur sepe pro cupere cum
suis compositis quibusdam scilicet pro suo consequenti an
tecedens. primitus enim miramur. postea mirata cu
pimus. A miror diriuatur hic et hec mirabilis et hoc le et
comparatur vnde mirabiliter lius sime aduerbium. et hec
mirabilitas tatis Miror componitur admiror aris .i.
ualde mirari uel cupere. admiror uirtutes miror opera
Commiror aris simul mirari. demiror aris ualde mi
rari uel deorsum et est deponens miror cum omnibus suis
Mirobalanum. miron compo ¶ compositis et producit mi
nitur cum balanum quod est unguentum de balano factum
Et dicitur hoc mirobalanum quasi redolens balanum quia ex
glande balani odorata fiat Et corr. la
Mirotheca ce fe ge .i. unguentorum repositorium.
Et componitur a miron et thecum et producit the
Mirra arbor est que grece smirra dicitur cuius uirgul
ta arabes exurunt ut melius pullulent et fructifi
cent sicut dicitur in historijs Item mirra est gummi illius
arboris Et dicitur mirra quasi amara vnde ysidorus. Mirra
est arbor arabie altitudinis quinque cubitorum. similis
spine cuius gutta uiridis est atque amara vnde et no
men accepit mirra Gutta eius sponte manans pre
ciosior est elicita corticis uulnere uilior iudicatur Ex
dictis patet quod mirra dicitur tam gutta quam arbor illius.
Mirrum unguentum est odoriferum ex mirra factum
Judith x vnxit se de mirro optimo
Mirretum ti locus ubi mirtus crescit Et diriuatur a
mirtus et producit penultimam. uide in mirtus.
Mirreus rea reum de mirro existens uel ad mirtum
pertinens Et dicitur a mirtus.
Mirtosus sa sum In mirtus est
Mirtus. a mari diriuatur hec mirtus ti. uel mirtus
quedam arbor quia in litore maris habundat vnde et
a grecis mirene dicitur uel dicitur mirtus quia mire redolebat
vnde mirtosus sa sum. plenus mirtis
Misach interpretatur risus uel gaudium Idem et
misahel qui interpretatur populus domini
Misahel in misach uide
Miscelio onis qui nouit artem miscendi diuersos
cibos uel potus et est mas ge et diriuatur a misceo ces.
Miscellaneus A misceo ces dicitur miscellaneus nea
neum et miscellanus a um in eodem sensu .i. mixtus
vnde hec miscellaneum .i. commixtum ut cibus gladiatorum
uel miscellaneum dicitur uas in quo prandia gladiatorum
miscebantur vnde Juuenalis fictile sic ueniunt ad
Misceo ces cui. mixtum quod ad ¶ miscellanea ludi
mixturam pertinet Et miscere .i. potare vinum pre
bere Et est tractum inde. quia antiqui miscebant calida
frigidis. et frigida calidis in calice. vnde calix dic
tus est a calida potacione. sicut adhuc nos misce
mus aquam uino. et econuerso. Et hinc mixtim ad
uerbium Misceo componitur admisceo ces cui. vnde
admixtim. et admiscuus a um. commisceo ces cui .i.
simul miscere. vnde commixtim. et commiscuus a um
.i. commixtus vnde hec commixtura re Immisceo ces cui
vnde immixtim et immiscuus a um. permisceo ces cui
vnde permixtim et permiscuus a um. premisceo ces cui
precul uel ante uel pro aliquo miscere vnde premixtim.
Remisceo ces cui. Intermisceo ces cui Misceo et
eius composita faciunt preteritum in cui et supinum in xtum
et omnia sunt actiua. secundum uero aliam significacionem
secundum quam pertinet ad potacionem uel administracionem
uini neutra sunt secundum hugwicionem In uincio cis Dicit eciam
hugwicio quod commixtio pronunciatur in sono de t. quia x pre
cedit t. et ista est opinio communior. Quidam tamen dicunt quod
misceo ces facit mistum per s Et uidentur hec dicere
priscianus qui dicit in xj li. in tractatu de participio. x quasi
antecedente t. vnum inuenio in tus. a textu textus.
potest dici quod priscianus intelligit de uerbis que habent x in pre
isellus la lum. dimi. paruum miser. vnde ¶ tento

misellulus la lum. similiter dimi. pnl' correpta

Miser ra rū. dr a mitto tis. ꝑ uocem. ꝭ ꝑ significa
cōm miser diuatur ab amitto tis. ꝓpͤe quidez mi
ser dr qꝛ omnē felicitatē amiserit. miser eciam dr
tristis. qꝫ autē dr miser q̈i minus ꝑuiens. et ꝭ est.
Et compatur miser rior rimus. vn̄ misere riuſ me
adūbiū. et ꝭ miseria rie. erumpna ubi nulla ē feli
citas. Et formatur miꝑrimus a miser. addita ri

Miseracio cionis. in misericors uide.

Misereor. a miser dr misereor eris sertus sum. Et
est misereri sup miseriam alicuius condolere et cō
pati Et construitur cū gtō et dtō qn̄qꝫ. sed raro cū
actō. In eod̄ sensu. et misereo res. qd̄ antiquitus fu
it in usu et non habebat pretitū. vnde miseret et
miseretur. impsonalia. miseret construit̄ cū actō et
gtō. ut miseret me tui. me misertū ē tui ¶ Et no
ta qꝫ misereo in eodez sensu et eod̄ modo construe
batur quo misereor ꝑ hug̃. Et scias qꝫ ista qn̄qꝫ ú
ba impsonalia construunt̄ cū actō et gtō. Penitet
et tedet miseret pudet et piget ista. Accusatiui siū
guntur cū gt̄is ꝭ qn̄ ponunt̄ cū infinitis requirūt
tantū actm̄ ut penitet me peccare. tamē ista duo
miseret et tedet non hn̄t p̄teritū ꝭ tantū suppleti
onē p̄teriti. ut miseret miserebat misertū est. tedet
tedebat tesum est Et construuntur cum utroqꝫ ca
su ꝑm ṗs transitiue Qui exponit sic Penitet me
peccati. i. penitencia peccati habet me Quidā aū
dn̄t qꝫ construuntur cū accō transitiue et cū gtō
ex ui cause materialis. et daudūt in se supponez
ut pudet me tui. i. pudor tui hꝫ me tui ꝭ est de
te Dn̄t eciā qꝫ ista qn̄qꝫ úba impsonalia non ad
iungunt̄ cū gt̄is nisi impsonaliter Et racō est qꝛ
ille infinitiuus ponitur loco gēit̄. ut penitet me
peccare id ē peccati. Et ideo non posset supponere
úbo psonali Et ꝭ fuit opinio magr̄i bn̄. vid̄ in

Miseresco cis inchoa. de misereo res. ¶ peniteo

Misericors. Cor cōponit̄ cū miserꝝ. ul' pocius mi
serans Et dr ꝭ et ꝭ et ꝭ miꝑicors cordis. a cōpa
ciendo aliene miserie dcūs q̈i miserꝝ uel miꝑans
cor hn̄s sup aliquē afflictū cōpaciendo. vn̄ miseri
corditer. et ꝭ miꝑicordia die. qꝛ miserꝝ ul' miꝑans
faciat cor dolentis aliena miseria In deo tn̄ ē mi
sericordia sine ulla cordis miseria Et differt a mise
racione. qꝛ bene uelle misericordia ē. bene facere
miꝑacionis Est enim miseracio. miꝑicordie accio
qꝛ miꝑicordia tantū affectus cord̄ est quo cōpelli
mur ut miꝑis subueniamus ul' cōpaciamur si suc
currere nō ualemus ꝭ miꝑacō ex ope cōprobat̄

Miseror raris atus sum. A miser ¶ uide in pius
uel misereor dr Et est miserari idem qꝫ misereri ꝭ
misereri tm̄ cord̄ est etsi subuenire nō possimus
ꝭ miserari ex ope comprobatur Et construit̄ cū
accō. ut misereor te. i. signū et opus mīe tibi ex
hibeo. vnde ꝭ et ꝭ miꝑabil' et ꝭ le. dignus mise
racōne. q̈i miꝑicordie ul' miserie habilis. vnde mi
serabiliter aduerbium. et hec miserabilitas tatis.

Miserrimus rima rimum. In miser vide.

Missa A mitto tis dr ꝭ missus si. i. nuncius. Et
hec missa se. i. nuncia. Et hinc in ecclesia dr missa
qꝛ preces nr̄as ferat et mittat ad deum. Sꝫ missa
ꝓpͤe dr in tempe sacͥficij. qn̄ cathecumini mittūt̄
foras. clamante leuita. si quis remanꝑit cathecu
minus exeat foras. Et inde missa. qꝛ sacramentis
altaris interesse nō pn̄t qꝛ nondū regn̄ati nosciūt̄
¶ Sed pt queri. an sacerdos plures missas possꝫ
dicere ni die Ad hoc dico qꝫ hō nō dꝫ pluries cō
municare in die. ut saltem quantū ad unū diem
repn̄tetur unitas dn̄ice passionis. Et ut q̈ptū ad
aliqd̄ reūencia sacramento exhibeat̄ semel tantū
sumendo Sacerdos tn̄ est q̈i psona publica et idō
optet qꝫ non solū ꝓ se. ꝭ ꝓ alijs eciam. celebret
Et ideo necessitate cogente pt pluries celebr̄re in
die Si autē necessitas non cogat. ꝑ qꝫ dr de conse
di. i. sufficit. et in c te referente. d̄ cele mis. sufficit
sacerdoti semel in die missam celebrare qꝛ xp̄s se
mel passus est et totū mundū redemit ¶ Sex au
tem casus excipiuntur in quibus sacerdos pt plu
res missas celebrare. vnus in die natalis dn̄i. In
quo pt cantare tres In alijs ūo diebus pt canta
re duas in seqn̄tibus casibus. vnaꝫ ꝓ defunctis et
aliam de die si necesse fuerit Itē ꝓpter necessitatē
pegrinoꝝ. et hospitū comeanciū. et infirmoꝝ Et
forte ꝓpter necessitatē nupciaꝝ ubi tempus labe
retur Ita tn̄ qꝫ nūq̈ celebret ult̄ duas ꝓpter ali
q̈ necessitatez Nec aliqua cā adulacōnis ul' cupi
ditatis. qꝛ tūc peccaret grauit̄ Xꝰ. Vna dies mis
sam tantūmodo postulat unam Excipitur defun
ctus certe cū pegrīo Infirmus comeans dn̄i nata
lis et hospes Et mulier nubens cū tempus labi
tur illi Tres uult natal' nisi binas cetera querunt
¶ Consueuit eciam queri utrꝫ degradatus possit
dicere missam Ad hoc dn̄dū est ꝑm theologos
et ūitatem qꝫ eciaꝫ degradatus qꝛ ordinem non
amittit ptātem consec̄ndi retinet Sed ius conse
crandi sibi aufertur. Et ideo si consecrat peccat
mortaliter. tn̄ consecratū est Et si dicas sacerdos
a ptāte epi accipit posse consecrare Ergo qn̄ ab
epō degradatur uidetur qꝫ ꝭ possit amittere Di
co qꝫ epūs non dedit ordinem ꝭ deus ꝑ ministe
riū epi Et deus posset auferre ꝭ non eps qꝛ non
est constitutus minister auferendi ordinez sicut
conferendi qꝛ ꝓpter efficaciam consecracōnis dꝫ
ordo esse ꝑpetuus ¶ Itez scias qꝫ de missa possu
mus loqui dupl'r. aut q̈ptū ad id qd̄ ē essenciale
in ea. scilicꝫ corpus xp̄i. Et sic a quocūqꝫ dicatur
bona ē equaliter. qꝛ opus opatū equaliter bonū
est et ūtuosum. Vel q̈ptū ad id qd̄ ē annexū sac̄
mento et q̈i secundariū. et sic missa boni sacerdo
tis melior est q̈ missa mali. qꝛ nō solū efficaciā
hꝫ ex ope opato. ꝭ ex ope opante. Et ideo cete
ris paribus melius est audire missam boni sacer
dotis q̈ mali ¶ Itē qꝫ interdicitur sacerdoti lepro
so ne celebret publice corā ꝑplo ꝓpter horrorez
tamen in secreto bn̄ posset ex deuocōne celebr̄re
nisi sit adeo corruptus qꝫ ministeriū sine piculo
explere non possit. Leprosus tn̄ ad sacerdociū ꝓ
moueri non debꝫ ¶ Potest eciā queri an fornica
rij. excōnicati. hetici. sacerdotes. possint hoc sacra
mentū dispensare. Et an debeat eius dispensacio
a subditis recipi. Ad hoc dn̄t doctores qꝫ si aliqs
cū peccato ad sacramentū eukaristie accedat ma
gis cedit ei in nocumentum q̈ in profectū. Qui
cūqꝫ autē cont̄ ordinacionem accedit ecclesie ꝑ
inobedienciam. peccat. Simoniaci ūo et scismati
ci excōnicati. ex statuto ecclesie a dispensacione
huius sacramenti sunt suspensi. qꝛ sunt ext̄ uni
tatez ecclesie. in qua sacramēta conferunt̄ Est sil'r
interdictū concubinarijs sacerdotibus ꝓpter spūa
litatē maximā que in ꝭ sacramēto requiritur. vn̄
canon dicit di. xxxiij. Nullus audiat missam sa
cerdotis. quē scit concubinaꝫ indubitant' habere
vnde si aliquis ab aliquo predcōꝝ sacramētū sus

cipiat. peccat. et sic graciam non consequitur. tñ
differt de fornicarijs et alijs predictis quia alijs
nõ debꝫ homo cõicare in diuinis scienter q̄ṫū
cūq3 sunt occulti Sed concubinarij sacerdotes nõ
sunt uitandi nisi sint notorij. Et dñr notorij tri
bus modis. uel ꝑ sentenciā q2 conuicti sunt. uel
ꝑ confessionem in iure factam. uel ꝑ rei euidenci
ā. scilꝫ sic qñ est ita manifestū q̄ nulla pt̄ tergiū
sacione celari. Ab alijs autem peccatoribus licet
sacr̄menta recipē. de notorio tamen plenius dicā
in notorium. Item uide in cōmunio.

Missalis a missa diuat̄ hic et hec missalis et hoc le.
ad missam ꝑtinens. et hoc missale lis. ꝓ quodam
libro ubi continetur misteriū misse. et ꝓducit sa.

Missaticus. a misso sas dr̄ missaticus ca cū pnl̄
corr̄ qui frequenter mittitur Et hic missaticus. i.
nuncius. et hec missatica. i. nūcia. et hoc missaticū. i.
nūciū qd̄ ꝑ missaticū mandamus Itē inuenit̄ hic
missaticus ci. qui frequenter canit missam. et tūc

Missia. a messis dr̄ hec missia ¶ diuatur a missa
sie. quedam ꝓuincia. q̄i messia. sic dcā a messiū
ꝓuentu. vnde et eam ueteres cereris horreū ap
pellabant. Et inde missius sia sium. et corripit si

Missilis. A mitto dr̄ hic et hec missilis et hoc le. ad
mittendū abilis. vnde et qdlibet iaculū hoc mis
sile dicitur. et corrip pnl̄. Prudencius. Missile de
multis. que frustra miserat unum.

Missicius cia ciū. ad mittendum aptus. uel qui
miliciam exhibet. Et dicitur a mitto mittis

Missito tas. pnl̄ correpta. In misso sas uide

Misso sas. frequenter mittere. et ē fre. de. mitto
tis. misi missum su. a quo missito tas. aliud fre.
. i. frequenter mittere. Vnde macrob. Placentas
mutuo missitant. Itē inuenit̄ misso. sas. saui. i.
missam canē. et tūc deriuat̄ a missa. A quo mis
sito. tas. frequentatiuū. i. freq̄nter missā canere

Missorium rij. conca modica ubi aliquid liquo
ris immittitur. Et dicitur a mitto mittis

Mista te cõis ge. i. secretarius uel misterij au

Misterium. mistis ul̄ misti ¶ stor. et dr̄ a mistis
cen grece latine dr̄ secretū. vnd̄ misticus ca cū. i.
sacer. diuinus. occultus. figuratiuus. q2 in se secre
tā et reconditā habat intelligenciam. scilꝫ cū ali
qd dr̄. et aliud intelligitur. Et hoc misteriū rij. i. sa
cramentū. i. sacrū uel absconditū. ul̄ prefiguracio
occulta. ul̄ occultū secretū. q2 secretā et recondi
tā hꝫ disputacōm et intelligenciā. Et differt a mi
nisteriū. q2 ministeriū in temꝑalibus attenditur
ꝫ misteriū in spūalibus. ut fuit incarnacio ihesu
xpi. et sicut ē consecracio panis et uini in altari
et similia que secretā in se cōtinent intelligenciā
ꝓpe misteria dñr. vñ apl̄s in ꝑma ad corint̄ xv
Ecce misteriū uob̄ dico. Oms̄ quidem resurgemus
ꝫ non oms̄ immutabimur. ¶ Et scias q̄ prod̄ e
in misteriū. vnd̄ dicit mḡr bñ. e. ante riū dꝫ cor̄
ut misteriū. philateriū. tam̄ misteriū ꝓducit̄ vñ
Orac̄. Pandimus interdū doctis misteria regum ꝫ
corripit̄ in libro sacrificiorū. misterium fertur pre
cinuisse crucis. ꝫ hoc ꝓpter necessitatē met̄ accidit

Misticus ca cū. In misterium est. et corr̄ penul̄

Mistis uel misticen grece. latine dicitur secretū

Mistū. a mistis dr̄ hoc mistū tri. i. latens odium

Miteo tes tui. esse uel fieri mitem. vñ mitesco
cis. inchoa. Et diuatur a mitis miteo et ꝓd̄ mi

Mitia tie. i. mansuetudo Itē ꝑl̄ale de mitis. uid̄

Mitifico. a mitis et facio cōponitur ¶ in mitis
mitifico cas. quasi mitem facio. et mitigo in eod̄
sensu. scilꝫ mollire. temꝑare. humiliare. et cor̄ fi

Mitigo gas gaui gare. i. mollire. temꝑare. hūi
liare. Et uidetur esse simplex. q̄ autē dr̄ mitigo
quasi mitem ago. pocius uidetur ethimol̄ q̄ cō
posicio Et cōponitur. demitigo. demulcere. uel ꝑ
cutere. et corr̄ pnl̄. Et pt̄ diuari mitigo a mitis.

Mitilena ne. quidam locus. de quo habetur in
actibus aplorū c xxix. Et ꝓd̄ pnl̄. vñ in aurora
Post tantas clades non insula que mitilene

Mitis. a mollis diuatur hic et hec mitis. et hoc te
humilis. mollis. et benignus. non durus. matu
rus. vnde dñr poma mitia. matura et mollia. Et
compatur mitior simus. vñ mititer. ꝫ non est in
usu mitius sime adūbiū. Et hec mitia tie. i. mā̄sue
tudo. qd̄ in expōne annonis sup epl̄as pauli re
pies. Mitis cōponit̄ immitis. et ꝓd̄ mi. Scribit̄
tam̄ ꝑ unū t. ꝫ mittis ūbū. ꝑ geminū t. Ouid̄ de
arte. sed caret insidijs hominū. q2 mitis hirundo
Et scias q̄ mititas et mansuetudo. uel mitis. et
mā̄suetus. idē uidentur esse in essencia. ꝫ dr̄nt in
efficacia. q2 mititas attendit̄ in affcū Mitis enim
ut dicit glo sup illud math v c. Beati mites q̄m
ipi possidebunt terram. Mitis est quē mentis as
ꝑitas seu amaritudo non afficit. ꝫ simplicit̄ ad
omnē iniuriam sustinendam pacienter instruit.
Mitis ē quē nec rancor nec ira afficit. ꝫ omnia
equanimiter sustinet. mansuetudo ūo attenditur
in effcū. vñ dicit cassiodrus sup ps̄. Mansueti q̄
si manu assueti. i. tollerantes iniurias. Nō malū
ꝓ malo reddentes. Et attende q̄ ꝑ hoc quod dr̄
possidebūt. denotat̄ securitas. ꝑ hoc q̄ subdit terrā
innuit̄ eternitas. q2 ecc̄. i. terra aū ineternū stat

Mitos grece. fabula dr̄ latine. ꝯm papiam

Mitra tre. fe ge. i. pilleū frigiū capud ꝑtingens
quale ē ornamentū capitis deuotarū. Sꝫ pilleum
uirorū ē mitra feminarū. Mitra eciā est epōrū. et
mitra funis est quo media nauis uincitur.

Mitridates rex ponti dr̄ fuisse et cor̄ pnl̄. vnd̄
in aurora dr̄ Antonius marcus et mitridates. id

Mitto tis si sum tere. i. introire. in ¶ in aurem.
tromittere. et mittere. i. mandare. mittimus res
animatas. mandamus res inanimatas. ꝫ hec ꝓpe
tas sepe confunditur Mitto componit̄ admitto
tis. i. peccare. assumē. accipē. exlassare. et cū q̄dā
uelocitate et agilitate equū ūtē ul̄ ducē. et cōpōi
t̄ ex ad et mitto Itē mitto cōpōit̄ cū a et dr̄ āitto
is si sū. i. ꝑdē. Item cū cō. et dr̄ cōmitto tis ¶ Itē
cū circum. et dr̄ circūmitto tis. Itē cū de. et dr̄ de
mitto tis. i. deorsū mittere. inclinare. Itē cū di et
dr̄ dimitto tis. Itē cū e. et dr̄ emitto tis. i. ualde
uel extra mittere. Itē cū in et cū intro. et dr̄ im
mitto tis. et intromitto tis. in eod̄ sensu. Et intro
mittere uulgariter. i. infra mittere. quasi in rem
se mittere Itē componit̄ cū inter. et dr̄ intmitte
tis. i. inter aliqua ul̄ interpolatim uel interim di
mittere. derelinquere. Itē cōponit̄ cū manus. Et
dr̄ manumitto tis. i. manu emittere uel liberare.
Itē cū ꝓ. et dr̄ ꝓmitto tis. Item cū pre. et dr̄ pre
mitto tis. i. deserere. Itē cū ꝑ. et dr̄ ꝑmitto tis. cō
cedere. consentire. item cum ob. et dr̄ omitto tis
subtracta b. item cū p̄ter. et dr̄ p̄termitto tis. i.
derelinquē. Itē cū re. et dr̄ remitto tis. Itē cū sub
et dr̄ submitto tis. i. suppono Itē cū trans. et dr̄
t̄nsmitto tis. ultra mittere Mitto et eius cōposi
ta omnia. faciunt p̄teritū in si. et sup in sum. Et

omnia sunt actiua. preter cõmitto et admitto ꝓ
peccare. et exlassare et dimitto et remitto ꝓ par
cere. que. sunt neutˀ et omnia geminant t A mit
to tis dr misso sas fre. A quo missito tas. aliud
fre. i. frequenter mittere. Inuenitur eciaz mittito
tas. i. frequenter mittere. Nota h ꝙ mitto et des
tino. et ũba que ad missionem ptinent. recipien
cia post se accm̃. si ille accũs designat rem rõnalẽ
recipiũt aliũ accm̃ mediante ppõne ad. ut mitto
nunciuz meũ ad te. Si ũo ille accũs notat aliam
rem ꝙ rõnalem. tunc ũbũ non regit aliũ accm̃. ß
dtm̃. ut mitto tibi centũ solidos. ut dixi in terci
a parte. ubi egi de regimine. in c de accusatiuo

Mitus. a mitis dr h mitus ti fabula iocosa et
Mixtus ta tũ. in misceo ces uid Crelatu dulcis
Mna mne. pondus est. et ẽ nomen grecum. et
qñqz ponitur ꝓ obulo. Inuenitur eciaz na
impatm̃ de no nas. ß tunc scribitˀ sine m. Xv. Si
uis mnam uir na. dabitˀ tis nãtis in ir mna. et ut
dicunt. mna duas libras et semis appendit.

Moab et amon filij loth. a quibus moabite.
et amonite dicti sunt. et acuitˀ in fine moab

Moderatus. A moderor raris dr moderatus ta
tũ. nomen. i. tempatus. et compatˀ cior simus vñ
moderate cius sime. adũbiũ. et ẽ modatus q nec
plus nec minus facit ꝙ debeat Et cõponitˀ imo
datus ta tũ. q plus ul minus facit. Et cõpatˀ sitˀ

Modernus A modus dr modernus na nũ. i. isti
us tempis et compatˀ nior simus vnde moderne
ius sime. aduerbium. Et hec modernitas tatis

Moderor. a modus dr moderor aris atus sum
ari. i. regere. gubnare. Et in eod sensu construitˀ
cũ accõ et dtõ. h modator toris. et h moderacio
onis Et h et h modabilis et h le. vñ modabili
ter adũbium. Et h moderamen minis. Et h mo
deramentũ ti. Et moderatim adũbium. Et mode
ranter. Et corripit moderor illam sillabam de

Modestus. a modus dr modestus ta tũ. i. tẽpa
tus et discretus. nec plus qdꝙ nec minus agens
nec eciaz irascens Et cõpatur. modestior simus.
vñ modeste tius sime. adũbium. et hec modestia
tie. in facto. ß modus in dicto ul concupiscencia

Modicus. a modus dinatur modicus ca cũ. i.
rõnalis. mensuratus. modatus et modicus. i. p
uus. ß improprie et abusiue dr. vnd modice ad
ũbium. Et hec modicitas tatis. Et modifico cas
. i. tempare. modificare. ꝙ autez dr modicus q̃si
moduz capiens uel modi custos. ethimologia ẽ
Et cõponitˀ immodicus ca cũ. intẽpatus. immen

Modifico A modus Csuratus. Et corˀ pocã di
et facio cõponitˀ modifico cas caui care. i. tẽpa
re. alicꝰ modi facẽ vñ modificus ca cũ et corˀ fi

Modiolus oli dimi. puus modius ß hug. dr e
ciam modiolus pnˀ corˀ. illud grossum lignũ in
rota p qd capud axis immittitur. In quo radij
in circuitu infixi sunt Et dr modiolus a modio.
quia in modum modij capax est et concauus

Modius. a modus dr h modius dij ꝙ sit suo
mo pfectus. Et ẽ mensura libraꝝ xliiij. et sexta
rioꝝ xxij. Cuius nũi cã. inde tracta ẽ ꝙ in pnci
pio deus xxij opa fecit. Nam pma die vij opa
fecit. i. materiam informem. angelos. lucẽ. supio
res celos. terram. aquam. aerem. Secunda die fir
mamentũ solũ Tercia die quatuor. maria semina
saciones. et plantaria Quarta die solem et lunã
et stellas Quinta die tria. pisces. et reptilia aqꝝ.
et uolatilia Sexta die quatuor. bestias. pecudes
reptilia terre. et hominem. Et facta sunt omnia
xxij geña in diebus sex. Et xxij gñacões sunt
ab adam usqz ad iacob. Ex cuius semine nata ẽ
om̃is gens israhel. Et xxij lib sunt ueteris testa
menti usqz ad hester. Et xxij lraꝝ sunt elemẽta
quibus constat diuine legis doctrina. Hijs ergo
exemplis modius xxij sextarioꝝ a moyse sm sa
cre legis doctrinam effectus ẽ Et q̃uis diuse gen
tes huic mensure pondus ul adiciant ignorantˀ
uel detrahant. tñ apud hebreos constitucione di
uina tali rõne huatˀ Itez modius ẽ cui arbor na
uis insistit. ob sĩltitudinẽ mẽsurabilˀ uasß sic dcũs

Modo aduerbium In modus uide

Modulor. a modulus qd ẽ cãtus dr modulor
aris. atus. sum. ari. i. cantare dulciter. melodias
facere. Inuenitur eciaz modulo las. in eod sensu
vñ modulamẽ inis. cantacõ dulcis et mellica et
modulans tis. vñ modulantˀ adũbiũ. et hec mo

Modulus a modus dr h modu Cdulancia cie
lus li. diminiti. i. paruus modus. vnde h modu
lus li. tropus. cantus qui precinitur in principio
misse uel matutini uel uesperaꝝ. Et corripit du.

Modus di. i. terminus. finis. mensura. ulˀ mane
nes. uel condicio. uel tempamentũ. Et ponitur
dtũs uel abltũs istius nominis. scilz mõ adũbia
liter ꝓ nunc ulˀ aliqñ. ulˀ pauloante. ulˀ tm̃modo.
Et cõponitur amodo. i. deinceps. tm̃mõ. solũmõ.
et posmodũ. i. postea. et admodũ. i. ualde Item
iste gtũs modi. cõponitur istiusmodi. illiusmodi
huiuscemodi. nomina indeclinabilia. et om̃is ge
De h plenius dixi in tercia pte in c de figura cõ
posita nominis CModus ũo eciaz est accidens
ũbi Et ß h qñqz sunt modi. sciz indicatiuus. im
patiuus. optatiuus. subiunctiuus. infinitiuus. q̃t
aũt tempa hz quilibz modus. dixi supius in ter
cia pte in tractatu ũboꝝ ubi egi de modis ũbo
ꝝ. CVtꝝ autẽ quõ. nullomõ. quodãmodo. sint
una ps ũl due. supˀ determinaui in secũda pte ubi
egi de accentu adũbioꝝ in c de cõpositis a modo

Mois grece. latine dr aqua. Et acuitur in fine.

Moisaicus ca cũ. res moisi ulˀ ad moisen ptinẽs
pnˀ corˀ. et dr a moises et tacetur i in ꝓnũciacõe

Moises. a mois qd ẽ aqua. dr h moises si. i. aq̃
ticus. ꝙ in aqua fuit inuentus. et ex aqua sump
tus. vñ et moises interpretatur sumptus ex aq̃
Inuenit enim eum ad ripam fluuij expositũ. fi
lia pharaonis. quem colligens adoptauit sibi et
uocauit eũ moisen. ꝙ de aqua sumpsisset eum.
Et uidetur quibusdam ꝙ sit nom̃ compositũ a
mois et ihs. qd est saluator. ꝙ saluatus fuit ex
aqua. et corˀ pnˀ. vñ in aurora dr Quod petis
o moises uiuenti non datur ulli. Sed de ultima
silba pt dubitari an acuatur. dñt quidam ꝙ nõ
debet acui cũ sit declinabile. sicut nec ulixes xis.
Alij dñt ꝙ dz in fine acui. et hoc usus maxime
lõbardoꝝ approbat. Et scias ꝙ sepe inuenitˀ achilli
pro achillis. et moisi pro moisis. per apocopam

Mola. a molo lis dr h mola le. ubi ferꝝ moli
tur et acuitˀ. Et mola le. puls ex farina et aqua
et sale. qua olim uictime inter cornua pfundebã
tur. Et si pacientes erant. bone erant. Si recalci
trarent. male erant. et reiciebantur. Vnde ihus
xps fuit bona uictima ꝙ non recalcitrauit. sed
quasi ouis non apiens os suum ductus est ad
occisionem et inde cõponitur immolo las. i. sacˀ

fico Itē a molo hec mola le. ubi frumentū teritur
uel dr mola q̄si mala. a malon .i. a rotunditate
sui mola asinaria dr qr cū ea molit asinus. qr in
quibusdā molendinis asinus uoluit rotā cū mo
la. uel mola asinaria dr grauis et ponderosa. ut
asinus qr onerat asinū et cor mo. uide in moles
Molaris. a mola diriuat hic et hec molaris et hoc re
ad molā ptinens. Et hic molaris. lapis unde fiūt
mole. ul magnus ad modū mole. Et hic molaris
dens maxillaris qr cibū ill dentibus q̄i mola moli
Molendinū a molo lis dr hoc molendinū ¶ mus
ni. vn̄ molendinarius rij. et hec molendinaria rie.
Moles lis. fe ge. difficultas. magtudo. magnuz
pondus. Et producit pmam. s3 molo lis. et mo
la le corripit mo. Vn̄ Que frumenta molit mola
sit moles tibi pondus. Nō leuitate mole s3 aque
Molestus. a mole dr moles ¶ currit rota mole
stus ta tū. eger. tristis. turbatus. q̄i a mole turba
cionis sic dictus Et molestus eciā dr molestiā in
ferens. inquietans Et compat. molestior simus
vn̄ moleste tius me. aduibiū et hec molestia tie Et
hinc molestosus sa sum. inferens molestiam. vn̄
molesto tas taui. tare. i. molestiaz facē. inquieta
Molimen. a molior iris. dr hoc ¶ re. Et est actiuū
molimen inis. i. conamen. pt eciaz hec significaci
Molimentū. a moli ¶ ones de molior. et pd li
or liris. dicitur hoc molimentum. i. conamen
Molior a moles diriuatur molior iris itus sum
iri. cū difficultate conari ¶ Et dr pprie de mag
nis rebus. uel moliri. i. machinari. pare. fabcare.
excogitare. disponē. ul cū difficultate uel ingeni
ose aliquid facē Molior cōponitur cū a. et dicit
amolior iris. remouere. auferre. Itez componitur
demolior iris. Emolior iris. ualde ul ext moliri.
Et ē deponens molior et pd pmam scribitur tn̄
per unū l. Lucanus in v. Heu quantū fortunam
humeris iam pondere fessis amolitur onus
Molitor. a molior dr hic molitor toris. artifex.
fabcator. et prod li. Ouid in x metam. pmeqz ra
Molleo. a mollio moll dr ¶ tis molitor yason
molleo les lui lere. esse uel fieri mollem. et cōpo
nitur emolleo les. et hinc molesco cis. et emoles
co cis incho. et remollesco lescis. a remolleo. et scri
Mollestra tres. pell ouina ¶ bitur p geminū l.
Et dicitur a mollio mollis. quia sit mollis.
Mollicia cie. in mollicies uid ¶ ciei in eod sensu
Mollicies a moll dr mollicia cie et hec mollicies
Molliculus. a mollis dr molliculus la lum. ali
Mollifico. a mollis ¶ q̄tulū moll et cor penl
et facio cōponitur mollifico cas caui. quasi mol
lem facio. Et est vbū actiuū. et corripit fi
Mollio lis liui litū. lire. i. tempare mitigare blā
dire. einuare. mollez reddere. Job xxiij. deus mol
liuit cor meū. vn̄ mollito tas. fre. pnl pd. Mol
lio cōponitur cōmollio lis. demollio lis. i. ualde
uel deorsuz mollire. ul indurare. emollio lis ual
de uel extra mollire. pmollio lis. pfecte mollire
pmollio lis. remollio lis. itez mollire. Sūmollio
lis. subtus uel paz mollire. Et est actiuū mollio
cū omibus suis cōpositis. et quarte cōiugacōnis
Mollis. a mollio diriuatur hic et hec mollis et hoc le
qr uigorem sexus eneruati corpis dedecoret et q̄i
mulier emolliatur. et compatur. vn̄ molliter ius
sime. aduibiū. Mollis cōponitur pmollis. q̄ mollꝰ
Et inuenit mollis nomen et vbū Et utrūqz pd
pmam pōne. vn̄ quidā. tu uerb mollis me blan

Molo lis lui lere. et caret ¶ dis femina mollis
sup. aut facit multū ul molitū. pnl cor Et ē mo
lere acuere. et ppe ferrū et molere. i. terere. sicut
triticū uel aliam annonā. Et molē. i. subagitare
uel coire. vnd in lib Judith. Sampsonē clausum
in carcere molere fecerunt. ¶ vnde dicit mgr in
historijs. molere fecerunt. q̄si ope seruili euz affli
gentes. Hebrei tamē tradunt qr philistei fecerunt
eū dormire cū mulieribus robustis ut ex eo pro
lem robustam susciperent Et ē tracta hec significa
cio a predicta. qui eniz coit q̄i molē et terē uide
tur ¶ Molo componit cōmolo lis. demolo lis.
.i. ualde ul male molere. emolo lis. ext uel ual
de demolere. Immolo lis. ualde uel intus molē.
pmolo lis. pfecte molere ul subagitare. remolo
lis. iteꝝ molere ¶ Molo et eius composita faciūt
pteritū in lui. et caret sup. Et h qr ptinent ad ac
tū molaꝝ neut sunt. s3 h qr accipiunt tn̄slatiue
p terē uel subagitare. actiua sunt Ita dicit hug
et cor mo. Orac in smonibus. pmolere uxores
nolim laudarier inquit. s3 moles pmam pd. vn̄
quidā Que frumenta molit mola moles sit tibi
pondus ¶ Hic nota qr molo lis. non h3 sup in
frequenti usu. ad drām huius nominis multum
possemus tn̄ dicere molitū. sicut uolo qd debēt
facere uultū. sicut p3 p nomen pticipiale uultus
qd h ps. uascitur ab eo. et tn̄ est iam in usu uoli
Moloth q̄oddā ydolū fuit ¶ tū aput theologos
Molosus. a molo lis. dr hic molosus si. i. mag
nus cāis. q̄i ad molandū patus ul molosus fuit
filius pirri. vn̄ dcā est hec molosia. quedam terra
scilz epirus uel ps epiri. vn̄ molosus sa sum. i.
molosius sia sium. Et hic molosus. quidam pes
constans ex tribus longis. dcūs a saltacōne mo
losoꝝ quā exercuerunt armati. Et hic molosus si
p cane. qr ibi optimi et magni habūdant canes
Et hinc molosicus ca cum. i. mordax uel rapax
Hinc eciam uidetur dici hic molosius. quidam la
pis uiridis et grandis. Et producit lo
Molucꝝ cri. dr illud in quo mola uertitur. Et
molucꝝ. i. tumor uentris. Et dicitur a mola
Momen a moneo nes dr hoc momen inis. i. mo
mentū. tā p motu q̄ p spacio tēpis et cor pnl
Momentillum tilli. puū momentum ¶ genitiui
Momentū. a moneo nes dr hoc momentū ti. q̄si
monimentū. qr cito et in transitu moueatur tā
breue spaciuz tempis. vnde et sepe ponit p mu
tacione uel momento. momentū enim dr stilus
in quo momenta colliguntur. qr cito ad modū
momenti inclinatur Item momentū statere. ysaie
xl. dr stilus ul lingua in transuersali ligno posi
ta. p quē dinoscitur utrꝝ lances in trutina equali
ter ponderent ¶ Et nota qr hora ē xxiiij ps di
ei natural. pnnctū est quarta ps hore. et momē
tū est decima ps puncti uel xl hore Ex hoc p3 qr
momentū cito mouetur A momentū diriuat mo
mentaneus nea neū. et momentarius ria riū. tn̄
sitorius. cito transiens. paꝝ durans.
Monachus. a monos qd ē singularis dr hic mo
nachus. chi. qr singularis sit et solitarius. qr mo
nachi a secularibus actibus et uita segregati. q̄si
soli morantur. Sic ergo solitarius interpretatur
uocabulum monachi. quid facit in turba qui so
lus est. qr autem. dr monachus q̄i uniꝰ custos
ethi est. Et sunt plura gen̄a monachoꝝ. sc3 ceno
bite quos in cōne uiuentes possumus appellare

anachorite Idem et hēmite. Et a monachus deri
uatur h monacha. e. Et facit dt̄is et abltīs pl'is
monachabus. et h et h monachal'. et h le. Et h
et h monachilis et h le. et monasticus ca cū. et
Monal'. in monas uide ¶ Cor mo. vi. in epūs
Monar. i. stultus ¶ Monarcha. monos cōponit̄
cū archos qd̄ est pnceps. et dr̄ h monarcha. he.
pnceps unius ciuitatis. uel singularis pnceps scʒ
qr singularem possidet pncipatū. sicut alexander
apud grecos. et iulius apud romanos. vnde h mo
narchia ie. i. singular̄ pncipatus ul' ptās. et ac̄ pe
Monarsiculus. moneo cōponit̄ cū ardeo ul' ar
dore Et dr̄ h monarsiculus li. i. stultus. iracūdus
quia cito mouetur ad iram. vnde plautus Quid
tu monarsicule presumis Et corripit penultimā
Monas a monos qd̄ ē vnū. dr̄ h monas adis
. i. singularitas. pncipiū scʒ nūj. qui dr̄ unus uel
unitas ul' singularitas vn̄ h et h monal' et h le
. i. unialis. singularis vn̄ h monalitas tatis. i. sin
gularitas et monaliter adūbiū. i. unialiter. singu
lariter. Et scias q monas cor̄ pmam in anticlau
diano. ubi dicit. Et monas et nūi de se parit uni
ca turbas. sed ūsus dicit Monade subtracta dice
tur apocapa facta h autē iō contingit qr nō bn̄
scitur a latinis. natura uocabuli greci. h scimus.
q diuata a monade. breuiantur. ut monachus.
Monasteriū. monas componit̄ cū sterion. qd̄ ē
stacio. et dr̄ h monasteriū q̄i singularis et solita
ria stacō. qr ibi habitantes a secularibus segregati
actibus et uita. q̄i soli morent̄ vn̄ h monasterio
lum oli. dimi. et h et h monasterialis. et hoc le.
Monedula. a moneta dr̄ h monedula. quedaʒ
auis que dr̄ uulgo tacula gallis choe. Et dr̄ mo
nedula q̄i monetula. qr cū auꝝ ul' aliquam mo
netam inuenit. aufert et occultat. et cor̄ penul'.
Moneo nes nui nitū. Et componit̄ admoneo
nes. Monet qui p̄cipit. admonet qui qd̄ excidat
memorie reducit Itē monemus futura. admone
mus pt̄ita Itē componit̄ cōmoneo nes. i. simul
monere. monemus minores. cōmonemus pares
rogamus maiores. Itē cōponitur p̄moneo nes p
moneo nes. remoneo nes. summoneo nes. i. latē
ter uel parꝝ ul' post monē. Moneo actiuū est cū
omībus suis cōpositis. et cor̄ hanc sillabam mo
Quid de arte. disce bonas artes moneo romana
Moneta. a moneo dr̄. qr monet ne ¶ iuuentus
qua fraus in metallo ul' pondere sit. vnd̄ h mo
netarius rij. et monetarius ria riū. et h moneta
riū rij. locus monete. qui eciaʒ h monetū dr̄ Itē
moneta dcā est iuno qui monuit romanos per
anserem. vn̄ luc̄ flumina castrensis misceb̄ flaba
Monialis. a monas dr̄ h monial' ¶ monete
pnl' producta. i. monacha. vnde h et h monialis
et hoc le Et componitur. sanctimonialis
Monibilis A moneo nes dr̄ h et h monibilis.
et hoc le. quod cito moneatur Et corripit bi.
Monile. a munio nis. dr̄ h monile lis. quoddā
ornamentum pectoris mulieꝝ. qr muniat pectus
mulieris. ne leccatores manū possint mittere in
sinū eius. uel dr̄ monile a moneo quia moneat
castitatē. monet enim uidentes. illam esse marito
copulatā. et amplius non debere ab alio tangi.
Olim eniʒ non solebant ferre monilia nisi mari
tate. vel eciam dr̄ monile a munē. qr p munere
solebat dari Hoc et serpentum dr̄. qr constat ex
amphoril' quibusdaʒ aureis. et uarijs gēmis. in

modū tracture serpentis. pleꝝqꝫ et p monile omīa
ornamenta mulieꝝ signant̄ quecūqꝫ ill' munere
dant̄ Et prod̄ ni. monile. vide ūsus in torqueo.
Monimen inis. cor̄ pnl' tā nū q gn̄. vn̄ grecis
momentū dicas tempus. monimen monimentū
Monimentū. a moneo ¶ uide in monimentū
nes dr̄ h monimen inis et h monimentū ti. per
qd̄ aliqd monemur et nob̄ reducit̄ ad memoriā
vn̄ historie dn̄r monimenta. qr p̄terita nos mo
nent et ad memoriā reducūt. et ec̄ indicia amor̄
scʒ que nob̄ relinquūt̄ in signū amor̄ et mēoriā
monimēta dn̄r. et dr̄ monimētū q̄i monens mentē
Monitoriū rij. a moneo nes dr̄ h ¶ et est eth.
monitoriū torij. locus monendi. sicut scola ubi
discipulos monemus et docemus Inuenitur eciā
Monocentaurus. a ¶ monitoriū p monimen
monos quod ē unū. et centaurus. dicitur h mo
nocentaurus ri. Caput habens bouis
Monoceros. ceros qd̄ est cornu. cōponitur cum
monos qd̄ ē unū. Et dr̄ h monoceros rontis. i.
unicornis. qr unū cornu in media fronte habeat
Et est idem animal qd̄ rinoceros. pt ec̄ declinari
monocerus ri. et h rinocerus. ri. pnl' cor̄. uide in
rinocerus. ¶ Monocolos componit̄ a monos et
Monocosmus. mi. gen9 ¶ colon. uide in colon
uehiculi. quod ab vno iumento trahit̄. Et hoc
monocosmū. i. currus vnū tantū portans. et cō
ponit̄ a monos et cosmus.
Monoculus. oculus componit̄ cū monos quod
ē vnū et dr̄ monoculus. i. quod vnū oculuʒ ha
Monogamus mi pnl' ¶ bet tantū. et cor̄ pnl'
cor̄. dcūs sic qr tantū vni uxori nupsit. Et com
ponit̄ a gamos qd̄ est nupcie. et monos unum
Monopolis. a monos qd̄ est unū. et polis ciui
tas. cōponitur h monopolis lis. ciuitas sub se v
nam ciuitatē hn̄s. uel q̄i vnica et singularis ciui
tas. sciliʒ que reliquis. in aliqua regione melior
Monopoliū lij. i. stacō ¶ sit et libior. et cor̄ po
ubi una res uenditur Et dicitur a monos quod
est unum. et pole. quod est uendere.
Monoptotus. protos qd̄ ē casus. componitur
cū monos. et dr̄ monoptotus ta tū. i. unū casuʒ
Monos grece. latine dr̄ unū ¶ hn̄s. et cor̄ pnl'
uel singularis. Et acuitur in fine
Monosticon. a. monos quod est unū. et sticon
ūsus. componitur h monosticon. uel monosticū
uel monosticium. opus unius ūsus et ac̄ in fine
Monostrophos. In strophos uide.
Mons. a moueo dr̄ h mons tis. altus terre tu
mor. Et diuiditur in tria. radicem. latus. et iugū.
qd̄ est summitas montis. Idem et collis. Et dr̄ a
moueo. qr terra ibi in altū mouetur. uel per con
trariū dr̄ mons a moueo. qr minime mouet̄ de
loco ad locū. uel dr̄ a munio. qr munit nos. uel
ab emineo. qr emineat. Naʒ s phō. montes sunt
tumores terraꝝ altissimi. dicti q sint eminentes
q autē dr̄ mons q̄i moles opposita nascenti soli
eth̄ est Et ē mons. spēi pmitiue et diuatiue. pmi
tiue q̄tū ad montanus. diuatiue q̄tū ad moueo
ues ¶ Et ut dicit frater albertus. ex monte qui
uocatur caucasus. oriuntur flumina magna aq̄ꝝ
multaꝝ. Hic autē mons maior ē omībus mon
tibus orientalibus ad aquilonē De h dcm̄ est in
caucasus ¶ Itē scias q sunt quidam montes q̄
dn̄r montes supmi. alti. in quibus nō generat̄
ros ul' pluuia. nec uentus sentitur. De huiusmo

di montibus legitur in cronicis q phi ascenden
tes in eos cā phandi.secū tam̄ ptauerunt aquā
in uasis.et spongias.ut spongijs in aquā missis
et ori applicatis.attrahēnt sibi supiorem et crassi
orem aerem.ad refrigeriū pectoris.ut ibi aliqtu
lum subsistere possent Ad hoc facit qd pap dicit
Olimpus inquit mons macedonie.tante altitudi
nis.ut in eius cacumine.nec uentus senciat nec
nubes se colligant qz excedit istum aerem hūidū
in quo aues celi uolitant.Quod ab eis proditū
est.qui solebant nescio quoꝝ sacrificioꝝ cā.me
moratū ascendere montem.et aliquas notas in
pulue scribebant.quas alio anno integras inue
niebant.qd fieri non posset si locus ille.uento
aut pluuia potiretur.Deinde.tanta ē tenuitas il
lius aeris.ut non suspirare duraret Illuc eniz ire
non poterant nisi spongias humectatas naribus
applicarent.unde crassiorem et consuetū spm̄ du
cerent.Hij ergo indicauerunt eciam nullā auem
in loco illo se aliqn̄ uidisse.uide eciam in nubes.
¶ Itē nota q mons quidam dr olueti ppter co
piam oliuaꝝ.vnd actuū pmo c.Tunc reūsi sunt
ierosolimaz a monte qui dr olueti.qui ē iuxta
ihrl'm sabbi hn̄s iter.qz p unū miliare distat a
ihrl'm.vbi dicit mgr in historijs.uetus edicō hz
a monte triū luminū.sic autez dcūs est mons oli
ueti.qz de nocte ex pte occidentis illuminabatur
igne tēpli q erat iugis ignis in altari.mane in p
te orientali pmos recipiebat radios solis anteq
illustraret ciuitatez Habebat eciam copiam olei
qd est fomentū luminis.In glosa autē sic dicit
Mons olueti ab antiquis mons triū luminū uo
cabatur.lucerne sciliz de templo resplendentis.ac
solis ex altera pte orientis.et olei in ipso mōte
naturalis lucis.que tria cōueniunt pfeccioni ppter
ter diuini ubi lucem de ecclesia fulgentem.ppter
solis iusticie fulgorem.et ppter pure consciencie
nitorem.uide in pruina

Monstro tras traui trare.i.ondere.vnde h monstrator oris.et mon
strabil' le.Et hoc monstꝝ tri.qz monstrat aliqd
futuꝝ Sed ppe monstꝝ q statim monstrat quid
appeat.vn̄ monstruosus sa suz.oīa in eod sen
su Et hec duo compant vnde h monstruositas
tatis et mōstrositas atis Mōstro cōpoīt.dmōstro
pmōstro as Et est actiū cū oībus suis cōpositis
¶ Hic nota q aug in vj li de ciui dei.loquens
de monstruosis siue monstris.sic dicit.phibetur
quibusdaz plantas ūsas esse post crura.qbusdā
utriusqz sexus esse naturam.et dexterā māmam
uirilem.et sinistram muliebrem.uicibusqz int' se
coeundo.et gignē et parē Alijs ora nō esse cosqz
p nares tantūmō alitū sumē.uide in ermofrodi
tus Item ferunt esse gentē ubi singula crura in
pedibus hn̄t.nec poplicem flectūt.Et sunt mira
bil' celeritatis Ante annos aliquot nrā certe me
moria in oriente natus ē duplex homo.supiori
bus membris.inferioribus simplex.Nam duo e
rant capita.et duo pectora.quatuor manus.uē
ter autem unus.pedes duo sicut uni homini.et
tā diu uixit ut multos ad eum uidendum fama
traheret ¶ Sed pt queri an predcā hominuz gnā
monstruosa.txerint originez ab adam.Ad h re
spondet aug.Omnia gnā hominū que dnr esse
credē non ē necesse.ueꝝ quisqz uspiam nascitur
homo.i.animal rōnale et mortale quālibet nos
tris insitatā sensibus gerat formā corpis seu co
lorem.seu motū.seu sonū.seu qualibz ui.qualibz
pte.qualibet qualitate.ex illo uno pthoplasto
originem ducere nullus fideliū dubitauit.Appet
tn̄ quid in pluribus natura obtinuit Et quid sit
ipsa raritate mirabile

Monstrum.In monstro tras est.uide eciam in portentū

Montanus.a mons dr montanus na num.vn̄
quidā.Pro uanis uerb montanis utimur herbis
Itē a mons hec montana noꝝ.tn̄ in pli nūo.i.
montes et ppe montes magni.vn̄ in luca.Abijt
in montana cum festinacōne Et montani dicti
sunt quidam hetici.qz tempe psecucōnis in mon
tibus latuerunt.qua occasione se a catholice ec
clesie corpe diuiserunt.h montanus eciam dcūs
est quidā ppo nomine.et prod penl' montana.

Monticulus a mons dr h monticulus li dimi.
nuus mons.vn̄ monticulosus sa sum.vn̄ h mō
ticulositas tatis

Montuus.a mons deriuatur montuus a um Et hinc montuosus sa sum In
eod sensu.i.plenus montibus Et montuosus cō
patur.vnde hec montuositas tatis

Monumentū.a moneo nes dr h monumentū
.i.sepulchꝝ mortuoꝝ.qz ptn̄seunciū mentes mo
neat ad hoc debere transire.uel qz moneat men
tes ad defuncti memoriaz.uel ecīā ad sui contēp
tū.vn̄ et dr monumentū qi mouens mentē.sciz
transeunciū ut cogitent de morte ad memoriaz
defuncti et contemptū sui.ul' monumentū dr eo
q moueat.i.admoneat mentē ad uenacōm sanc
ti ibi sepulti.qz s remigiū.Dū nos consideramus
sanctoꝝ monumenta qui sua corpa p xpo tra
diderunt monemur uenerācōnem illis impendē

Mora.a moror aris dr h mora re.mora autē
est que impedit.tarditas que impeditur Itē mo
ra in re.tarditas in homine.vn̄ h morula le.di.
Et morosus sa sum.sciz tardus.Et compat' vnd
morose sius me.aduūbiū Et hec morositas tatis.
Et a mora moratus ta tū.et cor pmā.Sed qn̄
diuatur a mos.pd pmaz Inuenitur h morus p
quadā arbore.Et h moꝝ.pl'r hec mora.p fruc
tu.et pducit tūc mo.Xw.Sunt matura mora pi
ra.psica.coctana.mora

Moracia.a mora dicitur hec moracia cie.i.nux dura et diu seruata

Moralis.a mos dr h et h moral' et h le.qd p
tinet ad mores.uel qd hz mores.uel qui tractat
de moribus.vnd h morale lis.p quodam libro
ubi tractatur de moribus.Et hec moralia lie.p
eod lib.Et h moralitas.et pd ra Item scias q
morale ūbū siue imitatiuū.dr uerbū significans
morem rei sui pmitiui.ut patrisso.i.morē patis
gerens de h sup dixi in tercia pte in c de spēbus
uboꝝ

Moratus.a mos diuatur moratus ta tū.moribus instructus et informatus.bonos ha
bens mores.Itē moratus.sequens mores.Item
moratus.s mores descriptus.i.s ppetates et pd
pmā.vn̄ Orac in poeta.Interdū speciosa iocis.
morata qz recte.Item moratus ta tū pt deriuari
a mora Est eciam pticipiū de moror aris.et tūc
cor pmā Xw Mos me moratū mora me facit eē
moratū

Morbus bi.i.infirmitas.dr a morte qz conferat mortē.vn̄.morbidus da dū.i.infir
mus uel insanus.Et morbosus sa sum.i.plenus
morbo et assuetus.ul' q sua corrupcōne morbū
inferat.vnd porci et capre et huiusmodi anima
lia dnr morbosa.qz corrūpendo aerem.morbum
inferunt Et utꝝqz compatur.vnd h morbositas

tatis. et morbitas tatis. et ē maſ ge. ꝓpt̄ leſionē
Imitat̄ eni naturā maris ē eniz q̄i maſ in agēdo
Mordax. a mordeo des diuatur mordax cis ge
oīs Et compat̄ mordacior ſſimus. vn̄ morda
citer cius me adūbiū et h̄ mordacitas tatis. et cō
ponit̄ ꝑmordax. et ꝓducit pnl̄ gn̄. Et a mordax
mordaculuſ la lum. dimi. aliquantulū mordax
Mordeo des momordi morſum. et cōponit̄ cō
mordeo des ordi demordeo des ordi emordeo Im
mordeo. ꝑmordeo remordeo ꝓmordeo Et ē mor
deo actiuū cū oībus ſuis compoſitis Et eiuſ cō
poſita omnia amittunt geminacōnem ſimplicis
in p̄terito. Et faciunt p̄teritū in di et ſup in ſum
Mordicus adūbiū. i. mordenter et morſiliter ul̄
mordacit̄ et cor̄ di et d̄r a mordo eſ ul̄ a morſus
Mori infinitiuus de morior. riris cor̄ ꝑmā. vn̄
cōmori pnl̄ cor̄. ſ; mori dtūs de mos ris ꝓd̄ xw
Eſt in amore mori. ueneris ſe ſubdere mori
Moribundus. a morior moribūdus da dū. ſilis
mortuo. ul̄ mori incipiens. huiuſmodi. n. nomi
na in būduſ deſinencia ſig̃ficāt ſilitudinē ul̄ ap
titudinem xw Oſuſ plenuſ notat. bundus ſimilat
Moriger ra ꝝ. In morigeror eſt. et ¶ bil̄ aptat
Morigeror a mos et gero ris cōponi ¶ cor̄ pnl̄
tur morigeror aris ratus ſuz. i. mores bonos ge
rere et morigerari. i. morē gerē. i. obedire ſubicē
facē uoluntatē alicuius Ille eni gerit morē alicu
ius q̄ facit uolūtatē eius Eſt ergo gerē morē ali
cuius. eius uolūtatē facē. et in̄ moriger ra ꝝ. obe
Morio onis. d̄r a morte. vn̄ dicit pap ¶ diens
Morio a meris. morio. a morte uocatus. eo ꝙ
non uigeat intellcū Moriones uulgo dn̄r fatui
nō multū a pecoribus diſtantes. et. ꝓd̄ mo. vn̄
quidaz Non ē ungendus furioſus. morio. ꝑuus.
Morior eriſ ul̄ riniſ ritur ꝟ terciā et quartaz con
iug̃ inuenitur fere ubiqꝫ et caret ſupin̄ Deberet
enim facere mortuū mortuu. quod exigit mor
tuus. vel moritū moritu. qd̄ exigit moriturus.
ra ꝝ. Neutꝝ tn̄ ē in uſu Et dicit̄ morior a mors
Ita uult hug̃. Priſti. autē in x li. ubi agit d̄ uer
bis deſinentibus in rior ſic dicit Deponencia in
rior deſinencia. orior et morior tā ꝟ terciam q̄ꝫ ꝟ
quartaz coniug̃ declinauerunt autores. Orior re
ris. et oriris. morior riniſ uel reris. Eoꝝ ſupina et
ortū et moritū. q̄uis oriturus non orturus inue
niatur ꝑticipiū futuri. ſ; p̄teriti ortus nō oritus
d̄r a morior quoqꝫ ¶ Notand̄ ꝙ cū moriturus ꝟ
analogiam faciat ꝑticipiū futuri mortuus. facit
p̄teritū geminata u. qd̄ in nullo alio participio
inuenieſ ꝓ mortus ul̄ moritus. qd̄ ꝓporcō mag̃
exigebat Et hoc ueꝝ eſt ꝟ antiquoſ qd̄ ꝑs dicit
Vnde dic ꝙ ꝟ modnoſ morior olim fuit quarte
ſ; nunc ē tercie coniug̃. facit tn̄ irregulariter mor
tuus. ſ; ſup moritū. Et inde moriturus. Morior
cōponitur immorior. cōmorior. emorior. i. inuigi
lare. inſiſtere. inſuadere. ꝑmorior. ꝓmorior. remo
rior Et ē morior deponens cū ſuis cōpoſitis. et
cor̄ mo. ſ; mos moris producit mo. vnde ūſus
Eſt in amore mori ueneris ſe ſubdere mori.
Moror raris ratus ſuz. cōponitur cū con. de. in
re. Et d̄r cōmoror aris. demoror aris. immoror.
aris. i. ualde morari. ul̄ intus morari. et remoror
aris. i. iteꝝ morari Moror et eius cōpoſita cōnia
ſunt Et ſunt omnia fere eiuſdem ſignificacōnis
Impedire. tardare. detinere. uel impediri. tardari.
detineri. Ponunt̄ tn̄ q̄nqꝫ abſolute ꝓ cōſiſtere ul̄
moram facere. et cor̄ mo moror. Vnde Ouid̄ de
arte Errat et in nulla parte moratur amor.
Moroſus. a moſ diuatur moroſus ſa ſum. i. laſ
ciuus. faſtidioſus. ſupbus. ul̄ nobil̄. tn̄ moroſus
pocius ponitur in mala ſignificacōne q̄ꝫ in bona
q̄i malos hn̄s mores Et ꝓd̄ ꝑmaz Itē moroſus
p̄t deriuari a mora. et tunc cor̄ ꝑmam xw Mos
me moroſum mora me facit eſſe moroſum
Morphea a morphe qd̄ eſt mutacio d̄r h̄ mor
phea phee. quedaz infirmitaſ qn̄ aliq̄s mutat̄ in
Morphoſis a morphe qd̄ ē mu ¶ aliū colorem
tacō. et uſioſ qd̄ ē ſuba. cōponit̄ h̄ morphoſ ſis
. i. mutacō ꝓpe ſub̄e et ſimpl̄r ponit̄ ꝓ mutacōe
Mors. a mordeo des. d̄r h̄ mors tis. diſſolucio
anime et corpis Et ponit̄ ꝓ qualibꝫ deſtruccōne
et corrupcōne. Et d̄r morſ a mordeo. quia morſ
mordet. uel d̄r a morſu ꝑmi hominis. q̄r uetite
arboris pomū mordenſ mortē incurrit. uel dicit̄
mors q̄ſi amaror. q̄r ſit amara Et ſunt tria gn̄a
mortis. acerba. immatura. merita. acerba infanci
um. Immatura iuuenū. merita. i. naturalis ſenū
Item aliter ꝟ trinariū diſtinguit̄ mors. Alia ē na
tural̄ Alia fatalis Alia caſualis Natural̄ que de
natura contingit Cui ult̄ cxx annos non eſt con
ceſſum. q̄r naturaliter cxx anniſ p̄t homo uiuē
fatal̄ eſt. que contingit fato. i. conſtellacōni. Tali
enim conſtellacione p̄t quis naſci. ꝙ uiuit plus
uel minus fato xc anni. ſciliꝫ tres curſus ſaturni
exiciū creant. Niſi forte benignitas aliaꝝ ſtellaꝝ
ſupet curſum Caſual̄. i. accidental̄ que contingit
uel contingere p̄t aliquo accidenti. ſciꝫ ꝑ occiſio
nē ul̄ ſubmiſionē uel ruinam ul̄ huiuſmodi Ita
dicit hug̃ ¶ Hic nota ꝙ corpa celeſtia effcm̄ ha
bent in corpa inferiora. vn̄ dicit dioniſius in iiij
c de diuinis nominibus. de radio ſol̄ tractans ꝙ
ſol ad gn̄acionem uiſibiliū corpm confert. et ad
uitā ipa mouet. et auget. et nutrit. et ꝑficit. Hoc
eciam ip̄e ſenſus on̄dit. precipue q̄ꝫtū ad effectū
ſol̄ et lune. ūtutē autem coactiuā ſup liberꝝ arbi
triū. ſufficienter corpa nō hn̄t celeſtia. De h̄ dixi
ſup in aſtꝝ et in ſol ¶ Scire eciam te uolo ꝙ ſi
cut dicit glo ſup illud yſaie xxxviij. Diſpone do
mui tue. i. ordina quiſ in regno tibi ſuccedat. qui
a morieris tu ꝛc̄. Deus ꝟ q̄ꝫq̄ ſn̄iam mutat ſ; nō
conſiliuz. Sn̄iam debemus intelligē ſenſum ūboꝝ
Conſiliū ūo ab eterna diſpōne eſt Sn̄iam ūo de
us ꝓuis ſuiſ reuelat. non tn̄ conſiliū. Vnde deus
duobuſ modis aliquas res conſid̄at. ꝟ merita. et
ꝟ rei naturam Que dn̄r inferiores cē eſſe. Et ꝟm
ſuū conſiliū Vnde ezechiam morituꝝ deus ꝓuide
rat ꝟ meritū. ul̄ ꝟ phicam. i. ꝟ naturam. licet nō
futuꝝ et nō moꝛituꝝ ꝟ conſiliū ſuū. utꝝqꝫ enim
ſcriptū erat in lib̄ uite. ſ; alteꝝ ſuo ꝓphe ꝑmiſit
legendū. alteꝝ ūo non ꝑmiſſum ē Veꝝ dixit ꝓ
pheta. nec ē deceptus. q̄r ſic legit. nec ē mentitus
q̄r ſic credidit. Et ꝟ illas inferioreſ cās locutus ē
q̄uis ſimpl̄r et ſine additamēto. uelut ſi quiſ ui
deret cecū. et dicēt. iſte amplius non uidebit eciā
ſi diuino conſilio lumen recipēt. ille nō mentire
tur. q̄r rei phicam eſſet ſecutus. Eod̄ modo et io
nas ſubuēſionez niniuitaꝝ uidit in m̄te dina que
tn̄ futura non erat. q̄r illud qd̄ uidit ꝟm merita
eoꝝ uidit. ꝙ ūo conūſi ſunt conſiliū dei fuit. qd̄
ip̄e non uidit ¶ Item nota ꝙ dies mortiſ nō ne
ceſſitate ſingul̄ ꝑſtita ſit. ſed uoluntate dei et ig
notis mortalibus cauſis. ul̄ uiuat aliquis ul̄ mo

ratur. pſertim cū tūc in ezechia ſtatuta ſm natu
ram mortis neceſſitas differatur. Et poſt mortē
eciam plurimos reſuſcitatos legimus. Dñt eciaȝ
quidam. qꝫ uel male uiuendo non mēatur quis
ad uite ſue terminū naturalem puenire. uł bene
agendo ante tempus mēatur rapi ad pmia uite
vñ pꝑha. Viri ſanguīnū non dimidiabunt dies ſu
os Et in quarto c ſap̄ dr Juſtus raptus ē ne ma
licia mutaret cor uel intellectuȝ eius Aut ne ficcō
deciperet animam illius. de h̄ eciam dicā in ꝓpheta

Morſilis. a morſus dr h̄ et hec morſilis et h̄ le
qd aptū eſt ad mordendū Ind morſiliter adūbi

Morſito taſ taui tare. frequentat ꝯum. et cor̄ ſi
mordē. et cor̄ ſi Inuenitur eč morſico cas. uid in

Morſo ſas. fre. de mordeo des. A ¶ morſo ſas.
quo morſito tas. aliud fre. Et inuenitur in eodeȝ
ſenſu morſico cas Et a morſo ſas. h̄ et hec mor
ſatilis. et hoc le. ad mordendum abilis

Morſus. a mordeo des. hic morſus ſus ſui. i. ac
tus uel paſſio mordendi. uel uulnus qd fit mor
dendo. uł bolus. vñ h̄ morſellus li dimi. Itē mor
ſus ſa ſum inuenitur in actiua ſignificacōne. qui
mordet et cōmedit q̄i non ieiunus. vñ cōponitur
immorſus ſa ſuȝ. i. ieiunus. qꝛ nichil momordit
vñ Orač in ſmonibus. Flagitat immorſus refici
Inuenitur eč morſus ſa ſum. in paſſiua ſignifica

Mortalis. a mors dr h̄ ¶ cōne a mordeor deris
et h̄ mortalis et h̄ le. i. morti ſubiacens Quecūqꝫ
ſunt a luna inferiuſ ſunt mortalia. i. morti et cor
rupcōni ſubiacencia et hinc mortaliter adūbiū.
et h̄ mortalitas atis et h̄ et h̄ mortalis. i. homo
ſubſtantiue in cōi genere Et q̄uiſ multa alia ſint
mortalia dicitur tñ homo mortał p excellenciā
miſerie et anguſtie. Plūibuſ enim mortibus paſ
ſionibuſ anguſtijſ miſerijſ tribulacionibuſ dolori
buſ et infirmitatibuſ ſubiacet miſer homo q̄ȝ ali
qua alia reſ vnde cū inuenitur mortaliſ poſitum
ſubſtātiue in maſ uł fe genere non deſignat niſi
hominem Et componitur h̄ et h̄ immortał et h̄
le vnde a dtō immortali addita taſ formatur im
mortalitaſ et immortaliſ eciam ponitur ꝓ deo p
excellenciam immortalitatis et incorrupcioniſ et
formatur mortaliſ a genitiuo mortiſ iſ mutata in
a longā et addita ł ſic dixi in iij pte in tractatu
de ſpeciebuſ nominū in c de dnominatiuiſ deſiñti

Mortariū. a morſ diuatur h̄ mortari ¶ buſ in aliſ
ū mortarij qꝛ ibi iam ſemina in puluerem redac
ta et mortua condiantur Vel cōponitur a morſ
et tero riſ qꝛ ibi q̄dq̄d teritur moritur vnde h̄ mor
tariolum li diminitm̄

Morticinuſ morſ cōponitur cū cedo iſ et dr mor
ticinuſ a ū pel̄ ꝓd. i. morte ceſuſ interfectuſ et ꝓ
d tūc pen̄l ¶ Item morſ cōponitur cū cado diſ et
dr morticinuſ a ū. i. morte cadenſ ſic qñ eſt mor
talitaſ aīāliū et tūc cor̄ pen̄l Xw De cado mortici
nū de cedo mortitatm̄ Item Morticina cadūt fer
ro morticina morte Morticina de cedo cōceduntur
Morticina de cado comedi non debent morticinū
non eſt nom̄ niſi mortuoꝝ ȝ mortalium nomē
eſt uiuenciū corpm et in̄ h̄ morticiniū taliſ mor
talitaſ uel morticinum Et ſciaſ qꝫ morticina pſa.
iiij ubi dr morticina eoꝝ ꝓd penł qꝛ gloſa dicit
Morticina eoꝝ ꝓſtrata a romanis Itē morticina
Ie. c. vij ꝓd penł et erit morticinum pp̄li huiuſ

Mortifico caſ caui componitur a ¶ in cibum
morſ uel pociuſ a mortuuſ et facō et cor̄ penł.

Mortuuſ eſt pticipiū de morior reriſ Et compo
nitur ſemimortuuſ a ū ex pte mortuuſ et īmortuuſ
a ū. i. non mortuuſ uel uald mortuuſ vid ī mo
rior. de cognicione mortuorum dixi in defunctus

Moruſ ri fe ge quedā arbor diuatur a mauron
qd ĝce dr nigꝝ qꝛ eiuſ fructuſ ſit niger vnde hoc
moꝝ mori fructus eiuſ hanc latini rubrum appł
lant uel celſam quia fructus eiuſ uel uirgultum

Moſ a mora dicitur moſ moriſ et eſt ¶ rubeat.
moſ cōſuetudo ut taliſ moſ eſt in ptibuſ noſtris.
. i. taliſ cōſuetudo et iſte ſequitur morem patrie.
ſue. i. cōſuetudinem ȝ dr̄ñt qꝛ moſ eſt qui morā
fecit vnde ſic diffinitur Moſ eſt longa conſuetu
do de moribuſ tracta tm̄mō Vel mos eſt quedaȝ
lex uiuendi nullo uinculo aſtricta. ſiue lex non
ſcripta ȝ tm̄ uſu eui retenta Vel mos eſt uetuſ
ta et ꝓbata cōſuetudo ſiue lex non ſcripta ȝ cō
ſuetudo eſt q̄ddam iuſ moribuſ inſtitutū qd ꝓ
lege ſuſcipitur cū lex deficit Iteȝ moſ. i. ūtuſ ho
miniſ ȝ ꝓꝑe in plurali habet hanc ſignificacōnē
ut iſte habet bonoſ mores et ꝓꝑe dicitur de bono
ſicuti uiciū de malo Mali ergo moreſ n̄ ſunt mo
reſ ȝ uicia et eſt ibi oppoſicio in adiecto ſicut cū
dr homo mortuuſ Inde moroſuſ ſa ſum Et ꝓdu
cit pmā moſ riſ cū ſuiſ diuatiuiſ Vnde mori dtūſ
ꝓd pmaȝ ȝ mori infinitūs de morior reriſ cor̄
mo ut dixi in mora De more. i. de cōſuetudine
dicitur in cōſuetudo.

Moſcilluſ li in moſculuſ uide

Moſculus li eſt dimi de moſ moriſ id eſt puuſ
moſ et moſcilluſ li aliud dimi.

Moto a moueo ueſ ui tū tu u in o fit moto.
taſ ūbum fre. i. freqnt mouere et ꝓd mo.

Motuſ a moueo ueſ ui tū dr motuſ tuſ et adiec
tiue declinatur eciā motuſ ta tū Et ſic dr in p̄di
camētiſ ariſtotił Sex ſunt gen̄a motus ſcȝ gen̄acō
corrupcō augm̄tū diminucō alteracio ſm locum
mutacō Sex ergo modiſ mouetur reſ ſcȝ gen̄an
do uł corrumpendo uł augm̄tando uł diminuendo
uł alterando uł ſm locū mutādo ¶ Et ſciaſ qꝫ ge
neracō eſt exituſ a non eſſe in eſſe Corrupcō eſt
ꝓgſſuſ ab eſſe ad non eſſe Augm̄tū eſt p̄exiſten
tiſ quātitatiſ additam̄tū Diminucō eſt p̄exiſtentiſ
quantitatis minoramentū Alteracio eſt mutacio
a cōtraria q̄litate ad cōtrariā uel in mediā ut cū
quis pmutatur ab albedine in nigredinem uel in
medios colores Motus autē ſm locū ē mutacō
ab uno loco in alteꝝ Motus autē ſm locū ſex
ſunt ſpecies ſiue drē ſcȝ ſurſum deorſum āte re
tro dexteꝝ ſiniſtꝝ ad omnes enim has ptes fit

Moueo ueſ ui. tū. mouere cōponitur cū ¶ motus
ad et dicitur admoueo es. i. aduicinare adiungere
vnde admotim. i. aduicinatim adiunctim Itē cō
ponitur. cū a et dicitur amoueo. es. remouere auer
tere abſentare ſepare Itē cū cō et dicitur cōmoueo
ues. ſił mouere uel cōturbare iratū facere Itē cū
di et dicitur dimoueo in diūſas ptes uel in diūſ
modis mouere auertere ſepare Itē cōponitur emo
ueo. ues. ualde uel extra mouere Immoueo. es.
ualde uł intro uel intus mouere. vnde inmotus
ta tū pticipiū et p̄t eſſe cōpoſitū ab in et motus
q̄i nō motus Itē pmoueo p̄moueo ꝓmoueo Itē
remoueo. ues. vñ remotus. ta. tū. nomen et com
patur vñ remote et remotim adūbiū. i. ſepatī Itē
ſemoueo. ues. i. ſeorſum mouere uł ſepare vnde
ſemotim id ē ſepatī et ſemotus. ta. tū. ſubmoueo

ues. remouere auferre/ Moueo et eius composita
omnia sunt actiua et faciunt p̄teritũ in moui et
supinũ in motũ et omnia cor̄ hanc sillabam mo
in p̄senti ꝫ in preterito et supino eam ꝓducunt
Unde ꝓsper. Sꝫ ꝙ leserũt dulcia amara mouent
Mozina. a modus dr̄ h mozina. mozine. genus
repositorii q̄i modina. z. ꝑ. d. sicut solebant dicē
Mucidus a mucus dicit̄ mu ℭ hozie ꝓ hodie
Mucidus da dũ. et dicit̄ panis mucidus q̄ hꝫ mu
saꝫ Iuuenal' vix fractũ solide iam mucida frustra
farine vn̄ mucido. das. mucidum facere et ē actīn̄
Muco. cas. in mucus ē
Mucor a mucus dr̄ h mucor. oris. et ē mucus
musa panis sed mucor ꝓprie musa vini Et hinc
mucrosus. sa. sum. vide in mucus
Mucro mucros g̃ce latine dicit̄ longum vn̄ h
mucro. onis. i. cuiuslibꝫ rei acumen et dr̄ sic a lō
gitudine vn̄d sepe inuenit̄ ꝓ gladio et sunt ista
nomina sinonima scꝫ ensis gladius mucro spata
Muculentus a mucus et lentos ꝙ est plenum
componit̄ muculentus. ta. tũ. sordidus muco ple
nus et cōpat̄ muculencior simus vn̄ muculente
cius sime aduibiũ et h muculencia cie. i. abundan
Mucus a marceo. ces. ℭ cia et plenitudo muci
dr̄ h mucus. ci. et est mucus putredo in pane ex
uetustate ꝓueniens Et dr̄ mucus q̄i marcus vn̄
h mucor. oris. idem ꝫ ꝓprie mucus in pane mu
cor in vino et aq̄ scꝫ musa vini Item mucus p̄t
diuari a mũgo. gis et tũc mucus est putredo q̄ de
Mugil a mltũ et a ℭ naso extrahit̄ et ꝓijcitur
gilis cōponit̄ h mugil lis q̄dam piscis q̄ sit mul
tum agilis in fugiendo recia piscatoꝝ Nam ubi
dispositas sensit insidias confestim retrorsum re
diens ita transilit rete ut uolare piscem videas
Mugillo. las. i. clamare ℭ et cor̄ penultimā g̃ti.
onagroꝝ est et dr̄ a mugio gis
Mugio. gis. giui. gire. gitũ. i. boare stridere et ē
boum Et cōponit̄ admugio gis. i. ad uocantem
uel mugientē mugire Cōmugio Immugio ualde
uel intus uel cont̄ mugire. Remugio gis. i. iteꝝ
ul' retro ul' cont̄ mugientē mugire Et est mugio
neutꝝ cũ omnibus suis cōpositis. Et ꝓducit mu
Mugitus a mugio gis dr̄ mugitus tus pnl' ꝓd
Mulcebris in mul ℭ. i. uox boum. stridor. dolor
Mulceo ces mulsi. sum. cere. lenire. ℭ cibil' uide.
mitigare. delcāre Et cōponit̄ demulceo ces. ꝑmul
ceo ces. remulceo ces. Et ē actīn̄ cũ suis cōpositis
Mulciber. q̄i mulcens imbrem. uid in mulcifer
Mulcibil'. a mulceo ces dr̄ h et h ℭ et. cor̄ pnl'
mulcibil'. et h le. Et hinc mulcibiliter aduibiũ. et
h mulcibilitas tatis. Itē a mulceo h et h mulce
bris. et h bre. i. suauis. delcābilis. mulcibil'. Et h
Mulcifer. mulceo ℭ mulcedo dinis. i. suauitas
componitur cũ ferrũ. ul' imber. et dr̄ h mulcifer
feri et h mulciber beri. ul' bri. Et utroqꝫ hoꝝ no
minũ uocatur uulcanus. Est enim faber Iouis Et
ideo dictus est mulcifer. i. mulcens ferrum Idem
et mulciber. q̄ mulcet imbrem. i. aquam. tꝑando
ferrũ. uel quia mulcet ferrum imbre. i. aqua. Et
corripit pnl' mulcifer tam nr̄i q̄ genitiui.
Mulco. a mulceo ces dr̄ mulco cas Et ē mulca
re mulcere. lenire. mitigare. blandis ũbis seducē
cruciare. uexare. uel ũberare. ligare. ul' pugnis ul'
calcibus tũdere et est translatũ a mlso qd accep
tum lenire solet fauces dolentis ul' cōpletũ sordi
Mulcrale a mlgeo. ges mlsi mlℭ bus stomacũ

sum et mulctum inuenit̄ dr̄ h mucrale. lis. et h
mlcrum et h mlcra. cre. i. uas in q̄ mlget̄ et lac
tat̄ Mulcꝝ eciā et mlcra dr̄ hora mlgendi et h
mlgariũ et h mlcrum idē scꝫ uas in q̄ mlget̄ ul'
mlcrum dr̄ nouũ lac uide in mlsa
Mulcꝝ. cri. in mlcrale est
Mulgariũ in mulcrale vide
Mulgeo ges mlsi geo in si et si sum mlsum et
est mlgere lac de ubere extrahere mlgeo cōponi
tur demlgeo cōmlgeo emlgeo immlgeo ꝑmlgeo
remlgeo et est actīn̄ cũ omnibus suis cōpositis et
facit p̄teritum in si et supinũ in sum licꝫ aliquan
do inueniat̄ mlxi et mlctũ apd antiquos habēt
enim mlgeo et mlceo idem p̄teritũ et supinũ in
eadeꝫ uoce mlsi et mlsum ꝭ hugucōeꝫ p̄stianus
eciā in octauo lib dicit mlgeo q̄ mlsi facit q̄uis
dn̄e cā q̄dā mlsi ꝓtulerunt hijs uisis dic ꝙ ml
ceo et mlgeo habēt idem p̄teritũ et supinũ ꝭ mo
dernos scꝫ mlsi et mlsum vide in mlsi
Mulieba. briũ dn̄r menstrua q̄ mulier solũ ani
mal mēstruale est ut dicit mgr̄ in hijstorijs sup
illd gen̄ desierant sare fieri mulieba. i. menstrua
q̄bꝫ deficientibꝫ vis deficit ꝑiendi vide in mēstruũ
Muliebris bis a mulier abiecta extrema littera. r
et addita bris fit muliebris Et declinat̄ h et hec
muliebris et h bre et ꝓd penlti. sicut salubris et
inde muliebter aduibium et h muliebritas tatis
Mulier. eris. a mollis dr̄ q̄i mollier q̄ mollis ē
et debilis respectu viri Ideo virtus viri ē maior
et mulieris minor ut paciens viro esset scꝫ ne fe
minis repugnātibꝫ libido cogeret viros alias appe
tē ul' in aliũ sexũ ꝓruere dr̄ ēgo mulier ꝭ femie
ũ sexũ nō ꝭ corrupcionem integritatis et h ex sa
cra scriptura Nam eua statim facta de latere viri
nondum contacta a viro mulier dicta est ibi et
Formauit eam in mulierem. ꝙ autem dr̄ mulier
q̄i mulcens viꝝ ul' q̄i molliens viꝝ ethia est et
ꝓd penl' in obliquis vnde stacius Si qua deum
soboles si q̄ est mulieris origo h eciam cōꝓbat
cōis vsus q̄ emulandus est ꝫ videt̄ ꝙ cor̄ penl'
ñaꝫ q̄ ut dicit pristianus in maiori omnia latina
desinencia in er si crescũt in geniño cor̄ penl' in
obliquis ut pauꝑ eris ꝫ dic ꝙ p̄scianus excipit
illud nomen mulier in. li. de accentu a regula illa
generali et h cōmuniter tenet̄ Hic potest queri
q̄re mulier facta est de costa viri Ad h est dn̄dũ
ꝙ sicut dr̄ in li. sentēciaꝝ secundo ideo de latere
viri formata fuit mulier ut ostenderet̄ q̄ in con
sorciũ creabatur dilcōnis ne forte si fuisset de ca
pite facta uiro ad dn̄acōm uideret̄ p̄ferenda aut
si de pedibus ad ꝭuiendꝫ subiciend Quia ergo
viro nec dn̄a nec ancilla ꝑabat̄ ꝫ socia nec de ca
pite Nec de pedibus fuerat ꝓducenda ut iuxta
se ponendaꝫ agnosceret quā de suo latere sumptā
didicisset. ꝙ autē post peccatũ mulier sub uiri do/
minio est h accidit ex culpa non ex natura Non
sine causa quoqꝫ uiro dormienti pocius q̄ uigilāti
detracta est costa de qua mulier in adiutorium ge
neracionis viro formata est ꝫ ut in eo nlłaꝫ sen
sisse penā ꝓbaret̄ et diuine sil' potencie opus mi
rabile monstraret̄ q̄ hominis dormientis latus
aperuit nec tamen a q̄ete soporis excitaīt In q̄
ope sacramentũ xp̄i et ecclesie figuratũ est Quia
sicut mulier de latere uiri dormientis formata est
ita ecclesia ex sacramentis q̄ de latere xp̄i in cru
ce dormientis profluxerunt scꝫ sanguis et aq̄ q̄bꝫ

redimimur a penis atq; abluimur a culpis

Mulierarius a mulier dr̄ h̄ mulierarius rij .i.
frequens mulieꝝ appetitor ul' uoluptati mulieris

Mulierͨula a mulier dr̄ h̄ mulierͨula Ꞇ Deditus

Mulio a mulus dr̄ h̄ mulio Ꞇ le.di.pua mulier
onis muloꝝ custos uel sessor uel ductor et h̄ mu
lius.lij.p eodem et a mulio mulionicus ca cum

Mulleus.lei.mas.ge.genus calciamentorū et
dicti sunt mullei a mullo pisce siue a colore rub̄
qualis est color mulli piscis Itē adiectiue dicit̄
mulleus.lea.leum.qđ ptinet ad mullum piscem

Mulsa a mulceo.ces dr̄ h̄ mulsa.se.pocio q̄dā
ex uino ul' ex aqua et melle.eadem dicitur et h̄
mulsum similiter a mlceo ul' a melle quasi mel
sum Inuenit̄ eciam h̄ mlsum p nouo uino. Ne.
viij Comedite pinguia et bibite mulsū.i.uinū
melle dulcoratū Itē mulsum idē est qđ medo po
nitur eciam mulsum in alia significacione in ḡc
.i. p lacte a mulgeo ges.si.sum. vnde ibi dicitur
In quo mulget̄ lac tēpus mulcra uocat̄ Vas est
mulcrale mulsū qđ defluet inde ul' dic sicut dixi

Mulsi est pteritū de mlceo Ꞇ in mulcrale ꝫ hug̃
ces et de mulgeo sicut dictū est in mulgeo vnde
et tales versus ponūt̄ in ḡc Mulgeo dat mulsi
sicut dat mulceo mulsi Dat mulcere suū sicut mlꝰ
gere supinū Quod pbo nā mulsus sibi sumpsit

Mulsum est supinū de mulgeo Ꞇ utrūq; supinū
et de mulceo ut dixi in mulgeo Quid autem sit
mulsum dictū est in mulsa

Multa multe in multo tas est

Multacio.onis.in multo.tas exponitur

Multatus.ta.tū.in multo tas vide

Multicium.cij.multicia sunt vestes subtiles et
lucidissīe facte de nobili serico ul' mollissīā lana
uel lino et dicunt̄ sic a multitudine coloꝝ uel a
multitudine contexionis filoꝝ Quo enim uestis
ē subtilior eo pl'a fila in ea cōtexūt̄ vl' dr̄ sic q;
sua leuitate corpus hominis demulceant suauit̄
Iuuenalis.Qđ faciūt alij cum tu multicia sumas

Multicolor.oris.i.multoꝝ coloꝝ componitur a
multus.ta.tū.et color oris Et est cōmunis ge et
cor̄ co sīā generalit̄ cōposita a colore ut bicolor
et a decore ut dedecor a corpore ut bicorpor sunt
cōmunis generis Inueniunt̄ tamen aliquando in
neutro ge.in plurali numero ut bicoloria discolo
ria multicoloria ezech xvi et sumpsisti uestimen
ta tua multicoloria

Multifariam in multipharius

Multipharius a multum et for faris cōponitur
multipharius.ria.riū.i.multū uel multa loquēs
et uarijs modis vnde multipharie adūbium et in
uenit̄ eciā actiūs quādoq; adūbialit̄ positus mlti
phariā p multipharie et non mutat accentū siue
sit nomen siue adūbiū et est multipharie multis
modis multiplici sermone

Multifidus.da.dū.i.fixus in multas partes.et

Multiformis forma componit̄ cū bis Ꞇ cor̄ h̄
tris q̄tuor septē et multus ta.tū.et dr̄ biformis
me.triformis.me.et abicit̄ s.scꝫ de bis et tris in
biformis et triformis Itē componit̄ q̄driformis
me.septiformis.me.h̄ et h̄ multiformis et h̄ me
.i.duaꝝ ul' triū ul' q̄tuor formaꝝ ul' septē ul' ml'
taꝝ formaꝝ et hinc biformiter et h̄ biformitas

Multiloquus a Ꞇ triformit̄ et h̄ triformitas atis
multus a.ū.et loq̄r cōponit̄ multiloquus a.ū.q̄
multa loq̄t̄ vn̄ h̄ multiloq̄ū.i.multū ul' multa

Multipes multipedis mas Ꞇ locucio et cor̄ lo.
ge.i.unus multos habens pedes et cor̄ ti.

Multiplica.ce.fe.ge.i.uestis habens multas pli
cas et cōponit̄ a.mltus.ta.tū.et plica.ce.et cor̄

Multiuolus a multus.ta.tū.et uolo.las. Ꞇ pli
cōponit̄ multiuolus la.lū.q̄i p diuisa uolans vn̄
mulier dr̄ multiuola que p diuisa uolat loca Itē
multiuolus.la.lū.multa uolens et tunc cōponi
tur a multus et uolo uis.et cor̄ uo

Multo tas.taui.dr̄.a multus.a.ū.et est multa
re uerberare punire dāpnare et inde h̄ multa.te
vindicta pena vn̄ in iiij libro regum Imposuit
multā tre cētū talenta argenti et a multo as dr̄
multatus.a.ū.i.uberatus punitus dāpnatus et
in̄ h̄ multacio.onis.i.uberacō punicō dāpnacō
Quidā tamen dixerūt q̄ multo.as.dr̄ a.multu
u in o qđ deberet esse supinū huius ubi molo is
pena enim quasi molit et cōterit tribulatū et scri
bitur sine.c.ut patet in pap

Multo magis sunt due ptes ꝫ hugic̄ sicut dixi
sup̄ in ij pte ubi egi de accentu adūbioꝝ in c de

Multus a moles multus ta tum qđ Ꞇ magis
enim multū est molē facit vn̄ et dr̄ multus q̄si
molem tenens ul' tuens et est ethi vn̄ h̄ multitu
do dinis.Multus cōponit̄ multimodus multilo
quus multigradus multifidus multipes multifari
us multiplico Multus cōpat̄ ꝫ irregulariter scꝫ
multus plurimus multa plurima multū plus plu
rimū et in adūbio multo plus plurime ponunt̄
quidē adūbialiter multū et multo plurimum et
plurimo ꝫ nō sunt adūbia et nō mutat accentū
multo ul' plurimo qn̄ est nomen et qn̄ ponit̄ ad
ūbialit̄ Et scias q̄ plus in hac terminacione est
tm̄ neut̄ generis vn̄ in ntō h̄ cōparatm̄ deficit in
masculino et fe.ge.ꝫ in alijs casibus est ōnis ge
in una et in pluribus terminacōibꝫ tā in singula
ri q̄ in plurali vn̄ pluris ri est om.ge.et facit ac
cusatiūs hūc et hāc plurem et h̄ plus utō caret et
ntūs plural' plura ul' pluria gtūs pluriū ꝫm hug̃
tn̄ cōmunit̄ dr̄ q̄ plus est neutri.ge.in tribꝫ casi
bus ntō actō et utō ꝫ in alijs est ōnis.ge.et fa
cit ntūs plural' plura ꝫ modernos Inuenit̄ eciā
apud ātiquos pluria et ita credo ueꝝ vide in plꝰ

Mulus a mola ul' molo dr̄ h̄ mulus li q; molen
do tarde ducat molas in girum ul' mulus est no
men grecū Industria quippe humana diuisum ani
mal in coitū coegit sic q; adulterina cōmixtione
genus aliud repperit sicut et iacob cōtra naturā
coloꝝ similitudines pcreauit Nam tales foetus
oues illius cōcipiebāt quales umbras arietū desu
per ascēdenciū in aquaꝝ speculo cōtēplabantur
Deniq; et hipim in aq̄ꝝ ḡgibꝫ fieri solet ut gene
rosos obiciant equos uisibꝫ cōcipienciū ut eorū
similes cōcipere et creare possint et eciā colūbaꝝ
dilectores depictas ponūt pulcherrimas colūbas
in illis locis i q̄bꝫ ille uisant̄ ut rapientes uisa simi
les generent Inde est q̄ q̄dā grauidas mulieres
iubet nullos intueri turpissimos animaliū uultꝰ
ut cenophalos et simias et cetā ne uisibꝫ eaꝝ cō
currentes similes foetus pariant hanc enim femi
naruz dicunt esse naturaz vt q̄lem cōspexerint si
ue mente cōceperint in extremo uoluptatis estu.
dum concipiūt talem sobolem pcreent.Etenim
anima in usu venereo formas extrinsecas intro
transmittit.earuz sigata tipis rapit species eaꝝ
in ppria q̄litate Ꞇ Ad h̄ eciā facit q̄ aug̃ recitat

in v. li. cont᷑ iulianū pelagianū. q̧ solanus autor medicine scripsit de rege cyprio q̧ cum ipse esset uir deformis solebat ꝓponere cōiugi sue in cōcubitu formosam picturā ne ipsa deformes pareret filios. Jero. eciā narrat de q̄dā muliere q̄ peperit filiū nigꝝ ꝓpter h᷑ q̧ in tpe coitus ymaginē uidit nigram A mulus deriuat᷑ h᷑ mula. le. et facit dtūs et ablatūs pl'is mulab3. mulus et mula species aīaliū ab eq̄ et asino generant᷑ nec generant

Mundiū. dij. ge. neu. i. dnium et dr a mūdus da

Mundo. das. in mūdus. da. dū. est ¶ dū

Mundus a mūdus. di. deriuat᷑ mūdus. a. ū. i. purus integer sine macula et cōpat᷑ dior. simus. vn̄ mūde. dius. sime adūbiū et h᷑ mūdicia. cie. et h᷑ mūdū di. mūdicie preciū uel qd facit mūdiciā vn̄ in libro hester accipiant mundum muliebrem et que ad usum necessaria sunt. i. ungentū pigmenta et cetera quib3 mulieres mūdiores et ornacōes habentur. et a mūdus dr mūdo. das. i. purificare ul' purifacere vnde mūdatus. ta. tū. nomen et cōpat᷑ et est pticipium de mūdor. daris. Mundo componit᷑ emūdo. das. et est actm̄ cū ōnib3 suis compositis

Mundus. di. dr a moueo. es. q2 semp est in motu et hinc mūdanus. a. ū. et h᷑ et h᷑ mūdialis et h᷑ le et p cōposicōꝫ mūdiuagus. ga. gum. Et dicitur multiplicit᷑ uagus mūdus Dicit᷑ enim mūdus uniūsitas creaturaꝝ ꝟ illud qd constat ex q̄tuor elemītis eidem totis Et dr sic q2 semp est in motu Jtē mūdus quandoq3 dr archetipus Mundus q̄ndoq3 dr homo vnde et microcosmus dr quandoq3. eciā mūdus dr superior et dignior ps mūdi magni sc3 firmamītū per excellenciā q2 precipue est in motu et q2 precipue et puꝝ et mūdum est nichil habens terrene fecis et grauitatis Mundi eciam nomine amatores mūdi designant᷑ vnde mundus per ipsum factus est et mundus eum nō cognouit Jn p̄mo loco designat hunc mundum Jn secūdo loco designat amatores mundi Et scias q̧ mūdus p. u. in p̄ma sillaba scribit᷑ lic3 diriuet᷑ a moueo. ues. q2 multociens lr̄a que est in simplici dictōne mutat᷑ in cōposito ut lego colligo Et ut dicit ysid. mūdus dictus ē a mouendo q2 in motu est. nulla enim requies eius elementis cōcessa est vide in pax Quot anni fluxerunt a principio mūdi usq3 ad incarnacōꝫ xpi dixi in etas

Munerarius a munus dr munerarius rij qui munera dat et munerosus. sa. sum. largus ul' munere dignus et compat᷑ vnde h᷑ munerositas tatis

Munero a munus dr munero ras et est ¶ munerare donare. munus alicuj dare ꝓ aliq̄ seruicio ul' ꝓ aliqua alia re et cōponit᷑ remunero. ras. et est actm̄ cū omnib3 suis cōpositis et ꝓd. mu. vn̄ omerus Et prius aiacem ex aurato munerat ense

Mungo. gis. mūxi mūctū mūgere ¶ i. purgare sordes auferre. et ꝓprie est mucum de naso extrahere et proicere et qd remanet de conbustione candele auferre. vn̄ et sepe ponit᷑ ꝓ decipere ul' decipiendo aliqd auferre ul' expoliare. Mungo cōponit᷑ commungo. gis. demungo. gis. emungo et īmungo ualde ul' intus ul' intro mūgere pmungo remūgo et est mūgo actm̄ cū omnibus suis cōpositis et facit p̄teritū in xi et supinum in munctum.

Muniacus a muniū dr muniacus. ca. cū. muniaci dicunt᷑ regis cōsiliarij ul' qui munia. i. officia sua adimplent ut tributarij ul' largi

Municeps a municipiū dr h᷑ et h᷑ municipialis et h᷑ le et municipiarius. ria. riū. et h᷑ et h᷑ municeps. pis. omnia in eodem sensu h᷑ enim nomine censent᷑ castellāi in mūicipio nati et pmanentes et eciā milites stipendiarij qui ꝓ custodia municipij munera capiūt et eciā originales ciues et in loco officiū gerentes dicūt᷑ sic et eciā qddā genus romanoꝝ ciuiū olim dicebat᷑ sic vn̄ in actibus apl'oꝝ xxi paulus cū dephenderet᷑ dixit ego sum paulus tarsensis non ignote ciuitatis municeps. volens eis significare q̧ esset romanus et statim eū dimiserunt Jtem municipalis le. ul' municipialis. le. et municipiarius ul' municiparius ria. riū. potest dici qd pt3 ad municipiū ul' municeps ul' p qd capit᷑ munus Et cor̄ penl' gn̄ municeps et format᷑ gtūs a ntō interposita j et e mutato in j ut municeps municipis

Municipal' ul' municipial'. le. in municeps ex ponit᷑

Municipiarius. ria. riū. in municeps ¶ est

Municipiū muniū cōponit᷑ cū capio et dr ¶ h᷑ municipium. pij. et est municipium qd manente statu ciuitatis ius aliqd maioris ul' minoris officij a principe impetrat et dr municipiū a munijs. i. officijs q2 tātū munia. i. tributa debita ul' munera reddat slā liberales et famosissime cause et que ex principe ꝓficiscunt᷑ ibi non agunt᷑ h᷑ enim ad dignitatem ciuitatis ptinent. vel municipiū dr castꝝ munitissimū et ꝓprie in cōfinio regionū ubi solent morari stipendiarij milites ꝓ custodia vn̄ et dr municipiū q̄si capiens munia. i. munera ꝓpter stipendiarios milites ibi ꝓ custodia manentes et munera capientes

Municiū. cij. a munio. nis. dr h᷑ municium. cij. i. obsidium vn̄ in iiij. li. reg. dr rex assirioꝝ nō ingredie᷑ urbem hanc nec circūdabit eā municō

Munifex. ficis. penl'. cor. tā in ntō q̄ in gtō et exponitur in munificens

Munificens a munifico. cas. dr h᷑ et h᷑ et h᷑ munifex. ficis. penl'. cor tam in ntō q̄ in gtō et h᷑ et h᷑ et h᷑ munificens. tis. in eodē sensu. i. munificus Et compat᷑ munificentior. simus. vn̄ munificent'tius. sime. adūbiū. et hec munificentia. tie. i. largitas. Et nota q̧ h᷑ positm̄ munificens non est in usu. sed in loco eius subdit munificus et fit compatio anormala munificus munificentior simus

Munifico. as. componit᷑ a munus et facio. et est munificare munerib3 honorare. munera alicui facere. vn̄ munificus. ca. cū. i. largus. q̄i munera faciens. ul' q̄ munus. i. officiū qd deb3 adimpl3. vn̄ munifice adūbiū. Et cor fi. uide eciam in munificens. ꝟ hug. Pap eciā dic. Munificus honorificus largitor liberalis largus copiosus abundans.

Munimen. a munio. nis. dr h᷑ munimen. inis. i. defensio. firmamentū. auxiliū. Et prod penul' nī

Munimentum A munio. nis. dicitur hoc munimentum ti. i. defensio firmamentum auxilium.

Munio nis niui nire nitū. i. firmare. uallare. defensaculū facere ¶ Munio cōponitur communio is. circūmunio is. p̄munio is. obmunio is. vndiq3 uel cont᷑ munire. remunio is. iterꝝ ul' retro munire. uel destruē. ul' municōnem auferre ¶ Munio et oīa eius composita sunt actiua. et ꝓd mu. vn̄ esopus. Vnde pire queas hostem munire caueto Et scias q̧ regula ē q̧ p̄ma psona sin p̄teriti imperfecti indicatiui modi. format᷑ in tercia et eciā in q̄rta cōiug. in nō desinentibus in eo. a p̄ma p

sona p̄ntis indicatiui modi.o mutata in e ꝓd.et
addita bam.ut lego legebam.audio audiebam.
qd uidetur fallere in munibam et polibam.quia
uidelicet et inuenitur polibam et munibam pro
poliebam et muniebam.Sed ꝑticipia p̄ntis p̄titi
imꝑfecti.formantur ab integris.sciꝫ a muniebam
et poliebam.vnde muniens et poliens.vn̄ et ṗs
dicit in xj li.a muniebā muniens.bam mutata
in ns.et poliens dicimus Et ita de siſibus dicas.
Munituncula le.diminitiuum.parua municio
Munitoriū.a munio nis dr h munitoriū rij.lo
cus in quo fiunt munim̄ta uel ip̄m munimentū
Muniū a munus dr h muniū nij.i.debitū offici
um.ul' tributū.ul' munus Et dr muniū qr manu
sit factū.vnde de bt̄o martino dr.Munia tua de
Munus a munio nis.hoc mu ¶uotus implebo
nus neris.i.donū Et dat̄ munus ex merito.ꝫ donū
confert̄ gr̄a.vn̄ quidā Dat meritū munus ꝫ con
fert gr̄a donū De driā eciaꝫ doni ad munus.dixi
Munusculū culi.di.p̄uū munus Et ¶in donū.
format̄ a munus.addita culū Et a munusculū
munuscularius a um.qui ꝓ munē ꝑuit .uel quj
Murale.a murus dr h murale lis ¶munus dat
Idem quod murus.vide in murus.
Murena.a mus quod ē terra dr h murena rene
quedā gemma quā humorem sub terra putant
densatū calore.vnde et nomen assumpsit.Mure
na eē dr q̇dā piscis et tunc dr a mollis uide in mu
renula et ꝓd re.de natura murene piscis dic̄ amb̄
Vipera nequissimū genus bestie et sup omnia q̄
serpentini sunt generis astutior ubi cū coeundi cu
piditatē assumpserit murene maritime notā sibi
requirit copulā ul' nouā ꝑparat.ꝓgressa qꝫ ad li
tus sibulo testificata p̄ntia sui ad cōiugalem am
plexū illam euocat.Murena autem inuitata nō
deest.et venenate serpentis expetitos usus sue im
petit coniūctionis.quid sibi uult sermo huiusmo
di nisi ferendos esse mores coniugum.
Murenula.le.a mollis dr h murena.ne.quidā
piscis crassus et mollis.quia nullū os habet.Vel
qr mollis et suauis ē ad comedendū.Et inde mu
renula.le.dimi.Murenula eciā dr quoddā orna
mentū mulieꝝ.quod scꝫ auro metallo in uirgulas
lacescente quadā flexuosi ordinis cathena contex
it̄ in similitudine murene serpentis que ad collū
ornandū aptat̄.h interdū auri et argenti contex
itur uirgulis.Vnde in canticis dr.Murenulas aure
as faciemus tibi vmiculatas argento.Et cor̄ nu
Murex.a mus deriuat̄ murex.ricis.i.eminens
et acutū et p̄ruptū et excelsum alias exesum sax
ū.ul' cacum̄ mōtis vn̄ et murex dr frutex ul' uirgul
tū aspeꝝ in acutis et p̄ruptis montibus Et hinc h
murex dr quidā piscis scꝫ coclea maris.sic dcā ab
acumine et asperitate qui alio conchiliū ul' cōca
ul' quia circūscisa ferro lacrimas purpurei coloris
emittit.ex quibus purpura tingit̄.vnde et ostruꝫ
appellatū est.qr hec tinctura ex teste humore elici
tur.et hinc murex sepe inuenit̄ pro ipsa tinctura
et sepe ꝓ ipsa purpura.Et cor̄ penl' in obliquis
vnd Ouid epy.sciꝫ ipā geram saturatas murice
uestes Item in libro de arte amandi.Consule de
gemmis detincta murice lana.
Murgissor.a.murmuro.ras.dr h murgissor.so
ris.i.callidus et fallax murmurator
Muria.a.murus dr hec muria.rie.superior fex
olei qr fit oleo qi ꝓ muro qr naturalius retinet
humorem seu liquorem q̄ꝫ si esset sine fece.
Muricida.mus cōponitur cū cedo dis Et dr hic
muricida de.penl' producta.qui mures interficit.
Murilegus.mus cōponitur cū lego gis Et dr h
murilegus gi.Et hec murilega ge.i.cattus ul' cat
ta.qr legit.i.colligit mures.vnd quidam.Muri
legus bene scit cuius gen orbada lambit.
Murinus.a mus dr murinus a ū Res muri.ul'
Muriscidus ¶ad murem ꝑtinens.Et produc̄ ri
mus cōponitur cū scindo dis.Et dr h muriscidus
di.hō ignauus et remissus et piger.ad nichil ali
ud util' ñ ad mures scindendos.i.excoriandos et
Murmur.a mutio tis.dr h murmur ¶cor̄ sci.
ris.neu ge.apud mod nos Inuenit̄ eciā in mas ge
vn̄ in euangel' ioh septimo.Et murmur multus
erat de eo in turba.Et a murmur dr murmuro
ras.qd cōponitur cōmurmuro ras.Immurmuro
ras.ualde uel intus murmurare.obmurmuro as
.i.cont̄ murmurare remurmuro.as submurmuro
as.i.latenter ul' paꝝ uel post murmurare Et est
murmuro neutꝝ cū omnibus suis compositis et
Murmuro murmuras in murmur est ¶cor̄ mu
Murretum a morior dr h murretū.teti.i.aqua
calida de terra manās scꝫ balneū et dr q̄si mori
cetū qr ibi morbi moriant̄ ul' pereant vel dr q̄si
mortuetū qr a mortuis.i.ab inferis tradit̄ ueni
re.vn̄ orac̄ in epy Sane murtera reliq.Legit̄ hic
et murrecta et ponit̄ ꝓ balneis mirtis obsitis
Murus a munio.nis.dicit̄ hic murus.ri.qr mu
niat et dicit̄ murus q̄i muniens robur et est ethi
vnde h murulus.li.di.et h et h muralis et h.le
qd ꝑtꝫ ad muꝝ et muratus.ta.tuꝫ.i.muro orna
tus et muro muras.i.muro ornare
Mus idem est qr terra vn̄ h mus muris qddā
animal qr sub terra facit suum cubile ꝑ hug.pa
ṗ dic mus terra mus pusilluꝫ animal.i.sorex Alij
dicunt mures qr ex humore terre nascant̄ vnde
dicit basil' in.ix.om̄.hexamer Mures et ranas
ex t̄ra generari videmus deniqꝫ in egipciacis the
bis.si pluuias largiores estiuo t̄pe fuderit mox
infinitis muribꝫ regio tota cōpletur
Musa a mors qd est aq̄ dr hec musa.se.et sunt
ꝑm ph̄ros nouem muse.i.nouem instrumenta
loquendi scꝫ duo labia quatuor dentes principa
les plectꝝ ligue artirea gutturis concauitas pul
monis Et h instrum̄ta dicunt̄ muse.a mors qd
est aqua qr non sine humectacōe istoꝝ nasci p̄t
uox Item musa dr q̄ꝫ cantilena q̄ꝫ sapiencia
Et a musa dr musicus.ca.cū.et musaticus.ca.cū
Astrologi uero ix musas dicunt ix sonos qui ce
lestem armoniam faciunt.vij sunt vij planetaꝝ
Octauus est firmam̄ti.Nonū quidam assignant
terre.que licet non moueatur ꝑ se.mouet̄ tamē
c̄trauectione aliaꝝ speraꝝ circa ipām.Et adeo sonū
hꝫ mutū.ut uix eciaꝫ cōputetur int̄ alios sonos
ul' muse dn̄r a muso.i.canendo.qr ꝑ eas sicut ā
tiq̄ uoluerūt uis carminū et uocis modulacō que
Musach.erat archa in qua reponebant̄ ¶reret̄
donaria regum uel p̄ncipū.ad reficienda sartatec
ta templi.ut dixi in corbonam De musach dr in
iiij reg c xvj.Musach qꝫ sabbi quod edificauerat
in tēplo.et ingr̄ssuꝫ reg̣ extius cōuitit in tēplū dn̄j
Musca.a mus ꝓ terra ul' sorice.dr h musca ce.
quasi muris esca.Et est ethimologia.
Muscariuꝫ.a musca uel muscula dr h muscetū
Et h musculetū.locus ubi abundant musce.Et h

muscariū ul' h̄ muscnlariū. ꝑ eod̄ loco ul' ꝑ mł
titudīe muscaꝝ ul' ꝑ flabello q̄ muscas abigim9
Musceraneus. a mus d̄r h̄ musceraneus nei. i.
animal exiguū aranei forma et muris. quod et
solifuga d̄r. quia diem fugiat Et d̄r muscerane
us. quia eius morsu aranea interimitur.
Muscetum. in muscarium est Et ꝓducit penul'
Muscio onis. mas ge. q̄si mustio. quia mustum
bibat. Et d̄r a mustum Idem et bibio bibionis.
Muscipula. mus cōponitur cū capio et d̄r hec
muscipula. le. decepcō ad mures capiendos sicut
et mustricula et ponit̄ generalit' pro qualibet de
cepcōe vnde muscipulor. laris. i. decipere Et hinc
h̄ muscipulator. toris. i. deceptor. Itē muscipula
ponitur ꝑ pedica. i. laqueo quo pedes ligantur
Musco. a musca d̄r musco. onis. i. magna mus
ca Et muscosus. sa. sum. i. plenus et abundans
muscis. Vnde hec muscositas. tatis. i. abūdantia
et plenitudo muscaꝝ. Itez a muscus p̄t dici mus
cosus a. ū musco plenus et coop̄tus vn̄ uigil'. mus
cosi fontes et sono mollior herba. Et compatur
Vnde hec muscositas muscositatis.
Muscosus. sa. sum. in musco exponitur.
Muscula. a musca d̄r h̄ muscula le diminitiuū.
Musculetū. ti. pnl' prod. et exponit̄ ī muscariū.
Musculosus a musculus d̄r musculosus. sa. sum
. i. fortis lacertosus plenus musculis Et cōpat̄ vn̄
h̄ musculositas. tatis. fortitudo plenitudo muscu
Musculus. li. penl' cor̄. i. ꝑuus mus et lorum
est di. de mus. ris. et musculus eciam d̄r curuum
genus nauigij et musculi dicunt̄ capita neruoꝝ
ex sanguine et neruis copulata scꝫ illa nodosa ca
ro que ē in tibijs et brachijs et d̄r musculus a mu
rium similitudine q̄ lateat in membris sicut mu
res in terra vl' q̄ disposita est ad similitudinem
muris Idem d̄r et lacertus in hac significacōe in
uenit̄ a palladio positū ubi docet eligere bonos e
quos. dicens q̄ pulchritudo et forma boni equi
in hijs cognoscit̄ Corpus eius est uastum et soli
dum latus longissimum clunes rotunde et max
ime pectus late patens et totū corpus musculo
rum densitate nodosuꝫ pes siccus cornu concauū
alcius calciatus Item muscule sunt cocle aquaꝝ
lacte concipiunt̄ ostree Et dicuntur musculi quasi
masculi q̄ sunt masculi ostreaꝝ et eciam balenaꝝ
Eoꝝ enim coitu concipere balene ꝑhibent̄ Item
musculus potest diriuari a muris Et tunc mus
culus d̄r bellicum machinamentū simile cunicu
lo quo murus ciuitatis ꝑfodit̄ et dissoluit̄ quasi
Muscus a marceo. ces. d̄r h̄ mus murusculus
cus. ci. quedam herba ul' pocius quedaꝫ lanugo
in fontibus et circa arbores crescens
Musica. ce. est una de septē artibus liberalibꝫ et
d̄r a mois q̄d est aqua q̄ tractat de uocibus ul'
de ꝓporcōibꝫ uocū et sine humoris beneficō nll'a
cantilena ul' uocis stat ul' subsistit delcācio Et in
de h̄ musicus. ci. qui tractat de musica ul' qui do
cet eam et musicus. ca. cū. et h̄ et h̄ musicalis et
h̄. le. in eodem sensu Item musica. i. sapiencia et
tūc deriuat̄ a musis que sunt causa sapiencie ul'
instrumenta sapiencie et eloquencie vn̄ pris. q̄ꝝ
utrꝫ possederat artē musice. i. sapiencie
Musino vocat̄ anīal q̄d ex cap̄ et ariete nascit̄
Est autē dux gregis musino monstruꝫ similis sy
mie ꝫm pap̄. vide in bigenus
Musio a mus deriuat̄ musio. onis q̄ muribus
infestus sit hunc uulgus captū a captura uocant
Alij dicunt q̄ captat. i. uidet naꝫ tanto acute cer
nit ut fulgore luminis noctis tenebras supet vn̄
a greco uenit catus. i. ingeniosus a kageste ul' ca
tus q̄si cautus hunc vocant gattuꝫ corrupte Itē
a mus d̄r h̄ musium musij nidus muris
Mussim adūbium a musso. sas. i. mussanter la
Mussito. tas. ūbum. fre. tenter lente leniter
penl'. corripit. i. frequent' mussare
Musso a mutio. tis d̄r musso. sas. saui. sare et ē
mussare dubitare et mussare. i. silencio murmura
re Xo Mussat qui dubitat mussat q̄ murmurat
idem Itez inuenit̄ muso. sas. i. scio ꝫ tunc scribit̄
Mustacium a mustum d̄r h̄ mustaci p unū. s
um. cij. potus qui ex musto fit et alijs pocōibꝫ
vn̄ Iuuenal' Cā nec est quare cenam et mustacia
Mustela mus cōponit̄ cū telon q̄d ē perdas
longum et d̄r h̄ mustela. le. q̄si mus longus penl'
ꝓducta Et sunt duo genera mustelaꝝ. vnum est
siluestre distans magnitudine. alteꝝ in domibus
oberrans. h̄ ingenio subdola in domibꝫ ubi nutr̄
catulos suos transfert mutat q̄ꝫ sedem. serpentes
eciam et mures ꝑsequit̄ falso autē opinant̄ qui
dīit mustelam ore cōcipere aure ꝑtum effundere
A mustela deriuat̄ mustelinus. na. num. pel' ꝓd̄
. i. ꝑtinens ad mustelam ul' de mustela existens
et h̄ mustelarium fouea mustele q̄ et mustelium
d̄r vide in basilicus et in ruta
Mustelinus. na. num. exponit̄ in mustela
Mustricula mus cōponit̄ cū stringo et d̄r hec
mustricula instrumentum ad mures capiendos
dicta sic q̄ stringit mures et corripit cu
Mustum a mus q̄ est terra d̄r h̄ mustuꝫ. ti. no
uū vinum q̄ in se habeat terram et limū mixtū
et inde mustus. ta. tū. i. nouū. q̄ autē d̄r mustū
q̄si mus tenens et h̄ est ul' potest derinari mustū
a mulceo. ces. q̄ mulsuꝫ sit. i. suaue ad bibendū
Mutatorium a muto. tas. d̄r h̄ mutatorium rij
uestis p̄ciosa ꝑ qua sumenda alia mutat̄ vn̄ le
gitur in iiij libro regum. ca. v. de naamā Qui cū
tulisset decē mutatoria uestimentoꝝ detulit litte
Muteo a mutio. tis. ul' a ras ad regem isr'.
mutus deriuat̄ muteo. tes. et est mutere esse ul'
fieri mutū tacē vn̄ mutesco. cis incho. et cōponit̄
cōmuteo. es demuteo. tes. i. ualđ demutē ul' cessa
re mutere ul' incipe loqui Itē cōponit̄ Immuteo
tes. obmuteo. tes. vndiq̄ꝫ ex toto mutere ul' ob
aliq̄d mutere vnde cōmutesco. cis. obmutesco. cis
immutesco. cis. incho. Muteo cū omnibꝫ suis cō
positis est neutꝝ et ꝓd̄ hanc sill'aꝫ mu. vn̄ mac
de ceptis iuuabit Illos quos subitus facit obmu
Mutilo. las. in mutilus expo. tescere morbus
Mutilus a muto. tas. d̄r mutilus. la. lum. i. mu
tus truncatus sine cornibus ul' alia ꝑte et a mu
tilus dicti sunt mutili quadranguli q̄ minus ha
bent et mutili dicūt̄ capita trabium q̄ mutilata
sunt Itē a mutilus mutilo. las. et est mutilare mi
nuere uellē truncare ꝓꝑie autē mutilare est aliq̄d
integꝝ detruncare ut hominis caput āputare ul'
ꝑtē arboris auferre ul' boum cornua detruncare
Et cōponit̄ admutilo. las. i. ualde ul' iuxta muti
lare et demutilo. las. detruncare et emutilo. las. i.
ualde truncare ul' mutilare Et est mutilo as actiū
cū omnibꝫ suis cōpositis et cor̄ penl' vn̄ ouid̄ d̄
arte Turpe pecus mutilū turpis sine gramine cā
Mutio a mutus. ta. tū. d̄r mutio. tis. et ē pus

mutire murmurare ad modū mutoꝝ uelle loqui
et nō audere Et ē ꝓpe mutoꝝ uł loqui n̄ auden
ciū Et est neutꝝ cum suis cōpositis et ꝓd.mu.
vn̄ esopus Supplicat ille minis mutit ex timore
silendo et scias ꝙ mutio inuenit̄ ꝓ mutere ſ raro
Muto.tas.taui.tare.i.mouere uł in alium sta
tū uertere uł ad aliū locū ducere uł id qđ habe
mus dare ꝓ eo qđ non habemus ut cū damus
denarios ꝓ uino mutamus denarios ꝓ uino et
non uinū vn̄ h̄ et h̄ mutabilis et h̄.le.vn̄ muta
biliter adūbiū et h̄ mutabilitas.tatis Muto cōpo
nit̄ cōmuto.tas.demuto.tas emuto.tas.immuto
tas.ꝑmuto.tas.remuto.tas.transmuto.tas Mu
to actīm est cū omnibꝫ suis cōpositis et ꝓd hanc
sillabā mu Orac̄ in epp Celū non animū mutant
Mutuo adūbiū q̄lita qui transmare currunt
tis a mutuus d̄r.i.inuicē altutro uicissim altrno
Mutuo.as.a muto.tas.d̄r mutuus a h̄ pap.
um mutuo datus uł acceptus et d̄r mutuo q̄si
meū tuū fit et sic mutuū potest dici ꝙ ex meo
fit tuū Et est ethi.et ita omne ꝑiculū rei mutua
te ad te transfert̄ Et a mutuus.a.um.d̄r mutuo
as.qđ actīm ē cū suis cōpositis et mutuor.aris.d
ponens Et d̄n̄t ꝙ mutuo.as.dantis est q̄si mu
tuo dare ut mutuo denarios tibi.i.mutuo do ti
bi Sed mutuor recipientis est q̄si mutuo accipio
ut mutuor denarios a te.i.mutuo accipio a te.
vn̄ illud mutuabit̄ peccator et non soluet Et in
exodo p̄cepit dn̄s filijs isrł ut mutuarent̄ uasa
a uicinis suis et spoliarent egiptū Quilibet ergo
caueat abuti istis ūbis Item mutuo uł cōmodo
uł accōmodo d̄n̄t ꝙ cōmodamus uł accōmoda
mus illas que eedem in essencia debent reddi scꝫ
que non transeūt in possessionem recipientis ut
equū mantellū et huiusmodi Sed mutuamus il
las res q̄ transeunt in possessionem recipientis
ut d̄narios ut accōmodo uł cōmodo tibi equū.i.n̄
ad ꝓꝑietatē ſ ad cōmodū et utilitatē ad silem u
sum ad quem ego habeo tibi do.i.ad equitandū
non ut sit tuus vn̄ et cōmodare d̄r q̄si cū modo
tꝑis ad aliū trāsferre et dare et est ethi.ſ mutu
o denarios tibi.i.cū sint mei dando fiūt tui Ex
hijs pꝫ ꝙ d̄rā sit int̄ mutuū et cōmodū h̄ tn̄ ꝓꝑ
etas q̄nꝫ apud autores corrumpit̄ et utꝝqꝫ cōpo
nit̄ cōmutuo.as.et cōmutuor.aris.immutuo.as
et immutuor.aris id ē ualde mutuari Et ut dixi
mutuo est dantis ſ mutuor recipientis Vñ.mutu
o vult dantē ſ mutuor accipientē Itē mutuo cre
dentis ſ mutuor accipientis
Mutuor.aris.in mutuo.as.exponit̄
Mutus a mugio.gis.d̄r mutus.ta.tū.ꝙ q̄i mu
giat et non loquat̄ uox enim eius non est ꝓmo
nisi mugitus.uocalem enim spm̄ ꝑ nares q̄i mu
Mutuus a um.In mutuo as ē giens emittit
abilis a no.nas.d̄r h̄ et h̄
nabilis penł.cor.i.ad nan
dum abilis et nabūdus.da
dum.facilis ad nandū uł
similis nanti
Nablum.bli.hebraice ꝗ
ce psaltiū latine organum
d̄r ꝓ pap ponit̄ tamen d̄rā
int̄ psalterium et nablū ꝙ
psalteriū est canora cithara decē cordis coaptata
que ꝑcutit̄ cū plectro.nablum uero xij sonos ha
abulū a no.nas.d̄r h̄ bens digitis tangit̄

nabulū.li.i.merces nautica ꝙ natare uideat̄ cū
ꝑ mare transfert̄ et cor.bu.
Nactus.ta.tū.in nanciscor est
Nancio.cis.in nanciscor uide
Nanciscor nantio.tis.tiui.dicebant antiq̄ et in
de nos dicimus nanciscor.ceris.nactus sum.i.acq̄
rere adipisci inuenire Et est deponens cū suis cō
positis si qua habꝫ.mach ij.lib.c.xiiij.d̄r tēpus
autē oportunū demencie sue nactis
Napocaulis napus cōponit̄ cū caulis et d̄r hic
napocaulis genus oleꝝ q̄ sit saporis simił napo
non in radicem ſ in cirsum cōscendit ut caulis
Napta in daniele legit̄ genus fomitis apud ꝑ
sas q̄ maxime nutriunt̄ incendia Alij ossa oliua
ꝝ que ꝓiciunt̄ cū amurca arefacta naptā esse
dicūt ꝓ.hug.Napta eciam ꝓ.pap.d̄r purgamētū
lini uł cuiuslibꝫ rei Plinius autē dicit naptā cir
ca babilonē mō liquidi bituminis ꝓfluere.et nu
triendis ignibus amicā esse.ut eciam longe ad
mota ignem cōcipiat Vñ ignē napta fouet ma
nat ex bituminis instar Ossa ꝑ hanc olee repta
Napus a rapa d̄r h̄ napus uocant̄ amurca
pi.q̄si rapus Et d̄r sic ad silitudinē rape.nisi ꝙ
folijs ē lacior.et radicis gustu subacor.Nominis
autē affinitas est inde ꝙ utrusqꝫ semen in alteꝝ
uicissim mutatur Nam rapa in alio solo ut d̄r ꝑ
bienniū mutat̄ in napū In alio ūo napus tn̄sit
Nar.a naris diuatur h̄ nar naris in rapam
quidam fluuius qui hꝫ duos meatus ad modū na
riū.uł ꝙ ꝑ nares erei tauri exit Vn̄ narinus a ū
Nardus di.fe ge.herba ē spicosa et aromatica.
fragili radice.ſ ūga et folijs densa.Quoꝝ sum
mitates consurgunt in spicas Vnde h̄ nardū d̄r
vnguentū.uł confectio ex ea.d̄r nardūpisticū.i.
fidele.puꝝ.sine omni impostura uł cōmixtura ꝯ
positū.non adulteratū alijs herb.pistis enī grece
latine d̄r fides.Nardūspicatū d̄r.ꝙ spēs nardi in
eo sit.uel quia de spicis et folijs est confectum.
Nario a naris d̄r nario ris iui.Et ē narire sub
sannare.nares frunccare.Et naricus ca cū.brucus
cuius nares semꝑ stillant.Et inde hec naricia cie
quedam regio Vnde naricius cia cium.
Naris.a narus ra ꝝ.diuatur h̄ naris.huius na
ris Nares dn̄r q̄i gnares ꝙ ꝑ eas cognoscimꝰ et sci
mꝰ aliqđ odore uel nares dn̄r a mano.as ꝙ ꝑ e
as manat odor et spūs.et sunt in eis tria officia
unū ducendi spiritū.aliud capiendi odorem.terci
um ducendi purgamentū cerebri.et ꝓd primam
naris vn̄ ouid.de arte.ferre noue nares tauroꝝ
Narracō.onis.fe.ge.d̄r a nar terga recusant
ro.as et est narracō ꝓ tuliū reꝝ gestaꝝ aut q̄i ges
taꝝ exposicō aliqn̄ enim res gestas exponimus
aliqn̄ non gestas que tamen sunt ad narracōnis
officiū q̄i geste Debꝫ autē narracō esse breuis lu
cida et uerisilis.breuis est qn̄ non nisi necessari
a cōprehendit hito respectu ad matie quantita
tem.lucida esse debꝫ.i.intelligibilis et apta ꝓ ca
pacitatē ingenij auditoꝝ nil habens ambiguum
nil scortū non sumens principium a remotis nec
nimis longe materiam ꝓsequens De hijs autem
que principaliter ꝑtinent nil omittens.uerisimi
lis est narracō si rebꝫ et ꝑsonis debitas circūstanci
as assignemus.narrantes ut mos.ut opinio.ut
materia uidebit̄ postulare Notand insuper ꝙ
ꝓnomina ꝑme et secund ꝑsone sicut nec in alijs
epistole ꝑtibus non sunt in narracōne ponenda

Nam ut dicit ps. In u̇bis p̄me et secūde persone
intelligitur ntīūs certus et determinatus. Qn̄z ta
men contingit q̄ tale ꝓnomen de necessitate po
ni debet. puta causa determinacōnis ul' discretio
nis. Causa determinacōnis ponit' cū nos tres ul'
plures mittimus eplām. at ego solus debeo decla
rare tibi. Verbi grā. Amico suo dilcō iohannes
s salutē uobis ego. b. duxi p̄sentibus declarandū.
rc. Causa uo discrecōnis ponit' cū aliquid alteri
scribentiū attribuit' quod ab altero remouetur.
nā discrecō ē attribucō actus ul' passionis aliq̄bȝ
cū exclusione alicuius ul' aliquoꝝ. Verbi gracia
si dicam. Sepe michi dedecus tu fecisti. ß ego red
dam tibi talionem op̄e Itē potest addi qn̄z cā.
significancie vt si dn̄s dicat s̄uo. ego tibi aquaȝ
manibus sepe dedi. Item causa zeumatis p̄t addi
ut hebrei sunt et ego Et eciam p̄ euocacōnez p̄t
poni congrue. ut ego petrus tibi s̄uo puro corde

Narratiuncula. le. dimi. pua narratio.

Narrito. ritas. freqn̄ter narro. fre de narro. ras
et format' de narratu supino a mutata in I cor'
et u in o. sicut ab imperatu imperito. tas.

Narro. ras. raui. rare. i. dicere. vnde h' narratio
onis. et h' et h' narrabilis. et h' le. et inde narrabi
liter. Et componit' enarro. ras. Renarro. ras. De
narro. ras. cōnarro. ras. et est actīū narro cū suis
compositis omnibȝ

Narus a nosco. cis. deriuat' narus. ra. rum. i. sciens p̄itus. scȝ qui ex arte scit
qualit' aliquid fiat. ul' sic faciendū uel fieri debe
at siue illud faciat siue nō Et scias q̄ g qn̄qȝ ap
ponit' huic noī narus p̄ ꝓthesim et dr̄ gnarus

Nascor. ceris. natus sum nasci. i. de utero exire
decidere. et signat passionez ab alio illatā. i. ꝓue
nientem ex passione p̄cedente circa aliud supposi
tum. i. circa matreȝ. Nascor componit' enascor
enasceris. Innascor. innasceris. i. intus nasci. Pre
nascor. ceris. i. p̄ alijs nasci. Renascor. ceris. iteꝝ
nasci. sicut fit in baptismo. Nascor cū suis cōposi
tis ē deponens

Nasilis. a nasus dr̄ h' et hec nasilis. et h' le. ad nasum p̄tinens. et prod' pnl'. et
hoc nasale nasalis. quod nasum protegat.

Naso sonis. dictus est Ouidius. q̄r magnū h̄uit
nasum. Vnd' catho. Nasonem petito. Item a na
sus. nasosus. sa. sum. uide in nasus.

Nassa. a no nas deriuat' h' nassa. se. quoddā in
strumentū ex viminibus tamq̄ rete contextum
ad capiendos pisces

Nastale. a nasus dr̄ hoc nastale. lis. cingulū ul' fibula quod r̄stringit palli
um circa collū

Nasturtiū. nasus componitur cū torqueo et dr̄ h' nasturciū quedam herba q̄r
acmonia sui nasum torq̄at

Nasus a narus. ra. rum. dr̄ h' nasus si. q̄i narus
q̄r sapiens est in discernendo res odore uel dr̄ a
nando q̄r semp̄ nat. i. fluit putredinem ul' nasus
dr̄ elacō Et a nasus dr̄ h' nasellus. li. et nasiculus
et nasicellus. li. oīa diminitiua et nasosus. sa. sum
et nasutus. ta. tū. in eodeȝ sensu magnū habens
nasum

Natale a nascor. ris. dr̄ h' natale. lis.
et h' natalis. lis. in eodem sensu. i. natiuitas ouid'
de arte. parcite natales timidi nūare deoruȝ Cesa
ribȝ uirtus contigit ante diem In calendario ta
men ut dicit hug' dr̄n̄t natale. lis. natiuitas quia
ibi natiuitas appellat' a matre in terra. ut natiui
tas xp̄i sancte marie sancti iohannis baptiste Et
scias q̄ beata maria et iohānes baptista in ute
ro in nouo testamento sanctificati sunt Jn̄ est q̄
eoꝝ natiuitatē ex utero pre aliis sanctis ecclesia
celebrat. ß natale ul' natalis dr̄ obitus uel dies
obitus sanctoꝝ q̄r eoꝝ obitus in terra. fuit nati
uitas in celo. tunc eniȝ de nō esse ad esse. d' mor
te ad uitā. de tenebris ad lucē. d' exilio ad regnū
transierunt

Natalicius a natalis dr̄ natalicius. cia. ciū. i. natalis ul' ad natalem uel natiuita
tem p̄tinens et h' nataliciū. cij. i. natiuitas

Natatoriū a nato. tas. dr̄ h' natatoriū. rij. i. lo
cus in aqua ubi frequent' natat' dr̄ eciā natatori
a vnde in historijs sup̄ Joh ix dr̄ siloa fons est
ad radicem montis sion qui non iugibus aquis
ß in c̄tis horis ebulit Cuius aque ut excipent' q̄
si stangnū non longe a fonte constructū. quā col
leccōnem. mō natatoriā. mō piscinam scriptura
uocat. ul' s̄ quosdam dr̄ natatoria a nato p̄ anti
frasiȝ q̄r ibi nullus natabat sicut et piscina quia
piscibus caret

Nates a nitor. teris. dr̄ h' nates tis. q̄r in natibȝ nitimur dum sedemus. vn̄ et con
globata est in eis caro ne p̄mentis corporis mo
le ul' fasce ossa dolerent. et ꝓd' p̄mā ß nato. tas
eam cor'. vn̄ quidā. quāuis arte nates tamen ap
parent tibi nates. et scribit' gtūs natiū per t Sed
accipit in ꝓnūciando sonū de. c

Nathan interp̄tat' dedit siue dantis

Natanael interp̄tat' donū dei q̄r dolus. i. simila
cio.

Nathinei hebice ipo dono dei in eo n̄ fuit
diatoni gr̄ce subdiaconi latine dicuntur Et dicun
tur nathinei. in humilitate deo seruientes

Natica. a nates dicitur h' natica ce. i. nates vnde
naticosus sa sum. magnas habens nates.

Naticula naticule dimi. parua nates.

Nacio. a nascor ceris dr̄ h' nacio onis. i. nascen
di ꝓpetas. i. actus ul' passio nascendi. ꝓprie nacio
dr̄ gens s̄ ꝓpriam cognacōuez et collcōnem ab alia
distincta. ut greci. italici. franci. Et nacio ꝓuincia
eoꝝ ē et nacio ē qn̄ regio ul' terra paꝝ ul' nichil
habitata dr̄.

Natiuncula le. dimi. pua nacio

Natiuus a natus tus qd' ē natiuitas dr̄ natiuus a
um. natal' gtūs. vn̄ natiue adu. et h' natiuitas tis

ato a no nas naui natū. u in o fit nato tas.
fre. vn̄ h' natator. et h' et h' natabil'. et h' le. et na
tito tas. aliud fre. Nato cōponitur annato tas. i.
natare ad. cōnato as. abnato as. i. natare ab. i. lō
ge. denato as. enato as. i. extra natare. euadē In
nato tas p̄nato tas p̄nato tas renato tas. subna
to tas. transnato tas Nato et eius cōposita sunt
neutra. Et corripiunt hanc sillabam na.

Natrix. a no nas. dr̄ h' natrix icis. mulier q̄ nat
Et natrix dr̄ quidā s̄pens qui ueneno suo inficit
aquas in quibus fuerit Et ē tunc mas ge. vn̄ lu
canus. Et natrix uiolator aque iaculi q̄ uolucres
uel s̄m quosdam est fe gen̄. Sed lucanus genus
masculinum scilicet uiolator. retulit ad s̄pentem
Legitur in quibusdam libris rinatrix.

Natura. a nascor ceris dr̄ h' natura. i. natiuitas
Et natura dr̄ deus quia oīā creat et nasci facit. et
natura dr̄ quelibet creatura. et natura dr̄ cōplex
io. et natura dr̄ quedā uis naturaliter rebus in
sita de similibus similia ꝓcreans Natura eciā dr̄
significacō uocabuli q̄r significacō uocabuli ē cā
quare uocabulū nascat'. i. imponat' Natura dicit'
eciā imposicō ul' inuencō uocabuli. q̄r uocabulū
nasci nichil aliud est q̄ ip̄m inueniri ul' imponi

Naturalis a natura dr̄ h' vide in miraculū
et h' naturalis et h'. le. ad naturam p̄tinens ul' a

natura ꝓcedens vnd naturales dicunt filij cocu
binaꝝ quos sola natura genuit. nō honestas cō
iugij et ind naturalit adubiū et ꝓd ra

Natus a nascor. ceris. dr h natus tus. i. natiui
tas. Et natus ta tū Et h natus ti. i. filius Et hec
nata. te. i. filia. Et sepe solent inueniri p g. p pro
thesim ibi positū. ut gnata te gnatus. ul' sine g.
Est enim de naturali integritate istaꝝ dcōnū qr dr
gnatus q̄si generatus. uel gnata quasi generata

Naualis. a nauis dr h et h naual' et h le. et h
nauale lis. locus ubi naues stant. scilz portus uel
locus ubi fabricantur. h et textrinū uocat Itez na
ualis ad nauem ptinens. vn̄ aristotil'. Necesse ē
nauale bellū fore ul' non fore et ꝓd. na.

Nauarchus a nauis et archos princeps dr h na
uarchus. chi. i. nauis princeps

Nauargus gis. nauis magister Nauisargus idē

Nauci a nux dr h nauci indeclinabi C h. pap.
le. i. putamen nucis ul' exterior cortex nucis uel
id qd est intra nucleū nucis quasi in medio qd
est nigꝝ q̄si nux desiccat ul' id in quo voluit nu
cleus qd q̄dez nichil ualet Et ideo ponit p nichi
lo et cōponit naucipendo. dis. naucifacio. cis. i. pa
rum uel nichil appreciari

Naucipendo. dis. in nauci vide

Nauclerus. nauis cōponit cū cleros qd est sors
et dr h nauclerus ul' naucleritus q̄ nauez in sortē
et potestatē habet. et ꝓd. de. actuū xxvij Centu
rio autē magis credebat gubernatori et nauclero

Naufragor. nauis cōponit cū frango et dr nau
fragor. aris. i. piclitari pati fraccōnem nauis vn̄
naufragus. ga. gum. nauē frangens q̄ patit nau
fragiū piclitatus. vn̄ h naufragium. i. fraccō na
uis qd et nauifragiū dr Inuenit eciā naufrago
gis. vn̄ q̄daz Naufragiū faciens naufragat illa

Nauicula. le. di. pua nauis et format C fides
a naui addita cula dr eciā h nauicilla. le. aliud

Nauicularius a nauis ul' nauicula dr C diminitm̄
h nauicularius nauis custos ul' nauifex

Nauigabilis a nauis dr h et h nauigabilis et
h. le. qd aptū est ad nauigandū. i. ut nauiget si
cut hō. ul' ut nauiget sicut mare

Nauigiū a nauis dr h nauigiū. gij. accō nauis
. i. nauigacō ul' nauis ul' multitudo nauiū

Nauigo a nauis dr nauigo. as. aui. are. i. nauez
agere Et dr nauigo. as. q̄si nauez ago. et uidetur
esse ethi. pocius quaz cōposicio et cor. ui. virgil'
eneyd v Nauigat eneas situlas defert ad horas

Nauis a no. nas. dr h nauis. ul' greci dicūt nais
et inde nos dicimus nauis interposita. u. cōsonan
te. vel nauis dr qr gnaꝝ. i. pitū rcōrez querat. et
facit accūs plural' in es et in is has naues ul' na
uis et accūs sing. in em et in im hanc nauez ul'
nauiz et ablatiūs singul' in e et in i ab hac naui

Nauita. te. in nauta vide C ul' naue et ꝓd. na.

Naulū a nauis dr h naulū. li. pciuz p transme
accōe datū. siue qd dat p hijs q̄ portant in na i
ui et dr naulū q̄si nauis lucrum

Naum interpretat germen siue cōsolator orbis
Increpat eniz ciuitatē sanguinū et post cōnusioz
illius consolat sion dicēs Ecce sup mōtes pedes
euangelisantis et annūciantis pacē et ac in fine

Naumachia a nauis et machia qd est pugna
dr h naumachia. chie. i. naualis pugna

Naupicus. ci. nauis pater. i. domus ul' factor et
cōponit a nauis et pat et cor. pi.

Nauplia naplus pat fuit palamedis a q̄ nau
plia dictus est q̄daz ludus ab eo inuentus ul' in
honorez illius Primo celebratus circa eius sepul
turaz et fit de iiij pomis duobz in aerem missis
vnde. ouid. de arte Disce eciam duplici genitalia
nauplia palma uertere et cetera

Nausea A nauis dr h nausea see. i. uomitus in
naui ex cōturbacōe cerebri ꝓpt aquam ul' fetorez
ul' pocius nausea uolūtas uomendi sine affectu
et ꝓpe in naui vnde h nauseola. le. di. et nauseo
as. i. uomere et est ꝓpe in naui ul' in mari. et ad
uomitū ꝓuocari et uoluntatē uomendi habere
sine affectu et ꝓpe in naui vn̄ orac. in epi. Nause
at et locuples quē ducit prima triremis Itē nau
seo ponit p fastidio ut iste nauseat sup hac re

Nauseola. le. in nausea est C i. fastidit

Naustrologus. gi. nauis dispensator ul' allocu
tor ul' exhortator et cor. pe. Et cōponit a nauis
et logos qd est sermo

Nauta a nauis dr h nauta. te. q̄cūqz ducit na
uez ul' nauigando laborat uel maior in naui vn̄
h nauita. te. p eodē h frequencius utebant an
tiqui q̄ nos. et transit u in cōsonantē. i. interposi

Nautea a nauis dr h nautea tee C ta et cor. ui
aqua fetida in qua coria macerant

Nauticus a nauta dr nauticus. ca. cū. sicut a na
uita nauiticus. ca. cū. i. naualis et cor. ti.

Nauus a nosco. cis. dr nauus. a. vm. i. doctus
sapiens studiosus inuigilās strennuus agilis im
piger Et cōpat nauior simus vn̄ naue ul' naui
ter. uius. sime. adūbium et h nauia. i. sapiencia
strennuitas et inuigilancia. et nauo. as. i. cōpello
fortiter exequi ul' opam dare Et scias q aliquā
do apponit g p ꝓthesim huic nomini nauus et

Nazarenus nazareth q̄daz uicus C dr gnauus
ul' ciuitas in qua dn̄s noster ihesus xp̄us cōcep
tus est et nutritus Et interpretat flos siue germen
siue mūdus vn̄ nazarenus a um et nazareus rea
reū vn̄ ihesus xp̄us dictus est nazareus et nazare
nus Et hinc q̄daz heretici dicti sunt nazarei. q̄a
cū xpm̄ qui a loco dictus est nazarenus filiū dei
cōfiteant. oīa tam̄ ueteris legis custodiūt Nazare
nus eciā dr sanctus ul' mundus a merito. nazare
nus olim dicebat qui sanctimoniā nutriebat et
nichil cōtaīatū accipiebat abstinens se a uino et
omni sicera q̄ mētez ab integra sanitate puit et
eciaz nazarenus interpretat sanctus dei h hug' Itē
scias q dicebāt nazarei q̄daz qui ex uoto se ob
ligabant sanctimonie usqz ad determinatū tēpus
ul' iugit ut samuel et cōsecrabant se dn̄o et q̄i se
pabant se a cōmuni uita hominū sicut quis mō
p annum unū ul' duos fuit in hospitali ihrl'm.
Aug' autē tractans illud mth qm̄ nazarenus uo
cabit sic dic Dictus ē nazareus a sampson. v po
tens in spū et ūtute roboris. h in tipo cuius ges
ta si consideremus in eo q̄ exempla dn̄i prefigu
rata cognoscimus. ille septē c̄nes habuit huic sep
tiformis spūs et septē ecclesie sunt Illi ūtus oīs
in capite fuit huic ūtus ōnis in deo est. qr caput
xpi deus est vt apl's manifestat In illo ūtus ob
scura In h celata diuitas Sampson iter faciens
leonem manibz enecauit. et dn̄s ac saluator nos
ter p suscepti corporis sacmentū leonez extēsis ī
cruce manibz interemit Sampson de ore leonis
fauū mellis abstraxit. dn̄s defaucibz dyaboli ple
bē suā q̄ sibi p fidez fca est dulcis eripuit. Samp

son pp̄lm isrl̄ debellatis hostibꝫ saluauit Domi
nus extinctis demonibꝫ pp̄lm suū de morte ꝑpe
tua liberauit Sampson obseratis portis claudit᷑
in ciuitate. dn̄s obsignato claudit᷑ in monumēto
Sāpson fractis seris subtractis qꝫ portis securus
euadit Dn̄s ruptis inferni obicibus apto qꝫ se
pulchro recepto corpore a morte liber egreditur
Postremo sampson moriens inimicos suos con
cussis qꝫ edificijs ruina cōpmit Dn̄s tūc cū mo
ri dignatus est nō una domo sed om̄i mūdo con
cusso dyabolū cū suis angelis uniūsis extinguit
¶ Et ut dicit pap̄. xp̄us dr̄ nazareus a merito. i.
sanctus siue mūdus qꝛ peccatū non fecit Nazare
nus uero dr̄ a ciuitate nazareth qꝛ pctm̄ nō fecit
vide eciam in sampson.

Nazareth et nazareus In nazarenus exponitur.

Ne. sꝫ qꝙ dat rōnem orōnis interrogatiue ē
coniunccio endetica. ut utrū ne. Nam si o
racō non ē interrogatiua. nō ē endetica. ut. vide
ne feceris et hꝰ innuere uidet᷑ pristianus q̇ dicit in
xvj. li. ne postposita est cōiunccō. ꝑposita uero ē
adūbiū Et scias qꝙ ne non cōponit᷑ cū uerbo qꝛ
nulla cōiunccō cōponit᷑ cū ūbo nec cū nomine

Nea grece dr̄t ix ¶ nisi si et ne ut siquis nequis

Neapolis a nea qd̄ est ix et polis ciuitas com
ponit᷑ hꝰ neapolis. lis. ciuitas q̄daꝫ que ix alias
ciuitates hꝫ sub se. vl̄ neapolis cōponit᷑ a neos
qd̄ est nouū et polis Jn̄ neapolis. i. noua ciuitas
vnd̄ neapolitanus. na. nū. et hꝰ neapolitanus. ni
dominus ul̄ episcopus illius ciuitatis. et cor̄. pel̄
¶ neapolis uide in metropolis

Nebel uter

Nebris nebridis fe ge pellis linci ul̄ cerui

Nebula a nubes dr̄ hꝰ nebula. le. exalant enim
ualles huide nebulas qꝫ sursū ascendentes nubes
fiūt Sunt enim ꝓpe nubes celi nebule terre et cir
ca terram ul̄ dr̄ nebula a nubo qꝛ cooperiat trā
Et inde nebulosus. sa. sum. i. obscurus q̄si nebula
¶ plenus uide in ros

Nebulo a nebula deriuat᷑ hꝰ nebulo. onis. leccator qꝛ uanus est ut nebula ¶ et cito uanescit

Nebulosus. sa. sum. in nebu

Necdū. i. nondū non adhuc. uulga ¶ la uide

Necessarius. a. um. in ne ¶ riter non statim dr̄

Necesse a necto. tis. dr̄ hoc necesse in ¶ cesse est
declinabile. i. ineuitabile qd̄ aliter esse non potest
et dr̄ necesse a necto qꝛ nexū est et firmū nec de
solui pōt Itē necesse est. i. utile ut necesse ē ora
re deū. qꝙ autē dr̄ necesse q̄si nō cessans esse ethi
est et scribit᷑ ꝑ unū c cor̄ enim primā vn̄ ouid̄
epi vt culpent alij tibi me laudare necesse ē Et
hinc necessarius. ria. riū. i. ineuitabilis ul̄ utilis
et hꝰ necessarius. i. amicus. domesticus. cottidianus
q̄si a quo nō est cessandū. et cōponit᷑ ꝑnecessa
rius. quānecessarius. ambo ꝓ ualde necessarius
Jnuenit᷑ eciā hꝰ necessariū ꝓ ineuitabili uel utili
positū substātiue. et ponit᷑ necessario ul̄ necesse
¶ ꝓ necessarie adūbiū

Necessitas a necesse dr̄ hꝰ necessitas tatis et necessitudo et dr̄nt qꝛ neces
sitas aliqd̄ fieri cogit sꝫ necessitudo. i. amicicia di
leccō. affectus affinitas ꝓpinq̄tas ul̄ uinculū pro
pinq̄tatis ut uxor ul̄ filius Sed hꝰ ꝓprietas sepe
aput auctores cōfundit᷑ et hic necessitudinarius a
riū ¶ Hic nota qꝙ triplex est necessitas. scꝫ abso
luta sicut necessariū est deū esse ul̄ triangulū ha
bere tres angulos Alia necessitas est a causa effi
ciente q̄ dr̄ necessitas coaccōnis Tercia est necessi
tas ex supposicōne finis et hꝰ est duplex qꝛ uno
modo dr̄ necessariū sine quo aliquis nō p̄t cōser
uari in esse sicut nutrimentū alicui Alio mō sine
quo non p̄t haberi qd̄ ꝑtinet ad bene esse sicut
equus dr̄ necessarius ambulare uolenti et medici
na ad hꝰ qꝙ hō sane uiuat Et scias qꝙ p̄mis duo
bus modis nō dr̄ hōi aliqd̄ sacm̄entū necessita
tis sꝫ tercia necessitate q̇dā q̇dez q̄ꝫtuz ad p̄mum
modū illa scꝫ sine q̇bꝫ nō p̄t hō in spūali uita
uiuē sicut et baptismus et penitēcia Quidā autē
et sine q̇bus nō p̄t cōsequi aliquez effectū qui ē
ad bene esse spūalis uite et hꝰ mō cōfirmacō et a
lia omnia sunt necessaria vm̄tn̄ contemptus hu
ius et cuiuslibet sacm̄enti est periculosus uide in
¶ sacm̄entū

Necessitudo in necessitas est

Necis a neco cas dr̄ hꝰ nex necis. i. mors sꝫ no
minatīs in usu nō est quez tamen ambꝛsius sup
egisipū posuit dicens et erit nex mortuorū pluri
ma Itez cicero ꝓ muliōe insidiatori uero latroni
qꝫ p̄t inferri iusta nex. et inde feminecis ꝑ cōposi
¶ cōnez et cor̄ ne

Neco. cas. caui. ul̄ necui neca tū. ul̄ nectū. i. occidere sꝫ necaui ferro ꝑimj necui
alia ui vn̄ necatus ferro sꝫ nectus alia ui ꝑemp
tus Neco cōponit᷑ eneco. as. aui ul̄ enecui. i. ual
de necare ul̄ extra Jntneco. cas. ꝑneco. cas. ꝑfec
te necare Neco et oīa eius cōposita sunt actiua et
faciūt ꝑteritū in caui ul̄ in cui et supinū in catū
ul̄ in nectum et cor̄ ne vn̄ Quidā A neco dic aui
ferro necui reliqua ui Et thobias hanc afflige fa
¶ uet huic famulare necat

Nectar a necto. tis. deriuat᷑ hꝰ nectar. aris. dulcis liquor uinū picmen
tatū qꝛ nectat līguas bibēciū ul̄ qꝛ nectit et allicit
mentes bibenciū Et inde nectareus. rea. reū. prist.
autē uidet᷑ uelle qꝙ sit speciei p̄mitiue cū corripi
at penl̄. gn̄. dicat enim in vj libꝰ Neutra in ar si
deriuatiua sunt a in obliquis casibus ꝓducūt ut
a lupus lupanar. aris. a calce hꝰ calcar. aris Cū er
go nectar nectaris cor̄ penl̄ non uidet᷑ qꝙ sit deri
uatīm̄ ꝑ prisl̄ licet huġ. dicat qꝙ nectar dr̄ a necto.
tis. ut dictū ē vn̄ luc̄. Stipant et dulci distentant
nectare cellas Si autē uis sequi huġ. dic qꝙ nec
taris est deriuatīm̄ et excipit᷑ a regula

Necto. tis. nexi. ul̄ nexui nexū. i. ligare adiūge
re ul̄ inserere ul̄ nodare qd̄ eciā faceret nectū ni
si esset drā huius ūbi neco. cas. necui nectū vn̄
hꝰ nexio. onis. Necto cōponitur annecto. tis. cōnec
to. tis. Jnnecto. tis. subnecto. tis. et est actiuum cū
omnibus suis cōpositis et faciunt preteritum in
xi et quandoqꝫ in xui sed connecto. tis. ꝓpe facit
connexui et supinum connexum

Necula. le. i. ꝑua nex. i. mors et est diminitiuū
de nex necis licet nex non sit in usu

Neemias consolator sicut esdras interpretatur
adiutor Quodam enim presagio futuri nomina
ista sortiti sunt fuerunt enim in adiutoriuz et con
solacionem omni illi pp̄lo redeunti ad patriam
Nam et tēplum domini reedificauerunt et muro
rum et turrium opus ipsi restaurauerunt

Nefandus. da. dum. a ne et fandus cōponitur
et exponitur in fandus.

Nefarius far cōponitur cum ne et dicit᷑ nefari
ria. rium. i. non dignus farre quo cibi genere vi
ta hominum primo sustentabatur ul̄ nefarius. i.
nefandus nec dicendus a ne et for faris ul̄ nefa
rius. i. scelestus a nephas

Nefas a ne et fas cōponitur hꝰ nephas indecli
nabile q̄si non fas illicitum vnde et quandoqꝫ po

nitur p̄ scelere quia illicitum est vnde nefarius.
ria rium.i.scelestus et corripit primam nefas
Nefrendicium.cij.in nefrendus est
Nefrendinum in nefrendus uide
Nefrendus frendeo.des.componitur cum ne et
dicitur h̄ nefrendus.di.porcus domesticus carens
testiculis sic dictus quia non frendet dentibus h̄
alio nomine dicitur maialis quō et citurris dici
tur natus ex apro siluestre et domestica porca.et
hinc dicitur h̄ et h̄ nefrendis.dis porculus vel
porcula ad huc lacteus quia nichil freudeat Jd
est nil dentibus concuciat et conminuat Et eadē
racione nefrendis dicitur infans quasi non denti
bus frendens.i.non dentibus aliquid concuciens
ul' comminuens Et a nefrendus ul' nefrendis ne
frendinus.na.num.et nefrendicius.cia.cium.ut
nefrendina caro et nefrendinum ferculum Et in
de h̄ nefrendicium.cij.i.annuale tributum quod
rustici suis dominis circa natiuitatem ul' alio tem
pore anni solent afferre et eciam qd̄ pui discipu
li suis doctoribus apportant dū tamen sit carne
um scilicet porcellus uel huiusmodi
Nefresis nefresin dicunt greci renes vnde hec
nefresis quidam morbus scilicet dolor renum a
renum angore dictus et hinc nefreticus.ca.cum.
penultima correpta qui talē dolorem patitur.et
corripit penultimam nefresis vnde macer de uiri
bus herbarum Jdem nefreticis elixū sumere iussit
Negaciuncula.le.diminitiuum pua negacio
Negligo lego cōponitur cum nec et dicitur ne
gligo.gis.glexi.glectū abiecta c et assumpta.g.
p adieccionem Si enim mutaretur c in g oporte
ret q̄ g esset de p̄cedenti sillaba quod esse nō po
test Et est negligere contempnere derelinquere q̄
si non legere uel q̄si non eligere vnde negligens
tis.generis omnis q̄si non legens ul' quasi non
eligens Et scias q̄ coniunccio non cōponitur cū
uerbo vnde negligo non potest componi a ne cō
iunccione et lego s; componitur a nec aduerbio
Sisto autem simplex est
Nego.gas.gaui.gare.quod obicitur non con
cedere uel non esse uerum contendere contradice
re vnde hic negator.toris.et h̄ negacio.onis.et
negatiuus.ua.uum.q̄ negat q̄ autem dicitur ne
gare quasi non agere vel agere non.i.ducere ul'
dicere hanc p̄ticulam scilicet nō ethimologia est
Nego eciam componitur cum ab et cum de et di
citur abnego.gas.denego.gas id ē ualde negare
Nego et eius composita sunt actiua et corripiunt
hanc sillabā ne vnde quidam Jnficit intingens
qui denegat inficiatur
Negocita.te.communis ge.penultima p̄duc
ta id ē negociator institor opifex mercenarius
et deriuatur a negocium
Negocium nego uel negans componitur cum
ocium et dicitur h̄ negocium.cij.i.mercatus uel
actus alicuius rei cui contrarium est ocium et di
citur negocium quasi negans ocium uel negoci
um quasi nec ocium.i.sine ocio modo eciam ne
gocium signat accionem cause quod est iurgium
litis Est enim negocium in causis Negociacio in
commercijs vbi aliqd̄ datur ut maiora quis lu
cret̄ Et inde h̄ negociolum li.diminiti.et negoci
osus.sa.sum.i.util'.uel plenus negocio et rebus
agendis intentus Et comparatur vnde negociose
sius.sime.aduerbium et h̄ negociositas.tatis.et

negocior.aris.mercari uerbum deponens
Nemanceps manceps componitur cum ne et
dicitur h̄ nemanceps.cipis.i.emanceps ex ne et
manceps ut dixi quasi qui non est iā manceps
et a manceps et nemanceps mancipi et nemanci
pi nomina indeclinabilia et omnis generis vl' s̄
pristianum pocius sunt datiui predictorū noim̄ fi
gurate coniuncti cum quolibet genere et cū utro
q̄ numero et cum quolibet casu intransitiue vel
sit cōpositū mācipi a māu et capio qd̄ cōpoit̄ cū
ne et dr̄ nemācipi et sunt nōia indcli.et om.ge.
Res mancipi dr̄ q̄ cū alienatur.i.q̄ cū a p̄tē uen
dentis trāsit in p̄tēm ementis manu capi p̄t ut
equus s; res nemancipi dr̄ que cū p̄misso mō alie
natur manu capi non potest ut ager
Nemo ex non et homo compositū ut quibus
dam uidetur siue non genis est cōmunis et o mu
tata in i et addita nis fit neminis gtūs et dr̄ non
solum de hominibus.sed eciam de dijs
Nemus a num̄ dr̄ h̄ nemus oris silua q̄i numus
a numinibus ibi sacratis et cultis vn̄ nemorosus
sa.sum.et hinc nemorose adūbiū et h̄ nemorosi
tas.tatis et cor̄ ne Xw Donat ligna nemus q̄ cor
de numine nemus
Nenia.nie.funebris can
tus scȝ cantilena que fit sup mortuū Et ponitur
quandoq; pro cantilena puerorū.q2 puerorū est flē
et facile mouentur ad fletū Jteȝ nenie.dn̄r viles
et vane fabule.vn̄ Jero in p̄logo pentateuci Et
hiberas nenias libris autenticis preferunt.hibe
ras nenias appellat fabulas ab hiberis id ē hispa
nis inuentas ul' apd̄ eos uulgatas Et p h̄ optet
q̄ uana et fabl'osa et erronia p̄ferunt autenticis
libris Juxta illd̄ apl'i et a uēitate aūtent auditū
ad fabulas autē conūtent̄ et p̄duc̄ penl' hiberas
Et a nenia deriuat̄ nenior.aris.i.uana loqui ul'
cantilenā sup mortuū facere ul' lamentari Jtem
ut quidē dicunt nenia dr̄ cantilena que fit super
mortuo ul' sup cunis puerorū ut dormiant Jtem
nenie fabule uiles Jtem nenie.i.nuge Xw Nenia
nutricis dictus q̄si cantus inanis Qd̄ canit infan
ti sompnus sic crepat ut illi Jtē in ḡcista dr̄ Ne
nia sūt nuge funebria carmīa nene.dic̄ nene q2 ne
nie non potuit in ūsu poni Et est nenia nomen
onomatopeiū ul' ficticiū q̄si fictū a sono ut ne.
ne.ne.et maxime quantū ad cantilenā que fit
sup cunis puerorū potest nenia dici nomen ficti
cium
Nenior neniaris in nenia uide
Neo.nes.neui.netū.i.filare p quandā deducti
onem filū a colo trahere Et cōponit̄ pneo.nes
et est neutrū cū suis cōpositis neo.Et s̄ pristianū
debuit neo facere nui eo mutata in ui vnd̄ dicit
pristi.in viij lib̄ Cū omnia ūba secūde declinacio
nis in eo desinencia in vi diuisas faciunt preteri
tum p̄fectum ut teneo tenui s; differencie causa
maneo mansi facit ne si diceret̄ manui datiuus
manus putaret̄ esse Et neo facit neui.ne si nui
diceremus a nuo esse videret̄ Jtē in ix lib̄ dicit
neui in vi tininancium seruat regulā in supino
conūtens ui in tū ut neui netū uide in nuo ul' in
maneo
Neomenia neos cōponit̄ cū mene qd̄
est luna et dr̄ h̄ neomenia.nie.qdd̄ā festū iudeo
rum qd̄ faciunt in nouilunio vnd̄ et neomenia
dr̄ q̄i noua luna ul' nouiluniū vn̄ neomenia so
nat innouacō lune Et q2 iudei in ligittimis suis
lunaciones p̄ mensibȝ habebant ex lege ideo di
em noue lune uocabant calendas legales et erat

dies solempnis aput eos Et scias q̄ septē solēp
nitates legales erant scʒ sabbatū neomenia pha
se penthecostes festū clangoris festū ꝓpiciacōnis
scenophegia et grauat᷑ penl᷑. de neomenia ħ quo
nundā usum vn̄ in aurora eciā in ūsu cor᷑ Mar
tis mense frequens neomenia ṗit. potest eciā ꝓ̄d
sicut maria ¶ Alias festiuitates adiecerunt hebrei
hijs ꝓpter uarios euentus sicut encenia et furim
.i. festū hester ß non dicunt᷑ legales id ē lege in
stitute uide in fase

Neophitus neos cōponit᷑ cū phitos qd̄ est fides
et d᷑ h̄ neophitus. ti. gr̄ce. i. nouellus nouicius ru
dis. fidelis. ul᷑ nup renatus. Vel componit᷑ a ne
os et phitos quod ē quero. q̄i nouus quesitor q̄
enim ad fidem nup conūsus ē de fide querē solet

Neos grece nouū latine. et acuitur in fine.

Neoteritus. a neos d᷑ neoteritus. ta. tū. penul᷑
cor᷑. neoteriti autem dicūtur homines huius tem
pis nouicij. recentes ul᷑ communes.

Nepa. pe. fe. ge. quidam serpens qui natos su
os consumit. excepto eo qui in dorso eius insede
rit ul᷑ inheserit. postea ipse qui seruatus ē consu
mit patrem. Et d᷑ nepa q̄i necans ptus. i. filios.
ul᷑ nepa q̄i necans ptus. i. necans filius. q᷑ necat
patrem. Et hinc tractū ē q̄ homines qui bona
parentū p luxuriam consumūt nepotes dicant᷑

Nephi. i. purificatio ¶ .i. luxuriosi et ꝓdigi

Nepos. a nascor. ceris. d᷑ h̄ nepos. potis. vnde
et d᷑ nepos q̄i natus post scʒ filiū. et ē ethimolo
gia. Vnde nepotulus. li. dimi. et h̄ nepos otis p
uū ūgultū. q᷑ de pomo quasi de filio nascitur. Ne
pos componit᷑ h̄ ꝓnepos. filius nepotis. quasi ꝓ
pe nepotem. h̄ abnepos filius ꝓnepotis. q᷑ abiū
gitur a nepote. Hic adnepos filius adnepotis tri
nepos filius adnepotis. quasi tetranepos. i. quar
tus post nepotem. Idē ordo et eadē compō ē in
h̄ nomine neptis scʒ ꝓneptis abneptis adneptis
trineptis Itē nepos d᷑ luxuriosus et tunc est ge.
cōmunis et deriuat᷑ a nepa uide ī nepa et cor᷑ ne

Nepotacō. onis. i. luxuria a nepos qd̄ est lux ¶ uriosus

Neptis a nepos d᷑ h̄ neptis vn̄ h̄ nep
ticula. le. di. Et cōponitur neptis ꝓneptis abnep
tis et cetera uide in nepos

Neptunus nubes cōponit᷑ cū tono. nas. et d᷑ h̄
neptunus. ni deus maris ul᷑ ipm̄ mare et d᷑ sic q̄i
nube tonans mare enim uaporaliter erectū nubes
facit et cōtrario uentoꝝ pulsu tonitrua creat ul᷑
deriuat᷑ neptunus a nubo. bis. q᷑ nubit et tegit
terrā. q̄ autē d᷑ neptunus q̄i nubens terrā ethi.
est vn̄ neptunius. nia. niū. et ꝓd̄ penl᷑. neptunus

Nequā a nequeo nequis deriuat᷑ nequā omnis
ge. et indeclinabile. i. malus Sed malus ut dicūt
naturalit᷑ neq̄ uero q̄ nequit se continere a scele
ribus Itē neq̄ d᷑ luxuriosus q᷑ incontinens est. et
cōpatur nequior simus. Vnde nequiter. quis me
aduer. et h̄ nequicia. e. i. malicia et luxuria. vn̄ q̄
dam. Nequicia est que te non sinit esse senē Vn̄
nequiciola. le. diminitiuum.

Nequeo. ex non et queo componit᷑ nequeo q̄s
quiui quitū. pnl᷑ cor᷑ in supino. et ē idē nequeo
quod non queo. i. non possum. Et scias q̄ neq̄o
non potest componi ex ne. q᷑ nulla cōiunctio cō
ponit᷑ cum ūbo. Item cū non tantū tria ūba cō
ponūtur. scʒ nequeo nescio nolo. Et cor᷑ ne. Vn̄
esopus. tempore deleri gracia firma nequit.

Nequis. ex ne et quis componit᷑ nequis nequa
nequid. et d᷑ nequis q̄i non aliquis. et mutatur
ae dyptongus in fe. ge. in singulari. et in neutro
genē in plurali in a et dicimus nequis nequa. et
in pl᷑i nequi nequa. De h̄ tamē plenius dixi in
tercia parte. ubi egi de figura composita nomīs
in capitulo de sillabicis adiectionibus.

Nequito. a nequā deriuat᷑ nequito. tas. neutꝝ
et nequitor. taris. deponens nequā esse ul᷑ pocius
neq̄ter agere et cor᷑ qui

Nereis nereidis. fe. ge. nimpha marina ħ pap̄
et cor᷑ pel᷑. tā nominati q̄ₓ genitī uide in nereus

Nereus nerei mas. ge. d᷑ deus maris et ponit᷑
ꝓ ipso mari et intꝑpretat᷑ motus q᷑ mare semper
est in motu vn̄ h̄ nereis. dis. nimpha marina q̄i
nerei filia et h̄ nerina. ne. et h̄ nerienis. idis. d᷑ ħ

Neruicus a neruus d᷑ ner ¶ Alia nereis ħ hug
uiceus cea. ceū. de neruo existens vn̄ in lib᷑ iud
xvi si septē neruiceis funibʒ ligatus fuero ul᷑ ħ
aliam litteram. neruicis. penl᷑ corr᷑. Et d᷑ a ūuus

Neruo neruas. In neruus est.

Neruus. ui. i. uinculū mēbroꝝ dictus a gr̄co gr̄ci
enim neruos neura uocant ul᷑ neruus d᷑ q̄i inhe
rens ab inherendo q᷑ arcuū coniunctōnes inuicē
sibi inhereant vn̄ h̄ neruulus li. di. et neruosus sa
sum. plenus neruis ul᷑ fortis Et quandoq̄ₓ sic d᷑
supbus et cōpat᷑ vn̄ neruose. sius. sime. et h̄ ner
uositas tatis et neruulosus. sa. sum. idē qd̄ neruo
sus Itē neruus ponit᷑ ꝓ cippo quodā pedum tor
mento vnde in iob posuisti in neruo pedem me
um Item a neruus deriuat᷑ neruo. as. neruis con
iungere ul᷑ neruos alicui dare et cōponit᷑ dener
uo. as. dissoluere debilitare ul᷑ ualde neruare Itē
eneruo. as. Neruo. as. actm̄ est cū omnibʒ suis cō

Nescio. cis. ciui. citū. cōponit᷑ ex non ¶ positis
et scio scis uide in non et d᷑ nescire q̄i non scire
ignorare vn̄ nescius. cia. ciū. et nesciens. tis. oīs
ge. Et a datō nescienti addita a format᷑ h̄ nescien
cia. cie. et differt ab ignorancia sicut dixi in igno

Nestoriani quidā heretici dicti sunt a ¶ rancia
nestorio epō constantinopolitano qui btām uirgi
nem non dei ß hoīs tm̄modo genitricē asseruit
ut aliam psonam carnis. aliā faceret deitatis. Nec
vnū xp̄m in ūbo dei et carne credidit ß sepatī
et seiunctim alteꝝ filiū dei alteꝝ filiū hominis p̄

Netus a neo nes neui netū d᷑ netus ¶ dicauit
ta. tū. i. filatus et hinc netus tus tui. i. filamen vn̄
marcial᷑ capella. ex cādentis bissi netibʒ ludebatur

Neui neuisti neuit. Est preteritum de neo nes.

Neuma matis. ge neutri. uel h̄ neuma neume.
.i. uocum emissio. modulacio. Et neumaticus ca.
cū. modulator dulcis et suauis consonans Et est
uiciū scriptoris cū inuenitur pneuma ut p̄scriba
tur. p. et est ibi barbarismus q᷑ uicōse addit᷑ illa
lrā ibi et cor᷑ penl᷑ genitiui vn̄ in aurora. xp̄us
mons uite est cū sancti neumatis igne

Neumaticus. ca. cū. penl᷑ cor᷑. in neuma vide

Neuter ab uter p cōposicōꝫ d᷑ neuter. tra. trū
genitō neutrius. i. nec iste nec ille ullus Et scias
q̄ antiqui dicebant neut᷑. tra. trū. genitō neutri.
tre. tri. datō neutro. tre. tro. vn̄ ad huc dicimus
cuius. ge. neutri Est enim neutri h̄ casus genitī

Neutrapassiuus. ua. uū. cōponit᷑ et neutropassi
uus. a. um. a neut᷑ ul᷑ neutro et passiuus a ū Neu
tropassiua sunt q̄nq̄ₓ ß neut᷑passiua sunt q̄tuor
sicut dixi in tercia pte in tractatu de ūbis in. c. d̄

Neutrobi neut᷑ cōponit᷑ cū ibi ¶ generibʒ ūboꝝ

et dr neutrobi.i.in neutra pte.i.in neutro loco
qd eciā dr neutrobiqȝ Plantus.neutrobiqȝ habeo
Neutropassiuus.a.vm.et de stabule stabulū
clinat ex pte finis cū cōponat ex obliquo et no
minatiuo q ponit in fine De h eciā vide in neu
Neuulus.li.di.puus neuus tropassiuus
Neuus.ui.mas.ge.i.macula que nascit in cor
pore hominis et ponit quandoqȝ p culpa ul of
fensa vn h neuulus.li.di.et neuosus.sa.sum.id
est plenus neuis vn neuose aduibiū et h neuo
sitas.tatis.Bernh in can.smone lxxj.si in consci
encia neuus fuerit ne qd ex ea pdierit carebit ne
Nex.necis.i.mors s ntūs non est in usu uo
Nexibilis a necto is h et h nexibil vi.in necis
et h le Et ē nexibilis ul nexilis qd pt necti ul qd
multis nexibȝ est nexū ut rete Et hic nexibiliter
Nexilis.le.cor.penl.in nexibilis aduerbium
Nexim aduibiū.i.coniunctim a exponitur
Nexo a necto.tis.dr nexo nexis nexo nexis
nexui nexū.i.nectere et nexo.as.xui.et deberet
facere supinū nexitū sed facit nexū sicut et suum
simplex suū pmitiū scȝ necto a q deriuat et uid
tur esse frequentatiū s hug.psti.autē dicit in ix
lib Nexo.as.ul nexis Necto tn̄ est eius primitiū
Nam quod a pticipio amplexus qd ex ūbo nasci
t amplector fit ūbū frequentatiū amplexor.ris
Sic a pticipio nexus qd nascitur a ūbo necto fit
frequentatiū nexo as.vn manifestū est q racio
nabilius h s pmā coniugacōȝ pfert nexo.as.et
post pauca subdit pris nexo.as.xui facit nexum
qd habet pteritū et supinū sui primitiui scilicet
Nexo.as.in nexo nexis est necto.tis.
Nexus a necto.tis.h nexus.xus vn nexuosus
sa.sum.nexibus plenus vn nexuose aduibiū et
h nexuositas.tatis.et nexus.xa.xum.mobiliter
eciam declinat
Nibatus a niue dr nibatus ta.tū.i.splendidus
et h nibata.te.aqua ex nubibus uel ex ni
Nice ul nicos grece latine dr uictoria ul uibus
Nicea a nice dr h nicea nicee qdaȝ ci uictus
uitas qsi uictorialis quā allexand condidit in In
Nicepolis a nice uictoria dia post uictoriam
et polis ciuitas dr h nicepolis.lis.penl.cor.hāc
augustus fecit et a uictoria sic appellauit postq
Niceteriū a nice ul nicos deuicit anthoniū
dr h niceteriū.rij.et dnr niceteria philateria que
gestabant athlete facta de summitatibus armoȝ
que a uictis receperant et ea collo suo suspensa
gestabant quociens uictores extiterant.qi signa
victorie Et ideo philateria talia in quibus desig
nabant victorie a uictoria niciteria dicta sunt
Nicanor.oris.ppū nomen de quo dr in aurora
Ense metuit dexteram linguamqȝ nicanoris hos
Nichil a hylū p grano ul medulla pēne tes
dicebant antiqui hylus hyla hylū ullus aliquis
Et ab hilus et non cōponit h nichilū.li.qsi nō
hilū.i.non aliqd.Vel sm quosdā cōponit a nō
et hilū penne et inde dr nichilū qsi eciaȝ nō ilū
.i.non eciaȝ tantillū qtū est ilū qd est qsi nichi
lū qsi nichil Et hinc apocapat h nichil indeclina
bile et sincopat h nil sil indeclinabile et sunt di
ūsa nomina Et a nichilū nichilo.las.Et cōponi
tur adnichilo.las.i.annullare destruere ad nichi
lū redigere Et sunt actiua Item nichilum cōpat
in neutro genere tantū nichilius simū vnde hec
nichilitas.tatis.et h et h et h nichili indeclinabi
le ul pocius fit gtūs et figurate construit cū qli
bet casu genere et cū utroqȝ numero intransitiue
ut nichili homo nichili hominis nichili homini
et cetera.i.nullius utilitatis ul pcij ul ualoris hō
Et p cōposicōȝ nichilifacō.cis.et nichilipendo dis
in eodem sensu.i.uilipendere nullius pcij existiā
re uide eciā in malus.la.lum.
Nichilifacō in nichil uide
Nichilipendo .dis.in nichil exponitur
Nichilo nichilas in nichil exponitur
Nichilominus aliquando est dicō cōposita ali
quando simplex sic dixi in secunda pte ubi egi d
accentu aduibioȝ in.c.de cōpositis a minus
Nicodemus.mi.penl.pd.ppūm nomen cuius
Nicito a nictus dr nicito tas.i.uigi dam uiri
lo ul palpebras moueo Et inde annicito.tas.cō
Nicolaite dicti sunt qdam heretici ponitur
a quodā nicolao diacono eclesie iherosolimaȝ
qui cū stephano et ceteris constitutus est a petro
qui ppt pulchitudinem relinquens uxorem dixit
ut quicūqȝ uellet uteret ea.postea ūsa est in stu
pȝ talis consuetudo ut inuicē cōiugia cōmutaren
Nicolaus Nice qd est uictoria cōponit cū tur
laos qd est ppls et dr h nicolaus qi uictoria po
puli Multos enim ad fidē conūtit ul dr uictoria
ppli.i.uicioȝ que popularia sunt et uilia s hug
Et gāis dicit q laos est plus monstrat uere nico
laus et non aspirat nicolaus
Nicromancia a mancia qd est diuinacio dr et
nigros ul pocius nicros qd est mortuū et cōponi
tur h nicromancia cie.i.diuinacō mortuoȝ ul q
fit p mortuū.qr quibusdā incantacōnibȝ uident
mortui resuscitati diuinare et ad interrogata res
pondere ad quos suscitandos humani cadaueris
sanguis addit nam amare sanguinem dicunt de
mones Ideoqȝ quociens nicromancia fit.cruor
aque miscet ut colore sanguinis facilius puocē
tur vnde nigromanicus.cia.cū.et nicromanticus
ca.cū.s.hug.Et scias q varro dicit esse quatuor
genera diuinatōnis.i.terram aquā aerem igneȝ
hinc geomanciā ydromanciam aeromanciā piro
manciam dicimus Nota hic ūsus gāis De terra ē
geomancia diuinacō facta Ast ad aquā spectat y
dromancia spectat ad ignem ac piromancia Sed
Nicros a nictos q ciromancia sit tibi palme
est nox deriuat nicros.i.mortuū vnd cōponitur
nicromancia et ac penl.in prosa
Nictalinicus in nictalinus est
Nictalinus a nictos qd est nox dr h nictalinus
ni.i.quedā passio qua p diem uisus denegat pa
tentibȝ oculis et nocturnis irruentibȝ tenebris red
ditur ul econūso die reddit nocte denegat vnd
nictalinicus.ca.cū.qui talem morbū patitur
Nictamen in nictor nictaris est
Nicticorax in nocticorax est
Nictilius a nictos qd est nox dr nictilius.lia.li
um.i.nocturnus et h nictilius.i.bachus qr de noc
te ei sacrificabant ul de nocte potacōni uacabāt
Nictimene a nictos deriuatur et inebriabant
h nictimene.nes.i.noctua et acuit in fine
Nictio.tis.in nicto.tis.uide
Nictitor.taris.a nictor.taris.deriuat nictitor.ti
taris.fre.Inuenit eciā in neutro genere in eodē
sensu nicto.tas.et nictito.tas.i.frequenter nocte
Nicto.tis a nicto.tas dr nicto.tis.tiui uigilare
tire.titū.i.glatire qd ppe canū ē quando bestiaȝ

uestigia insequunt̄ et acute ganniunt. vnde ceci
lius de quodam cane Bene nictit oletqꝫ
Nictor. a nictus qd̄ ē nox dr̄ nictor taris. i. noc
te. uigilare. vnde nictanter adūbiū. i. uigilanter.
Et h̄ nictamen inis. i. uigilamen Et h̄ nictatus.
tus. idem Inuenitur eciaʒ in neutro gn̄e in codeʒ
sensu nicto tas. Nicto uel nictor cōponit̄ annictor
aris. ul' annicto tas. Innictor aris. ul' innicto tas
Nictos grece. latine dr̄ nox ¶ Nictus a nictor aris
dr̄ h̄ nictus tus. i. uigilamen ul' motus palpebraꝝ
Nideo a nidus diuatur nideo des dui. dere. i.
splendere. Et ē tractū a nido. scilicʒ cū pulli matre
adueniente cū quodaʒ alaꝝ applausu occurrunt
Et tunc ꝓpie est nidere. Item nidere. i. redolere. Et
ꝓpie dr̄ de carne assata ul' dū assatur Nideo cōpo
nitur enideo des. i. eniteo. prenideo des. i. p̄nitere
renideo des. i. renitere. Pn̄t eciaʒ p̄dcā cōposita al
teram significacōm simplicis redolere. Nideo et e
ius cōposita neut̄ sunt. Et faciunt p̄teritū in dui
Et carent supinis Et ꝓducūt hanc sillbam ni. que
in niteo corripitur Et io autores necessitate me
tri cogente sepe ponunt nidere pro nitere.
Nidifico cas pn̄l' cor̄. i. nidū facē et cōponitur
Nidor a nideo des dr̄ h̄ nidor ¶ a nidus et facio
doris. Odor. Et ꝓprie assatoꝝ.
Nidulus pn̄l' cor̄. dimi. i. puus nidus Job xxx
Nidus di auium est ¶ In nidulo meo moriar
Nigellus. a niger nigellus la luʒ dr̄ aliq̄ntuluʒ
niger. vnde nigellulus la lum. aliud diminitiuum'
Niger a nubes deriuatur niger ra ꝝ. q̄si nubiger
. i. nubem et obscuritatē gerens q2 nō est serenus
ʒ fusco optus Et uidet̄ esse cōposicō Et cōpatur
nigor nigerrimus p geminū. r. format̄ eniʒ a ni
ger addita rimus vn̄ nigre. grius. gerrime et hec
nigredo. dinis. Niger cōponit̄ subniger. i. aliquan
tulū niger et cor̄. ni. Et a niger deriuatur nigro.
gras. nigrum facere Et cōponit̄ denigro. gras. eni
gro. gras. i. ualde nigrare ul' nigredineʒ auferre
Et est actm̄ cū suis cōpositis Et ꝓd hanc silbaʒ
ni posicōe ʒ naturaliter eam corripit qd̄ potest
uideri in niger qd̄ eam corripit vn̄ in ꝓsa eam
cor̄. semp Et a niger descendit nigreo. gres. qd̄
cōponit̄ denigreo. gres. et hinc denigresco. cis. in
choatiuū Et cor̄. ni. naturaliter vn̄ in aurora ac
cio si mala sit omne nigrescit opus Itē oracius
Hic niger est hūc tu romane caueto
Nigreo. gres. in niger uide
Nigro. gras. ī niger exponitur
Nigromancia in nicromancia uide
Nil indeclinabile in nichil est
Niliacus a nilus dr̄ niliacus. ca. cū. ptinens ad
nilū ul' egipciacus et niloticus ca cū in eodem sen
su Lucanus in ix rege sub impuro nilotica regna
Niligena. ne. pen̄l'. cor̄. omnis. ge. ge ¶ tenente
nitus a nilo ul' in egipto Et cōponit̄ a nilus et
Nilotis a nilus dr̄ h̄ nilotis. tidis. i. e ¶ gigno.
gipciacus uide in niliacus
Nilus nili. mas. fluuius egipti sic dictus q̄i nili
on. i. liniū trahens q̄ fecunditateʒ efficit uide in
Nimbosus in nimbus uide ¶ ge. ul' gion
Nimbus a nubes dr̄ nimbus. nimbi. i. densitas
nubis in tēpestate obscura et nimbi sunt repenti
ne pluuie ʒ pluuias uocamus lentas et iuges q̄i
fluuias. uel q̄si fluentes. vnde nimbosus sa sum.
tēpestuosus. nubilosus Et h̄ nimbus. uentus aqua
mixtus. Itē nimbus ē fasciola trāsuersa ex auro.

insuta in linteo qd̄ ē in fronte feminaꝝ. vn̄ nim
bosus sa sum. ul' nimbatus ta tū. nimbo ornatuʒ
Nimiꝝ. sciʒ sin̄ dubio ꝓfecto nec miꝝ ƀm pap
Nimis uel nimiū. adūbium quantitatis. i. plus
iusto. ultra uoluntateʒ. multū uel satis ƀ pap Et
corrip ni Ouid de reme. Que nimis appent recia
uitat auis. Ponit̄ eciaʒ nimis ꝓ ualde ul' pfecte
Vnde illud dauidis. Ego autē humiliatus suʒ ni
mis. i. perfecte uel ualde ut exponit bernhardus
Nimiuarus. i. maritus cuius uxor mechat̄ et ip
Nimpha. a nubes dr̄ h̄ nimpha phe. ¶ se tacet
dea aquaꝝ. Et sp̄aliter fonciū. q2 a nubibus. aque
ueniunt et hn̄t originem Et dn̄r nimphe eedem
que et muse Nec immerito. nam aque motus mu
sam efficit Itē nimpha dr̄ ip̄a aqua. vn̄ nimpha
dr̄ sponsa in nupcijs Sic dcā ꝓ officō lauacōis
Quod eciaʒ ad nomen nubentis alludit. vn̄ ouid
epy Grata ferūt nimphis ꝓ saluis dona maritis
et cōponit̄ cū para qd̄ ē iuxta et dr̄ h̄ panimpha
Ningidus. a ningo gis deriuatur ningidus da
dum idest niueus. candidus. Et corripit gi.
Ningo. a nix deriuatur ningo gis ixi. i. niuem
emittere. Est et uerbū excepte accionis. Et ꝓprie
Nisus a nitor niteris dr̄ ¶ hʒ tm̄ tercias psonas
h̄ nisus sus. i. conamen et nisus. sa. sum. pticipiū
et h̄ nisus. si. ꝓ quadaʒ aue qui alio nomine dr̄
alietus ul' nisus dr̄ nisus a niso rege megarentiū
qui in illā auem ƀ fabulam mutatus fuit Item
nisi est coniunccō et tunc corripit p̄maʒ vn̄ qui
dam Non sunt qn̄qꝫ nisi dn̄o dare uulnera nisi
Non est tuta nisi sine niso filia nisi
Nisi in nisus uide
Nitedula a niteo. tes. dr̄ h̄ nitedula. le. penulti
ma cor̄. qddaʒ animal q̄i ignis in nocte lucens
Nitella. le. fe. ge. puus nitor et dr̄ a niteo nites
Nitens. tis. ge. omnis pticipiū de niteo. tes. et
cor̄. p̄maʒ Itē est pticipiū de nitor. teris. et tūc ꝓ
ducit p̄maʒ vnd̄ enitens renitens et consil'ia pos
sunt corripere pen̄l' et ꝓducere diuīsis respectibʒ
Xw Rex bisso renitens asinus fit dūe renitens Itē
Est uirgo renitens adamantū ūba renitens
Niteo. tes tui. tere. splendere lucere candere et dr̄
niteo q̄i niuem teneo et est ethi. a niteo nitesco
cis. inchoa. Niteo cōponit̄ eniteo. tes. vnd̄ enites
co. cis. p̄niteo. tes. vnde prenitesco. cis. Reniteo
tes. vn̄ renitesco. cis. Niteo et eius cōposita sunt
neutra et omnia faciunt p̄teritū in tui et carent
supino Et cor̄. pen̄l' et ut dr̄ in grecis Gēma nitet
sidus fulget candela qꝫ lucet
Nitidus a niteo. tes. dr̄ nitidus. da. dū. q̄si nito
ri datus Et cōpatur nitidior. issimus vnd̄ nitide
dius. sime. adūbiū vnd̄ h̄ nitiditas. tatis. et niti
do. das. i. nitid̄ facere Et est actm̄ et cor̄. ti.
Nitor niteris nisus ul' nixus. i. laborare. gradi
conari. et parē Nam in ptu maximus labor et co
natus ē et ꝓpie ꝓ pē facit nixus Nitor cōponit̄
annitor. teris ualde niti ul' adherere appodiari Con
nitor. teris. ualde niti uel foras mittere uel parē
Innitor teris ualde ul' contra niti ul' adherere ap
podiari fulciri Pernitor teris pfecte niti ambulaē
Obnitor niteris. i. resistere obluctari contradicere
ul' renuere ul' obniti. i. circūquaqꝫ niti ad obse
quium Renitor. teris resistere reluctari Subnitor
teris. i. subtus niti appodiari ul' sumministrare Ni
tor et eius cōposita sunt deponencia et ꝓd. hāc
sill'baʒ ni. vn̄ ouidius de sine titulo Nitimur in

uetitū semp cupimus q₃ negata et faciunt supiñ
tam in sum q̈ in xū ꝭ utramq₃ significacōȝ sim
plicis licet ꝑ parē frequencius in xū et in suȝ ꝑ
conari inueniatꝰ ꝭ hug. Et pris dicit ꝙ nitoꝛ fa
cit nisum inueniꝰ eciā in xū sup Et hȝ nitoꝛ q̄nq₃
pticipia scȝ nitens. nisus. nixus nisurus nixurus

Nitoꝛ. toris. mas. ge. i. splendoꝛ ꝓd. penl' geni
tiui et deriuatꝰ a niteo. tes. et coꝛ' pmam ꝭ nitoꝛ
teris uerbum. eam producit. Xw Res est pulchra
nitoꝛ. in quam super omnia nitoꝛ.

Nitrū. tri. q̄daȝ species terre similis minuto sa
bulo cui si aqua infunditur fumigat ex quo me
dicine fiunt et soꝛdes uestium et coꝛpm lauantur
vnde et dꝛ a niteo ul' a nitendo q₃ res nitidas fa
cit ul' dꝛ a nitria regione ul' opido ubi nascitur
Natura eius non m'ltū distat a sale habet enim
uirtutē salis Et sil'r oritur in littoribus canescen
tibus siccitate ꝭ hug. pap uero dicit Nitrū species
salis ex aqua et terra factum inueniꝰ in egipto
Nitrū de aqua fit ex nimio solis calore in pales
tina proūbioꝝ xxv. Acetum in nitro. Item Iere.
ij. Si laueris te nitro. et cetera.

Niuo. as. aui. niuare. i. ningere a niue deriuatꝰ
et a niuo niuasco cis inchoa. Item a nix niuosus
sa. sum. plenus niue et h̄ et h̄ niualis et h̄ le et
coꝛripit ni sicut nix niuis

Niuosus. sa. sum. in niuo. uas. est

Nix a nubes deriuatꝰ h̄ nix niuis q₃ a nube ue
nit vñ niueus. uea. ueū. et h̄ et h̄ niualis et h̄ le
et coꝛ'. ni. nix niuis et ab eo veniencia ut niualis
excepto conniueo. es. qd ꝓd ni qd dicūt esse cō
positū a niue Alij uero a nitoꝛ teris. et ut dicit
ps in vij lib. ubi agit de terminacionibus tercie
declinacōis. Nix desinit in ix coꝛ'. supple naturali
ter ¶ Hic nota ꝙ materia niuis est nubes cali
da Cū enim sol radijs calefacit inferiora elemēta
eleuat ex eis uaporeȝ in quo est uis caloris qui
caloꝛ eciā m'ltū secū duxit de aerea substancia q̄
postea eleuatus ad locū frigidū inspissatꝰ in nu
bem et frigidū loci incipit expellere calidū Et si
frigus istud est excellens aut expellit subito ca
lidū ante conūsionem nubis in aquā aut expel
lit nō subito. Et si quidem subito expellit tūc fit
dura congelacio ex illo sicut pruina. Si autē nō
subito tūc calidū aereum non tēperatū qd cōge
lacōneȝ impedire nō potest remittit tantuȝ effec
tū maximi frigoris q̄ effectus est indurare cōge
latū et ideo nix cadit mollis manibus compssibi
lis defacile Et h̄ eciam patet ꝙ licȝ pma materi
a humidaꝝ impssionū scȝ roris pruine et niuis sit
una nō tam̄ immediata materia est una q₃ ꝓxi
ma materia niuis est nubes et pruine ꝓxima ma
teria est uapoꝛ Similiter ꝓxima materia niuis
est nubes calida m'ltū in sua eleuacōne habens
de aereo introducto in materiā p calidū eleuans
uaporem vñ facta est nubes eo ꝙ nō habet ma
teriā pluuie q̄ est nubes frigida nec materia roris
q̄ est materia tēpata et subtilis Differt autē a ma
teria grandīs q₃ nubes q̄ est materia grandinis
est nubes calidissima a qua totū sil' egrediꝰ cali
dum ꝭ a nube niuis egrediꝰ paulaī Est preterea
sciendū ꝙ uapoꝛ niuis m'ltū habet de terrestri
admixto Et ideo est de uaporibus qui ex aquis
in terris currentibus eleuatꝰ Cuius signuȝ est ꝙ
aqua niuis liquefacta nō est pura et ꝙ frequen
ter soꝛdidantur manus quando lauantur niue
liquefacta et ideo aque niuis resolute fecūdant
m'ltū terras et faciunt crescere semina q₃ calidū
paulaī egrediens tēperat in eis frigiditatem et
sunt bone commixtionis cum aereo et terrestri
Duo autē signa potest habere uulgus aduentus
niuis in ꝓximo Cum enim aer turbidus est cla
ra turbacōne ad albedinem in supioribus aeris
declinante signum accipit uulgus ꝙ illa nubes
que tunc turbat serenitatem aeris est nubes ni
uis q₃ nubes pluuie esset obscura et magis spis
sa et magis se trahens ad unum locū aeris cum
nubes niuis m'ltū habeat immixtū de aereo et
ideo alba et sic poccupata frigore ante multam
spissacōnem suam et ideo sparsa p aerem et ideo
uisus diffunditur in ipsa Aliud autē signum est
qd cū sentitur aer calefieri aliquantulum post
uisionem talis nubis in hieme pnosticatꝰ in ꝓxi
mo niuem debere uenire Cuius causa est quia iā
calidum niuis cū aereo in ducto paulaī incipit
expelli a nube et h̄ est ꝙ cū iam incipit congela
ri post ꝙ ꝓxime sequiꝰ descensus niuis Ex hijs
pȝ q̄re cū ningit ubiq₃ obscurum est celū alba q̄
dam obscuritate Sed cū pluit est obscuruȝ nigra
obscuritate et non ubiq₃ ñ raro q₃ scilicet nubes
niuosa sparsa est et diuaricata pluuiosa autē con
tracta est et q̄si ad aquam reducta et ideo mino
rem locū occupat q̈ niuosa uide eciaȝ in pruina

Nixus a nitoꝛ. teris. h̄ nixus xus ¶ et in ros
. i. partus ul' conatus Itē mobiliter nixus. a. um

No nas naui natū Et cōponitur cū ¶ pticipiū
ad et dꝛ anno. as. mutata. d. in. n. Itē cū in
et dꝛ inno. as. i. intus nare Itē cū trans et dꝛ tra
no. as. No est neutꝝ cū suis cōpositis

Nobilis a notabilis p sincopā dꝛ h̄ et h̄ nobi
lis et h̄ le. et h̄ et h̄ nobilis lis. q̄si notabilis qd fa
cile notatꝰ scȝ cuius nomen et genus cognoscitur
pclarus. ꝙ autē dꝛ nobilis q̄si non uilis ethi. est
et cōpatꝰ nobilioꝛ. simus vnde nobiliꝰ. lius. sime
adūbiū et h̄ nobilitas. tatis Nobilis cōponiꝰ ig
nobilis Et scias ꝙ c̄ꝭ. sup illud mth̄. c. iij. Et ne
uelitis dicere patrem habemus abraham sic dicit
Quid ꝓdest ei quem mores soꝛdidant generacio
clara aut quid nocet illi generacio uilis quē mo
res adoꝛnant Quid ꝓfuit. Cam. qui fuit noe fili
us auꝝ de terra nascitur ꝭ nō est terra et auꝝ eli
gitur ꝭ terra contempnitur et stannū de argento
egreditur. ꝭ non est argentū. Sed argentū serua
tꝰ. stannū autē foras expellitur. Melius ē degene
rem claꝝ fieri. q̈ꝙ de claro genere contemptibilem
nasci. vide in clericus et oꝛdo

Nobilito. a nobilis dꝛ nobilito. tas. nobileȝ fa
cere. honestare. et nobilitare. i. more nobiliuȝ se
habere nobiles imitari. Et cōponitur denobilito
tas. i. ualde denobilitare ul' de sit puatm̄ ꝭ. utrā
q₃ significacōnem simplicis denobilitare id est deoꝛ
sum a nobilitate destituere scȝ uitupare dehones
tare. et de nobilitate degenerare non more nobi
liū se habere. Nobilito in pma significacōne cum
suis cōpositis ē actm̄. in secunda ē neutꝝ. et coꝛ'
li. vñ esopus. Nobilitat uiles frons gnosa dapes

Noceo. es cui. itū. i. offendē vñ nociuus a. ū et
nociuus a ū. i. nocēs ul' cui nocetꝰ Itē a noceo no
cens nomen. et cōpatur nocencior. simus. vnde
nocenter. cius sime. adūbiū et h̄ nocencia. cie. Et
cōponitur Innocens. i. non nocens Et cōpatur
vnd Innocenter. cius. sime. adūbiū et h̄ innocen

cia.cie.Nocco cõponitur pnocco.i.ualde ul' pfec
te nocco.Nocco et eius cõposita sunt neutra.et
faciunt pteritũ in cui.et supinũ in citũ penl'.cor
Et cor.hanc sill'bã no.vñ psper.velle magis fa
cinus q̃ tolerare nocet Itẽ nota q antiq̃ constru
ebant h ũbũ nocco cũ accusatiuo qd in mltis ad
huc locis inuenitur.vñ marci ultimo.Si morti
ferũ quid biberit non eos nocebit Et h ideo q
significacõnem habet actiuã.ß usu neutrũ est.Et
q deficit uox eius in passiuo in pma et in secun
da psona construitur cum datiuo

Nocticorax.a nocte.et corax qd est coruus cõ
ponitur h nocticorax.racis.penl'.pd.in obliq̃s
.i.noctis coruus q denocte volat ul' q denocte
uigilat et est idẽ qd nicticorax de quo dr in ps.
Factus sum sicud nocticorax in domicilio Sz nicti
corax pt componi a nictos qd est nox.et corax
Item ẽ idem qd noctua.Sz noctua ẽ pmiscui ge
vñ uidetur q nocticorax eciaz sit pmiscui gñis.
vnde ysid xij eth.Nicticorax ipa est et noctua.q
noctem amat.Est enim lucifuga et solem uidere

Nocticula le pnl' corr.est ¶ nõ patiẽ et cor co.
dimi.de nox.i.pua nox Item nocticula.i.luna.

Noctiluca a nox et lux ul' lucco ces cõponiẽ
h noctiluca ce.quidã ũmis nocte lucens et pd lu

Noctipugnus a nox et pugno as cõponiẽ noc
tipugnus na nũ.i.obscurus.q̃i nocte cõpugnator

Noctiũ tij dixerunt antiqui ¶ ul' compugnat
a quo cõponiẽ trinoctiũ.quadnoctiũ.q̃nquinoc
tiũ.et eq̃noctiũ ß quosdã Itẽ noctiũ est gñis plu

Nocto a nox dr nocto tas taui.i. ¶ frat' de nox
nocte uigilare.Et inde cõponiẽ pnocto tas tare.

Noctu.i.de nocte ul' in nocte.adũbiũ est tpis
Et dr a nocte.vnde dicit ps in xv li.Insu pauca
inueniuntur adũbia denominatiua.ut diu et ex
eo compositum interdiu.Et a nocte noctu.

Noctua a nox diuatur h noctua tue.Et est p
miscui ge.h eciam dr nictimene De noctua dicit
isid xij eth Noctua dr ex eo q nocte circũuolat
et p diem nõ possit uidere.Nam exorto splendo
re solis uisus illius ebitatur Hanc autẽ sola cre
ta insula non hz Et si ueniat aliunde statim mori
tur.Noctua non ẽ bubo.Nam bubo maior ẽ.De
hac eciã dicit amb in v examc.noctua ipsa que
admodũ magnis et glaucis oculorũ pupillis noc
turnarũ tenebraꝝ caligantẽ non sentit horrorem
Et quo fuerit nox obscurior.eo cont'usum aui
uz ceteraꝝ in offensos exercet uolatus Exorto
autẽ die et circũfuso splendore solis.uisus ẽ eius
ebetatus q̃i quibusdam heret tenebis Quo indicõ
suo declarat esse aliquos qui cũ oculos habeant
ad uidendũ.et uidere non soleant Et uisus sui so
lis officõ funganẽ in tenebis.De cord ocul' loq̃r
quos hñt sapientes mundi et nõ uident in luce
nil cernunt In tenebris ambulant dũ demonioꝝ
tenebrosa rimantur Et celi astra uidere se credũt
describentes radio mũdũ.mensuram aeris ipius
colligentes ¶ Porro autez a fide deuij.ppetue ce
citatis tenebis implicantur hñtes in pximo diem
xpi et lumen ecclesie Et nichil uidentes apiunt
os quasi scientes oĩa Acuti ad uana.ebetes ad
eterna Et longe disputacõnis amfractu pdentes
inscicie ppe cecitatẽ Itaq dũ cupiunt vanis vo
litare smonibus quasi noctue in lumine uanue
runt Cris.eciam dicit.sicut qui g̃ues habet ocu
los si ponas eũ in loco tenebroso melius uidet
si autẽ ponas eũ in sole nichil uidet q oculus ñ
suffert solis candorem Sic et homo mundialis q̃
oculum.i.intencionem uel mentẽ terrenis desideri
is sordidam habet et turbulentam Si ponas eũ in
rebus mũdialibus sapit et astutus ẽ.Si autẽ tra
has eũ ad res spirituales nichil sapit.quia mens
eius terrenis desiderijs corrupta nõ sentit bonum
Boec ec in iiij de cons dic.Nequnt mali oculos te
nebris assuetos ad lucem pspicue ũitatis attolle
re.Similes q auibz sunt quoꝝ intuitũ hominũ
nox illuminat dies cecat Hoc attendens Augus.
Exclamat ad alipiũ dñs Quid patimur Surgũt
indocti et celũ rapiunt et nos cũ doctrinis nostris
in infernũ demergimur Vide in siliq̃ et in uesper
tilio et in oculus et in phus et in ordo

Nocturnus a nocte dr nocturnus a um.et h.et
h nocturnal' et hoc nocturnale.res noctis.uel p

Nociuus a nocco diuaẽ no ¶ tinens ad noctem
ciuus a ũ.i.nocens vel cui noceẽ et cõponitur in ¶ nociuus.

Nodellus li dimi puus nodus

Nodo das in nodus est

Nodulus li.penl' cor di.puus nodus

Nodus di.i.ligatura et nodus dr in exercitu
densa peditũ multitudo.p difficultate dictus q
uix possit reuolui Vnde nodosus sa sum nodis
plenus et cõpatur nodosior simus vnde nodose.
sius sime adũbiũ et hec nodositas tatis ¶ Nodus
cõponitur Enodis trinodis quadrinodis Et hinc
trinodium quadrinodium quinquinodium et p
d nodus pmã Ouidius epy Ossa mei fratris cla
ua pfracta trinodi Et a nodus diuatur nodo das
daui Et est nodare ligare Et componitur ãnodo
as.i.alligare abnodo as exoluere Connodo as.i.
colligare denodo as dinodo enodo as omnia p ex
oluere Innodo as alligare pnodo as renodo reno
das iterum nodare ul' exoluere Nodo as actiuum
est cũ omnibus suis compositis et pd no Vñ oui
dius.metañ Mollia nodosus facit internodia po

Noe interptatur requies.q sub illo om ¶ plex
nia retro opera quieuerunt per diluuiũ.Vnde et
cũ pater eius uocaret nomen eius noe dixit.Iste
requiescere nos faciet ab omnibus opibus nostris

Noemi interptatur consolata q marito et libe
ris pegre mortuis Ruth moabitidez in cõsolacõne

Noys.i.mens ul' racõ summa ps ¶ sua tenuit
anime Itẽ nois uoluntas dei ul' mens que pui

Nola.le.fe.ge.quedaz ciui ¶ dencia dr s.pap.
tas cãpanie et hinc h nola.le.illd tintinabulum
qd appenditur collis canũ.ul' pedibus auiũ.uel
illd qd appenditur frenis et pectoribus equoruz
ut cũ quodaz sonitu incedant equi Et dr a nola
ciuitate q ibi pmũ fuit factum et inuentũ tale
instrumentũ Et ampliato nomine inuenitur no
la p qualibet pua cãpana ul' p cãpanella refec
torij et cor.no.vnde nolis numeri pluralis casus
ablatiui cor.no.ß nolis ũbum pd.no.Xv Cuius
colla nolis resonant h tangere nolis

Nolanus.na.nũ.nomen patriũ a nola ciuita

Nolo nonuis nonuult nolui nol ¶ te dictum
le.i.non uelle a non et uolo cõponitur Et h cõ
positũ a nolo habet impatiuum noli nolite.licet
uolo careat impatiuo.q licet homo non possit
sibiipsi impare.alijs tamen pt impare.Et produ
cit no.ß nola le cor no.sicut in nola dixi.et ubi
uolo simplex habz duo l ul' vnũ et nolo similiter

Noma nomen grecum uerbum est.id est tribu

ere vnđ et dr apud grecos noma.i.nomen et ap
ponitur ei.o.p ꝓthesim et dr onoma in eodem
sensu.ul' forte noma nō est in usu apud grecoȝ
ȝ cōponitur cū o et dr onoma.i.nomen q̄i tribu
ens q̄ distribuit ul' tribuit qualitatē Noma com
ponitur cū dia et tris et tetras.et dr h' dionimū
trionimū tetraonimū Itē cū polis et dr polioni
mū dionima ul' trionima ul' tetraonima ul' poli
onima sunt duo ul' tria ul' quatuor ul' plura no
mina idem significancia et appellatiua vnde dio
nimus.a.um.trionimus.a.um.tetraonimus.a.
um polionimus.a.um.in eodem sensu scilicet il
le qui habet duo uel tria uel quatuor uel plura
nomina Item noma ul' nomia.i.lex

Nomen a notamen dr h' nomen.inis.q̄i nota
men q̄ p ipm̄ substanciam et qualitatē alicuius
notamus Nomen eciā dr fama ul' opinio vnde
nominosus.sa.sum.i.famosus et cōpatur vn̄ no
minose sius.sime.adūbiū et nominositas tatis.A
nomen cōponit' h' binomen.inis.i.duo nomina
trinomen.inis.quadrinomen.inis.i.tria nomina
quatuor nomina vn̄ h' et h' binomis et h'.me.q̄
drinomis.me.et binomius.ia.ium.et trinomius
a.ū.qui duo ul' tria ul' iiij nomina h' ȝ.hug̃.Et
ut dicit pris' ꝓpū nominis est signare substanciaȝ
et qualitatē.nominū aliud ꝓpū aliud appellatm̄
ꝓpum nomen est istud qđ p̄uataȝ substanciaȝ et
p̄uataȝ qualitatē designat ut martinus Appellati
uū nomen est illud qđ naturaliter cōmune ē mł
toꝝ quos eadeȝ substancia ul' quantitas ul' quali
tas generalis ul' specialis iūgit generalis ut aiāl
spāl' ut hō Spē' ꝓpoꝝ nominū tm̄ sunt quatu
or.scȝ nomen p̄nomen cognomen et agnomen.
Nomen est ꝓpe ꝓpum qđ imponit' alicui nō ha
benti nomen ut socrates.p̄nomen ē qđ imponi
tur alicui causa differencie ut lucius catilina Cog
nomen est cōmune tocius cognacōnis ut scipio.
Agnomen est qđ imponit' ab aliq̄ euentu ut ab
affrica dictus est affricanus q̄ deuicit affricā Qui
dam dicunt q̄ nomen dr a noma greco qđ ē no
men et ꝓđ.p̄maȝ nomen.uide in sponte

Nomia uel noma id est lex

Nomino a nomen dr nomino.as.nomine uo
care appellare vn̄ nominatus.ta.tum.ualde opi
natus et nominatus Et cōpat' vn̄ nominate.tius
sime.adūbiū et h' nominacō.onis.Iteȝ a nomi
no ul' nominatus nominatiuus.a.um.et hic no
minatiuus ui et nominatim adūbiū Et scias q̄
triplex ē ntīūs.scilȝ ntīūs supponens.et ntīūs appo
nens.et ntīūs exponens.Ntīūs supponens est qui
supponit ūbo.ut petrus currit Et debet concorda
re cū ūbo in ꝑsona et in nūo Potest tm̄ h' impe
diri quatuor modis sicut plenius dixi in tercia
parte ubi egi de regimine nominatiui.

Nomisma matis.In numisma uide.

Nomius.noma ul' nomia.i.lex.vn̄ nomius a
um.i.legalis Iteȝ nomius.i.pastor.a nomeos.i.
a pascuis sic dictus.vn̄ nomius a um.i.pastoral'
vn̄ appollo dcūs est nomius.i.pastoral' ul' legal'

Nomos dr pastor et acuit' in fine a lege cordaꝝ

Non adūbium ē negandi Et ē sciendū q̄ nega
cio non ꝓposita nomini p compōnem p̄uat tm̄.
ut nullus Sȝ qn̄ p cōposicōnem adiūgitur ūbis
sine dubio p̄uat et ponit.ut nolo nescio nequeo
Hec enim sola ūba cōponunt' cū non.ut ondat'
pena inflicta homini ꝓpter originale peccatuȝ.q̄
punitus ē in uoluntate sciencia potencia Si autē
ueniat p infinitatē.tūc hȝ exilem negacōneȝ q̄
p̄uat et ponit.ut nōhō.i.aliq̄d qđ non ē hō de
h' plenius dixi in tercia ꝑte ubi egi de figura no

Nonagies adūbiū numeri.i.nonaginta uicibus Et deriuatur a nonaginta.

Nonaginta cōponit' a nouem.et gentos qđ est
decem.quasi nonies decem.vnde nonagenus na
num.Et nonagenarius ria riū.Et nonagesimus

Nonaria rie.i.meritx Et dr a nona simū
na.q̄ ante nonam nō licebat ei exire de prostibu
lo.Consuetudo enim erat apud romanos.ut usq̄
ad horā nonam de cōmodo rei publice disputa
rent Neq̄ alicui delectacōni ante nonā uacarent.
vnde mētrices dcē sunt nonarie.q̄ ad horam no
nam et non ante de ꝓstibulis exibant.ne si p̄us
egrederentur iuuenes impedirent.

Nonarius a nouē dr nonarius ria riū.et noue
nus na num.et h' nouenus ni.ul' nouenarius rij

Nondum.i.nec adhuc.ꝫm papiam.

None nonaꝝ.quidā dies mens' scilȝ q̄ntus uel
septimus q̄ tūc incipiebant nūdine vn̄ h' et h' no
nal' et h' le Et dnr none a nūdine.uiđ in kalēde

Nongenti.a nouē et centū cōponit' nongenti.
te ta.i.nonies centū Et mutatur c in g anācceden
te n Sicud eciam in quadringenti q̄ngenti septin
genti octingenti In alijs autē nominibus retinent
c ut trecenti ducenti sescenti uel secenti sicut ꝓba
ui p ꝓs in ca.de sill'a in p̄ma ꝑte ubi egi de g lrā

Nonne nūquid non ꝫm papiā

Nonnūq̄.i.aliquociens uel aliq̄n ꝫm pap

Nonus na nū A nouem dr nonus na num.Et
hec nona none.pro quadam hora diei.

Noricus h' noris ē quedam ciuitas.vn̄ noricus
ca cū.ut noricus ensis.q̄ ibi optimi fiunt enses.

Norma g̃ce regula latine Et inde dr norma ce
mentarioꝝ.ad quā optet rēdere structuraȝ pietū
ext' quam nil rectū fieri ꝑt A norma cōponitur
abnormis denormis enormis innormis.Omnia
in eodem sensu.sciȝ deformis turpis inanis et g̃n
dis.irregularis.illitteratus.crassus.Vnde hec ab
normitas.denormitas.enormitas.Innormitas.
Orač Rusticus abnormis sapiens crassaq̄ minua

Noscito a nosco cis dr noscito tas.pnl' corr'.i.
frequent' nosco Et format' a secunda ꝑsona pn̄
tis indicatiui scilȝ noscis remota s et addita to
uel a sup quo utebant' antiqui scilicȝ noscitū tu

Nosco cis noui notū Et componit' agnosco cis
agnoui agnitū.ualde ul' iuxta noscere.cognosco
cis noui nitū.simul noscē.Et inde cōponit' p̄cog
nosco et recognosco Itē a nosco cōponit' dinosco
cis ui tū.Et ignosco cis ui tum.p̄nosco cis ui tū
ante noscē.pnosco cis ui tū.ualde ul' ꝑfecte nos
cere ꝓnosco cis.i.ꝓcul an̄ noscē Nosco et eius
composita omnia sunt actiua p̄ter ignosco qđ ē
neutꝝ.Et omnia faciunt p̄teritū in noui pnl' ꝓđ
Et sup in notū ꝓđ o.p̄ter agnosco cognosco que
mutant o.in.i.cor'.et faciūt cognitum.et agnitū
Item nota.q̄ antiquitus nosco faciebat supinuȝ
noscitū quod in quibusdam libris antiquis inue
nit' et in simplici et in compositis.uiđ ī ignosco

Nosse dr p sincopā ꝓ nouisse.vn̄ patet q̄ de
bet scribi p geminū s non per.sc.q̄ noscere est im

Nota.a noto.notas.dr h' nota te patiui modi
te.macula ul' culpa.ul' signum quod aliquid no
tat.ut signū litere.ul' rephensio.vnde hec notu

la.le.et notella.le.ambo dimi.Et ē notula huius
lucida et apta tradicio eoꝝ q̄ sunt alibi diffusius
ꝑtractata Item a nota h notarius rij.qui notas
facit ut in cartis public Et notarius a um qđ ad
notariū ul' notas ꝑtinet vn̄ ars notaria dcā ē que
olim consistebat in solis notul' ꝭ hug Itez note
dr̄ argumenta signa racōnes indicia testimonia
coniecture suspicacōnes Et corr' ꝑmam nota.sed
notus ta tū eam ꝓđ Xw Est in fronte nota fur
Noteo A noto tas diuatur Uti ꝓ ꝯmine nota
noteo tes tui tere.esse ul' fieri notū Et ꝓđ ꝑmaꝫ
licet noto tas eam corr' Et cōponitur innoteo tes
tui Et hinc notesco cis.et innotesco cis inchoati.
Et nota ꝙ noteo et innoteo in p̄nti non sunt in
usu ß in p̄terito Inchoatiā autē istoꝝ sunt in usu
Et declinando solemus suis inchoatiuis attribuē
p̄terita istoꝝ.dr̄tes notesco cis notui Innotesco
cis tui.Et in similibus idem solemus facere ut se
nesco senui quiesco quieui et suesco sueui Noteo
cū omnibus suis compositis neutꝝ ē Et caret sup
Et producit hanc sillbam no ꝭm hug.

Nothus thi.et notha.Qui ul' que nata ē de no
bili patre et ignobili matre.sicut de cōcubina Et
dr̄ nothus ꝑ h q2 natus sit de nota.i.de infamia
culpa.Huic contrarius ē spurius.qui scilꝫ natus
ē de nobili matre et ignobili patre Hinc eciā no
thus dr̄ quidam malus et sinister uentus scilicet
auster.qui pluuiosus ē Et a calore suo eciaꝫ pis
ces in mari adult'antur et corrumpuntur Item a
nothus dr̄ nothus a um.vnde nomina a ǵcis in
ꝑte decorata dr̄r notha.q2 nobilē hn̄t patrem.i.
p̄ncipiū scilꝫ ǵcismū Et ignobilē matrem.i.finē
scilꝫ latinitatē Sunt ergo latina nomina.que ꝑn
cipiū et finem hn̄t latinū ut albus Greca q̄ ǵcū
hn̄t ꝑncipiū et finē ut agios Notha ũo que ǵcū
hn̄t ꝑncipiū ß latinū finem.ut pater Ex affinita
te tamen ꝑncipij notha qn̄qꝫ dr̄r ǵca ꝭm hug
Sed ex affinitate finis qn̄qꝫ dr̄r latina ꝭm hug
Et scias ꝙ nothus aspiratur ꝭ hug Et ec̄ pap dic
notus ꝓ cognitus.ꝑ t solam scribendū.nothus
per h.Et corr' ꝑmam nothus ꝓ uento vn̄ quidā
Perflat summa nothus.crebro m̄ flamine notus.

Notifico cas caui re.i.notū facē a notū et facio
Notio a noti gt̄o addita o fit hec notio Quot
sint notiones diuinaꝝ ꝑsonaꝝ habes in ꝓperas
Noto tas a sup de nosco cis scꝫ notū tu fit no
to tas u in o.i.frequent' noscere uel designare de
monstrare signare ul' rephendē Et corr' ꝑmā licet
sup a quo diuat' eam ꝓđ Xw Hoc in amore no
to.ꝙ eo careo m̄ noto Itē noto tas ꝑt diuari a
nota te Et tunc notare ē notas facē.notis desig
nare Item a noto.i.rephendo.notarius ria rium
qđ debet notari ul' rephendi Et h et h notabil'
et h le.vn̄ notabiliter adūbiū Item notarius ꝑt
deriuari a nota te.ut dixi in nota te Noto cōpo
nitur annoto tas.ualde uel ad aliquē notare.de
noto tas.ualde notare ul' rephendere Enoto tas
extra alia notare Innoto tas ꝑnoto tas subnoto
tas.i.latenter uel paꝝ ul' post ul' subtus notare
Noto tas ē actiuū cū suis cōpositis Et corripit no.

Notorium a noto tas dr̄ notorius a um.i.ma
nifestus ta tū Et ꝭ iuristas notoriū multipliciter
dr̄ ul' distinguitur Nam aliud est notorium iuris
aliud facti Notoriū iuris ē de quo quis ē canoni
ce condempnatus ul' in iure confessus ul' ꝑ legit
timas ꝓbacōnes conuictus Notorium ũo facti ē
cuius testis ē ꝑplus Et dissimulacōni siue inficiaci
oni non ē locus Et intelligitur ꝑplus esse testis si
ue sit ꝯmen omnibus notū qui sunt in loco illo si
ue maiori ꝑti Itē in notorio iuris requirit' qn̄qꝫ
ꝓbacō cont' negantem In notorio ũo facti nō re
quiritur ordo iuris qui ē al's regularit' ꝭuandus.
Euidencia eniꝫ patrati sceleris clamore non indi
get accusatoris Et si forte iudex uelit talit' delin
quenteꝫ ꝭ ꝙ ius postulat punire ul' corrigē Et si
ille appellat.non ē appellacioni huiusmodi defe
rendū Itē notoriuꝫ facti subdiuitur q2 aliud ē
notoriū facti ꝑmanentis actu.ut cū quis publice
tenet adulteram ul' concubinam in domo Aliud
notoriū facti t'nseuntis actu.ut si aliquis in pub
lico interfecit hominē ul' fecit sac'legiū ul' simile
Aliud notoriū facti p̄sumpti ut si aliquis publice
habitus ē ꝓ filio consang'neo ul' affini alicuius
Et h a quibusdam dr̄ notoriuꝫ p̄sumptū Dicunt
enim ꝙ ē notoriū iuris.notoriū facti.notorium
p̄sumptū Et ē notoriuꝫ p̄sumptum ut si aliquis
publice habitus ē ꝓ filio ubi non sequit' alia ꝓ
bacō.ꝙ eniꝫ aliquis sit filius istius.non ꝑt uere
ꝓbari Idem dn̄t in fornicacōne Si eniꝫ clericus
iuuenis et cupidus secū habeat in domo sua iu
uenculam suspectam.non ē notoria fornicacō ß
p̄sumpta Nam ut dic Ouid epy A iuuene et cu
pido credatur reddita ũgo De notorio eciaꝫ dixi
in missa.uide eciam in suspicio.

Notria trie.i.pinna Notus a nosco cis dr̄ no
tus ta tū.i.cognitus Et compatur nocior simus
vn̄ note cius sime adūbiū Et h noticia cie et ꝓđ
no.ß nothus aspiratū corr' no.ut dixi in nothus

Nouacula le.rasoriū.A nouo as q2 nouat ho
mineꝫ vnde in lib' iudicū Nouacula nō ascendet
sup caput eius Et p̄s.quasi nouacula acuta fecis
ti dolū Nouacula eciam dr̄ ferreum instrumentū
quo solet radi ꝑgamenū.Ab innouando dcā q2

Nouale A nouo as dr̄ h no Innouat pelles
uale lis Et h noualis lis.in eođ sensu.i.ager qui
singulis annis renouatur arando.ul' qui ꝑmū no
uus p̄scindit' et aratur ul' qui alternis annis ua
cat nouandaꝝ sibi uirium cā.Virgil' in bucco.
Impius h tā culta noualia miles habebit Ecce
in neu ge posuit Idem in geor Alterius si tu ton
sas paciare nouales Et sic posuit noualis lis in
fe ge.Et h et h noualis inuenit' in eođ sensu ꝭ
hug Pap sic dicit Nouales dicimus siluas ul' cā
Nouellus A nouus dr̄ nouel Upos nuꝑ satos.
lus la lū Et h nouella le.ramus arboris tener.
et nouus.vnde p̄s.filij tui sicut nouelle oliuaꝝ

Nouem a nca qđ est nouē dr̄ nouē plural' nūꝫ
Nouennis a nouē et an Uomis ge.et indecl.
nus cōponit' h et h nouēnis et h ne.i.nouē an
noꝝ vn̄ h nouenniū nij.i.spaciū nouem annoꝝ

Nouensiles.a nouē et salio cōponit' hij et hee
nouensiles.Quidā dij sic dicti q2 nouē insultibus
nauē infestant vnde dn̄t ꝙ si euaſit nauis deci
mū insultū nō deinceps timet.vn̄ luca.de cesare
in qn̄to Hoc fatū decimus ductu mirabile flatus
Inualida tunc puppe leuat.ꝭm hug Pap eciam
dicit nouensiles.i.noueꝫ salientes.vel Iouensiles
.i.saltatores iouis Et corripit si.

Nouerca a nouus a um dr̄ h nouerca ce.i.ma
terna Et dr̄ nouica q̄i noua supducatur a patre.
ꝙ autē dr̄ nouica q̄i noua uolens capita et non
antiqua.ul' nouica q̄i nouos.i.ꝑuos et recentes

mariti filios hn̄s siue acceus.ethimol' est. Vnde
h et h nouc̄alis et h nouc̄ale ad nouc̄am ptinēs
ul' malus et pessimus q2 nouc̄a solet esse mala
puiguis vn̄ nouc̄aliter adūbiū et hec nouc̄alitas
tatis. Itē a nouc̄a nouc̄or aris nouc̄atus sum mo
re nouc̄e se habere. seuiciā nouc̄e exercere. et cor̄
pma̅. vn̄ q̄daʒ Gaudet in afflictos. seuire nouc̄a
Noui a nosco. cis. ōndit noui nouis ¶ potestas
ti nouit ūbuʒ defectiñ. qd̄ si ueꝝ est scilicet q̄ no
ui sit aliud ūbum a p̄dicto. non poterit ibi esse
alia discrecō. nisi q̄ noui defectiñ habʒ uim q̄n̄q3
p̄sentis q̄n̄q3 p̄teriti. Et ꝓd̄ pmaʒ noui ūbum. S3
nouus. a. vm. noui. ue. ua. cor̄. no. Xō Sunt mea
cura noui. ūsus q2 talia noui. vide in memini
Nouicius a nouus d2 nouicius. cia. ciū. i. noui
ter conūsus q̄si ad noua patus cor̄. J. an̄. C. Juue
nalis tam̄ necessitate cōpulsus eā ꝓd̄ dicens. Jaʒ
sedet in ripa. tetrumq3 nouicius horret. et ꝓd̄ ma
gister hanc sill'baʒ. vi. q2 sup eaʒ erat accentus a
Nouies. i. nouem uicibus adūbium. a ¶ cutus
Nouiluniū a nouus. a. vm. et lu ¶ nouem d2
na cōponit' h nouiluniū. nij. i. tēpus q̄n luna no
ua est. i. cū incipit illuminari a sole. et ut dicit ba
silius in. vj. omelia Minuitur luna quando circa
solem ūtit' Crescit autē cū ab eo discesserit Item
sole ꝓcedēte luna si plena est statim ducit' ad oc
casum. rursus autē cū sol casui suo metas posu
Nouissimus. a. vm. in no ¶ erit incipit exoriri
Nouo nouas in nouus vide ¶ uus est
Nouus a neon ul' neos qd̄ est nouū d2 nouus
a. vm. recens non uetustus ß in principio sui Et
cōpat' nouior simus. et inde noue ul' nouiter. ui
us. sime. adūbiū et hec nouitas. tatis. Et scias q̄
nouus q̄n̄ʒ d2 inusitatus quandoq3 magnus Item
nota q̄ nouissimus est suplatiuus de nouus tam̄
mutat significacōʒ d2 eniʒ nouissimus. i. ultimus
Et raro inuenit' in ea significacōne quā debet ha
bere suplatiuus istius positiui scilicʒ nouus. a. ū.
mth. xxv. sic erunt nouissimi pmi et pmi nouissi
mi. i. ultimi Itē a nouus d2 nouo. as. Et cōponit'
annouo. as. innouo. as. renouo. as. et est actiñ cū
suis cōpositis et cor̄. no. vn̄ quidā Proficit h nū
quā cui semp lecta nouant'
Nox noctis d2 a nictos ul' d2 nox a noceo. ces
q2 noceat oculis ꝓpter discrecōneʒ reꝝ. ul' p con
triū q2 n̄ nocʒ oculis ß pocius ꝑficit vn̄ h nocticu
la. le. di. ul' ß q̄sdā nox a noceo d2 q2 in ea mali
homines noceant et facit gt̄ūs pluralis noctiū vi
de in senex Et scias q̄ septeʒ sunt ptes noctis scʒ
uesperum crepusculū et cetera Iteʒ quatuor uigi
lias faciunt in nocte excubantes in castris ut dixi
Noxa a noceo. ces. d2 h nox ¶ in crepusculum
a noxe culpa delictum et d2 a noceo noces
Noxius a noxa d2 noxius. a. um. i. nociuus ul'
culpabilis malus. et hinc h et h noxialis et h le
idem qd̄ noxius. et cōponit' innoxius et obnox
Nubes a nubo ꝓ tego d2 h nu ¶ ius. a. um.
bes. bis. q2 nubit. i. tegit celuʒ vn̄ h nubecu
la. le. di. et ꝓd̄. nu. Hic nota q̄ rubor celi in ma
ne signat pluuiā et in sero signat serenū q2 scilicʒ
in mane rubor celi. i. aeris siue pocius nubis po
site in aere est signū q̄ sol uaporeʒ eleuatū in in
feriori emisperio trahit secū ad superius et ibi ca
lore suo facit eū ascendere ad locū altū frigidum
ubi est generacō pluuiaꝝ In sero auteʒ rubor sig
nū est q̄ sol uaporem eleuatuʒ in superiori emi

sperio trahit secū ad inferius emisperiū et emun
dat superius emisperiū et serenat ipsum a uapo
ribus ex quibus generant' pluuie ß. fratrem alb̄
tū Alij reddunt aliaʒ racōnem dicunt enim trac
tantes illud math̄ xvj. facto uespere dicitis sere
num erit. scilicet in mane. rubicundum enim est
celum. i. nubes aeris in uespera scʒ et mane dici
tis hodie tempestas. rutilat enim triste celū. i. ruti
lando ostendit tristiciā siue turbacōnem ß. ptholo
meū oriens ē calidus et siccus. occidens autē fri
gidus et humidus ¶ Attende eciā q̄ triplex ē co
lor in nubibus scʒ albus niger et medius scʒ rubi
us qui est medius inter illos albus color in nubi
bus signum est raritatis et siccitatis Niger uero
signum densitatis et humiditatis Cum ergo de ū
tute solis nubes in pte orientali ꝓpter illius ca
liditatē et siccitatem deberet esse tenuis et alba si
appareat rubea signū est q̄ humiditas vincit q2
debet esse alba et h est ueꝝ argumentum pluuie
future n̄ tamen potuit omnino esse nigra ꝓpter
contrarietateʒ orientis ß in sero ex ūtute occiden
tis ꝓpt' ipsius humiditatem et frigiditatem debe
ret nubes esse nigra si appareat rubea signuʒ est
q̄ caliditas et siccitas solis vincit sup eā et istud
ē ueꝝ signū future serenitatis nec tamen omnino
potuit esse alba ꝓpt' contrarietateʒ occidentis Itē
animadūte q̄ aliquando uidemus nubes nigras
in celo et h contingit ꝓpt' alteram duaꝝ causaꝝ
Nigredo enim alia de causa fit in uapore terrestri
et alia in uapore humido Si enim sit uapor ter
restris calor agit in eo extrahendo humiduʒ et
tunc trahit' et adurit' siccum terrestre sicut coriū
expositū igni et q2 contrahitur excludit' ab eo
lumen qd̄ non potest penetrare per ipsum et ide
o fit nubes nigra fortis nigredinis fit autē nigre
do in aere inferiori ex uapore combusto extincto
Causa autem nigredinis in uapore humido alia
est q2 calidū agit in humidū dissoluendo ipsum
Et quanto plus dissoluit ipsum tanto efficit' luci
dius Et ideo nigredo in humido non potest cau
sari ex calido. ß pocius calidum circūstans expel
lit vndiq3 frigus ad nubem humidam et p illud
frigus. humidus uapor inspissat' et condensat' in
nubem densam qd̄ ꝓpt' sui densitateʒ non potest
recipere radios solis ul' stellaꝝ in interius sui et
ideo remanet nigra q2 nigrum causat' ex priuaci
one luminis ab interioribus pspicuj Si auteʒ sit
uapor aqueus subtilis et habeat in se opacōʒ ca
lidi undiq3 circūfusi nec frigus aliquid opet' in ip
sum. illud recipit in se subtilitatem et disgregacō
nem ex opacōne calidi. et ideo radios celestiuʒ
recipit in intrinsicus sui. et ideo fit nubes alba.
Et si ad terraʒ repmit' a frigore aliq̄ fit ibi nebu
la alba. Si autem nubes habeat in se humidum
fumosum admixtū aliquantulū terrestri adusto
et recipiat radios in se corpoꝝ supioꝝ fiet rubea
nubes q̄ aliq̄n habeat purpuream rubedinem ra
diis inferius uenientibus ad humorem nubis in
mane ul' in sero et h significat pluuiā in eodem
die futuraʒ. si fuerit in mane quoniā uapor queʒ
sol adducit signat' uehementer esse humidus et
iam p̄paratus ad conūsionem. Si autem habeat
nubes q̄si sup se respersam purpureitatem obscu
ram ualde. et sit nubes ualde densa. et cū illa ru
bedo est ex ptibus terrestribus adustis q̄ iam in
flammari incipiunt in uentre nubis et ideo tales

sunt nubes piculose et ueniunt in estate et cū to
nitruo puo qd̓ est p modum murmuris. Si autē
nubes iā sit rorans et conūtens se ad aquas q̄s
incepit iam stillare ꝓpt̓ frigus conūtens eam in
aquas et recipiat in se lumen celeste tunc illa nu
bes erit uiridis coloris et p hoc patet ꝙ opacō
caloris maior est in nube rubea q̄ꝫ in alba. qꝛ al
bam non adurit ꝫ rubeam. Et p̄pue que secun
do mō rubea est Et opacō caloris in illa q̄ tendit
ad uiriditatem minor est q̄ꝫ rubea ul̓ alba. ꝫ ta
men maior est q̄ꝫ illa que nigra est. ex nigredine
tanta a frigido condensante nubem ¶ Item scias
ꝙ nubes fiunt in aere. in locis in quibus abscin
ditur ūtus luminis radioꝝ solis et stellaꝝ. quaꝝ
lumen est radians in aere ex reflexione ad corpa
solida que sunt aqua et terra. abscindit̉ autē et
sepat̉ a uapore aque et terre in locis illis. et ideo
non disgregat eas in loco illo. et illa ē regio me
dia aeris. ad illa enim non puenit caliditas que
est ex uicinitate ignis desursū. nec etiaꝫ calor ex
reflexione radioꝝ generatus deorsū. et ita rema
net frigidus Ignis eniꝫ ibi uicinus uincit feruen
ti calido suo sup aerem qui est illic. et neq̄q̄ꝫ uin
citur ab aere. et ideo consumit omnem uaporē
illic eleuatū. Et attende ꝙ sicut ꝓbat̉ in libro de
crepusculis. uapores non longius tribus miliari
bus ul̓ paulominus a terra eleuant̉. vnd̓ et poe
ta dicit ꝙ olimpus excedit nubes uide de hoc in

Nubidus a nubes d̓r nubidus ¶ mons et in nix
da. dū. i. obscurus q̄si nubi datus et cor̉ bi.

Nubilis a nubo. bis. d̓r h̓ et h̓ nubilis et h̓. le.
ad nubendū abilis et cor̉ bi.

Nubifer. ra. rum. ferens nubem cor̉ penl̓

Nubiger. ra. rum. penl̓ cor̉. gerens nubem

Nubilo las in nubilum est

Nubilū A nubes dicit̉ hoc nubilū li nubes uel
obscuritas vnde nubilus la lum obscurus spissus.
Vnde ouid̓ tristiū. Cum fueris felix multos nūa
bis amicos. Tpa si fuerint nubila solus eris. vnd̓
nubilosus. sa. sum. Et a nubilus deriuat̉ nubilo.
las. laui. lare. i. obscurare. spissum facere. Et com
ponit̉ annubilo. las. cōnubilo. las. denubilo. las.
ualde nubilare. ul̓ nubila auferre. Enubilo. as. in
eodem sensu. Innubilo. las. Pernubilo. las. obnu
bilo. las. obscurare. Et est actm̄ cū omnibus suis

Nubo. bis. psi. ptū. olim erat ac ¶ compositis
tiuū. p maritare. vnde in euangelio Neq̄ꝫ nubent
neq̄ꝫ nubentur. math xxij. ꝫ modo est neutꝝpas
siuū et ꝓpe pertinet ad mulieres ut nubo tibi. i.
marito tibi uel ducor a te in nuptam Item nubē
. i. tegere Et ab hac significacōne tracta est p̄ma
significacō qꝛ tunc cū femine nubunt p̄mū capi
ta eaꝝ teguntur Nubo componit̉ cōnubo bis. i.
simul nubo Innubo bis. i. ualde nubē uel intus
p̄nubo bis. i. ante nubē Obnubo bis tegere opi
re Nubo h̓ ꝙ ptinet ad feminas cū suis cōpositis
ē neutꝝ. ꝫ p tegere. ē actm̄. ¶ Itē nubo et eius
composita faciunt p̄teritū in psi. et sup in tū. ut
nuptū Et ꝓd̓ hanc silbam nu. vnd̓ Ouid̓ epi. Si
qua uoles apte nubē nube pari. h̓ hug̓. et forma
tur p̄teritū a p̄ma psona psntis indicatiui. bo in
psi mutata Et sup a pretito. psi in tū. Et querit
p̄s in ix li. de scripsi et nupsi. Cur non p b ꝫ p p
scribant̉ Et rn̄det hoc fit cā euphonie. ꝙ in pn
cipio silb̓e. b ante s uel t. non p̄t inueniri. ut ipe
aptus Nam absonus. abstinens et similia. non in

p̄ncipio silb̓e coniunctas b et s h̄nt. cuꝫ ꝓō sepa
tim ē silba accipienda Igitur pticipia q̄ꝫ supdcōꝝ
ūboꝝ rōnabiliter p p et t scribunt̉. scriptus nup
tus. et nomina ex hijs deriuata. scriptor. nupcie
¶ Itē scias ꝙ nubo ꝓd̓ p̄mam. tamen u ante b.
corr̉ in hijs cōpōnibus. innuba. ꝓnuba. cōnubiū
p totū cor̉ u an̄ b. ū in hac t̄minacōne cōnubia

Nuticula nuticule. parua nux. diminiti. ¶ nux

Nucilla le. i. amigdala scilꝫ minor nux Et d̓r a

Nucearius rij. fe ge. arbor q̄ fert nuces. a nux
d̓r vn̄ h̓ nuceariū. idem. ul̓ locus ū nuces c̄scunt

Nucleus. a nux d̓r h̓ nucleus clei. qd̓ latet int̉
testam nucis. uel nucleus d̓r a nubo bis. qꝛ duro
corio sit nuptus. i. tectus vnde h̓ nucleolus cleoli
diminitiuum. Et componitur. enucleo es.

Nucula. dimi. parua nux. Et idem est nuticula.

Nudipedalia. In nudipes uide.

Nudipes. nudus componit̉ cū pes dis. Et d̓r h̓
et h̓ nudipes. dis. i. nudis pedibus vnde h̓ nudi
pedalia. lie. i. nuditas et ꝓpe pedum et cor̉ di.

Nudiusterciꝰ aduībiū tempis est. ut uult pris
et est dicō cōposita a nunc et dies et tercius q̄si
nunc est dies tercius. et similiter cōponitur nudi
usquartus. i. nunc est dies quartus. et generaliter
cum quolibet nomine numerali ordinali. h̓ hug̓
inuenit̉ talis composicō ut nudiuscentesimus. nu
diusmillesimus. et sunt omnia aduībia t̄pis. Ac
tuū. x. d̓r a nudius quarta die. i. a die q̄ nunc ē
dies quarta usq̄ꝫ ad hanc horam. Itē reg̓ primo
C. iiij. ue nobis qꝛ non fuit tanta exultacō heri

Nudo. das. in nudus vide ¶ et nudiusterciꝰ

Nudulus. la. lū. penl̓ cor̉. ex toto nudus et deri

Nudus da dū. expoliatus. siue ¶ uat̉ a nudus
uestibus exutus. Et compatur nudior dissimus.
vnde nude. dius. me. aduībiū. et nuditas. tis. Itē
a nudus nudo. as. aui. are. i. expoliare. detegē. ma
nifestare. Et componit̉ denudo. as. deorsū ul̓ ual
de nudare. enudo. as. i. ualde ul̓ apte nudare. Re
nudo. as. i. iteꝝ nudare. ul̓ coopire. Et est actiuū
cū suis compositis. Et prod̓ nu. Vnde iuuenalis.
Cantabit nudus coram latrone uiator. Et ouid̓
de sum. ti. Nō m̄ decepte nudant tua fcā tabelle

Nuga. ge. in nugor. garis. uide. ¶ Hic nota ꝙ
bernhardus in secundo de consideracōne sic dicit.
fugienda p inde ociositas mater nugaꝝ nouica ū
tutū Itē seculares nuge sunt in ore sacerdotis blas
phemie consecrasti os tuū euangelio. talibus iam
apire illicitū assuescere sacrilegiū est. labia sacer
dotis ait custodiunt scienciaꝫ et legeꝫ requirunt d̓
ore eius non nugas ꝓfecto ul̓ fabulas ¶ Verbū
scurrile qd̓ faceti urbani ue nomine decorant nō
sufficit pegrinari ab ore ꝓcul. ꝫ ab aure religan

Nugaculus. la. lū. aliquantulū nugax ¶ dum

Nugicanus. a. vm. penl̓ cor̉. nugas canens

Nugidicus. ca. cū. penl̓ cor. nugas dicens a nu

Nugiger. ra. rum. nugas gerens et ¶ ga et dico

Nugigerulus a ū pnl̓ cor̉ nugaꝝ porti ¶ cor̉ gi
tor et turpis nūcius. Et cōponit̉ a nugas et geru

Nugiparus. a. um. penl̓ cor̉. q̄i nugas pa ¶ lus

Nugor. aris. atus sum. nugari nugas fa ¶ riens
cere ul̓ dicere vn̄ h̓ nugator. oris. et h̓ nugacio.
onis. et nugatorius. ria. riū. nugor cōponit̉ annu
gor. aris. connugor. aris. ꝓnugor. aris. renugor. a
ris. et est nugor deponens cū suis cōpositis. et ꝓ
ducit nu. Itē a nugor h̓ nuga ge beffa ul̓ derisio
vnde h̓ nugula le. et h̓ nugella le ambo dimi. et

nugosus.sa sum.nugis plenus vn̄ nugose adubi
ū et h nugositas.tatis.et h et h et h nugax.cis
uanus fatuus qui assidue nugis intendit Et com
patur nugacior.simus.vnde nugaciter.cius.sime
adubiū et h nugacitas.tatis.Nuga cōponit̄ nugi
ger.ra.rum.et nugigerulus.la.lū.et nugicanus.
na.num.et nugidicus.ca.cum.et nugisonus.na.
nū.et nugiparus.ra.rum.Itē a nuga ul' a nugor
deriuat̄ h et h et h nugas indeclina.in sin.Et in
plurali idem qd̄ nugax et ut dicunt nugas nom̄
hebreū est vnde sophonie iij.Nugas q̇ a lege re
cesserunt.congregabo nugas.i.uanos ul' qui ad
nullam utilitatē ptinent.dicit quedā exposicō.ut
nosse possimus hebraicam linguaʒ omniū lingua
rum esse matrem et cetera

Nullatenus ul' est dictō cōposita ul' pocius qdā
irregularis uocum congeries.loco unius dcōnis
posita.et ꝯuatur penl'.de h tamen plenius dixi
in secunda pte ubi determinaui de accentu adubi
orum in capitulo de cōpositis a tenus

Nullo.las.in nullus est

Nullus.ex non et ullus cōponit̄ nullus.la.lū.
et facit gtīis nullius ꝓ modernos et datīs nulli tn̄
antiq̇ dixerunt nulli nulle nulli dtō nullo nulle
nullo.vnd̄ Jeremie xiij lūbare qd̄ nullo usui ap
tum est.sicut a sili dr in euangelio alio dixit.A
nullus dr nullo.las.i.nichilare Et componit̄ an
nullo.las.debilitare.annichilare et sunt actiua

Numarius a numus ul' a numerus dr h numa
rius.rij.et dicebant̄ numarij qdam ciues q̇ pub
licū numū ul' numeꝝ erario inferebant Itē a nu
mus h numaria rie lex de numis

Numatus.ta.tū.numis plenus.vnde oracius
in epi.Ac bene numatū decorat suadela uenusqꝫ
et debet scribi p unū.m.qꝛ a numus deriuat̄.Sʒ
Crac̄ addit unum m ut pmam pōne ꝓduceret

Numella.le.qdam genus cathenaꝝ quo qua
drupedes ligant̄ in iuuis.maculis contextū vnd̄
numello.las.numella ligare vn̄ numellatus.ta.
tū.numella ligatus

Numen a nuo.is.dr h numen.minis.i.diuini
tus ul' ipse deus ul' dei potestas ul' maiestas.et
cor pnl' gn̄ vn̄ numinosus.sa.suʒ.plenus numini
bus

Numeraria a numerus dr h numeraria

Numero numeras in numerus ē dea numeri

Numerus Numa imparator fuit romanus q̇ pri
mo repperit numeꝝ apud romanos et ideo ab eius
noīe dictus est h numerus Nūs quoqꝫ dr collectō
unitatū siue aceruus ex unitatibus ꝓfusus.et ꝓ h
tantū pluralitas dr numerus.sciʒ binarius ul' tri
narius ul' maior numerus Itē numerus quando
qꝫ dr singularitas.i.unitas Numerus eciā dr acci
dens pciū oracionis scʒ qdaʒ modus significandi
q̇ dcōni inest ex eo q per ipsuʒ fit sermo tam̄
de uno ul' tam̄ de pluribus.qꝛ p terminacioneʒ
discernit̄ ul' construccōnem eius.et inde numero
sus.sa.sum.i.multus numero abundans.et cōpa
tur vn̄ numerose.sius.sime.adubiū vn̄ h nume
rositas.tatis.i.multitudo et numerarius.ria.riuʒ.
Numerus cōponit̄ Innumerus.ra.ruʒ.q̇i sine nu
mero Itē a numerus dr numero.ras.raui.vnde
h numerator.toris.et h et h numerabilis et h le
vnde numerabiliter adubium Et componitur nu
mero cū ad et dr annumero.ras.Itē cum con et
dr connumero.ras.Itē cū di et dr dinumero.ras
diuisim ul' diuisis modis numerare Itē cū e et dr
enumero.ras.Item cū re et dr renumero ras.Et
est actīm numero cū omnibus suis cōpositis et cor
me ꝓ hug.Et scias q numerus diuiditur in sin
gularem et in pluralem Singularis numerus est
forma diccōnis significantis ut unum Pluralis ē
forma dcōnis significantis ut plura.Itē nota q
numerus accidit cuicūqꝫ accidit psona uel econū
so.de numero dixi sup̄ in tercia pte ubi egi d̄ nu
mero qui accidit nomī Item in iiij pte ubi egi de
alloteca ꝓ pris in c de sintesi Preterea aīadūte q ē
numerus diminutus pfectus supabundans Nume
rus diminutus dr cuius ptes aliquote n̄ surgunt
in suum totū ul' non adequant̄ suo toti ut octo
ptes enim aliq̇te de octo sunt unū duo q̄tuor q̄ a
gregata faciunt septē.et sic ptes sunt minus q̄ to
tū.i.q̄ octo.Numerus uero pfectus dr qn̄ ptes
aliquote surgunt in suū totū ut sunt eq̄les toti si
cut sex.Nā ptes de sex sunt unū duo tria q̄ faci
unt sex.unū uero est sexta ps duo tercia tria me
dietas.Numerus uero supabundans est qn̄ ptes
aliquote excedunt suū totū.sicud uidemus in xij
Partes enim aliquote de xij sunt unū.duo.tria.
quatuor.sex.q̄ aggꝰgata sil' surgunt in xvj.et sic
patet q ptes aliquote de xij excedunt totū scilicʒ
duodeciʒ Ex h potes colligē q illud qd̄ dominus
dicit apl'is mth xix.vos qui secuti estis me in re
gn̄acione cū sederit filius hominis in sede maies
tatis sue sedebitis et uos sup sedes xij iudicantes
xij tribus isrl'.Non solū intelligit̄ de xij apl'is.qꝛ
sic paulus non esset sessurus super duodeciʒ sedes
ꝫ in telligit̄ de xij apl'is et de suis imitatoribus
qꝛ partes aliquote de xij excedunt totum.qꝛ iste
numerus xij est numerus superabundans siue su
perexcrescens.Et nota q sancti faciunt magnaʒ
uim in numeris q̇ ponunt̄ in sacra scriptura vn̄
dicit gḡ in xxxiij li mor.Omē peccatū undena
riū est.qꝛ dū peruisa q̄s agit.pcepta decalogi tran
sit.Hinc petrus in undenario numero remanere
apl'os metuens.mathiā duodecimū sorte missa
requisiuit.Nisi enim signari culpā per undenariū
cerneret impleri apl'oꝝ numeꝝ tam festiue duode
nario numero non curaret Itē super illud math
xviij.Non dico tibi usqꝫ sepcies.ꝫ usqꝫ septuage
siessepcies.dicit aug̈.i.quadringentis nonaginta
uicibus ut ociens peccanti fratri dimitteret in di
e.quociens ille peccare defacili in fratrē nō possʒ
et tūc intelligit̄ p multiplicacōʒ.qꝛ si septuaginta
multiplicent̄ p septem faciunt quatuor centū cū
nonaginta.ul' potest intelligi pdictus numerus.
septuagesies sepcies p aggregacōʒ.sicut dicā ī sep
tuagesies Itē ꝓuantibus continenciā coniugaleʒ
datur fructus tricesimus.vidualem sexagesimus
virginaleʒ centesimus sicut innuitur in euāgelio
Cuius racō est ꝓ bedā.qꝛ fructus tricesimus debe
tur coniugatis.qꝛ in repsentacōe q̄ fit in ablato
Tricesimus numerus signat̄ p contactum pollicis
et indicis ꝓ suā summitatē.vn̄ ibi quodammodo
osculant̄ se.et sic tricenarius numerus signat con
iugatoꝝ oscula.Sexagenarius uero numerus sig
nat̄ p tactum indicis sup mediū contactum pol
ciunt̄ in mundo.Cū auteʒ numerando peruenimꝰ
ad centenariū transimus a leua in dexteraʒ.qꝛ ui
licis.Et sic per h q index iacet super polliceʒ op
pmens ipsum.significat oppssionē quā uidue pa
deliect ꝓ cōputistas ultimus numerus qui nume
rat̄ in manu sinistra est nonaginta nouem.et pri

mus numerus manus dextre Incipit a centū. vñ
per centenarium uirginitas designat̄ que hȝ por
cōnez angelice dignitatis q̄ sunt in dextera scȝ in
gloria. nos autez in sinistra ꝓpt̄ inꝑfeccionem ꝑ
sentis uite. Et ċꝫ tractans illd̄ luce viij. Aliud ce
cidit sup terraz bonaz et cetera. Terra inquit bo
na. sunt illi qui abstinent se a malis et ꝑ uires su
as faciunt bona et est iste fructus eoꝝ tricesimus
Si autez et omnia bona sua contēpnant. et acce
dant ad ꝑuiendū deo habent lx. Si autez ꝑcepto
imperialis sentencie de morte eoꝝ ꝑcesserit hn̄t
centesimū Aut eciā fideles qui iuste uiuunt hn̄t
xxx. Si bona eoꝝ ꝑcussa fuerint et filij habent
lx. Si autez infirmitas aliqua corporis eis contin
git et fideliter sustinuerunt hn̄t centesimū et ter
ra bona est Nam iob an̄ temptacōȝ xxx habet
in facultatibus suis iuste viuendo. post dampna
substancie et filioꝝ lx post plagaz autē corporis
centesimū fecit qui centesimū hȝ in se hȝ et lx et
xxx. et non econuíso

Numida. numidia. lingua numidaꝝ uage et in
c̄te sedes dicunt̄. vñ h̄ et h̄ nūida. de. pnl̄ cor̄. ua
gus incertus. inconstans. infidelis. Et q̄ꝛ olim nu
mide uagabant̄ huc et illuc non habentes certā
mansionem. ideo dicti sunt numide. vñ h̄ numi
dia. dic. terra eoꝝ. Et hinc modo sumit̄ h̄ et h̄ nu
mida mide. qui est de terra illa. siue sit instabil̄.
siue non. Et numidicus ca cum.

Numillus. li. dimi. ꝑuus numus

Numisma a numus d̄r h̄ numisma. tis. idē qd̄
numus et numisma. i. numi ꝑcussura. figura. i. y
mago que in numis fit idem et denarius d̄r. vñ
d̄r numisma q̄si numi ymago vnde in mth̄ Affer
te michi numisma census et attulerunt ei denari
um Item inuenit̄ h̄ nomisma. tis. et est idem qd̄
numisma. De h̄ eciā dixi in solido. das. Et cor̄ ꝑ
mam numisma. vñ orac̄. Retulit acceptos rega
le numisma philippos

Numosus. a numus d̄r numosus. sa. suȝ. numis
plenus. Et comparatur. vnde numose. sius. me. ad
ūbiū. et h̄ numositas. tatis. Et producit mo.

Numularius. ria. riū. a numus d̄r h̄ numulari
us. rij. monetarius ul̄ mensarius. campsor nego
ciarius Mathei xxv. Oportuit ergo te cōmittere
pecuniam numularijs.

Numulus. a numus d̄r h̄ numulus. li. et h̄ nu
millus. li. ambo diminutiua. i. paruus numus.

Numus. a numerus deriuatur h̄ numus. mi. et
debet scribi ꝑ vnū. m. et d̄r numus a nūs. q̄ꝛ nu
mi numerant̄. ul̄ numus a numa pompilio. qui
eos ꝑmo apud romanos ymaginibus et sculptu
ris notauit. ul̄ numus. q̄i nomus a nomine. quia
nominatur. ul̄ q̄ꝛ nominibus ꝑncipū numi effigi
antur. Et querunt̄ tria in numo. metallū figura
et pondus. et si aliquod istoꝝ defuerit numus nō
erit. Et olim numus d̄r argirus. q̄ꝛ olim fiebant
numi ꝑmū de argento. quod grece argiros d̄r. ꝑ
hug̃. et ita numus ꝑm hug̃ scribi debet ꝑ vnum
m. Hoc eciā patet. q̄ꝛ in numerus. ul̄ in numa n̄
est nisi vnū. m. a quo p̄t deriuari numus. sed an
possit ꝑma breuiari queri solet. et dicūt multi q̄
ꝑma breuis est. ꝑm illam regulā. Quanta fuerit
ꝑma naturaliter in primitiuo. tanta remanet in
suo directe deriuatō. sed numerus a quo deriuat̄
numus habet ꝑmam breuem ergo et numus. ß
contra istos est q̄ꝛ numi q̄i ubiqȝ a poetis prima
prod̄. Vnde Iuuenal̄. Crescit amor numi q̄tū pe
cunia crescit. Item orac̄ in epy. Et bene numatū
decorat suadela uenus q̄ȝ. Itē Ratho. Eger diues
habet numos sed non habet ipsum. Sed ad hoc
ipsi respondent q̄ numus ꝑmam cor̄. Sed addi
tur aliquādo a poetis vnū. m. ut ꝑma ꝓducat̄
Et ꝓ istis facit q̄ꝛ ut dicit magister bene u ante
m breuiat̄ in numerus et numisma vnde orac̄.
in penl̄ epl̄a. Retulit acceptos regale numisma
philippos ¶ Michi tamen videt̄ q̄ numisma et
numerus ꝑmaȝ cor̄. Itez q̄ numus et numatus
eoꝝ q̄ȝ deriuatiua ꝑ vnū m scribi debeant ut dic
tum est numus et numatus et huiusmodi a nu
mus deriuata cor̄ ꝑmaȝ. ß addit̄ unū m a poetis
ut ꝑma efficiat̄ longa ul̄ ꝑ figuram. ul̄ forte ut
quidam uolunt ꝑma de numus naturaliter est
longa q̄ꝛ poete eā ꝓducunt. et tūc oportet dicē
q̄ illa regula non est generalis. q̄ta fuerit ꝑma
silba in ꝑmitiuo. tanta est in deriuatiuo. ß ut plu

Nunc. i. mō adūbiū tempis ¶ rimū uera est

Nuncio. as. aui. are. et cōponitur ānuncio. as.
denuncio. as. i. valde nunciare ul̄ ꝓhibē ß anunci
o de futuro nuncio de longinquo denuncio in pre
senti. enuncio. as. ꝑnuncio. as. ꝓnuncio. as. renun
cio. as. iteꝝ nunciare ul̄ rennuere. Et cōponit̄ ab
renuncio as. subnuncio. as latenter ul̄ post ul̄ pa
rum nunciare. Et est actiuū cū suis cōpositis

Nunciolus in nuncius uide

Nuncius a nuncio as d̄r h̄ nuncius. cij. et h̄ nū
cia. nuncie. qui ul̄ que nunciat et h̄ nuncium qd̄
nunciat̄. Confundit̄ tn̄ q̄nqȝ h̄ ꝓperas. et hinc h̄
nunciolus et h̄ nunciola et h̄ nunciolū. di. et cor̄
o. et ꝑ cōposicōȝ h̄ internūcius h̄ internūcia h̄ in
ternunciū. Item cōponit̄ h̄ ꝑnuncius. cij. et h̄ ꝑ
nuncia. cie. et h̄ ꝑnūciuȝ. cij. Item h̄ ānuncius h̄
ānuncia h̄ ānunciuȝ ꝑ hug̃. pap̄ eciā dicit. Nunci

Nuncubi adūbiū loci cōponi ¶ us qui nunciat
tur ex nunc et ubi. Et interponit̄ c causa eupho
nie. et. m. mutat̄ in. n. sequente. c. vñ dicit pris in
ꝑmo maioris q̄. m. transit in. n. ut num nuncubi

Nuncupo a nomine d̄r nūcupo. pas. i. nomina
re et d̄r nuncupo q̄i nomine capio et est ethi. vñ
h̄ nuncupator h̄ nuncupatrix. nuncupatus. ta. tū
nuncupacio nuncupatiuus. ua. uū. et est actiū. et
cor̄ cu. Et scias q̄ h̄ q̄nqȝ ūba dicunt̄ uocatiua.
scilicet dicor. uocor. nuncupor. nominor appellor
Et ut dicit papias nuncupat. i. appellat. nominat

Nundine a numus hee nundine. aꝝ. in ¶ dicit
singulari raro inuenit̄ et sunt nundine mercato
rum publicus conuentus ad mces emendas uel
uendendas vñ nundino nundinas. uendere uel e
mere ul̄ mercari et cor̄ di. vide de h̄ in Kalende.

Nunq̄. i. nullo tempe adūbiū tempis. et cōpo
nit̄ ex non et unq̄ et nō remanet de nō nisi. n.
Sȝ nusquaȝ. i. in nullo loco cōponit̄ ex nō et us
q̄ȝ vñ ad hebreos c ꝑmo. Nusquā angelus appre
hendit vñ nunq̄ ꝑtinet ad tempus ß nusquā ad
locū sil̄r unq̄ ꝑtinet ad tempus usquā ad locū
vñ q̄daȝ. Ad tempus nunq̄. ß ꝑtinȝ ad loca nus ¶ q̄

Nunquis cōponit̄ ex num et quis et muta
tur. m. in. n. sequente. q. Cum qui autez nō cōpo
nit̄ nū. Causaȝ autem huius in tercia ꝑte dixi ubi
egi de sillabicis adieccionibus et cōposicōnibus d̄

Nuo. is. o. in. I. nuj. et. I. in. tum ¶ quis ul̄ qui
nutū nuere. i. annuere. consentire. ꝑmittē. ul̄ nu
tū facere. Nuo cōponit̄ annuo. is. abnuo. is. con

nuo.is. Innuo.is. renuo.is. refutare et ab omnibus istis frequentatiua. Nuo neutrum est cum suis compositis preter annuo pro concedere et abnuo pro renuo que sunt actiua. Item omnia faciunt preteritum in nui et supinum in nutum penultima producta. licet quandoque in quibusdam eorum verbalibus interponatur .i. causa euphonie innuicio pro innucio secundum hug.

Nuper aduerbium temporis. componitur a nouus et tempore quasi nouiter .i. recenti tempore modo. paucis annis hoc tempore

Nuperus.ra.rum. dicebant antiqui .i. nouus. nouicius a nuper aduerbio. Sed nupus.ra.rum dicitur qui nuper veniens. nouicius qui ad noua paratus. plautus postulasti hominem nuperum atque nouicium. Sed secundum illam antiquitatem nuperus comparatur nuperior nuperrimus. quasi a nuper et non a nupus. vnde nuperrime. aduerbium et hec nupitas.tatis.

Nupcie in nuptus vide et in bigamus

Nuptorium a nubo.bis. hoc nuptorium vel nuptatorium. domus vel locus in quo fiunt nupcie.

Nuptus a nubo .i. tego deriuatur ubi nubunt ¶ vel hic nuptus .i. maritus et hec nupta.te. vxor quia vultus suos uelent. et nuptus.ta.tum. et hinc hee nupcie.arum. quia tunc primo teguntur capita nubencium. et sunt nupcie coniunctio legittima duorum eiusdem nature diuisi sexus cum spe prolis dilectacione et constancia. vnde hic et hec nupcialis et hoc le vnde nupcialiter aduerbium Item a nupcie nupciole.larum. parue nupcie vide in nubo Item in tercia parte ubi agitur de verbo in principio ¶

Nurus rus fe ge est uxor filij. sic dicta a nouus a um. quia nouella et iuuencula est vnde et pro iuuencula sepe ponitur et corripit nu sicut patet in illo versu grecismi. At uxor nati dicitur esse nurus Et componitur cum pro et dicitur hec pronurus.rus. .i. uxor filij. filij .i. nepotis et dicitur pronurus quasi prope nurum ¶

Nus .i. sensus vnde anus quasi sine nus

Nuspiam aduerbium loci .i. in nullo loco. et componitur ex non et uspiam

Nusquam in nunquam vide

Nutabundus.da.dum. dubius et incertus nutanti similis et deriuatur a nuto.tas.

Nutatim aduerbium .i. nutim .i. signanter vel de nutu in nutum quando quis semper loquitur per nutus et deriuatur a nutu ¶

Nutio.onis. fe.ge .i. consensio. permissio. et dicitur a nuo.is.

Nuto a nuo.is.ui.tum. dicitur nuto.tas. verbum frequentatiuum .id est frequenter nuere. signare. sicut facit quis quando cum digitis loquitur Et componitur annuto.tas. Item nutare .i. dubitare. facillare. tremere. moueri. uel incipere cadere vnde nutabundus.da.dum. et cetera verbalia et producit nu. lucanus in quarto. Felix qui potuit mundi nutante ruina. quo iaceat iam scire loco

Nutricius a nutrio.tris. dicitur nutricius.cia.cium. qui nutrit vel nutritur. et hec nutricia.cie.

Nutrico.tas .i. nutrire a nutrio.tris. vel nutrico .i. appeto nutrire. sicut albico appeto albere. et formatur a nutris secunda persona presentis indicatiui Is mutata in .i. correpta et addita co. ut nutrio nutris. nutrico. nutricor etiam inuenitur. vnde cicero. Nutricatur et continet pro nutricat. et potest dici verbum appetitiuum. Item cris. in omelia stephani dicit. quod ecclesia Et in baptismo ad se uenientes generat Et in sermone nutricat

Nutricula.le. dimi. parua nutrix

Nutrio a nutus deriuatur nutrio.tris.triui.trire. quasi nutu erudire Nutrio componitur enutrio.tris. extra valde nutrio. et est actiuum cum suis compositis. et corripit nu naturaliter. vnde claudianus. Sepe nutrit ducitque manu refouetque leonem. tamen nutus a quo deriuatur producit primam. In usu tamen nutrio primam potest corripere vel producere

Nutritor.toris. quasi nutu eruditor. et producit penultimam. tam in nominatiuo quam in genitiuo. Sed primam habet comunem sicut in usu sicut nutrio a quo deriuatur

Nutritorius.ria.rium. qui nutrit vel qui nutritur a nutrio.tris

Nutrix.tricis. fe.ge. dicitur causa euphonie. ¶ Secundum formacionem enim deberet dici hec nutritrix. vnde dicit pris in iiij li. de denominatiuis in fine In ix feminea inueniuntur a masculinis verbalibus siue denominatiuis in tor desinentibus defigurata. qui mutant or in trix ut victor victrix cultor cultrix nutritor quoque nutritrix debuit facere. quod causa euphonie siue alternitatis mediam sillabam concidit. nutrix enim dicimus. et producit penultimam genitiui

Nutus a nuo is dicitur hic nutus tus .i. voluntas consensus. vel gestus vel signum. et proprie oculorum. quod signum dicitur vulgariter

Nux. a noceo ces dicitur hec nux nucis nuce. e in u nucum genitiuus pluralis. quia vmbra vel stillicidium foliorum eius proximis arboribus noceat. hanc alio nomine glandem uocant. quasi iouis glandem. fuit enim secundum poetas hec arbor consecrata ioui. et dicuntur nuces generaliter omnia poma tecta corio duriore. ut pinee. nuces. castanie. auellane. glandes. amigdale. hinc et nuclei dicti sunt. quia sunt duro corio nupti .i. tecti. at contra. omnia poma exterius mollia .i. mollem corticem habencia dicuntur poma proprie vel mala. Sed tamen adieccione terrarum in quibus antea nata sunt ut parsica. punica. maciana. cidonia. et corripit primam in genitiuo vnde in auro. dicitur. arida virga nuces. integra virgo deum. et ut dicit ysidorus eth. xvij. Nucis pomum tantam vim habet ut missum inter susceptos herbarum vel fungorum cibos quitquit in eis virulentum est exudet rapiat atque exstinguat. Et scias quod augustinus dicit virga aaron potuit contra naturam nuces educere. virgo non potuit contra nature iura dei filium generare. et subdit. quod hec virga nuces pepit. ymago dominici corporis fuit. Nux enim ternam habet in suo corpore unionem. corium. testam. nucleum. in corio caro. in testa ossa. in nucleo interior anima comparatur hoc

O

O ille plura signat. sicut patet in hijs versibus grecismi O stupet. o. dubitat. uocat indignatur. et optat. Clamat. conqueritur. uel de exemplis repetitur. vel sic. O. dolet o. clamat. uocitat. miratur. adoptat. O. dedignatur. se nominat. ut prohibetur

Ob preposicio hijs litteris sequentibus mutat. b. in illas scilicet. c. ut occido. f. ut offero. g. ut oggannio. p. ut oppono Quandoque subtrahitur ut opio. si enim sequatur m subtrahitur b ut omitto. vel mutatur in m ut ommitto. quandoque tamen interapit s cum dictione incipiente a c. ut obscurus. Vnde quidam Cum fert grex pomum nunc ob mutatur in illas. de hoc dixi supra in prima parte ubi egi de silba in c de b

Obaudio dis In audio audis uide.

Obba be. genus est calicis.

Obbecco cas. penultima producta. uide in ceco cas.

Obdo dis didi ditum dere .i. opponere. claudere. occubere. supponere. conculcare Et componitur ex

ob. et do das. vnde obditus ta tũ. penl' correpta.

Obduco. ex ob et duco cis. componit' obduco cis duxi ductũ ducẽ. i. cont' ducẽ. delere. obumbrare obuelare. ꝑ pap vñ obductus ta tũ. i. secretũ uel obuelatũ ul' oppositũ. vñ et cicatrix d' obducta qñ ex opicione labioꝝ uulneris sibi adhẽncium appet caro integ'. Similit' cicatrix pictis obducta d' qñ scissura ul' rimule opiunt' vñ h' obduccio onis. i. obducta accio. oppõ. delecio. obuelacõ. Et h' obductus tus in eadẽ significacione Obduccõ e ciam d' mors q' in morte palpebre obducuntur . i. cont' se ducunt' in clausione oculoꝝ. Et sil'r labia in clausione oris. ul' q' oculi obducũtur. i. te

Obduccõ onis in obduco ẽ ❡ iungit' cũ claudit'

Obedio. ex ob et audio cõponitur obedio dis . i. circũaudio ul' vndiq3 audio Qui enim obedit patus est audire et inde obediens. tis. ge. omnis et cõpat' obedienciox. simus. vñ hec obediencia Et cõponit' obediens cũ in et d' inobediens qd similiter cõpat'. vnd h' inobediencia. cie. Itẽ ab obedio h' obediccõ. onis. i. obediencia. ro. vj. siue obediccõis ad iusticiã Et scias q' maiori inq̃tũ maior ẽ semp magis obediend' Itẽ scias q' potestas spiritualis et secularis utraq3 deducit' a potestate diuina. et ideo intm̃ secularis ptãs est sub spirituali inq̃tũ ei a deo supposita est sc3 in hijs que ad salutem anime ptinent. et ideo magis obediendu3 ẽ in hijs ptãti spũali q' seculari. In hijs autẽ q' ad bonum ciuile ptinent. est magis obediendũ ptãti seculari ꝑ illd' math xxij. Reddite q' sunt cesaris cesari. ñ Forte potestati spirituali eciam potestas secularis coniũgat'. sic in dño papa q' utrusq3 potestatis apicẽ tenet. i. spiritualis et secularis. Na3 ꝑ gg'. paganitatis peccatũ incurrit. quicũq3 se cristianum asserit et sedi apl'ice obedire contẽpnit. Item ut dicit gg' in ultimo mor'. sciendũ q' nũq' p obedienciã malũ fieri. aliqñ autem debet p obedienciã bonũ qd agit' intmitti. Neq3 eni3 mala in padiso arbor extitit quã deus hominem contingere interdixit. s3 ut melius p obediencie meritũ hõ bñ conditus cresceret. dignũ fuerat ut eciam hunc a bono ꝓhiberet. q̃tinus tanto uerius h' qd ageret uirtus esset. q̃to et a bono cessans autori suo se subditu3 humilius exhiberet. Sed notandu3 q' illic d'. ex omni ligno padisi edite. de ligno autem sciencie boni et mali ne tetigeritis qui enim ab uno quolibet bono subiectos uetat necesse est ut ml'ta concedat. ne obedientis mens funditus intereat. si ab omnibus penitus repulsa ieiunat. omnes aute3 padisi arbores ad esu3 dominus concessit. tamen ab una ꝓhibuit. ut creaturam suã quã nolebat extĩgui s3 ꝓuehi tanto facilius ab uno restringeret q̃to ad cunctas lacius relaxaret ❡ De uoto obediencie require in uotum Ite3 quõ oĩs creature insensibiles deo obediant. dictũ est in mare vide eciã in rector Item scias q' bernhardus dic in xli ꝑmone can. Audi filia et uide. videre desideras s3 audi pus. Gradus est auditus ad uisum. p inde audi et inclina aurem tuã ut p auditus obedienciã ad gloriam puenias visionis. ❡ Hic potest queri. An religiosus obedire teneat' plato p̃cipienti ul' cõmuniter omnibus ul' soli sibi specialiter ut si quid sciat corrigendũ ei dicat' Ad h' dicunt qudam q' plato nõ est obediendũ cont' p̃ceptũ diuinũ ꝑ illd' actuũ iiij obedire nos optet magis deo q' hominibus. et ideo qñ platus p̃cipit q' sibi dicat' q' quis sciuerit corrigendũ. intelligendũ ẽ sane p̃ceptũ saluo ordine correpcõnis fraterne. siue p̃ceptũ sit cõmuniter ad omnes siue ad aliquem specialiter. s3 si platus p̃ciperet cont' hunc ordinem a deo institutũ. et ipse peccaret p̃cipiens et ei obediens q̃si contra p̃ceptũ domini agens. vnde non esset ibi obediendu3 q' platus non est iudex occultoꝝ sed solus deus vnde non habet potestatẽ p̃cipiendi aliquid sup occultis nisi inq̃tũ p aliqua indicia manifestant' puta p infamiã ul' aliq's suspicõnes. in q'b3 casib3 pt platus precipẽ eod' mõ sicut et iudex secularis uel ecclesiasticus pt exigẽ iuramentu3 de ueritate dicenda. Et istius opinionis fuit frater thomas. de h' uide eciã in corripio. Hic nota q' ex duob3 potest contingere q' subditus suo supiori non tenet' obedire. uno mõ ꝓpter p̃ceptũ maioris. vnd' subditus non tenet' obedire in peccato mortali. vel ueniali. Alio mõ si supior p̃cipiat aliquid inferiori in quo ei non subdat' ut in occultis dicendis ut dixi ❡ Hic nota eciã q' in cõmendacõne obediencie dicit q̃dam glosa sup illud ysa. xx. c. vade et solue saccu3 de lumbis tuis. et calciamenta tua et tolle de pedibus tuis. et fecit sic yꝑ. vadens nudus et discalciatus. mira inquit obediencia solo cilicio induebat'. vir nobilissimus ut hebrei tradunt. Cuius filiam manasses rex accepit in coniugium. non erubuit nudus incedere. nichil honestius iudicans q' dño obedire

Obediccõ. onis. in obedio. dis. est

Obelus. belos. p apposicõ3 o littere obelos d' sagitta. vnde h' obelus. li. latine penl' ꝓd'. d' quedam ũgula iacens sic facta ❡ que apponit' in ũbis ul' sentencijs supflue iteratis. ul' in hijs locis ubi leccio aliq' fallacia ul' falsitate notata est ut q̃si sagitta iugulet supflua. et falsa confodiat. obelus supne abruptus est alia ũgula sic facta. ❍ et ponit' in hijs de quibus dubitat'. an tolli debeant ul' apponi Et ab obelus d' obelo obelas sagittare sagitta pcutere ul' tali ũgula denotare. condesignare destruere. de h' eciã uid' sup' in aste

Obeo ex ob et eo cõponit' obeo. is. ob ricus iui qd plura significat. nam obire. i. contra ire. et obire. i. circũire. et obire. i. pficere. et obire. i. frequentare Ite3 obire. i. mori. s3 dr̃t. obire enim ẽ in itinere. mori ubicũq3 Itẽ mori cõmune est bestiis et hominibus et bonis et malis. s3 obire tantũ conuenit hominibus et tantũ bonis. Est eni3 obire q̃si obuiam ire. boni ergo obeunt. i. dissolucõe anime et corpis obuiã eunt xpõ in aera. vñ in kalendario inuenit' obitus beati martini. et non ❡ mors beati martini

Obero. ras. vñ oberatus ta. tũ. in ero eras exponit'

Obesus. a. ũ. ex ob et esus cõponit' obesus. sa. sum. penl' ꝓd'. i. pinguis et rotundus undiq3 q̃si circũquaq3 eẽt esus. et ẽ obesus forinsecus. crassus intrinsecus genes xlj. obesis carnibus.

Obex ab obicio. cis. d' h' obex. bicis. penl' cor' in gtõ. i. obstaculũ qd obicit'. inuenit' eciã in fe. ge. apud autores. s3 ꝑ usum modernoꝝ mas. ge ẽ

Obiecto ab obicio. cis. obieci. ctũ. obiectu. u. in o. fit obiecto. tas. i. frequenter obicere

Obijcio ex ob et iacio. cis. cõponit' obicio. cis. ieci ctũ obicere. i. opponere. ul' imꝓperare. vñ obiectus ta tum. Et hec obieccio ieccionis. Et debet scribi per duo ij obijcio. vide in iacio iacis.

Obiter ex ob et iter cōponit᷑ obiter.i.interim
Obitus.tus.i.mors transi ¶dum est in itinere
tus ab obeo obis et differt a morte qꝛ obitus ꝑ
tinet ad bonos homines.Mors bonis et malis
eciā bestijs conuenit uide in obeo obis et cor᷑ bi
ut dicit gg̃.eterne retribucōnis iudicium est in o
Obiurgo.gas.et obiur ¶bitu securitas mentis
gor.garis.deponens inuenit᷑ in eodem sensu uid̉
Oblatiuncula.le.di.pua oblacō ¶in iurgo.gas
Oblecto.tas.i.delectare ex ob et lacto.tas.vid̉
Oblego ex ob et lego.gas.com ¶in lacto.tas
ponit᷑ oblego.gas.gaui.gare.i.contra legare ul᷑
contrarium ul᷑ contradicere ul᷑ contra leges ueni
re uel dicere et producit.le
Oblido.dis.ex ob et ledo.dis.cōponit᷑ uide in le
Obligo.gas.gaui.gare.i.impignera ¶do ledis
re q̄si ob.i.ꝓpt᷑ aliqd̉ impignerare.dare.ul᷑ nectere
re vn̄ h̉ obligacō.onis.et cōponit᷑ obligo ex ob
et ligo ligas et corripit.li.
Oblimo.mas.ex ob et limo uide in lima.Luca
nus pene gener crassis oblimat echimades vndis
Oblinio linis.ex ob et linio Et ē oblinire pla
care.lenem et dulcē facere.ul᷑ p̄t componi ex ob
et linio nis Et tūc oblinire.i.inungē vn̄ oblinitus
ta tū.i.linitus suz.inunctus.d̉r eciā oblinitus.i.
placatus lenis factus
Oblino.nis.et obleui oblitū.ex ob et lino.nis
et est oblinē inficere deturpare qd̉ uulgo d̉r em
pegasare et corripit li ubiq;
Obliquo ex ob et liquo liquas cōponit᷑ obliq̄
quas.quaui.quare.i.transuersum facere ul᷑ non
rectū siue equū facere.vn̄ obliquus.a.vm.i.nō
rectū contrariū curuū.vn̄ dicit papias obliquat
t̄nsuersuz facit obliqua.i.non directa contr̄ia cur
ua.et ꝓd̉ li.potest eciā obliquo cōponi ex ob et
liquo.quas.et tūc obliquare ob ul᷑ contra liqua
Oblittero.ras.in littera uide ¶re et cor᷑ li.
Oblitus.ta.tū.est ꝑticipiuz de obliuiscor.ceris.
et tūc ꝓd̉ penl᷑.Itē est ꝑticipiū de oblinor.neris.
qd̉ est passiuū de oblino.linis linere.et tunc cor᷑
pnl᷑.vn̄ ūsus.Immemor oblitus manz oblitus atz
linitus.Vel ꝭ grec̃.Immemor oblitus notat obli
tus est maculatus Huic obliuiscor ast illius obli
Obliuiscor ex ob et leuiscor.ceris ¶no ceptum
qd̉ non est in usu.cōponit᷑ obliuiscor.ceris.i.me
moriā alicuius rei amittere.et construit᷑ cū gtō.
et accusatō.ut obliuiscor tui ul᷑ te.vn̄ h̉ obliuio
onis.et hinc obliuiosus.sa.sum
Oblongus ex ob et longus.ga.gum.cōponit᷑
oblongus.ga.gum.et d̉r illud esse oblongum qd̉
in medio dilatat᷑.ꝫ in capitibus restringit᷑ ut na
Obnitor.teris.in nitor.tis est ¶uis ouiū.
Obnixus ab obnitor.teris.d̉r obnixus.a.uz.i.
contra conatus ul᷑ subiectus ul᷑ humilis
Obnoxius ex ob et noxius.a.um.i.subditus.
vl᷑ obnoxius cōponit᷑ ex ob et noxa.ꝓp̄e qd̉ē ob
noxius alicuj d̉r qui ꝓpter noxam.i.culpam.uel
ꝓpter offensam aliquā illi est suppositus debitus
vl᷑ obligatus.ꝫ ponit᷑ ꝓ subiecto ul᷑ supposito et
subdito quocumq; modo
Obolus.li.penl᷑ cor᷑.i.dimidius scrupulus qui
pensat siliquas tres.habens teraces duos.calcos
quatuor.et fiebat oliz ex ere ad instar sagitte.vn̄
eciā nomen a gc̃is habet.d̉r eniz ab obelus sagit
ta obolus.et d̉r medalia siue medietas denarij et
inde cōponit᷑ diabolaris

Obradio.as.in radio.as.est
Obrepo.pis penl᷑ ꝓd̉ in repo.pis.vide
Obrizum.ab obradio as d̉r h̉ obrizum zi.i.au
rum.dictū sic.qꝛ obradiat splendore.Est enī colo
ris optimi qd̉ hebr̄ offam.gc̃i chiron uocant.ul᷑
obrizum d̉r q̄si obrude auꝝ.et est ethi.Et ꝓd̉.ob
rizum penl᷑ posicōe.qꝛ.z.est duplex consonans.
Obruo.is.o.in.J.obrui et.J.in tū obrutū penl᷑
correpta vide in ruo ruis
Obscenus ex ob et cenum cōponitur obscenus
a.vm.ul᷑ ab ob et cena q̄i contra cenā.Nam ob
scena.ne.sunt contraria et interponit᷑.s.nam ut
dicit pris in secundo maioris.ob quoq; ē qn̄ assu
mit.s.cū cōponitur cū dicc̄ōne a.c.incipiente ut
obscurus.obscenus.ul᷑ obscenus p̄t componi ex
obs et canendo.vn̄ dicit pris in ix libro.Inuenit᷑
obs a q̄ cōponitur obscenus.obsoleo inquit ob
soleui facit.non est eniz a soleo qd̉ solitus sum.
ul᷑ solui facit p̄teritum.ꝫ ab obs et oleo sicut ob
scenus ab obs et canendo.obscenus enim ꝓp̄e d̉r
de uoce.uox enim obscena d̉r.i.dura et turpis.
licet et de alia re immunda et turpi dicatur obsce
Obscurus.cura componit᷑ cū ¶nus et ꝓd̉ sce.
ob.et interposita s d̉r obscurus ra rum.pnl᷑ ꝓd̉.
Et est ꝓp̄e obscurus.qui ē ob curam.i.contra cu
ram hominuz.i.de quo non curant homines vn̄
obscure adubium.et h̉ obscuritas.Et obscuro ras
ūbū actiuū.i.facē obscuꝝ Et scias q̄ ob assumit
s cū componit᷑ cū dcc̄ōne incipiente a c qn̄q;.uide
Obsecundo das in secundus uide ¶in obscenus
Obsero ris penul᷑ correpta.In sero seris uide.
Obseruo Ex ob et seruo componit᷑ obseruo as.
Et inuenit᷑ in bona significacione et in mala In
bona.ut iste obꝭuat p̄cepta dn̄i In mala.ut obser
uabit pcc̄ōr iustū.i.insidiabitur iusto In bona sig
nificacione d̉r obꝭuare.q̄si undiq; ꝭuare et adim
plere In mala quasi contra ꝭuare ⁊c Complet et
exequitur obseruat et insidiatur Vnde obꝭuans
tis.ge omnis.Et h̉ obꝭuancia cie Et h̉ obꝭuacio
onis.Et est obꝭuancia cultus religionis.Sed ob
seruacio est cure.doctrine.et artis.
Obses sidis.cōnis ge.i.uas uadis.Et cor᷑ pnl᷑
gn̄.Et diuatur ab ob et sedeo des Et dn̄r ꝓp̄e ob
sides qꝛ obsessis dant᷑ uel qui dari solent cū ho
Obsideo des.uel obsido dis ob ¶nore custodiri
sedi obsessum.In sedeo sedes est.
Obsidio.ab obsideo des d̉r h̉ obsidio onis.i.ob
Obsoleo.Ex ob et oleo interpo ¶sidendi accio
sita s componit᷑ obsoleo les leui ul᷑ lui letū uel
obsolitū lere.i.dissuescere ab usu recedē et in ob
liuione uenire.uilescere.ꝓpter fetorem deseri.ut
iste locus obsolet.i.ab usu recedit.uilet ꝓpter fe
torem deseritur.ꝭm hug̃.ps uero in ix li sic dicit
Obsoleo q̄ʒ obsoleui facit.Non ē enim a soleo qd̉
solitus sum facit.siue solui p̄teritum ꝭ salustium
sed ab obs et oleo Sicud obscurus ab obs et ca
nendo uel ceno et cor᷑ so vn̄ obsoletus ta tū.vi
Obsoletus ta tū.uide in obsoleo ¶de in oleo.
Obsolui est preteritum de obsoleo.
Obsonium nij.In obsono obsonas exponitur.
Obsono Somnus componitur cū ob.et subtrac
ta m.d̉r obsono sonas.pnl᷑ ꝓd̉.i.cenare.qꝛ cena
contra somnū solet sumi.Sed licet ita obsonare
inueniatur simpl̉r ꝓ cenare.ꝓp̄e tn̄ obsonare est
post cenam cont᷑ somnū aliquid comedere.vnde
hoc obsoniuz.i.ꝑuus cibus et delicatus.qui post

cenam cont̃ sompnū sumitur. vnde quilibet mo
dicus et delicatus cibus int̃ alios sumptus dr̃ ob
sonium qd̃ uulgo companaticū dr̃ Et ab obsoni
um dr̃ hic obsonatus tus. actus obsonandi ul' ipa
cena Vel obsoniū uel sumptus qui expandit̃ in
cena sine obsonio Et ē obsono as neutꝝ Et ſm
antiquos inuenitur obsonor aris. deponens in e
odem sensu Item inuenitur obsono nas. i. contra
sonare Et tūc componitur ex ob et sono nas Et
cor̃ so ſ; qñ componit̃ a sompnus ꝓducit so q̃r
subtrahitur m. Xv. Obsono ceno tñ obsono de so ¶ no fertur,

Obstetrix Ex ob et stera cōponit̃
hec obstetrix tricis. i. femina que steram tractat
ſc; que colligit puerꝝ de uentre procedentem Vel
diuatur ab obsto tas vñ obstetrix q̃si obstatrix
q̃r obstat pturienti et cor̃ naturaliter ste Et inde
obstetrico cas officiū obstetricis exercere. exod̃ i
obstetricandi hñt scienciam. vnde obstetricans tis
ge omnis xxvi iob. et obstetricante manu eius e
ductus ē coluber tortuosus. et ꝓd̃ pnl' obstetri
co sic iste gt̃us obstetricis. obstetricante intellige
.i. leuiter educente et suauiter cōtractante sine a ¶ nimi turbacōne

Obstinatus ta tū. In obstino

Obstinax acis In in obstino as uide ¶ nas uide

Obstino. Teneo cōponitur cū ob et interposita
s dr̃ obstino. as. aui. in malo durare facere et in
malo pseuerare intendere. vñ obstinatus. ta. tum
in malo induratus obfirmatus ul' intentus. Et cō
patur. vnd̃ obstinate aduibiū. in malo pseueran
ter ul' intente. Inuenit̃ eciā obstinatus in bona pte
.i. in bono ꝓposito firmus et stabilis. vnde rutilo
pmo. videns q̃ obstinato esset animo

Oobstipus ex ob et stipus componit̃ obstipus
pa. pū. i. inclinatus. q̃r qui petit stipez et accipit.
caput inclinat. ul' cōponit̃ ex ob et stipes q̃i con
tra stipem inclinatus. vñ obstipo pas inclinare.
potest eciā obstipo cōponi ex ob et stipo. as.

Obstiti est pteritū de obsto. as. et cor̃ penl'

Obsto obstas in sto stas uide.

Obstrepo pis pui pitū. i. ob ul' contra strepere
et cōponitur ex ob et strepo. pis. et cor̃ stre

Obstrigillus ab obstringo. gis. dr̃ hic obstrigil
lus li. quoddā genus calciamenti. Et sunt obstrigil
li qui per plantas consuti sunt et ex supiori pte
corrigia contrahunt̃ ut stringant̃ vnde et nomi ¶ nantur

Obstrudo. dis. vide in trudo trudis

Obstruo. ex ob et struo. is. cōponitur obstruo.
is. i. contra struere vel undiq; obturare. obicere.
impedire. claudere. abscondere

Obtempero. ras. in tempo. ras. est

Obtigi penl' cor̃ pteritū de obtingo. gis.

Obtineo ex ob et teneo cōponit̃ obtineo. nes.
nui. obtentū impetrare. acquirere. vnd̃ hic obten
tus. tus. impetracō. acquisicō et cor̃. ti. obtineo

Obtingo. ex ob et tango. gis. cōponitur obtin
go. gis. obtigi vndiq; ul' contra tangere uel acci
dere. ſ; accidit maluꝫ. euenit casu. obtingit sorte. ¶ contingit facto.

Obtrudo. dis. in trudo trudis

Obtuitus ab obtueor. eris ¶ est et ꝓducit. tu.
secunde coniugacōis dr̃ obtuitus. ta. tū. sed obtu
tus a tuor tueris tercie coniugacōis deriuat̃

Obturo ab obtundo. is. qd̃ cōponitur ab ob et
tundo dr̃ obturo. ras. raui. claudere. stipare. vnde
obturans. tis. omnis ge. vñ ꝓpha sicut aspidis
surde et obturantis aures suas. i. claudentis. et ob
turatus. ta. tū. Et ꝓd̃ tu. vnd̃ in aurora dr̃. lex a
it ora boni non obtures operanti. vñ in ꝓū xxi
c. Qui obturat aures suas ad clamorem paupm

Obtusus. sa. sum. in tundo. dis. ē ¶ penl' ꝓd̃ dꝫ

Obtutus. ta. tū. in obtuitus vide

Obuisor ex ob et uiso. sas. cōponit̃ obuisor. aris
.i. conuisari. et ꝓducit penl'.

Obuio ex ob et uio. as. componitur obuio. as
esse obuiā alicui in uia contrarie. vñ obuius ob
uia obuiū Inde obuie aduibiū ꝓ quo sepe ponit̃
obuiā aduibialiter loco aduibii loci quandoq; lo
co aduerbii qualitatis

Obumbro. ex ob et umbro cōponit̃ obumbro. ras
.i. undiq; umbrare refrigerare. vñ angelus luce.
c. ii. ad btā mariā v̄tus altissimi obūbrabit tibi
ubi dicit glosa q̄dam uitus altissimi obumbrabit ti
bi. pt utraq; natura saluatoris intelligi. q̃r umbra
a lumine et corpe obiecto solet formari. et uirgo
sicut et purus homo plenitudinem diuinitatis ca
pe neq̃bat. ſ; uitus altissimi obūbrabat dū incor
pea lux diuinitatis corpus in ea suscepit hūanitatis
ut sic possit deū pati Et extrahit̃ hec glosa ex u
bis g̃g̃ q̃ in xviii. li. moraliū sup illd̃ iob xxvii
Tollet enim uentus urens sic dicit. p umbracōis
uocabulum incarnandi dei utraq; natura potuit
signari. umbra enim a lumine et corpe formatur.
Dñs autem p diuinitatē lumen est. qui mediante
anima in eius utero fieri dignatus est p humani
tatē corpus. q̃r ergo lumen incorpeū in eius erat
utero corporand̃ ei q̃ incorporeū concipit. ad cor
pus dr̃ uitus altissimi obūbrabit tibi. i. corpus in
te humanitatis accipiet incorpeū lumen diuinita
tis Itē g̃g̃ tractans illd̃ iob xl sub umbra dormit
sic ait. q̃r umbra non aliter expmit̃ nisi p lumen
et corpus uitus marie uirgini obūbrauit. q̃r in eius
utero lux incorpea corpus sumpsit. ex q̃ uidelicꝫ
obūbracōe omne in se refrigeriū mentis accepit.

Occalleo ex ob et calleo. les. cōponit̃ occalleo
les. lui. mutata. b. in. c. et est occallere obdurere.
callū facere. ut uulnus occallescit cū incipit sana
ri. vñ occalesco. cis. uerbum frequentatiuum

Occano. ex ob et cano dr̃ occano. nis. occanui
et est idem qd̃ occino. nis. et cor̃. ca.

Occasio. ab occido. dis. occasus dr̃ occasio. onis
id ē facultas. copia. potestas. condicō. tempus. lo
cus. fortuna. casus et eciā ꝓ causa ponit̃

Occasus. sus. sui. i. occidens. ab occidente ibi so
le. ꝓpha. a solis ortu usq; ad occasum. Itez occa
sus dr̃ obitus eius sio occisio. dies supma et deriua
tur ab occido occidis

Occeanides. de. pronōicum in occeanus est

Occeanus ab ocius qd̃ est uelox deriuat̃ hic occe
anus. ni. q̃r uelox est. vel occeanus dr̃ a celo ut
deriuacō. sumat̃ a media sill'ba. q̃r occeanū id ē
mare magnum similitudinē hꝫ cū celo in colore
vnde occeanus. na. num. et hec occeanides. de. i. fili
us ul' nepos occeani. vnd̃ hec occeanis. dis. i. nep
tis occeani ſ; hug. ul'. ſ; pap. Occeanū g̃ci et lati
ni ideo nominant q̃r in circuli mō ambiat orbez
siue a celeritate q̃ ocius currat. et cor̃ penl'. vnd̃
theodolus. Sol petit occeanum frigus suscepit o
paciū. Et scias q̃ omnia maria continuant̃ ad oc
ceanum. ut dixi in mare

Occeco. cas. in ceco cecas vide

Occento. tas. i. frequenter occinē ab occino oc ¶ cinis occentū occentu

Occidens. ab occido dis
dr̃ hic occidens. tis. ubi sol occidit vñ hic et hec occi

dentalis et hec le.res occidentis vel ptinens ad oc
cidentem ꝫ hug. pap vero sic dicit. occidens dic
tus quia diem facit occidere. abscondit enim lumen
mundo. et tenebras supinducit

Occidentalis in occidens vide

Occido ex ob et cado. dis. componitur occido. dis.
occidi occasum. i. contra vel sic cadere mori et cor.
ci. et in p̄senti et in p̄terito. et sic sumitur ecclesiasti
ci p̄mo. Oritur sol et occidit. et ab ap̄lo sol nō oc
cidat sup iracundiā vestrā. et inde occiduus. a. ū.
cadens. Itē occido. dis. occidi. sum. et tunc p̄d. ci.
ubiqz. et componitur ex ob et cedo. dis. cecidi. et sic
sumitur sapiencie p̄mo. os qd̄ mentitur occidit aīaz
vel ꝫ aliā lrāz vn̄ in grecismo dr̄. Occido p̄imo. sed
denotat occido labor.

Occiduus in occido. dis. est.

Occino. nis. occinui occentū. ex ob et cano nis
et est occinere canere vel contra vel vndiqz canē. vel
concinnare vel concantare vel infamie carmē cū c
to nomine dicē. dr̄ enī occano is ui p̄ eodem. Et

Occipiciū in occiput est — cor. ci.

Occiput. pitis. posterior ps capitis. vnd̄ in grecis
dr̄. Sinciput anterior ps capitis dr̄ esse. Occiput
ac p̄tē designat posteriorem. vide in caput.

Occo as aui are. i. secare. scindere. trūcare semi
na. terrā apire. p̄prie quidem occare est cū rustici
aracōe et sacione facta diuisis bobus grandes gle
bas cedunt et ligonibus frangunt. et dr̄ occare quasi
occecare. quia opiat semina. et tūc est occacio quasi oc
cecacō. ꝫ ponitur p̄ scindere vel occare vel truncare
sicut dixi. Vn̄ Cloto colū baiulat. lachesis trahit. at
tropos occat. et inde hec occa ce. quoddam instru
mentū ad terram p̄scindendam sicut rastrum. Occo
cōponitur exocco. cas. valde occare redocco. cas. It
rum occare. et est actiuū cū suis cōpositis

Occulo. lis. occului occultū. i. abscondere. tegere
claudere celare. et cōponitur ex ob et colo. lis. oui
dius in p̄ma epy. ossa ruinosas occulit herba do
mos. et ab ultimo supino occultu. u. in. o. fit oc
culto. tas. i. frequenter occulē vbū fre. Item ab oc
culo. lis. occultus. ta. tū. i. absconsus. tectus. clau
sus. et cōparatur occulcior. simus. et p̄d̄ p̄mā posicō
ne. Vnde oracius in i epr. Occultum uisus discurrit
— piscis ad hamū

Occultus a ū in occulo lis est

Occumbo. bis. et occubo. bas. in cubo. bis est

Occupacō est quidā color rethoricus vide in de
cima p̄te in capitulo de coloribus rethoricis

Occupo ex ob et capio cōponitur occupo. as. a
ui. are. i. inuadere. quasi ex impuiso vel ante capere
Et inde cōponitur p̄occupo. pas. ante occupare. Itē
exoccupo. pas. i. expedire. et cor. cu.

Occurso. sas. vbū fre. et formatur ab hoc supino
occurro. ris. occursum. su. u. in. o. occurso. sas. fre
— quent occurrē

Ocellus. li. di. p̄uus oculus. et
cor̄ p̄mā vn̄ in aurora. Sponsa columbinis sine
— felle potitur ocellis

Ociabundus. in ociū est

Ocinia ab ocis qd̄ est velox dr̄ hec ocinia. nie. i.
— vehiculum velox

Ociolū. li. di. penl. cor̄ p̄uum

Ocior. aris. in ocium vide. — ocium

Ociosus. sa. sum. in ocium est

Ocis grece velox latine et cōparatur ocior simus.
Et scias quod ut dicit hug. antiqui dicebant ocus o
ca ocū. i. velox. ab ocis greco et inde ocior. simus.
ꝫ ocus mō non est in usu. et ideo ocis grecū subit
loco positiui. et dr̄ ocis ocior. simus. vn̄ ocius si
— me aduerbiū

Ocissimus in ocis est

Ocitabulū quoddā pondus ē habens dragmas
sedecim scrupulos xlv.

Ocium. cij. i. quies securitas. ꝫ ocium corporis ē
quies animi. vn̄ ociosus. sa. sum. quietus securus
ocio vacans nil opans inutilis. vnde verbum dr̄
ociosum inutile quod sine causa et utilitate dicitur
Et compatur ociosior ssimus vn̄ ociose sius issime
et hec ociositas tatis Itē ab ociū ocior aris. i. ocior
aris. i. ocio vacare. vn̄ ociabundus da dum. i. oci
osus vel simīs ocianti et. o. añ. c. p̄ducitur ut dicit
magister bene loquens de p̄ma sillā. o. añ. c. p̄d̄
alia littera nō p̄cedente ut ociū. vn̄ eciā ex hoc
patet ꝫ p̄dictā reglāz quod ociū scribitur p. c. et quod p̄
ma p̄ducatur patet eciā p ouidium dicentem. Oci
a si tollas piere cupidinis artes — Et nota quod v
bum ociosum ꝫ greg. est quod aut utilitate rectitudīs
aut racōe iuste necessitatis caret. Bernh autem sic
dicit oiū autē et teptacōnū et cogitacōnū malorum
et inutiliū sentina ociū ē sūma enī ītis malicia ē o
ciū incersi nec ociosus sit huius dei cōuis ad deū feria
tus sit. ociosū ē vacaē deo. īmo negociū negociorum
ē hoc quod quis ī cella n̄ agit fidelit et feruent quod ociū
quod agat qd̄ p̄pt hoc nō agat scz ut deo uiat in eo
qd̄ agit ociatur. ubi p̄ uitando ocio ocia sectari ri
diculū est. ociosum autem est quod vel nullā habet
utilitatem vel utilitatis intencōez. non ea die bo
nus cellica se vixisse debet extiāre in quā nil se eorum
egisse recolit p̄pter quā in cella viuitur. queris quid a
gas in quo te occupes p̄mū extra cottidianum
oracōnum sacrificiū vel leccōnis studiū cottidiane
consciencie discussioni emdacōni cōposicōni sui di
ei ps neganda non est. Nam sicut dicit basilius
in tercia omelia examer ps modica temporis fene
rata vel furata deo non solū ipsa non depit ꝫ cū
magnis ab eo rependitur incrementis. vide in scan
dalū. et in cella. et in nuga

Ocius aduerbiū. i. velocius celeriter statim

Ocrea a crus deriuatur hec ocrea ocree et sunt ocree
tibialia calciamenta que suras tegunt. sic dicte quia
crura tegunt vnd̄ ocreatus. ta. tū. qui ocreas ha
bet et sunt ocree siue de ferro siue de corio sint. quod
autē dr̄ ocrea quasi occulens crus. i. tegens ethi est
Itē ab ocrea ocreo as. i. calciare ocreas et cōponitur
cū ex et dr̄ exocreo. as. ocreas extrahere inocreo
as. ocreas induere et est actiuū cū omnibus suis cō
— positis

Ocreo. as. in ocrea ocree est

Octauus ab octo dr̄ octauus. a. ū. vn̄ hec octaua
octaue octauus dies alicuius festiuitatis. et octa
nus octana octanum et octonarius. ria. rium.

Octies aduerbium. i. octo vicibus ab octo dr̄

Octingenti. te. ta. i. octies centū. et cōponitur ab
octo et centū et mutatur. g. in c. antecedente. n. Nā
si n̄ antecedit. n. Nō mutatur. c. ut trecenti ut dixi
— in nongenti

Octo indeclinabile vide in ogdo

Octoginta. i. octies decem. oīs — et in octauus
ge. numeri plīs indeclinabile. et cōponitur ab octo
et gentos quod est decem

Octuber. bris. quidam mensis octauus ab imbre. i.
a marcio in quo abundant imbres siue pluuie. vnd̄
cōponitur ab octo et imber vn̄ hic et hec octobris et
hoc bre. et ut dicunt quidam debet scribi p. o. in se
cunda sillā quia cōponitur ab octo. Alij dicūt quod debet
scribi p. u. quia mutatur. o. in. u. in cōposicōe causa
euphonie. et eciam regula aput versificatores est.
quod. u. ante. b. in media sillā breuiatur ut coluber et
lugubris p̄ter octuber et saluber anuber. i. sine nu

be. et h̄ uult magister bn̄ tamen velle suū cuiqȝ
est nec uoto uiuit᷑ uno. qꝛ ꝑ illd̄ poeticū pectoribȝ
mores tot sunt. quot in orbe figure
Octuplo. octo cōpōit᷑ cū plica et dꝛ octuplo a. ū
vn̄ octuplo. as. octuplū facere octies mľtiplicare
et corripit naturaliter. tu.
Octussis as assis cōponit᷑ cū octo et dꝛ octussis
sis. i. octo asses. uľ ꝑcū octo assiū. vn̄ orač in ꝑ
monibus. quanto etenim ꝓuo quanti ergo octus
sibus heu. de h̄ eciā vide in as assis
Oculatus ab oculus dꝛ oculatus. ta. tū. et ocu
losus. sa. sum. et oculeus. lea. leū. in eodem sensu
scȝ plenus oculis. et cōpať oculosus. sior. simus. I
tem inuenit᷑ oculissimus. ma. mū. qui plenus est
oculis uľ qd̄ frequenter inspicit᷑ ab oculis. sicut di
cunt quidam hostiū amice tue oculissimum est.
eo ꝙ oculi tui semp aspiciunt in illd̄. vnde plan
tus Hinc ꝓximū illud oculissimū salue Itē ocula
tus inuenit᷑ in alio sensu scȝ manifestus aptus a
cutus. ut fides oculata. i. manifesta et apta scȝ q̄
oculis habet᷑
Oculo oculas in oculus est
Oculissimus. a. ū. in oculatus exponit᷑
Oculus. ab oculo. lis. qd̄ est abscondo dꝛ h̄ ocu
lus. li. vnde yꝑ xi eth. oculi notati sunt siue qꝛ e
os alioꝝ tegmina occultant neqȝ incidentis iniu
rie offensione ledant᷑. siue qꝛ occultū lumen hn̄t
. i. secretū uľ intus repositū. hij int᷑ omnes sensus
uiciniores anime existunt. In oculis enim omne
mentis iudiciū est. vn̄ animi ꝑturbacō uľ hilari
tas in oculis apparet. vn̄ oculo. las. ut deus ocu
lauit istū. i. dedit ei oculos. Et cōponit᷑ exoculo.
las. i. oculos extrahere. et cor ꝑmaȝ oculus et de
riuata ab eo. vn̄ ouid̄ epi. Inuitis oculis h̄ mea
ūba leges. Item ab oculus oculosus. sa. sum. ple
nus oculis. Et scias ꝙ basilius dicit in hexamer
sua omelia ix Reuera omniū causaꝝ difficillimū
est se ipsum cognoscere. Non enim solus oculus
ea que extrinsicus habent᷑ inspiciens seipm̄ ualȝ
intueri. ſȝ eciā mens ipsa satis acute aliena delicta
contemplans tardior est erga suoꝝ cognicōnem
uicōꝝ. sicut enim aristotiles dicit ꝙ oculus est in
corpe. intellectus est in anima. et ut dicit auicen
na. Si oculi motus est leuis signi᷑ficabit caliditatē
cōplexionis. Si ꝯuis frigiditatē. vide in curiosus
Oda ode grece latine dꝛ laus. et oda cantus et
oda finis et oda uia. hinc qd̄a lib oracij inti
tulať liber odaꝝ. i. cantuū uel laudū. qꝛ ibi lau
dare intendit et quelibȝ eius distinccō dꝛ oda. q̄i
laus uľ cantus
Odenta dicitur dens
Odeporicus. ca. cū. i. temerarius uľ itinerarius
uiatorius. ſȝ odeporiū dꝛ laus cantilene
Odi ꝑteritū in odio odis exponit᷑
Odibilis in odio odis est.
Odio odis odiui oditū odio habere. vn̄ ꝓpha
Odiui ecclesiam malignanciū. vn̄ odi odisti odit
osum ūbuȝ defectm̄ in eodeȝ sensu. vn̄ ideȝ ꝓpha
Perfecto odio oderam illos. Item amos v. odi et
ꝓieci festiuitates ur̄as. Et habet tantū ꝑteritum
et ea q̄ formant᷑ a ꝑterito accipit᷑ tn̄ et in sensu
ꝑsentis et in sensu ꝑteriti. vnde inuenitur copula
tū cū ꝑsentis tempis ūbo. et sunt quatuor ūba
que gerunt in ꝑterito sensuȝ ꝑsentis et ꝑteriti. scȝ
odi noui cepi memini sicut dixi ī memini. et ab
odio. dis. h̄ et h̄ odibilis et h̄. le. i. odio habitus
uľ habilis. ſȝ et h̄ odiū. odij. i. inueterata inimici
cia de ulcōne cogitans. vn̄ odiosus. sa. odiosum.
odio plenus. odio habitus. et quandoqȝ sic dꝛ o
dio hn̄s et in eodem sensu dꝛ odiosicus. ca. cū. o
di odisti odit neutꝝ est cū suis cōpositis si q̄ hȝ
et est tercie coniugacōis. odio odis actm̄ est cum
suis cōpositis. Iteȝ odi odisti ꝓd̄ ꝑmam. ſȝ odio
odis cor ꝑmam et est quarte coniugacōnis. vn̄
orač in epy. ꝓdigus et stultus donat ꝙ spernit et
odit. Itē ouidius de arte. Odimus accipitrem qꝛ
semꝑ uiuit in armis vn̄ quidā. actm̄ sit odit neu
tꝝ ꝓducit᷑ odit. Et scias ꝙ odio odis olim facie
bat futuꝝ indicatiui in bo. vn̄ in ꝓūbijs c ꝑmo
Et imprudentes odibunt scienciam. Sȝ modo facit
Odiolū. li. di. ꝑuū odiuȝ in am vide in eo is
Odiosicus. ca. cū. i. odiosus vnd̄ odiosice id ē
odiose. vide in odio odis.
Odolla odolle quidam locus
Odor. ab aere dꝛ h̄ odor uľ odos qꝛ tractu ae
ris sentit᷑. et dꝛ odor ꝓꝑe de bono. vn̄ odorus. ra.
rum. odore plenus scȝ qd̄ ex se emittit odorem ut
flos thus pomū vnde odore adiibiū odor cōponi
tur odorifer ra ferum. qd̄ odorem fert. et odorise
cus ca cū penľ cor. qui odorem sequitur ut canis
Et licet h̄ nomina scȝ odoꝝ odoriferꝝ odoratuȝ et
odorisequus ita distinguant᷑ ut odoꝝ dicatur qd̄
ex se emittit odorem ut flos Iteȝ odoriferꝝ odora
tū qd̄ odore receptū est uľ qd̄ odorem ꝑcipit uel
odorem aliunde accipit. et odorisequū qd̄ odoreȝ
sequit᷑ ut canis. Confundunt᷑ tam̄ h̄ uocabula a
put auctores et ꝓ se posita inuicem inueniuntur
Et scias ꝙ quedaȝ nomina faciunt ntm̄ in or uľ
in os. ut pateȝ in hijs ūsibus Bis duo sunt or et
os casus retinēcia rectos Arbor odor ꝙ labor hijs
sociat᷑ honor
Odorabilis ab odoro. ras. et dꝛ
h̄ et h̄ odorabilis et h̄. le. aptū ad odorandū
Odoratus in odoro. ras. est.
Odorculus. li. diminitm̄ ꝑuus odor
Odoria ab odorus. ra. rum. dꝛ h̄ odoria. rie. dea
que putabať odoribus ꝑesse. et ꝓ ipso odore īue
nit᷑. plantus in amphitone. odoria afficit plures
filios
Odorifer. ra. rum. penľ cor in odor est.
Odorisequus. qua. quū. in odor vide
Odoro ab odor dꝛ odoro. ras. et odoror. raris in
deponenti genere. vnde in genesi odoratus ē dn̄s
odorē suauitatis et ponunt᷑ in eodem sensu. scȝ o
dorem ꝑcipē uľ odorem accipē uľ olfacere. vnd̄
odoratus. tus. tui. actus uel passio odorandi. Et
dꝛ odoratus quasi odoris aeris tactus uel tractus
et est ethi. Et odorabilis bile. odorabiliter. hec odo
rancia. cie. Odoro. ras. actm̄ est cū omnibus suis
cōpositis si q̄ hȝ et ꝓducit. do. ſȝ odoror est depo
nens cum suis cōpositis
Oenoforꝝ oenos qd̄ est vinū componitur cum
foros qd̄ est ferre et dꝛ h̄ oenoforꝝ. i. uas vina
rium aptū ad ferendū vinū ꝑ hug
Oenos grece latine vinū dꝛ.
Oestrū. stri. ge. neutri est qd̄dam genus musca
rum scilicet asilus tabanus. et dꝛ grece a sono quē
facit. Et ita oestꝝ est nomen grecū et ficticiū. oes
trum qn̄qȝ ponit᷑ ꝓ sapiencia uľ spiritu poetico
qꝛ sicut oestruȝ animalia mouet et pungit. ita et
spiritus poetam. Stacius thebaidos Tempus erit
cū laurigero tua forcior oestro facta canam
Offella. le. di. est de offa. est enim offella ꝑua
offa. et subtrahitur ab offella vnum. f. qn̄
qȝ in metro ut possit ꝑma breuiari sicut dicit hu
gicō et sic uidetur uelle hugicio ꝙ offella debe

at scribi p geminū.ff.licet aliqñ unū subtrahat̃ cā metri ꝫ magister bene dicat simpliciter ꝙ of fella cor̃ pmam. Jtez pap̄. Offa geminat.ff.facit tam̄ diminitim̄ non geminata.f.qꝛ in diminucōe multa mutant̃.vn̄ qdā.h̄ ē excepta quā gusto
Offa.fans cōponit̃ cū ob et ‖ libenter ofella dꝛ h̄ offa.fe.frustū panis humectati.q̄si obfans .i.cont̃ fantē qꝛ noceat fanti ꝙ os impleat.dan̄ xiiij offa picis.xv.offa nocet fanti ꝫ ꝓdest esuri enti vn̄ h̄ offarius.rij.coquus qui offan̄.i.pticu lan̄ excoquit et offatus.ta.tū.pticulan̄ cōminu tus.et ut dicunt differencia est inter vipaz et of fam.vipa enim ꝓp̄e fit in uino.vn̄ dꝛ vipa qua si panis in vino.offa in aliis liquoribus
Offarius rij in offa est.
Offatim aduerbium in offa est.
Offatus ta tum in offa uide.
Offendix.ab offendo dis dꝛ h̄ offendix cis no dus et ꝓp̄e qui restringit̃ et remittitur ul' quo li ‖ ber ligatur
Offendo dis o in J offendi et do
in sum offensum.et est offendere facere aliquem irasci ul' inuenire.cū eni ad lapidem offendimus illum inuenimus.et inde h̄ offensio.onis.et hec offensa.se.i.culpa forefactū.Et h̄ offendiculum li.illud idem scz culpa ul' illd̄ ad qd̄ pedez offen dimus ul' obex ul' impedimentū
Offensa.se.in offendo.dis.est.
Offensaculū.li.in.offenso.sas.vide
Offensio onis.ab offendo dis ul' ab offensus a vm offensi addita o fit hec offensio sionis.i.cul pa forefactum offensa.
Offensiuncula le diminutiuum parua offensio
Offenso ab offendo.dis.di.offensum.su.u.in o.fit offenso.sas.ūbuz frequentatm̄.vn̄ offensa culū li.i.scandalum ul' ira ul' impedimentū. Jtē. ab offendo is offensus sa sum.et componitur in ‖ offensus sa sum
Offensus in offenso as est
Offerenda.ab offerendo dꝛ hec offerenda de.i. antiphona que canit̃ cū oblacō debz celebrari Jtē offerendus da dum dignum offerri.
Offero offers obtuli oblatū.vnd̄ h̄ oblacō ex ob et fero fers.uide in fero
Offeret̃ dn̄dū ē nō offeret̃.ut in feretur dixi
Offertoriū rij.i.oblacō quasi prefertum quia p mo loco fit oblacō et postea sacrificiū et offerto riū dꝛ locus ubi reponunt̃ ul' ubi fiunt oblacōes et cōponit̃ ex ob et fertū.ti.qd̄ est oblacō qdā ul' potest deriuari ab offero offers
Officina.ꝫm pap̄ officine dn̄r loca ubi fiūt of ‖ ficia.et ꝓd̄ fi
Officio cis.ex ob et facio.i.no
cco.vide in facio facis.
Officiū.a nocco dꝛ h̄ officiū.i.ministeriū bene ficiū p contrariū.qꝛ minime nocet.ul' officiū q̄si efficiū.ab efficiendo.Vnd̄ officiosus sa sum sedu lus officio intentus Et cōpatur vn̄ h̄ officiositas ‖ tatis.
Offirmo.as.in firmus est.
Offula le diminutm̄ pua offa
Offundo.dis.in fundo.dis.vide
Ofimacus.ci.scribit̃ p.f.in secunda litterā ī pa pia.et cor̃ penl'.et ē ofimacus qddā animal qd̄ pugnat contra ꝓpentez de quo habet̃ leuitici xj et cōponit̃ ab ofis quod ē ꝓpens et machos ul' ‖ machia qd̄ est pugna
Ofiofagite ps ethiopū
dicta ꝙ ꝓpentes comedant.ofis enim grece colub̃ fage ul' fagin comedere ꝫ pap̄ et ꝓd̄ gi
Ofis ul' ofi grece latine dꝛ ꝓpens et scribit̃ in pa pia p.f.et eciā p ph ph enim scribit̃ in grecis dic cōnibus.ꝫ in latinis.f.
Ofites.ofi.grece latine ꝓpens.vn̄ h̄ ofites.tis.q̄ dam puus ꝓpens multas et puas habens macu las et ut dicunt stellio est.vn̄ luc.ꝙ puis pictus maculis thebanus ofites.vn̄ et quidam lapis ser pentū maculis sil'is dictus est ofites. Jtē ab offi quidaz heritici dicti sunt ofite q̄si ꝓpentine qꝛ co lunt ꝓpentem dicentes ipsum in padiso induxis se uirtutis cognicionem
Ofiulcus ab ofi qd̄ est ꝓpens dꝛ h̄ ofiulcus ci .i.ꝓpentinus sic dictus fuit esculapius.qui in spe cie ꝓpentis colebat̃ apud romanos.et cinctus ꝓ pente translatus fuit in celū vn̄ dꝛ ofiulcus q̄si ꝓpentis custos.ul' ofiulcus dꝛ q̄si ꝓpens loquens legit̃ enim in fabulis poetaꝝ ꝙ quidā ꝓpens lo cutus est.cum ope vxore saturni.et eam docuit usum seminandi.et p hunc uolunt quidā intelli gere ꝓpentem qui euam decepit.qꝛ postꝙ pecca uit sine agricultura viuē non potuit
Ofix grece latine dicitur aurum.
Ofni interpretatur discalciatus.fuit eniz filius heli electus in misteriū sacerdocij.cuius amissiōz suo exp̄ssit uocabulo. Jste enim discalciatus int̃ ꝑtatur ut eius nomine ueteris testamenti sacerdo cium a iudaico ppl'o significaret̃ ablatum
Ogdo dicunt greci octo.vn̄ h̄ ogdoas ogdoadis .i. octo uel octonarius.et apud nos hij et hee et h̄ octo indeclinabile.et.positis ꝓ.gd.
Ogdoas.dis.penl' cor̃ in ogdo vide.
Oggannio.nis.in gannio.nis.exponit̃
Olax ab oleo.les.dꝛ olax.cis.ge.oīs id ē oli dus qui assidue olet.Et cōpatur.cior.simus vn̄ olaciter.cius.sime.adūbiuz et h̄ olacitas.tis.
Olda interp̄tatur distinctio siue diūticulū.
Olea.lee.dꝛ fructus oliue.ul' ipsa arbor oliue. ul' ꝫ ysid̄ olea ipsa arbor ē.fructus oliua succus ‖ oleū.vide in oliua
Oleaginus ab olea dꝛ ole
aginus.na.num.i.de oleo existens ul' ad oleam pertinens.et corripit.gi.
Oleariū.ab olearia dꝛ olearium uas ubi oleū reponitur et olearius.ria.riū.
Oleaster mas.ge.i.siluestris oliua ul' olea.et ut dic̃ ysid̄.oleaster dꝛ ꝙ sit folijs oliue sil'is ꝫ lacōri bus arbor inculta atz siluestris.amara atz infruc tuosa.cui insertus oliue ramus vī mutat radicis et ūtit in ꝓp̄ā qualitatem.Et scias ꝙ nomina ar boꝝ sunt ge.fe.qꝛ naturam matris in suis fructi bus imitant̃ ꝫ oleaster fuit mas.ge.qꝛ non conci pit.cū sit ꝓpiuz sue gentis concipere.i.oliuaꝝ.et dicitur oleaster ab olea.
Olefacio.i.olere facio et cōponit̃ a facio et ole ‖ o oles
Olefio olefis.i.fetere ul' incipio fetere
et cōponit̃ ab oleo.les.et fio fis
Oleo oles luj ul' oleuj oletū ul' olitū.i.fetere. Oleo cōponitur cū ad et dꝛ adoleo.les.leuj.uel adolui adoletū ul' adolitū ꝓ quo utimur adultū .i.cremare ul' cōburē incendē et adolere.i.crescē Jtem cōponitur cū ab et dꝛ aboleo.les.leui.uel lui.aboletum uel abolitum.i.delere. Jtem cū ex et dꝛ exoleo les exoleui ul' exoluj exoletum ul' exolitum.i.excrescere vnde exoletus ta tū Jtem cū in et dꝛ inoleo les inoleui ul' inolui inoletū ul' inolitū et est inolere crescere vn̄ inolitus.ta. tū. Jtem cū p et dꝛ poleo les leui ul' lui.i.ualde olere Jtem cū ob et interposita.s.dꝛ obsoleo.les

inde obsolitus.a.ū. Itē cōponitr cū re interposita
d.et dr redoleo.les. Itē cū sub et dr suboleo.les.
leui ul' lui subolitū ul' suboletū.i. succrescere vn̄
h soboles. Oleo facit pteritū in leui ul' lui.et su
pinū in letū ul' litū. Silr et omnia cōposita ab
eo q̈uis quedā frequencius faciant in leui q̈ in.
lui Itē oleo est neutrū cū omnibus suis cōpositis
pter adoleo p cremare et aboleo les q̄ sunt actiua
s hug. h eciā sentit magister bene dicens oleo o
les facit oleui et s h facit oletū et olui et s h fa
cit olitū.et utrūq3 pteritū et supinū retinz cū om
nibus suis cōpositis. Cū uno tamen sincopatur ut
adultū ul' adolitū vn̄ adultus pticipiū passiui p
adolitus platū repitr. Quidā tamen dicunt q ad
oleo qn̄ significat crescere facit adoleui adultuz
qn̄ uero significat cremare facit adolui adolituz
Pris. autē in ix li pbat q in utraq3 significacōne
habet utrūq3 supinū scilz adolitum et adultum.et
h teneas. Et scias q redolere dr tantū de bono o
dore olere uero de malo tm̄ s hug. ß papias ma
gis ampliat eius sigcacōz. dicit enim olent res ual
de male ul' bone. redolent tm̄ bone Et cor.o. vn̄
quidā. Non redolz ß olet piscis duanus et hospes
Inuenitr eciā olo lis tercie coniugacōis s antiquos
Oleomella. olea cōponitr cū mel et dr hec oleo
mella quedā arbor ita dicta q ex eius trūco oleū
defluat in crassitudine mellis sapore suauj.
Olerinus.a.ū. penl' pd.i. oletus ul' de olere ex
Olero ab oleo.les.dr o ¶ listens et dr ab olus
lero.ras. plantare olera ul' oleribus uti. Et com
ponitr deolero.ras. exolero.ras. ualde olerare ul'
olera auferre.et est neutrū cū omnibus suis com
Oletū. ab oleo.les.dr h o ¶ positis et cor.le.
letū.ti.i. fetor ul' locus ubi frequenter mingitr q̄
grauiter fetet.et ponitr p quolibz re fetida. Inue
nitr eciā oletus.ta.tū.i. fetidus.et componitr ex
Oleum ul' oliuū s hug p eod ¶ oletus.ta.tū.
accipitr id est p liquore oliue. Et ut dicunt. oleuz
si quis inter aquas mersus ex ore emisit clarioā
facit ea q̄ p fundi teguntr occulto. nā eius naturā
habet ut cibos condiat. lumini fomentū pbeat.
et lassum longo itinere corpus dū eo unctū fue
rit pstine sanitati restituat.
Olfacio olefacio is sincopatr et dr olfacio.cis.i.o
lefacō olfacō.i. odoro.
Olfatoriolū.li.di. in olfatoriū est
Olfatoriū ab olefacio.cis.dr h olfatorium.rij.
vn̄ h olfatoriolū.lj. uas ungentariū muliebre ī
quo odoramenta gestantr et est di.
Olfatus ab olfacō.cis.dr olfatus.ta.tū.i. odorā
tus.ta.tū.et h olfatus.tus.tui. p odoratu
Olidus ab oleo.les.dr olidus.da.dū.i. fetidus
Et cōpatr. dior. simus. vn̄ olidedius.me. adubiuz
et h oliditas. oliditatis.
Olibanus album incensum penl' cor.
Olim aliquando pteritū signat quondā antea.
aliqn̄ olim de pterito et de futuro dr. sicut qn̄ ali
qn̄ nūq̈ s papiam.et pd.o.
Olimpias ab olimpus dr h olimpias.dis.et h
olimpica.ce. in eodem sensu festū ul' solemnis lu
dus qd ul' qui fiebat in honorem iouis semper
p qnquenniū ne si ulterius ptenderetr in negligen
ciam et obliuionez corrueret. ul' si citr qnquenni
ū celebraretr expense nimietas eos grauaret. In
ipsa celebracōne lex talis erat q quicūq3 victor
existeret ibi in aliquo ludo. haberet qdcūq3 mu.

nus uellet requirere vn̄ inuenitr in rethorica. ut
q̈cūq3 tirannū interficeret olimpicarū pmiū accipe
ret. et hinc olimpicus.ca.cū.
Olimpicus in olimpius vide et cor.pi.
Olimpius.pia.piū. in olimpus est
Olimpus olon qd est totū cōponitr cū fos qd
est lux ul' ignis et dr h olimpus pi qdaz mons
q̈si olompos.i. totus lucens. q est q̈si celū altitu
dine sua vn̄ et sepe ponitr p celo vn̄ olimpius.
pia.piuz.et olimpicus.ca.cū.et h olimpium.i.
mons ul' olimpiū et h olimpica ce et s quendā
poetam olimpus excedit nubes vid in mons
Oliopomenon in quarta pte est in tractatu de
coloribus rethoricis
Olitor ab olus dr h olitor.toris.i. ortulanus ole
ruz custos. olitor eciā dr fimarius q̄ portat fimū
Oliua.ue.dr ab oleon qd dicunt g ¶ et cor.li.
ci vn̄ h olea olee et ab istis h oliuū ul' oleuum
oliua arbor. olea fructus. oleū ul' oliuuz liqr bac
ca fructus. ß h ppetas sepe corrūpitr quidā dn̄t
olea uel oliua arbor. ab oliua dr h oliuetū.ti.et
h oliuariū locus ubi oliui crescunt.et h et h oli
uaris et h re ad oliuā ptinens.et pd ua
Oliuaris in oliua est.
Oliuetum in mons est.
Oliuū oliui in oleum est.
Oliuifer.ra.rum.penl' cor.i. ferens oliuas
Olla ab oleo.les.dr h olla.le. q diu fuet im
missum odorem. ul' olla dr a bullio.lis. q̈si bolla
q bulliat in ipsa aqua igne supposito vn̄ h olla
rius.rij qui facit ollas et cōponitr ollifer qui fert
Ollula.le. diminutiuum parua olla ¶ ollas
Olocarpaniuz. olon cōponitr cū carpos qd est
fructus.et dr h olocarpaniuz.i. totus fructus.et
Olocaustoma.matis.ge.neutri. ¶ corripit.pa.
idem est qd holocaustum.et pducit penl' nomi
natiui. ß penl' genitiui corripit
Olocaustū. olon qd ē totū cōponitr cū caustos
qd est incensum et dr h olocaustū.i. sacrificiū qd
olim fiebat de animalibus brutis. q̈si totū incen
sum q totū incendebatr et cōburebatr q non cō
Olofernes dr ab olon qd est totū ¶ medebatr
et fero fers et necis q̈si omnibus ferens necem vn̄
Olographum cōponitr. ¶ significat diabolum.
ab olon qd est totū et graphia scriptura Inde h
ologrphū.i. testamentū manu autoris totū scrip
Olon grece latine dr totū ¶ tū et cor gra
Olor gce latine dr totū vnde h olor.oris. que
daz auis scz cignus qui totus plumis sit albus
vn̄ ouid epi. Ad uada menandri concinit albus
olor Inde olorinus.na.nū. Item Inuenitur h o
lor oloris.i. fetor et tunc deriuatr ab oleo.les.
Olosericus olon cōponitr cū sericū et dr oloseri
cus.i. totus ex serico vn̄ h olosérica olosérice q̄
dam uestis tota ex serico et cor ri
Olus ab alo.lis.dr h olus.leris. quelibz herba
ortulana.et dr olus ab alendo q pmū homines
alerentur de olere q̈ fruges ul' carnes ederent o
lus eciam dr cibus inde factus et summitas her
Olusculum li diminutm̄ paruum olus ¶ barū
et formatur ab olus addita culum
Omasus ab omen dr h omasus.si.i. tripa uel
uentriculus qd contz alia uiscera q in ipso re
rum euentus inspiciebant et pd.ma. Oracius in
epi. patinas cenabant omasi.
Omelia.a laos ul' leos qd est populus et omos

qđ est os componitur hec omelia.quasi os ꝓpli.i.
ſmo ꝓplaris.uel ad ꝓplm Vel omelia cōponitur
ab omos qđ est ꝓplus et logos qđ ē ſmo.uel o
da qđ est laus.uel cantus.et leos qđ ē ꝓplus.et
melos qđ ē dulcis sonus.vñ omelia q̄i dulcis ser
mo ul' cātus ꝓplaris.ul' dulcis cantus.i.tractus

Omen ominis.i.auguriū auspiciū Et dr ab ore
quasi orimen.q2 fit ore augurium vñ ominosus
ſa ſu3 plenus augurio ul' fortunatus.qntilianus
de causis.Seu exominosus morte filij mei viuo
vnde ominose.i.fortunate.iiij reg̃ c xx.Quod
acceperunt uiri pro omine.Et corripit mi.

Omentum ab omen dr hoc omentu3.ti.mappa
uentris sc3 membrana que continet maiorem ꝑ
tem intestinoꝝ.vl' dr sic a g̃co et quandoq3 dñr ¶ omenta intestina.

Ominor ab omen dr omi
nor.aris.atussum.i.augurior et cor̃.mi.

Ominosus osa sum in omen vide.

Omitto et ommitto.ꝑ geminū.m.dr.et tunc
mutatur.b.in.m.et subtrahit' aliqñ vnū.m.vñ
dicit pris' in secundo maioris omitto ꝓ ommitto
dicimus oracius in secundo ſmonū.Aut spem de
ponas aut artem illusus omittas subtrahit' vnū
m.ut ꝑma3 cor̃.idem in epi.Quem sua culpa ꝑ
mit detemptus omitte tueri.

Omnebonu3 omneboni ꝓpū nomen mas.ge.
est.q2 qualitas uocis rei essenciā non mutat.Et
inde licet omnebonū cōponat' ex duobus rectis
non declinat' tamen ex utraq3 ꝑte ꝫ tantu3 in fi
ne.ut hic ōebonū ōeboni.et videt' hoc esse de racō
ne q2 illa cōposicō non est uera.ꝫ tantu3 ymagi
naria.non enim traxit aliquā significacione3 ab
eo qđ est omne sicut dixi in secunda ꝑte in c de
figura cōposita nominis.

Omnimorbia.ab omni et morbus cōponit' hec
ōimorbia.bie.q̄da3 herba sic dicta q2 multis mor ¶ bis subueniat

Omnino ab ōis dr ōino adū.in
tentiuū.i.penitus et ꝓducit pnl' ꝫ cōmunē usu3

Omnipotens ab omni et potens cōponit' hic ō
nipotens.tis.qui potest omnia sc3 deus uere eni
deus est omnipotens q2 potest quidquid uult fi
eri.ul' q2 potest quidquid posse esse potencie ex
quo p3 ꝙ deus non potest peccare mentiri vinci
mori.q2 predcā et consimilia posse.non ē poten
cie ꝫ defectus et impotencia Itē omnipotens po
test declinari adiectiue hic et hec et hoc omnipotens.
vñ hec omnipotencia.cie.

Omnis ab on qđ est totū dr hic et hec omnis et
hoc ne ſm quosdā.qđ magis uidet' esse primitiuū
et ꝑtin3 omne ad multitudinē.totū ad magnitu
dinē.omne singularia contenta sub nomine comꝑ
hendit.cui adiūgitur distribuendo.ꝫ totū ꝑtes sin
gulares contente sub nomine cui adiungit' cōpre
hendit ut totus hō.i.totaliter acceptus sc3 cū ōi
bus suis ꝑtibus sc3 homo et quelibet ꝑs hōīs
Itē ut dicunt quidā omnis in singulari numero
ad minus requirit tria appellatiua.in plurali ūo
sex.Alij uero dicūt ꝙ sufficit ꝙ omnis distribu
at ꝓ eo qđ inuenit vnde si inuenit duo ea distri
buit tantū nec tunc plura reqrit vñ aristotiles in
elenč omē qđ quis nouit discens uel inueniens
nouit hoc omne ꝓ duobus tantū distribuit.simili
ter conuenienter dr da michi omē3 denariū que3
hēs in marsupio esto ꝙ nō habeā nisi unū solū
dnariu3 in bursa Et ista opinio magis michi pla
cet Et scias ꝙ omnis facit accusatiuū pluralem
in es ul' in is ut omnes ul' omnis Itē nota ꝙ m
est de secunda sillaba.

Omnitenens ab omni et tenens cōponit' hic oi
tenens.tis.i.deus qui tenet omnia et potest decli
nari ꝑ tria genera hic et hec et hoc omnitenens tis.vñ ¶ hec omnitenencia.cie.

Omoeptoton est qđdā
scema de quo dictum est in quarta ꝑte in capitu ¶ lo de scemate

Omoeteleuton uid in quarta ꝑ
te in capitulo de scemate.

Omoeusis uide in iiij ꝑte in capitulo de troꝑ.

Omofagia omos qđ est unū cōponit' cū fagin
qđ est cōmedē et dr hec omofagia.e.vna uel silis ¶ cōmestio

Omogeneus.nea.neū.i.vnius na
ture vide in ethrogenus.

Omonimus omos qđ ē unū componit' cū no
ma qđ ē nomen et dr omonimus.a.ū.i.equiuo
cus ꝫ dyaleticos.sc3 vnū nomen principaliter ex
diu'sis impōnibus plura significans.Vnde hec o
monima.i.equiuocacō ſm hug̃.vel ut uult pris'
omonimū est unum nomen plura significans et
hoc in ꝓpijs et in appellatiuis.In ꝓpijs ut pirrus fili
us achillis.et pirrus rex epirhetarū.In appellati
uis ut nepos filius filij et nepos luxuriosus.Itē
acies ferri oculoꝝ militū

Omopasia exponit' in quarta ꝑte c de colo re

Omophosis exponit' in quarta ꝑte in c de co re

Omos g̃ce latine unū.Itē omos ꝓplus.uel os

Omousion omos qđ est vnū cōponit' cū usia
qđ est essencia ul' substancia et dr omousion uel
omousios.i.unius et eiusde3 substancie ul' assi
mulacō.vñ ihesus xpūs dñs noster dictus est o
mousios.i.unius essencie ul' substancie cū patre
vnđ ipse dicit in Joh ego et pater vnum sumus
Itē ꝫ papiā omousion.i.sil'is substancie q2 qualis
deus talis ymago eius.

Omoreusis exponit' in quarta parte in c đ tro ¶ pis

On dr totū ul' omē vñ cōponit' ipion
et hinc eciā deus dictus est on q2 suꝑ omni
a est et in omnibus ē Item on ul' onos grece dr ¶ latine asinus

Onag̃.ab onos ul' on grece qđ
est asinus latine.et ager ul' agros qđ est ferum.
vl' agreste.cōponit' hic onager.gri.penul' correpta
.i.siluestris et ferus asinus.

Onero.ras.in onus oneris vide.

Onesimus.mi.penl' cor̃ ꝓpū nomen viri.

Onesiphorus.ri.ꝓpū nomen viri.et cor̃ penl'.

Onias ie ꝓpium nomen uiri.et acuit penultimā

Onica herba aromatica ꝫ pap.ul' sic dr in his
torijs.onica dr ostreola parua.suaue redolens.
magnitudine humani unguis.vñ et onica.q2 o
nix g̃ce unguis latine.Ostreola autē est quidam
piscis.Alexander autē nequam ponit talem uer
su3.vngula dat nobis qđ et onica signat et onix

Onicinus.cini.mas.ge.penl' cor̃ genus lapidis
ul' metalli ꝫ paꝑ et est appositiua constructio cū
dr lapis onicinus.i.ens onix potest declinari eciā
mobilit' onicinus.a.ū.possesiuū de onix et tunc ¶ prod penl'

Oniculus oniculi penultima cor
repta.idem lapis quod onix.

Onicus in onix uide.Et corripit ni.

Onix.cis quedā gemma appellat'.sic dcā quia
habeat in se ꝑmixtū candorem in similitudinem
vnguis humani.onicē eni greci vnguem dicunt
vñ hic onicus ul' oniculus ꝓ eodem lapide.et cor̃ ¶ pnl' geniū onicis

Onocentaurus.onos quod
ē asinus componit' cū centaurus et dr hic onocē

taurus.i.asinus mixtus homini natura agrestis dictus sic quia superior pars sit similis homini posterior uero asino ut dicit papias

Onocratulus uel onocratulon dicitur ab onos quod est asinus. quedam auis quia faciem gerat asini. Flaz sic dicitur stulta facies et abducta. uel onocraculos grece latine longum rostrum dicitur. et est auis similis cigno ut dicunt secundum hug. et cor. penul. vnde in aurora dicitur Pax onocratulus cigno sortum dat in undis

Onoma.i.nomen ulterius ac. vide de hoc in noma

Onomatopeia.onama quod est nomen componitur cum poio.i.fingo. et dicitur hec onomatopeia.pepe.i.confirmacio uel confictio nominis. ut in nomine ficticio. onomatopera tamen quia ita large accipitur quia eciam comprehendit ubi confirmacionem et hinc onomatopeius.a.um.ad onomatopeyam pertinens uel compilatum uel fictum per onomatopeiam secundum hug. Donatus autem in tractatu de tropis ita dicit onomatopeia est nomen de sono factum vt tinnitus eris. clangor quoque tubarum. Beda uero sic dicit onomatopeia est nomen de sono factum. vt cimbalum tinniens clangor tubarum et similiter properates animalium vt rugitus leonis. balatus ouis. ruditus asinorum. sibulus serpentum. latratus canum. ceterum quoque uoces confuse animancium que in scripturis sanctis sepe repiuntur vt in iob quarto. rugitus leonis et uox leene. et feruens et frendens sorbet terram. De hoc eciam dixi in quarta parte in capitulo de tropis

Onos uel on grece latine dicitur asinus

Onus oneris.i.sarcina.pondus et cor. penul. gen. vnde hoc onusculum.li. et onustus.ta.tum.i.sarcinatus. et onusto.tas.sarcinare et componitur deonusto tas ualde onustare uel onus auferre. et est actiuum cum suis compositis. Item ab onus onerosus.sa.sum.ponderosus a datiuo addita.tas. hec onerositas. et onero.as.grauare.onustare.sarcinare. et componitur deonero.ras.exonero.ras.i. valde onerare uel onus auferre. Et est actiuum cum omnibus suis compositis vnde in grecis dicitur. accusat semper onero sed pondero per se. accusat intellige.i. actiuum est et accusatiuum casum regit

Opacus ab ops opis dicitur opacus.ca.cum. et producit penul.i.obscurus uel uiriditate condensus. quia autem dicitur opacus quasi optus celo. et hi est et comparatur.cior.simus. vnde opacce.cius.sime.aduerbium. et hec opacitas.tatis. et opaco.cas.obscurare condensare. Et est actiuum cum suis compositis.

Opalia sunt opis dee festa que et fauria dicitur quia fauet frugibus et faria eciam uocatur quia tunc puer fari primum et loqui incipit cum eam attingit. et dicitur ab opis dea

Opella ab opa dicitur hec opella.le. diminutiuum parua opa uel domuncula ubi opes uenduntur uel ubi officia aguntur in foro

Opera.re.in opus vide.

Operculum.li.in operio.ris.est

Operepcium.opa.re.componitur cum precium. et dicitur hoc operepcium.cij.i.utilitas uel necessitas secundum hug. uel secundum papiam operepcium est necessarium utile uel magno ope

Opculum.li.in opio.ris. vide.

Opimen.nis.ge.neu.i.tegimen ab operio ope

Operio.ris.rui.operiri optum. ris et producit.ri.i.tegere vnde opertus.ta.tum. vnde hoc opermen operiminis.i.tegimen. vnde hoc opimentum et hoc opertorium. et hoc opculum. vnde numeri xix. vas sine operimento immundum erit. vel sine opculo secundum aliam literam quia dicitur hoc opculum.li.per sincopam. Opio componitur cooprio quod componitur discooprio. Item ex ob et pario componitur opior.riris.opertus deponens.i.expectare et producit primam. sed operior passiuum primam cor. secundum hug. et ut probat pris. opior deponens componitur cum ob et parior. quod patet per eius participium optus ut dixi in experior riris. Et ut dicit magister bene. operior quando est passiuum cor.o.ante p vnde ouidius. Stantibus extat aquis operitur ab equore moto Idem facit eius actiuum. quia componitur ex ob et pario subtracta.b. deponens autem producit o vnde Orac. Nec tardum opior nec precedentibus insto. Idem contingit in suo participio. ut opiens. Vnde prudenc. Opiens propriis morituram uiribus iram Propter hoc dicunt multi quod deponens geminat p. ut sit ibi posicio. quod michi non videtur sed producit tantum ad differenciam passiui. uel pocius necessitate metri. quia sine dubio naturaliter breuiatur tam in passiuo quam in deponenti. Consueuit autem.b.mutari in.p. ut appeto sed in operio et in operior abicitur. sicut dixi in apio

Operor ab opus uel opa dicitur operor raris. operando facere uel auxiliari inuigilare. Et componitur coopior.aris.coauxiliari

Operosus.sa.sum.dicitur ab opa et est oposus laboriosus intentus studiosus uel oposus ab ope.i.utilis uel opibus plenus.

Opes ab ops opis quod est terra deriuatur hec ops opis. et pluraliter hee opes opum. sed nominatiuus singularis deficit secundum usum. Et est nomen diuisidinium aliud signat in singulari et aliud in plurali. opis opi opem ope.i.auxilium.tutela studium.nisus. sed opes in plurali.i.diuicie. Inuenitur tamen in singulari quandoque pro diuicijs et in plurali pro auxilio. Et hinc hec opis opis quedam dea que putabatur opibus preesse. et cor.o.Xw Querit pauper opem. querit auarus opes. et scias quod hec ops pro terra habet nominatiuum in usu et interposita.J. facit genitiuum opis. et est primitiuum. et dicitur ops terra quia opem ferat frugibus. que alio nomine dicitur cibele. et ut dixi in ops antiquitus dicebatur hic et hec et hoc ops opis.i.diues. fecundus opulentus. et inde potest componi inops .i.pauper

Opico.ab ops opis quod est terra dicitur opico.cas.i.corrodere et diminuere. quia omnia terra corrodit et diminuit. vnde opicus.ca.cum.i.corrodens. vnde iuuenalis. Et diuina opici redolebant carmina mures et hinc opici dicuntur balbucientes et uba quodammodo diminuentes. opicus eciam dicitur quicunque alterius lingue genus corrumpit.

Opifer.ra.rum.opem ferens ab opis et fero fers et corripit penultimam.

Opifex opificis penul. cor. communis ge. opem faciens uel ferens ab opis et facio.cis. uel fero fers. Item opifex opificis.i.artifex peritus scilicet opus faciens. ab opus et facio facis.

Opilio. ab oue dicitur opilio.lionis. quasi ouilio scilicet custos uel pastor ouium. et est idem quod ouilio. Et producit.o. vnde virg. in bucc. venit et opilio tarde uenit bubulcus. Allexander uero sic dicit. Dux est opilio cui nomen ouile ministrat.

Opimatissimus ab opimo.as. deriuatur opimatus ta.tum. et comparatur.cior.simus. et sic legunt quidam Judith ij. Ciuitatem opimatissimam.i.opulentissimam. quidam tamen dicunt ibi opinatissimam.i.famosissimam

Opimatus.ta.tum.in opimatissimus est

Opimo.mas.in opimus est.

Opimus. ab ope dicitur opimus.a.vm. opulentus uel abundans. vnde opimo.as.auj.are.i.fecundare opulentare. et producit penul. orac. in epy. Inuidus

alterius marcessit rebus opimis
Opinatissimus.a.vm.in opinatus est
Opinatus.ta.tū.opinione pceptus vł manifes
tus et cōpatur opinacior.simus vnde opinate.eius
me.adūbiū.et dr ab opinione opinatus nomen
vn̄ ꝑ unam lrāz iudith ij.ciuitatē opinatissimaz
.i.famosissimam vł manifestissimam.
Opinax.ab opinione dr h et h̄ opinax.nacis.
frequenter opinatus vł manifestus sicut dicimus
leccatorem opinacem esse manifestum omnibus.
Opinio.ab opinor aris dr h̄ opinio onis.puta
men vł suspicō vł fama.et ꝓpe dubia.et est opi
nio quedam extranea posicō.ut uult aristotiles
in ij topic.pap̄ uero dicit.Opinio rumor fama
nomen aura popularis ¶ Hic nota q sicut bn̄ h̄
dic in v de consideracōne.Intellectus racōni inni
tit.fides autoritati.opinio sola uerisimilitudine
se tuet.hn̄t illa duo certā ueritatem.ſ fides clau
sam inuolutam intelligentiā nudā et manifestaz
Cetez opinio certi nichil hn̄s uerū p uerisimilia
querit pocius q̄ apphendit.omnino in hijs cauē
da est confusio ne aut incertū opinionis fides fi
gat aut quod firmū fixū q̄ fidei ē opinio reuo
cet in qōnem.Et h̄ sciendū q opinio si habz as
sercōnem temeraria est.fides si habet hesitacōnē
infirma est.Itē intellectus si signata fidei temptet
irrumpere reputat effractor scrutator q̄ maiesta
tis multi suā opinionem intellectum putauerunt
et errauerunt.et quidem opinio pt putari intel
lectus Intellectus opinio non potest.vn̄ h̄ accidit
ꝓfecto.q̄ h̄ falli et fallē potest.ille n̄ potest.aut
si potuit falli.intellectus n̄ fuit ſ opinio.verus
nempe intellectus ctam habet non mō ueritatē
ſ eciā noticiam ueritatis ¶ Possimus sigula hec
ita diffiniē.fides est uoluntaria quedā et certa p
libacō necdū ꝓpalate ueritatis.Intellectus ē rei
cuiuscumq̄ inuisibilis certa et manifesta noticia
opinio est q̄si ꝓ uero habere aliquid q fl̄m esse
nescias.ergo ut dixi fides ambiguū non habet ā
si habet fides non est ſ opinio.Quid distat ab ī
tellectu nempe qd et si non habet inctum n̄ ma
gis q̄ intellectus.habet tamen inuolucrū qd non
intellectus.deniq̄ q intellexisti non est de eo q
ult q̄ras.aut si est n̄ intellexisti.nil aūt malumus
scire q̄ que fide iam scimus nil superit ad beati
tudinem.cū que iā certa sunt nobis erunt eque
et nuda.vide in fides.Et scias q certitudo est de
terminacō intellectus ad vnum
Opinor.aris.opinatussum.putare.existimare.
vnde h opinator et opinatorius.ria.riū.et h et
h̄ opinabilis et h̄.le.et hinc opinabiliter adūbiū
et h̄ opinabilitas.tis.Et componit h et h̄ inopi
nabilis et h̄.le.vnde inopinabiliter adūbiū.et h̄
inopinabilitas.tatis.Itē ab opinor h et h̄ et h̄ o
pinans.nantis.et ꝓd.pi.vnde quidaz.Absit opi
nari prauos peccata lucrari.et in aurora.vn̄ q
attineat ad ius herodis opinans.
Opinosus.ab opinione opinosus.sa.suz.opini
one plenus.pceptus vł pcipiens.
Opiparus.ab opipo.pas.deriuatur opiparus.
ra.rum.i.elegans vł abundans.vel cōponit ab
ope et paro paras.et inde opipare adūbiū.i.ele
ganter vł abundanter et cor.pa.
Opipo.ab ope dr opipo.pas.paui.pare.i.no
bilitare.uel renouare.uel recomponere.aut post
planctū in conuiuio gaudere

Opis huius opis vide in opes
Opiter opitris.i.iupiter q̄si opis pater.i.auxi
lij vł illius dee scz terre vł opū pater.Et tunc cō
ponit ab opis et pater.uel opiter dr q̄si obiter.i.
puer qui natus est post obitū patris.idem et pos
tumus.vł dr opiter puer cui auo uiuo pater est
mortuus anteq̄ nasceret Et dr opiter q̄si obpat
quia in loco est patris.
Opitulor.opis cōponit cū tulo.lis.qd dicebāt
antiqui et dr opitulor.aris.auxiliari opem ferre
vn̄ opitulanter.i.auxilianter et opitulatim idem
et h̄ opitulamen.inis.et h̄ opitulencia.cie.et h
opitulatus tus.tui.et h̄ opitulacō.onis.auxiliū
sustentacō.vn̄.apłs ad cor in pma epła c xij.o
pitulacōnes gubernacōnes posuit deus in ecclesia
et cor opitulor penł.sicut tulo vł tuli pmam
Opobalsamū.balsamū cōponit cū opos qd ē
incisio vł cauna vł cortex.et dr h̄ opobalsamū.
mi.i.cortex balsami.vł liquor manans de conci
sione corticis p caunas.cortex enim illius ligni p
cussus ungulis ferreis p caunas eximij odoris gut
Oporteo.opis cōponit cū porto.¶ tā distillat
tas.et dr oporteo.tes.tui.tere.q̄si opem portare
ſ modo non est in usu nisi impsonale ab eo deri
uatū scz optet.Et inde oportunus a um.i.conue
niens.utilis.necessarius.Et cōpatur vnd oportu
ne nius me adūbiū.et h̄ optunitas.tatis.ꝑ.hug
Et ꝓd pmam optunus licet optet eam cor.vnd
in doctrina rudiū dr oportuna sibi semp prudencia
a gliscit.Sed dicunt quidam q oportunus gemi
nat.p.ut pma sit longa.ſ credo q pma naturali
ter sit longa licz in oportet pmitiō sit breuis.et
istius opinionis fuit magister bene.vn̄ dicit qui
daz dicunt de h̄ nomine oportunus qd geminat
p ut sit ibi posicō.ſ h̄ michi non placet ymmo
est prima naturaliter longa cum in suo uerbo o
portet sit naturaliter breuis.
Oppedio.dis.in pedo dis uide
Opos dr incisio vł cauna vł cortex.Itē opos
Oppando oppandis ex ob et pando cō .i.uisio
ponitur vide in pando pandis
Oppello oppellis oppuli oppulsum vndiq̄ vł cō
tra pellere.ex ob et pello pellis
Oppeto.tis.in peto.tis.vide
Oppidanus ab oppidum dr oppidanus na nū.
.i.castellanus in oppido manens et ꝓd da
Oppido adūbiū.i.ualde et dr ab oppidū
Oppidulū li.diminutiū puū oppidū
Oppidū.opis cōponit cū do as et dr h̄ opidū
di oppidū dr q̄lz ciuitas pter romā.et oppidū dr
castrū et ꝓpe magnū castrū.et dr oppidū q̄si dans
opem vł opes ab ope vł ab opibus ibi reponen
dis q̄ muitū sit contra hostes.vł dr oppiduz per
duo.p.ab opposicōne murorū ita uult hug.et sic
videt uelle q opidum scribi debeat p unuz.p.si
cōponatur ab opis vł opes.Si autē descendat ab
oppono.nis.scribi debeat p duo.p.tam̄ scias q
opes vł opis cor pmam ſ ꝓd oppidum pmam
vn̄ luc in iiij.Eruerent nulli uallarent opida mu
ri.vn̄ uidet aliquibus q oppidū semp scribatur
Oppignero as componitur ¶ per geminum p
ex ob et pignero pigneras.uide in pignero.
Oppilo os cōponitur cū pilo.las qd ē in pila
tundere.et dr oppilo las penuł ꝓd os obturare
obstruere occludere obtundere.et ꝓpe os q̄si pila
re os.ꝓpha.omnis iniquitas oppilabat os suum

ħ ponitur simpliciter ꝓ obturare ꝫ hug᷒ papias
narrans opinionem aliquoꝝ dicit ꝙ obpilo ob
pono scribunt᷑ p.b.ꝫ postea dicit ꝙ scribi debꝫ
ꝑ.p.et postea subdit.ħ tamen p.b.melius.hn̄t
ꝑ.p.vn̄ ꝑ geminum.p.scribi debet ꝫ eū.et vide
tur ꝫ eū ꝙ cōponatur ex ob et pilo.et mutatur
ꝫ regulas pristiani.b.in.p.

Oppleo ex ob et pleo ples qđ n̄ ē in usu cōpo
nitur oppleo opples pleui pletū.i.implere uł ob
scurare.tren.mulier lacrimis opplet os

Oppono ex ob et pono nis cōponitur oppono
nis opposui oppositū.i.interponere obicere vnđ
oppositus.ta.tū.et a genitiuo oppositi addita.o.

Oppressum iri.iob xxij et puta.¶ Hit opposicō
bas te tenebras non uisuꝝ et impetu aquaꝝ in
undancium non oppressum iri.i.ꝙ nō opprime
ris uł ꝙ non opprimendus esses impetu aquaꝝ
inundanciū.Et nota ꝙ qn̄ iste infinitiuus iri po
nit᷑ in supplecione ubi impsonalis.requirit ante
se ablatiuū cū ꝑposicōe a uł ab ut ueꝝ est a me
amatū iri.i.ueꝝ ē ꝙ ego amabo ꝫ si ponatur ī
supplecōe ubi ꝑsonalis requirit accusatiuuꝫ ante
se.ut ueꝝ est me amatū iri.i.ueꝝ est ꝙ ego ama

Opprobriū probriuꝫ cōponitur cū ob et ¶ bor.
dr̄ ħ opprobrium ꝓbrij ꝑ geminū p qꝛ mutatur
b in p ꝫ regulas pris.et ħ eciā uult pap.et dr̄ op
ꝓbrium vituperiū dedecus derisio.vn̄ ħ opprob
olum.li.di.et opprobosus.sa.sum.et cōpatur vn̄
opprobose.sius.me.et ħ opprobositas.tatis.

Oppugno.nas.vide in pugno.nas.

Oppuli.listi.est ꝑteritum de oppello.lis.

Ops opis vide in opes.

Optatiuus.ab optatus.ta.tū.dr̄ optacius.cia.
cium.et interposita.u.consonante frequencius dr̄
optatiuus.a.um.i.desideratiuus vn̄ ħ optatiuus
quidā modus ubi qꝛ designat optacōnem.Et sci
as ꝙ optatiuus modus habet omnia tempa ꝫ
coniuncta sicut et infinitiuus scꝫ pn̄s et ꝑteritū ī
ꝑfectum coniuncta.ꝑteritū ꝑfectum et plusquāꝑ
fectum coniuncta.futuꝝ habet diuisim.

Optato.ab optatus dr̄ optate adūbiū ꝓ q̊ in
uenit᷑ optato.i.desideranter uł eligenter adūbiū
Est eciā optato modi impatiui de opto.tas.

Optimas.ab optimus dr̄ ħ et ħ optimas.atis.
cōmunis ge.et sunt optimates optimi et maiores
et honorabiliores in populo.et eciā milites elec
ti dicunt᷑ optimates et ꝓđ.ma.et ab optimas op
timatī.i.optime honorabiliter.et ac̄ in fine op

Optio ab opto optas optare dr̄ ħ opta ¶ timas
cio onis et ꝑ sincopā ħ opcio onis.i.desideriū uł
eleccō.et eciā optatores dicti sunt quidā milites

Opto tas taui tare.i.desiderare ¶ qꝛ sunt electi
et eligere.vn̄ ħ optacō onis.i.desideriū uł elecci
o.et optatus ta tū et ꝑticipiū et nomen.et ꝫ ꝙ
est nomen cōꝑatur.Opto cōponitur adopto ad
optas coopto tas sił optare.exopto exoptas ual
de opto.ꝑopto tas ꝑfecte optare.opto tas et ei
us cōposita omnia sunt actiua et scribunt᷑ ꝑ.pt.

Opulentus opus cōponitur cū lentos qđ est ple
num.et dr̄ opulentus ta tū et ħ et ħ opulens tis
in eodem sensu.i.diues uł opibus habundans et
plenus et utꝝꝫ cōꝑatur.cior.simus.vn̄ opulen
ter uł opulente.cius.me.adūbiū.et ħ opulencia
cie.et opulento tas.diuitem facere uł fecundare

Opus.ab ops opis qđ est terra dr̄ ħ opus eris
vn̄ ħ opusculū.li.di.et oꝑarius.ria.riū.ad opꝰ
ꝑtinens.uł qui facit opus.et ħ oꝑarius ꝓ eodeꝫ
et oꝑosus.sa.sum.i.utilis uł opibus plenus.et
ħ oꝑa opere in rebus agendis sedulitas uł studi
um intencō uł labor uł auxilium.ꝫ opus est illđ
qđ fit.oꝑacō ipsa rei accō est vide in ociū ¶ Hic
potest queri an opera extra caritatem facta sint
alicuius boni meritoria.ad ħ dici potest ꝙ meri
tū ꝓꝓe dr̄ accō q̄ efficitur ut ei qui agit sit iustuꝫ
aliquid dari.sed iusticia dr̄ dupliciter vno modo
ꝓꝓe que scꝫ respicit debitū ex parte recipientis A
lio modo q̄si similitudinarie que respicit debituꝫ
ex parte dantis aliquid enim decet dantem dare
qđ tamen non habet recipiens debitū recipiendi
et sic iusticia dicit᷑ decencia diuine bonitatis sicut
anshelmus dicit ꝙ deus iustus est cū peccatoribꝫ
parcit et ꝫ ħ eciā merituꝫ dupliciter dr̄.vno mō
accō ꝑ quā efficitur ut ipse agens habeat meritū
recipiendi.et ħ uocat᷑ meritū condigni.Alio mō
ꝑ quem efficitur ut sit debituꝫ dandi in dante ꝫ
decenciā ipsius et ideo ħ meritū dr̄ mitū congrui
Cum autem in omnibus que gratis dantur ꝓma
racō dandi sit amor.impossibile est ꝙ aliquid ta
le sibi debituꝫ faciat q̊ amicicia caret.Et ideo cū
omnia bona tempalia et eterna ex diuina libera
litate nobis donentur nullus acquirere potest de
bitū recipiendi aliquid illoꝝ nisi ꝑ caritatem.et
ideo oꝑa extra caritatem facta non sunt merito
ria ex condigno neque eterni neꝗ tempalis ali
cuius boni apud deū.ꝫ qꝛ diuinā bonitatē decet
ut ubicūꝗ disposicōnem inuenit perfeccōneꝫ ad
iciat.ideo ex merito congrui dr̄ aliquis mereri a
liquod bonū ꝑ oꝑa extra caritatem facta.et ꝫ ħ
oꝑa extra caritatē facta ad triplex bonū ualent
scilicet ad tempaliū consecucōnem ad disposicōeꝫ
et grām et ad assuetudinē bonoꝝ.et ħ attendens
basilius dicit in hexa omeł iij.Pars modica tem
poris fenerata deo non solū ipā non deperit sed
cū magnis ab eo rependit᷑ incrementis ¶ Valent
eciā ꝫ augus ad tollerabilius extremi iudicij sup
pliciū senciendū.Sed ħ indiget exposicōe.et ide
o nota ꝙ diminucō pene infernalis potest intelli
gi dupliciter.vno mō ita ꝙ quis liberet᷑ a pena
quā meruit.Et sic cū nullus liberet᷑ a pena n̄ sit
absolutus a culpa.qꝛ effectus non diminuuntur
nec tollunt᷑ nisi diminuta uł ablata cā ꝑ oꝑa ex
tra caritatē facta.que neꝗ culpaꝫ tollere nec di
minuere possunt.pena inferni mitigari n̄ potest.
Alio modo ita ꝙ meritū pene impediatur et sic
huiusmodi oꝑa diminuunt penam inferni.ꝓmo
qꝛ homo reatuꝫ omissionis euadit q̊ huiusmodi
opera ꝑficit.secundo qꝛ huiusmodi oꝑa qꝛ aliq
modo ad bonuꝫ disponunt.ut homo ex minori
conceptu eciam peccata faciat.uł eciam a mł'tis
peccatis ꝑ huiusmodi opera retrahitur.sed dimi
nucōnem uł dilacōnem tempalis pene merentur
huiusmodi oꝑa eodem modo sicut et bonoꝝ tꝑa
lium consecucōnem.Quidā dicunt ꝙ diminuitur
pena quantū ad ꝩmē conscientie licet non q̄ntū
ad ignem.ꝫ ħ non uidet᷑ veꝝ qꝛ sicut pena ignis
equatur culpe.ita et pena remorsionis consciencı
e.vnde similis racō est de utroꝗ. ¶ Sic ergo pla
ne intelligas ut declaratū est illđ qđ dicit augus
in lib̊ de paciencia.Si quis inquit non habens ca
ritatem.que ꝑtinet ad unitatem spiritus.et vin
culū pacis quo ecclesia connectitur.in aliquo scis
mate constitutus ne cristum neget patitur tribu

lacōnes famem ꝑsecucōnem uł flammas uł besti
as uł ipsam crucez timore ihehenne nullo modo
culpanda sunt ista. ymmo et hec laudanda ē pe
nitencia. Non enim dicere possumus melius ei fu
isse ut cristum negando nichil eoꝝ pateret̃ q̄ pas
sus est confitendo. ꝫ estimandū est fortasse tolle
rabilius ei futuꝝ iudiciū q̄ꝫ si xpm̄ negando nichil
eoꝝ pateretur. vnde illud qđ ait apłs ad cor̃. Si
tradidero corpus meū ita ut ardeam. caritatē au
tem non habeaz. nichil michi ꝓdest. intelligatur
ad regnū optinendū non ad extremi iudicij tolle
rabilius suppliciū subeundū. ut expositū est. Et
scias ꝙ ut dicit phs in iiij eth. habitus opōibꝫ
determinat̃. Idem in eodem. vnusquisqꝫ qualis ē
talia dicit et opat̃ et uiuit. sic si non alicuius gra
cia operetur. vide in vita.

Ora ore sine aspiracōe est regionū uł finiū uel
uestiū. Qn̄ eciam est pluralis numeri de os oris
non aspiratur. ꝫ qn̄ signat tempus aspirat̃. vide
in hora hore in. h. littera.

Oraculū. ab os oris đr h' oraculū oraculi. i. di
uinū responsum qꝛ ore petitur et ore datur et o
raculū locus ubi datur et accipit̃ oraculū ꝫ hug
pap̄ eciā dicit oraculū celeste responsum uł ipm̄
delubꝝ. et đr ꝫ quosdam ab oro. ras. vn̄ in histo
rijs đr responsum diuinū đr oraculū qꝛ orantibꝫ
dat̃ vide in sompniū et ꝓpiciatoriū

Orarium. ab ora ꝓ extremitate uestiuz deriua
tur h' orarium. rij. scilicet limbus qui apponit̃ o
ri. i. margini et extremitati alicuius uestimenti cā
ornatus Itē orariū p̄t dici ab os ris et tūc orariū. i.
pepłm scꝫ in fulda illa q̄ inuoluit et opit ora. i.

Oracō. ab oro. ras. đr h' oracō. nis. et Uultus
đr oracō q̄i oris rō. et est eth. et est quintuplex o
racio. Est eniz oracō copulata et ligata in metris
absoluta in ꝓsa. allocuta in epistolis disputatiua
in dialogis. relatiua in historijs Itē oracōnum
alia ꝑfecta. alia impfecta. Oracio perfecta est illa
que ꝑfectum sensuz generat in animo auditoris
ut homo currit Impfecta est illa que impfectuz
sensum generat in animo auditoris ut homo albꝫ
vł oracō ꝑfecta est ordinacō dicōnum aptissime
ordinataꝝ. vł oracō ꝑfecta est ordinacō dcōnuz
congruam ꝑfectam qꝫ sentenciā demonstrans.
Spēs ꝑfecte oracōnis sunt quinqꝫ scilicet indica
tiua ut ego lego qꝛ fit p ūbū indicatiuū indicati
ue positū. Impatiua ut lege libros fac ignem. op
tatiua seu dep̄catiua ut utinam essem bonus uel
miserere mei deus. Dubitatiua seu interrogatiua
ut quis currit. vocatiua ut o petre. Et ut dicit bo
ecius. oracio uocatiua est ꝑfecta et h' ueꝝ est ex
pte loquentis qꝛ sufficit ad dirigendū ꝫmonem.
ut o petre. Impfecta tamen est ex pte audientis
qꝛ absqꝫ nomine et ūbo nulla est ꝑfecta oracō. Il
le enim qui audit non quiescit nisi audito uerbo
ut o martine ueni huc. Et nota ꝙ cum đr ego le
go ūgiliū. h' est una oracio et una constructō et
una locucō. oracō est indicatiua constructio tran
sitiua locucō de p̄senti et affirmatiua. et sic de o
racōne possumus loqui ꝫ gramaticū. ꝫ uero the
ologum oracō est peticō diceciuz a deo ut uult
damascenus. Et scias ꝙ attencō in oracōne debꝫ
manere ꝫ uirtutē. Sed non requirit̃ ꝙ semp ma
neat p actus essenciam. manet autē ꝫ ueritatem
qn̄ aliquis ad oracōnem accedit cū intencōne a
liqđ impetrandi. uł deo debitū obsequiū reddendi

eciam si in ꝓsecucōne ordinis mens ad alia rapi
atur. n̄ tanta fiat euagacio ꝙ omnino depereat
uis pme intencōnis. Et ideo oportet ꝙ frequent̃
hō cor reuocet ad seipsum. et ꝙ dicit ǵǵ illaz o
racōnem deus non audit cui ille qui orat nō in
tendit. intelligendū qn̄ attencō nullo mō oracōi
coniungitur. Et scias ꝙ quatuor condicōnes
exigunt̃ si oracō exaudiri debet. scilicet ꝙ sit pi
a ꝓ se. ad salutem ptinens. et ꝑseuerans. Iste ta
men condicōnes non h' modo requirunt̃ ad effi
caciā impetrandi q̄si nichil impetretur si aliqua
desit. qꝛ qn̄qꝫ aliquis ꝓ alio orans exaudit̃. ꝫ qꝛ
hijs positis semp oracō efficaciam habet impetrā
di. Et nota ꝙ xp̄s quantū homo orat ꝓ nobis
ꝫ ideo nō dicimus xp̄e ora ꝓ nobis. qꝛ xp̄s sup
ponit suppositū eternū. cuius non est orare. ꝫ ad
iuuare. Et ideo dicimus criste audi nos uł miserē
nostri. et in h' eciam uitamus heresiz arrij et nes
torij. nam oracō est actus quidā actus autē sunt
pticulariū suppositoꝝ. et ideo si dicēmus xp̄e ora
ꝓ nobis nisi aliqđ adderet̃ videremur h' ad cristi
personā referre. et ita videret̃ esse consonū errori
nestorij qui distinxit in xp̄o ꝑsonā filij hominis
a ꝑsona filij dei. vł errori arrij qui posuit ꝑsonaz
filij minorez prī vn̄ ad hos errores uitandos eccles
ia non dixit xp̄e ora ꝓ nobis ꝫ xp̄e audi nos uł
miserere nobis. Hic potest queri an sancti ora
ciones nostras cognoscant. ad h' dico ꝙ unusquis
qꝫ beatus tantū in essencia diuina uidet. q̄ꝫtuz p
fecō beatitudinis requirit. h' autē ad ꝑfecōnem
beatitudinis requirit̃ ut homo habeat quidquid
uelit nec aliquid inordinatū uelit. h' autem recta
uoluntate quilibet uult ut ea q̄ ad ipsuz ptinent
cognoscat. vnđ cū nulla rectitudo sanctis desit uo
lunt cognoscere ea que ad ipsos ptinent vnde o
portet ꝙ illa in ūbo cognoscant. h' autez ad eoꝝ
gloriam ptinet ꝙ auxiliuz indigentibus p̄beant
ad salutem. Sic enim dei cooperatores efficiuntur
ꝙ nichil diuinius est. ut dicit dyonisius iij c cel'
ierar̃. vn̄ patet ꝙ sancti cognicōnem habent eoꝝ
que ad h' requirunt̃ et sic manifestum est ꝙ in ū
bo cognoscunt uota et oracōnes et deuocōnes q̄
ad eoꝝ auxilium confugiunt. Et si dicas deus so
lus est inspector cordiū ꝫ oracio p̄cipue in corde
consistit. ergo solius dei est oraciones cognoscere
non ergo sancti nostras oracōnes cognoscunt Re
spondeo cogitacōnes cordiū solus deus p se ipsuz
nouit. ꝫ tamen alij cognoscere possunt quantū
eis reuelat̃ uł p uisionez ūbi uł aliq̄ alio modo
Item animaduite ꝙ q̄uis superiores sancti sint
deo accepciores q̄ꝫ inferiores. utile tamen est mi
nores sanctos eciam interdū orare. Et h' ꝓpt̃ qn̄
qꝫ racōnes. primo ex h' ꝙ aliquis habet maiorez
deuocōnem ad sanctos minores q̄ꝫ ad maiores. ex
deuocōne autē maxime dependet oracōis effectus
Secundo ꝓpter fastidium tollenduz qꝛ assiduitas
vnius rei fastidiuz parit. p h' autē ꝙ diūsos sanc
tos oramus q̄si in singulis nouus feruor deuocō
nis excitatur. Tercio qꝛ quibusdam sanctis datuz
est in aliquibus specialibus causis p̄cipue patro
cinari. sicut sancto antonio ad ignem infernalem
Quarto ut omnibus honor debitus exhibeatur a
nobis. Quinto qꝛ pluriū oracōnibus qn̄qꝫ impe
tratur qđ vnius oracōne non impetraretur. Sꝫ
querit ǵǵ in xxxiiij moraliuz. an sancti orent ꝓ
dampnatis cū dominus p̄cipiat in euangelio ora

te ꝓ ꝑsequentibus et calūpniantibus uos. Et re
spondet orant ꝓ inimicis suis sancti eo tempore
quo possunt ad fructuosam penitenciam eorum
corda conuertere atqꝫ ipsa conūsione saluare. q̇d
eniꝫ aliud ꝓ inimicis orandū est. nisi q̇d ait apl's
ut det illis deus penitenciam ad cognoscendū ue
ritatez. et resipiscant a diaboli laqueis a quo cap
tiui tenentur ad ipsius uoluntatem. et quō ꝓ ill'
tunc orandū ul' orabitur. qꝛ iam nullatenus pos
sunt ad iusticie opera ab iniquitate cōmutari. Ea
dem itaqꝫ causa est cur non oretur tunc ꝓ homi
nibus eterno igne condempnatis q̄ nunc et causa
est ut non oretur ꝓ dyabolo angelis qꝫ eius eter
no supplicō deputatis que nūc eciam causa est ut
non orent sancti homines ꝓ infidelibus homini
bus impijs qꝫ defunctis qui de eis utiqꝫ quos et'
no deputatos supplicō iā nouerunt añ illū iudicis
iusti conspectum oracōnis sue meritū cassari refu
giunt. Sic quippe eoꝝ mentes ꝑ hoc iudici iustis
simo inherent ius discrecōnis absorbet. ut om̄ino
eis non libeat quidq̇d ab illius eterne glorie sub
tilitate discordat. ¶ Oracio dominica scilicet pater
noster in peticio est. Item quare debemus ad ori
entem orare dicemus in tabernaculum. ¶ Item
quō sciencia unius sancti conspicabilis est alteri.
dicam in uitꝝ. Itē uide in caritas. Itē de cognicio
ne mortuoꝝ bonoꝝ et maloꝝ dixi in defunctus.
Item uide in sanctus. Item de utilitate oracionis

Oraciuncula. le. di. ꝑua oracio ¶ dixi in iacob.

Orator. ab oro. ras. d̓r h̓ orator. toris. i. actor.
defensor. patronus. causidicus. aduocatus. ꝫ pap.

Oratoriū. ab oracione d̓r orarius. ria. riū. et h̓
oratoriū. rij. scilicet locus orandi tantum oracōi
consecratus in quo sicut dicit august. in speculo
clericoꝝ. Nemo aliquid agere debet nisi tantum
id ad q̇d factum est vñ et nomen accepit

Orbis a rota d̓r h̓ orbis huius orbis. i. rotundi
tas circuli. et eciā cuiuslibet rei. qꝛ q̈i rota est. vñ
et orbis d̓r mundus ꝓpter rotunditatem vnd̓ h̓
orbiculus. li. di. et orbiculus eciā d̓r quelibet bre
uis rotella. Et cōponit̄ orbis cū terre ul' terraꝝ.
Et d̓r h̓ orbisterre. ul' h̓ orbisterraꝝ mas. ge. q̇d
dinoscitur ex sui principio sicut quisqꝫ. qꝛ scilicꝫ
orbis est mas. ge. et quis.

Orbita. ab orbis d̓r h̓ orbita. te. pen' cor̓ id ē
uestigiū carri ul' rote ab orbe rote dcā. scꝫ actus
q̄ pecus agi solꝫ. et d̓r orbita q̈si orbis iter et uia et

Orbiuīuecij cōponit̄ ex integris diu ¶ est ethi.
soꝝ geneꝝ et nūoꝝ et uidet̄ mirabilis cōposicio.
et declinat̄ orbiuīuecij genitō orbiuīucioꝝ dtō or
bijūuecijs. Ciuitas eniꝫ est que uocatur orbium et
uocatur uecij. ꝫ corrupto nomine nūc d̓r orbeue
tus. et inde ꝓpe dicebant̄ ciues orbici. siue ueiau
tani qui nunc dicuntur urbeuetanj.

Orbo. bas. baui. bare. i. uiduare ꝑuare. et ꝓpe
filijs q̈si orbū facere. vñ orbus. ba. bū. ꝑuatus ce
cus. ꝫ orbus qui filios amisit q̈si amissis oculis.
ꝫ cecus qui oculos ꝑdidit. ꝫ sepe ponitur orbus
ꝓ cecus. Et compatur. vnde orbe. bius. sime. adū.
et h̓ orbitas tatis. i. amissio filiorum uel eciam o
culoꝝ Item orbus d̓r sine parentibus ꝫ hug̓ Qui
dam tamen talem assignant differenciaꝫ inter ce
cum orbū et orbatū. Cecus inutiliter gerit instru
menta uidendi. lumine ꝑuatus violenter d̓r orbꝫ
d̓r orbatus cecatus ul' uiduatus.

Orca. ab orce q̇d est recipere d̓r h̓ orca. ce. et h̓
urceus cei q̈si orceus ꝓ eodē uase. vñ h̓ urceolus

Orcas ab orce qꝛ est recipere d̓r h̓ orcas or ¶ di
cadis. quoddam genus oliuaꝝ. qꝛ multū liquoris
ꝑcipiunt. ul' orce eciam d̓r gͤce rotundū. Inde or
ci apud gͤcos dicuntur testiculi ꝓpter rotunditatē
Et inde quedam oliue dicunt̄ orcades q̈si testicu
lares qꝛ in modū testiculoꝝ crescunt. et cor̓ pen'

Orce gͤce latine recipere. vl' orce gͤce ¶ orcades

Orcestra. ab orce q̇d ē recipe d̓r ¶ d̓r ec rotūdū
h̓ orcestra. tre. i. pulpitū ul' cathedra nobiliuꝫ. qꝛ
eos sepatim a ppl'o recipiebat. et orcestra dicebat̄
locus sepatus in cena ubi nobiles sedebant. vnd̓
et sepe ponitur ꝓ nobilibꝫ. vñ Iuuenalis. Queqꝫ
reportandis posita est orcestra cathedris

Orcula. le. di. ꝑua orca et cor̓. cu

Orcus. ab orce q̇d est recipere d̓r h̓ orcus. ci. i.
infernus. qꝛ semꝑ recipere paratus est ul' qꝛ mul
ta recipeat. vnde oracius in epistolis. Quid vici
ꝓsunt. aut orrea si metit orcus. Grandia cū ꝑuis
non exorabilis auro. vl' urcus d̓r q̈i urgus ab ur
gendo qꝛ urgeat. Itē orci dicunt̄ testiculi ut dixi

Ordeacius. cea. ceū. in ordeicius est ¶ in orcas

Ordeicius ab ordeū. dei. d̓r ordeicius. ea. eū. uel
ordeaceus. ea. eū. q̇d fit de ordeo ul' est. et potest
formari a pl'i ordea addita ceus quedā enim no
mina desinencia in ceus formant̄ a singulari. ut
malua maluaceus. quedam a plurali. ut ab orde

Ordeolū. ab ordeū d̓r h̓ ordeoluꝫ ¶ a ordeaceus
li. di. ꝑuū ordeuꝫ pen' cor̓. et h̓ ordeoluꝫ. li. ꝑuis
sima colleccio in pilis palpebraꝝ in medio lata
ordei granū simil'ans vñ et d̓r.

Ordeū. dei. d̓r ꝫ rabanum ab areo. res. eo qꝛ cici
us omnibus alijs frugibus areat. ul' ordeū d̓r ab
ordine eo qꝛ eius spice. ordinem habent. et orde
um est frigidum et humidū

Ordino. ab ordo ordinis d̓r ordino. as. aui. are
. i. struere componere disponere. vñ ordinatus ta
tū. et cōpatur. vñ ordinate. cius. me. adūbium. et
componit̄ inordinatus. ta. tū. q̇d similiter cōpa
tur. ordino actīn est cum suis compositis et corri
pit. di. vide in situs.

Ordior. diris. ditus ul' orsus. i. ponere telaꝫ qꝛ
cū quis ordit̄ telaꝫ tunc eam incipit Ideo ordiri
ponitur ꝓ incipere. et qꝛ qui loquitur ponit uer
bum sicut qui orditur telam ponit filū post filū
Ideo ordiri ponitur ꝓ loqui. ꝫ cū ad telam ꝑti
net ꝓpe facit orditus. Cū uero ad locucōnem uel
incepcōnem orsus. vñ h̓ orditus tus tuj et h̓ or
sus sus sui. i. actus ordinandi telam uel locucio
uel principiū locucōnis. et h̓ orsum orsi ꝓ eodeꝫ
scilicet ꝓ principio loquendi ul' locucōe. Ordior
cōponitur adordior. diris. i. ualde ul' iuxta ordi
ri. Inde adorsus ꝑticipiuꝫ de ordior diris. i. ualde
ordiri uel ab orditu remouere. exordior. diris. i.
incipere. subordior. diris. i. latenter ul' parum ul'
post ul' subtus ordiri. Ordior et eius composita
sunt deponencia et faciunt supinū in ditū. ꝫ fre
quencius in orsum. similiter intellige de ꝑticipijs
p̄teriti tempis sicut dicit hug̓. pris autē ubi agit
de p̄teritis ūboꝝ tercie coniugacōnis desinenciuꝫ
in dior. ita dicit. In dior q̄qꝫ desinencia. deponen
cia. in sum faciunt supina ingredior in gressum.
ordior orsum. vnde orsus c̈puis sit quarte coniu
gacōnis. et h̓ ueꝝ est ꝓpe loquendo qñ ordior ꝑ
tinet ad locucōnem ul' incepcōnem.

Ordo. ab ordior. diris. d̓r h̓ ordo. dinis. i. disposi

cio vñ ordinarius.ria.riū.ordine status.uł elec
tus uł factus.et h̄ et h̄ ordinalis et h̄.le.vnd̄ or
dinaliter adūbium.Et nota q̄ ut dicit amb̄.pec
cat qui p̄poste agit.nam scire quid facias et nes
cire ordinem faciendi non est pfecte cognicōnis.
Ordinis namq̄ ignorancia conturbat meritorum
formam.et cris̄ dicit qui qd̄ pmū est negligit et
et qd̄ secundū ē excolit.utrūq̄ corrumpit. ¶ Itez
uolo te scire q̄ quidam sunt homines meliores
in minori ordine.et quidaz in maiori ordine siue
statu deteriores.vñ dicit gḡ in pastorali. In exa
mine iusti iudicis mutat merita ordinū qualitas
actionū.Quis enim consideratis ipsis rez ymagi
nibz nesciat q̄ in natura gemmaz carbunculus
p̄fert̄ iacincto.s̄ tamen cerulei coloris iacinctus
p̄fert̄ pallenti carbunculo.q̄a et illi qd̄ ordo na
ture subtrahit.species decoris adiungit.Et hunc
quez naturalis ordo p̄tulerat.coloris qualitas fe
dat. ¶ Sic ergo in humano genere.et quidaz in
meliori ordine deteriores fiunt.et q̄daz in deteri
ori meliores.q2 et isti sortez extremi habitus be
ne uiuendo transcendunt.et illi superioris loci me
ritū moribus n̄ exequendo diminuunt.vñ bene p
ysaiā p̄phaz d̄r.Erubesce sidon ait mare.q̄i enī
p uocem ad uerecundiā sidon adducitur.qñ per
compacōnem uite seculariū atq̄ in hoc mundo
fluctuantiū eius qui munitus et quasi stabilis cer
nitur uita reprobat̄.hoc attendens aug̃ dic̄.sur
gunt indocti et celū rapiūt et nos cum doctrinis
nostris in infernū demergimur.vide in noctua et
in presbiter.Et scias q̄ s̄ dionis̄ noue sunt ordi
nes angeloz sicut dixi in angelus. ¶ Item nota.
q̄ ordo p̄ut est sacramentū ecclesie.est signaculuz
quoddā ecclesie p quez spiritualis potestas tradi
tur ordinato.Septē autē sunt ordines ecclesiastici
p̄pter septiformē grām sp̄us sancti.cuius qui nō
sunt pticipes ad grados ecclesiasticos indigne ac
cedūt.illi uero in quoz mentibus diffusa ē septi
formis grā sp̄us sancti.cū ad ecclesiasticos ordines
accedūt.in ip̄a sp̄ualis gradus p̄mocōne ampli
orem graciā accipē credunt̄.Tales enī ad ministe
riū spirituale eligendi sunt clerici.qui digne pos
sunt dominica sacramenta tractaē.Melius ē enim
sacerdoti domini paucos habere ministros qui pñt
digne opus dei exercere q̄ multos inutiles q̄ or
dinatori onus inducant. ¶ In sacramento autem
septiformis spiritus.septē sunt gradus ecclesiasti
ci.scilicet hostiarij lectores exorciste acholiti sub
diaconi diaconi sacerdotes.oīs tamen clerici uo
cant̄.i.sortiti Quoz nomina et racōnes nominū
ysid̄ in septimo lib̄ ethi exponens ait. ¶ Hostia
rij idem et ianitores sunt qui in ueteri testamen
to electi sunt ad custodiam templi ut non ingre
deretur illud immundus.dicti autē sunt hostiarij
q̄ p̄sint hostijs templi.Ipsi enim tenentes claues
omnia intus extra q̄ custodiunt.atq̄ inter bonos
et malos habentes iudiciuz dignos recipiunt in
dignos respuunt.vñ et eis cū ordinantur claues
ecclesie dant̄ ab episcopo.Et d̄r eis sic.agite tam
quam racōnem deo reddituri p̄ rebus que claui
bus istis recluduntur.h̄ officiuz dominus in sua
psona suscepit qñ flagello de funiculis facto uen
dentes et ementes de templo eiecit.Ipse enī hos
tiariū se signans dicit ego sum hostiū p me si q̄s
introierit ingredier̄ et egredietur.et pascua inue
niet. ¶ Secundus est gradus lectoz.lectores a le
gendo sicut p̄s a p̄s canendis uocati sunt.illi enī
p̄dicant poplis qd̄ seq̄tur.Isti canunt ut excitēt
ad cōpunccōnem animos audienciū.licet quidaz
lectores ita miseranter p̄nuncient ut quosdā ad
luctum lamentacōnes q̄ cōpellant Idem.et p̄nū
ciatores uocantur q̄ porro annunciant q2 tā ex
it clara eoz uox ut et longe positoz aures ad im
pleāt.Ad lectorem autē ptinet lecciones p̄nuncia
re et ea que p̄phe uaticinati sunt poplis p̄dicare
ut iā ex officio legat in ecclesia p̄phias et leccio
nes.vnde et ei uidente pplo tradit̄ ab epō codex
diuinaz leccionū.et d̄r ei.accipe et esto uerbi dei
relator habiturus si fideliter impleueris offm̄.ptē
cū hijs qui ūbū domini ministrauerūt. ¶ Qui ad
hunc gradū p̄uehitur.lr̄az sciencia debet esse in
structus ut sensum ūboz intelligat.vim accentu
um sciat.distincte legat.ne confusione p̄lacionis
intellectum auditoribus auferat.q2 ut ait quidā
Ambulat in tenebris errando clericus omnis.Qui
sine metrorū lege legenda legit.Attendat q̄d in
dicatiue.q̄d interrogatiue sit legenduz.vbi sit in
oracōne facienda distinccō.h̄ enim male seruata
intellectuz conturbant.et alios ad risuz p̄uocant
et auribus et corde consulere debet uox lectoris.
Tercius est ordo exorcistaz exorciste autē ex gr̄co
in latinū adiurantes uł increpantes dicunt̄.Inuo
cant enim sup cathecūos et sup eos qui habent
spiritū immūdū nomen domini adiurantes p eū
ut egrediatur de eis.ad exorcistam ptinz exorcis
mos memoriter retinere manus q̄ super energu
minos et cathecuminos in exorcizando imponē.
D3 autē spiritū mūdū hēre qui spiritibz īperabit ī
mūdis.et malignū expellere d̄ corde suo quē expel
lit d̄ corde alieno ne medicina quā alij facit sibi ñ
p̄sit.et dicat̄ ei medice cura teipsum.hij cū ordi
nantur accipiunt de manu epi libz exorcismoruz
et d̄r eis accipite et habete potestatē imponendi
manus sup energuminos uł cathecuminos.hoc
officō usus est xp̄us cū multos demoniacos sana
uit.h̄ ordo a salomone uidet̄ descendisse.q̄ quen
dam modū exorcizandi inuenit quo demones ad
iurati ex obsessis corporibus pellebant̄ huic offi
cio mancipati exorciste uocati sunt d̄ quibus cris
tus in euangelio. Si ego in belzebub eicio demo
nia filij uestri s̄cz exorciste in quo eiciunt. ¶ Quā
to loco succedunt acholiti .Acholiti ūo greci la
tine ceroferarij dicuntur.a deportandis cereis qñ
legendū est euangeliū uł sacrificium offerenduz
tunc enim accendunt luminaria et deportant̄ ab
eis non ad fugandas aeris tenebras cū sol eo tē
pore rutilet s̄ ad signum leticie demonstrandum
ut sub tipo luminis corpalis illa lux ostendat̄ de
qua legitur.erat lux uera que illuminat omnez
hominem uenientem in hunc mundū.Ad acholi
tū ptinet p̄paracō luminariū in sacrario.ipse cere
um portat ipse urceoluz cū vino et aqua sugges
ta p̄ eucaristia subdiacono p̄parat.hij cum ordi
nant̄ cū edocti ab epō qualiter in officō suo agere
debeant ab archidiacono accipiunt candelabrum
cū cereo et urceolum uacuum. ¶ Quintus est or
do subdiaconoz.gr̄ci ypodiacones uocant̄ q̄s nos
subdiaconos dicimus.Qui ideo sic appellantur q2
subiacent p̄ceptis et officijs leuitaz.oblaciones
enim in templo a fidelibus suscipiunt.et leuitis
supponendas altaribus deferunt.Hij apd̄ hebre
os nathinei uocantur.Ad subdiaconum pertinet

calicē patenam ad altare dei seu cristi deferre et le
uitis tradere eis q ministrare urceolū q et aquam
manile et manutergium tenere episcopo et presbi
teris et leuitis pro lauandis ante altare manibus
aquā pbere. hijs lex continencie imponit. q alta
ri appinquātes uasa corpis et sanguinis xpi portant
vnde illud implere debent. mundamini qui fertis
uasa domini. ad hos ptz tantū de oblacōnibz po
nere in altari qtū sufficere possit populo nec nō
corpales et pallas et subtractoria lauare. Hij cū
ordinantur accipiunt de manu epi patenā et cali
cem uacuum. ab archidiacono uero urceolū cum
aqua. manile et manutergiū. ¶ Diaconorum ordo
sextū tenet locū pp̄ter senarij pfectōnem. h ordo
in ueteri testamento a tribu leui nomen accepit
dnr enim et leuite de h uide in diacon sup in lo
co suo. Septimus ē ordo psbiteroꝝ. de quo in psb
biter dicam. ¶ An degradatus amittat ordinem
habes in missa. ¶ Et scias q cū caracter sit signū
distinctum ab alijs. oportet q in omnibus ordini
bus imprimatur. cuius ecā signū est q ppetuo ma
nent et numq reiterant. vid in caracter. Itē uid
in clericus. Itē in sacramtū. Itē in simonia. Itē in
sacerdos. Itē animaduūte q mortaliter peccat qui
cū consciencia peccati mortalis ad ordines accedit
Sanctitas enim uite requirit ad ordinem de neces
sitate pcepti. s tamen nō de necessitate sacramti.
vnde si malus ordinatur. nichilominus ordinem
habet. s cum peccato habet et utitur eo.

Orea. ab oros qd ē uisio dr h orea ree. i. mons
vnde oreas adis. i. nimpha. uel dea moncium.

Orexia In orexis est. ¶ Orexis. ab os oris dr
et exeo. ut h orexis. huius orexis. i. uomitus ex
iens ab ore Et inde h orexia xie. polifagia. i. mul
ta comestio. nimium desiderium comedendi. Et
cōtingit h infirmitas cū ext naturā comedimus

Organicus. ca. cū. penl cor. ad organū ptinens
et dr ab organum organi.

Organista organiste in organum uide

Organiso. sas. organo cantare et dr ab organū

Organum. ni. penl cor. uidet dici ab orge. et est
organū generale nomen omniū instrumentorum
ul uasoꝝ musicoꝝ Dicit ecā spāliter p quodam
instrumento. organū eciam dr modulacio que fit
in cantilena et pp̄e cū talibus instrumentis ul ua
sis. vn h et h organista. te. qui cū tali instrumto
canit. Et dr s quosdam organum ab orge qd ē
cultura q debemus organis uti ad dei honorem.

Orge grece latine dr cultura ul orge. i. ira

Orgia ab orge. i. cultura dr h orgia horum orgi
orum. pp̄e sacrificia bachi que ad culturā anime cre
debant ptinere. ul orge. i. ira vn h orgia orgiorum
sacrificia uel festa bachi q ibi frequenter moue
bantur ad iram. ul or. i. bonū ge. i. terra. Jn di
cuntur orgia sacrificia bachi. i. ex bonis terre. q
in sacrificijs bachi multū uini et annone expen
debant

Oria ab os oris dr h oria orie. i. fre
num qd ori imponitur.

Oricus ab os dr oricus orica oricum penultima
correpta id est loquax.

Oridicus. ca. cū. penl cor. i. ore dicens. et cōpo
nitur ab os et dico dicis.

Oridurus. ra. rum. i. aspere loquens uel qui nō
uult apire os. et cōponitur ab ore et durus et p
ducit. du.

Oriens ab orior oriris dr h oriens ¶
orientis p orientali plaga mundi vnde h et h o
rientalis et h. le. vnde orientaliter aduūbiū. potest
ecā oriens esse ge. omnis et pticipiū. Quare au
tē ad orientē adoremus habes in tabernaculum

Orificiū. ab os oris et facio cōponitur h orifici
um. cij. i. foramen inferius qd ecā p quolibz fo
ramine dr. et ut dicit amb. uentris sunt duo ori
ficia

Originalis in origineus est ¶

Origineus. ab origine deriuatur origineus nea
neum. et h et h originalis et h. le. vn originalit
aduūbium. vnde originale peccatū dr qd ab origi
ne natiuitatis contrahit. Nam s apl'm oms nas
cimur filij ire. Sz pt queri an pena originalis pec
cati remaneat post baptismū. Ad h dico q pecca
tū originale est pmo et p se infectō nature. et p
consequens inficit psonam. s q dispositō in pso
nā redundat. et s h dupliciter pena originali de
bet. vna in qtū psonam inficit scilicet carencia di
uine uisionis. visio enim diuina actum quendam
designat. actus autem omnis psone est. q actus
indiuiduoꝝ sunt s aristo. vn et carencia uisionis
diuine ad psonam referenda est cū opposita sint
circa idem. Alia pena debet sibi in quantū natu
ram inficit sicut necessitas moriendi. rebellio car
nis ad spm. et huiusmodi. que omnia ex principi
js nature creant ul causant et totā speciem con
sequunt. nisi miraculose aliter aliquando contin
gat. Dicendū ergo est q baptismus infectōnem
originalis mundat s q infectō nature in psonā
redundat. et ideo p baptismum illa pena tollitur
que persone debetur. scilicet carencia diuie uisio
nis. non autē baptismus remouet infeccōnem na
ture. s q ad naturam p se refertur. s hoc erit in
patria qn natura nrā pfcē libertati restituet. et iō
oportet q remaneat illa pena post baptismum
que culpe originali debet s q naturam inficit et
huiusmodi est fomes. necessitas moriendi et hu
iusmodi. Aug autē tractans illud ioh xxj. seque
re me et cetera sic dicit. pductior est pena q cul
pa. ne pua putaret culpa si cū illa finiret et pe
na. ac p h ul ad demonstracōnem debite miserie
ul ad emendacionem labilis uite. ul ad exercita
cōnem necessarie penitencie tēpaliter hominem de
tinet pena. quem iam ad dampnacōnem sempiter
nam reum non retinet culpa vide in pena. ¶ So
let eciam queri si mulier peccasset et homo nō an
contraxissent posteri originalem culpam. Ad hoc
potest dici q si mulier peccasset viro non peccā
te. forte illa in peccato mortua fuisset et deus vi
ro aliā uxorem puidisset. si tamen ex ea filios ge
nuisset dr q illi filij passibilitatē et defectus cor
pales contraxissent non autē originalem culpam
ul defectus qui sunt expte anime. cuius racō as
signat q s phm in xvj li d animalibus. corpus
non est nisi ex femina. anima autē ex mare. nō
ita q anima racōnalis traducat. s q in semine ē
uirtus formatiua p quam alijs aīalibus inducitur
uirtus sensibilis In hoīe uo organisatur corpus et p
paratur ad recepcōnem anime racionalis. Si au
tem econuūso adā peccasset muliere non peccante.
filij ex utroq concepti utrumq haberent defectū
anime et corpis. q ex defcū aīe ecā dfcūs corpo
ris causantur. deficiente enim priore necesse est et
posterius deficere. s non conuūtitur

Orion. onis. mas. ge. dr quoddam astrum ante tau
ri uestigia fulgens et dr orion qsi urion. ab uriā
. i. ab inundacōne aquarum. tempore enim hiemis

oritur.et mare et terras aquis ac tēpestatibus tur bat ꝰ pap.et ꝓđ pmaꝫ sillabam et mediā orion vñ ouiđ.Obstitit orion latona nitentibus astris. ꝭ vide qꝛ inuenit̄ orion ꝓ quodam citharedo.et tūc ꝓđ penł.ꝭ p.coꝛ.vñ ūgilius.Orpheus in sil uis inter delphinas orion.sumit̄ ꝭ eciam ꝓ citha redo.Sed đ obliquis est dubitacō quando ponit̄ ꝓ stella.qꝛ orionis ꝓducit̄ in penł a lucano.ꝭ ab ouidio coꝛ.vnde dicit luc̄ in pmo.g.Ensiferi ni miū fulget latus orionis.Iteꝫ in ix.f.Teste tulit celo decius ut uicti orionis.spondaizat eniꝫ in qn̄ to pede.ꝭ ouidius xiij methamoꝛ.c.coꝛ penł di cens diūsas qꝫ urbes nitiduꝫ orionis ensem.Ad ꝭ dicunt quidam ꝙ ꝰ papiā potest declinari hic orio ul' orion si declinat̄ orio sine.n.ꝓđ penł in obliquis sic nomina desinencia in.o.q̄ retinent o in obliqs ut sermo sermonis simo monis.Si autē declinet̄ ꝭ orion p.n.tunc coꝛ penł geniti.qꝛ tūc magis sapit declinacōnem ḡcam ḡca eniꝫ seu bar bara desinencia in on sepius corripiunt.o.in obli quis.ut sidon sidonis.simon simonis.canon onis vnđ dicunt ꝙ in iob ubi đꝛ.qui facit arturꝰ et o rionas et interiora austri.Et in amos.v.ubi legi tur facientē arturꝰ et orionem debet.o.siue penł coꝛ.qꝛ mag ē declinacō greca.et orion p n expo nitur a ḡḡ.Et ꝭ uidet̄ cōmunis usus approbare ꝙ scilicꝫ in iob.et in amos penł de orionas ul' ori onem corripiatur.

Orior oreris ul' oriris.i.nasci et ꝓfertur ꝰ ter ciam et quartam coniugacōnem.In infinitiuo tm̄ ꝓfert̄ ꝰ quartam.scꝫ oriri.et numqꝫ ori.et hꝫ duplex supinū.ortū ortu.vñ ortus.ta.tū.et ori tū.tu.vnde oriturus.ra.rum.Orior cōponit̄ ado rior adoriris ul' adoreris adortus adoriri.i.ualde ul' iuxta oriri ul' inuadē aggredi.aborior abore ris ul' aborris.i.longe oriri ul' oriendo exire uel aboriri non suo tempore oriri.i.sine lege nascen di.sicut pueri et monstra faciunt.qui ante tēpus debitū nascunt̄.ul' qui contra naturaꝫ nascuntur. vnde abortus.ta.tū.Et inde abortiuus.Coorior. eris.uel.iris.coortus.i.sil' oriri.exorior.eris.uel iris.exortus.i.extra oriri.suborior.i.latent' post ul' subtus oriri.Orior et eius cōposita sunt depo nencia.et ꝓferuntur tā ꝰ terciaꝫ ꝙ ꝰ quartā con iugacōnem.nisi in infinitiuo.qui ꝓfertur tantū ꝰ quartam.et faciunt supinū in ortū.et in orituꝫ ꝭ usitacius in ortū.sil'r ptīcipia futuri tempis usi taciora sunt aboritū ꝙ abortū.Et econtrario ptī cipia p̄teriti tempis ꝰ hug.pris autem in x.li.di cit orior morior tā ꝭm terciaꝫ ꝙ ꝰ et quartā con iugacōnem autores declinauerunt.supina eoꝝ ori tum et moritum.ꝙuis et oriturus non orturus inueniat̄ ptīcipiuꝫ futuri.ꝭ p̄teriti ortus non ori tus đꝛ.sic ergo ꝰ pris et hug orior ꝰ utrāqꝫ con iugacōnem.scilicet terciā et quartaꝫ inuenit̄ decli natū apud antiquos.nunc tamen ꝰ usum moder noꝝ orior est quarte coniugacōnis tm̄.Sꝫ adhuc tenet de tercia orit̄.vñ eccle.pmo.orit̄ sol penł coꝛ.et participiū p̄teriti tempis ortus suꝫ.et.supi num ortum qđ inuenit̄ eciā oritū.vñ oriturus

Oritū orior inuenit̄ ꝓlatum ꝰ quartaꝫ coniu gacōneꝫ et terciaꝫ.et habꝫ duplex supinuꝫ.maxi me ꝰ antiquos.scꝫ orituꝫ et ortuꝫ.Inde oriturus et orturus.et ut dicit hug oritū oritu habet penł ꝓđ ꝰ ꝙ est supinuꝫ ūbi quarte coniugacōnis.et habet eandem correptam ꝰ ꝙ est supinuꝫ uerbi tercie coniugacionis.

Oriundus ab orior.riris.oriundus.da.duꝫ.no men.i.natus ul' nascendus.et regit gtm̄ vnđ in boecio.si reminiscaris cuius patrie sis oriundus

Orix ut dicit glosa in isaia.ca.li.aiāl ē immun dum nec sacrificijs aptū.et ut dicunt quidā orix est animal sil'e muri qđ nos dicimus gliren.Et đ clinatur ꝭ orix origis origi origen de quo habe tur deut' xiiij origen camelopodulū.Nomina enī desinencia in.x.faciunt gtm̄ in.cis.uel in.gis.ex ceptis nix nox senex supellex.

Orisa.se.maneries ē pulmēti et ut dn̄t de ordeo

Orizon zontis.mas.ge.i.media spera apparēs sup terram ꝰ papiam.

Ornia interp̄tatur anathēa ul' anathematizacō

Ornix gallina siluestris ul' ut dicit pap̄ ornix. est gallina affrica piguissima.

Ornizomancia.cie.i.diuinacō que fit in pecto re ul' ortu ul' gustu pulloꝝ.et cōponit̄ ab ornix qđ interp̄tatur gallina siluestris.et mancia diui nacio ꝭm huguicionem.

Orno.nas.naui.nare.i.colere decorare.et deri uatur ab os oris q̄si ora et uultus decorare.vnđ ornamentū đꝛ qꝛ eius cultu uultus et os decoran tur.vñ dicit pap̄.ornamentū.decus.gloria.laus dignitas ornatus ornamenta p̄ciosa uestimenta dicta ꝙ eoꝝ cultu ora uultus qꝫ decorent̄.Et ab orno.as.ꝭ ornatus.tus.cultus habitus uestium decoracō.et ornatus.ta.tū.nitidus.lucidus cultus luculentus Orno ꝰ hug cōponit̄ adorno.as.deor no.as.ualde ornare.ul' ornatū auferre.exorno. as.in eodem sensu.Et est actm̄ orno cū suis com positis. ¶ Hic potest queri an facientes ornamē ta mulieꝝ peccent.Ad ꝭ dico ꝙ si qua ars est ad faciendū aliq̄ opa quibus homines uti non pos sunt absqꝫ peccato.p consequens artifices talia fa ciendo peccant utpote p̄bentes directe alijs occasi onem peccandi.puta si quis fabricaret ydola.ul' a liud ad cultuꝫ ydolatrie ptinens. ¶ Si q̄ uero ars sit cuius opibus homines possunt bene et male uti.sicut gladij sagitte et alia huiusmodi.usus ta lium arcium non est peccatum.si tamen opibus alicuius artis ut pluries aliqui male uterent̄ ꝙuis de se non sint illicite.sunt tam̄ p officium princi pis a ciuitate extirpande ꝰ documētū plōis.Quia ergo mulieres licite possunt se ornare.ul' ut con seruent decenciam sui status ul' eciam aliud super addere ut placeant viris.consequens est.ꝙ artifi ces taliū ornamentoꝝ non peccant in usu talis ar tis.nisi forte inueniendo aliq̄ superflua et curiosa vñ criꝰ sup math dicit.ꝙ eciam ab arte calcioꝝ et textoꝝ multa abscidere oportet.Itē scias ꝙ si cut dicit aug.in lib de ꝭmone dn̄i in monte.Nō in solo reꝝ coopertaꝝ nitore atꝫ pompa.ꝭ eciam in ipsis sordibus et luctuosis posse esse iactanciā et eo piculosior est quo sub nomine ꝭuitutis dei deciperet.et phs in iiij ethicoꝝ ꝙ et supabundan cia et inordinatus defectus.ad iactanciam perti net.vide in vestio

Oro.ras.ab os oris dicit̄ et est orare ore dicere rogare ore raciocinari.Et cōponit̄ adoro.ras.exoro.ras.poro.ras.i.ualđ orare ul' pfecte orare.Oro.ras.est actm̄ cū omni bus cōpositis et ꝓđ.o.ꝰ hug.Quidaꝫ tamen po nunt significacōnes de oro in ꝭ ūsiculo.supplicat implorat.petit.obsecrat.ꝭ notat oro. ¶ An dicē dum sit xp̄e ora ꝓ nobis.et an sancti oraciones

nostras cognoscant. et ꝓ quibus orent. et an sanctos orare debemus. dixi in oracō. Itē quare ad orientem debemus adorare. dicā in tabernaculum

Oroma visio interpretatur ꝫ hug.

Oronon id est tempus

Oros orontis ꝓpū nomen cuiusdā montis hinc videt̄ dici hic orontes tis dux liciorū. qr magnus

Orphanotrophita in orphanotrophiū ē ¶ fuit

Orphanotrophium. Ab orphanus et trophos conuersio componitur h̄ orphanotrophiū phij hospitale vl' alius locus venerabilis in quo orphani conuersantur et pascuntur. Vnde dr̄ hic et hec orphonatrophita. te. qui vel que est custos orphanotrophij siue dn̄s siue dn̄a talis loci.

Orphanus. a. uz. idem est qd̄ pupillus. ꝫ illud grecū nomen est. h̄ latinū. vnd̄ in ps̄ ubi legit̄. pupillo tu eris adiutor. grecus habet orphano.

Orreum ab ordeū dr̄ h̄ orreum. rij. q̄si ordeuz locus est ubi reponit̄ ordeū. Generaliter tam̄ locus ubi reponitur annona. et dr̄ orreū. vl' dr̄ ab horreo. res. qr spicas horret ꝫ prius dictū ꝑualet.

Orsum adūbiū loci. i. in hanc ꝑtem. Inde deorsum. Item orsum orsi potest esse nomen. ab ordior. diris. i. principium loquendi vl' locucō

Orsus. a. ū. inceptus. et h̄ orsum. et h̄ orsus sus. vide in ordior. diris.

Orticola. le. penl' cor̄. ab ortus et colo. lis. i. ortulanus ortum colens.

Ortigia in ortix est

Ortigometra. ortix grece latine dr̄ conturnix. Inde h̄ ortigometra. tre. quedam auis. et ut dicunt est coturnix q̄ gregez ducit. quā terre eā appropīquātē accipiter videns rapit ꝫ hug. pap̄ etiaz dic ortigometra genus auiū. i. conturnices quas veteres nesti interdixerunt. solū enim h̄ animal sic homo caducū morbū h̄z et ꝓd̄ penl' ab allexandro. Dic conturnices designare ortigometra

Ortilio. ab ortus. ti. dr̄ h̄ ortilio onis idē qd̄ or ¶ tulanus

Ortix ortigis fe. ge. grece. latine dr̄.

conturnix. vnde h̄ ortigia. gie. quedaz insula scz

Ortodoxus a doxa qd̄ est gloria. et or ¶ delos tos rectū. dr̄ h̄ ortodoxus. doxi. i. vir recte glorie scz recte credens et ut credit viuens. quo nomine non potest vocari qui aliter credit ꝙ viuit. vnd̄ h̄ ortodoxa. doxe. i. femina recte glorie. et h̄ ortodoxia. doxie. i. recta gloria. et p̄t declinari adiectiuē ortodoxus. xa. xū. ꝫ hug. pap̄ vero dicit ortodoxus rite catholicus homo dr̄ fide rectus et vita ꝓbabilis. qui grece vir recte glorie dr̄. et ꝓd̄ penl'

Ortogomenus. ortos qd̄ est rectū cō ¶ posicōne ponit̄ cū gomenos qd̄ est accentus. et dr̄ ortogomenus. na. nū. i. recte accentuatus q̄si non encleti ¶ catus

Ortogoniū. nij. in ortogonus est.

Ortogonus. ab ortos qd̄ est rectū et gonos qd̄ est angulus cōponitur ortogonus. na. nū. i. recte angulatus. et h̄ ortogoniū. nij. i. rectus angulus. figura plana est enim triangulus. et habet angulum rectum ꝫ hug. et cor̄ go.

Ortographia. ab ortos rectum et graphia scrip. tura. cōponitur h̄ ortographia. phie. penl' acuta. i. recta scriptura lr̄az et sillbaz. Et scias ꝙ ꝑma ps huius opis dr̄ orthographia qr in ea docetur ¶ recte scribere

Ortolanus ab ortus. ti. h̄ ortulanus. lani. cultor orti. Et scias ꝙ antiqui dicebant ortulanus ꝑ. u. in secunda sillaba ab ortus. ꝫ moderni dicunt ortolanus ab orto ꝑ. o. et ꝓd̄ penl'

Ortoneumenus. neuma cōponit̄ cū ortos qd̄ ē rectuz et dr̄ ortoneumenus. na. nū. i. recte modulatus. vnde q̄daz ꝓnomina apud grecos. i. distretiua dicunt̄ ortoneumena q̄si recte modulata. i. recte accentuata ad drām illoꝝ que sunt inclinatiua

Ortonoicus qui tantū emittit q̄tū recipit. et cōponit̄ ab ortos qd̄ est rectū et noicus. Inde ortonoicus qui equo mō recipit et emittit et cor̄ pel'

Ortos grece latine dr̄ rectum

Ortulus. tuli. di. penl' cor̄ ꝑuus ortus

Ortus. ta. tū. ab orior orris ortus. ta. tū. ꝑticipium est. et h̄ ortus. tus. i. natiuitas. et h̄ ortus. ti. secunde declinacōnis. qr semꝑ ibi aliqd̄ oriat̄. et numꝙ sit sine fructu ꝫm hug. pap̄ vero dicit sic ortus. ta. tū. natus genitus subito visus. ortus vero ortus. tui. natiuitas. genitura subita appīcō ꝓcessus. ortus vero orti orto. ager amenus oleribꝫ abundans. vl' ꝑadisus. ortus olerum. Inde dictus ꝙ semꝑ ibi aliquid oriat̄ ¶ Nam cum alia terra semel in anno aliqd̄ creet. ortus numꝙ sine fruc ¶ tu est

Os oris dr̄ ab ostium ge. neu q̄si ostiū qr ꝑ ipsum q̄si ꝑ ostium et cibos intromittimus et sputas foras emittimus vl' qr ꝑ os egrediat̄ v̄ba et ingrdiant̄ cibi. et ꝓd̄ os oris. sed os ossis cor̄. Xu Os oris loquit̄ corio vestit̄ os ossis Ab os oris deriuat̄ h̄ os ossis. qd̄ antiqui dicebāt h̄ ossum et h̄ ossu. et inde gtīs plural' ossuū. sed nūc dicimus os ossis osse ossiū ꝑ i in pnl' silba et dicūt̄ ossa ab ore. qr apparent in ore aptius ꝙ alibi. ymo in alia ꝑte corpis non apparent. Nam ubiqꝫ cute et visceribus obtecta celant̄ vl' dicūt̄ ossa ab uro uris q̄si usta quia olim cremabantur

Os ossis ge. neu. ossiū ossibus in os oris vide

Osa. ab os dr̄ h̄ osa ose. quoddam genus calciamenti. qr ꝑmo de corijs boū ose facte sunt. et q̄uis nūc ex alio genē fiant. pristinū tamen nomē retinent vn̄ osatus. ta. tū. osas habens.

Osanna hebreuz est et accentuat̄ in fine. et ut dicit jero. in centesimo et xvij ps̄. qui manifeste de aduentu saluatoris scriptus est. ꝓ eo ꝙ in septuaginta habet̄ interp̄tibus. O dn̄e saluū me fac in hebreo legimus anna adonay osanna. ꝙ manifestius simacus interp̄tatus est dicens. obsecro domine saluū me fac obsecro. Nemo ergo putet ex duobus v̄bis greco videlicet et hebreo ꝫmone osanna esse cōpositū. ꝫ totū hebraicuz. et signare ꝙ aduentus xp̄i salus mundi sit nec nō ꝑ h̄ ꝙ subiungit̄ osanna. i. salus in excelsis ꝑspicue ostenditur. ꝙ aduentus cristi non tm̄ hominū saluz. sed tocius mundi salus sit terrena iungens celestibus ut omne genu ei flectatur celestium terrestrium. et infernoꝝ. Est autē ut dicit remigius osanna cōpositū ex integro et corrupto. osi enim latine dr̄ salua siue saluifica. Anna vero apud illos est interieccō obsecrandi. Nam apud illos ab obsecrante dr̄ anna sicut apud latinos a dolente dr̄ heu et ꝫ h̄ deberet dici integre osianna. ꝫ corrupte dicit̄ osanna dempta. i. vocali. et interpretatur osanna salua vl' saluifica obsecro. qr ut dictū est osi interp̄tat̄ salua vl' saluifica. anna est interieccio obsecrantis apud hebreos. et subauditur salua populum tuum vl' totum mundum homines et angelos. ipsorum ruinam ex hominibus repando. quidam dicunt ꝙ osanna interpretatur salus. q̄si dicatur tibi detur salus mundi. Aug̃ vero dicit ꝙ osanna est vox obsecrantis magis affectū indicās

q̄ rem aliquā significans. sicut sunt in lingua lr̄a
interiectiones. Et ideo osanna in aliā linguā trās
ferri non potuit sic nec racha. ut dixi sup̄ in alle
luia. ¶ Johannes autē os aureū exponens illud
math xxj. turba autē que p̄cedebat et q̄ seq̄bat̄
clamabat dicens osanna filio dauid sic dicit. meō
res populi mirabiliū eius q̄ ostendit eis. et sani
tatū quas p̄stitit eis exultantes in cordibus suis
ān et retro clamabant. osanna filio dauid. Qui p̄
cedebant seniores erant. i. patriarche ꝓphe ceteri
q3 sancti. qui ān aduentū cristi de aduentu eius
et p̄dixerunt et cognouerunt. sequentes autē iu
niores. i. apl'i martires q3 ceteri doctores qui post
ascensionem xp̄i de resurrectōne eius et de ascen
sione et eius opibus p̄dicauerunt et p̄dicant. et q̄
uis quidē diuisis tēporibus fuerunt. tamen in om
nib3 vnus exultacōnis sp̄us fuit. et illi quidē ꝓphe
tantes de xp̄o uenturo clamauerūt. bn̄dcūs q̄ ue
turus est ī noīe dn̄i. Isti āt laudātes clamabāt de
aduētu xp̄i iā īpleto. osāna filio dauid. bn̄dcūs q̄
uenit in noīe dn̄i. Osanna autē q̄dam interp̄tant̄
gloriam. alij uero redempcōnē. alij saluifica siue
saluū me fac. Nam et gloria illi debet̄ et redemp
cio illi conuenit q̄ omēs redemit et p̄ciosi sangui
nis sui effusione saluauit.

Osatus. ta. tū. osas habens. ab osa ose d̄r.

Osaureū. rei. dictus est crisostomus et declinatur
tantū in fine. licet cōponat̄ ex duobus rectis. sic
omnebonū. sicut ondi in iij p̄te ubi egi de figura
composita nominis. c de composicōne integrorū

Oscen cano cōponit̄ cū os. et d̄r oscen oscinis
sc3 qui ore canit. ul' folijs uel alio modo ut deci
piat aues. dicunt̄ eciā oscines quelibet aues ore
canentes. i. cantu augiriū facientes s̄m hug. et pa
pias eciā dicit oscines ore canentes aues dicunt̄.
quarū augiriū uoce capit̄ ut corui. et cor̄ penl'.

Oscillū. cilleo componitur cū os oris ¶ oscines
et d̄r h̄ oscillū li quoddā genus ludi sc3 cū funis
suspenditur de trabe in quo pueri et puelle seden
tes impellunt̄ huc et illuc. Et inde d̄r oscillū q2
ibi ora cilleant̄. i. moueant̄ huc et illuc. ul' q2 o
ra astanciū mutāt̄ ad risum. ul' q2 solent impelli
in ora transeunciū. Item oscillū. i. puū osculum
et tunc est diminutiuū de osculū et simplex.

Oscines exponit̄ in oscen.

Oscito. ab os oris et cito tas q̄d est moueo cō
ponit̄ oscito. tas. taui. i. os apire ore. hiare. bara
dare. p̄sius. Oscitat hesternū dissutis undiq3 ma
lis. Et inde h̄ oscitacō et h̄ oscitatus tus et h̄ osci
tamen. mis. baradacio immoderata oris apcio

Osculū. li. format̄ ab os addita culū. sic mas
masculus. flos flosculus. mus musculus. Et est os
culū di. de os oris quantū ad uocē. et q2 aliā hūit
significacionem a suo p̄mitiuo. Ideo os fecit ali
ud diminutiuū ex se sc3 oscillum. i. puū os ut di
cit pris. Et differt s̄m hug osculum a basio. q2 oscu
lum est religionis. vn̄ dicit. recepit eū in osculo
pacis. basiū uero est amoris. suauium luxurie. et
libidinis. xx. Basia coniugibus s3 oscula dantur a
micis. Suauia lasciuis. miscent̄ grata puellis. Itē
osculum filijs. pacem amicis. Basiū uxori. suaui
um scortis. Itē osculum caritatis. basium blandici
ei. suauiū voluptatis. Et ab osculum osculor os
cularis. osculum dare. et est cōmune cū suis cōpo
¶ sitis

Oso osas. i. osis calciare uerbū actiuum.
Et deriuatur ab osā ose.

Osor. odi odisti facit supinū osum osu. licet nō
sit in frequenti usu. vnd̄ osor. ris. i. oditor. planc
tus in amphitrione. Scito illum madidum et in
continentem atq3 osorem uxoris sue. s̄m hug. pa
pias autē dicit osor osoris ab odio. dis. dictus. i.
inimicus qui alium odio habet

Ossatim in ossim vide

Osseus. ab os ossis d̄r osseus. a. ū. penl' cor̄. i.
de ossibus existens ul' factus. ul' ad ossa p̄tinens
ul' ossibus plenus. Inuenit̄ eciā h̄ oseū. sei. i. bur
sa intestinorū. vn̄ auicenna. Cū intestina descendūt
in oseum. et tunc p̄d penl'. et scribit̄ p̄ unū. s.

Ossiculum. culi. diminutiuum. paruum os.

Ossifragium. gij. i. ossium fractō sicut dicimus
aliquē fecisse ossifragiū qui ossa alicuius fregit

Ossifragus ga gum. i. ossa frangens. Ab os et
¶ frango gis. et cor̄ fra.

Ossillum li. puū os.
Et inde ossillo las. uerberare uel scindere.

Ossim uel ossatim. aduibium. ossa frangendo.
uel p̄ ossa. scilī3 de osse in os. Et d̄r ab os ossis.

Osso. Ab os ossis d̄r osso sas saui sare. i. ossa
dare uel percutere uel ossa p̄parare. Et componit̄
exosso as. Inosso as. i. ossa immittere. Et est ac
tiuū cum omnibus suis compositis

Ossosus sa sū. ossibus plenus Et d̄r ab os ossis

Ossulum. li. d̄r puū os et h̄ ossillū idem. ambo
diminutiua. ab os ossis.

Ostendo. dis. di. ostentū ostensum. et uidetur cō
poni ab os et tendo is. et ē ostendere demonstra
re apte. vnde ostensim. i. apte. et h̄ ostentus tus
s̄m hug. pris uero sic dicit. tendo facit tensum q̄d
tum facit tentū. et utrumq3 retinet cū omnibus
suis compositis. ut extensum et extentū. vn̄ ondo
ab eo compōitū facit ontū et onsum Ontum ūo
qn̄ monstrū significat. nomen ē p̄ticipiale. quomō
factum. dictum. uisum. ab ostendo futura dictum

Ostento tas. frequenter ondē. uanitare. iactare
uideri. p̄curare. vn̄ h̄ ostentamen inis. et h̄ onta
culū li. i. demrācio Et format̄ ab ontu sup̄ d̄ on
do dis. u mutata in o. Et est ūbū frequentatiuū

Ostentum ti. uide in ostendo et in portentū

Ostiensis ostia. tie. est quedam ciuitas In ostien
sis ut eps ostiensis et scribit̄ sine. h. Inuenit̄ hos
tia e hostio p̄ h sic in h dixi et format̄ ostiens̄ ab
ostia. a. in en. et assumpta sis sic Janua ianuens̄

Ostra g̃ce d̄r testa vn̄ h̄ ostra. tre. testa cuiusdā
piscis. Et hinc h̄ ostreū ostrei et h̄ ostrea ostree q̄
dam piscis q̄ in ostra latitat. s3 ostria p̄ ipsis pis
cibus in neutro genere. s3 ostree in femino genere
carnes eorū. vn̄ h̄ ostrearius. rij. qui piscem illū
uendit ul' capit. et h̄ ostrū. tri. i. purpura q2 ostreo
rum sanguine tingitur Inde ostreus ostrea ostreū
. i. purpureus. et ostreatus. ta. tū. i. purpuratus
et h̄ ostrarius qui in purpura opatur ul' qui eā
facit uel tingit. s̄m hug. pap̄ dicit ostrea animalia
marina dicta a testa q2 mollicies carnis interior
mutatur ul' minuitur. g̃ce enim testa ul' ostra d̄r

Ostracites ab ostratus ul' ostra ¶ vide in cancer
h̄ ostracites quidam lapis qui similitudinem tes
te habet et usus est p̄ pumice

Ostracus ab ostra deriuatur h̄ ostracus. ti. i. pa
uimentū testaceū dictū. q2 quibusdā minutis et
fractis testis ul' lapidibus calce admixto fiat vn̄
h̄ ostracarius qui ostrū facit et ostracarius. ria. riū
ad ostracarium pertinens

Ostrarius in ostra exponitur

Ostrea vide in ostra et in cancer
Ostrearius in ostra exponit̃
Osula osule diminutiuũ. pua osa
Osus odi odisti facit supinũ osum. licet non sit in usu. Vñ osus sa sum. i. odiens. qđ hꝫ vim ptici pij. vñ construit̃ cũ accusatiuo ad modũ pticipij et ideꝫ est in cõpositis exosus sa suꝫ. i. odiens ual de uł pfcē. et posus a ũ. ut osus uł exosus et posus bella. i. odiens. vnđ ose exose et pose aduͦbia. Et scias ꝙ nomina desinencia in osus signant pleni tudinem. vñ. Osus plena notat. bundus sil'at bilis ¶ aptat.
Ota gͤce latine auris. vnde hͦ otagia
O. otagie dolor auricularum
Otagia in ota vide
Otomega micros interp̄tat̃ breuis siue minor et cõponit̃ cũ oto qđ est apud gͤcos nomen isti us elementi. o. et dꝛ otomicron q̃si minor. o. quo nomine gͤci hͦ elementum uocant. o. cũ breuiat̃. et figuram illius rep̄sentatiuã sic factam. o. cũ ue ro pducit̃ uocant hͦ elementũ et illius rep̄sentati uam figuraꝫ sic factam. o. otomega. q̃si. o. longa ab oto qđ ē. o. et mega uł megalon qđ ē longũ
Ouale. ab ouo. as. dꝛ hͦ ouale lis corona que ppter pugnam dat̃ victoribus
Ouacõ ab ouo as dꝛ hͦ ouacõ is leticia uel exul tacio victoꝝ scilicet qui exhibet̃ q̃si triumphus victoribus vide in ouo ouas
Ouicula le dimi pua ouis
Ouiculum li dimi puum ouum
Ouile. ab oue dꝛ hͦ ouile lis caula ouium. et p ducit penł. vñ quidaꝫ. dux est opilio cui nomen ¶ ouile ministrat
Ouilio ab oue dꝛ hͦ ouilio. i. opilio vide in opilio
Ouilla le dimi pua ouis
Ouinus. ab oue ouinus na nũ penł pducta res
Ouis ab offero uel obluo dꝛ ¶ ouis uel de oue ouis q̃si oblatus ab oblacione. qꝛ antiquitus in inicio non tauri ꝫ oues in sacrificiõ mactarentur pristi. uero dicit ꝙ descendit a greco. Greci enim dicunt ois et nos causa vitandi hiatuꝫ ouis dici mus. ex hijs scilicet ex ouibus q̃dam dicuntur bi dentes qꝛ inter dentes duos altiores habent cum quibus dicunt̃ nasci quas gentiles maxime in sa crificijs offerebant. de hͦ eciam vide in bidens. et coꝛ p̄mã ouis. ꝫ ouũ ui ouis eã prođ. Vñ usus. Que male fetet ouis non est melior tribus ouis Item. Non est uilis ouis centũ michi carior ouis vide in mulus et in agnus
Ouispex ab ouis et specio cis cõponit̃ hͦ et hͦ o uispex spicis cõmunis ge qui uiscera ouiũ inspicit
Ouo as aui are. i. letari et ppe vic ¶ et coꝛ pi. toꝝ est et dꝛ ab ouũ oui et est tractũ a pueris qꝛ tunc letant̃ cũ eis dant̃ oua. vñ ouanter et oua tim aduͦbiũ ꝫ hugͦ Magister autem bene dicit ꝙ ouo as deriuat̃ ab oue et non ab ouo. vnđ dicit ouo as corripit p̄maꝫ. et deriuat̃ ab oue et ñ ab ouo. Nam ouacõ dicebat̃ minor triumphus in q̃ immolabat̃ ouis et non thaurus. et hͦ ꝫ deriuacõ nem videt̃ rectius. qꝛ ouo as coꝛ p̄maꝫ sicut hͦ o uis ꝫ ouũ oui pđ p̄mã xv. Jupiter inquit ouo. q̃a tindaris exit ab ouo. Que male fetet ouis nõ est melior tribus ouis. papias uero dicit ouat gaudꝫ ¶ exultat exilit
Ouulũ ouuli in ouum est
Ouum. oum dicunt greci et interposita. u. con sonãte. Inde nos dicimus hͦ ouum oui. et dꝛ ouũ q̃si uuũ ab uua qꝛ sit humidũ sicut uua. qꝛ sicut uua exterius sicca est et interius humida sic ouũ exterius. siccũ est et interius humidum. vnde hͦ o uulum li dimi. et hͦ ouitulũ li similiter di ꝫ hugͦ et pducit p̄mam ouũ ꝫ ouo as eam coꝛ. xv. pru dens frater oua cũ dant tibi sepius oua. papias. uero sic dicit. oua dicta qꝛ sint vuida. ab eo ꝙ ĩ trinsicus humore sint plena. Nam humidũ est ꝙ exterius humorem habet vuidũ qđ interius
Oxea ab oxi qđ ē acutuꝫ uel uelox dꝛ hͦ oxea oxee. uł oxia. acutus morbus uł velox qđ cito transit uł necat ut frenesis. et hͦ oxea uł ox ia accentus acutus. sunt enim decem figuē accen tuũ que a grecis p ũboꝝ distinccõnibus apponũt̃
Oxi apud grecos et acutũ et ueloce̅ signat. vñ oxus oxa oxũ. i. acutus uł uelox vñ et quoddã genus teli acuti dicit̃ hͦ oxus oxi. et morboꝝ q̃ dam dicunt̃ oxi q̃dam cronici. oxi sunt qui cito interficiunt uel transeunt. Cronici sunt q̃ diu lang uere faciunt. Item ab oxi qđ est acutum dicit̃ a pud grecos acetũ oxi qꝛ sit acutũ uł uelox dicit̃ oxi quedã medicina
Oxia in oxea exponit̃
Oxifalus fali genus mensure scilicet acitabulũ uł ocitabulũ. et ppe ad acetuꝫ ferendũ. vñ et dꝛ oxifalus q̃si oxifarus. uł dicit̃ a falon qđ est lig. num qꝛ ligneus sit et coꝛ fa
Oxigaros mas. ge. uł hͦ oxigarus acetũ cũ liq̃ ¶ mine
Oxigoniũ ab oxi qđ ē acutũ et gonos qđ est angulus dicit̃ hͦ oxigoniũ nij in quo tres anguli sunt acuti et oxigonus a um. i. hñs tres an ¶ gulos acutos
Oximel mel cõponit̃ cũ oxi qđ est acutũ et dicit̃ hͦ oximel uł oximelluꝫ scilicet aceti et mellis pmixtio. duas ptes habens aceti et terciam mellis vñ talis confectio dulcedinem ¶ retinet et acorē
Oximellũ in oximel exponit̃
Oximentũ. ti. i. acetum cũ vino mixtum.
Oxus oxa oxum exponit̃ in oxi
Oza oze ppꝛium nomen cuiusdam uiri. de quo habet̃ in ij li. reguꝫ c. vj. Iratus est dominus indignacõne contra oꝫam et infra. et uocatũ est nomen loci illius pcussio oꝫe. Et non debꝫ accen tuari in fine cũ sit declinabile. et interp̄tat̃ oꝫa ro bur uł uisio siue uidens uł robustus
Ozias oꝫa uł oꝫi interpretatur robur vnde oꝫi as dictus est qui interp̄tatur fortitudo domini. ip se est qui aꝫarias duplici nomine. iste est qui illi citũ sibi sacerdociuꝫ uendicare conatus lepra in fronte pcussus est. ut dicit̃ in secundo pał capitu lo xxvj. Item regum iiij. ca. xv
Ozimum ab oꝫa uel oꝫi qđ interp̄tatur robur dicit̃ hͦ oꝫimũ mi oꝫima intestina dicunt̃ scilicet tripe qꝛ in eis consistit fortitudo. vnde psius Cum bene distincto cantauerit oꝫima uerne.

Sciendum est ꝙ apud hebreos. p. lrã non habe tur nec ullum nom̃ apđ hebreos est qđ hͦ elemē tum sonet. abusiue ergo accipienda sunt nomina hebrea quando per. p. in ueniunt̃. apđ nos scripta

Pabulũ a pasco cis dꝛ hͦ pabulum qđ est pascua et inuenit̃ p pastu vñ pabulosus sa sum pabulis plenus. et pabulor aris pascere uł pabulum colligere. et coꝛ. bu.
Pacalis a pace deriuat̃ hͦ et hͦ pacalis et hͦ le. i.

pacē designans ul' ad pacē pertinens. ouid in vj met. circuit extremas oleis pacalibus oras.

Pacatus ta tū in paco pacas vide

Pacifica dicebat' oblacō q̄ fiebat ꝓ pace ad deum ul' ad homines. ul' q2 ad bonū pacis fiebat. sicut salutaria sacrificia ꝓ salute data uel danda ul' refuanda offerebant. sicut dicit' in historijs

Pacifico. a pax et facio ꝯponit' pacifico cas ca ui care pacem facere. concordare. Vnde pacificus pacifica pacificum penultima correpta.

Paciscor ceris pactus sum diu'sas habet signifi cacōnes. nam pacisci est in pactum accipere. Item pacisci est pactum facere. amiciciam firmare. uel reintegrare. Itē pacisci est in pactum ponere. uel dare ꝓmittere. ul' in pactum petere. Itē paciscor componit' compaciscor. ceris. sil' pacisci. depaciscor ceris. et faciunt supinū compactuz. et depactuz. Et ꝑticipium ꝯpactus et depactus. si inueniat' compectus et depectus. lr̄a corrupta est. paciscor ꝑmaz cor'. Et ut quidam dicunt ꝯpesco. cis. ꝯponitur a con et paciscor. et depesco. cis. a dis et paciscor.

Paco. cas. caui. deriuatur a ¶ ut narrat huguccō pax pacis. et est pacare idem qd̕ pacificare. vnde pacatus. ta. tū. pacificatus q̄si pacem tenens. et ē eciā. Et compatur ſm q̄ ē nomen tior simus. vn̄ ad heb' c xij. fructū pacacissimū exercitatis per eam reddet iusticie. vnde pacate. cius. sime. adūbium. Item a paco. cas. h̄ et h̄ pacabilis et h̄. le. vn̄ pacabiliter adūbiū. paco actiū est cū omnibus suis ꝯpositis si qua habet et ꝓducit primam

Pactio a paciscor pactus deriuat' h̄ pactio onis .i. conuencō. condicō. ꝓmissio.

Pactorius. a pactū deriuat' pactorius. ria. oriū. ad pactū ꝑtinens. et h̄ pactoriū idem qd̕ pactū ul' locus ubi fit pactum.

Pactum. a paciscor. ceris. dicitur h̄ pactum. ti. i. placitum. conuentus. scilicet inter partes ex pace conueniens scriptura. et dicit' pactū q̄i ex pace actū ul' factū. Itē pactū est supinum de pango. gis. Itē pactus. ta. tū. est ꝑticipiū de paciscor. ceris.

Padanus. na. num. in padus est

Padus. di. fluuius est lumbardie. sic dictus ab uno trium foncium ex quibus habet originem q̄ padus dicit'. Item fluuius padus dictus est eridanus a phetone in cū submerso. qui eridanus dicebat'. in̄. padanus. a. ū. pen' ꝓd̕. vide in pheton

Paganicus. ca. cū. in paganus vide

Paganismus paganus ꝯponit' cuz mos. et d̕r h̄ paganismus. mi. i. ritus. et mos paganoꝝ.

Paganus. a pagus qd̕ est uilla. dicit' paganus a um. i. uillanus ul' incultus. et quicūq3 habitat in uilla dicit' paganus ꝑterea quicūq3 est extra ciuitatē dei. i. ecclesiam dicit' paganus q̄si villanus et non habitans in ciuitate dei. i. in ecclesia ſ3 longe in pago Et hinc paganicus. a. ū. et h̄ pagāitas tatis multitudo et collecco paganoꝝ. ul' ꝓprietas q̄ pagani dicunt' ul' terra eoꝝ. et paganiso. as. i. ritū paganoꝝ colere. paganoꝝ more se habere. paganus componitur semipaganus.

Pagella. le. di. ꝑua pagina. Iē xxxvj. Cumq3 legisset tres pagellas uel quatuor scidit illud scal ¶ pello scribe

Pagina a pango. gis. ꝓ iungere ul' implere dicit' h̄ pagina. ne. ꝑs foliorū libroꝝ et dicunt' pagine a pangendo ul' coniungendo. q2 sibi inuicē ꝯpingantur. i. coniungant'. vl' q2 ibi folia coniungant'. pagina eciam dicit' q̄n̄q3 carta q̄n̄q3 liber. q̄n̄q3 scripturā. vnde consueuit dici. h̄ inuenit' in diuina pagina. vnde h̄ paginula. le. di et pagino. as. paginas coniungere uel desiderare. ¶ et cor'. gi.

Paginula. le. dimi. ꝑua pagina

Pagulus. li. dimi. ꝑuus paganus

Pagus. pige apud grecos dicit' fons. et inde hic pagus. gi. i. uilla. q2 iuxta fontes uille solent edificari. et ꝓd̕ ꝑmam. vnde ariopagus

Pala. a palea dicit' h̄ pala. le. q̄ uentilat' ut frumentū a palea purget'. vide eciam in pale

Palefredus. di. pen' ꝓd̕. dicit' a passu et leui et freno et ducendo. q2 leui passu ꝑ frenū ducat'. et est genus equi qui alio nomine dicit' mannus et gradarius sicut dixi in equus

Palā. a palo as deriuat' palā adūbiū qualitatis. i. apte manifeste. Vnde in iohāne. Ego palā locutus sum mundo. et ꝯponit' cū in. et dicit' impalam. i. inapte. potest eciaz esse ꝑposicio quando regit casum. ut palam illo h̄ feci. i. coram illo. et cor' ꝑmam. ſ3 palo. las. eam ꝓducit. vn̄ lucanus in vij. ꝑcipites fecere palam ciuilia bella. ſ3 de ultima sillaba querit' an debeat acui. et dicunt quidam q̄ sic ad drāz huius accusatī pala pale palā Alij dicunt q̄ n̄. et h̄ magis michi placet. q2 huiusmodi adūbia desinencia in am depmunt' in fine ut multifariam ꝑperam. declinat' eciaz ꝑperus. ra. rum. vnde de h̄ dixi in secunda ꝑte ubi egi de accentu adūbioꝝ desinenciū in am

Palans a palo. las. d̕r h̄ et h̄ et h̄ palans tis q̄ nunq̄ in aliquo loco certam habet mansionem vnde palanter. i. manifeste uel uaganter. et palabundus. da. dum. i. errabundus. uagabundus ſm hug̃. Iudic' ix c. due autē turme palantes ꝑ campū adu'sarios ꝑsequebant'. pap̄ uero dicit palantes gaudentes palam uagantes dispersi palanter incomposite disperse

Palanteum. tei. neu. ge. quoddā opidum in palatino monte ubi modo est roma. et q2 palanteū altum erat. ideo palanteū dicit' altus murus uel ¶ fastigium

Palata. a palus d̕r h̄ palata. te. pe nultima ꝓd̕. que fit de palis. et palate sunt masse que de recentibus ficubus ꝯpingi solent. quas inter palos ad solem siccant. Et sic sumitur reg̃ secundo capitulo xvj. ut dixi in massa.

Palatinus. a palacium dicit' palatinus. na. nū. de palacō existens. et tunc deriuat' a palaciū. uel palatinus ꝑtinens ad palatuz. et deriuat' tunc a. ¶ palatuz

Palatium. a palo. las. qd̕ est uagari. dicit' h̄ palatium. tij. ampla domus in qua multi uagari possunt. vnd̕ palatinus. latina. latinum. pen' ꝓd̕. de palacō existens. ul' palans palantis. rex fuit archadie in cuius honorem regiam aulā ipsius nomine conditā palatium uocauerunt. sic ergo appellauerunt a palante h̄ palatiuz. Et cor'. pa vnde lucanus in iij. vix odisse uacat phebea ¶ palatia ꝯplet

Palatum. a palatium dicit' h̄ palatū. ti. q2 magnum sit et amplum. ul' q2 sit q̄i palatiū oris et lingue. ul' d̕r a palo. las. q2 ibi lingua uagetur. ul' palatū q̄si poletū a polo q2 ꝓ sui concauitate celi habet similitudinem. vnd̕ et g̃ci palatum uranon uocant. et hinc palatinus palatina palatinum ad palatum ꝑtinens

Pale a palin qd̕ est motus d̕r apud grecos luctupalin q2 in lucta frequent' se moueant. ut hee pale palaꝝ scilicet dorsi dextera leua q3 eminencia membra. dicta sic q2 in luctando eas ꝑmimus.

quod scilicet luctari vl' luctam greci dicunt palin
Inuenitur eciā in singulari ꝭ in alio sensu. qꝛ scili
cet pala dicit' uētilabꝝ et latū instrumentū ferre
um ad opus ignis. pala eciā dicit' ille concauus
locus in anulo in quo ponit' lapis p̄ciosus

Palea. dea pabuli. et a pabulum dicit' h' palea
lee. qꝛ pabulū p̄beat animalibus. et eciā ea sola
olim primū in pascendis animalibus p̄bebat'. cu
ius natura ex contrario frigida ē tantū ut obru
tas niues fluere n̄ sinat. adeo calida ut maturesce
re poma cōpellat. ut dicit aug. de ciuitate dei. et.
cor. pa. vnd' in aurora dicit'. Non uult nudari pa
leis donec sit adusta. vnde h' paleola. le. dimi.

Paleare. a palea dicit' h' paleare. et h' paleariū
locus ubi palea reponit'. et eciam sic d' pellis q̄
sub collo bouis fluitat huc et illuc ad modū pa
lee. et h' et h' palearis et h'. re. vl' a pelle deriuat'
h' paleare. ris vl' paleariū pellicula q̄ pendꝫ an̄ pec
tus bouis q̄si pellearium. vl' sic d' a palo palas
qꝛ uagat' huc et illuc et fluitat. vl' d' a palea qꝛ
ad modū palee fluitat huc et illuc. et hinc palea
ria dicunt' quedam p̄tes iugi q̄ sub illa pelle col
ligantur. et cor. pa. vn̄ ouid' met' xj. Colla thori
extant armis palearia pendent

Palearium in paleare vide

Paleola in palea est

Pales. a pabulū d' h' pales indeclinabile. vl' pa
les. lis. dea pabulorū. vnde h' palatualis eius sac'
dos et palilia liū vl' liorū illius dee festum. vnd' p
sius. fumosa palilia feno. et paliliosus sa sum fu
mosus. a festo palis in quo fenū comburebatur.

Palestina. A philistim urbe omnis regio circa e
am dicta est palestina. vn̄ palestinus. a. um.

Palestra. tre. lucta vl' locus luctacōnis. et dicit'
a palin qd' est lucta vl' a palin qd' est motus. qꝛ.
ibi se frequenter moueant. vl' dicit' palestra a pa
le. dea pastorū qꝛ in honorem illius prius fuit ce
lebrata vl' a palude q̄ ungebant' luctaturi anteq̄
haberent oleum. vn̄ palestricus. ca. cum. et h' pa
lestrica. ce. qui in palestra luctat'. Et qꝛ ad pales
tram fortes uocabant'. Ideo palestrica q̄nq̄ p̄ for
ti ponit' s' hug. pap' uero sic dicit palestra grece
lucta ubi athlete exercent se. luctacio que fit in
gināsio et cor' p̄mam. Ouid' in xvj epy. Aut fera
nos retinent aut uncte dona palestre

Palestricus. ca. cū. penl'. cor'. in palestra est

Palestrizo. zas. i. luctari a palestra dicitur

Palibachius. ab anti qd' est contra et bachius
d' hic antibachius pes contrarius bachio. Con
stat enim ex duabus p̄mis longis et tercia breui
ut dixi in antibachius. et id' pes d' palibachius
qꝛ iteratus est a bachio. a palin qd' est iterum et ¶ bachius.

Palidosus exponitur. in pales.

Palin. i. iterū Itē palim. i. motus vl' mobilitas ¶ Item palin. i. lucta

Palinodium. palin qd' est
iterū cōponit' cū oda qd' est laus vl' cantus. Et d'
h' palinodium. palinodia dicunt' laudes iterate.
vl' cantus iterati. vn̄ palinodius. dia. diū. iterum
cantatus vl' laudatus. et h' palinodicus. ci. q̄ pa ¶ linodia facit uel dicit

Paliscus palim. i. iterū
vnde paliscus. ca. cū. q̄si ueniens vl' q̄si iterū natus
vnde palisci dicti sunt duo filij iouis et ethne q̄si
bis editi. qꝛ sel' de matre et postea iterū de terra s'
poetas. vn̄ ouid' in v met'. Stagna paliscorū rup ¶ ta feruencia terra

Palisma palismatis locus
lucte. et dicitur a palestra

Paliurus paliuri carduus et spinosus et asperri
mus de quo habet' ysa. xxxiiij. de h' dicit papias
paliurus herba asperrima et spinosa. ¶ qꝛ autē
dicit' paliurus q̄i herens pallio ethi. est et p̄ducit
penl'. vn̄ uirgilius in buc. Carduus et spinis surgit ¶ paliurus acutis

Palla. le. fe. ge. quadrū palliū
mulierū deductū usq̄ ad uestigia affixis in ordi
ne gemmis dicta sic a palin. i. a mobilitate q̄ circa
finem est huius indumenti. vl' qꝛ ūgis vibrantibꝫ ¶ sinuata crispetur

Palladium in pallas est

Pallas palladis. fe. ge. dea belli. a palin. i. a mo
tu et excussione haste. vl' d' pallas a pallone in
sula t̄cie ubi nutrita fuit. vl' qꝛ pallantē gigantē
occidit q̄ et minerua d' q̄i mortal' vl' q̄i munus ua
riarū arcium qꝛ fuit inuentrix multorū ingeniorū
ut dicunt. et a pallas h' palladiū. dij. ymago uel
simlacrū palladis. et palladius. dia. diū. ad palladē ¶ ptinens.

Palleo. les. luj. lere. i. fieri pallidum
et qꝛ ex timore et amore sequit' pallor. Ideo pal
lere ponit' q̄nq̄ p̄ timere q̄nq̄ p̄ amare sicut p̄
suo an̄cedente. vnde ouid' palleat omnis amans
nā h' color aptus amanti. Itē pallē ponit' sepe p̄
egrotare. qꝛ pallor signū est egritudinis. vn̄ h' pal
lor. oris. et pallidus. da. dū. palleo cōponitur. ex
palleo. les. ipalleo. les. oppalleo. les. repalleo les
subpalleo. les. parū vl' subtus pallere. vn̄ subpal
lidus. da. dū. i. parū pallidus. Et hinc inchoatiū.
pallesco expallesco. et cetera. palleo et eius com
posita sunt neutra et faciunt p̄teritū in. luj. et ca
rent sup̄. et scribunt' p̄ geminū ll. Et scias qꝛ hō
efficit' pallidus qn̄ timꝫ ꝭ rubeus qn̄ uericundat'
ut dixi in formido. das.

Pallex. a palleo. les. d' h' et h' pallex. cis. i. ad ¶ ulter. uel iuuenis

Palliatus. ta. tū. in palleū ē

Pallidus. a palleo. les. deriuat' pallidus. da. dū.
et cōpatur. vn̄ pallide. dius. sime. aduibiū. et hec.
palliditas. tatis. et est signū amoris. vn̄ quidam
pallida furtiuum facies manifestat amorem. vide
in timidus. et in palleo.

Pallio. as. in pallium exponitur

Palliolū. oli. in pallium est

Pallium. a palla qd' est pallium deriuat' h' pal
lium. lij. quo ministranciū scapule tegunt'. et ut
dum ministrat expedite discurrant. Plautus autē
Si quid facturus es appende in humeris pallium
et p̄gas q̄tum ualet tuorū pedum p̄nicitas. vl' pal
liū dicit' a pellibus unde fiebat p̄us. ꝭ modo dici
tur pallium qddam genus panni ex serico. et q̄li
bet mantellus. vn̄ palliolū. li. dimi. ū mutata in
o. et addita. lū. et palliatus. ta. tū. palliū habens
vl' pallio indutus. Et pallio as. i. pallio tegere vl'
occultare vl' induē vl' ornare. Et componitur ap
pallio. lias. ualde palliare. oppallio. lias. occultaē
vl' ornare. repallio. as. subpallio. as. latenter. uel
sub pallio occultare. et est pallio actiuū cū omni
bus suis cōpositis. et p̄ducit primam positōne. A
uianus. Exiguo p̄uus circūdans pallia collo. po
test eciam palliatus deriuari a pallio. as. et tunc
palliatus. i. pallio tectus vl' occultus. coop̄tus ut
ille habet ūba palliata. i. occulta coop̄ta. Et p̄d'.
primam pallium ut ostendi et eciam pallio palli
as. vnde in aurora dicitur. Sed prauum tamquā
palliat istud opus.

Pallor palloris in palleo. les. est

Palma a pando pandis dicitur h' palma palme
quasi pansa et extensa. Est enim palma manus.

extensa. scilicet extensis digitis. et explicatis. cui
contrarius est pugnus. scilicet manus digitis clau
sis et contractis. Est ergo palma extensa pugnus
clausus. Itē a palma hec palma. me. quedaz arbor
qz manus victoꝝ ea solet ornari et coronari. uel
qz oppassis est ramis in modum palme hominis
Est enim arbor in signuz uictorie. hanc enim gre
ci fenicē appellant. qz diu duret ex nomine auis
illius arabie q̄ multis annis viuere phibet͛. fruc
tus autez eius dathli dicunt͛ ad digitoꝝ similitu
dinem. vn̄ hic et hec palmalis et hoc. le. et palmosus
sa. sum. victoriosus triūphalis animosus. et hoc
palmarium palme p̄mium. et dicit͛ palma q̄i pa
cis alma qz a uictoribz fēbat͛. Et est ethi. palma
ergo dr̄ manus. arbor. et eciā uictoria. qz palma
arbore uictores coronabant͛. vn̄ ūsus. Palma ma
nus palma est arbor uictoria palma. Palma no
tat laudem. belli uictoria finem. ¶ De palma ar
bore dicit amb͛. in iij. examer͛. est discrecō sexus
in arboribus. Nam uideas palmam que dattilos
generat plʼmqz inclinantem ramos suos et subici
entem. et concupiscencie atz amplexus speciem p̄
tendentem ea arbori quam marem palmam ap
pellant pueri rusticoꝝ. Illa ergo palma femina ē
et sexum suum specie subieccionis confitet͛. vnde
cultores locoꝝ p̄iaciunt ramis eius dattiloꝝ uel
palmoꝝ semina masculoꝝ. quibus ille femīee ar
bori uelut quidam sexus p̄funccōnis infunditur
et expetiti concubitus gracia p̄sentatur. Quo mu
nera donata rursus erigit͛ et eleuat ramos suos.
et in ueterem statū comam suam rursuz attollit
Item scias qꝫ palme qualitas et statura multum
habet pulchritudinis in figura. Nam ut dicit grḡ.
in xix. li. mor͛. sup illud iob xxxix. Sicut palma
multiplicabo dies. Non immerito iustorum vita
palme cōpatur. qz sicut palma inferius tactu as
pa est et quasi aridis corticibus obuoluta. supius
uero et uisui et fructibus pulcra inferius corticuz
suaꝝ in uoluptacionibus angustat͛ sed superius
pulchre viriditatis amplitudine expanditur. sic.
q̇ppe est electoruz uita despecta inferius. superius
pulchra. In uita ista q̄si multis corticibus inuolui
tur dū innumeris tribulacōibus angustatur. In
summa uero illa q̄si pulchre viriditatis folijs am
plitudine retribucōnis expandit͛. Habet quid ali
ud palma quo cunctis arborum generibus differt
Omnis namqz arbor in suo robore iuxta terram
uasta subsistit sz crescendo superius angustatur et
quanto paulisper sublimor tanto in altum subti
lior. palma uero minoris amplitudinis ab ymis
inchoat. ut iuxta ramos ac fructus ampliori arbo
re exurgat. et que tenuis ab ymis pficit vastior
ad sūma succrescit. Quibus itaqz alia arbusta nisi
terrenis mentibus inueniunt͛ esse similia inferius
uasta superius angustant͛. qz nimiꝝ omnes huius
seculi doctores in terrenis rebus fortes sunt. in ce
lestibus debiles Nā p tempali gloria usqz ad mor
tem desudare appetunt. et p spe ppetua nec pauꝝ
quidem in labore subsistunt sed p terrenis lucris
quaslibet iniurias tollerant. et p celesti mercede.
uel tenuissimi ubi ferre contūelias recusant. hij ita
qz q̄si aliaꝝ arboꝝ more deorsuz uasti sunt. sursuz
angusti. qz fortes in inferiora subsistunt. sz ad su
periora deficiūt. At contra. Ex qualitate palmaꝝ
designat͛ pficiens uita iustoꝝ. qui nequaq̄ sunt
in terrenis studijs fortes et in celestibus debiles Sūt
uero nōnulli qui cū celestia appetunt atqz huius
mundi facta noxia derelinquūt. Ab increpacōne
sua cottidie inconstancie pusillanimitate deficiunt
quibus hos nisi arbustis reliquis similes dixerim
qui nequaquam tales superius surgunt quales ī
ferius oriuntur ¶ Hij quippe in conuersione uel
conūsacōne uenientes non tales quales ceperunt
pseuerant. et quasi more arboꝝ inchoacōne uasti
sunt. sz tenues crescunt. qz paulisper p augmenta
tempm paciunt͛ detrimenta. palma uo in summi
tate. est uastior q̄ esse cepit qualitatis ex radice
qz sepe electoꝝ conūsacio plus finiendo pagit. q̄
pponit inchoando. et si tepidius pma inchoat fer
uentius extrema consūmat. uidelicet semp incho
are se extimat et ideo infatigabil͛ in nouitate p ¶ ducat.

Palmentum. a palma diuatur hoc palmentum ti locus ubi palme abundant et crescūt

Palmes mitis mas ge dr̄ ramus uitis ubi vua nascitur Et dr̄ a palma ppter fecunditatē Et corripit ¶ mi in obliquis

Palmo as aui are. i. coronare a palma dr̄ Et a palmo as dr̄ palmatus ta tū. i. ¶ coronatus

Palmula. a palma manu dr̄ hec palmula le dimi. et palmula est extrema latitudo remi qz extensa est ad moduz palme. et palmula est instrumentū rusticoꝝ in area cū tribus uel q̄tuor uel pluribz ramis. qz habeat ramos extensos sicut palma digitos. hec hug. et pap͛ dicit palmula extrema latitudo remi q̄ mare impellit͛. palmula gubernaculi ps una.

Palmulus palmuli mas. ge. diminutiuuz puus palmus. et dicitur a palmus

Palmus. a palma manu. dr̄ hic palmus. mi. que dam mensura scilicet palme. et est palmus a pol lice usqz ad minimū digituz extenta manus. pu gillus uero est contractis digitis pugnus. sicut di ¶ cit glo. ysa. xl

Palo a palin qd̄ est motus dr̄ palo. las. laui. et inuenit͛ in duabus significacōni bus. nam palare. i. manifestare apire. et palare. i. uagari. plus est tamen palare q̄ uagari. Nam ua gat͛ qui aliq̄ntulum huc et illuc discurrit. sz palat qui in nullo loco ppriam habet sedez vnde uagus dicit͛ qui aliq̄ntulū uagat͛ de loco ad locum. sz pa lans qui numq̄ in aliquo loco certaz hz mansiōz Palo cōponit͛ depalo. las. ualde palare. declarare. reserare. ppalo. las. p eodez. repalo. las. Palo. as. p manifestare. est actm̄ cū suis cōpositis. p uaga ri est neutꝝ. et prod̄ pmā. Vn̄ uirġ in xj eneyd̄ Et nunc palantes uidemus genitū qz cadentum.

Palpebra. a palpo pas dr̄ hec palpebra palpebre sinus oculoꝝ. qz palpebre semp mouent͛ pilis as tātibz in ordine ad coꝝ muīcōz. et concurrunt iō inuicē ut assiduo motu reficiant intuitū. vn̄ pal pebrosus palpebrosa palpebrosum magnas hn̄s palpebras. Et corripit naturaliter pe.

Palpito. as. aui. are. frequent͛ palpare. et corri pit pi

Palpo. a palin qd̄ est motus dr̄ palpo pas. i. tremere. moueri. salire. anhelare. sicut qui animam trahit. Item palpare. adulari. blādiri uel manu contrectare. sicut facit cecus. vn̄ hic et hec pal pabilis et hoc. le. palpo. pas. cū omnibus suis com positis actiuū est. p salire uel tremere tn̄ neutꝝ ē. Et nota qꝫ antiqui dicebant palpor. paris. depo nens p adulari. Itē a palpo. as. dicit͛ hic palpo. o nis. qui palpat ut cecus. vel dicit͛ palpo adulator De p̄dictis significacōnibus tales dantur uersus. Palpat contrectat manibus blandit͛ anhelat. Pal

pat adulator salit ac tremit atqz mouet. Palpo.
manu tractans. et palpo uocat adulans.

Paludamentū. a palin dicit̄ h paludamentum
ti. quedam uestis regum et imparoꝝ q̄ utebant̄
rex et impator ad ostendendum bellū in ꝓximo
esse uentuꝝ. Et ideo dr a palam. qz tunc omnibz
fiebat. eciam palam et manifestum bellū in ꝓxi
mo esse futuꝝ. vnde paludatus ata. atū. vel palu
damentatus. ta. tū. i. paludamento indutus. vel
paludamentum habens.

Palumbes. a pabulum deriuat̄ h palūbes. bis
.i. siluestris columba que in arboribus nidificat.
s columba q̄ in domibus. Et dicunt̄ palūbes. qz
sint fortes pabulo. qꝫ autem dicit̄ palumbes q̄si
pcentes lūbis sicut colūbe colentes lumbos ethi.
est. Inuenit̄ eciam h palumbus. bi. ꝓ pullo palū
bis. parsius. Aut cur non pocius teneroqz palūbo
Et hinc palumbinus. na. num. s hug. Et scias qꝫ
columba non fuit epicenū. qz dicimus h colūbus
ꝓ mare. Et ꝓpter fecunditatez accidit. sic gallus
et gallina. palumbes uero recte fuit ꝓmiscuj ge.
ꝓpter indiscrecōnem sexus et raram fecunditatē.

Palus paludis. fe. ge. dicit̄ a pales dea pabuli.
qz palcam. i. pabulum nutriat iumentoꝝ. Ind pa
ludosus. sa. sum. et h et h palustris et h. stre. silis.
paludi. ul' in palude existens. ul' crescens. et palu
danus. a. um. paludi inmixtus ul' in palude mo
rans. et ꝓd. lu. vnde lucanus. Tuta fuge triconos
addit nil lesa palude.

Palus a palin adūbio dicit̄ h palus pali vinea
rum qz foris et palam figitur

Pamphilus. li. interpretatur totus amor. et corri
pit penl'. vn̄. Pamphile tolle manus iāqz redibit
anus. et dicit̄ a pan et philos

Pampineus exponit̄ in pampinus

Pampino. nas. in pampinus vide

Pampinus. a palmes deriuat̄ h pampinus ni
foliuz uitis qz a palmite pendeat. Et pampineus
nea. neū. et pampinosus. sa. suz. et est pampineuz
qd totum est de pampinis. pampinosuz uero qd
pampinis plenū est. Item a pampinus pampino
nas. et est pampinare pampinos emittere. vl' pā
pinis implere. et cōponitur depampino. nas. expā
pino. nas. dispampino. nas. omnia ꝓ pampinis.
euellere. et cor pdicta. pi. vn̄ ouid. Non h pampi
neis amicit̄ vitibus ulmus

Pan grece latine dr totū uel oē vn̄ panpanis
dictus est q̄dam deus pastoꝝ quem in similitudi
ne nature formauerunt. vn̄ et pan dictus est q̄si
¶ omne uel totum

Panates herba est ex qua ꝓfluit succus qui panatus dicit̄

Pancelenos. pan qd est omne ul' totū cōponit̄
cū celenos qd est lucens. et dr pancelenos q̄ no.
mine dr luna in plenitudine. q̄i totus lucens

Pancorpum. a pancracior. aris. dicit̄ h pancor
pum. pi. genus spectaculi. vn̄ solet fieri ab hijs q̄
cum bestijs ferocissimis congrediunt̄.

Pancra. cre. i. rapina. a pancracior. aris. dicit̄

Pancracior aris. i. flagellis ul' tormentis subici
vnde equo animo tolerantes coronant̄. vnd pan
cracium. i. tormentū ul' flagellum. ul' quidam lu
dus qui fit subtrahendo aliquid de manu in ma

Pancrus. cri. lapis uarius pene ex omni num
bus coloribus constans. et dr a pan qd est totuz

Pandecta cōponit̄ cū teucos qd est ¶ uel omne
uolumen uel dectes qd est continens ul' doctrina
et dicit̄ h pandecta. te. liber omnia ferens et conti
nens sicut totum corpus legis ul' uetus et nouuz
testamentū s hug. papias uidet̄ dicere pandecter

Pandicularius. a pando dis dr h pandicularius
homo hians et toto corpore oscitans

Pando. dis. pandi passum. i. extendere. dicere re
ferre. manifestare. apire. pando cōponit̄ dispando
dis. di. dispassum extendere. diuersis modis tende
re. pandere. expando. dis. di. expassum extendere.
oppando. is. vndiqz pandē. extendē. repando. dis.
di. sum. recuruare. ul' claudere. ul' recludē. Pando.
et eius cōposita omnia sunt actiua. et faciunt pte
ritū in. di. et supinum in passum sine. n. vnde ibi
Qui expassis in cruce manibus. s et ibi et in mul
tis alijs similibus inuenit̄ n tam̄ vicō scriptoꝝ et
ideotaꝝ. h enim tria uba scz pando. pateo. pacior
q̄z passum idem habent supinum. vn̄ uisus. Pan.
do facit passum pateo pacior quoqz passum. Ho
rum rite trium passum dic esse supinuz. ita dicit
hug. prisci. eciam h dicit in x. li. Pando inquit. o.
in. i. pandi facit pteritū. et supinū passum. q̄uis
eciam a pateo et pacior passum dicimus. vnd ex
pando. dis. expassum. vgil' in iij. At pater anchi
ses passis de litore palmis. et ita cōmuniter dicunt
gramatici. Tamen papias dicit qꝫ pando habz du
plex supinum scilicet pansum et passum

Pandocium in pandox est

Pandona. ne. quedam porta apud romam que
semper pandebat̄. et dr a pando. dis.

Pandox. docis. ebriosus ul' gulosus leccator qui
semp pandit ora ꝓpter escas. vn̄ a pando. dis. dr
h pandocium pandocij leccacitas vel ebriositas ta
berna uel caupona.

Panduca. ce. fe. a pando. dis. genus organi est.

Pandus a pando. dis. deriuat̄ pandus. da. dum
.i. curuus. s panduz ꝓpie est qd dirigit capita in
inferiorem ptem curuuz qd in superiorem. omne
tamen curuum potest esse pandum et econuerso
diuisis respectibus. vnde pandulus la lum. aliquā
tulum curuus. Et componitur repandus da dum

Panegorizo. a panis deriuatur panegoriso pa
negorisas id est sustentare

Paneta. a panis dicitur hic et hec paneta. qui.
¶ uel que facit panem.

Panfagius. pan qd est. ¶ totum componitur cū fagin qd est comedē. et dr
panfagius. gia. giū. q̄si omne cōmedens. vnde et
panfagij dicti sunt quidam homines in ethiopia
quibus est cibus totū qꝫ mandi potest et omnia

Pangerista pangeriste. ¶ fortuitu gignencia.
communis generis laudis decantator et deriuat̄.
a pangericus pangerica pangericum

Pangericus. a pango ꝓ canē deriuatur pangeri
cus. ca. cū. laudando decantatus vnde pangerice
.i. laudare laudabiliter. et h pangericū pangerici
scilicet liencōsum et lasciuiosuz genus in laudibz
alicuius. in cuius specie et composicōne homies
multis mendacijs adulantur

Pagito pagitas id est sepe uel frequenter cane
re. a pango pro cantare.

Pangitorium a pango ꝓ cantare dicit̄ pangi
toriuz torij locus ubi multi simul canunt scz cho
¶ rus

Pango pangis. i. canere facit preteritum
panxi et caret sup. pango. gis. i. pacisci. siue pactū
facio. facit pteritum pepigi. et sup pactum. Item
pango pangis. i. impellere uel iūgere facit pteritū
pegi et supinum pactum. vn̄ uisus. Panxi dic ce

anj coniunxi dic bene pegi. Cum pactum feci di‑
cito tunc pepigi. Inuenit᷑ eciam pango xi. ꝓ pa‑
lũ figere ul' plantare. Et nota ꝙ antiq̃ dicebant.
pago. gis. pepigi ꝓ pacisci. vbi nos dicimus pan
go pepigi. Itẽ scias ꝙ pango. i. iungo uel impel
lo cõponit᷑ cũ con. et dicit᷑ cõpingo. gis. compegi
cõpactum. depingo depegi depactum. expingo ex
pegi expactum. Impingo. gis. impegi impactum
repingo. gis. repegi repactũ. Et in predicta signifi
cacõne pango et eius composita sunt actiua. Itez
cõposita eius in p̃nti mutant. a. simplicis in. i. ſ
p̃tita et sup̃ simplicis r̃tinent ĩmutata. pango in a
lijs significacõnibus non mutat litteraturam in
cõpositis si qua habet. et ꝓ pacisci est actiuum ꝓ
cantare simpliciter neutꝝ. ſ ꝓ cantando dicere ul'
laudare ul' narrare actiuum est.

Paniceus. a panis dicit᷑ h' paniceus et h' panice
a. cee. qui ul' que facit panem. et paniceus. cea. ce
um. ad panem ꝑtinens ul' de pane existens. sicut
dicimus paniceas mensas q̃ ad panem comedend̃
parant᷑. ul' que fiunt de pane

Paniceum. a panis deriuat᷑ h' paniceũ. cej ul' pa
nicum. ci. q̃ddam genus annone. q2 in quibusdã
locis eo homines sustentant᷑ uice panis. vñ et
dicit᷑ paniceum q̃si panis uiciũ. q2 uice panis fun
gatur apud quosdam. et est ethimoloia.

Paniculus. li. dimi. ꝑuus panis.

Panifex in panifico. cas. est

Panifico. cas. i. panez facere. cõponit᷑ a pan qd̃
est panis et facio. et cor̃. fi. Et inde h' et h' panifex
cis. qui panem facit. Idem et panificus. ca. cũ. vñ
in primo regũ c. viij. filias ꝗ͂ uestras faciat sibi
unguentarias et focarias et panificas

Panis a pan qd̃ est omne ul' totũ d̃r h' panis.
nis. q2 cũ omni cibo apponit᷑ ul' q2 omne animal
eum appetit. et facit accusatiuus pluralis in es tñ
et genitiuus pluralis in um non in ium. licet no
minatiuus singularis desinat in is. et hab3 pares
sillabas in nominatiuo et genitiuo singulari. sicut
iuuenis et canis. vñ u͛sus. Is par prestat ium. Iu
uenis canis excipe panis. Ista enim faciunt in ũ
Iuuenũ canũ panũ. vñ dicendũ est uideo tres ca
nes comedentes tres panes. Et ut d̃r in historijs
sup exodo panes ꝓpõnis uocant᷑ xij panes azimi
de simula. mundi ualde qui ponebãt᷑ sup mensa se
ni altrinsicus Et constabant singuli de duabus de
cimis ephy. et singulis supponebat᷑ patena aurea
et sup patenaz pugillus thuris in diluculo sabba
ti recentes et calidi panes imponebant᷑ mense. et
erant ibi immoti usq3 ad sabbatũ sequens tunc il
lis sublatis et thure incenso sup altare noui cũ a
lio thure substituebant᷑. sublatos uero soli sacerdo
tes comedebant. dicebant᷑ eciã panes ꝓposicionis
q2 ꝓpositi erant coram domino in memoriã sem
piternam xij tribuũ filioꝝ isrstatic. ul' porro positi
. i. a longo tempe positi q2 ꝑ totam ebdomadam
ul' ineternũ ꝓpter successionem ponendi.

Paniculus paniculi ꝑuus panis

Pannosus. a pannus dicit᷑ pannosus. sa. sũ. i.
cincinnosus vilibus pannis indutus. et compat᷑.
vñ h' pannositas. tatis. Item pannosus potest di
ci plenus et habundans pannis.

Pannucius a pannus. deriuat᷑ pannucius. cia.
cium. i. pannosus uilibus pannis indutus. et hec
pannucia. cie. d̃r q̃daz uestis q2 sit de diuisis pannis

Pannus. a pan qd̃ est totũ ul' omne. ¶ abcisa.
deriuat᷑ h' pannus. ni. q2 ab omni homine appeti
tur vnde depanno depannas.

Panocius. pan qd̃ est totũ cõponit᷑ cũ ota uel
otũ qd̃ est auris. et d̃r panocius. cia. ciũ. ul' pano
ciosus ſm quosdam. panocij in sichia ferunt᷑ esse
quidam homines monstruosi cuz diffusa magni
tudine aurium ut omne corpus ex eis contegant

Paselenos. i. tota lux noctis scilicet luna plena
ul' plenilunium. et d̃r a pan qd̃ est totum et sele
nos quod dicitur lux noctis

Pansus. sa. sum. aptus extensus diffusus. ul' q̃
ambulat nudis pedibus. Et dicit᷑ a pando. dis. ſ.

Pantopoles. pan qd̃ est omne uel ¶ quosdam
totuz cõponit᷑ cũ pole qd̃ est uendere. et d̃r h' pã
tapoles. i. negociator qui multa uendit qui lañe

Panter. teris. accusatiuo ¶ sepalassarius dicitur
panterem uel pantera. et h' pantera. re. pen' ꝓd̃
genus lupi et d̃r a pan qd̃ est totum ul' omne q2
omnium animalium sit amicus nisi draconis. ul'
q2 et sui generis societate gaudeat et ad eandem
similitudinem quidquid accipit reddit.

Pantheon. pan qd̃ est totuz ul' omne. cõponit᷑
cũ theos qd̃ est deus. et d̃r h' panteus. deus in se
omnia repsentans q̃si omniũ deus. Idẽ q̃ et pan
et h' pantheũ ul' pantheon. templũ illius dei. uel
templũ omnibus dijs consecratũ. sicut est templũ
omnium sanctoꝝ. Et ut refert᷑. Romani cũ uniũ
so orbi dominarent᷑ quoddam templũ maximuz
construxerunt In cuius medio suum ydolum col
locantes omnium ꝓuinciaꝝ simulacra ꝑ circuitũ
statuerunt respiciencia rectis uultibus ydolũ roma
noꝝ. Si qñ autem aliqua ꝓuincia rebellaret con
tinuo arte diabolica. illius ꝓuincie sil'acꝝ idolo ro
manorum posteriora uoluebat tamq̃ innuens ꝙ
ab eius dominio recessisset. Conciti ergo romani.
ad ipsam ꝓuinciam copiosum exercitum destina
bant et ipsam suo dominio subiugabant. uerꝝ non
suffecit romanis ꝙ omnium ꝓuinciaꝝ sil'acra in
urbe sua haberent. quin pocius fere singulis dijs
templa singula construxerunt tamq̃3 q̃ eos cunc
taꝝ ꝓuinciaꝝ victores et dominos effecissent. S3
q2 omnia ydola templũ ibi habere non poterant
ad maiorem sue uesanie ostentacõnem vnuz tem
plum ceteris mirabilius et sublimius in honorez
deorũ oĩm erexerũt. et pantheõ qd̃ sonat toti dei
nuncupauerunt. pontifices enim ydoloꝝ ad maio
rem ꝑpl'i decepcõnẽ finxerunt. ꝙ sibi acibile quã
omnium deoꝝ matrem appellabant fuerit impa
tum ut si de omnibus gentibus uellent victoriaz
obtinere filijs suis templũ magnificũ fabricarent:
De h' eciam tetigi in colozeum

Pantomimus. a pan ul' panto qd̃ est totum et
mimus componit᷑ h' pantomimus. mi. i. ꝑ omnia
ioculator. Et inde hec pantomima. me. ꝑ omnia
¶ ioculatrix

Panucula cule. in panus est.

Panus. a pannus d̃r h' panus ni. ũgula illa cĩ
quam t̃ma inuoluitur Idem et canellus d̃r. q2 et
de cannis fit in quibusdam locis. vñd̃ lucilius In
tentus mõ stet rectus sub tegmine panus Et d̃r a
pannus. q2 eo pãnus texatur. vnde hec panucula
le. dimi. nauicula textricũ. q2 eius discursu pannj
texantur. Et d̃r a pãnus uel a panus. Et ut dicit
p̃s in iij li in fi. panucula non ſuat genus p̃miñ.
q2 panus est masculini ge. panucula uero fe ge.

Panxi. est preteritum de pango pangis.

Papa pape. i. admirabil'. a pape qd̃ est interiec

cio admirantis. q autem dr papa qsi pater patrum.
ethimol' est. Et hinc hic et hec papalis. et hoc le. Et hic
papatus tus tui. ¶ Sed consueuit queri An in
uoto continencie possit papa dispensare Ad hoc
dnt quidam. q uotu continencie non e essencialiter
annexum ordini sacro. s ex statuto ecclesie. vnde
uidetur p ecclesiam q possit dispensari in uoto co
tinencie solempnizato p suscepcione sacri ordinis
Cum aute uotu continencie eenciale sit statui reli
gionis p quam homo abrenuciat seculo. totaliter
dei suico mancipatus. quod no pt simul stare cu
matrimonio. in quo incubit necessitas procurande
prolis uxoris et plis et familie et rerum que ad hoc
requiruntur Vnde dicit apl'us j ad corinth c vij
qui est cum uxore solicitus que sunt mundi quo
placeat uxori et diuisus est. vn nomen monachi
ab unitate sumitur. p oppositu ad diuisionem p
dictam. videt q in uoto solempnizato p pfessio
nem religionis non possit p ecclesiam dispensari
et racoem assignat decretalis. q castitas est an
nexa regule monachali. vide eciam in bigamus.

Papalis in papa vide et pducit penultimam.

Papas. a papo. as. dr hic papas papantis. i. gu
lacio q circa culinas papando incedit. vel papas
dr pedagogus. cui infantis disciplina comittitur
Juuenalis. timidus pgustet pocula papas. Sed hec
papas. patis. dr grece qodam genus lini candidi

Papauer. a papo. pas. dr hoc pa ¶ et mollissimi
pauer. ueris. q semen eius papat. vel dr a popa
qd est pinguedo. q crassum habeat liquorem. et
est herba sonorifera. ex q pfluit succus qui oppi
on appellatur. vnde papauerinus. na. num. et pd
papauer penl' in nominatiuo. s in genitiuo cor.

Paphus insula est ueneri consecrata. vn paphi
us. a. u. qd sepe inuenit p uenerius. ria. rium. Et
inde quedam oliue dicunt paphie. et est fe. gene

Papia. a pape dicitur hec papia. ¶ ris paphus.
admirabilis ciuitas vnde hic et hec papiensis et hoc se
et dicit papia qsi pauperibus pia. hec olim diceba

Papilio. a pape dicit hic papilio ¶ tur cicinum
onis. quedam auicula que in suo aduentu meret
admiracom vn papilioes dnr tentoria ad silitudi
nem illius auis uolantis. hee auide lumine accen
so conueniunt. et circuuolantes ab igne pximo

Papilla. a papoas. dicit hec pa ¶ interire cogunt
pilla. le. caput mamille. q pueri eam qsi papant
dum lactent. Mammilla enim est omnis eminen
cia uberis. s papilla est illud breue. vn lac trahi
tur. et cor. pa. virgil'. Hasta sub exertam donec p

Papirius. ria. riu. in papirus e ¶ lata papillam

Papirus. a pir dicit hic papirus. ri. penl' pd. q
dam herba ul' genus iunci ut dicunt. et dr papi
rus qsi parens pir. i. ignem. eo q in cereis et lam
padibus ponit ad ardendu. dr eciam hic papirus
carta bombicina. vnde papirus. ra. rum. ad papi
rum ptinens ul' de papiro existens. dr eciam p eo
dem papirius. ria. riu. ysa. xviij. Qui mittit in ma
re legatos in uasis papireis. ul' papari sup aquas
in uasis papireis. i. in nauibus de papiris. i. iuncis
qui papiri tante sunt magnitudinis. s historiam
allexandri ut naues fiant ex eis. ul' in uasis papi
reis. i. cartis de papiris factis quas egipcij p lega
tos mittebant duobus tribubus euntes sup aqs
ul' in uasis papireis. i. in pixibus de papiro factis
in quibus continebant ul' deferebant eple misse
ab egipcijs p legatos ad exhortandu et animan
dum duarum tribuum iudeos

Papo. a popa dr papo. pas. paui. pare. i. come
dere. qd tantu ad pueros ptinet. et ponit quoqz p
nomine. psius. Et filijs regu pueris papare minu
tum. s manducare ad uiros ptinet

Papula. le. fe. i. carbunculus. sunt enim papule
minutissima ulcera q nascunt in cute et dolorem
afferunt et scabiem et ardorem. vgil' in geor. Ar
dentes papule atqz immundus olencia sudor mem
bra sequebat et dnr a papo. as. q corrodunt car
nem vnde papulosus sa sum. papulis plenus Et
compatur vnde hec papulositas. tatis. plenitudo
et abudacia papularum et papulentus. ta. tu. in eo
de sensu. Et compat vnde hec papulencia. cie.

Papulentus. ta. tum. in papula vide.

Par. a paro ras deriuat hic et hec et hoc par paris
s quantum ad significacoem deriuat a comparo
ras. pprie enim pares sunt qui inter se copari pnt
vn pariter aduerbiu et hec paritas. tatis. Par coponi
tur copar. coparis coequalis consilis. Dispar paris
dissilis. Impar. paris. non par separ. paris. seor
sum a pari. i. dissilis. suppar. paris. i. subiectus pa
ri. Et hinc copitas disparitas impitas. sepitas supp
itas. et est par omnis ge. cu omnibus suis coposi
tis. et cor. pa. vnde ouid epy. Si qua uoles apte
nubere nube pari. Inuenitur eciam hoc par paris.
tantum in neutro ge. ut unum par boum. duo pa

Para pposico greca. i. iuxta. vel a ¶ ria caligarum
pud ul' re. ul' preter ul' trans Item para est aduu
impatiui modi. s tunc acuit in fine

Parabola ut dicit pap pabole grece latine pu
bia uocantur. eo q in ipsis sub copatiua similitu
dine figure uborum et ymagines ueritatis ostendun
tur. de hoc eciam dixi in iiij pte in c de tropis

Paracinon. par coponitur cum acinon qd est in
cus. et dr hic paracinon. onis. faber iouis. fulmi
num eius fabricator. et dr sic qsi ignea Incus. ab
igne et incude. q semper sit iuxta ignem et incude

Paradisis grece latine consolaco dicit

Paraditus. a paradisis qd est consolaco dicitur
hic paraditus. ti. i. consolator. et s hoc paraditus dr
spiritus sanctus. qui consolatur nos omnibus an
gustijs in nostris. Item paradisis grece dr aduocaci
o. Item paditus. i. aduocatus. Et s hoc conuenit fi
lio. q ipse p nobis interpellat apud patrem. po
test eciam spiritus sanctus congrue dici paditus.
. i. aduocatus et consolator. q et p nobis aduo
cat et nos consolatur. ut dica in spiritus ¶ De p
adito autem spiritu sancto. dicit dominus in ioha
ne. paditus autem spiritus sanctus quem mittet
pater in nomine meo ille uos docebit omnia. Et
tanguntur in hac autoritate sex cause missionis
spiritus sancti. primo namqz missus est sup apl'os
ad consolandum mestos. qd notatur cum dicit.
paditus qd est idem qd consolator. Secundo ad.
uiuificandum mortuos qd notatur cu dicit spi
ritus. q spiritus est qui uiuificat. Tercio ad sancti
ficandum immundos qd notatur cu dicitur sanc
tus. sic enim dicit spiritus q uiuificat. ita sanctus
q sanctificat et mundat. vnde sanctus idem est qd
mundus Quarto ad confirmandum amorem inter
discordes et odiosos. qd notat in hoc q dicit pat
pater enim dicit eo q naturaliter diligit nos. Qn
to ad saluandu iustos. qd notatur in eo q dici
tur in nomine meo. qd est ihesus. qui salus int
pretat. In nomine ergo ihesu. i. salutis pater mi

sit spiritū sanctum. ut ostenderet ꝙ ad saluandas
gentes uenit. Sexto ad docenduz ignaros qđ no
tatur in eo ꝙ dicit ille uos docebit omnia.

Paradigma exponitur in quarta pte in caplo

Paradisus. si. mas. ge. vnde genes C de tropis.
ij. plantauerat autem dominus deus padisum uo
luptatis a principio in q posuerat hominez quez
formauerat. Est autem padisus locus in orientis
ptibus constitutus. et dr padisus grece. ortus. la
tine. eden hebraice. qđ latine delicie interpretatur
coniuncta hec duo sonant ortū deliciaꝝ. est enim
omni generi ligni et pomiferaꝝ arborū consitus
habens eciaz lignū uite. et dr padisus qi parans
dei uisum. ul qsi patis dans uisum. et est ethi. s.
hug. C Nota h ꝙ padisus credit esse quidam lo
cus corpalis in determinata pte terre situs tempa
tissimus et amenus ut homo nullis pturbacioni
bus impeditus. spiritualibz delicijs quiete fruet.
hunc autem locum extimant sub equinoctiali es
se. usus ptem orientalem. eo ꝙ locū illuz quidaz
phi tempatissimū asserunt. ex quo eciam loco ni
lus. vnus de quatuor fluminibus padisi fluere ui
detur. vnde s bedam uolunt in orientali pte esse
paradisum longo interiacenti spacio ul maris ul
terre a regionibus quas incolunt homines. secre
tum et in alto situm. vnde nec aque diluuij illuc
peruenerūt. Sz consueuit qri quō intelligat illō qđ
dixit dn̄s in cruce latroni. Amen dico tibi hodie
mecū eris in padiso. Ad h potest dici ꝙ h n̄ est.
intelligendum de padiso terrestri. qz passio cristi
non reducit ad illuz padisum sz ad celestez. q qui
dez padisus potest accipi dupliciter scilicet s glo
riam fruicōnis. et sic statim moriens in padiso la
tro fuit. ul quantum ad locū glorie conuenientē
et sic nullus padisum intrauit ante ascensionem
C Quare autē deus concesserit homini ut come
deret de omni ligno padisi excepto ligno sciencie
e boni et mali. dixi in obedio. dis. vide eciam in

Paradoxus. doxa grece latine glo C romphea
ria cōponit cū paro. ras. ul para ꝑposicōe greca.
qđ est iuxta uel ad. et dr padoxus admirabilis.
ul qsi patus ad uanam gloriaz huius mundi vn̄
h padoxa. xe. mulier tal. et adiectiue potest decli
nari padoxus. xa. xū. vnde et quidam liber tulij
intitulat tulius de padoxis. qz in eo tractat de p
adoxis et dicunt ibi padoxa dicta ul sentencie ad
mūdanā gloriā ptinētes qi laudes gloriose ul pate
Et inđ h padoxia. paradoxie talis gloria uel laus

Paramenon cōponit a para et emenon qđ est
dies uel tempus et dr pamenon. quo nomine uo
catur apud grecos preteritū pfectū. qđ significat
rem paulo ante pfectam. qsi adiacens tempus q
dam dicunt paoemenon

Parafernū. ni. exponit in dos dotis

Parafrastes a para qđ est iuxta ul a paro. ras
et frasis cōponitur h parafrastes. tis. i. loquax qi
iuxta loquelam ul locucōnem. ul patus et pm
tus ad loquendum. ul pafrastes ꝓpe dicit n̄ dis
tor non bonus sz malus interpres. vl pafrastes.
s qdam qui minus bene interptatur qui scilicz
non transfert litteram ex lrā sz sensum ex sensu.
vnde pafrastes. locutor iuxta sensum et non sm
lrāz. vnde Jēo. in ꝓlogo regum ul interptem me
extimato si gratus es. vl pafrastem si ingratus
qꝙuam michi omnino consciens non sim mutas
se me qdpiam de hebraica ueritate

Paragoge exponit in iiij pte c đ metaplasmo

Paraganda ornamentum C et acuitur in fine
pallij ul uestis qđ uulgo friseum dicitur

Paragoria in pagorizo. zas. exponitur

Paragorizo. zas. i. mitigare. lenire oblectare tē
pare. vnde h pagoria. rie. i. mitigacō et quedam
medicina sic dicitur que lenit

Paragraphus. a para qđ est iuxta et graphus
scriptor ul graphia scriptura cōponit h parag
phus ul h pagphum. i. nota sic facta C q appo
nitur ad sepandas res a rebus q in connexu con
currunt et corripit. gra.

Papagis papagi. auis mali ominis ut dicunt

Paralellus. a para dr h palella. le. palelle dr
linee eque distantes que ꝗuis in infinitū ducant
nūꝗ concurrunt. qđ non fieret si una linearū ad
aliam plus ex una pte ꝗ ex alia accederet. et hic
palellus et h palelluz. li. circulus eque distans ab
alio. Et sunt circuli illi. v. in spera qui palelli uo
cantur qsi eque distantes. n̄ qz equalis sit distan
cia inter quoslibet sibi ꝓximos sz qz quilibet pa
lellus a sibi ꝓximo s omnes suas ptes equaliter

Paralipomenon. a para qđ est iuxta C distat.
et emenon qđ est dies ul tempus cōponitur hic
palipomenon. nomen cuiusdaz libri qsi smo di
eꝝ ul a para qđ est pter ul re. et ipos qđ est sub
et mene qđ est defectus. dr palipomenon gce. qđ
nos ptermissoꝝ ul reliquoꝝ dicere possumus qz
ea que in lege ul libris regum ul omissa ul non
plene relata sunt. in isto sub. i. postea sūmatim et
breuiter explicant vnđ Jhero. in epistula ad pau
linuz c vij. palipomenon lib instrumenti ueteris
ephitome. talis ac tantus est. ut absqz illo si quis
scienciaz scripturaꝝ sibi uoluerit arrogare seipm̄
irrideat per singula quippe nomina iuncturas qz
ūboꝝ et ptermisse in libris regum tangunt histo
rie. et innumerabiles explicant euangelij questi
ones. vide eciam in epythoma et acuitur in fine

Paralisis a para qđ est re et C palipomenon.
lisis componit h palisis. i. resolucō scilicet mor
bus quo membra dissoluunt. vnde palticus. ca.
cū. qui talem infirmitatem patitur. sm hug. Qui
dam dicunt ꝙ componit a para et lesio et dicit
magister bene. palisis ꝓđ. I. ante. s. et n̄ debz ac
centuari in fine sicut nec ypocrisis

Paraliticus penl cor in palisis est

Paralogismus a para qđ est iuxta et logos cō
ponit hic palogismus. mi. i. sophistica argumen
tacō qsi iuxta racōnem ul diffinicōnem silli. vn̄
palogisticus. ca. cū. et palogiso. sas. palogismum
facere. vl palogistice loqui ul palogismo condu

Paraneticus. ca. cū. i. interpo C cere ul decipere
sitiuus et dr a panymphus. vnde quedaz ode ora
cij. intitulantur panetice et interpositiue

Paranympha. a para qđ est iuxta et nimpha
sponsa. cōponitur h panipha. e. i. ꝓnuba q uiro
niphā iungit. et hic paniphus. i. internuncius inter
sponsum et sponsam. scz qui viro nympham con
iungit. sicut beatus iohs dr panimphus dn̄i

Paranomasia exponit in quarta parte in c de

Paranomeon est in quarta pte in ca C scemate

Parapsis. a par et absida C pitulo de scemate
qđ est latus cōponit h pabsis. dis. i. discus. vnđ
Juuenalis Qui multa magna qz papside cenat. et
dicitur papsis uas quadrangulū et quadrilatriū
qsi paribus absidis. i. lateribus. et mutatur. b. in

p.et scribitur p.ps.

Parasceue.ues.paro.ras. cōponitur cum cena
et dicitur prasceue.ues.pparacō cene.h nomine di
batur sexta feria sabbati.in qua pparabantur ne
cessaria sabbi.s hug. In historijs aū dr pasceue q
ce latine pparacō.sic dicebant feriam sextam q a
in ea pparabant necessaria sabbato.sicut et in de
serto duplex colligebatur manna.grecis admixti iu
dei conutebantur uocabulis.

Parasitaster in parasitus vide

Parasitus.pabsis cōponitur cū situs.et dicitur
hic pasitus.qsi in pabside situs.i.leccator.vl pa
situs cōponitur a paro.ras.et situs.tus.Inde dr
pasitus leccator ul ioculator.qsi parans.i.repre
sentans situs.i.cōposiciones et gestus diuisoꝝ.scz
qui scit suo gestu repsentare gestus et cōposicōes
multoꝝ.vl para.i.iuxta situs uenter.Inde para
situs.i.iuxta uentrem.vl para iuxta uel apud si
tos.i.frumentū.vnde dicitur sitorium uas ubi cibz
de frumento solet reponi.vnde pasitus qsi apud
aliquez frumentatus.i.nutritus et pastus.vnd h
pasitulus.li.dimi.et hic pasitaster.tri.et hic et h
pasita.te.et pasicula pasicule dimi

Parastrata.para cōponitur cū sto uel stans.et
dicitur h pastrata.te.pastrate stipites sunt pares
stantes quibus arbor nauis sustinetur.

Parca.a parco.cis.dr h pca.ce.furia infernal
et dicuntur parce a parcendo p contrariū qz mime
parcant.quales tres esse uolebant.vnam q uitā
hominibz ordinet.altera que contexat.tercia.q
rumpat.Incipimus enim cū nascimur.sumus cū
uiuimus.desinimus cū interimus.vnde hic et hec
parcalis et h.le.s hug.pap uero dicit.parce fata
dicta sunt a paganis.Que quidem tria esse dicun
tur.cloto.lathesis.atropos.dicta cata antifrasim
qz nemini pcant.vnde dr.Cloto coluz baiulat la
thesis trahit.atropos occat.

Parcitas.a pcus.ci.addita.tas.fit pcitas.tatis.
et designat qnqz uirtutem quandoqz uicium

Parco.cis.pepci.vl parsi parsuz parcere.i.con
donare non multū expendere.misereri.dimittere.
Parco cū suis cōpositis si qua habet est neutꝝ s.
hug.prisci.eciam dicit in x li.tractans de uerbis.
tercie coniugacōnis desinentibus in co.r.añcedem
te vnum inueni pco pepci qd et parsi facit pte.
ritum et infra dicit pepci.vel parsi facit parsum
supinum.sm in si terminancium regulam.i.in ū
vnde psurus pticipium futuri.peperci tamen ma
gis nunc est in usu qz parsi

Parcopollex pollex cōponitur cū parco.is et dr h
parcopollex.licis.i.trabiuellum.qz parcit pollici

Parcus.a parco.cis.deriuatur parcus.ca.cū.qui
quandoqz designat auaꝝ.qnqz inter auaꝝ et pdi
gum.plus tamen concedit auaro qz pdigo sicut
econtrario.largus plus concedit pdigo qz auaro
vnde quidam.Prodigus est animi uicō retinenda
pfundens.Largus qui sumptus facit ex racōne li
benter.Parcus qui retinet qdqd nō postulat usus
Quaz retinz cupide qz res deposcit auarus.et cōpa
tur pcior simus.vnde parce.cius.me.adūbium.
Parcus cōponitur qppcus.pparcus.valdepcus.s
hug.pap uero dicit parce honeste moderate nō
nimiū pcus frugi qd est moderator suator et ab
stinens alieno suo contentus parcus nimis tenax
sordidus.vide in pdigus

Pardus.di.bestia uaria est et uelocissima.et in
de componitur leopardus.di.sm huguconem

Parens.a paro.ras.deriuatur hic et h parens pa
rentis duum generꝝ.i.pater et mater.et facit gtūs
pluralis parentū.Inuenitur eciam parenciuz qd p
batur p accusatiuū pluralem qui desinit in.es.et
in.is.qui pprius est in iū terminantis gtiū.sic dixi
in tercia pte ubi egi de dtō plurali tercie declinac
et dicuntur pater et mater parentes.a pariendo.et
non parendo.qd pbatur ex h qz pario pmam pd.
s parens in pdicta significacōne cor.parens ca.
accipitur p consanguineo ul affine.vn h pentela
le.cognacio.consanguinitas.congermanitas.con
tribulitas et h et h parentalis et h parentale.vn
pentaliter adūbium.et h parentalitas.tatis.con
sanguinitas.Inuenitur eciam parens ge.omnis.i.
obediens a pareo.es.et tunc pd pmam.vn usus
Non sine ple parens non sum nisi pareo parens

Parentalia.a.parens deriuatur ¶ vide in honoro
h et h parentalis et h.le.et h parentalia.liuz di
es festus paganoꝝ cū sacrificabant animabus pa
rentū s hug.pap uero dicit parentalia dies festi
paganorum propinquitas.

Parentela.le.penl pd in parens exponitur

Parenthesis quidam tropus de quo dixi in iiij
parte in capitulo de tropis.

Parenticida.a parens et cedo.dis.cōponitur.h
et h parenticida.de.penl pd qui pentem occidit
vnde h et h parenticidalis et h.le.et h penticidiū
parenticidij occisio parentum

Parento parentas.i.patrem uel matrez imita
ri.uel sacrificare umbris parentuz.et tunc deriua
tur a parens Inuenitur eciam parentare.i.sacrifica
re mortuis pmaz pd.et tunc deriuatur a pareo pa
res.ut parentare.umbris ul tumulis mortuoꝝ
frequenter parē.i.obsequi ul ministrare

Pareo pares parui.i.obedire.et parere.i.appa
rere.parē p obedire caret sup p apparere inueni
tur paritū paritu.s raro in hac significacōne.cō
ponitur appareo.res.rui.appitū.vnde aplus appa
ruit gracia saluatoris nostri.cōpareo.res.rui.i.si
mul parē.vnde in geñ c xxxvij.puer nō compa
ret et ego quo ibo.Pareo in utraqz significacōne
cū suis cōpositis est neutꝝ et pd hanc sillabā pa
vnde ouidius de remedio.que nimis apparent re
cia uitat auis Et in grecis Apparens paret et qui be
ne paret obedit.parē qn est infinitiuus de pario.
ris.tercie coniugacionis cor penl.qn uero est in
finitiuus de pareo pares.secunde coniugacionis.i.
obedire uel apparere producit penultimam

Paries.a par dr hic paries rietis.qz semp sunt
duo pietes ul a latere ul fonte qui conspiciūt se.
aliter structura deformis eēt.et cor pnl tā in ntō
qz in gtō.Et ē mas ge.vnde ps.parieti inclinato

Parietina.a paries dr parietina ne.fe ge.penl
pd.Et ē parietina.pietū ruina.scilicet ubi pietes
stant sine tecto et habitantibz.vn ezechiel xxxvj
Montibus et collibus uallibus destis parietinis.

Parieto.a paries diuatur pieto tas parietes ap
tare.vn depieto tas.et disparieto tas.et expieto
tas.in eod sensu.scilz pietes auferre.Et corripit e

Parietulus etuli.diminutiuum.paruus paries.

Parilis.a par dr h et h paril.et h le.i.equalis
vn piliter adūbiuz.et h pilitas tatis.i.equalitas.
similitudo.Et corripit penul pil.lz desinat in ilis
Et deriuatur a nomine secundum pristianum.

Parilitas tatis.corripit li.In parilis exponitur.

Pario ris pepi ptū uel paritū. parere. ptū facē.
laborare. acquirere. Et est h̄ significacio tracta ex
alia. q̄ cū mulier parit acquirit. et in labore est.
licet postea nō meminerit laboris ꝓpter gaudiū
q̄ natus ē homo in mundo. Et erat olim h̄ ūbū
quarte coniugacōnis. vnde ouid. Oua pire solent
genus pennis decoratū. vn̄ et cōposita ab eo sunt
quarte coniugacōnis. Pario cōponit̄ cū ad ul' a.
et dicit̄ apio. ris. rui. Itē cū cō. et dr̄ cōperio. ris.
cōptum inuenit̄. Itē cū ex. et dicit̄ expior. ris.
exptum. ūbum cōmune. i. ꝓbare ul' ꝓbari. Item
cū ob. et dr̄ opio. ris. rui. Itē ex ob et pario com
ponitur opior. riris. optussū deponens. i. expec
tare. et ꝓd pmam opio. h̄ opior pocius cā cor.
Itē cōponitur cū re. et dicit̄ repior. ris. ri. qd du
plicat. p. in preterito cū diminuat̄ prima sillaba
respectu p̄sentis. Pario est tercie coniug̃ et neu. et
ut dictū est facit sup̄ ptum. tu. qd ꝓbat̄ per par
tus. tus. tui. et pturio. et sil'iter facit pituz. tu. qd
ꝓbat̄ p parturus. ra. ruz. Composita ab eo sunt
quarte coniugacōnis. et ōnia faciunt sup̄ in ptuz
et p̄teritū in rui. preter opior et repior. que faci
unt cōperi reperi. et omnia sunt actiua preter ex
perior cōmune. et operior deponens ꝓ expectat̄
ſm hug̃. Et scias q̄ ptū debet esse supinum eius
licet inueniat̄ pitū. vnd dicit prisci. in x li. In no
unū inuenio tercie coniugacionis pario pepi. ve
tustissimi tamen ſ quartā coniugacōnem h̄ ꝓtu
lisse inueniunt̄. Oua pire solet et cetera. sup̄ ptuz
debet esse. vnde et ptus et pturio. turis. meditati
uum. et pito frequentatiuū. Magister autē bene
ſm modnos melius declarat dicens. Pario tercie
coniug̃ facit p̄teritū in. ri. prima sillaba gemina
ta ut pepi. et sup̄ ptū. qd antiqui dicebant et pa
rituz. vnde pariturus. Cū suis autem cōpositis re
dit ad quartā. et facit p̄teritum in ui diuisas silla
bas. vt aperio. ris. rui. aptuz. p̄ter reperio reperi
cōperio cōperi. cū omnibus habet. r. ante. tū. in
sup̄ ut aperio apertuz. Item scias q̄ consueuit. b.
mutari in. p. ut oppio. h̄ in operio et ī operior ob
icit̄. sicut. d. in aperio. vnde cor̄ pmam pario. vn̄
quidam. Nemo sit preceps causas aperiē latentes
Itē. vir generat. mulier q̄ parit. h̄ gignit uterq̄
de h̄ eciam dixi in aperio et dicam in repio. ris.
Et ut dicit prisci. in xj. li. g. faciunt pticipia in sus
ūba que in li ul' in ri uel ti terminant preterituz
actiuoꝝ. ut pepli pulsus pculi pculsus. a suffero
sustuli anormaluz est et sublatus facit. verri ūsus
et uerti ūsus excipit̄ pepi ptus differencie causa
pacior enim passus fecit

Paris paris ul' paridis fuit filius p̄ami. qui ele
nam rapuit et corripit penultimam paridis.

Pariscus. a paro. ras. h̄ pariscus. ci. questor qui

Paritonus. toni. penl'. cor̄. i. clamat in foro
cantator qui parit tonos. a pio et tonus

Parius. a paros insula. parius. ria. riū. et q̄ in
illa insula marmor abundat. Ideo q̄nq̄ parius po
nit̄ ꝓ marmoreus. q̄nq̄ eciā pius planus uel alb̄
ad moduz marmoris dr̄. vnde inuenit̄ marmorpa
riū. et in primo hester dr̄ pario stratum lapide

Parma. a puus dr̄ h̄ parma. me. leue scutū q̄si
pua et quelibet leuia arma pn̄t dici parme q̄si p
ue. Item parma est dictus quidam fluuius a pui
tate. a quo ciuitas adiacens dr̄ h̄ parma. me. et
est ꝓ fluuio mas. ge. ꝓ ciuitate fe. vnde h̄ et hec
parmensis et hoc parmense

Parmeus. mei. ptus means. a ptus et meo. as.

Parnasus. a par et nasus qd est elacō cōponit̄
hic pnasus. si. quidam mons q̄ pares habet na
sos. i. duas elacōnes. scilicet elicōnem et asserone
ul' cicheonem. ſ hug̃. h̄ si pnasus ut dicit hug̃ cō
ponit̄ ex duobus rectis scilicet integris scilicet par
et nasus debet ſ prisci. declinari ex utraq̄ pte recti
declinat̄ tamen ex fine tantū. et ꝓpter hoc quidā
dicunt cum quibus ego q̄ pernasus non est com
positum q̄ fuit impositum a grecis qui numq̄
habuerunt respectum ad h̄ nomina latina par et
nasus et hoc uult magister bene. et ꝓd penl' pna
sus. et q̄ dr̄ pnasus q̄i pares habeat nasos et hi. ē

Paro. ras. raui. pare. i. p̄parare ornare. vn̄ para
tus. ta. tū. nomen. et cōpat̄. cior simus. vnd pate
cius ssime. aduūbium. Itē a paro h̄ patus tus tui.
Paro componit̄ apparo ras. i. ualde et diligenter
pare. vnde h̄ appatus tus tui. Itē comparo ras.
disparo ras. i. spectare. diuidere. Item imparo ras
p̄paro ras. an̄ ul' p̄ alijs pare. reparo ras. i. iteꝝ ul'
retro pare. separo ras. i. diuidere. Paro ras actiuū
est cū omnibus cōpositis. et cor̄ pa. vnde Ouid.
de reme. Bella michi uideo. bella parantur ait.

Paro paronis. masculini generis. nauis piritaꝝ
et dicitur a pirata. vide in mioparo.

Parochia. a para qd est iuxta dr̄ hec parochia
parochie. i. adiacens domus dei. ul' incolatus uel
diocesis. vn̄ prochianus. na. nū. i. de prochia ex
istens. prochiani enim et prochi olim dicebantur
qui legatis rei publice iter facientibus necessaria

Paroemia exponit̄ in quarta pte prebebant

Parofonista. paro. ras. in capitulo de tropis.
cōponit̄ cū fonos qd est sonus. et dr̄ h̄ et h̄ pa
fonista. te. i. cantor q̄i parans et incipiens phonos

Parocida. a pa iuxta. et ota et au. i. cantus.
ris cōponit̄ h̄ parocida. de. globus qui nascitur in
aure. vnde parocidus parocida parocidū. qui glo
bos habet in aure. et corripit ti

Paroxonium nij. i. cōmocio febris uel alterius

Parricida. a parenticida abiciunt̄ e et n et rei
t. mutat̄ in. r. et dr̄ parricida. ul' componit̄ a prē
uel a pari uel a patria scilicet qui occidit parem
ul' patriam ꝓdidit. vnde h̄ et h̄ parricidalis et h̄
le. et parricidiū. et h̄ parricidia. die. lex de parrici
dio que et parenticidia dr̄ ſ hug̃. et ut dicit pris
parricida siue a pari. siue a patre siue a parente
cōponat̄. dicendum est parricida p geminū. r. et
papias dicit parricida ꝓpie dicit̄ qui parentem oc
cidit. Quem quidam ueteres parenticidam dixe.
runt. quoniam parricidium in quocumq̄ intelligi
possit cū sint homines hominibus pares. Et scias
q̄ antiqui dixerunt patricida. de. qui patrez occi
dit. vn̄ in epistula pma ad thimotheū inuenitur
patricidis et matricidis. papias eciam dicit patrici
da et parricida. qui parentes occidit. et h̄ ueꝝ est
ſ antiquos. Nam ſ modnos et priscia. dicendum
ē parricida siue a pari siue a patre siue a parente
componatur ut dictum est. et producit. ci.

Parricidia in parricida vide.

Pars. a parcior. tiris. deriuat̄ h̄ ps ptis. vn̄ pti
aduūbium. Pars cōponit̄ expers. tis. pticeps imps

Parsi est preteritum de parco omnis generis

Parsimonia. a parsi p̄terito de pco. cis. dr̄ h̄ psi
monia. i. abstinencia. scilicet mensuram refectōis
non excedere. Et est uirtus ſm hug̃. papias uero
dicit parsimonia fragilitas. tempancia. pcitas. pie

tas modica continencia.

Parsum est supinum de parco parcis

Parthus. h parthia.ie.est quedaz puincia. vn̄ in actibus apl'oꝝ parthi et medi et elamite

Partialis. a ps h et h ptialis et h.le. vnd h ptialitas partialitatis et partialiter aduerbium.

Particeps. a capio et ps cōponit h et h et h pticeps.cipis.i. capiens ptem. consors. conscius. adiutor. socius. pph̄a. Particeps ego sum omniuz timencium te. q2 caritas omnia bona que fiunt in ecclesia facit esse cōmunia. et corripit penultimaz tam in nominatiuo q̈ in genitiuo

Participiale in participium vide

Participium. a pticeps dr h pticipiū.pij. qi pticapium. q2 ptem suoꝝ accidenciū capiat a uerbo. et ptem a nomine. et inde h et h pticipialis et h le. et dicit nomē pticipiale qd a participio descēdit. ut amans amator et amatus. inde amacio ꝑ pristi. De pticipio sup̈ dixi in tercia pte in tractatu de participijs et in edifico.

Participo. pas. v̄bum actiuū.i. ptem capere ul' dare. et corripit. ti. et deriuat a particeps. pis.

Particula a ps dicit h pticula. le. dimi. dr vnd hic et hec particularis et hoc. re. vnde particulariter aduerbium

Particus. a pars deriuat h par ticus. ci.i. negociator particulas uendens.

Partior partiris ptitussum. vn̄ h ptitor. toris. Et scias q antiqui dicebant ptio. tis. tiui. vnd et cōposita inueniunt tā deponencia ꝑ nos q̈ actiā ꝑm antiquos in codez sensu. ut bispartior. tiris. et bispartio. tis. in duas ptes diuidere. triptior tiris. et tripartio. tis. quadriptior tiris et quadripartio tis. et quinqueptior. tiris. et quinqueptio. tis.i. in tres ul' quatuor ul' quinq3 ptes diuidere. Impartior. tiris. et imptio. tis. Et scias q ōnia v̄ba quarte coniug. olī faciebant futuꝝ in. bo. uel in. bor vn̄ adhuc in theologia īuenit ptibor et metibor ꝫ h antiquitas absoluit sicut dixi supra in tercia parte ubi egi de p̄teritis quarte coniugacionis in fine. Itē nota q ptior debet scribi per. t. qd potest dinosci ad secundam et terciam personaz p̄sentis indicatiui. et accipit. t. sonum de. c.

Partitio. onis. fe. ge. et h partio per sincopam. et h partitudo.i. ptitō. et format partitō a partitus partita partitum. partiti addita o

Partitiuū. Quid sit nomen ptitiuū dictuz est in tercia pte in c de supperlatiuis in tractatu de speciebus nominum

Partitudo. dinis. in ptitio est

Parturio. a pario. aris peperi ptū tu addita rio fit pturio. ris. v̄bū meditatiū. et cor. u. ante. r. et ponit qn̄q3 pro suo p̄mitiuo. ut ibi pturient montes nascet ridiculus mus.i. pient. a parturio h parturitō. onis.

Partus. a pario. ris. deriuat hic ptus. tus. tui. actus uel passio pariendi. et id qd pitur.i. puer soboles. et desinit dtīs et ablatiuus in ubus ptubus. ad draꝫ de pars partis partibus Item partus parta partū adiectiue.i. acquisitus. Quid. Non minor est uirtus q̈ querē pta tueri.

Paruipendo. dis. puipendi. dere. a puo et pendē et dicit puipendere parum app̄ciari contempnere nullius ponderis ul' ualoris extimare. Et nota q puipendo. vilipendo floccipendo naucipendo nichilipendo idem significant

Paruz paruū sincopat ꝑ q debet poni aduerbialiter. et dicit paꝝ p puū. vn̄ pristi. cum deberet exemplificare qd nomen ponit loco aduerbij exemplificat de puū non q uelit paꝝ esse nomen. ꝫ q2 paꝝ obtinet locū illius nominis puum ꝑ q debet poni adūbialiter. qd si n̄ poneret sic. pcul dubio nomen loco adūbij non poneret. Parum cōponit cū p. et dicit parumper.i. ualde paꝝ. Inuenitur eciam paꝝante. ꝫ pocius sunt due ptes

Paruunculus. li.i. parua nauicula piratarum. et est diminutiuum de paro paronis

Paruus. a purus deriuat paruus a ū. Et cōpatur puus uior simus uius sime adūbium et h puitas. tatis. et h puulus. la. lū. et dicit puus qi parū ualens et est ethi. Paruus cōponit puipendo dis. puifacio cis.i. paꝝ appreciari. uilipendere ꝑ hug. ꝫ cōmuniter dr q irregulariter cōpatur par uus minor minimus.

Pascha. a fase dicit h pascha. ce. qd interp̄tat transitus q̈si fascha. tunc enim dominus noster a morte transiuit ad uitaz de mundo ad patrem. pascha enim fuit qn̄ iudei egiptum exeuntes mare rubrum pertransierunt et post transitū leticie canticuz cecinerunt. Et pascha tunc primū celebratū est. vn̄ h et h paschal' et h le. et pascho cas.i. pascha celebrare. Et nota q pascha declinat irregulariter ꝑ genus uel ꝑ declinacōnem. cuz enim sit prime declinacōnis in. a desinens. non debet esse neut' ge. Itē cū sit neutri ge. non debet esse prime declinacōnis cuz desinat in. a. ergo deberet regulariter declinari h pascha chatis. vl' h pascha che. ꝫ modo declinatur cont' regulam h pascha che. vl' forte hebrea est declinacio ꝑ hug. vide in fase. Quare autem nullū nomen latinuz neutri ge. inueniat in prima nec in quinta declinacōne. ostendi in tercia pte in c d declinacōne nominū. Et scias q ꝑm aug pascha hebreuz est. et dicit transitus in lingua sua. pptera q2 tunc p̄mum pascha celebrauit populus dei. qn̄ ex egipto fugientes rubꝝ mare transierunt. Itez dicit aug in quodaz ꝑmone pasche. videt michi h dies ceteris diebus esse lucidior. sol mundo clarior illuxisse. astra q3 omnia uel elementa letari et que paciente domino ppuz lumen detraxerunt et noluerunt creatorem suum aspicere crucifixuz Ecce nunc uictore illo et ab inferis resurgente nouo claritatis sue puocantur obsequio. Itez in cōmendacōne pasche dicit gg in quadam omelia sicut in sacro eloquio sancta sanctoꝝ ul' cantica. corum p sue magnitudine dicunt. Ita h festiuitas recte p̄t dici solēpnitas solempnitatū. Ex hac nobis quippe solempnitate exemplū resurrexcionis datum est spes celestis patrie apta. et facta superni regni iam p̄sumptibilis gloria. p hanc electi qui q̈uis ī tranquilitatis sinu tam apud inferni claustra tenebant ad padisi amena reducti sunt. Itez scias q pascha dicit septem modis. Primo tota septimana azimoꝝ q̄ incipiebat a xiiij die april' ī uesperis et dūabat vij diebz scꝫ usq3 ad xxj diē aplis sicut patet exo. xij et leuitic xxiij sic eciam accipit actuū xij uolens post pascha eum pducē populo. Secundo hora diei scilicet uespera quartedecime lune qua debebat comedi agnus. et incipiebat festiuitas sic accipit mathi xx vj. Scitis q2 post biduū pascha fiet. et leuitici xxiij. mense primo scilicet apli xiiij die mensis ad uesperum fase .i. pascha domini est. Tercio ipse agnus paschalis qui tunc immolabat. sic accipitur luce xxij. venit autē dies aziorꝫ in q̄ necesse occidi erat pascha. Quarto prima dies azimoꝝ post immolacionem

agni scilicet xv dies que erat solempnis iohannis
xiij. ante diem festum pasche et cetera luc xxij.
Appropinquabat dies festus azimorum qui dicitur
pascha. Quinto panes azimi qui comedebantur in
illis diebus. Joh. xviij. Non introierunt in pre
torium ut non contaminarentur sed manducarent pas
cha .i. panes paschales. Sexto festiuitas epularum
ij paralip. c penl. Non fuit phase simile huic in isrl a
diebus samuelis prophete. Septimo signatum per agnum
paschalem scilicet xpm. cor. v. pascha nostrum im
molatus est xpus. de predictis significacionibus no
ta uersum. Ebdomas. hora. dies. epule. pecus. azima
xpus. Accipitur eciam usualiter pascha pro resurrecti
one cristi. quia tunc transiuit a morte ad uitam im
passibilem. Quota eciam die martis uel aprilis cele
brandum sit pascha .i. cristi resurrectio patet in li
neis infra positis in fine libri. Item de termino pas
che dicam in septuagesima. de concurrentibus habes in su

Pascilis. a pascho. cis deriuatur hic pascilis et hoc loco
lis. animal uel auis que in manu pascitur et cor. ti

Pasco cis paui pascere pastum .i. dare pastum. pas
tor pascit oues .i. dat pastum ouibus. ponitur eci
am quandoque pro depascere ut ouis pauit pratum .i. de
pauit .i. corrosit. Pasco componitur depasco depaui de
pastum .i. ualde pascere uel corrodere. et est actiuum
cum omnibus suis compositis. Et nota quod passiuum
istius uerbi exigit actiuum. quia in eo intelligitur accio rela
ta ad illud cui uerbum illud attribuitur. ut capra pascitur
siluas id est pascendo corrodit

Pascua. a pasco cis. deriuatur hec pascua cue. unde
in ps. In loco pascue ibi me collocauit sed in plura
li est neutri generis scilicet hec pascua orum unde ezechiel
xxxiiij. Nonne satis erat nobis pascua bona depas
ci. Inuenitur eciam et in feminino genere hee pas
cue arum. unde idem propheta in eodem c insuper et reliquas
pascuarum nostrarum conculcastis pedibus uestris. Item
in eodem c in montibus excelsis isrl erunt pascue

Pasillus li dimi. paruus palus uinearum et carum.

Passer. a paruus dicitur hic passer seris. quia paruus est
unde hic passerculus li dimi. et passerinus na num. et hic
passerinus pro filio passeris. vel dicitur passer a paci
endo libidinem. quia peculium .i. luxuriosum animal est

Passerculus in passer est.

Passerinus in passer vide

Passibilis. a pacior pateris deriuatur hic et hec pas
sibilis et hoc le. penl. cor. unde passibiliter aduerbium
et hec passibilitas tatis. et componitur hic et hec impas
sibilis et hoc le liter impassibilitas tatis.

Passim aduerbium ubique. a passus uel pateo pa

Passionarium. a passio onis deriuatur et tes dicitur.
hoc pasionarium rij. liber continens passiones sanc
torum uel passiones id est morbos

Passiuncula le. diminutiuum parua passio

Passiuum sicut dicit prisci. illud uerbum est passiui
generis quod in or desinens. descendit ab actiuo per
assumpcionem. r. et proprie illa possunt habere pri
mam et secundam personam passiuorum in quibus et
fateri possunt eedem persone quod in se sit ut est a
mo te consequitur quod ille ad quem dixi confitendo
id quod a me audiuit dicat amor a te. De hoc pleni
us dixi in iij parte ubi egi de uerbo in c de generibus
uerborum. Hic nota quod si uerbum passiuum construitur
cum ablatiuo. considerandum est utrum ille ablati
uus denotet causam efficientem uel aliam. Si enim
efficientem denotet tunc debet poni cum preposicione.
ut diligor a platone. Si uero denotat causam ma
terialem. uel aliam preter efficientem non debet po
ni cum preposicione. unde male dicitur uerberor a baculo. uel
spolior a prebenda. quia iam sequeretur quod posset fieri
conuersa locucio. ut diceretur. prebenda spoliat me. quod

Passum est supinum et est contrarium racioni
de pando patior pateo vide in pando

Passus. a pateo pates dicitur passus sa sum. nomen
et participium .i. sparsus diffusus extensus patens.
et hic passus passus uerbale. quia pateat in itinere. unde
passutus ta tum .i. habens magnos passus secundum hug.
tamen scias quod passum est supinum trium uerborum ut dictum
est in pando dis. Et sic passus sa sum. a quolibet
predictorum supinorum in diuersis significacionibus descen
dere potest. sicut dixi in pando.

Pastillus. a pas
co cis. hic pastus tus. et hec pasta te. unde hic pastillus
li. dimi. quidam paruus pastus ex pasta ubi piscis
uel caro uel alius cibus includitur. Unde oracius
Pastillos rufillus olet gorgonius hircum.

Pastinaca ce. a pasco uel pastus dicitur hec pastinaca
ce. quedam herba. quia eius radix sit precipuus
pastus hominis. unde pastinaceus nacea naceum

Pastino. a pasco cis. uel a pastus dicitur pastino as
aui are pastinatum .i. colere. plantare. fodere. et proprie
pertinet vineis plantandis unde hic pastinatum ti. vi
nea nouella. pastinatum eciam uocatur agricole fer
ramentum bicultum cum quo semina aptantur. et info
diuntur. Pastino componitur repastino as. iterum pastinare
proprie quidem repastinari dicuntur vinee ueteres que re
fodiuntur. et corripit sti

Pastoforium grece per
ua cellula latine et thalamus dicitur. vel atrium tem
pli. vel gazophilacium. vel paruum sacrarium ante tem
plum. Et uidetur dici pastoforium quasi postoforium
quia foris sit positum secundum hug. glosa autem super primo
machab c iiij dicit pastoforia grece dicuntur talami
uel cubilia in quibus leuite excubabant in atrijs
domus domini quorum commemoracio fit in ultima
uisione dan prophete. In historijs autem super ij regum
ix dicitur. Importicibus laterum erant pastoforia .i.
loca separata ad comedendum in quibus sacrificantes
de partibus sacrificiorum que eos contingebant uescebantur.
coram domino. Item scias quod pastoforia. amos pri
mo dicuntur loca pastorum pascendis animalibus apta

Pastor. a pasco cis. deriuatur hic pastor toris. a quo
hic pastorculus li dimi. et pastorius ria rium. et pas
toricus pastorica pastoricum. et hic et hec pastoralis
et hoc pastorale. in eodem sensu

Pastorculus pastorculi dimi. paruus pastor

Pastoricus in pastor vide. et corripit ri.

Pastorius. a pastor toris. dicitur pastorius ria rium
et pastoricus ca cum. et hic et hec pastoralis et hoc le
omnia in eodem sensu

Pastos .i. spacium

Patagium. a pateo tes. dicitur hoc patagium .i. gula
ad summum tunice uel mantelli assuta. uel palbium
auro uel purpura uariatum.

Patella in patina vide.

Patena. a pateo. tes. dicitur hec patena ne .i. oper
culum calicis quia sit patens et diffusa. et uidetur quod
deberet proferri penl. cor. sed usus hoc non recipit.
sed omnino repugnat unde eam producas

Patenula le dimi parua patena

Pateo tes tuj passum .i. apiri. videri. manifesta
ri. manifestum esse uel diffundi. et dicitur patet quasi pa
lam tenet. et est ethi. unde patens tentis omnis ge.
et comparatur patencior simus. unde patenter cius
sime aduerbium. et hec patencia cie. Item a pateo pa
tesco cis incho. et est pateo neutrum cum omnibus

suis compositis si qua habet et cor pmaz. psper.
Non pateant faciles seuis rumoribus aures.

Pater greci dnt patir. vñ ŝ hug. nos dicimus hic pater. q autē dr pater pantotir. i. fuans omnia. a pan quod ē totū et tothir quod ē fuans ethi. ē Et dr pater multis modis. Dicitur enim pr natura. Item similitudine cure. Item pr formalis uel doctrinalis. Item pater etate. Item pr reuencia. et dignitate. Pater dr natural' qui gnat. pr similitudine cure dr qui quā curam pater gerit filij. talē ille gerit alterius. Et quaz curam pr impendit filio. talem impendit ille alteri. Pater formalis ul' doctrinal' dr magr qui informat discipulū bonis moribus et disciplinis. Pater etate dr senex. tales enī patres appellare debemus. Pater reuencia ul' dignitate dr quem reueremur. nam cui reuenciaz et honorem impendimus. sepe patrem uocare solemus ¶ Et a pater hic pterculus li. dimi. Et pternus na nū. Et hic et hec patnalis et hoc le. vnde hec pternitas tatis. et hec pternalitas tatis. ŝ hug. Vel dic q pater in sac scriptura qnqz modis dr. scilicet natura. imitacōne. adoptacōne. doctrina. Et eciam p honore reuencia. etate. Natura ut abraham pater ysaac. imitacione ut in euangelio dns dicit si filij abrahe essetis opa abrahe faceretis. imitando scilicet fidem eius. Item uos ex patre diabolo estis et desideria patris uestri uultis facere. scilicet imitando eius maliciam. Adopcōne sicut cū aliquis humana consuetudine adoptat aliquem in filiū. et sic nos deo n natura ŝ adopcōne dicimus pater noster qui es in celis. doctrina sicut apl's ad galatas ait. filioli mei quos iterū parturio donec formetur cristus in uobis. Itez p honore reuerencia etate sicut in libro regum iiij serui ad naamā dixerūt pater. et si rem grandem dixisset tibi ppha. certe facere debueras et cetera. De predictis significacōnibus dicit in grec. Est pater hic cura. pater est alius genitura. Hic pater etate. pater ille pbatur honore. Ac summū regem. uocat ipsa creacō patrē ¶ Et scias q qn ipsum latinum est prorsus eiusdem significacōnis cū greco nomine uel hebreo. nulla est ibi deriuacō. ŝ solūmodo quedam detorsio vnius ligue in alteram. ut iacob. inde iacobz. Et ideo ppe loquendo. deus non deriuatur a theos nec pater a patir. nec mater a matros. q idē sunt nec differunt in significacōne. nec in modo significandi. ut plenius dixi in tercia pte ubi egi de speciebus nominū. ubi quesiui an translacō semper faciat deriuacōnem. ¶ Pater cōponitur cū hoc genitiuo greco familias. et acuitur in fine. hic paterfamilias. huius patrisfamilias. et dicitur paterfamilias. q omnia in familia sua positis. tam seruis q filijs pater pari deuocōne cōsulit. ŝ quicūqz dominatur seruis hoc nomine non debet appellari. Et in eodem sensu inuenitur paterfamiliaꝝ. et paterfamilie ŝ hug. vide in materfamilias. et in honoro. ras. Et scias q ppe paterfamilias qn est una dicto signat illū qui est dominus hereditatis de iure. eciaz si nō esset natus dummodo esset uiuus in utero matris. Sed qn sunt due ptes. signat illū cuius ples iam est una familia. Item nota q utile consilium datur patribus eccl' xxxiij. filio inquit et mulieri fratri et amico non des potestatem super te in uita tua. et non dederis alijs possessionez tuā ne forte peniteat te et depreceris p illis. Melius est eniz ut filij tui te rogent. q te respicere in ma

Pater nr est expositū ¶ nus filiorum tuorum

Patera. a pateo tes dr hec patera re. ¶ in petitio magnus et patens sciphus ŝ hug. pap uero dicit patē fiale sunt dicte q in ipsis portare solemus. vl' q patentes sint dispansis qz labris. et cor penl' vñ quidā. In fundo patē scio turpia multa patē

Paterculus li diminutiuum paruus pater.

Paternalis in pater est

Paterniani quidaz hētici a paterno exorti qui inferiores ptes corpis a diabolo factas opinantur

Patesco cis inchoatiuū. a pateo tes. addita co.

Patibulum. a patior teris deriuatur hoc patibulum li. i. tormentū. et ppe furca quasi ferens caput. et est patibuli minor pena q crucis. q patibulum statim exanimat appensum. ŝ crux affixos diu cruciat. ¶ et corripit bu.

Paticus. a patior pateris ¶ paticus ca cū. sodomita et turpia patiens ŝm hug. papi. uero dicit pacientes libidinem. Nam patos grece passio dicitur. et corripit ti.

Paciens tis ge omnis. est pticipiū de patior ris et pt cē nomē et ŝ hoc cōpatur cior simus. vñ paciencter eius me adiibium. et hec pacia cie. et formatur a dtō pacienti. addita. a. et est pacia aī uigor aduersitates fortune et ūbor asperitates equanimiter portans. ppe tamen paciencia corpis est tollerancia animi. et cōponitur impaciens tis. i. non paciens sine freno. et cōpatur. vñ impacienter eius sime aduerbium et hec impaciencia impaciencie

Patiginarius. a pateo tes. dr hic patiginarius rij ianitor qui ianuam facit patere

Patina a pateo tes dr hec patina ne id ē sartago uel scutella patens. vñ hec patella le dimi. et cor. penl' patina. psius. sed grandes patine

Patinarius. a patina dr patinarius ria rium. ad patinam ptinens uel in patina coctus. et hic patinarius qui facit patinas.

Patinula le diminutiuum pua patina. i. patella

Patior pateris passiussum pati deriuatur a patos grece qd latine dicitur defectus ul' passio. et cōponitur cū con. et dr cōpatior teris. et cū p et dicitur perpetior teris ppessussum. et est deponens patior cū suis cōpositis. et corripit pa. esopus. Vulnera ne facias que potes ipse pati

Patos grece latine defectus uel passio dicitur.

Patracio patracionis. in patro patras vide.

Patreus. a pater hic patreus. i. uitricus et patrinus et hic patriaster pro eodem

Patria. a pater deriuatur patrius tria triuz. et hec patria patrie. q cōmunis sit omnibz q nati sunt in ea. Et est ppe patria ciuitas. licet ponatur qnqz p regione ul' puincia. vñ patrius honor. i. honor patris uel honor patrie.

Patriarcha. pater cōponitur cum archos qd est princeps. et dr hic patriacha che. i. summus et princeps. q pmum et apostolicū tenet locū sicut romanus antiochenus allexandrinus Et inde hic patriarchatus us vi. eius dignitas ul' eius districtus et hic et hec patriarchalis et hoc le ŝ hug. pap autez dicit patriarcha grece summus patrū interptatur. q pmuz et apostolicū tenet locū sicut romanus antiochenus allexandrinus Sunt enim autoritate beati petri apl'i instituti. pma quidem petri apl'i sedes romana. Secunda apud allexandriā beati petri nomine. a marco eius discipulo et euangelista consecrata. Tercia apud antiochiam beatissimi petri apl'i habetur honorabilis. eo q illuc pusq romam

uenisset fuit. et illic primum nomen xp̄ianorum
nouelle gentis exortū est. Quamuis autem p or
bez diffuse ecclesie catholice vnus thalamus cris
tus sit. sancta tamen romana ecclesia nullis iudi
cibus constitutis ceteris p̄lata est ecclesijs. ¶ Alij
sumunt quidā nomen patriarche. et dicunt q pa
triarche sunt minores papa. maiores autem me
tropolitanis. et dicunt q h̄ nomina patriarcha.
et p̄mas p eodez supponunt. nā inter patriarchā
et p̄matem non est realis drā ß uocalis. vel ꝑp̄e
dn̄r patriarche iiij principales. Constantinopoli
tanus alexandrinus antiochenus iherosolimitanus
Alij uero dn̄r ꝑp̄e primates sic aquilegiens grā
dens. Bituricens. licet enim isti qn̄qꝫ eciam nomi
nant se patriarchas

Patriciani quidam heretici ¶ a quodam patricio dicti. qꝛ substanciam huma
ne carnis a diabolo conditam dicunt

Patricida in patricida vide

Patricius. a pater dr̄ patricius patricia patriciū
nobilis de genere patrꝫ natus. vl' patricij dicunt
qui puident reipublice sicut pater filio. et cor. J.
ante. c. et formatur a datiuo patri addita cius

Patricus. A pater dr̄ patricus ca cū. i. paternus

Patrimes a pater dr̄ h̄ patrimes mis. i. puer su
perstes defuncto patre. Vel patrimes dr̄ puer pa
tri similis. Et componitur a patre. et imitor aris
Inde patrimes. quasi patrem imitans.

Patrimonium patrimonij dicitur hereditas pa
tris. et deriuatur a patre

Patrimus a pater dicitur hic patrimus mi. qui
cum sit pater habet auum uiuum. et producit tri

Patrinus. a pater dr̄ h̄ patrinus ni. q̄ leuat ali
quem de sacro fonte ul' intromittit in ecclesiā. vn̄
et sacerdos dr̄ patrinus. vnd̄ h̄ patrinus uitricus
et hec patrina ne. sacerdotissa uel uxor sacerdotis
ul' matrina. et pd̄ penl' patrinus. vide in frater.
et in cōmater. Sed p̄t queri utrꝫ aliquis laicus uel
clericus in minoribus ordinibus constitutus pos
sit matrimoniū contrahere cū illa quā manibus
baptizauit. dico q non qm̄ eius filia spiritualis
est sicut illa quaz suscipit. ß si contractum fuerit
matrimoniuz inter eos nūquid sunt sepandi utiqꝫ
qꝛ nec eciam filius sacerdotis p̄t contrahere cum
illa puella quā p̄r baptizauit ut dixi sup̄ in frat

Patripassiani sunt quidam heritici qui dn̄t pa
trem fuisse passum. vn̄ aug dicit. Erubescant sa
belliani qui dicunt ipsum patrem esse qui est fili
us confundentes personas qui et dicti sunt patri
passiani q̄ dn̄t patrez fuisse passum et pd̄ penl'.

Patrisso. a pater dr̄ patrisso sas. i. patri assimi
lari. patrem imitari in dictis uel factis sicut a ma
ter dr̄ matrisso sas. et possunt dici huiusmodi ū
ba ūba moralia ul' imitatiua sicut dixi in tercia
p̄te in tractatu de ūbis c de speciebus ūboruz. et
format a patre. e. in Js et addita so.

Patro. a pater dr̄ patro tras traui trāre. i. facē.
pficere. ul' cōmittere. ul' generare. dicit tamen hui
us q patrare est opus uenereū consumare. vnde
patracio. opis uenerij consummacio Et hinc uolūt
dici patrē qꝛ patracione opis uenerij filiuz pcre
et. Et cōponit repatro tras. Item componitur im
petro et ppetro. et tūc mutat a in e. et habet pa
tro p̄mā naturaliter breuē. Et ē actm̄ cū suis cō
positis. Vn̄ facetus. De facili longa sine freno cul
pa patratur ¶

Patrocinor. a patronus deriuat patrocinor. aris. atus sum ari id ē defendere. Et
construit cū dtō. vnde h̄ pcīniū nij. i. defensio
Et cor ci. Vnde facetus. Sic prohibent leges frau
dem non patrocinari.

Patronissa in patronus exponitur.

Patronomicus. pater componit cū noma qd̄
ē nomen. et dr̄ patronomicus ca cū scꝫ a nomine
patrie deriuatū nomen. de hoc dixi in tercia p̄te
ubi egi de speciebus nominū. in c de nomine prō
nomico. ¶ et cor mi.

Patronus. a pater deriua tur hic prōnus ni. i. defensor qui talem affectū
clientibus ul' alijs exhibet. ut q̄i pater illos regat
vnde h̄ patrona ne. et h̄ prōnissa se. et h̄ prōna tus

Patruelis. a patruus dr̄ h̄ et h̄ pruē ¶ lis et h̄ le. ad patruū p̄tinens et h̄ et h̄ patruel' lis
filius ul' filia patrui. filij duorꝫ fratrꝫ sunt patru
eles inter se ſm hug. Jere xxxij. Patruelis meus
filius patrui mei Et ſm ysid viij ethi. Patrueles
sunt dicti. eo q patres eorum germani fratres fue
runt inter se. Consobrini uero uocati qui aut ex
sorore aut fratre aut ex duabus sororibus sunt
nati quasi consororini. Sobrini consobrinorꝫ filij
Et producit penultimam patruelis.

Patruus. a pater dr̄ h̄ patruus trui frater pa
tris. q̄i pater alius. vnde et moriente patre pupil
lū prior patruus suscipit. et quasi filiū lege tuet

Patulus. a pateo tes dr̄ patulus ¶ ut dicit ysid
la lū pnl' cor. i. diffusus. patens. ß ꝑprie patuluz
ē quod semp patet. ut auris nasus naris arbor.
et silua. ß patens quod ad horaz patet. ad horā
non patet ß occultat ut oculus. et componit p
patulus la lum. i. ualde patulus et apertus.

Paucedo. a paucus dr̄ h̄ paucedo dinis et h̄ pau
citudo dinis in eodem sensu. i. paucitas.

Pauciens in paucus est.

Paucitudo in paucedo est.

Paucului. in paucus uide.

Paucus ca cū dr̄ respcū mlti. ut multi homīes
pauci homines. Et compat paucior issimus. vn̄
pauce cius me adūbiū. et hec paucitas, citatis. Et
pauculus la lū dimi. Paucus componit ppaucus
ca cū. et q̄ppaucus ca cuꝫ. i. ualde paucus. A pau
cus dr̄ pauciens tis ge. omnis. i. paucus. rarus. et
ntūs quandoqꝫ ponit adūbialiter pro raro.

Paueo ues ui neutrū. et caret sup. Et dr̄ a pa
uor. oris. et ē pauere timere pauorem hrē. et cō
ponit expaueo ues. Vnde pauesco expauesco in
choa. Paueo cū suis compositis neutrꝫ est. et fac
p̄teritū in ui silla. et cor pa. Vnde ouid epi. Cor
pauet ammonitu temerate sanguine noctis.

Paui isti ē p̄teritū de paueo es et pasco pascis

Pauia. a paueo dr̄ hec pauia uie ul' pausia qd̄
dā genus oliue. quam corrupte rustici pausiā uo
cant. uiridi oleo et suaui. sic dcā qꝛ pauiat. i. tū
datur ¶

Pauidus. a pauor oris dr̄ pauidus da dū. Et compatur. vnde pauide dius me adūbium
et h̄ pauiditas tatis. et dr̄ pauidus qui semp pa
uet. pauens qui ad tempus. pauet ex causa. Ita
p̄t eciā distingui timidus et timens. Et cor pnl' pa
uidus. Vnde pamphilus. Non mare tūsisset paui
dus si nauta fuisset.

Pauimentalis in pauimentum exponitur.

Pauimentū. a pauio uis dr̄ h̄ pauimentū ti e
laboratū solū ecclesie ul' palacij. qꝛ sepe pede fe
ritur. ul' qꝛ lapidibus minutī cesis sit factū. vnde
pauimentatus ta tū pauimento ornatus. et hic
et h̄ pauimentalis et h̄ le ad pauimentū p̄tinens

et pauimento tas.i.pauimentū facere ul' pauim̄

Pauio is iuj ire pauitū.i.ferire ꝑ ¶ to ornare
cutere.cedere.et est actiū cū suis cōpositis si q̄ hz

Pauito itas frequenter paue et deriuatur a pa
ueo paues.vel a pauor

Paulatim.a paulus la lū.dr paulatiz aduerbi
um.i.sensim ꝑticulatim pedetentim minutatim

Pauliani quidaz hētici a quodaz paulo exorti
qꝛ dn̄t xp̄m̄ non semꝑ fuisse.ꝫ a maria sumpsis

Paulisper paul' ablatiuus de pau ¶ se inicium
lus la paulum cōponitur cū ꝑ.et dr paulisper.i.

Paulominus qn̄qꝫ est vna ¶ ꝑtꝫ ul' modicū
dictō.i.fere qn̄qꝫ est orō siue due dictōes.vt mi
nuisti eū paulo minus ab angel'.i.minus modico
vn̄ in q̄c̄ dicit̄.Si paulo minus est oracio cōꝑat
inde.Esto fere si dictio sit paulominus una.de h̄
dixi in secunda ꝑte ubi egi de accentu aduiorū
in c de cōpositis a minus.Et scias qꝙ paulo non
debet acui in fine in paulo minus qn̄ sunt due ꝑ
tes ut tetigi in secunda parte ubi egi d' impedim̄
tis accentus in c de impedimento differencie.Itē
paulo prius due ꝑtes sunt.Item paulo cōponit̄
paulopost.pauloante.uel pocius sunt due ꝑtes
posite ꝓ una.Itē paululū paulum et paulo sunt
nomina.licet aliquando ponantur aduiialiter

Paululus la luz.est dimi de paulus.et ut dicit
pris in tercio li.paulus non geminat.l.in diminu
tiuo.nec mirū.cū au diptongus post se geminari
consonantē ꝓhibeat.facit ergo paulus paululus
Et ex h̄ pauxillus pauxillulus quas formas ser
uant femininū et neutꝝ.Paula paulula pauxilla
pauxillula.et similiter neutꝝ et ponunt̄ qn̄qꝫ ad
uiialiter ista nomina paululū paulum et paulo.

Paulus la lū.i.ꝑuus modicus.et hinc saulus.
dictus fuit paulus q̄si modicus et temꝑatus.vel
paulus interꝑtatur mirabilis ul' requies.Et ꝭ h̄
dicit̄ a pausa.Et nota qꝙ h̄ nomen paulus la lū
appellatiuū iam aboluit exquo paulus ꝓꝑiū ino
leuit ꝭ hug.et scias qꝙ iste ablatiuus paulo non
debet acui in fine sic dixi in paulominus ¶ Hic
nota qꝙ paulus doctor gencium.interpretatur os
tube.ul' os corꝫ.seu electum mirabile.ul' elcōnis
miraculum.vl' paulus a pausa qd' est requies ul'
modicus latine.et ꝑ h̄ intelligunt̄ sex ꝑrogatiue
quas habuit paulus pre ceteris apl'is ut uidet̄.
Primum est lingua fructuosa qꝛ ab ilirico usqꝫ in
ihr'lm repleuit euangeliuz.et inde dr os tube.Se
cundum est caritas uiscerosa.qꝛ ut ipse testat̄ q̄s
infirmat̄ et ego non infirmor.quis scandalisatur
et ego non uror.inde dr os corꝫ.os scilicet cordis
de quo ip̄e dicit os meū patet ad uos o chorinti
cor uꝛm̄ dilatatū est.Tereiū est conuisio miraculo
sa et inde dicit̄ electum mirabile.q̄a mirabiliter
electus et conuisus fuit .Quartū est manus opo
sa.et inde dr eleccōnis miraculū.Magnum enim
miraculum fuit.quando elegit sibi ꝓꝑijs manibz
sumptus acqurē et incessanter p̄dicare.Quintum
fuit contemplacō delicōsa qꝛ raptus est usque ad
terciū celum.et uidit archana.et iū fuit domini
requies qꝛ in contemplacōne exigit̄ requies men
tis.Sextum est humilitas virtuosa.vn̄ ipse dicit
ego sum minimus apl'oꝝ q̄ non sum dignus uo
cari apl's.et inde dicit̄ modicus.de h̄ uide in sau
lus.Item de morte apl'oꝝ habes in apostolus

Pauo onis.nomen de sono uocis habet.qꝙ au
tem dicit̄ pauo q̄si pauorem uehens ore.ethi est
habet enim horribilem uocem et sepe incutit au
dienti pauorem.Item habet pulchras pennas et
turpes pedes.Et hinc est qꝙ libenter ostendit et re
spicit alas.ꝫ pedes respiciendo tristat̄.vnde ouid'
de arte.Laudatas ostendit auis iunonia pennas
Inuenit̄ eciam h̄ pauus ui in eodem sensu.vnde
hec paua ꝓ femina.vnd' in lib' regum iij c x dr
qꝙ classis salomonis deferebat auꝝ argentuz den
tes elephātorū simeas et pauos.Et scias qꝙ caro
pauonis tam dura est ut uix putredinem senciat
nec de facili coq̇tur vnde dicit aug̃ in li xxj de ci
tate dei.Quis nisi deus creator omniū dedit car
ni pauonis mortui ne putrescat.qd' cum auditu
incredibile uidet̄.euenit ut apud cartaginez no
bis cocta apponeretur h̄ auis.de cuius pectorē pul
paꝝ quantū uisum est districtum ꝭuari iussimus
qꝙ post dieꝝ tantū spacium quantum alia caro q̄
cumqꝫ cocta putresceret.ꝓlatū atz oblatum nich
il nostrum offendit olfactū.Ideoqꝫ positū ꝑ dies
amplius q̄ꝙ xxx idem qd' erat inuentuz est.Idem
qꝫ post annū nisi qꝙ aliquantulū corpulencie stric
cioris fuit et contraccioris.Et est pauo auis ocu ¶ latis pennis.

Pauor.a pauio pauis dr h̄ pa
uor oris.qꝛ mentem hominis feriat et cedat

Pauper.a paꝝ deriuat̄ pauꝑ peris.qꝛ paꝝ pos
sit.vnde et dr pauꝑ q̄si paꝝ potens.ul' paruz pu
tans.ul' paꝝ imꝑans.et est ethi.vn̄ h̄ paupercu
lus li.et h̄ pauꝑcula le dimi.et pauꝑculus la lū.
et pauperus ra rum.et h̄ pauperies ei.et hec pau
pertas tatis.ꝫ pauꝑies est dampnū pauꝑtas ipsa
condicō.pauꝑ cōꝑatur.ior.rimus.per geminum
r.et format̄ ab h̄ ntō pauper addita rimus.vnd'
pauꝑiter rius me aduiū.Pauper componit̄ per
pauper.q̄ꝙ pauper.i.ualde pauper ꝭ hug.vide in
inops.ut dicit pap̄ pauper dicit̄ qui aliq̄d habet
licet paꝝ.Inops uero qui nichil.Itē scias qꝙ pau
per est cōmunis ge declinacōne.ꝫ omnis construc
cōne.vn̄ potest dici pauper homo femina regn̄
similiter et diues.vn̄ ouid'.Addidit esterno mar
more diues opus.et hoc intelligas nisi in termi
nacōne tem ul' tes.vn̄ v̄sus.Tem ul' tes fugiunt
neutra ꝫ cetera sumunt.vide in diues ul' uolūtas

Pauperculus in pauper vide

Paupero.a pauper deriuat̄ paupero.ras.rauj.
rare.esse ul' fieri pauperem.vn̄ pauperasco pau
perascis inchoa.vn̄ criꝭ.In rebus secularibus al
ter pauperascit.alter ditescit.Iteꝫ pauperare id ē
pauperem facere.et ꝭ h̄ est actm̄.et componit̄ de
paupero.ras.ualde pauperare.uel a paupertate
remouere.et expaupero.ras.in eodem sensu.et ē
actm̄ cū suis compositis omnibus

Pauperrimus.ma.mum.in pauper uide

Pauperus.ra.rum.in pauper est

Pausa.a paulus la lū.dr h̄ pausa se ul' q̄es qn̄
paululū intermittit̄ labor.vnd' pauso sas sauj sa
re.i.req̄escere et cōponitur repauso

Pauso pausas in pausa vide

Pauxillus vide in paululus

Pauus paui et pauo pauonis.auis est oculatis
pennis ꝭm huguicionem.uide in pauo

Pauxillus.paulus facit dimi paululus et ex h̄
pauxillus.et pauxillulus la lū omnia dimi.vnd'
pauxillatim aduiū.i.paꝝ.et h̄ pauxillus li no
men mensure.vide de h̄ in paululus.

Pax.a pactuz deriuat̄ h̄ pax pacis.qꝛ posterior
pax accipit̄.fedus primū initur.et dr pax ꝑliū

arcens.et est ethi.et ꝓd pa.vñ ꝓsper.Moribus
in sanctis pulcra est concordia pacis Et scias ꝙ ꝑ
fcã pax ñ inuenit᷑ in uita ista.qꝛ nũꝗꝫ bella bõis
numꝗꝫ discrimina desunt.et cuȝ quo certet mens
pia semꝑ habet.et bñ̄ꝭ in cant᷑ dicit.O candens
liliũ.o tener et delicate flos increduli et subũsores
sunt tecũ.vide ergo quõ caute ambules inter spi
nas.plenus est mũdus spinis.in terra sunt.in aere
sunt.in carne tua sunt.uersari in hijs et minime
ledi diuine potencie est non v̓tutis tue.Iteȝ aug̓
in li de ciuitate dei.Pugnant inter se mali et ma
li.Itẽ pugnant int᷑ se mali et boni.boni uero et
boni.si ꝑfecti sunt inter se pugnare non possunt
ꝓficientes autem nondũꝗꝫ ꝑfecti ita possunt ut
bonus quisꝗꝫ ex ea ꝑte pugnet contra alterꝫ qua
eciaȝ cõtra seipsum.Et in uno quippe homine ca
ro concupiscit ad uersus spiritũ.spiritus uero adũ
sus carnem.Item g̓g̓ in pastoral᷑.Si puersoꝝ ne
quicia in pace iungit᷑ ꝓfecto eoꝝ malis actibus
robur auget᷑.Qui ergo iniquos pace sociat iniq̓
tati uires administrat.qꝛ bonos eo deterius depri
munt quo vnanimiter ꝑsequunt᷑.et ut dicit aug̓
pax anime racionalis.est accionis cognicionis ꝗꝫ
consensio.ul᷑ consensus racõnis et uoluntatis ꝓm
quosdam.Iteȝ dicit fulgencius.a circulo lune usꝗꝫ
ad centꝝ terre nõ est ꝑfecta securitas.In aere
non.qꝛ ibi demones insidiantes.In terra non qꝛ
ibi homines malignantes.In mari ñ qꝛ ibi uenti
et tempestates.In inferno non.qꝛ ibi sunt torto
res animas cruciantes.ergo supra lunaȝ quere se
curitatem qꝛ citra lunam minime reperies.vide
in unus.Amb᷒ eciaȝ in hexamer᷑ dicit vj habes
in ysaia.qꝛ iusti anima dicit uel ecclesia.ego ciui
tas munita.ego ciuitas obsessa.Munita per cris
tum.obsessa per diabolum.ꝭ non debet obsidio
nem uereri cui cristus adiutor Iero.eciã dicit.Cõ
cordia parue res crescunt discordia maxime dila

Paxillus li.ul᷑ pauxillus gen9 est ferra ¶ buĩ᷑
menti et ut dicunt cultꝝ et dꝛ a palus uineaꝝ

Pean.a fos qd̓ est lux dictus est sol.pean q̈si
phoã.qꝛ luceat.ul᷑ pean q̈si phiã a phitone
quem interfecit.vñ et pean peanis dꝛ qñꝗꝫ laus
et ꝓꝓe appollinis licet et ꝓ laude generaliter cu
iuslibet inueniat᷑.et ꝓd penl᷑ genitĩ.virg̓ in x e
neid.Conclament socij.letũ peana secuti.et acui
tur in ultima nñ pean et est masculini generis.

Peccatum.in pecco peccas vide

Pecco.a pelex dicitur pecco peccas.et dicitur
peccare quasi pellicare.Et ē neu.cũ oĩbꝫ suis cõ
positis si q̈ habet.Et inde peccator peccatoris qd̓
nomen antiquitus tm̄ flagicõsos.et libidinosos.
signabat.ꝭ postea transit in appellacõnem omni
um iniquorum.et dicitur peccator quasi pellica
tor.Item a pecco cas.ꝭ peccatũ ti.Et est peccatũ
ꝓm aug̓ spreto incõmutabili bono.bono cõmu
tabili adherere.ul᷑ peccatũ est omne dictum uel
factũ ul᷑ concupitum qd̓ fit contra legem dei.vl᷑
peccatum est uoluntas retinendi ul᷑ consequendi
qd̓ iusticia uetat.et scias ꝙ peccata mortalia sunt
septem que in ꝭ ũsu continentur.Luxus gustus a
uet tristis furit inuidet ambit.Luxus.i.peccatum
luxurie.gustus.i.peccatuȝ gule.auet.i.peccatum
auaricie.tristis.i.peccatũ tristicie.furit.i.peccatuȝ
ire.Inuidet pcc̄m inuidie.Ambit pcc̄m suꝑbie Et
nota ꝙ ꝓ g̓g̓ peccata carnalia ut luxurie et gule
pcã sunt maioris infamie et minoris culpe.Pecca
ta uero spiritualia sunt maioris culpe et minoris
infamie ¶ Et scias ꝙ summũ malũ esse non p̄t.
Nichil eniȝ adeo est malũ in quo non sit aliquid
boni.ad minus esse.et ideo dicit phs in iiij eth.
ꝙ si esset adeo perfectum malum qd̓ ꝓueniret
ex corrupcõne omniũ circũstanciaꝝ.nec seipsum
sustinere posset.et intellige summũ malũ non est
verꝫ est q̈tũ ad potenciam non quantũ ad actũ
qꝛ aliquis est ita malus ꝙ nullus alius est peior
non autem ꝙ nullus alius possit esse peior.Iteȝ
potest quis peccare ex infirmitate.ex ignorancia
ex malicia certa ul᷑ in patrem in filiũ in spirituȝ
sanctum.Nam peccare in spiritũ sanctum.est pec
care in attributũ spiritui sancto.Prĩ enĩ attribuit᷑
potencia.filio sapiencia.spiritui sancto clemencia
peccare auteȝ in attributũ spiritui sancto.est pec
care ex certa malicia.Sicut peccare in patrem ē
peccare ex infirmitate.et peccare in filiũ est pecca
re ex ignorancia.ut dicat᷑ peccatũ in patrem qñ
deficit illud qd̓ patri attribuitur scȝ potencia.Et
peccatuȝ in filiũ qñ deest sapiencia que filio attri
buit᷑.Et peccatũ in spiritum sanctuȝ qñ ponitur
oppositũ bonitatis que spiritui sancto attribuitur
Et nota ꝙ peccatuȝ ex concupiscencia ꝓueniens
ad pcc̄m ex infirmitate reducitur.Non eniȝ tunc
soluȝ ē ex infirmitate pcc̄m qñ aliquis aliquo ex
teriori impulsu peccat.ꝭ eciaȝ dũ ꝑ temptacõnē
carnis in pcc̄m labitur ¶ Species auteȝ peccati in
spm̄ scm̄ sunt sex.desperacio.p̄sumpcõ.obstinacõ
impenitencia.impugnacio ueritatis agnite.inui
dencia fraterne gracie.¶ Pcc̄m in spm̄ sanctũ op
ponit᷑ specialit᷑ gracie pñiali.ꝑ quam fit remis
sio peccatoꝝ.Ad remissionem autem peccati que
dam exigunt᷑ ex ꝑte remittentis.quedam ex ꝑte
eius cui remittit᷑.et quedam ex ꝑte eius ꝑ qd̓ fit
r̄missio.ex ꝑte remittentis concurrunt duo scilicet
misericordia.et contra hoc est desꝑacõ.et iusticia
et cont᷑ ꝭ est p̄sumptõ.Ex ꝑte eius cui remittitur
duo requirunt᷑.scȝ ꝓpositꝫ non peccandi.contra
qd̓ est obstinacio.et dolor de cõmissis contra qd̓
est ĩpenitencia.ex ꝑte uero eius ꝑ qd̓ fit remissio
exigunt᷑ duo scȝ fides ecclesie.cont᷑ qd̓ est impug
nacio ueritatis agnite.et gracia que dat᷑ in sacra
mentis.cont᷑ qd̓ est inuidencia fraterne gracie.Et
scias ꝙ inuidencia potest esse dupl᷑r.quedam q̄ ē
de ꝓsperitate ul᷑ exaltacõne hominis.et quedam
que est de exaltacõe gracie.sicut ꝙ multi ad deũ
conuertunt᷑ uel aliquid huius.et talis inuidia so
lum est peccatũ in spiritũ sanctum.nõ quid̓ inui
dia fratris.ꝭ inuidia fraterne gracie.¶ Hic nota
eciam drãȝ inter peccatũ et delictum.Nam ꝓ aug̓
in questionibus leuiter declinare a bono delictum
est.peccatuȝ uero est facere maluȝ.Aliud est decli
nare a bono.aliud facere malũ.peccatũ uero est
ꝑpetracõ mali.delictum desercio boni.qd̓ ipm̄ no
men ostendit.Quid enim aliud sonat delictuȝ nisi
derelictum.et quid derelinquit qui delinquit ĩ bo
num.ul᷑ delictum est qd̓ ignoranter fit peccatum
qd̓ scienter cõmittit᷑.Indrñter tamen et peccatuȝ
nomine delicti.et delictuȝ nomine peccati appella
tur.¶ Item consueuit queri.an omne peccatum
sit in uoluntate.Et uidetur ꝙ sic.qꝛ ut dicit aug̓
peccatũ est adeo uoluntariũ qd̓ si non est uolun
tarium non est peccatũ.Et bernꝭ.Sola uoluntas
ardebit in inferno.Respondeo.aliquid esse in uo
luntate potest intelligi dupliciter.uel ita ꝙ sit in

ca sicut in causa. et sic omne peccatū in uolunta
te est inceptum omne peccatū uoluntariū est. uel
ita ꝙ sit in ea tamq̄ ī subiecto. et tunc distiguen
dum est. qꝛ subiectū peccati potest accipi. ul' ꝓxi
mum ul' ꝑmum. ꝓximū subiectuꝫ peccati est illa
potencia que actuꝫ peccati elicit. et sic in diuersis
potencijs contingit esse peccatū. et non solū in uo
luntate. Primuꝫ auteꝫ subiectū peccati est. ex quo
inest homini peccati susceptibilitas. et qꝛ hō non
est susceptibilis culpe n̄ ꝫ ꝙ est dn̄s suoꝝ actuuꝫ
et ħ sibi cōpetit ꝫ ꝙ est uoluntateꝫ habens. Ideo
primuꝫ subiectū peccati est uoluntas. vide eciam
in pena. et in ueniale. et in scandalum ¶ Hic p̄t
queri an existens in peccato mortali possit vitaē
peccatū. et ħ ē querē an homo sine gracia possit
non peccaē. Ad ħ potest dici ꝙ de homine dupli
citer loqui possumus. vno modo ꝫm statū natuē
corrupte. ul' ꝫ statū natuē integre. Secundū statū
quideꝫ nature integre eciaꝫ sine gracia habituali
poterat homo non peccaē. nec mortaliter nec ue
nialiter. qꝛ peccare nichil aliud est. q̄ recedere ab
eo qđ est ꝫ naturam qđ uitare homo poterat in
integritate natuē. nō tam̄ ħ poterat sine auxilio
dei in bono conseruantis. Quo subtracto eciaꝫ ip̄a
natura in nichilum tenderet. Sed in statu nature
corrupte. indigꝫ hō grā hituali sanāte naturā ad
ħ ꝙ omnīo a pcō abstineat. Que q̄deꝫ sanacio fit
primo in presenti uita ꝫ mentem. appetitu carna
li nondum totaliter repato. vnde apl'. ad ro vij.
ex ꝑsona hominis repati dicit. Egoipse mente ser
uio legi dei. carne autem legi peccati. In quo qui
dem statu potest homo abstinere a peccato mor
tali qđ in racōne consistit. Non autem p̄t homo
abstinere a peccato ueniali ꝓpter corrupcōeꝫ infe
rioris appetitus sensualitatis. Cuius motus singu
los quidem racō exprimē p̄t. et ex ħ hn̄t racōeꝫ
peccati et uoluntarij non autem omnis. qꝛ dum
vni resistere nititur fortassis alius insurgit. et qꝛ.
eciam racō non p̄t semꝑ esse ꝑuigil ad huiusmo
di motus uitandos. Simili' et anteq̄ homīs raci
o in qua est mortale peccatū reparetꝰ ꝑ graciam
iustificanteꝫ. potest singula peccata mortalia uita
re. et ꝫ aliqđ tempus. qꝛ n̄ ē necesse ꝙ continuo
peccet in actu. sed ꝙ diu maneat absq̄ pccō mor
tali esse non potest. vnđ et ǵǵ dicit sup ezech. ꝙ
peccatū qđ mox ꝑ penitenciam non deletur. suo
pondere ad aliud trahit. ¶ Et magister in senten
cijs dicit ꝙ hō post peccatū ante repacioneꝫ p̄t
peccare. et non potest non peccare et dampnabili
ter. sicut dixi in lib ra ruꝫ. Aug̃ eciaꝫ dicit in lib
de ꝑfectōne iusticie in fine quisquis negat nos o
rare debere ne intremus in temptacōnem. negat
autem ħ qui intendit ad non peccandum gracie
dei adiutoriū nō esse homini necessariū. sed sola
lege accepta. humanam sufficere uoluntatem. ab
auribus omniū remouenđ. et ore omniū anathe
matizanduꝫ esse non dubito. Quare autē deus nō
fecit hominem non peccabilem dicam in prescio

Pecorosus. a pecus coris deriuatꝰ pecorosus sa
sum. pecoribus plenus. vn̄ ħ pecorositas pecorosi
tatis abundancia pecoꝝ.

Pecten. a pecto tis. dꝛ ħ pecten tinis. instrumen
tū pectendi et texendi. qꝛ fila telaꝝ reddat pexa
et imprimat. pecten eciam dꝛ plectruꝫ cithare. et
inferior pubes uiri ul' mulieris. et quidam piscis
vnde orac̄ in sermonibus. pectinibus patulis. iac
tet se molle tarentum.

Pecticus ca cū. i. digestibilis et deriuatꝰ a. pectus

Pectino. a pecten deriuatꝰ pectino as. penl' cor.
id est pectere. et ħ pectinarium rij. locus ubi pec
ten ponitꝰ. et ħ pectinarius et ħ pectinaria q̇ uel
que facit pectines. et pectinarius naria narium

Pecto tis pexui ul' pexi ul' eciam pectui ꝫ anti
quos. sed ħ modo non utimur et raro pexi. et fa
cit supinum in pexū ul' pectum. et est pectere pec
tinare pectine ornare. Pecto cōponitur compecto
tis. i. sil' pectere. depecto tis. ualde ul' multū pectē
ul' deorsum. repecto tis. iteꝝ uel retro pectere. Et
est actm̄ cū omnibus suis cōpositis

Pectoralis. a pectus toris. dꝛ ħ et ħ pectoralis
et ħ le. ad pectus ꝑtinens. et ħ pectorale lis. sona
circa pectus equi mulieris ul' alterius animalis Iē
mie ij. fascie pectoralis. et producit ra.

Pectus. a pecto tis. dꝛ ħ pectus toris. qꝛ muliēs
in pectore solent sibi pectere capillos. vel dꝛ pec
tus a pecto tis. qđ est flecto qꝛ sit flexū inter emi
nentes mamillaꝝ partes. ul' dicitꝰ a specio cis. alia
quideꝫ animalia pectus habent ad terram oppres
sum et ab aspcū remotū. sed homines patens et
erectum utpote plenum racōne. et ideo non dece
bat latē. ꝙ autem dꝛ pectus q̄si peccati chorus e
thi est. vnđ pectoreus rea reum. et pectorosus sa
sum. magnum habens pectus

Pectusculum li diminuti. ꝑuum. et corripit cu.

Pecualis. a pecus dꝛ ħ et ħ pecualis et ħ le. et
pecuosus sa sum. vnde ħ pecualitas tatis. i. abun
dancia pecudum ¶

Pecudarius. a pecus dis. dꝛ ħ pecudarius. i. pastor. et pecudarius a ū. ad pecu
des ꝑtinens ¶

Peculior. a peculium deriuatꝰ pe
culior aris. i. peculiū facere uel colligere. et cōpo
nitur depeculior aris. deuastare. delapidare

Peculium. a pecus dis. ul' pecunia deriuatur ħ
peculium. i. pecunia de pecudibus habita ul' qđ
uerius est. peculiuꝫ est ꝑuus census extra corpus
patrimonij positus in potestate filij ul' serui. Su
per peculium non habet potestatem paterfamili
as. ꝫ tantū ille cuius est. et adeo ꝓpū est peculiuꝫ
ꝙ licet filio de eo facere quidqđ uult p̄ter uolū
tatem patris. vn̄ dn̄s exođ xix ad filios isrl'. eri
tis michi in peculium de cunctis gentibus. et hinc
ħ et ħ pecularis et ħ re. ad peculium ꝑtinens. ul'
ꝓpius priuatus ul' familiaris. vn̄ peculariter. et ħ
peculiaritas tatis.

Peculor. a pecu dicitꝰ pecu
lor laris. i. rem publicam furari. vn̄ ħ peculator
toris. rei publice fraudator et furator. et ħ pecu
latus tus tui. furtū de cōmuni pecore. et generali
ter de cōmuni re. pecularius ria riū. et ħ peculiari
us armentarius qui custodit pecua uel ad pecua
pertinens ¶

Pecunia. a pecus cudis. deriuatur.
ħ pecunia nie quasi pecudia. qꝛ omnis substācia
antiquoꝝ in pecoribus ul' pecudibus erat. vn̄ et
ꝓpe dꝛ que consistit in huiusmodi animalibus. ꝫ
iam appellacō istius nominis ampliata est ad alia
vnde pecuniosus niosa osum. pecunia plenus. q̄si
pecudiosus ꝓpe quidem olim sic dicebatꝰ qui plu
rimaꝫ habebat pecuniam. i. pecora. sed modo ad
aliud transfertur. et cōꝑatur sior simus. vnde pe
cuniose sius me adūbiuꝫ. et ħ pecuniositas tatis
Item a pecunia ħ pecuniariū. locus ubi pecunia
repitꝰ et debꝫ scribi pecunia ꝑ vnū c. et pecuniari
us ria riū. corꝰ enim primam. vnđ oracius in epꝑ
Et genus et formaꝫ. regiā pecunia donat. et ut dꝛ

in eccl' vij. sicut ꝓtegit sapiencia sic ꝓtegit pecu Pecus coris ge neutri ¶ nia. vide in sapiencia. et h pecus cudis. fe ge. et h pecu indeclinabile in singulari. ß in plurali h pecua pecuoꝝ ul' pecuuz deriuatur a pasco cis. et dicimus pecus omne animal qd humana effigie caret et humana lingua Sed ꝓprie nomen pecoꝝ hijs animalibus accomodari solet que ad usum hominū aliquo mō spectant. sicut que sunt ad uescendū apta. ut oues et sues. aut in usu hominū cōmoda. ut equi boues Et olim pecora generaliter ꝓ ōnibus animalibꝫ. pecudes uero tantū illa animalia que eduntur q̄si pecuedes. ß modo pecora dicimus maiora. ut boues et eq̄s asinos. pecudes uero minora. ut oues capras. porcos. pecora autez dicimus communia animalia. et cor' primam pecus. vñ ouid de arte Turpe pecus mutilū turpis sine gramine campus Et in doctrinali dr dat pecus h pecudis. pecus h

Pecus pecudis. in pecus. ¶ pecoris sibi iungit. Peda pede uestigium dr. ¶ pecoris exponitur. humanum et dicitur a pes pedis

Pedagogus. pedos qd est puer cōponit' cū ago et dr h pedagogus gi. penl' ꝓd. qui semꝑ pueꝝ studentem ducit. scilicet cui ꝑuulus assignat'. et dr sic q2 agat et ducat pueꝝ. et ut lasciuientez refrenet etatē. idem et pap. vnde et h pedagogiuz gij .i. magisterium ul' officiū pedagogi circa pueruz ul' locus ubi puer eruditur a pedogogo. paulus ad gal' iij ca dicit. lex pedagogus noster fuit in cristo ihesu. ut ex fide iustificemur. at ubi uenit fides iam non sumus sub pedagogo

Pedalis. a pes dr h et h pedalis et h le. penul' ꝓd ad pedem ꝑtinens. Itē pedalis mensuram pedis habens. et in hac significacōne ponit'. Ieremie li. ubi dicitur Venit finis tuus pedalis p̄cisionis tue q̄si diceret. Ita precidet' regnū tuū q; nec passus pedis de terra remanebit tibi. et cōponitur semipedalis. pap̄ sic dicit pedalis q̄i mensura pedis

Pedana. a peda pede dr h pedana ne. i. cathea ā circa pedes. scilicet cōpes pedis. Itez pedana dicit' pedules nouus ul' de panno ueteri factus. q2 caligę ueteri assuit'. vnd pedano as. pedanas caligis apponere. et dicitur a pes

Pedarius pedaria riuz. nudis pedibꝫ ambulans Pedellus li diminutiuum ꝑuus pes

Pedes. a pes pedis dr h et h pedes ditis. et pedester. pedibus ꝓ equo utens. vñ quidaz. Et modo uadis eques. qui soles ire pedes. et cor' penul'

Pedester. a pes dr h et hec pedester ¶ genitiui. ul' tris et h tre. pedibꝫ ambulans ꝫ hug̃. pap̄ uero dicit h pedester h pedestris h pedestre et illud magis tenent moderni. vide in campestre.

Pedetentim. i. sensim. subtiliter. gradatim. caute cūtanter. q̄i pede tētans ꝫ pap̄. Ieronimus in ep'la ad paulinū c viij. caute et pedetentī tuas possessiunculas uendideris et cetera

Pedica. pes cōponit' cū capio pis. et dr h pedica ce. penl' cor' q̄si pede capiens. scꝫ cathena pedū ul' quoddam instrumentum capiendi pedes anīalium. ul' laqueus. vnde iob xviij. Abscondita est in terra pedica eius. vñ pedicatus ta tū. i. cathenatus ul' pedica captus Ouid met' xv. Recia cum pedicis laqueos artes q; dolosas tollite. et cetera

Pedicatus in pedica vide.

Pediculosus in pediculus vide

Pediculus. a pes dicitur pediculus li. et dr pediculus penl' cor' illud qd sustinet fructū ad ramuz et eciam pediculus dr uermis cutis. q2 minimos et multos habeat pedes. vnde pediculosus sa suz plenus pediculis. Et cōꝑat'. vnde pediculose sius sime aduerbiū. et h pediculositas tatis. pediculoꝝ plenitudo et abundancia

Pedicuus cua cuū. et pederosus sa sum. qui sordidos habet pedes. et dr a pedor pedoris

Pedissequus a um qui sequit' pedes domini sui et h pedissequa q̄ ꝓ ipsa seruitute vel ancilla. et eciam h pedissiquus ꝓ ꝫuo ul' famulo. vñ in iij libro regum ca xx dr. ꝑ pedissequos principū ꝓuinciaꝝ. et scribit' per. q. cū cōponatur a pes et sequor. Nam si scriberet' ꝑ. c. uideret' cōponi a pes vel pedes et cedo cas. ul' dic qñ sequit'. e. scribit' ꝑ. c. qñ sequit' alia uocalis scribit' ꝑ. q. sic enim uidetur sonorius ut dicit hug̃. ß tamen ꝑ. q. cōsueuit communiter scribi.

Peditatus tus tui peditū multitudo ul' ꝓpetas peditandi. Et deriuatur a pedes peditis.

Pedito. a pedes ditis dicitur pedito tas. i. pedibus ire. uel pedibus transire. et corripit di. Et ut dicit g̃g̃. Sacra scriptura ē q̄i quidam fluuius planus et altus. in q̄ agnus peditat et elephas natat

Pedo donis dr a pes. Et ē pedo pedes ul' pediculus. vnde h pedunculus li. dimi. Itē h pedo donis qui pedit uel facit bombū. et tunc dr a pedo dis.

Pedo dis. a pedor oris. diuatur pedo dis pepedi .i. pedorem facē. i. fetorem. Pedo componitur oppedo dis oppedi. i. cont' pedentem pedere. Et quia qui cont' pedentem pedit. quodāmodo ei contradicit. Ideo oppedē ponitur ꝓ contradicē. Item q2 qui oppedit qd pedens facit et ipse facit. iō ponit' pro consentire. repedo dis di. i. pedē iteꝝ. subpedo dis. latenter ul' sub ul' post ul' remisse pedere. Et est pedo neutꝝ cum suis cōpositis. et caret sup̄. et geminat p̄teritꝫ pedo in simplicitate. ß cōposita amittunt geminacōnem p̄teriti ꝫ hug̃. Et ꝫ prisc pedo ꝑmam ꝓd in p̄senti. et penl' in p̄terito. oracius in primo ꝫmone. Non diplosa sonat q̄ntum uesica pepedit. et facetus. Heres post mortē pedꝫ amore suo. ß pes pedis cor' primam. vñ uersus. Credimus esse pedis strepitū. cū turgide pedis

Pedor. a pes dr h pedor doris. i. pedum fetor. ul' squalor. Lucanus. Longus q; in carcere pedor

Pedora. a pedor doris. deriuat' pluraliter hec pedora. i. pedum uel aurium sordes

Pedorosus in pedicuus vide

Pedos. i. puer. et acuit' in fine

Pedules. a pes dr h pedules lis ꝑs caligaꝝ que

Pedulus. a pes dr hic pedulus. pedem capit.

peduli. et pedellus diminutiuum

Pedum. a pes dicitur hoc pedum pedi baculus pastoꝝ recuruus. a coercendis pedibus animaliū dictus. uirgilius in buc'. Et tu sume pedum

Pedux ducis. videtur componi a pede et capio et sunt peduces laquei quibus pedes illaqueant'

Pegi pegisti est preteritꝫ de pango pangis.

Pegma. a pungo gis. dr h pegma atis. i. baculus cuꝫ massa plumbi in summitate pendente. et dr pegma q̄si ꝓpugna qd antiqui dicebant. Iuuenalis. et pegma et pueros uide ad uelaria raptos Et ut dicit cornutus. tali baculo senici ludebant

Peiero peieras. penl' correpta. in iuro iuras est.

Peioro. a peior oris dr peioro ras penl' ꝓducta uerbū actiuū. Et est peiorare peiorem facere

Pelagaris.a pelagus dr h et h pelagaris et h
re.et hec pelagiaris magna nauis pelago apta.et
Pelagiani quidam he¶ producit ga pelagaris
retici a pelagio monacho exorti. Hij liberu arbitri
um diuine gracie an pont.dnites sufficere uolun
tatem ad implenda iussa diuina

Pelagiaris in pelagaris est.

Pelagin interpretatur latitudo

Pelagus interpretatur latitudo. vnde h pelagus
pelagi.latu et pfunduz mare.vl latitudo maris
sine portu et litore.et est neutri generis in singul
s3 in plurali est mas.ge.hij pelagi.et corripit pri
mam.vnde p unu.l.scribi debet.vn in gcas dicit
q penitus lateat pelagus mare cum sit amarum
Inuenit eciam h pelagus gi mas.ge.apd antiqs

Pelasgus ga guz.i.grecus.et dicti sunt greci pe
lasgi.a pelago.qr p pelagus primo ut dicit uarro
ad italiam applicuerunt.vel sic dicti sunt a pelas
go iouis et larisse filio.vnd hec pelasgias pelas

Pelex.a pellicio pellicis ¶ giadis id est greca.
dr h pelex licis.vno.l.subtracto.et dr pelex qa
pelliceat.i.decipiat.vl dr pelex a pello pellis q
ante uxorez tenet et postea ueniente uxore a do
mo pellit.vl pelex dr illa p qua uxor de domo
pellit.similit a pello lis.q autez dicit pelex qsi
pelle decipiens est ethi s hug.Quedam autez glo
sa dicit in ij epla petri c ij.pelices dicunt meritri
ces a pollucone.uel a pellis formositate q in cau
tos illiciunt.et pd pe.vn ouid in v epistola.Et
michi p dira pelice blanda fui.Ite in vj epla ar
goricas timui nocuit barbara pelex

Pelicanus ut dicit ysid ethi xij.pelicanus auis
egipcia habitans in solitudine nili fluminis.vnde
et nomen sumpsit.Nam et canopos egiptus dr.
fertur si uerum est eam occidere natos suos eos q
p triduu luge.deinde se ipsam uulnerare.et asper
sione sui sanguinis viuificare filios.Augus eciam
h narrat.et addit q ut dicitur.rostro occidit fili
os et rostro sanguinem suuz sup eos fundit et ui
uificat et est auis nimie maciei q habitat in soli
tudine.Sic cristus solus de uigine natus q triduo
.i.toto tpe luxit filios.qr pauper sum ego et in
laboribus a iuuentute mea Ideo ipse dicit p pro
phetam Similis factus sum pellicano Et ut dic
hug.pellicanus sm q dr a canopus corr penl
s3 s q componitur a pelle.et canus na num.eo
q canam habeat pellem.pd pnl.et sic uidet q
debeat scribi p geminu l.Quidaz uo dnt cu qui
bus ego.q pelicanus scribitur p vnu l.Et semp
pducit pnl.Et e gcum origine.nec aliq compo
sup assignata ei competit.Declinatur autem gce
pelican pelicanos.Et a genito pellicanos latinus
mutans o in u.dr pellicanus ni.secunde declina.
multa enim gca h mo nob nota sunt facta.vn
ps in vj li dicit.In multis inuenimus a gto gco
factu latinu nomen ut elephas elephantos.h ele
phas.huius elephantis.Et h elephantus a gto
gco elephantos.huius elephanti.q pnl pducat
p3 p illum uisum.zozime pellicanus ego natus de
uigine mera.q aute dr pellicanus qr heat pellem

Pelicatus.a pelex dr h peli¶ canam.et h est.
catus tus.i.concubinatus.sciz pccm qd cu pelice
comittit.Item a pelex pelicatus ta tu.i.luxurio
sus pelici deditus s hug.pap uero dicit pelicatus.
locus concubine concubinatus

Pellacia.a pellax dr hec pellacia.i.fallacia pel

Pellax.a pellicio cis.dr h et hec ¶ lis decepcio
et h pellax lacis.i.deceptor fallax fraudulentus
vnde pellacis ulixis.Et copat cior simus.vn pel
laciter cius sime.et dr pellax a pelle.i.a uultu fo
ris enim ut fallat arridet s3 intus nequiciaz gerit
ut dolosus.q autez dicitur pellax quasi pelle fal

Pellexi est preteritu3 de ¶ lax ethimologia est.

Pellectu est sup de pellicio cis ¶ pellicio pellicis

Pellicea.a pelle dr h pellicea cee.quoddam in
dumentuz qd de pellibus fit.Et hinc pelliceatus
ta tu.pellicea indutus.Itez a pellis pelliceus cea
ceum.pellibus indutus.vl magnam et grossam
habens pellem.Inuenit eciam pellicia cie.et pel
licius cia cium.et pellicatus ta tu.Ita q.I.sit in
penl silla.s3 moderni dicunt pellicea cee.per.e.

Pellicio cis pellexi vl pellicui pellectum vl pel
licituz pellicere.i.decipere.et componit ex per et
licio cis.et mutat.r.in.l.et cor.li.q autem dicit
pellicere qsi pelle decipere.ethi est s hug.vide in
licio cis.In secunda epla petri c ij dicit pellicien
tes animas instabiles.i.decipientes.vel pelle.i.
exteriori conuersacone allicientes.et sub specie sanc
titatis decipientes.et declinat pelliciens tis ge.ois

Pelliparius rij qui parat.i.ppa ¶ a pellicio cis
rat pelles.a pellis et paro paras

Pelliris.a pelle dicitur hec pelliris pelliris galea

Pellis.a pello is deriuatur ¶ ex coreo uel pelle
hec pellis huius pellis.cutis qr externas iniurias
corporis tegendo pellat.vnde h pellicula le.dimi

Pellito tas frequent pelle.a pello dr.et cor li.

Pello las laui lare.i.uocare.Et deriuatur a pel
lo lis.Et componitur cu ad.et dr appello las.Et
cu con.et dr compello las.et cu int et dr intpel
lo las.pello las.cu omib3 suis copoitis e actiuu

Pello lis pepuli pulsum vl pultuz s antiquos
vnde pulto tas fre.s3 a pulsu fit pulso sas.Pello
lis coponit cu ad et dr appello lis.appuli.et cum
con.et dr copello lis copuli.et cu de.et dr depel
lo lis depuli.et cu dis.et dr dispello lis dispuli.et
cu ex et dr expello lis expuli.et cu in.et dr ipel
lo lis impuli.et cu pro.et dicitur ppello lis ppuli
et cu ob et mutato.b.in.p.dr oppello lis oppuli
et cu re.et dr repello lis repuli.Et cu sub.et dici
tur suppello lis suppuli.Pello lis cu omnib3 suis
copositis est actiuu et est idez qd amoueo in una
significacone.s3 in alia idem est qd decipio uel de
fraudo.Et inde pellicor caris.Et scias q pello in
simplicitate geminat pteritu ut pepuli.s3 in copo
sicone non.vnde facit pteritum in puli tantu3 ut
copello copuli.repello repuli.et supinum facit in
pulsu3 in simplicitate et in coposicoe uid i repello

Pelluuiu.lues coponitur cu3 pes.et dr pelluui
um uij.i.uas ad pedes abluendos.et sordes pedu
recolligendas patum.vnde pelluuianus a um.vl
componitur pelluuium a pes et abluo abluis

Pelta te fe ge.scutu breuissimu in modu lune
dimidie factum.quo amazones utuntur maxime
vn in tercio reguz c x.dr fecit salomon ducenta
scuta de auro puro.et tricentas peltas ex auro
pbato.et dr pelta a pello lis.vn quidam.A pel
lo pelta qr pellit fortiter ictus

Peluis.pes coponitur cu3 lauo as et dr h peluis
huius peluis.ubi pedes lauant sciz conca uel ali
ud uas s hug.et papias dicit peluis uocata.qr ibi
pedes lauantur.q autem dr peluis qsi pedum la
uandoru uas est ethi.et facit accusatiuu singularez

in em et in im. vnde in euangelio iohannis posu
it aquaȝ in peluiȝ. et ablatiuus in. e. et in. I. pelue
ul' pelui. et a pelui addita um fit genitiūs. plural'
peluium. et accusatiūs pluralis in es uel in is pel
Pelusiū sij. oppidūȝ alexandri ¶ ues ul' peluis
Pena deriuat' a pendo dis ¶ num fortissimum
ꝙ penā q̄si dbitū pendimus. i. soluī9 et sustīem9
ꝓ forifacto. Et sunt octo genera penaꝝ in legibȝ.
vincula. ūbera. talio. dampnū. ignomia. seruitus
exiliū. et mors. Item pena et suppliciuȝ differunt
pena sine sanguine esse potest. ſȝ suplicium non nī
si cū sanguine. vl' supplicium dicit' ꝓpe cum quis
ita dampnat' ut eius bona confiscent' et in pup
licum redigantur. vnde h̄ et h̄ penalis et h̄ le vn̄
penaliter aduerbiuȝ. et h̄ penalitas tatis. et scribi
tur pena ꝑ oe diptongum sic poena. tamen tace
tur prima uocalis scilicet. o. in ꝓnunciacōne sed
in scriptura ꝑtim scribit' et ꝑtim non scribitur vn̄
fit in. e. qdam signum ad h̄ notand̄ ꝑ modnos
¶ Hic nota ꝙ deus quinqȝ de causis aliq̄s in vita
ista punit. vl' in hac uita quinqȝ modis flagella si
ue pene contingūt. Primo ut istis merita per paci
enciaȝ augeant'. ut patet in iob et in tobia. Secū
do quo ad custodiam ūtutuȝ ne suꝑbia temptet.
ut patet in paulo. Nam sicut ipse dicit in secunda
epistola ad corinthios. et ne magnitudo reuelacō
num extollat me datus est michi stimulus carnis
mee. angelus sathane qui me collaphiset. et cet'a
Tercio ad corrigenda pctā ut patet in maria soro
re moysi q̄ ad tempus facta est leprosa. ut habet'
in li. numeroꝝ xij c. Et ut eciā ostendit' cottidie ī
multis cristianis q̄s deus flagellat ut ad dominum
conuertant'. Quarto ad gloriaȝ dei manifestandā
ut patet in ceco nato. de quo dicit cristus in ix ca
pitulo iohannis. nec peccauit ille neqȝ ꝑentes ei9
ut cecus nasceret'. ſȝ ut manifestent' oꝑa dei in il
lo. Quinto ad inicium pene in ꝑpetuū continuan
de. ut patet in herode et zodomitis. q̄tenus videat'
h̄ quid in inferno sequat'. ꝑ illud duplici contrici
one contere eos domine. Ad multa eciaȝ alia dei
pene uel flagella ordinari in scriptura legunt'. sic
ad ꝓbacōnem et exemplū iusti iudicij dei. Sȝ ista
et consilia alia possunt ad predictos quinqȝ mo
dos reduci. qꝛ ꝓbacō est adaugmentū meriti. Ex
emplum uero iusti iudicij dei. est ad dei gloriaȝ et
sic de alijs. De p̄dictis nota hos ūsus. Pena ꝓbat
purgat inuitat dat meliora. Conꝑuat duruȝ facit
et cruciamine torquet. Volo eciaȝ te scire ꝙ suꝑ
illud ysa xx c. hectine erat spes nostra ad quos
confugimus in auxiliū ut liberarent nos a facie
regis assirioꝝ. sic dicit glosa. admiranda dei ꝓui
dencia omnia regna contra se inuicē suꝑbiencia
destruxit isrl' in x tribubus iudeoꝝ contra dei uo
luntatē in damasco siris qȝ superauit. Et ideo utri
qȝ captiuati sunt ab assirijs. Iudas q̄ȝ ethiopibus
et egipcijs. et ipsi q̄ȝ victi ab assirijs et caldeis. as
sirij qꝛ de se p̄sumpserunt a caldeis ꝑierunt. caldei
et babilonij erecti contra dominum medis et ꝑ
sis subiugati sunt. Et hij alexandro magno qui
cū se tamq̄ deum exaltasset ueneno enecatus est
et regnuȝ eius in ꝑtes scissum est. et post a roma
nis subiugatuȝ. romanoꝝ imperiuȝ qd q̄si ferreis
dentibus et ungulis carnes sanctoruȝ lacerauit ex
maxima ꝑte iam perijt. in fine ex toto ꝑibit cū
regnum xp̄i eluxerit. vide in egiptus et in babel
¶ Sed potest queri an omnis pena sit a deo. Ad h̄
dico ꝙ omnis pene deus actor est. diū simode ue
ro diūsaꝝ. Quedam eniȝ est pena dampni ut sub
tractō gracie et huiusmodi. et haꝝ penaꝝ deus cā
est. non q̄dem agendo aliquid. ſȝ pocius non agen
do ex eo enim ꝙ deus graciam non influit conse
quitur in isto gracie priuacō. Et ad h̄ intelligend̄
scias ꝙ obduracō q̄nqȝ d̄r actus uoluntatis obsti
nate in malum cui ꝑtinaciter adheret sic constat
ꝙ obstinacōnis cā non est deus ſȝ homo sicut nec
alicuius actus peccati in quantū deforis est. q̄nqȝ
uero obduracō d̄r ipsa priuacō gracie que eciam
excecacio alias exorbitacō dicit'. qꝛ gracia est q̄d
dam lumen anime. et ꝑfectō quedaȝ abilitans ip
sam animam ad bonum. Istū autēȝ carere gracia
contingit ex duobus. tum quia ipse non uult reci
pere. tum quia deus sibi non infundit ul' nō uult
sibi infundere. hoꝝ autēȝ duoꝝ talis est ordo. ut
secundū n̄ sit n̄ ex supposicōe p̄mj. cū enim deus
nichil uelit nisi bonū non uult istū carere gracia
nisi ꝑ ꝙ bonuȝ est. ſȝ ꝙ iste careat gracia non est
bonuȝ simpliciter. vn̄ h̄ absolute considatū n̄ est
uolitū a deo. est tamen bonuȝ carere gracia si eaȝ
habere non uult ul' si negligenter se ad eaȝ h̄ndaȝ
ꝑparat qꝛ iustū est. et h̄ modo est a deo uolitum.
Patet ergo ꝙ huiusmodi defectus absolute causa
p̄ma est ex ꝑte hominis q̄ gracia caret. ſȝ ex ꝑte
dei non est causa huiusmodi defectus nisi ex sup
posicōne illius ꝙ est causa ex ꝑte hominis. Et ꝑ
hunc modū q̄nqȝ inuenit' deus dici causa excitacī
onis ul' obduracōnis non quideȝ immittendo ma
liciaȝ ſȝ non impꝑciendo graciaȝ qd in ipso est. Si
enim non necessario impꝑtit' in ipso est. et n̄ im
ꝑtiri. vn̄ eius qd non est impꝑtiri aliquo modo cā
est. Quedam uero est pena sensus que ꝑ aliquam
actōneȝ infligit'. et huiusmodi agendo eciaȝ deus
actor est. ¶ Sed non uidetur ꝙ pena inferni sit
iusta. et sic non a deo. qꝛ homo ꝓ uno mortali u
na hora ꝑpetrato eternaliter punit'. Hanc questi
onem g̊g̊ mouet et soluit sic. scire inquit petrus
uelim. quō iustuȝ sit ut culpa que cuȝ fine ꝑpetra
ta est. sine fine puniatur. Et respondet g̊g̊ h̄ recte
diceret' si districtus iudex non corda hominū sed
facta pensaret. Iniqui enim ideo cū fine deliq̄runt
qꝛ cū fine uixerunt. Nam uoluissent utiqȝ si potu
issent sine fine uiuere ut potuissent sine fine pec
care. ostendunt enim ꝙ in peccato semper uiuere
cupiūt. qꝛ nūquaȝ desinunt peccare dum uiuunt.
Ad magnam ergo iusticiam iudicantis ꝑtinet. ut
nūquaȝ careant supplicō qui in hac uita nūquaȝ
uoluerunt carere peccato. et nullus detur iniquo
terminus ulcōnis. q̄ q̄ȝ diu ualuit habere noluit
terminū criminis. ¶ De pena inferni eciam dicit
bernhardus in v li de consideracōne. quid tam pe
nale q̄ȝ semper uelle qd nūquam erit. et semper
nolle qd nūquam non erit. Ineternū non obtine
bit qd uult. et qd non uult ineternum nichilomi
nus sustinebit. Horreo uermeȝ mordaceȝ et mor
tem viuacem. Hic est ūmis qui non moritur me
moria peccatoꝝ. nec cessat rodere conscienciā dū
ea pastus esca utiqȝ inconsumptibili ꝑpetuat ui
tam. Horreo incidere in manus mortis uiuentis
et uite morientis. hec est secunda mors que nūq̄ȝ
ꝑ occidit ſȝ semꝑ occidit. Quis det illis semel mo
ri et non moriant' in eternū qui dicunt montibȝ
cadite super nos et collibus oꝑite nos q̄d nisi mor
tem mortis beneficio aufferre aut euadere uolunt

¶ Racō autem quare peccatū mortale ad eternā
penam obligat pt̄ sumi ex tribus. Primo ex pte
eius in quem peccatur qui est infinite bonitatis.
et potencie sciliꝫ deus et offensa ipsius infinita pe
na digna est. qꝛ quanto est maior in quem pecca
tur tanto magis peccatū punit̄. ꝑ phm in sexto
ethi. Et criß dicit. omnis iniuria talis est q̄lis fue
rat ꝑsona pacientis iniuriam. In magna enim ꝑ
sona et si modica fuerit iniuria facta magna est.
In modica autem ꝑsona et si magna iniuria facta
fuerit modica esse uidet̄. Secūdo ex pte peccantis
constat enim ꝙ peccans mortaliter finem dilecci
onis sue in eo in quo mortaliter peccat ponit ut
eciam deū ꝓ illo contempnat. Constat autem ꝙ
q̇cūꝫ sūme diligit aliqd̄ sicut finem sue uoluntatis
ex hipso uellet sibi semper adherere. et ideo pec
cans mortaliter illo actu uoluntatis quo peccatū
mortale eligit semper peccato adherere nisi retra
hatur ꝑ accidens ul' timore pene ul' aliquo huius
modi. ß si inulte adherere posset semꝑ adhereret
et ideo in suo eterno peccat. et ꝓpter h̄ eterna pe
na est dignus. Et ē racō ḡḡ ut dixi. Tercio ex ip̄o
statu peccantis mortaliter qui ꝑ peccatum gracia
priuatur vnde cum est sine gracia non possit fieri
remissio culpe. Si in peccato mortali decedat sem
per culpa in eo remanebit cum ulterius n̄ sit gra
cie susceptibilis. manente autē culpa semꝑ est ob
noxius pene alias remaneret aliquid inordinatū
in uniūso. et ideo talis in eternū punietur. Pecca
tum uero ueniale nec contra deum est nec in eo fi
nis constituitur nec gracia priuat. et ideo non de
betur sibi pena eterna ß tantū tempalis. Ille ta
men qui decedit cū mortali et ueniali sil' punitur
in inferno ꝓ ueniali et punit̄ in eternū. longe tn̄
minus acerba pena q̈ꝫ illa que est ꝓ mortali. hoc
autem accidit ueniali inq̄ꝫtū mortali coniunctum
est qd̄ priuat gracia sine q̄ nulla pena pt̄ esse pur
gatiua ul' expiatiua. de ueniali eciam require in su
o loco. ¶ Vtrū autem pena que debet̄ peccato ori
ginali remaneat post baptismū. dictum est in ori
gineus. An bona facta in mortali reuiuiscant ꝑ
penitenciam habes in caritas. Itē ad quid ualeant
opera in peccato mortali facta habes in opus Itē
pena ꝓ deo est porta padisi. ut dicam in rōphea
Jtam ꝑ aug. pena nō facit martirem ß causa. An
pueri existentes in limbo penam sensibilem habe
ant dixi in limbus. Item ut dicit phus in ij ethi
pene medicine quedam sunt. ¶ Item animaduer
te h̄ ꝙ qn̄ aliquis deuenit ad terminū uie nō pt̄
deflecti ab illo fine cui adhesit siue sit bonus siue
sit malus. finis autē uie hominis est mors sua. fi
nis animi angeli est terminus sue eleccionis q̄ bo
no adhesit sū malo. vn̄ sic hoīes post mortem in
bono confirmant̄ uel in malo. ita angeli post au
sionem ul' conūsionem. vnd̄ eadem racō obstinaci
onis inuenit̄ in hominibus dampnatis et in an
gelis peccantibus. qꝛ ꝑ damas. qd̄ est in angelis ca
sus. h̄ est in hominibus mors. dat̄ enim homini
longior uia q̈ꝫ angelo. quia erat magis a deo dis
tans Et optebat ꝙ in eius cognicōnem inquiren
do ꝑueniret Angelus autē statim deiformi intel
lcū sine inquisicōne in diuina ꝑuenire potuit. ta
men uide ꝙ homo primus non peccauit in termi
no uie sue sicut angelus qui ad primam eleccionem
status sue uie finitus est. et ideo angeli casus fuit
irrepabilis. ß casus hominis repabilis. et h̄ racio
sumit̄ ex pte status utriusq;. ß post mortem casus
eciam hominis est irrepabilis. et ꝑ consequens pe
na interminabilis. de h̄ eciam require in sapiencia
et in ubi. Quō intelligat̄ ꝙ diues dampnatus ro
gauit ꝓ fratribus suis dixi in infernus. ¶ Scias
eciam ꝙ duplex pena in genere erit in inferno sci
licet pena dampni et pena sensus q̄s tangit xp̄us
in vij c math. ubi dicit omīs arbor q̄ n̄ facit fruc
tum bonū excidet̄ et in ignē mittetur. primū gra
ue est. secundū grauius et amarius. vn̄ dicit criß
plurimi solam ꝑtimescunt iehennam. ego autem
illius glorie amissionem multo amarius q̈ꝫ iehen
ne dico esse supliciūm. intollerabilis est iehenna.
uerū eciam si mille ponat quis iehennas. nichil ta
le dicet q̄le ē a beata gloria illa excidi. odio xp̄i
haberi. audire non noui uos. Et enim decē milia
melius est sustinē fulmina q̈ꝫ faciem mansuetam
a nobis uidere ausam. et tranquillum oculū uide
¶ re nos non ferentem

Penarius. a penus deri
uatur hic penarius penarij. i. cellerarius cellaria
cellarium ad penum pertinens

Penates. a penitus qd̄ est secretus hij penates
. i. domus interiores ꝓꝑe uel domestici et priuati
dij domibus presidentes. quos antiqui in domibꝫ
colebant et eorum ymagines in domo habebant.
vnde et dicti penates q̄si penes nos nati et ē ethi
et facit genitūs pluralis in ium penatiū. et ꝑ sin
copam penatum. et ꝓducit na.

Pendeo pendes pependi pensum A pendo dis.
dicitur Et habet idem p̄teritū et idem sup̄ quod
pendo dis. sciꝫ pependi et pensum. et signat passio
nem intrinsecus natam. scꝫ esse uel fieri pensum.
vnde ūsus pendeo suspensus pendo dum subleuo
pondus. vel aliter. Pendo do penam dum pendeo
suffero penam. Itē pendere secunde coniugacōnis
pen' ꝓd. ß pendere et pendo dis. tercie coniuga
cor̄ pen'. vn̄ quidam. Pendere uult iustus ß n̄ pen
dere malignus. pendeo cōponitur cum ad et muta
ta d. in. p. d̄r appendeo des. ab aliquo pendere. Itē
cōponitur cōpendeo des sil' pendere. dependeo des
. i. deorsum pendere. dispendeo des. diuerß modis
vel in diuersas ptes pendere. Impendeo des. i. im
minere. ingruere. instare. suspendē. Pendeo neutrū
est cum omnibus suis cōpositis et non geminat
p̄teritū in cōpositis pendeo nec eciam pendo dis.
ꝑ hug. pap̄ ūo dicit. Pendet imminet inconstans
est. in incerto ē. dubitat. suspensus ē. pendent sus
pensi. pendunt q̇ aliquid soluunt. uel ponderant

Pendo dis pependi pensum pendē. i. suspendē.
ul' trutinare. Itē pendē ē exsoluē. reddē tribuē. vl'
sustinere. Et inde d̄r pendeo des. secunde cong. sed
drn̄t in significacōne. habent tam̄ ambo idem p̄te
ritum et sup̄ pependi et pensum ut dixi in pende
o des. Pendo dis. cōponitur cum ad et mutata. d.
in p d̄r appendo dis. i. suspendere. uel librare. vel
ponderare. vnde h̄ appensor soris. et appensorius
ria rium. Itē cōponit̄ cum con. et d̄r cōpendo dis.
Itē cum dis. et d̄r dispendo dis. Itē cum de. et d̄r
dependo dis dependi dependere. ꝑsoluere. tribuē.
ul' ualde ul' deorsum pendere. Item cōponit̄ cum ex
et d̄r expendo dis di. Itē cū in. et d̄r impendo dis
di impendere. i. exhibere. Itē cum ꝓ. et d̄r ꝓpendo
dis. i. extendere. dilatare. Item cū ꝑ. et d̄r ꝑpendo
dis. i. ꝑcipere. Itē cū re. et d̄r rependo dis. Item cō
ponit̄ cū susum ul' sursum. Ind̄ suspendo dis. sur
sum pendere. Componit̄ enim nichilominus pen

do dis. vilependo dis. i. pvipendo. floccipendo. nau
cipendo. nichilipendo. vincipendo. omnia ꝓ contē
nere pau appreciari. Pendo dis. et eius composita
sunt actiua et omnia faciunt p̄teritu in pendi et
sup̄ in pensum. Simplex tamen geminat p̄mam
sillabam in p̄terito et facit pependi. ſ nullū eius
compositum geminat in preterito sillabam

Pendulus. a pendeo es. dr̄ pendulus la lū. penl'
correpta quod pendet et est eleuatum.

Pene aduerbiū remissiuū est. i. fere. inde penitus

Penes ꝑposicio. i. apud. iuxta. ꝓpe. et cor̄ penl'
vnde oracius in poetria. Quem penes arbitriū ius
est et norma loq̄ndi. ſ h penes nis. i. uirile mem
brum. ꝓd penl'. vn̄ v̄sus. Te sunt dampna penes
dampnat si tibi penes. ſ melius dr̄ hic penis. Et
scias q penes ꝑposicio non debet in fine acui qn̄
ponit signatiue. tam̄ qn̄ ponit materialiter acuit
in fine. q̄a regula est. q ꝑposiciones per se ꝓlate
acuunt in fine. h sic intelligo sc qn̄ ponunt ma
terialiter. ut penes que est ꝑs. Sed si dica. tu es
penes me. non acuitur ultima ſ prima

Penetrabile in penetrale est

Penetral in penetrale est

Penetrale. a penetro tras. dr̄ h et h penetralis
et h le. et h et h penetrabilis et h le. Et dr̄ pene
trale. qd penetrat ul' aptū est penetrare. penetra
bile uero est qd penetratur ul' aptū ē penetrari.
qn̄q unū ponit ꝓ altero. ut frigus penetrabile.
id est aptū penetrare. h penetrale. ul' h penetral
lis. secreta camera. secretus interior locus in domo
ul' in templo ubi dabantur oracula. Et dr̄ a peni
tus ul' penetro tras. et ponit qn̄q ꝓ domo. Pene
trabilis cōponit impenetrabilis le impenetrabili
ter ſ hug. In ḡcis tales ponunt v̄sus. Qd leuiter
penetrare potes penetrabile dices. Qd domus in
terior capit h penetrale uocabis. vid de h in doci
bilis. pap̄ autem dicit penetralia interiora secreta
domo. dicta ab eo qd est penitus. i. pene intus.
Et ſ h uidetur q debeat dici in p̄s. impenetrabi
lium regum ipso. et in amos iij c et vj. et mthi
xxiiij. In penetralibus debet dici et non in pene
trabilibus. et h maxime ſ modernos. dicunt eciā
quidā q penetrale siue penetral est qd penetrat
vn̄ dicit pap̄. penetrale qd penetrat. penetrabile
uero qd penetrat. et ſ h consueuit dici. Est pene
tral penetrans penetrabile qd penetrat

Penetro. a penitus dr̄ penetro tras traui trare
. i. ꝑtransire. ꝑforare. penitus intrare. uel pan. i.
totus intrare. et est ethi. A penetro cōponitur im
penetro tras. subpenetro tras. et est actiuu cū su
is cōpositis. et cor̄ p̄ma ſ penl' habet cōmune.
ut patet in illo v̄su. Qd leuiter penetrare potes.

Penicillum. a pendeo des. ¶ penetrabile dices.
dr̄ h penicillum li. et h peniculū li. et h penicula
. i. genus spongie molle ad tergendos humos et
scutellas. Sed h peniculus li. deriuatur a pannus
q̄si panniculus. sc quida panniculus de quo disci

Peniculus li. in penicillum vide ¶ tergunt.

Penis a pendeo des dr̄ h penis nis. cauda equi
na. q pendeat et suspensa ferat. et h penis penis
. i. priapus sc uirile mēbrum. q̄a pendeat. uel q
suspensus ferat. vel penis dr̄ a penetro tras. qd
est officiū eius circa iuncturā huāi generis ſ hug

Penitencia dr̄ q̄si puniēcia dcā eo q ipse hō in se
puniat penitendo qd male admisit. vel dr̄ penitē
cia q̄si pene tencio et est ethi. et scribit ꝑ oe dip

tongum poēitencia. Et scias q a peniteo tes dicit
penitens tis ti a quo h penitencia cie. q̄si punitē
cia qua anima cruciat et caro mortificatur. Et est
uera et ꝑfecta penitencia mala p̄terita plangere.
et plangenda iteru non cōmittere. i. ꝓpositū com
mittendi non habere. ¶ Tres sunt autē ꝑtes inte
grales penitencie. scilicet cordis contricō. oris con
fessio. oꝑis satisfactio. q enim deū tribus modis
offendimus. scilicet delectacōne cogitacōnis. Im
pudentia locucōnis. et supbia oꝑis. ſm regulam
ut contraria contrarijs curantur tribus modis op
positis satisfaciamus. Et scias q p̄ne sunt ārbitrarie
tm̄ illd ārbitriu dz ēe diuīo instictu regulatū. q sa
cerdos opat in usu clauium sicut instrumentū et
minister. Nullū autē instrumentū habet efficacie
actum nisi ſ q mouet a principali agente. et q
pene satisfactorie infligende ut medicine sunt. nā
ſ phm̄ in ij eth pene medicine queda sunt. sicut
medicine in arte determinate nō omnib compe
tunt. ſ uariande sunt ſ medici arbitriu nō ꝓpa
uoluntatem sequentis ſ medicine sciencia Ita pe
ne satisfactorie in canone determinate non compe
tunt omnibus ſ uariande sunt ſ arbitrium sacer
dotis diuino instinctu regulatū. Sicut autē medi
cus aliqn̄ prudenter non dat medicinam efficacē
q̄ ad morbi curacōnem sufficiat ne ꝓpter debilita
tem nature maius ꝑiculu oriat. Ita sacerdos di
uino instinctu motus non semꝑ totam penā que
vni peccato debet iniungit ne infirmus aliquis ex
magnitudine pene desperet et a penitencia totali
ter recedat. vnde dicit criß sicut si fascem suꝑ hu
meros adolescentis que nō p̄t baiulare posueris
necesse habet ut aut fasce reijciat aut sub pondē
confringatur. sic et homini cui graue pondus pe
nitencie ponis necesse est ut aut penitenciā reijci
at aut suscipiens du sufferre non potest scanda
lizatus amplius peccet. Deinde et si erramus mo
dicam penitenciam imponentes nōne melius est
ꝓpter misericordiam racōnem reddere aut errare
q̄ ꝓpter crudelitate ubi est paterfamilias largus
dispensator n̄ debet esse tenax. Si deus benignus
ut q̄d sacerdos eius austerus. Vis apparere sanctus
circa uitā tuam esto austerus. circa autem alienā
benignus. Audiant eni te homines ꝑua mandan
tem. et grandia uideant facientem. ¶ Hic eciam
nota. q penitentia a sacdote iniūcta aut ē maior
aut eq̄lis aut minor. Si maior tunc illd qd plus
fecerit cū morit cedit ei ad augmentū glorie. Si
equalis tunc sufficit ad dimissione tocius culpe
et pene. Si minor tunc illud qd restat suppletur
in purgatorio ex ūtute diuīe iusticie. Deus enim
qui modos et mensura peccato et pena nouit
addit penam sufficiente ne aliqd impunitū pec
catum remaneat. vide in clauis. et in excuso. sed
forte dices sicut dicit ḡg facilitas venie incentiuū
prebet delinquendi. Sed dn̄s deus non debet ali
cui dare occasionem peccandi. Ideo non debet da
re locum penitenciam iterandi. Ad h respondeo
iustus dn̄s sic summe iusticia diligit. ita peccatū
summe odit. et ita q̄tu ex ipso est paratus est ipm
destruere semꝑ. dummō ex ꝑte hominis n̄ rema
neat qui penitencia negligit. vel contempnit. nec
obstat q quidā ex hoc sumūt occasionem delin
quendi. q ex contrario sumerent occasionē despe
randi qd esset grauius. ¶ Potest hic queri an pe
nitencia possit iterari. Ad h dico q erroneu est

dicere q penitencia nõ posset iterari. et misericor
die diuine contrariuz. Causa autẽ q̃re iterat᷑ cum
baptismus non iteret᷑ est q̃druplex. Prima est q̃a
penitencia non imprimit caracterem sicut baptis
mus. Caracter autẽ indelibil' est. Secunda autem
causa est q baptismus est contra morbũ non ite
rabilez scilicet originalis peccati. penitencia autẽ
est contra actuale peccatũ qd iterat᷑. Tercia autez
causa est q̃a baptismus habet totam efficaciam
a passione xpi sine actu nostro. et ideo q̃a passio
est una tantũ. q xps resurgens ex mortuis iam
nõ morit᷑ et baptismus est unus. Sed penitencia
eciam requirit nostrũ actum. et ideo racione eius
iteracõnez suscipit. Quarta causa ẽ q baptismus
est generacõ spiritual'. ꝫ penitencia est quedaz cu
racõ spiritual'. sel' autẽ generat᷑ aliquid. ꝫ pluries
curari siue sanari potest q̃ diu in hac uita viuit
Et sciaſ q Jeroni. tractans illd euangelij. omnes
uos scandalũ paciemini in me sic dicit. omnes ca
dunt ꝫ non omnes iacent. Carnale est cadere. dy
abolicũ est iacere. vide in caritas. Itẽ dicit ieroni
mus. penitencia est secunda tabula post naufragi
um. et dicit᷑ secunda tabula respectu baptismi q̃
est pma tabula. Ad h̾ eciaz facit q dicit bernhar
dus in ſmone lvij. tractans illud canticoꝝ. tẽpus
putacionis aduenit. Quis inquit ita ad unguem
omnia a se sup̃flua resecauit ut nil se habẽ putet
putacõne dignũ. Credite michi et putata repullu
lant. et refugata redeunt et reaccendunt᷑ extincta
et sopita denuo excitant᷑. paꝝ est ergo semel pu
tasse. sepe putanduz est. ymmo si fieri posset sem
per. q̃a semp q putari opteat si non dissimulas
inuenis. Quantũlibet in h̾ corpe manens ꝓfeceris
erras si uicia putas emortua et nõ magis cõpres
sa. uelis nolis intra fines tuoſ habitat iebuseus
subiugari potest ꝫ non potest exterminari ¶ Ad
quid autem opera de genere bonorum extra pe
nitenciam facta ualeant. dixi in opus. vide eciam in romphea

Peniteo. a pena dr peniteo tes
tui q pena agit ut peniteamus. vnd penitere dr
q̃si penam tenere. et est ethi. et penitz construit᷑ cũ
genitiuo. ut peniteo peccati. vnd penitet impsona
le. et construit᷑ cũ accusatiuo et genitĩo. ut penitz
me peccati. i. penitencia peccati habz me. Sed qñ
ponit᷑ cũ infinitiuo requirit tñ accusatiuuz. ut pe
nitet me peccare. et non pt adiungi cũ infinitiuo
nisi impsonaliter. q ille infinitiuus ponitur loco
genitiui. ut penitet me peccare. i. peccati. et ideo.
ñ posset supponere uerbo psonali. Et idem intel
ligas de alijs impsonalibus q̃ construunt᷑ cũ accu
satiuis et genitĩs. ut tedet. miseret. et pudet. et scri
bitur p oe diptongon poeniteo poenites

Penitudo dinis. fe. ge. i. penitencia. regum pmo
capitulo xv. penitudine non flectetur.

Penitus. a pene aduerbio. q penitus aduibiuz
intentiuũ. i. omnino. ex toto. vnde penitus ta tũ
. i. secretus. interior intimus. vnde dr penitus q̃i
pene intus. vl' pocius q̃i pan intus. i. totus intus
Et cõpat᷑ cior simus. vñ penite cius sime. aduibi.

Penitus penita penitum in penitus est

Penna. a pendeo des. dicit᷑ h̾ penna ne. q pen
deat. i. uolet q auxilio pennaꝝ mouent᷑ aues et
uolant. vl' penna dr a pennũ qd est acutuz. q̃a a
cuta sit. vnde hec pennula pennule diminutiuuz.
et pennosus pennosa sum. et pennatus ta tum

Penno. a penna dr penno pennas. i. pennis te
gere. ul' ornare. Et cõponitur depenno nas. expen
no nas. i. pennas auferre. Impenno nas. i. inmittere ¶ pennis implẽ.

Pennula. a penna h̾ pennula
dimi pua penna. vl' pennũ idem est qd acumen.
vñ h̾ pennula le. summa ps auris ab acuie dicta

Pennuz ni dicebant antiqui acutũ vñ h̾ pennũ
dr acutũ ul' extremitas ferri acuti.

Pensacõnes p̃aum exsolucio tributa libacõnes
palip̃ ij c xxj. dedit q eis pater suus multa mu
nera auri et argenti et pensaciones

Pensilis. a pendeo des. h̾ et h̾ pensilis et hoc le
penl' cor. i. leuis. reciꝓca enim sunt pensiliſ et le
uis. i. vnũ ponit᷑ ꝓ alio uicissim. vnde pensiliter
aduibiũ. i. leuiter. et h̾ pensilitaſ tatis. i. leuitas. Et
cõponitur ꝑpensilis le. i. ualde leuis ꝑpensilitas p pensiliter

Pensio. a pendo dis. dr hec pensio.
liberacõ equacio. ul' ponderis equalitas et pensio
precij solucio. ul' ipsum tributũ. ul' preciũ qd da
tur ꝓ agro ad pensionem ptinens. ul' qui pensio
nem reddit ſm huguicionem

Pensionarius in pensio est.

Pensius vide in pensus

Penso sas. ũbum fre de pendo dis pensuz. et est
pensare fre pendere. ul' equare. a quo pensito tas
aliud fre. Item penso sas. pt deriuari a pensuz si.
et tunc penso idem est qd cogito. delibero. ul' põ
dero. trutino. equo. ꝫ ſ hanc significacõnez potest
esse fre. a pendo. dis. ut dictum est

Pensum. a pendeo des. dr h̾ pensum si. i. delibe
racõ. cogitacõ. consiliũ. q cũ aliquid deliberamus
pendemus. i. in pendulo et dubio sumus sed hoc
pensum dr mulieꝝ. scilicet lana ul' linũ ad opus
datum. ul' filatura. Et dr a pendeo ul' pondus q
ad pondus et mensuram dabatur

Pensus. a pendo dis deriuat᷑ pensus sa sum. p so
lutus suspensus vl' ponderatus libratus equatus
Et ſ h̾ compat᷑ sior simus. vnde pense sius sime.
aduibium. vnde in epistola felicis pape in episco
pio positi sunt in celesti milicia que pensius pon ¶ deranda est

Penta grece latine quinq

Pentacontarchus chi. princeps et magister sup
quinq homines. vnde in pmo mch iij c g. consti
tuit iudaſ duces populi centuriones et pentacon
tarchoſ Et dicit᷑ a penta qd est quinq et archos
princeps. vl' ut quidam dicunt pentacontarchus.
dr qui q̃nq̃ginta regit. ꝫ pentarcha q̃ qninq. vñ
in gcismo. Quinq̃ginta regenſ pentacontarcha uo
catur. Pentarcham dices qui sibi quinq tenet. et
h̾ uidetur uerius. Et pt cõponi pentacontarcha.
a penta qd est quinq et contes decem. et archos
princeps. q̃si princeps sup quinq̃ginta. Pentarcha
uero cõponit᷑ a penta qd est quinq et archos pri
ceps. quasi princepſ super quinq

Pentagamus ma mum. penl' cor. q̃ ul' q̃ qnq
nupsit. vñ h̾ pentagamia mie. i. quinq nupcie ul'
ꝓpetas qua aliquis dicitur pentagamus

Pentameter. a penta qd est quinq. et metꝝ. dr
pentameter tra trum. penl' naturaliter cor. i. uer
sus constans ex quinq pedibus. vñ illud ouidij.
Nec michi rescribas attamen ipse ueni

Pentagulus. a penta quinq et ãgulus cõponit᷑
pentagulus la lum. i. quinq angulos habens. vñ
pentagulatus ta tum. Et substantiue dicit᷑ h̾ pen
tagulus pentaguli. pro tali figura.

Pentaphilon herba a numero foliorum dicta.
hanc latini quinq̃foliũ uocant. Et componitur a

penta quinq̨.et philon folium.

Pentapolis.a penta qꝺ eſt quinq̨ et poliſ ciui
tas.cōponit̃ h̃ pentapolis lis.penl' cor̃.ciuitaſ ha
bens ſub ſe quinq̨ ciuitates.vel regio in ſe conti
nens quinq̨ ciuitates.Et hinc ſpecialiter quedam
regio in confinio arabie.et paleſtine ſita.dicta ē
pentapolis.a quinq̨ ciuitatibus impioꝝ q̄ celeſti
igne conſumpte ſunt.i.ſodoma.gomora.adama
zeboim.et bale.ipſa eſt ſegor.Eſt et alia pentapo
lis in libia ſilr dicta a quinq̨ ciuitatibus.Eadem
eciam cauſa quedam regio dicta eſt tripoliſ a tri
bus ciuitatibus

Pentaptotus ta tū penl' cor̃.
nomen habens qn̄q̨ terminacōnes.ut dn̄s.et dr
a penta qꝺ eſt quinq̨ et ptotus caſus.

Pentarcha in pentacontarchus vide.

Pentateucuſ teuci.liber diſtinctuſ in qn̄q̨ uolu
minibus.ut ſunt qn̄q̨ libri moyſi.et dr a penta
qn̄q̨ et teucos uolumen.Inde pentateucus penl'
cor̃.i.v uoluīa ul' lib diſtictus in v uoluminibus

Pentecoſte.a penta qn̄q̨.et coſte decem compo
nitur h̃ pentecoſte huius pentecoſtes ul' h̃ pente
coſten indeclinabile.qr quinq̄ſ decem dies ſunt a
reſurreccōne domini uſq̨ ad pentecoſten utroq̨ di
e incluſo.et acuit̃ in fine.et eſt eq̄uocū pentecoſ
te ad qn̄quagenaꝫ.et ad ſolempnitatē vij diebꝫ
ꝓtelatā.vn̄ in actibus apl'oꝝ.Cū cōplerent̃ dies
pentecoſtes.i.qn̄quageſime.illa eniꝫ dieſ erat qn̄
quageſima a reſurreccione.et cū inchoarent̃ dies
pentecoſtes.i.illius ſolempnitatis ſepteꝫ diebꝫ ꝓ
telande erant omnes diſcipl'i in eodē loco in quo
facta eſt electio mathie ſcilicet in cenaculo.Ideo
autē in quinq̄geſimo die miſſus eſt ſpiritus ſanc
tus ut oſtendat̃ qm̄ a ſpiritu ſancto legiſ eſt ꝑfec
tio.Iteꝫ peccatoꝝ remiſſio legis ꝑfectio.qr ſ̄ glo
ſam a die agnj immolati.qn̄quagena die data ē
lex in igne.In nouo eciam teſtamento qn̄quageſi
ma die a paſcha xp̄i dn̄dit ſpiritus ī igne.lex in
mōte ſina.ſpirituſ in monte ſion.lex in ſublimis
montis loco.ſpirituſ dat̃ in cenaculo.vn̄ ꝑ h̃ inſi
nuat̃ q ipſe ſpiritus ſanctus eſt ꝑfectio tociuſ le
gis qr plenitudo legis eſt dilectio.Itē a ſpiritu ſcō
eſt peccatoꝝ remiſſio.vn̄ gloſa ibidem dicit.Ideo
in qn̄quageſima die.q̄a indulgencia fiebat in iu
bileo.et ꝑ ſpiritū peccata remittunt̃.In ſpirituali
iubileo rei ſoluunt̃.debita dimittuntur.exuleſ in
patriam reuocant̃.hereditas amiſſa reddit̃.ſerui
.i.homines peccato venundati a iugo ſ̄uitutiſ li
berant̃.vide in iubileus et in faſe.

Penterus grece ſocer.pentera uero ſocrus

Pentimemeris meris.cōponit̃ cū penta qꝺ eſt
qn̄q̨ et hemis qꝺ eſt ſemis.i.dimidium.et dr hec
pentimemeris.i.media diuiſio.ul' media pſ uſus
pentametri.qi ſemiq̄naria diuiſio ul' ps.vn̄ priſ
Eſt enim dimetꝝ iambicū cōiunctū pentimemeri
heroice.Iteꝫ pentimemeris p̄t eſſe cōpoſitū a pen
ta et memeriſ qꝺ eſt ideꝫ qꝺ meris.Inde pentime
meris.q̄ſi q̄naria diuiſio.vl' ps uſuſ conſtantiſ ex
qn̄q̨ pedibus.Itē pentimemeris dr quedam ſpeci
es ceſure.ꝑ quam poſt duos diuerſos pedeſ in pn̄
cipio tercij pedis ſillaba naturalit̃ cor̃ ꝓd.vt in
h̃ exemplo.Qui petit excelſa debet uitare ruinaꝫ
ecce h̃ ſillaba ſa ꝓducit̃.cū ſit naturaliter breuis
q̄ſi ſubleuat̃ quadam ꝓduccione.Et fit ad oſten
dendū q licet ille due ſillabe ſcilicet ſa et de effici
ant vnū pedeꝫ.tamen non ſunt eiuſdeꝫ diccionis
et dr pentimemeris.q̄ſi diuiſio ſuꝑ quintā ſillabā
qꝺ dr reſpectu duoꝝ ſpondaicoꝝ pedū.qr ſi duo
ſpondei p̄cedunt q̄tuor ſillabe p̄cedent.et erit di
uiſio ſuꝑ qn̄tam ſillabam.Et ſi duo dactili ul' dac
tilus et ſpondeus precedant.ſempꝫ ꝓ duobus ſpō
deis reputant̃.Pentimemeris cōponit̃ cuꝫ anti.Et
dr h̃ antipentimemeris.et corripit penultimam

Penula.a pendeo des.dr h̃ penula le.i.palliuꝫ
quoddaꝫ.et ꝓp̄e cū longis fimbrijſ ul' dr a penis
populis qui maxime tali ueſte utunt̃ et aput q̄s
iniciuꝫ habuit.Iuuenal'.Et multo ſtillaret penu
la nimbo.Et inde penulatus ta tuꝫ.illo pallio in
dutus.vl' illꝺ palliuꝫ habens ſ̄ hug.In ſecunda
autē epl'a ad timoth iiij dicit apl's.Penulaꝫ quā
reliqui trohade apud carpū ueniens.affer tecum
et libroſ ubi ſic dr.in continuo h̃ penula ſ̄ armo
nem data fuit patri pauli in inſigne a romanis.
qn̄ ſuſceptus eſt in ſocium et ciuem romanū.vn̄
et paulus ſe ciuem romanū appellat.penula eniꝫ
ueſtis erat conſularis qua induebant̃ conſuleſ ro
mani ingredientes curiam.Hanc autem penulaꝫ
ſiue ueſtem paulus poſt mortem patris ob recor
dacōneꝫ ſibi retinuit.vl' penula h̃ dr uolumen le
gis.vnde dicit Ieō.uolumen hebreum replico q
paulus iuxta quoſdam penulaꝫ uocat.et cor̃ nu

Penulatus ta tū in penula eſt

Penultimus ma muꝫ.i.pene ultimus.ſcilicet q̄
eſt in ſecundo loco ante ultimum.Et componitur
a pene id eſt fere et ultimus.

Penuria.a penus dr h̃ penuria rie.id ē inopia
egeſtas.paupꝫtas.et ꝓp̄e que in penore eſt ſ̄ hug
Et ſcias q penus cor̃ primaꝫ.ſ penuria eaꝫ ꝓd.
vn̄ v̓gil' eneidos vj.Exiguam in cererem penuria
adegit edendi.et ideo uidet̃ quibuſdā q penuria
dicitur q̄ſi penurgia.a pena et urgeo.vel a pena
et uro ris.q̄i pena urēſ ul' urgenſ ul' dic q ē ethi

Penus.peno grece latine dr nutrio.vn̄ h̃ penus
ni.et h̃ penus ni et h̃ penū ni.et h̃ penuſ nus et l'
penu in decli.et h̃ penus noris.oīa in codeꝫ ſen
ſu.i.cellariū.qr in eo reponunt̃ ea vn̄ homines
nutriunt̃.Et nota q penora eciam dicuntur res
neceſſarie ad uictū cottidianū ſ̄m hug.et priſtia
in qn̄to libro g fere idem dicit.et cor̃ primam pe
nus et penum.ſed penus ꝓ cartaginenſi populo
ꝓducit primam.vn̄ uſus.Eſt populus penus ſer
uat edenda penus.Et ut dicit papias.poenus.i.
affer ꝑ oe ſcribit̃.ſ penus ꝓ cellario ſine o.

Peon quidā medicus fuit.a quo peonia herba
ꝓhibet̃ eſſe inuenta.Item peon fuit quidam au
tor.a quo q̄daꝫ pes inuentus.dictus eſt peon.et
conſtat ex q̄tuor ſillabis quilibet peon.ſunt eniꝫ
quatuor peones.et ſunt contrarij epitritis peon
primus conſtat ex prima longa et tribuſ breuibꝫ
ut legitimus.Peon ſecundus ex ſecunda longa.
et ceteris breuibus.ut amabilis.Peon terciuſ con
ſtat ex tercia longa et tribus reliquis breuibꝫ.ut
habitator.Peon quartus conſtat ex q̄rta longa.
et p̄cedentibꝫ breuibus.ut humilitas.A peon dr
peonius a um.et peonicus ca cū.Et ſcias q peo
nes ab inuentore nomen et ordinem longe ſill'be
ſorciunt̃.Nam p̄ma longa facit p̄mū peonem ſe
cunda ſecundū.et ſic de ceteris.ut patuit

Pepedi eſt preteritum de pedo pedis penl' ꝓd.

Peperi eſt preteritum de pario paris

Pepigi eſt p̄teritū de pango gis.i.pactuꝫ feci.

Pepulum li eſt matronale palliuꝫ ex purpura
ſignatū.cujus fimbrie auree ſtaminis ſummitate

resplendent. et ut dicunt ꝓpe capitis est

Pepo ponis. mas ge. idez est qͦ melo melonis
ꝓ hug. et ut dicit pap. Pepo grecū ē et origo eius
latinis incerta. Cuius natura nimiū frigida. diffi
cile digerit᷑. et crescit in similitudine cucurbite. et
debet ꝓduci penl᷑. In secundo numeroꝝ pepones
vnde in aurora dr̄. Ollaꝝ carnes peponū fercula
porros. Cepas ꝓ manna turba gulosa petit

Pepuli penl᷑ cor᷑ p̄teritum de pello

Per ꝯposicō aliqn̄ priuat ut ꝑfidus. i. qui n̄ ha
bet fidem. Item iurat ul᷑ adiuracōnem signat. ut
ꝑ deū iuro. Item causam dicit. ut ꝑ studiū fit hō
sapiens. et ꝑ uirtutē laudabilis. i. causa studij. cā
uirtutis. Item signat locū ut ꝑ italiam transiui. et
in lucano. Bella ꝑ emachios plusquam ciuilia cā
pos. Item signat tempus. ut ꝑ diem lego. Itē au
get. ut ꝑpulcher. i. ualde pulcher

Pera. a peri qͦ est circuz. dr̄ h᷑ pera pere. saccu
lus qui tasca uulgo dr̄. qꝛ lata sit et sinuosa. ꝺm
hug. vel ut uult pap. pera est pellis a collo pen
dens p̄cincta usq3 ad lūbos. est autē habitus ꝓpe
necessarius ad opis exerciciū. hec et melotis dr̄
Itez pera sportella. sacculus. pastoralis. i. mantica
vl᷑ ut dr̄ in hystorijs sup̄ primo regum xvij ca.
Pera est uas in quo mulget᷑. ul᷑ panis portatur

Perago ꝑagis ꝑegi ꝑactuz ꝑagere. i. ꝑficere. ex

Peragro. ab ager agri deriua ⸿ per et ago agis
tur agro gras qͦ non est in usu. ꝫ inde cōponit᷑
peragro as. i. sine mansione certa huc et illuc ire
vnde h᷑ ꝑagrator toris ꝑagratrix. ꝑagracō. et cor᷑
naturaliter pennultimam ꝑagro

Peramplius in amplus ampla amplum est

Percello. a per et cello lis ꝑculsum ꝑculi. i. ꝑcu
tere. ul᷑ pocius terrefacere. ꝑcutere enim ꝑtinet ad
corpus. ꝑcellere ad animam ꝺm hug. et ut dicit ma
gister bene. cello facit cecculi ꝙ modo non est in u
su. a quo deriuat᷑ celtes et culpa. cuz suis autē cō
positis est in usu. ut percello lis perculi perculsum
Pap̄ uo dicit. ꝑcello occido obruo elido percutio.

Percensitus in censeo censes uide ⸿ Camputo

Percipio. ex ꝑ et capio cōponit᷑ ꝑcipio pis ꝑcē
pere. i. perfecte capere. ul᷑ intelligere. et cor᷑ ci.

Percontor taris. vide in contor taris

Perculi penl᷑ cor᷑ est p̄teritum de percello lis

Perculsus sa sum. i. animo cōmotus. territus. t᷑
batus. a percello lis perculi perculsum ꝺm papiā

Percucō ex per et cutio tis ul᷑ quateo tis. cōpo
nitur percucō tis percussi percussum percutere. i.
ferire. et scribit᷑ per t percutio in penl᷑ sillaba. qͦ
potest cognosci in secunda persona percutis et ꝑ
cutitis. ꝫ t accipit sonuz de c in ꝑcucō. Et scias ꝙ
in diuina pagina aliqn̄ quis dr̄ ꝑcutere more gla
dij. i. ꝑcutere in gladio. et est modus loquendi.

Perdicō. a ꝑdo dis. ul᷑ perditus ⸿ et corripit cu
ta tū ꝑditi addita o ꝑ formacōnem fit h᷑ perdicō
onis. i. amissio. vn̄ in aurora. Sint tua ꝑdicō no

Perdius dia diuz. i. iugis ⸿ Ubis que dona pasti
et continuus. et est compositum a per et diu

Perdix. a perdo dis. dr̄ h᷑ perdix dicis. et est ꝓ
miscui ge. vnde sub una uoce et uno articulo scili
cet feminino cōprehendit utrūq3 sexū. et est frau
dulenta adeo ut alteri ꝑdici oua diripiens foueat
ꝫ fraus fructū non habet. Nam cuz pulli ꝓpe ge
nitricis uocem audierint naturali qͦdam instinctu
hanc que fouet relinquunt. et ad eandez que ge
nuit reuertunt᷑. p̄terea auis est adeo immunda ꝙ
masculus in masculum insurgit. et obliuiscit᷑ sex
um. libido preceps. et si masclꝰ nidū sue coniugis
inuenit. destruit. et oua absorbet. Dicit᷑ ergo ꝑdix
a ꝑdendo. qꝛ amittit oua sua et altera foueat. vl᷑
qꝛ destruat niduz. vl᷑ qꝛ dicta est ꝑdix a ꝑdice ne
pote dedali quem fabula dixit in illam auez mu
tatū fuisse ꝺm hug. Et ꝓdͦ penl᷑ genitī. Isidͦ autem
xij ethi dicit. ꝑdix de uoce nomen habet. auis do
losa atq3 immunda. Plinius eciā dicit hanc ꝑdicis
esse naturam. ut oua alterius ꝑdicis ul᷑ aliena fu
retur. et eis incub3 foueatq3. cumq3 fetus adoles
cunt aduolare ab eo. et alienū ꝑentem relinquē.
vnde et ierēmias dicit c xvij. Perdix fouit que nō
peperit. fecit diuicias et nō in iudicō. in dimidio
dieꝝ suorum derelinquit eas. et in nouissimo suo
erit insipiens. huiuscemodi. ut dicit ieroni. sunt
qui aliena diripiūt et absq3 cogitacōne iudicij faci
unt diuicias. non cuz iudicō quas in medio tēꝑe
derelinquūt subita morte subtrcti qn̄ eis dr̄. stulte
hac nocte repetent animā tuam a te. que autem
pasti cuius erunt. nichil q3 insipiencius non preui
dere nouissima et breuia putare ꝑpetua. Ambro.
uero in exa. dicit ꝑdicem feram astutam. que ali
ena oua diripiat h᷑ est ꝑdicis alterius et corꝑe fo
uet suo. ꝫ fraudis sue fructum habere non posse
qꝛ cū eduxerit pullos. amittit eos. qꝛ ubi uocem
eius audierint q̄ oua generauit. relcā ea ad illam
se naturali qͦdaz munē et amore conferunt. quaz
naturam sibi matrem ouoꝝ generacōne cognoue
rint signantes hanc nutricis fungi officō illam ꝑ
entis. Itaq3 icassuz ꝓpos fundit labores ac frau
dis sue precio mulctat᷑ vn̄ et ierēmias ait. Clamauit
ꝑdix et congregauit que nō peperit. i. oua cong᷑
gauit et clamauit q̄si ouans sue fraudis effectu. ꝫ
ludit opa q̄ impenso labore alij educit quos ipa
diuturno fetu sedulitatis animauerit. huius imi
tator est diabolus. qui generacōnes creatoris eter
ni rape contendit. et si quos insipientes et sensus
ꝓpij carentes vigore potuerit cong᷑gare. Fouens
eos illecebris corꝑalibus. ubi p̄mum uox cristi ꝑ
uuli fuerit infusa. discedunt atq3 ad eam se confe
runt matrem que pullos suos. sicut auis materno
amore cōplectit᷑. Cong᷑gauit itaq3 dyabolus gen
tiles quos non creauerat. ꝫ ubi in euangelio suo
uocē xp̄s dn̄s emisit ad eum se potentissimum
contulerunt quos sub umbra alaꝝ suaꝝ ip̄e susce
pit et matri dedit ecclesie nutriendos

Perdo ex per et do das. cōponit᷑ ꝑdo dis ꝑdidi
ꝑditū ꝑdē. i. amittere. delere. ul᷑ destruē. vn̄ u᷑sus.
Amitto ꝑdo destruo ꝑdo notat

Peredia. a per et edax cōponitur h᷑ ꝑedia die.
id est edendi sup̄fluitas sicut bibula bibendi

Pereffluo is in fluo fluis vide

Peregre. a ꝑagro gras dr̄ ꝑegre aduibium. i. ad
ꝑegrinanduz sicut in euangelio dicit᷑ homo qͦdaz
ꝑegre ꝓfectus est et signat de loco ꝑ locuz in lo
co. vnde dicit pristi. in xv li. ꝑegre cōmune adu
bium. ut ꝑegre sum. ꝑegre abeo. ꝑegre aduenio.
peregre transeo. Et scias ꝙ peregre n̄ debet acui

Peregrinus. a ꝑegre dr̄ ꝑegrinus a ū. ⸿ in fine
q̄si ꝑgens longius. vn̄ dicunt᷑ ꝑegrini. q̄i ꝑagran
tes. vnde peregrinor aris. deponens. i. exulare. Et

Peremi preteritum de ꝑimo ꝑ ⸿ producit gri
imis. et producit penultimam

Peremptus perempta peremptum. i. occisus. a
perimo perimis peremi peremptum

Perendie aduͦbium tẽporis cõponitur a ꝑemp ta et una et die.q̈ſi perempta una die.ſcꝫ iſta.i.in ſero uł cras qđ non credimuſ uno ꝑendie.i.poſt cras.Sic eniꝫ ꝓcedimus hodie.cras.ꝑendie.poſt tridie.et đr ꝑendie q̈i perempta una die.qđ non poteſt dici de hodierna die.cum de ea non reſtet ſpacium vnius diei.ſic ergo de craſtina intelligit̃. Eſt ergo perendie.i.poſt cras.hinc plautus.Qui cras ueniet ꝑendie foraſ efferet̃ ſoror.regum ꝑo ca xx.Dñe deus iſrł ſi inueſtigauero ſentenciam patris mei craſtino uł ꝑendie.vnđ ꝑendino nas penł cor̆.i.morari ꝑ vnũ diem.ſcꝫ uſqꝫ in terciuꝫ dieꝫ.ponit̃ tamen q̃nqꝫ ſimpliciter ꝓ morari.Et tranſitiue poſitũ inuenit̃ ꝓ longare.vel cõponit̃ ꝑendie.a ꝑenni et die.Inde ꝑendinare.i.vnũ diẽ vel plures in ocium trahere.

Perendino perendinas in perendie vide

Perennis.annuſ cõponit̃ cũ ꝑ.et đr hic et hec per hennis et hoc ne.i.iugis et q̈ſi ꝑpetuus.vnđ ꝑenni ter aduͦbium.i.iugiter.et hec ꝑennitas tatis.i.iugi tas.ꝑpetuitas.et debet ſcribi ꝑ duo n.ſꝫ hug.pap uero dicit ꝑennis q̈ſi ꝑpetuus annus

Pereo.ex ꝑ et eo cõponitur ꝑeo is ꝑiui uł ꝑij ꝑitũ penł cor̆.vide in eo is.et cor̆ penł.vnđ qui dam.veſtibuſ et peris flumine petre peris.et oui dius epy.Optima non ullo cauſã tuente ꝑit

Perfectio.a perficiõ cis.đr hec ꝑfectio onis.et for matur ab hoc gtõ ꝑfecti addita o.Et ſcias ꝙ per fectio caritatis poteſt intelligi dupliciť.vno mõ ex ꝑte diligibił.alio mõ ex ꝑte diligentis.ex ꝑte quidem diligibilis ꝑfecta eſt caritas ut diligatur aliquid qđ diligibile eſt.deuſ autẽ tantũ diligibił eſt.quantũ bonus eſt.bonitas autẽ eiuſ eſt infini ta.vnde infinite diligibił eſt.Nulla autem creatu ra p̄t eum diligere infinite.cũ quelibet uirtus cre ata ſit finita.vnde ꝑ hunc modũ nullius creatuẽ caritas p̄t eſſe ꝑfecta.ſꝫ ſoluꝫ caritas dei q̄ ſeip̄m diligit.Ex ꝑte uero diligentis caritas đr perfecta q̄n aliquis ſꝫ totũ ſuũ poſſe diligit.qđ q̇dem con tingit tripliciter.vno mõ ſic ꝙ totum cor homĩs actualiter ſemper ferat̃ in deuꝫ.et hec eſt perfectio caritatis patrie que non eſt poſſibilis in hac uita in q̄ impoſſibile eſt ꝓpter humane uite infirmita tem ſemꝑ actu cogitare de deo.et moueri dileccõ ne ad ipſum.Alio mõ ut homo ſtudiũ ſuũ depu tet ad uacandũ deo et rebuſ diuinis p̄termiſſiſ ali js niſi q̈tum neceſſitas p̄ſentis uite requirit.et iſ ta eſt perfectio caritatis que eſt poſſibilis in uia. Non tamen eſt cõmunis omnibꝫ caritateꝫ haben tibus.Tercio mõ ita ꝙ habitualiter aliquis totuꝫ cor ſuuꝫ ponat in deo ita ꝙ nichil cogitet uł ue lit qđ ſit diuine dileccioni contrariũ.Et hec ꝑfectio eſt cõmunis omnibus caritateꝫ habentibus.vide in amor.¶Itẽ ſcias ut đr in ſentencijs.Perfectuꝫ đr tribuſ modis.eſt enim ꝑfectũ ſꝫ tempus.et eſt ꝑfectum ſꝫ naturam.et eſt uniũſaliter ꝑfcm̃.ſꝫm tẽ pus ꝑfcm̃ eſt qđ habet quidquid tempuſ requirit et qđ conuenit ſꝫ tempus haberi.et hoc mõ angeli erant ꝑfecti ante confirmacõnem uł lapſum.ſꝫm naturam eſt ꝑfcm̃ qđ habet q̇dq̇d debitũ eſt vel expedit nature ſue ad glorificacõnem.et hoc modo ꝑfecti fuerunt angeli.poſt confirmacõꝫ.et erunt ſancti poſt reſurreccõnem.Vniũſaliter et ſumme ꝑfectum eſt cui nichil umq̈ꝫ deeſt et a quo uniũ ſa ꝓueniũt bona.qđ eſt ſoliuſ dei.huic conſonat qđ phs dicit in v metaph.Illud eſſe ꝑfectuꝫ ſim pliciter qđ habet in ſe omnes perfeccõnes que in generibꝫ reꝝ inueniunt̃.Et hec perfeccõ ut dicit cõ mentator eſt in deo.Prima ergo perfectio eſt na tuẽ condite.Secunda natuẽ glorificate.Tercia ue ro nature increate.De perfectione autẽ caritatis q̈tum ad inimicos dixi in inimicus vide eciam

Perficiõ.ex per et faciõ cis.cõponit̃.¶in eras. ꝑficiõ cis ꝑfeci ꝑfectum ꝑficere.ꝑfcm̃ facere ad fi nem deducere.et cor̆ fi.vnde ꝑfectus ta tuꝫ.vide

Perfidus.ex ꝑ et fides.cõponit̃ ꝑ ¶in ꝑfectio fidus da dum.i.ꝑdens fidem.et cor̆ fi.et eſt mer catoꝝ et ꝓpe cauponũ.Et cõꝑatur dior ſimuſ vñ hec ꝑfidia die.et hinc ꝑuidioſuſ ſa ſum plenus ꝑfi dia.Item ꝑfidus poteſt cõponi ex ꝑ et fidus da dum.i.ualde fidelis uł fidus.Et tunc prođ fi.vñ uerſus.Perfidus ẽ nequam perfidus corde fidelis

Perfodio dis.perfodi perfoſſum perfodere ex per et fodio dis vñ in ezech viij.fode ꝑietem.et cum ꝑfodiſſem ꝑietem.i.ꝑfecte uł ualde fodiſ ſem.et corripit fo in p̄ſenti.ſꝫ in p̄terito ꝓducit.

Perfringo.ex per et frango.cõponitur perfrin go gis gi ctũ.i.ꝑfecte frangere.

Perfuga ge cõmunis ge.q̄ de vno exercitu fu git ad alium.et đr a perfugio gis.et corripit fu.

Perfugium gij.i.tuta latebra.locus refugij.et dicitur a perfugio perfugis

Perfunctorius functoria riũ.ad ꝑfungenduꝫ ap tus.vł deſtructorius leuis et tranſitoriuſ vł yma ginarius.vnde in platone inuenitur ꝑfunctoria forma mundi.i.deſtructoria et tranſitoria.et dici tur a ꝑfungor.geris qđ cõponit̃ ex ꝑ et fungor

Perfunctus in fungor fungeris vide.

Pergama moruꝫ.edificia troiana.a pir qđ eſt ignis et gamos qđ eſt mulier q̈ſi ꝑ ignem et mu lierem deſtructa.vł cõponitur a ꝑ et gamos.vñ ꝑgameus mea meũ.i.troianus.et q: ꝑgama al tiſſima erant.Ideo olim omnia alta edificia uoca bant̃ ꝑgama.et corripit penultimam

Pergamenũ ni penł ꝓđ.i.carta dicta a ꝑgamo ciuitate.q: ibi p̄mo excogitatũ fuit et inuẽtũ Itẽ adiectiue đr pergamenuſ na nũ.i.res de pergamo

Pergamũ mi.quedam ciuitas.vñ pergameus. mea meũ.et ꝑgamenus na.nũ.et hic hec pergamẽſis

Pergo.rego componitur cũ per.et ¶et hoc ſe. đr pergo gis rexi rectũ.pergẽ.i.ire.uel cõponit̃ a pede et rego.vnde đr pergo quaſi pedem rego.

Pergulũ.a pergo gis đr hoc ¶ſꝫ pocius eſt eth. hoc pergulũ.ꝑuũ tuguriũ alte poſitũ.et hec ꝑgula le.i.familia.quia ad diũſa ꝑgat officia.et cor̆ gu

Perhibeo.ex per et habeo componit̃ ꝑhibeo bes bitũ.et eſt ꝑhibere oſtendere dare afferre.Et

Peri.i.circũ uł de.et acuit̃ in fine. ¶cor̆ hi

Periarchon.i.de principibus.Et componitur. a peri quod ẽ de et archos quod eſt princeps.

Peribolus Peri componitur cũ ambulo et đr hic peribolus li et hoc peribolũ li.i.deambulatoriuꝫ deambulacꝫ.ſpaciatoriũ.ꝑambulatoriũ.Vnđ in ezech xlij.ſignat murum qui erat exterior ad de ambulandum.et cingebat gazophilacium cantoꝝ cuſtodientium altare.Et corripit bo.

Perichelis.a peri quod eſt circũ et chele quod ẽ curuum componit̃ hec perichelis lidis ornamẽ tũ mulieꝝ circa brachia uł potius circa crura.q̊ greſſus coꝝ ornatur ſꝫm hug.Pap eciã dicit.pe riſcelides armille pedum mulieꝝ periſcelides dñr quibus noſter ornat̃ greſſus.et ſcribit pap ꝑiſce

lides per sc. sicut antiqui consueuerant scribere. ß
moderni scribunt perichelides p ch. In gcis talis
uersus ponit᷑. Atꝫ perichilides exornant brachia
nimphis. vide in torqueo

Periditor periditaris in periculum est

Peridum in periculum vide.

Periculuꝫ. a perio ris riui deriuat᷑ h̄ periculuꝫ li
.i. experimentuꝫ. vnde terencius in eunucho. Fac
periculū in litteris fac in palestra. et hinc piditor
taris. i. expiri. vnde plancius in amphitrione. pi
ditatus sum in animū tuum. Item h̄ piculū li pt
deriuari a perio ris. et qn̄qꝫ sincopat᷑. et dicitur h̄
piculum li. vnde piculosus sa sum. piditor taris.
.i. periculum. discrimen incurrē ß hug. pap̄ uero
dicit piculuꝫ. a pio pis. q2 pene perire faciat. i. dis ¶ crimen uel experimentū

Perifrasicus a pifras dicit᷑ perifrasicus ca cū. ut iste loquit᷑ pifrasice. i.
p perifrasim. uł p circūlocucōnem. et perifraticus
ca cum. in eodem sensu penultima correpta

Perifrasis qd̄ tropus est d̄ q̄ sup̄. d. in tct. d̄ tro ¶ pis in quarta parte

Perihermenias. hermene gce latine d2 interp̄tacio. vnde h̄ hermena ne. in
pretacō. et ß grecā declinacōnem facit hermenias
genitiuus q̄ ponit᷑ in intitulacōne illius lib aristo.
ubi habetur incipit liber perihermenias. et sunt
due partes. peri enim greca ppō ē et tantū ualet
quantū de. hermenias est gtīis grecus. Est ergo
sensus. liber perihmenias. i. de interp̄tacōne. gre
ci enim carentes ablt̄o construūt suas ppōnes cū
genitīs loco ablt̄oꝝ. Quidā tamen minus intelli
gentes utūtur hoc q̄i nomine composito. scꝫ hec ¶ perihermenia

Perimetꝝ. a peri circū et me tros mensura componit᷑ h̄ perimetꝝ tri linea cir
cūcirca mensurans. et cor̄ naturaliter me.

Perimo mis peremi peremptū perimē. i. occide
re. Et componit᷑ a per et emo mis. et corripit ri

Perinde componit᷑ ex p et inde. i. taliter. et est
adūbium similitudinis uel qualitatis. et acuit᷑ in
antepenł. et apocopat᷑. et d2 pin ꝓ pinde.

Perio ris riui ritū. i. docere. instruere. approbaē
a quo dixerunt esse cōposita quedam aperio et
cōperio et similia que supra diximus esse cōposi
ta a pario. ß h̄ uerbū iam aboluit. Sed quedam
ab eo deriuata adhuc retinemus. scilicet pitus pi
culum. et quedam alia. et corripiunt pe

Periodica. a peri circū et oda uia. cōponitur h̄
periodica ce. periodice febres sunt quas cottidia
nas. tercianas. quartanas. vocant. sic dicti. q2 cto
temporis circulo moueant᷑ et non continue affli ¶ gant. et corripit di

Periodus. oda qd̄ est uia uł finis. cōponit᷑ cuꝫ peri qd̄ est circū. et d2 h̄ pio
dus di penł cor̄. q̄si circuitus uł ambitus. vel q̄si
circa finem. vł piodus. i. clausura. Item ß pap̄ pi
odus ultima distinctio que totam sentenciaꝫ clau
dit. cuius ptes sūt cola et coma. de q̄bꝫ dixi in fi ¶ ne quarte partis

Peripateticus. peri qd̄ est cir cum cōponit᷑ cuꝫ patos qd̄ est calcans. et d2 peri
pateticus ca cū. q̄si circū calcans uł ambulans. uł
pipatetici dicti sunt quidam phi. ab ambulacōe.
q̄si circū calcantes uł ambulantes. q2 aristo. autor
eoꝝ deambulans disputare solitus erat. vł q2 per
ambulabant de scola ad scolam disputantes et ī
quirentes quid melius sue sentencie possent acq̄
rere uł adiūgere. Et corripit ti.

Peripetasma. peri componit᷑ cū petasma quod
ē uelū uł tentoriū uł cortina et d2 h̄ pipetasma
atis. i. uelū uł tentoriū uł cortina uł potius queli
bet adieccō eis in circuitu facta. vnde ꝓprie peri
petasma d2 supior ps in cortinis que depicta est
Improprie tamen d2 peripetasma qn̄qꝫ limbus.
Et ut ostendi in iij pte in dc̄o tercie decli per pris
Antiqui dicebant hoc peripetasmatum tasmati.

Peripecō incisio scripturaꝝ uł capitulū siue sen
tencia ß papiam et acuitur in fine

Peripleumonia nie. vicium pulmonis cū dolorē
Et cōponitur a peri circū et pleumonia

Peripsima. a peri circū et simus a vm. qd̄ ē cur
uus. uł semus qd̄ est impfectus. uł seco cas. cōpo
nitur h̄ pipsima matis. i. purgamentū qd̄ cicitur
de tritico qn̄ uentilat᷑. uł purgamentuꝫ pomoruꝫ
et rasura et limatura cuiuslibꝫ rei. q2 circumcirca
res semat᷑ et diminuat᷑ ß hug. pipsima eciaꝫ d2
quelibet domoꝝ quisquilia vnde ū sus. Quod pur
gat de re dic esse peripsima vere. vt suber pomi.
quisquilias qꝫ domi. i. purgamentum uel sordes
apł'us in pma ad cor̄ c iiij. omnium peripsima.

Perisologia. q̄dda uiciuꝫ ē. de quo dixi in q̄rta
parte in tractatu d̄ uicijs annexis barbarismo et ¶ soloecismo.

Perito tas. frequenter perire. pe nultima correpta. A pereo peris peritū tu u in o

Peritonium tonij. i. circumcisio Et componitur
a peri circum. et thomos. quod est incisio.

Peritus. a pio ris riui ritū. diuatur pitus ta tū
.i. doctus. instructus. sapiens. Et compatur. cior si
mus. vn̄ pite cius ssime. adūbium. et h̄ picia cie.
Et cōponit᷑. impitus ta tū. Et ꝓducit pnł. Et pt
esse pitū sup̄ de peo pis. et tunc cor̄ penł Item
pitum pt esse sup̄ de pio ris Inde pitus. et tunc
ꝓd pnł. Orac̄ in epv. Viuē si recte nescis discede
pitus Et quidā dixit Ne tendas pitū post xp̄m
tende pitū Non uadit pitū qui uult audire pitū.

Periurus ra rum. pnł ꝓd. d2 a piuro ras. et d2
piurus quasi pdens uel ꝓdens ius. vn̄ h̄ piuriuꝫ
rij. ß hug. Pap̄ ūo dicit. q piurus. ūbum nō hꝫ.
Nam dicimus deiero et peiero. Et hoc uerꝝ est ßm
usum modnoꝝ. tn̄ antiqui dicebant piuro ras. A
quo piurus. ¶ Hic nota q iurare ē deum testem
inuocare. ptinet tn̄ ad dei irreuēnciam. q aliquis
eum testem inuocet falsitatis. q2 p hoc dat intelli
gere uel q deus ūitatē non agnoscat. uel q falsi
tatem testificare uelit. et ideo piuriū manifeste ē
peccatū religioni contrarium. cuius est deo reuēn
ciam exhibē. Vnde p̄cipit dn̄s in leuitico c xix.
Non piurab in nomine meo ¶ Item scias q ille
qui iurat se facturum aliquid illicituꝫ. iurando in
currit piurium. ꝓpter defectū iusticie. Sed si non
impleat qd̄ iurauit. in h̄ periurium non incurrit.
q2 h̄ non erat tale quid. qd̄ sub iuramento cadē
posset Ille eciam qui iurat se non intratuꝝ religi
onem. uel nō datuꝝ elimosinam. uł aliq̄d huius
modi. iurando periurium incurrit ꝓpter defectum
iudicij. et ideo qn̄ facit id qd̄ melius ē non ē per
iurium. sed piurio contrarium. Contrarium enim
eius qd̄ facit sub iuramēto cadere non potuit. uide
in iuro ras ¶ Item cū aliquis iurat uel ꝓmittit
se factuꝝ uoluntatē alterius. subintelligenda ē de
bita condicō si scꝫ illud qd̄ ei mandatur sit lici
tū et honestum et portabile siue modatū ¶ Nota
insup q ille qui iocose peierat non euitat diui
nam irreuēnciā ß q̄tū ad aliquid magis auget.
Et ideo non excusatur a pc̄o mortali Item scias
q sic augustinus dic ad publicolam Nunq me

in scripturis sanctis legisse memini ne ab aliquo
iuracõnem accipiamus. vnde ille qui iuracionem
recipit non peccat nisi forte ꝓpria sponte. quando
ad iurand cogit eū quem scit falsū iuratuꝝ. et hoc
intelligo de ꝑsona priuata. Nam si aliquis exigat
iuramentū tamq̄ ꝑsona publica ꝑ q͛ exigit ordo
iuris ad peticõnem alterius. non videt̄ esse in cul
pa si ipse iuramētū exigat siue sciat ipm̄ falsū iurare
siue veꝝ. q2 nō videt̄ ille exigere. s3 ille ad cuius
instanciā exigit

Perizoma atis. ge neu. quedaz ❡ vestis hominū antiquissima. i. succinctoriū femo
rale quo tantū genitalia conteguntur. Alij dicunt
q͛ sit tunica folijs consuta qualem dominus fecit a
de post lapsum genes iij. Et cōponit̄ a peri circū
et zoma qd̄ est corpus et deberet dici perissoma. s3
ꝓ duabus s sepe ponit̄ z sicut h̄ ꝑ hug. Iteꝝ ꝓ z
ponunt̄ duo s. vnde dicit pris in ꝑmo maioris se
pe ꝓ z s solemus geminatim ponere. ut patrisso
ꝓ patrizo. et ꝓd pnl̄ nā. s3 corripit penl̄ genitiui

Perlego gis gi ꝑlegere. i. ꝑfecte legere. ex per
et lego gis et cor le in presenti. s3 in preterito ꝓd

Perlido perlidis. ex per et ledo dis. et producit
li. vide in ledo ledis.

Perlisus sa sum. penulti ❡ ma producta id est valde lesus. a perlido lidis

Perlitor. a perlino nis h̄ ꝑlitor toris. i. occisor.

Perna ne. i. petaso vl̄ bassa ❡ vide in lino nis.
porci vnde dicit pap. perna vulgo que bassa dr̄.
vn̄ quedaz. Et n̄ ꝑna ret̄ nec forsan tordꝯ habet̄

Perniciès. a ꝑneco cas dr̄ h̄ ꝑnicies ciei. i. mors
interitus. Inde ꝑnicōsus sa suꝫ. mortifer letalis. et
cōparatur. vnd̄ ꝑnicōsissime aduerbium. et ꝑnici
ositas tatis. Item ꝑnicies. i. velocitas pedū. a per
nix qd̄ est velox ut dixi in ꝑnix

Pernicitas in pernix vide

Pernix. a ꝑneco cas. deriuat̄ h̄ et h̄ et h̄ ꝑnix
nicis penl̄ cor geniā. i. ꝑniciosus destructor. et cō
par̄ cior simus. vnde ꝑniciter cius sime. aduerbium
et h̄ pernicitas tatis. et h̄ perniciositas destructio
interitus. Itē a pernitor teris. qd̄ cōponit̄ ex ꝑ et
nitor teris dr̄ h̄ et h̄ et h̄ pernix nicis. penl̄ ꝓd.
in obliquis. i. ꝑseuerans in conatibus vl̄ velox. et
ꝓprie in pedibus. et cōparatur ꝑnicior simus. vn̄ per
niciter cius sime aduerbiū. et h̄ ꝑnicitas tatis velo
citas celeritas. Et est ꝑnicies peduꝫ. s3 celeritas et
velocitas pennaꝝ vl̄ veloꝝ. iiſus de ꝑnix. ꝓ perni
ce citū ꝓ pernice dico nociuū. Pernitor ꝑmum ꝑ
neco dat reliquū. Qui necat est ꝑnix festinat cur
rere pernix.

Pernocto. a per et nocto tas. cō ❡ ponitur pernocto tas taui. et est pernoctare quasi
per totam noctem vigilare. s3 ponit̄ simpliciter ꝓ
vigilare. vl̄ vigilare nocte. vnd̄ pernoctans tantis
luc̄ vj. et erat pernoctans in oracione. vn̄ pernoc
tanter vigilanter. et scribitur per et

Pernox. a ꝑnocto tas. dr̄ hic et h̄ et h̄ pernox
tis. i. vigilans. et ꝓprie nocte. vnd̄ de beato domini
co cantatur. pernox cum cristo ꝓprium non possi
debat lectulum

Pero peronis mas ge. qddaz ❡ calciamentū rusticoꝝ ampluꝫ et altū. qd̄ alio no
mine dr̄ culponeus. et dr̄ a peri qd̄ est circū quia
pre nimia amplitudine circūcirca vagat̄. vnd̄ pe
ronatus ta tū. i. peronibus calciatus. vnde ꝑsius
Nauri si poscat sibi peronatus orator.

Peroro. ex ꝑ et oro as. cōponit̄ ꝑoro as aui. et
est ꝑorare valde orare. vl̄ pocius ꝑfecte. i. cū per
fectōne et effectu. scilicet oracione impetrare. qd̄
petit̄ ad effectum ducē. et ꝓd penl̄ peroro ras

Perosus. sa sum in osus sa sū vide et ꝓd penl̄

Perpaucus. ex per et paucus cōponit̄ ꝑpaucus
ca cū. valde paucus. vn̄ ad hebreos xiiij. etenim
ꝑpaucis scripsi vobis.

Perpello lis ꝑpuli ꝑpul ❡ suꝫ perpellē. i. ꝑfecte pellere. et cōponitur ex ꝑ et
pello pellis

Perpendiculū li instrumentū est ❡ cementarioꝝ qd̄ alio nomine dr̄ amussis et plum
batum qd̄ ipsi dimittunt ad ꝑpendendū equalita
tem muri. vnde h̄ et h̄ ꝑpendicularis et h̄ ꝑpendi
culare. Illa linea dr̄ ꝑpendicularis que sursū vl̄ de
orsum recte dirigit̄. Itē ꝑpendiculū illud vn̄ lebe
tes ferunt̄ et suspendunt̄. et in ista significacōne
dicit̄ ꝑpendiculuꝫ a ꝑpendeo des quia in eo lebetes
ꝑpendent. ꝓ instrumento autē cementarioꝝ dicit̄
ꝑpendiculū. a ꝑpendo dis qd̄ est intelligere. conside
rare. animaduertere ꝑpapere trutinare

Perpendo ex per et pendo dis cōponit̄ ꝑpendo
dis ꝑpendi. Et est perpendere equiuocum ad plu
ra. vide in perpendiculum.

Perpensilis penl̄ cor. in pensilis exponitur

Perpa. a ꝑuerto tis. dr̄ h̄ perpera re. quasi ꝑuerte
ra. morbus qui ꝑuertit faciem. vn̄ sepe ponit̄ ꝓ
ꝑuersitate. Et inde perperus ra rum. ꝑuersus. pra
uus. non rectus. vn̄ perpere aduerbium qualitatis. ꝑuerse ꝑue
male. non recte. ꝓ quo sepe ponit̄ perperam qd̄ nō
debet acui in fine. sicut nec multifariam nec palam
apl̄s ad corin xiij non agit perperam. et cor pe.

Perperam in perpera est

Perpes perpetis ge ōnis. i. perpetuus. a perpeti
or tiris. et corripit penultimam genitiui

Perpessiuus ua uū. qui frequenter aliquid patit̄.
et dicitur a perpetior perpeteris.

Perpessus. sa sum. valde vl̄ diu passus. et est ꝑ
ticipium de perpetior teris. math v. et fuerat mul
ta perpessa a cōplur̄ibus medicis

Perpeti penl̄ cor. infinitiuus de perpetior teris
tollerare diu vel valde pati.

Perpetim. a perpes dicitur perpetiꝫ penl̄ correp
ta aduerbium. i. ꝓlixe perpetue continue

Perpetior. ex per et patior teris. cōponit̄ perpe
tior teris perpessus suꝫ perpeti. i. diu vl̄ valde pa
tior. et mutatur a in e correptam.

Perpetro. ex ꝑ et patro tras. cōponit̄ perpetro
tras penl̄ cor. et est ꝑpetrare. ꝑagere. cōmittē. ver
bum actiuū. et ꝓprie in malo accipitur

Perpetuus. a ꝑpetior teris. dr̄ ꝑpetuus a um qd̄
numq̄ habebit finem. s3 habuit principiū. ut ani
me et angeli. vnde ꝑpetue aduerbiū. et h̄ ꝑpetuitas
tatis. status vite quam h3 res aliqua ex eo q͛ ha
buit principium s3 non sit habitura finem

Perplexus. plexus ꝓ flexus. cōponit̄ cuꝫ ꝑ. Et
dr̄ ꝑplexus a ū. i. implicitus. irretitus. inuolutus
colligatus. obscurus. Inde h̄ ꝑplexitas tatis. Et sci
as q͛ ꝑplexitas veritate inspecta nichil est nec ꝑt
aliquis esse ꝑplexus inter duo mala. i. necessitate as
strictus ad aliqd̄ malum ꝑpetrandū. Augus Vaꝑ
ire numquaꝫ deus redderet interitū. si non sponta
neuꝫ homo inueniret̄ habē peccatū. Cū ergo quis
positus est inter duo mala. aut ꝑt utrumq3 vita
re aut alteꝝ facere sine peccato. et cū oportet me
alteꝝ facere debeo eligere iuxta consilium gregorij
qd̄ ꝑ se consideratū est minus peccatū. vnde dicit
greg tractans illud iob. Nerui testiculoꝝ eius ꝑplexi
sunt. Quia ergo behemot iste ita in explicabilib3
nodis ligat. ut plerumq3 mens in dubio adducta
vnd̄ se a culpa soluere nitit̄. inde in culpa arcius

B. Dominicus

170

restringat̃.recte dicit̃ nerui testiculoꝝ eius sunt ꝑplexi.Est tamen ꝙ ad destruendas eius uersuci as utiliter fiat.ut cũ mens inter minora et max ima peccata constringit̃.si ōnino nullus sine pec cato euadendi aditus patet.minora semꝑ eligan tur.q̇a et qui muroꝝ ambitu vndiq; ne fugiat claudit̃.ibi se in fugam p̄cipitat.ubi brevior mu

Perproperus.a ꝓpe deriuatur ¶ nis inuenitur ꝓperus ra rum pnl' cor̈.i.festinus et citus.Et cō ponitur ꝑproperus ꝑpropera rum.et p̄properus ra preproperum.idest ualde properus vel ante.

Perquiro ris.penl' ꝓd.i.ꝑfecte ul' ualde quero

Perscrutor.a per et ¶ ex per et quero queris. scrutor taris.cōponit̃ ꝑscrutor taris.ꝑfecte scru tari.Jñ ꝑscrutans tantis.ge omnis.i.ꝑfecte scru tans.subtiliter inspiciens.inquirens.inuestigans et ꝓducit stru machab' lib' primo capitulo tercio

Persepe.i.sepissime sepe ꝯm ¶ perscrutans eos

Persepolis.a persus et ¶ papiam et ꝓducit se polis ciuitas cōponitur hec ꝑsepolis lis penl' cor̈ quedam ciuitas quam ꝑsus condidit

Perseuerancia in perseuero est

Perseuero.a per et seuero ras cōponit̃ ꝑseuero ras penl' ꝓducta.i.ꝑsistere et in ꝓposito ꝑmanē vnde h' et h' et h' ꝑseuerans tis et cōꝑatur.vñ ꝑse ranter adūbiũ.et a datō perseueranti addita a fit h' ꝑseuerancia cie.Et ut dicit pap̄.ꝑseuerancia est in uirtute.ꝑtinatia uero in uicio.Et scias ꝙ g̊go tractans illud.sic faciebat iob cunctis diebꝫ dicit. Incassum quippe bonum agit̃ si ante terminũ ui te deserat̃.q2 et frustra uelociter currit qui prius ꝙ̈ ad metas ueniat deficit.ꝑseuerancia ůo brauiũ

Persicetũ ti penl' ꝓd.in ꝑsicus expo ¶ obtinet

Persicus.a persis.ul' ꝑsida ciuitate deriuatur h' ꝑsicus ci.quedam arbor inde prius aduecta.vl' ꝑ sicus.a ꝑsio rege qui in egipto primo inseruit illā vnde h' persicũ ci.fructus illius.et h' persicetum lo cus ubi ꝑsici crescunt.et persicarius ria riũ.et per siceus cea ceum.Item adiectiue declinat̃ persicus ca cũ penl' cor̈.i.perseus siue de perside

Persolencia.a persoleo les.qd̄ cōponitur ex ꝑ et soleo les d2 persolens ge omnis.et a dtō perso lenti addita a fit h' persolencia cie.i.assiduitas

Persis persidis mulier de persida.ꝯ pap̄.et corri

Persoleo les.penultima. ¶ pit si.vide in persus correpta in soleo soles exponitur

Persolus.a persoleo es deriuat̃ persolus la lum .i.assiduus.plantus.Ebriose et persole nuge.Et cor̈ so.Si autē inueniat̃ persolus cōpositū a so

Persona.a ꝑsono nas. ¶ lus tunc producit so. d2 h' persona ne.et est persona racionabilis crea ture indiuidua essencia.et ꝯ h' persona d2 q̈si per se una.et est ethi.et ꝯ h' uidet̃ spectare ad diuini tatem.Item persona d2 histrio repr̄sentator cōme diaꝝ.q2 diuꝯ modis ꝑsonat.diu̇sas repr̄sentando ꝑsonas Et hinc persona d2 in gramatica ip̄m sup positũ.qñq; ꝓprietas suppositi.qñq; ꝓprietas uocis qñq; uox ipsa.qñq; modus significandi.Et qñq; personalis ꝓprietas.Itē persona d2 in ecclesia qui dignitatem habet p̄ ceteris.et h' ab histrione qui diu̇sas personas repr̄sentando.diu̇sos solet accipē ornatus.et ꝯ dignitatem ꝑsone quā habebat re presentare.et hinc tractũ est ut ꝑsona dicatur in ecclesia.Nam ꝯ diu̇sos gradus dignitatis ꝑsone distiguunt̃ in ecclesia.et hinc tractũ est ut in gra matica una ꝑsona dicat̃ prima.alia secunda.alia tercia.qd̄ fit racōne dignitatis.et deberet persona penl' cor̈ dici.Sed ad drām huius impañ ꝑsona ꝑsonet.qd̄ cor̈ penl'.dicit̃ ꝑsona ne.penl' ꝓd.vñ quidā.Pauꝑ persona non est mea ꝑsona regi.ꝙ autem d2 ꝑsona q̈si ꝑ se sonans ethi est.et hinc h' et h' ꝑsonalis et h' le.vñ ꝑsonaliter.ꝑsonalitas Itē a ꝑsona ꝑsonatus tus tui.dignitas ul' officiũ ꝑsoē ꝯ hug' vi.ec in ꝓsopon Hic nota ꝙ ꝯ theo logos ꝑsona d2 de deo et creaturis sicut de hoīe. et angelo non vniuoce nec equiuoce ß ꝯ anologi am et ꝙ̈tum ad rem signatam.q2 prius est in de o ꝙ̈ in creaturis.ß quantũ ad modum significandi est econūso sicut est de omnibꝫ alijs nominibꝫ q̄ de deo et creaturis anologice dicunt̃.Itē nota ꝙ ꝑsona signat quid distinctũ in natura aliqua.ta men non est eadē racō distinctōnis in diuinis an gelis et hominibꝫ.q2 ꝯ Ricardũ in diuinis est dis tinctio ꝑsonalis ꝑ solas relōnes originis ¶ In an gelis per ꝓprietates absolutas.In hominibꝫ utroq; modo.Non tamen ex h' sequit̃ ꝙ ꝑsona p̄dicet̃ de predictis equiuoce.q̇a racio persone inportat distinctionem in cōmuni.vñ abstrahit a quolibet modo distinctionis et ideo p̄t esse una racō analo gice in hijs que diu̇ simod̄ distinguunt̃. ¶ Itē con sueuit queri utꝝ xp̄s ꝯ ꝙ homo sit ꝑsona.dico. ꝙ in xp̄o non est nisi una ꝑsona que est eterna nullũ autē eternū conuenit xp̄o ꝯ ꝙ homo ꝓprie loquendo.vnd̄ h' non est uera.xp̄s ꝯ ꝙ hō est ꝑ sona.nisi replicet̃ suppositū hominis.ut dicatur xp̄s ꝯ ꝙ iste hō est persona.h' enim uerꝫ est.Et si dicas sicut dicit boecius.persona est racōnalis creature indiuidua substancia.ß xp̄s ꝯ ꝙ homo est racionalis nature indiuidua substancia.ergo xp̄s ꝯ ꝙ homo est persona.Dico xp̄s ꝯ ꝙ hō ē substancia racōnalis nature.ß ꝯ ꝙ iste homo est indiuidua substancia racōnalis nature.vnde sic ꝯ ꝙ iste homo est ꝑsona.sicut ꝯm ꝙ iste homo est deus.Vtꝝ anima sepata sit ꝑsona dixi in ani ma.Hic nota ꝙ est unus deus in essencia et tri nus in personis.qd̄ sic p̄t ꝑsuaderi.Si enī duo essent dij vl' utq; insufficiens esset vl' alter super flueret.q2 si aliq̇d deesset vni qd̄ haberet alter ñ esset ibi sũma ꝑfectō.Si uero vni nichil deesset qd̄ haberet alter cum in uno essent omnia.alter supꝑflueret.Intelligat ergo mens racōnalis vnum deum omniũ auctorē.et uidet q2 absq; sapiencia non sit q̈si res fatua.et ideo intelligit eũ habere sapienciam que ab ipso genita est.et q̇a sapienci am suā diligit.et intelligit eciā ibi esse amorē. Nam sicut dicit aug' in vj li de trinitate.Si filius dei uirtus et sapiencia dei est.nec umq̈ fuit deus sine u̇tute et sapiencia coeternus est deo patri fili us.Dicit autem ap̄ls xp̄m esse dei u̇tutē.et dei sapienciam.Aut ergo non fuit qñ non fuit filius Aut aliqñ deus non habuit u̇tutē et sapienciā qd̄ dementis est dicere.Constat enim q2 semꝑ ha buit sapienciam.semꝑ ergo habuit filium.Item pater semper dilexit filium suum.ß spiritus sanc tus est amor patris et filij.ergo semper fuit spiri tus sanctus.Itē scias ꝙ sicut fides coeternas.ita coequales et tres ꝑsonas asserit.equalis est enim patri in ōnibꝫ filius.et patri et filio spiritus sanc tus.q2 ut aug' in li de fide ad petꝝ.breuiter aperi ens quō intelligat̃ equalitas patris et filij et spiri tus sancti docet.Nullus horꝫ aliũ aut p̄cedit eter nitate.aut excedit magnitudine.aut supꝑat ꝑtāte

Ad h̄ eciam facit illud qđ dicit leo papa. bene in
quit trinitatis incōmutabilis deitas vna est sub
stancia indiuisa in ope. consors in uoluntate. par
in omnipotencia. equalis in gloria. vide in vnus
et in alius et in ꝓꝓetas et in secundus ¶ Sciē eci
am te uolo ꝙ si eternus sumat̄ substantiue. tunc
predicat̄ in singulari de tribus ꝑsonis. et sic acci
pit athanasius cū dicit. eternus pater eternus fili
us eternus spiritus sanctus. et tamē non tres eter
ni ꝫ unus eternus. Sꝫ si adiectiue sumat̄ eternus
tunc predicat̄ pluraliter. ꝫ coeternus semꝑ debet
p̄dicari pluraliter ꝓpter habitudinez ꝑsone ad ꝑ
sonam quam imꝑtat. Et scias ꝙ ut dicit bern̄h.
in v li de consideracōne. Sacramentū h̄ magnum
est et quidez venerandū non scrutandū quō plu
ralitas in unitate. aut unitas ipa in pluralitate. scru
tari h̄. temeraritatis est. Credē pietas est. nosse ui
ta. et uita est eterna. ad quaz deus trinitas nos ꝑ
Perspicax perspicacis in per ¶ ducat et cetera.
spicio perspicis est. et corripit spi.
Perspicio. ex ꝑ et specio cis. cōponit̄ ꝑspicō cis
ꝑspexi ꝑspectū ꝑspicere. i. ꝑfecte intelligē. aspicē.
ꝓpendere. vnde ꝑspectim uisibiliter uł clare. et per
spicuus cua cuuz. clarus. lucidus. ꝑspectui ꝓnus.
vnde ꝑspicue et h̄ ꝑspicacitas. Item a ꝑspicio hic
et h̄ et h̄ ꝑspicax cacis. clarus. subtilis. vł ꝑfecte
et plura uidens. et cōpatur hec ꝑspicacitas tatis.
Item a ꝑspicio cis. ꝑspicor aris. i. ꝑspicere. vel cō
ponit̄ ꝑ se. a ꝑ et specio. vnde h̄ et h̄ perspicabił
et h̄ le. vn̄ perspicabiliter. perspicabilitas. et corri
Perspicor caris. vide in per ¶ pit perspicio spi
Perstringo gis perstrinxi per ¶ spicio perspicis
strictum. perfecte stringere. leuiter tangere. sūma
tim dicere. a per et stringo stringis cōponitur. et
non habet u in ultima sillaba
Persius si. quidam rex fuit q̄ quandam terram
debellauit. et eius nomine dicta est h̄ persia sie. et
h̄ persis persidis. et h̄ persida de. vnde perseus sea
seum. et persicus ca cū. et h̄ et h̄ ꝑsa perse ꝫ hug̃
Perterrefacio. perterreri infinitiuus de perterreor
cōponitur cū facio et fio. et dr̄ perterrefacio cis. et
perterrefio fis fit. i. facō perterreri uł fio ꝑterritus
Perterreo. per cōponit̄ cū terreo. et dr̄ ꝑterreo
res rui perterritū. i. perfecte uł ualde terreo. vnde
Pertesum vide in tedeo des. ¶ perterritus ta tū
Pertinacia in pertinax uide
Pertinax. a pertineo nes. deriuat̄ pertinax nacis
penł cor̄ in nt̄ō. ꝫ ꝓd̄ in genitō. ge oīs. et est per
tinax ualde uł impudenter tenens. durans. ꝑseue
rans. impudens. constans. irreuocabilis. indocilis.
obstinatus. et cōpatur. vnde h̄ ꝑtinacitas. assidu
itas. ꝑseuerancia. Impudencia. idem et pertinacia
ꝫ pap̄ ꝑseuerancia est in ūtute. ꝑtinacia in malo
Pertineo nes tinui ꝑtentū. attinere. uł ꝑfecte si
ue ualde tenere. et cōponitur ex per et teneo nes
et cor̄ ti. et habent attineo et ꝑtineo supi. sicut su
um primitiuum. ut attentum et pertentum.
Pertusus. a ꝑtūdo dis ꝑtudi ꝑtusum dr̄ ꝑtusus
sa suz. ꝑforatus. confractus. et ꝓd̄ tu. vid̄ in tun
do tundis. aggei primo in sacculum pertusum.
Peruerto peruertis in uerto uertis est.
Peruicax. vice cōponit̄ cū per. et dr̄ hic et h̄ et
h̄ peruicax cacis. i. improbus. ꝓteruus. importu
nus. et cōponitur a per et uice. quia uicem suam
obtinere uult. uł quia peruītit vices reꝝ. qđ bonū
est iudicando malū. vł econūso. vł cōponit̄ a per

et uicio as. qꝛ in uicō ꝑsistat. vł a ꝑ et uicō et ca
dens. q̄si ꝑ uicium cadens. vł a ꝑ et uiribus et ca
dens. q̄si ꝑ suas uires cadens. vel cōponit̄ a ꝑ et
uicia quam antiqui victoriaz dicebant. Et inde ꝑ
uicax ꝓꝓe dr̄ qđ in ꝓposito suo ad uictoriaz ꝑse
uerat. et cōpatur. vnde ꝑuicaciter cius sime. et h̄
ꝑuicacia cie. et h̄ ꝑuicacitas tatis ꝫ hug̃. pap̄ uo
dicit ꝑuicax perseuerans. contumax. obstinatus.
durus. immobilis. et cor̄ penł nī et ꝓd̄ penł gū
Peruigilium lij. i. uigilacio a ꝑuigil dicitur.
Peruius a ū. ꝑ qđ uia pꝫ. et cōponit̄ a ꝑ et uia
Perula le dimi. ꝑua pera. et corripit penultimā
Perusium opidū in italia. vnde perusinus a ū.
Pes. pos podos dicunt greci. et nos dicimus h̄
pes pedis. cū quo ambulamus. vnde quadaz simi
litudine pedes dicunt̄ in uᷤsibus et metris. qꝛ per
ipsos metra ambulant. sicut enim nos pedibꝫ in
cedimus. ita metra q̄si pedibus gradiunt̄. et descri
bitur sic. Pes est silbaꝝ et tꝑm certa denumeracō
Pedes autē quibꝫ utimur in heroico carmine duo
sunt tantū. scilicet dactilus et spondeus. Dactilus
constat ex tribus sillabis prima longa et duabꝫ
breuibus. ut carmina. et p̄t ubiqꝫ poni nisi in sex
to pede uł loco. Spondeus constat ex duabꝫ lon
gis sillabis. ut estas. et p̄t ubiqꝫ poni nisi in quin
to pede. vn̄ uᷤsus. Sextū sperne pedez si sumis dac
tile sedem. Quinto spondeus dr̄ esse reus. Quidaz
tamen nolunt ꝙ trocheus habeat locum in fine.
nos uero dicimus ꝙ finalis sillaba siue sit longa
siue breuis semꝑ accipit̄ ꝓ longa. ut apud luca.
Ius qꝫ datū sceleri canimus populū qꝫ potentem.
Item pedes dicunt̄ extremi anguli ueloꝝ. vł poci
us illi duo in naui funes qui extremos ueloꝝ an
gulos tenent. Pes cōponit̄ h̄ et h̄ bipes dis tripes
dis. q̄drupes dis. i. habens uł aptū natū est habe
re duos uł tres uł quatuor pedes. vn̄ bipedius
dia dium. et h̄ et h̄ bipedalis et h̄ le. et h̄ bipeda
litas tatis. Tripedius dia dium. et tripedalis le. et
h̄ tripedalitas tatis. q̄drupedius dia diuz. et h̄ et
h̄ q̄drupedalis et h̄ le. et h̄ q̄drupedalitas tatis. et
q̄drupedans ge ōnis. i. q̄drupes. Et scias ut dicit
pris ꝙ a pede uł a sedendo cōposita ꝑ dis non per
tis efferunt gtīn. a pede quidem ꝫuant cōposita e
a sedendo uero e mutant in i. ut cōpes dis. deses
desidis. vide in apicula. Itē scias ꝙ pes anime in
telligitur amor quo itur ad dileccōnem. q̄ locus
est anime. qꝛ amor cū prauus est dicit̄ cupiditas
uel libido cum uero rectus caritas
Pesco cis cui deriuat̄ a paciscor. et cōponit̄ cū
con. et dr̄ cōpesco cis. et cū dis. et dr̄ dispesco cis.
et cū de. et dr̄ depesco cis. vide in tepesco tepescis
Pescui est preteritum de pesco pescis
Pessarium rij. est genus medicaminis. qꝛ intus
iniciatur uł intromittatur. et dicitur a pessum
Pessellum li. i. sera. vide in pessulum
Pessimus. malus irregulariter cōpatur. malus
peior pessimus. et a peior peioro ras. et a pes
simus pessimo mas aui atū pessimare. i. pessimū
facere deteriorare. pessime tractare eccle. xxx viij
teipsum pessimabis. et corripit si
Pessulū li. et h̄ pessellū li. sera lignea q̄ firmat̄
hostium. et dr̄ a pello lis pulsuz. qꝛ pellitur et re
pellitur. ꝙ autem dr̄ pessulum q̄si pulsus sum uł
pellens sum ethi est. et cor̄ su. Cant̄ c v. pessuluz
hostij mei aperui. pap̄ uero dicit pessulū. i. hosti
um a pede dictuz. habet eniz inferiorez cardinem

Pessum adūbiū loci .i. sub pedi ¶ quasi pedem bus a pes dicit᷑ uł pessum .i. deorsum preceps.

Pessundo das. do das cōponit᷑ cū pessum .i. sub pedibus scilicꝫ subtus. et dr̄ pessundo das pessun dedi pessundatū .i. sub pedibꝫ dare. scilicet concul care. ꝯtemnere. suppone. ꝭ hug. vide in do das. pa pias uero dicit pessundare pedes sursum dare dū quis cadit retro. mergere. deprimere

Pesti grece latine humor dicit᷑ et acuit᷑ in fine

Pesticula pesticule diminutiuum. parua pestis

Pesticus ca cum penulti cor̄. vide in pestuosus

Pestilens. pestis cōponit᷑ cū lentos qd̄ est ple nū. et dr̄ pestilentus ta tū. et h̄ et h̄ et h̄ pestilens tis .i. plenus peste. et utrūqꝫ cōpatur cior simus. vnde pestilente pestilenter cius me adūbium. et a pestilenti dato fit h̄ pestilencia cie. et est idem qd̄ pestis. ꝫ ꝓpe pestis ē nomen ipsius morbi. pesti lencia est id qd̄ ex se efficit. vnde et dr̄ pestilencia ꝭm quosdam q̄si pastulencia. qꝛ sicut incendium depascat dū descendit ꝑ totū corpus ꝭm hug. Et cor̄ ti pestilens. et sunt tres modi pestilencie. Aut ex terra. aut ex aqua. aut ex aere. ꝭm papiam

Pestilencia pestilencie in pestilens vide

Pestilentus in pestilens est

Pestis. a pesti qd̄ est humor. dr̄ h̄ pestis tis ab hac peste hee pestes hauꝝ pestiuꝫ. et facit accusati uus pluraƚ in es et in is pestes uł pestis. et dicit᷑ pestis quidam morbꝫ. qn̄ scꝫ membra dissoluunt᷑ et putrescunt. vł dr̄ pestis quasi pastis. a pascen do. qꝛ ueluti incendiuꝫ depascat dum dn̄dit ꝑ to tum corpus. et gignit᷑ ex corrupto aere. eadem et contagium dr̄. et contagio a contingendo. qꝛ queꝫ tetigerit polluit. vł qꝛ tactu vnius dn̄dit per om nes. Ipsa et inguina ab inguinū ꝑcussione. eadem et lues. a labe uł luctu uł luendo dcā. que tanto est acuta ut non habeat spacium tempis quo uł uita sperer᷑ uł mors. vł repētinus morbus simul cuꝫ morte uenit. et est quasi idem quod pestilen

Pestuosus a pes ¶ cia pestis. vide in pestilens te deriuat᷑ pesticus ca cū. et pestuosus sa sum am bo ꝓ peste plenus. vn̄ pestuose et h̄ pestuositas

Petalum. a peto tis dr̄ h̄ petalum li .i. forma marmorea instar tessere quadrata. vn̄ pauimen ta temploꝝ et domoꝝ et palacioꝝ quondam ster nebant᷑. Josephus in viij. Strauit āt pauimētū tē pli petalis aureis. Itē petalum est lamina aurea in fronte uł pectorē pontificis que illud nomen dei ineffabile tetragramaton quatuor litteris hebra ice habebat scriptū. Itē a peto petis dr̄ h̄ petalus petali equus qui habet pedes albos

Petaso. a peto tis dr̄ h̄ petaso sonis .i. ꝑna porci scilicꝫ baconus siue bassa. et hinc h̄ petasunculus culi dimi. Iteꝫ a peto dr̄ h̄ petasum. et h̄ petasus quoddam calciamentum mercurij ad uolandum vnde et dr̄ petasus quasi superiora petens. vł pe tasus a peto gr̄co qd̄ est uolare. Marcialis coquus petaso aut ac talaribꝫ concitatis cepit preire mer

Petasunculus culi dimi. ꝑuus petaso. ¶ curius et formatur a petaso o in vn addita culus

Petasus in petaso vide

Petaurus. peto cōponit᷑ cū aurā. et dr̄ h̄ petau rus ri. quidam ludus qn̄ homines a tapetibꝫ mit tuntur in auras. et dr̄ petaurus quasi petens au ras. vł dr̄ petaurus quasi petens taurus. In affri ca enim sunt quidam tauri ita edocti. ꝙ cū corni bus emittunt homines in auram et illesum inter cornua recipiunt. et dicuntur petauri. q̄si petentes tauri. vł petaurus cōponitur a peto greco qd̄ est uolare et aura. qꝛ cū homo in tali ludo emittitur videt᷑ ꝑ auram uolare. Juuenaƚ. An magis oblec tant animum iactata petauro

Peticius peticia peticium in petitus est

Petitus. A peto tis dr̄ petitus ta tū. et peticius cia cium qui petit uł qui amat aliquid petere.

Petilius lia liū qui supra petit. et dr̄ a peto tis

Petitio. ab h̄ genitō petiti addita o dr̄ h̄ petitio .i. questio uel postulacō. Et scias ꝙ septem sunt peticōnes dominice que continent᷑ in paṫ noster quas h̄ ad utilitatem legenciū exponaꝫ. Scias er go ꝙ in hac oracione tria dicunt᷑. Nam ṗmo po nitur oracōnis p̄facio siue beniuolencie captacō cum dr̄ pater noster qui es in celis. Secundo po nunt᷑ vij peticōnes ibi sanctificet᷑ nomen tuum. et cetera. Tercio subiungit᷑ confirmacō uł conclu sio cū subiungitur amen. Hec enim tria oratores facere consueuerunt. primo scilicꝫ ponere prefatio nem in qua captant beniuolenciam iudicis. com mendando eum a potencia. sapiencia bonitate. d̄ inde petunt. Tercio concludunt dictum suū osten dentes ꝙ peticōnes sue utiles et iuste exaudiri de bent. Sic et xp̄s h̄ nos docet orare deū trinum et vnū ¶ Primo ponit᷑ prefacio in qua dei beniuo lencia captatur. et h̄ ex tribus. Primo ex sciencia in h̄ ꝙ dicit pater. ut ostendat᷑ sciens dare peten tibus bona. Notat᷑ eniꝫ antiquitas in patre eterno et ꝑ consequens sapiencia. qꝛ iob xij. In antiquis est sapiencia. Secundo ex amore et uoluntate. vn̄ dicit noster qui dedit nobis filium suum ut esset frater noster redemptor quō non cuꝫ illo omnia nobis donabit. ro. viij. Item ex potencia. vnde di cit qui es in celis .i. in domo tua specialiter Quia ibi magis in oꝑe relucet dei potencia. sciencia bo nitas. quidaꝫ enim aliqn̄ sciunt et uolunt bn̄facē amicis ꝫ nequeunt. qꝛ extra terram et bona sua sunt ꝫ non est. quasi diceret ita de te pater. qꝛ in domo tua es in celis. In celis scilicet ubi est omni um bonoꝝ abundancia. festinemus ergo nunc il luc ire ubi ē pater noster. patria nostra patrimo nium heriditatis nostre. vbi enim est corpus illic congregant᷑ et aquile. Cum ergo dn̄e deus possis scias uelis nos exaudire. et scire posse et uelle cō pleant omnem actū. confidimus de tua misericor dia ꝙ nostras honestas peticiones exaudias. Petimus ergo et dicimus sanctificet᷑ et cetera. pe ticōnes autē sunt septē que sic ordinant᷑ due sunt ꝑtes iusticie. facere bonum et declinaē a malo. et ṗmo petit᷑ ut deus det nobis graciaꝫ faciendi bo num et h̄ in quatuor ṗmis peticōnibus. Secūdo ꝙ det nobis graciam uitandi malū in tribus ulti mis peticōnibꝫ. ibi et dimitte nobis et cetera. bo noꝝ autē quedam sunt spiritualia que quidē ꝑti nent ad animaꝫ et h̄ primo petunt᷑. quoddaꝫ au tem est tempale qd̄ ꝑtinet ad sustentacōnem cor poris. et h̄ petit᷑ secundo. ibi panem nostrum. Et patet ordo ex ūbis domini dicentis. Primuꝫ queri te regnuꝫ dei et iusticiam eius. et h̄ omnia adijci ent᷑ uobis. Bona autem que ꝑtinent ad animaꝫ sunt tria hoꝝ autem quoddaꝫ ꝑtinet ad futuraꝫ vitam ut gloria. et istud primo petit᷑ cū dr̄ sancti ficet᷑ nomen tuū. Duo alia ꝑtinent ad animaꝫ in p̄senti scilicet ꝑseuerancia in bono. et gracia. et ís ta petuntur secundo. Cum dicit᷑ adueniat et cetera

¶ Petitur ergo ṗmū bonū glorie qđ ad animā
ptinet in futuro cū đr sanctificet̃ nomen tuū .i.
in nobis clarificet̃ ut te uideamus facie ad faciē
qđ in futuro implebit̃. vł sanctificet̃ nomen tuū
in nobis .i. firmet̃ ꝙ ñ possimus illđ amittē ꝙ sci
licet simus filij tui p gloriā in futuro qđ solum
p peccatū amittit̃. Sed in futuro beati non pecca
bunt nec peccare poterunt Et hec ē peticō contra
supbos. qꝛ tales dei ũitatem et claritatem uidere
non pñt. qꝛ tumoꝛ mentis est obstaculum ũitatis
¶ Deinde petitur bonū pseũancie. cū đr. adueni
at regnū tuū. finaliter. scilꝫ regnū militantis ec
clesie ueniat ad regnū t'umphantis. q. d. Da nob̃
graciam ꝙ possimus pseuerare in bono ita ut p
ueniamus ad regnū tuū eternū. Qui autē sic pe
tit salutem hominū postulat. qđ est contra inui
dos qui đ malo ꝓximi gaudent et đ bono dolent
Nam ꝑ poetam. Inuidus alterius marcessit rebus
opimis. ß sancti affectus in omni bono est ꝑ am
brosi. Tercio petit̃ bonū grẽ. posset enĩ dici in quo
petitis pseuerancia. Respondet in caritate et gra
cia. vnđ dicit fiat uoluntas tua sicut in celo et in
terra .i. da nobis graciam ꝙ nos qui habitamus
in terra ita faciamus uoluntatē tuam sicut ciues
celestes. vł sicut uoluntas tua fit in celo .i. a uiris
sanctis ita fiat in terra .i. a peccatoribꝫ. ¶ Et scias
ꝙ uoluntas dei duplicit̃ sumitur uł ꝓꝓe et sic dici
tur uolũtas bñplaciti vł sumitur metaphorice et
sic đr uoluntas signi. et h̄ est quintuplex. scilicet
p̄cepcō. ꝓhibicō consiliū. pmissio. opacō. vñ ũsus
Precipit ac ꝓhibet pmittit consulit implet. horū
autē signoꝝ diũsitatis racō h̄ est. qꝛ uł signū uo
luntatis est respectu p̄senciū. et sic respectu bono
rū est opacō. respectu maloꝝ pmissio. vel est fu
turorū. et sic respectu mali est ꝓhibicio. respectu
boni ad qđ omnes tenent̃ preceptū. sed respectu
pfectioris boni qđ nō omnes attingunt est consi
liū. đr autē deus aliquid uelle methaphorice eo
qđ ad modum uolentis se habet inquantū pre
cipit uł consulit uel ꝓhibet uł aliqđ huiusmodi
facit. voluntas bñplaciti consequens semp imple
tur. ß uoluntas signi non. Hec petitio est contra
iracundos et indignos qui nolunt maioribꝫ obe
dire ß sine iugo dominacionis esse. sic iam habe
mus tres petitiones que pertinent ad bonum ani
me quibus tria uicia opponunt̃. scilicet superbia
p quā homo pdit deum. Inuidia p quā homo
pdit ꝓximū. Ira p quam homo perdit seipsum
qꝛ impedit ira animum ne possit cernere ueꝝ.
Quarto docet nos xp̄s petere bonū tpale qđ per
tinet ad sustentacōnē corpis cū đr panē ꝛc̃ et di
cit panem qđ est contra delicatos qui non sunt
contenti cibo cōmuni. Panis enim cibus cōmunis
hominū est. nostꝝ .i. ꝓ nobis factum. non alienū
qđ est contra auaros uł contra illos qui de rapi
na uł usura comedunt et viuunt. Cottidianū di
cit contra gulosos qꝛ uidelicet tales non panem
cottidianū ß multoꝝ dieꝝ comedunt. Da nobis
dicit cont̃ hereticos qui ista tempalia ñ a deo cre
dũt dari. ß a diabolo. Hodie addit ut doceamur
de crastino non esse solliciti. Math autē in euan
gelio ponit supsubalē. et possunt esse due ptes et
est sensus. da nobis hodie .i. in p̄senti tpe panem
nostꝝ .i. xp̄m qui est panis fideliū da dico super
panem .i. p̄ter panem subalem .i. necessarium ad
sustentacōnem. quasi diceret. da nobis utrūqꝫ pa
nem anime et corporis. Lucas autē posuit. cotti
dianū. qui tantū de uiatico exponitur. et intelligi
tur p panem quidquid est corpi necessariū. Idem
uidetur peti in xxx ꝓuerbioꝝ. diuicias inquit et
pauptatē ne dederis michi ß tantum uictui meo
tribue necessaria. h̄ peticō est contra recidiuantes
qui ꝓdunt dominū suū comedentes eius panem
et ipso derelicto adherent inimico domini sui. Et
si intelligat̃ de pane sacramentali cuius usus cotti
dianus ꝓficit homini. In pane intelliguntur oīa
alia sacramenta. si autē intelligat̃ de pane corpa
li. p panem intelligit̃ omnis sufficiencia victus si
cut dicit aug̃ ad ꝓbam. qꝛ et eukaristia est preci
puum sacramentū. et panis cibus p̄cipuus. ¶ Et
dimitte h̄ secundo docet nos xp̄s petere ea que p
tinent ad alteram ptem iusticie scilicet declinaē a
malo. Est autē triplex malū. scilicet pñs p̄teritū
et futuꝝ. et ideo ter in missa đr agnus dei qui tol
lis peccata mundi miserē nobis. tollit ut dicit au
g̃. dimittendo facta. adiuuando ne fiant. ducendo
ad uitā ubi fieri nō possunt. Et amocio illius tri
plicis mali petitur h̄. Malum p̄teritum est malū
culpe. Malum futuꝝ est malū temptacionis que
inclinat in culpam et est uia in ipam. Malum p̄
sens est malum pene. Per h̄ ꝙ petimus a nobis
amoueri malum p̄terite culpe. ostendimus ꝙ su
mus peccatores et immundi. p malum autē futu
re temptacōnis indicamus ꝙ sumus infirmi non
ualentes p nos resistere. p malum uero presentis
pene innuimus ꝙ sumus miseri. sed deus est cle
mens et misericors ad dimittendū. potens ad auxi
liandum. ad beatificandum copiosus. Petitur er
go pm̄o ut a nobis amoueatur malum culpe p̄
terite cū đr dimitte nobis debita nostra .i. peccata
nostra ꝓpter que sumus debitores pene. Nam q̇
aliquem offendit eius debitor efficit̃. et ꝑm cris̄.
qualis p̄cessit offensio talis debet sequi reconcilia
cio. qui autē h̄ debitū istud non soluerit. in futu
ro illud soluere non poterit. qꝛ ut dicit ꝓpħa mu
tuabit̃ peccator et non soluet. Et signanter dicit
debita nostra. qꝛ culpa non est a deo actore. sed a
uoluntate nostra praua. et p̄t intelligi de tribus
debitis siue offensis uł peccatis que petimus nob̃
dimitti. Nā peccauimus in deū. in ꝓximū. in nos
ipsos. iuxta illud ꝓpheticū. peccauimus cū patri
bus nostris. In deū scilicꝫ. iniuste egimus. In ꝓx
imū. Iniquitatē fecimus q̄tū ad nosipsos Sequit̃
sicut et nos dimittimus .i. dimittimus uł dimitte
re debemus debitoribꝫ nostris q̇ nos offenderunt
et nobis satisfacere debent. h̄ petitio est contra in
dulgere nolentes. ß ue talibus. q̇a ecclesi. xxviij.
homo homini ꝑuat iram et a deo querit medelā
Secundo querit̃ amocio future temptacionis. cū
dicit̃ et ne nos inducas in temptacōnē .i. ne nos
a temptacōne vinci pmittas. et ꝑm cris̄. non ora
mus ut non temptemur. ß ut in tēptacionem nō
inducamur. Temptacō enī racōne utilitatis et uic
torie que ꝓuenit inde bona est. vnđ iacobus om
ne gaudium existimate fratres cū in temptacio
nes uarias incideritis. h̄ peticō est cōtra illos qui
se tēptacioni exponunt. ut qui cū mulieribus in
locis priuatis uolunt loqui et ludere eciam si sibi
attineant. q̇a poeta. cognate poterit nomine cul
pa tegi. Tercio petit̃ remocō mali p̄sentis pene. cū
dicit̃ ß libera nos a malo. scilicet p̄sentis pene q̇
nobis humilitatis causa est Job vj. sagitte domini

in me sunt quaꝝ indignacō ebibit spiritū meum
.i. spirituositatē. h̄ peticō est contra querentes in
h̄ mundo felicitatē. q2 non p̄t pura leticia h̄ esse
q2 dicit boecius ꝙ multis amaritudinibus huma
ne felicitatis dulcedo respersa est. Sed p̄t queri an
ille qui non habet peccatū aliqͦd peccet dicendo
pater noster. q2 confitet̄ debita se habere que nō
habet. Ad h̄ dico ꝙ h̄ non p̄t alicui esse certū ꝙ
omnino a peccato saltem veniali uł q̄tum ad re
atū immunis sit. si tamen p reuelacōnem sciat. n̄
peccat dicens in p̄sona ecclesie. Itē querit̄ de illo.
q̇ debita n̄ dimittit. an peccet dicendo pat̄ noster
Dico ꝙ in p̄sona ecclesie dicit se dimittē peccata.
vn̄ non peccat h̄ dicendo. ꝫ remissionē non con
seqnit̄ nisi dimittat. vł si in p̄sona sua h̄ dicat. n̄
dicit q̄tum ad illud q2 agit ꝫ q̄tum ad id ꝙ op
tat puenire. ¶ Preterea scias ꝙ in p̄dictis vij pe
ticōnibus possunt intelligi vij ūtutes. .ubi gracia
sanctificet̄ nomen tuū p fidem que mentē purifi
cat. ut hic p fidem deū cognoscamus et in futuro
per spem. Adueniat regnū tuū et pfecte q2 spera
mus regnare. qui enim spe caret non credit aliā
uitā esse. fiat uoluntas tua sicut in celo et in ter
ra p caritatem qua dei uoluntas implet̄. Panem
nostrū cottidianū da nobis hodie p fortitudinem
q2 panis cor hominis confirmat. Et dimitte nob
debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus
nostris p iusticiam. q2 iustū est si dimittimus no
bis debentibus ꝙ deus nobis dimittat. Et ne nos
inducas in temptacōnē p temp̄anciā qua temp
tacio refrenatur. Sed libera nos a malo p pruden
ciā qua declinat̄ nociuū. Vltimo ponitur condu
sio amen q̄si uere et iuste sunt peticiones tibi po
site et ꝓposite exaudire nos digneris

Petitiuncula cule. diminutiuum parua petitio.

Petitor. a peto tis tiui titū tu. hic petitor toris
.i. postulator questor. et producit ti.

Petitus. a peto tis tiui titū h̄ petitus tus tuj. et
petitus ta tū. .i. postulatus. et ꝓd ti. Sꝫ petito mo
di impatiui. tēporis futuri corripit ti. vn̄ uersus.
Quod decet hoc petito si uis gaudere petito.

Peto tis tiui titū petere. .i. querere. postulare. et
cōponitur cū ad et d̄r appeto tis. Itē cū con. et d̄r
cōpeto tis. .i. sił petere uł conuenire. congruē. Itē
cū in. et d̄r impeto tis inuadere. struere. contra ag
gredi. Itē cū ob. et d̄r oppeto tis. .i. contra petere
vł oppeto cōponitur ab os oris et peto. et tunc
oppetere. .i. ore terram petere. mordere. et ponitur
ꝓ mori. Itē cū pre. et d̄r p̄peto tis. .i. p̄ aliis petere
Itē cū re. et d̄r repeto tis. .i. recolere uł retro uł ite
rum petere uł iterare. vnde repetendus. Et cum
sub. et d̄r suppeto tis. .i. sumministrare. vł superab
undare. Peto et eius composita actiua sunt pre
ter suppeto ꝓ supabundancia. et cōpeto ꝓ conue
nire q̄ sunt neutra et ꝑ h̄ faciunt ex se ip̄sonalia
scilicet cōpetit et suppetit. Item omnia corripiunt
hanc sillabā pe. et omnia habent p̄terita et supi
na ad modū quarte coniug̊. prosper. angusto uir
tus limite celsa petit ꝫ petus peti producit pe

Petoritū ti quoddam genus currus. a peto tis.

Petra. a petros qd̓ est durū d̄r h̄ petra tre quia
dura est. vide in lapis. vn̄ petrinus na nū. et pe
trosus sa sum. ꝙ autem d̄r petra quasi pede trita
eth̄ est non cōposicio. Et ut dicit g̊g̊ in xxij mo
rał in sacro eloquio. cū singulari numero petra
nominatur. quis alius ꝙ cristus accipitur paulo
attestante qui ait petrā autem erat cristus. Cū uo
petre pluraliter appellantur membra eius scilicet
sancti uiri qui illius robore solidati sunt exp̄mun
tur. Quos nimirū petrus apł's lapides vocat di
cens. vos tamquā lapides viui coedificamini do
mos spirituales et in iob d̓ aq̇la d̄r in petris manꝫ

Petrella petrelle diminutiuum. parua petra

Petro. a petra d̄r petro onis. sunt autem petro
nes ea que abscindunt̄ a petris sicut quisquilias di
cimus inutilem materiam que abradit̄ de lignis

Petros g̊ce latine d̄r durū. ¶ quando dolantur

Petroselinum. petra cōponitur cū selinū qd̓ est
apium. et d̄r h̄ petroselinū ni q̇a sit simile apio.
et nascitur in petris et montibus p̄ruptis qd̓ nos
petrapium dicere possimus. selinū enī grece api
um d̄r. est enī genus apij. aliud genus yposelinū
Tercium oleoselinum. et ꝓducit li.

Petrus. a petra dictus petrus apł's. q2 durus et
firmus fuit in fide. vł petrus dictus est a petra. .i.
a xp̄o sup quē fundata est ecclesia ꝑ hug̊. Et
scias ꝙ petrus interp̄tatur agnoscens. vel discal
cians agnoscens. q2 videlꝫ diuitatem xp̄i agnouit
cū dixit. Tu es xp̄s filius dei uiui. discalcians uo
q2 pedes affectuū suoꝝ ab omni ope mortuo et
terreno discalciauit cum dixit. Ecce nos reliq̇mus
omnia et secuti sumus te. et bn̄ dicit ōnia q2 deus
magis considerat animā ꝙ sensum ꝑ g̊g̊. facilius
enim ꝑ ieronimū relinquit̄ sacculus ꝙ uoluntas
Istud autem nomen petrus primo sibi imponend̓
ꝓmisit cū dixit ei iohannis primo. Tu uocabis ce
phas qd̓ interp̄tatur petrus. Interp̄tatur eciā ce
phas caput uł petra. uł increpans ore. Caput fu
it petrus racōne principatus in prelacōne. ꝫ petra
racione firmitatis in passione. Increpans uo ore
racōe constancie in p̄dicacione. Secundo ꝓmissū
imposuit sicut dicit̄ math iij. et imposuit simoni
nomen petrus. Tercio impositū confirmauit cum
dixit math xvj. et ego dico tibi. q2 tu es petrus
et sup hanc petrā edificabo ecclesiam meam. qd̓
sic intelligendū est. tu es petrus dictus a me per̄
quam confessus es uł a qua dictus es. .i. sup̄ me
edificabo ecclesiam meam. h̄ autem dico q̇a vide
licet petrus non est fundamentū ecclesie ymmo
xp̄s. vnde apł's in prima ad cor̄ ca iij. fundamen
tum aliud nemo potest ponere preter id qd̓ posi
tum est qui ihesus xp̄s est ¶ Et scias ꝙ trina ne
gacō petri fuit incepta ante primū gallicantū. et
consūmata ante secundū. vn̄ tres euangeliste at
tendentes ꝙ trina negacō fuit incepta ante p̄mū
gallicantū dixerunt simpliciter. q2 anteq̄ gallus
cantet ter me negabis. .i. terciam inchoabis nega
cōnem. Marcus autem attendens ꝙ ante secund̓
gallicantū fuit consūmata dixit in xiiij ca. Prius
ꝙ gallus bis uocē dederit ter me es negaturus. .i.
trinam negacōnem consummabis. an̄ ergo p̄mū
gallicantū tantū semel negauit et post primū an̄
secundū bis. et ut dicit ieroni. Gallus cantat pe
trus negat. gallus nuncius lucis spiritus sanctus
est. cuius uocē in ꝓp̄his et apł'is nos de trina ne
gacōne qua dominū negauimus nosse uoce ancil
larū extriti excitamur ad amarissimos fletus post
lapsum qui male cogitauimus de deo. male locu
ti fuimus ad ꝓximos et male fecimus ad nosmet
ipsos. Quare autem petrus p̄latus fuit uel sit ec
clesie et non iohannes dixi in apostolus

Petulancia tulancie. in petulor petularis vide.

Petulcus a peto tis dr petulcus ca cū.r. impor
tunus in petendo. vnde et meretrices petulcas uo
camus et petulcus luxuriosus q̄ sepe petit coitū
qd ꝓpe de animalibus irracionalibus dr. et dicit̄
Petulor. a petul ¶ petulcus quasi petens ulcus
cus deriuat̄ petulor laris importune petē. et ꝓpe
coitū luxuriari lasciuie animū dare. Jn̄ petulans
tis. ge. omnis. luxuriosus. lasciuus. importune pe
tens. vnde et ꝓcax dr qꝛ petulancia et ꝓcacitas
uicina sibi quadam mentis iunguntur insania. ut
plus uelit petulans temeritate lasciuus ludo. et
cōpatur cior mus. vnde petulanter cius me adū
bium. vnde h̄ petulancia cie. a dcō petulanti addi
Petulus petuli e ¶ tra a. et corripit tu petulor
quus qui habet albos pedes. et dicit̄ a peto tis.
Petus. a peto tis. deriuat̄ h̄ petus ti. guelcus.
strabo. aliqȥtulum scilicet cuius oculi quadam ue
locitate cito uoluunt̄ huc et illuc. et h̄ peta pete
guelca aliqȥtulum straba. et ꝓd pe. ꝫ peto tis pe
ti infinitiuus cor̄ pe. vnde ūsus. Vult sibi strabo
Pexito tas. penl̄ cor̄ ¶ peti se dici nomine peti
Pexo as frequenter pec ¶ in pexo pexas est.
tere. i. pectinare. a quo pexito tas aliud frequen
tatiuū. et formatur pexo a pecto tis pexū xu. u.
Pexus. a pecto tis. pexus a ū ¶ mutata in o.
et inde pexim adūbiū. i. ornate. et cōponitur im
pexus a vm. i. non pexus. et est pexus pectiātus
Pheleti. et cereti. nomina. ¶ pectine ornatus.
P sunt indeclinabilia et sonat pheleti admira
biles. cereti exterminatores. et scribitur p. l. phe
leti. ꝫ cereti p. r. de h̄ eciam dixi in cereti. et acten
Pheton. a fos qd est ignis dr ¶ tuatur in fine
h̄ pheton tontis filius solis quasi totus ardens. ip
se eniȝ ṗmo uocabat̄ eridanus qui cū male rege
ret currum patris fulmine a ioue extinctus est et
cōbustus. a qua cōbustione dictus est postea phe
ton. et qꝛ tunc cecidit in padum. Jnde postea pa
dus dictus est eridanus ab eo illo submerso. vnd
phetonteus tea teū. et h̄ phetontides de filius vl̄
nepos illius. vnde h̄ phetontis tidis filia ul̄ nep
tis ꝓprie. et improprie soror illius ſm huguccōeȝ.
Philantropus herba est que dicit̄ lappa qꝛ ues
tibus hominū inhereat ob sui asperitateȝ. et dr a
philos qd est amor et antropos qd est hō. quia
quadam affcōne uidet̄ hoīm uestibus adherere
Philisteus in philistim vide
Philistim urbem condiderunt allofili. que asca
lon nunc dr. vnde philisteus tea teuȝ. i. philistei
ipi sunt et allofili. i. alienigene. qꝛ semper fuerunt
inimici isrl̄ et ab eoꝝ genere et societate sepati. ꝫ
philistijm per duo J dicitur pro gente
Philohistoricus ca cū. amator historiaꝝ penl̄
correpta. et cōponit̄ a philos qd est amor et his
toria. vnde dicit ieronimus in epl̄a ad paulinum
capitulo vij. et tocius mundi philohistoricus.
Philostratos ꝓpꝛiuȝ nomen cuiusdā uiri pel̄ ꝓd
Phur. i. sors ut habet̄ in hester viij. vnde phu
rim. i. sorcium. ut dixi in phase. multe dictiones
pūt scribi p ph quas supra posui in sexta littera
scȝ in f. sic̄ philosophus. phenix philos. et mlt̄a a
lia. Tamen nota qꝫ sicut dixi in pn̄cipio vj littere
f in latinis dcōnibus ponimus. ut fama filius. Jn
grecis uero dcōnibus ph. ut orpheus pheton. Itē
sicut dixi in principio huius littere p apud hebre
os p littera non habet̄. nec ullū nomen est apud
Piacularis. a pia ¶ eos qd h̄ elementū sonat
culum dr h̄ et h̄ piacularis et h̄ re. qd piat ul̄ qd
est dignū expiacōne. Et piacularis dr hostia que
Piaculum. a pio pias dr ¶ offertur pro peccato
h̄ piaculum li. culpa. peccatū. scelus. qꝛ piandum
sit. ut eua intulit piaculum. i. mortem culpaȝ pec
catum. et piaculum qd piat. scilicet sordis ablucō
peccati et culpe piacō. remediuȝ. ut maria contu
lit piaculum. i. uitam et remedium culpe. vnde et
quedam sacrificia dicuntur piacula
Pica. a poeta ul̄ poetria dr hec pica pice quasi
poetria qꝛ pice ūba in discrimine uocis exṗmant
ut homo. et si linguas in sermone explicare neq̄
ant sonum tamen humane uocis imitantur. Et
ꝓd ṗmam. sed obliqui de pix cor̄ pi. vnde ūsus.
Sūt nig̃ uasa picis rostra redolencia picis sligrior
una pice pars altera candida pice
Piceus picea piceum in pix exponitur
Picta picte. tunica siue pictura. a pingo pingis
Pictacium. a pingo gis. dr pictacium cij episto
la breuis et modica. Item pictacium dr cedula de
membrana excisa. vnde hec pictaciuncula le id ē
membranula. Iteȝ pictaciuȝ dr illa corij ꝑticula q̄
solee repeciate insuta est. et dicit̄ a pingo. q̇a sic̄
ꝑtes picture distincti in pauimento. sic appent pic
tacia in calciamento. vn̄ pictaciatus. i. repeciatus
Pictaciuncula pictaciuncule in pictacium est
Pictauis indeclinabile fe ge quod antiqui dice
bant h̄ pictauiū quedam ciuitas. vnd hic et hec
pictauiensis et h̄ se. et h̄ pictauia regio adiacens
et si inueniat̄ pictauensis gentile fit ꝑ sincopam.
Et scias qꝫ penl̄ de pictauis inuenit̄ ꝓd. vn̄ q̇d ait
Erige pictauis libera facta caput. Itē inuenit̄. cor̄
vnde alter dixit Pictauis inermis subigit sua ru
ra nec ultra michi uidet̄ qꝫ in talibus emulandus
Pictim adūbium. i. pingendo colora ¶ sit usus
Picto. a pingo gis dicit̄ ¶ tim a pingo pingis
h̄ picto tonis. et dicunt̄ pictones q̄ uident̄ uincē
Pictura. a pingo gis. dicit̄ hic pic ¶ in pictura
tor toris. et pictorius ria riū. et h̄ pictura re ymа
go exṗmens speciem alicuius rei. et dr pictura q̄si
fictura sicut pingere quasi fingere. Et est ymago
ficta non ueritas. et hinc picturatus ta tū. i. pictu
ra uariatus. et picturo ras. i. picturam facere uel
Picus quedaȝ auis. a pico sa ¶ pictura uariare
turni filio dictus qui eo in auspicijs utebatur
Pierides. pierus fuit pater nouem picaruȝ quas
nouem muse deuicerunt. vnde h̄ pieris ridis filia
ul̄ neptis pieri. et qꝛ eas scilicet pierides muse de
uicerunt. Ideo ab illis muse pierides dicte sunt. et
cor̄ ri. et pierius ria riū. i. musaticus. vn̄ vindociн̄
Pietas in pius est ¶ pierijs tedet insenuisse stilū
Pieticus. a pius dr pieticus ca cum. i. pius com
Piga. a pige qd est ¶ passiuus ſm huguccōnem.
depressum dr h̄ piga pige. i. summitas natium ul̄
natis qꝛ depressa est Inde depigis. omnis ge. Iteȝ
piga dr bursa. et ꝓpe bursa testiculoꝝ. vnd Orac
sle mimi pereant aut piga aut deniqȝ fama.
Pigargus gi. mas ge. quedam auis. Et dicitur
a pige quod est depressum. quia forte auis ꝑua
est. Et numeratur inter animalia comestibilia. deu
tronomij xiiij. Pigargon. uel pigargum.
Pige grece. dr depressum uel depressio. vn̄ pige
apud grecos dr fons. qꝛ in depssis locis solȝ esse
Pigella. a pige quod est depssio dr hec pigella
le. quoddam genus uasis scȝ artopta qꝛ depssa est
Pigeo ges pigui. pigere dicebatur antiquitus.

ꝭ iam aboluit. vnde piget impſonale. i. pudere. pe
nitere. grauare. offendere. qđ uulgo đr peſare. Et
conſtruit᷑ cuꝫ accuſatō et genitō. ut piget me tui.
et cor̄ ꝑmam. ouid de reme. Si piget in primo li

Piger. a piget đr piger gra ¶ mite fige pedem
grum. tardus. lentus. q2 ſemꝑ eum pigeat. Et đr
piger quaſi pedibus eger. eſt enim tarduſ ad ince
dendum. ꝭ h̄ nomen transfert᷑ ad animam. Et cō
patur pigrior pigerrimus. vnde pigre grius rime
adu̅bium. et h̄ pigricia cie. et h̄ pigritudo dinis. et
eſt pigritudo uł pigricia uigilantis. torpor dormi
tantis. et pigreo gres. eſſe uł fieri pigruꝫ. vnde pi
greſco cis. inchoatiuū. piger cōponit᷑ perpiger ra
rum. i. ualde piger. et impiger. i. non piger. et cor̄.
pi. vnde ouidius epi. Quid latrias daneas impig̃
hector opes. et ut đr in greciſ Eſt ꝙ piger pedibꝫ
ꝭ iners priuat᷑ in arte. et p̄t dici piger quaſi pene
eger. vel quaſi penitus eger. videtur enim ꝙ nec
poſſit manuꝫ ad os leuare. et eſt ethimologia

Pigmei h̄ pigmea mee quedam regio eſt. vnđ
picmeus mea meū pen̄ł ꝓđ. et ſunt picmei ut di
cit aug̃. ſemicubicales qui tercio anno ꝑfecte eta
tis ſunt vij ſeneſcunt. et dicunt᷑ pugnare cuꝫ grui
bus et armati deferri ab ipſiſ gruibus ſicut narrat
hug̃. Iſidorus uero dicit in xj libro eth̄. In indea
eſt gens ſtatura cubitali quos greci a cubito pig
meos uocant. hij montana indie tenent quibus
¶ eſt uicinus occeanus

Pigmentarius ria rium ¶ in pigmentū eſt.

Pigmentū. a pila le. đr hoc
pigmentuꝫ ti. q̈ſi piligmentū. i. in pila tunſum. q2
in pila pilo agunt᷑. i. tundunt᷑. et eſt pigmentum
confectō ex uino et melle et diūſis ſpeciebus ſua
uis et odorifera. Item regum quarto capitulo xx
pigmenta. i. odoramenta ꝑ gloſam. a pigmentum
đr pigmentarius ria rium. ad pigmentū ꝑtinens
et h̄ pigmentarius qui facit uł q̇ uendit pigmen
ta. et pigmentatus ta tuꝫ. pigmento mixtus vel
¶ conditus

Pignera in pignus vide

Pigneraticius in pignus eſt.

Pigneratus ta tum. reſ que ꝓ pignore ponitur
uł accipit᷑. et đr a pignero ras. amos ij et ſuꝑ ueſ
timentis pigneratis accubuerunt

Pignero pigneras in pignus vide.

Pignus noris. ꝑ o ge neu. i. filius uł amor uel
indicium et ſignū amoris. uł confederacō uł con
firmacō amoris. vnde pignoro ras ūbum actiuū
confederare confirmare amorem inter aliquoſ Itē
inuenit᷑ h̄ pignus pigneriſ ꝑ e. i. uadium qđ pro
aliqua re datur ut poſtea recolligatur. vnde qui
daꝫ. Pignora natoꝝ dicunt᷑ pignera reꝝ. Pignus
in o natū ꝭ in e patet eſſe uadatū. et hinc pigne
ro ras ꝑ e in media ſillaba. i. in pignē ponere uł
in pignere habere. Et cōponitur compignero ras
. i. ſimul pignerare uł de pignere extrahere uł in
pignere recipē. Oppignero ras. i. cont᷑ uel ꝓpter a
liquid pignerare. uł ſubarrare. uł confirmare. Re
pignero ras. iteꝝ pignerare. uł depignerare. Item
a pignero ras. pigneratus ta tū. amos ij. ſuꝑ ueſ
timentis pigneratis. vnde pigneraticius cia ciū. et
pigneraticuſ ca cum. qđ ꝓ pignore ponit᷑ uł acci
pitur ꝑ huguccōneꝫ. Pap̄ eciaꝫ dicit. pignera ſunt
reꝝ pignera filioꝝ et affectuū. ꝭ confundunt᷑. pig
nero ras. et pignoro ras. cū omnibus ſuis cōpoſi
¶ tis ſunt actiua.

Pigra quedam medicina eſt
et interpretatur amara quia eius guſtus ſit ama

Pigreo gres. ¶ rus. et producit pi naturaliter.

Pigritor. a pig̃ đr pigritor ta ¶ in piger vide.
ris. i. pigrere. et cōponitur repigritor taris. et cor̄

Piguus. a piger dicitur ¶ pi naturaliter et gri
piguus ua uum ideſt piger uel uerecundus.

Pila. a pilus đr hec pila. pilocellus cū quo ludi
tur. q2 ſit pilis plena Pila eciam đr taberna. pila
eciam đr pes pontis uł qđ ſuſtinet parietem. uł ef
figies hominis in compitis poſita Et pila inſtru
mentuꝫ concauū in quo frumentū teritur. uel ali
ud in hac ſignificacōne. đr a pindo dis Et pila di
cunt᷑ tela romanoꝝ. et ſciaſ ꝙ pila ꝓ taberna et
ꝓ inſtrumento et ꝓ telis ꝑmam ꝓđ. ſed in alijs
ſignificacōnibus eam cor̄. Quod iſtis ūſibus diſ
tinguit᷑. Eſt pila pes pontiſ pila ludus pila taber
na. Pila terit pultes in bellis pila ferunt᷑. Pila ꝓ
pilo telo cōponitur piludius dia dium. et ludipi
lus a ū. q̇ cū pila ludit ꝑ hug̃. Magiſter autē be
ne dicit ꝙ pila ꝓ ludo et ꝓ menſula rotunda. et
pilo ꝓ quadam ciuitate cor̄ ꝑmam. ꝭ h̄ piluꝫ et
h̄ pilus inſtrumentū terendi. et hec pila ꝓ taber
na et ꝓ uaſe piſcandi. et ꝓ pede pontiſ ꝓđ ꝑmaꝫ
vnde illud uicōſuꝫ eſt. Eſt pila pes pontiſ pila lu
dus pila taberna. Nam ūgił in viij eneiđ ita dic̄
Saxea pila cadit longiſquam molibus ante. Cor
rige ergo predictū uſum. et dicas. Pes pontiſ pila
pila ludus pila taberna. et h̄ credo uerius ꝙ ſcili
cet pila ꝓ pede pontiſ ꝑmam ꝓducat ut patet ꝑ
ūgiliū. Item de pila ꝓ taberna et ꝓ ludo dixit q̇
dam. Luduꝫ laudo pile plus laudo pocula pile

Pilanuſ ni. qui cum pilo. i. telo graditur arma
¶ tus. et dicitur a pilum pili

Pilaſca ce. i. uas
uinarium corio piloſo opertū. et denuat᷑ a pilus

Pilata. a pilū et lateo tes. cōponit᷑ h̄ et h̄ pila
ta te. ge cōmunis. i. fur ſiue latro. Et inde h̄ pila
culum. tale latrociniū. q2 cū pilo. i. cū telo lateat

Pilatus pilata latū. pilū habenſ uł pilo arma
tus. et đr a pilo ꝓ telo. Itē ſubſtantiue declinat᷑.
h̄ pilatus. et đr a pilo las qđ eſt in pilo tundere.
Et interp̄tatur oſ malleatoriſ quia dum xp̄m ore
ſuo iuſtificat et condempnat more malleatoris u
traqꝫ ꝑte ferit. Et cor̄ pi. vnđ in aurora đr. muta
ri titulū rogat hoſtis atqꝫ pilatus. vł ut fertur pi
latus fuit baſtardus. vnđ legitur in quadam hiſ
toria ꝙ fuit quidam rex nomine tirus qui quan
dam puellam nomine pilaꝫ filiam cuiuſdam mo
lendinarij nomine atus carnaliter cognouit. et de
ea filium genuit. pila auteꝫ ex nomine ſuo et no
mine patris ſui qui dicebat᷑ atus vnū nomen cō
poſuit et nato puero impoſuit nomen pilatus

Pilax. a pilus đr h̄ pilax cis. cattus murilegus
q2 pilis maxime abundet. uł q2 eius pilus eſt ꝓ
tonſuſ vn̄ in uita beati ſampſoniſ legit᷑ ꝙ celera
riuſ fecit fenenū et ꝓbauit ꝑ pilacē eſſe mortiferꝝ

Pilentū a pila ꝓ inſtrumento terrendi dicit᷑ h̄
pilentū ti qđdam genus curruū. q2 terat terram

Piliłudius dia diū qui cū pila ludit. et cōponi
tur a pila pro pilocella et ludo ludis

Pilleo aſ aui pilleare pilleū induere. et đr a pil
leus. Pilleo cōponitur depilleo leas. expilleo leas

Pilleolus oli di. ꝑuus pil ¶ . i. pilleum auferre
leuſ et h̄ pilleolū li dimi. ſimiliter vide in pilleus

Pilleus. a pellis đr h̄ pilleus et h̄ pilleū qđ de
pelle fiebat. et eſt genuſ ſacerdotaliū ueſtimentoꝝ
in lege que ſunt podoris abanech pilleū machil.
ephoch legiuꝫ petaluꝫ bachin ſiue feminalia. Et
eſt pilleū ex biſſio rotundum quaſi ſpera media

caput tegens sacerdotale. et in occipicio vitta con
strictuz. hr greci et nostri tiaram ul' galez uocant
ſ; modo pilleū generaliter ꝑ caplľo. ul' pilleuz dr
a pilis q2 pilos capitis tegat. vl' q2 ex pilis sit. vñ
pilleolus li. et hr pilleolū li dimi. vnd orač. vt cū
pilleolo soleas conuiua tribulis. et pilleatus ta tū
pilleum habens uel pilleo indutus

Pilo as. dr a pilus ꝑ capillo. et est pilaē pilos
auferre. et cōponiē cōpilo as. i. sil' pilare. Depilo
as. Expilo as. Pilo as actm̄ est cuz omnibus suis
cōpositis. et ſ; hanc deriuacōnez cor' hanc sillabaz
pi. Item a pila pile ꝑ instrumento concauo in q̊
frumentū teriē ul' aliud deriuatur pilo as in pila
tundere. batere. terrere. ul' pilare. i. rapere. et com
ponitur pilo cōpilo as. aliena dicta suis intermis
cere. depilo as. oppilo as. repilo as. iteruz pilare.
suppilo as. Pilo as et eius cōposita actiua sunt et
ꝑd hanc sillabam pi ſ; hug. Quidaz autē dicunt
q2 pilo deriuatur a pilum pili

Pilosus. a pilus deriuaē pilosus sa sum. Et cō
patur sior simus. vnd pilose sius sime aduerbium
et hr pilositas tatis. et hinc pilose dicunē qui grece
panite. latine incubi appellantur siue innij ab ine
undo passim cū animalibz. vnde et incubi ul' incu
bones dicuntur ab incumbendo. i. stuprando. sepe
enim improbi existunt mulieribus et eaz pagunt
concubitū. quos demones galliousios nominant.
q2 assidue hanc pagunt immundiciam. Sz quem
uulgus incubonem uocat hunc romani faimūfica
rium dicunt. Hunc alij satiz uocant. ysa xxxiiij.
Onocentaurus et pilosus. de hr vide in succuba. et

Pilumen. a pila pile. dr hr pilumen. in fauni
inis. quicquid in pila tunditur ul' pocius ꝑicitur a
rebus ul' granis in pila tunsis. et producit lu.

Pilum pili in pilus exponitur

Pilus. a pelle dr hr pilus pili quasi pellus. q2 a
pelle prodit. Item pilus dr instrumentū cum quo
tunditur et teriē in pila. ſ; pilus ꝑ instrumento
primam ꝑd alter eam cor'. vñ ūsus. Qui terit est
pilus pilus est in fronte capillus. Itē dr hr pilum
quoddam genus teli. et est romanoz. et dr a pello
lis. q̊a pelliē. i. emittitur. et torquetur. et ꝑd pri
mam. Lucanus in primo. Signa pares aquilas et
pila minancia pilis. Item hr pilum dr ꝑ rasorio.
et ꝑd eciam ꝑmam. vnde ūsus. Ad tractum pili.

Pin grece altum diciē latine. ¶ mille ruere pili

Pina grece fames dr latine. et Iñ cōponiē ꝓpina

Pinax. a pinus ni dr hr pinax nacis. pugillaris
ephimeris. tabula manualis ex pino facta. Et pi
nax dicitur tabula in qua pb̄i figuras faciunt in

Pincerna ne mas ge. dr vini ¶ supposito pulue
dispensator ul' pocius ꝓpinator q̊ porrigit ex offi
cio poculuz dño suo. et dr pincerna quasi penus
cernens. i. celarium q2 semper habet oculuz ad vi
num suo tempore propinandum

Pindo pindis in pinso pinsis vide.

Pingo gis xi ctū pingē. i. depingē picturaz face
re. vl' picturaz repñsentare. vnde hr pictor toris. et
et hr pictura re. i. ymago exꝑmens speciē alicuius
rei. Pingo cōponiē cōpingo gis. sil' pingē. Depin
go gis. i. ualde ul' deorsum pingo ul' picturam de
leo. repingo iteꝝ pingo. et est actiuū pingo cū su
is cōpositis. et scribitur sine u in ultima sillaba. et
facit p̄teritū in xi antecedente n. et supinū in ctū
pictū abiecta n. Et frequentatiua picto tas. cōpic
to tas. et ab hijs alia frequentatiua. pictito tas. ꝛc

Pinguis gue omnis. et hr pingue. i. crassus. et cō
patur pinguior simus. vnd pinguiter guius sime
aduerbiuz. et hr pinguedo dinis. et pinguo as ping
uem facere. vñ pingueo es. i. esse ul' fieri pinguez
et cōponitur impingueo es repingueo es. et hinc
pinguesco cis. impiguesco cis inchoatiua. Pinguo
cōponitur. impinguo as. repinguo as. Et est acti
uum cū omnibz suis cōpositis. Itez pinguis com
ponitur ꝑpinguis. i. ualde pinguis. et pinguefacio
pinguefacis. et pinguefio pinguefis.

Pinna. pin grece altū dr latine. vnde hr pinna ne
summitas cuiuslibz rei ſ; ꝓpe temploꝝ et muroꝝ
vnde et pinna dr qd supeminet in dorso piscis qd
aliter dr notria. Et inde hr pinnula le dimi. Itez a
pinna hr pinnaculū li. cuiuslibet domus ul' templi
fastigiū. vnde illud. et statuit eum sup pinnaculū
templi. mth iiij c. et sepe ꝑ cuiuslibet rei fastigio
poniē ſ; hug. Beda ūo dicit pinna ul' pinnaculū
est summitas templi que dr tabulatuz. Et anshel
mus dič Mos erat in palestina q2 tecta essent pla
na et a latere quedam appodiaciones ne quis la
beretur incautus. Pinnaculū uero templi erat ei
us deambulatoriuz qd erat tabulatuz planum in
summitate templi. in quo p̄dicabant sacerdotes ſ;
glosam. de quo mth x. Quod in aure auditis sup

Pinnaculū li. in pinna exponiē ¶ tecta p̄dicate

Pinnirapus. pinna cōponitur cū rapio. et diciē
hic pinnirapus. i. gladiator. q̊a rapiat pinnas. i.
summitates galeaꝝ a deuictis q̊s collo in signuz
uictorie suspensas ferebant. vl' pinnirapus quasi
pennirapus scilicet qui plumat aues ul' qui rapit
pennam de capite alterius. Qui enim se de ueloci
tate iactabant pennaz in capite suo ponebant in
signū uelocitatis. deniq3 si quis interueniret uelo
cior rapiebat pennam de capite eius. Iuuenalis
Pinnirapi cultos iuuenes. iuuenes q3 laniste

Pinnosus. a pinna dr pinnosus sa sum. i. altus
supbus. ul' laniosus. Et cōpatur. vñ pinose sius
me aduerbium. et hr pinnositas pinnositatis. alti
tudo uel superbia uel laniositas

Pinnula le dimi. pua pinna ſ; hug. vnd in leui
tico debet legi pinnula illud per qd piscis in altū
leuatur. licet quidaz legant ibi pennule. pap ūo
dicit pinnula summa ps auris ul' naris. ab acumi

Pinnū p duo n. i. acutū. ut dicit pap ¶ ne dicta

Pinso sis sui sere pistū ul' pinsum. panem facē
pastam deducere ul' terrere. et a pinso pinsuz. pin
so sas frequentatm̄. a quo pinsito sitas aliud fre
quentatm̄. Item a pinso sis. pindo dis di pinsuz. i.
pilo tundere. terere. ſ; hug. ps autem in x li dicit
q2 a pinso sui pistum debet esse. vnde pistor nom
uerbale. ut pastuz pastor. ustum ustor. Magister
autem bene dicit q2 pinso sis pinsui pistum. ē uer
bum desideratiuū huius uerbi pindo dis pinsum.
hijs uisis uideē esse dicendū q2 pinso sis sui facit
pistum. et si inueniaē pinsum pocius est antiqui
tas. Item ut patuit p magistꝝ bene. pinso sis est
desideratiuuz de pindo dis pinsum pinsu u in o fit
pinso. et sic pinso a pindo dis. nō pindo descendit
a pinso. pap eciam dicit pinso sis sui pistum. qd
est comminuo. Inde pistare

Pinsus. a pindo dis dr pinsus sa suz. i. pistricus
ul' pinsus. i. tritus. tunsus a pindor pinderis. Itē a
pinso sis hr pinsa se. i. maius instrumentū pinsan
di. vnde quidam. Neq3 pinsis sui neq3 molis mo
lui. vnde hr pinsula pinsule dimi. sicut dicit hug.

Pinus. a pin qd est altū dr h pinnus nus nui. vl pinus ni quedam arbor. vl pinus dr a pennū qd est acutū quasi ab acumine folioꝝ. pinū aliā picim. aliam greci peucem uocant quā nos piceā dicimus. qꝛ desudet picem. vnde pineus nea neū. et hoc pinetum pineti locus ubi pini crescunt

Pio as. aui are atū. a pius deriuatᷣ. et est piare mundare. purgare. Et componitur cum ex. et dr expio expias id est expurgare

Piper. a pir dr h piper piperis. et inuenitᷣ in mas ge. h piper peris. et dr a pir qd est calidū vl qꝛ ab igne denigratᷣ. est enim natura illius alba. sed dum incendūtur illa loca ubi est ut fugiant ser pentes custodientes siluam piperis ut possit col ligi fit nigꝝ. sed piperis diuersus est fructus. Nam qd immatuꝝ est pip longum uocatᷣ. Incorruptū ab igne pip album uocatur. qd uero cute rugo sa et horrida fuerit. ex calore ignis et trahit colo rem et nomen. pip si leue est uetustū est. si gue nouellū. vitanda est in hijs mercatorū fraus. so lent uetustissimo pipi humecto argenti spumam et plumbū aspergere ut ponderosius fiat. Et sunt folia eius ad similitudinem iuniperi. vnd pipera tus ta tum. pipe conditus vl confectus. et h pipe rata te quedam confectio ex pipe. et piperis rea reum. et pipinus na nū. et h pipinus substantiue quidam lapis subalbidus cum punctis nigris.

Piperinus piperini in piper vide

Piperatus piperata piperatum in piper est.

Pipio as resonare. clamare. accipitꝝ est. vl pul loꝝ columbaꝝ. vnde h pipio onis. pullus colūba rum. et hic pipiunculus unculi et hec pipiuncula piuuncule id est accipiter. et corripit cu.

Pipiunculus in pipio pipias est

Piplee dicuntᷣ muse a pipleo fonte macedonie vl monte. aut a peplo ueste. ſm papiam

Pir grece latine dicitur ignis neutri generis

Pira. a pir qd est ignis dr hec pira re. i. rogus. scilicet congeries lignoꝝ in igne. ſꝫ rogus est dū nondum est accensus. pira est ex quo ardet. bus tū postq͂ arserit. actuū xxviij. Accensa eniꝫ pira reficiebant nos omnes ꝓpter imbrem. vide eciaꝫ

Piramis. a pir qd est ignis. dr pira. Un rogus ma atis. et h piramis dis. quedam alta structura que fiebat antiquitus sup̄ sepulcꝝ mortuoꝝ. et ta lis edificacio surgit ut a latitudine incipiat et in angustū finiatur sicut ignis. Nam apud maiores potentes aut sub montibus aut in montibꝫ sepeli ebantur. Inde tractum est ut iam supra cadauera aut piramides fierent. aut ingentes columpne col locarentᷣ. Item et piramis dr quedam figura que in modum ignis ab amplo in acutū consurgit sic . ſm hug. Quidā dicunt q͂ piramis cōponitᷣ a pir et idos quod est forma. vnde piramis quasi habens formam ignis. et cor pnl tam nū q͂ gū vnd in doctrinali dr pirula pirata sit piramis hijs sociata. machab li pmo c xiij. et statuit septē pira

Pirata a pir et ra. Unides vnaꝫ contra vnam tis p cōposicōnem dicitᷣ h pirata te. pnl ꝓd id ē marinus latro. vispilio. qꝛ semp ferat igneꝫ in ra te. vnd piraticus ca cū. ſ hug. pap uo dicit pirate sunt predones marini ab incendio nauiū vl insu

Piratica. a pira. Clarum quas capiebant dicti. ta dr h piratica piratice. latrocinium in mari.

Pireneus. a pir deriuatᷣ h pireneus nei. et h pi rene nes mons hispanie altissimus sic dictus. vel qꝛ igneus est. vl qꝛ igni. i. superiori elemento est propinquus. Et producit penultimam.

Piretrum tri. a pir dicitᷣ h piretrum tri. vl pire tron quedam herba. qꝛ habꝫ radicem incendiosaꝫ

Pirgus. a pir dr h pirgus gi. lignum. vl tabula in alia super qd ponuntᷣ illa rotunda instrumen ta. ſꝫ p sinodochen qnꝫ ponitur ꝓ ipa alea. vt cuꝫ dicit iste amisit omnia in pirgo. et dr a pir qꝛ il lud lignum est acutū insummitate ad modum ig nis. vl pirgus dr q̄i pergus. qꝛ p eū taxilli pgant vl pirgus grece turris dr. a pir qd est ignis quia ad modum ignis conscendit. et hic pirgus dicitᷣ quia speciem turris habeat

Piritis. a pir dr h piritis quidam lapis aeris q̄ litatem similans. sic dictus qꝛ plīm ignis insit ei Est alius piritus uulgaris quem uiuū lapideꝫ di cunt vl petrā focareꝫ. qꝛ ferro vl lapide percussus

Piromancia cie. a pir et man. Cscintillas emittit cia qd est diuinacō. cōponitᷣ h piromancia cie. i. diuinacō que fit in igne. ut in astris. vl in scintil lacionibus ignis. vnde piromancius cia cium. Et piromanticus piromantica manticū. et acuit ti

Piropus. pir cōponitᷣ cū ops qd est uisio. et dr h piropus quedam species metallica ex tribus de narijs auri et sex eris. vel quidaꝫ lapis flammati cus sic dictus q̄a uisionem et colorem habeat ig nis. vnde ouid. flammas imitanti piropo

Pirrhicius cij. quidam pes constans ex duabus breuibus ut legit. sic dictus a pirrho filio achillis qꝛ ad funus patris armatus eo metro salutauit. vnde et pirrhicia apud grecos salutatio dicitur

Pirrhus. a pir dicitᷣ h pirrhus ri. filius achillis qꝛ igneos et rufos habuit capillos. Iteꝫ pirrhus rex pirrhotaꝝ. et sic est nomen ononimū. Et po nitur aspiratio post r ſm ps in pmo libro maio.

Pirula pirule in pirus vide

Pirus. a pir deriuatur h pirus piri quedam ar bor. q̄a eius fructus ab amplo incipitur et in an gustum finit sicut pirus. vnde h pirum ri fructus eius. et h piretum ti locus ubi piri crescunt. et hec pirula le extremitas a forma illius piri. et cor pi ſ hug. pap ec dic pirula le ec dr extremitas nasi a formula piri. et corripit pi

Pis grece latine dicitur aurum

Pisa. a pis grece qd latine dr auꝝ dr h pisa se qddā genus leguminis. qꝛ ea pensabatur aliquid auri minutim. et peccant illi qui dicunt q͂ pisa ē plural numeri et neutri ge scꝫ h pisa hoꝝ pisoꝝ. peccauit ergo q̄ dixit h pisa sunt bona. sunt q̄qꝫ pinguia. sunt sine lardo. et a pis vl pisa. dicta est Pisa. quedam ciuitas grece ab abundancia auri vl illius leguminis. vnde piseus sea seum. et plu raliter hee pise aꝝ. quedam ciuitas tuscie. q̄a illi qui hanc ciuitatem edificauerunt. ab illa pisa ci uitate grecie uenerunt. vl pise quasi pense a pen sando. i. deliberando. Cuꝫ enim ꝓpolleat sapiencia cū pensacōne et consilio agit. vel pise dicuntur a pis qd est auꝝ q̄i auree. et a pisa. pisanus a vm

Piscarius. a piscis. vide in piscis

Piscatilis in piscor piscaris vide

Piscens. a piscis deriuatᷣ piscens. i. piscans. vel piscator. et est ge omnis et indeclinabile. Iuuenal Tunc piscens accipe dixit

Pisciculus pisciculi diminutiuūꝫ puus piscis

Piscina dr a pisce p contrariū. q̄a nō habꝫ pis ces. et dr piscina pnl ꝓd aqua collecta non hn̄s

Piscis. a pasco cis d' ¶ pisces. vide in probatica
nuatur h piscis huius piscis. q2 sit pastus homi
num. vnde piscosus sa sum. piscibus plenus abun
dans. qd' etiam piscolentus ta tu dr qi plenus piscibz
Et cōparatur. vnde piscolente cius sime adubiū. et
h piscolencia cie. plenitudo et abundancia piscium
Item a piscis h piscarius rij. i. piscator. s3 piscator
ꝓprie qui capit. piscarius qui uendit. Inuenitur h pix
is ꝑ x. s3 aliud signat. et est fe ge. vn ūsus. Hic e
ditur piscis h ꝑuat aromata pixis. vide in tercia
pte in c de genere epiceno. Itez in asinus et in ca

Pisciuorus ra rum. i. piscium uorator ¶ melus
pnl' corepta. Et cōponitur a piscis et uoro uoras

Piscolencia in piscis vide

Piscolentus colentata colentum in piscis est

Piscor. a piscis deriuatur piscor caris piscatus su
piscari uerbum deponens. vnd' uado piscari. i. ad
pisces capiendos. et inde piscatorius. ria riū. et hic
et h piscabilis et h le. et h et h piscatilis et h le.
pnl' cor. et componitur expiscor caris. ex toto a
piscibus euacuare. vel acquirere

Piscus ca cum. i. antiquus. et dr a pridem

Pisancia est quedam figura. de qua dixi in iiij
pte in tractatu de coloribus rethoricis.

Pissaigra. pisa qd' grece dr pix. cōponitur cuz pi
gra. et dr h pissaigra gre. i. pix liquida

Pissaxera. pissa qd' est pix cōponitur cuz xeros
qd' e durū ul' siccū. et dr h pissaxera re. i. pix q du
¶ ra est et sicca.

Pistacia cie qdam arbor a pis
tis ul' pisticus. q2 cortex pomi eius nardipistici o
¶ dorem referat.

Pisticus ca cuz. i. fidelis. et dr
a piscis grece qd' latine dr fides. vnde nardū pisti
cum. i. fidele purum non adulteratuz cōmixtione
aliarum rerum. Et corripit sti

Pistillum. a pindo dis. vl' pinso sis. dr h pistil
lum li et h pistellū li qd' et mas ge inuenitur h
pistellus ul' pistillus cum q piper teritur ul' aliud in
¶ mortario

Pisti grece latine dicitur fides

Pistor a pinso sis sui pistū ꝑ ps h pistor toris
qui panem facit et ꝓd' penl' genitiui. s3 h pistoris ꝓ
quadam ciuitate cor pnl'. vnde ūsus. Pistoris est
rectus pistoris sit genitiuus.

Pistoriensis in pistoris uide

Pistoris. a pistis qd' est fides. dicitur hec pistoris
huius pistoris. quedam ciuitas que a quibusdaz
modo dr pistoria. ab alijs pistorium. sed h fit ex
consuetudine uulgaris ꝑmonis. ꝓprie eniz dr pisto
ris ut pnl' corripiatur et ntūs sit ꝑ genitō in silbis
et h ponit ps apte in tractatu denominatiuorum. Si
uero ibi inueniatur pistor ꝓ ntō predicti nominis
dicendum est litteram ibi esse corruptam. et dicitur
sic a fidelitate quam solebat habere. vnde h et h
pistoriensis. et h se. Quidam tamen dicunt ꝙ pis
toris sit dicta ab abundancia pistorum. et ut dixi
in pistor pistoris pro ciuitate corripit penultimā
sed genitiuus de pistor producit eam

Pistorium pistorij in pistoris vide

Pistricus. a pistrio tris dr pistricus ca cum. i.
mixtus ex diuisis sicut electuarium

Pistrilla pistrille in pistrinum vide

Pistrinū. a pistrio tris. dr h pistrinuz ni. locus
ubi pistritur. i. molendinuz ul' furnus. vn h pis
trilla le. ꝓ eod'. ul' pistrinū dr qi pilistrinū a pilo
q2 pilo antea tundebatur. et findebatur granū. vnde
et apud ueteres non molitores dicebantur. s3 pisto
res quasi pinsores. a pinsendis granis frumenti. i.
terendis. Molarum enim usus nondum erat. s3 gra
num ibi pilo findebant. Et hinc tractum est ut di
catur pistrinū pena ꝑuilis. q2 ꝑui in pistrinuz mit
tebantur ligati. et ibi ad modū iumentorum molaz
trahebant. et ꝑ h uidetur pistrinū magis ꝓprie dici
molendinū ꝙ furnus. usus tamen habz ut pistri
num ul' pistrilla dicatur. furnus pocius a pinsendo ꝙ
a pilo. et ꝓd' pnl' pistrinū. Ihero. in ꝓlogo dani
elis. Cum me in lingue huius pistrinū reclusissez

Pistrio. a pistrix tricis. dr pistrio tris triui trire.
panem facere pastam deducere. vnde pistricus ca
cū. et h pistrio onis. qui pistrit

Pistrix. a pinso is deriuatur h pistrix tricis. fe
mina que pinsit. et h pistrix strcis. qddam mon
strum marinum scilicet balena ut dicunt. sed pistris
huius pistris ꝑ s. nomen fuit cuiusdam nauis e
nee. uel pistrix ꝑ formacōnem pt descendē a pis
tor. or in rix. et penultimam genitiui producit

Pitiasis urine feruor. vel pitiases sunt furfures
¶ in urina.

Pitisma matis. neu ge. est genus lu
di qui mirabili arte uoluitur et giratur. Iuuenal'
Qui late demonio pismate lubricat orbem

Pituita te. i. humectacō siue illa infirmitas que
ex abundancia flecmatis accidit. et facit capita gal
linarum distorqueri. vnd' et ponitur ꝓ uana gloria.
que meritum consciencie distorquet cū quis ad fa
uorem popularem et ad oculos facit. Sed queritur
an prima cor. et uidetur ꝙ sic. q2 orac' ita dicit. Pre
cipue sanus nisi cū pituita molesta est. sed dico ꝙ
pma non cor ymmo ꝓd'. q2 quartus pes est spon
deus. et quintus ꝓceleumaticus. Quod eniz pmaz
ꝓd' ondit ꝑsius ita dns. Sompnia pituita q pur
gatissima mutant. et cor penultimam vt patuit.

Pius pia piū. religiosus. misericors. benignus.
ꝓpicius. et cōpatur ꝑ supplecionem pius magis
pius pijssimus. vnde pie magis pie pijssime. et h
pietas tatis. scilicet uirtus ꝑ quam patrie. et beni
uolis. et coniunctis sanguine officiuz. et diligens
attribuitur cultus. vl' qua sanguine coniuncti be
niuoli efficiuntur. pius cōponitur impius ꝑ hug

Phic nota ꝙ pietas dr aliqn donū spiritus sanc
ti. et tunc in h differt. a mīa q2 mīa studet ad re
leuandas miserias ꝓximorum ex h ꝙ sunt coniunc
ti ul' consanguinei. ul' familiaritate uel saltem na
ture similitudine in omnibus aliqd humanum ꝓ
mensura accipiens. sicut alie ūtutes. S3 pietas do
nū. mouetur ad releuandas eorum miꝑias ex aliquo
diuino. scilicet inqztuz sunt filij dei. ul' diuina simi
litudine insigniti. vnde et magis ꝓprie nomen pie
tatis habet que diuinū qd sonat. ꝙuis et ipa mi
sericordia ꝑ aug x de ciuitate dei. more uulgi pie
tas dicatur. Quod ideo accidit. q2 ea sibi deus qsi
sacrificō placari testatur. vn et phs dicit in iiij eth
ꝙ dona habent aliquid simile deo sacratis.

Pitisso pitissas. in potisso potissas est.

Pix. a pinus ni. dr h pix cis. qsi ex pino fit. hec
a grecis dr cloma quam nos zamellam dicē pos
sumus. et inde piceus cea ceū. de pice existens. ul'
ad picem ptinens. ul' niger. ul' obscurus. et h pice
a cee. quedam arbor de cuius succo pix efficitur. et
piceo as. pice aliquid linire. vl' obscurare. Et no
tanduz ꝙ pix alio nomine grece dr h pissa se. vn
ꝑm quosdam dicitur apud nos pix. Et scias ꝙ pix
picis cor I ante C. s3 pica ꝓ aue ꝓd' pi. vnde qui
daz. Sunt nigra uasa picis rustra redolencia picis

Pixis. a pixos qd' dr buxus dr. h pixis pixidis

bussula scȝ uas ubi medici reponunt suas confec
cōnes. et mulieres similiter suas lauaturas. et sic
nos corrupte dicimus buxū. Similiter seruantes e
andem corrupcōnem quidā a buxus dicūt hͤ bux
is idis. ꝓ pixis idis. Et facit accūs sinġ pixidem
uł pixida. et accusatiuus plurał has pixides uel
pixidas. Vn̄ ouid̉ de remed̉. Pixidas inuenies et
Pixos grece latine dici ¶ rerum mille colores
tur buxus. Et acuitur in fine.
Placenta. a placeo es d̉r hͤ placenta te. i. libū
Placencia. q̄ꝛ placeat. vnde placentarius. et hec
placentaria rie qui uł que facit placentas. quod
eciā hͤ placentinus et hͤ placentina ne. Item a pla
centa hͤ placentia tie quedam ciuitas in lumbar
dia. q̄ꝛ ibi optime fiant placente. et in̄ placentin9
Placentinus de placen ¶ na nū nomen patriū.
tia. Item qui facit placentas. de hͤ uid̉ in placenta
Placeo. a placo cas d̉r placeo ces cui. esse uł fi
eri placidū uł placitū. Aliter enim non placet. et
a placeo ces d̄n̄dit placet impsonale. et placitus
ta tū quod placet uł placuit. Placeo componitur
complaceo ces. vn̄ complacet impsonale. Perpla
ceo ces. vnde ꝑplacet impsonale. Placeo cū omni
bus suis compositis est neutꝝ. et facit ꝑteritū in
cui et supinū in citū. Est eniȝ regula. Omnia ūba
neutꝰ secunde cōiugacōnis facientia ꝑteritū in ui
carent supinis ꝑ usum. ꝑter ista. careo. ualeo. dole
o. noceo. placeo. taceo. pateo lateo. mereo. oleo et
liceo. Ista tamen duo nō uidenꝰ esse ponenda in
excepcōne. q̄ꝛ ab istis et multis alijs talibus neu
tris inueniunꝰ supina q̄n̄q̄ȝ. ſȝ non sunt in freq̄n̄ti
usu. Item placeo ces cū suis compositis coꝛ̇ pla
Vnde ouid̉ de arte. Pessima sit nulli non sua for
Placidus. a placor caris d̉r placi ¶ ma placet
dus da dū. i. mitis mansuetus. quasi placori dedi
tus. Et compatur placidior simus. vnde placide
dius me adiibiū. et hͤ placiditas tatis ꝑ huġ. Pa
ꝑ uero dicit. Placidus qui omnibus placet. ꝓpici
Placitū a pla ¶ us serenus quietus tranquillus
ceo ces d̉r hͤ placitū ti ꝑ antifrasim. q̄ꝛ displiceat
vnde placito as uł placitor aris. et hinc placita
tor uł placitatorius a ū. et hͤ placitatoriū locus
Placo cas caui catū. i. humili ¶ ubi fit placitū
are. mitigare. exorare. pacificare. vnde placatus ta
tū. et compatur tior issimus. et componiꝰ impla
catus ta tū. et hͤ et hͤ placabilis et hͤ le. vnd̉ pla
cabiliter. et hͤ placabilitas. Et componitur impla
cabilis bile. implacabiliter. implacabilitas. Placo
componiꝰ complaco cas. Replaco cas. Et ē actiū
cū omnibus suis compositis. Et prod̉ hanc silla
bā pla. ſȝ placeo ces eam coꝛ̇. vnde quidā. Scorto
nemo placet nisi dextrā munē placet. Item ouid̉
de arte. Placatur donis iupiter ipse datis.
Placor. a placo cas d̉r hͤ placor oris. i. tranq̄lli
tas mitigatio. et prod̉ pla. Ecc̄ iiij c. Complectiꝰ
Plaga ge. i. uuln9 ¶ placorem eius. et prod̉ co
tuber. quasi flagra. q̄ꝛ cū quodā strepitu et flatu
et flagris plage copis infiguntꝰ. vn̄ plaga d̉r q̄n̄ȝ
tractus uł ꝑs celi. eadem et clima. et simpliciter ꝓ
patria uł uico aliquo accipitur. et plaga. i. rethe
uł potius funis rethis. ꝓpe quidem plage sunt fu
nes illi quibus retia tenduntꝰ circa ymā et sūmā
ꝑtem. ſȝ ponuntur q̄n̄q̄ȝ ꝓ ipsis retibus. Et nota
q̄ plaga ꝓ uulnē prod̉ primā. In alijs uero signi
ficacōnibus eam coꝛ̇. Vnde uersus. Vulnera sunt
plage. regio plaga. fit plaga rete. Itē a plaga pla

go plagas. uide in plagiarius. Hic nota q̄ plage
que pharaoni inflicte fuerūt sunt decem. ut patet
in hijs ūsibus. Sanguis rana culex musce pecus
ulcera grando. Brucus caligo mors obtinuere ne
Plagarius. uide in plagiarius. ¶ cando.
Plagella plagelle diminutiuum parua plaga.
Plagiarius rij. et hͤ plagiator oris. in eodeȝ sen
su. scȝ uenditor hominū. uł seductor hominū uł
deceptor. scȝ qui seducit et sollicitat pueros et ser
uos alienos. Aplūs in ꝑma ad thymo c j. Plagi
arijs mendacibus ꝑiuris. uł plagiarius d̉r eciam
qui mancipium aut pecus alienū seducendo dis
trahit. et dicitur plagiarius uł plagator a plagio
. i. obliquo. qui non recta uia gradiꝰ. ſȝ pellicien
do dolis et polliciendo. Vnde alexander. Qui pue
ros uendis plagiarius ē tibi nomen. Item plagia
rius uł plagarius d̉r retiarius uł plagas faciens
et inferens uł curans. ut ē medicus. q̄i plagam a
gens. ſȝ plagarius magis ē in usu in ista significa
cōne. Vnde pap̄. Plagarius plagas curans. plagi
arius qui seducit pueros. et sollicitat seruos alie
nos. Item a plaga d̉r plago as uł plagio as. i. ū
berare. uulnerare. plagis affligere.
Plagilla. a plaga d̉r hͤ plagilla le. et hͤ plagella
le ambo dimi. i. ꝑua plaga. et plagiosus sa sum.
uł plagosus osa osum. id est plagis plenus.
Plagiosus in plagilla uide.
Plagioxipus. plaga componiꝰ cū oxi et diciꝰ
plagioxipus. i. acutam plagam inferens. hͤ nomi
ne d̄n̄r hominū uenditores q̄ꝛ acuta inferūt uul
nera. Cicero. Videte iudices q̄ueadmodū flagioxi
Plagius gia giū. i. pla ¶ pus iste me tractauit
gas faciens. uł curans uł obliquus. q̄ꝛ plage faci
Plagosus in plagilla est ¶ ut hoiēm obliquari
Planta. a planos uł platos hͤ planta te. q̄ꝛ pla
na sit et lata. i. tabula uł asser. vnde plantula le.
et hͤ plantella le. diminutiua. et hͤ plantus plāta
plantum. qui pedes habet planos instar plante
Plantella le diminutiuum parua planta.
Plantula le diminutiuum parua planta.
Planeta. a planos d̉r hͤ planeta te. et hͤ planū
ta te. Planeta. i. errans. planūta. i. errorem incuti
ens. Dicūtur ergo quedā stelle planete. i. errātes
q̄ꝛ singulis diebus mouent ortū et occasum suuȝ
Hec d̄n̄r et planūte. i. errorem incutientes. q̄ꝛ sin
gulis diebus ortū et occasuȝ suū sic uariando ho
minibus incutiunt errorem. et faciunt eos errare
Vnde ꝑ orac̄. non debent planete dici. i. errantes
ſȝ planūte. i. errorem incutientes. Planete enī non
errant. ymo eundem motū et eandem mouendi le
gem nūc habent quā ab inicio sue condicōnis ha
buerūt. ſȝ errare uidenꝰ mortalibus cū ita uariāt
ortus et occasus ꝑ diūsa loca. vnde potius debēt
dici planūte. i. errare facientes. q̄ planete. i. erran
tes. non eniȝ ipsi errant. sed nos circa eoꝝ motus
errare faciūt. Item planeta d̉r febris erratica. Et
planeta quedam uestis laxa circa oras. q̄ꝛ erranti
bus oris euagatur. et a planeta planeticus ca cū
et hͤ et hͤ planetaris et hͤ re. Et nota q̄ planeta
ē mas ge pro stella. In alijs significacōnibus fe.
ge. Et prod̉ ꝑnł. Et ꝑm pap̄. Planetes grece mas
ge. Vnde apud nos quoq̄ȝ planeta mas ge ē. Et
sunt septem planete. sciliȝ saturnus. iupiter. mars
sol. uenus. mercurius. luna. Iteȝ planeta grece la
tine d̉r casula. q̄ꝛ totū tegit et significat caritateȝ
A predictis septem planetis denominantur septē

dies septimane. ut dicam plenius in sabbatū. An
jupiter sit deus vid' sup' in jupiter et d' eius effcū

Plango gis planxi planctū. est cū lacrimis pec
tus aut faciem tundere. vnde h' planctus tus tui
.i. tunsio pectoris aut faciei cū lacrimaꝝ effusione

Planipes pedis ge omnis .i. planos habens pe
des. ul' funerabulus ul' recitator cuiusdam fabule
que planipedia dicebat'. Et dicebat' planipedia.
die. tale genus fabulaꝝ. q2 planis .i. nudis pedibꝫ
recitabat'. Et corripit penultimam planipes

Planitudo in planus est

Planos grece latine d' error ul' uagacio

Planta. a planus a ū d' h' planta te scilꝫ plani
cies pedū. q2 plante non sunt rotunde ut in qdru
pedibus. Non enim homo cū sit bipes posset sta
re. Et sunt plante anteriores ptes que ex multis
ossibus constant. Calx pma ps plante sic dictus
a callo quo terrā calcamus. hinc et calcaneus. Itē
planta d' olus qd' plantat'. et ramus arboꝝ qui
inserit' vn̄ h' plantula e di et h' et h' plantaris et h'
re. ad plantam ptinens. Et h' plantare ris. planta
arboris ppe. Differunt tn̄. q2 plante sunt rapte de
summitate arboꝝ. s3 plantaria que cū radicibus
et terra auelluntur et alibi plantantur. et h' planta
torium plantatorij idem qd' plantare

Plantago. a planta p ramo arboꝝ q' inserit'
d' h' plantago ginis. quedam herba. qa planta ei
us adhereat terre et producit ta

Plantaris plantare in planta exponitur

Planto tas taui. dicit' a planta. et est plantare
plantas ul' plantaria ponere. plantis inserē. imple
re. et planto tas. p plantā decipere. et cōponit' de
planto as. cōplanto as .i. ualde plantare. ul' plan
tas auferre. replanto as. supplanto id est decipere
Et ppe p plantam qd' fit cū latenter plantam ex
transūso iacimus inter plantas alterius. vn̄ esau
dixit de iacob. En supplantauit me altera vice

Plantula plantule dimi pua planta

Planunta in planeta est

Planus. a platos d' planus na nū. et cōpatur
nior simus. unde plane nius me adiūbiꝫ. Et hec
planitas. et h' planicies ciei. et h' planitudo. Et d'
planus. tritus. clarus. equalis. manifestus. aptus

Plasma atis. in plasmo plas ¶ Et pducit pla.

Plasmo. a plasmos grece qd' latine ¶ mas vide.
dicit' formare. d' plasmo as aui are .i. formare. et
hinc plasmator. et h' plasmatura re. et h' plasma
atis. cor' penl' genitī .i. factura. formatura. scilicet
qd' est formatū. vel forma. Et qn̄qꝫ ponit' p q̊
dam electuario qd' format uocem. Plasmo cōpo
nitur cōplasmo as replasmo as Et est actiuum cū

Plastes. a plasmo as. d' hec ¶ suis compositis
plastes tis .i. forma ul' formacō ul' figulus. ys' xlv
ipse deus formans terram et faciens eam ipse plas
tes eius. et potest eciam dici h' plastes huius plas
te. et inde plasticen scilicet parietū ex gipso ul' a
lio effigies. ysaie xliiij. Plaste ydoli omnes nichil
sunt. et declinat' ibi huius plastes huius plaste

Plastographus. plastes componit' cū graphus
qd' est scriptor. et d' hic plastographus .i. falsus
scriptor. vnde h' plastographia .i. falsa scriptura.
et plastogphus pha ū. falsum scriptū. et cor' gra

Platanus. a platos d' platanus ni quedam ar
bor a latitudine folioꝝ sic dicta. uel q' ipa arbor
patula sit et ampla. Nam platos grece latum uo
cant expressit autē scriptura huius arboris nomen
et formam. dicens in ecclesiastico quasi platanus
exaltata sum in plateis. Et cor' penl'. vnde ouid'.
Et platanus hyemalis atque coloribus impar

Platea. a platos d' h' platea tee .i. lata et spaci
osa uia. vnde h' et h' platealis et h' le. et ac' penl'.

Plato tonis quidaꝫ phs. a platos qd' est latitu
do. vnde a latitudine argumentoruꝫ sic dictus est
vnde platonicus ca cū pnl' cor'. et h' et hec plato
nista te qui sequit' platonem. ul' studet in eo

Platos grece latine dicit' latum ul' latitudo

Platonicus in plato est

Platonista planiste in plato est.

Plaudibilis in plausus vide

Plaudo dis di sum .i. manus repcutere. manus
ex leticia claudere. et insimul iungere. vl' repcutē
et p au posita o d' plodo dis si plodē p plaudō
vnde plosus sa sum. p plausus .i. repercussus uel
clausus. et coniunctus. Plaudo cōponit' applaudo.
dis. alicui plausum facere. cōplaudo dis. ul' cōplo
do dis .i. insimul plaudere vl' repcutere. et claude
re manus. et ponit' simpliciter p coniungere vel
concutere. vn̄ cōplosus sa sum. concussus ul' con
junctus. displodo dis .i. manus apire. et ponit' sim
pliciter pro apire. vl' rumpe. discutere. quassare.
vnde diplosus ul' displosus sa sum .i. dissutus. ap
tus diruptus. explodo dis. manus relaxare aperi
re. excutere ul' extra plausuꝫ facere et ponere. vl'
ejcere. et explere. plaudere et plodere. p gaudere
manus repcuciendo neutra sunt cū suis cōpositis
p coniungere ul' claudē ul' repcutere. actiua sunt
cū cōpositis que hanc significacōnem redolent.

Plausidicus ca cū qui dicit plausum. a plausus

Plausificus ca cum ¶ et dico cis. Et corripit di
qui facit plausum. a plausus et facō. et corripit fi

Plaustrio plaustris in plaustꝝ exponitur

Plaustꝝ. a pila p instrumento terendi uel a pi
la ludo dicit' h' plaustꝝ q̊si pilastꝝ q2 uoluitur et
est duaꝝ rotaꝝ. vn̄ plaustellū li dimi. et mutato
au in o d' plostꝝ. vn̄ plostellum. et h' et h' plaus
tralis et h' le. vl' plaustꝝ a plaudendo .i. a terra se
pe repcussa. vn̄ plaustrio tris .i. resonare plaustri
ul' resonare plaustro sm̄ hug'. Item ut dicit pap'
plaustꝝ septemtrio est dictum. q2 in modū uehi
culi uoluitur. modo tres ad summa eleuat modo

Plaustus. A plastes. vel a ¶ quatuor inclinat.
plasmo as. d' plaustus ta tū .i. formatus. et com
ponitur cū pthos. et d' pthoplaustus .i. primus

Plausus. a plaudo dis si sum dicit' ¶ formatus
plausus sus manuū pcussio. exultacō manus re
pcuciendo. et plausus sa sum. et h' et h' plausibilis
et h' le. et h' et h' plaudibilis et h' le. Et cōponitur
plausidicus plausificus s' hug'. pap' eciā dicit plau
sus plausus leticie indicium. fauor populi

Plebanatus in plebe est.

Plebanus in plebes est

Plebecula. a plebs plebis d' h' plebecula plebe
cule diminutiuum parua plebs

Plebius in plebs plebis est

Plebeo plebes plebui plebere. plebem imitari.
vl' alloqui. et dicitur a plebs plebis

Plebes. a plebs bis p collectione hominū d' h'
plebs bis. p ecclesia baptismali et ppe in uillis
inter plebem. vnde d' sic a polis. q2 a pluralitate
populi. vnde plebanus a um. ad plebem ptinens
et h' plebanus ni dominus plebis. et hic plebana
tus tus tui eius dignitas. vl' districtus. et d' ppe

plebs hominū. ħ plebes ecclesiaꝝ. vñ ū suꝰ Plebs
hominū dicas sed plebes ecclesiaꝝ. ſm modernos
antiqui tamen ħ plebes bei. ꝓ populo dicebant
Plebesco cis inchoa. inci ¶ vide de hoc in plebs
pio plebere. a plebeo plebes.
Plebicola le. cōmunis ge. qui colit et amat ple
bem. a plebs et colo colis. et corripit co
Plebicula. a plebs plebis ħ plebicula le dimi.
Plebiscito tas. i. ¶ parua plebs. et corripit cu.
plebem imitari. uł aloqui. uł uocare. uł cōmouē
Et uidetur esse a plebs et cito citas compositum
Plebiscitum citi. dr qđ cōmuni consensu plebis
statuit̄ et santit̄. vnde et dr plebiscitū. i. scituz et
statutū populi. uł qꝛ sciat̄ a populo. Et cōponit̄
a plebs et scitum. Et producit penultimam.
Plebs. a polis qđ est pluralitas ħ plebs plebis
q̄si polebs. qꝛ plures plebei q̄ȝ nobiles. Est enim
plebs collecio tantū ignobiliū. Sed antiqui dice
bant ħ plebes plebei. Lucanus in iij. Potentes uul
gus alunt. nescit plebes ieiunia timere. vnđ ħ ple
becula e dimi. et plebeius a vm. de plebe existens
uł ad plebem ꝑtinens. rusticus. Et scias ꝙ geniti
uus plebei cor̄ pnł. qꝛ est regula. qñ gñ et dñ qñ
te declinacōnis habent tres uocales continuas. ꝓ
ducunt e ante i. ut dies dici. si autē habeant con
sonantem ante ei corripiunt e ante i. siue penulti
Plecta. a plecto ¶ mam. ut fides fidei spes spei.
tis. ꝓ flectere. dr ħ plecta te. quilibet nexus ex ū
gulis uł papiro uł carecto factus. vnde cophinos
faciebant vnde ħ plecticula le di. Josephus in viij
Erant cratere ex crispantibus plectulis facte. plecta
eciā dr calix duas ansas habens. idem et crather
ſꝫ hug. glosa autez in iij regum vij c sic dicit. Ta
bule quibus bases facte sunt quadrate fuerunt in
quibus rotunde erant formule que coronule siue
plecte appellabantur. circuli quidam erant
Plectellum li diminutiuum paruum plectrum.
Plecto tis xi uł plexui plexū. i. punire ūberare
supplicio affligere. uł flectē. uł ex ūgis aliquid cō
ponere. vnđ hic et ħ et ħ plectens tentis. vnde in
passione domini legit̄. Et plectentes coronam de
spinis imposuerunt capiti eius plectentes id est
cōponentes flectendo circūcirca spinas. uł fiat ista
constructō. et plectentes. i. punientes eū imposue
runt ei coronaȝ de spinis. Et ut dicit̄ in historijs
Asserunt iuncos marinos fuisse quoꝝ acies non
minus spina dura est et penetratiua. Plecto autē
et eius cōposita actiua sunt si qua habet in o. am
plector cōmune est. cōplector deponens. ſm hug̃
p̄s autem dicit ꝙ plecto facit plexi antique. nunc
uero cū suis cōpositis est cōmune. ꝙ autem dicit
hug̃ ꝙ plecto facit plexi in ħ concordat cū p̄s ꝙ
uero dicit ꝙ eciam facit plexui. ħ ueꝝ est ſm an
tiquos. vnde in libro iudicū c xvj inuenitur. Cū
Plectꝝ. a plecto tis ꝓ flectere ¶ licio plexueris
dr ħ plectꝝ tri. gubernaculuȝ nauis. uł lingua in
corpore. vł pocius ultima ꝑs lingue. et ꝑcussoriuȝ
cithare. qꝛ flectit̄ huc et illuc. vł a plecto ꝓ puniē
uł ūberare. qꝛ plectꝝ ūberat et ꝑcutit. vñ ħ plec
tellum plectelli diminutiuum
Plectua tue diminutiuum parua plecta
Pleias. a pluuia dr ħ pleias pleiadis quoddaȝ
signum celeste. Et sunt vij ille stelle. scilicet pleia
des. et dicunt̄ sic quasi pluuiades quasi pluuiam
dantes. qꝛ eis orientibus abundant pluuie. vł di
cunt̄ pleiades a pleione matre eoꝝ. uł a pluralita

te. sunt enim septem ſꝫ non appent nisi sex. ſm fa
bulas enim poetaꝝ sex concubuē cū dijs. ſꝫ vna
tantū cū mortali. vnde ꝓpter uerecundiam appa
rere non uult. Et nota ꝙ pleias q̄nq̄ȝ dr signum
illud. et ſꝫ ħ caret pluralitate. Q̄nq̄ȝ una illaꝝ stel
laꝝ dicit̄ pleias. et ſꝫ ħ habet pluralitatem. Et ꝑ
sincopam inuenit̄ plias pliadis ꝓ pleias dis. vñ
Job xxxviij. Nūquid coniungere ualebis mican
tes stellas pliades. Et corripit pnł. Has stellas di
Plemina sunt ulcera et ¶ cit uulgus gallinam
sulci in manibus et pedibus callosis. vnde plemi
no nas pleminaui nare. replere ſꝫ hug̃. Et pap̄ e
ciam dicit pleminare. replē. plenarie. ꝑfecte cōplē
Pleniluniū. a plenus na nū. et luna. cōponitur
pleniluniū nij. i. tempus qñ luna est plena. Et ut
dicit ph̄s. Noctes plenilunij sunt calidiores. vide
Plenus. a pleo ples qđ non est ¶ in lux lucis.
in usu dr plenus na num. Et cōꝑatur plenior si
mus. vnde plene nius sime adūbium. Et ħ pleni
tudo. et plenarius ria riū. et ꝑ cōposicionem semi
plenus. et ꝓducit ple. Orac̄. omne sup̄ uacuū ple
no de corpore manat. vide in virtus
Pleo ples pleui pletuȝ. non est in usu. Et cōpo
nitur cū con. et dr cōpleo ples cōpleui cōpletuȝ.
vnde ħ cōpletoriū. Item cū de. et dr depleo deples
Item cū ex. et dr expleo. ples pleui pletū. Itē cuȝ
in. et dicit̄ impleo ples. Itē cū ob. et dicit̄ oppleo
ples. Item cum re. et dicitur repleo reples repleui
Item cū sub. et dicit̄ suppleo ples. Pleo et eius cō
posita omnia sunt actiua. et faciunt preteritū in
vi o mutata in vi. et sup̄ vi mutata in tū. vñ pa
ter ꝙ expletus expletio. cōpletus cōpletio supple
tio. et huiusmodi scribuntur ꝑ t sine c.
Pleonasmos est quoddam uiciū de quo supra
dixi in iiij ꝑte in c de uicijs. annexis barbarismo
Plerumq̄ȝ. aliqñ. frequenter aſ ¶ et soloecismo
Plerus frequens ex ma ¶ sidue ſꝫ papiam
iori ꝑte a pluribus deriuatur. Inde pleriq̄ȝ aliq̄ti
nonnulli multi ſꝫ papi. Et scias ꝙ pluraq̄ȝ fe ge.
ac̄ pnł ꝓpter consorcium mas et neu. scilicet ple
rusq̄ȝ plerumq̄ȝ que de necessitate acuunt penł
Pleumon grece latine dr pulmo. vł uidet̄ dici
a pneumon. i. a spiritu. ꝑ quem mouet̄ et agita
tur et apitur pulmo ut habeat flatuȝ. et inde dici
mus nos ħ pulmo pulmonis. et hec pleumonia
nie. i. dolor uł tumor pulmonis
Pleumonia pleumonie in pleumon vide.
Pleuresis. pleuron g̃ce latine dr latus. vnde hec
pleuresis. dolor lateris acutus cum febre et sputo
sanguinolento. et hinc pleureticus ca cū. qui taleȝ
infirmitatem patitur. uł ad pleuresim pertinens
Pleureticus pleuretica ¶ vt pleuretica passio.
pleureticum in pleuresis est
Plexibilis in plexus est
Plexui p̄teritū đ plecto tis et maxime ſꝫ antiq̄s
Plexuosus in plexus vide.
Plexus. a plecto tis plexi plexum dr ħ plexus
xus xui. i. flexus. punicio vnde plexuosus sa suȝ
. i. flexuosus uł punitus. et ħ et ħ plexibilis et ħ
le. i. abilis ad plectendum. vnde plexibiliter adū
bium. Item adiectiue declinatur plexus xa xū. et
componitur ꝑplexus ꝑplexa ꝑplexum
Plias pliadis in pleias exponitur
Plica plice. deriuat̄ a plico cas. et cōponit̄ cum
sum. et dicitur simplus. Itē a p̄cedentibus nume
ris et plica cōponunt̄ alia numeralia que pondera

lia dicuntur.ut duplus dupla duplũ.a duo et pli
ca.vnde duplo duplas.duplum facere.triplus la
lum.a tria et plica.et similiter compone consimi
lia que restant quadruplus.quintuplus.Et a sin
gulis descendunt ũba quaduplare quintuplaȇ zc

Plico cas plicui ul' plicaui plicitũ ul' plicatũ.pli
cas facere ul' plicis aptare.vnde plica ce.Plico cõ
ponitur cũ ad.et dr applico cas cui ul' caui applici
tum ul' applicatuz.i.arriuare.ad ripam ul' ad ter
ram uenire.Item cũ con.et dr cõplico cas cui cõ
plicitũ ul' cõplicatũ.i.simul plicare.Item cũ dis.
et dr displico cas.deorsum a plica ponere.Itẽ cũ
duo.et dr duplico cas.Item cuz ex.et dr explico
cas.Item cũ in.et dr implico cas.impedire.Item
cũ inter.et dr interplico cas.Itez cõponitur mul
tiplico cas.vnde hec multiplicacõ.et multiplex pli
cis.Et compatur.vnde multipliciter cius me adũ
biũ.et hec multiplicitas.Item cõponitur plico qua
druplico cas.reduplico cas.supplico cas.Triplico
cas.vnde triplex.Plico cũ omnibz suis cõpositis
est actm̃ pter supplico qd est neutz ſ qꝛ construi
tur cũ datiuo.Item plico facit preteritũ in cui et
in caui.et sup in citũ et in catũ.Composita uero
ab eo et aliquo nomine.faciunt tantũ preterituz
in caui catũ triplicaui catuz.Sed cõposita ab eo
et pposicõnibz faciunt pteritũz in cui et in caui et
sup in citũ et in catũ.ſz frequencius in cui et in ci
tum.et raro in caui et in catũ.pter supplico cas.
qd tantũ facit in caui et sup in catũ.et cor hanc
sillabaz pli ſ hug.ps eciaz in ix li dicit.plico cas
cui ul' caui citũ ul' catũ facit.qd magis dinoscit
in cõpositis.Naz cũ pposicõne magis p ui diuisas
cũ nomine uero cõpositum p aui terminat pteri
tum pfectũ.Inuenitur eciam cũ pposicõne in aui
faciens pterituz.ſz in raro usu vt applicauit.Ma
gister autem bene sequens usuz cõmunez moder
noruz qui emulandus est dicit plico cas cui facit
Composita uero a plico et nomine faciunt prete
ritũ in aui.ut duplico caui.sed cõposita a pposici
one faciunt in ui diuisas.ut explico plicui.Preter
supplico caui.ũbalia tam̃ que ab eo descendunt.
cuncta retinent a.ut multiplicacio.supplicacio.ex
plicacõ.implicacõ.et hec uidet magis ſ usum mo
dernoz.qꝛ autem dicit hug et psti.magis uidetur
respicere antiquitatem.Et ex consimili distinctio
ne possunt solui multa que uident contraria in
hoc libro et inter pristianum et hugucõnem

Plodo plodis si sum.exponit in plaudo dis.

Ploro ras raui ratũ plorare.i.cum uoce flere et
lacrimas fundere.vnde et ploro dicit.quasi p lu
mina roro et est ethi.vnd hic et hec plorabilis et hec
le.et hic ploratus tus tui.et plorabundus da dũ.
ploratu plenus et ploranti similis.Ploro cõponi
tur deploro ras.i.ualde plorare uel plorando ali
quid petere ul' acquirẽ.exploro ras.i.exquirẽ in
uestigare.imploro ras.rogare.querẽ.ul' impetra
re.Ploro neutz est.et cõposita simili' q retinent
eius significacõnem.Aliter sunt actiua et omnia
pd hanc sillabam plo.vnde Iuuenal'.Plorat lac
mis amissa pecunia ueris.ſ hug.pap uero dicit
Ploratus lacrimaz.est planctus tantuz uocuz.fle
tus uero ad utrumqꝫ ptinet.que pleruqꝫ confun
dunt poete.de hoc uide in fleo ubi qd dicat hug

Plostellum plostelli.in plaustz vide

Plostz plostri in plaustz est

Plosus sa sum.in plaudo plaudis exponitur

Pluito tas pnl' cor ũbũ est frequentatm̃.et for
mat a pluis secunda psona abstracta s et addita
to.Inde pluito tas.frequenter pluere

Pluma.a pilus pro capillo dr hec pluma me.qua
si piluma.qꝛ sicut pili in corpe qdrupedũ ita plu
ma in auibus.vnde hec plumula le.et hec plumella
le di.et hoc plumatũ ti.ceruical ul' pluteum.et plu
matus ta tũ.i.plumis tectus.et plumosus sa sum
.i.plenus plumis.et cõpatur sior simus.vñ plu
mositas tatis.et pd plu.vnde a pluma plumari
us ria rium.ad plumas ptinens.vnde plumariũ
dr opus in modũ plume factũ et depictuz.ſ hug.
In historiis autez sup exod dr qꝛ pluma lingua
qdam dicit acus.et inde dr hic plumarius.rij.i.o
parius quicũqꝫ opatur cũ pluma.i.cũ acu.Et in
de plumarius ria riũ dr opus acu pictũ ul' uariatũ

Plumacium.a pluma.dr hoc plumaciũ plumacij
id est ceruical uel scriptorium

Plumarius plumaria plumariũ in pluma vide.

Plumella plumelle dimi.parua pluma

Plumeo.a pluma ul' plumo as.dicit plumeo.
mes mui.plumas habere.uel emittere.vnde plu
mesco cis incho.Itez a pluma plumeus plumea
plumeum.quod est de pluma

Plumo as dr a pluma me.et est plumare tege
re pluma ul' pingere ul' ornare.et cõponit deplu
mo as.explumo as.i.plumas auferre.et pd plu

Plumula le dimi.pua pluma ¶ vide in pluma

Pluo is pluui ũbum defectiuũ.et accepte accio
nis.et dr a fluo is.et huiusmodi ũba excepte ac
cõnis omnia sunt ppe defectiua in pma et secũda
psona et in qualibet plurali.et dr pluere qsi fluẽ.
Et caret supino in frequenti usu.ſz inuenit plutũ
Et debet sic poni in construccõne.pluit aqm sub
intelligitur deus.Inuenit tamen p impropetatẽ
aqua pluit.et ẽ sensus pluendo cadit.Pluo cõpo
nitur compluo is pluuia irrigare.vnde hec complu
tio onis.et compluor eris in passiuo.vñ complu
tus ta tũ.Pluo siue sit defectiuũ siue non neutrũ
est.Et composita similiter neutra sunt.pter com
pluo quod est actiuũ.Et omnia faciũt pteritũ in
pluui ul' p sincopam plui.Item omnia faciũt su
pinum in plutũ.licet nõ sit in usu pcipue in sim
plicitate ſm hug.Et ut dicũt pluo est neutz ab
solutũ.Aliqñ tamen regit casum p subintellectũ
alterius.ut pluet sup peccatores laqueos ignis.
id est pluendo emittet deus laqueos ignis.

Pluralis.a plus deriuatur hic et hec pluralis et hoc
le.vnde pluraliter aduibiũ.et hec pluralitas tatis
Et formatur pluralis ab hoc genitiuo pluris.is mu
tata in a longam.et addita lis.vñ in ultima sil

Plurimus.a plus dr plu ¶ laba per l scribitur
rimus ma mũ.Et componit complurimus a vm

Pluris.a plus dr hic et ¶ qꝫplurimus ma mũ.
hec pluris et hoc re.Et componitur qꝫpluris re.com
pluris re.ppluris re omnia pro ualde pluris.ſ hug

Plus.a polis qd ¶ de hoc tamen uide in plus
est pluralitas dr hoc plus huius pluris.et ẽ in ntõ
utõ accusatõ singulari neutri generis.In aliis casi
bus tam in singulari qꝫ in plurali ẽ cõmunis gene
ris.in vna uoce ul' in diũsis.Vñ ũsus.Cũ p tres
casus neutz genus obtineat plus.Casibus in reli
quis obtinet omne genus.Et desinit abltũs sing.
in e ul' in i.plure ul' pluri.Item ntũs pluralis fa
cit plures ul' plura.et antiquitas pluria.Item ac
cusatiuus pluralis facit in es et is plures uel plu

ris. Item plus est cõpatiuũ de multus. vnde dicit
psci. in iij li. plus quoq; uidet̃ compatiuũ esse hu
ius nominis multus. sed singularis nominatiuus
non inuenit̃ nisi neutri ge. pluralis uero inuenit̃
eciam cõmunis. hij et hee plures et h̃ plura. anti
qui tamen pluria dicebant. suplatiuus tamen ab
h̃ ipo omniũ generũ inuenit̃ plurimus ma mum
Magister autem bene dicit q̃ plus in nt̃o accusa
tiuo et uto est neutri ge. s; in alijs casibus habet
tria genera vnde facit ablatiuũ tam in e q̃ in i. h̃
autem contingit. q2 nullũ monosillabũ3 fe ge tm̃
repitur desinens in us vñ nl'lũ monosillabũ in us
potuit esse om ge. at q2 cõpatiuũ erat huius no
minis multus ta tũ. optuit q̃ in reliquis casibus
esset cõmune triũ3 generũ ut sui positiui generib3
responderet. et ppter h̃ dicimus q̃ h̃ nomen plus
fuit omnis ge in constructione s; neutri tantũ de
clinacõe. q2 erat comparatiuum ad tria genera. vt
iste panis est plus illo. et h̃ farina est plus illa. et
h̃ frumentũ est plus illo. hac de causa contingit q̃
in illis casibus qui habent omne genus. Plus cõ
ponit̃ cum con. et d2 cõpluris ri cõplures. et non
in forma neutri. vnde nichil est cõplus. et h̃ ideo
q2 h̃ pposicio con importat collectionẽ3. et ob hoc
potuit conuenire cũ omni genẽ s; non cũ neutro.
q2 multitudo recipit collectionem simplicitas uero
non. Et nota q̃ licet bene dicat̃ hic est plus uini
q̃ ibi. non tamẽ bñ dicit̃ egeo plus uini q̃ tu. et si
obicias quemcũq; casũ3 regit ntũs regunt et om
nes eius obliqui. sicut dicit ps Dico q̃ regula psci
ani intelligit̃ de toto nt̃o. i. p̃ omnem sui termina
cõnem et omne genus. vnde si contingat q̃ aliqd
nomen neutri ge regat gtĩũ. et masculinũ et femi
ninũ suũ non regat eundem casum tunc illa regu
la non extenditur nisi in nt̃o acc̃o ut̃o. vt hic est
plus vinj. habeo plus vinj. et o multum vinj. et
sic male dicit̃. loquor de plure vinj ide3 dicimus
de hoc nomine aliquod et minus

Plusculus. a plus addita culus la lum. d2 plus
culus a ũ paũ plus. et cõponit̃ complusculus cõ
plusculũ. ¶ Plusculus cõplusculũ.

Pluteũ tei. d2 a plantis que ibi substruunt̃. i. tabulis ligneis. a quibus li
bri sustentant̃. et pluteũ d2 scriptoriũ3 sup quod
scribit̃. Item pluteũ3 d2 tabulatũ ul' cratis crudo
corio intexta que in opere faciendo hosti obiat̃ p̃
hug. pap̃ uo dicit. pluteus interior ps lecti. scrip
toriũ3. plutei sunt crates corio crudo intexte. que
in ope faciendo hostio iunguntur. sed magis est
p̃m usum neutri generis

Pluto tonis. deus inferni. Pluto grece latine dis ul' diues. q2 infernus
omnia recipit. ¶

Plutũ tu sup. vide in pluo is.

Pluuia. a pluo is. d2 h̃ pluuia uie quasi fluuia
q2 fluit. Nascit̃ enim de terra et maris alitu q̃ cũ3
altius eleuata fuerit. aut solis calore soluta. aut
ui uentorũ cõpressa. stillat ad terram. et est pluuia
lenta iugis aqua. vnde h̃ et h̃ pluuialis et hoc le
vt tempus pluuiale. vnde pluuialiter aduerbium.
et pluuiosus sa sum. vnde pluuiose aduerbium. Et
hec pluuiositas tatis p̃ hug. ¶ Hic nota q̃ causa
efficiens pluuie est frigidũ expulsum in nubem
a circũstante calido. et ideo frigido tempe non plu
it. s; pluuia post gelu est signũ resolucõnis aure
Est autem calidum istud in toto aere diffusũ3 et
non in una pte eius. et ideo vndiq; a se expellit
frigidum. qd in nubem ueniens cõprimit nubem
et ppter expulsionem cũ impetu dñdit aq̃ pluuie
s; uehementior est impetus in estate q̃ in hyeme
q2 tunc calidũ uehemencius expellit frigidum qd
resoluit nubem in aquam. Et ideo eciam post se
renũ3 tempus impetuosiores sunt nubes q̃ alio
tempe. et q2 in impetuosis pluuijs plus est de fri
giditate expulsa ab aere. frigiditas autem est q̃li
tas mortificatiua. Ideo uehementes pluuie ñ bñ
conueniunt plantis s; pocius pluuie suaues sine
uiolencia descendentes q2 in ill' ẽ plus de calido. et i
deo similes sunt rori. q2 aute3 pluuia fit de uapo
re multũ habente de terrestre. Ideo cũ suauis est
aliqñ cũ pluuia generant̃ plurima animalia aq̃ti
ca. sicut ranunculi et ũmes. et aliqñ pisces puuli.
Cuius causa est q2 calidũ3 qd est in nube cũ3 eua
porare incipit. secũ3 trahit humidũ3 subtile qd in
se habet aliquid d' subtili terreo bene commixto
et ideo est uiscosũm. cũ autem uiscosum reducit̃
ad aerem. incipit durescere. et constare. et uertere
se in pellem quãdã in quam continue pulsans ca
lidum efficit spiritũ. cui addit̃ anima sensibilis ũ
tute stellarũ. et tunc fit animal. Causa autẽ q̃ hec
animalia sunt aq̃tica est. q2 in tali pluuia uincit a
qua. signũ autem huius est q̃ aqua pluuie haus
ta et custodita generat ũmes. et cũ diu steterit et
subtile terreũ resederit. efficit̃ clarior q̃ fuit. et q2
tunc simplici aque similior est. ũmes nutrirẽ non
poterit. et ideo tunc ũmes moriunt̃ et resilent ad
fundum cũ subtili terreo qd fuerat aque pmixtũ
Itẽ scias q̃ cõmuniter ab aristotile et ab alijs tra
ditur q̃ materia pxima pluuie est nubes aquosa
frigido medij loci inspissata. vide in ros

Pluuialis le pnl' pducta in pluuia est.

Pluuicino nas ũbum excepte actionis. i. minu
tatim parumper pluere. et dicitur a pluuia.

Pluuiola le penl' correpta parua pluuia.

Pochotrophiũ3. pochos qd est paup cõponit̃
cũ3 trophos qd est conũsio. Et d2 h̃ pocho
trophium phij locus in quo pauperes et infirmi
pascunt̃. vnde h̃ et hec pochotrophita te. qui est
dñs ul' dña talis loci et pducit phi.

Poculum. a poto tas d2 h̃ poculũ li. q̃si potacu
lum. i. potus ul' uas cũ quo bibit̃. Et inde pocu
lo poculas. poculum dare. ppinare

Podagra. pes cõponit̃ cũ agros qd est tractus
ul' agros q̃ est ferũ agreste immite crudele. Et d2
h̃ podagra gre. quedam infirmitas pedũ a retrac
tione pedum. vel a fero dolore dicta. Nam omne
qd immite est abusiue agreste uocamus. vñ po
dager gra grum. et podagricus grica gricum. et p̃
usum accentus ponitur super penultimam

Poderis. a pos qd est pes d2 h̃ poderis. uestis
sacerdotalis linea corpori penitus astricta. et usq;
ad pedes descendens. vnd et dicit̃ camisia. et subu
cula d2. et d2 poderis quasi pedib3 herens. et cor
penl'. vnd quida3. Talarem tunicam poderem cen
sere memento. ¶

Podex dicis mas ge. i. culus quia fetet. et dicitur a pedor doris Iuuenal'. Sed
podice leui. ¶

Podio podias in podium vide.

Podium. a pauio pauis deriuat̃ h̃ podium dij
. i. baculus super quem innitimur cũ terram sepe
ferimus. vnd et podium d2 ubicũq; innitimur. et
inde podio as. qd cõponit̃ appodio as suppodio
as. omnia p innitj. et p̃ h̃ sunt neutra et absolu
ta. Ite3 pñt esse transitiua actiua. vt podio te. ap
podio illum. suppodio istũ. q̃i podiũ suppone illi
vl' podio sustentare. vl' podio facere inniti.

Poema. a poio deriuat̃ h̾ poema atis pnl̾ ꝓd. in nt̃o et cor̾ in genit̃o. et ē poema ꝓꝑe opus vni us licet generaliter ꝓ ope poete accipiat̃. et hinc poematicus ca cũ. ꝫ poesis est opus multoꝝ libꝝ

Poemaneus. a poema ¶ vide uersus in poesis et maneo nes poemaneus nea neũ cõponit̃. i. in

Poesis. a poio is d̾r h̾ poe ¶ poemate manẽs sis ipsa ars poetandi ul̾ figmentuꝫ. vl̾ poesis est materia tocius carminis in qua poeta u̾satur. vl̾ poesis est opus multoꝝ libroꝝ. ꝫ poema est ꝓꝑe opus vniusꝫ et ꝓd e. vnde in g̾cis d̾r. Arte poetria fungor dum fingo poema. Ipse poeta uocor sit

Poeta. a poio is d̾r h̾ poe ¶ ficcio dicta poesis ta. i. fictor et ꝓꝑe carminisꝫ alta u̾ba loquens. vñ h̾ poetissa se uxor poete. vl̾ que fingit. Eadeꝫ d̾r h̾ poetrida de. Et inde poetridusꝫ da dum. i. poeti cus. Item a poeta poeticus ca cuꝫ. et hec poetria trie ars poetica. vnde a poeta poetor taris carmi na et poemata facere. vl̾ cõponẽ more poete. Et p̃t dici u̾bum morale ul̾ imitatiuum. Et format̃ ab h̾ ablatiuo poeta a mutata in or. Et est g̾cuꝫ poeta. et ideo ex se facit u̾bum sicut et sophista. sicut dixi in tercia parte ubi egi de uerbis inp̃so

¶ sonalibus in fine

Poetissa in poeta est

Poetor poetaris in poeta vide

Poetria vide in poeta

Poetrida in poeta est.

Poio is iui ire itum. i. fingo fingis ul̾ facio

Pole grece dicit̃ uendere latine. et producit po

Polemos et polementũ. i. pungna siue bellum

Polenta. a polisꝫ ul̾ polen polinisꝫ d̾r h̾ polenta te genus leguminis ul̾ farina subtilis de fabis uel de tritico. uel ordeo. ul̾ quidam cibus inde factus dicit̃ polenta ꝫ hug̾. et cor̾ p̃mam polenta. vnde ꝑsius. Inuigilat siliquis et grandi pasta polenta . i. farina mixta aqua. In hijstorijs autem super iosue d̾r. polenta sunt grana costa et manibꝫ con fricata ad modum grani pilo tunsi. vñ d̾r polen ta quasi pilenta. Quidaꝫ tamen tradunt polentaꝫ esse pultes de purgatissima farina factas. et dictã polentã a polen qd̾ est purgatissima farina.

Polia lie. i. armentũ ul̾ grex et quelibet plura litasꝫ ul̾ collecc̃o equoꝝ ul̾ alioꝝ iumentoꝝ ul̾ ge neralit̾ bestiaꝝ. et d̾r polia a polis qd̾ ē pl̾alitas.

Poliandꝝ polio lis cõponit̃ cũ antꝝ. et d̾r poli andꝝ. i. cumulus terre ul̾ sepulcꝝ ul̾ cimiteriũ. Et d̾r sic quasi polituꝫ antꝝ q̾r ibi sepulcra mortuoꝝ poliunt̃. vl̾ poliandꝝ interp̃tat̃ multitudo uiroꝝ a polis qd̾ est pluralitas et andros qd̾ est uir. et ꝫ h̾ ꝓꝑe d̾r cimiteriũ ꝓpter multitudineꝫ hominũ

Polictor toris mas ge. cõpo ¶ ibi sepultorum nit̃ a polis qd̾ est pluralitas et lictor toris qd̾ est portitor cadaueꝝ. et ꝫ pap̃ polictores sunt huma tores ossiũ siue cadaueꝝ sepultoresꝫ dicitur eciam

Polidamas. amans p̃ticipiũ ul̾ ¶ polinctores amo cõponitur cũ polisꝫ qd̾ est plura. et fit h̾ po lidamasꝫ me ul̾ matis id est multicuba et multiga mus qui plures uxoresꝫ habet sicut fuit nero dic tus polidamas. Nam d̾r fuisse uir omniũ mulieꝝ et mulier omnium uirorum

Polidectes. polis qd̾ est pluralitas cõponit̃ cũ dectes qd̾ est continens. Et inde dictus est polidec tus ul̾ polidectes id est plura continens

Poliloquus. polis pluralitas cõponit̃ cũ loq̾r et dicitur poliloquus qua quum pnl̾ correpta. i. multiloquus uerbosus uaniloquus

Polimia. polis qd̾ est pluralitas cõponitur cuꝫ meon qd̾ est memoria. et inde una musaꝝ dicta est polimia id est plura recordans

Polimita. a polus li deriuat̃ polimitusꝫ ta tum textus ul̾ ornatus multis coloribus et rotundis ymaginibꝫ. et h̾ polimita te. quedaꝫ uestis sic dic ta ꝓpter multos colores et ymagines rotundas. q̾r polus a rotunditate dicit̃. vnde polimitarius ria riũ. i. uariatus. vnde in constructione taberna culi p̃cipitur. vt illa fiant ope polimitario. et hic polimitarius sculptor ul̾ pictor in tali ope uel q̾ opatur tales uestes. et ꝓd pnl̾. in aurora sup ge nesim. ꝙ polimita fuit oscula dando pedi. Quidã dicunt ꝙ cõponit̃ a polis qd̾ est pluralitasꝫ et mi tos liciũ. et pnl̾ cor̾. ꝫ polus p̃maꝫ ꝓd. polimita cor̾ sicut patuit. vnde magis uidet̃ ꝙ a polusꝫ deri uetur qd̾ p̃mam cor̾. usus habet ꝙ polimita pnl̾ ꝓd. pap̃ eciam dicit polimita uestisꝫ multi coloris a rotunditate d̾r qd̾ est polus. et concordat cum

Polio liui litũ lire poliens. i. schul ¶ hugucõne pere. ul̾ planare. nl̾ ornare. vnde h̾ politor toris. et hinc politorius ria riũ. Polio cõponit̃ depolio lis. i. ualde ul̾ deorsum polire. repolio lis. et est ac tiuũ cũ omnibꝫ suis cõpositis. et cor̾ po. vnd̾ eso pus. Omne genus pestis supat mens dissona uer bis. Consentesꝫ animuꝫ florida lingua polit. vide in

Polionos. a polis qd̾ est plu ¶ munio munis ralitas d̾r h̾ polionos. quedam herba quam lati ni herbam sanguinariã uocant q̾r missa in nares

Polios. a polisꝫ qd̾ est plu ¶ sanguinem uomet ralitas d̾r h̾ polios quedam herba que a latinis d̾r omnimorbia. q̾r multis morbis subueniat

Polipodion dicta est quedã herba cuius radix ē hirta et c̾nita ut ē polipusꝫ vñ a polipo pisce d̾r

Poliptoton est quedã figura de qua dixi in iiij parte in capitulo de scemate.

Polipus. polisꝫ qd̾ est ciuitasꝫ cõponit̃ cũ pusꝫ qd̾ est putredo. et d̾r h̾ polipusꝫ pi. i. fetor et maxime qui solet esse in ciuitate. ꝫ ponit̃ ꝓ quolibꝫ feto re sicut in ꝫmonibꝫ orac̃ ꝓ fetore nasi. vt ibi. ve luti balbinuꝫ polipus agne. et de licencia poetica ꝓd p̃ma. Item polipus ponit̃ ꝓ quodam pisce. qui multos habet pedes. vnde ouid̾ in iiij meta. vt ꝗ sub equoribus deprensum polipus hostem et tunc cõponit̃ a polis qd̾ est pluralitas et pes pedisꝫ ꝫ hug̾. et tunc ꝓd p̃maꝫ. vt patuit ꝑ ouid̾ ꝫ ꝓ fetore cor̾. vnde in g̾cisꝫ d̾r. Est polipus naris

¶ naris. osceddo d̾r oris. Polipus est piscis polipus fedacõ

Polis ꝓ ciuitate p̃mam cor̾. ꝫ ꝓ plu ralitate eam ꝓd. vñ u̾sus. vrbs est dicta polis di cunt̃ plurima polis. Polis ꝓ ciuitate cõponitur. h̾ tripolis. tetrapolis. penthapolis. hexapolis. ne apol̾. decapol̾. vndecapol̾. i. regio in se continens. vl̾ ciuitas sub se habens iij ul̾ iiij ul̾ v ul̾ vj ul̾ ix ul̾ x ul̾ xi ciuitates. Et a predictis d̃nduunt ad iectiua. scilicet tripolitanus na nũ. et h̾ tripolita nus ni. i. d̃ns ul̾ ep̃s illius ciuitatisꝫ ul̾ ꝓuincie. et similiter distingue ea que descendunt ab alijs.

Polisillabꝫ ba bum. pluriũ sillabaꝝ. et cõponit̃ a polis qd̾ est pluralitas et sillaba. et cor̾ li. vnd̾ in doctrinali. Que polisillaba sunt breuiesꝫ balista ꝗ demes. et in grecisꝫ Est plurale polis et ab h̾ po lisillaba dicas. et ponit̃ h̾ po breue cũ ꝓducatur

Polisintheton est quedaꝫ figura de qua dixi in quarta parte in capitulo de scemate

Polissenos. senosꝫ interp̃tat̃ sensus. et cõponitur

cū polis qđ est pluralitas. et dr polissenus a vm
.i. pluriū sensuū vł significacōnum. vt hoc ūbuꝫ
Polistoria. polis qđ est plu ¶ cano est polissenū
ralitas cōponit' cū historia et dr hec polistoria rie
.i. pluralitas historiaꝝ. vnđ et quidaꝫ liber queꝫ
solinus cōposuit ex multis historiis vł cōpilacō
nibus polistor dictus est. q̄si pluralitas historiaꝝ
Politicus. a polis qđ est ciuitas dr politicus ca
cū. i. ciuilis. vnđ hec politica ce. dr sciencia que trac
tat de gubernacōne ciuitatuꝫ. Et hinc politicus. li
ber ubi describitur uita urbana. Et politici dicun
tur qui ualent in politica. vł qui gubernant ciui
Polixenus. Polis qđ est ¶ tates. Et corripit ti.
pluralitas cōponit' cū xenos qđ est sensus. Et dr
polixenus a vm in eodem sensu. ſꝫ lr̄a corrupta ē
Pollen. a polleo hec pollin linis. et hec pollen nis
tenuis flos farine vł farina illa minuta que uolat
in molendino a mola. vnde pollineus nea neum
de polline factus vł ad pollinem ꝑtinens. et cor li
Polleo les lui luere. i. resplendere. florere. valē.
excellē. Polleo cōponit' equipolleo les. i. equiua
lere. Et ꝓpolleo les. Et est neutꝝ cū suis cōpositis
omnibꝫ. et caret sup. et facit preteritū in lui. et ꝓ
ducit ꝑmam posicōne. vnđ quidam. Arte sua me
dicus pollet cunctis uenerandus
Pollex. a polleo les dr hec pollex licis. i. grossior
digitus q2 inter ceteros polleat ūtute et potestate
Pollicens pnł cor in polliceor ē ¶ et corripit li
Polliceor. liceor cōponitur cū ꝓ uel post. et dr
polliceor ceris pollicitussum polliceri. i. ꝓmittere
vnde pollicitus ta tū. vnde ouidius de arte. Polli
citis diues quilibet esse pt. i. ꝓmissionibꝫ. ſꝫ pollice
mur sponte. ꝓmittimus rogati. Itē pollicemur scꝑ
tura ꝓmittimus uerbo. Vñ vltro polliceor ꝓmitto
sepe rogatus vñ hic et hec et hoc pollicens. i. ꝓmittens
Pollicitor taris. i. frequenter polliceri. Et est fre
quentatiuum de polliceor polliceris.
Pollicitus cita citum in polliceor est
Pollinctor. a pollingo gis dr hic polinctor toris
.i. sepultor mortuoꝝ quasi pollutoꝝ unctor. i. ca
daueꝝ curator. ezech xxxix. donec sepeliant eum
pollinctores. et hoc pollinctoriū. locus ubi cadauera
ponunt'. et pollinctus ta tū funeratus sepultus q̄i
pollutus vnctus. i. cadauer curatum
Pollinctorium in pollinctor est.
Pollineus nea neum in pollen exponitur
Pollingo gis xi ctū pollingere q̄si cadauera se
pelire vł accurarē. q̄si pollutos ungere. i. mortuos
curare. et cōponitur a polluo et unguo. vñ planc
tus sicut pollinctor dixit qui eum pollinxerat
Polliones. portitores mortuorum.
Polluceo. luceo cōponit' cum post. vł ꝓcul. uel
porro. et dr polluceo ces xi pollucere. i. dono pro
mitto. q2 promissis solemus polliceri et donis. vel
pollicere est offerre q2 post sacrificiuꝫ solent fieri
oblacōnes. vł oblacōnibꝫ lucemus. vnde hic et hec
pollucibilis et hoc le. i. facilis ad donandū vł ꝓmit
tenđ. et ut dic' ꝑs in ix li. a polluceo xi ctū exigit
racō in xi terminantis ꝑteritum sed auctoritas de
Pollucibilis in pollucō ē ¶ ficit. et producit lu
Polluo. luo luis cōponitur cū per uel porro. et
dicit' polluo is ui utū. i. deturpare inquinare. vnđ
pollutus ta tū. i. deturpatus. inquinatus. vnde hec
pollucō. deturpacō inquinacō. maculacō. que acci
dit aliqñ qñ quis corrumpit' in sompno. que pol
lucō ex diūsis causis accidē pt. ſꝫ q2 non ita de faci

li pt ꝑcipi ex qua causa contingat. Ideo tucius est
semꝑ abstinere a ꝑcepcōne eukaristie nisi necessi
tas incūbat. deberet autē abstinere ut dicunt usq3
ad xxiiij horas. q2 in tali spacio natura deordina
ta per corꝑalem immundiciam et mentis ebetaci
Pollucō onis in polluo is est ¶ onē reordinat'
Pollux lucis. quidam deus dr qui bonū omne
credebat' donare. et deriuat' a polluceo ces. et ꝓdu
cit pnł geniti. q2 habet u naturaliter longam an
Polosus sa sum. a polus poli ¶ te x in recto.
deriuatur. i. altus vł suꝑbus vł ornatus.
Polubꝝ. polio lis cōponitur cuꝫ labꝝ et dr hoc
polubrum polubri id est peluis
Polus. a polio lis dr hic polus li. Poli ꝓꝑe sunt
due stelle in capite axis. et dicunt' a poliendo. q2
plani et rotundi sunt. ¶ Et ponit' polus qñq3 pro
celo. q2 politū et sculptū est uariis stellis. Itē po
lus a rotunditate dr. vnde ꝓ rotunditate ponit'.
et cor po. vnde vindocinensis iure poli non iure
fori cōmunia constant supple omnia
Pomariū. a pomus mi dr hoc pomariū rij. locus
ubi poma reponunt' et reseruant'. et hoc pomariuꝫ
mollis et liquidus cibus vł pocius ex pomis fac
tus. et hec pomaria dea pomorum
Pomellum pomelli dimi. paruum pomum.
Pomeriū. a pomus dr hoc pomerium rij. et hoc po
metum ti ꝓ eodem. i. locus ubi pomi crescunt. vł
dicit' pomeriū q̄si post moeniū. vł q̄si post muri
um. q2 post moenia vł post muros positū q2 uir
gulta solent esse post muros
Pometū ti pnł ꝓđ in pomerium exponitur
Pomilio. a pomus mi dr pomo onis. vł pomi
lio onis. i. uenditor pomoꝝ vł pomoꝝ custos ge
cōmunis. Pomiliones eciaꝫ dicunt' aquaꝝ. vł lig
noꝝ. portitores q2 uili ꝑcio q̄i pomi conducebant'
Pomo onis cōmunis ge. in pomilio vide.
Pompa pe fe ge. i. laus. magnificencia. gł'a. ꝓ
cessio que solet esse victoribꝫ in triūpho uel obse
quiū funeris. et pompe dicunt' ludoꝝ ymagines
et dr a greco pompei. i. publice ostentari. Inđ pō
pa quasi publice ostensa. vł uictoria que precedit
pompam. q2 iturus ad certamen. ꝑmū est uotuꝫ
uictorie. vnde pomposus sa sum. i. suꝑbus. altus
magnificus. et cōꝑatur. vnde pompose sius sime
adūbium. et hec pompositas tis. Iteꝫ a pompa pō
paticus ca cum pnł cor. i. pomposus sa sum
Pompator toris in pompo pompas est
Pompeius pompei. quidam nobilis inter reli
quos q3 ꝑcellens romanos qui multociens pōpā
duxit. ſꝫ a cesare postremo uictus est ꝯm pap.
Pompo as aui deriuatur a pompa. et est pom
pare suꝑbire. gloriari. Et cōponitur depompo as
.i. uituꝑare. detestari. Idem et expompo as. Et a
pompo as. dr hic pompator toris qui aliquid suꝑ
be vel presumptuose agit.
Pomposus sa sum in pompa vide
Pompula le diminutiuum. parua pompa
Pompulentus a pompa et lentos qđ est plenū
cōponitur pompulentus ta tū. i. pompa plenus.
pomposus. et cōꝑatur cior simus. vnde hec pom
Pomulum pomuli di ¶ pulencia pompulencie
minutiuum paruum pomum
Pomū. ab opimo. i. a copie libertate dr pomus
mi arbor. vnde hoc pomū mi. i. fructus pomi arbo
ris. Et notandū q2 omnis fructus dr pomū ſꝫ ꝓꝑe
corticem mollem habens. licet specialit' poma di

Pondero.a pondus dr pondero Ccantur mala
ras.i.trutinare.uel ꝯ̃uare.Et co̅ponit̃ equipondẽ
ro ras.eque ponderare.et ꝑpondero ras.preualere
ꝑgrauare.excellere.ꝑ alijs ponderare.et cor̃ de

Pondo indeclinabile ge neu.ꝓ quodaz morbo
et ꝓ pondere.et deriuat̃ a pondus.vn̄ in uita be
ati nicolai habetur ꝙ auri pondo triū uirginum

Pondus.a pendeo des dr h̄ Cademit pudorem
pondus deris.onus ul' grauitas ul' qd̄ trutinatur
et mensurat̃.et dr a pendeo qr in statera libraruz
pendeat.hinc et pensum dr quasi ponsum.ꝫ abu
siue pondus vna libra ul' vnus as est.Et a pon
dus dr h̄ pondusculum li dimi.et ponderosus sa
sum.et co̅patur.vnde ponderose sius sime adūbi
um.et h̄ ponderositas tatis.Et sciaſ ꝙ sunt diu̇sa
nomina ponderꝫ scilicet trutina que et moneta dr
et statera.campana.examen.calcus.siliqua.cera
tim.obuluz.scrupulus.dragma.coclear.olche.cia
tus.ocitabulum.denarius.solidus.sextula.stater
quadrans.sichel uncia.libra.talentū.centenarium

Pondusculum li dimi.paruum pondus

Pone.i.retro ul' iuxta post tergū adūbiuz loci
vnde stacius achilleidos.pone natant delent ꝗ pe
dum uestigia cauda.Et acuit̃ ultima.ad differen
ciam de pone uerbo quod circumflectit primam.

Pono nis posui positū.i.statuere.locare.planta
re.Et inde positiuus ua uū.Pono co̅ponit̃ appo
no nis.co̅pono nis.circūpono nis.depono nis.d
orsum a sede ul' dignitate ponẽ.dispono nis.i.or
dinare dispensare.Et construit̃ cuz acc̄o et dt̄o in
eodem sensu.vt dispone domuj tue.qr morieris.
expono nis.extra ponere.explicare.exoluẽ.Inter
pono is inter aliqua ponẽ.Impono nis.Prepono
nis.i.prius ponere.ꝓpono ponis.ante ponere.vl'
enunciare.Oppono interponere obicere.Repono
nis.suppono nis.sepono nis.Pono et eius co̅posi
ta omnia sunt actiua preter impono ꝓ decipere.
qd̄ est neutꝝ.et omnia faciunt preteritū in sui et
sup̄ in situm pnl' cor̃.antiqui tamen dicebant po
suj in p̄terito.et in̄ sup̄ positū penl' ꝓd̄.Impono
tamen ꝓ decipere facit impositū.Item omnia qn̄
ꝗ patiunt̃ sincopam in supino.vt repostuz ꝓ re
positū.Item omnia in presenti ꝓd̄ hanc sillabaz
scilicet po.ꝫ in p̄terito eam cor̃.vn̄ orac̃ in p̄mo
epr.Surge et in humane seniū depone camene.

Pons.a pono nis dr h̄ pons tis.qr ad transme
andum ponatur Qr autem dr pons.q̃si omnium
pedes sustinens ethimoloia est

Pontellus li.illd̄ cui aliq̄d innitit̃.et dr a pons

Ponticulus li.dimi.ꝑuus pons

Ponticus ca cū in pontus vide.

Pontifex ficis.in pontifico cas est

Pontifico.pons co̅ponitur cū facio.et dr ponti
co cas.i.pontem ul' pontatuz facere.vnde h̄ et h̄
pontifex cis.i.ep̄s ul' sacerdos q̃si pontem ul' iter
alijs faciens.et h̄ pontificatus us eius dignitas.
ul' officiū.et h̄ et h̄ pontificalis et h̄ le.et pontifi
cor ris.pontificatuz regẽ ul' more pontificis se ha

Poncius interpretat̃ decli Cbere.et corripit fi.
nans consilium fugit utiꝗ consiliuz iudeoꝝ.accep
ta enim aq̄ lauit manus suas dicens.Innocens e
go suz a sanguine iusti huius.Et dr a pontus in
sula de qua oriundus fuit.Eo tempe ūo q̃ cristus
crucifixus ẽ ꝓuincie sirie p̄sidebat.vid̄ in pilatus

Ponto tas dr a pons et est pontare pontez fa
cere.ul' pontem ꝑparare.ul' colligare

Pontulus li in pontus vide

Pontus ponti.i.mare mas ge.et dr a ponte ꝑ
contrariū qr non possit pontari siue ibi pons fieri
vl' pocius q̃si ponctus.a puncto.ꝓpe enim punc
tus dr mare breue q̃si ad modū puncti.vnde hic
pontulus li dimi.et h̄ pontus ti quedam insula
qr sit in ponto.vnde ponticus ca cū.et h̄ pontica
pontice pro quadam gemma

Popa pe.i.pinguedo.ꝫ ponitur pro pingui

Popeanū.a popa qd̄ est pinguedo dr h̄ popea
num ni qd̄dam unguentuz ul' medicamentuz ad
ꝓuocanduz cutis candorem.et est crassum.vnde.
Iuuenalis.Parte tumet facies aut pinguia popea
na spirat.ꝫ hug̃.pap̄ eciam dicit popeana genus
unguenti ul' medicamenti

Popellus li dimi.ꝑuus populus.Parsius Ante
diem blando cuidam lactare popello.vl' h̄ popel
lus ꝑua populus.a populo arbore

Popina.a popa dr hec popina ne.i.coq̄na qr i
bi tractant̃ pinguia.Et ꝓd̄ pnl'.vn̄ Iuuenalis.ꝫ
cū ꝑuigiles placet instaurare popinas.vnde popi
narius ria riū.ad popinam ꝑtinens.et h̄ popina
nius rij coquus.et h̄ popinaria coqua.vide in ꝓpi
na.Item a popina h̄ et h̄ popino onis.coquus.
ul' leccator qui frequentat coquinam.vnde orac̃
Inbecillis iners si quid uis adde popino

Popino onis in popina exponitur

Popisma.a popa deriuat̃ h̄ popisma matis.et
est idem qd̄ popeanū vnd̄ est extrema ꝑs coitus
dum penis exit ul' semen qd̄ emittit̃ in coitu.et
hinc ponit̃ ꝓ ipso coitu.Iuuenalis.Prebebit ua
ti crebrum popisma roganti

Poples plitis mas ge.i.genu.ul' pocius curuatu
ra sub genu.et dr poples.qr post plicam.i.flexu
ram habet.et cor̃ pnl' genit̄i et est s finalis lr̄a

Popularis.a populus dr hic et h̄ popularis et
h̄ re.ad populū ꝑtinens ul' familiaris.et ꝫ hoc co̅
patur popularior simus.vn̄ populariter rius me
adūbiū.et h̄ popularitas tatis.Et formatur po
pularis ab hoc genit̄o populi i mutato in a lon
gam et addita ris.pap̄ magis ampliat significa
co̅nes huius nominis.dicens popularis sup̄bus.
inflatus.uentosus.arrogans.immemor.incertus

Populatus ta tum.in ꝓp̄lus vide Cambiciosus

Populeus lea leū in populus est.

Populona.a ꝓp̄lus ꝓ uulgo dr hec populona
ne.i.iuno qr credebat̃ tutari populū.et h̄ populo
nia nie.quedaz ciuitas fuit ab abundancia popu
loꝝ sic dicta.ul' qr populona.i.iuno ibi colebat̃.

Populor.a ꝓp̄lus deriuat̃ populor laris atus
sum lari.ꝓp̄lo repellere.ul' destruere.dissipare.Et
co̅ponit̃ depopulor aris ualde populari ul' destruẽ
et ẽ deponens cū omnibꝫ suis co̅positis populor
ꝫm hug̃ pap̄ uero dicit.Populari.uastari.preda

Populaco̅.i.deuastacio populi.Cri.diuulgare.
uastitas expugnaco̅.ruina grandis.solitudo.et dr
a populus vide eciam in populus

Populus.a polis qd̄ est ciuitas dr populus li.
Est enim populus humane multitudinis cetus iu
ris consensu et concordi co̅munione sociatus.vel
populus est collecco̅ tam nobilium q̃ꝫ ignobilium
eiusdem ciuitatis.ꝫ plebs est collectio tantū igno
bilium.Et dr a pluralitate qr plures sunt ignobi
les ꝙ nobiles.vl' a pleo ples.qr plebs replet.uul
gus est passim inhabitans multitudo.a uolendo.
qr quisꝗ facit qd̄ uult.Tribus tantū dicunt̃ curie

et congregacões distincte populoꝝ sic dicte. quia
in pͥncipio romani fuerunt a romulo dispertiti tri
farie. in senatores. milites. et plebem. que tamen
tribus multiplicate pristinū retinent nomen. et a
populus populosus sa sum. i. ppl'is plenus. Et cō
paratur. vnd̓ h̓ populositas tatis. i. populoꝝ abun
dancia. Itez a ppl'us populatus ta tū. populo ha
bitatus. plenus. Et cōparatur. vnde h̓ populacō o
nis. ppl'i abundancia ul' ꝓpetas qua aliqͦd d̓r po
pulatum. de h̓ vide eciam in populor. ¶ Item in
uenitur h̓ ppl'us li fe ge. ꝓ qͦdam arboē ul' trunc
co. et tunc ꝓducit pͥmaz. ß ꝓ uulgo cor̓. vn̄ ūsus
Populus est arbor populus est collectio gentis.
populus ꝓ arbore deriuat̃ a polis qd̓ est plurali
tas. qꝛ ex eius radice multitudo pullulat et nascit̃
Ouid̓. popule uiue precor que consita margine ri
pe. Et inde populeus lea leū. et populinus na nū
in eodem sensu. genes̓ xxx c. Tollens iacob uigas
populeas et h̓ populetū ti locus ubi ppl'i crescunt

Porca. a porus ri d̓r h̓ porca ce. terra illa que e
minet inter duos sulcos. ß qd̓ defossum est dicit̃
lira et idem sulcus. et d̓r sic. qꝛ cū porca fit terra
eleuat̃ et ita apitur et manifestat̃. hec et alio no
mine d̓r crebro bronis qꝛ aqua crebro p ipsam de
currat. vnd̓ h̓ porcula le dimi. et porco cas. i. por
cas facere. ul' porcas distinguere. et cōponitur im
porco cas in eodem sensu. ul' aquaz in agros du
cere Item porca porce. i. sus. vide in porcus

Porcistetū. a porcus et sto as cōponitur h̓ porci
stetum ti. locus ubi porci stant

Porcitor. a porca d̓r hic porcitor toris. qui por
cas facit. Et cōponitur h̓ imporcitor toris ꝓ eodez

Porco porcas in porca est

Porcula le dimi pua porca. vide in porcus

Porcus. a purus deriuat̃ h̓ porcus ci. cata anti
frasim. qꝛ minime sit purus. vnde et d̓r porcus qͣsi
puro carens. vl' porcus qͣsi spurcus et immundus
qꝛ iurgitat se ceno et luto immergit. vnd̓ et dicit̃
porcus qͣsi pus custos. et est ethi. vnde h̓ porculus
li et h̓ porcellus li et h̓ porca et porcula et porcel
la dimi. Item a porcus porcinus na nū. et h̓ porca
rius et h̓ porcaria. custos porcoꝝ

Porgo porgis in porrigo exponitur.

Porisma. a porus ri d̓r h̓ porisma atis. i. apcio
vnde et illuminacō sensus d̓r porisma. et eciam re
gule quas geometre supponunt ad aliquid osten
dendum dicunt̃ porismata. quia apient et illumi
nent mentem lcōris. Porisma eciam d̓r questus.

Pormeus. meo cōponitur cū por   uel lucrum
tus. et d̓r h̓ pormeus mei. portus ubi frequenter
meatur. ul' pormeus. i. nauita qui p uadū ul' por
tum portat homines ultra fluuiū. qͣsi portum me
ans. vnde et caron portitor animaruz ultra palu
dem infernalem dicitur pormeus.

Pormina id est fornicacio.

Porosus sa sum in porus est

Porphirio rionis. ul' porphirius rij ꝓ quo lxx
interp̄tes transtulerunt pelicanū. auis quedaz est
que in lege comedi ꝓhibebat̃. et ꝓd̓ pnl' geniti.

Porriginosus sa sum in porrigo est

Porrigo gis. rego cōponitur cum porro qd̓ est
longe. et d̓r porrigo rigis rexi rigere. qͣsi ꝓcul ex
tendere et regere. Porrigo cōponit̃ cū ex. et d̓r ex
porrigo gis. et cū ob. et d̓r. opporrigo. gis. i. extra
ul' iuxta porrigere. Porrigo eciam sincopat̃. et d̓r
porgo ꝓ porrigo. et cor̓ rij. et facit p̄teritū porrexi

Porrigo ginis. d̓r a porcus. et est porrigo penl'
ꝓd̓ infirmitas que solet porcis contingere. ul' d̓r
a porrigo gis qꝛ d̓ vno porrigit̃ ad aliū. et ponit̃
generaliter ꝓ morbo et uicō capitis cariem facien
te scilicet ꝓ scabie. vnde porriginosus sa sum por
rigine plenus. scabiosus

Porro aduerbium in porrum est

Porrum. a porrigo gis d̓r h̓ porrum ri. ß in pl'i
hij porri et h̓ porra. qꝛ in longum porrigit̃. vnde
h̓ porrulū li dimi. et porrosus sa suz. i. porris ple
nus. et h̓ porrariuz rij. locus ubi porri crescunt et
abundant. Et hec porrata te cibus de porris. et h̓
porrum quedam infirmitas in manibꝫ ul' in pedi
bus ad similitudinem porroꝝ. et porro adūbium
qꝛ enim porri plantant̃ consequenter scilicet vnū
post aliū. Ideo inde d̓r porro. i. consequenter adū
bium ordinis. Porro eciam d̓r certe. ul' ualde uel
longe ul' sed. Sed s̓m hoc non deriuat̃ s̓m hug̓.
Et scias. ꝙ porrum ꝓꝑe d̓r de maioribꝫ. porri uͦ
de minoribꝫ. et est etroditū genere. Sꝫ consueuit
queri an sit dicendū vnū porroꝝ ul' vnus porroꝝ
Dico ꝙ pticipiū debet respicere genus qd̓ ibi est
et sit dicendū vnus porroꝝ. sicut dixi in iij parte

Porta. a porto tas ¶ ubi egi de genere incerto
deriuat̃ h̓ porta te. qua exportat̃ et importat̃ a
liquid. et est ꝓꝑe urbiū et castroꝝ. vl' porta dicit̃
a portacōne aratri. et s̓ h̓ porta ꝓꝑe est tantū vr
bium. et est tractū a consuetudine antiquoꝝ sicut

Portella le di. pua porta   ¶ dixi in ianua

Portendo. a porro et tendo cōponitur portendo
dis di portentuz ul' portensum portendere. i. por
ro. i. longe tendere. ul' signaē. destinaē. longe post
ostendere. vn̄ portendens dentis ge omnis. Zach
iij. viri portendentes sunt glosa. i. positi in signū

Portensis sis mas ge. i. ianitor et ¶ futurorum

Portentuz. a portendo ¶ dicitur a porta porte.
dis d̓r h̓ portentū ti. i. monstꝝ. vn̄ portentuosus
sa sum. i. monstruosus. et cōparatur. Et notanduz
ꝙ portentū non est contra naturam natū. vt uar
ro dicit. Nam nichil cont̓ uoluntatez dei qui natu
ra est omniū reꝝ p̄t fieri. ß est portentū non con
tra naturam. ß contra qd̓ est natura. Portentum
monstꝝ ꝓdigiū ostentū differunt. Nam portentū
d̓r qꝛ aliquid post ostendit. ꝓdigium qꝛ porro di
cat. i. futura predicet. ul' portentū in terra. ꝓdigi
um in celo quasi ꝓcul a digito. ul' portentuz qd̓
porro futuꝝ signat. ꝓdigiū qd̓ deuastacōnem sig
nat. monstrum qd̓ statim monstrat id qd̓ appet.
Ostentū qd̓ aliqd̓ futuꝝ demonstrat. et h̓ ꝓꝑetas
est. ß abusione autoꝝ pleꝝꝙ corrumpit̃. Itez drā
est inter portentuz et portentuosum. qꝛ portenta
sunt que transfigurant̃ sicut fert̃ in libea mulier
pepisse serpentem. portentuosa uͦo leuem sumunt
mutacōnem. ut natus cū sex digitis. vide in mon

Porticulus. a porto tas h̓ por ¶ stro monstras
ticulus li. baculus puus ad portandū abilis. Et h̓
portusculus vel porticulus li. malleolus in naui
cū quo gubernator dat signum remigantibus in
vna ul' in gemina percussione

Porticus a porta te d̓r h̓ porticus cus cui cu. et
mutato v in i breuē et addita bus fit dtīs et ab
latiuus pl'is porticibus. i. domus illa que p̄est fo
ribus. et dicit̃ sic qꝛ ibi transitus sit. et non sit ibi
standum quasi porta. vl' porticus quasi apticus.
qꝛ sit aperta. et est feminini generis.

Porcio. a ps tis d̓r h̓ porcō onis. i. ps ul' pticō

Portitor. a porta te dr h portitor oris. i. ianitor
Item portitor. i. portator. et tunc dr a porto tas
Item a porto tas portatū tu. portito tas frequen
Porto tas taui tare ¶ ter portare. et corripit ti
tatū. cōponit̄ cū ad. et dr apporto tas. i. portare
ad. Item cū ab et mutato b in s dr asporto as. i.
portare ab. i. longe ul' aliorsum absentare. remo
uere. Item cōponitur cū circū. et dr circūporto as
Itē cū con. et dr cōporto as. i. sil' portaē. ul' suffer
re. Item cū de. et dr deporto tas. i. deorsum ul' de
vno loco ad aliū portare ul' spaciari. Item cū dis
et dr disporto tas. i. diuīsis modis ul' in diuīsas ꝑ
tes portare. et ponunt̄ ista duo ūba sepe ꝓ vitu
perare. Item cū ex. et dr exporto as. i. extra por
tare. Item cū in. et dr importo as. intro uel ualde
ul' contra portare Itē cū re. et dr reporto as. i. ite
rum ul' retro portare. Et cū sub. et dr supporto as
. i. subtus portare. ul' post ul' latenter sufferre ul'
sustentari. ul' auxiliari. Item cū trans. et dr trans
porto as. i. ultra portare. Porto as actiuuz est cū
omnibus suis compositis.

Portula portule dimi. parua porta

Portunus. a portus dr h portunus ni quidam
deus marinus qui portubus preest ꝯ fabulas. Et
portunus na nū. quietus. qꝛ portū habeat. et cō
patur. vn̄ h portunitas atis. et ꝑ cōposicōnez im

Portuosus. a portus ¶ portunus. et ꝓducit tu
dicit̄ portuosus sa sum portubꝫ plenus et abun
dans. et cōpatur. vnde portuose sius sime adūbi
um. et hec portuositas atis. et ꝑ cōposicōnem im
portuosus sa sum. et silr cōpatur. vnd h importu

Portus. a porto as dr hic portus ¶ ositas atis
. i. stacio nauiū tuta et continua. et sic a deportan
dis cōmercijs quem locū a baiulandis cōmercijs
baias vocabant antiqui. et est ꝓꝑe portus locus
ab accessu uentoꝝ remotus ubi naues hiemant. et
facit dtīs et abltīs ꝑlis in ubus. et formatur ab
abltō portu addita bus. Iudicū v c. et in portubꝫ
morabatur vide in stacio.

Portusculus in porticulus exponitur

Porus pori est minimuz et subtile foramen in
corpe ꝑ qd sudor emanat. vnde porosus sa sum.
poris plenus. et compatur. vnde porose sius sime
adūbiū. et h porositas atis ꝯ hug. pap uero dicit
pori meatus quidaz transitus. vl' uie in carne ul'
osse subtiliora foramina

Pos podis dn̄t gci inde nos dicimus pes pedis

Pos inuenit̄ ꝓ potis. vnde catho hoc bibe qd
possis si tu uis uiuere sanus. et cōponitur cū con
et dr cōpos. et cū in. et dr impos. et cū pre. et dr
ꝑpos. possuz autez non cōponit̄ a pos ſ a potis

Posco cis poposci poscitū poscē. i. petere. querē
Posco cōponit̄ deposco cis exposco cis. et ē plus
ꝗ poscere. qꝛ poscunt q̇ simpliciter petunt. expos
cunt qui desiderant. reposco cis. Posco et eius cō
posita omnia sunt actiua. et faciunt preterituz in
poposci geminatum. ut deposco depoposci. et sup
in poscitū. et format̄ a presenti mutacōne o in i
cor et addicōne tū. ut uult pris vt posco poscitū.
disco discituz. tamen predictoꝝ supina non sunt

Positiuus gradus dr eo ꝙ ¶ in frequenti usu
primus ponatur in cōpacōnis gradibꝫ ꝗsi funda
mentuz graduuz. ul' quasi depositiuus. qꝛ deponit
casuz. ut doctus tior simus. Et scias ꝙ quemcūqꝫ
casuz regit positiuū ꝑt regere eius cōpatiuū et su
ꝑlatiuū. Item ūbuz in ꝑma ꝑsona potest dici po
sitiuū. vnde dicit origines tractans illud iohannis
In pn̄cipio erat ūbum. Notandū ꝙ in h loco nō
tpis ſ substancie significacōz beatus euangelista in
sinuat ꝑ hanc uocem que est erat. Nam et positi
uū eius. i. suz vn̄ inequaliter flectitur duplicē con
tinet intellectū. aliqn̄ qdam substanciaz cuiuscūqꝫ
rei de qua ꝑdicatur absqꝫ ullo tꝑali motu signat
Ideo qꝫ substantiuū ūbum uocitat̄. aliqn̄ tempales
motus ꝯ alioꝝ uōꝝ analogiā declarat. Tale ē ergo
qd ait. In pn̄cipio erat ūbum. ac si diceret apte.
In patre existit filius.

Possessiuncula le diminutiuum ꝑua possessio.

Possessiuum nomen est qd cū genitō pn̄cipali
signat aliquid ex hijs que possident̄. de h tamen
dixi plenius in iij pte in tractatu de speciebꝫ no
minum in capitulo de possessiuis.

Possideo. a per ul' post et sedeo cōponitur pos
sideo des. possedi possessum. vn̄ h possessio onis
h possessor soris. et possessiuus siua siuum.

Possum ex potis nomine et sum es est cōponi
tur possum potes potuj posse potens. et facit ꝑ
teritū ꝑfectū subiunctiui potuerim. format̄ enim
a potuj i in e et addita rim. et cor potes ꝑmam
ſ potes cum descendit a poto tas ꝓd po. vnde q
dam. Egrotare potes nisi uinuz post pira potes.
futuꝝ autem indicatiui facit potero ris rit poteri
mus poteritis poterunt. ¶ Hic nota ꝙ possuz cō
ponit̄ ab h nomine potis et non ab h ntō pos.
et est racō qꝛ ntīs non potest uenire ad cōposicō
nem ūbi integre. et dico integre ꝓpter possuz qd
cōponitur ex h nomine potis et sum. nec est vo
catīs et h ideo. qꝛ cōposicōnes fiunt causa ꝑfecti
onis. at si ex ntō siue utō et ūbo ꝓduceret̄ vnuz
ūbum cōposituz. talis cōposicio de ꝑfecto faceret
imꝑfectuz. qꝛ ntīs cū ūbo ul' eciam utīs cū ūbo
generat ꝑfectum sensum. ſ omnis dictio simplex
siue cōposita in eo ꝙ dictio habet imꝑfectionez.
et sic talis cōposicio stare non posset sicut supra
dixi in iij pte in caplo de figura composita.

Post adūbiuz loci licet qn̄qꝫ ponat̄ in vi tpis
et cōpatur posterior postremus. post cōponitur
postꝙ. Itē postheri. i. hodie. Itē posttridie. i. post
tres dies. postpridie. i. hodie. Item et cuz quibus
dam alijs ꝯ hug. Et signat tria post. sciz tempus
vt post annū uenias ad me. Itē locū. vt iste latꝫ
post montem. Itē ordinem. vt post sapienciaz di
uicie querende sunt. Nam melius est philosopha
ri ꝗ ditari nisi forte indigenti. vn̄ ūsus. Hec tria
post portat que sunt tempus locus ordo. et ē post
pocius preposicō quando regit casum.

Postea. a post deriuat̄ postea adūbiū tēporis ul'
ordinis Et cōponitur posteaꝙ. et postealoci. i. post
illum locum ul' post illud tempus

Postela. post cōponit̄ cū telon qd est longum
et dicit̄ h postela le. corrigia que sub cauda equi
tenditur. sicut antela que ante tenditur. et dicit̄
postela ꝗsi post sellam. et ꝯ h ꝑt dici sic qdlibet
ornamentū equi ante ul' retro. ul' in antica ꝗ ante
portat̄ ul' retro. et ꝓducit pnl'. vide in antela

Posteriora. a posterior dicunt̄ posteriora scilicꝫ
podex qꝛ retro sunt et a uultu aūsa ne dum illa
purgamus inquinaremur aspectu.

Posteritas. a post deriuatur posterus ra rum se
quens. vnd h posteritas tatis. i. ꝓgenies. ul' ꝓpa
gacō filioꝝ in nepotes uel nepotū in ꝓnepotes.
Nam posteritas a nepote incipit ꝗsi postera etas

Posterula in postis exponitur.et corripit ru

Posterus.a post dr posterus ra rum.i.sequens
et coponit cu pre.et dr preposterus ra rum.i.trans
uersus non rectus non recto ordine dispositus.qr q
debet esse posterior factus est prior vn prepostero
ras.i.ordinem peruertere.ul' transuertere.qd debz
esse posterius facere primu.et corripit ste

Posthac quedam uocu irregularis aggregacio
videtur esse fungens loco vnius dictionis.i.post
vnde ad hebreos iiij c.Nunquam d hac loqueret
posthac die.ul' sit ibi hac sillabica adiectio.

Posthephtimemeris.a post et hephtimemeris co
ponit h posthephtimemeris qdam spes cesue q pd
silla naturalit' huis post hephtimeriz.i.in pn qnti
pedis sic p hephtimeriz in principio quarti.ut hic
Qd pax longa remiserat arma bona reparabat.

Posthumus.humus ul' humaco coponit cum
post.et dr posthumus ma mu et h posthumus
mi.et h posthuma.i.qui ul' que nascitur post hu
macōnez patris.i.post obituz Iste a defuncto no
men accepit.sic lex uoluit.et cor pnl'.vnde quida
Posthumus est natus post exequias genitoris.
et uirgilius in sexto.Tu posthuma proles

Postica.a post dr h postica ce latens ingressus
a pte posteriori.et h posticu ci idem.et pd pnl'.
Oracius Atria seruantem postico falle clientez.et
h posticu ci p eodem.vnde in daniele xiij c.Ir
ruerunt famuli per posticiuz ul' p posticu s aliaz
litteram.Item a post dr posticus ca cu.i.ulterior
ul' a posteriori factus.vnde parsius.Occipiti.ceco
postice occurrite sanne.

Posticium cij vide in postica et in ianua

Posticulus posticuli diminutiu.paruus postis.

Posticu postici in ianua vide.et in postica

Postis.a post dr h postis huius postis.i.latens
ingressus a pte posteriori.et dicunt postes eo q
post hostiu stent.et a postis deriuat h posticulus
et h postellus et h posterula e.omnia diminutiua

Postliminium nij.exponitur in liminium

Postpridie altera die post terciam diem s pap
ul' s hug postpridie.i.hodie.et coponitur a post

Postremus.post copatur posterior ⁋ et pridie
postremus.sed postremus de multis.posterior de
duobz dr.vnde postreme posterius.ul' posthume.
et h postremitas tatis.et postremus qnq accipit
in ui positiui.et copatur mior simus.vn postre
me us sime adubiu.et postremo.ad ultimu adu
bium temporis uel ordinis.et pducit stre

Postridie.i.post tres dies.a post et tris et die

Postulo as laui deriuat a pos ⁋ et producit e
co cis.et est idez postulo qd posco.et hinc h pos
tulator.i.rogator.et inde or in rix h postulatrix
tricis.et postulan.i.rogantez.et postulaticius cia
cium.qui frequenter postulat ul' postulatur.Pos
tulo coponitur depostulo las perpostulo las ex
postulo las.repostulo las.Et est actiu cum omni
bus suis compositis.et corripit stu

Potator potatoris in poto potas est

Potatricula cule in poto potas est

Potens.a possum dr h et h et h potens tentis
pticipium et nomen.et tunc copatur cior simus
vnde potenter cius me adubiu.et h potencia cie
vide in potestas.Potens coponitur impotens.i.
non potens.et cunctipotens omnipotens.vnd h
omnipotencia.cunctipotencia.impotencia

Potentatus.a potens dr h potentatus tus tuj
.i.potencia uel potestas dnatoris opus preualidu

Potestas.a possum dicit h ptas tatis.i.qd qs
pt.et ille qui pt et id p qd quis pt.vnd potesta
tiuus a vm.i.potens ul' qui uidetur dignus ptate
s hug.pap uero dicit ptas q pateat illi qdquid
uelit.Ptas ab eo qd est posse nomen accepit.Et
ut dr in grcis Si recte dicas solet esse potencia sani
Dic qz potestatez digni da posse cui uis.Et scias
q sicut substantiuu recipit adiectm.ut bonus ho
ita h ubu sum.ut sum bonus et sumus boni.ita
q nullum aliud substantiuu est ibi necessarium
et h in prima et in secunda psona sed non in ter
cia.vnde pt dici ego potestas sum bonus.ita q
adiectm respiciat ubuz tantu racōne suppositi con
signati.Sed in tercia psona male dr.potestas est
bonus.qr ubum tercie psone non habet in se sup
positu finitu.Potestates eciaz ut dicit gg uocan
tur hij angeli qui h potencius ceteris in suo or
dine perceperunt ut eoz dicōni uirtutes aduse sub
iecte sunt quoz potestate refrenant ne corda ho
minu temptare preualeant quantum uolunt

Potio h potaco ul' h potio onis p sincopam dr
et est potio idez qd potaco ul' confectio ex vino
et herbis ul' medicina.qr potat.et dr a poto tas
taui tatu.et a potio dr potiono nas ul' potionor
potionaris.i.potionem dare.

Potiono potionas in potio est

Potior poteris dr a potis nomine.et est potiri.
frui.uti.et construitur cu genito.accusato ablto.
ut potior illius rei ul' illam rem ul' illa re.Et in
uenitur s antiquos s terciam et quartaz coniuga
cōnem potior potiris ul' poteris.sed in infinitiuo
semp s quartam inuenit potiri sup in itu potitu
desinit pnl' pd.Inde potitus ta tu sicut dicit pris
apud modernos tamen est tantuz quarte coniuga
cōnis.Item potior est copatiuu de potis s uoce.
qr significaco mutat vide in potis pote

Potis ge comunis et h pote.i.possibil' ul' po
tens.Et copatur potior simus.s h copacio e tan
tu s uocem.qr significaco mutat.Potior enim et
potissimus.i.melior et optimus.vnd potiter po
cius et potissime adubiu.et potissime qnq pom
tur p maxime ul' pcipue s hug.pap uero dicit.
Potior melior.supior.altior ualentior

Potissimus ma mum in potis vide.

Potisso.a poto tas dr potisso as aui are.i.fre
quenter et paz bibere.et in eodem sensu dicebat
antiquitus pitisso pitissas.

Poto as aui are.i.potu dare.vnde ps.Potaue
runt me aceto.et potare.i.bibere.Et nota q sup
cius sincopat et dr potu tu.et sepius inueniunt
sincopata q integra.vnde et ubalia et pticipialia
ab eis formata magis inueniunt sincopata q in
tegra.vn h potator ul' potor.et hinc potatorius
ria riu.ul' potorius ria riu.et hec potatrix ul' po
trix.vn h potatcula le.ul' potcula dimi.et pota
tus ta tum.potus ta tum.et h potatus tus ul' h
potus tus tui.actus ul' passio potandi.ul' qd in
tra calice dat.Ite a poto tas potito tas frequen
tatiuuz.Poto coponitur copoto tas.i.sil' potare.
epoto as.i.ualde ul' ex toto potae.repoto as ite
rum potae ul' retro.Poto p dare potu cu onibz
suis copositis est actm.s p bibere est neutruz.et
pd po.vnde ouid.Euomit epotas dira cariboisa
quas.Et ut dicunt quidam.Bibere est natue po
⁋ tare uero luxurie

Potomiu mij.est nauigiuz

fluuiale tardum et graue qđ non nisi remigio ꝓ
gredi p̄t. hinc eciam traiectus dicit᷑ extentus est ¶ enim latus

Potor potoris in poto potas est

Potuerint est p̄teriti perfecti t̄pis et modi sub
iūctiui de possuȝ potes vl' p̄t esse futuꝝ subiuncti
ui cuȝ potuero ris rit rimus ritis rint. de h̄ vide in

Potus ta tū vl' h̄ potus tus. ¶ possum potes.
vide in poto tas ƀ hug. Et pap̄ eciaȝ dicit potus
ꝓ potatus ꝑ sincopam participiuȝ potus ta tū h̄

Pragma matis ge neu ¶ potus potus nomen
tri. i. causa. vn̄ pragmaticus a ū. i. causatiuus
vl' causidicus ƀ hug. pap̄ eciaȝ dicit pragma grece
latine causa dr̄. vn̄ et pragmatica dicunt᷑ negocia
et actoꝝ. cāꝝ. et negocioꝝ. pragmaticus nominat᷑

Prandeo. a prandiū dr̄ prandeo des prandi. uel
pransus sum prandere. i. prandiū sumere in tercia
hora comedē. Et cōponit᷑ cōprandeo des di et est
neutꝝ cū ōnibȝ suis cōpositis et facit p̄teritum in
di. facit eciam pransus. et sup̄ in sum. ƀm hug. et
ut dicit pap̄. p̄ndeo est neutꝝ. nisi in tercia ꝑsona
prandet᷑. vnde ꝑs Prandet᷑ olus vide in pransus.

Prandeum dei. quedam zona a prandium dicit᷑

Prandi est preteritum de prandeo prandes

Prandiū. a paro ras deriuat᷑ h̄ patus tus tui et
hinc h̄ prandiū dij. q̄si patū ab appatu edendi. qr
plura in mane pant᷑ q̄ꝫ in sero ad comedendū. Et
olim ꝓpe dicebant᷑ prandia ōnium militū cibus
ante pungnam quasi cito patū. ȝ nunc dr̄ comes
tio in tercia. vnde hoc prandiolum li diminutiuū

Pransito tas. vide in pranso sas. et corripit si

Pranso sas est frequentatiuū de prandeo des. a
quo pransito tas. aliud frequentatiuum

Pransorium. a prandeo des dicit᷑ hoc pransoriū
pransorij. domus ubi prandetur

Pransus sa sum. accipit᷑ actiue. i. qui prandet et
tunc descendit a prandeo des di vl' pransus. Itē ac
cipitur passiue pransus. i. comestus consumptus
et tunc d̄ndit a passiuo istius ûbi qđ inuenit᷑ in
tercia ꝑsona scilicet prandet᷑ prandebat᷑ pransum
est vl' fuit. Similiter intellige de ōnibȝ ûbis neu
tris que habent passiuū in tercia ꝑsona. scilicet q̄ꝫ
coꝝ participia p̄teriti temporis pn̄t accipi actiue
et passiue. Cū autē accipiunt᷑ actiue sunt ꝑticipia
neutroꝝ. cū uero passiue sunt ꝑticipia passiuoꝝ.
Pransus cōponit᷑ impransus non comestus vl' nō
pransus qui scilicet non comedit vl' non prandit.
Quidaȝ tamen dicunt q̄ꝫ huiusmodi participia in
p̄ma et secunda persona signant actōnem in ter
cia autem signant actōnem et passionem. vide in

Prasis prasin grece dr̄ ¶ iuratus iurata iuratum
viride latine. vnde prasis dr̄ creta viridis

Prasius. a prasin dr̄ prasius sia siū. i. viridis. et
hic prasius. quidam lapis uiridis.

Pratellum pratelli diminutiuum ꝑuum pratū

Pratensis in pratum vide

Pratū. a patus a ū dr̄ h̄ p̄tū ti. q̄i patū qr ꝑuū
exigit laborem culture. vn̄ h̄ pratellū et pratulū
dimi. et h̄ et h̄ pratensis et h̄ se. et h̄ pratū qđdā
castruȝ. qr herba pratensi abundat vl' qr in prato
fuerat constructum. vnde h̄ et h̄ pratensis et h̄ se

Prauicors prauicordis in prauus exponitur

Prauus ua uū. i. malus et peruûsus. sed malus
naturaliter. ȝ prauus exercicio et usu. et cōꝑatur
vnde praue uius me adûbiuȝ. et h̄ prauitas tatis
et prauo uas prauū facere. et cōponitur deprauo
uas. ualde prauare. et est actiuuȝ cū omnibȝ suis
cōpositis. et ꝓđ hanc sillabam pra. vnde quidam
Opto placere bonis prauis odiosus haberi. Quis
nisi sit prauus nemo placere p̄t. Prauus cōponit᷑
cū cor cordis. et dr̄ h̄ et h̄ et h̄ prauicors dis ge ō
nis. sicut vnicors concors secors et similia. et dicit᷑
prauicors. vir prauus corde vl' praui cordis eccl'.
iij c. Prauicors in illis scandalisabit᷑. vl' ƀ aliaȝ lit
teram prauicordis. et corripit ui prauicors

Preambulus. a p̄ambulo las dr̄ p̄ambulus la
lū. i. ante ambulans qđ eciā substantiue p̄t poni

Prebenda. a p̄beo bes dr̄ h̄ prebenda de. vnđ p̄
bendarius ria riū. qđ ꝑtinet ad prebendam. et h̄
prebendarius qui prebendam dat vl' pocius qui ¶ accipit.

Prebendicula dimi parua prebenda.

Prebendula le dimi. parua prebenda

Prebeo. a pre et habeo cōponitur prebeo p̄bes
prebui prebitum id est dare.

Precabundus in precor est

Precapio. ex pre et capio componit᷑ precapio.
pis. i. antecapio in quo sensu inuenit᷑ et p̄cipio is

Precarius. a p̄ce dr̄ p̄carius ria riū. i. precabilis
vl' precariū. qđ p̄ce optinet᷑ quasi precadiū qr pre
ce auditur. et videt᷑ pocius esse ethi q̄ꝫ cōposicio
vnde precarie adûbiū. i. precabiliter vl' ꝑ preces.
et ꝓ eo sepe inuenit᷑ p̄cario. vnde terencius in eu
nuco. Iam vl' precario fac tradas. ƀ hug. pap̄ ue
ro dicit. p̄carium est cū p̄ce creditor rogatur et ꝑ
mittit debitorem in possessionem fundi sibi obli
gati demorari et fructus capere dictum quasi pre ¶ cadium qr prece auditur.

Precator. a precor
caris. dr̄ h̄ precator toris et or in rix dr̄ h̄ preca
trix tricis. vnde aug. Adhibe precatores. i. rogato
res. et producit penl' tam in ntō q̄ꝫ in genitiuo

Precarius ria rium. in precor aris uide.

Precaueo ues precaui. i. ante vl' p̄ alijs cauere.
ûbum actiuū. a pre et caueo ues cōponit᷑. et cor
ca. genes vij. precauens in futuꝝ. vide in caueo es

Precedo dis cessi cessum. i. ante ire ex pre et ce
do dis cessi. Et scias q̄ꝫ quis dr̄ aliquem precedere
quatuor modis. scilicet eternitate. ut deus omnia
Item tempe. ut flos fructū. Itē electione. vt fruc
tus p̄cedit florem. Itē origine. vt sonus precedit
cantum. vnde dicit aug in li xij confessionum q̄ꝫ
Cum uero dicit informe deinde formatuȝ non est
absurdum si modo est ydoneus intelligere qđ p̄ce
dat. eternitate sicut deus omnia et in omnibus tē
pore sicut flos fructum. electione sicut fructus flo
rem. origine. sicut sonus cantū. qr non cantus for
matur ut sonus sit. ȝ sonus format᷑ ut sit cantus
est enim cantus formatus sonus.

Precello lis preculi vl' precellui p̄culsum vl' p̄
celsum precellere. i. superare. et componitur ex p̄

Precendo. a pre et candeo des cō ¶ et cello lis.
ponitur precendo dis. i. ante uel ualde accendere.

Precento. a p̄cino nis ¶ vide in candeo candes
h̄ precentor toris. qui in ecclesia uocē p̄mittit in
cantu. scȝ p̄ncipalis cantor. Et debet scribi ꝑ c. et
non per I. qr formatur a precentu supino. u mu ¶ tato in or

Precentus. a precentor dr̄ h̄ p̄cen
tus tus tui. i. dignitas precentoris vl' precantus.

Preceps. caput cōponit᷑ cū pre. et dr̄ p̄ceps pre
cipitis omnis genis. qui cadit capite inclinato et
corꝑe sequente. et cor̄ pn̄l' geniū. Preceps eciam
dicit᷑ homo ōnia sine modo et cū ꝑiculo faciens.
et facit genitiuus pluralis precipitum.

Preceptor. a p̄cipio pis dr̄ h̄ p̄ceptor toris. Et

hic preceptus preceptus preceptui. et h̓ precepto
Preceptū. a p̄cipio pis deri. Prius a ū. qḋ p̄cipit
uat̄ h̓ p̄ceptū ti. et ꝑ pap̄ p̄cepta sunt q̄ aut quid
faciendū sit aut non faciendū docent. Et scias ꝙ
p̄cepta decalogi sunt decem que in hijs u̇sibꝫ con
tinent̄. Idola sperne, dei nō sit tibi nomen inane.
Sabbata sanctifices, habeas in honore parentes. Nō
occisor eris, mechus, fur, testis iniquus. Non alij
nuptam, nec rem cupias alienam. Numerus istoꝝ
p̄ceptoꝝ sic accipi p̄t. p̓ma tria p̄cepta que scrip
ta fuerūt in p̓ma tabula lapidea ordinant nos ad
deū. Ordinat̄ autē homo ad deū tripliciter. Vno
modo ꝑ meditacōnem cordis ut d̓r in p̄s. vacate
et uidete q̓ ego sum deus. et ad h̓ dirigit tercium
p̄ceptum scilicet sanctificacō sabbati quo aliqḋ tē
pus deputatur ad uacandū diuinis cessando ab
ōnibꝫ que h̓ ocium ꝑturbare possunt. Alio modo
ꝑ reuerenciam oris qḋ fit dū laudat̄ et nomen
eius cū reuerencia tenet̄. Et q̓ p̓mo occurrit irre
uerenciā diuini nominis uitare ꝙ laudes debitas
deo reddē. Ideo in secundo p̄cepto ponit̄ nō assu
mes nomen dei tui in uanū. Tercio ut in ope ꝑui
cium debitū exhibeat̄ qḋ latria d̓r. ad cuius actū
p̓mum p̄ceptum ordinatur similiter ꝑ ꝓhibicōꝫ
contrarij. ¶ Ad ꝓximū autē hō dupliter ordina
tur. vno mō ut beneficiū ei impendatur. Luce vj
Quid uultis ut faciant uobis homines et uos ea
dem facite eis qḋ maxime parentibꝫ faciendū est
vn̄ in p̓mo p̄cepto secunde tabule honor parentū
p̄cipitur in quo intelligit̄ omne beneficium ꝓxi
mo exhibendū. honor autem iste non solum at
tendit̄ in reuerencia sed in administracōne eoꝝ q̄
sunt corpi necessaria. sicut dixi in honoro as. Ali
o modo ut ꝓximo nocumentū non inferat̄. ꝑ il
lud thobie iiij. Quod ab alio oderis tibi fieri vid̓
ne alteri tu aliqn̄ feceris. et ad h̓ ꝑtinent sex pre
cepta que sequuntur que sic ordinant̄. Nocumen
tū namq̧ tripliciter p̄t ꝓximo inferri. p̓mo q̄tū
ad cor. et sic duo p̄cepta ultima scilicet non desid̓
rabis uxorem ꝓximi. et non concupisces domū
ꝓximi tui ꝛc̄ Et ꝓhibetur h̓ uoluntas iniuriandi
illa uoluntate que est cupiditas que ē radix om
nium maloꝝ. Et p̓mo ꝓhibetur cupiditas aliene
rei que est coniuncta quasi idem corpus secum vt
uxor. Secundo uoluntas aliene rei que est non ea
dem caro cū homine ſ; extra eū. cū d̓r non domū
non agrum q̄tum ad res immobiles. non seruū
non ancillam. non bouem ꝛc̄ q̄tum ad res mobi
les. Item nocumentū p̄t inferri ꝓximo ore ul' u̓
bo Et h̓ ꝓhibetur q̓nto p̄cepto. Non loqueris cō
tra ꝓximū tuū falsum testimoniū. timore. ranco
re. amore. munē. Et in h̓ precepto ꝓhibentur. de
tractio. obiurgatio. et omnia huiusmodi. Itē ter
cio inferri p̄t nocumentū in ope. et hoc tripliciter
In se uel in ꝓp̓am ꝑsonam Et h̓ ꝓhibetur cū d̓r
Non occides. Vel in suos. Et hoc ꝓhibetur Non
mechaberis Magnū enim nocumentū reputat si
bi uir. qn̄ quis accedit ad uxorem suam. q̓ non
bene cū socijs regna uenusq̧ manent Vel in sua
Et h̓ ꝓhibetur cū d̓r. non furaberis. i. rem alie
nam non usurpabis. usura. rapina. furto. fraude.
uiolencia. ¶ Et scias ꝙ pccā que cōmittuntur in
ꝓximo sunt pensanda ꝑ se. ſm nocumenta que
ꝓximo inferuntur. q̓ ex hoc hn̄t racōnem culpe
Tanto autem est maius nocumentū. q̄to maius
bonū demitur. Cū autē sit triplex bonū hominis
scilꝫ bonū anime. et bonū corpis. et bonū extioꝝ
reꝝ. Bonū anime qḋ est maximum. non p̄t alicui
ab alio tolli nisi occasionaliter. puta ꝑ malam ꝑ
suasionē. que necessitatē non infert. Sꝫ alia duo
bona. scilꝫ corpis et extioꝝ. p̄nt ab alio uiolenter
auferri. ſ; q̓ bonū corpis p̄minet bono exterioꝝ
reꝝ semꝑ g̓uiora sunt pccā quibus infertur nocu
mentū corpi. q̄ ea quibus infertur nocumentū
extioribus rebus Vnḋ inter cetera pccā que sunt
in ꝓximo. homicidium g̓uius ē. ꝑ quod tollitur
ꝓximi uita iam actu exn̄s. Consequenter autem
adulteriū qḋ est contra debitū ordinem generacō
nis humane ꝑ quam est introitus ad uitam. Con
sequenter autē sunt exteriora bona inter que fa
ma p̄eminet diuicijs. eo ꝙ ꝓpinquior est spiritu
alibꝫ bonis. vnde d̓r ꝓūbioꝝ xxj. Melius est no
men bonū q̄ diuicie multe. et ideo detractio ꝑ su
um genus est maius peccatū q̄ furtū. minus ta
men q̄ homicidiū ul' adulteriū. ¶ Sed p̄t queri.
an fuit necessariū legem scriptā et maxime ista
decem precepta tradi. Ad h̓ dico ꝙ necessariū fu
it ea que naturalis racio dictat que dicunt̄ ad le
gem natuē ꝑtinē ꝓp̓lo in preceptū dari. ꝓpter q̄tu
or rōnes. p̓mo q̓ ꝑ contrariam consuetudinem q̄
multi in peccatū p̄cipitabant̄ iam apud multos
rō natural' in qua scripta erant obtenebrata erat
Secundo q̓ et si in aliquibus uigebat racō. tamen
amor boni in eis deficiebat. vnde ꝑ quandā coac
tionē legis obligatorie ad bonū inducendi erant
Tercio ut ad opa uirtutis non solū natura inclina
ret ſ; eciam reuerencia diuini imperij. Quarto ut
magis memorie tenerentur et frequencius in cogi
tacōne uersarent̄. Et si dicas scriptura vidẽt̄ esse
inuenta ad succurrend̓ labilitati memorie. ſ; alia
p̄cepta legis que non sunt ita scripta in corde ho
minis sicut iudicialia et cerimonialia facilius po
terant obliuioni tradi ergo ea magis debuerunt
in tabulis lapideis scribi. dico p̄cepta iudicialia.
et cerimonialia erant mutabilia ꝑ diūsos status
et condicōnes hominū. ſ; p̄cepta legis nature im
mobiliter ꝑmāsura erant in cuius signū in tabul'
lapideis deus ea scribi uoluit. ¶ Hic nota ꝙ aug̓
in libro de doctrina xp̄iana dicit totam magnitu
dinem et amplitudinem diuinoꝝ eloquioꝝ possi
det caritas qua deū ꝓximū q̧ diligimus que radix
est omniū bonoꝝ. Si ergo non uacat omnes pa
ginas ꝑscrutari omnia inuolucra ſmonū euoluē
tene caritatem ubi pendent omnia. q̓ ꝑfectio est
et finis omniū. Itē aug̓ de laude diuinaꝝ scriptu
raꝝ. ille tenet et qḋ latet et qḋ patet in diuinis co
dicibus qui caritatē ſuat in moribꝫ. q̓ mth̓ xxij.
In hijs duobus mandatis scilꝫ in dilectione dei et
ꝓximi tota lex pendet et ꝓphete. Fulgencius eci
am dicit in ſmone stephi. Caritas omniū fons ē
et origo bonoꝝ munimen eg̓gium uia que ducit
ad celum. in qua qui ambulat nec errare poterit
nec timere. Ipa dirigit. ipa ꝓtegit. ipa ꝑducit. vi
de in curiosus Et si dicas si diuina eloquia omnia
in caritate continent̄. videt̄ ergo ꝙ ꝓlixitas sacre
scripture sit supflua. Respondeo ꝙ continent̄ om
nia diuina eloquia in p̄cepto caritatis sicut in ra
dice. ſ; oportuit ꝑ ramos distingui. Et scias ꝙ cō
suetudo non p̄t tollere ius naturale siue diuinum
. i. precepta predicta. sicut dixi in consuetudo
Preceptus in preceptor est
Preces. a p̄cor caris d̓r h̓ prex p̄cis. hec p̄ces. ſ;

ntūs singularis non est in usu. et corripit p̄ vis in
Precidaneus a ū. i. raptus ad p̄ciden ¶ achilles
dum. Et dicitur a precado precidis
Precido dis p̄ssi p̄cisum p̄cidere. i. ante cedē. Et
cōponitur a pre et cedo dis cecidi. et pō ci ubiq3
Itē p̄cido dis p̄cidi p̄cidē sup̄ caret. i. ante cadere
ul' in anteriorem p̄tem. et cor ci ubiq3. et tunc cō
ponitur a pre et cado cadis cecidi.
Precniū. p̄dictio alicuius rei ul' laus añcedens
Precino nis p̄cinui p̄centum. i. ualde canere ul'
ante. et cor ci. et cōponitur a pre et cano canis
Precior. a p̄cium d̄r precior aris deponens. i.
estimaē. Et cōponitur apprecior aris. dep̄cior aris
Et est p̄cior deponens cum suis compositis. Anti
qui tamen dicebant precio precias in actiuo genē
Preciosus. a preciū deriuaē p̄ciosus a ū multū
preciū ualens. vnde preciosi lapides dicti sunt q̄z
care ualent siue ut a uilibus discerni possunt siue
q̄z rari sunt. omne enim qd̄ raꝝ est magnū et pre
ciosum uocaē sicut in primo reguꝫ d̄r p̄mo domi
ni erat p̄ciosus. i. rarus. Preciosus cōpatur sior si
mus. vn̄ p̄ciose sius sime aduūbiuꝫ. et h̄ p̄ciositas
Precipiciū precipicij. prerupta fossa ul' rupes. et
Precipio. a pre et capio pis ¶ dicitur a preceps
cōponitur p̄cipio p̄cipis cepi ceptū. i. preceptū da
re. Item inuenit precapio pis similiter ex pre et
capio. et retinet a et est precapere ante capere. In
quo sensu inuenit et p̄cipio pis. et cor ci ul' ca
Precipito tas taui tare ūbum actiuuꝫ. i. precipi
tem aliquem abruē. et d̄r a preceps tis. et cor pi
Precipuus. maximus. p̄mus. singularis. senior.
s̄m pap̄. Inde precipue aduerbium
Precisio. a precisus si addita o fit h̄ p̄cisio onis
quasi antecessio. Item precisio est quidam color
vide in quarta p̄te in tractatu de coloribꝫ retho.
Precium. a prex precis d̄r h̄ precium cij q̄z cum
p̄ce solet dari. ul' p̄ciuꝫ cōponitur a pre et do das
ul' uicis quasi p̄datū ul' quasi preuicium. q̄z prius
datur ut ꝓ eius uice qd̄ petitur habeaē. vnde h̄
preciolum precioli diminutiuum
Precliuis inclitus. ualde gloriosus. Nam c̄lee de
os gloria s̄m pap̄. hug̊ uero dicit a precluo is d̄r h̄
et h̄ precliuis is. i. celticus nobilis ualde fulgens. Et
Precluo is in duo diuis exponit ¶ producit di
Preco. a precino is d̄r h̄ preco conis qui quodā
preconatu aliquid annunciat. vl' preco eciam dici
tur mercator qui quodam preconatu inuitat ad
merces suas emendas. vnde h̄ preconatus tus tui
Precocia. a precoquo quis ¶ talis annunciacio
deriuaē h̄ precocia cie genus vini vel uuaꝝ. quasi
precoqua. q̄z ante alias sole coquitur et cicius ad
maturitatem uenit. et eadem d̄r precoqua coque
et h̄ p̄cox p̄cocis. s̄z a grecis d̄r lageos q̄z uelocius
currat ad maturitatem. ut lepus. Et p̄t declinari
mobiliter p̄coquus qua quum. s̄m hug̊. pap̄ ūo di
cit p̄cocis genus uuaꝝ dicte precoque quia ante
Preconatus in preco est ¶ alias maturescant
Preconiū. a p̄co d̄r h̄ preconiuꝫ nij. et h̄ p̄cona
tus tus annunciacō preconis. Item p̄coniū dicit
laus ul' annunciacō laudis. ponit eciaꝫ qn̄q3 sim
pliciter ꝓ annunciacōne. s̄z ꝓprie in bono
Precontrecto precontrectas in tracto tractas est
Precoquus qua quū in p̄cocia ē et cor co.
Precor caris catullum p̄cari. i. rogare. vnde pre
catorius ria riū. et h̄ et h̄ p̄cabilis et h̄ le. et h̄ p̄ca
bundus da dum similis p̄canti q̄z ad p̄candum a
bilis. Precor cōponitur dep̄cor caris. imprecor ca
ris. Et est precor deponens cū omnibꝫ suis cōpo
Precordia. p̄ cōponitur cū cor. et ¶ sitis et cor p̄
d̄r precordiuꝫ dij quoddaꝫ intestinū. q̄z presit cor
di. Vn̄ h̄ et h̄ p̄cordialis et h̄ le. quod qn̄ꝫ ponit
ꝓ intimo secreto q̄z et familiari s̄m hug̊. Isidor
uero dicit. precordia sunt loca cordi uicina quibꝫ
sensus p̄cipitur dicta q̄z ibi sit principium cordis
Precox precocis in p̄cocia est ¶ et cogitacōnis
Precurro ris. ex p̄ et curro et p̄teritū geminat.
Preda de. ē de uici ¶ p̄curro p̄cucurri p̄cursum
nis et confederatis rapina de hostibus. uel p̄da de
tota patria. rapina de p̄te. Itē preda ex hoste est.
lucꝝ ex negociacione. cōpendiū ꝓp̄e ex pondere.
Predanus na nū. de predio ex n̄s Et d̄r a prediū
vnde amb̊. Inter cōuiuia p̄danas epulas ructantē
Predestino nas naui nare. a pre et destino nas.
Et est p̄destinare. ante uel ab eterno destinare. pre
uidere. p̄scire. Sed p̄sciuntur boni et mali. p̄desti
nantur tm̄ boni s̄m hug̊ Et corr sti ¶ hic nota q̄
p̄destinacō est p̄paracō gracie in p̄nti. et glorie in
futuro Sed consueuit queri. an hij qui apud deū
magni sunt meriti. obtinere aliq̄n possint eciam q̄
non sunt p̄destinata Ad h̄ r̄nt greg̊ in p̄mo dial'
Obtineri nequaq̄ p̄nt que nō fuerunt p̄destinata
ut p̄cibus obtineantur. Nam ipa q̄ꝫ p̄hennis reg
ni predestinacō ita ē ab omīpotenti deo disposita
ut ad h̄ elci ex labore p̄ueniant quatinus postu
lando mēantur accipe qd̄ eis omp̄s deus ante se
cula disposuit donare ¶ Itē scias q̄ nūs p̄destina
toꝝ certus ē a deo. s̄z incertus ē a nob̄ Nec tamē
ista certitudo necessitatem saluandis imponit. Et
ut dicit boecius q̄uis causam tante disposicōnis
ignores tamen qm̄ bonus mūdum rcōr temperat
recte fieri cuncta ne dubites. Quidquid etenim ci
tra spem uideas geri rebus quidaꝫ rectus ordo est
Opinionj uero tue p̄ūsa confusio. vide eciaꝫ in p̄
scio et in scribo et in caritas.
Prediatus. a prediū d̄r h̄ p̄diatus ti. deus predi
Predico cas. cōponitur ex ¶ oꝝ saturnus ut dn̄t
pre et dico cas. et est predicaē admonē ul' annun
ciare bona. vt ego p̄dico q̄si pre. i. sup alia bona
enuncio. vnd̄ transsumptū est h̄ uocabulū in lo
ca. vnde cū d̄r genus predicaē de specie. Sp̄es pre
dicaē de suo indiuiduo. i. enunciaē ul' inheret. et
hinc uerbalia. et corripit di.
Prediolum predioli diminutiuū. p̄uū predium
Preditus ta tū. i. p̄dijs datus ul' p̄ alijs ditatus
Et d̄r a praes praedis. vl' preditus d̄r a predo dis
qd̄ est pre alijs dare. et est p̄ditus s̄m pap̄ sublima
tus. ornatus. clarus. p̄clarus. ante positus. Et cor
di. vn̄ theodulus. Preditus ingenio decorauit me
Prediū. a preda de d̄r h̄ p̄dium ¶ nia templo.
dij. i. possessio. uilla ager. S3 ꝓp̄e allodiū. Et d̄r p̄
dium a preda. q̄z antiqui agros quos bello cepe
rant prede nomine uocabant. vl' prediuꝫ d̄r q̄z ex
omnibus p̄tibus patrisfamilias p̄uidetur. i. appet
vn̄ d̄r p̄dium q̄si p̄uidium. uel p̄dium d̄r quasi p̄
alijs ditans. a pre et dis ditis qd̄ est diues. s̄z po
cius est ethimologia q̄ composicio.
Predo dis predidi. preditū predere. i. p̄ alijs daē
scilicet honorare. prerogare. p̄ponere. ornare. et cō
Predo donis mas ge. i. ¶ ponit a pre et do das
raptor a preda. Et ut dicit pap̄ p̄do et predus d̄r
Predor p̄daris da ¶ qui predam habet ul' scit
tus d̄r a p̄da. et est predari p̄das facere dissipare

vnde hec p̄datorū toris. et p̄datorius ria rium. et pre
dabundus a vm. abilis ad p̄dandum. ul' similis .
p̄danti. et hic et hec p̄dabilis et hoc le. et p̄datus ta tū
qd' accipit' in passiua significacōne s̄m q' antiqui
dicebant. p̄do das. Et cōponit' imp̄datus ta tum.
Predor cōponitur. cōpredor aris. dep̄dor aris. Et
est deponens cū suis cōpositis omnibus. Et con
struit' cū accusatiuo. et ꝓd' pre. vnde orac' in epy.
Singula de nobis anni predantur euntes
Prefatio. a prefatus ta tū p̄fati addita o hec pre
fatio onis. et accipit t sonū de c. et est p̄fatio s̄m
hug' ꝓlogus p̄locucio. vnd' in missa d' p̄fatio q'
precinit' ante sacramentū corpis et sanguinis xp̄i
pap̄ uero dicit prefatio prelocucō librorū que ante
omnem narracōnē fit ad instruendas audiencium
aures ad qd' optauit dcā prefatio q̄i p̄ma locucō
Prefatiuncula le dimi parua prefatio
Prefatus ta tū. ante locutus. a prefor prefaris.
quod est loqui. et producit fa
Prefectura prefecture in prefectus est
Prefectus. a preficio cis hic prefectus ti. i. alijs p̄po
situs dignitatē designat. vn̄ hec prefectura re. eius
dignitas. et prefectorius ria riū qd' ad p̄fectū pti
net. et est idem prefectus quod pretor.
Prefica ce. cōnis ge. i. sacerdos qui incipiebat cā
tum et preerat plangentibus Et d' a preficio cis.
Preficio cis feci fectū. i. p̄pono. vnde ūbalia Et
corripit fi Et componitur a pre et facio facis.
Prefoco cas caui care. p̄stingere. strangulare. q̄si
fauces ab anteriori pte cape et stingere Et ē ūbū
actm̄ Et componitur a pre et faux cis. et ꝓd' fo.
Vnde ouid in ibim. Prefocent anime noxia mel
la uiam. vide in suffoco cas.
Preforibus id est ante hostium s̄m pap̄
Pregno nas naui nare. i. grauidare. vnde preg
nans tis pticipiū Inuenit' p̄gnans ꝓ grauida. sed
p̄gnans ē que concipit. Grauida quā uteri graue
do proximo ptui ostendit. Et componit' impreg
no nas. Et est actiuum cum suis compositis.
Pregredior deris p̄gressus sum. p̄gredi. i. prece
dere preire. quod et p̄g̃dior preg̃deris inuenit' Et
componitur a pre et gradior graderis utrumq'
Prehendo dis ē ūbum simplex. et ē eiusdē sig
nificacōnis cū prendo dis. sed habet plus eh. Et fa
cit preteritū sine geminacōne sic' p̄ndo p̄ndi. et su
pinū prensum. Et componit' app̄hendo dis. comp̄
hendo dis. deprehendo is. reprehendo dis. Et ē ac
tiuū prehendo cū omnibus suis compositis Et fac'
Preiudiciū a ... p̄teritū in di et sup̄ in sum
p̄iudico cas d' hec p̄iudiciū cij. et est p̄iudiciū. cau
se impedimentū. quasi sup̄ alia iudicium. i. damp
nacō aliorū. vn̄ huius in cōmento sup̄ uigil'. q̄dq̄d
fit p̄ter naturam. non affert preiudiciū g̃nalitati
Item p̄iudiciū. i. p̄cedens iudiciū vnde in p̄ma ad
thy c v. nichil facias sine p̄iudicō. i. sine p̄cedenti
Preiudico cas caui. ex pre et iudico ... iudicio.
cas componit' Et est p̄iudicare pre alijs iudicare
. i. iudiciū aliorū dep̄mere et dampnare q̄i sup̄ iu
Preliares dies sunt quibus ... dicare. et ē actm̄
fas est hostem bello lacessere. sicut in libro regū
legit' tempe quo reges solent ad bella procedere.
Prelibo bas baui batū. a p̄ et libo bas. et est p̄
libare p̄contingere. p̄gustare, ul' ante sacrificare. le
uiter tangere. parum gustare. Et producit li.
Prelido dis ex pre et ledo dis. i. ante ledē. Et ꝓ
ducit li. et facit preteritum p̄lisi. p̄lisum supinum

Preligo gis p̄legi ex p̄ et lego is. Et corripit li.
Preliolum li diminutiuum paruum prelium.
Prelium. a p̄mo is d' hoc preliū lij. quasi ab im
p̄mendo hostes. ul' componit' a pre et lite. q' p̄li
um ꝓprie p̄mus congressus d'. ul' preliū ipse cō
flictus. bellum ipsa guerra. Vnde dictū ē romani
sepe uicti sunt in p̄lio sed nunq' in bello. quia sepe
in congressibus vincebant' ul' in ipsis conflictibꝫ
sed nunq' in fine ul' in guerra. uel preliū compo
nit' a pre et luendo. vnde hoc p̄liolū li dimi. et pre
lior aris atus ari. i. bellare. p̄lium cōmittere. uide
Preludiū dij d' p̄mus ludus ante ... in bellum
maiorem fcūs. et dicitur a p̄ludo dis.
Preludo dis. ex pre et ludo dis componit' prelu
do dis si sum. Et est p̄ludē ante ludē. ꝓpe an̄ ma
iorem ludū ludulū exercere. Vnde stacius achil
leidos. Tibi preludit magnus achilles.
Prelū. a p̄mo mis d' hoc prelū li. trabs qua vua
calcatur. quasi pressorium lacus. et ē ethymolog'
ul' componit' a pre et longum. q' p̄ alijs ē ualde
longum. Vnde in ꝓlogo sup̄ ꝓ̄bia dicit Jero. sed
statim de prelo purissime cōmendata teste suum
saporem seruauerint. uide in pressorium.
Prelustris. a p̄lustro tras quod ē pre alijs lus
trare d' hic et hec p̄lustris et hoc stre. i. preclarus. no
bil' altus. q̄ p̄ omnibꝫ lustrat' et ambit' et ꝓd' lu
Premineo es nui a pre et maneo componit'. et
ē p̄minere supmanere. p̄ualere. prestare precellē.
Vnde preminens tis generis omnis. Et compat'
tior simus. vnde hec p̄minentia tie. Et corripit mi.
Premiū. a premo mis d' hoc p̄miū mij. q' p pre
mium solent premē alios. ul' componit' a pre et
emo. q' p̄ alijs emerim. ul' d' a pre et muniū. q̄si
ꝓ munē. i. pro officio datum. Q' autem dicit' pre
mium quasi pre alijs meum. ethymologia est
Premo mis pressi pressum premē. i. stringē ul'
deprimē ul' flectere. vnde pressim aduūbium. i. stric
tim. Premo componit' apprimo mis. comp̄mo is
opprimo mis. rep̄mo mis. supprimo mis. et est p̄
mo actiuū cū omnibus suis compositis. Et corrip̄
hanc sillām pre. quā composita mutant in pri. et
faciūt p̄teritū in si. et sup̄ in sum. Vnde prudenci
us. Mag' cadūt inflata crepant. tumefacta p̄mūt'
Prendidi prendidisti in prendo uide.
Prendo dis facit ꝓprie p̄teritū prendi. o in J cō
uīsa. et sup̄ p̄nsum. Vnde luc'. Quod prenderat he
sit. Inuenit' tamen in diuina pagina in euangeli
o iohannis. c xxj. Nichil prendiderunt. Item affer
te de piscibus quos prendidistis nunc. sed hoc non
ē regulare. Nam nullum ūbum tercie coniug'. hꝫ
finalem geminacōnem in p̄terito nisi sit compo
situ a do das. Prendo autē non ē compositū a do
ymo simplex. Prendo componit' app̄ndo dis. com
prendo dis. reprendo dis. Orac' in primo epi. Non
tua laudabis studia aut aliena reprendes. Et est
actiuum prendo cū omnibus suis compositis. Et
facit p̄teritū in di. et supinū in sum. s̄m hug'. Et
istud tenent g̃mmatici cōmuniter. Quidam tam̄
dicunt q' prendo dis componit' a do as. et sic fa
Prenomen. a pre et no ... cit prendidi prenditū
men componit' hoc prenomen inis. i. nomen quod
imponit' causa dn̄tie. ul' causa amicicie. et d' pre
nomen. quia p̄ponit' ꝓprio nomini. vnd' prenomi
no nas prenomine uocare. ul' p̄nomen imponere
Prepedio dis diui dire p̄peditū. i. impedire uel
deturpare. deuastare quasi pre. i. an̄ pedicā ponē.

et componitᵗ ꝓpedio a pre et pedica ce.et corr̄ pe

Prepes.a ꝓpeto tis qd̄ est p̄ alijs petē diuatur hic et hec ꝓpes tis Prepetes dn̄r quedam aues.auiū eniȝ quedam dn̄r oscines.que ore et cantu augurium faciunt.ut coruus.cornix.et picus Quedam dn̄r alites.que futura uolatu ondē uidentur.ut aquila.accipiter.que si aduerse sunt.inhibe dn̄r qꝛ inhibeant.i.uetent.si ꝓpere ꝓpetes Et dicuntur ꝓpetes qꝛ p̄ alijs petuntur ad auguria.uel ꝓpetes qꝛ om̄s aues p̄.i.priora petunt uolantes Et ſm hoc quelibȝ auis p̄t dici ꝓpes Iteȝ ꝓpes dicitur uelox qꝛ petat anteriora.Sed ꝓpꝛie id dꝛ ꝓpes.qꝛ p̄ pedibus hȝ alteram uelocitatem ut auis que pre pedibus habet alaꝝ uelocitatem Et tunc componitᵗ a pre.et pes pedis.Et corripit pnl̄ gn̄ ꝓpes ꝓpetis

Prepolleo.a p̄ et polleo componitᵗ ꝓpolleo les lui lere.i.ualde pollere.et p̄fulgere.p̄stare.excellere precellere.Et est neutꝝ.Et caret supinis.

Prepos ꝓpotis.ge cōmunis.ualde uel pre alijs potens.A pre et pos potis Et corr̄ pnl̄ genitiui.

Preposicō.a ꝓpono nis.dꝛ prepositus ta tum p̄positi addita o fit preposicō.i.ante posicō.vnd̄ p̄posicio dꝛ quedam ꝑs orōnis que alijs ꝑtibus ꝑ apposicionem uel composicōnem ꝓponitur.vide in tercia parte in tractatu de preposicione ꝙ.

Prepositura preposituꝛe.vide in prepositus.

Prepositus.a ꝓpono nis dꝛ hic ꝓpositor toris.et hic prepositus ti.ꝓpꝛie in ecclesia.ſȝ p̄tor in ciuitate vnde hec p̄positura re.eius dignitas Iteȝ a p̄pono nis.prepositus ta tum.idest ante positus.

Repropeꝛus ra rum.in ꝓperus uide.

Preputium cij.dꝛ anterior ꝑs pellis priapi que preputatur et p̄sciditur iudeis.vnde prepuciatus ta tū dꝛ hn̄s prepuciū p̄scisum.sicut iudei dicūtᵗ prepuciati.Vnde prepucio as prepuciū facere.pellem illam resecare.et dꝛ prepuciū a prepucio as.quod ē p̄cidere.Prepuciū eciā quandoqȝ dicitᵗ ipse p̄apus.vnde prepuciatus dꝛ magnū habens prepuciū.Et prepucio cias prepuciū dare alicui et p̄pucio pungere.Item prepuciū aliquando ponitur ꝓ imprepuciato.qui habet prepuciū non putatū sicut sunt gentiles et omnes alij a iudeis.qui ꝑ hoc a iudeis immūdi reputanᵗ.Item prepucia dicūtur p̄mi fructus.qꝛ immūdi dicebanᵗ.sicut imprepuciati.Vnde p̄ceptum fuit filijs isrl̄ leui xix Cum intrarent terram ꝓmissionis ut auferrent p̄pucia arborum quas plantarent.

Preruptus ta tū dꝛ ante ruptus.ul̄ ab anteriori ꝑte ruptus.a p̄rumpo pis p̄rupi p̄ruptū.Item p̄ruptus dꝛ in alto positus.p̄ceps excelsus.et dꝛ p̄ruptus quasi p̄raptus.qꝛ p̄ alijs in altum rapitᵗ Et scias ꝙ rumpo facit ruptū.Vnde diruptus.p̄ruptus per p.et sic penul̄ pōne prod̄.ſȝ ruo facit rui rutū sine p.vnde erutū dirutum.pnl̄ correpta

Pres a p̄dium dꝛ hic pres p̄dis.i.diues.et ꝓpꝛie q̄ mlta hȝ p̄dia.et pres dꝛ medius ul̄ mediator.et pres.i.fideiussor ul̄ obses.vnde ꝑ cōpōnem compdes dn̄r simul fideiussores ul̄ obsides.et sunt iste significacōnes tracte a p̄ma.diuites eniȝ solēt esse mediatores inter aliquos.et solent esse fideiussores et obsides.Qꝛ autē dꝛ pres quasi p̄ alijs diues.et p̄ alijs ditans ethymologia ē Et scribitur ꝑ ae dyptongum.Vnde dicit p̄s.In aes dyptongum vnū masculinū repitur praes praedis.

Presagium.a pre et sagio gis componitᵗ presagio gis.i.diuinare ul̄ prediuinare.vnd̄ presagus ga gum p̄scius futuroꝝ.et hoc presagiū gij.i.diuinacō.futuroꝝ p̄scientia.ul̄ annūciatio.Et a presagus ga gum dꝛ p̄sago as.Et a presagium p̄sagi

Presagus ga gum in p̄ ¶ Co is gire.Et prod̄ sagium uide.Et producit sa.

Presbiter a prebeo et iter componitᵗ hic p̄sbiter teri et dꝛ presbter quasi prebens iter.et ſm hoc presbiter ē nomen latinum.ul̄ presbiten greci uocant etatem senioris.vnde dcūs ē presbiter grece quod latine senior interp̄tatur.Non modo ꝓpter etatem siue senectutem.ſȝ ꝓpter honorem et dignitatē quā accepit presbiter uocatur.ul̄ ideo.qui a illo utitᵗ officio.et si non etate tamen sensu et discrecōne senior debet esse.Ideo autem presbiteri sacerdotes uocanᵗ.qꝛ sacꝝ dant.sicut epi.qui liceȝ sint sacerdotes tamen pontificatus apicē non hn̄t qꝛ nec crismate frontē signant.nec ꝑaclitū spiritū dant.quod solis debetᵗ epīs.Vnde et apud uetēs idem episcopi et presbiteri fuerūt.qꝛ illud nomen ē dignitatis etatis et officij.Et a p̄sbiter hic presbiterculus li.et hic presbitellus li.et hec p̄sbitera re.ul̄ p̄sbiterissa.i.uxor p̄sbiti.ul̄ sacerdotissa.et hic p̄sbiteratus tus tui.et hoc presbiteriū rij.i.officium.ul̄ dignitas ul̄ ordo presbiteri.¶ Ad presbiterum autē ꝑtinet sacmentū corpis et sanguinis domini in altari dei conficere.orōnes dicere.et dona dei benedicere.Qui cū ordinatᵗ inunguntᵗ ei manus ut intelligat se accepisse grām consecrandi.et caritatis opera debere ad om̄s extendere.accipit et stolam que teneȝ utrumqȝ latus.qꝛ debet esse munitus armis iusticie contra adūsa et prospera.Accipit eniȝ et calicem cū vino et patenā cum hostijs.ut ꝑ hoc sciat se accipisse placabiles deo hostias offerendi.Hic ordo a filijs aaron sumpsit inicū.Sūmos eniȝ pontifices et minores sacdotes instituit deus ꝑ moysen.qui ex p̄cepto dei aarō in summū pontificē filios unxit uo in minores sacerdotes.uide in missa et in ordo et in sacerdos.

¶ Hic p̄t queri.An idem opus magis sit laudabile facere seculari ꝙ presbitero religioso.Ad hoc dn̄t theologi ꝙ triplici racōne idem opus facere cum uoto sicut faciūt religiosi melius et magis meritoriū est ꝙ facere sine uoto sicut faciūt seculares Primo qꝛ uouere ē opus latrie que ē p̄cipua uirtus inter ūtutes morales.nobilioris autē ūtutis est opus melius et magis meritoriū.Secundo qꝛ ille q̄ uouet aliquid et facit plus se deo subijcit ꝙ ille qui solū facit subijcit eniȝ se deo non solū ꝙ tū ad actum.ſȝ eciam quantū ad p̄tātem.quia de cetero non p̄t aliud facere.sicut plus daret homini qui daret ei arborem cū fructibus ꝙ qui daret ei fructū tantū.Et ut dicit anshelmus in lib̄ de similitudinibȝ.Et iā ē ꝙ cē ꝓmittentibȝ grē agūtᵗ.Tercio qꝛ imobiliter uolūtas firmatᵗ ꝑ uotū in bonū.facē autē aliquid ex uolūtate firmata ī bono ꝑtinet ad ꝑfcōnem ūtutis ut patet ꝑ phm̄ in ij.ethicoꝝ.Sicut eciā peccare mente obstinata agḡuat peccatū.et dꝛ peccatū in spm̄ sanctū.uide d̄ hoc in uotū.Iteȝ p̄t queri an presbiter religiosus siue religiosus simpliciter eodem genē peccati grauius peccet ꝙ secularis ad hoc dicūt doctores ꝙ pccm̄ quod a religiosis cōmittitur p̄t esse ḡuius pccō secularium eiusdem speciei tripliciter.Vno mō si sit contra uotum religionis ut si religiosus fornicetᵗ ul̄ furetur qꝛ fornicando fac̄ contra uotū continentie.et furando contra uotuȝ paupertatis

et non solũ contͣ preceptũ diuine legis. Secũdo si
ex contemptu peccat. qꝛ ex hoc uidetᷣ magis esse
ingratus diuinis beneficijs. quibus ẽ sublimatus
ad statũ pfcõnis. sicut ait aplũs ad hebreos x c
conqueritᷣ p Jere xj c. Quid ẽ qꝙ dilcũs meus in
domo mea fecit scelera multa. Tales eniꝫ efficiun
qꝙ fidelis ꝗuiora meretᷣ supplicia ex hͦ qꝙ peccan
do filiũ dei conculcat p contemptũ. Vnde et dñs
tur pessimi et maxime incorrigibiles. Vnde dicit
augꝰ ad vincentiũ donatistam. Exquo dño seruire
cepi quõ difficile exptus sum meliores ꝙ̃ qui in
monasterijs ꝓfecerunt. Ita deteriores non suꝫ ex
ptus. ꝙ̃ qui in monasterijs defecerunt. Hinc ar
bitror dcm̃ in apoc. iustus iustificetᷣ adhuc et q̇ ĩ
sordibus ẽ sordescat adhuc. De quo eciã uidetur
dictuꝫ illud Jere xxiiij. Vidi ficus bonas. bonas
ualde. et malas malas ualde. que comedi ñ pñt.
eo qꝙ sint male. Tercõ peccatũ religiosi p̃t esse ꝗ
uius ꝓpter scandalũ. qꝛ ad uitam eius plures re
spiciũt. Vnde dꝛ Jere xxiij. In ꝓphetis iherl'm ui
di similitudinẽ adulterij. et iter mendacij et forni
cauerunt manus pessimoꝝ ut non conuerteretᷣ v
nusquisqꝫ a malicia sua. Si uero religiosus non
ex contemptu. ß infirmitate ul' ignorantia aliqđ
pccm̃ quod non est contra uotũ sue religionis cõ
mittit absqꝫ scandalo puta in occulto. leuius pec
cat in eodem genẽ peccati ꝙ̃ꝫ secularis. qꝛ peccatũ
eius si sit leue quasi absorbetᷣ ex multis bonis o
pibus que facit. et si sit mortale facilius ab eo re
surgit. pmo ꝓpter intencõnem quaꝫ habet erectaꝫ
ad deũ. qꝙ si ad horaꝫ interrumpatᷣ de facili repa
tur. Vnde sup illũ p̃s. Cum ceciderit non collidetᷣ
dicit origenes. Iniustus si peccauerit non penitet
et pccm̃ suũ emendare nescit. Justus autẽ scit em
dare scit corrigere. sicut ille qui dixerat nescio ho
minem. paulopost cũ respcũs fuisset a dño. flere
cepit amarissime. et ille qui de tecto mulierem ui
derat et concupierat eam. dicere uoluit. Peccaui.
et malũ coram te feci. Juuatᷣ eciam a socijs ad re
surgendũ. ꝑ illud ecclesꝭ iiij. Si vnus ceciderit ab a
lio fulcietur. ue soli quia si ceciderit nõ habꝫ sub
leuantem se. uide in ordo et in sacerdos.

¶ Prescientia in prescio uide.

¶ Prescindo dis p̃scidi p̃scissum p̃scindere. i. ante
ul' pre alijs scindere. Et corr̀ penl' p̃teriti. qꝛ scidi
habet pmam breuem. Vnde ouiđ meta. Nam celo
terras. et terras abscidit vndas. Inuenitᷣ eciaꝫ ab
scido is di media prođ. et tũc componitᷣ ab abs
et cedo dis. Vnde ouiđ meta xij. Abscidit iugulo
pectus humerũ qꝫ sinistꝝ. Et componitᷣ p̃scindo a

¶ Prescio is iui ire itum ¶ p̃ et scindo dis di sum
. i. ante scire. vnde p̃scius a vm. Et construitur tã
cũ genitõ ꝙ̃ cũ accusatõ ut p̃scius huius rei et p̃sci
us hanc rem. Item a p̃scio prescitus ta tũ. et pre
sciens tis generis omnis. vnde p̃scientia. Hic nota
qꝙ sapientia ul' scientia cũ sit vna et simplex tam̃
ꝓpter uarios status reꝝ et diu̇sos effcũs. et plura
diu̇sa sortitᷣ nomina. dꝛ eniꝫ non tantũ scientia ß
et p̃scientia. ul' p̃uidentia dispõ p̃destinacõ et ꝓui
dentia. et ẽ p̃scientia siue p̃uidentia de futuris tm̃
ß de omnibus de bonis sciꝫ et de mal'. Dispõ ũo
de faciendis. Predestinacõ de hominibus saluãdis
et de bonis quibus et hͦ liberantᷣ. et in futuro co
ronabuntᷣ. Predestinauit enim deus ab eterno ho
mines ad bona eligendo. et p̃destinauit eis bona
eterna pparando. Prouidentia autẽ gubnandorũ q

utiqꝫ eodem mõ uidetᷣ accipi quo dispõ. Interduꝫ
tamen ꝓuidentia accipitᷣ ꝓ prescientia. Sapienti
a uero ul' scientia de omnibus ẽ sciłꝫ de bonis et
malis. et de pñtibus p̃teritis et futuris. et nõ tm̃
de tempalibus. ß eciã de eternis. Sed querit gregꝰ
in xx li moral'. quõ deus zelans est qui in custodi
enda castitate nrã nullo mentis cruciatu tangitᷣ.
Quõ irascitur qui in ulciscendis uicijs nostris ul'
la pturbacõne animi cõmouetᷣ. Quõ est penitẽs
quia id quod simul fecerit fecisse se nequaꝙ̃ dolet
Quomõ habet misericordiã qui cor miseꝝ nunꝙ̃
habet. Quõ est p̃scius cum nulla nisi que futura
sunt p̃sciantur. Et scias. qꝛ deo futuꝝ nichil ẽ añ
cuius oculos prescita ul' p̃terita nulla sunt pñtia
non transeunt. futura non ueniũt. quippe qui om
ne quod nobis fuit et erit in eius prospcũ p̃sto ẽ
et omne quod pñs est sciri p̃t potius ꝙ̃ presciri.
Et deus dꝛ zelans. dicitᷣ iratus. Dicitur penitens.
dꝛ misericors. dꝛ p̃scius. ut qꝛ castitatẽ anime vni
uscuiusqꝫ custodit humano mõ zelans uocetᷣ ꝙ̃uis
mentis cruciatus non tangatur Et qꝛ culpas pu
nit dꝛ irasci. ꝙ̃uis nulla animi pturbacõne moue
atur Et qꝛ ip̃e inmutabil' id qđ uoluerit mutat.
penitere dꝛ ꝙ̃uis rem mutet consiliũ non mutat
Et cũ miserie nrẽ subuenit et cor miseꝝ numꝙ̃ hꝫ
Et qꝛ ea que nobis futura sunt uidet. que tamen
ipsi p̃sto sunt. p̃scius dꝛ. ꝙ̃uis nequaꝙ̃ futuꝝ pre
uideat qđ pñs uidet Nam et quecũqꝫ sunt in eter
nitate eius. ideo uidentur qꝛ sunt. dum ergo ad
ũba mutabilitatis nrẽ descenditᷣ. ex eis q̇busdaꝫ
gradibus factis ascendat qui p̃t ad incõmutabili
tatẽ dei. ut uideat sine zelo zelantem. sine ira iras
centem. sine dolore et pñia penitenteꝫ. et sine mi
seria misericordem. sine p̃uisionibus p̃scientem. In
illo enim nec p̃terita nec futura inueniri queunt.
ß cũcta mutabilia immutabiliter durant. Et que
in se ipsis simul existere non pñt. illi simul oĩa
assistunt. nichil qꝫ in illũ qđ transit p̃terit. qꝛ in
eternitate eius modo incomphensibili cuncta uo
lumina seculoꝝ transeuncia manent. et currencia
stant Sed dum circa nos quedam ꝓspera et aduͤ
sa uariantur in eo qꝙ nos mutamur. quasi eius
circa nos mutatũ animũ suspicamur ¶ Item augꝰ
sup genesꝭ xj li c v sic querit Solet queri Cur de
us hominem temptari pmisit quẽ decipiendum
esse p̃sciebat Solucõ non esset laudabile homini
si ideo bñ uiuere posset qꝛ nemo uiuere male sua
deret cum in natura uelle haberet. in ptãte posse
non consentire suadenti deo iuuante. Et est glori
osius et beatius et laudabilius ñ consentire ꝙ̃ in
huiusmodi tẽptari ñ posse ¶ Mouentur eciaꝫ q̇dã
dñtes Cur creauit deus quos futuros malos pre
sciebat. qꝛ p̃uidit quid boni de malis eoꝝ eẽt fac
turus Sic enim fecit ut relinquẽt eis vnde aliq̇đ
facẽnt et si culpabiliter aliquid facẽnt. illum de se
laudabiliter opanteꝫ inuenirent. A se hñt uolun
tatem malam. ab illo naturam bonam et iustam
penam. Frustra ergo dꝛ nõ debere deus creare q̇s
p̃sciebat malos futuros. sciebat enim bonis ꝓfu
turos et iuste ꝓ mala uoluntate puniendos. Ad
dunt eciam talem debẽt hominem creare. q̇ nol
let omnino peccare Concedimus quideꝫ meliorem
naturam eẽ que omnino peccare nollet. cõcedant
et ip̃i non esse malam que talis facta ẽ ut possꝫ
non peccare si uellet. et iuste punitam que uolun
tate. nõ necessitate peccauit. Cum ergo hec bona

illa melior. cur non utrūq; faceret ut ubius lauda
retur de utraq;. illa enim de sanctis angelis. h de
hominibus est. Item inquiūt. si deus uellet et isti
boni essent et hoc quidem concedimus. s; melius
uoluit ut quod uellent essent. et boni quid essent
non infructuose mali uero impune essent. ¶ Itez
inquiūt posset deus uoluntatem eorū ūtere in bo
nū. q2 omnipotens ē posset re uera. Cur nō fecit
q2 noluit. Cur noluit. ipse nouit. n̄ debemus plus
sapē q̄; oportet. ut dicit aplūs ad romanos. uide
in p̄destino et in pena. et in ꝓuidentia. et in ꝓphe
¶ tia. et in deus

Prescripcō. p̄scribo bis. an̄ scri-
bere p̄docere p̄struē. uel ab aliquo spacō tempis
aliquid possidendo acquirē. vnde p̄scriptus ta tuz
et h p̄scripcō onis acquisicō dominij sup aliquaz
rem. aliquo certo spacō tempis possidendo. et est
quedā p̄scriptio longi tempis. ut x annoꝝ inter
p̄ntes. uł xx inter absentes. Alia longissimi. ut x
xx uł xl uł c annoꝝ. Et scias regulariter q illd
qd n̄ pt possideri nō pt p̄scribi. Et ē in p̄scripcōe
necessaria continua bona fides. p totum tempus
possessionis. Vnde abrogate sunt oīs leges que
admittunt p̄scripcōnem xxx annoꝝ cū mala fide
sicut dicit constitucō innocencij. extra de p̄scripcō
nibus. qm̄ omne. nec mireris. quia ecclesia et iura
et alia secularia pt trahē indirē ad foꝝ suū racō
ne peccati. cuius iudicium et correpcō ad ipsam p
tinet s;m animam. uide in bigamus.

Presegmen. a p̄seco cas dr h presegmen inis il-
lud quod p̄scidit s;m hug. Pap uero dicit. preseg.
mina ptes corpis incise. uide de h in segmentum

Presens. sensus componit cū pre et dr presens.
tis ge cō. et dr p̄ns quidquid alicui q̄nq; sensuū
subiectū est. vnde et dr p̄ns quasi p sensibus posi
tū. i. ante sensus. uł p̄sto sensibus. sicut oculo uel
alicui sensui. Et dr q̄nq; p̄ns ꝓsper et benignus
et ꝓpicius. q2 que nobis ꝓpicia sunt quasi p̄ntia
sunt. Et aliquoꝝ p̄ntia quasi fauore. ut deoꝝ. Et
compatur. vn̄ h p̄ntia tie. et hinc h et h p̄ntialis
et h le. vnde p̄ntialiter adūbiū. et hec p̄ntialitas
tatis s;m hug. Pap uero dicit. Presens dictum q
sit p sensibus. i. coram ocuł. Presens tempus dr
illud instans punctū quod diuidi non pt. qd est
finis p̄teriti. pncipiū futuri. Est ergo terminus u
triusq; cōmunis. Item p̄sens. i. p̄stans superstans
Et tunc deriuatur a presum prees.

Presentaneus tanea taneum in presentia exn̄s
uel se representans. Et dicitur a presentia.

Presentialis in presens uide.

Presento. a p̄sens dr p̄nto tas. quod componi-
tur rep̄sento as. et ē actiuum cū suis compositis

Presepe in presepium est.

Presepiū. a p̄sepio pis quod componit ex pre
et sepio pis. deriuat h p̄sepiū pij. et h p̄sepe pis
locus p̄septus in quo bestie comedūt uel rodunt
et facit ablatiuus in i presepi. s;m quosdam.

Pres;tim. i. p̄cipue adūbiū est teste pris Et dr a
pres;tu. sicut tractim a tractu. Pres;tu autē ē sup
huius ūbi p̄sero ris. quod ē ante uł pre alijs se
rere Item p̄s;tim a p̄terea coniūctio causał. Itez p
s;ti maxime p̄me. Vnd dicit pap. Pres;ti p̄terea p

Preses. a presideo des qd ¶ cipue maxime p̄me
est sup alios sedere. p̄esse et defendere. dr h et hec
preses idis cō ge. qui presidet in aliquo loco s;m
hug. Et pap dicit. Presides rcōres sunt ꝓuinciaꝝ
dicti. q2 presunt. Et cor penultimam presides.

Presidiū. A presideo des dr hoc presidiū dij. i.
auxiliū. defensio ꝓprie que dat a maiori. Item p
sidiuz dr refugiū subsidium locus refugij muni
tus ad quem q̄s ꝓfugit ut se defendat ab hosti
¶ bus

Pressito tas in presso as uide.

Presso as ē fre de p̄mo mis pressum. a quo a-
liud frequentatiuum p̄ssito as. Et corripit si.

Pressoriū. a premo mis pressi pressum dr h p̄s
soriū pressorij. i. torcular ubi vue premuntur et
calcantur. et potius illud lignum longum q̄ vue
premuntur. Et idem dicitur prelum.

Prestabilis in presto tas est.

Prestans tis in presto tas uide.

Prestigiū. a prestringo gis dr h prestigiū tigij
quedā sp̄es magice artis. scil; humanoꝝ sensuū il
lusio. Et dr p̄stigiū a prestringo. q2 aciem oculo
rum prestringit. et p̄stigiū cū incredibiles rerum
mutacōnes uident fieri. ut terre cumulus uidetur
castꝝ. lapillus talentum. seges cohors militū ga
leata. uł componit prestigiū a pre et stige. quia
q̄dā stigialia fac p. i. ante faciūt hanc speciem ar
tis magice dr inuenisse m̄curius. vnde prestigio
sus sa sum. et h et h p̄stigiał et h le. et prestigio
as ludificare p̄stigio. aciem oculoꝝ obscurare. s;m
hug. Pap uero dicit. Prestigiū dolus fraus men
¶ dacīū fallacia maleficiū

Prestites. a p̄sto adū-
bio uł a presto as dr plr hij p̄stites p̄stitū penł
cor. sc; qui presto erant ad peticōnes hominum

Presto. a pre et sto as componit p̄sto as p̄stiti
p̄stitū. et raro prestatū. i. ante stare. uł preesse uł
precellere. et prestare. i. exhibere dare uł statuere
Inuenit eciam presto as aui atū. i. cōmodare uel
mutuare. et ē simplex et actm̄. Et a presto dr p̄s
tans tis. i. multum precellens. et pre alijs ualens
Et compatur tior issimus. vnde prestantia tie. Et
h et h prestabił et h le. multū et pre alijs ualēs
Item a presto tas presto adūbiū tempis uel loci
in p̄sentia sum quasi sto pre. prestolatur occurrit
s;m hug. Pris eciā dicit. A sto composita seruant
duplicacōnem in p̄terito. ut resto restiti. presto p
stiti. sto steti statū facit supinū a cor. et dedi datū
a similiter cor. Et eadem similiter cor in compō
ne. ut circūdatū prestatū. uł mutat in i breuē ut
redditū p̄stitum. q2 composita a sto uarie uetus
tissimi protulere. astitū et astatū. presto p̄stitituz
et prestatū. Tamen scias q s;m modnos composi
tū facit prestiti prestitū. et s;m antiquos eciā pre
statū. Vnde in ij mach c ix. inuenit se prestatu
rum. Pap uero dicit. prestans ante stans. nobilis
p̄seuerans precipuus. Prestantius signantius subli
mius. preclarus. Prestat melius ē preest corrigit
In grec autē hij ūsus ponunt. Preualeo p̄sto. di
cas presto quoq; dono. Presto q2 sepe solet accō

Prestolor. stolon componi ¶ modo significare
tur cū pre et dr prestolor aris atus sum depo. i.
expectare. ꝓprie ille dr p̄stolari qui p̄missus ex
pectat. licet generaliter ponat ꝓ expectare. s; cū
prestolor prod pnł miꝝ uidetur si componatur a
stolon. cū epistola ab eo compositū pnł cor. ideo
alij dn̄t. q p̄stolor cōponit a p̄sto et oli; q2 q̄ p̄s
tolatur aliuz expectat eū dum p̄sto ē. Et nota q
prestolor in eodem sensu construit cū accō et da
tō. Idem enim ē prestolor tibi quod prestolor te
ita dicit hug. Multi tamen dicūt. q prestolor pt
pnł corripe et producere in diūsis significacōnib;
Vnde in grec dr. Prestolor expecto p̄stolor querē

dico.et hoc ex diu̾sa compōne ꝫm istos.Nā p̄sto
lor.i.expecto cōponitur a pre et et stolon qd̓ est
missio.ꝫ prestolor.i.quero cōponitur a pre et te
Presul p̄sulis in p̄sulo ¶Lon quod est longum.
Presulo solum cōponitur cū p̄ ¶presulas vide
et dr̄ presulo las laui lare.i.preesse alicui solo sed
ponit̄ simpliciter ꝓ preesse et dominari.vnde hic
et hꝫ presul cōmunis ge qui p̄est.et corripit penul
timam genitiui scilicet presulis
Presumptiuus tiua tiuuꝫ in presumptuosus est
Presumptuosus.a presumo is dr̄ presumptuo
sus sa sum.qui presumit ul' p̄sumitur audax im
pudens Et cōpatur.vnde hꝫ presumptuositas tis.i.
presumpcio.et presumptiuus a um.i.presumptu
osus.et hꝫ et hec presumptibilis et hꝫ le.vnde pre
Preterea adu̾bium ¶sumptibiliter aduerbium
est.et cōponitur ex p̄ter adu̾bio et ea ꝓnomine
ꝓposicio enim ꝓnomini sicut et ꝓpo nomini per
apposicōnem solum iungit̄.adu̾bium autem po
tuit cū ꝓnomine cōponi vt eccum et ellum.Inte
rea p̄terea.et desinit in a prod̓ preterea sicut dixi
plenius in tercia pte in capitulo de figura cōposi
ta nominis g.Et est p̄terea adu̾bium discretiuuꝫ
quasi preter ista que dicta sunt
Pretergredior.preter cōponit̄ cū gradior et dr̄
pretergredior p̄tergrederis.Et mutat̄ a in e cor.
Pretergressus gredi.i.iuxta gradi ul' transire p̄
Preteritis quando est datiuus ul' abla ¶terire
tiuus de p̄teritus ta tū cor pnl' sicut p̄teritum su
pinū de pretereo qd̓ componit̄ ex preter et eo is
ꝫ preteritis u̾buꝫ tēpis p̄ntis modi indicatiui ꝓd̓
ri sicut itis u̾bum.vn̄ luc xj debet ꝓd̓ preteritis
in pnl' ubi dr̄ et p̄teritis iudiciuꝫ et caritatem dei
et ꝓd̓ primam preteritus.vnde quidam.preteriti
Pretexta.a pretexo p̄ ¶racio scire futura facit
texis qd̓ est pre alijs ul' ante texē dicitur hꝫ pre
texta te quedam uestis nobilium romanoꝝ.et dr̄
sic q̄ p̄texebatur ei qui ea utebatur.et hac ueste
utebant̄ pueri nobiles usq̄ ad xv annos sub dis
ciplina.postea utebant̄ uirili toga.vn̄ pretextus
ta tū p̄texta indutus ul' ornatus.et hꝫ p̄texta te.
ul' p̄textata te scꝫ comedia de factis nobiliū.sed a
latinis condita que nullius p̄cij erat.orac̄.vl' qui
p̄textas ul' qui docuē togatas ꝫ hug̓ pap̄ dicit q̄
dicebatur pretexta q̄ p̄texabat̄ ei latior purpura
Pretor.torqueo cōponitur cū pre et dr̄ hꝫ p̄tor
toris.i.ꝓpositus.sed ꝓpositus in ecclesia.pretor in
ciuitate.et dicunt̄ p̄tores q̄ presint et torqueant.
ul' q̄ p̄erant tormentis.vel p̄tores quasi ꝓposito
res.ul' pretores quasi preceptores ciuitatis et pri
cipes ita q̄ p̄ceptor sincopatur et dicatur hic pre
tor quasi p̄ceptor q̄ precipiat.Ideꝫ et prefecti q̄
pretoria potestate presint.Idem et questores q̄si
quesitores.q̄ pre omnibꝫ querunt.vnde hꝫ pretu
ra re dignitas pretoris.et pretorius ria rium.et hꝫ
pretoriuꝫ rij.locus ubi pretor residet ad discucien
dum domus iudiciaria.et ꝓd̓ pnl' genitiui p̄tor.
vnde ꝫm p̓stianum pretor dicitur a preessendo
Pretoriolum.a pretorium dr̄ hꝫ pretoriolum li
dimi.puum pretorium ul' parua domus in naui.
Pretorium pretorij in pretor est
Pretulit pnl' cor p̄teritū est de prefero prefers
et ꝫm pap̄ pretulit.i.laudauit erexit ꝓposuit
Pretura ture in pretor toris vide.Et ꝓducit tu
Preuaricor caris cōponitur cū pre et dr̄ p̄uarico
cas ul' pocius p̄uaricor caris.i.transgredi infringē

vnde hꝫ preuaricator toris.et hꝫ p̄uaricatrix tricis
Et dicunt̄ preuaricatores legis transgressores q̄
pre alijs et plus q̄ꝫ debeant in legem uaricant.i.
claudicant ul' ambulant.et corripit ri.
Preuertor ex pre et uerto tis cōponitur preuer
tor teris p̄uersussum u̾bum deponens.i.p̄uenire
Preuius.a pre et uia cōpo ¶preterire transire.
nitur preuius p̄uia p̄uium.in uia preambulans
Prex precis.ꝫ ntūs non ē in usu.uide in p̄ces.
Priamus p̓ami pnl' cor.dr̄ a piaste quod est e
mere uel redimere.quasi emptus uel redemptus
Et a gtō p̓ami addita des fit priamides de.filius
ul' nepos p̓ami Et a ntō priamides remota de fit
hꝫ p̓amis idis.pnl' cor.filia ul' neptis p̓ami.uide
in tercia pte de sp̄ebus nominū in c de patrono.
Priapismus mi.In priapus uide.
Priapus.a p̓aste qd̓ est redimē.dr̄ hꝫ p̓apus pi
.i.uirile membꝝ q̄ genis humani iacturam redi
mit Et dr̄ deus ortoꝝ Et dr̄ ortis p̄esse ꝓpter fe
cunditatē eoꝝ.q̄ ortus numq̄ꝫ est sine fructibus
vnde hꝫ p̓apismus mi.i.pudendoꝝ tensio uel pas
sio.et ꝓducit pnl' Ouid̓ in li fastoꝝ At rubet or
toꝝ deus et tutela priapus Et quidam dixit.Ad
formam nasi cognoscitur hasta priapi.
Priaste gce.latine dicitur emere uel redimere.
Pridem adu̾biū tp̄is Et cōpat̄ p̓deꝫ p̓or p̓mus
Pridianus in pridie est
Pridie.die componitur cum p̓mus ul' prior.Et
dr̄ p̓die.i.in p̓mo ul' in p̓ori die.adu̾bium tp̄is.
et inde p̓dianus na num.Et ut dicit p̓s.A q̄nte
declinacōnis nominibus composita producunt e
ut p̓die.hodie.postridie.Et adiungitur p̓die mo
re ꝓpōnis actō.ut p̓die kalendas ianuarij.pridie
nonas.pridie Idus.i.p̓ma die ante Idus Vnde
secundo mach c ultimo.pridie mardochei diem.
Primarius.a p̓mus dr̄ p̓marius a um.i.p̓mus
Primas.a p̓mus dr̄ hꝫ et hꝫ p̓mas atis.qui pri
mus habetur in populo.vn̄ hꝫ p̓matus tus.eius
ingrātus.de p̓matu uide in honoro Item p̓mas
designat quandam dignitatem in ecclesia.et tunc
est tm̄ mas ge.et circūflectit tm̄ ultimam p̓mas.
sicut ondi in secunda pte.ubi egi de nominibus
desinentibus in as.Et ut dicit pap̄.p̓mas matis.
inter reliquos maioris ptātis ul' dignitatis Et ꝓ
ducit pnl' genitiui Inuenitur p̓mas accusatiui ca
sus.nūi plural' Et tunc non accentuatur in fine.
Primeuus.a p̓mus et euum componitur p̓me
uus ua um pnl' prod̓.i.p̓mus in euo.ul' p̓mi eui
senex.uel antiquus uel primus.
Primicerius.a p̓mus et cereus componit̄ hꝫ p̓
micerius rij.qui p̓mū cereū portat ante epm̄ uel
regem de dignitate.vnde hꝫ p̓miceria rie eius dig
Primicie.a p̓mus hec p̓micie aꝝ.et ¶nitas
sunt p̓micie ꝓprie ex fructibus.vnde dū aliquos
fructus de ope nrō p̓us capimus p̓micias nomi
namus ꝫm pap̄.Hug̓ autē dicit q̄ p̓micie ꝓprie
sunt que ꝓximo de frugibus pcipiunt̄.ul' q̄ deo
p̓mo offerunt̄.Vnde primicius cia ciū.i.p̄cipuus.
et inter alios primus ul' maior.Et declinatur in
plurali numero tantū ꝫm usum.Inuenit̄ eciaꝫ in
singulari.vnde et sic describitur.Primicia ē p̓ma
ps frugum dn̄o offerenda.Hoc autē debetur ex
p̄cepto dn̄i.qui in exodo xxij c dicit.Decimas et
primicias non tardabis offere dn̄o.Et ut dicunt
Hoc p̄ceptū ex toto fuit cerimoniale.ꝫ p̄ceptuꝫ
de decimis partim fuit cerimoniale ptim morale

et ut dicit Jeronimus. qui plurimū q̄dragesimaȝ
ptem dabat sacerdotibȝ qui minimū sexagesimaȝ
Inter quadragesimaȝ et sexagesimaȝ licebat offer
ri q̄ꝺcumq̧ uoluissent et h̄ in aridis et liquidis.
In fetibus autem primogenitum dabatur
Primipilaris in primipilus est
Primipilus. a p̄mo et pilū qđ est telū uł̄ pilus
ꝫ antiquos cōponitur h̄ primipilus li et h̄ p̄mipi
lius lij. et h̄ primipiliaris ris in eodem sensu. uex
illifer qui portat primū pilū. i. primū uexillū an̄
regem uł̄ in bello. vnde h̄ et h̄ primipilaris et h̄
primipilare. et hic primipilatus tus tui. dignitas
uel officium primipili. et ꝓducit pi
Primitus. a p̄mus đr p̄mitus aduerbium ordi
nis. i. primo uel in principio. et corripit mi
Primiūgius gij. a p̄mus et ūga cōponitur p̄mi
ūgius gij. qui p̄mam ūgam fert ante regem
Primogenitus. a p̄mus a vm et genitus cōpo
nitur primogenitus ta tū. i. p̄mo natus. et post
quem est alius uł̄ alij. sicut esau đr p̄mogenitus
ysaac. Item primogenitus ante quem nullus nec
post quem alius. et sic xp̄s đr primogenitus ūgi
nis. vn̄ dicit Jeronimus p̄mogenitus đr ante queȝ
nullus nec post quē alius et h̄ sic ꝓbatur numeri
xvij. ꝓ p̄mogenito hominis precium accipies cu
ius redempcō erit post vnū mensem siclis argenti
v pondere sanctuarij. ȝ esse poterat q̄ non seque
ret̄ alius secundo genitus. Igit̄ tunc ille non dice
retur p̄mogenitus uł̄ non redimeret̄ quousq̧ ali
us nasceret̄ qđ falsum est. Secundū autē rabanū
p̄mogenitū đr omne masculinū qđ primo aperit
uuluam siue sequāt̄ fratres siue non. et đr xp̄s p̄
mogenitus ꝫ rabanū gracia siue dignitate. apoc̄
primo. xp̄s est primogenitus mortuoruȝ et prin
ceps regū terre. Item natura et h̄ aut ꝫ naturam
de matre humanaȝ sicut mihi primo đr donec pe
perit filiuȝ suum primogenitū. Aut ꝫ diuinam de
patre eccle xxiiij. ego ex ore altissimi ꝓdij primo
genita ante omnem creaturam. Item scias q̄ pri
mogenita dicunt̄ ius primogeniture. vnđ super
illud geneꝫ xxxv. ꝑuipendens q̄ p̄mogenita uen
didissȝ đr in hijstorijs. Erant autem p̄mogenita
dignitates quas habuerunt p̄mogeniti in cogna
cōnibus suis usq̧ ad aaron. habebat enim p̄mo
genitus uestem specialem qua induebat̄ tantū in
sacrificō offerendo et recepturus finalem benedicti
onem a patre. Item in solempnitatibus et conui
uijs benidicebat minoribus. et in hijs duplicem
ciborū porcōnem recipiebat. Tradunt eciā q̄ in di
uisione hereditatis semꝑ dupluȝ recipiet. Nota eci
am q̄ p̄mogenita mors đr suꝑbia que fuit p̄ma
Primor. a p̄mus đr h̄ p̄mor ¶ causa apostasie
oris. i. maior et dignior in populo uel p̄mus in
ordine ꝫm hug̃ pap̄ uero dicit p̄mores penuł̄ ꝓđ
sunt primarij p̄mi uiri electi. Orac̄ in ꝫmonibus
Primores populi arripuit populum q̧ tributum
Primorculus. a p̄mus đr p̄morculus cula culū
Primulus la lū dimi. ¶ aliquantulum primor
de p̄mus. et inuenit̄ ꝓ p̄mus. et corripit mu
Primus pridem cōꝑatur pridem prior p̄mus vn̄
prius p̄me aduibium. et p̄mitus p̄mo primuȝ no
mīa sunt. ponūt̄ tn̄ qn̄ȝ aduibialiter viđ ec̄ in por
Princeps capio cōponitur cū primū. et đr h̄ et
h̄ p̄nceps q̄si p̄mus capiens uł̄ q̄si primū capiens
Oȝ autem đr p̄nceps q̄si primum caput ethi est
Si enim cōpositū esset a caput faceret quideȝ ge

nitiuū in tis. ȝ q̄ a capio cōponitur facit in pis.
et designat ordinem et dignitatē p̄nceps. vnđ hoc
p̄ncipium ꝫ hug̃. ꝫ pap̄ p̄nceps dictus q̄ p̄mus
capiat substanciam locum uł̄ dignitatem
Principalis. a p̄nceps h̄ et h̄ p̄ncipalis et h̄ le.
vnde p̄ncipaliter. i. p̄mo et maxime aduibium. et
Principanter. i. impiose ad ¶ hec principalitas
Principatus. a p̄ncipor ¶ uerbium a principor
paris. đr h̄ principatus tus tui. i. dominacō. et vt
dicit aristotiles in v eth̄. principatus uirū ostendit
et eciā sic đr quidā ordo angelorū quibȝ deus max
ime principat̄ uł̄ q̄ alijs p̄sunt et subditos ange
los ad explendū diuinū misteriū disponunt ¶ Et
scias q̄ omnia officia humana ꝑtinencia ad sin
gulares ꝑsonas cū quibuscūq̧ ordinibȝ similitudi
nem habeant dirigunt̄ ꝑ ultimū ordinem inq̄tuȝ
ꝑticipant ūtutes superiorū. Sed illa officia que ad
multitudineȝ ꝑtinent diriguntur ꝑ principes siue
p̄ncipatus uł̄ ꝑ archangelos Et ideo homo in p̄
lacōne constitutus illuminatur ab angelo inferi
oris ordinis de hijs que ad statum ꝑsone sue ꝑti
nent. ȝ ab angelo p̄ncipe de hijs que spectant ad
Principor. a princeps ¶ regimen multitudinis
đr p̄ncipor paris patus suȝ. ubū deponens et cor̄
penuł̄ Et construit̄ cū dtō ut p̄ncipor tibi. i. dn̄or
Prinus ḡce lentiscus arbor est ꝫ pap. uł̄ ꝫ hug̃
p̄nus arbor ē sciliȝ ilex ut dicunt. et est grecum.
Prior. qn̄q̧ est compatīm a p̄dem prior p̄mus.
Item p̄or qn̄q̧ non in ui cōꝑatī ȝ simpliciter de
signat ordinem. i. sine cōꝑacōne et tunc p̄or ꝓꝓe
đr de duobȝ. p̄mus de tribus uł̄ quatuor uł̄ pluri
bus. nam de dcōne dissillaba qn̄q̧ solet queri pri
ma quanta. de polissillaba p̄ma quanta. vnđ uer
sus. De multis ꝓꝓe p̄mus dices. alias ne. Sȝ p̄or
at alter dic concordare duobȝ. Item prior qn̄q̧ de
signat dignitatē in ecclesia. et tunc est tantū mas
ge scilicet h̄ p̄or oris. vnde h̄ p̄orissa se. que taleȝ
habet dignitatē uł̄ uxor p̄oris. et h̄ p̄oratus tus
eius dignitas uł̄ districtus. ¶ Vide in p̄cedo quō
aliquid est p̄us alio q̄tuor modis. Et scias q̄ in
uenitur sepe p̄or ꝓ melior positū et tunc sine du
bio habet vim cōꝑatiui. et primus ꝓ optimus et
tunc suꝑlatiui significacōnem optinet. vnđ ūgili
us in viij. Et p̄mos iuuenū tot miserit ordo. pri
mos posuit ꝓ optimos. p̄mus eciaȝ ꝓ maximus
inuenit̄. vnde in p̄ma epistola ad thiō. dicit pau
lus. xp̄s uenit in hunc mundū peccatores saluos
facē quorū p̄mus ego sum ubi dicit glosa primus
. i. maximus peior enim omnibȝ siue q̄ ꝑsecutor
quo non erat peior. primus ergo fuit non ordine
temporis sed magnitudine iniquitatis.
Priorculus culi diminutiuū. paruus prior uł̄ in
Priorsum. prior cō ¶ persona uel in dignitate.
ponitur cū orsum uł̄ ūsuȝ et đr p̄orsum aduibium
loci id est uersus priorem partem
Priscus ca cuȝ antiquum uetustum longeuum.
Pristinus na nū pnł̄ cor̄. i. antiquus a p̄dem đr
Priuignus p̄or cōponit̄ cū uir et genitus et đr
h̄ p̄uignus gni. q̄si p̄ori uiro genitus. uł̄ priuig
nus q̄si p̄us generatus uł̄ quasi p̄uatus igne in a
more. uł̄ a bonis patris p̄uatus. vnde h̄ p̄uigna
gne ꝫ hug̃. yꝫ eciaȝ dicit p̄uignus est qui ex alio
patre natus est. et p̄uignus dici putat̄ q̄si priuige
nus. i. prius genitus. vnde vulgo ante natus est,
scilicet anteq̄ mater contraheret cū altero viro
vł̄ đr priuignus q̄si p̄uatus igne. i. dilcōne q̄ nō

diligitur a nouͦca ul' a uitrico ul' dic ſm priſ a ꝑ
uo priuas dicitur priuignus
Priuilegiū.ꝑuatus ta tuꝫ cōponitur cuꝫ lex et
dr̄ h̄ ꝑuilegiū gij lex ꝑuata et ſingularis que ad
vnū ptinet ul' ad paucos.et ꝑuilegiū dr̄ p̄rogati
ua ul' honor ſingularis ul' ꝓpa p̄ſumpcō.ꝑuilegi
um eciam dr̄ qḋ iure debetur et beneficium qḋ a
principibꝫ conceditᷣ.vnde ꝑuilegiatus ta tū.et ꝑ
uilegiarius ria riū.p̄rogatuſ ul' qui utitᷣ ꝑuilegio
et ꝑuilegio as.p̄rogare ul' ꝑuilegiatum facē.Et
ſcias ꝙ ꝑuilegiū meretur amittere qui conceſſa
ſibi abutitᷣ poteſtate.Item ut dicit Iero.ꝑuilegia
paucorum non faciunt legem communem.
Priuo as aui are atuꝫ.i.fraudare.alienare.ſub
trahere.remouere.ꝑuatuꝫ facere.vnde ꝑuatus ta
tū alienatus ab aliquibꝫ rebus ul' honore et dig
nitate vnde et olim ꝑuati dicebantur ab officijs
publicis extranei.Eſt enim nomen ingratuꝫ ha
benti contrariuꝫ.vnde ꝑuatim ꝓpe ſigillatim adū
bium diſcretiuū.et ꝓ̇ ꝑmam ꝑuo.vnde in auro
ra ſlon me luce tua priuares ſicut iniquum
Priuus.a ꝑuo as ꝑuus a ū.i.ꝑuatus ul' ꝓpus
Proaſtiuꝫ.a ꝓ.i.ante et aſtin qḋ eſt ciuitas cō
ponitur h̄ ꝓaſtiū tij locus ante ciuitatem ſcꝫ ſub
urbiuꝫ ſm hug.pap̄ uero dicit ꝓaſtium viridari
um ꝓpe murum arboris
Proauus in auus vide
Probatica.ꝓbaton ouis interp̄tatᷣ latine.vnde
ꝓbaticus ca cū.i.pecualis hinc dicta eſt ꝓbatica
piſcina.i.pecualis qꝛ cadauera hoſtiaꝝ ibi ablue
banᷣ.Ioh v.Erat autem ieroſolimis ꝓbatica piſ
cina que cognominabatᷣ hebraice bethſaida.i.do
mus pecudis latine.et ſatis concordat cū nomine
greco ſcꝫ ꝓbaton ul' ꝓbatica.Et ſcias ꝙ tres piſ
cine erant ieroſolimis.vna piſcina ibi erat que di
cebatᷣ ſuperior.et h̄ erat extra ciuitatem de qua
dicitᷣ yſa vij.Dixit dominus ad yſaiam egredē in
occurſum acham.tu et qui derelictus es Iaſub fili
us tuus ad extremū aque ductus piſcine ſuperio
ris in uia agri fullonis.Alia piſcina erat inferior
et h̄ erat in ciuitate ad uſum ciuiuꝫ.Tercia autem
erat iuxta tēplum q̈ſi ad radicem montis ſion de
q̈ piſcina ſumebatur aqua ad ſacrificia abluenda
et fiebat h̄ piſcina ex congregacōne aquaꝝ ſiloe
qḋ erat fons ad radicem montiſ ſion in hac piſci
na nathinei hoſtias lauabant ſiue oueſ ſacrifican
das.Itē ꝓbaticus.i.q̇ ꝓbat ul' ꝓbatᷣ a ꝓbo as.
Probaton grece latine ouis.et acuitur in fine.
Problema atis neutri ge qḋ latine dr̄ ꝓpoſicio
queſtio eſt difficilis habens aliquid qḋ diſputa
cōne ſoluendū ſit.et cor̄ penl' genitiui.vnḋ ꝓble
maticus ca cū.grauiſ et difficilis.ul' qui ꝓblema
ꝓponit.Et uidetᷣ cōponi ꝓblema a ꝓ et lema qḋ
eſt uorago qꝛ ꝓponitur ut uoret et recipiat.et ꝓ
Probo ꝓbas ꝓbaui batū bare.i. Ducit ble.
laudare.ul' confirmare ul' certificare.vn̄ ꝓbaticus
ca cū.qui ꝓbat ul' qui ꝓbatᷣ.et h̄ et h̄ ꝓbabilis
et h̄ le.vnde ꝓbabiliter adūbiū.et h̄ ꝓbabilitas
tatis.Item a ꝓbo bas ꝓbuſ ba bum.et cōpatur
bior ſimus.vnde ꝓbe bius ſime adūbiuꝫ.et h̄ ꝓ
bitas atis.Probo cōponitur approbo bas.lauda
re.cōprobo bas.collaudare.Improbo bas renu
ere.ul' redarguere.vituperare.Reprobo bas iteꝝ
ꝓbare ul' uituperare.et eſt actiuū cū omnibꝫ cō
poſitis ſuis.et cor̄ hanc ſillabam ſcilicet pro.vnḋ
vindocinenſis.Es probus expirat probitas es ho

neſtus honeſtas labitur eſt fortiſ forcia morte ia
Proboſcida ul' ꝓmuſcida roſtꝝ elephan cent
tis qꝛ illa pabulū ori admouet.et videtᷣ declinari
h̄ ꝓboſcis cidis ul' ꝓmuſcis cidis
Probro bras braui bratū brare vitupare redar
guere.iniuriari.Et cōponitur cū ex et dr̄ exprob
bras.Et eſt ꝓbro actiuuꝫ cū omnibꝫ ſuis cōpoſi
tis.a ꝓbro h̄ ꝓbrum bri.i.crimen.turpitudo.con
uiciū.dedecus.vnde ꝓbroſus ſa ſum.dedecoroſus
Et compatur.vnde ꝓbroſe ſius ſime aduerbium
et h̄ ꝓbroſitaſ tatiſ et habet ꝓbro r in ꝑma et ul
tima ſillaba.et corripit naturaliter pro
Procalus in procax eſt.
Procaſtriū trij.locus foris ante caſtra.et cōpo
nitur a pro et caſtrum ul' caſtra
Procax.a procis dr̄ ꝓcax cacis ge omnis.i.pe
tax.auidus petitor importunus ad petendum qḋ
maxime ſolent facere ꝓci.et ptinꝫ ad meritrices
Et cōpatur.vnde ꝓcaciter cius ſime adūbium.et
h̄ ꝓcacitas tatis.et ꝓcalus la lū.aliq̇ꝫtulū ꝓcax
Procedo dis ꝓceſſi ſum.a pro et cedo dis.Et ē
ꝓcedere paulatim in anteriorem ptē ire.et eſt ꝓ
um ferenciū ſacra.vnde h̄ ꝓceſſio.ꝓcedit qui in
anteriorem ptem it.p̄cedit qui ſequenteꝫ ante it.
Item ꝓcedere.i.ꝓſpere et ad bonū cedere.vnḋ h̄
ꝓceſſus ſus ſui.i.ꝓſper euentus ul' augmentum
Proceleumaticus in celeuma exponitur
Procella.a procello liſ dr̄ h̄ procella le.i.ſubita
uis uentoꝝ cū pluuijs qꝛ procellat.i.ꝑcuciat.et ē
procella ꝓpe terraꝝ et celi tempeſtaſ fluctuū tantū
dicitᷣ tamen qn̄qꝫ procella eleuacō fluctuū ſed ꝓ
ter uentos.vn̄ procelloſus ſa ſum tempeſtuoſus
et cōpatur.vnde h̄ procelloſitas tempeſtuoſitas.
Procello liſ ꝓculi ꝓculſum.i.ꝑcutere componi
Procer.a ꝓcedo dis ꝺ tur a pro et cello cellis.
dr̄ h̄ ꝓcer ceris.et dicuntᷣ ꝓceres capita trabium
que eminent extra parieteſ q̈ſi ꝓcedes.qꝛ ante ꝓ
cedant.hinc eſt facta tranſlacō ad quoſdaꝫ nobi
les ut ꝓceres dicantur q̈ſi ꝓcedes qꝛ ante omnes
honore p̄cedant.et eciam omnes nobiles et ꝑmo
res poſſunt dici ꝓcereſ ſꝫ nominatiuus ſingularis
non eſt in uſu.et corripit penl' ꝓceres.Luc in v.
fata iacent ꝓceꝝ motus h̄ cuncta ſequentur.vl'
ꝓcer ceris dr̄ a ꝓcus ul' ꝓcando qꝛ maxime ſem
per laudem et gloriam appetat
Proceres in procer vide.
Proceritas in procerus eſt.
Procerus.a procedo dis dr̄ ꝓcerus ra rū.i.lon
gus.altus.formoſus.et a genitiuo ꝓceri addita
tas h̄ ꝓceritas tatis.longitudo.altitudo.et ꝓ̇ ce
danielis iiij c.Et ꝓceritas eius contingens celum
deut' ij c.populus magnus et multus et procere
multitudinis.numeri xiij.Populus quem aſpexi
mus procere ſtature eſt.
Proceſſus in procedo procedis eſt
Proceſtria.a ꝓ et ciuitas cōponitur pluraliter
h̄ ꝓceſtria oꝝ loca extra ciuitateꝫ.ſicut ꝓcaſtria
loca extra caſtra.vel ꝓceſtria dicuntᷣ loca extra
ciuitatem degradata ꝑ que murus aſtenditur.
Procido.a pro et cado dis.cōponitur ꝓcido dis
di.ſup̄ caret.i.ꝓcul ul' ante cado.vnde ꝓcidenſ tis
ge omnis.et cor̄ ci tā in p̄ſenti quam in preterito
math ij.et ꝓcidentes adorauerunt eum
Procinctus apparatus belli ul' pugne.Iteꝫ ꝓcinc
tus ta tum.expeditus armatus ſm papiam.
Procio.a procuſ dr̄ ꝓcio aſ ꝓciuj.et proco caſ in

eodem sensu.i.nouam coniungere ul' nupcias pe
tere ul' generaliter mulierem.et ponunt simplici
ter ꝓ petere. Itez ꝓcire ul' ꝓcare est qd vulgo dr
dominare aliquam ul' scortare

Procito.a ꝓco cas dr ꝓcito tas frequen.i.sepe
petere sicut proci faciunt ul' sepe ꝓlongare sicut
mulieres faciunt suis ꝓcis.et cor ci

Prodiuus.a ꝓ et diuus cōponitur ꝓdiuus ua
uū.et hic et hec ꝓdiuis et hoc ue.i.ꝓcuruus in anterio
rem ꝑtem q̄si preceps.et ponit' q̄nq3 ꝓ intentus
sedulus.ꝓmptus.q̄nq3 ꝓ facilis.Qui enim in ꝓ
diuitate est.ualde est intentus ne cadat.Et ideo.
ponit' ꝓ intentus Item facile p̄cipitari ꝑt.et ideo
ponitur ꝓ facilis.et qdlibʒ istoꝝ compat'.vn̄ hec
prodiuitas tatis.et producit di

Proco procas in procio procis exponitur

Proconsul in consul exponit'.

Procorus ri ꝓpuz nomen.cuiusdaz uiri.Et cor
pnl'.vnde in aurora dr.philippus ꝓcorus stepha
nus p̄clarus honoē.et addit' vnū l in philippus

Procul.oculus cōponi ¶ ut prima producatur
tur cū pro ul' pre.et dr ꝓcul aduꝰbiū loci.i.longe
ul' ꝓpe.dr enim ꝓcul q̄si pro ul' p̄ oculis.Sʒ illud
qd pre oculis est ꝑt esse longe.et ꝑt esse ꝓpe.Et
ideo dr ꝓcul aliq̄n longe aliq̄n ꝓpe.vn̄ dr ꝓcul
quasi porro ab oculis ul' quasi ꝓpe oculos.et est
eth̄ ꝭm hug' Et ut dicit pap ꝓcul dubio.i.longe

Proculus li.pnl' cor.a ꝓcul dr fili ¶ a dubitacōe
ul' q̄ nascit' pr̄e exn̄te ꝓcul a patria et hec procula
le.filia talis.et ꝓcula quedā uestis p̄ciosa que de
ꝓcul afferebatur.vn̄ et dr ꝓcula quasi ꝓcul lata

Procus.A procor caris dr ꝓcus ca cū.uel hic ꝓ
cus ci.i.petitor.et mulieꝝ ꝓpe uel noue coniugis
et nupciaꝝ Et dr a p̄cando.qꝛ frequenter solet p̄
cari et petē donis eam quā uult.et inde ꝓco cas

Prodeo.eo componitur cū ꝓ.et dr prodeo dis
dij ul' diui ditū dire.i.deuenire.i.in antea ire O
racius Est quodam ꝓdire tenus si non datur ul
tra Et corripit penul' supini scilicet proditum.

Proderunt debet dici sicud erunt.non ꝓderint.
qꝛ erint n̄ facit futuꝝ de suz es ē ꝭ ero erimus eri
tis erūt.ꝑ u.et sic ꝓsuz ꝓdes ꝓdē ꝓdero ꝓderūt

Prodigalitas galitatis In prodigua exponitur.

Prodigialis.a ꝓdigium dr hic et hec ꝓdigialis.et
hoc le.i.monstruosus sa suz.vnde ꝓdigialiter ad
uꝰbium.et hec prodigialitas.i.monstruositas et hic
prodigiator gatoris id est prodigioꝝ interpres.

Prodigiolum ꝓdigioli.dimi.ꝑuum prodigium

Prodigium.a ꝓdigo gis dr hoc ꝓdigiū gij mon
stꝝ turpe et ad uastandū patū.sepe tn̄ simplicit'
ꝓ monstro accipitur.vn̄ ꝓdigiosus sa sum.i.mō
stris plenus.vn̄ ꝓdigiose aduꝰbiū ꝭ hug'.ul' ꝭm
quosdam.ꝓdigium appellatū est q̄i porro dictū
eo ꝙ porro dicat.porro significet.et aliquid fu
tuꝝ esse ꝑtendit.uel ꝓdigium ꝑt dici quasi ꝓcul
a digito.quia prefiguratur aliquod remotum et
futuꝝ.ꝭ pocius est ethimologia.uide in portentū

Prodigo.ago componitur cū pro.et dr ꝓdigo
gis gi.i.uastare.dilapidare Et inde prodigus ga.
guz.i.diffusus.ult' modum largus et effundens.
ꝭ hug' Pap uero dicit.ꝓdigus.ꝓfusus.consump
tor.luxūiosus.sumptuosus.gluto In tobia tales
ponuntur ūsus.Prodigus excedit mensuram lar
gus honori Seruit fructificat parcus auarus eget

Prodigua.a prodiguuz ¶ vide eciam in parcus
dr hec ꝓdigua gue.i.hostia multū consumens.vn̄
hec ꝓdiguitas tatis.et ꝓdigalitas tatis.i.uastitas
et ꝓdiguus gua guū.i.consumens

Prodigus ga gū in ꝓdigo gis exponitur

Prodimus.a ꝓ et eo uꝰbum neutꝝ.i.ante imus
ul' eximus.et ꝓd di.ꝭ ꝓdimus.a pro.et do das
est actiuū.i.publicamus ul' tradimus.et cor pnl'
vnde quidam.Prodimus hijs nos met ꝭ nos ꝓ

Proditus in prodo est ¶ dimus in hostes

Prodo a ꝓ et do das cōponit' prodo dis didi di
tum ꝓdere.i.tradere ul' manifestare ul' ꝓcul dar̄
expellere.vnd uigil'.Prodimur atq3 ytalis longe
subiungimur horis.Qꝛ autez quidaz hec glosant.i.
ꝑiculis damur ethi est.vnde ꝓditus ta tū penl'
cor.Et a genitō ꝓditi addita o fit hec ꝓdicō onis.
uꝰsus.Importat fraudez ꝓdit sine fraude reuelat.

Prodolor interiectio dolentis cum aliquis in do
lore loquit' sicut uult pap.Alij dicunt ꝙ ꝓdolor
sunt due ꝑtes et duobus accentibus regende.et
ꝓ est interiectio et dolor nomen.Nam sicut dicit
pris in v li ubi agit de figura cōposita.figura in
omnibʒ ꝑtibʒ oracōnis inuenit' excepta interiecti
one que semꝑ est figure simplicis.et si queris q̄re
interiectio non potuit esse figure cōposite.R n̄deo
ꝙ ꝓpꝛium est passionis destruere.vn̄ cū interiectio
affeccōnem passionis designet naturam habet cō
posicōi contrariaz.Et ꝓpter hec consueuit abscondita
uoce ꝓferri.ergo ꝓdolor non potest esse vna ꝑs
ymo sunt due sed heu oe sunt due interiectiones
absq3 cōposicōne.sicut o utinaz sunt duo aduꝰbia
optandi sine cōposicōne uenienda et debʒ aliꝙtu
lum ꝓtrahi.ut innuatur esse uox doloris

Productilis.a ꝓduco cis dr hic et hec ꝓductilis et
hoc le penl' cor.Et dr opus illud productile qd nō
est fusile ꝭ productū tunsionibus malleorum.

Profano.a ꝓ et fanum cōponit' ꝓfanus na nū
.i.execratus sacilegus q̄si ꝓcul a fano.ꝓfanū eci
am dr qd non est sacꝝ.vnde et ꝓfani dicunt' om
nes laici et illr̄ati q̄i ꝓcul a fano ꝓphecie.hinc ꝓ
fano as execrari contaminare et ꝓphanare est in
fanis annunciare ul' uenerari.vnd legit' ꝙ beata
maria erat ꝓphanata id ē in fanis uenerata ul' an
nunciata.et ꝓducit fa.vnde orac'.Pone deos et q̄
tangendo sacra ꝓphanas.super illud ezech xlviij
ꝓphana erunt urbis ꝛc'.laica scilicet que passim
populo habitare liceat non ꝙ immunda sint

Profecto ꝓcul dubio utiq3.scilicet ꝑfcō scilicet
habeas aduerbium affirmandi

Profectus tus tui.i.itus a ꝓficiscor ceris. Itez
profectus dr ꝓficuū.et tunc uenit a proficō cis.
vnde quidam.ꝓ ꝑuo ꝓfectu est quis sepe ꝓfec
tus.vnde ꝓ in ꝓficiscor breuiatur

Profero.ex ꝓ et fero cōponit' ꝓfero fers ꝓtu
li ꝓlatū.i.differre.prolongare.ul' proferre.i.ma
nifestare ul' offerre et proferre quasi procul ferre
et ꝭ hec ꝑtinet ad uꝰba nam uꝰba proferunt' q̄si pro
cul.i.extra ferunt'.ul' emittunt'.vnde prolatus et

Professio.a profiteor dr hec ꝓfessio ¶ prolatio
onis.i.sciencia ꝭ non quelibet.ymo illa ꝓprie dr
ꝓfessio alicuius in qua ille a se et ab alijs credit'
excellere.vnde ꝓfessor alicuius artis dr qui p̄cete
ris se eam scire.et alij hec ipsuz ꝓfitent' ul' ꝓfessio
est studendi alicui uite ul' scire quedaz singularis
electio.In nrō tamen usu dr ꝓfessio.alicuius sec
ta ul' disciplina quā ꝓfitet' siue in ea excellat si
ue non ꝭ qd est xpiane ꝓfessionis.vnde dr cuius
professionis es tu.xpiane an tulliane.Et ego feci

professionem ul' professus sum in ordine fratrum p
dicatorum vide in disciplina

Profestus ta tū.i.dies omnino festus.et dr ꝓ
festus q̄si prorsus festus.ꝓfestus eciam dies dr
uigilia festoꝝ dieꝝ.q̄si ꝓpe festum ul' q̄i ante fes
tum.et q̄libet dies non festiuus dr profestus.q̄si
longe a festo ul' ꝓcul.hinc macrobius de saturna
libus.dies omnes aut festos aut ꝓfestos aut in

Proficō.a ꝓ et facō cōponi Uterasos uocauit.
tur ꝓficō cis ꝓfeci ꝓfectum ꝓficere.et cor fi.et
est dicendū ꝓsit nobis qn̄ quis comedenti optat
cibum prodesse.Inuenit' tamen in quadaȝ collcā
ꝓficiat nobis ad salutem mentis et corpis huius
sacramenti susceptō qd auctoritati ascribimus ẜ ē
ꝓpe dicendū ꝓsit nobis.vt ꝓficiat aliquibus co
medentibꝫ.et ꝓd pro.vnde quidaȝ.ꝓficit h num
q̄ cui semper lecta nouantur

Proficiscor ceris ꝓfectussum ꝓficisci.i.ire.et cō
ponitur ex pro et facio facis.et corripit pro

Proficuū.a ꝓficō cis deriuatur h ꝓficuū cui.i.

Profiteor.a pro et fateor teris pro Cprofectus
fessus sum ꝓfiteri q̄si ꝓcul ab intencōe fateri.i.
aliud in corde fateri ul' ꝓfiteri pmo fateri ul' pre
alijs fateri ul' ꝓfiteri.i.redolere et soluere debitū
qui enim soluit debitum illud profitet'.vnd in e
uangelio luce.Ibant omnes ut profiterent' singu
li in ciuitatem suam.vnde hic professor soris.

Profligo.a pro et fligo gis cōponitur profligo
gas.et profligo gis.i.destruere cruciare deuastare
dissipare q̄i procul agere et dispergere.Inuenitur
in eodem sensu in deponenti genere profligor ga
ris.et hinc profligatus ta tū.et est profligatus ẜ
pap ꝓiectus.deuius.puersus.afflictus.sceleratus
interuectus.et producit fli.

Profonesis quedaȝ figura est de qua dixi in iiij
pte in c de coloribus rethoricis.et corripit penul'.

Profor.a ꝓ et for faris cōponitur ꝓfor ꝓfaris
ꝓfatussum.Et est ꝓfari.ꝓcul ab intencōne fari.
scilicet aliud ūbis ꝓferre et aliud in animo habe
re.ut cesar cū sui uolebant recedere illos ꝓfabatur
videbatur enim illis dare licenciaȝ recedendi et tn̄
intendebat eos dehortari a recessione.Item ꝓfa

Profugus.a profugio Cri.i.predicere prefari.
gis dr profugus ga gum pnl' cor.ꝓcul fugiens.
ꝓfugus ꝓpie dr qui procul a sedibꝫ suis uagat'

Profundo.a pro et fun Cquasi porro fugatus
do dis cōponitur profundo dis profudi profusum
profundere.i.procul fundē.et dispergere dissipaē
deuorare ꝓijcere.vnde ꝓfundus da dum.i.prodi
gus.largus.dissipator.qui nimis profundit.et cō
patur profundior simus.vnde profunde dius si
me adūbium.et h profunditas tatis.i.prodigali
tas.et profundo das.i.effundere.dispergere.dila
pidare.equiuocacio est in p̄dictis.fundare enim
descendit a funda.et a fundus.similiter ꝑfundus
dn̄dit et a fundus et a ꝑfundo is Itē profundo as
dn̄dit a profundus.vnde scias q̄ fundus cōponi
tur cū pro.et dr profundus da dum q̄si procul a
fundo habens supficieȝ.ul' q̄si procul habeat fun
dum.vnd h profundū dr mare altū et profundi
tas alicuius rei.Profundus cōpatur dior issimus
vnde profunde dius sime adūbium.et h profun
ditas tatis.et profundo das in profundū demerge
re ẜ hug.pap uero dicit profundū uorago altuȝ
immensum magnum profunditas idem

Profundus da dum in profundo dis exponit'.

Profusus.a profundo dis dr profusus sa sum.
penl' prod qd in vi nominis accipitur in actiua
significacōne.vnde salustius.alieni appetens sui ꝓ
fusus ardens in cupiditatibꝫ.profusus sui.i.pro
fundens sua.i.dissipans uel dispergens

Progeniecula cule diminutiuū.ꝑua progenies

Progenies.a progigno nis dr h progenies ei.
Et nota q̄ filij et nepotes non sunt progenies.qꝛ
non sunt procul geniti sed pronepotes.et exinde
sunt progenies q̄si procul geniti.Et inde progeni
es incipit a ꝓnepotibꝫ ẜ posteitas a nepote q̄i pos
tera etas ẜ sicut inferius longe editi progenies di
cuntur.Ita superius proaui.abaui.attaui.tritaui
progenitores vocantur.quasi procul generantes.

Progigno.a pro et gigno is cōponitur progig
no nis nui nere.procul ul' an̄ gignere.ul' progig
no q̄si prolem gigno.et est ethi.vnde h ꝓgenitor
ꝓgenitoris et or in rix fit hec progenitrix tricis.

Progredior.a ꝓ et gradior cōponit' ꝓgredior
deris ꝓgressussum ꝓgredi.i.ꝓcedere q̄si ꝓ.i.an̄
gradi uel procul gradi.et corripit gre

Prohemiū qd est ẜmo pmus.cōponitur a pro
et hemiū qd est ẜmo ul' modulacō q̄si pmus ser
mo ul' pma modulacō scilicet ꝓlogus.Q autē
dr ꝓhemiū q̄si ꝓ emulis factum ethi est.vnde ꝓ
hemio as.i.incipē ul' ꝓhemium facere ul' dicere.

Proheres dr qui loco heredis fungitur aut in
stitutus aut substitutus.et ꝓducit he ẜm papiā

Prohibeo.a ꝓ et habeo bes cōponit' ꝓhibeo
bes bui bitū ꝓhibere.i.uetare.interdicere contra
dicere.vnde ꝓhibens tis ge omnis.et h ꝓhibicō
onis.Et scias q̄ peccata mortalia ꝓhibentur sed

Prohibesis ūbum defec Cuenialia cohibentur
tiuū.i.ꝓhibeas nec de eo inuenitur amplius.et di
citur a ꝓhibeo bes.plantus.vn̄ q̄so ut ꝓhibesis

Proicio.a pro et iacio cōponitur ꝓijcio cis ꝓ
ieci ꝓiectū ꝓijcere.i.ꝓcul ul' ante iacere.Itē inue
nitur ꝓricō cis ꝓreci ꝓrectuȝ proricere.et est ideȝ
qd proijcō.et similiter est cōpositū a pro et iacō
et est ꝓpie uerbum sacrificatiuum

Proinde est coniunctio illatiua.i.ergo.Inuenit'
tamen qn̄qꝫ adūbiū loci ul' tēpis.et apocopatur
qn̄qꝫ.et dr proin ꝓ proinde et acuitur antepenul'
sicut alia composita ab inde.ut dixi in inde

Prolatibilis.a profero dr h et h prolatibilis et
hoc prolatibile.quod est aptum proferri

Prolensis est quedam figura de qua dixi in c d

Proles.a proloios dr h proles lis allotheca
filius uel filia uel progenies.

Proletarius.a proles dr h proletarius letarij q̄
ad prolem tm̄ gignendam uacabat.Erant enim
quidam apud romanos qui in orbe semꝑ mora
bantur causa generandoꝝ filioꝝ et non cogebant'
ire in arma.et hij proletarij dicebantur

Prolicio prolicis procul elicere.vide in licio

Prolios herba florem uelut candoreȝ habet.et
canos hominum capillos facit

Prolixus.a pro et lixa e cōponitur prolixus a.
vm.i.ꝓductus.longus.extensus.implicitus.qd
nomen tractum est a longis lixaꝝ passibus.et cō
patur.vnde hec ꝓlixitas ꝓlixitatis

Prologus.logos cōponitur cū prothos qd est
pre.et dr h prologus q̄si p̄logus uel q̄si prothos
logos.i.pmus ẜmo.i.p̄facio.p̄locucio.vnde ꝓlo
gizo ȝas.i.prologum facere.p̄fari.p̄loqui.an̄ ma

Proludium.ymago ue Cteriam.et corripit lo.

ri ludi.i.exercicium ꝫm papiam
Proluuies uiei.a pluo is dꝛ ħ ꝓluuies uiei.et
hoc ꝓluuiū uij.i.aquaꝝ inundacō.uel destructio
ex aquaꝝ inundacōne.ul' sordes.ul' purgacō.uel
decursus.qui in cuiuslibet rei larga et indiscreta
effusione ul' deuastacōne inuenitur

Promineo nes.a ꝓ ul' ꝓcul et maneo cōponi
tur ꝓmineo nes.et est ꝓminere q̄si ꝓcul manere
et appere.supstare.p̄esse.vnde ꝓminens tis ge ō
nis.et cōpatur.vnde ħ ꝓminencia cie.et cor' mi

Promiscuum.a ꝓmisceo ces.dꝛ ꝓmiscuus cua
cuū.vnde vulgꝰ dꝛ ꝓmiscuū ex utroqꝫ sexu per
mixtū.Item ꝓmiscuū genus in nomine.qđ grece
dꝛ epicenū.dꝛ genus qđ sub vna uoce et vno ar
ticulo cōprehendit animalia utriusqꝫ sexus.et de
ħ dixi in tercia pte in tractatu de genē nominuꝫ
in capitulo de epiceno genere

Promo ꝓmis o in psi ꝓmsi.et si in tū ꝓmptū
ꝓmere.i.ꝓferre.manifestare.apire extrahere.ore
dicere.Et cōponitur cū de et dꝛ depromo mis.i.
ualde ꝓmere.Itē cū ex et dꝛ expromo is.i.extra
ul' ualde ꝓmo.Et est ꝓmo actiuū cū omnibꝫ su
is cōpositis.et facit p̄teritū in psi.et sup̄ in ptū et
ꝓđ pro.vnde in aurora dꝛ.ꝭ ptē iecoris ꝓmens

Promontoriū.a ꝓ et mons ¶ de capside supra
cōponitur ħ ꝓmontoriuꝫ rij scilicet mons qui ꝓ
cul appet ꝑ sui eminencia.ul' ꝫ quosdam dꝛ a ꝓ
mineo nes.qꝛ ꝓmineat et emineat.et ꝓđ o ante
r.vnde ille male posuit.Est ꝓmontoriuꝫ cernere
non modicū.O enim ante riusꝰ ria rium producit͛

Promoueo.a ꝓ et mo ¶ ut dicit magister bene
ueo ues promoui promotum promouere q̄si pro
cul mouere et absentare.et promouere q̄si in ante
riorem pteꝫ mouere.et promouere sublimare ad
honorem.uel ordinem mouere.et promouere.i.

Promptuarium.a ꝓ ¶ proficere.et corripit mo
mo mis dꝛ ħ promptuariū rij.i.cellariuꝫ qꝛ inde
necessaria uictui promunt͛.i.proferunt͛.vñ ꝓ̄ba
promptuaria coꝝ plena.Et est promptuariū lon
gi temporis sed cellarium paucorum dierum

Promptus.a promo mis dꝛ promptus ta tum
.i.patus.expeditus.ad aliquid agendū ul' dicen
dum.et compat͛ ꝓmpcior simus.vnde prompte
cius sime.adūbiū.et promptulus la lum.aliq̄ꝰtu
lum promptus Et componit͛ ꝑpromptus.i.ualde
ꝓmptus.Et eciam a promo is ħ promptus us.i.
apicio.Et ꝑ compōnem imꝓmptu.i.in apto.sed
magꝭ est ꝑpō ꝑ appōnem et non ꝑ compōnem et

Promulcus.a ꝓ ¶ tunc ꝑ n in ꝓmtu scribitur
mo mis dꝛ ħ ꝓmulcus ci.funis cū quo nauis du
citur.uel scapha que maiorem nauem ducit et re
git.vñ ꝓmulco cas caui care.nauem ducere.Et

Promulgo.A ꝓmo mis.dꝛ ¶ ꝑpe cū ꝓmulco
ꝓmulgo gas gaui gare.i.pronunciare.manifesta
re.Et dicitur ꝓmulgare.quasi ꝓmptum et mani
festum multis agere Et est ethimologia.

Promurale.murus añ muꝝ.dictū ex eo qꝛ pro
municione muri sit ꝫm pap.vide in antemurale.

Promuriū rij.i.spaciū circa muꝝ.et cōponitur

Promus.a promo ꝓmis dꝛ ¶ a pro et murus
ħ ꝓmus mi.i.cellariū.Et ponitur qñqꝫ pro cus

Promuscida pnl' cor' in ꝓ ¶ tode ipsius promi

Pro nefas o scelus contra fas.i.cō ¶ boscida est
tra iusticiam.et sunt due ptes ꝓ interiectio.et ne
fas nom̄.Non eniꝫ potest eē ibi uera cōposicio qꝛ
interiectio non p̄t cōponi.ut ostendi in procido

Pronepos in nepos ex ¶ lor.et sic nec acuitur

Pronoe.nois.i.mens ¶ ponitur.et corripit ne
cōponitur cū prothos qđ est p̄mū.et dꝛ ħ ꝓnoe
ꝓnoes.q̄si ꝓthonoe.i.p̄ma nois.i.diuina mens

Pronosticū.a ꝓnosco cis dꝛ ħ ꝓnosticuꝫ ci.sig
nū futuri.et ꝓnosticus ca cū.qui p̄cognoscit uel
ante signat.et ꝓnostico cas.i.ꝓnosticis ꝑpendere
p̄noscē secunduꝫ hug.pap̄ uero dicit ꝓnostica pre
uisio egritudinū dicta a p̄noscendo oportet enim
medicū p̄terita p̄ñcia et futura preuidere

Pronosticon liber est.et p̄t scribi sine g uel p̄t
addi g ꝑ ꝓthesim ꝓnosticū ul' ꝓgnosticon.

Pronuba.ex ꝓ et nubo cōponit͛ ħ ꝓnuba be.
que astat nubenti.et que nubentē uiro coniūgit.
Ipa est et panimpha.et dꝛ ꝓnuba q̄si p̄nuba qꝛ
nubenti preest.ul' q̄si ꝑpe nubentē.vnde et Iuno
dicta est ꝓnuba.qꝛ nubentibus dꝛ p̄esse.Inuenit͛
eciā ħ ꝓnubus sicut et ħ panimphus.vñ Iudic
xij c.dꝛ qꝛ uxor sampsonis accepit maritū vnum
de amicis eius et ꝓnubis.i.panimphis sibi astan
tibus.et sicut ostendi in nubo nubis.nubo ꝓđ p̄
mam.tamen ꝓnuba ab eo cōpositū et eciam ꝓ
nubus cor' nu.vnđ quiđ.Pronuba creatur cui ꝓ
nubus associatur.et ouiđ in ij epistola.Pronuba
te siphone calamus ululauit in illis

Pronurus.a pro et nurus cōponitur.et cor' nu
vñ quidaꝫ.natus ait matri nobis nurus est mea

Pronus no nas cōpo ¶ coniunx.vide in nurus
nitur cū ꝓ et dꝛ ꝓnus na nū.i.in anteriorem ꝑ
tem flexus.inclinatus.curuus.subiectus.humilis
tracta methafora a natante qui caput in anterio
rem pteꝫ inclinat et posteriora eleuat.pronus eci
ā dꝛ obseq̄ns et promtus et cōparat͛.vñ ꝓne nius

Propagineus a ꝓpa ¶ me adū.et ħ pronitas tis
go nis dꝛ ꝓpagineus a ū.ad ꝓpaginē ptinens ul' đ
ꝓpagine existens.Item a ꝓpago dꝛ ꝓpagino nas
ꝓtendere ꝓpagines extendere.flagellum uitis ter
re submersuꝫ sternē.et q̄si porro pandē.et cor' gi.

Propagino ꝓpaginas in ꝓpagineus vide.

Propago gas gaui gare.i.ꝓtendere et extende
re.vnde ħ ꝓpago ginis.linea.origo.extensio.fla
gellum uitis extensum sub terra.et ꝓđ penul'.vl'
ꝓpago ūbum et nomen in omni sua significacō
ne.tamen in prima sillaba est diā.qꝛ ħ ꝓpago gi
nis ꝓ tensione uitis.et ꝓpago gas cum ad ꝓten
sionem uitis ptinet ꝓđ p̄mam.sed ꝓpago qñ pti
net ad ꝓsapiam corripit p̄mam.vñ ūsus.vitem
ꝓpago libet infinita ꝓpago.et corripit penul' ge
nitiui propago propaginis

Propassio.ex ꝓ et passio cōponitur ħ ꝓpassio
onis.et dꝛ ꝓpassio qñ caro titillat uisa muliere.ꝫ
passio qñ ille malus affectus erumpit postea in
effectum.vnde sic describitur a Jeronimo ꝓpassio
et passio in glosa mathi v.Qui viderit mulierem
ad concupiscendum eam iam mechatus est eam
in corde suo.ꝓpassio est subitus motus animi sine
deliberacōe boni ul' mali opis.Passio ē affectio
deliberati animi si sit locus pficiendi.Iteꝫ nota qꝛ
passio importat immutacōneꝫ pacientis.Non au
tem dꝛ aliquid immutari simpliciter qñ id qđ est
p̄ncipale in ipo immutatū pmanꝫ.et ideo simpli
citer loquendo qñ racō non mutat͛ a sui equitate
ul' equalitate.non dꝛ passio.ꝫ ꝓpassio q̄si prima
ul' incepta passio.uel propassio q̄si impfecta pas
sio.ꝫ passio dꝛ consummata passio ꝑ consensum
Volo eciam te scire qꝛ aliter fuit ꝓpassio in xp̄o

et aliter est in nobis. Nam ut dr̄ in tercio sent. dis
xv. habuit xp̄s uerū timorem et tristiciam in na
tura hominis. sed non sicut nos q̄ sumus membra
eius. Nos enim causa peccati nostri hijs defectibꝫ
necessario subiacemus. et in nob̄ sunt isti defectus
ſm ꝓpassionem et passionem. sed in xp̄o non nisi
ſm ꝓpassionem. sicut enim in peccatis gradus q̄
dam notantur ꝓpassio et passio. Ita et in hijs pena
libus affectibus. afficitur enim quis interdū timo
re uel tristicia ita ut mentis intellectus non inde
moueatur a rectitudine uel dei contemplacōne et
tunc ꝓpassio est. Aliqn̄ uero mouetur et turbatur.
et tunc passio est. xp̄s uero non ita turbatus fu
it in anima timore uel tristicia ut a rectitudine uel
dei contemplacōne aliquatinus declinaret. ſm quē
modū intelligitur cū dr̄ non timuisse uel tristis fuis
se. vnde Jeronimus sup math̄ in xxvj c ubi dicitur
cepit contristari et mestus esse. ut ueritatē inquit
ꝓbaret assūpti hōinis. uere contristatus est. sed non
passio eius dn̄atur animo. uerū ꝓpassio est. vnde
ait. cepit contristari ꝙ est. aliter contristatur quis
ꝑ ꝓpassionem. Jdeo ſm hanc distinctōnem. aliqn̄ dr̄
xp̄s non uere timuisse. qr̄ uerū timorem habuit et
tristiciam sed non ſm passionem neqꝫ ex necessitate.

Propatulus. ex ꝓ et patulus cō ¶ condicōnis
ponitur ꝓpatulus la lū in palā ductū corā factū

Prope aduerbiū loci dr̄ a ꝓ. et cōparatur ꝓpior
ꝓximus. vnde ꝓpe pius me aduerbiū. et cōponitur
¶ deprope. et corripit pro

Propello lis ꝓpuli ꝓ
pulsum ꝓpellere. ꝓcul uel ante pellere. Et cōponi
tur a ꝓ et pello lis. et corripit pu. ꝓpuli p̄teritum.

Propensius in propensus est.

Propensus. a ꝓpendo dis qd̄ est extendo dilato
deriuatur ꝓpensus sa sum. i. extensus dilatatus ꝓ
tensus porro tensus. et inde ꝓpensius. i. extensius

Propero properas in properus uide.

Properus. a ꝓpe deriuatur ꝓperus ra rum. i. fes
tinus et citus. Et cōponitur ꝑproperus ra rum. i.
ualde ꝓperus. Jtem a ꝓperus ꝓpero ras raui rare
. i. festinare. sed ꝓperat q̄ vnūquodqꝫ mature transi
git. festinat qui multa simul incipit et non ꝑficit
et cōponitur appropero ras. i. ualde properare. et
depropero ras. Jtem a properus propere aduerbium
. i. uelociter celeriter. et corripit pe

Propes pedis mas ge. i. funis quo pes ueli alli
gatur q̄si prope pedes. Et componitur a pro et pes
pedis. et corripit penultimam genitiui.

Propheta. a profor faris qd̄ est p̄dicere dicitur
propheta te q̄si p̄fator a p̄dicendo futura. sed qr̄ hic
nomen h habet quam nullū latinū debet habere
post p. Jdeo credo ꝙ pocius cōponatur a ꝓ uel ꝓ
cul et phonos qd̄ est sonus qr̄ longe p̄uisa p̄nun
cient. vnde hec prophetissa se. et propheticus ca cū
et hic et hec prophetalis et hoc le. et ꝓpheto tas. et ꝓ
phetizo sas in eodem sensu. et sunt neutra. Qr̄ au
tē dr̄ ꝓpheta q̄si ꝓcul fans ethi est ſm hug. Et di
cebatur olim ꝓpheta uidens. qr̄ ꝓphete videbant
qd̄ ceteri non videbant. et prospiciebant q̄ in mi
nisterio abscondita erant. Et scias ꝙ ueri prophe
te intelligebant que videbant. vnd̄ iob. Ecce om
nia uidit oculus meus et audiuit auris mea et in
tellexi singula. Qd̄ uerbum tractans gg̀ in xj li mo
raliū dicit cū aliquid ostenditur uel auditur si in
tellectus non tribuitur prophecia minime est. vi
dit namqꝫ pharao ꝑ sompnum que erant egipto
uentura. sed qr̄ nequit intelligere qd̄ uidit ꝓpheta
scilicet non fuit. aspexit baltasar rex articulū ma
nus scribentis in pariete. sed ꝓpheta non fuit qr̄
intellectū rei quam uiderat non accepit. vt ergo be
atus iob prophecie spm̄ se habere testaretur. non
solum vidisse et audisse. sed eciam intellexisse omnia
asserit. ¶ Jtem hic nota ꝙ prophete falsi disting
uuntur a ueris q̄tum ad tria ad minus. Primo q̄tum
ad reuelacōnis ardorem. qr̄ boni ꝓphete futura p̄
dicunt diuino lumine mediantibus bonis angel̄
inspirati. sed falsi ꝓphete uel sequuntur spm̄ suū nichil
uidentes sed mendacia confingentes uel reuelacōes
immundi spiritus. Secundo q̄tum ad intencōnem
p̄nunciacōnis. qr̄ falsorū ꝓphetarum finis aliqd̄ lu
crum tempale est vt dr̄ ezechiel xiij. Violant me
ad populū meū ꝓpter pugillū ordei et fragmenti
panis. vel saltem ipsius demonis reuelantis inten
cio ꝑuersa est que decepcōnem intendit. Sed ꝓphe
tarū bonorū tota intencō in rectū finem ordinatur.
Tercio q̄tum ad certitudinem ꝓnunciatorū. qr̄ bo
norū ꝓphecia innititur diuine prescie que omnium
futurorū euentus intuetur. sed ꝓnunciacō malorū pro
phetarū innititur p̄scie demonum que coniecturalis
est. vide eciam in ꝓphecia et in miraculum. ¶ hic
eciam uolo te scire ꝙ ut dicit gg̀. tenebrosa est aq̄
in nubibꝫ aeris. qr̄ obscura est sciencia in ꝓphetis
cuius racōnem tangit ieronimus exponens illud y
saie xvj. Emitte agnū dn̄e. dn̄atorem terre de petra
deserti ad montē filie sion. Jdeo inquit ꝓphete uix
intelliguntur. qr̄ ꝑsonas et numeros et tp̄a subito
cōmutant. et de qualibet re transeunt ad aliā. dū
enim modo loqueretur ysa de captiuitate moab. et
miserijs insperate mentis oculum ūtit ad necessita
tem cristi. et cepit moab alloqui. q̄si non desperes
age penitenciā. qr̄ licet captiuandus sis. de tua ta
men ꝓgenie nascetur agnus qui tollit peccata mū
di. qui dn̄etur in toto orbe. Et dicit de petra des
ti. i. de populo gentili siue de ruth que fuit gentil̄
Gentes namqꝫ lapides ꝓ deo colebant. et ideo a deo
deserte erant. Et dicit ad montem filie sion. i. ad ihe
rusalem. Sion enim erat quedam arx in iherusa
lem que ꝓtegebat ciuitatem iherusalem sicut ma
ter ꝓtegit filiam suam. Ruth autē moabitis nup
sit boos ex quo obeth genuit. ex quo Jesse pater
dauid. de cuius semine uirgo maria ꝓcessit q̄ xp̄m
concepit et peperit. sicut enim xp̄s ꝓ utroqꝫ populo
uenit. sic de utroqꝫ nasci uoluit. i. iudeo et gentili

Prophecia. a ꝓpheta dr̄ hec ꝓphecia e. et est pro
phecia rerū latenciū p̄teritarū uel p̄sencium uel futu
rorū ex diuina inspiracōne manifestacō ¶ Et scias
ꝙ sicut dicit gg̀ in p̄ma omelia ezechiel ꝓphecie
tp̄a tria sunt. scilicet p̄sens p̄teritū et futurū. Sed scien
dum est ꝙ in duobus tp̄ibus ꝓphecia ethimoloi
am ꝑdidit. qr̄ cū ideo ꝓphecia dicta sit ꝙ futura
p̄dicat. qn̄ de p̄terito uel p̄senti loquitur racōnem
sui nominis amittit qm̄ n̄ ꝓfatur qd̄ uenturū ē
sed uel ea memorat que transacta sunt uel ea que
sunt. ꝓphecia autem de futuro est. Ecce uirgo conci
piet et pariet filiū. ꝓphecia de p̄terito. Jn p̄ncipio
creauit deus celū et terram. De illo enim tp̄e dix
it homo quo non erat homo. ꝓphecia de p̄senti
est quam paulus apostolus dicit in p̄ma episto
la ad corin c xiiij. Si autē omnes ꝓphetant intret
autē quis infidelis uel ideota conuincitur ab omni
bus diiudicatur ab omnibus. occulta enim cordis
eius manifesta fiunt. et ita cadens in terram in fa
ciem adorabis deū ꝓnuncians ꝙ uere deus in no

bis sit. Cū ergo dicit occulta cordis eius manifes
ta fiunt. pfecto monstrat q2 p hunc modū ꝓphe
cie spiritus non pdicit qd futuꝝ est. s ondit qd
est. Quo autē pacto ꝓphecie spiritus dr q nichil
futuꝝ iudicat s pns narrat. ¶ Qua in re animad
uertendū est q ꝓpheta recte dr. non q2 pdicit uen
tura. s q2 ꝓdit occulta. rem quippe quamlibet si
cut ab oculis nostris in futura subtrahunt tpa.
ita ab oculis nostris in psenti subtrahunt ea uen
tura ut enim res occultatur in futuro tempore.
presens autē cogitacō absconditur in latenti corde
Est enim prophetia presens cum res quelibet nō
p animū s per absentem locū tegitur que tamen
p spiritū denudatur. et ibi fit pns ꝓphetantis ani
mus ubi p pnciam non est corpus. Nam giezi lon
ge a ꝓpheta recesserat cū naaman siri munera p
cipiebat. cui tamen idem ꝓpheta dicit. Nonne cor
meū in psenti erat qn reuersus est homo curro suo
in occursum tibi. ¶ Postq de ꝓphecie tēpibus trac
tauimus. restat ut de modis eius et qualitatibus
aliqua disseramus. Spiritus quippe ꝓphecie nec sem
per nec eodem modo ꝓphete animū tangit. aliqn
enim spiritus ꝓphecie ex psenti tangit animū ꝓ
phetantis et ex futuro nequaq tangit aliqn uero
ꝓphecie spiritus animū ꝓphetantis ex futuro tan
git. et ex psenti non tangit. aliqn ꝓphetantis ani
mū ex psenti pariter et ex futuro tangit. aliquan
do autem ex preterito et ex psenti atq ex futuro.
piter animus tangitur ꝓphetantis. aliqn uero pro
phecie spiritus ex preterito tangit animū nec tan
git ex futuro. Aliqn uero ꝓphecie spiritus tangit
ex futuro nec tangit ex preterito. Aliqn uero in p
senti ex pte tangit et ex pte non tangit. Aliquan
do uero spiritus ꝓphecie in futuro ex pte tangit
et ex pte non tangit. Itē scias q ꝓphete quidā
ex ꝓximo tanguntur atq e longinq minime tan
guntur. quidam uero tanguntur e longinquo et nō
tanguntur ex ꝓximo. quidam uero et e longinq
tanguntur et ex ꝓximo. ¶ Aliqn autē prophecie
spiritus ꝓphetis deest nec semp eoꝝ mentibus pres
to est. quatinus cū hunc non hnt se hūc cognoscant
ex dono habere cū habent. vnde helizeus cū flentē
sunamitē mulierem a suis pedibus p giezi puꝝ a
uelli ꝓhiberet dixit dimitte illā. anima enī eius
in amaritudine est et dominus celauit me et non
indicauit michi. Item amos. q2 eadem hora qua
requisitus est ꝓphecie sibi spiritum deesse sensit de
se ueraciter dixit. Non sum ꝓpheta. ut dixi in ar
mentum. Sic quoq cū iosephat de futuris requi
reret. et ꝓphecie ei spiritus deesset psaltē fecit ap
plicari ut prophecie ad hunc spiritus per laudem
psalmodie descenderet atq eius animum de uentu
ris repleret. vox etenim psalmodie cū p intencō
nem cordis agitur. p hanc omnipotenti ad cor iter
patur. ut intente menti. ul ꝓphecie misteria. vel
cōpunccōnis graciam infundat. vnde scriptū est
Sacrificiū laudis honorificabit me et illic iter est
quo ostendam illi salutare dei. i. ihesū. Qd enim
salutare latine. h hebraice ihesus dr. Sciendū eciā
est q ꝓphete sancti aliqn dū consulunt ex mag
no usu ꝓphetandi quedam ex suo spiritu ꝓferūt
et se h ex ꝓphecie spiritu dicere suspicantur. s q2
sancti sunt p spiritū sanctū cicius correpti ab eo
que uera sunt audiunt et semetipsos. q2 falsa dix
erint reprehendunt. Natan etenim ꝓphetam sanc
tum uirū fuisse quis nesciat. Qui dauid regem et
de culpa apte repphendit. et que ei ꝓ culpa eadē
essent futura nunciauit. Quem tamen. dū idē da
uid q2 tēplum deo uellet construere requisisset illi
co respondit. Omne quod ē in corde tuo uade et
fac q2 deus tecum est. de quo illic statim subditur
factum est autem in nocte illa et ecce sermo dni
ad nathan dicens. vade et loquere ad suū meū
dauid. h dicit dns nūquid tu edificabis michi do
mū ad habitandū. neq enim habitaui in domo
ex die q eduxi filios isrl de terra egipti usq in di
em hanc. Et paulo post. Cum cōpleti fuerint dies
tui et dormieris cū patribus tuis suscitabo semen
tuū post te qd egredietur de utero tuo et firma
bo regnū eius. Ipse edificauit domū nomini meo
Ecce natan ꝓpheta qui prius regi dixerat. vade et
fac. ipse p ꝓphecie spiritū edoctus h fieri non posse
denuncians et regis consilijs et suis sermonibus con
tradixit. q2 qd ex suo spiritu dixerat falsum fuisse re
prehendit. Qua in re inter ꝓphetas ueros ac falsos
ista distancia est. q2 ꝓphete ueri si quid aliqn per
suū spiritū dicunt h ab auditorum mentibus p spi
ritū sanctū eruditi cicius corrigunt. ꝓphete autem
falsi et falsa denunciant ul alieni a spiritu sancto
in sua falsitate perdurant. vide in miraculū et in ꝓ
pheta. ¶ Sed consueuit queri de h q ysa ꝓpheta
domini dixit ezechie. h dixit dns. dispone domui
tue q2 morieris tu. et tamen ezech non est mortu
us s ei additi sunt xv anni ut habetur ysa xxx
viij. hanc questionem mouet gg in li moralium
xij tractans illud Job. constituisti terminos eius
qui preteriri non poterunt. Nulla inquit que in h
mundo hominibus fiunt absq omnipotentis dei oc
culto consilio ueniunt. Nam cuncta deus uentura
presciens ante secula decreuit qualiter p seculū dispo
nantur. Statutū quippe iam homini est ul quantū
hunc mundi ꝓsperitas sequatur. ul quantū aduersi
tas feriat ne electos eius aut immoderata ꝓsperi
tas eleuet aut nimia aduersitas grauet. Statutum
quoq est quantū in ipa uita mortali temporaliter
uiuat. Nam et si annos xv ezechie regi ad vitam
addidit omnipotens deus cū eū mori pmisit tunc
eū presciuit esse moriturū. Quomodo ergo p ꝓphe
tam ezechie dr. dispone domui tue q2 morieris tu
et non uiues. cui cū mortis sentencia dicta est pro
tinus ad eius lacrimas est uita addita. s p ꝓphetā
dns dixit quo tempe mori ipe merebatur. p lar
gitatē uero misericordie. illo eum tempe a mor
te distulit qd ante secula ipe presciuit nec ꝓpheta
ergo fallax. q2 tempus mortis innotuit quo uir
ille mori merebatur. nec dominica statuta conuul
sa sunt. q2 ut ex largitate dei anni uite crescerent
h quoq ante secula prefixum fuit atq spaciū vite
qd inopinate foris est additū sine augmento prescie
fuit intus statutū. Ex predictis patet q illa diffini
cō cassiodori uera est. ꝓphecia est inspiracō uel re
uelacō diuina. reꝝ euentus immobili ueritate de
nuncians. vide in prescio. et in mors vide qualiter
deus mutet sentenciam et non consilium
Propiciatorium. a ꝓpicior aris dr h ꝓpiciatori
ū. locus ꝓpiciandi quasi ꝓpiciacōnis oraculū. et si
cut dr in historijs sup exod ꝓpiciatoriū erat ta
bula aurea eiusdem longitudinis et latitudinis.
cuius et archa ut archam tegere sufficeret. d spis
situdine uero eius non legitur. hoc dicebatur ora
culū. q2 dns de illo rnsa dabat. Rnsum autē dicitur
oraculū diuinū. q2 orantibus datur. Dicebatur eciā

ꝓpiciatoriuꝫ.qꝛ exinde loquens dn̄s ꝓpiciabatur
populo.ul' qꝛ die ꝓpiciacōnis dicebant gloriam
dn̄i semꝑ ibi ōndere.exutraqꝫ uero pte oraculi sci
licet in duobus angulis anterioribus positi sunt
duo cherubin aurei et ꝓductiles et non sunt fusi
les ſ; tūsionibus malleoꝝ ꝓducti.In glosa autē
ad hebreos ix dr̄ qđ dicebatur ꝓpiciatoriuꝫ siue
oraculū qꝛ ibi appebat angelus domini loquens
moisi quando dominus ꝓpiciaturus erat populo
De festo autem ꝓpiciationis dixi in fase

Propicior ꝓpiciaris in ꝓpicius est.

Propicius.a ꝓpe dr̄ ꝓpicius cia ciuꝫ.bonus.be
nignus.misericors.mitis.ꝓsper.placatus.vnđ ꝓ
picior aris ꝓpiciatus sum ul' esse ul' fieri ꝓpicium
vnde h̄ ꝓpiciacō.placacō.misericordia.et ꝓpiciato
rius a ū.et cōponitur repropicior aris ūbuꝫ depo

Propina.pina grece fames dr̄.et cōponit̄ cū ꝓ
et ꝓcul.et dr̄ h̄ ꝓpina ne scilicet locus iuxta bal
nea puplica.ubi post lauacꝝ a fame et siti reficiū
tur homines.et dr̄ sic quasi ꝓpellens famē quia
h̄ locus famem pellat.ul' dicunt greci popina.Et
inde nos corrupte dicimus ꝓpina ꝓ tali loco sim
pliciter.tamen modo propina dr̄ taberna quelibet
qꝛ famem pellat.vnde h̄ propinula le dimi.et ꝓ
pino nas.vinū miscere.potū ad ministrare.vnde
h̄ propinator toris qui potū administrat.vn̄ oui
dius.Inde propinatur nimiū qui vinū propinat
Et in aurora dr̄ hec quibus angelici ciues bona
summa propinant.Item a propino as.h̄ propina
toriū rij.domus ul' locus vnde propinatur ul' ubi

Propinito tas.a propino nas ꝓ ¶ propinatur
ꝓpinito tas penultima correpta frequenter ꝓpinaē

Propino ꝓpinas in ꝓpropina ꝓpine est

Propinquaneus.a ꝓpinquus dr̄ ꝓpinquaneus
nea neum.i.ꝓpinquus et coniunctus

Propinquus.a ꝓpe deriuat̄ ꝓpinquus qua quū
ul' ſm sanguinem ul' ſm locum.et cōparatur ꝓ
pinquior simus.vnđ propinque quius me adiubi
um.et h̄ propinquitas tatis.et propinquo quas.
et componitur appropinquo quas.et est neutrum
cum omnibus suis compositis

Propinula propinule diminuti.parua propina

Propius.a ꝓpe deriuatur propius ia ium.i.ꝓ
pinquus et coniunctus.et cōparatur ꝑ supplecōē
magis propius propijssimus.et propio as.i.ꝓxi
mare propinquare.et cōponitur appropio as.vn̄
appropians tis.omnis ge.et est ꝓpio neutꝝ cum
omnibus suis cōpositis.Inuenitur tamen ad ro
manos xiij propior est nostra salus.sed tunc di
citur prope propior proximus

Propola propole in miropola exponitur.

Propontides in bosforus est

Proporcio.ex ꝓ et porcō porcōnis cōponitur
h̄ proporcio onis.i.similitudo habitudo cōparacō
vnde h̄ et h̄ proporcōnalis et h̄ le.vnđ proporcio
naliter.et h̄ proporcōnalitas tatis.et differt a ꝓ
porcōne qꝛ ꝓporcio est habitudo vnius ad aliud.
ſ; proporcōnalitas plurīū habitudinū inter se cō
paratio ſm hug̃.Et scias ꝙ locus a proporcōne
ſm loicū differt a loco a simili.qꝛ in loco a simi
li accipitur cōparacō ſ; similitudinem inherenciū
ut sicut risibile inest homini ita hinnibile inest
equo.In loco autem a ꝓporcōne non attenditur
sicut similitudo inherenciū ſ; cōparatio habitudi
nis ut sicut se habet nauta ad nauem sic se habet

Proprietas.a ꝓprius a.¶ magister ad scolas.

vm ꝫ in e et addita tas.fit h̄ ꝓpetas tatis.¶ Hic
nota ꝙ ſm theologos differencia nocōnis ꝓpeta
tis et relacōnis in diuinis p̄t tripliciter assignari.
primo quantū ad racōnē significacōnis.Et scias
ꝙ paternitas dr̄ relacō ſm ꝙ ad filiū refertur.dr̄
autem ꝓpetas in quantū soli patri conuenit.Dici
tur nocio in q̄tū est p̄ncipiū formale innotescen
di patrem.Secundo quantū ad ordinē intelligen
di.qꝛ cū nichil possit esse p̄ncipiū innotescendi a
liud nisi sit sibi ꝓpum.intellectū nocōnis precedit
intellectus ꝓpetatis.et qꝛ ꝓpetas non conuenit ni
si rei distincte ab alijs.et distinctio in diuinis nō
est nisi ꝑ opacōnem relacōnis.intellectum ꝓpeta
tis in diuinis precedit intellectus relacōnis.¶ Ter
cio q̄tum ad numerꝝ.qꝛ nocōnes sunt quinqꝫ scili
cet paternitas.filiacō.ꝓcessio.innascibilitas.com
munis spiracō.harꝝ autem quatuor tantum sunt
ꝓpetates que vni ꝑsone tantū conueniunt.scilicet
paternitas.innascibilitas.que conueniunt tantuꝫ
patri.filiacō que conuenit tantum filio.processio
que conuenit tantū spiritui sancto.Cōmunis autē
spiracō non p̄t dici ꝓpetas simpliciter quia conue
nit duabus ꝑsonis.ſ; ſ; quid ſm ꝙ aliquid dr̄ esse
ꝓpum ad aliquid.est enim ꝓprium patris et filij
respectu spiritus sancti.¶ Harꝝ eciam nocionum
quatuor tantū sunt relacōnes.scilicet paternitas
filiacō.ꝓcessio.cōmunis spiracō Innascibilitas n̄
est ꝓpe relacō nisi ꝑ reductōnem.ſ; ꝙ negacō re
ducitur ad genus affirmacōnis.ut nonhomo ad
genus hominis.¶ Harꝝ autem nocōnuꝫ uel ꝓpe
tatū ul' relacōnū.tres sunt ꝑsonales.i.constituen
tes ꝑsonas.vnde habent quasi actum differencie
constitutiue.scilicet paternitas.filiacō.ꝓcessio.A
lie due sunt nocōnes ꝑsone.ſ; non ꝑsonales ¶ Et
sciendū ꝙ tria requirunt̄ ad h̄ ꝙ aliquid dicatur
nocio ꝑsone.Primo ꝙ ad originem ꝑtineat.quia
relacōnibus originis ꝑsone distiguuntur.Secundo
ꝙ ꝑtineat ad dignitatem.qꝛ ꝑsona est ipostasis
distincta ꝓpetate ad dignitatē ꝑtinente.Tercio ꝙ
dicat aliquid speciale.qꝛ cōmune n̄ est sufficiens
principiū innotescendi.Item nota ꝙ in diuinis q̄
dam sunt ꝓpa quedam appropata.ꝓpa dicuntur
que ita conueniunt vni ꝑsone ꝙ non alteri.sicut
paternitas innascibilitas.que conueniunt tantuꝫ
patri.filiatio que conuenit tantuꝫ filio.ꝓcessio q̄
tm̄ conuenit spūi sancto.ut dictū est supra.Appro
priata autem dicunt̄ que omnibus conueniunt ꝑ
sonis.ſ; vni persone sepe distincte appropriantur
vt patri potencia.sapiencia filio.bonitas spiritui
sancto.Quod quare fiat non est ociosuꝫ inquirē.
Jd ergo sacri eloquij prudencia facere curauit ne
dei immensitatē similitudine creature metiremur
dixerat enim scriptura sacra.ꝙ deus pater est.et
qꝛ deus filius est.et audiuit h̄ hō q̇ hominem pa
trem uiderat.deū patrem non uiderat.et cogitare
cepit ita esse in creatore ut uiderat in creaturis a
quibus h̄ nomina translata sunt ad creatorem.in
quibus pater est prior filio.filius est posterior pa
tre.et ex antiquitate siue ex senectute in patre de
fectus.ex posteritate in filio imperfectio sensus so
let notari ꝓpter scilicet iuuentutis motus.et ꝓpt̄
experienciam.qꝛ qui non est expertus qualia scit
Jdeo occurrit scriptura dicens patrem potentē ne
uideatur prior filio.et ideo minus potens et filiū
dei sapientem ne uideatur posterior patre celesti.
Et ideo minus sapiens dictus est spiritus deus.et

dictus est habere spiritū deus. et uidebatur h̄ q̄si
nomen inflacōnis et tumoris rigiditatis et impe
tuositatis. vñ dr̄ ysa ij. quiescite ab homine cuius
spiritus in naribus eius. vñ humana consciencia
ad deū pro rigore et crudelitate accedere metuit
Ideo scriptura temꝑauit ſmonem suū. spiritū bo
nū nominans ne crudelis putaret̄ qui mitis erat
Spiritus inquit tuus bonus deducet me in terrā
rectam. ¶ Ex dictis ergo cauſ attribuit̄ patri po
tencia. filio sapiencia. spiritui sancto bonitas. licet
in deo vnū et idez penitus sit. potencia. sapiencia
bonitas. non ꝙ pater celestis solus sit potens ul'
magis potens. et filius solus sapiens ul' magis sa
piens. et spiritus sanctus solus bonus ul' magis
bonus. vna ergo est potencia. sapiencia. bonitas.
triū ꝑsonaꝝ sicut vna essencia. Ideoq3 sicut dicit̄
filius omonsios. i. consubstācialis patri ita coom
¶ nipotens

Propius a vm. i. meus ul' non cont̄
regulam. et dr̄ a ꝓꝑe q2 qd̄ ꝓꝑiū est ꝓꝑe est. et cō
ꝑatur ꝑ supplecōnem ꝓꝑius magis ꝓꝑius ꝓꝑissi
mus. vnde ꝓꝑe ꝓꝑissime adūbium. et h̄ ꝓꝑietas.
tis. et cōponitur improprius a vm. et cōparatur si
militer ꝑ supplecōnem. vnd̄ h̄ improprietas. Inue
nitur tamen ꝓꝑior. vnd̄ ad roma xiij c ſm vnam
litteram. Nunc ꝓꝑior est nostra salus ꝙ cū credidi
mus. Item a ꝓꝑius dr̄ ꝓꝑio as. i. ꝓꝑium facere. et
est actiuū cum omnibus suis compositis ¶ Et sci
as ꝙ ꝓꝑium ſ dialeticū dr̄ quadruplex. vno mō
dr̄ ꝓꝑium quod inest alicui speciei et nō omni ut
esse ḡmmaticū conuenit homini s3 non ōni. Secū
do mō dr̄ ꝓꝑium qd̄ inest omni s3 non soli. ut eē
bipedem conuenit homini et non soli. Tercio mō
dr̄ ꝓꝑium qd̄ inest omni sed soli et non semꝑ. ut
canescere inest omni homini et soli. s3 ñ semꝑ q2
non ñ in senectute Quarto mō dr̄ ꝓꝑium qd̄ appel
latur ꝓꝑie ꝓꝑiuz. Et ꝓꝑiuz ꝑ se dictū dr̄ ꝓꝑie ꝓꝑiuz.
Et diffinit̄ sic. ꝓꝑium est quod inest omini. et so
li et semꝑ. ut risibile inest omni homini et soli et
semꝑ Non tn̄ homo dr̄ risibil' q2 actu rideat. s3 q2
aptus natus ē ad ridendum. Et h̄ quarto modo
dr̄ ꝓꝑium. quod appellatur vnū de q̄nq3 p̄dicabili
bus Et diffinitur sic ab aristotile. ꝓꝑium ē qd̄ soli
inest et conu'sim p̄dicatur de re. i. de sp̄e et nō in
dicat quid ē esse. ut risibile est ꝓꝑiuz hominis. q2
conu'sim p̄dicatur de ip̄o. Nam omnis homo est
risibil'. et omne risibile ē homo. h̄ autem membꝝ
nō indicat quid ē esse Ponit̄ in descripcōne ꝓꝑij
ad drīām diffinicōnis. Diffinicio enim conu'sim
p̄dicatur de re. et indicat quid est esse. ut animal
racōnale conu'sim. d̄ homine p̄dicatur Et indicat
eē ip̄ius. q2 omnis diffinicio fit ꝑ subalia. Omne
enim supius est de essencia sui inferioris.

Propter. a pro dr̄ ꝓpter adūbium loci. i. iuxta
cominus. et ponit̄ ꝓ ꝯiunccōne causali. ut ꝓpter
Propterea. idcirco. ideo. cō ¶ te factum est hoc.
iunccio causalis Et dicitur a ꝓpter ſm huguccōnē

Propudio ꝓpudias In ꝓpudium est.

Propudiū dij. i. scurrilis locus. et cōponitur a
pro et pudor. q2 ab eo pudicicia et pudor procul
sunt. vnde ꝓpudio dias. inhoneste se continere ul'
repellere. ul' iniuriari. ul' scurrari. et ꝓpudiosus sa
sum. ignominiosus. iniuriosus. turpis. impudibun
dus. inuēcundus. impudens. irreuerens. infrontuo
sus. vnde ꝓpudiose. et hec ꝓpudiositas. et cor̄ pu

Propudor non p̄t cōponi a ꝓ interiectione. q2
sicut dixi in ꝓdolor interiectio non p̄t componi
vnde ꝓpudor sunt due ꝑtes. uel ſ quosdam diua
tur a ꝓpudeo des Et ē ꝓpudor confusio inuēcun
dia. quasi ꝓcul a pudore. et ſ h̄ pnl' corripit. pap̄
uidetur dicē ꝙ sit interieccō. q2 loco interieccōis
uidet̄ poni. non tn̄ ut dicit p̄s in li xij. Id qd̄ ꝓ
aliq̄ accipit̄ omnino eciā ex ead̄ sp̄e accipiend̄ est

Propugnaculuz. a ꝓpugno nas dr̄ h̄ ꝓpugnacu
lum li Et dicuntur ꝓpugnacula. pinne muroꝝ siū
summe ꝑtes. quia ex hijs ꝓpugnatur.

Propulso sas. frequent̄ ꝓpellē et ē ſre. a ꝓpello

Prora a p̄or dr̄ hec prora ¶ lis sum su. u in o.
re. quasi p̄ora. sc3 anterior ꝑs nauis. uide in puppis

Proreta te. mas ge. qui in prora et in principio
nauis morat̄ ut maior qui hortat̄ socios. ul' gu
b'nator Nā in Iona. ubi Iēo. gub'natorē lxx ꝓretā
interp̄tati sunt Et diuatur a prora re Et prod̄ re.

Proricio. cis. exponitur in ꝓijcio cis.

Prorito tas. ex ꝓ et ritus cōponit̄ ꝓrito ritas
taui tare. i. ꝓuocare ul' excitare. et ꝓducit ri.

Prorsus. i. penitus omnino ꝓcul dubio ꝓfecto

Prosa. a ꝓson dr̄ ꝓsus sa suz. i. longus et ꝓduc
tus. et ꝓlixus. et ꝓso sas ꝓducere et h̄ ꝓsa ꝓse
oracō ꝓducta et a lege metri soluta. q̄i a ꝓlixita
te uboꝝ. q2 non coartatur numero peduz ul' silla
baꝝ s3 in longum ꝓ uoluntate ꝓducit̄. ul' prosa
dr̄ q̄si ꝓfusa ul' q̄si ꝓrua. q2 ꝓruat spacōse. et ex
currat nullo sibi termino p̄fixo ul' p̄finito. vnd̄ h̄
ꝓsula le dimi. et ꝓsaicus ca cū. vnde ꝓsaico cas.
prosaice scribere uel dictare

Prosaicus ca cū. in ꝓsa est et corripit penl'

Prosapia. a prosipo pas qd̄ est ꝓcul sipare dr̄
h̄ prosapia pie et h̄ prosapies ei. i. progenies. ge
neracō. q2 ꝓcul sipat̄ et spargit̄ usq3 in posteros.

Prosceniū. a ꝓ et scena cōponitur h̄ ꝓscenium
scilicet locus ante scenam ubi ludebant ul' sacrifi
cabant ſm hug̈. pap̄ uero dicit. ꝓscenia pulpita
sunt ante scenam in quibus ludicra exercebant̄
¶ theatrales ludi.

Proscribo ex ꝓ et scribo cō
ponitur ꝓscribo bis. i. ꝓcul a scriptura remouere
vnde proscriptus ta tū. et dicebantur proscripti.
quorum nomina de enea tabula delebantur quod
erat cū dampnabant̄ aliquo scelere. vnd̄ ꝓscribē
. i. dampnare. et ꝓscriptus. i. dampnatus. s3 ꝓꝑie
cū aliquis ita dampnatur ꝙ nomen eius proscri
bitur de consorcio ordinis eiusdez ſm hug̈. et pa
pias dicit ꝓscriptus dampnatus cuius bona pa
lam et aperte scribuntur. i. exulatus

Prosectum. a proseco cas hoc prosectum. i. extū

Proselitus est aduena et circūcisus qui misceba
tur populo dei et est grecū. ꝙ autez dr̄ proselitus
quasi procul a solo situs ethi eit. cōmuniter autē
dicunt̄ proseliti de gentibus ad ritū iudeoꝝ conu'si

Prosequz quij. i. ſuiciū a ꝓsequor ¶ et cor̄ pnl'

Proserpina. a proserpo is qd̄ cōponit̄ ex ꝓ et
serpo pis. dr̄ hec ꝓserpina ne. filia cereris sc3 lu
na. vnde et dr̄ ꝓserpina. q2 ꝓꝑe nos serpat. et est
luna uicinior nobis et inferior omnibus planetis
ul' proserpina filia cereris dr̄ semen ul' seges. quia
ꝓcul serpat a terra crescendo. vide in diana. et cor̄
penul' ꝓserpina. vnde virgil' eneid̄ in vj. Hec sibi
pulchra suum ferri proserpina munus.

Proseuca proseucen grece latine dr̄ orare dep̄ca
ri. vnde hec proseuca domus paupeꝝ et mendico
rum in qua elemosinas petunt. et ꝓseuca dr̄ orō
ul' dep̄cacō. vnde proseuticus ca cū. i. dep̄catorius.
vnde ꝓseutice. i. humiliatice et dep̄catorie. ul' dep̄

catiue. Item a ꝓseuca. proseucor caris .i. mendica
Prosicinus. a ꝓse ¶ re uł deprecari proseucam
co cas dicit̃ ꝓsicinus a vm. et ꝓsicius cia cium .i.
quidquid sup̄fluitatis absciditur de qualibꝫ mate
ria. qd̓ aliter dr̄ succisiuus a vm. et succidaneus a
vm. et incisiuus. et p̄t dici substantiue hͦ ꝓsicium
uł ꝓcisiuū. uł succisiuū uł incisiuū. qd̓ ita sup̄flu
um absciditur de aliqua materia
Prosicū. a ꝓseco cas dr̄ hͦ ꝓsicum ci .i. p̄ma ꝑs
extoꝝ. uł pocius ꝓsicum cōponitur a pros qd̓ ē
ad et icos qd̓ est signū uł ymago. Inde ꝓsicum.
quasi adimaginatio uel signum
Prosimetricus. ꝓsa cōponitur cū metꝝ et dicit̃
ꝓsimetricus ca cū .i. constans ex ꝓsa et metro. et
Prosincū. a ꝓson dr̄ hͦ ꝓsincū .i. ¶ corripit tri.
funis quo nauis alligatur in litore ad palum qꝛ
Prosisto tis in sisto vide ¶ sit longus
Prosocrus in socer vide
Prosodia. a pros qd̓ est ad et oda cantus com
ponitur hͦ ꝓsodia die .i. accentus de hͦ eciam ha
bes in principio secunde partis huius operis
Proson grece latine longum. ꝓlixuꝫ ꝓductum.
uł rectum dicitur. et acuitur in fine
Prosopon grece ꝑsona dr̄ latine quasi ad faciē
¶ Hic nota qꝛ hͦ nomen ꝑsona signat substanciā
ꝑticularem que sonat in dignitate. et similiter ꝓ
sopa uł ꝓsopon apud grecos. et ideo ꝑsona non
est nisi in natura intellectuali et secūdū boecium
sumptum est nomen ꝑsone a ꝑsonando. eo qꝛ in
tragedijs et comedijs recitatores sibi ponebant
quandam laruam ad repꝛsentandum illud cuius
gesta narrabant decantando. et inde est eciam qd̓
tractum est in usu ut qd̓libet indiuiduū hominis
de quo potest talis narracō fieri ꝑsona dicatur. et
ex hͦ eciam dr̄ ꝓsopon in greco. a ꝓ qd̓ est in et
sopos qd̓ est facies qꝛ huiusmodi laruas ante fa
cies ponebant. de hͦ eciam vide in ꝑsona
Prosopopeia. eciam exponitur in quarta ꝑte in
capitulo de coloribus rethoricis
Prospecto. a ꝓspicio cis xi ctū ꝓspectu. u in o.
fit ꝓspecto tas ūbum fr̄e. a quo ꝓspectans tantis
ge omnis. vnde in uita beati nicolai. deus ex alto
ꝓspectans. et ut dicit pap̄. ꝓspecto desuper aspicō
Prosper ra rum. dr̄ faustus. fecun ¶ uel procul.
dus. et cōponitur s̄m quosdam ꝓsper a pro et as
per. q̄i ꝓcul ab asperitate .i. absqꝫ molestia uł ad
uersitate. magister autē bene dicit qꝛ cōponitur a
ꝓpe et aspera. vnde dicit spera p̄mam corripit. vn̄
prudencius. Cuius arbitriū spera mobilis atqꝫ ro
tunda. multi tamen ꝓducunt eam sꝫ male. qd̓ ꝑ
eius cōpositū ꝓbatur scilicet asper. qd̓ cōponitur
ab a qd̓ est sine et spera. et ꝓsper qd̓ dr̄ q̄i prope
speram. et hͦ magis michi placet. ¶ Iteꝫ a ꝓsper.
hec ꝓsperitas tatis .i. successus uł felicitas. et ꝓs
pere adūbiuꝫ .i. fauste. feliciter. et fecunde. et ꝓspe
ro ras ūbum actiuū .i. ꝓspeꝝ facere. Inuenitur e
ciam ꝓsperor aris ūbuꝫ deponens .i. ꝓspere agere
vn̄ ꝓpha. o dn̄e saluū me fac. o dn̄e bn̄ ꝓsperarē
Prospicio cis. q̄i ꝓcul aspicere. a ꝓ et specio cis
Prostibulū. a ꝓsto tas dr̄ hͦ ꝓstibulum li. lupa
nar. domus meretricis. ibi eniꝫ meretrices ꝓstant
.i. ꝓ p̄cio stant et meretricantur. uł dr̄ ꝓstibuluꝫ
a ꝓsternendo eo qꝛ post ludos pactos ibi meretri
ces ꝓsternantur. uł dr̄ a ꝓstituo is. qd̓ est ꝓ pre
cio statuē. ꝓponē. qꝛ meretrices pro p̄cio se statu
ūt. Item a ꝓstituo hͦ prostibula le pn̄ł cor̄ id est
meretrix. vnde ieroni. Inter ūgineꝫ et ꝓstibulam
Prostituo. ex ꝓ et statuo cōponitur ꝓstituo is
pro p̄cio statuē ꝓponē. et ūbum meretricum que
prostituunt̃ .i. p̄cio se supponūt. Vnde hoc prosti
Prosto. a pro et sto cō ¶ bulum s̄m huguconēꝫ
ponitur prosto stas prostiti prostitū. scilicet pro
.i. ante. stare. uł prostare .i. pro p̄cio stare uel cō
miscere se cū meretrice. et est ūbum meretricuꝫ q̄
ꝓstant .i. ꝓ p̄cio stant et meretricant̃. vn̄ hͦ ꝓsti
bulum uel prostibulum dicitur a prostituo is.
Prosula prosule parua prosa
Prosum prodes prodest. ex pro et sum es est. et
interponitur d causa euphonie et sicut dicit pristi
anus in viij li ꝑ totam declinacōnem. Vbicumqꝫ
a uocali incipit hoc ūbum prosum interponit̃ .d.
iuncture compositionis.
Protelo protelas in telo telas est.
Protenus adūbium loci. et est cōpositū a ꝓpe
uł procul et tenus et signat longe. ut dicat̃ prote
nus q̄si ꝓcul a tenus .i. procul a ꝓpe. vnde ūgił.
in vij eneid. tartaream intendit uoceꝫ qua prote
nus omne contremuit nemus
Proteruio uis uiui uitū esse uł fieri proteruum
sup̄bire. crudere. ferociē. et tunc deriuat̃ a ꝓtuus
Proteruus. a pro uł pros et curuus cōponitur
ꝓteruus ua uū .i. crudelis ualde terribilis. et cōpa
tur. vnde hͦ ꝓteruitas tatis. et ut dr̄ in grecis. Im
ꝓbus est aliquis ūbis factis qꝫ proteruus.
Protheseospatalange fit qn̄ vna ꝓpositio ponit̃
ꝓ alia. ut accepit eū in ulnas suas .i. int̃. rogant
sup̄ priamo .i. de p̄amo. et dr̄ a ꝓtheseos qd̓ est p̄
posicō. et palange qd̓ est transmutacō. q̄si ꝓpositi
onis transmutacō. uł dr̄ a ꝑa qd̓ est iuxta. et ale
os qd̓ est alienum et logos qd̓ est s̄mo. alienum
enim est ꝓposicōnem vnam poni ꝓ alia
Prothesis est quedam figura de qua dixi in iiij
parte in capitulo de metaplasmo.
Prothocium. a prothos quod est primus dicit̃
hoc prothocium .i. exenodochium
Prothotollum prothotolli in sceda exponitur
Prothologia subtilis locucō qn̄ res singule mi
nutatim proferuntur s̄m papiam
Prothomartir. a ꝓthos et martir cōponitur ꝓ
thomartir .i. p̄mus martir sicut abel in ueteri tes
tamento. et stephanus in nouo
Prothoplastus .i. p̄mus formatus. a ꝓthos pri
mus et plastus ut adam. vnde in hympno de pa
rentis ꝓthoplasti fraude facta condolens
Prothos .i. p̄mus. et accentuatur in fine
Protinus. a prope deriuatur ꝓtinus .i. cito stan̄
continuo uł consequenter. et est adūbium tempis
uł ordinis. et cor̄ pn̄ł. vnde ouidius epy. Protinus
adductis sonuerunt pectora palmis
Protribunali .i. in tribunali ꝓtheseos palange
.i. ꝓposicō ꝓ ꝓposicōe. uł ꝓtribunali .i. ad tribunal
uł ꝓtribunali .i. ꝓ iudicō dando in tribunali .i. in
Protus a ū .i. p̄mus. et dicitur ¶ sede iudiciaria
Prouectus. a ꝓueho is xi ꝓuectuꝫ ¶ a ꝓthos
qd̓ cōponitur ex pro et ueho deriuat̃ ꝓuectus a
vm .i. ꝓcul uł ante uectus. ꝓmotus sublimatus
auctus. cumulatus. vnde ꝓuecta etas dr̄ annis auc
Prouentus. a ꝓuenio ꝓuenis ¶ ta et cumulata
ꝓueni ꝓuentū. qd̓ cōponitur ex pro et uenio de
riuatur hͦ ꝓuentus tus .i. abundancia. Iteꝫ casus
bonus. euentus. sors. fructus. ꝓsperitas s̄m pap̄
Prouībialis in prouerbium vide

Prouerbiolum prouerbioli dimi⁹ ꝑuū ꝓu̇biuꝫ

Prou̇biū.a ꝓ et u̇bū dr̄ hꝰ ꝓuerbiū bij.i.similitudo.pabola.ubi aliud dr̄ et aliud intelligit̄.q̄si post u̇bum positū.q̄si u̇bum ꝓ alio.vnde hꝰ ꝓuerbiolū dimi.et hꝰ et hꝰ ꝓu̇bialis et hꝰ le.et ꝓu̇bio sus sa sum.et cōpatur.vnde hꝰ ꝓu̇biositas tis et ꝓu̇bior aris.ꝓu̇bia dicere.ul̄ ꝓuerbijs uitupare ſꝫ hug.pap̄ uero dicit.ꝓuerbia sunt aliud hn̄cia in medulla aliud in sup̄ficie pollicena.vide eciaꝫ in ¶ pabola

Prouidencia.a ꝓuideo vides dr̄ ꝓui dens tis ti.ꝓcul uidens.et a ꝓuidenti addita a fit hec ꝓuidencia cie.et ſm̄ boe in iiij de consolatione.prouidencia ē ip̄a diuina racō in summo omniū p̄ncipe constituta.que cuncta disponit.hꝰ qd̄ tu iustissimū et equi seruantissimuꝫ putas omnia scienti ꝓuidencie diuersum uidet̄.quidquid citra spem uideas geri rebus quidem rectus ordo est.opinioni uero tue ꝑuersa confusio.et in q̄nto lib̄ idem dicit.quis postulat ut necessaria fiant que diuino lumine illustrant̄.Cū nec homines necessaria faciant esse que uideant̄ diuina p̄nocio naturam reꝝ ꝓpetateꝫ que non mutat.manet interne rata mortalibus arbitrij libertas.vide in prescio cis ¶ Item ꝓuidencia sumit̄ ꝓ quadam cura et solicitudine reꝝ tempalium in futuꝝ.et ſm̄ hꝰ potest queri an prouidencia reꝝ tempaliū et solicitudo sit licita.Ad hꝰ dico ꝙ ꝓuidencia ul̄ solicitudo reꝝ tp̄aliū t̄pliciter p̄t esse illicita.vno quideꝫ modo ex p̄te eius de quo solicitamur.si scilicet tēpalia tamq̄ fineꝫ queramus.Alio modo ꝓpter sup̄fluuꝫ studiuꝫ qd̄ apponitur ad tēpalia ꝓcuranda ul̄ ꝓuidenda ꝓpter qd̄ homo a spiritualibus quibus principalius inseruire debet retrahit̄.et ideo dr̄ mathi xiij ꝙ solicitudo seculi suffocat u̇bum dei.Tercio modo ex p̄te timoris sup̄flui q̄n scilicet aliquis timet ne faciendo qd̄ debet necessaria sibi deficiant.Qd̄ dn̄s tripliciter excludit mathei vj. vbi dicit.Nolite solicite esse ꝛc̄.p̄mo ꝓpter maiora beneficia homini p̄stita diuinitus preter suam solicitudmem scilicet corpus et animaꝫ.Secundo ꝓpter subuencōneꝫ qua deus animalibus et plantis subuenit absq̄ ope humano ſm̄ ꝓporcōnem sue p̄sone.Tercio ex diuina prouidencia ꝓpter cuius ignoranciaꝫ gentiles circa tempalia bona querenda principalius solicitantur.et ideo concludit ꝙ principaliter nostra solicitudo debet esse de spiritualibus bonis.sperantes ꝙ eciam tempalia nobis ꝓuenient ad necessitatē si fecerimus qd̄ debemus.Et nota ꝙ ut dicit aug̊ in lib̄ de ſmone domini in monte cū uidemus aliquem seruū dei ꝓuidere ne ista necessaria sibi desint.nō iudicemus eum de crastino solicitū esse.Nam et ip̄e dn̄s ꝓpt̄ exemplū loculos habere dignatus est quos iudas deferebat.ut habetur iohis xij.et in actibꝫ apostoloꝝ c iiij.Scriptū est ea que sunt ad uictuꝫ necessaria ꝓcurata esse in futuꝝ ꝓpter imminenteꝫ famem.non ergo improbat si quis humano more ista ꝓcuret.ſꝫ si quis ꝓpter ista militet deo.Itē scias ꝙ ꝓuidencia siue solicitudo tp̄aliū in opibꝫ misericordie puta ad ꝓcurandū negocia pupilloꝝ et paupeꝝ ordinantur ad finem caritatis.et id̄ nō est illicita nisi sit sup̄flua.vide in solicito solicitas

Prouidus da dū.pn̄l̄ correpta in prouidus est

Prouincia.a ꝓ ul̄ uictus cōponitur hꝰ ꝓuincia cie quasi ꝓcul posita et deuicta.Cum enim romani olim vincendo totam orbem in ius suū redigerent ꝓcul positas regiones prouincias appellauerunt.ꝓuincia eciaꝫ dr̄ regio subiugata et tributaria facta.vn̄ hꝰ et hꝰ ꝓuincialis et hꝰ le.tributarius ꝓuincia dr̄ confiniū regionum.et ꝓuincia signat scelériter adu̇biū.et ꝓuincia.i.ꝓuidencia et officium ut ex ꝓuincia factum est.i.ex officō.Iteꝫ hꝰ ꝓuincia dr̄ regio sp̄aliter.vnde comes ꝓuincie dr̄ vnde prouincialis gentile nomen

Prouisus.a ꝓuideo des dr̄ ꝓuidus da dū.et ꝓuisus sa sum.et est prouidus qui prouidet.prouisus cui ꝓuidetur.Et p̄ composicōneꝫ improuidus da dum.et improuisus sa sum.et ꝓducit ui.

Proximus est sup̄latiuū de ꝓpe.dr̄ enim ꝓpe ꝓpior ꝓximus.vnde ꝓpius proxime adu̇bium.et hꝰ proximitas tatis.et proximo as.et cōponitur cū ad et dr̄ approximo as.est eniꝫ neutꝝ cū suis cōpositis.Itē proximus q̄n accipitur pro cognato et ꝓpinquo.ul̄ ſm̄ sanguineꝫ ul̄ ſm̄ locuꝫ.et ſm̄ hꝰ habet vim positiui.et compar̄ proximus mior et caret sup̄latiuo.vnde proxime adu̇biuꝫ.In tercio autem sentenciaꝝ dr̄.Hic notand̄ ē ꝓximum dici diu̇sis modis.scilicet condicōne prime natiuitatis.sp̄e conu̇sionis.ꝓpinquitate cognacōnis racione beneficij exhibicōnis vide in dilectio

Prudens.videns cōponitur cū porro.et dr̄ hꝰ et hꝰ prudens tis.q̄i porro.i.longe videns futura.peritus.usu doctus.callidus exercitacōe artis instructus.consideratus.facundus qui facili fari p̄t.et cōpatur prudentior simus.et a prudens denti addita a fit hꝰ prudencia cie u̇tus cardinalis scilicet bonaꝝ et malaꝝ reꝝ utraq̄ discrecō.Prudens cōponitur cuꝫ in et dr̄ imprudens tis ge omnis.i.non prudens ul̄ ualde prudens in quo sensu raro inuenitur.v̊gil̄ in geor.Nūquam imprudentibꝫ imber offuit ſm̄ hug.Et respicit prudens non soluꝫ presencia ſꝫ et futura.vnde dicit boecius.Non qd̄ ante oculos si tamen est suffecit intueri.reꝝ exitus prudencia metitur.Item quidam sapiens dicit prudentis mos est uarias inquirere causas ut ualeat mentem certificare suam.vide eciam in cardinal̄.Et ſꝫ p̄s a prudens tis.is in er fit prudenter.et ita de similibꝫ dicas.Item scias ꝙ ph̄s dicit vj eth̄ Impossibile est prudentem esse non entem bonū

Prudencia in prudens vide.vide eciam in sapiā

Prudentiuncula le diminu.parua prudentia

Pruina.a p̄ir dr̄ hec pruina ne.frigus ul̄ gelu matutini tempis.q̄r urit sicut ignis.frigus enim sicut calor urit.vn̄ hꝰ et hꝰ pruinalis et hꝰ le.et pruinosus sa sum.et ꝓducit pn̄l̄ pruina et pruinalis ¶ Hic nota ꝙ generans pruinaꝫ est frigus excellens qd̄ est simul conu̇tens et congelans ip̄am citra mediam aeris regionem.Vapor qui materia eius est subtilis est et ascenderet alte sicut ros si n̄ a frigore aeris inferioris p̄occuparetur.Cū enim et triplex sit uapor scilicet pruine niuis et pluuie siue roris duo istoꝝ generantur frigore prius spissante uaporeꝫ in nubē.scilicet nix et pluuia.Alia duo generant̄ a uapoē in nubem non spissato scꝫ ros et pruina.ſꝫ ros generatur a frigido tempato uaporem tantū resoluente.Pruina uero generat̄ a frigido excellente.uaporem congelanteꝫ anteq̄ꝫ incipiat conu̇ti in aquam.et ideo pruina non est rotunda ſꝫ exparsa sicut uapor nec p̄s coheret p̄ti ſꝫ sep̄atur a p̄te sicut uapor distractus fuit.Cum autem ut dictū est sit subtilis uapor pruine vniu̇saliter ab ipso expellit̄ calidū subito.et ideo nich

il est qd mollificet uaporem conuisum et congela
tū.et ideo pruina est rigens et dura.aer tamen in
troductus in uaporem non expellit͛.et ideo ptes
pruine qn̄ conuīse sunt et congelate rare sunt et q̄
si interrupte. ¶ Et scias q dr̄a est inter rorem et
pruinam ƀm ph̄m.q͛ cū ros et pruina conueniant
in materia que est uapor subtilis tp̄e diei eleua
tus.dr̄nt in generante.q͛ cū sup illū uaporem ue
nerit in aere frigus puū.ꝉ est tempatū adiutū fri
gore noctis statim cōprimit ip̄m in rorem.pruina
autem est uapor congelatus anteq̄ ex ipso resol
uatur aqua.Conueniunt autem ros et pruina in
duobus.quoꝝ vnū est q uentrius uapor eleuat͛
qn̄ flat uentus sed pocius in sereno.Si enim flat
uentus aut ille est aquilonaris aut meridionalis
aut orientalis aut occidentalis.et si quidem est a
quilonaris frigidus est impediens eleuacōnē ca
lidi uaporis.Si autem est meridionalis ille conġ
gatiuus est nubiū.et turbat serenitatem.et tunc
iteꝝ non eleuatur uapor subtilis ꝫ spissus uapor
qui est materia pluuie.Si autē est orientalis il
le est calidus eo q sol diu agit in ip̄m et non p
mittit in uapore secum esse equale frigidū.Si au
tem est occidentalis ille pluuiosus est nō habens
uaporē puꝝ et claꝝ qui est materia roris ul̄ pru
ine omnes autem secundarij uenti ꝓprietates se
quunt͛ principaliū.et ideo flante uento.aut non
eleuatur uapor roris et pruine.aut si eleuatur ad
formā roris et pruine non p̄t puenire et sic intel
ligitur dcm̄ ph̄i qui dicit uapor roris leuatur in
sereno et non eleuatur qn̄ flat uentus.Alioquin
ut dic̄ frater albertus contradiceret sibi infra stan̄
in ꝓximo ubi dicit ph̄s q ros fit qn̄ flat auster
non septemtrio.ꝉ enim ueꝝ est de materia roris
que eleuatur in austro.ꝫ durante austro materia
huius ad formam roris non puenit.ꝫ pocius in
austro succedente sereno.et hoc est eciam ueꝝ de
materia pruine.Conueniut eciam in ꝉ ros et pru
ina q neutꝝ eoꝝ generatur in sup̄mis montibꝫ
altis cuius duas causas dicit esse ph̄s.Quaꝝ vna
est q caliditas uehemens est in eis locis que sunt
in sup̄mis montibus illis.et ideo anteq̄ uapor as
cendat ad cacumina eoꝝ resoluitur in aquam et
descendit in uallē.Altera causa est q͛ aer nō lon
ge sup cacumina eoꝝ monciū inflammatur et ca
lefit calefactione uehementi.et si eciam aliud pos
set frigidū aeris locū transire de uaporibꝫ et pue
nire usqꝫ ad cacumina eoꝝ illud ibi resoluitur in
aerem.et ideo non generatur inde ros ul̄ pruina.
Itē scias q sicut ꝓbatur in li de crepusculis.vapo
res non longius tribꝫ miliaribus ul̄ paulo minus
a terra eleuantur.vide eciā in nix et in ros et in
Pruinosus nosa nosum in pruina est ¶ mons.
Pruna ne.est carbo viuus et dum ardet dr̄ pru
na.a purendo ul̄ a pir.ꝫ cū extincta fuerit dr̄ car
bo.q͛ careat flamma.a pruna dr̄ ꝉ et ꝉ prunalis
et ꝉ le.et prunosus sa sum.et ꝉ prunus ni quedā
arbor cuius fructus rubet ut ignis.vn̄ ꝉ prunum
ni fructus eius.et ꝉ prunetum ti locus ubi pruni
crescunt.et pruneus a ū.et ꝓd pru.vn̄ ūsus.Igne
calet pruna fert prunus dulcia pruna
Prurigo riginis in prurio ris vide.et ꝓducit ri.
Prurio ris riui ritū prurire molliter effluere pru
ritum habere.et ꝓ fastidire inuenitur.vnde pruri
ens tis ge omnis.vnde in secunda ad thimot iiij
Coacuabunt sibi magistros prurientes auribus.et

ꝉ pruritus tus.et ꝉ prurigo ginis in codē sensu
scilicet ardor et exuststio carnis ul̄ auriū cogens
ad scalpendū.Item prurigo dr̄ ipsa scabies que
prurituū confert et ardorem.vnde prurigo eciā dr̄
q̄i purigo.i.pustionē agens.et dr̄ prurigo q̄i pu
rio.et uidetur esse ethi.Vn̄ pruriginosus sa sum
scabiosus.et pruridus da dū in eodem sensu scili
cet prurritu et scabie plenus.et ꝓd u ante r.vnde
Juuenalis lib iiij satira v.Incipiat prurire thoro.
plausu qꝫ ꝓbare.ꝉ eciam patet p p̄s dicentē q
nullū ūbum quarte coniuġ habet u cor ante rio
nisi meditatiuū.ꝫ prurio non est ūbū meditatm̄
ergo non corripit u sicut nec scaturio ris
Pruritus pruritus in prurio est
Psallo lis o in i psalli psallē.i.exultare iubila
re congaudere ul̄ cantare.ꝓp̄e uero psallere.
est gestu corporis exp̄mere gaudiū mentis et ꝉ q̄
dam digna qualitate uocis.et caret sup̄.vnde di
cit p̄s in x li.A psallo psallis psalli.supinum non
Psalma.A psalmus ¶ legi.uide in sallo sine p
dicitur hoc psalma matis.ul̄ hec psalma me id ē
psalmus.et componitur dyapsalma.
Psalmista in psalmus vide.
Psalmodia.psalmus cōponitur cū oda qd est
cantus.et dr̄ psalmodia die.i.cantus psalmi.sed
psalmodes in uesica arene sunt que ex indigestio
ne ciboꝝ nascuntur.et acuitur di.et ut dicit ġġ.
Vox psalmodie cū p intencōnem cordis agit͛ per
hanc ōnipotenti dn̄o ad cor iter par͛ ut intente m̄
ti ul̄ ꝓph̄ie ministeria ul̄ cōpunccōnis graciā in
fundat.sicut dixi in ꝓpheta.uide in cantus.
Psalmographus.a psalmus et graphus qd est
scriptor cōponitur ꝉ psalmographus phi.pnl̄ cor̄
.i.descriptor psalmoꝝ.vn̄ ꝉ psalmographia phie
id ē descripcō psalmoꝝ.et psalmographo as.i.de
Psalmulus li di.puus psalmus. ¶ scribē psalmos
Psalmus.a psalterium dr̄ ꝉ psalmus mj.q͛ ad
psalteriū cantabatur.vn̄ ꝉ et ꝉ psalmista te qui
psalmos cantat uel componit.
Psalteriū.a psallo lis dr̄ ꝉ psalteriū rij qddā
instrumentū musicū.q͛ in eo psallebant͛ et can
tabant͛ psalmi.hinc psalteriū dictum est ubi psal
mi continentur.vnde psalteriū grece hebraice na
blat latine organum dicitur
Psaltes psalte.dicit͛ pitus in cithara ul̄ organo
vn̄ in p̄mo pali c xiiij.Quatuor milia ianitores
et totidem psalte canentes dn̄o in organis.uel ƀ
pap̄ psaltes.i.psallens.Et ut scribitur in histori
is.tradunt ph̄i q armonia letū reddat letiorem.
tristē tristiorem.et ut dicunt mathematici multi
demones armoniā ferre non possunt.et qn̄qꝫ nul
li.vnde eciam in p̄mo regum dr̄ c xvj q spiritus
dei malus recedebat a saul quando dauid coram
eo psallebat in cithara.vide in cithara.
Pseudo ġce latine dr̄ decipiens ul̄ falsus.vnde
dr̄ pseudomenus.i.fallax.et pseudolus la lū.i.fal
lax.falsus.decipiens.vl̄ pseudolus dr̄ falsus ƀuus
et malus.a pseudo qd est falsus et dulos qd est
seruus.et cōponitur pseudoapostolus.pseudopro
pheta.i.falsus ꝓpheta.apoc̄ vj.vidi de ore pseu
doprophete exisse spiritus tres immundos.et pseu
doxp̄ianus.falsus et decipiens xp̄ianus.pseudoġ
phus.i.falsus scriptor.et sic in similibꝫ p̄t esse cō
positio ul̄ appositio.et est pseudo indeclinabile in
utroqꝫ numero et omnis ge ƀ huġ.Quidā tamen
dicunt q pseudo est tantū numeri pluralis.sed te

ne ꝙ ꝓus dictū est. et cor̄ pnl̄ pseudogͣphus pseu

Psitacus. a poeta ul' Idomenus et pseudolus
poetria deriuatur h psitacus ci. quedaȝ auis que
in indie litoribus gignitur colore uiridi torquem
habens puniceuȝ circa collū grandi lingua et cete
ris auibus latiore. vnde et articulata ūba exp̄mit
ita ut si eam non uideas hominem loqui putes.
ſȝ ex natura salutat et dicit chere qḋ est aue. ſȝ ce
tera uerba dicit instructione. vnde quidam sub ꝑ
sona psitaci dixit. Psitacus a uobis alioꝝ nomina
disco. Hoc ꝑ me didici dicere cesar aue. et dr̄ hec

Ptholomei dicun Cauis uulgariter papagoꝛo
tur reges egipti. sicut romani imꝑatores dn̄r
Ptisana ne fe generis. i. succus ordei Cesares
ul' pulmentū inde factuȝ. vl' ptisane dicunt᷑ grece
que ꝓpe fieri solent in pila. vnde h ptisanarium.
uas uictile in quo coquitur ptisana et ptisanarius
ria riuȝ ſm hug. pap̄ uero dicit ptisane ex diuisis
pigmentis fiunt et liquoribus. has quidem faciūt
de ordeo qḋ in pila decorticant. et scribitur ſm eū
ꝑ p in ꝓma sillaba. Glosa dicit ij reguȝ c xvij. q̄i
siccans ptisanas. ptisana dr̄ ordeū siccatū pilo tun
sum decorticatū. et fit inde cibus aptus carentibȝ
dentibus. vn̄ quidaȝ. Cortice nudata ptisanas nem
pe ordea dicas. et cor̄ pnl' in ꝓdicto ūsu. et bene
ut puto. vnde macer. Cū ptisana succū porri sorbē
iuuabit. idem de feniculo. Renibȝ in ptisana radix
decocta iuuabit. et magister bene dicit ꝙ I ante s
corripitur in ptisana. et ex h patet ꝙ ptisanariuȝ
cor̄ ꝓmam. vnde allegat illum ūsum oracij in ſ
monibȝ. Tu cessas age dum summe h ptisanariuȝ
orize. Non enim est p in secunda sillaba. patet eci
am ex isto ūsu ꝙ ꝓma et secunda sillaba cor̄

Ftongus gr. i. sonus. Jn̄ diptōgus. i. dual' sonus
Ptotos. i. casus. et poliptoton et monoptotus
Puber. a pubes bis deriuatur h et h pubis ul'
pubes uel puber. genitiuo huius puberis. i.
puer pubem iam habens ul' emittens. scilicet qui
iam generaē potest. h incipit esse a xiiij annis. ſȝ
femina incipit esse viripotens ab annis xij et ita
uolunt quidam pubēm ex annis dici. scilicet qui
xiiij annos expleuerit q̄uis tardissime pubescat
ſȝ certū est puberem esse qui ex habitu corꝑis pu
bertatem ostendit et generare iam possit. vnḋ et
puber dr̄ a pube. i. a pudendis corꝑis. q̄ȝ hec loca
tunc ꝓmitus lanuginem ducunt. et cōponitur pu
ber ul' pubes ul' pubis. h et h impuber ul' impu
bes ul' impubis. genitiuo huius impuberis. i. pu
er qui nondū habet barbam. ita dicit hug. h ca. ī
uult ꝓs vnde in vj li dicit tam in is q̄ in er finita
nomina regulam ſuant in r terminatoꝝ. i. accep
ta is faciunt genitiuū. ut h puluis et puluer pul
ueris h cinis ciner cineris. hic uomis et uomer hu
ius uomeris. Preterea cicero declinat puber pube
ris. quidam ut ꝓbet. pubes beris. quidam pubis
bis. ex h tamen cōpositum inuenitur similez ha
bens ntīn genitō. h impubis huius impubis. virg̃
in v. Jmpubis iuli ab eo neutꝝ impube. Orac̄ ꝓ
tulit in epodo et h tormenti questus ore consistit
Puber in pube corpus cicero tamen filiū q̄ȝ eius
impuberem legatū a patre missum ita uult ꝓs. ꝑ
sid concordat cū hug et ponuntur h ūba in decre
tali q̄dam de desponsatione impuberꝝ. Puberes a
pube sunt uocati. i. a pudentia corporis nūcupati.
q̄ȝ h loca ꝓmo lanuginem ducunt. Quidam tam̄
ex annis pubertatem existimant. i. eum esse pube

rem qui xiiij annos impleuit q̄uis tardissime pu
bescat. Certuȝ est autem eum pubereȝ esse qui ex
habitu corꝑis pubertatem ostendit et generaē iā
p̄t. et puerꝑe sunt que in annis puerilibȝ pariunt

Puberculus. a puber dr̄ h puberculus. et h pu
bercula di scilicet adolescentulus et adolescentula

Pubero. a puber beris deriuatur pubero ras. i.
crescere pubere in uenere. Et cōponitur repubero
ras. et hinc puberasco repuberasco incho. et corri

Pubertas tatis est collectō puberꝝ ul' e Cpit be.
tas diffinita xiiij annoꝝ ul' q̄ puer pubescit. vnḋ
puberto tas pubertate florere ul' in pubertate es
se. et ꝓḋ pu. et formatur pubertas a puber addi
ta tas licet huiusmodi nomina in tas ut in pluri
bus formentur a gtō ul' dtō addita tas. ut bonus
boni bonitas. felix cis ci felicitas. sicut dixi in se
cunda ꝑte ubi egi de accentu nominū desinenciuȝ
in as. De pubertate eciam vide in puericia.

Pubes. a pubus deriuatur hec pubes bis. etas
pueri iam xiiij annoꝝ. et pubes. i. collectō iuuenī
taliū ꝓpe. et pubes. i. ꝓma barba scilicet lanugo
et ꝓpe ꝑs inferior scilicet pecten. vn̄ et dr̄ pubes
q̄si nubes pudendoꝝ. Jnde pubeo bes bui. i. cresce
re. crinentare. barbere. pubeȝ emittere. et hinc pu
besco cis incho. barbescere. crescere. uel pubere. et
pubescere. i. in tali etate esse. talem etatem habē
vel ducere. Et cōponitur impubeo bes. suppubeo
bes. vnde impubesco suppubesco incho. et ꝓḋ pu

Pubeta. a pubes dr̄ h et h pubeta te. et pube
da de in eodem sensu. i. adolescens pubis. et dr̄ sic
quasi pubi datus. et hinc pubero etas. et pubedo
pubedas. i. pubere uel puberare

Puberenus due ꝑtes sunt sicut dixi in secunda
parte ubi egi de compositis a tenus.

Publicanus. a publicus dr̄ publicanus cana nū
publicani appellantur conductores uectigaliū fisci
ul' reꝝ publicaꝝ siue q̄ uectigalia publica exigunt
ul' qui ꝑ secularia et publica negocia lucra sectan
tur. vnde et dicti sunt ſm hugucōȝ. ul' ſm bedam
publicanus dicit᷑ qui amisso pudore publice peccat
uel qui uectigalia. i. tributa publice exigit. glosa
auteȝ sup illud math v. Non publicani h faciunt
sic dicit. Publicani exactores romanoꝝ quos iudei
sic uocant. q̄ȝ de re publica curam gerebant. dicun
tur et nomen traxisse a romano rege. qui ꝓmus
eos ordinauit. ſ uero remigiū publicani diceban
tur ministri herodis constituti a publio romano
rege ad exigenda uectigalia. siue q̄ publica nego
cia exercebant et ꝑ fraudes et ꝑiuria iniusta lucra

Publicitus aduerbium. i. C sibi accumulabant
publice a publicus dicitur. et corripit ci

Publicus. publius fuit quidam qui rem suaȝ ꝓ
mo loco cōmunem fecit et publicaȝ. et inde tractū
est publicus ca cū cōmunis. ſȝ cōmune dr̄ ꝓpe qḋ
ꝑtinet ad homines eiusdem ciuitatis. publicū qḋ
ad omnes generaliter. Quidam tamen dicunt ꝙ
publicū dr̄ q̄si popolicum a populo. et ſm h pub
licū est qḋ ꝑtinet ad homines eiusdem ciuitatis
cōmune qḋ ad omnes generaliter. ſȝ p̄ualet qḋ ꝓ
us dictum est. vnde publice adūbiuȝ. et h publica
tas tatis. et publico cas. diuulgare. cōmune facere
ul' diffidare. et est actiuū cū suis cōpositis si qua
habet. vide in notorium

Pudenda dende genitalia ab eo qḋ pudeat illo
rum uel a pube dicta ſm papiam

Pudens in pudeo exponitur.

Pudeo des dui pudere .i. pudorem habere. uere
cundari. et non est in usu. vnde pudet impsonale
qđ construitur cū accusatiuo et genitiuo ut pudet
me tuj. et hinc pudens tis ge omnis. et compatur
pudencior simus. vnde pudenter cius sime adūbiū
et ħ pudencia cie .i. uerecundia. et cōponit͛ impu
dens .i. non pudens cui pudor et pudicicia procul
abest. Et nota ꝙ pudens opinionem ueraꝫ et fal
sam metuit. ſꝫ uerecundus non nisi ueram. et com
ponitur cū in et đr impudens pnl͛ cor͛. Item a pu
det pudibundus da dū .i. uerecundus. vnde pude
bunde adūbium. Pudet cōponitur dispudet .i. ual
de pudet ul͛ diuisis modis pudet. Iteꝫ pudeo cōpo
nitur depudeo des. vnde đpudꝫ impsonale .i. ual
de pudere ul͛ pudorem amittere. Perpudeo des ꝑ
fecte pudere ul͛ ualde. p̄pudeo des p̄ alijs pudere
ꝓpudeo des ꝓcul ul͛ ꝓ aliquo pudē. repudeo es
.i. iteꝝ pudē ul͛ pudoreꝫ amittere. Pudeo et pudꝫ
neut͛ sunt cū omnibus suis compositis. et faciūt
p̄teritum in ui diuisas. Et carent supinis. liꝫ ꝺm
antiquos inueniatur puditū. et ꝙ p̄mam cor͛ pa
tet ꝑ ouidiū epy dicentem. dicere qui puduit scri
bere iussit amor. et ouiđ de arte. Si doctus uideaē
rudi petulas ue pudenti.

Pudicicia pudicicie in pudicus est.

Pudicus. a pudor đr pudicus ca cū castus q̄i pu
doris custos ul͛ amicus. et compatur. vnde pudice
cius sime adūbiuꝫ. et ħ pudicicia cie .i. integritas
ul͛ castitas. dr̄nt tamen in ħ ꝙ pudicicia est ūtus
motū libidinis domans. ſꝫ eius signa non abhor
rens. Signa autem eius sunt. gestus corporis. uox
blanda. accurate ornari. vn̄ ūgines castas dicimus
matronas autē pudicas. et componit͛ impudicus
ca cū. Et prođ di. Vn̄ ouiđ epy. Ille tamen pieta
te mea p̄cibus ꝙ pudicis. Item quidam. Sobrius
a mensa de lecto surge pudicus.

Pudor a pudet deriuat͛ ħ pudor doris. et est cor
poris sicut pudicicia mentis. et est pudor uerecun
dia ex aliquo casu innata qui non auferens me
moriam linguam impedit. vnde pudorosus sa suꝫ
et pudorus ra rum in eodem sensu .i. pudoē plenus
et corripit pu. vnde in thobia đr. Porcoꝝ siliquis
pudor est inhiare fauillis

Pudoratus. a pudor doris đr pudoratus ta tū .i.
pudore suffusus. et cōponitur expudoratus extra
pudorem positus. impudens. et impudoratus a ū

Puella puelle in puer est. ¶ in eodem sensu.

Puellaris. a puellus ul͛ puella đr. Item hic et ħ
puellaris et ħ re. et deriuatur a puer. vide in puer
Ouiđ epy. Alta puellares tardat arena pedes. Itē
numeri xxx c in etate puellari

Puellulus in puer exponitur.

Puellus in puer exponitur

Puer. a pus puris deriuatur ħ puer pueri. qꝛ in
pure .i. in custodia tenetur. ul͛ ut in uno marcello
placet. puer đr a punio nis. qꝛ pueri ūberibus so
lent coherceri. ul͛ puer đr a puritate et piloꝝ et ali
aꝝ reꝝ. Et notanđ ꝙ tribus modis đr puer. Nati
uitate. scilicet ut puer natus est nobis. Etate. vt
decennis nouennis. Obsequio et fidei. vnde dn̄s
ad ieremiam. puer meus es tu noli timere. Item
notanduꝫ ꝙ antiqui dicebant ħ puerus ri et ħ et
ħ puer ri. Et a puer ħ puera .i. puella. et ħ pueru
lus. et ħ puerculus li dimi. et puerula. et puercu
la dimi sunt. similiter ħ et ħ puerilis et ħ le penl͛
ꝓđ. vnde pueriliter adūbiū. et ħ puerilitas. Item
a puer ħ puellus li. vnde puellulus similiter dimi
et ħ puella. et hinc puellula omnia di. Itē a puel
lus ul͛ puella ħ et ħ puellaris et ħ re. et hinc puel
lariter puellaritas. Et nota ꝙ puellus et puera n̄
sunt in frequenti usu. nec puerus licet ab eo dimi
nutiua sint in frequenti usu. scilicet puerulus pnl͛
cor͛. Nam a puer puerculus. et a puerus puerulus

Puerculus culi dimi ꝑuus puer ¶ ꝓprie dicitur

Puericia. a puer pueri addita cia đr ħ puericia
cie secunda etas q̄si pura et non ad gignendū ap
ta. et durat a septennio usqꝫ ad xiiij annū. Sꝫ pu
bertas ē etas adulta que iam gignē potest et inci
¶ pit a xiiij anno.

Puerilis in puer vide

Puerus. a puer deriuatur puero ras. esse ul͛ fieri
pueꝝ ul͛ crescere ad modū pueri. Et cōponitur re
puero ras .i. iteꝝ redire ad pueriam. Et hinc pu
erasco cis. et repuerasco cis. inchoatiua.

Puerpera puer ul͛ puera componitur cū pario
et đr hec puerpera re que pueꝝ ul͛ pueram parit.
et ꝓp̄e puerpera đr in p̄mo ꝑtu. et inde ħ puerpe
riū rij. partus pueri ul͛ puer et ꝓp̄e p̄mus. et puer
periū đr locus in quo puer concipitur et morat͛
in utero matris usqꝫ ad ꝑtū ꝺm aug. et pap̄ eciā
dicit puerperiū p̄mus ꝑtus ul͛ puer in utero for
matus. et cor͛ penl͛ puerpera. Quare non dicatur
puerperus dixi in tercia ꝑte ubi egi de uerbo a

Puerperium in puerpera vide

Puerulus li in puer exponitur.

Puerus pueri in puer vide.

Pugil. a pugillus đr ħ pugil lis. qui certat pug
nis. et pugillor aris. pugnare. certare. ul͛ quendaꝫ
ludū exercere. scilicet pancraciū facere .i. de manu
in manuꝫ aliquid subtrahere. vnde ħ pugillator
pugnator pugil. ſꝫ pugil ex ꝓp̄a fortitudine. pugil
lator ex arte. et pugillator pancracius. scilicet qui
aliquid de manu in manū subtrahit. et pugillato
rius ria riū. Item a pugil ul͛ pugilor đr ħ pugilla
tus tus .i. ars ul͛ actus pugillandi. et inde pugili
cus ca cū. vnde pugilice adūbium penl͛ correpta.
Et scias ꝙ pugil facit genitiuū pluralem pugilū
penl͛ correpta. vnde patet ꝙ scribit͛ per vnum L.

Pugillaris. a pugnus đr hic pugillus li dimi. et
ħ pugillū li qđ pugno defertur et in quo scribit͛.
vt liber ul͛ tabula ul͛ carta. vnde marcialis capel
la pugillo asseuerante dictauerit. et ideꝫ đr ħ pu
gillar aris ꝓ codeꝫ scꝫ penna ul͛ cornu ul͛ tabula
manualis. vnde in euangelio luce. Et postulans
pugillarē scripsit. et ħ et ħ pugillaris et ħ re qđ ꝑ
tinet ad pugnuꝫ ul͛ qđ p̄t replē pugnū et ꝓducit
¶ penl͛ pugillaris.

Pugillo. a pugio onis. đr ħ pugillo onis. cū pugione .i. cū gladio pugnans

Pugillus pugilli in pugillaris exponitur

Pugio onis mas ge. a pungendo ul͛ transfigen
do dictus est. Est enim qđdam instrumentū ferre
um longum et acutuꝫ. ul͛ est gladius ꝑuus bis a
cutus lateri adherens. Idem et clunabulū ul͛ clu
niculū. qꝛ religet͛ ad clunem. Numeri xxv. pugio
ne arrepto. et ꝓducit penultimam genitiui

Pugna. a pugnus đr ħ pugna ne. qꝛ olim in in
icio fuit usus in bello pugnis contendere. ul͛ qꝛ o
lim p̄mo bellū pugnis incipiebatur. vnde et pug
na eciam duoꝝ est. et aliquando eciam sine ferro

Pugnella le dimi parua pugna.

Pugno nas đr a pugnus. et est pugnare certaē
contendere et ꝓp̄e pugnis. ſꝫ iam ad aliud transijt
vnde ħ et ħ et ħ pugnax nacis. q̄ sepe et assidue

pugnat. et compatur pugnacior pugnatissimus.
vnde pugnaciter cius me adūbiū. et h pugnacitas
tatis. et pugnaculus la lū aliquantulum pugnax
Item a pugno pugnabundus da dum. pugnanti si
milis. Pugno cōponitur cōpugno nas. ualde. i. si
mul pugno. depugno nas. ualde pugnare. ul' debel
lare. deuincere. Expugno nas. deuincere. debellare
vnde h et h expugnabilis et h le. vnde expugna
biliter. et cōponitur inexpugnabilis bile liter. Im
pugno nas. in pugnam capere. ul' inuadere. debel
lare. ul' rephendere. redarguere. ꝓpugno nas. ꝓcul
ul' ꝓ aliquo pugnare uel ualde. Oppugno nas. con
tra ul' undiqꝫ pugnare ul' expugnare. repugno as
iterum pugnare ul' resistere. reluctari. Pugno et eius
cōposita sunt neutra pter depugnare ꝓ debellare
et expugnare et impugnare. Et oppugnare ꝓ ex
pugnare uel impugnare. que sunt actiua

Pugnella pugnelle diminutiuum parua pugna

Pugnus. a pungo gis dr h pugnus ni. qr dum
pungere uolumus manu pugnū facimus et cū eo
pungimus. Et dr pugnus clausa manus cū pressi
one digitorum

Pulcer cra crum. a specie cutis
. i. pellis dr. scilꝫ qui pulcram habet supficiem cu
tis. vnd et a pellis dr. et cōpatur pulcrior rimus
p duo r. qr formatur a pulcer addita rimus. vn
pulcre rius rime adūbiū. et h pulcritudo dinis. et
cōponitur ꝑpulcer a ū. i. ualde pulcer. Et nota qꝫ
licet ꝓpe dicatur de corpe. transfertur tamen ad a
lia et non debet aspirari pulcer. vnde dicit appule
us qꝫ errant qui pulcer et sepulcrum p ch scribenda
existimant. qr in latinis dcōnibus post c nota as
piracōnis numqꝫ repitur

Pulex. a puluis deriuatur h pulex licis. mas ge
qr ex puluere nascitur ul' qr magis ex puluē nu
tritur. vnde pulicosus sa sum. plenus et abundans
pulicibus et cōparatur. vnde h pulicositas tatis. i.
plenitudo et abundancia pulicū. et pulicarius ria
rium. et h pulicinū et pulicetū locus ubi pulices
abundant. et cor pulex pnl' genitiui. Qr autem dr
pulex qsi in puluere latens ethimoloia est.

Pulicarius pulicaria pulicarium in pulex est

Pulicetum ti penul' ꝓducta in pulex uide.

Pulicosus cosa cosum in pulex exponitur

Pulios. a pulex licis dr h pulios quedam her
ba qr semen simile pulicibus habeat. vnde et eam
latini herbam pulicariam uocant

Pullatus pullata pullatum in pullus est

Pullulo. a pullus dr pullulus la lū. a quo deri
uatur pullulo las laui lare. i. germinare multipli
citer crescere. multiplicare. facta translacōne a pul
lis qui ꝓducuntur ex ouis multipliciter. et cōpo
nitur repullulo las iterum post casum pullulare et
recrescere. et cor pnl'. vnde thob. Pullulat ex gus
tu multiplicata fames

Pullulus pullula pullulum in pullus uide

Pullus. a puus ul' pupus dr pullus a vm. et h
pullus li. i. puus. vnde homo puus pullus dr. Itē
nati recentes omnium auiū et quadrupedum. pul
li dnr qsi pupi ul' pui. vel pulli dnr qsi polluti. a
polluo is. qr polluti sunt. vnde dr pullus la lū. i.
niger gra grum. Quod enim est nigrum qsi pollutū
est. vnde Ieron ad nepocianū. Vestes pullas eq
uita ut candidas. et inde pullatus ta tū. i. nigris
uestibus indutus. Iuuenalis. Horrida mater pulla
ti ꝓceres. Item a pullus ꝓ nato pullulus a vm di
et inde pullulo pullulas.

Pulmentarium pulmentarij in pulmentū vide

Pulmentū. a pulpa pe dr h pulmentū ti cibus
delicatus et suauis. vnde h pulmentariū rij ꝓ eo
dem. et pulmentarius ria riū. Item pulmentū ul'
pulmentariū dr qnqꝫ cibus pter panem scilicet cō
panaege. Quidam tamen dicunt qꝫ pulmentum
deriuatur a puls pultis

Pulmo pulmonis in pleumon vide

Pulpa. a palpo pas dr pulpa pe caro sine ping
uedine. sicut est tumida et grossa caro crurium et
brachiorum quasi palpa. qr palpitat et resilit sepe. et
ponitur sepe ꝓ adulacōne et delectacōne. qr talis
caro suauis est et delectabilis ad uescendū. vnde
pulpula le di. et pulposus sa sum. pulpis plenus
et cōpatur. vnde pulpose sius me adūbium. et h
pulpositas tatis. uel dr pulpa a puls. qr olim cū
pulte mixta comedebat

Pulpamentū mti. i. pulmentum uel delectamentum. Et dr a pulpa.

Pulpitū. a publicus dr h pulpitū ti. analogium
legium. lectrum. legitorium. qr ibi publice legunt ut
possent conspici a populo

Pulposus sa sum in pulpa est.

Pulpula pulpule dimi. pua pulpa

Puls pultis fe ge. pulmentū simplex ex farina.
a pellendo scilicet debilitatē. pultes placente qui
tenuissime sunt dicuntur secundum papiam.

Pulsim aduerbium. a pello pellis

Pulsito pulsitas penul' correpta in pulso sas est

Pulso as aui are. frequenter pellere Et est fre.
Et formatr a pulsu. sup de pello lis. u in o. a quo
pulsito tas. aliud fre. Et componitr compulso sas
que pnt deriuatiua esse a compositis a pello lis.

Pulsus. a pello lis dr hic pulsus sus sui. et pul
sus sa sum pticipium. uel pulsus sus. uocatus est
quia pulsitet uel palpitet. cuius iudicio aut infir
mitatem intelligimus aut sanitatem. pulsus pul
sa pulsum. erectus. fugatus. sm papiam.

Pulto tas. est fre. a pello lis pepuli pulsum. ul'
sm antiquos pultum tu. u in o fit pulto pultas.

Pulueroſus sa sum. In puluis est.

Pulueruléntus ta tū. i. puluē plenus. a puluere
et lentos plenum. unde hec puluerulencia cie.

Puluillus puluilli. paruus puluis.

Puluinar puluinaris in puluinus est

Puluinulus uinuli diminutiuū puus puluinus

Puluinus. a pluuia dr h puluinus ni. i. ceruical
quasi pluuinus qr de pluuia fiat. vl' dr a pullo. qr
de plumis pullorum fiat. vnd h puluinar naris. Idē
qd puluinus et puluinar dicuntur qnqꝫ ipi lectuli
ul' lectisternia que sternebantur in templis. vn et
ipa templa et festa dnr puluinaria ꝫ puluinus p
nati hominis est ceruical ul' puluinar regū et di
uitū. Puluini eciam sunt machine quibus naues
deducuntur et subducuntur in portū. et ꝓd pului
nus pnl' ul' puluinar. vnde ouid in xvj epistola.
Colla qꝫ puluino nostra ferenda dedit

Puluis. a pello lis deriuatr h puluis ul' puluer.
qr pellatur et tollatur a uento et addita is fit ge
nitiuus pulueris. ut ostendi in puber. vnde pulue
reus a ū. qd est de puluere uel ad puluerem pti
nens. et pulueroſus sa sum puluere plenus. et per
cōposicōnem puluerulentus ta tū in eodem sensu
Et utrumqꝫ compatur. vnde pulueroſitas tatis

Pumex. a spuma me dr h pumex micis qsi spu
mex scilꝫ lapis leuis et cauernosus qr spume den
sitate concretus fiat et tantā habet refrigerandi
naturam ut in uas missus musta deferuē desinant

vnde pumicosus osa sum. Et cōpatur. Et pumico
cas penl' cor̄. pumice aptare. Et est actiuū cū om
nibus suis cōpositis. Item a pumex pumiceus pu
micea pumiceū. Et corripit pumex penul' genitiui

Pumicellus pumicelli diminutiuū ꝑuus pumex

Pumico pumicas in pumex est.

Pumiculus pumiculi diminutiū. ꝑuus pumex

Puncto. a punctum ti deriuatur puncto tas taui
tare. puncta facere. uel punctis distinguere. vnde
punctatim adūbium. ꝑ puncta distinctim. Et com
ponitur dispuncto tas. puncta remouere. repunc
to tas iterū punctare. Item punctare pt̄ eē esse fre
huius uerbi pungo. i. frequenter pungere. A quo
punctito punctitas aliud frequentatiuum.

Punctor punctoris in punctorium vide.

Punctoriū. a pungo gis punxi dr̄ h punctor to
ris. vnde punctorius ria riū. et h punctorium cū q̄
pungimus. et punctim aduerbium. i. pungendo.

Punctum puncti in punctus uide

Punctus. a pungo gis xi punctū. dr̄ h punctus
tus tui. actus ul' passio pungendi. ul' qd̄ pungen
do facimus. et h punctus tus. et h punctū ti in eo
dem sensu scilicet qd̄ pungendo facimus uel pn̄ci
pium linee. Item punctū est simplex uel indiuisi
bilis quantitas. ꝑma in cōposicōne linee et ultima
in relacōne. vnd̄ h et h punctalis et h le. Et com
ponitur bipunctalis et h le. Tripunctalis le. quadri
punctalis le. qn̄quepuntalis le. Sextipunctalis le.
i. constans ex duobus ul' tribus ul' quatuor uel
qn̄qꝫ ul' sex punctis. vnde h bipunctalitas atis. tri
punctalitas. quadripunctalitas. qn̄quepunctalitas
sexpunctalitas. Item punctū dr̄ in cōputo iiij ꝑs
hore. Et scias ꝙ masculinū scilꝫ punctus ti iam
cessauit in frequenti usu. qꝛ non utimur nisi neu
tro. dicimus enim h punctum ti. Idem dicendū ē
de stadius dia diū. cathinus et cathinum. qꝛ eorū
masculinū iam cessauit in frequenti usu. Itē punc
tum est signū segregans intellectum et spiritū re
creans ꝓlatoris. et ẜm hoc coma. colum. ꝑiodus
sunt puncta. vide in cathinum et in uita

Pungito. a pungo gis dr̄ pungito tas frequen.
i. sepe pungere. pt̄ etiā esse modi imꝑatiui tp̄is
futuri de pungo. futuro pungito tu. et cor̄ penul'

Pungo gis xi ul' pupigi punctum pungere id ē
punctum facere ut in libro. et tunc ꝓꝑe facit p̄te
ritū punxi. Item pungere. i. stimulare. configere.
et tunc ꝓꝑe facit pupigi. ut ego punxi librū et pu
pigi illum. Pungo componitur cōpungo gis. id est
pungere simul commouē. Itē depungo gis. ualde
ul' deorsum pungere. ul' a puncto depellere. et po
nitur simpliciter ꝓ depellere. dispungo gis. i. diū
sis modis pungere ul' dispensare ul' donare ul' de
orsum a puncto facere et expellere. Expungo gis
extra pellere extra punctum scriptoris ponere et
delere. Et hinc dicimus expunctores et dispuncto
res eos q̄ expellunt alios ab hereditate et delent
nomina eorū de tabula testamenti. ul' eos sic dici
mus. qꝛ in signandis p̄erant testamentis et eorū in
serebant punctos qui erant in hereditate uel eorū
quociens expediebat auferebant q̄ erant exhere
ditandi. Impungo gis. intus uel retro uel ualde
pungē. repungo gis iterū ul' retro pungere ūsa ui
ce pungentem pungere. Pungo et eius cōposita
sunt actiua. et pungo duo habꝫ p̄terita ẜm dupli
cem eius significacionem. Composita uero ab eo
tantū habent vnū p̄teritum scilꝫ in xi p̄ter repun
go qd̄ retinet p̄teritū sui simplicis in diūsis signi
ficacōnibus sicut et simplex. scilꝫ repunxi et repu
pigi ẜm hug. et p̄s in x li sic dicit. Pungo pupigi
uel punxi. expungo uero expunxi dicimus. Ac re
pungo repupigi et repunxi ut capro uidetur. Cū
enim qui nos pupugit talionē ul' uicem a nobis
redditam ostendimus repupugi dicimus. qn̄ uero
de oracōne ul' calendario loquimur repunxi dic̄

Punicus ca cū pnl' cor̄. in feniceon est ⁋ mus.

Punio. a pena dr̄ punio nis nire penam eroga
re. vnde punitus nita tū. et compatur. Et compo
nitur impunitus. et ꝓd̄ pu. vnde quidam. Nil ma
gis ingratū ꝙ non punire reatum. Quibus de cau
sis puniat deus homines habes in pena

Punxi preteritum de pungo pungis.

Pupa. a pupus dr̄ h pupa e. Pupe dicunt̄ quid̄
fraciuncule quas ūgines solent facere in modum
filiarū. et uestibus obuoluere quas postꝙ annos
nubiles ueniebant et puerilibus abrenunciant q̄si
sub potestate ueneris future ueneri sacrificabant
vnde parsius. dicite pontifices in sacro quid facit
aurū Slempe h qd̄ ueneri donate a ūgine pupe

Pupilla pupille in pupillus est.

Pupillaris in pupillus exponitur

Pupillus. a pupus dr̄ h pupillus li dimi. puer
qui infra annos pupillares constitutus est in tu
tela alicuius. et pupillus ul' pupilla qui uel que
caret patre ul' matre ul' utroqꝫ. scilꝫ orphanus ul'
orphana. Sꝫ orphanus est grecū. pupillus uero la
tinū. nā in p̄s ubi legitur. Pupillo tu eris adiutor
grecus habet orphano. et dr̄ a pupus qꝛ habet ꝑ
uam consolacōnem. vl' a pupus dr̄ pupilla le. me
ditulliū oculi qꝛ sit ꝑua. ul' dr̄ a puella qꝛ sit pu
ra et impolluta sicut puella. hanc plerumqꝫ pupu
lam uocant. ẜ falso. et hinc pupilli dicuntur q̄i si
ne oculis. i. parentibus orbi. ẜ hij uere dicunt̄ pu
pilli quorū parentes ante decesserunt ꝙ ab illis no
men acciperent ceteri orbi uocantur. vnde h et h
pupillaris et h re. pupillariter. pupillaritas. Et sci
as ꝙ pupillus ꝓd̄ ꝑmam. licet anticlaudianus eā
corripiat dicens. Sustentat regat et pascat foue
at qꝫ pupillos. Orac̄ enim ei contradicit dicens pu
pillis quos dura p̄mit custodia matrum

Puppis. a post deriuatur h puppis ꝑ geminū p
accusatō puppem ul' puppim. Ablatō a puppe uel
a puppi. et accusatiuus pluralis facit in es et in is
has puppis ul' puppes. et est puppis posterior ꝑs
nauis q̄si post posita. et ponitur sepe ꝓ ipa naui
vnde in gcis dr̄. Prora prior nauis ꝑs est ultima di
cito puppis. Dic latus esse ratē uentrē dic esse ca
rinā

Pupugi ē p̄teritū de pūgo gis et cor̄ pnl' ⁋

Pupula pule dimi. ꝑua pupa. et corripit penul'

Pupus pupa pupum. i. paruus.

Purgatoriū. a purgo gas h purgatorium rij. et
purgatorius ria riū. et dr̄ purgatoriū locus ubi a
nime purgantur. Et scias ꝙ ut ꝓbabiliter credit̄
Locus purgatorij duplex est. vnus ẜm legem com
munem. et sic locus purgatorij est locus inferior,
inferno coniunctus. sicut dixi sup̈ in infernus. ita
ꝙ id̄ ignis sit qui dampnatos cruciat in inferno
et qui iustos in purgatorio purgat. q̄uis dampna
tis ẜm ꝙ sunt inferiores merito et loca inferiora
ordinanda sint. Alius est locus purgatorij ẜm dis
pensacōnem. et sic qn̄qꝫ in diūsis locis aliqui puni
ti leguntur. ul' ad uiuorū instructionē. ul' ad mor
tuorū subuencōnē. et ut uiuentibus eorū pena in

notesceret que ꝑ suffragia eorum mitigetur. Itez ut
dicit aug. in xxi de ciuita dei. Temporaneas penas
.i. purgatorias alij in hac uita tm̄ alij post mortē
Alij nunc et tunc. verumtamen ante iudiciū illud
seuissimū nouissimū qz paciuntur. Itē ut dicit gg.
in dec. Anime defunctorum scz in purgatorio exñtiū
quatuor modis soluuntur. aut oracōnibus sacer
dotum. aut p̄cibus sanctorum. aut carorum elemosinis.
aut ieiunio cognatorum. Item ſm aug. Mortui pñt
scire qñ suffragia a uiuis ꝓ eis fiunt q̄tuor mod
Primo ꝓpter diuinam reuelacōnem. qñ scilicz deus
h̄ eis reuelat. Secundo ꝓpter bonorum angelorum ma
nifestacōnez. angeli enim qui semp nobiscū sunt
et omnes actus nostros considerant. statim ad eos
pñt descendere et eis ꝓtinus nunciare. Tercio ꝑ a
nimarum hinc exeunciū intimacōnem. anime enim
que de h̄ mundo transeunt hec et alia eis nunciarē
pñt. Quarto nichilominus scire h̄ pñt ꝑ experienci
am et reuelacōnem. Cum enim a penis se releua
ri senciunt. suffragia ꝓ se fieri recognoscunt ¶ Itē
scias q̄ indulgencie pñt ualere illis de purgatorio
ſm diuisam formam indulgencie. si enim talis sit
indulgencie forma. quicūqz faciet h̄ uł illud habz
tantū de indulgencia. ille qui h̄ facit non p̄t fruc
tū indulgencie in aliuz transferre. qz eius non est
applicare ad aliquam intencōnem ecclesie. ꝑ quaz
cōicantur cōia suffragia ex quibz indulgencie
ualent si aūt indulgencia sub hac forma fiat q̄cūz
fecerit h̄ uł illud ip̄e et pater eius uł quicūqz ali
us ei adiunctus in purgatorio detentus tantū de
indulgencia habebit. talis indulgencia non soluz
viuo ſz eciam mortuo ꝓderit. Non eniz est aliqua
racō quare ecclesia possit transferre merita cōmu
nia quibz indulgencie innituntur in uiuos et nō
in mortuos. Nec tamen sequitur q̄ p̄latus eccle
sie possit ꝓ suo arbitrio animas a purgatorio li
berare. qz ad h̄ q̄ ualeant indulgencie requiritur
conueniens causa ad indulgenciaz faciend. Ad h̄
enim q̄ ualeant indulgencie tria requiruntur sci
licet autoritas dispensandi hunc thesaurum. et vnio
eius cui dispensatur ad eū cui merebatur qd̄ est
ꝑ caritatez. vnde requiꝛ̄ auctoritas ex p̄te dantis
indulgencias. Item caritas ex p̄te recipientis. Itē
tercio requiritur racō dispensacōnis ꝑ quaz salua
tur intencio illorum qui opera meritoria fecerunt.
fecerunt enim ad honorem dei et utilitatem eccle
sie in generali. ¶ Et nota q̄ in purgatorio est du
plex pena. vna dampni inq̄tum scilicz retardanꝛ̄
a diuina uisione. Alia sensus ſm q̄ ab igne corpa
li instrumento diuine iusticie puniunꝛ̄. Et q̄tum
ad utrūqz pena purgatorij minima excedit maxi
mam penam huius uite. q̄to enim aliquid magis
desideraꝛ̄. tanto eius absencia est molestior. et qz
effectus quo desideraꝛ̄ summū bonū post hanc ui
tam in animabus sanctis est intensius. qz non re
tardatur affectus mole corpis. et eciam qz termi
nus fruendi summo bono iam aduenisset nisi ali
quid impediēt. Ideo de tardacōne maxime dolent
Similiꝛ̄ eciaz cū dolor ñ sit lesio ſz lesionis sensus
tanto aliq̄s magis dolet de aliquo lesiuo q̄to ma
gis est sensitiuū. vñ lesiones que sunt in locis max
ime sensibilibus sunt maximū dolorez causantes
et qz totus sensus corpis est ab anima. Ideo si in
ip̄am animam aliquid lesiuū agat de necessitate
oportet q̄ maxime affligatur Et ideo oportet q̄
pena purgatorij q̄tum ad penam dampni et sen

sus excedat omnem penam huius uite. vnd̄ aug.
in quodaz sermone dicit. Ille ignis purgatorij du
rior erit q̄ quidquid in h̄ seculo penarum aut senti
re. aut uidere. aut excogitare quis potest. vide ecīa

Purgito tas. fre ¶ in penitencia et in ueniale.
quenter purgare. Et formatur a purgatu supino
de purgo a in i correptam mutata et u in o.

Purgo. a purus deriuatur purgo gas gaui gare
.i. mundare. purificare. Et dr̄ purgo q̄si purum ago.
ſz pocius videꝛ̄ ethi q̄ composicō. vnde h̄ purga
tor toris. et purgatus ta tū. et compatur purgaci
or simus. vnde purgate cius sime adūbium. Pur
go cōponitur expurgo gas. extra eiciendo purga
re et est actiuum cum omnibus suis compositis.

Purifico cas aui care. i. mundificare. purum facere
a purus et facio. et corripit fi

Puro. a purus dr̄ puro ras raui rare. i. mundarē
purum facere. Et cōponitur cōpuro ras. simul puraꝛ
Depuro ras. i. ualde purare uł a puritate remoue
re. Impuro ras. ualde uł intus purare. i. purum face
re. et tunc deriuatur ab impurus. Repuro ras. Et
est actiū cū omnibus suis cōpositis. et ꝓd̄ pu

Purpura. a purus dr̄ purpura ure q̄si a puritate
lucis. uel porphura dicunt greci cū aspiracōne. et
inde nos dicimus purpura sine aspiracōne. et inde
purpureus rea reum. Et inde purpurinus na num
et purpuratus ta tū. purpura indutus uł ornatus

Purus ra rum. i. mundus liqui ¶ uide in ostrea
dus sine commixtione alicuius rei. immunis. inno
cens. expers. Et compatur purior simus. vñ pu
re nus me adūbium. et h̄ puritas tatis. Purus cō
poniꝛ̄ perpurus q̄ purus. i. ualde purus. Et impu
rus. i. ante purus. Et compaꝛ̄. vnde h̄ impuritas
tatis. et ꝓd̄ pu. Ouid̄ epistolarum. Quantum conful
ges radijs argentea puris. Et iuuenalis. Pauca li
cet portes argenti uascula puri

Pus puris fe ge. i. custodia. et dr̄ a purus quia
purum custodiat uł retineat. vñ positis pueris in pu
re. Item inuenitur h̄ pus in declinabile. i. putredo
uł quedam infirmitas que hominem reddit pu
tridum. et tunc deriuaꝛ̄ a puteo tes qd̄ est fetere
vnde quidam. Pus ꝓ putredo non declinabile cre
do. Pus declinatur custodia quando uocatur

Pusca. a pus uł puscula deriuatur h̄ pusca ce.
quedaz commixtio aque et uini ubi plus aque ad
hibetur que pusculentis maxime prodest.

Pusillanimis. pusillus la lū cōponitur cū annus
et dr̄ pusillanimus ma mū. et h̄ et h̄ pusillanimis
et h̄ me in eodem sensu q̄si pusillū habens animū
vnd̄ pusillanimiter adūbium. et h̄ pusillanimitas
pusillanimitatis. et corripit ni

Pusillus. a pusio qd̄ est puus puer dr̄ pusillus
la lū dimi. i. puulus. vnde pusillitas tatis. Et scias
q̄ pusillus corꝛ̄ p̄maz licet pusio eam ꝓd̄. Sz ora
cius p̄mam ꝓd̄ de pusilla dicens. Rufam aut pu
sillam appellet forti qz marito. ſz dic q̄ est ibi ꝓp̄

Pusinnus. a pusio dr̄ pusinnus a ¶ Cum nomen
nū. i. puus et fixe h̄ pusinnus ni. i. puus puer
vnde labeo poeta. Crudum manduces priamum

Pusio. a puppus dr̄ hic ¶ priami qz pusinnos.
pusio onis. i. puus infans uł puer. et ꝓd̄ primaz
vñ Iuuenalis. Nonne putas melius q̄ tecū pusio

Pusiunculus. a pusio dr̄ hic pusiuncu ¶ dormit
lus culi. uł pusiunculus la lū dimi. et pusillus la
lū. et pusiolus la lū diminutiua similiter

Pustella pustelle diminutiuum parua pustula

Pustula. a pus qd est putredo vl infirmitas dr
h pustula tule dimi. pustula autez est in supficie
corpis turgida velo collecō. vnde h pustella dimi
et pustulosus sa sum. et pustulentus ta tū. ulcero
sus pustulis plenus tali infirmitate infirmatus. et
utrumqz compatur. vnde hec pustulositas. et hec
Puta quidam adūbium dnt ⸿ pustulencia cie.
Putamen. a puto tas dr h putamen minis. i. a
licuius materie recisio et purgacō. Item putamen
potest dici cogitacio. et pducit ta.
Putacō onis in pucō onis est uide eciam in pe
Puteal. a puteus dr h puteal alis q̄ ⸿ nitencia
dam locus ubi pecunie distribuebantur ad usuraz
et dicebatur puteal. qr ibi sepe perdebantur pecu
nie distribute ac si essent in puteum demisse uel
piecte. vl qr ibi hauriebatr pecunia sicut de puteo
aqua. vnde psius. Si puteal multa tantus inbice
flagellas. sm hug. pap uero dicit. puteal locus in
foro ubi feneratores dabant et accipiebant pecu
Putealis in puteus est ⸿ niam.
Puteo tes ui ere. i. fetere. et cōponitur cōputeo
tes. deputeo tes. exputeo tes. reputeo tes. et hinc
inchoatiua putesco cōputesco zc. Puteo et eius cō
posita sunt neutra. et carent supinis. et pducunt
hanc sillabam pu. sz puto as eam cor. vnde qdaz
Non licet ista putent meretricū corpa putent. vid
Puteolus. a poto dr h puteolus li ⸿ in puteo.
dimi puius puteus. Item sicut dicit quedam glo.
sup illo act ultimo c. Secunda die uenimus pute
olos. Puteolus li locus est ultra romam ubi uigil
fecit balnea medicinalia singula pprijs scripta ti
tulis ut dr contra quam scilicet ualerent egritudi
nem. vnde salernitani in india ducti supuenientes
in manu forti titulos destruxerunt et edificia mu
Puteus. a poto tas ⸿ tilauerunt. et corripit o.
dr h puteus tei q̄si potens. Est autem omnis pu
teus fons et non econuso. Si in pmptu et supfi
cie sit aqua fons dr tm. Si autem in alto et pfun
do sit puteus est. vnde h et h putealis et h le sm
hug. vl fons ppe est qui aquam fundit in super
ficie terre. Puteus autem dr qui eas tenet intrinsi
cus. vnde dicit cris. fons dr ubicūqz aqua manat
de terra. sz si in supficie fons tm. si in pfundo eciā
puteus dr. et pap dicit. Puteus aqua uiua in alto
est. fons in supficie. omnis puteus fons. sed non
Puticulus. a putor toris dr h pu ⸿ conuertitur
ticulus li. i. bustum qr ibi puteat cadauer. et puti
culus dr qui cadauer inspicit. et corripit penul.
Putidus. a puteo tes dr putidus da dum. i. feti
dus. et compatur dior simus. vn putide dius me
adūbium. et h putiditas tatis. et hec putida de. i.
Putio. a puto tas dr h pu ⸿ meretrix qr puteat
cō vl putatio nis. i. alicuius rei abscisio et purgacō
vnde in cant. tēpus putacōnis aduenit. sup quo
loco dicit brīh. Paz est semel putasse sepe putan
dum est. Nam et putata repullulant. Itez putacō
potest dici cogitatio. vide in penitencia.
Puto tas taui tare. i. cogitare opinare. et puta
tare. i. scindere vl purgare. ūgam ex uite supfluaz
resecare. vnde putatus ta tū. et cōponitur semipu
tatus ta tū. Puto cōponitur amputo tas. ex toto
vndiqz scindere, vites quidez sunt putande nō am
putande. nisi forte uelimus uineam ex toto eradi
care. computo tas. connūare. vnde h computator
Et hinc cōputatorius ria rium. disputo tas. depu
to tas. ascribere. destinare. tradere. vl ualde putaē

Imputo tas. ascribere vl imponere alicui crimen
ppputo as pscindere. reputo as. ascribere destinare.
tradere. vl alicui crimen imponere. vl itez putare
suppputo as. latenter vl paz vl post putare vl nu
merare. Puto et eius cōposita omnia sunt actiua
preter disputo qd est neutz. et omnia corripiunt
hanc sillabam pu. vnde quidam. Conscius ipse si
bi de se putat omnia dici
Putor. a putidus a vm dr h putor toris. i. fetor
Putreo. a putris deriuatur putreo tres putruj
esse vl fieri putrem. vn h et h putribil et h le. vn
putribiliter adūbium. et h putribilitas. et cōponi
tur imputribilis le liter litas. Putreo cōponitur.
cōputreo tres. exputreo tres. reputreo tres. et a
putreo tres. putresco incho. et a putresco putresci
bilis le liter adūbium. et h putrescibilitas atis. Itez
putreo putres vl putris is cōponitur putrefacio
cis. et putrefio fis sm hug. magister uero bene di
cit qr putreo deriuatur a puteo qd pd pmam cū
omnibus ab eo uenientibus pter putreo tres cu
ius pma est cōmunis. q̈uis puteo habet pmam
naturaliter longam. Item putrefacio et tepefacio
et liquefacio et huiusmodi habencia e ante f. cō
posita ab infinitiuis cor e ante f. Nam regula est
qr E ante f vl ph corr ut elephas. pter cōposita
a longis. ut ueneficus qr uenenū pd hanc sillabā
ne. tū composita ab infinitiuis corr silbam añ f.
ut putrefacio. tepefacio. liquefacio. cū debeat esse
longa. qr dicimus putrere. tepere. sed sine dubio
buis est. vnde ouid epy. Sanguine tricolomus li
tiam tepefecerat hastam Alibi autem ouid pdu
cit talem uocalem necessitate metri dicens. Thu
ra liquefaciunt et debita sacra frequentant. sed ces
sante necessitate cor eandem. Torsit et in celum li
que facta tempora fixit.
Putribilis putribile penl correpta in putrio est
Putridus putrida putridum in putris vide
Putris. a putreo tres deriuatur h et h putris et
h putre. i. putridus. marcidus. et putris. i. solubil
pulucrulentus. et putrus tra trum in eodez sensu
vnd v̄gil. Quadrupedante leuis putz ferit ungu
la campū. et utrūqz cōpatur. vnde putriter adūbi
um. hinc putre trius me. Item a putris h putredo
dinis. et putridus da dū. et cōpatur. vnd putride
dius me adūbiuz. vn h putriditas tatis. et putre
do das putridū facere. Putridus cōponitur impu
tridus da dū. et compatur. vide in putreo et in q̈
Putulentus. a putul et lentos qd ⸿ drupedans
est plenū cōponitur putulentus ta tū putore ple
nus. et cōpatur. vnde putulenter cius me adūbiū
et hec putulencia putulencie. i. fetulencia
Putus. a puto tas dr putus ta tū. i. purgatus.
et purus. vnd auz excolatū putū dicimus. et nu
ces expurgatas putas esse affirmamus. et racōz
puram et aptam putam fore astruimus
Vadragenarius. A quadra
ginta dr quadragenus na.
nū. et quadragenarius ria ri
um. quadraginta habens ā
nos vl ad illū nūm ptinens
Quadragenus na nū penl
pducta in q̈dragenarius est
Quadragesima. a quadra
ginta dr q̈dragesimus a um
ut annus q̈dragesimus. vel
hec q̈dragesima me. et hinc h et h q̈dragesimalis

et ħ le. qđ est q̄dragesime uł ad quadragesimam
ptinens. Et scias ꝙ quadraginta diebus exemplo
xp̄i ieiunamus. qꝛ iste numerus conuenit nostro
ieiunio. qꝛ est signū remissionis culpe. quippe nu
merus quadragesimus ex suis ptibus aliquotis si
mul sumptis reddit in quadragenariū qui est an
nus iubileus siue remissionis. Item qꝛ est signum
plene satisfactionis. quippe quadragesimus nume
rus dr̄ ex quatuor et denario. et ideo ieiunium q̄
dragesimale signat satisfactionem ductam ꝓ om
nibus transgressionibus legis et euangelij. qꝛ ue
tus lex consistit in x p̄ceptis et nouuz testamen
tum in quatuor euangelijs que frequenter trans
gressi sumus ¶ Oportet ergo congrue ut denarius
p quaternariū multiplicetur ut sic quadragesimā
faciamus. i. mandata ueteris et noue legis toto tē
pore uite huius impleamus. Itē est signū consum
mate iusticie quippe ħ numero soluimus decimas
tpis tocius anni. Nam sicut dicit gḡ in omelia p̄
me dominice q̄dragesime. a p̄nti die usqȝ ad pasca
sex ebdomade ueniunt. q̄ꝝ uidelicet dies xl et duo
fiunt. ex quibus dū sex dies dominici ab abstinen
cia subtrahunt᷑ non plus in abstinencia q̄ xxxvj
dies remanent. dū uero p ccc et lxv dies ducit᷑ an
nus. Nos autem dū p xxxvj dies affligimur q̄si
anni nostri decimas deo damus. ut qui nobismet
ipsis p totū annū uiximus auctori nostro nos in
eius decimis p abstinenciam mortificemus. vnde
fratres karissimi sicut offerre in lege iubemini de
cimas reꝝ. ita ei offerre contendite et decimas di
eꝝ Quatuor autē dies p̄cedentes p̄mā dominicam
xl possunt esse loco p̄miciaꝝ ¶ Hic nota ꝙ q̄dra
gesima ſm ꝙ incipit a prima dominica q̄dragesi
me habet vj ebdomadas continentes in uniuerso
xlij dies sicut dictū est et rep̄sentat tempus in q̄
morati sunt filij isrł in deserto. Sicut enim illi mo
rati sunt in deserto p xlij mansiones cibati manna
sic et nos ab hac dominica usqȝ ad pasca p xlij di
es a delicijs corpis abstinemus et ubis uite refici
mur oracōni uacantes ut p ihesum cristuz in ter
ram uiuenciū introducamur sicut illi in terram ꝓ
missionis p ihm naue. i. p iosue introducti fuerūt

Quadragies aduūbiū numeri. i. quadraginta uici
bus. et dicitur a quadraginta

Quadraginta. a quatuor uel quadrus et ginta
cōponitur. et est omnis generis numeri pluralis.

Quadrangulus. a quatuor uł quadrus et angu
lus cōponitur quadrangulus la lū. quatuor angu
los habens. vnde q̄drangulatus ta tū. et substan
tiue p̄t declinari ħ q̄drangulus li ꝓ tali figura

Quadrans. a quadrus uł q̄tuor dr̄ ħ quadrans
drantis. i. quarta ps nummj uł libre. vnde ħ qua
drantal uel quadrantale lis q̄ddam uile uas p̄cij

Quadrantal in q̄drans est ¶ vnius quadrantis

Quadressis. as assis cōponitur cum quatuor. et
dr̄ ħ quadressis quatuor oboli. uel p̄cium q̄tuor
oboloꝝ

Quadriennis. a quatuor uł quadrus ¶
et annus cōponit᷑ ħ et ħ quadriennis. et ħ ne. i.
quatuor annoꝝ. vnde ħ quadrienniū nij. i. spaciū
quatuor annoꝝ. Et hinc ħ et ħ quadriennalis le

Quadrifidus da dū in q̄tuor ptes effusus uł di
uisus et corripit fi

Quadriformis. a quatuor ¶
uł quadrus dra drū et forma cōponitur ħ et hec
quadriformis et ħ me. vnde q̄driformiter aduūbiū

Quadriga. quadrus cōponit᷑ cū ago uł iugum
et dr̄ quadriga ge. i. carruca a quatuor equis trca
et ducta. vnde quadrigarius ria riū qui quadrigaz
ducit. et ꝓđ dri.

Quadrigamus in gamo est ¶

Quadriiugus. a quadrus ra rum et iugum com
ponitur quadriiugus ga gū. et hic et ħ quadriiu
gis et ħ ge in codez sensu. i. cū quatuor iugatus
ad iugum. et substantiue inuenit᷑ ħ quadriiugus
et ħ et ħ quadriiugis huius gis. equus ad iuguz
cū quatuor coniugatus. et corripiunt predicta iu.

Quadrilibris. i. quatuor libraꝝ pondus uł men
sura. et ꝓducit li sicut libra ex quo componitur.

Quadrimatus. a quadrimus dr̄ ħ quadrimatus
tus. i. quatuor annoꝝ spacium. et ꝓducit ma

Quadrimensis. a quadrus et mensis cōponitur
ħ et ħ quadrimensis et ħ se. i. quatuor mensium
qđ aliter dr̄ hic et hec quadrimestris et hoc stre.

Quadrimestris in quadrimensis est

Quadrimodus. a q̄tuor uł q̄drus et modus cō
ponitur quadrimodus a dū. et ħ et ħ quadrimo
dis et ħ de

Quadrimulus in quadrimus est ¶

Quadrimus. a quatuor uel quadrus et annus
cōponitur quadrimus ma mū. i. quatuor annoꝝ
vnde oraċ in odis. Deprome quadrimum sabina
metu diota. et inde quadrimulus la lum dimi

Quadringenti. a quatuor uł quadrus et centū.
cōponitur quadringenti te ta. i. quater centuz. et
mutatur c in g. nā sicut dicit p̄s est q̄n n p̄ncipa
lis sillabe an̄ se assumit g ut natus gnatus et post
se c sepe positam in g conūtit ut in numeris qua
dringenti ꝓ quadrincenti a centum quingenti sep
tingenti octingenti nongenti. Adeo eniz n p̄posita
facit c in g conūti ꝙ in quibȝ n non est numeris
seruant c ut ducenti trecenti.

Quadrinoctiū. a quatuor et noctiū cōponitur ħ
quadrinoctium tij. i. spacium quatuor noctium

Quadrinodis. Nodus cōponitur cū quatuor et
dr̄ ħ et ħ quadrinodis et ħ de. i. quatuor nodoꝝ
uł quatuor nodos habens. vnde ħ q̄drinodiū dij
et ꝓđ no

Quadriptior tiris. vide in ptior tiris ¶

Quadrupedans. a quadrupes deriuat᷑ quadrupe
dans dantis ge omnis. i. quadrupes. vnđ v̄gił in
viij eneiđ. Quadrupedante putrem sonitu quatit
ungula campum.

Quadrupedius. a q̄drupes ¶
dr̄ q̄drupedius a ū. et ħ et ħ q̄drupedalis et ħ le
et inde ħ q̄drupedalitas tatis.

Quadrupes q̄ ¶
drus cōponitur cū pes et dr̄ q̄drupes is. i. quatu
or habens pedes. et est ge cōmunis constructione
ſ; omnis declinacōne. sicut et diues. Et ħ quadru
pes is quelibet bestia quatuor habens pedes

Quadruplatores in quadruplus est

Quadruplex quadruplicis in quadruplus vide.

Quadruplico plicas in quadruplus est

Quadruplus. a quatuor uł quadrus et plica ce.
componitur quadruplus pla plū. vn̄ quadruplo
plas. Itez quadruplico cas. i. in quatuor ptes ex
plicare uł diuidere uł q̄druplex siue quadrupluz
facere. vnde quadruplatores et quadruplicatores
dicuntur usurarij in quadruplū sua recipientes. q̄
druplator eciam dr̄ senex uł contractus qui duobȝ
pedibus et duobus baculis sustentatus p plantas
incedit. et corripit dru naturaliter

Quadrus. a quatuor deriuatur q̄drus ra rum q̄
tuor angulos habens in q̄tuor lateribus. vnde ħ
quadra re. i. quarta ps panis uł alterius rei. Iuue
nalis. Vt bona summa putes aliena uiuere qua
dra. Et quadro ras ūbum actiuū. vnde ħ quadra
tura ture. et corripit qua naturaliter

Quadriuialis in triuium vide
Quadriuium in triuium vide
Qualia qualie est quedam auis et aqualis ul' dr
hec qualia a uoce quam facit scilicet quaquerea
Qualis ge omnis et h' quale nomen relatiuū et
interrogatiuū q̄litatis. vnde qualiter adūbium. et
h' qualitas tatis. et qualitatiuus ua uū. et est q̄li
tas ꝭm quam quales dicimur. ut ꝭm albedinem
albi dicimur. et est ꝓpriuz qualitatis ꝭm eam simi
le ul' dissimile dici. Et scias q' relatiuū qualitatis
trahit genus a sequenti dcc̄one ut nullū deo tale
est sacrificiū qualis est zelus animaꝝ. et ꝑo qua
Quam est coniunctio electiua. ut bonū est sperar̄e
in dn̄o q̄ sperare in pn̄cipibus. et est adūbium si
militudinis. ut taz plato q̄ꝫ sortes legit. et est ad
ūbium cōparandi. ut iste est maior q̄ ille. et est ad
ūbium q̄titatis. ut iste q̄ potest legit. et ꝭm hanc
significacōnez potest quantus deriuari a q̄. et q̄
cōponitur ꝑ geminacōnem. et dr q̄quam. i. q̄uis
Quamobrez adūbium ¶ coniunctio adūsatiua
interrogandi ꝭm donatuz. et acuit' penl' ꝭm quos
dam. et nunc uidetur esse quedā irregularis agg̃
gacō dcōnū que ponitur loco vnius dcōnis poci
Quampaucus ca cum ¶ us q̄ uera compositio
. i. ualde paucus. a quam et paucus
Quamnam in q̄ pte sillabice h3 nam ꝭ papiam
Quamdiu qn̄ est vna ps acuit' antepenul'. vide
in diu. et est q̄diu usq3 ad quem finez. ul' usq3 ad
Quando deriuatur a ¶ quod tempus ꝭm pap.
q̄. et est adūbium temporis. et est interrogatiuuz
infinitū relatiuuz. et cōponitur ul' sillabicatur. et
dr qn̄q3 et qn̄cumq3 et quandoquidem. i. q2 et cor
qui. Item siquando nequando aliquando antepnl'
acuta ut ostendi in secunda pte ubi egi de sex im
pedimentis accentus in c de impedimento endeꝭ
Et nota q' quando habet sex composicōnes tm̄.
ut uult magister bene. ut siquando nequando ali
quando quandoq3 quandoquando quandocumq3.
Ex h' patet q' quandoq̄dem non est cōposicō ue
ra. ꝫ ponitur aliquando loco vnius partis. et est
pocius quedam uocū congeries irregularis q̄ cō
posicō. et tunc accentuatur ac si esset una dcō si
cut extēplo defacili. deretro eximprouiso. et cete
ra consimilia. ut dixi supra in iij pte in c de figu
Quamlibet. i. q̄uis ¶ ra composita q̄si in fine.
et ac pnl'. gg̃. multū reliquit qui quamlibet paruz
Quamq3 et similia habencia n ¶ totum deseruit
ante q per n scribuntur vide eciam in quam
Quantisper id est quantus.
Quantillus q̄tilla q̄tillum dimi de quantus.
Quantocius adūbium. i. q̄to ocius. uelocius. ci
cius. et componitur a q̄to et ocius aduerbio
Quanto minus due ptes sunt. sicut et q̄to ma
gis et ita sub duobus accentibus ꝓferende ꝭ hug̃
in libro de dubio accentu
Quantulus tula tulum est dimi de quantus
Quantus. ab h' accusatiuo quā deriuatur q̄tus
ta tū. vnde h' quantitas tatis. et q̄titatiuus a um
et ablatiuus de quantus scilicet quantis cōponit'
cū ꝑ et dr quantisper. i. quantū ut quantisper ua
let res ista. tantisper. Et scias q' quantus querit de
quantitate continua. ad quod debemus responde
re nomina quantitatiua. ut quantus es tu. mono
cubitus. tricubitus. magnus. puus. Sed quot que
rit de quantitate discreta sine numero ad quod re
spondentur nomina numeralia. ut quot sunt isti

duo tres et huic exposicioni concordat pap̄ dicens
q̄ta q̄ magna ul' q̄ parua. vnde iacobus in episto
la sua. Ecce q̄tus ignis q̄ magnam siluam incen
dit. i. quampuus ignis q̄ magnam siluā incendit
q̄tus et tantus ad mensuram. q̄t et tot ad nume
Quamuis. i. q̄quam ul' licet. ta ¶ rum ptinent
men coniunctio aduersatiua. et acuitur in penul'
Quapropter. q̄obrem. ꝓpterea. quopacto ꝭ pap̄
Quartallum in quartarium exponitur
Quartanus. a quartus ta tuz deriuatur quarta
nus na nū. i. quartus ul' quarta die contingit ul'
affligit. et h' quartana ne ꝓ quadaz febre que q̄r
Quartariū. a quartus dr h' q̄rta ¶ to die uexat
rium rij. quedaz mensura que quartam ptem sex
tarij capit. qd' et h' quartallū dr. q̄rtallū eciam dr
canistꝝ ul' cofinus in quo mortui efferuntur vide
Quartus ta tū tam ordina ¶ in cartallum in c.
le q̄ numerale. et dicitur a quatuor.
Quasi. i. sicut. uti. tamquam. uelut. et ponit' q̄si
aliqn̄ ꝓ similitudine. aliqn̄ ꝓ ueritate. ꝓ similitu
dine. vn̄ paulus. q̄si tristes semp autē gaudentes
Pro ueritate. ut in euangelio iohis. vidimus glo
riam eius q̄si unigeniti a patre. Aliquando nichil
differt utꝝ ꝓ similitudine an ꝓ ueritate ponat'.
ut iob. q̄si impios pcussit eos in loco uidencium.
Sed ibi. sicut impius inimicus meus et adūsarius
meus q̄si iniquus sic et q̄si ut uult gg̃ ꝓ affirma
tione pocius q̄ pro similitudine dictum videtur.
Quasso. a quatio tis si sum dr quassus sa sum
et quassim adūbium. et quasso sas fre. et h' et h'
quassabilis et h' le. et h' et h' quassatilis et h' le. et
quassabundus da dum. i. facilis ad quassandū ul'
similis quassanti. et quassito tas fre. Et cōponit'
quasso cū con. et dr conquasso sas simul quassare
Quatenus in quatinus est.
Quater adūbium numeri a quatuor deriuat' et
scribit' ꝑ vnū t et breuiat' Orac̄ in p̄ma epy. Me
quater undenos scias impleuisse decembris. ꝫ q̄tu
or ꝭm pap̄ scribitur per duo tt
Quaterdenarius. a quater deriuatur quaterdena
rius ul' quatuordenarius ria riū. vnde iero. in ꝓlo
go math'. sic q3 quaternario numero triformiter
posito. i. ter. ul' triplicato quaterdenario posito in
serie genealogie. h' autē dicit. q2 in genealogia il
la tres quaterdene ponunt'. vna patrū. alia regū
tercia simplicium. et sunt quadraginta due ꝑsone
ibi numerate. q2 ter xiiij uel tres quaterdene faci
Quaternarius. a quatinus dr quater ¶ unt xlij
narius ria riū. et h' quaternarius rij ꝓ tali numero
Quaternatī adū. i. ꝑ quaternos dr a quaternus
Quaternio onis. a quatuor dicit'. i. qui quatuor
milites habet sub se. Vnde in actibus apostoloꝝ
dicitur xij c. Tradens eū quatuor quaternionibus
militum custodiendū. quidam ꝓferunt quaternio
Quaternus. a quatuor de ¶ ꝓ quaterno ꝫ falso
riuat' quaternus na nū. et h' quaternus ni. ubi q̄
tuor carte scilicet octo folia sunt. vn̄ h' q̄ternulus
li dimi. a quaterno nas. i. quaternos facere uel q̄
ternuz ul' quaternis distinguere uel ordinare. et
cōponitur conquaterno nas. simul quaternos con
iungere. Disquaterno nas. i. quaternos ul' ꝑ qua
ternos distinguē ul' disligare seu disiūgere. requa
terno nas iteꝝ quaternare ul' disquaternare. Et ē
neutꝝ cū omnibus suis cōpositis.
Quatinus ꝓut coniunctio causalis ꝑ i scribitur
et deriuat' a qua. potest eciam esse coniunctio ad

iunctiua. ꝫ quatenus ꝑ e sunt due ꝑtes. et ac̄ te.
vnde in grec̄ dicitur. Dcō q̄tinus est. oracō quate
nus esto Dcō sub media breuis est oracō longa
Si fiat ꝓsa breuiat tamen utraqꝫ metꝝ. ꝺ ħ dixi
in ij ꝑte ubi egi de accentu adūbioꝝ in c de cōpo
sitis a tenus. Et nota ꝙ ut. ꝙ. q̄tinus. coniunctio
nes ad inuicem in ħ dr̄n̄t. qꝛ ut causam remocio
rem ꝫ q̄tinus recipit causam ꝓpinquiorem. ꝙ ue
ro ꝑtinet ad utrūqꝫ. vnde incongrue dꝛ uolo qua
tinus legas. sed bene dicitur uolo ut legas. qꝛ uo
luntas longissima est et nimiū infinita. post qua
tinus ergo ul' ꝙ recte sequitur ħ coniunctio. ut ħ
modo. Rogo uos ut quatinus michi uestꝝ auxili
um impendatis. vel postulo ꝙ michi dignemini
ꝓuidere ut possim in studio cōmorari. ꝫ nō adeo
bene dicit̄. rogo uos ut michi bn̄faciatis ꝙ ul' q̄
tinus possim in studio ꝑmanere

Quatio tis q̄ssi q̄ssum quatē cōmouere concutē
ꝑterrere ꝑcutere uexare. Et cōponitur concutio is
circūcutio tis. discutio tis. decutio. excutio. incutio
ꝑcutio. recutio. succutio. subtus uel sursum quate
re. Sed possunt omnia predicta uideri cōposita a
cutio tis. sicut dixi supra in cutio tis. Et est actm̄
quatio cū omnibus suis cōpositis. et facit p̄teritū
in si et supinū in sum. et scribitur ꝑ t qd̄ dignos
ci potest ad secundam ꝑsonam q̄tis. ꝫ t accipit so
nū de c in q̄tio. et cor̄ qua. vnde sedulius. v̄titur et
trepidam quatiunt uada falsa dyanam.

Quatriduanus in quatriduum est

Quatriduū. a quater ul' quatuor et dies cōponi
tur ħ quatriduū. Inde quatriduanus na um bn̄s

Quatuor est omnis ge. et inde Quatuor dies
clinabile. et tantū pluralis numeri. et ut dicit pap̄
duobus t scribitur. et ideo qua ꝓducitur

Quatuordecim omnis ge numeri pluralis et in
declinabile. et componitur a quatuor et decem

Quatuordenarius in quatuordenus est

Quatuordenus. a quatuordecim dicit̄ quatuorde
nus na nū. et quatuordenarius ria riū. et ħ quatu
ordenarius rij. et quatuordecimus ma ū. ul' quar
tus decimus ma mū. et quatuordecies adūbium

Quaxū ul' quasquū dꝛ sonus ra et ꝓducit de
naꝝ. vnde quaxare ul' quasquare dicunt̄ rane cū
uocem emittunt ꝯm hug. et pap̄ dicit quaxat ꝓ
rana dicitur sicut ꝓ coruo crocitat

Que coniunctio copulatiua ꝑ e solū scribit̄ qn̄
autem est nomen scribitur ꝑ ae diptongon quae
et in singulari feminino et in plurali neutro. et ē
interrogatiuum relatiuum infinitum

Quendam. ꝑ n scribitur qꝛ m in n mutatur. et
deriuatur a qui. et declinatur quidam quedaꝫ qd̄
dam ul' quiddam. Et ut dicit ūgil'. Cum dicimus
quendam certū aliquem uolumus intelligere si n̄
exp̄mimus nomen quo dinoscit̄. ut illud in mtħ
Ite in ciuitatem ad quendam. si enim dixisset ad
quemcumqꝫ ul' ad quemlibet. non esset certus hō
sciebat enim quippe dn̄s ad quem mitteret.

Quencꝫ eundem eandem uerūtamen scribunt̄
ꝑ n mutat̄ enim m in n. et ita de similibus dicas

Queo quis quit quiui ul' quij quitum quire. i.
posse. Et cōponitur cū non. et dꝛ nequeo nequiui
nequitū nequire. i. non posse. Queo neutꝝ est cū
omnibus suis cōpositis. et cor̄ qui in supino ut q̄
tum nequitum. et scribitur quit et nequit ꝑ t non
ꝑ d. qꝛ format̄ tercia ꝑsona a secunda scilicet in
t mutata. ut queo quis quit nequeo nequis neq̄t
vnde generaliter nullū desinit in d in t̄cia ꝑsona

Quercetū ti. a quercus dꝛ ħ quercetū ti. locus u
bi quercus crescunt et abundant. et querceus cea
ceum. qd̄ de quercu totū est. et ꝓd̄ pnl' quercetū

Quercus. a quero ris deriuat̄ hic quercus huius
quercus. qꝛ in eis olim querebant̄ m̄sa uel glan
des ad pastū hominis. et desinit ablatiūs in ubus

Querelosus. a queror. dꝛ ħ querela le. et inde q̄
relosus losa losum. et querelor laris. i. lamentari.

Querens querentis ꝑticipiū de quero ris dipton
gatur et mutat ae in I longam in cōposicōne. ut
conquirens inquirens ꝑquirens. ꝫ querens ꝑticipi
um de queror quereris cor̄ p̄mam. et retinet e in
cōposicōne. ut conquerens. sicut et suum ūbum que
ror querens conqueror ris. vn̄ dicit pap̄ querens
ꝑticipium a quero ris. et a queror quereris conque
ror reris. vnde dicit pap̄ querens ꝑticipium a que
ro ris et a queror reris. ꝫ in tempore est differen

Querimonia. a queror ris dꝛ ħ querimonia cia
nie. i. lamentacō et querimoniosus sa sum. et que
rimonior querimoniaris. i. lamentari

Quernus. a quercus deriuatur quernus na num
ad quercū ꝑtinens ul' de quercu existens

Querito queritas in queso uide.

Quero ris siui situm inuestigare uel petere ul' in
terrogare. Et cōponitur adquiro ris. conquiro ris
disquiro ris. diūsis modis querere et inuestigare.
exquiro ris. inq̄ro ris. Querimus nota. inquirimus
de quo dubitamus. Perq̄ro ris. requiro ris iteꝝ q̄
rere uel inuestigare. Quero et eius cōposita sunt
actiua et faciunt preteritū in siui et sup̄ in situm
ad modū quarte coniug̊. Item quero habet p̄mam
ꝓd̄ et diptongatam. ꝫ in compositis mutatur illa
diptongus ae in I ꝓd̄. ut conquiro exquiro inq̊
ro. In ꝑticipijs eciam in ens mutatur ae in I. ut
quirens inquirens conq̄rens. Sꝫ queror deponens
retinet e. ut queror conquerens. sicut dixi in que
rens. vide ūsus in queror quereris

Queror. a quaero ris fit queror reris questussum
queri. i. lamentari. Qui enim conqueritur aliquid
querit ut fiat. scilicet uindcā uel aliud. vnde ques
tor questrix questio quesito questus. Vide ergo
qꝛ ista sincopata dn̄dūt a q̄ro. ꝫ integra dn̄dūt a
q̄ror ris. Queror cōponit̄ cū con et dꝛ conq̄ror ris
Et ē queror cū suis cōpositis depo. et cor̄ q̄. et retꝫ
e in cōposicōne. ut queror reris. conqueror reris. ꝫ
quaero eris ꝓd̄ p̄mam diptongo. vn̄ ūsus. Qua
eritur argentum queritur ꝑcussus ab hoste. Absit
ob illa queri que constant turpia queri

Querquera re. i. febris acuta. et dꝛ a queror reris
qꝛ faciat hominem conqueri

Querulosus in querulus vide.

Querulus. a queror reris deriuatur querulus la.
lum pnl' cor̄. i. garrulus la lum ul' frequenter que
relas faciens. vnde querulosus sa ū q̄rela plenus

Quesito quesitas in queso exponitur

Quesitor. a quero queris deriuatur hic quesitor
oris. et ħ quesitrix tricis et quesicō questus quesi
tus. ꝫ sincopantur ōnia ista. et dꝛ ħ questor toris
idem qd̄ quesitor. similiter ꝑ sincopam ħ questrix
tricis idem qd̄ quesitrix ul' uxor questoris et quesi
tus similiter sincopat̄. et dꝛ questus us Item quesi
cō sincopatur. et dꝛ ħ quesicō onis ꝫ inde. qꝛ ista
sincopata descendunt a quero ris. ꝫ integra descen
dunt a queror quereris.

Queso. a quero ris dꝛ queso sis desideratiuum. i.

cū desiderio querē. rogare. obsecrare. et declinabať
olim integre et regulariter. et faciebat preteritum
quesi vł quesiui et supinū quesitū pnł ꝓd. ꝫ mō
est defectiuū. qꝛ non utimur nisi duabus eius uo
cibus pn̄tis tpis. scilicet queso et quesumus. et est
anormalū qꝛ ꝭm terciaꝫ coniugacōnem in pn̄ti in
dicatiui modi debꝫ habere in ṗma ꝑsona plurali
I ante mus ut legimus. ꝫ modo ꝓ I habet u. et
dicimuſ quesumus more antiquo et nō quesimus
et ab eiuſ secunda ꝑsona ꝭ ꝙ olim declinabať q̄so
sis extracta s et addita to fit quesito tas pnł coř
Et est ūbum fre. Item queso deberet facere fre q̄
sito tas ab ultimo supino quesitu pnł ꝓd. Sꝫ qꝛ
q̈tum ad uocem non esset differencia inter ip̄m
et quesito tas qd̓ fit a queso licet esset in tempe
differencia. Ideo causa differencie ad id facit fre.
a quero ris secunda ꝑsona abstracta s et addita
to. ut quero ris querito tas pnł coř. Et ꝓd ṗmā
quero. vnde ouid̓ de ponto. Da ueniam queso ni
Questio. a quero ris de ¶ mio qꝫ ignosce timori
riuatur h̄ questio oniſ et sincopatur. et d̓r h̄ q̄stio
oniſ inquisicō. causa vł disceptacō. vnde h̄ questi
uncula le dimi. et questionarius a ū. qd̓ ad ques
tionem pertꝫ. et questionarius qui questioneꝫ fa
cit. et questionor aris. inquirē questionem facere
Questionarius in questio uide
Questiuncula questiuncule dimi ꝑua questio.
Questor. a quero ris d̓r h̄ quesitor toris. ꝫ sinco
patur et d̓r questor toriſ idem qd̓ quesitor scilicet
qui in loco iudicis exquirit de causis. uel questor
qui questionibus p̄est. Et questor dicebatur olim
qui querebat et ꝓcurabat tributa populi romani
vnde h̄ questura re eius dignitas. Et questorius
ria riū. qd̓ ad questioneꝫ ꝑtinet. Similiter per sin
copam d̓r questrix idem qd̓ quesitrix vł uxor q̄s
toris ꝭm hug̓. Item questor aliq̄n d̓r mercionari
us qui p̄dicat ꝓpter sumptus. Et ideo nota h̄ ꝙ
dn̄s in euang̓ iohiſ distinguit tria genera ꝑsonaꝝ
scilicet pastoreſ qui sunt amplectendi et diligendi
Mercenarioſ qui sunt tolerandi. fureſ qui sunt ca
uendi. vnde dicit glo aug̓ sup illud ad philł c ij.
Omnes enim que sua sunt querunt non que ihe
su xp̄i. Hij inquit sunt mercenarij qui sunt tole
randi qꝛ eadem habent in ore que et pastoreſ qui
utique sunt diligendi. fures uero et latrones qui
occidunt sunt cauendi et bene dicit ꝙ mercenarij
sunt tolerandi. qꝛ habent in ore eadeꝫ que et pas
tores. i. ueritatem predicant sicut et pastoreſ licet
ꝓpter questum. Nam si falsitatem p̄dicarent iam
caderent a rōne mercenarij et acquirerent officiū
latronum et hereticoꝝ et tunc essent cauendi. vn̄
questores qui abusiones et falsitates p̄dicant nō
sunt tollerandi ymmo tam̄q̈ animaꝝ fures et re
rum cauendi. vide eciam in precor
Questrix questricis in quesitor est.
Questuarius. a questus deriuatur questuarius
ria riū qui questu uiuit sicut mercator. vnde ques
tuarie dicuntur meretrices qꝛ questu corporis ui ¶ uunt
Questuosus in questus est.
Questus. a quero d̓r quesituſ ta tū. et sincopať
et d̓r hic questus tus tuj. i. acquisicō alicuius rei
vnde questuosus sa sum. i. questibus plenus uel
lucrosus. Item questuſ ta tū mobiliter est ꝑticipi
Quesumus. habet u. ¶ um de queror quereris.
sicut uolumus more antiquo et non est in usu ni
si queso et quesumus. vide in queso.

Quia et q̄m in eodem sensu ꝫ q̄m ꝓpe ꝑponitur
et sic sequentem sensum allegat ut q̄m discis dis
co. qꝛ ꝓpe postponitur et superioreꝫ sensum con
firmat. ut scio qꝛ didici. et qꝛ sillabicatur qꝛ nam
. i. qꝛ vł cur. v̓gił. Heu qꝛ nam tanti tinxerunt e ¶ thera mundi
Quidq̈ ex quid et q̈ cōponitur
Quicūqꝫ cōponitur ¶ et mutatur ꝭm p̄s d in c
ex qui et cū et qꝫ ab h̄ relatiuo qui trahit uim re
lacōnis. qꝛ requirit duo ūba sicut h̄ reltm̄ qui a p̄
posicōne habet ut sit collectiuum. a coniunctione
ut sit distributiuū. de h̄ dixi eciaꝫ in tercia ꝑte in
c de figura cōposita et in quisquis
Quiddam aliquid modicū neutꝝ est. quidaꝫ ue
ro ꝑ vnum d masculinum
Quidem coniunctio affirmatiua coř ṗmam face
tus. Mente quideꝫ leta decoratur florida uita. Et
inde siquideꝫ cōponitur equideꝫ autē simplex est
Quidiu due ꝑtes ꝓ vno affirmatiuo adūbio. i.
Quieo quies quieui vł quietussum ¶ certe uere
. i. esse vł fieri quietū. Et cōponitur cū ad et dici
tur adquieo es eui etū. i. assentire. vnd̓ adquietus
ta tū. Item cōponiť conquieo es requieo es. vnd̓
requietus ta tū. et cōponitur irrequietuſ ta tū. et
tam a quieo q̈ ab eius cōpositis descendunt qui
esco adquiesco conquiesco requiesco que habent
uocem inchoatiuoꝝ. Quieo et eius cōposita neuť
sunt et absoluta. ꝫ non sunt in usu in pn̄ti ꝫ in p̄
terito. vide de h̄ eciam in tercia ꝑte in tractatu d̓
uerbis in c de uerbo inchoatiuo
Quies. a quieo quies d̓r h̄ quies q̇etis. et quies
quiei in eodeꝫ sensu. et cōponitur requies requiei
et requietis in eodem sensu ꝫ distigue simplex in
usu est ꝭm terciaꝫ declinacōneꝫ et nō ꝭm quintaꝫ
ꝫ cōpositū ꝭm quintam declinacōnem est in usu
et non ꝭm terciam. Item a quieo quieſ q̇etis om
nis ge. i. quietus. Et componitur inquies etis ge
omnis. i. sine quiete. Et sciaſ ꝙ licet quies et inq̇
es habeant e coř in nt̄o. tamen eaꝫ ꝓd in obliq̇s
et potest quieſ ūbiꝫ secunde ꝑsone esse et nomen
Quietus. a quieo quies deriuať quietus ta tuꝫ
ꝑticipiū. qui quieuit. et quietus ta tū nomen. i. q̇
ete plenus. Et cōꝑatur quiecior simus. vnde quie
te tius me adūbium. et quieto tas. quietū facere
et ponitur q̄nqꝫ ꝓ absoluere a debito vł reddere
debitū. quidam tamen in hac significacōne subť
hunt e et dicunt quito quitas qd̓ magis uulgare
est q̈ꝫ regulare. Quietus cōponitur cū in et d̓r in
quietus ta tū qui quietem non habet ꝫ qui mo
lestat vł molestatur. vnde inquieto tas molestaē
inquietū facere. Et sunt actiua quieto et inquieto
et ꝓducit penultimam quietus et quieto
Quinpocius. i. magis ꝭm pap̄
Quin. i. ut non vł ut coniunctio adiunctiua q̇n
id est ergo coniunctō est collectiua q̇n. i. pocius.
adūbium eligendi. Quin. i. cur non vł cur adūbiū
interrogandi. Qn̓. i. certe adūbiuꝫ affirmandi. q̇n
. i. insuper adūbiū ordinis est. Et cōponitur quin
eciam. i. insup adūbium ordiniſ ꝭm hug̓. Item in
uenitur q̄nymo. i. pocius vł certe adūbium affir
mandi vł eligendi. uel possunt esse due ꝑtes. Et
scias ꝙ in luce euangelio ubi d̓r quinymo beati
qui audiunt ūbuꝫ dei et custodiunt illud. Ita dis
tinguendū esse uidetur q̇nymo beati et deind̓ qui
audiunt ūbum dei. et ꝓd pnł q̇nymo qꝛ ymo hꝫ
primam longam ut dixi in ymo
Quinarius. a q̄nqꝫ d̓r h̄ q̇narius ria riū. et h̄ q̇

Quincuns.a qn̄q; ul' vns ul' uncia ¶narius. iij
coponitur h' quincuns uncis.i.qn̄q; uncie.et for
matur gt̄us a nominatiuo remota s addita cis.
Quindecim numeri pluralis ge omnis et indecli
nabile.et coponitur a quinq; et decem.
Quindenus.a quindecim dr̄ quindenus a ū pnl'
ꝓd.et qn̄tusdecimus a vm.et qndecies aduībium
Quinetiam.a qn et etiam coponitur quinetiaz
.i.insuper aduerbium ordinis
Quingenti te ta.a quinq; et centū et mutatur c
Quinio onis dr̄ a qn ¶in g.vide in qdringenti
qn̄e sicut h' quaternio onis a quatuor.vn̄ et in ꝓ
logo sophonie dicit iero.h' si uerū est sophonias
ꝓpha qnione ut ita dicaz ꝓphico.et glosa maiorū
suorū stirpe generatus est.h' dicit iero.q2 sophoni
as qn̄tus numeratur in generacōne sua.s; q2 qui
nio non est in frequenti usu.ideo dicit iero.ut ita
Quinqgenarius a ū.a quinqgenus dr̄ ¶dicam
Quinqgenus.a quinqginta dr̄ quinqgenus a ū
pnl' ꝓd.et dicunt' qnquageni qui in capite sunt
Quinqgesima dr̄ a quin ¶quinqginta militū
quaginta.et durat a dominica qua cantatur esto
michi in deū ꝓtectorez.et terminat' ip̄o die pasce
Instituta est autem ꝓpter supplecōnez.Clerici eniz
videntes ꝙ sicut p̄cedebant populū ordine.ita p̄
cedere debent sanctitate.ꝑ duos itez dies ante il
los qtuor abstinere et ieiunare incipiunt.et sic u
na septimana addita est quadragesime que et qn̄
quagesima nominat'.et h' ordinauit thelophius.
papa ut dr̄.Signat autē qn̄quagesima tempus
remissionis.i.penitencie in qua omnia remittun
tur.qnquagesimus enim annus erat iubileus qui
erat annus remissionis.q2 tunc debita dimitteban
tur.serui liberabant'.et omnes ad suas possessio
nes reuertebantur.ꝑ qd̄ significat' ꝙ ꝑ penitenci
am dimittunt' peccatorū debita.liberant' omnes
a fuitute demonū.et reuertunt' ad possessiones su
as celestium mansionum.vide in pentecoste
Quinqgesies aduībium numeri.i.quinquaginta
uicibus.a quinquagesima dicitur.
Quinquangulus qnq; angulos habens ꝯm pap̄
Quinqtres quinq; coponit' cū ater tra trum.Et
dr̄ h' qnquatres triū ul' triorū.qddam festum sic
dictum a quinq; atris quinq; enim dies atros.i.
aduersos habebant romani ab hanibale et gallis
obsessi.quibus diebus nemo fuit ausus exiē.sed
postea liberati ad illorū dierū memoriaz fecerunt
illud festum.vn̄ orac̄ epr.Ac pocius puer ut fes
tis quinqtribus olim.Alij dicunt ꝙ quinqtria di
cuntur a qnq; et tribus q2 qnquies fierent in tri
bus annis.uel q2 ter in quinq; annis.Et durabat
tale festum per quinq; dies.et ꝓducit qua.
Quinqtriū.atriū coponitur cū quinq; et dr̄ hoc
quinquatriū trij ul' qnquestriū trij.i.quinq; por
ticuū ambitus ul' spaciū ubi sunt quinq; porticus
Quinq; nomen indeclinabile ge omnis numeri
pluralis.vnde quinquies aduībium.et quintus ta
Quinquefoliū.a quinque ¶tū.et quinus na nū
et foliū coponitur h' quinquefoliū lij herba que
dam quam greci uocant pentafilon a numero fo
liorū penta est quinq; filon folium dicitur
Quinquennalis in quinquennis est
Quinquēnis.qnq; coponit' cū annus et dr̄ h' et
h' quinquennis et h' ne.qnq; annorū.vnd' h' quin
quenniū nij spacium qnq; annorū et h' et h' quin
quennal' et h' le machab' li ij c iiij.Cū autē quin
quennalis a gontiro celebraretur.et ꝓd na.vnde
h' qnquennalitas.quinquenniū ul' qn̄quennis tē
poris etas.Et nota ꝙ qn̄quenna tēporis est.sed
qn̄quenne etatis.Item qn̄quennalem dicimus ag
num.sed quinquennem puerū
Quinquennium in quinquennis est
Quinquessis.a quinq; et assis coponitur h' quin
quessis huius sis.i.qn̄q; oboli ul' p̄cium quinq;
obolorū.vide in as assis.
Quinquestrium in quinquatrium exponitur
Quinquimatus.a quinquimus ma mū dr̄ h' qn̄
quimatus tus tui.i.spacium quinq; annorū.
Quinquimulus la lū dimi vide in qn̄quimus
Quinquimus.qn̄q; coponitur cuz annus.et dr̄
quinquimus ma mū.i.qnq; annorū q̄si qnquies
annus.sicut eniz dicimus bimus duorū annorū.tri
nus trium annoruz.qdrinus qtuor annorū.sic dici
mus quinquimus.i.quinq; annorū.vnde quinqui
Quinquinoctiū.a quinq; ¶mulus la luz dimi
et noctium coponitur h' quinquinoctiū tij spaciū
quinq; noctiū.Antiqui enim h' noctiū dixerunt a
quo potest coponi.ul' ab h' genitō plurali noctiū
Quinquiuir.a quinq; et uir coponitur h' quinq
uir huius ri.q habet quinq; uiros sub se.Et hinc
quinquiratus tus tui.eius dignitas.et h' quinqui
ra re.uxor quinquiri.vl' qnquiuira pnl' cor' dicit'
qui habet qnq; uiros sub se.
Quinquira uire in quinquiuir est.
Quinquiuiratus in quinquiuir vide
Quintanus.a quinq; ul' quintus dicitur quinta
nus na nū.i.qn̄tus uel qn̄to die contingens uel
affligens.vnde quintana ne dr̄ febris q qnta die
affligit.et h' quintina ul' qntana dr̄ quinta ps pla
tee qua carpentuz ꝓgredi potest.Quintine etiam
dicuntur flores malorū punicorū.et est grecum
Quintilis.a quinq; ul' qn̄tus dr̄ qntilis lis qui
dam mensis scilz iulius q̄si quintus a marcio.et
desinit abltīus in i et sicut abltīus de sextilis.vnd'
h' et hec quitilis et h' le.et ꝓd ti cū deriuetur a no
mine.Et nota ꝙ iulius et augustus olim diceban
tur quintilis et sextil' a nūo quo distabant a p̄nci
pio anni.i.a marcio Antiqui enim annū incipie
bant a marcio usq; ad tempus nume pompilij q
addidit ianūarium et februarium.et apposuit il
los in p̄ncipio anni.s; distinxit illos menses ꝯm
lunacōnes sicut et oīs alij erant distincti Et ita
annus remansit incorrectus usq; ad tempus Julij
cesaris.qui cū moraretur in egipto cū cleopatra
annū correxit et distinxit ꝑ cursum solis ad idez
punctū in fine anni redeuntis.ꝯm ergo consuetu
dinem antiquorū qui annū incipiebant a marcio
omnes menses dicti sunt a nūo quo distabant a
p̄ncipio anni.i.a marcio.post iunium.ut qntilis
qntus a marcio.Sed postea ad honorem iulij ce
saris.qui in illo mense natus ē uel aliq̄ uictoriaz
obtinuit.dictus ē iulius Sextilis uo dictus est q̄i
sextus a p̄ncipio anni.i.a marcio Sed postea ad
honorem augusti.qui in illo mense natus ē uel
aliquam obtinuit uictoriam dictus est augustus.
Nomina uo sequencium mensiuz composita sunt
a nūo quo distabant a p̄ncipio antiqui anni.i.a
marcio Et ab h' nomine imber.ut septemb' a sep
tem et imber.Octob' ab octo et imber.quasi octa
uus ab ymbre id est marcio.In quo ymbres et
pluuie abundabant.Et sic de alijs.
Quintina ne.In quintanus exponitur

Quintusdecimus. In quindenus est

Quinus in quinque uide

Quipar ri ge neu. genus est herbe a grecis dic
tu qr hz ũtutem feruentẽ. et ut dicunt spẽs quedã
quipari dr zinciber. et uidetur cõponi ab equo et
pir qd est ignis. qr dr equari igni ꝓpter calorem

Quippe. nimirum sine dubio. certe. confirmatiuũ adũ
bium. sicut scilz uidelicet. et ꝓd pmam posicõne

Quirina in quiris est

Quiris lingua sabinorum dr hasta. vnde hec quirina
ne. i. hasta. et hic quirinus ni. dictus est romulus q
semp hastatus incedebat. vel qr hasta eius post
mortem in auentino monte fixa dr floruisse. vnd
hic quiris qritis. dictus est quilibet ciuis romanus
qr romani a romulo. Vel romani eciam ideo dic
ti sunt quirites quasi hastati et fortes. vnde qñqz
generaliter quirites dicuntur milites qui hastas se
cum deferunt. et ꝓd quiris quiritis pnl geniti. et
circũflectit ultimam quiris in nto sicut olim integ
fiebat qr declinabatur hic quiris huius quiritis. et
desinit quiris in is ꝓductam.

Quirito. a quiris tis dr qrito tas. i. romanizare
ul more quiritũ se habere. ul ad modũ quiritũ e
quitare. vl quiritare est pplm alloqui. et ꝓd ri

Quis ul qui hz xvj intercompõcõnes et sillabi
cas adiectiones. Composicões enim sunt vij siqs
nequis. aliquis. numquis. ecquis. unusquisqz. et
quisquis. Quis autem habet v adiectiones. qsnaz
quispiam. quisputas. quisquam. quisqz. Sz qui re
cipit quatuor adiectiones. scilicet quidaz. quiuis.
quilibet et qcumqz. de pdictis dixi sup in iij pte
ubi egi de figura cõposita nominis in c de sillabi
cis adiectionibus

Quispiam deriuatur a quis
et est figure simplicis. et importat puram infinita
tem sicut aliquis diuisam. qr piare est facere purum
vnde quispiam homo currit. i. pure vnus. Et sic
quandam discrecõnem facit circa infinitatem. reci
pit autez hoc femininũ piam in accusatiuo casu. qr
femina de facili immutatur. et cũ hoc nomen piam
uideatur pati et extra suam naturam poni. recte
sumitur p accusatiuũ qui rem denotat pacientez
pap dicit quidpiam aliud modicum.

Quisputas speciei deriuatiue a quis et est ibi pu
tas sillabica adiectio. et est accentus pncipalis su
per quis. vnde in luca. Quisputas puer iste erit. et
in matheo. Quisputas maior est in regno celorum.
debet acui qs. et sequentes due sillabe debent gra
uari. qr sup sillabica adiectione nõ est ponendus
pncipalis accentus. Et scias q quisputas ideo re
cipit hoc ũbum putas in secunda psona. qr omnis
interrogacõ mouet et pcipue illũ ad quem sermo
dirigitur. et sic talis adiectio causa cuiusdam exci
tacõnis inuenta fuit. omnis autez excitacõ fit ad
substanciam et non ad accidens. et ideo cũ alijs in
finitis non iungitur

Quisquilie liarum cõponit
a quid et cado. Et sunt quisquilie stipule immix
te surculis ac folijs aridis. scilicet quedam palee
minutissime quas uocant ualuppas. Dicunt eciaz
quisquilie qsi quidqd talie. i. quidqd supfluitatis
ex arbore ul aliqua materia cadit. ut purgamen
ta frumenti et terrarum et modici surculi et stercora
et similia. vnde qsquiliosus sa sum plenus qsqui
lijs. et sic sm hug. a quid neutro et cado cõponi
tur quisquilie. ul ut quidam uolunt dicunt quis
quilie a quis et curo ras. qsi cuj cure sunt ille uel
quis curat de illis. potest ergo dici quisquilias. i.
quis curat illas ꝓpter sui uilitatez. et cor I ut pa

Quisquis cõponitur ex quis et
tet in pipsima
quis. et sm usum declinat quisquis quidqd et q
quo. posset eciaz sm racõnem in alijs casibus ge
minari nisi ubi infinitũ a relatõ secernit. ut dixi
in iij pte ubi egi de figura cõposita nominis in c
de sillabicis adiectionibus. Et scias q dictio gemi
nata ul recipiens casum habet vim duorum casuũ.
scilz añcedentis et relatiui. vnd requirit duo ũba
poni in constructione et ponenda sunt in eo casu
in quo ponit relatiuũ facta explicacõne siue po
ni debet in eo casu quem requirit ũbum sequens
immediate. ut uideo quicũqz homo currit. i. uide
o omnem hominez qui currit. et quemcũqz homi
nez uideo currit. i. omnis homo currit quez uideo
Similiter uideo quidquid est hic intus. et quidqd
uideo est hic intus. i. omne illud est hic intus qd ui
deo. vl uideo qsquis homo est albus. i. uideo õ
nem hominem qui est albus et scribitur quidquid
p d non p c. qr d non mutatur ibi licet d mutet
sequente q in hac dcõne quicq

Quito quitas in quietus vide

Quocirca. circa p cõposicõnem ul pocius per q
dam irregularitatez iungitur cũ istis quocirca p
coniunccõne cãli ul illatiua circũcirca et circumqq

Quodammodo due ptes sunt. vnde duobus ac
centibus regende. quidam tamen grauant mo. et
tunc dicimus q ñ est ibi cõposicõ. sz pocius irregu
laris uocũ congeries fungens loco vnius dcõnis.

Quominus due dictiones sunt vide in secunda
pte ubi agitur de accentu aduiorum in c de cõposi
tis

Quomodo due dcõnes sunt in e
a minus.
uangelio luce. ut quomodo fiet istud. Aliquando
quomodo uidetur esse cõposita dcõ. sz pocius est
ibi quedam irregularis uocũ congeries que ponũ
tur loco vnius dcõnis ut quõ. i. qliter. et tunc ac
centuat ac si esset vna dcõ. et acuitur quo et mo
grauatur. vide in secunda pte in c de compositis

Quondam aduibium temporis per q
a modo
scribitur quia deriuatur a quando

Quoniam coniunctio causalis ul subcontinuati
ua causalis. qm ꝓdest tibi lege. subcontinuatiua.
qm ambulat mouet. sic q qr ul ergo vna ps sm
pap. et differt qm a quia sicut habes in quia.

Quoniamqdem. i. qr uel ergo. una ps cõposita.
a qm et quidem. et tunc grauatur qui. et acuitur
an. Possunt eciam esse due ptes. et tunc duobus
accentibus reguntur. et acuitur qui. et scribit tũc
qm p m. et tunc qm quidez idẽ ẽ qd qr certe. et sic
sumitur in pma ad cor xvj c qm quidem per ho
minem mors.

Quorsum. i. ũsus quam ptem
Et cõponitur a quo et ũsum. et sillabicatur quor
sum. et dr qrsumcũqz. i. ũsus qcumqz ptẽ sm hug.

Quotennis. a quot et annus cõponitur hic et hec
quotennis et hoc ne. et quotennus tenna tennum. i.
quot annorum. et habet querere de numero annorum.
ad qd responderi debent huiusmodi nomina decẽ
nis triennis. ul iste genitiũs annorum cũ nomine nu
merali. ut qtennis es tu. biennis. triennis. bimus
trimus. trium uel quatuor annorum.

Quotidianus in quotidie est.

Quotidie. quot cõponit cũ dies et dr qtidie ad
ũbium tẽpis qd uiciose scribitur p c ut uult hug
slam p q scribi debet. hoc eciam uult pap. et a quo
tidie dr quotidianus na nũ. sicut a meridie meri
dianus sicut dicit ps in secundo maioris. vnde q

tioianū debet scribi in pater noster per q.

Quociens adūbium numeri. frequenter. multociens. quociens. quot uicibus. respondet̃ semel bis ter. et similia. et deriuatur a quotus. et sillabicat̃

Quotus ab h' ablatiuo quo de ¶ quociensćumq₃ riuatur quot omnis ge inđclina. et tm̄ pluralis numeri. et est interrogatiuū infinitū relatiuū. vn̄ quotus ta tū numerale et ordinale. ut quotus es in banco. p̄mus secundus. quotus es in ordine. q̄r tus. qⁱtus. i. acholitus. subdiaconus. et hinc quociens adūbium. et cor̃ p̄mam quotus. vn̄ aliquotus corripit quo. vide eciam in aliquotus.

Quousq₃. i. quamdiu. adūbiū tēpis. quousq₃. i. usq₃ ad quem locū adūbium loci. vnđ ūsus. Tempus siue locū dic significare quousq₃.

Quur adūbium interrogandi potest deriuari a qui et sic scribitur p q et geminū u. ul' potest deriuari a cuius gt̄o de quis. et debet scribi p c et unū u. et ita cōmuniter scribitur ƺm modernos

sine aspiracōne ponitur in latinis dcōnibus. In grecis uero ul' p̄ncipalis. i. in principio ul' geminata in medio dcōne aspiratur. ut rethor rhodus pirrhus. sic dicit p̄s

Raab interp̄tat̃ latitudo ul' fames ul' impetus et acuitur in fine

Rabbi acuit̃ in fine et interp̄tatur magister siue docens me. aut magister meus. raboni idem. et acuitur in fine.

Rabboni in rabbi uide

Rabidulus in rabies est

Rabiecula rabiecule dimi. p̄ua rabies

Rabidus rabida rabidum in rabies uide

Rabies. a ran qđ est ira đr h' rabies biei. vnde h' rabiecula le dimi. et rabiosus sa sum. et comparatur. vnde rabiose sius sime adūbium. et h' rabiositas tatis. Item a rabie rabulus la lum. et rabidus da dū pnl' cor̃. i. rabie plenus. rabiei datus. furore plenus. iratus. insanus. vnde rabidulus a ū di.

Rabsaces scribitur p b in interp̄tacōnibus et cor̃ penultimam. p̄prium nomen uiri est

Rabulus la lū in rabies est. et corripit penl'.

Racemifer. a racemus et fero fers cōponitur racemifer ra rū racemos ferens. et cor̃ mi

Racemus. a ramus đr h' racemus mi. p̄uus ramusculus cū uua scilicet p̄s botrionis. vn̄ racemor aris. sparsas uuas. ul' racemos colligere. et p̄đ ce

Racha. i. inanis et uacuus quez uulgata iniuria abs₃ sensu ul' abs₃ cerebro dicere possumus et est hebreū. et acuitur in fine. ul' qđ melius est. racha est interiectio affectū indignantis ōndens sicut cū dolemus dicimus heu. et cū letamur vah. et similiter cū indignamur dicimus racha. vnđ g̊g̊ mor̃ xxi tractans illud math v c. omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. qui dixerit fratri suo racha reus erit concilio. q̊ dixerit fatue reus erit ihehenne ignis. sic dicit. Racha quippe in hebreo eloquio uox interiectionis est que quidez animū irascentis ostendit. Nec tamen plenū ūbuz iracundie exp̄mit. p̄us ergo ira rep̄henditur sine uoce. postmodū ūo ira cū uoce. s₃ necdum pleno ūbo formata. Ad extremū ūo cū đr fatue ira redarguitur que cū uocis excessu expletur eciam p̄fectione ƺmonis. Et notandū q̄ in ira p̄hibet reū esse in iudicō. in uoce ire qđ est racha reū concilio. In ūbo uocis qđ est fatue. reū ihehenne ignis. Per gradus etenim culpe creuit ordo sentencie. q̄r in iudicō adhuc causa discutitur. In concilio autem iā causa sentencie diffinitur. In ihehenna ūo ignis. ea que de concilio egreditur sentencia explet̃. Beda ūo dicit. racha nec grecū est nec latinū. s₃ p̄prie hebraicū. Quidam autem ethimoloiaz huius nominis de g̊co trahere uoluerunt. putantes dici pannosum. g̊ce enim pannos rachos dicitur. sed nos huius ūbi vim subtilius p̄spicientes nil aliud intelligimus esse racha nisi uocem inconditam. irati animi cōmocōnez sig̃ficantem. quales sunt interiectiones ap̄ grāmaticos sic đr a dolente heu ab irascente he. a timēte acat ꝛc̄ talia. Qui dixerit fatue reus erit ihehenne ignis ¶ Notandū in h' loco q̄ gradatim de minimis ad maiora concendit̃. qm̄ p̄ q̄litate peccati uindicta cōminatur. In p̄mo enim loco vnū solūmodo posuit. i. iram. In secūdo duo iram et uocem. in ira cōmocōnem animi signans In tercio tria iram et uocem et cotumeliaz. Sicut ergo magis peccatū est dicere fatue q̄ solūmodo irasci uel dicere racha. sic grauius est reū esse ihehenne ignis q̄ reū concilio et iudicō. In iudicō enim causa discutitur. et is qui reus putabatur nō nūquam innocens inuenitur. In concilio ūo si q̊s reus conuictus est qua pena puniat̃ ab aliis tractatur. et adhuc euadere solet. In ihehenna autez ignis nulla est liberacō. et ideo in retribucōne pene q̄titas peccati designatur. Ihehenne nomen in tota serie scripturaꝝ ueteris testamenti non rep̄it̃ s₃ a saluatore p̄mū in euangelio positū cognoscit̃ Compositū autez nomen est iehenna ex ie et henne que uallis gratuita interp̄tat̃ fuit enim uallis filioꝝ hennon iuxta iherusalem. ubi p̄pter scelus idolatrie multa iacuerunt cadauera mortuoꝝ. Et ideo ubicūq₃ nomen iehenne ponitur. pena inferni designat̃. vide in iehennon. Quare autē racha non sic interp̄tatur habes in alleluia

Rachel interp̄tatur ouis q̄r p̄ ea iacob pauit oues laban soceri sui. Item interp̄tatur uisum p̄ncipiū. ul' munda. ul' uidens deū. et potest esse indeclinabile ul' declinari hic rachel elis. et p̄đ penul' genitiui. et signat vitam contemplatiuam

Radico cas. a radix dicis. đr radico cas caui. radices emittere ul' radicibus firmare. Et cōponitur abradico cas a radice euellere. et arradico cas ualde ul' ad aliquid radicare. diradico cas. diuellere. eradico cas euellere. destruere. vnde eradicans ge omnis Job xxxi. Omnia eradicans genimina. Radico p radices emittere neutꝝ est. In alia significacōne cū suis cōpositis actiuū est. et in utraq₃ significacōne p̄ducit di ¶

Radicosus sa sum. radicibꝫ plenus. et comparatur. et dicitur a radix

Radicula radicule diminutiuum parua radix

Radio. a rado dis ul' a radius đr radio as splendere. Et componit̃ irradio as. intus ul' ualde radiare. Preradio as. Obradio as. circumcirca uel contra splendere. Radio et eius cōposita neutra sunt et absoluta. licet q̄nq₃ ponatur transitiue ul' p̄ illuminare. ul' p̄ illustrare. et cor̃ ra. vnđ in thobia đr. Preradiat p̄les p̄lis honore pater

Radiolus in radius est.

Radius. a rado dis đr h' radius dii. instrumentū texendi scili₃ pecten ul' nauicula ul' lignuz qđ distinguit stamina. et đr sic. q̄r radendo fiat. vn̄ et ra

dius dr quoddam genus oliuar ob longitudinem
qr longe sunt ad similitudinem radior. radius eci
am dr uirga qua geometre figuras faciunt in sup
posito puluere. et radius dr splendor. ut radius so
lis et stellar. et dr sic ppter longitudinem. qr lon
ge emittatur et dirigatur. et a radius h radiolus
li in qualibet sua significacone. vnde h radiola le
pdictū genus oliuar. et cor ra. vnd quidam. Dicas
textoris radium radium qz solis

Radix. a radius dr h radix cis. qr qsi qbusdam
radijs fixa terre in pfundum demergitur. ul a ra
do. qr si eradatur non repululat. vnde radicitus ad
ūbium. i. funditus usqz ad radicem. et pd radix

Rado dis rasi rasum ra ¶ penultimam genitiui
dere. i. intersecare. supficiem remouere. ul par dimi
nuendo applanare. vnde rasim adūbium. Rado cō
ponitur abrado is. pcul radendo iacere ul male
radere. arrado is ualde ul iuxta ul usqz ad ymum
radere. corrado dis. i. simul radere. vnde h corradiū
dij. i. corrasio et corrasim. erado dis. extra radere.
Rado dis est actiuū cū omnibus suis cōpositis. et
omnia faciunt pteritū in si et sup in sum. et ōnia
pducunt hanc sillabam ra. vnde in aurora dr. cri
mina mortis habens de libro raditur isto

Rafanū ni. pnl cor qd nos radicem uocamus.
qr totū deorsum mittitur cū reliqua olera magis

Raguel elis ppriū nomen ¶ in summa psiliant
uiri de quo in aurora. Clausit opes hūit que ragu

Ralla. a rado dis dr h ralla le ues ¶ elis erant.
tis que uulgo dr rasilis et h rallum. i. rasorium

Rama interptatur excelsa. et est indeclinabile.
et acuit in fine. est eciam uiculus secus bethlehem
in quo sepultus fuit samuel. s nunc translatus ē
in traciam sm pap. et potest declinari h rama e
et tunc non accentuatur in fine

Ramesses indeclinabile acuitur in fine. quedam
ciuitas est de q dr in pmo c exodi. Edificauerūt
qz urbes tabnaculor pharaoni phiton et ramesses
Item gen xlvij. In optimo solo terre ramesses. d
hac dr in aurora Ramesses ex se nomen misteria

Ramix. a ramus dr h ramix micis. i. ¶ pfert
mentula ul uirga uirilis. Juuenalis. Jacet exiguus
cū ramice uimis. vnde ramicosus sa sum. qui mag
nam habet mentulam scilicet herniosus

Ramnus. a ramus dr ramnus ni. i. genus spinar
ut dicunt spina alba ul ramus eius sm hug. pap
eciam dicit. ramus est spina alba uel lignum spino
sum. Ramnus genus spinar densissimū q in her
ba est mollis et pulcra. ibi tamen sunt spine post
ea. vn in ps. pusqz intelligerent spine uestre ram

Ramus. a radix dicis dr h ramus mi. ¶ num.
qsi a radice means. vnde h ramusculus li dimi ra
mus ppe est qr a radice ul trunco manat sicut a
ramusculo cetera. Et ramosus sa ramosum. i. dila
tatus et ramis diffusus. et compatur. Itē a ramus
h et h ramalis et h le. et h ramale lis. i. ramus
et pd ra. vnde quidam. Pampinus est foliū uitis
ramusculus huius. Item psius. vt ramale uetus
purgandi subere coctum.

Ran indeclinabile. i. ira ul locus ire. vnde eciam
euenit qr efficitur rabiosus homo

Rana. a ran qd est ira dr h rana ne qsi iracūda
ul rane dicuntur qsi rance. ul rane qsi garrane a
garrulitate. vnd h ranetū ti. locus ubi rane abun
dant. Et ut dicit basilius in examerom. Mures et
ranas ex terra generari uidemus

Ranceo. a rancidus deriuatur ranceo ces cui. i.
irasci. indignari fetere. esse ul fieri rancidum

Rancidus. a rancor oris dr rancidus da dū. i. ira
cundus. ul fetidus. amarus ex uetustate et insipi
dus. et hinc rancidulus la lū dimi. i. aliqtulū ira
cundus ul rancidus. potest eciam rancidum dici
ex uicō qr rancos faciat. et corripit penl rancidus

Rancor. a ran qd est ira dr hic rancor coris. i.
ira. indignacō dolor. amaritudo mentis. uel fetor.
et ppe fetor carnis ex uetustate pueniens. A ran
cor dr rancorosus sa sum rancore plenus et h et h
et h rancors dis. i. irascens ul iratus. vnd rancor
diter adūbium. i. irascibiliter. et h rancordia die. i.
ira. vnde rancordiosus sa sum. i. iracundia plenus

Rancors rancordis in rancor est.

Ranella ranelle dimi parua rana

Ranetū raneti penl pducta vide in rana

Ranula ranule diminutiuū parua rana

Ranunculus li dimi. pua rana. et non seruat ge
nus sui pmitiui. qr rana est fe ge. ranunculus culi
masculini generis. ut dicit psicianus.

Rapa. a rapio pis dr h rapa pe. qr rapiat. i. cō
phendat plus terre radice qr napus. vnde h rapu
la le dimi qd h rapulū inuenitur. et h raparium
locus ubi rape crescunt qd h rapulariū dr. et h ra
pulatum cibus de rapis. et pd pmam rapa. vnde
rapis casus ablatiui pd ra. s rapio cor ra. vn u
sus. Quas tu dente rapis comes est inflacō rapis

Raphael interptatur curacō ul medicina dei. u
bicumqz enim curandi ul medendi opus necessa
rium est. hic angelus a deo mittitur. vn dicit gg
qr sancti illi celestis patrie spiritus cū ad nos ali
quid administraturi ueniunt. apud nos eciam no
mina a ministerijs trahunt. Raphael qz interpta
tur medicina dei. qr uidelicet dū tobie oculos qsi
p officiū curacōnis tetigit cecitatis eius tenebras
tersit. Qui ergo ad curandū mittitur dignū uide
licet fuit ut dei medicina uocaretur ¶ Et scias qr
raphael potest poni in ordine angelor p ea que
circa singulares psonas exercuit

Rapina. a rapio pis dr h rapina ne. vnde h ra
pinula le dimi. Et est rapina pde raptacō ex pon
dere. et rapinosus sa sum. rapina plenus. Commit
titur autem pprie crimen rapine cū p uiolenciam
vi et apte res alienas quis rapit vnicuiqz. excepto
loco sacro ul re ecclesiastica. qr tunc cōmitteretur

Rapio. a rumpo pis dr rapio pis ¶ sacrilegium
puj. qui enim rapit qsi rumpit. vnde raptim adū
festinanter uiolenter qsi ruptim. et rapto tas fre.
Et est raptare frequenter rapere. trahere. a q rap
tito tas aliud frequentatiuū. Rapio cōponitur cū
ad et dr arripio pis pui arreptū. inuadere. ad aliqd
agendū rapere et aggredi. vn arreptus ta tū. Item
cū con et dr corripio pis. simul rape ul castigare.
Item a rapio cōponitur deripio pis. deorsum uel
ualde ul de uno loco ad aliū rapere. diripio pis.
diūsis modis ul in diūsas ptes rape. Eripio pis.
extra rape et liberare. pripio pis pcul ul ante ra
pere. Perripio pis. uald rapere. Preripio pis. ante
rape. surripio pis. subtrahere. furari. vnde surrepti
cius cia ciū. Rapio et eius cōposita sunt actiua et
faciunt pteritū in pui et sup in ptū. Itē rapio cor
hanc sillabam ra. et in cōpositis mutatur a in i
breuem in ūbo s in sup in e. psper. Inuitis cristi
munera nemo rapit.

Raptim adūbium in rapio rapis est

Rapto raptas frequentatiuum in rapio vide

Raptor raptoris in raptus exponitur

Raptus. a rapio pis dr̄ hic raptor toris. et hic rap tus tus. actus uł passio rapiendi. uł raptus ꝓprie est illicitus concubitus a rapiendo. i. corrumpendo dictus. vnde raptor. corraptor. et hic raptū inuenit̄ ꝑ eodem ſm hug̃. ¶ Nota hic q̄ raptor dr̄ duobꝫ modis. est enim raptor rerū. et raptor hominū. et ꝑcipue feminarū. et dr̄ ꝓprie rapina rerū et raptus mulierū. Committitur autem crimen raptus dupliciter scilicet cū ipa puella uiolenter rapitur ut in ꝑpetuum teneatur. Item cum non ipsa uiolenter rapitur sed usus eius ea ꝓhibente uiolenter usurpatur. Item tunc demū cōmittitur raptus cū ipe raptor non desponsauerat ꝑmo ipam puellā. larg͛e non solū cōmittitur in u͛ginem ſꝫ eciam in uiduam in sanctimonialem. Aliqñ eciam accipitur ꝑ quolibet illicito concubitu uł coitu. Et scias q̄ ideo fornicacō licet uideatur esse genus cuiuslibet illiciti coitus qui fit extra uxorem. tamen specialiter intelligitur in usu uiduarū et meretricum uel concubinarū. Stuprū autem ꝓprie est u͛ginū illicita defloracō. Adulteriū uero est alieni thori uiolacō vnde adulteriū dr̄ q̄i ad alterius thorū accessio. Incestus est consanguinearū uł affiniū abusus. vnde incestuosi dicuntur qui consanguineis uel affinibus suis abutuntur. Raptus cōmittitur cū puella uiolenter a domo patris educitur ut corrupta in uxore habeatur siue puelle solūmodo siue parentibus tantū siue utrisq̄ uis illata fuerit. Et ꝑt raptor excōmunicari non solū a suo episcopo ſꝫ eciam ab ipo in cuius episcopatu rapinam fecit. Itē denegat̄ ei penitencia nisi restituat ei ablata uł plenam securitatē faciat de restituendo si tam̄ habeat unde reddere possit. ¶ Hic nota ad ꝑdictorum declaracōnem. q̄ species luxurie distinguunt̄ Primo ꝑ concubitū ſm naturam et contra naturā ſꝫ q̄r luxuria contra naturam innominabilis est relinquatur. Si autē fit peccatū in concubitu ſm naturam tantū. Sic ꝑdicte species qnq̄ luxurie sumuntur. vñ scias q̄ circūstancia peccatū in aliud genus mutat qñ alterius generis peccati deformitatem addit. et ſm hoc ꝑdicte qnq̄ luxurie species differunt specie. q̄r fornicacō non importat q̄ntū est de se aliam deformitatem nisi que ad genus luxurie ꝑtinꝫ. Est enim soluti cū soluta. et dr̄ fornicacō a fornice. q̄r iuxta fornices. i. arcus triumphales et in alijs locis ubi homines conueniebant congregabant̄. meretrices et ibi polluebant̄. Sꝫ stuprū qd̄ ē illicita u͛ginū defloracō addit aliā deformitatē scꝫ dāpnificacōnē mulieris uiolate q̄ ñ ē ita apta ad nubendū sicut erat añ. et hec dampnificacō eciam ꝑ se specialem legis ꝓhibicōnem habꝫ. Similiter eciam adulteriū qd̄ est alterius thori uiolacō addit specialem deformitatem alterius generis que est ex usu rei aliene illicito qd̄ ꝑtinet ad genus iniusticie. Similiter eciam et incestus q̄ est consanguinearū uł affiniū abusus ab incendio nomen habens uł a ꝑuacōne castitatis q̄si antonomasice. q̄r castitatem uiolat in illis que maximo federe coniunguntur addit specialem deformitatē scilicet naturalis federis uiolacōnem. Similiter eciam raptus q̄ cōmittitur ex hoc q̄ puella a domo patris uiolenter adducit̄ ut corrupta in matrimoniū habeatur siue uis puelle siue parentibus illata constiterit. patet q̄ alterius generis deformitatem addit scilicet uiolenciam quā lex in q̄cumq̄ re ꝓhibꝫ. et sic patꝫ q̄ sunt diu͛se species peccatorū vnde et circūstancie quibus diu͛sificantur nō sunt in confusione omittende. Item scias q̄ ſ leges raptor morte mulctat̄ ſꝫ si ad ecclesiā cū rapta confugerit ꝑuilegio ecclesie mortis impunitatē meret̄

Rareo rares in rarus est

Rarus ra rum non spissus. et cōꝑatur. vñ rarenus sime adūbium. et hec raritas tatis. et rareo res rui. vnde raresco cis inchoatiuū. et ꝓducit ra

Rasilis. a rado dis dr̄ hic et hec rasilis et hoc le. et hic et hec rasibilis et hoc le. i. res rasa uł pilosa ut radi possit uł apta ad radendū. et hoc rasorium. vnd̄ rasiolum dimi. et corripit penultimam rasilis.

Raso rasas est fre de rado dis sum su. a quo. i. a raso aliud frequentatiuū rasito tas penł cor

Rastrū. a rado dr̄ hoc rastrū tri. et pluralit̄ hij rastri instrumentū rusticorū scilicet fossorū duplex ut dicunt. et dr̄ sic a raritate denciū. vel a rado q̄r terram radit. rastrū eciam dr̄ aliud instrumentum rusticorū dentatū quo paleam remouent a granis vnde hoc rastellum rastelli

Raticula in ratis est

Racio. a ratus ta tū. i. firmus dr̄ hec racio onis. et est racō mentis motus in hijs qui dicuntur discernere uł connectere ualens. uł racō est quidam motus animi uisum mentis acuens uera q̄ a falsis distiguens. ſꝫ racōcinacio est rōnabilis subtilis q̄ disputacō. et a certis ad incertorū indagacōnē nitens cogitacō. Item racō. i. diffinicō. et corripit ꝑmam racō. vnde quidam. Sic uolo sic iubeo sit ꝓ racōne uoluntas. Sꝫ queris in quo differt racō a sensualitate. audi aug̃ in xij d̄ trinitate sic dicētem. videamus ubi sit q̄si quondam hominis exterioris interioris q̄ confiniū. q̄dquid eniꝫ hēmus in animo cōmune cū pecore. recte dr̄ ad exteriorē hominem ꝑtinere. Non enim solū corpus homo exterior deputabitur. ſꝫ adiuncta q̄dam uita sua qua cōpages corporis et omnes sensus uigent q̄bus instructus est ad exteriora senciendа. Ascendentibus ergo introrsum quibusdam gradibꝫ consideracōnis ꝑ animi ꝑtes ubi incipit aliquid occurrere qd̄ nobis non sit cōmune cū bestijs. ibi incipit racō ut interior iam possit agnosci. racōnis autem ꝑs supior eternis racōnibus conspiciendis uł consulendis adhesit. porcio inferior ad tempalia gubernanda deflectitur. et illa racōnis intencō qua contemplamur eterna. sapiencie deputatur. illa u͛o q̄ bene utimur rebus tempalibus sciencie deputatur. Cū u͛o disserimus de natura mentis humane de unaquaq̄ re disserimus nec eam in hec duo q̄ cōmemoracōni n̄ ꝑ officia geminamus Carnalis u͛o uł sensualis anime motus qui corporis in sensus intenditur nobis pecoribus q̄ cōmunis est qui seclusus ē a racione sapiencie. racioni autem sciencie uicinus est. uide in ueniale. et in infernus.

Raciocinacio In racio est ¶ Criuatur racōcinor ris

Raciocinor A racōne de . i. racōne uti. racōnabiliter loqui. contractare Et cor̄ ci sicut patrocinor.

Racionabilis In racionalis est.

Rationalis. a ratio dr̄ hic et hec rationalis et hoc le. et hic et hec rationabilis et hoc le. et licet quidā hec nomina indifferenter accipiant. differunt tam̄ q̄r racionale dr̄ quod utitur racione. ut homo. angelus. ſꝫ racōnabile quod racōne agitur uel ducitur racionabilit̄ uiuit. vnde multi ymmo omnes ho

mines sunt racionales.i.aptitudinem hn̄t racocī
nandi.sꝫ non omnes sunt racionabiles.qꝛ nō du
cuntur racōne.et hoc racionale lis dicebatur pan
nus in pectore sacerdotis quadratus in q̄ lapides
erant inserti. Itez a p̄dictis rōnabiliter et rōnaliter
racionabilitas et racionalitas. Et p cōpositionem
irracionalis le.irracionaliter irracionalitas.irracio
nabilis le liter litas. Et scias ꝙ homo ꝓꝓe dr ra
cōnalis.angelus ūo intellectual' vid in consciēcia

Ratis.a rado dis dr h ratis tis.p̄mū et antiquis
simū nauigij genus de rudibus tignis asseribus qꝫ
contextū cuius ad similitudinem facte sunt naues
que ratarie dicuntur. Nunc ūo ratis quelibꝫ nauis
abusiue dr. Nam ratis ꝓꝓe dr connexio nauiū ul'
strues lignoꝝ et trabium ul' incastratura nauium
vl' ratis est illa ps nauis que est inter carinam et
ꝓram ul' puppim dicta qꝛ radit aquam ul' qꝛ sit
rata et firma.sꝫ per sinodochen quelibet nauis dr
qn̄qꝫ ratis qꝛ radit aquam.ul' qꝛ rata sit et firma
et firmiter curratur. vnde h raticula le dimi.et corri
pit ra. vnde quidam. dic latus esse ratem uentrez
dic esse carinam. Itez. Qꝛ rata sit ratis est concaua

Ratiuncula cule dimi.pua racio ⸿ dicta carina

Ratus.a reor reris ratus sum reri.i.extimare.
putare. vnde ratus ratū pticipium.ut ratussum.i.
putaui.et ratus ta tum nomen.et tunc tantū ua
let q̄tum firmus. Et est reor ūbum deponens cū
suis cōpositis si qua habet. Ysidorus autez dicit ra
tū dr qd racionabile et rectū est. vnd et qui polli
cetur dicit ratū esse ꝓfiteor. h est firmū atqꝫ ꝑpe
tuum. Et pap dicit. ratū firmū. stabile. immutabi
le. acceptū. Item ratus arbitratus.et cor' p̄maz ra
tū. ut patet in ratis. hoc eciam unlt ps in x libro
qui dicit in omni sup ul' pticipio p̄teriti ꝓducitur
a pnl' exceptis datū et statū et satū et ratū. Item
dicit ps. reor facit ratus participiū. et puto diffe
rencie causa.qꝛ ritus aliud signat sꝫ in cōposicōne
a in i cor' mutatur. ut ratus irritus. Itez inuenit'
rata in alia significacōne ut iste soluat ul' recipiat
p rata.i.p pte sibi contingente

Raucidus.a raucus dr raucidus da dū.i.raucus
vnde raucidulus la dulū.aliquantulum raucus q̄

Raucio.a raucus dr raucio ⸿ eciaz rauculus dr
cis rausi rausuz.i.esse ul' fieri raucū. sicut uult ps
et est quarte coniugacōnis.

Raucus.a raum qd est raucitas deriuat' raucus
ca cū.et compat' raucior simus. vnde rauce cius si
me adūbiū.et h raucitas tatis.et h raucedo.i.uo

Rauia uic in rauilla exponit'. ⸿ cis amputatio

Rauilla a raucus ul' raum h rauia rauie.i.uox
rauca. vnde h rauilla le.i.causidicus.qꝛ clamando

Rauio.a rauia dicit' rauio as efficit' raucus.
.i.raucū esse ul' fieri. vn̄ rauiatus ta tū.i.raucus
et hec rauiatio raucitas.

Raū nomē indeclinabile.i.raucitas.et ac' in fine

Rauus.a rapio pis dr rauus ua uū.i.rapax ul'
fului coloris. vnde inuenitur lupa raua.et in utra
qꝫ significacōne conuenienter dr lupa raua. Nam
rapax est et fului coloris. vnde rauulus la lū.et ra
uisculus la lū ambo di.et h raua ue talis color.
ul' rapacitas.et raueo ues ui esse ul' fieri rauum
vnde rauesco cis inchoa ꝥ hug.et dicit pap raua

Realis.a reor ris dr h ⸿ nig color mixtus fuluo
res rei ꝓprie quid res sunt q̄s sola existima
cōne et intellectu comp̄hendimus ut incorporea.
Alia ūo appellantur corporea. vnde ps. Corporꝝ

seu reꝝ res eciam dicit' quelibꝫ. Est enim res vnū
de transcendentibus. Nam quatuor eciā sunt trans
cendencia. res. ens. vnū. et aliq̄d. Et eciaz res sunt
ꝫm leges que in nostro iure consistunt a recte ha
bendo. vnde h et h realis et h le realiter realitas.

Reatus.a reus dr h reatus tus.q̄si rei actus. Et
accipit' reatus in scriptura multipliciter. scilicet ꝓ
culpa ꝓ pena. ꝓ obligacōne pene tempal' et eter
ne. si enim mortale est obligat nos pene eterne.
si ueniale obligat nos pene tempali ut dicit ma
gister in secund sentenciaꝝ. Tamen scias ꝙ reatus
dicit' ꝫm ꝙ aliquis est reus pene. Et ideo ꝓprie
reatus nichil aliud est q̄ obligacō ad penam. Et
qꝛ obligacō quodāmodo est media inter culpam
et penam. ex eo ꝙ ꝓpter culpam aliquis obligat'
ad penam. Ideo nomen medij transmutat' ad ex
trema ut interdū ipa culpa ul' pena reatus dicat'

Rebecca interp̄tatur paciencia ul' que multum

Rebellio rebellionis in rebellis est ⸿ accepit

Rebellis.a re et bellum componitur hic et hec
rebellis et h le. vnde hec rebellio onis.et h rebel
lium in eod sensu.i.repulsio et resistimentū post
factam pacē ad bellū reūsio belli iteracō.et rebel
lo las ūbum neutꝝ.i.resistere. repugnare

Reboo as aui are.i.resonare.a re et boo as vn̄

Recalcitro tras traui trare ⸿ hic reboatus tus
dr repcutere uel resistere. retro pedem iacere sicut
faciunt equi qui pcuciunt transeuntes iuxta se. Et
cōponitur a re ul' retro et calcitro tras. Et cor' ci

Recaluaster retro aliq̄tulum cal ⸿ naturaliter.
uus.et ꝓ eodem inuenitur recaluus calua caluum

Recens.a reci qd est iteꝝ ul' retro dr h et h et
h recens tis.i.nouus.sꝫ recens nascitur nouū fit.
Et cōpatur. vnde recenter cius sime adūbiuz.et h
recencia cie.et recento tas.ad recenciam reducere
Et est actiuū. Itez a recens recentulus la lū.aliq̄
tulum recens. Et cōponitur perrecens q̄recens.i.

Recenseo es in censeo censes est ⸿ ualde recens

Recensio recensis in censeo censes uide

Recensitus censita censitū in recenseo censes est

Recenso recensis in censeo censes est

Recentulus recentula recentulū in recens uide

Receptaculum a recipio pis dr h receptaculum
receptaculi locus ubi sit alicuius rei recepcio

Recepto.a recipio pis pi receptū tu u in o fit re
cepto tas ūbuz fre. frequenter recipe ul' recollige

Reci.i.iteꝝ ul' retro ⸿ re in domo sua

Recidiuus. recido cōponitur cū viuus.et dr reci
diuus a um.i.renouatus post casum repatus qd
non potest esse nisi casus p̄cesserit ul' mors. vnd
recidiua arboꝝ sunt q̄ alijs sectis repullulant. ead
dicuntur rediuiua.qꝛ redeunt ad id qd fuerunt q̄i
denuo uiua. Et a recidiuus recidiuo uas penl' ꝓd
ūbum actiuū.i.renouare. post casum reparare Itē
recidiuant illi infirmi qui in conualescencia sunt
et postea cadunt in infirmitatem. vndē ꝫm h reci
diuare.i.in infirmitatem iteꝝ cadere.et ꝓd penl'

Recido dis recidi iteꝝ ⸿ recidiuus et rediuiuus.
ul' retro cadere. ex re et cado dis.et caret supiū.et
cor' ci. Item recido dis recidi recisum.i.retro cedere
ul' iteꝝ ul' ex omni pte. Et cōponitur a re et cedo
dis cecidi.et tunc ꝓducit ubiqꝫ ci.

Recidiuus a vm.retro ul' iteꝝ cadens.a recido is
quod componitur a re et cado cadis.

Recino nis recinui recentū.i.iteꝝ ul' retro canē
ul' recitare. Et cōponitur a re et cano is.et cor' ci

Recinium.a reci h recinū ul' reciniū matronale
opimentū qddam.scilicet uestis ul' pallium.et dr
sic q̈si reijcium q2 dimidia ps ejus retro abicitur
Idem et a grecis dr stola.uel dicitur a reicio cis.

Recipio.a re et capio pis cōponitur recipio pis
cepi ceptū.i.iterū ul' retro cape.vnd hic receptus
receptus receptuj.et corripit ci recipio.

Reciproco.pco cas cōponitur cū reci qd ē iterū
et dr reciproco cas iterū petere.inuicem p se ponē
ul' conūtere.ul' reflectere.vnde reciprocus ca cum
.i.iterū conūsiuus ul' repetitiuus.vn̄ reciproca dr
constructio in qua eadem psona iterū petitur.uel
in qua eadem psona ostenditur agere et pati.ut
ego diligo me.tu diligis te.petrus diligit se.Et

Reclamo.a re et clamo cōponit̄ corripit pro
reclamo as.i.post aliquem ul' iterū clamo ƀ hug.
vl' ƀm pap.reclamat recusat.contradicit.inficiat̄

Reclino reclinas naui nare.cō et pducit cla
ponit̄ a re et clino nas.et est reclinare iterū clināē
siue iterū flectere ul' curuare.et ponitur simpliciter
aliqn̄ p flectere ul' curuare.deponere.vnde in luca
uulpes foueas habent et uolucres celi nidos filius
autem hominis non hab3 ubi caput suū reclinet
vnde h et h reclinis et h ne.et reclinus na nū.et
pd cli.Item a reclino h reclinatoriū rij.locus ap
tus ad reclinandum uel id supra quod reclinamus

Recompenso sas saui sare.i.reddere.psoluere.re
munerare.vl' iterū trutinare.equare.Et cōponitur
ex re et compenso compensas.

Recondo.ex re et condo cōponitur recondo dis.
et habet duplex pteritū.scilicet recondi et recon
didi.et duplex sup reconsum et reconditum.vnde
reconsus et reconditus.

Reconsus sa sum.i.reconditus.a recondo dis.

Recordor.a re et cor cōponitur recordor aris da
tus sum.ūbum deponens.et construitur cū accusa
tiuo et genitiuo.tamen dr̄iter.q2 recordor leccō3.
id est firmo ul' recito ul' narro ul' de ea mencōne3
facio.ƀ recordor lcōnis.i.memoriter teneo lcōne3
In utraq3 tamen constructione inuenit̄ mō hunc
modo illū sensum expmere.et dr recordari q̈si ea
que retro sunt et pterita iterū ad cor reducere ƀm
hug.Construit̄ eciam cū ablatiuo.Nam ūba que
ptinent ad recordacōnem ul' obliuionem.regunt
gtm̄ ex natura transicōnis.et similiter construūt̄

Recrastino nas.a cum accusatiuo et ablatiuo
re et crastino as cōponitur recrastino nas.i.iterū
crastinare ul' plongare.vnde recrastinans tis ge.
omnis.et cor̄ sti.vnde ieroni.in epistola ad pauli
num c viij.scilicet.nisi tu semper recrastinans.

Rector.a rego gis rexi rectum h rector toris.et
pd pnl' geniti.ƀ retor toris p oratore cor̄ penl'
geniti.Et scias q2 ut dicit gg̈ in xxxiiij moraliū
Elacō aliter ppositos atq3 aliter subditos tēptat.
plato namq3 siue rectori in cogitacōnibus sugge
rit.q2 solo uite merito sup ceteros excreuit.vnde
rector intra se dicit.nisi omnipotens deus te hijs
omnibus meliorem cerneret.omnes hos sub tuo
regimine non dedisset.eius q3 mentem mox erigit
uiles atq3 inutiles eos qui subiecti sunt ostendit.
ita ut nullū iā q̈i dignū respiciat cui equanimit̄
loquatur.vnde et mox mentis tranquillitas in
iram ūtitur.q2 dū cunctos despicit dū sensum uitā
q3 ōniū sine moderacōne rephendit tanto irrefre
natus se in iracundiam dilatat q̈ eos qui sibi cō
missi sunt esse sibimet indignos putat.cunctis se

extimat amplius sape quibus se uidet amplius
posse.sepe subditi rectoris sui dictis pterue obui
ant.et eandem uocis supbiam.libertatem uocant
Sic quippe elacō se q̈si p rectitudine libertatis ob
icit sicut se timor p humilitate supponit.Nam sic
pluriq3 reticent ex timore.et tam̄ se existimant ta
cere ex humilitate ita non nulli loquunt̄ p impa
cienciam elacōnis.et tamen loqui se credunt p li
bertatem rectitudinis.vide in corripio.et in timor
et in apostolus.et in sacerdos.et in obedio.et in
suitus.Et scias q2 sicut dicit phs in q̈nto ethicorū
pncipatus uirū ostendit.qd ut dicit gg̈ in pasto
quieto mari recte naue3 et impitus dirigit.turba
tus aute3 tempestatis fluctibus eciā pitus se nau
ta confundit.Idem in eodem.neq̈quā ualet in cul
mine humilitatem discere.qui in imo positus nō

Recula cule dimi.pua res desinit superbire.

Recubo bas in cūbo cūbis exponit̄.et cor̄ cu

Reculco ex re et calco cōponitur reculco culcas

Recuso ex re et cuso sas cōponi iterū calcare
tur recuso sas refutare.paruipendere.nolle.quasi
frequenter cudere.ut fiat re.i.retro quasi post po

Recuticus ca cum.a re et natur et pducit cu
cuticus cōponitur recuticus ca cū.idem qd cuticus
ul' recuticus qui retrouūsam habet pellem uirilis
membri.vnde recutici ppe dicunt̄ iudei q̈si retro
habentes cutem.i.circūscisi.Carent enim anterio
ri pelle uirilis membri.vnd psius.recutica q3 sab
bata pelles.et uocauit sabbata recutica pter recu
ticos.q2 ad eos ptinent et ea celebrant.et pd ti

Reda de.a redeo dis dr reda de genus uehiculi.
ad eundum uel redeundum abilis.et est quatuor
rotarū.ul' pocius sic dr a rota q2 rotas habeat.vn̄
antiqui uocabant illam rotam.et pd re.ƀ redeo
dis cor̄ re.vnde quidam.vpodomia redis uictis cū

Redamo as.i.rursum amo.et polope redis.
interponitur d causa euphonie.et corripit a

Redardesco cōponitur a re et ardesco et dr rdar
desco cis.interposita d.vnde ouid in li de reme a
moris.flama redardescit que modo nulla fuit

Redarguo is ui utū.i.iterū arguo ul' rephendo.
a re et arguo.et interponitur d causa euphonie.

Redditus ta tū p geminū d.a reddo dis.Ouid
epy.A iuuene et cupido credatur reddita ūgo.In
uenitur eciam reditus p vnū d de quo dicam in

Reddo dis didi ditū reddere.a re et suo loco
do das.et interponitur d causa euphonie.

Reduco cis.ex re et duco cis.et interponitur a
liqn̄ d.aliqn̄ scribitur p vnū d.et tunc corripit re
vnd dicit ps in ij li.In d nulla sillaba pt desinere
ppositiua nisi forte sequens ab eadem incipiat in
simplicibus dcōnib3 et in plerisq3 cōpositis.ut ad
do reddo redduco qd eciam reduco p vnū dr.ūgi
lius in iiij eneid.Amissam classem socios a mor

Redeo.a re et eo cōponitur redeo te reducit.
dis diuj ul' redij.et interponit̄ d causa euphonie
et corripit re.vide in reditus.

Redibeo.a re et debeo cōponitur redibeo bes.
buj redibitum redibere.i.rursum debere.et cor̄ di

Rediens redeuntis.vide in eo is

Redifico cas aui care.i.iterū edificare.et cōponi
tur a re et edifico edificas.et corripit fi.

Redigo gis redegi redigere redactum cōponitur
a re et ago gis.et interponitur d causa euphonie
Et est redigere.representare.reducere.reuocare.re
tro ul' iterū agere.et corripit di

Redimiculū.a redimo is dr̄ h redimiculum li.
monile ul' corona ul' uitta qua mitra in capite fe
minarū alligatur.ul' redimiculū succinctorium est
ul' brachiale qd̄ p ceruicem descendens et a lateri
bus colli diuisū utrasq3 alarū sinus ambit.et hinc
inde succingit ut constringens latitudinem uestis
ad corpus contrahat iungendo cōponat.h uulgus
brachile dicit q̄si brachiale q̄uis non brachiorū s3

Redimio mis redimiui ¶ renum sit cingulum
a re et diadema componitur redimio redimis redi
mitū redimiē quarte coniugac̄.i.coronare.ornare
et cor̄ di ubiq3.vn̄ ouid̄ epy.Bachus anus bachi
coniunx redimita corona.Inuenitur eciā redimo
mis qd̄ cōponitur a re et emo is.et cor̄ similiter
di.et est tercie coniugacōnis.vn̄ uſus Est redimit
q̄rte d̄ se faciens redimiē.Ac redimo redimis inflex
io tercia dicit.vnde redimitus ta tū.ornatus coro
natus.et pd̄ mi.vnde redimitis casus datiui nu
meri pluralis pnl' pd̄.s3 redimitis ūbum a redimo
mis cor̄ mi.daniel secundo tempus redimitis

Redimitus redimita redimitū in redimio vide

Redimo.a re et emo cōponit̄ redimo is.inter
ponitur d causa euphonie.et est redimere.eripē.
saluare.iterū emere ul' qd̄ suū fuerat retro emere
et recupare.qui enim emit alienū emit.q̄ redimit
h redimit pprie qd̄ suū fuit.et suū esse desijt.vn̄
ihesus cristus pprie est dictus redemptor humani
generis.qr cū pus suū fuisset id amiserat in trans
gressione p̄cepti eius.et cor̄ di sic̄ dixi in redimio

Reditur.a redeo dis penl' pd̄.s3 redditur a red
do is corripit di.et geminat d.vn̄ uſus.Redditur
ex reddo redeo redis inde reditur.Similiter redite
a redeo is pducit di.et scribitur per geminum d.

Reditus.a redeo is dr̄ h reditus tus tui.penl'
correpta.et significat duo.reditus enim dr̄ id qd̄
redditur quia singulis annis redeat.vnd̄ ouid̄ si
ne titulo.Turpe thori reditu census augere pater
nos.Item reditus.i.reūsio.vnde ouid̄ epy.vela
q̄ror reditu ūbi caré fide.Inuenit̄ eciā redditus
a ū p geminū d.a reddo is d̄ q̄ hēs in suo loco.

Rediuiuus uiua uū penul' pd̄ in recidiuus est.

Redocco cas cōponit̄ a re et occo cas et interpo
nitur d.et est redoccare iterū occare

Redoleo.a re et oleo intposita d dr̄ redoleo les
redoleui ul' redolui redoletū uel redolitū.bonū odo
rem emitere.et dr̄ tantū redolere de bono odore.
olere tantū de malo.Item redolere accipitur transi
tiue q̄dam translacōne.ut hec dcō redolet signifi
cacōnem illius q̄si habet ul' retinet q̄si quodā o
dore representat.vide in oleo oles

Redorso.a re et dorsum cōponit̄ redorso sas aui
are.i.retro a posteriori dorsum scindere.vnde dr̄ e
quus redorsatus est a posteriori

Reduco cis aliquādo corripit p̄mam.aliqn̄ pd̄
et tunc geminat d sicut dixi in redduco p duo d

Redundo.ex re et undo das cōpo ¶ in suo loco
nitur redundo as aui are.i.retro undare.reūti.re
dire.et interponitur d causa euphonie.et pd̄ da
ut redundabis redundabam dundare dundatus.

Redux ducis cōmunis ge.qui redit.et cōponit̄
a re et dux ducis.ul' deriuat̄ a reduco cis reduxi
et cor̄ du.qr tenet naturam huius p̄teriti duxi qd̄
naturaliter cor̄ du.sicut ostendi in duco cis.et in

Refectoriū.a reficō cis dr̄ h refecto ¶ dico dicis
rium rij.locus ubi reficiuntur famelici.Iterū refec
torium.locus ubi comedunt insimul fratres uel

Refectus ta tū.repletus.recreatus ¶ monachi

Refello.a re et fallo lis ¶ releuatus.a reficō cis
cōponitur refello lis li lere.i.repellere.falsificare.
et s̄m usum caret sup̄.s̄m autē artē debet facere
refelsum.sicut fallo fefelli falsum.et ut dicit pap
refellit impugnat refutat.redarguit.reuincit

Refercō.a re et farcō cōponit̄ refercō cis si tum
refertire.i.replere quarte coniugac̄.vnde refertus
ta tū.repletus.et referto tas tre s̄m hug̊.pap ūo
dicit.referta.plena bn̄ farta obessa crassa

Refero.a re et fero cōponitur refero refers retu
li relatū referre id est recitare renūciare.dicere re
portare ul' referre retro ul' iterū ferre.Item referre
.i.distare.et s̄m h sepe tenet̄ impsonaliter.ut re
fert an facias h ul' illud.Item refert.i.pdest.ul' p
tinet ad officiū ul' ad utilitatem alicuius.et s̄m h
est semp impsonale.ut referre semp.et construit̄
cū gtō cuiuslibet casualis exceptis genitiuis pn̄ci
paliū pnominū cū quibus non construitur causa
coincidencie Sed p illis construit̄ cū ablatiuis fe
mininis suorū possessiuorum.ut refert socratis.ul'
mea uel tua uel sua uel illius.i.pdest socrati uel
michi uel tibi uel sibi ul' illi.uel ptinet ad officiū
socratis.uel meam ul' tuam s̄ hug̊ Et scias q̄ re
fert p distat.pd̄ p̄mam.Vnde quidam.Stultus
si qua refert que sunt ea non puto refert Item
prudencius Nil refert armis palmis contingat do
lis ue Et ideo dn̄t quidam q̄ h p̄pō re.pducitur
in refert impsonali.Vel dic q̄ producitur pōne

Refessus sa sum In refiteor teris uide

Refertus ta tum In refertio tis est

Reficio.a re et facio cis componit̄ reficio cis fe
ci fectū.i.restituē.recreare.Et corripit fi.

Refiteor.a re et fateor componit̄ refiteor teris.
refessus sum.i.iterū fateri.ul' retro fateri et negare

Refocillo las.In focillo uide

Refragor.a re et fragor garis qd̄ nō est in usu
componitur refragor garis gatus sum gari.i.re
sistere.vn̄ h et h refragabil' et h le.cui p̄t resisti.
vnde refragabiliter adūbium.et h refragabilitas
tis.Et cōponit̄ irrefragabil' et h le.i.inuincibil'.et

Refrigeo ges In frigeo ges uide ¶ pducit fra.

Refrigero.ex re et frigero ras.componitur re
frigero ras raui rare.i.releuare.consolari.refrige

Refringo.a re ¶ rium dare.uide in frigero ras
et frango gis cōponit̄ refringo gis refregi refrac
tum gere.i.iterū uel retro frangere

Refugium.a refugio gis dr̄ h refugiū gij.auxi
lium.tutela.securitas.adiutorium

Refugus ga gum pnl' cor̄ Et dicitur a refugio

Regio.a rex dr̄ regio onis.patria regi subiecta
vn̄ regionarius ria rium.ad regionem pertinens
uel de regione exn̄s

Regionarius ria rium In regio est

Registrū.a rego is dr̄ h registrū tri.quid̄ lib̄ d̄ re
gimine ecclesie.scilicet ex cuius dictis ecclīa r̄git̄
s̄ hug̊ Pap dic̄ registrū lib̄ qui rerū gestarū memo
riam continet.vnde et dr̄ quasi rei geste statucio

Regiuncula cule dimi.id est parua regio.

Regno.a rex diuat̄ h regnū.terra et districtus
regis vnde regno nas.regnum obtinere Et cōpo
nitur corregno nas.i.simul regnare.Regno et ei
us composita sunt neutra et absoluta q̄uis qn̄q3
ponantur transitiue.vt iste regnat hanc terrā.i.
regnando obtinet ul' possidet.vn̄ inuenit̄ in tercia
psona passiuorū s̄m hug̊.ps ūo dicit in li viij A

pud latinos nomina dignitatuz plura q̄ ex v̄bis vl' nominibus nascunt̄ que faciunt v̄ba. ut impa tor ab impando. ħ rex solū q̄ a regendo nascitur peperit ex se aliud v̄bum regno regnas

Rego gis xi ctū. corrigit. gubernat. administrat Et d̄r regere q̄si recte agere. et est ethimoloia. vn̄ rectus ta tū. et cōpatur. vnde recte tius sime adū bium. et h̄ rectitudo dinis. Rego cōponit̄ arrigo gis. i. sursum vl' valde vl' ad aliquid regere. corri go gis. castigare vl' emendare. dirigo gis. q̄si in di u̇sam ptem regere. Erigo gis. ex ymo sursuz regē Item rego cōponitur cū porro qd' est longe et d̄r porrigo q̄si p̄cul extendere et regere. Itē rego com ponitur cū p et d̄r pergo gis. i. ire. vl' cōponitur a pede et rego. vn̄ d̄r pgo q̄si pedem rego. et est e thimoloia pocius q̄ cōposicō. Itez rego cōponit̄ cū susum vl' sursum et d̄r surgo gis xi ere. q̄si sur sum me regere. Itez surgo gis. sursum rego. Rego et eius cōposita sunt actiua preter pergo et surgo que sunt neutra cū omnibus suis cōpositis. Itez omnia faciunt p̄teritū in rexi et sup̄ in rectuz. Et cor̄ pmam rego gis. ħ rex regis qd' ab eo nascit̄ p̄d re. vn̄ v̄sus. Si bn̄ regna regis es dignus no mine regis. Racō autem quare rex regis p̄d re. licet v̄bum rego gis a quo nascitur eaz corripiat est q̄r tenet naturam huius p̄teriti rexi qd' pmaz p̄d naturaliter. sicut duxi p̄teritū cor̄ pmam na turaliter sicut vult p̄s. vid' in duco cis. Et ut dicit pap̄. reges a regendo dicti. Non autē regit qui nō corrigit. recte ergo faciendo regis nomen tenet̄ pec cando amittit̄.

Regredior ex re et gradior cō ponitur regredior deris regressus sum. i. rediē. re trogradi

Regula. a rego gis d̄r h̄ regula gule norma viuendi. q̄r rectam viam viuendi prebeat vl' q̄r ad recte viuendū regat et declinare non per mittat. vl' q̄r qd' p̄uum est et distortū corrigat et ad rectitudinem reducat. Regula est que rem que est breuiter enarrat. Regula eciā d̄r instrumentū edificōꝝ q̄si rectula q̄r sit recta et impedimentū n̄ habeat. vnde h̄ et h̄ regularis et h̄ re. regulariter regularitas. et cōponitur irregularis re lariter. v̄ sus de significacōnibus regule. Regula p̄ceptū dat normam regula lignū. de vij regulis ticonij dixi in fine quarte partis. vide in nota

Regulus li mas ge. i. puus rex etate vl' regno vl' dignitate. et cōponit̄ surregulus scilz puus re gulus. Item regulus quedam pua auis sic dicta a puitate sui. Item regulus d̄r quidam serpens scilz basiliscus rex serpentū. Idem et sibulus d̄r q̄r sibu lo occidit anteq̄ mordeat et exurgat. vnde v̄sus. Regulus est serpens auis et rex puulus omnis. vide eciaz in basiliscus

Rehabeo. ex re et ha beo cōponitur rehabeo bes bui bitū. bere. i. iterū habere qd' iam habuimus et habere desinimus.

Reiectus ta tū in reijcio reijcis est.

Reijcio ex re et iacō cis cōponit̄ reijcō cis reie ci reiectū reijcere. i. iterū vl' retro iacere. Et inde re iectus ta tū. et reiecto tas tre. Et scribit̄ reijcio p duo J. cōponitur enim ex re et iacō. et mutatur a in J. De hoc dixi in iacio iacis

Reiuuenesco cis inchoatiuū a reiuueneo nes

Relacō onis. a refero refers d̄r. vl' a relatus ta tum relati addita o. Et est relacō rei p̄us cognite iterata cognicō. vl' relacō est ante late rei secun da rep̄sentacō. De relacōne diuinaꝝ psonaꝝ dixi in p̄prietas

Relatiuū. a refero fers d̄r relatiuus ua uū. qd' ad aliquid refertur. vl' pocius qd' iterū fert aliquid ad memoriam quasi iterū portatiuuz. Cum enim dico sortes legit per h̄ nomen sortes sortez cognoui. Cū postea subiungo et ipse dispu tat p illud p̄nomen. sortes refertur. i. iterū fertur ad cognicōnem. vnde et illud p̄nomen d̄r relatiū q̄r sic aliquid referat. et caret vocatiuo nomen re latiuū. vnde v̄sus. Que querunt que distribuunt. referunt q̄ negant q̄. Infinita quoq̄ casu caruere vocante. De relatiuis substancie et accidentis dixi in tercia pte ubi egi de speciebus nominū in c. de relatiuis.

Relatus a ū. a refero fers. Et ut di cit pap̄ Relatū pnl' p̄d. reportatū vl' ad aliud da tum vel dictum

Relegatus a ū in relego as ē

Relego gas gaui cōponitur a re et lego gas. et est relegare remittere. et relegare est dampnare in exiliū mittere. vnde h̄ relegacō onis. quoddaz ge nus dampnacōnis. cū aliquis p aliquo cōmisso interdicebatur a patria. et priuatim videbat̄ dis cedere. et sua non amittebat et spem habebat re u̇tendi. vnde relegatus ta tū. sic dampnatus. et d̄r relegare sic dampnare. q̄r relegatus semp habe bat spem ut retro legaretur. i. ut reu̇teretur Itez relego potest cōponi a re et lego gis Et tunc decli natur relego gis tercie coniugacōnis. i. iterū vl' re tro legere. et retinet e in p̄senti. qd' mutat̄ in alijs cōpositis a lego. sic dixi in lego. Et p̄d relego as pme coniugac̄ le. sed lego gis tercie coniugac̄. cor̄ le. vnde v̄sus. Lector sic releges viciū qd' ab arte releges. Quisq̄ relegatus sua cū remeabit habebit

Relego gis gi penl' correpta. vide in relego gas

Relido lidis retro vl' iterū ledere. a re et ledo dis et p̄d li. vn̄ relisus lisa lisum. retro vl' iterū lesus.

Religio. a religo as d̄r h̄ religio onis q̄r nos reli get ad dei s̄uiciū et cultū. vl' religio a relego gis. q̄r religiosi relegunt et retractant que dei sunt. vl' religio d̄r a rigeo ges. q̄r rigida sit. Et est religio v̄tus que superiori nature quam diuinaz vocant cultū cerimoniam q̄ confert. Et inde religiosus a vm. et cōpatur. Et cōponitur irreligiosus sa sum . i. non religiosus. et cōpatur. et ut d̄r in pap̄. Re ligio est appellata q̄ p eam religemus vni deo a nimas nostras ad cultuz diuinū vinculo s̄uiendi. Beatus autē iacobus sic dicit. Religio munda im maculata apud deū et patrez h̄ est visitare pupil los et viduas in tribulacōne eoꝝ. et immaculatū se custodiē ab h̄ seculo. vide in episcopus et in ho noro. Item de statu religiosoꝝ respectu seculariuz bonoꝝ dixi in ordo et in presbiter. Itez de habitu vili vl' de vestibus religiosoꝝ dicam in vestio tis

Relino nis releui relitū cōponitur ex re et lino nis. et est relinē iterū linē. et discoopire. scilz ab o re dolij operculuz remouere qd' fit qn̄ est euacua tum. et corripit li in supino. et in presenti et ubiq̄

Relinquo. a re et linquo quis cōponit̄ relinquo quis qui relictum. i. desero. et p̄d li reliqui preteri tum. ħ reliqui nomen plurale de reliquus q̄ quū. cor̄ pnl'. vnde v̄sus. Sunt homines reliqui memo rans quos mente reliqui

Reliqui potest esse nomen vel verbum vide in relinquo.

Reliquie. a relinquo quis hec reliquie aꝝ. et hz pmam breuem s̄m donatū. vnd' p vnū l scribi dz licet aliqn̄ necessitate metri addatur vnū l ut pri ma p̄ducatur. vnde v̄gil' in pmo eneid'. Troas re liquias danaū atq̄ immitis achilli. et est ibi epen tesis. Et reliquie dicuntur ptes residue. Item reli

quie dñr ossa et uestimenta sanctoꝝ que nobis re
linquunt̃ ut eorum merita recolentes eos digne
ueneremur et eoꝝ uitam imitemur
Reliquum est. restat. supat. ꝺm papiam
Relisus relisa relisum penl' ꝓducta in relido est.
Reliteo relites iteꝝ ul' retro latere. et componit̃
Reluctans tis. con ⁋ a re et lateo. et corripit li
tra luctans. resistens. compugnans. incertus. hesi
tans. pendens. et dicitur a reluctor reluctaris
Remando remandas. in mando mandas est
Rematopeya. Pois componit̃ cū rema qđ est
uerbū. et đr h' rematopeya peye. i. ūbi cōfirmacō
ut in ūbis ficticijs. que sunt ꝓlata et inuenta per
rematopeyam ut tinnit. vnde rematopeyus a ū.
ad rematopeiam ꝑtinens. ul' ꝓlatū ul' fictum per
rematopeiam. et comphendit̃ aliqñ sub onoma
topeia. sicut dixi in onomatopeia
Remedior. a remediū đr remedior aris remediū
Remediū. medior cōponi ⁋ conferre remederi
tur cū re et đr remedior deris Inde h' remediū dij
medicina que post lapsum succurrit. et hinc hoc
remediolum remedioli diminutiuum
Rememoratus memorata tū in memoro vide.
Remensus mensa mensum in remetior tiris est.
Rementus rementa rementū in reminiscor vide
Remeo. a re et meo as cōponitur remeo meas
meaui meare. i. redire retro meare ul' iteꝝ meaē
Remetior. a re et metior cōponitur remetior iris
remetitus ul' remensus sum remetiri. i. iteꝝ metiri
ul' reddendo metiri. Et est deponens et ꝓđ me. In
uenitur tamen in passiua significacōne. vnde in e
uangelio luce. Eadem quippe mensura qua mensi
fueritis remecietur et uobis.
Remex. A remigo gas đr h' remex gis. qui re
mum agit. Qꝛ autem dicit̃ remex. i. remi actor po
cius est ethi q̈ꝫ cōposicō. et formatur genitiuus a
nominatiuo e mutato in I et ablata lr̃a x et ad
dita gis. vnde dicit ꝑs in vj li. In x desinencia si
a ūbis sint in go desinentibus ablata x et addita
gis faciunt gtm̃. ut grego grex gregis. remigo re
mex remigis. Et eciam mutatur e in I cor̃. vide
Remigium. a remus ul' a re ⁋ eciam in remus
mex h' remigiū gij. i. actus ul' officiū remigis ul'
remigi. Quidam dicunt qꝫ remigiū est remoꝝ col
Remigo gas gaui gare ⁋ lectio. vide in remus.
. i. remum agere. et đr a remus. et componitur a
remigo gas. i. ad litus remigare. corremigo corre
migas. diremigo gas. diuisis modis ul' in diuisas
partes ul' dissonanter remigare. Qꝛ autem dicitur
remigo. i. remū ago pocius uidetur ethi esse q̈ꝫ cō
Reminiscor. memini cō ⁋ posicō. et corripit mi
ponitur cū re. et dicitur reminiscor reminisceris. i.
recordari. ad memoriam reducere. recolere. Et ca
ret supino et supplecōne p̄teriti. qꝛ caret ꝑticipio
p̄teriti temporis Et h' ueꝝ est ꝺm usum. Nam ꝺm
artem deberet facere rementū et rementus. vñ di
cit ꝑs in li x a reminiscor sup̄ ul' ꝑticipium p̄teriti
ul' futuri in usu non inueni. Quamuis racō q̈ꝫ re
mentum. quō comentum exigit dici
Remissus remissa remissum in remitto vide
Remis indecli. q̄daꝫ ciuitas. vñ remensis patriū
Remitto. a re et mitto cōponitur remitto tis. i.
retro ul' iteꝝ mittere ul' dimittē et condonare uel
dissoluere ul' lenire. non ex toto intendē. vnde re
missus sa sum qđ retromittitur. ul' qđ non ex to
to intendit̃ ſ; paꝝ plenitur. vnde et quoddaꝫ ad

ūbium đr remissiuū qđ designat remissionem ali
cuius rei ꝺm hug̃ pap̄ uo dicit. Remissus. fessus
benignus. simplex. indulgens. dimissus
Remora. a remoror raris đr h' remora re. i. mo
ra impedimentum. Vnde linius Qꝛ nam nox gres
suj meo remoram facit. et corripit mo.
Remoramen inis ge neu. i. mora ul' impedimen
tum et ꝓpe gressuū. et đr a remoror. et ꝓđ ra. vñ
ouiđ meta iiij. remoramina que ipsam nocebant
Remulcuꝫ. a remus đr h' remulcuꝫ ci. funis quo
nauis deligata trahitur vice remi. vnde remulco
cas. i. remulco nauem trahere ul' nauem remulco
Remus. a remoueo ues đr ⁋ ad litus deducere
h' remus mi. qꝛ remoueat et concuciat fluctus. vñ
h' remulus li dimi. et remillus li dim. Remus cō
ponitur h' biremis nauis q̄ habet ordines duoꝝ
remoꝝ. et h' triremis quadremis qñquiremis. ul'
pentiremis hexaremis a penta qđ ē qñqꝫ et hexa
qđ est sex et remus. scilicet nauis que habet tres
ul' quatuor ul' qñqꝫ ul' sex ordines remoꝝ. Inueni
untur autem h' omnia adiectiue et mobiliter dedi
nata scilicet h' et h' biremis et h' me et cetera ꝺm
hug̃. Et ponuntur isti ūsus in ġcis Est remex du
cens est remus ductus in amne. At ubi remoꝝ col
lectio remigium sit. vide in triremis
Ren. a riuus đr h' ren renis ꝺm uarronem. qꝛ a
renibus riui obsceni et cenosi humoris deriuant̃.
Nam uene et medulle tenuiter liquores desudant
in renibus. qui liquor rursus a renibus calore uene
reo resolutus decurrit ad genitalia. Et a ren hoc
rien rienis. idem qđ ren ul' porcellus ul' rien dicit̃
quoddam intestinū. et interp̄tatur fluens. Et tūc
deriuat̃ a ūbo greco sciliꝫ reo qđ ē fluo. et forma
tur genitūs de ren ul' rien a ntō addita is. ut hic
ren huius renis. et h' rien huius rienis.
Renale. a ren h' renale huius renalis zona circa
renes. et h' et h' renalis et h' le. ad renes ꝑtinens.
Renitens renitentis in nitens exponitur
Renitor reniteris in nitor niteris vide
Reno onis. vestis de pellibus sunt eniꝫ renones
ꝺm ysiđ uelamina humeroꝝ et pectoris de pellibꝫ
uillosis usqꝫ ad vmblicū. Et dicunt̃ sic non a reni
bus sed a reno germanie fluuio ubi hijs maxime
utuntur. Renones eciam uulgo dñr repti. qꝛ lon
gitudine uilloꝝ quasi reptant
Renunculus. a ren h' renunculus li dimi ꝑuus
ren. vl' renunculi dicuntur intestina quedam reni
bus adherencia. et sunt rotunda ad modum testi
culoꝝ. et sunt comestibilia
Renuo renuis in nuo nuis vide
Renus reni in rodanus uide
Reor reris ratus sum in ratus exponitur.
Repagulū. a repando dis đr h' repagulū li. i. o
bex qđ ad impedimentū opponitur qꝛ claudat et
pandat iter ut sera. et corripit gu
Repando dis pandi dere. recuruare. uel claudere
ul' recludere. et facit sup̄ in sum ꝑ geminū s ꝺ ꝑs
et hug̃. Inuenit̃ eciam repansum n p̄cedente s. et
cōponitur ex re et pando pandis.
Repandus a re et pandus cōponitur repandus
da duꝫ. i. recuruus. qđ acutū est cū illud retundit̃
est repandum ꝺm hug̃. pap̄ uero dicit. repandum
recuruum reparatum repansum
Reparo reparas in paro paras est.
Repatrio repatrias. ad patriam remeare. et com
ponitur a re et patria.

Repedito repeditas in repedo repedas est

Repedo das daui dare cōponitur a re et pes et
dr̄ repedare. retro pedez dare. remeare. vñ equus
dr̄ repedare cū retro pedem iacit et pcutit. vnde v̄
sus Retro pedem iaciens repedat repedat qz reuer
tens. Inuenitur eciam repedo dis. et tunc pd̄ pe.
sicut pedo pedis. vnde quidam. A pede dic repedo

Repedo repedis in pe ¶ sed dat tibi pedo repedo
do pedis uide. et in repedo repedas

Repello lis repuli repulsum cōponitur ex re et
pello pellis. Et est repellere retro pellere. Et scias
q̄ repello ubiqz habet unū p. vnd̄ pmam cor̄. ut
repuli repulsuz. tamen autores geminant p in ter
cia psona p̄teriti ut faciant pmam longam. vnde
Lucanus. Reppulit a libitis immensuz sirtibz equor
ß ouid̄ in pma psona recte cor̄ dicens. Queqz fe
ros repuli doctis medicantibus ignes.

Rependo a re et pendo dis cōponitur rependo
dis rependi rependere. i. reddere remunerare.

Reperio. a re et pario ris cōponitur reperio ris
peri reptū. Et scias q̄ repimus ultro occurrencia.
Inuenimus quesita. vel repire est scire de re pdita
ubi sit. Inuenire autem est rem pditam rehabē.
ßm hug. In gcis autem dicit̄. Quesita inuenio re
pis qd̄ sors parat ultro. et ut dicit ps in x li repio
duplicauit p in p̄terito quippe diminuta una sil
laba repio reppi. et simile est p̄teritū a comperio
comperi. Item nota q̄ repio in hijs que ueniunt
a p̄senti non geminat p. vnd̄ pmam cor̄. ß in pre
tirito geminat p. et sic pducitur re. ut reppeři. sup̄
ūo p unū p scribitur. et pmam cor̄. ut reptū. reg̃
iiij c xviij. Eo q̄ minime repieris. et debet ibi p

Reptor autor inuentor ßm pap ¶ unū p scribi

Reptum est supinum de repio repis

Repetendus in repetundus est

Repeticō in coloribus est in iiij pte

Repetundus. a repeto tis deriuatur repetendus
da dū. et ßm antiquos repetundus da dū. vñ re
petunde daꝝ. dicunt̄ pecunie repetite siqdez mos
erat rome. q̄ si quis deposuisset pecuniam alicui.
nec possz eam rehabē ueniebat ad p̄torem. pretor
ūo mandabat debitorem et constituens terminuz
quendam. p̄cipiebat ut infra terminū illuz pecuni
am pfiteret̄ et redderet. Et tunc poterant dici pe
tunde daꝝ. Si ūo debitor in termino non pfitere
tur iteꝝ depositor ueniens ad p̄torem pecuniam
repetebat. Et inde dicebantur repetunde daꝝ. tūc
ūo debitor clamante p̄tore reus erat repetundaꝝ.
vnde salustius. post paulo catilina pecuniaꝝ repe
tundaꝝ reus. Item consuetudo erat antiquitus ro
me q̄ legatus reipublice acciperet p se et p suis
uictualia de communi ubicumqz esset. ß non ult̄
q̄ deberet. finito postea termino illius cū alius le
gatus eadez deberet fungi legacōne. secū ducebat
legatū p̄teriti anni et licebat cuilibz infra xl dies
querimoniam facere de eo q̄ pecuniaz ultra q̄ d̄
beret accepisset et pecuniā repetere supflue accep
tam. et talis pecunia sic repetita dicebat̄ repetun
de daꝝ. et tunc si ille non posset se excusare reus
erat repetundaꝝ et cogebatur eas reddere

Repilo las iteꝝ pilaē. et dr̄ a re et pila. et pd̄ pi

Repingo gis a re et pango gis qd̄ est coniūgē
ul̄ impellere. componit̄ repingo gis repegi repac
tum. i. iteꝝ ul̄ retro impellere. potest eciam repin
go componi a re et pingo gis. Et est repingo. i. i

Repo pis repsi reptū repe. i. laten ¶ teꝝ pingo.

ter intrare. ul̄ uentre et pedibus ire ut faciunt ser
pentes et pisces. Et componit̄ cū in et dr̄ irrepo
pis. intro repē. Item obrepo pis. vndiqz ul̄ contra
repe. Surrepo pis. Repo et eius composita sunt
neutra et faciunt p̄teritu in psi et sup̄ in ptū. Et
pd̄ hanc sillabam re. vnde ouid̄ epy. Sed mouz
obrepens somnus ouile caput.

Repofocilū lij est id qd̄ tegit ignez in nocte ul̄
qd̄ retro ponitur q̄si aliū foci sup qd̄ a posteriori
pte foci ligna ponunt̄. qd̄ uulgo lar dicit̄. Et cō
ponitur a repono et focus et alium

Reppeři preteritum in reperio vide

Repulit in repello repellis uide.

Reptile. a repo repis pē dicit̄ h̄ et h̄ reptilis et
h̄ le. vnde reptiliter adūbiū. Item a repo pis rep
tum tu u in o repto tas fre. vnd̄ reptito tas aliud
fre. Et cor̄ penl̄ reptilis. vnde in aurora dr̄. reptile
subicit̄ cū prestas eis famulatū. Et scias q̄ reptili
um quedam genera sunt terrestria. quedam aqua
tica. dr̄ enim reptile qd̄ se repit. h̄ autez contingit
multipliciter quoddam enim repit se ūtute costaꝝ
ut serpentes. qddam ui quorundam anuloꝝ. ut a
nimal anulosuz. quoddaz ui oris ut quidaz ūmes
qui ore terre affixo totū corpus post se trahunt
qddam ūo est qd̄ ui pennulaꝝ quarundam se mo
uet ut piscis. Et uniūsaliter omne animal uidetur
reptile dici cuius corpus non multū a terra eleua
tur p instrumenta motus. Et ut dicunt quidam.
reptilia pp̄e sunt aquaꝝ repencia ūo terre. Ista ta
men pp̄etas non semp obseruatur. vide eciam in

Repudiuz. podiuz componit̄ cū re et ¶ serpens
dr̄ h̄ repudiū dij. uel repudiū componitur a re et
pes pedis. i. repulso. ul̄ scriptū repulsionis qd̄ sub
testimonio testiū p̄senti ul̄ absenti mittitur. Et in
de repudio dias. repellere refutare ßm hug. ul̄ re
pudiū dr̄ dissidiū. diuorciū repulsio mulieris a vi
ro. ul̄ a re et pes ut dictum est componitur repu
dium q̄si repediū. Cū enim repudiat̄ mulier tunc
repediat. i. reūtitur ad suos. vl̄ componitur repu
dium a pello pellis et edes qd̄ est domus. vnd̄ re
pudium q̄si repellendium. i. repulsio ab ede.

Repuli pme psone vide in pello pellis

Repullulo repullulas. in pullulo pullulas vide

Repulsum supinum vide in repello repellis

Repulsus. a repello lis. repulsus sa sum. i. retro
pulsus. fugatus. eiectus Et h̄ repulsa se. i. repulsio
Iniuria qua repellunt̄ homines ab honoris peti ¶ cione.

Requietus ta tū. in quieo quies uide

Requiro requiris. In quero queris uide.

Res rei. in realis exponitur Res componit̄ cū
publica. et dr̄ hec respublica. huius reipublice Sed
pt queri. an sicut fit ista compō respublica. possit
fieri h̄ compō. mulieralba Ad hoc dico q̄ oīnis
compō immutat et cōmoditatem hz. alioquin ē
inutilis et non tenenda. Dico g̃ q̄ ideo respublica
est una compō ut aliquid immutet. Nam qñ res
publica sunt due ptes. Idem est res publica qd̄ res
notoria et manifesta. cū autem ē una dcō compo
sita Idem ē respublica qd̄ cōne. Hec mutacio non
contingēt in mulieralba. qr sive esset una dcō cō
posita. sive non. semp fiēt suppō p muliere alba.
et sic nulla esset utilitas in tali compōne vñ non ¶ est facienda

Resecro resecras. a re et sacro.
componitur In sacro sacras est

Reses. a resideo des dr̄ h̄ et h̄ reses residis. piger
et quasi retro morans. Et corripit si

Resigno nas. In signo nas est
Resilio lis In salio lis uide.
Resina ne pnl' ꝓd. dr lacrima sudore exalata lig
noꝝ. ut cerasi. lentisci. balsami. et aliaꝝ arboꝝ uir
gultoꝝ que sudore ꝓbantur
Resipio sipis In sapio pis est
Resipisco cis In sapio pis est
Resisto tis In sisto sistis est
Resolutoriciniuꝫ. a resoluo uis dr h resolutorici
nium nij. i. acus pectoralis. scilicet firmaculū quo
camisia sup pectus firmatur uel quo pallium as
stringitur uel instrumentū quo crines discriminant
Et tunc componit a resoluo et cincinno quod ē
capillus Marcial' in ierula resolutoricinio crines flam
maꝝ instar Quidam tn̄ legunt ꝑ duabus ꝑtibus
scilꝫ resoluto et ricinio Et ē ricinium idem quod
diximus esse resolutoricinium. quod q̄uis ueꝝ sit
tam̄ ꝑ una ꝑte melius legitur resolutoricinio. si
quis consideret copulacionis uim et ordinem
Respecto. a respicio respexi tu. u in o fit respec
to tas fre ūbum. i. sepe ul' frequenter respicio
Responsorium In responsum est
Responsum. a responso sas qd est frequen de re
spondeo des dr h responsum si. et h responsoriū
sed responsum qd datur. responsoriū ūbum ul' ū
sus qui sepe iteratur. Et dr sic qr vno desinente id
alter respondeat. vnde responsiuus a ū. et respon
sorius a ū ¶ Hic nota q sicut dicit origenes sup
illud luce ij. Inuenerunt illū in templo sedentem
in medio doctoꝝ audientem illos et interrogantē
inuenit in medio p̄ceptoꝝ ihesus non eos docens
ꝫ interrogans. ut nos doceret quid pueris q̄uis sa
pientes et eruditi sint conueniret. ut audiant poci
us magistros q̄ docere desiderent. se uana ostenta
cōne non iactent. interrogabat nq̄ꝫ magistros nō
ut aliquid addisceret. sed ut interrogans erudiret.
Ex uno quippe doctrine fonte manat. et intrroga
re et respondere sapienter. et eiusdeꝫ sciencie est sci
re quid interroges quid ue respondeas.
Respublica in res exponitur
Respuo. ex re et spuo componit respuo uis vi
vtū uere. i. iteꝝ ul' retro spuē uel recusare. rennuē
Restauro ras in stauro ras vide ¶ uilipendere.
Resticula. a restis dr hec resticula le dimi. vnde
resticularius ria riū. qui facit resticulas ul' ad eas
ꝑtinens. Resticule eciaꝫ sunt quas succinctoria ul'
redimicula et ꝓprie rebrachiatoria appellare possi
Restinguo is. vide in stinguo stinguis. ¶ mus.
Restio. a restis dr h restio onis. qui facit ul' uen
Restis. a rete dr h restis huius res ¶ dit restes
tis. i. funis ul' qd fit ex funibus et ad aliquid tra
hendū. et dicunt restes. qr hijs recia tenduntur ul'
Restitit repente ul' retro ¶ qr rates contineant.
stetit. abnegauit. contradixit. recusauit. Nam deri
uatur a resto ul' resisto. resisto auteꝫ et resto restis
restiti facit. sicut consto et consisto constiti. ꝑsisto
et ꝑsto ꝑstiti. et corripit sti ſm papiam
Resulto resultas in salio salis uide.
Restituo. ex re et statuo componit restituo is.
Et est restituo retro ul' iteꝝ statuo. vnde restituē
importat reddicōneꝫ illius rei que iniuste ablata
est ¶ Hic potest queri an teneatur semꝑ restituē
ille qui accepit rem alienam. Ad h dico q circa
illum qui rem alienam accepit duo sunt conside
randa scilicet ipa res accepta et ipa accepcō. Rōe
autē rei tenet restituē q̄diu apud se eam habue
rit. qr qd habet ultra id qd suū est debet ei subt
hi et dare ei cui deest ſm formam commutatiue
iusticie Sed ipa accepcō rei aliene potest triplicit
se habere. qn̄qꝫ enim est iniuriosa scilicet cont uo
luntatem existens eius qui est rei dn̄s. ut patet in
furto et in rapina. et tunc tenetur ad restitucōneꝫ
non solū racōne rei ꝫ eciaꝫ racōne iniuriose accep
cionis. eciam si res apud ipm non remaneat. sic e
nim qui ꝑcutit aliquem tenetur recompensare in
iuriam passo q̄uis nichil apud ipm maneat. Ita
eciam qui furatur ul' rapit tenet ad recompensa
cōneꝫ dampni illati. et si nichil inde habeat et ul
terius ꝓ iniuria illa puniri debet. Alio modo ali
quis accipit rem alterius in utilitateꝫ suam absqꝫ
iniuria cū uoluntate. scilicet eius cuius res est sic
patet in mutuis. Et tunc ille qui accepit tenetur
ad restitucōnem eius qd accepit non solū racōne
rei ꝫ eciam racōne accepcōnis eciam si rem amise
rit tenet enim recompensare ei qui graciam fecit
qd non fieret si ꝑ h dampnū incurrat. Tercio mō
aliquis accipit rem alterius absqꝫ iniuria non pro
sui utilitate sicut patet in depositis Et ideo qui sic
accepit in nullo tenet racōne accepcōnis. qñymo
in accipiendo impendit obsequiū. tenet autem ra
cōne rei. et ꝓpter h si ei subtrahatur res absqꝫ sua
culpa. non tenet ad restitucōnem. Secus auteꝫ es
set si cū magna sua culpa rem depositaꝫ amitteret
vide in satisfatio. et in elemosina. et in emo. et in
Rete. a retineo nes dr h rete tis. qr reti ¶ furor
neat pisces ul' aues. et facit ablatiuus in i reti oliꝫ
tamen faciebat in e. vnde ouid in quinto fastoꝝ.
Cur tibi ꝓ libitis clauduntur rete leones. rete ꝓ re
ti. Et dicuntur retia quasi retinencia.
Retento retentas in tento tentas vide
Retiaculū li dr a retineo nes. et dicunt retiacu
la in modū retis facta. et est retiaculū sicut et reti
culum dimi a rete scilicet ꝑuū rete. reticulū eciaꝫ
dr ꝑuū intestinū tenue ul' q̄si reticulatū q operit
Retiarius ria riū. ad rete ꝑtinens ul' de ¶ uitalia
cipiens. ul' qui retia facit. et dr a rete. et accipit t
Reticula a rete ul' mitra uirginalis sonū de c
Reticulum in retiaculum est ¶ capitis
Retineo nes nui retentū retinere. i. iteꝝ tenē con
seruare. et cōponit a re et teneo es. et cor ti. face
tus. Queritur euentu socius tam̄ arte tenet. Res
breuis est queri sed retinere labor.
Retio retis tiui tire dr a rete. et est retire reti ca
pere. Et componit irretio tis. illaqueare impedire.
et est actiuum cum suis compositis. et ꝓducit re.
Retiolū. a rete dr h retioluꝫ li. illud qd colligit
comas. sic dictum qr quasi ꝑuū rete est. uel qr re
tinet crines ne effundantur
Retorsus torsa torsum in retortus ta tum vide
Retortus ta tū ul' retorsus sa sum qd idem est.
dr a retorqueo ques retorsi sum ul' retortū. et dici
tur retortus iteꝝ cruciatus ul' retro ul' iteꝝ flexus
ul' iteꝝ uolutus sicut filū bis filatū. vel retortus
iteꝝ missus sicut iaculū qd iteꝝ mittit in hostes
Retrecto retrectas in tracto tractas est
Retrimentū. a retineo nes dr h retinaculū et h
retrimentū ti. quasi retinimentū. retrimenta sunt
ea loca in quibus digeruntur stercora. ul' que reti
nent capita uenaꝝ. Ambrosius. Laxant uincula q
bus retrimenta usqꝫ ad digestionis optunitatem
continebantur. Et iteꝝ musculi quibus nascebant
Retro adūbium loci. et ¶ retrimentoꝝ meatus

cōponitʳ cū de et dʳ deretro.et corʳ re.vñ in aur dʳ deretro respiciat animo quicūqȝ reliquit vide in

Retrogrador aris ari.i.retro ire.gradi ¶ deretro retro.et componitur a retro et grado das.et corri pit gra.Et inde retrogradus da dum.retro iens ul' gradiens.ut cancer dʳ retrogradus.et planeta est qñqȝ retrogradus.qñqȝ est ꝓcessiuus qñqȝ stacio narius et mulus.uicōsus.similiter qñqȝ est retro gradus.qñqȝ ꝓcessiuus qñqȝ stacōnarius

Rettuli est p̄teritū de refero.et scribitur ꝑ gemi nū t sicut repperi et reppulit in tercia ꝑsona gemi nat ꝑ.tamen boꝝ sup̄ corripiunt p̄maȝ scilicet re pulsum relatū reptū.et eciā eoꝝ p̄sencia.ut repel lo.refero.repo.et corripit tu rettuli

Retudi penultima correpta in tundo est

Retundo in tundo tundis uide

Retusus sa sum in tundo tundis uide.et ꝓd̄ tu

Retunsus in tundo tundis uide.

Reu id est radix ¶ reubarbaꝝ.reu qd̄ est radix componitʳ cū barbaꝝ ul' pontus.et dʳ reubarbaꝝ siue h̄ reponticū.id qd̄ est trans danubiuȝ in solo barbaro.et h̄ circa pontū colligitur sic dictum.q̄si radix barbara ul' quasi radix pontica.

Reuelo uelas.a re et uelo uelas per vnū l.vide

Reuerens.a reuereor reris dicitʳ ¶ in uelo uelas reuerens tis ge omnis ꝑticipiū.et p̄t esse nomen Et tunc compatur.vnde h̄ reuerencia cie.et ꝑ cō posicōneȝ irreuerens.i.non reuerens.i.inuerecun dus.et compatur.vnde h̄ reuerencia cie.et corʳ ue

Reuereor reuereris reueritus sum.in uereor est

Reueritus reuerita ueritū in uereor est.et corʳ ri

Reuerso reūsas.retro ūsare.a re et ūso ūsas

Reūtor.ex re et ūtor teris componitur reūtor reūteris reūsus sum reūti.i.retro ūtere ul' redire Quod antiqui dicebant reūto reūtis.

Reuiuisco cis in uiuo uiuis vide

Reuiuo reuiuis uixi.ex re et uiuo.et ꝓducit ui

Reuma.A remus ¶ et est reuiuere iteꝝ uiuere. dicitʳ h̄ reuma matis.i.tēpestuosa maris inunda cō.ul' ille feruor aque q̄ fit ex remoꝝ agitacōne. Reuma eciaȝ est erupcō ul' fluor humoꝝ qd̄ duci tur ul' a capite ul' ab alio menbro.vnd̄ h̄ reuma tisma matis.i.fluxus abundantis aq̄ uel humoris

Reumatisma reumatismatis in reuma est

Reumatizo as aui are.i.reuma pati ul' emittē.

Reuolutilis.a reuoluo ¶ et deriuatur a reuma tis dʳ h̄ et h̄ reuolubilis et h̄ le.et reuolutilis le pnl' corʳ in eodeȝ sensu.Aug̃ de ciuitate dei.Mun di reuolutiles ortus eisdem circūibȝ inserite.

Reus rea reū.a re que petitur dʳ.que q̄uis sce leris conscius non sit.reus tamen dʳ q̄diu ius in iudicō ꝓ re aliqua petitur.et reus fideiussor dicitʳ a re de qua est obnoxius.vnde h̄ reatus.Item re us maiestatis p̄us dictus.q2 adūsus rem publicā aliquid egisset.Et quicūqȝ hostibus consensisset. dictus est reus maiestatis.q2 maius est ledere pa triam quem ciuem vnū.postea eciam ille qui ad ūsus maiestatem p̄ncipis egisse videtur ul' qui le ges reipublice detulerat.ul' utiles arrogauerat ꝰm

Rex regis ꝓducit re.vide in rego. ¶ papiam

Resis interp̄tatur locucō.vnde h̄ rethorica ce q̄ si a copia locucōnis dicta.ul' rethorim.ul' rethore sis dʳ copia dicendi ul' loquendi.a resis.vñ retho rica ars illa.vnde h̄ rethor rethoris.et rethoricus ca cū.de illa arte tractans ul' ad illam artem ꝑti nens.et h̄ rethorica ce.Et pluraliter rethorica co rum.et rethorici coꝝ.liber in quo docetur ars illa et corʳ penl' genitiui rethor thoris.Sȝ rector recto ris ꝑ c sine h ꝓducit to.Et ponitur h post r in p̄ dictis.vnde dicit p̄s.r sine aspiracōne ponitur in latinis.In grecis ūo ul' p̄ncipalis.i.in p̄ncipio ul' geminata in media dictione aspiratur.ut rethor rhodus.insula quedam sirrhus.Iuuenal'.Cedunt grammatici uincuntur rethores omnes

Rhetor rhetoris in rhesis vide.

Rhodus insula est que ante osicus diceba

Riciniū idem est qd̄ ¶ tur et corripit primam

Resolutoriciniū ꝑ hug̃.pap̄ sic dic̄ riciniū est matronale.opeimentū latine dictū q2 dimidia e ius ꝑs retro abijcitur.qd̄ uulgo mauortem dicūt Riciniū acus siue spinula quo ūginei crines discri

Ricinus.Rinos componitur cū ¶ minabantur cinos qd̄ est canis.et dʳ hic ricinus ni.ūmis cani nus qui heret in auribus canum

Rictus.a ringo gis dʳ h̄ rictus huius rictus.fera rum oris opicō.ul' qd̄ dʳ risus in homine dicitur

Rideo.a radio as dʳ rideo des ¶ rictus in bestia risi risum.qui enim ridet dentibus uidetur q̄si radi are.vnde h̄ risus.et h̄ et h̄ risibilis et h̄ le.aptum natū ridere.vnd̄ risibiliter adūbiū.et h̄ risibilitas tatis.Rideo componitʳ arrideo des arrisi.i.ad ali quem ridere uel cū alio ridere.ex con et rideo.Et mutatʳ n in r.derideo des deludere.vnde h̄ derisus sus.et h̄ derisio.et h̄ derisor.vnde derisorius a ū. Item irrideo des.i.deludere.surrideo des.i.laten ter ul' post ul' subtus ul' paꝝ remisse ridē.Rideo et eius composita neutra sunt p̄ter derideo et irri deo que sunt actiua et omnia faciunt p̄terituȝ in si et sup̄ in sum.Et ꝓd̄ ri.vnde orac̄ in epy.Noc turnos lemures portenta thesala ride

Ridiculus.a rideo des dʳ ridiculus la de quo p̄t haberi deriseo ul' qui aliū deridet.uel qui in rebȝ turpibus ridet.et h̄ ridiculū li.i.derisio.vnde ridi culosus sa sum.et h̄ et h̄ ridicularis et h̄ re.vnd̄ ridiculose.et ridiculariter aduerbium

Rien rienis in ren exponitur.

Rigeo ges gui gere.esse uel fieri rigidum.scilȝ durē algere.torpē.horrē.sicut cū capilli eriguntʳ. vnd̄ rigesco cis inchoa.rigeo componitur dirigeo ges.irrigeo ges.obrigeo ges.Rigeo et eius com posita actiua sunt et carent sup̄.et faciunt p̄terituȝ in gui.et corʳ hanc sillabam ri.vnd̄ ouid̄ epy.Vl tima prerupta cornua molle rigent

Rigidus a rigeo es dʳ rigidus da dū.Et compa tur dior simus.vnde rigide dius me adūbium.et h̄ rigiditas tatis.et rigido rigidas rigidum facere

Rigo rigas gaui gare.i.madefacere.humectare vnd̄ riguus a vm.i.madidus ul' fertilis et fecūdꝰ Et componitʳ arrigo gas.i.iuxta ul' ualde rigare corrigo rigas.simul rigare.irrigo gas.ualde ul' in tus rigare.vnd̄ irrigans tis ge omnis.et irriguus Rigo et eius composita omnia sunt actiua.et corʳ ri.vnde theodolus.Addictus morti facieȝ rigat im

Rigor.a rigeo ges dʳ h̄ rigor oris ¶ bre salubri

Rima me.i.fissura.vnd̄ ¶ .i.duricies.rigiditas h̄ rimula le.et rimella le ambo dimi.et rimosus sa sum.rimis plenus.Et compatur.vnde rimose sius me adūbium.et h̄ rimositas tatis

Rimella rimelle diminutiuum ꝑua rima

Rimor.a rima me dʳ h̄ rimor oris.i.scrutiniuȝ et rimor aris atus sum rimari.i.scrutari.inuestiga re.inquirere.a porcis tractū.qui per rimas terre si

liquas et radices inquirunt. et componit̃ primor
ꝑfecte uł subtiliter rimari. Et est deponens cū suis
compositis. Et ꝓd̓ hanc sillabam ri. vnde ꝓsper.
Morbida rimetur penetralia dextra salutis. Et in
ğǵismo d̓r. Scrutor ut experiar ut sanem uulnera ¶ rimor

Rimula rimule dimi. ꝑua rima

Rinatrix. serpens aquam ueneno inficiens de q̊ luce c ix. Rinatrix uiolator aque legit̃ ibi et natrix uiolator. ut dixi in natrix ꝯm hug. pap̄ uo sic dicit. Rinatrix serpens aquā ueneno inficiens In quocūqꝫ enim fonte fuerit suū ibi immiscet ue ¶ nenum.

Ringo gis. A rideo des d̓r ringo gis. rinxi rictum. i. irasci. indignari. murmurare. uł rictum facere. Ringo componit̃ arringo gis. Corringo gis. obringo gis. Ringo est neutꝝ cū suis compositis. et facit p̄teritū in xi et sup̄ in ctū. Inuenit̃ eciam in deponenti genē. Et nota ꝙ ringo ideo deriuatur a rideo. qꝛ qui ringit quodammodo uidet̃ representare formam ridentis.

Rinoceros. ceros qd̓ est cornu componit̃ cū rinos qd̓ est naris. Et d̓r rinoceros rontis. idem animal qd̓ egoceros ꝯm quosdam. uł ꝓ alio animali. Et interp̄tatur in nare cornu. d̓r quoqꝫ rinoceros ꝓ uirili membro. qꝛ rigeat uł qꝛ sit vnicorne. instar rinocerontis. vnde iuuenalis. Et magno cū rinoceronte lauari. Predictuꝫ eciam animal dicit̃ monoceros. i. vnicornis. qꝛ vnum cornu in media fronte habeat ¶ Hic nota ꝙ inuenitur h̓ rinoceros. et tunc genitiūs facit rinocerotis interposita ti penł ꝓd̓. ut sacerdos sacerdotis. et accusatiūs singularis desinit in em et in a. ut rinocerotem uł rinocerota. Et iste grecus accusatiuus inuenit̃ qn̄qꝫ in moralibus ǵǵ. et iste gtiūs renocerotis inuenit̃ deutronomio c xxxiij. Cornua rinocerotis cornua illius. Item iste ntiūs rinoceros inuenit̃ in iob xxxix. Nūquid uolet rinoceros ꝯuire tibi. Iteꝫ inuenitur rinoceron. et tunc facit gtiūs rinocerontis et formatur a ntō tis addita. Nam ut dicit pris in vj li. si enim dicas leon necessario seruas ut genitiūs quoqꝫ ꝯm grecos t habeat leontis. ǵǵ eciā in moralibus ponit mirmicoleon ontis. et ab isto nominatiuo rinoceron descendit iste accusatiuus rinocerontem uł rinoceronta. et talis accusatiuus grecus inuenit̃ in iob xxxix. Numquid alligabis rinoceronta ad arandum in loro tuo. Si auteꝫ inueniatur ibi rinocerota sine n in penł sillaba tūc descendit a rinoceros rotis rotem vł rinocerota. potest eciam dici h̓ rinocerus ri penł cor̓. et tunc est ntiūs latinus. et format̃ a rinoceros qd̓ potest esse gtiūs grecus o mutata in u. Naꝫ sicut dicit p̓s in vj li. Ex gtō greco fit latinus gtiūs. mutata os ultima in is. ut titan titanos fit titan titanis. delphin delphinos fit delphin delphinis. d̓r tamen et delphinus ni. In multis eniꝫ inuenimus a gtō ǵco factū latinū ntm̄. ut elephas elephantos. hic elephas huius elephantis. et h̓ elephantus. a gtō greco elephantos huius elephanti Et hic arabs huius abos. h̓ arabs huius arab̓ Et arabus bi. titan titanos. h̓ titanus huius titani. Lucilius in iiij ethiopus dixit ꝓ ethiophs. rinocerus ueluti ethiopus Sic ergo ꝯ p̓s a gtō ǵco fit ntiūs latinus. os mutata in us uł o mutata in u ut ab elephantos h̓ elephantus. et a rinoceros rinocerus. Item a genitiuo greco fit gtiūs latinus os mutata in is. ut arabs arabos arabs arabis Scias insuper ꝙ ibero. exponens illud iob. Nūquid uolet rinocerus ꝯuire tibi. Ita dicit rinoceros indomite omnino nature est. ita ut si qn̄ captus fuerit teneri nullatenus possit. Impaciens quippe ut fertur ilico morit̃. Eius uo nomē. in latina lingua interp̄tatū sonat in nare cornu. et quid aliud in nare nisi fatuitas. quid in cornu nisi elacō designat̃. rinoceros iste qui eciam monoceros grecis exemplarius nominat̃ tante esse fortitudinis d̓r. ut nulla uenanciū uirtute capiatur. Sed sicut hij asserunt qui in describendis naturis animaliū laboriosa inuestigacōne sudauerunt. uirgo ei puella ꝓponit̃ que uenienti sinū apit in quo ille omni ferocitate postposita caput deponit. Sic qꝫ ab eis a quibus capi querit̃ soporatus uelut eneruis inuenit̃. buxei quoqꝫ coloris esse describitur. Qui eciaꝫ cū elephantis qn̄ certamen aggreditur eo cornu qd̓ in nare singulariter gestat uentrem aduersanciū ferire ꝓhibetur. ut cū ea que molliora sunt uulnerat impugnanteꝫ se facile sternat. potest eciam ꝑ rinoceronta scilicet unicorneꝫ ille populus intelligi qui dum de accepta lege nō opera sed solam inter cunctos homines elacioneꝫ sumpsit quasi inter bestias cornu singulare gestauit. vnde passionem suam dominus ꝓpħa canente ꝓnuncians ait. Libera me de ore leonis et a cornibus unicorniuꝫ humilitatē meam. hec ǵǵ Solinus autē sic dicit Rinoceros ē monstꝝ quoddaꝫ rugitu horrido. corpe equino. capite ceruino. Ex eius fronte media cornu ꝓtenditur splendore mirifico. ad magnitudinem quatuor pedum. ita acutū ut quidq̊d impecierit facili ictu ꝑforet. nature indomite. qui si captus teneatur cito moritur. p̄t eciam dici ꝙ unicornis uł rinoceros significat dei filiuꝫ. Nam deus ut uidebatur ante inuisibilis absconditus et austerus amore uirginis marie attractus est et in sinu eius dormiuit. Et sic ouis in morte mansuetus est effectus nam ad nos uenit pres ¶ tius pondere caritatis

Rinos interp̄tat̃ auris uel naris. et accentuatur in fine.

Ripa. a rapio pis d̓r h̓ ripa pe q̈si rapa pe. qꝛ rapiatur ab aqua. vnde h̓ ripula le dimi. et ripatus ta tū ripam habens et h̓ ripatū. tributū qd̓ accipitur in ripis. et ripatim. i. ꝑ ripas uel de ripa in ripam et designat locū ripaꝝ. sicut hostiatī. Et ꝓd̓ ripa ꝑmam. luč in iij. Me non lectee coniunx ob

Riphe interp̄tatur impetus. vnd̓ ri ¶ liuio ripepheus a um. impetuosus. vnde et quidaꝫ montes dicti sunt riphei ab impetu grandinū et uentoꝝ.

Ripula ripule diminutiuum parua ripa

Riscus. a rima d̓r h̓ riscus ci. fissura uł fenestra patens in pariete. vnde terencius. In risco odiosa sita est ꝯm hug. pap̄ uo dicit riscus fenestra parietis uas ex iuncis et uiminibus.

Risibilis in rideo rides uide.

Ritus tus tui mas ge. d̓r consuetudo a moribꝫ tracta. et ꝑtinet ad iusticiā. et d̓r a ratus qd̓ est firmus. vn̄ ritus d̓r q̈si ratus qꝛ que rata sunt et firma ritui debent tradi. uel ritus d̓r q̈si rectus a rego regis ex quo equū piū et sanctuꝫ ꝓspicimus. et est ritus in re. mos in ꝯmone. vł ritus est mos uetustior et firmior ꝯm hug. Et ut dicit p̓s. A ritu eciaꝫ rite ꝓ recte d̓r. qꝛ nichil trahit̃ ritibꝫ nisi qd̓ rectum creditur esse. pap̄ uo sic dicit. Rite recte iuxta morem legittime ꝓbe. ritus mos institutus sequela exemplum. et ꝓducit ri.

Riualis. a riuus d̓r h̓ et h̓ riuał et h̓ le. ad riuū ꝑtinens uł cū alio potans eūdem riuū. vnd̓ et ꝑ

similitudinem riuales dicunt illi qui eandem ha
bent amicam communem. Quia quasi de vno ri
uo.i. uno amore bibunt. et ꝑ composicōnem h̄ et
h̄ corriualis. et h̄ le in eodem sensu. et ꝓducit ua.
Riuus. a ruo is dr̄ h̄ riuus ui. q̄ cito ruat. vl' ri
uus a rigo as. q̄ ducit̄ ad irrigandū terrā. Riuus
subito fit et celeriter decurrit et deficit. Fons uō ē
caput et decursus aque q̄ naturaliter manat. Tor
rens autem est repentinus imbribus factus mag
nū impetū habens. Sed adueniente estate calore
solis torrescit vnde et nomen habuit. fluuius est
aque decursus generaliter. fluuium est aqua decur
rens. Et a riuus dr̄ h̄ riuulus li dimi. et riuosus a
um. et ꝓd̄ ri. vnd̄ thob. Riuus messis agro mes
Rixa. a ringo gis dr̄ h̄ rixa ¶ se probatur ager
rixe que inter multos cōmittit̄ et in iniuria consis
tit. vnde h̄ rixula le dimi. et rixosus uel rixuosus
.i. rixa plenus. et compatur. vnde rixose ul' rixuo
se adūbium. et h̄ rixuositas ul' rixositas Et rixor
aris atus ari. rixam facere. contendere. vnde rixa
bundus da dū. i. similis rixanti. ul' qui facile mo
Roboam interpretatur latitu ¶ uetur ad rixam
do populi. et h̄ ꝑ antifrasiz. q̄ decem tribubz
ab eo sepatis due tantum ei relicti sunt
Roboro. a robur deriuat̄ roboro ras. confortaē
confirmare maiores uires dare. et componit̄ corro
boro ras. Et est actiuū cū omnibus suis composi
Robur. A ratus qd̄ est fir ¶ tis. et corripit bo.
mus dr̄ h̄ robur boris generaliter ex omni mate
ria quidq̄d ē firmissimū quasi robur. scilz fortitu
do. uires. vnde et quoddam genus arboꝝ dr̄ ro
bur. q̄ ualde firmū est Et eciam quelibz arbor ul'
lignum dr̄ robur. vnde robustus ta tū. fortis et fir
Robustus In robur est. ¶ mus. et compatur
Roda de greco. latine dicitur rosa
Rodanus. Rodij dicti sunt quidam qui uene
runt iuxta rodanū et edificauerunt quoddaz oppi
dum qd̄ rodum uocauerunt Et hinc dr̄ rodanus
quidam fluuius gallie. q̄ rodat ripas. uel dr̄ a ro
danizo zas. quod latine dr̄ torqueo. q̄ torquet la
pides et arbores euellit impetu suo. et cor̄ da sū
pnl' Et a rodanus ni. societate dr̄ h̄ renus ni. q̄daz
fluuius gmanie q̄ cū eo ex una ꝓuincia oritur
Rodo dis si sum Et componit̄ arrodo dis. ualde
ul' iuxta rodē. corrodo dis. erodo dis. extra ul' ual
de rodē Rodo et eius composita sunt actiua. et fa
ciunt preteritum in si. et sup̄ in sum. et ꝓduc̄ ro
Rodomellū li ge neu uinū ul' confectō ex succo
rose et melle. et cōponit̄ a roda gco qd̄ latine dr̄
Rogaciuncula le. di. pua rogacio ¶ rosa. et mel
Roga. a rogo gas dicit̄ h̄ roga ge. i. elemosina
Rogo gas gaui gare. vnde h̄ rogator et h̄ roga
cio. et rogito tas fre. Rogo componit̄ abrogo as
.i. delere. destruē ex toto. arrogo gas. supbire Itē
arrogare. ꝑ supbiam et arrogant̄ acquirē uel sibi
tribuē Sed ponit̄ simplicit̄ ꝓ acquirē. vnde arro
gans. supbus et se extollens. et compatur. vnd̄ ar
roganter eius me adūbium. et hec arrogancia cie
corrogo gas. i. congg̃are uel inuitare. derogo gas
.i. maledicere. detrahē. uel diminuē. ex pte nō ex
toto. erogo gas. dare. distribuere et ꝓpe in elemo
sinas Irrogo gas. i. inferre. ut irrogauit michi con
tumelias. i. intulit ꝓrogo gas. differre. distendere
ꝓlongare. ꝓtrahere. p̄rogo gas. p̄cellere. excellere
supare. uel p̄ponere. vnde h̄ p̄rogatiua ue. singula
ris excellencia. et p̄rogatiuus ua vum. i. excellens

ul' ad p̄rogatiuam ꝑtinens. surrogo as. i. substitu
re. vnde aug̃ in li de ciuitate dei. Lucrecius qui in
loco bruti fuerat surrogatus hoꝝ autem composi
toꝝ significacōnes facile hijs ūsibz distinguūt̄ Si
rogat addideris con. congregat. e dat in infert. De
minuit. sub substituit. pro ꝓtrahit. inter Querit. q̄
p̄ supat. ab destruit. ar q̄z supbit. Rogo et eius cō
posita omnia sunt actiua. et cor̄ ro. et est idem ro
go quod peto. oro. imploro.
Rogus. a rogo gas dr̄ h̄ rogus gi. ignis ꝓ mor
tuo. ħ rogus ꝓpe est composicō lignoꝝ. Pira qn̄
corpus compositū est et ardet funus mortui appa
tus bustum corpus concrematū sepulchꝝ ubi ossa
condunt̄. tumulus congestio terre in regione sanc
ta qui et sine ossibus potest esse. monumentū uō
est cuiuslibet rei memoria que moueat mentem.
Roma. a romus dr̄ h̄ roma me. et non a romu
lus. Tunc enim deberet dici romula le. et non ro
ma. Et dicit̄ roma a romus q̄ ille fuit p̄mus fun
dator illius ciuitatis. vn̄ romanus na nū. Et hinc
romanizo as. romano more se habere ul' loqui. et
romanizo as. i. tormentare. cruciare. affligere. tru
cidare. et ꝓd̄ ro roma. Et ut dicit p̄s sunt quedā
gentilia similem possessiuis habencia formam ut
romanus ciuis. et romanus ager. Et scias q̄ reg
nū romanoꝝ fuit potentissimū ut dixi in caldei.
Romanizo romanizas in roma est.
Romphea grece latine gladius. Nam ubi in ge
nes̄ dr̄ gladius flammeus atq̄z ūsatil' in greco rom
phea habet̄. Item romphea est gladius ex utraq̄z
pte acutus quem uulgo spatam dicunt. ip̄e est et
framea ħm pap̄. et potest corripi in penl' ul' ꝓd̄.
Habito respectu nunc ad linguam latinam. nunc
ad grecam. vsus tamen cōmunis habet q̄ in ꝓsa
corripiatur. Idem dico de framea. De h̄ eciam dixi
in secunda pte ubi egi de regulis generalibz accen
tus. ¶ Hic nota q̄ deus emisit p̄mū hominez de
padiso uoluptatis in locuz sibi congruuz. ne uero
posset ad illud lignū accedere collocauit deus an̄
paradisum cherubin et flammeū gladiuz at ūsati
lem. siue rompheam ad custodienduz uiam ligni
uite. Quod iuxta literaz p̄t h̄ modo exponi. Q̄r ꝑ
ministeriū angeloꝝ ignea custodia ibi constituta
fuit. h̄ enim ut dicit aug̃ sup genes̄. ꝑ celestes po
testates in paradiso credendum est uisibili factum
esse. ut ꝑ angelicū ministeriū ibi esset q̄daz ignea
custodia non tamen frustra. sed q̄ aliquid signat
de padiso spirituali. cherubin enim interp̄tat̄ ple
nitudo sciencie h̄ est caritas. q̄ plenitudo leg̃ est di
lectio. Gladius autem flammeus pene tempales
sunt qui ūsatiles sunt. qm̄ tempa uolubilia sunt
Illa ergo ad custodiam ligni uite ideo posita sunt
ante padisum. q̄ ad uitaz non reditur nisi ꝑ che
rubin. i. plenitudinem sciencie. i. caritatez. et ꝑ gla
diū ūsatilem. i. tolleranciam tempaliū passionuz
Romulus ul' romus frater re ¶ vide in padisus
mi. ħ romus dr̄ de imposicōne. romulus dimi. cā
blandimenti. vnde romuleus lea leū. et h̄ romuli
des de filius uel nepos romuli. romulide eciam di
cuntur romani. q̄ fuerunt de ꝓgenie illius. vnd̄
h̄ romulis dis. i. filia ul' neptis illius ul' romana
Roro as aui are. rorem emittere. ul' stillare ul'
aspergere ad modū roris. vnde irroro as. i. aspere
infundere. roro ꝓ rorez emittere ul' stillare. neutꝝ
est. ħ ꝓ aspergere actiuū est cū suis compositis. et
Ros. a rarus dr̄ ros ¶ ꝓducit hanc sillabam ro

roris. q᷑ rarus ē et nō spissus ut pluuia uel rosor
dicunt greci. Et iñ nos dicimus ros ul' ros a ruo is
q᷑ ab aere ruat ad terram. vnde rosidus da dū. ro
re plenus. et hinc rosidulus la lum dimi ¶ Scias
q̄ sicut dicit aristotiles. Generacō roris aliqñ est
in uapore qui m̄ltum habet humidi aerei. et sub
tilis terrestris sicci. et non eleuat᷑ ille nisi tpe cau
matis. qui cū eleuat᷑ dirigit᷑ caliditate aeris humi
dum aereū digestione bona. et p̄miscetur ei forti
ter terrestre siccum. et postea frigore tēpato ping
uescit humidū aereū. et cadit ros fluens. et uisco
sus et uascilis ad modū mellis sup̄ herbas et foli
a arboꝝ. Sole autem agente in ip̄m euaporat hu
midum et comburit᷑ in ip̄o terrestre siccū. et effi
citur ac si farina subtilis sit sparsa sup̄ herbas et
arboꝝ folia et sua siccitate exiccat ea et comburit
et inducit sterilitatem in eis. herbam autem sup̄
quam cadit ros ille. appetitu uehementi comedūt
animalia et p̄cipue oues q᷑ mel non decoctum sol
uit uentrem. Ideo oues multū de eo comedentes
fluxu uentris moriunt᷑. et cū sit calidū. et siccum
nutrit coleram in eis. et ideo inueniunt᷑ ille oues
morbide frequenter et croceę interius qñ apiunt᷑
p̄ incisuras. Q᷑ autem ueꝝ sit qd̄ dictum est testa
tur auic̄ ij li canonis ubi loquit᷑ de simplicibꝫ me
dicinis dicens. Dicunt q̄ mel est occultus ros ca
dens sup̄ flores et alias plantas et sup̄ lapides qd̄
apes colligunt. et aliqñ est ros manifestus qd̄ p̄nt
colligere homines. In idem autem redit generacō
mannatis. ut dixi in mel. Item consueuit queri de
generacōne pluuie et niuis in cōmune. et de diffe
rencia coꝝ ad rorem et pruinaꝫ. Ad h̄ intelligend̄
scias q̄ ex nube nūq̄ aqua frigida congelat᷑ nisi
in loco ubi nubes sunt. et ex uaporibus nubes fi
unt. Ille autem est locus medius aeris qui inter ō
nes est magis frigidus Ex illo autem loco nubiū
ad terram descendunt tria corp̄a. quoꝝ omniū ge
neracō et esse est p̄pter frigus sicut p̄pter causam
efficientem. Sunt autē h̄ tria aque pluuie et nix
et grando. Quecūqꝫ enim ab aere descendunt. aut
descendunt congelata. aut non congelata. Si con
gelata descendūt. aut sunt congelata simul et con
u̇sa in aquam. Aut sunt prius in aquam conu̇sa
et postea congelata. Quecūqꝫ autem descendūt ñ
congelata sunt sicut pluuia. et que descendūt con
gelata quoꝝ congelatio fuit simul cū conu̇sione
in aquā. sunt sicut nix Que autem descendunt con
gelata ita q̄ congelacō sequat᷑ conu̇sionem. sunt
sicut grando. Differencia ergo corp̄m descendenciū
ab aere penes formam acceptam non est nisi per
tria diuidens corp̄a. vnd̄ corp̄a descendencia ab a
ere sub istis accepta sunt duo similia. q᷑ ul' descen
dūt fluida. h̄ est ñ congelata. ul' dn̄dūt terminata
h̄ est congelata. Sunt autem duo eo q̄ causa ge
neracōnis eoꝝ est una scilicet frigus simplex. uel
frigus excellens. et licet plura numero inueniant᷑
tamen reducunt᷑ ƀm formam ad ista. q᷑ diu̇sitas
eoꝝ nō est nisi in paucitate et multitudine tantū
q᷑ nix est pruina multa differens ƀm accidens qd̄
est duricies. et pruina est nix pauca. differens ƀm
accidens qd̄ est mollicies. similiter autem ros est
pluuia pauca. et pluuia ros multus per accidens
differens. Pluuia eniꝫ est ros multus ideo. q̄ plu
uia nō fit nisi ex multo uapore qui infrigidatus
est et causa illius ē tempus et locus et frigiditas
Tempus quidem q̊niaꝫ remanencia uaporis rosidi
in alto. est dies unus. q᷑ in die eleuat᷑ in temp̄e
sereno. et in nocte descendit Similiter autē est de
uapoē pruine. Sꝫ uapor pruine et niuis remanent
temp̄e pl'i. quia multi sunt et diu agit in eis calor
eleuans. et frigus inspissans in nubem. et conuer
tens nubem in aquam. et eciam congelans in gla
ciem. Similiter locus generacōnis roris strictus ē
siue sit locus generationis p̄ se. siue generationis
eius p̄ accidens. q᷑ inferior locus p̄ tanto est stric
tus. q᷑ non multū a terra est eleuatus. ß amplus
et dilatatus est locus generacōnis pluuie et niuis
q᷑ totus locus medius ubi dilatatum est frigus.
est locus generacōnis pluuie et niuis. Similit' fri
gus temperatū est generans rorem ß intempera
tum non excellens generat pluuiaꝫ. Excellens au
tem generat niuem et pruinam. qm̄ pruina fit ex
uapore congelato anteq̄ spissaret᷑ in niuem et ñ
in loco medio qui est locus nubiū. Nix autem est
ex nubibus inspissatis et congelatis paulatim eg̊
diente calido. cuius signū est q̄ nix cadit mollis
et pruina cadit dura. q᷑ mollicies niuis fit ex hoc
q̄ p̄s caliditatis nubis resoluit duriciam eius cū
gelatur. Et ideo ñ rigescit. q᷑ p̄tes uaporis et nu
bis cuꝫ cong̊garent᷑ non potuerunt adeo cong̊ga
ri in congelatione q̄ indurarent᷑. Per oppositū au
tem de pruina. q᷑ congelat᷑ uehementer ex frigoē
loci et temp̄is et expellit᷑ totū calidū ita q̄ nichil
est impediens qñ frigus conu̇tat in rigorem. p̄tē
uaporis uehementer agg̊gando et contrahendo per
congelacōnem ¶ Nota eciam hic q̄ differenciam
roris ad pluuiam satis breuiter tangit aristotiles
dicens. cū illud qd̄ descendit. a uapore est res par
ua et tardatur in descensione sua nominatur ros
et qñ illud qd̄ descendit est multū. habens mensu
ram in corp̄e et uelocitatē sue descensionis nomi
natur pluuia. uidet᷑ autem aristotiles hijs ūbis
dicere q᷑ non differunt in materia et forma ros
et pluuia. q᷑ multū et paucū siue paꝝ non faciūt
differenciam nisi p̄ accidens. vnd̄ ros et pluuia h̄
modo p̄ accidens et non p̄ se haberent dr̄aꝫ. qd̄ ñ
est ueꝝ. q᷑ ros est calidus et humidus in genere
suo. et pluuia in composicōne ad rorem est frigi
da et humida. Adhuc autem pluuia nūquam fit
sereno temp̄e. ros autē fit sereno temp̄e. Adhuc
autem nulla p̄s nubis signum est serenitatis. ros
autem omnis signuꝫ est serenitatis. Ex istis ergo
uidet᷑ q̄ ros et pluuia habent differencias essenci
ales et non accidentales tantū. et certissime ūm est
vnde uapor paucus qui est materia roris subtilis
est. q᷑ nō est paucus nisi sit subtilis Grossus enim
uapor a calido ignito inter supficiem terre existen
te et erumpente eleuatur ß subtilis eleuatur a ca
lore supficiem terre attingente. et ille est uapor ro
ris et prior est pluuie p̄pter qd̄ conca replera rore
cicius expirat ad solem q̄ꝫ eadem ul' equalis con
ca repleta aqua pluuie. q᷑ reuera ros magis est
subtilis. et dicit messellat q̄ si testa oui repleat᷑ ro
re et claudatur optime foramen qd̄ in calore for
ti solis ascendat a terra iuxta hastaꝫ positū. Ideo
q᷑ humor roris magis est spiritualis et ideo pau
cus q᷑ subtile sep̄atū a grosso est paucū. et paucus
uapor p̄supponit humidū spirituale subtile. qd̄ ē
materia roris. Et p̄ h̄ patet q̄ tam materiales q̄ꝫ
formales penes essencias eoꝝ sumptas pluuia et
ros habent differencias. q᷑ ex spirituali uapore h̄
est uapore q̄si spiritualis humidi nō potest gene

rari humor nisi calidus et humidus sm̄ compacō
nem ad pluuiam.et ex uapore grosso q̄si de pfun
do terre eruto.non potest generari n̄ frigus et hu
midus humor in composicōne ad rorem.Dico au
tem q vnū compatur alteri.q si absolute accipi
atur tunc enim aqua vndecūq fiat frigida est et
humida.et si dicat sicut nulla nubes serenitatem
significat ita nulla ps nubis serenitatem signat.Di
cendū est q ps sm̄ q̄titatem accepta serenitatem
non significat.s ps accepta sm̄ essenciam bene po
test serenitatem significare.Sic enim nebula signū
est serenitatis.Et ideo apud uulgus est pūbium
q cū nebula guttatim cadens descendit est signum
serenitatis Cum autem tota non resoluta ascendit
qd tunc generat nubes que pluuiam faciunt.et h
in rei ueritate uerū est.Sed uulgus accipit nebulā
idem esse cū qualibet caligine frigore aeris ad ter
ram repressa.et h non est uerū.S nebula est qd
remanet post resolucōnem uaporis in rorem uel
pluuiā et h sp ē subtile et signat serenū.S nubes
siue caligo calore ad terram repressa frigore noctis
ul aeris ul loci habet grossum a subtili.et ideo qn̄
resoluitur grossum et descendit p guttas remanet
subtile qd signat serenū.si autem ascendit vnum
cū alio tunc generat nubem et significat pluuiam s
fratrem albertū.vide in pruina et in nix.Et scias
q roris.et pruine.et pluuie.et grandinis.et niuis
et tonitrui.et similiū causa efficiens est deus.cau
sa inquam pma licet non causa pxima ut patet
in iob c xxxviij.ubi dicit.Numquid ingressus est
thezauros niuis.aut thezauros grandinis aspex
isti.quis dedit uehementissimo imb cursum et ui
am sonantis tonitrui.Quis est pluuie pater ul q̄s
genuit stillas roris de cuius utero egressa est gla
cies et de celo gelu quis genuit nisi ego deus om
nipotens supple de pdictis habes in suis locis

Rosa.A roda greco dr apud nos rosa q̄si roda
ul rosa a rubeo.vnd h rosula le.et h rosella le.ā
bo dimi.et h rosariū collectio rosarū.ul locus ubi
rose reponunt ul abundant .Item a rosa h rosetū
ti locus ubi rose crescunt.et rosaceus cea ceum.et
roseus sea seū.vnde roseolus la lū.roseus dr a ca
lore roseaceus ex materia.roseum rubor facit sed
rosaceum materia et ita color roseus erit rosacea

Rosata.a rosa dr h rosata te.quedā corona.
uestis quā greci feniceā uocant nos coccineū.hac
sub consulibus romani usi sunt milites.vn̄ rosati
antiqui uocabant

Roseus sea seū in rosa est

Rosella roselle dimi.parua rosa.

Rosetum ti penl pducta in rosa exponitur

Rosidus da dum pnl correpta in ros exponit

Rosim adubium.i.mordaciter a rodo dis dicit

Rosorius.a rodo dis rosum h rosor.et hinc ro
sorius ria riū.i.corrosorius uel rephensorius et h
rosorium.ubi roditur aliquid

Rostrū.a rodo dis dr h rostrū tri.auiū.et gracia
similitudinis dr nauiū.et rostrū dr eciam forū ubi
tractabant cause rome.q deuictis antonio et cle
opatra.augustus de rostris nauiū illorū fecit fieri
sedes in foro causarū.vn̄ h rostellū dimi.Et com
ponitur h prostrū.idem qd rostrū.q in anteriori p
te est.Itē a rostrū rostratus ta tū rostro armatus

Rosula rosule diminutiuum.parua rosa

Rota.a ruo is dr h rota te.q ruat.vnde h ro
tula le dimi.a quo h rotella le.aliud dimi.et hic
rotulus.ul rotula dr illud rotundū de carta aliq

Item a rota roto tas taui.vnde ūbalia.et h rota
bulum.furca illa ul illud lignū cū quo ignis mo
uet in fornace gracia coquendi.et dr sic q rotat
et pmit ignem furni gracia coquendi.ul stercora
gracia purgandi.Et est actm̄ cū omnibz suis com
positis et cor ro.ūgilius eney pmo.Perturbant in
star non segnius ac rotat ensem.Item a rota rotū
dus da dū.Et compatur.vnde rotunde dius me
adubium.et h rotunditas tatis.et rotundulus la
lū.et rotundo das.et est actm̄ cū omnibz suis cō
positis

Rotella rotelle dimi parua rota

Rubeo es ui ē.esse ul fieri rubeū.vnd rub bra
brum.i.rubeus.Et compat.Et nota q ma
re rubrū dr q eius unda rubeat.nō ex sui natura
s ex terra.q omnis terra que circūstat illi rubra
est et sanguineo colori pxima.vnde et aqua que
terram illam abluit colorem trahit Similiter et
gemme ibi reperte sunt rubre s hug.de h eciam
dixi in mare Item a ruber ruberculus la lum.et
rubellus la lum.ambo dimi.i.aliq̄tulum ruber
Et h rubellum substantiuū.genus rubei vini Itē
a rubeo h rubedo dinis.et rubeus bea beū.vnde
rubeculus la lū.aliq̄tulū rubeus.Item a rubeo h
rubor boris.et rubicundus da dū similis rubenti
ul rubeus.vnde rubicundulus dula dulū.aliq̄tu
lum rubeus.Item a rubeus rubesco cis incho.Et
componitur erubeo bes.ualde rubere ul uerecun
dari.vnd erubesco cis incho.Et nota q rubē ideo
ponit p uerecundari.q rubor signum uerecundie
est.vn̄ boecius in li de con.Et confessus uerecun
diam rubore.Quare autem homo efficiat rubeus
cū uērecundat et pallidus dum timet.dixi in formi
do das.Rubeo et eius composita neut sunt.et fa
ciunt pteritū in bui.et carent sup.et cor hanc sil
labam ru.vnde in aurora dr.bos est rupha cruorē
passa cruore rubens.

Rubellus la lū.aliq̄tulum rub.et hoc rubellū substantm̄.genus ruberri
mi vini

Ruberculus in rubeo rubes est

Rubeta.a rubus dr h rubeta te.rana in rubis
manens.Juuenalis Porrectat uiro miscet siciente
rubeta.s h rubetū dr locus ubi rubi crescunt.

Rubeus in rubeo rubes est.et in rubos

Rubia.a rubeo bes dr h rubia bie.quedam her
ba.q radix eius sit rubra.vnde et colorare lanas
phibetur.vnde rubiatus ata atum.rubia tinctus

Rubigo.A rodo dis dr h rubigo ginis.q̄si rodi
go.q rodat.ul a rubeo.q facit aliquid rubē.et
est uiciū ferri et segetū.vnde rubigineus nea neū
de rubigine existens.et rubiginosus sa sum.rubi
gine plenus vide in erugino nas.et in erugo.et p
ducit bi.s corripit gi

Rubiliana.a rubeo bes dr h rubiliana.uitis ul uua dicta q eius materia
rubet

Rubos.a rubus h rubos indeclinabile quoddam oppidum ab abundancia ruborū.vnde
rubeus rubea rubeum.patrium.prima pducta

Rubrica.a ruber.bra brū dr h rubrica ce.regula
ul filū rubro tinctū q̄ aliqd dirigit.et rubrica ipa
tinctio ul terra rub et qd fit d illa tinctura.psius
Non secus ac si oculo rubrica dirigat uiro.In ru
brico cas dirigere cū rubrica.et rectum facere uel
rubrica designare ul rubrū facere.vnde in construc
cōne tabernaculi pcipit moisi facere pelles rubri
catas Et nota q rubrica tinctura optima nascitur
in ponto.vnd et pontica dr.et pd penl rubrica

Rubus.a rubeo bes dr h rubus bi.q rubeum
habeat fructum.vnde h rubetū.locus ubi rubus

crescit s'm hug. Is uo dicit rubū latini appellant eo q' fructus ul' uugula eius rubeat. h arbor a g
Ruceus cea ceum. i. sordidus ¶ cis motus dicit
Ructo ructas in ructus est. ¶ et dicitur a rus
Ructuo ructuas in ructus est
Ructus. a ruo is d' h ructa te. vnde h ructus tus cū sapor cibi ad rumen reducit. Et hinc ruc to tas ructum facere ul' emittere exp'me. vn' ruc tuo as in eodem sensu. et utrumq' componit' cor ructo tas. et corructuo as. eructo tas. eructuo as. et sunt neutra p' ructū facere. In alia significacio ne sunt actiua. Inuenit' eciā in deponenti genere ructor taris. orac. h dum sublimis uusus rugat' et errat. Item a ructus ructim aduubium. i. ructatim ul' ructanter. et ructuosus sa sum. ructibus plenus Et compatur. vnde ructuose sius me aduubium. et ¶ hec ructuositas tatis.
Rudens. a rudeo d' hic rudens tis. rudentes dicunt' funes quibus uelum sursum trahit'. et dicunt' sic ex nimio stridore quē faciunt. vnde in p'ma epistola petri c ij. s rudenti bus inferni. detractos in tartarū tradidit
Rudeo. a rudis d' rudeo des. esse ul' fieri rudem
Ruder ruderis in rudus exponitur
Rudesco cis incipio rudere. uubum inchoatiuū de rudeo rudes. Inuenitur eciam p' maturescere
Rudio. a rudo dis ul' a rudis dis deriuat' rudio dis diui ditū commune clamare omniū animaliū vnde h ruditus tus talis clamor scilicet asini uel alterius animalis. Et componit' erudio dis instrue q'si extra rudem ul' ruditatē ponere. Quidam uo hoc componunt ab e et rudi. vn' h erudimentū documentū. et eruditus dita tū. Et compatur. Et ¶ corripit ru rudio
Rudis. a rudio dis d' h et h rudis et h de. i. nouus ul' indoctus. ul' nouiter instructus qui q'si ad huc rudit. Et compatur. vn' ruditer us me aduubium. et h ruditas. nouitas ul' noua instructō. ul' ideotacō. insipiencia. Inuenitur eciam h rudis dis. i. uuga p'toris q' serui tacti efficie bant' liberi. uel rudis erat qui dabat' emeritis in signū sue emericōnis. Et sepe ponit' p' libertate. Itē a rudis rudeo des. et h rudimentū. i. nouū ini cium noua instructio s'm hug. In g'cismo autem tales ponūt' uusus. uuga rudis rudis est in curuis et sine laude. et rudis est q'nq' nouum quod sepe ¶ creptum est
Rudista te ge cōmunis. qui ul' q' rudera de humo eijcit. et d' a rudus di. ul' a ruder
Ruditus tus pnl' p'd. a rudo dis. vide in rudio
Rudo. a rure uel ruder d' rudo dis o in i rudi et di in sum. rusum deberet facere. s caret supinis s'm usum. Et est rudere p'p'e clamare asinorū. et h' p'mam breuem. vnde ouid. Ecce rudens ranco sil leni nector asellus Intempestiuos edidit ore sonos Si enim p'ma esset longa faceret p'teritū in rusi ut rudo rusi qd nichil est. s facit rudi. p'sius tam causa metrice necessitatis p'd primam dicens. Cla mat ut achaide pecuaria rudere credas. vn' rudo dis. et rudis nomen. et rudens siue nomen siue p' ticipiū cor' p'mam. vn' quidam. Vtilis est rudib' p'ntis cura libelli. a rudo is d' h et h rudibil' et h le p'p'uz asinorū. vn' rudibilit' et h rudibilitas tatis
Rudus. a rus d' rudus di. rudi dn'r lapides cō tunsi et rotundi et calce admixti qui in pauimētis faciendis supfundunt' Et dn'r sic a rure. q' in ter ra ponunt' vel dn'r sic a duricia. ut diuacio suma tur ab ultima littera rudi quasi duri. q' duri sunt Vnde h ruder uel rudus deris. stercus brutorū ani maliū Et cor' pnl' g'n Rudi eciam duri sunt et ro tundi Et ideo inde dn'r rudera stercora brutorū ani maliū Illa p'p'e que ita facta sunt ut rudi. ut ster cora caprarū. asinorū. ouiū. rudus ul' ruder eciā d' omne illud qd eijcit' et extrahit' de terra effossa. vnde beda in exposicōne super pabolas. Qui the zauros effodit eijcit rudus terrestre. et eciā ruin materiarū ul' ip'e materie rudera dicunt'. vnde pru dencius in li hympnorū. Aurū qd satis effossa gig nunt rudera. vnde h et h rudista te. qui rudera de ¶ humo eijcit
Rufus. a rubeo d' rufus sa sum. i. rubeus. vn' rufatus ata atū sanguine cruenta tus. Et componit' cū sub. et d' surrufus sa sum. et p'd ru. vnde in aurora d'. de uitula rufa victima ¶ grata deo
Rugio rugis giui gitū. p'p'e est leo nū. vn' h et h rugibilis et h le. et h rugitus tus penl' p'd. i. clamor leonis. Et componit' rugio cū in. et d' irrugio gis gire. ad modū leonis clamare genes' xxvij. Irrugijt clamore magno. rugio neu trum est cum suis compositis. et p'ducit ru.
Rugo gas gaui gare. i. rugas ul' rugosum face aliquid in unū colligere. et plicare. vn' hec ruga ge collectō et plicacō cuiuslib' rei in vnū. et semi cula. Et hinc h rugula le dimi. et rugosus sa sum rugis plenus. et compatur. vnde rugose sius sime aduubium. Et h rugositas. Rugo componit' arru go gas ualde ul' iuxta rugare. abrugo gas rugas remouere. et planare. Corrugo gas. simul rugare. derugo gas. idem qd abrugare ul' ualde ul' deor sum ul' extra rugare. Irrugo gas. intus ul' ualde rugare. surrugo gas. subtus ul' post ul' parū ruga re. Rugo et eius composita sunt actiua. Et p'du cunt hanc sillabā ru. uugil' eneid xij. Component cum iam leges et federa rugent
Rugula rugule diminutiuum parua ruga
Ruina. a ruo is d' h ruina ne. et hinc ruinosus sa sum. id est ruina plenus. Et compatur
Ruitum supinum de ruo ruis
Ruiturus ruitura ruiturū. in ruo ruis est
Ruma me. eminens ps gutturis. de hoc uide in rumen. Item ruma. i. mamma ul' papilla. de hoc ¶ vide in rumes.
Rumen. A ruo is d' h ruma me et h rumen minis. i. eminens ps gutturis p'x ima gurgulioni qua cibus et potus deuorat' et u bi sapor cibi discernit'. eadem d' frumen et ructa sed frumen ul' ructa in homine. ruma ul' rumen in bestijs. vn' ruminare dicunt' animalia. et ruc tare homines. et d' sic a ruo is. q' inde cib' ruat et demittat' in stomachū. vide eciam in frumen.
Rumes. a rumino ul' rumen d' hec rumes mis ul' ruma me. i. mamma ul' papilla que ruminat' a puero. et inde h ruminalis lis. i. ficus. q' sub ip sa remū et romulū lupa abluit. q' sepe ruminant' ¶ p'pter fructum
Rumifico cas penl' cor' rumo res facere. afferre ul' dicere rumorē. a rumore et ¶ facio
Rumigero ras penl' cor'. rumores gere. vnde rumigerulus la lū. gerens rumores. Et cor' penultimā. et dicitur a rumigero
Ruminalis in rumes exponitur
Rumino. a rumen d' rumino nas. i. cibū ad ru men reuocare. s a ruma d' rumo as. vn' rumito tas fre. et ponit' q'nq' ruminare ul' rumare p' dili ¶ genter examinare
Rumo. a rumor oris dicit' rumo as. i. rumores facere ul' afferre. Et componi tur arrumo as. rumores afferre. Corrumo as. sil' rumores dicere. Et ab istis frequentatiua rumito

tas. arrumito arrumitas corrumito corrumitas
Rumor. a ruo is dr hic rumor oris. i. murmur.
vl' qd vulgo dr nouū. qr celeriter ruat. vnde h ru
morculus. et h rumusculus li. ambo di a rumor.
Rumpo pis rupi ruptū. i. frangere uel soluere.
vnd h ruptatura re et ruptim aduēbiū. Itē a rūpo
rupto tas fre. et ruptito tas aliud fre. Rumpo cō
ponitur abrumpo pis. rumpendo separe. corrum
po pis. simul rumpere. Itez rumpo componitr di
rumpo pis erumpo pis. valde vl' extra rumpere
et ponitur p exire. Interrumpo pis. diuidē. sepa
re. irrumpo pis. violenter et rūpendo intrare. Itez
prumpo pis. p̄rumpo pis. Rumpo et eius cōpo
sita sunt actiua. et faciunt p̄teritū in rupi et supi
Runcina ne ponitur p qdam ¶ num in ruptū
dea. Item runcina ne est qddam artificiū lignarij
gracile. et recuruuz. quo cauantr tabule domus ut
una alteri connectatur. de quo ysa xliiij. Artifex
lignarius extendit normam formauit illud in run
cina. Et ut dicunt quidam pd penl'. qr sm eos de
riuatur a runco cas qr runcina aufert et auellit in
teriora ligni cauando ipm. vl' dr runcina a runco
re. qr curua est ad modū runconis. vnde allexand
nequ dicit. Runcinaz runco lector generare mem
to Item alius ūsificator. Vtilis est runcina fabro
s runcina nulli. qr signt nichil sm istos. Itez alius
dixit runco runcinam parit ut medeor medecinaz
ps eciam dicit in iiij li de denominatiuis in na de
sinencia denominatiua siue vbalia ōnimodo lon
gam habent pnl'. vl' natura vl' posicōne. ut offici
um officina. medicus medicina. ut dixi in ij pte v
bi egi de accentu medie silbe nominū que termi
nantur in a. Alij dicunt q runcina cor pnl' p in
strumento fabrili. et est p̄mitiuū. vnde quidam v
sificator. Nil runcina fabro confert s rūcina mul
tum. Item ut dicit aug in iiij li de ciui dei. Run
cinam dixerunt antiqui deam illam que p̄sidet se
getibus cū runcantr. i. a terra auferuntr. Nam run
co cas dr herbas a terra euellere. et tūc pd penl'
sine opinione. Item inuenitr runcina p quodam
animali. et pducit tunc eciam penultimam
Runco. a rus dr runco cas. herbas a terra euel
lere. Nam terra rus dr. vnde h runco onis. q her
bas euellit. vl' instrumentū quo euelluntr herbe
et vepres secantr. Runco cas actiuū est cū omnibz
Ruo is rui rutū vl' ruitū. i. ¶ suis compositis.
cadere. vnde ruiturus ra rū. vnde Iero in episto
la ad paul' c vij. Ruituram domum. Ruo cōponi
tur corruo is. i. simul ruere. Diruo is. destruere. E
ruo is. euertere. Irruo is. in aliqu ptem ruere et ip
sum impetere. pruo is. pcul ruē. obruo is. i. ster
nere. Subruo is. i. substernere. Ruo et eius cōposi
sunt neutra. preter Diruo. Eruo. Obruo. Subruo.
que sunt actiua. et omnia faciunt p̄teritū rui. et
sup in ruitū. vnde ruiturus. vel rutū cor hanc sil
labam ru ꝫ p̄teriti mutato in tū. ut rui rutū. sicut
acui acutū. sicut vult ps et hug. Tamen nota q s
modernoꝝ usum. ruo facit ruitum. vnde ruiturus
s in composicōne amittit ꝫ in sup. ut obrutū. eru
tum. dirutū. penl' cor. Rutum eciaz inuenitr pmo
recte formatur a preterito ꝫ in tum ut dixi.
Rupecula rupecule diminutiuum parua rupes.
Rupes. a rumpo pis dr h rupes pis. i. rupta ps
montis. qr sit ibi ruptura. vl' p contrariū dr a rū
po. qr non facile rumpitur. et pducit ru
Ruricola le ge cōmunis penl' cor. i. colens rus
et componitur a rus et colo uel colens
Rurigena ne pnl' cor in rure. i. in villa natus
Rus. a ruo is dr h rus ruris. i. villa. terra. ager
Sed rura ppe inculti agri. ut silue pascua qsi ru
dia. Ager vo qui colitr. vnde hoc rusculum dimi.
Rusculum li dimi. puū rus et formatr a rus ad
dita culum. vide eciam in ruscus
Ruscus. a rus dr h ruscus ci. quoddaz spinosuz
genus fruticis. vnde rusculus dimi. Et hinc ruscū
uel rusculum dr. quod colligitur et congregatur
immundum in terra. vl' ad dandum pullis vl' ig
ni. vl' dr a rus. vn ruscosus sa sum. spinosus. im
Ruspor aris atussum ¶ mundus. rusco plenus
id est inquirē Et est gallinaꝝ que pedibus escam
querunt in terra Et videtr componi a rus et pes.
Rusticanus. In rusticus est
Rusticacio onis In rusticus vide
Rusticus a rus dr h rusticus h rustica Et rusti
cus ca cū adiectiue. Et pt dici a loco scilꝫ operarius
vl' qr in rure moratur. et colit rus. Qr autez dicitr
rusticus qsi ruris custos vl' rus colens ethimo est
vl' rusticus dr inordinatus et deformis in moribz
et sm h compatur. vnd rustice us me aduēbium
et h rusticitas tatis. et h rusticacō onis. s rustici
tas est moꝝ. rusticacō vo opis. vnde rusticacō dr
opus vl' opa rustici. cultura terre. qsi rustici accō
et est ethi. vn eccle vij. Non oderis laboriosa opa
et rusticacōnem ab altissimo creatam. i. homini
impositam in penam p̄mi peccati. Itez a rusticus
dr rusticanus na nū penl' pd. i. rusticus vl' rusti
canus. paterfamilias In qcis ponūtur illi ūsus Rus
ticus a rure qm rus est sibi cure. Villicus a villa
Ruta dicta q sit feruē ¶ qr res disponit in illa
tissima hanc venenis repugnare mustele docent.
que dū cū serpente dimicauerint cibo eius arman
tur ut dicit ys in xvij li ethi in fine. et est calida
et sicca in tercio gradu. vn dicit macer. a medicis
rute vis cautica dr esse. Sicca qꝫ fertur in hijs gra
Rutellus. i. fornicator. ¶ dus illi tercius esse
Rutenus ni. quidaz populus ut dicunt flandren
ses a rubeo colore. et pducit te
Ruth interp̄tatr festinans. alienigena enim erat
scilꝫ ex populo gentili. Qui relicta patria festina
uit transire in terram isrl' dicens socrui sue. Quo
cūqꝫ prexeris pergam. vide in ppheta
Rutilus. a rubeus bea beū deriuatr rutilus la lū
splendidus. vl' crispus uel tremulus. vnde rutilo
las. splendere. et rutili dicti sunt quidaz populi a
pulie a rutilo colore. vnd h rutilia lie terra vl' ru
tilia. a rutilo rege. vn rutilus a ū gentile. et cor ti
Rutꝫ. fossoriū vl' curuū vnde arene mouentr v
Rutum sup de ruo ruis cor p ¶ bi sal efficitur
mam. vn dirutū. erutū. obrutū. Irrutū. et cor ru.

Saba. sabani interp̄tatur
venerari. vnde saba dicta
est quedam regio pp̄ter
copiam thuris q dn̄i ibi
venerantr. vnde sabeus a
ū. vl' saba fuit filius chus
a quo sabey descenderūt
vnde saba dicta est et sa
bey hij sunt et arabes Sa
bey autem interp̄tantur
Sabanū ni penl' cor. ¶ captiui vl' qsi demones
grecum est idem qd mapa uel facitergium
Sabbatismus sabbatismi in sabbatum vide

Sabbatũ. a sabbe qd̉ est septem ẜm heb̉. uel a sebba qd̉ lingua siroꝝ dr̉ septem. dr̉ hoc sabbatũ ti septima dies septimane. et ipa septimana dr̉ sabbatũ. vnde in luca. Ieiuno bis in sabbato. i. in septimana scilꝫ quarta et sexta feria. vl' sabbatũ interpretatur requies vnd̉ sabbatiso as. i. requiescere ul' sabbatũ obseruare. vnde hic sabbatismus mi. i. requies. et ẜm hoc sabbatũ ꝓprie dr̉ septimus dies septimane. q2 tunc actor omniũ requieuit ab omni opere qd̉ patrarat. et p sinodochen sabbatũ eciam dr̉ ipa septimana ut dixi. sabbatũ eciam inuenitur ꝓ quolibet die septimane cũ tali adiuncto prima sabbati secũda sabbati ꝛc̃. ẜ3 septima dies simplex dr̉ sabbatũ. ul' sabbatũ sabbatoꝝ p excellenciam vnde in euangelio legitur. vespere autem sabbati que lucessit in pⁱma sabbati. et est sensus pⁱma sabbati. i. pⁱma dies septimane. ul' pⁱma dies que est sabbatũ. ul' pⁱma dies a sabbato ul' post sabbatũ. Secundũ ergo hebreos nominandi sunt dies sic. pⁱma dies sabbati et cetera. Sed septima dies simpliciter dr̉ sabbatũ uel sabbatũ sabbatoꝝ p excellenciam. Secundũ ũo consuetudinē xp̄ianoꝝ sic nominandi sunt dies. dies dñicus ul' dñica ul' pⁱma feria secũda feria tercia feria quarta feria quinta feria sexta feria septima feria. dies dñicus dictus est q2 tali die dñs noster resurrexit. Quare autem quelibet dies dicatur feria. et quid sit feria pⁱma secunda et sic de ceteris. dixi in feria. Secũdũ ũo gentiles nominandi sunt dies a nominibus planetaꝝ. et quilibꝫ dies ab illo planeta est nominandus qui p̄est pⁱme hore illius diei. ut dies sol' ul' dies dñicus. dies lune. dies martis. dies mercurij. dies iouis. dies ueneris. dies saturni. Sũt enim xxiiij hore in die naturali. et planete sunt septem et p̄sunt illis xxiiij horis. et quilibet tres de illis habet in sua potestate hoc ordine. pⁱmus habet primam horam secundus secundam et sic usqꝫ ad septem. postea iteꝝ pⁱmus habet octauam secundus nonã et sic usqꝫ ad xiiij horas. postea iteꝝ pⁱmus habet xv secũdus xvj. et sic usqꝫ ad xxj. Tres ergo hore que supsunt ita distribuentur. Ille planeta qui pⁱmam habuit horam in die illa habebit primam horam de illis tribus. secũdus secũdam. tercius terciam. et sic finitus est dies. Quartus ergo planeta qui sequitur habebit pⁱmam horam sequentis diei. et ita ille denominabitur ab eo. exempli grã. ponatur ꝙ iste dies hodiernus sit dies sabbati et habeatur ordo planetaꝝ diligenter qui talis est. habito pⁱncipio a superiori. saturnus. Jupiter mars. sol. venus. mercurius. luna. postea iteꝝ saturnus. Saturnus ergo hodie habet pⁱmam horam. Jupiter secũdam. Mars terciam. sol quartam. Venus quintam. Mercurius sextam. Luna septimam Item saturnus octauam. Jupiter nonam. Mars decimam. Sol undecimam. Venus duodecimam. Mercurius tredecimam. Luna quatuordecimam. Item Saturnus xv. Jupiter xvj. Mars xvij. Sol xviij. Venus xix. Mercurius xx. Luna xxj. Item saturnus xxij. Jupiter xxiij. Mars xxiiij. scilꝫ ultimã Sol ergo qui sequitur habebit pⁱmam horam in sequenti die. vnde et ille dies dr̉ dies solis ul' dies dñi uel dñicus ul' dñica. q2 sol omniũ planetaꝝ mediator est. et omnibus dñatur. Sic ergo computando omnes dies a singulis planetis. qui pⁱmas in eis habent horas denominatas inuenies. et scribitur p geminũ b. Sabbatũ Sabburra. Obba gibbꝫ ẜm ps in secundo maioris. ¶ Et scias ꝙ sabbatũ interp̄tatur quies. Et potest dici festum dñi. q2 cũ alia festa instituta et nominata sint ab aliq̊ euentu uel ope coꝝ. hoc dr̉ sabbatũ. q2 deus quieuit in eo et inde forte est ꝙ in duobus est pⁱuilegiatum q2 in eo nec licebat cibũ pare. nec ultra mille passus ire. vnde dicit math xxiiij. Orate autem ut nõ fiat fuga urã hieme ul' sabbato. q̈si apcius dicat Orate ne necessitas tali tempe uos fugere compellat hieme ꝓpter intemperiem tempis. vl' sabbato ꝓpt' transgressionē legis. q2 uidelꝫ in sabbato nõ licebat ultra vnũ miliare ire. et hoc innuitur in pⁱmo c actuum. ubi dr̉ Tunc reu̇si sunt ierosolimam a mõte qui uocatur oliueti qui est iuxta ihrl'm sabbi

Sabbaoth uide in seraphin in fine ¶ Ihũs iter

Saburra re. arena litoris. uel lapis. uel multitudo lapidum. ul' inutilis sarcina nauis que solꝫ eẽ de lapidibus et arena et geminatur ibi b et r vñ pⁱma ꝓducitur põne ẜ3 qñqꝫ in metro subtrahitur vnum b et corripitur cã metri. vnde ũgil' in geor ut cũbe instabiles fluctu iactante saburrã tollunt

Sabelliani. quidam hẽtici uocati sunt a sabellio hij unã p̄sonã patris et filij et spũs sancti assũunt

Saber sabra sabꝝ in sabulum est

Sabulũ. arena ul' terra leuis et arenosa. vnde saber bra bꝝ asper ul' nodosus. et cor̉ bu sabulum.

Sabeus bea beũ in saba exponitur. et accentua

Sacellus sacelli di paruus saccus ẽ in fine

Sacco saccas in saccus est

Sacculus sacculi diminutiuum paruus saccus

Saccus. a sagum dr̉ hic saccus ci. q2 eo consuto efficiatur q̈si sagum. vnd̉ hoc saccatũ cati. i. liquor a que feci vini admixtus et sacco exp̄ssus. vnd̉ et sic dr̉. et sacco cas in saccum mittere et p saccum colare et exp̄mere. Et componitur insacco cas in saccũ mittere. ul' consummare. vl' exacco cas de sacco cas extra saccum ponere. et est actm̃ cũ suis

Sacellũ p̄uũ templũ. vide in sacꝝ ¶ cõpositis

Sacer. a sancio ul' a sanctum dr̉ sacer cra crum q̈si sanctum et sancitũ. Et compatur. vñ sacre crius me adubium. Et nota ꝙ sacer ponitur sepe pro execrabili de ueteri consuetudine numantinoꝝ. numantini enim quendam paupem p totũ annũ delicatis cibis pascebant et optimis uestibus induebant. In fine ũo anni eum lapidibus obruebant ul' de alto monte eũ p̄cipitabant. Et sic quem primo habebant ꝓ sacrosancto postea habebant ꝓ

Sacerdos otis generis cõmunis dr̉ ¶ execrabili sacra dans. et iñ hec sacerdotissa. Et hoc sacerdotiũ tij et hic et hec sacerdotal' et hoc le. Et componitur sacdos a sacer et do das. Item sacerdos q̈i satis dans. q2 largus debet esse. Et ẽ ethymologia. uide in ordo. et in missa. et in p̄sbiter. ¶ Hic nota ꝙ g̊g̊ in pastorali dicit scriptum est ꝓpheta laqueus ruine. Et rursum dñs p ꝓphetam dicit. causa ruine populi sacerdotis mali. Nemo enim amplius in ecclesia nocet ꝙ̈ qui peruerse agens nomen uel ordinem sanctitatis habet. Delinquentem namqꝫ hunc redarguere nullus p̄sumit. Et in exemplũ culpa uehementer extenditur qñ ꝓ reuerencia ordinis peccator honoratur. Item in eodem. Languente enim capite membra incassum uigent. et in exploracione hostiũ frustra exercitus uelociter sequitur si ab ipso duce itineris erratur. Et post pauca. Qua autẽ mente animaꝝ presul honore pastorali inter ceteros utitur si in terrena negocia que rep̄hendẽ in

alijs debuit et ipe ũsatur. qđ videlꝫ ex ira iuste retribucõnis ꝑ ꝓphetã dñs minat̃ dicens. et erit sicut populus sic sacerdos. Sacerdos quippe est ut populus qñ ea agit hijs qui spirituali officiõ fungitur que illi nimiꝝ faciunt qui adhuc de studijs carnalibus medicant̃ vide in ordo. Item gg̃ circa sacerdotes et p̃latos legem ignorantes dicit. Necesse est ut qui ad officiũ p̃dicacõnis excubant a sacre leccõnis studio non recedant. qꝛ cũ ꝓpter spiritale aliquid a subditis pastor inquirit̃ ignominiosum valde est si tũc querat discere cũ questionem debet enodare. de h̃ tetigi in ignoro et in clericus Et dicam in sciencia. Item vide in lux

Sacerdotulus. a sacerdos dr̃ h̃ sacerdotulus li di vl̃ filius sacerdotis. vnde h̃ sacerdotula similiter diminutiuum uel filia sacerdotis. et corripit tu

Sacernus. a sacer cra cꝝ dr̃ h̃ sacernus ni. i. sac animus vl̃ excellencior ps anime. et videt̃ compo

Sacramentũ. a sacer dr̃ ¶ ni a sacer et animus h̃ sacramentũ ti. scilꝫ pignus sponsionis sicut est iusiurãdũ. Et sic dr̃ qꝛ custodiri debꝫ q̃si sacrosanctum. qꝛ violare qđ quis ꝓmittit ꝑfidie est. Item sacramentũ est cũ celebracõne. Cum res gesta sit ita. ut significare credatur ut baptismus c̃sma corpus sanguis. q̃ sacramenta dicuntur. Ideo qꝛ sub tegumento corpaliũ reꝝ ũtus dei secrecius et latenter eoꝝ sacramentoꝝ opat̃ effectum. vñ a sacris vl̃ a secretis ũtutibus sacramenta dicunt̃ que et g̃ce misteria dicunt̃. qꝛ secretam et reconditam hñt dispensacõnem. vnde sacramentarius ria riũ. et h̃ et hec sacramentalis et h̃ le. Qꝛ autem dr̃ sacramẽtũ q̃si sacre rei signũ ethi est. Et scias ꝙ sacramẽta noue legis siue ecclesiastica sunt septem. et continent̃ in h̃ ũsu. Abluo firmo cibo dolet vngitur ordino iungo. et potest accipi numerus istoꝝ sacramentoꝝ ẜm condicõnem eoꝝ quibꝫ ꝑ sacramẽta subuenit̃. sunt enim sacramenta in remedium data. aut enim in remediũ vnius ꝑsone. aut in remedium tocius ecclesie. Si p̃mo mõ aut q̃tuꝫ ad ingressum. et sic ẽ babtisinus. Aut q̃tum ad eg̃ssum. et sic est extrema vnccõ. aut q̃tum ad ꝓg̃ssum et h̃ duplicit̃. vno mõ q̃tũ ad execucõneꝫ ũtutis vl̃ ut a malis non supemur. et q̃tuꝫ ad h̃ est confirmacõ. vl̃ ut bonis adhẽamus. et q̃tum ad hoc est eukaristia. Alio mõ ad repacõnem ũtutis si ipam in pugna spirituali aliquo mõ ledi contigerit. et sic est penitencia. Si autem in remediuꝫ tocius ecclesie. aut ad regimen et multiplicacõneꝫ ipius spiritualem. et sic est ordo. qꝛ p̃ncipatus bonũ multitudinis est. Aut q̃tum ad multiplicacõꝫ materialem fideliũ. et sic est matrimoniũ. ¶ Tripliciter autem ex causa sacramenta instituta sunt. ꝓpter humiliacõnem. erudicõnem. exercitacõnem. ꝓpter humiliacõnem quidem ut dum homo in sensibilibus rebꝫ q̃ natura infra ipsuꝫ sunt ex p̃cepto creatoris se reuerendo subicit. ut ex hac humilitate et obediencia deo magis placeat et apud eum mereatur cuius imperio salutem querit in inferioribꝫ se et si non ab illis ẜ ꝑ illa adeo. ꝓpter erudicõneꝫ eciam instituta sunt ꝑ illud qđ foris in specie uisibili cernitur ad inuisibilem ũtutem que intus est agnoscendaꝫ hominis mens erudiat̃. homo enim qui ante peccatũ sine medio deum videbat. i. diuinoꝝ cognicõnem non ex sensibilibꝫ signis accipiebat. ẜ ꝑ infusioneꝫ. ꝑ peccatũ adeo habuit ut nequeat diuina cape nisi humanis excitatus. ꝓpter exercitacõnem similiter instituta sunt qꝛ cũ homo ociosus esse non possit ꝓponit̃ ei utilis et salubris exercitacõ in sacramentis qua vanam et noxiam declinet occupacõnem. Non enim facile capitur a temptatore q̃ bono uacat exerciciõ. vnđ Jero mouet. semꝑ aliquid opis facito. ut te occupatũ diabolus inueniat. Sunt autem exercitacõnum tres species. Vna ad edificacõnẽ anime ꝑtinet. Altera ad corꝑis fomentũ. altera ad utriusqꝫ subũsioneꝫ Et nota ꝙ sacramenta nõ erant necessaria necessitate absoluta sicut necessariũ est deũ esse. Ex sola eniꝫ diuina benignitate instituta sunt. ẜ necessitate que est ex supposicõne finis. non ita ꝙ sine hijs deus homines sanare ñ posset. qꝛ sacramẽtis ũtuteꝫ suam non alligauit sicut cibus necessarius est ad uitam humanã. ẜ qꝛ ꝑ sacramenta magis congrue fit hominis repacõ. sicut equus dr̃ necessarius ad iter. qꝛ in equo homo facilius uadit. huius congruitatis causa potest accipi ex h̃ ꝙ hõ ꝑ peccatũ precipue circa sensibilia corruptus erat eis detentus ne in deũ surgere posset. Erat autem predicta corrupcõ q̃tum ad cognicionem. qꝛ humana mens circa sensibilia tantuꝫ occupari nouerat intantũ ut quidem nichil extra sensibilia crederet et si qui ad cognicõnem intelligibiliũ ꝑuenirent ea ẜm modum sensibilium iudicabant reꝝ. Similiter q̃tuꝫ ad affeccõnem. qꝛ eis q̃si summis bonis homo inherebat deo postposito. Similiter eciam q̃tum ad accõneꝫ. qꝛ homo eis inordinate utebatur. Necessariũ ergo fuit ad curacõnem peccatoꝝ ut homo ex sensibilibus in spiritualia cognoscenda ꝓficeret. et ut affectũ quem circa ea habebat in deũ referret. et eis ordinate ẜm diuinaꝫ institucõneꝫ uteret̃. et ideo necessaria fuit sacramentoꝝ institucõ ꝑ que homo ex sensibilibus de spiritualibus erudit̃. Et h̃ est secunda causa que dicta est ꝑ que eciam affectum qui sensibilibus subicit̃ in dei reuerenciaꝫ referret. et h̃ est p̃ma causa ꝑ que eciam circa ea in honorem dei exercitaretur. et h̃ est tercia causa ¶ Iteꝫ te nolo ignorare ꝙ ũtutes et gracia non sanant formaliter sicut sanitas. sed sacramenta quodammõ effectiue sicut medicine quedam. vñ sicut non sequit̃ sanitas sanat. ergo medicine non sunt necessarie. Ita nec h̃ gracia sanat ergo sacramenta nõ sunt necessaria. ẜ magis posset contrariũ concludi. Item animadũte ꝙ qñqꝫ modis vnũ sacramentũ est dignius alio. Vno mõ quo ad rem sacramenti siue effectũ eius et sic baptismus qui delet omnem culpam et aufert õnem penam est maximũ sacramentoꝝ. Alio mõ q̃tum ad illud qđ cõtinet̃ in sac̃mento. Et sic eukaristia est nobilissimũ in qua cõtinet̃ ipse cristus Tercio q̃tum ad gradũ dignitatis in quo constituit. et sic ordo est dignissimuꝫ sacramentũ. Quarto q̃tum ad ministrꝝ. et sic confirmacõ et eciaꝫ ordo sunt dignissima. qꝛ non nisi ꝑ episcopũ ministrantur. Quinto q̃tum ad signatũ et non contentũ. et sic matrimoniũ ẽ dignissimũ. qꝛ significat coniũccõnem duaꝝ naturaꝝ in ꝑsona xp̃i. Si tamen has dignitates adinuicem compemus inuenitur illa dignitas potissima quã sacramentũ hꝫ ex cõtento qꝛ est essencialior. et ideo sacramentũ eukaristie ẽ simplicit̃ dignissimũ. et ad ip̃m quodammodo alia sacramenta ordinantur. Dignitas eciam que est in efficiendo. p̃ualet ei que est in signando. et illa q̃ est in efficiendo respectu boni simplicit̃ loquen

do ꝑualet ei que est in amocōne mali. et ideo sim
pliciter loquendo post eukaristiam nobilius sacra
mentuȝ est ordo. ꝑ quem homo et in gracia et in
gradu dignitatis ponitur. et post hunc confirma
cō. ꝑ quam ꝑfectio gracie confertur. et post bap
tismus ꝑ quem fit plena remissio culpe et pene
et post hunc matrimoniū qđ habet maximaȝ sig
nificacōnem. Penitencia autem et extrema vnccō
ponūtur inter baptismuȝ et matrimoniū. q̄r ordi
nantur directe ad remocōnem mali. q̄uis in h̄ pe
nitencia habeat minorem efficaciā ꝙ baptismus
q̄r ordinatur circa culpam actualeȝ tantū. et non
delet totaliter penaȝ. et adhuc minor est extrema
vnccō que circa reliq̄as peccati ordinatur. In qui
bus autem sacramentis caracter imꝑmatur dixi in
caracter et in ordo. Quomō autem sacramenta sint
necessaria dixi eciaȝ in necessitas. De extrema ūc
cōne et confirmacōne require in ungo. Item vide
in baptismus. Quare autem sacramenta non p̄nt
emi vł uendi dicam in symonia

Sacrariū. a sacer dr̄ h̄ sacrariū rij. ꝓꝑe locus tē
pli in quo sacra reponūtur sicut donariuȝ in quo
collocantur oblata. et sicut lectisternia dicunť ubi
homines sedere uel iacere consueuerunt

Sacrifico. sacer componitur cū facō. et dr̄ sacrifi
co cas penł cor̄. i. sacrificiū facō vł offero. vn̄ sa
crificus ca cū. sacꝝ faciens. et hinc h̄ sacrificiū q̄si
sacꝝ factū. et h̄ sacrificia cie. locus in quo sacrifi
catur. et dr̄ sacrificiū ſm ysiđ quasi sacꝝ factuȝ. q̄r
prece mistica consecratur ꝓ nobis in memoriam
dominice passionis. ꝭ h̄ ꝑtinet ad corpus xp̄i. Sȝ
generalius accipit isiđ sacrificiū cū dicit. Sacrifici
um ē uictima et quecūq̄ȝ in ara cremantur seu po
nūtur. Item ꝓpheta dicit sacrificiuȝ deo spiritus
contribulatus cor contritum. et cetera

Sacrificulus la lū. i. sacrificiū faciens a sacrifico
cas. vnde macrobius de saturnalibus pontifex lu
ne obseruabat aspectum insani q̄ȝ regi sacrificulo

Sacrilegium in sacrilegus vide. ¶ nunciabat

Sacrilegus. a sacer et lego gis componitur sacri
legus ga gum penł cor̄. qui legit. i. furatur sacꝝ
de sacro vł non sacro. vł non sacꝝ de sacro. vnde
h̄ sacrilegiū gij. q̄si sacre rei furtū. sicut sacrilegus
sacre rei fur. Inuenitur eciam sacrilegus ꝓ scelera
to vł flagicōso. et sacrificiū inuenit̄ ꝓ scelere uel
enormi facto vł ꝓ sacrificō demonibus facto. vnđ
dicit pap̄. sacrilegus qui sacra legit. i. furatur. uel
qui cultū dei ueri furatur idolis tribuendo. et dicit̄
ſm quosdaȝ sacrilegiū q̄si sacrilediū. q̄r sacꝝ ledit
ꝭ pocius est ethi. et potest sic describi. Sacrilegiū
est sacre rei uiolacō vł eiusdem usurpacō. Cōmit
titur autem sacrilegiū qn̄q̄ȝ racōne ꝑsone qn̄q̄ȝ ra
cōne loci. qn̄q̄ȝ racōne rei. Racōne ꝑsone. ut cum
quis ūberat clericū vł ꝑsonam religiosam. Racō
ne loci ut cū ecclesie vł cimiterij emunitas uiolat̄
Racōne rei. cū res sacrata vł sacro usui deputata
usurpat̄. Circa autem h̄ ultimū membꝝ sic disting
uitur. Sacrilegium cōmittitur auferendo sacꝝ de
sacro uel sacrum de non sacro

Sacrista. a sacer. dr̄ h̄ sacrista te. sacroꝝ custos.

Sacro. a sacer dr̄ sacro cras. et ¶ vł sacristarius
componit̄ consecro cras. execro cras. qđ frequen
cius inuenitur execror craris in deponenti genere
. i. maledicē. excōmunicare. extra sacꝝ facere. Ob
secro cras rogare. et ꝓꝑe ꝓ sacrare execrare vł ex
oluere. et libere dimittere. Sacro et eius composi
ta corripiunt hanc sillabam sa. et sunt actiua p̄ter
execror qđ ē deponens. et mutat sacro a in e cor

Sacꝝ. a sancio cis vł ¶ reptam in composicōne
a sanctum dr̄ h̄ sacꝝ cri. i. templū. scilicet locus di
uinis cultibus institutus. vnde h̄ sacelluȝ li di. i.
ꝑuū templū. v̓gił. Nimphe nsere sacello

Saday nomen dei. i. omnipotens q̄si potens om
nia. scilicet a faciendo qđ uult. qđ si ei accideret n̄
esset omnipotens. Facit enim quidq̄d uult. et inde
omnipotens est. Item ōnipotens est q̄r eius sunt
omnia que ubicūq̄ȝ sunt. solus enim tocius mūdi
habet imperium. vide in omnipotens

Sadoc interpretatur iustus siue iustificans

Saducei quidam heretici interꝑtant̄ iusti. ven
dicabant sibi qđ non sunt. corꝑm resurrectionem
negant. et animam cū corꝑe interire dn̄t. quinq̄ȝ
tm̄ libros leg̃ recipiunt. ꝓphaꝝ uaticinia respuūt
vn̄ in actibȝ xxiij dr̄ Saducei dn̄t non eē resurrec
cioneȝ mortuoꝝ. neq̄ȝ angelum. neq̄ȝ spm̄. pharisei
autem utꝛq̄ȝ confitent̄ Et acuit penł Beda eciam
dicit Saducei dn̄r. q̄r saduceum quendaȝ magr̄m
legis sequentes neq̄ȝ resurreccōnem credebant ne
que angelos neq̄ȝ spiritos esse. Hij tantū qn̄q̄ȝ li
bros morsi recipientes oracula ꝓphetaꝝ respuebāt
pharisei econtra qui diuisi interꝑtant̄ eo ꝙ in ce
teris in quibusdam obſuacōnibus se seꝑarent et
resurreccōneȝ credebant corꝑm et angelos et spiri
tus esse fatebantur et non solū qn̄q̄ȝ libros moy
si. sed eciam oracula ꝓphetaꝝ recipiebant. viđ in

Safon fonis est funis in ꝓra nauis ¶ phariseus
positus vn̄ cecilius. venereo cursu ueni ꝓlato pede

Saforium atrium templi ¶ usq̄ȝ ad safonem

Saga ge dr̄ a sagio gis et dr̄ saga ingeniosa vł
incantatrix vł diuinatrix. Orač in epy. Sompnia
terrores magicos miracula sagas. Iteȝ saga dicit̄
gemma quedam purissimi coloris. Inuenit̄ h̄ sa
gum et pluraliter h̄ saga ꝓ ueste. et tunc cor̄ pri
mam. vn̄ q̄daȝ. femina saga malis me fallit sunt

Sagaculus in sagax est ¶ saga uestes

Sagana. a saga dr̄ h̄ sagana ne. i. ingeniosa in
cantatrix diuinatrix. sagana eciaȝ fuit ꝓꝑium no
men cuiusdam incantatricis. Sagana eciaȝ genus
gummi vł uestis dicit̄. et cor̄ ga. vnđ grecis Saga
na gummi sagana uestis sagana uates

Sagax. a sagio sagis dr̄ sagax sagacis generis
omnis id est ingeniosus. vł inuestigator vł diui
nus vł uelox. astutus. ꝓuidus p̄scius futuroꝝ. Et
compatur sagacior simus. vnde sagaciter cius me
adūbium. et h̄ sagacitas tatis. et sagaculus la lū.
aliq̄ntulum sagax. et cor̄ ꝑmam sagax. licet sagio

Sagena. a sagum dr̄ h̄ sa ¶ sagis eam ꝓducat
gena ne. i. rete ꝓpter raritatem sic dicta. vnde hic
saginarius. i. reciarius et sagenarius ria riū ad sa
genam ꝑtinens. et ꝓđ pnł sagena. vnđ in aurora
dr̄. Agri thesaurus inuenta q̄ȝ gemma sagena.

Sagimen in sagina est. et ꝓdcit gi

Sagina. a sacio as dr̄ h̄ sagina ne. i. pinguedo.
qđ et h̄ sagimen dr̄. vnde saginatus ta tuȝ. ping
uis vł ad saginam ꝑtinens. incrassatus. obesus.
et sagino as aui. i. impinguare. crassuȝ facere. nu
trie. vnde h̄ sagimen inis. pinguedo. et hinc h̄ sagi
mentū. et h̄ saginamentū. i. pinguedo. et ꝓducunt
p̄dicta gi. vnde thob̓. ventre saginato ueneris sus
pirat ad usū. et iuuenal Ista dies ꝓspera stomacū

Saginula le dimi ꝑua sagina ¶ laxare saginis

Sagio gis giui gitū. i. ingeniose agere. vł diui

nare. Et componit̃ p̄sagio gis .i. diuinare ul' p̄di uinare de quo in suo loco habes Sagio et eius cō posita sunt neutra. et ꝓducunt sa.

Sagitta. a sagio gis dr h sagitta te. eo q sagaci .i. ingenioso uel ueloci iactu mittit̃. pennis enim fertur q̄si auis ut celeriter ꝑcurrat mors ad homi nem. et hinc rustici sagittam uocant nouissimam q ꝑtem surculi in sarmento. uel q longius a ma tre ex qua ꝓsilijt recessit. uel quia acuminis tenu itate celi speciem p̄ferat. summitates uitiū et fruc tuū flagella dicunt̃. q flatu agitent̃. Itez a sagit ta h sagittula et h sagittella le dimi. et sagittari us rij. et h sagittaria rie. et sagittarius ria riū. et sagitto tas sagittas amittere ul' sagittis ꝑcutere. ul' appetere. Et per composicōnez sagittifer ra rū q fert sagittas. Et cor̓ p̄maz sagitta. q̄uis sagio eam ꝓducat. et scribit̃ p duo t. An ars sagittari orum sit licita habes in orno ornas

Sagittella sagittelle diminutiuum pua sagitta

Sagittifer tifera tiferū in sagitta est. et cor̓ pnl'.

Sagittula sagittule diminutiuū parua sagitta.

Sagina. A sagum dr h sagina ne. que corrupte uulgo dr sauma ul' salma. scilicet sella ul' pondus et sarcina que sup sellam ponit̃. et dr a stratu sa gorū .i. sellarū. ul' q selle sago solent sterni. vn̄ sa ginarius .i. caballus. et h saginaria rie .i. equa ul' mula. et ut generaliter dicatur qd̓libet iumentum potest dici saginarius ul' saginaria ꝓ diuersitate sexuum.

Saginarius in sagina vide

Saginula saginule diminutiuū. parua sagina.

Sagum. a sagio is dr h sagum gi. q̊ddaz genus panni. ul' uestis tenuis et abrasa. Et cor̓ p̄mam li cet sagio gis eam ꝓducat. vide in saga ge. vnde h sagulū idem ſm hug. In historijs autem super exodi dr sic ſm operimentuz erat saga cilicia que et uela caplaria ul' capillaria q̄n̄q uocantur que facta erant de pilis caprarū quos capillos q̄n̄q di cimus ad drāz lane ouiū de quibz cilicia fiunt. vn̄ et illa saga cilicia dicta sunt que ꝓ asperitate sa ga dicebantur. vnde et quosdam pannos asperos sagias dicimus ul' forte ex quadratura saga dicta vnde et militare palliū a gallis inuentū. q quadrū erat sagum dictum est. qd̓ tamen q ex aspero fie bat panno contra aeris intemperiem potuit eciā dici sagum. pap̄ uo dicit sic sagum uestimentū cili cinū sagum factum diplois palliū ūgatuz potest eciam dici uestis sagum mortuorū ut ciliciuz. vnde quidam mortis tūc sagum tu uita mobile sagum

Sal. a salio lis dr hic sal salis qd̓ antiqui dice bant h sal salis in neutro genere. vnde. accipe sal sapiencie. Et in mar. bonū est sal. Et sal dr a sali o. q saliat in igne. fugit enim ignem cū sit aq̄us ſʒ naturam sequat̃. q ignis et aqua inter se inimi ca sunt. vl' sal dr a salo et sole. q de aqua maris fit et sole siccatur. vn̄ dicit is̄ xvj eth. Sal aquis maris. sponte gignit̃. spuma in extremis littoribz ul' scopulis derelicta et sole decocta. Sunt lacus et flumina et putei ex quibz hauritur. de hinc in sa linas ingesta siccant̃. et nota q sal deberet esse neu ge q̄tum ad rem. ſʒ repugnat qualitas uocis neutrorū desinenciū in al. q omnia neutra desinē cia in al. ꝓd̓ penl' gn̄ et terminant ablm̄ in i q̄rū neutrū facit in h nomine sal ymo cor̓ penul' gn̄ et terminant ablatiuū in e sicut masculina desinēcia in al. et sic qualitas uocis tali adiuncta racōni co git h nomen sal esse tantū mas ge. Non enim q̄li tas uocis sufficit nec uoluntas alicuius nisi racō natuē ul' rei tali generis sit adiuncta. vid̓ in sales

Salamandra uel salamandria qd̓dam animal tantū in igne viuens. q sola inter animalia con tra incendia ualeat q̄si sola amans pir .i. ignem. Si quidem in medijs flammis existit et non solū uritur. ſʒ eciam incendium extinguit. et istius est maxima uis inter omnia uenenata. Cetera enim. singulos feriunt h plurimos pariter interimit que et si arbori irrepserit uel in puteū ceciderit poma et aquam ueneno inficit. et omnes bibentes et co medentes interficit. et est vnuz de q̄tuor illis ani malibus que singula ex singulis puris uiuunt ele mentis. vnde ūsus Talpe terra cibus cameleon in aere uiuit Allec unda fouet flamme pascunt sala mandram Aug̓ eciam in xxj de ciuitate dei dicit Sicut scripserunt qui naturas animalium curiosi us indagarunt Salamandra in ignibus uiuit

Salamina ne Et h salamin inis. ciuitas quedaz vnde salaminus na nū Et h et h salaminensis et h se Et salaminatus ta tū Et ꝓd̓ mi. vn̄ in auro dr Ad cipū tendunt post intrantes salaminam

Salaria a salum dr h salaria rie. vnda ul' estua cō maris que ad mare redit sicut uenalia dr que ad litus uenit

Salaris in sales vide

Salariū. a sale dr h salariuz .i. stipendiuz reddi tus et ꝓpe cōmunis dyariū cotidianū cibariū uic tus. vnde legitur q olim poete viuebant de com muni solario id est stipendio

Salatiel interpretatur petitio mea deus

Salax. a sal dr h et h et h salax cis .i. luxurio sus q luxuria salsa est et amara. vn̄ orac̓. Caudā q salacem. vl' salax a salio qui frequenter salit. sicut facit papus ex luxuria. vnde ponitur ꝓ lux urioso sicut in p̄misso exemplo. vide in eruca.

Salebra. a sale dr hec salebra bre .i. fractura et asperitas uiarū. q sal asper et amarus est. vl' sale bra locus lutosus ul' molle lutū in uia. et tūc dr a salio. q facile saliat. orac̓. Qui sequit̃ salebras. vnde salebrosus sa sum. asper. durus. amarus. uel lutosus.

Salem acuit̃ in fine interp̄tat̃ pax et olim dicebatur hierl'm salem. vide in hierl'm.

Salentinū. A salo dr h salentinū quidaz mons ul' oppidū italie. vnde salentinus na nū. patrium.

Sales. sal in singulari accipitur et ꝓducit ti. ꝓ condimento ul' sapiencia. ſʒ in plurali scilʒ hij sales ꝓ ūbis amaris. Auianus. ūba q cū salibus asperiora dedit. Item sales dicūtur ūba iocosa et facete inuenta uel dcā. vnde h et h salaris et hoc salare. sicut dicimus salares ludos. ubi ūba iocose ul' amare intermiscent̃. et dicunt̃ sales a salio lis. Item a salio lis. h salius lij. et pluraliter hij sales saliū. et dicunt̃ salij ul' sales sacerdotes martis. q saltando ei sacrificabant. Lucanus. Et salius lecto portans antilia collo. Item idem. non soliti lusere sales. hic tamen sales possunt dici ioculatores

Salgamū. gamos componit̃ cū salio ul' saluo et dr h salgamum gami .i. culcitra. et corripit gra

Salignus in salix est

Salinarius in salinum vide

Salinator qui facit salem ſm papiam

Salinū. a sal dr h salinū ni .i. uas ubi reponit̃ sal. et ponit̃ ꝓ tota suplectile. q sal est condimētū omniū ciborū. et hec salina ne locus ubi sal effici tur ul' ubi uenditur. vnde salinarius ria riū. ad sa linam ꝑtinens. et hic salinarius. qui facit uel uen

dit salem. et eciam salinator ſm papiā qui salem facit. parsius. Purum et sine labe salinum.

Salio lis luj ul' liui. ul' salij salire saltū. i. facere saltū. et tūc est neutꝝ et absolutū. et salire qḋ uulgare est amorrare. et ꝑtinz ad animalia irracōnabilia. et tūc est actm̄. Ouid. Leta salit' ouis tauro ꝙ leta iumenta. vnḋ saltor saltrix. et hinc hec saltricula le dimi. Itē a salio lis saltū tu. u in o saltotas fre. Salio componit' absilio lis absultū in diuisas ꝑtes salire. separi. abrumpi. Circūsilio lis circūsultū. i. circū salire. vndiꝗ aggredi. desilio lis desultū. i. ualde ul' deorsum ul' de vno loco ad aliuz salire. vnde desultor dr̄ qui de alio loco in alium se transfert. et desulto tas fre. Dissilio lis. i. diuersis modis salire in diuisas ꝑtes salire. separari. abrūpi saliendo. vnḋ dissulto tas fre. exilio lis exultū. i. extra ul' ualde salire. vnde exulto tas fre exilire. qḋ ꝓꝓe fit cū letamur. et ponit' exultare ꝓ letari ꝫ ꝓꝓe saliendo. Insilio lis. i. salire contra ul' in ul' insilire insultū facere. inuadere. impetere. et aggḋi vnde hic insultus tus. Intersilio intersilis silire inter aliqua salire. interuenire. ꝓsilio lis ꝓcul ul' añ salire. resilio lis. iterꝫ ul' retro salire. vnde et dr̄ ille resilire a pacto qui dimittit pactum et cessat retro vnde resulto tas. ut splendor solis. vl' speculum resultat cū in oppositū repcutit'. subsilio lis. subtus salire ul' post ul' paꝝ. Inde subsiliens tis ge omnis Inuenit' eciam subsilio lis. i. sursum salire. et tunc componit' a susum uel sursum. transsilio lis ultra salire transire. Salio ꝓ facere saltuz et omnia ab eo composita ſm hanc significacōnem neut' sunt ꝑter assilio ꝓ aggḋi. circūsilio. insilio ꝓ aggredi. transsilio que sunt actiua. ¶ Itez salio in alia significacōne est actiuū cū omnibus suis compositis si qua habet ſm illam significacōnem. Item composita a salio faciunt supinum in saltū. et interpliςant ꝑteritum sicut et salio. Nā faciunt in liui ul' lui uel in lij. ut insilio lui et liui et lij. Et omnia cor' si. sicut simplex sa. Vnde ūsus. Dat salio salij salui ꝙ siue saliui. Inuenit' eciam sallio is per duo l. de quo infra dicam in sallo sallis

Salisator. a salio dr̄ h' salisator toris. et dnr salisatores diuini quidam qui dū eis membroꝝ que cū ꝙ ꝑtes salierint aliquid sibi inde ꝓspeꝝ ul' tris

Saliua. a sal dicit' h' saliua ¶ te signari ꝑdicunt ue ꝙ salsa sit et salis habz saporem. ul' dr̄ a salio ꝙ saliat ab ore. ul' dr̄ a saluo uas ꝙ nos saluat vnḋ saliuosus sa sum. Et scias ꝙ ieiuni hominis saliuaz si ſpens gustauerit morit' vide in ieiuniū

Saliunca. a salio lis h' saliunca ce quedam herba spinosa. et dr̄ a salio. ꝙ facit salire calcantes. vnde et uulgo calcacrepa dr̄. ꝙ calcantes facit crepare. ūgil'. Puniceis quam cedit saliunca roseus. In lv c ysa. ꝓ saliunca ascendit abies. Glo. saliūca aculeis et punctōnibus plena. Abies alta ꝓcera fabricandis domibz apta. ꝓ saliūca ergo ascendet abies. ꝓ uicijs ūtutes. ꝓ uicōsis eciam spinoſ

Saliuncula le herba medicinalis habens spicas miri odoris crescit in montibz ꝫ saliunca herba salsa ſm papiam. et corripit cu. ¶ uirtutibus exaltati

Salius salij in sales vide

Salix. a salio lis dr̄ h' salix licis quedam arbor ꝙ cito saliat. i. crescat. et corripit penul' ge. ꝓꝓha in salicibz in medio eius suspendimus organa nrā vnde salignus a vm. ad salicem ꝑtinens. ul' de salice factus. et saliceus cea ceū. et salicinus na nū. et h' salicetum. locus ubi salices crescunt

Sallio is ꝑ geminū l. vide in sallo sallis infra

Sallo. a sale dr̄ sallo lis li listi lere salsum tercie coniug. et sallio lis liui litū quarte coniug in eodem sensu. i. imponē salez aspergere salez condire ꝙ autem dr̄ sallo. i. sale aspergo ethimoloia est. Sallio et sallo cū omnibus suis compositis actiā sunt. et composita eoꝝ et significacōnes facile est distinguē. ¶ Hic nota ꝙ inuenit' salio lis liui ul' lui ul' lij. et facit sup̄ saltū. et cor' ꝑmam. vnḋ per vnū l scribitur. Item inuenit' sallio lis liui ul' lij ꝑ sincopam. et facit sup̄ sallitū. et scribit' ꝑ duo l Item inuenit' sallo lis li sallē tercie coniug facit sup̄ salsum in eodem sensu. et est sallo. i. sale condire. et scribitur ꝑ duo l. cū faciat sup̄ in sum sic uello uulsum. Nam si scriberetur ꝑ vnū l faceret sup̄ in tū. ut colo cultū. Inuenit' eciam psallo lis li psallē tercie coniug. et scribitur ꝑ ps. et caret supino. ꝓꝓha. Psalite dn̄o in cithara. De ꝑdictis cōsueuit dici. Sallio sallo cibū salio pede cātica psallo. Sallo facit salli salliui sallio psallo. Dat psalli salui salio salij ꝙ saliui. Sallio sallitū ꝑbet sallo quoꝗ salsum. Dat saltū salio ꝑuatur psallo sup̄ Sallo facit salsum sallitū sallio saltuz. Dat salio psallo tantuz manz absꝗ sup̄. De h' eciā dixi sup̄ in tercia ꝑte ubi egi de ꝑteritis et supinis quarte coniug. Item scias ꝙ salis genitiuus de sal utrāꝗ sillabam cor'. sallis uo secunda ꝑsona huius ūbi sallo ꝓ condire cibū sale utramꝗ sillabaz ꝓḋ. Sal' autem secunda ꝑsona huius ūbi salio ꝓ saltum facē cor' ꝑmā et ꝓḋ ultimā. Sed psallis ꝑ p secūda persona huius ūbi psallio lis ꝓḋ ꝑmaz et cor' ¶ ultimam

Salmentū. a sallio lis ul' sale ul' sal so dr̄ h' salmentū. et h' salsamentū in eodem sensu ul' salmentū ꝓꝓe dr̄ piscis confectō. et dr̄ a salmo monis pisce qui dr̄ a sale. ꝙ inde fit salmentū ul' ꝙ habeat saporem salis. ꝫ salsamentum omnis res salsa. ut piscis et huiusmodi. et inde h' salsum

Salomon interꝑtat' pacificus. ꝙ in regno eius fuit pax. vnde in ꝑmo li paleꝑ c xxij dicit dauid factus est ſmo dn̄i ad me dicens multū sanguiez effudisti. et plurima bella bellasti nō poteris edificare nomini meo domuz tanto effuso sanguine coram me filius qui nascetur tibi erit vir quietissimus faciam euz quiescere ab omnibus inimicis suis ꝑ circuitū. et ob hanc causam pacificus uocabitur et pacem et ociū dabo in isrl' cunctis diebz suis ipē edificabit domū nomini meo. Itez dictus est et ydita. ꝙ fuit dilectus et amabilis domino. Idem et reletch ul' coeleth qḋ grece dr̄ ecclesiastes latine concionator. ꝙ ad populū loqueret'. vide in ecclesiastes. Et scias ꝙ quidam uolunt dicere salemon ꝑ e. ul' a salem ciuitate. ul' a sale qḋ est sapiencia et monos qḋ est vnū. ꝙ vnicus et singularis fuit in sapiencia. ut patet in iij reg c iij ubi dicit ei deus. Ecce feci tibi ſm ſmones tuos et dedi tibi cor sapiens et intelligens intantuz ut nullus ante te similis tui fuerit nec post te futurus sit

Salona. a salim dr̄ h' salona ne uel hec salone naꝝ. insula et quedam ciuitas dalmacie iuxta mare. vnde saloninus na nū. et saloninus dictus est filius pollionis qui natus est in eo anno q' pat' suus deuicit illam ciuitatem. et ꝓḋ penul' salona

Saloninus in salona est. et ꝓducit ni.

Salpiga ge. qḋ est depressuz componit' cū saliz qḋ est locus. et dr̄ h' salpiga ge quidam serpens.

qui habitat in depssis locis. hec eadem dr et cecu la. q pua est et oculos non habet

Salsamentum exponitur in salmentum

Salsicia sicie. dicitur a salsus. q salsa sit

Salsugo. a salsus dr h salsugo ginis scilicet res que salsum facit. Item salsugo dr amarus uel sal sus humor terre et inde salsuginosus sa suz. et sal sugineus nea neū. et pd penl nominatī salsugo.

Salsus a ū pticipium a sallo lis pt eciam esse nomen. et tunc deriuat a sale. ut dicat salsus qsi sale aspersus et conditus. et compatur sior simus vnde salse sius sime adūbiū. et inde p composicō nem insulsus. id est non salsus

Saltem coniūccō adūsatiua cū diminucōne per sincopā fit a salutem. et est tractuz a captiuis qui qn capti erant ex timore non ualentes loqui inte gre dicebant saltem saltem saltem. qsi ut uitaz et salutem non amitterent. Item inuenit saltim p I et dr a saltu. vnd dicit ps in xvj li. saltu saltuatī ul saltim. i. saltando. et adūbiū est qualitatis. vn ūsus. Saltim saltando s saltem diminuendo

Saltim aduerbium in saltem exponitur

Saltricula satricule diminutiuū pua saltrix

Saltrix tricis mulier saliens ul saltū faciens. A salio lis Item a salio dr hec saltura re. ioculatrix Iuuenalis. Nouerant mauri atqz indi que saltura panem. uel est ibi psaltura a psallo psallis

Saltus. a salio lis dr h saltus tus. actus ul pas sio saliendi. Item saltus dr locus siluestris et uas tus ubi arbores exiliunt in altuz plus q in alijs locis. ul saltus dr silua rara ubi bestie inter arbo res facile pnt salire. vnde extremitas siluaz dicit saltus. q ibi arbores iam rarescunt. vn saltuosus sa sum saltibus plenus. De h quidaz dixit. Esse ne mus saltus saliendi dr actus. De domo saltus liba

Saluber. a salus dr h et h Uni dixi in domus saluber ul salubris et h bre sm antiquos. sm au tem modernos dr hic saluber h salubris h salubre . i. sanus. utilis. salutem conferens. Et compatur. vnde salubriter brius me adūbium. et h salubtas et est salus integritas corpis salubritas saluti con ueniens causa p quā sanitas ul suatur ul restau ratur. et pd lu. vnde doctrinal. Ante b fit breuis u s demitur inde saluber. et sm pap saluber ad lo cum refertur ul cibum. salutare ad consilium

Saluia. a salus dr saluia uie. q salubris herba est. et dicitur saluia quasi salutis uia

Saluio saluis in saluo est

Salum. a sale dr h salum li. i. mare. q salsum est et amaz. Iero ad paulinū c viij et herentis in salo nauicule. funem magis pcide q solue

Saluo. a salus dr saluo uas. q salus saluat. ul q tali ūbo utimur in salutacōne. vnde saluus ua uū. et hinc h saluitas tis. et salue saluete salueto saluetote saluere ūbuz defectiuū et salutatoriū. i. esse ul fieri saluū. et saluio uis in eodem sensu. i. esse ul fieri saluū. Orac. Vrbis amatorem fuscum saluire iubemus. Legitur ibi et saluere. Saluo as actiuum est cum omnibus suis compositis

Salus. a sale dr h salus lutis. q condimentum est sicut enim sal est condimentum omniū ciboz sic salus est condimentū omniū membroz. et est salus integritas corporis salubritas saluti conueni ens cā p quā sanitas suat ul restaurat. A salus diuat saluto tas. sic enim solemus scribere et salu tare. martino petrus salutem. et dr salutare quasi salutem optare. vnde salutacō qsi salutis optacō. Illū enim salutamus cuius salutem desideramus. et salutatorius ria riū. et h salutatoriū rij. et salu tatorius ria riū. locus salutacōnis. Et est actiuuz saluto cū omnibz suis compositis. Salus compo nitur salutifer ra rū. salutiger gra grum. salutige rulus la lū qui fert ul gerit salutem ūbis ul ope et cor pmam salus. vnde psper. Cur dubiū expec tat cras hodierna salus. et fuit salus pter delecta cōnes ut femina. et sic fe ge. sicut morbus ppt le sionem ut mas. et sic masculini generis

Salutacō. a saluto tas dr salutacō qsi salutis op tacō. Illū enim salutamus cuius salutem desidera mus et est salutacō pma ps epistole. et sm h salu tatio est lumen epistole debita ordinatione tā no mina q merita psonaz affectione declarans Et sci as q illud qd est ppuz narracōnis in salutacōne non debet claudi. vn uicōsa est illa salutacō. Iohi patri reuerendo p eius filius humilis bononie le ges audiens ul decreta cū subieccōne salutem. Nā eadē racōne posset dici. bononie comedens ul scri bens codicem ul digestum. sufficit ergo dicere bo nonie scolaris. Si autem dicat bononie deditus scolasticis disciplinis ul studio litteraz. dicimus q studiū est attributū psone. vnde commode potest dici ac si attributū solius negocij esset. non esset dndū ut bononie legens litteras ul leges audiens uel decreta

Salutigerulus la lū pnl correpta qui gerit salutes. a salute et gerulus. vide in salus

Saluto salutas in salus exponitur

Samaritani. samaria est quedam regalis ciuitas vnde samarita ul samaritanus na nū. qd interpta t custos. hij n contntur iudeis ymo uitant eos in cibis et uas eoz. et ut dicit pap. samaritani ul sa marite interptant custodes eo q a babilonijs illic in custodiam collocati sunt iudeoz. Ideo h nota. q samaritani erant illi qui missi fuerant ad inha bitandū terram illam decem tribubus captiuitatis Et dicti sunt samaritani pter locū. et isti recipie bant qnqz libros moisi s non pphas. et uocaban tur a iudeis duaz tribuū iacobite. q uidelicet sup plantauerant iudeos decem tribuū de terra sua. Et ideo hos samaritanos abhominabant iudei. et ab illa ciuitate omnis regio circa illā dicta ē samaria

Sambuca ce ul h sambucus ci pnl pd dr pua arbor et mollis. vnde sambuceus cea ceū. et sambu cinus na nū. et sambucetū ti locus ubi ille arbores crescunt. et h sambuca ce qddaz genus simphonie musicū. q fit de illa arbore. et hic sambucinarius rij. qui canit cū sambuca. et h sambustria trie que canit cū tali instrumento et h sambuculus li. salta tor ad uocem sambuce. et corripit cu

Sambuculus in sambuca uide

Sambustria in sambuca est

Samia. samos insula est. vnde samius ia iū. in illa insula repta pus fictilia uasa credunt. vnd et talia uasa samia dicunt sm hug. ul sm papiā. sa mia terra a samio dicta glutinosa et candida me dicamentis et uasculis necessaria. ysa xlv dr testa de samijs terre

Samna ne in subsanno as est

Samnis ciuitas in appulia. Samnū est bnuentū sm papiam

Samno nas in subsamno nas est

Samnula samnule diminutiuum parua samna

Samotracia samos quedam insula est et com ponit cū tracia et dicitur hec samotracia cie. que dam alia insula cuius incole cōmixti sunt ex traci

is et samijs. vñ h̄ et h̄ samotrax tracis. et h̄ et h̄
samotracens̄ et h̄ se. Et samotracius cia ciū. et ab
illo loco dictus est samotraces. aureus anulus. ꝫ
capulo ferreo. q᷑ ibi pͥmum factus est

Samuel indeclinabile ꝓpͥum nomen uiri. vl̄ eci
am potest declinari h̄ samuel samuelis. vñ in au
rora dͬ. cuꝫ samuele loquens facta futura dabat.

Sancio. a sanguis dͬ sancio cis sanxi ul̄ sanxiui
sanctum ul̄ sancitū. i. statuē. consecrare. sanctū fa
cere. confirmare. et irrogacōne pene ab iniuria de
fendere. sic et leges sancte et mores sancti dicunt̄
et homines confirmati in fide sancti dicunt̄. et dͬ
sancire. a sanguine hostie. et h̄ de ueteri consuetu
dine. Nichil enim sanctū apud ueteres dicebat̄ ñ
q᷑ sanguine hostie esset consecratū uel respersum.
vnde hij qui purificari uolebant sanguine hostie
ungebant̄. vnde sancti postea dicebant̄ q̄si sang
uine tincti. ꝫ modo sanctus dͬ quicūq᷒ in fide xp̄i
est confirmatus. et sanctū qͦd uiolare et corrumpē
nefas est. vnͦ sancitus ta tū. ad hebre viij. Qͦd in
melioribus repromissionibus sancitū est ꝭm hugͦ.
Tamen h̄ nota q᷑ ꝭm modernos sancio cis facit p̄
teritū sanxi. cio mutata in xi. ut vincio vinxi. ve
tustissimi tamen eciaꝫ sanciui ul̄ sancij ꝓferebant
et supinū facit sanctum. xi mutata in ctū. ut sanxi
sanctum. minxi mictum. Inuenit̄ eciam apud ue
tustissimos sanciui sancitū. vnͦ lucrecius. Qͦd por
ro neq᷒ sancitū quideꝫ extat. sicut dicit pͥs in x li
vñ dico q᷑ ꝭm modͦnos sancio facit sanxi et sanc
tum. Inuenit̄ eciaꝫ apud antiquos sanciui et san
citum quod modo non dicimus

Sancitus ta tū in sancio cis vide. Et ꝓducit ci.

Sanctimonia. a sancio cis dͬ h̄ sanctimonia nie
. i. sanctitas. heb̄ xij. pacem seq̄mini cū omnibus
et sanctimoniaꝫ. vñ h̄ sanctimonial̄ femina sanc
titati addita. ul̄ componit̄ a sanctus ta tū. et mo
nialis qͦd est monacha. vnͦ sanctimonialis quasi
sancta et consecrata monialis. vnde h̄ et h̄ sancti
monialis et h̄ le. i. sanctus uel ad sanctimoniam
uel ad sanctimoniales pertinens

Sanctimonialis penul̄ ꝓͦd in sanctimonia est.

Sanctiones leges. purificacōnes ꝭm papiam

Sanctuarium in sanctus vide

Sanctus. a sancio cis xi sanctū. dͬ sanctus a ū.
et comparatur sancior simus. vnde sancte cius sime
aduͦbiū. et h̄ sanctitas tatis. et h̄ sanctitudo. vide in
sancio cis. et ut dicit amb̄. Sancti effectus in om
ni bono est. Item a sanctus dͬ h̄ sanctuariū rij res
sancta. ul̄ locus ubi sancta reponūtur. vl̄ ubi sanc
te res gerunt̄. Sancta ergo antiquitus exteriora tē
pli dicebantur. sancta toꝝ. locus templi secrecior
ad quod nulli erat accessus nisi tantū sacerdoti. et
dicit̄ sic q᷑ interiora oracula sanctiora sunt. uel q᷑
sanctoꝝ cōpatione sanctiora sunt. sicut cantica can
ticoꝝ. q᷑ cantica vniūsa p̄cellūt. A sanctus compo
nitur sanctifico cas et est actm̄. De cognicōne sanc
toꝝ dixi in oracō et in antixp̄us. Item in uitꝫ di
cam. Item uide in Jero. et in sancio. Itē in beatus
Itē de cognicōne mortuoꝝ ul̄ defunctoꝝ tam bea
toꝝ q̄ maloꝝ dixi in defunctus. Item vide in pe
na De sanctoꝝ beatitudine et sapiencia et maloꝝ
miseria dicit anshelmus. firmiter teneamus nichil
honoris ul̄ alicuius bonitatis illis deesse quibus
in alia felicitate contingit esse. ¶ Septem autem
sunt que uident̄ corpibꝫ aptari. Pulchritudo. velo
citas. fortitudo. libertas. sanitas. voluptas. et diu
turnitas. Animabus eciam sanctis h̄ conuenienter
aptari videntur. sapiencia amicicia concordia po
testas honor securitas et gaudium. Sapienciam
beati uiri plenius habebunt. et ut nichil desit de
omnibꝫ que scire uoluerint. omnia quippe p̄terita
p̄sencia et futura scient nec aliq̄d hoꝝ noticie sub
trahetur que creator scienda creauit nec indigen
cia erit ut quisquam interroget quis eius ꝓauus
fuerit et de cuius stirpe ꝓdierit ul̄ quis ille ul̄ ille
sit. Omniū eciam liguaꝝ et omniū creaturaꝝ Om
niū q᷒ arciū noticiam habebunt. cogitatus eciam
suos inuicem uidebunt q̄dquid feci ul̄ facō in pñ
ti uita omnes ibi apte uidebunt et quidq̄d coꝝ
aliquis fecerit ego videbo si ibi fuero nec inde ru
borem aliquis habebit si in hac uita deo per pe
nitenciam satisfecit. Vt ergo habeas vñ conditori
tuo non solū ꝓ te ꝫ eciam ꝓ illis qui tecū erunt
graciosus semp existas. p̄ oculis de quanta miseria
nos extraxit habebis non quidem ad confusionē
ꝫ ad maiorem leticie glorificacōnem ¶ Cum itaq᷒
tanta beatitudo sit amicis dei de eius inimicis q̄d
erit. vtiq᷒ non sic impij non sic. ꝫ circa h̄ q᷑ sancti
erunt pulcherrimi credendū puto q᷑ ipi erunt tur
pissimi sancti ueloces. mali pigri. sancti fortes mali
debiles Iusti liberi. Iniusti in inferno contra uolū
tatem clausi. Beati sani. dampnati ꝑpetuo languo
re cruciati. boni saciabunt̄. mali omnis boni refec
cōne carebunt. sancti in bonis diuturnitatem habe
bunt. mali in malis nunq̄ fine carebunt. ꝓbi mul
ta sapiencia erunt ꝓditi. Improbi auteꝫ sua insipi
encia confundent̄ ut miseri. amici dei summam in
ter se habebunt amiciciam. Inimici uero dei maxi
mam inter se inimiciciam. pace ꝑpetua concordes
beati erunt. Iugi dissensione discordes miseri. Iusti
habebunt regiam potestateꝫ p̄cipiendi. Iniusti ca
rebunt potestate se quoq᷒ mouendi. sancti dei ho
nore magno sublimabunt̄. Dampnati uͦo multo
dedecore opprimentur. securi autem boni erunt q᷑
nunq̄ bonū illoꝝ ꝑibit timore mali cruciabuntur
qui omni fine carebit. meror et desolacō hijs qui
xp̄m contempserunt. gaudiū et exultacō erit hijs
qui eū dilexerūt. Cui est honor et gloria in secula
seculoꝝ. Deniq᷒ uoluntatē timenciū se faciet deus
et dep̄cacōnem eoꝝ exaudiet. et saluos faciet eos

Sandaliū. A sandix dicis dͬ h̄ sandaliū quidam
pannus quo equi solent opiri nobilium. vt pape
cardinaliū. sandalia dicunt̄ subtalares quibus pa
pa et episcopi solent missas cantare quales bea
tus bartolomeus deferebat. Sandalium dͬ eciam
pannus quo opiebant̄ uulnera uel corpora mor
tuoꝝ ꝭm hugͦ. Super illū autem textū math̄ vj.
Sꝫ calciatos sandalijs et cetera dicit beda ut pes
nec tectus sit nec nudus ad terram. Et in hijstori
is dͬ. Iussit eos uti soleis. i. sandalijs. i. peronibꝫ
Item quedam postilla dicit super p̄dictum locum
sandalia sunt quoddam genus calciamenti qͦd est
superius apertū et inferius tectū sicut episcopoꝝ.
In xij uero actuū ubi dicit angelus petro. Calcia
te caligas tuas. In greco habetur sandalia tua ad
eph̄. vj. Calciati pedes in ꝑparacōꝫ euangelij pacis

Sandapila. a samna qͦd est derisio dͬ h̄ sandapi
la le. i. scurra. Item h̄ sandapila feretꝝ in q̄ mor
tui portant̄ et maxime plebei gladiatores. et tūc
deriuat̄ a sandaliū qͦd est pannus quo opiebant̄
uulnera ul̄ corpa mortuoꝝ. Iuuenal̄. Inter carni
fices et fabros sandapilaꝝ. et corripit pi.

Sandicus in sandix est
Sandix icis fe ge. genus rubre herbe de qua fit
quedam tinctura. vnde sandicus ca cū et sandicius
cia ciū. tali colore infectus. et sandicinus na nū in
eodez sensu. et h sandarica ce. genus coloris colore
cinabaneo odore sulphureo. Et ꝓd penul' gū san
Sanguiminuo. a sanguis et minuo ¶ dix dicis
componit' sanguiminuo nuis nui ūbum actiuum
Sanguinarius. A ¶ id est sanguinem minuere.
sanguis dr sanguinarius ria rium. sicarius. homici
da. ꝑcussor. uel sanguine habundans. uel fluxum
sanguinis paciens Inuenitur eciam h et h sanguina
ris et h re. ecc' xlij. Latus sanguinare Item inuenit'
h sanguinarius rij. ꝓ quadam arbore Et hec sang
naria. quedaz herba sic dicta. q2 missa in naribus
Sanguinetum In sanguinus ē ¶ sanguinē moueat
Sanguinus A sanguis dr h sanguinus ni. quedam
ꝑua arbor. q2 fructus et cortex sit sanguinei color
vn̄ h sanguinetum ti. locus ubi abundant sanguini
Sanguis. a suauis dr h sanguis ¶ et corrip gui
q2 suauis sit. preualet eniz sanguinea complexio
omnibus alijs in suauitate et in dulcedine. vnde
et homines qbus dn̄atur sanguis. dulces et blan
di sunt Vel sanguis diuatur a salio lis. q2 saliat.
Et ut dicit ꝑs. caret pluralitate Inuenitur tam̄ in
diuina pagina Qui non ex sanguinibus Et alibi.
viri sanguinum Itez. libera me de sanguinibus Ad h
p̄t dici q ꝓ peccatis p̄t inueniri in plurali. vel dic
q q̈uis alicubi inuenitur in plurali. non idcirco
est in usu. Et ꝑs dic q deficit in plurali solo usu
ꝫ illud dr esse in usu qd cōmuniter est apud oīs
¶ Tamen scias q complexiua que magis vim
habent vnitiuam. ꝓꝑe debent in sing numero de
clinari. ut puluis sanguis lutū. Hec enim uehemen
ter habent aggḡacōnem. A sanguis deriuat' sang
uinosus sa sum. sanguine plenus et abundans. et
compatur. et sanguineus nea neum. et sanguino
nas. i. sanguinem emittere ul' minuere ul' sangui
ne inquinare. Et est sanguis calidus et humidus
et conuenit cū aere et uere. vide in estas et in ele
mentū. Sanguis componit' cū ex et dr h et h ex
anguis et hoc exangue huius exanguis. Sanguis
multa significat ut patet in hijs ūsibus. Sanguis
ꝓgenies sanguis quoq3 dr humor. Sit tibi pecca
tum sanguis sanguis quoq3 vita
Sanguissuga est ūmis aquatilis scilz hirudo.
ceno alitur. potantibus insidiatur. cūq3 illabitur
faucibus. uel ubi uspiam adhesit sanguinem hau
rit et cū3 nimio cruore maduerit euomit qd hau
sit. ut recencior denuo sugat sic dicit ysid xij eth
et dicūt quidaz licet componat' a sanguis et sugo
gis qd ꝑmam ꝓd. tam̄ sanguissuga pnl' cor. Alij
dicunt cū quibus ego sanguissuga penl' ꝓd. q2 cō
ponit' a sugo gis cuius ꝑma ꝓducit' nec inuenit'
in aliquo bono autore q sit penul' breuis. et hu
ius opinionis fuit magister bene. vnd in ꝓūbijs
xxx c. vbi dr sanguissuge due sunt filie. dicentes
affer affer penl' siue su debet ꝓduci. et debet scri
bi p vnū s. de hac dicit orac' in poetria. non mis
sura cutem nisi plena cruoris hirudo.
Sanies. a sanguis dr hec sanies niei. i. putredo.
vn̄ ysid eth iiij ubi agit de morbis in supficie sic
ait. sanies dca q2 ex sanguine nascit' excitato eniz ca
lore uulneris sanguis in saniē ūtitur. naz sanies n̄
fit in qcumq3 loco nisi ubi sanguis aduenerit. quia
omne qd putrescit nisi calid et humid fuerit qd
est sanguis putrefieri non potest. et differt sanies
a tabe. quia fluere sanie uiuoꝝ est. tabe mortuoꝝ
Item sanies est que fluit. tabes que stat q̈i stabes
Sanson interp̄tatur sol eoꝝ uel solis fortitudo
fuit enim ūtute clarus et liberauit isrl' de hostibz
et ut dicit remig in math. sanson clausus in gaza
media nocte surgens portas ipsius ciuitatis abstu
lit et ūticem montis conscendit. sic dn̄s clausus in
sepulchro mortis imperiū destruxit. et tercia die re
surrexit et celum conscendit. Et sicut ille plures
interfecit moriens q̈ uiuens. sic et iste plures occi
dit post passionem q̈3 ante passionez id est plures
fecit conūti ad fidem ut incipent qd non erant. et
desinerent esse qd erant. de hoc eciaz uide supra in
nazarenus. et ꝓducit penul' genitiui sanson onis.
Santonicus. a sandix dr h santonicus color fus
cus et uilissimus quo inficiebant se qui nolebant
Sanus. A sanguis dr sanus na nū ¶ agnosci.
sanus enim sine pallore et sanguis sanitatis cons
uatiuus est. et compatur sanior simus. vnde sane
nius me adūbiuz. et h sanitas tatis q̈si sanguinis
status. et sano nas componitur resano nas. et est
actiuū sano cū omnibz suis compositis. et ꝓducit
sa. vnde ouid de remed. Qui poterit sanū fingere
sanus erit. discite sanari p quem didicistis amare
et ut dicit ꝑs. Sciendū est q quedam adūbia nō
plane ꝑuant significacōnez que in nominibus est
a quibus deriuantur. ut ferus fere. sanus sane. sen
sus sensim. Ideo autem diximus non plane q2 p̄t
esse aliqua racō ut fere dicunt' qui omni corpe fe
runt'. quippe cū quatuor pedibus utant' fere ergo
ꝓ iuxta q2 celeribus omnia iuxta sunt. sanus pro
ualidus accipitur ergo et sane ꝓ ualide ul' ualde
vide in iij parte in c de adūbijs ¶ Et scias q sa
nus componit' cū male. et dr malesanus na nū.
. i. leprosus. ꝫ qn̄ male sanus sunt due dcōnes sig
nat illum qui habet sanitatem impfectam
Sapa. a sapio dr h sapa pe. dulce acetū uel aci
dum vinū. et dicit' sapa q̈si saporis paꝝ habens.
Saphira re. nomen cuiusdam mulieris. et corri
pit penl'. vnde in aurora dr coniuge cum saphira
Saphirus. lapis est ¶ fallente cupidine victus
p̄ciosus. et ut dr in glo q̈si in fine apoc. saphirus
similis est sereno celo. qui ꝑcussus radijs solis ar
dentem emittit fulgorem. Et ꝓd ꝑmam saphirus
Inuenit' qn̄q3 ꝑmam corripē. et ꝓd penl'. ꝫ qdaz
eam corripiunt ꝓ uitro. vn̄ ūsus. Pro uitro saphi
rum ꝓ gemma dico saphiꝝ. Magister autem bn̄
dicit q saphirus ꝓd penl'. ꝫ quidam accipiūt sa
phiꝝ ꝓ uitro media cor' q nos n̄ dicimus et huc
sequor. vn̄ p̄dictus ūsus n̄ est autenticus ꝫm nos.
Sapidus sapori datus. vide in sapio sapis.
Sapientia. a sapio dr h et h et h sapiens tis pti
cipium et nomen. et tunc compatur sapiencior si
mus. vn̄ sapienter cius sime. et h sapiencia cie. a sa
pienti dtō addita a. Et est sapiencia reꝝ diuinaꝝ
et humanaꝝ cognicō. Sapiens diuina et humana
rimat' ꝫ prudens ea que sensibus corpis expiunt'
vl' sapiens in diuinis prudens in humanis. ꝫ p̄ua
let qd p̄diximus ita dicit hug. et dr sapiencia q̈si
sapida sciencia. et est ethi. ecc' vj. sapiencia enim
doctrine ꝫm nomen eius est. Aug in xiiij li de tri
nitate sic dicit. phi disputantes de sapiencia diffi
nierunt eaz dicentes. Sapiencia est reꝝ humanaꝝ
diuinaꝝ q3 sciencia. Ego q̈3 utrarūq3 cognicōnem
reꝝ. i. diuinaꝝ et hūanaꝝ et sapienciā et scienciā

dici posse non nego. uer̃ iuxta distinctionẽ apos
tolicam qua dixit. Alij datur s̃mo sapiencie. Alij
s̃mo sciencie. illa distinctio diuidenda ẽ. ut rer̃ di
uinar̃ cognicõ ꝓꝓe sciencie nom̃ optineat. sapien
cia autem ab intellectu in hoc differt. q̃ꝛ sapiencia
ꝓꝓe est de eternis que ueritati eterne contemplan
de intendit. Intelligencia ũo nonmõ de eternis ẽ
ſ; eciam de rebus inuisibilibus et spiritualibꝫ tẽpa
liter exortis. ꝑ eam enim eciam natura summa q̃
fecit omnes naturas. i. diuina considerat. et q̃ post
ipam sunt spirituales et inuisibiles nature. ut an
geli et omnes alie anime bone affectiones conspi
ciunt̃. In h̃ ergo differencia est. q̃ꝛ sapiencia crea
tor tantũ inspicit̃. Intellectu uero et creator et cre
atura quedam. Item intellectu intelligibilia capi
mus tantũ. Sapiencia ũo non tantũ capimus su
periora. ſ; eciam in cognitis delectamur. Sic ergo
distingui potest inter illa tria. sciliꝫ scienciaꝫ intel
lectum et sapienciam. Sciencia ualet ad rectã ad
ministracõnem rer̃ tempaliũ et ad bonam inter
malos conũsacõnem. Intelligentia ad creatoris et
creaturar̃ inuisibiliũ speculacõneꝫ sapientia uero
ad solius eterne ueritatis contemplacõnem et de
lectacõnem ¶ Et nota ꝙ intellectus et scientia ul'
sapientia que dicuntur dona. dr̃nt ab intellectu et
scientia et sapientia que sunt naturalit' in anima.
Intellectus uero et scientia que dicunt̃ dona spiri
tus sancti sunt uirtutes que ꝑ graciam infundun
tur mentibus fideliũ ut per eas recte viuant. Illa
ũo homo naturaliter habet ex bñficõ creacõnis
a deo tantũ. ꝑ has autem ũtutes que dicunt̃ spi
ritus sancti dona illa naturalia reformant̃. ut ũbi
gracia intellectus natural' peccato obtenebratus
ꝑ ũtutem q̃dam et graciam que dr̃ spiritus intel
ligencie reformat̃ atꝫ iuuat̃ ad intelligendũ. Ita
et ꝑ illam ũtutem que dr̃ spiritus sapientie iuuat̃
atq; erigit̃ mentis racõ ad contemplacõnem et de
lectacõneꝫ eterne ueritatis ¶ Et scias ꝙ ꝑturbacõ
non cadit in sapienteꝫ. q̃ꝛ ꝑturbari dr̃ ex toto tur
bari. et h̃ est qñ turbacõ ꝑtis inferioris ad supio
rem ꝑuenit ut eius ordo turbet̃. et h̃ ñ est in aliq̃
sapiente nec in xp̃o fuit. et ꝓbat seneca triplicit'.
ꝙ perturbacõ non cadit in sapientem. Primo sic
forcius non ꝑturbatur a debiliori. ſ; ũtus est for
cior malicia. ergo ab ea non ꝑturbat̃. nec a uerita
te. q̃ꝛ ũtus nõ est ũtuti contraria. ergo nullo mõ
Secũdo sic. nullus perturbatur nisi de eo ꝙ bonũ
suũ perdit ul' minuit. Sed sapiens nõ perdit bona
sua nec ei possunt auferri que sunt bona anime.
q̃ꝛ bona corporis non reputat sua. ergo non pert̃
batur. Tercio sic. q̃ꝛ fortuna non eripit nisi qd̃ de
dit. ſ; non dedit ũtutem. ergo ipam auferre ñ p̃t
vide in passio. de sapiencia dei dixi in p̃scio cis. de
sapientia sanctor̃. vide in sanctus ¶ Qualit' auteꝫ
sciencia debet appeti et possit sine peccato dicam
in sciencia. In ultimo eccl' dr̃. Danti michi sapien
tiam dabo gloriam. Item in vij c eccl'. vtilior est
sapientia cũ diuicijs et magis ꝓdest videntibꝫ so
lem. sicut eniꝫ ꝓtegit sapientia. sic ꝓtegit pecunia
h̃ autem habet plus erudicio et sapiencia ꝙ uitã
tribuũt possessori suo. q̃si dicat utrũq; ꝓdest. sed
plus sapiencia. q̃ꝛ spiritualis est et uitam tribuit
spiritualem eciam sine pecunia. Et scias ꝙ btũs
iacobus sic describit sapienciam. Q̃ꝛ autem inquit
desursum est sapiencia. ꝓmũ quidem pudica est. i.
pudicicie effectiua. deinde pacifica. modesta suadi
bilis. bonis consenciens. plena misericordia. et fruc
tibus bonis non diiudicans sine simulacõne Ta
lis sapiencia non est in dampnatis. vnd̃ in eccl' ix
dr̃ qd̃cumq; potest manus tua facere instanter o
ꝑare. q̃ꝛ nec opus nec racõ nec scientia nec sapien
tia erunt aput inferos quo tu ꝓperas. q̃si dicat in
stanter oꝑare dũ tempus habes in vita sciliꝫ ista
quidq̃d boni potest. q̃ꝛ apud inferos non erunt. i.
non tibi post mortem ualebunt ul' non reꝑientur
nec opus. i. tempus aliquid boni oꝑandi ul' peni
tenciam agendi nec racõ allegandi ul' excusandi.
nec sciencia euadendi ul' fugiendi p̃dibus ul' p̃cio
sagacitate potencia agilitate. q̃ꝛ neque ab oriente
neq; ab occidente neq; a d̃s̃tis montibꝫ fuga pa
tet. q̃ꝛ deus iudex ẽ qui ubiq; est. nec sapiencia deũ
contemplandi ex quo maxime affligent̃. ut dixi
in pena. vide eciam in defunctus.

Sapinus. a sapio pis dr̃ h̃ sapinus ni. quedam
species abietis q̃ꝛ sapiat pinũ in ligno et in folijs
et in fructu. vñ h̃ sapinetũ. locus ubi sapini crescũt

Sapio pis pui. ul' sapiui sapẽ sapitũ. et habet p̃
teritũ atq; sup̃ ad modũ quarte coniug̃. et signat
duo sapẽ. i. habẽ saporem. vnde iste cibus bene sa
pit. est et absolutũ s̃ h̃. Inuenit̃ tam̃ constructum
cũ accusatiuo. ul' q̃ꝛ tũc ꝑ accusatiuũ designat̃ cau
sa et ponit̃ ꝓ ablcõ. ut iste cibus sapit saporem. i.
sapore. uel q̃ꝛ in eo intelligit̃ ũbum qd̃ exigit ac
cusatiuũ. ut iste cibus sapit carnes asininas. i. sapo
rem rep̃sentat ul' imitat̃ ul' simulat illas ¶ Item
sapere. i. habere sapienciaꝫ. et h̃ significacõ tracta
est ex ꝓma sicut ꝑ saporem cibos discernimus. sic
ꝑ sapientiam res. et sicut gustus aptus est ad dis
crecõnem saporis cibor̃. sic et sapiencia ad discer
nendas causas rer̃. A sapio deriuat̃ sapidus a ũ
saporem habens sapori datus. et compatur. vnd̃
h̃ sapiditas tatis. Sapio componit̃. de sapio pis
delirare. deorsuꝫ a sapore esse ul' facere. nequitare
vnde disipisco cis incho. resipio pis. redire. ad sapẽ
ꝓprie ille resipit qui penitens forefacti redit ad sa
tisfactionem et ad sapẽ qd̃ dimiserat forifaciendo.
vnde resipisco cis incho. Sapio et eius composita
neutra sunt. et corripiunt hanc sillabam sa. et si il
lam simplex hanc composita s̃m hug̃. vñ ꝓsper
Non ꝓdest q̃dquid recti sapuisse malignis Hic at
tende ꝙ sapio facit p̃teritũ sapiui uel sapij ul' sa
pui. et habet sapitũ penl' ꝓd̃ ad modũ quarte. et
formatur ab h̃ p̃terito sapiui vi in tũ facit eciam
sapitũ penl' cor̃ incꝙtum descendit ab h̃ p̃terito sa
pui. vide in tercia pte in tractatu de p̃teritis tercie
coniugationis desinentibus in pio.

Sapo saponis mas ge. quedam confectio mulie
bris. et dicitur a sapio sapis.

Sapor. a sapio pis dr̃ h̃ sapor poris. vnde sapo
rus ra rum. et saporo ras. i. saporatũ facere. et est ac
tiuũ. Sapor componit̃ saporifer ra rum penul' cor̃
saporem ferens et cor̃ sa. ṽgil'. Corpa curamus fes
sos. sapor irrigat artus.

Saporo saporas in sapor vide. et ꝓducit po

Sara sare uxor abraham. vide in sary

Saraballa. Saraballũ li. et saraballa lor̃. lingua
caldaica uocantur crura hominũ et tibie. vnde et
brace quibꝫ h̃ tegunt̃ dicunt̃ h̃ saraballa q̃si tibia
les et cruzales. vnd̃ iij c daniel'. saraballa eor̃ nõ
fuissent immutata. Saraballa enim dixerunt in a
quila et theodocion nõ ut corrupte legit̃ aput q̃s
dam ibi sarabara. et sunt sarabara fluxa et sinuo

sa uestimenta uel capituz tegmina q̃lia videmus
in capite magoꝝ picta. et sunt ꝓprie parthoꝝ. Et
est h̄ nomen tractum a saraball' que laxa et sinu
osa sunt. uel a sare qd̓ est laxare. vnde saricus ca
cū. laxatus et destructus. et ꝓd̓ saraballa pnl' po
sitione nam scribitur per geminum L.
Sarabara in saraballa exponitur.
Saracenus. a sara d̓r saracenus na nū. saraceni
dicti sunt ul' q2 ex sara se genitos ꝑhibent cū non
sit ueꝝ. et ita dicūtur saraceni q̃si sarageni. i. sara
geniti. et est ethi. et scribitur per vnū r sicut sara
ul' sicut gentiles aiunt. q2 ex origine siroꝝ sint q̃i
sireni. Ipi sunt et ismahelite. q2 sint ex ismahele
Ipi cedar a filio ismahel' ipi agarenj ab agar. q2
ut diximus ꝑūso nomine saraceni uocant̄ q2 ex
sara se esse genitos gloriant̄ q̃uis ex ancillla sint
vnde dicit glo sup illud ysa xxj c. onus in arabia
Arabes inquit sunt saraceni ab ismahele et cedar
filio eius qui melius a matre sua agareni ꝫ malu
erunt uocari saraceni q̃si sare libere non agar an
cille sint filij. vnde saracenicus ca cū. et saracenizo
as. more saracenoꝝ se habere. et hec saracenia nie
. i. multitudo et societas saracenoꝝ ul' ritus ipoꝝ
Saray interp̄tatur pńceps mea cū ¶ uel regio
esset tantuz vnius domus materfamilias. postea
causa nominis immutata ablata de fine nominis
J littera d̓r sara. i. pńceps omniū quippe gentiliū
futura erat pńceps sic̄ et dominus pollicitus fue
erat ad abraham. gen̄ xviij. Dixit q̃ꝫ deus ad ab̄
ham. saray uxorem tuam non uocabis saray ꝫ sa
ram et benedicam ei et ex illa dabo tibi filiuz cui
bn̄dicturus suz eritq3 in nacōnes. et reges populoꝝ
Sarcia sarcie. in sarcos est ¶ orientur ex eo
Sarcimen. a sarcio cis d̓r h̄ sarcimen. et h̄ sarcim̄
tū. et hec sarcina sarcine. et ꝓducit ci sarcimen
Sarcina. a sarcos qd̓ est caro h̄ sarcina ne onus
ul' pondus ꝓp̄e qd̓ ex carne fit. caro eniz pondus
facit. et hinc qd̓libet pondus d̓r sarcina. ul' a sarci
endis rebus insimul. vnde h̄ sarcinula le. et h̄ sarci
uncula ambo dimi. et sarcino nas. onerare. Et cō
ponit̄ consarcino nas. desarcino nas. deonerare. ex
arcino nas. idem. Insarcino nas. intus ul' ualde sar
cinare. resarcino nas. de onerare ul' iteꝝ sarcinare.
ul' resarcinare. Et est actm̄ cū omnibz suis compo
sitis. et cor̓ ci. vnde vindocinens. Sarcina dedecoris
Sarcio cis ci tū. et ¶ dampno ꝑponderat omnis
ꝫm antiquos inuenit̄ sarciui sarcituz. i. suere. vnde
sartores dicuntur sutores ul' uestiū reparatores. Q2
autem d̓r sarcio q̃si setis porcoꝝ filo insertis suo e
thimoloia est. Sarcio componit̄ consarcio cis. dis
sarcio cis. resartio tis. dissuere ul' iteꝝ sarcire et re
ficere. et est actiuū cū omnibus suis compositis. et
facit p̄teritū in si et sup̄ in sartū. licet q̃nq3 inueni
Sarcitector. a sarcio ¶ atur sartum et sarcitum
et tectum componitur h̄ sarcitectus ti. h̄ sacitector
toris. qui tecta sarcit. q2 ex multis hincinde con
iunctis tabulis vnū tecti faciūt corpus. Ideꝫ et tig
narius. q2 tectoria lignis inducit. et h̄ sartatectum
. i. restauracō tectoꝝ. ul' temploꝝ ul' tributum qd̓
colligitur ad restauranda tecta temploꝝ. vnde le
gitur in iiij li regum xij c. Et instaurent sartatec
ta templi. et uide q2 pap̄ et hug̓ scribunt ꝑ ti sarti
tector. a sartio et tectum. Sed communiter habet̄
in li regum sartatectum. et tunc componit̄ a sar
cio cis sartū et tectum. et tenet naturam huius su
pini sartum. et ꝫm hoc sartatector posset dici

Sarcofagus. a sarco qd̓ est caro et fagin qd̓ est
comedere. d̓r h̄ sarcofagus penl' cor̓. quidaz lapis
q2 corpa defunctoꝝ in eo condita absumentur in
fra xl dies. vn̄ et qd̓libet sepulcꝝ ul' arca in qua
ponit̄ mortuus d̓r sarcofagus. q2 in eo carnes mor
tuoꝝ consumunt̄. Idem d̓r sarofagus. a saros qd̓
Sarcos ul' sarcian grece lati ¶ est arca et fagin
ne d̓r caro. vnde d̓r sarcia. i. sup̄fluū carnis incre
mentum quo ultra modum corpa saginantur
Sarcosmicus ca cū. irrisorius ul' hostilis ul' ama
Sarcosmos q̃dam ¶ rus. et dicitur a sarcosmos
tropus vide in quarta pte in capitulo de tropis
Sarculum. a sario ris qd̓ est purgare. circūfodē
herbas et nociuas euellere d̓r h̄ sarculū li. uel hic
sarculus instrumentū faciendi h̄ ysa vij. et omnes
montes qui in sarculo sarient̄. et hinc sarculo las.
sarculis aptare purgare. sicut miliū et huiusmodi
Et est sarculū neu ge. ꝫm ouid̓. vnde ipse dicit in
xj metamor̓. A sarcula et rastri q3 graues longi q3
ligones. Item sarculum idem est quod sarpa
Sardina. a sarra qd̓ lingua tiria d̓r quidam pis
cis d̓r h̄ sarda de. et hec sardina ne. qd̓dam genus
pisculoꝝ. Et hinc h̄ sardina ne quedam insula iux
ta quam multū habundant sardine uel q2 sardus
de hcule ꝓcreatus cū magna multitudine a libia
ꝓfectus. sardiniam occupauit et ex suo nomine
insule nomen dedit. Inde sardinius nia niū. et h̄
et h̄ sardinens et h̄ se. et sardus a ū. de sardinia
Sardinia et corsita insule ꝑuo freto. i. decez mi
liaribz diuidunt̄. vn̄ sardinensis se vide in sardina
Sardis. a sarda piscis d̓r h̄ sardis huius dis. que
dam insula ul' ciuitas. vnd̓ orac̄ in epy. q3 cresi re
gis. sardis eciam inuenit̄ in plurali hee sardes sar
diū sardibus. sardis est in accusatiuo ꝓ eod̓ loco
vnde sardicus ca cū. et sardo das intelligere. q2 ho
mines illius loci subtiles sunt ad intelligendum.
Sardius. a sardinia insula d̓r h̄ sardius dij. qui
dam lapis p̄ciosus et rubens marmoribus p̄stans
et inter gemmas uilissimus. et d̓r sic q2 ꝓ̇us sit re
Sardo sardas. in sardis vide. ¶ ptus a sardis
Sardona. a sardinia insula d̓r hec sardona ne ul'
sardonia nie. quedam herba amarissima de cuius
flore fit fel amarissimū. et est similis apiastro que
ora hominū sic dolore et amarore contrahit ut q̃i
ridentes intereant et abundat in sardinia. vnd̓ sar
donius nia niū. et sardonus na nū. v̓gil'. Imo ego
sardonus uideor tibi amarior herbis
Sardonicus in sardonix est.
Sardonix. sardius componit̄ cū onix. et d̓r hic
sardonix nicis quedam gemma. q2 habeat colorē
utriusq3 illaꝝ gemmaꝝ ul' ex onice ul' sardio. par
sius et natalicia tandem cū sardonice albus. vnde
sardonicus ca cū penl' cor̓. i. ad sardonicē ꝑtinens
ul' ex sardonice existens. Inuenit̄ eciam in iob xx
viij. h̄ sardonicus substantiue. ubi d̓r. nō conferet̄
tinctis indie coloribus non lapidi sardonico p̄cio
sissimo ul' saphiro. vbi sic dicit glo. sardonicus t̓re
rubre similitudinem tenet. saphirus aeream tenet
speciem. ꝑ sardonicū ergo homines ul' patres uete
ris testamenti terrena quidem sectantes ꝑ saphiꝝ
noui testamenti predicatores celestia sola queren
tes ul' angeli accipiūtur. Et ut dicit glo q̃si in fine
apoc̄. sup illud q̃itus sardonix zc. Sardonix inferi
us niger et in medio candidus et superius rubeus
. i. sancti in passione rubei interius candidi. sed ibi
ꝓpter humilitatem despecti

Sardius sarda sardum in sardinia est
Sarepta te. erat urbs modica inter tiru et sidonē
et silua iuxta urbem sarepta dicebatur sicut dr in
historijs. et inde sareptanus na nū. ad sareptam
pertinens uel de sarepta existens
Saricus sarica saricum in saraballa est
Sario saris sarui ritum in sarculum exponitur.
Sarmata. ab arma dr hic et hec sarmata te quidam
populus. qr sarmate patentibus campis armati e
quitabant prius q̄ eos lentulus danubius prohiberet
Et inde ob studium armorum sarmate dicti sunt. quasi
semper arma tenentes. uel quasi scientes arma tenere
vnde sarmaticus ca cū. et cor penl sarmata. vnde
luc in primo. Et q̄ de laxis imitant sarmata bracis
Sarmaticus in sarmata est.
Sarmentū. a sario ris. uel sarpo pis dr hoc sarmen
tū quasi sarimentū. qr purgatur et p̄ciditur. uel sar
mentū. a sero ris. quasi serementū qr seritur. vñ sar
mentinus na nū. et sarmentosus sa sum. et sarmē
to. tas. i. sarmenta uitiū colligere amputata. uel
amputare ea. uel sarmenta facere sm hug. pap sic
dicit. sarmenta purgamenta arborum putamina. vñ
quidam. Pampinus est foliū uitis ramusculus hu
ius. Palmes sarmentum ramus precisus ab ipsa
Sarpa. a sario ris dr hec sarpa pe. Idem qd sarcu
lum qd et sirpa pe inuenit. et a sarpa dr sarpo pis
psi sarptū sarpe. i. aliquid sarpis euellē uel herbas
sarire uel extirpare uel eligere
Sartago. a sarcos qd est caro et ago gis cōpo
nitur hec sartago. penl pro. i. patella. olla enea. qr
in ea caro agitur. uel sartago quasi sonis dr a strepitu so
ni qñ ardet in ea oleū. et ponit pro garrulitate trac
ta methaphora a strepitu eius ad multiloquium
garrulitatis Item qñq3 ponit pro ariditate qr sartago
arida ē et in ea arescūt omnia. sic et loquela quo
dam arida est et sine succo et humore sapiencie. pro
sius. vnde hec sartago loquendi uenerat in linguas
et inde sartagineus nea neū. de sartagine existens
uel ad eam ptinens uel in ea coctus. et sartaginosus
sa sum idem. uel sartaginibus plenus et abundans.
Sartatectum sartatecti in sartitector exponitur
Sartor. a sarcio cis si sartū tu. u in or fit hic sar
tor toris. et inde or in rix hec sartrix tricis. i. sutrix
uel mulier que sartit. Qr autem dr sartor quasi setis
porcorum filo insertis suat ethimolova est
Sartoriū. a sarcio dr hoc sartoriū. i. locus ubi ues
tes sarciunt qui et hoc sarcinū. vnde hic sartorius. q
uestes sartit. et sartorius sartoria sartorium.
Sartrix sartricis in sartor est
Sat aduerbium p apocopam fit a satis et ponit
loco nominis. ut sat est. i. sufficit sm papiam
Satago. a sat uel satis et ago componit satago
gis sategi uerbum neutrum et caret sup sm usum. Et
est satagere satis agere. procurare. festinare. omnia
peragere. et cor ta. vnde in thobia dr. Amplexus
satagit ingeminare pater
Sategi preteritum est de satago. et producit te
Satelles. a satisfacio dr hic satelles litis. minister
crudelitatis et scelerum. et miles tiranni et maleficorum
socius latronū domesticus siue fautor. non bonus
ad satisfactionem. et tūc satelles dr quasi satis ledens
uel destruens. et est ethi. Itē satelles etiam dr q ad
heret alteri ad eius custodiam. et tunc deriuat ab
alter. uel a latus lateris. qr adheret alteri iuxta la
tus ad eius custodiam. et tūc dicitur satelles quasi
satis tuens latus. qr tuetur et defendit illū cui as
sistit. quilibet tamen miles pt dici satelles. Et cor
penl gñ. sed penl nū posicōne producit. vnde orac in
x epy. Interea patrius uultu merente satelles
Satellicium. a satelles dr hoc satellicium cij. officium
uel exercicium uel stipendium satellitis. vnde etiam
cuiuslibet artis et cuiuslibet officij suū est satilicium
Sathanas in latinū sonat ¶ non tantū milicie
aduersarius. uel contrarius. siue transgressor. aduersari
us enim est. qr ueritatis inimicus est et semper sanctorum
uirtutibus contraire nitit. vnde petrus uolens dño
contradicere meruit audire ab eo math xvj. vade
retro me sathana. i. sequere me. qr es contrarius uo
luntati mee. sed mth iiij dicit dñs dyabolo. vade sa
thana et non dixit retro. Et est sensus. O sathana
. i. uirtutis aduersarie et iniquitatis persuasor. vade in
ignem eternū. subaudi nō retro me. qr non potes
me sequi cū sis obstinatus in malicia. Ipse enim ē trans
gressor. qr preuaricator effectus in ueritate qua con
ditus est non stetit. et cor penl sathanas. et non
acuit in fine. vide in angelus. et in ubi
Sacietas. a satis uel sacio as dr hec sacietas tatis.
sacietas diuerso et uario genere spectaculorum contin
git. saturitas uero ciborum. Item sacietas ex vno cibo
dici pt. qr satis sit. Sed saturitas ex uario alimentorum
Sacio. a satis deriuat ¶ apparatu. vide in saturo.
sacio as aui are atū atu. qr qd satis est saciat. et
hic et hec saciabilis et hoc le. saciabiliter. saciabilitas
tatis. et p composicōnem insaciabilis le liter. insa
ciabilitas tatis. Sacio componit resacio as. et est
actiuū cū suis compositis. et cor sa. vnde quidam.
Vno me sacio saturant me fercula multa
Sacio onis fe ge. dr quasi seminis actio. uel quasi
satorum actio sm pap. eccl xl c f dr. Graciam et spe
ciem desiderabit oculus. i. gracosam speciem artifi
cialiū et sup hec uirides saciones. i. sata uirencia. quasi
diceret pulcriora sunt opa nature quam artis. Et po
test formari ab hoc genitō sati addita o. uel deriuat
Satira. a satura qd est ¶ a sero seris seui satum
lanx dr hec satira re. carmen reprehensoriū uel rep
hensio correctoria. ad hoc reprehendit ut corrigat. Et
dr sic qr sicut satura erat repleta diuersis generibus
ferculorum. sic et satira plena est diuersis generibus vi
ciorum. vel satira dr a satiris deis nemorum propter quas
dam proprietates tam satire quam satiris conuenientes
Sunt enim satiri leues. ludiditantes. derisores. sal
tores similiter et satira. Et hinc est q satiri quandoque po
nunt pro satira. quandoque pro satiris. Et a satira dr satiri
cus ca cū. satirarum scriptor. reprehensor. et corripiūt
penultimam satirus et satira.
Satiricus ca cum penl cor exponitur in satira.
Satirus. a satur dr hic satirus ri penl cor. satiri
sunt homuciones aduncis naribus habentes cor
nua in frontibus et caprarum pedibus similes. qua
lem in solitudine sanctus anthonius vidit. Qui e
ciam interrogatus a dei seruo. respondisse fertur
dicens. mortalis ego sum vnus ex accolis heremi
quos uario dilusa errore gentilitas fannos satiros
que colit. dicunt quidem et siluestres homines quos
non nulli fannos satiros que uocant sicut ysid xj e
thi. Et dicunt satiri a saturitate. qr lasciui et luxu
Satis aduerbiū qualitatis. sed poni ¶ riosi ferunt
tur quandoque pro sufficiens. vnde lucanus Tu satis ad
uires romana in carmina dandas Et inde p apo
Satisdare profertur sm usum acuto ¶ copam sat.
accentu in penl. licet sit uerbis. ut dixi in secunda p
te Vbi egi de impedimentis accentus. in c de im

Satisfactio. a satisfacio cis dr̃ hec ¶ pedimito usus
satisfactio onis Et ē satisfactio ps pñie Nam tres
sunt ptes pñie. contricio. confessio. satisfaccō Con
sistit autem satisfactio in tribus. sciliz in oracōne
Jeiunio. et elemosina. ut iste trinarius cont̃ illum
nepharīū dyaboli trinarium opponatur. Oracō con
tra supbiam. Jeiuniū contra carnis concupiscenci
am. Elemosina contra auariciaz. vel sic omne pec
catū ul' in deū cōmittimus. et contra h' ordinatur
oracō. ul' in pximū. et contra h' elemosina. uel in
nosipos. et cont̃ h' ordinatur ieiuniuz. Satisfactio
autem ꝭm aug. est peccatoꝝ causas excidē et eoꝝ
suggestionibꝫ aditū non indulgere. et ut dicit cris
Qualis pcessit offensio talis debet sequi reconcili
acō ¶ Hic potest queri de illo qui subūtit semina
in campo piecta. Item de illo qui detinet pecuniā
creditoris ultra terminū pfixū ex qua ille poterat
lucrari. qualiter debeat restituere et satisfacere. Ad
hoc potest dici qꝫ ille qui suffodit semina non de
betur ad tantū q̃tum agri fructus ualituri erant
ꝫ q̃tum ager sic seminatus ualere consueuit. quia
multis de causis potest impediri agroꝝ fructus Et
similiter dicendū est de eo cui debitū non restitui
tur suo tempe qꝛ non tenet̃ restituē tantū q̃tum
lucrari potuisset. ꝫ ꝭm extimacōnem lucri qd̓ ac
cidere consueuit pensato labore et infortunijs eci
am que in lucro alias accidere possent. qꝛ lucꝝ nō
causatur tantū ex pecunia sed ex industria et la
bore. vide in elemosina. Item de restitucōne fame
ablate habes in fama. Itez de restitucōne dixi in
restitucō. Ad pdictoꝝ declaracōnē nota qꝫ quicūqꝫ
dampnificat aliquez videtur ei auferre id in quo
ipm dampnificat. dampnū eniz dr̃ ex eo qꝫ aliqs
minus habꝫ quaz debet habere. ꝭm phm in q̃nto
ethicoꝝ. et ideo homo tenet̃ ad restitucōnē eius
in quo aliquez dampnificauit. Sed aliquis damp
nificatur dupliciter. vno mō qꝛ aufertur ei id qd̓
actu habebat. et tale dampnū semp est restituen
dum ꝭm recompensacōnez equalis. puta ut si ali
quis dampnificet aliquem diruens domum eius.
tenet̃ ad tm̄ q̃tum ualet domus Alio mō damp
nificat aliquis aliquem impediendo ne adipiscat̃
qd̓ erat in uia habendi. et tale dampnū nō optet
recompensare ex equo qꝛ minus est habē in ūtute
q̃ in actu. qui autem est in uia adipiscendi aliqd
habet illud solū ꝭm ūtutem ul' potenciaz. et ideo
si redderet̃ ei ut haberet h' in actu restitueretur ei
qd̓ ablatū est non simplū ꝫ multiplicatū qd̓ non
est de necessitate restitucōnis. Tenet̃ tamen aliquā
recompensacōnem facere ꝭm condicōnez psonaꝝ
et negocioꝝ. ut autem notū est ille qui sparsit se
men in agro nōdū habet messem in actu ꝫ solū
in ūtute. Et similiter ille qui habet pecuniam nō
dum habꝫ lucꝝ in actu ꝫ solū in ūtute. et utrūqꝫ
potest postea multipliciter impediri

Sacius. i. melius. adūbiuz compandi. et dr̃ a sa
tis. vnde ps dicit in tractatu adūbioꝝ satis sacius
p melius. vnde augusti. Sacius est mori fame q̃
uesci ydolatitō. et scribit̃ p t qd̓ accipit sonū de c
quidaz legunt ibi sanctius p n. ꝫ male et corrupte

Satrape. a satis deriuat̃ h' satrapa pe penl' cor.
et dicunt̃ satrape sapientes iudices uel reges siue
duces et pfecti psaꝝ. Et dicunt̃ satrape q̃si satis sa
pientes ul' potentes. vnde in pmo reg xxix. satra
¶ pis non placet

Satum ti. genus est mensure
iuxta morem puincie palestine vnuz et dimidiuz
modiuz capiens. cuius nomen ex hebreo ꝭmone
tractum est. satū enim apud eos nominat̃ sumpcō
ul' leuacō. eo qꝫ qui metitur eandem mensuraz su
mat et leuet. Est et aliud satū mensura sextarioꝝ
xxij capax qd̓ modius in xviij c gen̄ dr̃ Accelera
tria sata simile cōmisce et fac subcinericios panes
est eciam satū tu supinū de sero ris et a satu addi
ta s fit satus ta tū. i. seminatus. vnd̓ math xij. A
bijt ihesus sabbato p sata. et marc̃ ij. cū sabbatis
ambularet p sata. i. per seminata. et cor̓ sa. vnd̓ di
cit ps in x li. In omni supino ul' participio pteriti
pducit̃ a penl'. exceptis datū satū et ratū. Itez sa
tum in composicōne mutat a in i cor̓. ut insitum
consitū. et ꝭm ps recius debuit esse setum. sed qꝛ
setū aliud significabat causa differencie dr̃ satum

Saturus satura saturum in saturo saturas vide.

Satura. a satur dr̃ h' satura re quidam discus q̃
dam lanx que in sacrificijs deoꝝ diuꝭ ferculis re
ferta sup altare ponebatur vnde sacerdotes satu
¶ rabantur.

Saturcia. a satur dr̃ h' saturcia cie.
quedam herba calida et ppe ignita. vnde et sic dr̃
quia faciat pnos in uenerem

Saturnalia saturni sacra pluraliter declinat̃ hoꝝ
saturnalioꝝ ul' saturnaliū. et ab hijs saturnalibus
vid̓ in tercia pte ubi agitur de dtō plurali secund̓
¶ declinacōnis.

Saturnius a ū in saturnus est.

Saturnus. a satur et annus componit̃ h' satur
nus ni. quidam deus origo deoꝝ q̃si satur annus.
Est enim tempus qd̓ annis saturatur. vnde et g̃ci
eum cronon uocant. i. tempus uel saturnus dicit̃
a satu. qꝛ ad ipm satio ptineat omniū reꝝ. vn̄ sa
turninus a ū. et saturnius nia niū. vnd̓ uarro. Iā
redit et uirgo redeūt saturnia regna. saturnia reg
na dicunt̃ aureum seculum qd̓ sub saturno rege
¶ pmum fuisse fingunt

Saturo. a satis dr̃ sa
turo as aui atū. saturat̃ q̃s cibo. saciat̃ spectaculo
Item saciat̃ vno cibo. saturat̃ diūsis. vnde h' et h'
saturabilis et h' le. vnde h' saturabilitas. Et cōpo
nitur insaturabil' insaturabilitas. Itez. a saturo as
saturus ra rum. i. saturatus ta tū. vnde h' saturi
tas tatis. Saturo componit̃ consaturo as. resatu
ro as. Et est actiuū saturo cū omnibus suis com
positis. et cor̓ hanc sillabam tu. vnde ouid̓ in xj
epistola scilicet ipse geram saturatas nutrice ues
tes. Et lucanus Saturꝝ tam̄ obsidet hostem. Item
quidem. vno me satio saturant me fercula multa

Sauciatus ciata ciatū in saucio saucias vide

Saucio as aui are. i. uulnerare. pcutere. vn̄ sau
ciatus ta. et p sincopam saucius cia ciū. i. sauciatus
ꝫ saucius semel. sauciatus sepius. Et est saucō acti
uū cū omnibus suis compositis. ul' ꝭm quosdam
saucius uulneratus uel etate consumptus qꝛ sang
¶ uine haustus.

Saucius a ū in saucio cias est.

Saul indeclinabile uel potest declinari hic saul.
huius saulis et interptatur peticō. qꝛ populus he
breoꝝ petiuit eū regem. et accepit nō ꝭm deū sed
ꝭm uoluntatem suam. Et est trissillabū saulis. et
pd̓ penul'. vnde in aurora dr̃. regis cui uitam con
¶ cessit mucro saulis

Saulus hebraice temp
tacō ul' angustia dr̃. qꝛ pus in temptacōne ecclesie
sit ūsatus. psequebat̃ enim xpianos et inde habu
it hoc nomen. postea mutato nomine d̓ saulo fac
tus est paulus qd̓ interptat̃ mirabilis siue electus
mirabilis qꝛ multa signa fecit. uel qꝛ euangelium
xpi omnibus gentibus pdicauit. Electus qꝛ in ac
tibus apostoloꝝ spiritus sanctus dicit segregare bar

nabā et paulū ad opus quo assumpsi eos. latino
autē sermone paulus a modico dictus est q2 hu
milis fuit et modicus. vnde ipse ait ad galathas
Ego sum minimus apostoloꝝ. vide in paulus

Sauma me. dr onus ꝓm quosdā. vide in sagina

Saxeus saxea saxeum in saxum est

Saxifraga. saxū componit̄ cū frango gis et dr
saxifragus ga gum. vnde hec saxifraga. q̄dā her
ba dr q2 sem̄ eius petras frangat et cōminuat. Et

Saxon onis cōmunis ge dicit̄ a ¶ corripit fra.
saxū. q2 sit duꝝ et ualidissimū genus hominū. vn̄
h̄ saxonia nie. regio eoꝝ. vnde h̄ et h̄ saxonis gen
tile. et saxonus na nū. et corripit penul̄ saxones.

Saxū. a scindo dis dr h̄ saxum xi. Et sunt saxa
durissima ꝫ lapis mollis et dura petra. et dicunt̄
saxa q2 cum difficultate scindunt̄ et secantur. ul̄
saxa ꝓꝓe scissa et ꝑrupta sicut in montibus. vnde
saxeus ea eū. et saxosus a ū. ut hec res est saxea
.i. de saxo ul̄ ꝑtinens ad saxum. et iste locus est

Scabellū. a scamellū ¶ saxeus. i. plenus saxis
mutata m in b. et dr h̄ scabellū qd̄ ꝑuul̄ lec
tis apponit̄. scampnū qd̄ a lectoribꝫ. vnde hoc sca
bellulum diminutiuū. vide in suppedaneus

Scabiecula scabiecule diminutīm parua scabies

Scabies. a scabo bis dr h̄ scabies biei. et h̄ sca
bia bie. et est scabia sicut lepra asperitas cutis cū
pruritu et squamositate. vnde et dr scabies quasi
squamies. et est ethi. vnde scabiosus osa sum ple

Scabiola le parua scabies. et ē di ¶ nus scabie

Scabo bis bi scabitū. i. gratare. vnde scaber bra
bꝝ. et scabiosus sa sum. et scabidus da dū. i. asper
tiniosus. vnde scabidulus la lū. aliq̄ꝓtulū scabidus
Scabo bis actīm est cuꝫ suis compositis si qua ha
bet. et in ꝑsenti hanc sillabam sca cor̄. ꝫ in ꝑteri
to eam ꝓd̄. vnde ūsus. ꝑsens pone scabit non pre
teritū bn̄ scabit. similiter scabitū sup̄ cor̄ bi. sicut

Scabreus. a scabo bis dr scabreus rea ¶ bibitū
reū. i. asper ul̄ uetustus et etate plenus ul̄ decrepi
tus. et inde scabreolus la lū. dimi. et h̄ scabritudo
scabritudinis. i. asperitas corporis

Scabro onis. uespe longiora crura habentes ꝓm
pap̄. Et deriuat̄ ꝓm quosdam a scaber. bra bꝝ qd̄
dr a scabo bis. Item inuenit̄ cabro bronis. et tūc
deriuatur a cabo. de h̄ vide in cabro eciaꝫ in c lrā

Scalaria a scala dr h̄ scalaria e. nauis piratica q2
ibi sunt transtra disposita ad modum scalariū in

Scalaris in scale vide. ¶ scala

Scale. a scando dis h̄ scala le. uolunt tam̄ quidā
dicē hee scale laꝝ siue sit una siue sint plures. In
uenit̄ tamen et in sin in gen̄ ubi dr. Vidit iacob
scalam. vnde h̄ et h̄ scalaris et h̄ re. Et h̄ scalare
ris. ligniꝫ ex transuerso in scala positū quod et
h̄ interscalare ris dr. vnde hic et h̄ interscalaris et
h̄ re. dr interpositiuus. vnde ūsus interscalaris dr
qui non continue interponit̄ ad modū scalariū in
scala. et interscalo las. scalaria interponē in scala
et similiter ponitur pro interponere

Scalenos grece latine dr gradacō q̄dam color

Scalpellū scalpelli vide in scalpꝝ ¶ rethoricus

Scalanius nij. nauis ul̄ illd̄ ad qd̄ nauis religat̄

Scalpo pis psi ptū. i. gratare. et est ꝓꝓe scalpē
cū vno digito ul̄ duobus caput gratare. et est ꝓ
prie simeaꝝ uel luxuriosoꝝ. Scalpo actīm est cum
omnibus suis compositis si qua habet. et a scal
ptū tu. scalpto ptas frequentati. et scalpturio ris

Scalpꝝ. a scalpo pis dr h̄ scalpꝝ et hic scalprus
.i. ferrum cū quo coriū aptatur. i. raditur uel cul
tellus ul̄ capulus scriptoꝝ. Itē scalpꝝ ul̄ scalprus
dr q̄dam ferreū instrumentum qd̄ alio nomine
dicit̄ celtes. vnd̄ et hoc scalpellum ul̄ hic scalpel
lus li dimi ꝓm hug̃. Iere xxxvj. Scidit illud scal

Scamellum in scamnellum vide ¶ pello scribe

Scamillū. a scamellū mutata. e. in. I. et dicit̄ h̄

Scamnellū. a scamnū dr h̄ ¶ scamilluꝫ li dimi
scamnellū li dimi. et ꝑ subtractionem n Inuenit̄
scamellū li dimi. vnde h̄ scamellulū li diminutīm.

Scamnū. a scando dis dr h̄ scamnū ni qd̄ altio
ribus lectulis apponit̄. ꝫ scabellū qd̄ ꝑuulis appo
nitur lectulis. Item dr suppedaneus. et ypodion a
grecis. et est m de ultima sillaba

Scandalū. scandalon g̃ce latine scandalum qd̄
nos offensioneꝫ ul̄ offendiculū ul̄ ruinam ul̄ im
pactōnem pedis dicere possimus. vnde scandaliso
sas offendere ul̄ ledē ul̄ occasionem ruine dare. Et
est actiuū. ita dicit hug̃. Scandalū a quibusdā sic
describitur. Scandalū est dictum ul̄ factum ul̄ sig
num cuius occasione trahitur quis in consensum
peccati mortalis. ul̄ ut dicit glo super illud math
ve mundo ab scandalis. Scandalū est dictum uel
factum minus rectum ꝑbens alijs occasionem ru
ine ¶ Hic nota q2 ut dicit g̃g̃ in vij omelia ezech
Si de ueritate scandalum sumit̄. utilius ꝑmittitur
scandalū nasci q̄ꝫ ueritas relinq̄tur. et intellige de
triplice ueritate scilicet de ueritate vite. q2 ꝓ nul
lo scandalo debet quis mortaliter peccare. Iteꝫ de
ueritate doctrine q2 doctor ul̄ ꝑdicator non debet
falsum dicere ul̄ ꝑdicare ꝓ aliquo scandalo. Tace
re tamen potest et debet si omnes obstinati sunt.
ita q2 ex doctrina deteriores fiūt et nullius correc
cō ul̄ utilitas inde speraret̄. Nam sicut dicit Iero
in ꝓlogo esdre. Frustra ut ait q̄dam uiri neq3 ali
ud fatigando nisi odiū querē extreme demencie ē
Itē de ueritate iusticie q2 nec iudex falsam senten
ciam nec testis falsum testimoniū debet ꝓferre ꝓ
aliquo scandalo. vnde ūsus. Scandala non vitat
doctor iudex bene viuens. Ita dicit g̃g̃ in ix ome
lia ezechielis. sancti uiri in uoce libē increpacōnis
succensi eos ad sua odia excitare non metuūt q̄s
deū diligere non cognoscunt. ꝑūsoꝝ enim deroga
cō vite nostre est approbatio. q2 iam ostendit̄ ali
qd nos iusticie habere si illis displicere incipimus
qui non placent deo ¶ Sꝫ videt̄ q2 ueritas vite
sit ꝓꝑt̄ scandalū dimittenda. q2 vitacō cuiuslibet
peccati ꝑtinꝫ ad ueritatem uite. Sed homo ad vi
tandum scandalū ꝓximi debꝫ peccatū ueniale cō
mittere ut uidet̄ q2 plus debet cauere dampnū et
nuꝫ ꝓximi qd̄ patit̄ ꝑ peccatū mortale quo scan
dalisatus ruit q̄ꝫ dampnū temꝑale suū qd̄ patitur
ꝑ peccatū ueniale. ergo ueritas uite dimittenda ē
ꝓpter scandalū. Ad hoc respondet frater thomas
quem sequor. q2 homo aliqd̄ pcc̄m ueniale cōmit
tere ne alius peccet mortaliter non tenet̄. nec bn̄
facit cōmittendo. q2 ad vitand̄ pcc̄m n̄ inclinamur
ꝑncipaliter ex dampno ꝓꝑrio. q2 h̄ esset desistere
a pccō timore pene. ꝫ inclinamur ne deū offenda
mus. cuius offensa est eciam ueniale pcc̄m q̄ꝫuis
non ita magna sicut mortale. nullus autem debet
deū offendere paꝝ ne alius offendat multū. q2 hō
debet in infinitū plus diligere deum q̄ꝫ ꝓximū. et
ideo nullus debet facere peccatū ueniale ad vitan
dum scandalū. dūmodo actus suus ex tali causa
factus peccatū veniale remaneat. Est enim opposi

tio in adiecto. Si dicatur ꝙ aliquis debet peccare
aut bene facit peccando. contingit tamen aliquem
actum ex tali causa factum non esse peccatum ue
niale qđ alias ueniale esset. sicut dicere ūbum io
cosum iam non esset ociosum cū non careret cau
sa pie utilitatis. ¶ Sꝫ huic solucōni videt̄ obuiare
illud appostoli ad romanos ix. optabam egoipse
anathema esse a xp̄o ꝓ fratribus meis. ubi vide
tur ꝙ appostolus magis diligeret salutem ꝓximi
ꝗ̃ sui. ymo ꝗ̃ dilectionē dei. Ad hoc dico ꝙ ꝫm
vnam glosam apostolus non optabat tūc qn̄ in
statu erat gracie. ut scilicet separet̄ a xp̄o ꝓ fra
tribus suis Sed h̄ optabat qn̄ erat in statu infide
litatis. vnde in hoc non est imitandus. uł dic sic̄
dicit criſ in li de compunctōne. ꝙ ꝑ h̄ non osten
ditur ꝙ appostolus diligeret plus ꝓximū ꝗ̃ deū
ꝫ ꝗ plus diligebat deuꝫ ꝗ̃ se ip̄m. volebat enim
ad tempus ꝑuari fruicōne dei qđ ꝑtinet ad dilec
cōnem sui ad hoc ꝙ honor dei ꝓcurare̅t in ꝓxi
mis qđ ꝑtinet ad dilectionem dei. Itēz scias ꝙ ꝗ̃
uis ꝑ pcc̄m ueniale gracia non tollatur per quam
hominis est salus. inꝗ̃tum tamen ueniale dispo
nit ad mortale ūgit indetr̄mentum salutis

Scandella scandelle in scandula est

Scando dis di sum dere. i. ascendere. et eciam ad
ūsus ꝑtinet ꝓpter scansionem pedum. et est tercie
coniugacōnis. vn̄ ūsus. Ascendens scandit disting
uens carmina scandit. Scando cōponit̄ cū ad. et
abiecta d dr̄ ascendo dis di sum. i. ad aliquē scan
dere. vnde h̄ ascensus sus Itē conscendo dis Item
descendo dis. i. deorsum scandē. i. inferius ire. vnde
hic descensus huius sus Item t̄nscendo dis. ultra
scandere Scando et eius composita sunt neut̄ Et
p̄teritū faciunt in di. et sup̄ in sum Et composita
ubiꝗ mutant a simplicis in e.

Scandula a scando dis dr̄ h̄ scandula le. q̄ddā
genus annone quod et scandella dr̄ dimi. Et dicit̄
scandula q̄si scindula. ꝗ scindat̄ et diuidatur. scan
dula eciam potest dici idem quod scindula

Scansilis. a scando dis dr̄ h̄ et h̄ scansilis et h̄
le penł cor̄. et h̄ scansile lis ferrum ꝑ qđ equū as
cendimus. scansilia eciam sunt gradus ubi hono

Scapha phe est modica ¶ rati in edibus sedent
nauis et dicit̄ a schaphon qđ est speculū ꝗ huius
modi nauiculis utūtur pirate ad speculandum et
explorandū. et deferūtur huiusmodi nauicule. uł
schaphe in nauibus et imminente ꝑiculo deponi
tur in mare ad subueniendū nauibus. ꝗ hijs na
uis attingitur et ꝓcinctu tempis armatur. vnde
in actibus xxvij. Insulam autem decurrentes qui
uocatur cauda potuimus uix obtinere scapham.

Scaphium. a scando dis dr̄ h̄ scaphiū phij. lo
cus ubi arma reponūt̄ uł genus uasis ad turpes
usus aptū scilicet ad requisita nature scilicet uas
ad mingendū uł egerendū. et h̄ scaphus phi. i. cer

Scapula. a scaphus ¶ tus numerus. et cor̄ sca
dicit̄ h̄ scapula le. spatula humerus. vnđ scapulo
sus sa sum. scapulis dilatatus. et hic et h̄ scapula
ris et h̄ re. quedam uestis scapulas tantū tegens
Et componit̄ interscapulum. et cor̄ penł scapula
ꝓpħa. Scapulis suis obumbrabit tibi

Scapularis penultima ꝓducta in scapula est

Scapus. a scando dis dr̄ h̄ scapus pi. summitas
uł cacumen uł humerus. aug̃ de ciui dei. Sup pri
api scapum noua nupta sedere uidebatur

Scaria arbor est spinosa. et facit fructum rubeū

Scarioth quidam uicus est. vn̄ ¶ et est grecum
hic et h̄ schariothis et h̄ the. et hinc iudas dictus
est scariothis. Ioh̄ xiij. ut traderet eū iudas simo
nis scariothis. i. iudas simonis. scilicꝫ filius scario
this scilicꝫ sic a loco illo nominatus. Potest eciam
declinari h̄ scariotes huius scariote. sicut cespites
huius cespite. et cor̄ penł ꝫm usum. vnde in pan
teon dicit̄ in xx li. Inde scariothis fit locus vnus
ei. vide in secūda p̄te ubi egi de accentu nominū
desinencium in es vide eciam in iuda

Scatebra. a scateo tes dr̄ h̄ scatebra bre. aque e
rupcō uł ebullicō que fit cū aqua fluit ꝑ aliquas
rimas uł inter saxa uel cū erumpit in loco humi
do et in balneo. Et in̄ scatebrosus sa sum. scateb̄s
plenus. Et compatur. vnde h̄ scatebrositas tatis.
ūgił. Scatebris ꝗ arencia tempat arua. Et cor̄ te

Scatebrosus in scatebra vide ¶ naturaliter

Scateo tes tui tere. i. ebullire. feruere. emanare
erūpē. sicut facit aqua dū decurrit inter angustia.
et dum emanat in locis humidis et in balneis vn
de scatesco cis inchoatiuū. Scateo cū suis compo
sitis si qua habet neutra sunt. et carent supinis. et
corripiunt hanc sillabam sca.

Scaturigo. a scateo tes dr̄ h̄ scaturigo ginis. a
quaꝝ ebullicō uel erupcō. Aug̃ de ciui dei. In occi
dentis plagis scaturigines et pluuiones dicit stra
ges dedisse. et marcialis capella. Si uo contempra
ex cuius scaturiginis uena ꝓfluxerūt. ꝓpterius scru
tator inquirit. et ponit̄ in h̄ loco traslatiue ꝓ scie̅
cia. Nam aqua tres habet ꝓpꝓetates. abluit sordes
sequit̄ decliuia. reficit sicientes. sic et sciencia pur
gat ignoranciā. de magistro transit ad discipulū
faciens decliuia. ꝗ omnis imitacō citra perfectio
nem est. nec par erit imitator auctori. reficit haus
tu sui ardore congnoscendi uera flagrantes.

Scaturio dr̄ a scateo tes. et dr̄ scaturio ris riui
. i. statere. vn̄ scaturiso sas. uł potest deriuari sca
turiso a scateo. et est scaturiso idem qđ scaturire.
uł scaturientem imitare. et componit̄ exscaturiso
sas. i. per aquam scaturientem uł ebullientem plu
mam auferre. vnde legit̄ in sidonio alij exscaturi
sabant aues. alij exscaturisabant pisces. et ꝓducit
scaturiso v ante I. sicut scaturio ris. qđ multi ne
gant et sepe inuenit̄ in libris phisicalibꝫ correptū
v et in thob eciam cor̄. ubi dicit exscaturisantes
lesus abhorret aquas. Ad hoc dicit magister bene
ꝙ vindocinensis ibi errauit cū dicit exscaturisan
tes et cetera ꝗ scaturio et scaturiso ꝓđ v ante r.
et h̄ habemus a p̄s dicente ꝙ nullum ūbum q̄rte
coniug̃ habꝫ u cor̄ ante rio nisi meditatiuū. ut lec
turio. ꝫ scaturio non est meditatiuū. ergo nō cor̄
v sicut nec prurio. Itēz prudencius in passione bt̄i
romani ꝓđ eam dn̄s. scaturisantes perdat ut loꝗ̃
cicas. Est enim metrꝝ iambicū. vnđ oportet ꝙ ul
tima pedis sit longa. Item prudencius maior. pe
tra dei iussu potu largita scaturit.

Scaturiso sas in scaturio ris vide

Scaurus ¶ cauillum preda dicitur
qui aliꝗ̃tulū balbutit uł qui habꝫ talos extantes
et excedentes. uł scaurus g̃ce latine dr̄ calix. vnđ
scaurus ra rꝝ. i. asper aspera asperꝝ

Scazon claudū uł claudico siue inequalitas et ē
g̃cum. et est uiciū metri. Tūc metrꝝ dr̄ habē scazon
. i. tūc dicit̄ claudicare qn̄ correpta ꝓducit̄. uł ꝓđ
corripit̄. vnde p̄s in x li loquens de edo edis non
potest in h̄ iambo penuł sillaba longa esse ut in

telligatur preteritum ne sit scazon.
Sceda grecū est .i. carta scripta ul' scriptū qđ ad huc non est emendatū nec in libꝝ redactum. ꝓpe quidē sceda est abbreuiata scriptura de aliquo cō tractu anteq̄ꝫ carta fiat. Eadem dr̄ et ꝓthocollum a ꝓthos qđ est pmū et collū. qꝛ in collis cartaꝝ pmo loco fiebat talis scriptura et postea habebatur ꝑ exemplari. et qđcumqꝫ scriptū sit abbreuiatum ut postea melius scribatur sceda dr̄. vnđ scedula le dimi. et scedarius ria riū. Et a scedula scedularius a vm. ad scedam ul' ad scedulam ptinēs ſm hug. pap ūo dicit scedula pagina epistola.
Scedula exponitur in sceda
Scelero sceleras in scelus est
Scelestus ta tum In scelus uide.
Scelus leris. neu ge. facinus. flagicium. vnde scelestus ta tum .i. facinorosus. ꝓteruus. dr̄ eciam h̄ et h̄ scelestis. et h̄ ste. Inuenit' celestis a celo sine s Vnde quidam Regi celesti numq̄ꝫ placuere scelesti Vt sis celestis non assimulare scelestis. Eccl' ix. ue duplici corde et labijs scelestis Et compatur scelestus Itē a scelus scelerosus sa suꝫ et compat' Et ē scelerosus plenus scelē. vnde hec scelerositas Itē a scelus scelero ras raui rare Et inde sceleror raris. vnde sceleratus ta tum In quo fit scelus. h̄ scelestus ta tum. ꝑ quē fit Scelerosus ūo qui fac' Et scelerosus plus q̄ꝫ sceleratus Et compatur sior, ssimus vnde scelerate sius me adūbinꝫ Scelero cō ponit' conscelero ras. et est actiuuꝫ cū suis compo
Scema tis ge neu. ymago uel C sitis et cor' le. figura. modus loquendi. sciꝫ soloecismus figura Et fit scema ꝓpe solum ornatus causa. metaplasmus ūo cā necessitatis fit. uel ornatus in metro. tropus cā utriusqꝫ. tam in metro q̄ꝫ in prosa ſm hug' Vide eciam de h̄ in iiij pte ubi agitur de scemate·vide eciam in scematismenos
Scematismenos. a scema qđ est modus loquendi et mene defectus componit' scematismenos .i. defectus. modus loquendi Itē scema dr̄ ornatus ul' figura. vnde in donato dr̄ scematalexeos et dyanoeos .i. figure dictionis et sentencie. sicut enim homo uarijs uestibus decorat' ita oracō latinitatis tam soluta q̄ꝫ ligata scematibus adornatur. et sic dr̄ scematismenos .i. defectus. ornatus et figuē qui fit ex carencia debite intelligencie. vel dicitur sentencia figuratiua et defectiua. significatio ergo dictionis est quasi ornatus et figura ipsius. vnde qn̄ deficit a ꝓpa significacōne est ibi defectus ornatus et figure .i. forme dictionis que est significacō Et cor' me. et acuit' in fine. Iero in ꝓlogo iob. Et gca rethores uocant scematismenos
Scena. a scenos qđ est umbra dr̄ hec scena ne. .i. umbra et scena .i. umbraculum locus obumbratus in theatro et cortinis coopertus similis tabernis mcenarioꝝ q̄ sunt asseribꝫ ul' cortinis coopte Et ſm h̄ scena potest dici a scenos qđ est domus qꝛ in modū domus erat constructa in illo umbraculo latebant ꝑsone laruate que ad uocem recitatoris exibant ad gestus faciendos. Et hinc scena qn̄qꝫ dr̄ totū theatꝝ qn̄qꝫ recitacō scripture qn̄qꝫ ipsa scriptura. Quandoqꝫ allocucō diuſaꝝ ꝑsonaꝝ uel distinctio scripture que ibi recitabat' ut in terencio. vnde scenicus ca cū penl' cor' .i. vmbratilis ul' theatralis ul' q̄ faciebat ludos et gestus in theatro. ul' qui recitabat ibi scripturam
Scenicus scenica scenicum in scena exponitur.

Scenobates. scenos qđ est funis componit' cū batim qđ est gradus. et dr̄ h̄ scenobates batis .i. funambulus qui gradit' ꝑ funem. et cor' ba. Iuue augur scenobates medicus magus omnia nouit.
Scenobjum scenobij. vide in cenobium.
Scenofacio. scenos qđ est funis componit' cū facio. Et dr̄ cenofacio cis ci tū .i. facere funes. vnde scenofactor id est funiū factor. Et hinc scenofactorius ria riū. ad scenofactorem ul' ad scenofaciendū ptinens. vnde dr̄ ars scenofactoria. vnde in actibꝫ xviij c legitur de paulo. et erat scenofactorie artis Item a scenos qđ est umbra dr̄ gce domus scenos ab umbracōne. et hinc similiter grece dr̄ tabernaculum scenos. Tabernaculū enim ad similitudinē domicilij factum est. et ſm hoc potest esse p̄dicta composicō sciliꝫ scenofacere .i. facē tabernaculum. vn̄ et ibi posset dici artis scenofactorie. qꝛ faciebat
Scenofactorius a ū in scenofacō ē t tabnacula
Scenophegia. fagin qđ est comedere componit' cū scenos qđ est umbra. et dr̄ h̄ scenophegia gie. qđdam festum iudeoꝝ sciliꝫ fixio ul' dedicacō tabnaculi qꝛ tūc in ūbraculis salicū comedebant. ul' ē cōpositū a scenos qđ ē tabnaculū sic dcm̄ ad siltudinē domicilij qđ gce scenō dr̄ ab ūbracōne. In h̄ scenophegia gie. festū p̄dictum sciliꝫ dedicacō tabnaculi in qua ut dictū ē comedebant sub vmbris salicū. et celebratur a iudeis in memoriam expedicōnis qn̄ ab egipto ꝓmoti in tabernacul' agebant Ioh vij c. Dies festus iudeoꝝ scenophegia. qđ scilicet festum iudei singulis annis faciebant in memoriam benificōꝝ que eis dn̄s contulerat in desto qn̄ in tabernaculis habitabant. De h̄ festo habetur leuit' xxiij c. a xv die mensis septimi erūt ferie tabnaculoꝝ vij diebus dn̄o. et ut uult hug'. in h̄ nomine scenophegia licet corripē et ꝓducere penl' ꝑ uoluntate legentis. est enim nomen nothum. qꝛ ergo a gco dn̄dit potest penl' ꝓđ. aput gcos enim in multis. uocalis ante uocalē ꝓducit' Sed qꝛ ad formam latinitatis redactum est p̄t et corripi in legendo. apud latinos enim uocalis an̄ uocaleꝫ non ꝓducit' nisi in paucis. in scansione tamen illa penl' sine dubio breuis est. Item scias q̄ꝫ hug' scribit fagin ꝑ f. et ſm h̄ scenofegia ꝑ f potest scribi. potest eciā fagin et scenophegia ꝑ ph scribi. habito respectu ad grecam origineꝫ. vide in secūda pte ubi agitur de impedimentis accentus in c de impedimento usus. ubi posui alioꝝ opinionem que magis placet. vide in fase.
Scenos .i. funis. et scenos ul' scenon .i. vmbra.
Scenotaphiū. scena componit' cū taphos qđ ē sepulcꝝ et dr̄ scenotaphiū vacuū sepulcꝝ .i. ymaginaria sepultura que fit cum corpus deest
Sceptriger gera gerū penul' correpta. qui gerit sceptrum. a sceptrum et gero geris
Sceptꝝ tri. uiga potestatis. et dr̄ a cepi p̄terito de capio ſ hug'. pap ūo dicit sceptꝝ ul' sceptron dicitur regnum uel uirga regalis. et est grecum
Scesisonomacon q̄dam figura est de qua dictū est in quarta parte in capitulo de scemate
Scenus na num. sinister malus ꝑūsus inimicus
Scibilis lis. a scio scis h̄ et h̄ scibilis et h̄ le. ad sciendum abilis. et corripit bi.
Scadi est p̄teritū de scindo dis. et cor' pmā. vnđ in aurora dr̄. Hostem cum posset gladiare dauid
Scientia. a scio scis deriuatur et scidit oram. format' a dtō scienti addita a h̄ scientia tie. Et sci

as ꝙ ut dic̄ paul'. Sciā inflat. caritas uō edificat.
Item non plus sape ꝙ̄ oportet sape. Ad cuius in
telligenciam nota ꝙ sicut dicit bn̄hard in xxxvj
ſmone canticoꝝ. Sapē ad sobrietatez est vigilan
tissime obseruare quid scire magis prius ue opor
teat. tempus enim breue est. Est autem quo ad se
omnis sciencia bona que tamen ueritati subnixa
sit. Sed tu qui cū timore et tremore tuam ipsius
opari salutem ꝓ tempis breuitate festinas ea ꝑ
us scire amplius ꝗ curato que senſis viciniora sa
luti. vnde et apostolus dicit. qui se putat aliquid
scire nondū scit quō oporteat eū scire. vides quō
fructum et utilitatem sciencie in mō sciendi consti
tuit. modū sciendi dicit ut scias quo ordine. quo
studio. quo fine. queqꝫ nosci opteat. quo ordine.
ut illud ꝑus quo maturius ad salutem. quo studi
o. Vt illud ardentius quo uehementius ad amo
rez. q̄ fine. vt nō ad inanem gloriaꝫ. aut curiosita
tem aut aliquid simile sed tantū ad edificacōnem
tuam ul' ꝓximi. Sunt namqꝫ qui scire uolunt eo
fine tantū ut sciant et turpis curiositas est. Et sūt
qui scire uolūt ut sciant' ipsi. et turpis uanitas ē
Et sunt qui scire uolunt ut scienciā suā vendant
ubi gracia ꝓ peccunia ꝓ honoribꝫ. et turpis ques
tus est. Sed sunt ꝗ qui scire uolunt ut edificent.
et caritas ē Et sunt qui scire uolunt ut edificentur
et prudencia est. Hoꝝ autem ultimi soli duo non
inueniūtur in abusione sciencie. quippe qui ad h̄
uolunt intelligere ut bn̄faciant. deniqꝫ intellectus
bonus omnibꝫ eū. reliqui omnes audiant. Scienti
bonū et non facienti peccatū est illi ac si ꝑ simili
tudinem dicat sumenti cibuꝫ et non digerenti pni
cōsum est ei. cibus siquidem indigestus et qui bo
nam non habet digestionem malos generat hu
mores et corrumpit corpus non nutrit. Ita et mul
ta sciencia indigesta stomacho anime q̄ ē memo
ria si decocta igne caritatis non fuerit et sic ꝑ q̄s
dā artus anime mores scilicet atꝫ actus transfusa at
qꝫ digesta ꝯtinuo ipsa de bonis que nouerit uita at
testante et in omnibus bona efficiatur nōne illa
scientia reputabit' in peccatū tamꝗ cibus conuer
sus in prauos noxios qꝫ humores. an non malus
humor peccatum. An non mali humores praui
mores. an non inflacōnes et tortiones in conscien
tia sustinebit quo eiusmodi ē sciens videlicet bo
nū et non faciens. ¶ Ad hoc facit qd dicit ǵǵ in
pastorali. admonendi sunt qui accusant praua nec
tamē deuitant ut uideant q2 de occulta iam retri
bucōne iudicij est ꝙ eoꝝ mens malū qd ꝑpetrat
illuminat' ut uideat ꝫ non conatur ut uincat ut
quo melius videt eo deterius pereat. q2 eciam in
telligencie lumen ꝑcipit et acōnis ꝑue tenebras
non relinquit. Nam cū acceptam ad adiutoriū sci
enciam negligūt hanc cont' se in testimoniū uer
tunt. Et de lumine intelligencie augent supplicia
qd ꝓfecto acceperant ut possent delere peccata q̄ꝝ
nimiꝝ nequicia cū malū agit qd diiudicat uentu
rum. Iā iudiciū hoc degustat ut cū eternis suppli
cijs ꝑuatur. obnoxia suo h̄ intim examine nō sit
absoluta. tantoqꝫ illic grauiora tormenta percipiat
ꝗto h̄ malū n̄ deserit. et ꝙ ipse condempnat hinc
ueritas dicit. Seruus qui contra uoluntatem dn̄i
sui et non ꝑparauit et non fecit ꝑ uoluntatez eius
plagis uapulabit multis hinc ps̄ ait. Descendant
in infernū viuentes. viui quippe que circa illos a
gunt' sciunt et senciunt. mortui autez sentire nichil

possunt mortui enim in infernum descenderent si
mala nesciendo ꝑpetrarent. Cū uero sciūt mala et
tamen faciūt iniquitatem in infernū viuentes mi
seri sencientes qꝫ descendūt vide in lux ¶ Hinc eci
am attende ꝙ scire ꝗtum in se est nunꝗ malum
est et ꝑ consequens nec addiscere. q2 cuius genera
tio est mala ipsum est malū. Sed ꝑ accidens con
tingit eē pcm̄ in sciendo uel addiscendo siue consi
derando. hoc autem accidens potest accidere ul' ex
pte cognoscibilis ul' ex pte cognoscentis. Ex pte
cognoscentis est duplex accidens. vnū est qn̄ ꝓpt'
occupacōnem in studio alicuius sciencie impedit'
quis ab execucōne officij ad qd tenet'. sicut si iu
dex ꝓpter studiū geometrie desisteret a causis ex
pediendis ul' sacerdos a confessionibus audiendis
qn̄ eas audire tenet'. Aliud est qn̄ ꝓpter delectaci
onem in aliqua scientia veniret in contemptū ali
cui quem uenerari opꝫ. sicut de ieronimo accidit
qui tantū delectabatur in ornatu uerboꝝ tullij ꝙ
despiciebat ei incultus ſmo prophaꝝ. ut ipse dicit
sicut eciam accidit illis qui tantum adherent racō
nibus humanis ꝙ a fide discedūt et eam impug
nant. Ex pte uō cognoscibilis est triplex accidens
vnū est qn̄ cognoscibile de facili ad malū inclinat
et ꝑterea in se ꝑue utilitatis est. et ꝓpt' hoc ꝓhibi
te sunt scientie magice ne homo in exerciciꝫ eoꝝ
labatur. Aliud est qn̄ cognoscibile est supra potē
ciam cognoscentis sicut dicit' eccl' iij alciora te ne
quesieris. Tercio qn̄ in se nullius utilitatis est sicut
facta contingencia hominū. vnd et curiosi dicunt'
que sunt scrutatores consciencIaꝝ ꝓximi. In omni
bus autez istis tribꝫ contingit ꝙ illud qd est vni
curiosum non est curiosū alteri. q2 aliquid est sup
intellectū huius qd non est sup intellectū alterius
Aliquid est utile vni qd nō est utile alteri. Aliqd
eciam facile ꝑcipitat vnū qd non ꝑcipitat aliū. H̄
considerans apostolus ait. Non plus sapē ꝙ̄ opor
tet sapē sed sapē ad sobrietatem scilꝫ audienciū.
ul' sui intellectus et ſm h̄ eciam intellige qd dicit
rabby moyses sicut inquit dixerūt calmuscite. qui
cumqꝫ ponit ingeniū suū circa iiij recipiet confusi
onem. Et est quid fuit in alto quid in ymo quid
fuit primo quid erit ultimo. Nam ut dicit seneca
demencia est supuacua addiscere in tanta tēpis
egestate. In quo autē sapiencia a scientia differat
vide in sapiencia. Item in siliqua vide. Item in sca
turigo. Item in curiosus. Item in theologus. Itez
Scilicet. licet componit' cū scire. et ¶ in noctua.
dr̄ scꝫ. i. scire licet. adūbiū nimiꝫ affirmandi. vl' cō
iūctio copulatiua ul' expositiua ſm quosdam.

Scilla nomen est herbe. et scilla grece latine dr̄
preda. et scilla ꝓpriū nomē puelle. et fuerūt due
scille ſm fabulas filia nisi. Que fuit mutata in a
laudam. et filia forti que fuit mutata in monstꝝ
marinū. vnde et scilla sepe dr̄ illud monstꝝ ul' lo
cus piculosus maris in quo est illud monstꝝ. vn̄
scilleus lea leū ſm hug. ys uō in xiij ethiō. dicit'
scilla a colle saxum eminens appellatur. simile ce
late forme ꝓcul uidentibus. vnd et monstruosam
faciem fabule illi dederūt quasi formam hominis
succinctam capitibus caninis. q2 collisi illic fluctus
latratus videntur exꝑmere. Caribdis dicta. q2 gur
gitibus occultis naues absorbeat. vide in suo loco
pap̄ uero dicit scille saxa latencia in mari

Scindo dis di scissuꝫ. separe. frangere. Scindo cō
ponitur abscindo dis abscidi abscissum ab vno a

lino scindere. Conscindo dis. Circūscindo dis. Discin
do dis. Exscindo dis. ualde scindere. destruere. Pro
scindo dis. Prescindo dis. Rescindo dis. Scindo et
eius composita sunt actiua. et omnia abiciūt n in
p̄terito et sup̄. et omnia corripiunt penl' p̄teriti. ut
conscidi abscidi discidi. Lucanus in tercio. Aut sci
dit et medias fecit sibi litora terras. vetustissimi
eciam scindi dicebant. et gemināt s in sup̄. ut ab
scissum. Sed a cedo composita ꝑ vnū s scribūtur
vt concisus incisus. vide in cedo cedis.

Scindula. a scindo dis dr̄ hec scindula scindule. la
tus asser quo domus operitur

Scinifes quidam scribunt ꝑ s in p̄ma littera vi

Scinodenta. ab odenta qd' C. de in c in scinifes
est dens dr̄ scinodenta. et uocamus cinodentas q̇
bus gemini ꝓcedunt et duplices habent dentes.

Scintilla. a scindo dis dr̄ hec scintilla le. qd' ꝓsilit
ab igne. et est scintilla dū ardet. fauilla dū extinc
ta est. vnde hec scintillula le dimi. Et scintillosus sa
sum. et scintillo las. fulgere ul' scintillas emittere.

Scintillula le diminutiuum parua scintilla

Scio is iui itū ire. i. sapere scientiam habere uel
cognoscere. et est ꝓprie scire reddere racōnem quā
noueris. Nosse uo tantū que audieris A scio scisco
cis inchoa. Scio componit' cū ad et subtracta d. a
scio cis. i. adiūgo. acquiro. et componit' cū eisdez
et retinet d causa differencie. et dr̄ adscio cis. i. ad
uoco. vnde adscisco cis. et ascisco cis incho. Itē scio
componitur cū con. et dr̄ conscio cis. i. simul scire
et ꝓpe dr̄ de malo. Tunc enim aliquis conscit cū
in malo et scelere conscius est. vnde hec consciencia
conscius cia ciū ꝓpe in malo. descio cis. obliuioni
tradere. nescire. Nescio cis. ex non et scio. vn̄ nes
cius cia cium. Prescio scis. ante scire. vnde p̄scius
cia ciū. et construit' tam in gt̄o q̄ cū accusatiuo p̄
scius. Scio et eius composita actiua sunt ꝓ q̄ sci
re accipitur ꝓ cognoscere. ꝫ ꝫm aliam significacō
nem neutra sunt. vide eciam in scientia

Sciolus la lū penl' cor' dimi a scius. i. aliq̄tulū
sciens. vel ut dicit pap̄. Sciolus sciencie similator
ac picie qui appetit videri. scire. quidq̄d alius sciat
aut qui sese scire ꝓfitetur omnia. aut futura eciā

Sciopadas sicut dicit aug' in xvj de C. p̄dicere
ciuitate dei. ferunt esse gentem ubi singula crura
in pedibus habent nec poplicem flectunt. et sunt
mirabil' celeritatis. quos sciopodas uocant eo q̄
ꝑ estum in terra iacentes resupini pedū umbra se
ꝓtegant. ysid' eciā in xj eth' dicit. Sciopodū gens
fertur esse in ethiopia a singulis cruribus et cele
ritate mirabili. quos inde sciopadas greci uocant
q̄ ꝑ estum in terra resupini iacentes pedū suoꝝ

Sciphus phi ca C. magnitudine adumbrentur.
lix maior poculum quo bibimus ꝫm hug' ul' ꝫm
pap̄ ciphus dicit' calix regius qui et patera uoca
tur fiala. et est s prima littera in hug' et in pap̄
nec debet s in ꝓnūciacōne omnino taceri nec om
nino ꝓferri sed quasi medio modo. q2 s ibi q̄tuz
ad sonum liquescit aliqualiter

Scipio. a cepi p̄terito dr̄ hic scipio onis. i. uiga
consulū ul' baculus ad capiendū aptus. vnd' et q̇
dam romanus dictus est scipio q2 baculus et sus
tentamentū fuit reipublice ul' parentū suoꝝ. et fu
erunt duo scipiones scilicet auus et nepos

Sciroma saxa C. cirosis sciroma saxa. vnde hec
scirosis duricia in sensibus siue dolore

Scirpeus scirpea scirpeum in scirpus est

Scirpus. a carpo pis dr̄ hic scirpus pi. q2 carpat
genus iunci est. et est planus sine nodo. Et in̄ scir
peus ea vm. de scirpo existens exo ij c. fiscellam

Sciscitor. a scio scis fit scisco cis in C. scirpeam
choatm̄. et a secunda eius ꝑsona extracta s et ad
dita tor fit sciscitor taris idez qd' scitari fre. irregu
lare. et ꝫm formacōnem et ꝫm significacōnem. Et
dicit p̄s in viij li scitor taris. Notandū quō et scis
citor taris q̄ a primitiuo actiuo deponencia sunt
nata. et corripit penultimam sciscitor

Scisco sciscis in sciscitor est

Scisma. a scindo dis dr̄ hoc scisma tis sic dictū
q̄ a scissura animoꝝ. eodem enim cultu et eodez
ritu credit scismaticus ut ceteri. solo congr̄gacōnis
delectatur discidio. vn̄ scismaticus ca cū. i. diuisus
et inde scismatico cas. scismaticū facere. ul' scisma
qd' scismatizare dr̄. Et potest sic diffiniri. Scisma
est illicitus ab vnitate seu ab vniuersitate discen
sus. Differt autem scisma ab heresi ꝫm quosdam
sicut disposicō et habitus. Primo enim dr̄ scisma
sed cū post tempus ꝑtinaciter adheserit sue secte
asserens nō esse obediendum romane ecclesie est
heresis. q2 peccat in illo articulo fidei. vnam sanc
tam ecclesiam catholicam. Item omnis hereticus
est scismaticus et non econuerso

Scissura re. i. diuisio. separatio. a scindo scindis.

Scitalis. a scio cis dr̄ hec scitalis lis quidam ꝫ
pens que sola cū omnes ꝫpentes pellem suam de
ponūt in estate. deponit suam in hieme. vnde et
sic dicta est q2 scientior est alijs deponendo pellem
cū eam deponit in hieme sine lesione. vl' dr̄ scita
lis a scile ul' a scele qd' est lux. vnde scitalis quasi
lucens. q2 lucens et noua efficiatur deposita pelle
ul' q2 tanta p̄fulget uarietate tergi ut notaꝝ graci
a aspicientes retardet. et q2 reptando pigra est q̊s
assequi nō ualet miraculo sui stupentes capit. vn̄
luc' ix. Et scital' sparsis eciam nūc sola pruinis Et

Scithe dicti sunt a quodam mi C. corripit penl'
lite ꝑsico qui scitas ab cis diuidit scitha cognomi
nato. vnde hec scithia thie coꝝ regio. vnde hic et
hec scitha the gentile et scithicus scithica thicum.

Scitipolis oppidum est

Scitor. a scio cis scitu sup̄ u conūsa in o et as
sumpta r fit scitor taris deponens. i. inquirē. inues
tigare. interrogare. querē. scrutari. et est fre irregu
lare ꝫm formacōnem et ꝫm significationem vide

Scitum. a scio cis h' scitus tus tui C. in sciscitor
. i. scientia ul' cognicō. et h' scitum. i. decretum ul'
statutū ul' indictum. vnde hoc plebiscitū. et scitus
ta tū. i. sapiens. vnd' scite adūbium. i. sapienter. et
per composicōnez. p̄scitus ta tū. et inscitus ta tū
. i. insipiens. vnd' h' inscicia cie. i. insipientia ul' eci
am ignorantia. vide in scicia.

Scius. a scio cis dicitur scius cia cium

Scobo. a scobs bis dr̄ scobo bis bi bitum. i. mū

Scobs. a scobo bis dicit' C. dare. et ꝓprie domū
h' scobs bis. ferꝝ quo ligna planantur ul' purga
mentū domus vnde quidam. vilia scoba leuat sed

Scola grece latine dr̄ C. scobs scobis aspera leuat
uacacō q2 ibi uacamus. et in singulari cū dicimus
magnam scolam habeo. de loco intelligit'. Cum
uero dicitur magnas scolas habemus de scolari
bus quasi multos scolares habeo. vn̄ scolasticus
ca cū. ad scolas ul' scolares ꝑtinens. vel assiduus
et frequens in scola et h' et h' scolaris et hoc re. ad
scolam ul' scolas ꝑtinens. et substantiue sepe poni

tur tantũ in communi genere ꝑ scolaribus. vnde
hic et hec scolaris huius scolaris. et facit ablatiuũ
tantum in I sicut cardinal'. similiter et quodlibet
nomen gentile ul' patriũ desinens in is facit ablati
in I. ut bononiensi. Ianuensi. vide in dacus

Scopetũ. a scopa dicit' scopetũ ti penl' ꝓducta
locus ubi abundant scope

Scopeus pea peum in scopo vide

Scopin grece latine dicit' intendere ul' speculari.

Scobo bis. i. domũ mũdare. et mutato b in p.
dicitur scopo pis pui pere. et caret sup ſm usum
debꝫ tamen facere scopitum. et est scopere. mũda
re. purgare. et ꝓpe domũ. transsumit' eciaꝫ ad alia
vnde ꝓpha. Scopebam spiritũ meũ. vnde hec sco
pa pe. quedam arbuscula. et scopa illud cum quo
domus purgatur. et fit sepe ex scopa arbore. vnde
in euangelio. Inuenit eam scopis mũdatam et or
natam. vnd' hec scopula dimi. et hinc scopulosus
sa sum. scopulis plenus. qd' et scoposus sa sum d'r.
Item a scopa scopeus pea peum. de scopis exñs.
et scopinus na num. et scopo pas paui. i. purgare
ul' uerberare

Scopula le dimi. parua scopa

Scopulosus sa suꝫ. in scopo pis ē et in scopulus

Scopulus. a scopin dicitur hic scopulus li penl'
correpta. i. arduũ saxũ. ardua et ꝑrupta rupes ap
ta ad speculandũ. ul' qr facile possimus inde specu
lari. ul' alonge videt' talis locus. vnd' scopulosus
sa sum. plenus et abundans scopulis. et compat'

Scoria. ab excoquo q̇s dicit' hec scoria rie. pur
gamentũ et sordes metalloꝝ. qr de ferro excoqui
tur. vl' dicit' scoria ab exequendo ul' excuciendo.
qr qñ excoquũtur metalla tunc sordes cadunt et
excuciunt'. vnde ps ꝑmo c. Argentũ tuũ ũsum ē
in scoriam. Item scoria rie est suffocatio uesice ita
ut urina denegetur ul' uentris officium et tumor
in pectine reperiatur

Scorio onis mas ge d'r
stultus. stolidus. fatuus. et deriuatur a scoria

Scorpio. scorte qd' est dulce componit' cũ poio
qd' est fingo. et d'r hic scorpius pij. Et hic scorpio
onis. qddam animal uenenosum. et dicit' scorpio
quasi scorte poio. qr ab anteriori pte fingat blan
dicias. sed a posteriori parte pungit. Capite enim
blanditur sed cauda pungit. uel dicit' scorpius ab
arcu ul' ab arpe qd' et curuus gladius. Inde scor
pio. qr caudam figat ul' arcuata uenenata diffun
dat. vnde scorpio dicit' quidam piscis ul' uermis
qr ledit dum manu tollitur. scorpio eciam dicitur
sagitta uenenata arcu ul' tormentis excussa q̄ duꝫ
ad hominez ꝑuenit uirus qd' habet infundit. vñ
scorpia dicta est. Item scorpio est genus duplicis
flagelli ul' magni fustes. Item scorpio est qddam
signũ in celo in quo ſm poetas scorpio aĩal fuit
translatus. ul' qr cũ sol est in scorpione ꝑmo sen
timus frigoris aculeos ſm hug. vnde ũsus. Scor
pius est signũ uermis qꝫ sagitta flagellum. Magis
ter autem in hijstorijs super illud iij reg c xij. pa
ter meus cecidit uos flagellis. ego autē cedaꝫ uos
scorpionibꝫ sic dicit. Scorpio est rubus aculeatus
ul' flagellum ũgaꝝ nodosum ul' scutica habens in
summitate glandes plumbeas. Item scias qꝫ si ũ
ga nodosa siue aculeata ē scorpio. recte dicitur. qr
acuto uulnere in corpus infigit'. ut dicam in ũga

Scorpitis. a scorpione d'r hec scorpitis quedam
gemma scorpionem et colore et effigie referens.

Scortator in scortum vide.

Scorte grece latine dicitur dulce

Scortes tis feminini generis pellis arietis.

Scortor taris in scortum est

Scortulum li dimi paruum scortum.

Scortũ. a scortes pelle arietis deriuat' h' scortuꝫ
ti. i. meretrix que apud grecos scita uocat'. Et d'r
sic qr defricant' pelles q̇bus corruptela fit. vl' scor
tum d'r a scorte greco qd' est dulce. vnd' scortũ qr
dulce est. Iob xxxj. Scortũ fit alterius uxor mea
vnde scortor taris. i. meretricari. vnde h' scortator
et scortatorius ria riũ. et h' scortatoriũ rij. lupanar
domus scortanciuꝫ. Et est scortũ deponens cũ suis
cõpositis si qua habet.

Scotomia. a scuta qd'
est rotunda forma d'r hec scotomia mie. Et acce
pit nomē ab accidente. qr repentinas tenebras in
gerat oculis cũ ũtigine capitis. vñ scotomicus ca
cum talem infirmitatem paciens

Screa ree fe ge. pituita stercus spurcicia que ꝑ
os ꝓicit'. vñ screo as. i. scream ꝓicere. vñ q̇dam
Iactans sputa screat res deus ipse creat. et compo
nitur cũ ex et d'r excreo as. i. ext' screare et scre
am eijcere. Et est neutꝝ cum suis compositis

Screo screas in screa vide.

Scriba scribe in scribo scribis vide

Scribo bis psi ptũ. i. componere figuras litteraꝝ
ul' scribere est figuris in sillabis ante inuentis et u
sitatis aliquid rep̄sentare. Scribo componitur cũ
ad. et d'r ascribo bis abiecta d. i. asserere. adducere
destinare. deputare. Abscribo bis a scriptura remo
uere. delere. Conscribo bis. simul scribere. vnde pa
tres conscripti dicebantur quoꝝ nomina simul in
enea tabula aureis litteris scripta erant ꝓpter ma
iestatē et ꝑpetuitatem imperij insinuandaꝫ. Nichil
est enim ꝑhennius ere. Circũscribo is. circa scribē.
tingere circuire. concludere. includere. ul' stringere
ul' remouere. vnde circũscriptus ta tum. Describo
bis. deorsum ul' ualde scribē. a scriptura remouē.
uel scripturam delere. Inscribo bis. iniũgere. depu
tare. ul' imp̄mere. et interscribere. Interscribo bis.
inter aliqua scribē. interponere. uel de medio scrip
ture aliquid auferre. Perscribo bis. ꝑfecte scribē.
Prescribo bis. ante scribē. p̄struere. ul' ab aliq̇ spa
cio tempis aliquid possidendo acquirere. vnde hec
p̄scripcõ. Proscribo bis. de quo in suo loco habes
Rescribo bis iteꝝ ul' retro circa scriptũ scribē. qui
ꝑmo mittit epistolam scribit qui remittit rescribit
subscribo bis. i. paꝝ uel post uel subtus scribere.
transcribo bis. ultra scribere ul' p̄scribē. Scribo et
eius composita actiua sunt et faciunt p̄teritum in
psi et sup in ptũ. Et ꝓducunt hanc sillabam scri.
De p̄dictis significacõnibus nota ũsus. Exulat a
patria sine spe reditus qꝫ rei qꝫ. Quisqꝫ relegatus
sua cũ remeabit habebit. Amittit ꝓscriptus opes
non posse reuiti. Inscriptus manet in patria sed re
spoliatus. Ascribit iactans describit rem manifes
tans. Inscribit signans ꝓscribit crimina dap̄nans
Quare autem scripsi scriptũ scriptor scribant' ꝑ p
cũ scribo scribat' ꝑ b. dixi in nubo bis. Item nota
ũsus de scribo bis. maxime ſm theologum. Scri
bo dispono memoro qꝫ uel infero scribo. Scribo
rep̄sentans scripto ul' grãmata formans. ubi gra
cia. scribere idem est qd' disponere seu p̄ordinare.
vnde in exo c xxxij. Aut dele me de libro quem
scripsisti. i. in quo ad uitam eternam me disposu
isti ul' p̄ordinasti. et est sensus si non deles me di
mitte eis. Scribi autem ul' deleri de libro vite d'r
quis dupliciter. ul' ſm p̄scienciam ul' ſm p̄sentem

iusticiam. Et dr deus aliquem de libro uite delere
inq̃tum pmittit eũ a iusticia excidere p pcm̃. Et
differt liber uite a sciencia dei que est de tempalibz
et eternis. a prescientia que est de bonis et malis
et eciam a pdestinacõne. qr pdestinacõ pp̃e de fu
turis est. et puidencie direccõnez in finem impor
tat cũ sit ppositũ miserendi sed liber vite simpl'r
noticiam de vita importat Et non determinat a
liqd tempus. vnde et scripti in libro uite dicũtur
et qui uitam habent et qui habituri sunt. Itẽ scri
bere idem est qd memorie cõmendare. vnde. in
apoc xiiij c. Scribe beati mortui qui in dño mori
unt. Itez scribẽ idem est qd inferre. Job xiij. Scri
bis enim contra me amaritudines. Item scribere
idem est q litteras ptrahere. vnde in ieremia xx
xvi. c. Et ego scribaz in uolumine atramento. Itẽ
scribere idem est qd scripto repsentare. vnd ps in
pmo ma. Littera est uox indiuidua que scribi pt
Item. a scribo bis. dr scriba be mas ge. et h scrip
tor toris. et est scriba nomen officij. vnd h scriba
tus tus. scribe officiũ ul' dignitas. et scriptor dicit
qui freqnt ul' assidue scribit ul' qui piciam hz scri
bendi. et similiter qdlibet ũbale in or conuenit a
licui ex frequencia ul' assiduitate ul' industria. vñ
ũsus. Denotat officiũ scriptor sed scriba magistrũ

Scriptito tas penl' cor est fre. C vide in lector.
a scripto tas taui tatu. a mutata in i et u in o

Scripto tas fre a scribo psi ptũ. u in o

Scrobs. a scropha dr h scrobs bis. i. fossa quaz
maxime scrophe faciunt. vide in cops

Scrofa fe. i. porca. et est nomen ficticiũ scilicet
de pprietate soni sumptũ. vnd h scrofula le. et hec
scrofella le ambo dimi. scrofule eciam dicũtur q
dam apostemata que solent nasci pueris circa col
lum. vnde scrofulosus sa sum. et scrophulatus ta
tũ. plenus et abundans scrophulis. et corripit fu

Scrofina. a scrobs dr hec scrophina ne qddam
instrumentũ carpentarij. qr herendo scrobez facit

Scrofula in scrofa vide

Scrupulosus pulosa pulosum in scrupus vide

Scrupeus pea peum in scrupus est

Scrupulus puli in scrupus est

Scrupus. a scriptor taris dicit hic scrupus pi. i.
lapis paruus et asper qui sepe sub talo latens in
calciamento multũ ledit Et offendit. et pp̃ter hoc
eũ scrutari cogimur. cui contrarius est calculus.
Et inde hic scrupulus li dimi. penl' cor. et hic scru
pus ul' scrupulus dicitur quoddam pondus vj si
liquarũ. pondere constans. et p similitudinem scru
pus ul' scrupulus dr molestia solicitudo anxietas
et dubietas animi remorsus consciencie. vnd in p
mo regum xxv c non erit tibi h in singultũ et in
scrupulũ cordis. Item difficultas subtilis questio.
sicut enim scrupus paruus est sic subtilis questio
parua est ad videndũ. et sicut ille multũ ledit. ita
et subtilis questio multum ledit eum qui non est
pmptus ad discernendũ. inqsicõ enim et questio
rerũ subtiliũ multũ solent ledere. Et a scrupus deri
uatur scrupeus pea peũ. et scruposus sa sum scru
pis plenus et abundans et asper anxius durus dif
ficilis. nodosus. obscurus. Et compatur. vnde hec
scrupositas tatis. vnde scrupea ul' scrupulosa saxa
. i. aspera dicunt. Item a scrupulus scrupulo las.
. i. solicitare molestare et scrupulosus sa sum scru
pulis plenus et abundans ul' asper. anxius. dubi
us. difficil'. nodosus. obscurus. Et compatur. vnd
hec scrupulositas. anxietas. difficultas.

Scrutabilis in scrutor taris est

Scrutiniũ. a scrutor aris dicit h scrutiniũ nij. i.
scrutacõ uel qdquid quis scrutat interius de aliq
re. pp̃ha. Defecerunt scrutantes scrutinio

Scrutor taris atussum ari. i. inquirẽ. inuestigare
subtiliter inspicere. vñ hic et hec scrutabil' et hoc
le aptũ uel abile ad scrutandũ. vnde scrutabiliter
adũbium. et p composicõnem inscrutabilis. Item
a scrutor taris. scrutabundus da dũ. ad scrutandũ
abilis uel scrutanti similis. Scrutor componit per
scrutor taris pfecte scrutari. vnde pscrutans tantis
pticipiũ omnis ge. i. pfecte scrutans. vnd in pmo
mach iij c pscrutans eos. Et est scrutor deponens
cum suis compositis. et pd hanc sillabam scru. et
scribitur sine c in ultima sillaba. vnde orac in epy
Archanum neqz tu scrutaberis ullius vnquam

Scrutum. a scrutor taris dicit hoc scrutũ ti. ues
tis paupm lacerata et decreta. Item scruta dicunt
exta scilizt tripe. qr in extis scrutabant futura ul'
sordes purgando. orac in epy. Vilia vendente tum

Sculpo pis psi ptũ. i. ce C cata scruta popello.
lare. vnde sculptiz adũbium. et hec sculptura re. et
hic et hec sculptibilis et hoc le penl' cor. vñ sculp
tibiliter adũbium. Item a sculpo pis hoc sculptile
lis simulacrũ in formam alicuius sculptũ. Et sculp
to tas fre. a quo sculptito tas penl' cor aliud fre
Sculpo actiuũ est cũ omnibus suis compositis.

Sculptile in sculpo pis vide

Scurra. sequor componit cuz curia. et dicit hec
scurra re leccator. vaniloquus. pp̃rie dr scurra qui
sequit curiam gracia cibi. vnd in ij reg vj c. et nu
datus est quasi si nudetur vnus de scurris. q au
tem dicit scurra quasi scutellam radens ethi ẽ vñ
hic et hec scurrilis et hoc le penl' pd. et scribitur
per geminũ r. vnde scurriliter adũbium. et h scur
rilitas tatis. leccacitas turpitudo. turpis ludus. lux
uriosa ũba. que uulgariter dicunt bariazarie. vnd
paulus ad eph c v. Scurrilitas que ad rem non p
tinet. et dicitur a stultis curialitas.

Scurrilis in scurra vide et in nuga.

Scurror. a scurra dicitur scurror raris scurratus
sum esse ul' fieri scurram ul' tale officiũ exercere.

Scus neutri generis indeclina C dissolute viuere
bile id est rotundum uel rotunditas

Scuta in scutum vide.

Scutella. a scus ul' scuta dicit hec scutella qr ro
tunda est. vnd hec scutellula le dimi. et scutellari
us ria riũ et hic scutellarius rij. qui facit uel ven
dit scutellas et hoc scutellarium locus ubi reponũ

Scutica. a scuta qd dicitur forma C tur scutelle
rotunda hec scutica ce penl' cor. i. lorũ cũ quo ver
berantur pueri ancille serui. et dicitur sic pp̃ter ro

Scutiger gera gerũ penl' C tunditatem corrigiarũ
cor. i. gerens scutũ. Et componit a scutũ et gero.
ris. Et inuenitur substantiue in quolibet genere.

Scutra tre. uas quoddam est. Et dicitur a scus
ul' scuta. et enumerant scutre in iij reg vij c. Int
utensilia templi altaris. uasa scilicet equal' ampli
tudinis in ore et in fundo ad calefaciendum

Scutula. a scuta qd est forma rotũda dicit hec
scutula tule. monile rotũdum ex auro ul' argento
vnde mach pmo c iiij. Ornauerunt faciem templi
coronis aureis et scutulis Et cor tu. vñ scutulatus
ta tũ scutula ornatus uel scutulam possidens. uel
qd habet in se orbes in similitudinem scutularũ si

cut quedam vestis et quedam animalia. vnde et scutulatus dicit equus ppter orbes quos habet can didos inter spurcos. vnde hec scutulata te vel hoc scu tulatū dicit quoddam indumentū preciosū. et est ppe vestis que habet in se quosdam orbes vel circulos sicut patet in quibusdam pannis sericis. vñ ezech xxvij. Gemmam purpuream et scutulatam ppo suerunt in mercato tuo. Item inuenit scutulū plu raliter hec scutula diminutiuum. paruum scutum

Scutulatus lata latum in scutula est

Scutum. a scus quod est rotūdum dicit hec scuta te. i. forma rotūda. et a scuta dicit hoc scutū ti quia rotūdū solebat esse. vel scutuz dicit ab excutio tis quia a se eijceat ictum teloꝝ. vnde scutulū dimi. Et scutatus ta tū. scutū habens vel scuto armatus vel instructus. et hic scutarius. qui facit scuta.

Se est ppositio et inuenit solum pro compositio nem. Sex enim sunt ppositiones que non in ueniunt nisi in composicōne. scilicet dis. di. re. se. am. con. Et signat aliquñ se sine. ut segnis. quasi si ne igne. et sedulus. sine dolo. Aliquñ seorsum. ut se duco. qui seorsum duco. Item se est pnomen. et ge minatur sese

Sebastus augustus mensis grecō enim sermone sebastus tantū valet quantum augus vnde sebastia nūc dicit quedam ciuitas que olim dicebatur augusta ab augusto

Sebibo bis. sebibi sebibitum bibo. a se et bibo. et corripit bi ubique

Sebū bi. a sus dicit hoc sebū bi. quod modo vulgo dicit sepū. i. adeps pinguedo anxūgia. et dicit sic a sue quasi suevū. quia plus pinguedinis habet illud

Secedo. a se ppositiōne et cedo dis. cō ponit secedo dis cessi cessum. i. seorsum cedere. se parari. et pducit ce

Secenti te ta. a sex et centū. et abicitur x. et dicit secenti. vel mutat in s secundum quosdam. et dicit sescenti ta te.

Secerno. a se ppositiōne et cerno componit secer no nis. i. separo. et differt a discerno nis. discernit qui in duas ptes diuidit. secernit quia ex multis ali quid seorsum eligit

Secessus. a secedo dis dicitur hic secessus sus locus secretus qui sine accessu

Secius. i. aliter deriuat a secus pro comparacōnem sicut dicit hug. Iterum pap dicit secius aliter a secus pro compatiuū. magister autem bene dicit. e ante c breuiat. ut echimus piscis. et post pauca subdit Quidam vero excipiūt secius quod dicūt deriuari a secus ppter illū vsum virgilij. Protrahit instanter non secius ac rotat ensem. Nos autem dicimus quod segus nichil est immo in illo usu debet dici segnius

Seclum cli in seculum vide.

Seco cas cui sectum. vnde sectim aduerbium. et hic et hec sectilis et hoc le. ad secandū abilis vel quod le uiter secari et scindi potest. et cor penl. Seco com ponitur abseco cas cui absectum. secando diuidē. separe. abrumpē. Conseco cas. simul secare. Disseco cas. diuisis modis secare. dirumpē. cruciare. Et ex eisdem componit dissicio cis. Execo cas cui. extra vel valde secare. Interseco cas. intro vel valde secare Proseco cas. ante vel procul secare. Preseco cas. Re seco cas. Seco et eius composita actiua sūt. et cor ripiūt hanc sillabam se. et faciūt pteritū in cui. et supinū in sectum licet secundum antiquos inueniatur se caui et secatū. et in compositis similiter. vnde in au rora dicit. Qui cristi gladio dogmata falsa secant.

Secors. se ppositio cōponitur cū cor. Et dicit se cors dis ge omnis. i. ignauus. stultus. qui seorsum a corde. vnde hec secordia die. i. ignauia

Secretariū rij. in secretum vide

Secretū. a secerno nis dicit secretus ta tū. Et se cretim aduerbium. et hoc secretū ti. et hic secretarius rij. et hoc secretariū rij. locus ubi dant vel confer uantur secreta

Secta. a seco cas dicit hec secta te ppositū in malo circa aliquam disciplinam. vt secta hereticoꝝ. quia secti sunt et diuisi ab vnitate ecclesie vel fidei. secta eciam accipitur in bono. vt secta phoꝝ. et tūc deriuat a sequor sequeris. quia se quenda est et tenenda. vt secta apostoloꝝ. secta pro phetaꝝ. Quia autem dicit secta quasi sequendo tenē da vel sequenda tenendo ethi est. Quidam tamen dicūt quod secta eciam in malo a sequendo. et est sec ta habitus animoꝝ et institutū vel ppositū in ma lo circa aliquam disciplinam quam tenendo sequū tur longe alia in religionis cultu opinantes quam ce teri. sed preualet quod prediximus.

Sectilis in seco cas est. et corripit ti

Sector taris atussum ari est fre de sequor ris. et debet formari secundum regulam ab hoc supino secutu u in or. sed ad differenciam de secutor quod est nomē dicimus sector per sincopā. vnde dicit ps in viij li sector taris differencie causa puto per sincopam u penl platū. ne puteat nomen si secutor diceremus cū supinū pmitiui eius secutū sit. Raro tamen de riuacōnes huiuscemodi specieꝝ fiūt a verbis desinē tibus in or. quia videlicet vere omnia descendūt a v bis actiuis et neutris. Sector componitur assector taris. sequendo. adipisci. assequi. Consector taris.

Secularis in seculum. vnde consectaneus nea neū lium est. De vita seculariuz respectu status religio soꝝ dixi in ordo. Item vide in clericus

Seculū. a sequor sequeris dicit hoc seculum quasi spaciū c x annoꝝ. licet eciaz seculū ponat pro vita vel pro quolibet spacio tempis aliquantulū longo et dicit seculū. quia vnū sequit ad aliud. vnde hoc seclū li. per sincopam et hic et hec secularis et hoc re. res seculi vel ad seculū ptinens. vnde hec secula ritas secularitatis. et seculariter

Secunda secunde in secundus est

Secundina in secundus vide

Secundus da dū. nomen ordinale dr a sequor sequens quod statim sequit post pmum. et secūdus da dū. i. psper et bonus a sequendo. quia que secun da sunt de ppe sequūtur. vnde et secunda dicitur fortuna prospera. quia ppe nos sequit et iuxta nos est. sicut aduersa opposita est et recedens Quia autem dicitur secūdus quasi secus pedes ethi est. et hinc secūdo das. i. psperari vel pspeꝝ facere. vel secūdo loco sequi. Et est actiuū. et componitur obsecūdo das. i. obedire. obtempare. Et est neu. quasi in omni bus secūdare. Item hoc nomen secūdum ponitur loco aduerbij loci vel qualitatis vel pocius similitu dinis. cū dicit secundum lucam. ubi greci dicunt cata lu cam. Item sicut dicit in iij sentenciaꝝ. secundum multiplicem habet racōnem. Aliquñ enim exprimit condicōnez vel ppetatem nature diuine vel huma ne substancie. Aliquñ vnitatez psone. Aliquñ notat habitū. Aliquñ causam. exempla predictoꝝ quatuor possunt esse ista. Secūdum notat condicōnez siue ppetatem quñ ponit cū dictōne significante alterā naturam in cristo et sequitur aliquid quod pprium est illi nature. vt cum dicit. cristus secundum quod deus est bonus vel misericors. vel secundum quod deus est eternus vel increatus vel creator. et huiusmodi que connotāt pprietates soli deo conuenientes et ab altera pte

¶ Cum natura humana oppositū infert ꝓpetates
consequentes illam. ut xp̄s ꝑ q̄ homo est risibil'
ul' animal pceptibile discipline ul' racōnalis corpo
reus mortalis et consimilia. Item ꝑm aliqñ notat
vnitatem ul' vnionem ꝑsone et hoc specialiter in
xp̄o. ut cū dr̄ xp̄s ꝑm q̄ homo creauit stellas ꝑ
q̄ homo est deus ul' dei filius. Item ꝑm q̄ homo
deus mortuus est in cruce. Ibi enim non notat q̄
ex forma eius cui adiūgitur possit inferri illud p̄
dicatū ꝫ pocius q̄ ūtute unionis facte in ipostasi
talia p̄dicata attribuuntur subiecto ¶ Hic tamen
nota q̄ huiusmodi locucōnes abolNerunt. si tam̄
forte inueniant̄ in dictis sanctoꝝ sunt sustinende
et exponende ut xp̄s ꝑ q̄ homo est deus uel dei
filius. i. ip̄e qui est homo est deus ul' dei filius. si
autem addatur ibi pronomen demonstratiuum
ita q̄ replicet̄ suppositū hominis. erit locucō ue
ra. et non solū sustinenda sed eciam extendenda.
ut dicat̄ xp̄s ꝑm q̄ iste homo est deus ul' dei fi
lius ul' ꝑsona. de hoc dixi in ꝑsona. Item ꝑm no
tat aliqñ habitū ut xp̄s ꝑm q̄ homo fuit calcia
tus vestitus qꝛ huiusmodi habitus cōuenit ei grā
hominis et non gracia dei. ul' in alia significacōne
habitus. ut xp̄s ꝑ q̄ homo fuit sanus. formosus
pre filijs hominū. et sic de alijs. qꝛ habere multis
modis dr̄ ꝑm omnia illa que nobis adueniūt. ut
habeamus ea. Aliqñ ꝑm notat causam et potest
notare quadruplicem causam scilꝫ efficientem cū
dicitur xp̄s ꝑm q̄ homo fuit meruit sibi et nobis
formalem. vt xp̄s ꝑm q̄ homo fuit racōnalis. ꝑ
q̄ homo est aliquid. i. humanitate est aliquid. qꝛ
homo. Materialem ex qua. ut cristus ꝑ q̄ homo
constat ex corpe et anima. In qua ut ꝑ q̄ homo
est passus finalem. ut xp̄s ꝑm q̄ homo est finis
omniū creaturaꝝ ul' dignissima creaturaꝝ. ul' ꝑm
q̄ homo venit ꝓpter nos. Ex pte autem p̄t nota
re causam efficientem. ut cristus ꝑm q̄ deus habꝫ
potestatem ponendi animam suam et iteꝝ sume
di eam. Item ꝑm notat quasi formalem causam.
cū dicit̄ cristus ꝑm q̄ deus est suppositum nature
diuine. cristus ꝑm q̄ deus est. aliquid. i. diuinita
te que est q̄i forma est aliquid. qꝛ quasi formalis
deus deitate est deus. Materialem autem causaꝫ
ul' quasi materialem non notat. qꝛ diuinitas nō
ē dicenda materia nec quasi materia. qꝛ materia
impfecta est. et qd̄ materie simile est impfectum
est. finalem autem causam notat ꝑm. cū dr̄ xp̄s
ꝑm q̄ deus est ad quem omnia referunt̄ ul' ꝓpt̄
quem fiunt. et sunt omnia. Item a sequor dicitur
hec secunda de. i. folliculus in quo puer inuoluit̄
in uentre matris qui simul cū infante nascitur qꝛ
sequit̄ eum et egrediendo. Item secunda dr̄ dicit̄
quidaꝫ uicus in iherusalem de quo habet̄ in ij re
gum. que habitabat in iherusalem in secūda. pap̄
uero dicit sic secunda ꝓspera habundans felix be
ata. Secūde dicunt̄ follicule que simul cū infante
nascunt̄. dicte qꝛ cū egredit̄ eū sequūtur. Macer
eciam de uiribus herbaꝝ dicit. Istas pelliculas me
dici dixere secūdas. In deut' c xxviij. et illuuie se
cundaꝝ. Inuenit̄ eciam ibi secundinaꝝ. ꝫ melius
dicitur secūdaꝝ. p̄t tamen deriuari a secūda secun
de et secūdinus na nū. i. ptinens ad secundam ul'
res secunde. et ꝓd̄ di. vñ bñ. Tunica tua fuit pell'
Securicula le dimi. vide in securis ¶ secundina
Securis. a seco secas dicitur hec securis. huius se
curis. quia secat. ul' securis q̄i succuris. qꝛ ea arbo
res succidant̄. ul' securis quasi semicuris. ex vna
enim pte acuta est et ex altera fossoria Et inde hꝫ
securicula le. dimi. Et inde securicularius. qui secu
rem defert Et desinit accūs sing̃ de securis in m
et in im. et abltūs in e et in i. et accūs pluralis in
es et in is. secures ul' securis. et corripit p̄mam. ꝫ
securus eam ꝓd̄ Vnde quidam Rebus securis est
Securus. se ꝓp̄ō componi ¶ sepe minata securis
tur cū cura. et dr̄ securus ra rum. qꝛ seorsuꝫ a cura
qd̄ compat̄ securior simus vnde secure rius sime
aduerbium. et hꝫ securitas tatis. et securo actiuū ꝑm
hug̃ Pap̄ ūo dicit securus. non dubitans. firmus.
inueritus. Securus dr̄ q̄i sine cura. i. frigidus. p qd̄
inutile accipit̄ Et ponitur drā inter secuꝝ et tutū
vnde in grec̄ dr̄ Est homo securus a cura quaqꝫ re
motus Sed uir in agminibus confidens ē homo
tutus Et inde quidam uoluerunt dicere securiter
ꝓ secure ꝫ imꝓp̄e vnde ūsus Assere secure securit
penitus ure Et ut dixi in pax In mundo isto nō
inuenitur securitas.
Secus. a se prepōne deriuat̄ secus prepō̄ ꝑuiens
accō casui. ut secus petꝝ. i. iuxta. Potest ecia esse
adūbiū. et est secus idem quod aliter ul' alias uel
ꝓp̄e ul' iuxta. Et ꝑm quosdam idem dr̄ secus. Et
ponūtur in grec̄ tales ūsus. Dic secus esse aliter.
iuxta qꝫ localiter vnū. Dices ac aliud tu dices q̄li
Secutus ta tū pticipiū de sequor scri ¶ tatiue
bitur per c. licet sequor scribat̄ p q. nam ut dicit
p̄s in x libro. ūba desinentia in quor mutant cā
in cu. et sumentia tuꝫ faciūt supinū. ut loquor lo
cutum. sequor secutum.
Sed coniūctio adūsatiua ē et debet scribi per d
Antiqui eniꝫ dicebant sedū ꝓ ꝫ. nos ūo duas lrā̄s
ultimas abscidimus. et dicimus ꝫ per apocopam.
Sedatus in sedo das uide.
Sedecies. i. sedecim uicibus. a sedecim dicitur.
Sedecim componit̄ a sex et decem. et dr̄ sedeciꝫ
ul' sesdecim. ut x abijciatur ul' mutet̄ in s. Vnde
sedenarius ria rium ꝑm huguicionem.
Sedenim vna ps. ul' loco vnius ptis est. Vñ in
ūsibus sibille legitur. Sanctoꝝ sedeniꝫ cūcte lux li
bera carni. Iteꝫ ij mach c vij dr̄. Sedenim mundi
Sedeo des di sessum. iñ hec ¶ creator et cetera
sessio. et hꝫ sedes dis. Et prod̄ se. licet sedeo es caꝫ
cor̄. qꝛ tenet naturam huius p̄teriti sedi. Vñ ūsus
Dum sup alta sedes casus fiet tibi sedes. Proph. Il
lic sederūt sedes in iudicō. sedes ñ est vnius tantū
Item sedes in singulari numero ꝓp̄e est regni. qd̄
grece tronus dicit̄. et idem nos dicimus solium.
Subsellia uero ceterorū. quasi subsedia. Kathedre
doctoꝝ. Et a sedes hꝫ sedecula cule dimi. et hꝫ sedile
lis. Item a sedeo des sido dis idem quod sedeo. et
caret p̄teritis et supinis. sido sidis Sed mutuatur
ea a sedeo. Et ponit̄ aliqñ sedeo pro placere. ut hꝫ
nomen sedet michi. Et componitur sedeo. absideo
es distare. cessare. in diūsas ptes sedere. dissimile
esse. Assideo es iuxta sedere. et assidere. i. compari
et assimilari. et assidere. i. esse simile. In p̄ma sig
nificacōne construit̄ cum dtō et accusatō in codē
sensu. ut assideo te. et assideo tibi. Consideo des et
consido dis. i. simul sedere. vñ hꝫ consessus. et cōses
co cis. quasi inchoatiuuꝫ pro considesco. i. sepe se
dere. Circūsideo des. dissideo des. discordare. discon
uenire. ul' in diūsa pte sedere, vñ dissident̄ et hꝫ dis
sidentia. desideo des deorsum sedere. a ꝓposito de
sistere pigrere. vñ desidesco inchoatiuum. Insideo

es insido dis .i. sedere. insideo equo. ꝫ insido equū dicimus. Item insidere quasi contra ad decipiendū uł capiendū sedere. Presideo des. sup aliū sedē et pesse defendē. Persideo es pfecte sedere. Possideo des. et ē compositū a p uel post et sedeo. Et obsideo des et obsido is .i. circūcirca sedere et cingere. vn̄ h obsidio onis. Resideo es pigrere. quasi retro sedere. remanere. retro morari. vnde residesco cis inchoatiuū. Subsideo des et subsido dis .i. subtus sedere et inferius esse. Ouid. Iussit et extendit cā pos subsidē ualles. Supsideo es id ē sedere super dimittere. Et construit cum dtō et ablatō. supersideo huic rei. et hac re. Sedeo et sido in significatione non dn̄t. ꝫ nec composita eorū. ꝫ in tempe dn̄t. qꝛ sedeo cor pmam in pn̄ti. ꝫ sido pmā pd. Vn̄ composita a sido prod hanc sillām si. ꝫ com composita a sedeo cor eandem in pn̄ti. Omnia eniꝫ composita a sedeo mutant e simplicis in i in pn̄ti. quis quidam uelint dicere supsedeo qd nō credimus bene dici si sit dcō composita Item sido et eius composita carent pteritis et supinis. ꝫ mutant ea a sedeo. et ab eis composita neut sunt. pter assideo pro iuxta sedere. circūsideo. possideo obsideo et obsido que sunt actiua. Assideo tamē pro iuxta sedere cum dtō constructuꝫ neutꝝ ē. cū actō uero actm̄. Generale quidem ē qꝛ si aliquod ūbum in eodem sensu construit p se nūc cū actō nūc cū datiuo. Si cum actō est actiuū. Si cū dtō neutꝝ. vnd bn̄dico tibi. maledico tibi. assideo tibi neut sunt. Benedico te. maledico te. assideo te actiua sunt. Et hoc respiciens ps. dicit qn̄qꝫ qꝛ maledico et benedico neutra sunt. qn̄qꝫ uero dicit qꝛ sunt actiua ꝫ hug. Et ut dicit ps. Sedeo di debuit facere sesum. di in sum. ꝫ fecit sessum geminata s. ne si diceretur sesum due ptes uiderent. Itē dicit in x libro. Notandū qꝛ a sedeo composita qꝛuis in pn̄ti e in i comutant. tamen e prod seruāt in preterito. Ex hoc patet qꝛ debet dici considere in infinitō. Et scias qꝛ sedes qn̄ uenit a sedo as pducit se. Quidam tamen dicūt Est hominis sedeo sidere fertur auis. ꝫ hec impropetas non ꝫuatur generaliter ab autoribus.

Sedi ē pteritū de sido et sedeo. ut dixi in sedeo.

Sedicō. a sedeo dr h sedicō onis .i. dissensio ciuium. sic dcā p contrariū. qꝛ seorsum alij eunt ab alijs. uł quia sedendo solet machinari. Alij dicunt. qꝛ sedicō est discordia et dissensio animoꝝ. quam greci diastasim uocant. vn̄ sediciosus sa sum qui sedicōnem facit. et discordiā gignit. Et compatur Qꝛ autem dr sedicō quasi seorsum itio uł sedatio quasi p contrariū ethymologia ē. Et cor di. Vnd in aur. De reditu species sedicōnis erat. uide in bel

Sedile. a sedeo es dr h sedile lis penul Clum prod. et sunt sedilia loca in quibus sedere qs possit. Vnde in iij reg c x. Et due manus hinc atqꝫ iū tenentes sedile

Sedo. a sedeo des dr sedo as aui are atū. id est mulcere. tranquillare. lenire compescere. et quasi sedentes et pacificos facē. Et ē actiuū cū omnibus suis compositis. Et prod se. ꝫ sedeo des cor se. Vn̄ ū sus. Quod mea mte sedꝫ mentis michi uulnera sedet. Item in aurora. Non iram dn̄i pn̄s bonis ulcio sedat Et a sedo sedatus ta tū. Et hꝫ easdem significaciones qs et sedo das

Sedtamen. atcontra aliqn̄ sunt due ptes. aliqn̄ est dcō composita. et tunc ꝫuatur ta. uł ē quedaꝫ irregularis uocū congeries q ponit p una dcōne

Seduco. A se pp̄one et duco cis. componit seduco cis xi ctum cere .i. decipē. quasi seorsum a bono ducē Item seducere dr seorsum ducē. separe Sicut fit qn̄ cā consiliandi aliquis ext congregacōnem ducitur Et ponitur seducere p decipe. pdere. et separe Iteꝫ seducere pt poni in bona significacione .i. a malo ad bonū ducē Et sic pt accipi illud Iē mie xx Seduxisti me dn̄e et seductus suꝫ Alia littera. tenuisti me et pauisti. Et sic seductor. est bonus et malus. Frequencius tn̄ ponit in mala pte.

Sedulus. a sedeo des dr sedulus la luꝫ. assiduus intentus. bonus. studiosus. firmus. frequens. Et dr sedulus quasi sine dolo qꝛ ex animo et tota uoluntate facit Et est ethimo. vnde sedule adūbium et hec sedulitas .i. assiduitas Et corripit du.

Seges. a seco cas dr h seges getis Et ꝫm h ppe dr seges matura messis. uł seges a sero ris Et ꝫm hoc seges dr semen qꝛ seritur et id in quo seritur sciliꝫ terra. ꝫ translatiue semen dicitur ūbum vnd in luca. Semen est ūbum dei. Et corripit ambas sillabas seges. uide in uber.

Segmentatus ta tum. in segmentum est.

Segmentū. a seco cas dr h segmentuꝫ ti. uestis muliebris. et longa cuius necesse ē ptem secare et ea solent uti nubentes Vel ppie est limbus siue fasciola que muliebribus indum̄tis in extrema pte causa ornatus assumitur Iuuenalis Segmenta et longos habitus ut flammea sumpsit Alibi aūt inuenitur p pticulis uestimentoꝝ Et dn̄r segm̄ta quasi secamenta. vn̄ segmentatus ta tū. tali ueste indutus uel ornatus segmentis Vnde et segm̄tata dr uestis que ē quibusdam sonis et q̄si psagm̄tis ornata Nam pticulas cuiuslibet materie abscisas. psegmina uocamus ꝫm hug Pap eciam dicit segmenta sunt fascie quibus fasciatur caput Iteꝫ segmentum monile a collo in pectus dependens.

Segnis. a se pp̄one et ignis. componit h et hec segnis et h ne .i. piger quasi sine igne. ingenio carens. frigidus. ociosus. p qd inutilem accipimus vnde ad heb vj c. ut nō segnes efficiamini Et cōpatur segnior ssimus. vn̄ segniter nius me adūbium Et h segnicies ei Et segnicia cie Et significat se sine. ut segnis sine igne. sedulus sine dolo

Segor quidam locus est. et acuitur in fine. Et interpretatur loquela inutilis.

Segrego gas. a se et grego as quod ē vnare cōponit segrego gas aui are .i. separe. quasi seorsuꝫ agere ponē. vn̄ segregatim adūbium. et cor gre

Segrex segregis. a se prepōne et grex componitur segrex gis. generis omnis. id est nobilis quasi seorsum a grege aliorum. Et corripit gre.

Seir dcūs est quidam qꝛ fuit hispidus pilosus qn̄ enim natus ē totus sicut pellis pilosus erat. Et idem dcūs est esau .i. rufus. ob coctionem rufe lentis. cuius edulio pmogenita pdidit. Id et edon ob ruborem corpis dcūs. qd latine sanguineus dr

Seiuga ge penultima correpta in biga uide.

Seiugo gas .i. separe diuidere ꝫm papiam. et cōponitur a se et iugo gas. et corripit iu.

Seiugo gis in iungo gis uide.

Seiux gis exponitur in iniux iniugis.

Selcūs a vm .i. ab alijs elcūs. et dr a lego gis.

Selenos dr lux noctis. scꝫ luna. a sele uł sile qd ē lux et nox. Eadem et silenos. Et acuitur in fine

Seleutus ti ppum nomen uiri. triū sillāꝝ. Et ē ibi dyptongus eu. vn̄ e et u eiusdem sillabe sunt

Auro Tunc a romana demetrius urbe seleuti
Seligo. a se et lego gis. componitur seligo gis legi lectum gere. i. eligē. quasi seorsum ab alijs legere vñ selectus ta tū. i. ab alijs electus. Vñ aug in vj libro de ciuitate dei. deos iunctos et selectos diligenter explicans Et corripit li seligo
Selinum dr apiū. a quo componit petroselinū yposelinum. oleoselinum. uide in petroselinum
Sella. A sedeo des dr hec sella le. quasi seda. qr ibi supsedemus. Vnde h sellarius rij. qui facit sellas Et sellarius ria rium. ad sellam ptinens. Et sellarius qui sessurus prat sellam Et sello las laui. reponē sellam Et componitur dissello las. diuisis modis sellare. uel sellam remouē. ul a sella pijcē Insello las resello las. iteꝝ sellare ul sellam remouere Et ē actiuū cū suis compositis Inuenitur h sella le pro quadam muliere In pmo regum
Sellio. A sella dicitur h sellio onis. i. caballus
Sello las In sella est
Sellula le dimi. pua sella
Sellum. quidam uir qui fuit custos uestium sacerdotum Et acuitur in fine
Sem. filius noe dictus est. Et ex psagio posteritatis nom̄ accepit Ex ipso eniꝫ. patriarche pphe apostoli et pplus dei Ex eius ꝙ stirpe est xps. cuius ab ortu solis. usqꝫ ad occasum. magnum est nomen in gentibus. vide in gentilis
Semen. a sero ris seui dr hoc nomen semen minis. quod in agro spargitur ad gignendū fructū. Et semen animaliū. quod spargitur ad gignendū fetū. Et a semen deriuatur semino nas. A quo cōponitur consemino nas. dissemino nas. insemino nas. resemino nas. Et ē neutꝝ semino cū suis cōpositis. Et corripit mi.
Sementis. a semen dr h sementis. huius sementis semen frugum ul tempus seminandi. ul dea sementis ul ipē actus seminandi. vñ sementinus na nū. et semento tas. i. seminare sementem facere
Semesus. a semis et esus componit semesus a vm in media parte corrosus et comestus. semicomestuꝫ. et prod pnl. Vnde ūgil in iij enepd. Semesam predam et uestigia feda relinquunt.
Semianimis et semianimus a vm. dr. uide in animus
Semibos. a semis et bos componit h et h semibos bouis cōmunis generis. i. in media pte bos. ut minotaurus. Et cor penl tam nū ꝙ genitiui. Ouid. Semiuiꝝ ꝙ bouem semibouēꝫ
Semicecus ca cū. qui in pte ē cecus et ꝙ uiꝝ in pte uidet. ul qui ñ clare uidet. a semis et cecus
Semicinciū cij ē zona minus lata et prod ce sicut cingulus. cinctura lata. et componit a semis et cinctus ti. qsi dimidius cinctus. vñ semicinciuꝫ dr eo ꝙ dimidiū cingat. In glo autem actuū xix dnr semicincia uestes ex vno latē dependentes. ul zone siue uestes nocturne. uel genus sudarij. quo hebrei utuntur in capite.
Semicinctū. A semis et cinctus componit semicinctū ti. i. zona minus lata. quia dimidiū cingit
Semicors dis generis omnis. i. dimidiū cor habens. Et corripit penultimam nominatiui.
Semideus. deus componit cuꝫ semis ul semus ma mū. et dr semideus dei pnl corr. quasi dimidius deus. ul quasi semus et impfcūs et nō plenus
Semiermis. a semis dimidio et arma cō deus ponit h et h semiermis et h me. i. ex pte armatꝰ
Semifer a semis et fera componit semifer a ū. i. in media pte fera. ut centaurus. Et cor mi.
Semibulcus ca cum in bulcus uide.
Semilacer ra rum. i. ex parte laceratus. et componitur a semis et lacer. et corripit la.
Semilongus ga gum. qi medio modo longus. A semis et longus.
Semilunium semilunij. a semis et luna. i. media luna. uide in luna.
Semimaris. mas componit cū semis ul semus et dr h et h semimaris. i. semimasculus. ul imperfcūs mas. scꝫ castratus. quasi minus hñs ꝙ mas et cor ma
Seminal in seminarium est.
Seminariū. a semen dr h seminariū rij. i. semē ul cuiuslibet rei exordiū. ul uas in quo ponitur semen. et seminarius ria riū. ad semen ul seminatū ptinens. ul exordiū ul inicialis. et h et h seminalis et h le
Seminecis. a semis et nex cis componit h et h seminecis et h ce. i. semimortuus ul necatus. exanimis. inter mortuos et viuos
Seminiūbius. semen componitur et corr necum ūbum. et dr h seminiūbius bij. i. seminator ūboꝝ. Vñ h seminiūbia bie. ūboꝝ seminatrix. actuū xvij. Qui uult seminiūbius hoc dicere. hug autē uidetur dicere seminūbius et semiūbia. et tūc tenet naturā de semen. ſꝫ seminiūbius tenet naturam de semini. Pap dicit. Seminiūbius seminans
Seminiū nij. a semen dr h seminium. i. ūba semē ul cuiuslibet rei exordiū. ul lucꝝ de semine
Semino nas in semen uide
Seminudus seminuda seminudū non totus opertus. a semis et nudus. et producit nu.
Semipaganus. A semis et paganus componit semipaganus na nū. i. non ex toto urbanus. nec ex toto uillanus. ul nec ex toto factus nec ex toto rusticus
Semipedalis in semipes est
Semipes. semis componit cū pes et dr h semipes dis. i. dimidius pes. Et cor penultimā genitī vñ h et h semipedal et h le penl prod. mensura dimidij pedis. et hec semipedalitas tatis.
Semiplagiū. a semis et plaga componitur hoc semiplagiū gij. i. minus rete ul adiūcte retibus linee. restes plage dicuntur.
Semiplenus a semis et plenus componit semiplenus na nū pnl producta. i. dimidius.
Semipondius. A semis et pondus componit h semipondius. i. dimidium pondus.
Semiputatus. a semis et putatus componitur semiputatus ta tum. i. ex pte putatus. et in parte non. Virgilius in buc. Semiputata tibi frondosa uitis in ulmo
Semirutus ta tum pnl cor a semis et rutum. qui ex pte corruit.
Semis ab hemis quod ē dimidiū subtracta aspiracōne et p ea posita s dr apud latinos hic et h et h semis indeclinabile. i. dimidius dia diū. Vnd ait quidā. Vas tribus et semis solidis ego prodigus emi. Item semis pt componi a semis et as assis et dr h semis semissis. et ponit pro quadaꝫ mēsura. et pro quodam pondē quod constat ex sex vncijs. quasi semis as. as constat ex xij vncijs. Si obijciatur cont hoc ꝙ semis ē omnis generis. qr dicit ps ꝙ nullū nomen desinens in is pt esse ōnis generis. Ad hoc dico ꝙ ps intellexit de nominibus declinabilibus. ſꝫ semis p dimidio ē omnis generis et indeclinabile. ut dictum ē in iij pte in c de omni genē. Semis uero pro medietate assis est masculini generis. et figure composite.

Semispatium. A semis et spata componit̃ h̄ se
mispatiū tij gladius. A media spate longitudine
Semissis. h̄ semis huius semissis in se ¶ Decus
mis exponitur.
Semita. a semis dimidio đr h̄ semita te. i. dimi
diū iter. qđ semis iter. et ē semita duoꝝ pedū. scꝫ
uia adeo stricta ut alter in transitu transire non
possit. et est ꝓprie semita hominū. callis feraꝝ et
pecudū. a calcando uel a callo. Est enim call' ꝓpe
semita stricta et tenuis callo pecoꝝ pdurata. Tra
mites uero transuersa in agris sunt itinera.
Semitas tatis in semus est.
Semitonus. tonus componit̃ cuꝫ semis et dicit̃
h̄ semitonus et hoc semitoniū nij. non plenus so
Semiuir. a semis et uir compo nus. et cor̃ to
nitur h̄ semiuir. huius semiuiri. i. impfectus uir.
ul' castratus. Potest eciam semiuir componi a se
mis dimidio. quasi dimidius uir. sicut fuit cētau
rus et monotaurus. et cor̃ penl'. uide in semibos
Semiuiuus. a semis et viuus cōponitur semiui
uus uiua uū pnl' prođ. i. ex parte viuus.
Semiuocal'. semis componitur cū uocal'. et đr
h̄ et h̄ semiuocal' et h̄ le. semiuocales dñr quedā
lr̄e. quasi impfecte uocales. q̄ non hn̄t ita bonā
sonoritatem sicut et uocales. vn̄ semiuocalit' ad
ūbium. et h̄ semiuocalitas tatis. Dicitur eciam h̄
semiuocalis substantiue. littera que cū uocali fac
uocem quasi sema et impfecta uocal'. uide eciam
in pma pte ubi agitur de littera in principio
Semiustulo las In ustulo ustulas uide.
Semiustus ta tū. ul' semustus ta tū. i. ex pte us
tus. Et cōponit̃ a semis et ustus Et ponit̃ semus
Semo as in semus uide. ¶ tus pro semiustus
Semo onis mas ge. i. semi homo siue ex pte
homo Et componit̃ a semis et homo homonis
quod dixerunt antiqui Et hoc fuit ad diffēnciaꝫ
huius geniñ seminis Marcial' capella Quosqꝫ he
micheos. quosqꝫ latine semones dicuut
Sempiternus na num. semp cū tempe durans
ut mūdus quasi semper eternus. Vnde hec sempi
Semunculus li uel ¶ ternitas uide in eternus.
semiunculus li. dimi de semo onis. ß melius đr se
munculus q̄ formatur a semo. o in um. addita
culus ꝓm regulas pristiani
Semus ma mū. non plenus Illud semum ē qđ
ultra medietatem et citra pfectionem est Et com
patur. vnde seme mius me adūbiuꝫ. et h̄ semitas
tatis Et semo mas. impfcm̄ facē. aliq̄tulum dimi
nuē et euacuare. et ē actm̄ et ꝓducit pmam. vnđ
quidam semam semideus stemus flemus q̄ꝫ semo
Semustus ta tum In semiustus est
Senarius In sex exponitur
Senaculum. a senatus đr h̄ senaculuꝫ li. domus
Senatus. senex com ¶ ubi senatus congrgatur
ponitur cū natus. Et đr h̄ senatus tus tui. quasi
senex natus uel natu. quia in illa dignitate elige
bantur senes. saltem prudencia Vel senatus đr a
sinendo q̄ seniores facultatem agendi dabant nō
enim sine eoꝝ licencia ulli magistratui licebat ali
quid agere Et đr senatus eciam ip̄e locus in quo
conueniunt senatores. vnde h̄ senator toris. qui hꝫ
illam dignitatem. vnde senatorius a um Et scias
q̄ senatusdecretū q̄tū ad immediatam compōneꝫ
componitur ex nominibus. sciꝫ ex h̄ gtō senatus
et nomine qđ est decretū ti Sꝫ q̄tū ad mediataꝫ
compōnem componit̃ a pticipio. q̄ senatusdecre

tū est illud ius qđ est a senatu decretum. ut dixi
in tercia pte ubi egi đ figura composita nominis
Iteꝫ scias q̄ in predcā compōne pncipium datur
ei quod ē dignius. et hac rōne dicimus senatusde
cretū. et magistermilitū. q̄ senatus ē dignior suo đ
creto. cū possit illud condē et destruē. Et declinat̃
decretū. et senatus gtūs remanet indeclinabil'. ut
hoc senatusdecretuꝫ. huius senatusdecreti. huic se
Seneca ce. ꝓpum nomen uiri. ¶ natusdecreto
penul' correpta Et dicitur seneca quasi se necans.
Senecia a senecio qđ est aliq̄tuluꝫ senex đr hec
senecia cie. i. pilatura labioꝝ. ul' labium ul' ūbum
senis ul' illud rubꝫ qđ est sub aure piscis. p quod
discernitur an sit recens uel non Alij dñt q̄ sene
cie dñr saliue defluentes p genas senis. quas p̄ se
nectute retinere non p̄t. et eas emittit p molares
dentes qui canini. i. detractores dñr. quod congru
it inuidis. de quoꝝ molaribus frequens immun
dicia detraccōnis emittitur. vnde Jeroñ in ꝓlogo
ezech. Sꝫ uereor ne illud eis eueniat qđ grece sig
nancius đr ut uocentur fagolidoros. h̄ est mandu
cantes senecias. uide in fagolidoros. ubi expositū
est Secundum uero pap̄. senecie herbe sunt cito a
rescentes. que per materias nascuntur
Senecio A senex dicitur hic senecio onis. id est
Senecta In senex est. ¶ aliquantulum senex.
Senectus. a senex đr h̄ senecta te Et h̄ senectus
tutis in eodem sensu Et ē senectus sexta etas que
nullo annoꝝ nūo finitur Sꝫ post quinqꝫ etates
q̄tūcūqꝫ uite est. senectuti deputatur Senium uo
ē ultima ps senectutis. Et đr a senus ua uum. q̄
sit terminus sexte etatis. vel đr a senex. p̄s. usqꝫ
in senectam et senium deus ne derelinquas me. vi
de in etas Item senectū est sup de senio ꝓ antiq̄s
Et ut đr in li sap̄ c iiij. senectus uenerabil' est. nō
diuturna. neqꝫ annoꝝ nūo computata Cani autē
sunt sensus hominis et etas senectutis uita inma
culata. q̄ uidelicet in moribus senectus quedam
Seneo a senex đr seneo senes se ¶ honestas est
nuj. i. esse uel fieri senem vnde senectus ta tum p
ticipium ꝓ antiquos Et hinc senesco cis inchoati
et p compōnem conseneo nes. inseneo nes. intus
uel ualde senere. pseneo nes pfecte senere. p̄seneo
nes. Reseneo nes. et hinc inchoatiua. consenesco.
insenesco. resenesco. et cetera. Seneo et eius cōposi
ta corripiūt hanc sillāꝫ se. et faciūt p̄teritū in nui
et carent supinis. q̄uis ꝓ antiquos faciant in nec
tū. Juuenal'. ꝑpetuo merore et nig̃ ueste senescant
Senethesis exponit̃ in iiij pte in c de col' reth
Senex. a sensus đr h̄ senex senis. q̄ in senibus
solent sensus abundare. q̄ in antiquis ē sapientia
et in multo tempe prudentia. ut đr in iob. ul' per
contrarium. q̄ in eis sensus diminuit̃. Vn̄ dicitur
senex quasi se nesciens. delirat enim ꝓpter nimiaꝫ
etatem. et ē ethymologia. vn̄ h̄ senior masculini
generis. sicut et senex eius positiuū. q̄uis antiqui
dixerint h̄ et h̄ senis. et h̄ et h̄ senior et h̄ senius
et in suplatiuo senissimus ma mū. ß nunc carꝫ su
platiuo. Vnde dicit p̄s in iij libro. Omnia in or
desinentia compatiua communis sunt generis. et
mutantia or in us faciūt neutrū. excepto vno qđ
solum cū sit a posito fixo quantū ad suam uocē
ꝓuauit eius genus. h̄ senex huius senis huic seni.
hic senior. q̄uis hoc quoqꝫ uetustissimi commune
accipientes hic et h̄ senex proferebant. et facit ab
ltūs in e tantū seniore. cū omne compatiuū in or

faciat ablatiuuz in e et in i. ut meliore uł meliori
et facit gtm̄ senex pluralem in vm ut senū. et gtm̄
singularem in is. vt senis. Cū omnia desinentia in
x. faciunt gtm̄ in cis uel in gis. vt lex legis. Nux
nucis. Excipiunt̄ autē a ps in vj li ista. nix niuis
supellex tilis. senex senis. nox noctis. Composita
uero simplicium declinacōnem sequūtur. ut pnox p
noctis. exlex exlegis. et dicunt phici stultos esse
homines frigidioris sanguinis prudentes calidi. vn̄
et senes in quibus iam friget. et pueri in quibus
necdū calet minus sapiūt. et ḃm hoc p antifrasiz
dicitur senex a sensu. et corripit pmaz senex. Sed
senus na nū eam pducit. vnde quidam. Facta no
tanda senis nolo ūsibus edere senis. A senex dr̄ hic
et hec senilis et hoc le. penł pđ. res senis uel ad se
nem ptinens. et hec senilitas. et hec senitudo. et hec se
necta. et hec senectus in eodem sensu. Senex cōpo
nitur quamsenex. i. ualde senex. vide in ueternum

Senilis in senex exponitur

Senio. a senex dr̄ hic senio is sex pūcti in texera

Senium nij. in senectus vide

Sennaar. uallis latissima in qua turris a super
bientibus edificari ceperat ḃm hug. et pap̄ dicit.
Sennaar locus est babilonis in quo fuit campus
durus et turris quam usqꝫ ad celum leuare conati

Senones gallorum. qui ⁋ sunt. Et acuitur in fine.
dam qui romam inuaserūt. et cor̄ no. Et scias qꝫ
galligmani sunt teuthonici. gallisenones sūt fraci

Senos interpretatur sensus. Et acuitur in fine.

Sensibił. a sentio tis dr̄ hic et hec sensibił et hoc le. i.
sensu pceptibile scilicet aptū sentire et aptū sentiri
vn̄ hic et hec sensilis et hoc le per sincopam in eodem
sensu penł cor̄. vnde sensiliter adūbium. et hec sensi
litas tatis. sensibilis eciam ḃm aliam significacōm
sui uerbi dicit̄ intelligibilis. Et componit̄ sensibił
cū in. et dr̄ insensibilis ḃm hug. Quidam faciunt
differenciam inter sensibilis et sensilis. vnde in grę
cista dicitur. Quod sentire potest et sentiri tibi sit
res. Sensibilis sentire potens est sensile tantum

Sensilis in sensibilis exponitur.

Sensim. i. paulatim adūbiū remissiuū a sensus
dicit̄. Nam que morant̄ et paulatim tendunt sen
sum faciūt et cū sensu fiunt. Item sensim. i. sensibi
liter. vł ad sensum constanter timide. vide in iij p
te in capitulo de aduerbijs

Sensualitas In sensus est et in racio

Sensus A sentio tis diuatur hic sensus huius
sensus sciz quedam uis animę que pcipit formas
in pñti materia. uł qua homo audit uel uidet uel
tangit uł gustat uł olfacit Vel sensus dr̄ intellec
tus ḃ aliam significacōnem sui ūbi Et sic sumit̄
in fine pme canonice iohis ubi dicit Et scimus q̄
niam filius dei uenit et dedit nob̄ sensum ut cog
noscamus deum uerum et simus in uero filio eius.
p opacōnem sciz In qua significacione inuenit̄ et
hoc sensum. ḃ sensum attribuitur uocibus pprie. sen
sus alijs rebus Et hinc sensuosus osa osum sensu
plenus. Item a sensus hic et hec sensualis et hoc le
ad sensum ptinens uel sensui et corpi deditus uel
sensu pcipiens. vnde sensualiter adūbium. et hec
sensualitas tis. Item a sensus sensatus ta tū. et cō
ponitur insensatus ta tū. et utrūqꝫ compatur. Et
nota qꝫ sensus sunt quinqꝫ. scilicet. visus. auditus
gustus. odoratus. et tactus. Tres aperiūtur et clau
dunt̄ et duo semper patentes sunt. Itē sensus qn̄
qꝫ dicit̄ anima. qꝛ sentit. qn̄qꝫ cuiuslibet rei adin

uencō. Sed memoria rei adinuente recordacō. Ille
excogitata repit hec repta custodit. Item nota qꝫ
pticipium pteriti tempis de sencio est sensus sa sū
quāuis dixerint quidam simplices sentitus ta tū
qđ nichil est. vnde aug̃ de ciuitate dei. Sensa est
moriens qꝛ animam deseruit deus In quo differat
sensus ab intellectu dixi in intellectus

Sentarius in sentes vide

Sentencia cie in quarta pte exponit̄ in c de co
lo reto. et est sentencia determinata acceptio alte

Sentenciosus sa suz ⁋ rius partis contradcōnis
sentencijs plenus a sentencia dicitur

Sentenciuncula le dimi parua sentencia

Sentes. a sentio tis dicit̄ hec sentes huius tis. i.
spina uł arbor spinosa que et sentix senticis dicit̄
Et dr̄ sic a sentio. qꝛ grauiter sentit̄ cū pungit. vel
sentis dicitur a situ quod est terra inculta in qua
sentes et spine nascunt̄. Job xxx. Esse sub sentibꝫ
delicias computabant. vnđ sentus ta tū. et sentico
sus sa sum in eodem sensu. scilicet horridus. asper
uł sentibus plenus. spinosus. vnđ terencius in eu
nucho. video sentū et squalidū. et sentosus sa sum
et sentarius ria riū idem sciliz sentus. i. asper. hor
ridus. spinosus. Et desinit gtūs pluralł in ium de
sentes. ut sentes tiū. et est magis in usu in plurali

Senticosus sa sum in sentes est ⁋ qꝫ in singulari

Sentina. a sentio tis dicit̄ hec sentina ne penł pđ
locus in naui ad quem vndiqꝫ confluit aqua qꝛ g̃
uis fetor ibi senciat̄. Et inde uel a sentio tis senti
no nas. i. aliquid animo sensim diiudicare

Sentio tis si. J in vm sensum sensu et addita s.
fit sensus sa sensum pticipiū pteriti tempis. et est
sentire sensu pcipē sciliz auditu. visu. et cetera. Et
ḃm hoc est actm̄. Item sentire. i. intelligere uł ha
bere sensum. i. intellectum. et ḃ hoc ē neutrum. Sen
tio componitur assentio tis assensum pbere et in
uenitur assentior tiris in eodem sensu in deponenti
genē. Itez absentio vide in suo loco. Consentio tis
consensum pbere quasi simul sentire. vnđ hic con
sensus sus. dissentio tis. et dissentior tiris in eodē
sensu. i. discordare. discrepare. quasi adūsa sentire.
psentio tis. pfecte sentire. presentio tis. ante sentire
Resentio tis iterum sentire. et ab istis inchoati. ut as
sentisco. absentisco. consentisco. et cetera. Sentio et
eius composita faciunt preteritū in si et supinū in
sum. Item sentio p sensu pcipē ut dixi actm̄ est
composita ab eo sunt neutra uł deponencia pter
psentio et psentio et resentio. que sunt actiua. Et
scribit̄ sentio per t qđ accipit sonū de c. et hoc pa
tet in secunda persona presentis

Sentix ticis in sentes exponitur

Sentosus sa sum in sentes vide

Sentus ta tum in sentes exponitur.

Seorsuz adūbium discretiuū. i. sepatim segrega
ti semotī. et deriuat̄ a se ppōne insepabili que sepa

Separ. a se ppōne et par cōpo ⁋ cōnem signat
nitur separ aris. omnis generis. i. seorsum a pari
. i. dissimilis. Vnde hec separitas. et corripit pa.

Sepe. a sepio pis deriuat̄ sepe adūbiū. et compa
tur sepius sepissime. Inuenit̄ eciam ḃm antiquos
sepior sepius. Et sepissimus ma mū. quasi a sepus
pa pū. positō. et componit̄ asepe. psepe. quasepe
sepenumero. i. multociens. et pducit se

Sepelio lis sepeliui uł p sincopam sepelij sepul
tum licet ḃm antiquos inueniat̄ sepelitū. et est se
pelire mortuū condere. vnde sepultus ta tū. Sepe

lio componit̃ consepelio lis.simul sepelire.dissepe
lio lis.diũsis modis sepelire uel a sepulcro remo
uere ul' eijcere. Sepelio et eius composita actiua
sunt.et corripiũt hanc sillabam pe.et faciunt supi
nũ in pultum. Ouid in xij epistola. Et sepeli lacri
Sepes.a sepio pis ¶ mis perfusa fidelibus ossa
dicit̃ hec sepes ul' sepis.vnde hec sepecula uel sepi
cula ambo dimi.et est sepes municiõ de spinis ul'
lignis que fit circa segetes ad arcenda pecora.fiũt
eciam sepes in obsidionibus ubi muri non suffici
unt ad arcendos hostes.et ꝓducit se vide in sepio
Sephora ꝓpꝛium nomen mulieris. Et cor penl'.
vnde in aurora. Matribꝫ astantes grauidis phua
Sepia pie.quidam piscis a se ¶ sephora morti
pes dcã.qꝛ quibusdam sepibus est interclusa et ha
bet in se quandam strumam nigerrimi et amaris
simi succi plenam d quo fit optimũ incaustũ.vñ
sepia ꝓ incausto ul' atramento ponitur
Sepicula le dimi.pua sepes ul' sepis dꝛ sepecula
Sepicule in sepiuscule vide
Sepio pis psi.si in tũ septũ licet inueniat̃ sepiui
itũ.ꝫ magis apud antiquos.et est sepire circũdare
sepe circũclaudere. Sepio componit̃ consepio pis
vnde reg̃ li iiij c xi.extra consepta templi. Circũse
pio pis.dissepio pis.diũsis modis sepire ul' sepeꝫ
remouere.discludere.dissoluẽ. Insepio pis.includẽ
Intersepio pis.intercludẽ. p̄sepio pis sepem p̄tendẽ
ante sepire. Obsepio is.vndiqꝫ ul' contra sepire.re
sepio pis.i.recludẽ. Sepio et eius cõposita actiua
sunt.et ꝓd hanc sillabam se.vnde quidam.valla
mus ꝓpe castꝝ.sepimus ouile. Item ouid.religio
metuit segeti p̄tendẽ sepem. Et faciunt p̄teritũ in
psi et sup in ptũ.licet inueniat̃ qñqꝫ sepiui et pitũ
Sepiola le dimi.pua sepia
Sepissimus in sepe est
Sepiuscule.a sepius addita cule dicit̃ sepiuscule
aliquantulum sepius.et sepicule.i.sepe.et videtur
esse dimi.plantus in cassia.sepicule peccas inquit
Sepono nis sui nere.i.seorsum ¶ et corripit cu.
ponẽ.separe.a se et pono componitur Et ꝓd po
Seps.a sepio is dicit̃ h seps indecli.ul' seps pis
qdam exiguus serpens q non solum corpus uerꝝ
eciam ossa ueneno consumit. Iste siqdem serpens
quando pungit aliquem facit carnem et ossa eius
effluẽ ita qꝫ ad minimũ puluerem redigunt̃.vnd
dictus est seps. A sepio quod est claudo et ligo p
contrarium qꝛ apit et dissoluit ossa et carnes uul
nerati ab eo.vñ lucanus in ix. Ossa qꝫ dissolués
cum corpore tabificus seps
Septenarius ria riũ.a septem.et signat septena
rius summam vniũsitatis.qꝛ omne tempus septẽ
Septennis.a septem et ¶ diebꝫ consummatur.
annus componit̃ h et h septennis et h ne.i.septẽ
annoꝝ.vnde h septenniũ spaciũ septem annoꝝ
Septentrio.a tero teris dꝛ h septentrio onis.i.
bos quasi terio qꝛ terrã terat.ul' qꝛ in quibusdam
regionibus cũ bobus solent triturare frumentum
vnde quedam stelle dicũtur t'ones quasi teriones
sic qꝛ semper nobis apparent et semper terunt are
am nostri celi.vñ p composicõnem h septentrio
onis.qdam celeste signũ.a septem stellis quibꝫ
est depictũ ul' a stellis septem notabilioribus q̈ꝫ a
lie.habent enim plures q̈ꝫ septem.ergo septent'o
dicit̃ a septem stellis quas uocant triones q̈si bo
ues aratorij.qꝛ semp terant aream nostri celi.sem
per enim apparent in nostro hemisperio.ul' ut te

tigi t'o g̃ce latine dꝛ stella quod componit̃ cũ sep
tem. Et dꝛ septentrio a numero septem stellaꝝ q̈si
septem stelle.qꝛ illud signũ septem stellis est depic
tũ Et nota qꝫ duo sunt septentriones scꝫ maior
et minor. Maior ut dicit arator.xxij stellas habꝫ
Minor uero non nisi septem et gracia illius alterꝝ
signũ dꝛ septentrio ul' a septem stellis nobilioribꝫ
Item utꝫ dꝛ plaustꝝ siue currus ul' carꝝ ꝓpt' dis
posicõnem stellaꝝ.ꝫ h maius illud minus. Itẽ ut
qꝫ ꝭm fabulas dꝛ ursa ul' arctos quod g̃ce dꝛ ursa
ꝫ hec maior illa minor. Itẽ maior dꝛ elice et para
sis. Minor dꝛ t'mosura et arthophilax.et hinc to
ta illa plaga mũdi dꝛ septentrio.et eciam uentus
pncipalis ab illa plaga mũdi ueniens similiter dꝛ
septentrio.et inde h et h septentrional' et hoc le.
ptinens ad septentrionem uel de septent'one.et h
septent'onalis ꝓ quodam palello.qꝛ illd sigm scꝫ
septent'onem includit.eadem causa dꝛ arcticus. Itẽ
scias qꝫ trio idem est quod terino
Septenus.a septẽ dꝛ septenus na nũ genis vij
Ex omnibus animantibus mundis tolle septena
et septena.et ꝓd penl'.vnd in aurora dꝛ.septena
nolunt luce quiete frui.vide in septimana
Sepcies adũbiũ numeri.i.vij vicibus.a septem
dicit̃.ꝓpha. Sepcies in die laudem dixi tibi
Septimana.ab hepta qd est septem dꝛ hec hep
tas heptadis.i.septem et subtracta aspiracõne et
s ꝓ ea posita dicunt latini hij et hec et h septem
indeclinabile.vnde septimus ma mũ. Et septenus
na nũ.vnde septenarius ria riũ.et h septenarius.
Item a septem hec septimana ne.vñ hic septima
narius rij.i.ebdomadarius.et desinit utũs in e o
septimanarie.qꝛ est appellatiuũ.et septinarius ria
riũ.vl' ꝭm quosdaꝫ septimana dꝛ a numero dieꝝ
a septem et mane qd est lux.qꝛ septem luces uel
dies in se continet.sicut ꝭm eos ebdomada dicit̃
a septem et deas qd est dies qꝛ continet in se sep
Septingenti te ta.i.sepcies centum ¶ tem dies
Et componit̃ a septem et centũ.et mutatur C in
Septuagesima.a septua ¶ g.vide in nongenti
ginta deriuatur septuagenus na nũ.et hinc septu
agenarius ria riũ. Item a septuaginta septuagesi
mus ma mũ.et hec septuagesima me ꝓ illa domi
nica in qua alleluia int'mittitur et complectit̃ sep
tuaginta dies.vñ merito septuagesima dꝛ. Septu
agesima signat tempus deuiacionis et inchoatur
a dñica qua cantat̃ circũdederunt et terminat̃ in
sabbato post pasca. Instituta ẽ septuagesima ꝓp
ter redempcõnem quam sancti patres statuerũt ut
ꝓpter ascensionis ueneracõnem in qua nostra na
tura celos ascendit et super choros angeloꝝ subli
mata est semper ipa qnta dies solempnis et cele
bris haberet̃ et in ea ieiuniũ non obꭍuaret̃.qꝛ in
p̃mitiua ecclesia eque solempnis.et sicut p̃ma fe,
ria.vnd et tunc solennis ꝓcessio fiebat ad repre
sentandũ ꝓcessionē discipuloꝝ ul' ipoꝝ angeloꝝ
Sed qꝛ festa sanctoꝝ supuenẽ.et celebrare tot fes
ta erat quasi onerosum. Ideo solennitas illa ces
sauit. In redempcõne ergo illoꝝ dieꝝ sancti patres
vnã septimanã sexagesime in abstinencia addide
rũt et septuagesimã uocauerũt. Istud tam̃ ieiuni
um mõ ñ obseruat̃ sicut nec sexagesime ieiuniũ.
Repsentat autem septuagesima septuaginta ãnos
quibus filij isrl' sub captiuitate babilonica fuerũt
et queadmodum illi deposuerũt organa sua dicẽ
tes quomodo cantabimus canticũ dñi in terra ali

ena. sic et nos cantica laudis deponimus. Postea
ũo data eis licencia redeundi a tiro lx anno cepe
runt letari et nos quoq; in sabbato pasce tamq;
in lx anno alleluia cantamus eoꝝ repñsentando le
ticiam. Sed tamen illi in appatu reditus et in col
ligendo sarcinulas multũ laborauerũt. et nos post
alleluia tractuȝ statĩ subiũgimus scȝ laudate dñm
qui laborem signat. Illi cũ leticia redeũtes labore
itineris uexabant̃ et nos per totam septimanam
pascalem graduale cũ alleluia cantamus per gra
duale laborem. ꝑ alleluia leticiam designantes. De
muȝ illi patriam intrantes plenam leticiam susce
perunt. et nos in sabbato in albis quo terminat̃
septuagesima duo alleluia cantamus eoꝝ plenam
leticiam per quam uenerũt in patriam figurantes
Et ne ecclesia tribulacõnibus ꝑssa desperet ul' suc
cũbat ꝓponit̃ ei in euangelio et in epistola t̃plex
salubre remediũ et triplex p̃mium. Remediuȝ est
vt si uult ab hijs perfecte liberari in vinea anime
sue laboret abscindẽdo uicia et peccata. postea in
stadio pñtis uite currat ꝑ penitencie opa. deinde
in agone uiriliter pugnet. contra omnia diaboli
temptamenta. Et si h' fecerit t̃plex p̃mium habe
bit q2 laboranti dabitur denarius currenti brauiũ
et pugnanti corona. Si uis inuenire t̃minum sep
tuagesime pasce et cet'oꝝ festoꝝ mobilium nota
hos ũsus. A festo stelle numerando perfice lune.
Quinq; bis inde dias bis septem bis deca tetras
p̃m hos ũsus ꝑficienda est luna intra quaȝ ephia
euenerit. de hinc d' sequenti luna numerandi sunt
dies decem. et ibi est terminus septuagesime. et h'
est q' dicit qñq; bis. Iteȝ hec eadem luna de qua
enumerati sunt decem dies ꝑficienda est. et de ali
a luna sumendi sunt duo dies et erit terminus
hodie. Item ipa ꝑfecta de t̃cia luna sumendi sunt
dies xiiij. et erit t̃minus pasce. Item ipsa ꝑfecta
de quarta sumant̃ xx dies. et dabit t̃minũ roga
cõnũ. Item ipa ꝑfecta de qĩta luna sumant̃ qua
tuor dies. et dabit t̃minuȝ penthecostes. Et scias
q' sequenti dominica semper nostꝝ pasca celebrat̃
ꝫ h' excipit̃ ul' accipit̃ de septuagesima qñ fuerit
bisextus. tũc eniȝ de p̃ma lunacõne numerant̃ xi
dies. Idem fiat de xl si supra bisextũ ul' in die bi
sexti euenerit. sciliȝ ut addat̃ numero suo vnus
dies. Ad t̃minũ autem septuagesime specialit' in
ueniendũ notabis hos ũsus. A festo stelle nume
rando perfice lunã. qdraginta dies post septuagesi
ma fiet. Si cadet in lucẽ septenã sitq; bisextus l in
que diem dñi p̃mũ retine q; secũdum. h' est a pñci
pio lunacionis intra quam ephia euenerit nume
randi sunt xl dies et ibi erit t̃minus septuagesime
postea uero septuagesima fiet id ẽ sequenti dñica
Si ũo bisextus fuerit et tũc cadit in sabbato tũc
non p̃ma dñica sequenti ꝫ secunda erit festum. et
hoc est q' dicit si cadat et cẽ. Ad t̃minũ autẽ pas
ce specialiter inueniendũ nota hos ũsus Post mar
tis nonas ubi sit noua luna requiras. Et cũ transi
eris bis septima pasca patebit. vl' sic. Inde dies so
lis tercia pasca tenet. vl' nota hos ũsus. Esse ĝuez
nobis bello carnem caueamus. Bellũ sepe gerens
et puro deijcit hostem. Mox anime lucꝝ iungas

Septuagies. a septuaginta dicit̃ ¶ cũ religiosis
septuagies aduũbiũ numeri. i. septuaginta vicibus
et componit̃ cũ sepcies. vnd' in xviij c mth' dicit
petrus ad ihesum. Dñe quociens peccabit frater
meus in me et dimittam ei usq; sepcies. Dixit illi
ihesus. Non dico usque sepcies ꝫ usq; septuagies
sepcies. i. quadringentis nonaginta uicibus. ut to
ciens fratri peccanti dimitteret quociens in die ille
peccare defacile non posset. vl' potest intelligi per
aggĝacõnem. i. septuaginta septem uicibȝ. et tũc
xi multiplicant̃ ꝑ vij. ꝑ que intelligit̃ vniũsitas
ꝑ xi intelligit̃ transgressio x p̃ceptoꝝ. et sic omĩs
transgressio ꝑ hũc numeꝝ intelligit̃. vnd' aug' in
omelia. Non solũ usq; sepcies sed usq; septuagies
sepcies. i. quadringentis nonaginta uicibus ut to
ciens peccanti fratri dimitteret in die q̊ciens ille
peccare non posset. Quid autem amplius queris
vis nosse omnia peccata cõtineri in numero istoꝝ
lxxvij. õnia g° peccata dixit q2 illa xi. i. vbi desig
natur pccm̃ ducta sepcies fiunt lxxvij. Omnia er
go peccata dimitti uoluit q̊ lxxvij in numero p̃
signauit. vide in numerus.

Septuaginta nũi ¶ pluralis ge omnis. et indeclinabile componitur a
septem et gentos qd' est decem. Inde septuaginta

Septũ. a sepio pis psi tũ ¶ quasi sepcies decem
dicit̃ septus ta tũ. et h' septũ ti. locus circũclausus
ut stabulũ pecudũ ul' ambitus. vnde intra septuȝ
templi. i. intra ambitũ ul' clausuram. vnde septim

Septuns. a septem et uns ¶ aduũbiũ. i. clausim
ul' uncia componit̃ h' septuns huius tis. i. vij ũcie

Septuplo. septem componit̃ cũ plica uel plico
et dicit̃ septuplus la lũ. i. sepcies plicatus sepcies
ul' septenis multiplicatus daniel' iij. p̃cepit ut suc
cendẽtur fornax septupluȝ quam consueuerat suc
cendi. vnde septuplo las laui lare. i. sepcies plicare
multiplicare. Et cor' tu naturaliter. vnde in aurora
Septupla pena cain torquet sibi uexat hebreos.

Septussis. as assis componit̃ cũ septem. et d2 h'
septussis. i. septem asses ul' p̃cium septem assium.

Sepulcralis in sepulcrum est

Sepulcrulum li dimi ꝑuum sepulcrum

Sepulcꝝ a sepelio lis d2 h' sepulcꝝ cri. vnd' h' et
hec sepulcralis et h' le pen' ꝓd. Et ut dicit apule
ius. viciũ facit qui post c ponit aspiracõnem lati
nis dictionibus. vnde uicõse aspiratur sepulcrũ et

Sepultus a sepelio lis liui ¶ pulcrum ul' pulcer
ultũ deriuat̃ sepultus ta tũ q' autem dicit̃ sepul
tus quasi sine pultu. i. sine pulsu ethi est. Et com
ponit̃ insepultus ta tũ. et h' insepultura. et dicit̃
cadauer sepulcꝝ. i. sub terra conditum.

Sequaculus la lũ. aliquantulũ sequax. et dicit̃

Sequela. a sequor ris d2 h' seque ¶ a sequax.
la le pen' ꝓd. i. mos consuetudo. exemplũ. ritus.

Sequester tri qd' et tercie declinacõnis inuenit̃.
sed irregulariter est secũde. et d2 sequester reconcili
ator qui discordes pacificat et qui certantibus me
dius interuenit. qui apud grecos amesos d2 apud
quẽ pignora solent deponi. et d2 a sequendo ul' se
quor q2 eius qui est electus utraq; pars sequatur
fidem. deut' v. Ego sequester et medius fui int' de
um et uos. vnde h' sequestra tre. i. reconciliatrix.
et sequestro tras. separe et ꝓꝑe certantes pacifica
re. est enim actiuũ. et sequester tra trꝝ adiectiue in
uenitur id est medius uel medians

Sequor ris cutũ tu. vñ secutus ta tũ. qd' sequit̃
et secutiuus ua uũ. qd' sequit̃ ul' qd' est signũ secu
cõnis. et h' et h' et h' sequax. diligens secutor qui
et secarius d2. vnde secaciter aduũbium. et h' sequa
citas tatis. Sequor componit̃ assequor queris. i.
ualde ul' iuxta sequi ul' sequendo adipisci multi se
quũtur aliquid qui non consequũtur illud. vnde

hec consecucō et consecutiuus ua uū. Exequor ris
extra aliqua sequi. aliquid pficere ad effectum du
cere instare ad aliquid faciendū. vnde execucō dr
effectus. Insequor queris. ualde vl intus vl cont
sequi ꝓꝑe accipit in malo. vnde insector taris. fre
quenter. Prosequor ris. ꝓcul sequi vl que restant
sequi et ꝓcedere. vnde h ꝓsequiū .i. fuiciū. pseqr
queris. causa ꝑdendi et nocendi sequi. infestare. p
secucōnem inferre. angustiare. ꝓꝑe quidem in ma
lo dr ꝗ non semp dr ꝑsequi .i. pfecte sequi. Et sic
pt accipi illud deut xvi. Iuste qd iustum est pse
queris. et illud dauitic. Inquire pacem et ꝑsequē
eam. eciam si fugiat .i. pfecte vl pseuerant sequē.
Obsequor ris .i. obedire. fuiē in omnibȝ sequi. sub
sequor ris .i. subtus vl post latenter vl paꝝ sequi
vnde subsequiū .i. fuiciū. Sequor et eius composi
ta sunt deponencia. et corripiunt hanc sillabam se
et faciūt sup in cutū. et ipa ūba vl pticipia pñtis
tempis et gerūdia in di do dū scribūtur p q. ꝗ p
ticipia pteriti et futuri tempis ut secutus et secutu
rus. Et sup ut secutū tu. et ūbalia ut secutor trix
scribūtur p c. Nam ut dicit ps in x li. Desinencia
in quor mutant eam in cu et sumencia tū faciunt
sup. ut loquor locutū. sequor secutū. Et scias ꝙ ū
bum deponens non habet pticipiū in dus. vnd se
quendus da dū. vl exponit in actiuam significati
onem. vl uenit a sequor inquantū olim fuit com
mune uerbum sicut dixi in loquor

Sera. a sero ris rui dr h sera re. firmatura hostij
et ꝓꝑe lignū qd ex transuerso obicit et apponit
hostio. vnde sero ras raui. seram hostio apponere
hostiū firmare. claudere. Et componit assero ras
.i. apire. Consero ras .i. simul serare. Desero ras. vl
dissero ras. ualde vl deorsum vl diuꝭ modis sera
re vl seram remouere et apire. Insero ras .i. ualde
vl intus serare. Obsero ras .i. seram hostio apponē
Resero ras. iteꝝ serare vl recludere et apire. quasi
retro serā facere et remouē. Subsero ras .i. subtus
serare. vl paꝝ vl post vl latenter. Sero et eius cō
posita sunt actiua et cor hanc sillabam se. Iteȝ a
sera re h sero indeclinabile. vl pocius est adūbiū.
licet qñqȝ ponat nominalit sicut et mane. ut cuȝ
dicit. obscuꝝ sero. pulcꝝ mane. vl dicit a sero ras
Clauditur enim celū sero. sicut mane aperit. vnd et
nocte dr celū eē clausuȝ. et die aptū. et ita sero est
quasi sera celi. Et hinc serus ra rū .i. tardus. extre
mus. Et compat. vnde sere rius me adūbiū. et se
ritas tis .i. tarditas. Item a sera h seꝝ ri. liquor q
fluit de recenti caseo dū pmit. et scias qd seres no
men populi cuiusdam. et serus ra rum. et sero ad
uerbiū ꝓd se. ꝗ sero ris. futuro seram res. et h se
ra re. et h serum ri. ꝓ liquore casei. et sero ras cor
ripit se. vñ ouid de reme. pncipijs obsta sero me
dicina patur. Cuȝ mala p longas conualuere mo
ras. Item ūsus magistrales. Si far uē sero crescūt
mea semina sero. fur obstante sera nō furta facit
nisi sera. Spernē pingue serum non me facies nisi
serum. Illis siqua seres dabit et bissum tibi seres.

Seraph phis. dr quilibȝ de ordine illoꝝ angelo
rum qui dicūtur seraphim. Et scias qd seraphim
p m et seraphin p n. ita distinguūtur sicut cheru
bim et cherubin. vide in cherubin. Et ut dicit gg
seraphin uocant illa sanctoꝝ spirituū agmina que
ex singulari ꝓpinquitate conditoris sui incompa
bili ardent amore. Seraphin quoqȝ ardentes vl in
tendentes uocant. qꝛ ita deo coniūcta sunt ut int
hec et deū nulli alij spiritus intersint tanto magis
ardent quanto hūc vicinius vident. Quoꝝ ꝑfecto
flamma amor est. qꝛ quo subtilius claritatem visi
onis eius aspiciūt eo ualidius in eius amore flā
mescunt. De seraphim eciaȝ dicit ysa vj c. vidi do
minū sedentem super soliū excelsum .i. eleuatū ex
celsum in se et eleuatū respectu domus et plena e
rat domus a maiestate eius. et ea que sub ipso e
rant replebant templū et seraphin stabant sup il
lud sex ale vni et sex ale alteri. duabus uelabant
faciem eius. duabȝ uelabant pedes eius. et duabȝ
uolabant. hec uisio a ieronimo exponit allegori
ce uolente p sedentem sup solium excelsum et ele
uatū xpm signari regnantē. Per soliū autē excel
sum et eleuatū signari angelos in quibȝ deus sedȝ
sicut dicit ps. qui sedes super cherubin. Per domū
autem superiorem ecclesiam triūphanteȝ que dei
maiestate impletur. Per templū uo inferius eccle
siam militantem que in inferioribus donis pficit
nec uidet diuine essencie maiestatem. Per h auteȝ
ꝙ dicit ꝙ seraphin stabant sup illud vl in circui
tu ꝭm aliam litteram. signat ꝙ angeli templū .i.
ecclesiam militantem custodiūt et defendūt. In h
autem qd dr ꝙ angeli habebant alas a dextris et
a sinistris. significatur ꝙ angeli ꝓtegunt ecclesiaȝ
et custodiūt in ꝓsperitate ne eleuet et in aduūsita
te ne eijciatur. Sed dionisius p sedentem in solio
dicit signari ipsum deū. Per soliū autem excelsuȝ
ipsam eminenciam diuine nature. Per domū uo
supiorem creature excellenciores deo magis ꝓpin
que. que eius maiestatem plenius repsentant. per
templū uo inferius inferiores creature scilicet cor
pales que in inferiori modo diuinaȝ pticipant bo
nitatem. huius autem sedentis sup thronū facies
ipam diuinam essenciam designat. siue que in et
nitate fuerūt ante mūdi constitucōneȝ. per pedes
uero ea que postmodum erūt in gloria coꝝ et in
penis dāpnatoꝝ. p media uo ea que in cursu me
dio agunt. Seraphin ergo facieȝ et pedes sedentis
sup thronū uelare dicunt. qꝛ misteria eterne diui
nitatis vl future beatitudinis et miserie nobis ad
plenū non reuelant. vnde et rabbi moyses narrat
ꝙ talimitiste dixerūt. quicūȝ ponit ingeniū circa q
tuor recipiet cōfusionē rc Quid facit in alto. Quid
in imo. Quid fuit pmo. Quid ultimo erit. et addi
tur. sed duabus alis uolabant .i. expandebant a
las ac si uolarent. et sic non omnino operiebant
media sedentis in throno. qꝛ de hijs que medio tē
pore aguntur. sicut que in sex diebus vl etatibus
fiunt vl facta sunt inquantū opus est instruimur
ministerio angeloꝝ. Inter quos seraphin pmatū
tenent et inquantū opus est. qꝛ h impfecte et ex
pte cognoscimus. qꝛ per speculū et in enigmate.
vnde et dicit ꝙ domus .i. mūdus impleta est fu
mo ignorancie respectu illoꝝ q sunt in patria. vl
domus .i. sinagoga impleta fumo infidelitatis uo
latus autem angeloꝝ ꝓcessum reuelacōnis in nos
et eoꝝ uelocitas ad omnia q uolūt demonstrant
et sequitur in illa uisione ysaie ꝙ seraphin clama
bant. sanctus sanctus sanctus dñs deus exercituū.
In eo ꝙ dicit scūs ter. notat trinitas diuinaꝝ per
sonaꝝ. In eo ꝙ dicit singulariter dñs deus exerci
tuuȝ notatur essencie vnitas. Et inde est ꝙ inole
uit consuetudo ꝙ cottidie cantat in ecclesia sanc
tus sanctus scūs dñs deus sabbaoth .i. exercituum

Sereno nas naui nare .i. exhilarare. letificare il

luminare.lucidare. vnde serenus na nū.i. letus. hi
laris.lucidus.clarus tranquillus. Sed serenū ad ce
lum refertur. tranquillū ad mare. vnde quidaȝ. dic
mare tranquillū celū dic esse serenū. Et compatur
serenior simus. Et a gtō sereni addita tas fit hec
serenitas. Itē a serenus h serenitudo inis Sēno cō
ponit̄ cōsereno as insereno as intus uel ualde sere
nare. Resereno nas. subsereno nas.i. post uel sub
tus ul' paꝝ serenare. Et est actiuū sereno cū omni
bus suis compositis. et ꝓducit re.

Seres ꝓ populo ꝑō ꝑmam vide in sera re
Seria. a siria rie dr̄ h seria rie.i. olla quasi siria.
q2 ibi ꝑmo facta est. vl' dr̄ sic a serijs. q2 utilis est
et necessaria. uel a serie q2 ordine fit. Ter relem ō
nia dolia mea et omnes serias meas. vnde hec se
riola le dimi. ꝑsius. Seriole ueteri metuens derade ¶ re limum

Sericus. h seres huius sereris est q̄
dam populus a quo dicit̄ hoc sericū ci. qd̄ uulgo
dicit̄ seta q2 apud eos abundant v̄mes qui sericū
egant scilicet bombices a quibus hec fila circū ar
bores ducūtur. et hinc sericus ca cū. Et hec serica
quedam uestis de serico. et sericatus ta tum. serico
ornatus ul' intextus. et serico cas. serico ornari ul'
Series. a sero ris pro ¶ intexere. Et corripit ri.
ordinare dr̄ h series ei.i. ordo tenor. vnde serio as
.i. ordinare. in ordinem ul' seriē disponē. et cor̄ se
Seriola le dimi. ꝑua seria. vide in seria rie.
Serius. a serus ra rum dr̄ serius ria riū.i. utilis
et necessarius. Theodolus. vt tua iam nostro post
ponas seria ludo. et dicit̄ a serus q2 seri.i. series ne
cessaria et utilia tractare solent. vnde serie adūbiū
.i. utiliter ul' intente sedulo studiose ex animo. in
uenit̄ etiam serio ablatiuus positus ꝓ isto aduer
Sermo onis in sermocinor est ¶ bio serie
Sermocinor aris.i. s̄monem facē. et dr̄ a s̄mo.
Sermo autem est orō humili stilo composita hu
mane locucōni finitiua. ul' s̄mo est collocucō vni
us ꝑsone ad aliam. et dr̄ s̄mo a sero ris q2 serat u
tilitatem mentibus auditoꝝ. ul' q2 serat̄ inter collo
quentes. et corripit ci s̄mocinor
Sermunculus li dimi. ꝑuus s̄mo
Sero ris eui atū.i. seminare ul' plantare. et deri
uat̄ a sereno nas. q2 sereno celo serendū est et nō
ꝑ ymbres. Et nota q2 sero ris duplex habet p̄teri
et duplex sup̄. ut sero eui atū sero s̄ui s̄tuȝ. Sero
ris eui atū.i. seminare et plantare. hec tamen sig
nificacō tracta est ab alia. Qui enim arbores plan
tat quodāmodo seminariū eis confert. et q2 semi
nacō et plantacō ordine solent esse. Ideo sero rui.
qñqȝ ponit̄ ꝓ ordinare. Iteȝ sero ris s̄ui s̄tū.i. im
mittere ul' coniūgere. Inuenit̄ tamen et s̄ui ꝓ or
dinaui et ꝓ seui. ȝ s̄m antiquos sero componitur
s̄m utramqȝ litteraturam assero ris asseui assertū
.i. liberare. manumittere et asserē.i. affirmare. ul'
adiūgere. vnde h asser eris. q2 vnus alij inseritur
et assertio tas f̄re. Consero ris eui itū.i. plantare si
mul serē. vnde h̄ consicō plantacō. Et consitus ta
tū. plantatus. Consero ris rui cons̄tū. commiscere
cōmittere. contexere. coniūgere. vt isti conserunt
brachia et conserūt ūba. vñ cons̄tim.i. coniūctim
Circūsero ris eui.i. circūplantare. Circūsero rui. vn
dique coniūgere. ul' contexere et cōmittere. Desero
ris rui des̄tū.i. derelinquere. vnde h des̄tū. et hinc
des̄to tas.i. des̄tuȝ facere. potest etiam esse f̄re hu
ius ūbi deserere. Dissero ris rui. tractare. dicere. sa
pienter loqui. confirmare. vñ dis̄tus nomen. de q̊
in suo loco. Exero rui exertū.i. foras emittere. ul'
denudare manifestare. vnde exerto tas f̄re. Insero
ris eui itū.i. plantare. Et est ꝓꝑe inserere plantare
ꝑ immissionem ramoꝝ adinuicem. vnde ouid̄ de
re. Venerat insicō fac ramū ramus adoptet. Inse
ro ris rui ins̄tuȝ.i. immiscere. immittere. et ꝓprie
uiolenter. vnde ins̄to tas f̄re. Intersero ris rui tū.
interponere. int̄miscere. int̄mittere. Intersero ris e
ui itū. int̄plantare ul' interseminare. Prosero ris e
ui ꝓs̄tū. ꝓcul emittere. Presero ris rui p̄s̄tum.i.
ante immittere ul' sup̄. Obsero ris eui itū. cont̄ ul'
vndiqȝ seminare. ul' plantare. ul' tegere. Lucanus.
Obsita funera celat̄ purpura lana. Obsero ris rui.
obs̄tū.i. contra serere. cont̄ immittere. cōmiscere.
Et nota q2 sicut patet ex p̄dictis omnia composi
ta a sero faciūt p̄teritū in rui. et sup̄ in s̄tum. ȝ n̄
omnia faciūt in seui. ȝ illa tantū que habent sig
nificacōnem affinem significacōni sui simplicis si
cut que dicūtur ꝓ plantare. Nam q̄ arbores plan
tant quodammodo seminariū conferūt. et hinc ē
q2 illa que habent significacōnem omnino extra
neam a significacōne sui simplicis faciunt p̄teritū
tm̄ in rui. et sup̄ tantū in s̄tū. ut desero rui des̄tū
Dissero rui s̄tū. exero rui exertū. ꝓsero rui ꝓs̄tū
Alia uero omnia faciūt p̄teritū seui et serui et sup̄
in sitū et in s̄tū. Et cū dicūtur ꝓ plantare faciūt
p̄teritum in seui et sup̄ in situm. In alio ūo sensu
faciūt in rui p̄teritum. et sup̄ in s̄tum. Obsero tm̄
ꝓ serere et ꝓ tegē facit p̄teritum in seui et sup̄ in
situm. Item sero et composita ab eo s̄m q2 faciūt
p̄teritum in seui et sup̄ in satuȝ ul' situȝ neut̄ sunt
p̄ter obsero obseui ꝓ tegere qd̄ est actm̄. Itē sero
et eius composita s̄m q2 faciūt p̄teritum in rui et
sup̄ in s̄tum actiua sunt. Item omnia composita
a sero rui sertum retinent litteraturam sui simpli
cis ubiqȝ. Similit̄ composita. a sero eui atum. nisi
q2 in supinis mutat a simplicis in i. Itē sero et eius
composita in p̄nti corripiūt hanc sillabam se ȝ in
p̄terito eam ꝓd̄. vnde ꝓsper. Quod serimus meti
mus qd̄ damus accipimus. Item ut dicit ꝑs in x
li. Seui s̄m anologiam ui in tū setū debuit facere
ȝ differencie causa satū ꝓferre tradiderūt ueteres
vide et in tercia ꝑte ubi agit̄ de p̄teritis ūboꝝ ter
cie coniug̃ desinenciū in ro de h habes eciā in satū

Sero seras in sera vide
Seron sepulcꝝ. ydolum
Seros grece oppiduȝ est latine serum. vnde hic
seres sereris quidam populus
Serotinus. a serus ra rum dicit̄ serotinus na nū
.i. tardus et tarde ueniens ul' uespertinus. et dr̄ a
sero. genes̄ xxx c g. facta qȝ sunt ea que erant se
rotina laban et que ꝑmi tempis iacob. Et hinc se
rotino nas.i. tardare. serotinū facē. Et scias q2 tē
ꝑaneus ymber dicit̄ in autūpno ul' hyeme iactis
seminibȝ nutriendis. serotinus ad incr̄mentū in ue
re ul' estate et cor̄ penl' serotinus cū sit possessiuū
desinens in tinus et non habeat t a suo ꝑmitiuo
Nam si haberet t a suo ꝑmitiuo ꝓduceret ti. Vt
vespertinus a uesperta. Matutinus a matuta Vt ¶ uult ꝑs
Serpedo. a s̄po pis. dr̄ h s̄pedo dinis
.i. rubor cutis cū membroꝝ extancia. dictus a s̄
pendo q2 s̄pat ꝑ membra. et ꝓducit pe.
Serpens. A s̄po pis dr̄ s̄pens tis q2 occultis et
minutis squamaꝝ nisibus s̄pat et repat. Illa au
tem que quatuor pedibus nituntur sicut lacerti et
stelliones non s̄pentes ȝ reptilia dicunt̄. Serpen

tes autem illi reptilia dicuntur que uentre et cor
pore reptant. Quorum uenena tot quot genera. tot
pnices quot species. tot dolores quot colores ha
bent. vnde serpentinus na nū ſm hug. vide de hoc in
reptile aliorum sentenciam. Et scias quod serpens habet
iiij naturas. Prima est quia cū senuerit caligant ocu
li eius et si uoluerit nouus fieri abstinet se a cibo
donec pell' relaxetur et inde coartat se ut senectutē
deponat. Secūda cū uenerit aquam bibē in cubicu
lo suo uenenū deponit et sic aquam insipienter bi
bit. Tercia uero si uiderit hominem nudū timet si
uidet uestitū insilit in eū. Quarta qn̄ aliquis uolu
erit eū occidē totū corpus tradit ad penam. caput
autem suū custodit. vnde dicit plinius. quod si serpen
tis caput cū duobus euaserit digitis nichilominus
uiuit. vnde totū corpus obicit pro capite defenden
do. Itē nota quod sicut habetur in li nu xxi. fecit moy
ses serpentem eneū et posuit pro signo Quem cū per
cussi a serpentibus ignitis deserti aspicerēt sanabantur.
sic percussi spiritualiter a serpente uenenoso diabulo a
liqua temptacōne ul' molestia si aspiciūt in xp̄m
serpentem callidū positū in palū ul' signū crucis sa
nabūtur a quacumque percussura ul' infirmitate seu
tribulacōne et dulcia ei erūt. vn̄ dicit dn̄s in iij c
iohis. Sicut moyses exaltauit serpentem in deserto
sic et exaltari oportet filiū hominis. i. uirginis. et
ponit duplicem finem siue utilitatem ex medicina
passionis cristi. scilicet liberacōnem a malo. vnde di
cit. vt omnis qui credit in eum non pereat. et bo
ni retribucōnem. vnde subdit. sed habeat vitam e
ternam. Iste enim fuit duplex finis passionis xp̄i
dicit autem exaltari pocius quam crucifigi. vt innue
ret penalitatem ex amore dei sumptam exaltacōnem
mereri. quia ſm aug. pena nō facit martirem sed cau
sa. Et est serpens ge incerti. ul' ut quidam uolūt cō

Serpentigena ne gene ¶ munis sicut et bidens
ris cōmunis penul' correpta. a serpente genitus. et
componitur a serpens et genitus

Serpentulus li dimi. paruus serpens

Serpillū. a serpo pis dicitur hoc serpillū li quedam her
ba que est trifoliū et poliolum dicitur. vgil' in buc
Allia serpillum herbas que contundit olente

Serpo pis psi ptū. i. latenter ire ul' corpe et uen
tre repe. Serpo componitur cum serpo pis. i. sil' serpe
Inserpo pis. intro serpē. Perserpo pis. i. procul serpē.
ul' prope serpē. et eciam in ante serpē. Serpo et eius
composita neutra sunt. et faciūt preteritū in psi. et

Serra. a seco cas dicitur hec ¶ supinum in ptum
serra re nomen a sono fictum. i. a stridore cū peren
nis ferri lamina dencium mordacitate resecans. q
attingit et stridet. vnde serratus ta tū. serra sectus. et
serro ras. serra secare. vnde serrans tis ge omnis. ysaie
xli. Ego posui te quasi plaustrum triturans nouum

Serro ras in serra est ¶ habens rostra serrancia

Serrula le. diminutiuum. parua serra

Sertatus ta tum in sertum est.

Sertulū li dimi. paruū sertum

Sertū. A sero ris rui dicitur hoc sertū ti. i. corona de
floribus insertis et coniūctis facta. vnde sertatus ta
tū. i. serto ornatus uel coronatus

Seruiciolum li dimi. paruum seruicium

Seruiciosus in seruus est

Seruilis in seruus est

Seruio. A seruus dicitur seruio uis uiui uitū. Et cō
ponitur conseruio uis. simul seruire. Disseruio uis diui
sis modis seruire ul' offendē. Deseruio uis. ualde uel
deuote seruire ul' offendere. Inseruio uis. ualde seruire
ul' obedire. seruimus dicimus tantū. inseruimus cu
iusque preceptis. Reseruio uis. iterum seruire uel a seruicō
cessare. Subseruio uis. obedire. ul' satisfacere. conso
nare latenter ul' post ul' parum seruio. Seruio uis neu
trum est cum omnibus suis compositis

Seruitus. a seruus dicitur hec seruitus tutis. et est serui
tus condicō seruiendi. seruiciū uo ius ul' actus ser
uiciū ul' munus Et ſm ysid' v ethi. Seruicium est
malorum omniū postrema pena. que liberis omniū
supplicō grauior est. Nam ubi libertas perit una
ibi pereūt et omnia. vnde quidam Non bene pro
toto libertas uenditur auro. Hoc celeste bonū pre
terit orbis opes. et accipitur duobus modis serui
tus scilicet pro latria et pro dulia grece. hoc est deo et
hominibus competit. et corripit ui. Hic nota quod ser
uitus introducta est ex peccato. Nam ut dicit gre
gorius in pasto. liquet quod omnes homines natu
ra equales genuit. sed uariante meritorum ordine ali
os alijs culpa postponit. Ipsa autem diuersitas que
accessit ex uicō. diuino iudicio dispensatur. ut quia
omnis homo eque stare non ualet. alter regatur
ab altero. vnde cūcti qui presunt non in se potesta
tem debent ordinis sed equalitatem pensare condi
cōnis. nec preesse se hominibus gaudeant sed prodesse
Antiqui enim patres nostri non reges hominū
sed pastores pecorum fuisse memorantur et cetera sicut
dicam in timor. vide eciam. in rector

Serula le dimi. parua sera

Seruo as uaui uare. i. custodire. retinere uel in
custodia ponē uel prospicere. Et componitur cū con.
et dicitur conseruo as. i. simul seruare. Itē cū ob et dicitur
obseruo uas quod in malo et bono sumitur ut in suo
loco dicitur. Item cū re et dicitur reseruo uas. i. retinere
Seruo et eius composita actiua sunt.

Serum seri in sera est.

Serus ra rum in sera re exponitur

Seruulus li dimi. paruus seruus.

Seruus. a seruo as dicitur hic seruus ui. qui olim in bel
lo capti cū iure possent occidi. seruabantur et fiebāt
serui. et ideo seruus dicitur a seruando propter antiquam
consuetudinem. licet eciam quidam dicantur modo
serui qui sic seruati non fuerūt. Seruus ergo dicitur ex
condicōne seruitutis. Item seruus in bello captus et
seruatus. famulus ex propria familia suorum ortus. man
cipiū ex hostibus quasi mancipatū ul' quasi ma
nu captū. Item est seruus empticius qui precio emitur
Item uerna siue uernaculus in domo nutritus. quia ui
nat. i. daret in domo. Quia autem dicitur seruus quasi se
rens uana. ul' quasi seruans multū dn̄i sui. ul' quasi
serens iniurias ethi est. vnde hec serua ue. et seruus a
vm. et hic et hec seruilis et hoc le pro penl'. vnde hec ser
uilitas seruiliter aduerbiū. et hoc seruiciū. vnde seruicōsus
sa sum. seruicō plenus. Seruus componitur conseruus

Sese dictio geminata compo ¶ . i. simul seruus
nitur ex se et se et liquescit s quantum ad sonum et
debet pronūciari sicut deseruio. Et scias quod tria pro
nomina geminata componi habent in accusatiuo et
ablatiuo tantū. ut meme. tete. sese. sicut dixi in ter
cia parte ubi egi de cōposicōne integrorum nominū.

Sessilis. a sedeo des dicitur hic et hec hec sessilis et hoc
le. quod aptū est ad sedendū. uel ut quis sedeat sup
illud. et inde sessibilis le idem. et corripit penl'. persi
us. Exhalet uapida lesum pice sessilis obba. et dicitur
sessilis quia apta est sedere. habet enim fundum am
plū et latū. et ita melius sedet

Sessillus la lū. i. paruus statura. q non videt
stare s; sedere. et dicitur a sedeo des

Sessis. sex componit cū as assis. Et dr h sessis
. i. sex oboli ul' p̄ciū sex obolorum

Sessum est sup̄ de sedeo des et debuit facere sesū
per vnum s. sicut dixi in sedeo des

Seta. a sus dicit h seta te. q a sue p̄cedit in p̄
te. ul' a suo is. q ualeat ad suendū. vnde setosus
sa sum. plenus ul' abundans seta. et cōpatur. vn̄
hec setositas tatis. et componit seta cū in et dicit

Setario as aui are. i. farinā purga ¶ insetro tas

Setariū rij in setarius ē. ¶ re. et dicit a setariū

Setarius. a seta dicit setarius ria riū. qd et seta
ciū dr scilicet instrumentū purgandi farinam

Seth filius fuit ade. et interp̄tat resurrectio q
post fratris resurrectionem natus sit. quasi resur
rectionem fratris ex mortuis suscitaret. Itē et po
sicō. q deus eū p abel posuit a quo quidam hē
tici dicti sunt sethiniani qui dicebāt eū esse xp̄m

Sethim. genus spinarum est in hēmo ex quibus
fit lignū imputrescibile s̄m hug. et ut dr in pap.
sethin ligna q̄to accendūtur tanto duriora effici
untur. In historijs autem sup̄ exod. dr sethim no
men est montis. regionis. et arboris. q̄ similis est
albe spine in folijs et est leuissimū lignū increma
bile imputribile. et acuitur in fine sethim

Sethimiani in seth exponitur

Setosus sa sum in seta exponitur

Setula le dimi parua seta

Seuero ras in seuerus est

Seuerus. uerus componit cū satis et dr seuerus
ra rum. austerus. districtus. rigidus. uel purus. Et
dicit seuerus. quasi satis uerus. tenet enim sine pie
tate iusticiam. cont' illud eccl' vij. Noli esse iustus
multū. vbi dicit glosa. Sūmum ius sūma iniuria
est. Item sup illud ysa xxx. Hec est uia ambulate
in ea neq; ad dexteram neque ad sinistram. Dicit
glo in utroq; p̄te. Quidq̄d supra modū est in uicō
est. Q autem dr seuerus quasi sequens uera eth ē
Et compatur seuerior issimus. et a seuerus h seue
ritas. i. austeritas. rigor uel integritas iudicij uel
uehemencia ulcionis. et seuero ras qd non est in
usu. s; componit asseuero ras. affirmare. asserere.
Et p̄seuero ras. et p̄ducit ue.

Seui seuisti. est p̄teritū de sero ris. ibi vide

Seuicies ciei. in seuus est.

Seuio uis uiui uitū uire. i. insanire furere. seuū
esse ul' fieri. Et componitur conseuio uis. scilicet
simul seuire. deseuio uis. i. diuisis modis seuire ul'
a seuicia cessare. Inseuio uis. i. ualde seuire. obseui
o uis. iterum seuire. ul' retro a seuicia cessare. Seuio
et eius composita neutra sunt. et p̄d se. vn̄ p̄sp̄
Impia confuso seuit discordia mento

Seuus. a seuio uis dr seuus ua uū. i. crudelis. s;
seuus in ira crudelis in sanguine. et compatur. vn̄
hec seuicia cie. et hec seuicies ciei. Seuus compo
nitur cū q̄ et tam. et dr q̄seuus seua uum tamse
uus ua uū. i. ualde seuus. et p̄d se

Sex. ab hex. subtracta h. et p ea posita s dicit
apud latinos hij et hec et h sex omnis ge et inde
clinabile. vnde senus na nū. et senarius ria riū. et
hic senarius rij. p illo numero. et p̄d se senus ut

Sexagesima. a sexaginta dicit ¶ dixi in senex
sexagesimus ma mū. et hec sexagesima me. dn̄ica
post septuagesimā. et inchoatur a dn̄ica qua can
tatur. Exurge dn̄e. et terminat in q̄rta feria post
pasca. venite benedicti patris mei cōplectens octo
ebdomadas et iiij dies et h; sexaginta dies Institu
ta autem est sexagesima p̄pter redempcōnem q̄m
melchiades papa et siluester statuerunt. ut bis in
omni sabbato comederet ne p̄pter abstinenciam et
afflictionem carnis quam sustinuerant in sexta fe
ria que in omni tempe ieiunabatur natura debili
taretur. In redempcōnem ergo sabbatorum illius tē
poris vnam septimanam quinq̄gesime addiderūt
et sexagesimam vocauerūt. Item instituta est eci
am p̄pter signacōnem. signat namq; tempus uidu
itatis ecclesie a sponso suo. vn̄ sexagesima sonat
sexies decem. et p sex intelligant sex opa miseri
cordie. per decem intelligat decalogus In fine sex
agesime cantat venite benedicti patris mei etc. q
illi qui in decem p̄ceptis et in sex operibus mise
ricordie se exercent. audient ab ore domini in fu
turo generali iudicō. venite benedicti patris mei fi

Sexagesies aduerbium numeri. i. ¶ lij. s. et cetera
lx uicibus. et dicit a sexaginta

Sexaginta. a sex et gentos decem componitur
sexaginta ge omnis numeri pluralis et indeclina.
. i. sexies decem. vnde sexagenus na nū. et sexage
narius et sexagies aduerbium. i. lx uicibus

Sexangulus. a sex et angulus componit sexan
gulus la lū. sex angulos habens. vnde sexangula
tus ta tū et substantiue dicit hic sexangulus li p

Sextupes. pes componitur cū sex ¶ tali figura
et dr h sextupes is. i. pediculus. q sex habeat pe
des. vnde sextupedosus a ū. sextupedibus plenus

Sextuplus. sexqui qd est totū componitur cū
plica et dicit sextuplus pla. q̄si sexquiplus. i. con
tinens totū et plicam tocius. i. medietatem. vnde
hec sextupla ple. i. totū et dimidium scilicet summa

Sexennis. a sex et an ¶ capitalis et dimidium
nus componit h et h sexennis et h ne. sex anno
rum. vnde h sexenniū nij. spacium sex annorum.

Sexies aduerbiū numeri. i. sex uicibus. et dicit a
sex. vnd in iiij reg c xiij. Si p̄cussisses quinquies
Sexqualter in sexq̄ ē ¶ aut sexies aut sepcies.

Sexqui. i. totū. vnd p cōposicōnem h sexq̄pes
pedis. i. totus pes. scilicet mensura vnius pedis.
vnde h et h sexquipedalis et h le penl' p̄d. i. qui
continet mensuram tocius vnius pedis. Orac. p̄ijcit
ampulas et sexquipedalia ūba. i. totū pedem obtinē
cia. vn̄ h sexquipedalitas atis. Item sexqui cōpo
nitur cū alter. et fit sexqualter tra trū. continens
totū et tocius medietatem. vnde ternarius est sex
qualter binarij ul' ad binariū. q continet ip̄m to
tū et eius p̄tem siue medietatem scilicet vnū. et cō
ponit subsexqualter ra rum. qui ab alio contine
tur totus et eius altera p̄s. vnde binarius est sub
sexqualter ternarij ul' ad ternariū. Item sexqui cō
ponit sexquitercius cia ciū. et sexquioctauus. i. cō
tinens aliqd totū et eius terciam p̄tem ut quater
narius ternariū ul' continens aliqd totum et eius
octauam p̄tem. ut nouenarius continet octonariū
et per cōposicōnem subsexquitercius cia ciū. et sub
sexquioctauus ua uū. qui ita continet ab alio et
similiter p̄t dici per composicōnem sexquiquartus
ta tū. et sexquiq̄ntus ta tū. et sexquisextus ta tū

Sexq̄pes dis in sexqui est ¶ et sic in similibus

Sextarius. a sextus dicit sextarius rij. Et dicit
sextarius a sexta parte. Est enim sexta pars con
gij. sextarius duarum librarum est qui bis assumptus
dicit bilibris. assumptus quat fit g̃co nomine te

rix. Quinquies co͞plicatus quinarem siue gomor facit. adiece sextu͞ reddit congiu͞. Nam congius sex metit͞ sextarijs. Et hinc sextarij nomen tractu͞ est
Et construitur cu͞ gt͞o ut sextarius vini. Et nota q͞ sextarius siue dicat͞ mensuratu͞ siu͞ mensura siu͞ quantitas illi mensure adiacens siue aliquid aliud semp͞ est masculini generis et non neutri

Sextercium cij. quoddam pondus duaru͞ libraru͞. et semis quasi semistercium. vn͞ sextercìarius ria riu͞ q͞ erogat sextercium ul͞ ad sextercium ptinens.

Sextilis penl͞ p͞d cu͞ a sextus nomine dicatur.

Sextus. a sex deriuat͞ sextus vide in q͞ntilis.

Siban dicit͞ tercius mensis a marcio ta tu͞. scilicet maius et acuit͞ in fine

Sibilla Eole q͞d si͞ia est componit͞ cu͞ sios q͞d lingua eolica dicit͞ deus et d͞r h͞ sibilla quasi sios bole. uel bele q͞d est mens. i. diuina sentencia uel dei mens. Et est nomen appellatiuu͞ sibilla q͞si p͞phetissa. et fueru͞t decem sibille. quelibz tamen p͞phetissa dici p͞t sibilla. q͞r dei sentencia͞ ul͞ mentez hominibus interp͞tantur. Ille tamen decem dicte sunt sibille quasi antonomasice. vnde sibillinus a um penl͞ p͞d

Sibilo las laui lare latu͞. serpen tu͞ est p͞p͞e. homines tamen sibilant. vnde hic sibilus li. sz in plurali hec sibila loru͞. et sibilus la lu͞. i. sibilans. s͞z pocius causa metri esse usurpatu͞ uidet͞ a poetis q͞ sit uox significatiua sicut pluuius a u͞ p͞ pluuialis. Sibilo componitur consibilo las. i. simul sibilare. Desibilo las. i. a sibilo cessare. Exibilo las. extra sibilu͞ p͞ijcere. Insibulo las. intro uel ualde sibilare. vel sibilo intro impellere. obsibilo las. vndiq͞z ul͞ contra sibilare ul͞ desine͞. resibilo as iteru͞ sibilare ul͞ desine͞. Subsibilo las. post ul͞ paru͞ uel latenter sibilare. Et nota q͞ sibilo ponit͞ q͞n͞q͞z p͞ deridere. q͞r sibilare solemus post eu͞ quem deridemus. vnde orat͞ in s͞monibus. Populus me sibilat. Sibilo las est neutru͞ cu͞ omnibus suis compositis. et corripit bi. vide in regulus.

Sica ce fe ge. deriuat͞ a seco cas. et d͞r sica quasi seca scilicet gladius breuis quo maxime utuntur qui apud italos latrocinia exercent. et ut dicunt telu͞ est in baculo absconditu͞. vn͞d hic sicarius rij qui sicam defert ul͞ homicida. et p͞d p͞mam. vn͞d orat͞ in s͞mo. Q͞r medius foret aut sicarius aut alioquin. actu xxi. Eduxisti in des͞tu͞ quatuor milia viroru͞ sicarioru͞. Et scribit͞ p͞ vnu͞ c. pap͞ sic dic͞. Sicarius dictus q͞r ad p͞petrandu͞ scelus sic telis armatus

Sicarius in sica vide

Sicania in sicilia est

Siccine. i. sic ne. et est sillabica adiectio. Et non inclinat hic ne coniu͞ctio endetica accentu͞ p͞ceden tis sillabe ad se. i. iuxta se. vnde p͞ncipal͞ accentus est sup͞ p͞ma sillaba. et media grauatur. sicut hec cine. q͞r accentus p͞ncipalis non potest poni super sillabica adiectione. vide in heccine. In p͞mo reg͞ c xv dicit͞ siccine separat amara mors. et in aurora dicit͞. siccine rex pharao pascali vincit͞ anno. posset tamen in siccine ibi cine esse sillabica adiectio et legi debet remissiue siccine. i. sic separat amara mors

Sicco cas. a sucus dicit͞ per antifrasim siccus ca cu͞. q͞r sit sine suco. Et compatur. vn͞d sicce cius me adubium. et hec siccitas tatis. Et hec siccitudo. Sicco cas componit͞ cu͞ de et dicit͞ desicco cas. Item cu͞ ex et dicit͞ exicco cas. Item cu͞ re. et dicit͞ resicco cas. Et est actiuu͞ sicco cu͞ omnibz suis compositis. et scribitur per duo cc

Sicera re. fe ge p͞ vnu͞ c penl͞ correpta hebreu͞ e͞. ul͞ dicit͞ a suco q͞r ex suco frumenti ul͞ pomoru͞ conficiatur coctis q͞z frugibus aqua pinguis quasi sucus colatur. et dicit͞ sicera omnis poc͞o. omnis liquoris confectio. omnis liquor qui inebriare p͞t p͞ter vinu͞. Magis p͞p͞e tamen liquor qui ex dattilis fit ad bibendu͞ suauis. In p͞mo c luce dicit͞. vinu͞ et siceram non bibet

Sicilia siculus rex fuit sicilie. vnde illa terra dicta est sicilia sicut eadez dicta est sicana a sicano rege. et a sicilia siculus la lu͞ penl͞ cor͞. Orat͞. Inuidia siculi non inuenere tyranni. Tormentu͞ maius &c. Et h͞ et h͞ siciliensis et hoc se. Et h͞ sicilides de. vnde h͞ sicilis dis et sicilie͞sis. et declinat͞ patronomice. v͞gil͞. Sicilides muse paulo maiora canamus

Sicilides in sicilia e͞

Sicima me dicta est sichen sed nu͞c neapolis. et cor ci. vnde in aurora. post esau pacem iacob sicimis manu͞ exit

Siche dicit͞ anima. Item siche dicit͞ p͞fundu͞. vnde emiosigeus quasi emiosicheus uel componit͞ a sigeus. Inuenit͞ eciam sichel. pro quodam pondere. vide in sicdus

Sichen filius fuit emor. qui quandam urbem edificauit quam a suo nomine appellauit sichen h͞ g͞ce latine d͞r sicima me. et est ciuitas samarie ip͞a est nu͞c neapolis ciuitas samaritanoru͞

Sichofanta te falsus calu͞pniator uel viliu͞ reru͞ appetitor. fertur tamen apud grecos. sicofanta d͞r ficus comedens. a sichos q͞d est ficus et fagin q͞d est comede͞. Sed hac rac͞one dicit͞ sic falsus calu͞pniator. Cuidam d͞no apud grecos misse sunt ficus quas latenter quidam suus famulus comedit et cepit calu͞pniari alium et accusare q͞ eas comedisset. tunc d͞ns p͞cepit aquam calidam bibi ab eo q͞ comederat ficus. qua bibita statim uomuit ficus vnde semp͞ postea dictus est sicofanta. i. ficus comedens. et q͞r false fuit calu͞pniatus socium comedisse eas. Ideo in͞ inoleuit mos et consuetudo ut falsus calu͞pniator diceret͞ sichofanta

Sichomachia. A siche q͞d est anima et machia pugna co͞ponitur hec sichomachia chie. i. pugna anime. vnde quidam liber d͞r prudencius de sichomachia. i. de pugna anime. et acuit͞ penl͞

Sichos grece ficus latine

Sicdus sichel qui latino s͞mone cicdus corrupte appellatur hebreu͞ nomen est habens apud eos uncie pondus. apud latinos autez et grecos q͞rta pars uncie est et stateris medietas dragmas appe͞dens duas. vnde cu͞ in litteris diuinis legit͞ sicdus uncia est. Cu͞ u͞o apud gentiles quarta p͞s vncie e͞

Sicomorus. morus componit͞ cu͞ quodam greco. et dicit͞ sicomorus ri. qui sit folijs similis moro in alijs ficui. vnde et dicit͞ ficus fatua hanc arborem latini celsam uocant ab altitudine. q͞r non est breuis ut morus. vnde h͞ sicomoru͞. et h͞ celsum p͞ fructu illius. et p͞d mo. vnde quidam. Cu͞ canomorus moriq͞z soror sichomorus. Et scias q͞ gt͞is pluralis facit sicomororu͞. Format͞ ab ablat͞o singulari sicomoro addita ru͞z. Inuenit͞ autem aliq͞n p͞ sincopam sicomoru͞ p͞ sicomororu͞ sicut viru͞ p͞ virorum. deu͞ p͞ deoru͞. vnde in secu͞do li palip͞ c ix. Tantam q͞z copiam prebuit argenti in ih͞r͞l͞m quasi lapidu͞ et cedroru͞ tanta͞ multitudine͞ uelud sicomoru͞ que gignuntur in campestribus sicomoru͞ dixit p͞ sicomororu͞

Sicubi in ubi vide

Siculus in sicilia exponitur

Sidero ras. a sidus dicit͞ sidero ras q͞d non est

in usu. Sȝ componitᷣ cōsidero as ꝓspicere et ꝓꝓe celestia desidero ras .i. cupe et ꝓꝓe celestia. Et est actiuū sidero cū suis compositis. et cor̄ de. vide c

Sido dis exponitᷣ in sedeo des ¶ Quam in sidus

Sidon fuit filius primogenitus chanaan a quo dicte sunt sidones. et hinc ciuitas eoꝝ in fenicia si don dicta est. vnde hec et hic sidon donis patriū. et si donia nie ꝓuincia adiacens. vnde sidonius a vm Sidonij interp̄tantᷣ venūdantes uel lingua fenicū piscis dicitᷣ sidon. vnd̄ a copia piscium sidon p̄dicta ciuitas est dicta eciam interp̄tatur uenator uel ue natrix. gen̄ xlix c dicitᷣ ptingens usqȝ ad sidonem

Sidonij in sidon vide ¶ Et ꝓd̄ do

Sidrach vide in anania

Sidus. a sedeo uel a sido dicitᷣ hoc sidus deris .i. stella uel collectio stellaꝝ in aliquo signo a simul sedendo. vnde sidereus rea reuȝ. res sideris uel pti nens ad sidus. vt dicit ps in vj li. a sidus deris si dero as. vnde componitᷣ desidero as. considero as

Sifon. a sibilo dr̄ hic sifon fonis ¶ vide in astu .i. tuba uel pocius conca siue uas in quo minge bant in quo cū vrina cadit facit sibilatū. Et ideo ponitᷣ ꝓ sibilatu vrine uel ꝓ bombo. Juuenalis. Effigiem qȝ de longis sifonibȝ implent. uel potest hic teneri in ꝓꝓo sensu. Nam huiusmodi uasa sup pendebant mulieres ad simulacꝝ pudicicie facien tes queqȝ turpia in templo eius. sifon eciam uas dicitᷣ quo utitur in oriente ad extinguendū ignē et tunc componitᷣ a sufflo et fundo. qȝ aquas suf¶ flando fundat

Sigaliceus. in sigalum uide

Sigalinus na num In sigalum est

Sigalonius nia nium In sigalum est

Sigalum. a sige dr̄ hoc sigalum li. pnl' cor̄. que dam annona vnde fit pessimus panis. pro quo quidam minus intelligentes solent ꝓferre siligi nem Et dr̄ a sige qd̄ est silencium uel silere. qȝ ui detur silere et tacere inter alias ꝓpter sui uilitatē Vel p̄t dici a siligo Et inde sigalinus na num. pe nul' ꝓducta Et sigaliceus cea ceum. et sigaleus. et sigalonius nia nium. vnde terra que tali annona abundat. dicitur sigalonia nie

Sige dicitur silencium uel silere. vnde hoc sigeum promōtorium iuxta troiam. vnde sigeus ea eum quod qn̄qȝ tantum ualet q̄tuȝ troianus na num

Sigena gene genus piscis

Sigillatim .i. exp̄sse a sigillum dr̄. et ꝓducit. la

Sigillum. a signū dicitᷣ hoc sigillum li dimi. signū anuli et illud qd̄ fit in cera signū est sigillum. vn̄ sigillo las. sigillū facere uel sigillo designare. firmaē claudere. et hec sigillatura re similiter dicitᷣ sigillum instrumentū. Sigillo componitᷣ consigillo las. dis sigillo las. diu̇sis modis sigillare. uel sigillū remo uere. desigillo las. ualde sigillare. uel sigillū remo uere. Insigillo las. ualde uel intus sigillare. resigil lo las. retro sigillū auferre apire uel iteꝝ sigillare Et est actiuū sigillo cū omnibus suis compositis Hic possunt moueri quedam questiones ptinen tes ad theologū circa sigillū confessionis. et p̄mo queratᷣ an intp̄res uel laicus audiens confessionē in tempe necessitatis uel mortis teneatᷣ celare pec cata que audit. Ad hoc dico q̄ sigillum confessio nis cōpetit sacerdoti inquantū est minister huius sacramenti qd̄ nichil est aliud q̄ debitum confessi onem celandi sicut clauis est potestas absoluēdi Tamen sicut aliquis qui non est sacerdos in aliq̄ casu ptiopat aliquid de actu clauis dum confessi onē audit ꝓpter necessitatem ita eciam pticipat de actu sigilli confessionis et tenetur celare q̄uis ꝓꝓe loquendo sigillum confessionis non habeat Item consueuit queri an sacerdos de licencia peni tentis peccatum qd̄ sub sigillo confessionis habet possit alteri prodē Ad hoc dico q̄ duo sunt ꝓpᷣ que sacerdos tenetᷣ peccatū occultare. Primo et p̄n cipaliter. qȝ ip̄a occultacō est de essencia sacramen ti inquantum scit illud ut deus cuius vicem gerit ad confessionem. Alio modo ꝓpter scandalū vitā dū potest autem penitens facere ut illud qd̄ scie bat sacerdos ut deus sciat eciam ut homo. qd̄ facit dum eū licenciat ad dicendū. et ideo si dicat sigil lū confessionis non frangit. sed tamen debet uita re scandaluȝ dicendo ne fractor p̄dicti sigilli repu tetur. p̄latus tamen aliquis non potest licenciare sac̄dotem ut dicat hoc. qȝ non potest facere ut sci at ut homo qd̄ potest qui confitetur. Animadu̇ te tamen q̄ sac̄dotibus imminet ꝓbacō. si accuse tur q̄ de licencia confitentis reuelauerint. Itē p̄t queri utꝝ illud qd̄ sacerdos scit per confessionem alio modo possit reuelare. Ad hoc dimissis multoꝝ opinionibȝ potest dici q̄ sicut uult fratᷣ thomas. uerior opinio est q̄ illud qd̄ homo scit alias siue ante confessionē siue post non tenetᷣ celare quā tū ad id q̄ scit ut homo. potest enim dicere. scio illud qd̄ vidi. Tenetᷣ tamen celare id inquantum scit ut deus Non enim potest dicere. ego audiui hoc in confessione. tamen ꝓpᷣ scandalū uitandū debȝ abstinere ne de hoc loquatᷣ nisi necessitas emineat.

Signifer a ū pnl' cor̄. ferens signū. a signo et fe ¶ ro

Signanter adū .i. euidentᷣ. apte. a signo as

Significancia in significo vide.

Significo cas caui. signare. facē signū. manifes tare. notificare. et exp̄mē. vnd̄ hec significantia tie. .i. exp̄ssio significacō designacō et significantᷣ. ex p̄sse apte. vnde significancius .i. exp̄ssius. et forte inuenitᷣ significans cior simus et hinc significanter cius me adū. et hec significantia tie. Significo cō ponitᷣ consignifico cas .i. inter p̄ncipalem significa cōnem secūdario aliquid dare intelligi quō u̇buȝ consignificat tempus. Item consignificare .i. simul signare idem. Item consignificare .i. ex adiūcto et non p se significacōnem contrahē. quasi cū alio n̄ p se signare. quō coniūctio et adu̇biuȝ et p̄positio consignificant. et cor fi. et videtᷣ componi a signū et facio.

Signo. a signū qd̄ est nota ostentū ¶ uexillum dicitur signo as aui signare .i. signū facē uel signo designare. exp̄mē. ostendē. vnd̄ signantᷣ Signo cōponitᷣ assigno nas alicui aliqd̄ assigna re qd̄ debeat habere uel facere. Consigno as simul signare. designo as. ualde signare. distinguē uel sig nū frangere et remouere. apire. et est tractum ab illo qui signū et sigillū frangit. et ita apit litteras et manifestat. Et ideo designare dr̄ apire et mani festare. oratᷣ. Quid non ebrietas designat apta re cludit Presigno nas. Resigno as. iteꝝ signare uel signuȝ auferre et apire. uel retro signare. reddē re stituere. et est actiuū cū omnibus suis compositis

Signū ni .i. nota ostentum uexillum.

Silen in silua exponitur

Silens exponitᷣ in iiij pte in c de allotheca

Silenos in selenos exponitᷣ

Silencium cij in sileo exponitᷣ

Silenciarius. a silenciū dr̄ hic silenciarius rij. qui in palacō uel alibi silencium indicat. Et est nomen

Sileo les lui lere .i. tacere. h̄ silere ¶ dignitatis
refert̄ ad uocem inarticulatam ul' mutam. tacere
ū̄o ad articulatam. et inde h̄ silenciū cij. Et ut di
cunt silenciū nichil est. s̄ ubi uox nulla ē d̄r esse
silenciū. Similiter tenebre nichil sunt. s̄ ubi lux n̄
est. tenebre esse dicunt̄. Item a sileo silesco cis in
cho. Sileo componit̄. dissileo les .i. diūsis modis
silere ul' loqui. Resileo les. Subsileo les. Itē cōpo
nit̄ consulo lis. Sileo et eius cōposita neutra sunt
p̄ter consulo ꝓ interrogare qd̄ est actiuū. et caret
supinis p̄ter consulo. et cor̄ hanc sillabam si quā
consulo mutat in su. vnd̄ ouid̄ de re. Qui silet ē
firmus q2 dicat multa puelle. vide in taceo

Silex. a salio lis dicit̄ silex licis incerti ge q2 ab
eo saliat ignis. et est silex lapis durus qui focarius
dicit̄. et corripit si. vnd̄ ūgil' in vij eneid̄. Stabat
acuta silex p̄cisus vndiqȝ saxis. Item cor̄ penl' gū
et hinc silicinus na nū penl' ꝓd̄ .i. petrosus. et sili
ceus cea ceū. de silice existens

Silicernus. silex componit̄ cū cerno. et dicit̄ h̄
silicernus ni qd̄ et h̄ silicernius dicit̄ .i. moribūdus
scilȝ similis mortuo. q̄si silicem cernens .i. sepulcꝝ
ul' dicit̄ silicernus senex uetus incuruus ꝓpt' senec
tutem vicinus morti. q2 consideret et cernat silicez
sepulchri. ul' q2 ꝓpter curuitatez cernat terram et
silices. Item silicernus ponit̄ qn̄qȝ ꝓ firmo et du
ro ut silex. ut in uisiologo. Denuo si peccas silicer

Siliceus a ū. de silice existens a silex d̄r nus extas

Silicinus in silex exponitur

Silligineus nea neū in siligo est.

Siligo. a seligo gis d̄r h̄ siligo ginis. quoddam
genus tritici q2 sit selectum ab alio. Nam in pane
eius species est p̄cipua. vnd̄ aliqn̄ tenuissimus et
purissimus flos farine dicit̄ siligo vnde fit mollis
simus panis. et ꝓd̄ li. vn̄ Iuuenal'. Sȝ tener et ni
ueus molli qȝ siligine factus. vnde siligineus a ū.
ad siliginem ptinens ul' de siligine factus

Siliqua. xilon grece latine dicit̄ lignū. et cōponit̄
cū licon qd̄ est dulce. et dicit̄ h̄ silicon ul' siliqua.
silique ut latini dicūt corrupte quasi xilicon. que
dam arbor sic dicta. q2 eius ligni fructus sit dulcis
vnde h̄ siliqua dicit̄ fructus eius qui colligit̄ ad
opus porcoꝝ. ul' siliqua vicesima quarta pars soli
di. ab arbore cuius semen est. nomen tenens. Sili
qua est eciam quoddam genus leguminis qd̄ por
ci in affrica comedūt. Et siliqua est eciam follicu
lus cuiuslibȝ leguminis et purgamenti eius. et cor̄
li et si. In xv c luce legit̄. Et cupiebat implere uē
trem de siliquis quas porci manducabant. ubi di
cit ambrosius. Siliqua genus est leguminis sono
ris folijs et uacuis. qd̄ magis uentrē onerat q̄ re
ficiat. vnde eciam recte signat sciencias seculares.
vel carmina poetaꝝ suauitate seculi resonantes in
flantes magis q̄ reficientes. Item ieroni. in origi
nali dicit. Possumus aliter siliquas interp̄tari de
monū cibus est. carmina poetaꝝ secularis sciencia
r̄eticoꝝ. pompa ūboꝝ. Hec omnes sua suauitate
delectant. et dū aures ūsibȝ dulci moderacōne cur
rentibus capiūt animam quoqȝ penetrant. et pec
toris interna deuinciūt. veꝝ ubi cū summo studio
fuerint ac labore plecta nichil aliud nisi inanem
sonū et ꝫmonū strepitū suis lectoribus tribuunt.
Nulla ibi sacietas ueritatis. nulla iusticie refectio
repitur. studiosi eaꝝ infame ūtutum pseuerant.
vide in philosophus et in noctua.

Sillaba. sillabin grece latine dicit̄ comp̄hendere
vnde hec sillaba comp̄hensio litteraꝝ. et hinc silla
bicus ca cū. vnde sillabico cas .i. sillabas coniūge
re. Item a sillaba sillabo bas .i. sillabicare. vnd̄ sil
labatim .i. sillabicatim. Sillaba componit̄ cū mo
nos. et d̄r monasillabȝ a ū .i. vnius sillabe. Itē cū
bis dis tris. Et d̄r dissillabus ba bum. bissillabus
a ū .i. duaꝝ sillāꝝ. Trissillabȝ a ū. triū sillāꝝ. et scri
buntur p geminū L. Itez a sillaba componitur te
trasillabȝ tetrasillaba sillabum quatuor sillabaꝝ
Pentasillabȝ a vm. qnqȝ sillabaꝝ. hexasillabus ba
bū. vj sillabaꝝ. decasillabus ba bum x sillabaꝝ.
polisillabȝ ba bum. pluriꝫ sillabaꝝ. Et hinc mo
nosillabicus ca cū. ꝛc̄. hinc adūbium monosillabi
ce. et sic ab alijs p̄dictis. de sillaba dictum est eci

Sillabico cas in sillaba est ¶ am in p̄ma p̄te.
Et corripit bi. De sillabica adiectione dictum est
in iij p̄te ubi egi de figura composita nominis

Silogismus. a sin qd̄ est con et logos ꝫmo com
ponit̄ h̄ silogismus mi q̄si collectio. et coniunctio
ꝫmonū. vnde silogisticus ca cū. et silogizo zas con
cludē. et ꝓp̄e silogizando ul' silogismos facere ꝫm
hug. et scribit̄ cōmunit' p duo L. et sic n mutatur
in L in silogismus. Aliqn̄ autem subtrahit̄ vnū L
vt p̄ma sit breuis sicut in emiceto patet. Et sciaȝ
q̄ silogismus est oratio in qua quibusdam posi
tis necesse est aliud accidē per ea que posita sunt
ut omne animal est substancia. omnis homo est
animal. ergo omnis homo est substancia. hoc to
tū est oracō quedaȝ in qua quibusdam positis .i.
p̄missis duabus ꝓposicōnibus necesse est per ea
aliud sequi .i. conclusionem. Omnis autem silogis
mus constat ex tribus terminis et duabȝ ꝓposicō
nibus quaꝝ p̄ma uocat̄ maior secūda ū̄o minor

Siloa ul' siloe fons est ad radicem montis syon
qui non iugibus aquis s̄ incertis horis ebullit et
per terram concauaȝ et antra saxi durissimi cum
magno uenit sonitu. vide eciam in ꝓbatica

Silua. a silon qd̄ est lignū dicit̄ hec silua ue q̄i
xilua. q2 ibi ligna cedant̄. ul' dicit̄ a silen qd̄ est
uastitas ul' silenciū. Inde silua ubi sunt loca uasta
et deꝫta. et silencio plena. ul' silua est spissum ne
mus et breue. silua eciam interdū dicit̄ et fructuo
se arbores et infructuose. vn̄ siluosus sa suȝ siluis

Siluestris. a silua d̄r h̄ et h̄ siluestris ¶ plenus
ec h̄ tre. et h̄ siluester h̄ siluestris h̄ siluestre .i. res
siluestris ul' ad siluaȝ ptinens. de h̄ eciam vide in

Siluius uij. filius fuit enee. dicit̄ campester.
a silua q2 natus fuit in siluis

Silurus. a sileo les dicit̄ h̄ silurus ri. puus et mi
nutus piscis. Iuuenal'. Facta de mce siluros

Siluula le dimi. parua silua

Syma interp̄tatur curuū. vn̄ et dicit̄ figura h̄
scilȝ c apud grecos sima q̄si sim. et rep̄sentat apd̄
nos h̄ elementū. s. Et hinc simus ma mū .i. curuus
ꝓp̄ie simus est. qui nasum habet recuruū sursum
vnde h̄ simia huius simie. q2 nasum sic hȝ recuruū
vnde simius a vm .i. ad simiam ptinens ul' simil'

Simachus. a sin qd̄ est con et machia ¶ simie
pugna componit̄ hic simachus chi penl' cor̄ .i. cō
pugnans. vnde hec simachia .i. compugnacō

Symbolū est collecō. ꝫmonū. ut in consilio ul'
pecuniaꝝ. vnde in ꝓūbijs xxiij. dantes symbola
consument̄. Et dicit̄ a sin quod est con et bolus
morsellus. q2 quilibet ponit ibi morsellū suū .i. p
ticulam. pap ū̄o dicit symbola ꝓp̄e dicunt̄ qn̄ a
diuꝫ p̄aꝝ conficit̄ in vnū ut conuiuiū in pare

¶ Hic nota q̄ sm̄ theologum nomen symboli
similitudinem et collectionem importat. vnde a q̄
tuor collectionibus nomen symboli imponit̄. pri
mo a collectione multoꝝ hominū in vnam fideꝫ
Secundo a collectione ꝑdicanciū fidem. q̄ omnes
apostoli collecti hanc regulam fidei ediderūt q̄ v
nusquisq̄ʒ qđ suū erat apposuit. vn̄ ut tactū ē sim
bolū dr̄ a sin et bolus. q̄ quilꝫ posuit ibi bolum
suū. i. ꝑticulam. Tercio q̄ ex diuꝰ locis sacre scrip
ture colligūtur ea que credenda sunt. ut inprom
ptu habeant̄. Quarto q̄ ōnia beneficia nobis di
uinitus collata ibi colligunt̄. vnde dio. iiij c eccle
siastice ierachie. dicit q̄ religionis simbolum con
gruencius potest appellari ierachica eucaristia q̄si
bona gracia. Et si quis dicat videt̄ q̄ articuli fidei
nō debuerūt colligi in simbolo siue in credo in de
um. q̄ tota fides sufficient' ꝑ sacram scripturaꝫ in
struit̄. et sic supfluū fuit simbolos ul' simbola cō
dere. Dico q̄ oportuit ea que in diuꝰ locis tracta
ta sunt sacre scripture in vnū locū colligi ut fides
magis in ꝓmptu haberet̄. Et scias q̄ tria sunt
simbola scilicet apostoloꝝ qđ dicit̄ in ꝑma et in
completorio. Iteꝫ nicenū qđ dicit̄ in dn̄icis diebꝫ
post euangeliuꝫ. Item athanasij qđ dicit̄ in ꝑma
in dn̄icis diebus alta uoce. Et si queras quare sim
boluꝫ apostoloꝝ dicit̄ summisse in ꝑma et in cō
pletorio. Alia uo duo dn̄r alte. vnū post euāge
liū. alteꝝ sicut quicūq̄ʒ uult in prima. Respondeo
simbolū apostoloꝝ fuit editū qn̄ fides nō erat ꝓ
palata. et ideo in secreto dicit̄. et q̄ editū fuit ad
ꝓponendam fidei doctrinam. Ideo cottidie dr̄ et in
ꝑma et in cōpletorio q̄i in pn̄cipio diei et noctis
in signū q̄ omnis nostra opacō a fide debet acci
pere iniciū. et q̄ ꝑ ipsam contra adu̍sa et in ꝓspe
ris ꝓtegimur. Alia autem simbola edita fuerunt
tempore fidei iam ꝓpalate. et ideo publice cantan
tur. Et q̄ non ad ꝓponendū fidem ꝫ ad defendē
dū ul' elucidandū edita fuerunt. Ideo non in sin
gulis diebus dicunt̄ ꝫ in illis. in quibus homines
maxime ad ecclesiam uenire consueuerūt. et in q̄
bus fit aliqua solempnisacō de illis que ad articu
los fidei ꝑtinent. et q̄ simboluꝫ nicenū editū est
ad manifestacōnem fidei dicit̄ statim post euan
geliū quasi exposicō ipsius Simbolū autem atha
nasij qđ cont̄ h̄eticos editū est in ꝑma dicit̄ q̄i iā
pulsꝰ h̄eticoꝝ tenebris ¶ Sꝫ potest queri h̄ simbo
lum ꝓponit̄ ut regula fidei cuius actus est assenti
re. Sed sicut aug̃ in epistola ad ieronimū dicit.
Solis apostolis et ꝓphetis est hic honor exhiben
dus. ut quecūq̄ʒ dixerūt hipsa uera esse credant̄
ergo post symbolū apostoloꝝ non debuerūt fieri
alia simbola. ad hoc dico q̄ patres qui alia sym
bola post apostolos ediderūt nichil de suo appo
suerūt. ꝫ ex sacris scripturis ea que addiderūt ex
cerpserunt. Et q̄ quedaꝫ difficilia sunt in illo sim
bolo apostoloꝝ. Ideo ad eius explanacōnem edi
tum est symbolum nicenum qđ diffusius fidem q̄
ad aliquos articulos ꝓsequit̄ Et q̄ quedaꝫ impli
cite continebant̄ in illis simbolis que oprebat ꝓp
ter insurgentes hereses explicari ad id additū est
simbolū athanasij qui specialiter contra hereticos
se opposuit. de articulis autē fidei habes in fides.

Simila. a similis dicit̄ hec simila le. flos tenuis
sime farine que et similago dicit̄. et pollen ul' pol
lis. Et cor̄ mi. vnde in auro. Sꝫ similam spergat o
leo sartagine frixam

Similagineus in similago vide

Similago ginis fe ge. idem est qđ simila. uel si
milago dicit̄ genus frugis. et ꝓđ la. vnde simila
gineus nea neū. de similagine ul' ad similaginem
ꝑtinens eccle. xxxix. Panis similagineus. allexanđ
dicit hec similā de qua supra similago figurat

Similis. a simul dicit̄ h̄ et h̄ simil' et hoc le. Et
cōꝑatur similior simillimus. vn̄ similiter similius
simillime adu̍bium. Et hec simillitudo dinis. vnde
similitudinarius ria riū. ꝑ similitudinem loquens
ul' ad similitudinem ꝑtinens. Et componit̄ consi
milis. dissimilis. ꝑsimilis le. i. ualde similis. et om
nia comparant̄. A similis dicitur similo las. facere
similem. uel esse ul' repsentare. Et cōponit̄ assimi
lo las. ualde similare. absimilo las. dissimilo las.
Insimilo las. ualde similare. Similo et eius com
posita sunt actiua. Inuenit̄ eciam assimilor laris
deponens in eodem sensu in quo et assimilo. Et
corripit mi similis et similo. simillimus tamen ꝓđ
mi posicōne. q̄ scribit̄ ꝑ duo L. Formatur enim a
similis remota is et addita limus. Et scias q̄ cū
dicit̄ similis illi refertur ad uultū. ꝫ similis illius
refertur ad mores. ꝓpħa. Quis similis tui dn̄e.

Simillimus ma mū in similis exponit̄

Similo las. in similis vide.

Simius a vm. in simia vide.

Simma me. i. camera. ꝑ duo m. vnđ in uita be
ati siluestri. Tarquinio in simma prandente ulcio
diuina manifesta est. ubi quidam corrupte legūt
sima. Et dicitur a sima curuum

Simmista. a simma dicit̄ h̄ et h̄ simmista te. i.
camerarius. vnde inuenit̄. dauid simmista domini
vl' simmista cōponit̄ a sin qđ est con et mista te
qđ est secretarius ul' misterij actor. Inde simmista
. i. consecretarius misterij conscius.

Simon Simo onis fuit ꝓpium nomen cuiusdā
rustici a terencio introducti qui dictus est simo q̄i
conpugnans. a sin qđ est con et machia. q̄ cū ali
is se ipm̄ refrenando pugnabat. Et ꝓđ o in obli
quis ad differenciam nominis apostoli qđ cor̄ o
in obliquis. Item ꝓpter eandem differenciam reti
net̄ n in nomine apostoli sicut est ibi apud grecos
scilicet simon. Sed a nomine rustici expellit̄ et dr̄
simo. Item simo ul' simon dictus est quidam ma
gus quasi pugnans. q̄ cū apostolis dei pugnabat
Item simon dictus est petrus apostolus q̄i cōpug
nans q̄ contra uicia et peccata pugnabat. vel sy
mon hebraice latine interꝑtatur audiens ul' obe
diens. Et eadem causa alius apostolus dictus est
simon. ꝫ ad distictionem simonis petri dictus est
simon cananeus. de uico galilee chana. ubi aquā
dn̄s mutauit in vinū. ipse enim est qui in alio e
uangelista dicit̄ zelotes. chana quippe zelus inter
ꝑtatur. vnde zelotes. i. emulator. vnde idem est ze
lotes qđ chananeus. Interpretat̄ eciam simon po
nens tristiciam predicta bene conueniūt utriq̄ʒ si
moni. videlicet simoni petro et simoni chananeo
fratri iude et iacobi minoris. q̄ uterq̄ʒ eoꝝ habu
it obedienciam ꝑceptoꝝ ꝑ execucōnem tristiciaꝫ
afflictoꝝ ꝑ compassioneꝫ zelū animaꝝ ꝑ constan

Symonia est studiosa cupiditas ¶ tē feruorem
ul' uolūtas emendi ul' uendendi aliquid spiritua
le. dicit̄ autem simonia a simone mago primo in
nouo testamento huius sceleris inuentore. q̄ uo
luit emere graciam spiritus sancti a sancto petro.
Sicut et ihesim ueteri testamēto uoluit uendē gra

ciam sanitatis .i. sanitatem gratis datam naaman
syro. vnde ꝓprie venditor spiritualiū dicit̃ giezita
a giezi. emptor ūo symoniacus a simone. usu ta
men uterqȝ simoniacus dicit̃. Cōmittitur autē si
monia tribus modis. ꝑ munus a manu. ab obse
quio. a lingua. ꝑmum est pecunia. Secūdum fui
tus debite impensa. Terciū fauor. vnde dicit grḡ in
ix mor̃ tractans illud iob. Verebar omnia opera
mea. Tres inquit sunt accepciones munerū ad q̃s
fraude festinat̃ Est enim munus a corde. Lingua
manu. Munus a corde est capta gracia a cogitacō
ne. Munus ab ore est gloria ꝑ fauorem. Munus
ex manu est ꝑmium ꝑ dacōnem. ſȝ iustus quisqȝ
ab omni munere manus excutit. q̄ in eo qd̄ recte
agit nec ab humano corde inanem gloriaȝ nec ab
ore laudem nec a manu dacōnem recipē querit
Sed potest queri absolucō qddam sacr̄mentale ē.
ſȝ qdam accipiūt pecuniā. ut ab excōmunicacōe
absoluant. Ergo licet spiritualia uendē et dare ꝓ
temporalibȝ ¶ Ad hoc dico q̄ ꝓ absolucōne non
debet exigi pecunia. ſȝ tamen ei qui absoluit̃ p̄t
imponi pena pecuniaria. vn̄ non licet aliquid ex
igere quasi ꝓ ꝑcio absolucōnis ſȝ quasi peccati pe
nam. In quo tamen cauendū est ne talis exaccō
magis cupiditati q̄ correccōni ascribatur ¶ Item
scias q̄ facere paccōnem de missa celebranda sy
monia est semp. Si tn̄ non habet alios sumptus
et nō teneat̃ ex officō missam cantare p̄t accipē
denarios sic conducticij sacerdotes faciūt nō quasi
ꝑcium misse ſȝ quasi sustentamentū uite. Item q̄
ritur oracō est maxime spiritualis. sed aliquis p̄t
dare pecuniā bonis viris ut orent ꝓ eo. Preterea
religionis status qddam bonū spirituale est. Sȝ
in quibusdaȝ monasterijs ꝑcipue monialiū exigi
tur aliqd ab eis que ibi recipi debent. ergo licet
spiritualia dare ꝓ tempalibus. Ad hoc dico q̄ o
racō spiritualis est vnde nullo mō debet sub ꝑcio
poni. nec illi qui dant pecuniā paupibȝ ut ꝓ eis
orent oracōnem emūt. ſȝ animos paupm alliciūt
ad orandū ꝓ se et eos sibi faciūt debitores. Ad se
cūdum quesitū dicendū q̄ qn̄ possessiones alicu
ius loci religiosi nō sufficiūt ad sustentandū plu
res. Tunc p̄t exigi ab eo qui in loco illo uult deo
fuire non quasi ꝑciū religionis ſȝ ut habeat mo
nasteriū vnd̄ ei possit ꝓuidere. et ideo non cōmit
titur simonia. Si autem sine ḡuamine ecclesie p̄t
recipi. simonia est aliquid pro recepcōne exigere
Item scias q̄ licet magistris uendere labores su
os ſȝ non scienciam siue ueritatem que spiritualis
est. ut dicit̃ ꝓ̄ubi xxiij. Noli uendē sapienciaȝ et
doctrinam et intelligenciam. Nota hic q̄ cū sacra
menta contineant et causent graciam non p̄nt li
cite uendi uel emi. et h̄ triplici racōne. Primo q̄
dispensator sacramenti n̄ est dn̄s ſȝ minister. emp
tio autē dicit̃ fieri a domino rei. Secūdo q̄ ꝑciū
empcōnis ponit̃ q̄si mensura adequans illud qd̄
emitur. vnd̄ a mensurando numisma dr̄ ſm p̄hm
in v ethicoꝝ. gracia autem non potest commen
surari alicui corpali bono. vnde iniuriam ḡcie fa
cit qui sacramenta gracie uendit aut emit. Tercio
q̄ ex hoc grā nomen accepit q̄ ḡtis datur vn̄ cō
tra racōnem gracie facit qui sacramenta gracie q̄i
uenalia tractat. vide eciam in simoniacus et in e
lemosina et in accepcō Itē scire te uolo q̄ nullus
p̄t licite retinere illud qd̄ contra uolūtatem domi
ni acquisiuit. puta si aliquis dispensator de rebus
domini sui daret alicui contra uolūtatem et ordi
nacōnem domini sui. Ille qui acciperet licite retine
re nō posset. dn̄s autē cuius ecclesiarū ꝑlati sunt
dispensatores et ministri ordinauit ut spiritualia ḡ
tis darent̃ ſm illud math x. Gratis accepistis gra
tis date. Et ideo qui muneris interuentu spiritua
lia quecūqȝ assecunt̃ ea retinere nō possunt. Insu
per autem simoniaci tam ementes q̄ uendentes
spiritualia ac eciam mediatores alijs penis puni
unt̃ scilicet infamia et deposicōne si sint clerici. Et
excōmunicatione si sint laici. ut habetur i q i c. si
quis episcopus. Itē scias q̄ nec ꝓpter ꝑceptū eius
nec ꝓpter excōmunicacōnem debet aliquis recipe
ordinem ab episcopo quem scit simoniace esse ꝓ
motū. Et si ordinet̃ non recipit ordinis executio
nem eciam si ignoret eū esse simoniacū ſȝ indiget
dispensatione. quāuis quidam dicūt q̄ si non po
test ꝓbare eū esse simoniacū debet obedire recipi
endo ordinem ſȝ non debet exequi sine dispensacō
ne. ſȝ absqȝ racōne h̄ dicit̃ ut dicit frater thomas
q̄ nullus debet obedire alicui ad cōmunicanduȝ
sibi in facto illicito. Ille autē qui est ip̄o iure sus
pensus et q̄ ad se et quo ad alios illicite confert
ordinem. vnde nullus debet sibi cōmunicare recipi
endo ab eo ordinem quacūqȝ ex causa. Si autem
ei non constat. nō debet credē peccatum alterius
et ita bona consciencia debet ab eo ordinem reci
pē. Si autem episcopus sit simoniacus aliquo ali
o modo q̄ȝ per promocionem suam simoniace fac
tam potest recipē ab eo ordinem si sit occultū. q̄
non est suspensus quo ad alios ſȝ ad se ipsum tm̄
¶ Item nota q̄ quo ad deuȝ sola uoluntas facit
symoniacū ſȝ quo ad penam ecclesiasticam exte
riorem non punit̃ ut simoniacus ut abrenūciare
teneatur ſȝ debet de mala intencōne penitere

Symonicus. a simonia dicit̃ simoniacus ca cū.
qui facit simoniam. et simonicus monica monicū
penl̓ cor̃ in codē sensu qd̄ magis deriuat̃ a simo
simonis. Item a simone dicti sunt quidam h̄etici
simoniaci. hij dicūt creaturam a deo non esse sed
a uirtute quadam superna creatam

Symonides dis penl̓ cor̃. poeta quidam fuit li
ricus. vnde simonida metra. Dauid eciam dictus
est simonides. vnde dicit iero. in epistola ad pau
linuȝ c vij. dauid simonides noster. q̄ sciliȝ lirice
scripsit apud hebreos. sicut simonides apd̄ ḡcos

Simphonia. a sin con et fonus uel phonos qd̄
est sonus componit̃ h̄ simphonia nie. i. consonan
cia ul̓ concordancia sonoꝝ ul̓ uocū. Item simpho
nia dicit̃ quoddam instrumentū ꝓpter consonan
ciam uocū. vnde simphoniacus ca cū et h̄ et hec
simphonista te. canens cū simphonia. et simphoni
zo zas cū simphonia canē. et ac̄ ni. ul̓ ut dicit pap̄
simphonia uulgo appellat̃ lignū concauū ex utrāqȝ
pte pelle extensa quam uirgulis hinc inde musici
feriūt. fit q̄ȝ in ea ḡuis et acuti ex concordia sua
uissimus cantus. In luca autem c xv ubi dicit̃. au
diuit simphoniaȝ et choꝝ. dicit glosa. Simphonia
est diūsaꝝ etatū et ūtutū uelud uariaꝝ cordaꝝ in
discreta concordia. iero dicit q̄ simphonia conso
nancia exponit̃ in latinū. ul̓ dic q̄ sonus simpho
nie fit in regiracōne. Chori autē sonus fit in con
cordia multaꝝ uocū. vnde simphonia signat gau
diū de reditu peccatoris. Chorus ūo signat gaudi
um de consono statu bonoꝝ. vl̓ ſm iero. Concors
in dei laude concentus ex hoc uocabulo simpho

nie signatur.et acuit ni simphonia
Simphonides dis penul' cor' dictus est dauid a
musico instrumento qd' est simphonia. vnde dicit
iero.in epistola ad paulinū c vij.Dauid simpho
nides noster.h' eciam dictus est simonides ut dixi
Simphonista te in simphonia ē ¶ in suo loco
Simphonizo zas in simphonia est
Simplex.plica cōponit' cū sine.et dicit' h' et h'.
et h' simplex plicis quasi sine plica ul' pciuz uarie
tate.Et corripit pli.Et compat' simplicior simus
vnd' simpliciter cius me adūbium.et hec simplici
tas tatis.Item simplex in bona pte aliqn̄ sumit'
.i.sine plica malicie sine duplicitate purus.vn̄ de
iob dicit'.Erat vir simplex et rectus.Simplex in
affectu.rectus in intellectu.Et gg' in omelia pen
thecos.dicit.neq3 enim placet deo aut simplicitas
sine zelo.aut zelus sine simplicitate.hinc ip̄a ueri
tas dicit.Estote prudentes sicut ẜpentes et simpli
ces sicut colūbe.Qua in re notandū est q' discipu
los suos nec de colūba sine ẜpente.nec de ẜpente
sine colūba uoluit dn̄s amonere.quatinus et co
lūbe simplicitatē astucia ẜpentis attenderet.Et ẜ
pentis astuciam colūbe simplicitas temparet.hinc
paulus ait.Nolite pueri effici sensib3.Ecce pruden
cia ẜpentis sed malicia puuli estote.Ecce simplici
tas colūbe.Item a sine et plica cōponit' simplus
pla plū.et differt a simplici q2 simplex est qd' ca
ret pte.ẜ simplum est qd' habet ptes omnes eius
dem generis et eiusdem speciei et nature ut elem̄
tū ignis simplū est.q2 quelibet ps eius ignis est
et si quidq̄d constat ex ptibus omnibus eiusdem
generis cū toto simplū dicit'.Item simplū q̄si tan
tundem.i.non duplū ul' triplū et cetera.ut cū d'r
hoc est duplū illius ul' triplū et h' est simplum
Simplus pla plū in simplex est.
Simpsalma.A sin qd' est con et psalma compo
nitur h' simpsalma matis uel h' simpsalma me.i.
cōsonancia psalmi ul' uocis copulacō in cantando
Simul adūbium congregandi vna parit' in eo
dem loco uel in eodem tempore
Simulacrū.a simulo las d'r h' simulacrū cri penl'
cor'.i.ymago.effigies.quasi similans aliud q̄3 sit.
Simulo.a simul ul' similis dicit' simulo las.i.re
psentare.Et ppe falso fingē.et ppe se scire qd' nes
cit ul' esse qd' non potest.Simulo componit' assi
mulo las.ualde simulare.Absimulo las.i.dissimu
lare.Consimulo las.Dissimulo las.diffiteri.nega
re.inficiari.se scire ul' esse qd' scit ul' est vnde solz
dici.Simulo qd' nescio ul' qd' non sum.Dissimu
lo qd' scio uel qd' sum.Insimulo las.et insimulor
laris inuenit' in eodem sensu in deponenti genē.Si
mulo et composita ab eo sunt actiua ẜm hug' Et
in gcis dicit'.Qd' n̄ sum simulo ẜ dissimulo qd' e
go sum.Et pap̄ dicit.simulamus ignota.dissimu
Simultas.a simulo dicit' hec si ¶ lamus nota.
tas atis.i.discordia.lis.inimicicie.contencō dolus
et pprie latens odiū.leo papa Cessant odia.defici
ant simultates.omnia xp̄i menbra conueniant.
Simultū.a simultas dicit' h' simultū ti.quidam
ūmis in cornibus arietū qui facit eos cornupetare
Et simultō tas.inimicos facere ul' frangere.ul' in
Sin coniūctio causalis ¶ sectari et odia habere
ul' confirmatiua.Item sin grece latine con ul' siml'
signat.Itez sin quidam locus in deẜto qui et sina
dicit'.Et interp̄tat' sina mandatū.q2 legez ibi sus
Sina in sin vide. ¶ cepeꝛunt.et acuitur in fine.

Sinagoga interp̄tat' congregacō et est iudeorū.
et dicit' a sin qd' est con et goge qd' est congrega
cō ul' cōgregare.Inde sinagoga.i.congregatio sed
nostra ecclesia.i.congregacō conuocacō interp̄ta
Sinalimpha est quedam ¶ tur.vide in ecclesia
species metaplasmi.de qua dixi in quarta parte
Sinapis.napus compo ¶ in c de metaplasmo.
nit' cū simil' et dicit' h' sinapis q2 folijs sit napo si
milis.Vnde et hoc sinapi indeclinabile.pro semine
illius herbe et confectione que fit ex illo.Et inde
sinapicus ca cū penl' cor'.et pd' na sinapis.vnd' q̄
dam.Sinapis cerebrū.sed purgat pectus ysopus.
Sincathegorema.a sin et cathegorema compo
nitur h' sincathegorema tis.i.consignificatiuū.et
cor' penl' genitiui.vnde ptes oracōnis alie a nomi
ne et ūbo dicunt' sincathegoremata.i.consignan
Sinaxis xis fe ge.grece d'r ¶ cia ẜm dialeticū
solempnitas ul' dicit' conuentus a sin qd' est con
et axis psalmus ul' psalmorū cursus.vnde sinaxim
aduerbium qualitatis.i.solempniter
Sincerus ra rum.et h' et h' sinceris et h' re.in e
odem sensu.i.sine cera sine mollicie sine flexibili
tate.scilicet purus.constans.firmus.mūdus.sine
uicijs.Et componit' tamsincerus quamsincerus.a
sin et cera.Caueat ergo sibi quilibet in accentuan
do hec nomina.habet enim utrūq3 accentū acutū
sup penl'.Est enim penl' pd' in utroq3.Q2 autem
in sincerus penl' pducat'.patet per oraciū in fine
secunde epistole.Sincerū nisi uas qdcumq3 infundis
acescit.Q2 uo in sinceris penul' pducat' liquet in
illo ūsu ūgilij.in moreto subsedit sincere forami
nibus q3 liquat' emundata ceres.Non autem po
test dici q' ibi sincere sit adūbium a sincerus a ū
falsus enim esset ūsus Sed est t'minacō neutri ge
huius nominis sinceris.et ponitur ibi adūbialiter
ẜm quosdam.ẜ melius ibi legitur nominalit' Q2
autem dicit' sinceris ul' sincerus uel sincere quasi
sine carie ethi est.ita dicit hug'.Magister autem
bene dicit.sincerus pducit e ante r qd' quidam di
cūt posse corripi si componat' a sin et carie.Nos
ūo dicimus q' media nūquam potest corripi siue
dicas sincerus siue sinceris.q2 nūquam inuenitur
in aliquo bono autore nisi longa.nec componit'
a cera ul' a carie.ẜ a sin qd' est con et chere quod
est salue.Inde sincerū.i.consaluū quasi ex toto sal
uū et absq3 macula.Ita uult magister bene.sed q̄
dam glosa sup illud ad phil' p'mo.Sitis sinceres
dicit.i.sine opibus corrupcōnis.Et sic uidet' glo
sa illa uelle q' sinceris cōponat' a sine et carie.Et
sic penl' tunc cor'.Ad h' dico q' cū dicit' sinceris q̄i
sine carie ul' sine corrupcōne ethi est non cōposicō
vnde non recipimus illū ūsum.Sinceris a carie
sed sincerus sine cera.Hijs visis dico q' sincerus si
ue sinceris siue componat' a sin et cera siue a sin
et chere qd' magis michi placet semper pd' penl'
vnde quidam.Res est sincera res sinceris quoq3
pura.Cum autem dicit' sinceris quasi sine carie e
thimoloia est.Sicut ẜm gg' obrisum dicit' quasi
obrude aurū.et est ethimoloia.q2 obrude cor' pnl'
ẜ obrisum eam pd'.Sincerus eciam et sinceris cō
pantur sincerior simus.vnde sincere ul' sinceriter
cerius me.vn̄ hec sinceritas tatis.puritas sine fer
Sinciput pitis an ¶ mento malicie et nequicie
terior ps capitis.vnde ūsus Sinciput anterior ps
capitis dicit' esse.De h' dictum est in caput.
Sincopa est quedam species methaplasmi de q̄

dictum est in quarta pte in c de methaplasmo. et a sincopa dicit sincopo pas. sincopam facere

Sincresis quidam tropus vide in quarta pte in c de tropis

Sincronon acuit in fine. ieroni in plogo osee. Et osee sincronon. ysa pmo temporaneus. Nam sincronon. i. vnius temporis. a sin qd est con vl simul et cronon qd est tempus qi vnius temporis vl simul in eodez tempore. Nam sm iero. ysa et. osee. eiusdem temporibz pphetauerũt

Sinderis dr supior ps racõnis. vide in consciã.

Sindiasmos est eadem figura cũ anthiteca

Sindon onis fe ge. lineũ amictoriũ mulieꝝ quo humeri opiunt. Et qñqꝫ simpliciter dicit p lineo pãno mathei xxvij. c. Et accepto corpore ioseph inuoluit illud in sindone munda et corripit penul genitiui vñ in aurora Qua uestitus erat sindone

Sine ũbum est impatiui nudus abit modi de sino sinis. et cor si. Item sine est ppositio Et differt sine qñ pponitur et postponit casuali. pposita enim gũant utreqꝫ sillabe. ut sine timore. Postposita ũo penl acuit. ut te sine. nil altum Ex hoc patet qꝫ oretenus pubetenus et cõsimilia acuũt te. De hoc dixi in secũda pte ubi egi de cõpositis a tenus

Sinetheb exponitur in quarta pte in c de coloribus rethoricis

Singillatim. i. singulariter p singulas uoces per vnũquemqꝫ sepatim et dicit singillatim quasi singulatim. a singulus la lum. qd est vnus vl singulus vnicus. hugucio ũo dicit qꝫ a singulus dicit singulatim adũbium discretiuũ. i. per singulos p quo quidam dicũt singillatim sed male sm eum. ps eciam in tractatu de adũbijs dicit a singulus singulatim. Ad h dico qꝫ sm formacõnem uidet esse dicendũ singulatiz sicut ab hostio hostiatim pt nichilominus dici singillatim p singulatim. et hoc cõmunis usus approbat. vnde ppheta.

Qui finxit singillatim corda eoꝝ. i. animas. qr deus animas singuloꝝ creando in fundit. et in fundendo creat sm aug. Item in simbolo athanasij. qr sic singulatim vnãquamqꝫ psonam deũ aut dñm ꝛc

Singraphus in cirographus exponitur.

Singularis. a singulus dicit h et h singularis et hoc re. vnde singulariter. et hec singularitas tatis

Singulatim in singillatim est vide in thomas

Singultio tis singultiui. ptrahere spirituz et anhelitũ cũ difficultate. et deberet facere sup singultitũ. facit enim singultum. vnde singulto tas fre. et hinc h singultus tus ptractio anhelitus cũ difficultate. vl sm medicos singultus est sonus uiolente cõmotionis oris sthomachi ex spumosa eius disposicõne pueniens. vñ singultuosus sa sum. i. singultibus plenus. et singultim adũbiuz. Singultio et eius composita si q habz sunt neutra sm hug pap ũo dicit. singultus suspiriũ. uisceꝝ pulsus ploracõ. gemitus. tristicia. planctus.

Singultus in singultio est. Singulus a signo as dr singulus a ũ. i. vnus vl vnicus. Sz in plurali accipitur distributiue. vnd singuli comedunt et sepatim quilibet p se vnus et vnus p se. Et a singulus singulo las. i. singulos facere. vnũ et vnũ p se diuidere

Sinisterius in sinistera exponitur.

Sinisterrimus in sinistra vide

Sinistimus in sinistra vide

Sinistra. a sino nis dr h sinistra tre. qr rem fieri sinat. Qr autem dicit sinistra quasi sine dextera ethi est. vnde sinister tra truꝫ. et sinister tera teruꝫ. i. apte illa. uel malus. contrarius. nociuus. Et cõpatur sinisterior sinistimus qd regulariter deberet esse sinisterrimus. et a sinister sinisterius ria riũ. p sinistram ductus vl qui sinistra utit p dextera vl econũso. Et sinistro tras p sinistram ducere vl ad sinistram diuertere vl sinistra uti p dextera.

Sinistrorsum. sinistra componit cũ ũsum. et dr sinistrorsum. i. ũsus sinistram ptem.

Siniugus ga gum. in coniugus exponitur

Sino nis ui vl sij sinere sitũ sinor neris situs. i. sinere. pmittere. dimittere. Et sinere. i. finiri. terminare. Et sinẽ. i. cessare. vnde h situs. Sino componitur consino nis consiui uisti. Desino nis ui vl desij itũ. i. derelinquẽ. pmittere. dimittere vl cessare. et terminari vl finiri. Et dissino nis ui dissitũ. i. diuidere. separe. vnde dissitus ta tũ. i. sepatus. Sinere p dimittere vl pmittere actm est. et composita ab eo sm hanc significacõnem similiter actiua sunt. Sinere in alijs significacõnibz neutꝝ est et que cõponũtur ab eo sm illas significationes similiter neutra sunt. Itez sino et eius composita faciũt pteritũ in siui vl in sij et sup in sitũ. Item omnia cor hanc sillabam si in pñti et sup. h in pterito eam pducũt. vnde quidam. Ars hominem Format nec sinit esse malum.

Sinodoche vide in quarta pte c de tropis

Sinodus. oda qd est uia componit cũ sin qd ẽ con. et dicit h sinodus di fe ge. et cor penul. i. cetus. conuentus. comitatus. congregacõ. et ppe senũ vl psbiteroꝝ. qd solent facere epi. qr ibi simul conueniant et cocant. vnde h et h sinodalis et h sinodale. ad sinodum ptinens

Sinon fuit qdaz pditor sic dcm est in excedra

Sinonimia in sinonimus exponitur.

Sinonimus. Noma qd est nomen componitur cũ sin qd est con vl simul. et dicit sinonimus ma muz. nomen consignans. Sunt enim sinonima q eciam multiuoca et vniuoca dicũtur nomina. i. diũsa nomina pncipalit idem signancia et appellancia. vñ h sinonimia mie. i. vniuocatio. h qñqꝫ ponit p ononimia hac similitudine. qr sicut sinonimia est qñ idem diũsis uocibus signat. Ita ononimia est qñ vna uoce diũsa signant Et describitur sic sinonimuz. Sinonima sunt plura nomina idem signancia taz in pprijs qꝫ in appellatiuis. In pprijs. ut publius. cornelius affricanus. scipio. In appellatiuis. ut mucro. ensis. spata. gladius.

Sinopis pidis. color quidam rubeus. et potest dici sinopis quasi sanguis nobilis. qr sanguineuz habet colorem. et est ethi. Et ut dicit ysid in xix li ethi. ubi agit de coloribus. sinopis inuenta primum in ponto insula. vnde a sinope urbe ponti. nomen accepit. Species eius tres rubra. et minus rubeus. et inter hos media. In xxij c iẽmie dicit Et facit laquiaria cedrina. Pingit qꝫ sinopide. Et corripit pi.

Sinor noris in sino est.

Sintagma grecũ est. i. docma. structura. ordinatio. Iero in plo geñ. que ppiꝫ sintagma desiderãt

Sintab. sin. i. con cõponit cũ stab qd est stans vl status. vñ sintab huius sintab vl sintaseos. i. constructio quasi constans. ppie illa constructio ubi uoces simul stant et congruũtur cũ intellectibus et econũso h hug. pap ũo dicit. Sintasin gci dicũt ordinacõnem siue constructionem dcõm et non debz acui in fine

Sinthes exponitur in quarta pte c de alloteca sm pscianum

Sintheton exponitur in iiij parte c de scemate
Sinthoma penul' ꝓd sinthomata accidencia fe
bribus sunt. ut capitis dolor. fluor nariū. uomitus
Sinthonomia ul' sintho ¶ impetus et similia.
mia. i. conscisio. a sin qd est con et thomos qd ē
diuisio ul' sectio ul' ccsio ut dicit hug
Sinthonus. a sin et thonus dicit' hic sinthonus
ni. penl' correpta. q̄i totus sonus ul' duplex tonus
Sinum ni in sinus exponitur
Sinuo as dicit' a sinus. i. ampliare ul' curuare.
Et componitur insinuo as. i. denūciare. signare q̄i
in sinū mittere. intimare. et insinuo as. i. latenter
psuadere. dissimulare. orare. et dicē dissimulatorie
ut cū rephendimus et dampnamus maxime que
defendē intendimus. Est ergo insinuare aliquid a
liud tendē q̄ uba vident' sonare. vnde hec insinu
atio. illa callida et latens oratio. Vnde quidam.
solent exordiri per principium Sicut cum causa
est turpis et animi auditorum sunt alienati. Est
enim insinuatio oracō quadam dissimulatione et
circuicōne obscure subiens auditoris animū. Sed
pncipium est oracō pspicua ul' ꝓtinus pficiens au
ditorem beniuolū uel attentū ul' docilem. Sinuo
et eius composita actiua sunt
Sinuosus in sinus est.
Sinus. a sino nis dicit' hic sinus nus. gremium
collectio uestis. Et sinus palpebra. et sinus recepta
culū maris scilicet naturalis portus uel litus exe
sum fluctibus. actuū xxvij. Sinū quendam consi
derabant habentem litus in quem cogitabant si
possent eicere nauem. vnd sinuosus sa sum. sinibȝ
plenus ul' amplus et dilatatus ul' curuatus. Et cō
patur. a quo hec sinuositas tatis. Item a sinus h
sinū. uas in q̄ mulget' lac pma ꝓd que in sinus
corripit'. vgil'. Sinū lactis et hec celeba pape qd
annis. Itē inuenit' sinus abrahe s theologos. Sȝ
potest queri utrū limbus inferni sit idē qd sinus
abrahe. Ad hoc intelligend nota q̄ anime post
mortem ad quietem puenire nō possunt nisi me
rito fidei. q2 accedentes ad deum oportet credē sic
dicit' ad hebreos c xj. pmum autem exemplū cre
dendi in hominibȝ in abraham datur. qui pmus
se a cetu infidelium segregauit et speciale signū fi
dei accepit. ideo requies illa que hominibus post
mortem datur sinus abrahe dicit'. ut patet p au
gustinū xij li gen ad litteram. Sȝ anime sanctorū
post mortem non omni tempore eandem quietē
habuerūt. q2 post xp̄i aduentū habent plenā di
uina uisione pfruentes. Sed ante xp̄i aduentū et
mortem habebant quidem quietem per immuni
tatem pene. Sed non habebant quietem desiderij
p consecucōnem finis. Et ideo status sanctorū an̄
xp̄i aduentū potest considerari et s̄m id qd hēbat
d reqe et sic dr sinus abrahe. pt considerari et q̄tū
ad id qd eis d reqe deerat. Et sic dr. limbȝ inferni
siue limbȝ patrū. et sinus abrahe. fuerūt an̄ adūtū
xp̄i vnū p accidens et non p se. Et ideo nichil ꝓ
hibet post xp̄i aduentū esse sinū abrahe omnino
diuisū a limbo. q2 ea que sunt vnū p accidens se
pari contingit ¶ Itē adhuc animaduite ad maio
rem intelligenciam. q̄ sicut requies sanctorū patrū
an̄ xp̄i aduentū dr sinus abrahe. ita et post xp̄i
aduentū s diuisimode. q2 enim ante xp̄i aduentū
sanctorū requies habebat defectum requici adiūc
tū dicebatur infernus et sinus abrahe idem. vnde
ibi non videbat' deus. Sed q2 post xp̄i aduentū
sanctorū requies est completa cū deum videant. ta
lis requies dr abrahe sinus. et nullo mō infernus
Et ad hūc sinū abrahe ecclia orat fideles pduci
cū dicit. Exaudi exaudi me dn̄e ut animam meā
in sinu abrahe patarche tue iubeas collocare. Et
sic eciā intelligenda est quedam glosa que habet'
luc xvj. Sup illud factum est ut moreret' mendi
cus et portaret' ab angelis in sinu abrahe que sic
dicit. Sinus abrahe est requies beatorū patrū q̄rū
est regnū celorū. vide eciam in infernus
Sinzugus ga gum. i. coniūctus ul' coniugatus.
vnde et ꝓnomina dicūtur sinzuga ul' siniuga lati
ne. a sin qd est con et iugum ul' zugum. et inde h
sinzugia gie. i. coniugacō ul' ꝓporcional' coniūccō
elementorū ul' numerorū dicit' sinzugia. Et est quo
dam plana. quedam cubica. i. solida figura. sed h
ad aliam figuram spectat. sinzugia eciam dicit' si
pes extendat' ultra numerū quatuor sillabarū. vn̄
sinzugie dicunt' pentasillabi et hexasillabi pedes
Et hij non sunt pedes s appellant' pentasillabi et
hexasillabi. q2 ultra quinq3 ul' sex sillabas non ꝓ
cedūt. s apud grecos dicunt' sinzugie q̄i quedam
coniūctiones ul' declinacōnes. q2 exquo mensura
tio dcōnis que pes est extenditur ultra numerū q̄
tuor sillabarū non dicit' pes s sinzugia. Item a sin
zugus sinzugo gas. i. coniungē ul' coniugare s̄m
hug. pap uo dicit. Sinzuga cōiuga sillaba ut mei
tui sui uel sapiens sapienter sapientia. vide in con ¶ iugus.
Sion mons est in iherusalem. et sepe
ponit' ꝓ ipsa ciuitate. Sion hebraice latine inter
pretatur specula uel speculatio Quia in sublimi
constructa est et delonge uenienca contemplat'.
Hec sepe ecclesiam militantem signat in qua deū
p speculū et in enigmate speculamur. Dicit' eciā
aliq̄n sion mater iherusalē. q2 sion tamq̄ mater
filiam iherusalem ꝓtegebat et defendebat
Siparū genus ueli vnū pedem habens quo in
mari nauigia solent q̄ciens uis venti languescit.
qd ex sepacōne extimat dictum s̄m papiam
Siparū rij dicit' cibus ul' p̄cium cantorū et q̄d
quid ante cantantem ꝓ p̄cio suspenditur
Sipo pas paui. farinam ad faciendū pultem im
mittere. et sipare. i. spargere et ꝓp̄e escam gallinis
Et sipare. i. cōminuere. Et a sipo componit' consi
po pas. simul sipare. dissipo pas. dispergere. dimi
nuere. destruere. psipo pas. ꝓcul sipare. et sparge
re. Obsipo pas. i. vndiq3 uel contra uel obuiam si
pare. Sipo et eius composita actiua sunt. Et cor'
hanc sillabam si. vnde quidam. Qui sipat hic pas
cit uolucres et dissipat inde.
Siquidem. i. certe ex si et quidem et cor' qui ali
quando autem sunt due ptes. et tunc qui acuitur
Et sic assumit' math ij li ultimo c. Et siquidē bn̄
et ut historie competit h et ip̄e uelim. Item math
x c. Et siqdē fuerit domus illa digna ueniet pax
nostra super eam. Itē luce xiij c. Et siquidem fe
cerit fructum. Sin autem in futurū succides eam.
Item hebre vj. Et h faciemus siquidem pmiserit
deus. Itē leuit' xiij. et siqdē lepra ult' n̄ creuerit rc̄
Siquis siqua siquod uel siquid componit' a si
et quis. de hoc dixi sup̄ in iij pte ubi egi de figu
ra nominis in c de sillabicis adiectionibus
Siquominus expositū est in secūda pte ubi agi
tur de accentu aduibiorū in c d cōpositis a minus
Siracusa se. ciuitas sicilie. vnde siracusanus a ū.
act' xxviij. Et cū venissemus siracusam. et ꝓd cu

Sirasirim liber qui dicitur cantica canticorum. vnde dic ieronimus in prologo galeato. sirasirim quod in lingua nostra uertitur canticum canticorum

Siren .i. tractus. et acuitur in fine. Item siren renis et tunc acuitur si. vide in sirena. et producit penultimam genitiui.

Sirena. a siren quod est tractus dicitur hec sirena ne. et hec siren renis. et facit accusatiuum sirenem uel sirena monstrum marinum quod dulcedine sui cantus nautas ad se trahit et submergi facit. vnde sireni cus ca cum .i. dulcis et delectabilis uel attractiuus et periculosus. Item sirene dicuntur serpentes cum alis qui plus currunt quam equi. sed et uolare dicuntur quarum tantum uirus est ut post morsum ante sequatur mors quam dolor secundum hug. In glosa autem super ysa. xiij g. Et sirene in delubris uoluptatis dicitur sic. sirene sunt animalia uel serpentes cristati et alati uel ut alij dicunt pisces marini in specie muliebri. Isidorus autem xj ethi. vbi agit de portentis dicit sic Sirenas tres fingunt fuisse ex parte uirgines. et ex parte uolucres habentes alas et ungulas. Quarum una uoce altera tibijs tercia lira canebat Que .il lectos nauigantes suo cantu in naufragia trahebant. secundum autem ueritatem meritrices fuerunt que quosque transeuntes ducebant ad egestatem. has fictio ferunt inferre naufragia Alas autem habuisse et ungulas dicuntur. quia amor et uolat et uulnerat. quod ideo in fluctibus commorasse dicuntur quia fluctus uenerem creauerunt.

Siria rie dicta est a quodam indigena uel ut dicunt sirin fuit nepos abraham et cethure. a cuius nomine siria dicta est. Et antiqui assirios uocabant quos nunc siros uocamus. Hij olim potentissimi fuerunt. ut dixi in caldei. Et a siria sirius ria rium. Et sirus ra rum. vnde et sirius lapis dicitur qui in siria reperitur. et siriacus ca cum. a sirius penultimam correptam. vnde et siriaca dicitur uitis uel uua. uel quia de siria allata est. Inuenitur eciam hic sirus siri. pro quodam sanctissimo episcopo ianuensi. Et potest dici sirus quasi silens quia uere siluit a strepitu mundane inquietudinis per uacacionem interne quietis et pro re.

Siriacus ca cum in siria vide

Sirius ria rium in siria est

Sirina. a siren quod est tractus dicitur hec sirina atis .i. cauda uestis feminarum. Sirina eciam dicitur longa series oracionis tenorem suum usque ad ultimum seruans. Sirina eciam dicitur liber uel reuolucio cartarum in libro. quia in libro sunt multe reuoluciones et plicature sicut in cauda uestis muliebris. vide eciam in quarta parte in c de scemate in Irinos

Siromaste in siromates vide

Siromates matis mas ge .i. gladius. Et uidetur componi a siren quod est tractus et macron quod est longum. et hec siromaste tes .i. fortitudo.

Sirophenissa dicta est mulier chananea gentilis Chananei enim quondam iudeam incoluerant. sed post dispersi sunt. ex hac dispersione erat mulier ista ex sirijs et fenicibus orta. math vij. Erat autem mulier gentilis sirophenissa genere. quidam tamen dicunt cirophenissam. quia sicut phenissa erat. quia tira sicut dido fuit hoc nomine indicantes muliebrem regionem mulieris et patriam. Item inuenitur sirophenix nicis. Iuuenal. Terret idumee sirophenix incola porte

Sirophenix in sirophenissa est

Sirpa pe. idem est quod sarpa

Sirtis. a siren quod est tractus dicitur hec sirtis huius sirtis. sirtes sunt loca periculosa in mari. dicta ab attractione arene in cumulos. Est enim ibi inequalitas maris et terre. in vno loco est aqua profundissima. In alio uadosa. vnde periculum est illac transire secundum hug. pap uero dicit. Sirtes tractus aquarum rapaces scopuli supra mare loca arenosa uel arida accedunt et recedunt.

Sirtus. a siren quod est tractus dicitur sirtus ta tum .i. attractiuus et spinosus. et hoc sirtum id est spinetum

Sirus ri. in siria exponitur

Sisara interpretatur futurum iudicium uel gaudij exclusio uel equiuissio proprium nomen cuiusdam uiri in libro iudicum. et corripit penultimam. vnde in aurora. Currum deserit sisara terga dedit

Sistarcia cie. uas est repositorium. sicut saccus uel pera Et sunt sistarcie nautarum. dicte quod sunt sute. vel uascula in quibus portantur cibi Reg j c ix a. Panis defecit in sitarcijs nostris Et ista littera communiter habetur in biblijs correctis Quidam uero dicunt cistarca. vnde secundum eos debet dici In cistarcis nostris Et componitur a cista et arca Alij dicunt quod a suo suis dicitur hec sitarcia cie .i. subba. et proprie nautarum. quia sit suta. uel quia sit sita id est collocata Et hoc uidetur sentire hug

Sisto tis. caret preterito et supino. sed accipit mutuo a diuersis secundum diuersas eius significaciones. Nam sisto absolutum est et transitiuum. quando est absolutum. signat idem quod sto uel maneo Sisto quasi cum prius irem modo sto Et secundum hoc accipit preteritum et supinum a sto et facit sisto steti statum Sisto quando est transitiuum signat idem quod statuo. ut iste sistit menia .i. statuit Accipitur eciam pro firmare uel retinere uel stabilire. ut siste equum vnde ouidius de fastis. Siste puer lacrimas protheus tua dampna leuabit. Sistere .i. presentare. vnde in euangelio luce. ut sisterent eum domino .i. representarent. Et secundum quod est transitiuum accipit preteritum et supinum a statuo ut sisto statui statutum Sisto componitur absisto sistis longe stare uel longe stare et cessare Assisto tis .i. iuxta uel circumsistere ad seruicium Consisto tis .i. simul stare Circumsisto. tis. desisto. tis. deorsum a proposito sistere et cessare Existo. tis. insisto. tis. uacare. instare inuigilare operam dare Persisto. tis. perseuerare. prosisto tis .i. prostare. et pro precio stare et meretricare. Item prosisto tis prostituere pro precio statuere ad meretricandum uel aliud. et in utraque significacione est uerbum meretricale. Obsisto tis. obstare. Resisto tis. reluctari refragari. Subsisto tis .i. substare uel subsistere .i. sub se statuere et firmare. vnde hec subsistencia dicitur forma Sisto pro stare et eius composita secundum hanc significationem neutra sunt et absoluta et carent preteritis et supinis. sed accipiunt mutuo a sto stas et eius compositis Item sisto in alijs significationibus et eius composita secundum illas actiua sunt et carent preterito et supino sed capiunt mutuo a statuo et eius compositis. secundum hug. In gas dicitur. sisto facit statui si transiat atque statutum. si sit neutrale steti nullum quoque supinum. prisc autem in x li dicit. In sto verbum inueni sisto cuius preteritum quando actiuam significationem habet tam in simplici quam in composito deficit. quando uero absolutam et similem sto uerbo cum eo commune habet preteritum. ut resisto uel resto restiti. Consisto et consto titi. persisto et persto titi. Subsisto eciam facit substiti. et hoc magis michi placet. Item sisto est figure simplicis. Non enim potest componi a si et sto. quia nulla coniunctio potest componi cum uerbo secundum prisc.

Sistole les. et sistola le. exponitur in iiij parte c de methaplasmo. et acuitur ultima de sistole sistoles.

Sistrum. a sisto tis dicitur hoc sistrum tri .i. tuba uel dicitur sic ab inuentrice uel sistrum lingua

egipciaca dicit tuba cu qua ysis describitur. Nam
in eius sacrificijs ea utuntur in xviij reg j legit In
timpanis leticie et in sistris et pcinebant mulieres

Sitarcia in cistarcia vide

Sitella le dimi. parua situla

Sitio tis tiui titu. potu desiderare. Et ponit sim
pliciter p desiderare. vnde sitibundus da du sitien
ti simil. Sitio componit. Resitio tis. Sitio et eius
composita neutra sunt. et cor si. vnde thobias. In
cupidas sitit ebrietas psentia desunt

Siticula le. in sitis est.

Sitis. a sitio tis deriuatur h sitis huius sitis desi
derium bibendi. vnde hec situla le dimi. et siticu
losus sa sum. qui assidue sitit uel aliquantulu sici
ens. et desinit accusatiuus in im tantum. et ablati
uus in i. vnde usus Im tantu faciut h quartu no
mina casum. Vim burim tussim maguderim qz si
tim. et intellige de latinis dconibus. Item scias q
sitis est ubum a sitio tis. Item est nomen h sitis.
Item est ubum subiunctiui modi de sum es est. siz
sis simus sitis. Et tuc pd si. Item scitis a scio scis

Sitropodes coquendi C sed tuc habz c post s.
causa uasa uictilia cu tribz pedibz sm pap et hug
et videt esse compositum a sin qd est con et tris
et pes quasi cu tribus pedibus uas. Quidam aute
dicut citropedes a citra et pes pedis q pedes habz
citra superiorem fabricam. et corripit pro

Situla le penl cor restis est qua aqua trahitur
ul pocius ipsum uas. Et dicit a sitio q apta est
sicientibus ad bibendu qd uas greci cadu uocant
Item situla est genus spentis

Situs. a sino nis iui itu dicit h situs huius tus
.i. repausatio ul repositio ul ordinatio ul humor
ul modus ul natura uetustas et longitudo tempo
ris uel negligencia. Nam negligencia ex uetustate
sequitur. et situs sita situm nomen id est positus.
Et uoluerut quidam q in hac significacone situs
deriuet a pono nis p auferesim quasi positus sed
auferesis non fit nisi in composita dcone s hug.

Siui est pteritu de sino nis sap v. Sicut eciam
nos nati continuo desinimus esse

Smaragdus. smaragdos uiror interptat. vnde
h smaragdus dr lapis pciosus uiridem colo
rem habens. cui nichil uiridius compat. nam her
bas quoqz virentes frondes qz exupat. solo enim
intuitu implet oculos nec saciat. Sculpentibus qz
gemmas nulla gracior oculo refectio. Inficiens
circa se uiriditate repercussum aerem. vide in ari
maspi. vnde smaragdinus na nu. nomen possessi
uu penl pd. vnde in aurora. Secq smaragdinus
miscet ubiqz color. Inuenit eciam hec smaragdo
dinis. idem qd smaragdus. Et cor penl genitiui.
Et inde smaragdineus nea neu. vnde apoc iiij b.
habent queda biblie. Et iris erat in circuitu sedis
similis uisionis smaragdinis. s biblie correcte ha
bent smaragdine. Et tuc cu sit possessiuu pd di

Smigma matis neutri generis. qddam vngen
tum ul confectio vngenti ul saponis ul aliqua
alia re boni odoris. vnde dicit dan xiij. Affer
te michi oleum et smigmata ut lauer. Inuenitur
ecia h migma. s aliud signat ut dixi in m littera
in suo loco. In hijstorijs dr Ingressa est susanna
lauari uolens. i. mungi p consuetudine terre. Et
misit puellas ad auferendu oleu et smigmata. i.
ungenta. et cor pnl smigmata

Smirna. Asie minoris urbs. Et interptatur can
ticu cor. et declinatur hec smirna smirne

Sobna ne. pprium nomen cuiusdam viri. de q
habet ysaia c xxxvj. et sobna scriba. et inter
ptatur sobna sedens uel sedes seu diuertens.

Soboles. a suboleo les dicit h soboles lis. i. p
genies. scilicet filius ul filia. Et dicit soboles qsi
suboles q suboleat. i. succrescat. Et corripit bo

Sobrinus. a soror dicitur hic sobrinus ni. filius
sororis quasi sororinus. vnde hec sobrina filia so
roris quasi sororina. Et p componem h consobri
nus ni cognatus. ul consobrini dicutur filij dua
soror ul fratris et sororis quasi consororini. vn h
consobrina ne. Et corripit bri

Sobriolus la lu dimi. aliquantulum sobrius

Sobrius bria briu. i. abstinens. Et componitur
a se et bria qd est mensura. vnde dicit sobrius qsi
sebrius. i. secu habens briam. vnde hec sobrietas
tatis. Et differt a pudicus. vnde quidam. Sobrius
a mensa de lecto surge pudicus.

Soccatus ta tu in soccus vide

Soccelus li dimi. in soccus est

Soccus. a saccus dicitur h soccus ci. qddam cal
ciamentu comedo. q saccum habeat in quo ps
plante immittit Et p methonomiam dicit quado
q comedus. vnde soccellus li dimi. Et soccatus
ta tu soccis indutus ul succos habens

Socer. a socio as dicit h socer huius soceri. pa
ter uxoris ul mariti. q sociat genero ul nurui. et
ipe ei. vnde socerinus na nu. et hic socrus huius
socrus. mater uxoris. ul mariti. Et p composicone
hic psocer ri. pater soceri. ul socrus quasi secudus
socer. et hic psocrus mater socrus ul soceri. et cor
so. vnde in gcas Est socer uxoris genitor socrus ge nitrix q

Socerinus na nu in socer vide

Socialis in socius exponitur.

Socius. a soccus dicit socius cia ciu. et substan
tiue eciam declinatur hic socius cij. et hec socia cie
Et dicutur socij pter periculi ul operis societate
quasi in vna caliga et vno uestigio manentes. ul
socius a sequor. et est ppe socius in periculo. col
lega in officio. Comes in itinere. Consors in pmio
Sodalis in mensa ul in sede. et a genito socij. I in
E et addita tas. fit hec societas tatis. et hic et hec
socialis et h le penl pd. de quo vide in thomas.
Et socialiter adubium. Item a socius socio as. iu
gere ul socios facere. Et componitur associo as.
Absocio as. abiugere. Consocio as. Dissocio as. et
est actiuu socio cu suis compositis. Et cor pmam
vnde ouidius de arte. li iij. Non bene cu socijs reg
na uenus q manent. vide in collega

Socrus in socer vide

Sodalicium in sodalis est

Sodalis. a sodes ul suadeo dicit h et hec sodal
et hoc le. socius in mensa ul scutella ul in simbo
lis. et dicutur sodales quasi sedeales. ul quasi sua
dentes a suadendis simbolis ul esca ul comestio
ne. ul quasi simul edentes. Item sodales q simul
sedeant. vnde hec sodalitas societas amicicia. Et
hoc sodaliciu licij. p eodem. Ouid. Iure sodalicij
qui michi iunctus erat. Et sodalis p amico. et co
patur. vnde inuenitur sodalicius. i. amicabilius.
Et pducit penl sodalis. vide in collega

Sodes. a suadeo des dicit sodes adubium blan
dientis ul obsecrantis. vnd ps. Inueniutur adubia
terminata in es pductam. ut sodes. Alibi tamen
connumerat sodes inter uba defectiua. s ibi secu

tus est opinionem eoꝝ qui dixerũt ꝙ sodes ẽ ũ
bum comicũ. ut sodes .i. si audes. ƺ est sine dubio
uox blandientis et obsecrantis. Qꝛ autem quidaꝫ
dicunt ꝙ sodes tantũ ualet q̈tum socius omni ca
Sol. a solus dicit̃ hic sol ¶ ret racõne ẜm hug̃
solis. qꝛ solus luceat obscuratis cunctis alijs side
ribus suo splendore. vnde h̃ et hec solaris et h̃ re
.i. res solis uł ad solem ptinens. et solanus na nũ
penł ꝓd̃ possessiuũ. ex quo subsolanus. et dicit̃
sol quasi solus lucens. Et scias ꝙ sol et luna sunt
ꝓꝓa ẜm opinionem platonis qui putabat plane
tas habere spiritus racõnales. ƺ hoc falsum repu
tamus. et illũ sequit̃ p̃s dicendo ꝙ sunt ꝓꝓa. sed
considerata natura ꝓut anima eas speculatur cõ
munia sunt. Et h̃ uult aristotiles quem p̃s q̃n̄ꝗ
imitat̃ dicendo ꝙ sunt appellatiua. Cetera ũo no
mina planetaꝝ. Vt saturnus. iupiter. mars. ꝓpria
sunt. qꝛ sunt imposita stelł astrologice occasione
sumpta a quibusdam personis. Et inuenit̃ in plu
rali numero. uł opinione uł autoritate. vñ ouid.
in quinta epistola. Qui leuis assiduis solibꝫ usta
riget. Iteꝫ qꝛ sol est causa diei. Ideo ponit̃ q̃n̄ꝗ ꝓ
die. ƺ frequencius in plurali. Item nota ꝙ dyoni
sius dicit in iiij c de diuinis nominibus tractans
de radio solis ad generacõnem uisibilium corpoꝝ
confert et ad uitam ipa mouet auget et nutrit et
pficit et mũdat et renouat. Hoc eciam ipe sensus
ostendit p̃cipue quantũ ad effectum solis et lune
Nam ut habet̃ in libro de anima. In toto vniũso
non est nisi triplex uita. Omnis enim uita aut ẽ
uegitatiua aut sensitiua aut intellectiua. Et sol ẽ
causa uite uegitatiue que est in omnibꝫ arboribꝫ
et est causa uite sensitiue que est in omnibus ani
malibus. et est quodammõ causa uite intellectiue
que est in omnibus hominibus et hoc q̈tum ad
esse et q̈tum eciam ad conẜuacõnem. causa inq̈
est non ꝑ modũ p̃ncipalis efficientis. ƺ ꝑ moduꝫ
abilitantis et disponentis quantuꝫ ad esse. qꝛ ẜm
aristotilem homo generat hominem et sol. Quan
tũ eciam ad conẜuacõnem sol debet esse causa ui
te intellectualis uel racõnalis. qꝛ multũ ualet ad
conseruandũ uitam hominũ. Nam uita hominis
consistit in spiracõne et exspiracõne. Et ideo si me
dium esset nimis densum ita ꝙ homo expirare ñ
posset moreret̃. ut patet q̃n̄ est sub terra aut sub
aqua Sol autem et alie stelle rarefaciũt aerem su
is luminibus. Et ideo dicit albumazar ꝙ si nõ es
sent astroꝝ lumina intantũ condensaretur aer. ꝙ
omne uiuens moreẽtur in terra. vide in originens
Itẽ vide in uentus. et in lucas. et in lux. ¶ Hic eciã
nota ꝙ sol radios sine sui pollucõne effundit sup
loca et corpa non solum munda ƺ eciam immũ
da ac sordibus fetencia quoꝝ contactu homines
ac quedam alie res inficiũtur. Solis ũo radij im
polluti et incontaminati ea contingentes existũt
Non ergo mirandum si essencia diuina omnino
simplex et incommutabilis omnia replet loca et
omnibꝫ creaturis essencialiter inest nec tamen cu
iusquam sordibus contaminetur uł contingetur.
vnde augustinus in li ꝺ natura boni. Cum in deo
sint omnia que condidit. non tamen inquinant e
um que peccant de cuius sapiencia que attingit a
fine usque ad finem fortiter dicit attingit omnia
ꝓpter suam mũdiciam et nichil inquinatũ in eam
incurrit. Iteꝫ dicit aug̃ in libro de agone xp̄iano
Timent heretici qd̃ fieri non potest scilicet ne hu

mana carne ueritas et substancia dei inq̃netur. et
tamen p̃dicant istũ uisibilem solem radios suos
per omnes feces et sordes corpoꝝ spargere et eos
mundos et sinceros ẜuare. Si ergo uisibilia mũda
uisibilibus immũdis contingi possent et non inq̃
nari. quanto magis incommutabilis et inuisibilis
ueritas. ꝑ spirituꝫ animam. et ꝑ animam corpus.
suscipiens totũ hominem sine sui contaminatio
ne assumpsit et ab omnibus infirmitatibus libera
uit. ecce ut uidisti dicit aug̃ dei sapienciaꝫ ꝑ spiri
tum assumpsisse animam. et per animam corpus
Spiritus autem sanctus ps anime superior maio
ri similitudine deo propinquat q̈ anima. scilicet
eadem ipa ẜm inferiorem ꝑtem. et anima magis
q̈ corpus Et ideo non incongrue dicit̃ anima as
sumpta per spiritum et corpus ꝑ animam. Racõ
auteꝫ quare sol non inficit̃ ex h̃ ꝙ radios suos ꝑ
feces spargit hec est. qꝛ non communicat cũ alijs
corpibus in materia ut simul agens paciatur sic
ea que in materia cõmunicant dum agunt paciũ
tur ut in p̃mo de generacõne dicit̃. Anima auteꝫ
cõmunicat corpori in materia non ex qua anima
fiat sed in qua fit. et ideo ex coniunccõne ad cor
pus inficit̃ Diuinitas autem non cõmunicat cum
corpe nec in materia ex q̈ cũ sit omnino immate
rialis nec sicut materia in qua. cũ ũo vniatur cor
pori ut forma eius. Ambrosius ũo in quarta dicit
in exameron. Sol ẽ oculus mundi iocũditas diei
celi pulcritudo. nature gracia. p̃stancia creature. bo
nus sol. ƺ ministerio non imperio bonus. mee fe
cunditatis adiutor nõ creator bonus meoꝝ alitor
fructuũ non creator. Interdũ partus meos ipe ad
urit. Et ut dicũt quidam. Sol est maior terra octi
es tantũ. vide in luna. Item vide in astꝝ. Item di
cit basilius. Terra cum sit ampla nimiũ quõ sub
vno temporis momento poterat radijs tota lus
trari nisi de maximo solis orbe lux ei largissima
preberetur. Et ꝓducit p̃mam genitiui

Solacium in solor est
Solamen minis in solor vide
Solanus na nũ. vide in solus
Solaris re. in solus exponitur
Solariũ. a sol dicit̃ h̃ solarium rij. quasi solau
rũ. qꝛ soli et aeri uł auris pateat. et est ebi.
Solax. a soleo les. dicit̃ hic et h̃ et h̃ solax cis
.i. pecus multũ solitũ depascere
Solidus da dum. in solido das est
Solea. a solũ dicit̃ hec solea lee. qꝛ solũ pedes
tegat. uł qꝛ solo terre adhereat. vnd̃ solero ras .i.
soleas facere uel soleis aptare. Item solerare .i. so
Solennis. soleo com ¶ lum uel solidum facere
ponit̃ cũ annus. et dicit̃ h̃ et h̃ solennis et h̃ ne
celebris festiuus. Et compatur. vnde solenniter.
nius sime adũbium. et hec solennitas. et h̃ solen
ne nis ꝓ eodem. et solenniso sas. solennitatem ce
lebrare. et uide ꝙ solennis et solennitas componi
tur a soleo et annus. qꝛ solet esse singuł annis uł
a solido .i. firmo ut solidũ ꝓpter religionem muta
ri non debeat. vnde dicimus ꝙ predicta uocabula
non debent scribi nisi ꝑ vnũ L et duo n. et nũquã
ꝑ m et p. Errant ergo qui scribunt sollempnis uł
sollempnitas per m p et duo ll ẜm hug̃. Quidam
tamen dicũt ꝙ solennis componit̃ a solers et an
nus. vñ solennis quasi solers annus uł solers in
anno. uł solennis quasi solus in anno qꝛ semel ẽ
in anno. Et eciam tũc scribit̃ solennis ꝑ vnum L

et p duo n.Et ꝓd pmam. vnd orat in epy. Insa
nire putas solennia nene qz rides.pap uo dicit.so
lennitas a sanctis dicit ita suscepta.ut mutari ob
religionem non debeat.

Solennitas in solennis exponitur.

Solennizo in solennis vide

Soleo les solitussum nentro passiuū.vnde soli
tus ta tū.frequens.assuetus.usitatus.Et compo
nitur insolitus ta tū.i.non solitus.Item a soleo
les solesco inchoa.Et componit.assoleo les.asso
litus.i.ualde ul' iuxta solere.vnd assolesco cis.ab
soleo les.dissuere et a solito cessare.consoleo les
dissoleo les.ambo ꝓ dissuescere.Insoleo les.ual
de solere.ul' aliter continere q̄ alij ul' q̄ sit solitū
supbire.dementem esse ul' fieri.vnde insolens.In
solesco cis inchoa.persoleo les.i.ualde solere.assi
duare.assiduū esse.vnde psolenter.assidue.et hec
psolencia.Et psolus la lū.i.assiduus.Soleo et ei
us composita neutropassiua sunt.Et ita neutra
Et corripit so.Ouid de arte.Tarda solet magnis
rebus inesse fides.Sz sol solis hij soles ꝓd hanc
sillabam so.vnde u sus.qui rem nosse soles dic so

Soleola le dimi.pua solea ¶ lem gignere soles

Solercia cie.in solers exponitur

Solero ras in solea vide.Et corripit so.

Solers.solon componit cū ars.et dicit h et h
et h solers tis.i.sapiens.ingeniosus.sagax.cautus
quasi omni arte bona instructus.et dicit sic quasi
totus ul' multus in arte.Et compatur cior mus.
Et debz scribi p vnū L.Et inde hec solercia cie.i.
solicitudo.vigilancia.astucia.sagacitas.industria.
Et ꝓd so.vnd quidam.Exiguo pulcram ducit so
lercia vitam.i.sapiens et cautus homo.Sm uero
pap solers dicit quasi solicitus in arte et utilis

Solicito.solon componit cū cito tas.et dicit so
licito tas.psuadere.ex suo loco mouere q̄si ex to
to et multū citare.et cōmouere.vnde solicitus ta
tū.curiosus anxius ul' commotus.Et compat so
licicior mus.vnde solicite cius me adubium.et h
solicitudo.curiositas.anxietas.vnde solicitudinari
us ria riū.Et est solicito actiuū cū omnibus suis
compositis.Et scribunt p̄dicta p vnum L.Et ꝓd
so.vnde ouid.Res est soliciti plena timoris amor
Et corripit penl' solicito as atū.qz tenet naturam
huius supini citū descendentis a cieo cies secunde
cōiug.sicut recito sciscito oscito.Hic attende q ē
solicitudo ꝓuidencie spiritual'.Et h p̄cipit ꝓū vj
vade ad formicam o piger et considera uias eius
et disce sapienciam.Et ad romanos.solicitudine n̄
pigri.Itez est solicitudo tempalis necessitatis et h
est tolerabilis gen̄ iij.In sudore uultus tui uesce
ris pane tuo.Item est solicitudo supfluitatis et cu
riositatis.et h ꝓuenit ex timore inordinato terre
noꝝ et diffidencia eternoꝝ.de qua ꝓū xj.Expec
tacō solicitoꝝ peribit.et math xiij.solicitudo secu
li suffocat ūbum dei.pma solicitudo est cōmenda
bilis secūda tolerabilis.ß tercia uitupabilis.vide

Solicitudinarius in solicito est ¶ in ꝓuidentia

Solicitudo dinis in solicito tas vide

Solidamen inis.in solido das est

Solidarius ria riū.in solido das est

Solidus di.et solidus da dū in solido das vide

Solido.a solū dicit solido das.firmare.integra
re.vnde h solidamen inis penl' ꝓd.et hoc solida
mentū ti.Et solidus da dū.integer.firmus.quasi
solo datus.Et compatur.vnd solide dius me ad
ūbium.Et hec soliditas tatis.Et qn̄qz sincopatur
et dicit soldus da dū.Et p composicōnem insoli
dus da dum.Et compatur.Item a solido das.h
solidus di.qddaz pondus.Et dr solidus qz nichil
illi deesse videtur.Solidum enim integꝝ totum
ueteres dicebant.ipm quoqz numisma a numo.
uocat.uel nomisma.qz nominibus pncipuz et ef
figijs signet.Ab inicio uero vnū numisma.vnus
argenteus erat solidus apud latinos.alio nomine
sextula dicit qz uncia compleatur sex solidis.huc
uulgus aureū solidū uocat cuius terciam partem
dixerunt tremissam.qz solidū faciat tmissus.Et
nota q ꝓ illo pondere dicendū est solidus et nō
soldus nisi sincopet in sillaba.vnde solidarius ria
rium.ad solidum ptinens.ul' solidos accipiens ul'
ꝓ solidis suiens.Solido componit consolido das
resolido das.Et est actiuū cū omnibz suis compo

Solifuga ge penl' correpta ¶ sitis.et corripit so
quoddam animal.qz fugiat diem museraneus ut
dicunt qui est aranie forma.et videt componi a

Soliloquiū quij ge neu.i.solita ¶ sol et fugio
riū eloquiū scilz cū nos ipi nobis ad interrogata
respondemus.vnde qdam liber aug dictus est so
liloquiū.et videtur componi a solus ul' solitarius

Solima.iherosolima dicta est cor ¶ et loquiū.
rupte a poetis solima.vn̄ solimus ma mū.Iuue
nal'.Intpres legum solimoꝝ et magnus sacerdos

Solisequiū ul' solsequiū.quedam herba scilicet
eliotropium qz se conūtendo sequitur solem.Naz
cū sole oriente ul' occidente flores apit ul' claudit

Solitarius.a solitus dicitur solitarius ria riū.i.
consuetus et h solitudo.i.consuetudo.vnde solitu
dinarius.Item solitarius potest deriuari a solus.

Solitudinarius ¶ vide in solus.et in thomas.
ria riū.i.consuetus dicit a solus.Item solitudina
rius.i.solitarius a solitudo.vide in solitarius

Solitudo.a solus dicit h solitudo dinis.singula
ritas desertum solitaria mansio ul' locus carens fre

Solitus a ū.in soleo les est ¶ quencia hominū

Soliuagus ga gum penl' correpta.qui solus ua

Solium.a sedeo des ¶ gatur a solus et uagor.
dicit h solium lij.regia sedes quasi sedium.a seden
do ul' solium quasi solidum qz de solidis lignis fi
at uel a solus quasi solius sedes

Soloe quedam ciuitas inter greciaz et barbariā

Solocismus dicit a soloe ciuitate ul' a populo
illius ciuitatis qui ex urbe soloe ꝓfecte et apud
athenienses cōmorarent ut eoꝝ linguam discere
uellent.suam pariter et illoꝝ linguam corrumpe
bant.vnde eciam libuit atheniensibus ut illud ui
cium solocismus uocaret.ul' a soloe ciuitate dr
soloensis se.et h et h soloecensis et h se.Et com
ponit cū mos moris.et dicit hic solocismus mi
quasi mos et consuetudo soloecensium.Cum eniz
soloecenses in confinio grece et barbarie siti essent
partim barbaroꝝ more.partim grecoꝝ loquentes
linguaz habebant confusam.Cum enim utramqz
uellent sibi defendē utramqz corrumpebant.Hij
cū romam uenirent ut linguaz latinaz addiscerent
eam maxime corrumpebāt.vnde inoleuit consue
tudo ut quodlibet viciū in ordine diceret solocis
mus figura uel viciuz.qd consistit in incōpetenti
iūctura dcōnuz.A solocismus dicit solocisticus
ca cū.Et solocizo zas.solocistice loqui.Et soloe
cistico cas in eodem sensu.et deriuatur a solocis
ticus ca cū.Item nota q sicut dicit donatus solo

ecismus est viciū in contextu pciū oracōnis cont̄
regulas artis grāmatice factum. Inter barbarismū
et solecismum hoc interest. q3 solecismus discre
pantes aut inconuenientes inter se ocōnes habet
barbarismus autē in singulis ūbis fit aut scriptis
aut pnūciatis. vnde barbarismus fit in ocōne. so
lecismus in oracōne. vnde quidam. Est barbaris
mus cū dico dña dñs. Est solecismus vir mea.
sponsa meus. Solecismus duob3 modis fit. aut
per partes oracōnis. aut per accidencia paū oracō
nis p ptes orōnis fiūt solecismi. cū vna p orōnis
ponitur p alia. Vt coruū q3 repente clamat p cor
ue. hic nomen ponit̄ p adūbio. fit eciam in eadē
pte oracōnis h̄ uiciū cū ipa p se non in suo loco
neq3 ut conuenit ponitur. ut cui tantū licuit de te
pmit. et apud amicū eo p ad amicū. ut foris ex
eo p foras. Per accidencia enim partis oracōnis
fiunt solecismi tot modis quot hūt accidencia p
tiū oracōnis. ut dardanus p dardaneus. pprium p
appellatiuo. Item urbem quam statuo uestra est.
p urbs. Itē sub lucem p ante lucem et cetera. So
lecismus in psa in poemate scema nominat̄ ut
dicit donatus. Et intelligo in psa. i. in smone ru
dium. In poemate. i. in smone sapiencium. vide
Solon interpretatur totu3 vl' ¶ in barbarismus
Solor. a solus dicit̄ solor laris. pbe ¶ multum
re solaciū. alloqui vnū et derelictum. Qui enim so
latur soli se applicat dum loquit̄ et solitudinem
leuat alloquio suo. vnde hec solamen minis. i. so
lacium. aurora. Solamen matris ancora spes q3 pa
tris. Et h̄ solacium cij. Et componit̄ solor cū con
et dicit̄ consolor aris. vñ h̄ et h̄ consolabilis le li
ter. litas. Consolans omnis ge. Consolatorius ria.
rium. Item cū de. et dicit̄ desolor laris. Solor et e
ius composita sunt deponencia licet antiqui fece
runt. solo las actiuum. vnde pdicta ūba sepe ad
huc inueniunt̄ posita in passiua significacōe. Et
pō so. Orac̄ in epr. Instruit exemplis inopem so
Solsticial' le in solsticium est ¶ latur egenum.
Solsticium. sol componit̄ cū sto stas. et dicit̄ h̄
solsticium cij. i. stacō solis. vnde h̄ et h̄ solsticial'
et h̄ le res solsticij. uel ptinens ad solsticium. Sol
sticium est maxima diei artificialis et noctis ine
qualitas siue ingressus solis in capricornum ul' in
cancrum. Et sunt duo solsticia scilicet estiuale et
hiemale. Et cū xps natus fuit contingebat solsti
cium hiemale in natiuitate creatoris. et tunc inci
piebant dies crescere. Et solsticium estiuale in na
tiuitate sancti iohānis baptiste qd est viij kl' Julij
et tunc incipiebant dies decrescere. vnde ipe dixit
Ipm oportet crescere. me autem minui. Nunc au
tem recesserunt solsticia et equinoctia x diebus.
et hoc p errorem nostri compoti. q3 damus anno
solari preter ccclxv dies vj horas. viij minuta q̄
sunt quinta ps vnius hore. Et ita in qnq3 annis
erramus vna hora. et sic in centū xx annis erra
mus vno die. Et nisi error iste corrigatur festa hi
emalia forte ad huc erūt estiualia et econūso. V
bi autem sit locus solsticioꝝ nūc istis ūsib3 osten
ditur. Solsticium decimo xpm pit atq3 iohanne3
et eciam quasi vna die plus. et ut dicit rabanus
sup illud exodi. Mensis iste nobis pncipiū men
sium pmum equinocciū fuit xij kl' aprilis. qui a
pud hebreos nisan dicit̄. fuit pma dies seculi. Et
xij kl' eiusdem fuit quarta cū sol et luna condita
sunt. et tunc pmum equinocciū fuit. Sol enim in
oriente et luna in occidente speras mūdi ex equo
diuidebant. ¶ Tempe autem nostro equinoccia
sunt x diebus et plus añ annūciacōnes xpi et io
hannis baptiste sole existente in piscibus et ūgi
ne. vnde quidam. Solsticiu3 decimo et cetera ut
dictum est. Et totidem sequit̄ parinoccia nuncius
hoꝝ. Et intellige nūcius. i. annūciacō. Et scias q
dicit̄ solsticiū stacō solis non q solem aliqñ sta
re sit credibile tamq ad horam ul' punctum non
moueat̄ nisi forte miraculose. q3 tunc sol siue in
celi sui altissimis eleuatus ultra scandere non ua
let. pmo retrogrado cursu sine mora ad inferiora
reuititur siue q ad pma depressus ult' non ualet
descendere. sed rursum ascendendo incunctanter re
petit alciora. Et ita semp discurrendo stat inter du
os limites nec vnū supergredit̄ nec alij subinfert̄
Solum. a sol dicit̄ h̄ solum li. i. terra. q3 soli pa
teat. vnde hoc solum inferior ps pedis. q3 eo terre
uestigia impmimus. et q3 terra firma est ad susti
nendum ideo et solū dicit̄ qdquid sustinet aliqd
ut aqua est solum nauium et piscium. Aer est so
lum auium. celū est solum deoꝝ et stellaꝝ. et hinc
solū dicit̄ pedis q3 totam molam corporis portat
Et corripit so. vnde auinianus. Astu vincit homo
cuncta creata solo. Sed solus la lum. pmam pd
vñ ūsus. fixum pone solum breue longum mo
Solūmodo adūbiu3 ¶ bile solum. vide in tellus
quantitatis. i. tantūmodo. Et componitur a solus
la lū et modo ul' sunt due ptes posite p vna. Et
grauatur penultima siue mo
Soluo uis. o in i solui. i in tū fit solutum. Et
est soluē enodare. liberare. vnde h̄ solutor toris.
et hic et hec solubilis et h̄ le. vnde hec solubilitas
Soluo componit̄ absoluo uis. a vinculo ul' impe
dimento soluē ul' liberare. vnde absolutus ta tū.
Dissoluo uis. diūs modis soluere ul' liberare. vñ
dissolutus ta tū. vnde dissolute aius me adūbium
Exoluo uis. i. extra vinculum mittere et soluere.
Persoluo uis. pfecte soluere uel reddē debitū. Ob
soluo uis. contra soluē. Resoluo uis. iteꝝ soluere
uel retro ligamen deducendo soluē et separe. Sol
uo et eius composita actiua sunt et faciunt pteri
tum in ui sillabam et supinū in lutū
Solus la lū. i. sine alio singularis. vnde solitari
us ria riū. i. singularis. vnd hēmite dicunt̄ solita
rij. q3 soli in heremitario cōmorant̄. Item a soleo
les. ul' a solitus habet deriuari solitarius ria riū.
Et tunc solitarius. i. assuetus ul' solus pt deriuari
a soluo uis. qui enim solus est quasi solutus et se
patus est ab alijs. Et pd so. vnde quidam. Non
facias solus quod fugit omnis homo
Solutor toris. qui soluit. a soluo uis.
Soma. i. corpus. Inde somotopera peie.
Somnio as. in sompnium exponitur
Somnito tas exponitur in somnium
Somnolens lentis in somnium est.
Somniosus sa sum in somnus vide
Somniū. a somnus dicit̄ hoc somniū nij. qd ui
detur in somno. ¶ Et nota q somnū qnq3 large
accipit̄ ita q sit genus omnium somnioꝝ. Aliqñ
ūo pro specie somnij. Sunt enim quinq3 species.
ul' somniandi modi. quaꝝ due nichil signant sci
licet fantasma siue uisum et insomnium. sed tres
aliquid significant scilicet oraculum. visio et som
nium. Et est insomnium quociens ex aliqua cogi
tacōne et cura precedente nascitur aliquid somni

um.Et componitur ab in et somnio ꝙ tantū est
in somnio et pariter euolat et uanescit cū somno
sed cetera que aliquid signant.eciam post somni
um subsistunt in sua significatione aut a sua sig
nificacōne.fantasma siue uisum est cū aliquis in
pncipio somnij videt formas diūsas et uarias et
alienas a natura rerū.in hoc genere continet̃ epy
altes de quo dixi in suo loco.Et nota ꝙ tribꝫ mo
dis a creatore futurū denūciatur.Aliqñ autem ꝑ
admonitionem alicuius honeste ꝑsone sicut sui
ipsius uł angeli uł sacerdotis deus nobis denūciat
quid sit euenturū et quid non.et h̾ dicit̃ oraculuꝫ
ut angelo mediante denunciatū est Joseph.surge
accipe puerū.Aliqñ autem videt̃ dormienti ita con
tingere in pn̄ti ut eueniet in futuro.et illud appel
latur uisio.Aliqñ uero deus futurū denūciat uł ꝑ
simile uł ꝑ contrariū.Per simile ut petro uolenti
p̄dicare gentibꝫ ꝑ simile deus intimauit.Videbat
enim ꝑ somniū uas plenū reptilibus et dicebatur
sibi.macta et manduca.ꝑ reptilia intellexit genti
les.ꝑ mactare mortificacōnē uicioꝝ.ꝑ manducare
incorꝑacōneꝫ fidei.Per contrariū.ut de ioseph cui
macellente uacce in pratis apparuere opimis qd̾ fuit
future famis indiciū.Silr̄ sepe fletus in somnio
signat gaudiū et econūso.Et hec species somnian
di que ꝑ simile uł contrariuꝫ futura indicat som
niū nūcupatur.ita dicit hug.Gregorius autem in
libro dialo.quarto ita dicit.sex modis tangunt a
nimū ymagines somnioꝝ.Aliqñ enim somnia uē
tris plenitudine uel inanitate.Aliqñ uero illusio
ne simul et cogitatione.Aliquando reuelatione.A
liquando autē cogitacōne simul et reuelacōne ge
nerant̃ Sed duo que prius diximus omnes expe
rimento cognoscimus.Subiūcta autem quatuor
in sacre scripture paginis inuenimus.Somnia ete
nim nisi plerūqꝫ ab occulto hoste ꝑ illusionem fi
erent nequaꝙ̃ vir sapiens h̾ iudicaret dicens.mul
tos enim errare fecerūt somnia et exciderunt spe
rantes in illis.Rursum nisi aliqñ simul et cogita
tione et illusione ꝓcederent.vir sapiens minime
dixisset multas curas sequunt̃ somnia.Et nisi ali
quando somnia ex ministerio orirentur reuelatio
nis.ioseph p̄ferendum se fratribus somnio non
videret.nec marie sponsum ut ablato puero in e
giptū fugeret.ꝑ somniū angelus admoneret.Rur
sum nisi aliqñ somnia cogitatione uł reuelacōne
ꝓcederent neq̄quam daniel ꝓpheta nabugodono
sor uisionem disserens a radice cogitacōnis incho
asset dicens.Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo
quid esset futurū post hec.et qui reuelat ministe
ria ostendat tibi que uentura sunt.et paulo post
videbat et ecce quasi statura vna grandis statua
illa magna et statua sublimis stabat contra te ꝛc̄
Daniel itaqꝫ dum somniū adimplendū reuerent̃
insinuat et ex qua ortū sit cogitacōne manifestat
patenter ostendit.ꝙ h̾ plerumqꝫ ex cogitatione si
mul et reuelacōne generat̃.Sed nimirū cū somnia
tot rerū qualitatibus alternent̃.tanto eis credi dif
ficilius debet.q̄to et ex quo impulsu veniant faci
lius ñ elucet.Sancti autem viri inter illusiones
atqꝫ reuelacōnes ipsas.uisionū uoces aut ymagi
nes quodaꝫ intimo sapore discernūt ut sciant qd̾
a bono spiritu ꝑcipiant uł quid ab illusione paci
ant̃.Nam si erga hec mens cauta non fuerit ꝑ
deceptorem spiritū multis se uanitatibꝫ immergit
Qui non nūquam solet multa uera predicē ut ad

extremum ualeat ex aliqua falsitate laqueare.A
somniū dicit̃ somnio as.in somnio uł ꝑ somniū
aliquid uidere uel ꝓpendere.Et a somnio somnia
tu u in o fit somnito tas fre.ꝑ subtractionem a.
uł deriuat̃ a somnus.et tūc somnitare frequent̃
dormire.Somnio actiuū est cū omnibꝫ suis com
Somnolentus.som positis.et scribitur sine p
nus componit̃ cū lentos qd̾ est plenum.et dicit̃
somnolentus ta tū.i.piger uł somno plenus.Et
compatur.vnde somnolenter cius me aduerbium
Et h̾ somnolencia e et in eodem sensu et in eadē
significacōne uł compositione dicit̃ h̾ et hec et h̾
somnolens tis.Et similiter compatur.

Somnus ni mas ge.ipa quies in dormiendo.Et
diffinitur sic.Somnus est quies animalium ūtu
tum cū intencōne naturalium.Animales uirtutes
dicunt̃ hic quinqꝫ sensus et racō et intellectus.Sꝫ
naturales ūtutes dicunt̃ Appetitiua.retentiua.di
gestiua.expulsiua.Sꝫ in somno quiescunt anima
les ūtutes Cum enim dormit homo nec videt nec
audit nec discernit nec intelligit.Sꝫ naturales ū
tutes tunc intendunt̃.nam in somno melior fit di
gestio et melius mutat̃ cibus.Et ex hoc sequitur
ꝙ melius appetitur ꝛc̄.A somnus autem dicit̃ h̾
somnulus li.et somnellus.et somniculus omnia
dimi.vnde somniculosus sa sum.somno plenus.
Et compatur.vnde somniculose sius me adūbiuꝫ
Et hec somniculositas.Item a somnus somnosus
sa sum.somno plenus.Et compat̃ Iteꝫ a somnus.
somnio nis niui nire.ūbum neutrum.Et est som
nire somnū habere.dormitare.Item somnus com
ponitur exomnis ne.Insomnis ne.somnolentus
vide in sopor.Et ut dixit pap̄.somnus est ꝙ dor
mimus Somniū uo qd̾ dormientes videmus.som
nus somnium et similia que habent m ante n de
bent ꝓnūciari in eadem sillaba.et huius racō est
ꝙ ꝓm p̄s m non potest terminare sillabam nisi se
quens sillaba incipiat ab m uł b uł p.vnde opor
tet ꝙ in omnis et in somniū et in somnus m sit

Somotopeia exponit̃ ciusdem sillabe cū n.
in iiij pte in c de coloribus rethoricis

Sonipes pedis mas ge.i.dextrarius.ꝙ pede so
nat terram ꝑcuciendo.Et corripit penł tam in no

Sono sonas sonui itū. minatiuo ꝙ̃ genitiuo.
vnde hic sonitus tus.ipa actio sonandi uł strepi
tus et sonus et ꝓꝓe confuse uocis.et h̾ sonus ni.
.i.quidquid aure audit̃ uel auditu ꝑcipit̃ Sono
nas componit̃ assono nas.i.concordare uł assen
tire uł iuxta sonare uł consonare uł cont̃ sonan
tem sonare.Absono nas.i.discordare.vnde abso
nanter discordanter.et hec absonancia.i.discordia
uł discordancia.et absonus na num.i.dissidens et
discordans uł non sonans.sicut obsonancia sepe
ponitur ꝓ nō sonancia.Consono nas.i.simul so
nare uł concordare.vnde consonanter.Et hec con
sonancia nancie.et consonus na nū.Dissono as di
uersis modis sonare et discordare.vnde dissonan
ter.et hec dissonancia cie.et dissonus na nū.Inso
no nas.innotescere uł intus sonare uł ualde sona
re.Persono nas.i.ualde ꝑfecte sonare.vnd̾ hec ꝑ
sona.Obsono as.i.contra sonare.Resono as.ite
rum uł retro sonare.uł ad sonū alterius sonare
vnde h̾ et h̾ resonabilis et h̾ le.et resonanter et h̾
resonancia cie.Et resonus a ū.Subsono nas.sub
tus uł parū uł post sonare.Sono et eius compo
sita neutra sunt.et cor hanc sillabaꝫ so.ꝓsper.Si

pia mens habeat q bn̄ lingua sonet. et faciūt p̄
teritū in ui diuisas. et sup̄ in itū. licet inueniatur
qn̄q; facere p̄teritū in aui et sup̄ in atū. Item no
ta q insono nis inuenitur f̄m terciam coniugati
Sonorus ra rum dr̄ ¶ onez. vide eciam in sons
a sonus. i. qd̄ sonat. sed ꝓprie bene ul' grauit' so
nans. Et compatur. vnde sonore rius me adiibiū
Et hec sonoritas tatis. i. sonancia et ꝓpe bona ul'
grauis. Et p compositōnem consonorus ra rum.
id est consonus. Et producit no.
Sons. a sono nas ul' sonus dicit' sons ontis ge
omnis. i. nocens ul' culpabilis. uicōsus. Et est me
thaphora tracta ab olla. sicut enim olla non satis
cocta uel rimosa si pcuciatur mute sonat. et p so
nū uicium eius apparet. sic aliquis insipiens non
instructus sapientia uicōsus si interrogetur. suo so
no et sua responsione uiciū suū manifestat et pro
dit. et hinc est q sonare sepe ponitur ꝓ apparere
vnde sonanter eius me adiibium. et hec sonancia
cie. i. nocencia. Et sonticus ca cū. i. nociuus Et cor̄
ci. Et componit' insons. Et dicit' sons q̄si satis no
cens. ul' sonando nocens. Et est ethi.
Soncia e in sons ē. ¶ Sonulus li di. puus sonus
Sonticus ca cū in sons est.
Sophar ꝓpium nomen cuiusdam viri. et interp̄
tatur dissipans uel speculum dissipans
Sophia phie fe ge. i. sapientia. et acuit' penl'. et
Sophisma. a sophus qd̄ est sa ¶ dicit' a sophus
piens dicit' hoc sophisma tis. f̄mo inuolutus ubi
in falsis sentencijs connexionis ueritas manet. et
cor̄ penl' genitiui. vn̄ sophismaticus ca cū qui lo
quitur p sophisma ul' ad sophismata ptinens. et
hinc sophismatico cas. i. per sophismata decipere
Sophista. a sophus qd̄ est sapiens dr̄ h̄ sophis
ta te. in loquendo deceptor. uboꝝ intricator. appa
rens sapiens ꝫ non existens. vnde sopisticus ca cū
penl' cor̄. fraudulentus. deceptorius. vn̄ sophistico
as decipē uboꝝ inuolutione. Et nota q sophista
qn̄q; accipit' ꝓ sapiente uel sapienter loquente. et
precipue apud antiquos
Sophisticus ca cū in sophista vide
Sophos grece latine dicit' sapiens ul' cautus sa
pienter dictus. et ūsa os in us dicit' h̄ sophus phi
Sophronicus. sophrone inter ¶ id est sapiens
pretat' prudentia ul' tempantia. vnde sophronicus
ca cū. i. prudens. ul' temperans penl' cor̄. et hoc so
phroniū nij. dicta est quedam mulier diminutiue
causa adulacōnis. quasi prudentiūcula ul' tempan
tiūcula. Et est fe ge. q̄ q̄litas uocis eēnciam rei n̄
Sophronium nii In sophronicus uide mutat
Sopio pis piui ul' pij pitū pire. i. facē dormire.
sedare extinguē terminare compescere. facē quies
cere. vnde sopitus ta tū Et h̄ et h̄ sopibil' et h̄ le
qd̄ componitur insopibilis le Sopio componitur
absopio pis A sopore excitare et remouere. conso
pio pis. simul sopire. dissopio pis. Et desopio pis
in eodem sensu. i. absopire Exopio pis similit' ab
sopire. resopio pis. iteꝝ sopire uel a sopore remo
uere Sopio et eius composita actiua sunt. et ꝓdu
cunt hanc silbam so. Ouid in xj ep'la Qui me nō
possum potui sopire draconem Similiter sopitus
ta tū ꝓducit p̄maz sicut et suum ūbum. vn̄ ouid
Dum petis amplexus sopitaq; brachia iactas. tn̄
semisopitus cor̄ o ante p Vnde Ouid in ix ep'la
Thesea pressuras semisopita manus
Sopibilis le. omnis generis. In sopio pis uide

Sopitus ta tum In sopio sopis uide
Sopor a sopio pis dr̄ h̄ sopor poris. i. somnus
ꝫ Sopor leuis somnus ꝑpetua quies Item sopor
ip̄a quies et suauitas et quietudo somni. vn̄ sepe
contingit q in aliquo ē somnus in quo non ē so
por. ꝫ in quocumq; est sopor. et somnus. vnde so
porus ra rum. i. quietus. dulcis. suauis. ul' sopitus
et dormiens. et soporo ras. i. sopire. facere dormire
et ꝓpe cū sopore. vnde h̄ et h̄ soporabil' et hoc le
vnde soporabiliter adiibium Et componit' conso
poro ras Et a soporo ras soporatus ta tū. i. sopi
tus Et corripit p̄mam sopor poris. Vnde Ouid in
xij ep'la Queq; tibi dederam uina soporis erant et
eciam soporo ras cū a sopor deriuet' cor̄ p̄mam
Et est actiuum cum omnibus suis compositis
Soporifer ra rū penl' correpta. i. somnifer. sopo
rem ferens. a sopor et ferens.
Soporo ras in sopor vide
Sorbarium rij in sorbus vide
Sorbeo bes bui. ul' sorbo bis bui ul' sorpsi ptū
ptū id est deuorare. aliqd molle deglutire. ut oua
mollia. vnde h̄ et h̄ sorbilis et hoc bile. facilis ul'
mollis ad sorbendū. Et corripit penl'. vnde in au
rora. Sorbilis ut fiat inde polenta ligat. Iteꝫ a sor
beo sorbesco cis incho. Sorbeo componit'. absor
beo es ui ul' psi ptū. et absorptus ta tū. Et est ab
sorbere. ualde sorbere. euacuare. Consorbeo bes si
mul sorbere. exorbeo es. ualde sorbere. ul' euomē
ul' sorptū emittere. Insorbeo bes inglutire. Resor
beo bes iteꝝ sorbere. Sorbeo ul' sorbo cū omnibꝫ
suis compositis neutra sunt et faciūt p̄teritum in
bui ul' in psi et sup̄ in ptū. ps tn̄ dicit. Sorbeo es
ul' sorbo bis. ut ꝓbo placet sorpsi ul' sorbui. Et a
sorbui sorbitū. a sorpsi uero sorptū debet fieri sup̄
Quoꝝ neutꝝ scilꝫ nec sorbitū nec sorptū inueni.
ita uult ps in fine noni libri. et tamen usualiter in
illo psalmo dn̄e clamaui dicit' absorpti sunt iūcti
petre iudices eoꝝ. Ad hoc potest dici q q̄uis nō
habeat sup̄ in usu in simplicitate tamen habent
in compositione. ul' p̄s non dicit q non habeat
ꝫ q non meminit se legisse ea. et forte nondum
p̄dictum locum p̄s legerat ul' si legerat obliuioni
tradiderat. Dicas ergo secure cū hug̃. q sorbo bis
ul' sorbeo bes facit bui uel psi. et sup̄ itū uel ptū
Et dico q in simplicitate et in composicōne possi
Sorbetū ti penl' ꝓd in sorbus est ¶ mus uti cis
Sorbiciuncula le. a sorbeo bes h̄ sorbicies ciei.
id est sorbicō. vnd h̄ sorbiciūcula le ul' sorbiciecu
la dimi. f̄m hug̃. Quidam dicūt q sorbiciuncula
est dimi a sorbitio. ꝫ sorbiciecula est dimi de sor
bicies. Et dicit' sorbiciuncula. liquidus cibus qui
defacile deglutit' sic solet fieri de farina. Regū ij.
c xiij. Tulit ergo thamar sorbiciūculas q̄s fecerat
Sorbilis le omnis ge. in sorbeo bes exponitur
Sorbillo. a sorbeo bes dicit' sorbillo las dimi. i.
aliquantulū ul' paulatim sorbere. Et formatur a
Sorbus. A sorbeo ¶ sorbeo. eo mutata in illo.
bes dicit' h̄ sorbus bi. quedam arbor. q̄ eius fruc
tus abil' sit ad sorbendū. vnde h̄ sorbū bi. eius ar
boris fructus Sorbium eciam dicit' ceruisia ul' po
tus qui fit ex tali fructu ul' eciam offa. Itē a sor
bus hoc sorbetū ti. locus ubi sorbi crescunt. et hoc
sorbariū idem. ul' locus ubi sorba reṡuant' ul' eci
am ipsa arbor. Et sorbarius ria rium.
Sordecula le dimi parua sordes.
Sordeo sordes. in sordes est.

Sordes dis fe ge. i. putredo meta[illegible]oria et a liaꝝ reꝝ. vnde sordecula dimi. et sordidus da dū. immūdus. sordidatus. Et compatur. ouid. vestes quas geritis sordida lana fuit. vñ hec sorditas. Et sordidulus la lum. aliquantulum sordidus. Et sordido das sordidum facere. vnde sordeo des dui esse ul' fieri sordidū. putrere. displicere. fetere. horrere. Thobias. Sordet ut actori pficiatur opus. sordet. i. turpe est. indecens. horribile. Et componit. Obsordeo des. vndique sordere. Resordeo des. Et hinc inchoatiua Sordesco. Obsordesco. Resordesco Sordeo et eius composita neutra sunt. et faciunt pteritū in dui. et carent sup ſm usum. Sed sordido das cum suis compositis est actiuum

Sordidulus in sordes est

Sordidus da dum. in sordes vide

Soreth interptatur dilecta. genus est vitis optime que uberes fructus facit. Soreth eciaȝ est nomen cuiusdam loci

Sorex. a sors dicit hic so Sorex ricis. i. mus. q̄ꝛ semp sortiatur mortem uel cedem. vel sorex dicit a serra et rodo q̄ꝛ rodat et in modū serre pādat. vnde hic soriculus li. et soricillus ambo dimi. et h' soricetū ti. locus ubi sorices abundant et cor' penl' genitiui sorex icis

Sorica. a sors qd' est aceruus dicit h' sorica ce. quilibet cumulus arenaꝝ ul' translatiue cuiuslibet rei congeries.

Soriculus in sorex est.

Soricetum ti penultima producta In sorex est.

Soriscula le. uasculum aque Et dr̄ a soros qd' est aceruus

Soritica ce. ars uel argumentum phoꝝ Et dicitur a soros aceruo

Sorofagus. Soros qd' est sepulcꝝ componitur cū fagin Et dr̄ h' sorofagus gi. penul' cor'. quidam lapis sic dcūs q̄ꝛ corpa defunctoꝝ condita in eo. infra xl dies consummantur et ponitur p sepulcro simpliciter. Et pro eod' inuenitur sarcofagus fagi

Sorops A sors quod est aceruus. dicitur h' sorops soropis Et dicuntur sorópes cespites

Soror A semen dr̄ hec soror roris. quasi ab eod' semine ppe quidem sorores sunt que hn̄t eundem patrem sed diūsas matres Econtra germane. que hn̄t eandem matrem ſʒ diūsos patres quasi ab eadem matre manantes vel dr̄ soror a solus q̄ꝛ sola cū fratribus in sorte agnacionis habeat vnde sororisso sas. ul' sororizo zas. id est imitari morem sororis. assimulari sorori

Sororcula cule. dimi pua soror

Sororius A soror dr̄ sororius a um. ad sororeȝ ptinens Et h' sororius rij filius sororis Et hec sororia filia sororis Et sororius maritus sororis uel frater uxoris

Sororisso sas In soror uide

Sororizo zas In soror exponitur

Soros uel soron dr̄ sepulcꝝ uel archa in qua mortuus fertur ul' reconditur Item soros dr̄ aceruus et acuit ultimam

Sors sortis fe ge. i. ps ul' euentus ul' fortuna ul' rn̄sum uel oraculū uel ars uel instrumentū diuinandi. Et dr̄ sors rn̄sum ul' oraculum. q̄ꝛ in quibusdam locis dabantur responsa p sortes Dicitur eciam sors capitale Vnde quidam Sors notat euentum signat & sors capitale Hic nota q̄ sicut dicit aug' sup illud ps In manibus tuis sortes mee sors non est aliquid mali ſʒ res in humana dubitacione diuinam iudicans uoluntatem Ex hoc oritur q̄o An sit utendū sortibus Ad cuius rei euidenciam nota q̄ sortes ſm theologum ppe dnr̄ cum aliquid fit ut eius euentu considerato aliquid occultū innotescat Et siquidem queratur iudicō sorcium quid cui sit exhibendū siue illud sit res possessa siue sit honor siue dignitas seu pena aut actio aliqua uocatur sors diuisoria. Si autem inquiratur quid agere oporteat. uocatur sors consultoria. si auteȝ q̄ratur quid sit futuꝝ. uocat' sors diuinatoria. Actus autem hominū qui querūtur ad sortes non subduntur dispositioni stellaꝝ nec eciam euentus ipsaꝝ. vnde si quis ea intencōne sortibus utatur quasi huius actus humani q̄ requirūtur ad sortes ſm dispositōnem stellaꝝ sorciant' effectum uana et falsa est opinio. et per consequens non carens demonū suggestione ex quo tal' diuinacō erit supstitiosa et illicita. hac autem causa remota necesse est q̄ sorcialiū actuū expectetur euentus ul' ex fortuna ul' ex aliqua speciali causa dirigente. et siquidem ex fortuna q̄ locū habere potest solū in diuisoria sorte non vident' habere nisi viciū uanitatis sicut si aliqui non ualen[illegible] aliquid concorditer diuidere uelint sortibus ad [illegible]uisionem uti. quasi fortune exponentes quis [illegible] quam ptem accipiat. Si ūo ex spirituali causa expectetur sortiū iudicium q̄nq̄ quidem expectatur ex demonibus sicut legitur ezech xxj q̄ rex babilonis stetit in biuio in capite duaꝝ uiaꝝ diuinacōnem q̄rens cōmiscens sagittas interrogauit ydola exta consuluit. Et tales sortes sunt illicite. et ſm canones ꝓhibentur Quandoq̄ ūo expectatur a deo ſm illud ꝓū xvj Sortes mittunt' in sinū ſʒ a dn̄o tempant' et tal' sors ſm se non est malū ut dicit aug'. potest tamē in hoc quadruplex peccatū incidere. Primo quidē si absq̄ multa necessitate ad sortes recurrat'. Hoc enim uidetur ad dei temptationem ptinere. vnde ambrosius dicit sup lucam. Quod sorte eligit' humano iudicō cōphenditur. Secūdo si quis eciaȝ in necessitate absq̄ reuerentia sortibus utatur. vñ sup acti. apostoloꝝ dicit beda. Si qui necessitate aliqua compulsi deū putant sortibꝫ apostoloꝝ exemplo esse consulendum uideant h' ipsos apostolos non nisi collecto fratꝝ cetu et p̄cibus ad deū fusis egisse Tercio si diuina oracula ad terrena negocia conūtantur. vñ aug' dicit ad inquisitiones ianuarij. Hijs qui de paginis euangelicis sortes legunt. Et si optandū sit ut id pocius faciant q̄ ad demonia consulenda concurrāt. tamen michi ista displicet consuetudo ad negocia secularia et ad vite huius vanitateȝ diuina oracula uelle conūtere Quarto si in electionibꝫ ecclesiasticis q̄ ex spiritus sancti inspiracōne fieri debent aliqui sortibꝫ utant' vñ sicut dicit beda sup acti. apostoloꝝ. Mathias ante pentecosten ordinatus sorte queritur. q̄ꝛ sciȝ non dum erat plenitudo spiritus. sciliȝ in ecclesia effusa. Septem autem diaconi postea non sorte ſʒ electione discipuloꝝ sunt ordinati. Secus autem est in temporalibus dignitatibus que ad terrena disponenda ordinant'. In quaꝝ electione plerūq̄ sortibus homines utūtur sicut et in tempaliū reꝝ diuisione. Si ūo necessitas immineat licitū est cū debita reuerencia sortibus diuinū iudiciū implorare. vnde aug' dicit in epistola ad honoratū. Si inter dei ministros sit disceptacō qui eoꝝ psecucōnis tempore maneant ne fuga omniū et qui eoꝝ fugiant ne morti omniū deseratur ecclesia si hec disceptacō aliter n̄ potuerit terminari quantū michi videt' qui maneant et qui fugiant sorte legendi

sunt. Et in p̄mo de doctrina xp̄iana dicit. Si tibi
habundaret aliquid qđ oporteret dari ei qui non
haberet nec duobus dare potuisset. Si tibi occur
rent duo quoꝝ neuter aliū ul' indigentia ul' erga
te aliqua necessitate suparet. Nichil iustius faceres
quam ut sorte legeres cui dandū esset qđ dare u
triq; non potuisses. Item scias ꝙ non dampnan
tur rustici qui seruant tempa ad seminandum et
arbores incidendas uel similia Que certam et na
turalem habent racionem quare ita debeat fieri.
Item dico de phisicis circa medicinas dandas et
minucōnes faciendas. et similia de quib; certa et
manifesta racō reddi potest ſm phisicam

Sorcialis. a sors dicit' hic et hec sorcial' et hoc
sorciale. ad sortem pertinens

Sorticula le dimi. parua sors.

Sortilegus ga gum penl' cor' a sorte et lego ꝗ
futura legit. i. colligit ꝑ sortes. vn̄ hoc sortilegiū

Sortior. a sors dicit' sor ¶ gij. talis diuinatio.
tior tiris titū. per sortes diuinare ul' tribuē. et sub
ministrare ul' diuidere et adipisci. Et componitur
consortior tiris. Resortior tiris. et est deponens cū

Sortito adūbium. i. ꝑ sortes ¶ suis compositis
penl' ꝓđ ezech xlv. Cumq; ceperitis terram diuidē
sortito separate primicias domino.

Sorcundus da dū penl' cor'. qui videt ꝑ sortes

Sospes. spes componit' ¶ a sors et video des.
cū se. et dicit' sospes pitis. quasi secū habens spem
scilꝫ sanus. saluus. incolumis. sup̄stes. vn̄ usus. In
columis sospes sanus saluus q; sup̄stes. vn̄ h̄ sos
pitas tatis. et sospito tas. sanare. exhilarare ul' bo
na spe afficere. ul' bona spe non fallere. Et est ac
tiuū. In eodem sensu inuenit' sospio pis. et dr̄ sos
pes quasi salutis hospes. et ē ethi. Et inuenit' cū
neutro genere. vnde iuuenal' Depositū tibi sospes
erit. tamen declinacōne est tantū ge cōmunis taꝫ
in singulari ꝗꝫ in plurali. ß hec sospita te. in singu
lari est fe ge. in plurali uo neutri hn̄s tm̄ ntm̄ ac
cusatm̄ et vtm̄. et sic est etroclitū ut pluraliter hec
sospita. accusatiuo hec sospita. vtō o sospita. idem
dicas de hospes et hospita.

Sospio pis in sospes vide

Sostratus trati penl' cor'. vnde iuuenalis li iiij.
Plaudente et madidis que cantat sostratus alis.
Et macha li ij c iiij E. dicit' sostratus autem p̄la

Sother grecū nomen est dei. ¶ latus est cipis.
Et interpretatur saluator ul' salutaris

Sotularis a solea dicit'. Inde ꝑ apocopam sotu
lar laris ge neutri. et cor' pnl' nominatiui sicut spe
cular. vnđ in doctrinali dicit'. Hijs sotular socias
specular breuiabit origo. Magister tam̄ bn̄ dicit.
ꝙ sotular ul' sotularis nichil est. ymo dicendum

Spacior. spaciū cij. distancia ul' ¶ est subtelaris
interuallū ul' intercapedo. vnde h̄ spaciolum dimi
et spaciosus sa sum. Et comparat' vnde h̄ spaciosi
tas tatis. Item a spaciū spacior aris spaciatū ari
ire uel deambulare huc et illuc ire causa recrean
di. Et componitur. Conspacior aris. Circūspacior
aris. Despacior aris. deorsum ul' ualde de vno lo
co ad aliū spaciari. ul' a spaciari cessare. Expacior
aris. extra spaciari et euagari. Spacior deponēs ē

Spaciū cij in spacior est ¶ cū suis compositis.

Spadix dicis fe ge. et hec spadica ce. i. palma.
vnde h̄ et h̄ spadix. subrubeus. fuluus. scilꝫ colo
re palme. vnde et spadices dicunt' equi palmati
id est equi fului et rubicūdi coloris. sicut palma.
ul' qui palme figuram in curribus habent

Spado. A spadix dr̄ hic spado donis. eunucus.
castratus. vnde et spadones dicūtur surculi uitiū
fruge carentes. dicti ꝙ sint steriles. ul' ut quidam
dicunt spado dicit' a spata. i. gladio cū quo castra

Sparciata te cōmunis ge penl' ꝓđ vi ¶ bantur

Spargena ne fe ge. i. infancia et ¶ de in spartū

Spargo gis si sum. distun ¶ dicitur a spargo is
de. dissipare. ul' respargere. distanter operire. siue
perfundē. vnde sparsim adūbium. Et componitur
spargo cū ad et subtracta d dicit' aspergo gis dis
tanter operire. ꝑfundē. vn̄ aspersim adūbiū Con
spergo gis qđ et conspargo gis inuenitur. Circum
spergo ul' circūspargo. Dispergo gis Inspergo gis
Respergo gis. ꝓꝓe est distanter opire. et ꝑfundere
vnde aqua respersus dicitur qui distantibus aque
guttis optus et ꝑfusus est ¶ Spargo et eius com
posita sunt actiua et faciūt p̄teritū in si et sup̄ in
sum. Et omnia a spargo composita mutant ubiq;
a simplicis in e. ꝗuis qn̄q; in quibusdam compo
sitis inueniat' a retenta ß pocius uicō scriptoꝝ ui

Sparsoriū rij. a spargo gis ¶ detur contingere.
dr̄ hoc sparsoriū rij. cū quo aliquid spargitur.

Sparsus. a spargo gis dr̄ sparsus sa sum ꝑticipi
um et nomen potest esse. Item a spargo su. spar
so sas fre. a quo sparsito tas aliud frequentatiuū

Spartanus a ū in spartum vide. Et ꝓducit ta.

Spartū. a spargo gis hoc spatū ti. genus uesti
menti. ul' sparte ciuitas est licanonie. Et est eadeꝫ
ciuitas sparta ul' sparte et lacedemonia. vnde lace
demonij dicunt' spartani. et dr̄ sparta a sparto fi
lio foronei. vnde spartanus na nū. Et hoc spartū
genus uestis qđ ibi factum fuerit. et h̄ et h̄ sparci
ata te patriū ab illa ciuitate ul' ab alia ut dicunt
Et uidetur ꝙ ꝓducat a siue penl' cū sit deriuatm̄
Item spartum inuenitur ꝑ frutice

Spamosus sa sum in spasmus est

Sparus a spargo gis dr̄ h̄ sparus ri. telū rusticū
missile. ꝗ spargatur et mittatur. vnde et quidam
piscis dicit' spargus ꝗ eiusdem figure sit

Spasmus grece latine subita contractio ꝑcium
aut neruoꝝ cū dolore. quam passionem a corde di
ctam dixerūt. ꝗ in nobis p̄ncipatum uigoris ha
bet. vn̄ spamosus sa sum. taleꝫ infirmitatē paciēs

Spata. a spaciū dr̄ h̄ spata te gladius ꝗ sit spa
ciosa ampla et lata. ul' dr̄ a patin qđ est passio.
vnde spartarius ria riū. et hic spatarius rij. qui fa
cit spatas ul' vendit. Item a spata spatatus ta tū
spatam habens ul' spata armatus

Spatula le. a spata dr̄ hec spatula le dimi pnl'
cor'. et spatula armus dicit' et ꝓꝓrie in pecoribus
ꝗ lata sit et spatule rami ul' folia ul' fructus pal
maꝝ anteꝗ aperiant' ad similitudinem spate dn̄r
leuit' xxiij. Spatulas palmaꝝ. Item spatule grece
latine delicie dicunt'. Et a spatula spatulosus a ū
et spatulatus ta tū. qui magnas et diffusas habet
spatulas ul' delicōsus siue delicatus. et utrūq; com
ꝑatur. Iteꝫ a spatula spatulor laris. i. delicior aris
ul' in spatula diuinare. Et componit' cū ex. et dr̄

Specialis in species vide ¶ expatulor laris

Species. a specio cis dicit' h̄ species ciei. i. pulcri
tudo ul' forma ſm ꝙ dicit' species priami digna
est imperio. Item species ꝓꝓe forma dicit'. et ꝓꝓe
qualitas que dinoscit' et ex conuentu accidenciū
et disposicōne parciū. Iteꝫ dicit' species reꝝ mane
ries ſm ꝙ dicit' huius speciei. i. huius maneriei

herba est in orto meo. Itez species dr substantia
ul' essencia. vnde in quadam collecta concede que
sumus ut qui iam te ex fide cognouimus usqz ad
contēplandā speciem tue celsitudinis pducamur.
Item species dr quoddam p̄dicabile in dyaletica.
Et diffinitur sic. Species est que p̄dicatur de pluri
bus differentibz numero in eo qd quid est. Item
species dr accidens parciū oracōnis. Et describitur
sic maxime ꝫm ꝙ nominis est accidens. Species
est originalis disposicō dcōnis ꝑ quam fit ꝑmiti
ui et deriuatiui discretio. De hoc multa utilia ha
bes in iiij pte in c de speciebz nominū. dicit' eciā
species occasio ul' causa. vnd h et h specialis et h
le. ad speciez ptinens ul' speciem designans. et sin
gularis ꝓprius. vnicus. Et compatur. vnde h spe
cialitas tatis. Itez a species speciosus sa sum. i. for
mosus pulcer. Et compatur. vn̄ h speciositas tis.
Specifico. species componit' cū facio. et dr speci
fico cas segregare. diuidē. separe. designare. ul' spe
ciem facere. vnde specificus ca cū. i. specialis ul' di
Specimen minis. ¶ uisiuus ul' faciens speciem.
a specio dr hoc specimen minis. i. pulcritudo ul' si
militudo. ymago. signū. notitia. experimentū. Et
corripit penl' tam in nominatiuo ꝙ̈ in genitiuo.
Specio cis xi ctū. considerare. ꝫ non est in usu
Et nūquam dicendū est spicio ꝫ specio. qd ꝓbat'
ꝑ deriuata scilicet. Species. Specimen. Speculū. et
cetera. sicut uult hug. ps eciaz dicit in iiij li. a spe
cio cis ul' a specie specimen. Specio componit' as
picō cis. Respicō cis. Conspicō cis. Circūspicō cis.
Despicō cis. Dispicō cis. Inspicō cis. Prospicō cis.
Perspicō cis. Item specō componit' cū susum uel
sursum. et dr suspicō cis. Specō et eius composita
in o omnia sunt actiua et faciunt p̄teritū in xi et
sup in ctū. Item ab eo omnia composita in p̄senti
mutant e simplicis in i. Et cor' hanc sillabam spi
Ouid. Aspicit acceptas hostis ab hoste notas. i.
litteras. ps eciam qnto li. ubi agit de figura dicit
specō simplex non est in usu. vnde componit' In
spicō. suspicō. Specto eciam ūbum quasi a uerbo
specio natū est fre. Et scias ꝙ videmus natura.
aspicimus uoluntate. intuemur cura. Aspicimus
autem nos. Respicimus retro. suspicimus sursum
Despicimus deorsum. inspicimus introrsum. Con
spicimus circūquaqz. ꝓspicimus longe.
Speciuncula le dimi. parua species
Specto. a specio cis xi ctū dicit' specto tas fre.
vnde hoc spectamen inis. spectaculum hic et hec
spectabilis et h le. vnde spectabiliter adūbium.
Specula. a specio cis dicit' h specula le. altus lo
cus ad circūspiciendū. vnd speculor laris. i. uidere
inspicere. inuestigare. explorare. de alto inspicere
vnd hoc specular ul' hoc speculare laris. locus al
tus unde quis speculari potest. vnde et fenestre et
uehicula d qbz speculamur specularia dñr vn̄ au
g in qdā ꝫmo. Solis radius penet't specular. nec
cū ingredit' uiolat nec cū egredit' dissipat. qz et i
ingressu et egressu eius specular integꝝ pseuerat
Et cor' cu specular sicut suū ūbum speculor. vnde
Iuuenalis. Qui uehitur clauso latis specularibus
antro. de hoc dixi in ij pte ubi egi de accentu no
minū desinenciū in ar. A specular ul' specula deri
uatur h et h specularis et h re. illustris ul' ad spe
culam ptinens. ul' abilis et aptus ad speculandū
Speculor in specula exponitur.
Speculum. a specio cis dr h speculū li. qz ibi fe
mina speciem sui uultus consideret. ul' a splendeo
Specus. a specio cis dic ¶ qz splendorem reddat
citur hic specus ci. et h specus cus. et h specus co
ris. et h specū ci. et h specu indeclinabile in singu
lari omnia in eodem sensu. et est specus fossa fac
ta sub terra qua ꝓspici potest. que et antꝝ dicit'
et speleum et spelunca. Sed antrū et speleū grece
latine spelunca. scilicet locus concauus. rupes con
caua. Et vide qz a speleum deriuat' spelunca. et de
beret specus uel specu facere ablatiuū et dtm̄ plu
rales in ibus scilz specibus tamen usualiter facit
Speleum in specus est ¶ in ubus. ut specubus
Spera. a spaciū dicit' hec spera re. i. rotunditas
siue corpus ex omni pte rotundū. et est spera ma
nente diametro continua circa ipsum semicirculi
circumductō. Et dicit' spera quasi spaciū rotundū
vn̄ et rotunditas mūdi dicit' spera mūdi. qz eius
species in rotundū formata est. et qdquid rotun
dū et uolubile ē dicit' spera a uolubilitate et rotū
ditate ut pile quibus ludūt infantes. ul' ut dicūt
spera grecuz est. Greci enim quidqd est rotūdum
speram uocant. vnde spericus ca cū. rotūdus et so
nocte ūtitur et tanta celeritate dicit' currē ut ubi
adūsus p̄cipitem eius cursum astra currerent que
terra est ex omnibus partibus equaliter conclusa
Spera ista ab oriente et occidente sol in die et
sidus ad modū spere. Et ut dicit ysid. Spera celi
est species quedā in rotundū formata cuius centꝝ
eam remorarent' mūdi ruinam faceret. hanc nec
principium nec terminū habere dicunt. Ideo ꝙ in
termino rotundo q̈si circulus vnde incipiat et desi
nat non facile comp̄henditur. Et cor' ꝑmam. vn̄
prudencius in maior. Cuius ad arbitriū spera mobi
lis atqz rotūda. multi tamen eam ꝓducūt ꝫ male
qd ꝑ eius compositū ꝓbat' scilz asper qd compo
nit' ab a qd est sine et spera et ꝓsper qui dicit' q̈i
ꝓpe speram. ꝫ spero ꝓducit e ante r.
Sperma. a spargo gis dicit' h sperma matis. i.
semen. et ꝓpe animaliū. vnde spermatizo zas sper
Spermologus. Sperma compo ¶ ma emittere
nitur cū logos. et dicit' hic spermologus gi penl'
cor'. i. semiūbius. et adiectiue p̄t declinari spermo
Spernaculus a ū in spernax est ¶ logus ga gū
Spernax. a sperno nis dicit' spernax cis ge com
munis. qui frequenter alios spernit. et compatur
vnde hec spernacitas tatis. et spernaculus la lū. a
Sperno reui retū nere ¶ liquantulum spernax
. i. contempnē. vilipendere. Sperno componit' as
perno nis. vnd aspernor naris deponens. Consper
no nis simul spernere. vnd consፕretus ta tū. et cō
ponitur inconspretus. laudatus et ꝓbatus. Sper
no et eius composita in o sunt actiua. et faciunt
preteritum in spreui et supinum in spretum
Spero. a spera dicit' spero as. spem habere con
fidere. existimare. ul' sperando expectare ul' credē
et ꝓprie bona. Bona quidem speramus mala time
mus. Sepe tamen sperare ponit' ꝓ timere et econ
uerso ꝫ improprie. vnde dicit donatus ꝙ cū dicit'
Hunc ego si potui tantū sperare dolorem. sperare
dixit ꝓ timere. et est ibi acirologia. A spero deri
uatur speratus ta tū tam in actiua ꝙ̈ in passiua
significacōne. Et compatur. et componitur inspe
ratus ta tū. Et similiter compatur. Spero compo
nitur despero ras. a spe cessare. vnde h et h despe
rabilis et h le. vnde desperabiliter adūbium. Spe
ro ꝓ spem habere est neutꝝ ymo semper uidet'

neutꝝ ꝫ q꜠ aliud ūbum in eo intelligitur p̄t eius
passiuū eciam in p̄ma ꝑsona inueniri. nō minus
tamen est neutꝝ sicut et inuideo licet et sepe inue
niatur inuideor. Despero ab eo compositū simili
ter neutꝝ est. Itē spero p̄maꝫ ꝓd. ꝫ spera re eam

Sperula le dimi. parua spera. ¶ corripit

Spes. a spero ras dicit̄ h̄ spes ei. Et dicit̄ spes
q꜠ sit pes ꝓgrediendi quasi pes et est ethi. vnd̄ e
contrario dr̄ desperacō. deest enim pes nulla qꜫ ꝓ
grediendi facultas est q꜠ dum quisqꜫ peccatum a
mat futuram gloriam non sperat. et caret gt̄o da
tiuo et ablatiuo pluralibus ꝫm usum. Inuenit̄ ta
men spebus. vnde in ij li mach̄ c vij g. noli frus
tra extolli uanis spebus. Hic nota q꜠ spes est cer
ta expectacō future beatitudinis ueniens ex dei
gracia et ex meritis p̄cedentibus. sine meritis eniꝫ
aliquid sperare non spes ꝫ p̄sumptio dici potest.
et est spes de inuisibilibus. Q꜠ enim videt quis qd̄
sperat. Et scias q꜠ spes ꝫm q꜠ est passio nō est ū
tus. sed ꝫm q꜠ est in appetitu intellectiue ꝑtis. Et
nota q꜠ numerus p̄ncipaliū passionuꝫ. hoc modo
potest accipi. q꜠ aut sunt de p̄nti in quo ꝑficitur
motus concupiscibilis. aut de futuro in quo con
sistit motus irascibilis inquantū est de difficili. si
p̄mo modo aut de bono et sic est gaudiū. aut de
malo et sic est tristia. Si secūdo modo. aut de bo
no sic est spes aut de malo sic est timor. Itē anim
adūte q꜠ spes que est uirtus non opponit̄ timori
qui est donū. q꜠ spes extendit se in deū ex conside
racōne diuine largitatis. Timor uero dicit resilitio
nem ex consideracōne ꝓprie prauitatis et ita non
est ꝫm hoc idem resilicō timoris et extensio spei.
vnde non sunt contraria. Item spes aliqn̄ ponit̄
ꝓ re sperata. vnde apostolus. Expectantes beatā
spem. i. rem speratam. uitam eternam. q꜠ spes nō
confundit. i. non frustratur uel decipit.

Spica. a specio cis dicit̄ hec spica ce. q꜠ de stipu
la ꝓsilit et apparet. uł spica quasi sperica q꜠ rotū
da est. Et spica de maturis frugibus dicit̄ abusiue
sꝫam ꝓꝓe spica est cū ꝑ culmi folliculum. i. extre
mum tumorem culmi ariste adhuc tenues in mo
dum spiculi apparent. vn̄ et sagitte et lancee bre
ues dicunt̄ spicula. a spicaꝝ similitudine. A spica
dicit̄ spicosus sa sum. plenus et abundans spicis.
vnde hec spicositas. spicaꝝ plenitudo et abundan
cia. Item a spica spicatus ta tū. spicam habens uł
spicis ornatus uł ex spicis compositus. sicut in e
uangelio legit̄. vnguentū spicatū qd̄ de spicis aro
matū fuit factum. vide eciaꝫ in nardus Et ꝓd spi

Spicatus ta tū exponitur in spica

Spicosus sa sum in spica vide

Spico. a spica dicit̄ spico cas. i. spicas emittere
uł habere uł colligere uł dare uł ad modū spice
acuere uł findē. Et componitur conspico cas. spi
cas colligere. in quo sensu inuenit̄ conspicor caris
deponens. Despico cas. et despicor caris deponens
. i. grana de spica excutere et extrahere. vnde et se
pe ponit̄ ꝓ auferre et ꝓ aperire. Expicor caris et
expico cas idem qd̄ despicare. Inspico cas. spicas
immittere uł dare uł ad modū spicaꝝ acuere uel
findē. diuidē. informare. Respico cas. retro uł ite
rum spicare. Subspico as latenter uł post uł sub
tus spicare. Spico et eius composita ꝓd hanc silla
bam spi. vide in conspico. Item spico et eius com
posita in o sunt neutra.

Spiculator in spicula est.

Spicula. a spica dicit̄ hec spicula le dimi. et hoc
spiculum li telum uł sagitta uł breuis lancea uel
iaculum quia ad instar spice acuit̄. Et spiculor la
ris. i. iaculari uł spiculo occidere. Vnde hic specu
lator toris carnifex q̄ portat spiculū ad occidend̄

Spidromū. spiro componit̄ cū dromos qd̄ est
curuū. et dicit̄ hoc spidromū mi. i. locus post do
mum secretus. sicut ad requisita nature. Idem dr̄ et ipodromus

Spina. a spica dr̄ hec spina ne ¶
ꝓpter acuitatem. qd̄ autem dicit̄ spina quasi pun
gendo sanguinem trahens ethi est. vnd̄ spinosus
sa sum. spinis plenus. vn̄ hec spinositas tatis. Itē
a spina hoc spinetū ti locus ubi spine crescunt. et
spineus nea neū. de spinis factus. ut spinea coro
na. Item spina est iunctura dorsi sic dicta q꜠ habe
at radiolos acutos. Et ꝓd spi. vnde tho. Spinis
et tribulis purgare noualia debet qui serit ꝛc̄

Spinax. a spinis dr̄ h̄ spinax cis. tabula philosophoꝝ
que et pinax dr̄ in qua phi figuras faciunt in sup
posito puluere. vide in mons

Spinifer ra rū penł correpta. ferens spinas

Spinetum ti in spina vide

Spineus a vm in spina exponitur

Spinigena ne cōmunis ge penł correpta. de spi
nis genitus

Spino. a spina dr̄ spino as. pungē ¶
uł claudere. Et componitur. Conspino nas. Despi
no as. spinas auferre uł extrahere. et expino as
in eodem sensu. Inspino as. ualde uł intus spina
re. Respino nas. iterꝝ spinare uł spinas remouere
Spino cū omnibus suis compositis actiuū est. et
ꝓducit hanc sillabam spi

Spinter. a spina dr̄ ¶
hoc spinter in decli. uel h̄ spinter teris. i. fibula uel
armilla. et corripit penł gt̄i. vide uersus in torqueo

Spintriculum dimi. paruum spinter

Spinula le dimi. parua spina

Spinulentus. a spina et lentos plenus dr̄ spinu
lentus ta tū. plenus spinis. Et compatur. vnde h̄
spinulencia

Spinus. a spina dicit̄ hic spinus ¶
ni. arbor prunoꝝ qd̄ q̄dam in mas ge ꝓtulerunt

Spira. a spera dr̄ hec spira re. circulus non redi
ens ad idem punctum. vnde et reuolucōnes ꝫpen
tum et funiū in naui spire dicuntur. et ip̄e funes
nautaꝝ dicunt̄ spire. q꜠ in spiris recolligunt̄. vel
dicuntur sic a sparto vnde fiunt

Spiraculum. A spiro ras dr̄ hoc spiraculū li. i.
aditus uł foramen uł aliquid aliud ꝑ qd̄ spirat̄
vnde et spiracula dicunt̄ omnia loca pestiferi spi
ritus que greci paroma uocant uł archa rochea.
Et spiracula dicunt̄ loca per que terra spiramen
edit. Item a spiro spiratiuus ua uū. qd̄ facile inspi
ratur. Et hic et hec spirabilis et hoc le. abile ad
spirandum uel per quod spiratur.

Spirator. a spiro ras dicit̄ h̄ spirator toris. qui
spirat. Sed consueuit queri an pater et filius sint
vnus spirator spiritus sancti. Ad hoc dicūt quidā
q꜠ actus recipit numerꝝ a suppositis. vnde eciaꝫ ū
bum signans substanciam ꝑ modū actus dicit̄ de
pluribus ꝑsonis pluraliter q̈uis sit essencia vna.
sicut ioh̄ xj. Ego et pater vnū sumus Actus autē
signatur et in ūbo et in ꝑticipio et in nomine ū
bali. ꝫ tamen ꝑticipium plus accedit ad substanti
am. q̈ ūbum. Et adhuc nomen ūbale magis q̈ ꝑ
ticipium uł ūbum. et ideo non possumus dicere
q꜠ pater et filius spirent spiritum sanctum. uel q꜠
sint spirans uł q꜠ sint spiratores. ꝫ q꜠ spirent et sint
spirantes et sint spiratores q̈uis sit vnus actus q꜠

ſpirant. Sed ſm ꝙ vnūquodꝫ eorꝝ magiſ accedit
ad ſignandū actum minus ꝓpͤ poteſt in ſingula
ri p̄dicari. uł poteſt dici et ꝓpͥus ꝙ ſpirans adiec
tiuū eſt. ſpirator ūo ſubſtantiuū eſt. Jdeo pater et
filius ſunt duo ſpirantes ꝓpter pluralitatem ſuppo
ſitorꝝ. non autem duo ſpiratores. ꝓpter vnam ſpi
racōnem. Nam adiectiua nomina habent numerꝝ
ſm ſuppoſita. ſubſtantiua ūo a ſeipſis ſm formā
ſignatam. vide eciam in ſcribo.

Spiritualis le in ſpiritus exponitur.

Spiritus. a ſpiro ras dicit̄ hic ſpiritus tus. i. fla
tuſ uł angeluſ uł anima q̄ facit ſpirare uel ꝗ ſpi
rat in corpe. ꝑs autē videt̄ uelle ꝙ a ſpiritus de
riuetur ſpiro as. et hoc teneas. et ſpiritus deriuat̄
a pir qđ eſt ignis. Et a ſpiritus h̄ et h̄ ſpiritualis
et h̄ le. ad ſpiritū ꝑtinens. Et formatur a ſpiritus
remota s et addita alis. et ꝑ ſincopam dicit̄ h̄ et
hec ſpiritalis et hoc le. vnde ſpiritaliter aduerbiū
Et licet videant̄ idem ſignare tamen differunt. ꝗ
ſpiritualia ad ſpiritū pertinent generaliter ſiue bo
num ſiue malum. ſꝫ ſpiritalia ſunt bona que ſpec
tant ad ſalutem ad vitam eternam. Et ſciaſ ꝙ ſpi
rituſſanctus qn̄ eſt vna dictio dicit̄ de tercia ꝑſo
na in trinitate. ſed qn̄ ſunt due ꝑtes dr̄ de ſpiritu
cuiuſlibꝫ uiri iuſti. ¶ Hic nota ꝙ ſicut filius duo
bus modis dicit̄. vno quo uiſibiliter apparuit. Al
tero quo inuiſibiliter caſtis mentibus ꝑcipit̄. ita
et ſpirituſſanctus a patre et filio ac ſeipſo duobꝫ
modis procedere ſiue mitti ſiue dari dicitur. Vno
uiſibiliter altero inuiſibiliter. Datus eſt enim uiſi
bilis creature demonſtratione. ſicut in die penthe
coſtes et alijs uicibus. et datur cottidie inuiſibili
ter illabendo mentibus fideliū. non tamen ſpiritus
ſanctus in ſui natura videt̄ a nobis. ꝗ nec in illis
creaturiſ magiſ erat q̈ꝫ in alijs ſꝫ ad aliud. Jn illis
enim erat ut ꝑ eas ad homines venientes oſten
deret̄ eſſe in illis ad quos ille creature veniebant
non enim ſpirituſſanctus tempali motu tūc uenit
uł deſcendit in homines. Sed ꝑ tempalem motū
creature figurata eſt ſpiritualis et inuiſibilis ſpiri
tuſſancti infuſio. et ut apcius dicam. ꝑ illū mođ
miſſionis ſpirituſſancti corꝑaliter exhibitū mon
ſtrata eſt ſpiritualiſ et interior miſſio ſpirituſſanc
ti ſiue donatio. ¶ Jtē ſciaſ ꝙ dona ſpirituſſancti.
ſunt ſeptem que enumerant̄ yſa xj. Requieſcet
ſuꝑ eū ſpūs dn̄j. ſpūs ſapiencie et intellcūs. ſpūs
conſilij et fortitudinis. ſpūs ſciencie et pietatis. et
repleuit eum ſpūs timoris dn̄j ¶ xpūs habuit et
quodlꝫ membꝝ eius hꝫ ſpm̄ ſapiencie in diligen
do. ſpm̄ intellcūs in cognoſcendo. ſpm̄ conſilij in
docendo. ſpm̄ fortitudinis in ſuſtinendo. ſpm̄ ſcien
cie in conūſando. ſpūm pietatiſ in cōpaciendo. ſpm̄
timoris in reūendo. vide in ſpes. et in paraclitus
Greg̊ autē in xix omeł ezech. predcā dona aſcen
dendo enūat Vnde dicit. yſa predicta dona uł gra
dus de celeſtibus loquens deſcendendo magis q̈ꝫ
aſcendendo nūauit. ſꝫ nos qui a terrenis ad celeſ
tia tendimus. eoſdem gradus aſcendendo enume
remus. ut a timore ad ſapienciam ꝑuenire ualea
mus Jn mente etenim nr̄a ꝓmus gradus aſcenſi
onis eſt timor dn̄j. ſecundus pietas. tercius ſcien
tia. quartus fortitudo. qntus conſilium. ſextus in
tellcūs. ſeptimus ſapientia Eſt enim timor dn̄j in
mente Sꝫ quał eſt iſte timor ſi cū eo pietas non
eſt. qui enim miſeri ꝓximo ignorat. qui compa
ti eius tribulacioni diſſimulat. Huius timor ante

om̄ipotentis dei oculos nullus eſt qui non leuat̄
ad pietatem. ſꝫ ſepe pietas ꝑ inordinatam miſeri
cordiam errare ſolet. ſi fortaſſe pepercerit que par
cenda non ſunt peccata enim que feriri ignibꝫ ihe
henne pn̄t diſcipline ſunt uerbē corrigenda. Sed
inordinata pietas cū tempaliter parcit ad eternū
ſuppliciū ꝑtrahit. vt ergo ūe ordinata ſit pietaſ ad
gradum eſt aliū ſubleuanda. i. ad ſcientiam ut ſci
at uel quid ex ſcientia puniat uel quid ex miſeri
cordia dimittat. ſed ſi ſciat quid agere quiſqꝫ de
beat. ūtutem ūo agendi non habeat quid eſt ip
ſa ſcientia. Sciencia ergo noſtra creſcat ad fortitu
dinem. ut cū videt quid agendū ſit. hoc agere per
mentis fortitudinem poſſit ne timore trepidet. et
pauore collapſa non ualeat dona defendē que ſen
tit. ſꝫ ſepe fortitudo ſi improuida fuerit et minus
circa uicia circūſpecta ipa ſui ꝑ̄ſumcōne incaſſuꝫ
ruit. Aſcendit ergo ad conſilium ut ꝓuidendo pre
muniat omne qđ agere fortiter poteſt ſꝫ eſſe con
ſilium non poteſt ſi intellectus deeſt. ꝗ qui nō in
telligit malū qđ agentem grauat quō poteſt bo
num ſolidare qđ adiuuat itaqꝫ a conſilio aſcenda
mus ad intellectum. Sed quid ſi intellectus mag
no quidem acumine uigilet et moderare ſe neſci
at ꝑ maturitatem ab intellectu ergo aſcendatur
ad ſapienciam ut hoc qđ intellectuſ acute inuenit
ſapientia mature diſponat. ꝗ ergo ꝑ timorem ſur
gimus ad pietatem. ꝑ pietatem ad ſcienciam du
cimur. ꝑ ſcientiaꝫ ad fortitudinem roboramur. ꝑ
fortitudinem ad conſilium tendimus. ꝑ conſiliuꝫ
intellectum ꝑficimuſ ꝑ intellectum ad maturitatē
ſapiencie ꝑuenimus ſeptem gradibus ad portam
aſcendimus ꝑ quam nobis aditus uite ſpirituał
aperitur ¶ De triplici ſpiritu habeſ in anima. Jtē
de nocōnibus habes in ꝓꝑetas. Jtē de peccato in
ſpm̄ſcm̄ hēs in pecco. Jtē q̄re ſit miſſuſ ſpūſſanc
tus dicit̄ in paraclitus. Jtē vide in ſapientia. et in
ūtus. Jtem ſcias ꝙ quedam ſunt a ſpirituſancto
quedam cū ſpiritu. ſꝫ non a ſpirituſancto ut dicā
in timor ¶ Hic eciā nota ꝙ ğğ in omeł penthec̄
exponens illud. paclitus autem ſpiritus queꝫ mit
tet pater in nomine meo ille uos docebit omnia.
ſic dicit. greca locucōne paraclitus latine aduoca
tus dicit̄ uł conſolator. Qui ideirco aduocatus dr̄
ꝗ ꝓ errore delinquenciū apud iuſticiam patris in
teruenit qui vnius ſubſtantie cū patre et filio ex
orare ꝓ delinquentibus ꝑhibetur. ꝗ eos quos re
pleuit exorantes fecit. vnde et paulus dicit. ipē e
nim ſpiritus poſtulat ꝓ nobis gemitibus inenar
rabilibuſ ipſe enim ſpiritus poſtulare dicit̄. ꝗ ad
poſtulandū eos quos repleuerit inflammat. Con
ſolator autem. idem ſpiritus uocatur. ꝗ de pecca
ti ꝑpetracōne mentibus. dū ſpem uenie ꝑ̄parat. ab
afflictione triſticie leuat mentem. de quo recte ꝓ
mittitur. ipſe uos docebit omnia. ꝗ niſi idem ſpi
ritus cordi aſſit audientis ocioſus eſt ſermo docto
ris. Nemo ergo docenti homini tribuat qđ ex ore
docentis intelligit. ꝗ niſi intus ſit qui doceat doc
toris lingua exterius inuanū laborat. Ecce vnam
loquentis uocem omnes pariter auditis nec tamē
pariter. ſenſum audite uocis percipitis. Cum ergo
uox diſpar non ſit. cur in cordibuſ noſtris diſpar
eſt uocis intelligentia niſi ꝗ ꝑ hoc ꝙ uox loquē
tis cōmuniter admonet eſt magiſter interior qui
de uocis intelligentia quoſdam ſpecialiſ docet. Jteꝫ
idem in eadem. libet oculos fidei in ūtute opificis

huius spiritus sanctus attollere atq3 sparsim patres
noui ac ueteris testamenti considerare. Ecce aptis
eisdem oculis fidei dauid. amos. danielem. petruz
paulum. matheum intuor. Et scias iste spiritus q̃
tus et qualis sit artifex considerare uolo. s3 in ipa
consideracõne mea deficiõ. Implet namq3 citharedũ
et psalmistam facit. Implet pastorem armentariũ
sicomoros uellicantem et ꝓphetam facit. Implet
abstinentem puerꝝ et iudicem senum facit. Implet
piscatorem et caput ecclesie facit. Implet ꝑsecuto
rem et doctorem gencium facit. Implet publicanũ et
euangelistam facit. O qualis est artifex iste spiri
tus. nulla ad discendũ mora agitur. in omne qđ
uoluerit mox ut tetigerit mentem docet. soluz q3
tetigisse docuisse est. Nam humanũ animũ subito
ut illustrat. immutat. abnegat r̃pente qđ erat. ex
hibet repente quod non erat.

Spiro as aui are. uiuẽ ul' spiritũ ducere ul' suspi
rare ul' flare et olere siue redolere. vnde hoc spira
men inis. Spiro componit̃ aspiro as. conspiro as
simul spirare uel coniurare. vnde conspirator. con
spiratio. Expiro as. mori. extra spiritũ mittere. In
spiro as. spirando mittere. instinguere. Respiro as
retro ul' iterꝝ spirare ul' quiescere. pausare a labore
Suspiro ras. sursum spirare. ul' sub spiritũ ducere.
Spiro et eius composita neutra sunt preter inspi
ro ꝓ instinguere qđ est actiñ et omnia ꝓđ hanc
sillabam spi. vide eciam in spiraculum.

Spissus sicut đr in ĝas Spissum de toto solido
dicitur at illud. Densum dicatur ubi lucus opa

Splen splenis mas ge đr a sup ¶ cus habetur
plemento ex contraria pte iecoris ne uacua exis
teret. vnđ a suppleo supples dicit̃ splen. Et a splen
spleneticus ca cũ. ad splenem ptinens. ul' qui pati
tur in splene. Et ut dicũt. cor sapit. pulmo loqui
tur. fel cõmouet iram. Splen ridere facit. cogit a

Splendeo des dui dere ¶ mare iecur. vide in cor
id est lucere. vñ hic splendor doris. et splendidus
da dũ. et cõpat̃. et iñ splendesco cis incho. Splen
deo componit̃ consplendeo des. Resplendeo des.
vnde consplendesco. resplendesco incho. Splendeo
cum suis compositis neutꝝ est. et caret supinis

Splendidulus la lum. aliquantulũ splendidus

Splendificus. Splendeo uel splendo componit̃
cũ facõ. et đr splendificus ca cũ penl' cor̃. et splen
dificens centis ge omnis. vñ h3 splendificencia cie

Splendona. a splendeo des đr h3 ¶ id est claritas
splendona ne. i. gladius. q2 splendeat.

Spleneticus ca cũ in splen exponit̃. et cor̃ penl'

Spoletũ ti ciuitas penl' ꝓđ vide in spoletanus

Spoliatorium rij in spolio vide

Spolio as aui are atũ. denudare spolia auferre
vnde hoc spoliatorium locus spoliandi. et h3 spoli
uz lij. et sũt spolia ꝑdatorꝝ exuuie ducũ et diuitũ
vnde hoc spoliariũ. locus ubi spolia reponuntur
ul' exterior balneorꝝ cellula. Spolio componit̃ cõ
spolio as. Dispolio as. Despolio as. Expolio as.
Spolio cum suis compositis actiuum est

Sponda. a spondeo des ul' sponsa dicit̃ h3 spon
da de. ꝑs lectuli ul' scrinij. vnde h3 et h3 spondalis
et hoc le. ad spondam pertinens

Spondeo des. spospondi sponsum. fideiubere ul'
ꝓmittere ul' uelle. et s̄m ꝑs spondeo ꝑteritũ ge
minat spospondi. a quo eciam s littera demitur in
secunda sillaba euphonie causa. Spondeo compo
nitur cõspondeo des. i. simul spondere. Despondeo
des di. ualđ spondere. sponsam facere et uiro cõiun
gere. vnde desponso sas sre. Respondeo des retro
petenti noscere. reddẽ ul' consonare ul' resistere. vñ
responso sas sre. respondere. resistere. contradicere
Spondeo et eius composita actiua sunt. preter re
spondeo des qđ est neutꝝ. Spondeo habet gemi
nacõnem in ꝑterito s3 composita ab eo nũquam

Sponsa. a spondeo des đr h3 spõ ¶ geminantur
sus si. Et hec sponsa se. Nam olim sponsores sibi
inuicem mittebant caucõnes in quib3 spondebant
sibi inuicem consentire in iura matrimonij et fide
iussores dabant. vnde admissum est ut sponsum
dicamus virꝝ a spondendo. et sponsam similiter er
go sponsus est non q2 ꝓmittit s3 q2 spondet et spõ
siones dat et uult. vnde h3 et h3 sponsalis et hoc le
ad sponsum ul' sponsam ptinens. vñ et sponsalia
dicunt̃ q2 in dote dantur ul' a uiro uel a femina.
Sponsus componitur consponsus. i. coniuratus.
ul' cũ alio simul sponsus. Inde sponsus sa suz est
pticipiũ de spondeor deris. vide in matrimonium

Sponsor. a spondeo des dicit̃ hic sponsor soris.
id est fideiussor uel ꝓmissor. vnde in epistola ad
hebre. c vij. In tantũ melioris testamenti sponsor

Sponte. a spondeo des đr ¶ factus est ihesus.
sponte aduꝰbiuz qualitatis. i. ultro uoluntarie. sed
ponitur qñq3 nominaliter. ut mea sponte h3 feci
sed melius est ut dicamus nomen esse tantum ab
latiui casus et nõ aduꝰbiuz. licet qñq3 ponatur ad
uerbialiter. Si enim esset aduꝰbiuz cum poneretur
nominalit̃ nõ adiũgeret sibi adiectiuũ nisi in neu
tro genere. Generale quidem est q̃ qñ aliqua dic
tio non nominalis ponitur nominalit̃ in neutro
genere ponitur tantũ et suscipit adiectiuũ in neu
tro genere. Vt tuũ legere. tuũ euge. tuũ ergo. A
sponte dicit̃ spontaneus nea neũ. uoluntarius

Sporta. ab asporto tas dicitur hec sporta te qđ
dam genus uasis iunceũ uel uirgeum. vnde spor
tula et sportella le dimi. ul' sporta dicit̃ a sporto
fructice. vnde in quibusdam locis texitur. Et hic
sportarius rij. qui sportas facit. Et sportarius a ũ

Sportella le di. in sporta ẽ ¶ ad sportã ptinens

Sportula le in sporta vide.

Spuma. a spuo is dicitur hec spuma me. vnde
spumosus sa sum. plenus spuma. Et comparatur
vnde hec spumositas sitatis. Iterꝝ a spuma spumo
as. spuma fluere ul' spumam habere ul' emittere.
ul' auferre. Et componit̃ conspumo as simul spu
mare. Despumo as. ualde ul' deorsuz spumare ul'
purgare quasi deorsum a spuma ponẽ. Expumo
as. ualde ul' extra spumare uel spumas auferre.
Inspumo as. i. in ul' ualde ul' intus spumare. Re
spumo as. Spumo et eius composita neutra sunt
Et ꝓđ hanc sillabam spu. Iuuenalis. Et profusa
mero spumant vngenta ualerno

Spumeus. A spuma đr spumeus mea meũ. de
spuma ul' ad spumã ptinens ul' spuma abũdans

Spumo as in spuma est

Spumula le dimi. parua spuma

Spungia. a spuma đr h3 spungia gie. q2 ex spu
ma fiat. ul' a fingere qđ est nitidare. q2 apta est
ad tergendum. Et scribitur per u in papia.

Spuo is ui utũ uere. sputũ emittẽ ul' sputo re
spergere. Et inde sputus ta tum. et hoc sputum ti
Spuo componitur conspuo is. i. simul spuere ul'
sputo conspergere ul' ꝑfundere. despuo is. deorsuz
spuere. ul' sputo ꝑfundere. Expuo is. i. extra spuẽ

Inspuo is. intro vl' valde spue. Respuo is iter vl' retro spuere. vl' recusare. retinere. vilipendere. spernere. Spuere ꝓ sputū emittere et composita ab eo ſm illam significacōnē neutra sunt. ſ; in alia significacōne actiua sunt. et omnia faciūt pteritū in ui et sup in utū. et in sup ꝓd spu ſm hug. ps autem dicit ꝙ spuo deficit in sup. Forte h' dicit qꝛ suo tempore nō erat in usu tamen nūc eo uti possumus

Spurcicia. a spurcus dicit' hec spurcicia cie. i. immundicia. fetiditas. Et formatur a genitiuo spurci addita cia

Spurcus. a spuo is dicit' spurcus ca cū. turpis. fetidus. immundus. q̄si sputum screans vl' ꝓuocans. vl' quasi spuere cogens vl' quasi sine puritate. Et compatur. vnde dicunt q̇dam spurcus non tantū impurus ſ; et seuus d'r.

Spuridicus ca cū penl' cor'. i. immūda dicens. a spurius et dico cis.

Spurificus ca cū id ē immūda faciens penl' correpta. a spurius et facō cis

Spurius. a spurcus deriuatur hic spurius rij. et hec spuria rie. qui vl' que genitus vl' genita de nobili matre est et ignobili patre. Item spurius patre incerto et matre uidua genitus appellatur q̄si tantū spurce vl' spurij filius. qꝛ muliebrem naturam spuriū ueteres uocabant. vnde et hij qui nō sunt de legittimo matrimonio matrem pocius ꝙ patrem insequūtur. et d'r spurius quasi immūdus et extra puritatem. Et hinc spurius ria riū. ignobilis et degenerans vnde in li sapiencie ca iiij. spuria uitulamina non dabunt radices altas. i. degenerancia et non naturalia. Et hec est littera rabani et antiquor. Aug autem in li de doc xp̄ia dicit ꝙ melius diceretur adulterine plantacōnes.

Sputo. a spuo is sputu dicit' sputus ta tū. et h' sputum ti. et sputo tas uerbum frequentatiuum.

Squaleo. a scabo bis dicit' squaleo es ui. i. sordeo. ēē vl' fieri squalidū vl' asper vl' splendē

Squalesco cis incho. Et squalidus da dū. asper sordidus. et compatur. vñ squalidulus la lū aliquantulū squalidus. et h' squaliditas tatis. Itē a squaleo hic squalor loris. asperitas. pollucō. sordidacō. Et est squaleo neutr cū omnibus suis cōpositis si qua habet. et caret sup. et ꝓducit squa.

Squalidulus la lum. in squaleo est.

Squalidus da dū in squaleo les est.

Squama. a squaleo les dicit' hec squama me. Et est pisciū serpentū et lorice. vnde squamatus ta tū. squamis abundans et hec squamata te. lorica ferrea ex lameis ferreis vl' eneis concathenata ad modū squame piscis et ex ip̄o splendore squamar et similitudine dcā Itē a squama squamo mas squamas auferre vl' dare Et componit' dissquamo desquamo. exquamo omnia pro auferre squamas Et ꝓd hanc sillbam squa. Et sunt neutra Et a squama squameus mea meum Et squamosus sa sum. plenus squamis uel lucidus uel asper et comparatur Vnde hec squamositas mositatis

Squamula mule dimi parua squama

Squamo mas In squama est

Squarosus A squalor vl' squama d'r squarosus sa sum. asper vl' inequalis Vel dicitur squarosus squalore uel squamis corrosus

Squarus ri mas ge. quidam piscis. et dicitur a squama qꝛ sit squamis acutus. vnde et eius cute lignum politur

Squilla le. genus est piscis delicati quod uulgo dicitur lata

Stabilis. a sto dicit' hic et hec stabilis et hoc le vnde stabilio lis liui litū. firmare. statuere. Et hec stabilitas litatis. i. firmitas. immobilitas. Et componit' constabilio lis. Et ē actiuū stabilio cū suis compositis. Stabilis componit' instabilis le. vnde instabiliter instabilitas

Stabularius rij in stabulum vide

Stabulum. a sto dicit' hoc stabulum li. q̄si statcō boum. vñ stabularius ria riū. ad stabulū ptinens et h' stabularius rij. stabuli custos. uel equor custos siue ductor. et componit' hic constabularius qd̄ frequencius inuenit' hic conestabularius et designat dignitatem siue officium. vnde hec conestabularia rie. eius uxor vl' dignitas. Item a stabulū stabulor laris deponens. h' antiqui dixerūt stabulo las in neutro genere. et est absolutū ut hic stabulantur equi mei.

Stacten genus p̄ciose resine vl' incensum qd̄ ex pressura manat. et ē indeclinabile. Potest eciam declinari hoc stacte huius stactes. Et ut dicunt quidam stacten idem est qd̄ mirra vl' gutta mirre arboris. Et et grecū ſ pap stacte fructus cinamomi.

Stadialis in stadium uide.

Stadiolum li dimi. puum stadium

Stadiū dij. octaua ps miliarij quo utunt' g̊ci in meciendis uiar spacijs actore hercule. Qui dū esset fortissimus et nimij roboris fertur uno anhelitu cxxv cucurrisse passus. et qꝛ ibi finem currendi fecit stadium a stando nuncupatū ē vide in catinum

Stagnarius ria riū in stagnum vide

Stagneus nea neū in stangnū vide

Stagno nas in stagnum vide

Stagnum. a sto stas dicit' hoc stagnū ni. aqua stans artificialis pisces habens. et dicit' stagnum ab eo. qꝛ aqua ibi stet nec discurrat. vñ stagneus nea neum. et stagnosus sa sum. et stagno nas. ad modum stagni inundare. abundare. crescere. et cōponit' constagno nas. destagno nas ualde uel deorsum stagnare vl' decrescere. vl' stagnū remouere Instagno nas. intus vl' ualde stagnare. restagno nas iter stagnare vl' retro scilicet decrescere. vl' redundare uel stagnū remouere. Stagno neutr est cū suis compositis. Item a stagnū stagnarius ria riū. ad stagnū ptinens vl' in stangno operans. et h' et h' stagnens et h' se

Staioros crux

Stamen. a sto stas dicit' hoc stamen inis. filū tele scilꝫ orditura. qꝛ stantes solebant texere et tela erecta solebat disponi sursū pendens de trabe vnde stamineus nea neum. Et corripit sta

Stannū ni est quoddam genus metalli. et dicit' a quodam greco scilicet stannatos qd̄ est separans et secernens. mixta enim et adulterata inter se per ignem metalla dissociat. et ab auro et argento es plumbū qꝫ secernit. Alia quoqꝫ metalla ab igne defendit. vnde stanneus nea neū. de stanno existens. et stannosus sa sum. stanno plenus vl' abundans. Et stanno nas. stanno aliquid aptare p̄parare. ornare. ordinare. Et componitur constanno nas simul stannare. Destanno nas. scilꝫ ualde vl' deorsum stannare vl' stannū remouere. Instanno nas. intus vl' ualde stannare. Restanno nas iter stannare uel retro uel stannū remouere. Stanno cum omnibus suis compositis est actiuū. Item a stannū stannarius ria riū. ad stannū ptinens uel in stanno operans. et hic et hec stannens et h' se et scribit' stannū ꝓ metallo. et omnia p̄dicta ab eo descendencia p geminū n. sed stagnū ꝓ aqua

scribitur p g. vnde u̇sus. Stans aqua dat stagnū
species que metallica stannū. G retinet primum.
uult n geminare secundum. Item in gēc dicit᷑. Est
eris species stannū. stans est aqua stagnū. si du
plici scribas primū. cū g q₃ secūdum
Stasis grece latine dicit᷑ stans ul' status
Stater. a sto stas dicit᷑ hic stater teris. qᷓdam
pondus. i. medietas uncie appendens aureos tres
vnde et dicit᷑ stater q₂ tribus solidis stet. vnde ui
detur a sto componi et ter penl' ꝓd in genitō. A
stater dr hec statera pondus habens dragmas q̈
tuor que sunt scrupuli xij et pensat solidos tres.
Item statera dicitur trutina scilꝫ ꝑtica ex transūso
in libra posita sic dicta q₂ ex duabus lancibus et
vno stilo pendeat et stet. Et statera sepe dicit᷑ to
tū illud instrumentū. Et cor penl' gtī stater teris
vnd in math deb₃ corripi. Inuenies in ore piscis
staterem. s₃ statera re ꝓd penl'. vnde quidam. Se
pe minus statere lanx continet ampla statere. Et
in gēc dr. Libra statera stater ē qᷓ librat᷑ in illa
Statim. i. ilico aduūbiū tpis. a sto ul' a statu dr
Statio. a sto stas dr hec stacō onis. Et dicitur
locus ubi naues ad tempus stant. s₃ pocius ē na
turalis et ꝑpetuus. vnde et stacō dicit᷑ uita ista. q₂
hic ad tempus stamus non enim habemus h ma
nentem ciuitatem. s₃ futuram inquirimus. vnd h
staciuncula le dimi. et stacionarius ria riū. et sta
tiuus ua uū in eodem sensu. Item stacō dicit᷑ ubi
stat exercitus congregatus reg̊ pmo c xiiij. Veni
et transeamus ad stacōnem philistinoꝝ. vn̄ uus
Est statio uita statio portus stadium q₃.
Statua. a sto stas ul' stans dicit᷑ hec statua tue
ymago simulacꝝ. q₂ repsentet statum alicuius
Statuarius. a statua dicit᷑ statuarius ria riū. ad
statuam ptinens. et h statuarius rij. qui statuas
facit. et hoc statuariū. candela cū qua statua cingi
tur et circūdatur ul' crux ul' altare. zach xi c. ꝓice
Statuo. a statu supino de illos ad statuariū
sto stas addita o fit statuo is ui utū. i. ordinare.
censere. fabricare. edificare. constituē. ponē. Et cō
ponit᷑. constituo is. i. simul statuē. destituo is. de
serere. delinquē. ul' deorsum statuē. uel a deorsum
susum statuē. Instituo is. ordinare. decernē. ꝓsti
tuo is. Restituo is. retro uel iterꝝ statuē. Substi
tuo is. subtus uel post statuē. subrogare in loco
mortui eligere et ponē. Statuo et eius composi
ta omnia sunt actiua et mutant a presentis in I
Statura. a sto stas dicitur hec sta correptam
tura re. i. status hominis scilꝫ eius magnitudo.
Et statura dicit᷑ post iactum lapidis in aquā vn̄
circuli fiūt in aqua reditus ipsius aque. vnde luc
et statura redit. potest et hic esse participium
Status. a sto stas dicit᷑ status ta tū ꝑticipiū. q̇
dam tamen dicūt esse sincopatū a statutus. Item
substantiue dicit᷑ hic status huius status
Stegnopacia dicit᷑ a strictum corpus qᷓ nec in
Stella. a sto stas dicit᷑ hec sudore relaxatur.
stella le. q₂ uidet᷑ stare. et ꝫm hoc stelle ꝓpe dnr
que sunt in firmamento. Et scias q᷑ stella dicitur
quelibet singularis. sidus pluriū stellaꝝ collectio.
astꝝ. grandis stella uel grande sidus. Sed hec no
mina sepe confunduntur apud autores. vnd hec
stellula le. et stelleus lea leū. i. clarus ul' ad stellā
ptinens. et stellatus ta tū. stellis circūdatus ul' ad
modum stellaꝝ depictus. vide in astꝝ
Stellio. A stella dicit᷑ hic stellio onis. reptile si
mile lacerte. q₂ depictus ē quibusdam maculis ad
modū stellaꝝ. De hoc dicit quidam. Stellio noc
te micat sordens in luce diei.
Stellionatus ta tū. a stellio dicit᷑. i. uarius. frau
dulentus u̇sipellis malefactor. et hic stellionatus
tus malefactum fraudulencia et u̇sucia.
Stello. a stella dr stello las. i. splendere ad modᷓ
stellaꝝ stell' circūdare et ornari. ul' stellis diuina
re. aliqᷓ ꝑpendere. Et componit᷑ constello las. vn̄
hec constellatio qᷓ sepe ponit᷑ ꝓ ipo signo stella
rum. Et est neutꝝ cum suis compositis
Stellula le dimi. parua stella
Stema matis ge neu. i. nobilitas ul' ordo pma
ginū nobiliū. ul' honor. ul' dignitas. ul' corona. ul'
ornamentū. Iuuenalis. Stemata quid faciūt. Ste
mata eciam dicunt᷑ ramusculi quos faciūt in ge
nere cū gradus cognacōnū pciunt᷑. sicut ille pat'.
ille auus. et cetera. vide in stigma.
Stematon tumor mollis carnis
Stemon luctus angustum.
Stephanus. stephane grece latine corona dicit᷑
vnde stephanus corona interptatur grece. sed he
braice norma. fuit enim corona. i. pncipium mar
tirꝝ in nouo testamento. sicut abel in ueteri. vnde
et ꝓthomartir dicit᷑. fuit enim norma. i. exemplar
et regula alijs paciendi. ul' stephanus dr q̈i stren
nue fans ul' quasi strennue fans anus. i. strennue
siue laudibiliter fans. i. instruens et regens anus.
id est uiduas ueteres quibus ab apostolis fuerat
pfectus. et est ethi. non composicō. Est ergo coro
na ꝓpter pncipiū martirij. norma ꝓpter exemplū
paciendi et bene viuendi. strennue fans ꝓpter lu
culentam pdicacōnem. strennue fans anus. ꝓpter
viduaꝝ laudabilem instructionem. Hoc eciam
attendens maximus episcopus dicebat. In hoc q᷑
stephanus ꝓpositus ē feminis testimoniū meruit
sincerissime castitatis. Beatus ergo karissimi. qui
hunc imitatus fuerit. pudicicie enim palmam et
martirij consequet᷑ coronam. Sed quid distare in
ter martires pt. precipuus esse meruit iste qui pri
mus est. Mortem enim quam saluator dignatus
est ꝓ omnibus pati hanc iste pmus reddidit sal
uatori. In psecucōne autem positus ꝓ persecuto
ribus dn̄m depcabatur atq₃ in illa lapidū ruina
qn̄ alius obliuisci poterat eciam karissimos suos
ille dn̄o cōmendabat inimicos. plus itaq₃ tūc do
lebat illoꝝ peccata q̈᷑ sua uulnera. plus illoꝝ im
pietatem q̈᷑ suam mortem.
Stera. a sto stas ul' steti dicit᷑ hec stera re pelli
cula in qua puer inuoluit᷑ et moratur. vnde ma
crobius. Stere si subdit᷑ herba desiccabat eam. Et
inde stericus ca cū. ad steram ptinens ul' in stera
paciens et infirmatus
Stercoreus rea reum in stercus vide
Stercoro as. A stercus dicit᷑ stercoro ras aui atū
. i. stercore inquinare ul' impinguare. et cor co.
Stercus. a sterno nis dicit᷑ hoc stercus coris. q₂
sternitur in agris ul' q᷑ extergi opteat quidquid
in ciuitate sordidū redundat. ul' qᷓ uerius ē. ster
cus dicit᷑ a sterten qui et stertucius dictus est. q₂
primus stercorandi agri racōnem induxit in yta
liam. vn̄ et fimus dicit᷑ q₂ fiat mus. i. stercus. vn̄
stercoreus rea reū. Et stercorosus sa sum. stercore
plenus et inquinatus. et utrumq₃ compatur
Stericus ca cum in stera vide. et corripit ri.
Sterilis. a stera dicit᷑ h et h sterilis et h le penl'

correpta.i.infructuosus infecundus nichil aptus
gignere. Et compatur. Vnde hec sterilitas infruc
Sternax. A sterno nis ¶tuositas.infecunditas.
dicitur sternax nacis ge omnis.qui facile et sepe
sternitur ul' sternit.et comparatur
Sterniū. A sterno nis dicit᷑ h̄ sterniū nij.locus
aptus ad sternendum.et inde ꝑ composicōnem h̄
Sterno nis straui.vi in tū stratū ¶lectisterniū.
sternere.i.pacificare.ꝑparare.insellare.obruere.vn̄
in grec̄ dr. Sternit᷑ equiuoce mare lectus asellus
et hostis. Sterno componitur cū ad et dicit᷑ aster
no nis aui atū.i.ad ul' iuxta ul' ualde sternere.et
abicitur d. Item consterno nis constraui. Et con
sternor naris deponens inuenit᷑ pme coniug.et u
trumqȝ componit᷑ a con et sterno nis. Item circū
sterno straui. Itez desterno nis destraui.i.ualde ul'
deorsum sternere.ul' de est ibi puatiuū.quasi a pa
ce ul' a paratu remouere ul' sellam auferre.qd̄ et
dissellare dicit᷑. Insterno nis instraui.i.ualde ster
nere ul' in. ꝓsterno nis ꝓstraui.ꝓcul ul' ante uel
ꝓ aliquo sternere. Presterno nis p̄straui.super ul'
ante sternere. Substerno nis substraui.i.subtus ul'
parꝫ ul' post sternere. Sterno et eius composita in
o sunt actiua.et faciūt p̄teritum in straui et supi
Sternon nonis in stracodes est ¶nū in stratū.
Sternutacō.a sterno nis dr h̄ sternutus ti.vnde
sternuto tas.sternutū facere.vnde hec sternutatio
onis idem qd̄ sternutus. Job xlj. Sternutacō eius
splendor ignis. Quod tractans g̊g̊ dicit. Sternuta
tio ē cum inflatio a pectore exurgit.que cū aptos
ad emanandū poros non inuenit cerebrꝫ tangit.
et congesta ꝑ nares exiens totum caput ꝓtinus
Sternutus ti in sternutatio est ¶concutit
Sterquiliniū.a sterno nis dicit᷑ h̄ sterquilinium
nij.i.stercus ul' locus plenus stercore.et uidetur
esse compositū a stercus et linio nis
Sterto tis tui sup̄ caret.vnde dicit ps in x li. A
sterto tui sup̄ non inueni.et ē stertere naribus dor
miendo resonare.vnde sepe ponit᷑ ꝓ dormire
Stibium vngentū ul' color nomine cerusa quo
meretrices et solute mulieres solebant uti.vn̄ in
iiij reg̊ c ix legit᷑. Jesabel introitu eius audito de
pinxit oculos stibio
Sticos.stige grece latine dicitur uersus
Stiga ge dicit᷑ stimulus quasi stigulus et acule
us compunctio et incitacō.molestacō.vnde stigo
gas.i.stimulare.et ꝓducit sti
Stigestos.i.tristicia
Stigis in stix stigis est
Stigma.a stiga dicit᷑ hoc stigma matis.signū
cicatrix.caract᷑.coctura.inustio que fit calido fer
ro.paulus in epistola ad galathas c vi. Stigmata
dn̄i mei ihesu in corpe meo porto. Inuenitur h̄
stema ꝑ e.ß aliud significat.vnde quidaꝫ. Stema
genus dices.cocturam stigma uocabis. Materiaꝫ
thema seruant genus hec tria neutrꝫ.vn̄ stigma
dicit᷑ a stinguo guis.qd̄ est signo nas.vn̄ stigma
ticosus sa suꝫ.et compat᷑. Et cor̄ penl' gn̄ stigma
Stigo gas in stiga est
Stilatus in stilus vide
Stilbon.stillans ꝑticipium componit᷑ cū bonū
et ē sumptū nomen a meliori ꝑte sui.ul' stilbon
dr̄ q̄si stella boū.qꝛ eo surgente surgent et pasto
res et stilbon interp̄tat᷑ uelox qꝛ uelox ē planeta
Stilla.a stiria qd̄ ē gutta hec stilla le dimi.vn̄
hec stillula le aliud dimi.et stillosus sa sum.qd̄ et
stiriosus dicit᷑. Et stillo las.guttare ul' stillam im
mittere.ul' fundere. Et componit᷑ constillo las.si
mul stillare.et distillo las.diūsis modis ul' extra
stillare. Instillo las intro ul' intus stillare uel ual
de. Restillo las.iterꝫ ul' retro stillare. Et ē neutrꝫ
cū suis compositis. Que sit differencia inter stillā
Stillicidium.stiria et ¶ et guttam dixi in gutta
et stilla componit᷑ cū cado.et dicit᷑ hoc stiricidiuꝫ
dij.et hoc stillicidiuꝫ dij in eodem sensu.sciliꝫ stil
la cadens ul' locus ubi stille cadunt ul' locus a q̊
ul' ꝑ quem cadunt.vnde stillicidiosus sa sum.ꝓ
pheta. Sicut stillicidia stillancia super terram
Stillo las in stilla vide. Et stilo las per vnū l.
aliud est vide in stilus
Stillula le dimi.parua stilla.et corripit penl'
Stilon interpretatur longum.
Stilus.a sto stas dicit᷑ h̄ stilus li.i.graphiū qd̄
stat in cera.et quidquid longum ē et erectum dr
stilus.a stando ul' a stilon qd̄ ē longum.vnde sti
latus ta tū.stilo ornatus.et stilo las.stilo aptare
uel designare.et corripit sti.vnde thobias. Pierijs
Stimicon.q̄dam pas ¶credet insenuisse stilum.
tor quasi stilomicō. Stilon interpretatur longum
micon celsum. Inde stimicon q̄si longus et altus.
Stimulus. A stiga dicit᷑ h̄ stimulus quasi stigu
lus scilicet aculeus.cōpunctio incitacō molestacō
vnde stimulosus sa sum. Et compatur.vnde hec
stimula quedam dea stimulorꝫ.et stimulo las pū
gere.titillare.incitare.cogere.urgere inflammare.
Et componit᷑ instimulo las.et est actiuū cū suis
Stinguo guis xi ¶compositis. Et corripit mu.
ctū.i.signare.ul' extinguē.mortificare ul' instigare
ß non est in usu. Et componitur distinguo is xi
ctum.qd̄ componit᷑ subdistinguo is. Itez stinguo
componitur extinguo is instinguo is xi ctum.re
stinguo is.i.extinguere.iterꝫ mortificare. Stinguo
et eius composita sunt actiua.et faciūt p̄teritum
in xi et sup̄ in ctum.et habent u inter g et sequē
Stiopus ē inflacō oris.vn̄ nec ¶tem uocalem
stiopo tumidas intendis rumpere bracas
Stipa.a stipo pas dr hec stipa pe.quedam par
ua arbor ut dn̄t stopa.qꝛ ex eo stipent᷑ tecta.et
hoc sepe ad fornaces et furnos calefaciendos col
ligitur.vnd̄ hec stipula dimi. Et hinc stipule dn̄r
folia ul' uagine quibus culmus ambitur et fulci
tur ne pondere frugis curuetur et stipule ipsi ca
lami segetis dn̄r. Dicūtur ergo stipule.ul' a stipu
la ꝓpter ꝑuitatem.uel a stipo pas.qꝛ fulciunt et
circūdant.uel ab usto quasi ustule.qꝛ collecta in
messe urunt᷑ ꝓpter culturā agri.ul' a palea.qꝛ in
terdum ꝓ palea p̄ciditur stipula. Et corripit pu
Stipadiū.a stipo as dr h̄ stipa et ꝓducit sti
dium.i.scatarium.qꝛ hominibus ludū spectantibꝫ
stipetur. Et stipadium est genus mense ul' stipē
dium.ul' dr a stipitibus.quasi stipodiū.sic enim
Stipatū ti.quedam herba ¶prius acceptū est.
que tantam ūtutem in radice habet ut frusta car
nis in cacabo sparsa coagulet.et dicit᷑ a stipo pas
Stipendiarius in stipendium est
Stipendium.stips componitur cū pendo dis.et
dr hoc stipendium dij.lucrꝫ p̄cium.fructus labo
ris.ꝓprie q̄dem stipendium dicit᷑ qd̄ datur militi
bus soldarijs ꝓ p̄cio sic dictum a stipe pendenda
Antiqui enim soliti erant pecuniam appendē ma
gis q̄ nūare. A stipendiuꝫ dicit᷑ stipendiarius ria
riū.ad stipendium ꝑtinens ul' stipendium dans.

ul' pocius.recipiens.Et corripit i ante p.
Stipes a sto stas dicit' hic stipes tis.i.ticio tru
cus ligni.qui sustinet aliquid quasi stans pes lig
nū infructuosū qd solūmodo stet et ñ fructificet
Et ꝓducit pmam.sed stips pis fe ge corripit sti.
Stipium ungentum de ueruecibus
Stipo.a stips pis d' stipo pas.i.condensare.con
uallare.Circūdare.congregare.replere.ꝓtegere.cō
ponere.fulcire.vnde stipatim adūbium.Stipo cō
ponitur constipo pas exstipo pas.emittere.eua
cuare.Instipo pas.ualde ul' intus stipare.immit
tere.Obstipo pas.vndiq; ul' contra stipare ul' ob
turare.Restipo pas.iterū stipare.vel euacuare.e
mittere.Substipo pas.subtus ul' post stipare ul'
parū Et ē stipo actiuū cū suis compositis.Et ꝓd
hanc sillabam sti.sicut stipes et stipa.Lucanus in
pmo.Stipant et dulci distentant nectare cellas
Stips pis fe ge.qddam genus ponderis q olim
militibus stipendiariis distribuebatur pecunia.et
ponit' ꝓ obulo.et q' obulus sepe solet dari men
dicis in elemosinam.Ideo qñq; stips dicit' mendi
citas.qñq; elemosina uictus.vnde h stipus.i.mē
dicus.Et cor' stipis gtūs et stipes in plurali sti.s
hic stipes stipitis producit sti.
Stipula le.in stipa exponitur
Stipulatio in stipulor vide.
Stipulor.a stipo pas dicit' stipulus la lum.i.fir
mus.Et inde stipulor laris.i.interrogare seu que
rere.ꝓpe quidem stipulari ē querere petitiue cū re
sponsione facta ꝓmissiue.ut si interrogans dicit
dabis michi equū.et ille respondeat dabo.hoc ē
stipulari.vnd hec stipulacō ꝓprie d' interrogacō
petitiua adiūcta responsione ꝓmissiue.sic ꝓmissa
dabis michi hoc.dabo.et d' stipulari a stipulū
qd ē firmū.q' stipulacō debet esse firma.vñ tene
tur ꝑsolui qd stipulacōne ꝓmissū ē.vl' ut dicūt
A stipula d' stipulor.q' in stipulacōne ueteres sti
pulam frangebant Quam iterū iūgentes stipulacō
nem suam recognoscebant.Et q'.in stipulacione
continetur interrogacō et ꝓmissio.Ideo stipulari
sepe ponit' simpliciter ꝓ ꝓmittere.et ꝓ interroga
re.ul' petere siue querere.Et nota q stipulor anti
quitus erat cōmune.sed modo ē deponens.et con
struit' cū accō et ablō interposita a ul' ab ꝑpositi
one.ut stipulor a te decem solidos.i.quero.Et cō
ponitur astipulor laris.i.confirmare ul' auxiliari
vnde hoc stipulamen.Constipulor.laris.i.simul
stipulari.et ē depo.cū suis compositis.et cor' pu.
Stipus.a stips pis hic stipus pi.i.mendicus q
petit stipem.Et inde componitur obstipus.
Stirax racis grece.sed storax racis latine.vide
Stiria e fe ge.i.gutta fluens et cadens ¶ in stiria
et congelata.et d' gutta dū stat et pendet.stiria
dum cadit.Et dicit' sic a greco.grece enim stiria
gutta d'.vnde stiria d' arbor cuius fructus habz
grana guttis similia.que et storax as d'.quasi sti
rax.Sed stirax grece storax latine.genes' xliii d'
Modicū resine et mellis et stiracis.uel sm aliam
litteram storacis penl' ꝓd.ubi dicit glosa q stora
cis est species resine
Stiricidium dii.in stillicidium exponitur.
Stiricus ca cum.i.sterilis.a stiria dicitur.
Stirillum li neutri ge.barba capre.et dicit' a sti
ria.q' pendet ad modum stirie.i.gutte.
Stirpeus pea peum.in stirps est
Stirpitus in stirps exponitur

Stirpo pas euellere.eradicare a stirps trūco d'
Et componit' extirpo pas.i.a radice subuertere.
Stirps.a sto stas dicit' stirps pis mas ge.i.ra
dix.trūcus.vnde hec stirps pis fe ge.i.ꝓgenies
ꝓsapies.origo.et stirpeus pea peū.et stirpitus ad
ūbium.i.radicitus.Et stirpo pas.euellere.eradi
care.Et q dicit ps q p non patitur r ante se in
eadem silba intelligo in pncipio silbe et uoco pn
cipium quidqd est ante pmam uocalem Vel hoc
intelligitur qñ p sumitur in ui sua et simpliciter
s in stirps nō sumitur p in sua ui et simpliciter.i
mo ps ibi collaterales.sumuntur pro una figura
que est apud grecos et uocatur psi
Stiua.a sto dicit' h stiua ue manica aratri sciz
cauda a posteriori.vñ stiuarius ria riū.ad stiuā
ꝑtinens.et stiuarius eciam dicit' qui tenet aratrū
per stiuam uel qui stiuam facit
Stiuula le dimi.parua stiua
Stix.a sto stas dicit' hec stix stigis.palus infer
nalis.q' semper stat ad penam.ul' a statim q' po
tata statim interficit ul' greco stigestes qd est tris
ticia.q' tristes faciat ul' q' tristiciam gignat.et se
pe ponitur ꝓ inferno.vnde stigius gia giū.et h
Sto stas steti atū a ¶ et hec stigialis.et hoc le
stasis deriuatur.Et dicit' stare.manere.et nō mo
ueri morari.ꝓprie stare est erectum morari.vnde
dicit' si quis stat non sedet et econūso.vnde h sta
tus huius status.Sto componit' absto stas stiti
itū.longe stare.cessare.asto as iti itū.iuxta ul' in
conspectu ul' ad iudiciū stare.consto as iti itū.Cir
cūsto as iti itū.desto as iti itū.i.deorsum a ꝓposi
to stare cessare.Disto as.Exto as extiti.et ut dix
it quidam.Extat qd foris est qd firmū ꝑmanet
extat.Insto as iti.sapien.xviii.Intersto as iti itit
et amputauit impetū.ꝑsto as iti.i.ꝑfecte stare.in
ꝓposito ꝑseuerare.ꝓsto as iti.presto as iti.Obsto
as iti itū.obstare.i.nocere.impedire.contra stare
vnde obstans obstancia obstanter.Et hoc obsta
culum.Resto as iti itū.resistere.obstare.et restare
.i.supesse et supfluere.et restare.i.a motu stare
et cessare.vnde restito tas.frequenter sepe in diui
sis locis restare.Substo as iti.i.subesse subtus eē
ul' subsistere.Supsto as.i.supesse ul' supfluē.Sto
et eius composita omnia sunt neutra p̄ter presto.
ꝓ dare qd est actiuū.Itē omnia composita a sto
faciūt p̄teritū in stiti et sup in stitū et raro in sta
tū.ut constatū.p̄statū.vide in p̄sto as.
Stoax acis fe ge.i.ruina.et dicitur a stoa
Stoa grece latine dicitur porticus.
Stoici.a stoa qd est porticus.Et dicit' stoicus
ca cū penl' cor'.Et sunt stoici qui in ciuitate mo
rantur.porticus enim fuit athenis in qua picta e
rant gesta sapientum et uirorū forciū historie.In
hac porticu sapientes ꝑhabant'.vnde et stoici dic
ti sunt.hanc sectam ut dicūt ꝑus zenon instituit
hii negant sine ūtute effici quemq; beatū.omne
peccatū vniforme esse asserūt.hii animam cū cor
Stoicida de.a stoicus dicit' ¶ pore perire dicūt
h stoicida.i.femina in stoica secta ualens.ul' sto
icida quasi mollis et effeminatus quasi femina.
Stola.a stolos ul' stolon dicit' hec stola le.ma
tronale opimentū qd cooperto capite et scapula
a dextro latere in leuū humerū mittitur.vñ et sic
dicit'.q' supmittatur.Idez et reciniū latino nomi
ne dicit'.q' dimidia eius pars retro reiiciatur qd
uulgo mauortem dicūt quasi martem.signum est

enim maritalis dignitatis et potestatis. et pacis vel industrie. Caput enim mulieris est vir. Et ponitur quandoque pro ephot. Stola etiam utuntur diacones. unde stolatus ta tum stola ornatus Et stolo las stola ornare. Et corripit sto.

Stolia. a stolon vel stolos dicitur hec stolia. e. i. missio

Stolidus ab extollo. lis dicitur stolidus da dum. i. stultus fatuus superbus insipiens secors qui extollitur quia se extollat et comparatur unde hec stoliditas tatis

Stolon vel stolos grece latine dicitur missio

Stolus a sto dicitur hic stolus li. magna classis navium vel a stolon quod est missio quia per mare mittatur. Ambrosius super egisippum. ubi est stolus navium

Stomator. stomacos grece ¶ qui circumeat freta et os vocatur latine. quia ostium ventris sit et cibum excipiat et inde intestina transmutat. stomos enim grece latine dicitur os. cilia vent. Inde stomachus. i. os ventris. unde stomachosus sa sum. iracundus furibundus. et stomaticus ca cum. qui infirmitatem in stomacho patitur. et stomachor aris. furere. I

Stomacula cule fe ge. extum ¶ Irasci. indignari. interius. et dicitur a stomachus.

Stomos grece os latine

Storax in stiria vide.

Storiolum li dimi. parvum storium

Storio as in storium vide.

Storium. A sterno nis dicitur hoc storium rii. quia terre sternatur. Nondum enim laneis stramentis repertis in hiis accubabant. unde storio as. storiis ornare. unde storiatus a um. storiis ornatus. Et est activum

Strabo. a sterno nis dicitur hic strabo bonis. qui oculos habet obliquos. qui et hic strabus dicitur unde et hec straba quod vulgo dicitur strauba Gregorius nazazenus. Heretici michi videntur similes oculis strabi

Stragilis a sterno nis vel a sternendo dicitur stragilis huius stragilis. communis generis. i. miles Et corripit gi

Stragulum a sterno vel a stratum dicitur hoc stragulum vel hec stragula. vestis discolor que texta dicitur et manu artificis diversa varietate distinguitur Et dicitur sic quia in stratu et amictu apta sit. de qua in ultimo capitulo proverbiorum. Stragulatam vestem fecit sibi. Stragulum etiam dicitur stacio caballi. unde stragulatus ta tum. i. stragulo vel stragula ornatus Et stragulo las lavi re. i. variare. potest etiam dici stragula. vestis variata. vel varietate texture distincta unde dicit papias stragula vestis preciosa plumario opere facta In historiis autem super illud quod legitur in iiii li regum c viii Cumque venisset dies altera tulit stragulum et infudit aqua. Et expandit super faciem eius. Quo mortuo regnavit azahel pro eo sic dicitur. stragulum proprie dicitur stratorium quod lecto vel sedili supsternitur Et dicitur ibi quod azahel pannum perfusum aqua imposuit super bennadab ad refrigerandum. Hebreus tamen habet. expandit super faciem stragulum. ut non azahel. sed bennadab hec fecisse intelligatur. et tamen mortuus est rex et regnavit azahel pro eo. Quidam tamen exponunt hoc de obsequio mortui. dicentes quod azahel mortuum lavit aqua et expandit stragulum super faciem mortui. Josephus autem plane dicit quod azahel altera die infuso laqueo strangulavit eum. Ad hunc sensum quidam litteram illam scilicet. Tulit stragulum. referunt dicentes quod azahel vestem madefactam posuit super faciem eius similans refrigeracionem. sed statim effudit aquam super os eius donec suffocaret eum. et corripit gu. unde allexander. texitur ex lino cum lana stragula vestis

Stramen. a sterno nis dicitur hoc stramen minis quod ante animalia sternitur vel super lectulum. quod et hoc stramentum dicitur a stramine. Et stramineus nea neum. Item stramentum quandoque dicitur insellatura. illud scilicet quo equus vel asinus sternitur. i. insellatur et similiter illud quo lectus sternitur. i. preparatur dicitur stramentum sive sint vestes sive aliud.

Stragulo las. in gulo las exponitur.

Strata. A sterno nis dicitur hec strata te. via minuta. quasi pedibus vulgi trita. et est de lapidibus strata et parata. unde et dicitur dilapidata

Strates. i. pretor. a sterno nis

Stracia. A sterno nis dicitur hec stracia cie. i. milicia. unde hic stracilates. dux milicie vel militum.

Stratilius grece pretor secundum papiam

Stratodes. a stracia dicitur hic stratodes. i. miles vel ad miliciam accinctus qui et straton nonis dicitur

Stratores lagunculaum. i. compositores. Iere xlviii B. Mittam eis ordinatores lagunculaum

Stratorium. a sterno nis dicitur hoc stratorium torii. i. stabulum iumentorum. unde iosephus in primo annalium. Rachel audiens hec posuit ydola in stratorio cameli. i. sub. Item stratoria dicuntur lectoria que in lectis sterni solent

Stratum. a sterno nis dicitur hoc stratum ti. quod et hic stratus tus dicitur. i. lectus. vel stratum quasi storiatum a storiis in quibus antiqui cubabant nondum laneis

Stravi preteritum de sterno. iob ¶ stramentis repertis xvii. Stravi lectulum scilicet meum.

Strena ne fe ge. quod vulgo dicitur strenna. scilicet quod primo datur alicui in kalendis vel in primo die anni vel septimane pro bono omine. et dicitur strena quasi sine trena vel seorsum a trena. i. a lamentacione. quia hilariter dari debet. unde strenosus sa sum quia sepe dat vel accipit strenam. Et streno nas. encenniare. iniciare. strenam alicui dare. strena aliquem

Strenicus ca cum in strenuus est ¶ exhilarare.

Streno as in strena vide

Strenula le dimi. parva strena.

Strenuus. a strena dicitur strenuus nua nuum qui libenter facit strenam scilicet largus clarus strenis impiger utilis citus fortis Et comparatur per supplecionem. strenuus magis strenuus nuissimus. unde strenuitas et strenicus ca cum. i. strenis vel strenarum

Strepia A sterno sternis dicitur hec cupidus strepia strepie. cauda serpentis

Strepo pis pui pitum pere. i. sonum facere. unde hic strepitus. et hic strepor poris. et strepito tas fre. Strepo componitur astrepo pis Instrepo pis. prestrepo pis. obstrepo pis. Et est neutrum strepo cum suis compositis. Et facit preteritum in pui et supinum in pitum. penultima correpta. Et corripit stre. unde in aurora dicitur. Rana loquax heresim signat strepit hic stre

Strideo des. vel strido dis di. dere. i. for ¶ pit illa titer sonare. dentes concutere. frendere. unde hic stridor doris. Et inde stridosus a um. et stridorosus sa sum. i. stridore plenus. Strido et strideo cum omnibus suis compositis si qua habent neutra sunt. et faciunt preteritum in di. licet quandoque inveniatur stridui sed hoc maxime secundum antiquos. Et carent supino. Et producit hanc sillabam stri. Lucanus in vi. Auribus moerentis feralis strideat umbra. vide in strido

Strido dis tercie coniugacionis. et strideo des invenitur secunde ut dixi in strideo des. Oracius in sermo Stridere secreta divisos aure susurros. et facit preteritum stridi. deberet tamen facere strisi. unde dicit

pꝰ in x li. vbi agit de p̄teritis et supinis tercie cō iugacōnis. desinentibus in do. strideo et strido dis inuenitur tam secūde ꝙ̄ tercie cōiugacōnis. et eius p̄teritū pfectum debet ſm analogiam in do vl' in deo desinenciū. et penl' vl' antepenl' naturalit' longam habenciū in si terminari. ut rado rasi. Rideo risi. ardeo arsi. ſ; puto cā euphonie n̄ eē in usu strisi ſ; stridi. et caret sup ¶ Stridulus a ū. i. sonorus

Strigilis. A strideo des hec strigilis huius strigilis penl' cor̄. i. patella et instrumentū quo pueri furant' uuas et ficus. et instrumentum quo mūdantur equi. qd' potest deriuari a tergo gis. et instrumentū quo caro mundatur. et sudor corpis eradit'. qd' et striga dr̄ p apocopā ¶ a strideo' des

Strignos. a stringo gis dr̄ h' strignos quedam herba scilicet uua lupina que latine salutaris dr̄. q2 dolorem capitis et stomachi incendiū mitigat Idem et uua lupina dr̄. q2 semen eius uue sil'e est

Stringiria. a stringo gis dicit' hec stringiria vl' stranguria id est constrictio urine

Stringo gis. xi ctū. Et componit' astringo gis. constringo gis. distringo gis. vnde districtus a ū. Extringo gis. Instringo gis. pstringo gis. prestringo gis. ualde vl' ante stringere. obstringo gis. ūdiq3 vl' cont' stringere. Restringo gis. iter2 vl' retro stringē vl' ampliare. et a strictura remouere. Substringo gis. subtus vl' post vl' par2 vl' susum stringere Stringo et eius composita sunt actiua et faciunt p̄teritū in xi et sup̄ in ctum sine n. et caret n.

Strix. a strido dis dicit' hec strix gis ¶ post g. nocturna auis de sono uocis dicta. qn̄ eni3 clamat stridet. hec auis a uulgo dicit' ama ab amando puulos. vnde et lac p̄bere fertur nascentibus

Stroma. opus uarie contextū. Et dr̄ a stropha

Stromatium. a stroma dicit' hoc stromaciū cij cingulum uarie contextum cum gemmis

Stropha in strophus vide.

Strophas. a strophos qd' est conūsio dicit' hec strophas strophadis. quedam insula

Stropharius ria riū. in strophus vide

Strophiū. a strophos qd' ē conūsio dicit' h' strophiū phij. cingulum. et ꝓpe aureū cū gemmis. q2 a posteriori pte conūtitur anterius. vnde dicit' in hymno beati ioh' baptiste. prebuit hirtū tegimen camelus. artubus sacris strophiū bidentes. Dicit' eciam strophiū palliū v̄ginale. sed tropheū aliud est. vnde ūsus. Zonam dic strophiū palmam dic ¶ esse tropheū

Strophos vl' trophos grece latine dicit' conūsio. Et inde componitur monostrophos. distrophos. tetrastrophos. vnde inuenitur hec oda est monostrophos. hec distrophos. hec tetrastrophos. Monostrophos dicit' oda illa que tantū vnam metri uarietatem habet. Sed distrophos dicit' oda illa que semp in secūdo ūsu repetit uarietatem metri. Tetrastrophos q̄ in quarto

Strophula le dimi. parua stropha

Strophus. a strophos dicit' hic strophus phi. deceptor. impostor. fraudator. et hec stropha. phe retorta sentencia. argumentacō uana. fraus. deceptio. nequicia. calliditas impostura. vnd' stropharius ria riū. fraudulentus. callidus. impostor. uersutus. Item stropha dicitur conūsio simplex in cantilenis. Et componit' antistropha. i. contra conūsionem simplicem. Stropha ē cum fit mutatio de responsorio ad ūsum ubi ē quedam conūsio mutate melodie p̄oris. Antistropha ē qn̄ finito ūsu reincipitur ip̄m responsorium vl' medietas eius. vl' cantus hymnor2 inuentus est p stropham et antistropham. ad sonū firmamenti notandum et planetar2 qui contra conūsionem celi uuluuntur. vnde quidam cantus solebant in ecclesia esse. q's uocabant trophos. vnde macrobius. In ip̄is eciā hymnis deorū per strophā et antistropham metra canoris ūsibus adhibebant' ut per strophā rectus orbis stelliferi motus per antistropham diūsus uagor2 regressus predicaretur

Strucō greco nomine quodda3 animal in similitudine auis pennas habere uidetur tamen de terra alcius non eleuatur. oua fouere negligit. ſ; ꝓiecta tantūmō fetu pulueris animantur. ut uult ysid'. et ponit' in feminino genere. In iob xxxix. B. vbi dicit' penna strucōnis similis est pennis herodij et accipitris que derelinquit oua sua in terra tu forsitan in puluere calefacies ea Et infra. p̄uabit eam deus sapiencia. Quod ūbum g'g' exponens in li mor2 xxxi dicit. Quis herodiū et accipitrem nesciat aues reliquas quanta uolatus sui uelocitate transcendat. Strucōnis ūo penne eor2 similitudinem habent. ſ; uolatus eor2 celeritate3 n̄ habet. a terra quippe eleuari n̄ ualet. et alas q̄'i ad uolandum sp̄tenus erigit. ſ; tamen nūquam se a terra uolando suspendit. Ita sunt nimi2 omnes ypocrite. qui dum beator2 uitam similant imitacōnem sancte uisionis habent. ſ; ueritatem sancte actionis nō habent. habent quippe uolandi pennas per speciem. ſ; in terra repunt per actionē. q2 alas per figuram sanctitatis ostendūt ſ; curar2 secularium pondere pregrauati nullatenus a terra subleuantur. q2 ūo ypocrite q̄uis peruūsa semper operentur loqui tamen recta non desinūt. bene aute3 loquendo in fide vl' conūsacōne filios pariunt. ſ; eos bene uiuendo nutrire nō possunt. De hac strucōne recte dicit'. q2 derelinquit in terra oua sua. q2 eni3 ypocrite per caritatis uiscera non calent. de corpe ꝓlis edite. i. de ouor2 suor2 frigore nequaꝙ̄ dolent Et bene sequit' induratur ad filios suos quasi n̄ sint sui. Quem enim caritatis gracia nō infundit ꝓximū suū. eciam si ip̄e hūc deo genuit extraneum respicit. uidetur tamen strucō esse mas ge. ſ; p̄s regulas. Inuenitur eciam hec structio onis. a struo is. ſ; tūc scribit' p ct ¶ Hic potest queri an ypocrisis sit semper peccatū mortale. Ad hoc dico ꝙ ypocrisis eandem habet racōnem peccati sicut et mendaciū. Mendaciū autem non semp ē pccm̄ mortale. ſ; qn̄ ē pernicōsum. et similiter ypocrisis non semper est pccm̄ mortale. ſ; qn̄ est pernicōsa cadens in nocumentū alterius psone. dū ꝓpter creditam sanctitatem aut defraudat aliquem re quā habet vl' habere debet. aut in nocumentū fidei et ecclesie. dum ꝓpter sanctitatem creditam de ip̄o ei contra fidem et ecclesiam creditur. Et scias ꝙ ille qui cū non sit ūtuosus psonam ūtuosi ostendit ypocrita dicit'. ypocrita enim grece latine dicit' similacio. Et quia ostentare de se melius ꝙ̄ sit. est uiciū iactancie siue ūbis siue factis fiat. ut dicit' in iiij eth'. Ideo ypocrisis semp est pccm̄. vide in ypocrita. ¶ Item uolo te scire ꝙ aliud ē peccatū occultū non ꝓpalare qd' discrecōnis est. et aliud ūtutem ostentare cū aliquis peccato subiaceat. qd' ¶ ypocrisis est

Structura re in struo is. vide

Struecula le dimi. parua strues.

Strues. a struo is dicit' hec strues is. composicō

congeries.collectio.aceruus.lignoꝝ
Struma me.a strues dicit̃.i.gibbus in pectore
quasi strues humoꝝ.vnde strumosus sa sum.qui
habꝫ strumam.Et compatur.vnd̃ h̃ strumositas
Strumosus sa sum in struma vid̃ ¶ gibbositas
Struo is xi ctum uere.i.componere.edificare.
ordinare.ꝑparare.vnde structim aduͥbium.Struo
componitur.astruo is.i.affirmare.asserē.assimu
lare.Et componitur ex ad et struo.et abijcitur d
Construo is.i.simul struere.Circūstruo is.destruo
dissipare.deorsuꝫ a stuctura ponere.Extruo is.i.
ualde uel extra stuere.Instruo is.informare.Pre
struo is.p̄ alijs ul' ante struē.ul' p̄docere.Obstruo
is.Struo et eius composita actiua sunt.et faciūt
p̄teritū in struxi et sup̄ in structum.A struo dicit̃
hec structura re.Et ut dicit pap̄.structure sunt e
Strupus pi.uel stropi h̃ ¶ dificia possessiones
quosdam sunt iuncula loro ul' lino facta.quibus
remi ad stalmos alligantur.de quibus linius.Cū
qꝫ remos iussit alligare strupis
Studeo des dui studere.opam dare.vacare dis
cipline inuigilare.ꝓprie quidem studere.ē cū mag
na uoluntate uehementer animū applicare ad ali
quid pficiendum.vnde hoc studiū dij.uehemens
applicatio animi ad aliquid pagendū summa cū
uoluntate.vnde studiosus sa sum.Et compatur.
Studeo componit̃.Instudeo des dui.i.ualde stu
dere.Restudeo des dui.i.iteꝝ studere.Et ē neutꝝ
studeo et eius composita.et caret sup̄ ꝯm usuꝫ de
bet tamen facere studitū penul' cor̃.a studeo eo
mutata in i et addita tū.ut candeo des dui ditū
studeo des ditū Rarissime tamen ab omnibꝫ neu
tris secūde coniug.que in vi diuisas sillabas faci
unt p̄teritū.Inuenitur huius sup̄ ul' ptīcipiū futu
ri.vt caleo lui.tepeo ui.palleo lui.si qua tamen
inueniant̃ i breuem habent ante tū.ut dicit p̄s.
Et cor̃ p̄mam studeo.vnde esopus.Displicet im
prudens vnde placere studet.Et orac̃ in epy.Non
tua laudabis studia aut aliena rep̄hendes.Quali
ter autem studendū sit et in quibꝫ dixi in scientia
Studiolum li dimi paruum studium
Studium dij.in studeo des exponitur
Stulticia cie.in stultus vide
Stultiloquus qua quū.a stultus et loquor.qui
stulta loquit̃.vnde hoc stultiloquiū quij.stulta
Stultizo sas stulte se ¶ locutio.Et corripit lo.
Stultus.Ab extollo ¶ habere.a stultus dicit̃
lis dicit̃ stultus ta tū quasi extoltus.qꝛ se extol
lit.vnde et dicit̃ stultus quasi statim ultus.ꝓprie
tamen stultus est qui per stuporem non mouetur
iniuria.Seuiciam enim ꝓfert nec ultus est nec ul
lo ignominie cōmouetur dolore.qꝛ stultus ē ebe
cior corde.sicut quidaꝫ ait.Ego me esse stultū ex
timo fatuū esse non opinor.i.obtusis quideꝫ sen
sibus non tamen nullis.et ꝯm hoc stultus quasi
seorsum ab ulto.Et compatur.vn̄ h̃ stulticia cie
a gt̄o stulti addita cia.vide in fatuus
Stupa.a stipo pas dicit̃ hec stupa pe.et est ca
nabi ul' lini.dicta sic qꝛ ex ea rime nauiū stipen
tur.vnd̃ stupeus pea peū de stupa.et stuposus a
vm.Et stupo pas extupo pas.ualde stupare uel
stupam remouere.Instupo pas.Restupo pas.Et
est stupo actiū cū suis compositis.Et ꝓd̃ stu
Stupeo pes pui stupere.mirari.terreri.timere.
esse ul' fieri stupidum.quasi sine sensu.vnd̃ stupi
dus da dū.sepius stupens.et compatur.vnd̃ stu
pido das.stupidū facere ul' stupere.Stupeo com
ponit̃ stupefacio cis.Et stupefio fis factus.Item
stupeo componit̃ Astupeo pes.ualde stupere.ul'
ad aliquid stupere.extupeo pes.uald̃ stupere ul'
a stupore cessare.liberari.Instupeo pes.ualde stu
pere.Obstupeo pes.vndiqꝫ ul' ob aliquid stupere
Restupeo es.Et ab omnibus p̄dictis inchoatiua
stupesco et cetera.Stupeo et eius composita neu
tra sunt.Et carent sup̄ ꝯm usum.Et cor̃ stu.vnde
ouid̃ de remed̃.Non stupeant multo corda sepul
ta mero.Iteꝫ quidam.Fle miser atqꝫ stupe conbu
Stupeus a ū.in stupa vide ¶ reris quasi stupo
Stupo as.in stupa vide
Stupor.a stupeo es dicitur hic stupor oris.Et
est stupor casus memoriam et racōnem auferens
et linguam impediens.vnde stuporatus ta tum
stupefactus.et stuporosus sa sum.Et compatur
Stupor paris in stupꝝ vide
Stuprum ri.illicitus concubitus.et est ꝓprie in
virgine ul' in moniali.et videt̃ dici a corrūpendo
vnde stupror aris.stupꝝ committē.ul' stupro cor
rumpe.vnde hoc stupratorium rij.locus stupran
di.et componit̃ constupror aris.et est stupror de
ponens cū suis compositis ꝯm hug.Inuenit̃ tam̄
Ieremie c ij.filij quoqꝫ mempheos et thafnes con
stup̄uerūt te usqꝫ ad u̇ticem.ouid̃ epy.Nec p̄ciuꝫ
stupri gemmas auꝝ qꝫ poposci.vide in raptus
Stupula le dimi.parua stupa.
Suadeo des.A suauis dicit̃ suadeo des.q̄si sua
uium hortare.consulere.monere.Qꝛ autem di
citur suadere quasi suauia dare.i.dicere.ul' suade
re.i.in suam sortem trahere ul' suasor in suam p
tem trahens ethi est.vnd̃ hic suasor.et suasorius
ria riū.et hic et hec suasibilis et hoc le suasibilit̃
suasibilitas.Et hic et hec suadibilis et hoc sibile.
suadibiliter.et hec suadela le.suasio.assensus orac̃
in epy.ac bene numatū decorant suadela uenusqꝫ
Suadeo componit̃.dissuadeo des.dehortari.psua
deo des.pfecte suadere.effectū suasionis obtinere
in suadendo effectum habere.Suadeo et eius com
posita sunt actiua.et est sillabaꝝ q̄tuor suadeo in
ꝓsa.ꝫ in u̇su inueniatur trium sillabaꝝ
Suapte.sua sponte.sua natura sua ꝓp̄a causa.
suo usu ul' more.et est pte sillabica adiectio que
adiūgitur huic ablatiuo sua ꝓnomini.ut dixi in
Suarium.a sus dicit̃ hoc suariū rij.¶ meapte
Suasibilis.a suadeo dr̃ ¶ locus ubi stant sues
hic et hec suasibilis et hoc le.i.aptus ul' conueni
ens ad suadendū.et suadibilis le idem.vnde in e
pistola iacobi dicit̃ qꝛ sapiencia que desursum est
est suadibilis.i.ad suadendū abilis passiue.qꝛ qui
habet dei sapienciam de facili recipit bonas admo
Suauio.a saliua dicit̃ ¶ nicōnes et psuasiones
hoc suauiū uij.basium cū saliua mixtū.ul' suaui
um dicit̃ qꝛ sit suaue.et ind̃ hec suauio onis.qui
suauiū facit.et suauio as.et suauior aris.i.oscu
lari cum suauio.de hoc vide in osculum
Suauis.a sueo es dicit̃ hic et hec suauis et hoc
ue.qꝛ sueta suauia esse solent.Et compatur.vn
de suauiter uiuis me adu̇biū.et hec suauitas tatis
Et per composicōnem insuauis ue.Et componit̃
quamsuauis id est ualde suauis
Sub ꝓpositio est.Et deseruit utriqꝫ casui.Et no
ta qꝛ quociensçumqꝫ sub signat ad locū construi
tur cū accusatiuo tm̄.ut u̇gilius nituntur sub ip
sos postes.i.ad ipsos postes.Item qn̄ ponit̃ pro

ante. ut virgilius in georgicis. Sub lucem expor
tant calatum .i. ante lucem. Itez qñ ponit̃ ꝓ per
ut sub noctem curam recusat .i. p noctem. Alibi.
uidetur significare in loco uľ quasi in loco. et con
struitur tũc cũ ablt͞o tm̃. ut sub domo. Et scias ꝙ
sub hijs litteris sequentibus mutat b in illas. S.
C. F. G. M. P. R. Vt Succumbo. Suffero. Sugge
ro. Summoueo. Suppono. Surripio. Vide de hoc
in prima pte C de sillaba vbi agitur de B.

Subagito in agito agitas vide.

Subarro. A sub et arra componit̃ subarro ras
raui rare. quasi latenter arram dare. vnď. Anulo
¶ suo subarrauit me

Subater. a sub et ater cõ
ponitur subater tra trum .i. aliquantulũ ater .i. ni
¶ ger. et ꝓducit a.

Subbasilicanus na nũ. com
ponitur a sub et basilicanus. et dicitur ꝓprie sub
basilicani qui habitant circa basilicam. et sub alis

Subcinericius a sub et cinis ¶ eius. et ꝓducit ci
componit̃ subcinericius cia ciũ. sub cinere coctus
Et subcineriso sas .i. sub cinere coquere Et licet b
mutetur in c. in composicõne sequente c. tamẽ in
subcinericius non mutatur ne a sub et succus cõ
¶ poni videat̃

Subdecania nie. in subdecanus ẽ

Subdecanus. a sub et decanus componitur hic
subdecanus ni. qui est sub decano. et designat dig
nitatem in ecclesia. vnde hec subdecania nie. dig
nitas subdecani. Et producit ca

Subdiaconus. diaconus componitur cũ sub uľ
ypos qď est sub. Et dicit̃ subdiaconus ypodiaco
nus. sed ypodiaconus dr̃ grece. subdiaconus latine
qui ideo sic appellantur. qꝛ subiacent preceptis et
officijs diaconi. oblacõnes enim in templo dñi a
fidelibus ipi suscipiunt. et diacono supponendas
altaribus deferũt hij aput hebreos nathinei uo
cantur .i. in humilitate dño seruientes. Et hinc h̃
subdiaconatus tus uľ ypodiaconatus tus .i. offi
cium uel ordo subdiaconi dicit̃ eciam hic subdia
con onis et ypodiacon onis. pnľ cor̃. vid̃ in ordo

Subdo. a sub et do das dicit̃ subdo dis di ditũ.
.i. suppone. subiugare. Iñ subditus a ũ penľ cor̃.

Subdolus la lum. componit̃ a sub et dolus. Et
est subdolus latenter dolosus. astutus. uersipellis.
varius. vnde subdole aduerbium

Subeo is iui uľ ij p sincopam .i. subtus ire uľ
post uľ pax. Et componitur ex sub et eo is. Itez
Inuenitur subeo subis .i. sursum eo. et ita sumit̃
Joh̃ vj. Subijt ergo ih̃s in montem .i. sursum a
bijt. et hec est littera aug̃. et tũc componit̃ a sur
sum et eo is. et mutatur S in B causa euphonie.
littera autem crisostomi est. Abijt ergo ihesus in
¶ montem. ꝛc̃

Suberatus ta tũ in ero eras est

Suber in suberies exponitur

Suberies. a sub et edo es est dr̃ hec suberies ei
arbor ex qua cortex natatorius extrahit̃ qui su
ber dicit̃. et dicit̃. suberies quasi subedies. qꝛ fruc
tus eius sues edant. et sepe eadem arbor suber dr̃
et ut dicit pap̃. suber beris neutri ge. dr̃ arbustula
uľ eius cortex. Differentia tamen est inter suber
et corticem. vide in cortex. et ꝓducit su

Subhircus ci. a sub et hircus. in brachium vide

Subiectio. A subiectus ta tũ. subiecti addita o.
fit hec subiectio onis. subiugatio. suppositio. Item
subieccõ ꝫm ꝙ sumit̃ in rethorica fit qñ aliquid
querimus ab adũsarijs interponentes racõnez. et
postea qď est racõ destruit qď subicit̃ ut hic. qd
fugiam capiar. damem non audiar. hostem con
grediar. vincar. vľ sic. O miser qd agas. deus est
quem spernis. en ipm euitare potes terra cinis qꝫ.
deum clam fugies ꝫ nil latet hũc falles ne. ꝫ idez
qui fuit est et erit. conditione tenet

Subiectus ta tũ. in subicio cis est

Subigito tas. in agito tas exponitur

Subigo gis egi actũ. ex sub et ago. et habet q̃
tuor significacõnes scilicet cogere. impellere. acuẽ
supponẽ. uľ subiugare. quasi subtus agere

Subicõ cis ieci iectũ. ex sub et iacõ cis. et ẽ sub
icere subtus iacere uľ post uľ subiũgere. responde
re. reddere. vnde subiectus ta tũ. et subiectiuus ua
uũ. et subiecto tas fre. et eciam subijcito tas inue
nitur in eodem sensu scilicet supponere

Subijt preteritum in subeo is est

Subito adũbiũ .i. cito. uelociter. repente. inspe
rate. et ut dicit dionisius in epistola ad garum.
Subito est qď est preter spem et non ex apparen
te ad manifestum adductum

Subiugalis. iugalis componit̃ cũ sub. et dicit̃
hic et hec subiugalis et hoc le .i. sub iugo positus
quasi domitus iugo assuetus. vñ in matheo dr̃
Inuenietis asinam et pullum filiũ subiugalis .i. a
sine que fuit sub iugo posita

Subiugo gas. exponit̃ in iugo gas.

Subiux. iugum componit̃ cũ sub. et dicit̃ h̃ et
hec subiux gis .i. bos sub iugo positus. vnde qui
dam. Sub qꝫ iugo positus bos dicet̃ tibi subiux.

Sublestus. a sub et lestus ¶ et corripit penľ gñ
dicit̃ sublestus ta tũ. tristis. infirmus. molestus et
compatur. vnď hec sublestia tie .i. tristicia. moles
¶ tia. infirmitas. anxietas.

Subligar. a subligo
gas deriuat̃ hoc subligar garis .i. succinctoriũ sciliꝫ
bracariũ. uľ subligar uocat̃ qdlibet ligamen uľ li
gula caligaꝝ. uel fascia qua ligant̃ inguina victi
me uľ pancominoꝝ .i. pueroꝝ minoꝝ ne soluerен
tur in libidinem uľ ne coirent. Et cor̃ li. ꝫ ꝓď ga
Et dicit̃ subligar ꝓ subligare p apocopam. Iuue
nalis. Tirsum qꝫ tenent et subligar a te

Subligo as. q̃si subtus ligare. a sub et ligo as.

Subligo gis legi lectum. a sub et lego gis. Et ẽ
subligere. furari. q̃si subtus uľ latenter legẽ. et cor
¶ ripit li.

Sublimis. a sub et limus componit̃
hic et hec sublimis et hoc me. ꝓď penľ .i. altus.
Cum enim sublimia inspicimus oculos quodam
modo distorquemus et diminuimus. vľ sublimis
a limo terre quasi a limo subleuatus. et compa
tur sublimior simus. vnde sublimiter us me adũ
bium. et hec sublimitas tatis. Et ponit̃ sepe subli
me ꝓ hoc adũbio sublimiter. Itez a sublime sub
limo as ũbum actm̃. et Inde uerbalia sublimator
matrix. atio. sublimatus. et ẽ sublimare. sublimẽ
¶ uľ altũ facere. exaltare

Sublinguiũ. a sub et
ligua componit̃ hoc sublinguiũ guij .i. locus sub
tus linguam. uľ sublinguiũ dr̃ foliũ uľ aliud qď
q̃s sub lingua ponit et cantat ut aues decipiat

Sublustris in lustro tras est

Subneruo uas uaui uatũ. a sub et neruo uas.
Et est subneruare neruos poplicũ succidere. Tunc
eniꝫ equi subneruant̃ qñ nerui poplicũ succidũt̃

Subnixus. a subnitor qď componit̃ a sub et ni
tor ris. dr̃ subnixus a ũ nom̃ .i. subiectus. suppo
situs. suffultus. humilis. potest eciam esse pticipiũ
et tũc expone sicut subnitor exponit̃ in nitor.

Subo. A sus dicit̃ subo as aui are .i. coire. libi
dinari. et est porcoꝝ. vnde sues subant .i. coeunt

uel amore coeundi ferantur.
Suboleo les in oleo oles vide
Subsamno. samna ne per m. n. i. fruncacõ naris
uel os distortũ cũ uultu. vnde samnores dicũtur q̃
rectum vultũ non habent. et qꝛ cũ ridemus. et os
solemus distorquere. nasum fruncare. ideo samna
dicitur derisio. psius. Occipiti ȝeco postice occurrite
samne. vnde samno nas. i. deridere. sed non est in
usu. Et componitur subsamno nas. i. deridere. vn̄
ꝓpheta. et dñs subsamnabit eos. Et scribitur per
Subselliũ. a sub et sel ⸿ m n. ut patet in papia
la componitur hoc subselliũ lij. ornamentum equi
sub sella positũ. Subselliũ eciã dicitur sedes minoꝝ
sub pede posita et inferius. et depssius q̃ maioꝝ
sedes. et tunc componitur a sedes quasi subsediũ
Subsequiũ. a subsequor queris dicitur subsequiũ
quij. i. seruicium. quasi subsequens obsequium
Subsexquitercius. exponitur in sexqui
Subsexqualter in sexqui vide
Subsilio lis corripit si. vide in salio lis.
Subsistencia. A subsisto tis dicitur hec subsisten
cia cie. i. forma. qꝛ sub se sistit fluxũ materie
Subsolanus. sub componitur cũ sol. Et dicitur hic
subsolanus. quidam uentus qui sub sole nascitur
uel potest componi a solanus
Substancia. A substo stas dicitur hec substancia
cie. qꝛ substat accidenti. vnde hic et hec substancia
lis et hoc le. vnde substancialiter aduerbium. Et cõ
ponitur consubstancialis le liter. i. eiusdem substan
cie. vnde filius dei dicitur patri consubstancialis. Et sci
as q̃ substancia diuiditur per pmam substanciam
et p secũdam. Prima substancia dicitur sortes. secũda
homo uel animal. Item substancia diuiditur in cor
poream. vt lignũ. et in incorpoream. vt anima.
Item substancia diuiditur in materiam. formam et
compositũ. sed hoc magis ad aliã scienciam ptinet
Substantiuus. a substans uel substantia dicitur sub
stantiuus ua uũ. substantiã uel ad mod substan
tie signans uel supponens uel modo substantie de
signans. vn̄ substantiuo uas. substantiuũ facere.
Substituo is in statuo is vide.
Substo. a sub et sto stas componitur substo tas
titi titũ. et est substare. subesse. subtus stare uel sub
sistere. vnde substans tis generis omnis
Subtegmen. A subtego gis dicitur hoc subtegmen.
minis. filum qd̃ inter stamina discurrit. uel deriua
tur a subtexo is. qꝛ sub stamine in tela texitur.
et tegitur. Et corripit penultimam genitiui.
Subtel rma ps pedis medietas. inde subtilis le
Subtela. a sub et tilia cõponitur hec subtela le.
i. deceptio. fraus. et dicũtur subtele quasi subtilia
tela. Et subtela in alio sensu scilicet corrigia que ten
ditur sub cauda equi. et tunc componitur a sub et
Subtelaris. a sub et talus dicitur hec ⸿ telon longum
subtelaris quasi subtalaris. i. calceus uel subtularis
quasi subtalaris. qꝛ sub talo est. similiter a sub et
talus. Sotular autem uel sotularis nichil est. vt
dicit magister bene. licet aliqui contrariũ dicant
Subter. a sub deriuatur subter et subtus aduer.
et differũt. qꝛ subter est qd̃ re aliqua superiore de
pmitur et conculcatur subtus quod demissium al
cius non contingit. Item subtus non exigit casũ
sed subter exigit qñq3 accm̄. qñq3 abltm̄. quociens
subter significat in loco uel quasi in loco. construi
tur cũ ablatiuo tm̄. Alibi uero cum accusatiuo Et
comparatur subter subterior. suplatiuo caret

Subtercus cutis componitur cũ subter uel sub
Et dicitur subtercus cutis omĩs ge. i. res exñs sub cu
te Et succus cutis. similiter omnis ge. et in eodẽ
sensu. vn̄ succuticus ca cum. Et succutaneus nea.
neum Et subtercutanus na num Et omnia ꝓ re
que existit sub cute Et corripit pmam cutis Vn̄
subtercus corripit penultimam genitiui
Subterro ras. sub terra ponere. terre infodere
sepelire Et componitur a sub et terra
Subticeo tices ticui ticitum. ex sub et taceo Et
corripit ti Et est subticere subtus uel post tacere
vnde subticesco cis inchoatiuum.
Subtilis a subtel. vma ps pedis. dicitur hic et hec subti
lis et hoc le. pnul. ꝓd. acutus exil. astutus Item sub
tilis maliciosus subdolus secundum pap Et producit la.
Subtrinum In sutrinum est
Subtularis a subtelaris dicitur. uide in subtelaris Et
Subtus in subter exponitur ⸿ producit la
Suberis. A sub et uber componitur hic et hec su
beris et hoc re. et dicũtur suberes infantes qui adhuc
sunt sub ubere. Et corripit be.
Subucula le. a sub dicitur hec subucula le. i. cami
sia uel sacerdotalis linea corpi penitus astricta. Et
dicitur sic qꝛ subicitur alijs pannis. Et subucula. tala
ris et pedestris camisia ephot super humerale. uel
potest dici subucula. a suo is in viij c leuit. dicitur
Vestiuit pontificem subucula. Et cor penl. vnde
quidam. Quod tunice suppono subucula dicitur esse.
Subudus in sudus vide
Subula. a suo is dicitur hec subula le. i. brocca fer
rea cũ qua suũtur sotulares uel sutulares sine b.
a suo suis. vnde in lege pcipitur. vt subula pfo
retur auris serui. Exodi xxj c. Vnde subulo las. i.
subula suere. et corripit bu. vnde quidam. Est in
strumentum subula sutoris acutum.
Subulcus. a sus dicitur hic subulcus ci. custos su
um. Qꝛ autem dicitur subulcus quasi suũ custos e
thimoloia est. vgil. Venit et opilio tardi uenere
bubulci. bubulcus autem aliud est
Suburbana sunt circũiecta urbis edificia quasi
Suburbiũ. a sub et urbs ⸿ sub urbe secundum ysid.
urbis componitur hoc suburbiũ bij. et dicuntur sub
urbia burgi qui sunt iuxta urbem. vnde suburbi
um. quasi locus sub urbe positus siue burgus. Item
suburbium alio nomine dicitur ꝓastium
Succedo. a sub et cedo dis cessi. componitur succe
do dis cessi cessũ. Et mutatur b in c. Et sic succedo
scribitur per geminũ c. et est succedere subtus uel
post cedere. vnde et successor soris dicitur qui locũ
pcedenciũ occupat. Et succedere dicitur ꝓspere eue
nire. vnde hic successus us ui. i. ꝓsper et bonus e
Succendo dis di sum ṽbum actiuũ ⸿ uentus.
componitur ex sub et candeo des dui. et caret su
pinis sicut studeo secundum usum. deberent tamen facẽ
canditũ et studitũ. et est succendẽ latenter accendẽ.
Succentor. a succino nis nui succentũ tui. u in
or. fit hic succentor toris et dicitur succentor qui in
ecclesia post pcentorem siue pncipalem cantorem
subsequenter canendo respondet
Succenturio as exponitur in centurio as
Successor soris in succedo est
Successus us ui in succedo vide
Succidaneus. a suc ⸿ uccibo bas in cibo as ẽ
cido dis dicitur succidaneus a ũ. i. aptus ad succidendũ
et succisiuus ua uũ in eodem sensu. et hec succisiua
uoꝝ tantũ pluraliter declinatur. i. frusta illa que

sutor abscidit de materia. qꝛ de solea subtus absci
Succido dis di sum succidē. i. subtus ¶ duntur
cedere sicut cū pori inter duas terras cedunṫ. Et
componiṫ a sub et cedo dis cecidi. et ꝓd ci ubiqꝫ
Item succido dis di. supino caret componitur ex
sub et cado dis. Et corripit ci. tam in ꝑsenti q̄ꝫ in
ꝑterito. et est succidere quasi subtus cadere
Succiduus. a succido dis dicitur succiduus dua
duū. i. ad subtus cadendū paratus. vnde claudius.
Succidui titubant gressus.
Succinctor. a succingo gis xi ctū tu. u in or fit
hic succinctor toris q̄ se succingit causa ministrā
di uł ꝓuiendi. ꝫ succentor p e diciṫ qui facit offi
cium principaliter in choro sinistro
Succinctoriū rij. quo succingimur. a succingo
Succino nis nui centū ¶ gis. vide in cingo gis
ex sub et cano nis componiṫ. et corꝛ ci. et est succi
nere paꝝ uł sub uł uoce remissa uł post canere.
Succisiuus ua uū in succidaneus est.
Succontrarius ria rium. A sub et contrarius. et
mutatur b in c. et sic debet scribi ꝑ duo c. uł sit fi
gureꝫ decomposite a succontrarior aris. qd̄ compo
nitur a sub et contrarior. Et scias q͏ꝫ in dyaletica
dicūtur ꝓposicōnes succontrarie due ꝓposicōnes
ꝑticulares eiusdem subiecti et predicati. quaꝝ vna
est affirmatiua et altera negatiua. ut quidam hō
currit. quidaꝫ homo non currit. et differūt a con
trarijs in quantitate. ꝫ conueniūt cū eis in quali
Succuba penł corꝛ com ge ¶ tate ꝯm dyaleticū
qui uł que succumbit uł succubat. et dr̄ a succum
bo cūbis. uł succubo cubas. vn̄ quidam demones
dicuntur succubi et incubi. vide in pilosus ¶ Hic
nota q͏ꝫ angeli a corꝑibus assumptis uitam non
influūt ꝫ tantū motū. et ideo considerandum est
q͏ꝫ omnes oꝑacōnes que consequūtur corpus vi
uū inquantū viuū est nō possunt angelis in cor
poribꝫ assumptis conuenire. ꝫ tantū illa que con
sequūtur corpus mobile inquantū huius. vt mo
uere. impellere. diuidere. et huiusmodi. vnde uere
et ꝓꝑe loquendo nec coeūt nec generant. tamen ꝑ
demonum actum completur generatio inquantū
semen humanū apponē possunt in loco conueniē
ti ad materiam ꝓporcionatū. sicut et semina aliaꝝ
reꝝ colligē possunt ad complendos aliquos effec
tus ut attribuatur eis id tantū qd̄ est motus lo
calis non autem ipa generacio cuius ꝑncipiū nō
est ūtus demonis aut corꝑis ab eo assumpti. sed
ūtus illius cuius semen fuit. vnde et genitus non
demonis ꝫ alicuius hominis filius est. Nec vident
angeli ꝑ oculos corꝑis assumpti. qꝛ hec est oꝑacō
potencie corporis viuentis. nec locucō corꝑalis an
gelis conuenire potest in corporibus assumptis
ꝯ completam significacōnem cū non habeant ue
ra organa corꝑalia. ꝫ est aliqua similitudo locuti
onis inquantū intelligunt et intellectū exꝑmunt
quibusdam sonis. q̄ ꝓꝑe non sunt uoces ꝫ simili
tudines uocū sicut eciam quedam animalia non
respirancia dicūtur uocare et eciaꝫ quedaꝫ instru
menta ut dicit ph̄s in ij d̄ anima. et licet angeli
non comedant in assumpto corpore. xp̄us tamen
post resurrectioneꝫ uere comedit q̄uis cibus con
ūsus non fuerit. qꝛ illa decisio cibi fuit habentis
uirtutem nutritiuam et conuersiuam
Succussator toris in succusso sas vide
Succusso. a succucō tis diciṫ succusso sas re. et
formatur ab ultimo supino succussu u in o et dr̄
succussare trotare. vnde hec succussatura re. trota
tura. et hic succussator toris. i. trotator ut equus
vnde illud. gradarius est equus mollis incessus.
sine succussatura innitens
Succutaneus nea neū in subtercus vide
Succuticus ca cū in subtercus est. et corripit ti.
Succutio tis componiṫ a sub et cutio tis q̄ꝫtum
ad uocem. ꝫ a sub et quatio quantū ad significa
tionem qd̄ magis videtur. et est succutere subtus
uł ab inferiori ꝑte quatere. sicut faciūt trotatores
vnde succutere est sursum uel subtus quatere
Sucidus. A sucus dicitur sucidus da dum. suco
plenus. humidus. uł imbutus. Iuuenalis Qui suci
da nollet lana pati. i. tincta suco alicuius coloris.
Sucinus. a sucus diciṫ sucinus ni quedam gem
ma quam greci uocant electꝝ scilicet fului et ceru
lei coloris fertur arboris sucus esse Et ob id suci
nus diciṫ. a quibusdam uocatur arpaga ab arpe
qd̄ est rapere. qꝛ attritu digitoꝝ accepta caloris
animalia folia et uestiū fimbrias et paleas. sicut
magnes ferrum rapiat. sed hoc sucinū eciam dr̄
piscis a suco ibi reposito. Iuuenalis. in cuius ma
nibus seu pinguia sucina tritas. Quidam scribūt
sucina et sucus ꝑ duo c. Et scias q͏ꝫ iero. dicit suꝑ
illud math ix. Et surgens matheus secutus est eū
Si enim in magnete lapide et sucinis hec esse uis
diciṫ ut anulos et stipulam et festucas sibi copu
lent. q̄ꝫto magis ergo sibi dn̄s ōniū reꝝ c̄aturaꝝ
ad se trahē poterat quos uolebat. Et corꝛ penuł
Sucula dimi. parua ¶ sucinus sed ꝑmam ꝓd.
sus. vnde dicit ꝑs in iij li. Sus cōmune abiecta s
et assumpta cula facit dimi. sucula
Suculentus. a sucus et lentos componitur su
culentus ta tū. i. plenus suco. Et comꝑatur. vnde
Suculus li. dimi. paruus ¶ hec suculencia cie.
sus. vł potest esse dimi. de sucus. vn̄ suculus par
uus sucus. sed tunc quidam geminant ibi c.
Sucus. a saccus diciṫ hic sucus ci. qꝛ sacco exꝑ
maṫ ut ptisana. apozima zema. et sunt greca no
mina ista. vł sucus diciṫ a sugo gis. qꝛ sugiṫ. vn̄
sucosus sa sum. abundans suco. Et comꝑaṫ. vn̄
hec sucositas tatis. Item a sucus suco cas qd̄ non
est in usu. sed inde componitur exuco cas sucū au
ferre. et ꝓd ꝑmam sucus. vnde in aurora dicitur
In petra carnes sucus poni q͏ꝫ iubentur. Quidam
tamen putant q͏ꝫ ibi sint duo c
Sudarium rij. in sudo das est
Sudates tis. qui facit sudes. et dr̄ a sudes.
Sudatus. A sudes diciṫ sudatus ta tū. i. sudibꝫ
armatus. uł ornatus. uł sudatus. i. sudus. potest
eciam sudatus a sudo das deriuari. i. qui sudorem
Sudes. a sudus diciṫ hec sudes dis. i. ¶ emittit
palus uł ꝑtica que terre infigitur acuta. qꝛ mūda
tur et purificatur. iob xl. In sudibus ꝑforabit na
res eius. uł ꝯm quosdam sudes diciṫ a suo is. qꝛ
sepes quasi consuta sudibus videtur. eo q͏ꝫ sudes
ex transuerso ꝑ eam mittanṫ uł figantur. Et cor
ripit ꝑmam sudes nomen. ꝫ sudo das. sudes ūbuꝫ
ꝓd su. vnde quidam. Trabs et acuta sudes ꝫ ūbuꝫ
Sudo. a sudus diciṫ sudo as aui ¶ dicito sudes
datū. sudorem emittere. qd̄ magis fit in sereno q̄ꝫ
in nubilo. uł qꝛ tunc homo habet subudū. vnde
hic sudor doris. et hic sudosus sa sum. et sudorosus
sa sum. i. sudore plenus. Et hoc sudarium rij. i. fa
citergium quo sudorem a facie tergimus. sudariū
eciam dicimus qd̄ tenetur super ceruical. Qꝛ autē

dicitur sudaria a sudo dcā q sint sudoribus uda.
Et est ethimo. Sudo componitur consudo das. si
mul sudare ul' a sudore cessare. Exudo das. sudorē
emittere. ul' extra sudorem exire. Insudo das. inui
gilare. insistere. uacare. operam dare. Persudo das
Resudo das. Presudo das. Subsudo das. i. post ul'
subtus ul' paꝝ sudare. Sudo et eius cōposita neu
tra sunt. et ꝓd hanc sillabam su. sed sudes nomen
eam corripit. vnde ūsus. Te mars ferre sudes iubꝫ ut per prelia sudes

Sudus. sub componitꝰ cū ¶ udus. et dicitꝰ sudus da dū. i. serenus. mūdus. pu
rus. ꝓꝑe quidem illud tempus dicitꝰ serenū sudum
qd uenit post pluuiam. vnde et uer dr sudū. i. su
budum. i. post hyemem uenit. sudus componitꝰ.
Persudus da dū. i. ualde sudus. et ꝓducit su.

Sueo es non est in usu in p̄senti. sed in p̄terito
sueui et in sup̄ suetū. vnde suetus ta tū. Sueo cō
ponitꝰ absueo es eui ul' etussum. i. dissuē. Assueo
es eui ul' etussum. i. ualde suere. vnde hec assuetu
do dinis. Consueo es eui ul' etussum. vnd consue
tim. et consuetudo. Et hinc consuetudinarius a ū.
Desueo es eui etussum in eodem sensu. i. a cōsue
tudine cessare. vnde hec desuetudo dinis. Insueo.
es eui ul' etussum. i. ualde suere ul' n̄ suere. desue
re. vnd hec insuetudo. Persueo es. uald ul' pfecte
suere. et ab omnibus istis descendūt inchoa sues
co cis. absuesco cis. assuesco cis. dissuesco cis. con
suesco cis. Insuesco. psuesco. Sueo et eius compo
sita neutra sunt. et habent pticipiū p̄teriti tempo
ris. tamen in p̄senti et formatis a p̄senti litteratu
ram p̄sentis semper suantibꝫ nō sunt in frequen
ti usu. vnde declinando inchoati. solemus eis attri
buere p̄terita istoꝝ. ut suesco eui. vnd ps videtur
uelle q suesco nō sit inchoa. Est tamen ꝓcul du
bio inchoa. Item nota q consuescimus bona in
suescimus mala. assuescimus utraqꝫ. ita uult hu
gucō. Multi tamen dicunt q ps videtur uelle. et
uult q p̄dicta ūba nō sint inchoa. et facit suesco
eui ul' etussum. Et q apud modernos suesco con
suesco et huiusmodi nullam inchoacōnez notant
De hoc eciam habes in iij pte. in tractatu de spe
ciebus uerboꝝ in c de uerbo inchoatiuo

Sueui p̄teritū vide in sueo es. Item sueui dicti
sunt quidam populi. vnde scribitꝰ in pap̄. Sueui
ps gmanoꝝ fuerūt in fine septemtrionis dicti au
tem putantur a monte sueuo qui ab ortu iniciū
gmanie facit cuius loca incoluerunt. et ꝓducit e

Suffarcino nas. in farcino nas exponitur.

Suffecit preteritum de sufficio cis

Suffectus ta tū. in sufficō cis vide.

Sufferto tis si tū. componitꝰ A sub et farto tis.
et est suffertire paꝝ uel subtus uel post fartire. Et
inde suffertus ta tum et sufferto tas frequentatīn

Suffero. a sub et fero componitꝰ suffero fers sus
tuli sublatū. et mutatur b in f. et est sufferre pati
ul' sursum ferre. et eleuare. Et est irregulare sicut
fero et p̄teritū sustuli scribitur sine b eciaꝫ q mu tatur b in s.

Suffibulatoriuꝫ rij. i. subligato ¶ rium. et hoc suffibulum. i. subligatulum. ul' poci
us componitur a sub et fibula.

Sufficō. a sub et facō componitur sufficō cis eci
ectum. et est sufficere qd uulgaritꝰ potest dici bas
tare. vn̄ in secūda epistola ad corinth. sufficit tibi
gracia mea. Et ſm hanc significacōnem inuenitꝰ
sufficit. impsonale. vn̄ in ij reg c xxiiij. Ait dn̄s
angelo pcucienti sufficit. i. basta satis est. contine
manū tuam. Iteꝫ sufficere. i. subministrare. ut iste
sufficit michi necessaria. i. ministrat. Item sufficē
. i. subrogare. substituere. vnde dicitur episcopus
uel consul suffectus. i. loco mortui constitutus ul'
subrogatus in loco decedentis. vnde dicitꝰ in ij li.
mach. c iiij. Suffecto vno ex comitibus suis an
dronico. et dr suffectus a sufficō cis. vide in facio

Sufflo. A sub et flo ¶ uffio. fis in fio fis vide flas componitꝰ sufflo flas flaui flare. i. subtus fla
re uel post uel paꝝ et sufflare. i. appodiare fulcire
appodiamen supponere vnde h sufflamen. minis
. i. appodiamen scilicet cui aliquid immittitur ut sustentetur

Suffoco. ex sub et faux faucis cō ¶ ponitur suffoco cas caui care suffocatū. i. sub fau
ce capere. strangulare. vn̄ suffocatus ta tū. et hic
et hec et hoc suffocans cantis. Ezech xxxvj. et suf
focans gentem tuam. Mathei xiij. fallacia diuiti
arū suffocat ūbum. Mathei iiij c. suffocant ūbuꝫ
Luce viij. suffocantꝰ. Vbi dicit gg in omel'. Suffo
cant enim. q importunis cogitacōnibus suis gut
tur mentis strangulant. Item consueuit dici est so
licitudo suffocans. Et omnia p̄dicta et consimilia
ꝓd fo. vnde ouid. Suffocent animam dira uene
na tuam. et in hoc concordant doctores cōmunitꝰ
Iteꝫ ſm quosdam suffoco cas p̄t componi a sub
et focus. et tūt suffoco et suffocans et huiusmodi
corripiūt fo. sicut focus. vn̄ consueuit dici. Suffo
cat extiguit suffocat guttura stringit. ꝟ non oīs
recipiūt istam composicōnem. vn̄ dicit magister
bene q suffoco cas habet penl' tantū longam. q
nullus nobilis autor eam cor. componitꝰ enim ex
sub et faux et n̄ ex sub et focus. ergo barbarismus
est illud. Suffocat extinguit ꝛc ut sup̄. hug eciaꝫ
dicit q suffoco penl' ꝓd. et pap̄ similitꝰ hoc dicit

Suffraganeus. A suffragor garis deriuatꝰ suffra
ganeus nea neū. i. auxiliarius et ꝓꝑe in ūbis. vn̄
epi dicuntꝰ suffraganei archiepoꝝ. q debent eos
iuuare non solū ere ꝟ eciam ūbis. vel si non pn̄t
ere saltem uerbis. vide in metropolis

Suffragines. A sub et fragus componitur hec
suffragines. i. poplices. q sub fragis sunt ul' quia
subtus franguntur. i. flectuntur non sup̄. sicut in brachijs. et corripit gi.

Suffraginor. a suffra ¶ gines dr suffraginor naris. i. flectere genua. vn̄ h
suffraginator toris. et h suffraginatrix tricis et h
suffraginatio onis. i. genuū curuatio. Et suffragi
natus ta tū. fractis ul' curuatis cruribus

Suffragium. in suffragor est

Suffragor. A sub et fragor garis componitur.
suffragor garis gatussum fragari id ē auxiliari et
ꝓꝑe in ūbis. scilꝫ p̄ces. vnd hoc suffragiū. et dn̄r
ꝓꝑe suffragia oracōnes sanctoꝝ quas ꝓ nobis fun
dunt ad deū. et rogacōnes quas ꝓ xp̄ianis eius
fundimus. scꝫ sancte petre sancte paule ora ꝓ no bis ꝛc. et ꝓd fra.

Suffumigiū. A suffumigo ¶ gas. qd componitꝰ ex sub et fumigo gas dr suffu
migium id est suffumigatio.

Suffumigo gas in fumigo gas est.

Suffundo. a sub et fundo dis componitur suffun
do dis di sum dere. i. paꝝ ul' subtus fundere. vnde
suffusus sa sum. paꝝ uel subtus fusus

Suffusoriū. a suffundo dis dr hoc suffusoriū rij
uas in quo est oleuꝫ qd ponitꝰ in lucernis. Idem
et infusorium dicitur ab infundo infundis. Idem
suffusorium dicitꝰ p quod ꝓijcitur ablutio calicis
Idem et infusorium et fusorium

Suffusus sa sum in suffundo est.

Suggero.ex sub et gero componit̃ suggero ris
gessi gestū.et mutatur b in g.et est suggere.sum
mittere.substernere.ul' sumministrare.ul' iudica
re.dicē.suadere.quasi latent' alicui consulē.Et ꝓ
prie causa decipiendi.et ei incōmodum dandi Et
ut dr̃.Intimat ad mentē suggero spectat ad aurē

Suggestio.a suggero ris dr̃ hec suggestio onis
.i.diabolica persuasio et consulatio

Suggestus.a suggero ris dr̃ hic suggestus us vi
.i.suggestio.et suggestus.i.tribunal uel sedes pn̄
cipis sic dicta.q2 ibi multa replicacō uestiū palli
oꝝ caperoꝝ sub principe geritur.i.ponit̃.uel q2
dū princeps ibi sedet multa ei in aurē suggerunt

Suggillo.a suggero ris dr̃ suggillo las laui la
re latū.i.suggerē.et suggillare.i.suffocare.stran
gulare ul' manū gule dare et eam stringē.et tunc
componit̃ a sub et gula quasi sugulare.i.sub gu
lam capere.Itē suggillare.i.condempnare.Irridere

Suggrunda de in grunda exponitur

Suggutto tas in gutta exponitur.

Sugo gis xi caret tamen supino ɓm usum debe
ret tamen facere suctum xi in ctū.et dr̃ puer sugē
cū lactet.vnde in luca.Beatus uenter qui te por
tauit et ubera que suxisti.Et est sugo neutꝝ cū3
suis compositis.et scribitur p vnū g.ꝓd tamen
pmam iob xx.capud aspidū suget.Et ysa.lxvj.
Sugatis et repleamini ab ubere

Suillus.a sus dicit̃ suinus na nū.Inde suillus la
lum dimi.ysa lxvj.Qui comedūt carne3 suillam.

Suinus.a sus dr̃ suinus ¶.i.suis.vide in suinus
na nū.ad suem ptinens ul' res suis.et ut dicit ps
in ij li.vbi agit de possessiuis.Ouinus deriuat̃ ab
oue et suinus pnl' ꝓd a sue.nā ouilla et suilla di
mi sūt et format̃ suillus a suinus abiecta n et addi
to gemino ll ut suinus suillus ouinus ouillus ħ ps
sicut dixi in iiij pte in c de diminutiuis nominib3

Sulco.A sol dr̃ hic sulcus ci.qd̓ defossum est in
ter duas portas.q2 sulcus solem capiat.vn̄ et sul
cus dr̃ quasi solem capiens.et est ethi.vl' sulcus
dr̃ a suo is.q2 uomere transsuit̃.ul' q2 quasi suen
do fiūt sulci.vnde sulculus li dimi.Et sulcosus sa
sum.Et hic sulco conis.qui sulcos facit.Et sulco
cas.A quo componit̃ Consulco cas.desulco cas.
ualde sulcare ul' sulcos destruē.dissulco cas.Insul
co cas.resulco cas.Et est neu.cū suis compositis

Sulculus li dimi.puus sulcus.vide in sulco cas

Sulmo est queda3 regio de cuius regionis oppi
do scilicet peligno natus fuit ouidius.ut dixi in
mantua.et declinat̃ hec sulmo monis.vnde hic et
hec sulmonensis et hoc se.illius ciuitatis ul' perti
nens ad illa3 ciuitatem.Et pt̃ dici sulmo a sol et
movs qd̓ est aqua.quasi solis aqua ul' fons.sua
etenim amenitate quaslib3 ꝓuincias ꝓximas sc3
collaterales supat.vnde ipe ouid̓.Sulmo michi
patria est gelidis uberrimis vndis.ul' sit ethi.sul

Sulphur.pir componit̃ ¶mo quasi solis aqua
cū solū qd̓ est terra.et dr̃ hic sulphur phuris q̄si
soli pir.i.ignis terre.vl' componit̃ sulphur a so
lum et ur qd̓ est ignis q2 igne accendatur quasi
solu3 ad ur.i.ad ignem aptū.vl' pt̃ dici sulphur
quasi terra ignis.q2 cito ignit̃ et accendit̃.Et est
sulphur fomentum ignis.qd̓ tamen ignem sic nu
trit ut grauissimū fetorem exalet.vnde sulphure
us rea reū.de sulphure et sulphuretū ti.locus ubi
¶ sulphur abundat

Svm es est uerbum sub-
stantm̄.et caret pterito ʒ accipit mutuo a fuo is
et facit fui fuisti fuit.ʒ habet duo pticipia ens et
futurus et essendi do dū gerundia ficticia.Sū cō
ponit̃ Assum ades.i.iuxta uel pn̄s sum Et inde
affuturus ra ꝝ.Absum abes.longe esse.non esse
ibi.a sensu corpis distare.vnde absuturus ra ru3
Et hic et hec et hoc abn̄s tis.desum dees.i.abesse uel
deficere.homo ꝓprie abest.ʒ vinum deest.abest
qd̓ alibi est.deest qd̓ deficit et non habetur vnde
defuturus ra ꝝ Insum ines.i.esse in.vnde infutu
rus ra ꝝ Intersum interes.ut interfui lcōni et in
terest inuenit̃ impsonale.de quo dixi in suo lo
co ꝓsum ꝓdes ꝓdest.i.ꝓficē.ꝓficuum conferre
vnde ꝓfuturus ra rum p̄sum prees.i.prestare su
pstare.vnde pn̄s tis omnis ge.p̄stans.i.supstans
Item sum componitur cū potis.et dr̃ possum po
tes.i.sum potis.i.potens.vnde potens omnis ge
Item obsum obes.i.nocere.vnde offuturus ra ꝝ
.i.nociturus ut ꝓmitto me tibi non offutuꝝ si id
hodie feceris et dr̃ obsum tibi.i.sum ob te.i.con
tra te Subsum subes.i.esse sub Sum et eius com
posita sunt neut̃ et simplex scilicet sum es est.est
ūbū substm̄ et nullū cōpositū ab eo pt̃ eē substan
tiuū.vnde sum habet exigere ntm̄ post se sed nul
lum compositū ab eo potest hoc facere.Ite3 tria
composita ab eo habent pticipiu3 in ens.absum
absens.p̄sum p̄sens.possum potens Et scias ꝙ cū
dicit̃.In principio erat ūbum.per erat signat̃ nō
temporis ʒ substancie signacō.ut dixi in positūs
Item nota ꝙ hoc ūbum est potest esse imperso
nale in quatuor locis ut dixi in tercia parte post
tractatū ūboꝝ in c de gerūdijs.Item animadūte
ꝙ futurus non potest regere ntm̄ sicut habes in
futurus ra rum.Item nota ꝙ potest dici ego po
testas sum bonus.sed in tercia psona male dr̃.po
testas est bonus.vt dixi in potestas.Item nolo
te ignorare ꝙ ntūs qui apponit huic ūbo sum es
est non tenetur secū concordare in numero nec in
psona.vnde bene dr̃ sum homo sum homines si
cut dixi in iiij pte in tractatu d̓ alloteca vbi egi
de ꝓlensi.Nota ꝙ eciam hoc uerbum sum es est
potest recipe quemcūq3 ntm̄.ʒ alia ūba cū habe
ant in se copulam implicitam.i.coartatam non
possunt recipe quemcūq3 ntm̄.ut dixi in intendo
dis.Item an sit dicendū.viri uos estis bonus ul'
boni.vos estis legens ul' legentes.dixi in iij pte
vbi egi de numero nominis.Item uolo te scire ꝙ
hoc ūbum est regit duos diuersos dtōs simul ex
vi acquisicōnis.ut hec res est michi honori.vnde
in luca c x dr̃.Dn̄e non est tibi cure ꝙ soror mea
reliquit me solam ministrare.sed vnus dtūs regit̃
ex ui acquisicōnis acquirentis scilicet michi.alter
scilicet cure ex vi acquisicōnis acquisite.vnde est
ibi duplex acquisicō.scilicet acquirens et acquisita
vnde non debet copula interponi

Sumen.A sus dr̃ hoc sumen minis.i.minuta
porcoꝝ exta.vl' pinguedo que est in uentre porci
vl' potius porce fete qd̓ tn̄ abdom̄ dr̃ quasi abdi
tū omentū.ʒ ponit̃ ꝓ quolibet bono ferculo.p
sius.calidū scis ponē sumen Sumen eciā dr̃ tener
rimus arboris cortex.et hinc et pubendoꝝ siue pu
bendaꝝ pilos sumina dicunt̃.q2 virus humani se
minis illos ꝓfert.Sumen eciam ponit̃ ꝓ vmbili
co.vnde dicit auicenna li iij c de causis ydropisis
aselitis.infantes dum sunt in uentre mingunt ex
sumine et orti anteꝙ ligetur sumen eius mingūt

eciam ex flumine cū ꝓhibetur vrina ex illo late

Summanus.a summus ¶ re tendit ad uesicam
et manes niū.componit̃ hic summanus ni.i.plu
to deus inferni quasi summus maniū.i.infernaliū

Sumministro.a sub et ministro ¶.Et ꝓd ma.
tras componitur sumministro tras.et mutatur b
in m.quasi subtus ul' subministrare ꝑuiciū ul' sub
sidium prebere.vide in ministro

Summitto.A sub et mitto componit̃ summit
to tis misi mittere.i.supponere.et mutat̃ b in m.

Summo supra ponitur ꝓ posi ¶ m p̃stianum
tiuo.et dr̃ supra superior sup̃mus.vel summus a
vm.et a summus hec summa me.compendiū to
tū quadam breuitate continens ul' capitale.vnde
summo mas.summam facere vl' summatim com
prehendere et colligere.vnde summatim.breuiter
strictim.partim.festinanter.et componit̃ consum
mo as.Itē a summus h' summitas tis p duo m.

Summouco ues.in moueo ues est

Summula le dimi.parua summa

Sumo mis sumpsi sumere sumptū.i.accipere.ẞ
sumimus ipsi accipimus ab alio.cū damus dicen
dū est accipe cū p̄mittimus ipsi tollere dicendum
est sume.Itē sumimus p nos accipimus a nolen
te Sumo componit̃ assumo is.ad se ul' ad aliq̃d
sumere.absumo is.in malo expendē.p̄ficere.con
sumere.deuastare.ꝓdigere.consumo mis idez q̃d
absumere.Presumo mis.i.ante ul' p̄ alijs sumere
non audenda facere.vnde p̄sumptuosus sa sum.
Resumo mis.iterū sumē.Transsumo mis.i.trans
siue ultra sumere.Sumo et eius composita sunt
actiua et faciūt p̄teritū in psi.formatur enim a su
mo o in psi et sup in ptū.formatur eniz a p̄terito
sumpsi psi mutato in ptū.vn̄ patet q sumo scri
bitur p vnū m.qr in sumpsi non est nisi vnū m.
ꝓd tamen su.vnde orac̃.Grata sume manu nec
dulcia differ in annū.Sed summo as per duo m
vnde ūsus.M summare duplex ẞ uult sibi sumē

Sumptuosus sa sum in sumptus ē ¶ simplex

Sumptus.a sumo mis dicit̃ sumptus tus.i.ex
pensa.dispensa ul' actus ul' passio sumendi.vnde
sumptuosus sa sum.sumptu plenus.scilicet mul
tū sumptū exigens ul' faciens.Et compatur.vn̄
sumptuose sius me.adūbiū.et h' sumptuositas tis

Sumus ūbuz substantiuū vnū m habet.sed su ¶

Sunamitis captiua ul' despec ¶ mus nom̄ duo
ta interpretatur.et producit mi.

Suo suis sui sutū.A quo componit̃.assuo is.
suendo adiūgere vnam rem alij.Absuo is.dissuē.
Consuo is.simul suere.coniūgere.vnde consutilis
le.Et componit̃ inconsutil' lis.Circūsuo is.Dissuo
is.dissuere.disiungere.suturaz frangere.Desuo is
idem ul' deorsum suere.Exuo is.extrahere expo
liare.vnde exuuie.Insuo is.iniūgere.immittere.
Inserere suendo.quasi intus suere.p̄suo is.ante su
ere.Obsuo is.vndiq ul' contra suere.Resuo suis
iterū suere.ul' dissuere.Subsuo is.parū ul' post ul'
subtus suere.suendo aliquid inferius adiungere.
Transuo is.ultra suere.suendo perforare.Suo et
eius composita sunt actiua.et faciūt p̄teritum in
vi.et supinū in utū.et ꝓducit penl' supini

Supellex.a suppleo ples dr̃ hec supellex lectilis
substantia ul' facultas.et omne instrumentū.uel
ornamentū domus.et est eteroclitū genē.Nam in
singulari est fe ge.hec supellex.In plurali ūo neu
tri hec supellectilia.Et ut dicit pris.antiqui dice
bant hec superlectilis tilis.Inuenit̃ eciam hoc su
perlectile lis neutri ge.et scribitur per vnū p cor̃
enim p̄mam.vnde orac̃ in v.Jam dudū splendet
focus et tibi munda supellex

Super adūbium loci.vnde supra ul' supera dice
bant antiqui.Inde super per apocopam.et supra
per sincopam.ẞ differūt.qr super est q̃d imminet
supra q̃d sub se aliquid habet stratū.Item supra
construit̃ cū solo acc̄o.super ūo qn̄q cū acc̄o qn̄
q cū ablatiuo.qn̄ enim super ponit̃ ꝓ de uel in
construit̃ cū ablatiuo tantū.ut sup p̄amo.i.de p̄
amo.et sup viridi fronde.i.in viridi fronde Alit̃
construit̃ cū acc̄o.Item sup̄ ponit̃ ꝓ positiuo.et
compatur.sup superior sup̄mus ul' sūmus.vnde
superius sup̄me ul' summe adūbiū.et hec supre
mitas tatis.et superus ra rum.Et hic superus ri.
deus celestis.et cor̃ p̄mam sup.Et componit̃.de
super.insuper.et p̄nt esse due ptes desuper insup
et tūc su acuit̃.ut desup terram.ut dixi in secūda
parte ubi egi de accentu adūbiorū in c de composi

Supaddicatiuus.vide in abdicatiūs ¶ tis a sup

Superbus.a super dr̃ supbus ba bum.qui uult
videri q̃d non est.i.supra q̃d sit.qui enim uult su
pragredi q̃d est supbus est.Et compatur supbior
simus.vnde supbe bius sime adūbium.et hec su
perbia bie.scilicet amor ꝓpe excellencie.ul' super
grediens elac̄o mentis de eo q̃d nō est ẞ arrogan
tia est inanis gloria de eo q quisq est.De super
bia ergo nascit̃ arrogantia et non econuerso.nisi
eniz p̄cesserit occulta mentis elatio non sequitur
apta iactantia laudis.De quatuor speciebus arro
gantiū ul' arrogantie dixi in arrogo gas.A super
bus dicit̃ supbio bis bire bitum.Qr autem dicit̃
supbire.i.supra se ire.Et supbus ul' supbiens q̃si
supra se iens ethi.est.Et est superbio neutrū cum
suis compositis si qua habet.Item scias q supbz
est qui sp supbit.Supbiens uero dr̃ qui ex causa
ad tempus superbit.vide in timidus.Quidam uo
luerūt q superbio componatur ab eo is.ẞ nō ad
ūtunt q̃d dicit p̄s.q ambio compositū ab eo is.
solū mutauit e in J.vide in rector.

Superciliosus sa sum in supercilium est.

Supercilium.A super et cilium componit̃ hoc
supercilium pcilij.i.ordo pilorū qui est super ocu
los.ponitur eciaz superciliū qn̄q ꝓ superbia que
in eo maxime apparet.vnde superciliosus sa sum
.i.superbus et arrogans.Item superciliosus tris
tis seuerus.nubilosus.qui semper incedit depres ¶

Supereminco nes nui componi ¶ so supercilio
tur a super et eminco.et est supereminere.i.p̄ua
lere.p̄esse.p̄stare ul' p̄cellere.et in̄ supereminens.
tis omnis generis.Et comparatur.vnde hec sup
eminentia nentie.Et corripit mi.

Supererit futurū de supersum.vnde in quarto
lib' reg̃ c iiij.Comedent et supererit.et cor̃ penl'.

Superhumerale in humeralis est

Suplatiuū exponit̃ in tercia pte in tractatu de
speciebus nominum in c de superlatiuis

Superliminare.A super et liminare componit̃
hoc superliminare ris.i.limen superius.vnde hic
et hec superliminaris et hoc re ad superliminare

Supernas.a sup dicit̃ hic et hec sup ¶ ptinens
nas tis.i.supernus na nū supna colens.

Supero a super dr̃ supero as.i.excellere vince
re.et supare.i.restare et supabundare.Vn̄ h' et h'
superabilis et h' le.Vn̄ superabiliter adūbiū.Su

pero componitur exupero ras.i.ualde superare
Supero et eius composita sunt actiua ꝓ excellē.
Supsideo des di ¶ aliter neutra. Et corripit pe.
dere. a super et sedeo. et mutatur e in i. vide in se
deo des. Inuenit̃ et supsedeo dere ẜ tunc sunt due
Supstes tis in supsto est. ¶ partes
Supsticō. a supstes dr̃ hec supsticō onis .i. dam
nū. vl̃ uana et superflua religio et obſuatio uel
cultura ydoloꝝ. Et dicit̃ sic a superstitibus .i. seni
bus qui multis annis superstites per etatem deli
rant. Et erant quadam supersticōne. nescientes q̄
uetera colant. vnde sic dr̃ a superstantibus .i. a de
is. qn̄ scilicet de deis non timenda timemus. vnd̓ su
persticōsus sa sum. falsus ul̓ vanus religiosus ul̓
ydoloꝝ cultor. vnde damnosus ul̓ supersticōsus di
citur qui tota die p̄cabatur et immolabat ut sibi
Supersto tas titi ¶ liberi sui superstites essent
titū tare .i. supesse. superfluere. Et componit̃ a su
per et sto stas. A supersto dr̃ hic et hec superstes
titis .i. senex. ul̓ remanens viuus ul̓ vitaȝ ducens
Superus in super est ¶ Et corripit penul̓ gn̄
Supino nas naui nare natū .i. ŭsare. supinū fa
cere. vnde supinus na nū. reŭsatus vnde gerundia
et participia dicūtur supina. quasi supinata .i. deri
uata et inflexa. a suis uerbis. et a supinus per sin
copam supus pa pū .i. supinus. Supino compo
nit̃ cū re. et dr̃ resupino nas. retro supinare. vnd̓
resupinus na nū. Et est supino actm̄ cū omnibus
suis compositis. et debet scribi per vnū p. corripit
enim p̄mam. vnde ouid̓ in xiij epistola. et modo
cantabant ueteres resupinus amores
Suppar. a sub et par componit̃ suppar aris om
nis ge .i. subiectus pari. vnde hec supparitas tatis
et cor̓ pa. et mutat̃ b in p. et geminat p.
Supparus. a super uel supra dr̃ h̓ supparus ri.
et pluraliter hec suppara roꝝ .i. manica. ornatus cā
super aliam ducta et crispa. et ponit̃ sepe ꝓ uelo
ul̓ replicacōne ul̓ summitate ueloꝝ. et ꝓd̓ primā
posicōne. vnde quidam. Suppara nudatos cingūt
angusta lacertos. Item iuuenalis. Suppara ueloꝝ
Suppedaneus. pes cō ¶ pariturus colligit auras
ponit̃ cū sub. et dicit̃ hic supedaneus nei .i. scabel
luȝ sub pedibus sicut circa lectum solet esse scabel
lum qd̓ habet usum scrinij ul̓ capse. vnd̓ iam ex
consuetudine qd̓libet scriniuȝ uocatur suppedane
us. Idem et pedaneus et suppedaneus. et suppedi
um .i. subsidium. auxiliū. et ẜm papiam est neut̃
ge. vnde dicit suppedaneū scabellum dictū q̓ sub
pedibus sit. hoc grece ipodion dicitur
Suppedito tas. a suppecia. uel suppedium dicit̃
suppedito tas. auxiliari. subministrare. subseruire.
obsequi. suppedia dare. Et est neutrꝝ. Et ut dicit
hug̓. Est elimmanda illoꝝ fatuitas qui ponūt h̓
ŭbum ꝓ pessundare et conculcare sub pedibus et
Suppediū uidet̃ componi a sub ¶ corripit di.
et pes. et exponitur in suppecia
Suppello lis in suppuli exponitur
Suppecia cie fe ge. suffragiū. auxiliū. Suppedia
ul̓ suppecie dicūtur ꝓpe illa auxilia que maxime
ab illis petunt̃ ul̓ illis p̄cipue dantur qui sub ali
oꝝ detinent̃ potestate. vn̄ aug̓ de ci dei viij. Qui
hinc deferunt nostras peticōnes. In referunt deoꝝ
Suppeto tis tiui ul̓ cij titū ex sub et ¶ suppecias
peto petis componitur. et est suppetere subminis
trare ul̓ superabundare. Orat̃. Paup enim non ē
cui reꝝ suppetit usus. et est ꝓ superabundare neu
trꝝ. et ẜm hoc facit ex se impersonale suppetit. sed
pro subministrare est actiuum
Suppilo. ex sub et pilo las componit̃. suppilo
las .i. contundere ul̓ latenter pilare ul̓ compellē.
Et est uerbum actiuum. Et ꝓducit pi.
Supplanto tas in planto tas exponitur
Suppleo. a sub et pleo ples componit̃ suppleo
ples pleui Et ui in tum suppletum .i. sup implere
ul̓ in loco alterius implere. vn̄ h̓ supplemen inis
et h̓ supplementum ti. et suppletus ta tum. a geni
tiuo suppleti addita o hec suppletio sine c
Suppletio onis In suppleo est
Supplex a supplico cas deriuatur supplex plicis
ge omnis. qui supplicat uel damnatur Nam qui
damnatur supplex est .i. humilis vnde suppliciter
adŭbium et h̓ supplicitas et facit gtūs plural̓ sup
Supplicium a supplico ¶ plicum et corripit pli
cas dr̃ hoc supplicium cij .i. tormentum. pena ꝓ
qua supplicatur et supplicium .i. supplicacio Mo
ris enim erat antiquitus ut de rebus supplicū .i.
damnatoꝝ donaria .i. templa deoꝝ ampliarentur
Et ideo supplicia ponuntur pro supplicacionibus
vnde et supplicium ꝓpe dr̃ cū quis ita damnatur
ut bona eius confiscentur et in publicū ad opus
temploꝝ uel fisci redigantur vide in pena
Supplico cas a sub et plico componit̃ supplico
cas caui care. quasi subtus se plicare et humiliare
ad rogandū. et construit̃ in hoc sensu cū dt̄o et ac
cusatiuo. ut supplico tibi supplico te. vnde hec sup
plicacō humilis dep̄catio. vide in plico cas. et ut
dicit p̄s in ij minoris. hoc ŭbum supplico est sub
iectiuū plus alijs omnibȝ q̄ sunt eiusdem speciei.
Supprimo. a sub et premo componit̃ supprimo
mis. si sum. ŭbum actiuum. et est supprimere sub
tus premere. et corripit pri. vide in premo mis
Suppubeo bes. uide in pubes pubis
Suppuli est p̄teritū de suppello puli pulsum. qd̓
componitur a sub et pello pellis Et est suppellere
Supputo In puto ē ¶ surripē. q̄i subtus pellē
Supra uide in super
Supremus. sup̄ ponitur ꝓ positiuo Et dr̃ sup̄
supior sup̄mus ul̓ summus suplatm̄. vn̄ supius.
sup̄me ul̓ summe adŭbium. et h̓ sup̄mitas tatis
Et scribitur p vnū p corripit enim p̄mam. vn̄ in
auro dr̃. terga sup̄ma dei regna concessa sup̄mus
Supus id est supinus Vide in supino
Sur angustia dicitur ẜm pap̄
Sura re dr̃ posterior p̄s tibie. scilicet musculus
tibiaꝝ Et dr̃ a suo suis q̓ suit et vnit tibiam fe
mori Et sepe ponitur ꝓ tibia Iudic̃ xv c. Vt stu
pentes suram femori interponerent Et in deutro
mio dicitur xxviij c Percuciat te dominus ulcere
pessimo in genubus et in suris
Surculus a surcus dr̃ h̓ surculus li dimi puus
surcus Surcus eciam dictus est stacius q̄i sursum
canens q̓ post ŭgilium inter ceteros poetas p̄n
cipatuȝ obtinuit Et a surculus surculo las .i. sur
culos putare ꝑparare colē vn̄ surculator et cor̓ cu
Surcus. a sursum dr̃ h̓ surcus ci. truncus qui re
manet post abscisionem arboris. ul̓ surcus ramus
qui ab arbore abscinditur. et generaliter ꝓ ramo
Surdaster in surdus est ¶ ponitur
Surdeo des in surdus vide.
Surdulus in surdus est
Surdus. a sordes dicit̃ surdus da dū. a sordibus
humoꝝ auribus acceptis. et q̄uis multis casibus

accidit. nomen tamen egri ex pdicto uicō retinet
Et compatur. vnde hec surditas tatis et surdulus
la lū. et surdaster ambo dimi. et surdo das. i. facē
surdum. vnd surdeo des dui. esse ul' fieri surdū. et
componitur utrūqꝫ. Obsurdo das. et obsurdeo des
vndiqꝫ surdare ul' contra. similiter vndiqꝫ surdere
vnde obsurdesco cis. similiter a surdeo surdesco cis
Surdeo cū suis compositis neutꝝ est. Surdo das.
cum suis compositis est actiuum

Surgo. rego componit' cū susum ul' sursum. Et
dicit' surgo gis rexi gere. quasi sursū me rego. Et
componit' cū ad et dicit' assurgo gis d mutato in
s. i. ad aduentū alicuius causa honoris surgē. con
surgo gis. simul surgere. Exurgo gis. extra surgē.
et ꝓpe a somno. Insurgo gis. contra aliquez surgē
. i. inuadere ul' impetere. Et construit' cū dtō. vnd
nota q̄ surgitur a loco. exurgit' a somno. Insurgi
tur ad vindictam. consurgit' ad auxiliū. Itē surgo
componit' cū re. et dicit' resurgo gis iterū ul' retro
surgere. vnde de pdictis u̾sus. Surgo sedens exur
go iacens a morte resurgo. Assurgo dn̄is insurgo

Surregulus li. puus regulus ¶ dirus in hostes
quasi sub regulo et signat regulus multa ut dixi

Surrepo. a sub et repo repis com ¶ in suo loco
ponit' surrepo is psi ptū pē. i. subtus repē et ꝓd re

Surrigo gis. a sub et rego gis cōponit' surrigo
gis xi ctū rigere. quasi sursum regere et exigere. et
potest sincopari et dicere surgo et surrigo. et ꝭm
hoc potest saluari q̄ dixit quidam. Surgo pelles

Surrimus. rimes ¶ sed non est extendendum.
ul' rima componit' cum sub. et dicit' hic surrimus
mi. i. edus quasi sub mamma adhuc existens

Surripio. a sub et rapio componit' surripio is
uj ptū pere. i. latenter rapere. subtrahere. furari.
Item ꝓ falso suggerere inuenit' dan̄ v c. Tunc pn̄
cipes et satrape surripuerunt ei. et corripit ri.

Surrufus fa fum in rufus est

Sursum ul' susum aduerbia loci. vide in susum.

Sus. A suo is d' sus suis cōmunis ge. porcus.
ul' porca. q2 eius setis suatur. vl' d' sus a subigo
gis. q2 pascua subigat. i. terra subacta estas requi
rat. ꝓu̾ xj. Circulus aureus in naribꝫ suis. i. porce

Susa se mas ge. quidam fluuius. vn̄ hec susa se
et hec susis sis et hec suse arū. quedā ciuitas que
imminet suse fluuio. vnde hester pmo c. Susa ciui
tas regni eius exordiū fuit. Item hester iij c. Sta
tim q3 in susis pependit edictum. vnde susis indecli
nabile acuit' in fine. sed susis datiuus de suse non
acuitur in fine. et ideo susis in datiuo et ablatiuo
potest acui uel non acui

Susceptabulum exponitur in susceptaculum

Susceptaculū. a suscipio pis dicit' hoc suscepta
culum li qd et susceptabulum dicit'. i. domus uel
locus ubi alicuius rei fit susceptio.

Suscipio pis pi ptū pere. quasi susum capere. et
componit' a susum ul' sursum et capio pis. et cor ¶ ripit sci.

Suscito tas in cito citas vide

Suspecto tas. in suspitio vide

Suspectiosus in suspitiosus et in suspitio est

Suspendium. a suspendo dis dicit' h' suspendiū
dij. eleuacō intencōnis ad deū. Job. Suspendium
elegit anima mea. Itē suspendiū. i. suspensio stran ¶ gulatio laqueus.

Suspendo. a susum uel sur
sum et pendo componit' suspendo dis di sum dē.

Suspitio specō compo ¶ quasi sursum pendere.
nitur cū susum ul' sursum. et dicit' suspitio cis xi.
cere ctū. i. habere suspectum. timere ul' sursum as
picere. et ꝓ uenerari sicut despicere ꝓ contemnere
q2 quos ueneramur quasi sursum aspicimus. vnd
suspectus tus. et suspecto tas fre. et suspectus a ū
et compatur. et suspectiuus ua uū. Itez a suspicō
hec suspitio onis. et hec suspectio onis in eodem
sensu. vn̄ suspectuosus a ū. et suspitiosus a. um. et
utrūqꝫ compatur. et ut uult hug. suspicō ul' sus
picōsus non debet dici s3 tantū suspectio et suspec
tiosus. q2 supinū de suspicō facit suspectū tu. vnd
dicit. Credo tamen q̄ nūquam debet dici suspitio
ul' suspicōsus. licet uicō scriptoꝝ inueniat' sepe.
Et scias q̄ ꝭm tuliū suspicō importat opinionez
mali qn̄ ex leuibus indicijs ꝓcedit. Et contingit
ex tribus. Primo ex hoc scilꝫ q̄ aliquis in seipso
malus est. et est ex hoc ipso quasi conscius ipse
sue malicie de facili malum de hijs opinatur. Se
cūdo modo ex hoc q̄ aliquis male afficitur ad al
terꝝ. q2 de inimico ex leuibus signis quis mala o
pinat'. Tercio ex longa experiencia. vn̄ ꝭm phm.
senes sunt maxime suspiciosi. q2 multociens expti
sunt alioꝝ defectus. Est autez triplex gradus sus
pectionis ul' suspicōnis. Primus quidem gradus.
ut homo ex leuibus indicijs de bonitate alicuius
dubitare incipiat. et hoc est ueniale et leue pecca
tū. ptinet enim ad temptationem humanam sine
qua hec uita non ducit'. Secūdus gradus est. cū a
liquis ꝓ certo maliciā alterius extimat ex leuibꝫ
indicijs. et hoc si sit de aliquo graui est peccatuz
mortale inquantū nō est sine contemptu ꝓximi
vnde dicit glosa sup illud cor' iiij. Nolite ante tem
pus iudicare. et si suspicōnes uitare nō possumus
q2 sumus homines. iudicia tamen. i. diffinitiuas
sentencias continere debemus. Tercius gradus est
cū aliquis iudex ex suspicōne ꝓcedit ad aliquem
condemnandū. et hoc directe ad iniusticiam perti
net. vn̄ est peccatū mortale. vide in notorium

Suspicor. a suspicio suspicis suspicere deriuatur
suspicor suspicaris. i. suspicere. ul' componit' p se a
susum et specō quasi susum aspicere ul' arbitrari.
Inuenit' eciam suspico cas penl' ꝓd. et tūc compo
nitur a sub et spico cas et abijcitur b. et est suspi
care latenter ul' post ul' subtus spicare. et est uer ¶ bum neutꝝ

Suspiriosus in suspiro est

Suspiro. a sursum componitur et spiro suspiro
ras raui ratū suspirare. i. sursum spirare ul' a sub
spiritum ducere. vnde hoc suspiriū rij. et suspirio ¶ sus sa sum

Sustento tas in sustineo est

Sustineo. teneo componit' cū susum ul' sursum
Et dicit' sustineo nes nui sustentū tu sustinere. i.
sursum tenere ul' pati. et a sustentu supino u in o
fit sustento tas fre. vnde hoc sustentamen. et hoc
sustentamentū. et hoc sustentaculum li. Et scribū
tur pdicta sine b. et corripit sustineo sti.

Sustollo. a susum ul' sursum et tollo componi
tur sustollo lis tuli sublatū. sustollē. i. sursum tol
lere. Item ut dicit pap. Sustollit eleuat sustinet p
sidio est. Suffragatur patitur tolerat

Sustuli est pteritum accōmodatū de tollo lis et
tūc sustuli. i. abstuli ul' eleuaui. Item est pteritūz
de sustollo lis. et tūc sustuli. i. sursum tuli. et corri
pit penl'. vide in tedeo des. Item est pteritum de ¶ suffero.

Susum ul' susum aduerbia loci ꝭm
hug. et ut dicit pap susum in superiori pte et in
loco signat sursum ad locum

Susurrium rij. in susurro ras vide

Susurro ras raui rare.i.murmurare in aure a
liculus latenter dicere.et est ūbum ficticium de so
no locucōnis dictum.qui enim susurrat non in fa
cie alicuius sed in aure loquit᷑ de altero detrahen
do.vnde hic susurro ronis.i.murmurator sentenci
osus.bilinguis.et hoc susurrium rij.murmur.la
tens locutio.Job iiij.Et quasi furtiue suscepit au
ris mea uenas susurrij eius.qd̓ eciaʒ hic susurrus
dicit᷑.vnd̓ ṽgil'.Et leto sociū suadebit mire susur
ro.et susurrus ra rum.i.susurrans.Et est neutꝝ
susurro ras.et cor̓ primam.ouid̓ in xvj epistola.
Aut ego cum cara de te nutrice susurro
Sutilis.a suo is d̓r h̓ et h̓ sutilis et hoc le penl'
cor̓.que consuta fuerit iuxta antiquos mores ẜm
Sutim in sutor vide ¶ quosdam
Sutor.a suo is d̓r h̓ sutor toris.et or in rix hec
sutrix tricis.mulier que suit.vn̄ hec sutricula le
dimi.Item a sutor sutorius ria riū.et sutim adū.
Sutricula le.parua sutrix.et est diminutiuum.
Sutrinū.a suo is d̓r hoc sutrinum ni.locus ad
quem conueniūt ad suendū.Sed subtrinum locus
est ubi sub terra condunt᷑ alique spēs ul' suūtur.
Sutrix sutricis in sutor est
Sutura.a suo suis hec sutura re.ut ista tunica
habet bonam suturam.i.bene suta est.et ꝓd̓ tu
Suxisti preteritum de sugo

Si superiorem finit silla
bam necesse est sequentē
quoqʒ ab ea incipere.ut
mitto.attinet.Iteʒ quoci
enscumqʒ t ponitur ante
i puram.sequente uocali
habet sonū de c.ut lectio
amatio.nisi p̄cedat s.ut
salustius.ul' x.ut mixtio
ul' aspiracō intercidat in
t̓ t et i.ut corinthios uel nisi differentia impediat
ut litiū.sic̄ dixi in p̄ma pte ubi egi d̓ lrā in c d̓ t

Tabanus.oestrum asilus
Tabella le diminutiuum.parua tabula.
Tabellio lionis.i.publicus scriptor a portandis
tabulis in quibʒ scribebatur an̄ usum carte.Idem
et tabellarius.i.publicus scriba.qꝛ ea tantū q̄ ges
tis publicant᷑ scribit.et tabellio eciam ul' tabulari
us ul' tabellarius d̓r qui frequenter ludit cū tabu
lis.Et mobiliter inuenit᷑ declinatū tabellarius ria
rium.et tabularius ria rium.Et h̓ tabulariū.sedes
uel aceruus tabularꝝ.ul' locus ubi tabule ẜuant᷑
Tabellula le diminutiuum.parua tabula
Tabeo.a tabes d̓r tabeo bes bui bere.i.putrere
pigrere.deficere.tabefluē.Et componit᷑ contabeo
bes.extabeo bes.intabeo bes.et hinc inchoatiua
tabesco.contabesco.extabesco.Intabesco.Tabeo
et eius composita sunt neutra.et carent supinis.
Taberna.a tabula d̓r hec ta ¶ Et ꝓducunt ta.
berna ne.a tabulis que substernunt᷑ mercibus.et
est ꝓꝓie domūcula in qua panis et vinū et carnes
cocte uendūtur.et taberne dicūtur.qꝛ olim tales
edicule ex lignis et tabulis erant constructe.que
nūc et si non speciem.nomen tamen pristinū reti
nent.vn̄ hic tabernio onis.qui frequentat taber
nas.uel qui uendit ibi necessaria.et hic tabernari
us idem.et hec tabernaria rie.uxor tabernarij uel
meretrix.Et tabernarius ria rium
Tabernaculum li est tentoriū in expedicōne.et
dicit᷑ a taberna que est domus non natural' ymo
ad tempus durat.scilʒ quousqʒ res ibi uendunt᷑
et inde tabernaculū dicit᷑ mansio que non ꝓꝓria
et naturalis est.sicut tentoria et castra militū in
expedicōne.qꝛ ea reliquūtur finito bello.ul' qꝛ fi
guntur mō hic mō illic et mutant᷑ et cū transmu
tante migrant.vl' tabernacula dicunt᷑ a tabulis.
qꝛ de tabulis construi debent.qꝛ uel tabulis et lig
nis solent appendi et appendūtur funibus ¶ Hic
nota ꝙ tabernaculum de quo fit mentio in exo.
erat domus deo dicata quadrata et oblonga tribʒ
clausis parietibʒ aquilonari meridiano et occiden
tali.liber patebat introitus ab oriente.ut sole ori
ente radijs eius illustraretur.Tabernaculū hoc in
duas ptes erat distinctū posterior ul' interior ps
ad occidentem x cubitis ꝓtendebatur et ita qua
drata erat in longum scilicet et in latū et in altū
x cubitorꝝ.et hoc aditū dicebat᷑.ul' sanctum sanc
ti.vl' sanctuariū rij.ul' sancta sanctorꝝ.Anterior ps
ad orientem xx cubitis ꝓtendebatur que commu
nis erat sacerdotibus et hoc dicebatur sanctum ul'
sancta ul' sanctuariū.respectu huius posterior dice
batur sanctum sancti.quasi sanctum consecutiuuʒ
sancti ut d̓r seculū seculi ul' sanctum sancti.i.sancti
us sancto.ut dicit᷑ dn̄s dn̄orꝝ.rex regum.Erat au
tem in interiori archa cū hijs que in ea reposita
erant.et cū hijs que erant ei supposita.In anterio
ri uero candelabꝝ ad austꝝ mensa ad aquilonem
In medio autem uelū.i.non longe ab adito alta
re aureū.Tectum tabernaculi non contaminatum
sed planū ad modū palestine fuit quatuor operi
mentis aptatū.ut dicit᷑ in hijstorijs exod̓ ¶ Item
scias ꝙ p tabernaculum qd̓ est mutabile signatur
status p̄sentis uite mutabilis.Per templum uero
qd̓ erat fixuʒ et stans signatur status future uite
que est omnino inuariabilis.et ꝓpter hoc in edi
ficacōne templi d̓r ꝙ non est auditus sonus mal
lei ul' securis.ad signandū ꝙ omnis pturbacōnis
tumultus longe erit a statu futuro.Item nota ꝙ
sicut in vnitate templi ul' tabernaculi repn̄taba
tur vnitas dei ul' vnitas ecclesie.ita eciam in dis
tinccōne tabernaculi ul' templi repn̄tabatur dis
tinctio eorꝝ que deo sunt subiecta.ex quibʒ in dei
ueneracōne consurgimus.Distinguebatur autem
tabernaculuʒ p duas ptes in vnam que uocaba
tur sancta sanctorꝝ que erat occidentalis.et aliam
que uocabatur sancta que erat ad orienteʒ.et ite
rum ante tabernaculum erat atrium.Item sanc
ta a sanctis sanctorꝝ distinguebantur quodam ue
lo qd̓ quatuor coloribus erat distinctum et in in
terius tabernaculū.i.in sancta sanctorꝝ solus sum
mus pontifex et semel in anno introibat.In tab
naculū uero exterius.i.in sancta intrabant sacer
dotes cotidie non autē populus.qui solum ad a
trium accedebat.p exterius tabernaculum qd̓ d̓r
sancta.figurat᷑ status ueteris legis ut apostolus
dicit ad hebreos c ix.qꝛ ad illud tabernaculū sem
per intrabant sacerdotes sacrificiorꝝ officia consum
mantes.Per interius uero tabernaculū qd̓ d̓r sanc
ta santorꝝ figuratur celestis gloria ul' eciaʒ status
spiritualis noue legis que est quedam inchoacō
future glorie in quem statū nos xp̄us introduxit
qd̓ figuratur p hoc ꝙ summus sacerdos semel in
anno solus in sancta sanctorꝝ intrabat.uelum au
tem figurabat spiritualium occultationem sacrifi
ciorꝝ in ueteribus sacrificijs.qd̓ uelū quatuor colo
ribus erat ornatū.bisso quidem ad significandum

carnis puritatem. purpura autem ad signandum
passiones quas sancti sustinuerunt ꝓ deo. Cocco
bis tincto ad signandum caritatem geminam dei
et ꝓximi. Jacincto autem figurabatur celestis me
ditacō. Ad statū autem veteris legis aliter se habe
bat populus et aliter sacerdos. Nam populus ipsa
corporalia sacrificia considerabat que in atrio offere
bantur. Sacerdotes vero racōnem sacrificioꝝ consi
derabant habentes fidem magis explicitā de mis
terijs xp̄i. et ideo intrabant interius tabernaculū
qd̕ eciam quodam velo distinguebatur ab altero
qꝛ quedam erant velata populo circa misterium
cristi que sacerdotibꝫ erant nota. ¶ Sed potest q̄ri
cū nobilior pars orbis sit oriens et tabernaculū
institutū sit ad dei oracionem et cultus quare dis
positū fuit magis versus occidentem q̄ꝫ versus o
rientem. Ad hoc est dicendū qꝫ oracō ad occiden
tem fuit introducta in lege ad excludendū ydola
triam. Nam omnes gentiles in reuerenciam solis
adorabant ad orientem. vnd̕ dꝛ ezech viij. qꝫ qui
dam viri habebant dorsa contra templū domini et
facies ad orientem et adorabant ad ortum solis.
vnde ad hoc excludendū tabernaculum habebat
sancta sanctoꝝ ad occidentem ut versus occidentē
adorarent. Racō eciā figuralꝭ esse potest. qꝛ totus
status ꝑoris tabernaculi ordinabatur ad figuran
dum mortem cristi que signatur per occasum ſm
illud ꝓpheticū. Qui ascendit sup occasum dn̄s no
men illi. Scias tamen qꝫ q̄uis deus vbiqꝫ sit tam̄
in nouo testamento institutū est ab ecclesia. ut sa
crificiū misse ei offeratur versus orientem tribus d̕
causis. Primo ꝓpter significacōnem qꝛ a deo ē no
bis mentis illuminatio. sicut lumen corpale solis
ab oriente. Secūdo qꝛ est nobilior ps orbis et om
ne nobilius qd̕ est apud nos debemus deo. Tercio
ꝓpter opa quedam ipsius notabilia in oriente qꝛ
ipse mouet celū cuius motus ab oriente incipit
et ipse eciam padisum in oriente constituit. et ip
se eciam ab oriente ad iudiciū veniet sicut ab ori
Tabernio onis in taberna est. ¶ ente ascendit.
Tabernula le diminutiuum parua taberna
Tabes. A sto dꝛ tabes bis. putredo. sanies. Sed
tabes. que stat quasi stabes effluere tabe mortuo
rum eit. vnde hec tabecula le dimi. et tabidus da
dum. putridus. piger. deficiens. tabefluens. et com
paratur. vnde hec tabetudo. et hec tabiditas Jtem
a tabes tabi gtīs et tabo dtīs et ablatīs in eo
dem sensu cum tabes. et est nomen dyptongum.
Tabi tabo in tabes vide
Tabidus da dum in tabes exponitur
Tabitudo dinis in tabes est
Tabita hebraice dorcas grece puella vꝉ caprea
latine. Marci v c g dꝛ. tabita cumi qd̕ interp̄tatur
puella surge ſm ieronimū. Jn marco tn̄ dꝛ tabita
cumi qd̕ interp̄tatur puella dico tibi surge. ſꝫ dico
tibi non est de interp̄tacōne. ymo est additū ab e
uangelista ad discrecōnem faciendam. ut ostenda
tur qꝫ vocem ꝓdidit. et virtutem voci sue dedit
cristus. Et ꝓd̕ penꝉ tabita. vn̄ in aurora. Extitit
in ioppe deuota puella tabita. de cumi vide supra.
Tabula. a teneo dꝛ hec tabula le ꝓ mensa. sed
mensa paupeꝝ est tabula diuitū quasi tenabula.
qꝛ teneat bolos carniū et varia fercula et vasa ita
tabula. i. alea in qua ludit̄ pirgis calculis et tex
eris. Jtem tabula latū lignū siue latus asser. Jtē
tabula tegula et tabule in quibus scribimus. Et
in hijs significacōnibꝫ dꝛ a teneo nes. vꝉ a tego q̄
si tegula Et a tabula tabulatus tabulata vm. ta
bulis ornatus Et hꝭ tabulatus ti Et hoc tabulatū
ti. in ead̕ significacōne. sciꝫ qd̕ ex tabulꝭ prostratū
est. vꝉ paries ex tabulis. vꝉ edificiū coaptatis ta
bulis factum. Jtem a tabula tabulo las. tabulꝭ pa
rare. ꝓsternere. Et componit̄ contabulo las. dis
tabulo las. tabulas remouere. Et est actiuū tabu
bulo cum suis compositis. Et corripit bu
Tabularium rij. in tabellio est
Tabulo las. in tabula vide
Taceo ces cui. cere citū. vnde tacitus ta tū. Et
taciturnus na nū. qui facile tacet. Et comparatur
vnde hec taciturnitas tatis. Taceo componitur cū
con et dꝛ conticeo ces ticui citū. Jtem cū ob. et dꝛ
obticeo es ui itū. Jteꝫ cū sub. et dꝛ subticeo es ui
itū. i. subtus vꝉ post tacere. Et ab istis inchoatīa
tacesco. conticesco. ꝛc̄. Taceo et eius cōposita neu
tra sunt. et faciūt p̄teritū in cui. et sup̄ in citū. Jtē
taceo corꝛ ta. ubiqꝫ. et composita mutant ta in ti.
eciam corꝛ. ouid̕ de arte. Vere prius taceant volu
cres estate cicade. Jnter autem tacere et silere hec ē
differencia ſm quosdam. qꝛ qui tacet loqui non
dum incipit. Qui vero silet loqui desinit. Juxta
qd̕ ysa ꝓpha dicit. Tacui semp silui paciens fui
Taciturnus na nū in taceo ces est
Tadeus dictus est iudas iacobi. et acuit penulꝭ
Talaris. a talus dꝛ hic et hec ¶ vide in iudas.
talaris et hoc re. vn̄ talaris tunica. qꝛ vsqꝫ ad ta
los descendat. et hoc talare ris. instrumentum vo
landi talo alligatum. quo mercurius utebatur. vi
Talassum. i. mare. ¶ de in linea. Et ꝓducit la.
qd̕ et talatū dꝛ. vnde talassus sa sum. i. marinus.
et ꝑ composicōnem hoc bitalassum. Jtem inueni
tur hic talassus si. i. vestigiū in luto. et tūc deriua
Talentū. a talis le dꝛ hoc talen ¶ tur a talus li
tum ti quoddam pondus qd̕ summū esse ꝓhibe
tur in gͤcis. Nam nichil est calco minus nichil ta
lento maius cuius pondus varium apud diūsas
gentes habetur. Apud romanos enim talentū est
lxxij libraꝝ. Sed est talentū triplex. minus medi
um et summū. Minus. L. mediū septuaginta dua
rum libraꝝ. Summū cxx est. ¶ Et scias qꝫ legun
tur qnqꝫ genera talentoꝝ. sciliꝫ auri. argenti. eris.
ferri. et plumbi. ꝑalepo. ultimo. et zach v c. Jtem
math xxv. Dn̄e qnqꝫ talenta tradidisti michi. et
eciam ibidem dicit̄ Alij tradidit duo talenta Alij
uo vnū. Per p̄dicta quinqꝫ talenta intelliguntur
qnqꝫ genera bonoꝝ que dn̄s tradidit homini scꝫ
bonū nature ad opandum. qd̕ significatur per ta
lentū eris qd̕ non putrescit sed manet incorrupti
bile geñ ij. Posuit deus hominem in paradiso ut
oparetur et custodiret illud Bonū gracie ad coo
ꝑandū. qd̕ signatur ꝑ talentū auri qd̕ est precio
sissimū inter metalla. corꝛ iij Plus omnibus labo
raui non autem ego sed gracia dei mecū. Bonum
sciencie ad docendū. qd̕ signatur per talentum ar
genti. p̄s Eloquia dn̄i eloquia casta argentū igne
examinatū. Bonū potencie ad defendendū qd̕ sig
natur per talentū ferri qd̕ domat omnia metalla
p̄s. Reges eos in uiga ferrea. Bonū opulencie ad
sustentandū qd̕ signatur ꝑ talentum plumbi qd̕
est vilissimū inter alia et infectiuū. Et tempalia
sunt vilia respectu spiritualium. Duo talenta alij
tradita sunt. Bonū nature et aliud qd̕cumqꝫ. Sꝫ
Alij tradidit deus vnū. sciliꝫ bonū nature. Omni

bus enim deus dedit illud bonū. q̄ vidit deus cūcta que fecerat et erant valde bona in se et valde bona in ordine ad vniuersum

Talia est vna musaꝝ. est eciam plurale de talis

Talio. hic et hec talis et hoc le. i. simile. vnde hec talio onis mas ge eiusdem rei recompensacō. vindicta similis delicto. vt dens pro dente oculus pro oculo eruatur. et ita ꝓprie est iniurie. vnde lex talionis. licet q̄nq̄ dicatur beneficij. vnd̄ in pap̄ dr̄ Talio est cū illud patitur quisq̄ qd̄ fecit iniurie. vl' bn̄ficij. et ꝫm hoc distinguit̄ duplex lex talionis. scilꝫ vna in bono quam dictat lex naturalis de qua dr̄ math̄ vij. Omnia quecūq̄ vultis vt faciant vobis homines et vos facite illis. et hec talio bonus est. Altera lex talionis est in malo quam dictat lex morsi. exod̄ xxi. et deut' xix c. Oculum ꝓ oculo. dentem ꝓ dente. supple reddet. et hec dicebatur lex talionis. q̄ scilicet taliter recipiebat q̄liter faciebat. et hec lex in p̄cepto erat iudicis. maxime si exigebatur. ꝫ iniuriam pacienti est ꝑmissa q̄ videlicet ꝑmittebatur ei q̄ hanc vindictam peteret. Si tamen ex libidine vindicte hoc faciebat mortaliter peccabat. q̄ leuit' xix. Non queras vlcionem nec memor eris iniurie ciuiū tuoꝝ

Talpa pe incerti ge quoddam animal ad similitudinem muris. q̄ sit damnata ꝑpetua cecitate et tenebris. Est enim absq̄ oculis. semꝑ terram fodit et humū egerit. et radices subter frugibus comedit. hanc greci balsalacam vocant. vide in salamandra. et in vtroq̄ genere accipit̄ talpa pro animali vtriusq̄ sexus

Talus. a tolus dicit̄ hic talus li ꝓpter rotunditatem. et est talus sub cruribꝫ et sub talo calcaneus. Talus eciaꝫ dicit̄ decius. vn̄ hic taxillus li dimi. vnd̄ versus. Est talus decius ❡ talus postrema pedis pars

Tam aduerbium quantitatis vel comparandi vel similitudinis

Tamen est coniūctio adūsatiua. De compositis a tamen. vt verūtamen. attamen. et ceteris. vide in secūda parte vbi agitur de accentu aduerbioꝝ in capitulo de compositis a tamen

Tametsi ponitur pro q̄uis. et est coniūctio aduersatiua. Et componitur a tam et si. vl' est quedam irregularis congeries vocū que ponitur pro vna parte vnde ad hebre vj c. tametsi ita loquimur vl' ꝫm aliam litteram tamenetsi

Tamino nas naui. a tam deriuatur. Et est taminare adūsari. et componitur cum ad. et dicitur attamino nas. i. polluē. deturpare. Et est actiuū Alia ꝯdicta sunt neutra. Et nota q̄ attamino as est purgare farinam cū setacō ꝫm quosdam. vnd̄ hoc attamen. ipm̄ setaciū. et mutatur. d. in. t. ꝫm ꝑs in attamino. Et corripit mi.

Tango gis tetigi tactum. vnde hic tactus tus. et hic et hec tangibilis et hoc le. Tango componit̄ attingo gis attigi attactum. valde vl' iuxta tangē vl' accidere. Contingo gis tigi tactum. vnde hic contactus tus. Obtingo gis tigi obtactum. Tango et eius composita ꝓ tangere actiua sunt. ꝓ accidere neutra. Item composita a tango in p̄senti mutāt a. in. i. et faciunt preteritū in tigi penultima correpta. et supinum in tactum.

Tantalides de in tantalus est

Tantalus pater fuit pelopis. Et tantalus auis. quam ardeam dicūt. vnde hic tantalides de penl' correpta. filius vl' nepos tantali. vnde hec tantalis tantalidis. filia vel neptis tantali.

Tantillus. A tam dr̄ tantus ta tū. a quo tantillus la lū ambo diminutiua. i. modicus

Tantisper. i. tantū vl' intēa. a tantis componit̄

Tantologia. vid̄ in iiij p̄te in c d̄ vicijs ānexis

Tantulus la lū. in tantillus vide

Tantus ta tum a tam dicitur

Tantūdem. tantus componit̄ cū demū. et dr̄ hoc tantūdem. gt̄o tantūdem. act̄o tantūdem. et n̄ amplius. vt tantūdem debet hoc quantuꝫ illud

Tapetū. a sterno nis et pes dicit̄ hoc tapetū ti. et hic tapes petis. et hoc tapete tis in eodem sensu. et dicta sunt tapeta quasi stapeta. q̄ ꝑmum pedibus sternerentur. qd̄ adhuc fit. et ꝓducit pe. Ouid̄ meth̄. Regia tecta petūt positis q̄ tapetibus altis. Inuenit̄ eciam hec tapeta te. vnd̄ v̄gil' in viij eneu. Arma q̄ c̄teras q̄ simul pulcras q̄ tapetas

Tapinosis exponitur in quarta parte in tracta ❡ tu de vicijs annexis.

Taratantara ge neu indeclinabile. nomen ficticium est. i. ex sono quem facit. dictum est enim taratantara instrumentuꝫ quo farina colatur. Et est instrumentum cuius ꝑcussione granū defluit inter molas molendini. et est clangor tubaꝝ. Ennius. At tuba terribili sonitu taratantara dixit. vnde taratantarizo zas. tuba clangere vel farinam colare et setaciare

Taratantarizo zas in taratantara est

Tardiusculus la lum aliquantulum tardus

Tardo das daui datū dare. i. morari. vl' impedire. retinere. differre. tardū facere. vnde tardus a vm et comparatur. vnde hec tarditas tis. Item a tardo. Tardito tas fre. Et componit̄ retardo das. Tardo. et eius composita actiua sunt

Tarentinus. tarentū quedam ciuitas est. vnd̄ tarentinus na nū. vnde iero. in epistola ad paulinuꝫ capitulo ꝑmo. Sic pictagoras memphiticos vates Sic plato egiptum et architam tarentinū. i. sicut pictagoras adijt philos̄ egipti. Sic plato adijt egiptū et architam tarentinū. i. quendam ph̄m q̄ dicebatur archita. et tarentinus a loco. q̄ erat de ciuitate tarenta quam tarans neptuni filius condidit et nominauit. et ꝓducit penl' archita. et eciaꝫ tarentinus

Tarmus mi mas ge vermis lardi ❡ vnde tarmosus sa sum. et potest dici tarmus a tero vel teneo. quia terat vel teneat.

Tartarus. tartarizim grece latine dicitur horrere vl' tremē. vnde hic tartarus ri. sed in plurali hec tartara roꝝ. scilꝫ ꝓfundissimus locus infernoꝝ. de quo neminem extraxit deus. Illic est fletus et stridor dencium. horror tenebraꝝ tremor frigoris vn̄ tartareus rea reū. et tartarinus a ū. et cor' ta.

Tau In tauma exponitur

Tauma. tau quedaꝫ littera hebrea ē quā nos t dicimus. Nam tau dicunt greci teca. et a teca nos dicimus t. et dicit̄ tau esse adūbium admirantis. eze. ix. Signa tau suꝑ frontes viroꝝ gemencium In interp̄tacōnibus autem dicit̄ tau signū vl' subter vl' signatus vel superior. A tau dr̄ hoc tauma matis. i. admiracō vl' miraculū. et hec taumacias cie. arcus celestis ab admiracōne et stupore admirancium dictus. vl' taumancias q̄ fuit filius taumantis

Taumacias in tauma est.

Taurea. A taurus dr̄ hec taurea ree. plaga vl' flagellū ex corio tauri

Taurinens̄ꝫ in taurinū est ❡

Taurinū. a taurus dr̄ taurinus na nū. et hoc taurinū rini. quedam ciuitas ab abundancia tauroꝝ vnde hic et hec taurinensis et hoc se

Taurus ri. bos iuuenis et ꝓp̄e ad huc non castratus. Et tauri uocantur scarabei terrestres uel
Taxacō onis ī taxo ē ¶ siluestres iricō similes
Taxeus ea eum in taxus est.
Taxillus est diminutiuum de talus ſm utram
ꝗ significacōnem tali. Unde taxillus. puus talus
id est postrema pars pedis parua. Et taxillus par
uus dicitur decius.
Taxo as aui are. i. numerare. et taxare. i. dicere
et taxare. i. confirmare. et taxare. i. licitū imponē
p̄cium rei que venditur. vnde hec taxacō onis. eſ
dre viij. Omnia sine taxacōne. i. sine quantitatis
determinacōne. Taxo componit̄. contaxo as. Pre
taxo as Retaxo as Et est actiuū taxo cū omnibꝫ
suis compositis. et ꝓducit primam posicōne
Taxus xi mas ge quoddam animal est. et hec
taxus quedam arbor uenenata et amarissimi suc
ci. vnde taxeus ea eū. et hoc toxicū ci. quoddam
genus veneni qd̄ ex succo illius arboris expͥmit̄
vnde toxicus ca cū. et toxicatus ta tū. Et toxico
cas. venenare. veneno inficere. Et est actiuū cum
Tectum. a tego is ¶ omnibus suis compositis
xi ctū dr̄ h̄ tectū ti. i. ps domus et sepe ponit̄
ꝓ ipsa domo. vnde tectorius ria riū. Item a tego
Teda. a tedet dr̄ h̄ te ¶ tectus ta tū. i. cooptus
da de. lignū luminaribus uel luminibus aptū. Et
dicit̄ sic p contrariū. ꝗꝛ tediū non conferat. et ꝗꝛ
tede et faces solebant ferri ardentes añ nubentes
Ideo teda ponit̄ sepe ꝓ nupcijs uel coniugio
Tedeo des dui dicebatur antiquitus. sed mō nō
est in usu. i. fastidiri. indignari. anxiari. habere te
diū. vnde tedet impsonale. et construit̄ cū accusa
tiuo et gtō. Tedet animam meam vite mee. vnde
hoc tedium dij. Tedet componit̄. detedet. distedet
. i. ualde tedet. ptedet. ualde tedet. Tedeo et tedet cū
suis compositis neutra sunt. et carent supini. et ꝓ
ducūt hanc sillabam te. vnde ouid. Dedecet inge
nuos tedia ferre sui. Et ut dicūt. scribi debꝫ taedet
p ae dyptongum. Et scias ꝗ tedet accipitur ꝓ p̄
terito. ptesum est ſm ps. vnde potest queri de h̄
pticipio ptesum ubi impsonalis. videtur enim ꝗ
compositū descendat a simplici qd̄ esse nō p̄t Ad
hoc dico ꝗ sicut tollo accipit mutuo sustuli com
positū. ita hoc simplex tedet accipit mutuo sup
pletionem a composito pticipio. qd̄ ab hoc ūbo
ptedꝫ ꝓp̄e venire debꝫ. et ctū est ꝗ sepe simplicia
ponunt̄ ꝓ cōpositis et econūso. vid̄ ec̄ in misereor
Tedencus ci. ꝓpͥū nomen viri. et ꝓducit penl'
Tediolum li. paruum tedium diminutiuum
Tedior tediaris tediatus sum uerbum deponens
id est tedio affici. et dicitur a tedium
Tediosus. a tedium dicitur tediosus sa sum fasti
diosus. tedio plenus. et comparatur
Tedula le diminutiuum. parua teda.
Tegella le diminutiuum parua tegula.
Tegellaria. a tegella dr̄ hec tegellaria rie. que et
tegularia dr̄. scꝫ uenefica sup tegulas sacrificans.
Teges. a tego gis dr̄ hec teges getis. parua do
mus. que et tuguriū dicit̄. scilicet casula quam fa
ciunt sibi custodes uineaꝝ uel pastores ad tegmen
sui. quasi tegeriū uel tuguriū. hanc rustici capanā
uocant. quia vnum tantum capiat
Tegimen. a tego dr̄ hec tectura re. et h̄ tegimen
inis. Et hinc hoc tegumentū uel tegimentū. Itē a
tego potest dici hoc tegmen inis.
Tegmen inis in tegimen vide

Tegna. a tego gis dr̄ h̄ tegna ne. dolus. fraus.
deceptio. et tegnosus sa sum. fraudulentus. decep
torius. dolosus. et comparatur
Tegula le diminutiuum parua tegna.
Tego gis xi ctū. i. operire. defendere. Tego com
ponit̄ attego gis. ualde tegere. contego gis xi. cir
cūtego xi ctum. detego gis xi ctū. discoopire. vel
ualde uel deorsum tegere. ptego gis. Obtego gis
contra uel vndiqꝫ tegere. Retego gis. iteꝝ tegere.
uel discoopire. Subtego gis. subtus uel post tegē
Tego et eius composita actiua sunt. et faciūt p̄te
ritū in xi. et sup̄ in ctū. et cor̄ in p̄senti hanc silla
bam te. vñ orac̄ in epy. Cōmissum ꝗꝫ teges et vi
Tegula. a tego gis xi ctum ¶ no tortus et ira.
dicit̄ hec tegula le. ꝗꝛ tegat edes. eadem et imbrex
bricis. ꝗꝛ accipiat imbres. vnde tegularius ria riū
et h̄ tegularius rij. locus ubi fiunt uel aceruus. vel
multitudo tegulaꝝ. et tegulo las. tegulas facere uel
tegulis opire. et ꝓd̄ te licet deriuet̄ a tego ꝗꝛ reti
net naturam huius preteriti texi
Tegumentum in tegimen vide.
Tela. a telon dicit̄ hec tela le. a longitudine sta
minū. vnde telarius ria riū. et hoc telarium rij. in
strumentū texendi. Iteꝫ tela est plurale de telū li
Tellus. a tollo lis dr̄ h̄ tellus telluris. terra fru
gifera. ꝗꝛ eius fructus tollimus uel ꝗꝛ eius fructus
nos tollūt. i. nutriunt. uel ꝗꝛ ipsa nos tollit. i. por
tat et sustinet. humus inferior et humida est. Sꝫ
terra a superiori pte qua teritur. vel generalit̄ ter
ra videtur dicta sic. ꝗꝛ naturaliter siccitate torreat
Nam ut humida sit hoc affinitate aque sortitur.
et declinatur tellus in singulari numero tantū ſm
usum. et ꝓd̄ penl' gtī. Nota hos ūsus magistrales
Humor humum reddit terram terit usus aratri.
Est ꝗꝛ solū solidum tellus se tollit in altum
Tellurus. a tellus dicit̄ hic tellurus ri. deus tellu
ris. Et producit penultimam.
Tellus telludis. quidam locus in roma.
Telo las laui dr̄ a telon Et est telare longare.
differre. ſꝫ non est in usu. Et inde componitur ꝓ
telo las. distendere. prolongare. differre. ꝓuocare
Telo et eius composita actiua sunt. et ꝓducunt te
Telo lonis mas ge dr̄ a telon. telonem ortula
ni uocant lignū quo hauriunt aquam. a longitu
dine dictum. hoc hispani ciconiam dicunt. ꝗꝛ imi
tetur auem illam rostrū leuantem et deponenteꝫ
huiusmodi lignum sepe fit super puteos modo
Telon grece latine dicitur longum uel tributum
Telonarius in telonium est
Teloneū. telon grece latine tributū. vnd̄ h̄ telo
neum nei penl' ꝓd̄. i. tributū. et ꝓp̄e teloneum dr̄
tributū de mercibus marinis circa litus acceptū.
quasi omniū litoꝝ fiscalis conductio. vnde telone
ū dr̄ locus ubi recolligit̄ et exigit̄. scilicet ubi de
merce sua a nautis emolimenta reddunt̄. Ibi eniꝫ
uectigalis exactor sedet p̄cium rebus impositurus
et uoce a mercatoribus flagitans. et tale officium
habuit beatus matheus. vnde math̄ ix. Et cum
trasiret inde ihesus vidit hominē sedentem in te
loneo matheum nomine. A teloneum dr̄ hic te
lonarius rij. ꝗꝛ ibi exigit tributū. et telonarius a
um. vnde dicit beda ꝗ matheus se nominat pub
licanū ut ostendat legentibus nullum debere con
ūsum de salute diffidere. cum ipse de publicano in
apostoluꝫ. de telonario in euangelistam sit repen
te mutatus. Et gg̃ dicit. nam piscatorem petrum

matheum uero telonarium scimus

Telum.a telon qd est longum dr hoc telum li quiddq alonge iaci potest.ut lapis marcellus et huiusmodi.vnde tela ppe dicutur quibus hostez impugnamus.s arma quibus nos defendimus.et ideo recipiut copulacoem arma et tela.Telu eciam abusiue dr gladius.et telum dr dolor lateris. qr corpus dolore transuerberet tamquam gladius et pro te.vnde ouid epy.Heu patior telis uulne

Temerarius a u.in teme vide Tra facta meis

Temere.a temetu dr teme.i.psumptuose.fatue stulte.sine causa sine consilio.vnde hec temeritas tatis.psumptio.violentia.fatuitas.et temerarius ria riu.psumptuosus.audax.qui audet audenda et non audenda.Et distat inter audacem et temerariu.qr temerarius est qui non extimat piculum audax uo qui non timet.Itez a teme dicit teme ro ras raui rare.i.corrumpere.violare.et coi me

Temesis exponitur in iiij parte in c de tropis.

Temetu.a teneo nes.dr hoc temetu ti.i.vinu. et ppe bonu vinu.qr teneat mentes.vnde dr te metu.quasi tenens mentem.et est ethi.et corripit penl.vnde quidam.Vina ualerna meu temetum

Temno nis si tu nere.i.vi bachus qz licus lipendere.depcari.Et componit contemno tenis. psi ptu.Temno et eius composita sunt actiua.et fa ciunt pteritu in psi et sup in ptu.Et nota qr tem no non habet p in psenti.s est ibi m.ante.n.sm hug.et pap eciam dicit qr temno habet m an n in eadem sillaba.s in pterito habet p.et in hijs que formant ab eo.qr sicut uult ps.M ancedens te no.in psi conusa faciut pteritu pfectum.ut tem no tempsi.et si in ptu conusa faciut sup ut tempsi temptu.contemno psi ptum.nec in impatiuo est

Temo onis mas ge.lignu longum .p.temne. et extentu in aratro uel in carro ad qd iugum li gatur.et temo dr gubernaculu nauis.Et dicit a

Tempe.a tempo as plu telon qd est longuz raliter hec tempe indecli.neu ge.Et tantu in nto. accusatiuo uto pluralis numeri sm loca temparata et declinabilia intestalia.licet et quelibz loca delectabilia dicant tempe.sicut et testa dicunt loca as pera.et inculta sm hug.pap uero dicit tempe lo ca delectabilia ppe siue locus amenissimus et ne morosus pluralis numeri

Tempamentum ti in tempo ras est.

Tempancia A tempans tis tr.addita a fit tem pantia tie Et e una de cardinalibus uirtutibus Et est tempantia dominiu raconis in libidinem et in alios animi motus.ul virtus animi refrenandi motus in nos impetu facientes.ut sic nichil cupi amus.et per composicoez intempans.vnde simi liter compatur cior simus.et hec intempantia tie

Tempatio a tempo ras dr vide in cardinalis hec tempatio onis et est tempatio rez.s tempan

Temperies.a tempo ras dicit h tia animoz

Tempero A temporo mutato temperies riei o m e fit tempero ras qr ex tempe pcedit tempe ries.vnde tempatus ta tu.Et compatur et com ponitur intempatus ta tu.et similiter compatur. Tempo componit.attempo ras.ualde uel iuxta tempare.ul obedire.contempero ras Distempero ras.A temperie remouere.obtempero ras.i.obe dire.consentire.Tempo et eius composita sunt ac tiua pter obtempo.et attempero p obedire.que sunt neutra.Et corripiunt pe

Tempestas.a tempus et pestis componit hec. tempestas tatis.quasi tempus pestis.Qnqz eciam tempestas dicit tempus.et tuc deriuatur tantu a tempe.Et inde tempesto tas molestare et tempes tare.destrue.dissipare.ul tempestatez facere.et te pestuosus sa sum.tempestate plenus.et comparatur.vnde tempestuose sius me adu.et h tempestu ositas.Et nota qr tempestas p tempore habz om nes casus singulares et plurales sicut et in alia sig nificacone.et dicit tempestas quasi temporis sta

Tempestiuus.A tempestus tus.et est ethi. deriuat tempestiuus a u.congruus.vtil.conueni ens in tempore suo.Et comparatur tempestiuior simus.et per compositionem intempestiuus a vm .i.incongruus.inconueniens.no in suo tempore veniens ul ante ul post.vn boec in pmo de con solatione.Intempestiui funduntur uertice cani

Tempestus.a tempus dicit tempestus ta tum. congruus.vtilis.conueniens in tempe suo.et com ponitur intempestus ta tu.incongruus.inutilis. quasi sine tempe.i.actu vnd nox dicit in tempes ta quasi incongrua.qr non habet ideoneu tempus gerendis rebus.dr ergo nox intempesta quasi te pore.i.sine actu per quem tempus discernit.qr n habet tempus aptu ut actus fiat in eo.ul ideo si ne tempe non qr non habeat tempus.s qr tepo ra noctis non ita diuidutur per actus nostros sic tempa dici.vnde et quedam ps noctis dicitur in tempestum.i.inoportunu et non aptu tempus a licui rei faciende qn nil agi potest quasi sine tem pore.i.actu p quem dinoscit tempus.vide in cre

Templarius.a templu deriuatur te pusculum plarius a u.ad templu ptinens.ul templi custos

Templu.A tectum et amplu componit hoc te plum pli.quasi amplum tectum.de quo dicit ysid xv ethi.Templu nomen est generale.p locis eniz quibuscumqz magnis antiqui templa dicebant.et templa dicta quasi tecta ampla.sed et locus desig natus ad orientem ad contemplacoez templum dicebatur.cuius ptes quatuor erant.Antica ad or tum.postica ad occasuz.sinistra ad septemtrionez dextera ad meridiem spectans.Qr autem dr tem plum a theos qd est deus et platea quasi dei pla tea ethi est.De tepli dedicacone habes in encenia Item vide in tabernaculu.Quando autem anima infundat in teplo suo.i.in corpe dixi in extduce

Tempaneus nea neum in temporeus est.

Temporeus.a tempe dicit temporeus a vm.et tempaneus nea neu.ad tempus ptinens ul in te pore veniens.et p composicoem intemperius a vm.et intempaneus nea neu.non in tempore ue niens.Inuenitur eciam tempaneum p pmatuz vnde psa xxviij.a.Quasi tempaneum ante matu ritatez autupni.i.sm interlinearem malum pma turum uel aliquid huiusmodi

Temporo.A tempus dr temporo ras.tempus ducere.in tempe viue.et componit contepo ras

Tempus.a tepeo pes dr hoc simul tempare tempus oris.qr tepeat et tempetur vicissim huo re.siccitate.calore.frigore.Et dicit tempus multi pliciter.dr enim spacium siue mora in qua viui mus.ut annus.mensis.Dicitur eniz tempus aer uel qualitas aeris sm qr dicit pulcz tempus est sine nubilo tempus est.dicit ecia3 tempus ocemp tio rez sm qr dici solet carum tempus est.i.cara et difficile est rez ocempco.et bonum tempus

est .i. facilis est rerum coemptio. Dicitur eciam tempus oportunitas faciendi aliquid secundum quod dicitur tempus est vt legam .i. oportunum est ut legam. Dicitur eciam tempus accidens verbi. scilicet modus significandi. et sunt quinque tempora verborum. presens preteritum imperfectum preteritum perfectum. preteritum plusquamperfectum. futurum ut dixi in tercia parte in tractatu de verbo. ubi egi de tempore verborum. A tempus diriuatur temporeus rea reum. et temporaneus a vm. ad tempus pertinens. vel in tempore veniens. Item a tempus hic et hec temporalis et hoc le. quod in tempore incipit et desinit esse. vnde temporaliter et temporalitas. Item a tempus dicitur hoc tempus oris. pro capitis. quia mouetur. et ipsa mobilitate quasi tempus quibusdam interuallis mutatur. vnde propheta. Et requiem temporibus meis. vnde temporeus rea reum. ad tempus pertinens. Quidam tamen consueuerunt dicere pro illa parte capitis hoc timpus poris per i quod sine dubio nichil est. vt dicit hug. Dic ergo tempus per e. siue pro spacio quo viuimus. siue pro parte capitis ut in voce nulla sit differencia. De quatuor temporum ieiunijs habes in ¶ ieiunium.

Tempusculum li dimi. paruum tempus

Temulentus. a temetum quod est vinum et lentus plenum dicitur temulentus ta tum. i. ebrius. temeto plenus. et comparatur vnde hec temulencia cie. i. ebrietas. ebriositas

Tena. a teneo es dicitur hec tena. ne ¶ vel tenia nie. i. uittarum extremitas dependens. diuersorum colorum uitte sunt que crinibus innectuntur. quibus fluentes religantur capilli. sic dicte quia vinciant Item uitta est qua corona vincitur Tena vel tenia. extrema pars vitte qua dependent corone

Tenabulum. a teneo dicitur hoc tenabulum li. i. uenabulum. quia retineat aprum venientem

Tenax. A teneo nes dicitur tenax cis generis omnis. Et comparatur. vnde hec tenacitas tatis. et tenaculus la ¶ lum. aliquantulum tenax

Tendicula. a tendo dis dicitur hec tendicula le. Tenticule autem vel tendicule sunt insidie que tenduntur auibus vel leporibus uel eciam alijs animalibus.

Tendo dis tetendi tensum uel tentum. i. ire et tendere dicimus arcum vineam et brachia. Tendo componitur. Attendo dis. di. considerare. inspicere. uel latenter facere. vnde attentus ta tum. Et comparatur contendo dis di dere. litigare vel simul ire. vel simul tendere. extendere. vnde hec contencio onis. et hinc contenciosus sa sum. et contento tas frequentatiuum. Distendo is ualde tendere. vel a tensura remouere. Extendo is extra tendere. explicare. Intendo dis. augere intentum facere. Pretendo dis procul vel ante tendere. anterius extendere. Item componitur cum pro quod est longe. et dicitur protendo dis. obtendo dis. contra tendere Ostendo dis. demonstrare aperire. Retendo dis. iterum tendere. vel a tensura remouere. Tendo pro ire et eius composita secundum illam significacionem neutra sunt. In alia vero significacione actiua sunt. Item facit preteritum in tendi. et supinum in tensum vel tentum. Item simplex geminat sillabam in preterito. sed nullum ab eo compositum eam geminat.

Tenebre. a teneo es hee tenebre tenebrarum. quasi tenentes umbras. et est ethi. vnde tenebrosus sa sum. et comparatur. vnde hec tenebrositas tatis. Et tenebro as. i. obscurare. tenebrosum facere. Et componitur. Contenebro bras. Obtenebro bras. et hinc inchoa. tenebrasco cis. Contenebrasco cis. Obtenebrasco cis. Tenebro et eius composita sunt actiua et corripiunt hanc sillabam ne. In uersu tamen potest esse communis. Et scias quod aug. dicit. Sequamur cristum lumen mundi ne ambulemus in tenebris tenebre metuende sunt morum non oculorum. et si oculorum non exteriorum sed interiorum. vnde discernitur non album et nigrum sed iustum et iniustum

Tenebro bras. in tenebre est

Tenellus. a tener dicitur tenellus la lum aliquantulum ¶ tener

Teneo nes nui tentum. a quo componitur attineo es vi attentum. abstineo es ui entum. Contineo es ui entum. Detineo es ui entum. Item componitur cum de interposita s. et dicitur destino as. a quo componitur. predestino as. Item teneo componitur cum dis. et dicitur distineo es ui entum. Item obtineo es ui entum. Item pertineo es ui entum. Item componitur cum ob interposita s. et dicitur obstino nas Item retineo es ui entum. Teneo et eius composita sunt actiua preter attineo et pertineo que sunt neutra pro pertinere. Item omnia faciunt supinum in tentum et preteritum in ui si sint secunde coniugacionis. et omnia corripiunt hanc sillabam ti sicut simplex corripit hanc sillabam te. vnde oracius in epistola. Tam teneor dono quasi dimittar onustus.

Tener ra rum dicitur a teneo es. quasi per contrarium quia uix se tenet. et comparatur tenerior rimus. vnde ¶ hec teneritudo dinis

Tenia nie. in tena est

Tenor. a teneo dicitur hic tenor noris. status pactum condicio. Tenor dicitur accentus. quia in prolacione vna sillaba magis tenetur quam alia

Tensilis. a tendo dis dicitur hic et hec tensilis et hoc ¶ le. et corripit si

Tenso. a tendo is tensum su. u in .o. fit tenso sas frequentatiuum. et tensare. i. defendere. securum facere et ducere. a quo tensito tas frequentatiuum. et per composicionem protenso sas. et protensito tas. defendere. et protegere. Item a tendo tensum dicitur tensus sa sum. i. porrectus. leuatus.

Tensorium. a tendo dis tensum ¶ vel tentum dicitur hoc tensorium quod et tentorium dicitur. quia tendatur funibus et palis. vnde et tensim aduerbium. Et dicitur tentorium tabernaculum vel papilio

Tenticula le. exponitur in tendicula.

Tentigo. a tendo is dicitur tentigo nis. i. attencio. extensio vel arrectio uirilis membri. Iuuenalis rigide tentigine uulue. vnde tentiginosus sa sum. i. luxuriosus sepe tentiginem faciens. et comparatur. et producit ti

Tento. a teneo es vi tum. u. in. o. fit tento tas taui tare. frequentatiuum. quasi frequenter tenere. et explorare. et debet hoc verbum scribi per n. et sine. p. nunquam per m. et. p. et componitur pertento tas. Retento tas. iterum tentare. vel frequenter retinere. et tunc est frequentatiuum huius verbi retineo. Teneo actiuum est cum suis compositis. ita dicit hug. Multi tamen dicunt quod tempto tas debet scribi per mp. vt temptauit deus abraham et descendit ut dicunt a temno nis psi ptum tu. u. in o. tempto tas. Sed tunc videtur quod mutet significacionem. ut temptare. i. frequenter tenere. i. contempnere. vel despicere. sed tentare a teneo. i. frequenter tenere. vel explorare. vnde prius dictum magis michi placet. Hic nota quod quando propter aliquam necessitatem vel utilitatem committit se aliquis diuino auxilio in suis peticionibus vel factis. hoc non est deum temptare. Dicitur enim paralipomenon ij c xx. Cum ignoremus quid agere debeamus. hoc solum habemus residui ut oculos nostros dirigamus ad te. Quando vero hoc agitur absque necessitate et utilitate hoc est interpretatiue temptare deum. vnde super illud deutronomium vj. Non temptabis dominum deum tuum dicit glo. Deum temptat qui habens quid faciat sine racione se committit periculo. experiens utrum possit liberari a deo. Ex

hoc animaduͤte ꝙ predicatores regni dei qui ex magna necessitate et utilitate subsidia tempalia ꝑ mittunt ut v̄bo dei expedicius uacent si soli deo innitantur non ex hoc tentant deuꝫ. ſꝫ si absqꝫ ne cessitate uł utilitate humana subsidia deserēnt tēp tarent deum. vnde aug̃ dicit xxij contra faustum ꝙ paulus non fugit q̈i non credendo in deuꝫ ſꝫ ne deuꝫ tentaret si fugē uoluissꝫ cū sic fugē potuissꝫ

Tentorium torij In tensorium est

Tentum est sup̄ duoꝝ v̄boꝝ sciliꝫ de teneo nes tenui tentum Et de tendo dis tetendi tensum uel tentum Inde tentus ta tum ab utroqꝫ p̄t uenire.

Tenuis a teneo nes dr̄ hic et hec tenuis et hoc tenue gracilis. subtilis. non spissus. Et compatur ior ssi mus. et a dat̄o tenui addita tas hec tenuitas tatis Item a tenuis tenuo as aui are. i. subtiliare. tenue facere. Et componit̄ attenuo as. contenuo as. Ex tenuo as. extendere. dilatare. ualde subtiliare. Et est actiuum cum suis compositis

Tenuo as. in tenuis vide

Tenus est ꝑpositio ablt̄o casui ꝓuiens. p̄t eciam esse aduͦbium. et est tenus idem qd̄ ꝓpe uł iuxta Item tenus est nomen. et tūc tenus est ps summa sagitte. Qualit̄ autem debeant accentuari. q̈tenus oretenus. ꝓtenus. cordetenus. v̄botenus. attenus. hattenus et consimilia dixi in secūda pte ubi egi de accentu aduͦbioꝝ in c de compositis a tenus

Tepefacō. a tepē infinitiuo et facō cis cōponit̄ tepefacō cis feci. tepefacō. i. facō tepē. et acuit̄ fa licet sit breuis in tepefacit et tepefacis. sicut dixi in facō cis. Et nota ꝙ uerbum non p̄t cum uerbo componi nisi cum infinitiuo

Tepeo pes pui pere. esse uł fieri tepidū. sciliꝫ ca lere uł frigere. cū enim res a nimio calore cessat dr̄ tepere Similiter cū a frigore transit ad calorē dicitur tepere Vnde tepere sepe dr̄ calere. sepe fri gere. Est ergo tepere ꝓprie esse int̄ calorem et fri giditatem tempatū. vnde hic tepor poris. et tepes co cis inchoa. et tepidus da dū. et compatur. vn̄ hec tepiditas tatis. et tepidulus la lum. aliquantu lum tepidus. et tepido das. tepidum facere. Et est actiuū tepere. Infinitiuus componit̄ tepefacō cis tepefio fis. Tepeo componit̄ contepeo pes. diste peo pes. Intepeo pes. Tepeo et eius cōposita neu tra sunt. et carent supinis. et cor̄ hanc sillabam te

Tepor poris. in tepeo pes est.

Teraphim exponit̄ in textu iudic̄ xvij. ubi dr̄. fecit ephot atqꝫ teraphim. i. uestem sacerdotalem et idola. Sed sup̄ osee iij c dicit iero. teraphim di cunt̄ figure uł simulacra que hic intelligimus che rubin et seraphin. uł quelibet alia templi ornam̄

Tercius cia ciū. a tres dr̄ ¶ ta. et acuitur in fine et est nomen ordinale. qr ordinem signat. ut pri ¶ mus. secūdus. tercius.

Terebintus ti. nomen grecū est. arbor est generans resinam resinaꝝ om nium prestanciorem ſm ysiderum

Terebro. a tero ris dicit̄ hoc terebrū bri. instru mentū perforandi. qd̄ aliter dicit̄ taratrum quasi teretrum. qr lignum foret terendo. vnd̄ et terebꝝ quasi tereforꝝ. uł quasi transforꝝ. vnd̄ hoc terebel lum li dimi. et terebro bras. terebro perforare. Et componitur conterebro bras. Et est actiuū cū su is compositis. et corripit naturaliter re.

Teredo. a tero ris dicit̄ hec teredo dinis. uermis lignū terens et comedens. et hic termus mi. et hec termes metis dicit̄. Et ꝓd̄ penultimam teredo.

Teres. a tero ris dr̄ teres tis longus et rotūdus ut hasta. et sepe ponit̄ simpliciter ꝓ rotūdo. et est omnis ge. neutꝝ tamen in a in plurali numero. n̄ est in usu. de hoc sup̄ dixi in tercia pte in c de omni genere. et corripit re. et desinit in. e. et in. i.

Tergeo ges exponitur in tergo gis ¶ ablatiuis

Tergiuersator toris in tergiuersor est.

Tergiūsor. a tergum et ūso sas componit̄ tergi uersor saris satussum tergiuersari. i. in uarias p̄tes se uertere. decipere. animū quasi tergum huc et il luc ūtere. vnd̄ hic tergurisator toris. deceptor. ver sipellis. qr animū quasi tergum huc et illuc ūtat ne qualł sit intelligatur. et hec tergiūsacō. i. decep tio. et hic et hec tergiūsabilis et hoc le. deceptori ¶ us abilis ad decipiendum

Tergo gis go in si ¶ tersi. et si in sum tersum tergere. i. mūdare. desicca re. exsiccare. purgare. vnde et tergeo ges si sum. in eodem sensu. et utrumqꝫ componit̄ detergo et de tergeo. i. ualde tergere. Contergo et contergeo. Ex tergo et extergeo. Pertergo et ꝑtergeo. Retergo et retgeo. i. iterꝝ tergē. et sunt actiua cū suis cōpositis

Tergosus in tergum vide

Tergulum li. paruum tergum

Tergum. a terra dr̄ hoc terguꝫ gi. qr in eo iace mus supini in terra. qd̄ homo solus p̄t. qr muta animalia in latere uł in uentre iacent. et ideo in eis abusiue dicūtur terga. vn̄ tergosus sa sum. uł dicit̄ tergum a tergeo ges Item a tergum hoc ter gus tergoris. et sunt terga hominū. tergora q̈dru pedum. vnde et tergora dicūtur coria. Et inde ter goreus a ū. uł potest dici tergum a turgeo ges. Et corripit tergora penultimam

Tergus goris in tergum exponitur

Teristꝝ. a tero ris dr̄ hoc teristꝝ tri. qd̄dam ge nus muliebris uestis. subtilis et trite. vel dicit̄ a tego. qr in estu corpa tegat feminaꝝ in vmbracu lo ſm hug̃. glo autem dicit super illud gen̄ xxx Que depositis uiduitatis uestibus. assumpsit teris trum ꝛc̄. teristrū erat uelamen quo utebantur pa lestine mulieres. Alij dicūt ꝙ teristꝝ uestis erat tenuis sic̄ sunt uela que delicate mulieres portant in capitibus suis. In pap̄ autem dr̄. Teristra dicta qr in estate corpora tegant feminaꝝ subtilissime

Terme. termon calorem dicunt greci ¶ cortine vnde terme termaꝝ. loca calida sciliꝫ balnea. qr ca leant uel domus unctionis.

Termes metis in teredo est.

Terminalia in terminus vide

Termino nas in terminus vide

Terminus. a terra dicit̄ hic terminus ni. qr ter re mensuras distinguit. vnde dr̄ terminus q̈si ter re meta. vnde hic et hec terminalis et hoc le. et plu raliter hec terminalia liū uł lioꝝ dicūtur festa ter mini quem antiqui deū esse putauerunt. et termi nosus sa sum. terminis plenus. et termineus a vm ad terminū ꝑtinens. Itē terminus dicit̄ finis. Itē terminus dr̄ diffinicō. Et componit̄ conterminus interminus. Itē a terminus dr̄ termino nas. i. fini re. distinguere. vnde hic et hec terminabilis et hoc le. Termino componit̄ contermino nas simul ter minare uł coniungere. Determino nas. diffinire. uel terminos auferre. distermino nas. terminū re mouere. Extermino nas. Termino et eius compo sita sunt actiua. et cor̄ mi. De termino quinqꝫ mo bilium festoꝝ sciliꝫ septuagesime pasce et ceteroꝝ ¶ dixi in septuagesima

Termus mi. in teredo ē

Ternio onis. a ternus dicitur hic ternio onis qui
habet tres milites sub se. et iactus trium punctorum cum
decijs dicitur ternio. Idem et trio onis.
Ternus. a ter dicitur ternus terna ternum. vel compo
nitur a ter et vnus quasi ter vnus. et hinc ternari
Tero ris triui tritum. i. comminuere. con ¶ us ria rium.
frangere. Tero componitur. Attero ris triui tritum. valde
terere. Contero ris. Circumtero ris. Detero ris id est
valde terere. et detero deteris detriui tritum. i. peio
rare vel peiorari. Item Tero componitur. Intero ris
triui tritum. i. intus terere. immutare vel valde tere
re. Obtero ris Protero ris Subtero ris. Tero et eius
composita actiua sunt preter detero quod est neutrum.
pro peiorari. et omnia faciunt preteritum in triui et sup
in tritum Et omnia in presenti corripiunt hanc sillabam te.
In preterito vero et sup producunt hanc sillabam tri Et scias
quod contricio. attricio. contritus. et similia scribuntur
sine. c. quia contricium non habet. quia formatur a con
triui. vi in tum Et a contritu addita s. fit contri
tus Et a genitiuo contriti addita o fit contritio
Terra. a tero teris dicitur hec terra re. quia assidue te
ratur. vel a torreo. quia siccitate torreat terra. Quia au
tem dicitur terra quasi rastris terra. ethi est. vnde ter
renus rea reum. de terra existens. et terrenus na num
in eodem sensu scilicet de terra factus vel natus. vel
terram inhabitans. terrenis deditus vel terrosus
sa sum. terra plenus. ut frumenti genus arenosum
¶ Et scias quod terra ad distinctionem aque nuncupa
tur arida. Naturalis enim proprietas siccitas terre est.
Nam ut humida sit hoc aquarum affinitate sortitur.
vnde dicit ambrosius in iij exameron. habet terra
propriam qualitatem suam sicut et singula elemen
ta habent naturam et aer humidam qualitatem
et aqua frigidam. habet. et ignis calidam. et terra
siccam Et hoc est principale proprium elementis singulis
quod racione colligimus comprehendere autem sen
sibiliter. et corporaliter si velimus velud connexa et
composita reperimus ut sit terra arida. et frigida.
et humida. aer calidus et humidus. Ignis calidus
et siccus. et sic sibi per has iugales qualitates sin
gula miscentur elementa. Nam terra cum sit aride
et frigide qualitatis conectitur aque per congnati
onem qualitatis frigide. et per aquam aeri. quia humi
dus est aer. ergo aqua tamquam brachijs quibusdam
duobus frigoris et humoris. altero terram. altero
aerem videtur amplecti. frigido terram. aerem hu
mido. aer quoque medius inter duo conpugnancia
per naturam hoc est inter aquam et ignem utrumque
illud elementum conciliat sibi. quia et aquis humore
et igni calore coniungitur. ignis quoque cum sit cali
dus et siccus natura calore aeri annectitur Siccitate
autem in communionem terre ac siccitatem refundi
tur. atque ita sibi per hunc circuitum et chorum quendam
concordie societatis que conueniunt. bene autem scrip
tura ait quod deus vocauit terram aridam hoc est
quia quod principale eius est nuncupauit proprietate natu
re. naturalis enim proprietas siccitas est terris. Hec
ei prerogatiua seruata est principalis. ergo siccitas sub
est. eciam ut sit frigida sed non preferuntur secun
da primis. ut autem humida sit aquarum affinitate
sortitur. ergo illud suum istud alienum. suum quod arida.
alienum quod humida. auctor itaque nature quod primo do
nauit hoc tenuit. quia istud ex natura. illud ex cau
sa. vide in tellus et in elementum ¶ Hic potest queri
de magnitudine terre Scias ergo quod ambro in vj
exam dicit. terram legimus. terram intelligamus
frugiferam Quid mihi querere que sit eius mensura
circuitus. quam geometri centum lxxx milibus sta
diorum extimauerunt. libenter fateor me nescire quod
nescio ymo quod scire nichil prodest Aristotiles
autem narrat in fine secundi de celo et mundo quod
circulus reuolucionis tocius terre secundum antiquos ma
thematicos est xxiiij milia miliaria ¶ Et ut dicit
frater albertus Si hec littera aristotilis non sit vi
cio scriptorum depravata tunc est falsa. quia falsitas acci
dit ei ex hoc quia tempore aristotilis nondum perfecte
sciebantur quantitates diametrorum solis et lune et
terre. Secundum autem sapientes mathematicos qui secu
ti sunt ptolomeum. rotunditas circuli terre est xx
milia xl miliaria Et cum diuisum fuerit per tria. et
septimam partem vnius. eo quod circulus vincit diame
trum per tria et septimam partem. tunc exibit quantitas
diametri terre. que est sex milia quingenta fere
quia circa ix minus ¶ Ad predictorum declaracionem no
ta quod circulus continet quantitatem diametri ter et sep
timam partem ipsius tercie vel ipsius diametri. vnde
proporcio circuli ad diametrum est sicut proporcio xxij
ad septem. xx enim duo continent vij ter et vni
tatem que est pars eius septima Quantitas autem ro
tunditatis terre est viginti milia et quadraginta
miliaria que quidem rotunditas cum diuisa fuerit
per tria et vij partem vnius erit quantitas diametri hu
ius vi milia quingenta miliaria fere. et dico fere. quia
desunt ix miliria ad complendum sex milia quingen
ta Est ergo quantitas diametri circuli terre. mili
aria sex milia quadringenta xcj Deinde si diame
trum dimidiaueris erunt a centro terre usque ad sup
ficiem eius tria milia ducenta miliaria et xlv. Et
quedam minuta Ex hoc liquet quot miliaria sunt
usque ad infernum secundum quod infernus dicitur esse in medio
terre ¶ Hic attende quomodo unus philosophus destru
it dictum alterius Et ideo in talibus studere non
est multum utile Sed ut basilius dicit in v omelia
exam. que utiliora sunt. mandari memorie princi
palius meruerunt Idem in prima omelia super rerum
natura enim grecorum philosophi disputauerunt. sed nullus
apud eos sermo fixus habetur et stabilis. priore sem
per a sequente deiecto. nichil quod nobis opere precium
est que illorum sunt infirmare cum ad destructionem
propriam sibimetipsis sufficiant. vide in luna.
Terreo res rui ritum. terrorem inferre. vnde hic ter
ror roris. Terreo componitur absterreo res rui. Exter
reo res rui. Conterreo res rui. perterreo res rui. Ter
reo et eius composita actiua sunt. et scribuntur per
Terrestris. a terra dicitur hic et hec ter ¶ geminum r.
restris et hoc tre. de terra existens vel terram ha
Terribilis. a terreo res dicitur hic et hec ter ¶ bitans
ribilis et hoc le. i. metuendo quasi terrori abilis
Terribulosus sa sum terrore plenus. et denuatur
Terribolum. a terreo res hoc ter ¶ a terreo res
ribolum li. quodlibet tormentum. quia terreat reos
Terrigena ne de terra genitus communis generis. pro
pheta. quique terrigine et filij hominum. et corr ge
Terrigene eciam dicti sunt gigantes. quia fabulose pa
rens similes sibi genuerit. antiqui autem dicebant
terrigenus terrigena terrigenum
Territo. a terreo res rui ritum tu v in o fit territo
tas. frequenter terrere. Et corripit ri.
Territorium. a terra dicitur hoc territorium modicus
locus vel districtus alicuius. vel territorium dicitur quasi
tauritorium. i. tritum bobus et aratro. antiqui enim
sulco ducto et possessionum et territoriorum limites

Terrosus sa sum. terra plenus ut ¶ designabant
frumentum arenosum quod terrulentus dicitur.
Terrula le dimi parua terra
Terrulentus. a terra et lentos dicit͛ terrulentus
ta tū. i. terra plenus. et hic et hec et hoc terrulens
tis idem. et utrūq₃ compatur. vnd̄ hec terrulencia
cie. et terrulenter aduerbium
Tersus. a tergo gis si sum tersus sa sum. i. mū
Tertullus li. ꝓpriū no ¶ dus. nitidus. eruditus.
m cuiusdam oratoris. de q̄ habetur in actibus a
postoloꝝ. et in aurora dicit͛. Inter quos tertullus
erat qui uerba celauit. et geminat. l.
Testua oꝝ. sunt loca in quibus pecora castran
tur. vn̄ testuo as. castrare. et hinc testuatores cas
tratores. et inde testuacōnes castracōnes dicūtur
Tesca loca aspera et inculta et inamena. Et ha
bet tantū tres casus nominatm̄ accusatm̄ uocatm̄
Tessera ul' tesseron grece. latine quatuor. Et cō
ponitur cū decas qd̓ est decem. et dicit͛ tesserede
cas cadis. penl' correpta. i. xiiij. Vnde inuenit͛ q̄
matheus distinxit generationes quas enumerat
in pͥncipio euangelij. In tres tesseredecades. i. in ter
xiiij. Sunt enim xl due generacōnes. vnde tessere
cadite sunt dicti quidā heretici qui quartadecima
luna pasca cum iudeis obseruandum contendunt
Tesseredecadite penl' ꝓd̓. in tessera est.
Tesseredecas in tessera vide
Tesseron grece latine quatuor
Testa. a testus ta tū d̓r hec testa te. quasi costa
q̄r prius sit mollis postea testa. q̄r desiccatur dū
coquit͛. et dicit͛ testa olla. ul' eciā quidq̄d ex cre
ta ul' argillosa terra coquit͛. vnde quadam simili
Testabilis. a testor ¶ tudine dicit͛ testa capitis
aris dicit͛ h̓ et h̓ testabilis et h̓ le. qui testari pt̄.
scilic₃ testimoniū facere ul' testamentū. Et compo
nitur intestabilis le. qui non est dignus ut in tes
tem recipiatur. uel ut testamentum faciat
Testaciū. a testa d̓r h̓ testaciū cij. multe teste.
Testamentū. a testor ul' testis d̓r hoc testamētū
ti. q̄r testibus est conscripta et confirmata uolun
tas. ul' quia non ualet nisi post testatoris monu
mentū. i. mortem. vnde hic et hec testamental' et
hoc le. et testamentor taris ꝓ testamentū facere
ponitur eciam testamentum ꝓ pacto et placito.
Testarius. A testa dicit͛ testarius ria. ad testas
Testatus. a testor ¶ ptinens. uel testas faciens
dicitur testatus ta tum. qui facit testamentum
Testiculo las In testiculus uide
Testiculus. a teste datiuo de testis addita culus
dicit͛ ꝑ formacōnem hic testiculus dimi. testiculi
eciā in viro dn̄r q̄r testant͛ hominem marem ēē
ul' ideo dicūtur a testibus. q̄r duo sunt. et testiū
numerus a duobus incipit. nam uox vnius uox
nullius. vnde hic et hec testicularis et hoc re. Et
testiculosus sa sum. et testiculatus ta tū. qui mag
nos hab₃ testiculos. et testiculo las testiculos dare
per testiculos percutere. et componit͛ detesticulo
las. et etesticulo las. Et ē actiuū cū suis composi
Testificor. a testis et facio ¶ tis. et corripit cu.
componit͛ testificor caris. i. testem facere. et teste
Testil'. a testa dici ¶ confirmare. Et corripit ti.
tur hic et hec testilis et hoc le. et ꝓd̓ penul' cū a
nomine deriuetur. ut opus testile ul' uas testile.
Quando uero deriuatur a testu ul' a texendo uel a
texo is. cor' penl'. et scribitur ꝑ x. vt textilis ues
tis ul' ora. eccl'. xlv. opus textile. Itē remigius in
matheum nomine lilij omnes herbas intelligit q̄s
sine textili labore mira uarietate depingit. Itē in
xxviij c exo. Et ora per girum eius textilis ¶ Et
scias q̄ a texo is ui tū dicit͛ texto tas. sepe texē
et hic et hec texilis et hoc le penl' correpta. et tex
ibilis le. et hic et hec textilis et hoc le penul' cor'.
in eodem sensu. scilicet qd̓ facile texitur. sed opus
ul' uas testile. i. fragile de testa ꝓducit sti
Testimoniū. a testis d̓r hoc testimoniū nij. vn̄
hic et hec testimonialis et hoc le. Et testimonio
Testis. a testor d̓r ¶ as confirmare testimonio
hic et hec testis. q̄r testatur ul' q̄r testacōni. i. con
firmationi testamenti solet adhiberi
Testor taris atussum ari. i. testamentū facere. et
testari. i. testificari. i. testimoniū dare. et testari. i.
iurare ul' coniurare. ul' in testem adducere ul' ro
gare. Testor componit͛. Attestor taris. i. ualde tes
tari. Detestor taris. Contestor taris. simul testari.
ꝓtestor taris Obtestor taris vndiq₃ ul' ob aliq̄d ul'
cont͛ testari. Testor deponens ē cū suis compositis
Testu. A testa d̓r h̓ testu indecli. idem qd̓ testa.
Testudinetū. a testudo dicit͛ hoc testudinetū ti.
locus ubi testudines abundant
Testudo. a testa deriuatur hec testudo dinis qd̓
dam animal. q̄r tegimine teste sit coopta. Et sunt
quatuor genera. terrestres. maritime. Lucarie. i. in
ceno et paludibus viuentes. fluuiales que in dulci
aqua viuūt. tradunt quidam tardius ire nauigia
testudinis pedem dexterū uehencia. vnde testudo.
dicitur camera templi obliqua et curua q̄r in mo
dum testudinis ueteres temploꝝ tecta faciebant
ut celi ymaginem redderent. qd̓ constat esse con
uexū. talis curuatura d̓r et lacunar qd̓ solebant
facere antiqui sub tignis et sup̱ cameras. et sup̱ a
lia loca ꝓpter p̄dictam causam. et eciā testudo d̓r
scutū q̄r in modū testudinis sit. et testudo d̓r con
uexio scutoꝝ curuata in modum testudinis. vnde
Testula le dimi. parua testa ¶ testudineus a ū.
Tesus. a tedet d̓r tesus sa sum. odiosus. exosus.
Teta in tamna est ¶ fastidiosus. ul' fategatus.
Teter tra trū. i. niger ul' ferus. et compatur te
trior teterrimus. et corripit primam siue te.
Tetranus na nū. i. prauus. tenebrosus. Et d̓r a
Tetracolos in colon est. ¶ teter tra trū.
Tetradebucolica Quedam species cesure que at
tenditur in quarto pede qua maxime solent uti
scribentes bucolica. et d̓r a tetras ꝑ composicōnē
Tetragrāmaton nomen dei est h̓ est iiij littera
rū. et cōponit͛ a tetras qd̓ est q̄tuor et g̃mmaton
Tetraidos. tetras qd̓ est quatuor com ¶ littera
ponit͛ cū idos qd̓ est forma. et d̓r tetraidos scilic₃
formule intense in longitudinem porrecte que fi
unt ex quatuor pigmentis
Tetramiter tra trum. ubi sunt quatuor metra
siue u̇sus constans ex quatuor metris. i. pedibus
A tetras et metrum. Et corripit pnl' naturaliter
Tetranepos potis In nepos est
Tetraonima In noma uide
Tetraptotus ta tū. nomen hn̄s quatuor casus
A tetras quatuor. et protos casus. et corripit pro
Tetracha. a tetra quatuor. et archa pͥnceps cō
ponitur h̓ tetracha che. i. pͥnceps sup̱ quatuor ul'
sup̱ quartam ꝑtem regni. vnde ḃm ysid̓ tetrache
sunt quartam ꝑtem regni tenentes. qualis fuit a
put iudeam philippus Et inde hec tetrarchia chie
. i. eius potestas Et tetrarcho as are. i. pͥncipari.

vnde Orac̃ in epy. Tetrachare uolens accedet sic
Tetras grece. latine dicitur ¶ eus ad vnctum
quatuor vnde hec tetras tetradis. i. quatuor
Tetrassillabus ba bũ q̃tuor silbaꝝ. et cõponit̃
Tetrastrophos in strophos ẽ ¶ a tetras et silba
Tetricus a teter h̃ tetricus ci. quidam mons in
sabinia asperrimus. vnde tetricus ca cũ. asper. au
sterus. obscurus. tristis. ẜ hug̃ Vnde ẜm quosdaꝫ
deriuatur a tetrico cas. Vnde alexander nequam
dicit. tetricat quociens quis surgendo pigrescit. Et
sic uolunt ꝙ in xxxij ecclesiasten ponat̃ tetrices
ꝓ una pte. ubi dr̃ Et hora surgendi non tetrices
Alij dñt ꝙ tetrices sunt due ptes. te ꝓnomen. et
trices uerbum. sicut dicam. in trico cas Alia littera
In biblijs corruptis. inuenit̃ ibi et hora surgendi
Tetritudo. a teter dicit̃ hec tetri ¶ non te tristes
tudo dinis id est nigredo. feritas.
Tetuli p̃teritũ de tollo ẜm antiquos. ẜ mõ dici
mus tollo sustuli sublatũ. vnd̃ dicit ps in x li. tol
lo tetuli. ꝓ quo nũc in usu frequenti est sustuli. et
si inueniatur tetulit ꝓ tulit. est ibi ꝓthesis
Teucos id est uolumen
Texella le dimi. parua texera
Texellula le dimi. parua texella
Texera. a taxo as dicit̃ hec texera re. i. uas uel
mensura quelibet. texera eciaꝫ dicit̃ bellicũ signũ
ul' tuba qua hostes denũciant̃ uenientes. texera
eciam accipitur ꝓ signo hospitalitatis. Accipitur
eciam ꝓ talo et alea. et ꝓ taxillis. Similiter uero
cũ texeris solebat numerus frumenti designari et
annone. Item texere dicũtur lapides quadrati ad
modum taloꝝ. vnde pauimenta sternũtur. et tex
era genus frugis. vnd̃ hec texella le dimi. et a tex
ella hec texellula le dimi. Similiter et texellarius
ria riũ. a texera. et hic texellarius. Idem et texera
rius scilicet p̃positus curie. qui bellum nũciat ul' q̃
regis texeras portat. ul' quicũqꝫ texeris aliquid a
git. et scias ꝙ texere et tali a quibusdam uocant̃
lepusculi. qꝛ exiliendo discurrũt. Item iacula a ia
ciendo ẜm hug̃ Quidaꝫ uero dicũt ꝙ texere sunt
quadrati lapilli. a tetras. i. quatuor dicte. qꝛ qua
drati sunt ex omnibus partibus. et scribitur ẜm a
Texerinus. a texera dr̃ ¶ liquos per geminũ s
texerinus na nũ. et dicunt̃ texerini agripenni qui
ad modum texeraꝝ sunt quibus ludimus
Texibilis in textilis est
Texilis in textilis exponitur.
Texo is ui tũ tu. ad telam ptinens. et texere. i.
cooprire. ordinare. construere. vñ textura re. et tex
to tas. sepe texere. Texo componit̃ contexo is ui
Detexo is ui. ualde texere ul' a textura remouere
qd̃ et distexo ui dicitur Intexo ui. intus ul' ualde
texere. Intertexo is. interponẽ. interserẽ. inter aliq̃
aliquid texere. Pretexo is ui. pre alijs ul' ante tex
ere. Obtexo is. vndiqꝫ uel contra texere. Retexo
is ui. iteꝝ texere. ul' texturam destruẽ. remouere.
Subtexo is ui. subtus ul' paꝝ ul' post texẽ. Texo
et eius composita sunt actiua. et faciũt p̃teritum
in ui. sup̃ in tũ. Et nota ꝙ texo et eius composita
sepe ponũtur ꝓ tegere. qꝛ qui texit filũ filo tegit
vnde iob xxxvj. Qui p̃texunt cũcta desuper. Iteꝫ
a texo is ui. hic textus. vide in textus
Textilis. a texo is dicit̃ hic et hec textil' et h̃ le
et texibilis le. et hic et hec texilis et hoc le in eo
dem sensu qd̃ facile texitur. et corripit ti. vide in
testilis per. s. in media sillaba

Texto tas in texo texis vide.
Textrinũ. a texo is dicit̃ hec textrina ne. locus
texendũ. et hoc textrinũ ni idem. ul' locus ubi na
ues fabricantur. et textrinus na nũ. vnde in tobia
dicitur de anna ꝙ ibat cottidie ad textrinũ opus
Textus. a texo is. dicit̃ hec textu ¶ Et ꝓd̃ tri
ra re. Et hic textus tus. et est liber doctoris conti
nens tractatũ sine littere ul' sentencie exposicõne
ut dixi in glo. et textus ta tũ pticipiũ. Itẽ a texo
is textũ tu. u. in. or. hic textor toris. et or in rix.
hec textrix tricis mulier que texit pannũ. Et dicit
ps in xj li. antecedente. x. vnũ inuenio in tus pti
cipiũ. a textu textus. et ex hoc quidam mon scri
Thabor et hermon duo ¶ bunt mistus per. s.
montes sunt. et interp̃tatur thabor ueniens lumen
Thalamus. thalamos ¶ seu aduentus luminis
grece cubiculum ul' coniugalis lectus. vnde h̃ tha
lamus dicit̃ apud nos cubiculum ul' camera uel
coniugalis lectus sponsi et sponse. Vel thalamus
dicit̃ a thelima greco qd̃ latine dicit̃ uoluptas
Thalasa se penl' cor̃. quedam ciuitas. Et interp̃
tatur apprehendens facturam.
Thamar interp̃tatur amaritudo ꝓ uiris mortu
is. eadem et commutans mutauit eniꝫ se in habi
tũ meretricis quando cũ socero suo concubuit. et
Thamnus interpretatur nume ¶ acuitur in fine
rus uel deficiens seu uocans facturam
Thanatos. i. mortale. ul' mors. vnde thanatus
ta tũ. i. mortuus tua tuũ. thanatos insula gallie.
occeani dicta a morte serpentuꝫ et terra eius quo
cũqꝫ gencium inuecta sit illico pimit angues. et acui
Thare interpretatur abactor ¶ tur thos
uel depulsor seu nequam aut nequicia
Tharsis acuit̃ in fine. Et fuit tharsis de genere
iaphet. a quo scilꝫ descenderũt. vñ et ciuitas coꝝ
tharsis dicta est que et tharsus dicit̃ de qua ciuita
te fuit paulus apostolus. tharsus si. ul' tarsis eciaꝫ
uocatur locus quidam indie. vnde hic et hec thar
sensis et h̃ se. Vt dr̃ hebrei putant mare gñalit̃
uocari tharsis. et interpretatur explorans gaudiũ
Tharsus si in tharsis exponitur.
Theatralis in theatrũ exponitur
Theatrũ. a theoro dicit̃ hoc theatrũ tri. spectacu
lum ubicũqꝫ fiat semicirculi figuram habens in q̃
stantes omnes inspiciũt. cuius forma prius rotũ
da erat sicut et amphiteat'. sed postea ex medio
amphiteatro theatrũ factum est. sic dictum a spec
taculo. Item theatrũ dicit̃ prostibulum et lupanar
qꝛ post ludos exactos meretrices ꝓstituerent̃ ibi
vnde theatricus ca cũ. et hic et hec theatralis et
hoc le. ad theatrũ ptinens. et cor̃ penl' naturaliter
Thebet. i. ianuarius. et acuit̃ in fine ¶ theatrũ.
Theca ce grece latine positio. repositorium qd̃
cumqꝫ sit. qꝛ ibi reponatur aliquid. ul' theca quasi
tega. c. posita ꝓ. g. a tego gis. qꝛ aliquid receptũ
tegat. Et nota ꝙ theca si est latinũ a tego caret
aspiracõne. Si uo est grecũ habet aspiracõnem in
prima sillaba theca. et ꝓd̃ the. vnde cirotheca
Thecnites mas ge. vnde errant qui dicũt muli
er thecnites. qꝛ dici debet mulier thecnitis. vide in
secũda pte ubi egi de accentu nominũ desinenciũ
Thema matis ge neutri ma ¶ in es. ꝓd̃ penl'.
teria dictantis figura. norma. similitudo. forma. et
Theodocia diligens scruta ¶ corripit penl' gñ.
tio uerbor ul' misterium diuine scripture. et dicit̃
Theodogon fuit quidaꝫ ¶ a theoro uel theos.

translatoꝛ diuinoꝝ libroꝝ ſicut dixi in interpres.
Theodolus. quidam liber in grammatica. ubi a
gitur de ueritate et falſitate. et dicit᷑ a theos deus
Teodorus ri. ꝓpriū no ¶ et dolus. et corripit do
men viri cuiuſdam. Et coꝛ penl' ſm cōmunem u
ſum. licet inueniatur ꝓd. vnde iuuenalis. Lautoꝝ
pueros artem dicens theodorus. Ita eciam helio
dorus inuenit᷑ penultima ꝓd. tamen ſm commu
nem uſum coꝛ. de hoc dixi in ſecūda pte ubi egi
de generalibus regulis accentus
Theologus. theos componit᷑ cū logos qd eſt
ſmo. et dicit᷑ theologus ga gum. i. de diuinis lo
quens ul' tractans. vñ hec theologia gie penl' ꝓd
. i. diuinitas. ſmo de deo. vnde theologicus ca cū.
et theologoꝛ garis. de theologia tractare ul' loqui
Idem et theologizoꝛ zaris. et coꝛ lo. Vtꝝ autem
theologia coartetur ſub regulis donati dixi in ter
cia pte ubi egi de ſpeciebus uerboꝝ in c de uerbo
meditatiuo. Et ſciaſ ꝙ ut dicit Jero. Litteraſ neſcit
qui ſacras ignorat. Idem ama ſcientiam ſcriptura
rum. et uicia carnis non amabis. vide in ſcientia.
et in leo. ¶ Hic nota ꝙ ſicut dicit gḡ in iiij mo
raliū. a. Sicut ignotoꝝ hominū facies cernimus.
et corda neſcimus. ſ; ſi familiari ei locutione con
iungimur uſu colloquij eoꝝ et cogitacōnes inda
gamur. Ita cū in ſacro colloquio ſola hiſtoria aſ
picit᷑ nichil aliud ꝙ facies uidet᷑. ſ; ſi huic aſſiduo
uſu coniūgimur eiuſ nimiꝝ mentem quaſi ex col
locucōnis familiaritate penetramus. dum enim a
lia ex alijs colligimus facile ex eius ūbis cognoſ
cimus aliud eſſe qd intimant aliud quod ſonant
Tanto ꝙ; aut quiſꝙ; noticie illius extraneuſ reddi
tur ꝗto in ſola eiuſ ſupficie ligatur. vid in euan
Theoninus. theon fuit ¶ gelium et impeditio
quidam maledicus. Vnde theoninuſ na nū. i. ma
ledicus. reprehenſorius. Et ꝓducit ni.
Theophania in epifania vide
Theophilus. theos componitur cuꝫ philos qd
eſt amoꝛ. et dicit᷑ hic theophilus li. quem deus di
ligit. Et coꝛ penl'. vnde in auroꝛa dicit᷑. Theophi
Theorema a ¶ le ſcribenſ uir xp̄o mēte ſubactus
theoꝛo dr h theorema atiſ eleganſ et diligenſ ūbo
ꝝ apta pſcripcō. vñ regule geometrice dnr theore
mata. quaſi apercōnes. qꝛ aperiunt et illuminant
mentem lectoris. idem theoriſma. et ꝓducit re
Theoria rie. in theoꝛo vide
Theoricus ca cū in theoꝛo eſt. et corripit ri.
Theoriſma. vide in theorema
Theoꝛo. A theos dicit᷑ theoꝛo ras. i. videre qꝛ
deus omnia videt. et theorare ꝓprie eſt conſidera
re diuina. vnde hec theoria rie ul' theorica ſcienti
a que tractat de inuiſibilibus ul' uita contempla
tiua. vnde theoricus ca cum. contemplatiuus. qui
tantum contemplationi uacat
Theos grece latine dr deus. theos tamen apd
grecos. timoꝛ dicit᷑ vnde deus dr theos. qꝛ timoꝛ
omnibus colentibus eum. vide in deus.
Theoſebia. a theos et ſebes pietas componitur
hec theoſebia bie. i. dei cultus diuina pietas
Theothicus. A theos dicit᷑ hec theothica ce. i.
deitas. et theothicus ca cū. i. diuinuſ penl' corepta
Theothocos dei genitrix quaſi tota diuina
Theſaurarius. vide in theſaurus
Theſaurizo zas. in theſaurus exponit᷑
Theſauruſ theca componitur cū auꝝ. et dr hic
theſaurus ri. i. auꝝ repoſitū. ul' locus ubi auꝝ re
ponitur. vnde theſaurarius ria riū. et h theſaura
rius. qui theſauꝝ habet in ſui cuſtodia. et theſau
ria rie. eiuſ dignitas. et theſauro ras. facere theſau
rum. theſauꝝ congregare. Item theſaurizo as. vñ
paulus ad ro c ij. theſaurizas tibi iraꝫ. i. quaſi eēt
theſaurus. et quid pcioſum congregas tibi iram
dei ſiue penam. Nam iratus videtur deus qñ pe
nam iuſte infert. et dr theſaurus ꝗſi theca auri
Theſbites interptatur conūtens ul' captiuator
ſiue feſtinus ad intelligendum. et ꝓducit bi.
Theſis grece latine dicit᷑ poſicō. vnde theſis dr
uocis poſitio. i. finis ul' depſſio. Et inde theticus
ca. i. poſſeſſiuus ul' poſitiuus. ut euandrius.
Theſſalonica. theſſalus quidam rex fuit. vnde
theſſalos quedam ciuitas. et theſſala quedam re
gio. et theſſalonica quedam ciuitas dicta eſt. vnd
theſſaluſ la lū. et theſſalicuſ ca cū. et h et h theſ
Theticuſ a ū. in theſis eſt ¶ ſalonicenſis et h ſe
Thetis tis ul' thecios fe. ge. prima ꝓd. i. mare
ul' uxoꝛ occeani h thetis tis. ul' thetidiſ pma coꝛ
. i. mater achillis. vnde in auroꝛa. Non thetidi ba
Thiriatira re interp ¶ chum caupo maritat ibi
tatur illuminata ſiue illuminans. et corripit penl'
Thiria interpretatur timens deum
Tholomaida interpretatur ad menſuram dedu
Thomas interpretatur ¶ cens. et corripit penl'
abiſſus uel geminus et grece didimus dicit᷑. qꝛ ꝗ
plus ceteris dubitauit eo alcius ueritatem reſur
rectionis agnouit. Et dicit᷑ thomas quaſi totus
means in dubitacōne. vnde thomas quaſi theos
meus. i. deus meus ꝓpter ūbum qd dixit cū cer
tus credidit. ſcilicet deus meus et dñs meus. et ē
ethi. ſ; quoſdam eciam thomas dicit᷑ a thomos
qd eſt diuiſio ſiue ſectio. qꝛ ab alijs in fide reſur
rectionis diuiſus et ſectus fuit. Iteꝫ abiſſus pt di
ci eo ꝙ ꝓfunditateꝫ deitatiſ penetrare meruit qñ
ad ſui interrogacōnem criſtus ſibi reſpondit. ioh
xiiij. Ego ſum uia ueritas et uita ¶ Poteſt eciam
geminus dici eo ꝙ reſurrectionem criſti quaſi ge
minate et in duplum ꝙ alij cognouit. Nam illi
cognouerūt videndo. Iſte uidendo et palpando. Et
ſcias ꝙ ut dicit gamfridus epiſcopus. Non ē cre
dendus iſte diſcipulus p ceteris minoris meriti fu
iſſe ut ipſe ſolus iudicaretur indignus uiſione do
mini. Sed non eum vidit qꝛ non erat cū alijs qñ
uenit. Quid dicit amatoꝛ ſingularitatis. cōmunia
loca. cōmunia opera. cōmuneſ oracōnes. cōmuneꝫ
uictum. communes obſeruationes. Quid faſtidis
criſtus rex noſter in medio terre ſalutem opatus
eſt. criſtus mortuus eſt ut dei filios in vnū congᷓ
garet. criſtus naſcens locū in diūſorio non habu
it. Sectemur ergo cōmunem uictum. Diligamus
cōmunem regulam. inſtituta cōmunia. et maioꝝ
emulemur exempla. Non te ſpiritus uite ſequit᷑
a ceteroꝝ vnanimitate diuiſum magis ꝙ anima
membꝝ. qd a ceteriſ eſt pciſum. Non te ſequit᷑ in
ſua diſperſione qui non conſueuit niſi colligere
Hic nota ꝙ homo poteſt ſolitarius viuere dupli
citer. vno modo quaſi ſocietatem humanam non
ferens ꝓpter animi ſeuiciā ul' aliā irracōnabilem
cauſam. et hoc eſt beſtiale. et contra naturam ho
minis. qꝛ ſicut dicit phus in primo politic. homo
naturaliter eſt animal ſociale. Alio modo p h ꝙ
totaliter diuinis rebus et cōtemplacōni inheret.
et hoc eſt ſupra hominem. et ideo phus dicit in
in primo politic. ꝙ ille qui alijs non communicat

est bestia.i.bestialis.aut deus id est diuinus uir.
Thomaculum li dicit̃ a thomos et dicũtur tho
macula intestina ꝓpter diuisiones et sectiones.
Thomos grece latine dicit̃ diuisio ul' sectio ul'
incisio.vn̄ apud nos hic thomus mi.Et thomus
dr̄ eciam liber uel uolumen ꝓpter multas diuisio
nes et replicaciones cartaꝝ
Thomus In thomos uide
Thophet lata et spaciosa uia.gehenna pauoris ¶ interpretatur
Thoralis In thorus uide
Thorath hebrei.latini legem appellant.id est
quinqꝫ libri moysi Vn̄ dicit Jero.in ꝓlogo regũ
hij sunt quinqꝫ libri moysi quos ꝓpe thorath.i.legẽ
appellat Et in interpretacionibus dr̄ thorath lex ¶ uel pentatheucum
Thorus ri.dr̄ lectus Et
ꝓpe qui solet esse de herbis sicut in expedicione.
vnde et sic dr̄ ab herbis tortis quibus fit.ul' que
accumbencium humeris supponunt̃.vnde h̄ et h̄
thoralis et h̄ le Et hoc thoral ul' thorale lis.lon
ga mappa vel eciam sic dr̄ quidquid in lecto sterni
tur Inuenit̃ torus sine aspiracōne de quo uide in ¶ suo loco.
Thronus ni.sedes regalis in qua se
dent reges ꝓpter tutelam corporis sui.vnde throni
dicti sunt angeli.qui latine sedes dn̄r.Et ut dicit
grego.throni illa agmina sunt uocata quibus ad
exercendum iudicium deus semꝑ presidet.Quia
enim thronos latino eloquio sedes dicimus.thro
ni enim dicti sunt hij qui tanta diuinitatis gracia
replent̃ ut in eis dn̄s sedeat ꝑ eos sua iudicia de
cernat.In thronis autem deus sedet et quiescit dũ
eos in se quiescere facit.Et a thronus ꝑ composi
tionem inthronizo zas.i.in throno et sede ponẽ.
collocare.et thronus a vm.qui nullam regni ꝑtẽ
habet.Et corripit primam thronus
Thuribulũ.a thus et bolus componit̃ h̄ thuri
bulum li.q2 bolus thuris in eo ponatur.ul' quia
ibi thus mordetur et crematur ul' thuribulum deri
uatur a thus Et est simplex Et dicit̃ thuribulum
uas ad thurificandum aptũ.Q2 autem dr̄ thuribu
lum quasi thuris bolos.i.morsellos cremans ethi
est.et hoc ultimum michi magis placet
Thuricremulũ li.i.incensarium.q2 in eo crema
tur thus.Et componit̃ a thus et cremo as.et cor̃
mu.et consueuit dici pone thimiama in thuricre ¶ mulo.vide in epithimum
Thuridus.a thus
thuridus da dũ.et thureus rea reũ de thure exis
tens ul' ad thus ꝑtinens ul' fumosus.Jero.super
ysa.vnusquisqꝫ alterius querat auxiliũ.faciem thu
ridam pallorem circumferens
Thurificina in thurifico cas est.et ꝓducit ci
Thurifico.thus componit̃ cum facio.et dr̄ thu
rifico cas.incensare ul' incensum facere.uel sacrifi
care.vnde h̄ et h̄ thurifex cis.sacerdos.ul' incensa
tor.vnde h̄ thurificiũ.sacerdociũ.et h̄ thurificina
ne.locus ubi thus efficitur ul' eciam spargitur ul' ¶ sacrificatur
Thus thuris.a theos qd̄ est deus
dicit̃.et est thus arbor arabie immensa et ramo
sa fe ge.et eius fructus similiter dicit̃ h̄ thus ge.
neu.Et quedam maneries eius apud nos dicitur
masculum q2 sit natura rotundum in modũ testi
culoꝝ.reliquũ uo planũ et pene scabrosum minus
optimũ.et dr̄ thus a theos q2 in sacrificijs deoꝝ
adoletur.et ꝺm h̄ habꝫ aspiracōnem.vl' tus turis
dicit̃ a tundendo.q2 tundit̃.ul' q2 abile est ad tũ
dendum.et ꝺm h̄ caret aspiracōne.h̄ et libanũ dr̄
a monte libano.ubi colligitur.et inde thureus a
vm.et thuridus da dum.de thure existens uel ad
thus pertinens uel fumosus.
Thusculum li dimi.paruũ thus.et formatur a
thus addita culum.et corripit penultimam
Tiara re.pilleũ sacerdotale.Item sicut dicit que
dam glosa in xxviij exodi.Tiara cidaris.Et
uocatur mitra.q2 caput pontificis tegebat et or
nabat.et ꝓd penl'.vnde ouid metamor xi.Tem
pora purpureis tentat uelare tiaris
Tiberias adis fe ge.ciuitas facta ab herode in
nomine tiberij cesaris.a qua et lacus ul' mare ti
beriadis dr̄ omnibus lacis iudee salubrior.Joh.
vj.post hoc abijt ih̄us trans mare gallilee qd̄ ē
tiberiadis.et corripit penl'.et dr̄ mare.i.lacus ul'
stagnum aque dulcis qd̄ fluit a iordane.dr̄ autem
stagnũ mare.q2 uidelicet hebraico ydiomate aq̄
rum dulciũ congregacō appellatur mare.dr̄ autẽ
mare gallilee.ꝓpter regionem adiacentem que sic
dicebatur.Dicit̃ uo mare tiberiadis ꝓpter ciuita
tem illam que sita erat in ripa huius stagni.et di
citur hoc mare siue stagnum magis esse tiberiadis
q̄ gallilee.q2 ciuitas magis specificat q̄ regio.
Tiberinus mas ge.fluuius romanus a teberino
rege albanoꝝ in eo submerso dictus.Nam antea
a calore aque albula dicebatur.q2 niuibus albus
fieret.Idem dicit̃ tibris et tiberis tibris ul' tibridis
simil'r a tiberino.Sed tiberis in cottidiano ꝺmone
tibris in ũsu dicit̃.vn̄ teberinus na nũ.et ꝓd ri.
Tiberis penl' correpta in tiberinus exponitur.
Tibia.a tibin qd̄ est iũcus dicit̃ hec tibia tibie
crus ꝓpter longitudinem.vnde hic et hec tibialis
et hoc le.et hoc tibiale lis.qd̄ a bracis dependet
ad tibias tegendas.Idem et alio nomine dr̄ tubri
cus quasi tibicus.q2 tibias tegat.ul' dr̄ a tibia et
bracis.q2 a bracis usqꝫ ad tibias ꝑueniat.Item a
tibia bie.qddam instrumentũ musicũ.q2 ꝑmum
de ceruinis et gruinis tibijs et cruribus hynuloꝝ
fieret.ꝫ postea abusiue vndecũqꝫ fieret.vnde tibi
anus na nũ.ad tibiam ꝑtinens ul' tibias faciens
Tibialis in tibia exponitur
Tibicen.A tibia et cano componit̃ hic tibicen
cinis.qui canit cũ tibia tibicines eciam dicũtur ful
cra uel furca bis secta quibꝫ domus sustentatur.q̄
aliter destines dicuntur.in ix c math dicit̃ Et cũ
ihesus in domũ ꝑncipis uenisset et uidisset ibi ti
bicines.i.lugubre carmen canentes.antiquitus e
nim tales ad exequias uocabantur.ut suo carmi
ne viuos ꝓuocarent ad luctum.vn̄ legitur in ix
c iere.vocate lamentatrices.et cor̃ penl' tibicines
sed in ntō tibicen ꝓd penl'.vnde quidam.Tibicen
longo tubicen liricen breuiando.Et racō est.q2 si
cut ꝑs in quarto li.A cano composita masculina
sunt que in cen desinencia I cor̃ habent penl'.Tu
bicen fidicen.excipit̃ vnũ tibicen.qd̄ ideo solum
ꝓd habet penl'.q2 sinẽsis facta est duoꝝ.I.breui
um in vnam longam.debuit enim.I.geminari.
q2 solet plerũqꝫ in composicōne a in I.conũti.vt
cado incido.tuba tubicen faciebat ex quo facta ē
Tibicina ne mulier que canit cũ tibia ¶ tibicen
a tibicen dicitur.et corripit penl'
Tibicines in tibicen exponitur.
Tiben scirpus uel genus uasculi in modum scri
nij et uirgulis agrestibus contextum
Tibur in tiburcus exponitur.
Tiburcus ci fuit quidam vir de cuius nomine
quedam ciuitas dicta est hec tiburcis.vnde hic et

hec tiburcis et hoc ce. huius tiburcis. et tiburcio o
Ticio. A torreo res ¶ nis. et tiburcinus na nũ.
dicitur hic ticõ onis. quasi torrio. et est idem qd
torris. vnde ticionarius ria riũ. et ticionariũ locus
ignis ubi ticiones morantur. vl' instrumentũ mit
tendi ticões in ignes. et ticionor naris. ticõnibus
pparare. eos in ignem immittere. Et cõponit' atti
cionor naris. sm hug. pap dicit ticio uulgo dicit'
perustum lignum. ysaie vij c. Cor tuũ non formi
det a duabus caudis ticionum
Ticionarium rij in ticio est.
Ticionor naris in ticio vide.
Ticon id est medium.
Tigillum li dimi. paruum tigum
Tignatus ta tum in tignum est.
Tignosus sa sum. in tignum exponitur
Tignũ. a tego gis. vl' a tegula dicit' hoc tignũ
ni. Et dicũtur tigna ipsa laquearia vl' ligna que
ipsis laquearibus illaqueant'. vñ tignosus sa sũ.
tignis plenus. et tignatus ta tũ. tignis patus. et
ornatus. et tignarius ria riũ. ad tigna ptinens. vl'
qui tigna in recto disponit. Idem et sartitector sm
hug. Et pap dicit. Tignũ a tegendo dictum. tecto
enim imponit' ut in eo cetera supponantur. vñ
ligna illa que ascendũt ad cacumen edificij direc
te et totũ tectum supportant tigna appellantur. vi
Tigris medi et psi uo ¶ de eciam in cognatio.
cant tigrim sagittam. vnde hec tigris tigris uel ti
gridis. serpens dicta est pp̃ter uelocitatem. Et si
militer quidam fluuius dictus est tigris. uel tigri
dis. qr uelox est sm hug. Ambr' autem in vj ex
amer' sic dicit. Natura tigris interpellat ferocitatẽ
et imminentem. eã pede reflectit. Nam ubi uacuũ
rapte sobolis cubile repit. illico uestigijs raptoris
insistit. atq3 ille q̃uis equo uectus fugaci. videns
tamen uelocitate fere se posse pueniri. nec euaden
di ullũ suppetẽ sibi posse subsidiũ. thecam huius
fraude molitur ubi se contiguũ viderit speram de
uitro pijcit. at illa ymagine sui ludit et sobolem
putat. reuocat impetũ colligere fetum desiderans.
rursus inani spe retenta totis se ad comphenden
dum equitem uiribus fundit. et iracũdie stimulo
uelocior fugienti imminet. Iterũ ille spere obiectu
sequentem retardat. nec tamen sedulitatem matris
media fraudis excludit. cassam uersat ymaginem
et quasi lactura fetus residet. sic pietatis sue studio
decepta et vindictam amittit et plem ¶ De natu
ra eciam tigridis dicit ysid' xij ethi. Tigris inquit
uocata pp̃ter uelocem fugam. ita enim nominant
psi et greci et medi sagittam. Est enim bestia ua
rijs distincta maculis uirtute et uelocitate mirabi
lis. ex cuius nomine flumen tigris appellatur q
is rapidissimus sit omniũ fluuiorũ. has magis hir
cania gignit. De tigride eciam narrat aug. in li d
ciuitate dei. Legimus in plinio immanissimam as
pidem a patrefamilias in egipto domitam cotidie
de camera sua egressam. et a mensa eius annonam
percipẽ solitam. Legimus in marcellino tigridem
mansuetam factam ab india astasio pñcipi missam
Tilia. A telum dicit' hec tilia lie. quedam leuis
arbor. qr sit utilis ad usum telorũ. vnde tiliatus ta
tũ. vl' tiliosus sa sum. irascibilis uel flexibilis uel
Tiliosus sa sum. in tilia est ¶ ad tiliam pertinens
Timalus. a timo d' hic timalus li. quidã piscis
qr flagrat sicut flos. vnde timalinus na num
Time grece latine anima sm papiam

Timeo es ui ere. i. metuere. vnde timor oris. Ti
meo componit'. extimeo. ptimeo es. Et est timeo
actiuũ cũ suis compositis. et caret sup. et corripit
hanc sillabam ti. vñ quidam. Qui de morte timet
plurima mente videt. A timeo timesco cis incho
vide in metuo is. et in timor.
Timeus. A timo dicitur hic timeus ei. liber pla
tonis. qr floridus vl' quasi flosculus. qr ibi flosculi
phie comphendũtur. vl' sic dictus est a discipulo
quodam platonis timeo nomine. vel timos grece
latine dicit' mens. Inde timeus ei penl' pd. liber
platonis. qr ibi multa de diuina mente continent'
Timiama. a timus dicitur hec timiama matis.
quedam herba vl' species valde redolens qua in q̃
busdam locis utũtur loco incensi sm hug. Item ti
miama erat quedam confectio diuersarũ specierũ
quam sacerdos in altari timiamatis adolebat de q̃
dicitur exod' xix. Sume tibi aromata stacten et o
nicam galbanũ. et thus lucidissimũ. equalis pon
deris erũt omnia. facies q3 timiama. et pd penul'
vnde in aurora dicit'. Ex quo spirat odor et timia
Timiamateriũ. a timiama dici ¶ ma frequens
tur hoc timiamateriũ rij. thuribulum qd et epyti
mũ dicitur ab epy et timus. vl' timiama sm hug
vel ut quidam dicũt timiamateria dicebantur ua
sa in quibus timiama seruabatur. et d' timiama
teriũ. a timiama et terion qd est status quasi uas
in quo stabat timiama. vl' dicũtur timiamateria
uasa in quibus terũtur species ex quibus confici
tur timiama. Et tunc dicuntur timiamateria a ti
miama et tero ris. ihẽmie li pmo. Tulerũt idrias
Timiamaticus ca cũ. a timi ¶ et timiamateria.
Timidus. a timeo es d' timidus ¶ ama dicitur
da durz. qui semper timet. Timens uo qui ad tem
pus formidat ex causa. Similiter distinguitur pa
uidus et pauens. puidus et puidens. supbus et
superbiens. Languidus et languens. Furibundus
et furens. et similia. vnde hec timiditas tatis. ani
mi uiciũ sempiternũ. qd est eciam si timor nõ sit
timor uero accidens est. Itaq3 sicut homerus ait
In achille fuit aliqñ timor timiditas nũquam. vid
in timor. vl' dic sm ps q huiusmodi denomina
tiua desinentia in idus demonstrant' habere in se
ea ex quibus deriuant'. ut herbidus qui hab3 her
bam. Timidus qui habet timorem. rabidus q̇ ha
Timinus. a timo d' timinus na ¶ bet rabiem
nũ. i. floridus vl' dulcis. et suauis. vnde et timinũ
dicitur mel suaue et odoriferum
Timo grece latine d' flos vl' floreo. vnde hoc ti
mũ generaliter d' flos. specialiter tam̃ quedã her
ba dicitur timũ vl' timus. qr talis flos ualde redole
bat. Item timo vl' timos grece d' mens latine.
Timor. a timeo es d' hic timor oris. vnde timo
rosus sa sum. timore plenus. et comparatur. et ti
mor accedens dolor mentis extrinsecus ex aliqua
accedenti occasione. et est timor p tempore. sed ti
miditas est animi uiciũ sempiternũ. sicut dixi in
timidus. Est ergo in viro forti qñq3 timor. timidi
tas nũquam. Qualiter autem homo timens effici
atur pallidus. dixi in formido das. Scias quatuor
esse timores. scilicet mũdanũ siue humanũ. serui
lem. inicialem. castum. vl' filialem siue amicabilem
humanus timor ut dicit cassiodrus est quando ti
memus pati pericula carnis vl' pdere bona mũdi
pp̃ter qd delinquimus. hic timor malus est q̇ in
primo gradu cũ mũdo deseritur. quem dominus p

hibet in euangelio dicens. Nolite timere eos qui
occidūt corpus. Timor autē seruilis est ut ait au
gustinus. cū ꝓpter timorem ihehenne continet se
homo a peccato quo presenciam iudicis et penas
metuit et timore facit qdqd boni facit. non timo
re amittendi eternū bonū qd nō amat. ß timore
paciendi malum qd formidat. Non timet ne per
dat amplexus pulcherrimi sponsi. ß timet ne mit
tatur in ihehennam. bonus est iste timor et util'
licet insufficiens per quem fit paulatim consuetu
do iusticie. Ex p̄dictis nota ꝙ aliquis dicit aliqd
ex timore seruili facere qd facit coactus metu pe
ne et ꝑ consequens cū tristicia. Mallet enim non
facere nisi pena timeretur. vide in opus. Et succe
dit inicialis timor qn̄ incipit qd dum erat amari
et sic incipit excludi ſuilis timor a caritate et suc
cedit deinde timor castus siue amicalis quo time
mus ne sponsus tardet. ne discedat. ne cum offen
damus ne eo careamus Timor iste de amore uenit
Ille quidem ſuilis est utilis ß non ꝑmanens in e
ternū. ut iste timor diuinus iusticie comes ꝑ om
nes gradus. Hic timor donū spūssancti est. et crea
tur ex amore dei. et ideo dicit amicalis ul' filialis
inquātum deus dr pater noster. vl' eciam dicit cas
tus inquantū deus dicit metaphorice sponsus a
nimarū nostrarū. iste timor in patria erit sicut alia
dona. ß n̄ habebit ōnem illū usum quē modo hꝫ
faciet enim tūc nos revereri dn̄m nō timere sepa
ri a deo ul' eo carere. Numerus autem istorū timo
rum sic potest sumi. timor ß distinguitur ſm or
dinem timentis ad deū. cui ꝑ vnū timorem mag
appropinquat ul' distat ꝙ ꝑ aliū. cū enim timor
in fuga mali ꝑsistat. malū autem sit pene et cul
pe. erit timor quidam qui consistit in fuga mali
culpe tm̄. ꝑ quam hō a deo sepatur scilicet timor
castus ul' filialis. alius autem qui consistit in fu
ga mali pene. pena autem est duplex. vna ꝓ cu
ius uitatione peccatū qn̄qꝫ cōmittit sicut tempa
les pene et pericula carnis et hanc penam refugit
timor mundanus ul' humanus. Alia est ꝓ cuius
uitacōne nūquam fit peccatum ß magis uitatur
sicut pena que erit post hanc uitam. et hanc pe
nam fugit timor seruilis. Alius autem timor est
qui fugit utrūqꝫ malum. scilicet culpe et pene scꝫ
inicialis qui habet oculum ad utrūqꝫ. Et ideo me
dius inter ſuilem et castum. Ex dictis patet ꝙ n̄
est eadem pena quam respicit timor mūdanus et
ſuilis. Inicialis uero et ſuilis eandem penam re
spiciūt. sed seruilis tamꝙ pncipale obiectū. Inicial'
autem non ß magis malū culpe. vn̄ magis se te
net cū casto timore ꝙ cū ſuili. ¶ Animaduerte
eciam ꝙ timor inicialis est in inchoata caritate ß
nō est in ꝑfecta caritate et quantū crescit caritas
tantū decrescit iste timor quantū ad metū pene
.i. ꝙtum ad id qd facit timere penam. et quantū
ad tormentū consciencie. nam quanto plus dilligi
mus tanto minus timemus. Seruil' autem timor.
non est in inchoata caritate. et nec intrat caritas
nisi prius iste timor exeat. Et scias ꝙ quedā glo
sa dicit sup illud ꝑs xxxv. Nolite timere timor u
nius dei. alios expellit. Itē nota ꝙ timor mūda
nus ꝓprie dicit quo timemus bona mūdi perdē
et temporalia. timor uō humanus quo timemus
carnis pericula pati. Item adūte ꝙ licet cristus ti
morem pene habuit. non tamen in eo fuit timor
mūdanus ul' seruilis ul' inicialis. qꝛ mūdanus ma
lus est. et in pmo gradu cū mūdo deseritur. Serui
lis uō ul' inicialis in ꝑfecta caritate non est. Nul
lus ergo istorū timorū fuit in cristo. quis ergo fuit
timor ille quo penam timuit. potest timor ille di
ci naturalis siue humanus qui omnibꝫ hominibꝫ
inest quo horretur mors ac formidatur pena. et
dicit timor iste natural' non qꝛ accesserit homini
ex natura ß natura pus fuerit instituta. qꝛ nō fu
it iste concreatus homini nec de bonis naturali
bus ß qꝛ ex corrupta natura per peccatū homini
aduenit cui corrupcō inoleuit tamꝙ esset natura
lis. et est iste timor in homine effectus peccati. vi
de in ꝓpassio. Sed pt dubitari de eo qd dictū est.
ꝙ timor mūdanus ul' humanus semp malus est
sic enī uidetur ꝙ semp malum sit timere pati pi
cula carnis uel ꝑdere bona mundi. quod non est
uerū Ad hoc dico ꝙ non qn̄cūqꝫ timetur piculū
carnis dr timor humanus Nec qn̄cūqꝫ timetur a
missio boni tempalis dr timor mundanus. ß tm̄
qn̄ tal' timor est inordinatus Et ideo semp sonat
in malum ¶ Item pt queri Omnis actus timoris
ex aliquo amore ꝓcedit. ß actus timoris ſuil' nō
ꝓcedit ex amore caritatis ergo ꝓcedit ex amore
libidinoso. ergo est malus Ad hoc rn̄deo Actus ſ
uilis timoris qn̄ bonus est non est ex amore gra
tuito. nec ex amore libidinoso. ß ex amore natu
rali. quo quis uult consistenciam et bene esse sui
subiecti Et ideo horret omnē penam. siue quam
expiencia docet. sicut in naturali timore. siū quā
fides demonstrat sicut in ſuili ¶ Itē consueuit sic
obici Quidqd est a spū sancto pt esse simul cū ip
so. ß timor ſuilis non habetur simul cū spū sanc
to. qui sine caritate non habetur. cū qua non est
timor ſuil'. ergo timor ſuilis nō est a spū sancto
Ad hoc dico ꝙ quedam sunt a spū sancto et non
sunt cū spū sancto. sicut fides informis et timor ſ
uilis. quod quidem non ē nisi ꝓpter defectum cō
comitantem Quedam uō sunt a spū sancto et cū
spū sancto sicut caritas Quedam uō cū ipso ß nō
ab ipso sicut peccatū ueniale Quedam nec ab ipo
nec cū ipso sicut peccatum mortale. Et scias ꝙ in
xxviij iob dr Ecce timor dn̄i ipsa est sapientia Et
recedere. a malo intelligentia ¶ Volo eciam te sci
re ꝙ sicut dicit gg in pastorali. Antiqui etenī pa
tres nostri non reges hominū ß pastores pecorū
esse memorantur. Et cū noe dn̄s filijs qꝫ eius di
ceret crescite et multiplicamini et replete terram.
ꝓtinus adiūxit. et terror uester ac tremor sit sup
cuncta animalia terre quorū uidelicet terror ac tre
mor. qꝛ esse sup animalia ꝑcipitur ꝓfecto esse su
per homines ꝓhibetur. homo quippe brutis ani
malibus non autem hominibus ceteris p̄latus ē
Et ideo ei dicit ut ab animalibus non ab homi
ne timeatur. qꝛ contra naturam supbire est ab eq̄
li uelle timeri. et tamen necesse ē ut rectores a sub
ditis timeantur. qn̄ ab eis deū minime timeri de
p̄hendunt ut humana saltem formidine peccare
metuant qui diuina iudicia non formidant. Neq̄
quam namqꝫ p̄positi ex hoc quesito timore supbi
ant in quo non suam gloriam sed subditorū iusti
ciam querūt. in eo enī ꝙ metū sibi ꝑuerse uiuen
tibus exigunt. quasi non hominibus sed animali
bus dn̄antur. qꝛ uidelicet ex qua parte bestiales
sunt subditi. ex ea debent eciam formidini iacere
substrati. ß plerūqꝫ rector eo ipo quo ceteris pree
minet. elacōne cogitacōnis intumescit. et dum ad

usum cuncta subiacent dum ad notū uelocit̄ iussa complentur Dum omnes subditi si qua bene gesta sunt laudibus efferunt. male gestis autem nulla autoritate contradicūt. dum pleruq3 laudant eciā qd reprobare debuerūt. ß seductus ab hijs que infra suppetūt semp animus tollitur. et dum foris immenso fauore circūdatur. intus ueritate uacuatur atz oblitus sui in uoces se spargit alienas talem seq3 credit qualem se foris audit. non qualem intus discernere debuit subiectos despicit eos q3 equales sibi nature ordine non agnoscit. et q̊s sorte potestatis excesserit. transcendisse se eciam uite meritis credit cūctis se existimat amplius sapere quibus se uidet amplius posse. vide in seruitus. vide eciam in spiritus. De timoris dono vide eciam in spes vide eciam in rcōr et in iusticia

Timoratus a timeo uel a timor. ratus. ta. tū. et timorosus. sa. sum. timore plenus vnde in actibus Viri timorati et compatur utrumq3

Timos. i. mens. vide in timo.

Timotheus discipulus pauli fuit. et acuit̄ pnl̄

Timpanistria. a timpanū dicit̄ h̄ timpanistria. trie. que canit cū timpano que timpanotria dicit̄ plantus. Timpanotriam amat. Itē pp̄heta. In medio iuuenculaꝝ timpanistriaꝝ ſm hug. pap̄ uero dicit. Timpanistrialis timpanistria. qui in timpano canit. commune est. sicut citharista. organista.

Timpanotria in timpanistria vide

Timpanū. a tinnio nis dr̄ h̄ timpanū ni qddaz instrumentū musicū. scilicet pellis ul̄ coriū ligno ex una pte contextū. et dicit̄ sic q2 tinniat. vl̄ dicitur a ticon qd est mediū. q2 mediuz est. est enim una ps media simphonie in similitudine cribri et uirgula ut simphonia. vnde timpanū dr̄ meditullium rote in quo radij infiguntur uel circūferentia rote. vnde timpanizo zas. timpano cantare.

Timus mi in timo vide

Tina ligna de quibus salomon gradus fecit in domo dn̄i. incognita eciam sunt ligna eciam pici oribus iudeoꝝ. vt dicit pap̄. Sed super illud tercij regum c x. Attulit ex ophir ligna tina. Dicit glo Imputribilia spinosa in similitudine albe spine tina candida sunt et rotunda. et inuenit̄ in biblijs correctis duplex littra. tijna p duo. ij. ul̄ tina per

Tinctito tas pnl̄ cor̄. in tincto as ē simplex. I.

Tincto. a tingo gis xi ctū. u. in. o. fit tincto tas frequēter tingere. a quo tinctito tas frequentatiū.

Tincticula le dimi. parua tinctrix.

Tinctrix. A tingo gis. ul̄ a tinctor. or. in. rix. hec tinctrix tricis. femina que tingit

Tinctus ta tū in tingo gis est.

Tinea. a tero ris hec tinea nee. uestimentoꝝ uermis. q2 terat. uel dr̄ a teneo. q2 teneat et insideat quousq3 corrodat. vnde tineosus sa sum

Tingibilis in tingo gis est.

Tingo gis xi ctū tingere. i. tinctura inficere colorare infundere. Vnde tinctus ta tū. et tinctim aduerbiū. et h̄ et h̄ tingibilis et h̄ le. penl̄ cor̄. abile ad tingendū. et h̄ tinctura re. Tingo componitur con tingo gis xi ctum. simul tingere. Detingo gis tincturam remouere. Intingo gis. in tincturam infundere. retingo gis iteꝝ tingere ul̄ tincturaz auferre. Subtingo gis. subtus ul̄ paꝝ tingere. Tingo et eius composita sunt actiua. et faciunt p̄teritū in xi et sup̄ in ctum. et non habet. u. post. g.

Tinnio nis niui nitū nire. i. liquide et pure et leuiter sonare. et pp̄rie dicit̄ de ere ul̄ alio metallo. Et ut dicit p̄s. deficit in prima et secunda psona. pp̄e in tercia sepe inuenit̄. et est rematopeiū. i. uerbum ficticiuz inuentū ex qualitate soni illius rei cui conuenit. improprie tamen q̄nq3 inuenit̄ in p̄ma et secūda psona. vnde h̄ tinnitus tus. et tinnito tas fre. et tinnulus la lū. et tinniens tis ge omnis. Tinnio componit̄. Continnio. ptinnio. retinnio subtinnio nis. paꝝ ul̄ subtus tinnire. ul̄ ab inferiori pte tinnitū reddere. et pp̄e dicit̄ de psalterio ubi aliquid supponitur ut melius tinniat

Tinnito tas in tinnio nis est. et pducit ni

Tinnulus. a tinnio nis dr̄ tinnulus la lū. i. tinniens Item tinnulus sonus liquidus letus purus ſm pap̄. Jero. in plogo iob. Interduz quoq3 richinus dulcis et tinnulus fertur numerus lege solutis

Tintinabulum buli. a tinnio nis qd videtur eē nomen ficticiū ſm hug. et ysid dicit tintinabuluz de sono uocis nomen accipit. sicut plausus manuum. et stridor denciū. et ualuaꝝ. et cor̄ penl̄. vnde in auro. dr̄. Aurea cū malis se tintinabula iūgunt

Tiphonicus uentus ſm aliam translationez dr̄ uentus tempestiuus. Et dr̄ tiphonicus a tiphos qd est inflacō. Idem dicit̄ euro aquilo. et cor̄ pnl̄

Tipicus ca cū pnl̄ cor̄ in tipus est tiphonicus

Tipus pi figura ul̄ forma ul̄ status ul̄ similitudo. vn̄ in secūdo li reg̊ c xij. Traduxit in tipo lateꝝ. i. in similitudine. et tipus dicit̄ quedam herba q̄ in aqua nascitur et ab aqua inflatur. vnde et anbiciosoꝝ hominū. et sibi placencium tumor et superbia tipus dicit̄. Inde eciam. i. ab herba illa frigida febres tipi dicūtur. vn̄ tipicus ca cū. i. figuratiuus. vnd tipice figuratiue. et eciam tipica febris dicitur quam quidam modicam dicunt

Tirannicida. A tirānus et cedo componit̄ tirannicida de penl̄ pd. qui occidit tirannū. vnde hoc tirannicidium. tiranni occisio.

Tirannicidiū dij. in tirannicida exponitur

Tirannis nidis pnl̄ cor̄ gn̄ exponit̄ in tirānus

Tirannulus li dimi. paruus tirannus

Tirannus a tiro qd est fortis dr̄ hic tirānns ni. i. fortis rex. Olim reges et tiranni nullam habebant differenciam. vnde fortes reges tiranni uocabant̄. ß postea accidit tirannos uocari pessimos et improbos reges luxuriose dn̄ationis cupiditatem et crudelissimaz dn̄ationē in populis exercentes. a tiro qd est angustia. q2 angustiat ul̄ cruciat suos. vnde tirannicus ca cū. et hec tirannia nie. et hec tirannis nidis. i. crudelitas ſm hug. Et scribitur tirannis p duo. n. g̊g̊ autem in mora. dicit q2 tirannus est pp̄e qui in re publica non iure principatur

Tipsana ne. est granū ordei decorticatū de quo eciam fit aqua que dr̄ tisana conueniens

Tiriaca. tirus dr̄ quidam ser potui infirmoꝝ pens. vnde hec tiriaca ce penl̄ pd. antitotū ſpentū quo uenena pelluntur. ut pestis peste soluat̄.

Tirius ria rium in tirus vide

Tiro grece latine dr̄ fortis uel angustia. et inde deriuatur hic tiro ronis. i. nouus miles nouiter electus ad miliciam. q2 fortis ad hoc officiuz solet eligi. uel q2 ad acquirendā pbitatem multū se angustiat. vn̄ et tiro dicit̄ quilibet ignarus et rudis cū aliquid incipit exercere. et pd p̄mam tiro pro milite. ß hic tirus p regione eam cor̄. vnde ūsus. Pro regione tiro pro forti milite tiro

Tirotiniū. a tiro ronis hoc tirotiniū nij. noua mi

licia officiū tironis rudimentū inicium nouitas mili
cie. Item a tiro tirotinor naris. et cor ti. ꝫ ꝓducit
Tirotinor naris in tirotiniū ē ¶ ꝑmaꝫ sicut tiro
Tirranis in lidia vide
Tirsus. terra componit̄ cū sursum. et dicit̄ h̄ tir
sus si. generaliter omniū oleꝝ vl' herbaꝝ medius
frutex sic dcūs. q̄r a terra sursuꝫ conscendit. Tirsus
eciam dicitur baculus vl' ramus cū frondibus q̄
utunt̄ in sacrificijs bachi. vl' tirsus genus timbali
in modum quadrate figure factum qd̄ ab utraqꝫ
pte tenetur. et tam aperiendo q̄ꝫ claudendo sonat.
Tirunculus li dimi. paruus tiro.
Tirus. a tiro qd̄ est fortis vl' angustia dicit̄ hic
tirus quedaꝫ insula et quedam ciuitas sic dicta ab
angustia loci. vnde et tirus angustia interp̄tatur.
et inde tirius ria riū. gentile vl' patriū. Item tirus
dicit̄ quidam serpens. Item dicit̄ caseus. ꝫ tūc est
primitiuū. vide in tiro. De tiro ciuitate dicit glosa
yſ xxiij. Super illud onus tiri et cetera. Tirus ciui
tas nobilissima chananeoꝝ. cū hoc ysa p̄dicebat.
insula magni maris erat. post auteꝫ longo tempe
nabugodonosor uoluit continenteꝫ quasi contigu
am eam terre facere. ꝫ multo frustratus labore n̄
potuit. qui autem in ciuitate erant cū nō possent
resistere. qui naues potuerūt arripē fugerant in e
giptum. et in moab. et in vicinas regiones. vnde
nabugodonosor furore succensus naues succendit.
ciuitateꝫ subūtit. captiuos abstraxit. et in caldeaꝫ
reuerso. data est ei a dn̄o ꝓ tiro regnū egipti ree
dificata tiro. post lxx annos. cū allexander perge
ret ad captiuandam egiptū dimisit ibi ꝑtem exer
citus. et terre eam equare uoluit et non potuit. e
gipto ūo subiugata ethiopes et multas alias gen
tes secū adduxit. et lapidibus et arboribꝫ continen
tem terrefecit. ciues cepit. ciuitatem subuertit. nō
autem yſ de illa captiuitate agit. quam nabugo
donosor fecit. hoc ūo ideꝫ accidit. q̄r cū ihrl'm ca
peretur. et populus in captiuitateꝫ duceret̄ a chal
deis tempore sedechie. tirus que debuit compati ce
pit insultare. Hanc miseriaꝫ p̄dicit ysa dicens. O
nus tiri. et cetera. Iero in ihēmia loquens de tiro
dicit. reūsus filijs isrl' de captiuitate sub zorobabel
et neemia. tirij quoqꝫ non longo tempe post reū
si cū eis amicicia coniūcti sunt. nec iam diuicias
retinebant. ꝫ in ihrl'm dn̄o offerebant. ad p̄dica
tionem eciam pauli et tirij et sidonij conūsi sunt
Tisicus ca cum in tisis vide
Tisis est ulceratio et tumor in pulmone sic dic
ta grece. q̄r sit consumpcō corporis tocius. vnd̄ ti
sicus ca cum penul' cor̄. tali infirmitate detentus
Titan tanis. mas ge. interp̄tatur illuminacō vl'
illuminans. vnde dicti olim titanes sunt quidam
ferocissimi viri quasi illuminatores mūdi scilicet
sua ꝓbitate. vl' ſm fabulas poetaꝝ. isti ab irata
contra deos terra ad eius utilitatem creati dicunt̄
vnde et titanes dicti sunt a ticō greco. i. ab ulcōne
q̄r quasi ulciscende matris terre causa in deos ar
mati existerent. et eciam dicti sunt gigantes. et h̄.
titannus in eodem sensu. et inde titan vl' titanus.
dictus est sol. q̄r fuit de genere titanoꝝ. vl' q̄r illu
minat mūdum. Inuenitur eciam titan in dedi. vn̄
judith xvj. Nec filij titan pcusserūt eū. et ꝓducit
penl' gn̄ titanis. titana enim ꝓd̄ ta. vnd̄ lucanus
in p̄mo. Aer et longi uoluent titana labores. Gre
ca enim in an. crescencia in gtō ꝓd̄. a. mediā ante
n. ut titanis. facit accūs in em uel in. a. titaneꝫ vl'

Titanis. a titan dr̄ h̄ titanis nis vl' tita ¶ titana
neos. ciuitas egipti ubi facta sunt prodigia que le
guntur. et dr̄ sic a titanibus. q̄r edificauerūt eā. ti
tanis eciam est genitiuus de titan.
Titanus. a titan dr̄ h̄ titanus ni. et est idem qd̄
titan. Item a titan titanus na nū. et h̄ titania nie
Titillicus ca cum in titillo vide ¶ id est luna.
Titillo. a titubo bas dicit̄ titillo las. i. titubare.
uel ad luxuriam incitare. stimulare. Et in actiua
significacōne dicitur titillo las. i. inflammare. inci
tare. stimulare. cōmouere ad luxuriam. vnde hec
titillacō luxurie incitamentū carnis incitacō inflā
matio. et titillicus ca cum penl' cor̄ titillacōne ple
nus. scꝫ qui incitat vl' qui incitatur ad luxuriam.
et titillarius ria rium pronus. Titillo las in absolu
ta et passiua significacōne neutruꝫ ē Et in actiua
est actiuum. et scribitur per duo l.
Titimallus. titan pro sole componit̄ cū mallo
lonis quam greci comam dicūt. et dr̄ hic titimal
lus li. herba lactaria. q̄r comam folioꝝ ad radiuꝫ
solis circūactum conūtat et circumducat. Inde titi
Titubo bas baui bare. i. du ¶ mallinus na nū
bitare uel uacillare. tremere. Titubo cū suis com
positis si qua habet neutꝝ est Et corripit tu
Titulo las in titulus vide
Titulus. a titan qd̄ est sol vl' illuminans. dicitur
hic titulus li. quasi titanus. i. illuminans. q̄r illu
minat libꝝ. sicut enim sol mūduꝫ uel quecūqꝫ ob
scura illuminat. ita titulus libꝝ. et eius seq̄ncia illu
minat. vl' titulus dicit̄ a tito linio qui prius libꝝ
suū p distinctiones diuisit et singulis titulum ap
posuit. uel titulus quasi tetulus. a teca figura sic
facta. ¶ que olim in frontibus dampnatoꝝ in
p̄mebatur. sicut eniꝫ in illa figura reddebatur hō
noscibilis sic p titulum liber cognoscitur. vnde et
sic diffinitur. Titulus est breuis annotatio coꝝ q̄
diffusius in sequenti opere continentur. Titulus eci
am dicit̄ nota que causa breuitatis apponit̄ dictio
nibus. Titulus enim eciam dicit̄ inscripcō uel sig
nū laudis et honoris. vl' laus. q̄r olim in ymagi
nibus laudes nobiliū intitulabantur. A titulus di
citur titulo las. designare titulo vl' titulū apponē
Et componit̄ intitulo las. pretitulo las. Retitulo
las. Et est actiuū cū suis compositis. Et corripit
tu. Ouid̄ de re. Legerat huius amor tituluꝫ nomen
Titus ti. discipulus fuit pauli ap̄li ¶ q̄ꝫ libelli
et interpretatur querens vl' bonus seu lutum aut
Thobias bie. quidaꝫ sanctus uir cui ¶ lutarius
raphahel angelus reddidit uisum.
Toda de. auis que nō habet ossa in tibijs quia
Todeo. a toda dicit̄ tode ¶ semper est in motu
o des dui vl' di. i. moueri tremere ad modū tode
Todinus. a toda dicit̄ todinus na nū. et dicitur
todinus ille qui velociter cadit et mouet̄ ad mo
Todonus. a toda dicit̄ hic to ¶ dum tode auis.
Tofus. a tondeo dicit̄ hic ¶ donus ni. i. gallus
tofus fi. lapis asper et cauernosus. q̄r ambulantes
super se tondet. vnde tofulus li diminutiuum
Toga. A tego gis dicit̄ hec toga ge quasi tega
q̄r uelamento sui corpus tegat et cooꝑiat. et pal
lium puꝝ et forma rotūda et fusiore et quasi mū
dante sinu. et erat olim cōmunis uestis romanoꝝ
vnde togatus ta tū. toga indutus vl' togam hn̄s
vnde et togate dicebant̄ quedam comedie de ui
libus personis a romanis facte que nullius erant
precij. q̄r toga uestis erat cōmunis. et ideo uilis.

Iuuenalis. Impune ergo michi recitauerit ille to
Togiferiū rij. locus ubi scolastici dispu ¶gatas
tant. et videtur componi a toga et ferio
Togipirium rij. i. pura toga
Togilla le di. pua toga. Itē togilla dr mantile.
Togula le dimi. parua toga
Tolerabilis A tolero ras. dicitur ħ et ħ tolera
bilis et ħ le Et componitur hic et hec intolerabi
et hoc le. qd non ualet. ul' debꝫ tolerari. et utrūqꝫ
Tolero ras raui. i. sustinere pati ¶ comparatur
sufferre. Et est actiuū cū suis compositis. et debet
scribi p vnū. L. habet enim primam breuem. vnd
ouid de arte. Dum vires anni qꝫ sinūt tolerare la
bores. Nam ueniet tacito curua senecta pede. simi
liter tolerabilis tolerancia tolerans. et similia per
Toles. a tolus dicit ħ ¶ vnum. L. scribi debent
toles lis. Toles sunt tumores circa uuam stantes
has uulgo p diminutionem tussillas uocant. hee
in faucibus solent turgescere
Tollinū. a tollo lis dicit hoc tollinū ni. lignum
puteorum quo hauritur aqua
Tollo. i. eleuare. Et tollē. i. auferre. ꝫ tollimus
a uolente. eripimus in. auferimus qd dedimus. et
tollere. i. nutrire. et tollere. i. portare ul' sustinere.
et caret ꝑterito et supino. sed accipit mutuo tuli.
ul' sustuli. antiqui enim dicebant tulo lis tuli uel
tetuli tultū. et inde componebatur sustulo lis tuli
qd modo non est in usu in pn̄ti. et ideo datū est
eius ꝑteritū huic tollo qd signat auferre ul' eleua
re et composita similiter possunt accipere ꝑteritū
a compositis illius q̈uis non omnia Tollo compo
nitur attollo lis attuli ul' abstuli. ualde tollere. ex
tollo lis li. Sustollo lis li. sursum tollere. et est ac
tiuū tollo lis cū suis compositis ꝭm hug. similit'
tuli datur ꝓ ꝑterito huic ūbo fero. ꝑs autem in
x li sic dicit. Tollo tetuli. pro quo nunc in usu fre
quenti est sustuli. a tulo quoqꝫ qd ueteribus in u
su fuit tetuli dicebant. A tollo quoqꝫ deficit supi
nū. ꝫ ꝓ eo utimur sublatum. Suffero eciam facit
sustuli ꝫ in alia sigficacōne. De significacōne hu
ius ūbi tollo consueuit a quibusdam dici. Qui re
mouet tollit. qui sublimat quoqꝫ tollit. Et ꝓ mu
tare tollere sepe datur. Item. Qui tollit remouet
Tolus. A tollo lis ¶ gerit erigit accipit aufert.
dicit hic tolus li. summitas templi eminens rotū
ditas ꝓꝑe quidem tolus est uelut scutū breue qd
in medio tecto est in quo trabes coeunt
Ton dicitur altitudo uel totum.
Tonabulū li. i. sonus. ul' tintinabulū a tono as
Tondeo des di sum. capillos secare uel aliud. et
diminuere in circuitu corrodere. vnde hic tonsor.
Pertinet eciam tondere ad oues. vnde in ꝑmo re
gum c xx v. Audiui ꝙ tonderent pastores tui gre
gem. Tondeo componit Attondeo des. ualde ton
dere. contondeo des. Circumtondeo des. Detondeo
des. ualde tondere ul' deorsum. vnde detonsus a ū
Retondeo des. Subtondeo des. subtus ul' paꝝ ul'
post tondere. Tondeo cū suis compositis actiuū
est. et amittit geminacōnem preteriti in composi
tis. Inuenit eciam tundo dis p. u. tercie coniug. ꝫ
aliud significat. vnde ūsus. Tondemus barbas cri
nes ꝫ tundimus herbas. Tondeo dat tonsum ꝫ ꝑ
het tūdere tusum. Dat tūdo tutudi ꝫ dat tondere
Tondito tas fre de tondeo ꝭm hug ¶ totondi
Tonsa in tonsus vide.
Tonitrus. tonus componit cū treo. et dicit hic
tonitrus trus. et ħ tonitru. indeclinabile in singu.
in plurali ħ tonitrua truū. a tonitru ablto addita
vm. apoc xix. et sicut uocem tonitruū magnoꝝ
Et ħ tonitruuꝫ trui. Job xxvj. Quis poterit toni
truū eius magnitudinis intueri. Et dr tonitrus
qꝛ sonus eius terreat. vnde tonitrus ul' tonitruū.
quasi tonus terrens. i. sonus. et ut dicit aristotiles
secūd posterioꝝ. tonitruū est extinctio ignis in nu
be. et ut dicit ꝑs in vj li. artus. hoc enim cū neu
tro quoqꝫ genere ħ artu eciam ueteres ꝓferebant
vnde ꝭm quartam declinacōnem declinat. Omnia
eniꝫ masculina que neutra quoqꝫ in. u. desinencia
inueniuntur. eiusdem sunt declinacōnis. ut ħ toni
trus hoc tonitru. ħ cornus et ħ cornu. Ergo simi
liter artus ħ. et ħ artu ¶ Hic nota ꝙ e regione cū
ascendit uapor siccus. aut ascendit purus non cō
pressus in uapore humido. aut ascendit in uapore
humido compressus et si quidē ascendit solus. tūc
facit uentos. Si autem ascendit compressus ul' cō
prehensus in uapore humido. tūc qn̄ uapor humi
dus ꝑuenit ad locū frigoris et incipit comprimi.
comꝑmitur eciaꝫ in ipso quasi in uentre eius ua
por siccus calidus accidentali caliditate. In tali au
tem compressione uaporis sicci in uentre nubis
fit agitacō uehemens uaporis sicci. agitacō auteꝫ
inducit actualem inflammacōnem in uapore cali
do et sicco eo ꝙ facillime est inflammacōnis sicut
est uidere in uentositate sicca egrediente d' uentre
hominis. hec enim si per panū subtilem emittat
et candela adhibeat tota inflammat flamma la
ta et dispersa. hec ergo inflammatio causa est ful
goris. agitatus autem in interioribꝫ nubis humi
de quadruplicem habꝫ sonū. Si eniꝫ latera nubis
tantū ꝑcuciat et nō scindatur et sit inflammatus
tunc facit sonū flamme ꝑcucientis qui est sonus
quasi tumultuans et n̄ micat nisi sicut per pannū
spissum. eo ꝙ nubes est aliquantulū ꝑuia. et ideo
non expresse flamma apparet. ꝫ ut dixi quasi p
pannū. eūdem autem sonū facit aliqn̄ uapor eg
diens inflammatus flamma fortiter ꝑcuciente su
per aerem qui est in circuitu nubis. Est ħ sonus
sicut sonus flamme in magno incendio. et uidet
tunc flāma plurima fieri per aerem. Aliqn̄ eciam
habet eundem sonū in lateribꝫ nubis non inflam
matus. et tūc auditur tumultuans sonus sine ali
qua coruscacōne. Secūdus sonus ē scissionis mag
ne sonus. uelud si pannus fortis immense latitudi
nis scindatur. et sonus est terribil' et uisus fulgu
ris est curuus in nube. eo ꝙ non recte scindit nu
bes. sed in ꝑte que maiorem sustinuit impetū ua
poris sicci inflammati egdientis. et iste sonus fre
quenter est interruptus. qꝛ interrupte scinditur nu
bes. Aliqn̄ auteꝫ habet sonū maximū. uno impe
tu uenientem sicut si uter clausus uel uesica mag
na sufflata sup caput vnius frangeretur. et ħ fit
qn̄ cū impetu totus uapor ul' maxima eius pars
exilit subito erūpens et rumpens nubem et exilit
in aerem et ꝑcutit ipsum ꝑcussione fortissima. et
hic ē modus tercij tonitrui. Quarto et dic aristo
tiles. ꝙ est sonus quasi humidoꝝ siue uiridiuꝫ lig
noꝝ crepitanciuꝫ in igne. et ħ fit qn̄ uapor siccus
ex inflammatione querit locū maiorem. tūc eniꝫ
nubem compressam humidam dissilire facit. et e
greditur ꝑs eius aliqua. sicut fit saltus carbonuꝫ
ul' ouoꝝ in igne assatoꝝ. Et ꝑcipue inuenitur hu
ius simile in castaneis que nō ꝑforata et corrup

ta cortice ponunť in igne calido. qñ eniz in eis in
cipit humidum resolui. generatur in eis uapor. q̊
querens locū maiorem resistentem. testam uł cor
ticem dirumpit et exilit đ igne cū impetu et stre
pitu magno. Hij autez q̄tuor modi tonitrui sunt
tantum ipsius uaporis incensi qñ in hora inflam
macionis eius contrahitur nubes exterior et com
p̄mit quod est int᷑ ipsam de uapore terrestri. Va
poris autem qui nō est adeo uehemens soni sunt
tres. cū enim chorusca cō fit de materia uentoꝝ ca
lidoꝝ siccoꝝ qui comp̄muntur in uentre nubis. et
inflammantur uehementi inflammacione et adu
runtur sunt aliqñ non adeo fortes ꝙ nubem scin
dant. si cū tangant latera nubis humide que iam
conūtitur in pluuias extinguitur ignis uaporis in
flammati. sicut extinguiť ferꝝ cadens in aqua. et
hic sonus ab aristotile uocatur sonus stridoris et
si egrediť aliquid đ igne istud micat et ille splen
dor est choruscatio. a quibusdam autem uocatur
sisinniens eo ꝙ sisinniendo ferꝝ sonat qñ exting
uitur in aqua. Secunda autem diūsitas soni est.
qñ uapor intra nubem conclusus nō est incensus
nec multū compressus et nubes continens ipsum
non est in partibus suis equaliter spissa. Tūc eniz
erumpit uapor p̱ diūsas p̄tes nubis que sunt q̄si
foramina. et tūc sine choruscacōne fit sonus sibi
latiuus. sicut qñ uentus uehemens flat p̱ forami
na sibilando. Tercia autem diūsitas est qñ nubes
debiliter continet uaporem terrestrem. Tunc enim
cito anteq̄ꝫ igniatur erumpit et non facit sonum
nisi sufflamen. cuius exsufflatio est aliquantuluz
restricta et impulsa. sicut est sonus folliū fabriliū
Sed potest queri hic si tonat qñ scinditur nubes
et in ipsa scissione micat ignis. simul erūt tonitru
um et fulgur. ꝓpter quid ergo ante videť fulgur.
q̄ꝫ audiatur tonitruū. Hoc determinatū est supra
in fulmine. ¶ Item nota ꝙ diūsificatur sonus to
nitruū ſm diūsitatem nubiū in spissitudine et q̄
litate frigoris et caloris et diūsitate locoꝝ ſm ꝙ
alte sunt nubes uel demisse. q᷑ ſm hoc forcius so
nant et minus et magis audiūtur. et non tantuz
in hoc ꝙ tonitruū fit ex ruptura nubis. ꝫ eciam
in hoc ꝙ tonitruū creatur p̱ extinctionem ignis

Tono nas nui. tonitū tonitruū facē ¶ in nube
et conuenit soli deo. Vnde solum in tercia persona
deberet inueniri. Inueniť eciam in prima p̱sona
et secunda p̱ ꝓsopopeiam et p̱ t̄n slacōnem. ut to
no. i. sono. uel fortiter clamo. Et per astropham.
tono componitur attono nas. stupefacere. Conto
no nas. simul tonare. Intono nas. insonare. Tono
et eius composita neutra sunt p̄ter attono qđ est
actiuū. Et omnia faciunt p̄teritū in nui et sup̄ in
nitū. licet qn̄qꝫ inueniant᷑ facere in aui et atū ſm
antiquos. et omnia corripiunt hanc sillabam to.
Et nota ꝙ tono absolutū est. ut deus tonat. Inue
nitur tamen qn̄qꝫ deus tonat aerem. q᷑ verbum
transitiuum tunc intelligitur in eo. i. tonare facit
vł tonitruo p̱cutit et mouet et tangit. Similiter
pluet sup̱ peccatores laqueos. i. quasi pluendo. i.
subito et abundanter immittet. et cor̄ primaz to
no. vnde esopus. Dum fortuna tonat fugitiuos
terret amicos. Quare autez tonare attribuatur io
¶ ui dictum est in iupiter.

Tonsilla. a tonsa đr.
hec tonsilla le dimi. parua tonsa. tonsilla eciaz đr
forpicula. et tonsilla diciť uncus ferreus uł ligne
us ad quem in litore fixum funes nauiū alligan
tur. vnde ennius. Tonsillas rapiunt confidunt li
¶ tus ad uncos

Tonsito tas in tonsus est

Tonsorium. a tondeo des dicitur hoc tonsoriū
ni. idem qđ tonstrina scilicet locus ubi tondetur

Tonstricula le dimi. parua tonstrix

Tonstrina ne. in tonstrix exponitur.

Tonstrix. a tonsor or in rix. et interposita. t. cā
euphonie diciť hec tonstrix tricis. vnde hec tons
tricula le dimi. et hec tonstrina ne. officina uł do
mus uł locus in quo tundetur. vide in tercia p̱te
in tractatu de uerbo in principio

Tonsula le dimi. parua tonsa. Et corripit penł.

Tonsura. a tondeo ꝫ tonsura re. De tonsura cle
¶ ricoꝝ. vide in clericus.

Tonsus. a tondeo des
dicitur tonsus sa sum. et componitur intonsus sa
sum. A tondeo di sum deriuať tonso sas fre. A q̊
aliud fre. tonsito tas penł cor̄. Itez a tondeo hec
tonsa se. remus qđ et hic tonsus diciť Sed pocius
tonsa uł tonsus diciť palmula remi que aquā p̱
cutit uł dr̄ a tondo dis. quasi tonsa uł q̄si tonsus
¶ q᷑ aquaz tondeat

Tonus ni. mas ge. i. sonus
a tono nas dicitur. et corripit to

Topacius uł topacion gemma est ex uitreo co
lore resplendens. inuenta p̱us in arabie insula. in
qua trogodite predones fame et tempestate fessi
cū radice herbaꝝ effoderent eam eruerunt. que
insula postea nebulis coopta tandem a nauiganti
bus est inuenta et ob hoc locus et gemma nom̄
ex causa accepit. Nam topasin trogaditaꝝ lingua.
significacōnem habet querentis. vnđ et insula dic
ta est topasus. et lapis dictus est topasius uł to
pacius uł componitur a ton uel topos. qđ est to
tum et pato uł patos qđ est color. Inde topacius
q᷑ de colore omniū lapidum in se habet. et ut di
cit glosa in penł c apoc̄. Topazius quo rarior eo
p̱ciosior. et habet duos colores ex auro et etherea
claritate maxime lucens cū splendore solis tangiť
superans omniū gemmaꝝ claritatem. in aspectuz
suū singulariter ꝓuocans aspicientes. quā si polis
obscuras si nature relinquis clarior ē. et nichil eo
carius regibus inter diuicias.

Toparcha. topos qđ est totū uel locus compo
nitur cū archos qđ est princeps. et đr ꝫ toparcha
uł ꝫ toparchus. i. princeps sup̱ totū uł super ali
quem locū. Inđ hec toparchia chie penł acuta. i.
eius potestas uł toparchia p̄t dici locus p̄ncipa
tus. vñ tres toparchie dñr triū locoꝝ p̄ncipatus

Toparchia in toparcha est

Topasius in topacius est

Topicus. topus diciť locus. vnde topicus ca cū
. i. localis. Et hec topica coꝝ. ꝓ quodam libro in
quo tractatur de locis. Item topos uł ton dicitur
totū. vnde topicus ca cū. i. totalis. vnde et p̄dictus
liber potest dici topica quasi totał. q᷑ ibi de totis
uel de locis omnibus tractatur. et corripit pi.

Topos dicitur totum uel locus

Toragiū gij. ornatus uel munitus. et đr a torus

Torax. a torus ꝓ culpa diciť hec torax racis. i.
pectus scilicz ps illa corporis anterior que est a collo
usqꝫ ad stomacuz quam nos dicimus arca. q᷑ ibi
arcanū fit. i. secretū quo cetera arcentur. cuius emi
nentes pulpe mamille dicūtur. inter quas p̱s illa
ossea pectus dicitur dextera. et leua coste. vnde et
torax đr lorica. et ꝓp̄e illa que tantū extenditur
ꝙ toracem hominis defendat iob xli. Subsistere
non poterit nec hasta neqꝫ torax. et desinit accūs

singularis in em et in a. toracem uł toraca. et ac
cusatiuus pluralis in es et in as. toraces uel tora
cas. vñ ūgił eneid x. Tela q₃ trūca uiri et bis sex

Torcular. a torqueo ques dr ¶ toraca petitur
hoc torcular laris. uł h̄ torculare laris. i. calcatori
um. q₂ ibi uue uel oliue calcentur et extorte exp̄
mantur. Dicūt tamen quidam q₂ torcular dr ꝓ̄pe
p̄lum quo uue calcate exp̄mūtur. et ꝓd penł tā

Toreuma matis ge. neu. ¶ nominatī q₂ genitī.
est tornatura uł tornatum uas uł quidquid cela
t̄ et tornatur siue uas siue lectus uł aliud. et dici
tur a torno nas. et est toreuma trium sillabaꝝ. et
corripit primam. vnde dic̄ prudencius. Fultra mero
ueteri q₃ toreumata rore rigantur.

Tormen inis in tormentum est. et corripit mi.

Tormentū. a torqueo ques dicit̄ h̄ tormen inis
et hoc tormentū. quasi torq̄mentū. q₂ torquendo
mentem inueniat. vnde et dicit̄ tormentum. quasi
torquens mentem. et est ethi. vnde tormento tas
tormento afficere. Et tormentuosus sa sum. qđ et
tormentosus dicit̄. Et compatur. Et nota q₂ tor
menta eciam dicūtur instrumenta bellica ad diri
mēda oppida et ciuitates. vł q₂ torqueant intius
resistentes. uł q₂ torqueant lapides et tela

Tornatilis in tornus est

Tornus. a torqueo dicit̄ hic tornus ni quoddā
instrumentū cū quo uasa tornantur. vnde torno
tornas. naui nare. torno aptare in girum mittere
uł uoluere instrumentū. et inde h̄ et h̄ tornatilis
et hoc le. penł correpta. abile ad tornandum

Torosus sa sum in torus vide

Torpedo. a torpeo pes dr h̄ torpedo dinis. i. tor
por. et ꝓd penł nñ. Torpedo eciam est genus pis
cis dicta q₂ corpus torpescē faciat si quis eam ui
uentem tangat. Plinius tanta est uis eius ut eciā
aura sui corporis afficiat mentē et hominis mēbra

Torpeo pes pui pere. i. languere. pigrere. et defi
cere. stupere. remittere. quadam admiracōne uł ti
more affici. vnde h̄ torpor poris. et torpesco cis in
choatiuū. Torpeo componit̄. contorpeo pes. detor
peo pes. i. ualde detorpere. uł a torpore remouere
Intorpeo pes. et hinc inchoatiua. contorpesco. de
torpesco. Torpeo cū suis compositis est neutrū. et

Torpidus. a torpeo pes dicitur ¶ caret supino
torpidus da dū. stupidus. et compatur. vnde tor
pidulus a ū. aliquantulū torpidus. et hec torpidi

Torquatus. A torques uł torquia ¶ tas tatis.
dicit̄ torquatus ta tū. torque ligatus uł ornatus
et hinc quidam romanus dictus est torquatus. q₂
singulari certamine quendam galluꝫ deuicit ei q₃

Torqueo ques si sum ¶ torqueꝫ aureū abstulit
uł tum torquere. i. cruciare. et torquere. i. flectere
uoluere. uł mittere. iaculari. Torqueo componitur
Abstorqueo. contorqueo. distorqueo. extorqueo.
Intorqueo. obtorqueo. p̄torqueo. retorqueo. Tor
queo et eius composita actiua sunt. et faciūt pre
teritū in si et supinū in sum et in tū. vñ torsores
et tortores. Torsio et torcio. torsus et tortus. Item
a torqueo deriuat̄ h̄ torquis huius torquis mas
ge. et hec torques huius torquis fe ge. i. ligamen
tortū uł aureus circulus circa collum a collo usq₃
ad pectus dependens. sic dictus q₂ tortus sit. et est
ornamentū uiroꝝ. Et scias q₂ torquis mas ge est
magis in usu ꝭm grammaticos. ꝫ hec torques in
fe ge. sepius inuenitur in theologia. vnde iudicū
viij. Preter torques aureas cameloꝝ. Nota hic ū
sus grec̄. Pectoris est spinter ꝓ̄pe pariter q₃ moni
le. Ornatus colli fit torquis et auris inauris. An
nulus est manuū sunt armille scapulaꝝ. Atq₃ per
ichillides. exornant brachia nimphis

Torquis in torqueo ques est

Torrens tis. in torreo res est

Torreo res ui. tostū torrere. i. urere. assare. sicca
re. cremare uł ūtere siue uoluē. Theodolus. Ethi
opum terras iam feruida torruit estas. Torreo cū
suis compositis si qua habet actiua sunt. et faciūt
p̄teritum in rui. et supi. in tostum. Inuenit̄ eciam
torritū. de significacōnibus de torreo consueuit di
ci. Qui torret uoluet siccat cremat assat et urit. A
torreo dr h̄ torrens tis. fluuius uł aqua ueniens
cū impetu et imbribus repentina magnū habens
incrementum. Sed adueniente estate calore solis
torrescit et arescit et desiccatur. vnde et sic dictus
est q₂ pluuia crescit siccitate. in estate torrescit. i.
arescit. cui greci ab hieme nomen dederūt nos ab
estate. ille a tempore quo crescit. nos a tempore
quo siccatur ꝓpheta. Conuerte dñe captiuitatem
nostram sicut torrens in austro

Torresco cis. a torreo res addita co fit torresco
cis incho. quod accipitur improprie qñq₃ in passi
ua et absoluta significacione id est arescit.

Torriculus culi dimi. paruus torris

Torridus. A torreo res. dicit̄ torridus da dū. ue
lox uł tostus. et compatur. vnde in hympno cu
ius corpus sanctissimū in ara crucis torridum. vñ
hec torriditas tatis. et corripit penultimam

Torris. a torreo dicit̄ h̄ torris huius torris. lig
nū semiustum tractum a foco. et extinctum. Idem
et h̄ ticio onis. licet sic dicat̄ eciam in igne dū ar
det. et dicit̄ ticio similiter a torreo quasi torrio. A
mos c iiij Et facti estis q̄si torris raptus de incen
dio Item zach iij Nūquid nō iste torris erutus de

Torsores. i. tortores. uel cruciatores ¶ igne est.

Torta. a torqueo dicitur hec a torqueo ques
torta te. vnde tortula le dimi. quoddam genus ci
bi uel panis quod uulgo ita dicitur

Tortilis. a torqueo ques dicitur hic et hec torti
lis et hoc le penł correpta. vñ tortilit̄ aduerbium.

Tortula le diminutiuum in torta est.

Tortores idē est qđ torsores. a torq̄o suꝫ uł tū

Tortuosus A tortus dr tortuosus sa sum. flexu
osus uł iniuriosus extra racionē Et compat̄ vñ

Tortus A torqueo ques ¶ h̄ tortuositas tatis.
dr h̄ tortus tus. i. torsio uł iniuria et tortus ta tū

Torus A torqueo dr h̄ torus ri. i. reflexio et pul
posa extancia carniū sicut circa collū et in brachi
is Et dr sic q₂ ibi uiscera torta uideantur. vnde to
rosus sa sum. i. pinguis et toris plenus uł sup̄bus
et compat̄ vñ h̄ torositas tis Inuenit̄ eciam tho
rus ꝓ lecto ꝫ tūc aspiratur de q̊ dixi in suo loco

Toruus A torqueo ques dr toruus ua uū. i. cru
delis terribilis q₂ sit torto uultu Et compatur. Et
inde hec toruitas tatis Et cōponit̄ inde ꝓteruus.

Tostus A torreo res rui tostum dr tostus ta tū
. i. assatus pustus siccatus Et compatur Q₂ autem
dicitur tostus quasi torridus ethimologia est

Tot omnis ge. pluralis numeri. indeclinabile A

Totalis In totus uide ton uel topos

Totidem. i. eiusdem nūi. et est indecli omnis ge
pluralis nūi Et componit̄ a tot et idem Et corr̄ ti

Totiens aduerbium numeri Et dicitur a tot

Totondi exponitur in tondeo tondes

Totus.a tot dicit totus ta tū.et ptinet totū ad
magnitudinem ut totū corpus.ß omne ad multi
tudinem.ut omnis homo.Item omne in diūsis
ptibus ponitur.totū sine ptibus debet esse.ut ap
te intelligatur differencia tocius in rem nominis
cui adiūgitur.ß nullam eius ptem comprehendit
ut totus sortes.i.sortes et qlibz eius ps.ōne uero q̃
libet rem nominis cui adiūgitur.Et pd to.vnde
quidam.Mandere sit totū melius q̃ pandē uotū.
vnde hic et hec totalis et hoc le.et a datiuo totali
addita tas fit hec totalitas

Toxicum toxici in taxus est

Trabalis.a trabs deriuatur hic et hec trabalis
et hoc le.qd est trabis ul' qd ptinet ad trabem.et

Trabaria.a trabs dr ¶ hec trabalis lis.i.trabs
hec trabaria rie.nauis longa.et stricta.trabarie di
cuntur amnice naues que ex singulis trabibus ca
uantur.que aliter lictoratie dicūtur ul' canduce ex
uno ligno cauate et facte.et dicūtur canduce.qz a
quatuor usqz ad decem homines capiant

Trabea.A transbeo as dicit hec trabea genus
uestis impialis qua soli impatores utebantur q̃i
transbea.qz ultra alios beatū designabat.vñ tra
beatus ta tū.i.trabea indutus.vnde legitur q do
minus noster fuit indutus trabea carnis.i.regia
ueste carnis.trabea eciam dicit porticus tecta tra
bibus.et pd penul' trabeatus.vnde ouid xij me
tamor.Dignior est qualis trabeati forma quirini

Trabeatus in trabea est

Trabecula le diminutiuum.parua trabs

Trabs.A traho his dr h trabs bis.qz ab uno
pariete trahatur ad alium.vl' trabes a transuerso
qz in transuerso posite utrosqz parietes contingant
et contineant.veteres eciam hec trabes pro trabs

Tracia in trax est ¶ dicebant

Tracon conis.est meatus subterraneus.vnd q̃
dam.Terrarū tracones animalia dico dracones.
vnde quidaz putauerūt debere dici in psalmo tra
cones et omnes abissi.ß dracones dr cōmuniter.

Tractabilis.a tracto tas dr h et h tractabilis.
et hoc bile.qd defacili potest tractari et duci.vnd
tractabiliter adūbiuz.et cōponitur h et h intrac
tabilis et hoc le.vnde intractabiliter

Tractatus.a tracto tas dr hic tractatus tus ser
mo altera egens psona.Tractatus autem speciali
ter ad semetipsum.verbum autem ad omnes.vñ
dicitur.verbum fecit ad populum

Tracto.A traho his traxi tractum tu.u.in.o.
fit tracto tas.ūbum fre.qd videtur distare a sig
nificacōne sui pmitiui.ß penitus non distat.Naz
qui aliquid tractat quodammodo illud trahit.est
enim tractare sentenciam frequenter hac et illac
trahere.et tractare est ad libitum trahere.Tracto
componitur contracto as.qd et contrecto tas in
uenitur.simul tractare.uel inter manus tractare.
et palpare.Quod cōponitur pcontrecto tas.i.an
te contrectare.ul' añ contrectionem delectare.Con
sueta manibus palpare.Detracto as qd et detrec
to as dicit.i.dedignari ul' recusare.negligere.con
temnere.ul' detrahere.Pertracto tas.pfecte tracta
re.Obtracto as.detrahere.maledicere.Retracto as
iterū tractare tractata.quod et retrecto inuenitur
Tracto et eius composita sunt actiua.Et a traho
traxi tū deriuatur.tractus ta tum Et hic tractus
huius tractus Et tractim id est lente

Traditio onis dr a trado dis.uel ab h gtō tradi
ti addita o Auro.tamqz nota loquens traditioni

Traditor traditoris In trado dis est ¶ breui

Trado a trans et do das componitur trado dis
didi ditū Et abiciunt n s Et ē tradē pdere.dare.
ul' tnsferre vñ ūsus Qui tribuit tdit tdit iniquus
hō vnde h traditor oris.i.pditor ut iudas et tra
ditor.i.dator

Traduco a trans et duco cis cō
ponitur traduco cis Et abiciuntur n s vñ in ps
debet dici Qui traduxit ppl'm suum p desertuz Et
in Math i c Joseph cū esset iustus et nollet eam
traducere.i.pducere fm glo unam.Et greci hñt
ppalare et redit in idem.qd eniz manifestatur q̃i
de tenebris ad lumen tducitur Item traducere id
est ultra ducere.Et pd du Et inde tductus ta tū.

Traductio A traduco cis uel a gtō traducti.ad
dita o fit hec traductio onis.i.ultra ductio ppa
latio siue manifestatio.vñ sap ij c factus ē nobis
in traductionem cogitacōnū nostrarū Glo Cogita
cōnes nostras traduxit in lucem.Item mors dici
tur traductio qñ homines ab hac uita traducun
tur.vnde sapiencie xj.Qui cū minuerentur in tra
ductionem infanciuz occisorū.et cetera.vide in iiij
parte in c de coloribus rethoricis.

Tradux.a trans et dux componitur hec tradux
traducis.vel potest deriuari a traduco ducis Et est
tradux ppago qd pro originali peccato qd adam
cōmisit inuenit.qz ab ipso in posteros fuit trans
latum.sicut de patribz filij ppagantur.et corripit
penultimam gtī.licet duco cis eam pd.vide de h
in dux ducis.pap uero sic dicit.tradux ex altero
ducta.ppago radix ul' origo.¶ Sed potest queri
an anime rationales sint ex traduce.i.ex ppaga
cōne ducte.ul' origine ex altero.Vtrū scilicz anima
filij ex anima patris originem habeat.Ad hoc in
telligendum scias q ex traduce sunt due ptes Ex
pposítio et traduce casus ablatiui ¶ Item nota q
traductio duo importat.originem et diuisionem
Non enim ignis generatus ab igne generante tra
duci pprie dicit.similiter nec lignū diuisum in p
tes.dicitur q eius una ps ab alia traducatur.vñ
traductio ppe dicit in generacōne animatorū que
est per decisionem seminis.et ideo non potest dici
traduci ab aliquo illud qd ab eo originem non
habet nec diuisionem recipit.diuiditur autem ali
quid dupliciter.scilicz p se.ut corpus.p accidens.ut
forma corpalis materie impressa.Anima autem
rationalis nec corpus est.nec uirtus corpalis.qd
ipsa sua opatio ostendit.que sine corpe est.Ideo
traduci non potest p modū diuisionis.et in hoc
consistit racō aristotilis in xvj li.de animalibus.
uult eniz q quorū principiorū opacōnes sunt sine
corpe.illa principia non traducantur per semen.
Similiter eciam patet q nullo alio mō originez
potest habere anima filij ex anima patris.aut e
nim hoc esset qz intellectus filij ab intellectu pa
tris oriretur mediante ūtute generatiua et forma
tiua.aut immediate.pmum est impossibile.qz ef
fectus non potest esse materialior sua causa.vnd
cū ūtus generatiua sit potencia materialis nō pt
eius actio ad formam immaterialem terminari.
Secūdum eciam esse non potest ut alibi pbatum
est.vnde relinquitur q pncipium originis anime
racionalis sit aliquod pncipium sepatū.Et hoc
quidem conceditur.et a philosophis et a theolo
gis.vnde dicit aristotiles in xiij de animalibus q
intellectus ab extrinseco est.et in ultimo eccle.dici

tur. donec spiritus reuertatur ad dn̄m qui dedit il
lū. vid in anima. et in ex traduce. et in origineus

Tragedia. oda qd est cantus ul' laus componi
tur cū tragos qd est hircus. Et dicitur hec trage
dia e. i. hircina laus ul' hircinus cantus. i. fetidus
Est enim de crudelissimis rebus sicut qui patrem
ul' matrem interficit ul' comedit filiū ul' econūso
ul' huiusmodi. vnde et tragedo dabatur hircus sci
licet animal fetidum. Non q̄ non haberet aliud
dignū premiū. sed ad fetorem materie designand
et inde tragedus da dū. et hic tragedus di. penl'
ꝓd. tragedie scriptor. et hinc tragedicus ca cū. Itē
a tragedia tragicus ca. et differunt tragedia et co
media. q̄ comedia ꝑuatoꝝ hominū continet fac
ta. Tragedia regum et magnatū. Itez comedia hu
mili stilo describitur tragedia alto. Itez comedia
a tristibus incipit. s; cū letis desinit. Tragedia econ
trario. vnde in salutacōne solemus mittere et ap
tare tragicū pn̄cipiū et comicū finem. et ꝓd penl'
tragedia. vide in comedia. p̄t tamen esse breuis in

Tragelaphus. tragos ¶ usu. vide in facio facis
qd est hircus componit' cū lophos qd est ceruus
qui licet eiusdem speciei sit cū ceruo. uillosos tn̄
habet armos. ut hirci et menta barbata. et dicit'
tragelaphus phi. penultima correpta. i. hircoceruus

Tragicus ca cū penl' cor' dr a tr̄gedia. et est tr̄gi
cus idem qd tragedus. ul' ad tragediam ptinens

Tragopa pe. est auis maior aquila

Tragos grece latine dicitur hircus.

Tragula. a traho his dr h' tr̄gula le. genus tele

Tragum. a traho is dicit' hoc tragū gi. genus
retis piscatorij. qd aliter ūticulum. a ūtendo dicit'.

Traha he. genus est uehiculi. a trahendo q̄ ro
tas non habet. vnde a traho is dr. palip̄ ꝑmo li.
c xx. fecit super eos tribulas et trahas.

Traho his. xi ctum. a quo componit' abstraho
his here. in aliam ptem trahere. lacerare. abscon
dere. Attraho his. ad se trahere. Abbreuiare. Con
traho his. colligere. constringē. abbreuiare. decur
tare. distraho his. i. in diūsas ptes trahere. diuidē
dilaniare. ul' a se remouere. vendere. ul' donare. De
traho his. post dorsum alicui trahē. ul' maledicere
Item detrahē est expoliare auferre. Extraho. pro
traho. ptraho. retraho. subtraho. Et est subtrahe
re maledicē. ul' subtus ul' latenter ul' paꝝ ul' post
trahē. diminuere. auferre. et ab hijs omnibus des
cendunt frequentatiua. Traho et eius composita
sunt actiua. et faciūt p̄teritū in xi. et sup̄ in ctum
ut traho traxi tractū. et ueho uexi uectū s̄m ꝑs.

Traijcō. a trans et iacō cis componitur traijcō
cis traieci traiectū. traijcere. Et scribitur p duo ij
q̄. a. que est in iacō mutatur in. J. et abicitur de
trans. ns. et est traijcē. ultra iacere ul' pforare ul'
transigere. vnde traiectus ta tū. traiecti te ti. et in̄
addita. o. fit h' traiectio onis. i. ultra iactio. et po
nitur ꝓ ꝓ̄ciū transportacōne. eccl' xxxvij. Cū ne
gociatore de transiectione cū emptore de uendicō

Trama. a traho is dr h' trama me ¶ ne tracta
q̄ p telam trahatur. Est enim filū inter stamen
discurrens. Trama eciam dicit' instrumentū qdda

Tramaricia cie. A tra ¶ textricuz qd inqlo est
ho his dr. Et est quedam arbustula. q̄ trahat er
rorem. Naz in q̄busdaz locis ea terre distinguunt'

Trames. a traho his dr h' trames mitis. via p
ua et transuersa p agꝝ. et dicit' a traho. q̄ trahat
de publica uia. vl' dicit' a transmitto tis. q̄ trans
mittat usq; ad aliam ptem agri. vl' dr a transuer
to. q̄ p transuersum ducat. et corripit penl' genitī

Tramis. a traho his dicit' hec tramis huius tra
mis. extrema pars uestimenti

Tramosericus. a trama et sericum componitur
tramosericus ca cū penul' cor'. i. habens tramam
sericam. vnde hec tramoserica ce. quedam uestis
lineo stamine. sed trama serica

Trano. a trans et no nas. componit' trano nas
ūbum neutꝝ. i. ultra no ul' nato. ultra transeo. s;

Transquillus la lū. i. ¶ ꝓprie de mari dicitur
quietum lucidum. purum. et dicit' transquillum.
quasi transiens quiete. et ptinet ꝓp̄e ad mare sicut
serenū ad celum. sicut dixi in sereno nas. et a gtō
transquilli addita tas dr hec transquillitas tatis.
et scribitur p geminū ll. Et habet penl' ꝓd trans
quillus. Ouid epy. Nec nisi transquillo brachia cre

Trans sicut dicit ꝑs in tractatu ꝑpo ¶ de mari
sitionū qn̄ componit' cū dcōne incipiente a. d. ul'
n. ul'. J. abijcitur. ns. ut traduco. trado. trano. tra
ijcio. In alijs autez composicōnibus remanet inte
gra. vnde ūsus Si componatur trans littera nul
la mouet' Trano traijcio trado traduco remotis

Transactio. onis In transigo est

Transalpinus A trans et alpinus. componitur
tr̄salpinus na num. i. ultra alpes exn̄s. Et inde
tr̄salpinor naris. i. ult' alpes ire Et prod pi.

Transcendo a tr̄s et scando is cōponit' tr̄scendo
dis di sum Et abijcitur s Et sic scribitur p unū s
q̄ nec ante consonantē. nec post consonantez p̄t
fieri geminacō consonantis ut asto ascendo trans
cendo Nisi altera eaꝝ fuerit liquida. Vt supplico.
supprimo Et est transcendere ultra scandere

Transeo a tr̄s et eo componit' transeo is iui
itū ire Et est s de ꝑma silba. q̄ ꝑpō debet sillabi
cari p se Et facit futuꝝ indicatiui in o. ut transi
bo Et inuenitur in am ut transeam

Transfero a trans et fero componitur tr̄sfero
fers tuli latū ferre. i. ultra ferre. uel de uno loco
ad aliū ferre. vnde translatus ta tū. i. traductus si
ue ultra ductus. transportatus. et h' translator to
ris. et dicūtur translatores. q̄ de vna lingua ūba
transferūt in aliam. et fuerunt plures interpretes
siue translatores. vide in interpres

Transfiguro ras ꝓd gu. vide in figura

Transfreto. a trans et fretū componitur trans
freto tas taui tare. i. ultra fretū ire. mare transire
et corripit fre. et scribitur p vnū. f. q̄. s. non mu
¶ tatur ibi

Transfuga. a transfugio gis deriua
tur h' et h' transfuga ge. qui d uno exercitu fugit
ad aliū. et corripit fu. vnde transfugere siue nom

Transgredior. a trans ¶ siue ūbum corripit fu.
et gradior componit' transgredior transgrederis.
transgressus sum transgredi. i. ultra gr̄di preuari
cari. uerbum deponentale

Transgulo las. in gulo las est

Transigo. a trans et ago componitur transigo
gis gi actum trasigere. i. ultra agere. ul' litem deci
dere. quasi actionem transire ¶ Item transigere. i.
componere. vnde et transigens pticipiū qd capit
omnes sui ūbi significationes. et h' transactio que
sic in iure diffinitur. Transactio est de re dubia et
lite incerta. nondum finita. non gratuita pactio.
¶ Nam ut dicitur codice de transactionibus. Lege
transactio. Transactio nullo dato uel retento seu
ꝓmisso minime ꝓcedit. et dicit' transactio quasi

actionis transitio eo q transigit transit et recedit
ab actione. et sic facta compositione cessat strepi
tus litis. et corripit penultimam transigo
Transicō. a transeo is. uł a gtō transiti te ti. ad
dita. o. fit h transitio onis. i. ultra itio. Jtez trans
itio est quidam color rethoricus. de quo dixi in
iiij parte in c de coloribus rethoricis
Transitus a transeo transis h transitus tus. et
transitus ta tū. penuł coř J sicut itum et transitū
supina coř. J. deut iiij c. Transito iordane. Jtē act
Translacō. a transfe Cxix. Transita macedonia
ro. uł a genitō translati addita. o. fit h translatio
lationis. ultra latio transportatio. Jtem translatio
exposicō sententie p aliam linguaz. An translatio
semp faciat deriuacōnem. ut a theos deus. dixi in
iiij parte in c de speciebus nominū q̄si in pncipio
Translator toris in transfero est
Transmeo as exponitur in meo meas.
Transmigro. ex trans et migro cōponit transf
migro gras graui grare. i. ultra migrare. transire
ps. Transmigra in montez sicut passer. et corripit
pmam migro naturaliter. vnde transmigro gras
penł grauat. licet in aliquibus ecclesijs acuatur.
vnd zozimas. de maria egipciaca. heu quid temp
taui quo qualis et vnde migraui. in uersu tamen
migro habet primam communem
Transtr̄. a transuerto tis dr h transtrū tri. et di
cuntur transtra tabule. ubi sedent remiges. q in
transuerso nauis sunt posite. Ezech xxvij. Trans
tra tua fecerunt tibi ex indico ebore
Transuado. a trans et uado as componit trans
uado das daui. transuadare. i. ultra uadare. trans
uadum ire. uł trans uadum ducere. et corripit ua
Trapeta. A tero ris dr h trapeta te. et h trape
tū ti. i. mola oliuaria. scilicet ubi oliue terūtur uł
incus numulariorū. vł uas in quo herbe teruntur
Et dr trapeta quasi terepeta. q assidue petit ut
teratur. et inde h trapezia zie. mensa numulariorū
vnde h trapezeta te in eodem sensu. nūmularius.
uł mensarius q pecuniam supra mensam dinume
rat. gg in omelia ephie. Trapezetas multarū gen
Trapezeta te. et trapezi C ciū puincie ignorant
ta eciam inuenit. vide in trapeta. et pducit penł
Trax tracis cōmunis ge. dr a trux. et dicuntur
traces a moribus quasi truces. Crudelissimi enim
fuerūt. vł traces dicti sunt quasi tiraces a filio ia
phet qui dictus est tiras. a quo orti sunt et nomi
nati. vnde h tracia. et hinc modo h et h trax cis.
et h et h tracens et h se. et tracius cia ciū. p quo
sepius inuenitur treicius treicia treicium
Tredecim omnis ge numeri pluralis indeclinabi
le. Et componitur a tres et decem
Tredenus. a tredecim dicitur tredenus na nū. et
tredenarius ria riū. et h tredenarius rij. et tredeci
mus ma mū. et tredecies aduerbium. et pducit de.
Tremissis sis mas ge. est tercia ps solidi. Et dr
tremissis. q ter missus solidū facit. vł est nomen
uncie certi ponderis et quantitatis
Tremo mis mui mitū mere. vnde tremebūdus
da dū tremendus. similis trementi. et hic tremor
moris. vnd tremorosus sa sum. Et compatur. Tre
mo componitur cū facō. et dr tremefacō cis. et cū
fio. et dr tmefio is Jtē a tmo cōponit contremo
is. extremo mis Jntremo mis. Et hinc incho con
tremisco. extremisco. Jntremisco. Jtem a tremo is
addita co. fit tremisco scis incho. frequent tremē

daniel vj c. Tremiscant et paueant deum daniel.
Tremo et eius composita neutra sunt. et faciūt p
teritū in mui et sup in itū. et corripiūt hanc silla
bam tre. vn in aurora dicit. Signa x pharao. tre
muit sicut mare fluctus. Et est tercie coniug tre
mo. vnde coř penł infinitiui. vnde in ps debet cor
ripi me. Qui tangit terram et facit eam tremere.
Jtez ps lxvj. Qui tremitis ad ūbum eius penł cor
repta. Jtem supinum corripit mi tremitum.
Tremulentus a ū. tremore plenus. et cōparatur
tremulentior simus. et componitur a tremore et
Tremulus. a tremo Clentos quod est plenus.
mis dr tremulus la lū. vnde tremulo las. i. tremē
uel trepidare. Et corripit mu.
Trena. a teneo nes dr h trena ne. lamentacō. si
cut enim hymnus est canticū leticie et laudis. Jta
trena est canticū lamenti et funeris. vnde trenus.
na nū. lamentabilis. et trenosus sa sum. lamento
sus. et compatur utrūq. Et trenicus trenica treni
cū. luctuosus. Jtez hij treni norū dr ut treni. ieremie
Trenarius. a trena dr h tre C. i. lamentacōnes
narius rij. et in plurali h trenara rorū. mons siue
uallis ubi descensus est ad inferos. et sepe ponit
p ipso descensu ad inferos. et p inferno ubi non
est nisi fletus et lamentacō. vnd trenarius ria riū
Et scias q quidam dicūt p eodem monte. h tre
narius. sed male. et corripit na.
Trepido das daui dare. i. formidare. pphā. Jllic
trepidauerūt timore. vn trepidus da dū. timidus
et compatur. Trepido das cū suis compositis si q
habet neutrū est. et corripit pi.
Tressis. as assis p obulo componit cū tres. Et
dicit tressis huius tressis. i. tres obuli. uł preciū
trium obulorū uel trium assium appreciatus
Treuga ge. scripcō regalis. uł securitas. vn treu
go gas. securare. pacificare. treugam face. et hinc
h treugarius rij. qui treugas facit inter aliquos. et
treugarius ria rium. ad treugam pertinens
Triambos. i. triumphus uel iudicium triplex.
Triangulus a tris qd est tria. et angulus compo
nitur triangulus la lū. i. tres angulos habens. vn
triangulatus ta tū. et substantiue dicit h triangu
Triarius. A tris dicit Clus p tali figura.
triarius ria riū. sup tres constitutus. uł qui tercio
loco constituit in exercitu. Jdem et petitor signorū
Trias adis fe ge. i. tria. a tris dicitur
Tribracus ē quid pes constans ex trib3 bⁿuib3 Et
componit a tris qd est tres et bracos qd ē bⁿue
quasi constans ex tribus sillabis breuibus. ut dns
vnde ūsus Pes tribracus bⁿuibus postulat ire trib3
Tribulis A tribu dr h et h tribulis et h le. de e
adem tribu Et pd bu Vnde Orac in eplis. Vt cū
pilleolo soleas cōuiua tribuł. Et inde cōponitur
contribuł le S3 tribulo las corripit bu vn quidā
Non homines tribules quos tu scis esse tribules
Tribulum A tero ris dr h tribulum li. qd et h
tribula le inuenitur Jnstrumentū quo fruges te
runt. Vnde palip pmo li c xx. fecit sup eos tribu
las et trabas. et h tribulus li genus spinarū. genes
iij. Spinas et tribulos germinabit tibi. et dicit tri
bulus quasi tangentes tribulas. et est ethi. Et dr
a tero ris. et a tribulus dicit tribulo las. tribulati
onem inferre uł pati. et tribulor laris in deponen
ti genē in eodem sensu. vnde h tribulacō psecutio
aduersitas. vide in tribulis
Tribunal. a tribunus dicit h et h tribunalis et

h le. et h tribunal ul' tribunale lis. sedes tribuni.
uel locus in alto constitutus vnde uniusi audire
pnt Et dr sic a tribuo is. qr inde a sacerdote pcep
ta uniuedi tribuunt. ul' a tribus dr tribunal qr tri
bus ad illam sedem conuocent Et pd pnl' tā nū

Tribunus a tribuo is dr tribunus ¶ qr genitiui
ni. qui militibus uel plebi iura uel opem tribuat
vnde tribunicius cia cium Et h et h tribunalis et
h le Et h tribunatus tus. dignitas tribuni Item
a tribuo h tributū ti. uel dr tributū uel tribunus
a tribus. qr p singulas tribus tributū exigebatur
Sic nunc p singula territoria Et cui psoluebatur
tribunus dicebatur. vnde qui legit tributū tribu
nus eciam dicit. sm hug. h in grecismo dicit. At
qui xxx sub se tenet ille tribunus erit. Quisqz tri
buta legit ille tribunus erit. In pmo autez mach
c iij. g. dr. Et post h constituit iudas duces popu
li. tribunos. et centuriones. et petachontarchos. et
decuriones. Vbi dicit glosa. tribunos appellant il
los. qui mille militibus perant. quos greci ciliar
chas uocant. centuriones qui centū. penthacontar
chos qui quinqginta. decuriones qui decē. vnde u
sus. Mille tribunus habet grece ciliarcha uocat.
Centurio centū bis quinqz decurio ducit. At quin
quaginta penthacontarchus habebit. Et compo
nitur tribunus cū gtō plebis. et dicit h tribunus
plebis huius tribuniplebis ¶ Et scias qr aliud est
tribunusplebis in composicōne. et aliud extra cō
posicōnem. qr extra cōposicōnem potest uenire p
tribuno cuiuscūqz plebis. h in cōposicōne uenit p
illo solo qui habebat tributum in plebe romana

Tribus. a tris dr h tribus huius tribus bui. Et
desinit ablatiuus pluralis et dtūs in ubus. ut tri
bubus. Sed ablatūs huius nominis tres facit in
ibus tribus. et dr tribus pgenies a tris. qr in pn
cipio romani trifarie fuerunt a romulo dispertiti.
in senatores milites et plebeios. sic dixi in populus

Tributarius in tributum est

Tributim. a tribu dr tributim adūbiū penl' pd
.i. p singulas tribus. et de tribu in tribū. vnd ora
cius in sermonibus. Primores populi arripiūt po

Tributū. a tribuo is dr h ¶ pulum qz tributum
tributū ti. ul' dicit a tribu sm ysid. eo qr antea p
singulas tribus exigebatur. sicut nūc per singula
territoria. sic autem in tres partes diuisum fuisse
populū romanū constat. ut qui perant in singul'
ptibus tribuni dicerentur. vnd et sumptus quos
dabant populi tributa nominauerūt. de h eciam
dixi in tribunus. sm hug. qui qsi idem dicit. Que
autem sit differentia inter tributū et uectigal dice
tur in uectigal. Item a tributum dicit tributarius
ria rium. qui soluit ul' debet tributum.

Trica. a tero is dr h trica ce. i. deceptio. et trica
.i. meretrix. et trica. i. impedimentum. et trica. i.
mora. et trica. i. radix. et trica dicitur capillorum vi

Triceps pitis. habens tria capita. ¶ de in trico.

Tricesimus a ū. in triginta est ¶ vide in caput

Trichorum. tris componit cū chorus. et dicit hoc
trichorum ri. ul' h trichoriū rij. i. locus iuxta ignem
causa prandij habens cameras tres. uel tres absi

Tricies adūbiū numeri ¶ das. et corripit cho.
.i. triginta uicibus. a triginta dicitur.

Tridinium dine grece latine dr lectus. et ūtitur
in latinū. Et dr h dinus ni. i. lectus et componit
cū tris. et dicit h tridiniū nij. i. domus trina sessio
ne conuiuanciū ordinata. Solebant enim antiq in
dinis sedere et comedere. et tres lectos uel tres or
dines lectorum dispone In uno quo comedebant do
minus et domina. In secūdo familia. In tercō hos
pites. et talis domus dicebatur tridiniū. Et inde ¶ Componitur architridinus

Trico. a trica capil lorum dr trico cas caui care. i. decipere. ul' impedire.
uel demorari. vnde qdam ad beatam mariam di
centem quō fiet istud qm uirum non cognosco inqt
Quid uitam tricas in mūdo. Item tricare. tricas ca
pillorum facere. et est ūbum pertinens ad mulieres
que tricant crines suos quos in tres ptes diuisos
subtiliter complicant et inuoluunt. et huiusmodi
inuolucio trica dicit. quasi tria capiens. i. tres p
tes criniū. et inde dr trico cas. vnde eccl'. xxxij. Et
hora surgendi non te trices. i. non sis piger ul' nō
facies moram in componendo capillos sicut muli
eres faciūt. ul' non sis mollis et effeminatus qn
debes strenue opari. Alia littera inuenit in bibli
is correctis. hora surgendi non te tristes. vnde di
cit glo. rabani. admonet ne simus tristes ul' tardi
in disciplina et meditacōne sapiencie. p hoc qr di
cit ne simus tristes. exponit qd dicit nō te tristes
p hoc ūo qr addit ul' tardi uidetur innuē qr alia
littera ibi inueniatur. non te trices. Quidam uero
dicūt qr tetrices est ibi una dcō. sicut dixi in tetri
cus. Trico componit contrico cas. districo cas. i.
dissoluē. expedire. Extrico cas. expedire. exsoluē.
apire. Intrico cas. impedire. uel inuolure. uel im
morari. Retrico cas. iterum tricari ul' tricam soluē.
Trico et eius composita sunt actiua. et pducūt tri
In grecismo autez ponūtur isti ūsus. Impedit in
tricat necnon inuoluere signat. Extricat qz sapit.
expedit aut aperit. Et in thobia dicit. Si quera
tur honor onus intricetur honori

Tricolor loris in color vide

Tricolos uel tricolon in colon exponitur.

Tricuspis. cuspis componit cū tris. et dicit h et
h tricuspis pidis. ut tricuspis lancea q habet tres
lanceas. ¶ Et scias qr nullū nomen desinens in
is potest esse omnis ge. in ntō casu. vnd tricuspis
est cōmune duū generum tantū. sed obijcit contra h
qr inueniūtur cū neutro genē. vnde ouid. Posito
qz tricuspide telo mulcet aquas. Ad hoc respondz
pristianus qr per figuram recipit neutrum

Tridens. a tris et dens componitur h tridens tis
qd aliter dr fuscina et creagra. quasi tres habens
dentes. vnde furca cū tribus dentibus ul' aliquid

Tridental. a tris et ¶ simile potest dici tridens.
dens componit h tridental lis quoddam uas qsi
tres pinnas. sicut tres dentes habentes

Tridie aduerbium. a triduum dicitur

Triduū. a tris et dies componit hoc triduū dui
.i. spacium trium dierum. vnde triduanus na nū.

Triennis. a tris et annus componit h et h tri
ennis et hoc ne. triū annorum. vnde h trienniū nij.
spaciū triū annorum. vn in secūdo li. mach c iiij. Et
post triennij tempus misit iason menelaum

Triens. a tres ul' tris dicit hic triens tis. tercia
ps assis ul' denarij ul' alicuius rei ul' uas. h p ua
se uidetur componi a tris et dens. Inde triens. i.
uas tres pinnas quasi tres dentes habens. Par
sius calidum trientem excutit e manibus

Trieris. a tres ul' tris dr h trieris huius trieris
magna nauis a tribus sessionibus. quasi tres ha
bens ordines remorum quaz greci durconez uocant
ysa. xxxiij. Neqz trieris magna transgredictur eū

Item danielis xi c. Et uenient super eũ trieres. et
romani. et corripit. e. vnd̓ quidaz. Triplex remorũ
Trifaux. faux cõ ¶ trieres mouet et iuuat ordo
ponitur cũ tris. et dr̓ hic et hec trifaux cis. et hic et hec
trifaucis et hoc ce. i. habens tres fauces et tria ora
ut cerberus ianitor inferni. vnde ũgil'. Cerberus hec
ingens latratu regna trifauci personat.
Trifidus fida fidum in fidus vide.
Trifolium lij componit' a tris et folium. herba
quam greci uocant trifolon. qꝛ sit trinis folijs p
singulas aduocationes siue nationes
Triformis tris componitur cũ forma. Et dr̓ hic
et hec triformis et hoc me. i. trium formarũ. vide in
Trifurcifer ra rũ penl' correpta ¶ multiformis.
. i. ꝓcarius qui habet tres furcas ul' instrumentũ
trifurcatum ad onus gerendum. Et componitur
Triga. a tris et iugum com ¶ a tris et furcifer
ponitur hec triga ge. i. currus plutonis. qꝛ rapit ho
mines de tribus etatibus. vide in biga.
Trigamus. A tris et gamos componitur triga
mus ma mũ. qui ul' que tribus nupsit. vnde hec
trigamia mie. i. tres nupcie. ul' ꝓpetas qua aliqs
Trigenarius a ũ in triginta est ¶ dr̓ trigamus.
Trigesimus in triginta vide
Trigies aduerbium numeri. i. triginta uicibus.
Triginta. tris componitur ¶ a triginta dicitur.
cũ gentos qd̓ est decem. et dr̓ triginta quasi ter de
cem. vñ trigies. i. tricies adũbiũ. i. triginta uicibꝫ
et tricenus na nũ. et trigenus na nũ. vnd̓ tricena
rius ria riũ. et trigenarius ria riũ. et tricesimus a
um. et trigesimus ma mũ. vnde hic et hec tricesimal'
Trigonũ. triangulũ ¶ et hoc le. et trigesimalis le
qd̓ in tres ducit' angulos. ul' ter tres. ul' ter q̃tuor
ul' ter quinq̃ginta. et cetera ẜm pap̄. et corripit pe
nultimam. et gg̃ dicit in quadam omelia pascali
Ducamus p trigonũ decem et septem decem sciliꝫ
precepta et septem spiritus sancti dona ueniũt ad
qñquaginta vnũ. Ducamus p trigonũ quinq̃gin
ta et vnũ. et fiunt centũ quinq̃ginta tres. qꝛ ergo
omnis nostra operatio in fide trinitatis exhibita
ad iubileũ. i. requieꝫ tenderat. decem et septem ter
ducimus ut ad quinq̃ginta et vnum uenire debea
mus. et ũa nostra requies tunc est cũ ipsam iam
claritatem trinitatis agnoscimus quaꝫ in unitate
deitatis esse certũ tenemus quinq̃ginta et unũ ter
ducimus electorũ summam in supna patria. q. c.
l. et trium piscium numerũ tenemus
Trilibris. a tris et liber componitur hic et hec trili
bris. i. triuꝫ librarũ pondus ul' mensura. et ꝓducit
Trilinguis. a tris et lingua com ¶ li sicut libra.
ponitur. vide in bilinguis
Trilix licis exponitur in bilex
Trimatus. a trimus dr̓ hic trimatus tus penl'
ꝓducta spacium trium annorum
Trimegistus. megistus. i. maximus componit'
cũ tris. et dicit' hic trimegistus ti. i. ter maximus.
qui habet tres scilicet potestates. vel qui ter est
in potestate eleuatus. vnde mercurius. ob ũtutem
et multarũ artiũ scienciam trimegistus. i. ter max
Trimensis. a tris et mẽ ¶ imus nominatus est.
sis componit' hic et hec trimensis et hoc se. i. triũ men
sium. qd̓ aliter trimestris stre dr̓. Vnde trimense.
dr̓ qddam genus ordei. qꝛ satuꝫ post tres menses
colligitur. Nam ubi ꝓpter aquaꝫ ul' aliam causaꝫ
matura sacõ omissa est. p̄sidium ad hoc petitur. qꝛ
cũ necessitas cogit uerno tempe seminatur et ce
leriter colligitur. qꝛ post tres menses
Trimulus in trimus vide. et corripit mu
Trimus. tris componitur cũ annus. et dicit' tri
mus ma mũ. quasi triannus. i. trium annorũ. geñ
xv. Sume inquit michi uaccam triennez et caprã
trimam. vñ ẜm hug̃ trimulus la lum. vide eciam
Trinacria cris componitur cũ a ¶ in hynnulus
cros qd̓ est mons et dr̓ hec trinacria. i. sicilia a tribꝫ
montibus sciliꝫ panthino lilibeo et peloro. eadem
dicit' et triquatra. quasi triquadra. i. in tres q̃dras
diuisa ꝓpter tres predictos montes. trinacria ergo
est grecũ. ẜꝫ triquatra latinũ et equipollent. Orat̃
in sermonibus. Quid militibus ꝓmissa triquatra
p̄dia cesar. et inde trinacrius a ũ. et trinacinus na
nũ. et triquatrius a ũ. et triquatrinus na nũ. i. sici
Trinepos in nepos est ¶ liensis
Trinoctiũ tij. spaciũ triũ noctium. et componit'
Trinodis. Nodus ¶ a tris et nox siue noctium
componit' cũ tris. et dicit' hic et hec trinodis et hoc de
. i. triũ nodorũ. i. tres habens nodos. vnde hoc trino
dium dij. et ꝓd̓ no. ouid̓ epꝓ. Ossa mei fratris p
Trinus. a tres dicit' tri ¶ fracta claua trinodi.
nus na nũ. ul' componitur. a tres ul' tris et unus
quasi triunus. vnde hec trinitas quasi ter unitas. qꝛ
sit vnum totũ in tribus ꝑsonis. et ternarius a ũ.
vide in persona et in vnus.
Trio onis. i. bos quasi terio. vide in septemtrio
Triptior tiris et triptio tis ꝓ eodeꝫ. vid̓ in ptior
Triphon phonis ꝓpriũ nomen viri. de quo ha
betur in p̄mo libro mach c xv. Et ꝓducit penul'
genitiui in aurora. vnde ibi dr̓ contra triphonem
tũc rex demetrius ibat. Item idem. Anthiochũ tri
phon hoc tempore ꝑdere captat. qd̓ multi dicũt. et
tũc dic q ultima nõ trifon acuit'. ut salomon. A
lij dicũt q penl' genitiui corripiatur et ultima nõ
grauatur. ut triphon phonis. sicut canon nonis.
et simon monis. ul' potest declinari sine. n. hic tri
pho. et tũc gtũs ꝓducit penl' triphonis. sicut sy
mo onis. ẜmo onis. vide a simili in orion
Triphonicus. uentus dr̓ euro aquilo. vnde dici
tur in actibus c xxvij. Ventus triphonicus qui
uocatur euro aquilo. et corripit penultimam
Triplex. A triplo plas dicit' hic et hec triplex cis.
et hinc tripliciter adũbium. et hec triplicitas tatis.
Triplus. a tria et plica compo ¶ et corripit pli.
nitur triplus la lũ. vnde triplo las. triplum facere
Tripolis. a tris et polis ciuitas ¶ vide in plica
componitur hec tripolis. huius tripolis. quedam re
gio dicta a tribus ciuitatibꝫ. qꝛ tres ciuitates sub
se habeat. et corripit po. vnde tripolitanus na nũ
Et hic tripolitanus ni. sciliꝫ dñs uel episcopus illi
us ciuitatis uel prouincie siue regionis.
Tripolitanus in tripolis est
Tripos. pos componitur cũ tris. et dr̓ hic tripos
podis. i. mensa ul' scamnũ. ul' aliud instrumentũ
tres habens pedes. si enim quatuor habeat pedes
improprie dr̓ tripos. Itẽ ẜ remig̃ tripos est qued̓
species lauri. sic dicta qꝛ trifida habeat folia. vel
qꝛ tribus radicibus adhẽat terre. et est consecrata
apollini deo diuinacõnis. qꝛ supposita capitibꝫ dor
miencium ũa facit somnia apparere. vnde et sepe
ponitur ꝓ ymagine apollinis. vnde ṗs in ṗmo li
bro. et epigrãmata que egomet legi in tripode ue
tustissimo appollinis. ẜꝫ cũ sit nomen arboris uide
tur q debeat esse fe ge. sed hic est mas. et cor' po.
Triptotus ta tum. nomen habens tres casus. a

tris et protos casus.ut ihesus ihesuz ihesu.et cor
Tripudium.podiū componitur cū Cripit pro.
terra.et dr̄ h̄ tripudiū dij.i.plausus.maxime ille
qui solet fieri in triumpho percuciendo terram pe
dibus.vnde et ꝓ triumpho qn̄oq3 dicit̄.et dicitur
tripudiū quasi terre podiū.i.plausus ul' repcussio
terre.vl' tripudium componitur a terra et pes pe
dis.scilicet plausus et exultatio facta percuciendo
terram pedibus.sed ponit̄ simpliciter ꝓ leticia et
exultatione gaudio uel uictoria.et inde tripudio
dias .i.tripudio letari.exultare.gaudere.uel uic
Triquatra tre In trimatria uid toriam habē
Triremis.a tris et remus componitur hec trire
mis mis.i.nauis que tres habet remoꝝ ordines.
et ꝓducit penl'.vnde orac̄ in prima epy.Nauseat
ut locuplex quam ducit p̄ma triremis.Item ad
iectiue inuenitur h̄ et h̄ triremis et h̄ me.Mach
ij li c iiij.Date sunt in fabricam nauiū triremiū.
Tris grece latine dicit̄ tria.facit eciaz accūs de
tres hos et has tres uel tris et hec tria
Tristegum gi.dr̄ locus certaminis.tricameratus
vnd̄ in edificacōne arche ubi nos dicimus cenacu
la et tristega facies in ea.habet alia translatio bi
camerata et tricamerata.Habuit eniz v cameras
quas augustinus.eciam p̄ter sentinaz dicit ibi fu
isse.et ut dicit̄ in hijstorijs.tristega.i.distinctio
nes dicta a trica.Hug̃ ūo dicit q̄ tris componit̄
cū tego.et dr̄ h̄ tristegum gi.locus tricameratus
sic dictus a tribus tecturis.Sed lxx.tristega tripli
ces porticus transtulerūt.vnde dn̄s in gen̄.facies
in ea cenacula et tristega.Et debet corripi media
in tristega.q2 tego p̄mam corripit s̄m hug̃.Sed
ad hoc p̄t dici q̄ tristega tenet naturam huius p̄
teriti texi qd̄ ꝓducit p̄mam.et sic pn̄l' de tristega
ꝓducit̄.et huiusmodi opinionis fuit magister be
ne.vnde sic dicit.Quidam dicūt q̄ tristega cor̄.e
ante.g.q2 componit̄ a tego gis corripiente p̄maz
nos ūo dicimus q̄ producit.e.an̄.g.sicut regula
racōne huius p̄teriti texi qd̄ p̄mam naturalit̄ ꝓd̄
Idem fit in h̄ nomine regula qd̄ p̄mam ꝓducit.si
cut hoc p̄teritum rexi.In doctrinali eciam dicitur
E.g.corripimus.sed abest tristega cathegus.pap̄
ūo sic dicit.Tristega tricamerata a trino tegmine
ul' tribus tectis.Alij dicūt qui linguam grecam a
liqualiter nouerūt q̄ tristega non est compositū
aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ s̄ est dictio greca.vnd̄ in
actibus c xx.ubi dicit̄.Cecidit de medio cenaculo
In greco habetur tristegos.et componit̄ a tris ad
uerbio et tegi qd̄ est tectum.Tris autem cū est no
men apud grecos significat tres et scribitur p oi
diptongum grecam que sonat.I.et cū est aduerbi
um significat ter.et scribitur per iota.h̄ est.I.lati
nū.et cor̄.In alia significacōne semp ꝓducitur.ste
gi autem p.I.breuez scribitur tam in composito
q̄ in simplici.vnde s̄m hoc tristega corripit medi
am et hoc uerius uidetur
Tristicia tristicie in tristis est
Tristis.a tero ris dicitur h̄ et h̄ tristis et h̄ te.
quasi tritus stans.et est ethi.et comparatur tristi
or simus.et a dtō tristi addita cia fit hec tristicia
cie.vnde patet q̄ deberet scribi p.t.et tristor taris
.i.dolore tristem esse.Inuenit̄.eciam tristo tas in
actiuo genē.i.tristem facere.turbare.Et utrūq3 cō
ponitur.contristo tas.contristor taris.Tristis com
ponitur.subtristis te.aliquantulū tristis.q̄tristis
.i.ualde tristis.tristisonus na nū.et tristificus ca

Tristo tas in tristis ē.Et Ccum.penl' correpta
scias q̄ iustus non contristatur nec pturbatur ex
aliquo quod sibi eueniat.sicut in sapientia dixi
Trithoite dicti sunt quidam heretici.q2 sic̄ tres
psonas in trinitate ita tres asserunt deos esse.Et
componitur a tris et theos deus
Triticeus cea ceum in triticum vide
Triticū.A tritura re dr̄ hoc triticū ci.i.frumen
tū.q2 purissimū tondatur.uel a tero q2 cū molit̄
granū eius teritur.vnde triticeus cea ceū.Vt iste
panis est triticeus.i.de tritico
Tritil'.a tero ris dr̄ h̄ et h̄ tritil' et h̄ le.qd̄ p̄t te
ri uel abile est ad terendum.et corripit penl'
Tritio onis in tritus exponitur.
Trito.a tero is iui itū itu.u.in.o.fit trito tas.
ūbum frequentatiuū.i.frequenter terē.et ꝓducit
p̄mam.vnde facetus.Quos uult sors ditat quos
non uult cum pede tritat
Triton interpretatur sonans uel terens.
Tritura.a tero ris dicit̄ h̄ tritura re.messis ul'
qd̄ uulgo dicit̄ batizone ul' tricio.vnd̄ trituro as
terere.trituram facere.de palea granū conterendo
eruere.paulus in prima epistola ad corint' c ix.C.
Et qui triturat in spe fructus percipiendi.Et ꝓd̄
penl' trituro sicut tritura nomen.vnde in antidau
diano dr̄.Deiectam q3 solo pedib3 triturat eq̄nis
Tritus.a tero is iui.ui in tū tritū tritu.dicit̄ tri
tus ta tū.i.comminutus fractus.et a gtō triti ad
dita.o.fit hec tritio.et scribitur per.t.solam
Triuia triuie.dyana a tres ul' tris et uia ꝓpter
tres eius uias.i.potestates.est enim dyana in sil
uis.luna in celo.proserpina in inferno.
Triuiū.uia componit̄ cū tris bis quatuor.et dr̄
h̄ biuiū.h̄ triuiū uij.h̄ quadruuiū uij.scilz locus
ubi due ul' tres ul' quatuor uie conueniūt et ten
dunt ad idem.vnde h̄ et h̄ biuialis et h̄ le.et h̄ et
h̄ triuial' et h̄ le.et h̄ et h̄ quadruuialis et h̄ le.qd̄
pertinet ad biuiū triuiū quadruuiū et biuiatim et
triuiatiz.et quadruuiatim.i.p biuia triuia ul' qua
druuia.Et scias q̄ grammatica.loyca rethorica di
cūtur triuium quadam similitudine.quasi triplex
uia ad idem.i.ad eloquentiam.Arismetrica uero
musica et geometria astronomia.dicūtur quadru
uiū quasi quatuor uie in idem quasi ad sapienti
am tendentes.vnd̄ et triuiales dicūtur qui docent
ul' qui student in triuio sicut quadruuiales qui in
Triumphus.tres ul' tris compo C quadruuio.
nitur cū phonos ul' phone qd̄ est sonus.et dr̄ h̄
triūphus phi.uictoria uel triplex leticia.quasi tri
nus sonus.i.triplex gaudiū qd̄ fiebat alicui pro
subiugacōne ciuitatis ul' regionis.Nam reuertenti
solebat totus populus exire obuiam uictori cum
magna exultacōne et cū magno gaudio.et h̄ erat
una leticia.Alia erat.q2 omnes captiui sequeban
tur ul' p̄cedebant currum eius ligatis manib3 post
terga.Tercia leticia erat.q2 erat ip̄e indutus tunica
iouis.sedebat in curru quez trahebant quatuor al
bi eq̄.vn̄ oui.Quatuor in niueis aureus ibis eq̄s
et cū tanto honore ducebatur ad capitoliū.hanc
tamen molestiam habebat.q2 ponebatur quidā
s̄uus una cū eo in curru.et semper colaphizabat
triūphantem ne ipse nimis superbiret.et cetera.
Ideo ut daretur spes vnicuiq3 q̄tumcūq3 uilis con
dicōnis esset ꝑueniendi ad similē honorē si sua ꝓ
bitas ꝓmeretur.et dicebat ei semp gnotosolitos
.i.teipsum nosce.quasi noli supbire de tanto ho

note. In illa die licebat cuilibet dicere in ꝑsonam
triūphantis quidq̄d uellz. vn̄ cesari triūphanti fer
tur quidam dixisse cū deberet induci in ciuitatez
Aperite portas regi caluo regine bitinie. Volens
signare ꝙ caluus erat et ꝙ succuba extiterat regis
bitinie. vel triūphus dicit̃ a greco triambos .i. a
triplici exultacōne eius cui triumphus dabatur. si
cut dictuz ē. uel triambos dicit̃ triplex iudiciū. in̄
triūphus quasi a triplici iudicō. fiebat enim in ex
hibicōne triūphi triplex iudiciū. ꝑus eniz consule
batur exercitus. secundo senatus. tercio populus.
Et si assentirent habitū erat iudicium triplex. vn̄
triumpho phas. triumphū habere. exultare. vin
cere. vnde h̄ et h̄ triūphal' et h̄ le. Et nota ꝙ ꝓꝓe
triūphus dicit̃ plena et ꝑfecta uictoria. qn̄ scilicet
quis ꝑfecte hostes supat sicut tropheū qn̄ soluz
Troas. A troia deriuatur h̄ troas ¶ eos fugat
troadis. femina de troia. et corripit penl' genitiui.
Trochea. a trochos dr̄ h̄ trochea chee .i. torcular.
ul' rota modica sup puteū. uel illud qd̄ supponit̃
malo nauis. qr̄ hȝ rotulas ꝑ quas funes trahūtur
Trocheus. a trocos dr̄ trocheus chei. qr̄ cito q̄si
rota currat et uoluatur. est enim pes constans ex
longa et breui ut audit. vel dr̄ a trocho. qr̄ sicut
trochus constat ex duabus partibus scilicet vna
grossa et altera tenui. ita trocheus constat ex dua
bus sillabis. scilicet vna longa et altera breui. vnd̄
trochaicus ca cum. et ut dicūt multi trocheus p̄t
poni in sexto pede et in heroico carmine. alij dn̄t
ꝙ trocheus nō habet locū in heroico carmine et
si inueniatur in fine sillaba breuis accipienda est
ꝓ longa. et sic erit spondeus. et istud uerius credo
vide in dactilus. Et ꝓducit penl' trocheus. ut pa
tet in illo u͂su. ꝓducit p̄mam trocheus. s; corripit
Trochos grece latine dr̄ rota et ac̄ in fi. ¶ p̄mam
Trochus. a trochos dicit̃ hic trochus chi. qr̄ ci
to ad modū rote uoluitur. et ad modū rote rotū
dus est. et est hoc instrumētū quo ludūt pueri. vn̄
cato. Trocho lude. hic et aliter dicitur torpillus
Trofimus mi penl' correpta ꝓꝓium nomen uiri
Trogodite penl' ꝓducta gens ethiopū. ideo dic
ti. qr̄ adeo ueloces sunt ut feras cursu pedū asse
Troia ie. quedam ciuitas. et est ibi ¶ quantur.
I. duplex consonans. et dicitur a tros
Troianus na nū exponitur in frigia. et in tros
Tronigena ne cōmunis ge. natus de troia ul' de
troiano. et videtur componi a troia. et genero as
Tropheum. a stro ¶ ul' genitus. et corripit ge.
phos ul' trophos dr̄ h̄ tropheū .i. spoliū ab hoste
in fugam conu͂so ereptū. et tropheum uictoria de
hoste in fuga conuerso. et exultacō et leticia siue
honor qui dabatur alicui ꝓpter hostem in fugaz
conu͂suz. Et erat talis honor ꝙ totus populus ex
ibat ei obuiam et cū leticia eū introducebant in
ciuitatem. et ꝓducit phe. vnde quidam. hostes in
bell' qn̄ dant terga tropheū dr̄ vide in triūphus
Trophos grece latine dicitur conuersio
Trophus phi mas ge. quidaz cantus in ecclesia
Tropicus ca cū figu ¶ a conuersione sic dictus.
ratiuus. a tropus dicitur. et corripit pi.
Tropologia gie. exponit̃ in quarta ꝑte in c̄ de
coloribus rethoricis. vide eciam in allegoria
Tropoloicus ca cum penultima correpta in tro
Tropus tropi. figura. moralitas ¶ pologia vide
modus loquendi. ut cū aliquis loquit̃ metapho
rice ul' ꝑifrasice ul' alio tali modo ꝫm hug. Et de

hoc uide in iiij parte ubi agitur de tropis
Tros et plus. fratres fuerunt et reges troiani. A
tros dicta est troia. vnde troianus na nū. Et h̄ et
Trucido. a trūco cas dicit̃ tru ¶ hec tros trois.
cido trucidas trucidaui trucidatum. trucidare .i. in
terficere. iugulare. secare. et quasi cede uel cedendo
secare siue trūcare. Et est compositū a trūco cas
et cedo uel cede. vnde trucidare. quasi trūcando ce
dē. et ꝓducit̃. vnd̄ orac̄ in epp. ver seu pisces seu
porꝝ et sepe trucidas. Et est trucido actiuū cū su
Truculentus. a trux et lentos ¶ is compositis.
componitur truculentus ta tū. et truculentus ta tū
plenus truciditate. crudelis. asper. ferus. et utrūqȝ
comparatur. vnde hec truculencia cie
Truculo las laui lare .i. truciare. a trux dicitur.
Trudes. a trudo dis dicit̃ hec trudes dis. et dicū
tur trudes fustes ferrati sciliȝ conti. qr̄ trudant na
Trudo dis. do in si trusi. et ¶ ues. vide in trudo.
si in sum trusum trudere .i. impellere. impingere in
custodiam includere. Trudo componit̃. abstrudo is
si suz. includere. abscondere. Contrudo is si. detrudo
dis si. deorsum ul' de uno loco ad aliū trudē. uel
excludere. extrudo dis si. ualde ul' extra trudere. In
trudo dis si. intrudere ualde ul' intro trudere. ꝑtru
do dis. ꝑfecte trudere. ꝓtrudo dis si. ꝓpellere. Obs
trudo ul' obtrudo .i. contra ul' ob aliquid ul' cont̃
trudere. includere. abscondere. retrudo dis dere .i. in
tro trudē ul' claudere ul' retrudere .i. retro trudere.
ul' extra trudere. Trudo et eius composita sunt ac
tiua. et faciūt p̄teritū in si et supinū in sum. et ꝓ
ducitur tru. vnde quidam. Ingerit astutus seqȝ in
trudit uiolentus. Item. Nomen habero trudes ex
Trulla. a trudo dis dicit̃ ¶ trudo sit tibi trudes
h̄ trulla le .i. bombus uel sibulus ani. qr̄ trudendo
emittitur. Item trulla dicitur quoddam uas fictile
Item trulla est q̄ddam instrumentū cementarioꝝ
ferreū latuz ad complanandū muꝝ et ad lapides
cū calce coniūgendos. qr̄ trudit et detrudit et in
trudit calce ul' luto lapides. Amos vij. Et in ma
Truncus. A trudo ¶ nu eius trulla cementarij.
dis dicitur hic trūcus ci. sine capite sciliȝ statura
arboris insistens radici. trūcus hominis est media
ꝑs corporis a collo ad inguinem. vnde ingidius. ca
put collo uehitur. truncus sustinetur coxis. et ge
nibus et cruribus. vnde trūcus ca cū diminutus.
semipassus sine capite. et trūco cas. caput auferre
diminuere debilitare. et est actm̄ cū suis cōpositis
Trusum est supinū de trudo dis. Inde addita. s.
Truta. a trudo dis hec truta ¶ trusus .i. clausus
te. q̄dam piscis. qr̄ vim habet trudendi. ul' qr̄ sem
per moretur obtrusa
Trutannicus ca cum penl' cor̄ in trutannus est
Trutannizo zas in trutannus est.
Trutannus. a trudo dis dicit̃ h̄ trutannus ni. q̄
suis u͂bis trudat. Ad hoc ut decipiat. facit enim
credi quod ueꝝ non est. Vnd̄ hec trutannia tānie
et h̄ trutanniculus li. Et trutannicus ca cū. Et tru
tannizo zas. uitam et mores trutannoꝝ gerere
Trutina. a trudo dis h̄ trutina ne .i. statera sciliȝ
lingua libre. qr̄ semper truditur foras ul' ꝑtica per
transuersum posita. qr̄ trudat sursum. vnde h̄ tru
tinula. et h̄ trutinella ambo dimi. et trutino nas.
id est librare. equipendere. vel ut dicit pap̄. Truti
nat appensat extimat. et corripit tru. orac̄ in epy
Scriptores trutina non est ꝙ multa loquantur
Trutinella nelle diminutiuum parua trutina.

Trux cis.ge.omnis.dr a trudo dis.Et est trux crudelis.austerus.ferus.inexorabilis.horrendus. Et compatur.vnde hec trucitas tatis.et corripit.u ante.c.vñ ouid epy.Mater eris tauro senior ipse truci.Itē orat in pri epy.Ira truces inimicicias et

Truatim aduerbium psonale.i. ¶ funebre bellū tuo more uel more tue gentis uel patrie.Siliter distingue meatim et suatim.Et scias q aduerbijs non accidit nūs neq persona.ut dixi in meatim

Tuba.a tibia dr hec tuba be.quasi tibia.q sunt similes ei et in longitudine et in specie.vel tuba quasi tofa q concaua est.Et scias q tuba legal. de qua habetur in x numeroꝝ.Erat ut dicit iosephus fistula cantatoria pene magnitudine cubiti calamo capacior.pbens in principio latitudinem que conueniebat ori ad susceptionē spiritus que hebraice dicitur asora.Et sicut dr in historijs habebat quatuor usus.ad uocandaz multitudinez.ad mouenda castra.ad bella ad festa.Qñ eniz habebant solenne epulū et dies festos et kalendas clangebant.vnde in ps.Buccinate in neomenia tuba vnd ūsus.Legalis populū tuba clangore uocabat In bellis castris festis q sonora tonabat

Tuber.A tumeo mes dr hec tuber beris.fungus q ex tumore terre pdeat.vnd et tubera quasi tumera.i.quasi tumores terre.et ponitur sepe p tumore.et p peccato generaliter.Terenc in adelphis Colaphis.est tuber totū caput.vnde tuberosus sa sum.tuberibus plenus.inflatus.supbus.et compatur.vnde hec tuberositas tatis.inflatio uel superbia

Tubero ras.a tuber dicitur tubero ras.inflare uel supbire uel tuberibus implere.Et componitur contubero ras.purgare.uel equare.et corripit be.

Tuberosus sa sum in tuber est

Tubianei dicebantur iudei illi qui ex alienigenis conuocati in auxiliū iude uenerant.et dicebantur tubianei quasi tubis cōducti.et pducit ne.hec uult glosa in ij li macha c xij.sup illud et uenerūt in caracha ad eos qui dicuntur tubianei iudei.

Tubicen.tuba componitur cū cano nis.et dr hic tubicen cinis.qui canit cū tuba.et corripit penl. tam nominatiui q genitiui.vide in cano nis.

Tubicina.a tubicen dicitur hec tubicina ne penl correpta que canit cum tuba

Tuccetarius rij.in tuccetum est.

Tuccetū.A tondo dis dr hoc tuccetū ti.cibus qui fit ex carniū concisione.sicut salcicia est.psius.Sz grandes patine tucceta q grassa.Et inde tuccetarius

Tuchidides in tuchis est ¶ qui cibum illū facit

Tuchis interptatur fortuna.vnde quidam grecus poeta dictus est tuchidides.quasi fortunatus

Tuchus genus auis scilicet cuculus

Tudatus ti in tudes vide

Tudes.a tūdo dis dr hec tudes uel tudatus.i.malleus.vñ tudatos appellamus illos qui habent capita grossata ad modum mallei grossi.

Tudito tas.pcutere cū malleo.et dicitur a tudes ¶ uel tudatus

Tueor eris in tuor eris est

Turgurium rij.in teges vide

Tuitus ta tū.a tuor tueris tercie coniugationis Similiter dr contuitus.detuitus.intuitus.Sed tueor secūde coniug facit tutū.vñ in doctrinali.Dat tutū tueor tuitū tuor ambo tueri

Tuli listi dat p pterito hijs ūbis tollo et fero et corripit tu.vnde Attuli.abstuli.Contuli.detuli. Extuli.sustuli.corripiunt penultimam

Tullius lij p duo.l.pprium nomen cuiusdam uiri.Lucanus in vij.Tullius eloquij cuius sub iure ¶ toga q

Tulo lis vide in tollo lis.

Tultus.a tulo lis tuli uel tetuli tultū.antiquus dicitur tultus ta tū.qd tollitur.vnde grg in mora.exponens illud iob.ferrum de terra tollitur dicit in xviij li loquens de matheo apostolo.Sz de terra tultus in fortitudine ferri conualuit.vide in tollo

Tumentū A tumeo es dr hoc tumentū ti q in filo uel tela tumeat nec subtilitatem habeat vnde tumentuosus sa sum.tumento plenus.et compatur

Tumeo mes mere.i.surgere.crescere.inflare.superbire.vnde hic tumor moris.et tumesco cis.inchoatiū.Tumeo componitur contumeo mes.Circumtumeo mes.detumeo mes.Distumeo mes.Extumeo mes in eodez sensu ista tria.i.ualde tumere uel cessare.a tumore remoueri.Intumeo mes.intus uel contra uel ualde tumere.ptumeo mes.Obtumeo mes.Retumeo mes.Et ab omnibus istis inchoa.Contumesco et cetera.Tumeo cū omnibz suis compositis est neutꝝ.et caret supino.et cor tu.Orac in poetria.Vesanū tetigisse tument fugiant q poetam.Et in aurora.Hic tumet ille timet fugit hic hostem fugat ille

Tumidulus la lū.aliquantulū tumidus dicitur

Tumidus.A tumeo mes dr tumidus da dū inflatus.supbus.iratus.Et compatur.et a genitiuo tumidi addita tas.fit hec tumiditas tatis.et differt tumidus et tumens.q tumidus est qui semp tumet tumens uero qui ad tempus ex aliqua causa tumet.vide.per simile in tumidus

Tumor.a tumeo dr hic tumor oris.vnd tumerosus sa sum.tumoribus plenus.et compatur.vñ hec tumerositas tatis

Tumulo las in tumulus vide.

Tumullulus li diminutiuum paruus tumulus

Tumultuarius.a tumultuor aris.dr tumultuarius ria riū.et hinc tumultuarij dicebantur milites uel pedites.qui p solo tumultu ducebantur in plium.uel q subito et cum tumultu exeunt contra hostes eximprouiso uenientes.Vnde et illud genus milicie dicitur tumultus uel tumultuatio uel ¶ coniuratio

Tumultuor aris in tumultus est

Tumultus.a tumeo es dr hec tumultus tus.seditio.coniuratio.diuꝛsoꝝ garritus.quasi tumor multus.vnde tumultuosus sa sum tumultu plenus.et comparatur.et tumultuor aris.tumultū facere.et ¶ hinc tumultuarius

Tumulus.a tumeo mes. dicitur hic tumulus tumuli.scilicet mons breuis uel sepulcrum.uel terra congesta super sepulcrum et dicitur tumulus quasi tumens tellus.vnde hec tumullulus dimi.et tumulosus sa sum.tumulis plenus.et compatur.vnde hec tumultuositas Itez a tumulus p sepulcro dr tumulo las.i.sepelire.vnde tumulatim aduerbium.Et componitur.Contumulo as.Detumulo as.valde uel deorsum tumulare.uel a tumulo remouere.de tumulo extrahē.Intumulo as.Retumulo as.et est tumulo actiuū cū omnibus suis compositis.et corripit mu.Significationes hujus nominis tumulus comphendūtur in hoc ūsu.Mons breuis est tumulus.bustum con ¶ gesta q tellus.

Tundo dis.tutudi tunsuz tū dere.i.pcutere.ūberare.conterere.confringere.vñ contusus sa sum.detūdo dis di sum.valde tundere uel deorsum.Extūdo dis di sum.i.extra tūdere.uel tūdendo extrahē.Intūdo dis di sum.intus uel ual

de tūdere. Pertūdo dis di sum. Obtūdo dis di sum
cont̄ ul' vndiq3 tūdere. obturare in angustia clau
dere. ꝓhibere. obsecare. obsurdare. opprimere. vnd̄
obtusus sa sum Retundo dis di sum retro tundere
ul' tundendo retro opprimē et acumen ferri destru
ere Tundo et eius composita sunt actiua Itē tundo
geminat preteritū in pma silbā Et amittit ibi n.
ut tutudi pnl' corr. s3 in sup remanet n. ut tunsu3
composita uo ab eo omnia amittunt geminacio
nem in preterito. et n in sup. contudi contusum.
retudi retusum etc̄ sm hug. Et h' sm modnos te
neas. tamen sm antiquos supina predcōꝝ ūboꝝ
inueniunt̄ sepe retinere. n. ut obtunsus. vnd̄ ūgil'
in j ge. vomeris obtūsi dentē cauat arbore lintres
et introducit ps illū ūsum. Item in pmo reg. xiij
c. inuenit̄ q' retūse erant acies uomeꝝ. Inuenit̄ e
ciam sup p̄dictoꝝ ūboꝝ sine. n. vnde aggei pmo.
In sacculum ptusum. Et formatur tūsum a pma
psona p̄sentis do in sum. ut tūdo tūsum. Inuenit̄.
tondeo des. et facit p̄teritū totūdi et sup tonsum
vide in suo loco. Item scias q' composita a tondo
omnia corripiūt penl' p̄teriti. Vt contudi. detudi.
extudi. intudi. ptudi. retudi. obtudi.

Tunica. a tonus dr hec tunica ce. antiquissima
uestis quasi tonica. qr in motu incedentis sonū fa
ciat. pmū enim fuerūt pellicee tunice quib3 post
eiectionem de paradiso adam et eua induti sunt.
vnde tunicella le dimi. et tunicatus ta tū. tunica
indutus ul' tunicam habens. et tunicosus sa sum
tunicis plenus. et tunico cas tunicam induere

Tunicella le parua tunica. et est diminutiuum.

Tunicula cule diminutiuum. parua tunica

Tusim adūbium. i. minutī3 concisim ul' percus
sim. et dicitur a tudo tudis.

Tusum est supinum de tundo dis

Tuor eris itus sum. i. inspicere. ul' defendere pro
tegere. vnde tueor eris tutussum secūde coniug. i.
inspicere. ul' defendere ꝓtegere. et sm ps idem sig
nant tuor et tueor. et tam tuor q' tueor componū
tur et redūdant composita in eadem significacōne
scilicet ꝓ inspicere. Contuor ris contuitus. Contue
or eris contutus. i. considerare inspicere. Detueor
eris detutus. et detuor eris detuitus. i. ualde ul' de
orsum tueri. Intueor eris intutus. et intuor eris.
intuitus. i. contra aliquem ul' intus ul' diligent̄
ūsus aliquem tueri. Et distingue sic. Contuimur il
la de quibus cū ea contuimur nulla surgit ymago
ut lingna detuimur illa de quib3 cū detuimur ea.
surgit ymago in inferiori parte posita. sicut aqua
intuimur illa de quibus cū ea intuimur resultat
ymago superius ut speculū. Item componit̄. Ob
tuor eris obtuitus. vl' obtueor eris obtutus. i. cō
tra ul' vndiq3 uel ob aliquid tueri. Tuor et tueor
et composita ab illis deponēcia sunt. et composita
in eadem significacōne inueniunt̄ Tuor et compo
sita faciūt sup in tuitū. Tueor uero secūde coniug
cū suis compositis facit sup in tutū. Item tuor de
bet facere infinitiū tui. sed causa differencie de tui
ꝓnomine deficit s3 accipit mutuo de tueri. compo
tamen ab eo habent infinitiuū contui et detui. zc̄
vnde ūsus. Pro speculor dicas. et pro defendo tueri
Dat tutū tueor tuitū tuor ambo tueri. Item nota
q' tuor raro inuenit̄ ꝓ defendere. et sepius pro in
spicere. econūso tueor raro inuenit̄ pro inspicere
et sepe ꝓ defendē. Sed composita raro ul' numq'
inueniunt̄ nisi ꝓ uidere sm hug. ps dicit in viij
li. ubi agit de coniug. q' sunt quedam uerba que
quamuis eandem significacōnem habent diūse ta
men coniug sunt in usu. ut studeo es. et studo dis
ferueo ues. et feruo uis. tueor eris. et tuor eris. O
leo les. et olo lis. Excello lis. et excello les.

Turba. a turbo bas dr hec turba be. i. turbatio
et turba populi multitudo. sed multitudo numero
fit. turba tantū in loco. Possunt eciam pauci tur
bam in angusto facere. et est turba nomen collec
tiuū. et potest recipere ūbum pluralis numeri. et
adiectiuū in plurali numero et in diūsitate gene
ris et h' racōne significacōnis. vnde in vij c iohis
Sz turba hec que nō nouit legem maledicti sunt

Turbacō onis. in turbo est

Turbella le. in turbacō. Et dicit̄ a turba. Aug
in li de ci dei. omnem motū cordis et salū. omnes
q3 turbellas fluitare asserit. et ꝓducit be.

Turben binis in turbo binis est

Turbidus da dū. vide in turbo bas.

Turbo bas dr a turbo binis. Et est turbare p̄ci
pitare. confundere. cōmiscere. obscurare. vnde tur
bidus da dū. et compatur. vnde h' turbiditas tis
et est turbidū de natura. turbulentū fit. et dicitur
turbidus da dū. quasi terbidus. i. terra cōmixtus
scili3 fece. et est ethi. Turbo componit̄. Conturbo
bas. Disturbo bas. deturbo bas. Exturbo bas. ꝓ
turbo bas. pturbo bas. Inde pturbatus ta tū. vnd̄
a genitō pturbati addita. o. fit perturbatio. Quare
autem pturbacō non cadat in sapientem dixi in
sapientia. Returbo bas. Turbo et eius composita
actiua sunt. Ite3 a turbo bas turbido das. turbidū
facere. Et turbatus ta tū. A genitō turbati addita

Turbo binis. mas ge. cor ¶ .o. h' turbatio onis.
penl' genitiui dr a terra. qr antiqui dicebant hoc
turben binis. scilicet ūtigo uolubilitas uentoꝝ dic
tus a terra. qr quociens tal' uentus consurgit ter
ram in circuitu mittit. vnde turbineus nea neū. et
turbinosus sa sum. de causa huius uenti qui dicit̄
uentus turbo. vide in uentus

Turbulentus. turba ul' turbacō ul' turbiditas cō
ponit̄ cū lentos. et dicit̄ turbulentus ta tū. et tur
bulens tis. i. turbidus nō lucidus s3 turbidū de na
tura. turbulentū uo fit. et utrūq3 compatur. vnde
turbulente ul' turbulenter adūbium. et hec turbu
lencia cie. et turbulento tas turbulentum facere

Turdela le quedam auis. quasi maior turdus et
dicit̄ a turdus cuius turdule stercus uiscum gene

Turdus. A tardus dr h' tur ¶ rare dr sm pap.
dus di. quedam auis. qr tarde uolet. ul' qr tarde se
referat. scilicet in fine autūpni. vnde turdinus na

Turgeo ges si sum gere. i. ¶ nū penl' ꝓducta.
inflari tumere. vnde turgesco cis inchoati. Turgeo
componit̄ Conturgeo ges. deturgeo ges. disturge
o ges. Inturgeo ges pturgeo ges. Obturgeo ges.
Returgeo. et hinc inchoa. Conturgesco. Deturges
co zc̄. Turgeo et eius composita neutra sunt. et fa
ciūt preteritū in si et sup in sum. licet p̄terita et su
pina talium ūboꝝ sint in frequenti usu

Turgidulus la lū dimi. aliquantulum turgidus

Turgidus. a turgeo ges dicit̄ turgidus da dū in
flammatus. tumidus. iratus. et compatur. vnde h'

Turgiolū. a turgeo ges dr h' ¶ turgiditas tatis
turgiolum li. uas interius grossum et turgidū. et

Turgor goris mas ge. id ē tumor ¶ corripit. o.
turgiditas. et dicitur a turgeo ges.

Turma. a turbo bas dr hec turma me. societas

hominū et ꝓprie xxx. scilꝫ ala Sed ala continet
xxx milites. turma xxx pedites. vnde turmatim
aduerbium. sicut a turba turbatim
Turmella le diminutiuum. parua turma
Turmula le dimi. parua turma. et corripit mu.
Turonis ciuitas est. et cor̄ penl' sicut bigonis nis.
Turpeo pes in turpis est
Turpiloquus. A turpe et loquor componitur tur
piloquus qua quū penul' cor̄. i. turpia loquens.
vnde hoc turpiloquium quij. turpis locutio
Turpilucrꝫ. turpis componitur cū lucrꝫ. et dr̄ turpi
lucrus cra crū. i. turpiter lucrꝫ faciens. vnde hoc tur
pilucrꝫ cri. turpis acq̄sitio lucri. et cor̄ lu naturalit'
Turpis. a turpeo pes dicitur hic et hec turpis et hoc
pe. informis. q̄r torpeat. et compatur. A dt̄o turpi
addita tudo hec turpitudo dinis. Item a turpis tur
po pas. inq̄nare. turpem facere. vnde turpeo pes
pui. i. esse vl' fieri turpem. Et hinc turpesco cis in
choatiuū. Turpo componitur Deturpo pas. Et est
turpo actiuum cum suis compositis
Turricula cule diminutiuum parua turris
Turris. a tereo dr̄ hec turris huius turris. dicuntur
turres quasi terretes. q̄r longe sint et recte. et ꝓcul
rotūde videntur. licet q̄nq̄ꝫ sint quadrate vl' late. vl'
dicūtur a tueor. q̄r p̄bent defensionem. Et desinit
accūs singular' in em et in im. turrem vl' turrim
et ablatiūs in. e. et in. i. turre vl' turri. et gtīūs plu
ralis in iū turriū. et accūs pluralis in es et in is.
turres vl' turris. vñ turritus ta tū. turribus plenus
ad modū turris dispositus. Et ꝓducit penl'. Et
scias q̄ turris gregis dicebatur s̄m Jero. locus ubi
iacob g̃ges suos pauit nom̄ loco inde relinquens
Turris ūo custodum dicebatur ubi custodes posi
ti erant ad custodiam prouinciarum
Turritus ta tum. in turris est.
Turtur turis a sono nomen habet. genus auis
est. vnd' turturinus na nū penl' ꝓducta. et declina
tur hic turtur ris ꝓmiscui generis penl' genitī cor̄.
Et sub vno genere et vno articulo comp̄hendit a
nimalia utriusq̄ꝫ sexus. potest ergo dici alba aqui
la. et unus turtur. tam ꝓ patre q̄ ꝓ femina. nec
fit restrictio ad masculinū cū dicitur unus vl' solus
turtur. sicut consueuit fieri in cōmuni genere cū
dicitur albus ciuis. tamen q̄nq̄ꝫ nomina ꝓmiscua
recipiūt adiectiua contra naturam sui articuli cau
sa discernendi sexū. vnde inuenitur anser erat cui
dam p̄cioso germine feta. Similiter est dictum de
turture sola uolabit sola sedebit. tamē nobiliores
autores hijs abusionibꝫ non utūtur. De hoc dixi
in tercia pte in tratatu de genere nominū ubi egi
de epiceno genē. Et est turtur auis pudica. vnde
dicit bernh in lix s̄mone canticorꝫ. Turtur compa
re uno contenta est. quo amisso alterꝫ iam nō ad
mittit numerositatem in hominibꝫ nupciarꝫ redar
guens. Nam et si forsitan culpa ꝓpter incontinen
ciam uenialis est. ipsa tamen tanta incontinencia
turpis est pudet ad negociū honestatis racōnem
non posse in homine q̄ natura possit in uolucre
cernē. cū turturem tempe sue uiduitatis sancte ui
duitatis opus strennue atque infatigabiliter exe
quentē uideas ubiq̄ꝫ singularem ubiq̄ꝫ gementē
audias nec umq̄ in uirido ramo residentem ꝓspici
es. ut tu ab eo distas uoluptatū uirencia uirulen
ta uitare. Adde q̄ in iugis monciuꝫ et in summi
tate arborꝫ frequencior illi conūsacō est. ut qd' vl'
maxime ꝓpositū pudicicie docet. doceat nos terre
na despicere et amare celestia ex quibus colligitur
q̄ uox sit turturis p̄dicatio castitatis. Neq̄ꝫ enim
a principio uox ista in terris audita est. s꜄ magis
illa Crescite et multiplicamini. et replete terram
Turturi. dicuntur pastores qui fistulis canunt
Tus turis. uide in thus aspiratum
Tuscia a tus turis dr̄ hec tuscia cie. quedam pars
ytalie. A frequencia turis et sacrorꝫ dcā. Eadem et
tirena a tireon fratre liddi vñ tuscus ca cū gentile
Tussicula le dimi parua tussis. Uide in liddia
Tussis A tundo dis dr̄ hec tussis sis q̄r tundit pec
tus. Vel dr̄ sic a ton. i. ab altitudine. q̄r a ꝓfundo
pectoris ueniat Et desinit ablatiuus in i ut tussi.
et accūs in im tantū Et sunt quinq̄ꝫ nomina lati
na que faciunt in im tantū accm̄ vñ ūsus Jm tm̄
faciunt hec quartum nomina casum Vim burim
tussim maguderim q̄ꝫ sitim A tussis dr̄ tussio sis
siui sire situm vnde hic tussitus tus Et tussito tas
Tussitus tus Jn tussis est. Fre penl' producta
Tutamen a tutor taris hoc tutamen inis. i. tutam̄
Tutela A tueor eris tutus. tū Et ꝓd' pnl' nñ
sum hec tutela le. defensio. et est tutela in liberꝫ ca
put alicuius qui ꝓpter etatē nec se nec sua defen
dere p̄t Tutela dabatur liberis. patronus s̄uis. vñ
tutelo las. i. defendē Vñ hic tutelacō et hec tutelam̄
et hic tutelatus tus et hic tutelator defensor et ꝓd' te
Tutelarius A tutela dr̄ tutelarius ria rium de
Tuto tas Jn tutor uide. Fensorius ꝓtectorius
Tutor taris freq̄nter defendē s̄uare. ūbū fre Et
dr̄ a tueor eris tutū tutu. addita or s꜄ modnos Et
componitur contutor taris. tamen antiqui dicebant
contuto tas. Vnde in v c baruch Sacerdotes seris
hostia tutant Et producit tu
Tutudi preteritū de tundo dis Jn tundo dis uide
Tutus A tueor secunde coniug̃ dn̄dit tutus ta
tum vnde dicendum est tutus detutus intutus ob
tutus. Sed tuitus descendit a tuor eris. tercie con
iugacionis. Vide in tutus et securus
acca ce a uacillo dr̄ hec uac
ca ce. i. bos. quasi uacilla
et debilis respcū tauri. vl'
uacca a bos quasi boacca
sicut a leo leena et a dra
co dracena vnd' uaccinus
na num Et hic uaccarius
et hec uaccaria. custos uac
carꝫ Et hec uacca. quedam
ciuitas hispanie Ab abū
dancia uaccarꝫ ita dicta vacca eciam quedam ciui
tas in numidia vnde uacceus cea ceum Et hic et hec
uaccensis et hoc se Et geminat ce uacca
Vaccula le. pua uacca Et est diminutiuum
Vacillo A uaco cas dr̄ uacillo cillas. titubare. in
stabilem esse. tremulare. labare. trepidare. vñ ua
cillans pticipiuꝫ. et ꝓducit ua. Vnde ouid. maior
Spes mea uacillat subtili pendula filo. ut dic ma
Vaco cas caui care catū. i. esse vl' gister bene
fieri uacuū. Et licet uideatur ad alias significatio
nes transferri tñ om̄s redolent illam. dr̄ eniꝫ uaco
lectōni. i. insisto lectioni et opam do et uaco a lec
cōne. i. cesso uel deficō a lectione. vaco nūmis. i.
careo. Sed omnes iste significacōnes redolent pri
mam. Cum enim dico uaco lectioni idem est ac si
diceretur. vaco ab alijs rebus. et insisto lectioni.
vnde uacat impsonale. i. esse uacuū vl' licitū esse.
vl' optunū. vnd' uacat michi legere quasi oportu

nitatem legendi habeo.i.nō impedior ab alio ne gocio. vaco cū suis compositis si qua habz neutz est et corripit hanc silbam ua vnde luc' in v libro fata uacent procez motus h cuncta sequuntur

Vacuefactus In uacuo uacuas est

Vacuna a uaco dr h uacuna ne dea uacacōnis et ocij.ora.h tibi dictabā post fanū pulcre uacune

Vacuo as aui are Et sm pap uacuat.i.inanit. qd intus est aufert. Vnde uacuus a um.i.uanus ociosus destitutus sine eo qd habuit Et corr' pri mam Ouid Da uacue menti quo tucatur opus. Et componitur cū factus Et dicitur uacuefactus ta tum Job xiiij Et fluuius uacuefactus arescat

Vadimonium monij In uadium est

Vadio as In uadium exponitur

Vadium.a uas uadis dr h uadium dij.et h ua dimoniū nij.in eodem sensu.scilz pignus ul' fide iussio.vn uadio as in uadio ponē.Et componit' conuadio as.inuadio as.obuadio as contra aliū uadiare.reuadio as repignerare.a uadio recolligē ul' subuadio as post ul' latenter uadiare.Et ē ua dio actiuū cū omnibus suis compositis.et cor' ua

Vado as aui dr a uadum.et ē uadare p uadiz ducere ul' p uadū transire.ut uado istum.ul' uado equū.Et componitur puado das.reuado as.tns uado das.Et est neutz uado cum compositis pro transire p uadum.In alia significacōne ē actiuz et corripit ua sicut uadū.h uado dis pmam pdu cit.vnde usus. Vado uiam uado quadrupedem ua do uadiū do.Et uador illud idem.significare solet Prima uado lego tercia uado lego.

Vado dis si sum uadē.i.pergē. Vado componit' Conuado dis.Euado dis si sum.extra uadere.effu gere.liberari.Inuado dis si sum dē.impetere.agg' di.arripē.Peruado dis si.pfecte uadē.uel p aliqd uadere. Vado et eius composita neutra sunt.pter inuado qd est actiuū.et omnia faciūt pteritū in si et sup in sum.et pducūt ua.vnde pamphilus.Et modo uadit eques qui solet ire pedes

Vador.a uas uadis deriuatur uador daris.in ua dem ponere.uadem dare.vt ego uador illū tibi.i. do illū in uadem tibi.vl' uadari uocari ad iudiciū ad placitū.ul' fideiubere.ul' litigare.ul' pollicere. Et erat cōmune olim h modo deponens.et ptinet non solū ad homines sed eciam ad animalia.vt uado tibi equū meū.Et componit'.conuador aris Euador aris.poscē flagitare.ul' a uadicōne libera re.remouere. Reuador daris.uadem recolligere.et est deponens cū suis compositis.et corripit ua sic uas uadis.vnde ouid de reme. Jamqz uadaturus leticia pdeat inquit.vide eciam in uado das

Vadulum li dimi.paruum uadum

Vadū.A uado dis.o.in um sm ps.dr h uadū di.locus breuis et humilis in aqua.qr p eū possit uadi.i.deambulari pedibus.vnd uadosus sa sum et compatur.et licet uado dis a quo deriuatur p ducit pmam.tamen uadū et uas uadis et uador daris corripiūt ua.vn ouid epy.Ad uada menan

Vafer.ualde componi Cori concinit albus olor tur cū afer.et dr uafer fra frum.callidus.et inge niosus.uersipellis.multiformis.et dr uafer qsi uald afer.i.uald callidus.nā afri uald solent dolosi eē et fraudulenti.vel uafer cōponitur a uarius et fe rens.In uafer quasi uaria ferens.sicut homo cau tus qui loquit' uarijs modis.et compatur.et cor

Vagedaber.hebraice richmus grece Cripit ua. numerus latine.vnd iero.in plogo regum.Quar tus uagedab quaz numerz uocamus.et ac' in fine

Vagina.a baiulo las dicit' hec uagina ne.theca gladij dicta quasi bagina.qr in ea mucro uel gla dius baiuletur.vnd h uaginarius rij.qui facit ua ginas.et uagino nas.i.facere uaginas.et compo nit' cū.e.et dr euagino .i.extraho de uagina.Itē cū in.Et dr inuagino nas.i.in uaginam mittere. Vagino et eius composita sunt neut'.Et pducūt penl'.Ouid maior.Pendenti nitidū uagina diripit

Vagino nas in uagina est Censem

Vagio.a uagus ga gum dr uagio gis giui uel gij gitū gire quarte coniug.i.plorare.flere.et est ppum infanciū in cunis adhuc existenciū.et inde h uagitus tus tui.ipse clamor infanciū.et uagito tas frequentatm.i.frequenter uagire.ul' uiolent et pd penl'.Vagio neutz est cū suis compositis. et pducit ua.h uagus eam corripit.Thobias.Nos qui uagitu deficiente loqui.Itez uersus.Siluis pas ce uagis.in cunis tu petre uagis

Vagito uagitas in uagio uagis est

Vagius.A uagor garis dr uagius gia giū.qui

Vagor garis gatus Cgenibus iunctis ambulat uagari.i.spaciari.errare.huc et illuc discurrē.vn uagabūdus da dū.et uagus ga gum.Qr autez dr uagus.qsi a uia actus.Et uagari a uia agi.i.sine uia uel uagari.quasi uagum agi ethi est.Et com patur.vnde h uagitas tatis. Vagus componitur Peruagus ga gum.i.ualde uagus. Vagor compo nitur conuagor garis.Deuagor garis.et Diuagor ualde ul' deorsum ul' diuersis modis ul' in diuersas p tes uagari.ul' a uagacōne cessare.Itez euagor.ex tra uagari.extra ire. Girouagor garis. Peruagor. garis. Vagor et eius composita deponencia sunt. Et corripit ua.vn lucanus.Nobilitas cū plebe pa tet late qz uagatur.Itez aurora.En uagus et pro

Vagulus.a uagus di Cfugus et maledictus erit citur uagulus la lū dimi.aliquantulū uagus.vn hec uagula le dr iuuenca que uagatur p campū. et hic uagulus.annulus.qr uagatur in digito.et

Vagurio.a uagor garis dr uagu Ccorripit gu. rio ris.per ocium uagari

Vagus ga gum in uagor garis exponitur.

Vah qnqz significat gaudium.et est interiectio gaudentis.ysaie xliiij c. Vah calefactus sum uidi fociū.Et aug' dicit.cum delectamur dicimus uah Itez qnqz notat derisionez ul' increpacōnez.math xxvij. Vah qui destruit templuz dei et in triduo reedificat illud.Et scias qz in.h.nō pt silba termi nari Sed obijcitur de uah et ah et oh et uh In q bus h est finalis littera Ad hoc rndet ps in ij li. maio.qz ibi est apocopa.cū pfecta uaha et aha et oha sint.vel dic qz interiecciones et huiusmōi uoces abscondita uoce solent proferri.

Vaietra.hebraice dr tercius liber moysi.scilicet leuiticus Vnde dicit Jero in prologo reg' Tercius

Valde a ualido ualde.pro Cuaietra.i.leuiticus ualide.per sincopam profertur sm ps

Valentulus la lum.dimi.aliquantulum ualens

Valeo les lui litū.i.uigere sanum esse ul' posse. Et preciū denotat Et ualeo.i.pereo ul' infirmor vn terencius.ualeant qui inter nos discidia que runt Et hinc inuenitur quoddam uerbum defectiū quod ptinet ad salutacōnem in recessu.scilz uale ualete ualeto tote ualere Quod olim solebat dici mortuis post pactam sepulturam ab amicis.qd

erat signum q amplius non debebant eos uide
re Et qr tale uale. erat signū doloris et tristicie et
meroris. iñ tractū ē. ut ualeo ponat̃ p perire. uľ
infirmari. a ualeo les dr ualesco cis incho. valeo
cōponitur. Conualeo les. siľ ualē. sanari. ad sanita
tē redire. crescere. radicare. vñ conualesco Eualeo
ualde ualere inualeo ualď ualē. crescere. abundare
vnde inualesco cis incho. p̄ualeo les. plus ualere
p̄stare p̄cellere. Equiualeo les. equaliter ualere. e
quipollere. parem esse. valeo et eius cōposita neu
tra sunt. et faciunt preteritū in ui. et sup̄ in itū. et
corripiūt hanc sillabam ua. Ouiď de reme. Vt ua
leas animo quisquam tolerare negabis. et in gre
cismo dicit̃. Accipitur ualeat p queat et pereat.
Qui ualet ille p̄t defectiuū q3 salutat. De uale uale
te dixi in aueo aues. Et nota q ualeo qñ p̄cium
denotat construitur cū genitō denotante precium
indeterminatū ut indigesto. Julianus ait. fundū
tanti ualere quanti uendi p̄t. Et gg̃ dicit. Regnū
celoꝝ tanti ualeat q̄tum habes. Construit̃ eciam
cū accusatō denotante p̄cium indeterminatū uľ de
terminatū. Vt in geñ. Terra quam postulas xl si
clos argenti ualet. Construitur eciam cū ablatiuo

Ualetro. a ualeo les dr h̄ ualetro. i. gluto p con
trariū. qr pauꝝ ualet. uel qr ualet multū in leccaci
tate. et p̄ducit penľ genitiui scilicet ualetronis

Ualgia. a uoluo uis dr hec ualgia gie. quasi uel
gia. i. retorcio. uľ p̄p̄e labioꝝ obtorsio est. quam
facimus cū aliquē deridemus vñ ualgio is retorq̄re

Ualidus a ualeo dr ualidus a ū. i. fortis. potens
robustus Et compatur. vnde ualide dius me Et se
pe proferuntur p sincopam. ualdus dior simus p
ualidus et ualidior. et ualde p ualide. et ualdius
p ualidius. Jtem a ualidus h̄ ualiditas tatis. et p
composicōnem inualidus da dū. debilis. fragilis.
non ualidus. et compatur. vnde h̄ inualiditas tis
hec inualitudo. debilitas. imbecillitas. infirmitas.
Et corripit p̄mam ualidus. Lucanus in vij li. Ad
ducit inualide robur facūdia cause.

Ualitudinarius in ualitudo est.

Ualitudo. a ualidus dr h̄ ualitudo dinis. i. forti
tudo. Et nota q ualitudo inuenitur pro infirmita
te. et eciam ē nomen tractum ab illo funebri uale
quod dicebatur mortuis. de quo dictum ē in ua
leo les. Vnde quidam dicūt ualetudo p e. vñ ua
litudinarius ria rium. qui sepe infirmatur. uľ qui
sepe p̄ticipat ualitudine. et ualetudinarius ria riū
idem. et h̄ ualetudinariū uľ ualitudinariū domus
in qua curantur egroti. et licet causa drñe dici pos
set. Jn utraq3 tamen significacōne dr competenter
ualitudo p J. Et scias q J añ tudo b̄uiatur. ut for
titudo. p̄ter ualitudo. quasi ualetudo.

Uallestris in uallus est.

Uallis. a uallo as dr h̄ uallis huius uallis. quia
uallata sit montibus. vñ uallosus sa sum. et h̄ et
h̄ uallestris et h̄ stre. Et p compōnem h̄ conuaľ
lis. i. magna uallis uel ualles dnr ubicumq3 sunt
humilia loca cāpoꝝ et dep̄ssa q̄i uulsa hinc et cō
ualles dep̄ssa loca terraꝝ inter montes Et scias q
inuenitur uallis salinaꝝ quia ibi erant putei salis

Uallo as in uallis uide.

Uallosus sa sum in uallis est.

Uallus. a ualidus dr h̄ uallus li. i. palus. q̄i uali
dus. vnde hoc uallum li concatenatura que fit de
palis sup aggerem. uľ uallum ē ipse agger. scilꝫ.
id quod mole terre erigitur ut custodia p̄tendat̃.
et est uallū inter muꝝ et fossam. et dr a uallľ. i.
palis quibus uallū munitur. Vñ quidam. vinctis
uallus s3 uallū3 cōuenit urbi. Et a uallū dr uallo
as circumdare. circumsepire. munire. et p̄p̄rie uallo
uľ uallis. vñ h̄ uallacō ualloꝝ circumdacō. uľ in
uilla uľ in urbis obsidione. vallo componit̃ con
uallo as. circūuallo las. et ē uallo actiuū cū suis

Ualor. a ualeo les dr h̄ ualor lo compositis.
ris id est potencia uigor sanitas

Ualua. a uoluo is dr h̄ ualua ualue. et sunt p̄p̄e
ualue que reuoluūtur intus. et sunt duplices et re
plicabiles. de hoc eciam vide in ianua

Uaneo uanes in uanus exponitur

Uanga. A uagus dr h̄ uanga ge. quoddam ge
nus fossorij. quia uagando fodit

Uanidicus ca cū pnľ cor̃. i. uana dicens. et com
ponitur a uanus et dico cis xi. Et tenet naturam
de dixi p̄terito quod naturaliter corripit primam

Uanidus. a uaneo nes dr uanidus da dū. i. ua
nus Et componit̃ euanidus da dum ualde uani
dus Ouiď in v meta. pectora que in tenues abeūt

Uaniloquus a uanus et loqua euanida riuos
loquū uana loquens vñ h̄ uaniloquiū et cor̃ lo

Uanito tas penuľ correpta uanitatem dicere uľ
uanitando laudare Et dicitur a uanus

Uannus est instrumentuꝫ de uimine factum in
modum scuti. cribꝝ scilꝫ Et est fe ge s̄m papiam

Uanus a uenus dr uanus na num. i. inanis fal
sus fatuus irritus. qr ueneri precipue solent esse
uani Et compatur uanior ssimus vnde h̄ uanitas
tatis Et dr uanus quasi uehementer anus. i. uacu
us Et est ethymolog̃. uide de h̄ in inanis. A uano
dr uaneo nes nui esse uľ fieri uanum uľ deficere
vnde uanesco cis incho. Vaneo componit̃ conua
neo nes. euaneo nes. inuaneo nes. et hinc incho.
cōuanesco cis. euanesco cis. inuanesco cis. Vaneo
et eius composita neut̃ sunt. et carent sup̄. et proď
ua vnde ouidius de sine titulo. Carmine lesa ceres
sterilem uanescat in herbam

Uapidus A uapa dr uapidus pida dum insipi
dus. sine sapore Et compatur Vnde h̄ uapiditas
tatis. i. insipiditas tatis Et corripit ua et pi

Uaporo ras raui rare. i. calefacē urere uel uapo
rem emittere. uľ uaporando emittē. vnde h̄ uapo
ramen inis Et h̄ et h̄ uaporabilis et h̄ le Et hic
uapor poris. i. calor fumus. vide in tonitrus. Et
in uentus et in mons et in pluuia A uapor dicit̃
uaporus ra rum Et uaporeus rea reum Et uapo
rosus sa sum Vaporo ras componitur cū e et dr
euaporo ras Et est actiuum cum suis compositis
Et producit po Virgiľ eneyď xj. Succedunt ma
tres et templum thure uaporant.

Uappa. a uapor dr h̄ uappa pe. vile uinū qď de
fece exprimit̃. uľ exuuacō cū aqua. et ē fere nul
lius saporis. vnď hec uappa sepe dicit̃ insipiditas
et uappa ardelio. p̄digus supfluus. qui insipide uľ
indiscrete dispergit res suas. et nullius probitatis
est. Et scias q uappa p̄ducit a añ. p. S3 uapidus
eam corripit. vnď credo q sit dicendū uappa p ge
minū. p. et sic posicōne p̄ducit p̄mam

Uapulo las laui. a uapor. et est uapulare idem
qď uerberari. et est u̇bum neutꝝpassiuū. et signi
ficat passionem ab alio illatam. et construitur cū
ablatiuo interposita. a. uľ ab. ut uapulo a te. i. u̇
beror. et u̇ta nubit a patre. Et habet uocem acti
ui et sensum passiui. sicut ueneo. nubo. exulo. Et

ꝓducit ꝑmam uapulo. et scribitur ꝑ vnū. p. vide
Varica. a uarius dr̄ h̄ uarica ce. Cūm exulo las
et h̄ uarix cis. vena intercoxanea que si ledatur
uł itinere. uł ꝑcussione reddit hominem curuum
et inflatū. et ex lesione facit poplices et coxas tur
gescē. A uarica uł a uarix dr̄ uarico cas. uł uari
cor caris transire uł ambulare uł diūtere uł deflec
tere et curuare uł claudicare. Et componit̄ diuari
co cas. et diuaricor caris. i. discutere. uel separe. di
ūsum facere. diūsificare uł diūsis modis uaricare
Preuarico cas. uł pocius ꝑuaricor caris. Itez a ua
rix uaricosus sa sum. i. curuus. Et corripit ꝑmam
Varico cas in uarica ē et corri Cuarica et uarix
Varius. a uia dr̄ uarius ria Cpit penultimam
nū. q̄si uiarius. i. non unius uie ꝫ incerte et mix
te sentencie diūsus. vnde hec uarietas tatis. et ua
rio as aui are. facere uariū diūsificare. vnde uari
atim adūbium. et h̄ et h̄ uariabilis et h̄ le. vnde
uariabiliter adūbium. et h̄ uariabilitas tatis. Va
rio componitur diuario rias. diūsis modis uaria
re. et est actiuū cū suis compositis. Et corripit ua
Varix rios cor̄ penł genitiui. et est mas ge. sic
dixit ꝑs quasi in fine qnti libri. et ꝓducit ua. vid
Varus. a uarix dicit̄ uarus ra rum Cim uarica
Vas uadis mas ge. C. i. curuus. et ꝓducit ua.
obses uł fideiussor. et dicit̄ a uado dis. q2 dato ua
de licet abire et uadē. et cor̄. a. ante. d. ꝫ uado dis.
ꝑmam ꝓducit. vnd̄ quidam. Obside sine uade po
Vas uasis ge neu. et est Csito ꝑus ad tua uade
eteroclitū nomen declinacōne. q2 in singulari nume
ro est tercie declinacōnis. sed in plurali est secūde.
vnde ūsus. Vas uasis terne dicas ꝫ uasa secūde. et
dicitur uasa quasi uesca. a uescor siue a uescendo
Vasco. a uacca dr̄ h̄ et C q2 esce in eis ponūtur
h̄ uasco onis. et uacceus cea ceū. vascones et uac
cei idez populi sunt dicti a uacca ciuitate hispanie
iuxta pireneū montem a qua habuerūt pncipiū.
uł quam olim possederūt. et dicūtur uascones q̄si
uaccones. c. mutata in. s. vnd̄ hec uasconia nie. re
gio eoꝝ. et hinc uasconius a ū. et h̄ et h̄ uasco nis
Vasculum uasculi diminutiuum paruum uas
Vascus. a uanus dr̄ uascus ca cū. i. inanis nuga
Vastitas tatis In uasto tas est Ctorius
Vasto tas taui tatū tare. i. destruē dissipare diri
pere predari spoliare. vnde h̄ uastator h̄ uastacio
uastatorius ria rium. Et h̄ et h̄ uastabilis et h̄ le
et h̄ uastamen inis. et prod̄ pnł. Vasto componit̄
deuasto tas. ꝑuasto as. Et ē uasto actiuū cuz suis
compositis. Item a uasto tas uastus ta tū. i. mag
nus. ingens. profundus. incultus. amplus. destus
solitarius. Et compatur uastior simus. Vnde hec
uastitas a genitō uasti addita tas. et addita tudo
hec uastitudo dinis. magnitudo. amplitudo destū
solitudo. ꝫ uastitas ꝓꝑe corpis uastitudo solitudo
Vates. a uieo es dr̄ h̄ et hec uates huius uatis
scilꝫ sacerdos. qn̄q3 sic dr̄ ꝓpheta. qn̄q3 poeta diui
nus. Et dicebant̄ uates poete. q2 metra ligarent
pedibus et sillabis. et ūba modis connecterent. et
eodem nomine eciam diuini dicebantur. q2 ipsi q3
plura offerebant uersibus. Vel uates a iumentis
dicti sunt. uł a uideo des. q2 futura uidebant. et ꝓ
ducit ua. Ouid̄ de reme. Parce tuū uatem. sceleris
damnare cupido. Quidaz dicūt q3 uates dr̄ a uas
uasis. i. theos. quasi uas dei. uł uas diuinū. vn̄ sa
cerdos dr̄ uates. q2 continet deū ꝑ sanctimoniam.
Item diuini et ꝓphete dicūtur uates. q2 continere

uidentur deū ꝑ futuroꝝ ꝑscienciam. Sz pocius est
ethimoloia uates quasi uas dei q̄ compositio
Vaticanus. a uates et cano nis dr̄ uaticanus na
nū. i. ꝓpheticus. et tūc corripit penł. vnde inueni
tur h̄ uaticanus ni. ꝑ quodam monte ubi nutri
tus dicitur fuisse iupiter. et ꝓducit ca.
Vaticinor aris. a uates et cano nis cōponit̄ ua
ticinor naris uaticinatus uaticinari. i. diuinare. pro
phetare. vnde h̄ uaticiniū nij. i. diuinatio. ꝓpheta
tio. et h̄ uaticinus ni. deus paganoꝝ. Item ut dn̄t
quidam. A uates et cano p̄t componi uaticinus.
na nū. i. ꝓpheticus. Vaticinor est depoñ. et cor̄ ti
Vaticinus in uaticinor est
Vatidicus. a uates et dico cis xi componit̄ uati
dicus ca cū penł correpta. ꝓpheticus. diuinator.
Vau nomen est cuiusdam elementi apud grecos
et hebreos scilꝫ. v. consonantis. Item est adūbiū
Vber. ab uua dr̄ h̄ ub Cadmirantis uł iurantis
beris. mamma. et habꝫ totū in singulari et in plu
rali. et dn̄r ubera quasi uuera q2 nuda sunt et hu
more lactis in modum uuaꝝ plena. et ꝓducit. u.
Ouid̄ de arte in ꝑmo li. fertilior seges est alienis
semper in agris. Vicinū q3 pecus grandius ub̄ hꝫ
et in canticis dr̄ meliora sunt ubera tua uino. Et
inde h̄ uber beris. i. abundancia fertilitatis. et hic
et h̄ et h̄ uber beris cōmunis ge in declinacōne. ꝫ
omnis in constructione. et desinit ablatiuus in. e.
tantū licet qn̄q3 ꝑ autoritatem finiat ablatiuū in
i. et p̄t poni cū mas. et fe. et neu. genē satis ꝓꝑe.
sicut et diues et pauꝑ. ꝫ non in omni sua termi
nacōne. q2 qualitas accusatiui desinentis in em. et
forma pluralis in es nullo mō pn̄t neutro generi
adaptari. Vn̄ nichil ē habeo uberem pecus. uel u
beres pecora. vnde ūsus. Rem uł res neutꝝ fugi
ūt ꝫ cetera sumūt. De hoc dixi in iij ꝑte ubi egi
de omni genere. et ē idem uber quod abundans.
Vnde luce c xij. hominis cuiusdam diuitis ubēs
fructus ager attulit. Et compatur uberior uberri
mus. vnde uberiter rius me adūbiū. Et a nt̄o ub̄
addita tas fit h̄ ubertas tatis. i. abundantia. Item
ab uber pro ubertate uberosus sa sum. i. abūdās.
et compatur. vn̄ h̄ uberositas tatis. Item ab uber
ubertus ta tū. i. abundans. Et compatur. Vn̄ ub̄
tim abundanter. et uberto tas abundare. Item ab
uber ubero ras abundare. Et componit̄ exubero
ras. ualde uberare. suꝑabundare. Vn̄ exuberans
tis omnis ge. Et compatur. vnde exuberant̄ tius
me. et h̄ exuberantia abundantia. affluentia. Inu
bero ras. i. ualde uberare. Et ē ubero neutꝝ cum
suis compositis. Item ubero beras potest deriuari
ab ubere mamma et tunc uberare id est lactare.
et inde exubero uberas berare ab ubere segregare.
et inubero ras lactare Et secūdum hoc ubero est
actiuū cū suis compositis Itez ab uber ꝓ mām̄a
componitur h̄ et h̄ exuberis et h̄ exubere et sub
uberis re. exuberes dicūtur infantes qui extracti
sunt ab ubē. sububēs ūo qui adhuc sunt sub ubē.
Vbero uberas in uber vide.
Vbertuosus. ab ubertas dr̄ ub̄tuosus sa sum. i.
fertilis. ubertate plenus. vnde iosephus dū placu
isset ysaac ut iret in egiptū ubertuosam ualde ꝓ
uinciam. Et compatur. p̄t eciam deriuari ubertuo
sus ab uber pro ubertate
Vbertus ta tum in uber vide
Vbi est adūbium loci et interrogandi et signat
et interrogat in loco. Item est adūbiū tempis. vt

ubi.i.postq̄ ul' qn̄ Item adūbiū qualitatis.vt
ubi.i.qualiter.et quantitatis.vt ubi.i.quantū.Et
similitudinis.vt ubi.i.sicut.Est eciam qn̄qꝫ adū
bium increpantis ul' admirantis.vt in gen̄.Adaz
ubi es.quasi in quanta miseria in quanta angusti
a es Miser quid fecisti in quantū peccatū cecidis
ti.Bene enim sciebat deus ubi esset.sed quasi ad
mirando increpat eū.qꝛ in tantū pccm̄ delapsus e
rat.Et ut dicit gg' in viij mora.Serpens ūo iam
non requiritur.qꝛ nec eius penitencia querebatur
Hij autē quoꝝ penitencia quesita ē scutū nequis
sime defensionis contra iustissime correctionis ū
ba ptulerūt.vnde nūc usqꝫ in usum peccandū tra
hitur ut culpa cū arguit' defendatur.et unde fini
ri reatus debuit inde cumuletur.vide in excuso.
Item dicit gg' in secūdo mora.exponens illud
iob.Sathan unde uenis.Quid est q̄ uenientibus
angelis electis neq̄quam dr vn̄ uenitis.sathan ūo
unde ueniat pcuntatur.Non enim requirimus u
tiqꝫ nisi que nescimus.nescire autem dei reproba
re est.sicut nescire mentiri.vir uerax dicit'.qꝛ labi
per mendaciū dedignatur non ut si mentiri uelit
nesciat.sed q̄ falsa loqui ueritatis amore contem
nat.Quid est ergo ad sathan unde uenis dicere ni
si uias illius quasi incognitas reprobare.veritatis
ergo lumen tenebras quas reprobat ignorat.et sa
thane itinera quasi iudicans damnat.dignum est
ut quasi nesciens requirat.hinc est q̄ ade peccan
ti conditoris uoce dr ubi es.neqꝫ enim diuina po
tencia nesciebat post culpam huius ad que latibu
la fugerat.Sed qꝛ in culpa uidit lapsum iam sub
peccato uelut ab oculis ueritatis absconditū.qꝛ
tenebras erroris eius non approbat.quasi ubi sit
peccator ignorat.cum qꝫ uocat et requirit dicens
Adam ubi es.p hoc q̄ uocat signū dat.qꝛ ad pe
nitenciam reuocat.p hoc q̄ requirit apte insinu
at qꝛ peccatores iure damnandos ignorat.Sathan
ergo dn̄s non uocat.ꝫ tantū requirit dicens.vn̄
uenis.qꝛ nimiꝝ deus apostotam spiritum ad peni
tenciaꝫ neq̄quam reuocat.ꝫ uias supbie eius nes
ciens damnat.Igitur dū sathan de itinē suo discu
titur electi angeli req̄rendi und̄ ueniant non sunt
qꝛ eoꝝ uie de tanto deo note sunt quanto et ipso
autore pagunt'.dū qꝫ soli eius uoluntati inhuiūt
incognite esse nequeunt.eo q̄ per approbationis
oculum ex ipso semp ante ipsum hūt.vide in pe
na et in sathanas.Et scias q̄ ubi recipit xi in
tercomposicōnes et sillabicas adiectiones.vt sicu
bi.necubi.alicubi.nūcubi.ecubi.ex en et ubi com
positū ubiqꝫ.ubiubi.ubiuis.ubilibet.ubicūqꝫ.ubi
nam.Inueniuntur eciam et quedam alia que ui
dentur esse composita ab ubi.Vt Acubi.Astubi.
Postubi.ꝫ pocius sunt quedam irregulares uocū
congeries et fungunt' loco vnius dictionis aliqn̄.
sicut dixi in secūda pte ubi determinaui de accen
tu adūbioꝝ in c de compositis ab ubi.Itē ubi tā
simplex q̄ composita eius pn̄t exigere genitiuū
ex ui distribucōnis.vt ubiqꝫ locoꝝ.i.in quolibet
locoꝝ.et ubi locoꝝ.i.in q̄ locoꝝ.Similiter et ubi
uis locoꝝ.ubicūꝫ locoꝝ ul' genciū.vl' dic cū dicit'
ubiqꝫ locoꝝ uel terraꝝ illi genitiui regunt' ex na
tura pticōnis.et corripit pmam ubi.vnde ouid e
py.Iura uides ubi sunt cōmissa qꝫ dextera dextre
Item nota q̄ in pdictis qn̄ ubi postponit' tunc ē
compositio.ut sicubi.alicubi.uel qn̄ geminantur
ut ubiubi.Sꝫ qn̄ ubi pponitur tunc est sillabica
adiectio que aduenit post sicut accn̄s sube ut ubi
Ubiqꝫ penl' acuta ut dixi in secū Uis ubicūqꝫ
da pte in impedimento enclesis.licet pnl' sit cōis
Udo udas.i.balneo madefacio Et producit p
maꝫ.vn̄ phisiologus Qui cū nos udat sump
Ue adūbiuꝫ dolentis uel ex ta uenena fugat
ecrantis et maledicentis.ut ue illi p quem scanda
lum uenit Item ue.i.sine vnde p compōnem uesa
nus h hug' Itē scias q̄ ue est coniunccio encletica
Uecors.cor cōponit' cū ue et p uel ponitur
et dr uecors dis.ge omnis.demens furiosus qua
si ue hn̄s in corde.ul' componitur a ue qd̄ signifi
cat sine.quasi sine corde.vl' a uebo his.qꝛ uehat'
a corde.et a ppa uoluntate.et a dcō uecordi addi
ta a h uecordia die et addita ter fit uecorditer ad
ūbium Inuenitur et h et h uecordis et hoc de.ve
cordia autem est amencia alienacio mentis
Uectatorium A uecto tas dicitur hoc uectatori
um rij.i.instrumentum quo aliquid portatur
Uecticularius a uectis dr uecticularius ria rium
uectes faciens.ul' ad uectes ptinens.uecticularius
eciam dr rapinosus.sicut dicimus aliqueꝫ uecticu
lariam uitam agere qui furto et rapinis intendit
Uecticulus li dimi paruus uectis
Uectigal A uebo is dr h uectigal lis.penl' tam
genitiui q̄ nn̄ pducta.i.tributū Sed uectigal dr
illud tributū quod uehitur ab illo qui dat ad do
mū recipientis.ꝫ tributū quod datur nuncijs re
cipientis missis ad illud recipiendum.ul' uectigal
est tributuꝫ de rebus uectis uel p mare uel p ter
ram vnde h et h uectigal' et h le.tributarius qui
soluit uectigal.uel qui dat et ptat uectigal ad curi
am dn̄i uel ptinens ad uectigal
Uectis a uebo is dr h uectis huius tis.Illud fer
rum qd̄ in firmatura hostij uehitur huc et illuc.
cā serandi uel reserandi.pph'a.uectes ferreos con
fregit Et facit accūs plural' hos uectes ul' tis Itē
uectes appellat' diabolus metaphorice.ysa xxvij
ca.Serpentem uectem et cetera.qꝛ durus ē fortis
rigidus et inflexibilis ad modum uectis
Uectito tas penul' correpta In uecto uectas est
Uecto A uebo his xi tum tu.u in o.dr uecto
tas taui tatum tu.ūbuꝫ fre.i.frequenter uel sepe
uehē Et inde uectito tas aliud fre.et formatur ab
ultimo supino uectatu a mutata in i corr' et u in
o.ut uectatu uectito.Vebo componit' aduebo is
xi ctū.Iñ aduecto tas frequentatiuum.Et sic de a
lijs consimilibus.uide in uebo uebis.
Uector oris mas ge.qui uehit.portitor.a uebo
his xi uectu.u in or.
Uectura.a uebo his xi ctū dr h uectura nauluꝫ
pcium quod datur pro portatura.vn̄ uectuarius
a vm qui dat aliquid ad uecturam.ul' qui portat
aliquid pro uectura.ul' ad uecturam pertinens.
Uegeto.a uegetus dr uegeto tas taui tare.i.ui
uificare.sustentare.regere.aliquam vim et ualitu
dinem conferre.vn̄ h et h uegetabilis et h le.et
h uegetacō onis.Et ē actiuū uegeto cum suis cō
positis si qua habet.Et corripit ge.
Uegetus.a uigeo es dr uegetus ta tū.i.fortis.
adultus.inuidus.ualidus.firmus.agilis.uigilans
integer.incorruptus Unus carri.
Ueha.a uebo is dr h ueha uehe quoddam ge
Uehemens.mens componit' cum ue et habeo
et dr uehemens tis ge omnis.i.furiosus.quasi ue
hn̄s in mente.ul' componitur a ue quod est sine

et mens mentis. et inde uehemens q̄i sine mente ul' componit̄ a ueho his et mens q̄si qui uehit̄ a mente. et q̄n̄q3 uehemens d̄r fortis. vn̄ dicimus aliquem uehementē habere causam cū habet forciorem. et compatur uehemencior simus. vnde uehementer cius me adūbium. et h̄ uehemencia cie .i. animi demencia. ul' p̄t dici uehemens q̄si ue adimens .i. auferens ue .i. malū ul' dolorem a mente et est ethimoloia. et corripit he.

Vehiculū. a ueho his d̄r hoc uehiculū li. omne genus currus et quidq̄d utile est ad portandum. ut currus nauis ul' iumentū q̄dcumq3 portare p̄t

Veho is xi ctum. Nam s̄m p̄s desinentia in ho aspiratū mutant ho in xi et faciunt p̄teritum. ut traho traxi. ueho uexi. et sup̄ mutato xi in ctu3 traxi tractū. uexi uectum. et ē uehere portare uel mouere ul' ducere. ¶ Veho componit̄ adueho is xi ctum aduehē .i. uehē ad. vn̄ aduecticius a vm et aduecto tas fre. Item aueho is .i. asporto. et cōponitur conueho is xi ctum .i. simul uehē. Vnde conuecto tas fre. circūueho is xi ctum. vn̄ circumuecto tas fre. deueho his xi .i. deorsum ul' de vno loco ad aliū uehē. vn̄ deuecto tas fre. Eueho his xi ctum extra uehē extollere. vnde euecto tas fre Inueho is xi .i. intro ul' contra uehē. vnde d̄r. iste inuehit in illum .i. uitupat illum et reprehendit. Dr̄nt tamen. q2 p̄prie uitupare ē malefacta alicuius iocose narrare. quod facit oracius in odis. reprehendere ē malefactum alicuius sub sp̄e correccōnis enarrare. quod facit oracius in s̄monibus. s̄ʒ inuehere ē malefacta alicuius maligno animo et lingua detractoria rep̄sentare. quod oracius uidet̄ facē in epo. s̄ʒ n̄ facit. vn̄ inuectiuus a ū detractorius et malignus. et h̄ inuectiū et h̄ inuectiua e. et est inuecto tas fre. proueho is xi ctum. perueho his. p̄cul ul' ante uehē. promouere. extollē. vnde prouecto tas. Reueho xi. Subueho xi subtus ul' sursum portare. vn̄ subuecto tas fre. Veho et eius cōposita actiua sunt. Et faciunt p̄teritū in xi et sup̄ in ctum. inuehor tn̄ inuenit̄ et in deponenti genē

Vel aliq̄n est coniūctio disiūctiua. ut q̄n ponit̄ inter duo que non p̄nt simul esse. ut homo ē al' rōnale ul' irrōnale. Item aliq̄n est subiūctiua. ut q̄n ponitur inter duo q̄ sunt simul uera. ut amauerunt ul' amauere. aliq̄n ponitur ul' pro saltem

Velaber in uelabr̄ est. et cor̄ la naturaliter.

Velabr̄ a uelo las d̄r uelabr̄ bri uas in quo oleum contunditur. ul' in quo frumentū purgatur Item uelabr̄ d̄r quod uelis transitur. ul' locus rome ita dcūs ubi obsonia uendebant̄. ul' illud quo pastilli et huiusmodi cibaria uelant̄. Oracius. Cū sturcis fartor cū uelabro ōne macellū. et inde uelaber bri uenditor minutar̄ rer̄ comestibiliū in tali loco. ul' quia eas uelat.

Velarium rij in uelum est.

Veles. a uelo las d̄r h̄ ueles litis. et dr̄r uelites pn̄l' cor̄ expediti milites ul' pedites leui armatura armati qui p̄liū incipiūt. et dr̄r a uolando. q̄si uolites. ul' a uelocitate. ul' a ueluʒ p̄pter celeritatē vn̄ h̄ et h̄ uelitaris et h̄ re. et uelitarius ria rium et uelitor taris ad modū uelitū pugnare. ul' p̄liū incipē et ponitur simpliciter pro pugnare ul' certare ul' altricare.

Velifer ra rum pn̄l' correpta. uela ferens.

Velificor. a uelum et facio componitur uelificor caris .i. uelis tensis nauigare. ul' uela facere uel erigere ul' uelis p̄uiū facere. et cor̄ fi. Inuenit̄ eciā ¶ uelifico cas

Velitor taris in ueles est.

Veliuolus. a uelum et uolo las componit̄ ueliuolus a vm quod uelis uolat. ut nauis. ul' p̄ q̄d uelis uolatur in mare. Et corripit uo.

Vellerosus sa sum uellē plenus. a uellus eris d̄r

Vellico cas caui care catū. summatim et paulatim ul' app̄enter uellere. vnde uellicans tis ge omnis. Amos vij. Sed armentarius ego suʒ uellicās sicomoros. et cor̄ li. Et est ūbum apparitiuum. Et formatur uellico a uellis secunda p̄sona de uello lis. is mutata in I cor̄ et addita co. ut uello uell' uellico .i. appareo ul' uideor uellē. sicut albico cas .i. appareo albere. Et scias q̄ uellito tas p̄ t ē ūbum fre. s̄ʒ uellico cas p̄ c non p̄t esse ūbum fre. q2 nullum ūbum frequentatiuū desinit in co. sed desinūt in to ul' in so ul' in xo. Preterea p̄s in viij li. huiusmodi uerba desinentia in co ut uellico cas. albico bicas. nutrico cas ponit aliam speciem a frequentatiuis. Vn̄ uideas ne decipiaris in orthographia istor̄ ūbor̄. q2 uellito p̄ t ē fre. s̄ʒ uellico per c non ē frequentatiuū. Vn̄ uellicans non potest esse frequentatiuū. s̄ʒ ut tetigi ē alia species a frequentatiua. ut patet p̄ pristianum in viij lib̄

Vellito as fre. i. frequenter uellē. uide in uellico

Vello lis uelli ul' uulsi uulsum eradicare carpē. Vello componitur auello lis remouere. lōge uel lendo absentare. aduello lis ad se ul' ualde uellere conuello lis. circūuello lis. diuello lis. prouello is p̄uello lis. obuello lis. reuello lis. subuello uellis euello lis. transuello is. Vello et eius composita actiua sunt. Et faciunt p̄teritum uelli et uulsi. sed uulsi in freq̄ntiori usu est et supinum in sum.

Vellus eris neu ge d̄r ipsum coriū ouis uel arietis cū pilis. et d̄r a uello is. q2 olim lane uellerentur et non tonderent̄. et ipsa eciam lana ul' eciam floccus lane dicitur uellus. Et corripit le.

Velo. a uelum nauis d̄r uelo as aui tegere cooperire obumbrare. vn̄ eciam h̄ uelamentū. et hoc uelū monachar̄. Velo componitur aduelo uelas ualde uelare. abuelo las discooperire. conuelo as deuelo as. ualde uelare ul' discooperire. inuelo as obuelo las obtegere. reuelo as detegere apire uel manifestare. Velo et eius composita actiua sunt et p̄ducūt ue. v̄gil' enei v. Cetera populea uelat̄ ¶ fronde iuuentus.

Velox. a uelū d̄r uelox cis. ge omnis. et compatur. vnde h̄ uelocitas tatis. et

Velū. a uelo las d̄r h̄ uelū li. q2 ¶ p̄prie uelor̄ quasi ala uolantis extenditur et naueʒ uolare facit. vn̄ uolare et nare reciproca sunt .i. reciproce unū ponitur p̄ alio. q2 nauis uidetur habere alas in remis et uelis et auis uidetur habere quasi remos et uela in alis. Item inuenit̄ h̄ uelū li q̄d ponitur super capita monachar̄. et q̄d in ecclesia ul' in templis ul' eciam in alijs domibus. Et tūc deriuatur a uelo las. o. mutata in um. dictū sic. q2 obiectu suo interiora domor̄ uelet. vnde p̄s in iiij li de denominatiuis dicit q̄ quedam denominatiua a uerbis deriuantur. o. in um conūtencia. ut uado uadum. uelo uelū. et p̄ducit p̄mam uelū et uelis numeri pluralis casus ablatiui. s̄ʒ uelis ūbum cor̄ ue. vnde ūsus. Si transire uelis maris undas utere uelis. Item a uelū h̄ et h̄ uelaris et h̄ re. et uelarius ria riū. ad uelū p̄tinens. et h̄ uelare ris. et hoc uelariū rij .i. uelū ul' locus uelo obūbratus. vnde sic dicebatur quidam locus in theatro ad quem

recipiebantur pueri post ludos. q̄ uelū an̄ pende
ret ut esset secretus. Juuenalis. Et pegma et pue
ros inde ad uelaria raptos.
Velut in ueluti exponitur.
Veluti. a uel et uti coniūctione componitur uelu
ti. i. quemadmodū. quō. sicut. ẜm pap. et cor̄ pnl̄
v̄gilius eneid̄ ix. At ueluti pleno lupus insidiat̄
ouili. et qn̄q3 per apocopam fit uelut aduībium si
militudinis. i. sicut. quasi. et est. t. finalis littera.
Vena. a uenio nis. dr̄ hec uena ne. q̄ per eam san
guis ueniat ad cor. uel uena dicit̄ quasi uiena. a
uia. q̄ est uia sanguinis. vnde dicit ysid̄. vene dic
te sunt eo q̄ uie sunt natantis sanguinis atq3 riui
per corpus omne diuisi quib3 uniūsa membra irri
gantur. A uena dr̄ uenosus sa sum. uenis plenus.
et aliqn̄ ponitur p̄ turpis. q̄ in macellento uena
turpiter apparet. et compatur. et p̄ducit ue uena
Sed uenis ūbum corripit ue. vnde uersus. Dic pu
er unde uenis quo pergis turgide uenis
Venabulū. a uenor aris. dr̄ hoc uenabulū li. q̄
uenatui sit abile. q̄ uel uenientem aprū accipiat.
Jtem a uenor dr̄ hic et hec uenabilis et hoc le. ad ue
nandū abile. plausibile. et corripit penl̄ uenabulū
Venalis. a uenū dr̄ hic et hec uena ¶ et uenabilis
lis et hoc le. res q̄ uenditur uel uendicōni exponitur
Orac̄ in scd̄o li epy. Laudat uenales qui uult ex
cludere merces. vnde uenaliter aduībiū. et hec uena
Venaticus ca cū in uenor est ¶ litas tatis
Venator. a uenor aris natu. u. in or. fit hic uena
tor uenatoris. qui bestias uenatur et insequitur.
Vendico cas. a uindico cas. dr̄ uendico cas. i. ac
quirē ūbum actiuū cū suis compositis si qua ha
bet. sed vindico. i. ulciscor. et corripit di
Vendito as uendē cupit frequent̄ uendit ẜ pap
Vendo. a uenū. et do das componitur uendo dis
uendidi ditū tu. vnde hic uenditor toris. uenditus.
ta tū penl̄ correpta. De uenditione illicita habes
Venefex. a ueneficio cas dr̄ hic et hec ue ¶ in emo
nefex cis miscens et faciens uenenū. et p̄d̄ ne. ẜ si
corripit. Jtem inuenitur eciam ueneficus ca cū in
eodem sensu. vide in ueneficio.
Veneficina. a uenefex cis dr̄ hec ueneficina ne lo
cus ubi ueneficia exercentur. et p̄ducit ci.
Veneficio. a uenenū et facio componit̄ ueneficio
cas. venenū facere. vnde ueneficus ca cū pnl̄ cor̄
miscens et faciens uenenū. et hic et hec uenefex cis
in eodem sensu. p̄pha. et uenefici uel ẜm aliam lit
teram. et uenificis incantantis sapienter. vnde hoc
ueneficiū cij. tale maleficiū. et p̄ducunt p̄dicta e.
ante. f. q̄ uenenum producit ne.
Venenarius ria rium in uenenum est.
Veneno nas in uenenum est
Venenū. a uena dr̄ hoc uenenū ni q̄ p uenas eat
non enim nocere p̄t nisi sanguinem tetigerit Omne
eni3 uenenū frigidum ē Et ideo anima que ignea
et in sangne est fugit uenenum Et dr̄ uenenu3 q̄i
uenas nectens Et ē ethimo. vn̄ uenenosus sa sum
ueneno plenus Et compatur vn̄ hec uenenositas
tatis Et ueneno nas. toxicare. ueneno inficē vnde
uenenatus ta tū et uenenarius ria rium. qui facit
uenenum venenatū est in quo mixtū est uenenū
ut pocio. uenenosum in quo natum ē. ut herba.
ẜpene. venenaria mulier que facit uenenū Vene
no componit̄ conueneno nas. deueneno nas. ual
de uenenare uel uenenū auferre. Eueneno as in eo
dem sensu Jnueneno nas. ueneno nas actiū est cū

Veneo nis ueniui uel ¶ suis compositis et p̄d̄ ne
uenij p sincopam. uenum uenire. i. uendi vnde ad
corinth̄ dicit aplus in p̄ma epl̄a c x Omē qd̄ in
macello uenit. i. uenditur manducate Et est ūbū
neutrpassiuū. sicut uapulo exulo et nubo. q̄ ha
bet uocem neutri. et significacōnem passiui. ut ue
neo a te. i. uendor Et componitur ex uenu3 et eo
Et p̄ducit p̄mam sicut uenū. ẜ uenio nis cor̄ ue
in p̄nti. Vnde quidam. Letus scurra uenit sua cau
tio est bene uenit Jtē Cur miser iste uenit. ubi nū
mis femina uenit Et ut dicit p̄s in x li. ueneo ẜ
anologiam uenitū deberet facē sup̄ p̄ quo uenū
mag̃ in usu est hoc dicit p̄s q̄ sup̄ debēt formari
a preterito ueniui q̄ d̄n̄dit ab hoc ūbo eo is iui
Sed hic sic quero Ab hoc ūbo ueneo d̄n̄dit hoc sup̄
uenū ut dicit pristianus. Ergo ūbum est p̄us na
turaliter suo sup̄ Ergo uenū non ē de componen
tibus huius ūbi ueneo Et ita ueneo figure ē sim
plicis. q̄ nō h3 ex quibus componat̄ Ad hoc dico
q̄ ueneo ē compositū ex uenū et eo ẜ non ex ue
nū inquantū est eius supinū. Jnuenitur eciam ue
nū omnis ge et indecli. ut res est uenū. i. uenalis
et ita est de componentibus ūbi illius. Jte3 uenū
est sup̄ eiusdem ūbi ut frumentū mittitur uenū
. i. ad uendendū. et sic uenū est figure decomposi
te. ẜ in p̄ma accepcōne est figure simplicis. Jdem
contingit de hoc nōie semis nā semis ōis ge et inde
cli ē figure simplicis ẜ hic semis huius semis medi
etas assis est figure cōposite. Jnuenitur eciā hoc ue
nū ni. i. uenale uel uendicō. vnd̄ ambrosius. veno
Veneripeta. a uenus et pe ¶ et empto uiuitur.
to componitur ueneripeta te penl̄ cor̄ ge commu
nis. i. luxuriosus uel luxuriosa q̄i uenerem petens
Venerius ria riū. Et eciam uenereus rea reū in
uenitur. i. luxuriosus. et dicitur a uenus
Veneror. a uenus dr̄ ueneror aris ūbum cōmu
ne. adorari. honorari. uel honorare cū ueneracōne
q̄ p̄pter pulchritudinem fit sepe ueneracō. vn̄ ue
nerandus da dū. et hic et hec uenerabilis et hoc le.
vnde uenerabiliter aduībium. et hec uenerabilitas
tatis. Veneror cū suis compositis si qua habet cō
mune est. et cor̄ penl̄ ut patet in isto ūsu. Quem
ueneror decoro. quem pulcrum reddo decoro
Venetus fuit quidam rex qui condidit ciuitatē
qua3 ex suo nomine ueneciam nominauit Et p̄t
declinari hec uenecia cie. uel hec uenecie ciar͡u. vn̄
uenetus ta tum. patrium. penultima correpta
Venia A uenio nis dr̄ hec uenia nie Et si prece
dat pccm̄ idem est. qd̄ indulgencia Si non p̄cessit
pccm̄ idem ē qd̄ licencia. vn̄ orac̄ Scimus et hanc
ueniam petimus q3 damus q3 uicissim Jtem eccl̄
xxv Nec des mulieri neq3 ueniam prodeundi. i. li
cencia3 uel libtatem Et dr̄ a uenio q̄ uenia uenit
Veniale A uenia dr̄ hic et hec ¶ a libtate dantis
uenialis et hoc le vnde ueniabiter aduībium. et hec ue
nialitas tatis. quod facile p̄meret̄ ueniam. Et sci
as q̄ ueniale dr̄ tripliciť scili3 ueniale ex genē. ut
ūbum ociosum. veniale ex cā. ut qd̄ ex infirmi
tate uel ignorancia geritur. quod excusacōnem q̄n
dam h3. Veniale ex euentu. sicut culpam p̄ceden
tē mortalē confessio sequens uenialem facit ut dic̄
ambro. q̄ relinquitur reatus tempalis pene Vnd̄
cū aug̃ dicit q̄ adam credidit pccm̄ q̄ ipē cōmit
teret ueniale intellige ueniale esse ex cā. qd̄ qn̄q3
ē eciam mortale simpliciť ¶ Hic p̄t queri an adā
in primo statu potuit peccare ueniališ Ad hoc dico

ꝙ talis erat p̄mi status rectitudo ut supior ps ra
cionis deo subiceretur cui subicerentur inferiores
uires quibus subicētur corpus Jta ꝙ p̄ma subiec
tio erat causa secunde et sic deinceps. manente au
tem cā manet effectus vn̄ sicut q̄diu homo erat
subditus deo nichil in corpis ptibus contingē po
terat contrarium anime Jta eciam itineribus ani
me nichil contingē poterat qd̄ racō supior nō or
dinaret in deum Quod autē in deum recte ordi
natū est. ueniale pcm̄ non ē et ita ueniale pecca
tū in p̄mo statu contingere non poterat sicut nec
mors nisi p̄us ordo mentis ad deum tollētur. qd̄
sine pcō mortali fieri non potuit. uide in liber
bera berum ❡ Jtem nota ꝙ culpa non p̄t ordina
ri nisi p penam q2 deus nichil inordinatū relinq̄t
Et ideo numq̄ꝙ culpam sine pena dimittit In illis
autē qui dampnantur non p̄t aliqua pena dimit
ti nec aliquis reatus tolli. cū careant caritate per
quā et culpa purgatur et reatus tollitur Et ideo
culpa uenial' in eis semp manebit ul' reatus eius
si ante peccatū mortale ueniale dimissum fuisset
q̄tum ad culpam manente reatu racōne subiecti
Et ꝓpter h̄ dampnati mortaliter ul' eternaliter de
uenialibus punientur sicut eciam sup̄ dixi in pe
na ❡ Jtem p̄t queri an ueniale possit fieri morta
le Ad hoc dico ut multa uenialia ptingant ad q̄
titatem peccati mortalis p se loquendo est impos
sibile. q2 reatus et macula peccati mortalis in infi
nitū distat ab ea que est uenial'. cū pcm̄ mortale
p̄uet infinitū bonū quod ē bonū increatū. p ueni
ale autem pcm̄ tollatur aliquid creatū ut feruor
caritatis Distancia p̄notata in̄ msuratur ex hijs q̄
p̄uant̄. vni eoꝝ debetur pena eterna. et alteri tē
palis ꝭ p accn̄s possibile. cū enim ueniale sit dis
posicio ad mortale Ex hoc ꝙ aliquis frequenter
uenialiter peccat fit in eo quedam pronitas eciā
ad peccandum mortaliter q̄to eniꝫ mag' assuescit
in aliquo ope mag' sibi placet illud. q2 signū ha
bitus est delcācio opis ut in ij eth̄ dr̄. hoc tn̄ de
necessitate non contingit q̄tumcūq3 eniꝫ excrescat
pronitas ad peccandum p iteracōnem uenialium
semp tamen manet libtas in uoluntate ne in pec
catū mortale dilabatur Et sic intellige illud qd̄ di
cit aug' sup illud ioh̄ Sic deus dilexit mundū ꝛc̄
Minuta inq̄t plura pcc̄ā si negligantur occidunt
Minute sunt gutte que flumina implent. minuta
sunt grana arene. ꝭ si multa arena imponatur p̄
mit atq3 opprimit hoc facit sentina neglecta qd̄
facit fluctus irruens. paulatim sentina intrat. sed
diu intrando et non exhauriendo mergit nauem.
Jtem sic intellige illud uitasti grandia uide ne ob
ruaris arena. Jtem dicunt doctores ꝙ uenialia de
lentur sex modis. i. p dignam eukaristie sumptio
tionem. Jtem p aque benedicte aspersionem. Jteꝫ
p elemosinaꝝ largicōnem. Jtem p oracōnem p̄ci
pue dominicam scilicet pater noster. Jtem p gene
ralem confessioneꝫ que fit cottidie in ecclesia ubi
non solū uenialia ꝭ eciam mortalia oblita creden
dum est deleri ❡ Jtem p episcopalem seu sacerdo
talem benedictionem et ego intelligo cū quis ex
istens in caritate facit ul' accipit ista uel eoꝝ aliq̄
cū aliquali contricōne et deuocōne. Jtē uidet̄ ꝙ n̄
solum p ista specialiter numerata ꝭ eciam per qd̄
libꝫ bonū opus uenialia deleantur. de p̄dictis sex
nota ũsus. Orans corpus aqua tribuens benedcō
sancti. Nec n̄ confessus remouent uenialia puris.

Vtꝝ autem aliquis debeat peccare uenialit' ne
ꝓximus peccet mortalit' siue ꝓ salute ꝓximi dcm̄
est in scandalū. Et scias ꝙ peccatū ueniale est cū
spiritu sancto. ꝭ non a spiritu sancto. sicut dixi in
timor. Jteꝫ te uolo scire ꝙ culpa uenialis in eo q̇
cū gracia decedit post hanc uitam dimittitur per
ignem purgatoriū. q2 pena illa aliquantulū uolū
taria uirtute gracie habebit vim expiandi omneꝫ
culpam que simul cum gracia stare potest

Venijt. ueneo nis facit p̄teritū ueniui uel p sin
copam uenij. Joh̄ xij c. Quare hoc ungentū non
Venilia. a uenio nis dr̄ h̄ ❡ uenijt ccc denarijs
uenilia lie. maris estuacō que ad litus uenit. vn̄
uarro. Venilia est unda que ad litus uenit salaria
Venio nis ni uentū uenire ❡ que ad litus redit
ũsus nos ire. ꝭ uadere a nobis ire quo libet. A ue
nio componitur anteuenio nis. i. uenire ante uel
preoccupare. anticipare. Aduenio nis. i. uenire ad
vn̄ aduentꝰ tus fꝛe. Circūuenio nis. circūdare strin
gere. inculpare. conuenio nis. i. congruere ul' dece
re. ut hoc palliū conuenit michi. i. decet. et conue
nire. i. alloqui. ut conuenio uos o iudei. i. alloq̄r
et conuenire. i. adunari. ut isti conuenerunt ibi. et
conuenire. i. simul uenire. et conuenire. i. pacisci.
vnd̄ in math̄. Nonne ex denario conuenisti mecū
. i. pactum fecisti. et conueni tibi vnū denariū. Et
conuenire. i. exigere aliquid ab alio. et conuenire
. i. adunare ul' compellere. i. ad causam uocare. ul'
ad placituꝫ. et conuenire. i. inesse. ut albedo conue
nit michi. i. inest. et conuenire. i. assimilari. ut iste
conuenit cuꝫ illo in albedine. i. est similis illi. q̄s
significacōnes isti ũsus in pte indicant. Conuenit
accipitur ꝓ pangit et assimilatur. ꝓ compellit in
est ꝓ coit atq3 decet. vnd̄ conuenit impsonale et
conueniens. et compatur. vnd̄ h̄ conueniencia cie
Et componit̄ inconueniens. et compatur. vnde h̄
inconuenientia. vide in conuenio. Jtem a uenio cō
ponitur deuenio nis deorsum uenire. ul' de uno lo
co ad alium uenire. ul' a deorsum sursum uenire.
Euenio nis. Interuenio nis. intercedere. inter aliq̄s
uenire et mediatorem esse ꝓ aliquo orare. vnd̄ h̄
interuentus tus. intercessio. Jnuenio nis. qd̄ com
ponitur adinuenio nis. Jtem uenio componitur.
p̄uenio nis. anteuenire ul' anticipare. p̄occupare.
ul' p̄monstrare et ante inuenire ul' imponere. Per
uenio nis. pfecte uenire. ꝓuenio nis. ꝓcul uel an̄
uenire ul' abundare. et crescere pullulare. vnde h̄
ꝓuentus tus. abundantia. Obuenio nis contra ue
nire ul' undiq3 ul' euenire. Reuenio nis iteꝝ ueni
re ul' retro uenire. subuenio nis. succurrere. Venio
et eius composita sunt neutra p̄ter ista quinq3. an̄
uenio. circūuenio. conuenio ꝓ alloqui ul' exigere
ul' adunare ul' ad placitū uocare. Jnuenio et p̄ue
nio que sunt actiua. et omnia faciūt p̄teritum in
ueni et supinū in uentū. et omnia corripiūt hanc
sillabam ue in pn̄ti. et in hijs que ueniūt a pn̄ti.
sed in p̄terito eam ꝓducūt. vnde ũsus. Jam uenit
hora ueni mea tu uenias ego ueni. Jtem scias ꝙ
uenit aliqn̄ est impsonale et requirit genitiuū. et
ptinet ad recordacōnem non simpliciter ꝭ ex adin
iuncto. ut michi uenit in mentem lectionis quam
dixit magister. i. recordor. simplicit' tamen non bn̄
dicitur platonis uenit. i. recordor platonis

Veniola le diminutiuum parua uenia

Venor. a uenio nis dicitur uenor naris qd̄ sepe
inuenitur ꝓ illicere uel decipere. q2 in uenando se

pe fere decipiuntur Vnde hec uenatus.tus.uenatui
et uenatorius ria rium Et uenaticus ca naticū ve
natorium dicimus ferramentū uel locus uenandi
uenaticū uero carnem et canem Venor componi
tur conuenor naris Et producit ue Oracius in epy
Non ego uentose plebis suffragia uenor

Venosus sa sum In uena est

Venter A uentus dr hic uenter tris hij uentres
hor uentrium quia uentū concipiat.uel dr uenter quia
per totum corpus uite alimenta transmittat Et dif
fert ab aluo et utero quia aluus est illud receptaculū
quod recipit cibū et in quo sordes sunt et purga
ri solet.vnde et dr sic quia abluatur.i.purgetur Ex
ipso enim sordes stercorum defluūt.venter uero est quod
acceptos cibos digerit et apparet extrinsecus scilicet
pars exterior in qua est pinguedo et protenditur a
pectore usque ad inguinem et sicut dictum est dicitur
uenter quia per totū corpus uite alimenta transmit
tat uel excipiat uentū.uterus est proprie mulierum in
quo concipiūt.et dicitur uterus.quia duplex sit.et ab
utraque in duas se diuidit partes.uel quia interius im
pleatur fetu aqualiculus proprie porci est et hinc ad
uentrem translacio.et a uenter dr uentrosus sa sum
magnum et grossum habens uentrem

Ventilabrum.a uentilo las dr hoc uentilabrum bri.
pala uentilandi.et corripit naturaliter penultimam math
c iij.cuius uentilabrum in manu sua et permundabit

Ventilo.a uentus dr uentilo as ¶ Aream suam
uentilare.ad uentū dispergere et proicere.exquirere
excutere.inuestigare.et componitur diuentilo las.
diuersis modis uentilare.Et est actiuū cū suis com
positis.et corripit ti.Iuuenalis in primo li.Ventilet
estiuum digitis suadentibus aurum

Ventosus.A uentus dr uentosus sa sum.uento
plenus uel uento inflatus.uel instabilis.uel uerbosus
et uane laudis et glorie cupidus.et uentuosus a um
in eodem sensu.et comparatur.vnde hec uentuositas
uel uentositas.vnde hec uentosa se pro quodam uase
ad minuendum sanguinem apto

Ventrale.a uenter dr hoc uentrale lis.fascia uel li
gatura uentris uel cingulū circa uentrem sicut zo
na.sicut lūbare circa lūbos.et renale circa renes.
et hic et hec uentralis et hoc uentrale

Ventriculus li diminutiuum paruus uenter

Ventriloquus qua quū penultima correpta.qui de
uentre uel pro uentre uel per uentrem loquitur.
Et componitur a uenter et loquor

Ventrina.a uenter dr hec uentrina ne.bestia que
fert onus circa uentrem.et producit tri.

Ventulus li.paruus uentus diminutiuum.

Ventuosus sa sum in uentosus est.

Ventus.a uenio nis dr hic uentus ti.quia ueniat
uel uentus.quia uiolentus sit.et uiolenter ueniat.nō
enim solū arbores sed eciam celū et terram maria
que conturbat Hinc.potest queri Que sit radix uenti
et materia ex qua Ad hoc respondet frater albertus
quod radix uenti est ex uapore qui ascendit de terra
et principium esse eius est ex eo.et materia eius est
uapor talis qui frigidus et siccus est subtilitate sua
aerem transcendens Et cū spissatur frigiditate ae
ris fortiter impellit aerem Hoc autem scitur ex hoc quod quanti
tas uentorum et nubium est secundum quantitatem uaporis
ascendentis ex terra et aqua quia si multi sunt uapo
res multi sunt uenti.quod autem recipit quantitatem a quan
titate alterius illud materialiter est ex illo.ergo uen
tus materialiter est ex uapore terrestri ad superius

aeris ascendente Amplius uidemus multociens
quod terra multū sicca existente ita quod continuacione quasi
caret sed est puluis discontinuus non eleuatur uen
tus quia uapor continuus ex terra eleuari non potest sed
eleuatur tunc uapor humidus ex aquis et facit
pluuiam que postquā terram madefecerit et pul
uerem continuauerit uaporat terram.et tunc uenit
uentus post pluuiam per calorem solis eleuantem
uaporem terre siccum eo quod calor solis ita exiccat terram
eū quod humidū aqueū uincit in eo.sed remanet tan
tū eatenus quatenus continuare potest uaporem ele
uatū.vapor ergo ille sic eleuatus est corpus uen
ti et principium flatus est.et radix prima in qua ra
dicatur esse ipsius.et est eius materia.Et ideo prop
ter motū illius flat uentus et mouetur secundum quantita
tem uaporis sicci qui probabito modo de terra eleua
tur in multitudine et paucitate.et cū absconditur
et abscinditur eleuacio talis uaporis quiescit uen
tus.quiescente autem uento et serenata aura ac
cenditur sol et facit humiditatem occultam sub ter
ra et exiccat terram et aperit eam ut humiditas oc
culta latens in ea possit euaporare per uaporem sic
cū qui est actu calidus et materia humidus et est
uapor aqueus qui tūc ascendit ad aerem.et cū in
aere ei obuiat frigus alteratur in aquam et pluit
et tunc parū ex pluuia quiescit uentus eo quod hu
mor pluuie generat uaporem siccum qui est in a
ere et continuando terram et infrigidando non si
nit eam euaporare terrestrem uaporem qui multi
plicetur in materia uenti.Et ideo cessat uentus.
Absciditur enim materia uenti eo quod humectatur
terra et minoratur.propter illud materia uaporis sic
ci qui est materia uenti qua minorata quiescit uen
tus. ¶ Hic eciam nota quod sermone uniuersali loquen
do quantū est ex parte efficientis due sunt cause pro
hibentes esse uentorū.quorum una est frigus excel
lens.et altera est calor excellens cū siccitate excel
lente.Cū enim calor et frigus excellunt et siccitas
excellens est cū utroque tunc prohibent uaporem as
cendere qui est uenti materia.cuius quidem causa
est.quia frigiditas excellens constringit partes terre.
et siccitas continet eas.nec sinit eas euaporare.quia
aperire non possunt partes.Omne autem euaporans ap
tum est.et pars eius recedit aperte.caliditas autem
consumit et urit plus quam eleuet.Et sic siccitas que
est cū caliditate exiccat humidum ita quod continua
ri non potest id quod de terra eleuatur.Et ideo uapor
non habet materiam que ad supremū aeris ascen
dat.et ideo uentus abscinditur et impeditur ¶ Volo
eciam te scire quod uenti orientales calidiores sunt
uentis occidentalibus.licet enim uentus sit ex ua
pore frigido et sicco.tamen ex loco in quo oritur
et per quem est flatus eius acquirit aliquam proprieta
tem alterius complexionis.et hoc modo dicimus
quod aquilo est uentus frigidus et siccus.et meridi
es calidus et humidus.et orientalis calidus et sic
cus.et occidentalis frigidus et humidus.Laterales
uero uenti habent proprietates principaliū remissas.Et
aliquid participant qualitatis illius uenti uersus quem
habent generacionem.non autem per uiam illam
tantū dr orientalis calidior occidentali.sed eciam i
deo quod sol diucius agit in uaporem orientalis uen
ti quam agat in uaporem uenti occidentalis.licet enim
mora solis quasi semper sit equalis ita quod tam diu
ascendit in orientem sicut descendit in occidentem
tamen tripliciter uirtutem infundit uapori orienta

li. et non nisi simpliciter infundit uĩtutem suaȝ ua
pori occidentali In oriente enim pmo emittit ra
dium inicians calorem in eo Et secundo p paula
tinũ accessum auget calorem genatũ Et tercio p
pñciam corpalem consummat ul' consumit eũ et
trahit eum secũ aliq̃diu. Et tunc demũ incipit de
clinare ab eo et tunc remitti incipit calor uaporis
In occidente autem ũsus nos non ita pcedit ȝ ua
pore uix illuminato statim cadit sol sub habitabi
tabilem nostram Et maiorem uaporis ptem tra
bit secũ Et remanet frigidius et grossius uaporis
sup orizontem sole non pñte et ideo frigidior est
uentus ¶ Ex dictis autem iam duo patent quoꝝ
vnuȝ ẽ q̃ licet uentus oriental' calidior sit uento
occidentali et subtilior et clarior tamẽ in mane cũ
agit in ipm̃ calidior ẽ et purior et subtilior et cla
rior q̃ post meridiem cũ sol declinat ab ipso Eo
q̃ tunc incipit uapor frigiditate ppa et loci inspis
sari et turbari Et frigidiorem reddit uentum. con
trario autem de occidentali ppter oppositã causaȝ
alteꝝ est Quare rubor in mane significat pluuiaȝ
et in sero serenum Patet eciam ex hijs q̃ sol ẽ ali
qñ causa uentoꝝ aliqñ est cã abscisionis eoꝝ uid
eciam in nubes ¶ Queri pt eciam h de diuⱣ mo
dis quibus egreditur uapor non ignitus de nube
et qualiter opatur ad guttas magnas. ut clarius
pateat quid sit uentus turbinis Ad h intelligen
dum scias q̃ uapor terreus qñ appet in aere ad
supficiem aeris eleuatus ẽ uentus Et qñ occulta
tur in uentre terre facit terre motũ Et cũ artatur
in uentre nubis facit tonitruum et chorusc acionẽ
ventus autem aliqñ egreditur de nube non igni
tus nec multũ expulsus. uentus enim si de nube
paulatim sine magna expulsione egrediatur non
facit tonitruũ. precipue si sit ex uapore subtili ñ
hñte diuisas ptes ex frigido multuȝ pcuciente ip
sum Nec ex humido uiscoso continuante eum tũc
eniȝ egreditur sine sono. uel cũ sincerissimo puo
ualde. qñ autem non ignitur quid ȝ cũ exsuffla
cione magna et forti egreditur. tunc unam ptem
nubis pijcit ad aliam et facit ptes nubis spissas
Et ideo coopatur ad magnas guttas geñandas.
que cadũt tempe tonitrui anteq̃ ueniat pluuia
magnitudo autem illius gutte est ꝑ pporcionem
qua uentus impellit unam ptem nubis sup aliaȝ
in hora qñ nubes incipit conũti in aquaȝ Iste au
tem effectus uenti ẽ cũ pmo subtile uaporis inclu
si in nube separi incipit a grosso glutinoso et añ
q̃ nubes multũ inspissetur p frigus. q̃ tunc subti
le uenti incipit exire de nube et sufflat ptes nubis
ita q̃ spissantur et conũtuntur in magnas guttas
ualde humidas ¶ Si autem aliquis de hoc dubi
tans obiciat qualiter esse possit q̃ uentus suffla
tus qui p h ipsum qd̃ flat distrahẽ uidetur ptes
nubiũ. et ita phibẽ guttas mag̃s facit guttas mag̃s
Scias q̃ iste uentus de quo hic loquimur nullus
est pdictoꝝ uentoꝝ ȝ est uentus egrediens de nu
be. et ille non attingit nubem extra ȝ intra. et ide
o interiores ptes nubis exsufflat sup exteriores.
et sic inducit spissitudineȝ in partibus nubis et de
ijcit nubem et egreditur. q̃ dũ ps exsufflata inun
dat super aliam necesse habet cedere ab ea que si
bi fuit prius continua. et sic scinditur suauiter nu
bes et exit uentus non ignitus. Nunc queramus
de uento turbinis et cã eius et quare fit ut multũ
in estate. Ad hoc dico q̃ p omnem eundem mod
immediate pdictum. sub maiori tamen uiolencia
egreditur de nube uentus turbinis. et iste uentus
est qui frequencius uidetur in estate in campo tol
lens inuoluendo paleas et terram et puluereȝ et
alia quedam corpa terrestria. fit enim uentus ille
ex hoc q̃ aperitur nubes una in loco uno et alia
in opposito situ ad illam. et illi duo uenti concur
rũt in medio et uterq̃ illoꝝ ab altero impellit et
impellitur. non quidẽ in sublimi ȝ in terra. suffla
tio eniȝ uenti est de sublimi ueniens in terram et
sup terram repcutitur et eleuatur aliquantulũ. cũ
ergo e nubibus egredientes due fuerunt exsuffla
cões opposite conuenientes in loco ubi terram p
cuciunt. ille due exsufflationes faciunt uentũ tur
binis eo q̃ utraq̃ aliam impellit. et impellitur ab
ea. et ideo per modũ circuli rotundantur et inuol
uendo se inuicem ascendunt in altũ et trahunt se
cũ puluerem et corpora minuta que sunt filaria
sicut lini stipula et stupa. Est autem diligenter at
tendendũ q̃ ꝫm omniũ pipateticoꝝ senten ciam
traditur iste uentus ut multum fieri in estate qñ
est tempus tonitrui. et ideo eciam signat tonitrua
post futura et infra paucos dies et si fortis ẽ tur
bo forte non pcedit tonitrua nisi hora una ul' du
abus ul' in pte unius hore. et si fit in hieme fit tẽ
pore niuis et non uehemens. traditur eciam iste
uentus esse exiens de nube et non adueniens ab
aliqua plaga mundi. sicut alij uenti. ppter qd̃ con
iũgitur sciencia eius a quibusdam cũ sciencia to
nitrui q̃ unam habet causam Et traditur q̃ in fi
gura est rotundus et ꝫm suam uĩtutem eleuat et
eradicat quedam corpa terrestria Causa autẽ eius
q̃ est esse eũ in estate ut multũ est. q̃ tũc eleuan
tur nubes aquee includentes in se uapores terres
tres. si autem est in hieme tunc est tempe niuis.
q̃ nubes niuose plurimũ habent spiritus aerei. et
ideo aliquando generant uentos turbinis qñ sunt
in situ opposito. causa autem eius q̃ descendit a
nube et non a plaga mundi est. q̃ uentus qui ue
nit a plaga mũdi fortis esse non pt cũ suo oppo
sito ppter defectum materie et cause eleuantis. vi
si ueniret uentus turbinis a plaga mũdi diu du
raret. q̃ diu durat generacõ mere talium uentoꝝ
ventus autem turbinis non durat nisi p horam
et ideo peccant qui canũt uentũ turbinis ex aqui
lone et austro. cũ expsse aristotiles tradat eũ des
cendere de nube. et experimentũ confirmat dictuȝ
aristotilis q̃ nos uidemus si uenirent illi uenti ab
aquilone et austro. oporteret q̃ flarent in tota il
la regione et non in loco uno vnius campi parui
nos autem uidemus q̃ tantũ in loco paruo cam
pi flat uentus turbinis. Ad hoc autem si esset ex
aquilone et austro flantibus ul' alijs uentis oppo
sitis a plagis oppositis mundi uenientibus. staret
in uno loco et ibi inuolueretur nunc autem uide
mus q̃ uentus turbinis mutat locum quamdiu
durat. Amplius uidemus uentum turbinis Aliq̃n
do in aere quieto a uentis in estate Constat ergo
q̃ non causatur a uentis fortibus austro scilicet et
ab aquilone flantibus ex opposito situ mundi. sed
modo predcõ pocius egreditur de nubibus

Venula uenule dimi parua uena

Venum in ueneo nis est Et producit ue

Venũdipirus A pirus p compõm dr h uenũdi
pirus ri. et h uenũdipira. qui ul' que uendit pira

Venundo A uenũ et do das com ¶ Et corr pi

ponitur uenūdo das dedi. Et cor̃ penl' uenūdedi
uenūdare et uenūdatū. vnde uenūdatus ta tum.
Venus ueneris fe ge. dea amoris uel pulchritu
dinis uel ipsa pulchritudo Et dr̃ sic a uena id est
a sanguine q2 sanguis pulchritudinem creat et amo
rem Et corr̃ pnl' genitiui. vnde uenerius ria rium
Et uenustus ta tū. pulcher et decens et compatur
Et facit gtūs ueneris. ad differenciaz de ueni impa
tiuo. vnde dicit ps in vj li. venus ueneris qd̃ solū
ꝓpꝛium femininum inuenitur in us desinens corr̃
Et forte ideo sic declinatur ne si uenus ueni dice
retur dubitacōnem haberet gtūs cū ueni ūbo im
patiuo Significaciones huius nominis uenus in
hoc ūsu continentur Dina. planeta. decor. fertur
uenus esse libido vide in uesper
Venustus A uenus dr̃ uenustus ta tū. pulcher de
cens Et compatur vnde hec uenustas tatis Et ue
nustulus la lum aliq̇ntulum uenustus Et uenusto
tas. i. decorare decusare Et componitur cōuenusto
tas. deuenusto tas ualde uenustare uel uenustatez
auferre Et est actm̄ cū suis compositis ſm huguc
Pap uero dicit uenustus sapiens ornatus modes
Vepistus d' geminis fili Vtus facetus formosus
is. uno aborto alter q̇ legitime natus fuit uocat̃
Veprecula a uepres remota s et addita cula fit
uepr ecula le dimi. ut dicit ps in tercio libro
Vepres pris ul' h̃ uepris similiter inuenit̃ spina
et dicunt̃ spine uepres quasi ui prendentes. vnde
a uis et prendo dis uidetur componi uel sit ethi.
vnde quidam. Dicitur hinc uepres quia prendat
Ver. a uireo res dr̃ h̃ uer ueris Vuellera uestes
q2 uiret. ul' q2 recedente hieme tellus uestitur uel
uiret herbis et erūpit in flores. et ꝓducit pnl'. vn̄
ouid' de arte. Vere ꝑus taceant uolucres estate ci
cade. Quando autem incipiat uer dixi in estas.
Veractus. a uer per composicōnem dr̃ ueractus
ta tū. i. uere actus. i. uerno tempore aratus. vnde
Veraculus a ū di. puus uerax Vueraculus a ū
Veratrū tri ge neu. i. elleborū. et dr̃ a uires q2 ui
res habeat. et ꝓd' pmam ꝫ pnl' naturaliter cor̃.
Verax. a uerus dr̃ uerax cis omnis ge. sincerus
simplex. qui frequent̃ et sepe dicit uerū. et compa
tur. vnde h̃ ueracitas tatis. Et est uerax in dictis
sed uerus in factis ꝓpꝛie loquendo
Verbale. nomen illud qd̃ a uerbo descendit. ut
coloro. ind' color remota o. ut honoro ind' honor
ſm ps. et declinatur h̃ et h̃ ūbalis et h̃ le. et dr̃ a
ūbum. Et a dt̃o ūbali ūbaliter adūbium. vide in
scribo et in lector et in spirator. Item de formacō
ne ūbaliū in mentū dixi in fulcimentū. Itez de ū
balibus desinentibus in bilis. dixi in dabilis
Verbena ne penl' ꝓducta. quedam herba con se
crata ueneri per contrarium. Et dicitur uerbena.
quasi ueneris uena.
Verberaculum li. a. uerbero uerberas. flagellum
Verbero as aui atū ūberare. i. pcutere flagellare
vnde h̃ ūber beris. i. pcussio. uel flagellū ul' impe
tus ptice librille ul' ipa ptica. vnde ūberosus a ū.
flagellosus ul' cupidus ul' impetuosus ul' incisus.
Item a ūbero h̃ et h̃ ūberalis et h̃ le. qui aptus
est ad ūberandū. et compatur. Verbero componi
tur coniūbero ras. diūbero ras. diūsis modis ūbe
rando transformare. Et est ūbero actiuū cum suis
Verbero onis mas. Vcompositis et corripit be.
ge. qui aliū ūberat. ul' qui dignus est ūberari. et
dicitur a uerbero uerberas

Verbigena ne penul' correpta genitus de uerbis
Verbosor saris In ūbum est et producit bo
Verbotenus. due partes sunt et acuitur te sicut
dixi in secunda pte in tractatu de accentu adūbi
orū in c de compositis a tenus
Verbulum li dimi puū ūbum uide in uerbum.
Verbum a ūbero ras dr̃ hoc ūbum bi. i. ſmo.
q2 in eius ꝓlacione ūberatur aer. vnde et quedaz
ps oracōnis p excellenciam dr̃ ūbum q2 frequen
cius in eius ꝓlacōne ūberatur aer q̇ in ꝓlacōne
alterius ptis Itez ūbum ponitur ꝓ deccpcōne Itē
ūbum. i. dei filius ut ūbum caro factū est. hoc no
men ūbum designat quatuor ista Est deccpcio ps
est filius atq3 loquela vnde ūbosus sa sum. garru
lus nugax Et compatur vnde hec ūbositas tatis
Et ūbosor saris. i. ūbose multuz loqui De ūbo et
eius spēbus ꝓut ē secunda ps oracionis dictū est
in tercia pte in c de ūbo VEt scias q̇ ſ aug' ūba
ideo sunt instituta non ut p ea homines inuicem
fallant ꝫ p ea in alterius noticiam cogitacōnes su
as ferant. ūbis ergo uti ad fallaciam non ad qd̃
sunt instituta pccm̄ est sicut dixi in mendaciuz. vi
de in uox et in loquela et in passiuuz et in logos
et in positiuus et in nuga. qn̄ autem in uerbis p
me et secunde ꝑsone debeat addi ntūs dixi in nar
racō Vhic nota q̇ dicit origenes in omel' Cum
desponsata eēt maria 2c Si hoc ūbum humanū et
corpale immissuz in auribus plurimoꝝ non diui
ditur p singulos. ut ps in alio. et ps iteꝝ sit in a
lio. ꝫ in omnibus integꝝ et plenuz habetur et in
unoquoq3 totū sit q̇nto mag' uerbum unigenitus
ubiq3 totus ē et in celo et in terra et apud patrē
et in ūgine Et non diuiditur neq3 scinditur neq3
in ptes efficit̃ ꝫ totus totū tenet totū impl3 totū
Verculū di. puū ū et cor̃ cu Villustrat et possidz
Verecundor daris In uerecundus est
Verecundus A uereor reris dr̃ uēcundus da dū
qui ueꝝ eciam factū erubescit Et compatur vnde
hec uēcundia die et h̃ uēcundiosus sa sum Itez a
uēcundus uēcundor aris. i. erubescē et ꝓduc̃ hanc
silbam da ubiq3 Itez a uēcundus cōponit̃ inuēcū
dus da dū Et compatur vnde hec inuēcundia die
Veredarius In ueredus exponitur
Veredus di mas ge. i. equus trahens redam. et
est compositū a ueho et reda de. quasi uehens re
dam. vnde h̃ ueredarius rij. auriga. et ueredarius
dicitur nūcius qui uehit nūcium. hester c viij. et
epistole misse p ueredarios qui per omnes ꝓuinci
as discurrentes. et cetera. et ueredus eciam ſ quos
dam dicit̃ auriga. et ind' ueredarius ria riū. ad ue
redū uel ueredariū ptinens. et ꝓducit penl' uere
dus. vnde quidam. Est ueredus equus uectens re
Verendus. a uereor eris dr̃ ue Vdam siue currū
rendus da dū. timendus ul' erubescendus. vnd' ue
renda dicuntur genitalia uiroꝝ uel mulieꝝ ꝓpter
Vereor. a uerus dr̃ uereor reris Vuerecundiam
ueritus sum uereri. i. uerecundari uel timere. et ꝓ
prie ex exhibicōne reuerencie. q2 uerorꝝ est uereri
Vereor componit̃ reuereor ris reueritus sum. vnd'
reuerendus da duz. Vereor et eius composita de
ponencia sunt et corripiūt ue. vnde quidam. Cum
dicit dele non secum esse ueretur
Veretrū. a uir dr̃ h̃ ueretrū tri penl' cor̃ naturali
ter. q2 uiri est tantū. q2 ex eo uirus emittitur. q2
uirus ꝓpꝛie dicit̃ humor fluens a natura uiri. Ideꝫ
dicitur et genitalia a gignendo et pudenda ꝓ uere

cundia et inhonestate. q2 non habent speciem de
coris sicut alia membra que sunt in pmptu.
Vergilia. a uer dr h ũgilia lie. stella ul' signũ qd
dicitur pleias. et dicunt pleiades ũgilie. q2 uere o
riantur et uernent et splendeant
Vergito tas fre. i. frequenter uergere. et cor' gi.
Vergo gis sum si ũgere. i. declinare ul' infundẽ.
ul' ũsare. vnde ũgito tas. et ũso sas fre. Vergo cõ
ponitur conũgo gis si sum. infundere. Vergo et e
ius composita actiua sunt licet sepe ponant in ab
soluta et passiua significacõne. ut ũgit. i. inclinat
et faciunt preteritum in si et supinum in sum
Veridicus ca cũ penl' cor'. i. uera dicens. et com
ponitur a uerus ra rum et dico dicis dixi
Veritas. a uerus. ul' a genitiuo ueri addita tas.
fit h ueritas tatis scilꝫ p quam manent immuta
ta que sunt ul' fuerunt ul' que futura sunt. uel q
dicũtur ul' que dicta sunt ul' dicentur. Itez pt ue
ritas declinari adiectiue ueritus ta tũ accusatõ. ue
ritos. ueritas uerita. vide in ueritus. Et scias q ẽ
ueritas increata. de qua dicit ihesus cristus in e
uangelio iohannis. Ego sum uia ueritas et uita
Item est ueritas creata. que est triplex. scilꝫ ueri
tas uite. doctrine. iusticie. de hac triplici ueritate in
telligitur qd dicit gg in eze. Si de ueritate scanda
lũ sumitur utilius pmittitur nasci scandalũ q ue
ritas relinquat. sicut dixi in scandalũ. et dicit ue
ritas quasi uera entitas. et est ethi. et ut dicit ans
helmus. veritas est rectitudo sola mente pceptibi
lis. sm ũo aug. Veritas est qua ostenditur id qd
est. Item aug. Verũ est id qd est. Item ueritas est
adequatio rei et intellectus. vide in uerus
Veritus. a uereor ris ueritũ dicit ueritus ta tu.
. i. uerecundatus. timens. et facit accũs plural' ue
ritos tas ta. et hec ueritas declinatur substantiue.
et tunc descendit a uerus. et cor' penul' ueritus et
ueritas siue sit adiectiuũ siue substantiuũ. iob xx
xii. Veritus sum indicare nobis scienciam meam
inuenitur eciam irreueritus
Vermiculatus. ta tũ. i. distinctus. et uariatus. et
est tractum a ũmiculis. q rodentes ligna aratiun
culas ibi faciunt uarias et distinctas et qi in mo
dum linee circũducunt. sic eciam aurifabri faciũt
ptractiones uarias in metallis. vnde in pmo can
Murenulas aureas faciemus tibi ũmiculatas ar
gento. glo. i. distinctas et uariatas Alia ũo trans
latio habet similitudines aurifabri. faciemus tibi
cũ distinctionibus argenti 2c. vel a ũmiculo colo
re dicitur ũmiculatus. q2 color ille tincturam uari
at et ab alijs distinguit. Item ũmiculatus pt dici
Vermiculus. a ũmis Ta ũmiculus. i. exaratus
dr h ũmiculus li dimi penl' cor'. vnde ũmiculosus
sa sum Et compatur Et ũmiculo las. scaturire ad
modum ũmiũ efferuere Et h ũmiculũ In secũdo
autem regũ c xxiiij dr Dauid sedens in cathedra
sapientissimus pnceps inter tres Ipse est quasi te
nerrimus ligni uermiculus vbi dicit magister in
historijs Compatur dauid ũmiculo ligni qui te
redo ul' terebella dr. q mollis lignũ duꝝ pforat
dum tangitur nichil mollius illo qñ uero tangit
nichil durius Sic dauid in psturis. et domi et cir
ca subiectos mansuecior fuit ceteris In trono et
contra hostes nullus eo acucior Et commendat
hic dauid in tribus in sapientia humilitate et for
titudine Item ũmiculus dr rubeus color Nã gci coc
tũ nos rubꝝ siũ ũmiculũ dicimus ẽ enĩ ũmiculus

tinctura ex siluestribus frondibus in qua lana ti
gitur que ũmiculũ appellat uide ec in coctus Itez
dicit pap ũmiculũ tinctura ad similitudinẽ ũmis
Vermis a uerro ris dr h ũmis huius ũmis Et
sunt ũmes aut terre ut scorpio. aut aque ut sang
uissuga. aut aeris ut aranea. aut frondiũ ut eruca
aut lignoꝝ ut teredo. aut uestimtoꝝ ut tinea aut
carnium ut emigraneus. lumbricus. ascarie. costi.
pediculi. pulices. lendes. tarmus. ricinus. uria. ti
mex Et dr ũmis a ũrendo q2 non ut spens aptis
passibus s squamaꝝ nisibus repit q2 non est illi
spine rigor sed in directũ corpusculi sui ptes gda
tim porrigendo contractas. contrahendo porrectas
motũ explicat. sicq3 agitatus ũrendo plabitur ul'
dr ũmis quasi ueruis q2 in uere exeat Et gignit
ũmis sine ullo concubitu licet qñq3 de ouis nas
catur ut qñq3 scorpio vide eciam in reptile
Verna a uerno nas dr h et hec uerna ne. famu
lus pulcher suiens q2 ũnat in domo militum seu
diuitũ pulchritudine uestium Et hinc h et h ũnu
la le. Et h et h ũnacula le dimi. Et h ũnaculus et
hec la. i. famula et ppe in domo nata uel nutrita
In xiiij c gen dr q abraham nũauit expeditos
ũnaculos suos cccxviij et cor' pnl' ũnaculus uide
Ternaculus In uerna uide Cin suus
Vernalis In uernus est
Verno A ũnus dr ũno nas naui. i. clarere splen
dere delectari florere sic in uere. vnde ũnans ge om
et cõpat vñ ũnanter adũbiuꝫ et hec ũnancia cie
Vernula ũnule dimi. In uerna est
Vernus a uer dr ũnus na num. ad uer pnnens
uel clarus splendidus delcãbil' vnde ũnus dies ũ
num tempus eccl' l In diebus ũnis Et hinc h et
hec ũnalis et hoc le in eodem sensu et pducit na
Verositas a uerus dr uerosus sa sum vnde h ue
rositas tatis. i. ueritas
Verpus dr qsi ũrens podicem uide in digitus
Verres A uires dr h uerres huius uerris. por
cus cũ testiculis q2 magnas uires habeat vnde uer
rinus na num pnl' pd Item uerres ppum nomen
cuiusdam vñ similiter ũrinus na num pnl' pd et
hee ũrine naꝝ quidam lib quẽ ticius fecit contra
Verriculum li illud quo domus purga C uerrem
tur ul' qdam genus retis ul' nauis piscatoris Et
Verrinus na nuꝫ In uerres uide C dr a uerro ris
Verrito tas fre. i. frequenter uerrere et cor' ri.
Verro ris o in i uerri et ro in sum uersum et ẽ
uerrere trahẽ ul' tergere purgare radere scopere.
Et componitur conuerro ris ri. i. euertere. extra ũ
tere reijcere. et est actiuũ cũ suis compositis. et fa
cit pteritũ in ri. et sup in sum. et ut dicit ps in po
maioris. R transit in s in uerror uersus
Verruca. a uerro ris. dr h uerruca ce. pustula car
nem superexcedens. que et porrum dicit. et poni
tur qñq3 p quodam uehiculo. vnde ũrucosus sa
sum. ũrucis plenus. tuberosus ul' ineqlis incõptus
Versiculus uersiculi. dimi paruus uersus
Versificor. a uersus et facio componit uersificor
caris. ũsificatus uersificari. i. ũsus facere. vnde hic
ũsificator. ũsificatorius ria riũ. et h et h ũsificabi
lis et h le. et ũsificus ca cũ. Et cor' penl' uersificor.
Versilis. a ũto tis dr hic et h ũsilis et h le penl'
correpta. facilis ad uertendum
Versipellis. a ũto et pellis componit h et h uer
sipellis Et h le. i. astutus. subdolus. maliciosus. de
ceptor. q2 in diũsa uultũ et mentem uertat. uel q2

dũ diũsis decipit modis in uarias pelles se trans
uertat. ꝑuer. xxxj. et ꝓfert mendacia uersipellis
Versito tas fre. i. frequenter ũsare. et corripit si.
Verso sas. i. frequenter uertere. uł frequent̃ uer
gere. uł frequent̃ uerrere. Nam est frequentatiuũ
p̃dictoꝝ triũ uerboꝝ que faciunt sup̃ in ũsum su.
Versum est sup̃ triũ ũboꝝ. sciꝫ ¶ vide in ũsum
de ũgo gis ũsi ũsum. et de ũto tis ti ũsum. et de ũ
ro ris ri ũsum. vnde ũsus. Verto facit ũsum uerro
uergo q̃ꝫ uersum. Iteꝫ a uerto d̾r hic uersus sus.
actus uł passio uertendi. et uersus qui constat ex
oracõnibus usqꝫ ad distinctionem. et ipsa distinc
tio. et uersus qui constat ex pedibus. et d̾r a uer
to. q̄r tam diu debet uerti quousq̄ꝫ recte constitu
atur. uł q̄r sibi p̃fixo termino ultra non ꝓgredit̃
ꝫ reuertitur. uł sic uersus a uulgo sunt uocati. q̄r
scribebant antiqui sic̃ terra aratur. a sinistra eniꝫ
ad dexteram p̃mum deducebant stilũ. deinde con
uertebant ab inferiore rursus ad dexteram. Item
uersus inuenit̃ ꝓ ordine. vnde legitur in iij li reg̃
c vij. Septena ũsuum reciacula. Item a ũto ũsus
sa sum. et ponitur sepe ꝓ aduũbio q̃litatis uł loci
et construit̃ cũ acc̃o. ut ũsus uel ũsum ciuitatem.
uel illum. vł pocius est p̃posicõ q̄n regit casum ꝫ
donatum. Iteꝫ ũsus sa sum p̃t descendere a uergo
gis. et a uerro ris et tũc sapit significacões p̃dic
Versutus. a uerto tis d̾r uersutus ¶ toꝝ uerboꝝ
ta tũ penł ꝓd̃. i. astutus. contortus. subdolus. de
ceptor maliciosus. q̄r eius mens in quolibet actu
ad quamlibet fraudem uertitur. et compatur. vñ
hec uersucia cie. i. astucia. torta sentencia. decepcõ.
Vertebra. a uerto tis d̾r h̃ uertebra bre. vertebre
sunt summe ossiũ ptes nodis grossioribꝫ conglo
bate. scilicet ip̃e iuncture ossiũ. q̄r ad inflexionem
membroꝝ ũtuntur. vnde sepe cardo dicit̃ uertebra
q̄r uertitur. et corripit te naturaliter
Vertex. A uerto tis d̾r h̃ uertex ticis ea ps capi
tis qua capilli colliguntur et ad quam cesaries ũ
titur. sciliꝫ postrema uł summa. Et nota q̄ ũtex
sepe accipitur pro uertigo. et q̄ antiqui dicebant
uortex et uortigo. Sapiencie xiij. Lignũ curuũ et
uorticibus plenũ. Item uertex aliq̄n ponitur pro
toto capite. et corripit penł geniũ. et desinit in ex
Vertibulum. a ũto tis ¶ correptam naturaliter
d̾r h̃ uertibulũ li penł correpta. idem q̄d uertebra
uł illud instrumentũ cũ quo carbones uertuntur
Verticosus. a uertex d̾r uerticosus ¶ in fornace
sa suꝫ. i. supbꝫ uł cuius capilli in ũtice congirant̃
Vertigo. a uerto tis d̾r h̃ uertigo ginis. globus.
conuolucõ. congiracõ. q̄n fit a terra in uento. et in
capite a morbo. vnde uertigineus nea neũ. et uer
tiginosus sa sum. sicut qui uertiginem capitis pati
tur. et inuenitur aliq̄n uertex ꝓ uertigine. Itẽ an
tiqui dicebant uortex et uortigo ꝫ huguicionem.
ysid̃ autem in iiij ethi. dicit. ũtigo est. quociensc̄ũ
q̄ꝫ uentus surgit et terram in circuitu mittit. sic et
in ũtice hominis arterie et uene. uentositatem ex
resoluta humectacõne gignũt. et in oculis girũ fa
ciunt. vnde et uertigo nũcupata est. Et ꝓd̃ penł.
nominatiui uertigo. vide in uertex
Verto tis ti uersum uertere. i. p̃mutare transmu
tare. a quo componitur. Auerto tis. Aduerto tis.
Animaduerto tis. Anteuerto tis tere. i. p̃intelligẽ.
p̃cognoscẽ. Conuerto tis. Circũuerto tis. circũquaq̄ꝫ
uertere. uł in giro uertere. deuerto tis. deorsum uel
de uno loco ad aliũ ũtere. remouere. Diũto tis. se
cedere. ire uł uariare. uł diuidere. quasi diũsis mo
dis uertere. vnde diũso sas. fre. Euerto tis. destruẽ
uel extra uertere uel ualde uertere. Perũto tis. de
struere. ad malũ ũtere. p̃ũsum facere. p̃uerto tis.
preuenire. p̃terire. transire. et preuertor teris. depo
nens in eodem sensu. Obuerto tis. i. contra uertere
Reuertor teris. retro ũtere. uel redire. q̄d antiqui
dicebant reũto tis. Subũto tis. destruẽ quasi que
subtus sunt uertere. et econũso uł decipere. seducẽ
transuerto tis. ultra uertere uł ad aliud ũtere. ob
liquare. vnde transũsus sa sum. Verto et eius com
posita. faciũt p̃teritũ in ti. et supinũ in sum. sicut
uergo. et uerro. vnde quidam. Verto facit ũsum ũ
ro ũgo quoq̄ꝫ ũsum. Item ũto et eius composita
in o omnia sunt actiua. p̃ter diũto ꝓ secedẽ. et re
uerto ꝫm antiquos que sunt neutra. In or autem
omnia sunt passiua p̃ter aũtor ꝓ spernere. et reũ
Vertũnus. a ũto tis ¶ tor que sunt deponencia
d̾r ũtũnus ni mas ge. deus mercatorũ. a ũtendis
mercibus et ponitur sepe ꝓ foro. orac̃ uertũnum
ianũ q̄ꝫ liber spectare uideris. Iteꝫ ũtũnus d̾r deus
principioꝝ uł anni uł diei. uł alterius rei. et dici
tur sic a uertendis annis uł diebus. et sepe poni
Veru. a uerus a ũ ¶ tur pro ipso anno uel die
d̾r hoc ueru indeclinabile in singulari numero. Sꝫ
in plurali. h̃ uerua ueruũ ueribus irregulariter si
cut cornibus. ꝫ ꝫm usum facit in ubus uerubꝫ. et
est ueru instrumentũ ferreũ uł ligneum quo car
Veruetinus na nũ in ũuex est ¶ nes assantur.
Veruex. a uires h̃ ũuex uecis d̾r. i. aries. q̄r oui
bus ceteris sit forcior. uł d̾r sic q̄r sit forcior. uł d̾r
sic. q̄r sit uir. i. masculus. uł q̄r ũmem habeat in
capite. qui eũ arietare facit. vnde ũuetinus na nũ
et ut dicit ps in v li e. ubi agit de desinentibus in
ex ũuex cuius finał sillaba naturaliter ꝓducitur
mas ge est. et hec est causa quare in gt̃o penł ꝓ
ducatur. vnde in aurora dicit̃. Victima ũuece sig
Verus ra rum. i. non fal ¶ natur que datur are
sus. certus. componitur ueridicus ca cũ. verificus
ca cũ. veriloquus qua quũ. vñ ueriloquiũ. Et no
ta q̄ uero ponit̃ semp ꝓ coniũctione copulatiua
et sepe ꝓ affirmatiua. i. certe. et sepe ꝓ expletiua
Item ueꝝ sepe ponitur ꝓ sed. uł ꝓ certe. Item re
uera. i. certe. et est compositũ. uł sunt due partes
posite ꝓ vna. et ꝓducit p̃mam uerus. vnde ꝓsper
Arta uia est uere que ducit ad atria uite. Verus
amor xpi uera est custodia legis Et scias q̄ dicit
ambrosius. Omne ueꝝ a quocumq̄ꝫ dicatur a spi
ritu sancto est. vide in ueritas
Verutatus in uerutus vide.
Verutulus In uerutus uide
Verutus A ueru d̾r uerutus ta tũ. i. ueru arma
tus pnł ꝓd̃ Item h̃ uerutus ti d̾r quoddaꝫ genus
pili vñ uerutulus li dimi Et uerutatus ta tũ. ue
Vesanus sanus componit̃ cũ ¶ ruto armatus
ue q̄d est sine et d̾r uesanus na nũ quasi sine sani
tate animi et compatur vñ uesania nie. i. insania
Vescor ceris uesci. i. comedẽ uł uti ¶ Et ꝓd̃ sa
cibo Et componitur conuescor ceris euescor ceris
Et ẽ deponens uescor cũ suis compositis. et caret
sup̃ ꝫm usum et eciam supplecõne preteriti debent
tamen facere uescitum penuł correpta
Vesculentus A uescus et lentus d̾r uesculentus
ta tũ delicijs et uescis plenus Et compatur vnde
hec uesculencia cie deliciaꝝ uel uescoꝝ copia
Vesculus In uescus uide

Vescus a uescor ceris dr uescus ca cū.i. comesti
bilis ad uescendū abilis uescibilis. uel uescus ca
cū.i. deliciosus gracilis Et uesculus la lum dimi.
uel uesca componitur a ue qd est sine et esca In
de uesca quelibet pua comestibilia quasi nō esca
uel quasi uelud esca.i. parua esca

Vesica quasi uas aque dr quoddam intestinum
ubi colligitur urina sicut in uentre cibus vnde di
cit ysid uesica dcā quasi uas aque qr sicut uas a
qua Ita de renibus urina collecta repletur et hu
more distenditur cuius usus in uolucribus nō hē
tur Item uesica dr eleuacō et inflacō cutis q̄ simi
liter plena ē aquosi humoris vnde exod x erunt
in iumentis et hominibus ulcera et uesice turgen
tes Et pd pnl' Orac in pmo sermonū Nam diplo
sa sonat qūtum uesica pepedit Et dr uesica a uas
uasis quasi uas aque uel uesica q̄si uasica qr auis
ibi colligit grana quasi in uase Et ē ethimologia
et scribitur per unum s sine c vnde dicitur pro

Vesicula A uesica dr ¶ Ferri sicut resina casia
hec uesicula le dimi pua uesica Itē uesicula dr il
la tenuis pellicula uesice formam hn̄s que ē in
gutture auis in qua cibaria congregantur de qua
dr leuif i uesiculaz ūo gutturis et plumas pijciet

Vespa pe animal ē exiguū uolatile aculeis ue
nenosum que asinoꝝ carnibus putridis nasci dr
Et componitur uespa a ui et peto tis. ul' paro as
qr ui petit uel uim paret. Est ergo animal uolati
le uald uiolentū. vn̄ h uespariū rij. nidus uespaꝝ

Vespelio. spolio componit cū uestis. et dicit h
uespelio onis sepulcroꝝ uiolator. scʒ qui mortuos
expoliat. ul' componit a uiolo las et sepulcꝝ. ul'
a ueho is. qr uiolat sepulcꝝ. et sepulti uestē uehit

Vesper. a uespa ul' uespus dr h uesp ri et h uesp
peris et hec uesperugo ginis Et nota qr h uespe
rus ri. et h hesperus ri. et h uesper ris et uesper ri
et hec uespugo ginis. nomina sunt vnius et eius
dem stelle. que in nocte post solem apparet et in
mane ante solem. vnde in mane ante solem dicit
lucifer ul' fosforos. et dicunt quidam qr h non p̄t
esse in eodem tempore qr eadem stella in sero seq
tur solem et in mane p̄cedat. s h contingit in diu
sis temporibus. Alij autem dicunt qr mercurius
et uenus cū sint satellites sol' qn̄qʒ sunt ita dispo
siti qr uenus p̄cedat solem et mercurius sequitur
ul' econuso. et tunc vna illaꝝ stellaꝝ scilicet illa q̄
sequitur solē uidetur in sero post solem. illa que
p̄cedit in mane uidetur ante solem. sed qr ille due
stelle sunt consimiles in splendore et quantitate cre
ditur qr eadem stella sit et in sero post solem. et
in mane ante solem. Alcius autem philosophan
tibus placuit qr una et eadem stella sit uenus. sci
licet que in sero sequitur solem et in mane prece
dit et in eodem tempore anni. est enim alcior so
le cū ergo contingit qr insimul ueniūt ad occasuʒ
qr uenus est alcior diucius uidetur in sero q̄ sol.
Eadem racōne et cicius uidetur in mane q̄uis eqʒ
cito motu discurrant. et ad hoc ostendendū satis
familiare inducit exemplū. Nam cicius uidemus
ascendencia remota q̄ propinqua. et diucius uide
mus descendencia remota q̄ pinqua. quamuis
equo et pari motu incedant. dicitur ergo uenus
in sero hesperus. et uesperus. et uesper et uesperu
go in mane lucifer uel fosforos.

Vespera. ab hespera et hesperus subtracta h. et
loco illius u consonantem ponentes dicimus hec
uespera re. et h uesperus ri. vespera idem qd hes
pera. scilʒ tempus horaꝝ qd est inter diem et noc
tem ul' inter noctem et diem et huiusmodi gtūs
ponitur adūbialiter. in euangelio mathei. vespere
autem sabbati. et signat in tempore et ad ipm fit
relacō p que nominaliter positum qd sequitur q̄
lucessit in pma sabbati. sicut ad h nomen romam
positū adūbialiter fit consimil' relacio. Cū dr ille
uadit romam que est caput mundi. et fit relacio
ad nomen ita posituʒ non ex eo qr ponitur adū
bialiter. sed ex eo qr est nomen et quandam vim
nominis ibi retinet. Item uespera et uesperus diū
sicinia sunt. aliud enim signant in singulari q̄ in
plurali. Nam hee uespere uesperaꝝ significat illd
tempus in quo cantatur illud officiū. hij uesperi
uesperoꝝ illud officiū. vesperi siquidem cantant
s uespere pulsantur. vn̄ vsus. Ri roꝝ cantant. re
raꝝ timpana pulsant. Quidaʒ tamen non disting
gunt inter uesperas et uesperos q̄tum ad officiū
Item a uespera ul' uesperus dr h uespeꝝ ri. obscu
ritas que fit ex interposicōne nubiū inter nos et
solem et lunam quacūqʒ hora diei. uel noctis. et
et h uespē uel h uesper ris qd signat horam qua
sol incipit declinare ad occasum. et durat usqʒ ad
crepusculū. et uesperi dtūs inuenitur positus adū
bialiter sicut sorti ut dicit ps in xv li. ubi agit de
adūbijs. et h uespere indecli. p hora pulsandi. et
licet h uocabula indistincta sint tamē confundū
tur sepe apud autores et p se inuicem posita inue
niuntur

Vesperasco cis. in uespero ras est.

Vespero. a uespera re dr uespero ras. uespeꝝ fa
cere. ūbum excepte actionis soli deo conueniens
Item uesperasco cis incho. uesper incipit sero fit.
Et componit aduespero ras. vn̄ aduesperasco cis
incho. Et sunt omnia ista uerba excepte actionis
soli deo conueniencia. p̄t tamen dici. dies aduespe
rat ul' aduesperascit.i. tendit ul' incipit tendē ad
uesperam. Et aduesperascit impersonaliter.i. ues
pera appropinquare incipit

Vespta. a uespera dr h uesperta te. deus illius
hore que est inter diem et noctem. vnde uesperti
nus na nū. et h uesptina ne.i. cena in sero in ues
pera. et pducit penl' uesptinus cū habeat t a suo
pmitiuo. Nam si non haberet t suū pmitiuū cor
possessiuū pel. ut cras crastinus hornō hornotinus
In gcis dr. Est uespera dea dicit et hesperus astꝝ

Vespertilio. a uespere ul' a uesperta dr h uesp
tilio onis pmiscui generis. auis in uespē uolans
auis lucifuga muri similis. De hac aue dicit basi
lius in viij omelia examezon. vespertiliones non
minus quadrupedes sunt q̄ pennati. quas eciam
solas ex auibus omnibus dentes habere constat
et catulos pcreare feruntur. et in aere nō plumis
s quadam membrana pellicia uti. est eciam illis
inter se magna dilectio p naturam. Nam uelut se
te quedam piscatorie de alterius herent uestibus
qd in hominibus videmus utiqʒ non facile pueni
re. quoꝝ non nulli sepati ab alioꝝ conūsacōnibus
singularitate et solitudine delectantur. Et scias qr
boec in iiij consol' dicit. Nequeunt mali oculos te
nebris asuetos ad lucem pspicue ueritatis attollē
similes auibus sunt quaꝝ intuitū nox illuminat
dies cecat. Item intellectus noster ita se habet ad
manifestissima nature sicut oculus noctue ul' ues
pertilionis ad lucem solis. vide in noctua

Vespertinus na num. in uespera vide.

Vesperugo ginis In uesper exponitur

Vespertū ti. locus ubi uespe abundant Et dici
tur a uespa. et ꝓducit penultimam

Vespula le diminutiuum. parua uespa

Vesta. a uestio tis. dr̄ hec uesta te. quedam dea
paganoꝝ. scili3 terra que uestiatur herbis uł uari
is alijs rebus. vel uesta componitur. a ui et stan
do qꝛ sua ui stet. vnde h̄ et h̄ uestalis et hoc le. et
ut dicitur dee ueste seruiebant uirgines

Vestiarius. a uestis dicitur h̄ uestiarius rij. qui
p̄est uestibus. et h̄ uestiariū rij locus ubi uestes
reponūtur uł ubi induuntur. et facit uocatūſ ueſ
tiarie us in e. Si autem sit ꝓpūm nomen facit uo
catiuum in J uestiari. ut uestiarius remota us fit

Vestibulum. a uesta dea dicit̄ h̄ uesti ¶ uestiari
bulum li pnł coꝛ̄ scilicet exterioꝛ ps domus sicut
est porticus qꝛ ē ueste consecratū uel qꝛ uestibu
lū p̄uſ fuit factū in tēplo dee ueste uł qꝛ in illa pte
tēpli solʒ esse ymago eius q̄ſi ueste sedibulū uł q̄
ſi ueste stabulū uł dr̄ a uestio qꝛ uestiat domū uł
ꝓꝑe sic dr̄ porticus in qua uestimur uel componi
tur a ue qđ est sine et sto. quasi sine stacione qꝛ
introeuntes non stant in illa pte neqꝫ morantur
sed transeunt in interiorem ptem domus

Vestigiū a uestis et ago componit̄ hoc uestigi
um gij. signū pedis p̄ma planta exp̄ſſum sic dic
tum. qꝛ uie p̄currencium uestigijs uestigentur. i.
agnoscantur. vnde et sepe uestigiū dr̄ signū. Vn̄
uestigio as. uestigijs inquirere. et p sincopam ueſ
tigo gas. inquirē. explorare. Et dr̄ uestigare qua
si uestem agere. et uestigiū quasi uestis actio. qꝛ
cū imus uestes pedibus mouemus. et componit̄
inuestigo gas. inquirere. et est actiuū uestigo cū
omnibus suis compositis. et ꝓducit sti. vnde the
odulus Grecoꝝ p̄mus uestigant ḡmata cadmus

Vestigo gas. in uestigium vide.

Vestio tis tiui titū tire. i. induē vnde h̄ uestitus
tus tui Et intelligitur lacius cultus q̄ꝫ uestitus.
Item habitus ad naturam ptinet cultus ad homi
nes vestio componitur conuestio tis. deuestio tis
uestes auferre et ē contrariuʒ ad inuestire Inueſ
tio tis reuestio tis Et est actiū cū suis compositis
Itē a uestio dr̄ h̄ uestis huius tis Et facit acc̄ūs
sing̊ in em uel in im uestem uł uestim et abl̄tūs
sing̊ in e et in i ueste uł uesti Et gt̄ūs pluralis in
ium haꝝ uestium Et acc̄ūs pluralis in es et in is
has uestes uel uestis De ornatu uestium dixi in
orno ¶ Hic p̄t queri an cōueniat religioſ uilibus
uestibus uti Ad hoc ē dn̄dum qꝫ sicut aug̊ dicit
in iij de doctrina xp̄iana In omnibus exterioribꝫ
rebus non usus reꝝ ſ3 libido utentis in culpa ē ad
quam discernendam attendendum est qꝫ habitus
uiliſ et incultus dupliciter p̄t considari vno modo
ꝓut ē signum quoddam dispōnis uł status hu
mani qꝛ ut dr̄ ecc̄ ix Amictus hominis annūciat
de eo Et ſ3 h̄ uilitas habitus est qn̄qꝫ signū tristi
cie vnde et homines in tristicia exn̄tes solent uili
oribus uestibus uti sicut econūso in tempe solen
nitatis et gaudij utuntur cultioribus uestimentis
vnde et penitentes uilibus uestimentis induunt̄
ut pꝫ Jone iij Et in iij reg̊ de achaʒ qui induit ci
licio carnem suam Qn̄qꝫ est signum contemptus
diuiciaꝝ et mūdani fastus Vn̄ iero. dicit ad rusti
cum monachū. sordes uestium candide mentis in
dicia sunt uilis tunica seculi contemptū ꝓbat dū
taxat ne animus tumeat. ne habitus sermoqꝫ diſ
sentiant Et ſ3 utꝛūqꝫ hoꝝ competit religioſ uilitas
uestium qꝛ religio est status p̄n̄ie et contemptus
mundane glorie Sed qꝫ aliquis uelit h̄ alijs sig
nare contingit ꝓpter tria vno mō ad humiliacio
nem sui Sicut eniʒ in splendore uestium animus
hominis eleuatur Ita ex humilitate uestium hu
miliatur vnde habetur iij reg̊ xxj c de achaʒ qui
carnem suam cilicio induit Dixit dn̄s ad heliam
Nonne uidisti achaʒ humiliatuʒ coram me Alio
modo ꝓpter exemplum alioꝝ vnde sup illud ma
thei iij habebat uestimentū de pilis cameloꝝ ꝛc̄.
dicit glo. qui p̄n̄iam predicat habituʒ p̄n̄ie p̄ten
dit Tercio modo ꝓpter inanem gloriam sicut aug̊
dicit qꝫ in ip̄is sordibus lutosis p̄t esse iactancia.
Et ieronim̄ ad nepocianū loquens de uestibus ui
libus que deferuntur ꝓpter humanam gloriam
dic̄ uestes pullas eque uita ut candidas Ornatus
et sordes pari mō fugiendi sunt qꝛ alteꝝ delicias.
alteꝝ gloriam redolet Duobus ergo p̄mis modis
laudabile ē abiectis uestibus uti. tercio modo est
uiciosum Alio autē modo p̄t considerari habitus
uilis et incultus ſ3m qꝫ ꝓcedit ex auaricia uł ne
gligencia et sic eciam ad uicium ptinʒ Item scias
qꝫ aristotiles dicit in iiij eth̄ qꝫ sup̲abundancia et
inordinatus defectus ad iactanciam pertinet

Vestiplica ce. penł coꝛ̄. mulier que uestes plicat

Vestitus tus. in uestio est. Et uestitus ta tū eci
am dicit̄ ¶

Vetellus la lū. i. uetulus a uetus dr̄

Veteranus. A uetus dr̄ ueteranus na nū. senex.
decrepitus. emeritus. sicut sunt milites qui in usu
prelij non sunt post multos milicie labores.

Veterator. a uetero ras dr̄ h̄ ueterator toris. in
malis inueniendis et statuendis p̲seuerans. qꝛ sit
multi et ueteris usuſ in malicia insidiatoꝛ callidus

Veternosus in ueternum est

Veternū. a uetuſ dr̄ h̄ ueternū ni. quedam infir
mitas que facit hominez diu languere et pigrere
et iuuenem uideri senem. et ponitur sepe ꝓ pigri
cia. vel eciam dr̄ sic quelibet infirmitas quā hn̄t
ueteres ex consueto. sicut est obliuio. ḡuitas. gut
tositas vn̄ ora in epp. cur me funesco ꝓperant arcē
ueterno Et inde ueternus na num et ueternosus.
sa sum qui talem morbum patitur annosuſ uetus
Aug̊ in Joh̄ in omeł de nupcijs quid dicis ſ3pens
ueternose Terenc̄ in eunuc̄ h̄ ē metus uetuſ ueter
nosus senex Et distingue sic. uetus est conuicij q̄ſi
contemptibił. ueternosus ex morbo. senex etate.
Et ē reuēncie In grec̄ autem ponuntur isti uersus
Quod ueteri pueꝝ similem facit esse ueternum
Dicas qui patitur dicatur quisqꝫ ueternus. p̄t eci
am ueternus dici a uetus ſ3m p̄s

Vetero ras raui dr̄ a uetus Et ē ueterare anti
quare senere Et ē absolutū licet inueniatur tran
sitiue positū. ut ueteraui capam meam Inde uete
rasco cis incho uetero componitur conuetero ras
inuetero ras. p̄s. Inueterani inter oīs inimicos
meos Vetero neutꝝ ē cū suis compo. Et corripit
te Item a uetero ueteratus ta tum. antiquus

Veterosus a uetus dicitur ueterosus sa sum id
est uetustus uel uetustate plenus

Vetitus ta tū. i. ꝓhibitus a ueto tas et coꝛ̄ pnł
vn̄ ꝓsper Non iustis uetitis abstinuisse sat ē uide

Veto tas tui titū tare. i. ꝓhibē A q̊ ¶ in ueto.
componitur deueto euito Et est actm̄ ueto cū suis
compo Et facit p̄teritū in tui et sup in titū et coꝛ̄
ue Ouid̊ de remed̊ Qn̄ eciam attendas uicia irri

tas q3 uetando Inuenitur eciam apud antiquos
uetatus Vnde in actibus xvj a uetati sunt a spū
sancto loqui ūbum in asia

Vetulus la lum aliq̄tulu3 uetus et dr a uetus

Vetus a ueto tas dr uetus teris ge omnis. q2
antiqui dicebant ueter ra rum et compat' uetior
ueterrimus Et dr uetus a ueto q2 talium ē ꝓhibē
a delictis Et cōponitur ꝯuetus .i. ualde uetus et
ꝑuetus .i. ualde uetus uide in ueternum et cor' ue

Vetustus ta tū .i. antiquus Et cōpat' sior simus
Et iob in xv Multo uetustiores q̄ patres tui Et
dr a uetus vnde dicit ṗs in iiij li. uetus assumpta
tus fit uetustus Et cōponit' ꝯuetustus et ꝑuetus
¶ tus ualde uetustus

Vexillarius in uexillū ē

Vexillifer ra rum penul' correpta ferens uexil
lum Et componitur a uexillum et fero

Vexillum a uellum quasi ꝑ diminucionem Et
dr hoc uexillum li q̄si uellulum vnd' uexillarius
ria rium ad uexillum ꝑtinens ul' uexillum ꝑtans
Et deb3 ꝓferri uexillum et auxiliu3 sicut dr aux
it q̄si sono duoꝝ ll. tamen ydiote ꝓferunt auxili
um et uexillu3 ac si scribentur ꝑ s sicut ꝓfertur
desiderium consilium. vnde uexilla regis ꝓdeunt
debet ꝓferri uexilla ꝑ x ut illuxit uexit uinxit

Vexo a ueho his dr uexo as aui are ¶ unxit.
.i. ꝑtare molestare turbare Et est actiuū cū suis

Vguicio cionis ꝓꝓium nomen ¶ cōpo si qua h3
uiri Et dr uguicio .i. terra bona non tm̄ p̄ntibus
ʒ eciam futuris multa enim utilia scripta posteris
reliquit uel uguicio q̄si uigecio .i. uirens terra nō
¶ solum sibi ʒ eciam alijs

Via a ueho is dr h̄
uia uie q2 ꝑ eam aliquid ꝑtatur. uel uia q̄si
uehicula. et est ꝓꝓe uia qua p̄t ire uehiculū. vnd'
et sic dicitur ab incursu uehiculoꝝ. et est nouem
pedū. et capit duos actus. ut ꝑ contrariū uenien
cia iumenta transire possunt. vnde h̄ et h̄ uial' et
h̄ le. et h̄ uiator toris. Item a uia uio as are. iter
facere. ambulare. vide in suo loco.

Viaticū. a uia dr h̄ uiaticū ci. victus qui necessa
rius est in uia ad expendendū. et defertur in uia.
vnde et uiaticū dr corpus domini. q2 ꝓpositus est
nobis uictus in uia. et hinc uiaticus ca cū. in uia
necessarius et delatus uel in uia sustentatus

Vibicosus a ū uibicib3 plenus et deriuat' a uibix

Vibix. A uimen dr h̄ uibix uibicis .i. frutex in
petrosa terra ul' minuta ūga ul' incisio et uestigiū
qd' fit in carne ex uirga. et ponitur ꝓ qualibet in
cisione. et ꝓd' penl' genitī. parsius. Si puteal mul
ta cautus uibice flagellas. Nomina enim feminea
desinencia in ix ꝓducunt penl' genitī. ut lodix di
cis. ibix ibicis. uibix bicis. Quidam tamen dicunt
q2 dicendū ē h̄ uibex bicis. ʒ eis opponitur q2 no
mina desinencia in ex corripiunt penl' genitī p̄ter
ūuex ūuecis. ʒ uibex. ꝓd' penl' gtī. Ad h̄ ipsi dnt
q2 ūuex et uibex excipiuntur a regula. ṗs autem
in li. de accentu non excipit nisi ueruex. Magister
uero bene dicit. q2 dicendum est uibix sicut lodix

Vibro. a uibix dr uibro bras ¶ et h̄ puto ueꝝ.
braui brare bratū .i. resplendere. ul' crispare. concu
tere ad iaculandū. uel iaculari. sicut solemus facē
de minuta ūga. et corr' p̄ma3 q2 uibro naturalit'

Vicaneus A uicus dr uicaneus nea ¶ cor' p̄mā
neum idem quod uicinus na nū Et componitur

Vicanus A uicus dr ¶ cōuicaneus conuicinus
uicanus na num .i. uicinus na num Et prod' ca
Et componitur conuicanus na num

Vicarius a uice dr uicarius ria rium per uicem
succedens vel uicem domini uel alterius gerens

Vicatim adūbium penul' prod' p̄t deriuari a ui
cos quasi ꝑ uicos ul' de uico in uicum vel p̄t deri
uari a uice id est uicissim ꝑ singulas uices

Vicecomes A uice et comes componitur uiceco
mes huius uicecomitis Et acuit penl' ꝓ usum licet
sit breuis sicut et archicoquus ʒ h̄ facit potencia
nū q2 reman3 incorruptus Et iō nō amittit accētū

Vicecomitissa A uice et comitissa componitur h̄
uicecomitissa se uxor uicecomitis.

Vicenus. a uiginti dicitur uicenus na nū penl' ꝓ
ducta .i. res uiginti ul' ꝑtinens ad uiginti. Iudit ꝑ
mo. vicenoꝝ pedum spacio tendebatur.

Vices. a uinco cis. dr h̄ uix ul' uices gtō uices. ʒ
¶ ntūs in usu non est

Vicia. a uice dr hec uicia
cie qddam genus leguminis. q2 uice panis ea utū
tur in quibusdam locis. ul' uicia q2 uiciosa q2 ma
la est. vel uicia dr a uictoria quam antiqui uicia
dicebant. Inde uicia quasi uictorial'. q2 uictoriales
ea olim solebant coronari. vnde uiciosus sa sum.
Inde uenit hoc uiciū. vnde ūsus. Est uiciū crimen

Vicies in uigies uide ¶ uiciam q̄ dicito semen

Vicinia. uicinus dr h̄ uicinia nie. et h̄ uicinitas.
tis. vicinia ꝓximitas locoꝝ. uicinitas regio unica

Vicino nas in uicinus exponitur

Vicinulus la lū diminutiuū a uicinus dicitur

Vicinus. a uicus dicit' uicinus na nū. et hic uici
nus et hec uicina ne. substantiue. vnde h̄ uicinitas
tatis. et uicinulus la lū dimi. et uicino nas .i. mo
re uicini se gerere. ul' ꝓpinq̄re uel iungere. Et cōpo
nitur abuicino nas. disiungē. aduicino nas. adiun
gē uel appropinquare Vicino pro iungere et eius
composita ꝓ hanc significacōnem actiua sunt Ali
ter neutra sunt Itē uicinus componit' cōuicinus
na num et ꝓd' pnl' Ouid' de arte. Vicinūq3 pecus
grandius uber hab3. Et dr uicinus q̄si uico natus
¶ et est ethimologia

Vicissim adūbium id est
alternatim mutuo ꝑ uices Et deriuatur a uice

Vicissitudo a uice dr hec uicissitudo dinis vnde
uicissitudinarius ria rium uicem p̄bens. uel uicē
¶ dñi ul' alterius gerens

Victima A uinco cis
dr hec uictima me. que occidi sol3 ꝓpter uictoria3
scilicet sacrificiū qd' fit ꝓ hostib3 uictis. sicut hos
tia ꝓ hostibus uincendis. vnde quidam. Victima
ꝓ uictis datur hostia ꝓ supandis. Et erant uicti
me maiora sacrificia q̄ hostie. vl' dicitur a uincio
cis. q2 uincitur dū ducitur ad immolandum. vnd'
hic et hec uictimalis et h̄ le. et uictimo mas .i. sac
ficare. immolare. et est actiuū cū suis compositis

Victito tas in uicto tas vide

Victo. a uictu dr uicto tas .i. uictum querere. vn̄
uictans tantis ge omnis. victu3 querens. et uictito
tas penl' correpta fre. possunt eciam ista esse fre.
de uiuo uiuis. vnde pap. victantes uiuentes.

Victoria. a uinco cis ci ctū tu. u in or dr h̄ uictor
toris. qui uincit et supat hostem. et hinc h̄ uicto
ria rie. q̄i ui .i. uirtute acquisita. h̄ est eni3 ius gen
ciū vim ui repellere. Nam turpe erat dolo. vn̄ uic
toriosus sa sum. uictoria plenus et compatur. vn̄
hic et hec uictorialis et hoc le. Et scias q2 palma
notat laudem belli. victoria finem.

Victoriola le. diminutiuū. parua uictoria

Victrix. a uictor fit hec uictrix tricis. vnde dicit
ṗs in iiij li. In ix feminina inueniuntur a mascu
linis ūbalibus siue denominatiuis in or desinenti

buſ deſignata. que mutant or in trix. ut uictor uic
trix. ¶ Hic nota φ uictrix et ultrix in nt̃o accuſati
uo et ut̃o ſing̃ ſunt fe ge. in reliquis ũo ſunt com
munia triũ gener̃. vnde luc̃ in pmo. Tollite iam
pridem uictricia tollite ſigna. vnde faciunt ablatm̃
in e et in J. ſ3 hoc non inuenitur in alijs ũbalibz
femininiſ vñ ṽſus. Victrix uictricem uictrix dat
femina ſola. Sic ultrix reliquis dat genus omne
ſcola. hug̃ autem dicit φ uictrix in p̃dictis tribus
caſibus eſt cõmunis ge. In alijs ũo omnis ge. in
una uoce ul' diũſis. Nos ũo dicimus φ uictrix et
ultrix de neceſſitate fuerunt fe ge. In p̃dictis tribz
caſibus ꝓpter ũbalia maſculina a quibus trahunt
originem. ut oſtendi in ſecũda pte ubi determina
ui de accentu nominum deſinencium in ix

Victualis in uictuarius vide

Victuarius. a uictus d̃r uictuariuſ ria riũ. ad uic
tum ptinens. et hic et hec uictualis et h̃ le idem.

Victurus. uictum uictu eſt ſupinũ duor̃ ũbor̃.
ſcili3 de uiuo uiuis uixi uictum. Et uinco uincis
uici. vnde uicturus ra rũ pticipium p̃t deſcendere
a uiuo is. uel a uinco cis. et diũſa ſignare. ſicut et
predicta uerba diuerſa ſignant

Victus. a uiuo d̃r h̃ uictus tus. Et dicitur ꝓprie
uictus q̃ uitam retinet et ſuſtentat. Item p̃t decli
nari mobiliter uictus ta tũ. i. ſupatus. et dicitur a
uinco cis

Viculus li maſ ge. dimi. puuſ uicus

Vicus. a uice d̃r h̃ uicus ci. uilla extra ciuitatem
ꝓpe uici et caſtella. et pagi ſunt qui nullius ciuita
tis dignitate honorantur. ſ3 uulgari hominũ con
uentu incolũtur. et ꝓpter puitatem ſui ciuitatibz
attribuũtur. et d̃r uicus q̃ ſit uice ciuitatis. ul' q̃
habeat uias tantũ ſine muris. vici ũo dicuntur p
ue habitacões ciuitatis a uia cui inſident. ut iſte
ſtat in tali uico. i. in tali hora. vie uero ſunt inter
uicos ipſa ſpacia. ſ3 maiora et laciora ſunt platee.
et ꝓd̃ pmaz uicus. Orac̃ in epp. Quid uici ꝓſunt
aut orrea ſi metit orcus. Grandia cũ puiſ non ex
orabilis auro

Videlicet. i. nimir̃. certe ſcilicet
uere uidere licet. Et componitur a uidere et licet.
et eſt adũbium affirmandi ul' coniunctio copula
tiua ul' expoſitiua ꝑm hug̃

Video des di ſum
videmus natura. aſpicimus uoluntate. Intuemur
cura. Video componitur. inuideo des. ꝓuideo des
. i. pcul uidere. vnd̃ ꝓuidens tis. et compatur. vñ
hec ꝓuidencia cie. Et cõponitur improuidens om
nis ge vñ h̃ improuidencia cie. p̃uideo des ante ui
dere. reuideo des video et eius compoſita ſunt ac
tiua preter inuideo qd̃ eſt neutr̃ Iter̃ omnia faci
unt preteritũ in di et ſup in ſum Et cor̃ hanc ſillã3
ui in p̃nti ſ3 in preterito et ſup eam produc̃ vnde
pamphilus Prouidet et tribuit deus et labor om
nia nob̃ Et ut dicit p̃s in viij li videor a te paſſi
uũ eſt uideor eſſe bonus clericus. depo. Iter̃ ũſus
magiſtralis. Multi uidere que non licuere uidere.

Vido diſ tercie coniug̃. i. uidere. et d̃r a uideo des
vnde catho. Hoc uide ne rurſus leuitatis crimine
damnes. In h̃ ũſu non p̃t eſſe uide impatiuus ſe
cunde coniug̃. q̃ impatiuus ſecũde coniug̃. deſinit
in e ꝓductam. ſ3 hic de corripitur. et hinc compo
nitur diuido dis

Vidua. vdous ul' iduo as cõ
ponitur cũ uir. et d̃r h̃ uidua due. quaſi uiridua.
. i. a uiro uiduata. i. diuiſa. ꝓpe quidem uidua d̃r.
que ſine uiro diu fuit. nec circa conſorciũ alterius
uiri poſt mortem coniugiſ adheſit. Nam que alte
ri poſt mortẽ p̃oris uiri nupſerint uidua non erit
Q̃r autẽ d̃r uidua. i. diu uiro conſueta ethimo eſt
Et inde uiduus a um Et uiduo as uiduam reddẽ
quod fit cũ q̃ſ uir̃ alicuius occidit vnd̃ uiduatus
ta tũ Et d̃r mulier uiduata deſolata. uiro nudata
Et ſcias φ cũ uiduata nubat. ñ bñdicuntur tales
nupcie in eccleſia. huius cãm habes in bigamus.

Vieo es uieui uietũ. i. uincẽ ligare Et componi
tur auieo es. i. alligare ualde ligare. Et eſt neutr̃
uieo ſolo defectu. Nam ꝑm uſum non habet p̃te
ritũ neq3 ſup. vnde eſt defectiuũ ũbum. licet ꝑm
artem exigat racõ uieui uietũ. A uieo d̃r uietus
ta tũ. i. curuus. et quaſi ligatus. ul' uietus uita tri
tus. euacuatus. ul' uietus d̃r a uia. i. debil' in uia
incuruus fractus eundo. Terenc̃ in eunuco. hic eſt
uietus uetus ueternoſus ſenex

Vigeo ges gui ere. eſſe in uigore ul' habẽ uigo
rem. poſſe uiuẽ. ualere. roborare. fortem eſſe. et ui
detur deſcendere a uireo. q̃ uiridis et iuuenilis e
tas ſolet uigorem conferre. vnde uigens gentis.
omnis ge. et dicuntur uigenteſ ũtute pleni floridi
quaſi uiui agentes. et cor̃ ui. vnde uindocinenſis
doctrine pater eſt uſus doctrina ſcolaris. Interciſa
perit continuata uiget

Vigies uel uicies adũ
biũ numeri. i. xx uicibus. et d̃r a uiginti apoc̃ ix
vigieſ milieſ dena milia

Vigil. a uigilo remota
o d̃r uigil uigilis cõmunis ge. qui ul' que uigilat
et ꝓpe cauſa cuſtodie. Vigil componitur Peruigil
lis. i. ualde uigil. et corripit penl' genitiui. et facit
gt̃us plural' in um uigilũ. c̃puis ablatiuus deſinat
in e et in J.

Vigilax. A uigilo las dicit̃ uigi
lax lacis ge omnis. i. ad uigilandu3 patus. qui ſe
pe uigilat et multũ uigilare p̃t. et corripit pnl' nt̃i

Vigilia in uigiliũ eſt. vide eciam in crepuſculũ.

Vigiliũ. a uigil d̃r h̃ uigiliũ lij. et h̃ uigilia lie.
in eodem ſenſu. ſcili3 uigilacõ ul' ipſi uigiles. et ho
ra uigilibus diſtincta ad uigilandũ. Vigilia ecia3
dicit̃ dies ꝓfeſtus. ſcili3 dies p̃mus ante feſtũ. q̃
tunc in ſero uigilie uacamus. ponitur eciam uigi
lia pro cura cupiditate perſeuerancia

Vigilo las laui lare. a ſomno abſtinere. uacare
ſtudere. cuſtodiam adhibere. circũſpicere. vnde ui
gilans tis ge omnis. vnde h̃ uigilantia tie. a datõ
uigilanti addita a. A uigilo componitur aduigilo
as. ualde uigilare. conuigilo as. ſimul uigilare. De
uigilo las. et euigilo las. in eodem ſenſu iſta duo
. i. ualde uigilare ul' a ſomno excitare ul' excitari.
Inuigilo las. inſiſtere. uacare opam dare. puigilo
las. Reuigilo las. vigilo et eiuſ compoſita neutra
ſunt p̃ter deuigilo et euigilo ꝓ a ſomno excitare
que ſunt actiua cor̃ gi. vnde quidam. Peruigili cu
ra ſemp meditare futura.

Viginti omnis ge.
numeri pluralis et indeclinabile. et componitur a
bis et gentos qd̃ eſt decem. Et dicitur uiginti q̃ſi
biginti. u ꝓ b poſita. vnde uices uiceſimus a um
vigetuplũ. et componit̃ uiginti cũ unus. et d̃r ui
gintiunus una unum Sed conſueuit queri An di
cendum ſit ugintiunus homo an uigintiunus ho
mines Credo φ dñdum ſit uigintiunus homo q̃
finis uincit p̃ncipiũ teſte p̃s vnde ꝓbat φ huiuſ
modi d3 eſſe nomen pocius q̃ ꝓnomen racione
nominis qd̃ eſt in fine Similiter dicit in lib̃ con
ſtructionum φ terminacõ maxime obtinet ptes
oracionis Et boecius in ariſmetrica talem ponit
latinitatẽ Si ſepcies tres addantur in uigintiunũ
numer̃ cadunt. numer̃ dixit non numeros. De h̃
tñ pleniuſ dixi in iij pte ubi egi de nũo nominis

Vigintiunus In uiginti uide

Vigor.a uigeo dr h̄ uigor goris.i.uiuacitas.ū
tus.firmitas.fortitudo.Et hinc uigorosus sa sum.
plenus uigore et compat̄.vn̄ h̄ uigorositas tatis

Vileo uiles In uilis est

Vilis A uilla dr h̄ et h̄ uilis et h̄ le q̄ nullius ur
banitatis est abiectus despectus et compatur.vn̄
hec uilitas tatis vilis cōponitur cū q̄ et dr q̄uil
ualde uilis et tāuilis Itē uilifacio cis.uilifico cas
uilipendo dis Item a uilis dr uileo les lui lere.i.
esse uel fieri uilem vnde uilesco cis incho.Et com
ponitur aduileo les vnde aduilesco.conuileo les
vnde conuilesco cis.diuileo les vnde diuilesco cis
multis et diūsis mod̄ uilere Euileo les ualde uilē
vnde euilesco cis reuilesco cis de reuileo les vileo
les ē neutꝝ cū suis compositis et caret sup et ꝓ
ducit ui vnde esopus Nobilitat uiles frons gn̄osa
dapes Item auianus Scire suum uilet qui sapit
atq̄ silet Et scribitur p unū l ꝫ uilla le p duo Et
scias q̄ titus liuius dicit Vilium hominū est ali
os uiles facē Et qui ex merito alijs placere non
pn̄t saltem placeant comparacione peiorꝝ

Villa A uallus dr hec uilla quasi ualla q̄ ualla
ta sit solum uallacione uallorꝝ et non municione
murorꝝ.vnde uillanus na num

Villico cas In uillicus est

Villicus a uilla dr h̄ uillicus ci ꝓpe uille guber
nator est vnde dr uillicus q̄si uille custos ꝫ q̄nq̄
uillicus dr dispensator uniūse domus et omnium
possessionū et uillarꝝ vn̄ hec uillica ce uxor uilli
ci ul' que tale officium exercet Item a uillicus uil
licor caris ul' uillico.cas Vnde in euangelio luce
Iam enim non poteris uillicare Sed ꝫm modnos
pocius in deponenti genē dr uillicor caris.i.uille
curam gerē Et gn̄aliter omniuꝫ possessionum et
familiarꝝ rerꝝ vel uillicare seu uillicari officiuꝫ uil
lici exercere Et corr̄ li ꝫm hug.ṗs ūo dicit a uilli
cus eciam uillico ul' uillicor dicebant antiqui

Villosus A uillus dicitur uillosus sa sum.i.uil
lis plenus et compat̄

Villula le di pua uilla

Villum a uinū dr h̄ uiuellum li dimi et h̄ uillū
similiter dimi Et ut dic̄ ṗs in ij lib̄ In nus ul' in
na ul' in num desinencia si faciūt di abiecta n du
as assumunt l ut bonus bellus bona bella uinū
uillum Et dr uillū ul' parꝝ uini.uel puuꝫ uinū ul'
uinum mixtū cū aqua

Villus A uellus dic̄ uillus li mas ge pilus ul' flocculus lane de uellē
ouis ul' eciaꝫ floccus quorꝫlibꝫ pilorꝝ Et maxime
si est longus et dependens

Vimen a uireo res dicit̄ h̄ uim̄ inis.mollis ūga et uiridis.ul' sic dr
q̄ uim habeat multam uiroris.Natura eius tal̄
est ut eciam si arefactum abluatur uirescat et cor
ripit penl' gt̄i.vnde vimineus nea neū.Et h̄ vimi
netū.locus ubi uimina crescunt.et h̄ et h̄ uimina
lis et h̄ le.et h̄ uiminalis quidam mons in roma
na ciuitate sic dictus ab abundancia uiminum

Viminalis penultima ꝓducta in uimen vide

Vimineus nea neū in uimen est

Vinaciū.a uino dr h̄ uinaciū cij.posterius uinū
qd̄ eciam uinaciū dr.et est quasi fex tocius vini
ul' illud qd̄ remanet post exp̄ssionem uini et ꝓij
citur extra ꝫm hug.et pap̄ dicit uinacia sunt que
remanent in uuis qn̄ premuntur a uino

Vinalia.a uinū dr hoc uinaliū lij.ul' pocius in
plurali tm̄ vinalia uinaliū uel naliorꝝ.festū uini

Vinaria.a uinū dr h̄ uinaria rie.cellariū ubi ui
num reponitur ul' uenditur

Vincio cis xi ctū cere.i.ligare.Vincio componit̄ conuincio cis.Cir
cūuincio cis.Deuincio cis.vnd̄ deuinctus ta tū.Et
compatur.Iteꝫ componitur euincio reuincio.Vin
cio cū suis compositis est actiuū.et facit p̄teritꝫ
in uinxi et sup̄ in uinctū.licet apud antiquos in
ueniatur uinciui uincitū.et est quarte coniug̃.sed
uinco facit uictum sine n.sicut et uiuo

Vinclum li in uinculum vide

Vinco cis ci ctū.ci in ctū.et est uincere superare
uictoriam habere.q̄ autem dr uincere quasi ui ca
pere ethimoloia est.Vinco componitur conuinco
cis ci ctū.simul uincere ul' multū redarguē et supe
rare.Deuinco cis.Euinco cis.Peruinco cis.Reuin
co cis.Vinco et eius composita actiua sunt.et fa
ciunt preteritū in uici.et supinū in uictum sine n.

Vinctus.a uincio xi ctū dr uinctus ta tū.et com
patur.vinctus eciam per se signat impeditus liga
tus ex aliquo.ligatus autem non tantū h̄ ꝫ eciaꝫ
qualiter uinctum indicat

Vinculū.a uincō cis dicitur h̄ uinculū li.et h̄ uinclū cli p sincopam.i.
ligamen.et inde uinculor laris.i.ligare.

Vindemio.a uinea dr h̄ uindemia mie.vn̄ uin
demio as.uites putare.uel pocius uuas a uinea
auferre.

Vindex.a uindico cas dr h̄ et h̄ uin dex dicis.i.uindicator ul' corrector.

Vindico cas caui care.i.ulcisci.sed differunt.q̄
uindicat aliquis cū a periculo liberat.vlciscitur cū
ille mala passus est ul' ulciscor iniuriam factam.
Vindico ne fiat.Item uindico illuꝫ qui iniuriam
sustinuit.ulciscor illū qui intulit.i.punio.vindico
actiuū est cū suis compositis si qua hꝫ.et cor̄ di.

Vindicta.a uindico cas dr hec uindicta te.qd̄ a
liqn̄ dr ꝓ uirga p̄toris q̄ serui pcussi liberabantur
et inde libertatem acquirebant.et tunc dr a uindi
co.quasi uendicta.q̄ uendicet libertatem.parsius
An dn̄m ignoras nisi q̄ uindicta relaxat

Vinea.A uino dr h̄ uinea nee.q̄ de uino ꝓces
sum est ad uineam.et dic̄ uinea.locus ubi uites
plantantur.Item uinea ul' uinetū dr locus uitibꝫ
consitus et abundans.Item uinea dr aliqn̄ quedā
machina bellica que a quibusdam dr tectus et di
citur vinea.quasi uiminea.q̄ de trabibus.et q̄nq̄
de asseribus fit.et homines intus latentes appro
pinquant muro ciuitatis ad effodiendū.et in ista
acceptione ponit̄ in xxvj c.ezech.vbi dr.et uine
as et arietes temperabit in muros tuos.Et turres
tuas destruet in armatura sua.Iteꝫ lucanus in iij
li.Tunc ad operata leui ꝓcedit uinea terra.De ui
nee putatione habes in penitencia

Vinellū li di.modicū uinū ul' uinū mixtū aqua

Vincola le diminutiuū.parua uinea

Vineus.a uino dr uineus nea neū.de vino ex
istens ul' uino imbutus qd̄ eciaꝫ uinulus la lū dr

Vinitor.a uinea dr h̄ uinitor toris.qui custodit
uineas q̄si uineator ul' uinitor dr.q̄ calcat uuas
et dr a uino.et idem p̄t dici qui custodit uinū.Et
cor̄ pnl' uinitor ꝫ in genitiuo eam ꝓducit

Vinoforus ra rum.i.vinū ferens.et cor̄ penul'.

Vinolentus.a uinū et lentos componitur uino
lentus ta tū.i.uino plenus.et compatur uinolen
cior simus.vn̄ uinolentia tie.i.ebrietas.et forma
tur a uinolenti gt̄o addita a.vn̄ in p̄ma epistola
petri c iiij.Qui ambulauerunt in luxurijs et desi
derijs et uinolencijs commessationibus

Vinosus.a uino dr uinosus sa suꝫ.uino plenus

obrius ul' ebriosus. et compatur. cuius supellati
uū plantus ponens ait. qd opus est ūbis uinosis
Vinulus a ū. vid in uineus et cor nu ¶ sima ē.
Vinū. a uitis dr h uinū ni. q2 de uite pcedit. ul'
dicit a uena. quia potus eius cito uenas repleat
sanguinem. Q2 autem dr uinū. quasi in uite natū
ethi est. et pducit pmam. vnde ouid de reme. Vi
na parant animum uenen nisi plurima sumas
Vio as aui are dr a uia. Et dr uiare. iter facere.
in uia ire. vio componitur conuio as simul uiare
ul' p uiam aliquam conducere. Deuio as. Obuio
as. Vio et eius composita neutra sunt preter con
uio quod est actiuum pro conducere
Viola a uis dr h uiola le pter uim odoris Et ē
uiola quedam hba odorifera cuius flos similiter
nuncupatur Et cor penl' vnde in auro dr flobili
or uiolis ue tibi pue ioseph
Violaceus cea ceum a uiola dr. ut aqua uiola
cea. i. de uiolis facta ul' quasi colorem uiole hñs
Violamen In uiola est Et producit la
Violens tis ge omnis idem qd uiolentus Et ex
Violentia a uiolens ¶ eisdem cōponit et cor o
tis uiolenti addita a fit h uiolentia tie. uis illata.
Violentus. uis componitur cū lentos et dr uio
lentus ta tū Et uiolens tis ge omnis in eod sensu
crudelis malus ui plenus q2 uim infert Et utr̄q
compatur vñ hec uiolentia tie s hug Et scias q
sm phm in pncipio terciј eth violentū est cuius
pncipium extra tale exñs in quo nichil confert
opans uel patiens puta si spūs tulerit alicubi ul'
hoīes dñi exñtes. h aristotil' maifestat uiolentū
simpl'r p diffinicōnem Et dicit uiolentū esse cuius
pncipium totū est ext' Et omne tale inquantum
opans uel patiens nichil confert Et dicit opans
qñ aliquis utitur aliquo ad aliq opacōnez in ter
cium sicut qui impellit hominem in terciū quem
facit cadē Sic enim medius est opans sicut instru
mentū inanimatū Et dic patiens qñ actio termi
natur ad ipm sicud si denudat eum Et dicit. in q
nichil confert q2 si aliquid conferat consenciendo
ul' simpliciter ut nunc non ex toto uiolentum est
sicut si aliquis impellerit lapidem deorsum non ē
motus uiolentus simplicit' q2 natura lapidis coo
patur ūtuti impellenti secundo manifestat per ex
empluz ibi puta Et ponit duo exempla pmo qñ
agens est ext' animatuz sicut si spūs. i. uentus tu
lit aliquē alicubi sui impulsione ut si faciat eum
cadē sup aliquē cui frangit collum Secundum ē
qñ agens ē animatū sicut si homines dñi exñtes
hñtes aliquez in ptāte sua eo uti sicut alia re ina
nimata si cogant eum ad aliquid. ut si quis cum
manu mea interficeret hominem. postea inferius
aristotiles resumit diffinicōnem quasi concludens
eam dicens. videtur utiq uiolentus esse cuius ex
trinsecus pncipium nichil conferente uim passio
et h est diffinicō eadem cū ea que pus posita est
et exposita. Item nota q est qddam uiolentum
mixtū uoluntarie. ut cū nauta positus in tempes
tate maris pijcit res suas in mare ut nauem alle
uiet. vel qñ quis opatur pter timorem malorū
maiorq ut euitentur. ul' pter aliqd bonū d quo
timetur ne pdatur ut ultimo aritotil'. tales opati
ones mixte ex uolūtario et non uolūtario assimu
lantur cū magis uolūtarijs. volūtarie enim sunt
Violo las. a uis dr uiolo ¶ tunc cū opate sunt
las. vim inferre corrūpere. contaminare. pollue. p

cutere. vnde h uiolamen inis. et h et h uiolabilis
et hoc le. et corripit penultimam uiolo
Vipera re fe ge. qddam genus serpentis a ui et
pario compositū. q2 ui pariat. naz crepat dū uen
ter eius ad partū ingemuerit catuli non expectan
tes maturam nature solucōnem corrosis eius la
teribus ui erumpunt cum matris interitu. fertur
autem qñ masculus ore inserto uipe semen expu
at Illa autez ex uoluptate libidinis in rabiem ū
sa caput masculi ore receptum precidat Ita fit ut
parens uterq pereat. masculus dum coit. femina
dum parit. que fertur sine uulua esse. sicut mas
culus sine ūga Aristotil' eciam in li de mirabilibz
audicōnibus dicit uipera in coitu caput uipere se
cat pter h et filij sic mortem patris non ptran
seuntes uentrem matris rumpunt Ex uipera sunt
pastilli qui tiriaci uocantur a grecis Et h uipeus
rea reum Et uiperinus na num. pnl' pd Itē scias
q uipa coit cū murena pisce sicut dixi i murena
Viperinus In uipera est ¶ Ibi uide
Vir A uireo res dr h uir uiri uiro q2 uiret in
multis respcū femine. uel dr a ui q2 maior uis sit
in uiris q̄ in feminis Et dr uir multis mod sciliz
etate sicut ille dr uir qui puenit ad uirilez etatē
vnde paulus ad corinth Cum essem paruulus lo
quebar ut puulus sapiebam ut puulus. cū autez
factus sum uir euacuaui que erant puuli. uir eciā
discernit sexum ut cū dr dubium ē an iste sit uir
uel femina Vir eciam ponitur p ūtuoso Et uir
dr pro marito s cū adiuncto ut uir meus ul' tuus
uel suus. xv. Vir notat etatem sponsum sexum
probitatez Et corripit penul' gti. Vnde Arma uirq
q cano. A uir componitur h duūuir duūuiri. tri
ūuir ri. qduūuir ri. qñqueuir ri. sexuir ri. septem
uir ri. sciliz qui duo ul' tres ul' qui quatuor ul' qñ
que ul' sex ul' septem habz uiros sub sua potesta
te. Inde h duūuiratus. triūuiratus. qdruūuiratus
tus. qñqueuiratus tus. et h septemuiratus huius
septemuiratus. talis dignitas ul' officium. Item a
uir uiratim aduerbium. Quare autem mulier facta
fuit de costa uiri. dixi in mulier
Virago. A uir et ago componitur h uirago gi
nis. mulier fortis que agit uirū. i. opera uirilia. et
masculini uigoris est. antiquitus eniz. fortes femi
nas ita uocabant. Eua tamen dicta est uirago. q2
de uiro acta. i. facta et assumpta est. sciliz de costa
ade vnde dr genes ij. hec uocabitur uirago. q2 de
uiro sumpta est. In historijs autem sic dr. virago
acta a uiro. Et suptum nomen eius est a uiri no
mine. et hec denominatio similiter est in hebreo
is enim uir dicit. inde denominatur issa. vt a ui
ro uirago h nomen illius pprium fuit nūc omniū
est cōmune. et eius sincopatū est ūgo ūginis. vir
gines enim dicunt q̄diu sunt in integritate nati
uitatis sue fracte dicuntur mulieres. et pducit pe
nultimam uirago. vide in mulier.
Viratus. A uir dr uiratus ta tū. i. uirilis et for
tis. ul' uiratus. i. firmus. securus. cris. sup matheū
Mulier uirata nō facile decipitur. Et eccl' xxviij.
Lingua tercia mulieres uiratas deiecit. Alia litera
Virbius. a bis et uir componit ¶ habet fortes
h uirbius bij. sciliz bis uir existens. scilicet qui bi
nas habuit ul' habet. uxores. ul' eciam qui bis fe
cit facta uiro digna. uel qui resuscitatus est sicut
Vireo res rui rere. i. esse uel ¶ lazarus ipolitus
fieri uirdem. habere uiriditatem. vnde uiresco cis

incho Vireo componitur conuireo res. euireo res
inuireo res. reuireo res. Et hinc incho. conuiresco
cis. Euiresco cis. Inuiresco cis. reuiresco. Vireo cū
suis compositis neutꝝ est. et facit p̄teritū in rui.
et sup̄ caret. et corripit hanc sillabam ui. ſ; hee ui
res ꝓducit ui. vnde quidam. Non ꝓbitate uires.

Vires. a uireo uires ¶ nisi sint animi tibi uires.
dicitur pluraliter hee uires hāꝝ uiriū. et sunt cor
poris. et ꝓducit ui. vide in uis

Viretū. a uireo ul' uiror h' uiretū ti. locus uiridi
tate plenus. scilicet uiridium. et ꝓducit re

Virga. a uireo res h' ūga ge. summitates ramoꝝ
et arboꝝ. ꝗ͛ uirides sunt ul' ꝗ͛ uim habent argu
endi que si leuis est ūga est. si nodosa ul' aculea
ta scorpio recte d͛. ꝗ͛ acuto uulnere in corpus in
figitur. et d͛ ūga ꝗ͛ uim in se habeat multaȝ. ul'
ꝗ͛ ui regat. uel ꝗ͛ pacis indiciū est. vnde ūgosus
sa sum. uirgis plenus et comparatur.

Virgiliocentonas ꝓd to. vid in homocentonas

Virgilius lij. d͛ a ūgula ꝗ͛ mater eius somnia
uit ꝙ pariebat quandam ūgam que usqȝ ad celū
ptingeret qd̓ nil aliud uidet͛ fuisse n̄ ꝗ͛ uirg͛ peret
qui ꝓ sua sapientia loquendo de astris celū tange
ret. vnde ūgilianus na nū. et fit utūs a ntō remo
ta us ut ūgilius ūgili. et acuit gi. et fuit mantue
oriundus. vnd̓ ouid̓ dicit. Mantua ūgilio gaudet
uerona catullo. Pelligine gentis gloria dicar ego

Virginal. a uirgo d͛ h' ūginale lis. uel h' ūginal
lis. illa secreta ps ubi fit concepcō. Prudencius in
hymnis. Crimen uirginal intactum ab omni. et g̃

Virgino. a ūgo d͛ ūgino nas. caste ¶ uatur gi
uiuere in ūginitate degere more ūginis se habere
Item ūginare est fricare. et facere huiusmodi que
possunt fieri salua ūginitate. et componit͛ deūgi
no nas. uirginitatem auferre. et corripit gi.

Virgo. A uiro d͛ hec ūgo ginis ab incorruptio
ne quasi uirago. ꝗ͛ ignorat passionem femineaȝ
et quasi uir sit et uiꝝ agat et rep̄sentet et est ethi
moloia. uel ūgo d͛ a uireo. ꝗ͛ uiret etate et flore
ūginitatis. vnde ūgineus nea neū. et h' et h' uirgi
nalis et h' le. vnde ūginaliter aduerbium. et h' uirgi
nalitas tatis. Item a ūgo h' ūginitas tatis. Item ū
go d͛ sextū signū in celo dictū. ꝗ͛ cū sol ad h' sig
nū uenit terra nichil parit sic ūgo. intellige nichil
parit noui generata tamen maturescē facit. In vij
c ysa d͛. Ecce ūgo concipiet et pariet filiuȝ ubi di
cit Jero. in hebreo aalma positū est. h' ūbum iu
dei opponunt non ūginem sonare. sed adolescentu
lam. et reuera ūgo ꝓprie uthula d͛. adolescentula
ūo ul' puella non aalma d͛ sed naara. Quid ergo
significat aalma nisi uirginem absconditam et se
cretam id est non solū ūginem ſ; cū ephetasi ūgi
nem. ꝗ͛ non omnis ūgo abscondita est nec ab ho
minū sepata conspectu. sicut rebecca aalma legit͛
.i. ūgo secreta et nimia pentū diligencia custodi
ta. aut certe ostendatur ubi h' ūbo appellentur et
nupte. et impiciam confitebor. Glosa autem ysa.
vij dicit sic. Ecce ūgo concipiet ꝛc̄. Judei menciun
tur adolescentulaȝ concipe. ſ; aalma qd̓ in hebreo
solitū est lingua punica uirgo sonat. Aalma apd̓
hebreos adolescentula d͛ ul' abscondita. i. apocrfa
que nūquam uiroꝝ patet aspectibus. et ut dictū
est reuera menciuntur iudei. ꝗ͛ ſm h' nullū signū
esset si adolescentula pareret cū sepe h' contingat
Ad maiorem declaracōneȝ p̄dcōꝝ nota ꝙ ubi nos
habemus uirgo. hebreus hȝ aalma. qd̓ dupliciter
in hebreo sumitur sciliȝ ꝓ adolescentula Et sic in
hoc loco accipit iudeus. ſ; ſm h'. signum non fuit
si adolescentula concepit. hoc enim sepissime con
tingit Item d͛r in hebreo aalma apocrifa est. i. ab
scondita Et sic accipitur in h' loco ſm Jero sciliȝ
pro abscondita vn̄ bene ūgo erat in conclaui qn̄
angelus uenit ad eaȝ Transtulit ergo Jero aalma
.i. ūgo nō ꝗ͛ in hebreo idem sonet ſ; ꝗ͛ ē pifrasī
ūginuȝ Item h' nomen aalma. lingua punica ūgi
nem sonat Et in latino sanctam Et Judei pene ō
nibus linguis utebantur. vnde ubi nos habemus
in canticis ferculum fecit sibi salomon In hebreo
forion fecit sibi salomon hētur Et tn̄ forion n̄ ē
hebreum ſ; grecū Cum ergo hebrei utantur pene
omnibus linguis qua racōne sumpserunt h' nomen
forion. potuit esse ut ꝓpheta sumēt hoc nomen
aalma ꝓut est latinum ad tegendum tantū mis
terium malis lingua enim punica ualde affinis ē
hebree et sepe ea utuntur hebrei ut cephas qd̓ ē
punicū ¶ Item scias ꝙ est quoddam p̄mium qd̓
d͛r essenciale qd̓ consistit in dei uisione Et istud ap
pellatur aurea Item ē quoddam p̄miuȝ accn̄tale
qd̓ d͛ aureola qd̓ detur martiribȝ ūginibȝ doctori
bȝ et p̄dicatoribȝ sacre scripture. Est autem aure
ola qddam ꝓuilegiatum p̄miū ꝓuilegiate scriptu
re respondens et ſm priuilegiatas uictorias in tri
bus pugnis que cuilibet homini imminent aure
ole sumunt͛. in pugna enim que est contra carneȝ
ille potissime uictoriam optinet qui a delectacōni
bus ueneriis que sunt p̄cipue in hoc genere omni
no abstinet et ideo ūginitati aureola debetur. in
pugna uero qua contra mundū pugnatur illa est
p̄cipua cū a mundo ꝑsecucōnem usqȝ ad mortem
sustinemus. Vnde et martiribus qui in ista pug
na uictoriaȝ obtinent secunda aureola debetur In
pugna ūo qua cont͛ diaboluȝ pugnamus. illa est
p̄cipua uictoria cuȝ aliquis hostem non solum a
se ſ; a cordibus alioꝝ remouet qd̓ fit ꝑ doctrinaȝ
theologie et p̄dicacionem Et ideo doctoribus et p̄
dicatoribus tercia aureola debetur Quidam uero
distinguunt tres aureolas ſ; tres uires anime. ut
dicant͛ aureole r̄ndere triū uiriū anime actibȝ Po
tissimus enim actus racional' est ūitatem fidei et
in alijs diffundē Et huic actui debetur doctoꝝ au
reola Irascibilis ūo actus potissimus. est mortem
supare ꝓpter xp̄m et huic actui debetur aureola
martiꝝ Concupiscibilis ūo actus potissimus est a
delcāctionibus maximis penitus abstinē Et h' au
reola debetur ūginibus Et scias ꝙ eciam scriben
tibus sacram doctrinam. i. scripta compilantibus.
debetur aureola ſ; hec non distinguitur ab aureo
la doctoꝝ ꝗ͛ scripta componē quidam modus do
cendi est ¶ Sed p̄t queri Si unus habebit aureo
lam ūginum ul' martiris ul' doctoris excellencius
alio Responsio cū meritū quodammodo sit p̄mij
causa opꝫ diuisificari p̄mia ſm ꝙ merita diuisifi
cantur Aliquid enim intenditur et remittitur per
intensionem et remissionem sue cause Meritū au
tem aureole p̄t esse maius et minus vnde aureo
la p̄t eē maior et minor Sciendū autē ꝙ meritū
aureole p̄t intendi dupliciter vno mō ex pte ra
dicis alio mō ex pte opis Contingit enim eē ali
quos duos quoꝝ unus ex minori caritate maius
tormentū martirij sustinet uel mag͛ predicacioni
instat Aut eciaȝ magis se a delcācionibus carnis
elongat Intensioni ūo meriti que attenditur pe

nes radicem nō rn̄det intensio aureole ꝭ intensio
auree Intensioni ū o meriti q̄ ē ex gene actus rn̄
det intensio aureole. vnde p̄t esse ꝙ aliquis qui
minus in martirio mētur q̄tū ad eēnciale p̄miū
habebit ꝑ martirio maiorem aureolam ¶ Itē no
ta ꝙ meritū omni actui ūtutis debetur a caritate
impato. ūginitas autē ſm hoc ad genus ūtutis
ptinet ſm ꝙ ꝑpetua incorrupcō mentis et corpis
sub eleccōne cadit Et ideo illis tm̄ ūginibus aure
ola ꝓpe debetur que ꝓpositū hūerunt ūginitatē
ꝑpetuo conſuandi siū hoc ꝓpositū voto firmaue
rint siue non Et h̄ dico ſm ꝙ aureola ꝓpe accipi
tur ut p̄miū quoddam merito redditū q̄uis hoc
ꝓpositū fuerit aliqn̄ interruptū Integrate tamen
carnis manente dūmodo in fine uite inueniatur
ꝙ ūginitas mentis repari p̄t q̄uis nō ūginitas
carnis Si autē aureola large sumatur ꝑ quocūq
gaudio qd̄ in ipsa patria habebunt sup gaudiū
essenciale. sic eciā incorruptis carni aureola respon
debit eciam si ꝓpositū non habuerunt ꝑpetuo uir
ginitatem ſuandi. non enim est dubiū ꝙ de incor
rupcōne carnis gaudebunt. sicut et innocentes de
h̄ ꝙ immunes a peccato fuerunt. q̄uis eciam pec
candi optunitatem non habuerūt. ut patet in pu
eris baptizatis. ꝭ h̄ non est ꝓpa actio aureole sed
ualde cōmunis ¶ Volo te eciam scire ꝙ si aliqua
ūgo per uiolenciam oppressa fuerit non amittit
ꝓpter hoc aureolam dūmo ꝓpositū ꝑpetuo ūgini
tatem ſuandi inuiolabiliter seruet illi actui nullo
modo consenciens nec tamen ꝓpter h̄ ūginitatem
pdit. Et hoc dico siue ꝑ fide siue ꝑ quacūq alia
causa uiolenter corrūpatur. Sed si hoc ꝑ fide sus
tineat. h̄ erit ei meritorium Et ad genus martirij
ptinet. vnde lucia dixit Si me inuitam uiolari fe
ceris inde castitas duplicabitur ad coronam. non
ꝙ ūginitas habeat duas aureolas. ꝭ ꝙ duplex p̄
miū reportabit vnū ꝑ ūginitate custodita. aliud
ꝑ iniuria quam passa est. dato eciam ꝙ talis ui
olenter oppressa concipiat neq ex hoc meritū uir
ginitatis pdit. nec tamen matri cristi equabit̄ in
qua fuit cū integritate mentis eciam integritas
carnis. De fructu xxx lx. habes in numerus

Virgosus sa sum in uirga est

Virgula le diminutiuum. parua uirga

Virgulatus ta tū ūgulis ornatus et d̄r a ūga ge

Virgultū. a ūga d̄r h̄ ūgultū ti. multitudo ūgaꝝ
uel locus ubi multi ūgule abundant ut uiridariū
ul̄ ipa ūga. ꝭ ūgultū qd̄ a radice pullulat ramus
qui ab ipso robore arboris. uirga que de ramis

Virguncula cule diminutiuū. parua uirga

Viridarium rij. i. ūgultū A uiridis dicitur

Viridis a uireo res d̄r h̄ et h̄ uiridis et hoc de
quasi uirore plenus uel ui et ſucco Et compatur

Viridium A uiridis ¶ vnde hec uiriditas tatis.
dicitur hoc uiridium dij locus uiriditate plenus

Virilie a uirilis dnr̄ hec uirilie liaꝝ quedam or
namenta uiroꝝ que olim ptabant in armis uel in

Virilis a uir d̄r h̄ et h̄ uiril̄ et h̄ le pnl̄ ¶ collo
ꝓd ptinens ad uiꝝ uel res uiri vnde uiriliter ad
ūbium et hec uirilitas tatis Et uirilis ponitur ꝑ
fortis Et compat̄ vn̄ pluralit̄ h̄ uirilia lioꝝ Illa
membra uiroꝝ quibus femine carent

Virisso a uir d̄r uirisso sas uirilit̄ agē ul̄ sapere

Viritim a uir d̄r uiritim adūbium. i. p singulos
uiros uel de uiro in uiꝝ

Viror a uireo d̄r h̄ uiror uiroris. i. uiriditas

Virosus a uireo d̄r uirosus sa sum. i. uiribus ple
nus et compat̄ sior simus Itē uirosus sa sum. i. ue
nenosus et sil̄r compatur Et tūc diuatur a uirus

Virtus a uir d̄r hec ūtus tutis ꝙ uiroꝝ et pro
boꝝ sit vel d̄r a uireo Et est ūtus habitus animi
optimus et sunt ūtutes anime vn̄ quidā. ūtutes
anime dic uires corpis esse Vnde ūtuosus sa sum
plenus ul̄ habundans ūtutibus et compatur Et
ſm phm ūtus ē ultimū in re de potencia Itē dic
phus in iiij eth ūtutis est delcāri et tristari q̄bus
optet et ut optet Nō irasci enī in quibus optet
insipientis esse uidetur Idem in eod ūtutis p̄miū
honor Item ūtus d̄r q̄si uiꝝ tuens Et est ethimo
¶ Hic nota ꝙ ut dicit aug̃ ūtus ē bona qualitas
mentis qua recte uiuitur et qua nullus male ut̄r
quam deus solus in homine opatur Et scias ꝙ
aug̃ h̄ non intendit diffinire q̄libꝫ ūtutē ꝭ infu
sam ūtutem Et cōpletissime diffinit ponendo for
malia ipsius. scilicet genus et diffēnciam. cum di
cit bona qualitas et subiectū quod est materia in
qua cū dicit mentis Et actū qui ē finis ūtutis cū
dicit qua recte uiuitur Et causam efficientē cū dic
quam deus solus in homine opatur ¶ Et scias ꝙ
deus non uiuificat nos sine nob̄ consencientibus.
ꝙ non cogit ad ūtutē ut damascenus dic Iustifi
cat tamen nos sine nob̄ consencientibus ūtutem
causantibus Item ūtutes sunt connexe vnde qui
hꝫ unam hꝫ omnes. intellige q̄tū ad habitus nū
q̄ ad usus exteriores Item animadūte ꝙ homo
est mag̃ abilis ad actū unius ūtutis q̄ ad actum
alterius. hoc tn̄ non ē semp ex diūsitate habituū
ꝭ ex diūsa dispositione naturali aut eciam exerci
cio. Item illud qd̄ d̄r in ecclesiastico xliiij. Non ē
inuentus similis illi qui conseruaret legem excel
si. intelligitur q̄tum ad exerciciū uirtutū et usum
et non quantū ad habitum ¶ Virtutes theoloice
sunt tres scilꝫ fides spes et caritas. de quibꝫ dicit
iheronimus in xix omelia ezechiel̄. sancta inquit
ecclesia. i. spirituale edificiū ut ad secreta gaudia
ptingat tres solūmodo portas habet. uidelicet fi
dem spem caritatem. Vnam ad orientem. Aliam
ad aquilonem. Terciam ad meridiem. Porta quip
pe in oriente est fides ꝙ p ipsam lux uera nascit̄
in mente Porta ad aquilonem spes. ꝙ vnusquis
que in peccatis positus. si de uenia desperauerit.
funditus perit. vnde necesse est ut qui p iniquita
tem suam extinctus est. p spem ad misericordiam
reuiuiscat Porta ad meridiem est caritas. ꝙ ui a
moris ardet. In meridiana etenim pte sol in alto
ducit̄. ꝙ p caritatem lumen fidei in dei et ꝓximi
dilectione subleuatur. Tribus ergo portis ad inte
rius atriū tenditur. ꝙ p fidem spem atq caritatē
ad gaudia secreta puenitur. Virtutes autem car
dinales siue pollicite sunt quatuor. scilꝫ prudentia
fortitudo iusticia et tempantia. de quibus dictum
est in cardinalis. et ut dicunt q̄dam. ūtutes dant̄
ad bene opandum. beatitudines ad expedite ope
randū. fructus ad iocunde operandū. dona autem
dantur ad alciores actus q̄uis sint actus uirtutū
vide in pius ¶ Consueuit queri sic. morales uirtu
tes pficiunt in uita actiua. ꝭ hec uita cessabit in
patria in qua erit tantū contemplacō. ergo et uir
tutes morales non erunt in patria. Ad h̄ p̄t dici
ꝙ ūtutes que pficiunt in uita actiua eciam acqui
site non optet ꝙ tollantur cū aliquis transferat
se ad uitam contemplatiuam ꝭ hn̄t alios actus in

q̈ntū ptingunt ad finem ꝓximuꝫ q̄ uita contem
platina ē finis actiue Et ideo distinguit macrobi9
haꝝ ūtutū tres gradus ſm q̄ sunt in hominibus
sunt enim poliate ſm q̄ homo ꝑ eas in ciuilibꝫ
operibus rectificatur. purgatorie autem ſm q̄ ci
uilibus utens ad quietem contemplacōnis aliq̄s
anhelat. ſꝫ dicunt̄ purgati animi inquantū aliq̄s
abiecto omni exercicio ciuilis uite quieti contem
placōnis se totū tribuit. et in hoc statu dicit q̄ ac
tus temꝑantie est cupiditatem non iam refrenare
ſꝫ penitus obliuisci. Fortitudinis autem passiones
ignorare non uincere. vel dic q̄ tres sunt status
in ecclesia sancta Sunt eniꝫ in ea hn̄tes uirtutes
pollitícas. hij sunt incipientes qui tribulaciones
tolerant pacienter. sunt et habentes purgatorias
et hij sunt ꝓficientes qui tribulacōnes paciuntur
libenter in quoꝝ ꝑsona dicit paulus. libenter glo
riabor in infirmitatibꝫ meis. sunt enim habentes
eciaꝫ ūtutes purgati animi. et hij sunt ꝑfecti. q̊ꝝ
est sustinere tribulacōnes gaudenter. in quoꝝ ꝑso
na dicit apostolus in secūda ad corinth̄ c vij. sup
habundo gaudio in omni tribulacōne nostra. in
hoc statu maxime deberent esse ecclesie ꝑ̄lati qui
sup populū eminere debent ab humero et supra.

¶ Item p̄t queri quid est q̄ nemo est qui tantū
ūtutibus ꝓficiat q̈ntum desiderat. Ad hoc respon
det gḡ in xij li mor̄ tractans illud iob. Constitu
isti terminos eius qui preteriri non poterunt. h̄ in
quit iuxta spiritū intelligi ualet. q̄ non nūquam
in ūtutibus ꝓficere conamur. et quedam dona ꝑ
cipimus. A q̇busdaꝫ ūo repulsi in imis iacemus
nemo enim est qui tante ūtutis apꝑ̄hendat q̈ntuꝫ
desiderat. q̄ omnipotens deus interiora discernens
ipsis spiritualibus ꝓuectis modū ponit. ut ex h̄
homo qd̄ apꝑ̄hendere conatur non ualet in illis.
se non eleuet que ualet. vnde quoqꝫ ille egregius
p̄dicator qui raptus usque ad terciū celū fuerat
paradisi archana penetrauerat. esse post reuelatio
nem tranquillus atqꝫ intentatus uolebat. Sed q̄
omnipotens deus terminos constituit homini q̇
p̄terire non poterunt et eleuauit hunc ad cognos
cendū sublimia et reduxit ad infirma tolleranda
ut modi sui mensuras aspiciens dum securitatem
comp̄hendē conaretur et non posset ne ꝑ elatio
nem extra se iret et ꝑ humilitatem cogeretur int̄
suos semꝑ terminos redire. Item gḡ in x omelia
ezech̄. in p̄ma ꝑte dicit non uni dantur omnia ne
in suꝑbia elatus cadat. ſꝫ huic datur qd̄ tibi n̄ da
tur. et tibi datur qd̄ illi denegatur. ut dū iste con
siderat qd̄ bonū habes et ipse n̄ hꝫ. te sibi in cogi
tacōne p̄ferat et rursum dū tu habere illū conspi
cis quod ipse non habes te illi in tua cogitacōne
postponis. et fit qd̄ scriptū est suꝑiores sibi inui
cem arbitrantes. h̄ itaqꝫ omnipotens deus agit in
cordibus hominū qd̄ facit in regionibus terrarūꝫ
poterat namqꝫ vnicuiqꝫ regioni fructus omnes t̄
buere. ſꝫ si una quelibet alterius regionis fructibꝫ
non indigeret cōmunionem cū altera non habuis
set. vnde fit ut huic uini. alteri ūo olei abundanci
am tribuat. huic multitudinem pecudū. illam ūo
abundare facit frugum. ut cū illa defert qd̄ ista n̄
habet. et ista reddit qd̄ illa non detulit per com
munioneꝫ gracie sibi simul eciam diuise terre con
iuncte sint. sicut ergo regiones terraꝝ. ita sunt m̄
tes sanctoꝝ. que dū uicissim sibi conferunt qd̄ acce
perunt. q̈si fructus suos regiones regionibus im

pendunt. ut in una omnes caritate iungantur
Volo eciam te non ignorare q̄ in tota ecclesia ē
plenitudo copie. q̄ nulla graciaꝝ ei deest q̄n sit
in aliquo membroꝝ suoꝝ de qua plenitudine d̄r
eph̄ iiij c ut adimpleret omnia. alicui data est au
tem gracia que non solū mortalia omnia ſꝫ eciaꝫ
uenialia omnia repelleret. Et h̄ plenitudo special̄
p̄rogatiue que fuit in beata ūgine ſꝫ quam plena
fuit deo ut et nichil in ea ēēt qd̄ ad deū n̄ ordina
retur. Sed xp̄o ulterius est data gracia perficiens
ipsum non solū q̈ntum ad omnes ūtutes ſꝫ eciaꝫ
q̈ntum ad omnes usus ūtutū et q̈ntuꝫ ad omnes
effectus gracie gratis date. et iteꝝ ad omnem pec
cati remotionem non solū actualis ſꝫ eciam origi
nalis et potencie peccandi. non eniꝫ peccare potu
it et h̄ est plenitudo singularis xp̄i. Item ūtutes
dicuntur illi spiritus quoꝝ nutu uel oꝑe signa et
prodigia in elementis siue ex elementis facta fre
quencius apparent ad cōmocōnem mortaliū. Iteꝫ
scias q̄ omnes angeli custodes mittuntur. nō ta
men omnes qui mittuntur custodiūt ſꝫ tantū ulti
mi. q̄ superiores exequentur ea que ad multos
ꝑtinent. et q̈to ad plures tanto est ordo superior
et ideo uirtutes suꝑ̄mi spiritus inter exequentes
ministeria. q̄ eoꝝ actus se extendunt non tantuꝫ
ad res humanas ſꝫ eciam ad res naturales ut pa
tet in oꝑatione signoꝝ. et post potestates quarū
actus n̄ tantū ad homines sed eciam ad demones
se extendit. et post p̄ncipatus quoꝝ oꝑacō est cir
ca totam multitudinem. et hoc ſm ordinacōnem
dionisij. Et ultimi angeli qui oꝑantur circa deter
minatas ꝑsonas archangeli ūo sunt medij hn̄tes
aliquid cōe utriſqꝫ vn̄ nomen eoꝝ compositū ē
ex duobꝫ extremis. d̄r eniꝫ archangeli q̈si p̄nci
pes angeli De ūtutibus animalibus et naturalibꝫ

Virulentus a uirus et lentos ¶ dixi in somnus
d̄r uirulentus ta tū. i. ueneno plenus Et compar̄
hec uirulencia cie. ueneni infectio

Virus a uireo d̄r hoc uirus medecina. i. uenenū
et est aptotū Et inuenitur tm̄ in n̄to acc̄o et u̇to
Et est ꝓp̄e uirus humor fluens a natura uiri. i. se
men. sicut dixi in ueretꝝ. uel ſm quosdam uirus
dicitur a ui eo q̄ cor penetret Et producit p̄maꝫ

Vis a uireo d̄r hec uis ¶ uirus et uires nomen
huius uis. dt̄o ui. acc̄o uim. u̇to o uis. abl̄to a ui.
et pluraliter acc̄o has uis et nō amplius Et ꝓp̄e
uis animi et corꝑis uires tm̄ corꝑis ūtutes tantū
animi vnde ūsus Corpus hꝫ uires animis ē insita
ūtus. vis in utroqꝫ manet uis racōne caret Et po
nitur uis ꝓ ūtute animi ꝓ fortitudine et ꝓ uio
lencia uel coaccione Et ſꝫ h̄ uis ita describitur vis
est maioris rei impetus qui repelli non potest

Viscera a uisco cas d̄r h̄ uiscus ceris. ſꝫ n̄tūs nō
est in usu frequenti viscera nō tantū intestina uo
camus ſꝫ quecūqꝫ sunt sub corio et latencia uisco
qd̄ est inter cutem et carnem Itē uiscera d̄r ui
talia. i. circūfusa cordis loca quasi uiscora q̄ ibi ui
ta. i. anima contineatur Iteꝫ uiscera capita n̄uoꝝ
ex sangine et neruis copulata Itē lacerti et mures
q̄ sic in singul̄ membris cord̄ loco sunt ut cor in
media tocius corꝑis ꝑte Et appellant̄ a nomine
siliū animaliū sub terra delitescenciū Item et cori
q̄ illa uiscera torta uideant̄ Iteꝫ inuenit̄ h̄ uiscus
ci mas ge uel h̄ uiscum ci et est p̄mitiuū Et ē uis
cus ul̄ uiscum glutea quo aues capiuntur Et eci
am illud unde fit qd̄ colligitur in arboribus et qd̄

est inter cutem et carnem. vñ uiscosus sa sum te
Viscero ras a uiscus ceris ¶ Inax uisco plenus.
dr uiscero ras qd non ē in usu a quo componit̃
conuiscero ras simul in uiscē aliquid ponē deuis
cero ras Et euiscero ras in eodem sensu aliquid
ext' uiscera ponere Inuiscero ras in uiscere ponē
Et sunt actiua et corripiunt sce
Visco a uiscus ci dr uisco cas implicare uisco a
liquid capere Et componit̃ conuisco cas. deuisco
cas. euisco cas. ualde uiscare. uel a uisco remouere
Inuisco cas reuisco cas visco cū suis cōpo ē actiñ
Viscosus In uiscera est
Viscus ci uel uiscum In uiscera est
Visibilis. a uideo dr h et h uisibilis et h le. res
apta uideri. vnd uisibiliter adūbiū et h uisibilitas
tatis. Et componitur inuisibilis le. inuisibiliter. in
Visito. a uiso sas dr uisito tas uer ¶ uisibilitas
bū frequentatiuū penl' correpta. qui enim uisitat
aliquem sepe uidet illū. Et componitur conuisito
tas. Inuisito tas. Reuisito tas. et est actiuū cū su
Viso sas ūbum frequentatiuū ¶ is compositis.
de uideo des di sum. et uisare frequenter uidere. A
quo uisito uisitas aliud frequentatiuum
Viso sis si sere ūbum desideratiuū. i. cū desiderio
uidere Et deberet facē sup in sitū pnl' ꝓducta sicut
facisso sis si sitū. ꝫ non est in usu Et formatur ui
so a uisu sup de uideo u mutata in o. et iñ uisens
tis omnis ge. i. uidere cupiens. Viso componitur
conuiso sis inuiso sis si sere. ꝓuiso sis. Reuiso sis
Et est uiso actiuū cū suis compositis. et est tercie
coniug. vñ uisere infinitiuus cor' penl' sicut legere
et ꝓducit ui uiso. vnde quidam. Visitat infernū.
Vispilio ul' uispilo ¶ sed amicus uisit amicum
onis. i. raptor. latro. p̄do. et componitur a uiolen
tia et pilo. qr pilū gerat. i. telū. et sic alijs uiolen
tiam ingerit. vnde uispilio dr quasi ui spolians. et
tunc componitur a ui et spolio spolias
Visus. a uideo dr h uisus sus. i. actus ul' passio
uidendi. et est uisus spiritualior q̃ auditus. et po
nitur aliqñ uisus ꝓ quolibz sensu. ul' cū dicimus
vide quō sonet oleat sapiat caleat. Et dr uisus q
uerior sit ceteris sensibus ac p̄stancior et uelocior
et h uisum si. res uisa ul' fantasma somniū osten
tū. et uisus sa sum declinat̃ adiectiue. vide in som
Vita. a uincō cis. dr h uita ¶ niū et in fulmen
te. infula qua caput sacerdotis ligatur. Item uita
est que crinibus innectitur qua manuales religan
tur capilli. Item uita est qua corona uincitur. Itē
uita dr qr ea pectus uincitur instar uitis ligantis
vnde uitula dimi. uitatus uito. et debz scribi uita
p unū t ꝫ hug. de hac ouid maior. vita coercue
rat neglecta albos capillos. Itez a uiuo uis dr h
uita te. similiter p unū t. ul' uita dr ꝓpter uigorez
ul' qr uim teneat nascendi et crescendi. vnde et di
citur uita quasi uim tenens. et est ethi. vnde et ar
bores animam uegetatiuam ul' uitam dicunt̃ ha
bere. A uita dr h et h uitalis et h le. Et inde uita
liter adūbium. et substantiue h uitalis huius uita
lis. et facit ablatiuū in e uitale ꝓpium nomen uiri
et distinguitur triplex uita ꝫm theologum. scilz
vita nature. vita gracie. vita glorie. Vita nature
uiuūt boni et mali. via gracie iusti uiatores. uita
glorie beati compꝫensores. De hac uita beata lo
quens aug dicit. multi sunt enim pagani qui ꝫm
quandam huius uite consuetudinem dicunt̃ boni
homines innocentes et quasi obseruates ea que
in lege p̄cepta sunt deferentes honorem parenti
bus suis non mechantes. non homicidiū ꝑpetran
tes non furtū facientes non falsum adūsus quem
quam testimoniū ꝓhibentes et cetera que in lege
mandata sunt uelut cristiani obꝫuant. et cristiani
non sunt. et plerūqz se iactant quō isti pharisei di
centes. nūquit et nos ceci sumus. sed omnia h ina
niter faciunt. qr non intrant p hostiū sed aliunde
Quid enim ꝓdest uana iactanciū de bene uiuendo
inflatio dū ad finem ꝑpetualiter bene uiuendi ui
ta eoꝝ non ꝑueniat. Ad h enim debet unicuiqz ꝓ
desse bene uiuere ut detur ei uiuere semper. Nam
si tibi non datur semp bene uiuere. quid ꝓdest ei
bñ uiuē ad tempus. ergo nature bñ uiuē dñdi sūt
qui finem bene uiuendi ul' cecitate nesciunt ul' in
flatione contempnunt. Non est autem cuiqz spes
uera et certa semp uiuendi. nisi agnoscat uitam q̄
est cristus et p ianuam intret in ouile. vide in o
pus et in beatus. Item est uita actiua et contem
platiua. et consistit uita contemplatiua p̄ncipalit'
in bono contemplabili sicut et uita actiua in opti
mo agibili. Et scias q uita actiua est dispositio
ad contemplatiuam. vñ dicit isid in li de summo
bono. qui p̄us in uita actiua ꝓficit bene ad con
templacōnem concendit. Et ideo q̃diu non ꝑue
nit homo ad ꝑfectionem in uita actiua non esse
potest in eo uita contemplatiua nisi ꝫm quandaz
inchoacōnem et impfecte. tunc enim homo diffi
cultatem patitur in actibus moralium ūtutū Et
optet q tota sollicitudine ad ipsos intendat vñ
retrahit̃ a studio contemplacōnis ꝫ qñ iam uita
actiua ꝑfecta est tunc opaciones ūtutū moraliuz
in ꝓmptu hz ut eis non impeditus libē contem
placōni uacet ¶ Item scias q uita actiua q̃tū ad
hanc ptem que saluti ꝓximoꝝ studet ē utilior q̃
contemplatiua ꝫ contēplatiua ē dignior qñ dig
nitas sonat bonitatē alicuius ꝓpter seipm̄. utilitas
ūo ꝓpter alium. ꝫ uita actiua que non ad aliuz ꝫ
ad seipm̄ tantū ordinatur. nec utilior ē nec digni
or q̃ contemplatiua. ymo compatur ad contēpla
tiuam sicut utile ad id qd est utile ¶ Nota eciaz q
felicitas contemplatiua de qua phi eciaz tractaue
runt in contemplacōne dei consistit. qr consistit ꝫ
phm in actu altissime potencie que in nob ē sciz
intellcūs Et habitu nobilissimo scilz sapiencia et
in obiecto dignissimo quod deus est. vnde et phi
ultimuz tempus uite sue reꝫuabant ut dr ad con
templandū diuina precedens tempus in alijs scien
cijs expendentes ut ex illis abiliores fierent ad cō
sidandū diuina ¶ Item uolo te scire q uita acti
ua consistit in omnibz agibilibz siue sint ad seip
sum siue ad alium ꝫ p̄ncipaliter consistit in hijs q̄
ad alium sunt qr bonuz multoꝝ ꝫm phm in p̄n
cipio ethi est diuinius q̃ bonum unius Vnde et
iusticia que ad alteꝝ est a pho in v eth dr eē pul
cherrima ūtutū Et in h ipso q homo alioꝝ salu
ti et regimini studet. se plus diligit et sibi melio
rem ptem reseruat qr diuinius ē sibi et alijs cau
sam bone opacōnis esse q̃ sibi tm̄ sicut dic phus
in v eth Vita et uito tas ꝓd pmam vñ ūsus vt
tibi sit uita ꝓ posse picula uita. uide in contēplor
et in cena et in sciencia et in sol et in lia et in uir
tus Dicit seneca de bꝫuitate pn̄tis uite. punctū est
qd uiuimus et adhuc puncto minus Et greg in
xv mor' tractans illud Job xxi ducunt in bonis
dies suos et in puncto ad inferna dñdunt sic dic

Omnis longitudo temporis uite presentis punctus esse
cognoscitur cum fine terminatur Quicquid transire
potuit subitum fuit in puncto stilum ponimus et le
uamus quasi ergo in puncto uitam tetigit qui hanc
accepit et amisit

Vitalia a uita pluraliter hec ui
talia lium.i.intestina quia ibi uita.i.anima continetur

Vitalis in uita est

Vitellus a uita dicitur hic uitellus li morellus sive me
ditullium oui Inuenitur etiam in plurali hec uitellorum

Vitatus a um.i.uita uel uitis ornatus et dicitur a uita

Vitella a uitis dicitur hec uitella le quedam herba.quia
sicut uitis quicquid proximum habuit apprehendat et co
rimbos habet quos anulos uocant

Vitiligo.a uitis dicitur hec uitiligo ginis.uel uituligo
.i.vimen cum quo uitis ligatur et ponitur simplici
ter pro ligare uel impedimento.

Vicio.A uicium dicitur uicio as aui are corrumpere.quia ui
cia corrumpunt.et componitur conuicior conuiciaris
Item deuicio as.ualde uiciare uel uicia uel malos
mores auferre. Item inuicio as.i.ualde uiciare.re
uicio as iterum uiciare uel uicia auferre.et corripit pri
mam.uicio vide in uicium.

Viciolum li dimi.paruum uicium.

Vitis.a uincio as dicitur hec uitis huius uitis.quia ui
tes uinciuntur et religantur inter se.uel quia uim cito
radicandi habeant interius.et nota quod in genitivo plu
rali scilicet uicium t de uitium debet retineri in sono suo
causa differencie ad uicium cij.vitis usum primus
noe instituit.et producit ui.

Vicium.a uicio as dicitur hoc uicium cij.quia uincit homi
nem.et sic debet scribi per c.vnde uiciosus sa sum.et
comparatur.vnde hec uiciositas tatis secundum hug. Alij ue
ro dicunt.quod uicium dicitur a uero tas.siue a uetando.et
a uicium uitio as.et sic debet scribi per t.et corripit i
ante t uitium et uitio as.sed conuitium producit I ante
t.sed melius componitur conuicium.a con et uita.quia
conuicium est improperium contra uitam uel contu
melia.et hec magis michi placet.et dicitur uicium peccatum
dedecus macula. Item uicia dicuntur in gramatica
que in eloquio cauere debemus ut uicia annexa
barbarismo et soloecismo de quibus in quarta parte
et corripit uicium primam.vnde orat.omnibus hoc ui
cium est cantoribus inter amicos.

Vito.a uita dicitur uito tas taui tare.cauere.effuge
re quicquid contra uitam est declinare.vnde hic et hec
uitabilis et hoc le.et uitabundus da dum. Vito com
ponitur.deuito tas.Euito tas.ualde uitare.vnde
hic et hec deuitabilis et hoc le.et euitabilis et hoc le.et per
composicionem.indeuitabilis le.et ineuitabilis le
Inuito tas quasi non uitare.sed ad se trahere et al
licere. Vito et eius composita actiua sunt.et produ
cunt hanc sillabam ui.vnde ouid de reme. Que ni
mis apparent recia uitat auis. Item uito tas.i.ui
ta ornare.et tunc dicitur a uita te.pro infula.et scribitur
similiter per vnum t.et producit ui

Vitreus in uitrum est

Vitricus.a nouus deriuatur hic uitricus ci.i.pa
trinus siue patriaster.scilicet qui uxorem ex alio
uiro filium uel filiam habentem duxit.Et dicitur sic quasi nouitri
cus.quia a matre superducatur nouus.uel dicitur uitricus
a uitro.quia uitreus custos et ymaginarius.quia non
est uerus pater sed falsus.sicut enim per uitrum res ui
detur alia quam sit uel uidetur ymago et non res. Si
militer uidetur ille pater et non est Quod autem
dicitur uitricus quasi uiscera tenens custodis.i.
patris uel quasi uitreus custos ethimo est et cor
ripit penultimam vnde ouid de remed vitricus et gladi
is et acuta dimicet hasta.et hinc uitricius.cia um

Vitrum.a.uitreo.es.dicitur hoc uitrum tri vnde
uitreus a um Et dicitur uitrum tri quia in sui perspicuitate
transluceat nam liquor in eo positus exterius declaratur
vnde dicit gregorius in xix li moralium exponens illud Job
Non adequabitur ei aurum uel uitrum Auri metallum
nouimus pociori metallis omnibus claritate ful
gere vitri uero natura est ut extrinsecus uisum pura
perspicuitate perluceat.in alio metallo quicquid intrin
secus continetur absconditur In uitro uero quilibet
liquor qualis continetur interius.talis exterius de
monstratur Atque ut ita dixerim Omnis liquor in
uitreo uasculo clausus patet Quid ergo aliud in
auro uel in uitro accipimus nisi illam supernam pa
triam illam beatorum ciuium societatem quorum corda
sibi inuicem et claritate fulgent et puritate translu
cent Quam Johannes in apocal xxi c conspexerat cum
dicebat Ipsa ciuitas aurum mundum simile uitro mun
do quia enim sancti omnes summa in ea beatitudinis cla
ritate fulgebunt.instructa auro dicitur Et quoniam ipsa eorum
claritas uicissim sibi in alterius cordibus patet et cum
uniuscuiusque uultus attenditur simul et sciencia
penetratur.hoc iterum aurum uitro mundo simile esse me
moratur Ibi quippe vniuscuiusque mentem ab alte
rius oculis membrorum corpulencia non abscondit
sed patebit animus patebit corporalibus oculis ipsa
enim corporis armonia.sic unusquisque tunc erit perspi
cabilis alteri sicut nunc potest esse conspicabilis sibi

Vitula le dimi.i.parua uita. Item uitula parua in
fula uel corona.Et tunc est diminutiuum.de uita
pro infula.uel corona.

Vitulamen.A uitis tis dicitur hoc uitulamen.
uitulaminis uitea planta illa infructuosa que nas
citur ad radicem uitis uel ubicumque duntaxat non
sit naturalis.ut dicunt quelibet talis planta sic dicitur
a uitulo.quia nascatur in terra a uitulis arata.vnde
li sapiencie c iiij. Spuria uitulamina non dabunt
radices altas.et producit tu.vide de hoc in spurius. Item
a uitis hec uitiligo.vide in uitiligo

Vitulor laris in uitulus exponitur

Vitulus.a uireo res dicitur hic uitulus li.et hec uitula
le penultima correpta.quasi a uiriditate.i.ab incorruptione
sicut hugo. Vitula ergo parua est nondum enixa.nam
enixa iuuenca est aut uacca.vel dicitur uitulus a uita
quia sit dignus uita.vnde uitulinus na num.et nota
quod uitula etiam dicitur quedam dea leticie uel uictorie
vel festum illius dee.vel exultatio uictorie.vnde
uitulor laris.i.letari uoce. Item uitula dicitur quo
dam instrumentum musicum.vnde uitulor laris.cum
uitula cantare. Item uitula est dimi de uita.de hoc
uide in uitula.

Vitupero.a uita et paro com
ponitur uitupero as.i.in uitam alicuius aliquid
turpe parare.contumelijs afficere.aliquid turpe ob
ijcere.vnde hic et hec uitupabilis et hoc le.vnde ui
tuperabiliter aduerbium.et uituperium.et hinc uitupe
rosus sa sum.et comparatur.et corripit penultimam

Viuarium rij.a uiuo uiuis dicitur uiuarium rij.locus u
bi pisces pascantur et impinguantur et uiuunt

Viuax.a uiuo uiuis dicitur uiuax uacis generis omnis
uiuidus.fortis.et comparatur.vnde hec uiuacitas ta
tis et ut dicunt uiuax ingenium.sed uiuidus est color oris

Viuidus da dum.i.fortis.agilis.et dicitur a uiuus.vi

Viuo is xi ctum.vnde viuus a um vide in uiuax
Viuo componitur.aduiuo is.i.valde uel iuxta uel
ad utilitatem uiuere.conuiuo is.simul uiuere.vnde

h conuictus tus. reuiuo is. Et hinc incho. viuisco
cis. aduiuisco cis. conuiuisco. reuiuisco cis. Viuo
et eius composita sunt neutra. et faciunt p̄teritũ
in xi et sup̄ in ctum. et ꝓd̄ ui. vnd̄ ũsus. Viuo fa
cit in xi. q̄ uinco. uincio uinxi
Ulcero. ab ulcus deriuatur ulcero ras aui are
.i. uulnerare. ulcus facere. ulceribus implere
Et componit̃ deulcero ras. ualď ul' deorsum ulce
rare. ul' ulcera auferre. Exulcero as in eodem sen
su. Et est actiuũ cũ suis compositis. et corripit ce
Ulciscor ceris ultus sum ulcisci. i. punire ul' uin
dicare. vñ h ultor toris. vide in uindico uindicas
Ulcus. ab oleo les d̄r h ulcus ceris. quasi olcus
q2 oleat. uulnus ad animũ refertur. ulcus ũo ad
corpis iniuriam. Item uulnus est corporis recens
plaga. vlcus inueteratũ uulnus. Itẽ uulnus qd̄ fer
ro uel fuste ul' lapide fit quasi ui. vlcus ũo quasi
p se nascitur in cute. scilicet putredo ipsa. q2 oleat
vnde quidam. Illatũ uulnus innatũ d̄r ulcus. vñ
ulcerosus sa sum. ulceribus plenus. et compatur
ulcerosior simus. vnde ulcerose sius me adũbiũ. et
hec ulcerositas ulcerositatis
Ulcea cee. locus pascue ab uligo dicitur
Uliginosus in uligo exponitur
Uligo. ab ulna d̄r hec uligo ginis. naturalis hu
mor terre ab ea nũquam recedens ꝫ ei sempor ad
herens quasi insepabile accidens. vnde uliginosus
sa sum. uligine plenus. et pinguis. humidus. fecũ
dus. vnde ager ꝓꝓe d̄r uliginosus. q2 semp uiget
humidus ũo d̄r. q2 aliqñ siccatur. et compatur. et
Ulixes. olon qd̄ est totũ componi ꝯ ꝓducit li.
tur cũ xenos qd̄ est pegrinũ ul' sensus. et d̄r h u
lixes is. quasi olon xenos. i. totus in sensu. ul' to
tus sensatus ul' quasi pegrinus omniũ. iste desig
nat sapientem. qui in h mundo conũsatur tamq̄
pegrinus. non enim h habemus manentem ciui
tatem sed futuram inquirimus. vlixes enim mul
tum pegrinatus est in uita sua et facit uocatiuus
ulixes ul' ulixe. ouid̄ epp in principio. Hanc tua
penelope lento tibi mittit ulixe. Itez inuenitur h
ulixeus ei ꝓ ulixes et ulixeus ea eũ possessiuũ. ꝫ
ulixeus possessiuũ est tetrasillabũ. vlixus ũo ꝓꝓi
um trissillabũ. q2 eu in ntō est diptongus genitĩus
uero p est insillabis possessiuo. q2 eu non est dip
Ulixeus in ulixes exponitur ꝯ tongus ibi
Ullus. ab vnus d̄r ullus la lũ. i. aliquis. Et est
penl' genitiui cõmunis tamen in ꝓsa semp debet
acui ullius. et inde uspiam et usquam. i. in aliquo
loco. Et componitur nuspiam et nusquam.
Ulna ne ꝫ quosdam est utriusq3 manus exten
sio. ꝫm alios brachiũ ul' cubitus qd̄ uerius uidet̃
luce ij. c. accepit euz in ulnas suas. i. inter brachia
sua. grece enim obneos ul' olenos cubitus d̄r. vñ
hec ulna ne. vnd̄ hec ulnula le dimi. et h et h ul
nalis et h le. et ulnarius a ũ. ad ulnam ptinens.
et ulno as. i. ulna mensurare. d̄ h dixi in brachiũ
Ulnalis in ulna exponitur.
Ulnula le dimi parua ulna
Ultor Ab ulciscor ceris ultum. i. punitor vindi
cator Et ut dicit pap. ultor facit ne impune sit fac
ta iniuria. Itez uindicator differt ab ultore. quod
patere potest in uindico uindicas
Ultra adũbiũ loci. et compat̃ ulterior ultimus
pt esse eciaz p̄positio qñ regit casuz. ut ultra renũ
Ultrix. ab ultor or in rix h ultrix tricis. i. puni
trix. vindicatrix. et est fe ge in ntō actō uтō sing̃
In alijs ũo casibus est cõmunis ge. et facit abla
tiuũ sing̃ in e uel in I. ultrice uel ultria. vide in
Ultro. i. ultra uel sponte ꝯ uictrix
Ultroneus nea neũ. i. spontaneus ul' ulterior. et
Ultus ab ulciscor ris. d̄r ultus ꝯ dicit̃ ab ultro
ta tũ. ꝓꝓha. et in nomine dñi q2 ultus sum in eis
et sepe accipitur in passiua significacõne ut ultus
vindicatus defensus. et componit̃ inultus ta tũ.
Ulna ne. herba est palustris ꝯ id est non ultus
Ulula le in ululo las uide ꝯ vñ ulnosus sa sum
Ululo las laui lare. flere ul' fortiter clamare ulu
latum facere. et est lupoꝝ et feminaꝝ. vnd̄ h ulu
latus tus lamentũ meror fletus. et h ulula le. que
dam auis. que flere uidetur. vñ et dicunt eam di
ci sic. ab oleagi. i. a ficto fletu. in xiij ysa d̄r. et re
spondebunt ibi ulule in edibus eius ubi dicit glo
sa ulule aues sunt magnitudinis coruine q̄ figen
tes rostꝝ in lutũ horrende strident. Vlulo las cũ
suis compositis si qua habet neutꝝ est. et scribit̃
p vnũ l. corripit enim p̄mam et penl'. vnde ouid̄
epp. Pronuba thesifone thalamis ululauit in ill'
Umbilicus a penl' ꝓducta d̄r ab umbo q2 sit ũ
boılioꝝ. est enim umbilicus medius locus totius
corporis et eciam ilioꝝ. sicut umbo d̄r media ps
scuti. ul' locus in medio clipei. ex umbilico pendꝫ
infans in utero ex eo eciam nutritur. q autez d̄r
umblicus q̄si ubi uel unde liquor ethimol' est Et
scias q luxuria uiris ẽ in lumbis ꝫ feminis in ũ
bilico vnde dicit gg̃ q2 uiris luxuria in lumbis sit
feminis in umiblico. testatur dñs qui de diabolo
ad iob loquit̃ ũtus eius in lũbis eius et fortitudo
illius in ũbilico uentris eius A pncipali ergo sexu
lũboꝝ nomine luxuria designat̃ cũ dñs dic̃ Sint
lumbi uestri precincti ꝛc̃. lumbos eniz p̄cingimus
cũ carnis luxuriam p cõtinenciam coartamus. ui
de in lumbus Et scias q infans in uentre matris
mingit p umbilicum ut dixi in sumen
Umbo umbonis In umbilicus uide
Umbra bre d̄r aer carens sole. sic dicta. q2 fit. cũ
solis radijs aliquid obijcitur vnde umbraticus ca
cũ penl' cor̃ Et hoc umbraculum li Et umbrosus
sa sum Et compatur vnde hec umbrositas tatis
Umbratilis Ab umbra d̄r h et h umbratil' et h
le ꝫm hug̃ ꝫ mag̃ uidetur deriuari a ũbo umbro
bras cũ cor̃ penul' sicut sorbilis vel dic q excipit̃
sicut parilis si uis sustinere hug̃
Umbrella le dimi pua umbra
Umbro ab umbra d̄r umbro bras braui are. i.
obscurare coopire Et componit̃ adumbro as ual
de umbrare Inumbro as cont' umbrare uel ualde
obumbro as undiq3 umbrare vmbro et eius com
Unanimis ab unus et ani ꝯ posita sunt actiua
mus cõponitur h et h unanimis et h me Et una
nimus ma mũ. i. unius animi vñ uuanimiter ad
ũbium et hec vnanimitas tatis animi unitas con
cordia uide in animus Et corripit ni
Uncia uncie In uns uide
Unciatim adũbiuz. i. p uncias uel de una uncia
in aliam Et dicitur ab uncia
Unanulus li dimi puus uncinus
Uncinus ni penul' prod̄ uide in uncus uncia
Uncio as. i. uncia ul' uncijs mensurare Et d̄r ab
Uncio cis cire alligare unco capẽ Ab uncus d̄r
Unciola unciole pua uncia
Unco cas. i. curuare Et inde componit̃ adunco
cas abunco cas redunco cas subunco cas post ul'

paꝝ uncare Et ē unco actiuū cum suis compositis

Unctus ab ungo gis dr̄ unctus ta tū et compa
tur Et hec unctura re Et hoc unctum ti Et uncto
tas fre A quo vnctito tas aliud fre. de unctione ex

Uncus ab unco cas dr̄ ¶ Extrema habes in ungo
uncus ca cum. ı. curuus et ħ uncus cı instrumētuꝫ
curuum ad aliquid capiendū et ħ uncinus ni ideꝫ
Amos c viij Et ecce uncinum pomoꝝ Et dn̄t qui
dam ꝙ vncinus dr̄ ab uncus Alij dn̄t ꝙ deriuatꝛ
ab unco cas Nec ē dimi de uncus nisi quo ad uo
cem. ꝫ est idem quod uncus vnde ůsus Vnco dat
uncinos et eos non ꝑturit uncus. Qꝛ autē dr̄ unci
nus quasi ungue cedens ethimo est Vncus cōpo
nitur aduncus ca cum. ı. recuruus Et obuncus ca
cū Et subuncus ca cum aliquantulum curuus

Unda ab eo is dr̄ ħ unda de Et ē unda supior
ps aque supior liquor qui semꝑ in motu ē ꝫ aq̄
est statina et sine motu equalꝛ vnde aqua quasi
equa ꝫ unda ꝑ se non ē aqua ꝫ aqua in quodaꝫ
motu et agitacōne. quasi ab eundo et redeundo un
da uocata quasi eunda qꝛ semꝑ ē in motu vnde
undosus. sa suꝫ. ı. plenus et frequens vndis Et cō
patur vnde ħ vndositas tatis Iteꝫ ab unda undo
das qđ non ē in usu ꝫ ab eo componitur abundo
das exundo das inundo das redundo das Et est
undo neutꝝ cū suis compositis et ꝓđ penꝛ unda
bit undabam undare. et consimilia. vide in abun
do das. ulꝛ ꝫm quosdam ꝑdicta ůba componuntꝛ
ab unda et ꝑposicōnibus. et est undare. abundare
bullire. in cumulos surgere

Unde adůbium loci. ı. a quo ulꝛ ex quo loco ex
qua re uel causa ꝫm papiam

Undecennis ab undecim et annus componitꝛ ħ
et hec vndecennis et ħ ne. vndecim annoꝝ. vnde
hoc vndecenniū nij. spacium vndecim annoꝝ

Undecies adůbium numeri. ı. undecim uicibus.

Undenarius in vndenus est ¶ ab vndecim dr̄
Undenus ab undecim dr̄ undenus na nū Et vn
denarius ria riū. et ħ undenarius rij. ꝓ illo nume
ro. et vndecimus ma mū. et ꝓducit de vndenus.

Undiqꝫ adůbium ex omni ꝑte. et grauatur pnꝛ
Vndiqꝫ coniunctio encletica non inclinat ħ accen
tum ꝑcedentis sillabe ad se et iuxta se. qꝛ ꝑcedens
uocalis corrupta est. nam vndiqꝫ componitur ex
bene et qꝫ. Et similiter contingit in deniqꝫ qđ com

Undo das in undo est ¶ ponitꝛ ex denuo et que

Undula le dimi. ꝑua unda.

Unguentarius In vnguentū est

Unguentū ab ungo dr̄ ħ vnguentū ti et ħ vng
uen inis In eođ sensu Et hinc vnguentarius ria
rium ad unguentū ꝑtinens uel uendens Et unguē
to tas. unguento inungē. uide in ungo gis Et ut
dicit papꝛ vnguentū est omne qđ ex cōni oleo cō
fectū speꝝ cōmixtione augetur odoris iocūditateꝫ
sumens et longe redolens

Unguis ab ungo dr̄ ħ unguis huius uis. vnde
hec ungula le Et est unguis hominum et auium
vngula alioꝝ animaliū Et dr̄ unguis ab ungo eo
ꝙ solemus eo vngere. Item vngula dr̄ genus tor
menti. qꝛ effodiat. Idem et fiducula a fides qꝛ hu
ius rei torquentur in eculeo ut fides inueniatur
Item ab vngula. vngulatus ta tū. qui habet vn
gulas magnas. vide in vngo gis

Ungula le in unguis est

Ungulus. ab vngula dr̄ ungulus li. gemmatus.
qꝛ sicut ungula carni ita gemma ānulo accingitꝛ

Ungo is xi ctum. vnđ unctus ta tū et a genitō
uncti addita o fit ħ unctio onis. Vnguo compo
nitur adunguo. Inunguo. ꝑunguo is. Vnguo et ei
us composita sunt actiua. et faciūt ꝑteritū in xi
et supꝛ in ctum. Et scias ꝙ unguo habet in ꝑma
persona u post g. et o conůsa in is deberet secun
dam ꝑsonam facere unguis. ut post g esset u. sed
qꝛ esset considencia inter unguis nomen et secun
dam ꝑsonam huius ůbi unguo si diceretꝛ unguis
Ideo ad uitandam consideníciam subtrahitur u a
secunda ꝑsona et ab omnibus que formantur ab
ea. et dr̄ unguo is it. De deriuatiuis autem est o
pinio. Quidam enim dicunt ꝙ unguentū et vng
uen deriuantur a secunđ ꝑsona ungis et sic n̄ hn̄t
u post g. Alij dicunt cū quibus ego. ꝙ unguentū
et unguen deriuantur a ꝑma ꝑsona sciliꝫ ab ung
uo. vnde habent u post g. et unguis nomen simi
liter. vnđ unguo in ꝑma ꝑsona habꝫ u ꝫ in alijs
non ¶ Hic de unctione extrema uideamus. sciliꝫ
ꝙ est sacramentū ecclesie. Scias ergo ꝙ octo con
currunt ad sacramentum extreme unctionis que
innuuntur in q̄dam autoritate beati iacobi. Infir
matur inquit quis in uobꝛ inducat ꝑsbiteros eccle
sie et orent supꝛ eū vnguentes eū oleo in nomine
domini et oracō fidei saluabit infirmum et alleuia
bit eū dn̄s. et si in peccatis sit dimittentur ei. Pri
mū est subiectum sciliꝫ ꝑsona singularis cū dicit
quis. Secunđ est cā cū dicꝛ infirmatur. ex quo pa
tet ꝙ non debet dari nisi infirmis qui sunt in pe
riculo mortis naturalis. vnde non debet dari latro
nibus. qui occiduntur nec ꝑlianti in bello uel in
duello. qꝛ ꝫm fortunam sunt in periculo mortis
non ꝫm naturam. Terciū est postulacō ulꝛ desideri
um cū addit inducat. Ex quo patet ꝙ non debet
dari nisi petenti uerbo uel signo manifesto et ha
benti usum liberi arbitrij qui soli petere possunt
vnde consueuit dici n̄ est ungendus furiosus mo
rio ꝑuus. Dicitꝛ auteꝫ morio a morte eo ꝙ in eo
non uiget intellectus. et ħ intelligas nisi furiosus
haberet lucida interualla in quibus sacramentū
recognosceret. qꝛ sic statu illo conferri posset in
ꝑiculo mortis Quartū est minister cū dicit presbi
teros ecclesie. ex quo patet ꝙ ħ sacramentū non
debet dari nisi a sacerdotibus non aūt a laicis nec
eciam a diaconibus. Et inde sacramentū extreme
unctionis n̄ est sacramentū necessitatis sicut bap
tismus. vnde non ita cōmittitur dispensatio eius
omnibus in articulo necessitatis seđ solum illis q̄
bus ex officio competit. ı. sacerdotibꝫ. Diaconis au
tem eciam baptizare non competit ex officiō. Qn̄
tū est materia. vnde dicit ungentes eū oleo nam
materia huius sacramenti est oleū oliue consecra
tum ab episcopo. in omnibꝫ namqꝫ sacramentis
que indigent materia sanctificata prius sanctifica
tio materie fit ꝑ episcopū et usus qn̄qꝫ ꝑ sacerdo
tem ut ostendatur sacerdotalis potestas ab episco
pali deriuata. nec debet balsamū poni in materia
huius sacramenti. qꝛ balsamū ꝓpter odorem ꝑtinet
ad bonitatem fame qua decetero non indigent
ꝓpter se exeuntes ꝫ indigent tantū nitore consci
encie qui ꝑ oleum signatur. Sextū est forma con
secracōnis olei ulꝛ sacramenti cū dicit in nomine
domini. Septimū est modus. vnde dicit et orent
super eū. Octauū est effectus duplex sciliꝫ alleuia
tio infirmitatis. et maxime si expedit et remissio
peccatoꝝ. vnde dicit. et si in peccatis sit dimitten

tur ei. Item nota q sacramentuz extreme unctio
nis non debet conferri in tempore generalis inter
dicti alicui psone non laico nec sacerdoti non eciaz
religioso nisi sup h habeant puilegium speciale.
Item ut dixi in materia extreme unctionis est o
leum. s materia sacramenti confirmationis est o
leū balsamatū ut oleū ptineat ad consciencia
quam oportet nitidam habere eos qui confesso
res diuine fidei constituūtur. et balsamū ad famā
quam oportet diffundē et ūbis et factis fidei con
fessores. Sacramentū autem confirmacōnis et or
dinis solis episcopis reseruatur ut ipsum conferre
possint et impmit caracter in sacramento confir
macōnis. ut dixi in caracter. vide ec in sacramētuz
Unicolor loris omnis ge. i. vnius coloris. et cō
ponitur ab vnus et color. et corripit co
Unicordia die. i. concordia ab vnicors dis dicit
Unicornis. ab vnus na nū et cornu componit
h et h vnicornis et h ne. i. animal hns unū cornu
in fronte qd et monoceros et rinoceros dr. pph a
Et a cornibus vnicorniū humilitatem meam. vid
Unicors. cor componit cū vnus ¶ in rinoceros
et dr vnicors dis cōmunis ge. qsi vnius cordis sci
licet concors. vnde vnicorditer adūbium. Et scias
q antiquitus dicebatur h et h vnicordis et h de.
Unicuba be unius uiri uxor ¶ sicut dixi in cor
Et corripit penul quasi cū uno cubans
Unicus ca cum In unus exponitur
Unifico cas vnum facē vnire vn unificus ca cū
Uniformis ab unus et forma componit h et h
uniformis et h me. i. unius forme vnde uniformi
ter adūbium Et hec uniformitas tatis
Unigamus ab unus na num et gamos compo
nitur unigamus ma mū. qui uni tm nupsit. sciliz
qui uel que hūit uel hz unam uxorem uel vnum
maritū. vnde hec unigamia mie. i. vne nupcie vel
pprietas qua aliquis dr unigamus Et corripit ga.
Unigenitus In genitus exponitur
Unimamme In amazones uide
Unimodus da dum vnius modi Ab vnus
Unio ab unus dr vnio nis niui nire Et uno as
. i. congregare coniungē. s unare ē congregare ita
ut ex congregatis non efficiatur unum. s unire
ita est coniungē. q ex coniunctis efficiatur unum
quasi unū ex duobus ul pluribus facē Et hinc v
nicus ca cū Et h unio onis Et unitiuus ua uū. i.
coniunctiuus congregatiuus Et cōponit Abunio
nis counio nis Et similiter cōponitur aduno nas
couno nas vnio et uno actiua sunt cū suis compo
sitis et pd u Item inuenitur hec unio nis pro la
pide et pro stella. vide in vnus
Uniūsale ab uniūsus sa sum h uniūsitas tatis
Et dr ab hoc gtō uniūsi addita tas Et h et h uni
sal et h le Et differt uniūsale sm loicos a pdica
bili q uniūsale diffinitur p esse. pdicabile uero p
dici. pdicabile enim ē qd est aptū natū de pluri
bus dici uniūsale autem ē qd est aptū natū esse
in pluribus Predicabile autem siue uniūsale diui
ditur p genus differenciam speciem ppuz et acci
dens. de quibus qnqz determinat porphirius Et
ut dicit aristotil in pmo de anima. Uniūsale aut
nichil est aut posterius est ¶ Ad cuius intelligen
ciam nota q ē triplex uniūsale. quoddam est in
re sciliz natura ipsa que est in pticularibus qūuis
in eis non sit sm racōnem uniūsitatis in actum
Est eciam quoddam uniūsale qd est a re acceptū

p abstraccionem Et hoc uniūsale posterius ē Et
h modo forme rez in mente angelica exntes. nō
sunt uniūsales Est insup uniūsale ad rem. quod ē
pus re ipa sicut forma domus in mēte edificatoris
Uniuira re penul correpta vnius uiri uxor uel
mulier unum uiz hns Ab unus et uir cōponitur
Uniuocus. ab unus na nū et uox. dr uniuocus
ca cū. quod una uoce tm unū signat Et cor uo si
cut uult hug. sm uo loicos uniuoca sunt quoz
nomen ē cōmune. et sm illud nomen racō sube
est eadez. ut nomen animalis est cōmune homini
et boui et similiter diffinicio eius s illud nomen
Dicimus enim homo ē animal. bos ē animal Et
similiter homo ē suba animata sensibil. et bos ē
suba animata sensibilis Et sic nom ē eis cōmune
Et similiter racō siue diffinicio eoz ē ead s illud
nomen Nichil enim ē homo sm q est animal ni
si substancia animata sensibilis Similiter bos
Uno nas In vnio nis uide.
Unqz aliqn qnqz adūbiū tempis uide in numqz
Uns cis mas ge. i. uncia et dr a uinco cis q uni
uersitatem minoz pondez sua vnitate uinciat. i.
complectatur. constat eniz ex dragmis viij. i. scru
pulis xxiiij. qd et pinde legittimū pondus habe
tur quia numerus scrupuloz eius horas diei noc
tis qz metitur. ul q libram efficit duodecies com
putata. et inde dr h uncia cie idem. vncia ul vns
componitur h quincuns cis. sepcuns. deuns. et for
matur genitiuus a nominatiuo remota s et addi
ta cis. ut vns cis. deuns cis. Vncia componitur se
miuncia id est media vncia
Unus ena grece latine dr vnū. vnde vnus a ū.
quasi enus. et inde vnicus ca cū. singularis. solus
vnus ex multis dr. s vnicus solus est. Item vnus
numeratur. vnicus uo intra numez finitur. Item
vnus ad numez ptinet solus uo de multis intelli
gitur. Et ab vnus vni addita tas fit h vnitas ta
tis. Item iste ablatiuus vna ponitur adūbialiter
et tunc acuitur in fine. ut una. i. pariter ul insimul.
et signat vna comitatū. ut vna pficiscuntur pari
ter uo signat equalitatez. ut uiam pariter cū illo
ducit. Ab vnus componitur vniformis. vnicolor
et multa alia de qbus dixi in suo loco. s cōsueuit
queri an sit dnd uigintiunus hō ul uigintiunus
homines s hoc quesitū est in uigintiunus. Et no
ta q vnus qnqz signat unitatem animoz. vn in
actibus apostoloz c iiij. Multitudinis autem cre
denciū erat cor unū et anima una et sm hoc pos
set dici in plurali iste mulieres sunt vne. i. vnani
mes. et corda uestra sunt una. i. unanima. vnd lu
canus. fecerunt nephas in ptibus unis. i. unius a
nimi et uoluntatis similiter pt in plurali declinari
vnus qn ponitur cū quibusdam nominibus que
tantum in plurali declinantur. ut una arma. une
nupcie. sicut dixi in tercia pte in c de numero no
minū Itē nota q vnus facit gtm vnius. dtm vni
s modnos. tn apud antiquos mobiliter declinat
vni vne vni. dtō uno une uno. sicut alij alie alij
alio alie alio Et ita intelligas de alijs nominibus
que declinant s modum pnominū secundi modi
ut unus totus solus ullus alius uter alter alteruter
neuter et uterqz Vnde adhuc dicimus. cuius gene
ris. neutri. quoz omniuz tria solum hnt utos. v
nus totus solus Et omiuz predcōz gtūs sing pd
penl Auctoritate tn poetica pt in usu breuiari q
in usu cōis est In prosa tn semp pd penul. nisi

alius. quod semp pd. ul' alterius qd semp buiat.
sicut dixi in alius Item ab vnus diuat' h vnio
nis lapis precosus. sic dcus q tm vnus et numq
duo ul' tres simul repiantur Inuenitur eciā unio
p stella et p cepe et h uuio dr p coniunccone ul'
congregacone Et tunc dr ab unio In pap dr vnio
nes quedam margarite sunt Item inuenit' uniuf
moris. dcō composita. omnis ge. et indeclina. i. cō
cors ut isti homines sunt uniusmoris. i. concordes
et unanimes vnde in ps Qui habitare facit uniuf
moris in domo Item scias q vnum fm phm est
indiuisum in se et diuisum ab alijs Item ut dicit
phus vnum in suba facit idem. vnū in qualitate
facit simile. vnū in qntitate facit equale Itē scias
q unitas bonoꝝ est Et ista est util' et ūtuosa Et
est unitas maloꝝ. et hec ē noxia et pniciosa. vnd
dicit gg in xxxiiij mor' Sicut pnicōsum ē si vni
tas desit bonis Ita et pnicōsius si non desit malis
quod bn in maris rubri scissione designatur Duz
enim in duas ptes unda diuiditur electo populo
ad terram pmissionis iter ondītur q dū maloꝝ
unitas sciditur bone mtes ad hoc qd appetunt
pducunt' Si maloꝝ unitas noxia non fuisset. ne
quaq diuina puidencia supbiencium linguas in
tanta diūsitate dissipasset. unde in pax et in tho
mas ¶ Hic nota q sicut dicit bnh in v li de con
sideracone. multiplex ē unitas nam ē unitas que
collectiua dici pt. cū ubi gracia multi lapides unū
faciunt aceruū. et est unitas constitutiua cū mlta
membra vnū corpus uel multe ptes vnūquodcū
que totū constituunt. Est et coniugatiua qua fit
ut duo iam non duo sint s una caro. Et est nati
ua qua anima et caro vnus nascitur homo. Est
vnitas pcatiua qua homo ūtutis non instabilis
non dissimilis s vnus sibimet semp nititur inue
nire. Est consentanea cū p caritatem multoꝝ ho
minū est cor unū et anima una. Est et notiua cū
ania uotis omnibz adherens deo vnus spūs ē. Et
est dignatiua qua limus noster a dei ūbo in vnā
assumptus ē psonaꝝ ueꝝ eciam h oīa q ad illū
summū atq ut ita dicam unice vnū ubi unitatez
consubstancialitas facit. huic uni qd uis illorū si
assimiles erit q dammō unū. si compares nullum
¶ Igitur inter omnia que unū recte dicuntur arcem
tenet unitas trinitatis qua tres persone una sub
stantia sunt. Secūdo illa pcellit qua econūso tres
substantie una in xpo psona sunt. et subdit post
pauca. Dico in xpo ūbum animam et carnem si
ne confusione essenciaꝝ unam esse personam. Et
idem absq piudicō psonalis unitatis in sua nūosi
tate manere nec negauerim hanc. Ad illud quoq
genus unitatis pertinere qua anima et caro unus
homo est. Decuit quippe familiarius similius q
cū hominis conuenire constitucone qd p homine
constitutū est sacramentū. decuit eciaz cū summa
que in deo est et deus est unitate congruere ut q
modo tres persone una essencia ita hic conuenien
tissima quadam unitate tres essencie sint una pso
na uides ne pulcre inter utramq unitatem hanc
collocari in eo utiq qui constitutus est mediator
dei hominū q homo xpus ihesus pulcherrima
inquam conuenientia ut salutare sacramentū. con
grua ergo quadam similitudine ambobus respon
deat ut saluanti uidelicet et saluato tantam deniq
tante q expssam unionis uim in se pfert ea pso
na in q deus homo unus est xpus. ut si illa duo
de se inuicem pdices non erraueris deū uidelicet
hominem. et hominem deū ūe catholice q pnūci
ans. non autem similiter ul' carnem de anima uel
animam de carne nisi absordissime pdicas. et si si
militer anima et caro unus sit homo. vide in pso
na. Ex pdictis ūbis bnh. colligitur q vnum esse
ypostaticum tantum est in cristo.

Vo is ui uere dr ab uua. Et est uere humē ul'
madefacere. et est u uocal' in uo uis. et n est
in usu. et inde fm quosdam interposita b et in et
con componitur imbuo is combuo is.

Vocalis. a uox dr h et h uocalis et h le. Et hec
uocalis uocalis. littera que p se uocem facit. et si
ne quibus litteral' uox pferri non potest. et sunt
quinq uocales sciz a e i o u. et desinit ablatiuus
in I. h uocal'. ablatiuo ab hac uocali. Et scias q
uox uocis et uocalis pducunt o ante c. ut patet
in illo ūsu magistrali. Ab cū uocali reliquis uult
associari. vnde uiciosum est illud. Perimit finalim

Vocatiuus. a uoco cas dr uoca ¶ pha uocalem
tiuus ua uū. ad uocandū aptus ul' uocaconem de
signans. Item utūs dictus est quidam casus q p
eū aliquid uocamus. ut o ūgili dr et salutatorius
q p eū salutamus. ut salue o enea qui semper se
cunde psone iungitur. nam reliqui casus nominū
tercie sunt psone pprie tamen p figuram iungun
tur. aliqn cū pma et secunda psona ut ego iohan
nes scribo. tu petre uel petrus scribis. ille pristian
scribit. et obtinuit utūs extremū locū apud grecos
quippe impfectior ceteris esse uidetur. nisi enim se
cunde psone coniūgi non pt. cū supiores quatuor
omnes psonas pnt complecti figurate adiuncti p
nominibus. Ablatūs casus pprius est romanoꝝ ut
dicit psn in v li. vide de hoc in tercia pte in c de ca

Vociferor raris ratus rari. ūbum ¶ su nominū
deponens. i. clamare. uocem feram emittē. Et po
nitur qnq simpliciter p loqui. vnde uociferans
tis generis omnis. et corripit fe.

Vocito tas fre. frequenter uocare. et formatur
ab ultimo supino de uoco cas catu a mutata in I
breui et u in o. ut uocatu uocito tas fm ps. vn
qdam. Plena dol' mltis uocitatur subdola uulpes

Voco as aui are. i. appellare. nominare clamare
Et componitur aduoco cas. ad se uocare. conuo
co cas. simul ul' cū alio uocare. euoco cas. extra
uocare. Inuoco cas. in auxiliū uocare. aduocatur
patrociniū daturus. Inuocatur prestiturus auxi
lium. euocatur pbiturus obsequiū. puoco cas in
citare. alios irritare. porro uocare. reuoco cas. vn
h et h reuocabilis et h le. Et componitur Irreuo
cabilis et h le. Seuoco cas. seorsum uocare. Voco
et eius composita sunt actiua. et corripiunt uo

Vola le fe ge. i. media ps manus ul' pedis. uel
uola eciam in auibus est media pars alarum qua
rum motu penne agitantur

Volatilis. a uolo las dr h et h uolatilis et h le
et hinc uolatus tus. et corripit ti.

Volemus a uola dr hec uolemus mi quoddaz
genus piri que facit pira adeo magna q uix in
uola possint includi et bene implent illam vnde
hoc uolemum mi. fructus eius

Volito tas ūbum fre. i. frequenter uolare et for
mat' a uolatu ultimo sup de uolo las a mutata

Volitum in uolo uis est. ¶ in i buem et u in o

Volo A uola qd est media ps alaꝝ in auibus.
dr uolo las laui lare quasi uolas mouere. Volo

componitur auolo las lare. abuolo las longe ab
aliquo uolare separe. conuolo las. circūuolo las.
deuolo las. euolo las. interuolo las. ꝓuolo las. ꝑ
uolo las. subuolo las. subtus uł post uł paꝝ uo
lare. supuolo las. transuolo las. Volo et eius cō
posita neutra sunt. et corripiunt hanc sillabaꝫ uo
vnde facetus. nam cito sepe ruit. qui sup astra uo
lat. et orac̄ in epy. Euolat emissum semel irreuo

Volo uis uult uelle. et est uolo ¶ cabile uerbuꝫ
minus ꝙ opto. et opto minus ꝙ cupio. Volo cō
ponitur malo mauis. Volo et eius cōposita neu
tra sunt. et irregularia. et carent supinis. et faciūt
p̄teritum in lui. et carent impatiuis p̄ter nolo qd̄
habet noli nolite. et facit p̄ma ꝑsona pluralis pre
sentis indicatiui uolumus sicut quesumus. et ꝓd̄
p̄mam nolo. breuiatur uolo. vnd̄ ūsus. Longetur
nolo ꝫ breuiatur uolo. et iuuenalis. Sic uolo sic
iubeo sit ꝓ racōne uoluntas. et uelim uelis corri
pit eciam ue. ꝫ uelū uelis numeri pluralis ꝓd̄ ue
ut habes in uelū. Et scias ꝙ regulariter declinat᷑
uolo uolis. ꝫ ut dicit p̄s in ix li. si uolo lis dicere
tur dt̄īs et ablatiuus pluralł extimari posset no
minis qd̄ est uola. uolumus ꝓ i u habet penł.
ut uolumus ꝓ uolimus. Item uolo caret sup̄ ut
dictum est ꝯm usum. deberet tamen facē uultum.
sicut pꝫ ꝑ nom̄ ꝑticipiale uultus quod ꝯm p̄s nas
citur ab eo et tamen est iam in usu uolitum apd̄
theologos Vnde uolitus ta tū et h̄ uolitū ab eo
deriuatur et corripit li.

Volpiscus ci uir nobiliter natus et dr̄ a uultus

Volucer a uolo las dr̄ h̄ uolucer h̄ uolucris et
h̄ uolucre id est uelox Ieremie xij consumptū est a
nimal et uolucre Et h̄ uolucris huius uolucris .i.
auis Inuenitur tamen qn̄ꝫ h̄ uolucer uł uolucris
pro aue in masᷓge et corr̄ naturaliter penultimam
Vnde prudencius Confidunt uolucres uictum nō
defore uiles Et scias ꝙ antiqui dicebant h̄ et h̄
uolucer uel uolucris et h̄ cre. sicut ōn̄di in tercia
p̄te ubi egi de declinacione nominum

Volumen a uoluo uis dr̄ h̄ uolumen minis .i.
reuolucio vnde liber dicitur h̄ uolum̄ ꝓpter mul
tas reuoluciones cartaꝝ Et producit lu

Voluntas a uolo uis dr̄ hec uoluntas tatis ꝑ n
et hec uoluptas tatis ꝑ p. uoluntas ꝑ n. est deside
rium nondum adepte rei. ꝫ uoluptas ē rei adepte
delcāčio bone uł male. uel ꝓp̄e carnalis delcāčio
Et est ꝓp̄e uoluntas tm̄ in bonis. sed in malis et
flagiciosis factis cupiditas ꝓp̄e dr̄. non uoluntas
Et hinc uoluntarius ria rium. et uoluntatiuus ua
uum Et ut dr̄ in iij de anima In racione ē uolun
tas Hic nota ꝙ uoluntatis nomine aliqn̄ uis scꝫ
naturalł potencia uolendi. aliqn̄ actus ipsius uis
signatur vis autem ip̄a naturaliter insita numꝙ
pcc̄m est sicut nec uis memorandi uł intelligendi
ꝫ actus huius uis q̄ et uoluntas dr̄ tūc peccatū est
qn̄ inordinatus ē Sed p̄t queri quare huius na
turalis potencie scilicꝫ uoluntatis actus pcc̄m est.
ꝫ aliaꝝ potenciaꝝ actus peccata non sunt. scilicet
potencie memorandi cuius actus ē memorare Et
potencie intelligendi cuius actus ē intelligere Ad
hoc est ōn̄dum ꝙ alterius gen̄is ē actus uolunta
tis ꝙ actus memorie uł intelligencie h̄ eniꝫ actus
est ad aliquid adipiscendum uł non admittendū
qui non p̄t esse de malł qn̄ sit malus uelle enim
mala malum est ꝫ intelligē uel memorare mala
malum non est ꝙuis eoꝝ quidam hos eciam ac
tus malos esse interdum non improbe asserant
memorat enim interdum quis mala ut faciat Et
querit intelligere uiciꝝ ut sciat impugnare ¶ Item
scias ꝙ demones imp̄munt in fantasiā que ē ob
iectum intellcūs sicut color uisus ut dr̄ in iij de
anima ꝫ angeli boni eciam intellcm̄ directe imp̄
mere p̄n̄t. Qr ꝯm auḡ opantur in intelligencias
nostras miris quibusdam modis. hoc autem est
inꝙtum lumen intellcūs nostri confortatur ꝑ in
tellcūale lumen ipsoꝝ. Sed hoc demonibus non
competit qr ꝙuis naturale lumen eoꝝ efficacius
sit ꝙ lumen intellcūs nostri. tamen lumine ḡcie
non sunt ꝑfecti ꝫ tenebꝭ culpe obumbrati. et ideo
non intendunt iudicium racōnis nr̄e rectificare ꝑ
confortacōnem intellcūalis luminis. ꝫ aliqua nobꝭ
ōn̄dere ex quibus decipiamur. quod faciunt illus
trando Dicuntur uo aliqn̄ incentores demones in
ꝙtum faciunt feruere sanḡnem Et sic anima ad
concupiscendum disponitur sicut et quidam cibi
libidinem prouocant. Deus autem solum in uolū
tate imp̄mē p̄t. quod ē ꝓpter libratem uolūtatis
que est dn̄a sui actus. et n̄ cogitur ab obiecto sic̄
intellectus cogitur demonstracōne. Ideo qꝛ uolun
tas merito apud deū iudicatur que semꝑ a neces
sitate libera est. et nūquam cogi p̄t. Vnde eciam
ptholomeus dicit ꝙ homo sapiens dn̄at᷑ astris
qr scilꝫ ꝑ sapientiam et uoluntatem suam liberaꝫ
p̄t uitare ea ad que astra disponunt. vide in arbi
triū ¶ Item consueuit queri an omne pcc̄m sit in
uoluntate. ꝫ hoc determinatū est in pecco cas. Itē
scias ꝙ ut dicit iero. facilius relinquitur sacculus
ꝙ uoluntas. vide in uiolentus. de duplici uolunta
te dei habes in peticō. Item ut dicit auḡ. Omnia
compleuit qui qd̄ potuit fecit. qr uolūtas ꝑfecta
faciendi reputabitur ꝓ ope facti. Item leo papa.
Nemo est qui n̄ possit aliquam beniuolentie por
tionem. Nulli enim ꝑuus est census cui magnus
est animus. Maiora quidem sunt impendia diui
tū. et minora mediocrium. ꝫ non distat fructus o
peꝝ ubi idem ē affectus opancium Item quidam
poeta. In tenui mensa satis est immensa uoluntas

Voluo uis ui uolutū. vnd̄ h̄ et ¶ vide in diuca
h̄ uolubilis et h̄ le. vnde uolubiliter adūbium. et
uolubilitas. Voluo componit᷑. aduoluo uis. iux
ta aliquid uoluere. abuoluo uis. ab aliquo uoluē
et remouere. Conuoluo uis Circūuoluo uis. diuol
uo uis. deuoluo. euoluo uis omnia in eodem sen
su. explicare. extendere. inuoluo uis. ꝓuoluo uis
ꝑuoluo uis. obuoluo uis .i. circūuoluo et contego
Reuoluo uis. subuoluo. subtus uel post uel paꝝ
uoluere. transuoluo. Voluo et eius composita sunt
actiua. et faciūt p̄teritū in ui silbaꝫ et sup̄ in lutū

Voluptas. a uoluo uis dr̄ h̄ uoluptas tis. vnd̄
uoluptuosus sa sum. et compatur. et uoluptarius
ria riū .i. delectabilis. et uoluptarie uł uolupe ad
ū .i. ꝯ uoluptatem. et uoluptas inuenit᷑ ꝓ delectati
one bona uł mala. Que autem sit differentia in
ter uoluptatem et uolūtatem dixi in uoluntas

Volutabꝝ bri penł naturaliter corr̄ .i. uolutatio
aproꝝ uł locus cenosus ubi porci uoluuntur. Et
videtur componi a uoluo et aper. q̄si uolutabrū
qr ibi porci uł apri uoluūtur. et ꝑ translationem
dr̄ uolutabꝝ. quelibet cenositas et turpitudo in q̄
homo inuoluitur. vnde dr̄ in uolutabro uicioꝝ.
vnde in ij epy petri ij c. contingit enim eis illud
ꝓūbij. Canis reusus ad suū uomitū et sus lota

Voluto. a uoluo uis ui tū ¶ in uolutabro luti
tu u in o fit uoluto tas frequenter uolue͂. ūbū fre
Voluus. a uoluo uis dr̄ hec uol ¶ et ꝓducit lu
uus ui. quedam herba. qr̄ radix eius sit uolubil'
et rotunda ul' genus est fungoꝝ rotundoꝝ et uo
Vomer. a uomo mis dr̄ hic uomer ¶ lubilium
ul' uomis eris. deus aratri ul' ferrum qđ infigitur
dentali. qr̄ euomat terram. ul' qr̄ humū eruat uel
feriat. ysa ij c. Et conflabunt gladios suos in uo
meres. et cor̄ pnl' gn̄. ꝭ ꝓđ pmam vide in uomo
Vomica ce fe ge. id est uomitus ul' nausea uel
genus apostematis quo emittunt intestina. et dr̄
Vomitum. in uomo mis est ¶ a uomo mis.
Vomo mis mui uomitū uome͂. emittere cibum
acceptū ul' aliud p os. vnde h̄ uomitus tus et h̄
uomica. et h̄ uomiciū cij. i. uomica. et h̄ uomex
micis penl' cor̄ idem uel summitas uomentis. Et
ut dicit ps in iij li g uomex desinit in ex cor̄ A
uomo componitur conuomo mis. deuomo mis e
uomo mis. reuomo mis Et e͂ uomo neutꝝ cū su
is compositis et cor̄ uo vnde in auro dr̄ Euomit
in terram belua iussa ionam. ꝭ h̄ uomer uel uo
mis ꝓđ uo vnde ū sus Glebas sepe uomis ideo
Vorago ginis producit ¶ uomen tibi uomis.
penul' nominatiui Et exponitur in uoro
Voro ras raui rare. i. destrue͂ consume͂ edendo et
bibendo supflue bona sua dissipare vnde uorax
racis omnis gen̄. et hec uorago ginis. i. edacitas
gulositas Et qr̄ gulosus et uorax oīa consumit
Ideo uorago tn̄ssumptiue sumitur ꝓ consumpcō
ne et destruccōne. quod eniꝫ consumitur et destru
itur quasi deuoratū uidetur vn̄ dr̄ uorago ciuita
tis ꝓ ruina uel destruccōne Iteꝫ qr̄ homo uorax
quasi non p̄t impleri cibis Ideo uorago ponitur
ꝓ loco ꝓfundo et insaciabili et inexplebili. sicut
est baratꝝ Item a uoro h̄ uorator toris Et inde
or in rix hec uoratrix tricis voro componitur de
uoro ras Inde deuorator et cor̄ pmam uoro vnđ
in aurora Quos ꝓpe fornacem sentit adesse uorat
Vortex a uerto tis dr̄ uortex ticis. nodus uel e
minencia globosa que ad modum uticis appet in
ligno vnde sap xiiii. lignum curuū et uorticibus
plenum Item uortex appellatur circularis reuolu
cio aque. sicut solꝫ fieri ex nimio impetu Et ubi
sunt magne fouee in aqua Vnde ouidius maior
uorticibus qꝫ frequens erat aque impius amnis
Et ꝫm antiquos uortex inuenitur pro uertex
Voso sas dr̄ a uos. sicut tuo tuas a tu vn̄ qui
daꝫ vnum uosamus falso uere qꝫ tuamus. traxit
enim uoso sas ab hoc plurali uos Et tuo as ab
hoc sing̃ tu Vtꝝ autem vni dn̄dum sit uos. dixi
in tercia pte ubi egi de numero nominis
Votiuus In uotum est
Voto tas In uotū uide
Votū a uoueo dr̄ hoc uotū ti desiderium uel ꝓ
missio. vnđ uotiuus ua uū. uoto plenus ul' astric
tus ul' uoto ꝓmissus. Item a uoueo ues uotū tu
u in o uoto tas ūbum fre. frequenter uouere. a q̄
uotito tas aliud frequentatiuū. Iteꝫ a uoueo uo
tus ta tū. i. ꝓmissum. Inde conuotus ta tū ¶ Hic
nota q uotū est testificacō quedam spontanee ꝓ
missionis que deo et de hijs que dei sunt ꝓpe fie
ri debet. Est autem hec diffinicō pfecta. qr̄ ponit
et ꝓmissionem que est essencialit' uotū. et tangit
uoluntatem in hoc q dicit spontanee que est cau
sa obligacōnis et confirmacōnem ultimam ꝓmis
sionis q̄ alias includit in h̄ q dicit testificatio et
uoti terminū qđ est actus ad alterū in h̄ q dicit
qđ debet deo fieri. et materiam in h̄ q dicit qđ e͂
de hijs que dei sunt ul' uotū alicuius boni cū deli
beracōne facta ꝓmisso. Si eniꝫ fiat de re mala ul'
eciam bona ꝭ sine deliberacōne non obligat. qr̄ si
cut dicit canon. In malis ꝓmissis rescinde fidem
et in turpi uoto muta decretū ¶ Et scias q licet
uotū eoꝝ qui sunt alterius potestati subiecti nō
sit firmum sine consensu eoꝝ quibus subiciuntur
non tamen peccant uouendo qr̄ in eoꝝ uoto intel
ligitur debita condicō. scilꝫ si suis supioribus pla
cuerit ul' non renitatur. Item scias q uotum sim
plex impedit matrimoniū contrahendū ꝭ non di
rimit iam contractum. uotū ūo solenne impedit
matrimoniū cōtrahendū et dirimit iam contractū
uotū eniꝫ solenne ex sui natura habꝫ q dirimat
matrimoniū contractuꝫ. inquantū scilicet homo p
ipm amisit sui corporis potestatem deo illud ad
ppetuam continenciam tradens. et ideo nō p̄t ip
sum trade͂ in potestatem uxoris matrimoniū con
trahendo. Et qr̄ matrimoniū qđ sequitur tale uo
tum nullū est. ideo uotū p̄dictuꝫ dirimere dr̄ ma
trimoniū contractum. et si dicas uotū simplex n̄
minus obligat apud deū q̄ uotū solenne ut dicit
decre. ꝭ uotū simplex non dirimit matrimoniū er
go nec solenne uotum matrimoniū dirime͂ p̄t. Re
spondeo q uotū simplex quo ad deū non minus
dr̄ obligare q̄ solenne in hijs q̄ ad deū spectant
sicut est sepacō a deo p peccatū mortale. qr̄ mor
talit' peccat frangens simplex uotū sicut solenne
q̄uis grauius sit peccatū frangere solenne uotuꝫ
ut sic compacō accipiatur in genere. non in deter
minata quantitate reatus ꝭ q̄tum ad matrimoni
um p qđ homo homini obligatur. non oportet
q sint equalis obligacōnis eciam in genere. quia
ad quedam obligat uotū solenne et nō simplex
Nota eciam q ille qui contrahit matrimoniū p ū
ba de pn̄ti post uotum simplex non p̄t uxorem
suam cognoscere carnaliter sine peccato mortali.
qr̄ adhuc restat sibi facultas implendi continentie
uotū ante matrimoniū consumptū. ꝭ postq̄ ma
trimoniū consummatū est factuꝫ est sibi illicitū n̄
reddere debitum uxori exigenti. tamen ex culpa
sua. et ideo obligacō uoti ad h̄ se non extendit ta
men debet lamentū penitentie recompensare pro
continentia non obꝫuata. q̄tum autem ad ea in
quibus nō est factus impotens uotū continentie
ꝫuare. adhuc post contractum matrimoniū obli
gatur ad seruandū ꝓpter qđ mortua uxore tene
tur totaliter continere Et qr̄ ex matrimonij uincu
lo non obligatur ad debitū petendum ideo nō p̄t
petere debitū sine pccō q̄uis sine pccō p̄t redde͂
debitū exigenti. postq̄ obligatus e͂ ad hoc p car
nalem copulam p̄cedentem. hoc aute͂ intelligenđ
est sm̄ mulier exp̄sse petat sm̄ interp̄tatiue ut qn̄
mulier uerecunda e͂ et uir sentit eius uoluntatem
de reddicōne debiti. tunc enim sine pccō redde͂ p̄t
et precipue si ei timet de piculo castitatis Nec ob
stat q non sunt duo pares in matrimoniali actu
qr̄ quilꝫ p̄t quod suum e͂ abrenunciare. Quidam
tamen dn̄t q p̄t et pete͂ et redde͂. ne nimis onero
sum reddatur matrimoniuꝫ exigenti uxore. ꝭ si rec
te inspiciatur hoc est exige͂ interp̄tatiue ut dicit
frater thomas ¶ Volo eciam te scire q uotū o
bediencie est precipuꝫ inter tria uota religionis

Et hoc triplici racōne pmo quidez q p uotū obe
diencie aliquid maius homo offert deo. sciz ipaz
uoluntatem que ē pocior q̄ ꝓpium corpus qd̄ ho
mo deo offert p continenciam .et q̄ res extiores
quas offert homo deo p uotū paupytatis. vnde il
lud qd̄ fit ex obediencia. est mag̃ acceptū deo. q̄
id qd̄ fit per ꝓpam uoluntatem Secundo q uotū
obediencie continet sub se alia uota ꝫ non conū
titur Nam religiosus et si teneatur ex uoto con
tinenciam ꝭuare et paupytatez tamen hec sub obe
diencia cadunt ad quam ptinent multa alia pre
ter continenciam et paupytatem Tercio q uotū o
bediencie ꝓpe se extendit ad actus ꝓpinquos fi
ni religionis. q̄nto autē aliquid ꝓpinquius ē fini
tanto melius est Et inde ē eciam q uotū est reli
gioni essencialius Si enim absqꝫ uoto obediencie
aliquis voluntariam paupytatem et continenciam
eciam uoto ꝭuet non ꝓpter hoc ptinet ad statū
religionis qui p̄fertur eciam ipsi ūginitati ex uo
to obꝭuare Dicit enim aug̃ in li de ūginitate Ne
mo q̄ntum puto ausus fuerit ūginitatē preferre
monasterio An in uoto continencie possit dispen
sari dicū est in papa ¶ Potest eciam queri an ille
qui uouit religionem ingredi teneatur ꝑpetuo in
religione pmanere Ad hoc est dicēduz q obligacō
uoti ex uoluntate ꝓcedit. nam uouere uoluntatis
est ut aug̃ dicit Intantū ergo fertur obligacō uo
ti inq̄ntuz se extendit uoluntas et intencio uouē
tis Si ergo uouens intendit obligare se non solū
ad religionis ingressum ꝫ ad ꝑpetuo pmanendū
tenetur ꝑpetuo remanere. Si autē intendit se obli
gare ad ingressum religionis causa expiendi cū
libertate remanendi ul' non remanendi manifestū
est qd̄ remanere non tenetur. Si uero in uouendo
simpliciter de ingressu religionis cogitauit absqꝫ
h̄ q cogitaret de libertate exitus ul' de ꝑpetuitate
remanendi uidetur obligari ad ingressuz ꝭm for
mam iuris cōnis que est ut ingredientibus detur
ꝓbacōnis annus. vnde non tenetur ꝑpetuo in re
ligione pmanere Jlle autē qui intrat ut statim
exeat n̄ uidetur satisfacē uoto suo q ipē in uouē
do hoc non intendit Et ideo tenetur imitare ꝓpo
sitū ut saltem uelit expiri an ei expediat in reli
gione remanere. Non autē tenetur ad ꝑpetuo re
manendum ¶ Sed consueuit queri An expediat
aliquid uouere Et uidetur q nō q non expedit
alicui q ṗuet se bono qd̄ ei dn̄s donauit ꝫ libtas
est vnū de bonis maximis que deus homini de
dit. q non bn̄ ꝓ toto libtas uenditur auro Hoc
celeste bonuz p̄terit orbis opes quo uidetur ṗua
ri p necessitatem qn̄ uotū imponit Ergo nō ex
pedit homini q aliquid uoueat ¶ Ad hoc dico
q sicut non posse peccare non diminuit libtatez
Jta eciam necessitas firmate uoluntatis in bonuz
non diminuit libtatem. ut patet in deo et in bea
tis Et tal' ē necessitas uoti similitudinez q̄ndam
hn̄s cū confirmacione bonoꝝ. vnde aug̃ dicit in
ep'la ad armentarium et paulinam. Felix necessi
tas que in meliora compellit Ex dictis patere p̄t
q facē idem opus cū uoto. ē melius et mag̃ me
ritorium q̄ facē sine uoto Patet eciam ex hoc q
ille qui uouet aliquid et facit. plus se deo subicit
q̄ ille qui facit solum. subicit enim se deo. non so
lum q̄ntū ad actū ꝫ q̄ntū ad ptātem q de cetero
non p̄t aliquid facē. sicut plus daret homini qui
daret ei arborem cū fructibus. q̄ qui daret ei tm̄
fructus De hoc tamen plenius dixi in presbiter.

Uoueo ues uoui uouere. sponte ꝓmittere desti
nare Et componitur conuoueo ues. deuoueo ues
ualde ul' deorsum uouere ul' maledicē execrari re
uoueo ues iterꝫ uouere Et est uouere actiuum cū
suis compositis et cor' uo vnde iuuenal' in iiij li.
Aliter enim si concedas mactare uouebat Jn pre
terito tamen et supino producit ṗmam uoui

Uox uocis dr̄ a uoco cas Et ꝓd̄ o ante c ꝫ uo
co cas cor' o ante c vel uox ꝭm quosdam dr̄ a
boo as. mutata b in u Et ultima o subtracta. Et
addita x Et dr̄ ꝭm paṗ uox q uoluntatē animi
annūciet q uoces sunt note eaꝝ que sunt in ani
ma passionū A uox cōponitur equocus multiuo
cus vniuocus .i. sinonimus Et scias q aug̃ ponens
differenciam inter ūbū et uocem dicit ūbum esse
ipsam cogitacionem que adhuc intra consciencie
secreta retinetur vocem ūo p quam ūbum ꝓfer
tur in medium. vox sonus ē index cogitacōnis.
v̄bum ūo ipsa cogitacō. sicut enim qn̄ ūbum in
corde concipimus necessaria est uox quasi qddaz
uehiculū uerbi ut qd̄libet ūbum ipsum p oris so
nū ad aliū transferamus. tamen id integrum eci
am intra nos idem clausum a loquente transfert'
ut in̄ in sua sede teneatur ita eciam omnipotens
pater innotescere nobis uolens sapientiam et uer
bum illud qd̄ in p̄ncipio erat deus apud deū sic
ipse testatur. Eructauit cor meū ūbum bonū bea
tū iohannem quasi uocem p quam ad nos ūbū
suū ꝓferret assumpsit. qd̄ quidem ūbum de illa
sede ita ad nos descendit ut in sinu .i. in ꝓfundo
paterni pectoris pmaneret terrena uisitans. et ce

Upupam g̃ci appel ¶ lestia non derelinquens
lant. q stercora humana comedat et fetenti
pascatur fimo. auis est spurcissima tristis extenꝭ
galeata. semp in sepulcris et humano stercore con
morans. et corripit pen'l. vnd̄ allexander. Cum fi
licis upupis que petunt excelsa uolando.

Ur lingua caldaica ignis ul' flama dr̄. vel ꝭm
remigiū vr interp̄tatur lumen uel ignis seu
incendiū ul' fenestra. Et scias q glosa dicit expo
nens illud ṗsa xxix. qui redemit abraham de igne
caldeoꝝ. legitur enim caldeos aram et abraham
in ignem ꝓiecisse. eo q nollent eū .i. ignem colē
Aram ibi exspirauit. abraham illesus exiuit. vn̄
gen̄ xv. Ego dn̄s qui eduxi te de ur caldeoꝝ. Jg
nis enim lingua eorum ur dicitur.

Uranus. ab ur qd̄ est ignis dr̄ uranus ni .i. ce
lu. q igneū est. vnde uranicus ca cū .i. celestis. et
uranius nia niū in eodem sensu. et h̄ urania nie.
quedaz musa quasi celestis que et urane nes dn̄r

Uranuscopus. vranus componit' cū scopin qd̄
est intendere ul' speculari. et dr̄ h̄ uranuscopus pi
pen'l cor'. q̄dam piscis sic uocatus ab oculo quez
in capite habet a quo semp intendit ūsus celum

Urbanus. ab urbs dicit' urbanus na nū. ciuis et
ꝓpe romanus ul' curialis. et ꝭm h̄ compatur. vn̄
h̄ urbanitas tatis. curialitas. et componitur inur
banus na nū. rusticus. et compatur. vnde hec in

Urbeuetus quedam ciuitas est de ¶ urbanitas.

Urbs. urnus ul' urbus ¶ qua dixi in urbeūueij
ps est aratri. vn̄ h̄ urbs bis. q aratro olim mu
rus ciuitatis solebat designari. locus enim future
ciuitatis sulco designabatur .i. aratro qd̄ thaurus
et uacca trahebant. vide in ianua. vel urbus uel
urbs dr̄ quasi orbs ab orbe .i. a rotunditate. q o

lim urbes rotunde fieri solebant et fiunt adhuc. Et sola roma p excellenciam urbs dr. cetera oppi da ul' cū adiūcto. urbs bononia. urbs ianua. oppi dū ad habitatores ptinet. ciuitas ad leges. urbs ad utrūq; Et formatur gtūs a ntō interposita i ut

Vrceolus li dimi. puus urceus ¶ urbs urbis.

Vrceus cei. uas aquaticū Et dr ab orce qd ē re cipē quasi orceus de q̄ dixi in orca. magister vij c Baptismata urceoꝝ et calicis et ē gtī casus urceoꝝ

Vredo inis fe ge. dr corrupcio ex urente uento pueniens. qn̄ stantes segetes aduste uidentur in campo Et producit penultimam nominatiui

Vrgeo ges. geo in si ursi. et si in sum ursum. ꝯ ps Et ē urgere stringē coercere stimulare. et inde urgesco cis. incho Vrgeo componit' purgeo ges et ē urgeo actiū cū suis compo. et faciunt p̄teritū in si et sup in sum. ꝯ nec p̄teritū nec sup sunt in

Vria ab uro ris dr uria rie ul' ¶ frequenti usu urica ce. uermis. caulis ul' porri q2 urit.

Vriel dr ab ur p composicōnem. et interp̄tatur ignis dei. sicut et legimus apparuisse ignem in ru bo. legimus eciam ignem missum desuper et im plesse quod preceptum est. et acuit el

Vrina. ab uro ris dr h' urina ne. q2 urat. ul' q2 u rina sit uel q2 renibz egreditur. q̄ uulgo lociū uo catur. q2 ea lota uestimenta munda efficiant'. et h' uranaria rie. et h' urananū rij. uas aptū ad re cipiendū urinam. qd et h' urinale lis dr. et urino nas. urinam facere. mingere. et pd ri. Et ut dicit ysid. Judicō urine a renibus egredientis salus uel egritudo futura monstratur.

Vrinula le dimi. parua urina. et corripit nu.

Vrna. ab urgeo ges dr h' urna ne. q2 urgeat col lum. scilz quedam mensura quam quidam quar tam uocant. Item urna uas est ꝓpe qd p conden dis defunctorū cinenbus adhiberi solet. De quo dicitur celo tegitur qui non habet urnam

Vrnula le dimi. parua urna

Vro. ab ur qd est ignis dr uro ris ussi. et si in tum facit sup ustū. vrere. i. incendē. conburē. Vro componitur aduro ris adussi adustum. ualde urē Aburo ris. circū urē. Conburo ris. Exuro ris ualde urē. Inuro ris. ualde ul' intus urē. ul' urendo impri mere. puro ris. Vro et eius composita sunt actiua et faciunt preteritū in si geminato s et supinū in itū. Et pducit hanc sillabam u. Orac' in epy. Nec furtum feci nec fugi si michi dicat. Seruus habet precium loris non ureris aio.

Vrsarius in ursus vide

Vrsellus urselli in ursus est

Vrsinus in ursus vide.

Vrsiolus li dimi. paruus vrsus.

Vrsus si dr ab irsutus. q2 irsutus sit. ul' dicit' ab urgeo ges q2 urgeat arreptū. ul' q2 fortiter urget. i. stringit quem apprehendit. vl' ursus dr ab os oris. q2 ore suo format fetus quasi orsus. nam a iunt eos informes generare fetus et ptus. et car nem quandam. quasi qddam frustum parē quam mater lambendo in membra componit. et sic post ea uiuificatur. et hinc ursi turpes dicunt'. Itē ur soꝝ caput inualiduz est uis maxima in brachijs et lumbis. vnde erecti insistunt. De ursa sic dicit ambrosius in vj exameron. Vrsa insidians latet ut scriptura ait. est enim plena fraudis. Fera tamē fertur informes utē ptus edē. ꝯ natos lingua lin gere atq; in speciem sui similitudinem q; formare

non mireris in fera tam pij oris officia cuius pi etas naturam exp̄mit. Si ursa ergo partus suos ad suam effigit similitudinez. tu filios tuos insti tuere similes tui non potes. Ab ursus dr hic ursu lus li. et h' ursellus li. et ursiolus li. et ursiculus li omnia dimi. et h' ursa se. Et hinc similiter dimi. h' ursula le. et h' ursella le. et h' ursiola le et h' ursicu la le. Item ab ursus hic urseus sea seū. et ursinus na nū. et ursarius ria riū. ut ursarius canis aptus ad capiendos ursos. uel homo siue canis qui ue

Vrtica. ab uro ris dr hec urtica ¶ natur ursos ce. quedam herba dicta q2 tactus eius corpus ad urat. Est enim ignee nature et tactu purit. et pd penl'. vnde hoc urticetū ti. locus ubi abundant ur tice. et urticinus na nū. penl' pd. et urticarius ria riū. et urtico cas. urticis inuoluere

Vrus. Ab uro dicit' hic urus ri. i. bos siluestris

Vrticinus in urtica vide

Vs interp̄tatur consiliator. et est quedam terra gentiliū. vnde dicit gg sup illud iob. vir erat in terra vs nomine iob. quis uesciat q2 sit terra

Vsia sie fe ge. i. essencia. vnde et u ¶ gentilium sia dr substantia. et ꝓprie compacta ex materia et forma. Itē usia dr quelz forma. qdlz accn̄s q2 qdlz accn̄s uere dr cū in sua est natura. et p se intellec tum intelligatur inuariabile licet uarietur tactu diūsoꝝ subantiuoꝝ. modo intendendo. modo dimi nuendo vn̄ h' et h' usial' et h' le. et acuit pnl' usia et p compōm dr omousion de q̄ dixi in suo loco

Vsito ab utor teris usuz dr usito tas taui tatū tare. in usu habere. vnde usitatus ta tū Et utrūq;

Vspiam in aliquo ¶ compatur et cor' si usito loco alicubi. adūbium loci Ab ullus dr et piam. sillabica adiectio. vnde non acuitur in fine. q2 ac centus p̄cipal' n̄ debz poni in sillabica adiectione

Vsquam in aliquo loco adū. loci ab ullus dr.

Vsqueq̄ p omnia nimis ex toto omnino. et acu

Vsquequo. q̄diu. quousq;. ad quez ¶ itur penl' finez s̄m pap. ul' plenius p̄t dici sic usquequo. i. aliquantulum adūbium est quantitatis. vnde in p̄s. Conuertere dn̄e usquequo. Item usquequo. i. undiq; adūbium est loci. vnde zach viij. Vsqueq̄ ueniant populi. i. undiq;. Itē usquequo. i. quousq; ul' aliquamdiu est adūbiuz temporis. ut ibi usq; quo dn̄e obliuisceris me in finem. Item qn̄ poni tur p donec est adūbiuz temporis. ut in ij mach c p̄mo. Sacerdotes psallebant himnos usquequo consumptum erat sacrificiū. Et ac' ultima ꝯ usum

Vssi. i. combussi preteritum de uro ris

Vsticiū ab uro ris dr h' usticiū cij. genus tinctu

Vstrina. ab uro uris dr hec re q2 ex usto est. ustrina ne penl' pd. locus ubi comburuntur cor pora. vnde ustrino nas comburē.

Vstulo. ab uro is ustum dr ustulo las. i. urē ul' incendē. et formatur ab ustu supino addita lo. et corripit stu. Et componitur deustulo las. et inus tulo las. et semiustulo las. vnde semiustulatus ta tum. vnde aug de ciuitate dei. Pontifex sue salutis oblitus irruens in ignem semiustulatus ē. In es dre ij c iiij. Quidam legunt. et sup sacrariū holo caustamata ustulare cotidie. Alia littera inueni tur ibi cōmunior scilicet holocastomata hostilare et cetera. Et est idem hostilare qd immolare uel incendere. Q2 autem dr hostilare quasi hostias li tare ul' quasi hostias librare uel quasi ustulare e thimoloia est. Et scias q2 h' littera inuenitur in

biblijs correctis. et sup sacrariū holocaustomata hostilare cotidie. ꝭ in aliquibus antiquis biblijs

Ustus ab uro ris ussi ustū ¶ inuenitur ustulare dr ustus ta tū. i. combustus. Et componitur inustus ta tū. et semustus ta tum. ꝓ semiustus. Item

Usucapio pis. ab usus ¶ ab uro hec ustura re. et capio pis. et acuitur ca. licet sit breuis. ut dicatur usucapis penl' acuta sicut fideiubes sicut dixi in ij pte de impedimento consorcij. Et scias ꝙ usucapio aliud est ꝑ composicōnem. aliud est sine composicōne. qꝛ per composicōnem ꝑtinet ad quodam ius. ꝭ sine compositione ꝑtinet ad quemcū

Usufructus. ab usus et fructꝰ ¶ qꝫ capiendi usum tus componitur h usufructus tus tui. ul' h usus fructus ti to ut ex utraqꝫ parte declinetur. i. illud qd suscipitur ex agro ad utendum

Usura. Ab utor teris dr h usura re. incrementū pecunie mutuate ab usu eris debiti dicta. vnde usurarius ria rium et usuro ras. usuram facere ul' ad usuram dare ꝭm hug. Jero. sup ezech sic dicit Putant aliqui usuram tantū esse in pecunia. ꝭ intelligant usuram uocari supabundanciam. scilꝫ quidqd est. si ab eo qd dedit plus ē. ut si in hyeme demus x modios ut in messe xv recipiamus h tam sic est intelligendū si plus ualent in messe xv modij ꝭm cōmune forꝫ ꝙ in hyeme x alias si fiat commensuratio dati et accepti ad ualorem pecunie non erit usura ꝭ equalis cōmutacō. Item scias ꝙ res quedam sunt quaꝝ usus est ipsa eaꝝ consumpcō que non habent usumfructū ꝭm iura et ideo si talia fuerint ꝑ usuram extorta puta denarij. triticū. vinū. aut aliquid huiusmodi non tenetur homo ad restituendū nisi id qd accepit. qꝛ id qd de tali re est acquisitum non est fructus huiusmodi rei. ꝭ humane industrie nisi forte per detencōnem talis rei alius sit dampnificatus amittendo aliquid de suis bonis Tunc enim tenetur ad recōpensacōnem sui nocumenti. Quedam uo sunt res quaꝝ usus non est eaꝝ consumpcō. et talia habent usumfructū. sicut domus ager et alia huiusmodi. et ideo si quis domū alterius aut agrū ꝑ usuram extorsisset non solum tenetur restituere domum aut agꝝ ꝭ eciam fructus inde ꝑceptos. qꝛ sunt fructus reꝝ quaꝝ alius est dn̄s Et ideo ei debent ¶ Sed pt sic queri Non minus accipē possum ab eo cui bn̄ficus extiti ꝙ ab eo cui nullum bn̄ficiuꝫ contuli. ꝭ si aliquis cui non mutuassem aliquid m̄ daret de suo eciam si sperassem accipē licite retinere possem. Ergo et ab eo cui bn̄ficus extiti mutuū concedendo licet m̄ aliquid expectare recipere et tenere Ad hoc dn̄dum ꝙ ab eo cui bn̄ficium contuli licet m̄ tantū sperare et accipē. qntū feci et non plus. quidqd autē de utilitate cōtingit ei cui mutuuꝫ dedi ultra mensuram mutui ex pecunia mutuata hoc est ex industria eius qui sagaciter pecunia usus est Industriam autē eius uendē non debeo sicut nec ꝓ stulticia eius minus habere debeo Itē dic crisostimus sup illud math xxi c. Eiciebat ementes ꝛc. Qui locat agꝝ uel domum usum suum dare uidetur et pecuniam accipere et quodammō quasi cōmutare uidetur lucꝝ cū lucro Ille autem qui usuras dat et mutuū accipit in necessitate. non peccat nec usurario cōmunicat inqntū huius. qꝛ non uolūtarie usuras dat ꝭ quasi coactus necessitate Nec dat usurario occasionem usuras accipiendi ꝭ mutuandi. nec placet ei usuraꝝ accepcō ꝭ mutuacō que est bona. qꝛ est subuencō sue necessitatis ul' alterius. et sic ex malo usurarij elicitur aliqd bonū. ille uo qui recipit usuras mortaliter peccat

Usurella le diminutiuū. parua usura

Usurpo. utor ul' usus componit' cū rapio. et dr usurpo pas. i. contra usum rapē siue in usum habere uel illicite uti.

Usurula le. parua usura ¶

Usus. ab utor teris usus sa sum. i. exercitatus. usum alicuius rei habere. et h usus huius usus. assiduitas exerciciū consuetudo pamphilus. vsus et ars docuit que sapit omnis homo. et componit' cum fructu. et dr usufructus. i. illud qd suscipitur ex agro ad utenduꝫ. Et scias ꝙ ut dicit oracius in poetria. Multa renascentur que iam cecidē cadent qꝫ que nūc sunt in honore uocabula si uolet usus. quem penes arbitriū est et ius et norma loquendi. Item ps tractans de dcō plurali secūde declinacōnis dicit. optet scire quidem anologie racōnem usum tam̄ auctoꝝ magis emulari. Et attendꝰ h diligenter ꝙ ps non dicit simpliciter usum ꝭ usum autoꝝ. Nam ut dicit ambro. Vulgi usus nō ꝑiudicat ueritati. et aristotiles in pmo topicoꝝ dicit posicō est opinio extranea alicuius notoꝝ ꝭm phiaꝫ et cetera. et post pauca. nam quolibet contraria opinionibꝫ ꝓferente solicitū esse stultū est

Ut multa significat. nam ut. i. postqꝫ. ut. i. sic. ut. i. qꝫuis. ut. i. sil'. vnde de qbusdam ꝑdicto riū dicit qdam. vt postqꝫ dicas. ut qꝫuis. ut qꝫ sil'

Utensilis. ab utor dr h et h utensilis et h le. ad utendum aptus ul' necessarius. ul' utensilia dicuntur in domo usibus necessaria. scilicet suplectilia

Uter tris. hij utres utriū utribꝫ ¶ et corripit si. mas ge. uas uinariū. Et dicitur ab uterus. qꝛ aliquid intrinsicus habeat ut membra et uiscera. sicut uenter tris. ul' qꝛ ad moduꝫ uteri amplus sit et inflatus. et sunt utres ꝓpe de corio. ps sicut uter tra tꝝ. gtō utrius dr ab ¶ ter in pruina. utor uteris et ē uter quis ꝭ uter dr ꝓpe de duobꝫ vnde uter facit interrogacōnem de duobus tm̄ diuidue ut uter istoꝝ legit. quis de pluribus ꝙ duobus. ut quis istoꝝ trium uel quatuor legit. pt tm̄ et quis dici de duobus licet nō ita ꝓpe sicut uter ꝭ uter numqꝫ dr nisi de duobus tm̄ Et nota ꝙ qlibꝫ cōpositū ab uter dr tm̄ d duobꝫ sic' ut

Uterinus ab uterus dr uterinus na num penul' ꝓd Et sunt uterini qui ex eod utero et diuisis patribus sunt geniti qꝛ uterus tm̄ mulieris Et cōponitur couterinus. uide in frater

Uterqꝫ uter utra utꝝ componitur cū qꝫ. uel sillabicatur et dr uterqꝫ utraqꝫ utꝝqꝫ. gtō utiusqꝫ. i. iste et ille unus et alter. vnde utrimqꝫ aduibium. i. ex utraqꝫ pte vnde in ezech c xl finis utiusqꝫ ꝑ unam litteram. gg autē exponit utꝝqꝫ ac si diceret utroꝝqꝫ Et scias ꝙ utraqꝫ acuit penl' et pleraqꝫ ꝓpter consorcium masculinoꝝ et neutroꝝ suoꝝ in quibus penul' de necessitate acuitur. ut uterqꝫ utꝝqꝫ plerusqꝫ pleꝝqꝫ pt tm̄ esse in cā coniunccio encletica siū epictasis. i. sillabica adieccio scilicet qꝫ

Uterus ab uter tra tꝝ dr h uterus ri ꝓpe mulieꝝ scilicꝫ locus concepcōnis. qꝛ duplex sit et ab utraqꝫ se in duas ptes diuidit que in diuisuꝫ diffuse ac replexe circūplicantur vel dr uterus qꝛ interius impleatur fetu uide in uent' et cor' u ante c.

Uti aduibium similitudinis. i. sicut Et inde componitur sicuti et ueluti et cor' u ꝭ uti ūbum ꝓduc

p̃maꝫ vñ ũsus Quisqꝫ docetur uti dꝫ ĩtutibus uti

Vtilis le compatur utilioꝛ Et a gtõ util' addita
ssimus fit utilissimus ma mum ualde utilis

Vtinam adũbium optandi .i. ut fiat opto et cõ
ponitur ab ut uel uti et nam et corripit ti

Vtiqꝫ qñ est dcõ composita acuit antepenul'. ꝟ
qñ sine compõne accipitur accentũ hꝫ sup penul'
ꝟuata natura ipsius enclet Et sic cã differencie a
mittit unn suam cõiunctio enclitica in utiqꝫ dcõ
ne cõposita Et similiter intelligendũ est de itaqꝫ

Vtoꝛ teris usus sum uti .i. usum alicuius rei ha
bere potiri Et inde h̃ et h̃ usual' et h̃ le et h̃ usua
litas. utoꝛ componitur abutoꝛ teris ualde et con
tra racõnem uti. coutoꝛ teris Et ẽ utoꝛ deponens
cũ suis compositis et ꝓd hanc silbam u Orac' in
epy quo in fortuna ẽ si nõ conceditur uti. uide in

Vtpote .i. tamq̃ penultima correpta Et ꝟuoꝛ
componitur ab ut et pote ablatiuo

Vtputa. ubi gracia. sicut. adũbiuꝫ Et uidetur ibi
puta. sillabica adieccio. et sic erit simplicis figure
et deriuatur ab ut Et acuetur p̃ma quia accentus
p̃ncipal' non dꝫ poni sup sillabica adieccõne pau
lus in p̃ma ad corinth̃ c xvj Non corpus qd̃ fu
tuꝝ ẽ seminas ꝟ nudum granum utputa tritici.

Vtrimqꝫ In utroqꝫ est Vlibet sillabica adieccio

Vtrubet q̃si ex hijs placet. et corripit li Et est

Vtrobiqꝫ adũbium .i. in utraqꝫ pte et acuit pnl'
tꝛũnam interrogatiuũ est. et habet nam silla

Vua ue. quasi humida Vbice. Et acuit penl'.
ab humeo es. q2 intrinsecus humoꝛe sit ple
na et succo et pinguedine. et est uua ipsum totũ
cũ racemis et acinis. uua eciam dꝛ illud carneũ
qd̃ est in oꝛe. q2 pendet ad modũ uue. et semper

Vueo. ab uua dicitur uueo ues. Vest humida
ui uere .i. humẽ ul' pinguescẽ. vñ uuesco cis incho

Vuidus. ab uua dꝛ uuidus da dũ .i. humidus.
ꝟ humidũ qd̃ exterius habet humoꝛem. vuidum
qd̃ interius. et compatur. vnde uuido das. uuidũ
ul' humidum facere. et corripit ui.

Vulcanus. a uolo las ꝑ composicõnem hic uul
canus ni. ignis ul' deus ignis. dictus sic quasi uo
lans candoꝛ. uel q̃si uolicanus. q2 ꝑ aerem uolet
et canus uidetur. vnd̃ uulcanius nia niũ. et h̃ uul
canalia hoꝝ uulcanalioꝝ liũ. hijs et ab hijs uul
canalibus id est festa uulcani

Vulgaris. A uulgus dꝛ h̃ et h̃ uulgaris et h̃ re.
Et formatur ab hoc genitiuo uulgi I mutata in
a longam. et addita ris. vnde uulgariteꝛ adũbiũ.
Et h̃ uulgaritas tatis. ut iste loquitur uulgariteꝛ
id est sicut uulgus non litteraliteꝛ.

Vulgo gas in uulgus est

Vulgus. a uolo uis dꝛ hoc uulgus gi. plebs paſ
sim inhabitans multitudo. sic dictum q2 quisqꝫ fa
cit qd̃ uult. vñ uulgosus sa sum. uulgo abũdans
et compatur. et ut dicit p̃s uulgus tam masculini
q̃ neutri generis inueniẽ. vnde iob xxiij. Et uul
gum pauperem spoliauerunt. tamen apud moder
nos pelagus. et uulgus. in singulari numero sunt
neutri ge. in plurali uo masculini. Et iste ablatiũs
uulgo sepe ponitur adũbialiteꝛ .i. ubiqꝫ ul' ꝑ uul
gum. et non debet acui in fine. a uulgus dꝛ uulgo
gas .i. publicare. Et componiẽ diuulgo gas. diui
sis modis uulgare. et ꝑuulgo gas. ꝑfecte uulgare
Et est actiuũ cũ suis compositis. vide in populus

Vulnero ras in uulnus est

Vulnificus ca cũ penl' coꝛ .i. uulnus faciens

Vulnus. ab uro dꝛ h̃ uulnus neris. plaga corpo
ris que ferro uel fuste ul' lapide fit. q2 urat. uel a
ui. q2 inferatur ui. vnd̃ uulnerosus sa sum. et com
patur. vlcus uo dꝛ qd̃ ab interioribus ꝓcedit. vi
de in ulcus. a uulnus dꝛ uulnero ras. et componi
tur conuulnero ras. Et est actiuũ cũ suis compo
sitis. Et corripit penl'. vnde quidam. Vulneroꝛ et
clausum porto sub pectore telum.

Vulnusculum li dimi. paruũ uulnus.

Vulpecula cule dimi. ꝑua uulpes. et ut dicit p̃s
in iij li. In es ꝓd desinẽtia feminina tercie declina
cõnis ul' q̃nte abiecta s. assumunt cula. et faciũt
dimi. et seruant e ꝓductam. vt uulpes uulpecula

Vulpes. uoluo uis componitur cũ Vres recula
pes. Et dꝛ h̃ uulpes pis. quasi uolupes. est enim
uolubilis pedibus et nũquam rectis itineribus ꝟ
tortis anfractibus currit. utpote animal fraudu
lentia insidijs qꝫ decipiens. Nam dum non habet
escam fingit moꝛtem. Sic que descendentes quasi
ad cadaueꝛ aues rapit et deuoꝛat. sicut dicit ysid̃
in xij li eth̃. Hec tenet figuram dolosi diaboli q̃
cũ temptat dissimulat q̃ mala non faciat. ꝟ quasi
deglutit cũ secũ ad tartera ducit. Nam ut dꝛ in iob
Abscondita ẽ in terra pedica eius et decipula su
per semitam. ergo demon ab insidijs uulpecule ẽ
similis. et eciam ꝑloni fraude uiri sunt uulpis no
mine digni. Et ut fertur uulpes auibus maxime
gallinis insidiatur. quas solo uisu et gannitu de
arboribus in nocte descendere facit et rapit q̃tq̃t
rapere posteſt interficit et deuoꝛat quas uult reli
quas infodit terre ut famescens iteꝝ eas come
dat. cauet sicut potest ne eius cubile sciatur. sem
per habet plura hostia. et cũ fumo eijcitur. et de
finit uulpes in es. . ut ꝓbatur ꝑ diminutiũ. vide

Vulpinus na nũ. penl' ꝓd. res Vin uulpecula.
uulpis ul' ꝑtinens ad uulpem. et dꝛ a uulpes

Vulsi preteritum de uello lis

Vulteius ꝓpium nomen trissillabum. in uocatõ
autem uultei est bissillabum. sicut gai monosilla
bum. et est ibi I consonans. Oracius in p̃mo epy
Durus ait uultei minus attentus qꝫ uideris. de h̃
plenius dixi in iij pte ubi egi de ucõ secũde decli.

Vultuosus sa sum in uultus vide.

Vultur. uolo las componitur cũ tardus. Et dꝛ
h̃ uultur turis. et h̃ uulturius rij. et hec uulturis
huius ris ꝓ eadem aue. vnde ennius. vulturuſ in
siluis miseꝝ mandebat homonem. A tardo uolatu
dꝛ quasi tarde uolans. et est auis rapax. et ut ysi
d̃ dic' xij eth̃. vultures sicut et aquile eciam ult'
maria cadauera senciunt. Alcius quippe uolantes
multa que ex monciũ obscuritate celantur ex al
to illi conspiciunt. Vultur a uolatu tardo nomina
tus putatur. nam pre magnitudine coꝛporis ꝑpe
tes uolatus nõ habet. et ambro. in v examеron
dicit. Negantur uultures indulgere concubitui. et
coniugali quodam usu nupcialis qꝫ copule sorte
misceri. atqꝫ ita sine ullo masculoꝝ concipẽ semi
ne et sine coniunccione gñare. natos qꝫ ex hijs in
longam etatem longe uite ꝓcedẽ ut usqꝫ ad cen
tũ annos uite eoꝝ series ꝓducatur nec facile eos
angusti eui finis excipiat Quid autem qui solent
nostra ridere misteria qui cũ audiunt q̃ uirgo gña
uit et impossibilem innupte cuius pudoꝛem nul
la uiri consuetudo temerasse extimant. ꝑtum im
possibile putatur in dei matre qd̃ in uulturibus
possibile non negatur Auis sine masculo parit

et nullus refellit Et qr desponsata uirgo maria pe
perit pudori eius faciunt questionem

Vultus a uolo uis dr hic uultus tus tui. qr per
eum animi uoluntas ostenditur. Secundum enim uolunta
tem animi in uarios motus mutatur vnde a fa
cie differt. Nam facies simpliciter accipitur de uni
uscuiusque naturali aspectu qui non leuiter mutatur
uultus enim animorum qualitates signat qui in ua
ria mutatur. et interdum affectione animi. modo letus
modo tristis. vnde uultuosi dicuntur. tristes uel qui
sepe uultum mutant eccl' xix. ex uisu cognoscitur uir
et ab occursu faciei cognoscitur sensatus et cetera
dicimus eciam uultum celi et maris qr commutan
tur. dr eciam uultuosus sa sum. i. pulcher. formo
sus. et eciam comparatur uultuosior simus.

Vulua. a ualua dr hec uulua ue. qr ualua. i. ianu
a uentris. uel qr semen recipiat. uel ea fetus pce
dat Job Quare de uulua eduxisti me vulua eciam
dr sumen inis Oracius in epy Cum sit obeso nil
melius turdo nil pulchrius uulua ampla

Vuula le dimi pua uua

Vxor ab ungo gis dr hec uxor quasi unxior
Antiquitus enim nubentes puelle inungebantur
crismate. uel ueniebant ad limen mariti. et postes
antequam ingrederentur. ornabant se. laneis uitis. et o
leo ungebant Et inde dicte sunt uxores quasi unx
iores Ab uxor dr uxiorius ria rium. ad uxorem
pertinens uel uxori deditus et uoluntati uxoris ex
toto subditus Et uxoro ras. uxori coniungere uide
in maritus et in matrimonium Hic nota qr uxor
non habet potestatem in corpus uiri nisi salua consisten
cia persone ipsius et honestate. vnde si ultra exigat
non est peticio debiti sed iniusta exaccio Et propter
hoc uir non tenetur ei satisfacere Item si aliquis
redditur impotens ad debitum reddendum ex cau
sa ex matrimonio consecuta cum prius debitum reddi
dit et est impotens ad debitum reddendum ulterius
mulier non habet ius plus petendi et in petendo ma
gis se meretricem quam coniugem exhibet ¶ Potest
eciam queri an uiro leproso teneatur uxor debitum
reddere. Ad hoc dico lepra soluit sponsalia sed non
matrimonium. vnde uxor uiro leproso tenetur reddere
debitum nec tamen tenetur ei cohabitare. qr non
ita cito inficitur ex coitu sicut ex frequenti coha
bitacione. et quamuis proles generetur infirma. tamen
melius est ei sic esse quam penitus non esse ¶ Item
querit magister sentenciarum in iiij lib dis xxxviij.
Si quis relicta in patria sua uxore. in longinquam ab
iens regionem aliam ducat. deinde penitentia duc
tus eam dimittere uelit. asserens se aliam habuisse
que uiuat. nec ecclesia permittat que quod ille asserit
ignorat. an in hac copula sit coniugium. ¶ Et re
spondet magister. sic sane dici potest non esse con
iugium. et mulierem de crimine excusari per ignoran
tiam. uirum autem adulterium admisisse. sed ex quo ad
primam redire uolens nec ualens. qr ecclesie cogitur disci
plina hanc tenere. Incipit excusari per obedientiam
et timorem. de hoc qr poscenti mulieri debitum reddit
a qua nunquam poscere debet. et sic de alijs omni
bus huius sciendum est. Alij dicunt cum quibus ego
qr pocius excommunicatus debet quis mori quam con
iungatur illi que non est sua uxor. hoc enim est
contra caritatem uite que non est propter scandalum
dimittenda. et hoc communiter tenetur ¶ Modo consue
uit queri si unus coniugum moritur et postea mi
raculose suscitetur. an sit matrimonium reintegran

dum. Ad hoc dico qr secundum aug. nupcie sunt hominum
mortalium. et ideo vinculum matrimoniale cum hac
uita finitur. et hoc est qr dicitur ad romanos vij de
muliere. Si mortuus est uir eius soluta est a le
ge uiri. et ideo si resuscitaretur non posset repete
re uxorem suam sed posset iterato cum ea contrahere
nisi illa alteri nupsisset. tunc enim non esset matri
monium contractum separandum. Nec obstat quod dicit
apostolus ad hebr xj c. Acceperunt mulieres de re
surrectione mortuos suos. qr id intelligitur de fi
lijs et non de maritis. uel potest dici qr si intelligatur
de uxoribus. tunc acceperunt uoluntarie maritos
contrahendo de nouo cum eis. Quare autem uxor
siue mulier facta sit de costa uiri. dixi in mulier
Item scias qr sicut dr prou. xix c. Domus et diuicie
dantur a parentibus. a domino autem proprie uxor prudens

littera usque ad tempus
augusti in usu non erat
apud latinos. et digne hoc
tempore assumpta est quia
cristi nomen innotuit. qr
in figura xpi scribitur. et
ut dicit pap. x. in grecis
per ch habetur. et scribitur
vnde aliquando quedam dicti
ones grece apud latinos
scribuntur per ch. Aliquando inueniuntur scripte per x. ut
chrisis christus. uel xristus xrisis. et sic supra in terci
a littera scripsi multas dictiones grecas que possent
eciam scribi per x. Et scias qr nomina desinentia
in x faciunt genitiuum in cis uel in gis. Excipiuntur autem
quatuor. vnde uersus. Omnis rectus in x in cis uel
gis genitiuum. Terminat absque senex nix et nox atque su
pellex. vide in prima parte ubi agitur de x.

Xaudicus macedonum lingua aprilis mensis. et

Xeniu nij. exponitur in exenium ¶ cor penl

Xenodocium ab xenos. i. peregrinum dr xenodocium
locus in quo paupes et peregrini suscipiuntur et con
uersantur ut hospitale. uel ipsa collecio et suscepcio
pauperum et peregrinorum. vnde hoc xenodociolum li dimi
et hic xenodociarius rij et hec xenodociana. i. xenodo

Xenofontes nomen cuiusdam his ¶ cij custos

Xenos. i. peregrinum uel sensus et accen ¶ tonographi

Xenotrophita te penl prod in zenotrophi ¶ in fi

Xenotrophium. trophos quod est conuiuio ¶ cum est
componitur cum xenos quod est peregrinum Et dr hoc
xenotrophium phij. locus uenabilis scilicet hospi
tale ubi peregrini conuiuantur Et inde hic et hec xeno
tropphita te qui uel que custodit xenotrophium

Xerofagia In xerofagus est

Xerofagus. xeros uel xeron quod est siccum com
ponitur cum fagin quod est comedere Et dr xerofagus
ga gum penul cor. i. sicca comedens vnde hec xe
rofagia gie penl acuta. i. cibus siccus. sicca comes
tio uel abstinencia ciborum humencium. vnde et quo
dam genus ieiuniorum sic dr. qr quibusdam siccis
escis homines tunc utantur

Xerolibia. xeros siccum componitur cum libia et
dr hec xerolibia uel xerolibies libiei. i. sicca libia

Xerolophus xeros ¶ quedam regio affrice est
componitur cum lophos quod est ceruus et dr hic xero
lophus phi penl cor. i. siccus ceruus sicut eneus

Xeromirum. ab xeron et miracon quod uel igneus
est unguentum componitur hoc xeromirum ri. i. siccum
unguentum quasi manibus confectum

Xeron uel xeros. i. siccum. et acuitur in fine. vnde

in grec̄ Dic xeron siccum probat illud xerofagia
Xeropellina. xeron componit̄ cū pellos Et dr̄
hec xeropellina ne. i. pellis siue uestis uetus et p̄
cisa detrita Et xeropellinus na nū. i. uetus siccus
precisus detritus Iuuenal'. xeropellinas uestes do
nauit illi. Quidam dicunt xerapellina
Xerses. rex persaꝝ
Xerostate grece. disciplina latine
Xilobalsamum. xilon qđ ē lignū componit̄ cū
balsamum Et dr̄ hoc xilobalsamuz. lignū ul' cortex
balsami uel liquor emanans de ligno eius trito
Xilocasia xilon componit̄ cū casia et dr̄ xiloca
sia sie. i. lignū casie Et dȝ scribi p unū c sicut casia
Xilofagus. xilon componitur cū fagin qđ ē co
medē Et dr̄ xilofagus ga gū pnl' cor̄. lignū come
dens unde xilofagus gi. uermis ligneus
Xilon grece. lignum dicitur latine.
Xilobalsamum In carpobalsamum uide
Xirofagus. fagin quod ē comedē componit̄ cū
xiros qđ est fructus Et dr̄ hic xirofagus gi. penul'
cor̄ Et hec xirofaga ge Et mobiliter xirofagus ga
gum. i. qui uel que ul' qđ. fructus tantū comedit
Xiromirrum. amarus ul' mirra componitur cū
xiros qđ est fructus Et dr̄ xiromirrum. fructus
mirre seu aroma ul' mixtura mirre et aloes unde
corpa mortuoꝝ condiuntur ne putrescant
Xiros. id est fructus
Xp̄s qr grecū est per x scribendum est xp̄s Ita
xrisma. ſȝ qr hec figura x rep̄ntat ch Ideo multi
latini scribunt xp̄s p ch. uide in tercia littera in
suo loco Hic nota q fere qđlibȝ nomen dei scri
bitur p tres litteras ad signandum misterium tri
nitatis. xp̄s ergo cū sit nomen dei scribit̄ tribus
litteris ꝓpter predcām causam. et grecis. qr grecū
nomen ē Hec enim scriptura xp̄s greca ē Et gr̄ce
sunt figure. x enim rep̄ntat aput grecos ch aspi
ratū et uocatur chi hoc figura p rep̄ntat apđ gr̄cos
r et dr̄ aput eos ros Hec uero figura c rep̄ntat
apud eos s. et uocatur sima. Iste ergo figure rep̄
sentant in hoc nomine xp̄s illa elemēta que apđ gr̄
cos habent rep̄ntare ch. r s. et non hn̄t rep̄sentare
apud nos. dicendum est ergo ꝓprie loquendo chi
ros sima. hec enim sunt nomina illoꝝ elementorū
apud grecos. Sed quis aborrescit nomina greca
abhorreat p̄dictam scripturaȝ. et scribat illud no
men latinis figuris scilȝ cristus. uel ut satisfacia
mus ignorantibus linguaȝ grecam. scribat cristus
grecis litteris et in litterando ꝓferat latina nomi
na illoꝝ elementoꝝ que rep̄sentant ibi ille figure
et dicant ch r s. titulus xp̄s. ul' sicut communiter
scribitur cristus scribat.
Xristianismus mi. in c littera vide.
Xristicola le. vide in ch in iij littera

Y vocalis est. et ideo potest terminare
sillabam et incipere quacūq; con so
nante sequente uel p̄cedente sic om
nes uocales faciūt. et scribitur tan
tum in gr̄cas dcōnibus ul' barbaris
apud latinos. ſȝ non ubiq;. unde sic
plenius dixi in p̄ncipio none littere
videlicet in I in multis dcōnibus gr̄
cis ul' barbaris an debeant scribi p
y an p I ap̄ nos dubium ē cū nescia
mus illas linguas p̄fecte. qr ap̄ gr̄cos
et barbaros in quibusdā locis scribi
tur I. et in alijs y. Et ideo superius
in nona littera tractaui mixtim de dcōnibus que
incipiunt ab i et de ill' que incipiūt ab y Sunt tn̄
quedā dcōnes gr̄ce ul' barbare que cōnit̄ scribunt̄
apud nos p y. de quibus eciam determinaui sup̄
in nona littera. Et sunt iste Yas Yaspis Ycon
Yconia Yconomus Ydalium Ydea Ydida
Ydin Ydioma Ydiopate Ydios Ydolatria
Ydolum Ydolothitum Ydor Ydos Ydra
Ydria Ydrius Ydro Ydrofaba Ydromalū
Ydromancia Ydromanticus Ydromellū Ydro
picus Ydropis Ylas Yle Yliacus Yliades
Ylion Ylios Ylus Ylio Ynomellum
Yos Ypallage Ypapante Ypaten Ypaticus
Yper Yparapistes Yp̄baton Yp̄bole Yper
bolicus Yperboreus Ypercataleticus Yp̄dulia
Yperfanus Yperion Yp̄lidius Yp̄sintelicon
Yp̄sophia Yp̄hen Ypocentaurus Ypocrita
Ypodiaconus Ypodromus Ypoforia Ypoga
mus Ypogeū Ypolidius Ypomanes Ypome
nes Ypopirgium Ypos Ypostasis Ypotamus
Ypotheca Ypotes Ypozeuxis Yris Yrismos Yro
ma Ysaac Ysachar Ysagoga Yschiros Ystero
logia Ysteronproteron Yxion Yxionides

Zabulon. fuit filius lye et interp̄tatur
fluxus sanguis. filius noctis. Odor
suauitatis. habitaculum pulchitudi
nis uel fortis Sextū enim hunc fi
lium genuerat lya ideo iam secura
dixit habitabit mecum uir meus
unde et filius dictus est habitaculum
Zabulus. i. contrarius uel transgressor Ipse est
eniȝ diabolus. vn̄ zabulinus na nū et p cōposicō
nē zabuligena ne. zabulo genitus et cor̄ bu et ge
Zacharias interp̄tatur memoria dn̄i siue auxi
liū. Septuagesimo ūo anno desolationis templi
completo. zacharia p̄dicante memoratus est dn̄s
populi sui et iussu darij reu̇sus est dei populus et
reedificata est urbs et templum
Zacheus interp̄tatur iustus uel iustificatus. et
est sirum nomen non hebreum
Zalata grando. vnđ zalatam gemmam dicimus
que instar grandinis magna est.
Zambri interpretatur latescens uel amaricans.
ꝓprie enim nomen. ab amaritudine est illi figu
ratum. quia peccando amaricauit populum
Zama genus monstri Et zama eciaȝ dr̄ qn̄q; ꝓ
Zan. i. ap̄lis ¶ fraude et ꝓ qualibet decepcōne
Zeb lupus interpretatur unde zebe. hostia lu
Zebe in zeb uide ¶ pi quam lupus suffocauerit
Zebedeus interpretatur donatus siu fluens. Hic
fuit pater iacobi et iohannis euangeliste et ap̄li
Zebub interpretatur ¶ sicut dixi in iacobus.
musca unde beelzebub uir muscaꝝ dicitur
Zelo zelas In zelus est
Zelosus sa sum. i. zelotes tis. A zelus dr̄. i. emu
lator. quo nomine dcūs est simon ap̄lus a uico
galilee chana. ubi aquam dn̄s conūtit in vinum.
chana enim zelus interp̄tat̄ Et inde chananeus
. i. zelotes. de hoc dcm̄ est in simon Et scias q ze
lus aliqn̄ dr̄ amor uiri in uxorem pro quo non
p̄t sustinere ut alij misceatur unde uir dr̄ zelotes
qr non p̄mittit animam sibi desponsatam forni
cari post deos alienos Et producit lo
Zelotipia pie In zelotipus est Et acuit pi
Zelotipus. zelus componitur cū tipus qđ est
figura Et dr̄ zelotipus pa pum zelo plenus scilicȝ

inuidiosus uł suspicōsus. et accipitur tam in acti
ua q̄ in passiua significatione. Dicitur enim zelo
tipus. de cuius forma inuidetur sibi uł alij. et ha
betur suspicō. uł zelotipus qui de forma alterius
inuidet ei uł alij et est suspicōsus. vnd̄ ille homo
dr̄ zelotipus qui suspitionem habet de uxore sua
scilꝫ qui cū cruciatu mentis castitatem ſuat uxo
ris et illa dr̄ tunc zelotipia. similiter et uxor dr̄ ze
lotipa que suspicōnem hꝫ de uiro ecclł xxv. dolor
cordis et luctus mulier zelotipa. vnde zelotipia in
uidia suspicō contra uxorem de qua agitur in lib̄
numeroꝝ c xij. dr̄ eciam q̄nq; zelotipia mechia et
zelotipus mechus. et corripit ti. Et a zelotipus de
riuatur zelotipo tipas. i. inuidere uel suspitionem
habere. et potest poni transitiue. ut iste zelotipat
uxorem suam. i. habet suspicōnem de ea
Zelus zeli mas ge. i. inuidia et amor uel feruor
bonus siue malus. sic ergo zelus accipi potest in
bono cū quis nititur ea que bona sunt imitari.
et in malo cū quis dolet aliū se esse meliorem. dr̄
ergo zelus inuidia amor emulacō in bono uel in
malo. vnde zelo las ūbum actiuū. vnde ps. zelaui
sup iniquos pacem peccatoꝝ uidens. et zelor aris
ūbum deponens in eodem sensu. i. amare uł inui
dere uł emulari siue sequi per inuidiam siue per
amorem. vnde in li iiij reg̃ dixit helias. Zelo zela
tus sum. Qualis autem debeat esse zelus noster
ostendit bn̄s in xx ſmone in can. zelum inquit
tuum inflammet caritas informet scientia firmet
constantia. sit feruidus. sit circumspectus sit inuic
tus. Et in xxiij ſmone dicit virtus siquidem dis
crecōnis absq; caritatis feruore iacet. et feruor ue
hemens absq; discrecōnis tempamento p̄cipitat
ideoq; laudabił cui neutꝝ deest. q̄tinus et feruor
discretionem erigat et discretio feruorem regat
Zephirus g̃ce latine florens. q2 flores et germi
na eius flatu uiuificentur quidam uentus est. et
corripit penuł. ħ alio nomine dicitur fauonius.
Zeta te fe ge. i. camera conclauis secessus vnde
in passione bt̄i thome repitur zetas hiemales et
zetas estiuales. ħ zeta neut̃ ge et inmedi. nomē cu
iusdam lr̄e ſ hug. pap ūo dicit zete hiemales. i.
domus hiemales quas calidas fac̃ subducta flam
ma. zete estiuales qūas frigidas facit subducta a
qua. zete domus que subtus pedes hn̄t aquas
Zeuma tis quedam figūa ē de qua dixi in q̄rta
pte ubi egi de allotheca ſm ps in c de zeumate
Zezabel intp̄tatr̄ fluxus sangnis uel sangnem
fluens. ħ melius ubi ē sterq̄liniū. p̄cipitata enim
deorsum comederunt canes carnes eius sicut pre
Zimos g̃ce latine dixit helias et acuitur in fi
dr̄ fermentū vn̄ azima ſ hug̃ pap ūo dicit zima
Zinzala pua musca scilꝫ fermentū vn̄ azima
culex vnd̄ ħ zinzalaciū conopeū ad eas arcendas
Zinziber beris quedam spēs aromatica ge neu
Et ut dicit auic̃ in ij li. zinziber calidū in fine ter
cij gradus. et siccū in ij. Et nutritū calidum est et
siccū Eius caliditas est fortis ħ non calefacit nisi
post tempus ꝓpter illud qd̄ in ipso ē de humidi
tate supflua ħ eius calefactio ē fortis. ē lenitiuum
resolutorium inflacōnis. cū ergo mittitur mel acci
pit quiddam humiditatis eius supflue et exiccat
plurimū eius memoriam confuat. abstergit tene
brositatē oculi ꝓpter humiditatē suaꝫ. facto ex eo
alcofol. i. collirio et bibitū. et cor̃ pnł tā n̄n q̄ gn̄
Zia uel zpus. dicitur maius. quidam mensis

Zizania hoc zizanium nij. et hec zizania nie. q̄
dam seges uel herba peruersa scilꝫ lolium ut di
cunt Et ponitur q̄nq; ꝓ sorde omnium segetum.
Zodiacus ci. zodia grece azalia uł signa signifi
cat vnde ħ zodiacus ci pnł cor̃. animal. circulus.
uel signifer. q2 in eo sunt xij signa nominibus a
nimaliū nūcupata. q2 sol intrans illa. ꝓꝑetates
illoꝝ animalium sortitur. uel q2 stelle in signis in
figuris animaliū disposite sunt vnde zodiaccus
cea ceum Jsta autē sunt nomina xij signoꝝ zodi
aci Aries taurus gemini cancer leo uirgo libra
scorpio sagittarius capcornus aquarius pisces Et
dicitur sol intrare arietem xv kalendas ap̄lis vn
de ūsus Zodiacum signa totū claudunt duodena
Zona ne. cingulum et ꝓꝑe latū, vn̄ et zona dr̄
lata porcio terre calida uł frigida uł tempata ex
ꝓpinquitate uł remocōne uł media ꝓximitate so
lis vnde zonarius ria rium. ad zonas ptinens. uel
zonas faciens et producit zo Esopus Arboreum
zonas stipulis et uimine truncat
Zonella le dimi. pua zona
Zonifragiū gij. i. fraccō zone Et cōponit̃ a zo
Zonula le pua zona na et frango uel fraccō.
Zorobabel aput hebreos. ex tribus integ̃s no
minibꝫ dr̄ ēē cōpositū Zo iste Ro magister Babel
ꝓꝑe babilonia sonat Et efficitur nom̄ zorobabel
. i. iste magister de babilone. In babilone enim or
tus ē ubi et pinceps gentis iudee extitit. et ac̃ ult.
Zoticus ca cum. i. uitalis Et corripit penuł
Zozimus ma mum. i. uiuax uel uiuidus

Immensas omnipotenti deo pa
tri et filio et spūisancto g̃ciaꝝ referimus acci
ones. qui nrm̄ catholicon ex multis et diūsis doc
toꝝ texturis elaboratū atq; contextū licet p mul
ta annoꝝ curricula In M cc lxxxvj anno dn̄j no
nis marcij ad finem usq; pduxit Pro quo hoc so
lum m̄ admoduꝫ necessarium. a uobis humiliter
deposco fratres et dn̄j mei Jnquātū peccōres fra
tres mei Jnq̄ntū iusti dn̄j mei. quatenus pro me
peccōre philocalo ad deum p̄ces porrigere uelitis
ut uestraꝝ precū interuentu. omniū meoꝝ a deo
pcepta uenia peccōꝝ. ad terram ap̄cam ad terram
elisiam . i. ext̃ lesionem positam. ad padisi uidelꝫ
gaudia una uobiscum ualeam peruenire. ubi reg
nat examussim. dn̄s noster ihesus xp̄s. dei filius
benedcūs In cuius nomine flectetur omne genu
celestium. terrestrium. et infernoꝝ. Cui est honor
et gloria magnitudo et magnificencia ūtus et po
testas regnū et imperiū in secula seculoꝝ Amen

Altissimi presidio cuius nutu infantium lingue fi
unt diserte. Qui q; nūosepe puulis reuelat quod
sapientibus celat. Hic liber egregius. catholicon.
dn̄ice incarnacionis annis M cccc lx Alma in ur
be maguntina nacionis inclite germanice. Quam
dei clemencia tam alto ingenij lumine. dono q; g̃
tuito. ceteris terraꝝ nacionibus preferre. illustrare
q; dignatus est Non calami. stili. aut penne suffra
gio. ħ mira patronaꝝ formaꝝ q; concordia ꝓpor
cione et modulo. impressus atq; confectus est.
Hinc tibi sancte pater nato cū flamine sacro. Laus
et honor dn̄o trino tribuatur et uno Ecclesie lau
de libro hoc catholice plaude Qui laudare piam
semper non linque mariam DEO. GRACIAS

Sequitur tabula rubricaꝝ huius uoluminis. Et p̄mo de ortographia j
De littera ij De diptongis iij
De accidentibus iiij
De mutacione consonantium v
De recto ordine litteraꝝ vj
De sillaba vij Capitulum de b viij
De quatuor accidentibus sillabe ix
Rubrice secunde ꝑtis huius uoluminis
De accentu x De accentu in generali xj
Questiones circa accentum xij
De locis accentus xiij
De accentu p̄me et penultime sillabe xiiij
De accentu medie sillabe xv
De accentu uerboꝝ xvj
De accentu parcium indeclinabilium xvij
De accentu aduerbioꝝ xviij
De compositis a magis xix
De compositis a minus xx
De compositis a modo xxj
De compositis a super xxij
De compositis a tamen xxiij
De compositis a tenus xxiiij
De compositis ab ubi xxv
De sex impedimentis accentus xxvj
De accentu preposicionum xxvij
Rubrice tercie ꝑtis huius uoluminis
De ethimologia xxviij
An translacio faciat deriuacionem xxix
De nominibus adiectiuis xxx
De relatiuis xxxj
De nomine collectiuo xxxij
De nominibus complexiuis xxxiij
De nominibus patronomicis xxxiiij
De nominibus possessiuis xxxv
De comparatiuis xxxvj De suplatiuis xxxvij
De diminutiuo xxxviij
De nominatiuis xxxix
De genere nominum xl De neutro genere xlj
De comuni genere xlij De omni genere xliij
De epicheno genē xliiij De genere incerto xlv
De etherocliti xlvj De numero xlvij
Quando sit dicendum uni vos xlviij
De figura nominis xlix
De compositis a non l
De figura composita lj
De sillabicis adieccionibus lij
De declinacione nominum liij
De casu nominum liiij
De formacōne casuum p̄me declinacionis lv
De formacōne casuū secunde declinacionis lvj
De tercia declinacione lvij
De genere nominum lviij
De genitiuo tercie declinacionis lix
De datiuo tercie declinacionis lx
De accusatiuo tercie declinacionis lxj
De uocatiuo tercie declinacionis lxij
De ablatiuo tercie declinacionis lxiij
De nt̄o plurali tercie declinacionis lxiiij
De gt̄o plurali tercie declinacionis lxv
De dt̄o et ablat̄o plurali tercie declinacōnis lxvj
De acc̄o plurali tercie declinacionis lxvij
De casibus quarte declinacōnis lxviij
De casibus quinte declinacionis lxix
De uerbo lxx De genere uerboꝝ lxxj
De tempe uerboꝝ lxxij De modis ūboꝝ lxxiij
Regule generales de preteritis ꝑfectis lxxiiij
De geminacione preteritoꝝ lxxv
De preteritis ꝑfectis in speciali lxxvj
De preteritis et sup̄ p̄me coniugacionis lxxvij
De p̄teritis et sup̄ secunde coniugacionis lxxviij
De p̄teritis et sup̄ tercie coniugacionis lxxix
De preteritis et sup̄ quarte coniugacionis lxxx
De formacōne alioꝝ tempoꝝ a p̄t̄ito ꝑf c̄o lxxxj
De formacione tempoꝝ passiuoꝝ lxxxij
De speciebus uerboꝝ lxxxiij
De uerbo inchoatiuo lxxxiiij
De uerbo meditatiuo lxxxv
De uerbo frequentatiuo lxxxvj
De uerbo desideratiuo lxxxvij
De uerbo diminutiuo lxxxviij
De uerbo morali lxxxix
De uerbo apparitiuo xc
De uerbis impsonalibus xcj
De gerundijs xcij
De hoc infinitiuo iri xciij
De participio xciiij De numero xcv
De figuris ꝑticipioꝝ xcvj
De terminacōne ꝑticipioꝝ preteriti tempis xcvij
De ꝑposicione xcviij De aduerbijs xcix
De interieccione c
De construccione et eius speciebus cj
De supposito et apposito cij
De regimine ciij
De triplici nt̄o ciiij De genitiuo cv
De datiuo cvj De accusatiuo cvij
De uocatiuo cviij De ablatiuo cix
Rubrice quarte ꝑtis cx
De uicijs annexis barbarismo et soleocismo cxj
Tractatus de figuris cxij
De metaplasmo cxiij
De scemate cxiiij De tropo cxv
De coloribus rethoricis cxvj
De allotheca cxvij De prolensi cxviij
De silensi seu concepcione cxix
De concepcione generꝝ cxx
De concepcione personaꝝ cxxj
De zeumate cxxij De antiptosi cxxiij
De sinthesi cxxiiij
De euocacione cxxv
De apposicione cxxvj
De synodoche cxxvij

De contentis sub allotheca cxxviij
De regulis ciconij cxxix
De modo punctandi cxxx
De comate cxxxj
De colo cxxxij
De periodo cxxxiij
Quinta ps hujus opis tractat de ethimologia
rectu litteraꝝ alphabeti ordinem tenens cxxxiiij

Joannes Balbus Genuensis, ordinis Praedicatorum, Autor Latini dictionarii, cui Catholicon titulus est, Vir Scholastica Theologia imbutus, Latinae et Graecae Linguae peritus, Scripsit secundum Scholasticam consuetudinem Postillam in quatuor Evangelistas, quae incipit: Quo volum deus ~~quatuor~~ non plures quam quatuor esse Evangelistas. Habetur Genuae in Bibliotheca Praedicatorum manuscripta. Claruit ao Dni *1280. Antus Senensis Bibliotheca Sanctae Lib. 4.

* Jam tum citat hoc Dictionarium Adamus de Marisco Anglus qui claruit ao 1260 in suo Elucidario Scripturae S. secundum & Trajectio.

Scripsit quoque Librum Quaestionum Theologicarum animae ad spiritum.
Tractatum etiam vel Librum ad inveniendum Festa mobilia.
Dictionarium quoque quod vocavit Catholicon edit Universale.
Claruit ao Dni 1280. Anton. Senensis in Bibliotheca Fratrum Ordinis Praedicatorum.

Erasmus lib. 1. Antibarbarorum pag. 73. appellat hoc opus Omnium errorum Sylvam.

Mathias Martinius Bremensis in Lexico Philologico & Etymologico, ubi Nomenclaturam habet Lexicorum quae allegat hunc ipsum Autorem commemorat hoc nomine,
Summa, quae vocatur Catholicon, edita a Fratre Johanne de Janua ordinis Fratrum Praedicatorum: Venetiis ao Natalis Domini MCCCCLXXXVII.
Esse autem eundem quae immediate dixi et ostendunt, Catholicon, inquam, quod auctor ait se, per multa annorum curricula in Millesimo ducentesimo octogesimo sexto anno Domini, Nonis Martii, ad finem usque perduxisse. Quae ipsa verba reperiuntur hic in calce operis, utramque tamen Martinius hac notula ¶, forte incuria Typographi. Patet etiam ex voce Scopo is, ere in hoc Catholico. Unde verba transcripsit idem Martinius hoc modo: In summa fratris Johannis de Janua Legitur Scopo a scobo, bis quod est domum mundare & mutatur b in p, dicitur scopo, pis, pui, scopere & caret supino secundum usum. Deberet tamen facere scopitum. Et est scopere, Mundare, purgare & proprie domum. Transmittitur etiam ad alia: Unde Propheta Scopebam Spiritum meum.

Citat hoc opus Titius et Anthonio Archiepiscopo Florentino in Bellarminum lib. 1. de Verbo Dei c. 20. de etymologia vocis Apocryphi.